flacăra

anul XXXIII
40 (1529)
VINERI
5 OCTOMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

CONGRESUL XIII

La temelia viitoarelor recolte record, neobosita veghe a primului gospodar al țării

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU

în unități de cercetare și producție agricolă, în întreprinderi ale industriei alimentare

Fapte din marea întrecere, opinii din marea dezbatere în pregătirea Congresului al XIII-lea al partidului

ROMÂNIA — ORIZONT 2000

Cuvintele oamenilor

Acum, în aceste zile de cumpăna anotimpurilor, cînd soarele toamnei coboară pe pămînt într-un milion de chipuri și feluri, cuvintele oamenilor se încarcă de lumini deosebite, semănînd cu fructele livezilor și strugurii viilor, cu speranțele semănate în primăvară și culese acum înzecit, cu ideile care au pus aripi materiei și au obligat-o să asculte de îndemnurile vieții, de cutezanțele ei spre noi frumusețI și împliniri visate. În aceste zile, cuvintele oamenilor din România s-au încărcat de toate aromele bucuriei, de tăria voinței oțelite în oțelul crezului nostru viu și neîndoielnic; putem face și mai frumoasă și mai bogată această țară! Ne-am dovedit-o nouă și am dovedit-o lumii, patruzeci de ani la rînd, vom dovedi-o și de acum înainte, trecînd pragul mileniului trei cu pașii sprinteni și hotărîți ai oamenilor deprinși cu urcușul dificil, cunoscători bine antrenați ai înălțimilor pe care și-au propus să le cucerească.

Acestea sînt, cred, sensurile cuvintelor și cifrelor din care se țes ideile și dimensiunile Directivelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, cu care ne măsurăm trăinicia în timp a ceea ce vrem să oferim viitorului, cu certitudinea unei experiențe multiplicate și verificate cincinal cu cincinal, într-un chip entuziast și realist, specific gîndirii arhitecturii care a dat acestor ani — efigie de epocă: tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Orice om din această țară și foarte mulți oameni din străinătate știu bine că România socialistă își datorează renumele său de azi tocmai acelei politici interne și externe pe care a definitivat-o Congresul al IX-lea al partidului, căreia i-a dat profunzimea gîndirii și suflul înnoitor al faptelor un popor întreg animat de conducătorul său atît de intim legat de gîndurile și faptele oamenilor care l-au urmat, îl urmează și îl vor urma întotdeauna pe calea libertății și socialismului, a independenței, bunăstării și păcii.

Numai cine nu e în stare să privească în jurul său, să vadă bine tot ce-l înconjoară, să vadă și dincolo de casa, strada, orașul sau județul său în larg tălăzuit al țării ar putea să aibă vreo îndoială în legătură cu princeperea și capacitatea noastră, a tuturor, de a face ca **Directivele** de acum, asemenea celor adoptate anterior, mai ales în ultimii douăzeci de ani, să devină realitățile strălucite ale zilei de mîine, fața omenească a gîndurilor și hotărîrilor noastre de azi. Și aceasta, începînd din Capitală pînă în ultimul colț al României! Iar în unele din aceste locuri, mai îndepărtate, altădată uitate de dumnezeu și de oameni, roadele **Directivelor** vor fi, în mod sigur, binecuvîntate de cei care, iată, și-au suflecat mînecile, și-au pus în mișcare ideile, hotărîrea și simțul gospodăresc în case, sate și orașe noi, în acele cuceriri ale tehnicii și tehnologiei avansate, capabile să facă viața oamenilor mai prosperă, mai frumoasă, mai demnă, mai fericită.

Ce ne rămîne nouă, scriitorilor, altceva, decît să fim solidari cu credința și entuziasmul acestor oameni care ne cer doar să trecem în hronicul noilor vîrste ale României suflul eroic al acestor zile ce premerg Congresul XIII, al acestor ani care se pregătesc să vină pe liniile atît de precis trasate de **Directive**.

ION BRAD ■

Renașterea porturilor românești
BECHET, VĂPAIA PURĂ A SPERANȚEI
(pagina 2)

Directivele
în dezbaterea întregului popor
Noul — ofensivă continuă
(paginile 4—5)

Semănatul și culesul așa cum ne cere datoria față de țară
(paginile 6, 7—8)

„VIITOR DE AUR, ȚARA NOASTRĂ ARE..."

În proiectul de DIRECTIVE:

„O dezvoltare puternică va cunoaște traficul fluvial pentru care se prevede o creștere cu 30—35 la sută a volumului mărfurilor transportate, urmînd să se folosească în mai mare măsură Dunărea și să se exploateze intensiv Canalul Dunăre—Marea Neagră. Flota fluvială va fi dotată cu aproape 430 mii tone nave nepropulsate și 150 mii CP remorchere și împingătoare. În cincinalul următor va intra în funcțiune ramificația Poarta Albă—Midia—Năvodari a Canalului Dunăre—Marea Neagră".

• Reportaj serial: Renașterea porturilor românești •

Bechet, văpaia pură a speranței

Există o vreme a anului, la Bechet, cînd omul se împacă mai mult decît oricînd cu viața. Vremea asta e vremea toamnei. Acum e toamnă și pentru că la Bechet, cînd e toamnă, e bine, e cel mai bine, ca pretutindeni pe unde munca pămîntului trage o linie de-a lungul căreia înaintează viața, începe să fie limpede că mulțumirea oamenilor, după regula știută că munca trebuie să aducă și o răsplată, prinde ființă odată cu întrebarea de unde și pînă unde a muncit fiecare, de cînd și pînă cînd, de ce și pe ce. Întrebarea e veche și răspunsul se înnoiește în tot anul. N-a fost altfel nici atunci, pe la începutul acestui veac, la 1907, cînd comuna a primit titlul de oraș, un titlu cu care ar fi exagerat să spunem că n-avea ce face doar pentru că orășenii de-aici rămîneau tot țărani și aveau să stea tot cu ochii la pămînt, la bogăția lui nu prea mare dar îndeajuns ca să potolească o cerință lipsită de ifose. Era în titlul acela pe care astăzi prea puțini ar mai ști să spună cînd și cum l-a pierdut Bechetul, ajungînd a se numi din nou comună, ceva din gîndul, altfel generos, de a-i numi campioni pe toți cei ce alcătuiesc un grup aliniat la start, urmînd ca victoria și confirmarea titlului să și-o obțină fiecare. Sigur este că peatunci Bechetul nu se afla deloc mai prejos decît Calafatul sau Corabia, portul de-aici era tot la fel de înfloritor și faima lui creștea printr-o străduință în care oamenii locului n-au făcut niciodată un secret că s-ar afla și o invergunarea orgolioasă. Spre deosebire de alte porturi dunărene, aici, în coasta acestei lumi de țărani nu s-a prea putut pripăși însă și stolul pestriț al pescuitorilor în apă tulbure, cu exotismul lui cu tot și cu imaginea lui de poză colorată pe care ne-au transmis-o despre porturile de altădată amintiri care ar fi frumoase, la urma urmei, dacă le considerăm pe jumătate literatură, fiindcă ele, se știe, mai înfrumusețează, mai retușează, mai exagerează.

Bechetul nu are de ce să înfrumusețeze însă nimic. Portul de-aici n-a avut în nici un fel strălucirea înșelătoare a unei palete ci masivitatea realității care trăgea greu la cîntar, a sacilor cu cereale, a bulgărilor de sare și a vitelor încărcate pe vase ce alunecau apoi, unul după altul, pe Dunăre în sus și pe Dunăre în jos. În lumea lor de țărani, cei din Bechet au știut că munca nu e joc de noroc și în vreme ce se străduiau să înalțe faima portului lor un lucru a mai fost întotdeauna sigur: ei n-au jucat zaruri pe coaja rumenă a unei pîini cîștigate greu și cinstit. Ceea ce nu înseamnă însă că, muncind astfel, nu s-a întîmplat să dea uneori mîna cu norocul. Și e cu totul altceva, desigur, cu totul altceva că, pe deasupra voinței lor, s-a nimerit să se adeverească uneori și vorba: prea puțin noroc pentru atîția amatori.

E o zi de toamnă, o zi tăcută, fierbinte. E o zi ca urma albă a unui gînd pe care nu ți-l mai aduci aminte întocmai și simți doar că el stăruie pătimaș, sicîitor în neputința de a-i mai da de capăt și a-l rosti întreg. Ceva din gîndul acesta s-ar întrezări, poate, în afirmația unor cărturari ai locului, înscrisă într-o monografie a comunei, că „pînă la 1916 portul Bechet era socotit ca fiind cel mai frumos de pe Dunăre". Ar părea să fie aici un sîmbure de adevăr. Cu toate că malul, la Bechet, e drept ca-n palmă, locul încîntă parcă mai mult decît acelea în care s-au întîmplat, să zicem, porturile vecine, Calafat și Corabia. Și cîtă vreme frumusețea unui port n-avea cum să împiedice cu nimic, ci dimpotrivă, s-o fi întîmplat chiar să ajute, mai degrabă, ca grija unei zile de muncă să fie dusă cu mai multă plăcere, sîntem gata să recunoaștem că spre portul Bechetului trage, dacă ne este îngăduit, și inima noastră.

Portul e așezat la vreo doi kilometri de ultimele case din marginea comunei și spre el duce, parcă trasă cu rigla, o șosea largă și bine întreținută, umbrită de două șiruri de plopi. Perpendicular pe șosea, de o parte și de alta a ei se întinde digul construit nu demult și în stare să apere Bechetul chiar atunci cînd apele ar ajunge la cota de 8 metri. În zona portului, digul prezintă siguranță, chiar dacă Dunărea s-ar înălța, peste cota zero, cu 9 metri. Șoseaua intră apoi într-o fîșie de pădure ce se întinde de-a lungul portului, ca un zid, între el și cîmpul de pe unde se strîngeau grînele ca să fie aduse apoi pe cheurile lui. Rezemat cu umerii de zidul înalt și răcoros al pădurii, portul stă cu fața la Dunăre și apare, în această zi de toamnă, ca o poiană însorită. În mijlocul platformei pe care a răsărit iarba, clădirea cu birourile conducerii portului se ridică albă, sprintenă, impunătoare iar tihna locului pare să o împresoare ca pe o casă de vacanță. Adrian Diaconu, șeful portului, e detașat provizoriu la Corabia, le dă o mînă de ajutor celor de acolo, care se vede că sînt mai năpăditi de treburi, și nu ne rămîne decît să fim de acord că în perimetrul aproape idilic al portului acestuia ar fi să săvîrșim o greșeală dacă am căuta zarva porturilor mari, în care, dacă vrei, poți să te pierzi ca într-un oraș necunoscut. Portul Bechet continuă să existe, cum ar spune un oltean de prin partea locului, ca atare, și a-l supune unor comparații fără rost e ca și cum s-ar întreba cineva, unde aleargă mai mulți, ce caută pe-acolo și ultimul din rînd. Împrejurarea că portul acesta e mai mic decît altele nu poate să aibă, dintr-un anumit punct de vedere, absolut nici o importanță. Dealtfel, ne vom lămuri că nu e chiar lipsit de relativitate felul în care se judecă uneori, printr-o cifră, „capacitatea" unui port.

Pînă atunci să arătăm că, potrivit unei prime impresii, Alexandru Bărăgan, căpitanul portului, se îngrijește să păstreze o ținută a profesiei, a funcției, a demnității lui de bărbat care se respectă, ce s-ar potrivi într-un totul cu imaginea, deocamdată numai rîvnită, cînd portul Bechet ar putea să-și dovedească întreaga lui capacitate. Cît parcurgem de la un capăt la altul platforma portului, îmi spune că vreo 10—12 băieți din Bechet sînt acum elevi la școlile de marină de la Orșova și Giurgiu, acesta fiind un semn că localnicii, „în ultimul timp, au prins gustul frumosul navigației" de care se țineau departe chiar atunci cînd vreo 30 dintre ei lucrau ca docheri în port și încă vreo sută făceau cărăușie. Un anume moș Tîrnă, vestit barcagiu, era o excepție. Interesul celorlalți se întindea pînă în pragul apei, ei făceau grînele, ei le aduceau aici, ei le încărcau pe șlepuri, mai departe fiind treaba negustorilor între care, se spune, pînă în al doilea război mondial cei mai mulți erau greci. Din vremea aceea a rămas platforma betonată a fostei magazii de cereale, ca și fundațiile, late de vreo 60 de centimetri, ale unei magazii de materiale ce se desfășura pe o lățime de vreo 30 și pe o lungime de 115 metri. Cel puțin așa rezultă din măsurătoarea pe care o face, cu pasul, Mihai Preda încadrat al Oficiului de gospodărire a apelor Dolj, care zilnic se învîrte cu o șalupă prin dreptul Bechetului și își face datoria de a transmite șefilor lui de la Craiova tot felul de date despre curenții apei, despre eroziunea malurilor și așa mai departe. Cînd a ars magazia de materiale, pe la sfîrșitul lui august '44, bombardată de nemții ce se retrăgeau pe Dunăre, sub acoperișul ei se aflau, zice-se, motoare, mașini agricole și aramă, multă aramă. Acum, într-un colț, unde blocurile greoaie ale temeliei vechi au fost scoase, lucrează la o stație de betoane șase muncitori. Se construiește și aici, ca peste tot, foarte mult, și umblă vorba că Bechetul are să fie declarat oraș. Balastul pentru betoane e adus tocmai de la Giurgiu sau de la Vatra, de dincolo de Calafat și, se zice, ar putea fi adus mai de-aproape, de la vreo doi kilometri mai sus de port, unde se varsă Jiețul în Dunăre. Dar, s-ar părea, cine vorbește, tot acela aude. Cum se-ntîmplă deocamdată și pe tancul petrolier tras la una dintre dancle portului, pe care Ion Goia este și șef și subaltern. El e cîrmaci și pe vas ar fi nevoie să se mai afle și un marinar dar iată nu e nici un marinar. Însă omul nu se plînge. La nevoie, muncește cît doi. Și-acum, cînd abia a terminat să dea de mîncare lepurilor pe care și-i crește în cuști bine ancorate pe suprafața metalică a vasului, ne spune că a venit în urmă cu cinci zile, de la Giurgiu, cu 610 tone de motorină. Între timp le-a descărcat și așteaptă să apară un remorcher să-i ducă înapoi. Aflu că, în schimb, pentru grămada de lemne dintr-o latură a portului, cam 1000 de tone, numai plop și salcie, aduse din ostrovul Copanița, ar trebui un șlep care e așteptat cam demult, de vreo cîteva luni, ca să le la și să le ducă la fabrica de chibrituri de la Brăila. Pînă la sosirea lui, macaraua cu care a fost dotat portul, o macara pe pneuri, de 4 tone, e destinată parcă să dovedească, deocamdată numai de amorul artei, pătrunderea tehnicii în acest peisaj tihnit și să păstreze vie amintirea, deloc îndepărtată, a zilelor cînd lîngă ea mai lucrau o macara plutitoare și două benzi transportoare ce-au fost luate și duse prin alte porturi. De-atunci, portului Bechet a început să-i bată inima ceva mai rar, în ciuda faptului că puține dintre porturile noastre fluviale oferă condiții de lucru atît de bune. Și-o să vedem, bineînțeles, care sînt aceste condiții.

A fost mai întîi o școală, cum se spunea odată. De prin vremea lui Cuza a început să lucreze cu acte în bună regulă și din ele s-ar putea afla cu exactitate, bunăoară, cîtă sare se aducea aici de la Ocnele Mari. Au apărut apoi, la Bechet, și cîteva agenții comerciale străine, chiar mai înainte de a se trece la delimitarea portului și de a se face, în 1884, cheul de lemn. În 1910 și în anul următor s-a construit o platformă pavată cu gresie pe lungimea a vreo 700 de metri și în locul cheului de lemn a fost ridicat unul de piatră. O statistică ne încredințează că din 1879 pînă în 1916 au tras în portul Bechetului 20.405 vase cu aburi sau cu pînze, sub diferite pavilioane, iar numărul acestor vase, nu doar tonajul lor, ne interesează amintim decît că ținutul din jurul Bechetului a fost irigat și tot am aduce un argument hotărîtor. Și dacă de vreo cinci ani, cum aflăm, se discută să se construiască un siloz de cereale în port, poate că el se va construi în cele din urmă. Oricum, se spune, de vreo șapte ani n-a mai trecut pe-aici nici un bob de grîu și pînă atunci se încărcau, totuși, în fiecare an 14 000—15 000 de tone, mai cu seamă grîu și porumb. Să-l ascultăm pe primarul Iulian Miulescu: „Portul dispune de posibilități foarte bune de lucru. Cu cheul pe care-l are și cu pescajul pe care-l îngăduie bate multe porturi. Dar, ca să luăm un exemplu, afecta de zahăr, care se face multă pe-aici, e dusă la fabricile din Corabia și Calafat cu camioanele". E nevoie să recunoaștem însă că la mijloc nu se află numai plăcerea de a fi șofer pe care românul a descoperit-o relativ de curînd și în proporție de masă.

În primăvara trecută, spune Alexandru Bărăgan, profesorul Petre Baniță, directorul Stațiunii agricole de la Dăbuleni, s-a arătat interesat într-o colaborare. Stațiunea, avînd o întinsă podgorie, livezi, grădini de legume, cîmpuri de cereale, exportă între altele și așa-zise mărfuri perisabile și portul a dat asigurări că Navromul are nave frigorifice dar a trebuit să recunoască, totodată, că în portul Bechet nu prea sînt mijloace de a încărca produse de acest fel. Cînd, pentru alte produse, dispune de astfel de posibilități, colaborarea nu s-a putut realiza din alte pricini. La un moment dat, portul a promis Combinatului chimic Craiova că poate să încarce în 48 de ore o cantitate echivalentă cu două trenuri. Dar produsele chimice nu puteau fi aduse de la Craiova decît cu camioane și aceasta a părut combinatului, pe bună dreptate, o cheltuială prea mare. Și încă o dată s-a adeverit de ce proiectul unei linii de cale ferată care să lege Bechetul de Craiova a fost apreciat întotdeauna, ca fiind justificat cu prisosință. Fiind cît se poate de sigur că el ar aduce și o punere în valoare a unor amenajări ce-au fost făcute, nu demult, în portul Bechet, pe cînd se construia sistemul de irigații Sadova—Corabia. În perioada aceea veneau, în fiecare an, aproape 100 000 tone de materiale de construcție și tot felul de utilaje. Portul lăsase bine de tot în urmă amintirea isprăvilor lui de pe cînd docherii duceau în spinare saci încărcați cu grîu și, pînă să umple ei șlepurile trase la mal, marinarii englezi sau belgieni sau olandezi adăstau la un țoi, la cazanele de țuică ale unui Glăvan sau Tocan. Din răsputeri a lucrat portul și cînd se construia combinatul chimic de lîngă Craiova, cînd au fost descărcate aici și utilaje de cîte 80 de tone și instalate pe trailere Cometa, cu cîte 30 de roți. Cele 16 reflectoare montate pe niște stîlpi de beton amintesc de vremea aceea cînd se muncea în trei schimburi și, se zice, lumina care se revărsa noaptea peste port era atît de puternică încît vedeai și acul pe jos. Atunci a dovedit portul adevărata lui capacitate, cînd se încordase într-un astfel de efort că n-avea timp, ca să zicem așa, nici să dea bună ziua. Apoi, peste pavajul de pe platforma lui s-a așternut un strat de țărînă și deasupra s-a ridicat iarba. Portul primește, cît primește, mai mult balast.

Însă în vreme ce alții se plîng că Dunărea a cam scăzut în lunile verii, căpitanul portului Bechet poate să spună: „Navele fluviale, încărcate la capacitatea maximă, nu depășesc în nici un caz un pescaj de trei metri. Or, aici, lîngă mira Bechet, cînd apa se află la cota zero ea are o adîncime de 5,5 metri. Sub zero, de cînd sînt eu aici, din 1967, n-a scăzut decît de vreo două-trei ori, cîte 15—20 de centimetri. Acum e cota plus 47. Așadar, lîngă cheu apa are 6 metri. Și asta înseamnă că ar putea să tragă aici, dacă ar avea pe unde să se strecoare pe Dunăre, chiar și cargouri de pînă la 10 000 tdw".

Cînd portul era căutat, el era și găsit. Pe urmă, după ce maurul și-a făcut datoria, cînd a început să fie mai puțin căutat, el s-a retras într-o perdea de liniște și-a luat o înfățișare oarecum patriarhală. Și din motive strict profesionale, ce ni se pare chiar frumos că nu exclud și un accent de lirism, căpitanul portului așază alături, în registrul său, lîngă constatarea „în anul 1983 o activitate redusă", următoarea observație: „Ninge pentru prima dată în noaptea de 15 februarie, ora 1,30. Stratul de zăpadă atinge cîrca 1 centimetru". Dar altfel, cum spuneam, Alexandru Bărăgan își poartă cu atîta distincție și demnitate uniforma de căpitan de port, de parcă portul ar avea de lucru și la lumina zilei și a reflectoarelor. Important este la urma urmei că portul acesta ar fi în stare să-și spulbere oricînd liniștea, și nu fără folos. Reflectoarele există și azi. Ca și cheul drept, construit acum 10—15 ani, și arătos și util cum Calafatul, care n-are deloc așa ceva, sau Corabia, ar tot rîvni să aibă.

Acum e o zi însorită, de toamnă, o zi tăcută, fierbinte. Și în lumina zilei schipețte, parcă, văpaia pură a speranței.

DUMITRU ELIADE

ȘTIINȚA SPOREȘTE BELȘUGUL OGOARELOR

PATRIA, CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

● Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități de cercetare și producție agricolă ●

Dialogul permanent și rodnic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, îl poartă nemijlocit cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, în toate marile probleme privind prezentul și viitorul patriei, și-a găsit o nouă manifestare în vizita de lucru pe care conducătorul partidului și statului nostru a făcut-o miercuri în unități de cercetare și producție agricolă, în întreprinderi ale industriei alimentare. Noua întîlnire a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu făuritorii bunurilor materiale, cu lucrători din domeniul cercetării și învățămîntului — care a avut loc la Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice Fundulea, la Institutul de Cercetare și Producție pentru Cultura și Industrializarea Sfeclei de Zahăr și a Substanțelor Dulci Fundulea, la Întreprinderea de Industrializare a Sfeclei de Zahăr Fundulea, la Stațiunea Didactică Experimentală Belciugatele, la Întreprinderea de Preparate și Conserve de Carne Popești-Leordeni — a fost consacrată examinării unor probleme esențiale privind sporirea continuă a producției agricole, vegetale și animale, în actualul cincinal și în anii următori, potrivit importantelor prevederi ale Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, care asigură dezvoltarea susținută a agriculturii noastre socialiste, ca ramură de bază a economiei naționale.

Pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu manifestări emoționante de aleasă stimă și prețuire. Colectivele unităților vizitate, mii de oameni ai muncii veniți în întîmpinare și-au reafirmat, într-o impresionantă unitate de simțire, sentimentele lor de dragoste și recunoștință față de conducătorul partidului și statului nostru, pentru activitatea neobosită pe care o desfășoară zi de zi în slujba propășirii patriei, a bunăstării și fericirii poporului, pentru triumful nobilelor idealuri de pace, progres, libertate și independență ale tuturor națiunilor. Ei și-au manifestat și de astă dată dorința fierbinte ca apropiatul forum al comuniștilor români să realeagă în suprema funcție de secretar general al partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului român, eminent om politic, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate marcantă a lumii contemporane.

Ca de fiecare dată, apreciind rezultatele dobîndite de oamenii muncii din unitățile vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat la fața locului îndrumări și recomandări concrete. Astfel, secretarul general al partidului a cerut să se studieze posibilitatea producerii de furaje în zona submontană și montană, în vederea creșterii producției de masă verde în pășunile și fînețele naturale din zonele respective. Insistîndu-se încă o dată asupra necesității asigurării unei densități optime a plantelor, s-a cerut să se acționeze cu hotărîre pentru a realiza soiuri de porumb timpurii ce pot rezista la temperaturi coborîte, astfel încît să poată fi cîștigate cîteva săptămîni în campania de însămînțare și, respectiv, în perioada de recoltare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se continue cercetările pentru obținerea de noi soiuri de sfeclă de zahăr, mai productive și cu un conținut ridicat de zahăr, pentru realizarea de tehnologii care să asigure creșterea producției prin asigurarea densității necesare, să se acorde cea mai mare atenție stabilirii perioadei optime de însămînțare și să se creeze soiuri cu perioadă scurtă de vegetație, ușor de recoltat. Apreciind rezultatele obținute de cadrele didactice, de studenții și specialiștii care își desfășoară activitatea în cadrul stațiunii didactice experimentale, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a cerut să obțină producții și mai mari în toate sectoarele agricole, să fie intensificată participarea cadrelor didactice și a studenților la activitatea productivă din unitățile agricole cooperatiste din zonă în vederea ridicării continue a producțiilor vegetale și animale.

Toți participanții la dialogul de lucru cu secretarul general al partidului au exprimat tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai vii mulțumiri pentru această vizită, pentru aprecierile făcute și indicațiile date și și-au exprimat hotărîrea de a transpune în viață orientările stabilite, de a întîmpina cu importante fapte de muncă cel de-al XIII-lea Congres al partidului, aducîndu-și astfel, alături de întregul popor, o contribuție tot mai mare la înfăptuirea programului de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

ION DUMBRAVĂ ■

PCR
CONGRESUL
XIII

Directivele Congresului al XIII-lea — în dezbaterea întregului popor

Noul — ofensivă continuă

Promovarea noului în economie, știință ca și în toate laturile activității umane este o permanență filozofică și practică a concepției și acțiunii revoluționare a Partidului Comunist Român, a gîndirii creatoare a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, concretizată în documentele programatice, documentele-directivă ce ne-au jalonat dezvoltarea și progresul țării în ultimele două decenii, ca și perspectiva pînă în anul 2000. În această concepție fundamentală și atotcuprinzătoare, secretarul general al partidului nostru, ca strateg și gînditor social, a sesizat legătura indisolubilă, obiectivă și legică în societatea modernă dintre știință și dezvoltare, conturînd concepția sa profund originală privind rolul științei, al progresului tehnic și tehnologic în societatea socialistă multilateral dezvoltată, ca forță de producție, ca forță de propulsie a întregii dezvoltări. Aceste idei majore, idei-forță le regăsim materializate, la dimensiuni noi și cu valențe noi în actualul Proiect de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului. Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic ocupă un capitol important și în directă legătură, în imediată legătură cu „Obiectivul fundamental și sarcinile de bază ale dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1986—1990". Este epoca tehnologiilor, epoca în care știința și tehnica vor trebui să dea una din marile lor măsuri, din marile lor resurse creative. În toate ramurile se va acționa pentru creșterea randamentelor globale și a eficienței economice pe baza unor noi tehnologii, așa încît a introduce nou, a introduce în producție rezultatele unei cercetări științifice nu mai este doar o problemă a omului de știință, a cercetătorului sau a proiectantului, a directorului sau a conducătorului unui loc de muncă, ci o problemă a tuturor, de la primul muncitor la ministru, o problemă a întregului popor, așa cum toate prevederile cuprinse în Proiectul de Directive sînt ale întregului popor, interesînd viața și destinul nostru, viitorul nostru, al întregii națiuni române. De fapt, aceste linii-forță nu pornesc pe teren alb, ele intensifică și ridică la noi dimensiuni un act revoluționar început o dată cu socialismul în România și care a căpătat reconsiderări majore în fructuoasa Epocă Ceaușescu.

Interlocutorii

„Constantin Alexandru- Mircea Iordan Vasile Giuglea. Trei nume proprii românești, trei nume obișnuite, comune chiar. Deși au ecouri de mari bărbați, de mari domni ai țărilor române. Alexandru, Mircea, Vasile. Sînt toți trei ingineri constructori de nave. Lucrează toți la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria navală românească. Fac parte din generații diferite. S-au născut în ani diferiți și au copilărit și crescut în colțuri de țară diferite. Unul într-un sat din Bărăgan, altul la Craiova, celălalt în Galați. Pe toți i-a unit însă un vis. Visul de a construi vapoare.'

— Constantin Alexandru, cum ați ajuns inginer constructor de nave?, întrebăm.

— Nu chiar în linie dreaptă, răspunde. Am fost mai întîi muncitor, strungar. Dar am strîns la piept cu putere visul meu de adolescent, înfiripat nu știu cum. Am avut șansele să-l ating, sînt chiar din acea primă generație de muncitori pe care partidul i-a chemat în bănci, le-a deschis porțile amfiteatrelor universitare. Am făcut liceul la seral, a'n venit apoi la Facultatea de construcții navale din Galați. Și aici am rămas, lîngă visul meu.

Facultate pe care a absolvit-o în 1961, cînd nu exista un institut de cercetări și proiectări român de nave. A lucrat într-un atelier de proiectare al Șantierului naval. A proiectat apoi nave de pasageri de înaltă clasă și nave specializate, cum ar fi pentru degazarea tancurilor petroliere, pentru întreținerea mijloacelor de semnalizare a șenalului navigal și altele. Este astăzi președintele consiliului științific al institutului.

— Mircea Iordan, cum ați ajuns inginer constructor de nave?, repetăm întrebarea.

— Foarte simplu, răspunde. Este un vis de copil, care mi s-a înșurubat în minte în ceasurile îndelungi, cînd răsfoiam și citeam o revistă veche găsită prin biblioteca tatii, «Jurnalul științelor și al călătoriilor», parcă. După terminarea liceului am urmat drumul cel mai scurt — facultatea de profil din Galați. Am candidat normal, ca orice absolvent de liceu, am reușit, am terminat și, iată, fac ceea ce mi-am dorit. Nave!

A absolvit facultatea în anul 1966 cînd s-a înființat Institutul unde lucrează și, ca student bun ce a fost, i s-a părut tot normal să vină să lucreze aici, să fie repartizat aici. Este astăzi, cum ni-l prezintă Constantin Alexandru, „unul dintre cei mai completi ingineri pe care îi avem, care poate elabora orice proiect pentru orice tip de navă din registrul internațional existent la ora actuală. Este un om competent, cu o serioasă cultură de specialitate, cunoaște, dealtfel, 4 limbi de circulație".

— Vasile Giuglea, cum ați ajuns inginer constructor de nave?, reluăm aceeași întrebare.

— Știu și eu?!, răspunde. Cred că specificul fiecărui oraș își pune amprenta asupra vieților, asupra destinului profesional al tineretului. Galațiul ca oraș dunărean nu-și are drept specific doar pitorescul mod în care bat ceasurile ora exactă, prin valsul suav al lui Ivanovici. Este, poate, doar expresia poetică și melancolică a altei ore exacte a orașului ca centru vital al industriei navale din România. Și nu exagerez. Aici există singurul institut de cercetări și proiectări din domeniu, aici există singura facultate de profil, unul din cele mai vechi și mai mari șantiere navale, care a construit, ca semn al modernității lui, și cele mai noi „vase" — platformele de foraj marin, aici există cîteva întreprinderi de mecanică și componente navale, aici există întreprinderea de export nave — NAVIMPEX —, ca și NAVROM-ul, ca și sediul asociației fluviale a Dunării de jos. Pe faleza Dunării, pe lîngă porțile și ferestrele acestora își plimbă adolescenții gălățeni primele vise ca și prima dragoste. Ele aprind imagini fabuloase, pe care vrei să le atingi, să le trăiești, să le dai viață, ca și iubiri statornice pe care vrei să le păstrezi.

Ne-am întîlnit la aceeași masă de lucru cu gîndul și judecata limpede de a cîntări mai ales viața și destinul de viitor ai acestor oameni și, prin ei, al industriei pe care o reprezintă, avînd drept greutăți de măsură obiectivele concrete cuprinse în Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea. Fără îndoială sîntem toți unanim de acord că, între marile programe care au edificat România socialistă modernă a zilelor noastre, obiectivele cincinalului 1986—1990 și cele care jalonează perspectiva anului 2000, se va situa pe un loc propriu, al valențelor subtile, de rafinare, de cucerire a calităților înalte a întregii noastre economii, a întregii noastre vieți sociale. Fază nouă, superioară, a progresului economico-social ce se va împlini prin intermediul unei forțe de propulsie de mare vigoare a secolului nostru — știința și tehnologia. Prin cuceririle la care ne vom racorda în toate sensurile, bazîndu-ne, însă, ca întotdeauna, în primul rînd, pe noi.

„Sîntem pregătiți să ne realizăm, realizînd proiectele țării"

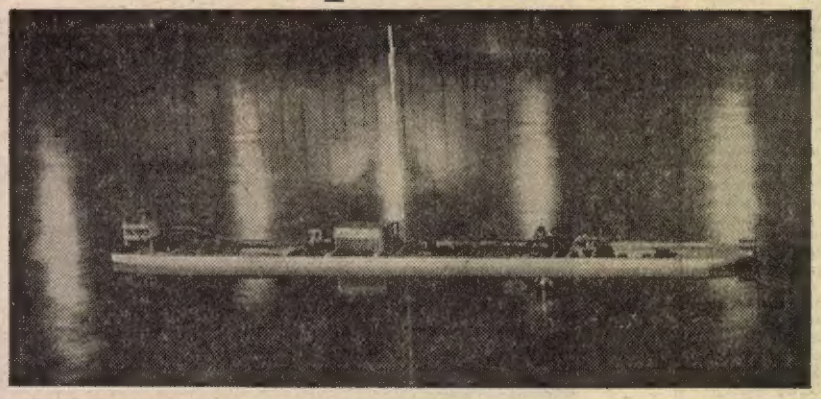

Constantin Alexandru rememorează, în această idee, istoricul ICEPRONAV, ca navă amiral ce a eșalonat și eșalonează industria noastră navală la cotele cele mai înalte, la cotele competitivității, reușind „aproape de la nimic, doar de la o tradiție de reparații vase, să proiectăm și să executăm, pentru nevoile interne, pentru flota noastră comercială, ca și pentru export peste 40 de tipuri. Institutul însuși este creația ultimelor două decenii, rezultat al concepției magistrale a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind rolul cercetării științifice în societatea noastră, rolul ei de forță de producție, de forță de înaintare și de mișcare rapidă a oricărui domeniu al creației materiale. S-ar înființat în 1966 cu un fond de cadre de 176 de persoane, ca acum, în 1984, să ajungem la peste 1 300. Acest salt global însumează și o cantitate de muncă la fel de spectaculoasă cît și performantele acestui colectiv. De la un singur proiect de navă care aparținea atelierului de proiectare al șantierului naval gălățean am realizat, treptat, treptat, seria de cargouri de 4 500 de 7 500, de 15 000 tdw, seria de remorchere-treptat, treptat, seria de cargouri de 4 500, CP, seria de mineraliere și vrachiere de la 12 500 la 65 000 tdw, petroliere între gama 5 000 și 150 000 tdw și alte nave tehnice și de specialitate pentru toate unitățile navale ale țării, situînd România alături de țările cu mari tradiții în acest domeniu, și nu numai din Europa. Dat fiind rolul nostru de coordonator tehnic al producției, am plecat din start de la premisa ca navele concepute de noi să fie competitive, să aibă parametri funcționali egali cu ai celor mai bune realizări mondiale. Institutul a fost dotat cu o bază de cercetare, cu laboratoare de încercări și testări pentru toate părțile componente ale unui vas, așa încît este o absolută obligație profesională și morală de a realiza produse cu parametri cît mai moderni, în consonanță cu evoluția pe plan internațional".

Inginerul Mircea Iordan este, așa cum ne-a fost prezentat, inginer pînă în măduva oaselor, cînd e vorba de profesia sa nu acceptă să fie sentimental, ci doar rațional, extrem de rațional. Pleacă de la un adevăr elementar și indubitabil și anume că o navă este o sinteză industrială, reprezintă capacitatea economiei, tehnicii și industriei unei țări la un moment dat. Pe ea se întîlnesc aproape toate ramurile — de la siderurgie la electronică, și la industria ușoară, prin felul cum e construită și echipată. Este un oraș plutitor, cu cele mai multe dintre funcțiile unui oraș. În domeniul performanțelor care țin de viteză, de manevrabilitate, de comportare în timpul navigației cred că sîntem foarte tari, n-am avut probleme. Ca profesioniști sîntem în orice moment lucizi și trebuie să refuzăm automulțumirea. Ne-am obișnuit să ne autodepășim, să ne autodepășim mereu, să ne autodepășim mereu și mereu. Și, în consecință, să ne autodepășim mereu și mereu. Și, în consecință, să ne autodepășim mereu și mereu. Și, în consecință

UN OBIECTIV DE ANVERGURĂ

Dealuri erodate, dealuri înnobilate

— Tovarăşe inginer Dumitru Beznea, conduceţi aici, în oraşul Tg. Bujor, un fel de capitală a vestitelor podgorii de pe Dealurile Bujorului, cea mai tinără staţiune de cercetări viticole din ţara noastră, creată doar cu 7 ani în urmă. Mănunchiul de cercetători pe care îi aveţi sînt astfel implicaţi în viitorul acestor locuri şi al acestui sector important al agriculturii. În context, ce rol vă revine şi ce îndatoriri pentru înfăptuirea prevederilor din Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea ai partidului ?

— Sîntem nu numai o foarte tînără staţiune de cercetări, dar sîntem şi în cel mai tînăr bazin viticol al României, proiectat, desigur, pentru viitor, pentru o viaţă lungă. Am spune chiar că plantaţiile noastre le-am văzut ca plantaţii ale anului 1990 iar cercetările noastre au bătaie şi mai lungă, dincolo de anul 2000, dat fiind faptul că o podgorie se construieşte pentru circa 30 de ani. Un bazin care a apărut în ultimii 20 de ani, în mare parte pe terenuri erodate care altădată n-au produs nimic sau aproape nimic. Dacă judeţul Galaţi a ajuns să ocupe locul doi, după Vrancea, cu circa 25 000 ha în ierarhia suprafeţei cultivate cu viţă de vie, ocupă, în schimb, locul unu în ceea ce priveşte suprafaţa de plantaţii pe terase cu pante foarte abrupte. Are 9 000 de hectare de vii pe terase construite în marea lor majoritate după 1965, deci după Congresul al IX-lea al partidului.

Conform Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea, în judeţul nostru vor fi puse în valoare şi alte terenuri erodate şi slab productive prin plantaţii de vii şi livezi, ceea ce sporeşte şi mai mult aria noastră de activitate ca şi responsabilitatea faţă de viticultura acestor meleaguri. O viticultură a mileniului trei, pentru necesităţile şi pretenţiile generaţiilor următoare. Dacă obiectivul major al cincinalului 1986—1990 ca şi al etapei de perspectivă, pînă în anul 2000, este continuarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii, aceasta se înfăptuieşte însă printr-o multitudine de factori calitativ importanţi în care rolul ştiinţei este preponderent. În sectorul nostru, realizăm astfel cercetări privind ameliorarea solului de pe terase dar şi ameliorarea viţei de vie din perimetrul de care răspundem, ne ocupăm de crearea de soiuri noi, mai productive şi mai rezistente, stabilim tehnologii de cultură adecvate fiecărui soi şi fiecărei podgorii, în funcţie de condiţiile pedoclimatice din cele două judeţe pe care le arondăm — Galaţi şi Brăila. Judeţe în care avem diverse tipuri de vii — de la cele pe nisipuri (cum sînt mai ales în judeţul Brăila) pînă la cele de pe terase în pante foarte mari, de la cele pentru struguri de masă, la cele de soiuri noi pe care abia le aclimatizăm în zonă etc. Ne ocupăm, de asemenea, de stabilirea de tehnologii de vinificaţie specifice podgoriilor noastre, răspundem de introducerea în producţie a rezultatelor cercetării.

— Să concretizăm mai mult, tovarăşe director. Ce aţi întreprins din toate acestea şi cu ce rezultate ?

— De cîţiva ani, aş spune chiar de la înfiinţare, asigurăm tehnologii şi asistenţă tehnică pentru modernizarea plantaţiilor mai vechi, mai ales din sectorul cooperativelor agricole de producţie. Ridicarea ecaunului butucului, schimbarea sistemului de susţinere care să permită mecanizarea lucrărilor şi o mai uşoară întreţinere a plantaţiilor, aşa încît să crească productivitatea muncii pe om şi pe maşină. Concomitent acţionăm în direcţia modernizării materialului săditor. Avem 72 de hectare de portaltoi şi 3 hectare de solarii ca şcoală de viţă ; furnizăm, de asemenea, viţă altoită — altoim anual peste 1 milion de butaşi, punînd la dispoziţia producţiei între 300 000—400 000 vite STAS. Există demarată la nivel naţional o vastă lucrare de amplasare a soiurilor care răspunde tocmai prevederilor din Proiectul de Directive referitoare la procesul de organizare a teritoriului în vederea sporirii potenţialului productiv, la care ne-am raportat din plin şi noi. Avem un cîmp biologic mai mare decît al tuturor staţiunilor de profil din ţară, unde urmărim circa 30 de soiuri dintre cele mai valoroase şi pe care le socotim potrivite pentru podgoriile de pe Dealurile Bujorului, de pe Podişul Covurlui, pentru podgoriile Nicoreşti şi Iveşti. Tendinţa cea mai modernă şi mai economică aceasta este : de a reduce numărul de soiuri într-o podgorie pentru a-i spori calitatea şi rentabilitatea.

Toate cu tehnologii noi de cultură, menite să asigure producţii mari în condiţii de mecanizare a lucrărilor.

— Mecanizarea ca problemă de bază a intensivităţii agriculturii noastre moderne este pregnant subliniată în Proiectul de Directive. Cum apreciaţi sistema de maşini existentă pentru viticultură, ce aţi propune cercetătorilor şi proiectanţilor din acest domeniu ?

— După opinia mea, aici mai sînt încă multe de făcut şi mai ales pentru subramura viticulturii şi, aş zice, în special pentru cea de pe terase, de pe pante, din întreaga zonă colinară a ţării. Aşteptăm de la cercetătorii şi proiectanţii din acest domeniu, pe de o parte, o gamă de maşini pentru realizarea de terase mecanizabile şi pretabile la irigare (cei care au proiectat şi realizat terasele de pînă acum nu au avut în vedere aceşti parametri), căci în viitor, conform Programului naţional de îmbunătăţiri funciare, numeroase plantaţii vor intra în sisteme de irigaţii, iar pe de altă parte, aşteptăm gama de maşini pentru podgoriile de pantă, atît pentru lucrările solului cît şi ale plantei, dar, mai cu seamă, combina pentru recoltat struguri al cărei prototip se experimentează de vreo zece ani şi n-a mai ajuns la noi.

— În schimb, datoria cercetătorului horticol, în această privinţă, care ar fi ?

— Ceea ce depinde de noi credem că ne asumăm. În laboratorul de agrochimie s-au antamat deja cercetări deosebit de moderne pentru stabilirea dozelor de îngrăşăminte chimice, în funcţie de solul plantaţiei şi de soiurile de viţă de vie. Inginera Rodica Potîrniche a şi prezentat primele rezultate, după 3—4 ani de experimentări, la o sesiune de referate şi comunicări ştiinţifice pe probleme de agrochimie a viticulturii, desfăşurată în vara aceasta la Drăgăşani. A urmărit diferite doze de substanţă activă la hectar pe 3 grupe mari de soiuri şi, din 16 variante, cîteva au dat rezultate mulţumitoare, ce dau perspectiva unor economii importante de energie, atît prin aportul de substanţă cît şi prin reducerea combustibililor necesari la încorporarea în sol. Pe viitor, cînd ne vom îmbogăţi dotarea cu aparatură corespunzătoare, sperăm să urmărim evoluţia acestor microelemente — azot, fosfor, potasiu — asupra plantelor, cu ajutorul izotopilor radioactivi, cercetare de avangardă la ora actuală în lume. În funcţie de prezenţa lor în sol vom şti mai precis ce fel de îngrăşăminte să dăm fiecărei plantaţii, în ce doze, la care sol. Va demara, în anii următori, şi studiul de ecloză, de a urmări ce se întîmplă cu planta cînd îi lipseşte din sol unul sau altul dintre mineralele vitale. Dacă azi sînt cercetări fundamentale, mîine ne vor da răspunsuri la multe dintre problemele aplicative.

CICI IORDACHE-ADAM

Perspective deschise

Cercetarea ştiinţifică în domeniul patologiei animale în ţara noastră are o vechime de peste 100 de ani şi se desfăşoară în cea mai mare parte în Institutul de cercetări veterinare şi biopreparate „Pasteur", care este şi coordonatorul acestei activităţi şi care, în 1984, împlineşte 75 de ani de la înfiinţare. Adevărata dezvoltare a institutului s-a realizat în anii puterii populare şi în special după Congresul al IX-lea al P.C.R., cînd întreaga activitate din domeniul medicinei veterinare s-a bucurat de sprijinul continuu din partea statului.

Activitatea actuală a Institutului „Pasteur" are implicaţii economice şi sociale tot mai mari. Aceasta rezultă din sarcinile legate de prevenirea pierderilor la animale, asigurarea unor importante resurse pentru alimentaţie şi industrie, rezolvarea unor probleme sanitare-veterinare, legate de import-export, protecţia sănătăţii omului, prevenirea poluării cît şi contribuţia generală la progresul ştiinţelor.

Însufleţiţi de măreţele evenimente politice din viaţa partidului şi naţiunii române din acest an — a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă, cît şi cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român —, de înflăcăratele şi mobilizatoarele chemări şi îndemnuri ale secretarului general al partidului, colectivul de oameni ai muncii din Institutul de cercetări veterinare şi biopreparate „Pasteur" a trecut cu efort sporit la rezolvarea sarcinilor de cercetare şi producţie ce îi revin.

La realizarea acestora, se acordă o atenţie deosebită reducerilor consumurilor specifice şi în special diminuarea ponderii materialelor din import, reducerea consumului de energie, combustibil şi creşterea continuă a productivităţii muncii.

Întrucît Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român

- **Agricultura noastră va trebui să-şi aducă o contribuţie crescîndă la formarea venitului naţional, la progresul general al societăţii româneşti.**
- **Se va pune accentul pe realizarea lucrărilor de ameliorare a solului şi creştere a fertilităţii pămîntului prin înfăptuirea unui vast program de irigaţii, de chimizare şi mecanizare completă a lucrărilor agricole, creîndu-se toate condiţiile pentru obţinerea de producţii sigure, înalte şi stabile.**
- **Producţia netă agricolă va creşte pe perioada 1986—1990 într-un ritm mediu anual de 7,1—7,5 la sută.**
- **Se prevede dezvoltarea şi modernizarea în continuare a bazei tehnico-materiale a agriculturii. Suprafaţa agricolă se va majora cu peste 500 mii hectare, ajungînd, în 1990, la 15 500 000 hectare, prin introducerea în cultură a unor terenuri neagricole şi îndeosebi neproductive ; va creşte în mod prioritar suprafaţa arabilă.**
- **În perioada 1986—1990 se vor amenaja pentru irigaţii 1,8—2,3 mil. hectare, ajungîndu-se astfel la sfîrşitul cincinalului la 5,5—6,0 milioane hectare. Vor fi efectuate lucrări de desecări pe 1,5 milioane hectare şi de combatere a eroziunii solului pe 800 000 hectare.**
- **Se va acţiona pentru chimizarea şi mecanizarea completă a lucrărilor. Cantitatea de îngrăşăminte chimice va ajunge la 3,5—4,0 milioane tone substanţă activă, revenind 335—380 kilograme pe un hectar de teren arabil.**
- **Pînă la sfîrşitul cincinalului agricultura va dispune de 180 000 tractoare şi de o sistemă de maşini de înaltă productivitate, care vor efectua simultan mai multe operaţiuni.**
- **Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea zootehniei, a cărei ponderi în producţia agricolă va ajunge în 1990 la 46—48 la sută.**

prevăd o creştere însemnată a ponderii zootehniei în ansamblul agriculturii ţării noastre, acest fapt impune o mai puternică concentrare a forţelor de cercetare din institut, pentru rezolvarea mai rapidă şi calitativ superioară a problemelor tehnice şi tehnologice, fără a se neglija şi preocupările de ordin fundamental, în ideea constituirii rezervei de soluţii de perspectivă.

Institutul „Pasteur" a fost marcat în 1984, în întreaga sa activitate, de o serie de realizări în special sub raportul modernizării şi perfecţionării tehnicilor de investigaţie şi a tehnologiilor de producţie.

Astfel, o realizare remarcabilă a fost introducerea pe scară largă a cultivării bacteriilor în fermentoare de capacitate diferită, înlocuindu-se astfel tehnologia clasică, devenită acum rudimentară, de producere a unor biopreparate.

S-a realizat astfel o creştere substanţială a randamentului de producţie, reducerea timpilor de realizare, înlăturarea riscului de îmbolnăviri profesionale şi disponibilizarea forţei de muncă.

Introducerea tehnicii de ultrafiltrare asigură progrese remarcabile în producerea unor biopreparate, realizînd un grad ridicat de purificare şi separare rapidă a componentelor cu diferite greutăţi moleculare. O aplicaţie recentă a acestei tehnici se referă la obţinerea tuberculinelor — preparate care se utilizează pentru diagnosticul tuberculozei — cu rezultate foarte bune, inclusiv sub raportul randamentului, a timpului de producţie şi al reducerii consumului de materiale, dintre care unele din import.

Alături de aceasta, au fost introduse tehnicile de gelfiltrare, filtrare tangenţială, citirea rapidă la Multi-skan a unor reacţii, în special ELISA. S-a extins folosirea ultrasonării şi a cromatografiei.

În producerea vaccinurilor antivirale se folosesc în prezent pe scară tot mai largă culturile de celule, îmbunătăţindu-se continuu sistemele de cultivare a acestora.

Perfecţionarea, diversificarea şi sporirea producţiei de biopreparate au necesitat asigurarea de noi spaţii tehnologice, în conformitate cu cerinţele noilor metodologii şi fluxuri tehnologice. Restructurările proceselor de producţie, noua dotare tehnică cît şi promovarea noului în toate sectoarele activităţii institutului au impus cu necesitate organizarea perfecţionării şi specializării pregătirii cadrelor de specialişti şi personal muncitor, prin cursuri la diferite nivele, schimburi de experienţă, documentaţii, manifestări ştiinţifice etc.

O preocupare specială din acest an a constituit-o dezvoltarea şi integrarea sporită a centrelor zonale ale institutului în preocupările generale ale acestuia.

Prin planurile de cercetare pe anul în curs cît şi în perspectivă, s-a avut în vedere aprofundarea cercetărilor în unele domenii ca : virusologia, imunologia, parazitologia, toxicologia, chimioterapia, morfopatologia, gnotobiologia etc.

O atenţie deosebită se acordă cercetărilor fundamentale, în special în domenii ca oncologia comparată, imunologia, genetica microbiană. Noi domenii de cercetare sînt în vedere pentru perioada imediat următoare, ca eredopatologia, chirurgia experimentală (pentru care Institutul „Pasteur" colaborează cu specialiştii din Spitalul Fundeni), electronomicroscopia color etc.

Realizările din ultimul timp din institut au permis organizarea unor acţiuni de cooperare internaţională, prin producerea şi desfacerea în comun a unor reagenţi de diagnostic, de export a unor sortimente de biopreparate al căror volum depăşeşte în acest an 2,5 milioane lei, export de tehnologii ş.a.

Măreţul eveniment reprezentat de Congresul al XIII-lea al P.C..R găseşte Institutul „Pasteur", la a 75-a aniversare, adînc ancorat în rezolvarea problemelor de apărare a sănătăţii animalelor şi de prevenire a unor îmbolnăviri la om.

Dr. I. V. PĂTRAŞCU
directorul Institutului „Pasteur"

Ştiinţa în folosul dezvoltării

Avînd în vedere rezultatele remarcabile obţinute pînă în prezent în toate domeniile de activitate din ţara noastră, ca urmare a politicii ştiinţifice şi realiste a Partidului Comunist Român, Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea privind dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 şi în deceniul 1991—2000 deschide noi căi şi cele mai luminoase perspective pentru asigurarea progresului multilateral al societăţii noastre socialiste şi pentru creşterea bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor.

Ţinînd seama de cerinţele dezvoltării dinamice a economiei naţionale, cincinalul 1986—1990 va asigura intrarea României într-o fază nouă, superioară a progresului economico-social prin creşterea aportului ştiinţei şi tehnologiei în toate domeniile de activitate.

Subliniind rolul cercetării ştiinţifice, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, preşedintele republicii, a arătat că „Realizarea sarcinilor de mare răspundere din anii următori, dezvoltarea economico-socială a ţării, cer o activitate susţinută în domeniul cercetării ştiinţifice, o concentrare mai puternică a forţelor din institutele de cercetare în vederea soluţionării problemelor tehnice şi tehnologice ce se pun în faţa întreprinderilor şi economiei naţionale, a perfecţionării tehnologiilor, reducerii consumurilor, ridicării nivelului tehnic şi calitativ al produselor".

În lumina acestor orientări fundamentale, ştiinţa românească va trebui să-şi sporească aportul la dezvoltarea pe baze moderne a agriculturii, la obţinerea unor producţii ridicate, sigure şi stabile indiferent de fluctuaţia factorilor climatici.

În cincinalul 1986—1990, conform prevederilor Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., producţia globală agricolă va trebui să sporească într-un ritm mediu anual de 5,4—5,8 la sută.

Prevederile Directivelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. de a creşte producţia antidăunători de 1,4—1,5 ori şi orientarea ei spre sortimente nepoluante şi cu eficacitate prelungită este garanţia sigură a înlăturării efectelor negative aduse de dăunători şi boli şi a creşterii producţiei agricole la parametrii prevăzuţi în documente.

În baza acestor Directive, activitatea de cercetare, colaborare şi integrare cu învăţămîntul şi producţia va cuprinde probleme privind fundamentarea ştiinţifică şi elaborarea măsurilor de protejare a culturilor agricole împotriva bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în vederea reducerii daunelor provocate de aceştea.

Oamenii muncii din institutul nostru privesc cu deosebit interes Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R., ele reprezentînd pentru activitatea de cercetare verigile directoare de orientare a muncii pentru aducerea unui aport substanţial la dezvoltarea generală a patriei, la ridicarea gradului de civilizaţie şi bunăstare a naţiunii noastre socialiste.

AL. TUŢĂ
cercetător ştiinţific,
vicepreşedinte al O.D.U.S.
Institutul de cercetări pentru protecţia plantelor, Bucureşti

Aşa cum ne îndeamnă secretarul general al partidului,

semănatul

O toamnă pentru fiecare, cu zile şi nopţi de muncă intensă pentru ca în scurt timp să fie aşezate în pămîntul ţării ultimele seminţe de grîu şi de orz pentru recoltele anului viitor. Pe ogoare, pămîntul cere ţărani şi mecanizatori pe schimburi, schimburi de zi şi de noapte în tranşeele pîinii.

În timpul optim, de cea mai bună calitate!

Sectorul Agricol Ilfov

Între oraş şi sat, schimburi ale hărniciei

În Pantelimon porumbul a început să se stringă. Pentru aceasta, ne spune prima noastră cunoştinţă Mihai Demice — şudor la Uzina 23 August, pe lîngă locuitorii comunei au venit peste 100 de oameni din cunoscuta întreprindere ca să dea o mînă de ajutor la strînsul recoltei. Dar aceştia n-au fost singurii muncitori care duminică au îmbrăcat salopetele pentru a munci pe ogoarele Pantelimonului. Preşedintele C.A.P.-ului, Valeriu Sibiceanu, ne mai spune că şi muncitorii de la Neferal şi de la Filatura de Lînă Piepţănată au semnat condica, să spunem aşa, pe terenurile de aici. Spus altfel, 500 de muncitori şi locuitori ai comunei, peste 300 de elevi au făcut ca ultima duminică a lunii septembrie să fie zi record de muncă. La ce s-a muncit ? La recoltat, la eliberarea terenului şi la însămînţat. Şi dacă lucrurile merg bine se speră ca în cîteva zile aceste operaţii să fie terminate. Pînă acum, din toate calculele, cei de aici se aşteaptă să obţină recolte bune. La porumb, într-un teren care n-a fost irigat, care a suportat şi calamităţi în primăvară, după toate calculele se aşteaptă să se ajungă la aproape 3 000 de kilograme de ştiuleţi. Şi pentru a se economisi energie, recoltatul porumbului se face în totalitate manual iar transportul lui cu peste 30 de căruţe. Şi fiindcă tot sîntem la capitolul cifrelor mai trebuie spus că pînă duminică seara s-au însămînţat peste 150 de hectare. Şi dacă ar mai fi să spunem ceva, completează datele Anca Soptă, primăriţa comunei, ar mai fi de adăugat şi faptul că cei din Pantelimon, vestiţi grădinari, nu s-au dezmînţit nici anul acesta. De pe terenurile de pe malul lacului, acolo unde sînt grădinile, C.A.P.-ul a dat pieţelor din Capitală peste 1 200 de tone de legume. La lapte, peste plan, s-au înregistrat 400 de hectolitri, ceea ce înseamnă că producţia de lapte ajunge la 3 000 de litri pe cap de vacă. Toate acestea demonstrează încă o dată că, în ciuda multor prejudecăţi, şi lîngă un mare oraş se pot obţine recolte bune. Trebuie doar să ştii să gospodăreşti terenul iar operaţiile agricole să le faci la timp şi cu toate forţele.

★

Ca şi în Pantelimon, aici, la Brăneşti, duminică, au venit mulţi muncitori din întreprinderile Capitalei ca să dea o mînă de ajutor ţăranilor. I-am cunoscut, la tarlaua numită Cojasca, lîngă satul Izlaz, pe Nicolae Tudor, şudor la I.T.B., pe Niţă Lăcătuş, mecanic la Neferal, şi pe încă mulţi alţii. Într-o singură zi, asta însemnînd 24 de ore, spune şeful de fermă Dumitru Culea, s-au pregătit, în această solă, 64 de hectare. Pămîntul, în ciuda faptului că n-a plouat de mult, a fost arat, discuit şi fertilizat. Chiar în după-amiaza zilei au mai semănat 100 de saci de sămînţă. Cu ajutorul mecanizatorilor Florea Chiru, Gheorghe Ieremia, Gheorghe Şerban, solaj, o spune şeful de fermă, va fi în totalitate însămînţată. Sămînţa este bună, densităţile se respectă în totalitate numai adîncimea de însămînţare este ceva mai mare pentru simplul fapt că pe aici de mult n-a plouat...

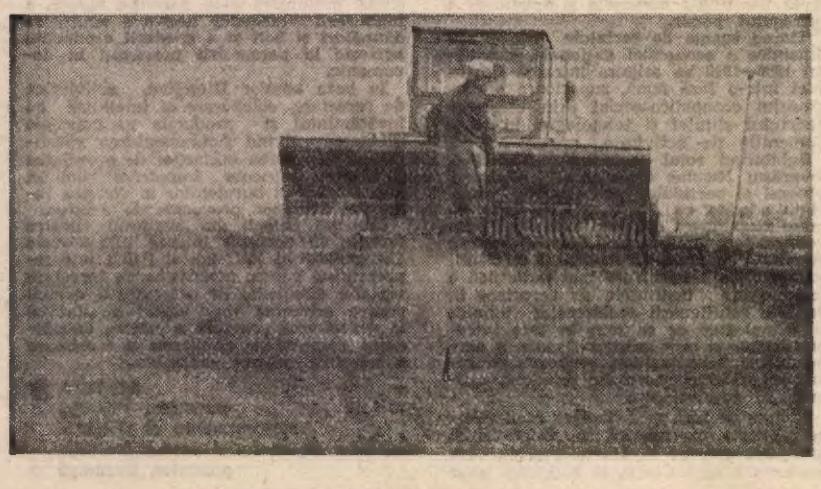

Judeţul Dîmboviţa

Semne bune pentru recolta viitoare

Şi duminica trecută, ca toate zilele acestei campanii agricole, a fost zi de vîrf între hotarele C.U.A.S.C. Tărtăşeşti. Cooperatorii din Brezoaiele, Brezoaia, Tărtăşeşti, Slobozia Moară, Cicăneşti, Crevedia şi Bildana, muncitorii de la I.A.S. Crevedia şi mecanizatorii de la S.M.A. Tărtăşeşti, au lucrat din zorii zilei pînă după căderea întunericului. Lor li s-a alăturat toată suflarea satelor, fiecare punînd umărul după puterile sale la strîngerea şi depozitarea recoltei de anul acesta şi pregătirea celei de anul viitor. Încadrarea sau neîncadrarea în graficele prevăzute nu este o chestiune de zile, ci de ore. Se lucrează în contratimp, cum se spune, toate resursele umane şi materiale sînt avute în vedere, folosite la maxim. Se munceşte mult, se gîndeşte mult.

Din cele 3 900 hectare de porumb, s-au recoltat pînă duminică seara 1 600. Din cele 260 hectare cultivate cu sfeclă s-au recoltat deja 189. A început din plin acţiunea de însilozare a furajelor. Sola se recoltează pe măsură ce se coace. La Tărtăşeşti şi Slobozia este culeasă. Sînt asigurate toate condiţiile ca în 3 zile să poată fi strînsă de pe cîmp şi depozitată. S-a recoltat floarea-soarelui, se seamănă orz şi grîu, se fac arături de toamnă, se administrează îngrăşăminte. Nimic deosebit pînă acum. Care sînt problemele mai deosebite ? este întrebarea pe care o adresăm inginerului Valentin Cicane, directorul S.M.A. Tărtăşeşti şi vicepreşedintele C.U.A.S.C. Tărtăşeşti. Nu prididim cu transportul, ne spune. Faţă de plan, producţiile sînt mai mari, ceea ce e foarte bine, 4 000 kilograme boabe porumb faţă de 3 600 şi 26 000 în loc de 20 000 kilograme sfeclă cît era planificat. Încă 2 000 tone porumb sînt la sediile ceapeurilor şi aşteaptă să fie transportate la baze. Rampele de depozitare a sfeclei de la Bildana şi Săbăreni sînt depăşite şi sîntem obligaţi să ne corelăm cu capacitatea de transport. Maşinile pe care le avem nu fac faţă. Am cerut să fim ajutaţi cu maşini de la întreprinderi. Se transportă, bineînţeles, cu toate atelajele cooperativelor şi ale cooperatorilor. În toamna aceasta avem de transportat, doar într-o lună şi jumătate, un milion şi jumătate de tone de produse. Această activitate se desfăşoară în paralel cu activităţile obligatorii de sezon. Mai mult, faţă de anii trecuţi, nu numai la noi, ci în tot judeţul s-a luat hotărîrea să ne mobilizăm toate forţele pentru realizarea unor lucrări acum, cînd ele sînt cu adevărat necesare şi eficiente. Ni s-a asigurat de către conducerea judeţului condiţii pentru a realiza scarificarea şi afînarea terenurilor. Avem sute de hectare care cu toate că au canale de desecare băltesc şi ne afectează producţia. Din 500 de hectare am scarificat 100. Din 1 500 hectare, am afînat pînă acum 500. Două formaţii permanente au împrăştiat pînă acum 8 000 tone de gunoi de grajd. Această operaţiune se face de obicei iarna din lipsă de timp şi de motorină. Am folosit tractoare puternice, A 1 800, cu discuri mari. În condiţiile de secetă de anul acesta cu tractoare mici n-am fi putut ara. Am primit în ajutor 20 de tractoare de la S.M.A. Fieni. Întîmpinăm unele greutăţi cu anvelopele şi piesele de schimb. Se impun condiţii de reşapare la anvelopele de tractor şi de combină de parcă ar circula pe şosele, nu în agricultură. Combinele, presele, remorcile sînt considerate auto. Condiţiile sînt cu totul altele. Conducta de injector este una din piesele cele mai simple ale tractorului. Una costă 25 de lei. Ele se sparg cu frecvenţă destul de mare. Neavînd piese de rezervă, conducta este adusă la atelier şi manşonată. Din această cauză un tractor stă o zi. Se pierd 750 de lei pentru 10 ore de nefolosire a tractorului. Măcar de-am avea cîteva, să le putem schimba repede, în timp ce le recondiţionăm pe celelalte. Neavînd posibilitaten, din lipsă de personal, să lucrăm în două schimburi, am organizat la două zile programe prelungite, pînă la ora 22. Masa de prînz se serveşte pe cîmp. De asemenea şi suplimentul de la ora 19. Se poate vorbi fără frică de exagerare despre fapte impresionante de muncă. Grigore Enache, Marin Dragnea de la Tărtăşeşti, Ion Dorobanţu, Gheorghe Stoica de la Ciocăneşti, Aurel Mircioagă de la secţia din Slobozia, Grigore Toi, tot de la Tărtăşeşti, pot fi văzuţi pe maşini de dimineaţa pînă noaptea tîrziu. Ion Dorobanţu a lucrat pe tractor încontinuu două zile şi o noapte, timp în care a discuit 150 de hectare. De altfel, pentru a ne încadra în grafic, trebuie să asigurăm o viteză la arături de 5 hectare pe zi. Asta nu se poate realiza decît în schimburi prelungite, de la 7 dimineaţa la 10 seara. Cei mai buni şi harnici cîştigă 6—7 mii de lei pe lună. Ni s-au pus la dispoziţie fonduri de premiere.

E greu, nimeni nu spune că e uşor. Nici n-aruci să pui capul pe pernă că trebuie să te scoli şi s-o iei de la început. Răsplata vine numai după muncă asiduă. C.U.A.S.C. Tărtăşeşti a obţinut cele mai mari producţii din judeţ la grîu, orz, floarea-soarelui şi sfeclă. Dotare tehnică bună, oameni pe măsura ei, oameni care muncesc pentru averea obştii şi a statului cu tot sufletul.

aşa cum ne cere datoria faţă de ţară

culesul

A stringe ultimul bob inseamnă un adînc respect pentru pămînt şi pentru munca celor care au vegheat măreţia recoltelor din acest an. Ultimul bob ajuns în hambar — un semn de respect pentru munca noastră, o datorie patriotică pentru toţi cetăţenii României.

Pînă la ultimul bob, totul în hambare!

Judeţul Giurgiu

Ziua de muncă — zi lumină

Am poposit în comuna Daia, situată la numai 12—13 kilometri de Giurgiu, tocmai cînd primii stropi de ploaie începuseră să se cearnă din norii plumburii. Şi fără voie, privind în treacăt casele ce străjuiau drumul de-o parte şi de alta, gîndul m-a purtat fugar prin anii copilăriei, cînd, de pe şaua bicicletei văzusem parcă alte case, mici, pipernicite, a căror unică emblemă le era sărăcia. De atunci, în timp, am avut de multe ori prilejul să trec prin aceste locuri, şi nu doar o dată am fost tentat să remarc transformările ce au dus treptat la actuala înfăţişare a comunei. Şi aici, ca şi în atîtea alte localităţi rurale din ţară, hărnicia şi priceperea oamenilor şi-au spus pe deplin cuvîntul. Meseria de ţăran e grea, e foarte grea atunci cînd îţi cu tot dinadinsul să o faci aşa cum trebuie — îmi spunea Dumitru Frincu, preşedintele Cooperativei agricole de producţie Daia, pe care în zadar îl căutasem dis-de-dimineaţă la sediul unităţii. L-am întîlnit într-un tîrziu, totuşi, la punctul de lucru numit de localnici „staţia 6", unde, împreună cu oamenii din comună, lucra efectiv la recoltarea porumbului :

— În fiecare zi lucraţi cu un efectiv atît de mare de cooperatori?

— Permanent, inclusiv duminica. Nouă, ţăranilor — şi spun asta pentru că şi eu sînt fiu al acestei comune — ni s-au alăturat însă şi cei de la oraş. De pildă, oamenii muncii de la întreprinderea de prestări servicii şi de la Cooperativa „Sirguinţa" din Giurgiu, care, acum cînd fiecare minut ne este atît de preţios, ne sînt de mare ajutor. În total, avem repartizaţi zilnic pe cîmp pentru diverse lucrări agricole peste 400 de oameni.

— Aceasta presupune şi o muncă organizatorică susţinută!

— Desigur! În fiecare seară la ora 21, pentru că peste zi nu e avreme, întîlnirea operativă de lucru a cadrelor de conducere din C.A.P. stabileşte obiectivele prioritare pentru ziua următoare, în funcţie de rezultatele obţinute pînă la data respectivă.

— Şi rezultatele?

— În general sînt bune, dar — vorba românului — e loc şi de mai bine. Iată, am terminat recoltarea florii-soarelui şi în cîteva zile la fel vom putea spune şi despre sfecla de zahăr. Acum, însă, e marea bătălie a porumbului: să-l culegem, să-l punem la adăpost. Pînă acum a fost strîns după mai bine de 250 hectare, dar mai avem destul, lanul a fost bogat şi mare păcat ar fi să se piardă ceva din bogăţia asta. În acest sens, chiar am alcătuit echipe pe care le numim noi „de rectificare", care au sarcina de a culege şi ultimul bob rămas după recoltare.

— Cum pregătiţi recolta anului viitor?

— Pentru că de cîtva timp nu am dispus de suficiente îngrăşăminte, la pregătirea terenului am folosit cu prioritate îngrăşămintele organice naturale, care, este bine ştiut, dau rezultate dintre cele mai bune. După lucrările destinate asigurării unui pat germinativ corespunzător, am trecut la semănatul grîului. Lucrare pe care am declanşat-o cu cîteva zile mai devreme, astfel încît în prezent pot spune că am demarat bine în acest sens. Am semănat deja peste 25 de hectare cu grîu şi mai mult de 80 hectare cu orz. Asta este, la noi, în agricultură, ziua de muncă e zi lumină! Şi tare bine ar fi ca ziua să fie mai mare de 24 de ore !

Să nu risipim!

În Cîmpia Română miroase a strugure, a miez de pepene măzărat, a frunză amăruie şi a izmă tîrzie. Ne suim în maşină şi o pornim pe şosele. Drumurile sînt neîncăpătoare acum, asfaltul e fierbinte : se transportă, din cîmp spre hambarele ţării, toate fructele pămîntului. Maşini, care trase de cai, trenuri întregi, şleapuri afunde. Care este însă grija căraúşilor pentru a nu risipi recolta? Pentru a aduna de pe cîmp şi a aşeza la rostul lui fiecare bob? Grija e mare, preocupările sînt multiple, reuşitele sînt pe măsură. Dar pe ici pe colo, colţul risipei mai roade sacul. Rulăm, dinspre Bucureşti, spre Urziceni, în spatele unei maşini mari (31-IL-5443) preţ de cîţiva kilometri. Nu ne apropiem prea mult pentru că o ploaie de boabe ne loveşte parbrizul şi e pericol. La prima vedere nu ne dăm seama ce poate fi. Ne dumirim însă repede : sînt boabe de soia. Curg din maşină ca din gura morţii. Curg pe şosea, pe apa sîmbetei. Depăşim şi, ajunşi în faţă, facem semn şoferului să oprească. Se numeşte Alexandru Alecu, e şofer de peste 20 de ani, de tot atîta timp transportă recolte, toamna, ştie că maşina trebuie pregătită pentru o astfel de treabă, adică etanşeizată, dar iată că, deşi cunoaşte toate aceste obligaţii, lasă totuşi un canal deschis risipei. Am pus, zice el, buret în interior, dar la descărcare se rupe şi din această cauză boabele de soia curg din maşină.

— De ce n-aţi căutat o altă soluţie ? întreb.

În loc de răspuns, şoferul Alexandru Alecu dă din umeri. Şi preferă să lase o urmă groasă de soia pe toată distanţa dintre I.A.S. Movilita, de unde a încărcat, pînă la Baza de recepţie de la Urziceni. Interesant este că nici şeful fermei de la Movilita, inginerul Ion Radu, nici cei de la Baza de recepţie de la Urziceni nu văd căile acestea pe care se produce risipa, nu controlează să vadă cît de etanşe sînt mijloacele de transport care vin şi pleacă de la punctele respective. Acest exemplu o dovedeşte.

Rulăm însă mai departe, spre Buzău. Ajungem din urmă o altă maşină, o benă, din care zboară o ninsoare neagră. Ce să fie? ne întrebăm. Ne apropiem şi constatăm că e floarea-soarelui. Trecem iar în faţă şi îi rugăm pe şofer, prin aceleaşi semne, să oprească :

— Cum vă numiţi? întrebăm.

— Nicolae Diţă, ne răspunde omul, sînt şofer pe benă asta (31-BZ-3735), proprietate I.T.S.A.I.A. Buzău.

— Ştiţi că risipiţi multă floarea-soarelui, pentru faptul că nu aţi acoperit maşina cu o prelată?

— Nu, ştiţi care e treaba, zice iar omul, e coajă. Vin de la Baza de recepţie Mihăileşti şi duc 4 150 kg de floare la Fabrica de ulei din Buzău. Şi mai e şi coajă, să ştiţi.

— Dar, priviţi şi dvs., oricine poate constata că e miez...

— Da, asa este. Trebuia să am prelată... Vă rog însă să nu scrieţi, că mă amendează, fiindcă trebuia, într-adevăr, să am prelată...

Aşadar, cu toate că unii conducători auto de pe maşinile de transportat recoltele toamnei ştiu foarte bine ce au de făcut, cum să facă, trec peste aceste reguli, obligaţii, şi fac lucrul cu pagubă. Cum de reuşesc? Nu sînt controlaţi. Fiindcă nici cei de la care încarcă, nici cei la care descarcă nu se interesează de felul în care se transportă recolta. Nu vrem să generalizăm, ne referim doar la cei implicaţi în aceste cazuri întîlnite de noi pe şosele. Şi cazuri am întîlnit multe: din autocamionul 31-BZ-4057, pe al cărui conducător auto nu l-am mai oprit, sucul de roşii uda asfaltul şoselei. Transporta roşii în vrac şi roşiile se striveau de propria lor greutate. Nu ştia el oare că remorca autocamionului trebuia căptuşită cu o folie de polietilenă ? Cît bulion o fi mai scos beneficiarul din tonele acelea de roşii? Sau, iată, un alt exemplu : asistăm la culesul porumbului pe una din solele cooperativei agricole de producţie Luncaviţa (Tulcea). Unii dintre culegători aruncă ştiuletele cam de la 20—30 de metri în grămadă. Boabele sar şi se risipesc. Pe marginea şoselei sînt numai ştiuleţi. Întîmplarea face să-l întîlnim chiar pe preşedintele cooperativei şi să-i arătăm această risipă. „O să luăm măsuri, zice preşedintele Vasile Burghelea ; am văzut şi eu". Noi am văzut însă că preşedintele se afla într-o Ladă pe şosea şi nu a coborît să ridice ştiuleţii. De ce oare nu l-o fi îndemnat nici un resort interior să oprească maşina şi să se aplece pentru un ştiulete? Şi dacă dînsul n-a făcut-o, de ce nu o fi pus pe alt culegător să o facă? Gîndurile acestea nu le-am mai spus nici preşedintelui Vasile Burghelea, nici celor doi tovarăşi de la judeţ din maşina în care mă aflam şi eu. Ele, aceste întrebări, căutau răspunsul în propria mea conştiinţă şi eu constatam atunci că niciodată cel mai bun control nu se face din maşină, de pe şosea, ci din imediata apropiere a celor implicaţi în faptele cîmpului. Şi-apoi, acest gest, minor poate la prima vedere, trădează o anume boierie demnă de a fi analizată mai în amănunt şi mai în adînc. Să ne ferim de a deveni exteriori, chiar şi faţă de faptele altora, şi să ne implicăm mai mult. Chiar şi atunci cînd conducem...

Pagini realizate de OPREA GEORGESCU, N. GR. MĂRĂŞANU, CONSTANTIN BALACCIU şi SORIN POSTOLACHE

Un ceas astral și secundele sale de vrednicie

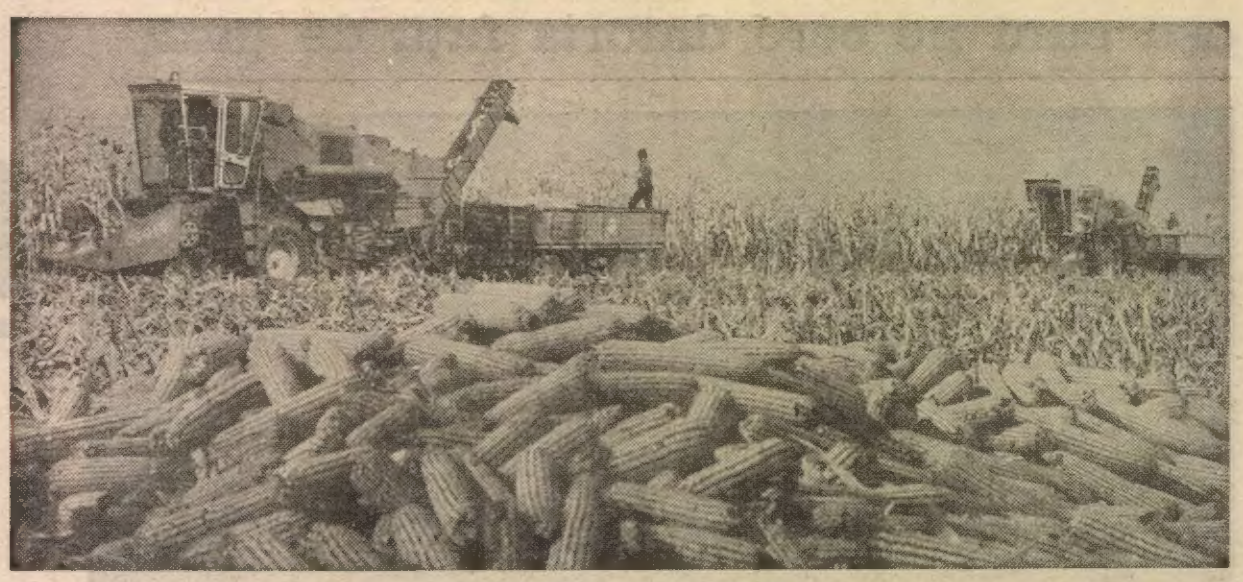

E vremea fără seamăn a porumbului

Viața în campanie la Putineiu

E ceasul porumbului, fericit ceas astral cînd mîna țăranului se umple cu aur.

E un porumb grozav la Putineiu, în Cîmpia Burnasului. Cînd intrăm în lanuri, cerul nu se mai vede. Pătrunzi în noaptea unui codru răsturnat cu umbra în sus, verde și parfumat. Te acoperi cu porumbul proiectîndu-l deasupră-ți ca pe un baldachin.

Sola în care ne aflăm va da, mi se spune, 18—20 de mii de tone de boabe la hectar. Aici terenul are o ușoară înclinare, poate fi irigat prin brazdă, și tot aici e un fel de laborator sui-generis al pămîntului, în ale cărui nevăzute retorte se prepară tehnologiile viitorului. Combinele care foarfecă lanul aproape că nu se mai văd, se pierd prin jungla porumbului, ca să-și semnaleze prezența le-ar trebui, ni se spune, sirene, și unii dintre combineri chiar au montat pe CARP-urile lor sirene. Tot porumbul C.A.P.-ului e frumos, și, chiar dacă nu-i peste tot ca aici, buncărele „Gloriilor" și „CARP"-urilor vor încărca peste 7 mii, poate 8 mii kg de boabe de pe fiecare hectar.

N-o găsim pe Eroina Muncii Socialiste Ștefania Ionescu, președinta C.A.P.-ului, despre care merge vestea că ține-n mîini firicle muncii oamenilor și ale vieții porumbului cu vrednicie de aprig bărbat și cu știință și iscusință de agronom hîrșit de toate întîmplările cerului și pămîntului. A fost chemată la București, la nu știu ce ședință. Ne conversăm deci cu președintele C.U.A.S.C.-ului, Vasile Nicolae cu „vicele" Tudor Cringuși, zis și „Bitu", poreclit așa pentru vîrsta sa întrutotul respectabilă, cu tînărul contabil șef Ion Canamisir și cu energicul și inimosul inginer Constantin Vatau, directorul Trustului S.M.A. al Teleormanului, picat aici, ne spune, „doar pentru o clipă", pentru un minim popas în cursa pe care a angajat-o din zori prin stațiunile de mașini aflate sub păstorirea sa. Aici la Putineiu, ne mai spune el, „nu sînt probleme", fiindcă S.M.A.-ul condus de Dumitru Mîtra merge ceas, un ceas cu timpul mereu potrivit la timpul optim al muncilor cîmpului, un ceas extrem de sensibil, atent la toate fluctuațiile și oscilațiile regimului termic al locului. Și mai merge bine fiindcă, intervine vicele Bitu, unde n-ajung combinele (și nu prea ajung peste tot, căci rezervoarele li se golesc cam repede de motorină), culeg harnic oamenii, femeile mai cu seamă, ele fiind azi, cum se spune, mîna dreaptă a satului românesc, gingașa și totuși inegalabila lui putere. Cam jumătate din pădurea de porumb e recoltată manual. (Reținem spusele vicelui nu pentru insolitul lor, căci toată Cîmpia Română, se știe, se sprijină azi pe umeri fragili de femeie, ci pentru că mai sînt, din nefericire, și locuri unde femeile și bărbații se lasă doar în seama combinelor, își feresc mîinile de atingerea cu frunza porumbului de parcă aceasta i-ar mușca. În Bechetul Doljului, unde ne-am oprit cu o zi înainte, autoritățile comunei ni se plîngeau că „nu ies oamenii la cules", că „s-au boierit, s-au învățat cu combinele". Nu știm cît ori fi fiind de boieri bechețenii, dar putem pune mîna-a foc că o vină, poate chiar principala vină, e de găsit prin sediul Consiliului popular, de unde, se vede, nu emană cu destulă strășnicie forța convingerii, a mobilizării). Notați, adaugă, interlocutorii noștri, cîteva nume de femei, să se vadă și ele în „Flacăra", treceți-le pe carnet pe Lenuța Dulă, femeie tînără, șefa fermei nr. 3, pe Florica Mangiru, treceți-le chiar și pe Maria Tuinea, pe Florica Gojnea, femei bătrîne și bolnave, aflate la vîrsta pensiei, care cînd sună alarma muncilor grele, sub presiunea timpului ce nu iartă, vin și ele, tiriș-grăpiș, să pună mîna la prășit ori la cules. Să nu-i lăsăm la o parte nici pe bărbați, deși mulți din ei singuri s-au dat la o parte, s-au dus la oraș, la fabrici, dar uite că sămînța nu le-a pierit cu totul din C.A.P., mai există un Florea Scrioșteanu, un Bică Mihăilă, șefi peste ferme autoare de producții-record. Dar tot femeile sînt stîlpii cîmpului, de n-ar fi ele cîmpul s-ar prăbuși, cu cer cu tot. Maria Miloș, șefă de echipă la ferma nr. 3, a scos anul trecut 9 430 kg boabe de porumb la hectar, a uimit-o chiar și pe tovarășa președintă Fănica, ce nu se unește cu una-cu două. Nu mai știa tovarășa Fănica ce să-i facă, cum s-o mai laude și s-o premieze, zic unii c-ar fi mîngîiat-o chiar pe păr, ceea ce a făcut-o pe Maria Miloș să se piardă cu totul. Să le vedeți pe femeile astea, ne spune Vasile Nicolae, cum respectă tehnologiile, densitățile, prașilele, cum ies la sapă încolonate ca militarii și pigulesc buruienile fir cu fir. Să le vedeți și la irigații, cum se zbat prin apă și prin nămol, să le vedeți dumneavoastră vara, cînd la foc cerul de-atîtea căldură, să le vedeți cum prind grelele aripi de ploaie în furci de lemn, cum le ridică, opintindu-se, deasupra capetelor, ca să le treacă peste tulpinele de porumb, să nu-i rupă porumbului moțul. Le ninge polenul cînd porumbul e-n floare, le intră pe sub basmele, le freacă gîturile ca un șmirghel, citeodată pînă la sînge. Dar așa, numai așa se ține viața pămîntului, se crește rodul porumbului.

Rod bogat de porumb la Putineiu, în Cîmpia Burnasului.

Rod bogat, așezat cu mîndrie de oameni în tipsia succeselor închinate celui de-al XIII-lea Congres al partidului, rod așezat ca o treaptă de aur în urcușul spre marile împliniri ale viitorului deschis de Proiectul de Directive ale Congresului.

Emerita grădinilor

La Alexandria, în tribuna demonstrației de la 23 August anul acesta se afla și o fată înaltă, subțiratică, nu chiar de tot intimidată de locul în care stătea, dar nici prea de tot dezinvoltă, ca una care nu prea are de-a face nici cu orașul, nici cu mulțimile lui. Inginerița horticolă Mioara Birleanu, „emerita grădinilor", cum a numit-o cineva stă mai mult în grădina ei de legume de la Cernetu. Stă acolo cît e ziua de lungă, uneori și noaptea, căci legumicultura e „foc continuu", dacă vrei s-o faci ca lumea trebuie să sufli tot timpul în vatra lui.

O găsim în grădină, vajnică păstoriță peste 110 hectare în ogor propriu și vreo 200 în cultură dublă și succesivă. O grădină-rai, o grădină, fără exagerare, ca un desen pe mătase, o uriașă paletă de culori cînd suave și cînd intense, cu mereu neașteptate logodne de nuanțe și tonuri. Admirăm sclipirile de purpură ale tomatelor, verdele brumat al căpățînilor de varză, verdele gingaș al ardeilor, dar tînăra inginerită are ochii triști. N-a mai plouat de mult, zice ea, apa canalelor de irigații stă în canale, aici nu ajunge, legumele mor de sete. Totuși, zicem, grădina asta arată bine, arată grozav,, care-i secretul ? Mioara Birleanu face un gest către cei ce o înconjoară, vreo sută de bărbați, și femei, mai mult femei și mai mult bătrîne, acum în pauza de prînz, luîndu-și sub un șopron umbros frugalul lor prînz țărănesc. Grație lor, acestor femei și bărbați, grădina, în ciuda lipsei de apă, arată grozav. Inginerița nu-i de acord cu cuvîntul „grozav", drept care îi propunem să luăm ca arbitru cifrele de producție, să decidă ele cine are dreptate. Deci în grădina asta în care „legumele mor de sete" s-au cules pînă azi, de pe numai 2 hectare, 48 de tone de ardei (cifră pe care, în ce ne privește, n-am întîlnit-o decît în stațiuni de cercetare, în incinte ale Academiei de științe agricole), s-au făcut roșii cît pepenii (ni se arată o parcelă cu roșii din soiul „Buzău 1 600", adevărate miracole vegetale, cu cîte 15 kilograme purpurii pe un singur fir !), s-au făcut verze care deja au acoperit cu frunzele lor pămîntul, de li s-ar da și niște apă ar exploda la dimensiuni uriașe. Revenim deci la „problema apei", „unica problemă", zice Mioara Birleanu, care îi înserează sufletul și-i dă nopțile insomnii. În rest, mai zice, n-ar avea de ce să se plîngă. Tot ce recoltează e preluat cu promptitudine de camioane, iar cît privește, oamenii, cei o sută, ei fac tot ce se poate, ba încă și ceva pe deasupra, ca să suplinească prin truda lor slăbiciunea pămîntului lipsit de apă. Petra Vlad, Floarea Done, Voica Alexe, Marin Cerbu, Alexandru Dumitrașcu, Mitu Nuță sînt în fruntea unei întreceri în care ceilalți, cei pînă la o sută, sînt la nici un pas în urma primilor, gata să-i calce pe călcîie. Au dezbătut împreună, adaugă Mioara Birleanu, Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, care le-a luminat ochii și inimile cu orizonturile deschise în fața agriculturii, a țării, și le-a dat noi puteri în aspra lor trudă pentru hrana oamenilor.

A, să mi uit, se întrerupe inginerița (care parcă s-a mai înveselit un pic), anul ăsta am pus și pepeni, doar un hectar. I-am pus așa, doar pentru pofta grădinarilor și grădinăreselor, dar am mai și livrat din ei. Am livrat 23 de tone. Și, zicînd asta, își cere iertare că trebuie să ne părăsească. Frugalul prînz al grădinarilor și grădinăreselor s-a isprăvit, trebuie s-o ia cu ei prin tarlale, să culeagă ce-i de cules.

Porumbul din nisipuri

În Mîrșanii Doljului — Ordinul Muncii clasa I și locul I pe țară în întrecerea socialistă — muncile toamnei bat spre pragul cel mai de sus. Și bat bine. Mîrșanii, se spune prin partea locului, nu-i chiar o așezare de primul rang (ca proporții), n-are mai mult de 7 000 de locuitori, dar e, prin tot și prin toate, o comunitate de oameni aleși, cernuți prin toate sitele vredniciei, o vatră de muncă și viață pe care te poți bizui. Acum, la ceasul porumbului, al cartofului (satul acesta așezat pe nisip, pe unul din cele mai aride terenuri ale Olteniei, fiind unul dintre principalii furnizori de cartofi ai Doljului), al florii-soarelui și al legumelor, al tutunului și al viței de vie, însușirile oamenilor, dacă nu cele ale pămîntului, se revelează la modul major făcînd ca tipsia recoltei să se încovoaie sub povara roadelor. Peisajul toamnei, nu exagerăm, e aici feeric, solul zgîrcit pare că sublimează și stringe totul ca într-o menghine, ca într-un filtru prin care trec doar esențele, făcînd ca plantele să capete culori tari, aprige, minerale. Pe cele 4 171 ha ale C.A.P.-ului, combinele și țăranii, nenumărați țărani, rînduiți după rînduiala de azi a țăranilor din toată țara, adică în ritmice lanțuri de luptători, cu respirația măsurată de bătaia crudă de tobe a vîntului aspru de sfîrșit de septembrie, culeg tot ce-i de cules, întîi de toate porumbul și cartoful. Se speră peste 5 000 kg la hectar de porumb, ceea ce nu-i puțin pentru zonă. Cît privește cartoful (plămădit în sistem irigat, ca și porumbul), nimeni nu se gîndește la mai puțin de 10—12 000 kg la hectar.

Într-o margine de tarla, ca și cum și-ar fi dat rendez-vous, se întîlnesc venind din colțuri opuse, președintele C.A.P.-ului, Gică Prioteasa, și inginerul Ilie Albu, directorul S.M.A. Rojiște, care are în seamă și cîmpia Mîrșanilor. Unde sînt șefii trebuie să fie prezent și reporterul, cu întrebările lui, aiciitoare poate într-o astfel de clipă, în care timpul oamenilor pămîntului e măsurat la centimă, dar, ce să-i faci, fiecare trebuie să-și facă meseria. Aflăm că și aici, la Mîrșani, ba poate că aici mai mult ca aiurea, aflîndu-ne noi în împărăția nisipurilor, deci a secetei endemice, anul agricol a fost aspru cu oamenii, cerîndu-le să dea tot ce pot, chiar și ceva pe deasupra. Irigațiile au mers cum au mers, cînd mai bine, cînd cu scăderi sau absențe de tensiune, primăvara a fost cu îngheț, vara cu soare torid, cu intensități africane, nici bob de ploaie n-a îmbrăcat bobul plantelor. A suflat în schimb vîntul, teribilul vînt al locurilor, care zburătăcește nisipurile spre cer, revărsîndu-le apoi peste cîmpie ca pe o ploaie de apă tare. Acum, sub cerul cu lumină castă, liniștitoare, al unui septembrie „fără probleme", frumos și pașnic așezat în zodiac, nisipurile sînt cuminți, dorm somn adînc, cu spinările lor de balauri albi neagitați de vise urîte. Dar combinerii trimiși în expediție pe acest teritoriu, ne povestește Ilie Albu, au trebuit să se miște repede, și ca s-o ia înaintea vînturilor, și fiindcă aici, pe nisip, printr-un paradox al naturii, orzul și grîul s-au copt precoce, solul zgîrcit în humus forțînd spicele să irumpă grăbit la zi. Forțîndu-le, completează președintele Prioteasa, să-și lepede iute prinosul de aur, așa cum un fruct viermănos se coace înaintea unuia teafăr, ca să scape de o apăsare interioară care-i sufocă. De fapt, se răzgîndește președintele, comparația asta nu-i cea mai bună, căci lanurile Mîrșanilor n-au fost niciodată „viermănoase". Nu numai grîul și orzul, dar și orezul, cultură gingașă, cu mari pretenții, au umplut mîna țăranului cu aur bun. Aceasta fiindcă s-au luat, de la început, „toate problemele în piept", s-au luat încă de cînd primăvara cu frig și înghețuri amenința să îmbolnăvească cîmpul. S-au luat deci toate măsurile (însămînțări la timpul optim, densitatea înaltă a plantelor, lucrări corecte de întreținere, aplicarea celor mai noi tehnologii), astfel ca pacientul, adică nisipul și plantele ce l-au ținut încordat și teafăr prin vremuri tulburi, să nu cedeze. N-a fost și încă nu-i ușor, mai cu seamă în ce privește mecanizarea, zice Ilie Albu, căci mașinile, aici, pe nisipuri ostenesc și se strică repede, își tocesc cuțitele și brăzdarele, astfel că peste cîtăva vreme, cînd vor ajunge pe rampele de revizii și reparații, vor arăta de parcă n-ar fi ieșit din luptele unui an, ci ale unui război de o sută. Dar acum e bine, timpul e bun, combinele și țăranii vîntură cu nădejde pădurile de porumb, rodul e spornic, inimile celor din Mîrșani bat fierbinte, cu bucurie. Și țara se bucură odată cu ei.

Apa trece, oamenii rămîn

Îi regăsesc pe inginerul Eugen Matei, directorul I.A.S. Zimnicele, mînjit de sus pînă jos în culoarea toamnei. Înainte de a fi a florii de trandafir sau a frunzelor cuprinse de incendii cromatice, culoarea toamnei, aici ca și pretutindeni, este cea a efortului. A efortului maxim, pus pisc peste eforturile unui an întreg.

Și aici, „an greu". Un îngheț ivit în plin aprilie a ucis în fașă fructele livezii, secetа verii a făcut din pămînt bolovan, iar o viitură a rîului Vedea, una din ultimele năbădăi ale acestei capricioase ape (căci la ceasul de față Vedea „se regularizează", se strunește în chingi) a înecat vreo 650 de hectare cu porumb. Totuși, zice inginerul Matei, de porumb nu ne plîngem, dimpotrivă, cîntarele I.A.S.-ului vor măsura cel puțin 7 000 kg la hectar. I-o spun nu numai calculele lui inginerești, i-o tot spun de cîteva seri, la „operativele" care fac bilanțul zilei, și Nicolae Caracudă, și Florea Ciurea, și Gheorghe Rusana, i-o spun toți combinerii de pe cele 12 C-6-P-uri, ultramordernele mașini care foarfecă lanurile. Le foarfecă de cum se luminează o dungă pe cer și pînă noaptea, cînd îți bagi degetele în ochi. Ba chiar și noaptea, la lumina farurilor.

Cum cerul nu le-a fost oamenilor prieten, cei ai locului, mai mult ca oricînd, și-au întors privirile spre pămînt, știind (și n-o știu de azi !) că socotelile cu natura sînt mai simple, dacă nu-i dai nu-ți dă. Și ei i-au dat. Au pus în rost cele mai noi tehnologii, aplicate cu diferențieri de la loc la loc, de la o parcelă la alta, căci moșia I.A.S.-ului, cel puțin în zona Zimnicea-Năsturelu, care cuprinde peste 2 000 de hectare, include de toate, de la nisip la podzol, e un ciorchine de soluri, ca o pulpă de fructe de diferite culori.

Culoarea toamnei, aici, ca oriunde în Cîmpia Română, este cea a efortului, dar, cum se vede, și cea a răsplatei lui, cucerită cu strășnicie, cu îndîrjire, cu știință și iscusință, cu instrumente și tehnici moderne dar și cu reducerea din trecut (un trecut la care unii se uită pieziș, ca la ceva ce și-a mîncat mălaiul) a unor unelte și feluri de muncă pe care practica, adică istoria, le-a validat. Cei ai locului știu, știu din străvechea lor știință de pămînteni și din îndemnurile de-atîtea ori răspicate ale secretarului general al partidului, că o sapă bună face adesea cît o ploaie, deci au scos sapele din muzeu și le-au pus la treabă, ajutînd munca mașinilor.

S-a întreprins și se întreprinde aici, la Zimnicea, o amplă operație de refacere a pămîntului, de întărire și de sporire a energiilor lui, mult prea solicitate în anii din urmă. S-a început cu cartarea atentă, deci cu radiografia pămîntului, pe baza căreia s-a alcătuit un program de rotație a culturilor de durată și de întindere, menit, zic calculele, să ridice producțiile vegetale cu cel puțin 25 la sută. Se mai obține prin asta un cîștig deloc neglijabil, și anume putință de a doza cu exactitate necesarul îngrășămintelor. Pe solele pe care a fost floarea-soarelui, de exemplu, care e mare consumatoare de potasiu și de azot, vlăguind și sărăcind pămîntul, se vor pune îngrășăminte mai multe, pe terenurile altor culturi se va proceda cu fertilizarea mai economic. Se procedează, în tot și în toate, cu grijă maximă, se iau în calcul, adică în plinul măsurilor și în viul muncii, nu doar întregul, ci și partea, pînă la amănuntul care altădată se neglija. La sfecla pentru sămînță (care a dat o recoltă-performanță, o performanță absolută a domeniului : peste 3 000 kg. la hectar !) s-au „bilonat" toți butașii, spre a-i proteja de înghețuri, operație ce pretinde o migală și o răbdare de cariu, orice neatenție sau grabă putînd duce la asfixierea plantelor.

Și, zicînd asta, inginerul Matei își ia, grăbit, rămas bun și, la fel de grăbit, pornește spre cîmp, cu gîndul la cine știe ce amănunt care nu trebuie neglijat.

ILIE PURCARU

Vineri, 5 octombrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— În ce loc vă plasați moralmente în literatura română și în ce loc esteticește? Cu alte cuvinte, care este relația dintre opțiunile fundamentale ale scriitorului — ce trimiți la constantele culturii românești — și contextul propriu-zis, delimitat istoric, în care v-ați început opera?

— Operă ? Hm! Termenul circulă în exces, mai cu seamă cînd opera este sublimă dar lipsește cu desăvîrșire, cum zicea Conu Iancu. Hai să spunem : cărți, carte. Sună mai operant! Nu e vorba de modestie (ce minciună gogonată) sau de obrăznicie (asta reușește pe deplin numai cîtorva aleși). Opoziția de termeni aparține lui Arghezi, patronul sarcasmului românesc din toate timpurile, și numai un mare poet își poate asuma un atare patronaj. Dar, în general, ar fi bine dacă am trata cu mai puțină ușurință cuvintele. Loc comun? Desigur! Dar să fi uitat chiar toată lumea că la început a fost Cuvîntul? Nu există capcană mai perfidă, cușcă mai aurită, grădină mai înmiresmată, hamac mai odihnitor...

Oare numai imaterialitatea lui (aparentă) îl „discreditează"?! Un fost geambaș, om în vîrstă, de o neobișnuită forță fizică, a ieșit din spital, după o hepatită dură, cu recomandarea să nici nu gîndească un an de zile măcar la lucruri grase. Cu zîmbetul lui de om puternic, abia ajuns acasă, a înghițit pe nemestecate o bucată groasă de slănină bine afumată, chiar el tăiase porcul cu cîteva luni înainte. A murit peste trei zile. Tot zîmbind, cînd prin toropeala dinaintea morții i-a auzit pe cei din jur că de la slănină i se trage. Prostii, cum își închipuiau ei asta, cînd el, la viața lui, mîncase vreo cîteva chintale de slană ?! Tot așa cu băieții care nu dau doi bani pe vorbe și le scot zi și noapte pe gură, pe nas, pe oriunde. Ei cred că nu li se poate întîmpla nimic... Dar cînd cutare grafoman vorbește cu gura plină numai despre „opera" lui, cînd geniile neînțelese apar la tot pasul, e bine să-ți drămuiești vorbele. Și să-ți păstrezi, totuși, simțul umorului, care, culmea, tocmai în locurile lui de baștină începe să fie subapreciat, dacă nu chiar hulit. Chiar despre Caragiale se șoptește că bine ar fi fost să apară ceva mai tîrziu sau deloc, fiindcă rîsul lui risipește în loc să consolideze. Cunoașteți această șturlubatecă teză? Ce prostie, dacă nu o formă a demagogiei... Caragiale, cu luciditatea lui drăcească, spirit înalt care nu-și găsește odihnă decît în muzică, trăind în aparență ușuratec tocmai pentru a se apăra pe cît cu putință de viziunile lui devoratoare, iată, și peste aproape o sută de ani mai întîmpină încă rezistența mediocrității și a prostiei marțiale.

De obicei, cînd autorul este exclusiv produsul criticii, el are de la început operă. Dacă vine mai greu, dacă nu e în centrul intereselor, sau dacă pur și simplu e un tip antipatic, deși bun autor, dacă, dacă..., atunci ei s-ar putea să n-aibă operă decît foarte tîrziu sau după moarte, cînd noul val critic va descoperi, în fine, această nedreptate pe care o va numi cu indignare tinerească „strigătoare la cer".

Cînd am început să scriu nu aveam nici un „program". Există fericiți care știu încă din leagăn că vor fi scriitori. Alții debutează spectaculos, liceeni fiind ei fac singuri de la un capăt la altul o revistă sau scriu romane. Nu-mi găsesc nici un antecedent de acest fel. Citeam pe brînci tot ce-mi cădea în mînă. Am învățat cu ușurință să citesc, înainte de a merge la școală. Nu-i cine știe ce ispravă, se întîmpla atunci multora, iar azi, citesc toți de pe la cinci ani, încît s-ar putea să le treacă năzdrăvanilor prin cap să intre direct în ciclul doi, de ce nu... În adolescență, și după, făceam cu multă convingere un sport dificil, citeam mereu pe rupte, „din plăcere și fără vreun scop anume". În tot cazul, nu mă gîndeam că voi face literatură. Mai degrabă, s-ar putea spune, eram sigur că nu voi face. Prin anii '53—'55 studenții sau candidații pe termen nelimitat la studenție se întîlneau serile la „borcan", așa „vizavi de ceasul" de la Universitate, pe colț, în apropierea fostului circ Krateyl și a ringului de dans Răcaru, rămășiță doar cu numele a vestitului local de altădată, o lume pierdută pentru totdeauna, foarte epică... Acolo, am avut o dispută numai verbală cu un tînăr ceva mai în vîrstă decît mine, eu împlinisem nouăsprezece. Cititorul din mine, naiv și fără prejudecăți, a fost pus la grea încercare. Tînărul necunoscut, destul de înalt, tricou negru, pe gît, fața supță, ochelari, părul des, ondulat, lung, pieptănat peste cap, era student la Școala de literatură. Există o asemenea școală? am întrebat. Eram doar mirat, nu și „ironic", cum a spus el printre dinți, socotind ironia ca pe o măgărie fără seamăn care ar trebui pedepsită drastic. A dezvoltat apoi o teorie a tipicului care desființează particularul, personajul principal, ficțiunea. Lumea nu mai are nevoie de o literatură problematică, ci doar de o cheie universală pentru dezlegarea chestiunilor curente de orice fel, pe care viața le pune. Crezi că prinții Bolkonski și Anna Karenina și Julien Sorel or să dispară?, am întrebat. Bineînțeles, a răspuns el, ce mai spun azi acești trimfori ? Și a zis : exact ce ne spune și nedumerirea ta apolitică! Brusc, grupul de cinci-șase cîți eram lîngă „borcanul" milițianului s-a destrămat și am rămas singur, față în față cu zîmbetul tînărului literat, siguranța lui și luciul lentilelor... Între timp, m-am lăsat de sport și am dat-o pe o boemă plină de folos, cînd student mai cu, mai fără frecvență, cînd slujbaș, cînd zilier, cea mai plăcută îndeletnicire fiind, ca și acum de altfel (ca și pe vremea cronicarului !), cititul cărților. Era nebunie : vechile biblioteci, mai mari sau mai mici, erau zăvorîte, sigilate, arse. Noile biblioteci se umpleau de o literatură fără noimă, dar și de ediții complete și ieftine din marii clasici universali. Funcționau anticariate, dar mai ales anticari, bărbați și femei în vîrstă, personaje pitorești, sau de-a dreptul misterioase, care făceau rost de orice carte ai fi vrut, bani să ai și nici măcar foarte mulți. Orice carte, în orice limbă ! Trăiau Sadoveanu, Arghezi, Călinescu, Ion Barbu, Tudor Vianu, Bacovia, Camil Petrescu, Ieseanu la iveală cu strălucire Preda și Barbu. Și totul într-o lume care se dădea peste cap de două, trei ori pe zi. Cometa Labis trecuse. Generația lui urca încet...

Încă făceam sport. Dar fără convingere. Nu mai voiam să fiu campion. Treceam de la un lucru la altul. Sînt incapabil să-mi amintesc o zi, din vremea aceea, de dimineața pînă seara. Dar într-o astfel de zi am dat de un maculator numai pe jumătate folosit în ultima clasă de liceu. Spre sfîrșit, pe vreo cîteva pagini, scrisă cu creionul, o poveste despre un țăran care își omoară fratele. O scrisesem chiar eu ? Era scrisul meu. Dar cînd ? Am recitit-o de mai multe ori, am și schimbat unele virgule și m-am mirat : ce naiba am cu virgulele astea ? Erau propoziții mai degrabă scurte. N-am citit-o nimănui. Am uitat pur și simplu de ea, o vreme. Pe urmă, n-am mai găsit maculatorul. Între timp, m-am pomenit scriind povestiri. În unele se pot descifra cu ușurință „toate poncifele vremii". Altele rezistă. Destul de puține. În orice caz, primele povestiri n-au fost scrise pentru ca să fie publicate cu orice preț. Nici vorbă. Scriam despre țărani fiindcă îi cunoșteam. Dar într-un fel aparte. Eram orășean, bălaț de orășeni veniți din țărani ! Bunica dinspre tată, care a trăit pînă la adînci bătrînețe, era țărancă get-beget, trăind țărănește într-o casă cu chirie la marginea orașului. Iar între nouă și dolsprezece ani am trăit și am învățat carte la neamurile mamei, în munții Buzăului, unde a-nțărcat dracul copiii, pe Bisca în sus. Ce lume, și cu cîtă bucurie și sfială stă încă în mine, n-am vrut să-i dau drumul sau nu i-a venit timpul. Fiindcă îi citisem și îi citeam cu atenție și îi simțeam afini pe scandinavi, pe americani, pe clasicii ruși, îmi era familiar nu atît „țăranul", cît omul în datele lui inițiale, structură, în esență, „rurală". E complicat, n-am nici chef, nici loc pentru nuanțe aici. La noi era moda „prozei țărănești", pe de altă parte. Forțele timpului te lucrează pînă și pe căile sîngelui. Oricum, toate erorile și confuziile din primele povestiri îmi aparțin în exclusivitate ! Nu aveam un program estetic „personal" ; mișcarea literară a timpului, ea însăși nu avea unul clar. Ceea ce se teoretiza era, în general, fals. „Moralmente" eram un om al timpului meu. Am vrut să fiu mereu un om al timpului, să epuizez toate experiențele cu putință. Am înțeles destul de tîrziu că, dacă literatura nu ia naștere organic (și cu specificul ei care omologhează realitatea, dar e altceva) din experiența trăită total, asimilată și nu înghițită în silă, șansele ei scad considerabil... „Esteticește" nu prea știam ce vreau. Dar aveam instincte bune.

— Cînd a început și cînd s-a încheiat (dacă s-a încheiat !) în cazul dumneavoastră ceea ce se numește „criza căutării propriei identități" ?

— **Călătoria și Conversînd despre Ionescu**, cărți de povestiri apărute la douăzeci și nouă și, respectiv, la treizeci și unu de ani, au fost scrise între douăzeci și doi și douăzeci și cinci de ani. După care, multă vreme n-am mai scris literatură. Cu o excepție. O săptămînă din primăvara lui 1966, cînd am scris o trăznaie de vreo sută de pagini apărută sub titlul **Întîmplări din noaptea soarelui de lapte**, o glumă, o săptămînă de tumbe, ceva de neuitat, totul scos din priză ! Nu simțeam nici un „moment" de criză. Nu epuizasem nimic. Dimpotrivă, mi se părea că n-am început nimic. Eram senin. Mi-am terminat studiile întrerupte. Lucram, în sfîrșit, la o revistă „literară", **Ateneu**, la Bacău. Deveneam un bun gospodar ? Călătoream prin țară. Pînă la 33 de ani n-am trecut frontiera. Eram și am rămas un provincial. Marile rezerve în provincie se află, nu în metropolă. Scriam articole. Nu țineam jurnal. Notam unele lucruri pe bucăți de hîrtie, pe care le rătăceam apoi. Într-o bună zi, mă opresc la o moară veche de apă, sub munte, la marginea unei păduri de tei. Morarul era bătrîn, țeapăn, osos și sur.

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Fotografie de ION CUCU ■

George Bălăiță:

„Propria identitate? Cred că sînt în ea, dar departe de a-i cunoaște limitele"

Eveniment cultural bucureștean : inaugurarea Studioului de operă pentru copii

Reportaj într-o fabrică de statul

Fragmente critice

Literatură și muzică

Reiau, aici, într-o formă mai ordonată și cu sugestii noi, o discuție pe care am avut-o săptămînile trecute la televiziune cu muzicologul Iosif Sava, în cadrul unei emisiuni de inițiere muzicală. O emisiune ce se bucură, în genere, de o mare popularitate, grație în primul rînd priceperii și vervei extraordinare a animatorului ei, spirit ardent, îndrăgostit pînă la fanatism de profesiunea lui. Am primit, la început, mărturisesc, cu reticență această invitație, gîndind că un critic literar se cade să vorbească despre literatură și nu despre altceva. Dar tot eu mi-am zis în cele din urmă că muzica este o artă deschisă, esențială pentru existența noastră, și cine iubește muzica trebuie, în fond, s-o definească. Sau, cel puțin, să încerce.

Despre muzică se vorbește, în fond, în două feluri : în felul specialiștilor (care descriu în limbaj inițiatic tehnica interioară, sistemul mecanic) și în felul, abundent și analogic, al oamenilor de litere. Oamenii de litere caută și, evident, găsesc analogii mărețe. Ei transpun furtuna de pe partitură în cuvinte și trag sensuri filozofice din combinația de sunete ce sugerează bătăile destinului. Se naște, astfel, un alt discurs, **discursul scriptic**, în umbra și în aproximația **discursului muzical**. Impresia mea este că ele nu se vor întîlni niciodată, nici măcar la infinit.

Limbajul specialistului mi se pare prea sărac, limbajul omului de litere este prea bogat și peste măsură de evaziv. Unul consideră că fenomenul muzical nu-i altceva decît un fenomen de speculație și orice operă nu-i decît „o suită de elanuri care converg spre un punct de repaos" (Igor Stravinski, **Poetica muzicală**). Celălalt (poetul, filozoful) pleacă de la ideea că muzica „dă un corp îngerului" (Chateaubriand) sau oferă pasiunilor „mijlocul de a se bucura de ele însele" (Nietzsche).

Scriitorii au considerat totdeauna mu-

(Continuare în pagina 14)

EUGEN SIMION ■

Cărțile redactorilor noștri

„Geografii rebele"

Sînt treizeci de ani de cînd i se spune cu insistență lui Ilie Purcaru că e poet, poet autentic și el pare să nu fie convins că e așa.

Debutînd cu poezie, socotit a fi o mare speranță a poeziei în anii de dinainte de izbucnirea miracolului Labiș, Ilie Purcaru a părăsit brusc atelierul poetului, confortabil, s-ar zice, pentru o carieră de reporter — e drept, strălucită — pentru o jurnalistică eseistică de cel mai înalt nivel. Conducător, o vreme, al uneia dintre cele mai bune reviste literare de după război („Ramuri"-le craiovene) autorul ce i-a „trădat" pe Ion Barbu și Mateiu Caragiale pentru Geo Bogza și Egon Erwin Kisch a debutat în volum cu versuri, aproape fără s-o dorească, la insistențele celui ce semnează aceste puține rînduri. După acest ciudat debut (în Biblioteca de poezie a revistei „Arges") Ilie Purcaru a „îndrăznit" cu „Bunica Beps" să se impună într-o literatură bogată, poate „primejdios" de bogată în valori poetice. Bunele ecouri critice nu l-au convins, se pare, și reporterul l-a trecut din nou în umbră pe poet și acesta e motivul pentru care am primit cu uimire apariția noului său volum „Geografii rebele".

Dar de ce crede atît de puțin Ilie Purcaru în poetul Ilie Purcaru e, în fond, o întrebare la care numai el ar putea răspunde, dacă ar avea norocul să fie interpelat de un intervievator tot atît de dăruit pe cît e el (mira-m-aș...) și poate că acest eveniment se va produce, cîndva.

„Geografiile" confirmă, reconfirmă un poet și validează o formulă poetică. Există în volum cîteva poeme ilustrînd post festum episoade din exoticele călătorii ale autorului (Caraibe, Vietnam, etc...) complementare observațiilor reportericești și lipsite, paradoxal, de originalitate. Luxuriant rămîne numai decorul pe care sînt proiectate desenele „lirice", în rest, proza emaciază versul, fabula înlocuiește emoția.

Continuarea la „Bunica Beps" e însă în totul remarcabilă ! Beps (Purcaru scrie numele proprii cu minuscule, deci **beps** și — enormitate ! **eminescu**) e o fată tîrzie venită din **glasgow** ca guvernantă a unor odrasle boierești, ori aproape, dintr-o „valahie ciudată". Valahii lui Purcaru populează o Bizanție savuroasă, cu „hiperbolice miresme" (între care și „imposibila" tzuica) și cu anotimpuri și peisaje atîtate de patimi virile, devorate de alchimii, ridicate în mit.

Purcaru rimează alert, calchiind fără primejdii euritmiile barbiene („Domnișoare Huss") dar și pillatiene („Aci sosi pe vremuri") fiindcă **montura** versurilor e frapant originală. Ele curg, viguros, poetul fiind pe rînd melancolic, sarcastic, violent ; instrumentul de care se servește cînd „cîntă" nefiind pensula zugravului de subțire ci acul gravorului.

Cînd consună cu tradiția, construcțiile din „Beps" sînt credibile, de nu de-a dreptul memorabile și poema capătă o fluiditate de ceramici topite. Cîteva teribilisme care, în intenția defensivului nostru autor l-ar apropia de modernismul amurgului de veac douăzeci, nu periclitează această fluiditate, nu le amendează nota indubitabil ingenuă. Într-o „epocă" în care poeții sînt prea mult preocupați de exaltarea protoistoriei naționale, văzute densușian ori, la antipod, vizează captarea unor dilematice imagini din viitor (S. F.) Ilie Purcaru ar putea să gloseze fericit asupra istoriei, făcînd din ev-mediul românesc o scenă rinascentistă pe care ar putea să-și miște ideile, prodigioasele ficțiuni, muzica.

Să sperăm că „Geografii rebele" e ultima carte de „tatonare" a poetului Purcaru, pentru care — e dovedit — poezia e departe de a fi un joc secund...

Desene pe asfalt

Toamna

(Compoziție liberă, în chip de raport)

Cum știu că a venit toamna ?

Indeobște nu știu. Aflu de la alții, mai bine informați, care știu de la alții, din surse sigure, demne de încredere cum că...

Eu aflu mereu ultimul.

Și totuși mi se îngăduie să știu.

Deși... am și eu semnele mele ciudate.

Găsesc, de-o pildă, mari frunze roșii în cutia de scrisori. Somații, mai ales, cum că dacă nu mă îndrăgostesc pînă la ziua de 15, a lunii, mi se taie cota de copilărie la care am dreptul, că mi se impută (doar mie) apa ultimei ploi, că am defectat cu bună știință dar cu intenții infernale contoarul ce înregistrează consumul de speranțe, etc... etc...

În prag, doamna mamă :

„Mamă, te-a căutat Eminescu !"

„Iar ?"

„...Și Creangă !"

Bacovia nu. M-au căutat așadar colegii redactori de la edițiile „Eminescu" și „Creangă".

Pe masa de scris, un plic de-adevăratelea. Sînt chemat la o întîlnire cu bibliotecărițele din Valparaiso. De ce Valparaiso ? Poate n-am citit eu bine și e vorba de Sighetu Marmației. Oricum, deși detest lecturile în public îmi pregătesc cele mai proaspete producte lirice personale : Odă în metru antic, Corbul, Ana Sneghina, Elegiile din Duino. Voi încheia ca totdeauna cu succesul meu sigur, Cîinele soldatului.

(Să nu uit să-l sun pe Charles. Pe Baudelaire). Să nu uit să cumpăr flori. În cartierul meu florile nu se vînd cu brațul, cu buchetul sau cu bucata — ce grozăvie ! — ci cu mireasma... Și să tîrguiesc ultimele cărți la care rîvna mea bibliofilă mă împinge, Mersul trenurilor, să zicem, ediție princeps, cu amprentele digitale ale autorului ca justificare de tiraj și legată în piele de inger. Deși... încă nici unul din trenurile planetei nu duce la Dragoslavele. Cu nici un vapor nu ajungi la Rucăr.

Cu un sonet, da. Se poate ajunge cu sonetul pînă la Malul cu Florile. Dar Mersul sonetelor n-a apărut încă și doar figura în planul economic ferm, de apariții, pe anul 1989 anul cînd ne vom aduna că trăim de un veac fără Eminescu.

În sfîrșit...

Strada e ca de cînd o știu, un pămînt de vis și mirare. Funcționează cu întreaga lor capacitate centrele de colectat fluturi vechi. Atelierele ce recondiționează ochelari și greieri. Cooperativa Avîntul Himerelor prezintă noi sortimente de crini altoiți cu sticle de lampă. La barul din colț se vînd covrigi. La covrigărie, cerneală Pelikan, la halbă și cu guler. Curg spre școală camioane vîrfuite cu peniție.

Curg și eu spre o frunză cu nervuri delicate (pe una din ele, o verigheță) și ora întîlnirii contrazice cu vehemență jumătatea de veac de singurătate pe care sînt gata s-o umplu...

GHEORGHE TOMOZEI ■

PROZA

Trapc și ficțiuni

Să nu ne facem iluzii. Recentul roman al lui Mircea Horia Simionescu — **Redingota** (Editura „Cartea Românească", 1984) este o carte la fel de insolită ca și anterioarele. Într-o narațiune limpede, cu nu mai multe ramificații decît îi îngăduie formula realistă adoptată, autorul întinde duioase capcane, ne așază sub tălpi simpatice trape. Altfel, ușile care se deschid se și închid la loc și, în genere, ferestrele nu dau spre ziduri oarbe, ci de-a dreptul spre stradă, spre forfota ei. Cartea e cu grijă încheiată din punct de vedere epic, pregătind o desfășurare amplă, cu observație socială și creație caracterologică, nefinalizate însă (deliberat !) întrucît cursul scriiturii dobîndește în final un alt sens. **Redingota** nu e un roman istoric sau politic, deși profesorul bavarez Erich (von) Vogelbach devine martor al unor evenimente cu implicații politice capitale, pentru istoria noastră. Vizează însă radiografia ps.-ho-socială a unor categorii de indivizi, a cîtorva medii specifice anilor tulburi ai ultimului război. Realismul din **Redingota**, atît cît este, e progresiv deturnat către ficțiunea textualistă. Dacă începutul urmărește strîns gesturile, întîmplările din viața lui Erich Vogelbach, fost profesor la universitatea din München, destituit din pricina convingerilor sale antihitleriste, către final, „camera" se depărtează, prinzînd în obiectiv și pe romancierul însuși, și tocmai în flagrant delict de minuire a personajului său, cu care intră într-un scurt dialog și pe care, în cele din urmă, la fel de scurt, îl reduce la tăcere. Mai adăugăm la aceasta și artificiul mărturisit în scrisoarea finală a lui **M.H. Simionescu către Alexandru Dumbravă, cititor al său** : „Am transcris nuvela lui Thomas Mann **Moarte la Veneția**", în realitate, se parafrazează numele eroului (Gustav von Aschenbach, la Thomas Mann), se preia cîte ceva din statutul lui social — e scriitor, se transcriu, la propriu, cîteva pasaje, care pot fi lesne identificate (plimbarea prin Englischer Garten, concertul trupei ambulante etc.) dar pe care le montează în manieră personală, de obicei în cheie ironică sau parodică, se păstrează amănuntul biografic cu funcție atît de covîrșitoare în **Moartea la Veneția** (sentimentele acute față de un frumos exemplar uman aflat la vîrsta adolescenței), relativizîndu-i însă ponderea, pînă la statutul de simplu „accident biografic". Să mai adăugăm și faptul că rezonanța destinului lui Vogelbach este cu totul alta decît la Thomas Mann. Gravitații tragice a personajului din **Moartea la Veneția** îi corespunde în **Redingota** tonalitatea lejer burlescă în care e conceput eroul, acrul său zăpăcit și bonom. Rezultatul este o carte în care „diversiunea" ludică nu anihilează totuși sensurile profunde (serile petrecute de Vogelbach împreună cu Cristache Girioanță, ghidul său păzitor, într-un București aiurit de succesiunea alarmelor, antiaeriene, invadat de contrabandiști derizorii și „regizat" de politicieni orbiți de strălucirea nefastă a zvasticii de pe tunică, apoi existența pe cont propriu în preajma cîtorva reprezentanți ai energiei comuniste, pe care Vogelbach îi și sprijină discret), dar le pune în relație continuă cu un supratext preocupat de mecanismele actului artistic.

Chiar dacă **Redingota este**, în aparență, un roman „cuminte" de fapt ei nu face decît să bulverseze cuminteniile noastre de lectori. Ca și **Breviarul**, ca și **Ingeniosul bine temperat**, ca și **Toxicologia**, **Redingota** conține, în nuce, alte cîteva cărți : povestea de dragoste dintre Vogelbach și poloneza Ana (un crochiu foarte reușit acesta din urmă), cinematograficul roman de război derulat în timpul călătoriei profesorului de la München la București etc. Stilistic, cartea nu-și dezminte autorul. Vervă a dialogului, umor, intervenție epică debordantă. **Redingota** este astfel dovada că pentru Mircea Horia Simionescu totul este text, totul poate deveni text, totul este convertibil în ficțiune.

TANIA RADU ■

MUZICA

Povestea unui spectacol

Pornind de la celebra poveste a lui **Matthew James Barrie** despre micul Peter Pan, băiețelul care nu voia să crească, întruchipînd copilăria însăși, cu lumea ei de infinite deschideri, **Eugen Rotaru** a scris un frumos libret (**Povestea micului Pan**), compozitorul **Laurențiu Profeta** — muzica potrivită, **Ion Ciapan** a gîndit ambianța scenografică, iar **Roxana Bodnarciuc**, coregrafia. Cu glasurile copiilor din **Voces Primavera**, cor dirijat de **Claudiu Negulescu**, și cu aportul cîtorva soliști ai Operei bucureștene, s-a întregit un spectacol incîntător. De la bun început trebuie să spunem că **Povestea micului Pan** a avut între șansele sale (enumerate mai sus) și pe aceea de neînlocuit, a conducerii regizorale a lui **Alexandru Tocilescu**. De neînlocuit pentru că experiența sa, bunul său gust au știut să aleagă soluții simple și eficiente, să creeze o sincronizare perfectă între partiturile solistice și partitura de ansamblu.

Despre calitățile vocale ale copiilor din **Voces Primavera** nu mai trebuie să vorbim. O cantitate uriașă de muncă se simte îndărătul acestor limpezimi de cristal și ea este însăși chezășia calității. **Povestea micului Pan** (pe care ne e greu să o atribuim cuiva anume : lui Barrie ? lui Laurențiu Profeta ? lui Al. Tocilescu ? lui Eugen Rotaru poate ?), este în primul rînd o excepțională demonstrație de bucurie a actului artistic. Acești copii strălucesc de plăcerea jocului. Nimic din ceea ce fac — fie gest, fie muzică, fie mișcare — nu este convențional, nu este școlăresc. Arta lor nu poate fi taxată drept „amatorism", pentru simplul fapt că ei sînt adevărați profesioniști ai condiției lor : de copii. Nu îndeajuns de mici pentru ca emoțiile să-i ocolească, dar nici destul de mari ca să le convertească în energii de alt fel, copiii au avut de înfruntat dificultăți tehnice deosebite. Scenele în care concomitent ei trebuiau să-și coordoneze mișcarea și glasurile (scena luptei dintre copii și pirații căpitanului Hook, de pildă) au atins nivelul performanței.

Dacă am insistat atît pe interpretarea corului **Voces Primavera**, interpretare cu care și-a depășit de mult statutul de simplu ansamblu de voci egale (și credem că e firesc și că spectacolul le aparține lor în cea mai mare măsură) nu putem micșora aportul major al muzicii scrise de **Laurențiu Profeta**. Într-un recent interviu, el mărturisea că pentru compozitor, reușita spectacolului ar însemna ca, la sfîrșitul lui, micii spectatori să plece fredonînd măcar una din ariile cîntate pe scenă. Lucrul se va întîmpla, fără îndoială, pentru că „Noi cei trei, cei trei copii", „Am dori s-avem o casă", „Noi de-aici nicicînd nu am pleca", „Ah, ce bine-i să fii cîine !" sînt mici bijuterii muzicale, care cu siguranță vor deveni șlagăre.

Misiunea scenografului și a coregrafului nu a fost nici ea ușoară. A celui dintîi, pentru că trebuia să realizeze senzația de înălțime care să proporționeze ansamblul scenic (să nu uităm că în scenă se află aproape permanent circa 40—50 de persoane !), dar și să creeze ambianța de vis și poveste. Filtrele colorate, proiectate pe lungi draperii, sînt de un efect admirabil, îndeosebi în partea a doua (**Țara nimănui**), cînd dezvăluirea decorului a fost aplaudată de către micii spectatori cu entuziasm. **Roxana Bodnarciuc** a conceput mișcarea coregrafică ținînd seama, de asemenea, de dificultățile legate de numărul mare de copii. Soluțiile sale sînt ingenioase și copiii le execută cu acuratețe, astfel încît spațiul scenic nu e nici o clipă sufocat, iar personajele cu partituri solistice nu sînt deloc stînjenite.

Povestea micului Pan este un spectacol de echipă. Totuși, existența unor personaje distincte, cu nume și rost în poveste, ne obligă la cîteva precizări de distribuție : cei trei copii : Wendy — **Anca Sigartău**, John — **Gabriela Amuzescu**, Michael — **Adriana Bătuca** ; Peter Pan — **Adriana Băilescu** ; tatăl — **Nicolae Constantinescu** ; mama — **Elvira Cirje** ; piratul — **Adrian Ștefănescu** ; crocodilul — **Cristian Mihăilescu** ; Nana — **Lucia Drăgan Cicoară**, povestitorul — **Pompei Hărășteanu**. Nu vom face nici observații, nici clasamente. Ne mulțumim să povestim un fapt : în final, la aplauze, cînd copii din sală au urcat pe scenă cu flori, nici unul dintre ei nu a ezitat în a-și alege destinatarul frumosului buchet... dintre copii. Departe de a fi jignitor pentru soliștii maturi (care au intrat cu toții foarte bine în atmosferă) gestul a fost de o cuceritoare elocvență : un curat elogiu adus adevăraților, minunaților protagoniști ai acestui spectacol — corul de copii **Voces Primavera**.

Povestea micului Pan este începutul stagiunii permanente a unui Studio de operă pentru copii, care va funcționa de acum înainte în cadrul Operei Române din București. Inițiativa ni se pare pe cît de temerară, pe atît de interesantă și ea însăși poate face obiectul unei discuții aparte. Rămîne de văzut ce anume se va juca aici, cine va juca (pentru că nu putem pretinde unor copii, fie și excepționali ca aceștia, să susțină o stagiune) și

CAP LIMPEDE

Secolul 20. Recentul număr triplu al revistei (8-9-10/1963) alătură nume de referință, texte de referință. Un prim grupaj, sub titlul **Biblioteca — durată și prospecție**, în care semnează Dan Hăulică (**Europa — lecturii**), Andrei Brezianu (**Excurs printr-o cetate a cărții** — despre celebra bibliotecă Bathyaneum din Alba Iulia), Vasile Ileasă (**Cultura, premisă a păcii ; Unitate și diversitate ; Dimensiunea culturală a colaborării europene**), Eugen Simion (**Poetica locuirii, un eseu pe marginea volumului Les symboles du lieu. L'habitation de l'homme**, alcătuit de Constantin Tacou și apărut în 1982 la Paris, Editura l'Herne) care prefațează o extrem de interesantă convorbire cu artistul plastic de origine română Horia Damian, consemnată de Gabriel Liiceanu. Dialogul, reprodus după Cahiers de l' Herne, abordează teme de anvergură : relația frumos-adevăr în conștiința estetică a veacului nostru, mobilurile faptului artistic („Nu cred că artistul are un mobil special. Mobilul lui este mobilul tuturor, adică realizarea frumuseții, a adevărului."), ponderea factorului **tradiție** în configurația actului artistic în contemporaneitate, despre universalitate în artă („De fapt universalitate este doar un cuvînt ; în realitate este vorba doar de **ființa ta**") ș.a.m.d. O admirabilă avanpremieră editorială o constituie fragmentul din romanul lui Umberto Eco — **Numele rozei**, în **traducerea** lui Florin Chirițescu. Cartea — promisă nu peste multă vreme în românește integral — „etalează o informație de o vastitate care cu greu pare să fie rodul muncii unui singur om (autorul)", sub aparența unui roman polițist cu lungi excursuri medievalistice. Textul este însoțit de glosele autorului însuși (**Marginalii și glose la „Numele rozei"**) din care spicuim : „Autorul nu trebuie să interpreteze. Dar poate povesti de ce și cum a scris" ; „Am scris un roman pentru că mi-a venit pofta să-l scriu". Cred că este un motiv suficient pentru ca să începi să povestești. Omul, prin natura sa, este un animal fabulator". Despre una din comorile de la Bathyaneum — celebrul manuscris de evangheliar latin, lucrat în scriptorul mînăstirii Lauriss **Codex Aureus**, scrie, cu risipă de informație, Iacob Mârza. Rotunjind configurația tematică a acestui număr triplu, eseul lui Ion Goian — **O lectură a lecturii este** și o trecere în revistă a diverselor teorii ale lecturii. Foileton Secolul 20 : Hélène Parmelin, **Călătorie în țărîmul lui Picasso** (în românește de Cristina Hăulică) este un grupaj de amintiri din preajma marelui pictor, scris cu alegreță și participare.

O altă traducere, deosebit de interesantă, este cea a Sandei Râpeanu, din romanul lui Jean d'Ormesson, **Gloria imperiului**, urmată de un substantial eseu pe marginea creației scriitorului francez (**Jean d'Ormesson — Realitatea ficțiunii și imaginarul vieții**), semnat de Valeriu Râpeanu. (**Tania Radu**)

● COLECȚIE. Un cititor al revistei noastre, pe nume Dan Stroe, ne scrie despre o interesantă colecție și despre autorul ei, **Ion Neagu**, director al Liceului industrial din Nehoiu, județul Buzău, este nu numai dascăl, ci și un iscusit meșter de viori. Circa 50 de viori, de diferite mărimi, de la cele obișnuite pînă la instrumente minuscule, alcătuiesc deja o colecție aparte. Procurîndu-și singur materia-

ce anume trebuie făcut pentru ca ideea să capete acoperire în spectacole de calitate, de real profesionalism, care să se încadreze armonios în repertoriul teatrului. În orice caz, acest început merituos, obligă.

TANIA RADU

PLASTICA

Excepția, ca regulă

Creația postimpresionistă e o realitate mult mai complexă decît ar părea s-o îngăduie ilustrul său patronaj. Dealtfel, chiar estetica impresionismului a prilejuit manifestări atît de nealiniate încît o accepțiune mai largă a termenului e de preferat celei cu o strictă circumscriere stilistică și istorică. Dacă unii artiști deduc din impresionism o posibilitate lesnicioasă a imaginii, în care în afara unui tip de hedonism optic nu mai e aproape nimic de reținut, există și pictori, a căror structură sufletească îi face oricum „impresioniști", astfel că în arta lor e de discutat mai ales elementul personal, nuanța simțirii și, în destule cazuri, elementul inovator. În ce ne privește, nu vedem întrucît o descendență constructivistă, să spunem, ar fi superioară uneia impresioniste. Este, în orice caz, mai util să discernem la un pictor modul propriu, înainte de a socoti filiațiile și îndatoririle. Adevărul este că artiștii onești, pasionați de armonie și de lăuntric își fac mai puține probleme din calitățile ori servitutile intrinseci ale metodei urmate, decît criticii.

Postimpresionismul picturii lui Gh. Constantinescu (Galeriile de artă ale Municipiului București) nu înseamnă altceva decît că artistul tratează un peisaj, în principal, „pentru ton" și mai puțin „pentru subiect". Subiectul nu-i este, desigur indiferent, fiindcă un contemplativ vine în chip spontan la subiectele ce dau cîmp plăcerii de a contempla, de a analiza cu desfătare ; dar a purcede cu tot dinadinsul la clasificarea și decodarea subiectelor sale ar fi exagerat. Recent, a-a tipărit o antologie de poezie bucolică românească. Filonul e productiv, dovadă atît dimensiunile cărții cît și — sau : cît mai ales — calitatea textelor antologate. În pictura românească există de asemenea un notabil filon bucolic. Ecaltatea — anumite secțiuni ale ei, mai tihnite, mai pline de așezare și rotund —îl cheamă pe artist și iată-l pe Gh. Constantinescu, un tînăr cu un dar sigur de pictor, legînd la peisaj, la contemplație, la exercițiu liric cu seninătatea cu care conceptualistul, bunăoară, se închide în atelier. Și unul și altul trebuie crezuți și dacă sîntem înclinați să vedem în experimentul conceptualist, bunăoară, un viitor al picturii, e drept să credem, cel puțin cu aceeași vibrare, în viitorul picturii de reprezentare sensibilă.

Spun toate astea gîndindu-mă la suava condescendență ce-o manifestă unii comentatori la invariantele postimpresioniste. Se ignorează esențialul și anume că o pictură trebuie considerată în sensul țelului ce și-l propune. Ca autor de vederi după realitate, puternic primenite de sentiment, Gh. Constantinescu e redutabil. Imaginile semnate de el se rețin, au personalitate și o veritabilă fervoare picturală. Paradoxal, ceea ce frapează la orice pictură în relație directă sau mediată cu impresionismul — culoarea, pregnanța tonului — e atenuat la Gh. Constantinescu. Încă o dovadă a dominației sufletești, capabile să taie asprimile oricărei reguli.

TUDOR OCTAVIAN

Munca școlii ca factor esențial al progresului social

Revoluția științifico-tehnică a determinat mutații radicale nu numai în știință și tehnică, în raporturile dinamice dintre ele, ci și în modul de a concepe și practica învățămîntul finalitatea lui și metodele specifice. Fără o ridicare puternică a nivelului cunoașterii este de neconceput dezvoltarea societății în general, a societății socialiste în special. În această ordine de idei, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în mod expres că : „fără o ridicare puternică a nivelului de cunoștințe profesionale tehnice și științifice, nu putem soluționa în mod corespunzător marile probleme cuprinse în Programul partidului, nu putem edifica cea mai înaintată societate din lume". Școala trebuie să pregătească tineretul pentru muncă, pentru viață. Dar munca nu este un dat absolut opus înnoirii, ci, dimpotrivă, este ea însăși supusă unei dezvoltări nelimitate, iar această dezvoltare este determinată de noile adevăruri științifice, de aplicarea lor în varietate tehnologiilor. Prin urmare, munca în condițiile producției moderne presupune permanenta sa înnoire determinată de : a. noile adevăruri științifice obținute într-un orizont interdisciplinar (de aici, caracterul interdisciplinar, dialectic, al adevărului) ; b. însușirea noilor adevăruri de către actualii și viitorii oameni ai muncii. Arătînd că : „munca se transformă și ea continuu — de la munca simplă, la munca complexă, bazată pe o tehnică înaltă, care trebuie cunoscută și stăpînită, pe înalte tehnologii și cunoștințe profesionale și tehnice", tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să : „punem la baza întregii activități munca complexă, — cu tot ceea ce se cuprinde în aceasta — unind munca cu știința și cultura, ca factori fundamentali ai dezvoltării, cu spiritul revoluționar, cu educația comunistă, cu atitudinea revoluționară în muncă, în toate sectoarele de activitate". Pentru a se realiza unitatea învățămîntului cu munca complexă, pentru a fi o componentă înnoitoare a ei, este necesară o nouă unitate a învățămîntului cu cercetarea de vîrf în toate domeniile : fizică, chimie, biologie, matematică și logică, genetică și cibernetică, sociologie și filosofie etc., etc. Mai mult : a forma, în procesul învățării științei de azi, spiritul metodologic al nașterii științei de mîine, al științei ca expresie a capacității constructive infinite a gîndirii omenești. Căci numai formînd spiritul metodologic deschis al cercetării încă de pe băncile școlii vom putea spune că am pregătit oamenii muncii de mîine, oamenii muncii complexe. Învățămîntul românesc al ultimelor cîteva decenii a făcut dovada vie a capacității sale de a se integra în munca complexă de edificare a societății socialiste, de a realiza transmiterea cunoștințelor existente noilor generații, pe de o parte, de a forma contingente de cercetători în principalele domenii, pe de altă parte. Școala românească de astăzi își poate face un titlu de mîndrie din faptul integrării sale organice în devenirea muncii, în realizarea progresului societății socialiste. O altă problemă ridicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an de învățămînt a fost aceea a dezvoltării dragostei de muncă în toate domeniile. Tineretul trebuie educat în spiritul înțelegerii și prețuirii muncii așa cum se prezintă ea în cadrul dezvoltării ei, al diviziunii. Dacă privim munca prin prisma diviziunii ei, atunci nu vom avea munci de disprețuit, ci munci diferite, munci necesare dezvoltării vieții sociale. Pe drept, sublinia secretarul general al partidului că : „Munca în agricultură nu este cu nimic mai prejos decît în electronică ; dacă vreți chiar, în multe privințe ea este mai importantă, pentru că nu este vorba numai de producții de 8 000 de kg de grîu sau de 20 000 kg porumb la hectar ; dar este vorba de cunoașterea biologiei, de cunoașterea plantelor, deci de cunoașterea tainelor naturii — și aceasta înseamnă un înalt nivel al agriculturii noastre și al lucrătorilor din agricultură". Prin urmare, ceea ce a dat și va continua să dea unitate muncii va fi știința încorporată în ea, noile adevăruri ale acesteia. Caracterul inferior al muncii nu este nici el un dat, cu atît mai mult astăzi el nu poate fi privit decît ca rezultat al lenei de gîndire, al lipsei spiritului înnoitor.

Calea tinerei generații spre muncă, spre activitatea productivă, trece, în mod necesar, prin știința care se face sub ochii noștri, prin însușirea ei în cadrul școlii de toate gradele și profilurile prin sporirea ei în variatele forme ale cercetării.

Caracterul deschis, dialectic, al conceptelor științei moderne reclamă din partea școlii cultivarea spiritului metodologic interdisciplinar. Numai acest spirit științifico-metodologic va putea participa la însușirea marilor descoperiri și la sporirea lor, pe de o parte. La aplicarea lor în acțiune, pe de altă parte. Nu-i de prisos să subliniem în această ordine de idei că dialectica materialistă joacă un rol de primă importanță în acest proces.

ION STROIE

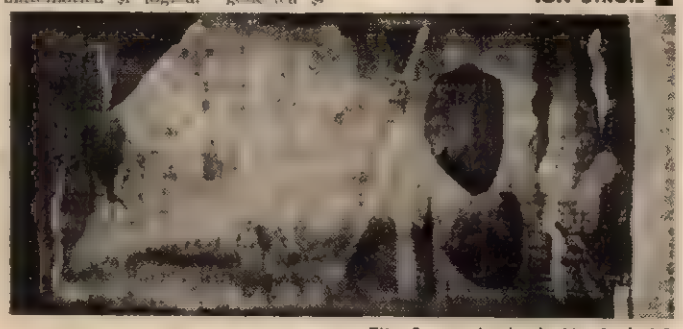

„Pîine" — tapiserie de Lia Andreiță

CAP LIMPEDE

● COLOCVIU. Tema celei de-a opta ediții a colocviilor revistei „Transilvania", desfășurate la Sibiu în cadrul amplei manifestări culturale „Cibinium '84", a fost dublul centenar V. Voiculescu — P. Istrati. Lucrările colocviului, animate de un bun profesionalism și de un spirit polemic constructiv, au fost conduse de Romul Munteanu. Au fost prezenți prof. Ioan Munteanu, președintele C.C.E.S. al județului Sibiu, Constantin Toiu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, Mircea Tomuș, redactor-șef al revistei „Transilvania", secretarul Asociației Scriitorilor din Sibiu. Dezbaterile care au avut loc în cele 3 zile ale colocviului — și la care au participat Constantin Noica, Marin Sorescu, Cornel Ungureanu, Mihai Zamfir, Ecaterina Țăralungă, Mircea Muthu, Fănuș Băileșteanu, Mircea Braga, Anton Cosma, Mircea Anghelescu, Valentin Tașcu, George Muntean, Liliana Ursu, Dan C. Mihăilescu, Lucian Chișu, Ion Pecie, Mircea Constantin, Constantin Barbu, Vasile Avram, Eugen Onu, Sever Avram s.a. — au subliniat elementele artistice și existențiale ce asigură actualitatea operei celor doi scriitori, precum și cele mai eficiente metode de abordare analitică a acesteia.

● JURNALISTICĂ ȘI LITERATURĂ. Foarte frumoase și interesante suplimente culturale scoate gazeta „Teleormanul", sub titlul „Tribuna Teleormanului". Ultimul, ca și precedentele, se distinge prin diversitatea și, nu în ultimul rînd, calitatea unor bucăți care ar face cinste oricărei reviste „mari". Eseuri de elevată ținută precum cele semnate de Marin Leoveanu sau dr. Mihai Dogaru, pagini aniversare, dar nu festiviste ci cu adînc(mi analitice („Alexandria, 150 de ani de existență", de Gh. Filip), bune reportaje literare („Anotimpurile Cîmpiei Burnasului" de Ion Spiru) se înșiruiesc cu interesante articole de evocări („Acasă la Marin Preda" de Alexandru Mardale) și de critică literară, cel denumit „Dimineața unei literaturi" făcînd, sub condeiul versatilului critic Artur Silvestri, un rond asupra „literaturii de cîmpie", în speță asupra creației scriitorilor teleormăneni. În care documentația solidă și finețea observației se logodesc în chip fericit. Notabile și poeziile, semnate de nume, unele cunoscute, ca Ion Segărceanu, Viorel Cozma, Florin Burtan, Florea Miu, Anton Tianu. Transcriem din poemul ultimului, intitulat „Pro patria" : „A trăi în această casă a soarelui / Încercînd patima luminii cu inima / Cu sîngele colesit de seve și floare — / Iată necesitea măreției de patrie". Cam neglijentă paginația, dar asta face parte dintre lucrurile care se pot repara. (I. P.).

Cronica literară

Literatura română și barocul

Înainte de a fi descoperit în literatura română o epocă de Renaștere, Dan Horia Mazilu credea și desigur mai crede că a existat la noi o etapă barocă (vezi cartea sa **Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea**, Minerva, 1976), cercetare sistematică și la fel de serioasă ca și **Literatura română în epoca renașterii** de care ne-am ocupat, însă discutabilă. Reprezentanți ai barocului românesc în secolul al XVII-lea ar fi Udriște Năsturel, mitropolitul Moldovei Varlaam, Miron Costin și Dosoftei. Udriște Năsturel a tradus din slavonă în limba română romanul vieții lui Buda adaptat la creștinism sub titlul **Varlaam și Ioasaf** (apologie a ascetismului) care în secolul al cincisprezecelea dădea piesa de teatru a lui Bernardo Pulci **Barlaam e Giosafat**, iar în 1618 furniza lui Lope de Vega subiectul piesei **Barlàn y Josafà**) și din latină în limba slavonă cartea de mistică medievală din 1424 **De imitatione Christi** a lui Thomas a Kempis, amîndouă opere de interes în evul mediu, fără legătură directă cu Renașterea sau cu barocul (Dan Horia Mazilu crede că **Imitația lui Hristos** poate fi pusă în legătură cu Contrareforma). Udriște Năsturel a mai făcut cîteva versuri la stemă convenționale, după modele ale vremii, fără valoare artistică, ca și contemporanul său Varlaam, acesta mai indeminatic, autorul unui **Răspuns împotriva Catihismusului calvinesc** (1645), scriere ce s-ar putea alinia și ea Contrareformei. Miron Costin a compus poemul **Viața lumii** pe tema deșertăciunilor (în motto figurează Eclesiastul), iar Dosoftei a tradus în versuri Psaltirea (1673), după probabilul model al lui Kochanowski, poet de Renaștere, și numai prologul la tragedia **Erofile** (1637) de Chortatzes, imitație după **Orbecche** (1541) de Clambattista Giraldi-Cinzio.

Considerațiile despre baroc au fost reluate de Ioan Istrate în **Barocul literar românesc** (Minerva, 1982), după ce în 1975 mai apăruse **Literatura barocului în Italia, Spania și Franța** de I. Pulbere, în 1977 **Barocul ca tip de existență** de Edgar Papu și în 1981 **Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea** (volumul al II-lea în 1983) de Romul Munteanu. Ioan Istrate crede că primul impuls pentru o literatură barocă l-au dat cărțile populare, mai ales cele ilustrate, precum **Erotocritul** lui Cornaro (din 1650, tradus însă în secolul al XVIII-lea), prelucrarea romanului francez din 1432 **Paris et Vienne**, prefăcut întîi în italienește, în 1621, de Angelo Albani Orvietano în **Innamoramento di due fedelissimi amanti**. Cît despre romanul lui Eliodor, tradus în franceză în 1547, **Etiopica**, el a influrit pe Tasso în **Gerusalemme liberata** (1580) și pe Cervantes în **Fersiles y Sigismunda** (1617). Nu se citează însă un roman baroc tipic cu reflexe în literatura română precum **Bertoldo** (1592) de Giulio Cesare Croce della Lira cu continuarea sa **Bertoldino** și altă continuare, **Cacaseno**, a lui Camillo Scaligero della Fatta. Noul autor elimină din discuție pe Udriște Năsturel și Varlaam și reține numai pe Miron Costin cu **Viața lumii**, pe Dosoftei (dubitativ) cu **Psaltirea în versuri** și prologul la **Erofile** și introduce pe Dimitrie Cantemir cu **Divanul** și **Istoria ieroglifică** (se observă dorința autorului de a apăsa pe operele scrise în limba română), „ciudățenia" **Occisio Gregorii în Moldavia Vodae tragedice expressa** (atribuită de N. A. Ursu lui Samuil Vulcan) și poemul eroi-comic **Țiganiada** de Ion Budai Deleanu (Istrate consideră **Occisio** tot de acesta) care după cum se știe citează scrieri baroce precum **La Secchia rapita** (1622), de Tassoni, arcadice precum **Gli Animali parlanti** (1791—1801) de Casti, dar și autori antici (Homer, Virgil) și de Renaștere (Ariosto, Tasso).

Avem sau nu avem o epocă de baroc în literatura română ? Această întrebare și-o pune într-un articol, **O direcție literară controversată în literatura română**, în recenta sa carte, **Scriitori și direcții literare, II** (Albatros, 1984), Dim. Păcurariu. Într-o lucrare din 1975 **Orizonturile vieții în literatura veche românească** (1520—1743) pornind de la o observație a noastră că **Învățăturile lui Neagoe Basarab** fac „elogiul minții, adică inteligenței omenești" (**Istoria literaturii române**, I, E.A.R., 1964, ed. II, 1970 și **Istoria literaturii române de la origini pînă în 1830**, E.S.E., 1977), Doina Curticăpeanu arată că Neagoe „pledează pentru mobilizarea plenară a energiilor umane în vederea dobîndirii desăvîrșirii... aici pe pămînt", opera năzuind către „valorile clasice : măsura, cumpătarea, echilibrul" și fiind deci, susține Dim. Păcurariu „o splendidă operă de Renaștere, cu rădăcini în tradiția bizantină", în care „meditația asupra fragilității și labilității lumii nu duce la ideea realizării speranțelor omului dincolo de moarte, precum în scrierile medievale sau în baroc". Dim. Păcurariu infirmă părerea lui Edgar Papu că opera lui Neagoe și monumentul de la Curtea de Argeș demonstrează că „barocul avansa la lettre se anunță perfect realizat la noi" la începutul secolului al XVI-lea (e deci protocronic în Europa), fiind de acord cu Dan Horia Mazilu din **Literatura română la epoca renașterii**. Sîntem obligați să precizăm, cum recunoaște dealtfel și Dan Horia Mazilu, că noi am înțeles elogiul minții la Neagoe nu în spirit renascentist, ci numai în cadrul sfaturilor ce urmăresc perfecționarea interioară, „înnoirea omului celui din lăuntru", în spirit isihast, căci Neagoe sfîrșește elogiul minții cu fraza : „Cinstiți înțelepciune, ca să împărățiți în veci", după cuvintele proorocului. Motivul **fortuna labilis** e cultivat, mai observă Dim. Păcurariu, de baroc, dar și de antichitatea clasică, de literatura medievală, ca și de literatura bizantină în genere, de Eclesiast : „Considerăm biblia o operă barocă ?" Spre a nu cădea în greșeală asupra căreia atrăgea atenția în **L'intérieur et l'extérieur** (1968) Jean Rousset, de a înțelege prin baroc un cuvînt magic în care investindu-se prea mult sens riscăm de a nu mai găsi nici unul, vom recunoaște în literatura română doar tendințe barochiste la Dimitrie Cantemir în **Istoria ieroglifică** (roman cu măști de bestiariu caricaturale și grotești, în stil alambicat, înflorit, ritmat și adeseori rimat, criptic, conglomerat analogic ca în inventariile lui Giuseppe Arcimboldo, cum susține Ioan Istrate), la Budai-Deleanu în **Țiganiada** (parodie permanentă în registru burlesc a unor modele și subiect absurd, deoarece țiganii nu mărșăluiesc spre fericire, vezi din nou Ioan Istrate), în parte la Petru Maior în ale cărui **Predici** s-au detectat ecouri din oratoriul eclesiastic secentesc (baroc) Paolo Segneri (Panegirici, 1664, Quaresimale, 1679 etc.).

AL. PIRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Generația Congresului al IX-lea cîntînd în atmosfera primenitoare ce premerge Congresul al XIII-lea

„Așa precum este, așa va rămîne, / Brașovul vibrează o-nu magic ecou / Atunci cînd «Dește-ți-te frate române» / Din lacrimă face să lasă «Oral neu»".

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Luisi, iubirea la Sibiu

Localități : Mirșa, 25 septembrie, orele 18, stadionul „Carpați" ; Mediaș, 26 septembrie, orele 18, stadionul „Gaz Metan" ; Sibiu, 27 septembrie, orele 18, stadionul „Șoimii".

Atmosfera : bună în general, mai slabă în ultima parte, la Mirșa ; bună, uneori foarte bună la Mediaș ; excelentă la Sibiu.

Număr de spectatori : 5 000 la Mirșa ; 15 000 la Mediaș ; 20 000 la Sibiu.

Calitatea spectacolului : bună la Mirșa ; foarte bună la Mediaș ; foarte bună la Sibiu.

Noutăți : la Mirșa a revenit Sorina Hașigan. Prezențe locale la Mediaș — Simona Lăpuște, Ioan Cercheșan, Elek Laszlo, Olimpia Popa Matei. La Sibiu — aurorile Blaga, grupul Riff (Florin Grigoraș, Lucian Fabre, Marian Humuzache, Nelu Ciocan), „Autostop" (Nicu Dolan, Adi Cortăcelu, Tică Lăcătuș, Marius Afteniei), Mihai Mănuleasnu și Sorin Radu, grupul „Bruckenthal" (Willy Csaszar, Gheorghe Wotch), Gabriela Girleanu. Au revenit pentru o seară, Doru Ghiață, Corul Universității din Sibiu cu soliști : dr. Vasile Iacob.

Aportul organizatorilor : **mulțumim întregului activ al județenei U.T.C. Sibiu, tuturor celor ce printr-un efort prelungit pe toată perioada celor trei zile au contribuit la buna rezolvare a tuturor problemelor.**

Cum a început spectacolul la Mirșa, a venit și ploaia. Parcă nici nu se mai poate altfel în acest turneu. De vreo cinci ori a plouat, în rafale scurte, după care s-a luminat și curcubeul s-a așezat deasupra capetelor noastre. Ne-am zis „Gata, pentru azi a fost destul, am scăpat". Dar cum s-a lăsat seara, a început vîntul și o ploaie „sănătoasă" care ne-a înmuiat cu totul. Totuși am continuat, deși condițiile erau improprii, în zare se vedeau scurtcircuite la stîlpii de înaltă tensiune, am rămas și fără curent la un moment dat, dar am continuat fiindcă știam că de rar venim în aceste locuri și cît de mare nevoie au oamenii de aici de noi și în general de acte de cultură ce rar se abat prin aceste locuri. Spectacolul de data trecută de aici, memorabilul spectacol Ineș nu a mai putut fi repetat. A fost un spectacol bun, cu momente impresionante, cu oameni minunați ce și-au scos și hainele de ploaie ca să poată sugera un steag tricolor, oameni cărora nu le păsa de ploaie ci continuau să participe la actul artistic. Dar străduința noastră și a oamenilor buni din stadion nu a reușit să acopere în totalitate efectele zilei de salariu la Mirșa. Chiar la momentul de poezie oamenii buni din stadion ne-au cerut permisiunea de a-i lăsa pe cei care pleacau o atmosferă ce începea să se închege. Cu toate corecțiile operate nu a mai fost de data aceasta la Mirșa cum începusem să credem că este întotdeauna la Mirșa. Probabil că nu-i vom mai deranja pe acești oameni.

Mare, foarte mare dorința de cîntec a celor din Mediaș. Inițiative multiple, cunoscutul strigăt „de luptă" : „Ahoe, noi de voi avem nevoie". Atmosferă bună în ciuda ploii care a cernut asupră-ne toată seara semne evidente că toarma și-a intrat în drepturi. În mare formă micuța Sorina Hașigan, care în finalul recitalului ei a reușit ceea ce nu a reușit nimeni la Mediaș, să-i determine pe cei prezenți să scandeze „Sibiu, Sibiu !". Organizatorii locali nea-au ușurat într-un fel sarcinile așezînd, inspirat, pe scenă un cort sub care să adăpostim aculele noastre și eventual chiar pe noi. De aceea la Mediaș nimic nu ne-a împiedicat să ținem unii din spectacolele noastre de tinută. Dar la Mediaș am întîlnit și spectatori din Blaj veniți în număr mare aici. Pentru ei și nu numai pentru ei V. Moldovan a cîntat „Cîmpul Libertății". Constantin Dragomir ne-a dovedit încă o dată că nici în muzică nu e fistichiu, iar Ioniță Văduva ne-a demonstrat că știe tot. Clapele electronice au scos cu mîinile lui chiar și „Balada" lui Ciprian Porumbescu. Rar am făcut-o, dar este de datoria noastră să vorbim după aceste spectacole, desfășurate în condițiuni grele, pe ploaie. În unezeală, despre echipa tehnică. Sunetul n-a suferit nici o modificare, cu toate problemele care se ridicau, datorită lui Roland Panteli, Sandu Petre și Costel Ionescu. Iar cu luminile lui Cristian Nemuc și Mircea Anghel parcă și ploaia arată mai frumoasă ! Fără seriozitatea și profesionalismul oc-i caracterizează Cenaclul Flacăra și-ar fi desfășurat cu greu activitatea. Eroică a fost pînă în final atmosfera, eroic s-a comportat și publicul din Mediaș venit în număr foarte mare la acest spectacol. Același eroism, același atmosferă care ne determină să nu ocolim din drumurile noastre acest județ l-am găsit și la Sibiu.

Nu se făcuse ora de spectacol, ploua țuvinturi ploaie cred că va fi în acest turneu cel mai foiosit) și totuși lumea venea tîrîre către stadion. I-am întîlnit pe oameni în drum, erau cu haine de ploaie, cu sacoșe, care cu prietenul, care cu prietena, grupuri mai mari, mai mici, cu toții se îndreptau cu hotărîre, aveau treabă la stadion. Și a fost o seară mare la Sibiu. La o oră de la începerea spectacolului reacția tribunei e superbă. La cîntecele lui Gil Ioniță cei prezenți scandează „Pace". Ploua în continuare și lumea continuă să vină la spectacol. Se cere insistent trupa Totuși, de departe cea mai iubită trupă de rock la ora aceasta. Cu toate auspiciile nefavorabile, ploaie, vînt, frig, toamnă în toată regula, spectacolul are o desfășurare de-a dreptul excepțională. A.P. le spune : „În condițiile foarte aspre faceți un gest de eroism intelectual". Primim un porumbel din partea fraților Stoită din Gura Riului care vor face la noapte 25 de km. pe jos și care ne cer „O seară păcii". Atît doresc ei, acești tineri, „O seară păcii", după care probabil vor pleca mulțumiți că au fost prezenți și au adus cu ei simbolul păcii. Noua tribună, împunătoare prin construcția ei, e acum plină. Nici noi nu credeam că pe o asemenea vreme va veni atîta lume. Dar Sibiul nu ne-a trădat nici de această dată, dragostea mărturisită peste tot pe unde am fost, față de acest oraș minunat cu oameni minunați. Poezie. A.P. recită **Repetabila povară.** Făcîi se aprind în memoria tuturor părinților noștri. „Ca o punte spre ziua de mîine. Totuși iubirea". Da, totuși iubirea e cea care îi ține pe toți aici. Doar dragostea este cea care îi ține uzi, pînă la piele, atîta timp, doar dragostea alimentează marile acțiuni umane. În Sibiul care de-a lungul timpurilor a adăpostit între zidurile cetății sale, în frățietate, atîtia oameni adevărați, a sunat mai puternic ca oriunde „Colindul pentru președintele țării". Alături de vocea lui Doru Ghiață, într-un singur glas marea tribună de la Sibiu a cîntat și a scandat pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Superb spectacolul de la Sibiu. Adeseori scena a trebuit să-și oprească programul pentru a urmări respirația tribunei. Adeseori oameni modificau programul în funcție de ce ne cereau cei prezenți. Modul în care știau să primească actul artistic, sacrificiile pe care le-au făcut, comportamentul lor de-a lungul unora dintre cele mai memorabile nopți de toamnă ale cenaclului ne-au adus Sibiul, din nou, între orașele noastre de suflet, între stadioanele noastre campioane. Oricum va trebui să revenim cît mai curînd la Sibiu, pentru a încerca și pe timp cît de cît favorabil un spectacol pe măsura celor ce ne iubesc. Indiferent de sacrificiile pe care le-ar face. Căci ultimul spectacol de la Sibiu a fost un spectacol-sacrificiu, un spectacol care sub alte auspicii nu s-ar fi ținut dar care a avut loc și a fost unul dintre marile noastre spectacole, datorită dragostei ce le purtăm și datorită sutură fără sfîrșit a celor prezenți, față de muzică și poezie.

DUCU BERTZI

Făgăraș, un munte de spirit

Localitatea : Făgăraș, 28 septembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 15 000.

Atmosfera : foarte bună. Chiar dacă temperată la început, ca a sfîrșit prin a fi excepțională.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Mona Bîrlan, aurorile Liliana și Simona Shoffend, Mihai Dalea (recitare).

Aportul organizatorilor : **de excepție.**

Ne încearcă un sentiment ciudat, cu toată experiența artior și aittor manifestări, ne întrebăm, oare pînă cînd vom reuși să scoatem din același „show" mereu altceva și altceva ? Iată o formă de eroism pe timp de pace, care, fără să forțez neapărat o comparație, mi se pare cel puțin la fel de grea precum a purta o armă ; iar noi lucrăm cu un fel de armă, cu acel laser fin care este inteligența, exprimată prin cultură. Realizăm că, de fapt, într-o „pleșă" cum este a noastră, cu scenariul scris de măsele de oameni care o văd, rescrierea ei, de către membrit trupei, trebuie să închidă feed-back-ul și să facă simțită și prezența celui de „al treilea om", care este spectacolul ca un tot (public și interpreți la un loc).

Ca o motivație la aserțiunile de pînă acum, primul „excepțional" rostit de către conducătorul cenaclului se datorează, la Făgăraș, debutului Monei Birlan. Minute în șir, spectatorii repetă refrenul cîntecului elevei de cincisprezece ani, „cînd străluceau sub roată / cărări de soare pline / frumoasă ești pădurea mea / și singură ca mine". Căldura tonului Monei Birlan impresionează atît pe cei din tribune, cît și pe noi, cei din scenă.

Urmează, într-un firesc al spectacolului și frumosului, cîntecele Sorinei Hașigan, fetița de aproape șapte ani din Sălișteu Sibiului, ce interpretează, cu o sigurantă demnă de invidiat, piese grele ca „Pe la noi pe la Sălișteu", apoi cîntecele grecești „Stînapa" și „Maria" (cîntate în limba greacă), „Colindul Arușenilor". Tribunele se cuprind de „acel farmec sfînt" și cîntă alături de această copilă, ce e promisiune că vor veghea că nimic să nu întrerupă cîntecele copiilor noștri, ca nimic să nu le oprească glasurile ori sufletele. Un aer de pace ne învăluie,tare, dur ca diamantul și prețios asemenea lui. „Se poate să vă rugăm să vă simțiți bine ?", pleonasmul figurat, subtil plasat accentuînd fericit momentul de mare frumusețe pe care-l trăim. În noapte, undeva în tribune, se aprind brusc trei lanterne — ros. galben, albastru — ce par imponderabile ca spiritele celor trei martiri ai suferinței românești, ce veghează din adîncul vremii prin jertfa lor la devenirea ființei. Atmosfera creată dă tonul celor ce urmează ; Gil Ioniță, cu vocea sa inegalabilă și caldă, dovedind un spirit nealterat, inspirat de candoarea virstelor celor două fetițe dinaintea „scoate din mînecă" cîntecul „Jurămînt la Putna" de neuitat. Tribunele se declanșează, ridînd un val de mare urcat în munți. Apoi, „Trăiască România" și „O sanea păcii" se aseză firesc ca-ntr-o compoziție ieșită din mîna unui maestru. Cerem un tren care să ne ducă de-a lungul timpurilor a adăpostit între zidurile cetății sale, în frățietate, atîtia oameni adevărați, a sunat mai puternic ca oriunde „Colindul pentru președintele țării". Alături de vocea lui Doru Ghiață, într-un singur glas marea tribună de la Sibiu a cîntat și a scandat pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Superb spectacolul de la Sibiu. Adeseori scena a trebuit să-și oprească programul pentru a urmări respirația tribunei. Adeseori oameni modificau programul în funcție de ce ne cereau cei prezenți. Modul în care știau să primească actul artistic, sacrificiile pe care le-au făcut, comportamentul lor de-a lungul unora dintre cele mai memorabile nopți de toamnă ale cenaclului ne-au adus Sibiul, din nou, între orașele noastre de suflet, între stadioanele noastre campioane. Oricum va trebui să revenim cît mai curînd la Sibiu, pentru a încerca și pe timp cît de cît favorabil un spectacol pe măsura celor ce ne iubesc. Indiferent de sacrificiile pe care le-ar face. Căci ultimul spectacol de la Sibiu a fost un spectacol-sacrificiu, un spectacol care sub alte auspicii nu s-ar fi ținut dar care a avut loc și a fost unul dintre marile noastre spectacole, datorită dragostei ce le purtăm și datorită sutură fără sfîrșit a celor prezenți, față de muzică și poezie.

DUCU BERTZI

Făgăraș, un munte de spirit

Localitatea : Făgăraș, 28 septembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 15 000.

Atmosfera : foarte bună. Chiar dacă temperată la început, ca a sfîrșit prin a fi excepțională.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Mona Bîrlan, aurorile Liliana și Simona Shoffend, Mihai Dalea (recitare).

Aportul organizatorilor : **de excepție.**

Ne încearcă un sentiment ciudat, cu toată experiența artior și aittor manifestări, ne întrebăm, oare pînă cînd vom reuși să scoatem din același „show" mereu altceva și altceva ? Iată o formă de eroism pe timp de pace, care, fără să forțez neapărat o comparație, mi se pare cel puțin la fel de grea precum a purta o armă ; iar noi lucrăm cu un fel de armă, cu acel laser fin care este inteligența, exprimată prin cultură. Realizăm că, de fapt, într-o „pleșă" cum este a noastră, cu scenariul scris de măsele de oameni care o văd, rescrierea ei, de

Localitatea : Brașov, 29 septembrie 1984, orele 18, stadionul municipal.

Număr de spectatori : 30 000.

Atmosfera : fantastică.

Calitatea spectacolului : excepțională.

Noutăți : prezențe locale — Tamara Sajenev și Gabriela Girleanu ; Cristian Stănescou ; Floriana Tănase ; grupurile Metro AB (Delia Albu, Lenuța Tudorica, Nicolae Vîrza, Nicolae Bundaliei) și Experimental (Fuia Deligran, Nelu Niteoș, Iulian Trăistă, Ion Lucian, Florentin Traistă).

Aportul organizatorilor: **excepțional, exemplar, definitiv-indatoritor. Remarcabilă coeziunea echipei organizatorice, pregătită să răspundă cu promptitudine oricărei probleme ivite, acțiune unitar în folosul tinerilor și al culturii, privită aici în rînd cu celelalte secțiuni de importanță. În aceste condiții nu este apropape imposibil să constatem în evidență contribuția unuia sau altuia dintre cei implicați în organizarea acestei manifestări. Mulțumim întregului activ al organizației județene Brașov a U.T.C. pentru permanentul și inspiratul efort depus spre buna desfășurare a manifestărilor noastre din județul Brașov.**

Spectacolul de la Brașov a început cu mult înainte de ora stabilită. O mulțime înfierbîntată, entuziastă și sentimentală, ne așteptă încă de la orele 16. Pregătiți „ca de o coridă" sau ca de o mare și unică sărbătoare a spiritului tinăr, revoluționar. Niciodată (în aer liber) brașovenii n-au arătat un asemenea interes, surprinzător pînă și pe organizatori, față de această manifestare ce-și demonstra cu fiecare nouă confruntare cu publicul marile-i resurse mobilizatoare. La semnalul de începere încă nu apucaseră să sosească toți aceia ce aveau să umple pînă la refuz tribunele stadionului municipal. Mulți se aflau încă pe drum într-o veselă și inedită procesiune. Debutul este incendiar. Atmosfera atinge repede cote încă nerealizate vreodată. Intre cîntecele „de temelier" ale cenaclului și ale muzicii tinere aduse aici de Doru Stănculescu și prezența micuței Lelia Vaida (11 ani — virsta cenaclului) impresionînd prin căldură și tandră promptețime, generozitatea acestui public mi se relevă deplin. Din acest izvor de patriotism sufletească revărsat acum cu o uimitoare forță, se revarsă preaplinul cîntecelor de țară și de pace atît de iubite, atît de patetic rostite. Prin ele, „generația Congresului al IX-lea" pune pe actul său de identitate pecetea profunzimii sale. Spectacolul tribunei este impresionant. Cînd cîntă cameniî „sar de pe locurile lor ca și cum ar vrea să zboare spre ceea ce cîntă". Pe scenă, Carmen Antal și celelalte feminine sînt partea de tandrețe a acestei imagini. Publicul e partea ei de vigoare. Întregul este feeric. Stop-cadrul acesta este document. „Viitorului pentru a fi măreț îi trebuie dovezi de măreție ale prezentului" și, iată, le are. Marile idei contaminează. Manifestarea aceasta este a tinerețîi prin expresie dar ea caracterizează de fapt o întreagă generație umană, generația acestui moment. Gheorghe Farcaș ne scrie : „Vi se adresează un spectator trecut cu cîțiva ani buni peste virsta tinerei generații. Cred că desi mulți, foarte mulți dintre cei prezenți abia au împlinit virsta care reprezintă inflorirea socialistă a patriei noastre, virsta de cînd la conducerea țării se află mult iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cred că putem dedica acest spectacol celui de-al XIII-lea Congres și realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de conducere a partidului și statului". Și tot astfel : „Astepți luna noiembrie pentru a avea certitudinea că alături de aceste două decenii de aur se vor mai aduna ani pentru binele nostru și al țării, pentru binele păcii de care avem cu toții nevoie. Doresc în acest început de toamnă aurie, cu mîros de gutui și pline nouă, belșug și pace compatrioților mei și țării cu nume de zînă bună dintre Carpați și Dunăre, putere și numai priviri senine președintelui Nicolae Ceaușescu". (Carmen Dăncilă). Între „O șansă păcii" și „Trăiască România" puntea de trecere e un arc luminos de conștiință. Inițiativele sînt grandioase și unitatea acestui public ne potențează toate acțiunile. Dar tot ea este și garanția pentru bunul mers al acestei manifestări în orice împrejurare. Cînd cîntă mai ales, cînd scandează, o-o dea atunci cînd o avarie la tabloul electric, avarie ce nu se datora nimănui ci doar marii solicitări din rețea la care nu se aștepta nimeni, avarie ce putea fi fatală întregului spectacol și a cărei remediere a pus în pericol întregul întreg întregului circuit electric al stadionului mai bine de zece minute, a găsit un public constient de marea responsabilitate ce o poartă trecînd prin cîntec și spirit aprins cele mai grele momente ale manifestării. Gesturile admirabile ale unui singur artist pe parcursul acestei manifestări. Ele au fost o sevă din care au crescut și entuziasmul și competența și coeziunea. Ele au avut darul de-a iniția și tot ele darul de-a apăra mai apoi marile acțiuni ale acestei incredibile ființe și în acțiune. Dacă imaginea sonoră a acestei seri a fost la un moment dat periclitată, ei, oamenii buni, au știut să se apere scandînd în cor : „Nu se poate, nu se poate", ca banda radioului să-i înmortalizeze altfel. Dar nu s-a putut.

Timpul și-a tinut o clipă respirația atît cît să-și regleze pulsul în ritmul bătăilor inimii toamnei. Pentru noi a trecut o oră. Una dintre cele mai frumoase. Dacă în curgerea ei timpul își permite o mare de vitare, viața pulsa în fiece clipă febrilitatea existenței prin spectacolul triumfător al cîntînd-elor. „Jurămînt la Putna" este rostit spre eterna aducere aminte că „fiecare loc ce doare trebuie căutat în fiecare parte de pămînt". Sînt cîntați tricolore cîntă corul academic al marelui stadion brașovean. Cîntă Brașovul pentru Moldova lăsîndu-ne mult de incintare : „Sîntem o singură țară / Uitați-vă oriîncotrova / Într-un Brașov fără seamăn / Ardealul cîntă Moldova". A fost poate cea mai frumoasă interpretare a acestui cîntec în toată istoria cenaclului. E frig, sînt doar 4 grade peste zero și cu toate acestea nimic nu pare a-i determina pe toți cei prezenți să scadă ritmul parcă din ce în ce mai debordant. Pentru această probă de sublim, efortul membrilor cenaclului de-a realiza pe loc un „Cîntec pentru Brașov" (versuri Adrian Păunescu) vorbește de la sine despre soliditatea comunicării. Nici un oraș din lume n-a avut atîtea cîntece cîte a avut Brașovul în această seară, semn bun pentru marele oraș muncitoresc, marele oraș al dezvoltării agricole, marele oraș intelectual, pentru oamenii săi. Sapte variante muzicale au sprijinit inițiativa publicului brașovean n-a putut scăpa prima notă 101 din toată existența cenaclului. Momentele extraordinare au născut momente extraordinare. N-a fost o clipă de scădere nici a tonusului, nici a calității. Cum n-a fost (de la Iași încoace) o altă organizare mai implicată în actul artistic, activă și competentă, plină de solicitudine, înțelegere și inițiativă. Marele solist al acestui spectacol a fost fără îndoială publicul despre care nici o superlativă apreciere nu este deplasată. Finalul manifestării ne-a întărit această convingere. Cîntecele populare ale românilor, renăscute acum în sufletul unei generații deschise, formau largi hore ale prieteniei. O dezlănțuire impresionantă îi surprindea pe oameni încercînd și reușind să fie ei înșiși. „Dește-ți-te române", apoi „Hora Unirii" închelе marile inițiative ale publicului luminîndu-ne privirea cu strălucirea acestei galaxii născute pe cerul libertății noastre. O imensă horă cobora din tribună îmbrățișînd scena. Semn de tandrețe și de mulțumire. Imaginea memorabilă a acestui stadion înfrățit sub „robia dulce a horelor" scrotite de veghea tricolorului.

P.S.

Revăzînd în memorie spectacolele Cenaclului Flacăra, A.P. a considerat că e dată cu cuceirea de către Brașov a primei note de 101 și un alt spectacol din trecut merită, această notă, spectacolul 1000 de la Galați.

Așadar, Galați 1983, retroactiv nota 101 Ringă Brașov 1984 nota 101.

Localitatea: Buzău, 1 octombrie 1984, orele 18, stadionul Gloria.

Număr de spectatori : 20 000.

Atmosfera : excelentă.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Marilena Dobre și surorile Doina și Rodica Dragomir.

Aportul organizatorilor : **cu totul remarcabil. Implicîndu-se cu dragoste și competență în desfășurarea acestei manifestări, prevăzînd la seară reală nevoile oamenilor, prentîmpinînd inspirat orice problemă ce ar fi putut apărea, tinerii activiști ai organizației județene Buzău a U.T.C. și-au demonstrat cu prisosință înaltele calități organizatorice. Mulțumim întregului acelora care și-au adus contribuția la realizarea celei mai frumoase întîlniri din cîte au avut loc pînă acum cu publicul buzoian. Nimic nu s-ar fi putut realiza fără o bună organizare acestui mare spectacol nu s-ar fi implicat cu o veche și reînnoită vocație uteciștă conducerea județului Buzău Ialomița. Mulțumim cu plecăciune.**

Începută într-o atmosferă generoasă, propulsată de înaltul spirit organizatoric ce așeza acestă manifestare sub zodia fertilității, întîlnirea cenaclului cu publicul buzoian va căpăta în scurt timp aspectul unei mari sărbători a spiritului tinăr, revoluționar. Stadionul din Buzău, cu marea sa tribună și peluzele arhipline, semăna tot mai mult cu o imensă pasăre cu aripile pregătite de zbor. Scena de dimensiuni impresionante, așa cum mereță deopotrivă cenaclul și publicul său, era o inimă ce pulsa de dorul înălțimilor. Un grup de aviatori ne transcriu urarea: „Cer senin, zbor deschis tuturor aripilor tinerești!". Pornim. Cîntece mobilizatoare cresc pentru cîntarea sentimentalității umane. Prin ele, intimitatea fiecărula se redimensionalizează la scara colectivității descoperindu-și resorturi nestiute. La Buzău, prima remarcă a fost prilejuită de extraordinara capacitate de redare artistică a sentimentelor istorice și politice, impunîndu-se tot mai vizibil ca o caracteristică fundamentală a acestei generații. Oameni veniți din locuri îndepărtate, de la Brăila și Galați, de la București și chiar din Brașovul din care plecaserăm cu numai două zile înainte, se alăturau publicului buzoian în încercarea de-a trece prin voința lor o seară din banal în antologic. Era și aceasta un fel de transcriere, la nivelul unui stadion, a ideii de unitate națională căci, cu deosebire, această comunitate nu era formată mai ales pe criterii de virstă ci încorpora în mod sublim generația unui împlinit ideal. Acesta era cadrul, aceștia erau oamenii — premisele hotărîtoare ale manifestării noastre. Fiecare cîntec este un nou prilej de bucurie, de participare entuziastă, de efuziune tinerească, de reafirmare a spiritului viu. După acel fantastic Brașov, halucinăm. Visam, ne-am trezit și-acum visăm din nou. Același vis ! Aceeași impresionantă frumusețe. Intre scenă și tribună fiecare moment e o îmbrățișare. Știem totodată cei ce dăruiesc și cei cărora le-a fost dăruit. Iată, 40 de minute de poezie recitată de Adrian Păunescu într-o uimitoare diversitate de tonuri, cu blîndețe și căldură, cu patos și inteligență, cu lucidități și convingere au fost o recompensă pentru felul în care publicul se implicase în desfășurarea acestui spectacol dar și un prilej ai acestuia de a ne dărui întreaga măsură e profunzimii sale. „Dor de Eminescu" este un alt ascendent al acestui minunat public. Se cîntă în picioare, se cîntă în legănare, se cîntă cu făcîi în mîini, se cîntă cu dăruire, profund și adevărat. Valorile cu aseții ori de nationalitate. Prin mesajul artistic, fulnd valoarea acestuia ca element al unității indestructibile a românilor de pretutindeni, Flacăra mărșăluește prin țară trasînd o rețea fină, culturală, ca un sistem de pază cu infraroșii impotriva incercărilor de dezbinare de orice natură și proveniență.

Începem cu Daniel Dumitrescu : „Iubito vine toamna", pe versuri de Adrian Păunescu, cîștigă teren de la spectacol la spectacol. Trupa din Nord, Emilian Onciu și Octavian Bud, acționează ca un comando spărgînd gheața și apropiind tribunele de spectacol. Sigur că cineva trebuie să înceapă întotdeauna, atîta vreme cît nu s-au descoperit încă locuri numite cu mîez, fără început și sfîrșit. Tocmai de aceea cred că cei care deschid manifestările trebuie să fie oameni cu o mare mobilitate sufletească pentru a-și crea singuri atmosfera de care beneficiază apoi și ceilalți. Tribunele reacționează prompt, înțelegînd parcă sarcina dificilă a primilor interpreți și cîntă împreună cîntecele lor. „Niciodată, niciodată, să nu uităm de cei mai triști ca noi", răsună versurile revelate de vocea lui Bud; după care este rîndul spectatorilor să reia refrenul, ca un cor imens.

O remarcă specială pentru piesa „Șila", versuri de Adrian Păunescu, compusă de Florin Șerban, cunoscut ca solist vocal al unor ștagăre internaționale, dar care, prin acest cîntec al său, dovedește posibilități cu mult mai mari. Este rîndul lui Horia Stoicanu, cu „Lapte de lupoaică", să incinte încă o dată atît pe cei din tribună cît și pe colegii săi, cîntînd dintr-o sensibilitate artistică aparte în care predomină firescul valeri și lipsa de ostentație a profesionalismului; compozițiilor sale. Urmează Arpad Domokos. Tribuna cîntă într-un glas pe versurile lui George Cosbuc „Oltenii lui Tudor". Apar drapelele tricolore luminate de flăcări, pancarte pe care scrie „O seară păcii", „Lumină, Lupță, Libertate". Tribunele scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească". Se cîntă cîntecele de pace, de țară și revoluționare ale cenaclului, „Ianca la Tebea", „Jurămînt la Putna", „O șansă păcii". „Toate feminicele vor pace". Încep să curgă bilețele din public. Unul dintre ele aparține unui tînăr care s-a deplasat la Brașov pentru a vedea cenaclul la lucru în marea poartă a Carpaților și mărturisește că nu mai are putere, acum, la el acasă, să cînte cu ceilalți, atît este de marcat de efortul vizionării spectacolului de la Brașov. Atmosfera crește cu toate că o ploaie torențială cade desupra stadionului. De sub folii de plastic, umbrele ori alte improvizații de apărători, spectacolul continuă așa cum s-a întîmplat de atîtea ori în acest turneu.

Trupa **Flapo, în componență Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Bcianu, Ionuț Vădeva,** acționează ca un liant al întregului show rămînînd cu modestie în planul al doilea, pentru a servi interesele spectacolului în actul rînd. Prin aceasta îi și instinctul muzical desăvîrșit, trec pe rînd fiind acompaniați cu discreție și precizie, Ducu Bertzi, Partaș, Vali Moldovan, Cristian Buică, Doru Stănculescu. Șlagărele încheie seara într-o stare de spirit în ciuda vremii mașteră a constituit un bun cîștig de ambele părți.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

Ați citit crenicile manifestărilor cu numerele : 1 389, 1 390, 1 391, 1 392, 1 393, 1 394, 1 395, 1 396.

O zi la Combinatul Fondului Plastic

Oameni care-şi asumă clipa noastră de frumos

Fotografii de ELENA GHERA

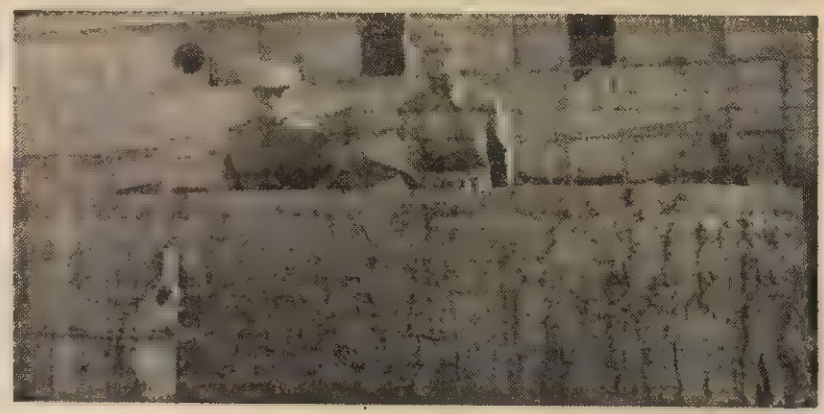

În imediata apropiere a Casei Scinteii, la vreo 500 de metri, în stînga căii ferate care duce spre Constanța, se află **Combinatul Fondului Plastic**, o clădire ca mai toate celelalte, dacă n-am zări în chiar curtea sa cîteva statui, printre care una, inaltă, din bronz, intitulată **Triumf**, o operă mai tîrzie a lui **Oscar Han**, și aflîndu-și o femeie tînără, maiestuoasă cu brațele ridicate și-avînd în mîini o flacără și-o cunună de lauri, iar alături la doi pași, o expresivă **Maternitate** aparținînd sculptorului **Paul Vasilescu**. Amîndouă statuile așteaptă, de multă, de foarte multă vreme, un loc din care să domine aerul, spațiul. Prima, adică Triumf, și-ar dori, probabil, unul din noile cartiere ale Bucureștiului, sau, de ce nu, unul din marile orașe ale țării, Hunedoara, de exemplu, pentru că Hunedoara își dorește de mult, și merită, desigur, o statuie pe măsura eroismului muncii din acest oraș care, de curînd, a sărbătorit 100 de ani de foc neîntrerupt în vatra sa siderurgică. Cea-de-a doua, Maternitate, întrucîtva mai abstractă, cu volume ritmate, geometrizate, colțuroase și tăioase, concentrate parcă pentru a evidenția rotunjimea pîntecelui născător de viață, aidoma rotunjimii bobului de grîu înainte de germinare, aidoma oricărei alte semințe, ar putea fi amplasată oriunde, în fața unui institut de cercetări agricole, sau chiar și-n fața unei maternități propriu-zise. Dar, firește, nu pentru aceste sugestii ne-am insinuat, ca să zicem așa, în viața și munca la zi ale Combinatului Fondului Plastic, întreprindere care, într-un fel sau altul, își asumă răspunderea frumosului din viața noastră de toate zilele. „A ne asuma pe deplin această răspundere, a ținut să precizeze inginerul **Nicolae Păduraru**, directorul întreprinderii, este, totuși, un fel de-a zice, întrucît noi sîntem în postura unui intermediar. Mai exact spus sîntem mîna de lucru care transpune în operă creația sculptorului, în marmură sau bronz, sau macheta unui decorator, ceramist sau sticlar, sau, mai simplu și mai concret, fabricăm culorile, de apă sau de ulei, cu care pictorii și graficienii, o știe toată lumea, lucrează".

Este, în spusele inginerului Nicolae Păduraru, nu doar un dram de adevăr, ci adevărul însuși dar este, totodată, și-o mare doză de modestie și, în rîndurile care urmează, vom încerca să le delimităm cît mai exact posibil.

Astfel, în atelierul de tapiserie, ca să respectăm chiar traseul reportajului nostru, ne-am minunat, acesta ar fi cuvîntul, deși am mai fi putut folosi următoarele sinonime : ne-a tulburat, ne-a emoționat, ne-a încîntat etc., nu numai priceperea, ci și talentul cu care cîteva țesătoare, **Lenuța Haută, Rada Stoica, și Maria Georgescu**, transformau desenul — uriaș, într-adevăr, de 38,64 metri pătrați ! — lui Dimitrie Grigoraș într-o tapiserie de-aceleași proporții. Despre tapiserie vom spune doar atît : va împodobi pereții unei săli a **Muzeului memorial „Al. I. Cuza"** din comuna **Ruginoasa** și reprezintă, firește, momentul în care poporul îl alege pe Alexandru Ioan Cuza domn al Țărilor Române. În plus : lucrarea este nu numai impunătoare, ci și foarte frumoasă, dar vom adăuga că, din punct de vedere cromatic, tapiseria depășește desenul. Nu este această afirmație o acuză la adresa artistului — întrucît acuarela sau tempera în care este executat, nu au valoarea cromatică a firului de lînă, mult mai rafinat, mai cald — ci recunoașterea, la superlativ, a talentului cu care țesătoarele transpun desenul. Talent și pricepere, adică muncă la rang de artă.

Și iată-ne într-o uriașă hală, recent construită și cu-adevărat mîndria combinatului, apță să adăpostească-n spațiul ei lucrări din cele mai pretențioase. Acoperișul, sticlă prin care lumina intră în valuri. Înălțimea, aproximativ 15—20 de metri. Lungimea, 70—80. Lățimea, aproximativ 30 de metri. Deocamdată, într-o parte a halei, un amplu mozaic alegoric care va împodobi una din fațadele **Întreprinderii de confecționare din Buzău**. Autori, **Vasile Celmare și Viorel Mărginean**. Lucrează, împreună cu artiștii, care vin aproape zilnic, mai puțin azi, la această oră, un grup de proaspeți absolvenți ai **Liceului de artă „N. Tonitza"**. Fiind prima mare lucrare de-acest gen la care participă, interesul și pasiunea lor sînt, bineînțeles, la cote maxime.

Ne îndreptăm spre cuptoarele sticlarilor și-ale ceramiștilor, dar, pînă s-ajungem acolo, ne oprim în atelierul de culori. În hală, o activitate intensă, susținută, dar, pentru că totul este minuțios organizat, atmosfera este, totuși, calmă, blîndă, nespectaculoasă, cu excepția malaxoarelor din inox, uriașe, înăuntrul cărora se pregătesc adevărate șarje de culori. În schimb, la sticlari, e forfotă mare. N-avem șansa de a-i întîlni pe **Silvia Radu, Dan Băncilă**, sau **Dionisie Popa**, artiști care vin aici aproape zilnic, participînd efectiv la reproducerea propriilor lucrări, dar avem satisfacția de a-i urmări îndeaproape, la lucru — lucru care vrea să însemne un veritabil spectacol-recital de prelucrare a sticlei incandescente — pe **Constantin Ursache, Gheorghe Șornea și Petre Orb**, în mîinile lor, sticla dansează, cîntă. Dintr-un bot de sticlă incandescentă, nu mai mare decît un pumn de copii, se nasc forme dintre cele mai curioase și mai armonioase, totodată, lungi, ovale, rotunde...

Într-altă curte a combinatului, cea care leagă atelierul de turnătorie cu cel al cioplitorilor din piatră, zărim elementele, deocamdată dispersate, ale unui impunător monument dedicat **Independenței, de Constantin Schiriu**, și care așteaptă să fie montat la **Turnu Măgurele**. Chiar și descompus, monumentul impresionează, mai ales prin dramatismul basoreliefurilor, dar și prin grupul ostașilor români avîntați în atac, amintind parcă de celebrul **Atac de la Smîrdan** al lui **Nicolae Grigorescu**. În atelier, la turnătorie, **Gheorghe Cionoiu, Ion Parpalici, Haralambie Stanciu și Nicolae Vilcu** fac intense pregătiri pentru a demara turnarea basoreliefurilor altui monument, cel al sculptorului **Pavel Bucur**, care va nemuri, în punctul **Straja al Canalului Dunăre — Marea Neagră** eroismul „celor ce-au înfăptuit „magistrala albastră", tulburătoare cititorii a „epocii Ceaușescu". Alături, la inox, echipa maistrului **Maria Chiriță** și ea pregătită pentru a turna corpul mare al monumentului. Peste drum, cum s-ar zice, în atelierele cioplitorilor în piatră, printre blocuri de marmură, de travertin și lucrări în ghips, i-am întîlnit pe **Livia Smedoiu**, un tînăr sculptor crescut și format chiar aici, la combinat (și este cazul să notăm că, în cadrul combinatului, lucrează, cu plan de producție și creație bine definitivat, alți cinci artiști plastici, sticlari și ceramiști, precum **Radu Popovici, Ștefan Mocanu, Petre Dăncilă, Constantin Vasile și Gaspar Barabaș și Ștefan Armanu**. Eforturile lor și-ale celorlalți cioplitori în piatră sînt consacrate în clipa de față transpunerii în marmură a unor minunate basoreliefuri pe care familia sculptorului **Mac Constantinescu** le-a păstrat, prin cine știe ce minune, și le-a dăruit, iată, **Muzeului de artă din Tulcea** pentru a împodobi fațada acestui din ce în ce mai interesant muzeu.

La poligrafie, secțiile care ar putea concura, prin afișele și cataloagele sale de expoziție, cu oricare întreprindere similară, și la secția corpuri de iluminat, unde se află în fază de finalizare noul set de elemente ale candelabrului ce va lumina holul **Teatrului Național din București**, am notat doar numele celor care, ca și în secțiile și atelierele de pînă acum, muncesc în numele frumosului nostru de toate zilele : **Vasile Malanca, Maria Vișan, Alexandru Moldovan, Elena Dobre, Mircea Roșca**.

„Sîntem, avea să ne declare, în final, directorul **Combinatului Fondului Plastic**, inginerul **Nicolae Păduraru**, după cum ați constatat, pregătiți să facem față unor sporite comenzi și, din punctul nostru de vedere, vom contribui cu toate forțele și cu tot talentul oamenilor noștri, meseriași de artă, la amplele lucrări ce urmează a se efectua în noul centru civic al Capitalei. Știm, nu va fi ușor, sînt necesare forțe sporite, lucrările sînt extrem de pretențioase, prin înalta lor ținută artistică, dar eu personal am încredere în oamenii noștri, în talentul întregii sculpturi române. Vă invităm, atunci și acolo, pentru un nou reportaj". Vom onora, fără doar și poate, această invitație.

VICTOR NIȚA

Literatură și muzică

(Urmare din pag. 9)

zica o **artă de ajuns**. Trebuie să luăm muzicii **bunul ei**, spune, de nu mă înșel, Mallarmé. Simboliștii tind spre o artă a totalității ființei și spre o sinteză a mijloacelor de expresie, și toate acestea nu se pot realiza fără o apropiere a poeziei de muzică. Wagner, ca teoretician al **artei totale**, devine un model căci el a unit, în operă muzicală, drama, poezia, dansul și plastica. Muzicienii sînt mai reticenți în privința acestor alianțe. Privită din interior, muzica este un univers suficient sieși. Ea nu are nevoie de poezie pentru a mulțumi spiritul. M-au surprins, citind într-un rînd convorbirile lui Bernard Gavoty cu George Enescu, aceste propoziții : „O artă este o lume închisă, un templu magic, în care nu simți nici nerăbdare, nici dorință de a evada. De ce să caut la Hugo ceea ce găsesc la Beethoven?"... Și Mallarmé, care gîndea poezia ca o muzică, iar muzica „ultimul și cel mai desăvîrșit cult uman"!

Muzica este, în fond, o vocație de taină. Barthes ne atrage atenția (în **L'obvie et l'obtus**) că există două feluri de a te apropia de muzică : interpretînd-o sau ascultînd-o. Există, în consecință, două **muzici** : (1) muzica pe care o cînți și (2) **muzica pe care o asculți. Cea dintîi este musculară, scriptică, cea de-a doua e pasivă și aproximativă.** Ascultat, Schubert este minor, cîntat este magnific, notează Barthes în cunoștință de cauză : semioticianul cîntă la pian pe Schubert și Schumann, romantici minori... Această preferință spune ceva despre sensibilitatea intelectualului Barthes. Îi place enorm tiedul și se mîndrește că face parte din grupul restrîns al schumannienilor parizieni. În privința celor două muzici rămîne însă de discutat. E, oare, adevărat ca un compozitor să fie o dată minor și altă dată magnific? Se poate, desigur, dar asta depinde nu numai de receptor : depinde într-o măsură considerabilă de **lectorul intermediar** care este interpretul. Căci acest fapt trebuie remarcat cînd e vorba de relațiile noastre cu muzica : prezența inevitabilă și decisivă a interpretului, primul lector și, de bună seamă, lectorul preferențial al textului muzical. Fără ei notele nu devin sunete, iar sunetele nu capătă o ordine muzicală. Depindem de acest prim cititor, compozitorul și noi. Fără el miracolul nu se întîmplă. În mica fabulă a lui Poulet din **La conscience critique** trebuie să introducem atunci un element nou : într-o cameră obscură se află un pachet de foi mîzgălite și (fapt nou în raport cu opera literară), în imediata vecinătate, un instrument muzical ; cineva pătrunde în cameră în care se află aceste obiecte inerte și transformă totul într-o lume de sunete; este interpretul/lectorul care face această minune. Contactul cu opera literară este nemijlocit. Oricare dintre cititori poate pătrunde în camera obscură și poate da un corp și un sens foilor mîzgălite, dar nu orice amator de muzică poate să dea un corp și un sens muzical notelor ce zac pe masă. Este nevoie, în cazul muzicii, de un mesager care cunoaște codul muzical și-l traduce pentru noi, cellalți. De-abia de aici înainte se produce propriu-zis întîlnirea noastră cu muzica, într-o sală de concert sau în intimitatea unei camere.

Cît despre interpret, el poate avea bucuriile sau dramele lui. Barthes vorbește de fervoarea spiritului care descifrează un text muzical. E, desigur, fervoarea unui amator superior. Interpreții de profesie au, adesea, alte reacții. În convorbirile citate, Enescu mărturisește că nu-i nici o plăcere să fii virtuoz. Un cronicar muzical îi făcuse, după un concert, un portret entuziast, întrebîndu-se în finalul articolului : „Și la ce se gîndește, oare, în timp ce cîntă și ce simte în clipa cînd ne dăruiește bucurii atît de intense?"... Marele violonist îl răspunde acum : „O nesfîrșită plictiseală, scumpul și entuziastul meu comentator, o spun cu toată sinceritatea și cu riscul de a vă dezamăgi"...

O nesfîrșită plictiseală !... Iată prin ce locuri triste poate să treacă muzica. Și noi, cei de pe margine, privim cu exaltare miracolul ei și ne credem că ne aflăm în prima dimineață a lumii. Cum este cu putință ca „miracolul frigului artificial" (trăit și pregătit cu osîrdie de interpret) să devină un miracol fără alte atribute pentru cel care ascultă aceste ciudate combinațiuni de sunete care spun ceva plăcut și înalt?! Muzica face în așa fel încît spiritul nostru nu se simte inutil în univers. Ne face, oare, muzica mai buni, mai puri? Ne pregătește, oricum, pentru starea de contemplație care este o formă superioară de cunoaștere. Muzica ne împacă în mod miraculos, cu lumea. Mă opresc aici : simt că am devenit om de litere. Nu voiam, în fapt, să spun decît că muzica este o creație în bucurie.

P.S. Dialogul despre literatură și muzică a avut oarecare ecou și, printre semnele de simpatie pe care le-am primit, se află și o tulburătoare scrisoare trimisă de I. Igirosianu, spirit fin și erudit, care-mi atrage atenția în chip cordial că, înaintea lui Proust, muzica a intrat în preocupările lui Rousseau și ale altor scriitori de prim rang. Are într-o totul dreptate și analiza pe care o face acestui subiect este remarcabilă și merită să fie publicată. Îmi iau îngăduința să-i sugerez acest fapt.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Leon Ursa : Deocamdată, sînt doar niște versificări, conștiincioase, relativ îngrijite, foarte tributare manualelor școlare, convenționalismelor de tot soiul. Uneori, par să se ivească și niște sunete mai distincte, purtătoare de speranță („Coloană"). Să vedem, în continuare.

Suzana Boiu : E și un zvon de poezie, uneori, în piruetele dv. delectabile (adesea, prea aproape de facilitate și inconsistență). Sînt încă necesare exerciții de respirație lirică, de compoziție, de mînuire a cuvîntului. Reveniți.

Diana Zlaczki : Un jet inițial de oarecare forță și perspectivă (deși, încă foarte tulbure, impur, greoi) pe care însă pune stăpînire, foarte repede, „disciplina" sterilizantă, nivelatoare, a convențiilor, a locului comun, a vorbelor tocite, inexpresive etc. Să vedem ce mai urmează.

Alina R. : E-n regulă !

N. G. Musceleanu : Versurile sînt modeste, fără substanță, fără perspectivă. Prozele, neconcludente, scrise într-un stil teribil de afectat, nefiresc, împiedicînd cu totul asimilarea și, deci, aprecierea critică.

Oana Kadar : Nimic de reținut. Lucru de inerție, nonșalanță, diletantism, compuneri mărunte (și prea numeroase), indiferente, în marginea banalității. E nevoie de o ambiție a depășirii, de la un text la altul, de conștiința creației, de repere majore, în poezia lumii, spre care să tindeți arzător, cu fiecare cuvînt așternut pe hîrtie, e nevoie de o conectare pasionată, neîntreruptă, la circuitul viu al creației contemporane, de confruntarea permanentă cu valorile, tendințele și devenirile ei etc. Nu se poate face poezie adevărată ca un tricotaj la gura sobei, mulțumit, domestic, suficient, între un „pui de somn" și altul !...

Em. Petrescu : Lucruri greoaie, indigeste, într-o acută lipsă de inspirație.

C. Stamate : Ne-a bucurat mult revenirea, aducîndu-ne și un buchet de pagini frumoase, de un lirism fin și profund („Veghe", „Aș vrea", „Dintre frunzișuri", „Cîntecul"). Din cîte ținem minte, răspunsul precedent (nu-l avem la îndemînă) n-avea nici o altă semnificație în plus, față de aceea a vorbelor cuprinse. Puteți să renunțați, firește, la paranteze, dar să nu vă mai ascundeți fără „preaviz" (deși Buciumul trebuie să fie, la ora asta, plin de vrajă și lepită, sub rugina toamnei...).

„Jurnalul meu, Raluca." Așa se intitulează un manuscris ajuns la noi, care nu poartă nici o semnătură (ca, de altfel, nici scrisoarea care-l însoțește). Îi răspundem autorului mai ales pentru a-l ajuta să-și explice de ce scrisorile sale — cum se plînge — nu ajung la destinatar și pentru a-i aminti, lui și altor numeroși corespondenți, că ișcălirea (citează !) a scrisorilor și manuscriselor e nu numai o măsură de prudență, ci și o elementară obligație de bună-cuviință. Despre paginile trimise nu-i putem spune, din păcate, lucruri plăcute : ele sînt stîngace, rudimentare și nu vădesc nici un fel de aptitudini pentru treburile literare.

Georgescu Antim : Versurile rămîn la nivelul versificărilor modeste, fără ecou. Mai degrabă, în proză ar fi ceva, parcă, dar mica schiță, cu un aer cam publicistic nu ne permite încă să tragem o concluzie.

Toma Gabriel Simion, Marius Comănescu, Gavril Merlă, Constantin Mihăilă, C. Stuparu, Ion Dunăreanu, Ioan R. Mihai (ceva, în „Din temniță"), **Florinel Rimniceanu, Mariana B. Magaci, Roxana Andrei, Viorel Singer, M. Tudor, Ina V., Barbu Sandu, Gh. M. Bucureșteanu, Hesus, L. Nichifor Ban, Cerasela Toduț, Nicolae Noja, Tinca Troană, Costel Rădulescu, Denisa Gulea, Claudiu Rebegea, Radu Ștefan, Alexandru Dorin, Ionica Voicu, Emil Cazangiu, Antoaneta, Octav Margot, Marcel Roma, Daniela Buzetelu, Traian Trifa, Blanca Manolescu, Dumitru Gh. Neculcea, Ioan Cioca, Ana Tatu, Dumitru Pavelescu, Marina Bianca Ciobotaru, Liliana Panaete, Giumețul, Ioan Proca, Pavel Niculete, Tudose Grigore, Marina Culcer, Dimitrie Naiman, Constantin Vasilescu, Constanța Angelescu, Tita Dombrovițî, Alecu Antonescu, Gheorghe David, Nicoleta Ventura, Ilie Farmec, Lina Barbu, George Diculescu, Panait Roșu :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

RETORICĂ

Vreau să-mi însoțesc tatăl în timp ce visează
să văd cum poate el rupe aripile fluturilor cu respirația
cu care am umblat desculț prin cuvinte
și nu am descoperit decît aurore,
vreau să văd cum se poate ațipi
o pădure, călătorind.

vreau să mă trezesc dimineața
în banca întîi la școala luminii
să boinăresc în preajma institutiilor
unde pot învăța bunătatea și zborul
poate îmi vă veni să strig
că arborii mi-au furat inocența,
vreau să discut cu lucrurile
despre un nou alfabet
ce nu ar mai permite în poeme
ochelari fumurii pentru minciuni,
vreau să desenez pe toate zidurile
umbra adevărului.

V. PETRESCU MĂRGEAN

RĂTĂCITORUL

Rătăcitorul dormea
lîngă o fîntînă
secată și visa
că se află în sala
de mese a unui
anumit han seniorial

o cană cu bere
îi surea mărunțaiele
fata de la tejghea
avea ochii
ca două găuri pentru obuz

rătăcitorul dormea
lîngă o fîntînă secată
de el se apropia
un rege încoronat
cu tulpini de trandafiri

DAN EMILIAN ROȘCA

VEGHE

Stăteam pe o piatră
rotundă și caldă
pe muntele roșu
arcuit ca un val ;
mă simțeam
de parcă spărsesem cerul
și priveam pămîntul
de sus, în toate
unghiurile lui tăinuite.
Stăteam
cu genunchii la piept
pe piatra aceea
rotundă și caldă
așteptînd vîntul
cu ochii închiși
să mă poarte
fulg al norocului
oricît și oriunde.

CATRINEL STAMATE

APEL

Iubito cu cercei de aur
Și cu păr lung vopsit de-amurg
Te-aștept în parcul fără nume
Din uriașul nostru burg
Încet supune-te oglinzii
Probează-ți rochiile-n dungi
Cu false picături de sînge
Vopsește-ți unghiile lungi
Din cer coboară-te cu liftul
Încuie-ți mobila de nuc —

Te-aștept în parcul fără nume
Lîngă statuia lui Coșbuc.

VIOREL MUNTEANU

INSECTAR

Ca un ac ascuțit
o rază
mă străbate
fixîndu-mă pe pînza
albastră a mării

GAVRIL BĂLE

DIN ADÎNCUL TĂCERII

Cine ești tu ? zise noaptea.
Eu sînt lumina ta, răspunse nebunul.
Cea mai strălucitoare stea
din adîncul tăcerii, mai zise
nebunul după un timp ;
și noaptea se făcu nevăzută

MARIUS SÂRBU

PĂSĂRI MINERALE MIGRÎND

Nu un om
Nu unul anume
Și nici măcar o anume stea
Cum să iubești
Iată au ieșit (sfîntă naivitate ?)
Macii și șopîrlele la soare
Trecem accelerate prin gări părăsite
Are picioare lungi nepăsarea
Bășcălia, falsul simț al ridicolului
Doamne se de sfori și sforari în sfera aceasta minusculă
Ce de baloane de săpun pe cer
Cer rătăcit în miros de petrol
Și de cărbune de pămînt
Păsări minerale migrînd necontenit
În care predomină lucirea gheții
Păsările păsări le-am împăiat
Ou împăiat
Om împăiat
Nu un om
Nu unul anume
Iată dragostea mea
Iată dragostea ta
Înnădite le-am putea da viitorului
să le fluture sus — stindard.

DIMITRIE LUPU

George Bălăiță :

(Urmare din pag. 9)

Vorbea puțin și avea ochi limpezi și foarte reci, apropiați de rădăcina nasului. Tăia erau în floare, toată pădurea. Cum stăteam întins pe o laviță îngustă și înaltă și priveam tavanul de bîrne afumate de care atîrnau, lîngă peretele opus, un bici împletit și o foarfecă uriașă pentru tuns oile, mi-am amintit brusc tavanul văruit din casa bunicii mele. Îl privisem descori în adolescență din patul lat, moale și adînc. Era curat dar peste măsură de coșcovit, nenumărate straturi succesive de var, zeci de ani la rînd. Erau acolo toate formele de relief posibile. Gata să adorm, atunci, în casa bunicii (mi-am amintit în casa morarului, după atîția ani, eram trecut bine de treizeci) mi-am spus : mare plictiseală și oboseală pentru un scriitor să descrie tot ce vede în tavanul ăsta, și n-are încotro, el trebuie s-o facă, puah... Chiar așa ! Am sărit de pe lavită, am găsit birtie și creion și am umplut cîteva pagini cu „descrierea" odăii morarului. Era un fel de desen hiperrealist de care eram foarte mîndru. Nu lipsea nimic, iar detaliile aveau o fosforescență care mă amețea... Dar în pragul ușii l-am văzut pe morar, Rinjea ?... Acasă, am recitit cele trei cărți publicate pînă atunci, uitate de mine ca și de toată lumea !... În destul de scurt timp am scris fără întrerupere, noapte de noapte, cîteva mii de pagini. Din care am coagulat apoi, într-un an și jumătate, **Lumea în două zile.** A rămas atîta „material", încît și mai repede, aproape în grabă, am extras primele părți din **Ucenicul neascultător.** Este aproximativ aceeași lume, dar altă problematică, alt tip de construcție, alte ritmuri, sintaxa chiar își modifică articulațiile, își schimbă accentele. Mă preocupă autonomia părților într-un sistem unitar, organicitatea structurilor, ca și perfidia cu care jocul suprafețelor poate sugera volumul acolo unde domnește un gol perfect. Căile firescului sînt cele mai sigure... „Propria identitate" ? Cred că sînt în ea, dar departe de a-i cunoaște limitele.

— Proza dumneavoastră este expresia luxuriantă a unei extraordinare febrilități stilistice. Este pofta de joc artistic echivalentă cu pofta de adevăr ?

— Pofta de joc a artistului este pofta de adevăr.

„Jocul" este un mijloc prin care mintea artistului se exprimă, așadar, o formă specifică. Jocul nu este scop în sine. Cînd este așa, rezultă „joaca", băscălia, nepăsarea. Între altele, în **Lumea în două zile,** încerc un răspuns la întrebarea cumplită: pînă unde se poate glumi ?

Adevărul așteaptă să fie luat în primire. Adevărul este ursul înfernal din nuvela lui Faulkner. Adevărul este Balena Albă din tragica viziune a lui Melville. Adevărul e setea oarbă de pămînt din sufletul lui Ion și nevoia de iubire din ființa Celui mai iubit dintre pămînteni. Adevărul nu se lasă cu usurință vînat. Este o fiară care se opune cu îndîrjire. Lăsați o clipă literatura și gîndiți-vă la aventura fiecărei zile trăite. Se lasă adevărul mîngîiat în creștet, dă el din coadă, se gudură supus ?... Dar scriitorul (cel născut iar nu făcut) are o armă sigură : talentul său. Cu ajutorul talentului, scriitorul reușește să supună (spună) adevărul. Numai așa. Voința poate clinti munții, dar nu reușește să scrie un roman. Publicitatea, oricît de abilă, scrisă sau orală, poate fabrica un scriitor, dar numai pentru un sezon. Talentul include conștiința și caracterul. Cînd nu este așa, e vorba de un impostor. Sau un demagog. Există babe care fac gimnastică și mosnegi încă tineri care predică teoria lipsei cu necesitate a talentului. Talentul este o slăbiciune care te împiedică să spui adevărul. Care trebuie rostit în stare pură, sobru, sumbru și fără talent... Trecîndu-se, cu bună-știință de altfel, peste un loc comun : adevărul literaturii este literatura adevărată. Parafrazîndu-l pe Apostol (fericit interpretat în finalul unui roman celebru la noi) : dacă într-un roman literatură nu e, nimica nu e...

— Vă este recunoscută veneratia pentru Bacovia. (În paranteză fie spus : un poet al hipersensibilității, care place enorm tocmai marilor purtători de energie). Cît este coeficient de nostalgie locală aici — v-ați născut în Bacău — și cît este afinitate de profunzime ? Pentru că, cel puțin aparențele prozei dumneavoastră infirmă o atare legătură de substanță.

— Va trebui cîndva să mi-l explic pe Bacovia într-o carte. Cred. Am aflat destul de tîrziu de el. La liceu, pe vremea aceea, ca și despre Arghezi, numai din parodiile lui Topîrceanu.

Nu cunosc un alt autor la care „peisajul", amănuntul concret, banal, nesemnificativ în aparență, mărunțele obiecte domestice să provoace o mai mare energie creatoare. În monotonia bacoviană se ascunde o paradoxală viteză de reacție. În ciuda măștilor „moderniste" lirismul lui este de esență eminesciană, obținut însă prin mijloace ca zice opuse : număr redus de cuvinte, linii naive, pete de culoare crudă, un rafinament fără scop, ca al copiilor sau primitivilor. **Imensitate, vesnicie / Tu haos care toate aduni. / În golul tău e nebunie / Și tu ne faci pe toți nebuni. / Imensitate vesnicie / În fața ta sunt cel mai las, / Iubesc o fată din oraș / Învață-mă filozofie...** Față de uzina de cuvinte Arghezi, micul atelier în aer liber al lui Bacovia poate pune în discuție o mulțime de prejudecăți academice.

— I-a fost oarecum teamă „Ucenicului neascultător" de „Lumea în două zile" ?

— Lumea în două zile este un roman închis. Ermetismul lui este de natura cubului. (Nu a sferei. Sfera e antipatică. Prea dă iluzia perfecțiunii. Și este imprevizibilă. Este în exclusivitate un produs al mecanicii cosmice. Pe cînd cubul este o invenție e minții. Cubul este gîndit. Sfera e ivită din neant. Și, la urma urmei, are pielea prea întinsă !) **Ucenicul neascultător** este un roman deschis. Tendința lui este piramida. Văzută „egipteam", ca un ansamblu de cuburi. Deocamdată, în construcție.

— Cu ce vă simțiți dator față de opera dumneavoastră ?

— Risipesc prea mult timp în afara cărților mele. Sînt în urmă cel puțin cu două. Criza de timp nu e o condiție tocmai ideală de lucru dar te pune în starea de „n-ai încotro". Asta stimulează, oricum ! Sigur, literatura nu se face numai duminica. Este una dintre cele mai grele profesiuni. Dar... Ideea mea de scriitor (artist) este a unui profesionist desăvîrșit care nu scrie tot timpul ! Sînt încă atîtea lucruri de făcut în lumea vie străbătută de gîndul morții. Niciodată nu va ști ce trage mai mult în balanță : „viața" lui sau „opera" lui. El trebuie să se identifice cu cît mai mulți pentru a rămîne el însuși. Cărțile îi cer cu totul. Îi vor robul lor. El însă nu se vinde nici chiar lor... Între această idee și ce cred că pot să fiu eu însumi, există cu cîștigul și pierderea mea. Senin, pe cît cu putință. Nu mai sînt chiar așa de convins ca în tinerețe că prozei îi stă mult mai bine persoana a III-a decît persoana I. Dar o prefer, în continuare, pe a III-a. Deși cealaltă e mai insistentă ca pe vremuri.

— Dacă despre imaginea pe care o are asupra lumii scriitorul George Bălăiță știm fiecare, mai mult sau mai puțin, din cărțile sale, nu știm cum se vede lumea din biroul dumneavoastră de la editură, din biroul lui Marin Preda.

— Marin Preda este un mare scriitor. A fost un caracter puternic. Viața lui a fost dedicată literaturii. El este un reper de moralitate profesională pentru mulți dintre noi. Prestigiul lui a însemnat aproape totul pentru bunul mers al edituri, contează și acum mult. Este o șansă nu lipsită de primejdii să-i urmezi la editură, loc rîvnit de mulți și numai de-acuma....

Dar, din biroul care a fost al lui Marin Preda, eu trebuie să văd „lumea" cu ochii mei. Și o văd.

— S-a vorbit adeseori despre curaj în literatură. Se poate vorbi — și în ce termeni — despre curaj în munca de conducere editorială ?

— Există directori de profesie. Am cunoscut pe vremuri un asemenea om. Era directorul unui teatru de provincie. Școală puțină. Multă experiență de viață. Totul despre teatru. Se născuse în culise. Rareori, un mai abil și eficient manager. A murit. Eu nu sînt, firește, director de profesie. Sînt doar scriitor, cum rînjeam noi în tinerețe : un biet artist ! Curajul ? A rămîne eu însumi. Soluția ? Încă o dată : calea fără echivoc a onestității și corectitudinii profesionale. Editura stă deschisă tuturor scriitorilor, tuturor generațiilor, tuturor tendințelor literare. Editura nu-mi aparține și, cu atît mai puțin vreunui „grup" sau altuia literar.

Ideea literaturii ca element activ în plan politic și social este de mult o necesitate înțeleasă. Cele mai bune cărți pe care le avem pînă acum vin din asimilarea acestei atitudini, nu din eludarea ei. A fi actual în spiritul literaturii și nu obligatoriu în „tematică" sau „subiect". Marii clasici sînt indiscutabili actuali prin problematica general umană, dar și prin sondajul timpului trăit de ei, și care astăzi încă trezește interesul. Fiindcă opera (și acum o spun cu toată gura !) e singurul drum de acces între efemer și eternitate, atîta cît putem gîndi eternitatea. Sigur, nu este recomandabil pentru un editor să impună colaboratorilor teme, idei, subiecte. Dar este de datoria lui să atragă atenția asupra fluctuațiilor la un moment dat pe piața literară, cîtă este ea la noi. Într-o eventuală sinteză a romanului românesc postbelic vom găsi destule spații goale, denivelări, aglomerări nejustificate. Se ajunge acolo că, la un moment dat, toată lumea scrie numai despre unul și același lucru care, după semne obscure, se schimbă din cînd în cînd, dar tot așa, în coloană. Sau mi se pare mie ?... Probleme gingașe, de ce să nu le spunem pe nume ?...

— La ce întrebări nu ați aflat încă nici un răspuns ?

— La cele care privesc anul 2000. Deși pare atît de aproape drăguțul de sfîrșit de mileniu nu-mi spune nimic. N-am nici o idee despre el. Ca și cînd n-ar face parte din viitor. Ca și cum ar fi mult în urmă. Și cînd te gîndești cîte pariuri se pun în contul lui. Am un prieten, fost coleg de școală, plin de păcate și virtuți, falstaffian în felul lui, care, spune el, pune la mezat toate vietile lui trecute și viitoare, numai să bea un șprit la revelionul lui 2000. Dacă sînt și eu la masa aceea, vă invit, veniți cu familia, cu prietenii și cu familiile lor. Voi face la fel. Va fi petrecere de pomină. Plătește prietenul meu, avocat de geniu, cu o clientelă nu tocmai pe măsură, din banii lui albi adunați pentru zile negre...

— Dumneavoastră veți împlini la anul un adevărat 50 de ani ? Și chiar credeți că au trecut 20 de ani de la Călătoria ?

— Au trecut numai zece. Eu am o înfrîngere de zece ani în „dezvoltarea mea generală" ! Trec în planul personal de perspectivă pentru următorii zece ani, deci, o carte cu un titlu original : „După douăzeci de ani". Păstrați însă, vă rog, discreție absolută. Nu trebuie să afle nimeni.

Dar ascultați ce spune Hokusai, la 65 de ani, în legătură cu vîrstele artistului : Abia la șaptezeci și trei de ani am înțeles oarecum structura adevăratei naturi a animalelor, a ierburilor, copacilor, păsărilor, peștilor și a insectelor. Prin urmare, la vîrsta de optzeci de ani voi mai face încă unele progrese, iar la nouăzeci voi pătrunde taina lucrurilor. La o sută de ani voi ajunge desigur la un stadiu minunat, iar cînd voi avea o sută zece ani, tot ce voi face, chiar și un punct, sau o linie, va fi viu. Îl rog pe cel care vor trăi atît de mult cît mine să vadă dacă mă voi ține de cuvînt..."

Un muzeu în labirint

Refuzul tragicului

3.

Nicolae Grigorescu
Autoportret

Grigorescu povestește undeva: „De cîte ori mi s-a întîmplat, cînd nu aveam culorile la mine, să văd un colț de natură admirabilă. Mă uitam la ceas ca să revin a doua zi, exact la aceeași oră, să lucrez. Veneam și nu mai era nimic. Erau copacii, era valea și aceeași lumină eră, dar nu mai eram eu același." Aceeași senzație ne-o dau pînzele sale pictate spre sfîrșitul vieții. Motivele sînt cele cunoscute, dar ele arată acum altfel; Grigorescu nu mai e același. Albul, care avea înainte doar un loc de onoare, tinde acici să devină absolut. Parcă o arșiță a corupt culorile, le-a vlăguit, le-a stins, le-a dat un soi de uzură, de oboseală luminoasă în care idilismul se instalează din ce în ce mai comod. Cum se explică această metamorfoză?

Cea mai la îndemînă explicație care se poate da (și s-a dat) este una medicală. Și ea are cu atît mai multe șanse să pară credibilă cu cît conține o parte de adevăr. E indiscutabil că boala de ochi a lui Grigorescu, o presbiție care-l împiedica să vadă bine ce picta, a avut rolul ei în ultimii ani ai pictorului, petrecuți la Cimpina, cînd sănătatea lui s-a înrăutățit. Știm că Grigorescu a alergat pe la toți marii oculiști din Europa și că n-a izbutit să corecteze efectele acestei maladii optice decît parțial, întrebuințînd ochelari cu două focare, de care se folosea alternativ, unul cînd privea motivul, altul cînd așeza pe pînză culoarea. „Bătrînul de la Cimpina" s-a resemnat, s-ar zice, să picteze aproape fără culori, îmbolnăvind lucrurile de alb, scăldindu-le într-o boare albicioasă și silind chiar umbrele să devină albului. Dar această explicație, plauzibilă pînă la un punct, are un cusur grav: cusurul tuturor verdictelor care nu se opresc la o distanță cuviincioasă de artă pentru a nu transforma misterul estetic într-o banală problemă clinică. Prea des, într-adevăr, explicațiile pur medicale într-un domeniu în care slăbiciunea poate deveni uneori forță au avut prostul obicei de a ignora complexitatea actului artistic, parcă pentru a ne sugera că nu există genii sau talente, ci bolnavi, că nu există taină, ci numai diagnostic încă nestabilit. De ce a preferat Van Gogh culoarea galbenă? Fiindcă galbenul era pentru olandez, cum a spus-o singur, culoarea iubirii? O, nu. Expertul care nu crede în iubire, ci numai în malformații și în fiziologii impure, suride. Pe el motivarea respectivă nu-l convinge. E bună pentru profani și pentru poeți, dar, vai, în ce-l privește nu-și poate permite să fie romantic. De ce a pictat El Greco siluetele personajelor sale alungite enormal? Forme care zboară? Sete metafizică? Mofturi. Speculații. Adevărul e mai banal. El se numește: astigmatism. Tot o boală de ochi. Și astfel ne vedem în pericol de a învăța istoria artei într-un cabinet medical, într-un mod care să ne vindece de admirație și de emoțiile artistice.

O altă explicație ar fi că bătrînețea uzează. Nu mă pot opri să zîmbesc, recunosc, de cîte ori aud de termene limită pînă la care poți aspira să spui ceva în artă, după care ușile eternității se închid, concertul se cîntă fără tine, trenul gloriei pleacă, n-ai decît să regreți că nu te-ai prezentat punctual. Mă rog. Mai greu e să zîmbesc cînd aud că vigoarea artistică scade cu anii. Dacă ideea că un destin se ratează necucerind gloria pînă la un anumit număr de ani e numai de o scandaloasă ingenuitate, ignorînd, de pildă, că miracolul Goya a izbucnit la peste patruzeci de ani dintr-o carieră, pînă atunci, cam mediocră, prejudecata că vigoarea artistică scade, logic, cu vîrsta (cazurile reale care pot fi citate în sprijin nu justifică nimic, nu pot impune o regulă) e de-a dreptul un abuz. Ea pune în fapt semne de egalitate între artă și alergările la curse, închipuindu-și că farfele creatoare slăbesc asemenea mușchilor. Să ne mai amintim că Michelangelo la optzeci și opt de ani sculpta o Pietà infinit mai tulburătoare decît cea sculptată la douăzeci și trei de ani? Sau că Rembrandt bătrîn își știrbi, cu o scufă de clovn pe cap, cu obrazul cotropit de riduri e mai impunător decît veselul Rembrandt tînăr care închină în cinstea noastră o cupă cu vin de Rhin? Sau că Tițian la nouăzeci de ani...? Dar ce rost au exemplele? Discuția pe acest tărîm nu mi se pare serioasă. Eșecul nu ține de vîrstă. Numai moartea e un eșec. Bătrînețea e altceva. N-are oare dreptate Ortega y Gasset că trăiești în măsura în care dorești să trăiești și mai mult? deci, în măsura în care nu-ți accepți limitele și dorești să-ți împingi orizontul mai departe? În clipa cînd orizontul se fixează, spune Ortega, înseamnă că s-a anchilozat și că noi am început să îmbătrînim. Ceea ce se poate întîmpla și la treizeci de ani și la șaptezeci, această „fixare" ținînd de cu totul altceva decît de procentul de colesterol din artere.

Mai rămîne o posibilitate. Că în idilismul perioadei de sfîrșit a lui Grigorescu triumfă limitele viziunii lui. Arta caută în timp „ora ce lipsește de pe cadran", cum ar spune Mallarmé, or, în pînzele din ultimii ani ai lui Grigorescu ceasornicul bate o oră pe care am mai auzit-o la ei înșiși, și chiar de mai multe ori, și chiar cu un ecou mai prelung. Succesul e transformat în rețetă și îndulcit. Fenomen care nu trebuie pus doar pe seama presiunilor unui anumit gen de public care l-a împins pe pictor să-și idilizeze motivele (și au fost destui dispuși să creadă că Grigorescu e specific pentru că a pictat care cu boi), ci se explică, în parte cel puțin, prin maturizarea vulnerabilității unei viziuni care refuza deliberat tragicul așternînd deasupra numai ceruri trandafirii.

Delavrancea exagerează totuși, cred, considerînd că Grigorescu „a deschis calea artiștilor de talent și tot el a închis-o, bineînțeles pentru citva timp, deoarece pasionînd lumea de pictură, el a pasionat-o și pentru apoteoza bucolică". Numai epigonii, cu venerația lor mimetică și sterilă, au amenințat să închidă această cale.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Cavalerul din Los Angeles

Sună plăcut: cavalerul din Los Angeles, cavalerul din orașul îngerilor, din orașul fermecătoarelor Ecaterina Szabo și Simona Păuca (aflate acolo de curînd, într-o scurtă vizită „de aur", împreună cu colegii lor sportivi și cu colegele lor de școală), din cetatea atîtor pelicule magnifice care (are dreptate Poetul) a transformat transmisiile Olimpiadei în niște filme de tip Hollywood (ceea ce e o nenorocire... suportabilă), din locul atîtor povești frumoase, uneori cinstite și demne, alteori cu finaluri roz-bombon și ticăloși de ciocolată... Cavalerul despre care va fi vorba e eroul unui ciclu de romane și trăiește într-un Los Angeles pe care-l socotește corupt și murdar (deși îl acceptă cu o iubire decepționată, pentru că e orașul lui), într-un Los Angeles cu polițiști care fie că folosesc ca unealtă a dragostei lor de dreptate pistolul și măciuca, și bat și mint și torturează și iau mită și trăiesc bine, fie, încercînd să rămînă cinstiți, se abrutizează în slujbe mărunte sau cad la colțul străzii găsiți de un glonte care nu s-a rătăcit ci și-a atins ținta.

Philip Marlowe se numește cavalerul (care nu întîmplător poartă numele unui mare poet englez, Marlowe, contemporan cu Shakespeare). Este personajul principal al romanelor lui Raymond Chandler, un „biet" autor de romane polițiste ce este — în ochii celor ce l-au citit atent (și nu sînt ei chiar atît de puțini: se numără cu milioanele) — unul dintre cei mai talentați romancieri al lumii din epoca 1940—1960, comparabil cu Hemingway. Asemănări: ura împotriva a tot ceea ce seamănă cu fascismul și teroarea, dragostea pentru omul sărac și nedreptățit, pofta de aventură, umorul, căldura umană. Și, în primul rînd, talentul, un talent uriaș. Pentru că Raymond Chandler care, după ce a făcut nu știu cîte meserii, s-a apucat foarte tîrziu să scrie romane, a fost un mare artist. Cutărui scenarist ce lucra la adaptarea uneia dintre cărțile lui și i-a telegrafiat întrebîndu-l cine e, totuși, în romanul pe care-l ecraniza, ucigașul, Chandler i-a răspuns tot telegrafic „habar n-am!" Pentru că, în **Astă-seară, Marlowe**, în **Somnul de veci**, în **Rămas-bun pentru vecie**, cele trei romane de excepție ale lui, traduse și în românește, e greu să afli — și nici nu ești prea curios să știi — cine e vinovatul, care-s mobilurile lui etc. Nu, Chandler, pe care nimeni nu-l mai contestă (după moarte!) ca pe cel mai important autor de romane polițiste modern, Chandler, un as al suspansului, era prea puțin preocupat de intrigă. Alte două lucruri îl interesau: personajele (inclusiv atmosfera în care trăiau) și stilul. Eh, bătrînul cuvînt **stil**, pe care atît de des îl uităm și care, într-o operă literară e — cum să spun mai pe ocolite? — nimic altceva decît **totul**, singurul element rezistent și la timp și în spațiu. Chandler a fost scriitor adică un om ce reia de o mie de ori aceeași frază sau aceeași scenă pînă ce i se pare că ea a încetat să fie lamentabilă pentru a deveni un lucru temeinic, bine gîndit și bine făcut. „Presupun, scria, că toți scriitorii sînt nebuni, dar pe cei care au cît de puțin talent îi simt dominați de o teribilă onestitate".

Am terminat de citit modesta carte a profesorului american Frank MacShane, tradusă în franceză și intitulată **Raymond Chandler, gentlemanul din California**. Rareori vizitat de idee, dar înțelegînd să-și servească fidel eroul a cărui viață o povestește, probul MacShane ne pune la dispoziție numeroase date, precum și fragmente din scrisorile și interviurile romancierului. Cel ce s-a născut la 23 iulie 1888 în Chicago și a murit la 26 martie 1959 în localitatea La Jolla (după ce încercase de mai multe ori să se sinucidă pentru că-i decedase soția, o femeie cu douăzeci de ani mai în vîrstă decît bătrînul scriitor) a scris, într-un deceniu și jumătate de activitate literară serioasă, numai cîteva romane. Au mai fost traduse în românește **Fereastra de sus** și — în almanahul revistei **Flacăra — Doamna din lac**; cred că un singur roman nu a fost încă tălmăcit la noi, cel ce ar putea fi intitulat **Enigmă pentru păguboși**. Un păgubos este în fond și cavalerul din Los Angeles, detectivul particular Philip Marlowe, un om între două vîrste, sărac, trist, singuratic, pe care îl poți angaja, pentru cîțiva dolari, să-și rişte viața în apărarea celor nedreptățiți. Iar dacă ulii să-i plătești sau dacă în final îi lei puținii bani înapoi, oftează și ridică din umeri plictisit. Cu condiția să nu-l jignești, pentru că, în acest din urmă caz, te bate. Spune Chandler: „Nu-i refuz autorului de romane polițiste dreptul de a-i dărui detectivului orice personalitate (filozof, poet, pasionat de ceramică, egiptolog sau specialist în toate sectoarele științei)... Ceea ce nu suport e aura de noblețe care nu corespunde meseriei și care nu e decît o expresie a snobismului ascuns al autorului"... Pe snobi — bogătași de cele mai multe ori, dar nu în exclusivitate: există și un snobism al coafezelor — Marlowe îi detestă. Inteligența și umorul său (un umor viril și amar) sînt necruțătoare. El e brutal (nu numai aparent), nu înjură dar își bate joc de (aproape) toată lumea, folosește și amenințarea, și pumnul, și pistolul; nu e un detectiv de salon și nu se apără de revolverele asasinilor profesioniști cufundîndu-se într-un fotoliu adînc, bîndu-și în liniște ceașca de cacao și punîndu-și la lucru „micile celule cenușii" ale creierului, ca Hercule Poirot, eroul atît de simpatic al Agathei Christie. Nu, Marlowe trăiește în altă lume, cea a crimei organizate, a banditismului, a Mafiei, iar la fotoliile prea confortabile se uită bănuitor; ele sînt bune doar pentru doamnele în vîrstă; altfel pot fi un semn al mult detestatului snobism. Pe un distins domn care-l primește în timp ce o domnișoară îi face manichiura, îl întreabă politicos dacă, în timpul prețios ce-i rămîne după îngrijirea mîinilor, își dă pe unghiile de la picioare cu ojă aurie, și se mai interesează dacă aceasta e singura domniei-sale ocupație și ce venit îi aduce. Adevăratul detectiv — scrie Chandler — „nu se însoară niciodată, nu are cu adevărat o viață particulară și nu cunoaște decît nevoia de a minca, de a dormi și de a avea un loc unde să-și țină hainele. Forța sa morală și intelectuală provine din faptul că nu cîștigă nimic în afara onorariului, un onorariu pentru care, dacă va fi în stare, îl va apăra pe nevinovat, îl va sprijini pe disperat și va distruge răul. Faptul că trebuie să facă toate acestea pentru o sumă modică, într-o lume coruptă, îl face total deosebit de semenii lui."

Nevoia de generozitate, de dreptate, de umor, de dragoste, nevoia de a vedea cum lucrează un om **bun și inteligent** (e aci o tautologie: nu poți fi bun, în lumea de azi, dacă nu te ajută și inteligența) e pe deplin satisfăcută de romanele lui Chandler. Care era perfect conștient că nu suspansul contează în cărțile lui, ci ceea ce numea „emoția poetică bine controlată". Nu mă jenez să afirm că așez în rafturile bibliotecii cele trei mari romane ale lui Chandler alături de cele mai bune cărți americane, românești, sovietice, franțuzești ale epocii lor, o epocă deloc săracă. Iar pe bătrînul Chandler (debutant în roman la cincizeci de ani!) îl îndrăgesc ca pe bunicii mei.

FLORIN MUGUR

Iubirea de frumos

Sud-estul Europei la Heidelberg

Opt zile excepționale de pe 2 pe 8 septembrie a.c. de la șapte dimineața pînă la 16—11 seara aproape zilnic cu o mică pauză la prînz și o ieșire la Speyer la mijlocul săptămînii, am fost părtașul ca invitat al Universității din Heidelberg al savantului profesorul patrolog A. M. Ritter conducătorul actual al Seminarului sud-est european plăsmuit acum 14 ani de către marele învățat cunoscutul autor de cărți profesorul Friedrich Heyer sufletul de fapt pînă astăzi cel care adună plănuie și îndrumă pe calea cercetării și imparțialității această corăbioară de aur ce poartă nestemate ale tradiției țărîlor sud-est europene printre care este și țara noastră.

Nu știu dacă la ora de față în lume mai există un astfel de colectiv de învățați închegat din mai multe țări europene care să conferențieze la un înalt nivel științific problemele vitale ale existenței istorice a spiritualității istoriei și culturii țărîlor din sud-estul Europei.

Am fost de față de dimineața pînă seara la aceste prelegeri în care spiritualitatea istoria noastră aproape zilnic era în dezbatere desvăluindu-i-se noi frumusețe și adevăruri fiind de fapt și noi implicați cu istoria noastră adînc în istoria Europei răsăritene și mai departe în istoria omenirii.

Un astfel de seminar în Europa în veacul trecut n-ar fi fost cu putință. Interesul spiritual pentru lumea din răsăritul Europei a crescut o dată cu redescoperirea spiritualității bizantine, fructul acestui veac intensificat și amplificat după război în ultimele decenii.

Nu numai că suntem ascultați dar propria noastră istorie ne este cunoscută în amănunt de către savanți străini care ne-o apără și justifică în spiritul adevărului cum noi înșine n-am putea-o face cu aceeași forță de convingere. Cînd Friedrich Heyer vorbește despre daniile domnilor români de jertfa lor pînă la Sinai și Ierusalim despre tipografiile noastre ce tipăreau Cartea vieții altor limbi aflate la strîmtoare, glasul său de savant sună ca o denie de clopote la Putna ce te umple de fericire, sau cînd alt învățat Paul Philippi profesor la universitatea germană dar sibian de origine face o „Piedoarie pentru o mai mare istorie românească" aparînd cu argumente ce impun tăcere Scheli Brașovului ne vom întreba cîți dintre noi o știm face astfel dacă nu istoria altora pe a noastră măcar.

Iată-l pe doctorul Athanasios Micholas din Atena care a scos o carte în Grecia de curînd despre România conferențiind cu diapozitive color în fața unui auditoriu plin de cărturari despre frumusețea spirituală a țării noastre de la obrazul Voroneților la cel al copilului de la sînul maicii sale de pe stradă de la ochii frescelor la cei ai lui Cleopa sau ai miresei în alb în fața istoriei spiritualității bizantine devenită românească pînă dincolo de veacuri.

Nici unul dintre noi nu putea vorbi atît de convingător despre prinosul spiritual românesc de astăzi cum a făcut-o acest tînăr grec Athanasios Micholas cu discernămînt și adînc atașament. Asemenea oameni sînt mult mai mult decît prieteni ai țării noastre, frați ai noștri pe care Nicolae Iorga îi aducea în istoria națională cu nume și opere ca pe cei de acasă.

Profesorul Ritter savant patrolog actualul conducător al seminarului pe cît de ancorat în acribia științifică a documentului este tot atît de înflăcărat țîșnind în focul discuțiilor savante cu argumentul amețitor al celui ce se mistuie pentru adevărul Logosului devenit istorie.

Mă sperialesem de intervențiile mele înflăcărate pînă ce i-am văzut pe Ritter osos roșcat și tînăr navigînd în extaz pe crestele poetice care dau sens ultim teoriilor între arderea de sine. Iubirea de adevăr iubirea de oameni, iubirea de aceste popoare sud-est europene care au suferit enorm dar care au susținut și întreținut unitatea Europei din ungherul lor unde stau de veghe pînă astăzi iubirea este sufletul acestor savanți este mireasma acestui seminar care ne adună laolaltă pe cei din țările balcanice să ne cunoaștem mai bine unii pe alții să ne ascultăm propria istorie povestită de alții să știm înainte de toate cît de multe ne unesc cît de mult am suferit și izbindit laolaltă. Căci este epoca apropierii între neamuri. Acest seminar implinește tocmai această excepțională menire de-a ne face unii altora cunoscuți de-a ne cunoaște între noi, noi înșine cei din sud-estul Europei.

Învățați șași cum este Hermann Pitters de la Sibiu care a ținut un referat deosebit de important anume asupra editărilor de către Honterus a manuscriselor de tradiție bizantină patristice aflate în Moldova și Țara Românească și care au facilitat cunoașterea lor de către vestul european au un rol deosebit de pozitiv în acest dialog.

Despre comunicările noastre ale celor din țară anume lăsate la urmă ale învățatului Vasile Coman a profesorului Emilian Popescu bizantinolog sau a lui Albu Zoltan ori dr, Ioan Leb ca și prezența lui Alexandru Zub de la Iași sau despre comunicarea lui Victor Ilieacu și a altora inclusiv a mea, poate cu alt prilej.

Am vorbit doar despre cîțiva dintre cei peste cincizeci de participanți la congres din șapte țări europene, majoritatea cu comunicări. M. Hauser-Marly din Elveția a vorbit despre Kart Barth și Dumitru Stăniloae două lumi în apropiere două tradiții ce se completează. Din Belgia s-a încercat să se afle originea unui grup etnic așezat în vestul Galiei în secolul al VI-lea venind din răsăritul Europei probabil din zona Bacăului românesc. Comunicarea învățatului belgian ar merita o confruntare cu istorici și filologi români. Propusesem să fie invitat la noi un astfel de om să-și expună descoperirea în fața unui forum științific românesc. Ar trebui să vorbesc pe larg despre savantul de renume mondial H. W. Wolff prezent la seminar, despre Johansen din Danemarca și alții.

Seminarul din doi în doi ani întrunit publică într-o serie de acum comunicările noi importante care intră practic în bibliografia de ultimă oră asupra sud-estului Europei.

Cititorit și ajutat să funcționeze de către Universitatea din Heidelberg prin sufletul lui Friedrich Heyer acest omuleț extrem de modest cît Heidegger ca un țăran din Balcani prin lucrarea lui A. M. Ritter acum și a altora fără preocuparea cărora în amănunt seminarul n-ar fi ajuns la a șaptea ediție; sigur comunicările participările sînt ținute în limba germană chiar dacă nu se țin numai în țara ce l-a pus pe drum. Peste doi ani seminarul se va ține la Budapesta. Pregătirile comunicărilor trebuie să se facă din vreme. E vorba de propria noastră spiritualitate de propria noastră istorie. Iar pentru aceasta nici un efort nu-i zadarnic niciodată.

IOAN ALEXANDRU

septembrie 1984 Heidelberg — București

P.S. În textul nostru de săptămîna trecută se va citi corect Zersplitterung.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

„LUPOAICA“

Cine vizitează azi Bucureștiul cu greu poate să descopere și să admire în toată splendoarea ei Statuia „Lupoaica“ cu cei doi gemeni adoptivi Remus și Romulus, amplasată în micul parc din preajma Liceului „I.L. Caragiale“, într-un loc dosnic, acoperit de boschețl. Cred că locul acestui simbol al latinității noastre, al apartenenței românilor la ginta latină, nu a fost bine ales. După opinia mea, cel mai potrivit amplasament ar fi în Piața Romană, în inima Capitalei, acolo unde se intersectează mai multe străzi și bulevarde importante și unde, firește, afluența publicului este mult mai mare. Propun deci forurilor în drept să studieze cu atenție și bunăvoință schimbarea actualului amplasament al Lupoaicei. **(Ing. Petre Stanciu, București, Calea Moșilor nr. 294)**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Transcriem întocmai scrisoarea Varvarei Rublinceanu din Rîmnicu Vîlcea :** Am un frate de 45 de ani, căsătorit, tată a doi copii, care a fost operat în ziua de 16 februarie a.c. de cancer renal. De la Spitalul Fundeni ne-a fost dat imediat acasă, spunîndu-mi-se că este în faza de metastază și mai are de trăit cel mult două săptămîni. Disperată, am reușit să iau legătura cu dr. Iulica Voinea. Am aplicat tratamentul recomandat și, în nici trei săptămîni încheiate, fratele meu s-a revenit, a început să aibă poftă de mîncare, a luat aproximativ 16 kg în greutate, VSH-ul a scăzut vertiginos de la 100 la 12. Merge din nou la control la sfîrșitul lunii iunie și, după 24 ședințe de cobaloterapie, minune : fratele meu s-a făcut bine și acum e sănătos. Am scris toate acestea pentru a dovedi și eu că tratamentul doctorului din Arad are un neașteptat efect și el constituie un mare și neîndoielnic succes în lupta împotriva cancerului.

■ **Pensionarul ceferist Gheorghe Predescu din Timișoara, str. V. Lupu nr. 28,** ne anunță că, în ziua de 19 septembrie a.c., dumnealui împreună cu fratele său geamăn Constantin Predescu, domiciliat în București, str. Valsului nr. 6, au împlinit respectabila vîrstă de 72 de ani. „Vă scriu — spune el, printre altele — cu rugămintea de a găsi și pentru noi un colțișor în prestigioasa dv. revistă, spre a ne face bucuria de a anunța evenimentul. Ne-am născut în anul 1912, într-o familie de oameni săraci cu opt copii“.

Publicăm cu multă plăcere vestea, urînd celor doi gemeni septuagenari Petrescu la mulți ani, numai sănătate și fericire !

■ **Regionala de căi ferate Brașov, pentru Ioan Fugărețu din Tg. Mureș,** ca răspuns la scrisoarea adresată revistei Flacăra : Cercetînd la Stația Brașov-triaj faptele relatate de dv., a reieșit că, la data de 28.01. 1984, nu ați semnat condica de prezență. La întocmirea foii colective de prezență și prestații, cum era și firesc, ați fost trecut absent. Din declarațiile partidei de manevră cu care ați lucrat la data respectivă a reieșit însă că ați fost le serviciu și ați prestat cele 12 ore la manevra 8 din stație. Față de această situație, s-a dispus Stației Brașov-triaj să rectifice pontajul și BFS Tg. Mureș să vă achite drepturile bănești cuvenite.

■ În urma unor demolări efectuate pe străzile Sf. Petru-Tei, Păstorului, Calafat și Kepler din sect. 2 al Capitalei, încă de la data de 12 aprilie 1984, posturile telefonice instalate în locuințele cetățenilor nu au mai funcționat. S-au făcut sesizări, în scris și verbale, la Direcția de telecomunicații a municipiului București, dar nici azi, după 5 luni încheiate, nu am primit un răspuns ferm iar telefoanele noastre continuă să nu funcționeze. În schimb, în baza facturilor emise, banii la abonamente ne-au fost încasați sistematic, lunar. **(Niculae Făgăraș, București, str. Sf. Petru-Tei nr. 51).**

Supunem această situație atenției conducerii D.T.M.B., cu rugămintea de a analiza și lua măsurile cuvenite.

■ **Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Iași :** La scrisoarea unor muncitori care au lucrat la secția confecții metalice din cadrul C.A.P. „Victoria“, județul Iași, prin care reclamă revistei că nu li s-a restituit garanția de plan, vă comunicăm că oamenii au dreptate. S-au luat măsuri și, cu sprijinul băncii agricole, s-au recalculat drepturile cuvenite muncitorilor respectivei secții și li s-au achitat pe data de 10.07.1984.

Nu ni se arată însă, în răspuns, dacă s-a luat cumva vreo măsură cu cei vinovați de întîrziere. Pentru că, în mod sigur, un vinovat există. Poate chiar mai mulți.

■ **D.P.M.O.S. București, Oficiul forțe de muncă,** referitor la scrisoarea lui Vasile Radu din București, șos. Olteniței nr. 181, prin care solicită sprijinul revistei Flacăra în obținerea unui loc de muncă pentru soția sa, ne face cunoscut că Niculina Radu a fost încadrată la Întreprinderea „Danubiana“, începînd cu data de 7.09.1984, într-o funcție corespunzătoare pregătirii și dorinței sale.

■ **Ne scrie tehnicianul Ion Pătru de la I.M. Mirșa-Sibiu :** Din frumoasa salbă de poduri și viaducte ce ridică șoseaua deasupra Oltului, parcă pentru a aminti că OMUL, prin munca și inteligența lui, l-a dominat și respectat dintotdeauna, două viaducte, situate între Căciulata și Lotrișor-Vîlcea, îți atrag în mod deosebit atenția. Citești și parcă nu-ți vine să crezi că aceste ingenioase construcții au putut fi denumite astfel : „Viaduct Puturoasa“ și „respectiv „Vladuct Puturoșița“... Din respect pentru bravii constructori, nu li s-a putut găsi alte nume?!

Într-adevăr, e vorba nu atît de gust sau de... miros, cît mai ales de o slabă inspirație.

■ **Consiliul popular al județului Olt, Comitetul executiv,** ne înștiințează că aspectele semnalate revistei de Ioana Diana și Diana Voica din Valea Mare, județul Olt, se confirmă. În timpul verificării efectuate împreună cu organele locale de partid și de stat, s-a stabilit să fie luate măsuri educative de influențare a cetățeanului Voinea Ștefan, iar în cazul în care continuă să tulbure liniștea petenților, organul comunal de miliție va proceda la sancționarea acestuia în conformitate cu prevederile legale. De menționat că num.tul a fost judecat de comisia de judecată a consiliului popular comunal și sancționat cu o amendă de 1 500 lei.

■ La capătul drumului Vîlcea-Sibiu, în cartierul Hipodrom III, chiar la intrarea în municipiu, se află blocul 113 în care subsemnatul locuiește împreună cu încă 87 de familii. Este un bloc mare, cu zece etaje, dar din 1978, de cînd a fost dat în folosință, constructorul, I.J.C.M. Sibiu, n-a găsit timpul necesar pentru tencuirea exterioară a imobilului și finalizarea unor lucrări rămase neterminate, ceea ce face ca, mai ales iarna, în apartamentele noastre frigul să pătrundă nestingherit, coborînd temperatura pînă la 12 grade, aproape imposibil de rezistat. **(Petre Ion, Sibiu, Calea Cisnădiei, bl. 113, sc. A, ap. 6).**

Propunem un schimb de locuință între I.P. și directorul I.J.C.M. Sibiu. Nu înainte însă de a afla și părerea consiliului popular județean...

■ În legătură cu scrisoarea cooperatoarei Sabina Repeziș din București, trimisă de noi UCECOM spre temeinică soluționare, **Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești, Direcția D.O.C.P.I.,** răspunde că petenta și-a dat acordul de a lucra la Cooperativa „Încălțămintea manuală“, urmînd să se prezinte pentru perfectarea formalităților de angajare într-un loc de muncă ce corespunde calificării sale.

■ Fac apel la dumneavoastră și vă rog din suflet să mă ajutați în îndeplinirea dorinței mele arzătoare, care nu-mi dă pace nici zi nici noapte, anume să-mi găsesc surioara pe care o tot caut de ani și ani de zile. Tot ce știu despre ea e că se numește Petrescu Antoneta și este fiica Mariei și a lui Victor Petrescu, și-i născută la 10 martie 1956 în orașul Tg. Jiu. În anul 1961 auzisem că încă se mai afla în Tg. Jiu, pe str. Tudor Vladimirescu nr. 47, dar n-am izbutit s-o găsesc. Doresc s-o văd și s-o îmbrățișez măcar o dată în viață. E ultima mea șansă. **(Nicoleta Furdui, Hunedoara, bd. Mihai Viteazul nr. 15, bl. B 2, ap. 65).**

■ Urmare articolului „O sugestie care ar merita luată în seamă“, apărut în Flacăra nr. 25, **Institutul român de standardizare** ne comunică, printre altele, că : cele prezentate în articol referitor la depășirea debitelor de calcul luate în considerare la proiectarea barajului Siriu sînt reale, în luna iunie a.c. înregistrîndu-se viituri care au depășit debitele calculate ; studiile hidrologice pe baza cărora s-a elaborat proiectul nu au fost, într-adevăr, actualizate, ținînd seama de viiturile înregistrate în perioada 1971—1984 ; standardele de stat în vigoare permit o încadrare corespunzătoare a asigurărilor de calcul atît a lucrărilor hidrotehnice definitive, cît și a lucrărilor provizorii, dar numai în condițiile în care studiile de prognoză hidrologică ce stau la baza calculul sînt corecte. În scopul asigurării unei proiectări bazate pe ultimele date hidrometeorologice, I.R.S. a solicitat Consiliului Național al Apelor — forul tutelar al institutului care a proiectat barajul cît și al institutului care efectuează studiile hidrologice — să dispună actualizarea acestora.

■ **Inspectoratul comercial de stat Cluj,** ca răspuns la sesizările adresate redacției de Morar Alexandru și Pop Vasile din Dej, ne face cunoscut cu au fost efectuate controale în unitățile comerciale și, acolo unde s-au găsit nereguli, vinovații au fost sancționați conform prevederilor legale în vigoare.

Corect ar fi fost să se arate și cine sînt vinovații, ce sancțiuni li s-au aplicat și ce alte măsuri s-au luat pentru a preveni în viitor deficiențele. Altfel, răspunsul este formal.

■ **D.P.M.O.S. Gorj :** Petentei Valeria Covrig din Tg. Jiu, str. 8 Mai, bl. 7, ap. 5, i s-a oferit loc de muncă la Fabrica de confecții din Tg. Jiu. Urmare a sesizării adresate prin intermediul revistei Flacăra, s-a luat legătura cu conducerea fabricii și, chiar în prezența solicitantei, directorul unității a fost de acord s-o încadreze imediat ca muncitoare confecționeră, ceea ce corespunde calificării și dorinței sale.

■ **Cu privire la scrisoarea** adresată revistei de Aneta Romaniuc, **Consiliul popular al Sectorului 1** răspunde că apartamentul 42, din imobilul situat în bd. Bălcescu nr. 18, a fost atribuit altui beneficiar și că pentru rezolvarea situației locative a petentei s-a aprobat apartamentul liber din str. Paris nr. 4, aflat la parter și alcătuit din două camere cu dependințe.

Răspunsul însă nu precizează și motivul schimbării apartamentului pentru care femeia primise inițial o comunicare semnată și parafată de același consiliu popular. Așteptăm deci și această utilă precizare.

■ Se apropie sezonul friguros și, prevăzătoare, **Constanța Tudor,** femeie în vîrstă, domiciliată în București, str. Rumeorii nr. 30, a făcut demersuri pentru a-și procura lemne pentru foc, însă așa cum ni se plînge într-o recentă scrisoare — întîmpină greutăți de netrecut din partea unor funcționari de la depozitul I.S. Combustibilul, care nu vor să țină seama de programare și refuză să-i elibereze lemnele, spunîndu-i că are o calitate neglijabilă și să revină peste 30 de zile. Femeia a uitat să ne spună despre care depozit anume e vorba, dar credem că I.S. „Combustibilul“ București nu va întîrzia s-o ajute și așa.

■ Neplăcută, foarte neplăcută surpriza de care a avut parte **muncitorul Iustin Popa de la I.M. Cugir :** „În cursul lunii iunie — ne scrie cu indignare omul — am cumpărat de la magazin o garnitură de mobilă tip „Bucin“, preambalată și sigilată, fabricată de C.I.L. Tg. Jiu. Abia acasă, după ce am dezambalat-o, am constatat cu uimire că aproape toate piesele componente prezentau defecțiuni de fabricație. Am sesizat imediat conducerea întreprinderii furnizoare, aceasta a trimis la fața locului un delegat care a constatat defectele, a întocmit chiar un proces-verbal și a plecat, nu înainte de a mă asigura să n-am nici-o grijă că garnitura îmi va fi schimbată. De atunci tot aștept, dar nimeni n-a mai dat nici-un semn de viață, conducerea C.I.L. Tg. Jiu, în frunte cu directorul său, rămînînd impasibilă la repetatele mele apeluri scrise“.

Sigur că, măcar acum, apelul va fi recepționat și la C.I.L. Tg. Jiu, redeșteptînd și acolo o mai mare răspundere pentru fiecare produs care iese pe poarta fabricii.

■ **UJECOOP Suceava,** referitor la rezolvarea scrisorii lui Ioan Savin din comuna Horodniceni : S-au verificat cele sesizate de cetățean și, de comun acord, s-a stabilit ca pentru cantitatea de 93,8 kg iepuri de casă predată de acesta la achiziții să i se facilitieze cumpărarea a 200 kg tablă neagră și 800 kg ciment, mărfuri de care are nevoie în gospodăria sa și care i-au fost puse imediat la dispoziție.

■ „Subsemnatul **Petre Brezoianu și soția mea,** bătrîni în vîrstă de 82 și respectiv 86 de ani, domiciliați în București, str. Soldat Tomovici Stelian nr. 6, cu lacrimi în ochi vă aducem la cunoștință o mare pacoste care a dat peste noi. În luna mai, anul acesta, s-au prezentat la noi în casă doi inși ce păreau soț și soție, Valeriu Neda și Georgeta Ana Pătru, rugîndu-ne umili și stăruitori să-i primim la noi în spațiu, că ei se obligă, sub cuvînt de cinste să ne îngrijească în puținele zile cîte mai avem de trăit. Mai de voie, mai de nevoie, i-am acceptat dar, de îndată ce s-au văzut cuibăriți în casa noastră, au început să ne ceară pensia, să ne insulte și să ne șicaneze, făcîndu-ne viața un calvar. Abia acum am aflat că ei nu au nici buletine de București și nu lucrează nicăieri. Am sesizat circumscripția de miliție, dar cum simt că vine sectoristul, dispar și apar abia după aceea. Sînt niște indivizi dubioși și răi, capabili de orice“.

Rugăm miliția sectorului 2 să intervină urgent și eficace.

■ **Mă numesc Bivolaru Ion** și sînt un om infirm, nu am picioare, așa cum arată și certificatul medical nr. 2169 din 13.07. 1978. Vă rog din tot sufletul să mă ajutați să obțin și eu un cărucior pe rotile, special pentru invalizi. Sînt dispus chiar să-i plătesc, numai să mi se rezolve această cerere vitală pentru mine și să mi se dea răspuns la domiciliul meu din Ploiești, str. Rîșnovenilor, bl. 57, ap. 108, drept pentru care vă mulțumesc.

Facem apel la Ministerul Muncii, în speranța că acest om necăjit va fi ajutat.

■ O regretabilă incorectitudine se pare că s-a produs recent la Liceul industrial nr. 3 din orașul Moinești. Așa cum ne semnalează **Neculai Văcaru** din localitate, str. Lunca nr. 23, jud. Bacău, după ce fiul său, Marius, a reușit la examenul de treapta II-a, cu media 7,79 pentru clasa de fizică-matematică, „tovarășa directoare l-a scos pe băiat din clasă, fără nici un motiv temeinic, aducînd în locu-i o elevă care a reușit doar cu media 6,50. Strădaniile de a găsi dreptate au fost tratate cu indiferență“.

Dacă așa stau lucrurile, este un grav abuz și o inechitate. Rugăm Ministerul Educației și Învățămîntului să analizeze situația și să ia măsuri în consecință, cu atît mai mult cu cît nu e singurul caz ce ni se semnalează.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Moise Țucă — Valea Mare—Pravăț (Argeș) : Nu vi s-a luat în calculul vechimii în muncă perioada la care vă referiți, deoarece declarațiile martorilor nu au dovedit cu acte oficiale că au lucrat cu dv. în același loc de muncă, ci tot cu declarații de martor. ■ **Aurelian Gorilescu — Sibiu :** Acționați-i în judecată ■ **Irimia Buture — Buhuși :** Răspunsul a fost corect ■ **Vasilica Ciotău — Rădăuți :** Femeile încadrate în muncă au dreptul la indemnizație din cadrul asigurărilor sociale pe perioada concediului de sarcină și lehuzie chiar dacă nașterea are loc după încetarea contractului de muncă, cu condiția ca de la această dată și pînă la naștere să nu se depășească termenul de 9 luni ■ **Dănilă Antochi — Vicovu de Sus (Suceava) :** Cu gradul III I.O.V.R. nu aveți dreptul ■ **Ilie Predescu** — Cernișoara (Vîlcea) : Vă așteptăm la redacție la secția Problemele omului ■ **Mihai Bunica — Brașov :** Nu ne ocupăm de obținerea de priorități la autoturisme ■ **Tudorel Pascu — Garoafa (Vrancea) :** În situația dv., vă puteți recalifica numai la locul de muncă, într-o meserie recomandată de medicul specialist ■ **Stan Paraschiv — Plașoiu (Brăila) :** Reveniți, precizînd gradul de invaliditate ■ **Rodica Bușulan — Vedea (Argeș) :** Detașările cadrelor didactice se soluționează de către inspectoratele școlare județene în condițiile legii. ■ **V.R. — Brașov :** Cereți relații la notariatul municipal ■ **Costache Zaharia — Secuieni (Bacău) :** Întrucît ați depășit vîrsta de 60 de ani, nu mai puteți fi expertizat medical pentru a fi încadrat în grad de invaliditate ■ **Maria Moraru — Corabia :** Trebuie să depuneți o cerere însoțită de carnetul de muncă original, fișa copie de pe carnet și adeverință privind sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate de care ați beneficiat în ultimii 5 ani de activitate ■ **Maria Burlacu — Rugi.noasa (Iași) :** La Întreprinderea de produse ortopedice și de protezare din București ■ **Constantin Craiu — București :** Sînteți obligat la plata cheltuielilor comune, dacă durata găzduirii a depășit 15 zile în cadrul aceleiași luni calendaristice ■ **Mihai Bordeanu — București :** Medicul specialist este în măsură să vă prescrie medicamentul adecvat.

MARGA NEDELEA ■

• „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Obiectiv și subiectiv

În sfera serviciilor

• Deturnarea cu camionul • Cum se renunță la garanție • O expoziție de văzut • Ploaia vine pe nivele

Un han în derivă

Hanul „Cerna" de la Baia de Aramă a fost început acum mai bine de zece ani și, din motive mai mult sau mai puțin obiective, a fost dat în folosință în decembrie 1983. Facem precizarea că, deși la data respectivă el a fost deschis publicului, de drept ar fi trebuit să rămînă încă închis, deoarece nu avea autorizație de funcționare. „Graba", dacă se poate numi așa, s-a datorat bunelor intenții ale conducerii locale care a dorit neapărat să vadă clădirea terminată și îndeplinindu-și destinația. La o „gestație" atît de lungă era aproape firesc ca un copil să se nască infirm. Mai întîi, hanul a fost amplasat la intrarea în oraș, aproape de șosea, unde sunt zgomote și praf. La numai cîțiva metri, de cealaltă parte a drumului, se află o livadă care ar fi constituit un cadru ideal. Construcția începută de I.C.P.I. București a fost plasată Șantierului 3 Craiova, iar în urma desființării acestuia a trecut la mici șantiere județene care au secții de construcții, patronate de UJECOOP. Evident, fiecare constructor s-a străduit să-și impovărat de „amprentele" lăsate de precedentul. Clădirea în fine ridicată — prevăzută cu parter plus două nivele, avînd 20 de camere cu două sau trei paturi, un restaurant și un bar cu aproape 100 de locuri și o braserie — arată, la prima vedere, onorabil. La data inaugurării neoficiale (înțelegem că recepția nu a fost încă făcută), ea prezenta următoarele vicii : canalizarea fusese executată deficitar, centrala termică rămăsese neizolată, spațiile frigorifice lipseau, instalația electrică improvizată funcționa fără contoar, pe vechea organizare de șantier, nu exista personal calificat. Localul, prevăzut la categoria I cu remiză, din lipsa numeroaselor dotări ,a fost nevoit să renunțe la remiză. Deci, din start, mai multe handicapuri. Era nevoie, așadar, de un om energic și cu experiență care să pună unitatea pe picioare, chiar să-i sporească un renume. Vadul nu este tocmai rău, și ea ar fi putut aduce beneficii importante. Ce e drept, șeful unității, Crăciun Trăilescu, s-a zbătut ceva, fără un entuziasm exagerat, dar pe măsura trecerii timpului, elanul său a scăzut, căzînd parcă și el sub fatalitatea acestei nefericite unități. În ceea ce privește spațiile de cazare, dacă instalația de canalizare a fost cît de cît remediată, unele obiecte sanitare sunt de calitate inferioară sau montate defectuos. Faianța lipsește, țevăraia e vizibilă și arată neplăcut. Mobilierul, adus în pripă, și mocheta fără gust nu au nici un specific local. Televizoarele, prevăzute cu antenă de cameră, nu au mufe, avînd un rol pur decorativ. Constructorul a predat un singur rînd de chei, iar oaspeții uituci, plecînd cu cheia, au lăsat unele camere definitiv blocate. Unii dintre aceștia și-au arătat „nemulțumirea" degradînd mobilier, arzînd mocheta etc. Cu toate acestea, nu s-ar putea afirma că vreo cameră oferită la închiriat arată a ruină, dar confecționarea unor chei sau lipirea mufelor la televizoare, s-ar putea realiza într-o singură zi. Iată un aspect: nefuncționarea și neîncluderea televizoarelor la cazare, coboară inerent prețul el. Și astfel de mici încasări se adaugă în ultimă instanță planului. Dar, marea problemă o constituie restaurantul. În lipsa personalului de specialitate s-a apelat la serviciile unui „inițiat" care făcuse armata la bucătărie. Acesta nu știa nici măcar să tranșeze carnea. La capacitatea localului ar fi fost nevoie de patru bucătari și un șef. La fel se întîmplă și cu „barmanul" care nu se pricepe să prepare o băutură, lîngă el stricîndu-se kilograme de lămîi. Servirea se face și ea după ureche, totul are un aspect improvizat. Aprovizionarea lasă mult de dorit. UJECOOP-ul parcă nici nu vrea să audă de acest copil neglijat. Deficiențele pornesc chiar din contractare și nici contractele nu se respectă. De exemplu, în iulie, s-au adus doar 6 000 de sticle de bere, ceea ce la setea orașului s-a consumat în două-trei zile. S-a făcut o instalație de bere la halbă, dar nu vrea s-o preia nimeni. S-au trimis aici numai vinuri locale, ieftine, care nu pot atrage clienții și nici ridica beneficiile localului. Responsabilul s-a descurcat negustorește, mai „deturnînd" cîte un camion de mărfuri din Gorj. Treaba, deși legală, e anormală și nu poate dura la infinit. Din construcție, localul nu a fost prevăzut cu un depozit de mărfuri și a fost necesară modificarea planului. Numai carnea, adusă direct de la abator, este suficientă, dar neexistînd spații frigorifice, ea e păstrată la alte unități din oraș. Din acest motiv nu se pot aduce pește, păsări, lactate etc. Responsabilul se plîngea că a făcut adrese la UJECOOP, iar aceasta la „Frigocom", dar totul a rămas o bătălie birocratică și nu funcționează nici un frigider. Cît privește construirea unei ghețării naturale, cică nici pînă acum SANEPID-ul n-a stabilit locul. E de mirare că într-un oraș mic, în care instituțiile sunt „peste drum", iar organele locale receptive, nu s-a ajuns încă la o înțelegere. Ce să mai vorbim de gospodăria anexă care necesită fonduri iar aici nu se face planul. Pentru neîndeplinirea lui, personalul a fost redus drastic, afectînd inevitabil servirea. La Baia de Aramă însă, clienții locali nu sunt prea pretențioși. Dar cu farfuria și paharul goale n-ai cum să-i atragi. Trebuie deci recepționată clădirea, remediate toate defecțiunile, iar localul aprovizionat cum trebuie. Din păcate, pe la jumătatea lui septembrie, restaurantul și braseria se închiseră. Mai urma să se pună lacăt și pe spațiile de cazare ca unitatea să decedeze înainte de a se naște cu adevărat. Cine o salvează ?

IULIAN COSTANDACHE ■

Un oraș mic cu probleme încă mari

În materie de prestări servicii, locuitorii unui oraș mic, bunăoară Rișnov, au față de cei din orașele mari, reședințe de județ sau capitală, și avantaje dar mai ales dezavantaje. Unul din avantaje ar fi acela că oamenii se cunosc între ei. Un meșter bun este căutat, pe cînd unul nepriceput este ocolit, chiar cînd este singurul din breasla respectivă și n-are concurență, și cu timpul se autodesființează. Într-un anonimat călduț n-are cum să se ascundă. Dintre dezavantaje, aici ne referim fireste exclusiv la Rișnov, fiindcă ele țin de spiritul gospodarilor fiecărui oraș, putem aminti gama insuficientă de servicii, aprovizionarea cu materiale și piese de schimb de regulă după ce orașele mai mari în grad și-au luat partea leului din depozit. Să exemplificăm intrînd incognito sau nu prin diferite unități de prestări servicii din orașul Rișnov, circa 20 000 locuitori, 3 întreprinderi mari : Întreprinderea de piese de schimb, Chimica și Fabrica de mobilă, alte multe mai mici, școli, spital, casă de cultură, C.E.C., diverse magazine etc

Reparații ceasuri—Optică. Cooperativa meșteșugărească „Solidaritatea". Închis, gestionarul în CM.

Sifoane. Program de servire a populației cu sifoane : luni, miecuri 15—18 ; simbăta 12,30—18. Aici se mai îmbuteliază sucuri care „nu se servesc la populație".

Tot Cooperativa meșteșugărească „Solidaritatea"—Blănărie —Cojocărie. Îl găsim și după ora de program pe Alexandru Rusu, șef, meșter și muncitor. Atelierul este pe strada Florilor. Meșterului i s-a dus vestea de bun. Așa se face că la atelierul din Rișnov își comandă cojoace cetățeni din București, Constanța, Brașov, din mai toate părțile. Cînd ai niște piei, vrei să fii sigur că din ele lese un cojoc pe cinste, cu care mai poți să faci un tur prin centru cu fruntea sus. Probleme ? Se găsește greu ață de mătase.

Reparații Radio-TV din strada Republicii 24, aparținînd de Cooperativa de producție, desfacere și achiziții mărfuri. Meșterul Albert Kovacs lucrează în domeniu de 35 de ani. În Rișnov, de 12. Deși o indicație, care seamănă mai mult a sfat, a conducerii U.J.C.C. Brașov este ca să nu se mai repare aparatele mai vechi de 10—15 ani, pe Albert Kovacs nu-l rabdă inima să trimită oamenii înapoi cu televizoarele din prima serie sau cu aparatele de radio care au avut menirea să aducă în cascle oamenilor vești chiar din timpul războiului. Le răzbește și pe acestea. Probleme ? Una singură însă permanentă, piesele de schimb. Lipsesc : lămpi, tranzistori, bobină de deflecție, module ,tuburi cinescoape de 51 și 61, condensator de filtraj 2X100, rezistență de wataj. Uncle nu se găsesc de luni de zile. Bobina de antenă, care costă exact 6 lei, nu se găsește de mai bine de trei luni. Tuburile cinescoape se aduc tocmai de la București cu mașina. Și ar mai fi o problemă. În Rișnov nu se mai rezolvă garanțiile. Unii renunță la garanții preferind să bage mîna în buzunar decît să ducă televizorul sau radioul la Brașov. Alții, mai ambițioși, plimbă televizoarele cu trenul, dus și-ntors, la Brașov. În loc să fie transportate materialele și piesele de schimb s-a preferat varianta evident avantajoasă pentru reprezentanță de a obliga cumpărătorii să bată drumurile sau, și mai eficient, să renunțe la drepturile din perioada de garanție. E 28 septembrie, ora 7 și jumătate. Sîntem într-un hol. În stînga este atelierul de cismărie în care lucrează Ioan Minjină, în dreapta sediul ICRAL. Pînă în urmă cu o lună aranjamentul a fost taman invers. Ioan Minjină a fost convins să facă schimb, să ocupe camera mai mare dar mai igrasioasă pe care o ocupa ICRAL-ul. La două birouri lucrează Revelca Ghiță, constatatoare, și Dan Proca, maistru și șef de secție. În picioare, vorbind tare și apăsat, șeful de echipă instalații Teodor Cocoran încearcă să convingă că Centrala termică din Florilor e gata și discuțiile din seara trecută se datorese caracterului dificil al președintelui asociației de locatari Miltiade Oancea.. Apare și Miltiade Oancea. Din 6 cazane, cîte merg ? Doar 3. (După grafic, centralele termice trebuiau să fie gata la 1 septemorie). Iarna trecută cei mai bine au dus-o cei din Asociația locatarilor din Florilor pentru că Miltiade Oancea și-a gospodărit mai bine combustibilul. De ce Miltiade Oancea e nemulțumit ? De ce își caută dreptatea, nu a lui, ci a tuturor locatarilor din asociație? Pentru că din fondul de rulment de 452 000 lei, banii celor care au înțeles rosturile unei conviețuiri civilizate, 149 000 sînt fraudă, 180 000 întreținere neplătite din care 110 000 plecați de la domiciliu și pe cale de urmărire. În curînd, dacă lucrurile merg în același ritm și organele în drept nu se implică, fondul de rulment se va termina, orice sac își are fund și atunci de unde plata în avans a căldurii și apei calde, pe care ICRAL o pretinde? Chiar de unde? Alte probleme? Nu prea se găsesc bitum și carton asfaltat. Prin unele terase plouă. Asta se întîmplă chiar și la blocuri noi de nici doi ani date în folosință. Trustul de Centrala de prelucrare a lemnului. Se desface aici, într-unul singur din cele vreo 30 de magazine de mobilă ale Bucureștilor, cam 20 la sută din fondul de marfă afectat Capitalei, în valoare de o jumătate de milion de lei pe zi. În spațioasa clădire (4 000 m.p., cîndva primul sediu al expozițiilor naționale ale economiei noastre socialiste), e un flux continuu de vizitatori, în special cupluri tinere,, logodnici sau proaspăt căsătoriți, amatori de lucruri frumoase și trainice pentru căminul care le va vegheа existența. Îi vezi pășind cu sfială prin vasta sală, căci eleganța interiorului, a modulii în care sînt expuse mobilele, impune și adesea intimidează. Au de unde alege ,căci vreo 50 de fabrici de mobilă din toată țara își trimit aici lucrul lor, prezentat selectiv, prin, în medie, 150 de tipuri de garnituri și 150 de piese de mobilier disparate. Uneori clienții ezită, prea multe obiecte frumoase năvălesc peste ei, le e greu să se hotărască între o bibliotecă „Bonanza" sau una „Nina", dar are cine să-i sfătuiască, dacă acceptă intrușii în gustul lor. Un director competent și pasionat al profesiei, ing. Mihai Popescu, responsabilul unității de vreo opt ani, adică de la înființarea ei, secondat de un colectiv pe măsură, din rîndul cărula îi vom numi aici pe Gheorghe Păun, Ecaterina Manolache, Gheorghe Florescu, Aurel Matei, Cornelia Udrolu, Anica Munteanu, ascultă, răspund, sfătuiesc cu atenție și cuviință, nu bagă marfa pe gîtul celor mai slabi de înger. (Mai sînt, desigur, și excepții, mai sînt niște șoferi de camioane și niște manipulatori ori montori de mobilă, niște inși bruneți care, cînd îți aduc acasă garnitura comandată, nu vor să plece fără bacșiș. Pe „dovada de primire" a mărfii înmînată clientului, acesta e invitat ca, în astfel de cazuri, să sesizeze conducerea unității, indicîndu-i-se și telefonul la care o poate face. Și fiindcă sîntem la capitolul „dovadă", o dovadă a modului serios în care întreprinderea înțelege să-și onoreze comenzile este și faptul că, pe aceeași hîrtie, o rubrică se intitulează „talon pentru obiecții". Dacă mobila în cauză are vreun cusur, clientul e în drept s-o refuze, scriindu-și pe acest talon motivele.

Această întreprindere-etalon de prezentare și desfacere a mobilei împlinește și alte rosturi, unul fiind testarea gusturilor cumpărătorilor, soldată cu firescul raport înaintat Centralei, altul având în vedere toate activitățile branșei la tîrguri și expoziții din țară și din străinătate. Acum, toamna, e anotimpul tîrgurilor, drept care unitatea noastră are, și-aici, destul de lucru. S-a ocupat de prezentarea mobilei la marea expoziție de lîngă Casa Scinteii, iar acum pregătește ce e de pregătit pentru „TIB-1984" și pentru tîrgurile internaționale de la Lyon și Milano.

Vom mai nota că în Pavilionul H lucrează nu numai comercianți de mobilă, ci și tehnicieni ai domeniului, ocupați cu testarea de care vorbeam mai sus și, implicit, cu sugerarea liniilor directoare ale producției în materie. Și vom încheia invitîndu-vă, stimați cititori, să poposiți și aici dacă nu să și cumpărați, căci, vorba proverbului, „tîrgul supărare n-are". Cel puțin așa ne spune directorul Mihai Popescu și, pînă la proba contrarie, n-avem nici un motiv să nu-i credem.

ILIE PURCARU ■

Invitație la o cană cu must

Duminică, în mod oficial, în Capitală s-au deschis mustăriile. Cea de la restaurantul „Olimp", de pe șoseaua Colentina, de ani la rînd a ocupat locul I pe Capitală. Anul acesta ? O să vedem ! În orice caz aici, de cîteva săptămîni, întregul colectiv (responsabil Ion Nedelcu), a reușit să facă o mustărie așa cum scrie la carte. Se poate admira o întreagă colecție de artizanat (multe exponate vechi cît veacul),este confecționat un foișor pentru păstrat pastramă, sdrobitor și teasc pentru struguri. Pe lîngă toate acestea (lista este foarte mare și ar necesita un foarte mare spațiu tipografic), de curînd, a fost achiziționat un gramofon la care se pot asculta melodii care au fost îndrăgite de către bunicii noștri. Este, desigur, o invitație pe care acum — toamna — nu putem s-o refuzăm, la o cană de must autentic și la o muzică venită dintr-un alt anotimp...

Aflăm, la închiderea ediției, de la Direcția Comercială a Capitalei că, în această toamnă, spre deosebire de alți ani, în mai multe puncte, ale orașului s-au deschis mustării. Cu must adevărat făcut chiar din struguri și chiar în fața consumatorilor și cu tot ceea ce trebuie. Desigur, se înțelege, toate organizate într-un cadru adecvat unde poți să te simți bine. Mustării în care să se bea must și nu altceva. Mustării așa cum se pomenește în tradițiile toamnei la români... Sîntem asigurați că și cea de la Brătei este foarte frumoasă, și cea de la Hanul lui Manuc și că serviciile din această toamnă, vor fi de calitate superioară. Grăbiți-vă, deci, că mustul fierbe !

SORIN POSTOLACHE ■

Tîrgul supărare n-are

Pe malul Herăstrăului, în fața restaurantului „Mioriția", se află cel mai mare, mai modern, mai elegant și mai cunoscut magazin de mobilă din București și din țară. Este magazinul „Mobila", Pavilionul H, patronat de Centrala de prelucrare a lemnului. Se desface aici, într-unul singur din cele vreo 30 de magazine de mobilă ale Bucureștilor, cam 20 la sută din fondul de marfă afectat Capitalei, în valoare de o jumătate de milion de lei pe zi. În spațioasa clădire (4 000 m.p., cîndva primul sediu al expozițiilor naționale ale economiei noastre socialiste), e un flux continuu de vizitatori, în special cupluri tinere,, logodnici sau proaspăt căsătoriți, amatori de lucruri frumoase și trainice pentru căminul care le va vegheа existența. Îi vezi pășind cu sfială prin vasta sală, căci eleganța interiorului, a modulii în care sînt expuse mobilele, impune și adesea intimidează. Au de unde alege ,căci vreo 50 de fabrici de mobilă din toată țara își trimit aici lucrul lor, prezentat selectiv, prin, în medie, 150 de tipuri de garnituri și 150 de piese de mobilier disparate. Uneori clienții ezită, prea multe obiecte frumoase năvălesc peste ei, le e greu să se hotărască între o bibliotecă „Bonanza" sau una „Nina", dar are cine să-i sfătuiască, dacă acceptă intrușii în gustul lor. Un director competent și pasionat al profesiei, ing. Mihai Popescu, responsabilul unității de vreo opt ani, adică de la înființarea ei, secondat de un colectiv pe măsură, din rîndul cărula îi vom numi aici pe Gheorghe Păun, Ecaterina Manolache, Gheorghe Florescu, Aurel Matei, Cornelia Udrolu, Anica Munteanu, ascultă, răspund, sfătuiesc cu atenție și cuviință, nu bagă marfa pe gîtul celor mai slabi de înger. (Mai sînt, desigur, și excepții, mai sînt niște șoferi de camioane și niște manipulatori ori montori de mobilă, niște inși bruneți care, cînd îți aduc acasă garnitura comandată, nu vor să plece fără bacșiș. Pe „dovada de primire" a mărfii înmînată clientului, acesta e invitat ca, în astfel de cazuri, să sesizeze conducerea unității, indicîndu-i-se și telefonul la care o poate face. Și fiindcă sîntem la capitolul „dovadă", o dovadă a modului serios în care întreprinderea înțelege să-și onoreze comenzile este și faptul că, pe aceeași hîrtie, o rubrică se intitulează „talon pentru obiecții". Dacă mobila în cauză are vreun cusur, clientul e în drept s-o refuze, scriindu-și pe acest talon motivele.

Această întreprindere-etalon de prezentare și desfacere a mobilei împlinește și alte rosturi, unul fiind testarea gusturilor cumpărătorilor, soldată cu firescul raport înaintat Centralei, altul având în vedere toate activitățile branșei la tîrguri și expoziții din țară și din străinătate. Acum, toamna, e anotimpul tîrgurilor, drept care unitatea noastră are, și-aici, destul de lucru. S-a ocupat de prezentarea mobilei la marea expoziție de lîngă Casa Scinteii, iar acum pregătește ce e de pregătit pentru „TIB-1984" și pentru tîrgurile internaționale de la Lyon și Milano.

Vom mai nota că în Pavilionul H lucrează nu numai comercianți de mobilă, ci și tehnicieni ai domeniului, ocupați cu testarea de care vorbeam mai sus și, implicit, cu sugerarea liniilor directoare ale producției în materie. Și vom încheia invitîndu-vă, stimați cititori, să poposiți și aici dacă nu să și cumpărați, căci, vorba proverbului, „tîrgul supărare n-are". Cel puțin așa ne spune directorul Mihai Popescu și, pînă la proba contrarie, n-avem nici un motiv să nu-i credem.

ILIE PURCARU ■

Uneori, reparăm clientul și apoi aparatul

O vorbă înțeleaptă spune că o problemă formulată corect e pe jumătate rezolvată. Într-o mulțime de domenii, însă, dacă nu cumva în toate, cheia oricărei probleme e chiar formularea ei. În depanarea aparaturii radio și tv, în orice caz. Trebuie să recunoaștem că, înaintea unui aparat electronic ori electric defect, cei mai mulți dintre noi ne sim-

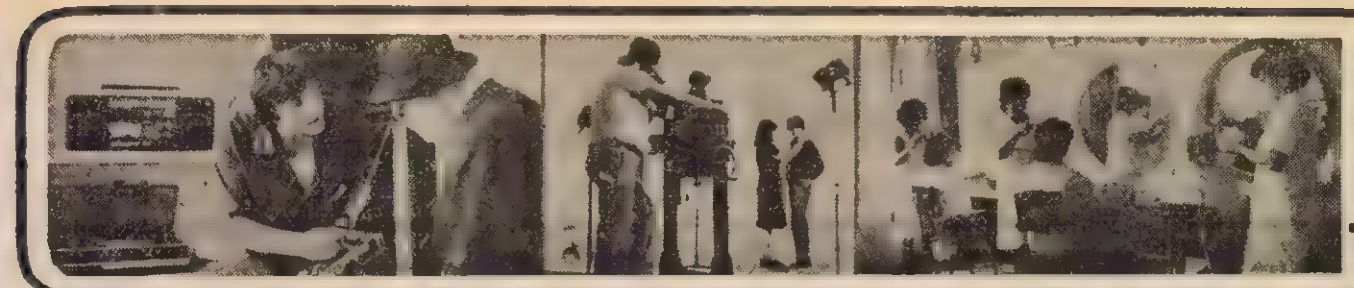

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

ştim complet neajutoraţi. O seamă de defecte ştiu să le rezolve prietenii. Se cunoaşte doar că nu există om să nu aibă un prieten priceput la toate. În fine, după ce e reparat de prieteni, aparatul de radio, casetofonul sau televizorul stricate sînt duse la cooperativă.

E instructiv să stai cîteva ceasuri la ghişeul de primire al unei unităţi specializate în depanare. Primul şi cel mai important lucru pe care îl afli aici e că majoritatea cetăţenilor sosiţi cu probleme, nu ştiu să pună problema. De fapt, nici nu prea au cum.

Ca şi cum un aparat de radio n-a fost dintotdeauna ceva foarte complicat, tipurile recente de aparate pentru muzică şi imagine sînt descurajant de complicate. Ca să le minuiască, un om trebuie să fie instruit. Chestiunea e : cît de instruit ?

„Ştiţi, spune Ion Ştefan, unul din cei mai buni meşteşugari ai domeniului, în foarte multe cazuri trebuie să reparăm mai întîi clientul şi după asta aparatul. E o vorbă, desigur, dar plină de miez. Probabil că nu există meserie, la care clientul să nu aibă mai multe suspiciuni, privind corectitudinea celui care asigură serviciu, ca meseria de depanator. În orice caz, nu există meserie în care suspiciunile să fie mai puţin întemeiate ca în meseria noastră. Lucrez în branşă de 32 de ani şi pot să spun că un lucrător competent este întotdeauna şi un om cinstit. Cinstea şi competenţa merg mînă în mînă. Nu-i mai puţin adevărat însă că clientul nostru, care-i stăpînul nostru, are cîteodată tendinţa — din cauza unor meseriaşi lipsiţi de probitate profesională — să-i judece pe toţi cu aceleaşi cuvinte şi aceeaşi unitate de măsură. Clientul e stăpînul nostru dar e preferabil un prieten".

Unitatea nr. 42 Radio Progres „Smirdan" e cea mai mare şi, fără îndoială, cea mai calificată formaţie de lucrători depanatori din Capitală şi din ţară. Cum despre cineva cunoscut se spun multe, e util să facem, printr-un test indirect, proba meritelor şi a lipsurilor. Proba se face în felul următor : dacă ai un aparat, pe care, din cauza dificultăţilor depanatului propriu-zis ori a lipsei pieselor de schimb, ţi-l refuză toţi, poţi fi sigur că toţi te vor sfătui „să încerci în Smirdan".

„Da, spune George Trifu, şeful unităţii, ne bucurăm de faima unui loc unde se repară orice. Dar ştiţi cum e cu faima... Se zice despre noi că avem norocul unui vad comercial, Smirdanul fiind o stradă în inima Pieţei Unirii, dar se cam uită că vadul nu l-am creat. Nimeni nu-ţi dă clienţi ; clienţii ţi-i cîştigi. Avem 20 de lucrători şi între aceştia un Ion Ştefan, un Segal, un Viorel Olteanu, apoi Neaga Cristian şi alţii, meşteşugari al căror nume e cunoscut în lumea destul de mare a pasionaţilor de aparatură radio, cît şi numele unor firme".

La „Smirdan" se munceşte cam 12 ceasuri zilnic. Solicitarea e foarte mare. Lumea o grăbită. Lumea vrea să apese pe buton şi totul să fie perfect. Maistrul Vasile Dumitru, elev pînă nu de mult al firmei „Ion Ştefan", ştie că în puţine domenii se lucrează cu atîtea... imponderabile ca în electronică. „Avem un plan de producţie mare şi, iată, îl tot depăşim. Trebuie spus că mult timp consumăm cu lămurirea clienţilor noştri. Aparatura nouă e sofisticată. Alte unităţi aleg numai lucrările care le rentează, noi ne-am făcut un titlu de onoare din a nu refuza nimic. E şi un sol de orgoliu al meseriei. Avem aparate şi de prin '32. Apar, e drept, tipuri noi, însă oamenii se ataşează de lucruri. Se pierde din vedere faptul că, la trecerea a 8 ani de la fabricarea unui aparat, nu se mai cumpără piese de schimb. Din sutele şi miile de aparate aflate acum în reparaţie la noi, jumătate au mai mult de opt ani. Pentru a procura piese de schimb, am deschis un centru de achiziţii şi desmembrări, astfel că am asigurat cam 80 la sută din piesele de schimb necesare. Cert este că mai mult de o treime din defecte se datorează nepriceperii proprietarilor. Aparatul, de regulă, nu se strică singur, ci e stricat de cineva. De ce insist atît asupra conduitei clientului ? Pentru că toată această aparatură electronică produce şi nişte obligaţii la omul care o foloseşte. Ca omul să fie edificat asupra corectitudinii cooperativei, îi dăm, odată cu bonul de comandă, şi telefonul nostru — 15 93 41 — număr la care el se poate informa asupra preţului. Cetăţeanul poate accepta preţul sau poate să retragă obiectul. Aşa e civilizat. Avem destule probleme cu plata aşa-numitei verificări. Ca să-i spunem cetăţeanului ce defect are aparatul, nu trebuie ca un lucrător de al nostru să muncească, să-l demonteze şi să constate defecţiunea ? Oamenii acceptă că, de pildă, un consult la medic înseamnă consum de muncă şi competenţă, dar e uimit că pentru consumul de timp şi competenţă al unui specialist în electronică trebuie, deasemenea, să plătească. „Păi, domnule, dar nu i-ai făcut nimic. Mi-ai spus doar ce are !"

Observaţiile noastre, care subiective, care obiective au argumentul cîtorva ceasuri petrecute la ghişeul de primiri din Smirdan 30, un loc cu du-te-vino, cu persoane grăbite şi nervoase, care vor să li se repare pe loc, dacă e posibil, sau ieri aparatul de radio sau casetofonul. Să ne lerte, deci, cetăţeanul dacă părem a nu-i ţine partea, dar am văzut în rafturile unităţii zeci şi sute de aparate uitate, pur şi simplu, aici, de dumnealui, fapt care ne lămureşte încă o dată asupra zicalei „mare-i grădina..." Cîteva sute de oameni, prin urmare, îşi aduc radiourile la reparat şi le abandonează... În acelaşi timp, unii ţin cu tot dinadinsul să li se facă noi noute aparate care au trăit două războaie mondiale...

TUDOR OCTAVIAN ■

Adevărul ca o capcană

Scrisoarea cetăţeanului Vergu Ştefan din Bucureşti, Aleea Zarandului nr. 4, pare de la bun început a unui revoltat neputincios faţă de mărunţele nedreptăţi ce i se fac de fiecare dată cînd calcă pragul unui restaurant. În seara zilei de 27 august, pe la ora 21, intră cu soţia într-o berărie de pe Şos. Pantelimon, vizavi de str. Fîntînica. Pe uşă citeşte „Ultima comandă se ia la ora 22.30", dar nu este servit. Merge la bar unde găseşte 5—6 ospătari la şuetă care-l înconjoară amenin ţători. Omul caută argumente, e încă devreme, însă nu i se dă nici măcar o sticlă de vin pentru acasă. Ba, mai mult, un individ solid e gata să-l arunce-n stradă, ne scrie cetăţeanul şi ne propune un test pe care-l şi facem, chiar la berăria cu pricina.

Localul nu mai e de mult o simplă berărie, deşi firma cam asta arată, ci se numeşte Restaurantul Căprioara. Destul de cochet, mese curate, mochetă pe jos, restaurantul nu are vad prea bun şi de aceea puţinii consumatori sînt clienţi permanenţi din cartier. Atmosfera e chiar intimă, ospătarii se îmbrăţişează cu clienţii, o mică orchestră cîntă infocat dar fără vocaţie „slăgăre". Pe uşă nu scrie altceva decît că ora închiderii este 22,30, aşa încît cetăţeanul nostru s-a înşelat teribil. Nu-i mai puţin adevărat că, deşi ultima comandă ar fi la ora 22, după 21,30 mai poţi fi servit doar dacă eşti frate cu ospătarul. Două seri la rînd îmi aleg masă pe lîngă uşa care dă spre bar şi bucătărie. Pot fi uşor observat dar, în prima seară, sînt servit abia după un sfert de oră. Am cerut acelaşi lucru — vodcă, băutură care, de fiecare dată, nu mai este şi sînt nevoit să accept coniac, preţul lui fiind într-o seară de 25 lei, iar în alta doar 20. Intră cam multă lume la bar. Un individ brunet ieşe cu o sacoşă din plastic plină cu carne tot încercînd s-o ascundă într-o geacă verde. Vorbeşte cu „nea Costel", ospătarul care peste zece minute avea să refuze o comandă de trei fripturi pe motiv că a plecat bucătăreasa. Şi nu e decît 21,40. În cea de-a doua seară, simbătă fiind, localul e ceva mai plin. Se bea vin iar berea se dă numai pentru acasă, dar pe mica terasă de-afară şeful de sală în persoană serveşte cu bere trei tovarăşi. Nu-l nici nouă şi jumătate şi ospătăriţa mă anunţă că nu mai are nimic de vînzare. Insist, şeful de sală e prompt, dar numai cu mine. Alţi trei clienţi, mai „timizi", vin şi pleacă fără să fie serviţi de către aceeaşi ospătăriţă şi din aceleaşi motive. Ceva mai tîrziu, ospătăriţa Vărăşteanu Petruţa avea să motiveze că barmanul Colimitra Dumitru n-a mai vrut să-i dea nimic. Întreb: „Vodcă nu mai aveţi ?" „Ba da, zice responsabilul Aurică Nicolae, probabil că s-a terminat ce era la bar şi barmanul a omis să-mi mai ceară". „Bine, zic, dar, imediat după ce mi s-a adus coniacul, o ospătăriţă a trecut cu vodcă". Responsabilul se înmoaie: „O fi avut ea vreo rezervă (!), şi-apoi încercăm şi noi să mai vindem şi ce nu se cere, avem destulă marfă greu vandabilă în stoc". Deşi localul nu-şi prea face planul (din cauza aprovizionării, crede responsabilul), vînzarea încetează după 21,30, iar cînd sînt serviţi, clienţilor li se oferă altceva decît ar dori. Cum să-l atragi ? Doar cu... muzică ? Îi arăt responsabilului scrisoarea cetăţeanului Vergu Ştefan. Nu cunoaşte cazul. În schimb, şeful de sală Boroda Gheorghe, care este şi pensionar, îşi aminteşte că a avut probleme cîndva cu trei bărbaţi dintre care unul beat şi insistent : „Voiau vin pentru acasă, dar noi nu putem da decît cu sticlă la schimb. Avem o circulară în sensul acesta, şi astfel obligăm ospătarii să nu ne creeze minusuri la ambalajele din sticlă". (În treacăt fie spus, ospătarii chiar vînd fără sticlă la schimb, cînd vor.) Îşi mai aminteşte şi că un alt consumator ce se afla întîmplător la bar a intervenit în favoarea ospătarilor, dar nu i s-a permis să se amestece. Istoria mă incită. În scrisoare, cetăţeanul Vergu Ştefan chiar ne pune în gardă : la o eventuală confruntare „vor spune cu toţii cei 5 ospătari că eu am fost beat şi am vrut să-i bat". Îi caut la telefon. Răspunde soţia şi îi cer amănunte : „N-a fost cu mine, era cu un cumnat şi... e cumnată" Erau deci trei !

Aşa, adevărul se arată mereu numai pe jumătate şi doar faţa nevăzută îl poate întregi.

ION NĂVĂLICI ■

Opinia unui alegător

Centrul sîntem noi

— „Noi nu sîntem la centru", auzi pe cîte cineva care vrea să spună, justificîndu-se neputincios, fireşte, că la el e mai greu, posibilităţile sînt mai restrînse, noul răzbeşte mai căznit, monotonia nu e chiar atît de uşor de învins, trebuie să te mulţumeşti şi cu mai puţin, orizontul e mai îngust... „Înţelegeţi", încearcă neputinciosul să te facă complice cu trista lui resemnare, „Facem şi noi ce putem"... Şi, într-adevăr, ce fac ei e foarte puţin sau mai nimic, cu ochii lipiţi toată ziua de geamul autobuzului care trece spre „centru" sau al trenului care se grăboşte şi el din staţia lor spre „centru" şi cu gîndul să ajungă iute acasă şi să tragă obloanele lipsei lor de ambiţie şi de mîndrie elementară.

Nu sînt mulţi, dar nici puţini, cei care mai cred că „centrul" rezolvă totul şi că lor nu le rămîne decît să ofteze liniştindu-se că dacă nu sînt „la centru" nici şansele lor de acţiune, de afirmare, de angajare nu pot fi puse în discuţie, rămîndu-le doar datoria somnolenţei lenoşe şi a slujbei cu încetinitorul. „La noi, mai zicea cineva din tagma asta, a neputincioşilor, şi timpul trece mai greu, să ştiţi dumneavoastră, şi cîteodată te apucă şi un urît..." Ei bine, de data asta l-am înţeles, e cumplit urîtul neputinţei, al măcinării vieţii la marginea ei, între parantezele resemnării, şi nici nu cred că poate fi o pedeapsă mai mare pentru cine se mulţumeşte cu justificările şi se liniştеşte cu ele, în timp ce viaţa adevărată şi mare şi curajoasă şi plină de clocot curge nestăvilită şi puternică şi cuceritoare.

Păguboasa mentalitate după care dacă nu locuieşti „în centru" sau „la centru", mai corect spus, nu te poţi realiza în viaţă şi viaţa ta nu-şi poate afla rostul ei cel adevărat şi şansele tale de reuşită şi de izbîndă sînt măcar atenuate dacă nu chiar anulate, ocroieşte o nemernică laşitate şi o jalnică mulţumire cu firimiturile de la un ospăţ care chipurile ţi s-ar fi refuzat.

— N-am avut noroc, îmi spunea o cunoştinţă, altfel dotată şi care pornise în viaţă cu mari perspective, vreau să spun cu calităţi şi cu o pregătire temeinică şi care pe drum amorţise şi se blazase şi se cuibărise somnoroasă la adăpostul mai sus-pomenitelor justificări. „N-am avut noroc, m-a dat la ţară, şi la ţară, de..." zice cunoştinţa mea, adică la ţară ce poţi să faci, cum poţi să te impui, să te afirmi, să arăţi cine eşti şi ce poţi ? !

Păguboasa mentalitate după care dacă nu locuieşti în Bucureşti sau în capitala judeţului sau măcar în oraşul mai mare al unei provincii, te paşte provincialismul, nu-ţi poţi valorifica aptitudinile şi trebuie neapărat să ajungi la concluzia falsă a unei aşa-zise împăcări cu soarta care nu ţi-a fost prea surîzătoare, nu e chiar atît de rar de întîlnit şi, din nefericire, nu e străină nici unor oameni mai tineri a căror energie creatoare le-ar da dreptul şi i-ar obliga la o privire mult mai activă şi mai optimistă asupra vieţii. Topolovăţul Mare o un sat, pînă la urmă, la marginea ţării, destul de îndepărtat chiar şi de capitala judeţului şi, iată, el e azi unul din centrele cele mai vii ale agriculturii noastre socialiste, viaţa lui e una din cele mai trepidante, pentru locuitorii lui, ţărani sau ingineri sau medici sau profesori e o mîndrie să se revendice de la universul lui şi adevărul e că progresul lui material şi spiritual, ştiinţific chiar, e unul din cele mai semnificative pentru progresul ţării întregi în epoca socialistă. Dar performanţele care au făcut ca puternica lui cooperativă şi preşedintele ei să fie distinşi cu titlul de Erou al Muncii Socialiste şi ca înaltele distincţii să fie acordate de către şeful statului însuşi chiar acolo. În sat, aceste performanţe s-au impus la capătul unei munci cu adevărat eroice, şi mai ales străbătută de o mare, de o mistuitoare credinţă că acel sat de cîmpie poate să devină un autentic centru al lumii şi pămînturilor bogate bănăţene şi a şi devenit. Inginerul Josu, preşedintele de azi al Cooperativei Topolovăţul Mare, a fost în urmă cu două decenii un simplu şofer. Şi iată că rămas aici în sat, departe de iluzoriul centru al tuturor justificărilor neputinţei, el s-a realizat pe deplin, viaţa lui e o reuşită model pentru lumea socialistă, nimic şi nimeni nu l-a putut împiedica să fie inginerul doctor, erou al muncii socialiste, de azi. Condiţia lui de viaţă, ca şi a tovarăşilor lui de muncă, ingineri sau medici sau ţărani e una din cele mai demne şi mai bogate ; viaţa n-a fost niciodată pentru ei monotonă la Topolovăţul Mare, n-a fost lipsită de orizont, ei înşişi au lărgit acest orizont pînă la geografia luminoasă a ţării întregi. Şi ei, cei de la Topolovăţul puteau sta cu ochii lipiţi de geamul autobuzelor care mergeau spre centru, adică spre Timişoara, oftînd sau liniştindu-se că sînt atît de departe de „centru" încît n-au altceva de făcut decît să se resemneze. Sigur, nici viaţa lor nu a fost uşoară, însă ambiţia lor a fost mai puternică decît greutăţile, altfel nenumărate, voinţa lor de a fi ei înşişi şi de a demonstra că acolo unde trăiesc şi muncesc ei e, de fapt, şi centrul şi de fapt centrul lumii întregi a fost hotărîtoare pentru destinul lor, iar acest destin este unul al visurilor împlinite, dar împlinite prin muncă, prin orgoliul demonstraţiei că în orice colţ de ţară, oricît de îndepărtat ar fi el, viaţa poate şi trebuie să fie şi trepidantă şi plină de evenimente şi capabilă să slujească ideii de afirmare personală şi cauzei foarte omeneşti de realizare a idealului de a fi fericit. Prejudecata centrului şi a şanselor oferite de el e una tipică pentru o gîndire mic burgheză, pitică, peltică, înfricoşată rîdicol de contactul viu, deschis, curajos, bărbătesc cu viaţa care, ca şi noi, cei ce constituim universul ei, nu poate fi nici ea nici mai vie, mai bogată, nici mai interesantă decît sîntem noi înşine.

Poţi să trăieşti foarte bine în plin centrul unei mari capitale de judeţ şi să te afli, de fapt, datorită concepţiei de viaţă care te dirijează, la marginea cea mai margine a societăţii şi să dormi pînă la sfîrşitul sfîrşitului fără nici un ideal decît al somnului leneş şi poţi să trăieşti şi să munceşti la capătul ţării şi viaţa ta şi munca ta să-ţi dea satisfacţia de a te afla cu adevărat în centrul lumii. Centrul adevărat este acela pe care îl construim noi înşine, cu idealurile noastre, cu speranţele noastre, în slujba cărora înţelegem să nu precupeţim nimic, cu pasiunea noastră pentru demnitatea condiţiei umane şi pentru izbînda acestei demnităţi.

Vreau să vă spun, în încheierea acestor însemnări, că prima mea vizită la Topolovăţul Mare, în sediul cooperativei agricole, în biroul inginerului Josu, în sala de consiliu a cooperativei, m-a emoţionat şi m-a făcut să mă simt foarte stînjenit. Şi veneam de la Bucureşti, din centrul centrului, ca să zic aşa, nu era prima dată cînd intram în biroul unui conducător de mare întreprindere, de mult nu mă mai impresionau rangurile, şi totuşi la inginerul Josu, în birou, am fost emoţionat. Mă aflam în faţa unui om care nu numai că nu avea şi care, sigur că nu a avut, niciodată, complexul sau prejudecata „centrului", dar care era pe deplin conştient că munca lui şi a tovarăşilor lui îi dădeau dreptul să mă primească pe mine, un bucureştean, de la înălţimea acestei munci şi a rezultatelor ei de excepţie. Eram, într-adevăr, emoţionat ca un provincial care vine la centru. Civilizaţia la care s-a ajuns în această comună de cîmpie, de la marginea ţării, e mai mult decît convingătoare — e tulburătoare — pentru ideea că adevăratul centru se află acolo unde omul vrea şi ştie şi e capabil să fie el centrul vieţii. Iată şi marea şansă pe care socialismul o oferă constructorilor lui.

DINU SĂRARU ■

MARTOR OCULAR

Culorile toamnei ca nicăieri în lume

• 312 monumente arhitectonice • Nevoia de manifestări • O expoziție •

O duminică în Muzeul satului

O plimbare prin Muzeul satului, într-o dimineață de duminică de septembrie, cînd cad feeric și lilial bătrîne frunze peste bătrîne ulițe străjuite de arbori bătrîni și de bătrîne case-podoabe de artă, este o sărbătoare a spiritului. O sărbătoare este însuși acest sat-muzeu din inima Bucureștilor, care peste puțină vreme va împlini o jumătate de veac. De aproape o jumătate de veac — înfloritor și măiestru veac ! — stă teafăr aici, unde gîndul lui Odobescu s-a împlinit prin opera tinerilor sociologi români conduși de Dimitrie Gusti, care certificau la modul major existența școlii sociologice de la București prin crearea acestui așezămînt de etnografie și istorie socială unic în epocă, unic în lume. De aproape o jumătate de veac stă teafăr și neclintit aici, în vecinătatea Arcului de Triumf, pe o axă ce taie în două inima Capitalei, deci a țării, pierzîndu-se în nesfîrșirile Cîmpiei Române, dînd seamă prezentului și viitorimii despre statornicia noastră istorică, despre statornicia noastră de cuget și faptă. „Căci noi locului ne ținem, / Cum am fost așa rămînem".

E prezentă aici, pe numai 10 hectare, toată țara cea veche de plugari și păstori, în mișcarea ei milenară, în brazdele pe care le-au tras transhumantele din Carpați la mare, acele mălestre punți care au dat neamului nostru unitatea de teritoriu și spirit. E o idee, observă cineva, care crește de la primul stîlp bătut în Maramureș, de la prispa înaltă a casei de Neamț sau de Năsăud, pînă la acoperișul casei de cîmpie care repetă, în reliefu său, amintirea muntelui de origine, dînd întregului unitatea de armonioasă ființă. de casă unică a unui întreg popor.

E cea mai mare expoziție etnografică națională deschisă publicului, și publicul, vizitatorii-pelerini ai acestui altar de istorie și de artă, îi trece pragul cu emoția săvîrșirii unui firesc act de închinare la trecutul de slavă al neamului. E un muzeu care-i pasionează pe mulți, numai străinii ce-i trec pragul ajung la peste 300 000 pe an !

Și azi, duminică 30 septembrie, muzeul e plin de lume. Mulți străini, veniți să petrecă o clipă de vecinicie între pereții prea grei de artă ai satului românesc. Cele 312 monumente arhitectonice în aer liber (42 tipuri de locuințe, reprezentînd toate zonele etnografice ale României, cum și alte instalații rustice : mori de vînt, pive, dîrste etc.) sînt contemplate cu sfială și cu emoția cu care contemoli o casă-templu, un așezămînt-sanctuar de artă. „Ca și cum inima nu ți-ar bate în piept / ci adînc sub pămînt, undeva", cum zice Blaga.

Din păcate, doar vreo 14—15 din cele 312 monumente sînt deschise publicului, restul (un „rest" care înseamnă exemplare dintre cele mai prețioase, precum casa din Moișenii Oașului, datată la 1780 din vreo 30 de tone de stejari falnici, ce vor fi fost tineri pe vremea descălecatelor, sau casa lui Mogoș din Ceaurul Gorjului, și ea încheiată din bîrne, lucrată numai din bardă și cu podoabele migălite cu răbdare de cariu, ori casa din Drăgușul Făgărașului, casă-cetate, cu prispa-i înaltă pusă pe temelie de bolovani etc., etc.) e ferecat sub zăvoare grele. De ce?

O muzeografă e de părere că „e destul ce vedem", că, zice dînsa, „casele spun destul și pe dinafară". De acord, dar uneori (e drept, mai rar) o casă poate să fie doar coaja oului, ascunzînd sufletul sau aurul gălbenușului. Inventarul muzeului numără peste 30 000 de obiecte-unicate de artă, unde să le vedem dacă nu în aceste case ?

În lipsa directoarei Jana Negoiță, plecată în Italia ca să împărtășească specialiștilor de acolo experiența satului-muzeu din București (experiența celor de ieri, a lui D. Gusti, a lui Victor Ion Popa, a lui Gh. Focșa ș.a., poate mai puțin a celor de azi, și vom vedea îndată de ce), îi căutăm pe muzeografii de serviciu. O parte din ei sînt ocupați, îi conduc pe străinii care admiră muzeul pe toate gamele exclamațiilor, de la cele solemn-reținute (un grup numeros de nemți) la cele expansiv-gălăgioase (un grup numeros de rusi) ; ceilalți muzeografi nu-s de găsit. Cine dă explicații publicului ? Ni se răspunde că, desigur, muzeografii, dar „numai cînd vizitatorii vin în grupuri mari". Dar solitarii, cei veniți să vadă cît de frumoa, de somptuos cad bătrînele frunze pe bătrînele ulițe, cei veniți să afle cum a izbutit acel Mogoș din Gori, în veacul trecut, sau moțoeanul Cobuț, cu un veac înainte de el, să-și încheie casele ca pe niște corăbii, cu lemnul atît de viu și de falnic încît, îți spui, acuși-acuși o să scoată muguri ? Solitarii, care sînt cei mai mulți, căci satul-muzeu îndeamnă la reculegere, la visare, la reverie, ce nu se

O duminică în Muzeul satului

potrivesc cu zgomotoși străini te-ai crede chiar într-un sanctuar. E liniște și fiindcă în duminica asta nu-i, ni se spune, „nici o manifestare". Ani în șir ne-am obișnuit cu aceste „manifestări", veritabile sărbători ale „Cîntării României", ne-am obișnuit cu splendidele spectacole folclorice, oferite de țărani-artiști cum nu sînt alții, cu demonstrațiile artizanilor populari (olari, cojocari, țesători de covoare și scoarțe, sculptori în lemn etc.), cu expoziții-vitrine ale geniului popular românesc strîngînd pe rafturile și sub cristalele lor capodopere de duh și mireasmă. Sînt, e drept, în pavilionul central, două expoziții : o frumoasă și bogată expoziție de artă populară și artizanat din Chile și o săracă și simplută expoziție românească despre „etno-ambientalul contemporan". (Bine măcar că s-a renunțat, cel puțin deocamdată, la acea tristă experiență a „expozițiilor mixte", făcute în colaborare cu reprezentanții artei zise „culte", precum „Locul, faptă și metaforă", despre care am mai scris în „Flacăra", și, mai recent, „Vatra", aberante tradiției, străine sau chiar potrivnice culturii și artei rustice a românilor cu neavenite stridente „exotice", ca să spunem numai atît, într-un peisaj care-i al nostru, care ni-i scump, care ne definește). Printr-o indiscreție a uneia dintre lucrătoarele de aici aflăm că anul acesta alcile muzeului vor rămîne pustii, fără cîntăreți, dansatori, lăutari, rapsozi, fără meșteri ai lemnului, ai țesăturilor sau ai ceramicii. Să fie de vină vremea ? Poate că după plecarea noastră (ora 18) în muzeu o fi început să ningă.

În rest, în muzeu era frumos, v-am spus ce frumos cădeau frunzele, poate că și fulgii care ne-au așteptat plecarea au fost frumoși (în locul ăsta nu se poate altfel, ce nu-i frumos rămîne la poartă), iar ochiul de fin și sensibil cristal al aparatului minuit de colegul nostru, artistul-fotograf Paul Agarici, un expert și un pasionat al frumosului din natură și viață, a fixat pentru dv. cîteva dintre scenele zilei și cîteva din acele monumente ale vechimii și dăinuirii noastre la care nu vom osteni să ne închinăm.

Am plecat în amurg, îngînînd din Blaga : „Uite, e seară. / Sufletul satului fîlfîie pe lîngă noi, / ca un miros sfios de iarbă tăiată, / ca o cădere de fum din streșini de paie, / ca un joc de lezi pe morminte înalte"...

ILIE PURCARU ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

Lichidarea subdezvoltării, cerință fundamentală a progresului popoarelor

UNIVERS

● O excepțională premieră chirurgicală ● Spaniolii așa cum sînt ●

Poziția României, concepția și aprecierile președintelui Nicolae Ceaușescu, privind asigurarea păcii, realizarea dezarmării, destinderii și cooperării internaționale

Poziția României, concepția și aprecierile președintelui Nicolae Ceaușescu privind asigurarea păcii, realizarea dezarmării, destinderii și cooperării internaționale este un document de mare însemnătate prezentat de ministrul român al Afacerilor Externe în ședința plenară din ziua de 28 septembrie a celei de-a XXXIX-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și se bucură de un vast interes din partea lumii politice internaționale. Expunerea, de mare forță sugestivă și pregnanță, primită cu un real interes se constituie într-o adevărată cheie pentru crearea unui climat pașnic, pentru pacea lumii. Reprezentînd concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, Poziția României demonstrează o dată mai mult consecvența politicii sale externe, spiritul creator, de inițiativă, temeinicia soluțiilor propuse, expresie a unui profund umanism ce animă întreaga politică a țării noastre. Prin Poziția României, concepția și aprecierile președintelui Nicolae Ceaușescu privind asigurarea păcii, realizarea dezarmării, destinderii și colaborării internaționale, țara noastră propune lumii un model de dezlegare a celor mai complexe situații, un mod de convietuire între popoare, pentru triumful păcii și înțelegerii pe planetă. Iată principalele puncte din Poziția României la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite.

*) România consideră că trebuie să se pună capăt neîntîrziat procesului de amplasare a rachetelor nucleare în Europa și contramăsurilor anunțate de Uniunea Sovietică. Întrucît instalarea armelor de mare forță destructivă pe continentul european este un fapt care privește toate popoarele Europei, este necesar ca toate statele continentului să participe creator, activ la realizarea acestor acorduri și înțelegeri privind eliminarea rachetelor de pe continentul nostru.

*) Țara noastră și președintele ei, pronunțîndu-se ferm pentru stoparea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, consideră că se impun multiple măsuri, inclusiv realizarea unei cotituri în mersul negocierilor pentru dezarmare, aflate de mai mulți ani într-o stare de totală stagnare. De aici derivă necesitatea ca U.R.S.S. și S.U.A. să reia tratativele în domeniile armamentelor nucleare și să ajungă la o conferință cu participarea tuturor statelor posesoare de asemenea armamente, în vederea opririi producerii de noi arme nucleare, a trecerii la reducerea treptată, pînă la eliminarea completă a acestora. De asemenea, România consideră că trebuie să se intensifice negocierile pentru ajungerea neîntîrziată la un acord general acceptabil privind interzicerea și distrugerea armelor chimice.

*) Realizarea unei Europe unite, fără arme nucleare, un continent al păcii și colaborării între toate statele, indiferent de orînduire socială trebuie să constituie țelul tuturor conlucrărilor între delegațiile participante la Conferința de pace de la Stockholm în așa fel încît să se ajungă neîntîrziat la întărirea încrederii și securității în Europa. De asemenea președintele Nicolae Ceaușescu apreciază că tratativele de la Viena, privind reducerea armamentelor și trupelor în centrul Europei, după cum se pronunță pentru dezvoltarea colaborării cu toate statele din Balcani și transformarea acestei regiuni într-o zonă fără arme nucleare și fără baze militare străine.

*) România consideră că sînt necesare negocieri serioase pentru încetarea competiției militare de înarmare în spațiul extraterestru, pentru respectarea strictă, de către toate statele a obligațiilor asumate în baza acordurilor internaționale în vigoare, pentru folosirea spațiului extraatmosferic în scopuri exclusiv pașnice, în interesul întregii umanități.

*) În fața reprezentanților tuturor țărilor lumii, România a afirmat, cum a făcut-o de altfel ori, prin glasul președintelui ei, că Organizația Națiunilor Unite trebuie să acționeze cu cea mai mare răspundere pentru încetarea conflictelor militare și pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase dintre state numai pe calea tratativelor și a altor metode de reglementare pașnică, pe baza principiilor fundamentale ale dreptului internațional.

*) În domeniul problemelor economice internaționale, România propune ca eforturile să fie concentrate în direcția găsirii căilor pentru angajarea unor tratative reale, în cadrul O.N.U., între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, în scopul depășirii crizei economice mondiale și rezolvării echitabile a problemelor subdezvoltării.

*) În vederea instaurării unei noi ordini internaționale, România consideră necesară lansarea unor negocieri globale, într-un comitet special, după experiența Conferinței privind dreptul mării, fie în cadrul unei Conferințe O.N.U. cu participarea tuturor statelor în vederea elaborării unui Program de măsuri pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare precum și a unui Tratat general privind noile principii ale relațiilor economice internaționale. În mod deosebit se impune găsirea unei soluții radicale, globale, în problema datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare precum și reeșalonarea generală a datoriilor acestora pe o perioadă mai lungă, cu o dobîndă redusă sau chiar fără dobîndă.

*) În concepția României se impune o reorganizare a sistemului monetar internațional pe baze noi, echitabile, precum și asigurarea unui cadru larg, neîngrădit țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnologiei moderne și a unui transfer substanțial de tehnologii către aceste țări, care să corespundă nevoilor lor specifice de dezvoltare. Se impune impulsionarea în cadrul U.N.C.T.A.D. a negocierilor inițiate în vederea elaborării și adoptării codului de conduită privind transferul de tehnologie.

*) În cadrul efortului de restructurare a relațiilor economice internaționale și de instaurare a unei noi ordini economice internaționale, un rol deosebit de important revine extinderii și adîncirii cooperării economice între țările în curs de dezvoltare, întărirea solidarității și unității lor. În acest sens, România se pronunță pentru organizarea unei conferințe la nivel înalt a acestor țări, în vederea stabilirii unei strategii comune pentru negocierile cu țările dezvoltate.

*) Marcarea în 1985 a Anului Internațional al tineretului sub deviza **Participare, dezvoltare, pace** este o expresie a înaltei responsabilități cu care este investită în această privință, tînăra generație, menită să aducă o contribuție de mare importanță la dezvoltarea economico-socială a fiecărei țări.

Modestia lui Graham Greene

Unul dintre romancierii britanici cei mai citiți astăzi în toate țările globului este, desigur, Graham Greene. Recent el a acordat un interviu postului de televiziune BBC, prilej cu care a apreciat că ar fi o lipsă de modestie să se includă printre cei mai mari scriitori ai lumii. „Cred că sînt unul dintre cei buni, dar adjectivul mare este prea tare. Dacă te gîndești la Balzac, Tolstoi sau Dickens, nici unul dintre autorii contemporani nu cred că pot pretinde că au statura lor. Desigur, am reușit să elaborez o serie de scrieri bune. Măreția unui om al condeiului constă în profunzimea caracterizărilor sale, talentul său narativ și genul său propriu de mesaj cu valențe universale", a adăugat el. G. Greene, care trăiește în Franța și va împlini curînd 80 de ani, a scris 23 de romane și a fost propus de cîteva ori pentru Premiul Nobel. Dintre cărțile sale de succes amintim: „Americanul liniștit"; „Omul nostru din Havana", „Comedianții". În curînd va fi publicată o nouă carte a sa: „Cunostință cu generalul" în care vorbește despre fostul președinte al statului Panama, Omar Torrijos, care a încetat din viață într-un misterios accident de avion, în 1981. „L-am iubit pe acest om și cred că și el mă simpatiza", a declarat Greene. „A fost un om remarcabil care avea o influență enormă asupra Americii Centrale. Era un visător, un visător romantic care se gîndea la America Centrală ca un adevărat social-democrat". Cu privire la experiența sa de viață, Greene a spus: „Cînd mă uit în urmă mi se pare că am fost în prea multe locuri și am călătorit prea mult, avînd, într-un fel, prea multe experiențe". Și a adăugat: „Cred că pentru o viață fericită trebuie să ai, probabil, mai puține experiențe și poate mai profunde". Deși a înfruntat întotdeauna cu plăcere riscul, el a-a hotărît recent să nu se reîntoarcă în Irlanda de Nord deoarece acolo există un climat de violență și este „prea bătrîn să fie ucis". „Moartea este suficient de aproape de mine. De ce să o grăbesc?", a relevat scriitorul care, în pofida modestiei sale, se numără printre marii autori ai acestui secol.

ROMEO NADAȘAN ■

Roza vînturilor

Poeți din R. F. Germania

MARGOT SCHARPENBERG

Toamna

Incendiatorul timpului.
Un trandafir aruncat în chip de chibrit.
Acum luminează noaptea întreagă,
foc în vetre deschise,
cu ele
au început să ardă și casele.
În chip de fum
mi se îndepărtează vara în zbor,

GUNTER BRUNO FUCHS

Desen de copil

Cerul e un om de zăpadă, bătrîn.
Pe fața lui
se gbemuiesc acoperișuri și hornuri.

Plînge.

Lacrimile lui sunt un acoperiș imens.
Mai mare decît toate acoperișurile laolaltă.

Sub lacrimile sale
mă pot plimba.

GUNTER GRASS

Stadion nocturn

Domol urca mingea pe cer.
Acum se vedea că tribuna e plină.
Poetul stătea retras în poartă,
și totuși, arbitrul fluieră : ofsaid.

ERNST MEISTER
Pe mare
un risc, ei au prins
peștele, care cuvîntă.
Dar el spune
ceea ce fiecare crede.

în românește de
PETRE STOICA ■

De pe toate meridianele

Juan și Maria

Publicația madrileană **Cambio-16** publică unele date mai puțin știute despre spanioli. Astfel, un sfert din populația masculină a Spaniei poartă numele de Juan (adică, pe românește, Ion) sau Jose (Iosif) și, în mod corespunzător, **25** la sută dintre femei se numesc Maria sau Carmen. Jumătate dintre spanioli sînt de statură mijlocie, 23 la sută sînt înalți și numai 22 la sută sînt scunzi. Contrar legendei care circulă în Europa referitor la culoarea neagră a ochilor spaniolilor, lucrurile se prezintă, în realitate, astfel : 5 la sută au ochii verzi, 6 la sută — vineți, **8** la sută — albaștri, **62** la sută — căprui, și doar **18** la sută negri. Cei **38 de milioane de locuitori ai Spaniei sînt răspîndiți foarte inegal în țară : de la 10 locuitori pe kilometru pătrat în Soria și în alte regiuni, la 597 în zona Barcelonei și la 20 000 în Santa Coloma de Gramanet. În capitală densitatea este de 5 250 de** locuitori pe kilometru pătrat, iar pe întreaga Spanie — care este una dintre țările vest-europene cele mai slab populate — 75 de locuitori pe kilometru pătrat.

Transplant de piele „cultivată"

În cazul unor arsuri sau al altor afecțiuni pe porțiuni mari ale pielii, se procedează de obicei la transplant de piele, luată fie din zonele rămase intacte ale accidentatului, fie de la o altă persoană. Acest procedeu ridică însă probleme foarte greu de rezolvat dacă distrugerea pielii s-a produs pe o mare parte, de mai bine de 50 la sută, din suprafața corpului. În această situație este clar că nu se mai poate lua piele de la același individ (care și așa a rămas cu foarte puțină), iar pielea de la alții, pe lîngă că e greu de obținut, se întîmplă să fie și respinsă de organismul bolnavului. Din aceste motive s-au căutat soluții noi. Și iată că deja s-au obținut rezultate promițătoare. După cum citim în **International Herald Tribune**, recent, într-o clinică din Boston, au fost salvați doi copii, în vîrstă de **4** și respectiv **7** ani, cărora le arsese **97** la sută din piele, prin metoda implantării de țesut epitelial „cultivat". Tehnica aceasta consistă în recoltarea unei bucăți foarte mici de piele de la cel accidentat și în mărirea suprafeței ei, mai întîi în eprubetă, și pe urmă pe benzi de tifon. În cazul celor doi copii, s-au recoltat de la subsuoară și din partea de jos a abdomenului 2 centimetri pătrați de piele care a fost pusă la „crescut", proces ce a durat cîteva săptămîni. Evident, a trebuit ca medicii să rezolve problema menținerii în viață a copiilor, fără înveliș epitelial, pe toată această durată. În cele din urmă au fost obținute două bucăți mari de piele, fiecare în suprafață de 0,8 metri pătrați, care au fost implantate copiilor. În noua piele nu s-au format glande sudoripare sau rădăcini ale firelor de păr, dar, după părerea specialiștilor, aceasta nu constituie o problemă. Pe corpul micilor pacienți au început deja să se formeze cicatrice, procesul de vindecare se desfășoară normal. Premiera chirurgicală de la Boston înseamnă, fără îndoială, un succes de seamă. Medicii se referă însă la această realizare cu o necesară și firească prudență, considerînd că înainte de a fi validată, metoda trebuie verificată pe un număr mare de pacienți.

ION CODRU ■

Lumea se amuză

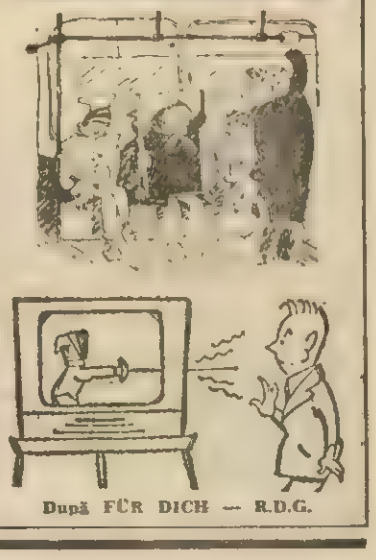

După FÜR DICH — R.D.G.

TOT FELUL

„Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face"

● Un turneu select ● Plus la inventar ● Maşini abandonate ●

Un turneu la 25 de ani

Cu ocazia aniversării a 175 de ani de existenţă, Federaţia elveţiană a reluat ideea transpunerii în practică a selectului turneu internaţional de mari maeştri de la Zürich. Primul turneu de acest fel s-a desfăşurat între 14—28 iulie, fiind câştigat de genialul Alexandr Alehin cu 13 puncte din 15 posibile. Au urmat campioni de răsunet ai şahului modern : 2—3. Flohr şi Euwe 12 p., 4. Bogoliubov 11,5, 5. Iasecik (care a participat după o întrerupere de 9 ani) 10 p., 6. Nimzowitsch 9 p. ş.a. Cel de-al doilea turneu a avut loc după 25 de ani între 19 mai-8 iunie 1959 şi a revenit inegalabilului Mihail Tal. La acest turneu s-a lansat pe plan internaţional Bobby Fischer (la numai 16 ani), ocupant al locului 3—4 alături de Paul Keres, realizînd doar un punct mai puţin decît câştigătorul întrecerii.

Cel de-al treilea turneu, super-turneul de mari maeştri de anul acesta, a reunit elita şahului mondial într-o competiţie sistem elveţian cu număr fix de participanţi : 22 (dintre care 18 mari maeştri). Avînd în vedere disputarea meciului pentru titlul mondial, este pentru prima dată cînd lipseşte campionul mondial şi şalangerul său. Prezent la startul întrecerii, Florin Gheorghiu a demonstrat încă din prima rundă o formă sportivă excelentă. În final, clasat pe locul doi la egalitate de puncte, marele maestru român a realizat 5,5 puncte în 9 runde, fiind la un moment dat aproape de victoria în turneu. În prima partidă, Fl. Gheorghiu a dispus de Züger, în runda a doua a scăpat numai prin imprudenţă victoria la marele maestru spaniol Bellon, care s-a salvat cu remiza în extremis printr-o inventivă jertfă de turn. În runda a treia, Dückstein a reuşit să aşeze pe tablă o poziţie de remiză. În runda a patra, în timp ce Fl. Gheorghiu susţinea o partidă maraton, încheiată după mai multe întreruperi la mutarea 90 prin remiză în faţa lui Ekström, fostul campion mondial Boris Spasski era învins de Dückstein (care pînă la sfîrşitul turneului n-a mai realizat nici un punct, parcă epuizat de acest debut excelent !) În runda a cincea şi a şasea, avînd albele de două ori la rînd, Florin Gheorghiu şi-a surorins adversarii, renunţînd la vechile sale sisteme şi jucînd prima mutare 1.e4. Aceasta reprezintă o schimbare cu motivaţie psihologică a repertoriului de deschideri şi o revenire la pasiunea anilor de debut în şah a marelui maestru român. În Apărarea spaniolă, Fl. Gheorghiu a purtat un dialog teoretic cu marii maeştri Sosonko şi Hort, care au reuşit să egaleze poziţiile, partidele încheindu-se remiză sub 30 de mutări. Cu negrele, în runda a şaptea, jucătorul român a obţinut în faţa marelui maestru Kindermann un avantaj decisiv. În criză de timp, a dat şanse adversarului neacceptînd un sacrificiu de cal, poziţia devenind neclară, dar după operarea unor schimburi de piese, în final Florin şi-a depăşit adversarul, înregistrînd a doua victorie din turneu. Partida cu marele maestru englez Jonathan Nunn avea o dublă miză : revanşa pentru victoria acestuia din turneul de la Hamburg (şi din partida directă), precum şi ambiţia locului întîi în turneul de la Zürich. Marele maestru român a obţinut pentru un scurt moment avantaj, dar apoi în criză de timp, după o mare luptă, cei doi adversari au căzut de acord asupra remizei. În final de competiţie Florin Gheorghiu a încercat alături de Boris Spasski şi Victor Korcinoi să urmărească pe J. Nunn în cursa pentru locul unu. Deşi avea avantaj de timp şi de spaţiu, campionul nostru nu a reuşit să obţină victoria împotriva lui V. Korcinoi. S-a jucat Apărarea Grünfeld pe scheletul partidei Gheorghiu-Jansa, disputată la zonalul de la Varşovia din anul 1979. V. Korcinoi a ales un plan de apărare mult mai bun după mutarea a 20-a. Deşi mai avea numai 8 minute pe ceas, Korcinoi nu a scăpat şansa dată de adversar şi, printr-un sacrificiu tactic, şi-a asigurat şah etern. Dacă Florin Gheorghiu ar fi ales continuarea normală şi nu una violentă, de cîştig spectaculos, probabil că întreruperea partidei l-ar fi putut da şanse în egalarea punctajului lui Nunn. Clasamentul final : 1. Nunn 6 p., (+3, —6, —0), 2—6. Gheorghiu (+2, —7, —0), Korcinoi, Spasski, Seirawan, Bellon, 7—9, Sosonko, Kindermann, Hort 5p. etc.

Cele două mari maestre, Pia Cramling, deţinătoarea Trofeului „Oscar" pe anul acesta, şi Tatiana Lemaciko, au avut o bună comportare doar în prima jumătate a turneului. Pia Cramling a avut un debut bun fiind printre fruntaşii clasamentului, dar după înfrîngerea suferită la Keller, la care a pierdut în mijlocul partidei o piesă pe nimic, nu a mai reuşit să-şi revină, realizînd un loc modest. De reţinut este că jucătorul Dietar Keller este cel care cu 25 de ani în urmă l-a învins pe Bobby Fischer !

Jocul cel mai pasiv din turneu, dar cu cele mai bune rezultate, l-a avut B. Spasski, cea mai bună partidă a turneului a fost atribuită lui Seirawan, iar cel mai norocos realizator a punctelor întregi în poziţii inferioare a fost Korcinoi.

MARGARETA MUREŞAN

Omul — interioare de conştiinţă

O capitală a filmului pentru copii

Imaginea reţinută de memoria mea afectivă — o Moldovă blîndă, gravă, mănoasă — a fost înlocuită de explozia celei mai pure bucurii. Am fost trei zile oaspetele Festivalului filmului pentru copii, ediţia a II-a, Piatra Neamţ. Aici, în lumina blîndă a soarelui de toamnă de sub Ceahlău, ei sînt totul. „Ei" sînt copiii. Ei, adică, ei — copiii, sînt juriu şi spectatori, sînt gazde şi creatori. Sigur, sînt lîngă ei şi oameni mari, cum îi desemna Saint-Exupéry, dar par răţăciţi, sau, cînd au reuşit să se integreze ritmului şi atmosferei, sînt ei cei mai fericiţi.

Nevoii de a exista a filmului pentru copii, nevoii de a ieşi de sub zodia hazardului şi a autorităţii întîmplătoare i s-au alăturat eforturile conjugate ale inimoşilor moldoveni şi, „last but not least", nevoia întoarcerii acasă a altui moldovean, de felul lui din Piatra Neamţ, regizorul Gheorghe Naghi, sufletul acestui festival.

A fost un maraton, această a II-a ediţie. Încercaţi, măcar o dată, să alergaţi alături de un copil, chiar dacă n-are viteză mai mare, e epuizant. Aici, în cadrul numeroaselor întîlniri, dezbateri, chiar discuţii spontane în faţa cinematografelor unde copiii opreau eroii îndrăgiţi, încercam sentimente noi: „Care serial vă place mai mult?", adică întrebări de genul „pe cine iubeşti mai mult, pe tata sau pe mama" puse de diferiţi producători, evident întrebînd de filme, au primit răspunsuri categorice. În astfel de situaţii copiii nu sînt nici politicoşi, nici condescendenţi. Răspunsurile lor ar fi trebuit să-i pună pe mulţi pe gînduri. La fel ca şi palmaresul juriului lor, pentru că alături de juriul „de oameni mari" a existat şi un juriu al copiilor pionieri din Piatra Neamţ, care şi-a desemnat cu siguranţă preferinţele, în uralele de bucurie ale sălii arhipline.

Ar fi trebuit să se găsească în sală directorii caselor de filme — din numărul cărora, paradoxal, lipseşte tocmai o casă de filme pentru copii — ar fi trebuit să fie şi cei ce acordă „calificative" pentru că, exceptînd vedeta internaţională de mare prestigiu care este regizoarea Elisabeta Bostan şi zelul neobosit cu care a reuşit să se impună Gh. Naghi, toţi ceilalţi regizori care se hazardează în zona filmului pentru copii sînt priviţi cu o condescendenţă foarte apropiată de milă, ca şi cum ai vedea o balerină, fostă solistă a operei, într-un spectacol de bar.

E timpul să se schimbe o mentalitate, e timpul să ne revizuim optica asupra rosturilor şi sensurilor creaţiei cinematografice. Copiii nu au nevoie de filme făcute oricum, de cei ce în lipsă de altceva fac şi film pentru copii. De ce nu s-ar înfiinţa o casă de filme pentru copii aici, la Piatra Neamţ, cu sprijinul organelor locale şi — evident — cu sprijinul forţelor creatoare ale copiilor. Ar fi un laborator de front. O casă de filme în marş. Posibilităţile ei sînt imense ca mijloace şi disponibilităţi, dar şi ca teren de acţiune : educaţia copiilor prin artă, educaţia patriotică, educaţia civică, educaţia morală.

Festivalul filmului de la Piatra Neamţ are şansele de a deveni o manifestare continentală, unul din centrele filmului pentru copii. E nevoie, sub semnul eficienţei, să fie invitaţi directorii altor festivaluri de film din lume, altfel cum orem să le arătăm toată bogăţia noastră de suflet ? Şi tată că m-am întors într-un Bucureşti năpădit de ceţuri şi ploi, cu sufletul încărcat de soarele acestei idei : Piatra Neamţ, o capitală a filmului pentru copii.

NICOLAE CRISTACHE

Cronica şoselei

Şoseaua e a noastră, a tuturor

Înţelepciunea populară o regăsim, printre altele, sintetizată şi în zicătoarea „Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face". Cît de multă aplicare au aceste cuvinte, aparent arhaice, în circulaţia modernă ! Forme concrete pentru a demonstra acest lucru sînt cu sutele. La volanul unei maşini, ultimul strigăt, un tînăr imberb, care se dă mare atît faţă de fetiscana de pe locul din dreapta lui, cît şi faţă de publicul care, cu umbrela în mînă, se fereşte şi de ploaia care nu conteneşte şi de bălţile care au apărut „ca ciupercile după ploaie". Cel de la volan parcă dinadins caută nişte suprafeţe mai mari şi mai adînci de apă, în apropierea rigolei, prin care se avîntă stropind oamenii ce aşteaptă în staţii, cu mai multă sau mai puţină pacienţă, mijloacele de transport în comun. A reuşit să-i facă, cum se spune, ciuciulete, să-i împroaşte cu apa amestecată cu noroi. „În zilele următoare are Nuţărul treabă, nu glumă, îşi face planul", se adresează tînărul rîzînd spre cocheta lui însoţitoare. „Ha, ha, ha, ce nostim", răspunde gîsculiţa sulemenită. Indignare, sudălmi, referiri la primii 7 ani de viaţă ai celui de la volan etc. I-ar fi plăcut tînărului cu mustăcioară să se afle printre cei cu haincle garnisite cu jetul de apă cenuşie ? În afară de lipsa de educaţie şi respect faţă de semenii lui, tînărul a dovedit şi o crasă imprudenţă, deoarece se putea alege cu un derapaj avînd urmări dintre cele mai imprevizibile. Bineînţeles că asemenea atitudine, frizînd cel mai elementar bun-simţ, n-are nimic comun cu conduita preventivă.

Locuieşti pe o stradă intens circulată. După o zi de muncă, te odihneşti lecturînd o carte interesantă ori gîndindu-te la ce vei face mîine la uzină, la facultate, la şcoală ori veghezi la căpătîiul copilului bolnav. Deodată, tresari neliniştit şi tu şi copilul, iar timpanele îţi sînt supuse asaltului decibelilor provenind de la claxonul unei maşini, al cărei pilot a ţinut să-şi monteze o asemenea instalaţie diabolică, de natură a scula şi morţii. Şoferul cu mustăţă stufoasă, amuzat de saltul pietonului aflat pe zebră, care a sărit ca ars, s-ar simţi el, oare, tot atît de satisfăcut, aflîndu-se în postura trecătorului speriat ori a părintelui de la etajul trei, îngrijorat de boala copilului ?

La orice oră din zi, jetul de fum înecăcios, emanat de eşapamentele unor maşini, care reduce citeodată vizibilitatea la zero, şi-l face pe trecători să-şi ducă batista la ochi, la nas şi la gură, e tot o formă de bădărănie, de primitivism, de lipsă de educaţie. Te-ai gîndit, tu, şoferule, care ai o maşină la fel de neîngrijită, de sleampătă ca tine, la cei bolnavi de bronşită, de astm, la bătrîni, la copii, a căror paloare arată suferinţe de pe urma poluării chimice în exces ? Ţi-ar face plăcere ca mergînd, indiferent unde, la serviciu, la plimbare, să receptionezi în plin obraz un jet de fum, la fel de înecăcios şi neplăcut, asemănător celui pe care l-ai expediat cu nonsalanţă semenilor tăi ? De bună seamă că nu !

Într-o duminică dimineaţă, un şofer amator, foarte grijuliu, îşi făcea toaleta maşinii, proaspăt ieşită de pe porţile uzinei. „Azi îi fac primul schimb de ulei. Am adus-o aici, mai departe de blocul meu, să nu-şi ducă vecinii mei uleiul pe covoarele din apartamentele lor. Ştiţi, noi toţi din bloc avem casă proprietate personală". „Cu alte cuvinte, noi cei care stăm ceva mai departe putem derapa pe uleiul deversat de maşina dv., putem călca în ei, că nu-i bai ? !"

Vai, ce mutră ar face proprietarul cochetei Dacii, dacă ar „călca" cu pneurile într-o asemenea baltă de ulei şi de acolo, derapînd, ar ajunge în vreun pom !

S-a ajuns la concluzia că agresivitate în circulaţie o dovedesc nu numai cei care apasă irresponsabil pe accelerator ori se angajează în depăşiri riscante, ci şi acei care seamănă pe drum fel de fel de obiecte : pietroaie care le-au suplinit lipsa de cunoştinţe la pornirea de pe loc, lăzi, cutii devenite netrebuincioase şi aruncate din maşini pe asfaltul drumului, precum şi cei care abandonează în cele mai periculoase locuri : virfuri de pantă, curbe, cei 80 000 de lei sau, mai mult, sub forma maşinilor care, după ce le curăţă şi le lustruiesc de nu ştiu cîte ori pe zi, paradoxal, le părăsesc cu neglijenţă, ca pe niste zdrenţe oarecare. Toate acestea se transformă, mai cu seamă noaptea, pe ceaţă, în cele mai perfide obstacole ce pot cu uşurinţă semăna moarte, suferinţă. Cel puţin pe cel ce depăşeşte agresiv îl vezi, te poţi feri de el, dar de limuzina lăsată în curba ac de păr, cum să te mai fereşti ?

VICTOR BEDA

Dincolo de aparenţe

...după inventar

Întîlnim cu privirea cel puţin o dată pe an, o anume inscripţie agăţată, prin interior, de uşa „închisă" a oricărui magazin. Fie că ne stîrneşte, instantaneu, un reproş intim — „Tocmai acum s-au găsit !", fie că nu-i acordăm atenţie... Rar, foarte rar chiar, noi, cei care n-avem tangenţă cu noţiunile de „gestiune" şi „inventar" ne dăm seama de semnificaţia acestora, de implicaţiile lor socio-moral-economice...

Se întîmplă, uneori, din păcate, ca un inventar periodic (obişnuit) şi mai ales unul anticipat să provoace stupoare : „Cum ? ! La o unitate atît de modestă, într-un interval aşa de scurt, o pagubă atît de mare ? !"

Da, atunci se comentează în fel şi chip, se fac supoziţii, se dau verdicte...

Dar despre inventarele „fără surprize" merită, oare, să discutăm ?

Desigur, părerile ar putea fi împărţite : „Ce rost are să comentăm situaţii normale ?" „Este însă chiar aşa de simplu să gospodăreşti o gestiune de milioane ?..."

„O afirmaţie elogioasă din partea unui ofiţer de miliţie economică la adresa unui gestionar sau a altui lucrător din comerţ, ar putea să pară cuiva riscantă, subiectivă — îmi spunea recent maiorul **Florian Roşu**, din Miliţia municipiului Oradea, ale cărui preocupări profesionale vizează prevenirea şi combaterea faptelor infracţionale din unităţile industriei uşoare şi comerciale din localitate. Eu însă pot să spun cu toată încrederea şi satisfacţia că există gestionari şi vînzători din comerţ care îşi îndeplinesc atribuţiile cu o conştiinciozitate demnă de admiraţie... Aş argumenta această apreciere în primul rînd cu rezultatul inventarelor periodice din ultimul an, ca şi din anii anteriori. Cînd inventarierea unei gestiuni se face corect şi cu competenţa necesară, rezultatul va reflecta întotdeauna realitatea..."

Aveam să aflu, apoi, că, spre pildă, Magazinul de prezentare şi desfacere al Întreprinderii „Miorita" din Oradea, magazin cu un fond anual de marfă de circa **10 milioane lei**, cu regim de „autoservire", gestionat de mai mulţi ani de către **Magda Buhaszi**, a înregistrat la ultimul inventar un... **minus de cîteva sute de lei**, oricum, **mult sub limita riscului comercial prevăzut** pentru o unitate cu un asemenea specific. De asemenea, Magazinul de prezentare şi desfacere al Întreprinderii „Crişul", cu un fond anual de marfă de circa **4 milioane lei**, gestionat de **Maria Chirvasi**, ajutată de **Elisabeta Chiş**, a înregistrat la ultimul inventar un... **plus de 128 lei**, iar Magazinul „Ovex" al Întreprinderii de blănuri „1 Mai", cu un fond anual de marfă de zeci de milioane lei, gestionat încă din 1972 de **Simion Pugna**, a înregistrat la ultimul inventar un... **plus de 112 lei**.

Pentru corectitudinea şi dăruirea cu care îşi face datoria de peste 25 de ani în aprovizionarea locuitorilor din cartierul „Nufărul", gestionăra unităţii I.L.F. nr. 47, comunista **Maria Popa** a fost distinsă anul acesta cu medalia jubiliară „Cea de-a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă" — mi-a relatat, la rîndul său, ofiţerul de miliţie **Petre Secară**.

Să adăugăm că asemenea rezultate remarcabile în buna gospodărire a avutului obştesc, bazate pe corectitudinea, hărnicia, priceperea şi răspunderea celor care îndeplinesc astfel de atribuţii, reflectă pregnant şi preocuparea celor care ştiu să selecţioneze şi să numească în asemenea funcţii oameni cu o conduită ireproşabilă, îi controlează şi îndrumă cu grijă, îi educă permanent în spiritul cinstei, vigilenţei şi demnităţii — cum o fac, cu prisosinţă, după cum avem să constatăm şi o demonstrează şi cele afirmate în aceste rînduri — cadrele din conducerea întreprinderilor tutelare, ca de pildă directorul **Dumitru Stoian** de la „Crişul" sau directorul **Adalbert Cotuna** de la „1 Mai", ca să ne oprim doar la aceste exemple de atitudine responsabilă pentru apărarea fermă a avutului obştesc, pentru prevenirea unor consecinţe nedorite, atît în întreprinderile pe care le conduc, cît şi în viaţa celor care alcătuiesc colectivele respective.

MIHAI GROZAVU

Două echipe românești continuă lupta în cupele europene

SPORT

● BRAVO DINAMO! BRAVO UNIVERSITATEA! ●

De la trimisul nostru special la Nicosia

Totul așa cum era de așteptat

Nicosia, prin telefon de la trimisul special : Cam 25 de minute s-au scurs de la golul lui Mavris care înseamnă 3—0 pentru Omonia pînă la golul lui Movilă, gol care a confirmat calificarea echipei Dinamo și ne-a făcut să respirăm ușurați.

Meciul a avut de toate. Cu două zile înainte nu se mai găsea nici un bilet, iar gazdele afișau un optimism care te punea pe gînduri. Meciul a început într-un vacarm de nedescris, la o temperatură de 22 de grade, după ce în timpul zilei, la prînz, fuseseră 34 de grade. Prima repriză a fost lipsită de istoric, Dinamo reușind să-și impună jocul după cîteva faze mai fierbinți ale gazdelor. Cursele lui Orac și Tălnar precum și jocul bun al lui Suciu îi fac pe cei de la Omonia să fie mai prudenți și să nu se hazardeze în atacuri în trombă. Dar a venit repriza a doua, cînd la zece minute de la reluare fotbaliștii ciprioți deschid scorul printr-o minge lucrată de Kandilor și finalizată de Jevizov. Imediat după aceasta, Augustin ratează egalarea pentru ca Mavris, cel mai bun jucător al Omoniei, să ridice scorul la 2—0. Din acest moment nimeni nu mai leagă mare lucru și al treilea gol, care le putea fura o calificare, le-a turnat parcă plumb în picioare. Mai sînt 25 de minute și tot mai sperăm într-un gol care nu era imposibil de realizat și care nu era nici măcar împotriva cursului jocului, un gol care să ne readucă încrederea. Urmează acel minut 86 cînd Movilă, care nu s-a văzut tot meciul, își răscumpără toate păcatele și înscrie după ce aleargă jumătate de teren cu mingea la picior și cu un adversar în spate. A fost cea mai grea jumătate de oră a returului, o jumătate de oră care ne-a creat destule emoții, în ciuda acelui 4—1 de la București care, iată, a dovedit că nu era suficient. Felicitînd echipa Dinamo și pe antrenorul ei, Cornel Dinu, care a ghicit s-o aducă în acest tur II la numai cîteva luni de cînd a preluat-o ne exprimăm bucuria de a fi fost martorii unui prim pas din repetarea performanței de anul trecut. La ora cînd începuse meciul, aflasem că Steaua fusese eliminată, iar Craiova se afla în turul II. Dinamoviștii s-au străduit și au reușit să ridice procentul echipelor românești calificate în cupele europene. La Nicosia fotbalul nostru a avut un ambasador pe măsură.

RĂZVAN BARBULESCU ■

La peluză

Dureros, dar drept

Steliștii s-au autoeliminat la București în fața unei echipe care a dominat psihologic disputa sportivă. Dar și cu sprijinul unui arbitru care, dacă n-a fost în cea mai nefastă zi a carierei sale, are desigur geniu. El a făcut mai mult decît stă în puterea unui om mediu, a făcut, ca să zic așa, totul, pentru ca meciul să se termine la egalitate. A favorizat la început echipa din Ghencea în faxele ei de apărare nesancționînd unele faulturi evidente ale lui Bumbescu și fluierînd la semnalizările colegilor săi ofsaidurile imaginare ale oaspeților, a împărțit apoi cartonașe galbene gazdelor și pe drept și pe nedrept, nefăcînd același lucru în cazul italienilor, a fragmentat jocul cînd nu era cazul și l-a lăsat liber, prea liber chiar, cînd era cazul să nu-l lase, a judecat lucrurile în compensație, n-a acordat cartonaș galben italianului care a trimis mingea în tribună fiindcă ar fi fost al doilea, ceea ce atrăgea eliminarea jucătorului și, firește, schimbarea cursului jocului, n-a acordat în compensație penalti pentru A.S. la un henț clar la careu al lui Pițurcă lăsînd impresia astfel că simpatia lui înclină spre Steaua și bătîndu-și pur și simplu joc la urmă cînd a făcut imposibilul pentru ca să nu se mai joace fotbal, prefăcîndu-se cînd drastic, cînd omenos.

Steaua a jucat slab meciul calificării fiindcă n-a mai avut răbdarea să construiască, și mai tîrziu i-a lipsit maturitatea ca să renască în condițiile antijocului subtil pînă la rafinament, un rafinament cam șmecherese uneori, al vicleniilor ei adversari. Eriksson obține astfel a treia calificare în România (după Dinamo și U Craiova).

E trist să observi că un act de devoțiune, curaj și iubire pentru fotbal precum cel al lui Bölöni, aclamat îndelung de populația Ghencei, se poate întoarce împotriva intenției care l-a generat, și ca la fel de nobilă, aceea de a-l introduce la cererea lui în echipă cînd abia la dimineața meciului făcuse primele mișcări după o îndelungată inactivitate, dar trebuie să spunem și că începutul dezorganizării echipei coincide cu căderea fizică a acestui brav și frumos jucător. Echipa n-a mai funcționat în conformitate cu programul riguros care l-a asigurat strălucirea de la Roma și lipsa de experiență în meciurile internaționale a tinerilor ei jucători a împiedicat-o să se mai redreseze. Balint a fost introdus tîrziu, fără ca să preia și sarcinile lui Bölöni, apoi a fost înlocuit și Petcu și de-aici înainte, în lipsa unui coordonator, fiecare a jucat pe cont propriu. Nu este adevărat că a lipsit dăruirea în joc, toți au luptat haotic pînă la epuizare, mai puțin Eduard, singurul care a fost el însuși, adică inteligent, sobru și vivace de la început pînă la sfîrșit. Lăcătuș și-a demonstrat superclasa în prima repriză, ca și Majaru, acest fabulos talent care strică singur ce mănîncă. Sigur, nu ne putem declara mulțumiți de jocul de la București, dar nici nu putem reproșa tinerei echipe (obscurei echipe cum o numea un ziar italian) că a suferit ceea ce o Europă întreagă bănuia că se va întîmpla : eliminarea ei de către finalista Cupei campionilor. E neplăcut că speranțele noastre, nebunești noastre speranțe, ne-au fost spulberate, dar după jocul practicat la București, A.S. Roma s-a calificat în etapa următoare a Cupei pe merit. Echipa lui Conti nu este o echipă de eliminat ușor cînd conduce cu 1-0. Poate dacă la Roma am fi avut mai multă încredere în forțele noastre și mai puțină neșansă, dar de-acum așa este o altă poveste. Așa a fost, și cum a fost e dureros, dar drept.

NICOLAE CRISTACHE ■

La închiderea ediției

La închiderea ediției : După un spectaculos 1—0 la București, Sportul studențesc a rezistat cu brio o mare parte a meciului de la Milano, dar finalul a însemnat totuși 2—0 pentru Internazionale, echipa bucureșteană pierzînd calificarea pentru turul al doilea al Cupei U.E.F.A. Amănunte de la trimisul nostru Adrian Dohotaru în numărul viitor.

Loviturile de la 11 metri au făcut dreptate

CRAIOVA, 2 OCTOMBRIE (prin telefon de la trimisul nostru). Stau și mă gîndesc, stimați cititori, dacă mi-a fost dat să asist pînă acum la o partidă atît de dramatică cum a fost cea care s-a încheiat în urmă cu jumătate de oră și care a consfințit meritata calificare a Universității Craiova în turul II al Cupei U.E.F.A. ! S-au jucat aici, fără a pune la socoteală și „episodul" departajării prin lovituri de la 11 metri, 120 de minute de fotbal cu o încordare halucinantă. În rarele momente cînd superba galerie oltean㠠se oprea din îndemnul „Știința, Știința !", trăgîndu-și sufletul pentru o nouă opintealã, părea că un singur băț de chibrit ar putea să aprindă în aer un stadion racordat pînă la ultima fibră la tulburătorul demers al jucătorilor craioveni. Pînă la urmă, după cum știți, Universitatea s-a calificat după penaltiuri la scorul general de 6—4, dar loviturile de la 11 metri n-au făcut altceva decît să stabilească dreptatea, căci Craiova a jucat mult mai bine decît adversara ei și ar fi meritat să se desprindă în cîștigătoare detașată încă de la încheierea celor 90 de minute regulamentare. Dacă n-a reușit, asta trebuie explicat prin forma excelentă a portarului Esnaola (care a scos goluri ca și făcute în minutele 22, 29, 50 etc.), ca și șansei care l-a ajutat în mai multe rînduri în mod providențial, el fiind salvat de barele porții în minutele 44 (Negrilă), 56 și 104 (Cîrțu). Oaspeții au venit la Craiova cu intenția de a apăra cu dinții avantajul minim dobîndit în urmă cu două săptămîni la Sevilla. Drept urmare au așezat mai multe „tranșee" succesive în fața propriei porți și, arătînd că sînt uniți cu toate alifiile fotbalului profesionist, au apelat la întreg arsenalul posibil de trucuri, simulînd, trăgînd de timp la nesfîrșit și mergînd pînă acolo încît, la accidentarea lui Suarez (luxație la mînă), au făcut un întreg circ, obligînd mașina salvării să se învîrtă pe pista stadionului pentru a ple-

că pînă la urmă goală, mijlocașul lui Betis reluîndu-și locul în teren ! Dar nu fotbaliștii spanioli au pierdut calificarea, ci băieții noștri au cîștigat-o printr-un efort colectiv și individual demn de cele mai alese elogii. Ca întotdeauna la greu craiovenii și-au strîns rîndurile, demonstrînd o voință și o putere de sacrificiu exemplare. Lipsiți de Balaci și Țiliboi, ei au rămas pe parcursul partidei și fără Țicleanu și Ungureanu, introduși în disperare de cauză mai degrabă nerefăcuți, iar Adrian Popescu a fost silit să rămînă în teren, deși contuzionat, pentru a permite înlocuirea lui Ungureanu, al cărui accident era, se vede, mai grav. Rar am văzut la Craiova, chiar și în sezoanele ei de vîrf, o atît de mare dorință de a învinge, o atît de solidă temeinicie de a răsplăti un public generos printr-un travaliu fără sfîrșit. Prin această calificare, repet întru totul meritată, chiar dacă obținută în prelungirea prelungirilor, „campioana unei mari iubiri" a făcut încă o dată dovada clasei sale internaționale, producînd multă satisfacție înflăcăraților ei suporteri, ca și tuturor oamenilor de bine din fotbalul românesc.

Partida a avut, cum ziceam, de toate. N-au lipsit nici momentele de încleștare fizică depășind rigorile regulamentului, ceea ce l-a determinat pe arbitrul Fahnler (care a condus foarte bine) să arate două cartonașe roșii, lui Diego și Cămătaru, precum și o puzderie de cartonașe galbene. Prin eliminarea lui Cămătaru, ca și prin noua avertizare a lui Irimescu (sancționat și la Sevilla), Craiova se găsește în dificila situație de a aborda turul II al Cupei U.E.F.A. cu un efectiv și mai redus. Este deci cu atît mai necesară intervenția Federației de a ajuta inimosul club craiovean în intenția sa de a realiza transferurile celor cîțiva jucători în litigiu. Nu mă mai lungesc, voi reveni săptămîna viitoare. La ora la care transmit aceste rînduri, un întreg oraș, care speră să devină din nou o capitală europeană a fotbalului, își sărbătorește cu fervoare și decență favoriții. Nu-mi rămîne decît să adaug, alinîndu-mă corului ce înconjoară hotelul Jiul, bravo, Craiova, îți mulțumim Craiova !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FAIR PLAY

Vae victis?

Meciurile de fotbal din ultimele săptămîni au readus în actualitate și întrebarea : **terenul propriu este un avantaj ?** Mentalitatea potrivit căreia „a juca acasă" e una și „a juca în deplasare" e alta a devenit atît de răspîndită încît a ajuns să ni se pară firească.

Terenul propriu înseamnă un spațiu cunoscut și atît. Pentru că teren tare, teren moale, teren uscat sau umed sînt factori care se întîlnesc pretutindeni. Nici un teren de pe planetă (unul regulamentar) nu poate pune unor jucători experimentați probleme privind jucarea propriu-zisă a mingii. E adevărat, teren străin poate însemna o diferență de fus orar sau o diferență de altitudine importantă. Acestia, da, sînt niște factori care pot produce unele perturbări metabolice cu repercusiuni asupra stării fiziologice generale și ca atare asupra randamentului în condițiile efortului limită. Dar, în general, cînd o deplasare se face sore astfel de terenuri, toate marile echipe sosesc cu suficient timp înainte pentru a se putea acomoda.

Un alt fetiș este „publicul propriu". Se spune că încurajările lui sînt în stare să te poarte spre victorie. Dar publicul nu poate înlocui valoarea echipei locale. Și pentru ca tablou sustinerilor imaginare, fictive, nefondate să fie și mai sugestiv, se mai spune și că este mai greu să joci acasă decît în deplasare ! Ce să mai creadă jucătorii în fața unor asemenea contrazicerj ?

Avem acum un nucleu de jucători călîiți în confruntări importante care au ajuns să nu mai aibă teamă de adversari, oricare ar fi ei. De ce să le grevăm randamentul de-acasă sau din deplasare vehiculînd de multe ori o teamă nefundamentată? O echipă bună trebuie să se exprime la aceeași valoare pe orice teren !

Cît priveste publicul care te susține, un mare fotbalist nu va uita nici o clipă, acasă si mai ales în deplasare, legăturile sale cu acești oameni și responsabilitatea față de ei. În schimb, unii spectatori îngreuiază misiunea favoriților lor fiindcă simțindu-se implicați încearcă să-i ajute, încurcîndu-i, chipurile, pe adversari. De aici, manifestări care ies din perimetrul fair play-ului cum ar fi huiduielile cînd adversarul trimite mingea la portar și aplauzele cînd o face unul de-ai nostri. De la asemenea „mărunțisuri" pornesc toate relele din comportamentul unor jucători sau al unor spectatori. De la asemenea „fleacuri" s-a ajuns, undeva, cîndva, chiar la un război al fotbalului.

Spectatorul trebuie să fie chemat nu să „ajute" ci să asiste ! Să se bucure de spectacol, indiferent care dintre actori joacă mai bine. Numai așa poate fi înțeles spectacolul sportiv ca act de cultură. Cînd vom ajunge să ne bucurăm de succesul sportivilor nostri fără să ne întristăm pentru înfrîngerile lor, vom fi parcurs un drum esențial către actul de cultură care trebuie să fie spectacolul sportiv. Cît despre fotbal, să ne amintim din cînd în cînd că nu este decît un joc. „Vae victis" este o expresie valabilă numai după războaie în care se pierd vieți. Să rămînă acolo !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Lumea ca lume

Renaşte Universitatea Craiova — campioana unei mari iubiri

Craiova şi-a învins din nou adversarii din Europa. Şi poate că bucuria aceasta nu e depăşită în intensitate decît de cea prilejuită de victoria asupra situaţiei în care se afla. Dacă Universitatea Craiova a reuşit să învingă o remarcabilă echipă profesionistă de fotbal — Real Betis Sevilla — jucînd fără fundaş central de mesene, cu fundaşul stînga într-un picior, cu Beldeanu reamenajat, recondiţionat, remaiat şi reşapot, cu Bafaci pe banca de rezerve, rezemîndu-şi ochii lui albaştri de coloane de lacrimi neputincioase : dacă Universitatea Craiova, pe care nimeni nu vrea s-o ajute, dacă această echipă s-a calificat în turul următor, spre bucuria generală a oamenilor simpli şi buni — înseamnă că se confirmă încă odată că mai puternică decît orice armă e coeziunea sufletească, e unitatea de acţiune, e voinţa cinstită de-a te dărui cauzei pentru care ieşi în arenă, în faţa alor tăi. De multă vreme n-am văzut o atît de sărmană echipă depăşindu-se şi ajungînd măreaţă prin înfăptuirile sale. Cea mai frumoasă fază individuală de fotbal pe care am întîlnit-o în ultimii ani este şi cea care avea să se încheie cu dramatica eliminare a lui Cămătaru din teren : Sorin Cârţu, talent de tipul şi de înălţimea lui Dobrin, şi-a deviat o minge peste adversar cu călcîiul şi a şutat din vole cu stîngul din unghi mort în colţul lung lovind bara laterală. Dacă acest şut devenea gol, Sorin Cârţu putea să-i dea în timpul liber autografe lui Rummenigge. Şi aşa dacă Sorin Cârţu s-ar ţine de treabă şi s-ar angaja cum a făcut-o în meciul din 3 octombrie 1984 de la Craiova, agenţiile de presă ar trebui să înveţe cum se pronunţă numele său atît de autohton — Cârţu.

Dar bucuria, repet, este mai ales a neajutaţilor care s-au ajutat singuri, a celor de la şaibă care au pus osul, şi uite ce a ieşit ! La ora începerii partidei, situaţia obiectivă a lotului craiovean era deplorabilă : aproape nici un jucător nu era valid pe de-a-ntregul, în vreme ce jucători care au dreptul să joace la Craiova şi sînt studenţi la Craiova, jucători transferaţi dar fără a avea încă drept de joc, nu-i sînt daţi Craiovei. Bucuria, o mai spun o dată, este distanţa dintre posibilitatea aproape imposibilă şi realitatea fantastică. Universitatea Craiova şi-a depăşit condiţia învingînd cu o echipă de ologi, decepţionaţi şi debutanţi, redutabila echipă profesionistă pe care o avea în faţă. Vibrantul entuziasm popular de la Craiova, la care n-am putut participa a fost un tun cu zeci de mii de semne de exclamare şi de emoţie.

Nu există echipă bună făcută în seră. Poţi să pui în poartă o piesă de Rolls Royce, pe linia de fund o piesă de Peugeot, una de Mercedes, una de Toyota, una de ARO, la mijloc o piesă de Volkswagen, alta de Volgă şi alta de Fiat, iar înainte să joci cu o piesă de Cadillac, o piesă de Porsche şi o piesă de Volvo, — nu se cheamă că ai o maşină. S-ar putea ca, vreodată, să se nimerească să meargă această adunătură şi să obţii chiar un record cu ea. Dar fiecare piesă va continua să miroasă a maşina din care a fost luată. Nefericită va rămîne şi maşina din care ai luat, nefericită va fi şi maşina nou construită. Secretul Universităţii Craiova este organicitatea altoită pe o mare simpatie populară. Sînt, la această oră, probabil, jucători ai Craiovei care, individual, n-ar putea face faţă nici la o echipă de B. Şi situaţia aceasta o are acum şi Rapid Bucureşti — jucători modeşti, dar echipă de înalt angajament. Forţa Craiovei a fost, în meciul cu Betis Sevilla, ca şi în atîtea ocazii, răzbunarea ei contra situaţiei rele în care se afla.

Ce deosebire între Craiova şi Steaua al cărei joc l-am urmărit la televizor în paralel ! Voi spune că nutresc o profundă simpatie faţă de clubul militar, clubul armatei române, şi că nici măcar ne-ar displace cum joacă uneori Steaua, dimpotrivă. Anul trecut Steaua a jucat mai bine la Craiova decît Universitatea, sau acum la Iaşi ceea ce am văzut mi s-a părut un superb dans modern al echipei militare. Şi, ca să merg pînă la capăt cu destăinuirile, prima mea echipă preferată a fost Steaua. Pe Steaua am iubit-o cînd eram foarte tînăr. Dar era echipa mea preferată tocmai pentru motive pentru care azi nu pot să fiu un partizan al Stelei. Steaua lui Voinescu, Zavoda II, Apolzan, Victor Dumitrescu, Onisie, Bone, Cacoveanu, Constantin, Alexandrescu, Zavoda I, Tătaru — echipă pe care o ştiu şi acum pe dinafară pentru că era o echipă unită, sobră, îndrăzneaţă şi modernă — reprezenta un ideal de coeziune, un ideal de unire a forţelor din teren şi chiar un ideal moral.

Am fost decepţionat de jocul echipei Steaua Bucureşti, joc în fond contrar chiar aptitudinilor jucătorilor din teren, contrariaţi şi ei de zăpăceala pe care o introdus-o într-o echipă ce începuse să arate anul trecut foarte bine, antrenorul Florin Halagian înovind aiurea. Începînd jocul cu Piţurcă şi lăsîndu-l pe Radu II afară din teren, renunţînd la marele talent al lui Balint pentru a miza pe şuturile în tabela de marcaj ale lui Puşcaş, dereglînd complet talentul extraordinar al lui Lăcătuş şi, la urma urmei, desfiinţînd o aripă care tocmai asta începuse — să aibă coeziune — Lăcătuş, Balint, o aripă pe care eu aş vedea-o curînd într-un loc în naţională. Scriu aceste cuvinte încărcate de tristeţe că, iată, cel mai puternic club al nostru, pe la care au trecut atîţia jucători în ultimii ani, nu a putut realiza încă echipa dorită de toată lumea, o echipă unită şi într-adevăr competitivă.

La ordinea zilei este — prin munca ei, prin eroismul ei sportiv şi prin realul patriotism al jucătorilor ei, Universitatea Craiova. Ei trebuie să i se acorde atenţia cuvenită pentru a reface potenţialul jucătorilor accidentaţi, pentru a întregi lotul cu jucătorii necesari.

La ora cînd scriu aceste rînduri, prieteni de la Craiova mă sună la telefon şi mă întreabă de ce nu m-am dus la meci. Am fost bolnav. Frumos era, cum zice unul dintre ei la telefon, să fi cîntat în seara aceasta cu Cenaclul Flacăra bucuria craiovenilor. „Ţii minte ce frumos a fost atunci, după meciul cu Kaiserslautern ?" Ţin minte, cum să nu ţin minte. Şi am ochii plini de lacrimi. Fericit sînt de victoria voastră, dragi mei, şi îngrijorat că nu ştiu cum veţi face să scoateţi pe mai departe rezultate deosebite. Şi nu ştiu cum veţi face, că nici pe Cămătaru n-o să-l aveţi, şi nici pe Irimescu, care a jucat extraordinar. Nu ştiu cum veţi face... Şi dumneata, băiatule deşirat din poartă, Silviu Lung, cum ai apărat dumneata un penalty, exact cît trebuia ca să sară echipa noastră, a tuturor, de pe orbita disperării pe orbita speranţei ! Bravo dumitale, lungane sentimental ! Şi dumneata, Costică Ştefănescu, cea mai mare idee fotbalistică a mea. Ţii dumneata minte Făgăraşul în care mi-a trecut prin cap ideea de a-i propune lui Titi Teaşcă să te facă libero ? Şi libero continental ai rămas ! Ce frumos ai jucat, ce alură ai în teren, ce bine te-ai dus în faţă, ce frumos ai dirijat totul ! Dar nu mi-a plăcut că erai supărat tare, cînd vă odihneaţi. Nu, nu fi nervos, că nu-ţi stă bine. Şi, dacă eşti dumneata nervos, e nervoasă toată echipa. Şi dumneată, Ungureanu, jucînd într-un picior, ai arătat că nici nu sînt necesare mai multe dacă ai o inimă în piept ; şi dumneata, Negrilă, şi dumneata, Aurică Beldeanu, un mort frumos cu ochi vii, ai arătat ce tinereţe poartă în ei talentul înnăscut ; şi dumneata, Adrian Popescu, şi dumneata, Bicu, şi dumneata, Geolgău, extraordinarule Geolgău, neamţule ce eşti ! Şi, dumneata, Cămătaru, şi dumneata, Octavian Popescu, talent fantastic din generaţia nouă, venit de la Tîrgovişte. Şi, în fine, Cârţu, o figură stranie, între apatie şi geniu, între mingicarii de mina a şaişpea şi echipa Braziliei în care cred că ar avea loc dacă ar prinde o zi bună. Şi dumneavoastră, antrenorii Mircea Rădulescu şi Silviu Stănescu. Şi ritmul înnoitor, care este de fapt esenţialul, în orice activitate umană. Şi publicul olteon, labil, cum îl ştiu, şi minunat cum îl ştiu, făcînd o senzaţională probă europeană de civilitate, şi comentatorul Sebastian Domozină, marcînd ca întotdeauna de mai multe ori decît au marcat cei din echipă lui preferată; şi fostul nostru coleg de la Flacăra, comentator de televiziune acum, Dumitru Graur, transmiţînd mai bine ca niciodată acest meci care s-a încheiat cu senzaţionalul vinclu al jucătorului care vine, Octavian Popescu, jucător dintr-o generaţie extraordinar de talentată, din care mai semnalez pe Muzsnai — de la Cluj — un talent extraordinar, o figură ce se situează între Rummenigge şi Strâmberg, un sportiv care luminează sufletele iubitorilor vechii echipe fanion a Ardealului — Universitatea Cluj.

Şi acum, ce facem ? Bucuria acestor calificări la care se adaugă satisfacţia intrării în faza următoare a competiţiei europene şi a echipei Dinamo, va dura cît va dura şi va veni grija plină de responsabilităţi a pregătirii turului următor. Pentru aceasta se impune ca, pe plan local, să se facă totul pentru recuperarea şi aducerea la forma maximă a componenţilor echipei, iar în planul, superior, al deciziilor sportului şi fotbalului nostru în genere se impune, în fine, o deschidere onestă, principială către problemele reale ale acestui atît de iubit şi de merituos club de fotbal — Universitatea Craiova.

Pentru Dinamo şi pentru Universitatea Craiova, echipele care ne vor reprezenta în fazele următoare ale cupelor europene, se impune o preocupare specială, ajutorul de care au nevoie şi grija din partea celorlalte competitoare din campionatul nostru pentru a se putea prezenta în meciurile ce urmează la nivelul maxim al posibilităţilor.

Observaţii de viaţă

167 Iarba va fi cea mai populară ediţie a mormîntului meu.

168 În nopţile prea întunecoase, orice luminare pare un proiector antiaerian.

169 Dragostea aricilor se numeşte acupunctură.

170 Toţi şefii care vor să pară simpatici îşi obligă secretarele să pară odioase.

171 Din lupta pentru pace nu se poate ieşi la pensie.

172 Atît de puternic e Socrate în dialogul său cu atenienii, încît mulţi dintre noi uită că autorul cărţii se numeşte Platon.

173 Nici o mamă nu e fericită dacă are 7 copii fericiţi şi unul singur nefericit.

174 Am impresia că întotdeauna are dreptate cel care scrie primul procesul verbal.

175 A le reproşa ţăranilor că nu mai au cai, cum a făcut de curînd un primar, după ce în urmă cu 25 de ani îi se reproşa că au cai, e totuşi nitel cam mult.

176 Nu se ştie unde e disperarea contra căreia protestează balenele care se sinucid : în apă sau pe uscat ?

177 Articole de pielărie făcute de întreprinderile Centralei de pielărie şi încălţăminte din România sînt printre cele mai frumoase din lume. Cred că un mai mare curaj coloristic le-ar impune şi mai repede pe toate pieţele.

178 Vor exista sinucigaşi entuziaşti.

179 Nu e scriitor român acela care nu-şi ascute din cînd în cînd creionul cu „Lancea lui Horea".

180 Polivalenţă înseamnă întîi de toate o minimă valenţă, nu înmulţirea lipsei de valenţe.

181 Nu vă faceţi schiuri ; războiul rece nu va mai îngheţa apele pămîntului.

182 La balul temniceriţor clinchetul de pahare e acoperit de zornăitul lanţurilor.

183 Întîneresc leacurile băbeşti.

184 Lacrimă, convalescenţă e cascadei !

185 În fiecare cramă în care mergem, se vorbeşte aspru despre celelalte crame în care se falsifică vinuri. Ar părea că ville falsifică vinul, nu viii.

186 Soba e ruda de la ţară a calorife-rului.

187 Norocul lui Sisif, care tot ducea piatra pe vîrful muntelui şi ea tot cădea înapoi, că nu participa la competiţie şi vreun veleitar.

188 Atunci cînd o strategie se degradează, ea devine tactică. Şi cînd se degradează şi mai mult, ea devine file de memorii.

189 Sapă-ţi tranşeea şi dacă ai timp mai mult adînceşte-o ca să-ţi folosească şi de mormînt.

190 Tot mai mulţi poraşutişti în aer de cînd e criză de combustibil pentru avioanele de război.

191 Dacă sînt buni la muncile agricole şi dacă pot fi oricînd armata de apărare a ţării, tinerii aceştia merită desigur în fiecare clipă respect pentru gustul artistic şi pentru opinia lor culturală.

192 Cine şi-a pus fîntînă la drum a ştiut că va avea apă mereu limpede, căci izvoarele se înnoiesc prin ceea ce dau, nu prin ceea ce iau.

193 Călătorule, nu uita, cînd treci prin Transilvania, că la Ip şi Trăznea două monumente curate şi simple, ca două case de ţărani, găzduiesc sufletele românilor nevinovaţi ucişi în două nopţi bestiale numai pentru că erau români. Din nici o călătorie turistică nu poate lipsi un pelerinaj la Ip şi Trăznea.

194 Cînd văd atîţia care sînt în stare să facă orice numai să trăiască, îmi amintesc de vorbele bunicii mele spuse unchiului meu Ioan, după ce biata bunica scăpase de o încercare a morţii : „Ce să fac, mumă, mă canonii şi eu să mor şi nu putui !"

195 Ne obişnuim prea repede cu marile cuceriri ale epocii şi ni se par firesti şi ni se par de cînd lumea, de parcă ne-am născut cu Transfăgărăşanul făcut şi cu Canalul Dunăre-Marea Neagră săpat şi avem exact atitudinea pe care o au turiştii care, urcînd spre un vîrf înalt şi odihnindu-se din cînd în cînd pe cîte un plai, uită că se află pe plai, nu mai au ameţeala înălţimii şi nu mai văd decît că mai au încă de urcat.

196 Colectivitatea care-şi disprefuieşte artiştii ar fi mai oarbă decît o casă de nevăzători.

197 Desfacerea catîrului în părţile componente, cal şi măgar, n-ar ajuta pe nici una dintre ele.

198 Ultimul greier care se aude în toamna aceasta are sunetul primului dinte al fierăstrăului care va tăia copacii pentru sobele iernii acesteia.

199 Am văzut la Piriul Rece prefigurarea unei staţiuni pentru tineret dintre cele mai frumoase ce mi le puteam imagina. Şi totul era făcut cu modestie şi măreţie.

200 Unii elevi îmi scriu că profesorii lor nu mă suportă. Îmi pare rău, eu îi iubesc pe toţi colegii mei, profesori. Eu cred în misiunea dascălului.

201 Toamna, Bacovia iese din bibliotecă şi citeşte frunzele căzătoare ale copacilor.

202 Nici o revoluţie nu neagă istoria colectivităţii în care apare, ci devierile de la drumul acelei colectivităţi.

203 Prea mulţi incompetenţi aşază eroile lor subiective în dosul neajunsurilor obiective.

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbuş — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — George Arion, Victor Nuţă — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgenţe—sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor şef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O Box 12-201, telex 10376, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII (1530)
41 VINERI
12 OCTOMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A INAUGURAT a X-a ediție a Tîrgului internațional București

PCR XIII

ROMÂNIA — DRUMUL ...

Drumuri către Congres

Drumul meu spiritual către Congres începe din Oradea unde voi participa ca delegat la Conferința județeană. Deci, din cercul de fapte pe care-l cunosc cel mai bine și în centrul căruia m-am vrut necontenit.

În acel cerc sînt fericit să constat că, după patruzeci de ani de revoluție și aproape douăzeci de ani de renaștere, economia Bihorului produce, pe plan județean, aproape întreaga gamă a celor produse pe plan republican: oțelărie, petrol, ciment, chimicale, marmură, alumină, mașini-unelte, industrie ușoară. Și spirit. Dar cînd spun spirit, spun invenții de primă mînă (o bună parte popularizate și în paginile revistei Flacăra), spun literatură, gazetărie, teatru, filarmonică, arte plastice — pe întreg arcul frumosului transfigurat, creat de sufletul și mîna profesionistului sau amatorului.

Iată, un prieten dintr-o țară socialistă mi-a mărturisit că, în drumul spre Marea Neagră, intrînd în Oradea prin punctul de graniță de la Borș, are senzația că intră într-o metropolă. Păstrez cu plăcere numai metafora — amploarea și temelia noilor construcții pot, într-adevăr, înlesni comparația. De altfel, așa e pretutindeni în țară, prin legea democratică și umanitară a dezvoltării armonioase a tuturor zonelor ei. Sînt — după cîte știu — cele mai ieftine apartamente din această parte a continentului. Cu mobila, de asemenea, cam cea mai ieftină. Știu ceea ce spun și am verificat, călătorind, diferențele de preț.

Mă bucur că noilor cartiere li se dă o ambianță plăcută: verdeață, spațialitate, apropiere de Criș, vedere spre liniștea odihnitoare a naturii. Că sînt înstelate cu așezăminte de cultură. Că drumul lor spre centru e scurt și linear. Că au apărut și continuă să apară statui și fresce în contextul social-economic.

Or, din capătul vestic al țării, ca de altfel din toate punctele ei adiacente, vor porni drumuri radiale spre Congres. Pe unul din aceste drumuri vor călători, soli ai zestrei lor socialiste, bihorenii noștri. Este tocmai drumul participării mele practice și ideatice la Congresul în care ne punem nădejdi și fermități.

AL. ANDRIȚOIU

PCR
CONGRESUL XIII

Jurnal de campanie

Semne bune de belşug

● O zi de toamnă într-o comună care-şi numără bobocii ●

Trăim bine şi învăţăm să învăţăm

— ne declară ELENA PANDELE, secretar adjunct cu probleme de propagandă al Comitetului comunal de partid Glodeanu-Siliştea, jud. Buzău

— Trebuie să vă mărturisesc din capul locului că nu aveam de gînd să ajung acum la Glodeanu-Siliştea, dar trecînd spre Bucureşti şi ajungînd în dreptul indicatorului de pe şosea, m-am trezit răsucind volanul maşinii zicîndu-mi că n-ar strica să adaug încă opt km de drum ca să văd ce se întîmplă într-o zi de toamnă în această comună, mai ales cînd nimeni nu se aşteaptă la vizita unui reporter. Aşadar, tovarăşă Elena Pandele, ca secretar adjunct cu probleme de propagandă al comitetului comunal de partid, ce se întîmplă toamna la Glodeanu-Siliştea?

— Să vă răspund că numărăm bobocii ?

— Dacă asta faceţi... ! ? !

— N-am adunat toate gîştele acasă. Adică mai sînt pe cîmp. Trecînd peste glumă, munca în cîmp este în toi, se recoltează, se ară, se seamănă, se lucrează în zootehnie, în comună am avut adunări generale şi Conferinţa comunală de partid, şcolile au început cursurile, unităţile de cultură — căminul cultural, biblioteca, muzeul, sînt pregătite pentru „sezonul rece", cum se spune, unităţile de prestări de servicii încep să facă bilanţuri şi să pregătească activitatea pentru anul care vine, şi aşa mai departe. Asta se face la noi în comună, în această toamnă.

— Ca peste tot în toată ţara. Muncă. Activitate gospodărească continuă. Mi-ar fi plăcut însă ca discuţia noastră să ducă mai la esenţă, mai la concret cum se spune.

— Tot concret v-am spus şi pînă acum. Doar că mi-au lipsit exemplificările. Să încerc altfel...

— Vă rog...

— Comuna noastră, dacă îmi este permis să spun aşa, are o situaţie specială. E oare cuvîntul cel mai potrivit? Nu ştiu. Mă rog, să-i spunem aşa; situaţie specială. Acum cîteva luni aţi scris şi în „Flacăra" că am avut onoarea de a ni se decerna „Ordinul muncii" clasa I pentru ocuparea locului I pe ţară în întrecerea dintre comune. Asta pe anul 1983. Pentru 1984 ne-am propus să nu „coborîm". Am şi analizat recent în comitetul executiv al Consiliului popular comunal situaţia pe primele trei trimestre. Stăm bine. Mai bine ca în perioada corespunzătoare a anului trecut. Asta ne dă speranţe. Asta e situaţia specială de care vă vorbeam. Ei bine, în această situaţie, munca politico-ideologică, munca cultural-educativă nu mai au „parametri" obişnuiţi. Ea trebuie să fie în concordanţă cu realităţile social-economice. Despre aceasta s-a vorbit şi la Conferinţa comunală de partid la adunările în care au fost dezbătute proiectul de Directive al celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Climatul creat de dezbaterea Documentelor de partid ne permite abordarea mai responsabilă a tuturor acţiunilor noastre — de la revitalizarea punctelor de documentare politico-ideologică din cele două C.A.P şi pînă la amenajarea şi aducerea „la zi" a propagandei vizuale care să oglindească sarcinile ce ne revin din Documentele Congresului al XIII-lea, din indicaţiile secretarului general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de la măsurile pe care trebuie să le luăm pentru continuarea studiilor de către locuitorii comunei noastre prin învăţămîntul seral şi fără frecvenţă (în aşa fel încît toată lumea să termine cele zece clase), şi pînă la înscrierea, cu toate formaţiile pe care le avem, în Festivalul naţional „Cîntarea României".

— Este impresionant ce vă propuneţi...

— Comuniştii o cer, au cerut-o în Conferinţa comunală de partid. Satul nostru, satul în general, a ajuns la stadiul în care nu se mai pot admite activităţi „după ureche", trebuie învăţat şi iar învăţat, aşa cum spunea nu de mult secretarul general al partidului în cuvîntarea de la Topolovăţu Mare din judeţul Timiş. Nu trebuie să spunem că ştim să fim revoluţionari, ci trebuie să dovedim acest spirit revoluţionar în recolte mari. Revoluţionarismul satului contemporan nu se măsoară în vorbe frumoase ci în producţii frumoase. Aceasta este şi rămîne obiectivul numărul unu al muncii noastre politico-ideologice, a activităţilor cultural-educative. Aceasta ne propunem să facem începînd din această toamnă. Pornim de la ideea că la căminul cultural activitatea trebuie să justifice firma. Dacă la primărie se armonizează relaţiile dintre oameni într-o comună, la căminul cultural trebuie să se armonizeze relaţiile omului cu el însuşi. Aceasta presupune un complex de măsuri şi acţiuni care să corespundă principiilor pedagogice, ale pedagogiei adultului, să ferim munca culturală de formalism. Şi ca să nu credeţi că enunţ numai principii, vă pot spune şi cum am înţeles noi să procedăm. Bunăoară avem corul. Vrem să „meargă" şi el, dar să alegem din cei 80 de membri pe cei mai buni pentru două grupuri folclorice — unul bărbătesc şi unul feminin. În perioada cît ne ocupăm de cor şi de grupuri, nu ne mai ocupăm şi de alte formaţii. Să nu vă surprindă. Vrem să consolidăm fiecare formaţie, să nu ne „pulverizăm", să începem cu toate şi să nu terminăm nici una. După ce consolidăm „partea muzicală", trecem la dansuri. După ce am terminat şi cu dansurile — pentru că vrem să înfiinţăm un ansamblu folcloric capabil să participe chiar şi la competiţii internaţionale — trecem la brigăzi, apoi la teatru. Pentru această muncă avem sprijinul Comitetului judeţean de cultură şi educaţie socialistă — Buzău, ca şi al Centrului judeţean de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de amatori. Cum în comuna noastră sînt un mare număr de angajaţi — pe care îi dorim în formaţiile noastre artistice — aşteptăm sprijinul şi din partea Consiliului judeţean al sindicatelor. Nu ne-ar strica nici sprijinul comitetului judeţean al U.T.C. Ne ajută şi acum, nu zicem, dar parcă am vrea ca la acţiunea la care pornim să fim sprijiniţi de toate forţele posibile. Satul nostru este un sat contemporan, cu pretenţii contemporane, nu mai poate accepta doar „îndrumarea de principiu" ci a uneia concrete, competente, plină de pasiune şi dăruire.

— Aveţi dreptate.

— Vrem să mai facem ceva. Un muzeu de artă, o colecţie de lucrări de artă — şi parcă ne-am gîndi la lucrările laureaţilor Festivalului naţional „Cîntarea României", ale artiştilor amatori. Clădiri am avea. E drept că unele din ele se pretează dar ar necesita şi ceva reparaţii. Avem muzeu de istorie, putem avea şi o colecţie de artă. Ne mai gîndim — şi aşteptăm şi idei — cum să sărbătorim pe fruntaşii noştri cooperatori, mecanizatori, crescători de animale, pe ceilalţi locuitori, cu diverse prilejuri — zi de naştere, căsătorie — la căminul nostru cultural, ca în felul acesta să îi facem pe oameni părtaşi la bucuriile tuturor. Fiecare să se bucure pentru celălalt.

— Ideea mi se pare interesantă şi cînd ajungeţi la materializarea ei sperăm să ne invitaţi.

MIRCEA LERIAN ■

Cifrele ca un crîmpei de suflet

Era o vreme în care Surducul şi împrejurimile mişunau de cai ; cai costelivi, cai orbi, cai jupuiţi pe crupe, înhămaţi din zori şi pînă-n noapte la vagonetele şi troliile galeriilor. Dacă vedeau o dată-n zi lumina soarelui era bine, dacă nu, noaptea la păscut în herghelii răzleţe îşi adăpau privirile cu razele lunii, mulţi dintre ei apunînd în ripe ori la margini de drum.

Într-adevăr, astăzi nu prea sînt mulţi cai în comună, pentru că — încerca cineva să-mi explice — Sectorul minier din Surduc e mecanizat în întregime. Au dispărut caii, a dispărut mirosul de holt care trona la gurile galeriilor de primăvara pînă toamna tîrziu. Au apărut maşini cu lz de motorină, uriaşe pompe care aici la Surduc scot 40 de tone de apă pentru a putea fi extrasă o tonă de cărbune.

„Ortacilor, îmi spune Teodor Vale, şeful sectorului minier, această situaţie le pare normală şi la locul ei, cu toate că de n-ar fi apa..." Oftează şi într-un tîrziu îmi zice răspicat : „Asta însă nu ne împiedică să realizăm şi să depăşim planul la toate cele 5 abataje. Pînă în ziua de 7 august minerii noştri au extras suplimentar mai bine de 8 800 de tone de cărbune, iar în cinstea Congresului al XIII-lea al partidului — vom da ţării peste plan 11 000 tone de cărbune. Minerii îşi au o lege lăuntrică a lor, nescrisă dar respectată cu sfinţenie de fiecare în parte".

Maistrul principal Ioan Puşcaş III scormoneşte galeriile de 30 de ani şi pretinde că le cunoaşte cum îşi cunoaşte buzunarele. A prins şi vremea cailor dar parcă nu-i face plăcere să-şi amintească de ea. „E o distanţă ca de la cer la pămînt, parcă am şi uitat-o, pentru că în anii glorioşi ai acestei epoci, mina noastră a fost dotată cu cele mai moderne utilaje, iar dacă în 1944 se scoteau 20 000 de tone de cărbune, acum realizăm anual 155 000 de tone". Mă întreabă mai mult parcă pentru a-şi confirma spusele : „E cam mare diferenţă, nu-i aşa ?

Am început aceste însemnări despre comuna Surduc cu oamenii adîncurilor, pentru că aici într-o localitate din nord, ca de altfel în întreaga ţară, munca lor capătă valoare de simbol, chipurile lor ieşite din întunericul galeriei aduc lumină ţării faptele lor de eroi anonimi asigură patriei independenţă energetică şi prin aceasta progres şi bunăstare.

„Era în comuna noastră şi nu numai la noi, îmi povesteşte cu un umor amar Iacob Pop, de 15 ani vicepreşedinte al consiliului popular, prejudecata că nu poţi avea zootehnie în C.A.P. fără „pierderi planificate", că acest sector ar trage în urmă rentabilitatea cooperativei. Ei, bine, m-am gîndit, cine a emis asemenea teorii n-a gîndit decît o singură dată în viaţă şi atuncea prost. Surducul era renumit în creşterea animalelor, nu tot aceiaşi oameni sînt, nu tot patru picioare are şi acum vaca ? Cum îţi poţi planifica să pierzi ?"

E drept că în urmă cu cîţiva ani aveai oroare să intri în ferma zootehnică. Noroaiele îţi treceau peste cizme, în unele grajduri ploua. Apoi a venit vremea socotelilor. S-a tras linie şi ce a fost bun s-a adunat, ce-a fost rău s-a îndepărtat. S-au construit şi renovat leftin şi rapid cîteva grajduri, s-au canalizat şi cimentat, aleile au fost pietruite. Grajdul de la C.A.P. Tihău, construit în anul trecut arată ca o farmacie. Cele 300 de vaci cu lapte şi cei 100 de tăuraşi trăiesc şi se hrănesc după cele mai moderne reguli. Inginera şefă a C.A.P.-ului, Valentiny Ilonka, ajută cu vorba dar şi cu mîna printre şirele de fîn la descărcarea şi depozitarea cît mai rapidă a nutreţurilor. „Totul, sau aproape totul în zootehnie, îmi spune tînăra ingineră, e să ai şi să administrezi cît mai variat şi mai eficient furajele pentru ca iarna să stai liniştit, să nu fii nevoit să apelezi la cumpărături sau să împuţinezi raţia animalelor". O cred, pentru că de 3 ani de cînd a venit la Surduc, de cînd conducerea C.A.P.-ului a luat măsuri de stringere a tuturor furajelor pe care le oferă cîmpul şi depozitarea lor corespunzătoare, producţia de lapte a crescut considerabil, planul fiind depăşit cu 12% la sută.

Vrînd-nevrînd la Surduc cele mai multe probleme cad pe capul primarului, un primar tînăr ales în fruntea obştei doar de 7 ani. De atunci pentru Ieronim Gulea zilele au crescut dilatîndu-se uneori la 18—20 de ore dar în acelaşi timp devenind rodnice şi pline de spor. La Turbuţa, Solonu, Testioara, pămîntul e mai puţin darnic. Oricîtă sudoare s-ar vărsa pe el, porumbul şi grîul şi sfecla nu-i ascultă pe aceşti oameni precum pe cei din mănoasa luncă a Someşului. Şi atunci primarul a stat de vorbă cu ei, cu ţăranii din zonele necooperativizate făcîndu-i să înţeleagă că pentru binele lor şi al comunei e indicat să se pună accentul pe creşterea şi valorificarea animalelor. Rezultatele s-au văzut nu peste mult timp. Teodor Bălănean, Aurel Turc, Ioan Zaharie şi încă mulţi alţii cîştigă în jur de 40 000 de lei anual prin predarea animalelor şi a produselor animaliere la fondul de stat. „Şi cînd te gîndeşti, îmi zice Teodor Bălănean, că cu cîţiva ani în urmă de pe un hectar scoteam 1 000 de kg grîu în valoare de 2 500 de lei, iar acum de pe acelaşi hectar semănat cu furaje creştem doi viţei a 12 000 de lei fiecare...". Se scarpină sub pălărie vrînd a spune cum de-a ştiut primarul, bărbatul acesta tînăr, mai bine decît noi rostul pămîntului nostru. Pe drum, primarul Gulea îmi zice ; Dacă oamenii cred în noi, atît cei din zonele necooperativizate cît şi cooperatorii, faptul se datorează realizărilor.

VIOREL VARGA ■

Două comune — din nordul şi din sudul ţării — şi o singură preocupare: destinul satului românesc, al oamenilor lui

Aceşti copii vor sărbători majoratul în anul 2000

Fotografii de ELENA GHERA ■

„Comerț — cooperare — dezvoltare — pace"

PCR CONGRESUL XIII

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat a X-a ediție a Tîrgului internațional București

Ieri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat cea de-a X-a ediție a Tîrgului internațional București, care se desfășoară, ca și în anii precedenți, sub deviza : „Comerț — cooperare — dezvoltare — pace".

Manifestare de seamă a vieții noastre economice, și, totodată, eveniment de largă rezonanță peste hotare, ediția jubiliară a tîrgului oferă un nou prilej de a ilustra, în anul celei de-a 40-a aniversări a eliberării și al celui de-al XIII-lea Congres al partidului, forța creatoare a oamenilor muncii din toate sectoarele economice, capacitatea industriei românești de a realiza produse de înaltă tehnicitate, competitive pe plan mondial. Ca și recenta expoziție de mare amploare „Dezvoltarea economică și socială a României", ediția jubiliară a Tîrgului internațional București oglindește caracterul larg și de nivel tehnic tot mai ridicat pe care îl are astăzi oferta de export a României socialiste, posibilitățile crescînde de extindere a schimburilor comerciale și a cooperării economice cu toate statele lumii. Produsele românești expuse — rezultat al puternicei dezvoltări a tuturor ramurilor economiei naționale, al intensei activități de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică — sînt, în marea lor majoritate, produse noi și reproiectate, cu un înalt nivel tehnic, de calitate superioară, în măsură să răspundă oricăror exigențe ale partenerilor. Tîrgul marchează, astfel, un pas important făcut pe drumul indicat de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind modernizarea întregii producții naționale prin introducerea perseverentă a progresului tehnic, direcție de acțiune care capătă noi perspective și dimensiuni în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

În mod deosebit, perioada de după Congresul al IX-lea a deschis noi orizonturi și în sfera activității internaționale, România socialistă acționînd consecvent în slujba intereselor fundamentale ale popoarelor, pe baza principiilor larg recunoscute pe plan mondial, fundamentate de președintele Nicolae Ceaușescu. La T.I.B. '84, alături de peste 650 de întreprinderi producătoare, centrale industriale, institute de cercetări, de proiectări, și de învățămînt superior din România, participă 32 de state partenere cu pavilioane naționale, precum și numeroase firme prestigioase din 32 de țări de pe toate continentele. Cu pavilioane naționale participă țările : Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, R.P. Chineză, Columbia, Cuba, Egipt, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Grecia, India, Irak, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Pakistan, Polonia, Siria, Somalia, S.U.A., Turcia, Ungaria, U.R.S.S. și Zair. Au participat, de asemenea, firme individuale din Anglia, Argentina, Danemarca, Elveția, Olanda, Panama, Spania.

Manifestîndu-și și cu acest prilej sentimentele de înaltă stimă față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, profunda recunoștință pentru contribuția sa inestimabilă la elaborarea și înfăptuirea politicii de dezvoltare și modernizare a economiei românești, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, de cooperare neîngrădită cu toate statele lumii, participanții la inaugurarea Tîrgului internațional București 1984 și-au reafirmat vibrant, asemenea tuturor fiilor patriei, aderiunea unanimă la hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. ca la cel de-al XIII-lea Congres tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al partidului.

După tăierea, în aplauzele celor prezenți, a panglicii inaugurale a ediției jubiliare a Tîrgului internațional București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat pavilionul central unde sînt reunite, într-o imagine cuprinzătoare, produsele principalelor ramuri ale economiei noastre naționale, precum și spațiile exterioare în care sînt expuse produse de înalt nivel tehnic ale industriei constructoare de mașini, electrotehnicii, metalurgiei, industriei extractive, transporturilor și ale altor sectoare. Președintele României a vizitat, de asemenea, pavilioanele țărilor participante la T.I.B. '84.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărui inițiativă stă la originea acestui tîrg, la festivitatea de inaugurare a ediției jubiliare din acest an a Tîrgului internațional București constituie o nouă și grăitoare dovadă a înaltei grijii pe care conducătorul partidului și statului nostru o poartă permanent propășirii României, a activității deosebite pe care o desfășoară pentru dezvoltarea relațiilor economice ale țării, pentru extinderea legăturilor de colaborare cu toate statele, pentru instaurarea unui climat de destindere și pace în întreaga lume.

ION CODRU

PCR
CONGRESUL XIII

O vibrantă clipă a duratei:

● În dezbatere publică: Directivele Congresului în domeniul materiilor prime ●

Dezvoltarea accelerată a tuturor ramurilor economiei naționale are ca punct de plecare o valorificare superioară a surselor de materii prime, pornind de la descoperirea unor noi zăcăminte pînă la introducerea metodelor noi în recircularea materialelor, în economisirea lor. În România Epocii Ceaușescu materiile prime constituie un tezaur național și gospodărirea lor judicioasă a devenit pentru fiecare cetățean al țării o obligație patriotică. Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. prevede sarcini exprese pentru acest domeniu și îndeplinirea lor constituie o condiție fundamentală pentru dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei. În proiectul de Directive se afirmă : **„Pentru acoperirea necesarului economiei naționale se prevede valorificarea resurselor de materii prime indigene, de cupru, plumb și zinc, inclusiv a minereurilor sărace ; se vor intensifica, totodată, acțiunile de recuperare și reintroducere în circuitul economic a metalelor neferoase, rezultate din consumul productiv și al populației".** Asigurarea necesarului de materii prime constituie un cuvînt de ordine pentru geologi și pentru muncitorii și specialiștii industriei miniere, dar nu numai pentru aceștia, ci și pentru fiecare cetățean al țării care poate ca dintr-un metal părăsit să facă un metal refolosit.

A folosi materiile prime judicios, economic, a le gospodări cu maximă răspundere înseamnă a valorifica la modul creator bogățiile pămîntului românesc, pus de Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R. în fața unei noi epoci de dezvoltare și prosperitate. Iată de ce revista Flacăra își propune o dezbatere a modalităților prin care materiile prime din tezaurul țării pot fi valorificate numai în interesul prezentului și viitorului țării.

Un institut-uzină

O grupă aparte de materii prime, cu o pondere relativ redusă, dar absolut indispensabile economiei naționale, o constituie substanțele nemetalifere. Practic, nu există ramură sau subramură a economiei care să nu utilizeze astfel de substanțe, de la agricultură, zootehnie, industria alimentară, pînă la siderurgie, industria chimică, sticlărie etc. Trebuie menționat că la nivelul unei economii în impetuoasă dezvoltare, cum este cea românească, rezervele naturale de astfel de materii prime nu sunt dintre cele mai bogate. Ele se găsesc în zăcăminte, e adevărat numeroase, dar de calitate inferioară, a căror exploatare necesită utilaje și tehnologii speciale. Totuși, conform indicațiilor conducerii de partid și de stat de a se pune în valoare toate bogățiile țării, astfel de zăcăminte au putut fi exploatate într-un regim optim, adică rentabil, ele acoperind în cea mai mare parte necesarul economiei naționale. Așadar, prin efortul inteligenței românești, resurse care în alte țări nici nu sunt luate în considerație, la noi sunt valorificate eficient, într-o concepție originală.

Toate acestea constituie preocupări ale Institutului de Cercetări și Proiectări Miniere pentru Substanțe Nemetalifere din Cluj-Napoca. Peste 40 de substanțe intră în aria de investigație a acestui institut, folosite în cele mai diverse domenii. După cum remarca directorul, ing. Iosif Fodor, anual, aproximativ 15 substanțe devin teme de cercetare și se materializează în tot atîtea exploatări sau dezvoltări de exploatări, fiecare cu specificul său. Și iată numai cîteva dintre ele, aflate în atenția actuală și de perspectivă, a cercetătorilor și proiectanților, pentru a ne face o idee asupra complexității și dificultăților tehnologice pentru valorificarea lor. **Argilele refractare**, folosite la toate cuptoarele de ardere, deși cu răspîndire mare, sunt de calitate inferioară. Pentru ridicarea indicelui pilometric a fost elaborată o tehnologie specială cu mai multe faze. În principiu, prin prelucrarea materiei prime (tratarea, eliminarea sterilului, apoi aglomerarea), s-a reușit ridicarea indicelui pilometric de la 150 la 170, făcînd-o aptă pentru cuptoare cu temperaturii medii și înalte și sporind fiabilitatea. **Sarea gemă**, folosită în industria chimică și alimentară, la prima vedere în cantități apreciabile, prezintă dezavantajul unor zăcăminte în straturi verticale. Pentru aceasta, s-au elaborat studii de adîncire a minelor, urmărindu-se stabilitatea masivelor. **Feldspatul**, utilizat în industria electrotehnică, se găsește sub forma pegmatitelor feldspatice cu conținut foarte sărac. El a necesitat tehnologii complexe pentru reducerea conținutului de substanțe nocive. Prin flotarea selectivă cu reactivi speciali, s-a reușit, în premieră națională, valorificarea lui. Mai mult, de curînd, acești reactivi au fost asimilați în țară. **Grafitul**, aflat în sorturi inferioare, în urma unor studii speciale și a schimbării tehnologiei de preparare și tratare, i s-a ridicat conținutul de carbon de la 70% la 95%. **Sărurile potasice**, îngrășăminte de bază în agricultură, se găsesc în exces de clorură de sodiu. Pentru eliminarea ei s-a elaborat o tehnologie complicată care mai necesită încă îmbunătățiri. **Talcul** are de asemenea o calitate slabă. Pe lîngă căutarea de noi zăcăminte, s-au efectuat studii de tratare chimică, în așa fel încît să fie utilizabil în industriile farmaceutică, electromecanică și cosmetică. **Tufurile vulcanice** — despre care revista noastră a mai scris —, avînd o largă utilizare în agricultură, construcții, chimie, sunt de-abia la început de drum. Ele se găsesc în rezerve mari, răspîndite pe întreg teritoriul, însă prelucrarea energofagă necesită încă studii. **Diatomita**, aproape inutilizabilă, prin prelucrare și preparare umedă, s-a obținut un produs de calitate. La fel a putut fi valorificată și **baritina**. Dacă **bentonita, creta** și **mica** se găsesc în cantități suficiente, ele necesitînd doar extinderea exploatărilor, **caolinul** a rămas încă deficitar. La fel se întîmplă și cu **nisipurile cuarțoase** care au compoziție chimică și granulometrică nu tocmai potrivite pentru industria sticlăriei fine și de precizie. **Cuarțurile**, folosite în electronică, necesită tratări speciale pentru a avea o înaltă puritate. În perspectivă, se studiază posibilitatea exploatării **brucitului** ca principală sursă de oxid de magneziu.

Valorificarea acestor materii prime, în condițiile țării noastre, din zăcăminte cu conținut scăzut, creează nu numai dificultăți tehnologice ci și o altă serie de probleme. În primul rînd, în urma extragerii substanțelor utile, rămîn mari cantități de subproduse, în general cam aceleași, care trebuie absorbite la nivelul întregii economii. Valorificarea superioară presupune adesea tratament termic care trebuie înlăturat. Nici transportul nu ar fi eficient pentru aceste produse, ele necesitînd prelucrarea pe plan local. Sunt probleme care preocupă în cel mai înalt grad pe oamenii muncii de la I.C.P.M.S.N. În perspectiva Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea, nu se prevăd creșteri cantitative spectaculoase ale acestor materii prime. Va fi nevoie însă ca ele să aibă calități superioare, conform cerințelor unei economii avansate, capabilă să ofere produse de înaltă competitivitate. Astfel o serie de proiecte au intrat deja în investiții, altele sunt în faze avansate de lucru. Se prevede modernizarea instalațiilor existente. Pentru beneficiari este important ca materia primă să aibă calități superioare și constante în comparație cu alte domenii, aici, de fiecare dată, cercetarea se ia de la capăt, fiecare perimetru geologic prezentîndu-se diferit necesită o nouă tehnologie. Liniile tehnologice vor fi dotate cu reglări automate (analizori de proces, sesizori, traductoare), în care tehnica de calcul va avea un rol determinant. Creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție rămîn mereu în atenția proiectanților. Un alt aspect este combaterea poluării.

În spiritul și litera Directivelor :

Omul viitorului

Ne bucurăm mult în fața unui automobil nou, capabil să implinească anumite cerințe ale vieții noastre de zi cu zi și ne întristăm, amăriți de întîmplare și pierdere, completînd priveliștea aceleași mașini zdrobite de un stîlp. Un nou calculator, de mare performanță, ne umple inimile de satisfacție, în speranța că el va amplifica forța noastră de acțiune, practică și teoretică, după cum distrugerea lui, prin cine știe ce calamitate naturală sau nesăbuință umană, ne copleșește prin sentimentul unei imense pierderi de investiție creatoare și efort omenesc. Dar cel mai mult ne dă — și trebuie să ne-o dea, cu orice preț — satisfacția unei supreme împliniri prin investiția făcută de societate într-un tînăr — om de mare competență și pasiune, apt să adauge noi automobile și calculatoare, noi motoare, de tot mai mare capacitate, care să asigure, în orice condiții, progresul rapid și eficient al patriei sale. Fără limite este însă durerea noastră — și e firesc să fie așa — atunci cînd, în loc să făurim numai asemenea oameni, din aluatul uman, românesc, excepțional de valoros, după capacitățile și înclinațiile fiecărei ființe tinere, ne pomenim uneori și cu talente pierdute, cu minți scînteietoare ajunse, la absolvire, abia ținîndu-se în coada celorlalți și căutînd, jenate, să-și găsească un loc de trai pe unde o fi. Pierderea unui om de mare valoare, tînăr sau virstnic, din circuitul și clocotul național al marilor fronturi de împliniri și înnoiri spre viitor, nu poate fi estimată nici în bani și nici în produse : este pur și simplu un gol hidos, o mare pierdere a noastră, a tuturora !

Desigur, nu spunem nimic nou, reamintindu-ne că valoarea unei națiuni, în ansamblul ei, depinde, în mod esențial, de valorile și capacitățile umane, individuale și active pe care și le-a creat și cărora le încredințează, pe întinsul istoriei sale, realizarea înaltelor idealuri care o animă. În acest sens, îmbracă valoare de principiu definitiv îndemnul rostit de curînd, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele țării : **„...Fără o ridicare puternică a nivelului de cunoștințe profesionale, tehnice și științifice, nu putem soluționa în mod corespunzător marile probleme cuprinse în Programul partidului, nu putem edifica cea mai înaintată societate din lume".**

A dura o locuință este un lucru important, în care oamenii investesc materiale, energie și o parte din viața lor. A construi o linie de fabricație, integral automatizată constituie un eveniment esențial pentru producție, în care se investesc mijloace materiale, efort de creație tehnologică, trudă și risc, cît și o bună parte din viața oamenilor care visează în acest fel viitorul. A făuri, însă, un om nou, deschis și pregătit pentru viitor constituie un act socio-economic fundamental, de care depinde însăși viitorul. Astăzi știm că viitorul este, în linii generale, previzibil, că el poate fi prognozat și construit din timp în coordonatele sale principale de evoluție. Dar construcția viitorului depinde, în chip esențial, de calitatea oamenilor și de competența lor profesională și organizatorică, de eficiența cu care ei extrapolează prezentul spre orizontul cît mai îndepărtat al anilor ce vin. Viitorul nu poate fi însă construit pe temelii învechite și cu oameni plafonați sau închistați în automulțumire, cu excepția cazului în care se vrea cu orice preț întoarcerea la trecut. Nimeni nu poate urca piscurile Himalaiei, fără o temeinică pregătire multilaterală, psihică, morală, fizică și tehnică, și cu atît mai puțin poate o națiune să urce pe virfurile înalte ale viitorului fără a dispune de oameni atașați, trup și suflet, noului valoros, adică înalt competenți, curajoși și apți să înfrunte necunoscutul, în spirit revoluționar și animați de mare respect și dragoste față de semenii lor.

Omul viitorului nu este o simplă ficțiune, ci o realitate obligatorie pe care, ca dascăli, împreună cu întreaga societate, sîntem chemați să-l făurim conferindu-i cele mai înalte calități morale, spirituale și fizice, la cota cele mai exigente cerințe ale lumii de astăzi și, mai ales, ale celeia de mîine. Legat de aceasta, îmi permit să reproduc, cu legitimă mîndrie, unele concluzii, atît de profunde, formulate de curînd de conducătorul mult stimat și iubit al statului tovarășul Nicolae Ceaușescu :

„Cine se mulțumește cu ce s-a realizat nu va putea fi revoluționar, în nici un domeniu ! Numai cel care este permanent în căutarea noului și cel care este dornic să promoveze noul, și în știință, și în cultură, și în muncă, și în agricultură, și în electronică, și în politică, precum și în alte sectoare, numai acela poate fi cu adevărat revoluționar !".

Minunate concluzii, ilustrînd, în mod firesc, ideea esențială, că viitorul aparține, cu precădere, acelor națiuni care și-l constituie prin puterile lor proprii de creație, în libertate deplină și cu oameni care, fiecare în parte, constituie o forță în sine capabilă să conlucreze, în mod deschis și cinstit, cu toate celelalte forțe pozitive, spre binele definitiv și ridicarea continuă a națiunii.

A construi o întreprindere de producție este un lucru mare, adesea cu implicații imense în dezvoltarea economică și socială a țării. A pregăti și a făuri, însă, oameni ai viitorului, în măsură să se ia la trîntă cu necunoscutul și cărora să nu le fie teamă niciodată de competiția mondială de valori, oricît de dură ar fi aceasta, constituie garanția supremă a împlinirilor viitoare ale poporului nostru, oricît de înalte ar fi piscurile dezvoltării pe care le avem de urcat.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU ■

CONGRESUL AL XIII-LEA AL PARTIDULUI

PCR CONGRESUL XIII

● În dezbatere publică: Directivele Congresului în domeniul materiilor prime ●

I.C.P.M.S.N. are aproape 900 de oameni, incluzînd specialiști din cele mai diverse domenii : ingineri constructori, energeticieni, chimiști, medici etc. În faza de laborator se concep întotdeauna mai multe variante de exploatare, testarea consumatorului impunînd aprecierea economică a celei optime. În faza pilot se lucrează deja cu tone și zeci de tone, în flux continuu. Acum apar parametrii de proiectare ai unor uzine : productivitate, rentabilitate, recirculări etc. Uneori se lucrează direct în faza semiindustrială, prin închirierea unor instalații, cum s-a procedat pentru argilă la Combinatul de la Vadul Crișului. În acest domeniu, omologarea produsului înseamnă cîștigarea încrederii partenerului. Iar acest lucru nu este tocmai ușor, o materie primă, cum ar fi bunăoară bentonita trebuie livrată, după tratare, cu calități exact opuse, acră pentru lacuri și vopsele solubilă, pentru mase plastice insolubilă. Stația pilot a institutului, extrem de mobilă, permite experimentarea oricărui flux tehnologic fiind dotată atît pentru prepararea umedă cît și uscată, concasare, separare, îmbogățire, deferizare etc. Se află în rodaj o instalație de producție semiindustrială care va produce mase de ștampare pentru cuptoare cu inducție. Tendința e, sublinia cercetătorul V. Voiculescu, care ne-a prezentat toate instalațiile, ca institutele de cercetare să preia cantitățile mici de substanțe cu puritate mare și într-o paletă largă, ceea ce nu convine uzinelor și sunt scumpe pe plan mondial.

I.C.P.M.S.N. a proiectat și chiar produs utilaje complicate de serie mică. Astfel s-au asimilat cicloane, filtre, instalații care funcționează cu combustibili neconvenționali. Ing. Doru Hațeganu amintea de instalația de forță, comandă și semnalizare pentru forezele de carieră, utilaje folosite la toate carierele din țară, dar și la Canalul Dunăre-Marea Neagră, de liniile de preparare uscată instalate deja la Valea Chioarului, Sintimbru, al căror terminal cu comandă electronică a inclus soluții tehnice sofisticate și prezintă o înaltă fiabilitate. Tot aici a fost conceput un „separator poligradient cu cimp neomogen" pentru deferizări, pe care mulți se îndoiau că poate fi realizat în țară.

La acest institut de profil, care prinde contururi de uzină, cercetarea, proiectarea și producția se integrează perfect, experiența acumulată și competența oamenilor de aici avînd solide argumentări. În ceea ce privește aceste resurse speciale, cerințele majore, prevăzute în Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea, au toate șansele de a se împlini și chiar depăși.

IULIAN COSTANDACHE

Lucrează, dar și cîștigă

Depășirea planului la producția marfă cu circa 7 milioane lei, un plus peste plan la productivitatea muncii de peste 2 000 lei pe lucrător, o producție suplimentară de mai bine de 40 de milioane lei: acestea sînt, pînă acum, doar cîteva din mîndriile întreprinderii de confecții Craiova (întreprindere mare, reprezentativă a branșei, cu o forță de muncă însemnînd vreo 5 000 de femei) în întrecerea dedicată Congresului al XIII-lea al partidului.

N-am zis nimic despre ce se face aici pentru economii de materii prime. Ia să vedem.

Dar înainte de asta, ceva despre calitatea și eleganța modelelor ieșite din mîinile celor 5 000 de muncitoare. Zilnic, 14 000 de piese vestimentare pentru femei și copii părăsesc depozitele fabricii, uriașe ca niște antrepozite portuare. Destinația : U.R.S.S., S.U.A., Canada, R.F. Germania, Franța, Italia, Olanda etc., o întreagă și pretențioasă piață continentală și intercontinentală care nu se joacă (cum mici alte piețe, de un timp, nu se joacă !) cu calitatea mărfurilor comandate. Mărfurile astea, ne spune inginerul Constantin Nicolaescu, directorul fabricii, sînt cercetate cuta cu cută, migălos purtate de experte degete și de ochi prea dedați cu subtilitățile meseriei ca să poată fi amăgiți chiar și de niște oltence întreprinzi și șmecheri. A discuta, în asemenea circumstanțe, despre economiile de materii prime ni se pare cam pe alături de întîmplările și preocupările ce domină aici. Ba nu, zice directorul Nicolaescu, de ce să nu discutăm ? Importanța materiilor prime și a economisirii lor, atît de pregnant revelate în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, clar desprinse din Proiectul de Directivei a devenit și aici o chestiune de conștiință, deci de efort cotidian.

Ne e prezentată ingineriță Luminița Terpeziceanu, șefa atelierului de proiectare-creație. Olteancă, dar cu facultatea la Iași și cu stagii documentare în multe locuri. Volubilă, convingătoare (oare o fi convocată și la discuțiile de afaceri cu parteneri străini ?), dar în limitele în care vorbele sînt cuviincios acoperite de fapte, ne spune și dînsa că, sigur, o discuție despre economisirea materiilor prime poate fi cu succes abordată în marea și moderna întreprindere craioveană. Totul, ne spune tînăra ingineriță, începe de la imaginarea modelelor, de aici se dă tonul, de fapt partitura pe care degetele lucrătoarelor își vor exersa virtuozitatea. O sursă de economii e așa-numita „proiectare după modele complementare", adică proiectarea simultană, pe aceeași bucată de stofă, a două modele deosebite, alese în așa fel încît ele să se poată „îmbuca", astfel ca golurile lăsate de unul să poată fi ocupate de celălalt. Printr-o astfel de metodă, suprafața materialului poate fi utilizată în proporție de 93, pînă la 97 la sută. O altă sursă de economii sînt subprodusele, acele mini-confecții (pantaloni scurți, rochițe și fustițe pentru copii și copile) ce se pot croi din cupoanele cele mai mici, altădată azvîrlite disprețuitor la solduri. Frecvent folosită e și metoda modelelor combinate din diferite materiale (din resturi de materiale, mai exact), adiționate după tehnica de mare efect artistic al colajului, similară celei practicate în arta plastică. O altă preocupare, și ea în pas cu moda, ca și cea a colajului, vrea ca modelele să nu fie prea încărcate, cu prea căutate efecte, ci de o rafinată simplitate, astfel ca toate sau aproape toate operațiile tehnice să se facă mecanizat, cu înalt randament și cu substanțiale economii de materii prime și de manoperă. Ni se mai vorbește și despre „încadrarea tiparului direct pe țesăturile în carouri", metodă despre care înțelegem că elimină „jocurile carourilor", acele jocuri ce dau atîta bătaie de cap croitoreselor, silindu-le să piardă timp și material.

Că spiritul de economie se învață și că, odată învățat, el se vădește un element propulsor al noului, o mărturisesc și inovațiile și raționalizările la acest capitol, care se aglomerează de la an la an. Astfel că întreprinderea craioveană, care produce anual 4 000 de modele noi, produce anual și multe mii de metri pătrați de materie primă sustrași risipei. Important — conchide directorul Constantin Nicolaescu — este ca spiritul de economie să fie învățat și să intre în sînge. Nu-i prea ușor, dar nici imposibil, nu ?

Nu putem decît să-i dăm dreptate. Chiar în absolut.

ILIE PURCARU

Oameni și cupru la vîrful Munților Apuseni

Roșia Montană are un drum de peste 2 000 de ani. Prin 1965 a fost refăcut. După 18 ani drumul pietruit n-a mai rezistat mașinilor de mare calibru care coborau de pe munte. Parcă din cer coborau basculante. Pietrele cubice începeau să se miște de la locul lor, să sară și, ca niște cărți, drumul începea să-și arate neputința. Acum, mare circulație nu mai este. Doar mașinile localnicilor și cele mai puține la Exploatarea minieră Roșia Montană. Cîteva mașini pe zi, cîteva autoturisme și două-trei autobuze. Drumul cel bătut spre vîrful muntelui a fost croit prin altă parte. S-a lucrat pe rupte vreme de trei ani. Pentru a-i duce pînă la Dealul Piciorului s-au escavat atîția metri cubi de rocă sau de steril cît ar fi ajuns pentru a face loc fundației unui oraș. Și în timp ce se făcea șoseaua, oamenii veneau cu autobuzele pe un drum de acces, pe alocuri improvizat. Și de unde nu mai puteau urca, de unde roțile se învîrteau sfîrîind în zăpada moale, mulți și inginerii veniți de pe aiurea o luau unul după altul pe coastele muntelui, într-un șir lung de două-trei sute de oameni, bătuți de viscol ca într-un tablou de iarnă clasică. Poate că mulți dintre cei bătuți de viscol, în dificila lor ascensiune s-au întrebat de mai multe ori sau măcar o dată dacă toate metalele din munte merită un asemenea sacrificiu ? Inginerul Aurel Manta, șeful biroului de geologie-topografie face parte din acea echipă care a ascultat cu urechea adîncurile Munților Apuseni și a încercat să le deslușească tainuricul. Era în 1972 cînd I.P.G. Deva cerceta zăcămîntul sărac de la Roșia Poieni. Erau 10 geologi, care mai de care venit dintr-un loc mai depărtat de Apuseni și forau pînă cînd din vîrful munților sondele coborau cu 200 de metri sub nivelul Mării Negre. Erau anii cînd, fascinați de ceea ce descoperă și mai ales de ceea ce se putea face cu această descoperire, oamenii îndurau oricît. Ei erau măcar minerii mai bătrîni, dacămite țăranii care atunci cînd vorbeau de metale nu treceau nici cu un gînd mai departe de aur. Cercetarea zăcămîntului de la Roșia Poieni s-a încheiat în 1975 și echipa de geologi s-a destrămat, unii au plecat în alte prospecțiuni, alții au devenit specialiști în institute de cercetări, unii au murit și n-au mai văzut ce s-a ales de cercetarea lor și unul singur s-a căsătorit prin aceste locuri. Aurel Manta e un om tăcut ca un moț. Nu se mai vede că ar veni din Județul Prahova, dimpotrivă, seamănă perfect cu minerii din Roșia Montană cărora aurul le-a dat o tăcere ciudată, aproape vicleană. Din 1975 a început marea campanie a cuprului de la Roșia Poieni. Conform proiectului de execuție, la cîteva sute de metri deasupra celebrelor zăcăminte de aur exploatate de daci și romani, natura a aruncat un zăcămînt enorm, de forma unui proiectil căzut din cer. După toate cercetările, acest zăcămînt de formă ciudată poate asigura minereu vreme de patru decenii. După care omul, ca să continue exploatarea zăcămîntului de cupru, trebuie să coboare frumos în subteran spre a continua să ia ceea ce acel stranie spectacol de naștere a planetei a așezat cu multă zgîrcenie și într-un loc dintre cele mai frumoase. Pentru a ajunge la zăcămînt și pentru a croi drumul spre el, la Roșia Poieni s-au escavat 40 de milioane de tone de steril, Munții cu frunțile rotunde, cu vîrfurile acoperite cu străvechi păduri de brad au fost descoperiți. Li s-au luat întîi căciulile verzi și apoi au fost descăpățînați. Și această poveste a durat cîțiva ani buni. S-au făcut drumurile. A fost construită o stație de betoane. Fiecare zid turnat a fost ca o piatră ridicată în vîrful muntelui de Sisif. Nu prea merge industria cu mitologia dar truda a fost nemărginită. Pe marea platformă a cuprului de la Roșia Poieni, în afară de piatră, totul trebuie cărat de jos, din vale. Și apa minerală, și apa potabilă, și metalul, și betonul, și mîncarea, tot, tot, tot. Ba nici piatra nu ajungea sau nu era bună. Pe acest platou există o rocă de andezit pe care constructorii au folosit-o la amenajarea drumurilor. Dar roca mărunțită în contact cu aerul se oxida și după cîteva luni piatra se transforma într-un noroi de culoarea argilei. Munții au fost descăpățînați. După atîtea milioane de metri cubi de steril soarele bate dimineața pe un enorm zăcămînt de cupru. Merită, e întrebarea care îmi vine și mie în minte, ca și oamenilor care înfruntau viscolul și panta în acea vreme de început. Răspunde inginerul Aurel Manta : „Prima linie de prelucrare a minereului va intra în funcțiune în trimestrul IV. Va fi o linie cu o capacitate de 2 250 000 tone minereu pe an. Concentratul obținut la noi se va transforma în cuprul la Zlatna, de unde va lua drumul beneficiarilor. Anul viitor vor intra în funcțiune încă trei linii de preparare. În final se vor asigura 9 milioane tone de minereu pe an". 400 de hectare de păduri au căzut sub fierăstrău și 400 de hectare de terenuri agricole au intrat sum lama excavatoarelor. Vîrful muntelui arată ca după o lovitură de sabie, pe care, ca niște enorme insecte, mașinile s-au adunat la un ospăț cu piatră. Microbuzul urcă cu greu pantele drumului tăiat în munte. Merită? Asta este întrebarea pe care o pun inginerului Florin Lupei, director adjunct al Combinatului minier al cuprului Roșia Poieni. Omul, trecut prin minerit și prin probele de foc ale Hunedoarei și-a păstrat umorul chiar și la Roșia Poieni în vîrful muncului. „Normal ar fi trebuit să mă pensionez, pentru că la al doilea infarct am aflat și de primul. Atunci mi-am schimbat locul de muncă și am învățat să merg pe bicicletă. Și în loc să reduc din viteza vieții cotidiene, am accelerat. Cînd mașinile nu mai urcau în munte, o luam pe jos. O dată, din cauza viscolului, am tot mers și după o vreme mi-am dat seama că am ajuns în același loc. Puteam să mă întorc, dar m-am înfuriat, ori ajung sus, sus, ori niciodată. Într-o noapte, l-am trimis pe un muncitor pînă la un punct de lucru. S-a uitat la mine a neputință și mi-a zis, mi-e urît. Eram cam singuri pe vîrful ăsta retezat de munte. Dar cu timpul peisajul de început de lume s-a civilizat. Arată a așezare ! Poate se mai naște un mic oraș". Se văd blocurile, se vede cantina, se vede stația meteorologică, se vede uzina mare de preparare și stația pilot, se văd bazinele cu apă (care se pompează de jos, de la cîteva sute de metri), se văd autobuze, autoturisme, puncte alimentare. Muntele a fost decapitat și platformele create au fost populate. Merită ? Iată o întrebarea pe care o repet fiecăruia spre a-l determina să argumenteze din punctul său de vedere. Inginerul Sergiu Alecu are familia în București. Și el a fost la Moldova Nouă, la altă decapitare de munte, de acolo s-a mutat la fabrica de diatomită de la Adamclisi, a mai stat o vreme la dana 63 din portul Constanța, atît cît a fost necesar ca ea să fie terminată și apoi, de la dana de sare, s-a mutat la Vălenii de Munte și de acolo a trecut în Apuseni, ca șef al unei brigăzi de constructori montcuri. Oamenii inginerului Sergiu Alecu lucrează la montarea uzinei de preparare. Două mori au sosit. Probele tehnologice, pretențioase și migăloase, continuă zi și noapte. Între timp, de la București, pe un drum ocolit, de aproape 1 000 de kilometri, pornește spre Roșia Poieni un alt transport mamut, o moară de măcinat de 8 metri înălțime, fixată pe un trailer care vine însoțit de echipe speciale. Înaintea lui unii tale cablurile de curent și legăturile telefonice și alții, după ce trece mamutul de oțel, le refac și prezintă scuzele de rigoare. Între timp, la uzina de preparare se continuă probele. Un om care contează enorm în această poveste este Anghel Chosea. A montat mai multe uzine din țară și știe tipicul. Maiștri Vasile Flutur și Constantin Dorneanu au adus cu ei și literatura care s-a făcut pe seama lor pe alte șantiere. Sînt moldoveni și cunosc România mai ales prin locurile pe care au lucrat. Moții de la Roșia Poieni sînt și ei de două feluri. Țărani din satele apropiate, plecați de la pămînt și școliți în vîrful muntelui și specialiști, ingineri și subingineri calificați pe aiurea, angajați pe acolo și veniți acasă la un semn al familiei sau al acestor locuri aspre. Ioan Tămaș 'în Vidra, în ciuda vîrstei sale e socotit specialist. Orice complicație se înc' 'e și cu „cheamă-l pe Tămaș". De la pămînt și de la aur, moții au început să se priceapă și la cupru. Oamenii locului fac o industrie dar și această industrie începe să-și formeze oamenii. Merită ? Eficiența rămîne rațiunea fundamentală a tuturor faptelor economice. Inginerul Sergiu Alecu răspunde da. Inginerul Aurel Manta spune da. Geologul Daniela Mesaroș spune da. Moții care au descoperit aici o piine spun da. Inginerul Florin Lupei, spune da. Și el adăugă „Directivele Congresului al XIII-lea al partidului prevăd o dezvoltare a bazei de materii prime, o valorificare complexă a tuturor resurselor materiale. Prin producția de minereu de cupru pe care o asigurăm la Roșia Poieni economia românească va dispune de necesarul pentru celelalte industrii. Noi facem eforturi deosebite ca prima linie de preparare a minereului să intre în funcțiune în cinstea Congresului al XIII-lea. Directivele prevăd valorificarea completă a minereurilor existente. Noi vom continua cercetările și experimentările ca în anul viitor să obținem molibden și fier magnetic. După datele pe care le avem referitor la minereul de aici, în cîțiva ani am putea deveni cei mai mari producători de fier magnetic din țară. Totul este ca din acest minereu să valorificăm cît mai multe componente. Și merită".

CORNEL NISTORESCU

PCR
CONGRESUL XIII

Lucrînd la viitorul ţării

● Cord metalic românesc ● O viaţă de om dăruită sănătăţii oamenilor ●

Curs accelerat al dezvoltării generale şi frumoase

Ani mulţi, Buzăul era mai mult apă decît oraş, toponimul fiind amintit în special în cîntece populare vechi. Municipiul de azi şi-a început noua dezvoltare în 1963, la înfiinţarea judeţului Buzău. De fapt, aceasta este perioada în care dintr-un tîrg oarecare a devenit unul din oraşele mari — circa 120 000 de locuitori — unul din municipiile frumoase şi în plină explozie a dezvoltării. Aici, în această zonă, un singur lucru mi se pare asemănător în importanţă cu dezvoltarea municipiului : dezvoltarea întregului judeţ. Care, dacă dă în anul acesta o producţie industrială de mai bine de 21 de miliarde lei, acum 16 ani, la constituirea judeţului, abia trecea cu gloria de două miliarde jumătate. „Între 1965 şi 1981 — ne spunea zilele trecute tovarăşul Vasile Carolică, preşedintele Consiliului popular judeţean — judeţului Buzău i-au fost repartizate peste 38 de miliarde de lei din fondurile de investiţii. Au apărut astfel platforme industriale moderne la Buzău şi Rîmnicu Sărat. S-au pus bazele unor noi centre industriale la Nehoiu, Berca, Pătîrlagele, Pogoanele şi Beceni. În această perioadă s-au pus în funcţiune 400 de obiective, iar numărul locurilor de muncă a crescut cu peste 90 000, atingînd un total de 139 500. S-au construit 35 000 de apartamente şi 95 000 de case, astfel încît 80 la sută din populaţia judeţului s-a mutat în case noi."

Foste întreprinderi anonime au devenit astăzi cunoscute în întreaga ţară şi peste hotare, prin produsele lor. Marea Întreprindere de utilaj tehnologic — unitate care participă la realizarea unor uriaşe combinate chimice, a centralelor nucleroelectrice — nu este altceva decît ipostaza modernizată, în special după 1973, a fostei Uzine mecanice Buzău, cunoscută producătoare de tîrnăcoape. „Metalurgica", vestită altădată prin fiare de călcat, produce subansamble de tractor. O modernă turnătorie cu o producţie anuală de 28 000 tone piese turnate este mîndria acestei unităţi. Aici, pe lîngă obişnuita fontă cenuşie, se toarnă fontă nodulară, fontă fosforoasă, fontă hidraulică. Pe lîngă metodele clasice de turnare, de un an se toarnă în serie repere în forme vidate.

Judeţul Buzău deţine astăzi o pondere de 90 la sută în economia naţională la producţia de plase sudate şi, prin Întreprinderea de sîrmă şi produse din sîrmă, este unicul nostru producător de cord metalic pentru armarea anvelopelor. Secţia **cord metalic**, pe care o conduce inginerul Nicolae Sferlic, s-a înfiinţat în 1976. În 1984 exportăm cord metalic românesc în trei tipuri constructive.

Oamenii muncii — autorii tuturor acestor succese —, copiii lor, beneficiază de o reţea de şcoli care permite ca, în prezent, fiecare al patrulea locuitor al judeţului să urmeze o formă a învăţămîntului de stat.

Ocrotirea sănătăţii populaţiei a beneficiat de asemenea de o atenţie permanentă. Dacă în 1965 unui medic îi reveneau 1 587 de locuitori, acum îi revin doar 678. S-au ridicat noi spitale la Buzău, Rîmnicu Sărat şi Nehoiu.

În ce priveşte agricultura judeţului, tovarăşul Vasile Carolică sublinia că „există condiţii naturale favorabile atît pentru cultura cerealelor şi plantelor tehnice, cît şi pentru legumicultură, viticultură şi au 'ţieoiţ arÂ" „arutlucirga animalelor" spune în continuare interlocutorul, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, pentru a spori randamentul pămîntului, pentru aplicarea operativă a rezultatelor cercetării ştiinţifice — între altele aş menţiona că în judeţ îşi desfăşoară activitatea cinci staţiuni de cercetare şi producţie —, obiectivul nostru principal constituindu-l înfăptuirea comandamentelor noii revoluţii agrare, realizarea unor producţii înalte, sigure şi stabile. În judeţul nostru se realizează un vast program de îmbunătăţiri funciare. A început amenajarea hidroameliorativă a Cîmpiei Buzăului care va permite, în final, irigarea a peste 28 000 de hectare. Se execută lucrări de desecări în bazinul Călmăţuiului, lucrări care vor influenţa creşterea potenţialului productiv al solului pe circa 54 000 de hectare. Locuitorii de la sate vor amenaja cu forţe proprii, în sisteme locale, noi suprafeţe irigate însumînd 10 000 de hectare".

Tabloul general al judeţului este, în momentul de faţă, dominat de o uriaşă concentrare a capacităţilor creatoare pentru mai mult şi mai bine. Sigur că mai sînt încă lucruri de făcut. Un spor de grijă acordat turismului n-ar strica deloc, ba dimpotrivă. Apoi, ceea ce, oricum, se vede n-are rost să ne facem că nu vedem. De pildă faptul că hotelurile din Buzău — şi aşa puţine — trag parcă la un titlu pe ţară, dacă ar exista unul acordat pentru necurăţenie şi lipsă de confort. Dar nota dominantă o dă cursul accelerat al dezvoltării generale şi frumoase. E o plăcere să priveşti noile blocuri buzoiene ; ele nu mai înseamnă doar cărămidă şi tencuială, înseamnă şi arhitectură, respect pentru arhitectura românească. Anii ce vin vor marca o accentuare a bătăliei pentru creşterea productivităţii muncii, dar şi o nemaiîntîlnită dezăgăzuire a cît mai multe izvoare de inteligenţă creatoare. Materia cenuşie este şi la Buzău, ca în întreaga lume, din ce în ce mai mult, nu doar o pîrghie a progresului, ci forţă de producţie din ce în ce mai determinantă.

DORIN GHERGHINESCU ■

O încercare de urmărit a unui serios psihiatru — dr. Adrian Ionescu

„COMPES-ul este un loc de rezidenţă şi de muncă în care un număr de indivizi plasaţi în această situaţie, păstrînd legăturile cu lumea exterioară, trăiesc o perioadă relativ scurtă împreună o viaţă ale cărei modalităţi sînt reglate comunitar ; el este o tranziţie amenajată între viaţa foarte protejată — şi uneori foarte falsă protejată — a spitalului de psihiatrie şi viaţa în întregime liberă a lumii exterioare ; se bazează pe o activitate structurată intensiv, fondată pe o relaţie reală bolnav-cadre medicale, acceptînd ideea că recîştigarea statutului de către bolnavul psihic nu poate trece decît prin exteriorul instituţiei psihiatrice, aceasta servind doar ca mediator."

Textul de mai sus — departe de-a fi criptic chiar pentru nespecialişti — reprezintă transcrierea unei fişe aflate în dosarul medicului psihiatru ADRIAN IONESCU, dosar ce impune atenţiei id ile de la care pornesc doctorul A. Ionescu şi colaboratorii săi în munca din COMPES-ul de curînd inaugurat.

Doctorul Adrian Ionescu — şeful secţiei de nevroze Nifon a spitalului de psihiatrie şi neurologie Săpoca, judeţul Buzău — este, înainte de orice, un bun şi ingenios practician. Dar a şi scris despre el. E creatorul — în 1970, la Buzău — al primului laborator de sănătate mintală din ţară, iniţiativa sa fiind preluată de Ministerul Sănătăţii şi generalizată la nivel naţional. Acum, prin crearea COMPES-ului, doctorul Ionescu propune o incitantă ipoteză de lucru, născută după cîţiva ani de trudă şi căutări.

Ce este COMPES ? Un complex de psiho-socio-ergoterapie funcţionînd în cadrul secţiei de nevroze Nifon. Sau, mai simplu, o nouă şi modernă clădire plasată la o altitudine de 600 de metri în mijlocul unei păduri de foioase, o clădire contrazicînd violent imaginea spitalului clasic. Începînd cu exteriorul (valorificare deplină a amplasamentului, utilizare cu frumoase efecte ornamentale a pietrei de Măgura) şi mergînd către interiorul în care fiecare încintă are altă culoare şi alt mobilier, în funcţie de destinaţia acordată, acest complex şochează plăcut vizitatorul prin minuţia cu care a fost conceput şi executat, prin funcţionalitatea şi eleganţa sa simplă, prin imaginaţia rafinată cu care se simte că a fost gîndit. Ce-i drept, s-a lucrat aici aproape şapte ani. Cu sprijinul conducerii spitalului şi al Direcţiei sanitare judeţene, dar şi cu mijloace proprii, prin participarea la lucrări a tuturor oamenilor secţiei (inclusiv a celor internaţi) — COMPES-ul a fost definitivat în luna februarie a acestui an şi a fost recepţionat în august — dată de la care există ca punct distinct în rîndul unităţilor sanitare buzoiene.

Ce-şi propune, în principal, COMPES-ul ? „Crearea unui mediu viu şi animat, deci solicitant pentru bolnavul psihic pasiv" — răspunde doctorul Ionescu. Şi continuă : „Îngrijirea nevroticului trebuie considerată ca o incitare a celui spre o funcţionare autonomă, iar calitatea incitativă şi bogăţia în stimuli a mediului **compesistic** ca prevenind apariţia sindromului pasivităţii".

Durata tratamentului — în limita celor 140 de locuri de care dispune secţia — este de circa 20 de zile, timp în care bolnavii sînt ajutaţi să nu-şi uite deprinderile avute anterior, ba chiar să şi le cultive. În fond, bolnavii nu trebuie să aibă sentimentul că sînt bolnavi. Li se creează deci posibilitatea de a activa în grup (un grup, desigur, cu virtuţi psihoterapeutice şi, deci, cu o structură caracteristică) tocmai pentru ca, beneficiind de climatul interuman, să se împiedice instalarea autismului, fenomen destul de frecvent în spitalele de psihiatrie. Aşadar, bolnavii îşi pot cultiva în continuare hobby-urile, şi le pot diversifica ; pot asculta muzică, pot juca şah, pot citi, pot lucra, pot picta... Să nu se înţeleagă din asta că acest COMPES ar fi un soi de club pentru nevrotici. Activitatea bolnavilor din COMPES are — susţine doctorul Ionescu —, în absenţa oricărei medicamentaţii pe timpul prezenţei în complex, aceeaşi funcţie ca şi activitatea terapeutică de la patul bolnavului, cu care se şi conjugă de altfel.

În COMPES bolnavul nu este manipulat în nici un fel, el fiind acela care optează pentru o anumită activitate, integrîndu-se şi unui anume grup sau mai multora. Se încearcă, în definitiv, schimbarea concepţiei bolnavului despre propria-i boală. Deci COMPES-ul vine să completeze factorii chimici de însănătoşire cu o susţinută activitate psihoterapeutică. Încă din prima zi a internării lor, bolnavii încep să facă parte din anumite grupuri, stimulîndu-li-se tendinţele de relaţionare, creîndu-li-se posibilitatea de a lua cunoştinţă de ceilalţi şi, prin asta, de a se cunoaşte pe ei înşişi.

Chiar activitatea personalului medical suferă însemnate transformări prin crearea COMPES-ului, prin necesitatea participării la activitatea de aici. Surorile medicale îşi părăsesc — vreme de două ore dimineaţa şi două seara — obişnuitele halate albe, părăsesc şi saloanele obişnuite pentru a deveni, în preajma bolnavilor, participante la activitatea psihoterapeutică. Orele obligatorii de mişcare fizică, meloterapia, artterapia, ergoterapia, playterapia — alături de activităţile verbale de grup şi psihoterapia individuală — alcătuiesc cadrul în care se acţionează aici pentru resocializarea bolnavilor.

„Remodelajul social al pacientului — iată vocaţia COMPES-ului" — se poate citi pe o altă fişă din dosarul doctorului Adrian Ionescu.

Secţia de nevroze Nifon a devenit aşadar, din iniţiativa şi prin efortul doctorului Ionescu, începînd din această toamnă, o staţie-pilot a psihiatriei româneşti. Lucrurile se află încă la începutul lor. Însăşi clădirea mai are nevoie de o serie de amenajări la demisolul unde urmează să funcţioneze încă opt săli (de sculptură în piatră, de tîmplărie, un laborator culinar şi — nu zîmbiţi ! — un salon de coafură şi chiar un bar de zi, profilat, bineînţeles, pe băuturi răcoritoare).

Încercările doctorului Adrian Ionescu nu sînt, trebuie s-o spunem, în cea mai mare parte noutăţi teoretice la nivelul medicinei româneşti. Dar din punct de vedere **practic** — da ; aşa încît reţeaua sanitară a judeţului Buzău se mai poate mîndri cu încă o prioritate naţională în materie de psihiatrie, datorată aceluiaşi sîrguincios şi pasionat medic. Un om care de 17 ani munceşte în clinica sa izolată între dealurile Buzăului, găsind, iată, mereu puterea de-a căuta, de-a propune, de-a crea, de-a afla.

O încercare de urmărit — COMPES-ul de la Nifon. Un specialist de susţinut — doctorul Adrian Ionescu.

DAN MUCENIC ■

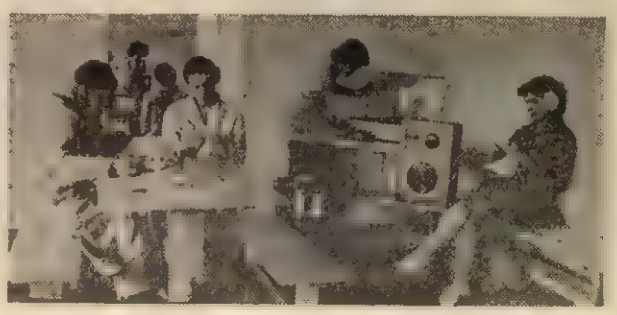

Buzăul ca o laudă a oamenilor

● DIN VIAȚA ORGANIZAȚIILOR DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE ●

O mare gospodărie românească

Buzăul străbate toamna ca o imensă căruță cu bucate și fructe îndreptîndu-se către locul vreunei îmbelșugate nunți, cum numai prin locurile astea se știe face. Orașul e primenit, miroase a var și-a pînză albă păstrată în menghina a două crengi de levănțică. Iar împrejur aromesc livezi și întinse grădini.

O mărturisire : nu voi putea înceta să cred (orășean în ale cărui vene pulsează neîndoios sîngele albastru al unor nobili strămoși plugari) în echilibrata și mereu rodnica trecere prin timp a gospodăriei țărănești. Tot astfel mă simt și mă declar al acelor orașe ce-și înțeleg deveni rea ca pe o desăvîrșire a spiritului de ordine și a dorinței de prosperitate ce-au străjuit întotdeauna fapta izvorîtă din înțelegerea și iubirea legii pămîntului și a firii românești. Buzăul este un astfel de oraș.

S-a zidit mult aici în ultima vreme. S-a zidit frumos și ingrijit. Mahalalele au devenit cartiere concurînd în modernitate centrul. Și întrecîndu-l adesea. Buzoienii au a se mîndri cu tot ceea ce poate impune un adevărat Oraș atenției și admirației celor ce-l străbat : platforme industriale, edificii social-culturale și sportive, artere de circulație largi și bine întreținute, mari spații comerciale... E vorba de importante transformări și mutații, dar nu doar în ce privește aspectul exterior al municipiului de azi, cît mai ales în viața și munca oamenilor săi. Nimic n-a fost simplu de întreprins, de traversat. S-au mișcat bine temelille unei lumi, unui mod de existență. Dar seva din care se nutresc rădăcinile acestei așezări nu și-a schimbat nici compoziția, nici consistența. Viața merge, cum se știe, înainte, însă cursul ei nu poate fi lăsat la voia întîmplării. Dorita armonie a fiecărui destin — de om sau de așezare — exclude neglijența în fața a ceea ce prea ușor o numit „amănunt". Locuitorii Buzăului au știut și știu să țină seama de orice amănunte. Și-au zis (sfătuindu-se uni cu alții la **tribunele democrației**) : avem prea puțină apă pentru consumul casnic și industrial, debitul asigurat de puțurile existente e prea mic, să îndreptăm deci „amănuntul" că alimentarea cu apă a orașului n-a ținut pasul cu ritmul dezvoltării economice și edilitare. S-a acționat și se acționează. În chiar acest octombrie problema va fi rezolvată. Și s-a mai zis : iluminatul cartierelor trebuie să țină seamă de nevoile noastre, asigurîndu-mi-se circulația civilizată atunci cînd mergem sau ne întoarcem de la lucru pe întuneric. S-a verificat și s-a îmbunătățit situația. Și încă s-a mai spus : înțelegem necesitatea reducerii consumului de combustibili lichizi, dar haideți să regîndim trascele unor autobuze, să le corectăm — scurtîndu-le și sporindu-le eficiența. Așa s-a făcut, iar oamenii sînt mulțumiți acum, ca și edilii (oameni și ei). Și s-a zis în continuare : să se îmbunătățească aprovizionarea piețelor din cartierele noi (unde și prețurile săreau mercurialul), să se deschidă mai devreme uncle centre de pîine și lapte spre a ne putea face mai ușor aprovizionarea pînă la pornirea copiilor spre creșe, să se desfacă alimentele de primă necesitate și dimineața și după-amiaza, pentru a se evita aglomerația. Și toate astea s-au făcut. Adică oamenii le-au făcut. Oamenii care au învățat cu vremea (spiritul revoluționar se învață) că a solicita ori a sugera înseamnă, în definitiv, a participa.

Observație (I) : transcriu din discuția purtată (privitor la aspectele mai sus notate) cu Petra Cionț, președinta Consiliului municipal al F.D.U.S. „O organizație — cu atît mai mult una politică — își relevă însemnătatea și forța în cadrul unei colectivități numai în condițiile acțiunii concrete a membrilor săi, acțiune cu efecte — chiar dacă nu imediate — vizibile Mai mult : o organizație revoluționară (cum este O.D.U.S.), trăindu-și plenar viața, trebuie să-și conjuge eforturile cu ale celorlalte organizații aflate de aceeași parte a baricadei cu ea. Viața membrilor organizațiilor democrației și unității socialiste, ca și a comuniștilor, utecîștilor și pionierilor este, în fond, viața orașului, a țării în care trăiesc. Sînt interesați de tot ce este în jur, se implică în toate marile acțiuni, sînt suflet în sufletul Buzăului și trudă în truda României". Aceste cuvinte, rostite de un secretar al unui comitet municipal de partid, poartă amprenta unui anume mod de a gîndi, propriu adevăraților activiști comuniști, modul de a gîndi al unui om ce și-a slujit patria, vreme de două decenii și mai bine, și ca profesor, și ca director la un liceu de fală — „M. Eminescu" din Buzău. Unul dintre acei activiști, cu vederi largi și nuanțate, de care avem mereu și pretutindeni nevoie.

La C.A.P. Mărăcineni culesul e în toi. Ferma legumicolă, măsurînd peste o sută de hectare, e cultivată cu tomate, ardei, ceapă și varză. Producția estimată (și care, după semnele începutului, se va obține) — 3 000 tone. În ziua de 5 octombrie se expediaseră, pînă la ceasurile amiezii, 16 tone de ardei capia și 4 de roșii. Șefa de fermă, inginera Doina Băjeanu (de a cărei sosire la Mărăcineni, în urmă cu cinci ani, se leagă bunele rezultate de aici), știe să explice cu simplitate :

— Oamenii muncesc așa cum se cuvine pentru că se simt stimulați de rezultatele acestei munci. Acordul global se aplică în spiritul și litera legii : fiecare echipă își ia terenul în primire și-l lucrează, răspunzînd pentru roadele lui, de la producerea răsadului și pînă la recoltare și sortare. Se iese în cîmp de cum dau zorii. Dar se și cîștigă bine. Un șef de echipă, cum e nea Popa, a ridicat anul trecut — pe lîngă cereale — și 17 000 lei. Apoi, pentru că sînt legumicultori din tată-n fiu, sătenii știu să folosească orice porțiune de teren. De obicei, o cincime din suprafața unei grădini e pierdută pentru cultură datorită canalelor de irigație. Or, cei de-aici cultivă și pe aceste canale (pe care le îngrijesc atent) cimbru, țelină, ridichi și cîte altele, îngustează locurile de trecere, suprimă potecile întortocheate și, tot în concordanță cu legea, beneficiază și de jumătate din recolta dobîndită în acest mod.

Pe cîmp sînt și 70 de elevi, numărul lor crescînd sîmbăta și duminica pînă la 300, ceea ce înseamnă că toți copiii apți de muncă ai legumicultorilor din Mărăcineni ajută la recoltat. Semn bun și pentru mai tîrziu.

Observație (II) : cel care m-a condus prin grădinile și, veți vedea, prin cămările marii gospodării românești care este Buzăul, inginerul Petre Eremia, directorul Trustului județean al horticulturii, e un veritabil specialist — adică unul cu idei, cu energie (pentru a urmări îndeaproape împlinirea acestor idei) și cu serioase cunoștințe în domeniu (de unde și fermitatea și fertilitatea ideilor sale). Spune cu siguranța celui stăpîn pe meseria lui : „Am urmărit în timp, atît la nivel județean, cît și municipal, asigurarea suprafețelor și bazei materiale care să ne permită producerea, prelucrarea și depozitarea legumelor și fructelor de care au nevoie locuitorii de-aici. Acum, cînd am reușit, în mare, să ajungem acolo unde am dorit, insistăm pe creșterea producției pe unitatea de suprafață. În urmă cu ani, ni se spunea că dacă vom cultiva în jurul orașului Buzău prea multe suprafețe cu legume, vom obține, cu riscuri mari, producții mici. Ni se aduceau și argumente : eventualele calamități ce ar fi putut afecta toate culturile din acest inel verde (de parcă era vorba de un singur hectar !), necesitatea prea multor brațe de muncă (de parcă n-ar fi fost mecanizare și erbicidare sau oameni destui în municipiu care să dea o mînă de ajutor !) etc. Practica a confirmat însă părerile și faptele noastre. Buzăul fiind astăzi un oraș aprovizionat așa cum trebuie, cu o bază legumicolă și pomicolă puternică, dîndu-ne posibilitatea să și exportăm. Eu am un principiu : trebuie să crezi în ceea ce faci și să fii sigur că ai suficientă pricepere pentru a duce la bun sfîrșit ceea ce ți-ai propus. Și-apoi, să nu uităm — doar am învățat de la bătrînii noștri că grădina trebuie să fie aproape de casă. Și, ca agronom vă spun, aveau toată dreptatea".

Gospodărie adevărată — Buzăul ! Asociația de stat și cooperatistă are 835 de hectare (dintre care 82 sînt cu solarii) pe care, alături de legume, se cultivă căpșuni, ba s-a creat și o mare ciupercărie ; la secția de conserve se produc anual mii de tone de pastă de tomate, conserve de fructe și legume în sortimente variate, unele solicitate la export ; în depozitele orașului se pun la păstrare pentru iarnă 7 000 de tone de ceapă, mere și struguri (în acest an în piețele Buzăului s-au găsit struguri pînă în luna mai !).

Într-un cuvînt, Buzăul are împrejurul său circa 2 000 de hectare de grădini, ceea ce permite — pe lîngă prelucrare și depozitare — aprovizionarea zilnică a piețelor și magazinelor de desfacere cu 80 tone de legume. O uriașă și prosperă gospodărie, așadar, în jurul unui oraș modern. Sau mai bine-zis, orașul este modern și pentru că beneficiază de o asemenea gospodărie. O gospodărie unde se mai produc, pe întregi hectare, semințe și zeci de milioane de fire de răsaduri, unde se prevăd încă însemnate lucrări de amenajare a unor sere și solarii, organizarea de ferme specializate în cultivarea căpșunilor, mărirea capacităților de depozitare și prelucrare, unde se investește multă inteligență și muncă pasionată.

Însemnare de atelier : scriind aceste rînduri și gîndind la armonioasa gospodărie care este în prezent Buzăul, privesc pe-un raft de bibliotecă un exemplar din „Alcătuirea unei gospodării rurale" — „carte didactică" premiată de Academia Română, apărută — la „Cartea Românească" — în 1926 (în a VII-a ediție). (O țin la dispoziția celor ce elaborează planurile și programele de învățămînt pentru liceele pedagogice sau agroindustriale.) Scrisă de agronomul Vasile S. Moga, această carte de știință și suflet pare o veritabilă descriere din avion a Buzăului contemporan, ceea ce cred că e un mare merit atît al cărții, cît și al gospodarilor orașului.

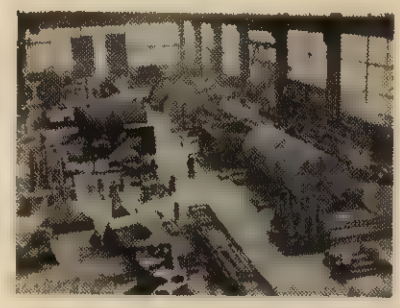

Toate cele afirmate pînă acum cu privire la înfățișarea Buzăului sînt menite să convingă de adevărul că organizația municipală a democrației și unității socialiste își trăiește cu adevărat viața, că membrii săi pun în ceea ce întreprind gîndire vie, astfel încît acțiunile lor poartă amprenta inteligenței fecunde, a eficienței așadar. În plus, mai fac și alte „nimicuri" — cum glumea cineva — ca orice buni și ingenioși gospodari...

Unii, de pildă, cultivă roșii pe asfalt, reușind să obțină în acest fel cele mai frumoase exemplare din județ. De la cei mai mic elev și pînă la directorul Școlii de cooperație, profesorul Nicolae Onuțu (care urmează a împlini peste o lună 62 de ani, dintre care 35 la catedră, ceea ce nu-l împiedică să fie tot plin de inițiativă, de dorința de-a întreprinde și-a înnoi), toți cei ce muncesc în acest liceu, în clase și laboratoare, lucrează și în grădina de 30 de ari, grădina ivită pe un teren altădată pietros dar care, fertilizat și irigat cu apă scoasă de la peste 9 metri adîncime, a ajuns acum să dea două bune recolte pe an. Semn al viitoarelor roade — răsadnițele de unde se vor planta în solarul de pe asfaltul acoperit cu 30 de centimetri de pămînt firele de roșii de la primăvară.

Alții — cei din unitățile industriale — îngrijesc de serele întinse pe două hectare și, deci, de gustul mereu proaspăt al mîncărurilor preparate la cantine.

Alții — iubitorii de flori și liniște — creează și întrețin parcuri. După vechiul și bine știutul Cring, cel mai mare și mai frumos e Parcul tineretului, finisat anul trecut în numai cîteva luni. Dar ele vor fi concurate în viitor de parcul Dorobanți, un parc dendrologic, despre a cărui înfățișare poate vorbi de pe-acum, ore în șir, inginerul Mihai Petrescu.

Alții...

Încă o mărturisire : mi-a plăcut tare mult Buzăul, această casă frumoasă al cărei locatari știu să iubească pămîntul de sub ea și dimprejuru-i. Cu siguranță îmi va fi dor de toamna lui, gospodărește rostuită, un întreg an.

DAN MUȘENIC

Aurel Ciobanu și protejatele sale

Fotografii de ELENA GHERA

PCR
CONGRESUL XIII

Lucrînd la viitorul patriei

● Fluieraşul Petrică Popa, compozitorul Bela Bartok şi „Cîntarea României" ●

Un oraş şi un judeţ în care arta şi cultura sînt la ele acasă

Buzăul, oraş al fastuoaselor şi pitoreştilor tîrguri de Drăgaică, nemurite în pînzele lui Andreescu, şi al Cringului, magnific parc pe fruntea căruia ard, maiestuoase şi parcă veşnice, coroanele unor falnici stejari seculari, copii identice ale Stejarului pe care, însă, acelaşi Andreescu avea să-i picteze la Barbizon, Buzăul, oraş care a adăpostit, vremelnic, celebra statuie Pietă a lui Brâncuşi, dimpreună cu un bust, în memoria unuia din oamenii de cultură şi de bine ai oraşului, Buzăul, care va sărbători, în curînd, centenarul naşterii unuia din fii săi, poetul Vasile Voiculescu, autorul sonetelor închipuite ale lui Shakespeare, şi, în fine, Buzăul, oraş în care s-a născut şi-a prins viaţă, materializîndu-se prin truda şi dragostea de frumos a oamenilor săi, Tabăra de sculptură de la Măgura, ajunsă la cea de-a XV-a ediţie, impresionant şi unic, ca amploare, muzeu în aer liber, viguros argument al talentului şi-al forţei şcolii româneşti de sculptură, dar şi al artei cioplitorilor populari din zonă, Buzăul, deci, succint configurat astfel ca o străveche şi mereu înnoită vatră de cultură, se numără, în continuare, printre oraşele de frunte ale ţării, cucerindu-şi, prin artiştii săi, profesionişti sau amatori, un nume vrednic de renumele de-altădată, vrednic de şansele pe care viaţa, azi, le oferă artei, iubitorilor de frumos.

Şi cînd vorbim despre şansele pe care viaţa, azi, le oferă artei şi iubitorilor de frumos, ne gîndim, în primul rînd, la Festivalul naţional „Cîntarea României", amplă manifestare la a cărei ultimă ediţie încheiată, a IV-a, judeţul Buzău s-a prezentat cu 2054 de formaţii artistice, cu 299 mai multe decît la ediţia a III-a, cu 371 cercuri şi cenacluri de creaţie, depăşind cu 31 numărul ediţiei trecute, cifre în spatele cărora trebuie să vedem o participare totală de peste 50 000 de artişti amatori, mulţi dintre ei fiind prezenţi la toate cele patru ediţii şi încununîndu-se de laurii acestui festival ce a declanşat pe cuprinsul întregii ţări şi la nivelul întregii noastre culturi o veritabilă renaştere şi valorificare a fabulosului tezaur artistic de care dispune folclorul românesc. Dar pentru că tot am ajuns la capitolul lauri, să precizăm, de la bun început, că numai la ediţia a IV-a, de exemplu, reprezentanţii artei din judeţul Buzău au cucerit 208 premii, confirmînd astfel excepţionala dotare artistică a locuitorilor săi, ţărani, muncitorii, intelectuali, elevi. Dar iată şi alte două ultime amănunte care ilustrează cît se poate de exact şi concret acea excepţională dotare artistică despre care vorbeam în întrecerea cu celelalte judeţe fără instituţii artistice profesioniste, buzoienii au cucerit un binemeritat loc I, iar în întrecerea cu toate celelalte judeţe ale ţării, cu şi fără instituţii artistice profesioniste, s-a clasat pe locul al III-lea.

Dar, de-adevăratelea, în spatele acestor cifre şi precizări cu alură oarecum sportivă, trebuie să-i amintim pe oamenii care au purtat, în focul concursurilor, făclia artelor buzoiene. Între meşterii populari un loc aparte îl ocupă, de exemplu, Adela Petre, cîştigătoare, timp de trei ediţii a locului I, iar la cea de-a patra ediţie, participînd împreună cu fiica ei, Cornelia Nicolau, a cucerit acelaşi mult invidiat loc I la creaţia vestimentară tradiţională, iar în acest an, ca o încununare a talentului şi originalităţii costumelor sale, Uniunea Artiştilor Plastici din ţara noastră i-a înmînat un foarte preţios premiu dedicat artiştilor populari amatori. Nu mai preţios sînt însă premiile obţinute de Floarea Danciu, Nastasia Blîndu, Victoria Roibu, Nastasia Bociu, Anica Barbu şi Ion Borcău, toţi din comuna Bisoca, meşteri în ţesutul costumelor populare, al maramelor de borangic, lemn şi împletituri din răchită, sau Vanica Iacova, din comuna Minzăleşti, satul Poiana Vîlcului, în etate de 80 de ani, dar neîntrecută în lucrul maramelor, adăugîndu-i-se octogenarei alţi artişti populari din Minzăleşti precum Maria Dedu, Dobre Deliu, Ilie Năstase, Ion Leuţu şi Ion Rădulescu. O altă comună a judeţului, Zidurl, cucereşte şi ea, prin „artiştii" săi, la împletituri în răchită, o sumedenie de premii şi nu ne facem decît datoria de-a le transcrie, la loc de cinste, numele cîtorva dintre ei : Elena şi Constantin Mihaicea, soţ şi soţie, Radu Dobrotă şi Georgeta Stanciu. Li se adaugă acestora alţi meşteri, Mircea Micu (comuna Săruleşti, constructor de cavale, cîmpoaie şi buciume), Ion Neagu, din Nehoiu, constructor de viori, Maria Plugaru, din comuna Vintilă-Vodă, la ţesături şi cusături tradiţionale. Gheorghe Cristina, din comuna Colţi şlefuitor de chihlimbar, un neîntrecut creator de podoabe, sau Vasile Postolache, din comuna Beceni, un alt vestit constructor de cîmpoaie.

Oprindu-ne asupra muzicii populare, strălucit reprezentată la nivel naţional de Benone Sinulescu, fiu al acestor meleaguri, să-i amintim, printre premiaţi, pe instrumentiştii Ungureanu Miculiţă, Gheorghe Stroie, amîndoi din comuna Cătina, sau cele două formaţii, de fluieraşi şi de cîmpoieri, din comunele Cătina şi Săruleşti. Nu mai puţin meritoase este, însă, şi miniansamblul familiei Ungureanu, din comuna Chiojdu, alcătuit din tată, mamă şi fiu, şi care cîntă la fluier şi cîmpoi. Un veteran, şi înscris aproape din oficiu la laurii supremi ai festivalului, pe plan republican, este fluieraşul Petrică Popa, din Cătina, despre al cărui talent interpretativ a scris, prin 1930, însuşi Bela Bartok, dar care, la ultima ediţie, concurînd dimpreună cu fiii săi, Dan şi Traian, a ocupat doar locul al II-lea. Poate că, la viitoarea ediţie, a V-a, va reveni pe locul I. Să transcriem, însă, pînă atunci, numele soliştilor de muzică populară, precum cel al Elenei Dîrstaru, din Gura Teghii, de la care Benone Sinulescu a preluat nu numai cîteva preţioase cîntece, dar chiar şi stilul, cu totul şi cu totul aparte, autentic şi tradiţional, de a cînta, sau al muncitorului Jenică Simion, un neobosit căutător şi, firească, descoperitor de vechi cîntece buzoiene. De un bun renume, nu numai pe plan local, desigur, se bucură şi duetul vocal Miţia şi Dumitru Mircea, muncitori din Rîmnicu Sărat, ale căror cîntece, purtînd pecetea folclorului buzoian, cîştigă tot mai mult sufragiile celor mai severe juriu. Dar cum cîntecului popular îi stă bine mai ales cînd se-nfrăţeşte cu jocul popular, să-l amintim pe cel ce, la acest capitol, au cucerit cuvenitele premii, cuvenite în raport cu valoarea şi talentul lor interpretativ, Astfel, printre premiaţii recentei ediţii, se numără Ansamblul folcloric Sîriu al Casei municipale de cultură din Buzău, formaţia de dansuri bărbăteşti a Căminului cultural din Colţi, acestora adăugîndu-li-se, cu premiul al II-lea, Ansamblul de cîntece şi dansuri Plaiuri mioritice al Centrului judeţean de îndrumare a creaţiei populare, ansamblu care, pînă acum, a fost distins numai cu premiul I. Încheiem astfel trecerea în revistă a artiştilor populari ai judeţului Buzău, dar, să nu uităm, acum peste o sută de ani Alecu Russo descoperea, în comuna Bisoca, satul Poiana Mărului, acea primă variantă a baladei Miorlţa, baladă pe care, cutremurat de frumuseţea ei, Vasile Alecsandri a tipărit-o imediat, uimind fără-nceţare, de-atunci şi pînă azi, în continuare, lumea cultural-artistică de pretutindeni, din ţară şi din străinătate. Acest ultim amănunt vine să lumineze, ca o aureolă, izvorul mereu viu al folclorului buzoian.

Dar simpla înşiruire a numelor celor încununaţi cu laurii supremi ai festivalului „Cîntarea României" nu poate fi înţeleasă dacă n-am ilustra cadrul sau atelierul în care se formează artiştii amatori. Vom nota, în consecinţă, că pe parcursul unui an diferite localităţi ale judeţului găzduiesc, de mai de mult, sau de numai cîţiva ani, cîteva importante festivaluri locale precum Luna culturii buzoiene. Pe urme de baladă, la Gura Teghii, Festivalul Slănicului, la Minzăleşti, Satu-ntreg în sărbătoare, la Bisoca, Tezaur de cîntec şi joc românesc, la Sărata Monteoru, Partid, coloană infinită-a ţării şi Cîntecul oraşului, la Rîmnicu Sărat, şi Toamna culturală buzoiană. Aceste manifestări locale, plus numeroase alte întîlniri ale artiştilor populari şi amatori sînt tot atîtea prilejuri pentru afirmarea unor noi şi noi talente, pentru desăvîrşirea măiestriei lor interpretative. Cu alte cuvinte, cele 208 premii cucerite la faza republicană a Festivalului Naţional „Cîntarea României", încununarea unei şuşănute activităţi culturale pe întreg cuprinsul judeţului, n-ar fi fost posibile.

Dar, iată, cuceriţi de excepţionalele succese ale artiştilor populari, de reprezentaţii folclorului, constatăm că am omis o sumedenie de realizări de aceeaşi anvergură în ceea ce priveşte viaţa teatrală a Buzăului, unde activează de foarte mulţi ani un Teatru popular de referinţă între celelalte teatre populare ale ţării, colectiv din rîndul căruia se disting Alexandru Vraciu, de peste 30 de ani prezent în distribuţia spectacolelor acestui teatru, profesoara Mioara Olteanu, muncitorul şi, de un an, subinginerul Mihai Aurelian, sau activiştii culturali Mihai Adam şi Viorel Pietrărcanu. La acelaşi capitol al teatrului merită să amintim şi formaţia de teatru folcloric a căminului cultural de la Gura Teghii, sau brigada artistică a clubului Întreprinderii de sîrmă şi produse de sîrmă din Buzău, sau montajul literar. Din creaţia poeţilor buzoieni (să transcriem numelor ac[illegible] între care unii au debutat [illegible], I. Cristea, Gheorghe Mincă [illegible] Oltmeanu, Dumitru Ion Dincă, Dan Nemeş, Gheorghe Andrei şi Ion Stanciu) susţinut de recitatorii căminului cultural din Pătîrlagele Cu totul şi cu totul excepţional se prezintă Buzăul în ceea [illegible] premiile cucerite de pictori grafi[illegible] şi decoratorii săi. Astfel Horia Bădescu, Cecilia Bălan, Sever Mihai şi Cristina Oprişenescu au cucerit cu lucrările lor, inspirate din viaţa la zi a judeţului, premiul I la pictură, acelaşi premiu cucerindu-l la sculptură Anghelina Dumitru şi, la artă decorativă, Cornelia Ştefania Ionescu. Li se alătură acestor plasticieni şi graf[illegible] Ştefan Petrescu şi Vasile Cătălin, sau sculptorii Mircea Magearu şi Eugen Ghimbăşanu. Într-un anume fel, dacă avem în vedere că Buzăul se mîndreşte cu o vestită şcoală de pictori de subţire, v[illegible] tită, — acum două-trei secole în toată Moldova şi Ţara Românească, sau cu p[illegible] zenţa, la Buzău, timp de 10 ani, a pictorului Ion Andreescu, după ce s-a întors de la Barbizon, şi, mai aproape de noi, cu un alt pictor, Ştefan Popescu, şi, mai recent, cu faptul că maestrul Brăduţ Covaliu a dăruit Buzăului o mare parte din creaţia sa, colecţia găzduită de sălile Muzeului judeţean, lăcaş de cultură ce neapărat se cere vizitat, şi dacă mai avem în vedere şi faptul că, de peste 15 ani Tabăra de sculptură de la Măgura dă la iveală noi şi noi frumuseţi, din aceste doar cîteva motive, deci, premiile artiştilor plastici amatori din Buzău se explică totuşi. Şi pentru că am amintit în aceste rînduri de două ori despre Tabăra de la Măgura, să precizăm că multe din lucrările acestui excepţional muzeu în aer liber poartă, chiar dacă nu se vede, şi semnătura meşterilor cioplitori din zonă, drept pentru care acum, la finele reportajului nostru, îi vom aminti cu atare, în semn de adîncă preţuire : Gheorghe Petrescu, Nicolae Petrescu, Iorgu Petrescu, Nicolae Nica, Nicolae Spătaru, Gavrilă Spătaru, Mihai Radu, Gogu Radu, Mitică Radu, Ion I. Alexe, Ion S Alexe, Nicolae Toader, Titi Ştefănescu, Constantin D. Ştefănoiu, Ion Baba şi Petru Androne.

VICTOR NIŢA

Platforma industrială Rîmnicu Sărat

Între industrie şi agricultură

● În oraşul „unde nu se întîmplă nimic" ● Secretul performanţelor de la Dulbanu: Andrei Gabură ●

Platforma industrială a oraşului Rîmnicu Sărat, ne explică primarul Gheorghe Radu, îşi leagă existenţa de activitatea secretarului general al partidului — tovarăşul Nicolae Ceauşescu — care, în vizita de lucru din anul 1967, a pus bazele dezvoltării industriale a oraşului. Totul a apărut ca o mare necesitate iar acum, la numai 13—16 ani de funcţionare, se poate vorbi fără să se greşească că întreaga salbă, să o numim aşa, de unităţi industriale formează un tot unitar găsindu-şi un loc bine stabilit în economia naţională. Şi, ca să facem o mică istorie, vechea aşezare de pe malul stîng al riului Slam (Rîmnic), atestată documentar din anul 1439, are o istorie bogată dar, din păcate, secole la rînd Rîmnicu Sărat a făcut parte din categoria oraşelor „unde nu se întîmplă nimic". După 23 august în viaţa oraşului au intervenit schimbări spectaculoase în toate domeniile. În 1959 oraşul a fost racordat la sistemul energetic naţional. Toate acestea demonstrează clar marele salt pe care l-a făcut oraşul în timpul scurs de la Congresul al IX-lea pînă în prezent, fapt concret al politicii partidului nostru de diversificare şi dezvoltare a producţiei industriale pe tot cuprinsul patriei. În jurul oraşului, oamenii din comunele învecinate doreau să facă şi altceva decît agricultură. Doreau să-şi spună cuvîntul şi în industrie dar fără să uite (şi asta se vede foarte bine aici) că sînt şi ţărani. Era, fără să folosim cuvinte mari, un nucleu muncitoresc format. Dacă, în momentul de faţă, se poate vorbi despre depăşiri la producţia marfă, numai anul acesta a fost de 18,7 milioane, la producţia netă de peste un milion şi dacă se poate raporta că planul la export este realizat la zi aceasta se datorează în primul rînd oamenilor (aici muncesc peste 14 000) care au ştiut să facă, în această scurtă perioadă, din oraşul Rîmnicu Sărat — din această platformă industrială — un pilon, să spunem aşa, puternic al economiei naţionale... Ne-am propus (fiind însoţiţi de tovarăşa Oana Rache — preşedinta Consiliului orăşănesc a sindicatelor) să petrecem o zi pe platforma industrială a oraşului. Desigur, ar spune unii, acest timp este scurt pentru a lua cunoştinţă de tot ceea ce se întîmplă aici. Dar, cum invitaţia de a mai veni la Rîmnicu Sărat a fost făcută în cel mai scurt timp vom reveni fiindcă despre aceşti oameni care muncesc pe platformă... şi despre toate realizările lor se pot scrie pagini întregi...

Turnătoria de fontă

1 În curînd şi oţel...

Fontă se toarnă la Rîmnicu Sărat, îşi aminteşte directorul Ristea Busuioc din anul 1981. Investiţia a început în '77 şi, ca o recunoaştere o spune directorul, întregul colectiv a muncit (spre deosebire de alte unităţi) la montarea utilajelor. Întreaga suprafaţă a turnătoriei depăşeşte 20 de hectare. Şi fiindcă pămîntul era foarte bun a fost transportat pe malul Rîmnicului unde s-au făcut grădini. Şi această operaţie de dislocare şi mutare a pămîntului (de pe aproape 20 de hectare) a fost făcută tot de către muncitorii (peste 2 100) turnătoriei. Deoarece fonta de Rîmnicu Sărat este „nou" în viaţa economiei naţionale, s-a căutat să se facă o gamă foarte mare de repere prin care această fontă, prin produsele executate, să fie cunoscute şi, se înţelege, recunoscute. Şi, se pare că acest lucru a reuşit în totalitate. Pînă în momentul de faţă aici se execută 1 500 de repere. Dar, nu putem încheia fără a spune cîte ceva şi despre preocupările şi despre gîndurile de viitor ale turnătoriei din Rîmnicu Sărat. În primul rînd este vorba de finalizarea şi adoptarea a două linii pentru elemente hidraulice prin creerea flexibilităţii dotărilor suplimentare. Totodată se are în vedere şi modernizarea. Da ! Chiar dacă turnătoria este relativ foarte nouă cei de aici sînt conştienţi că fără a se moderniza procesul tehnologic nu se poate răspunde cerinţelor actuale ale industriei. Astfel, în cel mai scurt timp, la definiţia turnătoriei de fontă de la Rîmnicu Sărat se va mai adăuga încă un cuvînt : oţelul. Cei de aici sînt ambiţioşi, „colectivul este foarte tînăr (cu o medie care nu depăşeşte 30 de ani) şi faptul că în viitor se vor turna şi piese de oţel, nu mai miră pe nimeni. Fiindcă muncitorii de la turnătorie şi-au făcut un bun renume. Altfel spus, se aşteaptă piese de oţel modelate şi la Rîmnicu Sărat...

Întreprinderea de garnituri de frînă şi etanşare

2 Unicat în ţară

Unică în ţară Întreprinderea de garnituri de frînă şi etanşare îşi are semnat actul de naştere în anul 1971. Asta n-a împiedicat cu nimic ca în anul 1979 colectivul de aici să fie distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Aşa cum o arată definiţia întreprinderea produce în primul rînd garnituri de frînă şi piese pentru etanşare pentru întreaga industrie constructoare de maşini, pentru agricultură, industria chimică, petrolieră..: Desigur se deduce, de la sine, marea importanţă a întreprinderii pentru întreaga activitate a economiei naţionale. Şi, ca să mai completăm cele spuse, ar mai trebui de adăugat că este singura întreprindere din ţară care produce la nivel industrial ferodouri şi garnituri de mari dimensiuni (se înţelege, aici se produc şi garnituri de etanşare mici) după metode proprii. Şi ca să intrăm în domeniul cifrelor mai trebuie spus că importurile au fost diminuate cu circa 6,1 milioane lei. Este o cifră care vorbeşte singură. După zece ani de la punerea în funcţiune, întregul beneficiu a fost de 403 milioane lei, cu 124 milioane mai mare decît valoarea investiţiei. Întregul colectiv de aici este în permanenţă preocupat în a găsi soluţii legate de asimilarea de noi metode şi de a introduce în producţie diferite invenţii şi inovaţii. Una dintre acestea, premieră în felul ei, este maşina semiautomată pentru garnituri de etanşare fără să se facă în prealabil ştanţele care la rîndul lor costă foarte mult. Altfel spus această maşină înlocuieşte în mare măsură munca fizică. Produsele respectivei întreprinderi, din Rîmnicu Sărat, sînt cunoscute şi apreciate pe multe meridiane ale planetei. Altfel spus, în această perioadă scurtă de timp, întreprinderea s-a făcut cunoscută în multe ţări cu tradiţie în acest domeniu. Exportul, în acest caz, are două aspecte. Exportul direct — plăcile de masit şi garniturile fiind căutate în Anglia, Italia, R.F.G., Franţa, Grecia... şi exportul indirect — adică produse care intră în componenţa multiplelor tipuri de utilaje, mari instalaţii petroliere şi chimice, tractoare româneşti, autocamioane şi autoturisme care, lucru ştiut de toată lumea, sînt întîlnite pe mai toate meridianele globului. Şi, la fiecare acest lucru, multe dintre componentele celor amintite îşi au actul de naştere semnat în oraşul de pe malul Rîmnicului. Este clar pentru toată lumea marea importanţă a Întreprinderii de garnituri şi frîne în viaţa economiei naţionale româneşti care, într-un timp scurt, de numai cîţiva ani s-a impus şi a devenit un element de nelipsit şi de neînlocuit în viaţa de zi cu zi...

Întreprinderea de organe de maşini

3 Viaţa la 1000 de repere

Secretarul comitetului de partid, tovarăşul Romeo Dobrin, ne spune că în moderna şi cocheta întreprindere se produc (ne-a mirat şi pe noi la început dar aşa stau lucrurile) peste o mie de repere. Începînd de la simplele şuruburi şi piuliţe, bucşe, capse, suporţi de tranzistoare, nituri, siguranţe de tot felul... tot ce vrei şi ce nu vrei... ce ştii şi ceea ce nu ştii ...şi parcă lista nu se termină niciodată. Unele sînt aşa de mici că este necesară penseta ca să te apropii de ele. Diametrele la acestea sînt de 2 pînă la 5 milimetri. Industria electrotehnică, cea electronică, cea de telecomunicaţii caută aceste produse. Fabrica este curată şi ai impresia că te afli mai degrabă într-un laborator sau, după cum lucrează mulţi dintre cei de aici (cu tot felul de căşti la ureche) într-o nacelă cosmică. Dar, cel mai spectaculos lucru ni s-a părut naşterea unei piuliţe. Dintr-o bucată de sîrmă ,mestecată şi frămîntată în nişte maşini speciale se naşte o piuliţă. O piesă perfectă pe care o poţi pierde oricînd în palmă. Dotarea, aflăm în continuare, este foarte bună şi toate utilajele sînt de mare productivitate. Media de virstă a celor 1 300 de tineri care lucrează aici nu depăşeşte 27 de ani dintre care aproape zece la sută sînt ingineri şi tehnicieni. Foarte mulţi dintre ei sînt stagiari. Poate şi acesta-i motivul pentru care aici se caută în permanenţă noi şi noi soluţii. Poate şi acesta-i motivul pentru care planul a fost realizat la toţi indicatorii iar, în mers, mai tot timpul, se amplifică profilul. Produsele fabricate la întreprinderea din Rîmnicu Sărat sînt căutate şi apreciate în multe ţări. Şi fiindcă tot sîntem la acest capitol mai trebuie să spunem că de peste patru ani sculele nu se mai importă. Ele sînt gîndite şi confecţionate de către tinerii specialişti de aici. În ciuda faptului că unitatea de măsură de la Întreprinderea de organe de asamblare este micronul — lucrurile realizate de către acest colectiv nu au dimensiuni...

Întreprinderea de producere a nutreţurilor combinate

4 O mare necesitate

Rîmnicenii sărăţi (cum îi se spune) n-au uitat că sînt şi agricultori şi că oraşul lor este situat într-o importantă zonă agricolă a ţării. Din cauza reliefului se pot întîlni tot felul de culturi. De aceea, o spune Dumitru Ceauşu, directorul Întreprinderii pentru producerea nutreţurilor combinate, totul a apărut ca o mare necesitate. Investiţia a fost făcută în 1971 şi a început activitatea acum zece ani. Aici se produc nutreţuri combinate pentru unităţile agricole zootehnice, C.A.P.-uri, şi pentru cele din sectorul de stat. Spus altfel pe această platformă industrială se produc pe scară industrială pe an peste 60 000 de tone de nutreţuri. Materia primă porumb, orz şi, de la caz, grîu este preluată din mai toate judeţele ţării. Dar, şi nutreţul pleacă, de aici, în mai toate judeţele ţării. Şi, fiindcă pe platformă există şi silozul fluxul este continuu tot timpul anului. I-am întrebat pe gospodarii întreprinderii, dintr-o curiozitate reporterească, dacă cunosc cîte animale se hrănesc de aici ? Secretarul comitetului de partid, Ion Crăciun, a încercat, după o foarte mare perioadă de gîndire, să ne dea un răspuns. Ne-am notat şi noi : 200 000 de porcine, 75 000 de ovine şi peste 10 000 de tineret de îngrăşat. Am spus toate acestea ca să fie convingător pentru toată lumea că platforma din Rîmnicu Sărat nu reprezintă doar un important, cum s-a mai comparat, pilon al economiei naţionale. Reprezintă şi un element important pentru agricultura noastră socialistă...

SORIN POSTOLACHE ■

Emana şi ulmii

De la Buzău parcurgem 50 de kilometri ca să ajungem la Staţiunea de cercetare şi producţie pentru creşterea taurinelor Dulbanu. Îl întîlnim mai întîi pe Andrei Gabură, un bărbat îndesat, venind de la vite, om trecut se pare de 50 de ani. E de-al casei. Ne duce la directorul staţiunii, inginerul zootehnist Corneliu Rarinca. În drum, ne arată, pe dreapta, livada în care pasc numai „recordistele", cum zice dumnealui Andrei Gabură. Aşa sînt numite aici toate bălţatele Holstein care dau mai mult de 5 500 de kilograme de lapte la o lactaţie. Inginerul Rarinca ne spune că, aici, la Dulbanu, s-a înfiinţat o fermă de stat model pentru creşterea animalelor încă din 1921. Mai aflăm că în acel an, la Dulbanu, în familia Gabor — venită cu o generaţie mai înainte de prin părţile Luduşului — se năştea un copil căruia i-a fost dat prenumele Andrei. Numai că notarul a înţeles ciudat numele de familie : a scris Gabură. Aşa se face că Andrei Gabură, cel din faţa noastră, are un frate şi nepoţi de frate cu alte nume de familie. Dar nu s-a supărat nimeni. Mai important e cum munceşti decît cum ţi-a scris un notar numele cîndva. Andrei Gabură a lucrat ca muncitor la staţiune încă din 1936. Toată viaţa a fost un priceput muncitor şi mai ales crescător de animale. A fost o vreme cînd staţiunea s-a desfiinţat. A crescut porci : porcii crescuţi de el atingeau recorduri. Cu oile de rasă, la fel. Cînd i s-au dat în grijă 400 de vaci Holstein aduse, în 1973, din Danemarca, un inginer zootehnist cu locul de muncă în miezul Bucureştiului se îngrozea de soarta preţioaselor patrupede ajunse pe mîna unui şef de fermă care nu era decît un ţăran de la Dulbanu. Azi şeful de fermă este acelaşi, iar vacile — mai multe — sînt deja vestite pentru producţiile lor. Dărăbanca, la a patra lactaţie, dădea 16 100 kilograme lapte, cu 575 kilograme de grăsime. Producţia ei maximă pe zi : 58 de kilograme de lapte. Acum ferma de elită de la Dulbanu pentru creşterea vacilor de lapte Holstein are deja 1 079 de capete. Emana, cea născută în 1976 din Damaschina, se pare că va bate recordurile de pînă acum. La a şaptea lactaţie împlineşte vreo 76 000 de litri de lapte stas şi va da, „pe viaţă", 100 000 de litri, după cum e convins Andrei Gabură. Producţia ei maximă pe zi : 64 litri. Minunatele bălţate au nume neaşteptate. Hotărîrea s-a născut în 1979, are un număr matricol 79128 şi priveşte blînd la cei doi tăuraşi cruzi din boxa ei. Titlul de „vaci mame de tauri" îl deţin numai acele exemplare care dau o producţie medie de peste 6 100 kilograme de lapte. Tăuraşii obţinuţi de la ele sînt demni să perpetueze speţa. O ciudăţenie este tradiţia ca toate numele viţelelor născute într-un an să înceapă cu aceeaşi literă. Halta şi Hermina se înţelege deci că sînt leat cu Hotărîrea. Tăuraşii sînt vînduţi la o lună cu 50 000 de lei. Pe această cale, de la cîte o vacă se obţine suta de mii într-un an. Anul trecut au fost 17 perechi de gemeni ; anul acesta s-a ajuns — deocamdată — la a noua. „Potenţialul genetic şi capacitatea productivă a animalelor, spune inginerul Rarinca, situează ferma de la Dulbanu în vîrful piramidei ameliorării acestei rase". Sigur, nu e de ici de colo nici faptul că această circadă n-a avut niciodată îmbolnăviri. Nici un exemplar bolnav ! Nici o boală, nici o epidemie n-au prins aici. Şi este important mai ales pentru că, din 1967, la Dulbanu n-a existat medic veterinar. „Postul este în schemă, se oferă la repartizări — ne spune directorul — dar nu-l ia nimeni". Veterinarul de fapt al unităţii a devenit din pasiune şi a rămas pînă azi o faţă sosită mai întîi în practică, de la Şcoala tehnică veterinară din Rîmnicu Sărat. O chema Aurica Velicu... Acum o cheamă Aurica Gabură : s-a căsătorit cu un profesor de matematică, fiul şefului de fermă. Andrei Gabură are doi fii şi amîndoi sînt profesori de matematică. El, tatăl, n-a apucat să facă decît liceul. În 1939, cînd a plecat militar cu consăteanul şi prietenul său Matache, n-avea să ştie că se va întoarce la Dulbanu în 1946. În prizonierat a condus o brigadă numită „brigada de fier". A fost greu, dar la întoarcere s-a bucurat că şi Matache revenise din război. Andrei Gabură e om blînd. Are 64 de ani, dar juri că are cu zece mai puţin. Explicaţia lui : „Am fugit toată viaţa, să nu m-ajungă bătrîneţea". Şi nu l-a ajuns. „Ct am lucrat cu el, nu m-a durut capul de nimic, nici în normarea, nici în organizarea muncii, spune directorul. Într-o vreme conducea singur un serviciu pentru care alte unităţi aveau doi-trei oameni care nu făceau cît el". Acum şeful fermei de elită este şi preşedintele consiliului ştiinţific al staţiunii. Rezultatele muncii lui de o viaţă îl fac prestigiul necontestat al acestui om care ştie cînd s-a plantat fiecare pom şi istoria fiecărei bălţate. Un singur lucru nu ştie : cum de ulmii ce străjuiesc aleea centrală sînt atît de robuşti. În liniştea de la Dulbanu, nea Andrei Gabură nici n-a auzit că ulmii, de mulţi ani, se uscă, dacă n-au dispărut deja, pe continentul nostru şi se pare că soarta lor este încheiată inexplicabil. La Dulbanu însă, pot fi văzuţi în toată splendoarea cei mai prosperi ulmi din Europa acestui sfîrşit de mileniu.

DORIN GHERGHINESCU ■

CONGRESUL XIII

Jurnal de campanie

Zile fără nopți în tranșeele toamnei

• Pasiunea inginerului Ion • Nemaipomenita ședință din comuna Buzescu •

Veșniciile pîinii se nasc în Cîmpia Română

În zori, la zorul semănatului

.E toiul muncilor toamnei și-n C.U.A.S.C.-ul Giurgiului, lucrările s-au aglomerat, s-au încălecat, frigul din primăvară și seceta verii au cam dat peste cap, și aici, calendarul recoltei, dar, zice inginerul Ilie Muscalu, tînărul director al S M A -ului, se fac eforturi pentru descîlcirea treburilor, deci pentru o bătălie organizată, în care prioritățile sau direcțiile principale ale înaintării să fie ferm stabilite și atent urmărite. Pe locul întîi, adaugă el, e porumbul, el e regele cîmpului și stăpînul omului în aceste zile. Ne spune asta la ceas friguros de început de octombrie, cînd frunza porumbului se usucă și sună sub vînt ca o foaie de pergament. Pe foaia asta sînt scrise hieroglife bizare, indescifrabile ochiului de profan, limpezi numai țăranului, care, citindu-le, începe să se agite. E semn că mașinile și culegătorii pot intra cu tot zorul în lanuri. Și aici, la Giurgiu, au intrat, la ora cînd citiți aceste rînduri hectarele cu porumb ale C.U.A.S.C.-ului au fost cu siguranță culese.

Tot pe primul loc e și semănatul, toate, dar absolut toate semănătorile locului bat din plin peste cîmpul setos de ele. Vizita secretarului general al partidului în unități de cercetare și producție agricolă, indicațiile și sfaturile date cu acest prilej l-au făcut pe semănători, pe toți mecanizatorii, să înțeleagă din nou și din plin că viața pămîntului, deci a țării, stă în mîinile lor.

Într-un lan al C.A.P. Ghizdaru, combinerul Dumitru Bilcea dă bice mașinii, „Gloriei“ sale adaptate pentru boabe, care, vopsită proaspăt, pare ca nouă. El, combinerul, nu-i chiar „nou“, are vreo 57 de ani, de vreo 30 tot călărește tractoarele și combinele, din șaua lor o să coboare numai la ziua pensiei. Vrea, zice, să doboare un record la care puțini ca el se încumetă să viseze, căci sforțările unei munci acerbe îi expediază pe mecanizatori mai devreme la pensie (la cea medicală) sau îi retrag în atelierele ferite de arșițe și de ploi, de hurducăturile mașinilor și de nervii de zi și noapte ai trintei cu lutul. Acum e vesel, căci porumbul e bunișor, numai să fie motorină, nu pentru „Glorie“, ci pentru „Glorie“ este, ci pentru camioanele și tractoarele cu remorci care trebuie să preia recolta. Cînd întîrzie sau lipsesc din cîmp, șoferii acestora dau vina pe motorina care întîrzie sau lipsește, neajunsă în rezervoare sau (crede Bilcea) scursă din ele prin niște orificii secrete.

Cam tot așa zic și combinerul Gh. Albu, care culege porumb la C.A.P. Stănești. Albu conduce o modernă combină C-6-P, e mulțumit de ea, o socotește superioară „Carpului“, tot ce-ar mai fi de făcut la mașina asta ar fi să se mai umble pe la niște repere, la transportoare, la ventilatoare, la curele, încolo scula e ceas. Gheorghe Albu e și el vesel, și aici porumbul e bunișor, drept care trudește în draci, deși ostenelile ce-i apasă umerii nu sînt puține. N-a stat o zi tot anul, a arat, a discuit, a semănat, a cules orzul (care aici, la Stănești, a dat 5 800 kg la hectar), a cules grîul (4 000 kg, primăvara extrem de rece întîrzîndu-i dezvoltarea), a muncit fără pauze, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, ades fără duminici, uneori fără nopți. Stăpînește toate tipurile de mașini agricole, deși nu-i un „școlit“, n-are decît șapte clase și un curs de calificare într-ale mecanizării făcut la S.M.A. Face parte dintre acei truditori ai recoltei care, oricum ar fi pămîntul (și-aici pămîntul nu e cernoziom) și oricum ar fi timpul (și timpul am spus cum a fost), știu că viața recoltei stă înainte de toate, în mîna lor. Și procedează în consecință.

Așteptîndu-l pe Nea Dospina

Început de octombrie. S.M.A. Rm. Vilcea. Stațiune modernă, inaugurată în '64, hale prin care te plimbi ca pe-un bulevard, curte cît o moșie, așezonată cu arbori decorativi. Picăm aici însoțiți de directorul Trustului S.M.A., ing. Alexandru Cîrstea, nu cu scopul de a lăuda o stațiune fruntașă, ci cu altul, mai lăturalnic și mai perfid : vrem să-l deposedăm pe tînărul director al S.M.A.-ului, ing. Vasile Fira, de „Aro-ul său, trebuincios subsemnătului pentru niște curse prin județ. Tînărul director aprobă, firește că nu tocmai în culmea entuziasmului, iar nea Gheorghe Dospina, păstorul „Aro“-ului, pleacă să-l alimenteze cu motorină. Fiindcă tot sîntem aici și stăm și vom mai sta degeaba (nea Dospina a zis că mai are și-o altă treabă, nu doar motorina), ne interesăm despre munca și viața în S.M.A. Directorul trustului îi dă cuvîntul lui Fira, nu-l întrerupe cu nici o vorbă, nu-l amendează cu nici un semn reprobativ, căci n-are de ce. S.M.A.-ul merge bine, chiar prea bine pentru o stațiune ce-și exersează forțele tehnice și dibăcia oamenilor pe „soluri grele“, argiloase, aride, care tocesc brăzdarele plugurilor și scot la zi doar minirecolte. Iată că nu-i chiar așa, zice tînărul inginer-director, reproducîndu-ne, pe dinafară, niște cifre cu adevărat neașteptate. C.A.P.-ul din Rm. Vilcea, de pildă, pedinte de acest S.M.A., a scos anul acesta aproape 6 000 kg la hectarul de grîu (pe raza S.M.A.-ului : 4 578 kg), iar la porumb-știuleți ajunge la 8—10 000. Nu-i o excepție, sînt și alte C.A.P.-uri ce-s gata să-l prindă din urmă pe cel din Rîmnic, precum cele din Călimănești, Bujoreni, Mihăilești, Bodeni. Istoria acestor locuri muntoase s-a ținut cam departe de asemenea recolte, drept care îl întreb pe directorul Firea ce s-a făcut de s-a făcut cum s-a făcut. Îmi răspunde, ca omul, că s-a muncit, asta-i toată filosofia. Insistăm. Directorul Alexandru Cîrstea intervine, vrînd să ne dovedească (și, precum veți vedea, reușind) că munca de calitate, deci conștiința și competența oamenilor, au dat nu doar aici, ci în multe locuri, grîu pînă la piept și porumb peste creștet. Tehnici, tehnologii, capacități tehnice și tehnologice au fost puse serios la treabă, s-a arat și semănat la timp, s-a fertilizat, s-au făcut lucrări de întreținere rîgu[illegible] iar acum, în campania toamnei, mecanizatorii trudesc și noaptea, la lumina farurilor. Culeg, ară, seamănă, discuiesc, totul la timp, totul „în grafic“.

Orzul, semănat cu densitate optimă, a răsărit, verdele lui gingaș oprește în drum admirația trecătorului. Ziceam că n-a ușor cu solurile astea „grele“, măcar de-ar fi numai grele, zice directorul Cîrstea dar multe se poticnesc în pante și ripe, în boturi de deal ascuțite ori boante, tractoriștii veniți din cîmpie să-i ajute pe cei „din Nord“ se opresc la rădăcinile dealurilor, nu vor să urce, le e frică să nu-și răstoarne mașinile. Cei ai locului escaladează dealurile cît ai clipi. Se mai răstoarnă și ei, dar numai unii, cei ce fac „lucrări particulare“. Se răstoarnă fiindcă sînt emoționați, sînt cu ochii în toate părțile, să vadă dacă nu-i observă cineva. Deci plinul la recolte s-a făcut și se face, tot așa la recondiționări de ansamble și repere (plan de 12 458 000 lei pe trust, realizare de 14 538 000), păcat că o parte din porumb e încă verde, aseară a plouat iar acum e picla, cînd s-o mai coace porumbul ăsta ? Mecanizatori care știu de toate, care minuiesc și tractoare, și semănători, și combine, ca Vasile Dumitrașcu, Ștefan Podaru, V. Bărănguță, Gh. Dumitrescu, Gh. Popescu, toți de la S.M.A. Rm. Vilcea, stau la capul tarlalelor așteptînd destrămarea piclei, ca să poată lucra ca lumea. Dacă s-ar putea, ar tăia cu cuțitele picla asta, fișie cu fișie. Pămîntul, zic ei, e acum tocmai bun, nici prea umed, nici prea uscat, tare bine s-ar mărunți, de ce nu răsare odată soarele ? Recentele indicații date de secretarul general al partidului în vizita de lucru făcută în unități de cercetare și producție agricolă i-au fertilizat pe toți, seve noi curg prin singele acestor oameni mereu trudiți, dar mereu voitori de bine pentru pîine și pentru țară.

Ionatanul poetic și cel real

Ana și Ion Rădulescu muncesc de vreo 12 ani la ferma pomicolă Copăceni a I.A.S. Horezu. Amîndoi sînt ingineri horticoli, amîndoi au luat examenul de stat cu 10, ea e șefa fermei, el supusul. Îi căutăm la sediu, ni se spune că sînt la grajduri (au și grajduri, căci pe lîngă 209 hectare cu meri și 54 cu pruni mai cresc și 300 de taurine și 1 000 de oi). Plecăm după ei. Sîntem în „Aro“-ul lustruit ca o oglindă, condus de Gheorghe Dospina, de un sfert de veac șofer al S M A. Rm. Vilcea. Ca să ajungem la grajduri ne rostogolim mai întîi pe o sălbatică și abruptă pantă, poate singura sălbatică și neproductivă din Copăceni, plonjăm apoi într-un lac cutreierat de escadrile de giște (și lacul, și giștele sînt proprietatea fermei), roțile mașinii se scufundă pe jumătate în apă, adio veșmîntul de gală al „Aro“-ului lui nea Dospina ! Nu-i la grajduri decît inginerul Ion, îl îmbarcăm și pornim s-o căutăm pe „șefa“. E undeva, prin livada de meri, o găsim după o lungă expediție pe dealurile înțesate de pomi. Dirijează culesul merelor într-o livadă de Cîmpii Elizee. Cîțiva zeci de bărbați și mai cu seamă femei, neveste și fete, intrașeră printre pomi ca albinele în faguri, umplînd lădițe și coșuri cu ionatane și parmene aurii, globuri de rubine și de aur cu ceva astral în luminiscența și în perfecta lor rotunjime de sferă. Cauți cu lupa un măr viermănos, nu-l găsești. Fapt cu atît mai de notat cu cît livada a trecut, ni se povestește, prin „mari aventuri“, adică prin aprilie-mai, cînd era în floare, un îngheț ca de decembrie siberian a vrut să-i ucidă în fașă fructele. Cam 40—50 la sută din recoltă a fost afectată, dar, zice îngîndurată, toți pomii răniți au fost îngrijiți, fertilizați, s-a încercat tămăduirea lor prin tratamente de calitate, ingenerești. N-a rămas măr teafăr (sau vindecat, făcut să fie teafăr) care să nu dea 50—55 kg. de fructe, nici prun fără dulci poveri de peste 50 kg. „Tratamentele“ pomilor bolnavi s-au făcut diferențiat, fiecare din ei fiind luat în seamă ca un pacient cu structură și individualitate distincte. Deci cu producția vămuită de frig, ferma din Copăceni dă anul ăsta 500 de tone de mere, din care jumătate o să fie însilozate, aducînd un venit de un milion de lei, și 400 tone de prune, de la care se așteaptă aceiași bani. O treime din prune se exportă, ferma fiind, la acest capitol, fruntașa Trustului horticol vîlcean. Ferma are doar 20 de lucrători permanenți, îavechiți aici, dar „învechiți în bine“, spun cei doi, rugîndu-ne să-i notăm pe Ion Bărbărie, Ilie Glăvan, Gh. Petrescu, Constantin și Teodor Badea ș.a. Bărbații, fetele și nevestele care ocupă acum livada sînt muncitori sezonieri, veniți de aiurea, oameni greu de găsit (o știu bine și ei, de-aia cînd se angajează la fermă se tocmesc aprig, oltenește, pentru cîștig), greu încercați la muncile toamnei și, din păcate, greu răsplătiți cu un minim de confort la legiuitele ore ale odihnei. Dorm pe unde pot, prin curtea fermei, prin podurile și prin șoproanele gospodarilor din Copăceni, căci ferma nu le poate oferi condiții firești de cazare. Nici cu condiții de hrană nu-i prea răsfață, nu că aceasta n-ar fi destulă și bună, dimpotrivă, dar cantina este cît căsuța piticilor din „Albă ca zăpada“, lucrătorii fac coadă la masă cîte un ceas ori două.

Pasiunea inginerului Ion rămîn, s-ar părea, parmenele și ionatanele, despre care ne produce o serie de date tehnico-economico-productive pe care, constrînși fiind de spațiul tipografic, încercăm să le stăvilim. Stimate tovarășe inginer, îi spunem, nu toți cititorii noștri gustă cifrele, unii zic că sînt plicticoase, fotografice, n-au forță de transcendere, nu depășesc observația primară. E adevărat, convine interlocutorul, dar între măr cu putere de transcendere, cel cîntat în poeme, și cel real, 99 la sută din muritori o să-l prefere pe ultimul, deși (inginerul stă o clipă de gînduri) nici cei ce țin de procentul cel infim nu sînt de ignorat. Dar, mă rog, acest procent e în seama altora, a poeților, nu într-al lui. El e inginer, horticultor, om al pămîntului, deci un om al mărului real, pe care-l simte nu cu duhul, ci cu dinții și cu cerul gurii. (Așa o fi, dar biblioteca familiei Rădulescu conține vreo 1 000 de cărți, toate pe alese, multe din ele de poezie).

De 12 ani, de cînd sînt aici, cei doi n-au știut de altceva decît de fermă, adică mai mult Ion, zice Ana, ea mai fiind ocupată și cu creșterea Rodicăi și a lui Cătălin, copiii lor, ambii premianți ai liceului din Horezu. Au plantat livezi, le-au dotat cu bazine și căi de acces, au crescut tăurași, într-un timp creșteau și albine (acum distribuite altei ferme), au plantat smeuriș pe vreo cinci hectare de rînd și de grohotișuri, au pus și căpșune (care acum nu mai sînt, căci ciclul existenței lor, nu mai mare de 7—8 ani, s-a încheiat ; pe locul lor e acum lucernă pentru îngrășarea tăurașilor). Pe una din costele mai ieri încărcate cu smeuriș s-au construit două baraje, s-a oprit cu ele pîrîul Valea Caselor, s-au amenajat două hectare de luciu de apă, populat cu pește, e în curs de amenajare și o creșcătorie de giște, mai vor să facă și un cuptor pe cărbune pentru uscatul prunelor, grație cărula să devină niște fermieri-exportatori de prim rang.

Și mai sînt și copiii...

Ni se povestește, în Teleorman, despre o nemaipomenită ședință din comuna Buzescu. Nemaipomenită, într-adevăr, prin vorbele ieșite din gura lui Dumitru Tircolea, vechi președinte al C.A.P.-ului. Fiind el tras la răspundere, în ședința aceea, de niște șefi, nemulțumiți de porumbul cam sărăcuț al locului, Tircolea și-a dat (la figurat vorbind) căciula de pămînt și a zis : „Așa-i, n-am făcut producție, dar știți de ce ? Fiindcă elevi școliți din sat n-au muncit bine la cules“.

Că vorbele lui Tircolea au tîrcolit județul e lesne de înțeles. Mai puțin lesne de înțeles, zic unii, este de ce acest iscusit și hîrșit om al pămîntului, în loc să-i „critice“ pe copii, nu i-a lăudat. Căci copiii, mult-puțin cît au făcut pentru porumb, meritau lăudați, una că sînt copii, nu ceapiști cu porumb în acord global, al doilea că ei, de, mai trebuie să și învețe, spre deosebire de Dumitru Tircolea care, pare-se, e învățat, știe totul și ceva pe deasupra.

Zilele astea am întîlnit, undeva, la marginea Bucureștilor, alți copii la muncile cîmpului, ba am dat și peste niște „șefi“ de-ai locului care-i lăudau pentru micile lor isprăvi. Erau elevi ai unui liceu cu faimă în Capitală, „C.A. Rosetti“, elevi din clasele a IX-a, a X-a, și a XI-a (nu și dinntr-a XII-a, căci aceștia se pregătesc de zor pentru bacalaureat și pentru forțarea norocului la facultăți). Întîmplarea se petrecea în spatele Gării de Est, unde garnituri de vagoane virfuite cu cartofi întrau în mîinile pustilor care-i sortau și-i așezau în saci. Timp de o săptămînă, de la 7,30 dimineața la 6 seara, distribuiți în trei ture, 550 de „șosettiști“, în frunte cu profesorii și cu directorul școlii, eminentul profesor de biologie Emil Stoica, și-au dedicat orele de activitate practică unei trebi nu de tot plăcute, dar utile țării. Se pare că cei 550 știau asta, dovadă laudele la adresa lor ale celor care-i vegheau.

N-am consemnat nume de elevi (cum să consemnezi sute de nume ?), am consemnat doar faptul, impresionant pentru oricine îi este martor, că, într-adevăr, bătălia pîinii a devenit la noi, așa cum cer partidul și secretarul său general, o autentică bătălie națională, angajînd toate profesiile și toate vîrstele, într-un unison de dăruire și de răspundere. Cum s-ar zice, azi, la noi, la români, patriotismul nu mai e un oarecare substantiv, e un superlativ al ființei noastre.

ILIE PURCARU

PCR
CONGRESUL XIII

În laboratoarele producţiilor record

• Noua revoluţie agrară •

La Institutul de cercetări pentru legumicultură şi floricultură Vidra

Un octombrie de aur

Dacă n-ar fi fost calendarul să indice precis data, am fi fost uşor tentaţi să credem că descinsesem la Vidra, în împărăţia legumelor şi florilor din imensul cîmp de cercetare-şi experimentare, chiar în miez de vară fierbinte, cu un cer ireal de albastru. Pe o temperatură aproape canculară, clădirea galben-alburie a Institutului central de cercetări pentru legumicultură şi floricultură ne-a primit solitară ca un transatlantic ancorat într-un ocean de culori şi parcă niciunde ca aici n-am întîlnit-o pe doamna melopeelor şi curcubitaceelor mai bogat învesmîntată, mai plină de miresme şi soare.

Soare şi senin era şi în privirile inginerului Lucian Stoian, directorul institutului. Tocmai plecase de la Bucureşti, aducînd cu sine o servietă doldora cu medalii de aur şi diplome. N-a apucat omul bine să răsufle că noi, curioşi şi nerăbdători din fire, l-am şi luat în primire, dornici să dezlegăm cu o clipă mai devreme enigma surprinzătoarei comori. Astfel, din spusa celui mai autorizat, am aflat că, la recenta Expoziţie internaţională horticolă de la Erfurt (I.G.A.), Institutul central de cercetări pentru legumicultură şi floricultură Vidra a primit şapte medalii de aur pentru noile sale soiuri de ardei, tomate şi vinete create de colectivul de cercetători de aici. Este vorba de soiurile de ardei gras „Mihaela" şi ardei lung „Cosmin" create de cercetător dr. ing. Eugenia Şuţa, ardei gogoşari „Splendid" şi „Titan", precum şi tomatele „Carolina" create de dr. ing. Mara Tănăsescu, de hibrizii de vinete „Lidia" şi „Narcisa" aparţinînd cercetătoarei dr. ing. Narcisa Sindile...

Aşadar, la Vidra, chiar dacă n-a prea plouat ploaie adevărată nici astăvară şi nici în septembrie, a venit în schimb acest octombrie minunat şi a adus o ploaie de aur. O ploaie de medalii. Metafora, reflectînd în ea nu doar o glumă, ci şi un mare adevăr, aşa cum s-a văzut, aparţine directorului adjunct tehnic, ing. Cătălin Caciuc, specialistul care izbutise, în puţine cuvinte, să ne prezinte, puţin mai devreme, imaginea de ansamblu a activităţii productive a institutului. De pe o suprafaţă de 400 ha, optzeci de cercetători ştiinţifici, 22 de mecanizatori şi cîteva sute de lucrători entuziaşti — a ţinut să precizeze — se străduie să asigure întregul necesar republican de seminţe pentru legume şi flori din categorii biologice superioare. Se produc aici, în cele 4 ferme, seminţe din circa 15 specii de ardeioase, castraveţi, tomate, ceapă şi usturoi, mazăre şi fasole, rădăcinoase, precum şi de legume mai puţin cunoscute, ca andive şi revent ; butaşi de hrean şi sparanghel ; micellu pentru cultura ciupercilor etc. Şuzeci şi două de hectare au fost destinate anul acesta producţiei de legume pentru consum. Prin plan, în 1984 colectivul institutului are sarcina să predea ţării 300 t seminţe şi prelimină a realiza aproape 450 tone, iar pentru consum dă pieţii 2 500 t legume în loc de 2 200 cît are prevăzut, ceea ce înseamnă aproape peste tot producţii record. Asta, fără a mai pune la socoteală însemnatele cantităţi de seminţe de flori de cîmp (pansele, salvii, părăluţe, circiumărese, crăiţe, ochiul boului, garofiţe, gălbinele, pufuleţi, imortele ş.a.) atît de necesare în industria medicamentelor şi aromelor, în activitatea peisagistică,, ajutorul şi asistenţa ştiinţifică acordată unităţilor din zonă.

Dar, revenind la capitolul de bază, cel al cercetării ştiinţifice, am reţinut din spusele directorului, ing. Lucian Stoian, că aceasta se realizează în cadrul a 12 programe de cercetare, însumînd 153 de teme şi peste 350 de experienţe. În domeniul ameliorării, se urmăreşte crearea de noi soiuri de legume cu potenţial de producţie ridicat, cu rezistenţă genetică la boli şi condiţii adverse de mediu, cu însuşiri calitative superioare. Numai în acest an au fost create 15 noi soiuri de legume, dintre care, aşa cum am văzut, 7 au fost medaliate cu aur. Fiţuica însă de acest aspect, de menţionat că cercetătorii institutului urmăresc menţinerea purităţii biologice, cu asigurarea autenticităţii soiurilor, prin obţinerea de seminţe din categorii biologice superioare, elită şi superelită. Un alt obiectiv îl constituie stabilirea de tehnologii de cultură adecvate diferitelor condiţii pedoclimatice din ţară, în contextul unui consum scăzut de energie convenţională, utilizarea energiilor neconvenţionale, combaterea bolilor şi dăunătorilor.

I-am cunoscut îndeaproape, chiar în cîmpurile lor experimentale, muncind cu rîvnă şi pasiune, pe cîţiva dintre cercetătorii de frunte ai institutului. Le-am aflat preocupările, speranţele şi gîndurile. Dr. ing. Eugenia Şuţa, o femeie cu păr roşcat, cu faţa încă bronzată de soare, lucrează aici, în cercetare, de 17 ani, şi îşi etalează, iată, cu modestie şi discreţie, soiurile de ardei „Mihaela" şi „Cosmin", create de ea şi purtînd numele propriilor ei copii. La fel şi inginer dr. Mara Tănăsescu, are în spate peste 20 de ani de cercetări. Soiul de tomate mari, portocalii, ca şi ardeii gogoşari „Titan", mari cît ploşca, cum nu s-au mai văzut nicăieri, sînt rodul muncii ei neobosite de ani şi ani de zile.

Apoi, să nu uităm a aminti, măcar în treacăt, numele ing. dr. Maria Sveatchievici, cercetătorului Jean Pancu, virusologului Adrian Stoenescu, fitopatologului dr. George Marinescu, cercetătorului Costică Ionescu, neobositul ameliorator al soiurilor de fasole de grădină şi bame, floricultoarei Alexandrina Hăţiş, care ne-a vorbit despre flori şi aranjamente florale. Eforturile lor şi ale întregului colectiv, distins în 1981 cu Ordinul Muncii Clasa I, converg spre unul şi acelaşi ţel subliniat nu o dată de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi prezent şi în Proiectul de Directive pentru cel de-al XIII-lea Congres al partidului, anume de a asigura poporului cantităţi cît mai mari de legume diverse şi de cea mai bună calitate. Indicaţiilor date personal de conducătorul partidului şi statului, cu prilejul vizitei de lucru făcute anul trecut în institut, ei le-au răspuns prin fapte demne de laudă. Prin cantităţi cît mai mari de seminţe şi legume de cea mai bună calitate, prin soiuri noi de legume competitive, premiate cu aur la marile expoziţii horticole internaţionale. Şi nu doar atît.

...La Vidra, mult aşteptatele ploi autumnale încă n-au sosit. În schimb, octombrie a debutat aici magnific, cu cer senin, cu soare şi cu aur adevărat, frumos ca într-un pastel de primăvară.

MIHAI STĂNESCU

Fotografii de ELE.N C..

Baby food:

Veşti bune de la Chiajna

Începînd de anul acesta, la Fabrica de conserve Chiajna, aparţinînd I.L.F. Militari, a reintrat în funcţiune o secţie de produse din fructe şi legume pentru copii. Spunem a reintrat deoarece secţia a mai funcţionat din 1979 pînă în 1981 cînd a fost închisă din lipsă de capace pentru borcane şi, mai ales, din cauza cererilor reduse din partea comerţului. Amîndouă problemele fiind rezolvate, prima în totalitate, a doua în curs, secţia are asigurate anul acesta contracte pentru 300 tone de asemenea produse, din care a livrat pînă acum 70. Ca o publicaţie care a informat opinia publică de nenumărate ori despre această problemă, ne facem o plăcută datorie să vă comunicăm veşti îmbucurătoare dintr-un domeniu de activitate de larg interes. Apelăm deci la amabilitatea inginerului Nicolae Stănică, directorul complexului de la Chiajna, pentru a ne furniza date de ultimă oră :

— Termenul de conserve este total impropriu pentru produsele pentru copii. În primul rînd să spunem că produsele noastre sînt din punct de vedere al calităţii reţetelor, al materialelor şi materiei prime la nivelul cel mai ridicat pe plan mondial. Procesul tehnologic se desfăşoară în condiţii de igienă şi sterilitate deosebite. Se folosesc numai legume şi fructe de calitate superioară, provenite din ferme proprii la care nu se administrează îngrăşăminte chimice şi pesticide. Nu se folosesc conservanţi şi coloranţi sintetici. Produsele sînt naturale sută la sută. Conservabilitatea lor este asigurată prin sterilizare la 120 de grade pentru cele din legume şi carne şi pasteurizare la 100 de grade pentru cele din fructe. Instalaţiile secţiei sînt din import, achiziţionate de la firma Bertuzzi din Italia, cu renume în acest domeniu.

— Ce produse realizaţi acum?

— Trei tipuri : creme, piureuri şi gata preparate, în borcane de 115 şi 185 grame netto, la preţuri accesibile, în jur de 3 lei. Sînt bune la gust, au valoare nutritivă ridicată, mamele economisesc timp şi, evident, pot fi consumate tot timpul anului. Nici o gospodină, indiferent de mixerul pe care-l are, nu poate realiza produse de o asemenea fineţe şi calitate. Din categoria creme, realizăm produse din morcovi, mere cu morcovi, piersici, gutui, morcovi cu zahăr şi spanac. Producem piureuri de spanac cu orez, fasole verde, dovlecei cu orez şi orez cu carne de pasăre. În total 10 sortimente. La cererea Ministerului Sănătăţii, am mai omologat încă 10 sortimente care vor intra în curînd în fabricaţie : creme de morcovi cu ficat de mînzat, cartofi cu carne de mînzat, mazăre cu carne de mînzat ; piureuri de mazăre cu cartofi, paste făinoase cu ficat de vită, paste făinoase cu carne de vită, fasole verde cu carne de vită şi mere cu griş. Din categoria „gata preparate" am omologat soté de morcovi cu carne de vită şi pilaf cu carne de vită.

— Căror categorii de vîrste le sînt destinate?

— Cremele pentru copii între 4 şi 12 luni, piureuri pentru copii peste un an, „gata preparatele" pentru copii mai mari de un an şi jumătate. Este vîrsta minimă. Ele pot fi consumate nu numai de către copii, ci de toţi amatorii de produse naturale, dietetice.

— Garanţia lor?

— Termenul de garanţie 12 luni, iar valabilitatea 18.

— Sînteţi singurii producători din ţară de produse de acest fel?

— Da.

— Ce s-a întreprins pentru popularizarea lor? S-a schimbat cu ceva, faţă de acum doi ani, sistemul de comercializare, de prezentare?

— S-au organizat informări de către Ministerul Sănătăţii şi Institutul de ocrotire a mamei şi copilului. Produsele nu se vor mai vinde în cadrul reţelei proprii, ci în marile magazine, în reţeaua Ministerului Comerţului Interior. Încercăm, în măsura posibilului, să iniţiem magazine specializate în oraşele mai mari. Modul de prezentare este foarte bun. Livrăm produsele paletizate, în folie de polistiren, în saituri de 24 de borcane. Eticheta, care are şi rolul de a proteja produsul, este atrăgătoare, sugestivă, dă indicaţii despre conţinut, modul de întrebuinţare, vîrsta minimă a copilului şi termenul de garanţie. Mai conţine indicaţia că la fabricarea produsului nu se folosesc conservanţi şi coloranţi sintetici.

— Care este situaţia contractelor pentru anul viitor?

— Deocamdată nu avem încheiate contracte. Produsele sînt încă necunoscute suficient. Totuşi, numărul contractelor creşte de la o zi la alta. Direcţiile comerciale judeţene pot dirija preparatele noastre şi către creşe şi grădiniţe. Produsele sînt strict controlate în laboratoarele noastre, ale Ministerului Sănătăţii şi Inspectoratului general de stat. Sperăm că în anul viitor vom lucra la capacitatea maximă, 2 200 tone. Noi sîntem pregătiţi, avem toate condiţiile asigurate.

În încheiere, să spunem că în vara aceasta, Nicolae Stănică, chiar dacă în concediul său de odihnă, a avut posibilitatea să dea o raită pe la firme europene cu tradiţie în domeniu, s-a documentat şi din aceste documentări a adus şi cîteva eşantioane. Le-am pus alături de ale noastre. Trebuie să recunoaştem că modul de prezentare a produselor româneşti, un capitol de care ne temeam puţin, este de data aceasta peste aşteptările noastre şi probabil micii consumatori vor colecţiona etichetele borcanelor după ce le vor fi golit conţinutul. În numele copiilor şi al mamelor lor, ne permitem să-i felicităm pe toţi cei care au contribuit la apariţia acestor produse pe piaţă.

OPREA GEORGESCU

PCR
CONGRESUL XIII

Renașterea porturilor românești

● Primele schițe datează din vremea lui Cuza ● Mulțumirea bătrînului căpitan

Să stai aproape de Dunăre și să trăiești ca și cum ai fi departe de ea poate să însemne o suferință, un fel de boală care trebuie învinsă. Paraschiv Nicolau ajunsese în anul al patrulea la liceul comercial din Brăila, liceul era chiar lîngă port și el privea pe fereastră în timp ce profesorul putea să-i vorbească despre descoperirea Americii, privea cum vin și cum pleacă vapoarele și într-o zi a simțit că nu mai are rost să întîrzie, a fugit de la școală și s-a îmbarcat ca mus, apoi cambuzier. S-a îmbarcat pe un vas englezesc, „Scotland". Mai erau pe vasul acela, alături de douăzeci de englezi, încă patru români. Primul voiaj l-a făcut la Londra, apoi s-a înapoiat la gurile Dunării și nu după multă vreme, într-o lume anapoda și tot mai greu de înțeles, doar începuse războiul, un grup de vase ale marinei britanice, între care și „Scotland", au urcat înspre Porțile de Fier, în prima săptămînă a lunii aprilie 1940, însă blocarea fluviului n-a reușit și au făcut cale-ntoarsă. Într-o bună zi, vasele românești care țineau sub ochi flotila engleză la Sulina s-au dat deoparte, era o invitație ca ea să iasă în larg și să se facă nevăzută și așa s-a și întîmplat iar Paraschiv Nicolau a ajuns iarăși la Londra. Acolo a fost debarcat după ce i se dăduse un preaviz de un an. Cu lirele sterline care i-au fost puse atunci în mînă s-a întors la Brăila, și-a cumpărat două case și două pogoane de pămînt, nu o barcă, prevăzător și copt la minte cum nu s-ar fi crezut după numărul anilor împliniți, abia atinsese majoratul, sau după isprăvile pe care nu le ocolise deloc pînă atunci și care-l arătau mai degrabă risipitor, cînd împreună cu marinarii englezi mergea la circiuma lui Cambere de la Sulina și, cu banii jos, închiriau localul de la miezul nopții pînă spre dimineață.

Acum stă pe bună dreptate mîndru lîngă registrul istoric al portului Corabia, pe care ne îngăduie să-l răsfoim și să aflăm din rîndurile scrise citeț ori din fotografii îngălbenite cam ce s-a întîmplat de vreo sută de ani încoace pe acest mal al Dunării. Paraschiv Nicolau a trudit la alcătuirea registrului cu pasiunea și cu răbdarea infinită a celui ce se-apucă să sape într-un simbure de bob de strugure statuia ecvestră a unui general glorios. Răsfoind registrul completat chiar de el, în dreptul anului 1984 găsim între altele următoarea notație : „În luna august, titularul căpitaniei, Nicolau Paraschiv, este pensionat pentru limită de vîrstă". Și văzîndu-mi nedumerirea, rîde și el ca de o glumă bună. De fapt, chiar a ieșit la pensie, dar i s-a spus să mai rămînă cîteva luni, pînă spre sfîrșitul acestui an. Atunci se va putea întoarce la București, unde își are casa și familia. După 24 de ani, cît a stat aici ca un soldat în post, nu se poate spune însă că pleacă din Corabia nici fără regrete, nici fără o mulțumire anume. Corabia fiind, zice Paraschiv Nicolau, un oraș frumos.

Bucuria căpitanului de port

Portul a fost înființat pe vremea lui Cuza, la insistențele, zice-se, ale unor boieri din județul Romanați. Era situat cu vreo doi kilometri mai sus pe Dunăre, în marginea satului Corabia Veche. I se zicea portul Mircea. Nu mult după aceea, pe pămînturile ce se aflaseră în stăpînirea mînăstirii vîlcene Bistrița, se trece la delimitarea vetrei unui oraș nou, Corabia, și se împart locuri de casă. Un primar, Dumitru Buzdun, așază între străduniile de început ale orașului și peaceea de a planta de-a lungul străzilor 1 500 de tei. O faptă bună, desigur. Iar o faptă bună stă, uneori, foarte aproape de ideea de sacrificiu. Între românii care trec Dunărea în '77 pe podul de vase întins ceva mai jos de Corabia, spre Silistioara, la kilometrul 628 plus 400, se găsea și primarul acela inimos al cărui nume rămîne înscris pe Monumentul Eroilor și e purtat și astăzi de o stradă din Corabia. După război, portul se mută lîngă terasa pe care se ridicase orașul și în 1889, în dreptul clădirii unde se află acum căpitănia, începe construirea unui cheu de lemn. Tot atunci se lucrează la linia ferată spre Caracal și Piatra Olt, care avea să asigure portului un avantaj considerabil, la danele lui așteptînd să fie încărcate nu numai cereale dar și lemnul adus de pe toată valea Oltului sau chiar mărfuri venite dinspre Sibiu. De aceea, probabil, din 1895 se trece la construirea unui cheu de piatră, în aval, iar în 1913 vechiul cheu de lemn, cît mai rămăsese din el în capătul de sus al portului, începe de asemeni să fie înlocuit. Însă operația aceasta a fost terminată, vom vedea, mult mai tîrziu.

Deocamdată, o privire asupra istoriei mai vechi a portului ne încredințează că spre sfîrșitul veacului trecut faima lui se

Corabia, înainte de marș

consolidase destul de repede ca vad prin care își căutau un preț, în primul rînd, grînele de pe pămînturile din dreapta Oltului. Ceea ce se descărca nu prea are importanță, mărfurile aduse la Corabia abia dacă se ridicau în fiecare an, la cîteva mii de tone. În schimb, încărcăturile se află, de la an la an, într-o vădită creștere. În 1879 ieșeau 7 422 tone de cereale, dar trei ani mai tîrziu se încărcau de aproape șapte ori pe-atît, 49 325. S-au mai încărcat aproape 104 000 tone în 1887, 171 762 în 1890, 221 450 în 1893. Nici nu e de mirare că se căuta înlocuirea grabnică a cheurilor de lemn cu unele de piatră. Registrul istoric cuprinde o afirmație plină de optimism : „Încărcările cerealelor au mers pe o linie progresivă, în tot acest timp și în anii următori au fost atinse date statistice în privința mișcării vaselor și mărfurilor de o importanță covîrșitoare pentru acest port mic ca întindere, organizare și existență, dar mare prin activitatea sa economică". Se mai face adăugirea că în oraș, în vecinătatea portului, se găsește „un cartier de magazii construite majoritatea din cărămidă și care servesc pentru depozitarea cerealelor, avînd o capacitate totală de circa 10 000 de vagoane". Bineînțeles, au fost și ani cînd magaziile astea n-au prea avut ce să adăpostească. În 1932 portul Corabia încarcă exact 97 392 tone de cereale și doar 42 139 în 1933, ceva peste 33 000 în '34 și 72 793 tone în '35. Căci în 1933, bunăoară, raportul dintre prețul unei tone importate și prețul uneia exportate era de-a dreptul dezastruos, de bună seamă că este o altă discuție. În toamna aceluiași an, un credit de 500 mii lei e destinat zidirii unui cheu de piatră în latura de sus a portului unde încă se mai afla cheul de lemn „care era putrezit și nu mai prezenta siguranță iar cheltuielile necesitate de reparațiuni erau foarte mari". În anul următor lucrarea este continuată printr-un nou credit de un milion și jumătate. Pentru înălțarea platformei se adaugă 3 200 metri cubi de pămînt și 850 metri cubi blocuri de piatră. Totodată, se creditează cu o jumătate de milion lucrările de modificare a rețelei de căi ferate din incinta portului. Dar nu peste mult, în ciuda acestor amenajări între lor. Dar portul va intra într-o etapă de reconstrucție, aflăm. Și ajunge să spunem că mulțumirea bătrînului căpitan al portului Corabia, Paraschiv Nicolau, are temeiuri cît se poate de generoase de vreme ce el, chiar dacă urmează să iasă de-a binelea la pensie, poate să afirme ca și cum ar începe o viață nouă : se vor face cheuri rezistente, se va înălța platforma portului cu vreo doi metri, ca să nu mai fie inundabilă, se vor monta macarale portal, se vor construi clădiri administrative cu o ținută modernă și un grup social cu baie și cantină. Fiindcă portul urmează să aibă de lucru mai mult decît oricînd pînă acum, asta e sigur. Iar refacerea lui nu mai are cum să însemne pentru nimeni o surpriză de felul aceleia că pe Dunăre un pescar amator ar fi prins un peștișor cu totul și cu totul de aur.

Zeul comerțului rămîne nemuritor

Chiar dacă s-ar mai afla vreun felinar în rama metalică, năpădită de rugină, ce s-a mai păstrat pe un stîlp în fața clădirii unde se găsesc birourile conducerii portului, lumina pe care el ar fi în stare s-o întindă în jur cu siguranță că nu mai e demult îndestulătoare ca să ajute cu ceva munca în portul Corabia. Iar termometrul de-alături, și teafăr de-ar fi, nu defect cum e, tot n-ar putea dovedi cu exactitate, ca să spunem astfel, temperatura ridicată a vieții acestui port întins de-a lungul Dunării pe aproape un kilometru și desfășurîndu-se în lățime pînă în malul terasei pe care se ridică orașul, într-un spațiu larg cît un islaz în toată legea. În acest spațiu, platforma portului este, fără îndoială, riguros delimitată, dar neîndoielnic este că se mănîncă și dincolo de hotarele ei, „chiar dacă nu toată valea este a portului". Cît ține portul, cît ține cîmpul, numai conducte de ciment, prefabricate pentru blocuri, stive de lemne, cărbuni, balast. Avem de înțeles că putem face pe-aici cunoștință cu oameni care n-ar fi deloc de acord că orașul acesta e liniștit chiar ca un pare în care se plimbă pensionarii cu mîinile la spate. Nu este așa nici măcar în pragul verii, cînd înfloresc teii și pretutindeni se revarsă un parfum că te-apucă durerea de cap. Pentru Gheorghe Deaconu, șeful portului, durerea de cap ar putea avea la o adică și altă cauză, neîndeplinirea planului, bunăoară, însă lucrul acesta nu s-a întîmplat, zice el, la încheierea primului semestru din acest an, chiar pe vremea teilor în floare, s-a văzut că planul fusese îndeplinit cu prisosință. Dacă ținem neapărat să aflăm și cu cît, aflăm : cu 136 la sută. Portul Corabiei, unde chiar pe vremea fostei lui glorii de vad cerealier șefii se plîngeau că este uneori ocolit de vase, nefiind înzestrat cu „instalațiuni mecanice", poate să preia acum, cu macaralele pe pneuri și pe șenile, o cantitate impresionantă de mărfuri, în orice clipă din zi sau din noapte. Din martie lucrează aici și o macara plutitoare, în stare să ridice și ea 10 tone deodată, cum spune șeful ei de echipaj, Florian Albu, iar operatorul de dană Gheorghe Dincă încuviințează : da, așa este. E ora 12 și prin dreptul nostru alunecă remorcherul „Drobeta", trăgînd după el nouă șlepuri. Florian Albu și Gheorghe Dincă au ei semnele lor să creadă că „Drobeta" va călători dincolo de Baziaș. Iar încărcătura șlepurilor ar fi de vreo 9 000 de tone, zic ei. La 12,20 trec alte opt șlepuri, într-un convoi pus în mișcare de impingătorul „Filiași". Despre felul cum „folosim Dunărea", ca să împrumutăm cuvintele celor doi, ne putem declara lămuriți prin răspunsul ce se întruchipează astfel, singur și chiar nechemat, în lumina zilei. Mai rămîne să adăugăm cîte ceva despre felul cum folosim și portul Corabia. Pe lîngă tot felul de mărfuri, pe lîngă, în primul rînd, „piinea Navromului", cum i se spune balastului din care au fost descărcate anul acesta, pînă acum, 110 000 tone, aflăm că se mai încarcă la danele acestui port și cereale. Mai puține decît altădată, e adevărat, dar asta nu are cum să însemne că nu se string astăzi de pe pămînturile din jurul orașului grîne mai multe decît oricînd și nici că, evident, ele ar mai putea urma aceleași direcții de acum o sută de ani. De aceea, pe strada Mercur, unde vechile magazii, întinse cît niște hangare, se țin lanț, întreprinderile comerciale ale orașului și-au făcut depozite. De mobilă, de frigidere, de ace de cusut, de orice. Dar zeul comerțului se simte acasă la el, la Corabia, nu numai pe strada ce-i poartă numele. De la silozul cel nou, ridicat în urmă cu vreo cîțiva ani într-o margine a orașului și încăpător de vreo două ori cît silozul vechi al portului, pleacă pe calea ferată, pentru export, în fiecare zi din an, în medie, cam 5—6 vagoane de cereale. Așa ne spune inginerul Iulian Andrei, de la întreprinderea al cărei nume e compus cu grija de a nu scăpa nimic din ceea ce vrea să însemne : de contractare, achiziție și păstrare a produselor agricole. La urma urmei, avînd dreptate și viceprimarul Corabiei, Marin Dudău : alături de întreprinderile orașului, o tăbăcărie, o fabrică de zahăr, o întreprindere de fibre sintetice, spre a descoperi posibilitățile de lucru ale portului trebuie avute în vedere deopotrivă puternicele întreprinderi industriale din Caracal și Balș, dacă nu chiar de mai departe, de la Rîmnicu Vîlcea.

Cînd la Corabia începuse a se construi portul, înspre mijlocul Dunării a apărut, chiar în fața lui, o fîșie de nisip. Pînă să se prindă de ea colțul ierbii și pînă să se lase umbrită de pădurea de sălcii, vasele au trecut tot de partea cealaltă a ei. Din 1980, de pe la sfîrșitul anului, s-a produs însă o modificare a curentului apei și, totodată, a căii de navigație. Cum vin pe Dunăre în jos, vasele trebuie să aibă de-atunci grijă să lase ostrovul pe mîna dreaptă. Curentul, trecînd printre ostrov și cheurile portului, a făcut ca adîncimea apei să crească. Iar asta, zice Ștefan Bulintiș, ofițer fluvial și pilot pe nava de inspecție a căpităniei, este ca și cum portul Corabia ar fi fost înfiat de Dunăre. Ceea ce este îmbucurător de-a dreptul, îndeosebi fiindcă portul va fi tot mai frecventat, ca toate porturile noastre de la Dunăre, dealtfel, în urma deschiderii canalului de la Cernavodă spre mare. De la Corabia pînă la Agigea un convoi face doar vreo două zile și punînd la socoteală și timpul necesar descărcării și încărcării vaselor se vede că în aproximativ o săptămînă, fie și în zece zile, o cantitate de mărfuri echivalentă cu cîteva trenuri poate circula între Constanța și Corabia numai pe șlepurile unui singur convoi. Canalul deschis înspre mare reface aici, la distanță, la Corabia, un echilibru nou. Portul aflîndu-se exact în situația în care un om își schimbă centrul de greutate de pe un picior pe altul, pentru a înainta. Corabia urmează să facă un pas mare. Corabia se află înaintea unui marș în care efortul este întotdeauna și cu dărnicie răsplătit.

Între timp, la restaurantul hotelului Împăratul Traian, programul de seară al orchestrei începe chiar cu cîntecul care e de la sine înțeles că trebuie să aibă întîietate : „Valurile Dunării".

DUMITRU ELIADE ■

Un sfîrșit de săptămînă petrecut în vecinătatea Postăvarului, la cules de vie, sau în aurițele brațe ale deltei sînt doar cîteva din minunatele trasee, adevărate minivacanțe, cu care ne-a obișnuit Comisia Sport Turism a Consiliului Municipal al Sindicatelor și I.T.H.R.-ul București. Desigur este o invitație care poate fi onorată nu numai acum, în acest octombrie frumos ci în toate anotimpurile anului...

Vineri, 12 octombrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Eveniment teatral

Iubirea ca mecanism al puterii

Cortina e deja ridicată. Deși nu este încă destulă lumină reușești să vezi scena în cele mai ascunse detalii. Iar ce zărești n-are cum să nu te intrige. Obiecte din cele mai diferite timpuri sînt adunate în aparență de fantezia capricioasă a unui colecționar. Întregul decor bogat colorat îți aduce în minte versurile lui Al. Philippide : „Epocii varii, și vechi, și noi, sînt date / Deodată toate." Ambianța, aceasta în care se găsesc fotolii de diverse stiluri, macheta unei corăbii cu pînze în zadar bombate, pupitre de orchestră, un glob pămîntesc, un paravan, un hamac bun pentru sieste îndelungate te acaparează tot mai mult astfel încît ulii de freamătul orașului și te transpui de bunăvoie pe tărîmul fabulos al Iliriei, acolo unde se desfășoară acțiunea piesei lui Shakespeare. **A douăsprezecea noapte.** O piesă pe care ai mai văzut-o probabil, sau măcar ai citit-o, și nu o singură dată, cu care crezi că ești deplin familiarizat, așa că nu-ți poți explica de ce decorul imaginat cu har de George Dorosenco reușește să-ți provoace curiozitatea ba mai mult, te neliniștește prin opulența lui, prin împrăștierea lucrurilor după criterii care îți scapă. Iar cel mai mult te uimește un uriaș portret al unei femei care poartă o perucă roșie, întocmai ca regina Elisabeta a Angliei. Ea să fie ? N-ai timp să-ți răspunzi la toate întrebările fiindcă în scenă năvălesc cîteva personaje care anunță cu vesele că ne aflăm în a douăsprezecea noapte a lui decembrie, adică într-o noapte cînd totul e permis și destinat desfătării, cînd se renunță la chingile rigorii. Ai crede atunci că sentimentul de neliniște strecurat în suflet la început a fost doar o părere. Îți spui că nu pot să urmeze decît idile pline de strălucire, cascade de glumbușlucuri, dezlănțuiri de glume. Iar întreaga feerie multicoloră o să se desfășoare sub patronajul bunei doamne din portretul care îți atrage mereu privirile. Dar ceea ce vezi în continuare îți alungă gîndul că vei asista doar la o sărbătoare de neuitat, numai la un carnaval în care fiecare se străduiește să se simtă bine și să-i facă și pe alții să cunoască bucuria. Regizoarea Anca Ovanez Dorosenco smulge cînd te-aștepți mai puțin măștile personajelor, le sparge petrecerea și le arată adevăratele chipuri. Iar ele nu sînt deloc surîzătoare, nu au întipărite pe ele semne ale bunăvoinței ci dimpotrivă, sînt hîde aidoma sufletelor lor răvășite de patimi, însetate de dorința de a domina asupra celorlalți cu orice preț. Da, sînt aici bufoni înțelepți și bețivi plini de duh, curtezani melancolici și cameriste fermecătoare, dar vinzoleala lor nu aduce pe scenă numai jubilația, ci îți accentuează starea de perplexitate și de îngrijorare. Ce lume e aceasta

(Continuare în pag. 19)

GEORGE ARION ■

Eveniment cinematografic

Un avertisment

...Este evident că mult mai rar memoria noastră reține momentele plăcute, vesele ale vieții ; în schimb necazurile — marile dureri — atunci cînd am fost loviți psihic, sau fizic chiar, atunci cînd răul ne-a atins cu aripa sa înfricoșătoare — aceste momente rămîn întipărite în memoria noastră, marcîndu-ne, mai mult sau mai puțin, dar **pentru totdeauna** ! În mod instinctiv, omul de rînd — omul cinstit, normal — încearcă să-și elimine răul din amintiri, sau în cel mai fericit caz preferă să nu i se vorbească de acesta, se cramponează cu tot ceea ce poate de micile sale bucurii, de micile sale satisfacții diurne („oricum bucuriile sînt mai rare, de ce să mă cramponez de rele, nu sînt ele și așa destule ?!") : **încearcă** doar — dar dacă e într-adevăr cinstit, nu va reuși **niciodată**. Ar fi și periculos de altfel : un rău odată uitat, sau chiar și numai trecut cu vederea, poate reveni, se poate **repeta**, la o scară, la niște proporții ale tragicului, incalculabile ! Și nu ne referim aici, firește, la RĂUL „natural" al vieții (boala, moartea etc.), ci la acela sugerat conștient, pregătit apoi și impus în cele din urmă, de către indivizi sau forțe scăpate de sub controlul civilizației ; de indivizi sau forțe care numai auzind expresii precum „umanism", „toleranță", „cultură", „progres" — se cutremură de furie. Este cazul **fascismului**, iar ultimul film al regizorului **Mircea Daneliuc** — „GLISSANDO" — se referă, declarat încă din generic și cu o extraordinară forță, **exact** la acest fenomen.

Film compact și greu, realizat în două serii, „GLISSANDO" uluiește, te atrage, te buimăcește și sperie deopotrivă, pentru a te cuceri în cele din urmă prin francheța cu care îți se adresează, prin adevărurile pe care ți le transmite, prin semnalul de alarmă pe care îl conține. Acțiunea (pornită, la fel ca și în celelalte ecranizări ale regizorului, numai de la un „pretext" literar — în cazul de față nuvela „Omul din vis" de Cezar Petrescu), oscilînd permanent între planul real și cel ipotetic, punctată ararecri de umor, în schimb violentînd spectatorul dacă nu neapărat prin cruzime, atunci cel puțin prin neobișnuit, prin straniu — acțiunea asta, repet, se încheagă treptat și mereu mai sigur către final (un final cinematografic absolut de antologie !), preluînd parcă din mers toate nedumeririle spectatorului, sau zîmbetele, sau spaimele sale și determinîndu-l **să mediteze.** Filmul lui Daneliuc este important nu prin **ce povestește** el pe ecran, ci prin **cum povestește**, narațiunea sa vizuală așezîndu-se alături de (și trimițînd, firește, la) un Forman sau Fellini, la un Bergmann sau Tarkovski, Mihalkov ș.a. „GLISSANDO" nu poartă cu el spectatorul, ci i se impune. El nu i se înfățișează — i se impune.

(Continuare în pag. 19)

HORIA PATRAȘCU ■

Eugenia Maci, Ovidiu Iuliu Moldovan, Silvia Popovici, Mihai Mălaimare, Tamara Crețulescu și Matei Alexandru într-o noapte plină de peripeții

Ștefan Iordache, Roda Istrate, Ion Fiscuteanu într-un „glissando" executat cu virtuozitate

A doua carte cu prieteni

Chintă roială de toamnă...

Aș fi putut încerca și alte titluri : „dimbovițearul dor de plimbări"; „vin cai de lună și de ninsoare" etc. pentru că în paharul amar și plin cu poezie bulmacă al lui Nicolae Dan Fruntelată găsești multă noapte visînd într-o oală cu vin galben. Toamna e anotimpul ce-l obsedează. Băiat înalt, făcut din copioase porții de azur oacheș, din dezamăgiri elogiind duminicile din gura Oborului și streșini de lemn peste o fîntînă oltenească, Dan Fruntelată, coborît de sub zodii alpestre în cîmpia Bărăganului, unde grîul își ascute singur coasa, iarba capătă chip de nuia, vîntul excită credința, preschimbînd-o-n patimă înșelată, în loc să-și facă altar din munții opresivi s-a logodit cu mirajul alb curgînd între gorgane scitice, cu deșertul dă aramă aurită de pe cupolele Bucureștilor, cu oasele veacurilor vechi, cu salcîmii spărgînd biruința vîntului, cu creanga de mărgean suptu, care-i iedera picurînd sînge, cu drumul prăfos, mărginit de iarba lupului și cu toate colcînelile mamii lor de golani, și de ziua lui strigă :

„Du-mă, domnule în Piața Obor / Bucureștii miros a toamnă / a ploaie și-a periferie de veac / a început octombrie înseamnă — / du-mă domnule în piața de flori / să privesc un deal de crizanteme / galbenul turcit al stemei lor / să-mi îngroape vechile poeme / du-mă, domnule taxi vărgat, / către vinul mirios și dulce / ca un sînge tînăr, răsculat / care-n vise vrea să mi se culce / sînt dator un chef de ziua mea / cu uitări și cîntece de-amor / du-mă e octombrie acum / de vînzare-n piață la Obor."

Citind astfel de versuri, cînd eram mai tînăr, mă-mbătam de tunau butoaiele și sufiam piper în ochi tuturor gîndurilor de moarte. Orice vers frumos, cum sînt mai toate ale lui Dan Fruntelată, e sceptic. Melancolia, coroana noastră de ștevie uscată, stăpînește întreaga fereastra prin care Fruntelată se uită la lume, plîndindu-i trecerea învolburată spre tăceri și taine de lacrimă. Melancolia și uneori răzvrătirea adolescenței pierdute. Lumea surmenată de tropotul satirelor izbind vertebre, josnică în toată grosimea proviziilor de ură, nu cunoaște eschive, nu-și retractează spusele niciodată și afecțiunea ei duce în ispită icoanele ca să le mute din pereți pe rănile niciodată vindecate.

„Uite, pe deal, două armate cum înserează / cum se string în uniforme de

(Continuare în pag. 14)

FĂNUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Jurnalul ca roman indirect

Se pare că scepticismul lui G. Călinescu se adevereste : literatura română întîrzie să dea un mare **jurnal** în stil Gide. Publicarea **notelor zilnice** ale lui Camil Petrescu a fost o deceptie. **Însemnările** lui T. Maiorescu sînt interesante doar ca document moral al unui spirit care în viața de toate zilele este olimpian, iar în intimitate se gîndește la sinucidere. Jurnalul lui Galaction aduce informații despre lumea literară din epocă, dar nu trasează istoria unui spirit. Am consultat ediția franceză (prescurtată) a multi asteptatului jurnal al lui Miron Radu Paraschivescu și am observat că autorul, „bătrînul eretic" — cum i s-a zis — se pierde în amănunte lipsite de semnificație. Nu cred să fie o fatalitate la mijloc, nici o inapetență a scriitorului român pentru acest gen deloc minor, cum judecă G. Călinescu, deși fapt sigur e că marii creatori (Eminescu, Arghezi, Bacovia, Blaga, Barbu, Sadoveanu, G. Călinescu...) n-au lăsat în urma lor jurnale intime.

O explicație ne-o poate da lipsa tradiției. Scriitorul român nu compune, de regulă, un **jurnal ca jurnal**, ci notează ceea ce nu vrea să uite sau ceea ce nu poate spune încă într-o carte sau într-un articol. De obicei, el folosește în cărți, într-o formă dezvoltată, ceea ce e notat în caietele rămase pentru o vreme în sertare. Cînd după moartea scriitorului sau chiar înainte deschidem sertarul, vedem că însemnările intime nu cuprind decît coaja unor fapte al căror miez a fost de mult consumat. O excepție constituie, pînă la un punct, **Fragments d'un journal** (I, II) de Mircea Eliade, unde pătrund, netrucate, neliniștile unui spirit profund (sentimentul ratării, „teroarea ireversibilului", „pasiunea otrăvitoare a erudiției" și disperarea omului care trebuie să ia totul de la început într-o lume în care nu s-a format și care refuză să-l primească). Latura intimă a existenței este eludată cu acea pudoare care este mai generală la scriitorul român. Cenzura morală este puternică și autorii care promit să spună (ca Rousseau în **Confesiuni**) totul despre ei nu spun în realitate decît foarte puțin.

Ce este surprinzător în jurnalele scriitorilor români este absența aproape totală a creației ca subiect de meditație. Ne așteptam la dezvăluiri mari, dat

(Continuare în pag. 14)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

În discuție: Ion Barbu

„Dacă o poezie admite o explicație, scria în niște **Note pentru o mărturisire literară** din 1932 Ion Barbu, rațional admite atunci o infinitate" și : „o exegeză nu poate fi deci în nici un caz absolută". Ne-am amintit de aceste rînduri citind cîteva din cele mai noi interpretări ale unor poezii de Ion Barbu în cărțile Roxanei Sorescu, **Liricul și tragicul** și Marian Papahagi, **Critica de atelier** (ambele la „Cartea Românească" în 1983).

Roxana Sorescu explică la capitolul din cartea sa „Teme lirice tragice" (Cosmogonia — Sinteza antinomiilor) poezia din 1927, fără variante, **Grup**, al cărei titlu duce la noțiunea matematică înțeleasă de Felix Klein, dar și mai înainte de Sophus Lie, ca o mulțime de elemente în care se definește o lege de compoziție sau ca o „sumă de proprietăți ale anumitor figuri ce rămîn invariabile în raport cu un grup determinat de transformări". Natural, poetul la termenul în accepție metaforică. Umanitatea e relegată în contingent, trăiește ca într-o temniță, închisă în alcătuirea ei de lut refractar la penetrația hranei (finul), razelor (luminii de zi), condamnată la o falsă existență, problematică, deoarece capetele dubitative („dacă sînt"), forme potențiale, hilare, din material fragil, ovaluri de var, sînt sterpe, simulacre ale oului investit cu puteri germinative, simple erori în ordinea fizică. După ce a înfățișat în primul catren mizerabila condiție umană, poetul se întreabă într-al doilea dacă sinistrele (etimologic : stîngile) întocmiri ale lumii reale („cîlîile de fire") vor putea să descopere calea autentică (în linie frîntă) a veșnicei întoarceri, a gestului încheiat, rezumat al momentului genezei, evitînd linia dreaptă (a succesiunii) spre a atinge viața dinainte de căderea în păcat, mai presus de bine și rău, numenală, ideală, simbolizată în identificarea cu absolutul : „ochi în virgin triunghi tăiat spre lume". Am repetat în cuvintele noastre ceea ce spune Roxana Sorescu, eliminînd doar supoziția că Ion Barbu aspiră la echivalarea gestului uman cu cel al divinității, întrucît poetul nu cere decît o depășire a trăirii materiale prin instaurarea intelectului atotcunoscător, creator. Analiza ocupă în carte ceva mai mult ca două pagini. Printre izvoarele metodice: Maria Corti, **Principiile comunicării literare**, trad. rom., 1981.

Marian Papahagi e cunoscut ca analist al celor mai dificile texte din Ion Barbu încă din cărțile sale anterioare, **Exerciții de lectură** (1976) și **Eros și utopie** (1980). Aproape o sută de pagini numără articolul **Filologie barbiană** din **Critica de atelier**. Autorul aplică metoda cercetărilor de „variantistică" a lui Gianfranco Contini (**Varianti e altra linguistica**, 1970), Cesare Serge (**I segni e la critica**, 1969, **Semiotica filologica**, 1979), Jean Bellemin Noël (**Le texte et l'avant texte**, 1971) și un eseu de Maria Corti (din **Metodi e fantasmi**, 1969). Ideea este că rescrierile unei opere nu sînt niciodată întîmplătoare, ci ele se organizează într-un sistem. Variantele poeziilor lui Barbu, cîte există, arată că, rescriind, poetul n-a ermetizat, cum se crede îndeobște, ci refolosind unele cuvinte ale primului text, le-a conferit o nouă funcție expresivă, a distribuit altfel nucleele lexicale, a insistat asupra nucleului forte al noii structuri, uneori luînd ca reper elemente de prozodie, precum rima. Totul în scopul precizării sensului, esențializării, prefacerii ocazionalului în universal. Alegem spre exemplificare poezia fără titlu care deschide volumul **Joc secund**. În **Indexul cronologic** final, autorul informează că **Înecatul** și **Din ceas, dedus...** sînt inedite, „compuse în toamna lui 1929, utilizînd un material poetic din 1920". Materialul poetic pentru **Înecatul** este poemul **Driada** publicat întîi în **Hiena** (1920), apoi în **România nouă** (1921) și trecut prin forma **Copacul înecat** din 1926, rămasă în manuscris. Pentru **Din ceas, dedus...** (intitulată astfel la Indice, iar la Tablă **Din ceas dedus, adîncul...**), sumarul unui caiet indică titlul **Idol**, schimbat apoi în **Stîl**, deasupra unui text dedicat, așa se crede, Hortensiei Papadat-Bengescu (sensul etimologic al cuvîntului stil fiind „coloană", foarte apropiat semantic de idol). Schimbările ulterioare au afectat întîi forma de adresare (s-a eliminat referentul), apoi imaginea persoanei reflectate în oglinda unui lac, înlocuită printr-o creastă (de munte). „Cerul acestei calme creste" devine „Un cer dedus văzduhul acestei calme creste" și „Dedus din ceas văzduhul acestei calme creste", în sfîrșit „Din ceas, dedus adîncul acestei calme creste", vers care desemnează realitatea neptunică și uranică a poeziei scoase din durată nu prin imitarea naturii, ci reprezentînd un „mîntuit azur", o pură direcție, un semn al minții, un univers potențial, ieșit din transgresarea celui material printr-un „joc secund", capabil să pună în lumină nu zenitul, ci nadirul latent, nu fenomenele, ci esențele, structurate grupal. Este clar că rima **agreste** a fost necesitată de **creste**, cît despre „cirezile agreste", ele înlocuiesc „cununile" dintr-o formă anterioară „Clătind în scrinul apei cununile agreste"). De reținut și că versul „Tăind de înecarea cirezilor agreste" a trecut și prin forma „Legînd pe înecarea ciredelor agreste", de unde rezultă că **tăind** n-are sens propriu, înseamnă, arată Marian Papahagi, ca la Eminescu în **Cezara** („Ieronim... tăie o față sinistră..."), **a închipui, a compune.**

În concluzie, poetul, precum a dovedit analiza, n-a ermetizat. „Dimpotrivă, dacă ținem cont de obiectiva opacitate, pentru noi, a sensurilor inițiale poeziei de bază, poetul n-a făcut decît să precizeze : ideea de purificare și înnobilare a unui obiect pe care nu-l putem identifica din lipsa atributelor concrete este înlocuită de paradigma sugestivă a oglindirii crestei muntoase în apa unui lac, imagine de o concreteță fără cusur, îndreptățind glosele programatice ale celei de a doua strofe : unde, prin hieratism, ermetică poate fi cel mult imaginea harfelor, ce contribuie altminteri ca fiecare vers în parte, la construirea acelei limpezimi definitive a oglindirii (harfe răsfirate ce-n zbor invers le pierzi) a căror miraculoasă însumare și stăpînire e atributul exclusiv al poetului".

„Variantistica" e o formă de hermeneutică necesară.

AL. PIRU

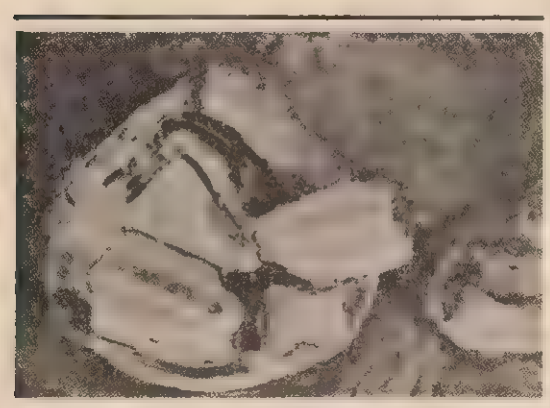

Pictură de PAVEL CODIȚĂ

Opinii

Imaginea scrisă a limbii noastre

După numeroase studii pertinente și o teză de doctorat solid elaborată și după un îndreptar practic, bine susținute de motivări teoretice, tipărit acum doi ani (**Ortografie, ortoepie, punctuație**, Societatea de științe filologice, 1982), G. Beldescu publică acum un volum documentat, poate cel mai laborios, cu sinteza tuturor dezbaterilor contradictorii : **Ortografia actuală a limbii române** — în realitate o analiză a tuturor aspectelor teoretice, a principiilor și orientărilor care impun, normativ, sistemul scrierii corecte a limbii noastre, **imaginea ei actuală.** Lucrarea nu e un manual practic, dar e un ghid sigur, cu răspunsuri și argumente concrete la dificultățile și îndoielile, destul de numeroase, la contradicțiile semnalate adesea în legătură cu principiile normative ale scrierii corecte în limba noastră.

Autorul ne spune de la început că a urmărit „o prezentare analitică a sistemului ortografic al limbii române", pentru a înlesni „înțelegerea, acceptarea și însușirea lui", — am adăuga : pentru a pune în practica scrisului cotidian normele consfințite ale ortografiei actuale. Lucru dificil, căci iată, chiar în momentul lecturii acestei cărți erudite, bine ordonată și clar explicată, pornind de la un material bogat de fapte și de dificultăți concrete, poetul **Adrian Păunescu** pledia, cu patosul lui cunoscut, pentru reintroducerea lui **â** în toate cuvintele limbii, cînd e vorba de apariția sunetului în interiorul cuvîntului: **pâine, mâine, rămâne, râu** etc. (**Flacăra, 21 sept. 1981**, ultima pagină. În aceeași revistă se publicase la 30.III.1974 — acum un deceniu — o amplă dezbatere similară : Al. Rosetti și D. Macrea, filologi, au fost pentru scrierea cu **â** în interiorul cuvintelor; opinia lor e reprodusă și în **Tribuna României**, 1 mai 1974, p. 15). Mulți scriitori de prestigiu refuză să scrie **sînt, sîntem** și scriu consecvent, în latină : sunt, suntem (Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Ioan Alexandru, A. Păunescu ș.a.), iar filozofii scriu numai **filosofie**, urmînd etimologia greacă a cuvîntului (**sofia** = înțelepciune). Chiar filologi cu experiență și nu fără dreptate s-au întrebat de ce să scriem cu literă mică numele de popoare : român, francez, rus, german, — cînd în alte limbi romanice se scriu mai adecvat cu literă mare. Autorul scrie cu dreptate în acest sens că „în ultimul timp, se manifestă tendința unui etimologism de coloratură culturală (dorința de extindere a folosirii lui **â**, de revenire la **sunt**, preferința pentru **filosofie** etc.), care n-a determinat însă schimbarea normei" (p. 160) ; poate era corect să scrie **încă** în loc de **însă**, căci argumente pentru unele schimbări, ca acele semnalate acum, se adună mereu și opinia, chiar practica scriitorilor nu trebuie neglijate ; scriitorii au fost de-a lungul istoriei un factor decisiv în normarea și cultivarea limbii scrise. Rezistența lor la prescripțiile filologice, discutabile chiar la nivelul specialiștilor în lingvistică, nu poate fi neglijată.

Cît de complexe și uneori contradictorii pot fi problemele ortografiei românești, — dovadă această carte de peste 270 de pagini, care le analizează și le argumentează — putem deduce din acest alineat tulburător : „Ortografia actuală este indisolubil legată de pronunția literară în varianta ei pretențioasă, academică, solemnă, fără să o reflecte deplin, fără să depindă integral de ea și fără să se limiteze a reglementa scrisul doar din perspectivă ortoepiei". (p. 158). Dacă e așa, discuțiile vor continua la infinit, pentru că mulțime de vorbitori simt că **sunt** e eufonic față de **sînt, așază** e mai natural decît **așează**, părerea **marei** majorități și mai convenabil, mai estetic decît **marii** majorități ; iar dacă „se tolerează separarea prin cratimă": **ultra-progresist**, toată lumea scrie **ultrafin**, dar mai bine **reîmpăcat** decît **re-împăcat, neîntors** decît **ne-întors, ne mai arătîndu-se** decît **nemaiarătîndu-se** (o compunere excesiv de lungă) etc.

Meritul indiscutabil al cărții este însă multiplu : ea sintetizează toată gama discuțiilor și se axează pe argumentele normative azi, fără a eluda aspectele contradictorii, constituind o bază a **ameliorării posibile în viitor a însăși imaginii scrise a limbii române**; referințele **stilistice**, ca o libertate a aplicării normelor și ca intenții sugestive în planul evocării literare sînt frecvente și utile configurării specificului unor autori, sensibili la nuanțările grafice ale contextului. G. Beldescu a făcut cea mai amplă analiză a complexelor probleme legate de „ortografia actuală a limbii române" și a facilitat astfel procesul elucidării atîtor controverse ivite atît în procesul de învățămînt cît și în cîmpul creației literare.

GH. BULGĂR

PLASTICA

Ordine interioară

Verde, verde strălucitor, de smarald, sau verde adînc, întunecat, parcă otrăvitor, adică verdele de China, dar, mai ales, verdele transparent, aproape alb, al ardeilor grași pe o farfurie, sau verdele cald al frunzelor mari, cărnoase. În preajma frunzelor, cîteva pete de culoare, florile, adică trandafiri roșii într-un vas de aramă, nuferi într-un vas de aramă, trandafiri galbeni într-un vas de aramă, sau crini în vas roșu, sau flori exotice în vas galben. Și tot astfel, mai departe, mereu roșii într-o farfurie, un harbuz cu miezul roșu, ca o rană însingerată, sau, pentru echilibru, o lămîie, fructe exotice. Vom continua inventarul astfel : fazani pe înalt, făzăniță și ouă, fazan și lămîie verde, fazan și lămîie pe fond închis, fazan și floare ornamentală. Li se adaugă un autoportret, o compoziție cu raci, un nud culcat, un peisaj de primăvară... Dar, dominant, în zeci și zeci de tonuri, unul mai rafinat decît altul, verdele, verdele... **Pavel Codiță** este, mai întîi și-ntîi, un pictor de verde. Nu credem să fie mulți alți pictori care să simtă astfel această tulburătoare și dificilă culoare, mulți alți pictori care să înțeleagă lumea din interiorul acestei culori atotstăpînitoare, o lume în care taina se insinuează blîndă, odihnitoare, imperturbabilă. Pavel Codiță pictează acea viață și ordine interioară a lucrurilor, a plantelor, a păsărilor, a oamenilor, a lui însuși, un echilibru viu, cald, o clipă de comuniune totală, plenară. Surprinde, firește, cercul aproape închis al motivelor, înlănțuirea lor în ipostaze diferite, precum și economia aproape drastică a acestor motive, inclusiv a mijloacelor de expresie, dar, la o privire mai atentă, tușele au o transparență fabuloasă, o mișcare plină de freamăt interior, vălurind împrejurul motivelor o lumină aparte și sugestii subtile, așa cum limpede se poate vedea, de exemplu, într-una din lucrările de excepție ale expoziției **Făzăniță și ouă** și **Natură statică cu ardei gras în farfurie.** Întrucîtva opuse acestora, **Compoziție cu raci** și **Autoportret**, unde pictorul dă la iveală un ritm mai contorsionat, nervos și sincopat, cu accente dramatice, semn că drumul spre starea de echilibru, de împăcare cu sine, este parcurs nu fără trudă, nu fără chinuitoare întrebări și dezbateri interioare. Cu alte cuvinte, o expoziție rotundă, întreagă, cutreierată de-un evident fior artistic, emanînd din fiecare lucrare, și de-un profesionalism de ținută.

VICTOR NIȚĂ

Jurnalul ca roman indirect

(Urmare din pag. 13)

fiind natura personajului și sfera lui de preocupări (cazul Camil Petrescu) și, cînd colo, vedem că scriitorul este obsedat de cancanurile din viața literară. Crizele reale de conștiință, căderile spiritului, marile lui obsesii, dramele existențiale (în iubire, în fața morții, în relațiile cu universul din afară) sînt eludate. Nu sînt eludate, în schimb, mărunțele mizerii ale vieții literare. Trecute în **jurnale, memorii**, ele au, desigur, culoare și dau o idee despre condiția creatorului într-o lume în care plăcerea de a cîrti este enormă și lupta pentru o iluzorie și comică putere la proporții shakespeariene.

Jurnalele scriitorilor sînt, în fond, de trei feluri : (1) jurnalul ca **roman indirect**, cum îl numește Eliade și cum l-a ilustrat el însuși în anii '30 prin **India** și **Șantier**, (2) jurnalul ca **aide-memoire**, cronica fragmentată a unui spirit care pune ideile mari în cărți și micile întîmplări ale vieții în asemenea carnete de uz intim și (3) **jurnalul ca jurnal**, antiliteratură care prin forța talentului și autenticitatea confesiunii, se impune ca literatură. Cele mai multe jurnale (de la Stendhal la Sartre și Simone de Beauvoir) intră în prima categorie. Ele folosesc un element de ficțiune și transformă o existență reală, determinabilă, într-o **existență romanescă.** Pornită ca o confesiune, cartea lui Sartre (**Cuvintele**) se transformă într-un roman despre apariția creatorului într-o (și printr-o) conștiință mistificatoare.

Mai interesant este cel de al III-lea tip de jurnal în care confesiunea sfidează retorica. Naratologii au găsit, totuși, că sfidarea retoricii devine, și aici, o retorică a sfidării. Există un interes special în epoca noastră pentru acest gen de scrieri care, în multe cazuri, pun în umbră operele de ficțiune propriu-zise. Gide este mai cunoscut prin jurnalul său decît prin romanele sale. Kafka, Musil, Virginia Woolf au lăsat mărturii extraordinare, interesante și prin substanța lor, nu numai ca documente ale spiritului creator. Sînt ele însele, prin autenticitatea confesiunii și originalitatea meditației, **creații** care interesează din ce în ce mai mult nu numai cititorii, dar și specialiștii (**Poétique** îi consacră în ultimul timp un număr special).

Jurnalul lui Rebreanu, din care a apărut de curînd prima parte *), intră în cea de a doua categorie, deși autorul promite în prima pagină (24 iunie 1927) să prezinte mai mult decît un document: „Însemnările pe care le voi face aici aș dori să fie o încercare de pătrundere în mine însumi, lentă, necruțătoare, francă și de absolută sinceritate. Impresiile despre alții, despre lumea din afară vor înfățișa nu senzațiile momentane, ci mai ales — așa aș vrea cel puțin — păreri filtrate prin judecata mea rece, obiectivă, ceva ca o reflectare vie în oglinda sufletului meu. Așa, sînt sigur că se vor cuprinde aici lucruri și întîmplări prezente, viitoare sau trecute, care ar pune într-o lumină dezagreabilă și pe alții, și chiar pe mine însumi".

Trebuie să spunem că prozatorul pătrunde, totuși, rareori în lumea interioară „cu lentă, necruțătoare, francă și absolută sinceritate"... Însemnările privesc, mai ales, relațiile sociale ale autorului și viața de familie. Problemele conștiinței și ale creației sînt lăsate deoparte. Din **omul care scrie** răzbate, în fond, foarte puțin în acest jurnal. Este, în schimb, bine ilustrat omul care trăiește în mica și agitata comunitate scriitoricească, are prieteni și are, în chip fatal, dușmani, se amestecă în politică și are dezamăgiri mari... Ne putem face o idee despre omul social Rebreanu și despre cîteva din habitudinile lui, dar creatorul pe care, în fond, îl așteptam, ne rămîne aproape necunoscut.

*) Text ales și stabilit, studiu introductiv de Puia Florica Rebreanu, addenda, note și comentarii de Niculae Gheran.

Cîntă roială de toamnă

(Urmare din pag. 13)

ceață / cine pînă la capăt va ști ce-au voit / cine va-mpărți în gamele vechi / speranța oarbă de dimineață ?..."

Poet elogiind Bucureștii ca pe-un butuc al seducților ce-și răsucește otrava și miresmele sub bolți de curte arsă, unde granițele trecutului fierb în grindă verbul amintirii, măsluind toate bolile epocilor moarte, Fruntelată colindă beția prezentului, numărînd nostalgic dureri pedepsite de-un viitor cu fața ascunsă încă sub diamantele promisiunii.

„Mor la lumina soarelui / fără luminare de vin, fără cîntece / mor bătrînele cartiere // Colentine, colentine / patru maci și trei gherghine / și-un bujor ca un cuțit / lîngă inimă dosit..."

La umbra paradisului balcanic și mult și pe vecie adunat sub geana pomilor din lutul turmentat al Bucureștilor, Nicolae Dan Fruntelată scrie în scară de purpură, însă proaspăt de cinii aurului, care-s paznici peste greieri :

„Ce naiba rămîne de făcut ? / Anotimpurile s-au amestecat / ca niște cărți măsluite / și-mi cade mereu caré de toamnă..."

Dar eu, ereditar îmboîrăvit de toamnă (plîngîndu-și fiul pierdut, o bătrînă din neamul meu, striga: Doamne, ce aproape-i întunericul, cea departe-i înviere !) și care mă cobor, cu fiecare poezie bună, pînă la creștet în sărbătoarea Bucureștilor, îmi vine să zic că Fruntelată scrie, așezat între talere de aramă împodobite cu fructe, iar la geam, unde se coc gutuile, strînse roată în jurul unei pălării de paie plină cu semințe de floarea-soarelui, vîntul șoptește ceva despre o cîntă regală la două capete de prune brumării și inima respiră graiul iluziilor din acustica toamnei :

„Aflați despre mine că o duc foarte singur / ca un tren fără cale ferată și gări / [...] încolo e bine, ca într-o rană / în care înoată durerea mereu / e ca într-o floare hrănită de visul / acestor ținuturi unde toamna și eu / ardem scrisorile ce nu vor fi scrise / precum și iubirile ce nu s-or iubi..."

CONSTANȚA BUZEA

copil

cu degete pline de ghimpi
cu solzi și polen pe obraji
te caut

străbat un ținut feșnitec
cu smocuri de iarbă pe loc
și turme

am buzele arse de vînt
și părul meu dulce miroase
a somn

te simt liniștită răcoare
prin tine visez să mă uit
lună gri

sunt greieri pe umerii mei
crengi libere umbre sorb cer
nu-s tristă

mi-e bine gîndind cum se duc
spirale de nori către nordul
cu păsări

va fi cînd va fi un extaz
solemnă m-așez de pe-acum
în genunchi

III

o dacă știi dacă te bucuri vino
iarba în jur înfloritoare-i
să fie pașii tăi munți albi

extaz speranță soma
nici nu clipesc nici nu respir
pierdut în vine

supliciu în nemărginire
neguri filața unui uragan
de frunze

IV

degete lungi
ca în picturi mister și
umbră

născutul roșu
jupuit

în alb balans
pe brațe duse
atîns de sfinți

ca luna sînul
somnoroasă suferință

legînd nervi robi
și răbdătoare vine
și calcarul a toate

și arsălor genunchiul sting
lîngă cel drept
rănit de frig

vestmînt sfîșe
mormînt de abur în goana
prăpastiei

prin care clipa
cal înger înotînd cu mine
călare numai tu

și tatăl singur
și lucrul morții
începu

feuda cu flori

colb cald de penet
gușă plină de vînt
copii ai cuvintelor mele

în taină purtînd
aripi nemărginite
îți-e somn și îți-e milă de ele

cu mîna mi-o treci
cu degete vii
prin coama ta dulce de sare

îți minte mereu
mireasma de vis
a ierbii pălite de soare

acolo în munți
va fi s-adormim
țesut pat de sticlă ne cere

cu tine petrec
mesteceni-alunî
în umbra lor verde de mierc

se va fi-nvelit
sfîntit de polen
păianjenul casei acum

îți minte un cal
înclină-te-n gînd
spre blînda lui umbră de fum

feuda cu flori
ca-n straniu căuș
coboară spre micile stînci

rizînd mă gîndesc
în tîntînă să cad
crezînd c-am murit să mă plîngi

ce joc rămuros
în simplu veșmînt
un alb fără pată sub cer

și ulie că trec
lungi trenuri spre șes
și rup întregul mister

și totuși va fi
că poate vom bea
la masă aproape curînd

privindu-ne-adînc
cu ochii închiși
vin dulce din cănî de pămînt

prag

surîzători
sub masca lor de mort
toți fluturii secretă nori

e cald
vulcanul verii plin
în crater trepte

pădurea de mesteceni și alunii
coboară-n întuneric
înflorind

vă iau în brațe timplele
plîng și înghit durerea
acestui prag împins și risipit

sub fugărirea-n aer
a două veverițe negre

mie mi-e dor de-un timp
ce s-ar mișca
dar nu către vărsare

tu

treaptă de ceară
cruce-ntre cer și pămînt
timp astupat într-un cui

clipe de purpură varsă
sunetul tău nisipos
roiuri de fîn între noi

drum stîlp de fum
stranie muzică-n zale
visterie de greieri

rachă de zîmți
de rănire
copil

dă-mi ochi de somn
poartă-mă-n gînd
stinge-mă

pe tine prin tine te cer
întoarsă din divinitate
facă-se voia mea

slava pornirii

suire la nori a
porților ploii
cît frig e pe cale

ci vine e vremea
răpit de un înger trecut
tremuri morî

brulaje de frunze
un șarpe cu ochii răniți
și eu sunt un șarpe

dorm somnul lui
și el va dormi somnul meu
distrus va fi somnul

găsirea luarea și slava
pornirii cu tine în brațe
izvor al nisipului tu

superbe rugini
cuviute în nemărginire

să scriu
totuși dreapta mi-e îți
pe gura ta nedumerită

ar fi un sărut un sfîrșit
ar fi o iubire senină
ar fi un omor

milească durere pe cînd
pur vas de hîrtie
un tom în cădere

iubind

ești ca o topire
supliciu-nțrebare
spin supin

la mare la mare
pe plajă sub mal
te întuneci

înțrat în cub
îți cheile sferei înfipte
în ceafă

ravagii nesomn
în spațiul de rest

pierzi lumea ai totul
te saturi de clipe
ce nu se cunosc între ele

singur e plînsul
în singurătate păleștî
în vreme ce ei se usucă

în palma ta semne
cuvinte-nsetate și linii
cămăși pentru morți

GHEORGHE TOMOZEI

În genunchi

Totul în mine e ros,
în afară doar de genunchi,
pînă și țeasta și osul mîinii
și varul întregului trunchi.

Am stat pe firele bărbii, pe nervi,
pe smalț de dinte și pe creare, am stat
pe fum,
doar pe genunchi, doar în genunchi
nu șezum

și plînsem cuviincios și se sparse
tot ce mă îngădui,
șoldul amfori cu care m-am avut cu bine
și cinstite obraze de stea.

Am stat pe deznădejde, pe neașezare,
pe șirul de păsări migrate în unghi
dar nu pe genunchi,
și nu, nu în genunchi !

Vulturii totdeauna

Să urci spre mormîntul
unui fulger
pe o scară în formă de melc !

Să fii pedepsit pentru deturnarea
unui avion de hîrtie,
(dar hîrtia să fie manuscriptul
Odei în metru antic)
să-ți zidești casa cu gura, ca rîndunica
și să i se spună zidirii acestela
sărut

și să-l vezi pe vulturul,
totdeauna pe vulturi
retindu-se asupra cîrdurilor
de vînători !

Frig

Pleoa.
Dantura, desgropată din iarbă
a unui sonet.

Am trăit
prea repede ?
Am murit prea încet ?

Plouă și nu știu de ce

Plouă și nu știu de ce și nu știu de unde ;
sînt numai sare,
sînt sînge calcinat, os ars, sînt pielea
în care-și țin soldații
tăunor războaielor pierdute, tutunul,
mulțerile necredincioase
și caii — și pozele sepia și peștii morți
și sepiile
sporind cerneala cu mii. Sudoarea
îmi roade venele
iar dinafara trupului meu vechi
o roade sîngele, sîngele
donat mie de o țărancă într-un ocna
(cu sticla plesnită) ocna
de iubire și grație dumicată, blînd,
cu zăbrul.

Dar primăvara, ce altă treabă are ?
Ea urmează a poposi
în barba mea ce prășește corali.
Așa va fi, e sigur că există pe lume
și șoarecii
și poeții și cometii și hîrtiile,
toate cu poeții,
dovedind cum că fum,
cum că am fost, că se pare că sînt,
cum că dacă n-o să mă vrei, vei mai fi.

Și-am avut și eu, doamne, gambe
și săltărețe lombe,
trohei, abel și dactile
(mi-s martore toate dactilografele nubile)
și-am știut anotimpurile, au chiar
pe toate, pe de rost
și e sigur, am fost,
am fost...

Dar plouă și nu știu de ce,
și nu știu de unde...

Viteze

La seama la repedele
trecerii noastre prin lut,
visăm cu vertebrele
vorbirea ni se roade, de sărut.

Să nu ulți agalele
mers al ploii-n cetate
peste metalele
neinventate...

Capul duminicii

Avem timp să ne naștem
și-avem timp de murit
ținînd în brațe
capul duminicii, tăiat cu joagărul ;
avem timp să coagulăm varul
trupurilor ce se vor iubi,
să tiparim degetele
ce se vor alunga.

Iar de trăit
vom trăi
mîine...

Piatra vinovată

Piatră vinovată,
cu burtă de-o altă piatră umflată,
arsă cu fumul din vetre,
bătută cu pietre...

Fire

Cutia cu litere
ori chivot cu oase ?

Duc spre morminte
(în numai unul nu-ncap)
trup mărunțit
de rege fără trup,
fără chip,
fără țară ?

Duc doar o urnă cu polen ;
fără-de-lege,
fără de rege
e lutul ce sînt...

Scrisoare din cîmpul deșert

...Și drumul pe șine strîmbe
spre Cîmpul Deșert.
Mere și frunze de nuc. Le strivește
trenul, același
ce m-aduce acum pe-ntuneric
întocmai ca acum ani o sută.

Și-ajunge cu numai cu mine...

Odaia are ceva de Pompei gracil. Urme :
mulajul a două trupuri, săpat în așternut
și crescute monstruos, ca aluatul de pîine.
Mirosme indicibile își depun uleiurile
pe lucruri
îngerești jumătate, jumătate cazone.
Devălmășie.
Cărți ce se pot citi prin coperți,
nedeschise. Tutun
ce n-a apucat să fie incinerat. Unde-s
locatarii nopților de iubire ?
Le-a rămas pielea,
pe spătare de șezut, albă de sare. Unde
s-au stins(nemai noaptea îi putea
trage de-aici)
și de ce au fugit și de cine ? Ceasul oprit.
Lemn brusc învechit. Memorie ruptă-n
fragmente
informe. În aer se scriu de sine
și-n de sine se pierd
cuvinte cu litere devastate.
În casa singură,
singur. Singur de tine. Aprind
sticlăriile alchimice :
distileria de greieri, teascul de fluturi.
Ce fără de noroc e norocul nostru,
străine !

Între noi, caravane, trenuri neluminate,
corăbii-n surpare
și avioane de muzeu. Între noi toamna.
Fumegă cenușiniele tricii. Și scrumiera
e un osuar.

Toamnă și frig. Celebrul oomle
ține în mînă craniul unui prinț...

Coșciug

Un coșciug de pîine
pentru un cap fără gură.

Un coșciug de lut
pentru întratul în toamnă.
Un coșciug de coșciug
e frunza
sub care m-am trăs...

Final previzibil

Și ce va urma ? Știu totul pe de rost
ce va urma a mai fost :
vom împărți ceașaful de duminică
și ceașaful de post.

Legenda ? Un dreptunghi nu mai mare
ca patul,
nou, neîntîmplata și neîntîmplatul.
Ce n-a fost, urmează a lua trup
cu oase scăpărătoare, de lup.

Alții vor coborî din visul în care-am
înțrat,
cap desenat lîngă cap desenat,
începută de noi, iubirea străveche
o va sfîrși-o altă, altă pereche...

Scalp

La despărțire, zăream ca prin fum
mîna ei micșorîndu-se în fluturare.
Mașinăriile străzii se opriseră, brusc
și tot orașul a putut zări
structura, în aer, a unui sărut
alcătuindu-se din cristale de electron
și dizolvîndu-se-n sine și respărînd
mereu cu alt chip.

Cu ce semăna ? Cu scalpul
unui orîn...

Abia acum

Abia acum, înțrat pînă la git
în fierăriile ei blajine, abia acum
se cuvine să vorbesc despre toamnă.

Deschid seriare cu chei uitate
și deretic odaia cu cărți atinse de brumă
de parcă mormîntul mi l-aș vărui
pe dinăuntru
cuviincios.

Sînt o vocabulă rostită de toamnă.
o mînă de semne,
un fum,
o părere, o frunză în vid...

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

FANTASTICE NOPȚI ÎN FIERBINTELE SUD

Tînăra generație trăiește deplin și conștient sub aura de impliniri, înaltă și luminoasă a acestei toamne

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

S.O.S. această lume S.O.S. acest pămînt!

Localitatea : Giurgiu, 4 octombrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **15 000.**
Atmosfera : **excelentă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale și — Doru Mălăie, Sorin Popa, Valentina Peicea și Luminița Moicea.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Nu întîmplător mi-au rămas în minte aceste versuri dintr-un cîntec care s-a bucurat și aici de mult succes. Manifestarea culturală a Cenaclului Flacăra la Giurgiu s-a desfășurat parcă, sub semnul acestui imperativ al vieții moderne, al dezarmării și păcii pentru liniștea vieților noastre, pentru salvarea efortului omenirii de a supune, pe cît posibil, natura cu tainele ei, în favoarea sa dar și de a se feri de revărsul acestei încercări și anume, acela al autodistrugerii. Extrem de permeabil la perenitate, oamenii Dunării, pentru care curgerea fluviului, indestructibila curgere este probabil una dintre primele învățăminte pe care le percepe singele tînăr, au reacționat cu deosebit patos la mesajul de pace al membrilor cenaclului, giurgiuvenii, prin participarea lor deschisă și fermă lăsîndu-ne cu certitudinea lucrului bine făcut pentru oamenii pămîntului.

Aș începe de acum relatarea mea cu evocarea unui gest de adîncă semnificație. Într-un moment al manifestării, spectatorul Giurgea Ion aduce un foarte frumos poriret al tovarășului Nicolae Ceaușescu, semn că oriunde am fi pe teritoriul acestei țări, orice am lucra la un moment dat și în orice dispoziție am fi, conștiința ne e trezită la semnul necesității continuității politicii noastre ca țară și a conducătorului ei făcîndu-ne curaj tuturora numim un timp, păstrăm o tradiție, salvgardăm fiecare în parte o parte din omenire. S-a cîntat pentru președintele țării, „Trăiască România", „Lancea lui Horea". Se cîntă pe grandia Țări Românești, pentru Ardeal și Moldova, „două nume ale aceleiași eternități românești".

Remarcabila voce a Nicăi Zaharia și „Laptele de lupoaică" al subtilului Horia Stoicanu hrănesc spiritele și luminează seara ce a căzut deasupra stadionului. La un moment dat, pe cînd urmăream evoluțiile membilor cenaclului, o față de culise ne binedispune și mai mult; fotoreporterul revistei Flacăra, Victor Rădulescu, își „dă sufletul pe față" și apare purtînd cît poate el de tandru o cutie de carton din care scoate cu infinită grijă un porumbel. Este o atenție de mare puritate sufletească pe care o primim în semn de omagiu și simbol de la cineva din mulțime.

Doru Stănculescu este aplaudat la scenă deschisă și aduce primul trofeu al spectacolului din această zi : o floare pentru cîntecul „Ai, hai !"

George Coșbuc coboară din Năsăud și din memoria culturală a poporului român și prin glasul lui Arpad Domokos ascultăm „Oltenii lui Tudor" pregătind libertatea de azi. Apoi aerul vibrează ca-ntr-o catedrală cînd timbrul cald și „lucrat" al lui Emilian Onciu doinește pe Lucaci.

Vali Șerban, care ne-a părăsit o săptămînă pentru a participa la propria-i cununie, ni se alătură iar la Giurgiu și, proaspăt „întregit" se autosărbătorește cîntînd „cîți doi", într-un recital din care nu lipsesc „A plecat motul prin țară" și „Din nou Beatles".

Imediat după cîntecele lui Cristian Buică, ureă pe scenă poetul Adrian Păunescu. Spontan, tribunele dau tonul cîntecelor de țară, revoluționare și de pace ale cenaclului. Cîntăm „Iancu la Țebe", „Jurămînt la Putna".

„Femininele" cîntă „Să fie pace în lume" și „Toate femininele vor pace", moment în care porumbelul pe care-l primisem își ia zborul de pe mina poetului, dă de cîteva ori ocol scenei întruchipînd logodna de credință a mesajului cu oamenii cărora le era destinat după care pleacă în noapte. Patruzeci de minute de adîncă vibrație patriotică se încheie într-un glas cu „Treceți batalioane române Carpații !".

Minute în șir, ecoul păstrează scandările: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească" și „Trăiască România". Un bilet din public mulțumește pentru felul pios în care, pe malul Dunării s-a cîntat pentru Moldova eternă.

Urmează Partaj, la figurat bineînțeles : „Creion", „Partaj", „Le o cană cu vin", au intrat deja în conștiințele iubitorilor cenaclului ca piese de rezistență, primite ca atare de tribune.

Ducu Bertzi dă ocazia colegilor săi să-și dovedească multilateralitatea și plăcerea de a participa sui generis la momentele spectacolului, fiind acompaniat de o formație ad-hoc, compusă din Andrei Păunescu de ● Totuși, Marius Bațu — Poesis și Cristi Minculescu la tobe — solistul formației Totuși. Bilă albă profesionalismului !

La un semn discret al conducătorului cenaclului... „oltenii toți răsar din cort" ; Dragomir, Minculescu și Colabiță cîntă ținîndu-se de după umeri, „M-a făcut mama oltean", în aclamațiile generale ale oamenilor care gustă cu un umor perfect „lecția", înțelegînd că orice manifestare culturală se desfășoară nu numai pe principiul cererii ci și... al ofertei !

Colabiță de la Hologram readuce în anii '84 un minunat șlagăr mai vechi de un deceniu „El condor passa", cîntec ce-i prilejuiește lui Gabi o interpretare de excepție, pe fraze vocale lungi de o deosebită căldură și sensibilitate.

Trupa Totuși face explozie tîi noapte, electrizînd tribunele ce coboară pe gazon dansînd „din greu"... hard rock-ul ! În acest timp sunt audiați cei ce doresc să se producă pe scena cenaclului. Note modeste în fața de Adrian Păunescu selecționerilor. Se distinge Sorin Popa, soldat, unicul care întrunește aprecierile publicului.

Alexandru Zărnescu semnează al doilea excepțional din această seară cîntînd „Ultimul zîd" pe versuri de Adrian Păunescu. O anume tristețe densă este la ea acasă pe malurile fluviului și Zărnescu cu o fibră invizibilă a sufletului percepe acrul plins, greu, dintr-e versurile poemului. Starea e creată și Emilian Onciu cîntă „Plopii fără el", omagiu adus singurătății eminescului Mihai prin poezia lui Adrian Păunescu. O strofă spontană a conducătorului cenaclului, inchelie acest moment, ca un omagiu adus felului în care au fost ascultate aceste pețentioase piese, cît și ca o demonstrație a faptului că arta nu e un lucru „înghețat" după ce s-a născut ci este o operă permanent deschisă : „...dar parcă nu mai simt nimic / și-n suflet am avariI / și parcă mor și eu un pic / cînd pleacă militarii". Firesc, poezia părăsește muzica, rămînînd cu cea interioară proprie sie-și ; poetul recită din lirica sa poeziile cerute în nenumărate bilete.

Este apoi rîndul cîntecelor populare devenite șlagăre, să ridice vibrația politică a scenei și a celor ce ne ascultă

Continuăm, continuăm, instrumentele de măsurat timpul funcționează acum cu singele ce fierbe în inimile spectatorilor noștri. Șlagărele își fac datoria.

Se cere din nou poezie ; poetul Adrian Păunescu recită din memorie pe cel ce a fost inegalabilul Miron Radu Paraschivescu, născut în această zonă, apoi poemele „Te iubesc", „Roata", „Pacient". Minunat !

Tîrziu, ne luăm „La adio" prin grupul Poesis — adio până data viitoare.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

Interior fierbinte

Localitatea : Alexandria, 5 octombrie, orele 18. Sala Sporturilor.

Număr de spectatori : **4 000.**
Atmosfera : **foarte bună.**
Calitatea spectacolului: **bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Liviu Vasilică, Ecaterina Nafian, acompaniați de Mielu Marin și Sîngă Marin, Marian Căldărușă.**
Aportul organizatorilor: **excelent.**

Revenim la Alexandria după doi ani și mai bine. Și de data aceasta prezența noastră aici a fost sub semnul întrebării. Dorința noastră și a miilor de spectatori era să ne întîlnim pe un stadion sau undeva în aer liber, timpul permițîndu-ne, și unde asistența putea fi pe măsura cererilor. Obiectiv, lucrul acesta nu s-a putut realiza, astfel că ne-am strîns în sală, și noi și ei, cu mic cu mare, într-o concentrație pe metru pătrat greu de redat. În sală, atmosferă încinsă. Sintem întîmpinați cu multă căldură. Și la propriu și la figurat. Toate numerele din spectacol, cunoscute sau mai puțin cunoscute sînt întîmpinate admirabil. Ce înseamnă o absență atît de lungă ! Și totuși cei prezenți au venit la întîlnire foarte „bine pregătiți". Știau toate cîntecele, și nu erau puține piesele realizate în ultimii doi ani, iar dorința lor de a participa efectiv era uneori chiar peste ceea ce era normal. Condițiile date, sală, public numeros, mulți nestînd sau uitînd unele reguli normale de comportare la acest gen de spectacol, toate alcătuiau pe o așa zisă „diagramă" a ceea ce se putea numi un spectacol greu. Peste toate vine prima pană de curent. Cu lanterne, cu vocile unite într-un singur glas, încercăm să ținem o sală care nu știe să acționeze în momente de cumpănă. Lipsa eterogenității în idei își spune cuvîntul. Momentul e dificil. De aici, de la afară se vede mai bine. Generația „cîntală", născută după Congresul al IX-lea și care iată s-a împlinit în acești ani, este o generație permeabilă la tot ce e nou și atent aplecată asupra rădăcinilor acestui neam din care știu și simt că se trag. Această generație, acești tineri i-am găsit și la Alexandria, ca pretutindeni în țară. Lor și nu numai lor le închinăm efortul nostru, cît este, în fiecare seară. Așa am făcut și la Alexandria.

Generoasa larmă a Păcii

Localitatea : București, 6 octombrie 1984 orele 18, stadionul „Republicii".
Număr de spectatori: **26 000**
Atmosfera : **extraordinară**
Calitatea spectacolului : **foarte bună**
Noutăți : **prezențe locale — Aurelian Tolescu, Attila Lăpădău, Olimpia Mărginean, Cristian Alivel și Liviu Dumitru. Au revenit pentru o seară Alexandru Grozuță și Sorin Minghiat. S-a reintors Nicolae Cenan. A cîntat pe scena cenaclului Claudia Nacu Bîrlădeanu, cunoscută din activitatea grupului „Trio Express".**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. Mulțumim întregului activ U.T.C. al Capitalei, factorilor de răspundere și organizare ce au sprijinit desfășurarea în bune condițiuni a unui spectacol ce se anunța dificil datorită numărului impresionant de spectatori. O singură notă discordantă într-o organizare foarte bună, bufetul de incintă aparținînd restaurantului „Gambrinus" al I.A.P.L. Central care la ora 21 a dispărut de la locul în care era chemat să asigure un minim necesar pe parcursul unui spectacol intreg. În rest calde mulțumiri tuturor.**

Multe încrîntudini cu 7—8 ore înaintea spectacolului din București. Aminat, cu o săptămînă tocmai pentru a fi pregătit din timp, s-a ajuns la situația „drepturile" nu au mai găsit la auditoriu întreaga disponibilitate în receptarea mesajului. Astfel excelenta atmosferă de pînă atunci începe să scadă încetul cu încetul. Întreg spectacolul e acum amenințat să se transforme într-unul dintre cele mai slabe, susținute vreodată în București. Dar galeria Rapidului, cea mai controversată și cea mai iubită galerie, dintr-un colț al tribunei, unde o știm de cînd e fumea (galerie care ne-a cucerit definitiv după prima etapă a campionatului, cînd la Craiova a demonstrat că nu e cu nimic mai prejos decît un întreg stadion brazilian) a tresărit. Minute în șir întreg stadionul a scandat din nou numele României. Miezul nopții ne găsește într-o atmosferă, din nou, extraordinară. Orașul amiral e acum la înălțimea la care îl doream. Multe bilețele sosite la masa cenaclului solicită poezie. Dorința de a se asculta poezie rîdică din start nota unui public, care a știut să participe pînă atunci la cele mai aprinse momente aleserii. Cu emoție a recitat A.P. din creația sa, emoție amplificată și de dorința izvorîtă din dragoste pentru cei prezenți, ca nu cumva acest moment ce deseori a ținut greu în aprecierea finală a spectacolului, să nu încline balanța negativ. Nu a fost așa. Prin modul în care a știut să primească poezia publicul bucureștean a făcut încă o dată dovada înaltelor sale calități.

Frumoasă seara de la București. O splendidă seară de toamnă care pe nesimțite s-a transformat în cea mai frumoasă noapte de toamnă bucureșteană. Tinerețea și-a pus amprenta decisiv asupra întregului spectacol. Mii de tineri s-au prins în finalul spectacolului în mari hore, cîntînd alături de noi **Hora Unirii.** Zeci de mii de glasuri au ciniat șlagărele lumii și șlagărele noastre de suflet. Ni se cere din nou să cîntăm **Trăiască România.** „Credeți că veți reuși ?" îl întreabă A.P. Răspunsul tribunei a venit ca un tunet „Da !" „Și-am cîntat din nou. Scena a fost invadată de tineri ce ne-au înfășurat pur și simplu în falduriile tricolore. Publicul „a scurs" pe scenă, cei din scenă sînt parte din public. Minunate sînt spectacolele în care orice fel de barieră dintre scenă și spectatori e pur și simplu pulverizată. Și la propriu și la figurat. De aceea Cenaclul Flacăra este după 11 ani de existență aceeași formă de manifestare iubită de public, de aceea prezența cenaclului într-un loc este transmisă prin mijloace orale mai rapid decît orice anunț publicitar, de aceea simțim cea ce sîntem, din dragoste față de oameni, din respect pentru munca lor de fiecare zi, dragoste ce ne este întoarsă ori de cîte ori ieșim pe vreo scenă. Fantastică seara de 6 spre 7 octombrie de la București. Parcă pe cea mai lungă noapte înălțător „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească". „Dincolo de clipă se află simburele de eternitate". Cu cîteva săptămîni înainte de Congresul al XIII-lea cîntăm pentru România eternă, pentru președintele Nicolae Ceaușescu prin a cărui realegere în funcția supremă de secretar general al partidului noastre asigurăm continuitatea noastră în istorie. „Trăiască România" răsună impresionant din inimile tuturor. Emoționante sînt dovezile de conștiință ale oamenilor. Muncitorul Romică Pîrvu, în vîrstă de 22 de ani, ne scrie : „Sînt un tînăr dintre milioanele de tineri ai acestei patrii libere și independente. Mă alătur și eu, în această seară, pentru a cînta și cînsti pacea ca pe comoara cea mai de preț. Sînt în lume oameni buni și oameni răi. Oamenii buni sîntem noi, făcătorii de pace, oamenii dornici de viață. Mă alătur totodată președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru pace, pentru o lume fără arme și fără războaie". Traducem prin cîntec această idee alăturîndu-ne-al pe toți cei prezenți : „O șansă păcii și glorie ei !", apoi „Toate femininele vor pace" și „Să fie pace în lume". Și exact ca în viață, schimbările de tonalitate alternează dînd serii o notă personală și veridică. Cincizeci de minute de hard și heavy metal rock cu trupa „Totuși", condusă de Andrei Păunescu, rîdică întreg publicul în picioare. La sfîrșitul recitalului cei cinci tineri componenți ai acestei merituoase trupe sînt aplaudați cu dărnicie pentru întreaga lor evoluție. Prin vocea lui Mâjay Győző se fac auzite din nou cuvintele : „Și totuși există iubire." Cîntă întreg stadionul cuprins de vraja lor fără sfîrșit. Adrian Păunescu simte nevoia să adauge : „Și luna din cer dacă vede / Ospățul de spirit muntean / Iubim Roșiorii de Vede / Mai mult de o dată în an". E o promisiune și un răspuns poate la invitația organizatorilor de a reveni aici cu ocazia împlinirii a 600 de ani de atestare documentară a localității. Atmosfera este în continuare fantastică și ni se pare că reeditează într-un fel frumoasele noastre experiențe care au fost Cugir și Aiud în cele două manifestări din cecentul turneu din Ardeal. Încheiem și noi ca ele care să mai rămînem. Și asta facem! Tinerii din Roșiori merită. Urmează un lung program de șlagăre românești și internaționale, de la „Sanie cu zurgălăi" la „Lăsați-l de la „Turăita" la „Mary, Mary", de la „Șapte văi și-o vale-adîncă" la „Ionne, Ioane" cu Nica Zaharia care tocmai trecuse pragul celor 20 de ani. O ceață densă și umedă coboară peste noi. A fost frumos, sub „una plină" o seară plină, promitem să revenim iar tinerii, stăpîni pe ei, ne promit o nouă inspirată dăruire.

NICOLAE CENAN

Dacă dragoste este

Localitatea : Turnu Măgurele, 10 octombrie 1984, orele 18, stadionul Chimia.
Număr de spectatori : **15 000.**
Atmosfera : **caldă, entuziastă, deși dispersată de așezarea oamenilor pe o suprafață largă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Valentina Bălăceanu, grupurile Turris (Ion Băcțica, Constantin Marinescu, Petre Cristea), Dunărea (Florin Pîrvu, Fane Frujină, Bebe Lungu), Team rock (Paul Eftimie, Iulian Dumitrescu, Florin Andrei).**
Aportul organizatorilor : **excelent. Eforturile organizatorice din această seară au încununat preocupările oamenilor responsabili de bunul mers al treburilor culturii și educației tineretului pentru reușita deplină a microstagiunii noastre din județul Teleorman. Mulțumim întregului activ al organizației județene de tineret, tuturor acelora care s-au implicat cu dragoste și competență în organizarea manifestărilor noastre din județul Teleorman.**

Cele două tribune ale stadionului din Turnu Măgurele nu l-au putut cuprinde pe toți aceia care au ținut să fie prezenți la manifestarea cenaclului din această seară. Cam tot atîția cîți încăpuseră în fiecare din cele două tribune s-au așezat pe gazonul terenului de joc, alții pe acoperișul unei construcții din apropiere, cîteva pilcuri pe cîte o suprafață mai înaltă, pe garduri, pe cîte o locomotivă oprită la răstimpuri dincolo de limita stadionului. Toate aceste elemente de decor vorbeau de la sine de marele interes pe care-l suscita spectacolul nostru în tînărul centru muncitoresc din Cîmpia Română. Debutul manifestării este o tandră și entuziastă îmbrățișare. Ni se transmite prin căldura ei și febra așteptării, și arderea sufletului tînăr pentru cultura cu proprietăți tranzitive, și înalta temperatură a sentimentelor greu de stăpînit și a căror revărsare se cheamă simplu — bucurie. Forța unei atracții pe care nimic n-o poate diminua ni-i apropie pe oameni și la propriu și la figurat. Cîntecele noastre sînt o punți ce consolidează cu temeinicie relația noastră. Testul de profunzime îl constituie și în această seară momentul de poezie realizat de poetul Adrian Păunescu, trecut cu bine de public în pofida hărții în care-l reprezenta acum marea aglomerare. Am simțit efortul oamenilor de-a se autodepăși dar mai ales de-a trece peste condiția lor obiectivă, unindu-și glasurile pentru a da întreaga lor dimensiune, adevărata imagine a marii lor disponibilități participative la cîntecele noastre de țară și de pace. Se cîntă „Jurămînt la Putna" și totul ne pare „o feerie cu lună și atmosferă de aducere aminte în acest oraș luminat de aura Proclamației de la Islaz, oraș ce reprezintă țăria sudului pe care se sprijină toate turnurile nordului." Suflul istoriei este resimțit în respirația prezentului. Sentimentul continuității este o expresie vie a eternității. Cuprins la scara unei întregi colectivități, este suport al unității. Iată de ce, „Trăiască România", cîntat pentru continuitatea istorică la cîrma destinului național prin realegerea președintelui Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres în înalta funcție de secretar general al partidului, răsună acum convingător, impresionant. Cîntecele de pace sînt o nouă probă de conștiință. Ne pare rău că n-a fost posibilă gruparea tuturor celor prezenți astfel încît vocea acestui stadion să sune unitar. Oricum, efortul general este lăudabil și dovezile repetate de înaltă conștiință civică ale opiniei publice în acțiune, apărînd fiecare element al spectacolului, fiecare moment de unele tendințe diluante sau discordante sînt absolut unice. A lipsit acestei manifestări mai multă inițiativă din partea celor prezenți, mai mult curaj în a se impune, mai multă credință în posibilitatea de a intra în competiție cu marile performere ale cenaclului. Cu toate acestea, a rezultat această seară să reafirme marea forță a orașelor de „linia a doua", a orașelor mici și mijlocii de-a face cultură adevărată și mare, în rînd cu marile centre cîte, pentru a parafraza cuvintele unuia din marii noștri prozatori, născut în aceste locuri, Marin Preda, „dacă dragoste este, totul este".

CONSTANTIN DRAGOMIR

Alți cîțiva cronicile manifestărilor cu numerele : 1397, 1398, 1399, 1400, 1401.

„Ospățul de spirit muntean"

Localitatea : Roșiori de Vede, 9 octombrie 1984, orele 18, stadion ROVA.
Număr de spectatori : **12 000.**
Atmosfera : **fierbinte, excepțională, pe întreaga durată a manifestării noastre.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Dorin Păun, Sirbu Daniela, Rodica Drăgoi, Clemeni Ștefănescu.**
Aportul organizatorilor : **de înalt nivel, excelent.**

Manifestarea noastră, prima din istoria cenaclului în această localitate, începe sub semnul entuziasmului, prin care se făcuseră remarcați tinerii din Roșiori, prezenți la spectacolul de săptămîna trecută, de la Alexandria, printr-un nucleu ce molipsise și acea seară cu căldura participării lor. Primul mare moment, prima recompensă pentru sufletul viu, pentru sufletul însetat de cultură al acestor oameni este recitalul de poezie al lui Adrian Păunescu, prinos al dragostei față de semeni, cu fiecare poezie trăgîndu-și seva din viață, viețuind ele însele într-o autonomie ce emoționează cu forța vieții înseși. „Cînd s-o-npărțit norocul" dezvăluie marile veleități artistice ale acestui public, prefigurînd totodată momentele de vîrf ce vor veni odată cu cîntecele revoluționare, cîntecele de patrie și pace. La lumina făclilor și a lunii pline Gil Ioniță cîntă împreună cu întreg stadionul „Jurămînt la Putna". Se scandează înălțător „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească". „Dincolo de clipă se află simburele de eternitate". Cu cîteva săptămîni înainte de Congresul al XIII-lea cîntăm pentru România eternă, pentru președintele Nicolae Ceaușescu prin a cărui realegere în funcția supremă de secretar general al partidului noastre asigurăm continuitatea noastră în istorie. „Trăiască România" răsună impresionant din inimile tuturor. Emoționante sînt dovezile de conștiință ale oamenilor. Muncitorul Romică Pîrvu, în vîrstă de 22 de ani, ne scrie : „Sînt un tînăr dintre milioanele de tineri ai acestei patrii libere și independente. Mă alătur și eu, în această seară, pentru a cînta și cînsti pacea ca pe comoara cea mai de preț. Sînt în lume oameni buni și oameni răi. Oamenii buni sîntem noi, făcătorii de pace, oamenii dornici de viață. Mă alătur totodată președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru pace, pentru o lume fără arme și fără războaie". Traducem prin cîntec această idee alăturîndu-ne-al pe toți cei prezenți : „O șansă păcii și glorie ei !", apoi „Toate femininele vor pace" și „Să fie pace în lume". Și exact ca în viață, schimbările de tonalitate alternează dînd serii o notă personală și veridică. Cincizeci de minute de hard și heavy metal rock cu trupa „Totuși", condusă de Andrei Păunescu, ridică întreg publicul în picioare. La sfîrșitul recitalului cei cinci tineri componenți ai acestei merituoase trupe sînt aplaudați cu dărnicie pentru întreaga lor evoluție. Prin vocea lui Mâjay Győző se fac auzite din nou cuvintele : „Și totuși există iubire." Cîntă întreg stadionul cuprins de vraja lor fără sfîrșit. Adrian Păunescu simte nevoia să adauge : „Și luna din cer dacă vede / Ospățul de spirit muntean / Iubim Roșiorii de Vede / Mai mult de o dată în an". E o promisiune și un răspuns poate la invitația organizatorilor de a reveni aici cu ocazia împlinirii a 600 de ani de atestare documentară a localității. Atmosfera este în continuare fantastică și ni se pare că reeditează într-un fel frumoasele noastre experiențe care au fost Cugir și Aiud în cele două manifestări din cecentul turneu din Ardeal. Încheiem și noi ca ele care să mai rămînem. Și asta facem! Tinerii din Roșiori merită. Urmează un lung program de șlagăre românești și internaționale, de la „Sanie cu zurgălăi" la „Lăsați-l de la „Turăita" la „Mary, Mary", de la „Șapte văi și-o vale-adîncă" la „Ionne, Ioane" cu Nica Zaharia care tocmai trecuse pragul celor 20 de ani. O ceață densă și umedă coboară peste noi. A fost frumos, sub „una plină" o seară plină, promitem să revenim iar tinerii, stăpîni pe ei, ne promit o nouă inspirată dăruire.

NICOLAE CENAN

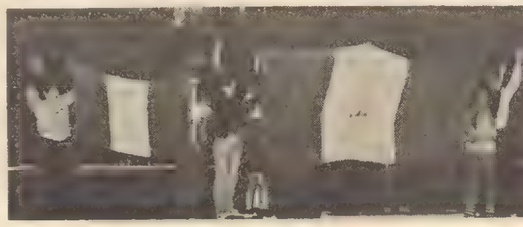

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației iubitorilor săi din municipiul GALAȚI, va susține simbătă, 13 octombrie 1984, de la orele 18, o nouă manifestare în aer liber, pe stadionul din marele oraș dunărean.
Așadar, simbătă Cenaclul Flacăra din nou la Galați, în cadrul Galei 1 400, pe stadionul Dunărea.

Un muzeu in labirint

Pallady

Fața calmă a zbuciumului

1.

Pallady, autoportret

S-a spus că Pallady are o figură de ascet. Un ascet care trăiește însingurat undeva aproape de absolut, dacă nu cumva chiar acolo. Și n-aș putea, minat de vreun demon șicanator, să zic : nu-i adevărat. Așa este, Pallady, chiar cu pălăria lui de boem, are o figură de ascet. Așa este, el se află permanent în căutarea permanențelor. Arta lui caută să stingă efemerul, să se purifice de accidental. E o ascеză intelectuală Și, dealtfel, Pallady a ținut parcă el însuși să accrediteze această impresie, de ascet al absolutului. I-a reproșat vieții că nu e eternă, că se termină printr-o negație. I-a reproșat morții că e un nonsens. I-a reproșat lumii că amestecă frumosul cu urîtul. Intransigența lui îl însingura. Inteligența, la fel. N-a spus el, lucidul care și-ar fi dorit să nu mă fie atît de lucid, că „nenorocirea oamenilor a început din clipa cînd și-au descoperit inteligența ?" Sinceritatea, uneori brutală, pentru că nu suportă să nu spună ce gîndește, orgoliul cu care detestă prostia, vulgaritatea, compromisurile, se înscriu în aceeași logică. Și apoi, avînd numeroși admiratori, nu s-a ferit el, totuși, să aibă discipoli ? Nu i-a spus lui Tonitza că în ziua în care s-ar recunoaște „maestru" și-ar recunoaște terminat rostul existenței ? Așa cum a stirnit stupoare savuroasa frază prin care a motivat de ce a refuzat de trei ori să fie propus pentru „Legiunea de onoare", „Je n'admets pas que l'on se permette de me décorer !", tot astfel a putut să mire pe cei ce nu-l cunoșteau fraza prin care a refuzat catedra de profesor la Școala de Belle Arte din Iași : „Cum vreți să învăț pe alții, ceea ce nu știu nici eu ?" În plus, nu se vroia încadrat în nici un curent artistic. Nu accepta nici măcar să fie „modern". Se pretindea „din toate vremurile".

Și totuși. E ceva sever, prea sever în chipul pe care ni-l arată Pallady în multele sale autoportrete pentru ca artistul din fața noastră, cu barba sa mică și albă, cu ochii arși de întrebări secrete, să fie un ascet adevărat. Pare că s-a retras între ghețarii lucidității sale, unde e monarh absolut și rob, că se încălzește noaptea pe ascuns la reverii reci care să-i dea această eleganță ușor distantă, abstrasă din timp, pare că s-a însingurat într-o realitate a sa unde armonia e scutită de promiscuitatea dezordinei. Și totuși. Uitîndu-mă la chipul lui Pallady am senzația că vrea să pară absent în vreme ce e mereu de față, că vrea să pară în afara lumii, în timp ce e în esența ei. Și ca nimeni altul în pictura noastră, tocmai el îmi reamintește că artistul nu poate fi altfel decît un ascet ratat.

Ascet pentru că... dar mai trebuie oare explicat de ce ? mai trebuie oare spus că prima condiție pe care trebuie s-o îndeplinească un artist este aceea de a fi el însuși, de a se descoperi pe sine și de a-și da un sens, pentru ca să poată da și lumii unul ? Spre deosebire de alți semeni ai săi care pot refuza, la nevoie, să se cunoască pe ei înșiși, pot fugi de oglindă, pot renunța la întrebările proprii pentru a-și însuși răspunsurile auzite, artistul nu se poate sustrage acestei aspre exigențe dacă ține să rămînă artist. El nu se poate ignora pe sine. Din moment ce s-a hotărît să creeze, vrînd nevrînd el a consimțit să se zbuciume și să se cunoască. Adeseori cu riscul de a fi mai vulnerabil decît alții, fiindcă laurii cunoașterii de sine sînt aproape totdeauna pătați de puțin sînge interior. E aproape cu neputință să străbați spațiile aride ale singurătății fără să-ți julești deloc sufletul. Cine nu înțelege asta nu înțelege că, biciuindu-și uneori orgoliul, „Nu cunosc decît un singur Dumnezeu : conștiința mea", zicea Pallady, artistul n-o face pentru a se supradimensiona pe sine, ci pentru a iubi mai mult și pentru a suferi mai mult. Pallady însuși considera că arta e „o lungă suferință, o întrebare pe care ți-o pui tot mereu ție însuți".

Dar de ce ratat ? Simplu : pentru că nici un artist autentic, nici cel mai însingurat, nu s-ar putea desăvîrși ca ascet. O asemenea desăvîrșire ar însemna mutenie, tăcere absolută, renunțare, moartea artei. Or, artistul care crede în misiunea sa nu poate semăna niciodată călugărilor trapiști (în ordinul cărora, ni se spune, bunicul lui Pallady îl îndemnase în copilărie să intre) care adoptă consemnul tăcerii, întrerupt zilnic doar de acest salut : „Frate, amintește-ți că toți sîntem muritori !" Prin rostul pe care și l-a atribuit, ei se află chiar la antipod, iar salutul său zilnic nu poate fi decît profund diferit : „Amintește-ți că există permanențe sau măcar că poți să le cauți, să le visezi !" Prima revoltă a artei este, în fond, o revoltă împotriva morții și a împăcării cu moartea. Ea refuză să creadă că totul trece ireparabil, deși a spus-o prin gura lui Vergiliu și a atîtor altora. În taină, ea a sperat totdeauna că măcar această invocare a fugitivului va dura. De aceea nu numai că n-ar putea accepta un consemn al tăcerii ca acela al călugărilor trapiști, dar ea trebuie să fie „guralivă", vorbind mereu despre viață, chiar dacă această viață are defectul de a fi trecătoare, despre lume, chiar dacă această lume e imperfectă, despre „ceilalți", chiar cînd aceștia nu-l aud pe artist. Arta, zice Pallady, este viață, dar o viață „eliberată de toate inutilitățile". Definiție atît de seducătoare încît abia recitind-o descoperim că ascunde, sub aparența ei inocentă, un orgoliu nietzschean. Ea sugerează că Demiurgul a creat o lume impură în care frumosul e amestecat cu „inutilități" pe care, în rol de demiurg neconsolat, artistul aspiră să le înlăture, căutînd, dezvăluind, esența vieții.

Pentru asta, însă, el trebuie, firește, să se rateze ca ascet. Adevărata sa desăvîrșire se bazează pe această nobilă ratare. Cu obrazul luminat de flacăra înghețată a unei intransigențe neîndurătoare, un artist ca Pallady nu se poate dispensa, în realitatea sa, de realitatea celorlalți. Învinuind viața că se naște din accident și că nu e eternă, el nu face decît să spună pe căi ocolite cît de mult e legat de ea. Nepăsarea sa distantă e doar un truc pentru a ne, scruta mai bine, iar singurătatea sa e, de fapt, un post de observație.

OCTAVIAN PALER

PROZA

Cuvinte de dragoste despre pămînt și pămînteni

Orice conștiință trează și în stare de permanentă veghe își dă limpede seama că în acest moment, mai mult ca oricînd, soarta pămîntului în general și destinul pămînteanului în special au devenit unul și același imperativ al momentului. Echilibrul precar al Planetei Albastre este pus sub semnul războinic al lui Marte. Sub imperativ ardent este subscrisă și cartea de față („Pămînt și pămînteni", de Teodor Marian, apărută recent la Editura „Albatros"). Un moto frontal ne introduce în atmosfera cărții. Îl redăm pentru adevărul și plasticitatea lui : **„...un cuvînt de mulțumire tuturor țăranilor, tuturor lucrătorilor pămîntului. Munciî lor îi datorăm pîinea cea de toate zilele. Orășenii țind să uite prea repede acest lucru și de aceea consideră pîinea ca ceva venit de la sine"**, (Edouard Saouma, director general al F.A.O.). Cît adevăr în aceste spuse ! Autorul cărții despre care facem referire nu uită însă să legă direct și nemijlocit soarta pămîntului și rosturile pămînteanului de multele crize care bîntuie omenirea în acest sfîrșit de secol și de mileniu (criza energetică, criza financiar-valutară, criza materiilor prime, inflația etc., etc.).

Adevărul este că în această carte de publicistică Teodor Marian ne prezintă un evantai de date și experiențe de ultimă oră. Le disecă. Le comentează. Varianta de trai prefigurată pămînteanului pentru viitor nu este una funestă ori fatidică, unghi de incidență sub care s-au exprimat destui psihosociologi ori viitorologi, ci una optimistă, tonică. Intrăm, așadar, în perimetrul cărții. Cu o modestie aproape țărănească, să zic așa, ni se vorbește despre primii pași în ale plugăritului și despre agricultura pe tărîmurile Daciei istorice. Ni se vorbește cu elocință despre Măria Sa, BOBUL DE GRÎU. Se insistă asupra pîinii noastre celeia de toate zilele, atît de necesară traiului și vieții. În anul 1974, spre pildă, prețul grîului — cereala nr. 1 — a crescut de 4 ori ! Fața pămîntului mai este bîntuită de o necingine care se cheamă foametea, sub și malnutriția. Ochiul specialistului stăruie și asupra ameliorării nisipurilor zburătoare ; asupra întinderilor albastre prefigurînd viitoarele „ogoare". Nu întîrzie să insiste și asupra biomasei și ecosistemelor. Zăboveste asupra miracolului numit ingineria genetică ! Părți distincte din carte fac referire la rolul și implicarea cibernetică și informatică în agricultură etc. Pămîntul însuși este prospectat ca o sursă reînnoibilă, iar un rol aparte pentru viitorime se acreditează acvaculturii. La drept vorbind, sîntem „dopați" cu o avalanșă de informații, decent și cu gust comentate, în această a cincea carte a lui Teodor Marian („Prinzul cel mare", „Grăbit prin America", „Glasul Pămîntului", „Vieți neparalele" și, respectiv, „Pămînt și pămînteni").

Exceptînd, poate, însemnările de drumeție din U.S.A., scrisul său este orientat, în spetă, asupra acelorași fidele observații privind soarta pămîntului și a pămînteni-lor. Exceptională și prezentarea făcută de Mircea Sîntimbreanu și reținută pe coperta ultimă a cărții. Adevărul curat este că omul a devenit stăpîn peste izvoare și tării dar, deocamdată, nu cunoaște pe de-a-ntregul multe aspecte legate de posibilitățile pămîntului și ale pămînteni-lor, de bună seamă. Reputatul sociolog american Alvin Toffler a scris nu fără o umbră de tîlc în „Al treilea Val" : **„Pămîntul nu l-am moștenit de la părinți, ci îl avem împrumutat de la copiii noștri. Și atunci, ce lume construim ? Ce lume lăsăm ?"** Tocmai asta este întrebarea : Ce lume lăsăm ?...

Faptul că se apelează din nou și din nou la buna noastră tradiție de agricultori și recunoscuți creșcători de animale, nu este întîmplător. Așadar, pentru cine iubește pămîntul și pămînteni — iar Teodor Marian este unul dintre aceștia — problema agriculturii în general și chestiunea țărănească în special au devenit un apelativ de conștiință trează, arzînd. Se cere să îndreptăm tot ce am făcut sub imperiul grabei și al superficialității. Să punem asadar umărul, așa cum sîntem invitați fără ostentație, pentru pîinea noastră de azi și de mîine. Gîndul se cuvine să ni se îndrepte odrăslit și revigorat către dătătorii de pîine, născătorii de bucate : către țăranii noștri — atîția cîți și cum ne-au mai rămas prin satele noastre. În fond și la urma urmei, către satele noastre se cuvine să ne îndreptăm privirile curate în această zariște de mileniu trei, pentru că satele noastre au fost și continuă să rămînă vetre de vrednicie, statornicie și spiritualitate românească.

DORIN SĂLĂJAN

Urceolus

De mă vei plămădi, Patrie,
Cuprinde-mă cu fiul și femeia,
Ei, mîna mea cea dreaptă
Ei, dreapta mea lumină și umbra mea
de pază.

De ne duci cu setea la izvor
Femeia mea-i pitacee de păstrat
Fiul meu gură de sorbit
Eu toartă de apucat.

De ne vei izbi de jugul timpului
Femeia mea va fi pămînt de rodit
Fiul meu semn cosmic de Urmare
Eu destin ce spintecă vorbele mincinoase.

MIRCEA ALBULESCU

Biblioteca în aer liber

În căutarea seninătății

Desigur, există și părinți bătrîni, și boli, și tracasări, și oboseală, nu s-ar putea spune că absurdităților au dispărut din lume, și nici mîhnirea, și nici durerea, și nici chiar moartea — nu ? — iar dacă închizi ochii și-i asculți pe acest încă tînăr bărbat vorbindu-ți despre pricinile descurajării pe care, iată, a încercat și a izbutit s-o depășească, îți imaginezi un chip crispat, muncit de ticuri, chinuit. Dar îl privești. O față de copil care visează frumos. O înfățișare deschisă, prietenoasă, mari ochi luminoși care te contemplă cu înțelegere de sub fruntea bombată de școlar încăpățînat ; sticla ochelarilor rotunzi e încălzită nu numai de soarele dinafară. Nici urmă de amărăciune. Și atunci, unde stă adevărul : în cuvintele care-și dau singure cura), sau în seninătatea desăvîrșita a chipului ? Greu de răspuns, imposibil de răspuns : adevăratii artiști, talentele de excepție, își ascund bine secretele. Iar cărțile lui sînt mărturiile dramatice ale unei lungi și patetice căutări a seninătății, a păcii spiritului — mereu pierdute, mereu regăsite. Există oameni meniți din leagăn fericirii, iar lucrul acesta li se citește pe chip. Norman Manea face parte dintre ei. Dar se vede că ursitoarele, în lumea modernă, se fac uneori de rîs. S-ar vrea vesel, jovial, chiar jucăuș (nu degeaba iubește atît de mult clovnii și a scris pagini atît de emoționante și de profunde despre August Prostul) dar nu izbutește să fie decît un copil timid și retras privind la joaca celorlalți cu dragoste, cu poftă, cu invidie, dar îndrăznind numai într-un tîrziu să se apropie, să intre în cercul fermecat, să devină unul dintre ei.

Despre cea mai nouă carte a lui, **Pe contur** (1984), nu-mi vine ușor să scriu ; de luni de zile încerc și nu izbutesc. Modestele mele dimineți petrecute într-o bibliotecă ce, în aer liber fiind, își amestecă foile răscolite de vînt cu foile galbene ale toamnei tomozeiene (sau tomozeiești), zborurile mele deasupra retraselor „cuiburi de cuci" care sînt cărțile nu par compatibile cu o alcătuire atît de riguroasă, de plină, de armonioasă lăuntrie cum e volumul respectiv. Explicația relativei incompatibilități între însemnările mele libere și spiritul exact (și furtunos, dar cu grijă stăpînit) al volumului se află chiar în titlul său. Pentru că ambiția lui Norman Manea — excelent prozator, aflat acum în postură de eseist — este aceea de a descrie cu maximă fidelitate cărți, autori, situații, atitudini, de a le pune în ecuație, fără a se îndepărta de ele, de a ramîne mereu „pe contur". Ceea ce mie îmi este absolut imposibil. Simplul gînd de a povesti pe larg o carte de proză sau un film memorabil (și ce frumos istorisește prozatorul subiectele unor filme de Ingmar Bergman — e unul din capitolele „de vis" ale cărții) mă face să mă retrag respectuos din fața adevăraților comentatori, cu un resemnat „nu pot". Pentru mine lumea nu e făcută din „subiecte", ci exclusiv din predicate.

Dar pot să-mi alung spaima respectuoasă și să vorbesc despre oamenii pe care m-a ajutat să-i cunosc mai bine această admirabilă carte, a unui scriitor aflat mereu în apropierea bucuriei rîvnite (dar, atunci cînd bucuria apare, examinîndu-i atît de neîncrezător înfățișarea încît uneori, jignită, aceasta se retrage cu o grațioasă schimă feminină), a unui scriitor demn și nobil, încercînd să-și apere demnitatea de om al spiritului și noblețea („aristocratic ca o zi de primăvară") într-un secol citeodată decepționat, citeodată magnific.

Oameni. Minuni. Iată-l pe George Enescu : „Mi-am imaginat, dintr-o dată, toate locuințele țării învăluite în sunetele **Rapsodiei** lui Enescu. M-am întrebat de ce n-ar fi posibil să reluăm și noi, anual, în atmosfera festivă a reînceputurilor, **Rapsodia română**, dirijată, de pildă, de Celibidache. Sau poate amîndouă **Rapsodiile...** (...)". Tocmai **popularitatea acestei bucăți** pline de prospețime, lumină și simplitate juvenilă ar izbuti cel mai bine să readucă în memoria tuturor chipul fascinant al lui George Enescu. Ne-am amintit de locul și timpurile din care s-a înălțat cel numit de Menuhin în memoriile sale, traduse și în românește, «cel mai complex muzician al secolului nostru». Ne-am amintit de Moldova prelungindu-se în nordul acelei placente de superior lirism al marii arte din care s-a întrupat Eminescu. Ne-am amintit de cordialitatea și farmecul vieții bucureștene în perioada cînd, la prima sa vizită, România îi părea lui Menuhin «în mod natural țara cea mai muzicală din Europa», unde avea să descopere că «muzica simbolizează existența națională»." Despre un film realizat de Ingmar Bergman : „Vorbind despre tragedia bolii de a exista, pur și simplu, regizorul, înainte de orice altceva un extraordinar **ginditor** al existenței umane, vorbește despre eroismul înalt al creației. Artistul apare ca un (...) luptător orgolios, în numele întregii colectivități. Pînă la capăt și dincolo de capătul înfruntării, conștiința sfidează destinul ființei muritoare." Un ziarist, nimic mai mult (dar nici mai puțin !) decît un ziarist, iată-l caracterizat riguros : „Intelectual de verificată profesionalitate și cinste — deși nu este proiectat la scara marilor cote, neflind nici un mare artist, nici un celebru ginditor, doar un calificat și perfect onest profesionist cotidian al unei munci intelectuale — devine treptat un simbol de anvergură al intelectualului, cu tot ceea ce constituie aspirațiile, slăbiciunile, credința omului atent la oameni tot atît cît la cărți, încrezător în principii, ca și în sentimente." (Să zăbovim o clipă asupra acestei formulări, „atent la oameni tot atît cît la cărți", și să observăm cu deplină aprobare semnul de egalitate pe care-l pune importantul prozator între oameni și cărți. Ce e o carte bună, o mare carte decît un om, angajat alături de semenii lui, realî sau scriși, într-o luptă de o infinită noblețe pentru biruința omeniei ? O carte cărcia nu-i bate inima nu s-a născut, nu trăiește, nu va muri ; e o pură inexistență...) Oameni, cărți, adică tot oameni... Iată-l și pe un inginer, George Emil Palade, laureatul premiului Nobel : „Un bărbat frumos și zvelt, de o nobilă seninătate, firesc, cordial, cu o perpetuă eleganță superioară a simplității." (Autorul își face autoportretul „ideal", se vede așa cum s-ar dori să fie ?) „Fără să vreau căutam acea **lumină moldavă** pe chipul ilustru, atît de atent și deschis ; mi s-a părut că întrevăd chiar o anume aeriană înrudire cu apariția lui Celibidache și gîndul a decolat fără să vrea spre armonia, discret lirică, a acelei glorioase și cutezătoare tradiții spirituale ieșene."

Pe contur (cuprinzînd și numeroase articole de real interes despre prozatorii contemporani de la noi) este un elogiu închinat omului de artă, demnității și luminii lui (**moldave**, ar spune suceveanul Norman Manea), integrității spirituale a celor care se simt cu bucurie și cu durere responsabili de destinul tuturor semenilor lor. Responsabili de existența în lume a păcii. A două păci, amîndouă esențiale, amîndouă dependente numai și numai de faptele omului. O pace. Două păci. „Se vorbește mult despre pacea omenirii și tot atît de mult ar trebui să se vorbească despre pacea omului." Despre pacea spiritului creator (creatori fiind toți oamenii care muncesc frumos, nu numai artiștii), despre seninătatea pe care nu numai autorul cărții o caută într-o lume atît de frămîntată... Seninătatea pe care toți o dorim, de care toți avem nevoie, simțind lîngă noi și această nouă carte-om și înaintînd alături, animați de toate speranțele posibile.

FLORIN MUGUR

atelier literar

• G. Dumitrescu

N. Simona : Caligrafii cuminți, decorative, deseori amenințate de convenționalism, rarcori ajungînd la vibrație („Apropiere", „Mesaj", „Patria", trucitiva „Flautul"). Să vedem, în continuare.

Nicolae Vlăduț : Un început încă incert, neconcludent, în „Adagio", „Cîntecul divin". Reveniți.

Iuliana Păunescu : Ați înțeles greșit. De fapt, în versurile dv. predomină stîngăciile, lipsa de cultură și nu se văd semne de talent literar. Cel puțin deocamdată.

Mini Max : Scrieți prea mult, fără control, într-o inerție fără orizont. Firesc, paginile sînt din ce în ce mai slabe, fără pregnanță, diluate, informe. Trebuie să sistați acest flux nonșalant, să tratați fiecare pagină cu o maximă prezență a conștiinței creatoare, cu toată exigența și scrupulul artistic, ca un olar destoinic care nu lasă din mînă bucata de lut neformată și neformulată pînă la desăvîrșire.

Carmen Simon : Pagini inegale, în general modeste, printre care par să se audă, însă, și niște sunete mai acătării („Debut", „Q.S.R."). Să mai vedem.

Alina Pătrol : Poezia „Anchetă" a apărut, cu cîteva luni în urmă, în cadrul „Atelierului" nostru, de unde ați „preluat-o", **nemărturisit**, cu mici modificări. La „o fetiță de paisprezece ani" cu „viața făurită din iluzii", cum vă caracterizați, furtul, căci așa se cheamă, pare cumva și mai urît decît în cazul cutărui borfaș bătrîn înrăit în „meserie". Chiar dacă trimiterea „corpului delict" tocmai aceluia de la care l-ați șterpelit adaugă faptului un soi de neroadă candoare... Oricum, ideea că veți putea reuși ceva în literatură cu asemenea „metode de creație" trebuie trecută și ea la capitolul „iluzii", probabil cea mai tristă dintre ele !...

Catia Tomșa : Cîteva accente ici-colo („După despărțire", „Descriere", „Crug tîrziu") par să justifice speranțele și eforturile, în continuare. Reveniți (dar cu manuscrise mai ușor și mai deplin descifrabile).

A. Valoni : Sînt foarte juste observațiile din scrisoare, mai ales în privința riscurilor și impasurilor formulei dv. de lucru. Nu trebuie s-o părăsiți (se pare că nici nu puteți, după cît am înțeles, ceea ce atestă oricum autenticitatea ei, aderența să zicem organică...), dar e posibil, credem, să o perfecționați, să o feriți de facilitate, de uscăciune și încifrare, de laconism sec, telegrafic, de „fotografie" mecanică etc., s-o duceți către o personală, specifică desăvîrșire (pe cît posibil). Din ultimele plicuri, mai substanțiale : „Credo", „Tu", „Toamnă", „Festivități", „Repaos ?", „Confuzie" 2, 7, „Un poem", „Pasăre supusă", „Tăcerea între noi", „Lumina".

Gabi Olaru : Versurile, inclusiv cele de data trecută, sînt slăbuțe, naive, stîngace. În problema personală pe care ne-o înfățișați, nu vedem cum am putea să vă ajutăm. Ar trebui, poate, să vă luați inima-n dinți și să vă duceți „la fața locului" : totul s-ar lămuri definitiv, într-un sens sau în altul !... Dacă nu, folosiți-vă toată îndeminarea și puterea de convingere, cît puteți mai bine, într-o scrisoare decisivă. Succes !

Bachus : Par să existe niște semne de promisiune, în cîteva din puținele texte („Styx", „Antropologică", „Inerție"), dar încă nu se pot trage toate concluziile. Reveniți.

Doris Cavadia : Lucruri interesante, de inteligență, fantezie, umor, care ar trebui să reprezinte, în mod normal, începutul unui adevărat drum literar. Versurile, inteligente, ușor discursive și redundante pe alocuri, anunță neîndoios performanțe și mai bune. Prozele, savuroase, cantonate într-o formulă cel puțin inactuală (dacă nu cumva și limitativă...), ar putea cîștiga în anvergură narativă, în substrat și în semnificații. N-ar fi însă înțelept să fie considerate drept rezultat ultim, în căutarea și experimentarea de noi versiuni și formule, eventual de mai mare „litraj" epic și de o mai largă accesibilitate. Vom primi, desigur, cu plăcere, în continuare, noi vești și manuscrise.

Antoaneta Constantinescu, Valerica Fulea, Marcel Martin, Alex. Dan Popescu, Mălina Scinteioară, Dumitru Filofteia, Mihaela Glăvan, Carmen Antoniu, Carmen Teodorescu, Alina-Mihaela Drumeanu, Liliana Aprozeanu, Gabriel Stoica : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PRINCIPIUL LUI ARHIMEDE

Un corp
scufundat într-un lichid
de regulă
un om băgat la apă
pe nedrept,
nu mai iese de-acolo
pînă nu-i întinde nimeni
mîna.
Cînd este un bun înotător
iese la suprafață
greutatea lui
este mai mare decît a apei
decît a celui
care l-a băgat la apă.

GH. DUMITRESCU

OJA

„mai lasă-mă un anotimp, un timp..."

Într-un colț
ea își face unghiile și cască
trece o pensulă mică peste
degete
acoperă cu o pojghiță subțire
vîrfurile cornoase
așa cum frigul închide ochii
ferestrelor și peste pleoapele
închise „depune flori de gheață"
are
nenumărate degete cum
sfîrșește să vopsească unul altul
îi crește alături
de aceea mîinile ei cu gheare roșii
sînt foarte puternice și nimeni
nu scapă de ele
„te mai aștept mult"
îmi spune
cu vocea ei răstită
de stăpînă
te mai aștept mult haide
odată
mai lasă-mă cinci minute
mereu vine cîte-un copil mai mic
și trebuie să-l învăț să se joace
mereu vine cîte un copil mai mare
și ne arată altfel jocul
încă n-am învățat încă n-am respirat
destul
uite
pe ei de ce nu-i lei
mi-ar place să rămîn să mă joc
singur
„haide odată"
și cu o mișcare bruscă
mă smulge din joc
și mă așează lîngă celelalte sticluțe
pe masa de toaletă
i s-a terminat oja și i-au mai crescut
cîteva degete.

TRAIAN FINȚESCU

LUMINA

Acoperișul nopții
a rămas suspendat.
Cariatidele se plimbă sub stele
rupînd muguri
din rugurile cerului,
alunecă pe mine
o umbră străină
noaptea lustruind luna — .
și focuri care au ars
și amintirea acelui drum părăsit,
valuri reci și calde
spărgîndu-se-n timple,
ce cred că văd în această clipă
a fost,
în privire îmi e doar oglindirea
unui trecut.
Și lumina este tînără
și bătrînă
și muritoare.

IULIA REBEGEA

POEM PLATONIC

Toi ce văd devine al meu
nu-i nevoie să-l mănînc și să-l beu
învelită în pînze și ațe
nici să înghit glomerule
de atomi și de molecule
femeia cum o văd e a mea
se plimbă prin mine numai nea
și nici atît — numai boare
de neatinsă nînsoare...
hrana o văd de la distanță
blidul de porțelan
și mîncarea de faianță
numai duh de hrănire
o cutreier salivînd în privire

să le petreci toate prin tine
culegînd doar undele fine
aromele angeline
vibrațiile Capelei Sixtine
arcuirile Celei Feline
unduirile Celei Virgine...

TOADER UMBRĂ

ALERGÎND

Alergînd, alergînd
pe șoseaua udă de ploi
Atinge gîndul meu alt gînd
și ne salută pomii goi
chiar lemne ard
în vatra sobei
la margine de univers
Ne-nginînă inimile-un cîntec
și ochii-n grindă înseamnă-un vers
Alergînd, alergînd
pe șoseaua udă de ploi
Nu mai știm dacă-n vis
am fost alții sau noi.

MARCELA MARINICA

Iubirea ca spectacol și salvare

(Urmare din pag. 13)

care se sfîșie într-un fel ce provoacă deseori rîsul — să se prefacă a fi plină de bucurie tocmai în cea mai fastuoasă și mai liberă de convenințe noapte a anului, cînd exuberanța ar trebui să vină firesc ?

În clipa în care pe țărmul Iliriei apar doi tineri frați gemeni scăpați de la un naufragiu, dar pe care soarta îi desparte, înțelegi deodată cu înfiorare totul. Nu numai locul unde se înalță castelul din Elsinor e o temniță, dar și acest tărîm în aparență îmbietor poate deveni o închisoare, din care nu se mai scapă. Fiindcă ținutul acesta este o uriașă capcană cu mreje abil întinse pentru a captura trofee capabile să facă să se primenească sîngele ce pulsează lent, amorțit, al unei lumi îmbătrînite, stafidite, sortite descompunerii dacă nu încearcă să se salveze prin înnoire, prin ceva curat și proaspăt. Totul e brambura, anapoda în acest univers închis care poate fi vizitat dar care nu mai dă drumul oaspeților să plece acolo de unde au venit. O infuzie de tinerete — iată visul celor din această comunitate care s-a degradat prin refuzul oricărei comunicări cu alte meleaguri. Un amorez fără șansă — Sir Andrew (interpretat, din păcate, strident și monoton de Claudiu Bleonțz) își cheltuiește averea așteptînd zadarnic un semn de dragoste din partea contesei Olivia. Aceasta însă se preface peste măsură de îndurerată de moartea fratelui ei, poartă văluri cernite și înaltă rugăciuni ipocrite, fiindcă știe că mîntuirea sa nu poate veni din interiorul universului în care trăiește, nici măcar de la ducele Orsino (interpretat cu eleganță de Damian Crișmaru) care chipurile o adoră la rîndul său, dar nesovăind nici o clipă să-și schimbe obiectul pasiunii cînd conjuncturile se modifică. Fiind, pe drept cuvînt, stăpîna acestui teritoriu — de aceea portretul ei se află la loc de cinste — în funcție de ea se yor înlănțui toate evenimentele. Intendentul Oliviei — Malvolio — o rivnește și el fără speranță. Nădejdea însă i se aprinde o dată cu farsa ticluită de camerista Maria (în al cărei rol Eugenia Maci are o evoluție dezinvoltă), de sir Toby (care apare în interpretarea lui Matei Alexandru ca un gospodar pus pe șotii și dornic de licori euforizante) și de Bufon (întruchipat de Mihai Mălaimare cu mult aplomb, actorul alternînd cu finețe stările de melancolie cu cele de joacă fără opreliști).

„Ce doreștl" — se subintitulează piesa lui Shakespeare. Într-adevăr, în a douăsprezecea noapte a lui decembrie, chiar dacă plouă, chiar dacă e vijelie ar fi firesc să se întîmple numai ce doresti. Dar ce se petrece aici nu respectă această deviză. Cel puțin pentru Viola (fragilă și plină de candoare sub înfățișarea Tamarei Cretulescu) și fratele ei Sebastian (corect interpretat de Gabriel Oseciuc) nu e deloc așa. Sub pretextul iubirii se pune mîna pe ei așa cum ai lua de la o tarabă o marfă oarecare. Singurele ființe curate în acest spațiu sufocat de obiecte și fapturi sînt manevrate ca niște marionete de duce și contesă. Regizorarea a descifrat admirabil felul în care cei doi se salvează prin sacrificarea Violei și a lui Sebastian. Olivia și Orsino sînt triumfătorii, cuchistadorii care își aservesc total supușii de care au nevoie. Fiindcă toți aleargă în această piesă după putere și nu se dau în lături să folosească nici un mijloc pentru a pune mîna pe ea. Sir Toby, Bufonul, Maria vor să-l vadă doborît pe Malvolio care le strică mereu chefurile și apelează chiar și la tortură măcar pentru a-l batjocori. Sir Andrew poate căpăta prin legătura cu Olivia accesul într-un mediu fastuos prin ceremonialul purtărilor. Ducele simte că Olivia e cealaltă suzerană a locurilor și dorește ca prin unirea cu ea să-și sporească puterea, Malvolio țintește să parvină la un alt cîn prin căsătoria cu contesa. Dar aceasta e cea mai clarvăzătoare dintre toți fiindcă înțelege la vreme că numai din afară poate să le vină salvarea. În rolul contesei, Silvia Popovici trece cu mult rafinament de la falsa smerenie pînă la hohotul biruitor al celei cărela nu-i mai pasă de ce-ar putea să spună alții. O creație memorabilă izbutește Ovidiu Iuliu Moldovan, în Malvolio, singurul personaj înfrînt o vreme în competiția care s-a desfășurat în fața noastră. În special încercarea lui de a ieși din rigiditatea ce-i este caracteristică fariseului personaj și a fi exuberant purtînd ciorăpei galbeni, jambiere încrucișate și de a rîde — oh, cît de strîmb poate să rîdă actorul acesta care pare să cunoască mai bine gravitatea decît frenezia ! — este copleșitoare. Toată mascarada contrară firii sale pe care acceptă să o joace spre hazul celor ce-i privesc e pentru a se înfrupta din dulcele fruct al puterii. El este tiranul care n-are șansa să pună stăpînire pe tron, dar nu-și pierde speranța și avertizează că se va răzbuna cumplit.

Cînd „a douăsprezecea noapte" se sfîrșește toți sînt la fel ca la-nceput, ca niște manechine care-au executat un dans de o veselie impusă. Chiar cei doi frați nu mai au aceeași frumusețe și puritate de la început, arătînd brusc îmbătrîniți, lipsiți de vlagă. Ei nu mai sînt mesagerii unei alte lumi, ci au devenit aidoma celor lîngă care au poposit, s-au veștejit prematur și deja au ei înșiși nevoie să li se inoculeze prospețime. E oare chiar o întîmplare că Viola e aproape o anagramă a numelui Oliviei ? E oare prea mult să crezi că va fi, peste un an sau peste mai mulți, o altă a douăsprezecea noapte care va face alte victime, numai pentru a întreține viața acestei lumi ? Reprezentația concepută elegant și coerent de Anca Ovanez Dorosenco îți lasă posibilitatea și unor astfel de întrebări. Care te frămîntă și după ce ți-ai luat ochii de la scena unde ai văzut o montare îndrăzneață fără a fi frivolă, realizată cu precizie și cultură, care se adresează spectatorilor dornici să se desfete ascultînd scăpărătoare vorbe de duh și văzînd cum personajele trec prin situații burlești, dar să fie totodată și tulburați de ceea ce se poate petrece cu omul în orice timp și în orice spațiu.

Un avertisment

(Urmare din pag. 13)

Între TRAGIC și COMIC (clasica dualitate existențială a artei antice), tragicul este cel ce domină net acest film, și este firesc să fie așa întrucît condiția fascismului — de orișice nuanță și din oricare an ar fi el — nu poate fi decît tragică, oricum ai lua-o : ca experiență, ca aplicare sau condiții anume ce au dus la instalarea lui. Și **condițiile** astea sînt mai ales disecate aici : lașitatea, indiferența, minciuna, escrocheria și — poate că nu în ultimă instanță — periculoasa, oribila PASIVITATE !...

Între real (citește : normalul, firescul vieții) și absurd (pericolul, violența) personajul principal, Teodorescu (interpretat magistral de **Ștefan Iordache**), oscilează dramatic, el însuși cuprins de neputință și copleșit de vicii. Lumea în care se mișcă este de asemenea damnată, este o lume în care nebunii par singurii avînd preocupări cît de cît logice (de e teamă de inec, de pildă), iar oamenii așa-zis „normali", bălăcindu-se în mocirla propriilor mărunte și mai ales murdare năzuințe (aventuri galante, afaceri, soții scoase la mezat, trișări la jocuri de noroc etc.), par a fi singurii posibili și de drept pensionari ai balamucului. Metafora este extinsă aproape pînă la grotesc, mecanismul parvenirii celor ce profită de indolența altora dus pînă la paroxism — fascismul însă nu a fost instalat de către cineva cu mîna, dintr-un singur gest, el s-a născut dintr-un embrion ideatic și într-o conjunctură anume — cine putea bănui, atunci, la începuturile apariției sale, unde va duce și cît va costa omenirea și civilizația ființa care abia deschidea ochii la sînul unei societăți ea însăși bolnave ?!... Acesta e filmul.

Distribuția aleasă de Mircea Daneliuc este, în întregime, de excepție și poate forma subiectul unei cronici separate ; ne vom rezuma aici doar a semnala debutul într-un rol principal al lui **Petre Simionescu** care — chiar și dacă, prin absurd, nu va mai primi vreun rol de acum încolo — va rămîne un moment de vîrf al artei interpretative cinematografice românești. Întreaga coloană sonoră, muzica lui **Vasile Șirli**, decorurile semnate de **Magdalena Mărășescu** și costumele **Cătălinei Iacob** și în aceeași măsură imaginea de mare rafinament a operatorului **Călin Ghibu**, au ajutat regiei să treacă de unul dintre cele mai grele praguri pe care și le-a propus : acela dintre real și absurd, dintre realitate și vis, structură pe care sînt organizate principalele și de altfel cele mai reușite secvențe ale filmului : conacul, baia publică, ruleta, vînzarea tablourilor, secvența megafoanelor, și încă multe altele.

Și încheiem, afirmînd că nu cred că poate fi o mai mare satisfacție, o mai mare mulțumire pentru munca lui Mircea Daneliuc, decît faptul, constatat de mine în mai multe rînduri, că, mult timp după aprinderea luminilor în sala de proiecție, chiar și după terminarea rotirii tamburului final purtînd numele membrilor echipei de filmare, unii — și nu puțini ! — spectatori rămîn așezați în scaune, gîndindu-se în tăcere la cele văzute...

Sperăm că printr-o bună propagandă comercială a forurilor în drept, filmul „GLISSANDO" să ne reprezinte și peste hotare așa cum se cuvine.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Operație de excepție la Fundeni

■ Pînă la vîrsta de 55 de ani nu am știut că sînt bolnav grav de inimă. Pe data de 26 aprilie a.c. am fost internat de urgență la Spitalul clinic Fundeni. În urma consultului, dr. Doina Rogozea dispune transferarea mea în Clinica de cardiologie I (Ascar) condusă de prof. dr. Costin Carp. Cu o înaltă competență profesională, s-a stabilit diagnosticul și de comun acord cu Clinica de chirurgie cardiovasculară condusă de dr. doc. Ioan Pop D. Popa, s-a hotărît intervenția chirurgicală. Pe data de 9 iulie 1984 am fost supus unei foarte grele operații. În timpul celor 4 ore cît a durat intervenția, dr. doc. Ioan Pop D. Popa și dr. Ion Socoteanu mi-au format prin metoda By-pass o nouă ramură coronariană a inimii din vene proprii luate din mușchii piciorului stîng. Veghind ore în șir lîngă patul meu, au înlăturat un stop cardiac, survenit în jurul orei 24 și un început de embolie la ambele picioare, apărut la ora 2 noaptea. Din inima mea care, la vîrsta de 55 de ani pulsează acum ca la 16 ani, le mulțumesc acestor minunați oameni: Prof. dr. doc. Ioan Pop D. Popa, dr. Ion Socoteanu, dr. Costin Carp și dr. Doina Rogozea. Le mulțumesc pentru că, datorită lor trăiesc și sper că în curînd voi putea munci din nou. **(Neculai Birjovanu**, lăcătuș-ajustor, București).

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ O situație ce ar putea părea veselă (dar nu este) ne înfățișează **George Ionescu**, din București, Aleea Ariniș nr. 1, bloc O.D. 1, sectorul 6, în dubla sa calitate de locatar al acestui imobil și de președinte al Asociației respective: de la începutul lunii septembrie în fața acestui bloc, dar și a altora din apropiere, s-a instalat un așa zis „parc de distracții", de fapt un bilci, amplasat la circa 20 metri de casele oamenilor. Ce rezultă de aici? Zgomote, murdărie, mirosuri diverse pe durata unei perioade cuprinse între orele 10 dimineața și 21.30 seara. Cei care au dat aprobările necesare (ca în fiecare an de fapt) ar trebui să mai mediteze asupra oportunității instalării unui bilci între blocurile unui cartier urban, care se dorește a fi foarte modern...

■ În subsolul blocului L 30 din str. soldat Tina Petre, nr. 4, sector 3, stratul de apă a atins o jumătate de metru înălțime, după cum ne informează Vasiliu Beldea, unul din locatari. I.C.R.A L.-ul nu s-a dovedit sensibil la intervențiile administrației blocului tot astfel cum ignoră și o altă stare de fapt: deteriorarea trotuarelor din jurul aceluiași bloc. Oamenii care trăiesc la adresa indicată tînjesc după un spațiu de circulat civilizat și după un aer curat nu ca cel greu de suportat care urcă din subsol (ca să nu mai punem la socoteală și țînțarii!).

■ **Ana Tălmăceanu**, din București, str. Ghiocei nr. 30, se face ecoul unei dorințe colective a fiilor satului său natal Topîrcea, din județul Sibiu. Acești oameni plecați cine știe pe unde s-au reunit și au hotărît să înalțe la Topîrcea un monument închinat eroilor căzuți pe cîmpul de luptă împotriva nazismului, drept pentru care au strîns o sumă de bani corespunzătoare, supusă la dispoziția unui comitet de inițiativă. S-au obținut aprobările de rigoare (Ministerul Apărării Naționale, Consiliul Culturii și Educației Socialiste etc.), lucrarea fiind începută încă din anul 1981 și stopată apoi din dispoziția președinției C.A.P.-ului local! Materialele se deteriorează pontru că cei care le-au plătit nu sînt de acord ca ele să fie întrebuințate la construirea unor poduri, așa cum consideră a fi oportun președinta ceapeului. Ni se solicită sprijinul pentru respectarea nu numai a unei decizii colective, ci și pentru cea a memoriei unor eroi, ce nu trebuie dați uitării și nici „eliminați" la concurență cu unele lucrări edilitare, desigur necesare, dar pentru care trebuie găsite alte surse financiare și inițiative.

■ Cercetînd sesizarea unui grup de muncitoare de la Zărnești, jud. Buzău, prin care acestea relatau că nu și-au primit alocația de stat pentru copii din luna octombrie a anului 1983, **Consiliul Popular al județului Buzău** a dispus, potrivit normelor legale în vigoare, ca semnalarele plîngerii sosite la redacție să fie repuse în drepturile lor, adică să primească sumele ce li se cuvin.

■ Sesizarea cetățeanului **Tudor Ion**, din str. Emil Racoviță nr. 24, prin care ni se aducea la cunoștință că blocul 13 din aceeași stradă început acum opt ani de către I.C.S.I.M. a rămas neterminat, s-a confirmat în cea mai mare parte. În urma energicelor măsuri ce s-au luat, în momentul de față lucrările se desfășoară din plin, s-a asigurat funcționarea normală a instalației de evacuare a apelor menajere, s-au continuat lucrările de finisare integrală a spațiilor comune interioare, și se așteaptă ca pînă la 31 octombrie atît blocul cît și spațiile comerciale să fie terminate.

■ Nu lipsită de umor, ba chiar bine... condimentată este scrisoarea tinerei **Corina Pînzaru**, din București, str. C. Brâncuși nr. 11, în care ne relatează adevăratele sale aventuri întîmplate la supermagazinul „Victoria" din București; dorind să-și cumpere niște pantofi, moderni, albi, așa cum reușise clienta dinaintea sa, Pînzaru Corina a fost refuzată de vînzător, care a pretins că ieșise din schimb de o jumătate de oră. După ce a fost „pasată" altcuiva, a observat că cel ieșit din tură continuă să vîndă și încă același model de pantof și numărul care o interesa pe corespondenta noastră, căreia i se replicase că nu mai există decît mărimea 41. Aceste fapte s-au petrecut la etajul al 4-lea al cunoscutului magazin care-și îmbie clienții afirmînd că le oferă produsele a 50 de magazine, dar nu și politețea și comportamentul civilizat și onest al unor vînzători ca cei doi amintiți.

■ O scrisoare impresionantă ne-a trimis dr. **Maria Buga** al cărei fiu suferă de diplegie spastică infantilă. Apelînd la inginerul Valeriu Popa, despre care „Flacăra" a relatat în numeroase prilejuri, Maria Buga și nu mai puțin micul Iulian, au avut fericirea de a înregistra, în urma tratamentelor, simple recomandate de Valeriu Popa, progrese remarcabile, renunțînd la aparatul gipsat și la alte tratamente considerate clasice la care recurgese de-a lungul ultimilor ani. „Scriu aceste rînduri cu oarecare reținere deoarece în lumea noastră medicală, notează dr. Maria Buga, cu greu se acceptă unele lucruri noi, existînd, uneori, chiar o opoziție". Chiar dacă așa este (și cine o poate ști mai bine decît un medic?) mult mai important ni se pare faptul real relatat: că lui Iulian Buga îi merge într-adevăr bine.

■ **Dorina Cozac**, pensionară a Căminului spital din Pitești, care ne-a rugat s-o ajutăm punînd-o în legătură cu alți cititori ai revistei pentru a coresponda cu ei și a-și înfrînge singurătatea, ne scrie acum spre a mulțumi tuturor celor care au răspuns apelului ei (peste 250 de oameni de bine i s-au adresat). Tuturor acestora Cozac Dorina le mulțumește din suflet și le așteaptă, în continuare, corespondențele.

■ **Constantin Iordache**, din București, str. Masina de Pîine nr. 8, sect. 2, ne scrie: „Aflîndu-mă într-o excursie pe Dunăre, de la Sulina la Galați, numeroși turiști se întrebau, ca și mine de ce numeroasele și elegantele noastre nave poartă nume nesemnificative, ca de exemplu Polar 1, 7, 12, 17, 25, 37 etc.? Oare s-ar fi terminat numele eroilor patriei noastre? Istoria noastră a cunoscut domnitori a căror memorie merită a fi perpetuată, știința noastră a fost ilustrată de asemeni de figuri ilustre, celebre în lumea întreagă, tot astfel cum oameni de artă și cultură s-au impus memoriei timpului. Propun ca „nașii" navelor noastre ca și cei ai străzilor și bulevardelor să-și amintească de ei".

■ **Nicolae Florin**, din Ploiești, telefon 971/5 09 46, pune la dispoziția celor care au nevoie 5 fiole de Bleomicin și 4 fiole de Adriblastin. Un gest frumos.

■ **Marianti Angela Mulțescu**, domiciliată provizoriu în str. Liviu Rebreanu nr. 6, bloc B 1, sc. 1, et. 5, ap. 22, sector 3, la Polis Maria nu poate reintra în locuința sa proprietate personală obținută printr-o Hotărîre judecătorească rămasă definitivă, în urma unui proces de divorț cu partaj, deoarece fostul său soț, Vasiliadis Menelaos, o împiedică uzînd chiar și de argumente dintre cele mai dure. Cea care ne-a scris se întreabă dacă poate exista o legătură între atitudinea fostului soț și faptul că acesta este angajat al Policlinicii avocaților. Noi credem că nu, ba am zice dimpotrivă știut fiind că avocații colaborează la aplicarea legilor și hotărîrilor instanțelor.

■ Locuitorul **Mircea Juncu**, din comuna Valea Ursului, Cătunul Muncelu, județul Neamț, de altfel ca și alți locuitori ai acestei așezări, și-a manifestat dorința de a beneficia de energie electrică în căminul său. De la Consiliul popular al județului Neamț i s-a răspuns că, potrivit normelor legale, nu i se poate aproba lucrarea deoarece casa sa se află în afara perimetrului construibil. Cu toate acestea, Juncu Mircea întreabă de ce li s-au încasat cetățenilor suma de 14 mii lei în vederea racordării la rețeaua de energie și încă din anul 1964. E adevărat că banii au stat la C.E.C. dar tot atît de adevărat este și faptul că nu s-au executat lucrările promise. Este aici vorba despre numeroase aspecte social-culturale legate direct de inexistența curentului electric (dificultăți pentru copiii care învață, imposibilitatea urmăririi programelor de radio și televiziune, instalarea de aparate casnice care funcționează pe bază de energie electrică etc.) și chiar, dacă ar fi să admitem tot ceea ce ne scrie Juncu Mircea, de un exod al tineretului motivat tocmai de această carență.

■ **Lică Nicolae**, din Orșova, Bulevardul 1 Decembrie 1918, bl. 16, sc. B, ap. 2, județul Mehedinți, pasionat al stenografiei, și-a procurat diverse lucrări de specialitate (Sfințescu Margareta, Paul Mihăilă) dar dorește să aibă și Cursul de stenografie apărut prin intermediul Academiei „Ștefan Gheorghiu". În 1978 și „Metodă de dactografie" — Editura științifică, 1975, despre care a citit în „Flacăra". Cine-l poate ajuta să și le procure?

■ **Întreprinderea de produse ceramice Jimbolia** ne roagă insistent să „operăm" o rectificare la scrisoarea Alexandrinei Matyus, din Baia Mare care se plîngea de calitatea unor produse atribuite colectivului timișan. Delegatul întreprinderii care s-a deplasat la fața locului pentru a cerceta faptele a constatat că respectivele produse purtau marca unei alte unități aparținătoare tot M.I.L.M.C. și care utilizează o tehnologie diferită de cea aplicată la Jimbolia. Îndeplinim dorința legitimă a celor de la Jimbolia și ne bucurăm că cei de acolo arată o asemenea grijă față de prestigiul întreprinderii. Am fi fost nespus de bucuroși, însă, dacă ei nu ar fi omis să ne spună care anume unitate de produse ceramice face rabat calității.

■ **Elena Cristache**, din comuna Gruiu, sat Siliștea Snagovului, Sectorul Agricol Ilfov vrea să afle unde mai lucrează fostul ei soț Raicu Traian și tatăl fetiței lor **Raicu Mirela-Roxana**, pe care n-a mai venit s-o vadă din 1982, uitînd totodată să-și îndeplinească și obligațiile legale stabilite printr-o hotărîre judecătorească. Ultimul loc de muncă al acestui tată uituc a fost Oficiul de gospodărire a apelor, din str. Lirei nr. 4, sect. 3, șantierul Snagov. Într-adevăr, pare ciudat cum, chiar în cazul unei schimbări a locului de muncă, cel în cauză nu este preluat cu obligațiile sale sociale ci, probabil, numai cu drepturile ce-i revin.

■ **Cererea** tovarășei **Anița Stergărel**, din Galați, Tiglina III, bl. Nufăr III, ap. 19, om. al muncii la I.M.N. Galați, de a lucra într-o singură tură, din rațiuni medicale, a fost aprobată, astfel încît se va putea îngriji mai bine de sănătatea sa.

■ **Ceriza Georgescu** din București, Drumul Taberei 72, mulțumește din suflet tovarășei dr. oftalmolog Ciortoloman, de la Spitalul Municipal, pentru tratamentul și îngrijirea acordată, cît și pentru „înalta demnitate umană de care a dat dovadă făcînd „totul" pentru o floare, simbol al frumuseții și demnității". O delicată reverență pe care o înregistrăm cu gîndul la atîția alți medici care-și fac cu pasiune și devotament minunata profesie.

■ **Centrala industrială de fire și fibre chimice Săvinești** a rezolvat favorabil cererea tov. Acsinte Mihaela, din Piatra Neamț, oferindu-i încadrare, atît ei cît și soțului său, la C.F.S. Vaslui, unde autoarea scrisorii a mai lucrat, unitatea aparținînd tot de C.I.F.F.C. Săvinești.

■ O emoționantă scrisoare ne-a fost adresată de elevele **Mioara Apostol și Ileana Bălășoiu**, de la Casa de copii școlari — fete — Rîmnicu Vîlcea, scrisoare în care semnatarele au înglobat gîndurile celor 30 de tinere aflate în aceeași școală, gînduri prilejuite de recent încheiata vacanță de vară pe care și-au petrecut-o, o parte dintre ele pe litoral, iar celelalte la Snagov. Rîndurile tinerelor fete sînt însoțite de cele ale supraveghetoarei Laura Vega, una dintre „mamele" acestor copii cărora, așa cum ne scrie „le îndrumă primii pași spre viață și lumină".

■ **Consiliul Popular al municipiului Hunedoara** ne înștiințează că a fost rezolvată cererea Mariei Mureșan, din str. Rotarilor nr. 135 Hunedoara. În prezent, petenta a fost încadrată la Întreprinderea de materiale refractare Baru Mare, jud. Hunedoara, ca muncitoare necalificată, cu posibilitatea de calificare într-una din meseriile specifice întreprinderii.

■ **În nr. 37 a.c. al revistei Flacăra**, incriminam la această rubrică lipsa de operativitate a D.P.M.O.S. Vîlcea, privind încadrarea în muncă a petentei Maria Fugaru. În momentul publicării scrisorii, numita funcționa deja la arhivar. Ne cerem scuze pentru inadvertență și mulțumim instituției pentru sprijinul acordat.

■ Toate remedierile solicitate de către **Gheorghe Malovschi** din București, str. Saidac Gheorghe bl. 25, sc. 3, ap. 45, sect. 6, a fi executate s-au și executat, așa cum sîntem asigurați de adresa Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe din cadrul C.P.M.B.

■ **Stancu Constantin**, invalid de război, domiciliat în București, str. Siminocului 9, sector 3, are dese neplăceri cu personalul I.T.B. (controlori), deoarece, afirmă dînsul, acesta nu cunoaște prevederile Deciziei (Decretului) nr. 425 din 31 decembrie 1981, potrivit căruia invalizii de război, gradul I și 2, au dreptul de a călători gratuit. Sîntem rugați să reamintim despre acest drept pe care, la rîndul său, controlorii ar trebui să-l cunoască la fel de bine ca și buncle maniere...

■ Scriem cu gîndul și dorința fierbinte de a mulțumi din tot sufletul acestui om care este dr. Ion Brad de la Facultatea de Științe ale Naturii din Craiova.

Ținem să facem cunoscut acest caz întrucît datorită tratamentului indicat de dr. prof. Ion Brad și a îngrijirilor acordate de colectivul spitalului județean Buzău, 2 oameni ai muncii din întreprinderea noastră, victime ale unor arsuri foarte grave, în prezent se află în afara oricărui pericol.

Prezența și participarea personală la aplicarea tratamentului este un exemplu de omenie și probitate profesională.

Recunoștința noastră ar fi și mai mare dacă ați face publice mulțumirile noastre aduse profesorului dr. Ion Brad pentru rezultatele sale deosebite în utilizarea uleiului de cătină în arsurile fizice. **(Conducerea Întreprinderii „Textila"—Buzău).**

■ Ca organ de control financiar, treburile l-au dus pe **Gheorghe Rădulescu** din **Craiova, Calea București, bl. A%, sc. 1, et. 8, ap. 33**, și pe la Calafat. La motelul din localitate, servicille au fost sub pretențiile categoriei din care face parte, ceea ce l-a cam pus pe gînduri, pe călător. Printre altele, nu funcționa decît o singură veioză, nu exista apă caldă iar lenjeria se schimba după reguli arbitrare. În plus, nicăieri n-a dat cu ochii de lista prețurilor. Adresantul consideră astfel de carențe sub prestigiul O.J.T. Dolj, fapt care necesită o serioasă revizuire ori măcar o schimbare!

■ Oarecare dificultăți întîmpină **Alexandra Ignat** din **satul Bătrînești, com. Țifești, jud. Vrancea**, care nu reușește nici cum să obțină o adeverință de la Fabrica de conserve din București, str. Învingătorilor, nr. 31, care să ateste perioada în care a fost angajată. Fiindu-i necesară la întocmirea dosarului de pensie, adeverința se lasă încă așteptată, deși petenta a scris conducerii, cu rugămintea de a fi ajutată, însă a rămas cu confirmarea de primire. Dacă solicitanta a procedat corect, înaintînd o cerere în acest sens, nu vedem care e noima refuzului. Sau e o întîrziere de durată?

■ **Elena Lapuleț** din **satul Corobăi, com. Drăgotești, jud. Gorj**, roagă pe cei în drept să-i dea o mînă de ajutor pentru a-l depista pe fostul ei soț, Lucian Ciobanu, angajat un timp la I.T.R. Mătăsari, care se sustrage de multă vreme obligației ce i-a revenit prin hotărîre judecătorească, de a achita numitei pensia alimentară pentru cei patru copii. Avînd în vedere că împricinatul e un client vechi al organelor de miliție, considerăm că nu va fi deloc greu să i se dea de urmă.

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

Maria Vulpe — Constanța: Absolvenții Institutului de învățămînt superior tehnic, cursuri serale, care au obținut diploma de inginer, pot participa la colocviul de admitere la doctorat ■ **Ioan Radu** — Avram Iancu (Alba): Precizările care vi s-au făcut sînt corecte ■ **Elena Varga** — Odorheiu Mureș: În situația că ați avea gradul I sau II de invalidit... ■ **Ela. Porumbescu** — Bacău: Urmăriți revista Forum ■ **Dorinel Peteu** — Vaslui: Se poate face numai dacă unitatea în care lucrați are nevoie de muncitori calificați în meseria respectivă. Potrivit legii, unitatea poate organiza cursuri de calificare numai în meseriile în care există deficit de muncă calificată ■ **Octav Chelmu** — Ghidigeni (Galați): La împlinirea vîrstei de 65 de ani și cu cel puțin 10 ani de muncă în C.A.P. în care aveți îndeplinite normele stabilite de adunarea generală ■ **Marcel Sangeorge** — Timișoara: Ca pensionar de limită de vîrstă nu puteți fi încadrat în activități cu caracter permanent ■ **Valentin Sîrbu** — Iași: Vă așteptăm la redacție, la secția Problemele omului ■ **Niculina Anica** — Pitești: Cu gradul III de invaliditate, beneficiați de pensie prin unitatea la care prestați activitate cu 1/2 de normă. Pensia de invaliditate gradul III împreună cu retribuția primită pentru munca depusă nu pot depăși în grupa a III-a de muncă (cazul dv.) 70% din retribuție ■ **Vasile Curea** — Pașcani: Pentru reîncredințarea copiilor trebuie să vă adresați judecătoriei Pașcani ■ **Rodica Popoviei** — Cîsnădie: Nu aveți dreptul ■ **Domnica Sandru** — București: Pentru lămuriri, adresați-vă notariatului de sector ■ **Anca Dinu** — București: Se poate, dar pe adresa revistei.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Două veacuri de la marele moment istoric — 1784

„Asemenea eroilor legendari, în întreaga sa istorie milenară poporul român a găsit mereu în sine puterea de a renaște, chiar și după cele mai grele înfrîngeri, ridicîndu-se la luptă cu și mai multă forță. Victoriile obținute i-au sporit, de asemenea, elanul și neînfricarea, îndemnîndu-l să continue neabătut eforturile și bătăliile pentru împlinirea năzuințelor sale vitale."

NICOLAE CEAUȘESCU

• Eroi ai neamului • Martiri a suferinței românești •
• Revoluționari de anvergură universală • Căuzași ai unității naționale a românilor •

HOREA

Răscoală și revoluție

Dacă românii au numit
de-a lungul veacurilor
revoluția — răscoală
și pe altarul ei
și-au sacrificat viețile
avînd ca unic program
binele național,
armonia socială
și pacea popoarelor,
atunci marea ridicare
a lui Horea, Cloșca și Crișan
pentru drepturile românilor
din Transilvania,
pentru soarta integrală a neamului,
pentru liniștea lacrimii
fiecărei mame,
și pentru echilibrul universului,
a fost o răscoală.
Dar, în fond, eu,
ca strănepot al jertfelor lor,
de aici, de la umbra
de sînge și foc a martirilor,
privind ochi în ochi
soarele și luna
nu pot să nu enumăr
între revoluțiile lumii,
dacă acesta e termenul vremii moderne,
între revoluțiile al căror program
nu decurgea din simpla supărare
a unui sărac umilit
într-o dimineață de bogat,
ci din dorința de integritate
și unire a tuturor românilor,
un program sfințit ca o fîntînă
de toate veacurile anterioare
și confirmat punct cu punct
la 1848 și la 1918,
atunci ridicarea de la 1784
a regilor Daciei —
Horea, Cloșca și Crișan —
a fost o revoluție,
Marea Revoluție de la 1784,
consecință și cauză
a tuturor revoluțiilor române
și a multor ridicări europene
pentru om,
pentru condiția lui,
pentru libertatea și
dreptatea lui.
Privită dinspre începuturile
limbii române spre 1784,
marea ridicare
a lui Horea, Cloșca și Crișan
a fost o răscoală ;
privită dinspre amurgul
mileniului doi,
aceeași răscoală a fost
o Mare Revoluție a românilor.
Glorie înfăptuitorilor
Marii Revoluții Române de la 1784
care au murit pentru națiune !

ADRIAN PĂUNESCU

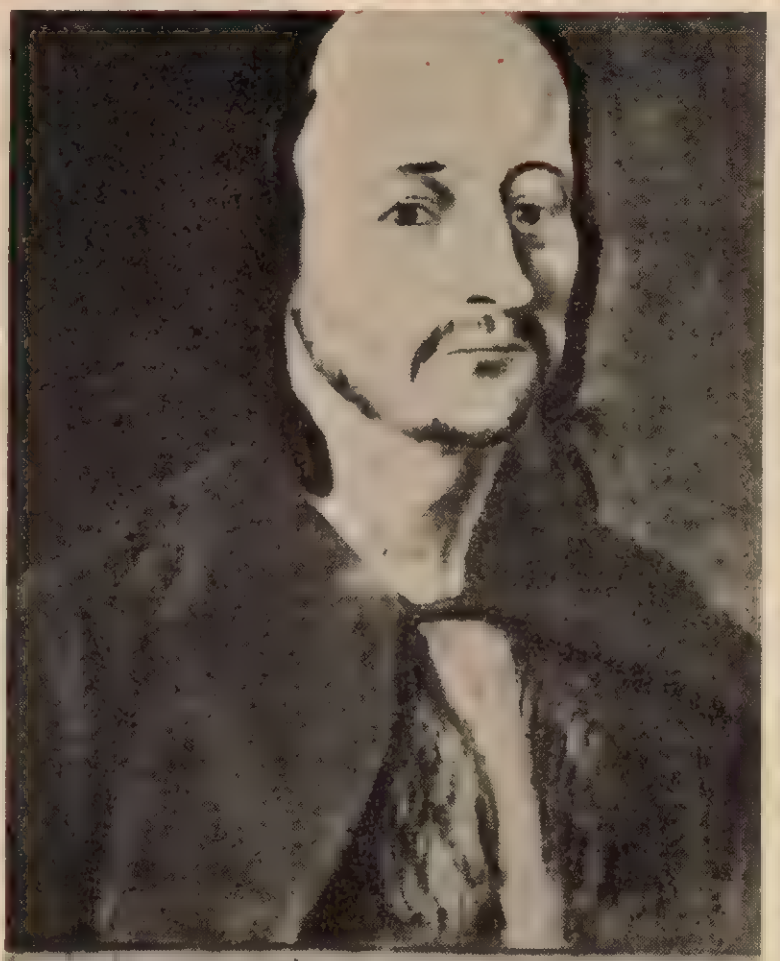

NIC. URSZ ALIAS HORA TUMULTUS RUSTICANI VALACHORUM IN TRANSILVANIA AN. 1784 EXCITATI

În Apuseni acum se aprind zările, ard pădurile și cad frunzele de ceală parte a lumii. Jertfa pădurilor, jertfa toamnei în munții de apus comemorează zguduitor și în tăcere jertfa lui Horea de acum două sute de ani. Căci oastea lui Horea a fost „cită frunză, cită iarbă" și s-a aprins în toamnă o dată cu pădurile. Dacă deschizi acum marea carte a revoluției lui Horea scrisă de profesorul David Prodan, simți cum cad frunzele scrise pe o parte și pe alta ca filele de arhive din pivnițele imperiilor toamnelor de altă dată. Răscoala lui Horea este monumentul dedicat de un cărturar care se trage din stirpea revoltaților de acum două sute de ani și dedicat poporului român.

Iată de ce ne-am propus să deschidem paginile dedicate comemorării revoluției lui Horea, de-a lungul acestei toamne prelungi, cu fragmente din monumentala carte a octogenarului profesor și academician David Prodan, carte care trebuie să fie de acum încolo prefață pentru orice referire istorică și omenească la evenimentele de acum două sute de ani. Pentru că sînt puține cărți în istoria lumii în care munca de arhivă și document să semene mai mult cu munca la piramide iar scrierea sa să fie atît de simplă, de cursivă, de elegantă, de expresivă, de exactă ca într-o mare carte de știință și ca într-o mare carte de literatură.

ADRIAN DOHOTARU

Într-un cuvînt provenind de la Curtea imperială de la Viena atribuit împăratului Iosif reprodus de Iorga în istoria sa, este astfel prezentată situația Românilor din Transilvania :

„Acești bieți supuși români, cari neîndoilnic sunt cei vechi și mai numeroși locuitori ai Ardealului sunt astfel chinuiți (geplagt) de oricine, unguri ori sași, și copleșiți de nedreptăți încît, în adevăr, soarta lor, dacă o vezi bine, e cu adevărat de plîns...

Dealtfel națiia e cu adevărat inteligentă și neașezarea ei vine desigur numai din nenorocirea ce-o apasă" (pg. 23, vol. 8).

Amănuntele situației iobagilor români zguduitoare le avem în fața ochilor prin cele două volume ale lui David Prodan asupra Răscoalei lui Horea mult e înțelegere. Din starea în care se aflau iobagii au strigat ca odinioară în adîncurile sclaviei robi la cărămizile piramidelor și strigarea lor din miezul nedreptăților milenare, spune Iorga, a fost auzită și a apărut un eliberator dintre Dacii liberi tăinuiți în prăpăstiile Munților Apuseni

unde viețuiau de milenii, să făptuiască sfînta dreptate ca trimis al providenței să-și ridice semințiia din robie.

Om cu carte Horea nu-i un primitiv nu-i un răzbunător ci o jertfă conștientă într-un ceas istoric în care continua iobăgia totală asupra unei populații majoritare cu drepturi istorice de netăgăduit.

Și-o fi spus Horea acest lemnar lucrător și constructor de case și sanctuare, om liniștit și așezat cu familie, ceea ce își spune un erou al lui Paul Claudel; aș fi vrut să fiu expresia împlinitorul iubirii pe pămînt dar iată sunt nevoit să fiu unealta dreptății celei sfinte care este mai aspră, mai dureroasă dar acum singura necesară

Acest țăran român, pentru că fiind român, în acea vreme în Ardeal nu puteai fi decît țăran iobag schismatic, și celelalte, acest țăran român însă era dintre puținii care-l citise pe Klopstock, autorul lui Messias precursorul lui Hölderlin iar în jurul grumazului său purta din lemn de mesteacăn semnul triadic al suferințelor Logosului neamului său în tradiția Bizanțului, a acelei romanități răsăritene a Sfîntului Constantin pe care o purtăm în lume de două milenii aici în jurul Carpaților.

A stat drept în fața crucii sub formă de roată cu colți de oțel ce l-a zdrobit mădular după mădular, dimpreună cu alte zeci și zeci de țărani.

Știa că moare pentru neamul său care are și el dreptul să lase din robie ca alte semințiii și n-a avut nimic de spus decît mărturia martirilor eroi și sfinți ce adresează cuvînt iertător și iubitor tocmai prigonitorilor.

Mădularele i-au fost împărțite pe sate, a fost însămînțat peste tot pămîntul Transilvaniei iar inima i-a fost îngropată pe Dealul Furcilor de la Alba Iulia, exact pe dealul unde la 1 Decembrie 1918 s-au strîns o sută cincizeci de mii de țărani din urmașii săi, ai lui Horea, să-și vadă împlinită porunca milenară.

IOAN ALEXANDRU

Iobăgie să nu mai fie

Documentația întinsă, tumultul faptelor demonstrează fără echivoc caracterul întru totul țărănesc al răscoalei. Nici prin cauze, nici prin desfășurare, nici prin organizare și nici prin țeluri, nici prin mentalitate ea nu depășește marginile a ceea ce se numește țărănesc. Totul s-a redus la propria înțelepciune, la propriile puteri, la propriile cunoștințe militare, la cunoștințele rudimentare ale soldaților „licențiați" din rîndurile răsculaților. Minerii de printre ei sînt tot țărani, lucrători cu brațele ca și ei sau mineri și țărani în aceeași persoană. Ba țărani sînt și preoții. Nici o prezență „superioară" palpabil eficientă, nici civilă, nici militară, nici o intervenție de altă natură decît țărănească, nici dinlăuntru, nici din afară. Nici o sancționare de vreun nume din afara masei. Nici un intelectual român sau sărăin în scenă, decît în tabăra oficială, nimic categoric „superior" în răscoală, nimic țărănește neverosimil. Nu circulă pe aria ei alte porunci decît „porunca împăratului" în tălmăcirea lui Horea, nu se aud decît variantele ei țărănești. Nu lipsesc desigur reflexele încurajatoare ale luminismului vremii, stimulele reformismului imperial sau iozefinismului. Nici ale luptei politice românești. Dar aduse la numitor țărănesc, tălmăcite în limbaj țărănesc. Ele nu alterează caracterul țărănesc al răscoalei, îl definesc doar mai bine. La facla „luminării" masele își luminează propria condiție, sub flamura atotcuprinzătoare a națiunii își poartă propriul stindard. Ultimatul adresat nobilimii în momentul biruinței, acel act capital al răscoalei, care frizează în formulare un aparent intelectualism, în obiectivele sale nici el nu iese cu nimic din cadrele mentalității țărănești. El nu pornește de sus, nu derivă cîtuși de puțin din preceptele social-politice ale intelectualității, pleacă de jos, exprimă aspirațiile țărănimii răsculate, rezumă postulatele ei. El exprimă mai bine decît oricare alt act finalitatea răscoalei : desființarea totală a nobilimii și proprietății sale. Dar e o apariție singulară, definitorie, în culmea biruinței, nu și stindardul ei mereu prezent. Răscoala în fureșul ei e prea puțin o acțiune programatică, preconceptă ; e înainte de toate o dies irae a maselor țărănești pornite să-și răzbune suferințele acumulate, să se descătușeze, să dărîme o lume nedreaptă. Obiectivul ei final, desființarea raporturilor feudale, în gura mașelor dezlănțuite circulă mai simplu, mai fragmentar, într-un radicalism simplificator, nimicitor, într-o viziune proprie mentalității țărănești : nobilime și iobăgie să nu mai fie !

. . . . . .

Nu se poate bănui de astă dată nici vreo manevră a

*) DAVID PRODAN : „Un cuvînt de încheiere" din volumul I „Răscoala lui Horea"

(Continuare în pagina 22)

• Eroi ai neamului • Martiri a suferinței românești •

CLOȘCA

Ultimatul țăranilor

Biruința nobilimii la Deva, răzbunarea ei, execuțiile atroce au intimidat pe țăranii răsculați, cum scontase ea. Țărmii nu se lăsară inspăimântați. Sîngele vărsat morții de pe cîmpia Devei, capetele căzute sub paloș și înfipte în pari în fața cetății nu făcură decît să-i îndîrjească și mai mult. În acest moment ei se simțeau biruitori pretutindeni, în mîinile lor se găsea întreg Zarandul, aproape întreg comitatul Hunedoarei, întreagă valea Mureșului, din preajma Aradului pînă în vecinătatea Albei Iulii, întreagă valea Streiului sau a Hațegului pînă în granița Țării Românești și a trecătorii Banatului, Munții, afară de Zlatna, pînă la Ighiu, Cricău, Trăscău. Cetele țărănești înaintau spre Aiud, spre Cluj, spre Turda. Trebuia să cadă deci și Deva, și în cele din urmă nobilimea întreagă! Aria răscoalei se lărgea mereu, amenința să cuprindă toată Transilvania. Ne găsim în momentul culminant al răscoalei. Nobilimea era lovită, pustiită, supusă, fugară, neputincioasă încă, armata se ținea la o parte, intervenea rar, în mintea țăranilor numai la insistențele nobilimii, nu din porunca împăratului.

Așa, țăranii răspunseră prompt, nimicitor.

Ultimatul țăranilor, acest act capital al răscoalei, e o scrisoare adresată comitetului suprem și Tablei comitatului Hunedoara de dregătorul oficiului sării din Soimuș, Carol Brüneck. Ea a fost scrisă de el sub amenințarea cu moartea a trei reprezentanți ai țăranilor, care veneau să comunice nobilimii din Deva, ca trimiși ai lui Horea, condițiile lui și ale poporului său de pace. Cei trei țărani erau Giurgiu Marcu și Ion Abrudan din Crișcior, și Petru Abrudan din Ruda.

. . . . . .

Drept termen trimișii fixează, din porunca lui Horea, ziua de 14, duminică, seara, iar răspunsul să fie trimis popii Dănilă din Crișcior, altfel amenință să nimicească orașul.

Textul integral al actului, în traducere, e următorul :

Ilustrișime și magnifice liber baron comite suprem și Președinte !

Onorată Tablă continuă judiciară.

Domnule preagratios patron și domni deosebit preaonorați !

Într-o stare destul de amarnică, tristă și jalnică a ajuns o parte a nobilei noastre patrii prin răscoala țăranilor, care cu omoruri, cu foc și alte stricări și-au vărsat și își varsă în voie furia și pe a căror cruzimi nu sînt în stare a le descrie cu pana.

Dar acum cuprins de teamă, sînt silit, ca să-mi salvez viața, să comunic următoarele Măriei Tale și Onoratei Nobile Table, căci dacă nu (după cum mi-au făgăduit) voi fi lipsit de viață : Azi au fost trimiși la mine din Crișcior, Giurgiu Marcu, Ion Abrudan și din Ruda Petru Abrudan, toți trei trimiși ca deputați de capitanul lor Horea, cu solia să scriu negreșit Măriei Tale și Onoratei Nobile Table intențiile pomenitului căpitan Horea și ale poporului său, care dacă nu, voi fi de bună seamă lipsit (cum am spus) de viață. La toate acestea și cu aceea am socotit că dacă nu le-aș duce la cunoștința Măriei Tale și a Onoratei Nobile Table, ați fi turburați cu forța, fără ca Măriile Voastre să fi luat nici o dispoziție. În al doilea rînd, dacă nu le scriu, și viața mi-o pierd, și erariul va suferi prin incendieri, pagube, și Măriile Voastre ați fi fost fără nici o pregătire. De aceea cu umilință rog pe Măriile Voastre să nu luați în nume de rău sila în care mă aflu, ba mai curînd să mă faceți vrednic de îndurarea Voastră.

Solia sus-scrisului conducător al lor numit Horea și a poporului său de rînd e aceasta :

1. Ca nobilul comitat și toți posesorii săi să pună jurămînt pe cruce, cu toate odraslele lor.

2. Ca nobilime mai mult să nu fie, ci fiecare unde poate primi o slujbă crăiască, din aceea să trăiască.

3. Ca nobilii posesori să părăsească pentru totdeauna moșiile nobiliare.

4. Ca și ei să fie plătitori de dare tot așa ca și poporul contribuabil de rînd.

5. Ca pămînturile nobiliare să se împartă între poporul de rînd potrivit poruncii împăratului, ce va urma.

6. Dacă Măria Ta și Onorata Nobilă Tablă împreună cu nobilii posesori ar sta pe acestea, făgăduiesc pace, în semnu căreia cer să se ridice atît pe cetate, cît și pe la capetele orașului și pe alte locuri pe prăjini cît mai lungi, steaguri albe.

Iar pentru toate acestea cei trei deputați mai sus-scriși, din porunca căpitanului lor cu numele Horea, fixează termen, să meargă de la Măria Ta, de la Onorata Nobilă Tablă și de la Nobilu Posesorat răspuns Duminecă, adică în 17 a acestei luni, seara, în Crișcior, la Popa Dănilă a Crișciorului, căci dacă nu (după cum amenință), se vor strădui, împreună cu căpitanul lor și sub jurămînt, cu toată puterea să nimicească orașul.

Iar eu din nou mă rog de iertare Măriei Tale și Onoratei Table că îndrăznesc a le importuna cu de acestea, dar frica îngrozitoare și focul în care mă găseam m-a îndemnat ca toate aceste solii să le scriu.

Recomandîndu-mă grației milostive a Măriei Tale și a Onoratei Nobile Table, rămîn cu stimă veșnică pînă la moarte.

Al Măriei Tale și al Onoratei Nobile Table.

Șoimuș, 11 nov. 1784 umil servitor
Carol Brüneck m. pria.

Cloșca, cel mai apropiat om al lui Horea, se numește Ion Oargă. Cloșca era supranume. El e iobag fiscal din Cărpiniș, de pe domeniul de mijloc al Zlatnei. La interogatoriu se declară cam de 30 de ani, în testamentul său de 37 de ani, o descriere oficială din partea armatei îl socotește de 40 de ani. Testamentul îl arată țăran de stare mijlocie, cu pămînturi, vite, bani dați împrumut, țăran strîngător. Și probabil era și miner sau mic proprietar de mine. Descrierea militară pomenită îl prezintă mic, îndesat, bine făcut, față plină, brună și mai mult rotundă, păr castaniu închis, mustață brună roșiatică, vorbește precipitat, umblă și stă drept. În genere corespunde cu portretele sale cunoscute, cel de la Muzeul de Istorie, cel al lui Korén și cel de pe medalia Liebhard. În deputățiile din care făcea parte reprezenta obișnuit satele domeniului de mijloc.

Iobăgie să nu mai fie

(Urmare din pag. 21)

Curții în lupta ei cu nobilimea în problema urbarială. În complicațiile externe în care se găsea, împăratul nici măcar n-a putut profita de eveniment, sub chipul salvării nobilimii, în favoarea reformelor sale. Reprimarea era o nevoie prea urgentă ca să mai lase timp de temporizare sau de manevre politice. Nefolosind prompt evenimentul, s-a putut tergiversa iarăși reglementarea urbarială. Ba ea nici n-a mai ajuns la realizare. De o încurajare directă din partea împăratului nu putea fi cîtuși de puțin vorba. El era un monarh reformator, iluminist, nu putea în nici un caz încuraja direct o răzvrătire a celor de jos. Și nici vreun indiciu că ar fi făcut-o din calcul politic nu avem. Încurajarea directă, de care s-a vorbit și dintr-o parte și din alta, e de domeniul imaginației. Din partea împăratului venea doar o încurajare virtuală, prin atitudinea lui față de țărănime și de problematica ei.

Virtual stimulul venea din luminismul politic, din reformismul imperial. Noile concepții, reformele, reglementările fac acum și în viața supușului despărțirea apelor, distincția între „legal" și „ilegal", trezesc, stimulează o conștiință a „dreptății" și „nedreptății". Acum cînd sub nume de vivum ærarium își simt importanța, împotrivirile, rezistențele încită la apărare, la acțiune, la revoltă.

Mobilizarea sub „porunca împăratului" nu e singulară. Un asemenea îndemn imperial mînă și răscoala țăranilor din Boemia cu zece ani înainte : „Idete na pani !" (Tăbăriți pe domni !). Porunca împăratului sau porunca regelui sînt steag obișnuit al răscoalelor țărănești, stimul mobilizator al maselor pretutindeni. Pugaciov a pornit și a condus răscoala țăranilor din Rusia cu ani înainte dîndu-se chiar el țar ! Cu atît mai firească e lozinca acum și aici, unde împăratul le arată țăranilor atîta condescendență, atîta bunăvoință, unde s-a cultivat deliberat credința în împăratul ocrotitor. Împăratul care dă mereu porunci de îndreptare, dar pe care nobilimea și aparatul ei le nesocotesc. Agitația se polarizează în mod firesc, în jurul „poruncii împăratului" vestită de Horea.

Implicațiile intelectuale românești, sub semnul francmasoneriei, în răscoală, anume sub al unei „Frății de Cruce", sînt tardive. S-au insinuat tîrziu și cu totul neverosimil ; după un manuscris pierdut al unui francmason vienez, din 1786. Informatorul, care nu se numește pe sine, ar fi văzut cu ochii lui și actul cu care șeful poliției vieneze, consilierul aulic Beer, informa pe împărat despre prinderea „fraților".

E întru totul fictiv, anacronic, întreg eșafodajul. O fanatică societate românească secretă la Viena încurajatoare a răscoalei, cu filiale în mai multe orașe, cu intruniri tainice în stil masonic. Societate constituită mai ales din bărbați „mai bătrîni și mai înțelepți" ! Pentru atîtarea răscoalei ei au strîns din rîndurile lor însemnate sume de bani, iar membrii mai tineri sau încă în putere toți s-au grăbit spre Transilvania și s-au amestecat printre răsculați. E relevant și decorul : întruniri în casa unui negustor bogat de vite, în anticamera locului de întrunire busturile artistice în mărime naturală ale celor trei „martiri ai cauzei drepte a poporului", ale „sfinților treimi românești", Horea, Cloșca și Crișan, pe un altar sub acoperămînt de purpură. Horea cu coroană de spini pe cap, cu legenda „Hora rex Daciae". Drept semn distinctiv al membrilor o sfoară subțire încinsă de trei ori în jurul trupului gol, închipuind sfoara cu care s-a sugrumat Crișan la închisoare, pe care el o poartă în amintirea neștearsă a celor „trei mari patrioți", jurînd „ucigașilor" lor veșnică răzbunare. Spectaculară, apoteotică punere în scenă ! Ba e implicat și numele împăratului care cu un număr fatidic și cu parola sa a dispus să se facă mult caz de arestarea membrilor societății.

Produs evident tîrziu, la nivel revoluționar, cînd s-a putut imagina un cult al treimii revoluționare, sau cînd puteau fi acuzați românii de un asemenea cult. Totul brodat pe tradiționala însoțire sub nume de „frați de cruce", obișnuită la românii din Banat și cu deosebire din Transilvania, descrisă, ceremonios și ea, de jurnalul vienez „Provinzialnachrichten", încă la 1786. Montajul își are, în schimb, și el semnificația sa : răsunetul pe care l-a putut avea evenimentul, importanța, interpretarea care i s-a putut da mai tîrziu.

De aceeași valoare e și implicarea „Crucii de roze". Francmasoneria funcționa acum, și mai ales aci, la alt nivel social, la cel al elitelor. Francmasoni erau principi, oameni ai Curții, mari demnitari, mari nobili.

. . . . . .

Apariții incidentale, ca a lui Samuil Martzi sau a lui Alexandru Chendi, în postura de scribi, sînt simple implicații de nevoie, ca atîtea altele, în neștiința de carte a țăranilor. Alte nume românești nețărănești care apar în cursul răscoalei ca Ioan Piuariu-Molnar doctorul, Dimitrie Eustatievici și Dimitrie Iercovici secretarii episcopali, Popa Sava din Rășinari, vicarul Ioan Popovici din Hondol, protopopul Iosif Adamovici din Abrud, Ștefan Koszta de la Guvern, Ladislau Pap viceconitele Zarandului, locotenentul Caliani, apar în serviciu oficial. Rolul lor nu e de a îndruri sau afecta răscoala însăși, ci doar liniștirea ei. Iosif Mehesi putea fi un sfătuitor, ca și îndrumător al țăranilor la Cancelarie. Și puteau fi și alții, de la Viena chiar, dar nu implicați în răscoala însăși, în tot cazul nu dovediți ca atare. Compasiunile ascunse, satisfacțiile intime, nerostite documentar, dacă vor fi fost și desigur au fost, nu s-au arătat active. Numele multe de preoți părtași ai răscoalei se varsă în aceeași masă a țărănimii.

Căpitanul „misterios" cu chivără roșie, cu care a apărut Horea la Bucium, și de care s-a făcut atîta caz în lite-

• Revoluționari de anvergură universală • Căuzași ai unității naționale a românilor •

CRIȘAN

Axiomele lui Horea

„Nu poți învia din morți
decît din pămîntul patriei"

(Inochentie Micu)

N-au fost scrise în nici o carte. N-au izvorît din codurile de legi elaborate de minţile chemate să le rostuiască o logică ce trebuia impusă. N-au fost decretate de nici un stăpîn, nestăpînit în puterile lui. Axiomele lui Horea sînt principiile dintîi şi ultime ale pămîntului său, ale unui pămînt care a legiuit legile vieţii şi ale creaţiei omeneşti. Despre Horea s-a spus că întrupează virtuţile neamului său. S-a spus că este ager la minte şi dibaci în toate. S-a spus, însă, că nu ştie nici să scrie. Nici să priceapă ce-i aia o lege, necum să o spună răspicat celorlalţi. De fărmările creşteau în jurul lui, căci nobilii zgrunţuroşi la suflet şi slabi de minte, s-au simţit jenaţi de prezenţa unui moţ, a unui mocan, în virtejul unor evenimente sociale care au dus la o revoluţiune. Dar puţin îi păsa temutului mocan, acelui moţ îndărătnic în ale lui, care purta în desaga vieţii lui tot amarul alor săi. I-a lăsat pe domni să cîrtească, iar el s-a dus, aşa, sus, pe custurile dealurilor şi ale munţilor, ca să mai vadă frunţile pline de sudoare şi de durere ale moţilor săi. Şi văzîndu-le, i s-a năzărît, tot aşa, pe nesimţite, un gînd adînc, săpat în mai adîncul minţii lui, anume că aceşti iobagi ai Ardealului, sacrificaţi în toate ale lor, răbdători, pînă la ultimire, destoinici şi harnici pînă la uitare de sine, îndrăgind ţarinile lor, băile şi munţii cei ascuţiţi, bucurîndu-se numai de soarele ce lumina de sus, aceşti iobagi ce înălţau tot ce se putea vedea în cele patru zări de lume, aceşti iobagi erau adevăraţii făcători de legi. Legile lor erau cele ale dăruirii puterilor omeneşti pentru lucrul făcut. Şi din mîinile lor ieşeau lucrurile acelea minunate, care „strigă" pe ulţi şi pe străzi, spunînd că numai ei, omul, e un creator. Şi că numai el, omul, cel care dă un rost lucrurilor, se poate bucura de lucrul făcut de mîinile lui şi de puterile minţii lui, intrate în lucrul făcut. Şi dacă e aşa, atunci acestea sînt adevăratele legi ale vieţii omeneşti. Iar axiomele lui Horea descind din aceste legi ale tuturor celor care au dat lumii lucrul făcut de mîinile lor, nu coduri de legi impuse.

În acel ultimatum al ţăranilor iobagi sînt înscrise şi axiomele lui Horea. Ele sînt limpezi ca pîraiele cristaline din pădurile moţeşti. Sînt clare şi nestrămutate, cerînd ca „nobilime mai mult să nu fie", ci fiecare să trăiască din truda lui, din multul sau din puţinul pe care este vrednic să-l adune şi să-l facă cu mîinile lui. Căci cine era nobilimea aceea şi pe cine reprezenta ea în istoria Ardealului, cînd ştiut era că numai moşnenii, adică cei născuţi pe acel pămînt, sînt şi pot fi şi stăpînii lui? În axiomele lui Horea, nobilii erau „domni pămînteşti", iar iobagii erau „oamenii pămîntului" lor. Nobilii erau doar învestiţi cu un titlu, stăpîni trecători, adevăraţii „stăpîni" ai pămîntului erau, în axiomele lui Horea, ei, iobagii, pentru că ei îl lucrau, îl iubeau şi-l apărau acest pămînt. Numai cu ei „vorbea" pămîntul, ascultîndu-i, pe vremuri bune sau rele.

A mai lăsat Horea în axiomele sale ca şi nobilii să fie „plătitori de dare", tot aşa ca şi poporul, căci nobilii sînt cei dintîi cărora li se deschid uşile cele mari ale stăpînirii, ei cer să fie apăraţi de orice vitregii posibile şi să li se asigure toate cele de nevoie de către stat. Ca şi cum n-ar fi în acest stat, aşa trăiesc nobilii pregătindu-şi zilele calde de mîine şi odraslele pentru zile şi mai îndepărtate, şi mai calde decît cele ale părinţilor lor. Iar fiul iobagului a trecut, de cum se naşte, în catastiful braţelor de muncă ale nobilului, căci ei n-au pe nimeni „scolo" sus, nu-s din viţă aleasă şi predestinată a ajunge mai mult decît îl se „rînduieşte" de către alţii. Care-i atunci nobil? Cel cu sufletul şi cu suferinţa şi cu truda şi cu răbdarea, sau cel cu titlul, cu dorinţa hulpavă şi cu nepăsarea cumplită faţă de toţi semenii lui? Legea românească cea veche, legea răbdării şi a omeniei, intrată în axiomele lui Horea, îi spunea acestuia din urmă că nobleţea stătea sub cămăşile aspre, de cînepă, ale iobagilor.

Dar poate ceva mai neînvinsă şi mai puternică, prin fiorul ce l-a declanşat, a fost axioma lui Horea care cerea ca toate pămînturile să se împartă cu poporul de rînd, iar iobăgia şi numele ei să se şteargă. Cutezanţa aceasta nu se mai ivise în toţi anii Ardealului, şi urmarea ei a fost că Horea şi Cloşca şi Crişan au fost declaraţi „răzvrătiţi" şi „răsturnători ai ordinei" de veacuri. Dar tocmai ordinea de veacuri, spunea Horea în axiomele sale, a fost răsturnată de către nobili, atunci cînd, venind în Ardeal, au acaparat tot ce le sta în cale, în numele puterii, şi s-au proclamat stăpîni peste cei ce stăpîneau aici de veacuri şi milenii. Ei, aşa numiţii nobili, au zmuls omului bucăţica de pămînt, apoi le-au îndoit braţele, apoi i-au aplecat cu spinarea la robotă, apoi i-au împins în muncile cele mai grele, i-au apăsat cu biruri, l-au îndepărtat de orice învăţătură, le-au desfiinţat şcolile, le-au stricat limba părinţilor, pînă cînd bietul iobag a căzut în cea mai adîncă neputinţă şi întunecime. Apoi au început umilinţele, pizmuirile, răutăţile, suspiciunile, urmăririle şi execuţiile celor ce n-aveau decît un nume iobag.

Cînd au ieşit în lumina lumii axiomele lui Horea, atunci s-a văzut cît de departe pătrunsese gîndul lui, gîndul acela care a crescut din viaţa cea adevărată, din viaţa omului care caută omul din om, ca astfel să se desăvîrşească, aici, în pămîntul moşilor-strămoşi, ca un legămînt. Poate că o adeverire a ceea ce „exilatul" la Roma Inochentie Micu spunea „că nu poţi învia din morţi decît din pămîntul patriei", aşa cum a gîndit şi Horea.

Axiomele lui Horea sînt capitolul cel mai închegat din istoria legilor româneşti, a legilor nescrise, care încep de la viaţă şi se întorc la viaţă, întărîndu-se.

VASILE VETIŞANU ■

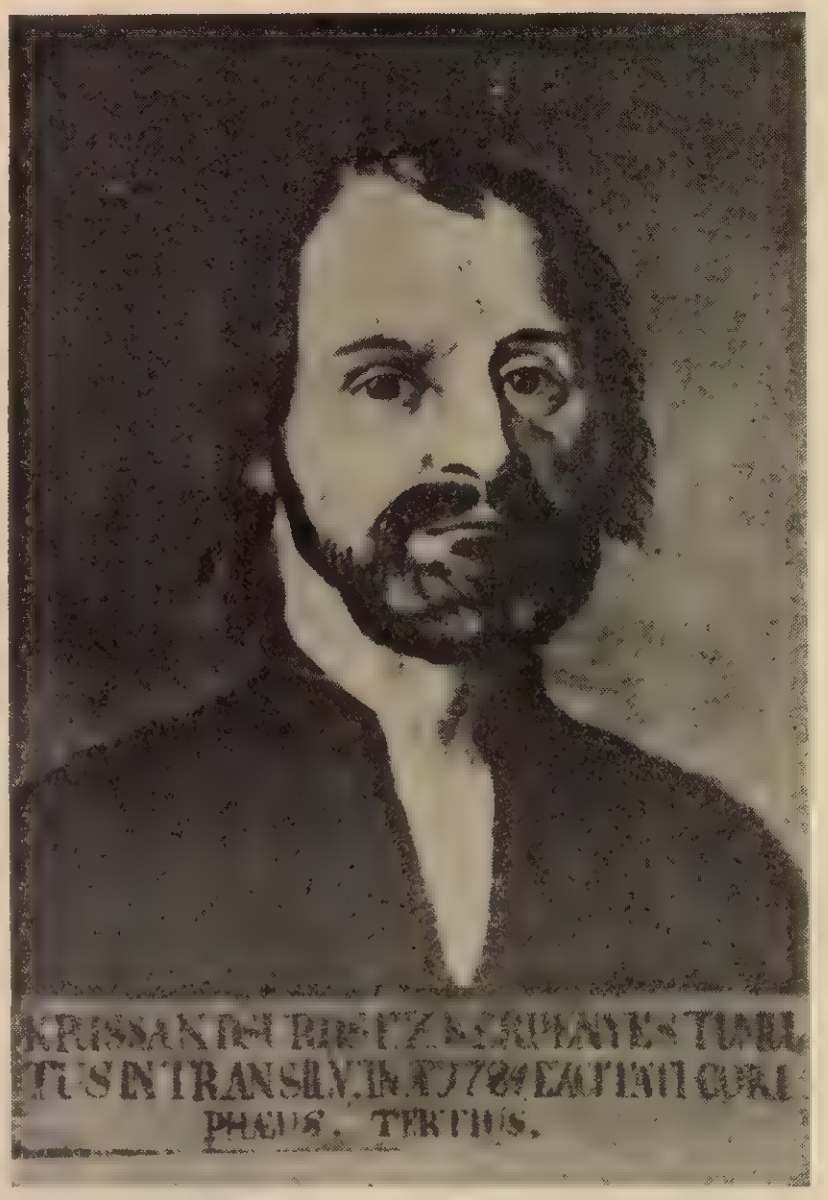

Crişan se numea Gheorghe sau Giurgiu Marcu şi era tot din Zarand. La interogatoriu se numeşte pe sine Crişan alias Marcu Giurgiu şi se declară iobag cameral şi în vîrstă de 52 de ani. De origine era din Zarand, din satul Vaca (azi Crişan), era de pe Criş, de acolo supranumele de Crişan. În Cărpiniş venise prin căsătorie. Şi poate era fugar din satul său folosindu-se de privilegiul domeniului de mijloc de a nu restitui pe iobagii fugiţi. În tinereţe servise ca soldat în regimentul Gyulay, avea deci şi elemente de cunoştinţe militare. Robust, energic, activ, curajos. Aşa ne apare şi din portretul lui de la Muzeul de Istorie. Deşi de pe domeniul de mijloc al Zlatnei, el activează cu deosebire în fruntea semenilor săi din Zarand, de pe domeniile nobiliare, dar în solidaritate cu cei din Munţi şi în virtutea aceleiaşi porunci lansate de Horea.

Iobăgie să nu mai fie

ratura istorică, bănuind în el un posibil emisar ori mentor militar sau politic, nu era altul nici el, decît Nicolae Tulea din Riu Mare, un căpitan ţăran, în veşminte româneşti, ca toţi ceilalţi. Textele vorbeau doar şi ele de un om cu chivără roşie de soldat şi cu sabie, nu de un ofiţer. Feluritele alte nume de căpitani colportate de scripte, de cronici, de ziare nu sînt decît confuzii sau fantezii. Căpitanii „necunoscuţi", în haine nemţeşti, văzuţi ici, colo de ţărani nu sînt desigur decît tot ţărani, astfel înveşmîntaţi, la întîmplare, din prăzi, afirmîndu-şi sau insinuîndu-şi în acest chip sau cu feluriţe semne distinctive şi calitatea de conducători. Cînd nu sînt numai mărturii sau invenţii ale imaginaţiei populare. Legăturile politice presupuse ale lui Horea sînt conjuncturale sau imaginare.

La nivelul cunoştinţelor de azi de amestecuri străine sau neţărăneşti, directe, în răscoală nu mai poate fi vorba. Acestea şi dacă au fost, n-au putut fi decît tangenţiale, periferice, nu de esenţă.

Răscoala aparţine în întregime ţărănimii, şi în mobilele şi în actele ei. Nu se vădeşte, nu se simte în ea nimic ocult, nimic provocat, nimic regizat, nimic impropriu, nimic ţărănesc inexplicabil. Ea intră în toată spontaneitatea ei, în deplina, autentica ei veracitate ţărănească, în rîndul răscoalelor ţărăneşti din acest răstimp, din Rusia, din Boemia şi din alte părţi, se varsă ca atare în lupta antifeudală a timpului, în istoria generală.

Cum se întîmplă în răscoalele ţărăneşti în genere, ele obişnuit nu pornesc din zonele cele mai abrutizate, pornesc din focare relativ mai libere, nesecătuite cu totul de simţul libertăţii, nedezbrăcate cu totul de exerciţiul ei. Răscoala s-a urzit în cetatea Munţilor, sub pavăza unei naturi ocrotitoare, în condiţiile unei incomparabil mai mari libertăţi de mişcare, la o iobăgime prin natura sarcinilor ei mult mai sedusă de perspectiva emancipării.

Ca răscoalele ţărăneşti în genere, ea a răscolit tot complexul social, tot ce e stăpînire, tot ce e aparat asupritor, tot ce e avut, nobilime, dregătorime, orăşenime înstărită, în virtutea lozincilor ei ocolind în genere tot ce e împărătesc, iobăgesc sau sărac.

Caracterul întru totul ţărănesc al răscoalei e personificat de Horea însuşi. Întru totul ţăran, el n-a depăşit cu nimic marginile ţărănescului nici ca stare, nici ca îmbrăcăminte, nici ca pregătire, nici ca mentalitate. Nici azi nu avem încă deplină siguranţa că ştia măcar scrie şi citi. Instrucţia el şi-a împlinit-o cu şcoala vieţii, cu experienţa proprie de om umblat, cu propriile-i peregrinaje de moţ călător cu braţele şi uneltele sale, cu meşteşugul său de lemnar, cu drumurile Vienei. Social n-a depăşit calitatea de iobag sau de jeler. Iar ca stare il descoperim în straturile sărace ale ţărănimii; în urma lui, în afară de căsuţa de pe un vîrf de munte, n-a rămas nici o avere. Clădind pe experienţa propriei vieţi de supus şi cameral şi nobiliar, prin peregrinările sale a avut prilejul să cunoască pe viu, prin proprie participare, viaţa semenilor săi, să-şi generalizeze adversitatea. Acţiunea lui şi ea confirmă fără echivoc caracterul întru totul ţărănesc al răscoalei. Toate actele lui sînt de nivel ţărănesc, toate poruncile lui consună cu lozincile simple propagate în feluriţe variante, şi mai simple, de ţăranii în mişcare, sînt de aceeaşi mentalitate, în acelaşi limbaj. E de comportament întru totul ţărănesc şi în acţiune, şi în faţa judecăţii.

Dar tocmai această identitate îl ridică în importanţă fiinţa, îi dă o valoare reprezentativă. Horea creşte în mărime nu înălţîndu-l deasupra masei, ci cufundîndu-l în ea, creşte prin perfectă identificare cu ea. Creşte nu prin singularizare, ci prin multiplicare. Aşa şi-a putut juca şi şi-a jucat autentic rolul de cap necontestat al răscoalei, aşa a putut deveni simbolul ei mobilizator. Ceea ce-l distinge în mijlocul semenilor săi e o dotaţie firească, o psihologie personală, un mai adînc sentiment al dreptăţii şi nedreptăţii, o mai ardentă pasiune, un mai acut curaj al acţiunii, curaj debordînd marginile raţiunii; îl disting spiritul de dăruire, de sacrificiu în serviciul tuturor. În ţureşul răscoalei nu dă nici un semn de vreo ispită de mărire, de avuţie, e prins cu chimirul gol, aşteptînd iarăşi de la sate bani de drum pentru călătoria la Viena. El nu numai personifică mînia populară, dar o şi propagă, o activează, o dezlănţuie riscîndu-şi viaţa. Horea e inima masei, au superiorul detaşat al ei. Şi mai are în plus acel indefinibil care modelează pe eroul popular, deţine acea doză de taină care îl face apt pentru a cumula virtuţi refuzate omului obişnuit, taină care vrăjeşte încrederea mulţimii, îi stîrneşte imaginaţia, pune în mişcare legenda, duce la nemurire eroul.

Pe teatrul răscoalei cel mai activ, cel mai categoric executant se arată Crişan, dar ca mandatar al lui Horea. Iar Cloşca în devotamentul său nu-i lese nicicînd din cuvînt. În treimea revoluţionară ei ne apar subordonaţi. Crişan manifestă şi o independenţă în acţiune, el activează iobăgimea de pe domeniile nobiliare. Răscoala se petrece pe o dualitate de planuri, corespunzător dublului aspect, cameral şi nobiliar al iobăgiei, dar solidar. Crişan activează în virtutea aceleiaşi porunci împărăteşti lansate de Horea. Horea mai ales întruchipează, real sau simbolic, fuziunea deplină: nu numai iobăgia cameră, nici numai cea nobiliară, iobăgia însăşi trebuie zdrobită. El mai ales întruchipează şi răscoala însăşi.

Lărgind cîmpul documentaţiei, pătrunzînd mai adînc în antecedente, scrutînd mai insistent documentaţia răscoalei, acţiunea personală a lui Horea ne apare mult mai întinsă, prezenţa lui mult mai vie. El se găseşte în inima agitaţiilor premergătoare, înfruntînd riscurile subversiunii, el e numele care declanşează răscoala, în jurul numelui său se polarizează acţiunea. El e cel care şi-a luat, în interesul cauzei, curajul mistificării „poruncii împăratului", care a mobilizat ţărănimea — porunca cea mai dinamică posibil pentru mintea celor simpli. Şi aşa de verosimilă pentru ei ştiind că împăratul le vrea binele,

(Continuare în pag. 24)

Iobăgie să nu mai fie

(Urmare din pag. 23)

„îl împiedică numai domnii ! De aci nu mai era decît un pas pînă la porunca de a-i lovi. El e deținătorul unic al acestei porunci.

Arta conducerii Horea o suplinește cu instinctul conducerii. El nu părăsește nici un moment cetatea Munților, nu apare să trateze personal cu autoritățile sau cu armata decît în cadrul lor, nu se lasă ademenit, ocolește cu succes cursele întinse. Urmărit mereu, el n-a putut fi descoperit, prins, nici înaintea răscoalei, nici în cursul ei. Prins un moment de țărani adversari la Bucium, e eliberat repede de țărani credincioși, mai înainte de a cădea pe mîna armatei.

Izbucnită odată, răscoala luînd proporții, lărgindu-și simultan aria cu iuțeala focului sau a revărsărilor de ape, i-a depășit, evident, puterea de a o conduce. Lipsindu-i un aparat de transmisiune, redus la mijloacele țărănești, desăvîrșirea îl scapă din mîini pe măsură ce se îndepărtează de cetatea Munților. Elementele dezlănțuite își caută alții proprii, debordînd posibilitățile unei conduceri în condiții țărănești. Îndepărtîndu-se de focarele sale, răscoala se propagă automat, satele se răscoală unele pe altele, cetele țărănești se primenesc mereu, ca și conducătorii, poruncile, lozincile se adaptează locului. Satele se răfuiesc cu proprii domni pămînteși, cei mulți se mișcă pe rază mică, sînt tot mai puțini cei care străbat drumuri mai lungi, propagatorii direcți ai răscoalei, printre care îi descoperim mai ales pe zărănduni. Răscoala se poate propaga astfel în forme proprii, nestăpînite de porunci fixe, programatice, afirmîndu-și din plin caracterul spontan, empiric, țărănesc, dar în fond unul și același. Tocmai prin fluiditatea, prin nestatornicia lozincilor ei, prin lipsa unui program director putea cuprinde în sine toate năzuințele iobăgești, ale tuturor și fiecăruia în parte.

Numele lui Horea însă nu încetează cu aceasta cîtuși de puțin a fi activ. Ba e și mai activ în absența lui fizică. Masele țărănești dezlănțuite, în nevoia lor firească de a avea un cap l-au investit pe el cu toate atributele, cu toate virtuțile conducătorului. În numele lui, la poruncile lui se petrece tot ce se petrece. Absența lui lasă frîu liber conducerii lui imaginare, reclamate de viziunile răscoalei. Conducerea lui în continuare e mai mult cea reclamată de răscoală decît cea impusă de el. Figura lui e ridicată la potența năzuințelor răscoalei, numele lui e motorul activ al forțelor dezlănțuite. Horea călător la Viena, confidentul împăratului, deținător al tainelor lui, omul de încredere purtător al poruncilor lui, văzut din depărtare, în mintea țăranilor nici nu mai putea fi numai un om simplu ca el toți. Îl închipuie în veșminte bogate, împărătești, cu stea de aur, cu cruci de aur în piept. El nu putea fi nici prins, nici închis, nici judecat ca oricare altul. La Alba Iulia abia l-au găsit loc pentru înălțimea lui, e legat cu lanțuri de argint, i se servesc cinci feluri de mîncare, stă la masă cu ofițer împărătesc. Încă în viață fiind, e sălțat pe aripile legendei, e „craiul", „împăratul" chemat să-i mintuiască de robie. Horea realul e potențat de Horea imaginarul, depășit, construit, mărit pînă la proporțiile întrevăzute ale răscoalei însăși, pînă la consecințele ultime ale imaginației populare în plină explozie.

Capul răscoalei nu putea fi un om simplu nici în mintea contimporanilor, interni sau externi, nici în mintea nobilimii, nici a presei. Sau îl suprapun pe un altul cu planuri mai înalte, sau îl înzestrează pe el cu calități, cu demnități superioare, cu o conștiință politică mai presus de elementarul masei. Văzut din afară e ba preot, ba protopop, ba frate de episcop, ba căpitan în armata imperială... om foarte instruit, vorbitor de limbă germană, cititor de literatură germană. Necunoscîndu-l, contimporanii i-au putut imagina portrete fizice și morale diverse, micimi sau virtuți în voie. „Horea părea a fi născut pentru a domni, și într-adevăr cît timp și-a jucat rolul el s-a dovedit demn pentru asemenea rol" — îl vede „Politisches Journal" din Hamburg, respectiv și cunoscuta broșură germană Horja und Klotska. Imaginația a putut duce mai departe invenția adversarilor pentru a-i agrava vina, titlul de „Rex Daciae", a putut trece pe „craiul" și „împăratul" închipuirii populare pe planul savant al unei măreție finalități politice, a putut clădi lupta populară la o atotcuprinzătoare luptă politică națională.

Real sau imaginar Horea a jucat un rol capital în răscoală. În așa măsură că evenimentul însuși s-a fixat, și în mintea contimporanilor, și în istorie, sub numele de „Răscoala lui Horea". Ba în mintea nobilimii chiar sub cel de „Lumea lui Horea". Detractori sau admiratori i-au văzut în felurite chipuri. Dar nici detractorii nu i-au putut nega rolul capital în răscoală, nu i-au putut nega sacrificiul, demnitatea în fața morții. Nici istoricii potrivnici nu i-au putut nega o legitimă intenție : emanciparea poporului său. Să cităm doar cuvintele lui Francisc Szilágyi, primul monograf științific al răscoalei : „Istoricul imparțial trebuie să mărturisească și despre acest mare răufăcător că soarta poporului său apăsat și eliberarea lui le-a purtat la inimă, și cu toate că pentru acest nobil scop s-a folosit de mijloacele cele mai condamnabile, cauza căreia și-a consacrat toată activitatea și întreaga-i viață, și pentru care pe aceasta și-a și sacrificat-o, n-a trădat-o niciicînd, și l-a rămas pînă la sfîrșit credincios, chiar și pe eșafod, în fața morții celei mai cumplite"[1].

Răscoala în fondul ei e evident socială. Ea se înscrie în rîndul răscoalelor mari țărănești din trecut și din acest secol, dinăuntru și din afară. Deosebirea e că cele din trecut s-au petrecut la instaurarea servituții și s-au soldat obișnuit cu întărirea ei, cele prezente într-o lume de înnoiri evoluînd spre lichidarea ei. Răscoala lui Horea însăși s-a petrecut la un asemenea nivel istoric. Ea nu privește înapoi, spre trecut, cum se întîmplă obișnuit în vechile răscoale, ci înainte, spre viitor. Nu țintește spre ameliorarea, ci spre răsturnarea raporturilor feudale. Programatic exprimată : nobilimea să nu mai fie, ea să-și părăsească pentru totdeauna moșiile, pămînturile ei să se împartă poporului de rînd, adică celor ce-i muncesc. Viziune simplă dar radicală, fără echivoc revoluționară. Viziune țintind mai departe decît programele agrare ale revoluției secolului următor pe care o prevestește. Radicalism de răscoală țărănească însă, nu de revoluție burghezo-democratică, propriu țărănimii care în viziunea sa nu poate cuprinde întreg complexul social-politic, ci doar ținta ei ultimă, peste cea indicată de sensul evoluției treptate istorice. Acest radicalism mai ales a afectat pe revoluționarii Apusului, pe Brissot cu deosebire.

Dar la acest nivel și în condițiile proprii ale Transilvaniei răscoala are și implicațiile corespunzătoare vremii, e de acum mult mai complexă. Are adînci și inseparabile implicații naționale, se confundă în problematica poporului român din Transilvania, de pretutindeni : Răscoala țintește la ridicarea întregii iobăgimi, dar în genere e făcută de iobagii români. O răscoală a românilor o socoteau înainte de toate iobagii înșiși : simplificînd, răscoala românilor se îndreptă împotriva nobililor și ungurilor. Cele două noțiuni se confundă, se implică reciproc și cînd apar în lozinci singuratic.

Și mai categoric românească apare în mintea celor lo-

viți, a nobilimii, orășenimii. Scriptele și ele rețin de preferință drept capete de acuzație proferările antiungurești ale țăranilor. Nobilimea cu deosebire, în zelul de a se lepăda de orice vină în stîrnirea ei, o proclamă exclusiv națională, negîndu-i orice caracter social : ea s-a născut numai din ură națională și religioasă, din firea dușmănoasă a românilor, din ura lor înnăscută față de nobili și de unguri, față de religiile lor „recepte".

La o asemenea generalizare, și dintr-o parte și din alta, lesne se putea ajunge. În Transilvania, în masivitatea iobăgimii românești, și ea atît mai mult pe aria răscoalei, român era aproape sinonim cu iobag, stăpîn, inclusiv aparatul în serviciul lui, dregatorime domenială sau comitatensă, cu ungur. Distincție care se accentua încă religios. Românii sînt exclusiv de religie răsăriteană, ungurii reformați, catolici, unitarieni. Român ortodox, iobag se suprapun pînă la identitate. Lupta în fondul ei includea, firește, și pe iobagii unguri ; ea ținea la ridicarea întregii iobăgimi. Practic însă i-a inclus puțin. Înainte de toate din simplul motiv că răscoala n-a ajuns să cuprindă decît în infimă parte și zone cu iobăgime ungurească. Lozincile apoi, țelurile proprii ale poporului român însuși erau și ele de natură să întrețină în mod firesc și o îndoială în iobăgimea ungurească. Solidaritatea iobăgească, de la temelia luptei însă nu se putea dezminți. Unde i-a găsit în cale, răscoala a luat cu sine și iobagi unguri, iar agitațiile din afara ariei răscoalei, și mai ales mișcarea pentru conscrierea militară din preajma ei au implicat categoric și iobăgime ungurească, săsească deopotrivă. Însuși actul capital al răscoalei, ultimatul țăranilor cuprinde, fără echivoc, întreagă iobăgimea. În ciuda lozincilor, răsculații n-au devastat, n-au lovit iobagi unguri decît întîmplător, și desigur de cei care s-au pus ori au abuzat în serviciul stăpînilor, ori au făcut vreun gest în apărarea lor. Cînd nu au căzut victime devastărilor, simplu, împreună cu curțile stăpînilor în care locuiau. După cum n-au cruțat nici pe semenii lor români căzuți în aceeași vinovăție. Ba l-au lovit chiar mai crunt, cum s-a întîmplat în Munți. În genere însă, lozincile de exterminare purtate de răscoală, în ciuda „poruncii împăratului", s-au soldat cu relativ puține victime omenești, — cei mai vizați s-au salvat la timp — cei mult vreo 150 de suflete. Cruzimile și cele unele au fost executate prin țigani. În imensitatea cruzimii umane răscoala face figură mică, și nu nemotivată. Au fost mult mai multe victimele țărănești ale represiunii. Și puteau fi masive și crunte — mărturie stă masa de început și cruzimea sentințelor — dacă împăratul nu punea o stavilă furiei nobilimii. Realmente în răscoală nu exterminarea fizică a nobilimii și a ungurilor purtată

de lozinci primează, ci convertirea lor la condițiile proprii. Și mai presus de toate, micșorarea iobăgiei înseși. Iobagii români se găseau în frontea luptei în virtutea ponderii lor covîrșitoare în masa iobăgimii. Dar și pentru că, în raport cu condițiile lor materiale ei trăiau în genere cele mai apăsătoare variante ale iobăgiei, cele mai multe forme ale asupririi, nu numai ca iobăgime, ci și ca popor.

Pe deasupra acestor considerente se impunea de-acum tot mai categoric o problematică a poporului român însuși, repudiat de „națiunile politice" și în ființa, și în religia sa. O adversitate de temelie, primară, atavică, de veacuri. O adversitate firească, e luptă surdă, empirică, adîncită de profunda adversitate socială : supuși români — stăpîni unguri. O luptă stimulată acum, direct sau indirect, și de lupta națională în curs, de reflexele ei, transmise în primul rînd de preoțime, participantă și la lupta politică, și la răscoală.

Adversitățile confesionale românești dinainte, agitațiile, înfruntările îndelungi dintre uniți și neuniți din cursul secolului în fața țelului comun aproape au amuțit, în iureșul răscoalei abia se mai aud. S-au converțiți și ei în solidaritate firească împotriva religiilor „recepte" ale adversarilor, s-au vărsat, cu tot fanatismul popular, în albia mare a „legii românești", una și aceeași pe toată aria poporului român, potențînd acuitatea luptei. Crucea purtată drept steag în frontea cetelor însinuează o cruciadă românească. Țara însăși e, și trebuie să fie, o țară românească. Legea răsăriteană e legea românească, legile celelalte sînt legile stăpînilor, legile ungurilor. Reducerea ungurilor la legea răsăriteană era reducerea la legea românească, confundarea în neamul românesc, în viziune țărănească în poporul de jos, a celor mulți. În mentalitatea țărănească sferele nobil-ungur-domn-papistaș-calvin-unitarian se încaleacă, se substituie, se confundă pînă la inseparabil, nesocotind nuanțele. Noțiunile se adapteară sferei mai înguste a vieții proprii a fiecăruia, stărilor locale, variantelor aceleiași viziuni generale. De aci inconstanța, variația în limbajul lozincilor. În viziune țărănească problema românească se simplifică, izbucnește și ea în același radicalism elementar, nimicitor sau convertitor. E soluția simplă, țărănească, a problemei naționale.

Istoric, problema poporului român din Transilvania e una și aceeași. Practic însă lupta de emancipare se dă acum pe două planuri, unul al intelectualității pornind de sus, de la național, celălalt al țărănimii pornind de jos, de la social, amîndouă acum peste compartimentările confesionale. Esențialul luptei intelectualității e ridicarea românilor la națiune politică, a țărănimii desființarea iobăgiei. Dar două planuri care se întrepătrund, fiecare asumîndu-și, unul savant, teoretic, celălalt elementar, empiric, unul reformist, celălalt revoluționar problema națiunii înseși. Ele sînt cele două fețe ale aceluiași corp, se întregesc acum reciproc, ca să se confunde apoi activ în programul revoluționar unic, atotcuprinzător al națiunii din 1848. În perspectiva istorică răscoala întregește programul națiunii cu dimensiunea ei socială, înălțimea conceptului cu greutatea masei sale, calea de luptă reformistă cu cea revoluționară. Țăranimii îi revine deplin meritul de a fi deschis, de la sine, procesul revoluționar al emancipării naționale, chiar de la temeliile sale.

Mergînd mai departe, circulă acum insistent și ideea de solidaritate generală românească, solidaritatea celor trei țări românești, și înăuntrul țării și în afară. O solidaritate mai mult virtuală, imaginară, ca o dorință, ca o așteptare firească de partea românească, ca o posibilitate, ca o teamă de partea adversă, și chiar de partea regimului imperial însuși. Interesul pentru răscoală va fi fost fără îndoială viu și în Țările Române. Zvonuri de ajutor real sau posibil circulă și printre răsculați, și printre nobilime. Vigilență insistentă și din partea regimului imperial. Practic asemenea acte nu s-au produs, nu s-au descoperit ori dovedit, ideea, teama însă plutesc în aer, ca un semn al unui suflu firesc de-acum. Horea însuși, ridicat de scripte la înaltă conștiință politică, e presupus în legături cu Țările Române. Așa s-a putut imagina, tardiv, și o soluție a lui Horea la domnul Moldovei pentru a cere prin el protecția și ajutorul Porții. Horea e investit cu intenția de a chema la luptă solidară toate trei țările românești pentru reînvierea Daciei. Ba chiar a Imperiului roman ! Și ceea ce e deosebit de important, e că intenția e ridicată pe plan european. Ba ideea unui regat românesc al Daciei, receptată sau presupusă tocmai pe plan european e mai activă, trezind interesul pentru soarta poporului român întreg, dînd răscoalei și problematicii sale o mai înaltă semnificație europeană. O stampă contemporană îi pune în gură pe eșafod exclamația : „Mor pentru națiune !" Integrîndu-se în lupta generală antifeudală a timpului, pe plan european răscoala și-a făcut două merite : a insinuat la nivel apusean, în sens nou, problema poporului român, și, ca orice eveniment de această natură acum, a alimentat, a incitat, la măsura sa, conștiința revoluționară. Iar în cadrul istoric al poporului român însuși, pe plan social e prima lui acțiune revoluționară în sensul desființării raporturilor feudale, pe plan național adîncește conștiința românească, ascute adversitățile, incită lupta națională a părții adverse, lupta în replică a părții proprii, dă un nou imbold luptei naționale în genere.

Răscoala a fost înăbușită în cele din urmă cu armele. Ea nu putea învinge, aici nu erau coapte încă condițiile pentru răsturnarea lumii feudale și nici nu o putea face țărănimea singură. N-a rămas însă, și nu putea rămîne fără urmări. A luat proporții prea mari, a stîrnit nădejdi și primejdii prea acute ca să nu lase urme.

Înainte de toate în politica imperială. Desființarea șerbiei, operată în țările ereditare, s-a impus și în Ungaria și în Transilvania ca o urmare directă a răscoalei. Patenta care o desființa, ce-i drept, nu răspundea revendicărilor țăranilor răsculați, nu cuprindea nimic din obiectivele luptei lor. Nu se referea prin nimic la lozincile lor sociale, și cu atît mai puțin la cele național-religioase. Și mai venea și cu un mare minus față de cea publicată în țările ereditare ale imperiului. Ea nu mai era însoțită de un al doilea text care să acorde supușilor proprietatea pămîntului. Regimul pămîntului rămînea neschimbat, cel înscris în Tripartitum, influențînd și libertățile acordate. Libertatea de strămutare însăși va fi îngrădită de obligația iobagului care se mută de a aduce alt iobag în locul său. Ba strămutarea și ea, în condițiile social-economice de atunci, se reducea mai mult la schimbarea stăpînului cu alt stăpîn, ducea mai puțin la eliberarea din iobăgie. Țăranii nu se ridicaseră pentru libera strămutare, nici nu o pomenesc în cursul răscoalei, nu pentru schimbarea numelui de iobag cu cel de colon, ci simplu, pentru nimicirea iobăgiei înseși. Și cu atît mai puțin pentru regimul pămîntului consacrat de Tripartitum, ei se ridicaseră pentru proprietatea întregului pămînt. Pornind lupta sub stimulul reformismului, în numele împăratului, în credința că o duc în sensul voinței sale, că îl ajută în intențiile sale, încurajați de lupta sa cu nobilimea și identificînd-o cu propria luptă împotriva ei, țăranii în fond îi negau, ca insuficient, reformismul, se plasau pe poziții contrare, revoluționare, anticipînd asupra revoluției viitoare. Totuși desființarea șerbiei, instituțional, e un remarcabil pas înainte. Ea înlătura servitutea personală, care a marcat faza cea mai gravă în istoria iobăgiei din Transilvania. (...)

Dar răscoala n-a rămas fără urmări mai ales pentru taberele în luptă.

Răscoala a zguduit pentru un moment întreg edificiul feudal, nobiliar sau cameral, întreg edificul social al țării, de sus pînă jos, dar în fondul ei a confruntat cele două blocuri de temelie ale lui : iobăgimea și nobilimea. Pe acest fond s-a clădit complexitatea social-națională a luptei. Confruntarea fizică a celor doi adversari n-a cuprins decît o parte a țării, dar i-a implicat pe întreg cuprinsul ei. Nobilimea de pretutindeni va trăi de-acum mereu sub teroarea ridicării posibile a iobăgimii, sub spaima declanșării din nou a miniei populare. Se alarmează la cel mai mic zvon, imaginează mereu termene la care iobăgimea ar fi hotărît să se ridice din nou. Continuă și gîndurile de răzbunare, rezistența la reformele imperiale, teama însă, prudența o sfătuiesc insistent la moderație, la refugiul tot mai mult sub pavăza normelor oficiale. Se impune tot mai mult o relativă legalitate. Valurile pe care le ridică nobilimea spre sfîrșitul domniei împăratului împotriva iozefinismului, măturarea reformelor după moartea sa nu mai pot readuce întocmai vechile raporturi. Marea Revoluție dezlănțuită sfătuiește și mai mult moderația, teama de ea, resemnarea, împăcarea cu regimul imperial.

Cu atît mai puțin va ulta iobăgimea respirația ei, succesul ei de un moment, zguduirea pe care a putut-o produce, teama pe care a stîrnit-o. O schimbare profundă se operează în mentalitatea ei, își simte de-acum nu numai drepturile, ci și puterea, a crescut considerabil în conștiința forței sale. A făcut și o mare experiență : lupta nu e zadarnică. Gîndul răzvrătirii se rotește de-acum în aer la orice prilej. Numele lui Horea e steagul pe care nu-l mai lasă din mînă. Nici măcar moartea lui cumplită, sub ochii ei, nu a convins-o deplin, Horea în imaginația ei supraviețuiește și salvatorului său. Multă vreme se acreditează credința că nici nu e mort, la Alba Iulia au executat pe altul, nu putea fi el ; Horea e la Viena, în mare dregătorie, și el le face pe toate ; de la el pornesc poruncile în favoarea celor mulți. Tabăra adversă i-a împroșcat memoria cu toate erorile. Tradiția populară în schimb i-a păstrat nepătată imaginea, i-a perpetuat-o în credințe, în legende, în versuri, a convertit în favorabile versuri potrivnice lui, ca cel ample „Cîntec al lui Horea și Cloșca", i-a asociat, i-a contaminat cu Avram Iancu. A stigmatizat pe vecie pe trădătorii lui : în pîinea făcută din grîul cumpărat cu banii trădării ei au găsit sînge, sîngele Horii !

Și nu s-a mai stins în popor de atunci ecoul :

Pîn-a fost Horea-împărat
Domnii nu s-au deseulțat
Nici în pat nu s-au culcat
Prinz la masă n-au mîncat
De-ar împărăți un an
Nici n-ar mai mînca șuban !

Represaliile împotriva răsculaților au fost violente și sălbatice. În imaginile alăturate, Castelul de la Hunedoara unde au fost încarcerați nenumărați participanți la revoluția lui Horea iar alături, execuția lui Horea și Cloșca la Alba Iulia așa cum a rămas posteritații într-o gravură de epocă.

Lancea lui Horea

Lancea lui Horea, Lancea lui Horea,
Lancea lui Horea, sus !
În toate grădinile țării e-o floare
Cu lujer discret și trăind anonim
În vremi de răscruce sau de tulburare
Noi lancea lui Horea pe ea o numim.
Acelora care falsifică acte
Și țara română sub talpă o vor
Noi nu le servim argumente abstracte
Dar poate de Lancea lui Horea îi-i dor.
La orice primejdii, la orice dezastre,
Cînd dușmanii vor să ne lege în frîu,
Al nostru e dreptul și-al nației noastre
Să mergem cu Lancea lui Horea la brîu.
Copiii o-nvață din laptele mamei,
O țin ca pe-o cîrjă oștenii cărunți,
Țărănci o prefiră în firul maramei,
Sînt codri de Lancea lui Horea în munți.
În sud e-o coloană ce-i seamănă bine,
În nord e un clopot ce-o duce în el,
Copilul o are pe lume cînd vine
Ca leagăn întîi și apoi ca drapel.
Trei lănci în stema duratei se-adună
Vibrînd ardelean, moldovean și muntean
Iar Lancea lui Horea e alei împreună
Cu Lancea lui Cloșca și a lui Crișan.
Sămînță de lance pe-alei se cultivă
Și trași pe roată ascunși sînt în toți
Și nu mai e roată să-i stea împotrivă
Acestui popor înviat de pe roți.
Oricînd s-ar ivi vreo-necreare amară,
La brîu să vă stea, mai aproape de mîini,
Spre drepturi în țară și pace afară
Cu Lancea lui Horea, la luptă, Români !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Pledoaria lui Brissot

Și mai elocvent și de-a dreptul revoluționar e Brissot. În două scrisori deschise, adresate împăratului Iosif al II-lea, el pledează, cu o logică proprie filozofilor secolului al XVIII-lea, în una dreptul la emigrare, în cealaltă dreptul la răzvrătire al supușilor asupriți, justificînd în speță răscoala românilor din Transilvania și luînd apărarea lui Horea.

Pornea desigur de la informațiile ziarului la care colabora „Courier de l'Europe" în primul rînd. Aci se publicase decretul împăratului Iosif al II-lea din 10 august 1784 oprind emigrarea, care-i prilejui primu scrisoare. Dar și de la multele corespondențe din ziare privind răscoala românilor, informînd și asupra poporului român însuși. A aflat și „Curierul" că românii sînt „coboritori din colonîile romane stabilite în Dacia", le știe și numărul. Știe că au fost supuși celui mai apăsător jug al regimului feudal, că și femeile lor trebuie să muncească la cultura pămîntului. Știe că au început să refuze prestarea obligațiilor senioriale, că s-au plîns împăratului în repetate rînduri, cîteva din doleanțele lor sprijinîndu-se „pe principiile cele mai evidente ale dreptului natural" [234].

Scrisoarea a doua, această vibrantă pledoarie în favoarea românilor răsculați, poartă titlul **„Seconde lettre d'un défenseur du peuple à l'empereur Joseph II, sur son reglement concernant l'emigration, et principalement sur la révolte des Valaques"**, Dublin, 1785, și are nu mai puține de 98 de pagini tipărite [235]. Imediat după titlu, în subtitlu se adaugă: **„Où l'on discute à fond le droit de révolte du Peuple"**. Iar drept moto are art. 4 al constituției statului Maryland : „Ori de cîte ori se face o depărtare de la scopul guvernării și libertatea publică e în pericol (încît orice alt mijloc de salvare este ineficace), poporul poate și are dreptul de a schimba vechiul guvernămînt și, de a așeza unul nou. Doctrina nonrezistenței față de guvernămîntul arbitrar e absurdă, servilă și distructivă a binelui și fericirii genului uman". Teza, exemplul de referință se enunță deci chiar de la foaia de titlu.

Făcînd apel la spiritul uman al împăratului, Brissot pe zeci de pagini teoretizează, pledează dreptul natural la revoltă: După ce combate în numele libertății omului decretul împăratului oprind emigrarea, citind o altă constituție americană, a statului Pennsylvania, după care „toți oamenii au dreptul inerent naturii lor de a emigra dintr-un stat în altul sau de a forma un nou stat în ținuturi deșerte sau pe un teritoriu pe care l-au achiziționat, ori de cîte ori cred că își pot spori prin aceasta fericirea"... (art. 15), trece la problema revoltei. Începe prin a se întreba : „Ce e o revoltă ? Domnitorii au dreptul de a pedepsi pe revoltanți ? Dacă-i au, trebuie să aplice pedeapsa cu moartea ; trebuie să imagineze pentru ei supliciî rafinate ?" [236] Pornind de la o serie de axiome privind drepturile naturale ale omului și îndatoririle oricărui guvernămînt față de el, preconizate în „Guvernămîntul civil" al lui Locke, sau în scrierile lui Price, ajunge la concluzia că revolta nu poate fi niciînd o crimă în monarhiile absolute, care nu au legi întemeiate pe voința generală și a căror autoritate însăși nu e legală.

„E evident legitimă peste tot unde această autoritate nu e legală și nu e dată de popor, pretutindeni unde natura sa e viciosă, pretutindeni unde scopul ei nu e binele general al societății, ci binele unuia singur sau al cîtorva oameni" [237]. „Toată puterea vine de la popor, orice putere care nu vine de la el e furată, uzurpată". „Opoziția față de autoritatea uzurpată, neavînd ca scop decît redobîndirea drepturilor inerente omului și inalienabile, e naturală și în consecință, departe de a fi criminală, e virtuoasă" [237]. Domnitorii astfel nu trebuie să se încăpățîneze „a trata revolta ca o crimă, ei trebuie să fie convinși că orice revoltă sub guvernămîntul lor e de drept natural, că pedepsind-o e a pedepsi un act de virtute". „Revolta sau opoziția față de autoritate e un adevărat drept, un drept bine întemeiat pretutindeni unde administrația e viciosă" [238].

„Presupunînd chiar că o revoltă aduce cu sine calamități, nu sînt ele compensate prin binele pe care-l aduce ? prin binele care se face chiar în sînul revoltei ? Ea este o furtună binefăcătoare care curăță aerul de miazme. E o criză care zmulge omul din letargie, care dă naștere la oameni mari și această criză e singurul moment în care lumea le face dreptate" [239].

Revoltele altfel sînt destul de rare, poporul e greu de aținat la revoltă. În genere își îndură cu răbdare soarta. Trebuie să se concludă că îndată ce o face, relele de care sufere trebuie să fi fost excesive, intolerabile. Consultînd istoria, se va vedea că toate răscoalele sînt precedate de cele mai mari calamități și de cea mai înspăimîntătoare opresiune. Se va vedea că pretutindeni poporul suportă deficiențele administrației și inconvenientele legilor rele, se familiarizează pe nesimțite chiar cu abuzurile despotismului, pînă cînd povara lor devine insuportabilă...

„Dacă popoarelor nu le rămîne dreptul la revoltă, ce mijloace mai pot avea împotriva tiraniei ?" Nici unul.

„Toți cei care au scris despre răscoala românilor par a fi conspirat împotriva nefericitului popor, ca să te încurajeze Principe să-i pedepsești capii cu supliciî oribile și să-i stringi lanțurile" [240].

Regretă că pentru a judeca adevăratul caracter al răscoalei nu cunoaște o mulțime de fapte. „Ar trebui cunoscută starea actuală a românilor, moravurile lor, guvernămîntul lor, dările pe care le plătesc, proporția acestor dări în raport cu produsul muncii lor. Ar trebui cunoscute cauzele care i-au împins să se revolte, nedreptățile care li s-au făcut, gradul opresiunii sub care gemeau. Ar trebui cunoscute originea, mersul acestei răscoale, istoria ei. Ar trebui știut dacă sînt realmente vinovați de toate omorurile care li se pun în seamă, dacă au fost siliți pentru siguranța sau răzbunarea lor să verse atîta sînge" [241].

„Iată ceea ce nu spun deloc gazetele care povestesc cu o exactitate plicticoasă atîtea fapte mărunte, străine istoriei. Și cînd vorbesc trebuie să fie crezute ? Aceste gazete nu sînt ele corupte ?"... „Nu trebuie așadar să se dea nici o crezare relatărilor cel puțin suspecte ale gazetelor asupra ridicării românilor. Se vor fi exagerat greșelile lor, tăcută mizeria lor, preschimbată rezistența lor în atac, apărarea lor în asasinate, sau se va fi calculat totul, bine combinat totul pentru a-i scoate criminali și pentru a-i justifica pe acei ilustri nobili care i-au tiranizat și administrația care s-a pretat la vexarea lor".

„O ! Dacă aș avea în mînă actele acestui proces — izbucnește el — dacă aș fi observat cîtva timp soarta acestui popor, dacă l-aș fi urmărit în muncile ca în zbuciumele sale, dacă aș fi trăit în colibele sale în sînul pămîntului, adesea singurul său adăpost, dacă aș fi fost de față la conspirație și aș fi fost martor al plîngerilor sale către suveran pentru a pune capăt mizeriei sale, la luptele sale pentru a le pune însuși capăt, cu cîtă dreptate, cu cîtă energie l-aș apăra eu" [242].

Dar departe de teatrul acestui război, neavînd la îndemînă decît amănuntele aride sau mincinoase ale gazetelor, împins doar de zelul de a apăra poporul peste tot unde-l vede zbătîndu-se sub cuțitul apăsării, ce altceva poate să facă decît să dovedească chiar cu relatările părții care a triumfat că românii aveau temei pentru răscoala lor.

Drept bază a rechizitoriului său **ia**, în contradictoriu, extrasele sale **dintr-o** scrisoare lungă, dată ca fiind din Ungaria, reprodusă în anexa broșurii, scrisoare care nu e alta decît relatarea apărută în limba germană, ca fiind din Austria, în „Politisches Journal" din Hamburg ; în limba franceză în „Journal politique de Bruxelles" [243] prezentate aci.

„Românii s-au răsculat, deci au avut dreptate să se răscoale. Iată prima mea probă ; ea va părea ciudată, dar nu e decît naturală" [244].

Cum și poporul român, ca popor în genere, își îndură obișnuit soarta și se lasă greu antrenat la răscoală, conchide:

„Cînd deci un asemenea popor izbucnește în mînie, rupe lanțurile în ciuda prejudecăților sale civile și religioase, trebuie conchis că a avut dreptul să se răscoale din moment ce s-a răsculat".

„Supus de un nolan de secole la un despotism mai mult sau mai puțin sever, după caracterul domnitorilor al căror jug îl purta, acest popor a lîncezit constant în mizerie și ignoranță. Regimul feudal, ale cărui urme oribile au fost șterse aproape pe întreg pămîntul, își păstrează încă toate rigorile în acest mizerabil ținut. Se regăsesc acei vechi baroni englezi, acei conți francezi care instalați în micile lor forturi, priveau pe oamenii lor legați de glie ca pe niște mobile de care dispuneau în voie, de care își puteau bate joc, puteau să le vîndă, să le înstrăineze libertatea, sudoarea, viața însăși" [245].

„Erau nefericiți, iată titlul care-i înarma".

„Ei au fost tiranizați de monștri, ei trebuiau să le reziste ; dacă erau vinovați erau flîndcă au așteptat atîta pentru a răzbuna natura ultragiată" [246]. „Nu, negrii nu due în insulele noastre o existență atît de infernală ; un asemenea popor trebuie să moară de disperare sau să-și taie tiranii" [247]. Horea voia să-i elibereze din robie și acest scop legitima totul. Poporului răsculat i se atribuie mari cruzimi. Dar „un popor blînd pînă aci nu poate deveni dintr-o dată o turmă de asasini".

Gazetarul spune că guvernul provincial, încurcat la început, a încercat să reprime răscoala parte prin blîndețe, parte prin amenințări. Nu trebuia nici blîndețe, nici amenințare, trebuia dreptate. A trimis comisari și pe episcopul grec la răsculați... „Un episcop ! totdeauna preoții pe scena politică, probabil pentru că el cunoște perfect arta de a seduce și de a înșela" [248].

Cei mai feroci, cei mai violenți sînt totdeauna opresorii. Rebelii omoară, tiranii prelungesc viața prinșilor lor pentru a se bucura de durerea lor. Nobilii fring cu roata, trag în țeapă, în timp ce românii se mărginesc a ucide. E cert că dacă cele două părți sînt vinovate, apoi nobilii sînt îndoit vinovați și totuși țăranii au fost pedepsiți, în timp ce nici un nobil n-a fost [249].

Citează din reportajul pe care îl discută pasajul privind proporția românilor de două treimi ai locuitorilor țării și utilitatea lor în stat.

Citind punctele ultimatului adresat de țărani nobilimii, se întreabă : „Există ceva mai rațional, mai firesc decît toate aceste propuneri ? Printr-a doua se seca pentru totdeauna izvorul asupririi nimicindu-se nobilimea. Pentru că trebuie să fim convinși că ea nu poate exista decît cu servitute și spre nenorocirea societăților" [250].

Mergînd iarăși la exemplul american : „Dacă aceste propuneri erau nejuste, trebuie spus că declarațiile Statelor Unite ale Americii erau deasemeni nejuste, căci ele sînt exact aceleași. Egalitatea perfectă pe care Pennsylvania, de exemplu, o vrea între toți membrii, nimicește orice idee de noblețe și atrage după sine consecința că impozitele trebuie egal repartizate" [251].

Pledînd pentru dreptul românilor la proprietatea pămîntului pe care cu sudoarea lor il stropiseră și fertilizaseră : „Fiecare avea dreptul la o proprietate, și cum toate proprietățile erau în mîinile nobililor, e evident că nu se putea restitui fiecărui rebel ceea ce îi aparținea decît despoind pe nobili de ceea ce au uzurpat" [252].

„Parcurgînd istoria răscoalelor, m-am convins de trei adevăruri : primul, că poporul nu se răscoală decît dacă este oprimat și că nu cere niciodată decît lucruri juste ; al doilea că suveranii promit cu ușurință, dar cu greu se țin de cuvînt și adesea nu-și țin deloc promisiunile ; al treilea, în sfîrșit, că acordînd poporului ceea ce cere, se pedepsesc aproape totdeauna capii lui, ceea ce e o contradicție revoltătoare. Aceasta a fost soarta Grachilor la Roma, a lui Walter, a lui Cade în Anglia, a lui Facia, a lui Lemaitre în Geneva, a lui Horea în Valachia. Trebuie adăugat că deși prin reaua credință a cîrmuitorilor popoarele rebele nu se bucură mult timp de ceea ce au obținut, cîștigă totdeauna prin revoltă. Cu fiecare pas pe care-l fac desprind o verigă a lanțului lor, și chiar cînd n-ar face decît să înspăimînte pe stăpîni, făcîndu-i mai puțin întreprinzători, mai circumspecți, ar fi totdeauna în cîștig" [253].

Ajungînd la sfîrșitul răscoalei și la execuția celor doi capi ai ei : „Eu cel dintîi vin să reclam asupra cenușii lor și chiar pentru cenușa lor... Eu cel dintîi apăr cauza românilor sacrificați fortei în această insurecție și, o repet, ei au dreptul să se revolte atîta timp cît vor fi sclavi și nenorociți. A-i pedepsi pentru exercitarea acestui drept, e a-i pedepsi și pentru că sînt oameni. Fie că tu ești convins de acest adevăr, fie că nu-i crezi încă. În cazul dintîi tu nu trebuie să pierzi un singur moment pentru a reda românilor libertatea, pentru a le acorda o proprietate. Dacă tu crezi că trebuie să respecți uzurparea nobililor, dacă nu vrei să dispui să li se restituie, este un mijloc simplu de a face dreptate tuturor. Permite acestor români să emigreze în celelalte state ale tale sau altundeva. Dă-le pămînturi și ei vor părăsi mulțime pămîntul servituții. Și ce vor deveni acești boiernași în castelele lor înconjurate de deșerturi, de paraginî acoperite de mărăcini ?... Dacă acești nobili opun forța vederilor tale umane, lasă țara aceasta în voia ei, lasă sclavilor dreptul de a se înarma contra tiranilor lor și cearta va fi curînd terminată" [254].

În anexă dă o „Note sur la Tirannie de la Noblesse", trei pagini de aspru rechizitoriu la adresa nobilimii și acel „Extrait d'une lettre de Hongrie, touchant la révolte en Transylvanie" comentată și combătută în broșură.

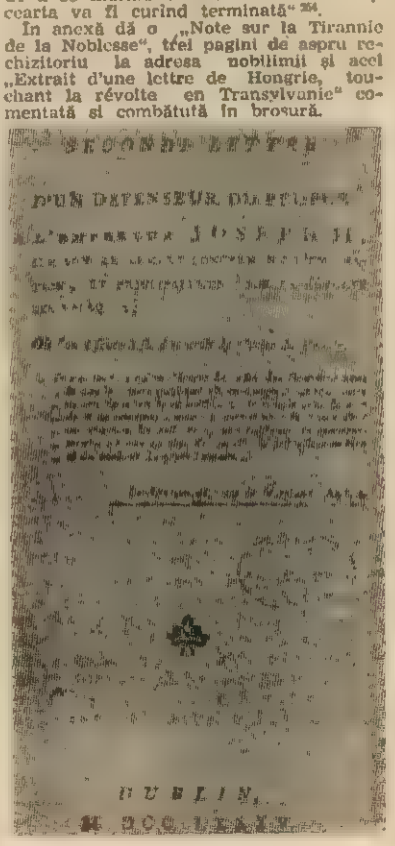

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

Cine nu moare, îmbătrînește

• Lege juridică, legé morală (II) • Diferență de standard? Nu, de istorie! •

Cînd avea șase ani, în 1942, Elena Radu este părăsită de tată și instanța o încredințează mamei spre creștere și educare. După cîțiva ani, mama se căsătorește cu inginerul agronom Ion Radu. Elena nu este înfiată de tatăl vitreg, dar conviețuiesc sub același acoperiș. Cum ? — nu știm. Aflăm doar în 1984, de la tatăl vitreg, că Elena era un copil rău care la 17 ani a fugit de acasă cu un bărbat care a înșelat-o, ducînd în continuare o viață destrăbălată.

Cînd Elena avea 34 de ani, în 1970, mama ei fiind grav bolnavă și tatăl vitreg, prin natura meseriei, era mai mult plecat, este înfiată de Ion Radu și devine moștenitoarea acestuia în schimbul îngrijirilor pe care Elena se obligă să le dea mamei. Mama moare și Ion Radu se adresează instanței pentru desfierea și anularea titlului de moștenitor al Elenei : „Nu numai că nu a dat mamei îngrijirile de care aceasta avea nevoie, dar mai mult, Elena a avut tot timpul o atitudine jignitoare la adresa tatălui". În instanța de fond inginerul agronom aduce probe că pe timpul minorității, Elena s-a aflat în îngrijirea mamei, nu a lui, că în accepțiunea legii și a practicii judecătorești el nu avea nici o obligație față de fiica soției și cîștigă. Instanța de recurs, Tribunalul municipiului București dă dreptate Elenei. Ion Radu se adresează revistei noastre cu un memoriu. Scopul nu poate fi decît unul singur, avînd în vedere funcția publică a presei : o intervenție în revistă. Ceea ce am și făcut prin articolul nostru intitulat : **Lege juridică, lege morală** (nr. 23 din 8 iunie a.c.). Concluzia noastră, în esență, era următoarea, inscriindu-se poate în accepțiunea legii și a practicii judecătorești, gestul tatălui vitreg de a nu-și fi asumat nici o răspundere față de fiica soției sale, o fiică cu probleme, cum singur o declară, intră în conflict cu legea morală. Din această perspectivă, existența Elenei ni se pare tragică și, în consecință, decizia Tribunalului justă în urmările ei.

Ion Radu ne vizitează în două rînduri la redacție și fiindcă nu obține satisfacție scrie o scrisoare în termeni de felul acesta : „Dacă gazetarul care juca bîza și leapșa pe ouate cînd eu puneam umărul la edificarea agriculturii socialiste, muncind ca inginer zi și noapte ca să o hrănesc și pe domnia sa, ar fi încercat să mă asculte, nu să mă dea pe ușă afară în două rînduri..."

Omul — interioare de conștiință

Un răspuns, la cerere

Chiar așa s-a și întîmplat : l-am dat de două ori pe ușă afară. Lucrurile s-au petrecut astfel : La cîteva săptămîni de la apariția articolului amintit, intră la mine în birou un bărbat care nu părea deloc bătrîn, dar care susținea că e și pe deasupra mai zicea că este și bolnav și s-a apucat să-mi arate locul unde este bolnav, iar eu n-am mai apucat să-l mai împiedic, încît i-am spus să la loc și așa am aflat că era tatăl vitreg al Elenei. Încerca să mă convingă că totuși Tribunalul a greșit întrucît el n-a vrut niciodată să aibă de-a face cu fiica soției lui...

— Nu pot crede, i-am spus, că dumneavoastră, trăind sub același acoperiș cu fiica femeii cu care v-ați căsătorit din dragoste, nu i-ați dat măcar un covrig.

— De ce să-i dau ?... N-avea tată ? — avea. Îi dădea pensie de întreținere și haine și mîncare...

— Nu m-ați înțeles. Nu la hrană mă refer. Vă întorceați acasă. Acolo era un copil. Nu-i aduceați măcar un cornet cu semințe ? — un creion, o gumă...

— Cînd m-am însurat, convenția a fost clară : de copil nu vreau să știu.

— Cum să nu știți, dacă trăiați în aceeași casă ? Erați la masă, venea și ea, n-o pofteați să mănînce ?

— De ce s-o poftesc ?

— Așa se procedează.

— Era rea și obraznică !

— Soția ce spunea cînd vedea cum vă purtați cu fiica ei ?

— Ce să zică, dacă așa convenisem ?

— Dar asta n-are nici o legătură cu o conviețuire civilizată. Au fost atîtea zile de naștere ale Elenei. Nu i-ați adus nici un cadou, oricît de neînsemnat ? Nu ca tată vitreg, nu ca soț al mamei ei, ca orice străin care este invitat...

— N-aveam eu treabă cu ea. De altfel, bine am făcut. La 17 ani s-o înhăitat cu un bărbat și a fugit de-acasă, ăla a înșelat-o sau ea l-a înșelat pe el și pe urmă a trecut din bărbat în bărbat...

M-am ridicat în picioare :

— Nu există instanță în lumea asta, i-am strigat, care să mă oblige să vă ascult mai departe. Vă rog să părăsiți acest birou...

Așa a fost prima dată, în esență. Apoi, după cîteva zile, a reapărut. Ținea morțiș să public discuția pe care am avut-o. Am refuzat.

— De ce ?

— Fiindcă ar însemna să vă acuz public, i-am spus, de distrugerea vieții a două femei, mamă și fiică. Prin egoismul dumneavoastră, chiar dacă asta nu se cuprinde în nici un cod penal. Trăiți mai departe cum ați trăit și pînă azi și nu contați pe sprijinul meu cînd vreți să vă faceți un rău mai mare decît cel pe care vi l-ați făcut singur pînă acum.

A început să strige :

— Atunci de ce mai puneți oamenii pe drumuri ? De ce vă dați mari că sprijiniți adevărul și dreptatea ? Unde e dreptatea, unde e justiția ?... V-a cumpărat țîfra aia ?...

L-am condus pînă la ușă și l-am lăsat să zbiere pe coridor.

Așa a fost a doua oară și mult timp după aceea nu m-am mai gîndit la acest caz. Pînă-ntr-o zi cînd m-am întrebat, fără nici o legătură cu ceea ce făceam atunci, de ce bătrînul inginer agronom ceruse să publice o discuție care-l aducea în ochii semenilor într-o lumină total defavorabilă ? N-am găsit pe loc nici un răspuns și am trecut totul în contul orbirii bătrîneții.

Transcriind acum din memorie dialogurile pe care le credeam uitate am avut brusc revelația răspunsului la întrebarea mea intempestivă de cu cîtva timp în urmă. Mărturisesc că am înmărmurit. Bătrînul intuise : publicate, cu autoritatea cuvîntului tipărit, dialogurile noastre constituiau probe în sprijinul susținerilor sale : fusese odios poate într-o viziune moralizatoare, iar faptul de a reieși clar că în perioada minorității Elenei n-a avut cu nimic de-a face cu ea l-ar fi ajutat să obțină atît de rîvnita dezmoștenire, sau cel puțin așa credea el. Ura a fost mai puternică decît respectul de sine. Ce forță !

NICOLAE CRISTACHE ■

Opinia unui alegător

Standardul satului

Sigur, nu voi începe prin a spune că toate problemele satului au fost rezolvate și că țăranilor nu le-a mai rămas decît să culeagă rodul belșugului acestei toamne care, orice s-ar spune, se anunță bogată. Sînt și eu de la țară și știu bine cîte mai sînt de făcut pentru ca satul să-și sporească avutul pînă la acel standard de viață pe care îl merită pentru munca grea ce se desfășoară aici și în condiții nu întotdeauna de seră sau de laborator și poate că nu întotdeauna rîci răsplătite cum trebuie sau măcar la nivelul investiției de efort și de dragoste și de răspundere. Procesul nouii revoluții agrare e unul complex și în plină desfășurare, el presupune o necontenită investigare a formelor și mijloacelor și metodelor capabile să conducă la o producție agricolă în sensibilă creștere de la an la an și mai ales la o producție sigură și stabilă în stare, la rîndul ei, să asigure standardul înalt de viață al țării întregi, dar, indiscutabil implicit, și al satului, al țăranilor, al fiecărui țăran în parte, pentru că și în socialism sau în primul rînd în socialism trebuie să se manifeste pe deplin înțeleapta și veșnica formulă după care cu cît fiecare cetățean al unei țări este el însuși mai bogat cu atît țara întreagă este mai bogată. Firește că azi nu mai este pentru nimeni o surpriză să constate, prin comparație cu trecutul totuși nu foarte îndepărtat, saltul făcut de satul românesc pe drumul civilizației socialiste. Toată lumea știe, de pildă, cît de mult s-a construit în ultimii douăzeci de ani mai ales, în spațiul rural și cît de frumos și cît de trainic și cît de boierește s-a construit. Au devenit nu rare, ci foarte rare satele unde mai întîlnești casele care acum două sau trei decenii păstrau cu melancolie chipul de odinioară al satului românesc. Nu mai e, de asemenea, nici un secret pentru nimeni faptul că desfacerea de mărfuri prin magazinele sătești este reprezentată de sume bănești impresionante și de schimburi materiale de neconceput pînă nu prea demult. Toate presupun, evident, creșterea pretențiilor și exigențelor țăranului român de azi și faptul că aceste pretenții și exigențe pot fi satisfăcute. Dacă cineva ar face astăzi o statistică privitoare la numărul de automobile aflate în lumea satului — și ar trebui neapărat făcută — am avea o imagine și mai vie a ideii de standard de viață într-o geografie în care trecerea unui autobuz, acum patru decenii, reprezenta un eveniment. Încît îmi amintesc că printre întrebările ce se puneau pe timpul copilăriei mele, și nu numai copiilor, era și aceea ironic superioară a cîte unui țăran mai umblat : „Ai văzut, tu, mașină în viața ta ? ! Și sigur că întrebarea nu rareori rămînea fără răspuns : unde să vadă, să zicem, o biată femeie, mașină pe coastele uitate de dumnezeu unde se petrecea viața ei ? ! Țin minte că un aparat de radio cu baterii pus în fereastra unui învățător gata să sacrifice chiar și o pereche de boi numai „să fie în pas cu lumea", strînsese satul întreg și cineva zicea că numai la Maglavit mai văzuse atîta lume strînsă „la o minune". Timpul a trecut fulgerător peste noi și uneori nu prea mai avem timp să ne amintim multe lucruri care, acum, ni se par foarte îndepărtate și adevărul e că nu sînt deloc îndepărtate. Vara asta, la mine, la Slătioara, într-un cămin cultural care poate concura foarte bine cele mai pretențioase case de cultură, prezența teatrului sau a marilor cîntăreți nu mai impresiona pe nimeni, iar serile „libere" făcuseră din discotecă o banală realitate, ca să nu mai spun că tinerii țărani veniți la discotecă puteau fără nici o sfială să intre la balul cel mai select al unui oraș șlefuit. Nu sînt deloc bătrîn și totuși mi se părea că mă aflu în altă istorie și eu vorbesc despre un sat sărac, de munte cu pămînt de categoria a cincea, cu o cooperativă agricolă de putere mijlocie dacă nu chiar mai puțin decît mijlocie, dar un sat ambițios, cu țărani care au devenit pretențioși cu viața și cu cît cer de la ea și mai ales cu cît socotesc ei că merită de la ea. Nu s-au rezolvat toate problemele, n-au fost aflate, peste tot, cele mai chivernisite soluții, problema cointeresării nu peste tot e înțeleasă cu capul, și țăranul e atît de sensibil la problema asta, în unele locuri pămîntul nu e iubit cum s-ar cuveni, nu e, prin alte locuri, nici lucrat cum ar trebui, și asta au demonstrat-o foarte bine recoltele record din acest an care ne-au atras tuturor atenția, nu numai țăranilor, că pămîntul românesc e mult mai darnic și mai bogat decît știm noi încă să-l facem. Dar eu vreau să spun că am asistat duminica trecută la un fapt de viață țărănesc, pentru mine cel puțin, dar sper că și pentru dumneavoastră, încărcat de o semnificație nu numai simbolică dar definitorie, absolut definitorie, ilustrînd ideea de standard de viață în lumea satului, cum nu se poate mai bine și îmi pare rău că documentariștii nostri nu fac din acest subiect filmul cel mai convingător cu putință. Mă aflam într-un sat de cîmpie, nu foarte bogat, dar bogat, sau mai exact devenit în ultimii ani bogat prin munca într-adevăr de ispravă a cooperatorilor bine conduși, iar ei bolnavi după muncă, așa cum se spune. Stăteam în fața casei unui prieten și așteptam să treacă nunta unor vecini, nedumeriți că se făcuse tîrziu și că mirii nu se arată cum erau obișnuiți. În sfîrșit se porțile casei miresei, larg deschise au început să iasă cele **patru care** cu mobilă și covoare și perne și plăpumi și macate și lăzi de zestre cu capacele deschise să se vadă bine că nici măcar o fotă de țigară nu mai avea loc în ele, iar în cea de-a **cincea căruță**, cum zicea un vecin, care ne și slujea de tălmaci, „aparatura" : aragaz ultramodern, frigider, mașină de spălat, mașină de cusut, radio, televizor, picup. „Să tot te însori cu o astfel de fată bogată", zice cineva, orășean get-beget, surprins de „desfășurarea de forte". — Nu știți casa băiatului, îi răspunde „tălmaciul". Altfel ar fi deschis tatăl fetei porțile ? ! Ce sînt ei ? întreabă orășanul cu o sinceritate dezarmantă. Țărani, răspunde omul. Ce dracu să fie ? Omorît ori la pămînt ! Însă au învățat să trăiască ! Replica mi s-a părut mai puternică decît chiar pomenita „desfășurare de forte". Țăranul român a învățat să trăiască, iată marele succes al socialismului, a învățat să trăiască pentru că societatea a creat astfel de condiții încît accesul țăranului la civilizație a devenit o realitate imediată și l-a convins că această civilizație e un drept al lui inalienabil. Să nu uităm, însă că viața la țară nu e ușoară, că pămîntul se munceste greu, că fiecare zi la țară cere sacrificii, că la țară plouă mai rău ca la oraș, că ziua de muncă ține cît lumina, că soarele dogorește ucigător la secerat, că un grăunte de vite nu e tot timpul o farmacie, că o seră de roșii se încălzește pînă la saizeci, șaptezeci de grade cînd începe culesul, că focul cu lemne nu se face fără o lacrimă măcar în ochii orbiți de fum, că nu calci numai pe trotuare, că o pasăre te scoală din viul nopții și cînd crezi că ai încheiat treaba, abia atunci vezi că trebuie să o iei de la început. Ca să treacă **cele cinci căruțe cu zestre** a trebuit să curgă multă sudoare pe frunțile și pe obrajii țăranilor noștri și mulți orășeni care și ei tot din țărani se trag, pînă la urmă au cam uitat povestea aceștia sudori sub vipia secerișului. Mă uitam cum trec căruțele miresei cu mobile fine și oglinzi de cristal și în amintire îmi venea povestea Livruței, o țărancă din Slătioara copilăriei mele care se lăuda fericită la tot satul că prăsise patru mîțe și le ținea, iarna, sub pat, în singura ei cămărută ! „La primăvară, zicea Livruța după ce le tund, le dau de zestre fie-mi, să nu mai zică nimeni că pleacă sărac în lume !". Diferență de standard ? Nu, de istorie !

DINU SĂRARU ■

Te leagă de lume ce-i dai, nu ce-ţi dă

TOT FELUL

● Automacaraua şi locomotiva ● Cantina unor buni gospodari ●

Cuşca Suflerului

Fernic la „U"

Bate vintul la Comăneşti ca pe Bărăgan. Şuieră a sărăcie, umflindu-şi catargele.. De cite ori l-am luat în piept, şi pe ce întinsuri ! Odată veneam de la Rotunda — şase, şapte kilometri pe jos — şi cu ei făcea cumetrie ascuţită şi zăpada. Neavind pe cine, se năpustea pe mine şi pe copacii fantomatici, să mă stingă... Ajuns la Caracal, hotelul neîncălzit, am încercat zadarnic să mă cocolosesc la ţiitina lui Plinge-strimbă-lemne, un ciot umed pe cenuşa stinsă şi rece a unei sobe mai mult decît înghetată... Acum sunt tras la adăpost în holul cinematografului şi îi ascult bărbăţia nemăsurată. Poalele vijeliei flutură, flutură.... O pendulă înfăşoară timpul pe un tic-tac măsurat. Tontorolul e pe coperişuri şi-n braţele pomilor imploratori. Îşi pierd frunzele ca un tuberculos singele. Mă mint că mi-e bine, mulţumindu-mă cu orice. Aprinzînd o ţigară de la vilvătaia de-afară, îi sorb nesaţiul... Reflectoarele stinse din sală, cu toată vijelia, nu fac incendiu. Piriie, în schimb, uşile, prevestitor de vreme rea. Năvala vintului gifîie, dă peste morţii din inima mea .

Ionel Fernic : trubadurul trubadurilor, viaţa noastră ca fraţii. Noctambul, pînă în prăbuşirea cu «Lot»-ul polonez, apuca treaz totdeauna zorile, făcîndu-şi cale legănată spre pernă prin irizările aurorelor răcoroase. Îl prindea şi ciorba de burtă benevol, obişnuit, versul lui agonisind, din pulverizarea nopţilor, muniţie pentru sufletul artist, generos. Nu-i cădeau pleoapele pe nici un bavarduj, dimpotrivă ; se înflăcăra şi arpegia pe orice clavir — cît de dezacordat ar fi fost — litanii de iubire, pretexte de voioşie pe cupa plină, vagabondaj stelar cu lună plină şi măsălariţa prietenei vircolac... Iureşului localurilor i se supunea ; şi el, atît de clar sufleteşte, asculta de vacarmul neghiob, pînă-n geana luminoaselor dimineţi. O făcea firesc, ca un aperitiv luat la „Tripcovici", ca pe o permanentă îmbrăţişare a vieţii, cărela nu numai că i se dădea, ci, descreierat, o aţiţa. Cîte nopţi — unde-a rămas misterioasa lor vrajă ?... — am gonit cu el negura, să se ducă la culcare !... Cîte dimineţi strălucitoare ne-au găsit strînşi unu-ntr-altul, de frăţietate, promiţîndu-ne cuminţenie, făcînd planuri, proiecte, jurăminte !... Odată, prin strada Filitis, a stors cămaşa după el, să-mi demonstreze cît transpiră pentru viaţă. În realitate, era încălzit de licoare şi noaptea îi mai dăduse şi „fuga" trubadurilor sentimentali... A adormit în scrumul ţigării, drăgăstos visînd la Nunuţa, o fată, o dragoste, un şlagăr... Peste o zi-două, melodia o cînta întreg Bucureştiul, cucerit. Precis n-a existat uşurinţă mai mare de compozitor de muzică uşoară **(de altfel veritabili părinte al ei la noi în ţară)** între Tripcovici (Piaţa Palatului) şi Capşa, în birje, doar cu gîndul la pian, realizînd fulg, nu unul, ci două şlagăre — „Aprinde o ţigare" şi „Adio, doamnă".

Acum, la Comăneşti, îmi amintesc de el ca de o ispită. Aşteptînd agentul, Fănică, să-i predau afişele şi biletele, vintul mă poartă pe alte tărîmuri, pînă la **Cluj.** (Cum ar zice Sfera).

Fernic-ul nopţilor tinereţii noastre se angajase, plătit fabulos, la club la „U". Voga-i unică i-o căutau angajamente numeroase. Le refuza. Bastionul studenţesc de la Cluj, tinereţea înflăcărată de-acolo, oraşul cu pulsaţie românească răzvrătită, l-au determinat. Şi-a aruncat pantalonii reiaţi în valiză, redingota tăiată circular, cravata împletită gen jabou, cu perlă ; a luat-o pe Melisanda de mînă, şi a descins în oraşul după Someş. Revin — plătit extraordinar.

Obligaţie : să trencă pe clape dulcele farmec al compoziţiilor sale, acompaniind-o pe Melisanda, cîntăreaţa adusă de el.

Oraşul avea o viaţă de noapte străstrălucitoare. Goneau orcle pe freamăt şi pe o fericită uitare aprinsă la amnarul vacarmului. Aplaudate din inimile tinere, la club la „U", melodiile lui, tot cu ale sale inspirate texte — modele pentru cei care o încurcă azi — au cucerit din prima seară, unanim, întregul local. Entuziasmul a explodat şi explozia a aprins voga localului clujean. Nu se găseau mese, vinul curgea, şi creatorul „Crucei albe de mesteacăn", chipeş acompaniator, era purtat pe iureşul aplauzelor pînă-n soarele dimineţii...

Clauza contractuală nu era aşa. Fernic se obligase să facă două programe, pînă la 1 noaptea. Furat însă de paroxismul tinereţii Manăşturului ; de scandările de adevărat Heidelberg românesc ; de idilele pierdute în visare de pe la mese ; de iubirile înfiripate din melodiile-i legănate aerian, ca fumul de ţigare întăritat de pocnetele sticlelor de şampanie des destupate ; nu putea rezista, n-avea cum să dea cu tifla aplauzelor, ovaţiilor... Şi-atunci, în loc de două, făcea cinci-şase programe. Nu ştiu dacă asta l-a determinat să-şi la repede tălpăşiţa din Cluj, renunţînd la fabulosul angajament.

Întîlnindu-l pe Calea Victoriei, mă arăt surprins :

— Tu, aici ?!...

— Vezi bine.

— Ce, n-ai avut succes ?

— Prea mare !

— Cum adică ?

— Tu ştii că eu obişnuit stau pînă la ziuă, dar liber, de capul meu... Nu obligat, depinzînd de patron, încorsetat în aplauze...

— Păi care ţi-a fost contractul ?

— Două programe, pînă la 1 noaptea.

— Pentru tine destul de uşor... După ele, direct la hotel.

— S-o crezi tu ! Cum să scapi ?... Cine renunţă ? Şi ca să fie cum trebuie, după sufletelul meu, am spălat putina, rămînind tot sărac...

Seara, cu ce-i mai rămăsese de la Cluj, m-a invitat la „Luzana".

Lună plină, scripcari minunaţi cu Stelian Mâţă în faţă, vinaţ pe cinste, frăţietatea dintre noi cea de toate nopţile...

Şi m-a ţinut în poveşti pînă dimineaţa.

După ce a achitat nota, îi subliniez :

— Vezi, dacă erai acum la Cluj, nu că plăteai, „umflai" 2 000 de lei ..

— Cum zici, dar nu mai eram de capul meu. Îi umflam cu contract ! Şi ştii că ador libertatea. Văz că n-ai aflat pînă acum, că şi Revoluţia Franceză s-a făcut tot pentru libertate !

Ajunşi acasă la el, pe lîngă Poşta mare, în cămăruţa boemă de la etaj, soarele poleieşte clapele clavirului..

În clipa cînd dă să le mîngîie, Fernic sloboade un hohot de rîs :

— Ha !... ha !... ha !... Suntem de capul nostru... N-avem nici un contract !

Planul s-a supus, primindu-i binecuvîntarea...

GABY MICHAILESCU ■

Cronica şoselei

Preţul nesăbuinţei

Curios, cîtă imaginaţie, fantezie au unii şoferi a căror deviză ar putea fi formulată cam în felul următor : „Cît timp are roţi (nu neapărat patru), motor şi există loc pentru îmbarcarea măcar a unui pasager, vehiculul respectiv e apt pentru deplasări particulare". Problema consumului e minoră, atît timp cît motorina e plătită de stat care, vorba lui Nea Iancu, „să plătească, că d-aia e stat". Nici chiar cînd autocisterna e lungă de cîteva zeci de metri, ori automacaraua e înaltă ca un coş de fabrică, nu se pun probleme. „Pareă ce, într-una cu ea în casă ? Doar merg pe străzi, şoselc, care, şi ele, sînt ale statului. O singură problemă e ceva mai spinoasă. Întîlnirea cu vreun control. Dacă e al unităţii, mai merge. Rufele se spală, pînă la urmă, în familie. Ghinioniste se dovedesc rendez-vous-urile cu cei în uniformă. De aceea sînt recomandate căile mai pustii, mai izolate, chiar dacă nu sînt aşa de confortabile şi de conforme cu teoria după care, cel mai scurt drum între două puncte este linia dreaptă". Spectacolul din apropierea unor ştranduane unde se dispută meciuri cu mizâ (nu neapărat la nivelul Steaua — A.S. Roma, ori Internaţionale — Sportul Studenţesc), e de-a dreptul impresionant. Se adună atîtea excavatoare, macaralc-turn, buldozere, autocisterne, încît zici că piloţii acestora sînt hotăriţi să construiască un nou stadion în cîteva zile.

Şefii lui Pişta, minuitorul unei automacarale gigant, i-au spus nu o dată : „Ascultă, băiete, crezul tău să fie îndeplinirea ireproşabilă a sarcinilor de serviciu (bine pînă aici). Cînd, cum le realizezi, unde te duci şi ce faci cu măgăoaia asta (după ce-ţi termini treburile), te priveşte. Te-a prins, te-ai ras. Noi nu ştim nimic, n-am auzit nimic". „Bine, mă, Pişta, dar cum te descurci tu cu motorina, mă ? Că mastodontul ăsta consumă nu cu litrul, ci cu butoiul". „Noi avem, mă, la foraje combustibil, nu sîntem nişte pirliţi, ca voi, iar la confirmări o o muiere care-i stă capul numai la bărbaţi. Tătă ziua stă de se sulemeneşte. Cred că dacă într-o zi îi scriu că am înconjurat planeta, ea semnează cu ochii închişi". Precum foloseşte cineva Dacia personală, aşa utiliza Pişta automacaraua de 16 tone. La poarta gospodăriei lui se adună dimineaţa pe la şase şi după-amiază pe la patru, clienţii. „Pişta, mă duci la sor-mea, peste deal ? Nu-s decît 10 km". „Hai, dragă Pişta, să-mi aduc făina de la soacră-mea. Te-oi omeni, nu vreau gratis". „Pişta, tu eşti om de ispravă, du-mă pînă la oraş, plătesc bine". Pişta analizează cu grijă orice propunere, distanţa, starea drumului, mărimea riscurilor, meritele celui care făcea solicitarea etc. Tarifele sînt riguros fixate şi ţin seama de toţi factorii. „Mă loază, mă, se laudă el faţă de un coleg, căpăţîna asta a me, de ziceţi voi că-i proastă, e mai grozavă ca un calculator electronic, mă. Eu îmi calculez veniturile mai bine ca tătă contabilitatea unităţii".

„Azi, nu ! Nu duc pe nimeni nicăieri. Păi ce, eu is robot ? Am şi eu problemele mele personale. Şi, auzi ce-mi cere. Să-l duc pînă la municipiu pentru două sutare. Să-mi pun eu pielea la saramură. Nu ţine ! De altfel, plec chiar acuma cu nevasta, cu copiii, cu soacra, cu cele două nepoate, la părinţii mei, la Polana Fagilor". Omul bolboroseşte ceva nemulţumit, îşi ia rămas bun şi promite că va reveni a doua zi. „Poţi să vii tu mîine, dar nu-ţi promit nimic. Numai carburanţii costă 200 de lei".

Cabina încăpătoare a gigantului, asemănătoare unui vagon de expres, e lună de curăţenie. În straie de sărbătoare, urcă pe rînd şoferul şi cei şase pasageri. Vădit satisfăcut, şoferul demarează spre comuna vecină. În spatele maşinii, din cauza vitezei mari, puternicele roţi ale macaralei proiectează puzderie de pietricele şi stîrnesc un imens nor de praf.

„A rulat în faţa mea circa 10 minute. N-am putut să-l depăşesc. Rula cu viteză mare, în ciuda drumului neasfaltat. În plus, praful era atît de dens, încît nu vedeam dacă vreo maşină ar fi venit din sens opus. Am renunţat. Da, am văzut şi secvenţa apropierii de calea ferată. Era o trecere nepăzită. Nu mi-ar fi dat prin minte că nu va opri. Doar locomotiva rapidului fluiera a treia oară. Şoferul a redus viteza puţin, după care şi-a continuat mersul ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Mi-am dat seama că se va întîmpla o catastrofă " Au mai trecut cîteva secunde şi coliziunea s-a produs.

Părţi componente ale automacaralei s-au găsit şi la 300 de metri de locul coliziunii. Găsit la 50 de metri de pasaj, şoferul a mai trăit doar două ore. Cei-lalţi pasageri muriseră pe loc.

Imensa şi puternica locomotivă a fost şi ea serios mutilată. Pagubă de peste un milion, circulaţia întreruptă ore întregi, plus daunele care nu se pot calcula în bani, iată preţul nesăbuinţei şoferului.

VICTOR BEDA ■

Pe lîngă beneficii, şi mulţumirea oamenilor

Pentru vizitatorul neavizat întrarea la Uzinele „Victoria" din Floreşti este puţin cam bizară. Negrul de fum, prezent mai peste tot locul, lasă impresia unui cenuşiu permanent, ca-ntr-o poezie bacoviană. În schimb, Ion Negru, preşedintele organizaţiei de sindicat pe uzină, îţi luminează orizontul imediat ce-i pătrunzi în birou, căci omul acesta are o căldură cu totul ieşită din comun. Se declară încîntat că ne interesăm de mersul cantinei, fiindcă sindicatului nu-i este indiferent cum merg lucrurile de acolo, mai mult, cantina este o preocupare permanentă, care, aşa cum avea să recunoască mai tîrziu, aduce pe lîngă beneficii şi mulţumirea oamenilor. Şi acesta-i lucrul cel mai important. Însoţiţi de Ion Teşileanu Popa, mergem la faţa locului şi notăm cu satisfacţie că aici iau masa de prinz zilnic circa 1 400 de abonaţi, că prînzul costă numai 8 lei (pentru flotanţi 10 lei), iar localul propriu-zis beneficiază de o bucătărie, dacă nu foarte modernă, foarte bine utilată. La prînz se servesc totdeauna două feluri, la alegere, căci bucătarul şef are grijă zilnic să prepare cîte două sortimente de mîncare, atît pentru felul unu, cît şi pentru felul doi. Întrucît fabrica, prin noile construcţii, s-a extins enorm, cei care se îngrijesc de bunul mers al cantinei au creat nouă microcantine, unităţi foarte cochete şi perfect amenajate pentru servirea mesei. Gustul bun al mîncării este asigurat de trei bucătari, grijulii şi atenţi la diversificarea preparatelor. Cantina beneficiază de un subsol foarte bine amenajat şi curat. Cum bunul gospodar îşi face iarna car, tot aşa, la ora cînd am vizitat cantina, primele tone de legume erau de-acum depozitate. În plus, au fost aduse conservele pentru iarnă. Butoaiele cu murături frumos rînduite aşteptau parcă venirea iernii. Gospodăria anexă se prezintă excelent. S-a construit o creşcătorie modernă de porci, cu 120 de capete. Datorită acestei creşcătorii cantina cumpără numai jumătate din carnea necesară. La ora actuală preocuparea conducerii sindicatului se îndreaptă spre schimbarea rasei care a început să degenereze, deci să producă mai puţin. Pe locul rămas liber, în jurul creşcătoriei s-a însămînţat sfeclă şi lucernă, aşa că, şi din acest punct de vedere, aici la Floreşti lucrurile stau bine...

DAN BÎRLĂDEANU ■

Dincolo de aparenţe

Un strigăt, noaptea, pe mal...

Magnificul crepuscul dispăruse de mult în adîncuri, dar de pe puntea singurei şalupe care naviga în amonte după lăsarea întunericului cineva continua să privească nostalgic punctul imaginar unde apa atinsese cerul...

Să fii mecanic-şef pe o ambarcaţiune cu un echipaj compus doar din două persoane, înseamnă să găseşti prea rar clipe de răgaz. Şi nici nu este în firea plutonierului adjutant **Luca Savca** să stea locului, cînd se află în misiune, chiar dacă motorul şi instalaţiile de semnalizare şi transmisie funcţionează strună.

Menţinerea ordinii şi curăţeniei exemplare în cabinele de transport şi odihnă, prepararea hranei, consemnarea exactă în „jurnalul de bord" a evenimentelor petrecute, sînt preocupări care îl absorb aproape tot timpul.

Acum, la întoarcere de la Sulina, după aproape douăsprezece ore de navigaţie şi acţiuni miliţieneşti, era pentru prima oară cînd îşi luase permisiunea să rămînă pe punte, doar pentru a cuprinde cu privirea şi sufletul frumuseţea naturii.

„M.71" se afla în dreptul satului Partizani, aparţinînd de comuna Maliuc, atunci cînd Luca Savca a deslusit, cu greu, din cauza zgomotului produs de motor, un strigăt venit de pe malul ascuns în întuneric. „Cine ştie, mai chiuie cîte unul noaptea" — s-ar fi putut presupune. Dar vocea care se auzise pe mal, altfel a fost recepţionată de Savca. „Pare să fie un strigăt de ajutor !" a reacţionat el, aproape instantaneu şi i-a făcut imediat semn plutonierului adjutant **Ioan Panait,** aflat la cîrma şalupei, să oprească, apoi să vireze spre dreapta. Ştiau că în zona aceea, datorită debitului de apă scăzut din ultima vreme, apropierea de mal era imposibilă şi chiar periculoasă. Dar, dacă era nevoie de o intervenţie, o soluţie practică trebuia neapărat să fie găsită.

Într-adevăr, de pe mal se auzeau tot mai clar strigăte disperate. Sînt zărite, apoi, siluetele a doi oameni : un bărbat care făcea semn cu o mînă, cu cealaltă sprijinind o femeie care nu se mai putea ţine pe propriile picioare.

Cei doi adjutanţi ancorează şi se aruncă în apă, aşa îmbrăcaţi cum se aflau în clipa aceea. Aveau să constate însă, cu emoţie, dar şi cu o reconfortantă uşurare, că nu se întîmplase nimic grav : pur şi simplu, **Frusinei Sava,** o tînără soţie din acea aşezare omenească dintre ape, i se apropiase, pe neaşteptate, vremea să nască. Şi cum alte speranţe de a fi ajuns cît mai repede la spitalul din Tulcea nu aveau în seara aceea, soţul său s-a gîndit că ar putea trece, totuşi, ceva pe Dunăre.

Cu o barcă găsită prin apropiere, cei trei bărbaţi au adus gravida lîngă şalupă, urcînd-o apoi, destul de greu, dar cu o deosebită grijă, pe punte.

Şi în timp ce „M.71" pornea cu toată viteza în amonte, prin staţia radio era anunţată „baza", să intervină urgent la spital, pentru ca o ambulanţă să fie deja în port la sosirea şalupei.

După cîteva zile, cei doi adjutanţi de pe ambarcaţiunea de patrulare a Postului de miliţie navală Tulcea, aveau să afle cu îndreptăţită satisfacţie că Frusina Sava adusese pe lume un băiat dolofan, eveniment ce nu va fi consemnat în jurnalul de bord, însă va dăinui multă vreme în sufletul celor care înţeleg ce înseamnă, la nevoie, un simplu gest de omenie.

MIHAI GROZAVU ■

Vînd cenuşă

Răpus de oboseală
o clipă sînt stăpîn
pe viaţa scurtă,
în tropotul de acum.
Orice cărare e o rană
clipele înnoptează
în miezul alb de nucă.
Prundurile coclesc în drum
Iazurile se întind
cărarea se surpă
muşe din piatră
vînd cenuşă.

MIHAI PĂSCULESCU ■

SPORT

Dinamo și Craiova continuă cursa pentru Europa

● Sorții au decis: campionii vor intîlni pe Bordeaux, iar studenții pe Olympiakos Pireu ●

25 de minute în antecamera calificării

60 de minute pe stadionul **Makarios** nu s-a întîmplat aproape nimic. Nimic din ceea ce ne așteptam, nimic care să ne împiedice să visăm la turul al doilea al Cupei campionilor europeni și, în sfîrșit, nimic care să le amintească gazdelor de acele formidabile jocuri cu Ajax și T.S.K.A. Sofia, disputate în urmă cu cîțiva ani și care le-au umplut de glorie. Atacurile furibunde ale ciprioților, la care ne așteptam după ce fusesem martorii isprăvilor lui Kanaris, Savvidis și Kandilos, în finalul partidei de la București, și despre care pomeneau ziarele din Nicosia cu o consecvență nostimă (de altfel, ziariști de sport ciprioți sînt niște oameni tare veseli, cu un deosebit simț al umorului) au ținut pînă s-a risipit fumul primei petarde, cînd și cei ce au lansat-o au putut să vadă cam ce se întîmplă pe teren. Dinamo a luat lucrurile în serios din capul locului și s-a apărat exact. Dinamo a știut ce vrea și cum să vrea, jucînd ca o echipă matură, europeană, precis, eficace. Se detașaseră atunci Moraru, Marin, Orac, Țălnar și Suciu.

Trecuseră 60 de minute. Se răcorise, era bine, încă ne mai bucura Sportul studențesc care, la Milano, avea 0—0, ne miram și nu prea că Panathinaikos înscrisese primul gol în meciul cu Feyenoord, dar oricum ne bucuram pentru colegii noștri de la masa presei, care se mai luminaseră puțin, și nu ne mai făceam probleme că arbitrul Iosivov vorbea aceeași limbă cu virful de atac „cipriot" Jevizov, cu atît mai mult cu cît omul era de bună credință iar jucătorul cu pricina se vedea pe teren cam tot atît cît Movilă, adică deloc.

Minutul 55: Kandilos lucrează nestingherit o minge, i-o „pune" pe cap lui... Jevizov și: 1—0.

Încă stăteam bine. Ne-am privit ceasurile și ne-am spus că atîta vreme cît Augustin ratează cu poarta goală, cum a făcut în minutul 56, totul este în regulă, Omonia va ști ce înseamnă teama. N-a fost chiar așa pentru că a venit minutul 61. Dar pînă atunci tribunele prinseseră gustul golului, petardele reîncepuseră să explodeze ca într-un festival brazilian, iar momentele noastre de derută deveneau din ce în ce mai evidente.

Minutul 61: Mavris, cel mai bun jucător al Omoniei, se ține scai de o minge respinsă de Moraru și marchează: 2—0.

De aici încolo se joacă pur și simplu calificarea. Pur și simplu, în sensul că nu ne venea să credem. Panathinaikos conduce cu 2—0 și de pe stadion se înalță un vuiet. Respirăm cu economie și ne aducem aminte numai lucruri neplăcute: că Ajax și T.S.K.A. Sofia au capotat aici lamentabil (deci n-ar fi o rușine prea mare), că în urmă cu două zile nu știu care jucător de-al nostru se arăta prea detașat de meci, că observatorul U.E.F.A. vorbește bine grecește fiindcă este chiar grec, că în timpul zilei era o căldură insuportabilă de 38 de grade și ceva etc. etc. Optimismul conducătorilor clubului cipriot care cu o seară înainte ne făcuse să zîmbim, punîndu-i pe seama naivității și al lipsei de experiență, avea acum un suport solid, două goluri care ne șterseseră din memorie prima repriză. Prima repriză nu mai exista. Meciul începea în minutul 61 și greutatea acestui adevăr turna parcă plumb în picioarele jucătorilor noștri. Pasele de contraatac nu mai funcționau, Marin și Moraru nu mai erau siguri pe ei, Orac dispăruse din joc, Augustin încerca să rezolve singur situațiile în care se întîmpla să aibă mingea. Singurii care mai încercau să lege ceva erau Suciu și Țălnar, dar eforturile lor nu schimbau aspectul partidei. Drăguț, crainicul stadionului anunță că la Milano, Internaționale a înscris primul gol. Număram minutele în această antecameră a calificării, simțeam că lucrurile nu pot dura, dar ciprioților nu le ieșea din cap calificarea, la care nu prea mai sperau după primele 45 de minute. Nu era firesc, noi eram cei mai buni și parcă printr-un accident stupid n-o puteam arăta. Mi-am amintit de discuția avută în seara precedentă cu Cornel Dinu. Era sigur că băieții vor face totul pentru calificare, dar era îngrijorat. Își dorea victoria în acest meci pentru a cîștiga timp, pentru a-și pregăti echipa așa cum își propusese, așa cum dorea, pe măsura potențialului fizic și talentului jucătorilor. Ceea ce gîndise tactic, gîndise bine, și rezultatul fu-

sese acea primă repriză jucată aproape exact. Ceea ce se întîmpla acum era altceva și semăna cu un vis rău.

Minutul 86: Movilă aleargă de la centru, cu mingea la picior, cu un adversar în spate și înscrie de la 18 metri: 2—1. Movilă, pe care îl încărcasem cu toate păcatele lumii. Movilă care, a doua zi, în autobuzul ce ne ducea spre Larnaca, aruncă într-o doară: „Trebuia să dau gol. M-am gîndit la cei cu inimile mai slabe".

Așa a fost meciul de o „jumătate de oră". Duminică, urmărind jocul de la Craiova dintre europenele noastre, nu m-a părăsit gîndul că în urmă cu o săptămînă, pe stadionul **Makarios**, Dinamo a avut tot timpul grija meciului cu Universitatea.

Jocurile și rezultatele de la Nicosia și din Bănie s-ar părea că îmi dau dreptate. Dar cu Girondins de Bordeaux va fi altceva...

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Grijile Craiovei

Așa-i fotbalul: nici n-apuci să treci de-un hop că și vine următorul, de regulă mai dificil! Miercurea trecută, la Craiova, Universitatea s-a bătut din răsputeri pentru a obține calificarea în turul II al Cupei U.E.F.A. și, la capătul unui superb efort colectiv, și-a atins scopul. N-a fost ușor, o știți prea bine, Betis s-a arătat un adversar incomod și norocos, dar ambiția jucătorilor noștri, devotamentul și puterea lor de luptă au învins toate piedicile, asigurînd o izbîndă care a produs multă satisfacție în rîndul iubitorilor fotbalului românesc. Chiar dacă de pildă, Cîrțu (parcă la meciul vieții sale) și Irimescu (pe un post care nu-i convine) au fost cei mai buni, calificarea n-a fost a unuia sau a altuia dintre jucători, ci a întregii echipe, care s-a dăruit pînă în apropierea sacrificiului. Mă gîndesc la Adrian Popescu care, deși contuzionat, a acceptat să rămînă în teren pentru a permite înlocuirea lui Ungureanu, al cărui accident era mai grav. A fost, nu cred că greșesc, triumful unei stări de spirit și, totodată, al unei strategii rafinate și inteligente, antrenorii Rădulescu și Stănescu gîndind jocul pînă la ultimul detaliu. Faptul că Universitatea nu s-a năpustit spre poarta lui Esnaola, ea așteptînd și construind cu răbdare, n-a constituit o dovadă de slăbiciune, ci una de forță, de maturitate. Înainte de a trece mai departe, se cuvine să precizez că un merit important la realizarea calificării trebuie trecut în contul publicului craiovean. Acesta a fost, cu adevărat, alături de alb-albaștri pînă în minutul 135 (atît a durat întîlnirea cu penaltyuri cu tot), încurajîndu-i cu o fidelitate tulburătoare.

Numai că Betis a venit (afișînd o superioritate adesea arogantă, de unde o serie de declarații ale jucătorilor spanioli de-a dreptul ridicole, gen „Lung e un portar adormit" ! etc.) și a plecat (la fel de plină de ea, antrenorul Pepe Alzate refuzînd să stea de vorbă cu ziariștii după meci, de teamă că vorbele sale vor fi răstălmăcite !!), iar grijile Craiovei au rămas. Partida de cumpănat cu Dinamo, pe care bucureștenii, jos pălăria, au abordat-o „la obiect", evoluînd cu ambiție maximă și speculînd orice eroare, a pus în evidență, parcă mai pregnant ca oricînd, criza de efectiv a Craiovei. N-au fost folosiți Ungureanu (recidivă la ruptura musculară) și Adrian Popescu (genunchi tumefiat), după cum Balaci, Tilihoi, Geolgău și Țicleanu (care a jucat într-un picior !) au fost trimiși în teren incomplet refăcuți. Forțarea lor poate fi considerată, și unii o și consideră, drept o greșeală. Drept un risc asumat fără prea multe temeiuri. Bănuiesc însă că Mircea Rădulescu a privit în perspectivă, socotind că pentru confruntarea cu Olympiakos, cînd vor lipsi (la Craiova) Cămătaru și Irimescu, pe care U.E.F.A. îi va suspenda (pentru cartonaș roșu se dau, de obicei, două etape !), va fi obligat să apeleze la ei. Sacrificînd rezultatul meciului cu Dinamo, el a încercat un rodaj cît mai timpuriu. Săptămînile care urmează vor decide dacă Mircea Rădulescu a greșit sau nu, dar riscul era, și după părerea mea, singura soluție de ales. Numai că înfrîngerea de duminică n-a rezolvat, n-avea cum să rezolve, problema de fond. Lotul Universității, subțire în general, pare la această oră, care e foarte aproape de turul II al Cupei U.E.F.A., mai șubred ca oricînd. Față de sezonul trecut, au plecat Crișan și Donose (fără dezlegare, făcînd pe antrenorul secund la Reșița !), iar Balaci și Tilihoi se găsesc, cît că au jucat duminică și probabil vor mai juca, într-o convalescență care se poate prelungi încă o lună, două. Adăugînd absențele lui Cămătaru (în parantează fie spus, virful craiovean neagă că l-ar fi lovit pe Esnaola: „a scăpat mingea din mînă, iar eu am vrut să înscriu. N-am avut nici o clipă intenția de a-l fauta, abia dacă l-am atins") și Irimescu, avem imaginea unei Universități injumătățite în raport cu apii precedenți. E cu atît mai necesar, nu mai insist asupra ideii, ca federația și C.N.E.F.S. să întindă o mînă de ajutor „campioanei unei mari iubiri", prima echipă românească calificată în semifinalele unei cupe continentale, facilitîndu-i rezolvarea celor 3 transferuri (Stingaciu, Mănăilă, Matei) de atîta vreme întîrziate. Nu milă cere Universitatea Craiova, nici favoruri, ci reglementarea unei situații de fapt, jucătorii amintiți fiind, cum am mai spus, studenți la Craiova. Fie și numai pentru psihicul formației oltene, transferurile în discuție se cuvin perfectate, mai ales că Mănăilă și Matei, convocați în fața Biroului federal, și-au exprimat (pentru a cîta oară ?) hotărîrea de a se stabili la Craiova.

Cîteva cuvinte, în final, despre Olympiakos, pe care craiovenii o cunosc din 1981, cînd au eliminat-o, 3—0 acasă, 0—2 în deplasare, din turul I al Cupei campionilor. Olympiakos ar fi trebuit să fie gazdă la 24 octombrie, sorții hotărînd în acest sens. Numai că, la cîteva ceasuri după ce agențiile de presă au specificat ordinea meciul 1 la Atena, meciul 2 (returul) la Craiova, U.E.F.A. a revenit, acordînd prioritate pentru 24 lui Panathinaikos, campioana Greciei, care va întîlni pe stadionul „Karaiskakis" (pe care evoluează și Olympiakos) pe Linfield (Irlanda). Cum interesul Craiovei, date fiind cele două suspendări, era să susțină prima partidă în deplasare (judecînd că e mai ușor să te aperi decît să ataci), ponte că lucrurile ar fi stat altfel, U.E.F.A. lăsînd la latitudinea cluburilor să se înțeleagă, dacă ea ar fi avut un reprezentant la tragerea la sorți de la Zürich. Dar n-a avut. Drept urmare, forul european a aplicat, neavînd cu cine discuta, clauza care a funcționat și în situația Steaua — Roma. Sigur, programarea nu-i un capăt de țară, dar o oportunitate tot s-a irosit.

Față de 1981, cînd la Craiova (16 septembrie) a lipsit Cămătaru, accidentat, jucînd în schimb Crișan, Donose și toți ceilalți, Olympiakos pare întărită, ea reflectînd creșterea valorică generală a fotbalului elen (Panathinaikos a eliminat pe Feijenoord !). În locul antrenorului austriac Senekovitsch, a fost angajat polonezul Gorski, care a condus reprezentativa țării sale la C.M. din 1982, cînd Lato, Boniek și ceilalți au ocupat locul 3. Gorski a renunțat la iugoslavul Novosolac (singurul străin în echipă în 1981), aducînd un norvegian, pe Albertsen, și un austriac, pe Welzl, alături de care figurează o sumedenie de internaționali greci, ca Sarganis, Mitropoulos, Vanvakopoulos, Michos, Anastopoulos (Gheata de bronz" a Europei în 1983), Papadopoulos. Atunci, în 1981, „calificarea s-a decis în meciul tur" (ziarul atenian „Atlitiki Icho"). Fie că și de această dată să se întîmple la fel chiar dacă, așa cum notam, datele problemei par să nu mai fie aceleași.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cupa înfrîngerii?

Ploi necruțătoare, intermitente, vînt de decembrie, munți înzăpeziți anunțînd un sezon de schi bogat. Milano e un carusel, un oraș în sens giratoriu, un oraș închis în caroserii miraculoase. Senzația e că te afli în plin raliu. Cafenele după vitrine fosforescente, sub prelate policrome, dar acum pustii și inospitaliere. Trecători rari și neliniștiți, vînzători ambulanți de umbrele cu însemnele clubului Internazionale. Pe culoarele clubului gazdă se lansează pronosticuri demne de un joc de ruletă. Rummenigge promite două goluri, Brady nu promite nimic, Altobelli crede că va înscrie un gol, Causio o tornadă. Președintele clubului Internazionale, Giordano Pellegrini e rezervat în pronosticuri și anunță că se teme de echipa română care poate ține un rezultat strîns. Eleganța lui nu are nimic superior și belicos. Toți privesc din cînd în cînd pe fereastră și așteaptă ca ploile să înceteze pentru că, spun unii, terenul murat ar putea să-i favorizeze pe români. Dar afară plouă cîrcotitor. În ciuda calmului aparent se simte în birouri, pe culoare, o atmosferă de minister în stare de asediu. Concluzia: Internazionale nu-și poate permite să piardă acest meci. Clubul investește enorm în relansarea echipei la nivel mondial. Se vorbește de o renaștere a fotbalului milanez mai ales prin achizițiile făcute: Rummenigge și Brady, jucători care costă milioane de dolari. Se șoptește că Rummenigge nu e încă restabilit după un accident dar că va juca. Se mai șoptește, de asemenea, că portarul Zenga e accidentat la mîna stîngă. De partea cealaltă, a clubului Sportul studențesc, aflat în cartierul său general de la hotelul Leonardo da Vinci, zece kilometri de centrul orașului Milano, se anunță încertă intrarea lui Iorgulescu amenințat de mai mult timp de o întindere musculară. Și aici domnește un calm aparent. Schimburile de amabilități dintre cele două cluburi cad sub incidența respectului reciproc al valorilor celor două loturi. Rummenigge consideră echipa noastră o formație solidă și „simpatică". Brady o consideră un team plin de surprize, masiv și greu de carambolat, Mazzola, evitînd culoarele clubului care l-a abandonat de scurt timp, crede că Sportul studențesc are șanse să învingă. Antrenorul Castagner amenință cu un atac perpendicular, fără timpi morți. Enzo Bearzot, prezent și el la Milano, atrage atenția asupra posibilității de a se repeta istoria de la Florența cînd echipa națională condusă de el a clacat în fața românilor. Mircea Lucescu, „cel mai temut și, paradoxal, iubit om al fotbalului din România", venit la Milano împreună cu Sportul studențesc, ocolește diplomatic un pronostic dar crede că va fi un joc de mare angajament fizic și tactic. Antrenorul Ardeleanu e preocupat de un singur lucru: închiderea tuturor culoarelor prin care ar putea pătrunde bombardierii milanezi. Hagi promite escapade fierbinți în terenul nerazzur-ilor. Iorgulescu se teme că la o intervenție accelerată i-ar putea exploda mușchiul. Bozeșan își dorește o partidă care să-i consacre în ochii tuturor ca un nou venit în echipă demn de încredere. Mircea Sandu speră într-un culoar de gol ceea ce ar fi pentru Internazionale echivalentul unui stop cardiac. Emilian Mac Popescu, președintele clubului Sportul studențesc, distins, echilibrat, tonic, e sigur că jucătorii vor depăși tracul unei evoluții pe San Siro, unul din templele fotbalului mondial și crede că vor lupta pînă la capăt pentru a-și fructifica șansa.

La intrarea autocarului nostru în spațiul stadionului, în penumbra arenelor, ploaie de sticle și obiecte contondente, fluierături și amenințări din partea unui public care trebuie să se „recalifice" în primul rînd în ochii lumii după tristele suspendări de teren din celelalte cupe europene cînd și-au obligat jucătorii să clacheze pe stadioane din orașe învecinate. Pătrunderea principalilor actori ai serii pe culoarele de sub tribunele închise seamănă cu o defilare a vedetelor pe o estradă de prezentare a modei. Chipurile tuturor sînt încordate, ochii sticloși, surîsurile piezișe, vorbele ezitante. Arbitrii afișează un spectacol de promenadă cu intervenții la cabine și cu un control superficial al crampoanelor. Arbitrul principal, Friedrikson, dă impresia că e calm, lucid, stăpîn pe situație. Figura lui trădează o inocență de băiat de mingi blond. Dar surîsul lui, un aisberg.

Meciul începe cu un moment de reculegere pentru una din victimele fotbalului, un tînăr ucis la ieșirea din stadion cu trei zile în urmă, la meciul Internazionale — Cremona. Victima unei vendete a „inframicrobiștilor" de pe San Siro. În aceeași seară la televizor se va anunța că autorul crimei a fost arestat de poliție. Pe o pancardă imensă de la peluză se amintește: „Non alla Violenza !", semn că organizatorii nu au rămas indiferenți la această tragedie.

Cronica fulger a meciului: Din primele secunde tornade ale lui Rummenigge și Altobelli, cornere nefructificate de milanezi. În minutul 8 se iscă o furtună în careul milanezilor dar se dovedește o furtună într-un pahar cu apă, pentru ca în minutul 10 Hagi să trimită o minge de tir cu o rachetă. Zenga scapă, se aruncă la pămînt și prinde sufocat. Îngheț în tribune. Milanezii relau ofensiva dar fără efect palpabil. Se izbesc mereu de fronturile apărării noastre atlet ice și inventive. În minutul 17 Brady, care joacă elegant, rapid și cu o discreție de vulpe albastră, îl pune pe Altobelli în poziție de șut dar „domnișoara Altobelli" trage în ploaie. Arbitrul nu vede cîteva poziții „afară din joc" ale milanezilor care amenință neliniștitor poarta lui Speriatu. Acesta rezolvă deocamdată totul cu o privire întunecată arborînd un surîs cu mărgele care se dește ironic. Cazan îl deposedează exact, corect și viguros de fiecare dată pe Altobelli, cea ce nemulțu-

„Stilul e omul însuşi“

(Buffon)

TIMPUL LIBER

● La Bordeaux nu poate fi mai greu decît la Craiova ● Valorile fac sistemul ●

Bravo Dinamo, hai Craiova!

Nu mi-a plăcut niciodată cum a jucat Dinamo Bucureşti. Dumnezeu m-a pedepsit să-mi placă tocmai în meciul cu echipa pe care o iubesc eu cel mai mult, Universitatea Craiova (sper că lucrurile se vor reglementa cu iubirea cealaltă a mea, Rapid, care are meci duminică tocmai cu Dinamo). Ceea ce am văzut duminică, 7 octombrie 1984, în meciul Universitatea Craiova — Dinamo Bucureşti la Craiova a fost un mare festival al dinamoviştilor. N-aş vrea să cad în mania celor ce micşorează meritele celor pe care nu-i iubesc punînd prea multe defecte pe seama celor pe care-i iubesc. Deci, n-aş vrea să spun ce s-a şi văzut de fapt, că Ştefănescu a jucat mai mult la Dinamo decît la Craiova. Ideea esenţială pe care vreau s-o subliniez este că, duminică, 7 octombrie 1984, Dinamo a arătat ca o mare echipă europeană : o idee tactică excepţională a antrenorului Cornel Dinu, o condiţie fizică remarcabilă, mobilizare morală deosebită după egalarea realizată de Beldeanu, reducerea aproape totală a numărului de ciomăgari şi înlocuirea lor cu jucători de mare fineţe, execuţii tehnice de-a dreptul impresionante, de nivel artistic, ce să mai lungim vorba ? Cum a fost golul lui Dragnea, cum au fost plecările din propria jumătate de teren pe contraatacuri tăioase şi perpendiculare — toate mi-au dat imaginea unei echipe care ştie ce vrea, hotărîtă să se bată, pe viaţă şi pe moarte, prin toate mijloacele, pentru întîietate în fotbalul nostru. Nu cred că Dinamo are cel mai bun lot din actualul campionat. Am impresia că loturile cele mai bune le au Steaua Bucureşti şi Sportul studenţesc Bucureşti. Dinamo nu a adus în ultima vreme jucători cu ghiotura, n-a desfiinţat alte echipe ca să ţină ea pe tuşă valori ce ar fi bucurat alte stadioane. Mă refer, desigur, la ultimul sezon de transferări, cînd clubul Dinamo a încercat să fie cît mai echitabil (cît de echitabil poate fi un club de fotbal puternic de la noi), dar cert e că la Dinamo nu face tuşă o a doua echipă. Şi, totuşi, nerepezindu-se să demoleze alte cluburi spre a se bucura de neputinţa altora, Dinamo a reuşit să arate la Craiova o echipă cum eu încă n-am văzut în Şoseaua Ştefan cel Mare. Nici chiar echipa care se bătea de la egal la egal cu C.C.A. acum 25 de ani nu m-a convins cum m-a tulburat realmente jocul dinamoviştilor la Craiova. Mărturisesc că n-aş fi vrut să fie aşa. Mărturisesc că aş fi vrut să bată ologii mei, amăriţii mei. Şi mărturisesc că, şi de acum încolo, tot asta vreau : să bată Craiova şi Rapid — şi pe Avintul Giorgiriia, şi pe Liverpool, şi pe Dinamo, şi pe Melasa Azuga — pe toată lumea. Dar n-am ce să fac, adevărul e mai puternic decît iubirea. Dinamo a jucat extraordinar. Poate că victoria dinamoviştilor la Craiova are un rol mult mai pozitiv decît un meci egal de salon, poate că în Olteni se vor trezi ambiţii noi şi poate că vor înţelege şi ei că nu se face nunta lui Cămătaru chiar în preziua meciului lui Dinamo, că oricît de drag mi-ar fi Rodion Cămătaru şi oricît de deştept ar fi şi de bătăios, conformt proverbului cu cei doi iepuri după care nu-i bine să alergi pentru că nu prinzi niciunul, i-a greu şi lui să aleagă între poartă şi mireasă. Şi poate vor înţelege şi oltenii că, oricît de Ştefănescu te-ai numi, şi oricît te-ar iubi lumea, şi oricît te-ar lăuda Adrian Păunescu, dacă vrei tu să participi la victoria adversarilor, o foci cu toată candoarea, ce să mai ne ascundem după degete.

Şi odată cu marea victorie a dinamoviştilor la Craiova, victorie care m-a durut mai mult decît egalul cu Benfica Lisabona prin care am pierdut calificarea în finala Cupei U.E.F.A., şi care mi-a trezit o simpatie ciudată faţă de o echipă, Dinamo, care am impresia că în duminica aceea putea zdrobi pe oricine, atît de lejer şi de inteligent şi de bărbăteşte juca, a renăscut în mine speranţa că marele blond din Bistreţ, Ilie Balaci, necăjitul şi drogul de el, va redeveni marele Ilie Balaci. Cînd a scris lovitura aia liberă acolo unde o vrut, de mi-am luat în braţe şi băiatul şi tatăl, şi am zis că „hai că egalăm“, am înţeles încă o dată extraordinarul lui talent şi marea nevoie pe care o avem de el şi ce gest frumos au făcut şi cei de la Sportul studenţesc şi cei de la Dinamo Bucureşti neîncrindu-l pe Balaci la slăbiciunea lui, neatacîndu-i genunchiul fragil.

Întreaga echipă Dinamo Bucureşti merită felicitări şi vie încurajare pentru felul cum a jucat la Craiova. Aş vrea să vă spun, nobililor învingători ai Craiovei, din acea duminică (pentru că, în alte duminici, vă batem noi, nu vă faceţi iluzii) că la Bordeaux nu poate fi mai greu decît la Craiova. Bravo Dinamo, hai Craiova ! Oricum, pe această cale se mai poate vedea din cînd în cînd fotbal. Şi trebuie să spun că iubitorii de fotbal se duc la fotbal pentru fotbal. Şi cu asta pun trei semne de punctuaţie : punct, virgulă şi Ştefănescu, trec mai departe şi aştept tămăduirea pe calea ferată. Sigur, depinde şi de ce fel de conductor va avea meciul, şi ce fel de ocară de margine, dar trebuie să recunoaştem că, prin marele salt valoric realizat de Dinamo, prin marile acumulări de la Steaua — acumulări care ar trebui să se orienteze în direcţia aptitudinilor jucătorilor, prin dansul vienez al Sportului studenţesc, prin marea poftă de luptă a Rapidului şi prin răzbunarea olteneacă pe care o aştept, a Craiovei, campionatul în curs e plin de partide palpitante. E aşa de apetisant, că într-o zi cred că am să mă duc şi pe stadion. Nu ştiu pe care, dar cred că am să mă duc şi pe stadion. Vreau să spun că mă duc pe stadion la fotbal, că pe stadion să cîntăm şi să recităm am tot fost, şi pe „Republicii“, şi am apărot din nou pe Dinamo de cei vreo grăbiţi să hu'duie. Şi am reuşit tot pe „Republicii“ — blestemat să-mi fie presentimentul cu o zi înainte de meciul de la Craiova — să împac toate galeriile divizate şi nervoase ale echipelor fruntaşe unindu-le într-o singură rostire a numelui ţării noastre.

ADRIAN PĂUNESCU ■

FAIR PLAY

Ce-i de făcut?

Ne-a scris antrenorul emerit Dumitru Popescu-Colibaşi („tata Pik“). Referindu-se la afirmaţiile noastre despre antrenorii care pun în prim plan rezultatele de pe tabela de marcaj, omiţînd educaţia cei care a instruit cîteva generaţii de tineri sportivi mărturiseşte :

„Şi eu am urmărit rezultatul în lunga perioadă cît am pregătit echipe de juniori, dovadă că adesea am fost în fruntea clasamentelor. Este normal pentru că sport înseamnă întrecere, victorie. Dar pentru asta am introdus între metodele de pregătire şi educaţia. Am făcut-o nu numai fiindcă e „mai frumos“ sau că eu sînt „un cuminte“. Mi-am dat seama de cînd jucam rugby că respectul faţă de cei din jur, coechipieri — adversari — arbitri, se răsfrînge şi asupra ta. Mi-au mărturisit adversarii că pe mine mă „menajau“ fiindcă jucam foarte corect. În al doilea rînd, enervarea, perturbarea din cauza luptei cu adversarul sau a unor erori de arbitraj îţi micşorează concentrarea şi greşeşti. Ca antrenor am ţinut ca elevii mei să respecte „conducătorul“ din teren pentru că şi eu eram tot un conducător şi dacă îl înfruntă pe primul, uşor îl va înfrunta pe al doilea. Fenomen observat în familiile în care părinţii vorbesc urît de vecini sau de rude, ca mai tîrziu copiii să nu-şi mai respecte părinţii. Toate acestea le-am gîndit logic şi le-am impus treptat şi perseverent ajungînd ca sportivii mei să nu ştie cine îi arbitrează, să nu facă deosebire între jocul „de acasă“ şi cel „din deplasare“, să nu-i doară cînd sînt loviţi, să nu simtă setea sau oboseala. Totul este o problemă de concepţie şi de educaţie a antrenorului, sportivul joacă...“ „cum îi cîntă antrenorul“. Cel mai mult îi admir pe boxeri, cînd cel învins, care abia se mai ţine pe picioare, îl îmbrăţişează pe învingător şi se duce apoi la antrenorul adversarului să-i strîngă mîna. Deci se poate, chiar în acest sport unde „bătaia“ există la propriu şi la figurat (ar boxerii sînt oameni de aceiaşi plămădeală psihofizică ca şi... fotbaliştii. Cred că răul ar putea fi curmat începînd cu instruirea antrenorilor, punînd în evidenţă avantajele acestor idei pe care majoritatea le ignoră. Concepţia antrenorilor este cauza, comportarea sportivilor în arenă este efectul, din toate punctele de vedere. Şi dacă dorim să o luăm „mai de la cap“, ce ar fi ca acei care au condeiul şi hîrtia (de ziar) să nu se mai axeze în cronicile lor pe minute şi scor, ci să comenteze momentele frumoase de joc sau de atitudine care cu siguranţă i-ar stimula pe sportivi. Nici la Institutul pentru Educaţie Fizică şi Sport, nici la cursurile de antrenori, problemele de comportament nu sînt incluse în tematică fiindcă nici profesorii profesorilor nu le găsesc utile.“

Scrisoarea înţeleptului nostru antrenor, care de vreo şase decenii nu a obosit să persevereze în ideea că sportul este mai întîi un factor de educaţie, ar trebui să-i pună pe gînduri pe cei care au obligaţia de a apăra atmosfera pură a stadioanelor.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

La peluză

Sistemele

În sport, ca şi în artă uneori, nepotinţa se închide în sisteme. Cutare tînăr are talent, chiar prea mult talent (ca să vezi !), dar stilul lui de joc nu se integrează sistemului noului antrenor. Unul fost mare fotbalist i se dă de înţeles că ar fi nimerit să-şi facă valizele întrucît are o mentalitate învechită în raport cu maniera şi gîndirea maestrului chemat la conducerea tehnică a echipei. „Maestrul“, de cele mai multe ori, a salvat cîteva echipe de la retrogradare şi au întotdeauna prin mijloace sportive, a promovat una sau două echipe în prima divizie a ţării şi în toate cazurile şi-a impus sistemul de joc care constă de fapt în folosirea unor jucători de tip, să zicem Popescu, harnic, disciplinat şi mediocru. Ar putea trece pe lîngă ei toţi Dobrinii, Balacii şi Constantinii, ei îl preferă pe Popescu, calităţile lui şi nimic altceva.

Omoritorii de talente consacraţi sau numai în afirmare sînt apăraţi în mediocritatea lor pernicioasă de rezultate temporare care au avantajul să răspundă urgenţelor şi uite aşa din urgenţă în urgenţă ei ajung mari şi se umflă pînă-mi-ar-ăţii încît sufocă însuşi fotbalul. Ei fabrică în serie Popeşti şi echipe apte să evite retrogradarea.

A revenit Dumitru la Politehnica Timişoara, Dudu Georgescu şi Marcu înscriu golurile Gloriei Buzău, Manea salvează Rapidul şi-l împinge pe linia întîia. Omul de gol al Sportului studenţesc se numeşte Mircea Sandu, dar cîţi alţi mari fotbalişti n-au fost daţi uitării categoriilor inferioare de sistemele de joc ale unor fanfaroni inventaţi peste noapte mari antrenori ? Cîte talente s-au îmbătrînit în anonimat din cauza miopiei grandilocvente a unor maeştri guralivi ?

Valorile fac sistemul. Niciodată invers. Mi-a fost dat să aud din partea unui antrenor altfel cu simţul măsurii că da, tînărul acesta este plin de calităţi, dar din păcate nu se poate integra sistemului său de joc. Care sistem ? Cum care sistem ? Sistemul lui cu care a obţinut etc. etc.

Un antrenor care ţine în afara performanţei şi nu poate integra sistemului său toate valorile unei echipe n-are cale de întoarcere spre geniu şi mai devreme sau mai tîrziu — putem fi siguri de asta — va eşua fie în manie persecutivă, fie în mexalomanie.

NICOLAE CRISTACHE ■

meşte tribunele. În minutul 31 Rummenigge e scos bărbăteşte în două rînduri din faze clare de gol. Rummenigge se aruncă de fiecare dată în careu ca din tun. Greu sarcină pentru Pană care-l ţine fierbinte la respect. Rummenigge se va prăbuşi de multe ori în cursul meciului dar se va ridica întotdeauna fără proteste, fără scrîşnet să reia ofensiva cu o agresivitate derutantă care nu dezordonează însă apărarea noastră. Brady continuă atacul pe post de dispecer şi de regizor, cu mişcări feline. Iorgulescu e prezent în toate fazele, urmărind jocul ca dintr-o turelă de tanc şi plasîndu-se exact la intercepţie, lansînd apoi mingi spre centrul terenului cu adresă de calculator. Pasinato face figuraţie. În minutul 33 antrenorul îl scoate din joc şi-l introduce pe tenebrosul Causio care va ataca furibund în restul meciului pe flancuri, prin învăluire, periculos şi tensionat. Munteanu II evadează în cîteva rînduri spre centrul terenului cu o viteză care lasă de o parte şi de alta vedete buimace. Mihai Marian îl imită viguros, ca un alergător pe o sută de metri şi se apropie în cîteva rînduri de careul gazdelor cu ghiulele deocamdată încărcate cu fluturi. Pentru ca în minutul 38 să tragă o bombă cu bile care împrăştie apărătorii milanezi dar care traversează careul la milimetru de poarta lui Zenga. Zenga schimbă pentru cîteva clipe numele cu Speriatu. Urmează un cap al lui Rummenigge lovind mingea ca la biliard dar aceasta trece pe lîngă poarta noastră în delirul înfrînt al publicului. Atacurile furibunde ale milanezilor ricoşează din intervenţiile exacte şi constructive ale jucătorilor noştri, atacurile noastre se pierd însă în labirintul coregrafic al apărării adverse. În penultimul minut al primei reprize Terhes expediază un balon de fum spre poarta lui Zenga dar acesta trece uşor pe deasupra barei. Îl imită Bergomi în ultimele secunde.

Pauza lasă în tribune un public îngrijorat, cu ţigări stinse în colţurile gurilor, cu mîinile la tîmple şi cu hipertensiune arterială. Din primele clipe ale reprizei a doua Rummenigge şi Brady, acompaniaţi percutant de Causio, încearcă poarta noastră, dar Speriatu apără tot, cu lunetă. Cîteva minute de explozie a echipei noastre, cu un Bozeşan zburdind în teren, tehnic şi plin de imaginaţie, cu un Coraş care lucrează laborios la mijlocul terenului venind descori în apărare, cu un Terhes în slalom, cu un şut extraordinar al lui Munteanu II parat cu dificultate de Zenga. Momente de film mut în tribune. Că să renască apoi internaţionale, fabulos, prin Rummenigge, Baresi, Altobelli pînă la momentul 68 al golului din fază fixă, printr-o manevră stupefiantă a lui Brady spre Causio care-i retrimite, balonul pluteşte uşor peste grupul de jucători români şi italieni, loveşte bara, Speriatu e acolo dar ezită o clipă, mingea strecurîndu-se pur şi simplu din bară în plasă, în diagonală. Stadionul seamănă acum cu o imensă pulberărie căreia i s-a dat foc. Urmează o zonă de meci confuz în care românii se apără înspirat pînă în minutul 85 cînd, dintr-un corner executat la semiînălţime de Causio, Rummenigge înscrie imparabil cu o lovitură dură de cap, din careul sugrumat al echipei noastre în care se aflau toţi jucătorii de cîmp, minus Zenga. Meciul nu era încheiat, jucătorii noştri atacă dar se pierd în ultimul moment în faţa unei apărări exterm de limpezi în acţiuni.

Acesta a fost cursul jocului, mai ales spre poarta noastră. Jucătorii noştri însă au jucat de la egal la egal cu aceia din Milano. Nici o clipă nu s-a văzut pe teren că românii au scos pe stadion o echipă de învinşi ci una de posibili învingători. Le-a lipsit un Rummenigge, în formă de consacrare într-o statuie pentru memoria celor ce vor veni, şi un Brady cu o clarviziune în joc demnă de un strateg al fronturilor atmosferice. De la noi au fost extraordinari Iorgulescu, Bozeşan, Terhes, Munteanu II, Mihai Marian, şi mai ales Hagi care puteau figura în orice moment ca valoare, ca tehnică de joc şi ca forţă în echipa adversă, Internaţionale, o echipă care a devenit tot mai mult o industrie, care a devenit o imensă afacere. Gazdele noastre spun că de mult stadionul San Siro, la un meci, nu a mai adus în tribune 52.067 spectatori şi nu s-au mai încasat 660.467.500 de lire.

Declaraţii după meci : Bearzot: Splendidă echipă aceea a românilor; milanezii i-au avut pe Rummenigge şi pe Brady în formă de campioni. Giordano Pellegrini, preşedintele clubului Internazionale : Aveţi o echipă de mare valoare pe care ne mîndrim că am surclasat-o aici. Corso : Buni românii, dar trebuiau să fie mai agresivi. Ar fi putut înclina cumpăna jocului în favoarea lor. Castagner : Doamne cît am suferit, cît am suferit în această partidă pînă în minutul 88 ! Teribilă echipă această Sportul studenţesc, demn partener pentru orice joc la nivel mondial. Rummenigge : Românii s-au apărat extraordinar, uneori prea violent. Trebuiau să fie mai violenţi în faţa careului nostru. Sînt fericit că am cîştigat. Nu sînt încă în forma mea cea mai bună. Dar promit să fiu. Brady : La români sînt mulţi jucători de clasă. Nu eram sigur că-i voi bate. Poate că nu am fi cîştigat fără cele două faze fixe pentru că în joc românii au găsit exact antidotul tehnic şi tactic să ne scoată din cupă.

Am lăsat în urmă o amintire bună. „Impresarii“ fotbalului i-au luat cu asalt pe conducătorii clubului nostru. Vor să perfecţioneze mai multe turnee internaţionale la care să ia parte şi Sportul studenţesc pentru că publicul italian s-a convins că este o mare echipă. Aceste lucruri credem că e bine să le ştim şi noi, cu toţii. Sportul studenţesc în ciuda faptului că a pierdut calificarea a demonstrat că fotbalul nostru e puternic, rafinat, bine condus strategic şi că jocul nostru i-a impresionat pe specialişti.

ADRIAN DOHOTARU ■

Supunem din nou atenției

Niște realități tulburătoare

(Urmare din pag. 32)

mine, precum și de masaje în anumite puncte și de o viață ordonată.

Dacă în cei peste nouă ani de boală în fiecare an aveam 3 și uneori aproape 6 luni de spitalizări și concedii medicale, fiind în pragul pensionării, și dacă în timpul spitalizării abia puteam umbla însoțit, în timpul tratamentului prescris de bioinginerul Valeriu Popa nu mi-a fost necesară nici măcar o zi de concediu, putînd să-mi desfășor activitatea de serviciu în condiții normale, iar la data cînd vă scriu aceste rînduri am trecut mai bine de 13 luni de cînd nu am mai avut nevoie de vreo asistență medicală.

În momentul de față mă simt bine, muncesc cu randament sporit, mă bucur de viață, sînt redat societății, problema dezintoxicării fiind rezolvată integral și cu aceasta aproape în totalitate și a bolii în sine.

Desigur, metoda de diagnosticare a bioinginerului Valeriu Popa nu stă la îndemîna oricui, ea fiind de acea însușire extraordinară pe care o posedă. Consider, totuși, că sub îndrumarea domniei sale, s-ar putea construi o aparatură electronică de mare sensibilitate care să măsoare cîmpul bioenergetic pe care dînsul îl simte fără nici un aparat.

Această aparatură care cred că ar constitui o premieră mondială, precum și pregătirea unor specialiști în domeniu, ar fi în beneficiul multor suferinzi.

Nicu Omota

Necazurile mele au început din septembrie 1982, cînd m-am prezentat la un medic internist acuzînd dureri ale splinei. Consultată, mi se recomandă repaos și administrarea unui tratament medicamentos. Dar, totodată, îmi este sesizat un nev pe brațul drept care intrase în agitație și în juru-i se formase un halou. Sînt sfătuită să consult de urgență un specialist dermatolog. O fac fără întîrziere și de aici încep necazurile, suferințele, deznădejdea.

Mă prezint la primul medic dermatolog recomandat și acesta, după o examinare îndelungată, îmi spune că este de părere să mă adresez Spitalului nr. 10 de Dermatologie.

În dimineața imediat următoare reușesc să fiu examinată și sînt liniștită că nu se pune problema unui neoplasm, iar în următoarele 10 minute sînt operată. Se face citodiagnosticul și sînt asigurată că a fost un angiom puternic vascularizat. Cu multă seriozitate timp de 10 zile merg la pansat și ca urmare a rezultatului biopsiei sînt supusă unei alte intervenții cu extirparea unui nev din vecinătatea celui operat și a țesutului primei operații.

Sînt asigurată că cele 16 lame făcute în laboratorul de anatomie patologică au ieșit perfecte și sînt în afara oricărui pericol.

În tot acest timp am făcut tot arsenalul analizelor, acestea fiind de fiecare dată perfecte.

Am făcut și testele imunologice ca și imunologia indicată.

Dar cu două luni mai tîrziu îmi apare un nodul la baza celei de a doua operații.

Sînt sfătuită să-l operez. Se fac biopsiile necesare și fac în continuare imunologie și o serie de alte investigații pe care, pentru moment, le consider nesezare. Astfel, fac termografie la Spitalul de oncologie, și la Spitalul Militar Central, depistîndu-mi-se alți doi noduli — zone reci — sînt îndrumată să-i operez fără întîrziere.

Fac tomografie la Spitalul Fundeni și se pun în evidență noduli cu densitate de țesut fibros, iar în spațiul de clivaj dintre grupul flexorilor și extensorilor palmari mici imagini nodulare cu caracter de adenopatie.

Revin la Spitalul nr. 10 și mi se recomandă să operez cel de al patrulea și al cincilea nodul apărut pentru a nu degenera. Sînt operată și încep din nou biopsii, analize, imunologie.

În toată această perioadă ajunsesem la disperare, consultam toți dermatologii care îmi erau recomandați și mă supuneam oricărei analize care îmi era indicată.

În noaptea de 9 noiembrie 1983 fac o erupție pe care nu o mai pot liniști sub nici un motiv. Sînt la un pas de sinucidere, considerînd că am făcut un cancer dermic, fără nici o șansă.

În dimineața zilei de 12 noiembrie 1983, constat în jurul operației apariția altor 4 noduli. Ce mai puteam face? Mă supusesem la cinci intervenții chirurgicale, la o imunologie strictă, plină de tot felul de suferințe.

Dar în cursul aceleiași zile de 12 noiembrie 1983, am șansa de a-l cunoaște pe ing. Popa Valeriu în urma apariției articolului apărut în revista Flacăra. Primul contact cu ing. Popa Valeriu m-a șocat. Am rămas uimită căci, schițînd gestul de a mă supune unei consultații însoțită de explicații privitoare la evoluția bolii, cu justificarea numeroaselor mele analize, teste și buletine, domnia sa nu îmi permite să spun ce am, ce am făcut. Mi se face „acel consult" (care acum, după 11 luni de la așa-zisul tratament, căci nu apelezi la nici un medicament, totul se bazează pe o alimentație echilibrată, pe mișcare în aer liber, pe autocunoaștere) și cu multă competență mi se spune, spre mirarea mea și a celor din jur, cauza bolii și totodată precizează că acești noduli apăruți și operați sînt numai efectul.

Aveam o constipație de 10—12 ani, netratată cu seriozitate, care a determinat acumularea acestui depozit de toxine în organism și care își găsea descărcarea prin apariția acestor noduli. Apelînd la chirurgie nu făceam altceva decît să înlăturăm de fiecare dată efectul, fără să suprimă cauza. Totodată mi se spune că în urmă cu 2—3 zile această toxină mi s-a revărsat în sînge, că drumul vindecării este lung, greu și că depinde de mine.

În sfîrșit! Era ceea ce căutam. Ceva să depindă de mine pentru a mă putea salva, pentru a putea să-mi cresc băiețelul, așa cum fiecare mamă o dorește.

Am aderat imediat la această ultimă șansă care mi se propunea.

Începînd de a doua zi, mi s-a recomandat un anumit regim alimentar, mers aproape 2 ore în aer liber, masarea unor anumite puncte, înlăturarea oricărui alt aliment și uitarea bolii de care eram ameninșată.

Am cunoscut satisfacția primelor rezultate chiar de a doua zi, cînd am reușit să mă eliberez de un balast cîntărind 4 kg, căci fin să menționez că în ultimii ani cîștigasem în greutate nejustificat ajungînd la 72 kg la o înălțime de 1,59 m.

În primele 4 luni am scăzut 20 kg în greutate, căci acesta era surplusul acumulat în timp și care constituia o povară pentru mine, în ciuda nenumăratelor cure de slăbire.

Important este că în urma recomandărilor date de ing. Popa mi-am găsit vindecarea în mai puțin de o săptămînă prin aplicare de comprese cu infuzie de nalbă de grădină. Vindecarea a fost rapidă și a trezit uimirea mea și a celor din jur.

Știu că această luptă este lungă, că sînt la începutul ei, că mai am mult pînă voi ajunge să spun că sînt un om perfect sănătos, dar este o luptă a mea, depinde de mine, știu ce am de făcut.

Adriana Amzulescu

str. Prelungirea Ghencea nr. 36, sector 6, București

Mă numesc Olănescu Teodora, am 53 de ani și locuiesc în București, str. Emil Racoviță 31 Bloc EM2 Sc. E et. II ap. 92 sector 4.

În februarie 1983 am suferit o traumă ușoară în urma unui masaj în zona fesială unde aveam un chist apărut în urma unei injecții făcute în urmă cu 28 de ani. Zona a devenit dură pe o rază de 3—4 cm, s-a înflamat, și-a modificat culoarea și temperatura, locul a devenit dureros cu timpul a apărut și o jenă la mers.

Îngrijorată de evoluția nefericită, am început să caut o rezolvare medicală. Spre marea mea surprindere am întîlnit două feluri de a se pune problema, două opinii în funcție de specialitatea medicului. Astfel chirurgii opinau pentru operație asigurîndu-mă că doar în acest mod se poate recolta și pentru biopsie — pentru a fi mai sigură — interniștii mă sfătuiau să-l las în pace și să pun comprese cu apă rece sau gheață. Față de aceste răspunsuri diametral opuse deconcertarea mea a devenit din ce în ce mai mare pînă cînd m-a cuprins disperarea cu tot alaiul ei de idei fixe, spaimă de un viitor încert și mai ales insomnii. La acestea se mai adăugau și o durere greu de suportat în zona mijlocului, dureri care mă trezeau din somnul meu chinuit și o excreție deosebit de rău mirositoare.

Am făcut o radiografie a bazinului și coloanei dar modificările apărute nu justificau durerile care începuseră să mă incomodeze și la mers. Speriată și fără nici o nădejde de a-mi reveni din starea nefericită a sănătății mele l-am căutat pe ing. Popa Valeriu. Deși ne văzusem doar de 2 ori, m-a recunoscut în ciuda timpului și a faptului că mă îngrășasem cu aproape 20 kg.

M-a consultat, nelăsîndu-mă să-i spun ce am și ce m-a adus la dumnealui. Mi-a spus și arătat locul suferinței mele mi-a explicat cauza apariției acestei forme de chist tumoral ca urmare a dezechilibrului datorat acidozei deosebite a sîngelui acidoză despre care îmi vorbise cu 3 ani în urmă.

Durerile din zona mijlocului se datorau rinichilor și cantității mari de urați pe care o aveam. Mirosul urît al urinei era o urmare a aceleiași mari cantități de urați și acid uric. Durerea din zona ficatului, începutul unor aglomerări de sărurî în bilă.

M-a întrebat dacă vreau să mă vindec singură și dacă da, el mă va învăța cum. M-am hotărît să încep autovindecarea. Mi-am făcut analizele recomandate. Rezultatul m-a cutremurat, într-atît de exactă era diagnosticarea ing. Popa Valeriu. Așa cum reiese din buletinul de analiză eliberat de laboratorul Spitalului Municipal aveam Acidoză metabolică parțial compensată respirator, foarte mulți urați cu urină, care de altfel chiar organoleptic se constata: miros insuportabil, culoare brun închis Colesterolul mare (4,25) lipide enorm (1200) hemoglobină mică, leucocite puține.

După circa 50 de zile de tratament starea sănătății mele a devenit de nerecunoscut. Am reușit să mă debarasez de circa 15 kg (azi după 8 luni am slăbit 20 kg față de cele 93 pe care le avusesem în ianuarie 1983), somnul mi-a revenit la normal, gîndurile nefericite în sensul că nu mă voi vindeca au dispărut, mă simțeam și continui să mă simt bine, veselă, bine dispusă. În toată această perioadă am lucrat cu mare randament iar analizele mele sînt de nerecunoscut.

Neoformațiunea fesală și-a recăpătat dimensiunile anterioare, durerile din zona respectivă au dispărut.

Nici mie nici cunoscuților mei, colegi de serviciu nu ne vine a crede. Și totuși fără nici un medicament, numai prin schimbarea radicală a alimentației, am reușit să mă vindec de ceva asupra căruia mediciî aveau opinii diferite și metode de rezolvare diametral opuse.

În urma tratamentului aplicat după prescripțiile bioinginerului Popa Valeriu (8 luni) problema dezintoxicării este rezolvată aproape integral și prin aceasta aproape definitiv și a bolii în sine. Acest confort spiritual și fizic care și-a regăsit locul în ființa mea mă face să continui încă foarte mult timp, probabil toată viața, acest mod de hrană și trai.

Însușirea extraordinară pe care o are ing. V. Popa și de care se bucură din păcate un număr restrîns de oameni bolnavi și fără speranță, precum și cunoștințele lui în ceea ce privește modul de restabilire a sănătății prin mijloace naturale și mai ales nemedicamentoase, ar fi spre folosul nostru al tuturor, dacă ar fi împărtășite unui colectiv de persoane competente, care să lucreze sub îndrumarea lui. Aceasta se poate ușor realiza cu atît mai mult cu cît ing. Popa V. a pus la punct un aparat cu care se poate măsura intensitatea cîmpului bioenergetic, adică orice persoană competentă și instruită în acest sens să poată diagnostica așa cum dînsul poate s-o facă fără nici un aparat.

Dora Olănescu

De aici, dincolo de lacrimile de durere și de bucurie pe care le poate naște orice pereche de ochi citind aceste scrisori extraordinare ale unor oameni vii, controlabili și, din fericire pentru noi, repet, vii, apar cîteva probleme pe care trebuie să le supunem neapărat atenției forurilor în drept, pentru că de rezolvarea cît mai rapidă a cazului Valeriu Popa depind, iată, vieți de oameni cu care Valeriu Popa nu mai poate intra în discuție și cărora nu le mai poate da sfaturi pentru că există oameni dispuși să considere activitatea inginerului Valeriu Popa ca ilegală. Trebuie să recunoaștem că, în sens profund, dacă nu l se găsește un statut și nu : se definesc termenii, activitatea pe care noi o încurajăm cu toate puterile a acestui om poate fi considerată ilegală. Sigur că eu pot demonstra aici, reluînd cîțiva termeni al discuției, că această activitate este nu numai pozitivă și utilă social, dar și legală. Pentru că una din două : ori Valeriu Popa nu practică medicina și atunci are dreptul să vorbească despre urzici, despre sparanghel, despre ghimbir, despre degetele sale, despre băile calde, despre băile reci, despre renunțarea la carne, la zahăr ca orice particular și atunci este imposibil să-l condamne cineva pentru niște păreri pe care nici nu ține să le impună cuiva și nici nu pretinde nimic pentru exprimarea lor și pentru însușirea lor de către alții. Din scrisorile pe care le-am publicat, și din alte scrisori, și din discuțiile pe care le-am avut noi înșine cu nenumărați bolnavi, această activitate este foarte folositoare celor ce s-au bucurat de ea; ori Valeriu Popa practică medicina și realitatea Valeriu Popa, trebuie luată ca atare, iar marele descoperitor trebuie încurajat pe această linie, împreună cu ceea ce simte, spune și dovedește prin realizări. Deci, de ce l-am acuza pe Valeriu Popa că practică ilegal medicina, din moment ce lucrul pe care-l face domnia sa nu e medicină, ci este doar o redescoperire a stării noturale a omului și e căilor de păstrare a echilibrului uman. A-l acuza pe Valeriu Popa că practică ilegal medicina înseamnă, de fapt, a-l omagia pentru o înaltă școală de medicină pe care o deține el însuși fără nici un mijloc exterior din cele cunoscute și utilizate în orice împrejurare sanitară. Bănuiesc că nu e nimeni atît de naiv și nu vom deveni caraghioși pretinzînd un fel de impozit pe bioenergie. Ceea ce pot spune însă, cu siguranță, este că Valeriu Popa nu are dreptul să trăiască în starea de incertitudine în care trăiește acum, cînd asaltat de sute și sute de bolnavi, acuzat de unii dintre aceștia că nu-i ia în atenție, se teme, ca orice om care a slujit cu cinste condiția sa pînă la vîrsta pensionării, de considerarea activității sale ca ilegală, din moment ce nici un for medical sau științific nu se interesează despre ce este vorba în cazul acestui inginer, Valeriu Popa.

Mă doare cu atît mai mult situația lui Valeriu Popa cu cît ea se pare că se manifestă și în capacitatea excepționalului om de a depista starea organismului prin bioenergie. Valeriu Popa mi-a mărturisit, obosit și tracasat cum e, stresat tocmai dinsul, care consideră stressul o cauză esențială, dacă nu chiar prima, a dezechilibrelor umane, că sînt momente în care nu mai simte aceeași capacitate în mîinile sale de a lucra pe biocîmp. Lui Valeriu Popa îi trebuie, după opinia noastră, întîi condiții obiective de verificare și exprimare a potențelor sale. Apoi condiții morale ireproșabile, care să nu-i distrugă nici măcar o fărîmă din ceea ce ne-ar putea da la această vîrstă încă atît de plină de tinerețe. Medici cu care am discutat — și care-l admiră și-l confirmă prin mijloace mult mai complicate și, unele dintre ele, mai tîrzii — sînt dispuși să se asocieze cu Valeriu Popa în crearea, spre exemplu, într-o stațiune de deal, la Breaza, a unui centru experimental de verificare a sănătății, de depistare a perturbărilor din organismul uman și de indicare a unor posibilități prin care acest organism să se redreseze. În clipa cînd scriu, îmi vin în minte cuvintele lui Valeriu Popa : „prin propriile forțe".

M-a uimit în dese rînduri la acest, într-adevăr, minunat om, bucuria cu care împărtășește celorlalți ceea ce știe. M-a necăjit, desigur, ca și pe cei care vor să stea de vorbă cu Valeriu Popa, faptul că acesta — asaltat din toate părțile, de suferințe dar și de propriile încertitudini legate de statutul său, nu putea fi găsit acasă, la telefonul său. Dar scrisorile pe care le-am primit de la bolnavi reechilibrați de Valeriu Popa mi-au dat noi speranțe, mi-au încălzit mîna să scriu aceste rînduri prin care să solicit o demonstrație publică în care inginerul Valeriu Popa să-și etaleze cunoștințele, posibilitățile și în fața celui mai exigent for științific, dar și în fața celui mai obiectiv for științific. Să-și etaleze posibilitățile și cunoștințele, dar și realizările de pînă acum.

Unii cred despre mine, așa cum spuneam și la începutul acestor rînduri, că am susținut niște cauze ciudățele pentru că sînt poet și am eu damblaua asta cu vindecătorii. Eu vreau să precizez că sînt pe deplin lucid, pe deplin conștient de ecoul cuvintelor mele și de realitățile pe care aceste cuvinte le pot determina. De aceea nu poetul scrie aceste rînduri, ci pur și simplu cetățeanul care poartă același nume. Nu pot suporta ideea deteriorării prin neglijență a unor valori care ne folosesc tuturor. Nici nu pot să-l văd suferind pe Valeriu Popa între limitele cețoase ale unui statut în care nici n-are dreptul să ajute oamenii, nici n-are interdicție s-o facă. Am dat publicității scrisorile din cuprinsul acestui articol nu pentru a-i spori clientela, ci așa cum chiar Valeriu Popa mă roagă să scriu în acest final de articol, tocmai pentru a pleda în favoarea reglementării situației de principiu a inginerului. Iată ce-mi dictează Valeriu Popa să spun celor ce ar fi dispuși să-l caute : „Nu primesc bolnavi decît cu acte certe, de la medici de specialitate, că respectiva boală nu mai poate fi tratată pe cale medicală. Și astea, după ce va primi dreptul de a ajuta pe cei care mă solicită. Eu pretind, cazurile fiind extreme, așa cum medicul chirurg cere membrilor familiei și individului că îl face operație pe propria răspundere, pretind o responsabilitate declarată și scrisă că nici unul dintre cei apropiați nu poate emite daune de nereușită în cazul unor oameni care sînt de acum fără nici o șansă. Și, de asemenea, eu nu chem pe nimeni la mine și rog pe toată lumea să aibă răbdare să se reglementeze situația mea. Nimeni să nu considere că prin faptul că se scrie despre mine și se încearcă rezolvarea situației este obligația mea să-l văd, să-l vindec și să-l fac nou-născut. Și eu sînt om, și eu am voie și trebuie să respect legile statului. Cu această ocazie informez pe cei care mi-au scris că nu le pot răspunde pînă la reglementarea legală, iar după aceea voi răspunde numai acelora care au acte certe de la medici de specialitate că boala nu mai poate fi tratată pe cale medicală".

Ca autor al acestor rînduri notez și eu: nu scriu aici decît pentru rezolvarea de principiu a situației. Nu angajez discuții particulare cu nimeni și în nici o ocazie despre Valeriu Popa. Nu pot ajuta pe nimeni nici să-l găsească, nici să fie tratat. Nu e competența mea.

Repetăm, e o situație nouă, care-și cere soluția adecvată. Bioenergia lui Valeriu Popa nu ține de Ministerul Energiei Electrice și poate chiar nici de Ministerul Sănătății. El este, ca să zic așa, un fenomen interdisciplinar, asupra căruia numai înalta rațiune umană se poate pronunța. Avem convingerea că forurile competente vor prelua și duce spre rezolvare și această situație pe care, cu tot respectul și cu toată speranța, o supunem atenției.

Cine seamănă pace — pacea trebuie s-o aibă

UNIVERS

• Şi stelele de primă mărime îşi pierd strălucirea • Elegie la îmbătrînirea tranzistorului •

Transphasor contra tranzistor

Ne-au invadat din toate părţile ordinatoarele. Unele au rămas să-şi facă datoria urmărind zborul rachetelor prin spaţii celeste, altele au luat loc în camerele de la subsolul blocurilor pentru a face deliciul amatorilor de jocuri ingenioase. Oricum, lumea le ştie, le-a acceptat, le doreşte aproape. Iar ele, infatigabile, autoritare, semeţe şi convinse de nobila misiune ce le-a fost incredinţată, se uită de sus şi cred în invincibihtate.

Dar putcam, în umilinţa la care ne obligă atotfăcătoarele creaturi, putcam să gîndim fie şi pe apucate, că şi cutul pe cui se scoate, că trebuie să vină o vreme cînd şi cel de pe creanga cea mai de sus vor fi obligaţi să privească de jos la o creangă apărută ca din senin deasupra capului.

Opt universităţi din cinci ţări diferite s-au înhămat la carul de luptă care are ca scop coborîrea de pe soclu a ordinatorului electronic. Sau forţarea lui să primească în spaţiul locativ la o dată ce va fi anunţată ulterior, dar cît mai curînd posibil a unei fiinţe cu totul necunoscute: ordinatorul optic. Colectivele de cercetare sînt din universităţi ştiute — Bruxelles, Strasbourg, Frankfurt, München, Freiburg, Pisa avînd în frunte pe cei din Edimburg. Banii îi dă Comunitatea Economică Europeană în cadrul unui program de relansare a tehnologiei informatice şi pe distanţa a cinci ani însumează peste un miliard de dolari.

Desigur, nu se aşteaptă ca de la prima strigare ordinatorul optic să rupă gura tîrgului, transind în favoarea sa disputa, probabilă, posibilă, cu fratele mai în vîrstă, solid aşezat la teren şi cu atîţia convinşi susţinători în lumea largă. Ediţia princeps va fi dealtfel un exemplar de semnal, demonstrativ. Dar ce kilometru nu începe prin a fi, în zori, neglijabilul milimetru...

Focusul nuclear prin care arhitecţii noii rachete de croazieră în lumea ordinatoarelor speră să dea lovitura, să perforeze cu exactitate şi irevocabil platoşa, să-şi asigure deci succesul de public şi de durată se numeşte transphasor. El este echivalentul optic al simpaticului transistor, devenit se vede treaba cu totul desuet şi pus în consecinţă pe fugă de la o muncă ce ne depriusese a o face bine şi cu folos. Părintele proaspătului născut transphasor, profesorul Desmond Smith, lucrează chiar aici, la Heriot Watt University, şi vom înţelege de ce anume, de ce Edimburg a fost fixat drept rampă de lansare. În cosmosul prelucrării automate a informaţiilor, a ordinatorului critic. Dacă fiziceşte vorbind un transphasor înlocuieşte mai mulţi tranzistori promiţînd să le facă singur treaba repartizată, pe deasupra el reacţionează de cîteva sute de ori mai rapid decît amcestorul său, şi se arată dispus să preia aplicaţii de memoru.

Ordinatorul optic permite să realizeze la infinit gama fasciculelor optice, ceea ce vrea să spună că el nu mai este limitat la codul binar deşi poate efectua simultan diverse operaţii, la viteze variate şi nu în secvenţe logice, ca în calculatoarele electronice, riscul interferenţei semnalelor nu exista.

Americanii au dat de înţeles că Laboratoarele Bell sînt şi ele pe urmele încă necontrolate ale ordinatorului optic. Dar europenii, sătui să se tot ştie pe locul doi, au forţat ritmul şi s-au dus în faţă. La „Heriot-Watt" se afirmă, se lucrează deja, la un dispozitiv de afişaj optic de va face posibilă comunicarea cu maşina prin creionul laser sau proiector, pentru eliminarea definitivă a electronicii. Parcă am fi deschis capitolul aversiunii faţă de aceasta din urmă.

NEAGU UDROIU ■

Cultura şi diplomaţia păcii

I

În cuvîntarea rostită la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naţionale şi Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluţionar de la 23 August 1944, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, referindu-se la problematica păcii şi securităţii internaţionale, sublinia cu toată claritatea : **„Dăm o înaltă apreciere marilor mişcări pentru pace de pretutindeni — şi, indeosebi, mişcărilor pentru pace din Europa — care au un rol tot mai activ în lupta pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru încetarea amplasării rachetelor cu rază medie, de acţiune şi a altor măsuri nucleare, pentru înfăptuirea dezarmării şi asigurarea păcii".** Această apreciere are o însemnătate esenţială pentru activitatea diplomatică într-o perioadă cînd a crescut în mod deosebit pericolul unei conflagraţii mondiale, cu toate consecinţele catastrofale ale unui asemenea război pentru întreaga umanitate, pentru însăşi viaţa pe planeta noastră. În atari condiţii, nu pot să nu se recomande unei largi atenţii opiniile umaniste ale unor savanţi şi scriitori de cele mai deosebite orientări politice şi crezuri filozofice, sau ideologice, care, în acord sensibil cu imperativele contemporaneităţii, se pronunţă nesovăielnic în favoarea **cerinţei şi promovării neabătute a dreptului la pace** al oamenilor şi al naţiunilor, ca drept fundamental, individual şi colectiv, de a cărui exercitare efectivă şi plenară depind destinele înseşi ale fiinţei umane.

Dintotdeauna oamenii de ştiinţă şi cultură din România s-au situat în primele rînduri ale forţelor progresului care s-au angajat într-o luptă permanentă şi neobosită pentru **apărarea păcii ca valoare supremă a întregii umanităţi**, într-o strădanie solidară şi nobilă care mobilizează toate popoarele animate de crezul comun în victoria raţiunii, a dreptului şi echităţii, în raporturile dintre toate statele lumii.

Vom evoca, în continuare, cîteva exemple dintre cele mai caracteristice pentru ilustrarea permanenţei umanismului românesc aflat în slujba cauzei vitale a păcii, menit să influenţeze acţiunea diplomatică. Astfel, G. Călinescu, unul dintre cele mai lucide spirite din cultura României moderne, într-un articol intitulat **„Crimă de război"** critica cu vehemenţă „limbajul excesiv agresiv" al „mijloacelor diplomatice" care doreau să întreţină stări de iritaţie precum şi acele forţe şi cercuri care nu vedeau salvarea lor individuală decît într-un război, fie de ar fi pierit şi lumea. Marele scriitor român respinge categoric ameninţările cu folosirea forţei şi dispoziţiile războinice, subliniind cu tărie că „cine doreşte pacea e dispus s-o realizeze şi de aceea mi se pare că e o crimă de război a fi sceptic în privinţa păcii şi a afirma aceasta, ostentativ. **Îndoiala în pace e o provocare".** Fără a edulcora realităţile îngrijorătoare ale anului 1948, cînd se pregătea constituirea alianţei Tratatului Atlanticului de Nord şi aveau loc ample manifestări populare pentru pace, G. Călinescu are o abordare stenică şi optimistă : „Cred însă că setea unanimă în cetăţenii lumii nelegaţi de interese egoiste este aşa de puternică încît se va produce binefăcătoarea desfacere a arcului şi vom respira uşuraţi". El releva meritul acelor evenimente diplomatice care se dovedeau a fi demonstraţii de pace, deoarece „cine seamănă pace, pacea merită s-o aibă".

Opţiunea statornică a scriitorului G. Călinescu pentru pace, credinţa sa nestrămutată în faptul că stă în puterea popoarelor ca, acţionînd cu hotărîre şi în deplină unitate, să oprească alunecarea omenirii spre război, să asigure triumful raţionalităţii în examinarea şi soluţionarea oricărei probleme litigioase, sînt calităţi pe care le regăsim în ansamblul publicisticii politice a ilustrului cărturar. Exemplele sînt numeroase şi ar merita un studiu de sine stătător. Ne vom limita în a semnala o luare de poziţie publică a academicianului G. Călinescu la Adunarea Reprezentanţilor Mişcării pentru Pace din România din 1962. Pledînd pentru mobilizarea celei mai puternice arme împotriva aventurii războinice şi anume pentru **mobilizarea raţiunii însăşi**, G. Călinescu declara patetic : „...Noi pornim plini de vigoare şi de optimism la lupta pentru pace, ştiind bine că masele populare de pretutindeni şi intelectualii cu inimă umană şi raţiune sănătoasă sînt alături de noi, indiferent de concepţiile lor filozofice, confesionale şi politice".

Cu acelaşi prilej profesorul Tudor Vianu, fost ambasador al României la Belgrad, pronunţîndu-se cu hotărîre pentru înfăptuirea dezarmării generale şi totale, sublinia : „Este o mare idee, simplă cum sînt toate ideile mari. Raţiunea omenească poate concepe şi aproba o astfel de stare mai înaltă a omenirii, consacrată numai construcţiei în pace. Cresc în conştiinţă şi putere popoarele munciteare ale lumii. Şi dacă fiinţi diplomaţi din Occident şi subtilii lor consilieri juridici au atîta greutate să accepte ideea limpede a dezarmării generale şi totale, şi-o vor însuşi şi o vor realiza popoarele inseşi. Clasele creatoare din sînul tuturor naţiunilor vor smulge într-o zi armele din mîinile tuturor celor care învrăjbesc popoarele şi le trimit apoi să se extermine reciproc. Există adevărul care înaintează. **Ideea dezarmării generale şi totale este un adevăr în mers, pentru că este gîndit de raţiunea omului şi simţit de inima lui".**

Luările de cuvînt din cadrul Adunării Reprezentanţilor Mişcării pentru Pace din România din 1962 au avut ca punct central de referinţă expunerea prezentată de academicianul Mihail Ralea, sub titlul **„Lupta pentru apărarea păcii, pentru dezarmare generală şi totală — sarcină centrală a timpului nostru".** Ca distins şi sensibil om de cultură şi prim ambasador al României în Statele Unite ale Americii după cel de-al II-lea război mondial, Mihail Ralea cunoştea prea bine realităţile vieţii internaţionale pentru a-şi putea adresa lui însuşi şi ascultătorilor săi, cu toată responsabilitatea, o întrebare fundamentală : „N-ar fi mai înţelept ca eforturile comune ale oamenilor de stat, diplomaţilor şi ale tuturor oamenilor planetei noastre să se unească pentru o conviewire paşnică în folosul tuturor, astăzi cînd pînă şi o greşeală tehnică sau nebunia unor maniaci ar putea fi scînteia în stare să dezlănţuie un incendiu termonuclear ?" Cunoscutul fizician român, profesorul atomist Horia Hulubei dădea un răspuns categoric la această întrebare: „Vocile pornite din sutele de milioane de piepturi omeneşti răsună mai tare decît bubuiturile zecilor de mii de megatone ingrămădite în depozitele militare. Prin forţa lor unită, popoarele pot determina sfărîmarea mecanismelor de aprindere a bombelor, pentru a da civilizaţiei combustibilul din bombe, această avere imensă pe care o aşteaptă era atomică spre a-şi deschide calea nestînjenită spre fericirea omenirii".

IOAN VOICU ■

(Va urma)

Profesorul Gavriliu ales vicepreşedinte al C.I.C.D.

Ne face plăcere să scriem că cel de-al VIII-lea Congres al Colegiului international de chirurgie digestivă (C.I.C.D.), desfăşurat între 11 şi 14 septembrie în Olanda, a decis alegerea profesorului român Dan Gavriliu ca vicepresedinte al înaltului for, ca încă o dovadă de preţuire la adresa unei activităti medicale de excepţie, a contributiei scolii noastre de chirurgie, tot mai stimată azi pretutindeni.

La reuniunea organizată la Centrul R.A.I. din Amsterdam, la care au luat parte 800 de delegati de pe toate continentele, prezenta profesorului Gavriliu si a unuia dintre colaboratorii săi apropiati, sef de lucrări Marius Stoian, a fost dintre cele mai remarcate, lucrarea înfăţişată de ei, „754 de esofagite peptice. Atitudine terapeutică si tehnici", stîrnind un deosebit interes si intrunind, in final, adeziunea unor personalităti de primă mărime ale chirurgiei digestive actuale. Bunăoară, profesori de prestigiu ca Tom Demeester din Omaha, Statele Unite, sau Wolf Bruckner din München, R.F.G., au subliniat seriozitatea si cutezanta punctelor de vedere românesti, originale, socotind tehnica propusă de Dan Gavriliu drept convingătoare si fundamentată stiintific. Fără a intra în amănunte, să notăm în ce constă noutatea intervenţiei imaginate şi aplicate în cadrul Clinicii II chirurgie a Spitalului municipiului Bucuresti, condusă de profesorul Gavriliu, clinică ce detine, fără exagerare, cea mai bogată casuistică din literatura de specialitate în domeniul esofagitelor peptice. Dan Gavriliu si colaboratorii, M. Stoian, Al. Grom, C. Dragomir, N. Leonte, au observat, în temeiul unei îndelungate experiente, că numai fundoplicatia Nissen (folosită în tratamentul chirurgical al maladiilor respective) nu rezolvă ansamblul de probleme, ea ducînd de regulă la rezectia stomacului. Drept urmare, profesorul Gavriliu a conceput si utilizat o tehnică suplimentară, efectuind miomectomia ventrală extramucoasă a pilorului prin care a izbutit să evite (prin slăbirea pilorului inferior) o operatie mutilantă. Această tehnică anunţată încă în 1975, printr-un articol tipărit în „Current Problems in Surgery" New York, a primit, cum era si firesc numele profesorului român, ea dobîndind la Amsterdam, unde s-a spr.unit pe o casuistică amplă o unanimă recunoastere internatională.

Ca o apreciere a meritelor sale de deschizător de drumuri, esofagoplastia Gavriliu" fiind inclusă în toate marile tratate de chirurgie ale lumii, lui Dan Gavriliu i s-a încredintat misiunea de a conduce, alături de profesorul francez Jean Noel Maillard, de la Spitalul Clichy, una din sesiunile celui de-al VIII-lea Congres al C.I.C.D. Investit cu autoritatea unui chairman, compatriotul nostru a comentat lucrările prezentate în sesiunea respectivă si, în repetate rînduri le-a sustinut si dezvoltat cu diapozitive, scheme terapeutice si statistici proprii, care au pus în evidentă nivelul deosebit si anvergura realizărilor românesti în chirurgia digestivă.

În ultima zi a reuniunii, a avut loc, la „Okura Hotel" sedinta Comitetului executiv al C.I.C.D. La propunerea profesorului Lloyd Nyhus din Chicago, presedintele organismului lui Dan Gavriliu i s-a făcut onoarea, justificată de meritele si contributiile sale, de a fi desemnat vicepresedinte al Colegiului international de chirurgie digestivă, fiind primul român ales în această functie. Încă un „titlu" vine să se adauge pe o carte de vizită dintre cele mai impresionante (recent, Dan Gavriliu a fost numit Cavaler al Republicii Italiene), pledînd pentru o activitate stiintifică si terapeutică de mare profunzime si îndrăzneală.

Nu ne rămîne decît să-i adresăm distinsului chirurg felicitările de rigoare si mult spor la lucru.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Roza vînturilor

ROSE AUSLÄNDER (Austria)

Cu sita

Cu sita
scot apă
pentru moara mea

mersul paşilor
îl susţine răsufletul meu

macin
foamea

Basmele

Îndărătul cerului
dorm basmele

Cine cunoaşte drumul
cine deţine cheia
cine le trezeşte

Noi copiii
le aşteptăm

Orb

Sunt orb

Spune un trecător
pe lîngă dumneavoastră trece
un poem

vă caută

Cum arată

E orb

buzele lui
luminează

Cu Gulliver

Cu Gulliver
prin lumea largă

Îmi dănţuie
pe creştet pitic

Un uriaş
mă ţine în palmă

El îmi deapănă basme

Eu gîngăvesc
nu plîng

În românește de
PETRE STOICA ■

Lumea ca lume

Supunem din nou atenției

Niște realități tulburătoare

Acum 5 ani mi-am luat îndrăzneala de-a scrie prima oară despre proprietățile deosebite ale unui om și despre interesul larg ce-l poate stîrni o problemă : inginerul Valeriu Popa și bioenergia sa. Unii m-au considerat excentric, alții probabil direct nebun. Cei mai binevoitori dintre necredincioși și-au zis, bineînțeles, că : „așa mai face poetul, mai o ia și razna", și destul de puțini mi-au dat credit pentru propunerea de luare în seamă pe care o făceam atunci supunînd atenției celor în drept acest caz destul de rar în vremea noastră și mai cu deosebire în Europa — de înzestrare cu proprietăți speciale pe biocimp —, care poate veni în ajutorul cauzei sănătății oamenilor. Bineînțeles că nu exclud posibilitatea existenței mai multor oameni cu asemenea potențe. Dimpotrivă; am început să cunosc eu însumi asemenea oameni, iar doctorul Ionescu-Tîrgoviște îmi semnalează prezența unui tînăr în Transilvania, care are chiar o vivacitate mai mare decît a lui Valeriu Popa. Ceea ce nu are nici acel tînăr și n-au nici ceilalți purtători de biocimp și cu sensibilitate deosebită la biocîmpurile altora, pe care i-am cunoscut, este educarea corespunzătoare și traducerea într-un limbaj accesibil a ceea ce simt. Vreau să zic, traducerea într-un limbaj accesibil tuturor a ceea ce simt el în mod obiectiv. L-am cercetat pe Valeriu Popa foarte atent: îi știu, ca să zic așa, și imensele calități, și hurducătoarele defecte. Cunosc, precum într-o zicală, diferența între ceea ce zice Popa și ceea ce face Popa. Nici Valeriu Popa nu este, de foarte multe ori, în conformitate cu sine însuși. Și Valeriu Popa e om. Bioenergie, biocimp, dar și nenorocita de biologie, care ne înrobește de cele mai multe ori pe toți. Totuși, Valeriu Popa ne-a dovedit, în ani de zile, înzestrarea sa uluitoare, absolut uluitoare, de-a depista, denumi, presimți și combate prin mijloace naturale, boli pe care mijloacele tehnice ale medicinii de pînă în prezent nu le pot depista decît foarte tîrziu, cînd nu se mai poate face nimic sau uneori de-a nu le depista deloc. Poate că forța lui Valeriu Popa stă în ceea ce el însuși poate să nege verbal cu primul prilej, și anume experiența sa de om contradictoriu: cu mari mobilizări de caracter, dar și cu căderi neașteptate, cu posturi prelungite și eroice de 42 de zile, dar și cu o lăcomie în stare s-o întreacă și pe-a mea în fața unei mîncări bine mirositoare. Dacă Valeriu Popa n-ar fi avut de învins fiara din el, n-aș ști acum ceea ce puțini oameni știu: o cale de salvare a omului. Și calea de salvare este în modul de viață. Aceasta este concepția fundamentală a lui Valeriu Popa. Modul de viață nu este invenția, ci descoperirea lui Valeriu Popa. Mai presus de orice, Valeriu Popa pune accent în metoda sa și pe ce simte, dar și pe ce a învățat nutrindu-se neîncetat de la toate izvoarele posibile, pentru că unele lucruri pe care le spune Valeriu Popa nu sînt originale și el nici nu are pretenția originalității. Originală este așezarea acestor lucruri într-o unitate. Prin bioenergie Valeriu Popa depistează, dar prin experiențe personale și prin erudiție, Valeriu Popa propune un mod de echilibrare și, totodată, de armonizare a funcțiunilor ființei umane.

Ce om care știe deliciile unei mîncări bune, ale unei băuturi, ale unui vin bine păstrat are forța ca prin post prelungit și prin testarea tuturor proprietăților ceaiurilor să-și elimine pe cale naturală pietrele de la rinichi fără ajutorul medicamentelor și fără, bineînțeles, intervenție chirurgicală ? Ce specimen ați mai văzut dumneavoastră să-și facă chirurgie cu gîndul ? Nu trebuie să se creadă că Valeriu Popa, care s-a născut cu bioenergie și și-a educat-o, s-a născut și cu tăria de a nu ști nici una din plăcerile exagerate ale vieții, dar Valeriu Popa își stăpînește în anumite situații aceste excesive dorințe care l-ar înrobi și de aceea poate să-și păstreze bioenergia. Valeriu Popa este credibil tocmai pentru că nu face mereu pe sfîntul, ci pentru că e un om zbuciumat și în permanentă căutare, un om pe care îl încearcă și poftele firești, dar pe care îl domină rațiunea sa înaltă. Dumneavoastră, care simțiți că vi se înalță fruntea, că vă crește fruntea odată cu vîrsta, ce părere ați avea dacă v-aș spune, din mărturisirile colegilor de muncă ai lui Valeriu Popa de acum 40 de ani, că Valeriu Popa a fost la un moment dat și chel ? Reglîndu-și nutriția și eliminînd colita de fermentație și adăugînd și tratament local pe chelia despre care mulți spun că, deși o avea de la vîrsta fragedă, era profund respectabilă. Profesorul Longhin l-a spus cînd a fost la el: „Și eu sînt chel, îți iau banii, dar tot chel ai să rămîi". Valeriu Popa l-a răspuns: „Cădearea părului e un efect, îi voi găsi cauzele..." Astăzi Valeriu Popa are un păr bogat, cu rădăcină puternică, dovedind că poți fi în viață întîi chel și apoi pletos. Nici mie nu-mi vine să cred ceea ce scriu, dar am aici mărturisirile oamenilor care l-au văzut și care mai păstrează în nări mirosul de gaz și usturoi cu care-și freca țeasta lui asemănătoare unui parchet lustruit cu ceară.

Totuși, situația lui Valeriu Popa nu este clară. Cel ce ajută pe atîția să-și clarifice viața, are — datorită tocmai noutății metodei lui de investigare și tratament — o viață neclară. Ce este Valeriu Popa ? Ca statut social, Valeriu Popa este un inginer pensionar. Suferind el însuși, după cum ne-a declarat, de o boală care îl macină de mulți ani și cu care luptă necontenit, Valeriu Popa a trecut săptămînile trecute prin saloanele primitorului spital „Cantacuzino" din București. De ce v-ați internat ? — M-am internat între 5 și 14 septembrie pentru a verifica prin analize efectul autotratamentului și a avea acte prin care să probez rezultatul. Actele sînt în posesia mea. Bucurîndu-se de grija generoasă a doctorilor Ionescu-Tîrgoviște și Stoica, Valeriu Popa s-a întors acasă, în str. Maior Coravu nr. 17, și stă între ceea ce a realizat — cazuri de oameni cu care a conversat și care i-au ascultat sfaturile, și de la care am primit scrisorile pe care le publicăm în cele ce urmează — și suferințele celor pe care nu-i poate trata întrucît nu are, totuși, statut legal, o situație socio-profesională limpede.

Ce este Valeriu Popa ? Un inginer. Și ce legătură are un inginer cu nutriția ? Are el dreptul să practice medicina ? Nu, dar practică el de fapt medicina ? Este medicină ceea ce face Valeriu Popa ? Dacă lucrul pe care-l face Valeriu Popa este medicină, atunci medicina ce mai e ? A-i spune unui vecin : „Vecine, vezi că am impresia că ai o gastrită, mănîncă niște păstîmac", este medicină ? Părerea mea personală este că abia asta-i medicină, dacă se confirmă diagnosticul și tratamentul. Și nu e medicină, să-l lași pe vecinul tău să ajungă pe patul de moarte, să vii cu sarsanaua plină de medicamente, eventual și de bisturie, și să-i spui : „Vecine, hai să încercăm să te vindecăm ?" Ba chiar medicina va fi, așa cum spunea în mod vizionar președintele Nicolae Ceaușescu, lupta profilactică, permanenta grijă de a nu ne îmbolnăvi, nu de a aștepta clienți ai neglijenței generale pentru a avea medicii de lucru. Dar, în termeni formali, Valeriu Popa nu face medicină. Dă el vreun medicament cuiva ? Operează el pe cineva ? Consultă el cu aparate medicale ? În termeni formali, Valeriu Popa rămîne inginer, și ca inginer observă diverși oameni care i se adresează. Dacă te întreabă cineva : „Omule, cu simțurile dumitale, proprietățile dumitale — nasul, și urechea, și buzele, și vîrfurile degetelor — ție îți vezi dumneata, am eu o zgaibă, o umflătură, o rană sau o pată ?" Dumneata, cititorule, ce faci ? Nu răspunzi rugăminții celui ce vrea să știe ? Și dacă te întreabă : „Și cum să fac eu să scap de umflătura aceasta ?" și tu îi spui : „Păi, uite, vezi că este o plantă acolo, fierbe-o și puneți-o puțin pe rană", se cheamă că ai practica medicina ilegal ? Cred că nu. Poate fi cineva proprietarul degetelor tale ? Te poate opri cineva să dai sfaturi de viață ? Mai ales că nu tu te duci peste om să-i dai sfaturi, ci el se adresează. Și din scrisorile pe care imediat le vom reproduce, rezultă și un alt lucru : că Valeriu Popa a dat sfaturi unor oameni cărora medicina alopată le-a închis dosarul și li l-a clasat, oameni aflați pe moarte, după cum rezultă din scrisorile lor și după cum orice organ în drept s-o facă ar putea-o constata mergînd direct la sursă. Dar iată scrisorile.

Mă numesc: Popovici Martus, locuiesc în București, Calea Dorobanți 134, sectorul 1, sînt student în anul IV al Institutului Politehnic.

Am acuzat tulburări de vedere încă de la vîrsta de doisprezece ani. Avînd ca diagnostic „Insuficiență de convergență" am efectuat la acea vîrstă un tratament de Ortoptică de un an, rămas fără rezultat. În continuare mi s-au prescris ochelari de corecție, cu care n-am reușit însă să mă acomodez nici după lungi și obositoare încercări.

În timp tulburările s-au accentuat, manifestîndu-se la vîrsta de 20 de ani prin Diplopie. Încercările de a găsi remediul într-un ochelar eșuau. În această situație mi s-au efectuat două operații de „Retropoziție la mușchii drept externi", ce au adus cu sine o ușoară ameliorare. De asemenea, am efectuat timp de un an exerciții de Ortoptică și cu toate acestea simptomele de Diplopie au reapărut și s-au agravat în timp. Eforturile de a-mi ameliora situația purtînd ochelari (cu rețete devenind din ce în ce, mai complicate) rămîneau zadarnice. Simptomele începuseră să fie însoțite de contracții musculare.

La vîrsta de 22 de ani mi s-au făcut analize de specialitate și am urmat tratamente prescrise de medici endocrinologi și neurologi. În ciuda faptului că tratamentele au fost urmate cu strictețe pe durate de timp prescrise, nici unul nu a fost de natură să-mi amelioreze starea.

Dîndu-mi-se diagnosticul „Exoforie" mi s-au efectuat alte două operații chirurgicale pe ambii ochi, operații ce au determinat o ameliorare pentru un timp, pentru ca apoi simptomele să reapară.

În această situație critică am avut marea șansă de a-l cunoaște pe inginerul bioenergetician Valeriu Popa și să constat binefacerile tratamentului pe care mi l-a prescris.

Contracțiile musculare au cedat la aproximativ două luni după începerea tratamentului, bazat în exclusivitate pe mijloace naturale.

Urmînd cu strictețe indicațiile autovindecării, care alături de o alimentație adecvată, presopunctură, viață sportivă necesită încredere în propriile forțe și perseverență, am constatat în timp progrese certe.

Astăzi, după opt luni de la data începerii tratamentului mă consider autovindecat, mulțumită acestui om.

Marius Popovici

Mă numesc Omota Nicu, am 44 de ani și locuiesc în București, Șos. Mihai Bravu nr. 384, etaj 2, ap. 32, sector 3. Vă scriu în calitate de fost pacient al spitalelor și de om care am avut privilegiul să fiu beneficiarul metodei de tratament a ing. Valeriu Popa.

În luna februarie 1974 — în urma unei conjuncturi a vieții și ca urmare a unui mod de viață mai dezordonat — s-a declanșat o boală a sistemului nervos, boală care de-a lungul a peste 9 (nouă) ani m-a făcut să nu mă pot bucura de clipa trăită.

Încă de la debutul bolii am fost internat într-un spital de specialitate, cu palpitații, amețeli, senzații de răsturnare, scufundare etc. — diagnostic : nevroză cardiacă, neurastenie. După prima internare, au urmat altele, Alți medici, alte spitale, alt diagnostic, alt tratament. De-a lungul timpului, în loc să-mi revin, boala se înrăutățea. Sedativele, tranchilizantele, neurolepticele nu au reușit decît să-mi adauge alte neplăceri la cele existente. Medicamentele prescrise de către medic și schimbarea lor tot mai frecventă mi-au creat toleranță și dependență psihică și chimică. Pierzînd încrederea în posibilitățile medicilor și a tratamentului, am încercat în repetate rînduri cu forțe proprii și prin tot mai slaba voință de care dispuneam să reduc din marea doză de medicamente. Totul a fost în zadar, reacția organismului la lipsa de „drog" era așa de puternică încît, de nevoie, apelam din nou la ele. Intrasem într-un cerc vicios din care nu găseam ieșire.

Mi-am dat seama de pericolul în care mă aflam și cu o mare încredere „într-un ultim tren" m-am internat în toamna anului 1982 cu diagnosticul : farmaco dependență. Am stat aproape 2 luni în spital pentru dezintoxicare. Cu mare greutate și cu mari cheltuieli materiale am reușit să fac rost, la sugestia medicului curant, de medicamentul necesar, medicament ce nu se găsește în nomenclatorul farmaceutic al țării noastre, dar mai ales cu enorme suferințe psihice în timpul tratamentului de dezintoxicare. Era așa de chinuitor că, spre exemplu, nu puteam umbla ori sta în picioare decît sprijinit. La ieșirea din spital, problema dezintoxicării nu este rezolvată decît într-o măsură foarte mică, dovadă și conținutul rețetei la ieșire : Pyramen, torecan, clordelazin, romergan, hidroxizin după care am reluat destul de repede și vechea medicație. Practic îmi pierdusem orice speranță într-un tratament medicamentos care să mă ajute cît de cît. De fapt, nu mai făceam distincție între boală și efectul nociv al medicamentelor, dar oricum, știam că atît efectul de bază cît și cel secundar îmi fac numai rău.

Și iată că într-o zi aud despre inginerul Valeriu Popa și despre unele rezultate ale dumnealui în acest domeniu. Deși la început, cu o oarecare rezervă (justificată, cred, prin spectaculozitatea metodei de diagnosticare), apoi cu orizontul speranței crescînd, am ajuns la bioinginerul Valeriu Popa.

Era în primăvara anului 1983 cînd la primul consult mi-a spus toate simptomele bolii mele confirmate medical, anterior și ulterior, și afecțiunile unor organe, datorate consumului excesiv și îndelungat de medicamente. Și asta în doar cîteva minute de consult prin metoda proprie de măsurare a cîmpului bioenergetic al organismului supus controlului, prin însușirea extraordinară de a prelua aceste informații cu ajutorul degetelor mîinii și a le decodifica și asta fără să-i spun nimic dinainte. De altfel, cînd doream să spun ceva, cum se obișnuiește în fața unui medic, eram oprit cu mult tact, continuînd a-mi spune cu exactitate afecțiunile de care sufăr, precum și cauzele care generează suferința mea. Am fost întrebat dacă vreau să mă vindec sau să fiu vindecat, am înțeles și am optat pentru prima variantă: Deci, autovindecare. Mi-a trebuit un timp destul de lung pentru a mă hotărî să trec de la un mod de viață la altul, de la o alimentație obișnuită, tradițională, la una bazată numai pe crudități, mai ales sub formă de sucuri.

După aproximativ trei săptămîni de tratament am lăsat circa 80% din medicamente, revenindu-mi treptat starea de liniște precum și somnul natural, pentru ca la sfîrșitul acestei etape (48 zile), să nu mai apelez decît în mod cu totul excepțional la ușoare sedative. Aș vrea să spun că în timpul acestui tratament care de fapt este un regim alimentar bine dozat, proporțiile fiind stabilite în funcție de particularitățile organismului și bolii — nu am simțit nevoia de medicament, echilibrul fiind stabilit, după părerea mea, de această alimentație naturală, bogată în săruri minerale și vita-

(Continuare în pag. 30)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P O Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
42 (1531)
VINERI
19 OCTOMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

PCR
CONGRESUL
XIII

În spiritul și litera Directivelor:

● Creația științifică și tehnologică
(pagina 5)

Despre revoluție cu dragoste
(pagina 4)

● Dă-mi mîna ta, trudită, să-ți sărut Măria-Ta, Țăranule al Țării!
(paginile 12–13)

Iubim România, cîntăm adevărul!
(pagina 20)

S-avem cel mai bogat cules în toamna marelui Congres!

ROMÂNIA — ORIZONT 2000

Continuitate, certitudine...

Anul 2000, hotar între două milenii, m-a fascinat încă din copilărie : la maturitate, ori de cîte ori venea vorba despre el mă cuprindea o curiozitate ciudată, tulburătoare și mă întrebam timid cum vor arăta oamenii, mașinile, orașele. După apariția proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, enigma s-a dezlegat. Acum, anul 2000 prinde contur, îmi pot imagina cum va arăta Craiova, Bucureștiul port la Dunăre, lanurile irigate din grăniță în grăniță, șoselele, autostrăzile, arcuirea curcubeelor de oțel peste rîuri, imensele rafturi ale librăriilor, filmele românești pe peliculă românească și, mai presus de toate, cum vor arăta oamenii care vor înfrunta cel de al 3-lea mileniu.

Oamenii despre care scriu aproape de patru decenii apar în proiectul de Directive mult mai conturați pe fundalul cincinalului 1986—1990. Dimensiunile sînt nelimitate, incredibile. Sînt convins că și eroii cărților mele vor avea noi însușiri: revoluționari în primul rînd, frămîntați de mari pasiuni, de sete de cunoaștere, înnobilați de răspunderi față de ei înșiși, față de societate, dîrji și neobosiți în perpetua căutare a noului.

Cadrul politic-social în care acești eroi vor transpune Directivele în realitate ne-a fost trasat în urmă cu 19 ani, încă la Congresul al IX-lea, de la cea mai înaltă tribună a țării, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tot el și tot atunci a cristalizat pentru totdeauna politica internă și externă a statului nostru. În cei aproape 20 de ani care au trecut de atunci, Președintele țării, cu intransigență revoluționară, cu fermitate, ne-a călăuzit pașii pe drumul luminos al socialismului, al bunăstării și păcii.

Fără îndoială, omul nou spre care tindem cu toții nu se va plămădi ușor și nu va fi ușoară nici zugrăvirea lui : pentru asta creatorii vor trebui să se înnoiască și ei. Vor trebui să fie pătrunși de patosul revoluționar, să se molipsească de veșnica trudă a cunoașterii a celor mai intime mecanisme ale gîndirii generațiilor anului 2000, prefigurate în proiectul de Directive.

În afară de scris și regie de film îmi desfășor activitatea de partid în organizația de bază a colectiviștilor din comuna Gruiu, Sectorul agricol Ilfov. La noi în organizația de bază faptele sînt mult înaintea cuvintelor : devotamentul, hărnicia oamenilor de pe cîmpuri, cei care culeg roadele toamnei, cei care însămînțează roadele anului care vine au și devenit eroii zilelor noastre : aud din gura lor cuvinte care ar fi sunat straniu în în urmă cu decenii : respectarea tehnologiilor, condiții climatice, ritmul însămînțărilor, desime ideală și altele. La ședințe, obosiți, sînt mai zgîrciți cu cuvintele și unul neinițiat ar deslușl mai greu că pe zi ce trece țăranii devin tot mai revoluționari, mai pasionați de industria pămîntului. Deși sînt zgîrciți la vorbă, colectiviștii din organizația mea de bază au început să se obișnuiască cu noțiunile abstracte. Cele 750 000 de apartamente cîte se vor construi în cincinalul viitor nu mai sînt simple cifre ci ziduri concrete, tencuite, mobilate, locuite.

Că cifrele din proiectul de Directive vor fi materializate, că socialismul va înzbîndi în țara noastră, e garantat de faptul că cel mai iubit fiu al patriei va fi reales în înalta funcție de secretar general la al XIII-lea Congres.

Și asta înseamnă continuitate, certitudine.

FRANCISC MUNTEANU ■

Românește

Limbă românească, limpede oglindă
Cugetării noastre unicul veșmînt,
Verbul tău de aur știe să cuprindă
Toate care-n lume au venit și sînt.

Ne-am născut în tine, vom muri în tine
Și fără de semne te păstrăm ca grai
Duhul nostru dacic în ritmări latine
Și ca-nfr-o hipnoză doinelor ne dai.

Fie viitorul orișicît de mare,
Fie lumea toată cum dorește ea,
Noi la ce-l ai nostru dăm mereu crezare,
Noi la limba noastră nu vom renunța.

Toți copiii noștri mierea ei s-o știe
Cum reînflorește blînd sub tricolor
Astăzi și de-a pururi o să se mlădie
Peste toți românii legea limbii lor.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Din viața organizațiilor F.D.U.S.

În unire stau realizările

● Un sector ca un oraș ● Întotdeauna e loc de mai bine ● De veghe la interesele noastre ●

Noi ne-am propus, noi realizăm

În biroul președintelui Consiliului F.D.U.S. din sectorul 3 al Capitalei era o liniște nefirească, sau, mai bine zis, o liniște care mi se părea mie nefirească, după nervozitatea din vocea bărbatului cu care vorbisem la telefon, nu cu multe ore în urmă, după ce-l căutasem, nu de puține ori. În așteptare, am cuprins cu privirea încăperea în care fusesem invitată. Nu părea un loc în care să se stea multe ore pe zi. E firesc, mi-am zis, un președinte de consiliu al F.D.U.S. este sigur mai mult printre oameni, cu treabă de dimineață până seara. Stabilisem, după o ezitare, ora de întîlnire — 15, și, sosită mai devreme, mă gîndeam pe unde își purta pașii. Era greu de ghicit în ce colț al sectorului ar putea fi și o ușoară îngrijorare m-a cuprins: dacă, reținut de probleme importante și din timp programate nu va putea fi prezent la o întîlnire care dimineață nu figura pe agenda sa de lucru? Cînd pendula din încăpere și-a stins ecoul celei de-a treia bătăi, ușa s-a deschis și Nicolae Bojan m-a salutat cu un zîmbet larg: „N-am întîrziat, nu? Este ora 15."

Bucuros de o cafea și de un mic răgaz de odihnă, părea în biroul propriu, la fel de musafir ca și mine. Din discuția care a urmat mi s-a confirmat gîndul că este mai mult prin sector.

— Un sector — de fapt, un oraș. Sectorul 3 al Capitalei cuprinde, din cîte știu, cel mai mare cartier din țară: Titanul. Și asta înseamnă ceva!

— Așa este. Dar sectorul 3 mai cuprinde trei platforme industriale: 23 August, Platforma chimică din Bulevardul Chimiștilor și Platforma Vitan. Apoi, o serie de întreprinderi ale industriei ușoare; 39 la sută din comerțul Capitalei se concentrează tot în acest perimetru. Ar mai fi de amintit și cele 13 institute de cercetări și proiectări, zeci de licee, școli generale, grădinițe, apoi spitalele, instituțiile de cultură. În sectorul 3 locuiesc peste 400 000 de oameni. Sînt 137 507 familii și, deci, tot atîtea posibile probleme pe care sîntem pregătiți să le avem în vedere. Pentru că sîntem la capitolul cifrelor, aș vrea să vă mai spun că 25 la sută din producția marfă a Capitalei se realizează la noi, în sectorul 3. Avem cu ce ne mîndri în întrecerea socialistă pe anul acesta: o producție marfă suplimentară de peste 560 milioane lei. Întregul spor de producție a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii cu 3 670 lei/lucrător. Înregistrîndu-se importante economii de metal (3 000 tone), combustibil (10 500 t.c.c.) și energie electrică (28 700 MWh). Volumul de investiții peste plan este de 81 milioane lei. Planul de venituri totale a fost depășit cu 1 262 milioane lei, obținîndu-se suplimentar 252 milioane lei, beneficii nete. Ceea ce notați dumneavoastră este numai o parte din ce avem noi de raportat Congresului al XIII-lea al partidului. La toate realizările sectorului 3 al Capitalei, o contribuție însemnată o au și organizațiile componente ale F.D.U.S.: sindicatele, organizațiile U.T.C., comisiile de femei etc. Avem în sectorul nostru 65 000 de uteciști, organizațiile sindicale numără 150 000 de membri, iar în Organizația democrației și unității socialiste sînt înscriși peste 70 000 de oameni. Sub directa îndrumare a organizațiilor de partid, organizațiile de masă și obștești se afirmă activ în viața politică, economică și culturală a sectorului nostru, a Capitalei.

— Există, deci, un cadru larg de participare directă a cetățenilor la organizarea vieții colectivității în care trăiesc.

— Așa este. Punctul de pornire îl constituie legătura care s-a stabilit între autorități și cetățeni. Este un dialog permanent, un dialog democratic, constructiv. Aș aminti aici rolul deosebit de important și larga popularitate de care se bucură binecunoscuta Tribună a democrației. Fiecare adunare publică din cadrul ei înseamnă consultarea cetățenilor asupra problemelor care se ivesc, înseamnă o colaborare efectivă, creatoare, stimulatoare, de ambele părți. Se rezolvă astfel numeroase probleme edilitar gospodărești, propuse chiar de cetățeni, în funcție de necesitățile resimțite de ei înșiși. Există chiar o deviză a noastră: Noi ne-am propus, noi realizăm! Sectorul a fost împărțit pe instituții: parcurile sînt ale organizațiilor de tineret, străzile și bulevardele revin întreprinderilor, — care afectează întreținerii și înfrumusețării lor multe ore de muncă patriotică. Tot prin muncă patriotică ajutăm și constructorii pe șantierele din sector. Iar în aceste zile, cînd în fiecare toamnă, dealtfel, dăm o mînă de ajutor la grăbirea strîngerii și depozitării recoltelor din unitățile Sectorului Agricol Ilfov.

— Așadar, zile fierbinți — și nu numai pentru că e neobișnuit de cald pentru luna în care ne aflăm.

— Zile foarte fierbinți!. Și așa vor fi și mai departe, chiar dacă buletinul meteo va anunța scăderea temperaturii.

De la apariția Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, organizațiile componente ale F.D.U.S. se preocupă permanent de organizarea unor vaste acțiuni pentru cunoașterea și înțelegerea în cel mai mic detaliu al acestor directive, pentru punerea lor în dezbaterea oamenilor muncii.

Consiliul F.D.U.S. la nivel de sector organizează, de asemenea, în aceste zile, acțiuni de pregătire pentru adunările și conferințele de dare de seamă și alegeri în O.D.U.S. Se analizează întreaga activitate desfășurată de la ultimele alegeri și se propun noi obiective pentru perioada următoare. Toate acestea, în scopul înfăptuirii Directivelor Congresului al XIII-lea al P.C.R.

Un nou semnal sonor al pendulei îmi atrage atenția că s-a scurs un ceas — foarte prețios pentru omul din fața mea.

— Sigur, ar mai fi multe de spus.

— Și mai ales, multe de făcut! Întotdeauna e loc de mai bine.

— Acum, unde vă grăbiți, din nou?

— La Glina. La capătul bulevardului Sulea. E în sectorul nostru. S-a dat în folosință anul acesta cel mai mare depozit de cartofi al Capitalei. Aici acționează zilnic 3 000 de oameni, în schimburi, pentru sortarea și depozitarea cît mai rapidă a cartofilor. Trebuie să fiu și eu, cu oamenii, acolo.

LIANA MOLNAR ■

Oameni și obști

O formă a democrației noastre

Controlul oamenilor muncii

Una dintre nenumăratele forme de manifestare concretă a democrației noastre socialiste, de aplicare fermă a principiilor exigenței față de întregul proces al muncii, indiferent de domeniu, este și aceea reflectată de activitatea echipelor de control obștesc. Astfel, participarea largă a oamenilor muncii la soluționarea directă a unor neajunsuri ce au drept cauză motive subiective, sau obiective, capătă semnificații profunde, oglindind nu numai forța de creație, dar și puterea de autocontrol a făuritorilor bunurilor materiale, dobîndită o dată cu creșterea conștiinței lor.

De pildă, cum mi-ar sta mie — să spunem, frezor într-o mare uzină — să-mi vină un coleg de breaslă dintr-o altă întreprindere și să-mi reproșeze că nu îmi fac treaba ca lumea, cînd și eu singur îmi pot da seama de aceasta? De ce să roșesc în fața altuia, cînd eu însumi pot elimina rebuturile? Sau invers. Cum m-aș simți, ca la mine în uzină să fiu uneori admonestat, iar eu, controlînd munca altora, să le spun apoi cu inima deschisă că nu fac bine ceea ce fac!

În contextul actual, cînd se pune un accent deosebit pe creșterea productivității muncii, pe eficiență, pe eliminarea cauzelor risipei și nu mai puțin pe calitate, responsabilitățile fiecărula sînt cu atît mai mari, cu cît gradul înalt de angajare în competiția valorilor a devenit o realitate.

Pirghiile bunăstării noastre se află în mîinile proprii, pentru că, de modul în care ne facem fiecare datoria la locul de muncă depinde starea noastră de bine. Nu o dată am avut satisfacția, ca stînd de vorbă cu oameni de diverse profesii să constat, deloc surprins, că ei gîndesc profund aceste lucruri, că ele îi frămîntă, îi preocupă intens. Zilele trecute, de pildă, am fost la Pitești, un municipiu purtînd pregnant pecețile noului, atît ca înfățișare, cît și privind sfera economică, unde activează peste 300 de echipe de control ale oamenilor muncii din cele mai diverse întreprinderi și instituții. Sînt echipe ce reunesc oameni cei mai harnici, cu experiență îndelungată de viață și de muncă. Cu un efectiv de trei, pînă la șapte sau opt participanți, ele sînt prezente aproape zilnic în unități prestatoare de servicii, în creșe și grădinițe, în piețe, magazine alimentare, practic, pretutindeni acolo unde se muncește, urmărind modul în care se desfășoară activitatea pînă în cele mai mici amănunte. Petre Manea, unul dintre ei, deși a ieșit la pensie, este încă un bărbat în putere. E foarte activ și n-aș putea pune mîna în foc — după cum îi văd că se frămîntă cînd vorbește — că nu-l mai macină încă nostalgia după șantierul unde a lucrat pînă în urmă cu cîtva timp. Plin de vervă, îmi relatează fapte concrete despre munca echipei sale de control și ascultîndu-l îi citesc în priviri satisfacția firească de a fi contribuit cu diverse prilejuri la corectarea unor atitudini, la rezolvarea unor nefirești stări de lucruri întîlnite uneori, care, din păcate, mai constituie încă „pete negre" pe fața orașului. Nu, nu am constatat abateri flagrante, spunea el, însă în unele domenii rămîne loc și de mai bine. Știți, în majoritatea cazurilor totul depinde de buna organizare, de buna gospodărire. Cum a apărut sămînța comodității, a automulțumirii sau a neglijenței, imediat apar și derăglările. În asemenea situații, încheiem procese verbale iar constatările sînt aduse la cunoștința conducerilor unităților respective, care iau măsurile cuvenite. Spre bucuria noastră, nu s-a întîmplat să revenim în control și să găsim treburile nerezolvate. Cu sprijinul Consiliului Popular, al forurilor ce tutelează unitățile vizitate, al cetățenilor, reușim să ajungem în final la cursul firesc al lucrurilor.

Într-adevăr, nu e de mirare faptul că totul se derulează astfel, pentru că nimeni în nici un chip nu poate eluda legile omeniei, echității, ale societății noastre socialiste.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Un om își strînge aripile

Mulți, foarte mulți din cei ce au călătorit cu avionul pe rutele interne știu cine este Ștefan Alexandrescu, „Nea Fane" cum i se spune cel mai adesea, de cîteva zile pensionar, cel mai proaspăt pilot pensionar al TAROM-ului. Cînd după urcarea în avion auzeai în difuzoare că pasagerilor le urează bun sosit la bordul aeronavei de tip Antonov-24 comandantul Ștefan Alexandrescu și echipajul, urma beția dulce a unui zbor mai mult prin timp și prin spațiul culturi decît în înălțimile citite pe aparatele de bord și transmise, la intervale, călătorilor. După decolare, însuși comandantul lua în stăpînire microfonul. Echipajul se ocupa de cafele și de alte întăritoare. Ale curajului. De pildă centurile de siguranță. Neobișnuitul amfitrion își răsfăța auditoriul cu o neîntreruptă cascadă de detalii asupra celor ce se vedeau jos, ori nici nu se zăreau măcar, dar rămîneau legate de cîte un loc prin firele geografiei ori prin țițele istoriei. Nu știu dacă a avut cineva vreodată fantezia să imprime pe bandă un asemenea traseu povestit de Ștefan Alexandrescu în timpul zborului. Și nu știu ce impresie ar putea face ascultarea benzii în liniștea unei camere obișnuite. Acolo, sus, însă, impresia era extraordinară. Ritmul transmisiunii acestui crainic ciudat era dominat de viteza teribilă a reacțiilor unui bun pilot și de mișcarea imaginii de dedesubt, ca pe un ecran.

Vineri, 12 octombrie 1984, la aeroportul Băneasa, așteptat întoarcerea lui Nea Fane din ultima sa cursă înainte de a deveni, irevocabil, doar pasager la urcare într-un avion. Șeful secției transporturi interne curse regulate, Constantin Lache, este, el însuși, emoționat. Îl rog să-mi spună cine este acest Ștefan Alexandrescu. Notez răspunsul: „Pentru noi e mai mult ca un frate, ca un prieten. Peste 85 la sută din zborurile cu copiii, duminica, el le-a făcut". „Luni a făcut trei curse. La a treia sosire, seara, l-a așteptat multă lume, să-l felicite. Cînd a coborît, a sărutat avionul și cred că lăcrima", spune Valerica Barbu, șefa de sector. Se apropie ora sosirii. În biroul lui Constantin Lache intră un tînăr locotenent de aviație. Este înalt și nu mai trebuie prezentat: e Ieit tăică-său. Se numește Jan Vinicius Alexandrescu, are 26 de ani și este pilot la Otopeni. „Cînd a plecat la Sibiu, eram la a treia aterizare. Am vorbit cu el prin radio. Nu, mama n-a venit. Lui tăta nu-i place să-l aștepte nevasta eri să-l conducă la gară, cum zice el în glumă. Dar e cu el în cabină Traian. Fratele meu. Îl cheamă Traian Ovidiu. E în clasa a zecea. Cu zece ani mai mic decît mine. Tot pilot vrea să se facă. Numai mama nu vrea. Știu cît a tras, că-l așteptam împreună cu ea, stăteam cu coatele pe masă să vină tata de la zbor de noapte. El a terminat școala la Tecuci, dar a fost și la Craiova, și la Bărăganu, și la Buzău. Are 32 de ani de mansă; eu nu-l am nici ca vîrstă. Știți, toată lumea zice că fiul trebuie să-și depășească tatăl; eu nu vreau decît să-l ajung pe tata". Sîntem anunțați că avionul de la Sibiu a aterizat. Ieșim.

Aparatul face un ocol lent și se oprește. Înaintea scării s-au aliniat — involuntar, deformațiile a meseriei — toți aviatorii care se aflau în clădire și toți membrii personalului care și-au putut părăsi locurile cîteva clipe. O echipă a televiziunii îl filmează pe sărbătorit de la apariția în capătul de sus al scării. Coboară cu Traian Ovidiu, Colegii îl sărută și-l dau daruri. Au adus și flori. Unul i-a adus o umbrelă. Primește chiar și o pălărie. Nea Fănică e încîntat. Își pune cascheta pe cap lui Traian Ovidiu, iar el își pune, peste uniformă, pălăria nouă. „Așta e, zice. De azi..." și arată la pălărie. A rîs pînă acum, a glumit cu toți, era vesel. În clipa asta însă rîde tare și nu știu de ce, dar mi se pare că, dacă n-ar mai rîde, bărbatul puternic și fericit ar începe să plîngă. Dar omul care zeci de ani a stăpînit cu mîinile, cu ochii și cu nervii lui tone de metal în văzduh își încheie o viață de zbor stăpînind bine, cu eleganță chiar, și cele două lacrimi care se retrag înainte de a izbucni. Aflu că și la Sibiu a fost sărbătorit. Are aproape 11 000 de ore de zbor pe Antonov-24 și aproape 12 000 de ore de zbor în total. „Peste o jumătate de milion de pasageri am cărat de 17 ani cu AN-24." Născut la Ploiești acum 50 de ani, Ștefan Alexandrescu s-a desprins prima oară de sol la Cîmpina, cu planorul Icar. Sînt, de atunci, 32 de ani. Nea Fane are, ca întotdeauna, în mînă caietele cu dedicații de la pasagerii care l-au iubit. Desface dintr-o învelitoare specială un caiet, cu gesturile cu care se desfășează un prunc. Îmi arată: caietul nu cuprinde decît o singură dedicație. Păstrată cu atîtenție. Îmi arată zîmbind, fără explicații — el, asul explicațiilor — semnătura: **general major aviator Aurel Răican.** Iată cîteva din aceste rînduri datate 25 martie 1982: „Tineretul are ce învăța de la «Nea Fănică»: devotament, seriozitate, abnegație, iubire de patrie și apostolat în meserie. Îi urez să fie sănătos și multe realizări frumoase pe toate liniile." Da' să citești ce mi-a scris marele pianist Dan Grigore, marți, 9 octombrie, adică răsalaltăieri. A, mi-a scris frumos, nemaipomenit, da' asta n-o publici, lasă. Așa, ca s-o ai în carnet, bine. Scrie! „Nea Fane, îngăduiți-mi ca unuia ce mă trag din nobila stirpe a aviatorilor să Vă urez să nu uitați ca zburător ce sînteți cum se văd de sus din văzduh frumusețile Pămîntului și cum nu se văd mizeriile lui. Sus, tot mai sus! Al dv., Dan Grigore". Vivacitatea debordantă a bărbatului care umple încăperea cu gesturile, cu voioșia, cu exclamațiile și precizările lui care cad în trombă, cu dicție de crainic-reporter la fotbal într-o finală de campionat mondial, toate acestea se-nverșunează să reprime parcă și gîndul pensionării unui om de o asemenea tinerețe indubitabilă și cuceritoare. El este însă, devine chiar acum, pensionar. „Încă nu simt că am încheiat, zice. Căldura primirii... oamenii... Mîine la șase cred că vin la serviciu." Dar îl mai reclamă și alții. Colegii îl vor din nou. Rămîn, în biroul șefului secției, cu comandantul detașamentului AN-24, Titi Roșca, aviatorul care l-a însoțit în cursa la Sibiu. „Pentru noi e un simbol Nea Fănică. Am învățat multe de la dînsul. Mi-a fost și mie instructor pe AN. Cam toți cei din detașamentul actual am trecut prin mîna lui. Este iubit și e stimat de toată lumea".

Marea lecție de viață, de profesionalitate și de omenie, marea lecție de geografie și istorie a lui Ștefan Alexandrescu s-a încheiat. Prelegerile lui de cultură românească, iubită pătimaș în uriașul amfiteatru al cerului patriei, rămîn amintire. Dar din atît de vibrantele lui lecții de dincolo de școli mulți au învățat mai mult decît el însuși a reușit să spună. Pentru că, dincolo de farmecul zborului cu el, mai rămînea un lucru cu care a onorat TAROM-ul; el făcea un lucru necerut de nimeni, peste orice obligație de serviciu: era singurul pilot care făcea asta. Dar el era un aviator strălucit. Acest lucru l-ar fi putut ajunge. Mai ales că acele lecții, care, dacă nu va mai încerca nimeni să le continue, vor deveni legendare, mai ales că lecțiile acelea stranii, comandate numai de dragostea lui de țară, au fost și singurul lucru pentru care nu l-a plătit nimeni niciodată, dar pe care l-a făcut, doar înaintea propriei lui conștiințe, mai bine decît l-ar fi putut pretinde cineva care l-ar fi plătit pentru aceasta, ori decît l-ar fi putut pretinde un inspector. Dar, cum nu există școli pentru ceea ce numai iubirea poate naște, se întîmplă, tată, și un lucru bun: nu există nici inspectori de așa ceva. Profesorul Ștefan Alexandrescu de la TAROM s-a pensionat neinspectat. E bine. Compania românească poate fi mîndră că are în istorie și un asemenea om. Acum, că nu mai este ocupat, ar putea organiza un curs cu aviatorii-colegi pe care să-i învețe prelegerile lui. Dacă din toți cursanții măcar doi-trei l-ar putea continua pe Nea Fănică, pentru început, ar fi extraordinar. Cineva, la TAROM, se va gîndi, sper, la această șansă. Ar fi în interesul companiei și spre onoarea ei.

DORIN GHERGHINESCU ■

Politica activă și consecventă a României de destindere, dezarmare, colaborare și pace

● O componentă sigură a păcii planetare ●

Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Republica Federală Germania

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu președintele R.F. Germania și cu soția acestuia

Este bine cunoscută și se bucură de largă prețuire pe toate meridianele, constituind pentru noi, cetățenii României socialiste, țară liberă, independentă și suverană, un motiv de legitimă mîndrie patriotică, activitatea neobosită pe care președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o desfășoară pe plan internațional. Această activitate, în cadrul căreia contactele la nivel înalt ocupă un loc important, relevînd dinamismul, principialitatea și angajarea plenară în soluționarea problemelor care frămîntă continentul nostru și întreaga omenire, a înscris zilele acestea un nou și semnificativ moment: Vizita de stat a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Federală Germania, la invitația președintelui acestei țări, Richard von Weizsäckor.

Eveniment important în relațiile româno-vest-germane, în interesul colaborării dintre cele două state, al promovării destinderii și înțelegerii în Europa și în lume, vizita în Republica Federală Germania a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a prilejuit abordarea unui cerc larg de probleme de interes comun, precum și a celor mai importante aspecte ale situației internaționale actuale. Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit și a avut convorbiri cu președintele R. F. Germania, cu cancelarul federal, cu alți lideri politici vest-germani. Apreciindu-se că vizita înalților soli ai poporului român se înscrie ca o nouă contribuție majoră la dezvoltarea raporturilor româno-vest-germane, s-a relevat marea însemnătate a contactelor la nivel înalt, semnificația lor deosebită, atît în sfera relațiilor bilaterale, cît și în viața internațională. În cursul dialogului s-a manifestat încrederea că înțelegerile convenite cu prilejul vizitei vor dinamiza colaborarea și cooperarea dintre România și R.F. Germania, pe tărîm economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate, vor impulsiona dezvoltarea în general a raporturilor româno—vest-germane, întemeiate ferm pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. La convorbirile oficiale a fost subliniată hotărîrea de a se acționa în continuare pentru dezvoltarea schimburilor de mărfuri, lărgirea și amplificarea cooperării economice dintre cele două țări. S-a relevat și cu acest prilej necesitatea de a se depune toate eforturile pentru adîncirea și diversificarea cooperării în industrie, pe linie tehnico-științifică, ținîndu-se cont de actualul nivel de dezvoltare al celor două țări. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„În general, trebuie să privim într-o formă nouă dezvoltarea relațiilor economice dintre țările noastre. Economia românească nu mai este cea de acum 20 de ani, nici cea de acum 10 ani — este o economie nouă. Am creat o industrie modernă, în multe privințe dotată la un nivel superior multor firme mai vechi — și trebuie ca relațiile noastre să se bazeze pe această nouă realitate".**

În cadrul schimbului de opinii cu privire la situația internațională, a fost evidențiată cu claritate poziția principială, constructivă a României în principalele probleme ale situației politice din Europa și din întreaga lume. Șeful statului român a relevat, și de această dată, că problema fundamentală a epocii noastre este oprirea cursei înarmărilor și trecerea la înfăptuirea unor măsuri substanțiale de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, apărarea dreptului suprem al oamenilor, al popoarelor la existență, la viață, la libertate și independență, la pace. Remarcînd situația gravă care s-a creat în Europa după începerea amplasării de către S.U.A. a rachetelor cu rază medie de acțiune în R.F. Germania și în alte țări vest-europene și trecerea, de

NICOLAE CEAUȘESCU:

Nimic nu este mai presus decît interesele popoarelor de a trăi independente și în pace. Să răspundem așteptărilor popoarelor noastre, tuturor popoarelor europene și din întreaga lume!

către Uniunea Sovietică, la realizarea contramăsurilor nucleare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că țările pe teritoriul cărora se amplasează noi rachete nucleare își asumă o mare răspundere față de propriile popoare și față de pacea și viața tuturor națiunilor de pe continent. **„Țara noastră** — a reliefat și cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu — **se pronunță și militează ferm pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și pentru încetarea aplicării contramăsurilor nucleare sovietice, pentru reluarea grabnică a negocierilor dintre Uniunea Sovietică și S.U.A.".** În acest sens, președintele României a reafirmat poziția constantă a țării noastre, poziție rațională, realistă, în consens cu interesele umanității, privind realizarea unor acorduri corespunzătoare care să asigure eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune, a tuturor armelor nucleare de pe continent. Privitor la situația economică mondială, au fost evidențiate fenomenele negative și de instabilitate cauzate de criza economică ce provoacă greutăți serioase, în primul rînd țărilor în curs de dezvoltare. În acest cadru, s-a subliniat necesitatea unei soluționări globale a acestor probleme, inclusiv a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare și a dobînzilor, a reducerii și reeșalonării acestora în vederea asigurării stabilității și dezvoltării normale a economiei mondiale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că rezolvarea globală a problemei datoriilor trebuie să includă **„anularea datoriilor pentru țările cele mai sărace și reducerea cu un procent important a datoriei celorlalte țări în curs de dezvoltare, precum și reeșalonarea pe o perioadă mai lungă, cu o dobîndă redusă sau chiar fără dobîndă, a acestor datorii; rezolvarea globală a datoriilor externe trebuie să includă, de asemenea, stabilirea anumitor limite maxime ale dobînzilor pentru creditele vechi, care să nu depășească 7—8 la sută, iar sumele plătite ca dobînzi peste aceste limite să fie reduse din volumul datoriei externe".** În general, a spus șeful statului român, se impune o abordare nouă a problemelor subdezvoltării, ale sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, precum și ale realizării unei noi ordini economice mondiale, bazate pe echitate și egalitate în relațiile dintre state.

Referindu-se la importanța cooperării și conlucrării dintre România și R.F. Germania, a vizitei efectuate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Apreciem că România și R.F. Germania pot aduce o importantă contribuție la întărirea încrederii, colaborării și păcii în Europa și în lume, acționînd cu fermitate pentru dezvoltarea unei largi și active conlucrări și cooperări atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, unindu-și eforturile și colaborînd strîns cu celelalte țări europene în lupta pentru dezarmare, pentru destindere, înțelegere și conviețuire pașnică între toate popoarele de pe continent și din întreaga lume".** Vizita se înscrie ca o nouă ilustrare a activității prodigioase, a eforturilor constante ale președintelui Nicolae Ceaușescu, consacrate înfăptuirii securității europene, dezarmării și păcii pe pămînt. Semnificativă este, în acest sens, aprecierea făcută de președintele R. F. Germania, care a declarat: „În vizita dumneavoastră, domnule președinte, vedem o contribuție la o astfel de evoluție. Vă sîntem recunoscători pentru aceasta".

Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în R.F. Germania, dialogul amplu și înțelegerile la care s-a ajuns constituie o contribuție la impulsionarea colaborării dintre cele două țări, la dezvoltarea pe mai departe a cooperării bilaterale, la intensificarea schimburilor economice reciproc avantajoase, reprezintă o nouă acțiune de seamă în activitatea constantă a României, a președintelui ei, pusă în slujba soluționării problemelor lumii de azi, a politicii de destindere, de dezarmare, pace și cooperare în Europa și pe tot globul.

ION D. GOIA

Omul la tribuna socială

Despre revoluție, cu dragoste

● Socialismul nu este o bătălie cu flori ● Omul nou este un om viu ● Cunoașteți drumul spre fericire ●

— Nimic, sau, mai exact spus, cît mai puțin despre Marele Teatru Mic, despre romanele Niște țărani, Clipa, Dragostea și revoluția. Un astfel de dialog cu dumneavoastră, stimate Dinu Săraru, ar putea să surprindă. Evităm, prin aceste pseudointerdicții, o° sumedenie de lucruri care ar merita, fără doar și poate, toată atenția. Poate, cu alt prilej, într-un dialog pe teme culturale, ca să-i zicem așa. Acum, despre viața care ne înconjoară în modul cel mai propriu cu putință, despre, de exemplu, rubrica pe care, de peste 10 ani, o semnați, săptămînal, în revista noastră. Despre Opinia unui alegător. Vă atragem atenția că este doar un pretext, doar un punct de plecare. Cum și de ce ați început să scrieți Opinia unui alegător? Și ce credeți că ați reușit să spuneți prin această rubrică?

— Nu mă așteptam chiar la această întrebare. Dar, într-un anume fel, nu prea sînt surprins. Am mai spus și nu pregetă să repet că pentru mine fundamentală este gazetăria pe care am înțeles-o și pe care o înțeleg și azi ca pe una din șansele hotărîtoare ale democrației socialiste. Nu întîmplător mi-am și propus acest titlu, **Opinia unui alegător**, pornind de la esența democrației care este dreptul de-a alege, de-a opina, de-a opta, de-a te delimita, de-a respinge, de-a te angaja... Și am rămas fidel unei replici pe care o iubesc foarte mult, unei replici din Beaumarchais — și despre asta am mai vorbit! — și anume: „Nu există bucuria de a lăuda fără libertatea de a critica". Mi se pare că pentru gazetărie această replică trebuie să fie un perpetuum mobile, pentru o gazetărie serioasă, cinstită, demnă, pentru o gazetărie care-și dorește să fie recunoscută și respectată. Am avut, trebuie să recunosc, și norocul să-mi scriu „Opinia" la o gazetă care are simțul democrației și care are, cred eu, meritul de-a fi promovat și ca democrația în societatea românească. Democrația presupune și dialogul, iar noi, asta-i convingerea mea, mai avem de învățat arta dialogului. Paradoxal, dar și în socialism trebuie să perfecționăm încă dialogul și, paradoxal, chiar în socialism, în unele etape istorice ale lui, dialogul a fost frustrat și uneori a trebuit să treacă multă vreme pînă cînd am reușit să reînvățăm dialogul. Iată pentru ce m-am dedicat rubricii din Flacăra pe care am slujit-o cu credința că fac politică comunistă, care politică, orice s-ar spune, nu este cea mai comodă politică din lume, nici chiar atunci cînd te afli la putere.

— Răspunsul la ultima parte a întrebării — Ce credeți că ați reușit să spuneți prin rubrica Opinia unui alegător? — că ați făcut, cum ați afirmat, politică comunistă, este clar și exact. Și totuși, întrucît această rubrică este, pentru cititorul avizat și neavizat, un fel de jurnal de zi al scriitorului, al publicistului și al omului de teatru Dinu Săraru, am dori un răspuns mai amănunțit, mai concret, mai larg.

— Opinia unui alegător mi-a oferit șansa să fiu necontenit în mijlocul vieții, să mă confrunt pe mine cu viața în care trăiam și trăiesc, să iau parte la viață ca și cînd aș fi luat parte la o acțiune concretă, practică, sau ca și cînd aș fi fost activist și-ar fi trebuit să am o opinie și-ar fi trebuit să spun răspicat ce e bun și ce nu e bun, și-ar fi trebuit să sprijin cauzele pozitive și, cu orice risc, să mă bat pentru ele. Am scris odată o tabletă care mi-a adus cred că sute de scrisori și pe care sînt bucuros, sînt chiar îngîmfat să o spun, că am găsit-o tăiată din gazetă și-am găsit-o pusă sub cristalul unor birouri de activiști din cele mai îndepărtate colțuri de țară, o tabletă care se numea **Exploatarea scaunului de către om.** Sper că nu e nevoie să revin asupra conținutului ei, dar mi-ar plăcea, drept să vă spun, ca titlul ei să apară pe coperta unui volum de publicistică incluzînd cei peste 10 ani de colaborare cu Flacăra.

— E bine, totuși, să readucem în memoria cititorului această tabletă.

— M-a preocupat, m-a obsedat chiar, mecanismul social și psihologic prin care în socialism, în plin socialism, unii oameni ajunși pe o treaptă ierarhică anume sînt înclinați să-și transforme scaunul într-un domeniu pe care-l exploatează cu o voință și cu o iscusință și cu o ambiție care ar merita un studiu întreg.

— S-ar putea vedea, printre altele, uriașa frînă pe care o presupune, de exemplu, frîna falsei vigilențe, idee pe care ați și dezvoltat-o în alte tablete.

— Da, în **Vigilența reacționară** am scris despre cei care, aflați pe scaunul mai sus-amintit și ținînd cu amîndouă mîinile de el, neputincioși și neisprăviți, înfricoșați de nou mai rău ca omul primitiv de fulger, pîrjolesc totul în jurul lor în numele unei idei, de altfel foarte sfinte, apărarea purității principiilor, dar ei nu fac altceva decît să transforme propriul lor conservatorism, izvorît din incompetență, în primul rînd, într-o redută inexpugnabilă. Dacă nu mi-o luați în nume de rău, aș vrea să spun că bucuria cu care am salutat întotdeauna în paginile Flacării succesele construirii socialismului s-a întemeiat și pe această libertate, atît de nobilă și dătătoare de putere, de a critica cu vehemență ceea ce trebuia criticat. Așa am înțeles și așa a înțeles toată țara vocația istorică a Congresului al IX-lea, vocația de renaștere a acestui Congres, și așa am înțeles că avem datoria să apărăm spiritul de renaștere determinat de acest Congres care a pus, grație gîndirii profund revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o lumină absolut inedită noțiunea de revoluționar comunist cărcia, în timp, în mod fericit, l s-a implicat, hotărîtor, acea supremă calitate a conștiinței, omenia.

— Militînd pentru o opțiune exprimată cît mai ferm, rubrica dumneavoastră a susținut și afirmat cu ferveoare valorile pozitive ale societății noastre.

— Socialismul n-a fost și nu este, nici acum, o bătălie cu flori. El nu s-a manifestat și nu se manifestă ca o nuntă fericită la care nuntașii n-au altceva de făcut decît să se așeze la masă. El a fost și este încă o bătălie aprigă, complexă, complicată. O lume nouă nu se construiește ușor. Nu se construiește nici fără erori. Dar se construiește, neapărat, cu eroi. Mi-a plăcut să văd această bătălie și s-o descriu din perspectiva învingătorilor, chiar și atunci cînd aceștia abia își mai puteau trage sufletul și pe obrajii lor sudoarea curgea fierbinte și-n ochii lor înotau lacrimile durerii și mîinile lor părcau singerînde, și erau singerînde! Mi-a plăcut să descriu această lume din perspectiva celor ce-au construit-o chiar și cu jertfa propriei lor fericiri, pentru că era, într-adevăr, o lume nouă pentru care merita să te jertfești, care merita orice sacrificiu.

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

DINU SĂRARU:

Îmi place să cred că gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decît succesul!

Și mi-a plăcut, mai ales, bilanțul victoriei, nu al erorilor, nu al scăderilor, nu al greșelilor care, toate, sînt și firești și omenești și în bătălia pentru socialism. Și-am mai înțeles să arăt în rubrica mea că maturitatea omului politic se distinge și prin capacitatea de a detecta direcția principală a loviturii și sensul istoriei. Și sensul istoriei noastre a fost și rămîne profund pozitiv. De altfel așa mi-am scris cărțile despre care, trebuie să dezvălui acum, aici, izvoràse și ele din această **Opinie a unui alegător** din Flacăra, rubrică în care m-am străduit să arăt că victoria nu se obține ușor, dar se obține, categoric, și că oricît ar fi fost și oricît este de grea această luptă, societatea românească merge înainte. Iată ce mă desparte de așa-zișii complecși colecționari literari ai erorilor, înfringerilor și necazurilor și care continuă să-mi apară în ipostaza micului burghez care nu înțelege din revoluție decît zgomotul tăvălugului nimicitor pentru conștiința lui politică. Una e să te bați în scris — în gazetărie ca și în literatură, în roman — ca să nu se mai întîmple greșeli și pentru ca viața omului în socialism să se împlinească cît mai omenește cu putință și alta e să transformi alfabetul în notele unei nesfîrșite litanii. Mi-a plăcut să fac gazetărie și-mi place să fac gazetărie din perspectiva, de pe poziția și cu mijloacele activistului de partid care e pus în situația să rezolve o împrejurare de viață anume în numele principiilor comuniste. În fond, dacă-mi permiteți, **Dumitru Dumitru** din **Clipa** e propria mea proiecție în ipostază de prim secretar. Așa aș fi făcut eu, cu toate riscurile ce și le-a asumat Dumitru Dumitru, dacă ar fi trebuit să optez pentru o soluție în cazul țăranului Năiță Lucian, sau al inginerului Cernat. Cînd scriu **Opinia unui alegător** am tot timpul sentimentul că sînt activist și că obligația mea e să acționez așa cum scriu.

— Sinceritate totală, în viață și în scris, dar am fi și mai exacți dacă...

— ...am porni de la implicarea mea, da?! Iată, am să vă dau un exemplu, pornind de la un personaj real, care a devenit erou în romanul **Dragostea și revoluția**, și care astăzi, în sfîrșit, prin evoluția biografiei lui, m-a confirmat și mi-a dat cea mai mare satisfacție. Am cunoscut în urmă cu ani, și trebuie să spun cu bucurie că în România sînt foarte mulți asemenea oameni, că socialismul a determinat apariția a foarte multor asemenea oameni, un om tînăr, un inginer, copil de țăran sărac, un om care a luat foarte în serios și cu o credință subiacentă principiile construcției comuniste, un om care a început să le aplice cu o totală lipsă de prejudecăți, împotriva tuturor prejudecăților, și cu o irresponsabilă lipsă de grijă față de el în spațiul în care a fost pus să muncească și să conducă. Ei bine, cu toate anchilozele din jurul lui, pentru că să nu ne ferim și să spunem că sînt încă multe astfel de anchiloze, de gîndire, de acțiune, că inerția e încă puternică, sau că reaua credință se mai drapează cu principii și neputința devine foarte puternică prin solidarizare, ei bine, cu toate acestea, rezultatele muncii sale erau spectaculoase, dar mereu neconcordante. Mijloacele, așa-zisele mijloace erau neconcordante cu instrucțiunile, cu motivările, cu deciziile, cu stasurile, cu reglementările, care erau, într-adevăr, ori depășite, ori anacronice, ori eronate, ori necreatoare. Și bineînțeles că au început să-i contabilizeze nu rezultatele spectaculoase, ci neconcordanțele. Și, firește, vot de blam și destituire și omul o ia de la început, în altă parte, iar acolo la fel, iar vot de blam și iar și iar... Iar eu, gazetarul, după acest om mereu, apăsînd pe toate clanțele, deschizînd ușile tuturor cabinetelor, explicînd și justificînd, cerînd eu însumi explicații și justificări. Însă ce era cel mai important era faptul că omul meu, deși nu pot să spun că n-a trecut prin momente îngrozitoare, nu abdica, nu confunda societatea cu conjunctura, ci continua să se manifeste liber, iar pe urma lui, într-adevăr, în fiecare loc pe care trebuia să-l părăsească, rămînea o realitate! Ea, acea realitate, singura conformă cu principiile noastre. Ei bine, astăzi, acestui om i s-au recunoscut, în sfîrșit, toate meritele și-a fost pus să lucreze exact așa cum gîndește. Sînt foarte mulți oameni în țara asta care s-au înhămat la carul istoriei României socialiste nu numai cu o mare ambiție, dar și cu o mare știință a drumului care duce spre bine. Mi-a plăcut să fiu alături de acești oameni și cred că o datorie a presei ar consta și în bătălia pentru ca astfel de oameni să izbîndească mai ușor și mai repede decît omul meu. Vreau să spun că gazetăria nu mai poate rămîne numai o arlă a scriaului. Ea este, în socialism, trebuie să fie, și o armă a cîștigării bătăliilor pentru mai bine.

— Mulți dintre bilanțierii necazurilor și erorilor de care vorbeați, atunci cînd spunem că omul nou se naște sub ochii noștri, că el există, trăiește și luptă — ce este mai minunat pentru adevărul unui om decît chiar lupta și viața sa! — deci mulți bilanțieri de-acest fel spun că omul nou au există, că este o proiecție teoretică.

— Am impresia că formula de om nou este înțeleasă de unii cam bisericește. Dintr-o astfel de perspectivă omului nou nu i-a mai rămas decît să se călugărească. Omul nou este om nou și viu în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, doar că trebuie să-l scriem cu O mare. Și pe omul nou îl doare burta și, uneori, chiar și pe omul nou îl mai dă afară cineva din serviciu. Și pînă se mai lămurește lucrurile chiar și acest om nou mai are nevoie de lacrimi. Om nou nu înseamnă o colecție de principii, de lozinci, de precepte. Om nou nu înseamnă un personaj baricadat între coperțile unei colecții de principii. Omul nou înseamnă acel om care a înțeles și e convins că și de el depinde ca țara asta să meargă mai bine și care se angajează, cînd se angajează, cu toată ființa lui ca lozinca mai binelui să nu rămînă doar lozincă. Dar pot eu să uit atîția oameni, activiști de partid sau nu, care pentru ideea mai binelui nu s-au dat în lături din fața nici unui sacrificiu?! Știți ce mi-a spus un astfel de om nou?! Iată ce mi-a spus: „Domnule, am avut atîta treabă, m-am ambiționat să facem ceva în județul ăsta și să fiu al dracului că am făcut. Nu poate contesta nimeni ce-am făcut. Se vede cu ochiul. Însă n-am băgat de seamă că mi s-au făcut copiii mari. Băiatul meu se-nsoară acum și n-am avut și eu timp să mă joc cu el cînd era mic. Și s-a dus dracului viața și cînd mi-a spus că se-nsoară și pleacă de-acasă mi-am dat seama că nu țin minte nici una din zilele lui de școală. Eram ori la hidrocentrală, ori la partid, ori la o ședință, ori la strînsul porumbului, dracu mai știe unde eram, dar eram undeva, aveam treabă, și el, băiatul, a crescut și, uite, aș fi vrut și eu să mă joc cu el. Și-ar fi vrut și el, el mi-a spus-o, ieri-alaltăieri, că ar fi vrut și el să se joace cu mine". Acesta este om nou, nu? Nu e nimic nou în structura psihologică a acestui om, în uriașul său devotament pentru societate, în sacrificiul său conștient, în durerea asta a lui? Nu se poate să nu admiți că într-un asemenea tip de sacrificiu, chiar dacă el este îngrozitor de dureros, nu se află scînteia de lumină a ideii de om nou. „Domnule, a continuat același om, am fost pe șantierele tuturor școlilor din județ, unde învață mii de copii, însă n-am avut timp să-mi iau și eu, măcar o dată, copilul de la școală, cum fac alți părinți". Nu e nimic nou în această dramă?! Revoluția, am mai spus-o, nu poate fi înțeleasă de pe trotuar, făcînd inventarul mărșăluitorilor cărora le cad moletierele. Cum să înțelegi ideea de socialism dacă nu te-a ars măcar o secundă varul construcției lui?! Omul nou nu e un schimnic. Omul nou nu este un heruvim. Cine îl înțelege așa are tot dreptul să se îndoiască de existența lui.

— Vedem sau numai ni se pare că excludeți posibilitatea ca omul nou să cunoască și fericirea. Este el numai o victimă a propriei lui dăruiri? Îl ajunge lui, pentru fericirea sa personală, faptul că s-a zidit la temelia acestei lumi noi, aidoma meșterului Manole?

— Nu, dar se ajunge foarte greu la fericire, dacă ea, fericirea, există. Și-aș mai vrea să spun că și noi mai avem de învățat pînă să ajungem să înțelegem fericirea așa cum trebuie. Nici eu nu pot fi de acord cu ideea că fericirea în socialism se rezumă doar la ideea devotamentului și-a conștiinței sacrificiului pentru cauză. În fond, pentru asta și construim socialismul, ca să trăim mai bine, ca să avem timp mai mult pentru familie și pentru cei dragi, ca să mîncăm și să trăim mai bine. Nici eu nu cred că în socialism trebuie să muncești de dimineața și pînă a doua zi dimineața, deși, și asta trebuie să recunoaștem, încă se mai măsoară devotamentul cu numărul schimburilor pe care le poți face fără întrerupere. Și aici funcționează destule prejudecăți. Unele, mutilatoare direct. A fost o vreme cînd pînă și ideea de dragoste era suspectată, ca și cînd iubindu-ți iubita erai în pericol să-ți iubești mai puțin cauza. Am auzit cîndva și următoarea replică: „Păi tocmai acum ți-ai găsit, dom'le, să te-nsori, cînd sîntem în plină campanie?!" Dumneavoastră știți cîți șefi au timp să-și întrebe subalternii cînd s-au pîlmbat ultima oară cu nevasta într-un parc? Firește, omul nu este un robot. Însă, dincolo de toate aceste prejudecăți, inhibiții, canoane, care mai există și care acționează și care îngustează ideea de fericire și-mpotriva cărora trebuie să luptăm și mai avem mult de luptat, noțiunea de om nou exprimă o realitate desemnînd un uriaș salt în conștiință și acest salt nu poate fi negat, chiar dacă el în clipa asta se produce, acum, și este, întrucîtva, mai greu să-l vedem. Om nou era, cu votul lui de blam cu tot, și omul meu pomenit mai înainte. Și nou în el era în primul rînd credința că are dreptate și că are datoria să nu abdice.

— Și totuși, nu cred că am lămurit dreptul la fericire al omului nou. Nu cumva, în accepțiunea dumneavoastră, fericirea înseamnă luptă, sentimentul luptei, bucuria luptei?

— Există o înțelepciune la care țin foarte mult: „Gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decît succesul". Și am putea pune, în loc de glorie, fericirea, dar tot s-ar spune că limitez existența ei pentru întreaga condiție umană. Fericirea presupune neapărat un ideal, lupta pentru el și, bineînțeles, atingerea lui. Fericire perfectă n-am întîlnit încă și nici nu știu dacă există. Dar puterea de-a năzui spre acest ideal, conștiința că există condiții pentru atingerea acestui ideal și, mai exact, că depinde de noi ca să existe aceste condiții, și că avem datoria să creăm noi înșine aceste condiții, ne apropie, cred eu, de o înțelegere mai complexă și, dacă vreți, mai umană a noțiunii de fericire. Nu-mi închipui că trăind în rai am fi mai fericiți decît acum. Dar nici nu-mi închipui că avem dreptul în socialism, și mai ales în socialism, să neglijăm vreuna, oricît de infimă ar fi ea, din condițiile care pot să-l apropie pe om de idealul unei vieți demne. Și o viață demnă presupune și bunăstarea, și siguranța verticalei coloanei vertebrale, și dreptul la dialog și la opțiune, și siguranța zilei de mîine, și convingerea că democrația ne cuprinde pe toți, deopotrivă, nu numai pe cei care trebuie să o slujească și să accepte rigorile ei. Într-un context social-politic în care principiul suprem îl constituie verticalitatea condiției umane accesul la fericire este o realitate. Dar văd că fac ce fac și iar mă-ntorc la dreptul de-a opta, de-a avea opinii, fie ele chiar și-ale unui alegător.

— În fond, sinceri să fim, acesta era chiar interviul. Vă mulțumim.

VICTOR NIȚA ■

Un bun al tuturor: viitorul

Sub zodia civilizației socialiste

● Proiectul de Directive ale Congresului XIII în dezbaterea poporului ●

PCR
CONGRESUL
XIII

Omul viitorului — al cărui profil l-am schițat anterior — nu poate fi desprins de principiul fundamental, care-i va determina și orienta toate acțiunile : înnoirea permanentă, pe întreg parcursul vieții sale, a tuturor cunoștințelor și competențelor dobîndite, necontenita schimbare și lărgire a orizontului său de pătrundere și înțelegere a legilor și tainelor care stăpînesc universul, inclusiv propria sa ființă și existență. Iar înnoirea accelerată și neostoită a vieții omului, a societății omenești moderne, nu trebuie, în nici un caz, să fie considerată ca o trudă și un sacrificiu, plătite de miliarde de oameni, în contul unei hachițe a „omului cosmic", dornic de aventuri și senzații tari ci, dimpotrivă, ca o necesitate legică, specifică evoluției sale ascendente spre perfecțiune, spre ridicare continuă de la starea înrobitoare a înspăimîntătului „om primitiv", la libertatea conștientă și deplină, la forța eficientă de acțiuni curajoasă a „omului demiurg" care, echilibrîndu-și activitatea cu natura, poate să-și atingă cele mai avîntate și nobile țeluri de viață și omenie. Desprinsă de acest mars, am putea spune, triumfal și în același timp cumplit de greu al omenirii de astăzi și, mai ales al celcia de mîine și de poimîine, viața unui om-creator ar deveni cumplit de tristă și de săracă — un adevărat opaiț amărît și pilpîind fără sens sub razele unui splendid și strălucitor soare de primăvară.

Măsura reală a forței umane și a acțiunilor omului o pot da numai și numai rezultatele muncii, eficacitatea cu care omul contribuie efectiv la binele general al națiunii în care el a fost înrădăcinat. Căci, se știe bine, națiunile lumii, astăzi mai mult ca oricînd, iar mîine mult mai dur decît astăzi, se găsesc angajate într-o veritabilă și imens de complexă competiție a valorilor, într-o crîncenă bătălie pentru întîietate, nou și eficiență. Fără îndoială că cea mai crîncenă încleștare și confruntare din istorie se desfășoară acum, pe întregul glob, între capacitățile naționale de creație, dar mai ales pe frontul creației științifice și tehnologice — motorul propulsor, de neînlocuit, care împinge înainte economiile naționale, lărgind neîncetat orizontul cuprinderii omenești și furnizînd oamenilor mijloace tot mai noi și mai eficiente pentru construcția civilizației de mîine.

Dar măsura reală a forței de acțiune și de activității generale ale unei națiuni moderne se determină, în ultimă instanță, prin cît de mult ea contribuie la evoluția sa spre împlinirile de libertate, de civilizație, de înflorire spirituală și materială, iar în al doilea rînd prin platforma-programatică a dezvoltărilor sale viitoare, în consens atît cu cele mai înalte și nobile idealuri proprii, cît și în deplin acord cu cele mai ridicate cote de progres la care poate aspira omenirea contemporană. O asemenea platformă-programatică este astăzi dezbătută și întocmită de către poporul român, de către întreaga noastră națiune, în pragul marelui eveniment politic al acestui sfîrșit de an — al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român. În această ultimă — program, în proiectul de Directive ce se va supune spre aprobare Congresului, un loc de importanță capitală îl ocupă creația științifică și tehnologică românească, chemată, mai mult ca oricînd pînă acum, să joace un rol esențial în dezvoltarea economică și socială a României socialiste, atît pînă la sfîrșitul acestui mileniu cît și, fireste, în secolele care vin.

Vorbind de la înalta tribună a celei de a 40-a aniversări a istoricului act de la 23 August 1944, conducătorul mult stimat și iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta cu claritate că obiectivul fundamental al programului nostru de dezvoltare națională, pînă în anul 2000, îl constituie **„o accentuare și mai puternică a laturilor calitative ale activității în toate domeniile vieții economice și sociale, o creștere mai puternică a productivității muncii, îndeosebi prin intensificarea procesului de electronizare, automatizare și robotizare a tuturor sectoarelor de activitate, a introducerii în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne"**. Preluînd această teză strălucită, proiectul de Directive stabilește, cu semnificație de principiu, rolul concret ce revine creației științifice și tehnologice românești, atît pînă la sfîrșitul mileniului cît și dincolo de acest orizont : **„În această perioadă activitatea de cercetare științifică va cunoaște o dezvoltare puternică, avînd un rol fundamental în asigurarea progresului economic și social, multilateral al țării, în perfecționarea bazei tehnico-materiale, a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei, în valorificarea superioară a bogățiilor naționale și realizarea de noi surse de materii prime, materiale și energie, în obținerea de noi descoperiri științifice"**.

În spiritul și litera Directivelor:

Creația științifică și tehnologică

Este limpede, așadar, deosebit de limpede că progresul multilateral al României socialiste este conceput a se realiza, înainte de toate, prin utilizarea, cu prioritate și pe toate planurile, a creației științifice și tehnologice proprii, materializată în descoperiri științifice și în invenții românești de certă valoare. Este un principiu la care subscriem din toată inima, întrucît numai astfel va putea țara noastră să atingă statutul firesc de partener egal și competent în competiția mondială de valori, în schimbul internațional de bunuri materiale și spirituale. Aceasta este dealtfel și singura cale spre obținerea competenței tehnologice naționale, reale, întrucît nimeni și nicăieri nu-ți oferă competență științifică sau tehnologică, ea trebuie cucerită, neapărat, prin forțe proprii.

Într-o lume frămîntată și în care se produc, zilnic, zeci de mii de descoperiri și invenții, în care asistăm la introducerea calculatoarelor electronice și optoelectronice, a căror putere de calcul și acțiune, inteligență, este, practic, fără limite, în care informația științifică și tehnologică a devenit mai scumpă decît platina și aurul, forța noastră națională de inovare științifică și tehnologică, cu un recunoscut nivel internațional de competență și cu o capacitate inepuizabilă de înnoire, coordonată cu înaltă autoritate de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în fruntea căruia se găsește tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, reputat om de știință al lumii contemporane, este acum mobilizată plenar și pregătită pentru a-și împlini la vreme și cu cinste înaltele meniri ce i-au fost încredințate de partid și de popor.

Creația științifică și tehnologică, integrată firesc și la timp în procesele complexe ale producției de bunuri materiale și spirituale, ale înnoirilor economico-sociale, mînuită cu pricepere de omul viitorului — pregătit multilateral, bine și continuu informat și neștiind ce-i teama de necunoscut — devine astfel forța națională principală de dezvoltare, singura capabilă să închidă robinetele pierderilor de venit național și să deschidă larg porțile spre înălțimile unui înalt prestigiu internațional, spre o cooperare echitabilă cu orice națiune de pe glob.

Viața unui om de știință, a unui inventator sau a oricărui creator român în știință și tehnologie, ca de altfel în orice domeniu, ruptă de acest clocot național uriaș și plin de măreție, devine, cum ziceam mai înainte, un opaiț amărît, pîlpîind în mod jalnic a stingere, sub razele orbitoare ale unui soare de primăvară — firească primăvară a împlinirilor noastre românești.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU

Viața într-un flacon

Miezul iernii, 1952

Pentru cine trece în goana mașinii pe drumul național Iași-Pașcani și zărește, cum pe la kilometrul 8, o uriașă întreprindere, e greu să-și dea seama că acolo, în mulțimea de pavilioane, se produc, de fapt, mici tablete colorate, sticluțe cu prafuri albe și fine ca zahărul vanilat ori tuburi longilinе, moi la pipăit. După construcția imensă, mai degrabă și-ar putea închipui că acolo se zămislesc cine știe ce monștri tehnici decît aceste gingașe jucării care sînt medicamentele. Totuși, pe o întindere de 30 ha, în satul numit Valea Lupului, cei mai competenți specialiști în chimie, biologie, inginerie chimică și mecanică se străduiesc să producă remediul tămăduitor după care aleargă această lume bolnavă, bolnavă, bolnavă. Prin operații delicate, greu de priceput pentru mintea noastră normală, aici iau naștere medicamentele pe care unii le consideră un panaceu, alții un drog iar cei mai mulți, un rău necesar. Impunătoarea construcție din laboratoarele cărora ies minusculele produse care nu pot fi înghițite cît ai zice pește este o uzină în toată regula și se numește Întreprinderea de antibiotice Iași.

Istoria întreprinderii coboară în urmă cu treizeci de ani, mai precis în iarna anului 1952, cînd s-au deschis lucrările șantierului și s-a pus prima piatră la temelia viitoarei construcții. Timp de trei ani s-a lucrat intens la acest edificiu impunător, pentru ca la 11 decembrie 1955 să se obțină prima șarjă de penicilină românească. Inaugurarea întreprinderii n-a fost decît o etapă, căci pavilionului dat în folosință în iarna lui 1955, cum se vede s-a lucrat la rece, așadar, primului pavilon i-a urmat un al doilea, în 1957, an în care a început și amenajarea sectorului de fabricație a produselor galenice. Extinderea a continuat o dată cu intrarea în funcțiune a altor două pavilioane, în 1968, unul pentru fabricarea biostimulatorilor, altul pentru fabricarea antibioticelor prin semisinteză. Imaginea definitivă a întreprinderii s-a conturat abia în 1973—1974, cînd au fost date în funcțiune noi instalații : un pavilion de fabricarea lizinei, unul pentru fabricarea substanțelor active din extracte de plante, unul de fabricare a tetraciclinei și nistatinei, în fine, altul pentru condiționări sterile. După aproape douăzeci de ani, întreprinderea arată complet schimbată la față, după cerințele la zi ale tehnicii. Proiectat pentru patru produse (penicilina, streptomicina, aureocicilina și vitamina B 12) uriașul complex de la Valea Lupului produce azi 140 de sortimente, dintre care 80% antibiotice.

O generație care se salută zilnic

Cei 2 630 de oameni care alcătuiesc personalul muncitor al întreprinderii, cărora trebuie să le mai adăugăm pe cei 300 din personalul TESA, lucrează împreună cam de la înființarea unității. Cu excepțiile de rigoare, desigur. De foarte mulți ani, ei intră și ies împreună pe aceleași porți, schimbă mereu opinii despre viață și despre producție și se salută zilnic, cu gesturi bucuroase de recunoaștere, oarecum mirați că începuturile industriei de medicamente de la Iași se leagă de destinul lor. Cea mai încîntată de felul cum se mănîncă aici este maistrul Emilia Benta, secretara Comitetului de partid al întreprinderii. Este îmbucurător elanul cu care vorbește despre oameni, îmi place să cred că are aceleași cuvinte de laudă și în ședințe. Reclama trebuie să supravețuiască în orice împrejurare. Oamenii sînt minunați, sîntem un colectiv unit, doar lucrăm împreună de-atîția ani. Probabil că de-aici vom ieși la pensie. De-a lungul anilor au fost puține fluctuații, exigențele sînt mari, nu ne putem permite să încadrăm muncitori toată ziua, bună ziua". Solidaritatea este demnă de stimă, nimic de zis, o întreprindere nu trebuie să fie un peron. Dar ce se va întîmpla cînd această generație va părăsi locurile de muncă, un colectiv unit nu se creează de azi pe mîine. Nedumerirea mea este repede contracarată de conlocutor. Ei, da, asta e o problemă, conducerea întreprinderii s-a gîndit la acest lucru. Personalul s-a înnoit totuși dar discret, fără să afecteze omogenitatea, au fost încadrați treptat oameni bine pregătiți. Schimbările s-au făcut lent, nu în pripă, au existat și niște teste la încadrare, pentru a nu se ivi surprize pe parcurs. Dacă nu se poate vorbi de un colectiv tînăr, asta nu înseamnă că în întreprindere lucrează numai bătrîni. Media de vîrstă este de 35 de ani, ceea ce, să recunoaștem, nu e deloc îngrijorător.

Oameni și șoareci

La Întreprinderea de medicamente Iași munca nu e deloc simplă. Cum se știe, lucrurile mici pretind întotdeauna un efort și o atenție imense. Pînă să fie aranjate în sticluțe și flacoane, medicamentele trec prin lungi și complicate procese, așa cum șoarecii are nevoie de timp îndelungat pentru a se preface în nisip. Fabricarea medicamentelor e o chestiune de știință, în primul rînd, fiindcă procesul de producție pretinde o gamă foarte largă a disciplinelor tehnice și biologice. Numeroase categorii profesionale, varii utilaje și instalații, o sporită exigență profesională sînt trăsăturile industriei de medicamente. Interdisciplinaritatea nu e aici o vorbă goală, ci chiar o condiție fără de care, ca să zic așa, nu se poate. Detalii mai amănunțite aflu de la specialiști. Inginerul chimist Miodor Cojocaru, șeful secției semisinteză, inginerul Ion Moldoveanu, șeful atelierului extracte vegetale, și inginerul Filip Dogaru, șeful secției a II-a streptomicină, sînt interlocutori de nădejde de la care putem afla multe și utile lucruri. În fond, obținerea antibioticelor înseamnă o valorificare chimică a biologicului. E nevoie de scindare chimică, de teste biologice de determinare a gradului microbian, de sinteze complicate care aduc culturile biologice la structura dorită. „Aici nu există diferențe, nu pot exista mai multe calități, ca la ciorapi", zice cu mulțîie Miodor Cojocaru.

Complicat, foarte complicat! Mai ales în biosinteză, unde fiecare șarjă seamănă cu un pacient. Operațiile sînt diverse, căci apar multe diferențe, e și firesc, în definitiv acolo sînt o mulțime de ființe vii care se comportă diferit. Pînă a obține produsul finit e nevoie de o corecție chimică deloc simplă. Medicamentele trebuie să aibă niște caracteristici finale care nu admit variații, nu sînt ca biscuiții, plus, minus 30 de grame. Ele trebuie să aibă o puritate chimică, una microbiologică și să reziste la niște teste farmacodinamice exacte. Un produs mai trebuie să treacă prin ceea ce specialiștii numesc termostazie : timp de paisprezece zile e ținut sub control și, dacă nici o eprubetă n-a fost infestată, el capătă certificatul. Urmează apoi testele pe biobază. Vin la rînd iepurii, șoarecii și pisicile care, într-un chin înfrățit, suportă experimentul. Animalele trebuie să-i ajute pe om. Dar lungul drum al medicamentului nu se oprește aici. Are loc verificarea medicamentului după farmacopeele standard : cea americană și cea britanică. Dacă a trecut și acest hop, întreprinderea răsuflă ușurată, zîmbește și-i dă drumul medicamentului pe piață. Un fel de a ura oamenilor multă sănătate.

RADU G. ȚEPOSU

O lucrare de mare folos

Apărută la Editura Militară, cartea lui Ion Coman și a lui Emil Burbulea, **Coordonate umane ale apărării naționale**, își propune să traseze modul în care sînt concepute și soluționate problemele apărării naționale, cursul înnoitor, fără precedent, promovat de epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Întreaga lucrare constituie omagiul pe care, în anul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și al Congresului al XIII-lea, îl aduce armata tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Instrumentele conducerii în activitatea militară curentă, în condițiile societății noastre socialiste, ale eticii și echității, ale educației în spirit revoluționar, au suferit în ultimii douăzeci de ani numeroase amendamente de conținut, în acord cu însăși menirea armatei ca braț înarmat al poporului, participantă activă la făurirea edificiului socialist, cu obiectivele ce se urmăresc, cu finalități sociale bine definite.

Preocupîndu-se de instrumentele conducerii, autorilor le-a fost reținută atenția de efectele folosirii lor în formarea la cadre a unor alese trăsături de caracter, așa cum sînt integritatea morală, fermitatea, pasiunea pentru cunoaștere și adevăr, cinstea și demnitatea, spiritul de omenie și capacitate de umanizare în mediul în care trăiesc.

Instrumentele acțiunii, privite ca produse, creații umane, sînt supuse prefacerilor în consens cu celelalte achiziții făcute de comandanți în conducerea trupelor. Activitatea militară este tratată pe întreg parcursul cărții în dependență de cea politică, sînt reliefate meritele organizației U.T.C. în formarea și educarea tinerilor soldați, înainte de stagiu și în timpul stagiului. În partea a treia, studiul este extins, se plasează în zona de maximă cuprindere a ansamblului forțelor luptătoare pregătite să îndeplinească în orice moment ordinele patriei, ale comandantului suprem.

Analizînd toate fenomenele descrise în relații de cauzalitate și condiționare, punînd la dispoziția cititorilor cîteva din marile realizări obținute de armată în ultimele două decenii, cartea este de un real folos.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Galeria personalităților muncii

Niciodată toamna nu fu mai bogată

● Adevărul e și-n strugure ! ● Regina Xenia e așteptată și în Obor ● Viile din eprubetă ●

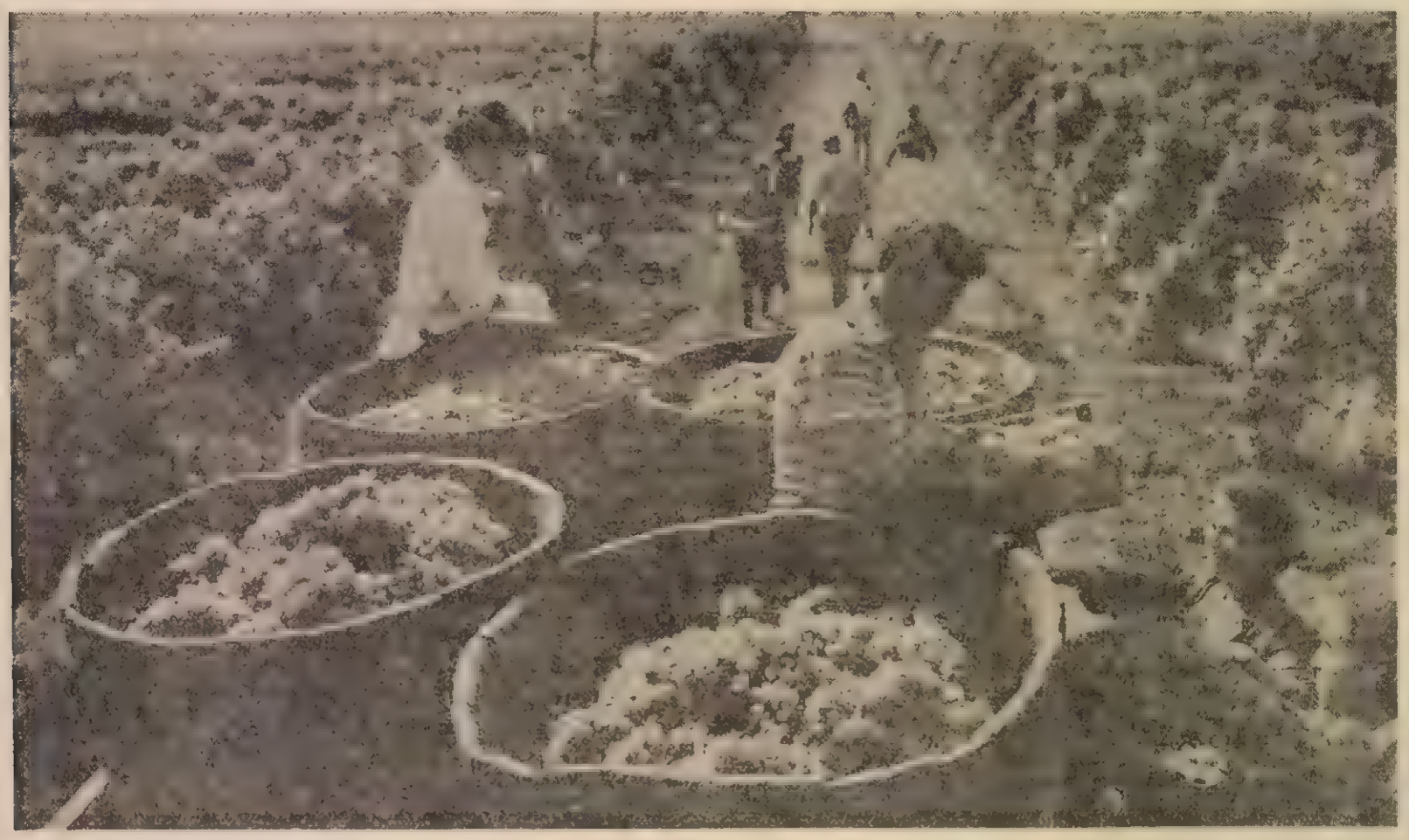

Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație

Valea Călugărească

Despre vin și despre stelele nerăsărite

Ei sînt o lume, fără îndoială. Despre facerea unui soi nou de struguri sau despre o „clonă" ar putea vorbi cît e ziua de lungă, pînă ne prinde seara, dar dincolo de vocabularul tehnic specializat, care parcă de la un moment dat începe a fi un spectacol în sine, înțelegem că, reintrînd în tiparele limbajului comun, se poate spune în primul rînd că ei aparțin acelei categorii de oameni care-și iubesc atît de mult meseria încît, dincolo de ceea ce știe fiecare că e munca lui propriu-zisă, ei au împreună, cu toții, meseria de a face ca lumea să înainteze, să progreseze. Și afirmația aceasta nu mi se pare deloc hazardată. Doar munca lor de cercetare științifică înseamnă, ca orice muncă de cercetare științifică, explorarea unui spațiu în care se află încă stele nedescoperite și aducerea lor într-atît de aproape încît să lumineze viața. Și mai degrabă, să recunoaștem, cînd bem un pahar de vin întîmplător bun, habar nu prea avem cîtă muncă și grijă au intrat în facerea lui. Nu întîmplător, poate, ci chiar din motivul destul de simplu că pentru a fi înțeles și a prinde rădăcini este nevoie uneori ca adevărul să fie prezentat într-o formă care să nu excludă exagerarea lui, un cunoscut viticultor s-a hotărît la un moment dat să facă afirmația că efortul de a pune pe bicioare și a face să producă întîmplător vii ale Burgundiei nu ar fi fost deloc mai prejos decît acela prin care s-au înălțat catedralele Franței. Un simbure de adevăr trebuie să fie în această afirmație și ajunge și atît ca să ne putem apropia cu înțelegere de munca specialiștilor de la Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație din Valea Călugărească. Ne aflăm aici, de fapt, într-o latură a uriașei podgorii Dealul Mare, întinsă din nordul Ploieștilor pînă spre Buzău, în toată regiunea colinară și cuprinzînd, ca nume cu faimă de mult consolidată, Valea Călugărească, Urlați, Cențura, Breaza, Greceanca, Pietroasa. În afară de Pietroasa, aceasta făcînd excepție cu vinurile ei aromate între care mai reprezentativ e Tămîioasa românească, podgoria Dealul Mare este specializată în vinuri roșii de calitate superioară, soiurile mai importante fiind Cabernet-Sauvignon și Merlot iar în areale mai mici Fetească neagră și Pinot noir. De la directorii tehnic, Viorel Popa, aflăm însă că munca specialiștilor de aici nu are în vedere numai Valea Călugărească sau numai podgoria Dealul Mare. Institutul, înființat în urmă cu 16 ani, pe locul unei mai vechi stațiuni de cercetare, are statut republican și coordonează activitatea unui număr de 10 stațiuni de cercetare din principalele zone viticole ale țării. Filialele lui se află la Murfatlar, Iași, Odobești, Greaca, Buiotu, Ștefănești, Drăgășani, Blaj, Miniș. Și asta înseamnă că la Valea Călugărească se află, de fapt, capitala românească a cercetării în domeniul viticulturii. Iar planurile de perspectivă ale agriculturii noastre, concretizate în proiectul Directivelor Congresului al XIII-lea, în sarcinile înfăptuirii unei noi revoluții agrare, orientează acțiunea specialiștilor din domeniul cercetării în direcții deosebit de importante pentru progresul general al acestui sector economic. O serie de eforturi pleacă de la realitatea că solul este un mijloc de producție și în această privință, spune inginerul Viorel Popa, sînt multe de făcut. Ameliorarea sortimentală, bunăoară, se desfășoară fie printr-un proces de selecție în cadrul soiurilor existente, prin alegerea exemplarelor de elită și obținerea așa-numitelor „clone" și omologarea lor, fie prin producerea unor soiuri noi, superioare cantitativ și calitativ ori prin rezistența la boli și la condiții nepriincioase de climă. Astfel de încercări se fac, de bună seamă, în toată lumea și Institutul de la Valea Călugărească, fie prin cooperare directă cu alte institute de acest fel, fie prin Oficiul internațional al viei și vinului, participă activ la schimbul de informații. Un exemplu la îndemînă fiind chiar călătoria de studii, de durata unei săptămîni, pe care directorul Institutului, dr. inginer Leonida Mihalache, o întreprinde acum în Franța. La rîndul său, directorul adjunct științific, Mihai Macici, aflîndu-se chiar în această zi la București, unde împreună cu forurile ierarhice ale Institutului are a stabili, așa cum se procedează periodic, detalii ale coordonării pe plan național a muncii de cercetare în domeniul viticulturii. Și rămîne, astfel, datoria inginerului Viorel Popa a ne spune despre colegii săi de la Valea Călugărească sau din toată țara, că au izbutit, pînă acum, să omologheze 62 de „clone" și de soiuri noi, printre care soiurile Greaca, obținute bineînțeles chiar la Greaca, Dobrogea, de la Murfatlar sau Victoria de la Drăgășani, Brumăriu de la Blaj, Sarba și Alidor de la Iași. Institutul, al cărui sector de cercetare este organizat pe trei laboratoare mari, de genetică, ameliorare și înmulțirea viței-de-vie, al doilea laborator fiind de tehnologie iar al treilea de vinificație, contează pe competența a 55 de specialiști cu studii medii și cîndva ar fi să amintim că la rezultatele acestora pun umărul, cît se poate, și cei din sectorul de producție, de la cele trei ferme viticole, de la stația de vinificație sau de la ferma-pepinieră, pentru că prin munca tuturor, deopotrivă, se poate spune că Institutul se susține, băneste, prin contractele pe care le încheie cu beneficiarii. Iar acesta e un adevăr care, nu-i așa ?, nu are de ce să aștea în vin.

DUMITRU ELIADE ■

Stațiunea de cercetare și producție vitivinicolă Greaca

Căutînd un strugure perfect

...A ruginit frunza din vii / și rîndunelele au plecat, / Pustii sînt codrii și cîmpii, / pustii sînt horele în sat... Furați de vraja toamnei, ne pomenim cîntînd așa, deodată, într-un tertet cam fals dar din toată inima, în timp ce mașina aleargă nebună, tăind de-a curmezișul nesfîrșita cîmpie a Bărăganului. De la Vidra ne-a trebuit mai puțin de o jumătate de oră de mers și iată-ne la Greaca, în Stațiunea de cercetare și producție vitivinicolă care a adus faimă podgoriei de pe terasele naturale ale marelui lac de odinioară.

Lacul, cîndva un paradis al peștilor și păsărilor, întins pe aproape zece mii de hectare — ne spune nostalgic cercetătorul Ioan Boian, secretarul științific al stațiunii — a rămas doar în amintirea oamenilor. A fost desecat și, în locul lui, se întind acum bogate lanuri de porumb, iar pe cele trei terase, dispuse ca într-un uriaș amfiteatru, se află 766 ha vie, laboratoarele, cîmpurile experimentale și toate aceareturile stațiunii. Este locul unde șaptezeci de cercetători, ingineri, economiști și alți specialiști trudesc cu zîrg și pasiune întru căutarea unui strugure perfect... Perfect este un fel de a zice, pentru că, se știe, în această lume relativă, nimeni și nimic încă n-a atins perfecțiunea absolută.

Greaca, cu alte cuvinte, e singura stațiune din țară al cărei detașament de cercetători se preocupă anume de ameliorarea și producerea celor mai delicioși struguri de masă. Cercetările ce se efectuează aici vizează îndeosebi crearea de noi soiuri de elită și asigurarea întregului necesar de material săditor cu calități superioare, elaborarea de tehnologii atît pentru soiurile clasice cît și pentru cele nou create, rezolvarea tuturor problemelor de genetică și agrotehnică specifice culturii viței de vie pentru struguri de masă.

O dată definit profilul preocupărilor, discuția cu oamenii de bază ai stațiunii se încheagă neașteptat de repede. Inginera Olga Ghiță, directoarea stațiunii, o femeie cu fața bronzată și cu ochii precum cerul de aprilie, ne-a cucerit imediat nu atît prin tinerețea-i surprinzătoare, cît mai ales prin simplitatea nedisimulată, prin temeinicia cunoștințelor sale. De fel din dulcele tîrg al Ieșilor, moldoveancă deci, ea a absolvit Facultatea de horticultură din București și din 1981 se află în fruntea stațiunii. Și dacă, împreună cu secretarul științific Boian, coordonează nemijlocit mai cu seamă compartimentul cercetării, omul direct răspunzător de problemele producției rămîne, am înțeles, inginerul șef Costache Anastasiu, tot moldovean de baștină, venit aici, la Greaca, încă din '61, cînd a luat ființă stațiunea și s-a înrolat la treabă. Lor li se adaugă, cu o dată mai recentă, Floarea Bălcoianu, secretara organizației de partid.

— Spuneți-ne, tovarășă directoare, dacă în cercetările sale colectivul acesta tînăr a descoperit, cumva, vreun soi de strugure cît mai apropiat de perfecțiune ? Un soi de strugure perfect...

— Numai unul credeți ?! În ultimii doi ani, noi am omologat cinci creații ! Două clone — Afuzali 14 GR și Italia 25 — precum și trei soiuri noi : Xenia, Tamina și 1/128/63, căruia încă nu i-am dat un nume. Clonele sau hibrizii selecționați din plantațiile de elită ale stațiunii, ca și noile soiuri create sînt rodul a nu mai puțin de cincisprezece ani de trudă, de neobosite căutări ale întregului colectiv de ameliorare și se deosebesc de restul plantației viticole pure prin mare productivitate, rezistență la boli și intemperii, aspect comercial, procent ridicat de vitamine și zaharuri. Soiul Xenia, o adevărată perlă a viticulturii noastre, este creat de curînd de colectivul de cercetători condus de dr. ing. Grigore Gorodea și provine din încrucișarea soiurilor clasice Muscat de Hamburg și Bicane. E un soi tardiv, productiv, foarte frumos colorat în galben-auriu, cu aromă fină de Muscat. Se distinge prin capacitate de rezistență deosebită, în sensul că poate fi păstrat peste iarnă, pînă la sfîrșitul lunii aprilie, ceea ce înseamnă o lungă durată de consum în stare proaspătă ; este deosebit de productiv.

— Aș vrea să adaug, dacă-mi e permis — intră în vorbă cercetătorul Ioan Boian — că această Xenia este astăzi regina, încă neîncoronată, a tuturor soiurilor de struguri de masă. Spre deosebire de ea, soiul Tamina, realizat de același colectiv de cercetători, are culoarea neagră violacee, în rest prezintă caracteristici identice. Soiul 1/128/63, căruia încă nu i-am găsit numele potrivit, este cea mai recentă creație a noastră. E un strugure numai pentru vinuri semiaromate, cu o productivitate ce depășește constant, în fiecare an, soiurile marlor de Muscat Otonel și Tămîioasă românească.

— Ați participat cu ele la vreun concurs ?

— Tocmai asta-i ! se aprinde puțin directoarea. La Expoziția internațională de horticultură de la Erfurt, ale cărei porți s-au închis recent, n-am putut participa cu cinci soiuri de-ale noastre, noi. Nu se copseseră încă. Totuși, Stațiunea Greaca a primit două medalii de aur pentru clona Hamburg 424 și pentru soiul Chasslas d'orée. La anul, sperăm la mai mult.

— Iar noi, consumatorii, sperăm să găsim mai frecvent acești excelenți struguri în magazine și piețe din Capitală, pe mesele noastre.

„Universul fără margini e în degetul lui mic"

Inteligența românească în acțiune

● Autor al unor preparate cu eficiență în combaterea reumatismului ● Înlocuirea sistemului bielă-manivelă ●

Parcă am fi alevea, într-un paradis, și secretarul științific încă n-a obosit tot vorbind de performanțele viticultorilor grecani. Ni se atrage atenția să pășim însă cu luare aminte prin cîmpul comparativ. Iată aici superbul soi Greaca, nu demult omologat, soi de mare productivitate, cu bobul mare, auriu, care dă pînă la 20 de tone struguri la hectar ! Dincoace, tot pe zece rînduri, e Busuioaca de Bohotin, un străvechi soi românesc preferat, zice-se, chiar de Ștefan cel Mare, domnul Moldovei ; alături, răsfățata Xenia și Tanina, cu boaba mare ca pruna și care merită, într-adevăr, cele mai elogioase aprecieri, apoi : Carola, primul soi omologat oficial în România, Elita G2, Cardinal, Muscat d'Adda, Carignan, Hamburg, Afuz Ali, Perla Csaba, Coarna neagră, Tămîioasa românească, Muscat Ottonel etc., etc. Peste tot, strugurii cît purcelul strălucesc în soarele blînd al după-amiezii. Și-i atîta limpezime și culoare în ciorchinii încărcați de arome și dulcață, încît pentru moment ai iluzia bizară că, de bucurie, Bachus însuși s-ar fi îmbătat și i-ar fi plins cu lacrimi mari de chihlimbar...

Dar nu ne lăsăm prea mult ispitiți de zeu, pentru că mai avem de trecut și pe la ferma 3. Și aici, ca și la celelalte șase ferme, culesul e în toi, iar inginerul Cornel Dicu, fermierul, nu mai are o clipă de astîmpăr. De dimineața pînă seara tîrziu se află în mijlocul culegătorilor, acolo unde munca e mai grea, unde datoria îi-o cere. Am dat pînă la urmă de el și ne-a spus că i-au venit în sprijin, la grăbirea recoltatului, studenți ai Facultății de metalurgie din București, elevi de la Liceul agroindustrial Hotarele, mi-

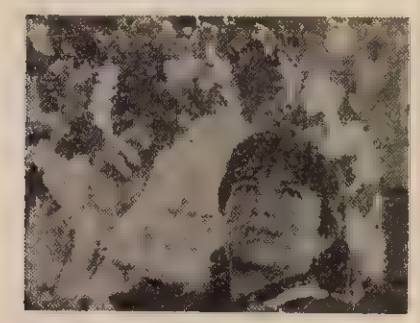

litari și școlari din sat. Ne-a rugat să nu-i cerem cumva nume, întrucît toți culegătorii, iată, sînt vrednici de laudă și stimă și ar fi nedrept să-i remarce doar pe cîțiva. L-a pus, în schimb, repede, pe economistul Valeriu Dinu să ne facă o socoteală : de pe o sută treizeci de hectare de vie, cît are ferma, s-au recoltat în medie 18 tone de struguri la hectar ; zilnic livrează I.I.F.-ului Berceni 35 de tone struguri de cea mai bună calitate. Am vrut să-l întrigăm și pe ei cu întrebarea noastră poncișe și șugubeață : dacă... cumva au găsit sau nu un strugure perfect ?... Au zîmbit mai întîi cu circumspecție, apoi au răspuns, aproape invariabil, că strugurii lor sînt cei mai buni struguri din lume, că vinurile produse la Greaca erau din vremuri străvechi vestite, preferate de însuși Mihai Vodă Viteazul, și oricît am căuta noi, struguri mai frumoși, mai dulci și mai aromați nu vom afla l...

Ambițioși și încrezători în forțele lor sînt cercetătorii și viticultorii din Greaca ! Însuflețiți de prevederile Proiectului de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului, de îndemnurile și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru făcute aici în două rînduri, ei sînt hotărîți să-și sporească și mai mult eforturile. În cadrul programului de valorificare complexă a teraselor naturale ale fostului lac Greaca, așa cum ne-a mărturisit directoarea Olga Ghiță, se vor extinde plantațiile viticole pe aproape încă o mie de hectare, vor fi înființate plantații în exclusivitate cu soiuri noi, autohtone. În paralel, se vor intensifica preocupările pentru crearea de noi soiuri de struguri de masă și de stafide, pentru elaborarea de tehnologii cît mai perfecționate, specifice fiecărui soi și fiecărei zone pedoclimaterice în parte.

...La Greaca, culesul și cercetările continuă sub imperiul celei mai frumoase rapsodii.

MIHAI STĂNESCU ■

Supunem atenției

Motorul mecanicului Aurel Oprea, o posibilă premieră mondială

Aurel Oprea, mecanic auto la ICSITEM București, este autorul unui număr de 11 brevete și 12 certificate de inventator, din care 13 introduse în producție. Ultima sa invenție, brevetată și ea, se referă la un motor sui-generis, o posibilă premieră mondială, dat fiind faptul că din schema angrenajului sînt excluse două piese clasice : sistemul bielă-manivelă și arborele cotit.

În ce constă „găselnița" inventatorului român ? Prin înlocuirea bătrînului sistem clasic bielă-manivelă cu mecanismul imaginat de Aurel Oprea, crește spectaculos randamentul de transformare a mișcării de translație a pistoanelor în mișcarea de rotație. Implantînd noul mecanism articulat axial, anatomia motorului suferă schimbări, dar în sens favorabil, și anume dispar arborele cotit și capetele de bielă. În plus, este anulată acea nedorită componentă de ușoară mișcare laterală a pistoanelor ce duce la fenomenele nocive de pompaj asupra uleiului de pe cilindri și scăpare a gazelor din camera de ardere. Dar marele cîștig al invenției este reducerea consumului de combustibil cu circa 40%. Iată și explicația : la motoarele clasice, raportul dintre cursa pistonului și raza arborelui cotit este de 2 :1, cifre ireversibil încorsetate. La noul motor, acest raport dintre cursa pistonului și raza rotorului fulant al axului motor devine 1 :1. Iată, deci de unde provine acea benefică înjumătățire a cantității de carburant consumat. Ne aflăm în fața unei premiere mondiale ce poate revoluționa lumea motoarelor. E adevărat, și alți inventatori în lume au forat în această zonă promițătoare a soluțiilor cinematice cu discuri înclinate, dar motoarele lor s-au dovedit pînă la urmă lipsite de fiabilitate. Spre deosebire de toți aceștia, mecanicul Aurel Oprea și-a probat invenția prin îndelungate experimente de laborator. Mai întîi, el a construit un motor monocilindru ce a funcționat bine aproximativ 200 ore la ICSITEM și 4 ore pe standul de probă de la INMT. După alți doi ani, a construit un motor în patru timpi cu patru cilindri de 1 200 cm³ și 54 CP, echipat cu un mecanism axial, brevetat și el, de fapt un motor de Dacia 1300 modificat după o idee originală. Conducerea INMT a înțeles perspectiva soluției propuse și a susținut realizarea motorului. La început și ICSITEM-ul i-a acordat sprijin, dar, începînd cu iunie 1984, din rațiuni de reorganizare internă a producției, conducerea institutului a dispus dărîmarea micului laborator improvizat în care se efectuau experimentările. Și așa tocmai în clipa în care Aurel Oprea pornise acest nou tip de motor, executat după ideea brevetată, motor ce-și trecuse cu bine primele probe, urmînd să fie rodat în vederea examenului de la INMT. La ora actuală, piesa se găsește adăpostită într-un spațiu de împrumut unde autorul este lipsit de orice posibilități pentru reglarea și testarea motorului pe bancul de probă. În această situație, Aurel Oprea este pe bună dreptate amărît și deznădăjduit. Invenția lui, pentru care a cheltuit sute de zile și nopți albe, a căzut într-un con de umbră exact în clipa în care era gata să-și demonstreze performanțele și viabilitatea. Autorul nu face procese de intenție nimănui, nu acuză pe nimeni, ci doar reclamă condiții de lucru corespunzătoare, un spațiu de 14 metri pătrați și un contract de cercetare care să-i permită să rodeze mecanismul în vederea probelor finale. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît invenția reprezintă însumarea unui travaliu de peste 35 de ani.

Este momentul ca forurile de decizie să-și spună cuvîntul. Nimeni nu are dreptul să scoată din competiție sau să promoveze o invenție înainte ca aceasta să fie supusă probelor de laborator. În cazul de față, o de-ajuns să calculăm cîți petrodolari s-ar economisi prin reducerea consumului de combustibil și cîte piese prețioase s-ar putea executa prin reducerea greutății motoarelor cu 20% pentru a avea o idee despre importanța virtuală a mecanismului imaginat de Aurel Oprea.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Profil științific

Virgil Torjescu

Talentul apare te miri unde, este jocul orb și obscur al genelicii, dar cel mai adesea el reprezintă o moștenire recepționată direct prin filiația parentală. Istoria științei, culturii, civilizației oferă numeroase exemple de acest fel. Așa s-a întîmplat și cu familia Torjescu din Drobeta Turnu-Severin în care tatăl și fiul au îmbrățișat aceeași nobilă pasiune : crearea de medicamente originale. O profesiune ce presupune, între altele, o predispoziție specială pentru corectarea și descifrarea patentelor naturii.

Despre tînărul Alexandru Torjescu am vorbit pe larg în precedentele noastre articole. De data aceasta vă propunem o fișă biografică și profesională consacrată farmacistului Virgil Torjescu, autor al unor preparate cu eficiență dovedită în combaterea reumatismului, afecțiunilor cardio-vasculare, litiazei renale etc., medicamente de negăsit în farmaciile din țară, deoarece, din păcate, pînă la ora actuală, ele nu sînt fabricate decît în cadrul unui laborator de microproducție.

Virgil Torjescu s-a născut la Drobeta Turnu-Severin, a absolvit Facultatea de medicină și farmacie din București și și-a luat doctoratul în chimie generală (I.M.F. București), și în științe toxicologice (I.M.F. Cluj). Este specialist cu examen în chimie clinică și membru activ al Societății franceze de biologie clinică. A semnat peste o sută de lucrări științifice, multe traduse în U.R.S.S. și Franța, acordînd o atenție specială bolilor hepatice acute și cronice. În prezent, pensionar, este președintele secției de fitoterapie a filialei U.S.S.M. Mehedinți.

În calitate de creator de medicamente, Virgil Torjescu și-a concentrat atenția, mai devreme decît alții, către farmacia naturii, intuind atît importanța acesteia cît și pericolul drogurilor de sinteză. S-a ocupat intens cu depistarea și cartarea plantelor medicinale, elaborînd în acest sens o lucrare de 200 de pagini, „Plantele medicinale din județul Mehedinți". În rîndurile ce urmează vom prezenta pe scurt cîteva din medicamentele sale cele mai cunoscute, toate trecute cu succes prin examenul sever al Institutului de stat pentru controlul medicamentului și cercetare farmaceutică.

Vom nota în primul rînd un medicament cu acțiune sedativă, **Leoval**, asemănător cu Extraveralul, dar care, în comparație cu acesta, conține și un extract din planta numită leunurus, cu acțiune de trei ori mai puternică decît valeriana. Produsul se recomandă și ca un cardiotonic adjuvant.

În crearea **Hipotens**-ului, hipotensor ce poate înlocui cu succes preparatele denumite hipazin și hiposerpil (realizate pe bază unui alcaloid, reserpină, adus din import), farmacistul Torjescu a folosit șaschiul românesc (Vinca minor) superior extractului străin.

Mai notăm, în sfîrșit, produsul **Calcolit**, realizat în colaborare cu conferențiarul dr. doc. Dragoș Bocancea, șeful Clinicii de urologie a Spitalului nr. 4 București. Asemănător cu medicamentul german „Uralit", dar fabricat din plante medicinale, acest calcolitic și-a dovedit într-un număr mare de cazuri acțiunea profilactică și curativă în litiazele renale și biliare.

Dintre medicamentele aflate pe rol amintim **Reumaliv**-ul, în curs de testare, dar care, în fapt reprezintă un medicament pe care farmacistul dr. Torjescu l-a brevetat cu ani în urmă și pe care, de curînd l-a reînnoit adăugîndu-i o nouă substanță. Produsul, obținut în colaborare cu catedra de chimie organică a Facultății de farmacie din București, se prezintă sub formă de fiole injectabile de 5 ml.

Interlocutorul nostru a ținut să ne mai informeze și în legătură cu alte două cercetări, aflate într-un stadiu avansat : crearea unui medicament împotriva nefritei uremigene, unde s-a folosit, în principal, planta **vulturica** (hieracium pilloscla) asociată unor specii din familia Compositae, precum și obținerea unui preparat împotriva bolii tumorale, la care a utilizat alicina, substanță activă existentă în ulciul cierat al usturoiului. Injectarea lui a devenit posibilă prin combinare cu uleiul de măslină și anestezină.

Din păcate, așa cum arătam la începutul relatării noastre, aceste medicamente sînt de găsit doar în județul Mehedinți. Cu ajutorul trustului PLAFAR și prin diligențele Direcției sanitare județene — ne înștiințează farmacistul Virgil Torjescu — s-a obținut din partea Ministerului Sănătății aprobarea pentru înființarea unui laborator galenic de mai mari dimensiuni. **Plantavorelul** din Piatra Neamț constituie și pentru severineni un exemplu ispititor. În acest scop, afirmă în continuare, au fost alocate și fondurile necesare, dar acțiunea s-a împotmolit undeva. Birocrația, lipsa de înțelegere și-au spus și aici cuvîntul. Nu-i vom cita pe cei vinovați, deoarece apreciem că va fi mult mai bine să le pomenim numele într-un viitor articol, cînd, sperăm, le vom putea adresa și mulțumirile noastre pentru modul în care au înțeles în sfîrșit să sprijine această inițiativă salutară, spre folosul miilor de suferinzi din întreaga țară.

LIVIU TIMBUS ■

Învățămîntul medical militar din România

A vorbi despre istoria învățămîntului nostru medical militar în afara marii istorii a țării o cu neputință și chiar în această simplă constatare se reflectă și patriotismul său de esență și mîndria sa. Pentru că frontul pe care a luptat medicina militară românească a fost mereu luminat de două idealuri majore : viața și patria. Așa a fost în cîmpaniile din Războiul pentru independență, așa a fost mai tîrziu la Mărășești și Oituz și în toate luptele care au dus la înfăptuirea României moderne, așa a fost în bătăliile eroice purtate împotriva fascismului. Mereu „viață" a însemnat în același timp „patrie". Viața apărată de medicina militară ridica stegul țării, îi apăra și lupta pentru el. Aceasta arată că împletirea strînsă a istoriei medicinei militare românești cu istoria țării trece, de fapt, dincolo de evenimente și de cronologii, ajungînd la adevărul că umanismul și patriotismul se regăsesc firesc în aceeași eternitate.

Începuturile, luminate de urgențele istorice ale momentului, ca și dezvoltarea ulterioară, oglindesc extrem de limpede acest adevăr. E de ajuns să răsfoim cronicile. Ce aflăm din ele ? În aproape fiecare informație se aude un ecou din istoria națională.

— 1877. În tranșee, medicii și sanitarii duc o luptă eroică pentru vindecarea rănîților și recuperarea lor pentru front, animați, ca de altfel întreaga națiune, de idealul independenței țării. Un merit important în dezvoltarea serviciului sanitar revine lui Carol Davila, care introduce, pentru prima dată, în istoria războaielor antisepsia, reușind să stăvilească epidemiile și să obțină vindecări ale rănilor într-o proporție necunoscută pînă atunci. Războiul de independență scoate la lumină necesitatea pregătirii medico-militare a medicilor și farmaciștilor. Dezideratul se realizează prin crearea unei instituții proprii de învățămînt medical militar superior. La 23.I.1884 la ființă „Institutul medico-militar" ale cărui porți se deschid la 1 octombrie în același an. Deci, exact acum o sută de ani.

— 1916. România intră în război pentru înfăptuirea idealului său de reîntregire a neamului. În cronicile vremii găsim nenumărate exemple de adevărat eroism care au intrat în istoria medicinei noastre militare. În spitale, cadrele institutului, de la elev la general, luptă cu patriotism pentru salvarea ostașilor răniți și lichidarea epidemiilor de boli contagioase. Numele celor care au făcut sacrificiul suprem se află gravat pentru veșnicie pe monumentul ridicat în incinta institutului.

— 1944, 23 August. La București, Spitalul Militar Central, deși cu localul grav avariat și cu serviciile dispersate, își continuă activitatea. În casele locuitorilor, în apropierea zonelor de confruntare armată, se organizează puncte medicale. În timpul luptelor din jurul Capitalei pentru lichidarea rezistenței fasciștilor, medicii militari însoțesc răniții în avioanele de evacuare, fiind uneori nevoiți să intervină chirurgical chiar în timpul transportului. În comuna Moara Domnească din Prahova, medici militari resping atacul nazist asupra depozitului de materiale sanitare. În lunile următoare, în timp ce trupele românești îl împing pe dușman tot mai departe, spitalele aflate în zonele de operații sînt transformate în spitale de campanie. După depășirea frontierelor țării, personalul medical militar depune mari eforturi pentru a depăși greutățile datorate distanțelor mari dintre front și formațiunile sanitare din interior. În pofida acestor greutăți, la armata a IV-a, de pildă, numai la ambulanțe și spitale de campanie sînt recuperați peste 73 la sută din răniți. Ce altă dovadă mai concludentă de competență și abnegație ?

Vorbitorii au pus în evidență puternica dezvoltare înregistrată în ultimele două decenii de învățămînt medical militar și au omagiat cu gratitudine grija arătată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, comandantul suprem al forțelor armate ale R.S.R., pentru ridicarea pe o treaptă superioară a pregătirii cadrelor sanitare necesare armatei noastre. S-a vorbit de asemenea despre rolul tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în dezvoltarea cercetării științifice, a învățămîntului și a legării acestuia cu practica. Participanții la simpozion au evocat faptul că prima facultate de medicină militară a fost înființată prin decret al Consiliului de Stat la 16 aprilie 1976, această dată înscrîndu-se ca un moment de referință în istoria învățămîntului medical militar. În lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, această facultate a devenit o școală de educație patriotică și comunistă, de înaltă competență profesională a viitorilor medici militari.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Locuri și oameni

● O lacrimă pentru 29 de martiri ● Casa noastră e și-n grija lor ●

Nicăieri, ca în Maramureșul istoric spațiul nu formează un deal și-o vale și-un du-te-vino de baladă. Nicăieri, ca în Maramureș, spațiul nu se regăsește atît de fidel și luminător oglindit ca în sufletul maramureșenilor. Dacă urci de la Săcel spre Dealul Moiscului sau de la Borșa spre Moisei, aceeași priveliște divină și autumnală.

Cunoscînd bine litera aspră și însingerată a istoriei acestor locuri, știind urmele adînci de jertfă și de suferință, tributul material și tributul în sînge plătit de bravii țărani români căzuți victime regimului horthysto-hitlerist, care a presărat în urma sa pogromuri și masacre, — nu se poate să nu te apropii de această frontieră a sufletului românesc cu o anumită smerenie și adîncă înfiorare.

Moisei - amintirea unei jertfe

Sînt locuri de evocare și pelerinaj. Duminică, 14 octombrie a.c. a avut loc o adevărată sărbătoare de suflet și sfîntă aducere-aminte în memoria celor 29 de martiri ai neamului uciși bestial de jandarmii de front horthyști. Pe locul unde au fost înmormîntați, în groapă comună, sculptorul maramureșean Vida Geza a durat mai întîi în lemn iar mai apoi în piatră un monument nepereche. Memoria celor care și-au sacrificat viața pentru întregirea trupului sfînt al neamului este omagiată an de an de către localnici, cercetători, istorici și rude ale celor uciși pentru o cauză care avea să se împlinească peste vreme. În numărul viitor al revistei vom reveni cu o relatare mai amplă despre aceste file însingerate ale pantheonului neamului românesc, despre eroica jertfă a unui sat maramureșean, dar și despre forța sa eroică, bărbătească, de a renaște după ce a fost pustiit ca Lidice (Cehoslovacia) și a se împlini contemporan, de a renaște ca pasărea din propria-i cenușă. Memoria eroilor este astfel cinstită și prin înfăptuirile de azi.

DORIN SĂLĂJAN ■

„Icralistul" n-are viață ușoară

Cineva spunea odată că o casă bună poate suplini un aliment mediocru. Directorul I.C.R.A.L.-Colentina, Vasile Vlăduță, inginer constructor și vechi „icralist" („icralist" e o meserie, ține să ne precizeze de la bun început, și încă una complexă, veți vedea îndată de ce), subscrie cu entuziasm aserțiunii.

Ca să ajungă la această convingere și la scaunul pe care-l ocupă (nu de mult, de nici șase luni), interlocutorul nostru a urcat, cum se zice, toate treptele branșei, n-a „ars etape", a perforat toate ierarhiile, draconicele ierarhii icraliste care pun însul în fața unor aspre tatuări de inițiere și a unor dure examene. Examene ale cunoștințelor, ale promptitudinii și mobilității în acțiune, ale științei deciziilor luate „din mers", ale iscusinței raporturilor cu publicul ; și, nu în ultimul rînd, ale probității și cinstei. Din cei 40 de ani ai săi, 17 și i-a cheltuit la I.C.R.A.L.-Foișor, alegîndu-se în schimbul lor cu valuta majoră a unei experiențe de zile mari. Foișorul s-a încoronat de trei ori cu locul I pe țară, învățîndu-l și pe Vasile Vlăduță arta cuceririi trofeelor. Anul trecut, unitatea pe care o păstorește se tîra la remorca altora, la mare distanță de plutonul fruntaș. Acum e a treia pe țară și, firesc, aspiră mai sus. Cu ceva din certitudinea și răbdarea cu care strămoșul său țăran zidea un perete într-un veac, tînărul director aprinde țigări, cere la interfon rapoarte despre viața la zi, la oră și la minut a întreprinderii, ne vorbește din nou despre dragostea lui dintîi, Foișorul, se lansează în pronosticuri despre vreme și despre efectele ei asupra muncii icraliștilor, iar între timp ne pune în față niște dosare. Mișcările celor 1 200 de lucrători ai săi sînt observate cu grijă, puse în relief prin cifrele din dosare. Pe primele nouă luni ale anului, în întrecerea dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, planul reparațiilor curente ale imobilelor raportează o împlinire de 116 la sută, cel al reparațiilor capitale de 148 la sută, cel al productivității muncii de 100 la sută, cel al beneficiilor de 135 la sută. Dacă ne gîndim că teritoriul de sub ochii directorului Vlăduță nu-i chiar o fîșie de pămînt, ci o încintă de piatră și de beton ținînd pe umerii ei 3 262 de imobile, cu vreo 40 000 de apartamente și vreo 120 000 de locatari, nu te poți opri să te întrebi, notînd depășirile de plan, cu cît la sută și-au depășit entuziasmul și pasiunea muncii cei 1 200 de icraliști fruntași.

Dar mai întîi, zicem, haideți, tovarășe director, să discutăm despre lipsuri. Așa-i tradiția, nu noi am făcut-o ! cînd te atingi de subiectul I.C.R.A.L. este obiceiul să-l abordezi cercetîndu-i lipsurile. De acord, ne răspunde directorul, avem și lipsuri, luptăm cu ele, uneori ne covîrșesc. Și poate nu atît ele cît unele greutăți și obstacole ce se interpun și stau neînțelese între deziderate și fapta muncii. Avem și niște inși care fură, și niște bruneți ce-i somezăm pe locatari să le dea ciubuc, dar scăpăm noi de ei, anul ăsta am desfăcut patru contracte de muncă și, dacă nevoia mă va sili, o să repet acest gest care-mi displace, dar care uneori e necesar. Valoarea fondului locativ aflat în păstrarea noastră e de 2,5 miliarde lei, nu ne putem îngădui lucrători care să-l ignoreze. Dar vorbeam despre lipsuri și greutăți. Notați-le vă rog, și pe cele zise „obiective" (foarte multe imobile vechi, nu chiar înnegrite și roase de mucegai, dar nici prea departe de asta, reclamînd intervenții multiple, dese și radicale), notați-le și pe cele de ordin subiectiv, aprovizionarea cu bitum și cu carton în primul rînd, care scîrțîie.

Pe oamenii noștri care ne fac de rîs îi notărăți. (Se întrerupe, scoate dintr-un dulap o cutie de carton înțesată cu fiole „milițienești") : cînd îl miros pe cîte unul că s-a cinstit din zori, necinstindu-și munca, îi pun fiola sub nas. Nu-l pot lăsa să urce amețit pe schele și nici să apară așa în ochii publicului. V-am vorbit despre oamenii ăștia, se rebifează directorul, nu fiindcă ei ar fi problema problemelor, ci fiindcă dv. ne-ați pretins să începem cu lipsurile. Oamenii noștri sînt buni, știu, o să ziceți că toți directorii spun așa, căci grație subalternilor își țin scaunul, dar noi avem zidari ca frații Bernard și Marcel Baratu, ca Ion Dumitru, Ion Manea, Mitroi Vasile, instalatori ca Paul Teodorescu, Constantin Drăgan, Stan Avram, maiștri ca Năstase Ancu, Mihai Giosan sau Radu Marian, cărora nu numai eu, sau tovarășa economistă Dida Coarnă, care e secretara noastră de partid, dar și publicul, marele public cum se zice, le dă certificate de competență și de purtare cu note maxime.

Discutăm despre relațiile cu publicul. Despre ce se face pentru aducerea lor nu chiar la idilica armonie, dar măcar la soliditate fondată pe încredere reciprocă. Se pleacă tot de la vechiul slogan „Clientul nostru, stăpînul nostru", dar și de la angajarea „stăpînului" în chestiuni care-l dor și în care aportul lui nu e de lepădat. Pe lîngă lucrul bun făcut clientului, esențială, crede inginerul Vlăduță, este și „vorba bună" adresată acelușa. Nu le poți satisface tuturora pretențiile, cel puțin în termenul revendicat de ei, dar cuviincios, chiar obligatoriu prin sarcină de serviciu, crede Vlăduță, este să le vorbești omenește, să le spui ce poți face, ce nu, deci să nu-i minți, demonstrîndu-le de ce putința de a-i ajuta e mai restrînsă la un anume moment. Pentru buna slujire (administrare, întreținere și reparații, inclusiv a ascensoarelor, hidrofoarelor, centralelor termice etc.) a celor 3 262 de imobile și a unor edificii industriale din zonă, deci pentru bunele relații cu publicul, s-au făcut o seamă de lucruri, altele sînt în curs. Să vedem ce s-a făcut : 1. Reglementarea, pe cît posibil, a aprovizionării cu materiale și a transportului, problemele-cheie, la fel importante ca și competența profesională, disciplina și etica muncii. Directorul ține o evidență la zi a materialelor „cu mișcare lentă sau fără mișcare", nu depozitează materiale de care n-are nevoie, fiindcă n-are chef de imobilizări de fonduri și nici de asprele penalizări ale băncii, ci le expediază celor cărora le frige buza după ele, 2. Activitatea I.C.R.A.L.-ului fiind, prin forța lucrurilor, vastă, diversă, dispersă, scăpînd din granițele a ceea ce cade sub controlul imediat, la avint preocuparea pentru „zonare", pentru lucrările comasate, stabilite astfel în funcție de priorități și de zonă, prin date transmise unui calculator. 3. Mai prinde avînt și grija pentru estetica locului, în primul rînd prin facerea sau refacerea fațadelor caselor. Se adoptă, în acest scop, nu numai soluții gîndite după legea frumosului, dar și durabile, folosindu-se praful de piatră și terasitul, materiale cam scumpe, dar care prin îndelungata lor viețuire își scot banii cu vîrf. Această operație de chirurgie estetică se face, evident, diferențiat, în funcție de pacient și de starea lui, dar și cu atenție la armonia ansamblului. Grija pentru lucrul frumos și bine făcut pornește chiar de la sediul I.C.R.A.L.-ului, transformat recent într-un edificiu-podoabă de artă (nu exagerăm !), model pentru toți locatarii zonei. 4. O altă primordială grijă : apărarea imobilelor de răutățile vremii, de la acoperișuri (prin care apele meteorice se însinuează ades) la tot restul, protejat cu bitum, cu carton, cu elemente izolatoare termice care stăvilesc pierderea de căldură. Mai e de notat aici și faptul că, prin autodotare, s-au fabricat niște agregate pentru spălarea chimică a instalațiilor de încălzire centrală, cu efecte prompte și de durată în economisirea căldurii. 5. S-a făcut, și încă se mai face, o mai corectă corelare a necesarului de personal, implicit a calificării acestuia, cu nevoile întreprinderii. Cînd a venit aici, inginerul Vlăduță a găsit vreo 70 de electricieni, cînd de fapt ajungeau 30, a găsit și mult prea mulți lăcătuși, vreo 30, toți cei de prisos i-a îndrumat spre reprofilare sau spre alte sectoare. Se mișcă prin I.C.R.A.L.-ul ăsta nu numai oameni mulți, dar și meserii destule, peste 30, drept care s-a citat pe ordinea de zi problema policalificării, rezolvată de-acum în mare parte, existînd zidari care știu să și zugrăvească, să faianțeze, să pardosească cu mozaic, existînd instalatori sanitari care umblă calificat și la instalațiile de căldură centrală, ba mai pun și cîte-o placă-două de faianță, dacă le-au spart sau dacă omul îi roagă s-o facă. Ne întoarcem deci la oameni, prilej să-l notez, pe lîngă cei numiți mai sus, și pe subinginerul Răzvan Tatoiu, pe inginerul șef Ion Hîrsulescu, pe șeful biroului tehnic Romulus Platoș.

Acum, zice inginerul Vlăduță, vă rog să mă iertați, am treabă, ce treabă ? îi întrebăm, iar răspunsul e cel așteptat : vine iarna, o simțim chiar și-aici, unde recele vînt de octombrie spulberă perdeaua ferestrei deschise, trebuie urgentate lucrările de protejare termică a clădirilor.

Cam asta-i, conchide interlocutorul. Ce nouă astăzi ne-a scăpat, mîine vor remarca locatarii. Le așteptăm cu interes observațiile, plîngerile, sugestiile. Promitem să facem nu tot ce ne cer, ci tot ce putem. Oricum, putem destule.

ILIE PURCARU ■

Vineri, 19 octombrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

In cetatea muncitorească a Reşiţei

A 4-a fîntînă Lucaci

Situat pe Valea Birzavei, la poalele muntelui Semenic, într-o zonă deosebit de pitorească, municipiul Reşiţa are, în sfîrşit, un centru pe măsura spiritului creator al locuitorilor lui a căror activitate tehnică are tradiţia focului nestins de 213 ani, dar gîndul mereu către viitor.

În această nouă piaţă care centrează clădiri importante, realizate într-o arhitectură modernă, înconjurată de spaţii verzi şi locuri de odihnă, se înalţă către cer, într-o mişcare — parcă imitînd prefacerea universului — o frumoasă fîntînă arteziană — a patra — din seria celor realizate de marele artist contemporan Constantin Lucaci, laureat al premiului internaţional Herder, 1984. Piesa centrală de aproape 8 m, două laterale de cîte 6 m şi celelalte elemente care o compun înalţă jeturile de apă la peste 15 m, captînd lumina soarelui şi împroşcînd-o în zeci de mii de stropi.

Crearea acestui nou centru cu fîntînă cinetică a dat un plus de personalitate, mai multă viaţă şi lumină vechii „Cetăţi de foc". Întreg ansamblul adună în jurul său sute de spectatori, uimiţi de miracolul formelor sculpturale în mişcare, ce la rîndul lor, generează alte mişcări — ale apei către infinit. Aerul devine mai pur, lumina mai curată, iar respiraţia ta, a trecătorului prin noul centru al Reşiţei, bucurîndu-se de ele, îndeamnă la meditaţie, la o anume stare poetică. Este un inefabil care te înconjoară şi care, fără să ştii, te face mai bun, mai frumos.

TITUS CRIŞCIU

Fotografii de ALBERTO VETO

Premiile Uniunii Tineretului Comunist

pentru creaţie literar-artistică pe anul 1983

Ca în fiecare an, literatura şi arta tinerilor se întîlnesc într-un bilanţ prestigios, cu prilejul **decernării premiilor pentru creaţie literar-artistică pe anul 1983 de către Uniunea Tineretului Comunist.** Evenimentul — petrecut recent simbătă, 13 octombrie în eleganta ambianţă a Casei Universitarilor din Bucureşti — a adunat laolaltă un mare număr de reprezentanţi ai conducerii U.T.C., ai Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, ai uniunilor de creaţie, editurilor şi publicaţiilor literare, ai presei şi Radioteleviziunii, numeroşi scriitori, oameni de cultură şi artă, tineri creatori ş.a. Şi, ca de fiecare dată, emoţia a fost şi ea de faţă, marcînd valoarea de veritabilă recunoaştere a rolului important al artei tinere în ţara noastră, rol catalizator, prin spiritul său inovator, angajat şi, de aceea, **angajant** —, valoarea de expresie a încrederii în capacităţile creatoare ale celor mai tineri scriitori şi artişti pe care acordarea anuală a acestor premii o au.

Cărţile şi lucrările premiate reprezintă nu numai un eşantion de elită al „producţiei" literar-artistice a anului trecut — atestat ca atare de către juriul (juriile) acestei competiţii, ci ele întrunesc şi larga apreciere a publicului şi specialiştilor. Aflaţi la debut sau, dimpotrivă, angajaţi de mai multă vreme pe drumul afirmării, tinerii creatori au fost astfel investiţi, o dată mai mult, cu menirea de artişti-cetăţeni ai acestei ţări, slujind tradiţiile, izbînzile şi idealurile ei. Poeţi, prozatori, critici literari, publicişti, artişti plastici, compozitori, tineri artişti în domeniul artei teatrului şi filmului românesc cei premiaţi au dăruit din lucrările lor sau numai au fost alături, cu sufletul întreg, de frumoasa manifestare. Investitură generoasă, premiile decernate de către U.T.C. reprezintă pentru fiecare în parte dintre cei prezenţi pe lista premianţilor un moment de seamă, în destinul lor creator, sărbătorit cu căldură şi firească satisfacţie.

PREMII SPECIALE : — „Generaţia Epocii Nicolae Ceauşescu" — volum editat de Comitetul Central al U.T.C., (colectiv), — „Întemeietorul", de **Ion Cringuleanu** (Editura „Eminescu").

LITERATURĂ SOCIAL-POLITICĂ : — „Sociologia românească contemporană", (Editura ştiinţifică şi enciclopedică), de **Ion Ungureanu**, în colaborare cu Ştefan Costea şi Maria Larionescu.

BELETRISTICA : **POEZIE** : — „Ce oră bate-n univers", de **Paul Balahur** (Editura „Eminescu"), „Experienţe pe sufletul viu", de **Cornelia Ostahie**, (Editura „Eminescu"), „Lamura", de **Gabriel Chifu**, (Editura „Eminescu").

DEBUT POEZIE : „Ora ideală", de **Viorel Dinescu**, (Editura „Cartea Românească"), „Pădurea de pini", de **Ion Tudor Iovian**, (Editura „Cartea Românească").

PROZĂ : — „Tobit", de **Ştefan Agopian**, (Editura „Eminescu").

DEBUT PROZĂ : — „Tratat de apărare permanentă", de **George Cuşnarencu**, (Editura „Cartea Românească").

CRITICĂ ŞI ISTORIE LITERARĂ : — „Sora Soarelui", de **Mihai Coman**, (Editura „Albatros"), „Fantezii critice", de **Val Condurache**, (Editura „Junimea").

PUBLICISTICĂ-REPORTAJ: — „Piramidele Bărăganului", de **Dumitru Ion Dincă**, (Editura „Eminescu"), „Jur că voi spune adevărul", de **Areta Şandru**, (Editura „Eminescu").

DEBUT PUBLICISTICĂ-REPORTAJ : — „Convorbiri cu Nichita Stănescu — Antimetafizica", de **Aurelian Titu Dumitrescu**, serial publicat în Suplimentul literar-artistic al „Scînteii tineretului".

LITERATURĂ DE ANTICIPAŢIE TEHNICO-ŞTIINŢIFICĂ : — „Ziua confuză", de **Lucian Ionică**, (Editura „Albatros").

LUCRĂRI ÎN LIMBILE NAŢIONALITĂŢILOR CONLOCUITOARE : — „Şoapte" (Suttogások), de **Bíró Ferenc**, (Editura „Kriterion"), „Atins din greşeală" (Betrofen aus versehen), de **Adrian Löv** (Editura „Albatros").

CREAŢII MUZICALE : „Etos I", de **Adrian Pop** (Editura muzicală).

Premiile pentru creaţie în domeniul artelor plastice şi cinematografiei au fost acordate cu prilejul „Expoziţiei naţionale de artă plastică a tineretului", care a avut loc la Sala „Dalles", din Bucureşti (iunie 1984) şi, respectiv, la cea de-a VII-a ediţie a Festivalului filmului pentru tineret de la Costineşti (iulie—august 1984).

Cronica literară

Alexandru Philippide

În 1972, George Gibescu publica o antologie de aproape două sute de pagini despre opera lui Alexandru Philippide la care s-a adăugat de la acea dată încă o sută de pagini de articole de critică și volumele **Introducere în opera lui Al. Philippide** (1974) de Nicolae Balotă și **Alexandru Philippide sau drama unicității, încercare de portret interior** (1982) de George Arion. În afară de E. Lovinescu, G. Călinescu, Șerban Cioculescu și Ovid. S. Crohmălniceanu **(Literatura română și expresionismul)**, amintiți fugitiv, nimic nu e citat în lucrarea lui Horia Avrămuț, teză de doctorat din 1979, **Alexandru Philippide — La răscrucile memoriei** (Cartea Românească, 1984). Autorul nu a vrut să întocmească o monografie cu instrumentele vechii critici, ci refuzînd tot ce s-a scris mai înainte, s-a aventurat într-o interpretare nouă, de tip hermeneutic, încercînd să descifreze sensurile cele mai adînci, profunzimile operei lui Alexandru Philippide. În genul nepomenitului totuși Jean-Pierre Richard din **Poesie et profondeur** (1955).

Ideea de la care pleacă exegeza este că Alexandru Philippide are o natură duală, că în genere opera sa stă sub dublul semn al luciditătii și al visului, poetul fiind un Janus bifrons de structură clasică, alimentat însă permanent de revelațiile visului ca orice romantic. De fapt, poetul, și odată cu el criticul, tinde să împace contrariile, să meargă spre esență, adică să înfăptuiască sinteza. A găsi corespondențele dintre om și lume, dintre micro- și macrocosm, a privi particularul din perspectiva universalului, partea din unghiul întregului, aceasta este regula de care se ghidează Alexandru Philippide, poet umanist pentru care omul e măsura lucrurilor, nu mai puțin stăpînit de orgoliul romantic. În ce proporție eul în expansiune subordonează universul, dar totodată și în ce proporție universul disciplinează eul, în ce chip acesta fuzionează cu spiritul lumii **(Weltgeist)** este tema fundamentală a poetului și a criticului care recunoaște trepte devenirii de la atitudinea clasică, simbolistă, romantică și expresionistă pînă la sinteza modernă ce nu mai poate fi definită univoc.

Importantă ni se pare distincția dintre poezia de cunoaștere și poezia cunoașterii pe care o practică îndeosebi Alexandru Philippide, poet contemplativ și în același timp activ, faustic și titanic, sentimental și vizionar, cultivînd alegoria, imaginismul, vagul sau imprecisul simboliștilor, reverla și reflecția, emoția și ideea, analiza discursivă a sufletului și autoscopia romantică, peisajul natural, dar și peisajul simbolic ori chiar **Lundschaftul** expresionist. O tendință fundamentală este dorința de ieșire din contingent, aspirația către absolut. E la Alexandru Philippide o îndirjire în voința de autocunoaștere și cunoaștere a absolutului soldată cu un eșec în planul real, dar cu un triumf în cel ideal. În creație. Poetul își asumă marea aventură a intelectului, redimensionînd visul și făcînd să corespundă clipa cu eternitatea, forma cu substanța, viața cu nemurirea. Descoperim la el o permanentă nostalgie a esențelor, a întoarcerii în elemente, simbolizate prin cristal și foc. Philippide e, în alți termeni, un poet uranic, un explorator plutonic și un „fantast metalurg", căutător alchemic al celei de a cincea esențe. Se poate vorbi mai ales în ultima etapă a creației sale de o regresiune către timpurile mitice prin magia memoriei, nu însă pasiv, ci în vederea reconstituirii unui spațiu spiritual, cum ar fi înțelepciunea și rafinamentul lumii antice. Poetul nu e însă un **laudator temporis acti**, ci un însetat de adevăr, de cauza cauzelor, pentru care se îmbarcă să efectueze ultima călătorie inițiatică. Poezia parcurge ea însăși drumul de la expresia luxuriantă și chiar grandiloventă, inițială, orfică și prometeică, la sobrietatea gnomică, aforistică de la sfîrșit.

Cum era și firesc, cea mai mare parte a studiului se referă la poezie, dar și proza e scrutată îndeaproape, poate mai puțin eseistica, acuzată de a nu oferi o „autobiografie", nici un cogito al operei, ceea ce mi se pare mai puțin susținut, căci iată ce citim în **Scriitorul și arta lui** (1968) : „În poezie nu conceptia, ci simțurea este temeinică și hotărîtoare (după o normă pascaliană : Le coeur a ses raisons que la raison ne connait pas") ; „Arta nu e spontană, spontan poate fi sentimentul (dar și acesta mult mai rar decît se crede de obicei) ; sentimentul singur nu este însă destul ca să producă poezie" ; „Nu există limbaj poetic, există poezie. Poezia nu se învață. Arta poetică, însă, se deprinde și se cultivă de către acela care are vocația ei". După Schlegel, care voia să unifice poezia cu filosofia, Philippide atribuie poeziei și o funcție critică, neexcluzînd critica din sfera artei : „O judecată de artă care nu este în același timp o operă de artă... nu are nici un drept de cetățenie în imperiul artei...". Poezia poate fi criticată numai prin poezie : „Poesie Kann nur durch Poesie kritisiert werden" **(Metamorfozele lui Friedrich Schlegel**, 1972).

Nu contestăm, cu toate acestea, unele bune referințe ale autorului. De pildă aceea că proiecția utopică a spațiului cultural dezvăluie la Philippide un ideal arcadic, susținut de evidente fibre clasiciste : „Căutînd insula lui Euhemer, a preînțeleptului Euhemeros, eruditul din sec. IV i.e.n., care credea că zeii și celelalte ființe mitologice se trag din oameni, poetul caută de fapt zona mitului umanizat, care poate fi de ajuns". Sau : „Soteriologia lui Philippide e situare în punctul privilegiat, răscruce de antic și modern, de unde totul în materie de cultură poate fi reluat, regîndit prin proprille puteri. E poate răscrucea manierismului calm, sustras tulburărilor medievale, vremea spirituală a maestrului Ausonius din Burdigala". De două ori e citat Karl Jaspers, odată cu acea **Befreiung**, eliberare de istoricitate, și a doua oară cu sensul de întoarcere la faptul de a fi acasă în lume (ein Zuhausesein in der Welt) al călătoriei la Philippide (de văzut **Geistige Situation der Zeit** și **Vernunft und Wiedervernunft in unserer Zeit**). Citeva apropieri de Paul Valéry (**La jeune Parque, Fragment du Narcisse** etc.) le-a făcut Vladimir Streinu într-un articol din 1939 („Cuvîntul care revine mai des în versurile din **Visuri în vuietul vremii** este amiaza, întrebuințat ca simbol al maturității intelectuale, după exemplul **midi le juste** din Valéry"). Horia Avrămuț precizează că la Valéry e vorba în **Midi le juste** de un refugiu, pe cînd la Philippide de năzuința unui timp ideal, definit ca o „miraculoasă, veșnică amiază". Interesantă este oprirea la fantezia științifică a lui Max Picard **Der letzte Zeit** (1921) care i-a inspirat lui Philippide o poezie parodică în **Stînci fulgerate (Cel din urmă om)** pentru a demonstra ce credea realmente poetul despre expresionism, înțeles ca „o viziune voit strîmbă a lumii exterioare", în care „caracterul sintetic și construit al peisajelor" exclude „existența unui sentiment primordial și profund al naturii" ; „Între alogismul și supralogismul vizat de expresioniști și dicteul (automatic) al gîndirii suprarealiste legătura este un iraționalism fundamental", observă Horia Avrămuț. Se știe că Philippide nu aprecia suprarealismul : „Rezultatul sforțării suprarealiste este un material psihic considerabil, dar inform și destinat să rămînă astfel mereu".

AL. PIRU

Fragmente critice

Omul homeric

Iliada este o carte a forței și a miturilor grandioase întrupate în personaje care pot învinge totul în afara destinului. Nietzsche trebuie corectat : lumea greacă nu are, poate, sentimentul păcatului, dar are, în mod sigur, conștiința culpabilității și se lasă manipulată de destin. Asta-i ajută pe greci să descopere constrinta morală și-i împinge spre tragedie. Căci omul homeric sfîrșește, ca Ahile, într-un hohot de plîns.

Odiseea povestește sfîrșitul eroismului colectiv și începutul tragediei individuale. Este o carte mai liniștită, cum s-a observat, o carte de **bătrînețe**, cu o imaginație mai complexă. Să ne amintim de proorocirea tiresias : Ulise nu-și va afla liniștea pînă nu va găsi omul care să confunde **visla** cu o **lopată**. Simboluri clare : omul migrator se întoarce la îndeletnicirile lui sedentare, epoca războinică s-a încheiat. Poate începe, acum, **narațiunea el**. Ceea ce se întîmplă în **Odiseea**. Spațiul epic se lărgește, povestirea înaintează pe două planuri și are în esență, două personaje centrale. Unul este Ulise (omul devenit deja legenda lui) și celălalt e Telemah, fiul pragmatic. Faptele tatălui, prezentate într-un plan mai îndepărtat, constituie o **narațiune mitică**. Cele ale fiului intră într-o **narațiune descriptiv-alegorică**. De aici va porni, mai tîrziu, romanul, eliminînd progresiv alegoria.

Tema lui Ulise este de ordin inițiatic. El descoperă lumea și caută, cum spun mitografii, **calea spre centru** (Itaca). Toate faptele pot fi traduse, și au fost ca atare, într-un plan simbolic și, puse la un loc, faptele (simbolurile) alcătuiesc un scenariu inițiatic pe care interoretii nu l-au epuizat nici pînă azi. Acțiunile lui Telemah (călătoria, hărțuiala cu petitorii...) intră, cu toată intervenția cam teatrală a zeiței Palas Atena (suita de deghizări), într-o ordine apropae de aceea a firescului. Obsesia lui este averea și conservarea privilegiilor.

În **Iliada** stilul este predominant rapsodic, în **Odiseea** stilul este narativ și antrenează un număr mai mare de caractere profane. În **Iliada** imaginea dominantă este aceea a eroului atletic și irascibil (Ahile), în **Odiseea** povestirea este acaparată de un erou cu precădere iscusit, inventiv. Deși Ulise are încă brațul puternic (proba arcului în fața petitorilor și, mai înainte, participarea lui la probele atletice din insula Feacilor !), mai puternică și mai eficace este mintea (imaginația) lui. Spiritul trece în prim plan și, odată cu el, pătrund în narațiune tema cunoașterii și, în chip fatal, tema morții (în **Odiseea** sînt două descinderi în tărîmul umbrelor). Personajele **Iliadei** n-au timp să se gîndească prea mult la moarte : o primesc și, mai ales, o provoacă. Sedentarii din **Odiseea** și chiar migratorii care caută mulțumirea tihnei conjugale **(Ulise)** au în spatele lor un cimitir și nu fac decît să vorbească despre nenorocirile danailor...

*

Imaginea pură a feminității în **Odiseea** este Nausicaa, nu ambigua Penelopa. E întîmplător, oare, că Nausicaa este fiica regelui Alcinon care stăpînește peste insula Feacilor (imaginea paradisului terestru), „la capătul mării", departe de străini și iubită de zei ? Alci e o sărbătoare continuă : ospețe, întreceri atletice, o bună justiție și o frumoasă armonie socială. Din acest spațiu de existență fericită țîșnește imaginea inocentei Nausicaa care descoperă, într-o zi, pe naufragiatul Ulise „șiuțit de apa mării"... Fetele care o întovărășesc fug speriate (amănunt ce se poate psihanaliza), numai Nausicaa stă nemișcată și privește drept înainte, pentru că zeița Atena îi insuflase îndrăzneală. Ulise, care nu-l un nepriceput, înțelege numaidecît despre ce e vorba și ține acest meșteșugit **discurs îndrăgostit**. Este elogiul fetei nubile și a unei promisiuni de fericire conjugală : „— Domnito, ori că ești zeiță, ori că ești femeie, eu te rog în genunchi. De ești una dintre zeițele din slavă, în frumusețea și în portul făpturii tale eu văd pe Artemis, fiica lui Zeus ; iar de ești doar o muritoare, de trei ori sînt fericiți părinții, de trei ori fericiți frații tăi iubiți, că de bună seamă li se umple inima cînd văd o astfel de făptură intrînd în horă. Dar cel mai fericit dintre toți are să fie acela care, biruind cu daruri multe de nuntă, o să te ducă la el acasă. Că niciodată nu mi-au văzut ochii un bărbat sau o femeie asemenea cu tine, la care privesc uluit. Dar odată la Delos, unde am fost cu mulți tovarăși, am văzut lîngă altarul lui Apolon un lujer de palmier, de care mă minunai că n-a mai rodit pămîntul un copac atît de falnic. Tot așa, copilă, mă minunez cînd te văd, mă-nfior și nu îndrăznesc să-ți cad la genunchi" (trad. E. Lovinescu).

Spălat, frecat cu ulei, îmbrăcat cu hainele date-de Nausicaa și ajutat de Atena să pară „mai înalt și mai frumos" (un proces cosmetic pe care zeița îl execută ori de cîte ori este nevoie pentru a pune eroii preferați într-o lumină mai favorabilă !), Ulise devine o „mîndrețe de bărbat" și impresionează enorm pe copila lui Alcinon. Ea îl bănuie trimis de zei și nu-și ascunde gîndul că ar dori un bărbat ca el („de-aș avea și eu un bărbat ca dinsul și de ar rămîne printre noi")... Nausicaa, „fata cu brațele albe", conduce pe Ulise în Cetate și-l introduce în protocolul curții lui Alcinon, Arete și Alcinon sînt cuceriți de dibaciul Ulise, și regele îi oferă, cu o suspectă grabă, pe Nausicaa de soție. Începe însă narațiunea mitică și, odată cu ea, Ulise își dă pe față adevărata identitate.

Omul mitic intră pe scenă și Nausicaa iese din orizontul lui și al epopeii. O fascinație scurtă și o dorință refulată. Nietzsche scrie în **Dincolo de bine și de rău** o frază minunată : „trebuie să părăsești viața ca Ulise pe Nausicaa : cu mai multă recunoștință decît dragoste".

EUGEN SIMION

Duminică, în frumosul parc al orașului Breaza, s-a desfășurat un festival al portului, cîntecului și dansului popular, manifestare cultural-educativă ajunsă la cea de a patra ediție și pe care autoritățile locale, reprezentate de tovarășul Spiridon Mușat, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului orășenesc de partid depun toată silința să o întemeieze ca o trainică și mereu îmbogățită tradiție. Au participat purtători de costume și formații artistice din Breaza și localitățile învecinate, între care, cu binemeritate aplauze, a fost răsplătită de numeroșii spectatori prezența ansamblului „Crăița" din Valea Doftanei, laureat al mai multor festivaluri și concursuri internaționale.

În aceeași zi, de dimineață și pînă seara, o altă tradiție brezeană — Tîrgul de toamnă — a atras în localitate mii de vizitatori.

Document

Duminica după infern

Nu-i numai un excelent reporter Vartan Arachelian, ci și un istoric (un istoric-literat) de mare clasă, aproape puirefiat de cîte știe. Informațiile cuprinse în ultimele sale două cărți, „Toamna pătimirii noastre" și „Duminică după infern"; sînt, unele, de-a dreptul senzaționale. Tînărul nostru autor a pătruns cu toată forța în texte încuiate prin arhive : sau editate în lucrări de strictă specialitate, în tiraje ades confidențiale și de mult epuizate, oferindu-ne o cuprinzătoare și inedită pe alocuri imagine a luptei românilor în primul război mondial. Cartea „Duminică după infern" (ca și prima, publicată de Editura Eminescu, deținătoare de un foarte bun renume în materie de realitățile a istoriei naționale în expresiile ei cele mai vii) e salutată de Mihai Ungheanu, în „Luceafărul", ca „un roman cu sute de personaje", cu „figuri și situații de neuitat". Se plimbă, prin această palpitantă carte personaje celebre în epocă, fiind aici de notat că Vartan Arachelian îi alătură oamenilor politici-stegari ai neamului pe ofițerii care, în dramatica retragere în Moldova ca și în acțiunile de refacere militară și de eroice bătălii, culminînd cu epopeea Mărășeștilor, au însemnat cu mult mai mult decît știm din cărțile de istorie de-acum douăzeci-treizeci de ani. Sînt acești ofițeri, așa cum îi prezintă Arachelian și așa cum de fapt au fost (au fost așa nu numai în acest război, ci și în altele !); nu numai un redutabil corp luptător, dar și un corp de elită al națiunii române, constituiți moralmente ca într-un „ordin" sacru. Paul Anghel, în ciclul său romanesc „Zăpezile de-acum un veac", i-a servit, pare-se, din acest punct de vedere, ca model lui V. Arachelian, și bine a făcut acesta din urmă că l-a urmat. O mare dreptate se face, în același timp, ostașului simplu, „talpă a țării" nu doar la truda pămîntului ci și la vajnica lui apărare. Sînt cu totul tulburătoare micronarațiunile despre vitejiile, sacrificiile, jertfele, încercările, iscusințele celor minjiți de noroiul transeelor și sugrumați de dorul de casă. Brutalul secerîș al flăcăilor noștri, ca și apriga lor sete de „țară nouă", înviată din cenușa dezastrelor și rînduită după mai drepte legi în frunțariile ei firești, sînt înfățișate fără patos exterior, cu firescul pe care-l au numai viața și moartea. Vartan Arachelian le prăznuiește memoria asemenea țăranului care, de ziua eroilor, nu-i celebra pe căzuți în lupte de-a-valma, ci le scotea fir cu fir numele de sub firul ierbii, citindu-i pe toți la apelul la care participa toată obștea, cu capetele descoperite.

Cronicarii de pînă acum ai „Duminicii." lui V. Arachelian au revelat, între altele, și sensul polemic al cărții, replica deseori dură (dar strict bazată pe documente, pe fapte) dată acelor „aliați" ai noștri care n-au șovăit să ne abandoneze în chiar clipele în care ajutorul lor ne-ar fi fost vital. De acord, cuvenindu-se să adăugăm că și prietenii noștri de peste hotare, cei ce „au simțit" cu românii, cu dreptatea lor și cu impunătorul lor rol în acel război, sînt înfățișați, la fel, sub aura adevărului, ba chiar cu o căldură care citeodată pare excesivă. Totuși e dreaptă această căldură — pentru niște oameni de departe care ne-au fost aproape.

Cartea, cum spunea Ungheanu, e ca un roman. Ca un film, am zice noi, autorul folosind predilect tehnica montajului cinematografic, cu schimbări bruște, dar legitimate artistic, de planuri, cu momente de suspans alternînd fericit cu cele de popas sau odihnă a spiritului. V. Arachelian nu-i doar reporter și istoric, e un scriitor format, de la care așteptăm, în continuare, cărți bune și foarte bune.

ILIE PURCARU

MIRCEA MARTIN:

„Literatura noastră e un bun de export competitiv"

— Veniți din vest, mai precis din Reșița, unde v-ați născut și ați urmat liceul. Dați-mi voie să-mi închipui: a fost odată un băiat înalt și firav, care citea mult, în loc să se hirjonească pe străzi cu cei de seama lui, care prefera să stea mai mult în mijlocul familiei sale decît să se amestece printre ceilalți. Folosind un cuvînt pe care îl întrebuințați și dumneavoastră, aș putea crede că v-am „identificat", Mircea Martin ?

— Nu, eu nu mă identific în această imagine, deși probabil că unii dintre colegii de atunci s-ar grăbi să mă recunoască printr-un fel de optică retroactivă și deformantă pe care tin să o descurajez. Nu cred că am citit mai mult decît prietenii mei care au devenit apoi ingineri, medici etc. și nici nu m-am jucat mai puțin decît ei. Îmi amintesc, de pildă, despre interminabile meciuri de fotbal pe malul Bîrzavei, între lingouri de fontă, sau de expediții senzaționale prin pădurile, pesterile sau cheile riurilor din împrejurimi. Pe scurt, am avut o copilărie normală, adică fericită, fără însingurări sau frustrări. Vor fi fost, desigur, și momente de retragere și reculegere, de cultivare inconștientă a unei sensibilități reflexive, dar...

— Ați trăit, deci, mulți ani într-o „cetate de foc". Cum v-ați format în astfel de condiții din punct de vedere spiritual ?

— Formația mea este datoare în bună, esențială, măsură Reșiței, unde am avut profesori eminenți la aproape toate materiile — și cu deosebire la literatură română — și unde am crescut în respectul pentru muncă și pentru omul care muncește. Există la Reșița o anumită mentalitate inculcată din tată în fiu, din generație în generație — mentalitate care se dispensa de orice predică — în legătură cu siguranța pe care ți-o dă o meserie bine stăpînită și lucrul făcut pînă la capăt. Nepricepuții, leneșii, „fuserlii" (cum li se zice acolo) erau spontan discreditați. A fi om de omenie însemna, printre altele, și a fi om de meserie. Poate că idealizez — și e firesc să se întîmple așa —, dar fără o asemenea idealizare conștientă sau inconștientă ne-am mai putea păstra reperele morale? Am rămas din educația reșiteană cu „prejudecata" competenței absolut necesare în orice domeniu și a meritelor cîștigate prin muncă.

— Ce-ați mai înțeles din vremea aceea?

— La Reșița am copilărit într-un mediu multinațional, unii dintre colegii mei de clasă ori de joacă se numeau Engleitner, Tendl, Szabo, Konecany, Morra sau Manera. Numele acestea arată că strămoșii lor veniseră acolo din toate colțurile fostului imperiu. Vorbeau perfect românește, dar în familiile cei mai mulți foloseau germana, o germană bineînțeles dialectală ale cărei fonetisme mi s-a părut că le regăsesc și pe străzile Vienei. Acest dialect adoptă firesc numeroase cuvinte românești și reciproca era la fel de adevărată și de firească pentru românească locului. Mi-am descoperit, așadar, condiția de român într-o atmosferă de Mittel Europa și îmi amintesc de marea satisfacție (veritabil orgoliu național!) resimțită atunci cînd, prin '56 sau '57, „reabilitindu-l" pe Goga la cercul literar al liceului, am fost felicitat și de colegii mei de alte naționalități, care mărturiseau a fi avut revelația unui mare poet. Iată, printre altele, de ce nu mă pot gîndi la specificul nostru național altfel decît în context și în relație și de ce o cultură românească izolată autarhic mi se pare de neconceput. Românismul e pentru mine o componentă a europenismului, nu invers. Sînt, așadar, un om din vest sau — spre a evita eventuale conotații nedorite — din sud-vest. Dacă ai ști, George Arion ce boare plăcută răzbate dinspre Adriatica pînă la poalele Semenicului !

— Țineți mult la Reșița și la ținutul natal, după cum văd, și după faptul că răspundeți deseori la solicitările celor de acolo care vă invită la sărbătorile lor culturale, la întîlniri cu cititorii...

— Chiar săptămîna trecută am participat la o întîlnire inițiată de Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă Caraș-Severin cu „fiii județului" care s-au ilustrat în diferite domenii, în alte părți ale țării. Prilej al unui bilanț surprinzător de bogat pentru această zonă a cărei reputație este, după părerea mea, încă mult sub cota valorii reale. A fost oricum reconfortant pentru mine să văd cîți ingineri de frunte, medici vestiți, generali, istorici, scriitori și artiști a dat acest colț de țară. Dar mai îmbucurător mi se pare faptul că de cîtiva ani buni se poate spune că există o mișcare literară și artistică la Reșița — și una pe cale de a se înfiripa la Băile Herculane. Există cîțiva scriitori de real talent, pictori buni, muzicienii de vocație nu lipsesc nici ei, cum n-au lipsit niciodată de aceste meleaguri. Există un ziar local, „Flamura", bine scris, un teatru cu actori dotați, o bibliotecă județeană cu un cenaclu de profil teoretic în care se discută cu pasiune aparițiile recente din librării, un muzeu al cărui cercetători au la activ importante descoperiri arheologice și investigații de certă valoare științifică. Iată suficiente motive pentru a răspunde, ori de cîte ori pot, invitațiilor venite de acolo.

— Aș dori să știu acum care a fost întîlnirea decisivă pentru destinul dumneavoastră. Desigur, dacă a existat așa ceva...

— A existat un asemenea eveniment în viața mea, dar nu în sensul modificării ei, ci, dimpotrivă, al consolidării, al confirmării unor mai vechi intuiții și convingeri. Întîlnirea de acum 12 ani cu Marcel Raymond, marele profesor genevez, autorul printre altele, al epocalei sinteze despre poezia modernă, mi-a dovedit că viața unui critic, a unui scriitor, poate fi asemenea cu scrisul său, că se poate, adică, desfășura în limitele aceluiași angajament spiritual. S-a cultivat și se mai cultivă la noi iluzia că talentul scuză totul, că opera reușită purifică mizeriile biografiei. Se mizează, deci, pe un fel de răscumpărare fondată pe convertirea valorilor. Nimic din toate acestea la Marcel Raymond, a cărui cunoaștere apropiată mi s-a părut revelatoare nu numai din unghi profesional, ci și moral. Omul era de o simplitate ce nu excludea nuanțele. Nu făcea din personalitatea sa un spectacol, nu avea pur și simplu sentimentul „rivalității" și odată m-a tulburat de-a dreptul mărturisindu-mi că nu-l interesează deloc posteritatea cărților sale. Lecția lui a constat în depășirea nu doar a vanităților mărunte, dar a însuși orgoliului intelectualist. Mă străduiesc să o aprofundez în continuare.

— Mă bucură că ați păstrat aceleași convingeri pe care încercați să ni le insuflați și nouă pe vremea cînd vă eram studenți. Dar cum sînt studenții dumneavoastră de astăzi ?

— Sînt în toate felurile, ca peste tot presupun. Facultatea de limba și literatura română, ca și aceea de limbi străine nu mai sînt însă astăzi la „modă" și preferințele tinerilor se îndreaptă spre A.S.E., de pildă. Odinioară era exact invers. Studenții foarte buni vin însă aici din vocație, din pasiune iar unora aș zice chiar că nu le lipsește constiința unei misiuni. Idealism al vîrstei, dar și al unei alegeri lucide, al unei asumări conștiente. Grija noastră, a profesorilor, trebuie să fie, cred, aceea de a nu-i dezamăgi, ci, dimpotrivă, de a încerca să-i întreținem. Pe cît posibil, prin propriul exemplu, dar nu impus ca atare.

— Acum, la mulți ani după ce mi-ați fost profesor, vă pot face o mărturisire: îmi plăcea foarte mult cum scriați prin anii 1965—1970. Vă urmăream cu fervoare — alt cuvînt pe care-l foloseați în acea vreme — articolele din „Amfiteatru". Uneori mi se părea că scrieți prea frumos pentru un critic literar. Dar are, oare, importanță cît de frumoase sînt frazele așternute pe hîrtie de un cronicar literar ?

— Da, cred că are importanță. Nu e vorba, se înțelege, de fraze frumoase în sine, ci de puterea lor evocatoare în raport cu textul comentat. Nu de „cuvinte goale" care „sună din coadă", ci de acel cuvînt care încearcă să „exprime adevărul". Am scris pe larg despre asta în **Dicțiunea ideilor.** N-as mai adăuga decît convingerea — sau prejudecata — că discursul critic trebuie să cîștige mai întîi pentru sine anumite prestigii spre a le putea apoi atribui în chip eficient. În nici un caz calofilie, așadar, exhibiție egolatră, ci frumusețe subordonată, propedeutică a adevărului.

— De ce ați ajuns la „scuturarea podoabelor" ?

— Probabil că te gîndești la cartea despre Călinescu. Dar aceea e un studiu de ideologie culturală și eventuala ariditate n-ar decurge decît din adecvarea la obiect. Dar o des-podobire presupune întotdeauna o îm-podobire prealabilă. Nu e cazul. Termenul acesta de „scuturare a podoabelor", cu toate că aparține lui Vianu și nu e lipsit de sugestivitate, mi se pare că trimite la vechea retorică în măsura în care împodobirea și despodobirea apar ca niște acte exterioare creației propriu-zise.

— Sînteți un om comod ? S-ar părea că da, dacă ținem seama de raritatea prezențelor în presa literară și de numărul cărților pe care le-ați publicat.

— Știu eu ? Ar fi multe de spus aici. În orice caz, numărul cărților mele nu e în legătură cu comoditatea mea, ci cu o anumită concepție despre critică și despre scris în genere, concepție căi se poate de incomodă măcar prin nemulțumirea de sine la care mă obligă mereu. După douăzeci de ani de activitate, scrisul continuă să rămînă pentru mine un eveniment. Începînd un articol nu știu cum, cînd, și, mai ales, dacă îl voi sfîrși. Chiar acum nu știu cît spațiu și cît timp îmi vor trebui spre a răspunde momentan multumitor la această întrebare. De aceea mă și opresc aici brusc și arbitrar.

— Nu cumva sînteți dintre acei care mai curînd preferă să citească decît să scrie ?

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION

A doua carte cu prieteni

Măceși albaștri

Azi, pentru că boceau în mine drumuri nebătute (mereu mi-e dor de toate cărările care încă nu mi-au furat umbra și nu mi-au răpit pasul), m-am suit într-un tren, la întîmplare, cu o carte în mînă și primul lucru pe care l-am văzut dincolo de marginile orașului au fost două șiruri de măceși plouînd pe calea ferată. Măceși albaștri. Și deschizînd cartea Doinei Sălăjan, ca-ntr-o superbă transfigurare, am găsit sprijin minunii de afară în jertfa unor versuri din acordurile Voronețului :

Iris imens de ochi dumnezeesc / Deschis să vadă pe pămînt toți sfinții, / În care — adînc de vrajă-atins / citesc / Naivele povești ale credinții ; // Senin profund pe care-ades plutesc / Stîrniți de doruri norii suferinții, / Cît de sensibil viu și pămîntesc / Te reușiră-n arta lor părinții !...

Pe Doina Sălăjan, un fel de zeiță botoasă din Transilvania (botos era și-un tînăr zeu de la Moldova), n-o căutați în ierarhii și liste de favoruri. Coruptă de veșnicia firii înflorind surîsuri și de nevindecarea lumii în a căuta amintiri care să-i sature trista sănătate, lipită de ființa ninsorilor descinzînd, ca pădurea de fagi de pereții dinspre sud ai muntelui, ca mestecenii de intrarea în mănăstiri (ați băgat de seamă că mănăstirile nu se construiesc niciodată în vîrf de munte ? le-ar nărui, pe vreme de furtună mugetul mineral al adîncurilor ; sus în munte rezistă numai schitul de ceară, schitul de tăcere), Doina nu are altă bogăție decît amînteala versului. De aceea, ea și face impresia că aderă imaginar la viața reală și că trăiește numai închipuiri cioplite din mărgăritar și din zadarnic de frumos : Cît de frumos trăiți vegetale pure! / [...] O, dac-ar fi o trîmbiță de aur / Să vă adune într-o zi de-apoi / Din cîte toamne v-au răpit sufletul / Rugați-vă atunci și pentru noi. // Cădelnițînd suavele parfumuri / Îndulcind arhanghelii severi / Invidioși pe patimile date / Născuților din lacrimi și plăceri...

Versurile Doinei sînt ca fîntînile din asfințiturile violet ale Bărăganului — una închinată lupilor, alta caiilor ; iarna, susține o poveste magică, trîmbele de apă din dedesubt fac schimb între ele spre a da o șansă și fiarelor. Poeții, în credința mea, încep și sfîrșesc tineri și, indiferent că scriu uneori și publică o sută de cărți, tot cu una singură se adună la capătul drumului. Cei născuți să bombănească rîmat — „membrii inutili ai mai multor instituții inutile", cum zice Lev Tolstoi — nu vor încerca niciodată apropierea de streangul doruluț de-a arde într-o clipă, plătind preț cumplit pentru cuvîntul care e totodată și vrajbă și iubire și durere și moarte și discordie. Doina trece, plîngînd, prin spațiul strîmt al căutării izbînzii, prin plumbul iluziei, înduind după daruri dumnezeești cu gust de migdală, al cuvîntului ce înțelenește strigătul și dezleagă doruri vărăticе.

Iată ce sînt cuvintele : vase de lut, / Ulcioare, carafe, amfore, oale, / După al sorților joc, după — anotimp și avut / Ele sînt cînd pline cînd goale... // Colosal Gargantua umblă tunînd / Ca un stăpîn prin cămările mele / Și găsind vase sterpe, însetat și flămînd / Își scuipă disprețul în ele. // [...]

Eu sînt legat de foamea acestui colos / Flămînd dacă pleacă eu scapăt.

Doina nu iubește versul ajuns și încăput dincolo de pod ; așteaptă și pîndește pasul fulgerat de înalte iubiri al mezinului, cel ce se plămădește înapoia tuturor înțelegerilor, sub un măr din dealurile Transilvaniei, între tufe de măceși albaștri, pentru că poezia e doar aripa visului, nimic altceva, sau poate dezamăgirea apelor Mării urcînd la ceruri și stinsa lor risipire în univers.

...V-am întristat ? Pe cineva ucisam ? / Greșesc ușor și uit la fel. Răgaz / Să nu-mi lăsați, să ne întoarcem iute / La urma singerată ce-a rămas. // Dar tot nu știu. Uitarea e deplină. / Mai inocent ca îngerii mă simt. / Și alb de pace. Dați orice sentință / Sub arborii uitării cînd mă plimb.

FĂNUȘ NEAGU

Iubirea de frumos

Voiculescu

Nu știu cîți poeți europeni au atins deplinătatea spirituală în versurile lor cum s-a întîmplat în poezia lui Vasile Voiculescu de la cărui naștere sărbătorim astăzi o sută de ani.

Nu numai în acest veac și nu numai la noi a intra în odihna Logosului întrupat în istorie a devenit expresia lui și în acest fel a scrie o poezie angajată spiritual care nu se joacă în grai, este și va fi mereu foarte greu.

Mulți poeți uniți cu înzestrări deosebite au abandonat slujirea Logosului și ca atare slujirea propriei lor istorii naționale s-au desolidarizat de problema izbăvirii cosmosului prin jertfa Logosului din iubire, zădărnicind comunicarea între oameni refugiindu-se într-un imaginar subiectiv indescifrabil cum spune Claudel de nimeni conceput înaintea lor și de nimeni continuat după ei : lumi închise și moarte.

În așa ceva a lunecat Rilke pînă la urmă unul dintre idoliți lirici ai primei jumătăți a veacului care a sfîrșit în manierism dimpreună cu cohorta de epigoni ce l-au adulat.

Altfel stau lucrurile cu Voiculescu și alți cîțiva ai generației lui din poezia românească.

El a crescut, a tot crescut în ciuda vremilor la statura nepieritoare a poetului exemplar așa cum îl cunoaștem la noi prin Eminescu iar în Europa prin Paul Claudel sau Peguy în acest veac.

Cînd se va scrie (dacă e nevoie ?) o istorie a lirismului european în acest veac se va vedea limpede pe ce piscuri rare se află cel românesc avîndu-l între ei pe Voiculescu. Istoria reală este mai profundă și adevărată cum spune Vasile Pârvan cînd devine lirică. Din lirismul românesc putem descifra adevărata istorie spirituală cotele sale înalte ale acestei semințiii.

Iată ce mărturisește poetul „Eu pînă acum am fost cioban, am scris ciobănește cu belșug de material. Acum vreau să fiu intelectual și mă străduiesc să torn cugetul într-o formă pe care limba cu mare luptă mi-o dă cu zgîrcenie".

Frumusețea graiului nostru acesta muntean cu precădere ce a odihnit mult peste un mileniu în harurile spiritualității bizantine dă în floare aici. Straturi straturi de arheologie a Logosului transfigurat de focul comunicării pot fi citite în aceste strofe domoale de o noblețe a mărturisirii inepuizabilă. Voiculescu fixează în limba română starea ei spirituală pînă la el fapt ce astăzi dacă el nu o făcea n-ar mai fi cu putință. Este enormă această izbîndă.

Dar la Voiculescu nu se întîmplă decît arareori ca fluxul limbii spirituale să fie siluit unui înțeles personal nu universal valabil sufletului poporului ce l-a păstrat și trăit. În Arghezi sau Blaga mai adesea decît în Voiculescu se întîmplă astfel de superbii, adică erezii ca înțeles în ciuda limbii extraordinare.

Voiculescu este astăzi dintre poeții generației lui clasice și cel mai citit, nu de către liceeni sau literați ci de către popor de către intelectuali și ciobani ca să vorbesc în limba lui Voiculescu indiferent unde trăiesc la oraș sau sat sau nu știu în ce colț de lume. Versurile lui nu se învechesc nu se pot învechi niciodată pentru că mărturisesc iubirea Logosului întrupat în istorie. Sunt iubirea curată ce nu piere niciodată.

Voiculescu a ajuns în deceniile ultime de viață la noblețea sufletului mărturisită în nenumărate poezii unice în limba română din care au dispărut desăvîrșitura, supărarea tristețea a ajuns la forma supremă a iubirii care-i în stare să cuprindă în harurile sale tămăduitoare tot ce există cosmosul întreg pe toți oamenii inclusiv pe vrăjmași și prigonitori. Iată ce spune în 1954 ! :

Mi-ai prins în mînă prașlia iubirii
Ca în vrăjmaș cu inima s-arunc

continuîndu-l pe Eminescu în acest fel din celebrul său testament :

Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față
Îndură-te stăpîne și dă-i pe veci viață !

Este testamentul Mioriței al lui Horea și al lui Constantin Brâncoveanu aici, al lui Ștefan și Neagoe al unui popor de ciobani și voievozi poporul român !

IOAN ALEXANDRU

În aceste zile, în librării, pentru iubitorii ei poezie — o nouă ediție din Imnele iubirii de Ioan Alexandru, apărute la Editura Cartea Românească.

Munca în agricultură nu este cu nimic mai prejos decît în electronică; dacă vreți chiar, în multe privințe ea este mai importantă

NICOLAE CEAUȘESCU

Dă-mi mîna ta trudită să-ți sărut Măria-Ta, Țăranule al Țării!

Cartofi pentru viitor

„Să vă povestesc cîte ceva din preocupările noastre", zise directorul și-mi întinse o țigară. Tanasie Gorea, directorul Institutului pentru cercetarea și producția cartofului, specialistul în genetică, preocupat de ani de zile de soarta acestei plante de aparență ridicole și banale, autorul atîtor lucrări de specialitate, pare nerăbdător să se confeseze și să-mi explice rezultatele de excepție ale muncii de cercetare pe care o îndrumă de cîțiva ani. La Brașov e ceață, bate un vînt rece, a și nins în imprejurimi, dar Tanasie Gorea își stringe haina pe lîngă trup și-ncepe să vorbească :

— Institutul nostru a luat ființă în 1969. Rostul lui era de a rezolva cele mai acute probleme, precum asigurarea cartofului de sămînță, pentru toată țara, fiindcă, nu știu dacă cunoașteți, pînă în acel an noi importam acești tuberculi. După ce s-a organizat un sistem republican de producere a acestor cartofi, am ajuns ca în 1974 să sistăm importul, ceea ce a însemnat foarte mult. Am introdus un sistem original, căci la noi sînt alte condiții decît în Olanda, să zicem, de unde importasem, cîteva soiuri. N-a fost deloc ușor să adaptăm soiurile la zonele înalte însă acest lucru, și-a arătat și față lui bună, fiindcă în astfel de locuri posibilitatea de a contracta bolile e mai scăzută. Am creat astfel de zone fitosanitare la Brașov, Harghita și Sucevița, de altfel județele cu cea mai mare ponderе în producția de cartofi. Incet-incet, tehnologia noastră s-a perfecționat și astfel am ajuns ca în 1983 să obținem cea mai mare producție de cartofi din întreaga istorie a agriculturii noastre, adică 19,63 t la hectar, producție medie prin care am întrecut-o pe cea a întregii Europe, fără Uniunea Sovietică, fiindcă, dacă am socoti toate țările la un loc, Europa s-ar plasa mult în urma noastră.

— Cum așa ?

— Uniunea Sovietică fiind o țară puțin producătoare de cartofi, suprafața ei întinsă ar fi tras mult îndărăt producția medie a Europei. Dacă ne gîndim de unde am plecat și la ce-am ajuns, avem toate motivele să fim mulțumiți. Insă minunea nu s-a mai repetat și anul acesta primăvara a fost rece și capricioasă și ne-a cam dat peste cap proiectele. Poate la cartofii de sămînță să obținem aceleași rezultate.

— Ce înseamnă pentru un cercetător să pătrunzi în tainele cartofului, pe care noi, cei de rînd nu ni-l reprezentăm decît ca salată, piure și garnitură la friptură ?

— Că orice organism, cartoful are o structură extrem de complicată. El se înmulțește vegetativ și degenerează foarte repede. Pentru asta trebuie să fie liber de orice boli și atenția noastră către acest aspect se îndreaptă în primul rînd. Nu e deloc ușor să examinezi fiecare tubercul pentru sămînță, să-i faci bioteste și teste serologice pentru a evita prezența virusului pe care afidele, niște mușculițe păcătoase, îl vehiculează. Cînd am început să producem cartofi de sămînță, toate semințele erau cronic infectate. A trebuit să facem întîi dezinfecția, ca să ajungem azi la procentul tolerat care oscilează, după caz, între 0 și 10%. Acum, cînd lucrurile s-au remediat, putem aplica tehnologii superioare, iar specialiștii noștri urmăresc în sere evoluția plantei, cărela îi facîntreaga ei înfățișare. Fiecare plantă contaminată este îndepărtată, pentru a feri recolta de infecție. Pînă se ajunge la înmulțirea primă, cartofii de sămînță parcurg un drum lung și complicat. Deși ne aflăm la nivelul celorlalte țări producătoare de cartofi, trebuie să recunoaștem că ar fi mai mult decît necesară introducerea și la noi a testului Eliza, practicat deja de Anglia și Olanda, test care reduce mult efortul tehnologic, analizele nemaifăcîndu-se pe frunză, ci direct, pe tubercul. E și mai precis, apoi, posibilitatea de diagnosticare fiind de 100%. S-ar elimina astfel înmulțirea a doua, sporind eficiența și reducînd cheltuielile de producție. Intr-un an sperăm să-l avem.

— Dar soiurile ? Ce-ați creat, ce-ați perfecționat ?

— Pînă să stabilizăm producția de cartofi, la noi, am încercat peste 200 de soiuri străine, lucrînd în paralel la crearea celor autohtone. Pînă în clipa de față cultivăm 13 soiuri, dintre care 7 sînt românești. Ale noastre sînt soiuri pure, obținute prin hibridare. Dintre cele mai noi, ne mîndrim cu **Super**, soi de la care am obținut 102 t/ha, în Insula Mare a Brăilei. O producție enormă ! Să mai amintim, apoi, soiul **Semenic**, cel mai rezistent la mană, **Mureșan**, care se păstrează foarte bine, **Colina**, cu excelente proprietăți culinare, pe care-l egalează numai soiul olandez **Bindje**.

— V-ați gîndit vreodată la un cartof perfect care să întruchipeze toate calitățile ? Cum arată, în visurile dumneavoastră științifice, cartoful viitorului ?

— Că să sperăm mi genotip perfect, pe care noi îl putem descrie, n-ar ajunge toată suprafața - globului cultivată cu cartofi. Totuși, noi lucrăm în acest sens, mai cu seamă în latura genetică dar și în aceea a cuantificării matematice, a modelării. Un astfel de model a prezentat fiziologul nostru Gheorghe Olteanu la Conferința trienală a Asociației europene pentru cercetarea cartofului de la Interlaken, în Elveția, anul acesta. E vorba de un model de decizie și simulare care s-a bucurat de interes și care va deschide noi perspective cercetării, fiindcă noi ne gîndim deja la un cartof superior, în viitor, care să aibă, de pildă, frunze puține și mulți tuberculi, să nu mai necesite tratamente chimice, să aibă un conținut sporit de proteine, să fixeze azot din atmosferă prin sistemul radicular.

RADU G. TEPOSU ■

În slujba pomilor

Stațiunea de cercetare și producție pentru pomicultură Strejești-Simburești, deja o instituție de mare prestigiu în peisajul pomicol al României, a început o operă de bine, refacerea împeriului de prun care a domnit pe dealurile subcarpatice vreme de secole. Cine n-a văzut această stațiune încă nu știe ce înseamnă miracolul pomilor, încă n-a trăit bucuria de a vedea meri mici, terorizați de propria lor roadă, cu sute de kilograme de fructe, încă n-a văzut ferme ca niște cetăți moderne, capabile să trăiască ani și ani fără să iasă în lume, domnind peste livezi întinse, ingropate de verdele vilor și-al cireșilor, al prunilor și perilor care au ceva măreț în chinul frumuseților de a încăpea pe crengi, și dulcele de stoloni de căpșuni și alte milioane de butași de viță. Un liceu agroindustrial are în stațiune cei mai fericit loc de practică iar o echipă de cercetători tineri lucrează mereu pentru descoperirea a noi soiuri de mare productivitate, rezistente la boli.

Am descins în două ferme, în cea de la Schitu, condusă de inginerul Dumitru Popescu și în cea de la Strejești, îngrijită de Florea Marinescu. Ultimul e un om la 50 de ani, din partea locului, așezat în slujba pomilor cu 26 de ani în urmă. Atunci avea la îndemînă 100 de hectare care dădeau cam 3 tone la hectar și se chinuiau să treacă prin iarnă și să mai prindă o înflorire de primăvară. După 26 de ani, Florea Marinescu e un om în vîrstă, albit la păr și ars de soare cu o fermă de 228 de hectare, cu livezi care dau 25 de tone de fructe pe hectar. Cu timpul l-a avut ca student în practică pe Dumitru Popescu. I-a inoșit în delicata și misterioasa lume a pomilor și l-a ajutat să-i înțeleagă. Acum cei doi conduc două ferme vecine. Unul stăpînește sute de hectare de măr, celălalt enorme suprafețe de vie. Cînd plouă le arde buza după apă și după substanțe ca să ferească livezile de mană, cînd e secetă le arde buza după aceleași lucruri tutelă o serie de C.A.P.-uri, care aveau o producție sporadică de fructe, le-am ajutat să-și creeze ferme specializate și astfel unele dintre ele au ajuns la producții de vîrf, au reușit să exporte cantități de prune care sînt la fel de mari ca și cele exportate de unele județe. Așa s-a întîmplat cu C.A.P.-urile din Vitomirești, Dobroteasa, Potelu, Bărăgi de Vede și multe altele. Răspundem direct de cele 14 845 de hectare de pomi care alcătuiesc tezaurul pomicol al județului nostru. Și el reflectă pe deplin răspunsul concret la chemarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de a face din pomicultură o ramură de vîrf a agriculturii, un sector al producțiilor record". Stațiunea din Strejești-Simburești are 22 de ferme, adevărate modele de integrare a cercetării cu învățămîntul și producția. Trei pepiniere pomicole produc un milion și jumătate de puieți, 20 de milioane de stoloni de căpșuni și alte milioane de butași de viță. Un liceu agroindustrial are în stațiune cei mai fericit loc de practică iar o echipă de cercetători tineri lucrează mereu pentru descoperirea a noi soiuri de mare productivitate, rezistente la boli.

Am descins în două ferme, în cea de la Schitu, condusă de inginerul Dumitru Popescu și în cea de la Strejești, îngrijită de Florea Marinescu. Ultimul e un om la 50 de ani, din partea locului, așezat în slujba pomilor cu 26 de ani în urmă. Atunci avea la îndemînă 100 de hectare care dădeau cam 3 tone la hectar și se chinuiau să treacă prin iarnă și să mai prindă o înflorire de primăvară. După 26 de ani, Florea Marinescu e un om în vîrstă, albit la păr și ars de soare cu o fermă de 228 de hectare, cu livezi care dau 25 de tone de fructe pe hectar. Cu timpul l-a avut ca student în practică pe Dumitru Popescu. I-a inoșit în delicata și misterioasa lume a pomilor și l-a ajutat să-i înțeleagă. Acum cei doi conduc două ferme vecine. Unul stăpînește sute de hectare de măr, celălalt enorme suprafețe de vie. Cînd plouă le arde buza după apă și după substanțe ca să ferească livezile de mană, cînd e secetă le arde buza după aceleași lucruri ca să ferească fructele de făinare, cînd o cules le arde buza după oameni, după lăzi și după mijloace de transport, cînd e iarnă le arde buza pentru tăieri, pentru îngroparea vițel, cînd e primăvară se perpelesc pentru lucrările în verde. E de ajuns o zi să nu ajungă unde trebuie și mai tîrziu o fac degeaba, pomii se îmbîcsesc și se întorc în nepăsare și nimic, de unde nu mai vin nici cu fructe, nici cu frunze. Cei doi se străduiesc de pe pămînturile învecinate și își petrec multe nopți dormind cu bușteni în sediile fermelor de unde nu mai apucă să plece cu săptămînile, în acele gospodării care nu mai au nevoie de afară decît de zahăr și de sare, dar care trimit spre noi lungi convoaie cu trenuri de fructe al căror parfum este acum extrem de cunoscut în orașele țării și pe mai toate meridianele Europei.

CORNEL NISTORESCU ■

Posibile modele de zootehnie

La Direcția agricolă județeană Dîmbovița, cu ajutorul lui Marcel Calangiu, directorul zooveterinar și cu Aurelian Nicolae, inspector șef sanitar veterinar, ne inițiem prin cîteva cifre care este starea zootehniei în Dîmbovița, acum, în preajma Congresului al XIII-lea al partidului, prilej de analize obiective și de bilanț al unei perioade din cele mai fructuoase.

Anul acesta, zootehnia județului va produce mai mult decît anul trecut cu 2 300 tone de carne, 10 milioane de ouă, 100 tone de peste, 25 000 hectolitri de lapte. Producții mai mari la lînă, miere. Măsurile puse în practică sînt cunoscute de toată armata de zootehniști iar eficiența lor constă în perseverența cu care sînt urmărite. Păsunile au fost fertilizate cu gunoi de grajd, țăranii și-au dat seama încă o dată că întreținerea și amenajarea lor depinde în cele de urmă tot de ei și, fie ele ale Ocolului Silvic, ale Consiliilor populare sau proprietatea C.A.P. tot în sarcina lor e bine să cadă. S-a luat hotărîrea la nivelul Comandamentului pentru agricultură al Biroului Comitetului județean de partid ca în anul viitor 60 la sută din suprafața bazei furajere să fie cultivată cu trifoi sau lucernă. Pentru aceasta operațiunea în primăvară vor fi necesare 70 tone de sămînță. Cele două fabrici de nutreturi combinate de la Titu și Crevedia asigură necesarul pe întreg județul. S-ar fi putut realiza și mai mult dacă toate unitățile ar fi avut rezultate la același nivel. Aici ya trebui insistat. Iată : pe primele 9 luni, s-a obținut pe fiecare vacă furajată 3 400 litri lapte la C.A.P. Petrești, 2 400 la C.A.P. Nucet și doar puțin peste 900 litri la C.A.P.-urile din Serdan și Năbeni. Se dorește ca între cantitatea de carne și lapte și procesarea de furaje să existe o corelare cît mai apropape de situația ideală. Furajele destinate bovinelor și ovinelor sînt obținute la ora aceasta în următoarele proporții [illegible] din suprafețele destinate bazei furajere, 1/3 de pășuni, 2/3 de pe fînețe, iar restul de 40 prin folosirea celorlalte resurse — paie, ciocălăi, borhoturi.

La Nucet, la Ferma zootehnică, vorbim cu inginera Luiza Barbolu. Ferma are 780 de oi și 880 de vite de rasă, din care 380 de vaci și juninci. Planul la lapte pe primele 9 luni a fost aproape îndeplinit. In medie, vacile dau acum 7 litri și jumătate de lapte pe zi. E destul de puțin și această cantitate se explică printr-o branșă ceva mai subțire decît ar trebui și prin aceea că viteii de rasă fiind considerați materia primă cea mai importantă sînt mai răsfățați decît alții. Ferma a vîndut la unitățile din județ și din țară viței și tauri de monță în valoare de peste un milion. Lapteie livrat statului de la începutul anului valorează și el cam tot pe atîta. O unitate cu o zootehnie rentabilă. Ponderea zootehniei din valoarea producției globale a cooperativei reprezintă 48 la sută. Din necesarul de 650 tone de fin, 300 sînt la adăpost. Mai sînt așteptate alte 50 de tone de la Silvic, dar sînt temeri că nu vor sosi chiar atît de ușor precum prevăd planificările. Finul nici n-a fost recoltat. Cu cele o mie de tone de sfeclă furajeră care urmează să intre în magazii și silozuri cantitatea de suculente va fi asigurată. La grosiere, necesarul de 900 de tone va fi depășit cu 600 tone, ceea ce e bine dar nu rezolvă în modul cel mai fericit problema furajelor unor vițe de rasă. Crajdurile sînt noi, după proiecte tip, care ar mai trebui gîndite în unele detalii. Pentru la anul, suprafața bazei furajere va scădea cu 30 hectare, adică de la 200 la 170. Unitatea are 35 hectare de pășune, pe care au acces doar vacile cu lapte, timp de o lună, în care pasc definitiv pînă la primăvara următoare. După această lună, vacile sînt scoase alci mai mult pentru a face mișcare.

C.A.P. Petrești. In octombrie 1978, ne spune inginerul Petre Georgescu, au fost importate 200 vaci de rasă Bruna de Austria, înrudită dealtfel și cu Bruna de Maramureș, o rasă de carne-lapte, care se adaptează bine la condițiile noastre. Din nucleul din 1978, la Petrești sînt acum 580. Restul au fost dirijate spre alte ferme. Numai anul acesta au fost livrați la SEMTEST 28 de tauri de mare valoare și la diverse ferme 20 de tăurași pentru montă naturală. Valoarea medie a unui astfel de animal este în jur de 30 000 lei. La Petrești s-a preferat creșterea animalelor în sistem gospodăresc, 7 grajduri ridicate din materiale locale de către cooperatori. Vițele se pare că pun însintese luxuluri, confortul. Se simt mai bine cu paie sub ele decît dormind pe covoare de cauciuc.

Spre ce se tinde în zootehnie acum ? Il întrebăm pe doctorul Aurelian Nicolae. Aducerea tuturor unităților la nivelul de azi. Si chiar mai mult.

OPREA GEORGESCU ■

Un muzeu în labirint

Fața calmă a zbuciumului

2.

Th. Pallady. Autoportret

Uneori, pare glacial. Alteori, își încruntă sprîncenele, iar ochii, sarcastici, anunță o ironie posibilă : „Numai arta nu mă plictisește". Îl privești mai atent. Ceva te face să bănuiești, că toate acestea sînt doar o impresie sau o armură, că în frigul absolutului inima a rămas caldă. Nu te poți descotorosi chiar atît de ușor de ispite, îți spui. Viața e păcătoasă, se lipește de mîini, oricît te-ai spăla tot mai rămîne o urmă de parfum, de la castanele pe care le-ai adunat pe stradă, ori de la frunzele, într-adevăr cum am uitat ? de la frunzele veștede pe care Pallady nu rezista să le ridice și să le ia cu el. Trecătorii îl priveau mirați. Unii zîmbeau. Ei și ? Pictorul era în stare de surprize încă și mai mari, de o violentă tandrețe, ca această „aventură" desfășurată pe parcursul unei săptămîni întregi : 19 iunie. Un bărbat de șaptezeci de ani se amuză oare pe stradă, jucîndu-se cu praștia ? A, nu. S-a folosit de sfoara cu piatră numai pentru a-îndoi o creangă de oțetar, ca s-o poată prinde cu mîna. O rupe și o ia cu sine. Acasă, punînd creanga într-un vas cu apă, descoperă uimit o larvă care, cum e atinsă, tresare. 21 iunie. Larva e tot acolo. Din cînd în cînd se zbate. 23 iunie. Trezindu-se, pictorul zărește zburînd prin odaie un fluture. Deschide fereastra pentru a-i reda libertatea, dar după un timp fluturele se întoarce. 25 iunie. Fluturele zboară, iese și revine mereu. Pictorul îl urmărește intrigat. Observă atunci că larva de pe creanga de oțetar e goală și că fluturele stă pe ea. Așadar, el tresărea cînd era atinsă larva ! Pictorul își simte ochii plini de lacrimi înțelegînd că fluturele se întoarce de fapt la locul unde s-a născut. 27 iunie. Nemaivăzînd fluturele executîndu-și arabescurile, pictorul se uită la creanga de oțetar ; e acolo, agățat, mort, după ce și-a depus ouăle. „Își îndeplinise misiunea, menirea" sună concluzia din jurnal... Aș putea, desigur, să spun ca elevul Theodor Pallady care la o teză, cînd încă se afla la Școala de Poduri și Șosele, a scris pe foaia de hîrtie doar atît : „Nu înțeleg nimic, Theodor Pallady". Dar aș minți, fiindcă am impresia că înțeleg de ce un om, și cu atît mai mult un artist, poate să urmărească zile în șir aventura unui fluture. După cum înțeleg, sau cred că înțeleg, de ce lucizii, cei prea lucizi, ca Pallady, care suferă de o nevoie de analiză continuă, care nu pot privi fără să observe și ceea ce n-ar vrea să observe, dar aspiră să treacă dincolo de aparența lucrurilor, sînt răstigniți nu numai între „nevoia de sine" și „nevoia de alții", ci și între idealul totdeauna ascetic al absolutului și precaritatea totdeauna plină de promisiuni a posibilului. Oricine parcurge jurnalul lui Pallady poate constata cîtă singurătate plutește în el printre rînduri în ciuda faptului că pictorul e rareori singur. De obicei e la un dejun, la club sau măcar cu un model în față. Și totuși pe fundalul acesta, de evenimente care curg, de lume care aleargă, care speră, care dispără, care își face tot felul de calcule sau trăiește nepăsătoare, singurătatea roade ca un acid. Pînă și noțiunile cele mai sacre sînt atinse : „Dragostea, a cărei lege natura ne-o impune, am poetizat-o spre a cuprinde mai bine prada. Prietenia, în care am vrea să credem, nu-i oare, de cele mai multe ori, o iluzie ? Un gest, uneori un cuvînt, ne dovedesc acest lucru. Dezbărată de toate prejudecățile, gîndirea ne îngăduie să vedem clar, să trăim și să existăm". Aici, „clar" înseamnă „fără iluzii". Căci Pallady nu face parte dintre cei care „quijotizează". El e mult prea lucid pentru asta. Știe că iertarea nu șterge nimic și că destinul său e să fie propriul său judecător intransigent. Cît privește indiferența, o dorește într-adevăr uneori : „Să privești fără să vezi, să auzi fără să asculți. Să dormi fără să visezi. Să trăiești fără să gîndești". Inutil însă. Pentru asemenea oameni și viața și absolutul sînt mai mult decît o pasiune : sînt o fatalitate căreia nu i se pot sustrage. Ei sînt condamnați să iubească o viață care ajunge la moarte și un absolut care se îndepărtează tot mai mult pe măsură ce încearcă să-l atingă. N-au cum să evite acest imperativ al destinului lor chiar dacă uneori, cu o stringere de inimă se întreabă : „Să vezi, să simți, să înțelegi, să fie aceasta fericirea ? Sau mai curînd pretext de suferință cînd nu poți rămîne nepăsător". Nu-l pot evita nici cînd intuiesc că adevărul lor, singurul pe care-l pot controla, le-a întins o capcană. Pallady notează în jurnal : „Să-ți găsești un refugiu în Artă... Să știi să alegi ceea ce îți îngăduie să creezi opera de artă, esența însăși a vieții... a vieții noastre". O opțiune decisă pentru aerul rarefiat al absolutului unde nimic altceva nu mai contează, se pare. Numai că aceasta nu e decît ultima iluzie a unui om care vede clar. Căci în refugiul său își amintește brusc o vorbă a cuiva : „Ah, cît este viața de cotidiană", vorbă pe care ar fi vrut s-o fi spus el însuși. În realitate, acest artist cu figură de ascet se află la o răspîntie, sfîșiat între Artă (cu A mare) și cotidian. Și poate că astfel nu există nimic întreg. Nici absolutul. Nici strictul cotidian. Fiecare e umbrit, e știrbit de amintirea, de nostalgia celuilalt. Nu a dată Pallady se plîngă că e înconjurat de prea multă viață defunctă. Sau regretă ce n-a trăit. Și nu o dată constată cu obișnuita lui lipsă de menajamente că nimic din ce a visat în absolut nu s-a înfăptuit așa cum a dorit și visat. Dar acestea nu sînt totuși decît ocoluri, șemănînd cu zborurile fluturelui pe care l-a urmărit pictorul. Ramura lui de oțetar este clipa cînd înalță capul. Se tem unii de perfecțiune ? Zic că eu nu există ? Și chiar dacă ar fi așa, exclamă Pallady. Poți măcar năzui către perfecțiune. Poți măcar tinde spre ea.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Itinerar sentimental

UN IED — „Există cineva care la vederea unui ied să nu devină mai bun" ? se întreabă Radu Cârneci în comentariul unui mic film *(Itinerar sentimental)* recent văzut la televiziune. (Tot la televiziune unde, duminică 7 octombrie, cineva vorbea despre un loc evocat de „Goethe, în opera lui, *Faust*", Goethe — se știe — fiind un cunoscut compozitor...) Dar să revenim la întrebarea poetului. Desigur, răspunsul e simplu : la vederea unui ied, a unei căprioare, a unui iepuraș devenim mai buni și sufletul ni se umple de bucurie. Dar la vederea unui om ? Din păcate, răspunsul la această întrebare e mai greu de dat ; și ar merita să ne gîndim de ce ne induioșează un cățeluș mai degrabă decît semenul nostru. Dragostea pentru animale (et in Arcadia ego : și eu le iubesc!) are ceva suspect, dacă e însoțită de o cumplită indiferență față de tot ce nu dă din coadă. Și poate că ideea centrală a poeziei luminoase și nobile pe care o scrie Radu Cârneci e chiar aceasta : că datoria oamenilor este aceea de a-i iubi, în primul rînd, pe semenii lor. Trebuie îndrăgiți și conaci (Radu Cârneci este, ca și Gheorghe Pituț, un cîntăreț al pădurii ; cred că au și studiat prin școli viața silvestră), și animalele, și grînele și lacurile („de-o limpezime atît de adîncă încît îți doare privirea"), și păsările cerului, toate. Dar „cîntarea cîntărilor", omului i se adresează. Iar dacă unele dintre poeziile, cu emoționante note patriotice, ale lui Cârneci pot să pară retorice (și chiar sînt!), e cazul să amintim vorba veche a lui Gide despre retoricul Victor Hugo care este „vai, cel mai mare poet francez". Atunci cînd discursivitatea și pasiunea vorbelor mari, a generalităților apar la un om care are talent poetic, așa cum e cazul lui Cârneci, ele încetează să fie defecte, pentru a fi devenit normale note definitorii. În poezie concretul poate fi necesar, dar obligatoriu nu este. Obligatoriu e numai talentul. Iar dragostea afirmată cu decizie și adîncă pasiune e un sentiment care nu va fi de prisos nici în alt veac (pe care îl dorim mai uman decît al nostru, atît de pornit, de lipsit de măsură), darămite azi, într-un univers al amenințărilor cu distrugerea planetară. Poate că eu însumi, ca autor de versuri, să rămîn cu mai multă plăcere în preajma unei poezii mai discrete, mai fine, mai ascuțite (de felul celei pe care o scriu Mircea Ivănescu, Tomozei, Grigurcu, Brumaru, Petre Stoica și alți poeți de vîrsta lui Cârneci) dar nu pot să nu admir, cînd e cazul, și poemele pline de generalități patetice rostite emoționant de poeții din „școala" cărora face parte și cel ce semnează (între atîtea cărți ale sale) o superbă prelucrare în spirit romantic a *Cîntării cîntărilor*.

Să întreb din nou (patetic și generalizînd, în spiritul nobil al acestui tip de poezie) : vom ajunge vreodată ca la vederea unui om, a pricărui om, să devenim mai buni? Ce mult ți-ar plăcea să răspund afirmativ!

O GHICITOARE — Găsesc, printre hîrtii, o întrebare la care redactorul unei reviste mă ruga (nu de mult, dar ce revistă? nu mai știu...) să dau un răspuns : „Care credeți că sînt scriitorii anului 2000?" Cad pe gînduri și-mi amintesc că, acum aproape douăzeci de ani, răspunzînd în *Luceafărul* la o întrebare asemănătoare, cu privire la scriitorii depărtatului pe atunci an 1980, îi numeam pe Leonid Dimov, Radu Petrescu, Tudor Țopa, Octavian Stoica : nici unul dintre ei nu publicase încă vreo carte. Am avut dreptate? Partial, dar răspunsul de atunci nu mi se pare absurd. Acum ce-aș spune, folosind același procedeu, adică pomenind doar numele unor autori ce n-au publicat nici o carte? Nu știu, abundența de nume tinere e extraordinară. Și totuși... Doi prozatori : Ioan Groșan, Cristian Teodorescu. Doi critici : Ion Buduca, Al. Cristelecan. Doi poeți : Liviu Antonesei, Adrian Schelbe. Multe dintre numele viitorilor poeți și critici importanți pot fi găsite în revistele studențești, de la *Amfiteatru* și *Echinox* (Nicolae Băciuț) la admirabila revistă ieșeană *Dialog*, o adevărată pepinieră de talente.

Și să-mi exprim năzuința ca atît dumneavoastră, cei ce citiți, indiferent de vîrstă, cît și eu, să fim bine sănătoși în anul 2000, asumîndu-ne riscul să descoperim că m-am înșelat amarnic..

MEMENTO — Într-un număr de acum cîteva săptămîni al revistei, Al. Piru, vorbind despre resurecția lui Emil Botta, arată că nu a ezitat nicicînd să-i așeze pe acesta printre marii poeți de azi și de ieri, și subliniază că „N. Manolescu a fost primul critic care într-un articol din *România literară* (1976, nr. 48) a vorbit de Emil Botta chiar din titlu ca de *Un mare poet*". Iubitul meu profesor îmi va permite, sper, să-i pun nota foarte bine. Altul e însă cel care răspunzînd unei reviste, în cadrul unei anchete, despre cele mai frumoase versuri ale anului, a spus cel dintîi — în anii noștri — că Emil Botta e poate cel mai important poet al unei mari generații. Țin minte cît de mult m-am bucurat citind acea apreciere, venind într-un moment cînd puțini dintre noi cei tineri, vedeam adevărul, și profit de ocazie să-i amintesc că acel *altul* este... Al. Piru. I s-a întîmplat domniei-sale, într-o lungă și frumoasă carieră de istoric literar, să nedreptățească — prin uitare, între altele — destui autori, dar să-l uite și pe Al. Piru mi se pare prea mult.

FLORIN MUGUR

Desene pe asfalt

Rînduri pentru Tudor Coman

Are și plumbul cavalerii lui chiar dacă tiparul modern înlocuiește fericit metalul „bacovian".

Tipografii vor fi pentru totdeauna oameni ai plumbului.

Despre un asemenea om îmi îngădui caligrafia de față. Și pentru a fi convingător, ca în mai toate desenele mele (pe care nu le cred mai durabile decît cele ale copiilor, fixate efemer, pe asfalt) mă voi sluji de zestrea de amintiri personale, spre a-mi convinge de dreapta scriere, eventualii cititori.

...Cînd, june secretar (general!) de redacție mă precipitam între redacția „Luceafărului" situată într-un pod cu hublouri de vapor, de pe bulevardul Ana Ipătescu și tipografie, eram vesnic îngrijorat fie că n-am toată materia promisă de colaboratori ori că nu e gata macheta, ori că se întîrzie corectura etc... și așteptam ca redactorul șef, dragul Mihu Dragomir, să mă scoată din impas. Cînd mă primea în biroul lui, mă întîmpina ceremonios (ce „moravuri" pentru acel timp: un redactor șef care se ridică în picioare atunci cînd dă mîna cu un subaltern !) și mă întreba despre... meciurile etapei de fotbal! Era de un calm perfect și cu toate speranțele mele că l-aș putea „deturna" spre subiectul în cestie, nu-l puteam scoate din ale lui. Într-un tîrziu, așa ca din întîmplare, jucîndu-se cu nervii mei mă întreba, leneș „Cum stăm cu numărul ? Ai probleme?" „Nu, probleme nu am, ce-mi lipsește e chiar... numărul!" ziceam și eu lămurea, în cîteva minute probleme ce-mi păreau insurmontabile, „salva" sumarul amenințat, făcea fericite mutații de materie și cînd discuția se încheia, înțelegeam că într-adevăr n-aveam motive de supărare. Omul știa totul: sumar, machetă, tinea minte titlurile, știa dimensiile textelor. Era un magician.

La Don' Mihu m-am gîndit atunci cînd l-am cunoscut, în modestul său birou, pe Tudor Coman, șef al serviciului de producție din Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", unul din cei mai împătimiți tipăritori și iubitori de carte din România. Aceeași distincție în gesturi, același calm (constructiv), același perfect echilibru lăuntric. Același respect pentru un meșteșug ce ține pentru mine mai mult de vis... E unul dintre (din fericire multele) personagii a căror deviză e „Se poate !" Ori : „Să facem astfel încît să fie bine!"

Numărul de cărți care (și) prin truda și inspirarea sa trec de la himerica față de manuscris la tomul numai bun de mîngîiat cu sufletul, e de-a dreptul uriaș. Tudor Coman a tipărit mai multe cărți decît vrea legenda să fi existat, chiar dacă nu „tipărite", în Biblioteca din Alexandria elinilor ! Publicațiile, permanente sau nu, de care are grijă nu sînt nici ele, numeric, mai puține.

Mai toți „clienții" săi vin cu pretenții, toți cred că lucrarea de ei comandată e de departe cea mai importantă din combinat, toți cer un tratament preferențial. Toți sînt precipitați. Aproape toți își prezintă ofertele, dacă nu chiar în ultimul ceas îngăduit de plan, atunci foarte aproape de acest moment. **Caietele de sarcini** sînt de regulă nerespectate în litera lor chiar de către beneficiari. Și totuși... Între cei mai destoinici **autori** de carte românească (autori ai cărții ca obiect sacru) Tudor Coman se distinge printr-o calitate aparte : pare a avea totdeauna **răbdare.** Pare că are timp. Chiar cînd nu are, o știm. Și mai are, asta e sigur, umor. Înțelege miraculos resorturile adesea cu aparențe teribil de încurcate ale lucrurilor și prompt propune soluții realiste, împacă tensionatul „război" dintre „părți" și în final, neînțelegerile dispar, crisparea se atenuează și ea și învinge **bucuria** de a ține în mîini o nouă carte, așa cum ai ține o pîine nouă, ori un mineral selenar.

În urmă cu puține luni (altă amintire) un proiectat „Album memorial Nichita Stănescu" realizat în faza de manuscris cu emoție și (cred) cu har, era metodic refuzat de unii tipografi (mai corect, de unii birocrați ai plumbului, care are și ei dăunătorii lui) pentru care condițiile de editare păreau prea pretențioase și care nu promiteau în nici un caz o apariție în, vorba poetului (altul) „timpul cît se cere". După cîteva zile și nopți de coșmar am propus imposibilul. Să încercăm „la Coman". „Imposibil! mi se spunea, omul e binevoitor dar e prea tîrziu să ne mai scoată lucrarea în '84!"

Într-o dimineață am intrat în biroul (luminat de imaginea simbolică a unei vechi hărți marinărești) prietenului Coman decis să fiu un „avocat" teribil. Compusesem în memorie cîteva discursuri menite să-l convingă. Tudor Coman s-a informat, expert, de conținutul lucrării, de condițiile grafice și tipografice și... a oprit conversația, făcînd un semn ce vroia să spună : „E de prisos să mă convingeți pe mine, slujitor al cărții și iubitor de Nichita, cît e de binevenită evocarea lui. E de prisos să insistați, m-aș simți jignit"...

Și am auzit acel „Să încercăm să facem ceva" care în limbajul oamenilor buni e aproape sinonim cu „E-n ordine!" și cînd scriu rîndurile acestea, Albumul e într-o fază înaintată de tipărire. Dar cum ? Abuzează cumva Tudor Coman de prestigiul funcției sale întîrzînd executarea unor comenzi, pentru a le face loc sub teasc celor de domnia-sa preferate? Nici decum. Era vorba de o carte în plus, de asumarea unei datorii în plus. Omul nostru, cînd promite, o face fiindcă își cunoaște oamenii, știe că poate conta pe devotamentul și priceperea lor, pe (iubesc repetarea de termeni) omenia lor.

Și cum să nu împună un șef care vine la slujbă primul, spre a pleca cel din urmă? Iarna, mi s-a spus, nici nu vede lumina zilei, el, cel obsedat de lumina tiparului: sosește și pleacă pe întuneric.

Nu l-am citit numele pe nici o tipăritură.

Îl scriu eu aici, îl culeg aici, cu dragoste și respectuoasă recunoștință **confraternă**, anticipînd (și „denunțînd" sentimental, evenimentul) o zi apropiată în care omul plumbului urmează a împlini (incredibil pentru tinerețea și mobilitatea sa spirituală) vîrsta de 60 de ani...

GHEORGHE TOMOZEI

Săptămîna la Operă

În cadrul ciclului „Personalități lirice comentate", la Opera Română va fi prezentat luni 22 octombrie (ora 18), **Aureliano Pertile.**

Bucurîndu-se de prezența dirijorală a maestrului Ruslan Raicev, de la Opera din Sofia, spectacolul **Aida** de marți 23 octombrie (ora 18) va avea ca principali interpreți pe Lucia Țibuleac, Anatol Covali, Mihaela Agachi, Nicolae Urziceanu.

Miercuri 24 octombrie, ora 18, — capodopera lui Weber, **Freischütz.** În conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici vor interpreta Elvira Cîrje, Elena Grigorescu, Dan Zancu, Florin Diaconescu.

Seara vieneză, unanim agreatul spectacol de balet, avînd în distribuție pe Daniela Constantinoiu și Ștefan Bănică, Magdalena Rovinescu și Gheorghe Anghelus, Maria Cumbari și George Bodnarciuc, va fi prezentat publicului joi 25 octombrie, la ora 18.

Tosca de Puccini cu Maria Slătinaru-Nistor în rolul titular, Ludovic Spiess (Cavaradossi) și baritonul bulgar Stoian Popov în Scarpia. La pupitru dirijorul Ruslan Raicev (R.P. Bulgaria). Spectacolul va avea loc vineri 26 octombrie, ora 18.

Sîmbătă 27 octombrie (ora 18) premiera de balet **Francesca de Rimini, Camerata coregrafica.** Prima piesă este o fantezie coregrafică pe muzica lui Ceaikovski, iar a doua este compusă din miniaturi dansante pe muzică de Bach, Ravel, Haydn, Vasile Jianu și Mircea Chiriac.

În matineul de duminică 28 octombrie (ora 11) se continuă ciclul **Voci tinere** din cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Vor participa în recital Emilia Ciurdea, solistă a Teatrului liric din Constanța, și Alexandru Moisiuc, student al Conservatorului „Ciprian Porumbescu". Își mai dau concursul Mariana Stoica și Corneliu Fănățeanu de la Opera Română.

Duminică seara, la ora 18, **Povestea micului Pan,** operă pentru copii scrisă de Laurențiu Profeta, pe un libret de Eugen Rotaru. Alături de soliștii Operei Române apare corul „Voces primavera" în conducerea muzicală a lui Claudiu Negulescu.

atelier literar

• G. Dumitrescu

Ioniță Gheorghe : Nu e chiar așa de simplu : „Gicu-da" sau „Gicu-nu" (Mai există, bunăoară, și „Gicu-mda"...). Adevărul e că textele (puține, totuși, pentru o concluzie mai sigură) stîrnesc bănuiala că ați avea talent. Ceea ce vă somăm să demonstrați, cît mai concludent, în viitoarele corespondențe.

Mona Irimie : Versurile sînt slabe, fără perspective. Dar ziceți că aveți două romane gata scrise (deși n-aveți decît 16 ani !...). Romanul presupune, însă, o experiență de viață, cel puțin (ca să nu mai vorbim de talent, de pregătire intelectuală, etc.). Cîți romancieri cunoașteți, care să fi debutat la această vîrstă ? Mai mult ca sigur, romanele dv nu pot fi altceva decît un timp irosit fără rost (mai bine îl folosești pentru lectură și studiu !). În fine, acum că le-ați scris, trebuie să vă alegeți măcar cu o învățătură. Ce să faceți cu ele ? — ne întrebați. Trimiteți fragmente la reviste, cîtiți la un cenaclu, cereți părerea profesorilor dv. și altor oameni cu experiență apropiați, ca să vă puteți lămuri, din toate aceste păreri și observații, asupra rezultatului ostenelli dv. și eventual asupra perspectivelor condeiului dv.

Iphigenia: Singurul lucru scris mai îngrijit și cu reală simțire e „Manuela". În rest, pagini slabe, pline de dulcegării, scrise destul de negîjtent și stîngaci.

A. Necatu: Lucruri noi, semne de progres, încă n-au apărut, dar motivele îndemnului anterior sînt valabile și acum. Numai că ideea continuării implică și o atitudine mai activă și mai complexă, obsesia amîlorării, a autodepășirii, preocupări adiacente, de studiu și exercițiu, de descoperire și însușire a „tainelor" meseriei, etc.

M. Vescan : Versificări relativ îndeminatice, adesea înfierate liric, dar păcătuind mereu printr-o inflație de vorbe și „floricele" (metafore stufoase, în ghirlande, jocuri fără aport în economia poemului, etc. — de pildă, în „Nu e de glumit", unde această joacă în sine dezarticulează textul, diluează sau chiar nimicește semnificațiile). Se cere, deci, un efort de concentrare și esențializare, un control mai activ și mai exigent asupra cuvîntului, mai multă atenție și preocupare pentru apărarea sensului central al textului de divagații și diversiuni întîmplătoare, parazitare. Mai bine, în „Dezvăluire", „Acuma tresar".

Crina Costin : Din păcate, nu sînt noutăți, nici în manuscrise (care marchează un dezamăgitor regres), nici în scrisoare, unde tînguirile nonsalante continuă să înlocuiască vestea deciziilor salutare, de abordare plenară, responsabilă, a existenței. Și anii trec...

Luminița Voica : Un vers alert, limpede, cu o anumită ardență lucidă, reprezentînd o premisă favorabilă pentru o eventuală desfășurare lirică. („Știu", „Există", „Do not disturb"). Reveniți.

V. Ianculescu : Nimic deosebit de semnalat. Versurile rămîn la același nivel, al confecției de bunăvoință, neinspirată. Proza, destul de oarecare, relatează modest, neconcludent, niște „fapte diverse".

Ovidiu Clanca : Trei plicuri, cu jucării verbale fără sens, care nu confirmă de loc bunele promisiuni inițiale (adică semnele de talent). Drumul e greșit. Se pare că vă este necesară o inițiere mai largă și mai profundă în domeniul poeziei, în istoria ei, în articulațiile intime ale experiențelor ei de‘ virf, de-a lungul timpului, etc. Numai așa, în deplină cunoștință de cauză, vă veți putea căuta un drum propriu, care să nu semene nici a epigonism periferic, nici a cavalcadă în neant. (Un plic, o dată pe lună, cu cele mai bune rezultate ale răstimpului respectiv, e cu totul suficient).

Mira T. E un început promițător, sensibil, limpede, discret, chiar dacă inexperiența, șovăielile și naivitățile nu lipsesc. E cazul să continuați și să ne țineți la curent.

Roxana Dobrescu : A cîștigat mult teren, precumpănitor, compunerea rece, uscată, programatică, din care poezia, vibrația lirică, s-a retras aproape cu totul. Să sperăm că veți regăsi calea cea bună. În ce privește rugămintea, e preferabil să îndepliniți fără intermediari nobila intenție (un simplu telefon la Uniunea Artiștilor Plastici vă va pune în posesia adresei).

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

CA ȘI CUM

Unde să te duci
aici e acolo și invers
stai arămit pe umeri pe creștet
stai aplecat după vînt
sau după sufiul sistolic al istoriei
și triunghiul de mărgean îți taie zarea
triunghi mișcător labii
ca învelișul cuvintelor
ca o mască ritualică
cu dublu triplu sens,
trece-ți mîna peste pintecul meu
trece-ți mîna peste ochii mei
peste zarzării rebegiți peste ecuator
peste piatră lemnul de fluier
de cruce și de doagă
O ! trece-ți mîna peste mîna mea
ca și cum mi-ai lua vamă nenorocul
și rămîi rămîi.

DIMITRIE LUPU

AȘ VREA

Aș vrea
să mă lipesc de pămînt
tacomă, sufocîndu-l
să stau așa
abia respirînd
fără gînd
și sunete armonioase
să mă cearnă.
Un mormînt de muzică
și vorbe abia șoptite
și prin fața ochilor
imagini ivite din senin
despre care nimeni
nu întreabă
de unde vin —
vin și atît.

CATRINEL STAMATE

POAMNA

Cerul
•
prea greu
de păsări
care pleacă
Aerul își caută
echilibrul pierdut
Ca un trup refulîndu-și dorințele
copacul își mestecă
frunzele
de pămînt
și cad ploi nesfîrșite
la care
sufletul
e complice.

A. VALONI

Meriți o țigară, îmi șopti cerșetorul.
meriți o femeie, îmi șopti dragonul.
meriți un rom, îmi șopti victima.
meriți o cădere, îmi șopti oglinda.
dar ce nu merit, Doamne ?

Moartea te face mai înțelept
uitarea celorlalți, mai bun...

MARIUS SARBU

DEBUT

Mai întîi
Mi am cercetat experiența
Și am descoperit o mică pată albă
Însă de-ajuns de mare
Ca să-mi desenez în ea
O cameră
Cu pereți de sticlă
Prin care degetele mi se prelungeau
Și deveneau antene pipăind întunericul.
Apoi
Am scris cu
Primul tratat despre suflet.

CARMEN SIMON

CAVALERI DE REZERVĂ

În fiecare bătălie se păstrează
cîțiva cavaleri de rezervă
care după ce vor fi terminat
de căzut toți eroii
pe cîmpurile de luptă
să intre triumfători
în cetatea învinșilor.

GAVRIL BALE

CIOARA

Întind mîna
spre pasărea colibri
dar mîneca
îmi cade goală
de-a lungul trupului
ca un refuz.

Mă trezesc
din visul colibriului,
cu mîna crescută
la loc, cu retina
încă mulțată
în culori.

„Nu-l de nasul tău,
pasărea colibri" —
îmi spune binevoitor,
un spiriduș.

Docilă, mă întorc
pe partea cealaltă
și mi se așază
ușoară pe mînă
o cioară cu pliuri
și pene de cioară.

Tot pasăre, în definitiv
și tot în vis...

OANA KADAR

Sorin Sighișanu

Sorin Sighișanu (1947—1984) cunoscut și prețuit redactor de televiziune — era și poet. Dar, din păcate, timpul nu l-a mai îngăduit să-și împlinească destinul în această direcție. O tristă umbră, ca o ghilotină, l-a gonit dintre noi. Au rămas zeci de manuscrise care așteaptă o altă mînă să le readucă către lumina tiparului — către noi...

Fuga

Atunci
așteptai pe maluri de noapte
să plec din apele mele
și să jucăm BABA-OARBA.

Din jocul nostru
șerpi răsăreau în amurguri
inveninînd tăcerile
cu limbi despicate de vrajă

Deodată ne-am prins
goi și uzi sub o ploaie de stele :
leagănul vremii s-a oprit din balans
și numai atunci am putut
să fugim amîndoi de tăcere.

Reintoarcere

Acele cîntece răscolitoare
care ne însoțesc sîngele
vor merge cu noi nestiute
acolo unde nu mai sînt speranțe.

Cei trei vor număra cu atenție
din cîte refrene jalnice
se compune inima noastră
și pînă vom fi cîntăriți
vom rătăci mult mai singuri
cîntînd pe malul rîului.

S-ar putea într-un tîrziu
ca unul dintre noi
să îndeplece inima crudă
a bătrînului luntraș,
întorcîndu-se fericit
pe cărările aprinse ale sîngelui.

Cules de visuri

Hai, fătul meu,
să plecăm la cules visuri,
dimineața, cînd orele sînt umede
și sticloase.

Ne vom lua pe furiș
sufletele în spinare,
vom porni la drum cu țipete-n ochi.

O, și multă vreme vom rătăci
prin pădurile de aramă,
de argint sau de aur...

Iar dacă voi rămîne în urmă —
nu-ți fie frică —
m-am oprit să-mi schimb oasele !

Styxul

Voi trece peste rîul negru
cu păsările călătoare,
pe jumătate sau întegru,
purtat de valuri amare.

Cînd leiele își ascut dinții
să-mi prindă mlezul fumuriu,
sălbatic, jocurile minții
adună aburul pustiu.

Voi trece peste rîul soare
sau voi pluti-n adîncul lui,
purtat de apele-i fugare
între meduze brunărui.

Fantasmele ce port în singe,
le simt, le văd, le-aud mereu,
himerica idee plînge
de dorul unui cîntec greu.

Voi trece peste rîul pur,
albastru-n gînd și-n întuneric
și de la fund, cu vuiet dur,
o stea se va-nălța feerie !

Baladă

lui Ciprian Porumbescu

Lasă vioara să plîngă molcom dorul,
cu notele-i divine să-ți pieure alcoolul
și îmbătat de sunet mereu să te transpui
în transa cenușie a somnului dintîi.

Alunecă iar, mînă, pe corzile bătrîne :
în freamătele nopții tristețea va rămîne
cu tainicele-ți gînduri. În singure tăceri
să copleșești vioara cu tandre mîngîieri...

Cînd ultimele-acorduri, prelinse-neet,
rămîn
în inimile-avide, o, tu, meșter bătrîn,
de ce nu-ți iei putere din lume să te
pierzi,
să-nceapi o nouă viață cînd strunele
dezmierzi ?...

MIRCEA MARTIN:

(Urmare din pag. 11)

— Îmi reproșez mereu că nu reușesc să citesc destul. Dar în ecuația pe care mi-o propui, sînt mai degrabă dintre cei care preferă să recitească de mai multe ori ceea ce au scris înainte de a se decide să publice.

— Ați fost printre cei care au pus umărul la afirmarea unei puternice generații de poeți, romancieri... Vă mai fascinează acea generație căreia i-ați dedicat și o carte ?

— Generație și creație e o carte care îmi dă din cînd în cînd nostalgii iar personajele ei continuă să mă intereseze, fie că și-au ținut promisiunile, fie că nu. Cînd ai surprins începutul unui destin literar, momentul acela decisiv al „primei capodopere", despre care vorbea Sainte-Beuve, nu se poate să nu-i urmărești cu oarecare emoție evoluția în continuare spre a vedea unde va să ajungă.. pînă unde poate să meargă. Dar nu mai e de conceput o urmărire în bloc pentru că generația aceea nu mai există demult ca „generație", reprezentanții ei nu sînt astăzi doar ireductibili unii la alții, ci și, uneori, incompatibili unii cu alții. Așa-i viața literară!

— Credeți că în clipa de față criticii tineri sînt la fel de solidari cu generația lor așa cum au fost criticii din generația dumneavoastră ?

— O asemenea solidaritate este în firea lucrurilor și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de ea. Cărțile despre această nouă generație scrise de criticii din această generație nu vor întîrzia să apară. În plus, cei mai tineri scriitori de astăzi dovedesc o conștiință artistică acută, ei pot fi oricînd — și chiar sînt adeseori — propriii lor critici. Ceea ce, s-o recunoaștem, nu se întîmpla la generația anterioară decît prin excepție.

— Trecînd prin holul Facultății de limba și literatura română, am văzut un afiș care anunța ședința de lucru a unui cenaclu literar sub conducerea dumneavoastră. Ce ne puteți spune despre el ?

— E vorba despre cenaclul Universității, înființat în aprilie 1983 din inițiativa Rectoratului. Ședințele au loc vineri seara la Clubul Universității de pe Schitu Măgureanu și la ele participă studenți de la Filosofie și Istorie, de la Limbi străine și Română, dar și de la Matematică, Politehnică, Agronomie, Constructii și A.S.E. Mai nou, văd că avem și oaspeți din provincie. Simptomatic mi se pare faptul că în acest cenaclu filologii nu mai dețin supremația numerică. Ne-am propus cel puțin pentru început lucrul pe text în afara oricărei ambiții spectaculare. Se citește, de regulă poezie, dar citeodată și eseu și ni se întîmplă să zăbovim uneori cîte o oră întreagă asupra unei singure pagini fără să avem impresia că ne pierdem vremea. Desi am acceptat cu destulă programatică rezervă să îndrum această activitate, trebuie să mărturisesc acum că a început să mă „prindă". Ne lipsește însă o revistă, mai toate cele existente fiind ocupate de cenaclurile aferente. Nu fac nici o aluzie.

— Păreți un spirit nonșalant, neinteresat de zarva literară, nedorind să intre în arenă pentru susținerea unor bătălii și neîncercînd să se folosească de alții pentru a-și exprima opiniile. Așa este ?

— Așa este, dar nonșalant nu cred că sînt. Nu din nonșalanță evit „arena", ci tocmai din neputința de a fi nonșalant. Ce înseamnă o „bătălie" literară? Cultura nu se face în campanii. Nu cunosc decît o singură luptă care să merite implicarea, lupta împotriva impostului și nonvalorii. Dar aceasta e o luptă continuă, permanentă. Restul nu e decît un prilej oferit unor outsideri de a se instala în postura de protagoniști. Dă-mi voie să privesc acest spectacol cu nonșalanță.

Ca să fiu sincer pînă la capăt ar trebui să-ți spun că însuși acest interviu mi se pare tot o formă de „zarvă" literară. Mă consolează pentru faptul că totuși îl dau aminarea lui — cum bine știi — vreme de zece ani.

— Cum ar trebui să arate după opinia dumneavoastră criticul ideal ?

— Ne lipsește spațiul pentru a încerca un astfel de portret-robot. Dar țin să spun că aș admira mult pe criticul care ar avea tăria să nu-și principializeze particularitățile, să-și recunoască defectele constitutive, să-și depășească prejudecățile atunci cînd o operă literară autentică i-o cere. La noi, Lovinescu a fost mai aproape decît alții de un asemenea ideal.

— M-ar interesa o părere asupra stadiului în care se află literatura noastră de astăzi. Se poate ieși cu ea în confruntări internaționale ?

— Opinia mea nu poate fi decît favorabilă și am formulat-o nu doar o dată. Aș putea spune chiar că am obosit închipuind — oral și în scris — diferite „strategii" ale impunerii noastre posibile pe plan european. Să repet acum lucruri care se văd cu ochiul liber și anume că, din punct de vedere artistic, nu sîntem o țară în cura de dezvoltare, că literatura noastră este un bun de export competitiv? Sigur mi se pare oricum faptul că nu descoperind tardiv priorități românești ne vom afirma dreptul la universalitate, ci impunînd la timp operele prezentului. Proba valorilor noastre specifice pot să o facă foarte bine scriitorii români contemporani. Cu condiția, desigur, de a ieși în confruntări internaționale.

— Sînteți un om încă tînăr, Mircea Martin. Ce credeți că ar trebui să spuneți în continuare ?

— Mulțumesc, nu mai sînt un om tînăr decît cel mult din perspectiva a ceea ce cred că mai am încă de spus. Și țin să te asigur, George Arion, că în ciuda tuturor evidențelor, continui să fac proiecte, deși aș fi multumit să le împlinesc măcar pe acelea din adolescență.

Istoria noastră, viața noastră

„Horea înscrise drepturile nației române..."

● Două veacuri de la marele moment istoric 1784 ●

Teodor Ioaneș : HOREA

Încununarea unui șir lung de mișcări

Tomul Revoluția populară de sub conducerea lui Horea — în curs de apariție la prestigioasa Editură militară — reprezintă una dintre sintezele fericite ale istoriografiei noastre asupra evenimentelor de acum două sute de ani. Profesorul și academicianul Ștefan Pascu refface întreaga documentare a celor două secole de mărturii directe, de arhive, de opinii, de reacții imediate sau întîrziate, de atitudini lucide sau pătimașe, contrastante și controversate, încercînd să recompună fresca revoluției de la 1784. Laborios, temeinic, riguros și sensibil la eveniment, ca și cum ar face parte din biografia noastră a tuturor, prelucrînd cu o logică fascinantă impresionantul monument de documente și studii care se referă la cea dintîi dintre revoluțiile românești, profesorul e în același timp atent la evoluția exigențelor epocii în care trăim. Pentru că un eveniment de amploarea celui de acum două sute de ani își prelungește semnificațiile și sensurile pînă astăzi și pînă departe în timp. Carte scrisă cu mare precizie și rigoare științifică, cu mare căldură, ritm dramatic, cu suflu de epopee, Revoluția populară de sub conducerea lui Horea așează altfel unele accente asupra faptelor, dintr-o perspectivă modernă, propune alte înțelesuri și subînțelesuri unor gesturi și întîmplări consacrate prin interpretări uneori depășite, extrăgînd din torentul de situații tragice și dramatice ale anului 1784 și ale anului 1785 diagnosticul exact al momentului istoric, mentalitatea epocii și parfumul, mai bine zis fumul, întîmplărilor de peste veacuri.

Împlinind chiar în aceste zile 70 de ani, ne alăturăm celor care îi urează profesorului Ștefan Pascu viață lungă și luminată, știindu-l dintotdeauna tînăr în spirit, în gest, în vorbă, în privire, în surîs, tonic și încurajator în viitorul nostru, al tuturor.

Redăm mai jos un fragment din argumentele pe care le invocă profesorul Ștefan Pascu. Sînt argumente copleșitoare.

Un eveniment important se înscrie în istoria națională și universală prin însemnătatea și semnificația sa pentru timpul înfăptuirii lui și, de asemenea, în măsura în care-și prelungește însemnătatea și semnificația în timp : decenii, secole, milenii. Sînt numeroase evenimentele din istoria poporului român și din istoria universală ce se învrednicesc de asemenea însemnătate. Între acestea, fără îndoială, revoluția populară din Transilvania din anii 1784—1785, prin programul radical făurit de conducătorii săi cei mai înaintați, cel mai radical program din acea vreme în societatea românească ; prin forțele sociale antrenate (țărani, mineri, meșteșugari, preoțime, sărăcime a orașelor) ; prin aria de răspîndire a mișcării, mai mult de două treimi din Transilvania ; prin superioritatea de organizare și prin puternicul răsunet stîrnit în toată Europa, investește o semnificație și însemnătate istorică deosebită, atît pentru vremea respectivă, cît și după aceea, pînă astăzi.

Un eveniment istoric crește în importanță și semnificație în măsura în care a pătruns și s-a păstrat în conștiința acelora care l-au înfăptuit, a acelora în interesele cărora s-a săvîrșit, precum și a urmașilor lor. Ceea ce înseamnă în fapt, trăirea vie a evenimentului în mințile și inimile mulțimilor, a maselor populare. Trăire pătrunsă de dragoste și cultivată cu dragoste de cei mai îndreptățiți a prețui istoria fiindcă a fost înfăptuită de ei sau de înaintașii lor, a cinstit pe cei ridicați din mijlocul lor și recunoscuți de ei ca fiind ai lor în întregime, prin viața, fapta și jertfa lor. De aceea, tradiția, tot mai mult recunoscută și de aceea tot mai mult cultivată de istoriografia contemporană, tradiția transmisă din generație în generație, pe cale orală, poate fi socotită o oglindă fidelă a însemnătății evenimentului, a oamenilor care l-au înnobilat prin sacrificiile și jertfa lor.

Istoria poporului român a înscris numeroase și impresionante pagini de luptă, sacrificii și jertfe ale țărănimii pentru eliberare din șerbie, pentru drepturi politico-morale, pentru o viață omenească. Sub forme foarte diferite s-a manifestat lupta țărănimii și nenumărate jertfe a adus pe altarul dreptării și libertății. De la fuga de pe moșiile răutăților și neomeniei la împotrivirea față de numeroasele dări și apăsătoarele poveri ; de la revoltele locale la războaiele antifeudale ; de la răscoalele populare la revoluțiile cu caracter social și național — nici una din aceste forme de manifestare nu a lipsit. Dimpotrivă, cronica dramatică, dar eroică a poporului român este străbătută de asemenea fulgere ce luminau cerul înnourat și întunecat de nedreptăți și răutăți.

Între aceste fulgere, revoluția populară din 1784—1785 de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan — eveniment de cea mai mare însemnătate în lupta pentru libertate națională și socială a poporului român —, prin proporțiile și implicațiile ei social-economice și social-politice a produs o mare frămîntare în societatea vremii, în țările române și deopotrivă în alte țări europene, de la Atlantic la Urali. Aprobat sau dezaprobat, evenimentul n-a putut fi ignorat. Și într-adevăr n-a fost ignorat nici de cei nemijlocit interesați, din teritoriile bîntuite de flacăra revoluției și nici de lumea din afară a Europei acelei vremi, deoarece ridicarea mulțimilor oprimate din Transilvania se înscria într-o perioadă de frămîntări, mișcări, revolte, răscoale, revoluții ce nu se stinseseră încă după un deceniu de la războiul țăranilor ruși de sub conducerea lui Emilian Pugacev (1773—1775), după mai puțin de un deceniu de la răscoala țăranilor cehi de sub conducerea lui Antonin Nywelt și Anton Șeidel (1775). Toate aceste mișcări prevesteau și pregăteau Revoluția franceză, care va izbucni doar la patru ani și cîteva luni numai după frîngerea cu roata a conducătorilor revoluției populare din Transilvania.

Se înțelege cu ușurință interesul mereu sporit față de un asemenea eveniment, care urmărea să schimbe în fundamentele sale înfățișarea societății din Marele Principat al Transilvaniei atît în aspectele sale social-economice și social-politice, cît și instituționale și culturale.

Evenimentul petrecut acum două secole a fost caracterizat fie mișcare sau răscoală, fie război țărănesc, fie revoluție. Care dintre multiplele caracterizări corespunde mai exact evenimentelor de la 1784 din Transilvania ?

Înainte de a da un răspuns acestei întrebări fundamentale nu e de prisos, cred, cunoașterea caracterizărilor și a terminologiei folosite de cei ce s-au ocupat de acest eveniment atît de important din istoria poporului român. Contemporanii în sens restrîns ai cuvîntului, cei ce au fost martori oculari și au lăsat memorii, impresii, descrieri, însemnări, corespondență etc. și generația evenimentului, adică cei ce s-au ocupat, într-un fel sau altul, de eveniment, pînă la 1800, în caracterizarea evenimentului au fost influențați de poziția față de marea ridicare a poporului român, a autorului sau a clasei ori păturii sociale în slujba cărora și-au pus condeiul. O terminologie, deci, subiectivă și, ca atare, nestiințifică. *Tumult*, o caracterizează Ioan Monorai. Memorialiștii și presa maghiară o „onorează" cu nu mai puțin de 13 termeni : *lázadás* (răzvrătire, rebeliune). *conspiratio* (conspirație). *zendülés* (răzvrătire). *felkelés* (răscoală) sau *lobbagyfelkelés* (răscoala iobagilor), (cum o caracliza, de exemplu, cunoscutul memorialist Rettegi György), *támadás* (atac) ; (cum făcea istoricul Benkö J.), *rebellio* (rebeliune), *seditio* (răzvrătire), în sfîrșit, *foradalom* (revoluție). Cu alte cuvinte „cîte capete atîtea păreri". Situația e identică în memorialistica, corespondența și presa germană. Cele mai frecvente caracterizări sînt de *Unruhe, Aufruhr* sau *Bauernaufruhr* și *Aufstand*, cu înțeles foarte apropiat (răscoală sau răscoală țărănească, revoltă, răzvrătire), așa cum folosesc memorialiștii și istorici buni cunoscători ai evenimentelor : I. Fr. Seivert, G. M. Gottlieb Hermann, I. M. Felmer, I. Geisler. Se mai întîlnesc în izvoarele narative și documentare din această perioadă și alte caracterizări, care, prin înțelesul lor, subestimează evenimentul : *Rebellion* (rebeliune), *Insurectio* (insurecție), *Conjuratione* (conjurație, complot), *Révolte* (revoltă,, o caracterizează J. P. Brissot, revoluționarul moderat francez, apărătorul conducătorilor și al mișcării. De Gerando, și el mai favorabil ridicării țărănimii la luptă și, de asemenea, o parte a presei de limbă franceză ; altă parte a acestei prese caracterizează evenimentul drept *rebelline* (rebeliune). Presa de limbă italiană îl caracterizează drept *sollevazione* (ridicare armată), *sedizione* (răzvrătire), dar și *rivoluzione* (revoluție), iar cea de limbă spaniolă *turbulencia* (răzvrătire) și *revueltas* (revoltă). Lipsa de perspectivă a înțelegerii caracterului, însemnătății și semnificației evenimentelor istorice, pe lîngă nota de subiectivism, explică și în aceste cazuri confuzia terminologică, urmare a confuziei ideologico-politice.

Situația se clarifică, întrucîtva, în perioada următoare, așa cum e caracterizat evenimentul în izvoarele din prima jumătate a sec. al XIX-lea (pînă la revoluția din 1848). În sensul, mai întîi a simplificării terminologiei și a doua oară în sensul înțelegerii și a exprimării mai corecte, ceea ce înseamnă o înțelegere ceva mai justă a evenimentului revoluționar din 1784—1785. Stoica din Hațeg îi spune *rebelie*, dar cel mai important dintre cei ce l-au studiat în această perioadă, chiar dacă lucrarea se încheie ceva mai tîrziu, Alexandru Sterca Șuluțiu, îl caracterizează *revoluțiune*.

Izvoarele și istoriografia maghiară ale perioadei, cea mai mare parte dintre ele, caracterizează evenimentele din 1784—1785 drept atac și răzvrătire : *támadás, zendülés* și *lázadás* (Jankovits M., Kozma P. și Horváth M.). Apare acum o caracterizare nouă, apropiată de caracterul real, *háboru* (război) (Kövari L. și Dálnoki I.), iar cei mai buni cunoscători ai evenimentelor (Szilágyi I. și alții), folosesc un termen neutru, *Lumea lui Horea (Hora világ)*, cu sensul, însă, de răzvrătire, rebeliune, atac, ridicare la oaste.

Constatările formulate cu privire la terminologia și caracterizarea mării ridicări la oaste a țărănimii ardelene de izvoarele maghiare se potrivesc în general și izvoarelor și instoriografiei germane din această perioadă. Majoritatea acestei istoriografii caracterizează evenimentele drept răscoală sau răscoală populară *(Aufstand* sau *Volksaufstand* și *Aufruhr)* (I. A. Fessler, C. Neugeboren, E. Friedenfels și I. G. Schasser). Este prezentă acum și caracterizarea corespunzătoare caracterului real al evenimentelor : revoluție *(Revolution)*, înțeleasă și, deci, caracterizată astfel, de un revoluționar, el însuși, Anton Kurz.

Generația revoluției din 1848 și generația Unirii din 1859 și, de asemenea, generația pregătitoare Marii Uniri din 1918 realizează două însemnate mutații în raport de evenimentele anilor 1784—1785. Mai întîi preocuparea și, ca urmare, intensificarea cercetărilor și apoi mai justa înțelegere a caracterului evenimentelor și, ca urmare, mai justa lor caracterizare, dar și o oscilare, uneori, în folosirea terminologiei, ceea ce înseamnă o preocupare mai mică față de sensul și accepțiunea noțiunilor și terminologiei.

Marea majoritate a istoricilor români din această perioadă și cei mai buni cunoscători ai evenimentelor din 1784—1785, fiindcă s-au ocupat mai îndeaproape sau le-au intuit mai just sensul, le caracterizează revoluție. Șirul acestora e inaugurat de revoluționarii democrați : Nicolae Bălcescu, care afirmă că „Horea inscrise drepturile nației române și programul politic și social al revoluției viitoare". Pe acest drum a mers și Alexandru Papiu-Ilarian, cel ce a valorificat moștenirea horeană a lui Bălcescu, continuat de Alexandru D. Xenopol, urmat de Nicolae Densușianu, fără îndoială cel mai bun cunoscător și, deci, mai corect interpret al evenimentelor, pînă în vremea din urmă, care pe temeiul analizei tuturor aspectelor evenimentelor din 1784—1785, afirmă că „revoluțiunea de la 1784 voia să distrugă sistemul politic al celor trei națiuni privilegiate din Transilvania, și, pe ruinele sale, să întemeieze un sistem politic român". Acestora li se asociază și alții caracterizînd evenimentul revoluție. Ioan V. Russu, Alexandru Lapedatu, Silvestru Moldovan, Octavian Tăslăuanu și Ioan Nădejde, la împlinirea a 110 ani de la eveniment îl caracterizează „revoluția țărănească din 1784" și tot „revoluție" îl caracterizează și „Lumea Nouă", organul central al P.S.D.M.R., care-i consacră prima pagină din anul 1895 (...).

Limpezirea nu s-a produs nici în istoriografia nouă, materialist-istorică. Nici un studiu teoretic care să lămurească, științific, conținutul noțiunilor de răscoală și revoluție nu s-a publicat, cu atît mai puțin o dezbatere publică cu referire la caracterul mișcării din 1784—1785. De aceea, pînă în ultimul timp, istoriografia română a oscilat între două caracterizări mai ales : răscoală, răscoală populară, mare răscoală, caracterizată de marea majoritate a istoricilor (între care D. Prodan, C. C. Giurescu, Al. Neamțu, N. Edroiu, I. Bozac, A. Țintă, Gh. Georgescu-Buzău ș.a.). Între răscoală, revoluție și război țărănesc oscilează autorul acestei lucrări, iar Sp. Cândea o caracterizează revoluție.

Răscoală, răscoală țărănească *(lázadás, támadás, Aufstand, Bauernaufstand, Uprising)* o caracterizează istoriografia maghiară, germană și americană (Toth Z., P. Binder, K. Hitshins), pentru ca E. Prokopowich să o caracterizeze revoluție *(Revolution)*.

De-abia în ultimii trei-patru ani evenimentele revoluționare din 1784—1785 au fost analizate atît sub aspect teoretic, cît și prin acțiunile concrete. Discuția, provocată mai cu seamă de lucrarea lui D. Prodan, *Răscoala lui Horea*, s-a concentrat în jurul celor două noțiuni și caracterizări mai frecvente. În discuțiile cu caracter de analiză teoretică și pe temeiul faptelor concrete din timpul desfășurării evenimentelor Al. Consantinescu, Șt. Ștefănescu, C. Corbu, înfățișează într-un strîns paralelism caracteristicile esențiale ale celor două categorii de mișcări : răscoala și revoluția, asemănările și deosebirile dintre ele. Opțiunea majorității este pentru caracterul de revoluție sau de revoluție populară al mișcării de la 1784—1785.

Din punct de vedere teoretic, o primă deosebire dintre răscoală și revoluție ar consta în faptul că revoluția depășește structurile economice și sociale, ridicîndu-se pînă la structura politică, în sensul că implică răsturnarea ordinii politice vechi și înlocuirea acesteia cu alta nouă. Pe cînd răscoala tinde să se localizeze în aria geografică a provenienței răsculaților și astfel forțele se fărîmițează, în timp ce ale nobilimii se organizează mai bine, se concentrează, revoluția, dimpotrivă se extinde pe arii geografice mai cuprinzătoare, întreaga țară sau cea mai mare parte a ei. Pe cînd răscoala nu are o organizare superioară și strategii militare și politice deliberate, prin caracterul spontan, fără cauză, prin lipsa „luminilor inteligenței", revoluția este o acțiune organizată, sub conducerea unor căpetenii recunoscute și urmate de mulțimi, care contestă orînduielile existente, opunîndu-le altele noi, superioare. Răscoalele țărănești urmăreau să pună capăt abuzurilor claselor dominante, îmbunătățirea situației materiale ; în multe cazuri răsculații doreau întoarcerea la stări de lucruri dinainte, la „bunele vremuri de altă dată", pe cînd revoluția urmărește îndepărtarea și chiar desființarea claselor exploatatoare și așezarea societății pe alte temeiuri, superioare, moderne, deoarece revoluțiile au loc în epoca modernă sau în perioada complexă și complicată, de tranziție de la evul mediu la epoca modernă.

Asemenea judecăți de ordin general, principial sînt apoi aplicate la evenimentele din Transilvania din anii 1784—1785. Și s-a spus că mișcarea de sub conducerea lui Horea a beneficiat de „luminile modeste, dar lucide" ale majorității preoților, a unei părți a intelectualității românești de atunci, iar curentul cultural-ideologic, luminismul, a constituit alimentul moral și politic al vremii. Sub influența acestela iau ființă societăți secrete, ca „Frăția de Cruce" pe care o frecventa Horea la Viena și care i-a fost buni sfătuitor și prețios ajutor. Salis, acel personaj „enigmatic", se conturează ceva mai clar și pe temeiul știrilor tot mai numeroase, se poate crede că el și alți „căpitani" chiar, între care și acel Petru Munteanu din Țara Românească, au fost în munți în momentul izbucnirii și desfășurării mișcării. Dacă adăugăm tuturor acestora un alt fapt de cea mai mare însemnătate și semnificație, argumentul în favoarea revoluției se conturează și mai mult. Mulțimile ridicate la 1784 știau mai clar decît țăranii răsculați la 1437 sau 1514, nu numai că sînt exploatați nemilos, dar mai știau că exploatatorii lor le-au uzurpat pămîntul pe care-l munceau ei în folosul nobilimii, și, ca urmare, afirmau că li se cuvine lor de drept și după dreptate. Mișcarea de la 1784, apoi, n-a fost nici spontană și nici nepregătită ; dimpotrivă este încununarea unui șir lung de mișcări, mai mari și mai mici, locale sau generale, petrecute în Transilvania, în intervalul dintre care se desfășoară un proces revoluționar neîntrerupt, concretizat, în ajunul mișcării, în revolta de la Cîmpeni din mai 1782. Se adăugau acestor cauze de ordin social și altele, tot mai greu de îndurat și de acceptat, de caracter național, datorită nedreptăților multe și mari. Erau vii amintirile zbuciumului neînfricatului vlădică Inochentie Micu pentru emanciparea națiunii române și nu se uitase nici formula, pe cît de lapidară în formă, pe atît de bogată în conținut : *qui sentit onus sentiat et commodum* (cel ce poartă sarcinile să le simtă și foloasele). Și cine purta cele mai grele sarcini, cine susținea în cea mai mare măsură poverile societății și cine se bucura mai puțin sau deloc de roadele acestora ? Românii, conștienți de individualitatea lor etnică, pe temeiul originii, limbii, obiceiurilor, credinței, aspirațiilor, conștienți că ei sînt oamenii pămîntului, înfrățiți pînă la contopire cu pămîntul.

Viața ca viață

Cu simțul datoriei față de cetățean

Orașul în ramă ● Ce aflăm la un OJT fruntaș ● Sănătatea o găsim și-n livezi

PLASTICA

Peisaje urbane

În pictura lui Spiru Vergulescu se petrece un lucru interesant : cu cît se accentuează caracterul ei „documentar", cu atît senzația de fantastic, în loc să diminueze, sporește. Irealitatea vederilor sale urbane e consecință directă a pasiunii cu care artistul contemplă strada. Adevărul este că marea majoritate a oamenilor, fie ei și foarte sensibili, privesc orașul fără să-l vadă, fără să-i selecteze adică optic esențele, elementele fundamentale de portret. Se vorbește cu destulă ușurință de pitorescul unor așezări ori uliți, ignorîndu-se faptul că există tot atîtea tipuri de picturalitate a unui motiv, cîți ochi calificați să contemple, îl contemplă. În categoria pitorescului intră, indiscutabil, vechiul și povirnitul, ceea ce e aglomerat și dezordonat, ceea ce-i excesiv și, în urma urmei, indeajuns de plictisitor. Dezordinea și excesul, oricît de seducătoare și incîntătoare ar părea la o primă cunoaștere, sfîrșesc prin a produce un teribil plictis. Oricît ar suna de ciudat, pitorescul autentic conține ordine, e structurat și își dovedește riguros, aproape sever organizarea. De aici pînă în fantastic nu-i decît un pas. Peisajele urbane ale lui Spiru Vergulescu, în care nu apar niciodată oameni, caută cu obstinație șarpanta locului, liniile de forță. S-a observat, de îndată, talentul special al artistului de a fi „realist", dar oarecum în felul creatorului de decor. Un tablou de Spiru Vergulescu poate fi analizat, descompus ca pentru un puzzle tridimensional, măsurat și inventariat. Faptul artistic nu se prezintă într-o astfel de operațiune drept ceva nu numai simplu, accesibil, ci chiar banal. Odată reasamblînd părțile, pasiv reperate în miracol și tot ce părea simplu devine subtil ori, mai bine zis, de o subtilă pregnantă. Termenii nu se exclud. Vom vedea, familiarizîndu-ne cu arta lui Spiru Vergulescu, lăsîndu-ne cuceriți de bizara ei teatralitate, că — mai mult decît la alții alți pictori de peisaje — ne simțim îndemnați să-i dezlegăm făcutul. Disecînd imaginea, vom fi uimiți de frecvența antinomiilor și de nivelele în care se manifestă acestea. O stradă reclamă, nu-i așa ?, prezența umană. De ce-s atît de pustii urbele pictate aici ? Dacă autorii de naturi statice ambiționează de obicei să însufletească, prin desen și culoare, prin compozițiile obiectele lipsite de duh pe care le reprezintă, Spiru Vergulescu înfățișează orașul într-o împietrire sacră. Tablourile sale sînt, în fond naturi statice, dar cu niște obiecte oarecum neobișnuite : case, copaci, fîntîni, străzi, nori, ripi, parcuri.

Exersînd neobosit și, în aparență, egal cu sine, la un tip de peisaj ce i-a adus notorietate, Spiru Vergulescu izbutește, pe neobservate, o incitantă primenire a mijloacelor. Elementul de decor se vădește la fel de viu și de natural ca viul căruia i se substituie, luciurile imaginile au o vibrație proprie, culoarea — ca în orice decor are o doză de convențional — se frăgezește și e circulată de umori vitale. Despre Spiru Vergulescu se poate spune că își rafinează, de la un tablou la altul, darurile de pictor, spusa ce se aplică, de fapt, unui număr mai redus decît credem de artiști [illegible] expoziție de la Galeriile [illegible] marchează frumos împlinirea [illegible] de ani de viață.

TUDOR OCTAVIAN ■

Undeva, în munți, cineva ne iubește

Curios, dar magistrala de apă vie a Oltului, care trece prin inima geografiei și a istoriei noastre, deși cu tărmurile împovărate de moderne industrii (vezi, între altele, „cascada" hidrocentralelor de pe marele riu), a rămas în conștiința noastră mai mult ca monument al frumosului natural și al frumosului stațiunilor balneoclimaterice ale Vîlcei. Nu pentru că omul nostru n-ar vedea sau n-ar prețui măiestuozitatea industrială, dimpotrivă : ci pentru simplul fapt că desfătarea naturii și farmecul stațiunilor și-au constituit, în timp, o tradiție de neclintit. Neclintită ca și roca muntelui Cozia sau ca a ctitoriei-nodoabă de artă de la poalele lui, veche de șase secole.

Tradiția asta, dar și extinderile și modernizările stațiunilor, unele comparabile ca amploare cu cele de pe noul nostru litoral, fac ca numărul celor ce ospetesc Vîlcea și Valea Oltului să facă salturi spectaculoase de la sezon la sezon. Anul ăsta, ne spune directorul coordonator al O.J.T.-Vîlcea, Marin Sandu, vechi și versat șef al oficiului, rețeaua turistică județeană a înregistrat vreo 200 000 de vizitatori români și străini. Stațiunea cea mai solicitată, faimoasă pentru apele-i minerale (sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, sodice), unde anul acesta s-a mai inaugurat un hotel cu 430 de locuri, e Olănești. Stațiunea cea mai modernă (n-o spune interlocutorul, e opinia noastră) e Călimănești-Căciulata, cu popularul (nu chiar și la prețuri) „Complex Cozia", compus din trei mari hoteluri și 1 200 de locuri dotate cu toate subtilitățile tehnicii medicale și ale tehnicii confortului. Cea mai pitorească (așa-i lăsăi părerea celui ce scrie aceste rînduri, părere legată de niște fragede amintiri din copilărie) este Ocnița-Ocnele Mari, în care mîna arhitectului modern n-a prea intervenit, lăsînd-o în stare frustă. Ar mai fi de notat, zice directorul Sandu, popasul turistic de la strandul Ostroveni, cel de la cabana Obîrșia Lotrului (1 450 m altitudine), ar mai fi și alte noutăți ale anului '84. Nu cea din urmă fiind faptul că O.J.T. Vîlcea ocupă locul al III-lea pe țară în întrecerea pe '83, între oficiile brașovei. Acum, în septembrie, a ocupat locul al II-lea. Cerem și părerea fruntașului nostru turistic, Maricica Ambrozie, șefa hanului turistic „Cozia" Nicolae Bolovan, șeful hanului „Capela" din Rm. Vîlcea, Victor Dobrin, osnatar la restaurantul „Alutus" din Rîmnic. Și altii mai spune. Nu mai spune și de cei doi servabili „responsabili în tură" ai modernului restaurant-hotel „Alutus", Boris și Georgescu, poate că i-a înțepat un țînțar asta.

Cam atît, zice Marin Sandu. Nu-i de-ajuns atît, credem noi. S-ar mai cuveni spus ceva, ceva mai mult despre această miraculoasă Vale a Oltului, urdinis de frumusețî și de bogății, loc în care, dacă aș fi „albina carpatică" ce hălăduiește prin pajiștile vîlcene, mi-aș fixa sediul permanent, avînd la picioare covorul de floare deasă al rîului-rege al Ardealului și Olteniei iar deasupra munții împovărați cu păduri grele de flori de tei. Nu numai vara, cînd e vîrf de sezon, dar și acum, în tîrziu de octombrie, locurile sînt fără seamăn, urcă din Olt către munți ca etaje către sublim, apele sînt vioare, dealurile învăpăiate de toamnă par incendii nucleare, cu miresme dense ca un fum înecăcios, munții sînt superbi, sînt cum sînt toți munții noștri, ce să spun despre ei în plus ? Totul e armonie, diversitate, varietate cromatică, intimitate, căldură. Nu mai știu unde am citit că marele Luchian, contemplînd astfel de peisaje ale românilor, nota : „Simt că privelîștile acestea mă iubesc".

Și dacă pe noi, vizitatorii acestor locuri, ne iubesc și oamenii lor, cei puși să ne vegheze odihna și sănătatea, cu totul nedrepți am fi dacă am cere mai mult.

ILIE PURCARU ■

Tradiții în alimentația rațională

Prunele proaspete, prunele uscate

Încă din vremurile cele mai îndepărtate, prunele au fost socotite printre fructele cele mai alese și de o valoare medicală necontestată. Pliniu vorbește și el despre prun în cartea sa „Istoria naturală", arătîndu-i vechimea și stima la care era ținut de oamenii din vremea aceea.

Prunul este răspîndit aproape pretutindeni, deoarece el se prinde foarte ușor și nu este așa pretențios în ce privește locul unde este sămînțat. Totuși, regiunile de deal și podiș, cele mai multe.

La noi în țară acest fruct se găsește răspîndit în mare cantitate și în diferite varietăți, care de care mai bune, atît din punct de vedere al gustului, cît și al compoziției, în substanțe de mare însemnătate organismului omenesc.

Un fapt care lasă de dorit este însă că, în multe locuri, prunele nu sînt folosite la alineva decît la fabricarea țuicii, această băutură alcoolică atît de dăunătoare atît sănătății cît și minții omului. Și astfel fructul acesta a cărui valoare, după cum vom vedea mai jos, este dintre cele mai mari, ajunge a nu-și îndeplini adevăratul lui rost, ci dimpotrivă, să joace rolul distrugător tocmai a ceea ce ar fi putut să întrețină și să clădească. Cît se poate de lăudabile sînt inițiativele și îndrumările date sătenilor și cultivatorilor cum să valorifice mai bine prunele, punînd astfel pe piața lumii fructul acesta atît de căutat de cei vechi, într-o formă din cele mai atrăgătoare.

Țara noastră se poate mîndri cu multime de soiuri de prune, fără să mai amintim de cele care sînt pe cale de a se introduce în producție pe măsura cercetării și valorificării tradițiilor noastre pomicole.

Să ne ocupăm acum de prună și din punct de vedere medical și al valorii ei pentru corp. Mai înainte de toate este bine a privi puțin asupra compoziției sale.

COMPOZIȚIA la 100 g prune

	pruna proaspătă	pruna uscată
apă	72,10 g	18,13 g
albumină	0,90 g	2,12 g
grăsimi	0,20 g	0,40 g
hidrați de carbon	21,80 g	73,07 g
celuloză și simburi	4,34 g	4,13 g
calciu	20 mg	58 mg
fosfor	30 mg	85 mg
fier	0,5 mg	2,8 mg
sodiu	—*)	69 mg
potasiu	—	1,03 mg
clor	—	17
sulf	—	37
magneziu	—	55
vitamina A	2 800 U.I.	3 500 U.I.
vitamina B_1	—	260 U.I.
vitamina C	30 U.I.	160 U.I.
calorii	92	302

Din acest tablou ce arată compozițiile chimice, vedem cu ușurință că în timp ce la prunele proaspete apa este aceea care are cel mai mare procent, la prunele uscate, hidrocarbonații se ridică, iar apa scade aproape la sfert. Și lucrul acesta ne spune cu prisosință că prunele uscate alcătuiesc un aliment cît se poate de prețios.

Prunele uscate trebuie mîncate numai atunci cînd sînt bine coapte și trebuie să luăm seama ca să nu le mîncăm în același timp cu carne, pește sau grăsimi, căci atunci ele îngreunează mult digestia și pot produce unele tulburări. Luate însă singure, de exemplu dimineața, ele au proprietatea unui bun laxativ.

Aruncînd o privire asupra componenților prunei, vedem că albumina și materiile azotoase se găsesc în cantitate mică, lucru de mare însemnătate, căci face cu putință ca prunele să fie folosite cît se poate de bine și de cei suferinzi de reumatism cronic, de gută, artereoscleroză și de cei bolnavi de rinichi. La fel și hepaticilor (bolnavilor de ficat) prunele le vin în ajutor.

În privința prunelor uscate, după cum vedem, hidrocarbonații ocupă locul de frunte, urmați apoi de zahăr (30 g), două elemente de cea mai mare nevoie organismului, deoarece sînt materii de ardere, necesare întreținerii vieții celulare, cît se poate de evidente. O cură de prune uscate a vindecat suferințe care pe alte căi rămăseseră fără speranță. Datorită însă concentrării lor și lipsei de apă, se mistuie greu ; de aceea aceste prune uscate trebuie mestecate bine în gură și fărîmițate bine. Dispepticilor, adică celor cărora stomacul le mistuie greu, li se recomandă ca prunele să le pună de cu seară într-un pahar cu apă, și să le consume a doua zi imediat după deșteptare. Se pot pune prunele să se înmoaie dimineața și se folosesc seara, se pun cîte 15—20 de prune. Cei cărora le produc gaze intestinale, este recomandabil a bea doar apa în care au fost prunele. Prunele uscate luate în felul acesta s-au dovedit a fi laxativul cel mai bun și mai recomandat oricăruia vrea să scape de neplăcerile încărcării intestinelor și stomacului cu resturi alimentare.

Cele relatate au fost spicuite din lucrările unor reputați nutriționiști.

Ing. VALERIU POPA ■

*) *În fructul proaspăt aceste săruri sînt prezente în cantități nesemnificative.*

Onorată instanță a moralei

Un destin în impas

● Omul — interioare de conștiință ●

Mihai Mițan are 21 de ani și pînă la 10 noiembrie 1983 a lucrat ca muncitor electronist la Întreprinderea de aparate și utilaje pentru cercetări București. După părerea prietenilor, a colegilor și superiorilor de la locul de muncă, a fost un lucrător exemplar : fără nici o întîrziere, prezent la orice oră și oriunde i s-a cerut să fie, respectuos și disciplinat, generos și devotat. La 10 noiembrie 1983 anunță telefonic la serviciu că i-a murit mama. Este ultima dată la care colegii de muncă îau nemijlocit cunoștință de existența lui. Vestea despre arestarea și apoi despre internarea lui într-o clinică de psihiatrie uluește. M.M., la o trecere în revistă a simptomelor, ar fi fost ultimul din întreprindere care ar fi putut fi bănuit de o boală mentală.

Potolită de trecerea timpului, starea de contrariețate se reaprinde cînd o cunoștință întîmplătoare care vizitase clinica povestește că l-a întîlnit acolo pe M.M. și că acesta este perfect normal. Astfel, convingerea generală, neformulată în nici un act oficial, că în cazul lui M. M. poate fi vorba de o neînțelegere devine manifestă și conducerea secției redactează următoarea notă de referință : **Tovarășul Mițan Mihai a fost angajat la întreprinderea noastră din luna august 1982. Acest tovarăș a lucrat la noi pînă la 10 noiembrie 1983. De la această dată, am fost nevoiți să-i desfacem contractul de muncă întrucît nu s-a mai prezentat la serviciu. Conducerea și colectivul de oameni ai muncii am fost surprinși întrucît tovarășul Mihai Mițan nu avusese pînă atunci nici o absență nemotivată sau vreo întîrziere la program. Și mai surprinși am fost cînd am aflat că tov. Mihai Mițan este reținut pentru cercetări la organele de miliție. Cunoscîndu-i purtarea ireproșabilă și trăsăturile frumoase de caracter, ne-a părut rău să pierdem un astfel de tovarăș de muncă. Noi, colectivul sectorului 1 de muncă declarăm că dorim să-i reprimim oricînd pe tovarășul Mihai Mițan în mijlocul nostru.**

Alți zece colegi de muncă întăresc nota de referință a conducerii sectorului cu declarații benevole în care se elogiază conduita și munca tovarășului lor. Mihai Mițan nu poate fi bolnav psihic. El a lucrat și a trăit într-un colectiv care n-a observat nici un moment manifestarea bolii. Și nici nu se putea îmbolnăvi peste noapte. Iar sănătos fiind, acuzația sub care a fost arestat, că ar fi cauzat printr-o lovitură sau mai multe moartea mamei sale, nu poate fi decît rodul unor împrejurări confuze care trebuie lămurite. Această sarcină și-o asumă Georgeta Stoica, mama unuia dintre cei zece semnatari. „Subsemnata, ne scrie Georgeta Stoica, sînt mamă. Am antecedente de TBC — pulmonar, operat cu toraco de 1/7c superior sting la vîrsta de 20 ani. Sub interdicție medicală am dat viață la doi copii și cunosc valoarea unui om. Existînd dramatic de la 20 de ani la 54, cît am în prezent, îmi permit să vă cer prin rîndurile acestea sprijinul pentru a roda societății un biet tînăr pe care, în numele omeniei, al cinstei și al dreptății, vă implor să-l luați sub ocrotirea redacției și să scoateți adevărul la lumină. În speranța că apelul către dumneavoastră ce va umple sufletele de bucurie, vă asigurăm de stima, respectul și recunoștința noastră".

Ca să ridice această invocație la compasiune și înțelegere, Georgeta Stoica s-a sprijinit pe cîteva fapte pe care ni le comunică în felul următor : De la vîrsta de trei ani, Mihai a crescut fără tată. Cînd avea patru ani și jumătate, mama lui s-a pensionat pe motiv de boală. O boală cumplită : coree. Suferindul de această maladie îngrozitoare nu apucă în cele mai multe din cazuri vîrsta de 40 de ani. Mișcările coreeice devin generalizate, intense și permanente, astfel că bolnavul se lovește de obiectele din jur producîndu-și răni care se infectează, nu se mai poate alimenta, nu mai poate dormi și în cele din urmă moare în stare de marasm. La început, de Mihai și de mama lui s-a îngrijit bunica. Mai tîrziu, bunica se îmbolnăvește de cancer și sarcina îngrijirii celor două femei revine exclusiv lui Mihai care pe atunci nu avea decît 11 ani. Imaginați-vă viața acestui copil care încă la vîrsta jocului consimte să renunțe la orice plăcere și tentație : el spăla, asigura aprovizionarea, curățenia casei, îngrijirea celor două femei bolnave și totodată învăța ; a terminat cursurile școlii elementare, liceale și profesionale, a dat examen practic și teoretic pentru calitatea de muncitor electronist și a reușit nu numai să obțină un loc de muncă ci și dragostea și prețuirea generală.

În cele din urmă, bunica moare, dar boala mamei se agravează pînă-ntr-atît încît trebuie transportată în brațe, nu mai mănîncă, nu mai doarme — ce calvar pentru bietul băiat ! Și nimeni nu cunoaște nimic din viața lui intimă. Copilul acesta care n-a cunoscut mîngîierea și dragostea, ci doar durerea și obida își dedicase viața îngrijirii unui cadăvru ambulant. N-ar fi fost nevoie decît să meargă la cinema cu prietenii ca ea să moară prin neîngrijire ; de ce ar fi lovit-o ca să o omoare ? Că s-au găsit pete și traumatisme pe corpul ei ? În lipsa lui, cînd băiatul mergea la serviciu, bolnava trebuia să se miște și nu se putea mișca decît lovindu-se de toate din casă.

Înțelegeți acum de ce aflînd toate astea am luat drumul către Poiana Mare în ziua mea liberă. La secția de psihiatrie a spitalului am fost condusă de asistenta șefă. Nu-l cunoșteam pe băiat decît din cele povestite de fiica mea, de colegii ei și din datele de la procuratură. Asistenta mi-a arătat un tînăr care mătura o alee cu un tîrn. Ne-am apropiat și i-am spus că vin din București pentru a-l vedea, a-i oferi cîte ceva și pentru a-i transmite salutul celor din colectivul lui de muncă. Înainte de a-l angaja în discuție, avea aerul unui om preocupat de treaba pe care o făcea ; aflînd însă ceea ce transmiseserm, figura lui tristă a devenit surîzătoare, mi-a spus că-și amintește foarte bine de toți, și de fiica mea Antoaneta (colegă cu el) și m-a rugat să le transmit salutul lui și precum că îi este tare dor de ei. Însoțitoarea ne-a invitat în cabinetul medical aflat peste drum ; Mihai, după ce a sprijinit tîrnul de pomișorii — gen gard viu — ne-a urmat. În cabinet mai erau trei asistente și ulterior a fost adus și un pacient astfel că fetele (asistentele) au plecat. Eu și Mihai am vrut să ieșim și noi din cabinet, dar ultima dintre fete i s-a adresat lui Mihai : Tu să nu pleci de aici, Mihai, nici dumneavoastră tovarășă, știe el de ce. Eu, neînțelegînd, l-am întrebat pe Mihai la care ei mi-a răspuns că sînt bolnavi care sar pe fereastră și fură medicamente și că el este lăsat de pază. Atunci l-am întrebat : Spune-mi, copile, învinuirile pentru care ai fost adus aici sînt ele îndreptățite ? M-a privit direct în față, pe care avea un surîs asemănător cu al Giocondei și mi-a spus : Desigur că nu sînt vinovat, o dată vă rog transmiteți-le colegilor că le doresc noroc și că le duc dorul.

Am plecat de-acolo pătrunsă de o durere imensă în sinea mea, îmbărbătîndu-l pe el și spunîndu-i să dea exemplu și să fie atent ca atitudinea lui să fie ireproșabilă, să profite de liniștea de acolo, că nici nu poate să știe cînd va trebui să se întoarcă și i-am lăsat și sacoșa pentru a-și ține lucrurile în ea.

Oare acesta să fie modul de viață în continuare al acestui tînăr care a trăit îngropat de viu lîngă două femei bolnave și acum îngropat din nou lîngă niște alți bolnavi ?

În continuare argumentele Georgetei Stoica pot fi rezumate astfel : întrucît s-a convins cu ochii ei că tînărul este sănătos și că el a fost aidoma în uzină, după spusele tuturor, înseamnă că el a fost tot timpul sănătos și prin urmare claustrarea lui se datorează pesemne unui denunț mișelnos din partea acelora care au avut interes să pună mîna pe casa și banii rămași, că însăși procuratura s-a lăsat indusă în eroare de mărturisirea exagerat de sinceră, a băiatului care practic nu avea cum să omoare un mort și mai ales de ce.

După obositoarea drumului și a osîrdici cu care a adunat și așezat faptă lîngă faptă și idee lîngă idee, Georgeta Stoica se apleacă acum asupra cărților de medicină și găsește caracteristicile bolii numită coree și temătoare de suspiciunea oamenilor nu uită să precizeze că ceea ce o împinge la gestul ei de omenie să afle povestea vieții unuia Mihai Mițan relatată de el însuși. Iar eu am mers la Procuratură, la procurorul Mihai Popov. Am ținut mult ca la Poiana Mare să meargă cineva în care să nu fi încolțit germenii nici unei bănuieli, ai nici unei speranțe, cineva care să nu cunoască nimic despre caz, nici chiar faptul că ar fi vorba de un caz. Lumi urma să ne întîlnim și să confruntăm datele obținute. Și ne-am întîlnit. Eu — cătrănit. El — vesele. Poiana Mare, am aflat, este o așezare mare și frumoasă. Oamenii sînt de asemenea frumoși și generoși. La secția de psihiatrie a spitalului, lucrurile merg bine. Saloanele sînt curate și luminoase, dar au gratii. Internații muncesc, scriu versuri, pictează și sînt foarte diferiți între ei. Îi deosebește îmbrăcămintea, în primul rînd. Mihai Mițan are un halat de o culoare care diferă de a celorlalți și foarte curat. Cînd a fost invitat să pozeze cu alți prieteni, și-a ales cunoștințele dintre cei cu halate la fel de curate. Medicul curant era plecat, dar tînărul le-a primit fără reticență și mai tîrziu a dobîndit chiar o oarecare dezinvoltură. De altfel, arată destul de bine : înalt, subțirel și chipeș ; nu pare a fi bolnav. A început să povestească despre o boală numită coree dar cele l-au întrerupt și i-au spus că ar dori să-i cunoască viața fiindcă vor să scrie o carte. Cu această ocazie, și-au dat seama că băiatul are o memorie perfectă și o cultură tehnică solidă. Are chiar idei și cu mai multă perseverență ar putea deveni chiar inventator. Au discutat mult pe această temă. Lui îi e teamă că dacă inventează ceva află pe urmă că altcineva, înaintea lui, a inventat același lucru. Ele l-au contrazis și l-au asigurat că în fizică, de pildă, s-a întîmplat de foarte multe ori ca doi savanți să ajungă în același timp la o descoperire și totuși nu s-au bătut între ei pentru întîietate, ci dimpotrivă, au împrumutat amîndoi numele lor fenomenului descoperit de ei. El a zis că s-ar putea să fie așa și au trecut să discute apoi despre prieteni. Are o prietenă Rodica, pe care o cunoaște din anul doi de liceu, dar nu îi știe și numele de familie. Are un prieten student la T.C.M., la seral. Și atît. Tatăl lui n-a dat nici un semn de viață mai important pînă acum, dar probabil va veni să-l ia de acolo unde este bine, dar cam departe. Doctorii sînt foarte buni. Și directorul întreprinderii este foarte bun. Și surorile sînt foarte bune, iar el se simte bine. Și băieții sînt buni, băieții cu care este internat. N-are nici o nemulțumire. Acasă are vecini buni și oamenii sînt buni. Ele cred că din cauza asta, băiatul trebuie să pară ciudat : toți sînt buni, nimeni nu se poartă rău cu el, nici un vinovat pentru faptul că este atît de departe de casă, nici o nenorocire în viața lui. Apoi l-au întrebat ce zice mama lui și au aflat că mama lui e moartă și că el de aceea se află acolo, din pricina mamei despre care procurorul spune că ar fi murit din cauza lui. El i-a dat un pumn în burtă, dar el nu este atît de puternic încît să omoare un om. I-a dat un pumn în burtă pentru că lucrurile s-au petrecut astfel : mama lui era bolnavă de 17 ani și el o îngrijea, dar de la un timp ea cădea pe jos și nu mai voia să mănînce decît așa, lovită...

— Vreo remușcare ? le-am întrebat.

— Nu. Asta ne-a și mirat. Povestea ca și cum n-ar fi fost vorba despre el și mama lui. Poate e singurul lucru mai ciudat. Asta și cu faptul că la el toți sînt buni și că de fapt nu e vorba de nici o nedreptate, ci doar de o neînțelegere. Așa am priceput noi.

— Și n-ați mai insistat ?

— Nu, pe urmă am ieșit să ne fotografiem... Asistenta șefă ne-a spus că răceala lui se datorează lipsei de orice afectivitate în copilărie sau că în orice caz asta este una din cauzele bolii lui.

Procurorul Mihai Popov îmi spusese : Mîntea lui e ca banda de la mașina de scris : transcrie totul pe curat și reține totul dar în împrejurările cînd afectivitatea trebuie să ordoneze datele și să le cenzureze, ea tăcăne mai departe, rece, indiferentă, fără nici o emoție... Acum e clipa cînd intervine lipsa de discernămînt și implicit ruptura...

Restul, sperăm că există un rest, o chirurgie pe suflet... Transplant de afectivitate.

NICOLAE CRISTACHE

Chirurgie pe suflet

nu am ucis-o eu, numai că în urmă cu cîteva săptămîni se săturase și ea de viața pe care o ducea și se hotărîse probabil să-și pună capăt zilelor prin refuzarea hranei pe care mă chinuiam să i-o procur și să i-o pregătesc și își ținea dinții strînși în mod intenționat și eu încîudat că mîncarea care era mai mult lichidă, că numai așa putea să înghită sau sub formă de pastă mai subțiată, era bolnavă de 17 ani și jumătate de coree care devenise cronică și cu toate că avea numai 40 de ani era tare slăbită de boală și îmbătrînită, situație în care, așa cum i-am relatat și tovarășului procuror Popov Mihai, i-am dat un pumn (avînd în aceeași mînă lingura din care-mi vărsase mîncarea pe pieptul ei în timp ce nu o priveam), altceva nu i-am făcut și nici nu i-aș fi făcut nici asta, dar venisem de la strîns cartofi și intrase frigul în mine și umezeala, fapt ce mă determinase să cred că se hotărîse să se sinucidă prin nemîncare și îngrozit c-aș fi putut s-o pierd chiar am dojenit-o spunîndu-i 'de ce mă mamă nu vrei să mănînci, de ce vrei să mori, oamenii vor spune că pentru că nu te-am hrănit ai murit și eu cum voi mai trăi în mijlocul lor nu te gîndești, numai la tine te gîndești, de mine nu-ți pasă ? Că după aceasta i-ar fi dat de înțeles că asta dorea. I-a dat de înțeles fiindcă ea nu putea vorbi, avea o formă de paralizie a vocii, dar el o înțelegea ca și în diminețile cînd îl trezea să meargă la serviciu, de pildă în ultima dimineață dorise compot, că el a cumpărat compotul din care ei i-a dat sucul și el a mîncat fructele, s-a smucit în timp ce ei o ducea la toaletă, lovindu-se de un colț al caloriferului și că apoi respirația îi era întretăiată și horcăia și privea numai în tavan încît el a chemat o femeie să-i țină luminarea, apoi a venit medicul care și-a declinat competența și a venit apoi alt medic și un procuror care l-a reținut și el a dat toate declarațiile pe care trebuia să le dea și i s-a spus că nu este vinovat, dar că trebuie să stea un timp în spital și a fost adus aici unde toți oamenii sînt buni cu el.

Pe o altă cale de discuții ne-a spus : Și cînd mă gîndesc că în curînd voi împlini 21 de ani ! Una dintre fete i-a și servit-o ca să-l scoată din melancolie : Păi ești bun de cinste măi Mihai, tu atunci. I-a răspuns : În alte condiții da, acum însă cum nu dispun de nimic ?!

M-am gîndit cu ce să-i pot înviora și am găsit întrebîndu-l dacă locuia în casă fond de stat sau proprietate personală și pentru că mi-a răspuns fond de stat l-am întrebat care era situația plății chiriei și a cotelor la administrația imobilului. Mi-a răspuns că avea chiria plătită pe luna ianuarie 1984, mai puțin la administrație. I-am spus că de ziua lui eu cu ai mei îi vom achita cheltuielile casei pentru a fi cu ele la zi pînă se va întoarce. A avut sclipiri de vioiale bucurie în ochi și mi-a spus, vă mulțumesc, dar poate totuși Antoaneta o să-mi facă lichidarea și cu banii aceia să-mi plătiți vă rog datoriile pentru că nici dumneavoastră nu aveți bani. I-am răspuns că asta va rămîne așa cum am stabilit eu și că-l rog să primească fiind un gest de prietenie pentru el și de asemeni mi-a spus, n-am să uit că dumneavoastră v-ați obosit venind de-acasă pentru mine pe care nici nu mă cunoașteți, vă mulțumesc foarte mult pentru tot ce faceți pentru mine și încă nu este decît faptul că fiind nevoită să nască doi copii împotriva prescripțiilor medicale cunoaște ce înseamnă un om, ce preț are el. Iată ce găsește Georgeta Stoica în volumul „Neurologie, psihiatrie, endocrinologie" de T. Șerbănescu (Ed. Medicală — 1978), la capitolul Coreea acută : „...Semnele clinice caracteristice acestei afecțiuni sînt mișcările involuntare, dezordonate, bizare, fără scop și care cuprind aproape toată musculatura scheletică. La început mișcările sînt de mai mică amplitudine și dau impresia de neîndeminare sau neatenție — bolnavul scapă lucrurile din mînă, se murdărește cu mîncare, lovește sau răstoarnă obiectele din jur (...) Cu timpul devin din ce în ce mai ample, mai bruște și pot cuprinde musculatura celor patru membre, a abdomenului și trunchiului, a feței și a buzelor și chiar musculatura extrinsecă a ochilor (...). În cazurile grave, mișcările coreeice devin atît de intense încît bolnavul nu mai poate părăsi patul (...). Au fost descrise și stări psihice mergînd de la modificări ușoare de comportament pînă la stări confuzionale, sindroame maniacale sau delir halucinator (...). În cazurile grave mișcările coreeice devin generalizate, intense și permanente, astfel că bolnavul se lovește de obiectele din jur producîndu-și răni care se infectează, nu se mai poate alimenta, nu mai poate dormi și în cele din urmă moare în stare de marasm..."

Deci mama lui Mihai a murit aidoma literei cărții de specialitate. Ce calvar să duci viața de unul singur lîngă un astfel de bolnav, ce gravă confuzie să treci traumatismele unei boli în contul minat de deformația profesională implacabil bănuitoare, suspicioasă !

Acesta ar fi mesajul tulburător al acestei scrisori care dezvăluie neliniștile unei conștiințe rănite de impactul cu o posibilă nedreptate.

În continuare am procedat astfel : simbătă dimineață, două colege de-ale mele, Maria Bogdan și Elena Ghera, au mers la spitalul din Poiana Mare. N-au cunoscut nimic din cele aflate de mine din scrisoarea Georgetei Stoica sau din demersurile colegilor de serviciu ai lui Mihai Mițan. Nu le-am rugat decît atît : să

Casa lui Gheorghe Anghel

Un om de bine din Drobeta-Turnu Severin, arhitectul Dan Constantinescu, ne atrăgea atenția asupra stării casei în care s-a născut marele nostru sculptor, Gheorghe Anghel. Împreună cu Gheorghe Curcan, un artist plastic din partea locului, am descins pe strada Calomfirescu nr. 155. În apropierea unei intersecții în care se află și un local public am dat peste o clădire veche, cu o arhitectură în stil românesc, o casă sobră, impresionantă prin aerul său de vechime și jalnică prin starea ei. Casa în care s-a născut sculptorul Gheorghe Anghel, cel care ni l-a redat pe marele Eminescu din fața Ateneului Român din București și alte opere nemuritoare, lăcașul acesta se află într-o stare deplorabilă, în ciuda faptului că are un proprietar, în ciuda faptului că este locuit de mai multe familii. Casa artistului, devenită proprietatea cetățeanului Nicu Daia, a fost închiriată cu decenii în urmă unor familii care nu aveau spații de cazare. De 20—30 de ani oamenii locuiesc în aceleași încăperi dar nimeni n-a mișcat un deget, n-a pus mîna pe o bidinea, pe o mistrie. Proprietarul vine lunar sau trimite pe cineva pentru ridicarea chiriei. Nu are nici un sentiment de obligație față de înaintașul său. Nemuritorul Eminescu din fața Ateneului trece mărețe prin vreme. Gheorghe Anghel ne-a redat imaginea poetului. E vremea ca noi să redăm memoriei sale locul cuvenit, să punem mîna și dincolo de profitul mărunt să profităm de semnificațiile adînci ale existenței unui român care ne face cinste. Casa lui Gheorghe Anghel din Drobeta-Turnu Severin are nevoie de cîțiva oameni gospodari de bună-credință și cu respect pentru valorile culturale românești. Și apoi, în numele acestor sentimente, pe zidul ei ar trebui așezată o placă din marmură pe care să-i scriem numele.

CORNEL NISTORESCU

Tăcerea nu-i un răspuns

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Mă numesc **Gheorghe Mocanu** și sînt **din satul Agaua, județul Brăila.** La brutăria din sat ni s-au eliberat tichete de pîine. Ideea a fost primită cu încredere, mai cu seamă de către bătrînii satului. De cîteva săptămîni bune am fost înștiințat însă de către gestionara Păuna Floisteanu că primarul i-ar fi spus să nu-mi mai dea pîine. Am căutat pricina acestei supărări și mi s-a răspuns, tot prin intermediar, că nu-s activ la muncile cîmpului. Cu respect vă aduc la cunoștință că am 74 de ani și sînt suferind în urma unei paralizii, care m-a subrezit în mare măsură. Dacă puterile nu mi-ar fi drămuite, cu drag aș ieși și acum — cum am făcut-o și altădată! — la muncile și zilele cîmpului.

■ Locuiesc în cartierul „Berceni" din Capitală. În calitate de tată, aproape în fiecare după-amiază îmi plimb copilul în Orășelul Copiilor, pe lîngă Palatul Sporturilor și Culturii. Din nefericire, în vremea din urmă, în părculețul atît de cochet și necesar copiilor pentru joacă circulă diverși inși cu mașina, periclitîn i grav viața copiilor! În altă ordine de idei sau poate în aceeași, chioșcurile pentru dulciuri și răcoritoare sînt în majoritatea timpului închise, excepînd chioșcul cu vată de zahăr. În zonă nu există nici sursă de apă potabilă. **(Adrian Crucian, Aleea Terasei nr. 7, bl. A-2, ap. 23, sector 4 București).**

Din nefericire spațiile de joacă pentru lilipuțani trec printr-o nepermisă delăsare. Ne-am convins de cele scrise și vă dăm perfectă dreptate. Paradoxal, însă, taxa pentru intrarea în Orășelul Copiilor a rămas aceeași!?

■ Primim de la **Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție** răspuns sesizării celor 7 cetățeni din București, care s-au adresat inițial revistei: Se confirmă că Secția artizanat Buftea și-a îndeplinit sarcinile de plan pe anul 1983 și, în consecință, persoanele cărora la timpul anului li s-a reținut 20 la sută din retribuția lunară ca garanție a îndeplinirii planului, aveau dreptul să primească aceste sume la finele anului 1983. În timpul cercetărilor s-au făcut intervenții la D.G.A.I.A. și B.A.I.A., care au aprobat plata drepturilor de retribuție reținută pentru toți muncitorii. S-au și emis formele în vederea achitării drepturilor bănești cuvenite.

■ Țin să aduc sincere mulțumiri redactorilor revistei, care mi-au acordat prompt sprijinul în vederea internării soției mele în cadrul spitalului „Polizu" din București. Vă rog din suflet să aduceți prin revistă cele mai calde mulțumiri prof. dr. doc. Dan Alexandrescu, care s-a preocupat cu aleasă profesionalitate și omenie de soția mea, redîndu-i sănătatea. **(Mihai Bughirică, str. Giuleștl nr. 28, bloc 2-1, sc. A, etaj. I, ap. 8, București).**

■ Primim de la **Procuratura județului Prahova:** Verificînd scrisoarea lui Ion Botoacă din Comarnic, județul Prahova, rezultă că întreaga cantitate de brînză (9,4 kg) a fost în gestiunea brigadierului zootehnic, care a ținut-o mai mult timp în magazie așteptînd să se prezinte petiționarul: aspect care a dus la scăderea greutății. Urmează ca Ion Botoacă să se prezinte în octombrie curent, cînd oile din stîna cooperativei vor fi sosit de la munte, pentru a-și ridica diferența de brînză neridicată. Menționăm, de asemenea, că C.A.P. Călinești a achitat petiționarului 3 022 lei și cantitatea de 500 kg de porumb, drepturi ce i se cuveneau în egală măsură.

■ Numele meu este **Maria Cună** și sînt din **Segarcea Deal, județul Teleorman.** Soră-mea, Floarea, a trăit cu Șerban Bucur, din satul Cringu, comuna Fundulea, județul Călărași. Din raporturile lor au rezultat copiii Dănuț și Florentina. Numitul Bucur a părăsit-o pe soră-mea, luîndu-l pe Dănuț. De la 9 luni și pînă la 12 ani, cît are acum Florentina (între timp sora-mea a decedat!), am avut grijă de fată ca de lumina ochilor. Este vrednică și silitoare, iar la școală este premiantă. Am solicitat de multe ori tatălui fetiței să-i plătească pensia alimentară și alocația de stat pentru copilă, pe care o ridică în permanență, dar nici că-i pasă. Ba, mai mult, s-a îudecat cu mine cerînd copila, numai pentru a se sustrage drepturilor părintești. Acasă are 3 copii și cu Dănuț 4. Eu sînt bătrînă și bolnavă și n-am la bătrînețile mele nici un fel de reazim. Rog să interveniți pe lîngă factorii de drept să-l oblige pe tatăl copilei să-și plătească drepturile bănești și să nu uite de obligația de tată!

■ Oficiul de asigurări sociale și pensii refuză să-mi ia în calcul perioada cît am lucrat la SAVROM (construcții) Pitești, deși, la drept vorbind, perioada îmi este trecută în cartea de muncă de către Biroul de evidență a personalului de la Întreprinderea textilă „11 Iunie" Găvana — Pitești și comitetul sindical al numitei mai sus unități, încă de la data de 18 mai 1961. Sînt privată de un drept care, de drept, îmi aparține. **(Ioana Udrescu, comuna Budeasa, județul Argeș).**

■ Ne înștiințează **Inspectoratul județean M.I. Argeș** cu privire la Ionel Ungureanu din comuna Cicănești: A fost avertizat cu privire la comportarea sa necorespunzătoare, angajîndu-se că va lichida stările conflictuale cu vecinii și că se va încadra în muncă. Totodată, s-au făcut demersurile necesare la Centrul Militar Argeș pentru a fi concentrat într-o unitate de muncă pe o perioadă de 6 luni.

■ De trei ani de zile livrăm cantități însemnate de concentrate pentru sucuri naturale din fructe, plante aromatice și medicinale din flora spontană și din culturi organizate. Produsele noastre se cheamă CITRON, VITIS, FLORES, MĂMĂLIGĂ, CODRUȚ, MENTOLA, MIERDEA, ROCOLA, BITTER-LEMON etc. Rugăm redacția să ne sprijine în demersul nostru, astfel ca la aceste produse ale noastre livrate beneficiarilor (I.L.F.L.-uri, I.P.I.L.-uri, cooperative de consum, cofetării etc.) să se respecte compoziția, calitatea și consistența, pînă se vor impune pe piață.

Credem că n-ar fi lipsit de importanță ca în stațiunile de odihnă și tratament să fie solicitate și folosite aceste băuturi răcoritoare pe bază de concentrate naturale. Spre pildă, producem, mai nou, sucuri de varză recomandat, în special, în bolile digestive. **(Constantin Pricop, șef producție industrială la I.L.F. Brașov).**

Deschidem cu bucurie coloanele revistei noastre unor atari preocupări, convingîndu-ne noi înșine că băuturile răcoritoare provenite din esențele concentrate din fructe și plante dau gir bun preocupărilor brașovenilor și sînt, realmente, cu alese calități gustative, sătioase, aromate și vitaminizate.

■ **Consiliul popular al municipiului Roman** ne înștiințează că lipsurile care au existat la predarea și primirea apartamentului lui Gheorghe Toie (str. Sucidava, bloc P, ap. 10) se datorează totalului Ioan Levărdă, agent prestări servicii la E.G.L. Roman, care a preluat blocul respectiv de la constructor, nesigurînd integritatea inventarului blocului respectiv. E.G.L. Roman a dispus să fie recuperată contravaloarea materialelor descompletate de către Ioan Levărdă și să fie achitate de urgență petentului.

Butada populară își dovedește clasicitatea: Cine nu deschide ochii — deschide punga...

■ Aduc la cunoștință publică aspecte manifestate la cabinetul de oftalmologie pendinte de Policlinica de copii „Mașina de Pîine" din Capitală. Doctorița Lucica Bălcan Albu folosește un procedeu cel puțin insolit: oamenii vin cu noaptea în cap (orele 2—3 după miezul nopții) pentru a se înscrie pe așa-zisele liste de prioritate. Listele acestea nu folosesc la nimic, deoarece dînsa vine la cabinet la ora 10 și introduce liota de inși preferențial. Se discută, se comentează și se bea cafea (ceasuri) întregi în cabinetul de specialitate. Rîndul celor înscriși pe listele „fictive" vine mîine, poimîine, să zic așa. Dacă-i ceri omenească socoteală, doctorița Albu, te repede de-ți sar fulgii și nici de consultat nu te mai consultă! Rog să verificați și dumneavoastră și să stabiliți exactitatea faptelor relatate. **(E. Alexandrescu, Post-Restant, of. P.T.T.R. 30, București, telefon 10 75 04).**

■ Blocul nostru are 8 nivele și nu pot să-mi imaginez cum I.C.R.A.L. Vitan reușește să-și permită să ne stîlcească într-o așa manieră: la scara 2 funcționează liftul iar la scara 1, după 1 an de peregrinări, funcționează perfect doar promisiunile. Am o oarecare calitate în conducerea asociației de locatari și nu știu, zău așa, ce brașoave să mai inventez pentru ca locatarii să mă creadă pe cuvînt că eu n-am nici o vină în tergiversarea asta. **(Grigore Păun, str. Prevederii nr. 4, bl. D-8, sc. 1, etaj 3, ap. 21, București).**

Un ascensor pentru I.C.R.A.L. Vitan se cere pentru a-și pogorî promisiunile din cer pe pămînt.

■ **Un grup de 54 de elevi în frunte cu inginera Luca Milica din Merișani, județul Argeș,** ne roagă să intervenim pe lîngă autoritățile județene pentru ca autobuzul 11 să-și prelungească ruta de la Pitești pînă la Merișani. E vorba de o diferență de doar 7 km. Dar, mai cu seamă, este vorba de elevii și muncitorii navetiști care întîmpină reale greutăți cu transportul, iar ploile de toamnă sînt pe-aproape...

■ **Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București** confirmă cele relatate în articolul **„Roșiile de la Mărul de Aur"**, anunțînd prompt următoarele măsuri: retrogradarea șefului de sală Adrian Rotaru în funcția de ospătar și mutarea disciplinară la unitate de categorie inferioară: diminuarea retribuției cu 10 la sută pe două luni și mutarea la o unitate de categorie inferioară a bufetierei Elena Rotaru; diminuarea retribuției cu 10 la sută pe două luni de zile a șefului de unitate Traian Mureșanu. Cazul a fost discutat în colectiv cu lucrătorii noștri, trăgîndu-se învățămintele necesare.

■ Din anul 1950 pînă în anul 1980 am fost salariata Cooperativei „Arta plastică" din Topoloveni. Ducîndu-mă să-mi ridic cartea de muncă, directorul cooperativei, Stelian Bădescu, a refuzat, pur și simplu, să mi-o elibereze, spunîndu-mi, în șagă că e pe linie moartă! Sper sincer că nu e nevoie de trimiterea unui executor judecătoresc pentru a-mi rezolva omenește problema. **(Mariana Nicula, str. Telcajen nr. 35, sector 2, București).**

Și noi sperăm, deși, cine știe, o lecție mai aspră pe adresa celora care poartă oamenii pe drumuri, n-ar strica.

■ În revista „Flacăra" din 17 septembrie curent a apărut sesizarea cu privire la introducerea gazelor naturale în locuința mea. Ministerul Petrolului îmi răspunde, dar răspunsul este pe lîngă subiect. Subsemnatul nu a cerut aprobarea pentru introducerea gazelor naturale, deoarece această aprobare o am; ba chiar am făcut toată instalația și am achitat-o integral Cooperativei „Instalatorul". Am prezentat inclusiv adresele C.P.M.B. (Direcția generală comercială) nr. 8019, din 14 septembrie 1983, din care rezultă clar că nu am cumpărat și nu am posedat butelie de aragaz. Prezentîndu-mă în audiență, lucrători din minister mă „asigură" că dacă nu voi cumpăra, la negru, o butelie cu 5 000—6 000 lei, și dacă nu o voi preda nu mi se va instala gazul! Care este rațiunea acestor tranzacții cel puțin dubioase, nu-mi dau seama! **(Petre Lăzăreseu, str. Cogîlnic nr. 48, sector 3, București).**

Așteptăm și noi lămuririle necesare.

■ Primim de la **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor** răspuns la cîteva întrebări ale cititorilor noștri: S-a aprobat începerea executării lucrărilor pentru normalizarea liniei înguste Satu Mare-Negrești-Oaș; este în curs de execuție linia nouă de cale ferată care leagă localitatea Siret cu stația de cale ferată Dornești; localitatea Tg. Neamț va avea legătură cu rețeaua feroviară la stația de cale ferată Pașcani; tronsonul Dealul Fetii — Stoenească de pe linia Deva — Brad, precum și tronsonul Vîlcele — Rm. Vîlcea sînt în curs de execuție.

■ În Piața Mureș, din Calea Griviței din București, există un magazin de chimicale. Unitatea se închide și se deschide după bunul plac al vînzătorilor. Dacă le ceri cît de cît lămuriri trebuitoare, te insultă, așa cum au făcut-o și cu mine pe data de 21 septembrie a.c. **(Marin Dinu, Calea Griviței 403, sc. B, ap. 4, sector 1, București).**

■ Mi s-a tăiat curentul electric fără să fiu avizat în vreun fel. Mai mult încă, pe singurul bon plasat sub ușa de la intrare eram somat de întreruperea curentului, trecîndu-mi-se o sumă fictivă de plată, exagerat de mare. Dovadă că nu s-a citit contorul! Am plătit la casieria din Șos. Alexandria, dar am anunțat și pe tovarășul director Ardeleanu de la I.D.E.B. Cu o promptitudine demnă de toată lauda însuși șeful centrului din Șos. Alexandria s-a prezentat și a constatat nevinovăția subsemnatului. Altfel aș fi fost supus la taxe și amenzi pentru relegarea curentului!? Nu cumva toată această șaradă de prost-gust era urmarea articolului **„Curentul electric nu doarme niciodată"** apărut în „Flacăra" 7 Întreb doar, **(Dorin Sălăjan, Calea 13 Septembrie — str. Ion Creangă nr. 6A, bloc 91, ap. 20, sector 5, București).** Oameni de rînd fiind noi înșine, întrebăm, totuși, ce se întîmplă în cazul oamenilor de rînd?...

■ Între stațiile Teatru și Piața Romană din Arad am asistat la un accident de tramvai grav, nedorit. Controloarea Stela Florescu stătea de vorbă cu conducătorul, iar acesta nu a mai putut evita accidentul, petrecut pe 10 iulie curent. Dar nu este un caz singular. Poate să confirme spusele mele și Paula Predescu din Arad, str. Lermontov nr. 12. **(Afrodita Perian, str. Voluntari nr. 7, Arad).**

■ Primim de la **Consiliul popular județean Giurgiu:** În legătură cu sesizarea lui Ion Pițuru despre starea rea a drumului județean 504 în comuna Putineiu: Vă informăm că în cursul trimestrului III a.c. a început repararea drumului respectiv prin plombe.

■ Fac propunerea ca la Gara de Nord să fie montat cel puțin un neon la panoul de SOSIRE și PLECARE a trenurilor. Se întîmplă că la anumite ore ale serii și dimineții să-ți fie din cale-afară de greu să buchisești cînd anume sosește trenul de Vatra Dornei, de pildă. Iar dacă nimerești la ghișeul de informații peste o persoană indispusă, ai toate șansele ca trenul așteptat să fi sosit, iar tu să nu fi primit răspunsul cuvenit. **(Lizetta Andreescu, Șos. N. Titulescu 18 bloc 20, ap. 71, sector 1, București).** O propunere, doar.

■ Am fost în vacanța mare la bunici, în județul Dolj. În zonă a fost o secetă cumplită. Am dat și eu o mînă de ajutor cărînd apă de la 300—400 m distanță pentru a uda grădina. Întors în Capitală — ne scrie **elevul bucureștean Radu Florin** — am bătut multe magazine care vînd unelte agricole sau de grădinărit, pentru a cumpăra o pompă de apă electrică sau, oricum, o pompă care să funcționeze cu combustibil. În acest fel vroiam să le ușurez munca bunicilor mei. Credeți că am găsit undeva pompa căutată?!

■ În cimitirul „Ungureni" din Craiova se află mormîntul poetei Elena Farago, neîngrijit. Splendide cavouri care reprezintă adevărate monumente de artă sînt lăsate și ele de izbeliște. Ce este și mai frapant — ne scriu cîțiva craioveni — este că unele monumente sînt străjuite de boscheți, iar pe tăblițe cu scris stîngaci se consemnează „Această piatră aparține Muzeului Olteniei".

■ **Consiliul popular al sectorului 2, București,** răspunde scrisorii adresate revistei de către Vasile Grigoraș: Cu privire la abaterile de la regulile de comerț ale șefului unității de băcănie din str. Lirei nr. 1, sector 2, se confirmă cele sesizate. Responsabila — al cărei nume din nefericire se omite! n.n. — a fost sancționată cu diminuarea retribuției cu 10 la sută și atenționată că la prima abatere de acest gen i se va desface contractul de muncă.

■ În comuna Poiana Cîmpina, din județul Prahova, problema arzătoare este lipsa apei potabile. Sîntem nevoiți adesea să ne deplasăm 1—2 km pentru a procura apă de la Uzina din Poiana Cîmpina, unde există o cișmea. Menționez însă că taxele pentru apă de băut, de spălat etc., sînt încasate cu regularitate de la locuitorii comunei, iar noi nu avem nici măcar apă de băut. **(Mihai Vlaicu, Poiana Cîmpina, județul Prahova).**

■ **Procuratura Municipiului București** răspunde scrisorii lui Gheorghe Tănase, str. Iordache Năstase nr. 19, sector 5, București: Verificîndu-se cele semnalate privind întîrzierea soluționării sesizării formulate de petiționar, în legătură cu cercetarea numiților Florica Biba și C-tin Zdrafcu pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă, a rezultat că este întemeiată.

N.N. În scrisoarea de răspuns nu ni se amintește, în schimb, ce pedeapsă au primit cei doi pentru mărturia mincinoasă.

■ La data de 28 august am expediat două adeverințe pentru U.J.C.A.M. Ialomița (Slobozia), prin care se confirma că soția mea a muncit la C.A.P. De la acea dată și pînă în prezent — sînt, iată, 2 ani și 2 luni — solicit returnarea celor 2 adeverințe **(Stoica R. Dumitru, comuna Gheorghe Doja, județul Ialomița).**

Nu purtați oamenii pe drumuri și, mai cu seamă, nu-i lăsați fără pîine dintr-un exces birocratic.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Dumitru Produț — București: În calculul chiriei se țin în considerare numai persoanele care fac parte din familia titularului de contract în înțelesul art. 15 din Legea nr. 5/1973, adică soții, copiii și părinții soților, în funcție de care se stabilește chiria. Noțiunea de familie în acest sens este legată de titularul contractului de închiriere. În situația dv., nora nu poate fi luată în calculul chiriei ■ **Silvia Costin — Balș:** La instanțele de judecată din orașul de domiciliu al ambilor soți ■ **Mircea Ivanov — București:** Se poate prin clauză testamentară ■ **Maria Ana Costin — București:** Numai în situația că ați fi lucrat și dv. ■ **Constantin Măgureanu — Galați:** Trimiteți. Dacă vor fi interesante, le vom publica ■ **Sevastița Vijnală — Vișoara (Teleorman):** Vi se va calcula legal. În rest, încercați a vă înțelege cu fiul soțului dv. ■ **Constantin Săndulescu — București:** Nu aveți dreptul, pentru că ați lucrat în unități de cale ferată numai 20 de ani și nu 25 de ani, așa cum prevede legislația în vigoare ■ **Ilie Popa — Constanța:** Adresați-vă instanțelor de judecată ■ **Vasile Holtea — Galați:** Contează ceea ce este menționat în carnetul de muncă ■ **Ștefan Stoian — Bulbucata (Giurgiu):** Cereți sprijinul consiliului popular ■ **Smaranda Petrescu — Tufda:** Din personalul artistic din instituțiile de stat, în grupa I de muncă se încadrează numai cei care îndeplinesc funcția de balerin și acrobat ■ **Dumitru Popa — Focșani:** Consultați un avocat ■ **Ludovic Biro — Petroșani:** Acționați-o în judecată.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Iubim România, cîntăm adevărul!

● Gala 1 400 — acord final ● „Să-mi scrii", prima audiție ● 50 de victorioși asupra timidității ●

Simbătă 27 octombrie 1984

Cenaclul Flacăra din nou la București

Ultimul spectacol în aer liber în București al Cenaclului Flacăra din acest an va avea loc pe stadionul Republicii, simbătă 27 octombrie 1984, de la orele 16.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va afla în perioada următoare într-un nou turneu. Pentru programul acestui nou turneu, pentru definitivarea datelor și a localităților în care să aibă loc manifestările cenaclul așteaptă solicitările celor doritori să organizeze manifestări pînă miercuri 24 octombrie a.c.

Așadar, Cenaclul Flacăra din nou la București, simbătă 27 octombrie.

„Fruntea gînditoare a sălii"

Localitatea : Galați, 13 octombrie 1981, orele 18, Sala sporturilor din localitate
Număr de spectatori : **8 000**
Atmosfera : **foarte bună**
Calitatea spectacolului : **foarte bună**
Noutăți : **prezențe locale — Grup Atlas (Ștefan Băiatu, Ionel Lepădatu), Nicolau Petrică, Moldovan Aurel, Grup Ad-hoc (Marieta Simi, Simona Grigore), Costel Iordache, Iulian Nicoară. Florin Șerban a cîntat în premieră: „Să-mi scrii" (versuri Adrian Păunescu)**
Aportul organizatorilor : **foarte bun**

Se pare că facem a doua „sală" din acest turneu, vreme fiind potrivnică desfășurării spectacolului în aer liber. Într-adevăr, stadionul este gol dar cupola incintei unde sîntem așteptați vibrează de respirația celor cîtorva mii de tineri ce au reușit să obțină locuri.

Daniel Dumitrescu, Florin Săsărman, Florin Șerban, Octavian Bud, Krypton, Raul Cârstea, Doru Stănculescu, Ducu Bertzi se succed prin fața microfoanelor cenaclului. Spontan îi se alătură Sorin Minghiat cu flautul său fermecat, Mircea Baciu și muzicuța lui Constantin Dragomir care, alături de Flapo, îl alintă pe Ducu Bertzi prilejuindu-i o prestație de mare succes. Constantin Dragomir rămîne în microfon, tălmăcind în acorduri versurile lui Prevert interpretate de Liana Gocan, cîntînd apoi propriile-i compoziții, cu un aer aparent flegmatic, mascînd tristețea trăirii intense cu un fel de „plictis stilistic" asumat cu nonșalanță. Pînă la pauză grupul Partaj și apoi Cristian Bă[illegible] țin tonusul spectatorilor, încheind în forță un „legatto" de interpretări vaste ale membrilor cenaclului.

După acest moment, poetul Adrian Păunescu trece la audierea celor ce și-au manifestat dorința de a urca în această seară pe scena cenaclului. Audiția are loc în două reprize, totalizînd cincizeci de prezumtivi debutanți.

Un alt „debut", de piesă de data aceasta, este cel al lui Florin Șerban care își ia în serios talentul de compozitor folk și prezintă a doua piesă scrisă pe parcursul acestui turneu, primită și adoptată rapid de publicul spectator ca și cum ar fi fost vorba de o veche cunoștință. „Să-mi scrii", versuri Adrian Păunescu, intră în top în pofida „tinereții" sale.

După [illegible] cîntă cîntecele de pace, de țară și [illegible] cenaclului, reluînd într-un context [illegible] Înainte de a se retrage cu „Trecu-s-a bătaia toamnei Carpați" (în [illegible] „Trăiască România, trăiască și trăiască Moldova. Ardealul și Țara Românească", Nica Zaharia prilejuiește tribunei să-și pună în valoare volumul. Este apoi rîndul lui Alexandru Zărnescu să „ridice" tribuna : „Ultima zi" se cîntă din mîl de voci după care se scandează „Vă rugăm să reveniți, Păunescu să cîntăm".

Comisul Nicolae Cenan, improvizînd pe ultimele noutăți fotbalistice și comentează în stilul lui inimitabil evenimentele cenaclului din ultima perioadă. Mă gîndeam ascultîndu-l că, într-o bună zi, va apărea la debuturi cineva care să-l parafrazeze pe... Cenan !

Întreaga sală dansează ; trupa Totuși nu lasă nici un respiro spectatorilor, depănîndu-și rockurile care ne bagă în [illegible] pe unii, cei din scena Marius Bațu de la Pocsis și Pocorschi al Holografului „dublează" excelent piesele trupei Totuși, primind săruturi suflate din palmă din partea solistului Cristi Minculescu !

Recitalul lui Vali Șerban și sensibilitatea lui Mâjay Gyözö înscriu alte două momente de vîrf ale spectacolului.

„Lancea lui Horea" încheie o minunată seară, compoziția lui Bucă îmbogățindu-se cu o strofă-omagiu a poetului Adrian Păunescu, ca o medalie jubiliară, turnată cu prilejul acestei manifestări : „O țară ce-n lume vorbind românește / Arată ce-nseamnă o țară de frați / Și Lancea lui Horea aici se-ntărește / Cu tînărul, nobil, oțel de Galați" !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

La Moreni a fost sublim

Localitatea : Moreni, 15 octombrie 1981, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **10 000**
Atmosfera : **caldă, însuflețitoare**
Calitatea spectacolului : **foarte bună**
Noutăți : **prezențe locale — Maria Silvian, Daniela Vasile, Constantin Georgescu, Luisa Magdalen, Valentina Gurău, Corina Dragomir, Marian Nicu, Benone Stanciu.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. Mulțumim tinerilor activiști ai Comitetului județean Dîmbovița al U.T.C. pentru promptitudinea cu care au răspuns dorinței oamenilor, promptitudine izvorîtă din dragoste și devotament față de nevoile colectivității din care fac parte.**

Cei care veniseră pentru această manifestare a doua oară în doar trei zile dovedeau fără îndoială prin gestul lor înălțimea spiritului ce-i călăuzea și marea lor deschidere spre cultură. Dar iată pe scurt împrejurările în care se realiza spectacolul nostru de la Moreni. Vineri trecut, în preziua manifestării noastre de la Galați, cu doar cîteva minute înainte de orele 18, primeam la redacție un telefon prin care eram înștiințați că pe stadionul din Moreni cîteva mii de oameni așteptau Cenaclul Flacăra. Dar spectacolul acesta nu fusese anunțat nicăieri. E drept, promisesem la ultima noastră întîlnire de la Moreni o revenire dar nu stabilisem cu nimeni datele ei concrete. Un scurtcircuit informațional se producea undeva determinînd această neînțelegere care, practic, nu se făcea nimeni vinovat. Am fi venit chiar și în aceste condiții dacă am fi avut la dispoziție necesarul tehnic, trailerul cu instalația de sunet și lumini, echipa, autocarul. Așa însă... Cu ce suflet or fi plecat oamenii de pe stadionul din Moreni în acea seară-? Au găsit totuși resurse să-și învingă neîncrederea sperînd că toti cea ce visaseră se poate împlini și au venit din nou să ne primească bucuros, cu pîinea și sarea sufletului lor. Oamenii aceștia care avuseseră puterea de-a aștepta de două ori același lucru meritau desigur totul înmulțit cu doi. A fost de aceea un spectacol rotund în care fiecare dintre aceia care s-au perindat prin fața microfoanelor cenaclului -au dat întreaga măsura sensibilității lor. Ploaia care a început să cadă la un moment dat a sporit parcă și mai mult frumusețea acestui spectacol. Printr-o emoționantă participare tribuna se dezlănțuie. Cîntecele de țară cîntecele de pace vibrează profund și adevărat pe corzi de sensibilitate autentică. Întreg cenaclul cîntă pe rînd „Jurămînt la Putna". Apoi, „dintr-un Moreni fără seamăn, pentru o țară întreagă", „Trăiască România". Inițiativa este de partea publicului. Se cîntă concomitent „Să fie pace în lume" și „O șansă păcii". Se scandează cu o extraordinară însuflețire : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească". Una dintre caracteristicile cele [illegible] la acest public ni se pare a fi inteligența cu care știe să preia și să adapteze propriilor posibilități expresiva marile cîntece ale cenaclului. „Lancea lui Horea" înregistrează aici cel mai mare succes al său dezvăluindu-ne prin acest eșantion emblema de spirit revoluționar a oamenilor acestor locuri. Înălțimea acestor momente, puritatea minereului din care se alcătuiesc aceste șarje ne determină să includem în Gala 1 400 Moreniul alături de Roșiori de Vede, București și Galați. Într-o seară rece dar extrem de apropiată și de frumoasă, oamenii din Moreni au reușit printr-o participare exemplară, conștientă, angajantă să reafirme dreptul la cultură al orașelor care nu sînt capitală de județ ca o mare revanșă pentru uitarea unora. Starea aceasta de spirit avea să le însuflețească munca viitoare. Nici un gest necuviincios, ci doar bunul-simț care-i însoțise în toată această seară ne determină să prelungim spectacolul.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 102, 1 103.

Minunatul public din Moreni s-a ridicat printr-o participare exemplară la înălțimea marilor amfiteatre ale spiritului tînăr, revoluționar

Turneul în date sintetice

● **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu a totalizat în acest ultim turneu, din 7 septembrie pînă în 15 octombrie 1984, 39 de zile și tot atîtea manifestări (de la 1 365 la 1 403).**

● **Drumul Cenaclului Flacăra, măsurînd în acest turneu 7 841 km, a traversat 13 județe, în ordine : Prahova, Argeș, Vîlcea, Hunedoara, Alba, Cluj, Sibiu, Brașov, Buzău, Dîmbovița, Giurgiu, Teleorman, Galați și municipiul București.**

● **468 000 de noi spectatori au participat la manifestările din acest turneu, pe parcursul a 256 de ore de spectacol.**

● **De la înființarea cenaclului și pînă în prezent, numărul celor prezenți la manifestările cenaclului însumează 5 817 500.**

● **Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale acestui turneu : 12 020.**

● **Au avut loc spectacole în 32 de localități, recordul de audiență al turneului fiind deținut de trei dintre ele : Alba Iulia, Cluj-Napoca și Brașov, fiecare cu cîte 30 000 de spectatori.**

● **Cel mai bun spectacol al turneului a fost și cel mai bun din întreaga carieră a cenaclului, impresionant fără rezerve și a avut loc la Brașov, în 29 septembrie 1984, fiind notat (împreună cu spectacolul 1 000 de la Galați) cu nota 101. De nota 101 au fost atît ptublicul cît și organizarea. Să sperăm că același lucru crede publicul despre manifestarea Cenaclului Flacăra.**

● **Cele mai mari spectacole înregistrate în orașe mici și mijlocii au fost realizate la Cîmpina, Cugir, Aiud, Turda, Roșiori de Vede și Moreni.**

● **Pe parcursul turneului au fost primite pe masa cenaclului și citite de conducătorul cenaclului un număr de 8 184 de bilete. Dintre ele, 1 058 (cele mai multe) au venit din partea clujenilor. Ei au atins astfel cota cea mai înaltă a dorinței de comunicare cu scena. Urmează în acest clasament publicul din București și cel din Brașov.**

● **Au urcat în această perioadă pe scena cenaclului 128 de aspiranți locali, în medie 4 pentru fiecare spectacol, reprezentînd un procentaj de noutate de 13% în raport cu componența de bază a cenaclului. Dintre aceștia s-au remarcat, reușind să rămînă în cenaclu o perioadă mai mică sau mai mare : Iuri Galiș, Carlos Puma (student ecuadorian), Victoria Cătană, Daniel Dumitrescu. Dacă adăugăm noutățile noastre în materie de rock (Holograf și Krypton) și revenirile lui Doru Stănculescu, Horia Stoicanu și Augustin Frățilă avem întreagă imaginea mării deschideri a acestei scene.**

● **Au fost lansate pe parcursul turneului recent încheiat 11 noi cîntece : „Am rămas cu bunele intenții" și „Norocosul" (Horia Stoicanu), „Cînd s-a-ntors copacul de pe front" (Florin Săsărman), „Cîntec pentru mineri" (Alexandru Zărnescu), „Clopotul reîntregirii" (Adrian Păunescu), „Noi între noi" (Sarosi Endre), „Cea mai frumoasă floare" (Poesis), „Sîla" și „Să-mi scrii" (Florin Șerban), „Pămînt de flori" (Iuri Galiș), „Cîntec pentru Brașov" (în șapte variante semnate de Ducu Bertzi, Alexandru Zărnescu, Nica Zaharia, Horia Stoicanu și Gil Ioniță, Raul Cârstea, Cristian Buică și Holograf).**

● **Ne-au părăsit în timpul turneului Horia Stoicanu, care s-a îmbolnăvit ; Valentin Moldovan, „plecat în haiducie", recidivînd a treia oară într-o beție din care, se pare, nu s-a trezit nici acum ; Arpad Domokoș și Raul Cârstea, urmînd prea-spătul exemplu dat de Vali Șerban, căsătorindu-se. E probabil ca unii dintre ei să poată fi recuperați. Grupul Partaj ne-a anunțat că datorită problemelor familiale deosebite, a responsabilităților ce le revin celor două componente, Magdalena Pușkaș și Tatiana Filipoiu, în calitate de mame față de copiii lor, nu va mai putea participa la turneul următor, existența grupului Partaj însăși fiind în cumpănă. Mulțumindu-le pentru tot ceea ce au făcut și sperînd că și ele sînt mulțumite de ceea ce a făcut cenaclul pentru ele, aducîndu-le de la condiția de necunoscute cu o situație socială extrem de firavă la condiția popularității fertile sub toate aspectele de care s-au bucurat, le urăm dulcelor mămici succes în viață și cînd fiii lor le vor permite întoarcerea (în formula consacrată sau în alta) în cenaclul care le-a descoperit, susținut și afirmat le așteptăm din nou.**

● **Gala 1 400 a Cenaclului Flacăra a cuprins spectacolele din Roșiori de Vede, București, Galați și Moreni.**

● **În acest turneu s-au recitat și s-au cîntat pe scena cenaclului versuri ale poeților : William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Federico Garcia Lorca, Jaques Prevert, Walt Whitman, Evgheni Evtușenko, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Șt. O. Iosif, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihu Dragomir, Nichita Stănescu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Petre Ghelmez, Mircea Micu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Mircea Dinescu, Ion Singerean, Mihai T. Ioan, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.**

● **Componența maximală a cenaclului în acest turneu : Carmen Antal, Ducu Bertzi, Dinu Bodocan, Octavian Bud, Cristian Buică, Victoria Cătană, Raul Cârstea, Nicolae Cenan, Arpad Domokoș, Constantin Dragomir, Daniel Dumitrescu, Pompiliu Dumitrescu, Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Ionuț Văduva), Augustin Frățilă, Valentin Gerea, Doru Ghiaja, Liana Gocan, Sorina Hașigan, Holograf (Gabi Cotabiță, Mihai Pocorschi, Antonio Furtună, George Petrineanu, Emilian Petroșel), Gil Ioniță, Krypton (Gabi Golescu, Adrian Moise, Camil Beldeanu, George Lungu, Marius Vintilă), Mâjay Gyözö, Valentin Moldovan, Emilian Onciu, Partaj (Magdalena Pușkaș, Tatiana Filipoiu), Poesis (Marius Bațu, Eugen Baboi), Carlos Puma, Sarosi Endre, Florin Săsărman, Doru Stănculescu, Horia Stoicanu, Florin Șerban, Vali Șerban, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia, Adam Erzsebet și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.**

● **Echipa auxiliară a cenaclului a fost formată din : Roland Panteli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemuc, Mircea Anghel, Alexandru Merărăscu, Vasile Tamaș (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Dumitru Petrușel, Florin Misirgie, Constantin Stănescu (șoferi), Victor Rădulescu (fotoreporter), Ion Mânzatu (asistență), Alexandru Medar (organizare).**

CONSTANTIN DRAGOMIR ■
NICOLAE CENAN ■

Care cheie nu se pierde?

Timp liber

● Dragostea trece, o piesă rămîne ● Pagubă de un milion ● Partaj cu un escroc ●

Cușca Șufleurului

La Heidelberg iubit-am prima oară...

Craiova acelor timpuri nu era numai opulenta urbe a argintilor sunători, ci și un puternic centru cultural-artistic. Oras de tradiție, cu școli magnifice, ilustrate de dascăli învățați: cu tipărnite și numeroase reviste — una mai deosebit întocmită ca alta — avînd răsunător ecou în întreaga țară; cu două edituri și cîteva gazete; și mai presus de toate cu gloria celor aproape o sută de ani ai venerabilului National craiovean. În treacăt fie sous, apăreau atunci în Bănie, nu stiu cu ce subsidii, la dată fixă, nu cînd se îndura Cel de sus: „Ramuri", preluată de la Nicolae Iorga de Făgetel; „Năzuința" trio-ului Elena Farago, Ion Dongorozi, Al. Popescu-Telega; „Arhivele Olteniei", purtînd girul luminatului profesor de franceză C. D. Fortunescu; „Flamura" lui Radu Bardes, funcționar la Poștă; „Suflet românesc", ivită din patima pentru frumos a altei tinere trinități, care abia începea — Plopșor-Heresco-Păunescu-Ulmu; la care s-a adăugat, ceva mai tîrziu, „Scrisul românesc", revista ce marca punctele confluentă cu cultura ale singularului D. Tomescu. Ploua, ningea, erou, nu erau bani, publicatiile ajungeau sub ochii cititorului la soroc datat, constituind o desfătare de minte, de suflet, de vădită încredere în actul cultural. La teatru, stagiunile rivalizau cu centrul și amumite spectacole întreceau Bucureștiul. Suna mostenirea Theodorinilor, a Mariței Petrescu, a lui Anestin, la fiecare ridicare de cortină ca un tocsin... Soapta de fum a umbrelor nu suplinea suflerul, încurcînd textele, dar veghea repertoriile, eclectice, întinse pe supremația teatrului adevărat. Departe vraia acelor seri, cucernice ca o cuminecătură... Îndepărtata mea copilărie acolo, oglindită în apele Neckarului, la Heidelberg... Din dulcea piesă a lui Wilhelm-Meyer Förster, „Heidelbergul de altădată", pe care o reprezenta Nationalul craiovean, ajunge acuma pînă la mine compoziția lui Ovidiu Rocoș, în Rüder, hangiul. Mai puțin distincte, oarecum amestecate în ceața trecutului, contururile rotunde ale lui Remy Comăneanu, în Doctorul Jüttner. Și cîinchetele de zurgălău ale unei însorite tuberoze, gingașa Marioara Crețulescu — sfîrșită de fizic, maladia epocii — în Kaethe. Nu mai știu dacă Nicu Dimitriu ori Leonard Divarius, care din el, personifica pe Karl Heinz. L-au jucat și unul și altul.

Pe aceeași scenă, cam în același timp, am apucat să văd piesa dusă la ban sfîrșit de o tentativă școlărească... Elevii din ultima clasă a prestigiosului liceu Carol au reprezentat-o cu inconștiență adolescentină, înfruntînd cadrele profesioniste. Le-a dat concursul aceeași petală de floare, mare ingenuă, Marioara Crețulescu. Pe Prinț îl juca elevul Virgil Bădescu, devenit pînă la urmă actor al numitului teatru. Cît mi-aduc aminte, la „Gaudeamus igitur", la „O vis al vieții studențești", liceenii s-au dovedit „de-acolo"... Sepcile, uniformele, corurile, le mergeau de minune. Vibra tinerețea lor, ca un Mai înflorit, cu toate iubirile ce va să fi fost la porțile începuturilor... Piesa dovedindu-se și pe buzele lor darnică în satisfactii.

Duioasa poveste de iubire dintre prințul student și-o chelneriță, sfîrșită o dată cu frunzele scuturate ca peste un mormînt, la Heidelberg, s-a oglindit pentru prima oară în luminile rampei la un teatru berlinez, acum 84 de ani. Autorul, Wilhelm-Meyer Förster, n-avea de unde sti soarta făuririi sale. Că trecătoarea dragoste dintre cei doi eroi, Karl Heinz și Kaethe, va înfrunta timpurile, zguduind mapamondul, oamenii regăsindu-se în ea la precizie. Și mai ales, că, înfățișată pe toate scenele lumii, va unge în aceeași fermecătoare măsură sufletele, realizînd cel mai mare număr de spectacole după „Hamlet"-ul shakesperian!

Studenții ieșeni, cu concursul marii actrițe Aglae Pruteanu în Kaethe, fost-a s-o reprezinte întîia dată la noi, în aprilie 1908, diriguiți de State Dragomir.

29 septembrie 1908: „Heidelbergul de altădată: pe scena Nationalului bucurestean, sub directoratul Pompiliu Eliade. Triumful lui Tony Bulandra! Lansarea lui. Creatie armonioasă în totul. Acest Karl Heinz i se va potrivi neînchipuit, va fi unul din rolurile de bază ale carierei. Distinsul superb actor cucereste inimile spectatorilor, ce-i întrevăd drumul glorios... În final, sala își înăbuse plînsul. Continuă scandările din galerie, ale studentimii.. Și-n loja de lîngă scenă, primul-ministru își sterge nostalgia unei lacrimi, prelinsă pe un trecut care nu mai reînvie...

Această întîie distribuție a piesei adusă de Pompiliu Eliade — director preocupat de tinuta elevată a repertoriului — a fost, exceptînd rolul prințului (Tony Bulandra) și al studentului întîrziat Detlew (Ion Livescu), dublă. Pe aplauzele de-atunci, s-o rechem în lumina de azi: Maria Giurgea și Marietta Ionescu (Kaethe); Iancu Niculescu și Ion Petrescu (Docțorul Jüttner); Nicolae Soreanu și N. Grigorescu (Kellermann); Vasile Toneanu și Alexandru Mihalescu (Lutz).

La două zile de la premieră Tony Bulandra este făcut societar. Are 27 de ani și jumătate. „Heidelbergul" numără — enorm pe-atunci — 35 de reprezentații în stagiune.

Piesa făurindu-și din prima seară faimă, spre dulcele rol central, Karl Heinz, tînd majoritatea actorilor cu înfățisare.

Marele directorat al lui Pompiliu Eliade nu tine mult: eruditul profesor de franceză este înlocuit, prin schimbarea guvernului, cu Ion Bacalbașa. Mai trec numai trei stagiuni și Pompiliu Eliade se prăpădeste, de cancer, la 45 de ani. În prada agoniei — semnificatie teatrală — bîiguie replici disparate din „Heidelbergul de altădată"...

Mai tîrziu, cînd nemții se cărăbănesc de la noi, după primul flagel mondial, celălalt splendid amorez, Leonard, care fusese coleg cu Tony în pensionul Ottescu din Calea Dorobanți, lasă un stigmat de nostalgie pe inimile bucurestenilor, cîntînd cu lacrimă în operetа de la Teatrul Liric: „La Heidelberg iubit-am prima oară...".

GABY MICHAILESCU ■

Dincolo de aparențe...

Cu și fără mască

De fapt, ceea ce ascundea adevărata lor identitate morală era — în primul rînd — aparenta comportare diurnă (mai puțin cea nocturnă, deci) normală. La prima vedere, nimeni dintre cei neavizați n-ar fi sesizat că sub fizionomii obișnuite, dincolo de preocupări, comune, reacții și gesturi nesemnificative, dacă exceptăm unele manifestări de violență, mai ales după un consum excesiv de alcool, dar așa ceva mai poate fi întîlnit și în cazuri cu totul accidentale, deci, sub înfățișări și comportamente care nu atrag aproape prin nimic atenția, se pot ascunde, în stare latentă, cum se spune, **apucături de-a dreptul bestiale.**

Cînd au pătruns, însă, noaptea, cu forța, în locuința **Rozaliei Fraifer** din Satu Mare, femeie singură în vîrstă de 53 de ani, bestiile cu chip de om, despre care va fi vorba în rîndurile de față, au recurs — din precauție, dar și pentru sporirea efectului psihologic scontat — și la folosirea unor măști improvizate.

Numai Rozalia Fraifer știe ce-a însemnat dezlănțuirea brutalităților celor patru indivizi care s-au năpustit asupra ei cu cele mai sadice procedee de constrîngere fizică și morală pentru a le dezvălui **unde păstrează bruma de economii.**

Nemulțumiți cu cei 800 lei pe care femeia îi mai avea pînă la primirea următoarei pensii, tîlharii au început devastarea fiecărei încăperi, luînd apoi cu ei tot ce au găsit mai de valoare între care, îmbrăcăminte, bijuterii, aparat de radio, televizor — bunuri agonisite prin trudă într-o viață de om, valorînd... circa 100 000 lei.

„Cînd victima a reușit să-și adune puterile pentru a ne anunța de cele întîmplate — relatează maiorul **Beniamin Kacso**, șeful serviciului judiciar din Miliția județului Satu Mare — trecuseră deja cîteva ore de la săvîrșirea faptei iar semnalmentele indicate erau foarte vagi; constituția corporală și vîrsta aproximative, accente de vorbire specifice zonei, cîte ceva despre îmbrăcăminte și... cam atît. Despre eventualele urme lăsate la locul tîlhăriei, putindu-se vorbi și mai puțin. Cu alte cuvinte, „Caută acul în carul cu fîn!" Oamenii ordinii publice, cu experiența și dăruirea ce-i caracterizează, au întreprins imediat măsurile specifice necesare în vederea identificării autorilor, nelăsîndu-se impresionați de precauția acestora, dar nici nu le-au subapreciat abilitatea.

Formarea cercului de bănuiți, verificarea discretă și minuțioasă a modului în care zeci și zeci de persoane certate cu legea și morala și-au „petrecut timpul" în acea noapte de calvar pentru Rozalia Fraifer, crearea de noi și noi ipoteze pentru a se ajunge la un punct verosimil din care să pornească pe „firul Ariadnei", solicită pricepere, perseverență, pasiune discernămînt și nu în ultimă instanță o deosebită răspundere. Trenarea soluționării unei asemenea cauze atrage după sine aprecieri nefavorabile, dar nici pripeala nu este cîtuși de puțin recomandabilă.

Între timp apar motive temeinice pentru ca în cercul de bănuiți să fie inclus și **Ionel Coroamă**, în vîrstă de 27 ani, din comuna Halmeu, satul Mesteacăn, fost condamnat pentru furturi în dauna avutului obștesc și personal, liberat din penitenciar cu două luni înainte de comiterea tîlhăriei respective, încadrat în muncă la Întreprinderea „UNIO".

În seara cu pricina Coroamă nu fusese văzut de vecini la domiciliu, deși el spusese unor colegi că a plecat spre Halmeu cu trenul de la orele douăzeci, ceea ce putea însemna fie o realitate, fie un alibi... Suspiciunea continua să planeze, dar se impuneau elemente noi, ori pro, ori contra...

Verificările mai stabilesc, între altele, că la cîteva zile după comiterea tîlhăriei, Coroamă este văzut în compania altor patru tineri la cabana turistică din Călinești-Oaș, unul dintre cei patru fiind **Iosif Iuhas**, un alt element cu antecedente penale, executînd ultima pedeapsă privativă de libertate în același penitenciar în care se aflase și Coroamă.

Ce hram purtau ceilalți trei despre care miliția nu cunoștea încă decît semnalmentele? Cine să fi bănuit că cei cinci „băieți veseli", admiratori ai naturii, descinzînd la Călinești-Oaș dintr-un autoturism, cu număr de Cluj („împrumutat" fără știrea proprietarului) erau în realitate toți foști „colocatari" ai aceluiași penitenciar și se refugiaseră acolo, nu în scopuri turistice, cum voiau cu tot dinadinsul să lase impresia, ci pentru a împărți prada ultimelor „lovituri", a „uda" succesul și a pune la cale noi fărădelegi?

Ofițerii Beniamin Kacso și Tiberiu Pop de la judiciar, în mod deosebit, dar și conducerea Miliției județului Satu Mare și alte cadre preocupate de „cazurile" rămase în ultima vreme cu „autori necunoscuți" analizează temeinic fiecare nou „amănunt", stabilesc alte ipoteze și măsuri adecvate.

Între timp mai au loc două spargeri de locuință în comuna Turț de unde se fură suma de 48 000 lei și, respectiv, 05 000 lei, fără ca păgubașii să poată bănui pe cineva ori să se găsească urme concludente la „locul faptei".

În „cercul de bănuiți" cu privire la furturile din comuna Turț este inclus și **Vasile Cătălin**, tăbăcar particular din localitate, avînd antecedente penale. Verificările discrete în jurul acestuia stabilesc nu numai legătura lui din penitenciar cu Iuhas și Coroamă și, surprinzător, chiar dispariția sa din comună la cîteva zile după comiterea celor două furturi.

O privire retrospectivă asupra datelor obținute pînă la data aceea despre Coroamă, Iuhas și Cătălin avea să releve faptul comun și deloc neglijabil că, dacă după ieșirea din penitenciar aceștia avuseseră o comportare aparent normală, la un moment dat, mai precis, imediat cum și-au dat seama că miliția este pe „urmele lor" toți trei părăsiseră subit și fără vreo justificare localitățile de domiciliu.

Dați în **urmărire generală**, Coroamă, Iuhas și Cătălin au fost identificați și reținuți cu ajutorul unor cadre de miliție din alte județe. Cercetările au stabilit că cei mai sus-amintiți împreună cu alți trei recidiviști — **Grigore Coman** din Vișeul de Sus, **Daniel Isaia** și **Alexandru Lungu**, ambii din Oradea — săvîrșiseră pe teritoriul județelor Satu Mare, Maramureș, Bihor, Sibiu, Arad și Timiș nu mai puțin de 20 fapte penale, o bună parte din bunurile jefuite, inclusiv dintre cele aparținînd Rozaliei Fraifer, fiind recuperate.

Instanța de judecată i-a condamnat la pedepse privative de libertate între **15 și 18 ani închisoare.**

Cu sau fără mască, epilogul este același...

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

Unde păstrăm cheia de contact?

Unde trebuie să păstrăm cheia de contact? E vreo regulă în această privință? Scrie ceva în regulament referitor la acest lucru? Nu, desigur. Totuși, această problemă prezintă interes pentru siguranta circulației și are legătură cu conduita preventivă, după cum se va vedea mai jos. La o familie din București a sosit în vizită, din provincie, un prieten, proprietar al unui Mercedes ultimul tip. Omul lucrase mai mulți ani în străinătate și achiziționase acolo luxoasa limuzină. Băiatul gazdei, care în ciuda vîrstei de 17 ani, nu făcuse deloc cunoștință cu școala, cu munca, a fost incitat de prezența acestei mașini neobișnuite, cu radiocasetofon și tot felul de dispozitive electronice sofisticate. Profitînd de neatenția părinților și a invitatului, care descria cu lux de amănunte cele văzute în străinătate, lui „pierde vară", care răspundea la numele de Corneliu, nu i-a fost greu să ia de pe o măsuță, unde fuseseră neglijent lăsate, cheile de contact. Năzdrăvanul sconta pe numărul străin pe care îl purta încă mașina, gîndind că îi va fi ușor să se strecoare pe străzile Bucureștiului la volanul Mercedesului. Cîteva greșeli grosolane de circulație, făcute de băiat, ca urmare a precarei experiențe la volan, au trezit atenția unor agenți de circulație care, în urma refuzului „șoferului" de a da curs semnalului de oprire, au pornit în urmărirea acestuia. În procesul unei încercări de a-i fenta pe urmăritori, cel în cauză a pierdut controlul limuzinei, intrînd într-un puternic derapaj, urmat de o piruetă care a făcut praf nouă autoturisme aflate într-o parcare. Numai caroseria puternică a bolidului i-a salvat de la moarte pe „pilot". Pagubele au fost însă evaluate la circa 1 milion de lei.

Sînt cazuri cînd și „băieții buni" au subtilizat cheile de contact. „Nu a făcut niciodată nici o năzdrăvănie, și uite, așa deodată, nu știm ce l-a apucat, că a luat cheile de la mașină și a plecat cu invitații la ziua lui de naștere, la plimbare", ne mărturisea o mamă despre unicul ei fiu, în vîrstă de 17 ani. Lăsat singur acasă, cu prietenii, părinții grijulii să nu-și deranjeze odrasla, au plecat să vadă un film. Spre sfîrșitul agapei, Lucian a ținut să le facă invitaților surpriza zilei: să-i plimbe cu mașina. Autoturismul era cu plinul făcut, curățat cu grijă, cheile pe o măsuță, așa că flăcăului, care mai subtilizase și pînă atunci cheile, pentru „antrenament", nu i-a fost deloc dificil să organizeze escapada. N-a reușit să facă decît 10 km și la o curbă în care voia să-i imite cu orice preț pe Fitipaldi, în celebrele lui curse de formula unu, pentru a stîrni admirația celor două colege și invidia celor doi colegi, a nimerit pe acostamentul umed și de acolo într-un mesteacăn. Din fericire, întîmplarea s-a terminat fără victime. Doar frumoasa Dacie s-a transformat într-un balot.

Vorba ala, pleci la film și te pomenești cu surpriză, darmite cînd lipsești un week-end ori un concediu. Ce să mai zic de unii părinți care pleacă în călătorii mai îndelungate, chiar în străinătate, și lasă cheile tot pe bufet sau în scrumiera din sufragerie (căci în casă nu sînt fumători). Miraculosul instrument de deschidere a mașinii și de pornire a motorului, tentează, o zi, două, băiatul se abține, dar cu timpul, cheile se transformă în mărul ispitei și fecioru le ia, mai întîi să facă curățenie în autoturism, apoi să-l mute la un loc mai ferit, ulterior să facă un mic antrenament (folositor și mașinii, că doar se recomandă pornirea din cînd în cînd a motorului și mișcarea autovehiculului, iar recomandările nu precizează că cel ce execută asemenea operațiuni trebuie să aibă neapărat permis de conducere).

Cheile sînt cu adevărat extrem de tentante, ele ispitesc, vrăjesc. Darmite cînd e vorba de „artiști", de „magicieni". Ați văzut ce se poate întîmpla într-o nevinovată vizită. În continuare, să vedem ce se poate petrece cu prilejul unei scurte deplasări. C. H., inginer la o mare uzină, a fost trimis în cadrul unui contract de cooperare, la o unitate de același profil, situată în județul vecin. A fost bucuros că drept colocatar, recepția hotelului i-a repartizat un bărbat tînăr, agreabil, admirabil povestitor și mai ales cunoscător a sute de bancuri care spuse cu talent și șarm te făceau literalmente să te tăvălești de rîs. Tipul, de altfel extrem de citit, s-a recomandat lector universitar la filologie. Tot vorbind, tot povestind (vorbea 90% „lectorul"), s-a făcut unu noaptea. Mormanul de sticle de bere creștea pe balconul camerei, dar inginerului îi pierise somnul.. „Dompule, cu dumneata aș sta o săptămînă și tot nu m-aș sătura să te aud povestind. Păcat că asemenea oameni sînt rari". Într-adevăr, s-a dovedit că excroci de talia lui B. R. sînt, spre fericirea noastră, rari. Dimineața, cînd inginerul s-a trezit, „povestitorul" plecase. „O fi avînd treabă și a plecat mai devreme, deși aseară nu mi-a spus nimic de asemenea intenție". Surpriza a fost cînd nu și-a mai găsit cheile. „După atîta bere nu-i de mirare să rătăcești lucrurile. Hai să caut cu răbdare". În același moment i-a străfulgerat prin minte ideea unei legături între plecarea extrem de matinală a „lectorului" și negăsirea cheilor. „E nedrept, însă, să acuzi pe cineva fără temei". Lucrurile s-au clarificat cînd privind de la etaj spre locul de parcare, proprietarul nou-nouței „Lada 1500" a observat lipsa mașinii. „Să merg jos, știu eu, o fi mutat-o cineva în alt loc", căuta inginerul să se agațe de paiul speranței. Mașina a fost găsită după 10 zile, cînd, ca urmare a unor căutări de anvergură, a fost depistat și „lectorul" care avea un cazier ce nu începea nici pe trei pagini. Specialități cu duiumul: hoț de și din mașini, spărgător „rafinat", excroc (chiar și sentimental) etc. etc. Modul în care opera cu predilecție: împrietenirea cu victimele și apoi... lovitura. În cazul reprezentanților sexului slab, le promitea imediat căsătoria. „Ce noroc pe mine, dragă (Mimi, Lili, Vali etc.) să te găsesc tocmai aici. Și mai zic unii că nu te poți îndrăgosti fulgerător! Ce greșeală! Da, e adevărat, există și în dragoste „coup de foudre". A doua zi, fericita îl încredința frumosului și nesperatului mire tot ce avea: bani, bijuterii, ceasul, pentru a „grăbi actele de căsătorie", deoarece amorezul, ce întîmplare stupidă, uitase banii acasă. „Nu-i nimic, iubitul meu, numai noi să fim fericiți", îl consola gîsculița.

VICTOR-BEDA ■

Sport

Mult succes echipelor noastre în cupele europene!

● Dinu a urmărit pe Bordeaux ● Campionii n-au probleme de lot ● Craiova fără 4 titulari ! ●

Dinamo și Craiova în fața turului II

Miercuri, la Bordeaux și Craiova, Dinamo și Universitatea atacă turul II al cupelor europene, avînd de înfruntat adversari redutabili. Mai tare pare să fie echipa franceză (chiar și fără Chalana, indisponibil), presărată cu mulți internaționali (Tigana, Giresse, Lacombe, D. Müller ș.a.), dar nădejdile și pretențiile noastre față de meciul de la Bordeaux sînt altele, întrucît campioana României, formație cu o frumoasă „firmă" internațională, va pleca (marți dimineață) spre Franța cu întregul lot, în timp ce Craiova, veți citi mai jos, nu va putea conta pe 3—4 titulari, accidentați sau suspendați.

Bordeaux e, fără îndoială, o „piatră tare". S-a convins de asta, bănuim, și antrenorul Cornel Dinu, care (împreună cu Cornel Drăgușin) i-a urmărit pe „girondini" în partida de campionat cu Metz. Tigana et comp. au cîștigat detașat, 6—0, deși Metz nu-i alta decît deținătoarea Cupei Franței și, totodată, recenta învingătoare a Barcelonei (4—1 în deplasare !!) în Cupa cupelor ! Lider al campionatului intern, Bordeaux își leagă, din cîte am înțeles, mari speranțe de „cariera europeană" și va face totul pentru a merge cît mai departe. Dar nici Dinamo nu și-a propus altceva ! Cunoscînd puterea de luptă și abnegația fotbaliștilor din Ștefan cel Mare, credem că ei se vor comporta cît mai bine miercuri, urmînd să-și adjudece calificarea la capătul celor două manșe.

Referindu-se la Craiova, să notăm că ultimele ei meciuri din divizie, dincolo de frumoasa victorie de la Timișoara, au pus în evidență, cu și mai multă pregnanță, momentul mai greu prin care trece „campioana unei mari iubiri". Criza de efectiv a Craiovei, despre care am mai scris, continuă și, încă mai mult, parcă se adîncește. Plecată pe ruta Snagov — Buzău — Snagov — Timișoara fără Geolgău, Ticleanu și Adrian Popescu, accidentați mai noi sau mai vechi, echipa a rămas, după Buzău, și fără Beldeanu. Întors la Craiova datorită unei stări fizice precare (anemie, amețeli etc). Adăugînd că, miercuri, Irimescu și Cămătaru nu vor juca, avînd de ispășit suspendări pentru cartonașe, că recuperarea lui Adrian Popescu (abia ieșit din ghips), și Geolgău (cu fractură la o falangă a piciorului drept) e puțin probabilă, că Tilihoi, Balaci și Ungureanu (după o ruptură musculară) sînt încă în convalescență, evoluînd la jumătate din randamentul obișnuit, avem imaginea unei Universități aflată, din motive obiective și nu numai (rezolvarea transferurilor lui Mănăilă și Matei întîrzie nejustificat, sub privirile impasibile ale F.R.F. și C.N.E.F.S. !), într-o conjunctură cu adevărat dificilă. Că Universitatea, obișnuită să se adune și să se mobilizeze la greu, printr-un efort colectiv exemplar, va izbuti să iasă cu fața curată și de această dată, producînd admiratorilor ei și, în general, iubitorilor fotbalului românesc încă o bucurie, e un aspect al problemei. Celălalt însă, care se cuvine cu atît mai puțin trecut cu vederea, e că nimic sau aproape nimic, în afara unor declarații „diplomatice", nu s-a întreprins pentru sprijinirea celei dintîi formații românești pătrunsă într-o semifinală europeană, formație pe care, din motive pe care le-am tot amintit, actuala ediție a Cupei U.E.F.A. a prins-o pe picior greșit.

În aceste condiții, nici nu e de mirare că Universitatea, cu un lot redus numeric și uzat în atîtea și atîtea bătălii (mare parte cîștigate, la club sau la națională !), a început campionatul poticnit. Am văzut-o, duminică, la Buzău, unde a obținut, numai grație experienței și dărurii, un rezultat de egalitate, neconform, ca să fim sinceri pînă la capăt, cu desfășurarea partidei, pe care gazdele meritau s-o cîștige. N-am putut și nu putem fi însă drastici cu o echipă care nu e, de fapt, decît o jumătate de echipă și din care, colac peste pupăză, vor lipsi miercuri alți 3—4 oameni de bază ! Sigur, mai tinerii ei jucători Cioroianu (excelent la Buzău), Bîcu, Octavian Popescu s-au străduit și, în bună măsură au izbutit să suplinească absența titularilor, dar ei nu reprezintă, fără a-i jigni în vreun fel, decît promisiuni pentru viitor. În schimb, meciul cu Olympiakos, grupare cu 6 internaționali greci „la zi" (Sarganis, Vanvakopoulos, Michas, Papadopoulos, Anastopoulos și Mitropoulos au făcut parte din lotul național deplasat miercuri la Varșovia) și cu două vedete străine, austriacul Weizl (fost la mondialele din Spania, 25 A) și norvegianul Albertsen (19 A), bate la ușă și ei o departe de a fi ușor !

Avem motive de îngrijorare, asta e clar, dar nu e cazul să fim pesimiști. Chiar și așa, sprijinită de un public generos și entuziast, Universitatea poate depăși obstacolul meciului tur, socotind că la Atena vor reintra Cămătaru și Irimescu, că răgazul de două săptămîni va fi probabil suficient pentru reintegrarea lui Geolgău și Adrian Popescu. Pentru că, chiar și slăbită de toate aceste nefericite accidentări și suspendări, Craiova rămîne o echipă de clită, în stare, ca și în manșele cu Betis, să lupte cu o dăruire împinsă pînă la sacrificiu pentru fiecare minge, pentru fiecare metru de teren. Chiar și „cimită", ea își păstrează valoarea, clasa, iar crest lucru l-a intuit, duminică, și antrenorul lui Olympiakos, vest-germanul Georg Kessler, care a urmărit întîlnirea de la Buzău. Fără să vadă o Craiovă în zilele ei faste, „vulpoiul" care e Kessler, fost antrenor al națională Olandei (el l-a promovat pe Cruyff), al Spartei Rotterdam, al lui Anderlecht, al Herthei, al lui Wacker Innsbruck (unde a lucrat cu un foarte tînăr Weizl), al lui F.C. Bruges etc. a plecat de pe stadionul din „Cring" gînditor. A afirmat chiar că Universitatea pornește ca favorită, cu 60 la sută din șansa cîștigării, dar e sigur că a surprins și slăbiciunile formației craiovene. Oricum, victoria Universității din restanța de la Timișoara, argumentată și indiscutabilă, a avut darul să ridice psihicul formației craiovene, conștientă însă că adversarul de miercuri va fi de alt calibru și o va solicita la maximum.

Finalul acestei note ni l-a inspirat, recunoaștem, deciziile de vinerea trecută ale Comisiei de disciplină a U.E.F.A. care a demonstrat, dacă mai era nevoie, că e dispusă să taie în carne vie: 20 de cluburi, între care Universitatea Craiova (1 500 de franci elvețieni pentru „comportement incorrect de l'equipe") și Steaua (1 000 pentru comportare incorectă față de unul dintre arbitrii de linie), au fost amendate cu sume mergînd pînă la 10 000 (Panathinaikos) și chiar 13 000 de franci elvețieni (Benfica). Cum majoritatea sancțiunilor au implicat atitudinea publicului, ele trebuie să însemne un ultim și serios avertisment și pentru „tribuna" craioveană, uneori prea pătimașă în iubirea ei față de Universitatea. E cazul ca minunatul public oltean să înțeleagă că orice manifestare neregulamentară, fie și aruncarea, la bucurie, a unei petarde, se întoarce împotriva echipei favorite, provocîndu-i acesteia mari prejudicii. Avem certitudinea că acest apel va fi auzit și că, miercuri, zecile de mii de spectatori ce vor lua cu asalt stadionul „Central" vor găsi cele mai nimerite mijloace să-și poarte idolii spre izbîndă. Spre o izbîndă care, în condițiile date, nu va fi ușor de realizat (mai ales la o diferență liniștitoare), dar care rămîne, printr-un angajament total, perfect posibilă.

Echipele noastre, e limpede, se găsesc în fața unor examene pretențioase. Ele sînt, însă, au arătat-o de atîtea ori, capabile să le treacă. Făcîndu-ne ecoul sentimentelor întregii sufliări a fotbalului nostru, le urăm mult succes! Hai, Dinamo! Hai, Craiova !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Scrisori

Primim la redacție următoarea scrisoare

Cunoscînd foarte bine modul în care revista „Flacăra" ia poziție fermă pentru apărarea adevărului, indiferent de partea căruia s-ar afla, și pentru care se bucură de o deosebită prețuire din partea minerilor maramureșeni, ne adresăm cu toată încrederea la Dumneavoastră, rugîndu-Vă să publicați în coloanele revistei răspunsul nostru pentru tovarășul Nicolae Cristache, sub semnătura căruia a apărut articolul intitulat : „DEOCAMDATĂ E BINE", în revista „Flacăra" nr. 36 din 7 Septembrie 1984.

Autorul articolului s-a referit la formația de fotbal a minerilor din Maramureș, cu următoarele precizări : „O candidată la retrogradare : Baia-Mare".

După cum se știe, ne aflam atunci abia după două etape de joc, dar Domnia Sa, Nicolae Cristache s-a grăbit cu anticipările, deși nu aduce nici un argument temeinic. Nu știm cum și-a putut permite tovarășul Nicolae Cristache — ziarist cu reputație la revista „Flacăra", să se joace cu cuvintele ? Despre alte două echipe, el scrie : „Un Sport Club Bacău dezlînat și înfumurat", F.C. Olt „Un lot tînăr și valoros care se va trezi prea tîrziu" ș.a. De ce F.C. Olt se va trezi prea tîrziu, cînd noi băimărenii ne-am convins de frumoasa comportare a acestei formații în cupa eliberării, găzduită la Baia-Mare, în luna August a.c.

Ne bucurăm nespus că, capitala are acum echipe puternice, dar a-ți uitat probabil tovarășe Cristache că și Maramureșul a dat fotbalului românesc jucători de valoare ca : Terheș, Tătăran, Crișan, acum Tulba și alții pentru că ne bucurăm din toată inima cînd echipele noastre reprezentative obțin rezultate de prestigiu. Faptul că pe plan intern fotbalistic aceste formații au deocamdată unele rezultate bune, e întradevăr bine și aceasta ne bucură pe noi minerii băimăreni, dar nu e bine tovarășe Cristache, să vă jucați cu cuvintele. Păstrați-vă simpatiile față de cluburile preferate și nu demobilizați unele formații, cum e și cea a minerilor din Baia-Mare, care la data respectivă s-au întors de la Brașov cu 7 jucători accidentați și s-a prezentat în etapa a 2-a în fața unei formații puternice ca cea a Craiovei, care a cîștigat pe bună dreptate la Baia-Mare. Dar, de aici și pînă la afirmarea Dvs., „O candidată la retrogradare : Baia-Mare", — avem suficiente argumente în plus ; în etapa a 4-a, Baia-Mare a cîștigat cu 2—0 pe F.C. Bihor, în etapa a 5-a, a realizat un rezultat destul de bun la A.S.A. — Tîrgu Mureș 1—1, și a cîștigat cu 1—0 în etapa a 6-a cu Rapid, o echipă de certă valoare, care s-a apărat excelent și a atacat periculos la Baia-Mare.

În încheiere vă răspundem că o candidată la retrogradare poate fi și una din echipele pe care le-ați elogiat. Așa că, stimate tovarășe Cristache, ori cît de mare specialist a-ți fi, după numai două etape de fotbal, nu mai faceți pe viitor anticipații demobilizatoare ! (Vezi articolul apărut în ziarul local „Pentru Socialism" nr. 8 977/13.IX.1984 — la rubrica „Basorelief"). Așa că, deocamdată nu e bine cum a-ți procedat tovarășe Cristache.

Ing. Ciolte Aurel
Baia Mare, str. Oltului nr. 8

Am reprodus scrisoarea integral (inclusiv gramatica) aceasta fiind dorința inginerului Aurel Ciolte. Urez echipelor vizate să nu se adevereacă previziunea mea. Și totuși, cineva trebuie să retrogradeze. Dar nu mai zic nimic. Rămîne între noi și gata.

NICOLAE CRISTACHE ■

NOTĂ :

Faptul că autorul scrisorii către redacție n-a respectat întru totul gramatica nu înseamnă că dreptatea nu e de partea lui. Credem că, rezumînd, chiar dacă F.C. Baia Mare va retrograda, noi, aici, nu putem leza moralul niciunei echipe, căreia dealtfel, îi lipsesc azi mulți jucători. Prezența lor în Maramureș ar fi păstrat echipa departe de zona retrogradării.

Simt nevoia să scriu cîteva cuvinte despre această echipă din Baia Mare, pentru a-i ridica moralul, reamintind tuturor iubitorilor fotbalului că marea înnoire a gîndirii în acest sport a avut, anii trecuți, cînd la Baia Mare lucra Mateianu, un avanpost și o temelie și aici, în Capitala Maramureșului. Echipei iubite de atîția oameni în stare de acte eroice și tandre pentru bucuria lor săptămînală, cele mai calde cuvinte, spre redimensionarea ambiției și elanului sportiv.

Sigur că opinia colegului nostru e opinia sa și am publicat-o firesc, precum — se vede — publicăm și opinia unui necunoscut care — just în privința stabilirii simpatiilor redactorului nostru — îi atribuie, nedrept, antipatii pe care acesta nu le are.

Iubim Maramureșul. Și iată că astfel de prilejuri — la început tensionate — abia ne aduc aminte că iubirea mai trebuie și mărturisită. Ne e dor de Maramureș. Succes, F.C. Baia Mare !

ADRIAN PĂUNESCU ■

ȘAH

cu Margareta Mureșan

Tradiție la Skoplie

Capitala Republicii Socialiste Macedonia, Skoplie, a fost gazda ospitalieră a celei de-a XVI-a ediții a Balcaniadei de șah. La fel ca oriunde în R.S.F. Iugoslavia și aici șahul se bucură de o mare popularitate fiind practicat în nenumărate organizații muncitorești, ale elevilor, studenților. Ciuburile de șah au cunoscut o bogată activitate ca reacție firească la apariția în Skoplie a mai multor campioni mondiali. În anul 1936 Alexandr Alehin a susținut un simultan demonstrativ, în 1967 Robert J. Fischer a cîștigat prima ediție a Turneului solidarității, în anul 1969 la meciul dintre reprezentativele Uniunii Sovietice și Iugoslaviei au participat Mihail Tal, Boris Spasski, Tigran Petrosian, Vasili Smislov, în 1976 actualul campion mondial și-a înscris numele ca învingător al celei de-a șasea ediții a Turneului solidarității. Cea mai puternică emulație șahistă a produs-o organizarea cu concursul Federației internaționale a Olimpiadei de șah în septembrie-octombrie 1972. Cea de-a X-a ediție a olimpiadei masculine a reunit atunci 53 de reprezentative, în timp ce la a V-a ediție a olimpiadei feminine au participat 23 de echipe.

Sosind în ultima clipă, în noaptea dinaintea primei runde, cele trei echipe (masculină, feminină și de juniori) ale României au păsit cu stîngul în întrecere, manifestînd o evidentă oboseală. În timp ce echipa campioană balcanică a ediției precedente, selecționata masculină a Iugoslaviei, înregistra scorul sever de 5—1 în fața echipei Turciei, băieții noștri au reușit înaintea întreruperii partidelor 3—2 în întîlnirea cu Grecia, dar avînd o partidă mai slabă de refuat a doua zi. Tînăra echipă feminină a Bulgariei, avînd împotriva echipei române piesele albe în prima rundă, a punctat decisiv în partida juniorselor, luptînd astfel, încă din prima întîlnire, cu avantajul unui punct pentru reeditarea succesului ediției anterioare. Juniorii noștri au obținut victoria în meciul cu Bulgaria cu 3—1 abia după jucarea întreruptelor, deși au avut o victorie de-a dreptul incredibilă (prin contumacie !) la prima masă. La încheierea celor 40 de mutări ale celei de-a doua runde echipa albaneză era autoarea a două puncte în fața echipei masculine a Iugoslaviei, care s-mulsese la primele trei mese doar, două remize campionul Albaniei, Mucho, învingîndu-l fără drept de apel pe marele maestru internațional Marjanovic. Seniorii noștri au jucat în atac partidele lor împotriva jucătorilor greci, dar deși au deținut avantaj mare, nu au reușit să-l fructifice în ultimele minute ale partidelor : 2—2 și 2 întrerupte. A fost o rundă a întreruptelor : 7 în întrecerea masculină. Juniorii români au distrus echilibrul tinerilor jucători turci printr-un rezultat viguros de 3,5—0,5 detașîndu-se net în clasament. În întrecerea feminină partidele nu au avut mare istoric : România — Turcia 2—0 și Bulgaria — Grecia 2—0, echipa iugoslavă fiind liberă.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Reflecții

— Viața fiecărui sportiv ar merita să fie scrisă. În fișele și notele antrenorilor există material pentru multe romane sau povești. Dar nu sînt numai povești. Printre greutățile impuse de viață, în societate, dezvoltarea unui sportiv pretinde o multitudine de situații legate direct de condiția de a fi care se unesc pentru a face să crească o mlădiță fragedă și înaltă : campionul.

— Soluția pentru marele procentaj de „speranțe" ratate care ridică probleme serioase în fața federațiilor ține mai mult de educație și de motivații decît de greșelile antrenorilor și conducătorilor.

— La constatarea că nu există oameni triști pe stadioane, să adăugăm că nu există nici oameni instabili sau dezechilibrați.

— Un corp dirijat de voință permite forței și curajului să se afirme. Omul de astăzi face din sport o concepție despre lume, caută în ea un mijloc de apărare împotriva crispării pe care i-o impune viața în prea mare tensiune.

— Performanțele cresc, în timp ce capacitatea fizică medie stagnează sau chiar scade. Marii sportivi ai epocii noastre sînt exemplare provenite dintr-un mediu sedentar, plasate și crescute în condiții diferite de ale celorlalți oameni.

— Practicarea sportului exercită o reală influență asupra sferei emoționale a activității omului. Cuvîntul „sportiv" ne face să ne gîndim nu numai la un concurent puternic, îndemînatic, cu o bună condiție fizică, ci și la o persoană cu o voință fermă, care privește lumea cu optimism, care se distinge prin modestie.

— Rezultatele sportive de nivel mondial sînt plătite cu un antrenament greu și îndelungat. Adesea, ei, pare să depășească forțele omului. Sportivii învață însă să învingă durerea și oboseala peste puterile omenești. Cine au învață să învingă obstacolele rămîne un „campion de salon" care reușește să cîștige numai pe stadionul său, fără compania unor adversari puternici și în competiții de mai mică însemnătate.

— Dacă am fost întrecuți de un adversar mai bun, nu trebuie să ne fie rușine să o recunoaștem.

— Există, din ce în ce mai mulți factori care influențează negativ fair playul : dorința de a învinge cu orice preț, pasiunea nestăvilită, prestigiul exacerbat, tendința de a fi învăluit în aureola admirației, teama de eșec, ademenirea avantajelor materiale sau de altă natură. Toate aceste aspecte fac ca sportul să alunece pe căi greșite și ca sportivii să uite cu desăvîrșire de regulile moralei, în sensul de a fi modest cînd învingi și de a accepta înfrîngerea cu demnitate.

— A învinge în viață și pe stadion nu-i totul. Trebuie să învingi fiind cel mai bun și cel mai corect. De ce cerem autografe mai ales sportivilor care nu ne dezamăgesc niciodată ca oameni ?

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Sfera luptei pentru calitatea vieții

● Convertirea ultimului trubadur al „sunetului pur" ● De ce a fost asasinat Rodrigo Lara? ● Pericolul... antibioticelor ●

Responsabilitatea celor avuți

Comentariul săptămînii

Ori de cîte ori s-a vorbit de asigurarea hranei pentru populația țărilor sărace, cînd s-a marcat Ziua mondială a alimentației sau cu alte prilejuri, un loc important l-a ocupat chestiunea ajutorului alimentar, pentru care nu puțini au pledat. De remarcat însă că ajutorul alimentar a fost, oricît de curios ar părea, și ținta a numeroase critici. Astfel, un influent ziar francez scria : „Ajutorul alimentar servește cu precădere la aprovizionarea orașelor ; prin aceasta, contribuie la scăderea prețurilor cerealelor locale, poate determina pe țărani să renunțe la anumite culturi, creează fenomene de obișnuință modificînd habitudinile de consum și, în definitiv, poate să compromită eforturile de autoaprovizionare". În același sens, epoca autoaprovizionării tradiționale, dinaintea practicării ajutorului alimentar, a fost contrapusă situației de astăzi. Legat de aceasta, s-a insistat asupra faptului că utilizarea mijloacelor mecanizate pentru dezvoltarea agriculturii în țările lumii a treia care au dificultăți cu alimentația face ca aceste țări să devină și mai dependente de statele industrializate, de la care trebuie să importe atît mașinile, cît și piesele de schimb.

Nu este greu de observat că aceste opinii, chiar dacă sînt exprimate cu bună credință, convin de minune țărilor dezvoltate, care pot, pe baza lor, să se justifice astfel : ajutorul alimentar dăunează popoarelor în curs de dezvoltare ; în consecință, acestea n-au decît să se descurce singure, cu mijloacele primitive ale lor dintotdeauna — adică cu sapa și cu plugul de lemn.

În realitate însă țărilor industrializate le revine o mare responsabilitate atît în asigurarea cu alimente a țărilor lumii a treia, cît și în dezvoltarea economică generală a acestora. Responsabilitatea vine, firește, și din trecut, din epoca colonială, cînd actualele țări dezvoltate și-au însușit de la popoarele Asiei, Africii și Americii Latine imense bogății, pe seama cărora și-au clădit apoi o economie puternică. Dar această responsabilitate vine în egală măsură din realitățile contemporane, din ceea ce obțin astăzi țările bogate de pe urma relațiilor lor cu lumea a treia. Prin sistemul prețurilor, prin mecanismul financiar și de credit, prin intermediul supranaționalelor, statele industrializate continuă să-și însușească resursele și munca țărilor în curs de dezvoltare. Numai pe seama racolării specialiștilor din acestea din urmă, Statele Unite, Canada și Marea Britanie s-au ales, în decurs de 12 ani, cu un profit net de 4,6 miliarde de dolari, rezultat din diferența dintre ajutorul acordat de cele trei puteri industriale țărilor în curs de dezvoltare (46,3 miliarde de dolari) și investițiile făcute de lumea a treia în calificarea specialiștilor emigrați ulterior în aceste trei țări dezvoltate (50,9 miliarde de dolari).

În aceste condiții marile puteri economice au datoria în toate accepțiunile acestui cuvînt, de a contribui, prin mijloace multiple, la rezolvarea problemei alimentare în țările lumii a treia, la dezvoltarea economică a acestor țări. Este vorba de sprijinul necesar pentru crearea și dezvoltarea, în statele în curs de dezvoltare, a unei industrii alimentare proprii, a unei industrii proprii de mașini agricole și de înfăptuirea, pe această cale, a autonomiei alimentare. Problema alimentară se cere deci rezolvată în contextul mai larg al lichidării subdezvoltării, în legătură cu care președintele României spunea : „Este necesar să se facă totul pentru soluționarea problemelor subdezvoltării, pentru realizarea noii ordini economice internaționale, aceasta constituind o cerință fundamentală a progresului popoarelor, a bunăstării, a păcii și colaborării în întreaga lume".

ION D. GOIA ■

Irosirea antibioticelor

Este greu să citești — se spune într-un articol publicat recent de ziarul „New York Times" — fără a rămîne surprins de seria nesfîrșită de evenimente incredibile care au precedat descoperirea penicilinei de către Alexander Fleming. Stupiditatea și neglijența cu care noi risipim acum acest dar neprețuit stîrnesc o uluire cel puțin egală.

Antibioticele sînt mijloace de apărare deosebit de puternice împotriva bacteriilor, dar ele au și un punct slab: dacă sînt folosite excesiv, puterea lor scade. Este ceea ce se întîmplă acum din cauza medicilor care prescriu prea multe antibiotice, și a fermierilor, care și-au făcut obiceiul să le adauge în hrana animalelor. Acum, multe bacterii patogene au devenit rezistente la șase sau chiar mai multe antibiotice. Ele pot fi distruse de alte antibiotice, împotriva cărora nu au dobîndit rezistență, dar noile antibiotice sînt adesea mai toxice și mai scumpe decît cele cărora le-au luat locul. Și nu există nici o garanție că vor exista întotdeauna noi antibiotice de rezervă. Unii biologi se tem că va veni ziua cînd 80% din infecții vor fi rezistente la toate antibioticele cunoscute.

Circa 40% din antibioticele produse în Statele Unite nu sînt folosite pentru a vindeca boli, ci pentru un efect secundar pe care îl au: ajută la dezvoltarea animalelor. Astfel, toate păsările domestice și majoritatea porcilor primesc, o dată cu hrana, mici doze de antibiotice. Această practică asigură bacteriilor o rezistență cît se poate de răspîndită. Datorită dozelor zilnice din hrana animalelor, bacteriile rezistente au un avantaj covîrșitor asupra celorlalte. Genele care asigură rezistența sînt cu ușurință transferate de la o bacterie la alta, și chiar de la o specie la alta.

Unele țări europene au interzis de mult folosirea antibioticelor în hrana animalelor. Ele s-au temut că genele rezistente vor fi transferate de la bacteriile animalelor la bacteriile care îi contaminează pe oameni. În 1977, „U.S. Food and Drug Administration" a urmat acest exemplu, propunînd ca penicilina și tetraciclinele să fie rezervate pentru combaterea bolilor. Fermierii se puteau astfel orienta spre alte alternative pentru a stimula creșterea.

Dar Congresul a contracarat cu insistență această propunere, cerînd mereu să se efectueze noi studii. Producătorii de antibiotice pentru furaje — o industrie cu o cifră de afaceri de 250 milioane dolari pe an — pretind că în spitale, și nu în ferme, se află în principal cauzele creșterii rezistenței bacteriilor și că presupunerile în sensul că bacteriile patogene care devin rezistente — prin folosirea lor pe animale — ar putea infecta vreodată pe oameni sînt pure speculații.

Frecvența tranzitului bacteriilor de la animale la om este greu de apreciat, dar se crede că este mare. De ce fermierii să nu plătească mai degrabă cîțiva cenți în plus pentru alternativele disponibile, decît să riscăm scăderea în continuare a eficienței antibioticelor, necesare pentru tratarea maladiilor la oameni și animale? Congresul blochează inutil — de șapte ani — remediul evident. Aminarea în continuare a luării unei hotărîri ar putea să-l aducă trista celebritate de a fi contribuit la a face penicilina complet ineficientă.

Lada de gunoi

„Calitatea vieții" — formulă sintetică și agreabilă produce migrene multor instituții și o prudentă stare de speranță în rîndul muritorilor de rînd. Epoca modernă nu a inventat nici viața, nici calitatea ei, dar sudînd acești termeni l-a transformat într-un obiectiv care merită să fie atins pe toate meridianele. Tot ce este împotriva vieții omului, o strică sau o degradează (inclusiv în ordine morală) ar trebui să intre în sfera luptei pentru calitatea vieții. Lipsa de hrană și lipsa de cărți, lipsa de locuințe locuibile și de aer respirabil, lipsurile de toate felurile și jignirile de toate felurile sînt atentate împotriva calității vieții. Aceste atentate organizate în condiții de pace sînt palide și mărunte în comparație cu supremul atentat care vizează nimicirea totală a omului, ruinarea premiselor vieții și scoaterea din dicționare, dar mai ales din practica existenței a calității. Într-un documentar publicat de „Santé du monde" anticipîndu-se efectele pe termen scurt ale unui schimb de salve nucleare se precizează : „În primele zile sau săptămîni de după declanșarea unui atac nuclear vor apărea grave probleme de sănătate nu numai pentru persoanele direct afectate, ci și în rîndul supraviețuitorilor, datorită lipsei de hrană, a destrămării serviciilor de asistență medicală, a deteriorării mediului. Aceste probleme vor fi agravate de dislocarea serviciilor administrative, distrugerea surselor de energie, absența căilor de comunicație. Aprovizionarea cu apă întrerupîndu-se, va dispărea o sursă vitală. Ploaia va concentra pulberi radioactive în numeroase zone, făcînd să crească gradul de contaminare, apa potabilă și alimentele vor fi și ele contaminate".

Efectele pe termen lung aruncă infinitul speranțelor noastre într-o ladă de gunoi radioactivă.

RADU BUDEANU ■

De pe toate meridianele

Război împotriva „mafiei cocainei"

Pe ministrul columbian al justiției, Rodrigo Lara, l-au secerat cu automatele doi indivizi, care au trecut pe lîngă ei pe o motocicletă. Unul dintre asasini, care a fost prins viu (celălalt fusese ucis în timpul urmăririi), a recunoscut că li s-au plătit 21 000 de dolari pentru a-l lichida pe Lara — aprig luptător împotriva contrabandei de narcotice. La înmormîntarea lui, președintele țării a spus, avertizîndu-i pe cei care au pus la cale asasinatul : „Să nu se aștepte la nici o slăbire a războiului nostru necruțător împotriva lor. Banda de criminali internaționali se va convinge cu ce hotărîre ne ridicăm în apărarea poporului, unit în disprețul și ura lui contra membrilor acestei bande".

Într-adevăr, după cum scrie revista new-yorkeză **Time**, la numai cîteva ore după înfăptuirea crimei, poliția, armata și forțele de securitate columbiene au declanșat o operațiune, fără precedent prin amploarea ei, menită să ducă la nimicirea mafiei care organizează producția și desfacerea cocainei și marihuanei. În țară a fost decretată stare de urgență, armatei i s-a permis să aresteze pe suspecți fără ordinul procurorului și să-i judece în tribunalele militare. Au fost înlăturați din posturile lor peste 400 de judecători, sub învinuirea că au luat mită pentru a ține parte traficanților de cocaină în procesele pe care le-au judecat ; de asemenea, au fost concediați 280 de polițiști care s-au lăsat cumpărați de mafia narcoticelor.

În același timp, autoritățile au expropriat 150 000 de acri de pămînt aparținînd organizației criminale. Unul din zborurile efectuate de forțele de securitate a permis depistarea și lichidarea celei mai mari „întreprinderi" din lume de producție a cocainei : un complex modern în sudestul Bogotei, format din 19 ateliere-laboratoare, în care lucrau circa 1 000 de oameni și care produceau 35 tone de narcotice pe lună. Cocaina confiscată — 13,8 tone — reprezenta cam o cincime din cantitatea consumată anual în S.U.A. Cînd polițiștii au aruncat cocaina în apele rîului Yari, suprafața lor s-a acoperit de o spumă albă. Armata a confiscat, de asemenea, mai multe tone de arme, iahturi și avioane particulare, a distrus mai mult de 200 de terenuri de aterizare clandestine. În mîinile justiției se află deja zeci de persoane acuzate de comerț ilegal cu cantități mari de narcotice.

Totuși, cine este „creierul" ? Cine a pus la cale asasinarea ministrului justiției ? Autoritățile columbiene, scrie revista amintită, presupun că vioara întîi în complotul pentru uciderea lui Lara a fost un oarecare Pablo Escobar. El ar fi creat consorțiul, compus din circa 15 clanuri, care controlează cea mai mare parte a „industriei de narcotice" columbiene. Această organizație mafiotă controlează cea mai mare parte a operațiunilor ilegale, începînd cu transformarea inițială a frunzelor într-un semipreparat, care se transportă clandestin în Bolivia și Peru, și pînă la vînzarea cu amănuntul a cocainei și marihuanei narcomanilor. Escobar posedă o avere imensă, în care se cuprind, pe lîngă altele, 15 avioane, numeroase ranch-uri răspîndite pe întreg teritoriul Columbiei și bunuri imobile în Statele Unite. El ar fi organizat, la sfîrșitul anilor '70, detașamentele de „cowboys ai cocainei" — bande de ucigași plătiți. Se speră că procesele vor furniza și dovezile necesare. Mulți columbieni sînt convinși că dacă războiul declarat de guvern acestui business al crimei va fi continuat cu aceeași stăruință, activitatea mafiei internaționale a cocainei va fi serios zdruncinată, iar în Columbia va fi lichidată cu desăvîrșire.

ION CODRU ■

Testamentul

Era socotit ultimul mare trubadur al „sunetului pur". Rezistase atîtor tentații și părea că nu va ceda niciodată, asistînd impasibil la asaltul tehnicilor moderne. Muzica, zicea, această realitate unică și definitivă, e făcută să fie ascultată, nu văzută. Însoțirea ei cu oricare altă artă n-ar fi altceva decît un dureros compromis. Gîndind așa, unul dintre cei mai distinși șefi de orchestră din toate timpurile, Herbert von Karajan, a înregistrat, într-o carieră demnă de cele mai alese elogii, peste șase sute de benzi și de discuri dar a refuzat mereu să se lase filmat : „meseria mea e să dirijez, nu să joc teatru !"

Părea că nu va ceda niciodată și, totuși, a cedat. Începînd de azi, i-a declarat recent lui Paolo Landi de la „Panorama", toate simfoniile mele preferate, toate operele pe care le iubesc mai tare vor fi înregistrate pe casete video. Acesta va fi testamentul meu muzical.

Se pare că simfoniile lui Beethoven sînt în lucru, piese de Brahms, Ceaikovski, Strauss s.a. urmînd a fi filmate în interpretarea orchestrei din Viena sub bagheta neîntrecută a maestrului.

Roza vînturilor

Sara Teasdale (S.U.A.)

Mai puțin decît un nor pentru vînt

Mai puțin decît un nor pentru vînt,
Mai puțin decît spuma pentru mare,
Mai puțin decît trandafirul pentru furtună
Sunt eu pentru tine.

Mai mult decît steaua pentru noapte,
Mai mult decît ploaia pentru arbore
Și mai mult decît cerul pentru pămînt
Ești tu pentru mine.

Copacul

O ! să fiu liberă de mine însămi
De nimic neaducîndu-mi aminte
Și inima s-o am despuiată
Precum un copac în decembre ;

Să mă odihnesc asemeni copacului
După căderea frunzelor sale,
Să nu mai aștept ploile seara,
Nici culorile roșii în zori ;

Și calmă să fiu, o ! pururea calmă
În vînturile care pleacă și vin,
Fără teamă de gerul năprasnic,
De povara albului de nea ;

Și nepăsătoare, nepăsătoare
Cînd ziua trece și vede
Pe pagina albă a cerului
Filigranu-i subțire și negru.

În românește de
PETRE STOICA ■

Martor ocular

Turnu Măgurele, vedere spre mare

● Renașterea porturilor românești : episodul IV ●

Un gust amar și un invincibil regret răzbat parcă din rîndurile unei monografii de pe la 1911 a orașului, în care citim că „în vremuri nu tocmai depărtate Turnu Măgurele ocupa un loc de frunte în comerțul cu cereale al țării", că „afacerile ce se contractau pe piața lui erau de mai multe milioane de lei" și că „din august și pînă în martie se înmagazina aici aproape întreg stocul de grîne dintre apele Oltului, Argeșului și Teleormanului". Din așezarea gloriei lui, citită fusese într-un timp trecut, se înțelegea că la 1911 Turnu Măgurele n-ar mai fi tocmai ce-a fost în vremurile cînd „progresa văzînd cu ochii, magazii trainice de zid se ridicau în toate părțile orașului și ziua și noaptea carele și chervanele scîrțîiau sub greutatea cerealelor și mărfurilor aduse în port". Cărăușia o făceau țăranii, cei mai mulți chiar din vatra orașului, „cu faimoasele lor care, mai mari de cîte ori decît ale țăranilor de la munte, ei se deosebeau de așa năzdrăvănii". După războiul de independență, se zice, „începu o viață mai modernă", și dintr-un șir lung de adevăr amănunțit pe care-l răsfoiesc, se înțelege chiar la afirmația că „aspectul orașului se schimbă ca prin farmec". Sigur este că în port abia la 1883 se construiește un cheu de lemn. Și-acela era prea lesne înundabil. Cînd venea apa mare, încărcările se făceau în locul numit Flămînda, la vreo patru kilometri mai jos de port, sau pe unde s-a ridicat mai tîrziu cantonul C.F.R. Potrivit monografiei, linia de cale ferată Turnu Măgurele Port, construită în 1892, „a adus sărăcia în oraș, cum zic muncitorii, căci grînele nu se mai depozitează în marile magazii ci sînt transportate direct la schelă". Totodată, se mai constata destul de surprinzător „o stare de lîncezeală a afacerilor comerciale" și se credea că declinul ar fi început mai demult, fiindcă pe la 1889 se afla scris negru pe alb într-o dare de seamă a primăriei că „oricît de bună administrație vom face și orice măsuri vom lua, nu mai poate fi afluența mare de comercianți ca în trecut în orașul nostru". Nu era însă dracul chiar așa de negru, așa e sigur cum este și că primăria n-a dat, totuși, faliment, ba a găsit resursele financiare să editeze monografia amintită la o tipografie de pe strada Belvedere din București ori să instaleze niște becuri „tip Washington", chiar dacă pe la 1901 se întîmplase în viața orașului o mică dramă : casierul Milus Angelescu delapidase din „casa comunei", din strînsura contribuabililor, 53 690 lei. Ținînd seama că o unită țărănească, întinsă pe trei zile, costa vreo 500 de lei, e clar că escrocul își vîrîse mîna pînă la cot în banii publici și se făcuse nevăzut cu o sulă de nunți în buzunar, cu lăutari cu tot. Prin 1906 începe construirea unui cheu de piatră și în anii următori se ridică Marchiza, localnicii așa-i spun gării fluviale, apoi clădirile agenției N.F.R., ale căpităniei și vamei. În 1911, chiar, se simte nevoia să fie dezvoltată capacitatea portului și se înalță un alt cheu de piatră, pe 500 de metri, în prelungirea celui construit de curînd, mărindu-se totodată și numărul liniilor ferate. Din acel moment nu aveau să se mai facă în portul Turnu Măgurele mari lucrări de artă, acesta ajunge pînă în pragul celui de-al doilea război mondial, cînd s-a mai construit nici, e adevărat, un siloz pentru cereale. Și dacă ar fi avut cum să știe asta, poate că autorii monografiei din 1911 s-ar fi hotărît să exprime nu un regret, în primul rînd, ci un avertisment în toată legea. Fiindcă pe-atunci cînd își scriau ei cronica, mai erau motive să recunoască toluși cei „numeroasa populație flotantă din oraș și din port activează întrucîtva comerțul orașului". Și ne putem da seama cam ce voiau să spună. Căci fără să aibă vreo însemnătate că unul și același marinar putea să treacă de șapte ori, într-un an, prin Turnu Măgurele, statistic rezultă că în 1879 intrau în port 37 de marinari de pe vasele românești și 523 de pe vasele străine dar în 1890 numărul lor era de 170 și, respectiv, 10 549. În 1900, cînd se încarcă 124 000 tone de cereale, intră 2 406 marinari de-ai noștri și 16 781 străini iar nouă ani mai tîrziu, cînd se încarcă 160 000 de tone, pun piciorul în portul Turnu Măgurele 4 100 marinari din echipaje românești și 17 234 din celelalte. E de la sine înțeles că marinarul de azi, cînd apasă pe un buton, înlocuiește munca a douăzeci de marinari din vremea aceea, dar întorcîndu-ne la ce putea chiar atunci să aibă o însemnătate pentru viața orașului, tot lesne de înțeles ar fi că marinarii, în primul rînd, și în urma lor gașca pestriță de vîntură-lume sau gură-cască sau amatori de cîștig de care un port nu poate să scape cum nu scapă capra de rîie, făceau să stea cît de cît în picioare „52 de cîrciumi, 10 cafenele, 3 restaurante, 2 birturi, 7 hoteluri, 5 hanuri". Ceea ce era cam mult, pare-se, și nu se mai justifica într-adevăr decît prin numărul celor care, ori pe apă ori pe uscat, azi veneau, mîine plecau. Cam la fel veninu și plecînd și banii, s-ar fi putut zice, fiindcă bogății își construiau case mai degrabă la București, nu la Turnu Măgurele. În orașul de-acum, ajuns la 50 000 de locuitori și refăcut în linie modernă, edilii abia dacă au avut, ici-colo, ce să păstreze. Și, doar, între agențiile Băncii Naționale, la 1908 agența din Turnu Măgurele încă se mai afla pe locul al patrulea, după cele din Iași, Craiova și Galați. Mai tîrziu ea și-a pierdut rangul. În anii dintre cele două războaie mondiale nu s-au mai încărcat niciodată atîtea cereale ca înainte. După aceea, în 1946, abia dacă ies din acest port 1 800 de tone. În anii '50 ei se reinsuflețește întrucîtva, dar operațiunile ating niveluri de-a dreptul copilărești față de aceea la care s-a ajuns în ultima vreme. Să facem stînga-împrejur, așadar, și să ne limpezim privirile în lumina zilei de azi.

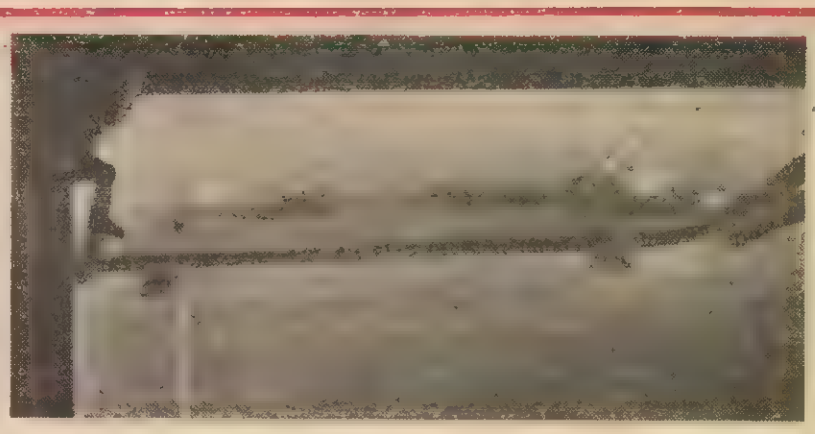

LINIȘTEA CARE S-A DUS

Pînă pe la începutul anilor '60 nu s-ar fi putut spune că în portul Turnu Măgurele nu se lasă, uneori, o liniște deplină, că se aud acele ceasornicului cum sar de pe pragul unui minut pe altul. Dar liniștea aceea a pierit ca și cum Dunărea ar fi smuls din mal o sălcie scorburoasă și ar fi dus-o la vale. Marin Videa lucra pe-atunci ca șofer pe șantierul Combinatului de îngrășăminte chimice, alături, chiar dincolo de gardul portului. Nu i-ar fi trecut prin minte că are să ajungă șef de port, dar dacă tot a ajuns, în urmă cu patru ani, și-a putut da seama că meseria lui adevărată, de maistru mecanic, i-a rămas cît se poate de folositoare. Armata, zice, a făcut-o la marină, avea niște noțiuni destul de sigure despre lumea navigației și le-a reîmprospătat, nu a fost nevoie să întrebe care e babordul și unde e prova. Dar important, mai zice el, este și să te pricepi, cînd stă o macara, de ce stă, și s-o faci să-și înceapă lucrul cît mai repede. Fiindcă nimeni nu-și poate îngădui să rămînă cu mîinile în șolduri și să privească la alții cînd știe că ritmul de lucru contează foarte mult într-un astfel de port modernizat, mecanizat, unde numai în capătul de sus al platformei lui se mai păstrează urmele unor vremuri de pe cînd oamenii se grăbeau mai puțin. Aliniate la distanțe egale mai stau acolo în picioare vechile sedii ale căpităniei portului, ale agenției N.F.R. și ale pichetului de grăniceri. Din ele a mușcat lacom, precum se vede, timpul. Aliele de seamă lor au avut mai mult noroc, dar prin rafalele anilor veacului acestea n-au putut să scape nevătămate și parcă au fost atinse cînd într-un rînd, cînd în celălalt. Ca niște soldați care și-au făcut datoria, probabil că ele vor elibera curînd terenul. Oricum, în fața lor au fost înălțate mai anii trecuți două clădiri mari, cu etaj, a căror înfățișare se face simpatică prin modernitate și bun-gust. Una e destinată a fi gară fluvială iar sub acoperișul celeilalte se află birourile Navromului și ale căpităniei, lîngă un grup social cu vestiare și săli de baie. Cantina nu s-a mai făcut, pentru că la cinci minute de mers pe jos, la cantina combinatului, muncitorii din port au fost și sînt primiți cu inima deschisă. Doar combinatul lucrează mînă în mînă cu portul și-i asigură, numai el, cam trei șferturi din volumul traficului anual. O bună parte dintre instalațiile portuare pentru încărcarea îngrășămintelor chimice sînt, deatfel, chiar zestrea combinatului. Îngrășămintele în vrac, bunăoară, alunecă printr-un tub, pe o bandă transportoare, din depozitele combinatului pînă la navă. Îngrășămintele lichide vin prin conducte far cele ambalate în saci ajung tot pe o bandă transportoare pînă la cheu, de unde cabonară în vase pe un tobogan în spirală. În totuk traficul portuar pe acest an rădicîndu-se, potrivit planului, la 930 000 de tone. Ceea ce înseamnă o lămurire definitivă că gloria de altădată a acestui port nu mai întruchipează decît, într-adevăr, o virstă a copilăriei lui. Pe lîngă instalațiile automate de încărcare, portul mai lucrează, în trei schimburi, cu două macarale Boțșa de cîte 5 tone și cu trei macarale Ganz care pot să ridice și ele, o dată, 15 tone. Dar e nevoie, bineînțeles, și de oameni. La Turnu Măgurele au fost detașați, de la Bechet și Corabia, mai mulți docheri. Și încă 80 de docheri se află în curs de încadrare, pe lîngă cei 52 cîți are acum portul. Marin Videa o spune fără nici un înconjur : „De cînd a fost deschis canalul spre mare, nu mai avem chiar nici un pic de liniște". Portul a primit pe această cale fosfat brut, în două luni, aproape cît primise în primele șase luni ale anului, înaintea deschiderii canalului. De aceea se vorbește despre aducerea a încă două macarale Boțșa de cîte 16 tone. Și asta nu poate să mire pe nimeni. Operațiunile pe Dunăre ale Combinatului de îngrășăminte chimice apar, cum am putut afla de la Cojocaru Rodica, din cadrul serviciului de facere, cu limpezimea proprie indeobște cuvintelor armate cu cifre : „Am exportat în anul acesta îngrășăminte complexe în Austria și R.F.G., pînă în prezent, 14 000 de tone. P[illegible] la sfîrșitul anului se prevăd a fi t[illegible] încă 6 000. În Austria am trimis și nitrocalcar, pînă acum 2 000 de tone, și se prevăd încă 4 000. Uree am trimis în portul Constanța, pe canalul Dunăre-Marea Neagră, 9 000 de tone și vom mai expedia 30 000, pentru China, pînă la sfîrșitul anului. Tot pe canal urmează să trimitem acum, în trimestrul al patrulea, pentru Statele Unite, aproximativ 30 000 de tone. Pe piața internă am trimis, pe Dunăre, 1 000 de tone pentru județul Giurgiu. Cît privește aprovizionarea, pot spune că am adus din import, pînă acum, 65 000 tone de fosfați și urmează să aducem în acest an încă 30 000. Iar pirită, de la Moldova Nouă, am primit 230 000 și vom mai aduce pînă la sfîrșitul anului încă 30 000 de tone". Astfel de cuvinte limpezi au, de bună seamă, o calitate : ele sfîrșesc prin a se adeveri. Iar acestea se adeverește fără întîrziere, la cheiurile portului aflat la doi pași. Cu macaraua Ganz nr. 1, Ciprian Mertoiu, „un băiat foarte bun, în ultimul an la liceu la seral", cum zice șeful portului, încarcă pe șlepul 11 162 niște saci cu îngrășăminte chimice pentru China. Alături, pe șlepul 10 101, încărcat cu nitrocalcar pentru Austria și avînd ca port de destinație Linz, cîrmaciul Petre Grigore ne spune că abia s-a întors de la mare, dintr-o primă călătorie, în ce-l privește, pe canalul de la Cernavodă la Agigea. De la Agigea pînă în portul Constanța mai e un pic de mers și marea era de gradul 4, nițel agitată. Asta înseamnă că, împreună cu celălalt om de pe șlep, Gheorghe Căprioru, ar putea spune că, marinari de Dunăre pînă acum, ar avea dreptul să se numească de-acum încolo pui de lup de mare. A avut plăcerea, recunoaște, de a se adresa adevăraților lupi de mare cu „colega". Străinilor întîlniți li s-a adresat și cu „amigo" și a făcut uz de un limbaj internațional în care o frază poate fi alcătuită, la nevoie, din cuvinte din șapte limbi. De pe șlepul nu mai mare decît o coajă de nucă pe lîngă navele maritime, a putut vedea, mai zice, și un indian „normal", nu doar ca în filmele Vagabondul și Articolul 420. Și e de-a dreptul de admirat sinceritatea cu care Petre Grigore nu face nici un secret din impresiile adunate în acest voiaj, din bucuria absolut naturală pe care ele de înțeles că o simte un om, cînd știe că a ieșit într-o lume mai largă, unde are mai multe de văzut și de făcut.

CE LAȘI ÎN URMA TA

Parcă ne aștepta. Și bineînțeles că abia după ce ajunsesem a-l cunoaște cît de cît, am putut ști cu adevărat că ar fi trebuit să ne pară rău dacă se nimerea să trecem pe-alături, cu ochii închiși. Gheorghe Pușcaciu, căpitanul portului, este chiar din Turnu Măgurele și desigur că se abătea pe-aici, la Dunăre, și pe cînd, sincer vorbind, mai chiulea cîteodată de la orele străniciului profesor de matematică, Vasu. Oricum, elev slab la matematică nu era, altfel n-ar prea fi avut ce să caute, după terminarea liceului, la Școala de ofițeri de rezervă de artilerie de la Craiova. În toamna anului 1944, subtocotenent cu tresc noi-nouțe, a fost repartizat la Regimentul 3, de artilerie, al Diviziei 9 cavalerie din Corpul 2 al Armatei a 4-a. Se trecuse Tisa cînd a ajuns el pe front și, își amintește, „cuvîntul la modă era : împinge !". Și-a tot împins în tunuri, pe drumuri desfundate și apoi în munții Tatra, fiindcă așa se întîmplă : cînd caii nu mai pot, sărmanii, să tragă, e rîndul omului să pună umărul. A avut o agendă cu nume de localități, de riuri, dar a pierdut-o, din păcate. Cînd au capitulat nemții, se afla la Zvolen. S-a înveșnicit cerul, atunci, împînzit de gloanțele trasoare, ca un joc de stele. Între alte distincții, subtocotenentul primise și ordinul Coroana României în gradul de cavaler cu spade, cu panglică de virtute militară și frunze de stejar. Pe drumul spre țară și spre București, calul lui a călcat pe multe flori aruncate înainte-i. Și amintirea asta rămîne ca o bucurie la care nu venit să fie părtași și băieții lui Gheorghe Pușcaciu, Dan și Laurențiu, sau nepoții lui, Laura și Dan, despre care nici nu puteai să vorbească atunci cînd ei a defilat, la întoarcere, pe sub Arcul de Triumf. Despre ei a fost vorba ceva mai tîrziu. Acum, împlinind ei 62 de ani, a făcut dosar de pensionare și probabil în curînd o să primească decizia. Și parcă ne așteptă, într-adevăr. Pe masă, sub ochi, ținea o hîrtie intitulată chiar așa, „Notă pentru posteritate". Contemporani, deocamdată, fiind, mi-a îngăduit totuși s-o transcriu. Iat-o, cu încredere că limba ei n-ar mai fi pusă de

...Am luat conducerea căpităniei portului Turnu Măgurele la 9 februarie 1955, venind prin transfer de la căpitănia portului [illegible] unde am funcționat ca titular din anul 1949. La acea dată, [illegible] tiș, cu o activitate de nav[illegible] deși avea o platformă foarte [illegible] măsura unei lungimi a cheului de 1 kilometru. În primăvară, din cauza inactivității, platforma se acoperea cu un covor de iarbă, pînă la sfîrșitul verii și spre toamnă, cînd apăreau căruțele aducînd cerealele dăruite cu prisosință de pămîntul mănos al împrejurimilor. Din silozul portului, cerealele luau drumul spre diverse localități din interiorul sau din exteriorul țării, unele aflate chiar pe malul Dunării. Însă, paradoxal, transportul se făcea pe calea ferată, nu pe calea apei. Șirurile de plopi magnifici care însoțeau șoseaua la intrarea în port, de-a lungul platformei lui și mai departe, printr-o pădure, către fermaticul Cătina do la kilometrul 594, ca și frumoasele clădiri folosite că sedii ale instituțiilor portuare și locuințe pentru personalul acestora, dădeau locului farmecul aievea al poeziei. Dar inefabila poezie a portului se împletea, din păcate, cu o stare de apatie. Pînă în anii '60, cînd a fost ridicat giganticul combinat de îngrășăminte chimice, care a impus și dezvoltarea tehnico-materială a portului și înflorirea activității lui. Cu aproape 30 de ani în urmă, prezentîndu-mă să-mi iau postul în primire, un bătrîn marinar, observînd vîrsta pe care o aveam, m-a întîmpinat cu aceste cuvinte : a întinerit portul ! Însă întinerirea a venit, într-adevăr, o dată cu industria. Această lungă perioadă de stabilitate ca titular al aceleiași unități, poate chiar record în cadrul căpitănilor de port, a fost, consider, alit de prosperă pentru portul Turnu Măgurele, încît acum, cînd închei activitatea, parafrazînd o vorbă celebră aș putea zice că am găsit un port rudimentar și las un port modern. Urez celor ce vor urma o activitate și mai frumoasă. Fost căpitanul portului Turnu Măgurele, Pușcaciu Gheorghe".

DUMITRU ELIADE ■

Flacăra. Redacția și București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 26 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 , redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Citiorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
43 (1532)
VINERI
26 OCTOMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Strălucita, binecuvîntata cumpănă a toamnei!

Ca un omagiu lucrătorilor pămîntului,

PCR
CONGRESUL XIII

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au onorat prin prezența la Slatina Ziua Recoltei 1984

(paginile 2 și 3)

ROMÂNIA — ORIZONT 2000

Dorurile noastre au întruchipare

Cuvîntul dor este unic în limbile pămîntului. El e încărcat și de vis, de aromatic : are mireasma Cîmpiilor române, a culmii celei mai înalte a Munților Carpați, a fagurelui de miere din limba hrisoavelor bătrîne ; e o constelație de luceferi ce răsar din umbră de cetini, e dorul durut al unei istorii bimilenare de lupte și aspirații de neatîrnare, de libertate, de dreptate pe care nu numai că am visat-o, că au visat-o voievozii cei viteji, mulțimea voievodală a celor mulți și voievozii literelor române, nu numai am aspirat dar ne-am jertfit și luptat pentru ca dorul nostru nemărginit să devină faptă. Istoria vitează și viforoasă a poporului nostru stă mărturie că am știut să ne apărăm datina, pămîntul, steaua necăzătoare în care credeam. Dar tot istoria stă mărturie că a trebuit să vină acel August și mai ales a trebuit să vină istoricul Congres al IX-lea al partidului pentru ca libertatea, omenia să ne fie redate în deplinătatea lor. Să ne fie redate independența de stat și zborul nestingherit al gîndirii. La acel istoric Congres, marele bărbat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a redat partidului numele său firesc, a redat poporului istoria pentru că, așa cum spunea președintele țării noastre, un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil orfan, care nu-și cunoaște părinții. Pentru că evocînd acele trecute vremi, să prindem cele viitoare. Dar avînd un asemenea trecut de aur, trebuie să-i făurim țării noastre un prezent pe potrivă-i și un viitor de aur. Epoca pe care o trăim, epocă de mari înfăptuiri, de tumult și glorii și pe care o numim atît de familiar epoca Nicolae Ceaușescu, reprezintă pentru poporul român cea mai strălucită perioadă a istoriei sale.

Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român [illegible] 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000 deschid națiunii noastre orizonturi nevisate, un viitor cu adevărat de aur. Forța, hărnicia poporului nostru în jurul partidului, al secretarului său general sînt chezășia că tot acest program riguros științific și vizionar va fi realizat

E o sursă fecundă și generoasă de inspirație pentru toți artiștii patriei. Pentru noi toți, pentru a-i crea dulcei Românii, la trecutu-i mare, mare viitor. Dorurile noastre nu sînt frunze pe cărare, iată, ele au întruchipare. Pentru ca aspirațiile curate ale dorurilor noastre să fie împlinite și încununate de hora nemuritorilor luceferi ce răsar mereu și mereu din umbră de cetini.

VASILE REBREANU ■

File din Panteonul neamului românesc

Drama de la Moisei, față în față cu imaginea contemporană a satului locuit de fiii martirilor

(paginile 16—17)

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Dialog și eficiență economică

● În județul Olt ●

Dialogul nemijlocit și rodnic cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale în probleme esențiale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră a devenit o componentă permanentă a stilului de muncă al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest cadru se situează și recenta vizită de lucru făcută de conducătorul partidului și statului nostru, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Olt. În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat împreună cu oamenii muncii de pe cuprinsul județului modul în care se îndeplinesc obiectivele actualului cincinal, prevederile mărețului program de construire a socialismului și comunismului în țara noastră. În același timp au fost analizate posibilitățile, căile și modalitățile concrete prin care județul poate să-și aducă o contribuție tot mai importantă la progresul economiei românești, la sporirea avuției naționale și la ridicarea bunăstării poporului, la înfăptuirea obiectivelor cuprinse în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Și de această dată, reîntîlnirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu a constituit pentru cei ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri un nou prilej pentru a-și exprima nemărginita dragoste, stima și recunoștința pentru tot ce a făcut și face ca înfățișarea ținutului lor, a întregii țări să fie mereu mai prosperă, pentru ca viața oamenilor să devină tot mai frumoasă și mai bogată în împliniri. Într-o vibrantă unitate de cuget și simțire, oamenii muncii din unitățile vizitate, toți locuitorii județului și-au manifestat, alături de întreaga țară, dorința fierbinte ca la Congresul al XIII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, văzînd în această realegere garanția cea mai sigură a înfloririi necontenite a patriei, a înaintării ferme a României pe drumul socialismului și comunismului.

Desfășurată în preajma „Zilei recoltei", vizita de lucru în județul Olt a oferit secretarului general al partidului posibilitatea de a analiza la fața locului, cu lucrătorii ogoarelor și cu specialiști din cercetare, probleme majore ale dezvoltării și modernizării agriculturii. Ca de fiecare dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat nemijlocit orientări și sarcini concrete colectivelor și conducătorilor din unitățile vizitate. Astfel, la Complexul pentru Creșterea și Îngrășarea Porcilor din Scornicești, secretarul general al partidului, apreciind rezultatele obținute, a indicat ca în fiecare unitate agricolă să se dezvolte creșterea porcilor în sistem gospodăresc, cu amenajări mai ieftine și mai eficiente, folosindu-se ca hrană resursele din zonă. S-a recomandat, de asemenea, să se realizeze o instalație pentru tocarea hranei destinate porcilor, în vederea dozării ei mai judicioase și a evitării risipei. În timpul vizitei la aceeași unitate tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că există suficiente rezerve pentru ca toate cooperativele agricole de producție, inclusiv cea din Scornicești, să obțină 8 000 de kilograme de grîu la hectar, iar întregul consiliu agroindustrial din localitate să realizeze în medie peste 20 000 de kilograme de porumb știuleți la hectar, situîndu-se astfel la nivelul producției obținute de C.A.P. Scornicești. La Stațiunea de Cercetare și Producție Pomivitícolă Strejești, s-a recomandat specialiștilor să realizeze viitoarele plantații, atît cele pomicole, cît și cele viticole, numai în regiunile de deal, unde beneficiază de condiții pedoclimatice foarte bune, valorificînd superior un pămînt impropriu altor culturi. La Ferma Zootehnică Frăsinet, apreciind metodele de preparare a furajelor grosiere, s cerut factorilor de răspundere să ia măsuri pentru extinderea acestor metode în toate unitățile din țară.

Vizita a prilejuit un dialog fructuos și cu oamenii muncii din unități industriale, în cadrul cărula au fost abordate probleme de mare însemnătate privind realizarea producției fizice și a exportului, creșterea susținută a eficienței economice. Și în acest sector oamenii muncii, cadrele de conducere au beneficiat de indicațiile date la fața locului de tovarășul Nicolae Ceaușescu. La Întreprinderea de Osii și Boghiuri din Balș, de exemplu, s-a indicat oțelarilor, conducerii întreprinderii să acționeze cu mai multă perseverență pentru sporirea producției de oțel, pentru atingerea în cel mai scurt timp a capacității de producție la nivelul planificat. În vederea utilizării la maximum a capacității turnătoriei, s-a recomandat să fie organizată o secție specială pentru piesele mici, precum și linii destinate fabricării prototipurilor de osii și boghiuri ce se produc în serie mică. La Întreprinderea de Produse Cărbunoase din Slatina s-a indicat să se acorde prioritate acțiunilor de modernizare a instalațiilor mai vechi, pentru ca întreaga producție să se realizeze la cote de calitate și eficiență superioară. La Întreprinderea de Aluminiu din aceeași localitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze pe mai departe pentru reducerea importului, pentru asimilarea de noi sortimente și aliaje de aluminiu solicitate de economia noastră națională. Apreciind eforturile în direcția reducerii consumului energetic, care în prezent se situează la nivelul realizărilor pe plan mondial, secretarul general al partidului a cerut specialiștilor să elaboreze un proces tehnologic menit să ducă la reducerea în continuare a consumului de energie electrică.

În urma noului dialog al conducătorului partidului și statului nostru cu producătorii de bunuri materiale din această parte a țării s-au desprins concluzii de importanță majoră pentru ridicarea întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență, pentru dezvoltarea economico-socială a județului în actualul cincinal și în perspectivă. Puternic mobilizați de îndemnurile și indicațiile secretarului general al partidului, oamenii muncii din unitățile economice vizitate și, odată cu ei, locuitorii întregului județ și-au exprimat hotărîrea nestrămutată ca, alături de oamenii muncii din întreaga țară, să-și îndeplinească în mod exemplar sarcinile ce le revin, să întîmpine Congresul al XIII-lea al partidului cu noi și importante realizări.

P. NICOARĂ

La Stațiunea de Cercetare și Producție Pomivitícolă Strejești

În timpul dialogului de lucru cu oamenii muncii de la una din unitățile agricole din județul Olt

● Sărbătorirea Zilei Recoltei la Slatina ●

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Slatina

Desfășurată sub semnul amplei mobilizări a oamenilor muncii din agricultură în vederea înfăptuirii prevederilor Programului național pentru realizarea unor producții agricole sigure și stabile, în vederea obținerii unor importante succese în cinstea celui de-al XIII-lea Congres al partidului, „Ziua recoltei" 1984 a fost o sărbătoare a tuturor lucrătorilor ogoarelor și, în același timp, prilej de bilanț al activității din agricultură.

Anul acesta tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a luat parte la sărbătorirea „Zilei recoltei" în județul Olt, în semn de deosebită apreciere pentru rezultatele bune obținute de lucrătorii ogoarelor din această parte a țării în creșterea producției agricole vegetale și animale, care și-au adus astfel o contribuție sporită la înfăptuirea importantului program de dezvoltare și modernizare a agriculturii noastre socialiste, la ridicarea bunăstării întregului popor. Oamenii muncii din agricultura județului Olt s-au prezentat în această zi simbol al anului agricol cu rezultate pe măsura eforturilor depuse, cu producții record ce le asigură locuri de frunte în întrecerea socialistă, contribuind astfel la înfăptuirea noii revoluții agrare — cerință esențială a strategiei dezvoltării generale a României socialiste. Primirea entuziastă, deosebit de călduroasă care i s-a făcut secretarului general al partidului de către locuitorii județului Olt constituie o expresie semnificativă a îndreptățitei satisfacții pentru rodnicia muncii lor, a bucuriei nețărmurite de a se întîlni din nou, în aceste momente sărbătorești, cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiu iubit al meleagurilor Oltului, conducătorul stimat și prețuit al întregului nostru popor.

Și cu ocazia sărbătoririi „Zilei recoltei", la marea adunare populară din municipiul Slatina consacrată acestui eveniment, lucrătorii ogoarelor, toți oamenii muncii din județul Olt, la unison cu întreaga țară, într-o atmosferă de vibrant entuziasm și unitate deplină, și-au manifestat dorința fierbinte ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales, la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, în funcția supremă de secretar general al partidului, chezășia sigură a viitorului luminos al patriei.

În cuvîntarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la marea adunare populară, pornindu-se de la exemplul celor 9 unități agricole cărora prin Decret prezidențial li s-a acordat înalta distincție de „Erou al Muncii Socialiste", pentru contribuția deosebită adusă la înfăptuirea politicii partidului și statului de dezvoltare a agriculturii socialiste și pentru producția mare de porumb obținută în anul 1984 — distincție înmînată de președintele țării chiar în cadrul sărbătoririi „Zilei recoltei" —, se pune un accent deosebit pe concentrarea eforturilor țărănimii pentru obținerea de recolte tot mai mari, pentru sporirea continuă a producției la hectar, atît la grîu și porumb, cît și la celelalte culturi, pentru realizarea sarcinilor în domeniul zootehniei. Legat de aceasta, a fost scoasă în evidență cu claritate ideea că ceea ce au realizat unitățile fruntașe la grîu, la porumb și la alte culturi stă la îndemîna tuturor unităților agricole, toate au posibilitatea să obțină titlul de „Erou al Muncii Socialiste", dacă muncesc tot așa de bine, dacă se străduiesc la fel. Pentru că recoltele mari sînt expresia unei munci eroice, bine organizate, a unei activități care demonstrează că întreaga unitate, toți oamenii muncii împreună cu conducerea fac totul pentru a-și îndeplini sarcinile pe care le au, pentru a răspunde chemării partidului, pentru a servi interesele țării, ale bunăstării poporului nostru.

Însă recoltele mari nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc pentru realizarea belșugului și progresului țării. De aceea, odată cu obținerea acestor producții mari trebuie să se facă totul pentru a asigura livrarea la timp și în întregime a produselor pentru fondul de stat și pentru fondul de autoaprovizionare. „Recoltele bune — a relevat secretarul general al partidului — trebuie să asigure condițiile necesare pentru buna aprovizionare generală, dar și pentru alte necesități ale statului nostru, inclusiv pentru un export mai mare, pentru o creștere mai puternică a contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei".

Sărbătorită în momentul cînd mai rămăsese doar o lună de zile pînă la Congresul al XIII-lea, „Ziua recoltei" 1984 a prilejuit o vibrantă chemare din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu adresată tuturor oamenilor muncii de a întîmpina marele forum al comuniștilor cu noi și importante succese în dezvoltarea multilaterală a economiei naționale, în înflorirea continuă a României socialiste. „Trebuie să facem totul — se spune în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Slatina — pentru a termina toate lucrările agricole, inclusiv arăturile de toamnă, pentru a lua toate măsurile în vederea strîngerii în întregime a recoltei și a furajelor, pentru pregătirea temeinică de iarnă în sectorul zootehnic, în așa fel încît întreaga noastră agricultură, toate unitățile să întîmpine Congresul al XIII-lea cu încheierea în bune condiții a lucrărilor din acest an și cu pregătirea temeinică pentru recolta anului viitor". În același timp, se impune ca oamenii muncii din industrie să acționeze cu toată priceperea și hotărîrea pentru îndeplinirea în bune condiții a planului la toți indicatorii și pentru punerea unor baze solide producției anului 1985, astfel încît delegații din toate județele, care vor veni la Congres, să poată raporta că oamenii muncii de pretutindeni au depus toate eforturile pentru a se prezenta cu rezultate cît mai bune și pentru a asigura realizarea planului pe acest an și trecerea, cu toate forțele, la îndeplinirea planului pe 1985, a Directivelor și hotărîrilor ce vor fi adoptate la Congresul al XIII-lea — directive care dau o perspectivă minunată ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, creșterii continue a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii.

Cu prilejul sărbătoririi de anul acesta a „Zilei recoltei", sub semnul unei ample mobilizări, lucrătorii ogoarelor s-au angajat să muncească cu toată dăruirea în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, astfel încît recolta anului 1985, ultimul an al actualului cincinal, să marcheze un nou și important salt calitativ, sporind astfel contribuția agriculturii la progresul general al țării, la creșterea bunăstării întregului popor; ei și-au afirmat hotărîrea ca, în lumina indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să acționeze, alături de oamenii muncii din industrie, din alte sectoare ale producției materiale, pentru a întîmpina marele forum al comuniștilor cu succese de seamă în dezvoltarea multilaterală a economiei noastre naționale, în înflorirea continuă a patriei.

ION CODRU

În mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea de Confecții din Scornicești

Din viața organizațiilor F.D.U.S.

Exercițiul viu și concret al democrației

● Bărbați la „Crinul" ● Pietrele de moară și Dacia service ● De la cîmp pînă în sacoșele oamenilor ●

Acționarii de astăzi ai întreprinderii

Îți dai seama că Întreprinderea de tricotaje „Crinul" București are o vechime de 85 de ani doar cînd îi citești certificatul de naștere. A luat ființă în 1899, în imobilul construit de „Societatea de tricotaje București. La nominalizarea acțiunilor din anul 1941 s-a stabilit că acestea aveau următoarea structură în procente : români 36, elvețieni 30, americani 14, cehoslovaci 12 și diverși alți acționari. Producția se compunea din veste țărănești, broboade ulusate. Ulterior s-au adăugat flanele și pantaloni de bumbac, tricotaje și bonetărie din lînă și bumbac. Forța motrică era produsă de un motor de 14 CP pentru secțiile rundsthul și dezanat, precum și pentru iluminat. Celelalte mașini erau, în mare parte, conduse cu mîna.

La „Crinul" s-au schimbat multe. Multe din schimbări pot fi puse pe seama progresului general al tehnicii, dar cele mai multe se explică prin progresele uriașe înfăptuite în ultimii 40 de ani. Și în cincinalul în care ne aflăm s-au înregistrat și se vor mai înregistra ritmuri înalte de creștere a volumului producției industriale. Acest spor se va obține pe seama creșterii gradului de valorificare a materiei prime și a productivității muncii. Dar cei mai mulți s-au schimbat oamenii, concepția lor despre muncă și viață, siguranța că munca este apreciată și remunerată doar după cantitatea și calitatea ei, siguranța în ziua de azi și de mîine. S-au deprins cu ideea că întreprinderea în care lucrează nu este doar un loc de unde trebuie să-și ciștige o pîine, cum se spunea înainte ci a doua lor familie, că acționarii de astăzi ai întreprinderii nu sînt alții decît ei, producători beneficiari și proprietari.

Conducerea întreprinderii este formată aproape în exclusivitate din femei : Iuliana Nită, directoare, Ana Cocor, secretara Comitetului de partid, Maria Chiriac, președinta sindicatului, Lucica Dumitrescu, președinta O.D.U.S. Florica Catianis, președinta Consiliului educației politice și activității cultural-sportive Maria Costea, șefa atelierului proiectare.

Dovadă că oamenii muncii de la „Crinul" își fac cu prisosință datoria este că mai mulți de jumătate din produsele întreprinderii merg la export. Cît despre intern, confecțiile „Crinului" sînt contractate de comerț de cum ies de pe standurile C.T.C. În atelierul de proiectare, pe lîngă crearea și urmărirea tehnologiilor, se prospectează anual circa o mie de modele noi pentru fiecare țară în parte și piața internă. În primele 7 luni ale anului au fost create 850 noi modele. Într-un an moda se schimbă de cel puțin două ori și diferă de la țară la țară. Nu e ușor să îți pasul cu ea, dar altfel nu se poate. Un sector de activitate important al întreprinderii, a cărui activitate poate ridica corespunzător calitatea produselor. Printre creatoarele de modele să le numim pe Paulina Dragoș, Elena Petrescu și Liliana Virban, absolvente ale Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu", Secția textile, subsecțiile creație vestimentară și împrimeuri.

Printre cele mai cunoscute muncitoare din întreprindere sînt de bună seamă cele mai prețuite și mai harnice : Marica Nistor, Elena Radu și Elena Iordache, fruntașe pe întreprindere, Eugenia Moga, Elena Cocheci, Zoia Ciută, Georgeta Zîmță și Oprica Toma, fruntașe ale secțiilor unde își desfășoară activitatea.

Sub atenta îndrumare a organizației de partid, organizațiile F.D.U.S., sindicatul, O.D.U.S., pe lîngă rezolvarea principalelor probleme legate de producție, au în vedere cu atenție și grijă crearea unui climat de muncă și viață cît mai adecvat, asigurarea pentru fiecare om al muncii a unor condiții cît mai bune pentru a-și putea exprima „personalitatea, talentul și inițiativa muncitorească.

De la începutul anului întreprinderii i-au fost repartizate 25 de apartamente moderne, confortabile, croite pe măsura familiilor care le-au ocupat, peste 100 de bilete în stațiunile de odihnă și tratament. Femeilor însărcinate sau celor cu copii mici li se asigură lucru în schimbul 1. De asemeni celor care își completează studiile. Se organizează an de an concursuri profesionale dotate cu premii. Noii angajați sînt primiți în întreprindere cu toată grija. Li se arată întregul proces tehnologic și sînt îndrumați către meseria care li se potrivește și care le place. Așa cum spunea tovarășa Maria Chiriac, președinta sindicatului, oamenii își ajută colegii la necazuri și participă la bucuriile lor.

Pe lîngă acțiunile vizînd ridicarea calificării, a nivelului profesional și politic, un rol deloc de neglijat îl au și cele menite să ducă la formarea omului nou din toate punctele de vedere. În întreprindere funcționează cu regularitate un cerc de istorie, la care muzeograful Constantin Mandache ține conferințe interesante în fața unei asistențe atente și interesate.

Există pericolul ca cei care au citit acest reportaj să rămînă cu impresia că la „Crinul" nu muncesc decît femei. Nu e adevărat. Muncesc și aproape 300 de bărbați, care se îndeletnicesc îndeosebi cu repararea și întreținerea utilajelor sau sînt croitori destoinici. Ultima ispravă a bărbaților de la „Crinul" este ciștigarea cu echipa de fotbal, a cupei „A 40-a aniversare", pe sector. În materie de sport, ei sînt categoric în frunte.

Dacă am caracteriza viața și munca de la „Crinul" într-un cuvînt, am spune că și aici ele se desfășoară în liniște, că fiecare din oamenii muncii din întreprindere au asigurate toate condițiile pentru a se desăvîrși ca oameni și muncitori.

OPREA GEORGESCU ■

Oameni și obști

O formă a democrației noastre

Controlul oamenilor muncii

Însoțim o echipă de control a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini electrice București în Piața Drumul Taberei. Echipa este formată din Tudor Anton, Ilie Voicilă și Vasile Zar. Primul din ei participă la această activitate obștească de mai bine de 25 de ani. Ceilalți, mai tineri, doar de 5—6 ani. Echipa este însoțită și de Gheorghe Stănilă, de 15 ani șeful celor 20 de echipe de control muncitoresc ale întreprinderii, cooptat și în activul Comisiei municipale de coordonare a controlului oamenilor muncii.

Sînt oameni ai muncii cu experiență îndelungată în această activitate de interes obștesc.

Pentru neafișare de prețuri la țelină, conopidă, gogoșari și ardei gras au fost amendați cu cîte 50 de lei, 12 producători.

Pe raza complexului comercial, al cărui șef este George Galiceanu, e curățenie și ordine. Ambalajele sînt în stocuri admisibile, semn că au fost ridicate ritmic.

În biroul șefului pieței, Paraschiv Stejereanu, pătrunde gospodina Nina Mihai din Drumul Taberei 28, Bloc T2. A cumpărat de la AGROCOOP morcovi. Ni-i arată. Mulți sînt de mărimea unui degetar. Sacoșa gospodinei e mai mult plină de frunze. La unitatea respectivă, echipa constată că morcovii sînt nesortați. La fel și ardeii capia sînt ofiliți, zbîrciți (nu au aspect comercial, se consemnează). Drumul lor din cîmp pînă la sacoșele oamenilor a fost lung și cu escale nedorite. Șefa unității, Florica Biltac oferă explicații ridicole, rizibile, putîn sub limita agresivității.

Și unele din produsele I.L.F., ardei, cartofi, arată de parcă n-ar fi fost sortate. Ne gîndim și propunem ca echipe de control muncitoresc, numeroase și exigente, să-și desfășoare activitatea în depozitele unde se sortează și se expediază marfa. În cele din urmă, buna activitate a unei piețe depinde în primul rînd de cantitatea și calitatea produselor puse pe tarabă.

Echipa mai întocmește o situație a produselor existente și a celor care lipsesc, în vederea dirijării corespunzătoare a fondului de marfă, livrat de producători și unitățile de stat.

Conlucrarea dintre echipa de control și cei care răspund de buna funcționare a pieței ni s-a părut directă, simplă, operativă sau într-un cuvînt constructivă.

Pentru Ziua recoltei, în acest teritoriu unde satul își dă mîna cu orașul în modul cel mai elocvent, s-au luat din timp măsuri — tonete suplimentare, ture prelungite, sortări mai îngrijite — pentru a face față abundenței de mărfuri și afluxului de cumpărători.

G. OPREA ■

Spre bunăstare, cu viteza bunului gospodar

Reprofilarea unei ferme. Poiana Mare a doljenilor deține un record : este cea mai mare comună din țară, astfel că străbătută în lung și-n lat numără șaptezeci și cinci de kilometri pătrați. Un record greu de depășit, mai ales că stabilirea lui nu presupune o competiție propriu-zisă și că, de fapt, localnicii sînt cei ce-și hotărăsc singuri drumul din care ei înșiși să iasă învingători. Stabilind și depășind propriile lor recorduri. De astă dată nu am ținut să le aflu aceste recorduri, ci mai degrabă faptele și inițiativele ce-i conduc spre ele. Mai ales că, de cele mai multe ori, nu finișul este cel mai important, cît acțiunea care îl precede. Așa s-a întîmplat și cu membrii cooperatori de la ferma de ovine care au hotărît să schimbe profilul fermei de vaci într-unul de oi. Procesul de metamorfozare a început o dată cu introducerea rasei de oi Coriedale, adusă din Noua Zeelandă și Australia. Și, cînd devenise o necesitate crearea unor spații care să permită creșterea și adaptarea oilor. Fostele grajduri de vaci au fost transformate în saivane. Inițial au fost reprofilate trei grajduri. S-au demolat jgheaburile de hrană și pirghiile de legare a animalelor, s-au schimbat acoperișurile, s-au adăugat copertine exterioare. Poate de aceea nici nu te miri prea mult cînd constați că, o dată ce-ai intrat în fermă, ea are mai mult aerul unor adevărate secții industriale decît al unor saivane moderne concepute. Toată sufletarea comunei a fost antrenată într-o amplă acțiune de strîns materiale feroase. În schimbul celor peste o sută de tone de fier vechi colectat au primit o cantitate identică, convertită în țeavă de diferite dimensiuni. Materialele au fost prelucrate și din ele s-au construit șoproane și boxe, comune și individuale, pentru oi, iar cu timoul, numărul saivanelor a ajuns la zece. Majoritatea au o întindere de 2 500—3 000 metri pătrați și o capacitate de 2 500 de capete. Șeful fermei, Gheorghe Picu, om de-al locului, spunea că pînă să intre oile în stabulație vor mai fi ridicate încă două șoproane de 1 600 mp și unde vor fi depozitate furajele fibroase, necesare hranei oilor. „În toate aceste lucrări am antrenat oamenii, fiind interesat de sprijinul lor, nu doar ca specialist, dar și ca președinte al organizațiilor F.D.U.S. pe comună. Cred că am reușit să atrag în munca obștească oamenii, primind sprijin de la pensionar și specialist, de la țăran și tînăr utecist, și nu de puține ori de la femeile din comună. Mi-ar fi greu să fac o enumerare a celor mai destoinici, pentru că ferma este pur și simplu opera brațelor de muncă colective".

Pietrele de moară și stația „Dacia-service". Pentru că în comună trăiesc și muncesc aproape 17 000 de oameni, pentru că ei locuiesc în cele 3 600 de case și pentru că la fiecare a treia casă se află o mașină, era mai mult ca necesară o stație de servicii auto. Ideea nu era nouă și nici nu părea o imposibilitate înființarea ei. Numai că intențiile celor de la filială, din Craiova, erau orientate spre Calafat. Amplasarea ei aici, deși era aprobată, solicita crearea unui spațiu special ce însemna la urma urmei investiții. Așa că maistrul mecanic Petre Palea i-a sugerat lui Ene Gheorghe, șeful filialei, posibilitatea construirii acesteia chiar în Poiana Mare. Motivul era că, în realizarea ei se putea conta pe sprijinul și ajutorul oamenilor din comună, iar spațiul, de astă dată, nu mai era o problemă. Un fost proprietar donase consiliului popular o moară, care o cedează la rîndu-i pentru stația service-auto. Din fosta moară nu mai dăinuie decît cele două pietre de moară ce constituie piesele de decor ale stației. Și de astă dată ajutorul localnicilor s-a dovedit eficient. Mobilizați și implicați în schimbarea la față a morii, acestela i s-au aplicat adevărate „tratamente" cosmetice : retușuri, revizuiri și adăugiri, ca să apară în cele din urmă o secție modernă, dotată cu hală de lucrări mecanice și de tinichigerie, cu magazie de piese și garanții, cu anexe.

O „anexă" de milioane. Ferma de legume a cooperativei are 75 de ha din care castraveți 45 ha, gogoșari 10 ha, fasole pastăi 15 ha și bame 5 ha. Anual sînt planificate spre realizare cîte 2 500 tone de legume care la rîndu-le sînt prelucrate în conserve de legume și fructe. S-a renunțat la prea dificila și nerentabila prelucrare de către I.P.I.L.F. Calafat, care-i este acum beneficiar. Întregul flux tehnologic este manual și compartimentat pe două schimburi. Cele o sută de femei au în grija lor nu numai conservarea legumelor și fructelor, dar și supravegherea plantei încă din răsad, de unde trece prin toate fazele de creștere pînă ajunge la recoltare și de aici mai departe spre prelucrare. Toate sînt localnice, tinere, au ca medie de vîrstă 25—26 de ani și s-au specializat la cursuri de profil în Calafat. În ziua cînd am fost acolo fotoreporterul le-a surprins într-o atitudine de muncă, se preambala compotul de struguri. În magazie stau în rafturi aliniate și suprapuse conserve de gogoșari, castraveți și mazăre, gemuri de caise, prune și piersici, mîndria gospodarilor, ei înșiși beneficiari și producători. Cantitățile sînt evaluate în tone iar sumele încasate sînt de ordinul milioanelor. Și pentru că se simt bine bogați vor să-și extindă zona „anexă" pentru anul viitor și cu un microabator, regie proprie, și cu livezi de caiși, pruni și piersici, iar o idee stăruitoare de multă vreme e să obțină sucuri naturale din zmeură. Cînd să plecăm niște mînji ajunseră în galop pînă aproape de noi încît pentru moment au părut mirați și nedumeriți de obstacolul neașteptat, doar o clipă, cît să se întoarcă învăluiți într-un nor de praf.

MARIA BOGDAN ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Titlul suprem al muncii pe frontispiciile comunelor Vadastrița și Urzica

● Cum se obțin 24 530 de kilograme de porumb pe un hectar ? ● 2 400 de mîini de țăran ●

Primele ore ale bucuriei

Sintem pe hotarele cooperativei de producție Vădăstrița din județul Olt, clasată a doua în competiția pe țară a recoltelor record, distinsă cu titlul „Erou al Muncii Socialiste" pentru [illegible] unei producții medii de 24 530 kg știuleți la hectar pe întreaga suprafață cultivată cu porumb.

Cînd s-a aflat vestea acestui succes, [illegible] trecută, oamenii erau în cîmp la [illegible]reatul și transportatul porumbului pentru fondul de stat, dar emoția a fost atît de puternică încît femeile ar fi vrut să meargă, chiar toate, la premiere. Bucuria le copleșise, ne spune șefa lor de fermă Ioana Sirmon. Președintele [illegible]perativei, Marin Enăceanu, precizează că „Anul trecut s-au obținut 14 600 kg știuleți la hectar, iar cele 10 tone în plus la fiecare hectar dovedeau că, într-adevăr C.A.P. Vădăstrița s-a realizat o producție record numai și numai datorită faptului că [illegible]-a muncit eroic. Aproape încă [illegible]că același volum de muncă, dacă judecăm după producția adunată la sfîrșit de toamnă ! Numai că explicația nu stă într-un ritm îndrăcit de muncă, și anul trecut oamenii lucrau, înfrățiți cu pămîntul, zi-lumină. Sau poate că și anul trecut am muncit tot îndrăcit de mult, dar rezultatele nu ne-au [illegible]: Am să folosesc în [illegible] dar [illegible]n să-l mai rostesc [illegible] strîns ca pe o izbîndă, pe [illegible] și secretul nopților noastre nedormite, rămase fără rezultatele scontate. **De data asta am muncit îndrăcit de bine !** Nu numai eu sau noi, ci aproape întreg județul Olt. Dacă ați ști cîți ne-au înțeles și ne-au ajutat !? Văzuseră cît eram de îndîrjiți ! [illegible] facem parte din singurul C.U.A.S.C., (Vișina o [illegible]e două unități agricole premiate [illegible] Socialiste". Încă un [illegible], pe o rază mai mare de activi[illegible], de a reuși pînă la [illegible] vecini."

[illegible] răspunsul vostru [illegible] „Care este [illegible] acestor mari recolte ?" Răspunsul vreți să ni-l detaliați dumneavoastră tovarășe inginer-șef Constantin Mîndreanu ?

Secretul nu este pentru nimeni un secret. Nu ce să facem nu știm, ci cum să facem, cum să muncim și mai bine, cum să ne organizăm. Și nu am cedat în fața nici unei norme agrotehnice, am irigat, am prășit, am asigurat un agrofond superior, am fertilizat organic, am mai prășit o dată cînd a fost nevoie, la anul vom mai prăși chiar și a treia oară dacă va fi nevoie. Vom avea grijă ca fiecare lucru făcut să fie de cea mai bună calitate. Să nu ne putem reproșa nimic nici nouă nici nimănui. Asta înțelegem noi acum, după experiența și recentul nostru succes, ce înseamnă o bună organizare. În plus, vom simți concret și o recompensă mai bună. Recompensele suplimentare la porumb vor ajunge la 330 kg pe membru cooperator, iar cu cît familia va fi mai numeroasă retribuția crește corespunzător.

[illegible] fotografiat la cîmp pe fericiții [illegible]. În ședințele le-a făcut și [illegible] surpriză ; a adus cu el [illegible] dorită, deși oficial o va [illegible] în cadrul adunării generale. Femeile nu și-au putut ascunde bucuria și steluța aurie fixată pe plușul imaculat al cutiei trecea din mînă în mînă, uitînd cu desăvîrșire de aparatul de fotografiat.

De la Vădăstrița am trecut și pe la vecinii lor de la Urzica, de asemeni decorați pentru o producție medie de peste 14 de tone de știuleți la hectar pe întreaga suprafață cultivată cu porumb, a [illegible]ția cooperativă agricolă de producție a județului Olt (în ordinea producției obținute), deținătoare a titlului de „Erou al Muncii Socialiste". Întrebat de noi cum a fost întîmpinat de către oameni, după [illegible] lui, Nicolae [illegible] înmînat înalta distincție, [illegible] cooperativei, Florian Predi[illegible]t : Momentul l-au urmărit la televizor, întrebările lor erau legate de ce-am văzut la sărbătorirea recoltei, ce soiuri erau expuse la diferite culturi, vroiau să le povestesc [illegible]a tovarășul Nicolae [illegible] Și cît [illegible] le povestea[illegible] mult mai mult cu cît în se[illegible] acceа la noi în Urzica erau trei nunți. Contabilul-șef [illegible] care a fost împreună cu [illegible]na, a rămas seara la o nuntă și cu [illegible]a. Toată seara și chiar pînă noaptea tîr[illegible] în jurul nostru cei sub 30 de ani dansau, iar noi ceilalți nu discutam [illegible] de-ale noastre, de-ale pămîntului, [illegible] urmărilor acestui eveniment în [illegible] noastră. Sistemul de acord global pe echipe cu răspundere individuală este cel mai avantajos pentru omul harnic. În noaptea aia, știu că ne-am făcut bilanțul : anul trecut am muncit bine [illegible] în toamnă dar a rămas recoltă pe cîmp, oamenii au făcut producție muncind din zori pînă-n noapte, dar nu am dus-o pînă la capăt. Anul acesta președintele C.U.A.S.C.-ului, Florea Voinea n-a putut răbda o situație ca aceea și simțindu-i pe oameni demobilizați le-a [illegible] o scurt : Munciți și veți primi ! Eu [illegible]spund de piața voastră ! E greu să crezi un om numai pe vorbe, dar cînd l-am văzut cum se luptă și rezolvă tot ce-și pune-n cap ne-am recăpătat forțele și am făcut multe eforturi, muncind cum scrie la carte. Sute de zile și chiar și de nopți eram controlați și verificați în amănunțime. Cîtă ambiție are omul ăsta, Voinea ; era unde trebuia în fiecare moment, zi și noapte. Parcă se îndîrjise. Și a meritat. Avem rezultate foarte bune. Sintem pe locul trei sau patru, pe țară, la orz cu 3 285 kg. De pe 2 hectare de tomate pentru semințe scoatem 400 000 lei peste plan, care le revine oamenilor care [illegible] lucrat și nu-s [illegible] mînă-ntr-o sută de inși. La nivel de C.A.P. avem 40—50 de culturi ce merg [illegible] bine. Un lucru e clar [illegible] : anul trecut s-a-nchis [illegible] nu.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Sub zodia civilizației socialiste

Martor ocular în pivnițele iernii ce vine

● O unitate cu carte de onoare ● Ceapă pentru fiecare ● Depozit de 14 hectare ●

Berbecul rămîne

„...În perioada de conservare, pe Jean nu-l poți găsi decît aici, în beciuri, purtînd cizme și halat alb și bombănind uneori !"

Atît Gheorghe Petre, directorul Agenției de Turism Ploiești, cît și Nicolae Coman, contabilul șef al aceleiași instituții și Radu Cristache, șef de unitate la restaurantul „Central" din localitate — o întreagă crarhie așadar, luată de sus în jos — au ținut să-mi precizeze încă din capul locului, adică din primele minute ale întîlnirii noastre, că el, adică acest nea Jean, este **omul numărul unu** în ceea ce privește priceperea, grija, pasiunea cu care se ocupă, precum un veritabil gospodar la casa sa, de aprovizionarea și conservarea legumelor și fructelor pentru perioada de iarnă. În loc să-mi ofere ei înșiși niște date cu care se puteau lăuda (și aveam să constat că există din plin astfel de date !), au socotit de cuviință să-mi atragă atenția încă de la început asupra numelui unui simplu bucătar : Eugen Poselt (Jean), 43 ani, care, împreună cu fratele său Aurel, răspunde de gestiunea unei bucătării a cărei cifră de lucru se ridică la suma de un milion lei !

Restaurantul **BERBEC** din Ploiești (făcînd parte din complexul hotelier „Central"), are o tradiție cunoscută de mult chiar și în afara zonei : a existat și mai există încă un anume cetățean Berbec, a avut, inițial, o circiumă, pe vremuri ; acum cîțiva ani a ieșit la pensie — mi se spune că va fi invitat, peste 2 ani, la aniversarea centenarului localului ce-i poartă numele, frumos gest ! Pînă una-alta, și în lipsa lui nea Jean care lucrează în cealaltă tură, coborîm, însoțiți de Radu Cristache și de Aurel Poselt, în pivnițele localului — în beciuri, cu alte cuvinte. O primă impresie : magazia de conserve de legume pentru iarnă este, totodată, o veritabilă expoziție de produse ale genului ; rasteluri pe care sînt așezate, precum cărțile într-o bibliotecă, borcane pline-vîrf distribuite într-o savantă și mai ales apetisantă paletă de culori : conopidă, castraveciori, zarzavaturi pentru ciorbe, mărar, ardei grași umpluți cu varză albă sau roșie, struguri murați cu pere și mere („se pretează mai ales la fripturile de pasăre, la curcan mai cu seamă") ardei iuți, bureți în oțet, pepeni murați („la oțet punem, cînd fierbe, în afară de piper și dafin; cuișoare și boabe de coleandru — tăiați în felii subțiri, sînt delicioși mai ales la fripturile pregătite la grătar"), ardei capia etc. — în prezent, toate acestea însumînd 6 tone. Silozul de cartofi al localului : aceeași curățenie exemplară, lipsa oricărui miros neplăcut prin geamurile de aerisire ; au fost achiziționate 35 tone de cartofi, s-au sortat „la singe" rămînînd 35 de tone — dar sînt, acestea, tone de cartofi splendizi, iar aspectul lor precum și sistemul lor de aerisire îți dau certitudinea unor viitoare porții de piure sau cartofi-pai de toată frumusețea. Și aceeași curățenie și amenajare impecabilă a rafturilor în silozul de ceapă, acum gol, așteptînd însă transportul celor peste 2,5 tone ce urmează să fie înmagazinate aici și pentru care s-au făcut demersurile necesare la I.L.F. Ploiești și C.A.P. Bucov.

„Cît timp există pe piață legume proaspete, nu ne atingem de ceea ce ați văzut aici — ne afirmă Radu Cristache. Avem o magazie aparte pentru cartofii și zarzavatul de consum curent". Îl întreb — formulă clasică — ce înseamnă a fi un bun gospodar ? „Înseamnă să te asiguri din timp cu tot ceea ce e necesar, și nu să aștepți neapărat Ziua Recoltei !... Trebuie să prevezi sortimentele care s-ar putea să fie deficitare, să te aprovizionezi din timp. Mai înseamnă să-ți alegi niște oameni de nădejde care să facă față oricăror situații, apoi este greșit să te gîndești numai la cantitatea de legume necesară, lăsînd calitatea acestora pe planul doi, atunci degeaba muncești !... Apoi mai este vorba și de gustul oamenilor care vin să-i servești, sînt mii de oameni, printre care mulți turiști străini, care, socotesc eu, trebuie să se simtă **ca niște invitați în familia unor prieteni.** Ei și, în sfîrșit, a fi un bun gospodar mai înseamnă și să ai un Eugen Poselt... !"

Personalul restaurantului BERBEC din Ploiești numără 98 de oameni ; conform funcțiilor pe care le dețin, parte dintre aceștia pregătesc porții și servesc — zilnic — peste 3 500 de clienți. Planul de desfacere la alimentația publică (producția culinară plus băuturi) s-a realizat aici în fiecare an, s-a și depășit chiar (în acest an de pildă, și la data în care au fost consemnate aceste rînduri, 23 octombrie, planul era realizat în proporție de 110%, asta însemnînd o depășire de cca. un milion și jumătate de lei). „Dacă aș sta în birou, așteptînd parcă mălăiață, s-ar alege praful de tot ! — îmi mărturisește Radu Cristache. N-am stat, așa cum n-a stat nici nea Jean (iarăși, Jean !), și vedeți și dumneavoastră cam cum stau lucrurile la noi !"

În cartea de onoare a complexului dau peste diverse notații, pline de căldură și de aprecieri la adresa personalului : Grupul turist dr. Schäfer din Austria, Grupul turist U.R.S.S.-834, Membrii Ansamblului artistic al Armatei populare Ungare și încă mulți alții. Mă mulțumesc să redau, în încheiere, una dintre însemnări care, dincolo de umorul involuntar pe care îl conține, mi se pare semnificativ pentru gospodarii de la BERBEC : „**Laudă** — Grupul de studenți polonezi A.G.H. din Krakovia, în cursul dublei prezențe aici, a întîlnit o deosebită servire și o bună bucătărie. Sătul de bucătăria (urmează denumirea unei țări prietene ! — **H.P.**), am redobîndit, în restaurantul dumneavoastră, pofta de mîncare !" Și urmează semnăturile a 43 de turiști.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Noile griji ale vechilor toamne

„Bucătăria a mers și merge în pas cu civilizația." — nota odată Păstorel Teodoreanu în „Gastronomicele" sale. Afirmația mi s-a părut a se potrivi și pivnițelor sau cămărilor noastre de astăzi, iar gîndul mi-a venit cînd am vizitat „Depozitul universal Berceni", una dintre marile „cămări" ale Bucureștiului.

Nu știu dacă v-ați pus problema cum trebuie să arate o astfel de „cămară" în care se adună hrana pentru iarnă a unui oraș de mărimea capitalei. Eu, una, gîndeam că este vorba de niște depozite mari, dar cît sînt de mari și cum arată ele, nu-mi imaginasem.

Inginerul Constantin Petrescu, șeful Stației de păstrare și depozitare a legumelor și fructelor din I.L.F. Berceni, m-a întrebat, de cum m-a văzut, ce știu despre păstrarea îndelungată a produselor. „Trebuie să fie vorba de ceva mai mult decît știe orice gospodină — m-am grăbit să răspund —, eu fac aprovizionarea de iarnă pentru o familie, dumneavoastră pentru un oraș. Bănuiesc că e o mare diferență !" „Atunci — mi-a spus — notați !", și m-am grăbit ca o școlăriță silitoare pentru o adevărată oră de curs, care a urmat. Astfel, am aflat — pentru început — se face o împărțire statistică a cantității de produse pe trimestre. Măsurile care se iau sînt diferite, în funcție de perioada de timp cît trebuie păstrate, ca și în funcție de produse. Spre exemplu, la ora actuală, la Depozitul-Universal Berceni se află în stoc 7215 tone de ceapă uscată. Pentru siloz, deci păstrare îndelungată, au fost sortate 3 200 tone, din care 2 600 tone se află deja, în celulele frigorifice. Restul se va consuma în lunile imediat următoare, așa încît au fost depozitate în lădițe, ferite de intemperii. Cartofii au fost și ei sortați pe soiuri, 16 900 tone sînt deja însilozate la Glina, noul și modernul depozit al Bucureștiului, ca și în vechile silozuri de la Heliade, Progresu, Cățelu, Vîrteju, Popești. Deasemenea, se mai află în „custodia" județelor furnizoare, alte 15 100 tone. 13 000 tone sînt „pe drum", și 5 700 tone vor fi livrate unităților de desfacere pentru consumul imediat. Cartofii sînt uscați, dovadă a grijei județelor de a-i recolta la timp, așa încît, există certitudinea că vor fi „stăpîniți la păstrare" — este expresia inginerului Petrescu, pe care am reținut-o.

În ceea ce privește varza și rădăcinoasele, discuția este prematură, mi se explică, abia a început recoltarea la sfeclă roșie, pătrunjel, păstîrnac, țelină sau hrean. Au sosit doar 500 tone de morcovi, care au fost introduși rapid în celulele frigorifice. În așteptarea produselor care mai sînt încă pe cîmp, au fost curățate „farmaceutic" toate containerele și încăperile cu temperatură scăzută.

După „ora de teorie" pe care mi-a ținut-o în biroul său, inginerul Petrescu m-a invitat să văd „cam cum arată cămara". Abia la fața locului am realizat valoarea cifrelor pe care le notasem — ca pe niște cifre. Cele 500 de tone de morcovi și cele 2 600 tone de ceapă din celulele frigorifice, însemnau stive uriașe de containere, întrecînd de cîteva ori înălțimea unui om. M-am simțit deodată mică și, pentru o clipă am avut sentimentul că legumele au devenit uriașe, ca în basmele din vremea copilăriei. În orice caz, brațul care le-a stivuit și care le va scoate de aici, cînd le va veni rîndul, nu poate fi decît imens. Avem să remarce la plecare și macaraua care străjuia parcă, cerul limpede al zilei de octombrie. Cred că începeam să înțeleg atunci, cu adevărat, ce înseamnă „cămara" unui întreg oraș — sau, dacă ar fi să judecăm după temperatură, „pivnița" în care se păstrează hrana bucureștenilor.

Însoțitorul meu a continuat explicațiile și „pe teren". Depozitul Universal Berceni se întinde pe 14 ha, iar cu depozitele satelit, ajunge să ocupe o suprafață de 32 ha, în care sînt instalate 30 de celule frigorifice, avînd o capacitate de două tone fiecare. Pe toată această întindere de teren, sînt obligatorii controalele și supravegherea tehnologică de trei ori pe zi. A fost asigurată o bază materială și o forță de muncă suficiente pentru a interveni imediat în cazul apariției unui focar de boli printre legume. Există echipe speciale pentru curățirea celulelor și containerelor, iar altele se ocupă permanent de verificarea temperaturii de păstrare, diferită de la produs la produs.

Cînd am ieșit din acea „pivniță" modernă — celula frigorifică, — de fapt, un frigider cît o casă, soarele mi s-a părut mai puternic și mai strălucitor. În curte, am remarcat animația : se descărcau lăzi de vinete, se sorta varză, se întorcea ceapa pusă la uscat. Inginerul Petrescu m-a contrazis : „A, acum e liniște ! Să vedeți pe seară, cînd vin mașinile din cursă, cu produsele... „șoferii ladului" ce mai !" A rîs scurt. L-am privit în soare pe acest om, cu gîndul că am în fața mea pe unul dintre cei care au în mîinile lor hrana a sute de mii de oameni. Inginerul Constantin Petrescu știe bine că o greșeală de-a sa, sau de-a celor din jurul său, poate face zadarnică munca ogoarelor. Mi-am dat seama de asta din felul în care a cumpănit fiecare dintre hotărîrile pe care le-a luat cînd mă aflam în preajma-i. Era gospodarul care-și cunoaște bine casa și curtea, era omul care-și cunoaște bine meseria. Și am plecat de la Depozitul Universal Berceni, cu conștiința că avem o toamnă bogată, că hărnicia celor ce-au trudit pămînturile este răsplătită cu prisosință, iar roadele muncii lor, se află pe mîini bune.

LIANA MOLNAR ■

La Alexandria poate să vină iarna dar, deocamdată, nu!

În graba lor aproape istorică și aproape continentală nu-i imaginam pe bucureșteni în ipostaza de-a mulțumi. Și, iată, ce-mi este dat să descopăr tocmai la Alexandria (Teleorman) : **Vă rugăm să primiți mulțumirile noastre din inimă pentru sprijinul neprecupețit acordat aprovizionării Capitalei cu legume, fructe, cartofi la un înalt nivel cantitativ și calitativ al produselor (...) avem satisfacția să vă informăm că și datorită acestui sprijin ca Capitală „Ziua Recoltei" a fost o adevărată sărbătoare a roadelor, satisfăcînd în cele mai bune condițiuni exigențele și cerințele populației pentru aprovizionarea toamnă-iarnă".** Semnează : **Biroul Executiv al Trustului Horticol București.** Privind telexul mă gîndeam cu vocea abia șoptită : oare ce se ascunde în spatele acestor mulțumiri într-adevăr din inimă ? M-a ajutat să dezvălui „misterul" directorul comercial al I.J.L.F. Teleorman, Florian Florescu, unul dintre „stîlpii" ilefiști teleormăneni. Unitățile de profil teleormănene au livrat Capitalei pînă la această înaintată dată de octombrie nu mai puțin de 67 100 tone diverse legume de cîmp, cartofi, fructe, struguri etc. ! Dintre beneficiari numim : I.L.F.-urile Militari și Berceni, Agrocoop, Antrefrig, I.C.V.I.F., fabrica de conserve Buftea. O cantitate enormă și numai marfă de categoria I și extra. Dar tot teleormănenii au fost aceia care au livrat țării și alte cantități însemnate de legume, întrucît anul agricol 1984 a fost de excepție în privința producerii legumelor. Așadar, între 2 000 tone și 7 500 de tone diverse legume au fost livrate și județelor Argeș, Cluj, Harghita, Hunedoara, Covasna, Brașov, Sibiu, Bistrița-Năsăud, Sălaj ș.a. Nu întîmplător am stăruit asupra acestui aspect și asupra acestui însemnat tonaj de legume, veți vedea îndată.

Exceptînd cartofii, ceapa și merele, se poate spune, fără teamă de a greși că teleormănenii au deja asigurate produsele agro-alimentare pentru cămările de iarnă ale gospodinelor. Din planul de cooperare cu alte județe rezultă că la Alexandria trebuiau să sosească 9 900 tone de cartofi și 5 700 tone de mere. Dacă ei, ca buni gospodari au fost serioși în livrarea produselor agricole către terțe părți, așteaptă din partea partenerilor cel puțin aceeași seriozitate. Descinzînd în silozul uriaș de depozitare, cu o capacitate de peste 5 000 tone (producție olandeză !), ne întîmpină inginera tehnolog Mariana Ardeleanu. Din 9 900 de tone cartofi aflăm că au intrat în depozit abia 1 970 de tone !) Deci, mult prea puțin față de necesar ! Pe piață și în magazinele I.L.F. nu am găsit nici un cartof la această oră, totuși, a recoltării cartofilor !! Județele Sibiu, Bistrița-Năsăud, Botoșani și altele nu și-au onorat contractul ferm cu beneficiarul din Alexandria. Delegatul Alexandriei la Suceava, Aurelian Otloc, relatează un caz și mai incredibil : vagoane de cartofi destinate lor, cu acte în bună regulă, au fost returnate de cine știe ce delegați fantomă în alte părți, și-n alte direcții. Discutînd despre direcții, credem că Direcția generală economică a horticulturii ar trebui să vegheze și să preîntîmpine atari stări de lucruri. Problema merelor nu este atît de acută ca a cartofilor, și-n consecință, n-o punem pe tapet.

Acest depozit-siloz ultramodern, executat de olandezi în urmă cu 14 ani funcționează ireproșabil. Un meșter mai bitru, pus pe glume tehniciste a vrut să vadă cu ochii ce are „drăcovenia asta" de produce frig și a demontat o instalație de la un buncăr. Este singura care funcționează cu sincope ! Este drept că inițial silozul a fost destinat cepei, în exclusivitate. Acum se depozitează în ei anual mai bine de 5 000 de tone de ceapă, cartofi, mere, rădăcinoase. Merele se depozitează în box-palete ori în vrac. Discutînd cu specialiștii rezultă clar că merele nu necesită spații frigorifice pentru depozitare, lor priindu-le mai bine un depozit răcoros, cu aerisire bună și cîteva vase cu apă plasate în incintă. Dar Alexandria este săracă în astfel de spații de depozitare. La piața municipală (nouă și veche) cele 11 magazine I.L.F. abia au spații pentru niscaiva lăzi goale și pline. Nu există spații corespunzătoare pentru sortarea, spălarea și, evident, etalarea mărfii. Chiar și boxele frigorifice din imensul siloz, cu o capacitate de 350—400 de tone fiecare, nu sînt folosite corespunzător. Este multă fosgăială și multă dezordine în siloz. Ard lumini în boxe goale. Lipsește mîna bunei gospodine. Boxe goale, deci, în timp ce legumele stau în cîmp neridicate. Fenomenul nu l-am întîlnit numai la Alexandria, dar merită evidențiat. Specialiștii vin din cîmp și reclamă la sediul I.J.L.F. că se deteriorează produsele gata culese, iar mașinile nu vin să ridice roșii, gogoșari și-n principal produsele mai perisabile. Două inginere de la C.A.P.-urile Călinești și Furculești au cerut sprijin pentru transport. Și imaginați-vă că am rămas la birou doar preț de 17 minute. Alți specialiști erau în incinta silozului, oferind același lucru : mijloace de transport pentru legume ! Pe data de 16—17 octombrie a fost îngheț la sol. În special tomatele și ardeioasele au suferit serios. Toamna a fost prea bună cu noi, pentru a nu ne încheia onorabil socotelile acum pe ultima turnantă a horei recoltei ! Este drept că factori de conducere vin cu un argument cel puțin plauzibil : legum le au întîrziat în vegetație cel puțin 30 de zile. Recoltatul legumelor s-a succedat cu mărele cules al porumbului, floriisoarelui, sfeclei de zahăr și sfeclei furajere ș.a. Optimizarea transportului, stringerea și depozitarea ultimelor legume din cîmp sună acum mai mult ca un imperativ al momentului. Să fie îndreptățită privirea spre marile producătoare de ardeioase și tomate precum Cernei, Belu, Bogdana, Cringeni, Storobănească, Mosteni, Balta Sărată, Drăgănești Vlașca.

Și, totuși, care mai este situația spațiilor de depozitare la Alexandria și din orașele Roșiori, Videle, Zimnicea, Turnu Măgurele ? ! Din nefericire spațiile de depozitare se rezumă la silozuri la sol, silozuri reci, aeriene, barăci, magazii improvizate. Ce se poate întîmpla, însă, cînd nici în aceste silozuri aeriene nu există ce depozita ? ! Situația cartofului este cel puțin jalnică la Alexandria.

Și mai este încă ceva. Discutînd despre legume nu se poate să omitem că de 10 ani se tot mosmodește la o seră de 14 ha în Alexandria. La Turnu Măgurele și la Alexandria funcționează combinatul chimic și respectiv „Rulmentul". Nu este păcat că apa caldă reziduală, care ajunge pe conductă la 110—120 de grade (tîrgumăgurenii dorm iarna cu geamurile deschise) se irosește și nu se utilizează această apă termală reziduală la încălzirea serelor ?# O mînă bună de gospodar poate urni treburile din loc. Pentru că, realmente, teleormănenii dau multe legume Capitalei și județelor țării, iar cînd se află în impas, cum se află de data asta cu cartofii, nu se prea grăbește nimeni să-i ajute. Măsurile de autoaprovizionare, dar și de cooperare cu alte județe le vedem transpuse în fapt doar cu competență și seriozitate inginerească, deopotrivă.

DORIN SĂLĂJAN ■

O expoziție sui-generis : magazia de conserve de legume pentru iarnă la restaurantul „Berbecul" din Ploiești

Fotografie de GRIGORE TUDOSE ■

Activist de partid, activist de popor

● Calitatea de martor ● Toamna în orașul lui Amza Pellea ● Energie într-un kilogram de substanță ●

PCR
CONGRESUL
XIII

„Datoria participării"

Trăim, cum zicea acel foarte tînăr poet al revoluției noastre, în miezul unui ev aprins, mistuitoarea iubire de patrie, care a ținut trează prin vremi de atîtea ori potrivnice credința românească în ziua de mîine mai dreaptă, își află, iată, sub ochii noștri, și prin voința și devotamentul și spiritul nostru de sacrificiu, da, de sacrificiu, o fericită împlinire, pentru că dincolo de toate greutățile care mai sînt și nu sînt deloc ușoare și pe care, firește, noi, comuniștii, nu le vom ascunde și ignora niciodată, pămîntul românesc e azi vatra fertilă a unei mari și tulburătoare renașteri naționale și sociale și economice și politice. Vocația ctitoriei, milenară, și poate cea mai frumoasă dintre însușirile de cuget și simțire ale poporului nostru, alături de bucuria proverbialei noastre omeniri, s-a desăvîrșit în spațiul istoric al socialismului și mai cu seamă în anii Epocii Ceaușescu, atunci cînd ea a cunoscut și cunoaște o afirmare fără precedent capabilă să impună față de toate epocile dinainte o diferență nu numai de standard de civilizație, ci, subliniez, de istorie. Grăbiți cum sîntem, chiar noi, martorii și de fapt creatorii noii istorii, adesea înclinăm să considerăm, și ne-am obișnuit să considerăm, fapt viu grăitor pentru consistența forței noastre economice, foarte firesc saltul cu adevărat uriaș făcut de țara noastră sub conducerea partidului comunist și în mod cu totul exemplar de cînd la cîrma acestui partid se află, vizionar, marele patriot și strateg al cauzei socialismului românesc, președintele Nicolae Ceaușescu, a cărui realegere în funcția supremă de partid susținută cu dragoste fierbinte de întreaga suflare românească reprezintă garanția de granit a viitorului comunist al patriei noastre. Am venit în București ca mulți, poate, dintre dumneavoastră, în urmă cu aproape patru decenii, un răstimp pînă la urmă atît de neînsemnat într-o istorie, și pot să vă spun că privit din perspectiva zilei de azi, orașul-capitală era cuminte provincial. Unde sînt azi modernele statii ale Metroului din fața ultramodernului Complex al politehnicii, Bucureștiul se terminase de mult, locul se numea mi se pare „la farmacie" și seara, cînd fumul tiziculul se ridica pînă la cer, calea forată era traversată de blinde cîrezi de vite, porumbul se legăna sub luna de gheață a toamnelor tîrzii, și un unchi al meu care toată viața visase să ajungă la București, după ce își încropise o casă de pămînt aici, constatase dezamăgit că pînă la Calea Victoriei făcea exact cît de sub munții oltenești ai Vîlcei ! Cine mai știe azi ville care cresteau pitice pe locurile unde se desfășoară evantaiul marelui oraș satelit Titan Balta Albă, cine își amintește cîmpurile pustii unde se înalță azi elegantul cartier Jiului-Scînteia și marile ansambluri arhitectonice ale Complexului expozițional, cine își mai amintește înghesuita Cale a Moșilor sau ce era, pînă de curînd, Bulevardul Nicolae Titulescu ? Dar imaginea edilitară nouă a Bucureștilor, inspirat încoronată astăzi de lucrările de anvergură unică ale noului centru civic, sortit să definească atît de pregnant și de simbolic pentru cei de azi și pentru viitorime spiritul renascentist al Epocii Ceaușescu nu este, cum bine știți, decît expresia exploziei industriale care a făcut din România, în ultimii douăzeci de ani, unul din partenerii cei mai serioși ai exigențelor relații internaționale contemporane, respectat pe toate meridianele o dată cu stindardul României socialiste, simbol exemplar al marilor principii ale independenței și suveranității naționale, ale unei politici de sine stătătoare, militînd cu o energie și cu o originalitate unanim recunoscute pentru ideea respectului reciproc și al bunei înțelegeri, pentru pace și pentru viitorul sigur și mai bun al omenirii întregi. Să ne gîndim doar la industria de avioane, la I.M.G.B. la Transfăgărășan, la Canalul Dunăre — Marea Neagră, la industria petrochimică, la Metroul amintit mai înainte și vom înțelege ce înseamnă nu numai pentru noi, românii, forța economiei românești actuale.

Care este, vă veți întreba, datoria scriitorului, a artistului, a slujitorului culturii într-un astfel de climat al unei necontenite și mereu neostenite bătălii pentru mai bine și căreia ideea de eroism nu-i mai este, de mult, străină, ci doar una din înfățișările cele mai semnificative ? Datoria de martor, cinstit și drept și devotat, s-ar putea răspunde în primul moment, dar mărturia singură nu mai este nici ea îndestulă față de complexitatea procesului revoluționar care definește azi spiritualitatea românească socialistă. Scriitorul, artistul, omul de cultură nu mai pot rămîne doar martori, ei trebuie să fie, și spre mîndria culturii noastre socialiste ei sînt, prin tot ceea ce au înfăptuit mai bun în acești ani, participanți direcți și pătimași ai construcției socialiste : opera lor are datoria fundamentală căreia se cuvine să-i subjuge întreaga finalitate de a fi o mărturie activă, mobilizatoare, capabilă să determine o și mai mare încredere în om și în virtuțile lui, în șansa, depinzînd numai de el, ca lumea toată să fie mai bună și mai dreaptă și ziua de mîine sigură, oglindindu-se în seninul de cristal al cerului unei păci trainice. Nu voi pleda, firește, pentru o artă și literatură a culorilor roze, demagogic optimiste, atît de străine, de altfel, esteticii comuniste, dar nu voi putea să nu susțin și aici cu toată convingerea faptul că niciodată ca în acești ani scriitorul, artistul, n-au avut o mai inspirată și mai fertilă sursă de inspirație, și mă refer la uriașa convulsie și prefacere produsă de revoluția socialistă și la caracterul atît de original în care se construiește azi în România un nou tip de spiritualitate. Iar această originalitate își află, la rîndul ei, izvorul viu și forța modelatoare în opera de gînditor comunist a conducătorului partidului și poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în tezele teoretice ale căruia vom întîlni, necontenit, subliniată ideea imperioasei „necesități a prezenței scriitorilor și artiștilor în clocotul vieții și muncii constructive și a participării lor directe, la această viață și muncă". „Inspirîndu-se din impresionantul tablou pe care îl oferă marea ctitorie socialistă și participînd ei însiși la munca eroică pentru zidirea noii orînduiri — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — scriitorii și artiștii vor putea dura opera nemuritoare, mărturii emoționante ale celei mai grandioase epoci din istoria României". Iată, de fapt, idealul estetic al slujitorilor culturii socialiste românești, iată și argumentul care mă îndreptățește să afirm că nu există azi, în România, artist autentic care să nu se revendice de la grandioasa Epocă Ceaușescu și care să nu considere drept cea mai înaltă mîndrie a lui aceea de a fi, prin opera sa, recunoscut ca activist al Partidului Comunist Român.

DINU SĂRARU

Independența energetică a țării

Nu sînt decît opt ani de cînd, la o expoziție tehnico-științifică în care se prezentau noi soluții pentru producerea energiei din alte surse decît cele bazate pe lemn, cărbune, hidrocarburi sau apă, un specialist cunoscut în domeniul acesta — plin de sine și, din păcate, destul de limitat la dogmele clasice ale energeticii — privind o instalație de biogaz a exclamat, fără să-și ascundă disprețul: Fugi, domnule, doar n-o să ne apucăm să adunăm deșeuri și dejecții organice, ca să producem energie ! Destinul, uneori ironic cu ambițiile noastre, a făcut ca, tocmai el, inginerul energetician cu experiență, care ridea de sursele de energie neconvenționale, să devină, în cîțiva ani, promotorul unor instalații originale de biogaz, de randament ridicat și, culmea-culmilor, în măsură să folosească orice fel de deșeu organic, inclusiv vreascuri și frunze putrede. Pesemne, omul a înțeles ceea ce nu pricepea acum opt ani, că energia nu se scoate numai din ce i-a fost atît de comod omului și la îndemînă — petrol, cărbune, lemn și cursuri de ape — că ea există pretutindeni, că noi sîntem scufundați într-un ocean infinit de energie, că numai lenea noastră tehnologică a condus lumea întreagă la o criză de energie, denumită astfel pe nedrept. Căci nu e vorba în fond de o criză reală de energie, ci numai de una pur tehnologică — este, de fapt, expresia neputinței unei uriașe industrii energetice a lumii de a extrage și folosi imensele rezerve de energie înmagazinate în orice substanță din universul nostru. Pentru a fi mai concreți, să apelăm la legile fizicii și să facem o socoteală simplă: potrivit acestor legi, într-un singur kilogram din orice substanță, este înmagazinată o energie echivalentă cu circa 25 miliarde kilowatt-ore, iar într-o tonă, desigur, de o mie de ori mai multă. Producția mondială de energie, la nivelul întregului an 1983, se înscria sub această cifră — adică a fost mai mică decît 25 de mii de miliarde de kilowatt-ore. Presupunînd că am putea, tehnologie vorbind, să extragem doar 1% din energia totală conținută într-o tonă din orice substanță — materie primă sau deșeu, solidă, lichidă sau gazoasă — am fi în măsură să producem 250 miliarde kilowatt-ore. Din păcate, tehnologiile energetice de azi sînt încă foarte departe de această limită, în fond și ea destul de modestă. Într-adevăr, dacă luăm în considerație energia de combustie a unei tone de benzină superioară, așa cum se produce în prezent, ar trebui să ardem circa 20 milioane tone benzină pentru a egala doar acel 1% din energia totală și real conținută de însăși tona respectivă de benzină în sinul ei profund, acolo unde încă nu avem acces tehnologic decît, destul de greu, prin mijlocirea reacțiilor nucleare.

Prin urmare, energie există pentru eternitate și la orice nivel de consum, dar sistemul tehnologic actual, de producere a ei, este încă destul de primitiv, oricît ar zîmbi colegii energeticieni la o asemenea afirmație. Acesta este adevărul în confruntare cu realitatea absolută, neînfrumusețată de false mîndrii tehnologice. Criza tehnologică mondială, prin care trecem cu toții, dublată de vigуroasa și noua revoluție tehnico-științifică, pe care a evocat-o de curînd, cu atîta pregnanță, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aduce în fața creatorilor și cercetătorilor români din fizică, chimie și energetică o problemă de importanță capitală : lăsînd deschise, în continuare, porțile risipei energetice de pînă acum ar însemna să comitem un act în flagrantă contradicție cu dezvoltarea economică și socială pe care o prefigurează Directivele Congresului al XIII-lea al partidului. Căci marile obiective ale înfloririi multilaterale a patriei noastre nu pot fi împlinite decît asigurînd economiei naționale întreaga energie de care are nevoie, cu randamente tot mai mari de extragere a ei din substanțele care o poartă în sinul lor. Programul de dezvoltare armonioasă a patriei noastre are în vedere, înainte de toate, atingerea independenței energetice prin închiderea tuturor robinetelor de risipă a energiei, prin aducerea în circuitul economic a unor noi surse și resurse de energie. Dar, în același timp, așa cum reiese limpede din litera Directivelor, se pune și problema cardinală a depășirii limitelor tehnologice de azi, a barierelor care ne împiedică să stăpînim tehnicile de obținere a energiei din magazia infinită a materiei, de acolo unde natura o mai ține încă în latență. E nevoie de curaj, de multă cutezanță și de autodepășirea propriilor noastre limite de gîndire.

Îndrăznesc a afirma, cu prilejul enunțării acestor gînduri despre independența energetică a țării, că într-o seamă de experiențe, realizate în laborator, în care am căutat să ne convingem dacă se poate, dacă este posibil să ne depășim frontierele propriei noastre îngrădiri, au fost obținute primele date care ne spun în mod clar: **se poate, este posibil !** Nu știu exact cînd, dar împreună cu alte laboratoare și unități din chimie, fizică și energetică, vom reuși pînă la urmă să prefacem acest mugure de speranță într-o realitate tehnologică industrială, de concepție strict românească.

Prof. univ. ION MĂNZATU

Sărbătorile unui oraș de cîmpie

Băileștiul e o reședință oltеană a plinii, dar are și rang citadin, și nu de ieri. Așezarea a fost declarată „oraș" în anii de început ai secolului, investirea sa cu pretențiosul statut făcîndu-se, ni se povestește, „dintr-un moft boieresc", unul din latifundiarii locului nesuportînd iz țărănesc pe simandicoasa sa carte de vizită. Nimic din darurile, harurile sau intocmirile acestui sat prăfuit nu legitima investitura urbană. Era totuși un loc frumos, dar nu frumos la modul obișnuit, căci frumusețea lui o crea cîndva catastrofa. Da, catastrofele anotimpurilor, catastrofele istoriei, suprapuse absurd în timp. Cîndva, în veacurile de restriște, cocioabele din marginea urbei erau luate pe sus de revărsările Balasanului (azi riu cuminte, micuț, cît să-l bei din căciulă), dar peisajul nu se ștergea, dimpotrivă. Primăvara, zeci de căsuțe albe și curate, împodobite cu zugrăveli la uși și ferești, arătau ca niște ouă încondeiate printre salcîmi și zarzări înfloriți. Ca o compensație, deci, la ravagiile catastrofei era frivolitatea strălucitoare a primăverilor sau a toamnelor. În rest, sărăcie, pustietate și dezolare, melancolia stagnării, amestecate cu inerție și paseism.

Cel ce ne spune toate acestea este Constantin Dumitru, primarul orașului, vechi activist, om de numele căruia se leagă multe din împlinirile de azi ale urbei. Împreună cu domnia-sa și cu Tiberiu Grebliă, secretarul adjunct al Comitetului orășenesc de partid, încercăm, în aceste zile de febrilă activitate economico-urbanistică dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, un rond în prezentul și viitorul acestei așezări care azi, pentru prima oară, își merită numele de oraș, în accepția exigentă a vremii noastre.

Băileștiul acestor zile este o așezare conformă cu conceptul de **oraș industrial-agrar** formulat de secretarul general al partidului, recent reluat în Proiectul de Directive. Rolul pronitor al Congresului al IX-lea și aportul nemijlocit, de înaltă eficiență, al secretarului general au imprimat și aici, ca pretutindeni, o strălucitoare pecete, cu ample iradieri în timp și în spațiu. Vizita făcută aici în 1979 de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a înscris ca un istoric eveniment, cu consecințe de rodnicie pe care vremea le-a relevat la modul major.

Cifrele dezvoltării, așa cum ni le înfățișează primarul Dumitru, ne umplu file întregi din carnetul de note. Un oraș care, în răstimp de aproape două decenii, și-a înzecit producția de marfă industrială (azi de circa 1 miliard și jumătate de lei), raportînd aceleași sporuri și la producția industrială pentru export, este evident un oraș prosper. Înălțind demnitatea celor ce-l locuiesc. Întreprinderi moderne, unele de talie republicană (întreprinderea de celule prefabricate, întreprinderea mecanică, întreprinderea de piese turnate ș.a.), traversează ca o șira vertebrală urbea, închegîndu-i și întărîndu-i noua alcătuire. Din cei 22 780 de locuitori, peste 10 000 lucrează în industrie, prestări de servicii și desfacerea mărfurilor. Dar Băileștiul e și o vatră a plinii, o capitală dunăreană a grîului, deși pămîntul e nisipos și bîntuit încă în anul acesta) de secete grele, endemice. Pe un teritoriu agricol de 17 360 de hectare (din care 16 640 irigate) s-au cules în vara asta 5 005 kilograme de orz și 4 047 kilograme de grîu. S-a făcut și porumb bun, iar arăturile și însămînțările sînt „în grafic".

Am putea alinia serii întregi de alte cifre destăinuind impetuosul urcuș al economiei și vieții civice a orașului, dar e mai bine să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor întocmite de partid — în cadrul urban stîlc al zilei de azi. Acest cadru include, pe lîngă ctitoriile economice, o sumă de edificii obștești de reală ținută urbană, care pun în peisajul locului (nu exagerăm !) prețioase accente de artă, precum clubul muncitoresc cu 800 de locuri, invidiabil, de orice mare oraș, ca și blocuri cu 1 200 de apartamente. O splendidă (iar nu exagerăm) grădină publică de 5 hectare, dotată cu toate subtilitățile unui „parc romantic", cum e cel al Craiovei, lîngă alte 47 de hectare de parcuri și zone verzi, imprimă în tabloul trepidantei vieți economice a orașului un binevenit accent de odihnă și reverie. (Căci Băileștiul știe să și petrecă, să se destindă și să viseze, știe să fabrice nu numai pîine și piese industriale, ci și confort pentru spirit, știe, și nu de ieri, ce înseamnă vinul bun, cafeaua bună, umorul subtire, de tip oltenesc, care duce la persiflare, la anecdotă, la epigramă. Nu întîmplător se ține aici, cu oaspeți din toată țara, Festivalul și concursul creatorilor și interpreților de satiră și umor intitulat „De la o glumă la alta !") Și construcția orașului e încă în toi, anexîndu-și mereu noutăți. Noutăți care pentru localnici sînt sărbători.

Împreună cu primarul Dumitru și cu Tiberiu Grebliă ne-am aruncat ochii și în viitorul orașului. Operație inedită aici, pentru că aici, ca în orice sediu al stagnării și paseismului, era obiceiul să-ți azvîrli ochii doar în trecut, în trecutul îndepărtat, cît mai departe de azi, cît mai dincolo de ieri. Ni s-au pus în față zeci de machete, hectare întregi de planuri trasate pe hîrtie, configurînd ziua de mîine a orășelului de pe tărmul Balasanului. Din cartea civilizației orașului este grea de pe-acum, cristalizările care vor veni dînd filelor ei — filele unei așezări din nisipuri — o țărie de rocă.

ILIE PURCARU

Spiritul revoluționar în știința românească

Atenție, se testează!

● Omul mai are nevoie de tărîțe ? ● A fost omologat Biomalț ul ●

La cîțiva ani, după ce am consemnat intrarea în funcțiune la Galați, în cadrul Facultății de chimie alimentară, a unei stații pilot de cercetare și microproducție menite să materializeze cercetările cadrelor didactice și ale studenților în acest domeniu atît de sensibil și de implicat în sănătatea populației, am revenit tocmai pentru a vedea în ce măsură ideile de atunci au prins sau nu realitate. Descoperim că acest colectiv valoros, competent și atent la orientările cele mai moderne din lume privind sectorul său de activitate și-a îndreptat atenția și obiectul cercetării asupra unor direcții de mare interes și acuitate — și anume asupra valorificării științifice pentru industria medicamentului a unor plante medicinale din flora spontană și de cultură, și, mai ales, asupra creării unor produse alimentare de protecție a organismului și chiar terapeutice asupra cărora numeroși cercetători din domeniul nutriției de pe glob se apleacă.

Ne vom opri, în cele ce urmează, la cîteva din rezultatele obținute de colectivul condus de către remarcabilul om de știință care este prof. dr. ing. Brad Segal, cu aportul colegilor săi conf. dr. ing. Rodica Segal, conf. dr. ing. Constantin Moraru, șef lucr. ing. Drăguța Georgescu, șef lucr. ing. Antoaneta Stoicescu, șef. lucr. ing. Georgeta Dima, în colaborare cu I.M.F. Iași, cu Spitalul județean și Spitalul TBC din Galați.

Fitoterapia are nevoie de un cadru legal.

Articolul apărut în „Flacăra" din 15 iunie a.c. **„Nu mai multă considerație, ci interesul cuvenit"** sesizează esența problematicii plantelor medicinale. Este inadmisibil ca în condițiile actuale să gîndim și să acționăm atît de încet. Nu putem să lăsăm lucrurile să evolueze spontan, antrenate de entuziasmul pulsatoriu al cîtorva pasionați. Epoca ceaiurilor medicinale a apus demult ! Este preistoria fitoterapiei. Oricît de miraculoase ar fi plantele, ele rămîn leacuri și nu medicamente. Aceasta datorită faptului că prezența substanțelor active variază în limite largi, în funcție de numeroși factori : condiții climatice, sol, timpul de recoltare, chiar ora de recoltare etc. Atunci cînd nu se cunoaște doza activă, nu se face tratament ci tămăduire. În prezent, fitoterapia nu poate fi abordată decît prin obținerea unor extracte în condiții perfect controlate, cu o aparatură adecvată, cu o bună cunoaștere a constituienților și aceasta se poate realiza numai de către echipe complexe : farmaciști, medici, biologi, biotehnologi, toxicologi etc. Ca biotehnolog, specialist în procese de prelucrare a produselor biologice, în condiții protective, cu una din cele mai moderne stații pilot din țară și printre puținele din lume, stăm la dispoziția unui astfel de organism care ar trebui să fiinteze. Colaborarea noastră cu I.M.F. Iași, cu prof. dr. Emilian Grigorescu și șef. lucrări dr. Eleonora Gafițeanu a demonstrat marile posibilități care există atunci cînd problemele sînt abordate sistematic de către personalități competente.

Dar trebuie să existe și interesul aplicării extractelor, nu numai considerația... (n.r. — sublinierea ne aparține).

Spitalul TBC Galați aplică cu succes un extract din brad realizat în stația noastră pilot ; de doi ani directorul acestuia, medicul emerit dr. Chiril Baranețchi a făcut o comunicare în care se menționează obținerea unor rezultate mai mult decît bune. Rezultatele sînt cunoscute, și cu toate acestea este inexplicabil faptul că Spitalul TBC Galați a rămas un caz izolat, chiar la nivelul județului Galați. Într-adevăr, mai mulți medici, din inițiativă particulară, au solicitat extractul de brad, dar aș vrea să subliniez o problemă de etică profesională, absolut necesară. Folosirea fitopreparatelor trebuie să îmbrace un cadru legal. Vom refuza solicitările individuale ale diferiților medici, animați de intenții bune, sîntem siguri, dar vînătoarea pe cont propriu pe terenul plantelor medicinale este periculoasă și nu putem subscrie. Subscriem însă, la necesitatea și oportunitatea organizării acelui cadru legal adecvat.

Dorese însă, a reține că preocuparea noastră principală este realizarea de **produse alimentare de protecție**, o gamă nouă de preparate la granița dintre medicament și aliment. Dacă vă interesează, vă putem expune punctul nostru de vedere în legătură cu această nouă orientare, în scopul sensibilizării tuturor factorilor interesați.

Prof. univ. dr. ing **Brad Segal**

Efectele multiple ale extractului de brad

Comunicarea dr. Chiril Baranețchi este o serioasă lucrare științifică, rodul unor cercetări și experimentări clinice efectuate susținut, cu o metodologie adecvată, ale cărei rezultate impun astfel un nou medicament în terapeutica unor afecțiuni ale căilor respiratorii, ce merită într-adevăr generalizat în întreaga rețea sanitară. Pe lîngă eficiența terapeutică, are avantajul lipsei de reacții adverse, ca și al eficienței economice, costînd mult mai ieftin față de alte droguri și metode de tratament.

„Este cunoscută acțiunea favorabilă a Pinaceelor, în special a bradului **(Abies Alba)** în afecțiunile căilor respiratorii, notează dr. Baranețchi. Uleiul volatil de brad în compoziția căruia intră numeroși factori activi exercită o acțiune antiseptică și calmantă a inflamațiilor pulmonare și a căilor respiratorii, stimulează secrețiile mucoaselor, fiind un bun expectorant. Suplimentar s-a constatat că, în cazul în care se creează o concentrare de 2 000 gamma uleiuri volatile pe m.c. de aer, are loc o ionizare a atmosferei cu o creștere a concentrației ionilor negativi. În prezent, uleiul volatil de brad și alte pinacee sînt utilizate în fiziobalneoterapie, în boli ale sistemului nervos, în reumatism, în nevralgii de natură diferită. Acțiunea antiseptică a extractului de brad se exercită în proporție de 1:10 000 față de stafilococul auriu și 1:1 000 față de E coli și drojdii. Efectul bacteriocid se explică prin inhibarea unor enzime tioltice, a adenozintrifosfatazelor, fosfomutazelor, a dihidrazelor, acizilor succinic și glutamic. S-a înregistrat și un efect antiviral. Ținînd cont de toate aceste considerații, la noi, la Galați, s-a pus la punct o tehnologie de obținere a unui extract de brad care conține toți componenții volatili și nevolatili din acele de brad, după o tehnologie originală". Este vorba, desigur, de metoda colectivului de la Facultatea de chimie alimentară prin care extractul respectiv, cum ne explica prof. dr. ing. Segal Brad, este obținut la o temperatură de 20—26° C, ceea ce asigură păstrarea componentelor în stare nativă, evitîndu-se degradările ce se înregistrează, de regulă, la obținerea uleiurilor volatile prin prelucrare termică.

Medicul emerit C. Baranețchi a luat în studiu un lot alcătuit din 389 bolnavi, din care 193 bărbați și 196 femei, cu următoarele afecțiuni — 127, cu bronșite cronice, 119, cu bronșite astmatiforme, 98, cu astm bronșic și 45 cu faringotraheobronșite acute care n-au beneficiat de tratamentul obișnuit, clasic.

Administrarea s-a făcut zilnic sub formă de aerosoli, cu 2 ml de extract hidroalcoolic completat cu ser fiziologic pînă la 6—7 ml. Soluția s-a încălzit pînă la 37—38°, iar durata ședinței, durînd 6—7 minute, pînă la epuizarea soluției introduse în aparatul de aerosoli. În afecțiunile acute — afecțiuni acute trenante care n-au răspuns la tratamentul obișnuit, cunoscute —, s-au aplicat 5—10 ședințe. În cele cronice — în medie 20 de ședințe. Efectele ? În stările acute s-a constatat dispariția iritației căilor respiratorii prin dispariția edemului mucoasei, dispariția tusei, a expectorației și ameliorarea stării generale a pacientului. La cronici s-a evidențiat dispariția sau diminuarea ca frecvență a tusei, de asemenea a expectorației care, din mucopurulentă se transformă în mucoasă, o ameliorația durerilor toracice și ameliorarea până la normalizare a respirației, cu dispariția dispneei. În bronșitele astmatiforme și în astmul bronșic s-a dovedit în general aceleași efecte, efectul cel mai important și demn de reținut fiind rărirea și chiar dispariția crizelor, la unii bolnavi survenind la intervale tot mai mari și cu intensitate tot mai mică, demonstrînd astfel și rolul antialergic al extractului. În bolile acute s-au obținut rezultate bune în sută la sută din cazuri, iar în cele cronice — în 80—90 la sută. De menționat că în bronșitele cronice, cu expectorație purulentă, s-au asociat și antibiotice cu spectru larg, în funcție de sensibilitatea germenilor și răspunsul la tratament al bolnavului. Încercînd diverse moduri de tratament, medicul a concluzionat că rezultatele cele mai bune le-a obținut, în afecțiunile cronice, prin asocierea medicamentelor cunoscute, cu administrarea, sub formă de aerosoli, a extractului de brad. „Preparatul nu este nociv, este ieftin și este foarte bine tolerat", ține să precizeze un specialist de talia medicului emerit Chiril Baranețchi.

Prin urmare, este încă un argument care poate să impună noul produs în fața forurilor medicale, care poate susține generalizarea metodei de tratament, în folosul atîtor suferinzi, cu atît mai mult cu cît este vorba de boli ce invalidează, sau în orice caz, diminuează puterea de muncă a atîtor oameni, mai ales din zonele, unde condițiile climatice determină factorii de risc pentru asemenea îmbolnăviri și pe care nu ai cum să-i influențezi și cu atît mai puțin să-i eviți.

Produse alimentare cu rol de protecție

Și la noi în țară, ca pretutindeni în lume, această nouă tendință în domeniul nutriției se impune ca urmare a unor efecte nocive pe care alimentația lumii moderne a adus-o omului. Se știe că, în ultimele decenii s-au înregistrat în alimentație mutații importante dintre care amintim preferința crescîndă pentru consumul de produse rafinate, cu un grad înalt de prelucrare — mai albe, mai limpezi, mai colorate —, dar din păcate, cum demonstrează studiile și analizele de laborator, mai puțin nutritive și chiar dezechilibrante. Dacă am lua numai preferința (de-a dreptul de masă și la noi în țară) pentru pîinea albă care a determinat procedee de măcinare și cernere atît de intense încît se ajunge ca 70—80 la sută din conținutul inițial de vitamine și săruri minerale să se elimine. Să ne gîndim însă, la faptul că de-a lungul evoluției societății omenești, cerealele au reprezentat principala sursă de vitamine B și E.

Preferința pentru dulce a determinat — iarăși se știe — o creștere a consumului de zahăr, pînă la valori ce reprezintă principala cauză a dezechilibrelor nutritive existente la ora actuală, cum glăsuiesc studiile de nutriție și de igienă publică. E demonstrat că un consum ridicat de zahăr duce la o epuizare progresivă a organelor producătoare de hormoni, în mod deosebit a pancreasului, la noaritia obezității, cresterea dislipoedimilor cu consecințe dintre cele mai grave — mărirea numărului de bolnavi cu afecțiuni cardiovasculare, a incidentei cariilor dentare, a diabetului și a altor boli de metabolism și nutriție. Dacă într-o vreme s-a considerat că celuloza este indezirabilă, că este cauza unor tulburări digestive sau, în orice caz, a unui disconfort digestiv, încurajîndu-se astfel rafinarea produselor alimentare, iată că noile cercetări demonstrează contrariul.

★

Plecînd de la aceste realități ca și de la studiile cele mai moderne de biologie celulară, care au pus în evidență faptul că apariția și dezvoltarea unor maladii metabolice (cancer, boli ale vaselor de singe și ale inimii, diabet, inclusiv fenomenele de îmbătrînire) se datorează, într-o proporție considerabilă, unui proces de peroxidare a lichidelor din membrană, determinînd pierderea structurii acesteia, ca și de la numeroase alte cercetări asupra raportului dintre celulă, dintre procesele ei chimice și hrana omului, cercetătorii noștri din orașul dunărean s-au axat asupra preîntîmpinării unor asemenea fenomene distructive din viața organismului uman prin alimentație. Îndreptîndu-și atenția, de pildă, asupra pîinii se constată că aportul de vitamina E în făina albă reprezintă numai 10—15 la sută din conținutul inițial și, într-o mare măsură este trecută în tărițe o altă parte din constituenții cu rol antioxidant. În domeniul rafinării uleiului din conținutul inițial de vitamină E și caroten mai rămîne în produsul finit doar valori foarte mici. Zahărul rafinat nu numai că e lipsit de vitamine și săruri minerale utile, dar nu conține nici un fel de substanțe reductoare, așa încît îngerarea caloriilor sale, pot genera dezechilibru în procesele de oxidoreducere celulară. „În aceste condiții — ridică problema de fond colectivul de cercetători — se impune o reconsiderare a tehnologiilor de prelucrare și a valorificării produselor secundare, în sensul obținerii unor produse de protecție a organismului. Prin această nouă concepție se realizează o dublă eficiență — pe de o parte, se introduc în circuitul alimentar produse considerate deșeuri, dar care, în realitate, au o valoare biologică superioară produsului de bază, iar pe de alta se creează o gamă de produse noi, auxiliari prețioși ai medicinei preventive, cu atît mai necesare în epoca noastră, cînd gradul de poluare și contaminare cu elemente nocive a alimentelor a crescut". Din gama de produse realizate de către colectivul gălățean și care, în parte, au intrat în producția de serie și au perspectivă de a fi folosite pe scară largă în alimentația noastră se remarcă germenii de cereale. Ei concentrează pînă la 70 la sută din conținutul de vitamine macro și microelemente. Germenii de grîu, în special, sînt o adevărată polivitamină naturală, conținutul lor fiind, de altfel, mult mai complex, posedînd proteine (24—28 la sută), aminoacizi, lipide bogate în acizi grași nesaturați. În afară de calitățile lor nutritive, prin gustul deosebit (ca de făină de alune) pot fi folosiți și drept înlocuitori ai unor produse deficitare, cum ar fi cacao, de pildă. S-a realizat astfel, **Biovitul**, care, în urma unor testări clinice și-a demonstrat calitățile în hrana copiilor atît normotrofici, cît și distrofici. La ora actuală are avizul Ministerului Sănătății și așteaptă hotărîrea industriei alimentare să-l introducă în producția de serie.

O alta dintre orientările deosebit de moderne ale grupului de cercetători gălățeni privesc realizarea unor sortimente de pîine hipocalorică, de pîine cu cît mai puține calorii, fără să mai constituie pericolul îngrășării noastre, fără să ne mai tortureze dispuța dintre plăcerea de a o mînca și teama de a pune kilograme în plus, și totodată cu un aport crescut de celuloză. Cu ajutorul tărîțelor de grîu, condiționate și măcinate special și adăugate, în proporții de 5 la sută, făinii, se poate obține o pîine cu conținut sporit de fibre alimentare, la nivelul produselor realizate în străinătate și supranumite chiar „pîinea bogată în celuloză" destinată prevenirii maladiilor amintite mai sus. Pentru industrie, pentru cei ce ne vor fabrica această pîine de toate zilele și pentru toate mesele noastre, profesorul Segal atrage atenția că, suplimentarea făinii cu tărîțe obișnuite poate avea un efect antinutritiv „datorită acidului fitic ce blochează utilizarea mineralelor, celuloza însăși exercitînd o acțiune depresivă". În aceste condiții s-a studiat o nouă soluție și anume utilizarea maltului epuizat rezultat la fabricarea berii. Pericolul de mai sus este astfel înlăturat datorită unui constituent al maltului, fitaza, care îmbogățește pîinea în elemente utile, în special în fosfor, ca și în vitamine, iar celuloza, parțial hidrolizată enzimatic, este mai puțin iritantă. Maltificarea cerealelor în condiții speciale a dat posibilitatea obținerii unui malț bogat în vitamine, și mai ales din grupul B, în enzime și fitohormoni, ce poate fi utilizat pentru vitaminizarea și innobilarea a numeroase produse alimentare. Continuînd cercetările și testările au obținut un extract de malț cu aport deosebit în substanțe nutritive, cu gust dulce și aromă plăcută, omologat sub denumirea de **Biomalț** care a intrat în producție la Întreprinderea de bere din Timișoara și pe care, deocamdată timid, au început a-i folosi industria zaharoaselor, industria laptelui și panificația. Deci, alimentele viitorului încep să depășească stadiul laboratoarelor de cercetări și sînt tot mai aproape de noi.

Aroma lui de miere de albine, dar mai cu seamă conținutul de 10 ori mai mare în vitamine din grupul B, se pare că l-au impus și că, în următorii ani, vor intra în funcțiune noi secții industriale de **Biomalț**.

Zilele acestea am fost într-o stație de vinificație chiar din județul Galați, la I.A.S. Bujoru, și am văzut munți de tescovină scoasă afară după stoarcerea mustului, așteptînd să fie transportată la gropile de siloz pentru animale. E bine și așa, deocamdată, dar față de ceea ce demonstrează stația-pilot a facultății de chimie alimentară că se poate obține din tescovina de struguri și fructe, te apucă mîhnirea, cum spune poetul, irremediabilă. Aci devine coloranți, arome și mai ales veritabile medicamente pentru afecțiunile cardiovasculare. Prelucrată imediat după presare, după stoarcerea mustului, devine un concentrat, similar ca gust cu mustul, însă de 100 de ori mai bogat în flavone, produs ce concurează cu **„Flavan"**-ul franțuzesc recomandat suferinzilor cardiovasculare. Din tescovina de struguri roșii, gălățenii au scos antocianine, substanțe pe baza cărora, în colaborare cu I.M.F. Iași, cu colectivul prof. dr. Em. Grigorescu sînt în curs de a realiza un alt preparat farmaceutic asemănător **Difrarelului**, medicament din import. **Tot ca produs de protecție în afecțiunile cardiovasculare este și Siropul de crateg** (de păducel) care, liosit de toxicitate poate fi folosit îndelung, fără riscuri pentru organism, ca adjuvant prețios în tratamentul bolilor de inimă. Astfel de produse din păducel cu efecte în afecțiunile cardiovasculare există în țări cu o industrie farmaceutică extrem de dezvoltată, cum sînt S.U.A., Franța, R.F.G. etc. În aceeași bună colaborare cu I.M.F. Iași, se testează, în Clinica de nutriție, efectul terapeutic al sfeclei roșii liofilizate, ca hepatoprotector și pansament gastric. Tot în aceeași clinică se testează și un alt produs interesant obținut din drojdie de bere, cu acțiune hepatoprotectoare, produs ce se conturează ca un mijloc de protecție în ciroze, dovedindu-și în cursul testărilor, capacitatea de regenerare a ficatului lezat. S-a emis chiar ipoteza utilizării lui și ca fortifiant în geriatrie.

Pădurile din zona Tecuciului sînt bogate în glădiță (Gleditshia triacante) ale cărei fructe asemănătoare cu roșcovele s-au dovedit a avea compuși extrem de utili în gastroenterite, în special la copii, în colite spastice, ulcer duodenal, colecistite acute. Cercetătorii gălățeni, avînd în vedere investigațiile asupra compușilor cît și experimentele clinice, speră, ca în aceeași fructuoasă colaborare cu I.M.F. Iași, să poată pune la punct, cît mai curînd preparate farmaceutice chiar superioare **Ceratoniei** din import, putînd avea un spectru mult mai larg de utilizare. Chiar în intoxicații cu metale grele, în arsuri și plăgi infectate, pectina posedată de aceste fructe de glădiță determinînd accelerarea procesului de epitelizare, și regenerare.

„Cercetările privind obținerea produselor alimentare și farmaceutice de protecție — conchide prof. dr. ing. Segal — se desfășoară în paralel cu studii privind problema prioritară a industriei alimentare de exploatare superioară a biomasei vegetale care reprezintă un cîmp vast de investigații în vederea valorificării optime a bogățiilor naturale ale țării".

Pagină realizată de
CICI IORDACHE-ADAM

Un tratament pe înțelesul tuturor pentru scleroza în plăci

Supunem atenției

● Ce stă la-ndemîna unui om care vrea să se vindece singur? ●

ADRIAN PĂUNESCU : **Întrucît foarte mulți cititori ne-au scris cerîndu-ne să-i ajutăm să ajungă la Valeriu Popa cu cazuri de scleroză în plăci, leuconevrazită etc. și, așa cum am spus, nu stă în puterea noastră să ne ocupăm de cazuri, întrucît sînt și foarte multe și nici nu-i obligația unei redacții să aranjeze întîlniri între bolnavi și cei ce îi pot trata, ne permitem să facem ceea ce nu se face și anume, să rugăm pe inginerul Valeriu Popa să facă public tratamentul pe care l-a urmat bolnava Husaru Maria din Timișoara, despre care am scris în Flacăra din 6 iulie 1984. Trebuie să recunoașteți și dumneavoastră, stimați cititori, că așa ceva, e destul de rar, ca posesorul unui tratament, în loc să-l exploateze și să-l ascundă, să-i dea publicului cu toată generozitatea.**

Dar iată ce ne-a spus Valeriu Popa, doar povestindu-ne ce a făcut Maria Husaru și neîndemnînd neapărat pe cineva să facă așa. Dacă vreunul dintre bolnavii fără nici o șansă consideră că poate să se regăsească în această șansă, am fi fericiți să fi fost părtași la un caz sau la mai multe cazuri de însănătoșire, despre care am vrea — desigur — să aflăm vești prin scrisorile pe care le așteptăm la redacție. Noi credem că acei pe care Valeriu Popa i-a ajutat au datoria să ajute la rîndul lor pe alții și să ajute cauza elucidării acestui caz atît de interesant, care este Valeriu Popa.

Deci, ce a făcut Maria Husaru ?

VALERIU POPA : Mai întîi să dau definiția pe cale nutritivă a ceea ce cred eu că este scleroza în plăci.

— Credeți intuitiv sau cercetînd ?

— Cercetînd lucrările celor care s-au ocupat pe cale naturală de această maladie incurabilă.

— De ce nu este cunoscută metoda în medicina curentă ?

— Pentru că medicina curentă a mers pe folosirea medicamentelor mereu industrializate, chimizate, care au dat în primele începuturi niște satisfacții momentane, însă cu timpul boala a revenit și s-a agravat. Or, trebuie recunoscut că vindecarea cea mai bună este **autovindecarea,** care se face prin cunoaștere, autocunoaștere prin cunoaștere și acționare sinceră în consecință.

Vreau să menționez că vor cîștiga această partidă (autovindecarea) toți cei care vor recunoaște că sînt vinovați, au încredere în ei înșiși și încep lupta asemeni unui individ aflat în pericol de înec, ale cărui rezerve lăuntrice sînt atît de puternice încît cei care ar încerca să-i salveze fără să-și ia măsuri de protecție pot fi chiar ei periclitați de înec. Toți au șanse, însă cîștigă partida 10—15 la sută dintre cei care încep autovindecarea.

— Un om care simte că se înecă e atît de puternic în dorința lui de a se salva încît dacă alt om vrea să-l ajute...

— Și nu este atent, individul supus înecului îl prinde și îl imobilizează și îl poate îneca și pe el. Această rezervă trebuie înțeleasă și aruncată în luptă, înlăturînd frica și neîncrederea, atît la cel în cauză cît și la cei din jurul său.

— Spuneți, deci, ce a făcut Maria Husaru, fosta bolnavă de scleroză în plăci.

— Și alții. Mai întîi, ce este scleroza în plăci, leuconevraxita, diseminată ? Este starea cînd se distruge sistemul nervos în urma flăminzirii nervilor și a creierului mare și mic. Boala aceasta este cea mai clară ilustrare a acțiunii distrugătoare a amidonului și a alimentelor din aluat, deci este o boală metabolică. „În timpul celor 50 de ani de cercetări ale mele, zice Sovurin, nu am întîlnit nici un caz de vindecare totală la oamenii ce folosesc pîine, produse din aluat — pîine albă, alimente ce conțin amidon, și invers — oamenii ce trec la alimentație cu legume și fructe crude, folosind în același timp și maximum 3 litri de sucuri și spălînd des intestinul gros, se vindecă complet."

— Care este, de fapt, formula ?

— Formula sucurilor ?

— Formula vindecării.

— Dumneavoastră vreți să mă întrebați cum acționează ?

— Eu vreau să vă rog : ce trebuie să facă un om care vrea să se vindece, ce a făcut bolnava de s-a vindecat de scleroză în plăci ?

— Dimineața, între orele 7 și 11, 1 s-a recomandat să consume sucuri din următoarele fructe și legume :

470 g suc de mere ionatane obținut din 750 g fructe, 250 g suc de morcovi obținut din 400 g legume, 100 g suc de varză albă obținut din 200 g legume, 100 g suc de sfeclă roșie obținut din 150 g legume, 30 g suc de pătrunjel obținut din 100 g legume, 25 g suc de ceapă obținut din 40 g legume, 5 g suc de usturoi obținut din 3 căței, 50 g miere de albine.

Prînz la ora 13

125 g grîu încolțit, 25 g miez de nucă, 500 g pere, 25 g miere de albine.

Cina la ora 19

125 g grîu încolțit, 25 g miez de nucă, 500 g mere ionatane, 25 g miere de albine.

Cantitățile la alimentele recomandate pentru mesele de prînz și seară pot fi crescute după cerințele organismului. Gramajul prescris poate fi măsurat în centilitri cu un tub gradat aproximativ.

— Aceste cantități pe care le spuneți — 470 g sau 25 g — sînt fixe ?

— Sînt fixe întrucît combinația dă reacția necesară numai în proporțiile acestea pentru purificarea sîngelui. La baza acestei metode de tratament stă ideea readucerii sîngelui în parametrii inițiali — un pH între 7,35—7,42—7,45 — cu celelalte elemente componente ale lui.

— Ce a mai făcut bolnava ?

— Pe lîngă nutriție, a fost contribuția mea personală prin ideea împachetării picioarelor bolnavei într-un costum flanelat, din bumbac (pantalon bărbătesc pentru piele), care se umezește în fiertură de poale de ovăz, și se îmbracă. Același lucru se face și cu o pereche de ciorapi groși, tot muiați în lichid. După această operație se trage un sac de nailon pînă la subsuori. Peste brîu se încinge un prosop, care să nu fie prea rigid, și se fixează sacul de nailon cît mai ermetic cu un cordon, dar să nu lezeze circulația sîngelui. În condițiile acestea a stat bolnava o oră și jumătate, după care s-a dezbrăcat, s-a spălat cu o soluție de oțet de mere și apă în proporție 1 : 1 — aceasta pentru a spăla toxinele care au rezultat în urma transpirației. Această formă de tratament s-a făcut o seară da — o seară nu, timp de 42 de zile, respectiv 21 de băi. După aceasta s-a făcut o pauză de 10—15 zile. După aceea s-a reluat pînă cînd s-a obținut o redobîndire a sănătății.

Atenție : cînd ieșiți din baie, nu mai circulați, mergeți direct în pat spre a vă feri de răceală și în timpul tratamentului, de gripă.

Cum s-a obținut fiertura ? Într-un vas de 10 litri se introduc poalele de ovăz tocate sau presate, peste care se toarnă apă și se procedează la fierbere timp de o oră — o oră și jumătate, astfel încît să scadă circa 3 centimetri din volumul apei din cratiță. Se lasă să se răcească, se strecoară și în lichidul respectiv se înmoaie costumul. Conținutul rămas nu se aruncă, ci se folosește pînă la terminare.

— Și aceste este tratamentul pentru scleroza în plăci și leuconevraxită ?

— Sigur, mai sînt și punctele de automasat pe talpă. Este bine, precizez, să se facă automasaj. Acolo unde nu se poate, unde situația nu permite ca individul să-și facă automasaj, este admis să fie făcut și un masaj de către un membru al familiei sau altă persoană, care trebuie să se găsească în stare de sănătate.

— De ce ?

— Pentru că un individ în stare de boală emite vibrații energetice care pot dăuna bolnavului celulelt. Punctele care trebuie masate, sau de preferință automasate, și care se găsesc în talpă sînt : rinichiul, canalul uretral, vezica urinară, stomacul, duodenul, pancreasul, ficatul, bila, intestinul gros ascendent, transversal, descendent.

— În ordinea aceasta ?

— În ordinea aceasta trebuie făcut și continuînd cu zona rectală, cu paratiroida, zona capului, coloana vertebrală.

— Atenție : toate acestea, în proiecția lor de pe talpă. Spun asta pentru că pot fi oameni neobișnuiți cu termenii pe care-i folosim noi și care să nu înțeleagă că nu este vorba de talpă. Poate că ar fi bine să alăturăm și un desen al zonelor care trebuie masate.

— O și facem. Trebuie continuat cu coloana cervicală, coloana vertebrală dorsală, coloana vertebrală lombară.

— În ce direcție se face masajul, urmînd ce sens — al acelor de ceasornic ?

— Al acelor de ceasornic, deci de la stînga la dreapta. Trebuie continuat cu zona coccixului și zona limfatică superioară, inferioară și marea limfă.

Clisma trebuie făcută cu un litru și jumătate de ceai de mușețel, care se obține din două linguri de ceai de mușețel, prin infuzie. Se face zilnic, de două ori pe zi, dimineața și seara, pe stomacul gol.

Redau în cele ce urmează metoda de încolțire a grîului. Un kilogram de grîu din recolta anului acesta se pune într-un vas cu 3 litri de apă, se lasă 8 ore la un loc încălzit. După aceea, se aruncă apa, se spală și lorăși se pune să stea cu apă timp de 8 ore. Din nou se aruncă apa și se spală, și iar se ține 8 ore cu apă. După aceasta se spală și se pune pe un tifon, pe o masă, și se lasă pînă începe să încolțească. Cînd crește colțul de 1 mm și rădăcinile de 1,5 mm, se introduce în sticle de lapte cu gîtul larg și se ține în frigider și se consumă în timpul săptămînii în cantitățile prescrise. Bine ar fi să se pregătească zilnic, progresiv.

Este necesar ca apropiații bolnavului să nu-i agaseze cu sfaturi și sperieturi.

Vreau să atrag atenția pentru acei care nu sînt hotăriți în totalitate să se autovindece prin metoda arătată mai sus, să nu o facă decît în momentul în care s-au decis, întrucît greșeli comise pe timpul tratamentului — de a consuma alte alimente decît cele indicate — pot duce la înrăutățirea bolii. Aceasta deoarece în timpul autotratamentului cu nutriția aceasta curată se ajunge la diminuarea focarelor microbiene care s-au dezvoltat în exces ca urmare a unei nutriții neglijente.

— Fără cunoașterea valorii reale a tuturor alimentelor.

— Focarele acestea microbiene, bacteriene, virotice care s-au dezvoltat în exces se diminuează în timpul tratamentului de care vorbim, iar consumarea de alimente care nu sînt admise face ca focarele microbiene care s-au diminuat, dar care sînt, firește, foarte puternice, că altfel n-ar fi rămas, în momentul recreării mediului în care s-au dezvoltat, explodează în proporție geometrică.

De aceea, spun încă o dată : acest autotratament mai degrabă să nu fie început decît să fie încălcat. Exemplu: o profesoară de la Timișoara a poftit două bucățele de brînză, cît mărimea unei nuci.

— După cîte luni de tratament ?

— După 6 luni de tratament; și a căzut din nou la pat, redresîndu-se foarte greu.

— Și acum ce face ?

— A trecut din nou pe severitate.

— Ceea ce spuneți dumneavoastră, Valeriu Popa, seamănă foarte bine cu sfaturile bătrînilor : „Măi băiete, mai bine nu te scoli după prima răceală decît s-o iei pe-a doua. Să nu te întoarcă boala". Țineți minte, nu ?

— Da, da.

— Vă rog să continuați. Spuneți-ne de ce în toate dietele pe care le-ați folosit, nu prescrieți carne ? Să merg mai departe : e vreun regim alimentar în care să prescrieți carne ?

— Nu numai că o consider inutilă, dar carnea e și dăunătoare.

— În toate cazurile ?

— În toate cazurile. Cum, dealtfel, este și consumul de zahăr, de produse din făină albă, produse cu mult amidon. Pentru autovindecare, carnea și celelalte produse nu sînt indicate în nici o boală. Proteinele atît de mult recomandate pot fi găsite în cereale crude, în semințe, nuci, în laptele crud și, pentru anumite afecțiuni, în ouăle crude. Acolo unde sînt folosite căldura în exces, frigul în exces, conservarea (adică murături prin aciditate sau alcalinitate)...

— Cum adică ?

— Adică murături făcute cu sare sau oțet.

— Cum se și fac.

— Nu este bine să se consume nici de cei bolnavi, nici de cei sănătoși. Prin fierbere se ajunge la transformarea calciului organic în calciu anorganic și în felul acesta are loc dezvoltarea diferitelor forme microbiene, bacteriologice, virotice în exces care în final, introduse în organism, permit instalarea unor boli greu de învins, de multe ori boli incurabile.

— Bolnavul mai ia medicamente ?

— Numai la început și, treptat, se elimină medicamentele.

— Dumneavoastră puneți în discuție, de fapt, bucătăria europeană în genere. În anii trecuți se făceau simțite încercări patide de a fi contestate metodele bucătăriei cu multe sosuri, cu multe prăjeli, dar dumneavoastră acum aproape că desființați bucătăria.

— Pentru redobîndirea sănătății, practic cei care o doresc trebuie să închidă atît aragazul cît și frigiderul și toate mijloacele care diminuează valoarea nutritivă a alimentelor, așa cum natura ni le oferă.

— Dar nu ni le oferă tot timpul. Iarna nu ni le oferă.

— Cei care vor să fie în echilibru fizic și psihic, se pregătesc. Pentru fiecare sezon se găsesc legume, fructe, semințe care printr-o sistemă bine gîndită, fiecare poate să le folosească pentru menținerea sănătății sale.

— Dar legumele cum pot fi păstrate ?

— Legumele pot fi păstrate așa cum se obișnuiește — în pivnițe în nisip, în canale practicate în curte, acoperite cu paie, cu frunze, așa cum o făceau înaintașii noștri.

— Și cei de la bloc, deci majoritatea ?

— Cei de la bloc și cei care au bolnavi ce trebuie tratați este bine să-și găsească la prieteni, la cunoscuți care vor să-i ajute, să conserve legumele, fructele aproape natural — în curțile acestora sau în pivnițe. De aceea, sistemul de autotratament este destul de greu, mai cu seamă în condițiile actuale ale civilizației și cîștigă cei care se întorc la natură.

— La sat.

— Da, și luptă ca să-și redobîndească ceea ce ieri au distrus, urmare a necunoașterii.

Cred că problema conservării cît mai curate și naturale a legumelor și fructelor nu poate rămîne doar a cetățenilor. Organisme și instituții ar putea, mai puțin costisitor decît în condițiile de pînă azi, să lanseze acest nou și, de fapt, tradițional mod de păstrare a alimentelor necesare vieții.

— Voiam să vă mai întreb ceva. Este la modă o metodă de spălare a gurii cu ulei timp de 10—15 minute.

— Metoda doctorului P.T. Karskuc.

— Ce părere aveți dumneavoastră ?

— Părerea mea este că acesta a redescoperit o idee care la alte popoare era și este folosită pe scară largă, în special în India: cei care au înțeles importanța metodei își răcleză limba cu un cuțit de lemn sau...

— Ce-i face ? O răclează ?

— O răclează, adică o curăță cu o lamă de cuțit de lemn sau cu o linguriță lată.

— De ce ?

— Eliminarea toxinelor din organism se face pe mai multe căi : urină, defecație, transpirație etc., însă cea mai mare cantitate de toxine nocive se observă în fiecare dimineață pe limba fiecăruia dintre noi, mai cu seamă cînd sîntem bolnavi.

— Cea mai mare cantitate ?

— Cea mai puternică. Dar cei care nu cunosc nocivitatea toxinelor pentru organism ignoră curățirea gurii, întrucît se știe și se spune că, scuzați expresia, gura este sinonimă cu un grup sanitar neîngrijit, deoarece resturile de alimente, temperatura, diferitele forme microbiene, bacteriologice din aer și din alimente găsesc teren propice pentru a se dezvolta. De aci cruntele suferințe ale danturii — gingivita, parodontoza, cariile etc.

— Am impresia că suferințele dinților sînt doar ceea ce se arată nemijlocit. Suferințele mai adînci sînt cele care se vor manifesta mai tîrziu, prin acumularea acestor toxine.

— Prin reintroducerea din nou în organism a acestor bacterii, viruși.

— Mi-aș permite să sesizez că bolile gurii nu sînt decît un avertisment cu privire la bolile pe care le putem dobîndi prin gură. Continuați.

— Îmi permit să dau și eu o explicație metodei prezentate de P.T. Karskuc. Mulți rîd de ea, nu o înțeleg.

— Dumneavoastră o considerați pozitivă ?

— Eu o consider foarte pozitivă. Și de ce ? Așa cum am arătat mai sus, eliminarea toxinelor se face pe căile naturale, deci aceste toxine care ajung pe limbă în timpul nopții fac ca limba să aibă un pH între 7 și 8, ceea ce este posibil de măsurat de fiecare dintre dumneavoastră — și chiar indicat. Încercați să vă verificați cu o hîrtie de turnesol cu diviziuni 1 la 10. Trebuie să aveți dimineața pH-ul limbii între 7 și 8, iar dacă vă interesează mai multe despre dumneavoastră, faceți și verificarea urinii, care trebuie să aibă pH-ul între 5 și 6. Cînd pH-ul crește la urină către 7 sau 8, atenție că peste 3 zile apare o eventuală boală. Cei care au citit lucrarea doctorului Jarvis cunosc toate acestea.

— Iar la salivă ?

— 7-8. Puțini își spală dinții DUPĂ ce au mîncat. Noi o facem dimineața și seara. Natural ar fi ca după fiecare masă să-ți faci toaleta gurii, spălînd bine și limba.

— Dumneavoastră, Valeriu Popa, mi-ați spus mie, acum cîțiva ani, cîteva modalități de curățire a cavității bucale. Vă mărturisesc că ele sînt excepționale. N-aș vrea să părem prioritari cu orice preț, mai ales că dumneavoastră nu prea țineți la potent după cum observ, ci dați din acumularea dumneavoastră tuturor. Dar, vă rog să-mi spuneți ce-i învățați pe apropiații dumneavoastră, acum cîțiva ani — și nu numai pe mine, în acești 6—7 ani, ci pe cei pe care îi cunoașteți de multă vreme — ceea ce însăvă ați învățat din practica vieții și din cărțile citite. Am impresia că nu numai această terapie cu ulei vegetal mestecat în gură este de largă utilitate. Dumneavoastră recomandați acum doi ani unuia și altuia să țină 10—15 minute apă sărată în gură și să-și clătească gura. În ce boli, nu mai țineți minte ?

— De la început nu vreau să micșorez cu nimic meritele celui care a lansat această metodă. Dimpotrivă, caut s-o întăresc. Dar n-aș vrea să se creadă că nu sînt și alte posibilități pentru eliminarea acestor toxine pe care organismul le scoate la suprafață prin sistemul de autoapărare.

— Tata-mare al meu își clătea gura cu sare. Și dantura și-o freca mereu cu sare.

— Să vedeți ce se întîmplă.

(Continuare în pag. 10)

ADRIAN PĂUNESCU

Să gîndim cu capetele noastre

Descoperiri redescoperite

● Noi amănunte în cazul Constantin A. Geantă ●

Să judecăm drept

Omul care face rău făcînd bine

Am primit de curînd la redacție un memoriu semnat de 35 de actuali și foști beneficiari ai tratamentelor cu plante medicinale, propuse de fitoterapeutul Constantin A. Geantă, satul Bătrîni, comuna Starchiojd, județul Prahova. Toți aceștia ne roagă să avem în vedere situația disperată a binefăcătorului lor, aflat pe punctul de a-și întrerupe munca de colectare și distribuire a ierburilor de leac din pricina unor consăteni răuvoitori „oameni pizmași care trudesc de ani de zile să demonstreze că activitatea lui Constantin Geantă se desfășoară în afara legii". În memoriu sînt citate mai multe articole din Legea sanitară și din Legea nr. 2 privind impozitul agricol, prin care legiuitorul reglementează modul în care se poate efectua colectarea și valorificarea plantelor medicinale. În mod expres, semnatarii petiției doresc să semnaleze însă eficiența soluțiilor terapeutice descoperite de Constantin Geantă, pe care, dealtfel, se grăbesc să le probeze cu ajutorul unor declarații suplimentare. Nu le punem la îndoială buna credință deoarece nici un bolnav nu este dispus să glumească cu suferința sa. Autorii declarațiilor ne asigură, așa cum vom arăta de îndată, că au găsit în satul Bătrîni un nesecat izvor de sănătate, că prin diligențele lui C. Geantă, farmacia naturii și-a descoperit virtuți curative necunoscute chiar în laboratoarele de fitoterapie. Iată și cîteva nume : Ionescu Teodor, inginer, str. Filibiliu 8, sect. III; Lucica Codrescu, casieră, str. dr. Drăghescu 11, sect. V ; Marin Rădulescu, pensionar, șos. Pantelimon 256, sect. II ; Ion Drăgan, zarist, str. Drumul Taberei 122, sect. IV ; Pulu Frusina, com. Cosereni, jud. Ialomița ; Neagu Alexandru, inginer, str. Baba Novac 20, sect. III. Iată în rezumat și cîteva din declarațiile celor ce au folosit plantele medicinale : Elena Andrei, com. Plătărești, jud. Călărași : „Mi s-a depistat un început de ciroză. După doi ani de tratament, mă simt complet restabilită". Marin Mihălescu : „Un ulcer vechi mi-a provocat de trei ori melenă. C. Geantă m-a făcut complet bine". Constantin Georgescu, str. Salbiei 3, București sect. V : „Plantele lui C. Geantă mi-au ameliorat sensibil un diabet vechi". Popescu Gh., Caica Grivița 212, bl. J, ap. 11 : „Suferința mea, adenom de prostată, a scăzut mult după tratamentul cu ceaiurile prescrise de fitoterapeutul din Bătrîni". Marin Dumitrache, intr. Birsei 2, sect. III : „Am făcut toate tratamentele posibile pentru rezolvarea unei grele suferințe abdominale. Remediul l-am găsit în cele din urmă la Constantin Geantă ale cărui ceaiuri m-au făcut complet sănătos". Alți semnatari semnalează vindecarea sau ameliorarea unor afecțiuni ale ficatului, rinichilor și cordului.

Constantin Geantă, azi în vîrstă de 76 de ani, se ocupă de fitoterapie de mai bine de patru decenii. Cunoștințele sale se rezumă însă nu numai la preluarea unor tradiții de medicină populară. Știința culegerii și preparării ierburilor pentru infuzii și decocturi a învățat-o de la o farmacistă din Brăila, specialistă a domeniului, iar ulterior a lucrat la celebrul laborator „Vorel" din Piatra Neamț. A consultat, de asemenea, toate lucrările mai vechi sau mai recente consacrate plantelor medicinale. „Nu este greu să cunoști și să culegi plante medicinale, ne-a mărturisit Constantin Geantă. Cu toate acestea, puțini cunosc cu adevărat momentul optim de recoltare și felul în care ierburile, florile și rădăcinile tămăduitoare se pun la uscat sau se conservă. Nu fac un secret din asta. Eu regret că farmaciștii, medicii, botaniștii nu m-au vizitat pentru a le divulga „tainele" meseriei mele. De fapt nu sînt ale mele. Sînt ale celor care m-au învățat, ale medicinei bătrînești, tradiționale, ale experienței pe care am cîștigat-o în 40 de ani de practică. Totul constă în modul de dozare a ierburilor. Pentru o anumită afecțiune eu combin într-un pachet 18—20 specii : cicoare, coada șoricelului, sunătoare, frunze de mesteacăn, de alun, podbal, păducel, mătase de porumb, centaură, busuiocul stupilor și așa mai departe. La început am făcut-o pentru familia mea, pentru prieteni, rude, cunoscuți . Apoi am început să fiu solicitat de bolnavi din județ, iar acum vin de mă caută oameni din toată țara. Ce nu face omul pentru sănătate ? Mă apropii de 80 de ani și mă bucur că n-am trăit de pomană. A face bine semenilor tăi e, cred, cel mai frumos lucru din lume".

Dar cum arătam la începutul acestor rînduri, Constantin Geantă nu are numai bucurii. Necazurile îi vin din partea unor consăteni, vecini apropiați, care au scris și au semnat zeci de denunțuri împotriva lui. Pe această bază, de curînd, miliția comunei a făcut o descindere la locuința lui C. Geantă. A fost întocmit un proces-verbal prin care acuzatul este avertizat să-și întrerupă comerțul cu plante medicinale pînă cînd va avea încuviințarea legală de la organele în drept.

Denunțul este semnat de cetățenii Ilie G. Niculae, Petecilă I. Toma, Mihai Dumitru și Ștefan C. Gheorghe. Cu primii doi am avut prilejul să stăm de vorbă cu ocazia deplasării noastre în satul Bătrîni. Iată ce ne-au declarat, în rezumat, aceștia : „Constantin G. Geantă desfășoară o activitate ilegală prin care lezează interesele statului. El nu poate comercializa o cantitate atît de mare de plante de aceea cumpără o mare parte a ierburilor și florilor medicinale de la diferite persoane din sat pe care le comercializează la prețuri de speculă. Situația a făcut ca organizația Plafar din comună să nu-și poată îndeplini îndatoririle. Din această cauză achizitorii Ștefan Gheorghe, Elena Ciobanu și Ilie Niculae nu au izbutit să-și facă planul de achiziții. Este inadmisibil ca un singur om să cîștige atît de mulți bani din plante medicinale. Noi notăm toate numerele de mașini care opresc la poarta lui Geantă și le comunicăm postului de miliție. Deținem, de asemenea, și lista celor care îi procură plante contra cost".

Să descurcăm puțin firul acestor acuzații, rostite dealtfel cu multă patimă și minie. Pentru activitatea sa de culegător și distribuitor de plante medicinale, Constantin Geantă plătește un impozit anual stabilit de Administrația financiară a județului Prahova. În dispoziția de plată, întocmită în acest scop, citim următoarele : „Numitul adună din natură plante medicinale pe care le desface la domiciliu și în tîrguri fără să posede autorizație de funcționare. Conform calculului tehnic din procesul verbal de verificare realizează : venit brut 4 800 lei, cheltuieli 600 lei, venit impozabil 4 200 lei". Prin chitanța nr. 1 576 din 15 aprilie 1984, Constantin Geantă face dovada că a plătit la Administrația financiară a județului Prahova suma de 1 840 lei. De notat, totuși, că în conformitate cu Legea nr. 2 privind impozitul agricol, cei în cauză ar fi scutiți de plata impozitului. Iată și textul de lege : „Gospodăriile agricole ale populației nu datorează impozit pentru animalele de muncă și de producție, păsările de curte, precum și pentru veniturile realizate din apicultură, sericicultură sau din valorificarea fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale din flora spontană și a altor plante culese din natură". Mai menționăm că C. Geantă a posedat autorizația de funcționare nr. 3/1981, eliberată de Trustul Plafar București, pe care însă nu și-a mai reînnoit-o.

În 1981, în urma unor denunțuri, Cabinetul de epidemiologie din Vălenii de Munte îl amendează cu suma de 3 000 lei pentru contravenția de practicare a asistenței medicale igienice și pentru că a tratat diferite persoane cu medicație din flora spontană a plantelor medicinale, plante pe care — se susține — nu le cunoaște îndeajuns, periclitînd astfel sănătatea oamenilor. Constantin Geantă se adresează Judecătoriei din Vălenii de Munte care, prin sentința civilă nr. 685 (14 aprilie 1981), hotărăște următoarele : „Admite plîngerea introdusă de petiționarul Geantă Constantin, domiciliat în comuna Starchiojd, sat Bătrîni, jud. Prahova, împotriva procesului verbal de contravenție nr. 53/5 septembrie 1980, încheiat de Laboratorul de epidemiologie Vălenii de Munte și în consecință anulează procesul verbal de contravenție sus-menționat și exonerează pe petiționar de plata amenzii de 3 000 lei".

Cele de mai sus demonstrează că bătrînul vindecător înțelege să-și onoreze obligațiile către stat și că, totodată, nu desfășoară o activitate ce încalcă dispozițiile Legii sanitare. El a încercat să obțină și o autorizație de funcționare, dar Direcția sanitară a județului Prahova i-a răspuns că acest lucru nu este de competența ei, iar Sanepidul județean a dat același răspuns. Nu cunoaștem adevărul în legătură cu cealaltă acuzație, dar dacă Geantă Constantin cumpără și revinde plante medicinale, atunci el face într-adevăr un lucru nepermis. Nepermisă este și vînzarea pachetelor de ceaiuri la prețuri ce depășesc mercurialul afișat în tîrguri. În această privință ei este obligat să respecte legile și dispozițiile în vigoare.

Ei bine, cititorii noștri vor observa, desigur, chiar numai citind relatarea de mai sus, un lucru cel puțin curios. Împotriva lui Constantin Geantă sînt formulate felurite acuzații, dar nimeni nu neagă că omul acesta, care se pricepe să aleagă ierburile de leac cum puțini știu s-o facă, desfășoară o activitate utilă în combaterea bolilor. **Nimeni**, absolut **nimeni** nu s-a plîns pînă în prezent că plantele medicinale cumpărate ar fi avut efecte nedorite. Nici chiar cei ce-l acuză fățiș nu susțin acest lucru. Organele locale ale puterii de stat (deci și cei ce au întocmit procesul verbal pomenit mai sus) ne-au declarat că privesc cu multă înțelegere și îngăduință activitatea lui C. Geantă, rugîndu-ne chiar să intervenim la Ministerul Sănătății sau în altă parte (nimeni nu știe unde !) pentru ca acesta să poată munci spre binele oamenilor pe baza unor temeiuri și înlesniri legale.

LIVIU TIMBUS
OPREA GEORGESCU

Un tratament pe înțelesul tuturor pentru scleroza în plăci

(Urmare din pag. 9)

— Și cu bicarbonat de sodiu.

— Da, se clătește gura cu apă sărată, în toate zonele, mișcînd lichidul în toate direcțiile, sau se amestecă o linguriță de mălai cu o linguriță de sare, prin gură în același fel, timp de 10 minute. Se obține un efect excelent. Sigur, se aruncă lichidul obținut, se clătește bine gura cu apă caldă (40—50 grade Celsius) și după aceea se procedează la spălatul cu peria și cu pasta de dinți.

Dar în cele ce urmează redăm modul de tratament prescris de P.T. Karskuc :

„Folosim ulei (preferabil de floarea soarelui). Luăm o lingură de ulei în gură și fără să-l înghițim, o „sugem" așa cum procedăm cu bomboanele, 15—20 de minute. Procedura trebuie făcută calm, fără încordări și nervi. „Sugem" uleiul în gură, înainte, înapoi, între dinți, fără să înghițim nici o picătură din el.

Procedura este bine să se facă pe stomacul gol, dimineața. De asemenea, dacă vrem să accelerăm tratamentul, trebuie să repetăm metoda de 2—3 ori pe zi, însă totdeauna pe stomacul gol.

La început uleiul este gros în gură, după 15—20 de minute de „sugere" se face apos și alb ca laptele. După procedură trebuie scuipat uleiul apos, direct în chiuvetă, WC, pentru că este plin de microbi și foarte periculos în transmiterea diferitelor boli. Trebuie să spălăm gura foarte bine cu apă, pentru că și cea mai mică rămășiță din acest ulei constituie un focar de molipsire.

Dacă uleiul nu este alb ca laptele, ci galben, aceasta înseamnă că procedura de „sugere" nu s-a făcut corect și în timpul necesar. De aceea, trebuie să repetăm procedura.

Două din primele rezultate vizibile ale acestei proceduri sînt : întărirea arterelor coronariene și albirea dinților. De asemenea, bolnavul simte o înviorare generală a corpului și îmbunătățirea generală a organismului.

Trebuie să subliniem că este posibil ca în timpul tratamentului să apară crize, în special la persoanele care suferă de boli cronice. Bolnavul poate să simtă înrăutățirea bolii lui. Aceasta din punct de vedere științific înseamnă că a început dizolvarea focarelor bolii în organism. La unele persoane organismul poate reacționa sub formă de temperatură (febră), dar și acest semnal constituie o dovadă că organismul bolnavului a început să acționeze energic, să se „apere" față de diferitele focare de boală. În cazul în care apar accentuări ale bolii, este absolut necesară continuarea procedurii propuse fără întrerupere, care în ultima instanță va ajuta bolnavul să se vindece și de alte boli.

Timpul pentru aplicarea acestei metode este atît cît este necesar pentru vindecarea bolnavului. Așadar, fiecare cointeresat poate să stabilească singur de cîte ori va repeta procedura propusă făcînd comparație între starea sănătății sale înainte și în timpul tratamentului. Este posibil ca unele boli să se vindece foarte repede — în 2—3 zile, iar în boli cronice este necesar chiar un an."

Tratamentul cu ulei poate fi folosit și în cazurile de scleroză în plăci.

— Întorcîndu-ne la ceea ce ați ajutat dv. să supraviețuiască, aș putea să observ că nici autovindecarea nu e o metodă rapidă.

— Da, ea durează circa 2/3 de la data pronunțării bolii.

— Acesta e un avertisment firesc, pentru că în firea naturii e să-și păstreze ritmul. Orice violare a ritmului se resimte în durata efectului. Și iată în finalul dialogului o scrisoare profund îmbucurătoare cu atît mai mult cu cît ea arată evoluția sănătății unei ființe care a citit mai mult printre rînduri, a intuit ceea ce noi, acum, din milă, compasiune și omenească solidaritate cu cei suferinzi, am expus, pentru toată lumea, în detaliu. Așteptăm scrisori de la bolnavi care să ne arate evoluția lor, rugîndu-i în același timp să nu mai forțeze nici redacția, nici Fe Valeriu Popa la explicații suplimentare și la intervenții care nu se înscriu în actualele posibilități ale celui în cauză.

Scrisoarea Grigorinei Purcaru din București, strada Prisaca Dornei 6, bloc D5, scara 1, apartament 158, etaj VII, sector 3 :

Printre problemele pe care revista „Flacăra" le tratează în paginile sale este bunul cel mai de preț al omului „SĂNĂTATEA". Am simțit nevoia să fac această afirmație întrucît un om sănătos nu poate ști fiindcă nu are de unde ce este suferința. Eu însă am contractat această boală pe care a avut-o Husariu Maria.

Spun eroina deoarece a reușit să învingă această boală cu care și eu am început lupta după cele desprinse din paginile revistei dv. Personal cred și sînt convinsă că se va scrie în scurt timp despre un al doilea caz rezolvat. Pe scurt vă voi prezenta evoluția bolii : exact ca la Husariu Maria cu deosebirea că nu mă doare nimic și nu m-a durut nimic. August 1982 — apar primele semne. Decembrie 1982 mă internez la Spitalul nr. 9 Dr. Gh. Marinescu din București. Prof. dr. Vlad Voiculescu îmi stabilește diagnosticul „Leuconevraxită". Iulie 1983 sînt pensionată gr. I, iar acum să vă prezint lucrul care îmi dă o extraordinară speranță. Urmînd sfaturile desprinse din conduita de tratament a lui Husariu Maria mă simt mai bine ca după toate medicamentele pe care le-am luat pînă în prezent. Mă deplasez sprijinită la baie și bucătărie, lucru pe care nu-l mai făceam din ianuarie 1984. Îmi dau perfect de bine seama că trebuie intervenit prin fantastica calitate a tov. ing. Valeriu Popa care să stabilească regimul alimentar pe care trebuie să-l urmez, funcție grupo energetică afectată și de temperamentul meu".

— Sănătate !

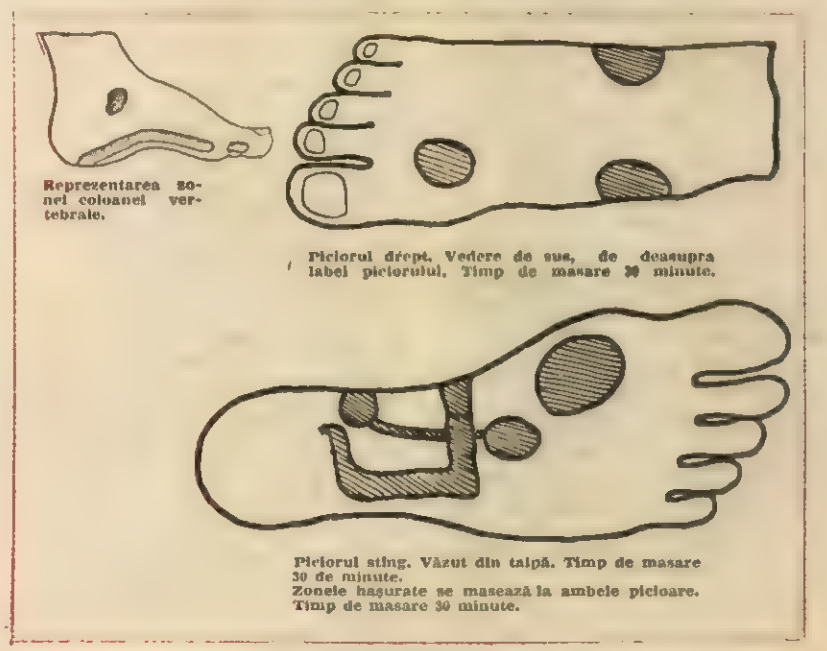

Reprezentarea zonei coloanei vertebrale.

Piciorul drept. Vedere de sus, de deasupra labei piciorului. Timp de masare 30 minute.

Piciorul stîng. Văzut din talpă. Timp de masare 30 de minute.
Zonele hașurate se masează la ambele picioare. Timp de masare 30 minute.

Inteligențe de vîrf, pentru o lume de vîrf

Interviu cu Gheorghe Marcu, șeful catedrei de chimie a Universității Babeș Bolíay — Cluj-Napoca, director al Institutului de chimie

Viitorul e al oamenilor care-l cuceresc, nu al celor care-l așteaptă

Mă trag dintr-o familie din Săliștea Sibiului. Părinții mei s-au mutat înainte de război în Rîmnicu Vîlcea, pe vremuri oraș de pensionari și de agoniei. Tatăl meu a fost fochist la calea ferată dar ora un om priceput în multe meserii, fapt care s-a răsfrînt și în educația pe care mi-a dat-o, în cultul pentru muncă, pentru profesie, pentru breaslă. Am fost un elev ambițios și silitor. Așa am rămas toată viața : un elev. Mi-am ales chimia, dintre toate meseriile pe care aș fi putut să mi le aleg, pentru că mă chema să dezleg tainele atomului, una din obsesiile epocii. De altfel, tatăl meu mă întîmpina zilnic la întoarcerea de la școală cu o întrebare-refren care îmi sună și azi în memorie ca un memento : și ce ai mai aflat azi că este atomul, fiule ? Prin toată viața și activitatea mea nu am făcut altceva decît să încerc să răspund la această întrebare chinuitoare. În acest fel am ajuns să mă înscriu la Facultatea de chimie din Cluj.

De ce tocmai la Cluj ? Clujul rămăsese în conștiința oamenilor drept centru universitar cu tradiții puternice, cu oameni de știință și cultură recunoscuți pe mapamond, cu o viață universitară concentrată, plină de poezie și încărcată de nostalgii. Pe de altă parte părinții mei, ardeleni, țineau mult să mă duc student la Cluj unde se duceau toți fiii satelor din jurul Săliștei Sibiului. A fi student la Cluj în acea vreme era aproape similar cu a avea un titlu nobiliar. Evident nu asta m-a făcut să merg student la Cluj pentru că în vremea aceea tulbure, de după război, în atmosfera aceea de foame, de mizerie, de frig și ceață deasă, într-un oraș care încerca să se salveze din ruine, paradoxal, rangurile și titlurile de noblețe rămăseseră pentru unii o obsesie. Îmi aduc aminte că am trăit un sentiment de stupoare cînd unul dintre colegii mei m-a întrebat emfatic : Marcu, ce fel de nume e ăsta, n-am auzit de el, n-are firmă, n-are blazon. E adevărat. Nu aveu blazon. Știam că poate fi cu blazon numai înnobilat prin atitudinea mea față de muncă și față de societate. Ei bine, tot ceea ce am obținut ca om de știință, ca profesor, ca activist politic în viața aceasta am obținut prin mine însumi. Numele meu, dacă reprezintă ceva în știință, în conștiința foștilor mei studenți reprezintă prin el însuși nu prin titlurile nobiliare ale moșilor și strămoșilor mei.

Din primii ani de facultate am fost numit asistent, astfel încît devenisem asistentul... proprilor mei colegi. Primul meu laborator de chimie a fost construit într-un șopron din Rîmnicu Vîlcea, apoi în pivnița casei, apoi într-un antreu din casa părintească pentru că, în sfîrșit, aici, la facultate, la Cluj, să pot lucra într-un laborator utilat după ultimele depeșe ale științei și să mă bucur de inițierea unor mari dascăli universitari. Gîndiți-vă că bazele științelor chimice în Universitarea din Cluj le-a pus savantul de renume mondial Gheorghe Spacu ! Evoluția mea ca student și apoi ca profesor a fost și lentă și rapidă, cum vreți să o luați. Nu am vrut să rămîn la catedră. Nu am vrut să rămîn dascăl. Am cerut să plec în producție. Am lucrat un timp la București și apoi la Brăila. Dar m-am trezit chemat insistent la Cluj, la catedră, de către profesorii mei și în cele din urmă am revenit, înghesuit într-o cămăruță mică, retribuit modest, neîndestulător, dar liber să caget și să lucrez într-un domeniu atît de vast al științei cum e acesta al chimiei anorganice. Prin urmare, în 1949 eram asistent universitar, în 1956 eram lector, în 1962 conferențiar și în 1968 profesor. Paralel cu activitatea de dascăl am început în 1951, în Institutul de chimie, nou creat la Cluj, o activitate de cercetare pe care o continui și azi. Aici am urcat treptat și fără salturi miraculoase ierarhiile științei : am fost pe rînd cercetător, șef de laborator, cercetător principal, șef de sector și începînd din 1970, îirector.

Mă întrebați ce înseamnă pentru mine Universitatea din Cluj-Napoca ? Întrebarea nu mă prinde nepregătit pentru că am fost timp de două legislaturi prorector. Adevărul este că o instituție atît de complexă ca aceasta, cu profiluri atît de diferite, cu tradiții excepționale în toate domeniile științei și culturii, copleșește. Universitatea din Cluj-Napoca nu a fost niciodată numai un centru pur al științei și teoriei, nu a fost numai un centru spiritual al epocii, un laborator unde se prepară viitorii intelectuali ci a trecut dincolo de granițele amfiteatrelor, sensibilă la tot ce se întîmplă în lume, emitînd pe toate lungimile de undă lumină și progres. Universitatea din Cluj Napoca este o școală a școlilor, a școlii de matematică, a școlii de chimie, de geologie, de științe ale naturii, de fizică nucleară, de filologie etc. în care s-au făcut mari descoperiri și mari inventii intrate în patrimoniul civilizației. A fost și a devenit mai mult ca oricînd o instituție universală, cu un anumit stil de lucru, cu un anumit stil în relațiile dintre oameni, cu o democrație academică, de respect al valorilor, de cult al muncii intelectuale. Ce aș fi devenit dacă nu ajungeam student al acestei universități, e greu de spus. Dar e absolut cert că nu aș fi făcut nimic important dacă nu aș fi avut șansa de a trăi în acest timp, în această epocă de prefaceri esențiale pentru destinul unui popor. Pentru că, vedeți dumneavoastră, sîntem un popor talentat, un popor a cărui principală bogății este inteligența. Universitatea e aceea care șlefuiește pînă la diamant aceste inteligențe și le pregătește pentru a răspunde în cel mai înalt grad exigențelor societății. Și o universitate ca aceea din Cluj-Napoca, aflată într-o colaborare continuă cu Institutele sale de cercetări și cu marile uzine din oraș pregătește inteligențe de vîrf pentru o lume de vîrf, o lume care se desăvîrșește pe sine din mers. Este o mare șansă pentru noi toți că trăim într-un oraș cum este Clujul, un oraș care a crescut sub ochii noștri. Amintiți-vă că orașul acesta, cunoscut pentru universitatea lui și pentru viața sa culturală intensă, la nivel european, avea după război doar 80 de mii de locuitori. Acum are 320 de mii ! Industria sa era anonimă. Cîteva întreprinderi de profil marginal o făcuseră celebră mai ales la nivel meșteșugăresc. În patruzeci de ani orașul e de nerecunoscut. E un alt oraș. Un oraș puternic, cu o industrie grea în plină expansiune, cu o industrie fină în plin proces de evoluție și de revoluție. Un oraș bogat, cu un nomenclator de meserii impresionant, cu întreprinderi chimice, metalurgice, textile, de încălțăminte, de construcții de mașini grele sau ușoare, cu o pondere însemnată în tezaurul țării. În acest context universitatea nu are decît de cîștigat. Pentru ea se deschid perspective de cercetare și de învățămînt ideale în orice moment al existenței. Simți că tot ceea ce înveți devine imediat necesar în viața de zi cu zi. Te simți mai util ca om de știință, ca dascăl și pur și simplu ca om al epocii în care trăiești cînd privești în jurul tău și simți că ești necesar cu toate cunoștințele tale, cu toată forța ta de muncă. E fantastic cum s-a deschis acest oraș în care mergeam la trapul trăsurilor cu cai, oraș mohorît și masiv prin construcții gotice și baroce, uitat în istorie. Din cînd în cînd e momentul să ți privim de unde am plecat. Ca să ne dăm seama ce mai avem de făcut dar și ca să ne revizuim uneori punctele de vedere asupra vieții. Am făcut enorm. Nu am putut face totul. Mai avem multe de făcut. Sîntem uneori nemulțumiți de noi înșine. Avem dreptul să fim nemulțumiți. Cu o condiție : să transformăm această nemulțumire în forță de propulsie pentru a duce mai departe, pentru a perfecționa ceea ce am realizat. Dar ceea ce am realizat este fantastic. Nu fac parte din categoria oamenilor care privesc des înapoi. Ba dimpotrivă, îmi place să privesc numai înainte. Timp de privit înapoi e cît un suspin sau cît un surîs. Atît. Dar nu mă pot împiedica să recunosc și să atrag atenția generațiilor mai tinere din amfiteatre că am pornit de la aproape nimic și am ajuns departe. Vorbesc acum și în calitatea mea de membru în Consiliul popular județean, deci de cunoscător al realităților acestui oraș. Orașul acesta face parte din biografia mea. De aceea mă simt mîndru că sînt cetățean al acestui oraș. În ce mă privește, prin tot ceea ce am realizat în viața mea am încercat să-i fiu de folos, să-mi fac datoria, considerînd că în sarcinile mele de serviciu intră tot ceea ce pot da eu mai bun societății, indiferent de retribuții, de stimulente materiale sau de alte promisiuni. Pentru ceea ce fac nu cer nimic decît posibilitatea de a mă reînarma pentru muncă, de a mă informa și din cînd în cînd de a mă bucura de natură și artă. Atît. Și la Cluj am toate condițiile să mă bucur de viața pe care o trăiesc.

Cînd am preluat conducerea Institutului de chimie eram 72 de cercetători. Acum sîntem 400 ! Semn că este nevoie de noi. Și, atenție !, schema nu este umflată. Promovarea în institut se face printr-o severă selecție de valori. Sîntem un institut care produce nu numai idei ci produce direct, pentru industrie, elemente de înaltă finețe, de mare sinteză, în tonaj mic dar cu o pondere covîrșitoare pentru economie. Amplificarea aceasta a institutului e consecința faptului că nu ne-am închis în limitele unui profil îngust pe care să-l cercetăm pînă la epuizare ci ne-am adaptat permanent apelurilor imediate ale economiei, sibilitatea să lucreze, să-și pună ideile în aplicare. Și institutul nostru face acest lucru cu o largă perspectivă de investigare. Dar am înțeles întotdeauna exact și imediat comandamentele societății și am răspuns prompt prin cercetarea noastră la comenzile economiei. De fapt, pentru economia noastră lucrăm și din perspectiva ei forăm înainte, în timp, la nivelul la care trebuie să ajungă industria peste cîțiva ani.

Șansa noastră a fost că am prins o epocă de mare înțelegere pentru destinul omului de știință. Fiți atent : noi, oamenii de știință, lucrăm și înainte, lucrăm tenace, lucrăm fideli temelor noastre de cercetare, dar în afara cunoașterii exacte a ansamblului economic în care ne implantăm, în afara lumii. De aceea s-a și vorbit despre unii oameni de știință că se închid într-un turn de fildeș. Nu erau întotdeauna vinovați ei de această situație. Am trăit momentul în care partidul nostru a ridicat la alt nivel criteriile de apreciere a cercetării în raport cu exigențele societății. Faptul că există o politică de stat privind perspectivele științei și cercetării, că știința e pusă în drepturile ei, în valoarea ei, că oamenii de știință sînt consultați și chemați să lucreze pentru binele mers al societății, creează premisele unei fantastice descătușări a energiilor creatoare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a schimbat optica, ne-a făcut să intrăm mai adînc și mai responsabil în epicentrul fenomenelor vieții și să ne frămîntăm ca să găsim soluții pentru o societate în plin progres, în plină revoluție științifică și tehnică. Astăzi nu se mai poate construi o societate fără să apelezi la oamenii de știință. Apoi, am avut șansa ca institutul nostru să treacă din 1974 sub patronajul Institutului central de chimie condus de tovarășa academician, doctor inginer Elena Ceaușescu și din acel moment am știut că avem un rost, o tematică profund orientată, o bază materială sigură pentru cercetările noastre. Pentru că noi nu facem nimic altceva în institutul nostru decît să ajutăm economia țării. Cercetările noastre vin în sprijinul agriculturii,al economiei de energie, al refolosirii materiilor prime sau al valorificării tuturor elementelor utile și evident al industriei chimice prin substanțe și prin aparatură.

Astfel încît Directivele celui de-al XIII-lea Congres al Partidului nu ne prind nepregătiți. Sarcinile care ne revin coincid cu planurile noastre tematice de cercetare și de producție. A venit timpul să lucrăm cu un coeficient de calitate extrem de ridicat și în mod intensiv. Timpul ne presează. Din această perspectivă va trebui să elaborăm tehnologii noi, moderne, neconvenționale pentru producerea unor repere importante în chimie dar și în alte domenii adiacente, să renunțăm la unele mentalități și să lucrăm în perspectiva noilor generații tehnologice. Va trebui să ne punem mintea la contribuție, să inventăm, să imaginăm o nouă lume a proceselor tehnologice. Iată, spațiu imens pentru dezlănțuirea fanteziei. În institutul nostru de cercetări nimeni nu ridică din umeri și pleacă mai departe în fața unei idei noi, nimeni nu neagă înainte de a cerceta, toți au dreptul să propună soluțiile cele mai revoluționare în domeniul lor de cercetare pentru că de aceea sîntem oameni de știință, ca să imaginăm viața cu mare curaj și dintr-o perspectivă foarte largă. Esențial este să avem încredere în felul nostru de a gîndi, pentru că, în domeniul chimiei, de pildă, nu sînt oameni mai dotați ca noi. Nu avem dreptul să ne subestimăm. Sîntem în stare să producem, să facem știință, să facem industrie la cel mai înalt nivel și putem face totul chiar mai bine decît alții ! Din această perspectivă privim noi viitorul elaborat de documentele ce vor fi supuse dezbaterii la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului. Esențial este să facem totul cu pasiune, cu dăruire, cu încredere. Viitorul e al celor care-l cuceresc nu al celor care îl așteaptă pur și simplu.

Interviu consemnat de
ADRIAN DOHOTARU

Valoarea școlii

Sîntem la Liceul industrial Radu Negru din Făgăraș, liceu de elită, cu renume. Cînd facem această afirmație, ne gîndim că în ultimii doi ani liceul a ocupat locul I în întrecerea socialistă pe județ iar din cei 72 de absolvenți ai anului acestuia, 60 sînt studenți. Din clasa de matematică-fizică doar doi absolvenți n-au reușit performanța. Și-au încercat șansele la medicină, unde au obținut medii peste 8, insuficiente însă. Pînă și absolvenții de la clasa mecanică, clasă îndeobște socotită prin alte părți lipsită de șansă, au avut un procent de admiși la facultate de peste 70 la sută. Toți elevii treptei întîi au fost admiși la treapta a doua. (Cei cu media 6,83 și mai mari aici, cei cu medii mai mici repartizați la Liceul industrial de chimie din localitate.) Profesorul de limba română Ion Funariu, directorul adjunct al liceului, a stat ca orice părinte la porțile Facultății de medicină din Cluj avînd emoții mai mari decît fiica sa. (Să spulberăm suspansul și să spunem că fetița lui este acum studentă.) O mamă l-a întrebat de unde sînt. De la Radu Negru, din Făgăraș. Înseamnă că intrați, nu vă mai faceți grijă. Cîți sînt de acolo ? Cincizeci, a exagerat Ion Funariu, creînd panică în grupul de părinți. Rezultatele liceului sînt remarcabile și în celelalte domenii de activitate. Inițiativa, entuziasmul, ambiția profesorilor și elevilor sînt prezente în toate acțiunile. Să mai amintim locul întîi și titlul de laureat la faza pe țară a Festivalului național „Cîntarea României," ediția a IV-a pentru formația de dans, avînd ca temă zborul cocîrliei și pentru ansamblul folcloric Horița, inspirat dintr-un obicei al locului, coborîrea ciobanilor, toamna, cu turma în sat. Olimpiadele școlare sînt permanente prilejuri de îmbogățire a palmaresului. La faza pe județ, din 180 de elevi, 103 s-au întors cu premii. Să notăm că la Olimpiada de Limba Română, faza pe județ, un liceu industrial a ocupat locurile I, II, III, și două mențiuni.

De ce am făcut această introducere, vă rugăm să ne credeți, palidă față de multiplele realizări ale profesorilor și elevilor de la Radu Negru ? Pentru a demonstra un lucru, credem noi, evident. Într-o atmosferă de emulație, seriozitate și disciplină, dirijată de oameni care au înțeles că nu este suficient să muncești cu copiii, ci este obligatoriu să li te dedici, rezultatele sînt deosebite în toate domeniile de activitate. Așa cum afirmă simplu și frumos profesorul de matematici Horațiu Judele, directorul liceului, omul nou al zilei de mîine poartă astăzi uniforma de elev.

Avem elevi care au ocupat locuri fruntașe la concursurile pe meserii, la protecția muncii. Bineînțeles, lucrările sînt inspirate din practica producției. Tot cu ajutorul elevilor am realizat aparatele necesare cabinetelor didactice ale liceului. Se păstrează o legătură permanentă cu producția, se fac planuri de teme de lucrări de comun acord între ingineri, maiștri și profesori. Autotestorul, aparat pentru testarea cunoștințelor, al elevului Sorin Iarca, acum în clasa XI-a, a luat premiu la faza națională de comunicări și referate ale elevilor. Practica a devenit pentru elevi un prilej de afirmare, o materie care, fără exagerare, îți dă o meserie. Mai devreme m-ați întrebat care este metoda pe care o folosim cu elevii. Una simplă. I-am convins că metoda noastră locală, cinci ore de studiu în fiecare zi de vacanță, este cea mai bună. Fără adoptarea ei, elevii știu că nu pot face față concurenței. Profesori și elevi ne străduim să demonstrăm că nu sîntem un liceu provincial, că valoarea unei școli nu depinde de mărimea localității în care se găsește, ci de calitatea muncii profesorilor și elevilor.

OPREA GEORGESCU

Martor ocular

Renașterea porturilor românești

● Un act de naștere de la 1775 ● Un port dat în folosință în anul 1984 ● Nădejdea înfiripată din coasta nenorocirii ●

Ecit se poate de adevărat, se zice : pe vremea cînd politica nu prea-l ajuta pe om să știe cu cine votează nici măcar cînd era treaz de-a binelea, venind la Zimnicea un înalt personaj a fost întîmpinat la gară și poftit să urce într-o trăsură, alături de un demnitar local ; la un moment dat, pe cînd trăsura înainta de-a lungul străduței ce duce spre centru, oaspetele și-a scos batista și-a așezat-o pe un ochi. Întrebat ce vrea să însemne asta, a răspuns : n-am ce să văd cu un ochi, dar cu doi ! Să privim acum în jur și să spunem : Zimnicea este doar un oraș nou. Cutremurul din 1977 îl prăvălise cu fruntea în țărînă dar a fost ajutat să se ridice și să arate astăzi nu numai înnoit dar și, cu adevărat, frumos, spre lauda constructorilor din toată țara care au muncit pe șantierul reconstrucției din temelii a acestui oraș ce nu mai păstrează, la urma urmei, din ceea ce a fost, decît numele. Pe strada care duce de la gară spre centru, pe peretele unui bloc scrie, cu litere mari, Caraș-Severin. În jurul blocului, niște copii se joacă pe iarbă. Așa se cuvenea să fie, desigur. Dar că așa chiar este, ar trebui să apară ca un fapt de-a dreptul senzațional oricui s-a ferit să ajungă să-și toceacă simțurile ca pavajul săpat și lustruit de roți și oricui n-a uitat că se poate vorbi despre însemnătatea excepțională a stării normale. Viața continuă, iată, la Zimnicea, unde niște copii se joacă și vestea asta parcă ar vrea să fie o floare adusă în dar tuturor celor ce-au înălțat case pentru familiile acestor copii. În totul, zice secretarul primăriei, Florian Chiriță, s-au făcut aici 2 500 de apartamente. Și pe lîngă ele, constructorii din Maramureș au ridicat magazinul Donaris, cei din județul Neamț Casa de cultură, cei din Sibiu clădirea primăriei, poșta și banca.

În acest decor în care vopseaua abia dacă a apucat să se usuce bine și încă se mai simte, parcă, izul de tencuială proaspătă și de var, învățătorul pensionar Ion Andrițoiu, ajuns la 66 de ani sănătos tun și voinic, constituie de bună seamă o apariție singulară, privită cu simpatie de orașul al cărui număr nu prea mare de locuitori, 17 000, îngăduie încă să se cunoască destul de bine unii pe alții. Conform unui program îndeplinit cu o tenacitate de la care mersul trenurilor ar avea [illegible] de invidiat, în fiecare zi la ora 10 30 nici mai înainte și nici mai devreme, învățătorul intră în grădina publică și, rar odihnindu-se pe vreo bancă, se învîrte pe aleile ei pînă la 12 fix. Ca să-l întîlnim, am ascultat sfatul bătrînului Iui, Gabriel, directorul Casei pionierilor din Zimnicea, și al secretarului adjunct al comitetului orășenesc de partid, Ionel Benga. Am mers toți trei în parcul despre care se zice că ar fi cel mai frumos din județul Teleorman. E inutil să precizez că trei censuri avenm și că niciunul nu se potrivea cu celelalte. Dar cînd învățătorul a intrat pe poarta pe unde, bineînțeles, își face întotdeauna intrarea, am știut că pentru toată lumea este aceeași oră. „Dacă luăm Zimnicea ca situație economică, zice Ion Andrițoiu, Zimnicea era un orășel agrar". Cînd a venit el aici, în '45, gorjean fiind de fel, în jurul parcului forfoteau niște circiumi, dintr-alea tapetate cu fum și la ale căror mese își lustruiește nasturii sărăcia. Singurul cerealist mai în vogă era unul Robe, dar începuse să intre în declin, îmbătrînise de tot și fuima lui aducea cu o blană de vulpe din care au zburat cam toți perii. Încă o figură mai era, cu cele două mori ale lui, un anume Dinică Gheorghiu, cavaler tomatic și rămas așa în ciuda faptului că pe-atunci, la Zimnicea, încă se mai răpeau fetele. Operațiunea aceasta, neavînd în ea nimic banditesc, pornea de la o înțelegere prealabilă între mire și mireasă iar capitolul fugii propriu-zise era executat, îndeobște, cu trăsura lui Tănase Bragadireanu, cel mai amoral, ca să spunem așa, birjar din Zimnicea. Altfel, în orașul acesta în care Ion Andrițoiu cu greu se poate hotărî să creadă că ar fi existat mai mult de vreo trei case mai de soi, tinerii, pe urma bătrînilor, căzeau pînă la urmă în ceea ce înfernalul Arghezi, ridicîndu-și gheara ca să despice inima adevărului, numise că este „siropul gros al zilelor bizilte de muște". Din acel sirop n-ar mai fi de desprins mare lucru. Distanța dintre un orășel agrar și o comună neflind, uneori, decît un pas, iar alteori nici atît, Ion Andrițoiu adaugă : în rest era ca în orice sat.

Mai era desigur, portul. Și despre înfiriparea lui se vorbise chiar pe la 1775, cînd Alexandru Ipsilanti dădea de lucru slujbașilor să cerceteze în ce locuri ar fi cu cale pe malul Dunării „ca să se facă schele la care să aibă a se cobori toată marfa ce este în țară pentru alișveriș". După încă o sută de ani se zice că ar fi existat pe-aici „enorme magazii de cereale". Nu prea se mai știe exact pe unde erau și mai dăm de o urmă a lor doar în monografia scrisă de profesorul Hariton Marinescu, localnic. Același profesor pe care n-avem de unde să știm, fiindcă era plecat la băi, dacă l-o fi durut inima cînd a scris : „Despre Zimnicea toate statisticile arătau că este orașul cu cei mai mulți analfabeți". Era vorba probabil despre procentul rezultat din raportarea la populația totală, căci altfel este greu de crezut că Zimnicea ar fi putut să se ridice, chiar și în această privință, prin număr absolut deasupra altor orașe cu care se află pe aceeași latitudine, precum Marsilia, Nisa ori Florența. Cît privește portul, pînă la urmă tot în port am aflat, din niște scripte mai vechi, că a fost înființat de fapt în 1879, pe un braț al Dunării, numit Dunărica. Abia la 1 900 s-a mutat pe locul unde se află azi, cu fața la Dunăre, în marginea ostrovului ce se chema Bujorescu. La 1902 Serviciul Hidraulic construiește peste Dunărica un pod de tabliere metalice, lung de 72 de metri și lat de 6, și leagă după aceea cu o șosea pietruită, de doi kilometri, portul de oraș. Alt pod metalic a fost ridicat în anii de dinaintea primului război mondial, cînd dinspre oraș a fost prelungită calea ferată, pînă în port, cu două linii, cărora li s-au mai adăugat încă trei, mai tîrziu. În pragul războiului al doilea, platforma portului era pietruită pe 18 000 și acoperită cu pavele de granit pe alte cîteva mii de metri pătrați, iar amenajările malului se întindeau pe 1 100 de metri dintre care 410 reprezentau cheul operativ. Atunci a fost construit și un siloz, de 600 de tone, pentru cereale, de la a cărui centrală a pătruns, pentru prima oară în Zimnicea, lumina electrică. Și tot cam atunci, din moment ce are 42 de ani, s-a născut și șeful de azi al portului, Florea Manea.

Florea Manea era încă foarte tînăr cînd i s-a încredințat funcția de șef de port, în 1965. Avea să răspundă pe-atunci de 10 oameni. Citeodată, cînd se ivea prilejul, mai vesel și zilieri. Cînd prilejul acela dispărea la orizont ca un convoi de șlepuri în trecere prin fața portului, începea așteptarea în răgazul căreia oamenii, vorba cuiva, ar fi putut să se dedea în voie tiribușiei de a bea tutun. Adevărul fiind că azi fumînd, mîine fumînd, muncind o zi iar două scoțînd fum pe nas, vine vremea să te întrebi, la ziua chenzinei, ce dai de mîncare la copii. Portul mișca pe-atunci cam 40 000 de tone pe an, mai mult cereale și lemne. Pe urmă a început să primească balast, tot mai mult, și-au apărut aici și macaralele piuitoare. În anul acela nenorocit al cutremurului, din totalul de 230 000 de tone, cerealele și lemn n-au fost decît vreo 30 000, restul era pietrișul și nisipul scoase din Dunăre și aduse la Zimnicea pentru reconstrucția orașului. Tot atunci se începuse construirea unei fabrici de zahăr și a Întreprinderii de țevi sudate. Și asta explică de ce, chiar atunci cînd orașul se liniștise și viața începea să curgă la Zimnicea într-o matcă nouă, în 1981 portul încă primea 230 000 tone de balast. Iar un an mai tîrziu, cînd întreprinderile acestea se ridicaseră și ele pe picioare, cantitatea imensă de balast pe care o primea portul, 340 000 de tone, nu se mai explica decît într-un singur fel : chiar portul se afla în reconstrucție. Lucrările începuseră în martie 1979. Și nu era vorba despre modernizarea vechiului port, ci despre construirea, pe locul lui, chiar a unui port nou. Din ceea ce s-a făcut aici mai demult fiind păstrat doar silozul pentru cereale. Atît. Vechiul desen al portului a dispărut ca și cum un profesor ar fi șters cu guma pe o hîrtie liniile trase în joacă de un copil. Iar opera nouă este, fără îndoială, impresionantă.

Portul a fost dat în funcțiune parțial în noiembrie anul trecut și în întregime în vara acestui an. Platforma lui a fost înălțată cu vreo cîțiva metri și de-a lungul unui șir de 1 500 de piloni de beton, a fost turnat, tot din beton, cheiul cel nou. E făcut pe vecie, zice Florea Manea. Și are o dană pentru cereale, una pentru pasageri, două pentru mărfuri generale, două pentru produse metalurgice și încă două pentru mărfuri în vrac. Din 15 iulie au fost date în funcțiune și liniile noi de cale ferată, patru la număr, și de-atunci portul a început să primească minereu de fier. De la Constanța, unde e încărcat pe vasele fluviale, minereul vine pe canalul de la Agigea la Cernavodă și ajunge la Zimnicea în două zile. Aici este încărcat în vagoane și trimis la Hunedoara și la Călan. Portul Zimnicea, spune Florea Manea, trebuie să asigure aproximativ jumătate din necesarul de materie primă al Combinatului siderurgic Hunedoara. În scurt timp, el va începe să primească de la Hunedoara și de la Călan produse metalurgice pentru export. În felul acesta, trenurile care pleacă încărcate din Zimnicea, n-or să se mai înapoieze cu vagoanele goale, pe aici trecînd, cum spune Florea Manea, unul din ceea ce se cheamă a fi „curenții de mărfuri", adică un itinerar optim în transportul combinat pe apă și pe calea ferată. Portul are acum o capacitate de aproape 600 000 tone pe an și un lucru e sigur : traficul minereului acoperă în întregime această capacitate de lucru. Nu e mai puțin adevărat, pe de altă parte, că pe platforma de care dispune portul există posibilitatea de a mai fi aduse încă vreo cîteva macarale pe lîngă cele două, de cîte 16 tone. O astfel de macar Bocșa are plan de 350 000 de tone anual și dacă numărul lor ar spori este limpede că și capacitatea portului ar crește considerabil. Iar asta chiar se va întîmpla, la Zimnicea, din moment ce șeful portului știe că vor mai fi amplasate aici, urgent, încă două macarale de felul și mărimea celor ce lucrează acum. În sfîrșit, mai adaugă el, în plan se află și instalarea unei macarale de 50 de tone, cu ajutorul căreia vor putea fi preluate rulourile de tablă, de cîte 20, 30 și chiar 40 de tone unul, care vor veni de la Galați pentru a fi prelucrate la Întreprinderea de țevi sudate, aflată chiar în marginea portului.

Zimnicea, viața a doua

Și ca să ne mai tragem sufletul un pic după ce am notat toate aceste cifre, zic să mai dăm o ruită pe-afară și ieșim din biroul șefului de port și afară putem să înțelegem definitiv că la Zimnicea, în malul Dunării, cifrele acestea și-au găsit locul în vorbirea lui Florea Manea, ca și pilonii de beton în marginea cheului nou. A avut norocul să fie încă tînăr și astfel să se poată atașa ce toată ființa de opera aceasta care s-a înfăptuit chiar sub ochii și chiar și prin grija lui, căci din '79, de cînd a început reconstrucția, el a fost aici nu doar șef de port dar și, fără să-i oblige nimeni, un al doilea diriginte de șantier. Și asta înseamnă că, de cinci ani încoace, programul lui zilnic n-a mai fost niciodată de opt ore. Bunul lui prieten, Alexandru Nistor, șeful postului de miliție din port, i-a și zis, nu o dată, pe cînd șantierul nu-și potolise încă viitoarea, să o ia mai domol, să nu se mai arunce tot așa, întotdeauna, cu capul înainte, să le vadă și să le știe chiar pe toate cum se fac, dar Florea Manea parcă vroia să recupereze în felul acesta tot timpul pierdut pe cînd în portul Zimnicea încă se putea zice că se fumează prea mult. Fiind el o fire de om ce nu s-ar simți bine dacă n-ar ști, de la temelii și pînă la suprafață, cum a prins viață locul acesta pe care calcă, de-a lungul și de-a latul portului. Asta l-a costat, mărturisește chiar Florea Manea, că de vreo cîțiva ani n-a prea mai citit decît rareori, și cititul era o plăcere a lui, dar cărți a cumpărat, totuși, și le-a depozitat să le aibă mai tîrziu la îndemînă ori să-și facă măcar datoria de părinte, de a alcătui o bibliotecă frumoasă fetei lui, elevă de liceu. Cărțile devenind, în perspectivă, chiar un obiect de zestre. Ceea ce, să recunoaștem, e o față cu totul neașteptată și de-a dreptul formidabilă a lumii în care trăim.

Din lumea aceasta fac parte, desigur, și cele două macarale cu care Alexandru Dimancea și Alexandru Rotaru descarcă barjele 15 126 și 15 132, fiecare de cîte 1 000 de tone. Sub ele se află două linii de cale ferată și după ce cupele macaralelor se descleștează, minereul curge de-a dreptul între pereții vagoanelor. Macaralele iau de colo și pun dincolo, munca are o acuratețe desăvîrșită și lipsește de prin jur orice agitație inutilă. Nici o muscă la arat nu se întrevede, ca să spunem așa, să-și desfășoară campania agricolă în portul Zimnicea.

În capătul de jos al cheului drept, cum îl visează toți marinarii și lucrătorii din porturi, pentru că numai așa vasele pot să se apropie mai bine și numai așa pot fi executate mai repede operațiunile de încărcare și descărcare, Florea Manea îmi arată așa-zisul cheu de apărare, întins în apa Dunării pe 160 de metri ca o linie de piatră în prelungirea cheului propriu-zis al platformei. Din capătul cheului drept, malul se trage înapoi, pe o lățime de cîteva zeci de metri, și în fișia de apă întinsă acum între malul natural și cheul de apărare, portul își va putea extinde platforma oricînd va fi nevoie. Și dacă urmașii chiar vor avea nevoie s-o facă, ei vor descoperi că în vremea aceasta a noastră au existat oameni inteligenți care s-au gîndit să le dea o mînă de ajutor. Nici o morală, într-adevăr, nu-i poruncește omului să fie inteligent, dar au e mai puțin adevărat că nici nu-l condamnă, dacă este. Rămîne la alegerea lui. Iar cei care au construit portul nou al Zimnicei au ales bine, fără îndoială. Și n-au uitat că la un port nou trebuie multe, nu numai macarale dar și, bunăoară, un atelier de întreținere și reparații pentru tot felul de utilaje portuare. Un astfel de atelier a și fost construit. Zidurii abia și-au terminat lucrul în urmă cu vreo săptămînă și urmează acum ca în spațiul întins al halei să fie montate utilajele care au fost aduse și ele, toate, între timp. Alături, două clădiri vechi, în care s-au aflat pînă nu demult sediile instituțiilor portuare, se împuținează văzînd cu ochii sub lama buldozerelor. Un omagiu bătrînelor ziduri care și-au făcut și ele, cum au putut, datoria ! Dacă s-ar putea să simtă ce se întîmplă cu ele, desigur că și-ar da duhul împăcate. Foarte aproape a fost ridicată o clădire nouă, cu etaj, mult mai încăpătoare, unde se află birourile Navromului, căpităniei, ale vamei și miliției. În birourile acestea varul încă nu s-a uscat bine pe pereți, nici chiar în holul unde se află gazeta de perete reprezentată deocamdată numai printr-o ramă de lemn. În cadrul ei, tragem nădejde că ar putea să-și găsească loc și o însemnare intitulată cam așa : în casă nouă, oameni noi. Căci din vara aceasta, de la 15 iulie încoace, numărul oamenilor s-a dublat. Acum sînt 50. În urmă cu o lună portul încă mai avea doar un operator de dană iar acum are patru. Și mulți sînt în curs de angajare chiar în aceste zile. Unii, aflu, și-au dat demisia de pe unde lucrau și au ținut să se angajeze aici, „S-a zvonit că e de lucru în port și oamenii vin, zice Florea Manea. Avem o carte de vizită bună". Pînă în iulie încă se mai lucra doar după program de zi. De atunci se muncește în trei schimburi și chiar dacă becurile reflectoarelor se ard în prostie, că nu rezistă, so zice, nici trei nopți, asta nu poate să întunece bucuria șefului de port: „Nu se-mai aprinsese demult lumina pe-aici". Lumina asta fiind doar un vis nelămurit pe-atunci, în '65, cînd se trezise șef peste niște bătrîni docheri ca Dumitru Smirdioșanu, Hristache Sfanț sau Paraschiv Belinaș, care ședeau vara lîngă un plop, lîngă siloz, în capătul de sus al portului, și acolo așteptau să fie chemați cînd era ceva de făcut. Ultimul dintre ei a ieșit la pensie în '70. Erau oameni curați la suflet și fără îndoială că harnici de felul lor. Acum, cînd Florea Manea privește în jur, în cuvintele lui poate să răzbată și o mulțumire ca din partea acelor bătrîni cărora le-o fi fost șef, dar i-a respectat ca pe părinții lui : „E portul cel mai modern, nu-i așa ?". Și pentru că ține să ne arate cum se înfățișează cheurile de beton cenușiu-albăstrui cînd sînt văzute chiar de pe oglinda Dunării, coborîm pe remorcherul de manevră al portului. Comandantul, Ene Valerică, este din Titu, cam departe de Dunăre, recunoaște, dar de pe Dunăre orîcum n-ar mai pleca niciodată, la 34 de ani abia a apucat să învețe ca lumea meseria și probabil că are s-o aducă aici ca bucătăreasă și pe nevasta lui, Niculina, deocamdată muncitoare la o întreprindere de aparataj electric. Acum, cînd peste port aproape că s-a lăsat seara, echipajul de 24 de oameni al remorcherului Luduș se pregătește să ridice ancora și să plece la vale, vreo doi kilometri, unde 10 barje așteaptă să le vină rîndul să fie aduse în port pentru a fi descărcate. Remorcherul Luduș le preia din convoalele care vin de la Agigea, pe canalul dintre mare și Dunăre, și le alinează, la ancoră, în locul acela aflat mai jos de port, unde pe timpul nopții trebuie să le asigure semnalizarea luminoasă de protecție. Ieri după-amiază a fost furtună, vînt de 90 de kilometri la oră, au fost valuri mari și remorcherul, ca un ciine ciobănesc care păzește o turmă de oi ,a plecat într-acolo mai devreme, căci vasele tot joacă pe apă și legăturile trebuie ținute mereu sub ochi, să nu se slăbească vreuna. Și fără îndoială că intră și acest efort și aceste griji ale echipajului de pe Luduș în firul neîntrerupt al muncii din portul Zimnicei, unde cheltuielile pentru reconstrucția lui se vor putea amortiza în 14 ani. Aici, la Zimnicea, unde nădejdea s-a înfiripat adeseori din coasta nenorocirii ca un fir de iarbă de după o lespede grea, orașul e un oraș nou iar portul e un port nou. Ca ele să ajungă astfel, ceea ce s-a putut continua, s-a continuat. Ceea ce a trebuit luat de la capăt, a fost luat de la capăt. Zimnicea, orașul și portul, trăiesc viața a doua. Și pot spune împreună că viața-i frumoasă.

DUMITRU ELIADE ■

Vineri, 26 octombrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

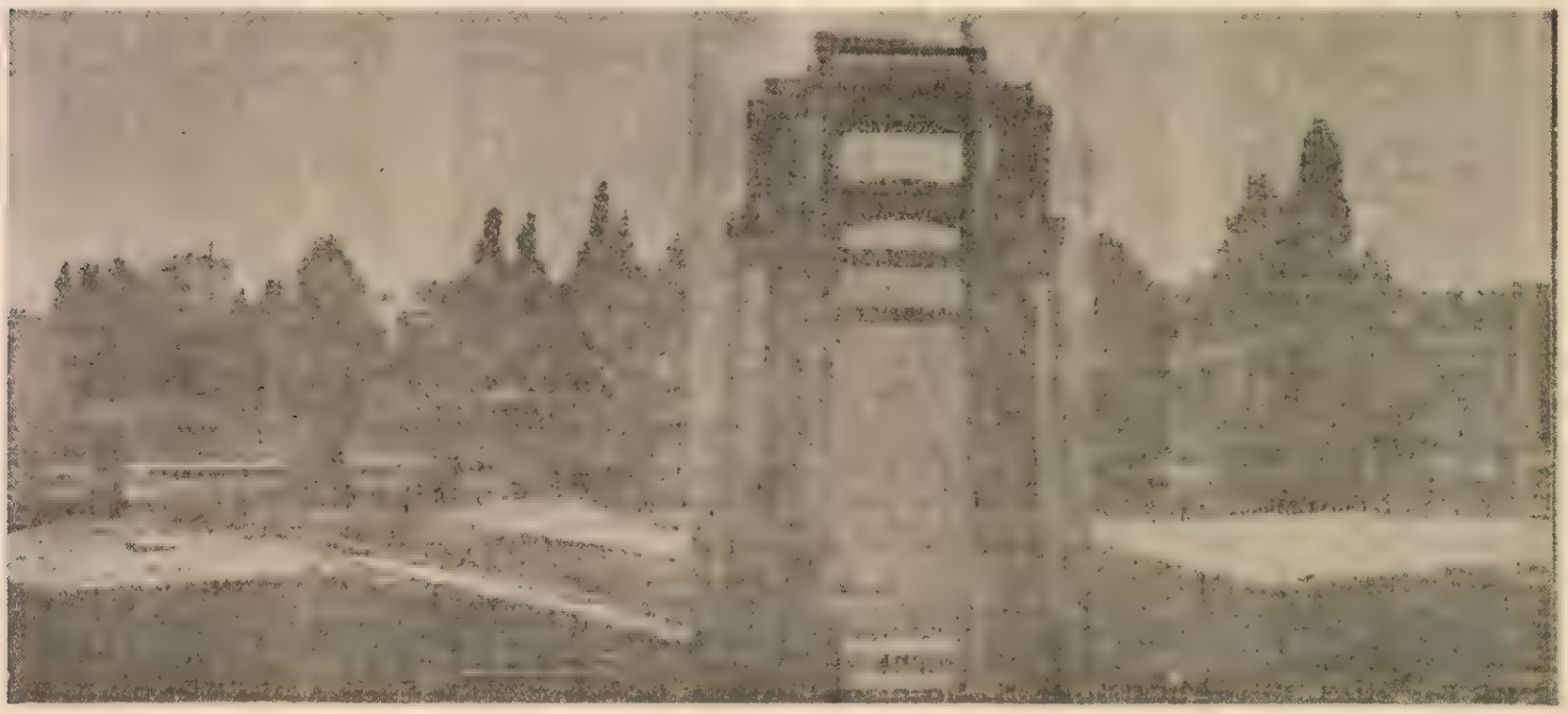

Arc solar

Există oare o artă mai veche pe acest teritoriu, pe acest pămînt, decît ingenua artă a lemnului ? Poate doar ceramica, cioburile din vasele persane de acum 7000 de ani, cele din Egipt și de la noi, de la Cucuteni, din mileniul 4 înaintea erei noastre. Lemnul, spre deosebire de fratele său, ulciorul, putrezește sub ploi și sub pămînt ; case, necropole, turle înalte și modeste porți sînt arse de soare și de foc ; se topesc încet în văzduh și ape. Rămîne însă spiritul nemuritor al caselor din Maramureș și Bucovina, din Făgăraș și de pe valea Oltului. Se înlocuiește la 10 ani șindrila, la 100 pragul, la 300 de ani grinda de stejar. Nimic din materia vechii case nu mai rămîne, dar ființează frumusețea și bunătatea ei de încintă familială românească. Nu se întîmplă așa, oare, cu celulele unui organism omenesc, carora le supraviețuiește de 10 ori ființa întreagă ?

În spiritul marii tradiții a civilizației de lemn, a purității și ingenuității construcțiilor țărănești, de tot felul, moară și piuă, poartă și cerdac, turlă și teasc de ulei, de vin ori de carte, tinerii artiști, școliți la Cluj-Napoca prin 1980, Ion Marchiș și Ion Grama, au ridicat pe valea Săsarului, într-o intersecție de șosele noi dintr-un cartier bămărean central, a cărui virstă nu depășește nicăieri două decenii, o cuadripilă poartă de lemn de stejar, înaltă de 12 metri cu o deschidere liberă de bolți spre cerul Maramureșului. Astfel, cartierele cele noi, trase la riglă, ca peste tot în lume, capătă personalitate, devin inconfundabile prin natura care le înconjoară cu munți împăduriți, și prin ecoul monumental al lemnului în „Arc solar".

Mult au căutat prin păduri artiștii, însoțiți de ajutoarele lor lemnarii Ioan Bogdan, Eugen Reș, Grigore Rednic, Viorel Bota, Ioan Matei, Ioan Propsz, Vasile Groza, trunchiurile cele mari, de 200 de ani, le-au ascultat miezul, au desenat din ele paralelipipede lungi și exacte de 30/30, de 40/40 și de 50/50. Cu tăietura lungă și bine strunită în gater pînă la 12 și 15 metri, ca să le țasă lucrarea dintr-un lemn, fără înăditurâ. Inginerul Liviu Țapu, și el un suflet de țăran autentic, a calculat toate încheieturile, în trei nivele, la cote tot mai înalte pe verticală, încît se vede peste tot doar lemn pe lemn, curat și auriu. Înălțimea bolților pătrate, care au ecou de octoih, sprijină în stea octogonală, în opt colțuri de orizont cerul țării, tricolorul curcubeelor care purced din toamna bămăreană pînă la marea cea mare... Pe drumuri neschimbate de la începutul lumii, știute numai de stele, se oprește o dată pe an solipirea „Luceafărului".

De mult „Steaua ciobanului" călăuzea oastea cea voinică a desțălecării dincolo de munți, în toate țările frățești ale Moldovei și Transilvaniei, Bucovinei și Banatului, se unea ceea ce era unit prin obirșii și grai din Țara Crișurilor pînă pe valea Oltului și a Dunării. În orizonturi succesive, de munți și văi unduitoare, doinite, străbune poeziei noastre după rostirea lirico-filosofică a lui Eminescu se așază în chele de boltă peste cele patru porți unite în încheieturi de lemn ca arborii frățești. Aici se adună, ca un răspuns, ecoul venit din patru zări românești. Patru porți unite într-o triadă de bolți adună ecoul a patru milenii de păstorit, cu a patru secole de trudă înțeleaptă întru refacerea unității statale celui vechi de alte două milenii ,că a patru decenii de afirmare liberă în făurirea propriei istorii.

În jurul monumentului cu rezonanță de instrument muzical, sau de tiparniță veche, teasc cu litere de lemn, s-au adunat tinerii maramureșeni ca să rostească și să asculte poezie, muzică, să-și asculte sufletul. Deasupra lor ecoul ridică parcă la infinit miezul de gînd brâncușian al lucrării celei temeinice, dinspre pămînt spre cer, unde la zenit se aprind luminatorii cei mari, unde nu-i nici noapte, nici zi, numai lumină.

RADU NEGRU ■

A doua carte cu prieteni

E-n aer o urzeală-n sfîșiere

În singurătatea somptuoasă a toamnei, printre frunze de bronz ce lunecă pe sub lemnul vechi al palatelor medievale, sub erupția lunii ca un miraj albastru, așez în cutii de lemn de tek umbră de povești pentru prietenii din oglinzile tinereții.

Iată-mă azi, cînd afară sună amețitor în cîmpuri mohorul și dor pruni vin prin aer să-și scuture creștetul în geamul meu, legînd un iezer cu flori de măr de supliciul a doi cerbi fugind pe sub ghiață, pentru Mircea Ciobanu. Dar mai întîi un cîntec din el : „Ca ploi asupra tobei, cade lemnul / des împărțit, și unda taie unde, / o-nlocuie cu două și descrețește — / o, ploi de lemn, împinse de la faldul / arenei la mulțimea scursă-n uliți! / Și piața e-ncăpere nesătulă / de zgomote, iar podiumul vibrare, / ei însuși tobă sub alai, cînd crai / treziți anume vin să la prelinsa / femeie pentru care s-a plătit / și-acum, deșert, se clatină-ntre funii".

Acestui vrăjitor scormonind în furtuni nervoase pentru a da la iveală nume halucinante (Palada din romanul Istorii), care se trage din apele vii ale Romanaților și de la Întorsura Buzăului (avea o bunică grecoaică pe care o chema Bella) și care și-a trăit anii cei mai frumoși pe strada Mîntuleasa din București, îi spun astăzi că nu voi uita niciodată noaptea de toamnă pe care am petrecut-o lîngă malul Dunării, aproape de vadul Brăilei, și am ridicat-o la ceruri, adică în zorii zilei următoare, plină de vin roșu pe obrajii proaspeți și de cîntecul apelor colindate de niște pescari lunateci sau de niște soldați visînd nunți închipuite.

Iezerul cu flori de măr, dragă Mircea, se afla în fundul curții de la Pîrscov al lui Vasile Voiculescu. Tu, care-ai auzit despre Vasile Voiculescu tîrziu, cînd erai în armată și susții că nimeni ca tine n-ar putea să scrie atît de frumos despre poeziile lui încă nepublicate, va trebui să-ți închipui că acolo era un ochi de apă, liliachiu, ca un ochi de viței sau de mînz visînd ugerul lunii mai și că deasupra lui se legănau meri înfloriți și niciodată timpul nu îmbătrînea, pentru că din adîncul munților veneau în fiecare seară Zahei Orbul purtînd pe brațe mici biserici de sare în care se închinau neîncetat duhuri verzi și albastre. Exact ca-n gîndurile tale : „...E-n aer o urzeală-n sfîșiere / și lama-nchipuită care trece / prin pînzele de sus aduce sunet / și dă măsură frigului. O, turma / cu licăr și venin! Să-i taie calea / surpate locuri, laturi noi de ripă, / și-n goluri trasă șir de șir să cadă... / iar tu fii prinsul panteloi! Sub însăși / membrana lor, din mal în mal întinsă, / așterne-te și taci în ascultarea / acestor duhuri care mor, dar numai / unuia singur să nu-i crezi ecoul...".

Țesătură impecabilă de vers! Cuvinte strecurate din aur de biblii... Eu îl știam încă de pe atunci pe Impecabilul Necunoscut, cum îl numești tu pe Vasile Voiculescu și, fiindcă am venit pe lume pe același mal de rîu cu el, cînd se înțelenea iarna, cînd se pornea viforul și pe deasupra nesfîrșitelor

(Continuare în pag. 22)

FANUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Nordul și Sudul

Ralea observă că berlinezul, ca orice **om de nord**, e trist. E trist chiar cînd mănîncă. Un surîs e o sărbătoare rară în această parte a lumii. Cînd asistă la reprezentarea unei comedii bufe, neamțul nu aplaudă. E mereu taciturn, serios, necomunicabil. „Ce trist trebuie să fie spiritul unui popor care nu știe să rîdă" — conchide eseistul vizitînd acest oraș îndată după primul război mondial. Aceste remarci sînt surprinzătoare la un om inteligent ca Mihai Ralea. Ele trădează o mentalitate îngustă de a judeca popoarele : popoare vesele și popoare triste, popoare care rid și popoare care nu rid etc... Oamenii din sud, pentru că au mult soare, trebuie să fie numaidecît euforici, iar nordicii, asupriți de iernile lungi, trăiesc în solitudine și tristețe... O judecată prea simplă. Elementul climateric este important în viața spiritului, dar nicidecum decisiv. De ar fi altfel, am avea o împărțire bizară a lumii : popoarele din partea septentrională sînt condamnate în eternitate să fie posomorite și grave, în timp ce meridionalii, excitați de căldură, nu pot scăpa de veselia lor contagioasă. Se întîmplă însă ca literatura spaniolă (meridională) să fie dominată de un puternic sentiment al tragicului, iar grecii (popor exploziv, solar) să prefigureze, încă din antichitate, o **civilizație și o artă a culpabilității.** Tragedia s-a născut, în orice caz, în Sud sub soarele necruțător de la Micene. Omul este modelat de peisaj, desigur, dar peisajul nu-i modifică prea mult actele existențiale fundamentale. Englezii (nordici) au reputația de a fi flegmatici. Falstaff nu pare mai puțin specific, pentru tipologia Nordului, decît Hamlet. . . .

Ralea crede, de asemenea, că **hieraticul** este un atribut al spiritului german. Și asta pentru că nicăieri magia medievală nu s-a prelungit mai mult (pînă în zorii epocii moderne) ca aici. Dovadă ar fi literatura și arta fantastică... **O idee,** iarăși, **primită.** Fantasticul modern s-a născut, prin Poe, în America și a cucerit Europa spiritului la nord ca și la sud. Hoffmann a impus, e adevărat, un tip de fantastic, dar fantasticul n-a rămas numai la nord. Și, apoi, fantasticul german nu-i atît de mohorît. Este, uneori, în arta germană o uluitoare explozie a feericului... În fine, s-a spus mereu (Ralea acceptă și acest punct de vedere) că germanii sînt **auditivi,** nu **vizuali.** Ei ar avea, în consecință, o mare muzică, dar o slabă pictură. Eseistul român se grăbește să tragă în stilul rău, o încheiere dezarmantă pentru spirit : „Că nu sînt vizuali se poate ușor vedea din monstruosul prost-gust pe care-l vezi în tot ce e culoare și formă. Afară de pictura ultimului deceniu și de cei foarte vechi, L. Cranach, Dürer ori Holbein — mult mai importanți pentru profunzimea concepției decît pentru elementul decorativ ori plastic — se poate spune că Germania nu

(Continuare în pag. 23)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

Lucian Blaga comentat

Privită din punct de vedere al destinației sale, antologia de **Poezii** din Lucian Blaga cu tabel cronologic, prefață și comentarii de Marin Mincu (colecția Lyceum, Albatros, 1983), este, cred, o carte binevenită și, nu mă îndoiesc, utilă. Ea e menită să adâncească studiul marelui poet, predat mult prea puțin în școală, dacă nu mă înșel, doar cu poezia **Lucrătorul** (în gimnaziu) și cu poemele **Eu nu strivesc corola de minuni a lumii** și **Gorunul** (în liceu).

Blaga a scris în total un număr de 489 de poezii din care 243 sînt antume și 246 postume. Antologia cuprinde 44 de antume și numai 3 postume, disproporție care sare în ochi, chiar dacă Marin Mincu nu a avut la îndemînă al doilea volum cu **Poezii postume** din ediția critică George Gană (Minerva, 1984). Cu toate acestea, și din primul volum al acestei ediții putea să constate că **Mirabila sămînță** a fost una din ultimele poezii pe care Blaga însuși le-a publicat. Cît despre postume, ar fi fost mai important, decît data primei publicări, să ni se spună ciclul din care face parte fiecare și, dacă se știe, data cînd a fost scrisă. Astfel **Unde un cîntec este**, scrisă în 1953, e din ciclul **Corăbii de eenușă**, **Vara sfîntului Mihai** (1954), din ciclul **Cîntecul focului**, iar **Odă simplisimei flori** din ciclul **Ce aude unicornul** (1957—1960). Nu s-a ales din ciclul **Vîrsta de fier** (primul în ordine) nici o poezie. **Mirabila sămînță** nu a fost integrată de Lucian Blaga vreunui volum sau ciclu. Face parte din categoria antumelor apărute în periodice.

Justificarea antologiei apare în prefață. Aici se face mai întîi o situare a poeziei românești și universale din primele decenii ale secolului XX. Simplificînd, poeții români sînt tradiționaliști (Goga, Voiculescu, Crainic, mai puțin Pillat și Adrian Maniu) sau simboliști (Anghel, Minulescu, Bacovia). Sînt omiși Macedonski cu **Flori sacre** din 1912 (un neoromantic în propria-i caracterizare), Șt. O. Iosif, Ștefan Petică, D. Iacobescu și N. Davidescu. De la francezi lipsesc cel puțin Apollinaire (**Alcools** e din 1913) și Paul Valéry (**La Jeune Parque** e din 1917), de la germani Rilke cu **Elegiile duineze** (1912—1922) și Gottfried Benn (cu **Morgue**, 1912, **Söhne**, 1913, **Fleisch**, 1917, **Das moderne Ich**, 1919). Lipsește de asemenea austriacul Georg Trakl, mort în 1914, dar care publicase un volum în 1913, altele două, cu titlul **Sebastian im Traum** fiind postume, din 1915. O culegere completă, **Die Dichtungen**, a apărut în 1919, o dată cu **Poemele luminii**.

Despre expresionism la Blaga au vorbit : Ion Sîn Georgiu în 1922, un profesor sibian, P. Drăghici, în 1930, Pompiliu Constantinescu în 1933, Vladimir Streinu în 1938 (dar credea că acum se mai eliberase de acest „mod formal"), G. Călinescu în 1941 (i-l recunoștea numai în teatru ca o ținută „constînd în schematism și într-o relativă stilizare și deci caricare a gesturilor"). Tema a tratat-o pe larg Ov.S. Crohmălniceanu în **Literatura română și expresionismul** (1971). În legătură cu expresionismul, Marin Mincu citează îndoseobi două articole ale lui Paul Hatvani din revista **Die Aktion, Die Ethik der Geisterkranken** (1914) și **Versüch über den Expressionismus** (1917) cu aceste propoziții : „Expresionismul a descoperit mișcarea și știe că pînă și repaosul, echilibrul și enorma inerție a lumii și a destinului nu sînt decît mișcări... Cuvîntul însuși este mișcare și la început a fost cuvîntul" ; „Expresionismul nu așază conștiința mai presus decît toate, ci în toate... Opera de artă expresionistă nu este numai legată de conștiința artistului, ci și identică ei. Artistul crecază lumea după chipul și asemănarea sa. Eul domină asemenea unei divinități" ; „Lumea este expresia mea" ; „Forma devine conținut".

Ca și Ion Pop în **Lucian Blaga — universul liric** (1981), Marin Mincu e de părere că în constituirea eului expresionist Blaga a parcurs trei etape. Am avea mai întîi (în **Poemele luminii** și **Paștii profetului**) un eu stihial în expansiune, dominator, curînd absorbit de cosmos și anonimizat, apoi (în volumele **În marea trecere** și **Lauda somnului**) un eu difuz, metafizic, intrat în criză deoarece în act că între el și lume s-a produs o ruptură citită în semnele alienante din jur, în sfîrșit (în **La cumpăna apelor, La curțile dorului, Nebănuitele trepte** și postume) un eu „domestic ce se întoarce către bucuriile intime și patriarhale ale vieții". Cu alte cuvinte de la poetica expresionistă din primele două volume, Blaga ajunge la formula proprie a expresionismului în următoarele două volume, dar, evoluție descendentă, și la „clasicizarea" formulei sale odată cu **La cumpăna apelor** (1933). Spre deosebire de Ion Pop care vede în **Nebănuitele trepte** (1943) momentul eliberării, al vindecării de tristețea metafizică, al „eternei întoarceri" în patria „mumelor", iăr în postume apariția erosului ca principiu în stare să atenueze sau chiar să anuleze alteritatea, restabilind unitatea originară a universului, Marin Mincu consideră că în ultima sa fază poezia lui Lucian Blaga „nu trebuie înțeleasă decît ca o pojolire a combustiei expresioniste prin pactarea vizibil programatică și, de aceea, aproape didactică, cu sistemul liricii tradiționale". Această etapă nu reprezintă, în opinia sa, decît „o reușită parțială a poetului ; este amendabilă tendința spre erotizarea facilă și ancorarea în formele folclorizante". Este motivul pentru care antologia nu include decît patru poezii din **La cumpăna apelor**, două din **La curțile dorului**, două din **Nebănuitele trepte** și doar trei postume. Este interesant că despre o clasicizare a expresionismului în opera sa Blaga vorbea încă din 1930 adresîndu-se lui P. Drăghici : „Expresionismul meu, dacă vrei cu orice preț să-l numești așa, e — mai ales în ultima fază a **Laudei somnului** — un ce atît de **organizat** și tinde așa de mult spre **cristal** încît i s-ar putea, cred, da și atributul de **neoclasic**".

Aceluiași (fost coleg de liceu) îi scria cu nouă ani mai înainte trimițîndu-i **Paștii profetului**: „**Moartea lui Pan** după părerea mea e clasică"... Scrisoare din 1929 în legătură cu apelul la folclor : „Asemănările dintre acesta și creațiile mele sînt pe temei de înrudire inconștientă".

Cu aceste întîmpinări, se cuvine să subliniem și numeroase cazuri cînd comentariile lui Marin Mincu la poeziile lui Blaga conving. Astfel la poezia **Legendă** : „Crearea de noi mituri corespunde viziunii sale despre metaforă care trebuie să fie revelatorie, să dezvăluie originile ascunse ale lucrurilor, orice metaforă fiind în esență un mit în miniatură". La **Moartea lui Pan** : „Amurgul zeului se datorează apariției conștiinței problematizante, la el, la Pan care înseamnă identitatea cu sine a totului, nediferențierea paradisiacă a naturii". La **În marea trecere** : „Figura simbolică a singelui care strigă prin păduri sugerează amintirea mitului lui Orfeu care se zbate să-și readucă iubita din infern". La **Peisaj transcendent** : „Cuvintele însele par rostite de sfincși : ele nu semnifică, ci doar anunță, semnalizează, la infinit, antrenate într-un mare gol de semnificat ; acest gol este interpretat ca sfîrșit, ca destrămare, stingere universală". La **Perspectivă** : „În viziunea lui Blaga, formele originare (monadele) zac în noaptea existenței increate ; ele sînt autosuficiente (lumi comprimate) și mișcarea lor, imperceptibilă în sine, este o laudă a somnului, adică a lumii embrionare, nemanifestate". La **Mirabila sămînță** trebuia să se spună că Eutopia e „locul favorabil" visat de poetul englez Francis Turner Palgrave în **The Visions of England** (1831).

AL. PIRU

FILM

Dincolo de zbor

Filmul **ZBOR PERICULOS** — regizat de prolificul regizor **Francisc Munteanu**, după un scenariu semnat de Mihai Vasilescu — se referă la împlinirea sau neîmplinirea unor căsnicii. Acțiunea se derulează liniar și relativ convingător, fără salturi spectaculoase sau accidente cutremurătoare (de genul cărora au fost narate în vreo trei sau patru „peliculeaeroport" americane !). Viața unui cuplu deci : EL (pilotul), preocupat numai de zborurile sale și de responsabilitățile ce-i incumbă de aici ; EA (soția — nu i se precizează nici o meserie sau nu am reținut noi ? !), neglijiată de către cel dintîi, obligată așadar să ajungă la formula divorțului — divort care însă, firește, nu va avea loc. Cam asta.

Firește, filmul poate transmite, poate analiza o dramă, chiar și dacă ea, drama, se consumă într-un cerc închis, „spectaculosul cinematografic" născîndu-se în acest caz din **profunzimea** analizei efectuate, din prezentarea unor **tipologii anume** ; din păcate ZBOR PERICULOS nu atinge aceste performanțe, analiza fiind făcută la suprafață, conform unor scheme pe alocuri jenant chiar de moralizatoare. Și nu atît „povestea" e de vină, cît faptul că regia (surprinzător pentru un Francisc Munteanu ?) s-a mulțumit să filmeze plat un dialog și așa departe de a fi sclipitor (trei sferturi din film, cred, este filmat la maniera replică — contrareplică sau plan-contraplan ! ?), cu repetări inutile (accidentul pe care îl vedem la începutul filmului este **repovestit** apoi, în amănunt și de două ori, de către eroii peliculei), cu „gafe" îndrăznesc a spune (precum „căderea" balizării unui aeroport internațional de tipul celui de la Otopeni, pe timp de zeci de minute bune ? !), ce sînt departe de a face reclamă capacităților tehnice — **recunoscute** pe plan internațional, de altfel ! — ale aviației civile române...

Multe dintre scăderile de mai sus sînt estompate însă de o distribuție nimerit aleasă, și ne vom mulțumi să-i amintim numai pe **Vladimir Găitan** și **Enikö Szilagy-Dumitrescu** (în rolul celor doi parteneri ai cuplului ce va reuși să se salveze de la destrămare), pe **Ion Dichiseanu** (în rolul prietenului moralist, firește), sau pe **Marin Moraru**, într-un delicios rol secundar — poate cel mai autentic personaj al filmului.

Un film corect în cele din urmă, dar care nu ne poate anula dorința de a vedea, totuși, într-un viitor pe care îl sperăm apropiat, și un film adevărat, profund, impresionant despre niște oameni cu o atît de tulburătoare meserie cum este cea a pilotajului avioanelor de cursă lungă.

HORIA PATRAȘCU

Două debuturi

Două cărți, **Marele prag** și **Sfera paralelă**, apărute de curînd în colecția Fantastic-Club a Editurii Albatros (ce păcat că alte edituri nu au astfel de colecții !), și, implicit, autorii lor, debutanți, Alexandru Ungureanu și, respectiv, Gheorghe Păun, vin să confirme o părere mai generală potrivit căreia proza românească de anticipație, sau, cum i se mai spune, literatura S.F.-istă, a dat la iveală, după lungi și, după cum se vede, fructuoase așteptări (dar să nu uităm, totuși, cîte cărți insignifiante s-au scris sub semnul acestei literaturi cu o extraordinară prică la cititor !), un nou val de scriitori a căror primă calitate este valoarea literară însăși a textului. În amîndouă cărțile, — prima : un roman intrucîtva eterogen (unele capitole, ca să le zicem așa, le-am lecturat în diverse publicații, unde au fost tipărite ca nuvele sau povestiri de sine stătătoare), dar, grație unei inspirații de ultimă oră, suficient de bine articulat, ca să dea, în final, impresia unui roman de dinainte conceput ca atare, a doua : o suită de povestiri pendulînd între literatura de anticipație și literatura fantastică — mult discutatul element tehnicist, cel care limita literatura de anticipație la ample și bizare descrieri ale viitorului din perspective strict tehnologice, este substanțial subordonat universului uman.

Nu neapărat virtuțile tehnice ale unei îndepărtate lumi viitoare l-au preocupat pe Alexandru Ungureanu, ci modul de-a fi, de-a acționa, de-a gîndi și de-a simți ai eroului său, un tînăr într-o totul pămînten al zilelor noastre, al secolului nostru chiar, un tînăr animat de un nezdruncinat sentiment al demnității umane, al libertății, al adevărului, al cunoașterii și-al împlinirii prin dragoste, prin totală dăruire. Memorabilă și-nfricoșătoare, sumbră și, totuși, cu un dram de speranță, firavă ca un fir de iarbă în Sahara, este acea terifiantă imagine a uzinei subterane, o diabolică perfecțiune pentru anularea totală a omului menit să fie doar mînă de lucru, și atît, o mînă de lucru ce se confundă cu însăși unealta. Mai tîrziu, în labirint, sau în infernala mașină de inventat vise, sau într-un ciudat război între două lumi total incompatibile, această temă, a omului ce se opune anulării sale cu toată ființa sa și din toate puterile, țintind pustiitor după o dragoste mare și-adevărată, revine obsesiv, cu vehemență și aplomb, în mai toate întîmplările prin care trece eroul romanului. Nu despre omul viitorului înconjurat de-o sumedenie de cuceriri tehnice, firești la urma-urmelor, ci despre omul viitorului confruntîndu-se cu o lume ostilă demnității, libertății, frumosului în sine, iubirii, aceasta este principala mutație pe care, cu o mînă sigură, de-adevărat scriitor, o înfăptuiește, în romanul său, Alexandru Ungureanu, fără a părăsi nici o clipă zona literaturii de anticipație.

Celălalt scriitor, Gheorghe Păun, fascinat de o posibilă conviețuire a două lumi paralele în timp, de unde și posibilitatea, foarte rară, de-a se întîlni, de-a comunica (într-un sat oarecare există o ripă prin care se poate trece, din lumea noastră, în cealaltă lume, sau într-un muzeu, un tînăr chiar se trezește în cealaltă lume, sau în lumea noastră a ajuns, cine știe cum, o sferă albastră, un fel de televizor, pe care, însă, oamenii celeilalte lumi îl vor recupera, sau într-un alt sat, un bătrîn, vechi de cînd lumea, îl va „pedepsi", tulburîndu-l psihic, pe inginerul care a vrut neapărat să-l înfrunte, să-l spulbere mitul), alcătuiește o seamă de întîmplări cu o tentă aparținînd mai mult literaturii fantastice, decît celei de anticipație. Alte povestiri, precum Planeta natală (cumplită imagine a Pămîntului după un presupus cataclism mondial !), sau Întîlniri de grădul trei Ultima cursă, apoi Sabotorii, Poetul din Belona, Jungla finală, și Protezozaurii, dar, mai ales, Garoafa (doi roboți, diferiți ca dotare, se-apropie, vag, de marele sentiment al iubirii) poartă mai accentuat amprenta anticipației, ilustrînd nu numai inventivitatea pe-alocuri ironică, amară și lirică a viziunilor sale, cît mai ales un talent literar surprinzător pentru un om sub al cărui nume au apărut cîteva lucrări științifice deosebit de apreciate.

VICTOR NIȚA

Între istorie și ucronie românească

Cea de-a doua carte din trilogia **Solemnităților** (Ion Țugui — **Solemnitățile fericiților**, Editura Cartea Românească 1983) dezvoltă, ca și cea dintîi — **Solemnitățile supușilor** — aceeași epică arborescentă, înaintînd cu lentoare de fluviu, balansînd larg între istorie și utopie romanescă. În substanța sa densă, proliferantă, romanul lui Ion Țugui primește amprenta inconfundabilă a tipului de imaginație specific prozatorului „din nord". Pe prozatorul Ion Țugui îl caracterizează luxurianța invenției epice, înclinația irepresibilă către fantasticul de resurse magice (dar și parabolice), convertirea spontană a demonicului în utopie edenică, proiectată întotdeauna pe o axă a speranței.

Bucovina este aici, fără îndoială, contextul și pretextul unei ample construcții epice. Lucrînd în „metaistorie" travaliul epic al prozatorului eliberează în mod evident sensuri de istorie propriu-zisă. În **Solemnitățile fericiților** sînt de căutat nu atît documentul, cît atestarea etnopsihologică a lui, nu exactitatea datării, ci reperele transistorice ale istoriei acestui ținut. Bucovina — teatru de manevre istorice, trăindu-le consecințele ca pe un destin profund, deloc întîmplător, devine aici nu numai un **loc**, ci și un **timp** sustras curgerii istorice, boicotînd-o tenace prin vocația sa pentru eternitate. Aceasta este în fond „teza" trilogiei de care ne ocupăm (în această fază a ei), pe care construcția epică ingrijită, exploatînd necontenit formula parabolică, ne-o pune la îndemînă fără ostentație.

Prozator fiind și asumîndu-și cu inteligență conditia, Ion Țugui nu-și propune elucidări de ordin istoric, ci aproape exclusiv din sfera reflexelor în spiritualitate ale istoriei. Neamul Vicovanilor, trăitori în satul Vicuseni, încarnează o colectivitate cu o etnie precisă, robustă, capabilă chiar de a-și disimula vremelnic tradiția, tocmai pentru a o apăra. Destinul lor absoarbe destinul provinciei, de această dată în confruntare cu împrejurările, tulburi pentru Bucovina, ale primului război mondial. În centrul întîmplărilor stă, în acest volum, Leon Vicovan, fiul vornicului, cu cei patru fii ai săi — patru ipostaze ale fortei distructive a războiului : Vasile, ajuns prizonier la rusi, trăiește la Samarkand o tulburătoare poveste de dragoste cu o tînără uzbeică ; Mihai devine locotenent austriac, loial pînă la fanatism armatei sale ; Petru este și el soldat al armatei imperiale luptînd prin Italia, se întoarce acasă mutilat, nu numai sufleteste : în sfîrșit, Traian dezertează din armata austriacă, refuzînd lupta împotriva alor săi și își petrece anii războiului ascuns în Vicuseni, într-o stare de sălbăticie progresivă.

Un personaj cheie în **Solemnitățile fericiților** este Barbos Vultanu, figură stranie de răspopit, Falstaff bucovinean, cu apucături de Tartuffe. În mîinile căruia se învîrte pe nesimțite destinul obștii din Vicuseni. Familia lui, copie — parodică, după cum se vede la un moment dat — a Sfintei Familii, funcționează în carte ca seismograf al stării de lucruri din întregul ținut. Cresterea și descresterea (în cîteva rînduri) a prestigiului și averii lui Vultanu urmează parcă ritmului buimăcitor în care se schimbă „stăpînirile" în țara din nord. Unii vin, alții pleacă, unii decad, alții se ridică, o somnoroasă inerție a credințelor face victime (cinci fete sînt împușcate de austrieci pentru că voiau să îngrijească răniți rusi, un copil e spînzurat, pentru că a primit zahăr de la soldații imperiali). Sub acest crud virtej al intereselor politice și economice, obstea își trăiește timpul ei aproape fără repere, un timp-durată jalonat numai de amintiri (Raluca îl așteaptă pe Vasile, Traian dezertorul își clădește din amintiri o iubită cu chipul învățătoarei Iulia), de naștere (botezul lui Corneliu Miron Argeștru prilejuiește cîteva excelente pagini, în care observația realistă se metamorfozează treptat, devenind viziune onirică, scenariu fantasmagoric ; copilăria lui Arhip Vultanu se încarcă și ea de semnificații mesianice), de speranțe (scenele de hipnoză colectivă din casa Casandrei Isopescu), de trăiri : Laurențiu Vicovan, scriitorul, își trăiește experiența de corespondent de război și apoi de prizonier în lagărul de la Thalerhof (acest din urmă episod păcătuiește totuși prin tonul literaturii „clasice" a lagărelor de concentrare). Gesturi străine (isteria subită a Ralucăi), obsesii (cea a binoclurilor întîi de toate, care se impune ca unealtă a fericirii pentru vicuseni, jalnic mijloc de supraviețuire prin iluzie), apoi pelerina cu dungi verzi și roșii, și ea vesmînt al speranței, cu semnificație aproape soteriologică (dacă ne gîndim la simbolistica ei cromatică), credințe și eresuri în granita magiei cu șarlatania (leacurile lui Agapomian), un erotism handicapat de infertilitate (femeile vicusenilor nasc greu și rar) punctează curgerea epică solemnă, largă, conferindu-i o stranie vibrare.

Trăind o viață a lor și numai a lor, plasată interstițial față de fluxul strivitor al istoriei, neamul Vicovanilor, al căror vornic e numit la un moment dat „vornic al morților", moare pentru a renvia. Cartea se încheie pe o scenă care ar fi idilică, dacă n-ar avea rostul unei conjurări a armoniei necesare : în ograda de pustnic a scriitorului, acum întors în vatra Vicusenilor, un lup canadian păstorește oi, pe care omul le **numește**, cu sentimentul reîntemeierii unei lumi.

Solemnitățile fericiților aspiră, pe cît se pare, la meritele epopeii, dar și ale monografiei. În **litera** cărții — cele dintîi, în spiritul ei — în ce privește pe cele din urmă. O concluzie înțeleaptă în acest sens trebuie să aștepte însă încheierea deplină a acestei ample întreprinderi.

TANIA RADU

TUDOR GHEORGHE:

„Sînt Barbu Lăutarul al generației mele"

Celui ce scrie aceste rînduri, și parcă numai lui ?, îi este dor mereu de Tudor Gheorghe. Îl vedem rar, e toată ziua pe drumuri, mult dincolo de granițele Bănieț. În ultimii doi ani l-a fericit cu cîntecele lui pe românii americani (și pe americanii pursînge, desigur), pe canadieni, pe austrieci, pe maltezi, pe sicilieni, pe ruși, pe greci, pe italieni, pe nu mai știm ce continentali și intercontinentali, acum își face bagajele pentru Franța. L-am întrebat pe Ionel Dincă, directorul Naționalului craiovean : „De ce-l tot lăsați pe Tudor Gheorghe să umble pe drumuri ? Ce, el n-are casă, n-are teatru ?" Ne-a răspuns : „Îl las, că e destul să dea și pe scena mea două-trei recitaluri și-mi face planul pe o jumătate de an".

Cînd se ivește Tudor Gheorghe pe scenă, dezvelindu-și sub reflectoare chelia frumos lustruită, mustața de vajnic haiduc de pe Jiu și ochii țintind spre sală de sub arcade adînci, ochi care devoră lumea și viața într-o neastîmpărată febră posesivă, lumea se ridică în picioare, aplaudă și ovaționează. Cînd cîntă Tudor Gheorghe e o tăcere de început de lume, de veac și de țară, îi scaldă valurile de electricitate ale unei săli cucernice (sau în delir, între două cîntece), ale unei săli tulburate și răscolite, căci el aduce pe scenă vocea strămoșilor, vocea dinții a ființei neamului, care face ca tihna vieții noastre diurne să fie de tot alungată. Cînd recită Tudor Gheorghe, cuvîntul românesc devine greu, încovoaie limba, dezvăluindu-și splendoarea într-o cizelură și o surpriză a reliefurilor care, la fel, iau lumea pe sus. Și lumea se lasă luată, condusă prin labirintul de efecte și de nuanțe al artistului, isprăvind prin a-l răsplăti cu o furtună de aplauze. Cînd, între două cîntece sau între două versuri, Tudor tace, aerul din jur devine deodată material, foarte dens, nu mai poți face un gest, o mișcare, aerul ăsta te-a prins ca într-o cușcă.

L-am întrebat :

— Ce sînteți, menestrel, rapsod, folkist ? Toate etichetele astea v-au fost lipite pe frunte.

— Sînt lăutar.

— Lăutar ?

— Lăutar. De ce mă priviți așa ? Da, cuvîntul s-a cam vestejit, uneori și din vina lăutarilor, dar mai mult dintr-a noastră. Ne-am boierit, ne-am dedat cam prea mult la alte muzici din lume, rar mai avem timpul, disponibilitatea, răgazul să ascultăm cum plînge vioara unui lăutar. Inima multora este doar banda magnetică, uneori imprimată numai cu zgomote și cu interjecții. Dar asta-i altă poveste.

— Deci de-acum așa o să vă numim : lăutarul Tudor Gheorghe. Lăutarul generației tinere Tudor Gheorghe.

— Sînt lăutarul generației mele, așa cum un Barbu Lăutarul sau un Lalo Chioru au fost al vremii lor. Sînt din stirpea acelor cîntăreți și cobzari care au marcat cîte un punct, modest dealtfel, dar de neșters, în memoria afectivă a neamului.

Dacă Tudor Gheorghe zice că-i lăutar, așa să fie. În ce ne privește, credem că-i doar Tudor Gheorghe, omul care a circumscris un întreg și vast perimetru de sensibilitate națională cristalizată în folclor sub egida unui singur nume. Știm, e mort după lăutari, stă zile și nopți lîngă ei, să-i asculte ; îi caută prin toate cocioaburile, face cu ei expediții de arheologie muzicală, dezgroapă cu ei lucruri uitate, pierdute, cele prin care ne legitimăm înapoi în timp, valorificînd pînă și semitonurile unui spirit. La nunta lui, făcută acum cîțiva ani în satul natal, în Podarii Doljului, steaua cîntăreților a fost Dindiri, faimosul lăutar al Gorjului. Uitase Tudor de nuntași, îl asculta pierit pe Dindiri, zicea că se dizolvă în el cum se dizolvă un Țuculescu într-o tapiserie. Apoi a luat vioara din mîna lui Dindiri și a cîntat și el. Lăutărește a cîntat, îmbrăcîndu-și cîntecul în dimie, în țărăneasca și aspra dimie, care e aspră doar pe dinafară, pe dinăuntru fiind lîna unduitoare și caldă a gîndului și simțirii ce-au născut „Miorița". Atunci, ca și-n atîtea alte dăți, l-am auzit pe Tudor aducîndu-ne, proaspătă, vocea strămoșilor.

— De fapt, Tudor Gheorghe, ce înseamnă pentru dv. lăutarul român ?

— Este țăranul care cîntă, prin vocea celui mai dăruit dintre ai lui. Era o vreme, o știu din copilăria mea, cînd tot satul cînta. Am nostalgia toamnelor cu clăi de foi de porumb în curți și cu cîlcîi la care se făcea folclor. Am nostalgia flăcăilor din Podari care cîntau, unii dumnezeiește, tuturor le plăcea să cînte, să se-audă și să fie auziți. Era unul Gică, mai în fiecare noapte trecea, cîntînd, pe ulițe, îi știam tot repertoriul. Știam după cîntec și după cum îl cînta dacă își întîlnise iubita și se iubise sau nu cu ea. Erau mulți care cîntau așa, singuri, seara, pe uliță. Cîntecul era o stare permanentă a țăranului nostru, care, cum zic specialiștii de azi, ducea atunci un „trai folcloric", cu tot ce comportă acest statut social.

— Iar astăzi...

— Astăzi, cînd satul etnografic a dispărut, și folclorul lui s-a împuținat, era firesc să se întîmple așa. Nu faceți fața asta tristă, nu-i cazul să plîngem dispariția „traiului folcloric" și a satului tradițional, o dată ce ei, țăranii noștri, nu le pling. Dimpotrivă, știți bine, ei se bucură de noul care le intră în viață, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări, tempoul rapid în care e asimilat acest nou făcînd dovada unui organism sănătos, dornic de a-și schimba formele închistate de viață. Dar cîntecul și dragostea pentru ei nu se pierd, e prematur să le prohodim. Azi de dimineață, cînd mergeam spre teatru, am văzut un țăran, făcuse cumpărături din oraș, știți ce cumpărături ? O pîine și un disc cu Ileana Ciuculete. Discul îl învelise cu grijă într-o foale de plastic, iar pîinea o ținea pur și simplu sub braț, n-o protejase cu nimic.

— Mai vorbiți-ne, vă rugăm, despre lăutarul nostru.

— Haideți să vă spun o poveste interesantă. E și cu lăutari, și cu altceva.

Cînd Tudor Gheorghe spune povești, și teribil îi place să spună, parcă în odaia în care stăm se aprinde deodată o sobă. Iar Tudor te potențează jur-împrejurul el. La un ceas cînd arta povestirii a amuțit aproape definitiv, și pretutindeni, el ne așază roată în jurul acestei sobe, cu mîinile întinse, întuind frigul tomnatic din noi, cei de mult despărțiți de sat și de arta lui, și apucîndu-se să ne inițieze în niște taine simple, pe care le deține numai focul sau știința de mare povestitor a acestui mag poet. El este, ca rapsod (căci, orice-ar zice, e și rapsod), poate singurul dintre cei de astăzi care ne dovedește că între poveste și viață nu este nici o contradicție, că viața cuprinde povestea în însăși structura ei, și că povestea nu-i altceva decît existență, existență hipertrofiată pînă la poveste. Toate poveștile lui Tudor Gheorghe pornesc, invariabil, de la sat, de la lumea și arta lui. Dar poveștile lui, precum este și cea care urmează, nu sînt „rurale" (ei fiind, oricе-ar zice, și „lăutar", dar mai ales „artist cult"), din toate degajîndu-se modernitatea lui de viziune și spirit, luminată prin lentila veacurilor ce ne apropie sau ne desparte de satul nostru străvechi. Dar să-i ascultăm :

— În locurile mele, de-aici, din miazăziua țării, a început să circule de la un timp muzică din Banatul sîrbesc. Măi, mi-am zis eu, cînd am auzit-o prima oară, ia stai puțin, parcă muzica asta o știui Și o știam, cum să n-o știu? Era muzică de-a noastră, doljenească, mehedințeană, teleormăneană, preluată de cei de dincolo și asezonată cu armonii sîrbești, care răpesc sau, dacă vreți, îndulcesc forța cîntecului de pe la noi. Un cîntec cum este cel „Peste deal răsare luna, / De la mîndra vin acuma", o frumoasă doină bănățeană, uitată la noi, îl cîntă acum lăutarii sîrbi, care, trebuie să vă spun, sînt foarte buni. Numai că, așa cum vă ziceam, ei sînt adepți ai armonizărilor. Cu lăutarul nostru e altfel, el niciodată n-a simțit nevoia să-și armonizeze cîntecele, pentru că firul lor melodic e simplu, dar și tensionat, dramatic, n-are nevoie de artificii în comunicarea cu publicul. Că unii din lăutarii noștri au preluat, au repreluat vreau să zic, cîntecul oltenesc sau muntenesc prefăcut de sîrbi și-l cîntă sub eticheta lor, asta-i altă poveste, o să v-o spun altă dată.

— Spuneți-ne-o, totuși.

— Se pierde descori, în cazul nostru, forța din spatele unei melodii, forță care înseamnă cuvîntul, textul dramatic. Se pierde fiindcă celor ce cîntă li se bagă pe gît texte recent fabricate, prefabricate era să zic, în nepotrivire de caracter cu firul melodic, ceea ce-i face pe cîntăreți să recurgă și ei la artificii, la complicări mai mult sau mai puțin „savante", la armonizări, la „ziceri" pe două-trei voci (ceea ce lăutarii români n-au făcut niciodată !), ca să suplinească sărăcia sau paloarea textului.

Tudor Gheorghe, o știm cu toții, cîntă altfel. El a rămas la viziunea folclorică, pur folclorică, „zicerea" lui e și proaspătă, și străveche, spontană dar și canonică pînă la limită, pînă la încîntarea dar și deruta cercetătorului. Cu o observație: el nu e chiar un „folcloric", un „lăutar", el nu îngînă folclorul, el se confruntă cu el. Altfel zis, el are față de folclor nu doar o atitudine sentimentală, ci, poate în primul rînd, una supremă culturală, rafinată, meditativă.

— Spun unii că tot făcînd pe menestrelul — pardon, pe lăutarul — actorul care este Tudor Gheorghe se stinge încetîncet. Noi, care v-am văzut și în „Richard"-ul lui Shakespeare, și în „A treia țeapă" a lui Sorescu, și în atîtea alte piese, spunem altfel. Dv. ce spuneți ?

— Spun două lucruri. Întîi, că actul meu de a aduce pe scenă muzica și poezia românească mi se pare mai important decît acela de a juca nu știu ce rol într-o piesă oarecare. Al doilea, că trăirile pe care mi le dă un recital de muzică și poezie, cu treceri prin stări interioare mai multe și mai adînci ca în orice rol actoricesc, mă „antrenează" enorm, mă simt oricînd apt pentru orice sarcină scenică, oricît de grea.

— Apropo de poezie, se mai zice despre dv. că sînteți o editură, editura Tudor Gheorghe, una fără rival în lansarea de poezie bună.

— Vedeți dv., cînd mă întorc la Podari din străinătate...

— Iertați-ne că vă întrerupem : cum vă simțiți la Podari cînd vă întoarceți din străinătate ?

— De fiecare dată, dealul din spatele casei mi se pare mai mic. Nu fiindcă eu am ajuns „mai mare", ci fiindcă s-a lungit distanța de cînd n-am mai dat pe acasă, modificînd perspectiva. Asta, pe de o parte. Pe de alta, mă simt la Podari teribil de bine. Țăranii mei m-au readoptat. Țăranii de pretutindeni, nu numai cei din Podari, care m-au văzut crescînd și care mă iubesc și mă respectă, știind de unde am plecat. Tata n-avea decît două hectare și jumătate și trei copii. Pasul spre iubirea țăranilor mei l-am făcut conștient, voit. Mi-am dat seama odată că trebuie, că sînt dator să-i fac — și l-am făcut.

— Ce s-a întîmplat de fapt atunci ?

— S-a întîmplat că inițial am fost doar în grațiile cărturarilor, era pe vremea cînd cîntam poezie cultă, autori culți, de la Dosoftei la Mircea Dinescu. Rareori mai străbăteam ici-colo și cîte-un cîntec popular. Am cîntat astfel de cîntece „culte" și țăranilor și am văzut că ceva nu înțelegeau, că trebuia să trec un prag ca să ajung la ei. L-am trecut, punînd mîna pe cobză și intrînd mai adînc în folclor. N-am renunțat însă nici la poezia zisă „cultă", cînt mult din poeții clasici, îi cînt și pe contemporani, pe Păunescu, pe Sorescu, pe mulți alții, unii puțin cunoscuți. De-aia se spune că sînt „editură" și că lansez poeți.

— Cu predilecție, chiar numele citate de dv. ne-o spun, pe cei al căror operă are un filon popular.

— Firește.

Totdeauna, Tudor Gheorghe aduce — sau readuce — în cunoașterea noastră artistică acest tulburător element, cel al creației de sorginte națională. Este vorba totdeauna, în ce ne cîntă și ne spune el, despre patrie, despre România, despre funcția magică a iubirii de vatră, văzută ca o forță ce transcende sentimentele, toate sentimentele noastre, ridicînd actul trăirii la o valoare rituală. În cîntecele și versurile spuse de Tudor Gheorghe (unele dintre ele creații originale) se străvede ca într-o lupă de cristal supunerea, necesitatea supunerii faptelor noastre la o idee ce transcende, la dragostea de patrie, văzută ca o bazilică a datinei. Poate că de aceea el ne place atît de mult. Pentru că dincolo de harul lui, el, cîntărețul Tudor Gheorghe, artist de aprigă intransigență cu sine și cu arta lui dar și artist-patriot, artist-purtător al unui steag, știe să facă să vibreze acea celulă străfundă a ființei noastre care înseamnă iubirea de patrie. Document original și originar al unei sensibilități de excepție, cea a unui neam prea legat cu pripoane istorice de glia din care se naște și în care se îngroapă, arta lui Tudor este România care cîntă.

— Vedeți dv., Ilie Purcaru, eu am o soră, e șefă de fermă la Dobroteși, care vara, cînd se coace grîul, îmi zice că-i „place", îi place grîul. Satisfacțiile ei artistice sînt viața grîului, înflorirea și rodul grîului. Grîul cu boabe măsțate, grele, ca și literele de poezie bună. Vara, după cules, după ce mirițtile sînt păscute cu vitele și întoarse cu plugul, pe fața cealaltă a țărînii țăranul scrie cu sămînță nouă, cum face scriitorul pe fila de manuscris. Unde e viața, unde arta ? În toate e țara.

— Nu v-am întrebat, cum ați făcut de v-ați impregnat într-atît de folclor ?

— M-am născut în folclor, am crescut în el. Iar mai tîrziu, o dată cu creșterea mea — și intelectuală —, motivele folclorice s-au supradimensionat în conștiința mea, au devenit tot mai mari și mai obsedante, astfel că, după o vreme, n-am mai umblat eu după ele, au început să umble ele după mine. Sigur, întîi eu am umblat după ele, 15 ani am tot scotocit prin folclor. Discul meu „Numai florile sînt flori", pe care mi-l va scoate în curînd „Electrecordul", o să vă vorbească, cred, mai bine decît vorbele mele despre ideile lui Tudor Gheorghe privitoare la folclor și la ce se întîmplă cu el.

— Mai spuneți-ne ceva despre țăranul român. Nu despre arta lui, despre viața lui.

— V-am spus că primește cu aviditate noul și că-l asimilează într-un ritm rapid. Multe s-au schimbat în viața lui, multe s-au cîștigat, multe altele au pierit. S-a păstrat însă, de pildă, dintre cele vechi, ideea de grajd.

— Ideea de grajd ?

— Ascultați-mă. Discutam cu un văr de-al meu, care și-a făcut casă mare în Podari. Casă cu fîntînă în curte, cu flori și alei pavate și cu grajd. Bine, vere, îl întreb, de ce-ți făcuși grajd, că vite n-ai ? Lasă, bă, îmi răspunde, să fie acolo ! Că dacă eu nu pot să țin vite, că-s navetist, poate că și-or lua ăi mici ai mei o vacă-două, cînd or crește. Și dacă nu și-or lua nici ei ? Îl aflt eu. Nu-i nimic, zice vărul-meu, grajd tot trebuie să fac, că altfel parcă-i goală curtea. Mă gîndesc să fac ceva și prin grădină, mi-a mai zis el, că, vezi tu, cînd aveam găini de coceni și căpițe de paie era altfel, nu se vedea că-i loc mare, acum se vede și te doare inima că-i deșert. Ce voiam să vă spun ? Ce știți și dv., și anume că țăranul nostru, chiar prins, uneori chiar încurcîndu-se în plasa noutăților de tot felul, tot țăranul nostru rămîne. Tot el, cu sufletul lui, cu viața lui și cu arta lui.

— Iar ajunserăm la artă.

— Iar.

Discutăm despre raporturile artă populară — artă cultă și despre uriașul avans pe care l-a cucerit cea din urmă în defavoarea celei dintîi. Chestiunea este mai veche, opoziția între o largă masă autoare de literatură orală, dar iliterată, și o elită creatoare de scriere cultă, dar care se destina unui număr minim de cititori, se străvede la întreaga ei dimensiune în veacul al XVII-lea, cînd la un pol strălucesc marile spirite artistice și enciclopedice (Dosoftei, Miron Costin, Cantemir, Ivireanu s.a.) iar la celălalt covîrșitorul număr de analfabeți, stăpînii unei culturi orale și etnografice de o măreție echivalentă. O cultură veche și continuă, venind spre veacul al XVII-lea de la geto-daci. Cantemir e cel dintîi care remarcă fenomenul, subliniindu-i nu doar existența, ci și particularitățile, calitatea specifică, prezentînd în „Descriptio Moldaviae" cultura populară a epocii în opoziție cu cea scrisă. Nu bănuia, șuride Tudor Gheorghe, că ideile sale se vor afirma peste două secole, cînd literații erei romantice, mîlniți de spiritul herderian, se vor apleca cu fervoare spre folclor, descoperindu-l și fructificîndu-l prin culegeri și imitații, încercînd totodată o primă unificare a celor două culturi. Unificare care nu s-a produs, contactele între cele două tipuri de literaturi lărgindu-se doar unilateral. Literatura scrisă s-a extins, dezvoltarea școlii a adus spre ea mase de cititori, ceea ce, firesc, a făcut ca literatura și arta populară să intre în criză, cedînd terenul în favoarea celor „culte". Dar, adaugă interlocutorul, raportul folclorului cu literatura scrisă și tipărită mai presupune o problemă, una de primă însemnătate, faptul că ultima, așa cum discutam și mai înainte, nu se poate abstrage de mostenirea primeia fără pericolul depersonalizării și al avitaminizării ei. O literatură și artă cu adevărat reprezentative, ca expresii ale ethosului național, cunosc acest adevăr și procedează în consecință. Altfel spus, chestiunea definirii unui specific nu poate fi rezolvată în marginea ariei în care acesta s-a întemeiat și s-a definit, deci dincolo de grandioasa creație anonimă prin care nația și-a vorbit sieși și despre sine. O literatură (o poezie, subliniază Tudor, căci poezia îl interesează întîi și întîi) care ignoră mitologia națională, universul special pe care îl propun sistemele folclorice de reprezentări, s-ar așeza fără dubiu alături de circulatie și perenitate, cel puțin pe o fundamentală direcție, cea a ethosului popular. Ar mai fi de reliefat și un alt aspect, inclus chestiunii de care ne ocupăm, și anume : ce se întîmplă cînd autorul folclorului devine cititor, adică nu mai oferă, ci numai cere ? Ce cere el ? Cum îl vor cîștiga literatura și arta „culte" pe acest proaspăt consumator, cel mai tînăr și, de aceea, cel mai înfometat de cunoaștere ? Astfel de întrebări, care se ivesc inevitabil la răscrucea a două epoci, încă își așteaptă răspunsul.

În ziua cînd am notat cuvintele de mai sus, într-o amiază din acest octombrie, l-am auzit pe Tudor Gheorghe cîntînd. A cîntat în fața unui public restrîns, de vreo 50 de oameni, directori și specialiști de mari uzine, veniți la Craiova la un schimb de experiență, tinut la Întreprinderea de utilaj greu. Toți ceruseră să-l vadă și să-l audă pe Tudor Gheorghe și li se îndeplinise rugămintea. Fuseseră poftiți în „sala mică" a Naționalului craiovean, unde l-au văzut și l-au auzit pe Tudor. Tudor a intrat în sală în aplauzele celor 50, care apoi, brusc, s-au potolit, erau doar ochi și urechi. Ca într-o ceară, ai fi putut lua, pe placa sălii, pînă și amprentele respirației poftitorilor de Tudor. Tudor a cîntat cum cîntă el, cînd bărbătește și haiduceste, cînd stringînd polen de pe aripi de fluturi scumpi îl cernindu-l și risipindu-l în așa chip încît să cadă în cuget ușor și cast, ca și fulgii primei zăpezi. Deodată s-a întrerupt și i-a întrebat pe cei din sală dacă știe cineva din ce se compune un cal, adică elementele calului. Ceilalți au rămas siderați. Tudor i-a certat (zîmbind, fireste) că nu mai știu decît din ce se compun mașinile, după care a mărturisit că și lui, cîteodată, i se întîmplă să uite din ce-i vechi, frumos și etern al nostru. A uitat, de pildă, numele unei flori din grădina lui taică-său, nu mai știa cum se cheamă floarea aceea, noroc că i-a adus aminte bătrînul, se chema „cocorău". Apoi iar a cîntat, azvîrlind peste sală, în cascadă, doine, balade, cîntece bătrînești, cîntece pe texte de poeți români.

Tudor Gheorghe : un artist prin care am reanexat artei și spiritualității noastre o lume, o lume tainică și răscolitoare, de cei mai tineri puțin ișcodită, cîteodată nebănuită, lumea din dedesubturi, țara din dedesubturi, „curtile dorului" de sub pămînt. Tudor Gheorghe : omul care te înfășoară și te mistuie cu arta lui pînă la alb.

ILIE PURCARU

Fotografie de PAUL AGARICI

ROMÂNI PENTRU ETERNITATE

File din Pantheonul neamului românesc

Aici, la Moisei, vin an de an, toamnă de toamnă, sute de tineri și virstnici, bărbați și femei, studenți, cercetători, istorici, jurnaliști, elevi și soldați, soții și copii ai celor 29 de martiri ai neamului, bărbați adevărați care și-au jertfit viața pe altarul gliei străbune, al libertății și neatirnării. Ei vin pentru a le cinsti treaza memoria și păstra curată amintirea jertfei. Căci faptele de tristă și permanentă amintire petrecute la Moisei și săbuite de către „Arhanghelii cruzimii", cum i-a numit inspirat Geo Bogza, au intrat în conștiința lumii cu rezonanța cunoscută. Moiseiul fiind alăturat în istoria lumii de nume ca Guernica, Ip, Trăznea, Lidice, Leordina, Oradour sau Marzabatto. Aici, la Moisei, an de an vine și Vasile Petean, din comuna Palatca (Cluj), supraviețuitor dintre cei 31 impușcați prin ferestre la Moisei. Celălalt supraviețuitor, Vasile Ivașcu-Drăgan, „...a venit acasă pe la lăsatul serii, cînd se aprind lămpile în ferestre. S-a așezat în genunchi și s-a rugat că a scăpat cu viață și a sărutat clanța și ramele ușii". 14 ani la rînd a umblat descult și cu mințile zburătăcite, plîngîndu-și din sat în sat, din tîrg în tîrg, frații uciși la Moisei.

Memorabile momente evocative și cultural-artistice semnate în această duminică întomnată la Moisei. Artiști amatori din comună (formații de cor, grup vocal și folcloric, teatru etc.), elevi de la școlile generale din Moisei, Borșa și Baia Mare (șc. gen. nr. 11) și-au adus pe deplin aportul la reușita acțiunii. Profesoara Irina Borcea a pus în scenă impresionante tablouri privind chiar vremea respectivă, filtrate prin colțul inimii dumisale. A fost prezent și radioul și televiziunea pentru a imortaliza clipa istorică. Au fost prezenți peste 500 de oameni, rude și prieteni ai martirilor de la Moisei, din satele mureșene Fărăgău, Milăiești, Voivodeni, Crăiești, Sintana, Milășel, Sintmărtinu de Cîmpie, Pănet, Singeorgiu de Mureș, Sincai etc.), precum și din localitățile maramureșene Săcel, Vișeul de Sus și de Mijloc, Borșa, Baia Mare, cît și din județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu Mare.

În simbăta de 14 octombrie 1944 prizonierii din lagărul de la Vișeu de Sus au fost urcați și duși, cu un camion cu prelată neagră, la Moisei. Iată declarația singurului supraviețuitor și trăitor, Vasile Petean din Palatca, consemnată de distinșii istorici și cercetători Vasile T. Suciu și Gheorghe I. Bodea : „Am intrat în casă. Ne-au poruncit să stăm jos. Noi am șezut. Pe urmă au închis ușa cu zăvorul și cenderii au stat afară. Pe urmă au strigat pe fereastră : -Spune-le românește că din motiv ca au fugit din armata horthystă statul sfînt maghiar îi pedepsește cu moartea. Cei ce aveți țigări, puteți fuma". Au ordonat să ne culcăm cu fața la pămînt. Noi ne-am culcat cu toții pe scîndura podelei și ei au tras cu armele automate în noi, cam timp de 5 minute. Apoi ne-au căutat călcînd peste noi cu bocancii și lovind cu baionetă pentru a vedea dacă mai trăiește cineva. Au vrut să aprindă casa dar nu li s-a aprins bricheta. Așa am scăpat nearși. Eu am fost impușcat în cap și prin umăr. Casa s-a umplut de sînge cam de 4 degete. În momentul în care au tras în noi nici unul nu ne-am văitat și nu am încercat să ne luptăm cu horthyștii, deoarece am fost sătui, pentru că 21 de zile nu ne-am dat nici măcar măcar o". Cuvintele rostite cu greu de supraviețuitor din Palatca, acum la 73 de ani.

De cîteva luni războiul se terminase. Oamenii veneau pe la casele lor. Trecuse vremea și în zadar femeile din satele mureșene și maramureșene, numite mai sus, își așteptau bărbații. Vasile Petean din Palatca anunță, în schimb, notarii și primarii, anunță prin tîrguri despre înnegurata veste. Radu Alexandru, fiul lui Radu M. Mihai din Voivodeni (Mureș) se duce pe jos la Moisei. Iată ce declarație tulburătoare găsim consemnată : „...lumînările erau implintate în pămînt, de căldura soarelui sau de jalea ce era, nu știu, dar s-au îndoit de la mijloc și așa ardeau aplecate în jos". În felul lor simplu și țărănesc și curat de-a se exprima găsești cuvinte de înțelegere pentru nelegiuirile comise de horthyști : „Lasa, mamă, așa-i războiu' ". Maria Pop a găsit pălăria soțului, cafenie, găurită de un glonte. Un frate al martirului poartă și azi cureaua ca un talisman. „Groparul din sat mi-a dat fotografia tatii și uioșul (haina-n.n.), în care erau două bucăți de zahăr înroșite cu sînge". Toți cei 95 de coconi — așa le spun maramureșenii copiilor — au așteptat vreme îndelungată că doar-doar le va aduce tatăl lor din război fie și o bucată de zahăr cubic. Dar ei nu mai veneau și copiii trebuiau să fie mințiți într-un fel. Atunci femeile le spuneau că războiul nu s-a sfîrșit : dar copiii înțelegeau totul abia atunci cînd mamele lor le croiau din haina ori din pantalonii tatălui cîte o hăinuță sau un pantalonaș. Nu e bine să folosești hainele mortului, spun maramureșenii, dar femeile au rămas sărăcite, flămînzite și fără de-adăpost.

Sfetca Toader-Bilișcău spune că în ziua masacrului de la Moisei „nu erau nemți la Moisei, ci numai horthyști". Cei care îi păzeau pe oameni în lagărul de muncă erau și consăteni de-ai lor, maghiari, înscriși voluntar în armată. Dar groparul Vasile Mihai își mai aduce aminte : „Cu boi n-am putut să car morții, deoarece mi-ar fi fugit prea puternic și boii nu vroiau să se apropie. M-am rugat de vecinul meu, Mihai Ioan Dăraba, să mă ajute. Să-mi dea calul și sania, aceasta deoarece nu se puteau ridica cu cearceaful corpurile care au intrat în putrefacție, la înălțimea căruței". Așadar pînă și boii au dat îndărăt — ființe necuvintătoare — înfiorîndu-se de crima urît mirositoare a horthyștilor răzbunători și cu patima urii în sînge și în oase.

Apoi tribunalele județene Cluj, Mureș și Maramureș au emis sentințe în urma declarațiilor morții prezumate a „neînsenunchiaților" de la Moisei. A urmat monumentul lui Vida Geza durat la început în lemn (1966), iar mai apoi în piatră. El transpune și transfigurează jertfa curată a țăranilor de la Moisei. Sculptorul moroșan eternizează destinul martirilor într-o clipă de neuitare. Casa morții de la Moisei este acum casă-muzeu. Urmele crimei murdare se mai păstrează. Să nu uite tînara generație. În locul celor 200 de case și gospodării care au fost date pradă focului și pîrjolirii, s-au durat alte case și mai trainice și mai frumoase și mai arătoase. 2 560 de familii moisecene și-au durat case una și una. Clădirile nu mai sînt din birne și acoperite cu șindrilă ci au piatră la temelie, cărămidă în trunchi și țigla pe „coperiș". Moisecenii privesc realitățile imediate și de la etajul propriei lor case. În limbajul curat al butinarilor și păstorilor, al minerilor și agricultorilor nu există desigur mitul păsării Phoenix. Oamenii aceștia loviți de o soartă vrăjmașă știu însă că au muncit pe brînci pînă au făcut ceea ce au făcut. Au nume simple cum simple și oneste le sînt viața și traiul : Dumitru Boga Bujor, Horj Ioan Berecsan, Ioan Baciu, Vasile Mihai, Dumitru Roman, Vasile Coman Șușcă (fost primar și actualmente vice), Ioan Coman, Ileana Tomoioagă Răzuș, Coman Grigore Vătăjelu și alții. Tînăra ingineră Voichița Șustic a venit să le dea o mînă de ajutor, iar medicul veterinar Grigore Mihalca este om de-al casei. Satul este necooperativizat și cetățenii dețin vite multe și frumoase.

Care este, totuși, secretul acestei schimbări la față ? Zestrea comunei s-ar putea etala în două cifre emblematice : anual moisecenii livrează statului produse agricole în valoare de peste 3 milioane de lei. Anual moisecenii cumpără produse în valoare de circa 30 de milioane de lei. Pe teritoriul comunei sînt 6 magazine mixte, trei magazine specializate ; o cabană-restaurant cu locuri pentru cazare ; 27 de secții prestatoare de servicii către populație ; cofetărie, poștă, librărie la parterul unui bloc de locuințe. Nu fortăm cu nimic nota dacă spunem că realitățile Moiseiului se pot vedea acum de la înălțime. Primarului de ani al comunei, Vasile Coman-Iagăr, nu-i vine să-și creadă ochilor că s-a făcut ce s-a făcut într-un timp istoric atît de scurt. Așa e, cinstim memoria eroilor și prin înfăptuirile de azi ! Admirabil efort constructiv de a ridica satul pe verticală. Care este, totuși, secretul schimbării la față a Moiseiului ?

Dar mitul martirilor de la Moisei a fost mai întîi realitate crudă, apoi a devenit istorie. Coloanele-statui au luat întruchiparea omului simbolizînd trecerea din viață în moarte, trecerea din ființă în neființă. Apoi întîmplarea tragică a devenit mit și mitul a luat locul istoriei. Apoi mitul martirilor de la Moisei circulă din gură în gură și devine baladă. Și totuși, să nu uităm, niciodată să nu uităm jertfa curată a martirilor de la Moisei.

DORIN SĂLĂJAN

Ioan Andreica-Vivat, Petru Bejan, Toader Blaga, Mihai Boieriu, Lazăr Buja, Vasile T. Curticăpeanu, Vasile V. Curticăpean, Augustin Ghibuțiu, Simion Gorea, Gheorghe Grad a Beloaie, Vasile Hosu, Vasile Judecan, Vasile Oltean, Ioan Oșerhean, Iacob Pelea, Ștefan Pelea, Ioan Pop, Simion Pop, Vasile Puni, Mihai M. Radu, Mihai R. Radu, Alexandru Raica, Ioan Sabău, Simion Sabău, Nicolae Săcui, Ioan Strete, Vasile T. Savina, Gheorghe Ștefan, Ștefan Tomoioagă-Șlică. Acestea sînt numele celor 29 de bărbați pe care istoria i-a inregistrat pe una din filele sale eroice. Parafrazînd un poet, ei sînt morți, ei pentru țară nu mai pot muri, dar privindu-le chipurile din aceste fotografii, făcute parcă pentru pașapoartele spre eternitate, ai sentimentul că trăiesc, că neclintita pace de pe culmile Mara mureșului, din podișurile și cîmpiile de mai jos vine și se prelinge și de pe fața lor, ca un fluviu de tăcere și speranță care ne cuprinde viața.

Tulburătoarea lecție

In mai puțin de trei sute de secunde, atunci, la 14 octombrie 1944, intr-o simbătă ploioasă, posomorită, rece, la Moisei, în munții Maramureșului, 29 de vieți omenești au fost răpuse brutal. Douăzeci și nouă de soții au rămas văduve pentru tot restul vieții, iar 95 de copii orfani!

...Era incă o „operă" a horthyștilor. Ultima crimă colectivă. O crimă odioasă de o cutremurătoare barbarie, săvîrșită fată de 29 de țărani romani patrioți, după incercarea nereușită de a-i extermina prin inaniție și tortură: timp de 21 de zile, poate chiar mai multe, au fost ținuți nemincați intr-o casă-lagăr din Vișeu! Și cum frontul inainta și eliberarea acestui străvechi pămînt românesc era o chestiune de ore, i-au imbarcat intr-un camion, transportindu-i in direcția Borșa. Acolo voiau să-i asasineze! Și, ca toți criminalii de rasă, voiau să nu lase urme. Să nu-i vadă nimeni: satele acestea de români maramureșeni erau de cîtva timp evacuate! O comandă scurtă și camionul oprește la Moisei. Treizeci și unu de oameni privesc ingroziți. Abia mai au puterea să se țină pe picioare. Sînt, de fapt, niște muribunzi. Discută în șoaptă. Schimbă adrese. Își transmit ultimele gînduri pentru cei dragi. Și din nou un ordin: 12 țărani români-patrioți sînt duși intr-o casă, sub pădure. Merg greu. Sînt imbolditi cu arme și baionete. Sînt injurați și batjocoriți. Cîteva clipe mai tirziu răzbătea vocea „umană" a criminalilor: „Aveți mincare? Puteți mînca!", „Aveți țigări? Puteți fuma...". Și, imediat, au pornit rafalele. Multe. Imens de multe! Cîteva zeci pentru fiecare muribund. Numai că țăranii români n-au primit rafalele de gloanțe cu gîndul la mincare sau țigări, ci la cei dragi și la venirea zilei cînd criminalii vor da socoteală! Și cînd nimeni n-a mai rămas în picioare, criminalii, 4 sau 6 jandarmi „tăbori csendőr" cu gradul de plutonier, călcînd peste cadavrele ce pluteau în balta de singe, au trecut la străpungerea și sfirtecarea lor cu baioneta! Și imediat, în grabă, s-au intors la camion. Trebuiau să-și ducă „opera" pînă la capăt și să raporteze mai marilor lor că la Moisei e liniște... Cea mai apropiată casă era a lienei lui Ilie (Stețcu). Trăiește și azi. Pe-atunci era evacuată la Rozavlea, la vreo 25 de km de Moisei, impreună cu tot satul. Și din nou rafale! Și din nou crudul ritual bine știut de horthyști!

...Era simbătă, 14 octombrie 1944, pe la ora amiezii. Moiseiul îndoliat era în flăcări. Trei sute de case ardeau ca tortele. Le incendiaseră criminalii care își incepuseră retragerea triumfală", convinși că nimeni, niciodată nu va afla despre bestialitatea lor! Dar doi oameni, doi țărani români, Vasile Petean din Palatca, jud. Cluj, și Vasile Ivașcu-Drăgan din Vișeu, mort în anul 1958 în virstă de 78 de ani, aveau să se ridice în noaptea următoare, scăpați ca prin minune de moarte, și să relateze omenirii despre cumplitele orori pe care le-au trăit!

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

25 Octombrie — Ziua Armatei Republicii Socialiste România

Proiect de statuie

Există, dincolo de Carei, în partea de nord-vest a conturului nostru de inimă numit patrie un sat: Tiream. Cu poduri arcuite peste ape cristaline ce străbat un pămînt dăruit cu toate roadele, cu oameni harnici și iubitori ai liniștii. Aici, în acel octombrie de foc s-au dat lupte grele pentru eliberarea ultimei brazde din teritoriul ocupat de inamic. Au căzut mulți ostași imbrățișind glia și locul a rămas insemnat cu monumente. Aici, în acest sat, un om pe nume Mihai Cădar și-a adunat ban lîngă ban și le-a ridicat celor ce-au trecut în amintiri morminte de marmură neagră și pe fiecare placă a incrustat: „Vie, recunoștința urmașilor, pentru jertfa voastră!"

La Păuliș, în Cîmpia Zarandului se adună în fiecare an oameni cu timplele cernite de vreme. Se strigă ostășește apelul și cu glasul tremurat se aude: „Elevul Ion Protopopescu — mort la datorie", „Căpitanul Ion Fătu — mort la datorie"...

...La Predeal, în Dobrogea, în Moldova... Nu există loc din țara noastră unde oamenii luind în palme un bulgăre de pămînt cald să răsuflarea eroilor. Trăiesc urcînd cu roua spre roșul de maci, spre caratele spicului de grîu, în poamele toamnei. Mă gîndesc mereu la toate acestea cînd reporter-ostaș fiind mă aflu printre militari. Îi văd, îi știu bărbați tineri instruindu-se în săli de specialitate, în poligoane deprinzînd tainele măiestriei la școala maturității, otelindu-și brațul intru apărarea liniștii celor ce hărnicesc în uzine sau pe ogoare.

Pe graniță borne vii la hotarul patriei, în aer piloți destoinici apărînd azurul cerului senin, pe creste carpatine, la fruntariile de ape ale patriei sînt mereu la datorie. O singură devizâ — cît mai bine pregătiți! Un singur crez, strălucind de cuvintele inscrise pe mătasea drapelelor de luptă: „Pentru patria noastră, Republica Socialistă România!" Și nu sînt geruri, vinturi sau ploi să le infrîngă voința. Intr-o aplicație, pe o mare involburată un ostaș stă la timonă un cart după altul înlocuindu-și tovarășul bolnav, într-o aplicație în munți un altul își ascunde cu bărbăție durerile ivite în urma unei căzături și participă pînă la capăt alături de tovarășii săi la succesul misiunii. Abia după aceea, la spital, medicii au constatat: fractură a tibiei. Undeva, în deltă, în plină iarnă, un ostaș grănicer, prins de un viscol neobișnuit pornit parcă din chingile ladului, rămîne în post la datorie aproape două zile. Cînd l-au găsit camarazii săi era troienit, părea o statuie de gheață, dar nu-și părăsise postul. Un altul... Un altul... Ostaș lîngă ostaș, umăr lîngă umăr... Ipostaze obișnuite ale adevărului datoriei față de patrie. După cum obișnuită a devenit imaginea aplicațiilor în cîmpul de luptă alături de muncitori, de gărzile patriotice, de tinerii din detașamentele de pregătire pentru apărarea patriei. O cooperare strînsă, o dovadă că tînărul trecut prin inalta școală a ostășiei păstrează adînc intipărită în suflet chemarea comandantului nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi oriunde și oricînd gata să apere glia strămoșească.

Și-i mai păstrează memoria mea în chipul cel mai firesc și pe cel mai pașnic front: al muncii, oglindindu-și tinerețea în bobul de sudoare, Transfăgărășanul, Canalul Dunăre-Marea Neagră, pe șantierele ce arculesc poduri peste bătrînul Danubiu, în avanposturile recoltei, pretutindeni își pun semnătura trainic pe actele de naștere ale viitorului. Palma păstrînd căldura stelului armei mîngîie zidul, taie spații pentru zidurile ce se înalță, prinde mînerul secerii, trece de la levierele tancului sau cavilele timonei la manetele buldozerului sau asudă pe volanul basculantelor tăind fluvii de lumină și pîine.

Îmi amintesc de ostașii care lucrau pe șantierul Magistralei albastre. Într-una din zile lama unui buldozer a scos la iveală o statuie. S-au oprit din lucru și cu multă precauție au dat grăunte cu grăunte pămîntul la o parte din jurul ei. Cînd au adus-o la lumină strălucea de dincolo de secole frumoasă, în toată splendoarea ei. Au predat-o muzeului județean. Acum, sculptura aceea înfățișîndu-l pe Marte, zeul războiului, se află în spatele unei vitrine de sticlă.

An de an, contingent după contingent, sub mătasea tricolorului, tineri, aceiași dar mereu alții, depun jurămînt de credință patriei, partidului. Sînt frumoși, nostalgici, îi încearcă dorul de casă, se destind ca niște arcuri în aplicații, își forjează conștiința la temperatura educației comuniste. Poartă fiecare un nume topit în numele înaltei investituri: de a fi apărător al plaiurilor străbune, al mersului înainte al unui popor ce întîmpină în această toamnă bogată marele forum al comuniștilor români: Congresul al XIII-lea.

S-au propus prin vreme multe proiecte pentru statuia ostașului. Cine-l cunoaște pe ostașul român, pe tînărul de astăzi înrolat sub drapelul patriei nu și-l poate închipui decît întrupat de dragoste de țară. Dar acest sentiment nu poate fi săpat în piatră sau turnat în bronzul statuilor. Ci trăiește, este viu în fiecare fiu și fiică a acestui pămînt cu conturul de forma unei inimi.

Căpitan de rangul III
MIHAI RAȘICĂ

Un muzeu in labirint

Fața calmă a zbuciumului

Th. Pallady. Autoportret

Dacă nu m-aș teme că o asemenea mărturisire sună impertinent — dintre impertinenți îi suport doar pe cei care dau cu tifla slăbiciunilor noastre, destinului și morții — aș spune că perfecțiunea nu mă atrage, dimpotrivă mă agasează fiindcă îmi dă un soi de perplexitate. Îmi zic: „Și apoi? Ce e mai departe? Ce se mai poate spera?" Dar n-am curaj să fiu atît de ritos. Spun numai că nu înțeleg perfecțiunea și că într-un fel ea mă sperie. Primul adevăr sacru de care mă lovesc în fiecare dimineață, viața, e un adevăr imperfect, din moment ce el e limitat, și de ce aș saluta ceva care privește de sus viața? Perfecțiunea e rece și distantă. Ea te face să te simți rușinat, smerit, diminuat, te ignoră fiindcă nu-i semeni. Ai impresia că o deranjezi. O tulburi. Nu-ți dăruiește nimic, fiindcă orice ar dărui ar știrbi-o. Și nu primește nimic de la nimeni, fiindcă nu admite să fie completată. Are tot, cel mult poate primi ofranda unei admirații necondiționate. Nu te incită, nu te provocă, nu-ți pune întrebări și nu te lasă s-o întrebi; pentru ea există doar monologul rece, anost, definitiv al perfecțiunii. În consecință, disprețuiește și emoțiile și intimitatea. Nepoliticoasă ca veșnicia, stă sfidătoare pe soclul ei așteptînd să treci mai departe cu viața ta imperfectă.

În fața acestui afront, nu ne rămîne decît să ne elogiem imperfecțiunea și să spunem că, la urma urmei, nici pietrele nu sînt perfecte; ele se tocesc, se sfărîmă și ajung nisip, prof. Și nici măcar moartea. Un cimitir „perfect" ar fi un cimitir în care și mormintele au murit. Un cimitir cu morminte îngrijite, „vii", e o limită impusă morții. Cei defuncți trăiesc încă în memoria celor vii, or faptul că mereu există cineva care își amintește de cineva face ca și moartea să fie imperfectă. Cu atît mai mult putem, fără complexe, să vedem un merit în imperfecțiunea operelor care ne îngăduie să ne reflectăm în ele, să discutăm cu ele, să le dăruim ceea ce avem ca spirit și sensibilitate pentru a le re-crea în noi, socotindu-le pînă la un punct ale noastre sau și ale noastre. Din fericire, nici un mare creator n-a ajuns să se creadă zeu, chiar cînd a fost sărbătorit ca atare. Toți au rămas oameni, înțelegînd ceea ce într-o vreme se putea constata cu ușurință la Delfi, unde versurile dictate de Apolo și bolborosite de Pithia erau mai proaste decît ale unui poet mediocru, că perfecțiunea pierde șansa de a emoționa; ea înmărmurește în ea însăși, pentru ea însăși.

Sigur, Pallady are dreptate, „e mai ușor să te cantonezi în propria-ți mediocritate, să te complaci în ea... decît să-ți rupi șalele încercînd să te cațeri pe culmile care duc la ideal". De aceea mă grăbesc să precizez că nu mă gîndesc la o imperfecțiune consolată, mulțumită de sine. Dimpotrivă, am în vedere acea imperfecțiune care nu se consolează nici măcar cu perfecțiunea, care vrea să spună mai mult despre spaima și minunea de a exista sub un cer înstelat. Pallady însuși i-a ironizat pe cei care au învinuit Odaliscа lui Ingres că are două vertebre în plus, care l-au reproșat lui El Greco, apelînd la centimetru, că proporțiile figurilor sale sînt greșite, iar lui Michelangelo că a dat uneori trupurilor lungimea a nouă capete în loc de șapte cît cer canoanele clasice. În realitate tocmai cele două vertebre în plus sporesc frumusețea nudului Odaliscei și tocmai disproporțiile fac ca figurile lui El Greco să fie, cum le-a vrut pictorul, extatice. Slavă Domnului, ele sînt incorecte! Aș putea să-mi amintesc și aici că perfecțiunea Parthenonului e numai aparentă, că ea se bazează pe iluzii optice, coloanele fiind inegale pentru a părea egale și înclinate pentru a părea drepte, sau că Michelangelo ne-a lăsat în statuile sale neterminate dovada cea mai patetică a geniului său. Dar nu exemplele ne lipsesc pentru a înțelege de ce, în loc să fie un astru armonios și imposibil, soarele pictat de Van Gogh e un strigăt de iubire rănit, sau de ce un pictor atît de fascinat de absolut ca Pallady recunoaște în jurnalul său: „Mereu îmi spun că totul depinde de o clipă (de un minut)... de: de faptul că ai mers la dreapta sau la stînga".

Mărturisirea aceasta are un caracter intim, dar îmi place să văd în frecvența cu care Pallady întoarce mereu capul spre strictul cotidian, cum zice el, o dovadă în plus că absolutul e altceva decît un liman izbăvitor, unde clipa poate fi disprețuită, uitată și eventual iertată pentru imperfecțiunile ei. E adevărat, n-am putut să cred niciodată că zeița frumuseții poate fi nepăsătoare, că menirea ei e de a surîde departe de rănile lumii, că înțelepciunea ei e de a se vedea doar pe sine, de a nu suferi pentru nimic și chiar de a murmura noaptea cînd nu e nimeni la Luvru „Je m'en fiche". Din contră, am fost mereu convins că însuși simbolul ei o obligă: fiindcă a înfruntat mileniul medieval de pudibonderie, ieșind cea dintîi, goală, pe țărmul Renașterii (vezi Botticelli), incitîndu-i pe artiști să redescopere trupul omenesc; fiindcă a înfruntat tribunalele Inchiziției care au transformat-o fără să vrea în zeiță a libertății și fiindcă a trecut frumoasă și senzuală pe toate țărmurile și pe toate potecile unde omul a simțit gloria relativă, dar unică a vieții. Ea e, în fond, cea mai puțin distantă dintre zei; ceea mai vulnerabilă (dovadă că o și fost rănită la Troia!), ceea mai puțin divină (dovadă că n-a putut împiedica moartea lui Paris și distrugerea Troiei) și ceea mai apropiată de imperfecțiunea noastră vie și visătoare, dornică de o nemurire care nu minte... Iată de ce nu mă mir că Pallady care se credea „din ce în ce mai în afară de această viață" se privește, de fapt, continuu în oglinda ei. Cine îl caută acolo unde orice zbucium se stinge nu-l va găsi. El e acolo unde pictura devine jurnal intim, confesiune sinceră și necruțătoare. Nu cere nimic, nu acceptă nimic, pentrucă-și păstra libertatea, în schimb are o mare bucurie să dea. Și întrucît e însetat pînă la suferință de absolut, l-am putea include în ceea ce zicea despre alții: dacă e vorba să cerem lămuriri, să ne adresăm celor care au mers pe culmi.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Livezi și podgorii

Dind curs unei invitații pe care n-o voi uita atît de ușor a delicatului meu amic, merituosul inginer doctor Ilarie Isac — fiul exemplarului dascăl de țară și neînfricatului luptător democrat din tinerețea mea, Ion D. Isac, pe care l-am mai pomenit și cu alte prilejuri și a cărui amintire nu cunoaște ofilirea în memoria celor care l-am știut și l-am prețuit — am vizitat în una din zilele de început ale acestui octombrie triumfal, poleit cu aur și smăltuit de îrizările senînului. Stațiunea de cercetare și de producție pomicolă și viticolă „Streiești-Simburești" din județul Olt, care înglobează în grija, în pilduitoarea ei funcționalitate și administrare nenumărate alte ferme cu același profil, din același perimetru geografic.

E o sărbătoare purificatoare pentru privire și pentru suflet, parcurgînd drumul cu mașina, să vezi în stînga și în dreapta șoselei asfaltate cum urcă în trepte pînă la temeliile dealurilor podgoriile și livezile, înundate de lumină și culori, ca să-ți lase în ansamblu mirifica impresie că sînt acoperite parcă de o străveche, inimitabilă și gigantică țesătură oltenească, nu lucrată de mîini omenești, ci făurită de vrerile, de tainele și de dăruirile nevăzute și nepătrunse ale firii.

Privelistea — de care ochii nu se mai satură — este pur și simplu fabuloasă și te tămăduiește de mihnirile, de contrarietățile și de ulcerările vieții. Și am făcut o haltă de cîteva bune ore la Streiești bătînd cu pasul întinsul viilor și al livezilor de pruni și de meri, întovărășit de Ilarie Isac și de bravul și pasionatul director al stațiunii, inginerul Ioniță Nicolaescu, ambii — incintătoare coincidență — foști studenți și mai apoi colegi de breaslă ai blîndului și valorosului meu prieten, profesorul universitar doctor docent Vasile Sonea, astăzi pensionat, dar care se poate mîndri la ideea că și-a făcut cu prisosință datoria la catedra pe care a deținut-o în învățămîntul superior scotînd asemenea elemente de căpetenie în domeniul specialității lui.

Firește că în întreaga zonă predomină prunul și mărul, de cele mai variate și mai căutate soiuri, care se și exportă în cantități foarte mari. Asta nu înseamnă că celelalte specii de pomi, cum ar fi cireșul și vișinul, caisul, piersicul și părul nu sînt prezente în livezile fermelor.

Sînt. Nu însă pe întinderea sutelor de hectare de pruni și de meri, care au găsit aici — în sol și în climă — mediul propice de dezvoltare și de rodnicii, ca imediat după ei să se situeze — ca suprafețe — plantațiile viticole.

Recolta podgoriilor din regiune la în principal calea Simburestilor unde, într-o imensă uzină ultramodern utilată, strugurii sînt prelucrați în cele mai optime condiții, așa încît vinurile roșii de Simburești și cele albe de la Colibași, Schitu și Iancu Jianu sînt solicitate de multe țări din Europa, ca de altminteri masivul export de prune proaspete în R.F.G., Anglia, Franța, Austria, Finlanda, Danemarca, Olanda, Suedia, Kuweit și Iordania.

La Streiești sînt amplasate și cîmpurile de experiență ale laboratoarelor de cercetare, fiindcă — trebuie s-o spun — în nici un sector al pomiculturii sau al viticulturii nu e îngăduită improvizația și nu se concepe un cît de infim rabat științei și conștiinței profesionale.

Meritul este integral al inginerului Ioniță Nicolaescu, directorul complexei întreprinderi, care a știut, cu un ochi sigur și cu o mînă fericit inspirată, să-și aleagă colaboratorii din stațiune și din unitățile anexate ei pe potriva lui, mînați de viul său exemplu de zi de zi și de oră de oră, ca să pună în lucrul ce-l au de făcut, pe lîngă agoniseala învățăturii și cumulările experienței, și căldura inimii pe care o implică inexorabil orice act al zămislirii.

Ioniță Nicolaescu nu e cunoscut de publicul larg și nu rîvnește la nici o celebritate. El personifică modestia și nu e preocupat decît să-și facă datoria: și l-am surprins fisticit și vizibil tenat dacă încerci să-i elogiezi strădaniile și împlinirile. E oltean de baștină, din Suteștii Vîlcei, care nu se consideră decît un om — și-mi iau libertatea să folosesc o definiție cuprinzătoare a lui Unamuno, gînditorul și scriitorul spaniol: **„Nimic mai puțin decît un om întreg"** — ceea ce este enorm, ceea ce este totul pentru sporul umană și pentru societatea în care trăiește și care îl rezumă admirabil pe Ioniță Nicolaescu.

Cînd am ajuns la Streiești și am început să calc livezile și podgoria, prunii erau culeși; frunzele lor de pe cîte o creangă începuseră să capete galbenul maladiv din paleta lui Luchian. Via, însă, doldora de ciorchini, somnola sub mîngîierile soarelui tandru de debut de octombrie și, de asemenea, merii — superbii meri — încărcați de rod, care își așteptau sorocul strîngerii. Și, de jur-împrejur, o tăcere pe care o asculți și, materializată, parcă o pipăi, ca să fie o terapeutică alinătoare pentru timpanele noastre citadine, molestate și stîlcite de zgomotele și stridențele — în întrecere — ale zilelor.

Un crîmpei de paradis terestru, visat și închegat de-un om (nimic mai puțin decît „un om întreg"), și m-am despărțit de inginerul Ioniță Nicolaescu și de „mosia" ce o gospodărește — care aduce statului, anual, zeci de milioane de lei beneficii nete — cu regret și oarecum umilit de cîtă dragoste nesecată e în stare să sădească în fiece faptă cărdia trebuie să-i dea întruchipare și viață și cu sentimentul că așa își va fi imaginat Edenul acela care a scris candida legendă biblică a mărului cu păcatul originar, pe care Eva i l-a dat — ca să-i ademenească — nestiutorului Adam. Cred că nu putea să fie mai ispititor decît acestea din livezile de la Streiești-Simburești...

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Fără zarvă

Iată un nou număr al **Revistei de istorie și teorie literară**. Cu titlu lipsit de forță de atracție pentru cititorul obișnuit! Ținută grafică ingrijită. Tipar frumos. Punctele în pagină a studiilor și eseurilor este sobră, chiar monotonă. Doar nu e un prospect de reclamă, ci o revistă științifică! Într-adevăr, dar ce pasionantă e — pentru mine care nu sînt altceva decît un cititor obișnuit — lectura acestei minunate reviste, cu mai mult **conținut** (de idei, de sentiment), cu o mai marcată angajare în slujirea ideii de literatură română și a nobilei idei de Literatură decît multe alte publicații binecunoscute. E ascunsă aci (și se dezvăluie tot aci) munca fără glorie și fără zarvă a unui grup de oameni care nu lucrează în dorul lelii, ci cu acel entuziasm fără de care faptă culturală demnă de acest nume nu poate fi. Am început cu un exemplu și voi reveni la el. Dar cîte alte publicații cu aparență modestă și de excepțională valoare nu apar! Sînt ani și ani de cînd B. Elvin tipărește mereu interesanta revistă culturală numită **Caietele Teatrului Național** și nu-mi amintesc nici măcar un singur articol care să vorbească despre această muncă a lui. Val. Condurache îngrijește la Iași niște la fel de frumoase „caiete" (adevărate cărți) ale Teatrului Național de acolo. Ca să rămîn în domeniul teatrului, ziarul-program — cu o aparență amuzant-vetustă — al Teatrului Mic e o publicație pe care nu o mai lași din mînă pînă ce nu ai citit ultimul rînd. Autorul (din umbră) e probabil Dinu Săraru sau Adriana Popescu. Au fost pe drept cuvînt lăudați excelenții critici Dan Hăulică pentru **Secolul 20** și Ion Pop, Marian Papahagi, Ion Vartic pentru **Echinoxul** clujean, dar despre Andrei Corbea — care supraveghează la Iași apariția **Dialogului**, o revistă studențească tot atît de bună ca și **Echinox** — sau despre „autorul" mereu interesantului **Amfiteatru**, Stelian Moțiu, cine spune vorba de laudă pe deplin cuvenită? Nu despre cărțile semnate Dinu Săraru, B. Elvin, Ion Pop etc. e vorba, ci despre munca fără glorie pe care au făcut-o sau o și fac nu ca scriitori ci, să zicem, ca simpli cetățeni intelectuali care se țin de treabă. (Cît de serioasă e această treabă să mă întrebați și pe mine care a trebuit să plătesc „suprapreț" pentru două bilete la o superbă reprezentație cu **Ivona, principesa Burgundiei**, în timp ce alte teatre — mai mici, mai mari? — oferă spectacole adesea mediocre cu imense săli pe jumătate sau pe trei aferturi goale...).

Unul dintre fenomenele pozitive ale ultimilor ani mi se pare apariția fără tam-tam a unor publicații, în general de tiraj restrîns (între care și „caietele" **Viața românească**), care au, toate, două caractere distinctive: **sînt strict specializate** și — fiind alcătuite cu tragere de inimă și competență — **nu sînt de loc specializate**, adică pot fi citite cu plăcere de oricine. Reprezintă ele un fenomen marginal? Dimpotrivă, sînt o dovadă a bogăției și a complexității unui fenomen cultural mai larg. Așa cum se subliniază și în **Revista de istorie și teorie literară**, în introducerea anchetei **Cultura română — coordonate valorice, personalitate, destin creator**, „Reluăm ancheta noastră, dedicată unei teme primordiale, inepuizabile practic și care capătă în aceste momente marcate de evenimentele de epocală însemnătate din viața națiunii noastre socialiste — aniversarea a 40 de ani de la Eliberarea țării și întîmpinarea Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român — o valoare cu totul specială. Discutarea periodică a aspectelor fundamentale ce țin de specificul socio-istoric și spiritual, de configurația intimă a culturii noastre, reprezintă unul din obiectivele majore ale cercetării istorico-literare naționale."

La una dintre întrebările anchetei („În climatul actual de dezvoltare al României socialiste, care considerați că sînt șansele — și cele mai eficiente căi — de afirmare a capacității creatoare românești?") se dau răspunsuri dintre cele mai interesante. Iată-le, în ordinea propusă de revistă. Mircea Muthu: „Așezarea noastră, cum s-a afirmat, la confluența Occidentului cu Orientul, precum și romanitatea structurală (...) decid profilul culturii românești." După părerea lui Mircea Muthu, „marile șanse" ar fi cultivarea eseului, precum „și romanul, dar pe linia fructificării eposului tradițional — **povestirea** irigată liric de inflexiunile **Mioriței**, etern rătăcitoare..." (Ar fi nedrept să polemizez cu Mircea Muthu, din care am citat puțin și trunchiat; mă mărginesc deci să-mi exprim mîhnirea că nu acordă nici o șansă poeziei...) Alexandru Paleologu: „Problema are pentru noi o importanță deosebită. Deși înregistrăm mereu **prezențe culturale românești peste hotare**, nu sîntem atît de bine cunoscuți și apreciați cum ar trebui să fim, conform valorilor incontestabile pe care le deține cultura românească. În mare parte noi purtăm vina acestei situații: sîntem prea lipsiți de îndrăzneală ca să impunem, în primul rînd în spațiul nostru național, ceea ce trebuie să impunem în sensul adevărului, al valorii certe. (...) Eu cred că în climatul actual o șansă eficientă de afirmare a capacității creatoare artistice românești o constituie cinematografia. Sîntem capabili să facem filme foarte bune. Am și făcut cîteva: **Moara cu noroc, Pădurea spînzuraților, Reconstituirea.** Puține, ce-i drept, dar putem face!" (Nici un film de Daneliuc, Pița, Verdeț? Nu polemizez. Mă întreb.) Eugen Todoran: „Șansele pentru afirmarea capacității creatoare românești depind de căile eficiente în susținerea lor. În primul rînd o dreaptă înțelegere a factorilor istorici, cărora cultura le răspunde. Și cred că în acest caz nu de **presiunea istoriei** trebuie să vorbim, ci de o **cerință istorică**, în conformitate cu necesitățile **fundamentului din lăuntru** al culturii române. Climatul nu poate fi impus decît de valori, iar șansa depinde de posibilitatea afirmării acestor valori. În ultimii ani acestea au apărut, constituind planul superior al capacității creatoare a spiritului românesc, ele trebuie impuse și susținute pe singura dimensiune care asigură culturii naționale adevăratul ei progres, aceea a culturii universale." (Abia în ultimii ani — cîți? patru? cinci? — au apărut la noi opere reprezentative?)

Întrucît nu-mi propun să recenzez ultimul număr al revistei, ci mă mărginesc să-i semnalez calitatea, să pomenesc în încheiere numele a doi dintre „autorii" ei: Nicolae Florescu, redactor șef, Dan C. Mihăilescu, secretar de redacție, și să citez din amintirile lui D. I. Suchianu, îngrijite de harnicul cercetător Ion Oprișan (autor între altele al citorva sute de pagini de **Dicționar cronologic** pentru care a fost certat de mulți, deși e vorba acolo nu numai de regretabile omisiuni, ci și de o muncă serioasă și competentă, fără zarvă, pe care nimeni n-a văzut-o). Povestește mereu seninul, „clasicul" (în toate sensurile) D. I. Suchianu: „Eram în autobuz. Mă pregăteam să-mi plătesc biletul. Ca să caut banii, depusesem pe tejghea **Almanahul femeii**, de curînd apărut. Tînăra încasatoare nu s-a putut opri să nu exclame fascinată «Ha! **Almanahul femeii!...**» Și a rămas cîteva secunde pe gînduri. Atunci, instinctiv, l-am înmînat volumul și l-am spus: «Dudule, îmi dați voie să vi-l ofer...» Alt moment, ceva mai lung, de tăcere. Pe care eu am rupt-o cerîndu-i un bilet. Pe care mi-l dă, în timp ce eu număram banii. Banii (cincizeci) pe care ea n-a vrut să-i primească: «O, nu! Dați-mi voie să vi-l ofer eu...» Păstrez și astăzi acest bilet de autobuz. E cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată... Și una din cele mai delicate plăceri pe care le-am simțit în viața mea. Ceva mai mult. Plăcuta întîmplare mi-a întărit o veche teorie. Întrebat odată care e cea mai mare plăcere dată omului, am spus: «Plăcerea de a face altuia plăcere.» O plăcere atît de mare, că aproape te face să te acuzi de egoism."

FLORIN MUGUR

atelier literar

de G. Dumitrescu

I. Boldea : Pagini mai slabe, de data asta, mai puțin lucrate (sau mai puțin inspirate), cu o scădere a substanței nobile, etc. Nu pu'em cita decît „Cuvintele". Cîteva din celelalte („Poetul". „Poem nevăzut", „Arta de a mur!"), deși conțin unele elemente demne de interes, n-ajung la împlinire (din motivele arătate). Proiectul dv. e foarte lăudabil ; dacă ați reușit să-l realizați, lucrul dv. literar (dar și viața dv., în general) ar avea enorm de cîștigat.

Bogdana : „Socoteala de-acasă" e o poveste pe cît de vorbăreață și afătoasă, pe-atît de superficială, schematică și naivă (dacă șpionii reali ar fi atît de prostănaci, ar fi o joacă pentru poliție să-i prindă !...).

D. Negru : „Despărțire", în nota obișnuită, fără plus, nici minus. Problema pe care o punești e veche, se pare fără leac (de-aici, necesitatea textelor dactilografiate, de care tot vorbim mereu...).

Claudiu Săftoiu : Se pot desluși unele aptitudini pentru poezie și se poate spune că aceste prime pagini (și mai ales „Citadin", „Pedepse", „O să vin", „Nu striga") reprezintă un început promițător. Nu lipsesc însă ca la orice început, semnele inexperienței, șovăielile și naivitățile, pe care, desigur, le veți elimina cu timpul (nu fără un efort susținut și ambițios, în sensul pregătirii școlare, al lecturii și studiului). Așteptăm vești din ce în ce mai bune.

Angela Filip : Pagini ușor rarefiate, în ultimele două plicuri, pindite de inconsistență și calofilie. Cîteva rămîn la un nivel destul de bun : „Am demontat", „Grîul e aproape", „Despărțire", „Ascultă zgomotele", „E un merit", „Secvențe".

Sandu Vasile : Personalități ca acelea la care vă referiți, primesc, fără doar și poate, sute de scrisori de la inși ca dv. plini de curiozități și de pretenții. Dar unde scrie că trebuie să-și piardă timpul, atît de limitat și prețios, citindu-le pe toate și răspunzîndu-le ?... (Dacă ați vrea, să zicem, să deveniți un bun catolic, îi veți scrie chiar papei ca să aflați cu ce mînă și la ce biserică să vă închinați ?... Deși, papa poate vă va răspunde, grație uriașului aparat ajutător, nesfîrșitelor mijloace de care dispune, atît de puțin comparabile, desagur, cu mijloacele unui biet scriitor român, oricît de celebru !...) Un iubitor de literatură, mai ales cînd e ispitit să-și încerce și el condeiul, începe prin a scormoni bibliotecile, librăriile, anticariatele, urmărește avid revistele, din care poate afla o mulțime de lucruri utile uceniciei sale, între altele, și de existența unor rubrici ca a noastră (intitulată, cum se vede cu ochiul liber, „Atelier", nu „Cercul literar"!...) care-i sînt special destinate (în multe din publicațiile noastre). Dacă ați fi procedat asemănător, n-ar fi fost nevoie să ne întrebați — „mură-n gură" — „unde se publică proză" etc. și ați fi aflat că, înainte de a clădi speranțe într-o carieră literară, înainte de a ieși în lume cu scrisori, chestionare, reclamații, trebuie să ieșiți cu manuscrisele dv. (dacă le aveți și cînd le aveți), singurele care pot demonstra seriozitatea pasiunii dv. literare și eventualele înzestrări de care dispuneți în acest domeniu, singurele la care veți putea primi un răspuns, o lămurire, un sfat. Restul e pierdere de vreme fără rost, pentru toată lumea.

N. Mirea : Povestea ghidului e, în fine, un lucru mai consistent, chiar bine făcut, capabil să rețină atenția și interesul cititorului (spre deosebire de alte pagini anterioare și de „Autodistrugere", o poveste lălîie, scrisă cam după ureche, din rumegușul unor lecturi cvasifantastice). E bine creionat, mai ales, personajul principal, o femeiușcă ușuratică, incapabilă de mari pasiuni și sacrificii, trăind oarecum în derivă, în voia impulsurilor și solicitărilor de moment etc. Stilul are încă nesiguranțe și mai ales neglijențe (cum se întîmplă de obicei cînd scriem fără o concentrare adecvată, cam „în doru' lelii"), dar textul e solid, echilibrat și merită să-l considerați un adevărat început. În ce ne privește (apropo de scrisoare) ne vom strădui să vă ajutăm atît cît ne stă în putință (în măsura în care, firește, veți manifesta dorința de a renunța la modul dv. nonșalant, de răsfăț și tinjeală...).

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

EXTEMPORAL LA MORALĂ

Pe iconostasul tablei de scris
cineva uitase să șteargă cuvîntul
„înălțare",
cu toate că buretele îmbibat în oțet
era la îndemîna oricui
dorea să-și reamintească...
În bănci, cuminți, îngeri blonzi
dau extemporal asupra primei lecții de
zbor :
„Datul din inimă".
Profesorul de morală a țipit,
iar îngerii copiază, cuvînt cu cuvînt,
fiecare floare de tei.
Pe perete, de strajă, icoanele a doi
arhanghelі ce zîmbesc cu îndulgență :
Eminescu și Caragiale ;
singurii, care, dealtfel, nu ies niciodată
în recreații, nici măcar între orele
de mecanică grea.

NICULAE ALEXANDRU VEST

POEM TÎRZIU

În septembrie cînd
se risipesc culorile-n păduri
cum penele fazanilor uciși
prin umede poieni
migrează bătrînii spre băi
și-un timp nu-i mai adulmecă primejdiile
cînd respirația se frînge
la mijloc de străzi
poștașii le vor strînge ziarele
și-o lipsă lor
pendulele bat liniștea în cuie
pînă cînd ei
simțind că grijile n-au leac
mai cumpără amintiri pentru o viață și
o moarte
și se reîntorc cu anii atîrnînd mai greu
în geamantanele uzate.

LIVIU CAPȘA

CEASUL

Am demontat ceasul
piesă cu piesă
încetul cu încetul
pînă cînd
am rămas cu timpul
ca un fulg topit
în palmă.

ANGELA FILIP

OCTOMBRIE

Gînduri albastre
ca niște păsări cu aripi
patate de cer
mă traversează de la un dor
la altul
și lîngă sufletul meu
udă pînă la piele
toamna
visează ciocîrlii de brumă
tăcînd
la glezna copacilor
ca niște securi
degerate.

EMIL ACHELARIȚEI

POEMUL

L-am așteptat îndelung
cum vînătorul fiara din poveste.
L-am vrut dur mare obraznic
ceva care nu gîdilă, nu mîngîie
ci sfîșie ei mușcă ei înfacă...
Pe foaia de hîrtie l-am hăituit
îi striveam coastele
sub clapele mașinii de scris
îi sfărîmam inima
sub pleoape
i-o pisam mărunt pînă cînd
devenea un fel de ninsoare
sau un fel de mirare
ce-și ascuțea metaforele
sub ghilotinele grațioase
ale ochilor mei...
Îl trimiteam apoi
să vă devore
închipuirea

IULIAN BOLDEA

DEFETISM

Îmi retrag cuvintele
armata învinsă
de pe cîmpul de bătălie
— învinge, cu albele, coala —
în munții minții
sub cortul pleoapei
(încep să tac
și nu mă mai opresc)

TRAIAN FINȚESCU

DESPĂRȚIRE

De piatră a fost securea
care a tăiat pădurea
de gînduri
dintre noi
În făgașul de-acuma secat
fără ploi,
mai adun eiteodat'
frînturi
din chipul tău destrămat.
Am știut cîndva
amîndoi

un cuvînt
care poate lega
gînd cu gînd...
I-am văzut numele săpat
de curînd
pe lespedea unui mormînt
cu pămînt
încă afînat.
Fie blestemat
cine l-a-ngropat !

DELIA NEGRU

AMBARE ARBORE

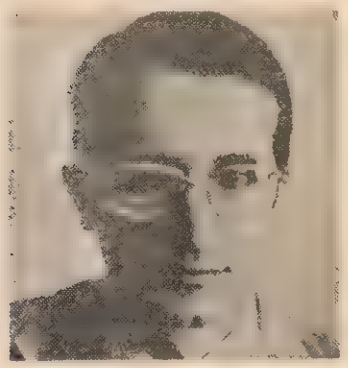

Prima dei tuo arrivo, carissima,
nu s-a întîmplat absolut nimic, a înghețat
chipul tău în fereastra unui avion
it snowed twice, sunny frost, hurry up,
mîine nu mă vei mai găsi deoarece
viața mea este scurtă și singurul lucru
efectiv ce-mi lipsește este copilul
plimbîndu-se acum prin tine
zîmbitor în mijlocul orașului
clopotelor înverșunate.

Il faisait beau, je me souviens
Du hâttest nicht Angst, soltanto che
erai tăcută și mă iubeai
pe-o plajă unde
întunericul a aterizat fără permisiune
impius de braț de eleganta moarte.

What are you doing for, probabil
mîine vei reveni insieme alla nebbia,
pe pista aceasta pustie pe care
rătăcesc zilnic spintecat de roțile
tuturor decolărilor.

Temistocle

La Salamina luptători pe plaje
fac baie în armuri, se bucură de clipa
decisă a-nfruntării, în timp ce Temistocle
bea cu poeții-n cort intipărind
cu buza lui pe marginile cupei
ostracizarea viitoare.
Sîntem cu toții de acord cu el, convinși
că libertatea stă în visle, că
satrapii au corăbiile greoale, de aceea
ne este chiar indiferent dacă vor ataca
acum sau către așteptata dimineață.
Pînă atunci putem să perorăm
despre moravurile ateniene,
să ridicăm în slăvi strategul,
să înotăm puțin către Atena
spre a mai dezmierda o curtezană,
dar mai ales să-i spunem
lui Aristide că-l considerăm
un viitor strateg fără prihană.
Mîine vom fi stăpîni pe mare
ne mai amenință doar Sparta pe uscat,
deja e panică-n oraș și pentru
a-i liniști pe cetățeni e cazul
învingătorul să fie-n scurtă vreme exilat.
Serviți-l deci ilustrii mei colegi cu vin
de Pharos și
potiți-l să se odihnească pentru luptă
în propria armură devenită
pentru o vreme al cetății pat.

Șoimul

E șoimul meu legat cu un inel
de o mănușă de oțel.
De-atîta timp continuă a se zbate
că aripile-s frînte jumătate.
Ar vrea să urce lîngă nori să vadă
cum alte păsări își țintesc o pradă.
Corbii și ulii, vulturii rotați
îi par din depărtare liberi frați ;
păduri, ogrăzi și ape un miraj
pe care le-ar străpunge în picaj.
Liber îl las o zi pe săptămînă
cînd îmi dezleg inelul de pe mînă.
Fuge ca un nebun și se așază
pe-a unui deal golaș spetează.
De-acolo își alege o victimă plăpîndă
și se ascunde în văzduh la pîndă.
O fulgeră cu ciocul fără îndurare :
triumfător mi-o readuce-n gheare.
Încătușat din nou drept mulțumire

îl las să ciugulească
din iarba înălțată fără grabă
în timp ce el era-n văzduh, la treabă.
Și eu și el vom obosi treptat
tot negăsind ce-avem de căutat.
Am să-i mîngîi la iarnă penajul său
de fier
și-am să-l arunc spre stelele din cer
crezute pentru o clipă zburătoare
cîndva, la trista noastră vînătoare.

Fără tristețe

Anul a început. Nivelul pinzelor freatice
se află
la zeci de metri sub previziuni și se
zvonește că
va fi o secetă cumplită în cîmpii, deși
o lacrimă a reușit să umple lacul,
derutînd
pietrele morilor aflate-n așteptare.
Drept pentru care ne aflăm aici
și înălțăm
o cupă rubinie în cinstea fiecărei
nefericiri ce-aduce o schimbare.
Fără tristețe
viața devine o armonie fără sens: poți
să te bucuri cu adevărat de raza
lucioasă de pumnal a primăverii
doar cu un singur ochi, percepția
totală e beție a simțurilor, pîntenul
brusc ignorat de călărețul
înaintînd vertiginos către liziera
ascunsă sub placidul soare de ianuarie.
Tu vino lîngă mine! Atîtea dezacorduri
în ritmul inimii imită
căderea vîntului din velele corăbiilor încît
nu știu nici încotro să îmi îndrept
prin neaua plumburie pasul.
Desigur, undeva bate un clopot
de lemn. Cu o vibrație surdă
ne cheamă la banchetul
unde poetul născocește steaua
urmată de trei magi și unde
prezicerea belșugului se vînde contra
unei suave rime: deja
la zăngănitul ei ciulesc urechea
centurionii. Odată
le-a fost de-ajuns. Anul
a început.

Vara

Sînt uneori cu însumi un coșmar
întrupat în vise colorate.
Plec de aceea singur prin munți neloculți,
mă scald în lacurile cristaline încercînd
să smulg un strigăt lișițelor. Vara
o iau aiurea pe cărări, întîlnesc
necunoscuți și lupul
ce mă salută în trecere, grăbit
spre oaia din stîna vecină.
Mici familiarități am început să am
chiar cu cocoșii sălbatici
ascunși într-un brădet mai des de unde
provoacă melancolici vînătorul
lipsit exact de pana care
a mai purtat trei inși într-o prăpastie
aflată chiar întîmplător după tufișul
unde își pregăteau adăpostirea.
Cînd mă întorc acasă înțeleg altfel
ființa înzestrată cu identitate ;
stăm la colocvii lungi, vorbim despre
romane,
ne recităm poeții cei mai triști,
îi ștergem din controale pe cei duși,
bîrfim neamical sau amical pe cei rămași,
lucrăm opt ore sau mai mult, iubim,
sărbătorim Crăciunul, mergem
la-nmormîntări, și iarăși mă apucă dorul
de munte pe neașteptate.

Poate că v-aș lăsa pe toți și aș pleca din
nou.
nu mă-nțeleg însă deloc cu vulturul rotat
ce zboară după stîrvuri zi și noapte.
Am să-l împușc chiar eu cîndva, neavărat,
în cuibul lui din crengi înmiresmate.

[illegible] cu păsări

Ai îmbătrînit încercînd să extragi
mierea din gușile cîntătoarelor. Trilurile
sînt acum pentru tine doar loviturile
din plexul solar primite în celulele
trupului : surprins în timp ce
provocai neliniște
printre cuvinte onorabile, ai așteptat
exilarea pe trotuarul
de vizavi, lîngă zgarda
cîinelui dresat ce însoțește și acum
orbul ilustru.

Poți continua să scrii liniștit
încă trei secole și jumătate
cu degetul apăsat pe butonul singerlu al
semaforului. Spaima
ta se numește lătratul
de la casa cu numărul 14 unde cineva
teoretizează lupta între specii și
se pregătește să publice. „Oricum
adevărul va birui" — îți spui — dar
nimeni
nu mai trece strada de mult căci nu
departe
era alt semafor
și patrupedul de mult te tîrîse
pe acolo, departe spre cîmp. Erai
cît se poate de liber, aveai
mîinile impregnate în două culori
și puteai flutura astfel două steaguri
în fața armatei de păsări
orînduite în aer
pentru o ultimă bătălie.

Tranzit

Timpul închis în plicuri este oricum strivit
de o ștampilă aruncată cu indiferență
și măcinat de uruitul avioanelor orbecăind
săptămînal între aceste două
orașe ce nu s-au văzut vreodată.

Încerc să-ți dau iluzia că viața mea
mai are și aspecte roz și de aceea
adaug timbre cu simboluri
ale provinciilor intrate în istoria galaxiei
o-un snop de grîu, cu stupi
sau cu crenelurile unor burguri
treptat abandonate de locuitorii obosiți
de vinzoleala fără sens din piețele
unde spre seară poți să lei pe gratis
monotonie orientală.

Prefer pe colț anticele
imagini portuare, cu templele reduse
la șiruri de fragmente de coloane —
adăpostul
inofensivei reptile a ruinei.

Probabil înțelegi mai bine
desenul delicat al unei amfore, spărtura
în zidul unor dealuri, erodata
lumină de deasupra arcurilor de triumf
decît
rîndul meu șchiop, închis între pereții
hîrtiei ca-ntr-o peșteră și maltratat
de funcționari nervoși și binevoitori
cu toate mărfurile-n tranzit.

De fapt spre tine zboară săptămînal un
rol
scris reținut, cu caractere sobre
ușor uzate ca și inima acelui
cîine pierdut cu ani în urmă
pe-un munte fără noimă de unde s-a
întors
sălbăticit cu totul, mulțumit
de-a nu își fi uitat stăpînul.

Această stranie ființă o închid
de fiecare dată-n plata cușcă
ornată cu emblema grabei par avion,
express, recomandat,
și o încredințez anonimatului deși
poate ușor a fi ghicită
de un veterinar mai vigilent și
familiarizat
cu invariabila adresă imprimată
cu o mașină olivetti standard.

E incolor, inofensiv cîinele-trup
e însuși gîndul, fără craniu,
oricît aș vrea să-l pierd îl mai strivește
cîte-o ștampilă pusă la-ntîmplare
într-un oraș unde din disperare
îl lași să plece înapoi hoțește.

Istoria noastră, viața noastră

Marea ridicare țărănească de la 1784 în conștiința epocii (I)

● „O importantă lecție" ● „Tot ce nu e nobil e serv" ● Neliniștile împăratului ● Intenția lui Horea de a se uni cu Valahia ●

Reproducem în acest număr ecouri ale marii răscoale de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan în conștiința epocii. Vestea ridicării țăranilor din munții Apuseni s-a răspîndit în tot Imperiul habsburgic și de acolo în Europa. Știrile se propagă însă cu întîrziere și uneori cu amănunte false sau denaturate. Publicațiile cu o rezonanță încearcă să le trieze cu atenție și să le comenteze în cunoștință de cauză asupra situației românilor din Transilvania. Lucru extrem de dificil deoarece principalele surse de informație sînt oferite mai cu seamă de publicațiile credincioase nobilimii. Evenimentele au preocupat însă sute de publicații care apar de-a lungul și de-a latul Europei, începînd de la Urali pînă la Oceanul Atlantic, din Peninsula Scandinavă pînă în Peninsula Iberică și Apenină. Pentru aproape toți comentatorii marea răscoală a lui Horea a fost preludiul mișcărilor revoluționare care au zguduit lumea secolului 18 și care au zdruncinat temeliile societăților feudale. Privind ziarele timpului din perspectiva celor două secole care s-au scurs de la răscoală, documentele publicate atestă faptul că în momentul declanșării conflictului și imediat după aceea conștiința lumii era treză și avizată asupra împilărilor la care erau supuși românii în Imperiul habsburgic, admirînd lupta lor și ideile înaintate ale conducătorilor lor ce întrezăriseră „forme concrete de organizare a societății viitoare".

● Prima știre de presă privind ridicarea țăranilor din Apuseni apare în ziarul **Siebenbürger Zeitung** din Sibiu, în tipografia lui Martin Hochmeister. În ea se face referire la răspîndirea luptelor în Comitatul Zarand unde țăranii „omorînd mulți nobili, maltratîndu-i și prădîndu-le curtile și posesiunile" amenință întreaga nobilime. ● Într-un ziar tipărit la Weimar, purtînd titlul „Der Teutsche Merkur" se afirmă că „Răscoala românilor dă suveranilor o importantă lecție. (...) Ea confirmă observația că spiritul omenesc este copt pentru o răscoală generală în numele egalității, a dreptății". ● Publicistul A. Fr. Geisler, care dedică răscoalei o broșură, cu mare circulație în epocă, susține că „în Transilvania românii au fost sclavi legați de pămînt, fără proprietate, fără drepturi și mai sînt încă și astăzi. Domnii lor de pămînt, cea mai mare parte, i-au tratat cu atîta necruțare, încît niciodată nu le mai rămînea timp ca să-și poată lucra și propriul lor pămînt; pe acesta erau nevoite femeile lor înseși să-l lucreze pentru a-și putea susține biata familie. ● Real-Zeitung din Erlangen recunoaște drept „cauza cea mai adevărată a acestei ridicări a românilor faptul că diferiți stăpîni de pămînt s-au purtat dur și nemilos cu iobagii lor nenorociți, care în cele din urmă, disperați în privința situației lor, i-au omorît pe tirani". ● Într-o corespondență din Viena ziarul elvețian „Journal historique et politique" susține că „Românii sînt poate singurii dintre toți supușii majestății sale imperiale, care n-au fost eliberați din servitute. În această țară tot ce nu e nobil e serb iar jugul servituții apasă cu atîta greutate asupra capului acestor nenorocite popoare, cu cît stăpînii lor sînt tot atît de barbari și ignoranți ca și vasalii lor. Revoltați de a mai fi victima unei tiranii atît de degradante, în timp ce aproape toate popoarele care-i înconjoară s-au ciștigat, în sfîrșit, drepturile sfinte ale umanității, prin grija augustului principe care pune calitatea de om deasupra celei de suveran, — îndemnați, de altfel în secret de conducători abili care au știut profita de aceste sentimente de nobilă libertate, răsculații au săvîrșit fapte reprobabile, cîtiva țărani s-au înțeles și au antrenat și alții și numărul nemulțumiților a crescut puțin cîte puțin, în așa măsură încît la începutul lui noiembrie erau atît de puternici pentru a se răscula și a-și face dreptate ei înșiși pentru tratamentul rău pe care l-au îndurat prea multă vreme". ● Aceste afirmații irită publiciștii din redacția ziarului **Magyar Hirmondo** care declară că deși în Transilvania trăiesc la un loc iobagi români și unguri, aceștia din urmă „totuși, nu s-au încumetat la asemenea lucruri ca**

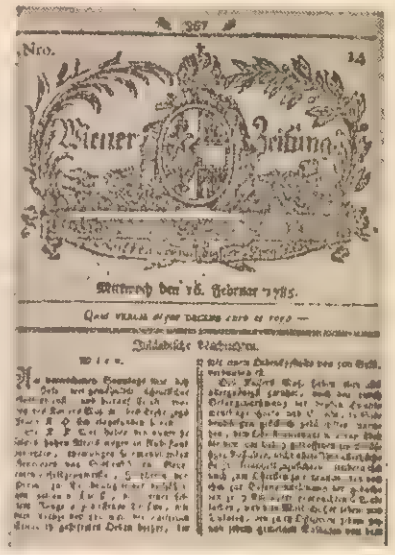
Nro. 34

Wiener Zeitung

Mittwoch den 7ten Februar 1785.

Quod verum atque decorum, aperit et rogo —

Buchstäbliche Uebersetzung.

acești români ucigași. (...) ● Politisches Journal din Hamburg pune lucrurile la punct: „Acești români care nu-și pot ascunde sîngele lor roman, suferă sub apăsarea cea mai aspră a sistemului feudal (sistem care în Transilvania încă nu a fost atenuat și făcut suportabil, ca în Ungaria, printr-un urbariu omenesc) și din neștiința și duritatea rezultată din aceasta. (...) Atunci se poate întrevedea foarte ușor posibilitatea ca o răscoală odată răbufnită la ei, a putut să se întindă atît de repede și să ajungă atît de nimicitoare". Aceste afirmații sînt întărite printr-o statistică demografică exactă ce demonstrează că la 1772 românii reprezentau 766 306 de locuitori în Transilvania, în vreme ce numărul celorlalți locuitori aparținînd celorlalte naționalități era de numai 392 190 de suflete! ● **Magyar Hirmondo** reacționează coleric la aceste afirmații și se răfuiește în același timp cu ziariștii de la **Siebenbürger Zeitung** care împărtășesc o atitudine asemănătoare celor de la Erlangen privind cauzele răscoalei. Prilej de răfuială cu sașii din Transilvania: „Sașii, care venind (mai tîrziu în Transilvania) n-au vărsat nici un singe pentru pămîntul țării precum ilustrii noștri înaintași (maghiari), totuși pe duicii (!) părinți ai patriei, pe domni și nobili în timpul acestei rebelii nu i-au suferit în orașele lor. Se adevărește proverbul: omenia săsească, foc de pale!". Toate acestea referindu-se la faptul că adeseori sașii nu au admis pe refugiații nobilimii maghiare să se ascundă în orașele lor. ● În sfîrșit, profesorul german W.E. Christiani va încerca o sinteză pătrunzătoare asupra cauzelor răscoalei exprimate prin „asupririle insuportabile și tirania unor nobili și stăpîni feudali față de supușii lor și mai ales drepturile și libertățile prea mari ale nobilimii. La restrîngerea cărora împăratul lucrase mult, dar pînă atunci cu puțin succes... Ei (țăranii) nu se bucură nici de proprietăți, nici de drepturi. Serviciile pe care trebuie să le presteze stăpînilor lor de pămînt nu le lasă nici măcar atîta timp încît să-și cultive bucata mică de ogor care le este dată spre subzistență de domnii lor și pe lîngă aceasta nici nu se pot aștepta din partea țiranilor lor la cea mai mică cruțare sau uşurare". ● Magyar Hirmondo exclamă cu maliție: „Noul împărat al românilor, Horea, începe război împotriva împăratului roman. (Iosif al II-lea păstra și titlul de împărat roman) Aici să se țină numai cineva să nu zîmbească". Și, într-adevăr, nu a zîmbit nimeni! ● Între atîtea pagini tipărite, o filă de corespondență diplomatică aparținînd ambasadorului Veneției la Viena: „Țăranii vor să înlăture jugul anume al sclaviei la care sînt supuși de proprii lor stăpîni." ● Le Courrier (d'Avignon): „Răsculații după afirmațiile cărților lor, n-au ca obiect decît să se răzbune pe nobilii și să se pună în afara dependenței față de domnii pămîntești". ● Politisches Journal din Hamburg face o afirmație fundamentală: „Intenția lui Horea este de a se uni cu țovarășii săi de credință, cu românii din Valahia și împreună cu ei să cucerească toată Transilvania și să reînvie vechiul Imperiu Roman din care își trag obîrșia". Un semn despre unitatea de simțire și de faptă a românilor din cele trei țări românești. ● Reținem din pamfletul lui J.P. Brissot comentariile sale asupra Ultimatum-ului țărănimii răsculate în care se spune: „Nobilime să nu mai fie!". „Nobilii să-și părăsească mosiile!". „Fiecare să trăiască din slujba pe care i-o va da împăratul!", împreună cu concluzia: „Dacă aceste revendicări sînt nejuste, trebuie să spunem că declarațiile Statelor Unite ale Americii au fost de asemenea nejuste, deoarece sînt exact aceleași. Dacă americanii erau îndreptățiți să se revolte, deoarece nu voiau taxe fără consimțămîntul lor, cu atît mai mult aveau acest drept românii, care nu aveau nici proprietăți, nici libertate, care erau la bunul plac al stăpînilor nemiloși". ● Un ziar de limbă slovacă din Bratislava. **Presspurske Noviny** reproduce un cuvînt al lui Cloșca: „Noi știm că nasul nostru va fi puternic dezaprobat, dar noi ne mîngîiem că va fi un îndemn, să fie examinată purtarea acelora care ne-au înșelat atît de crud. Oricum, noi preferăm moartea unei vieți pe care o îndurăm: noi vom muri fericiți că exemplul nostru va garanta urmașilor nostri drepturile umanității". Se afirmă aici ideea constientă a sacrificiului în numele generațiilor care vin, idee cu tradiții la români. ● Profesorul Nicolae Edroiu de la Universitatea din Cluj-Napoca rezumă expresiv în cartea sa **Răsunetul European al răscoalei lui Horea** corespondențele expediate de pe teatrul

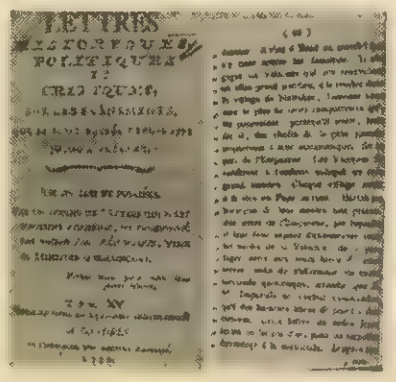
LETTRES HISTORIQUES POLITIQUES SUR LA GRAN POLOGNE

de luptă din noiembrie 1784 publicate de ziarul Siebenbürger Zeitung. Acestea sînt cele mai limpezi dintre toate depozițiile obiective asupra evenimentelor: „Panica produsă de izbucnirea răscoalei a făcut ca în ziua de 4 noiembrie o mare parte a nobilimii să se refugieze în castelul de la Hunedoara și în cetatea Devei, adică, căutînd un loc mai sigur, la Sibiu. Se relatează că toți atunci au sosit: două companii de grăniceri, 50 de husari. Spre ora două noaptea, dîndu-se alarma la Deva, fiindcă s-a observat un conac nobiliar în flăcări la distanță „de vreo oră de Deva", efectivele militare s-au concentrat pe malul Mureșului, pentru a împiedica trecerea răsculaților, „în număr foarte mare", pe malul stîng al Mureșului. În cinci noiembrie se vedeau în flăcări alte „două sate": efectivele militare din Deva sporesc la 300 soldați și sosesc încă 50 husari; în ziua de simbătă, 6 noiembrie, în oraș și cetate se răspîndește vestea despre iminența atacului asupra Devei.

În după-amiaza acestei zile se produce primul atac țărănesc asupra Devei, panica în cetate și oraș fiind de nedescris: clopotele băteau întruna, tobosarii băteau alarma pentru ca soldații să alerge la marginea orașului, răsculații nefiind opriți decît după ce soldații au tras în ei. Rezultatul acestei ciocniri — care a avut loc spre ora 8 seara — a fost retragerea oastei țărănești și „vreo patruzeci de morți" dintre ei. În cursul nopții de 6 spre 7 noiembrie soldații au stat înarmați, veghind la porțile orașului. Panica în care se găsea orașul Deva în cursul zilei de 7 noiembrie este astfel explicată de corespondentul ziarului Siebenbürger Zeitung: „spaima de acum ca provocat-o 8 români din Muntenia, care însă aveau asupra lor pașaporțe sigure și au trecut în Transilvania". Explicația e semnificativă pentru legăturile — de care se temeau autoritățile, cercurile politice și nobiliare din Transilvania — pe care țăranii răsculați din Transilvania le puteau avea cu românii de peste Carpați.

În urma ciocnirii care a avut loc, a doua zi, 7 noiembrie, între orele 2—3 după-amiază, 140 de țărani au rămas morți sau schilodiți, alții înecîndu-se în Mureș. Unii s-au predat, și cei prinși au fost legați și duși în casa Haller din oraș, fiind în vîrstă între 11—30 ani, bărbați și femei deopotrivă. În dimineața zilei următoare (8 noiembrie) prizonierii sînt duși în cetatea de sus a Devei, interogați, douăzeci dintre ei fiind judecați. Între ei se aflau și patru mineri nemți, care au declarat „că mulți alții au fugit din mine și se găsesc în rîndul răsculaților". La ora trei după-amiază s-a și executat sentința asupra lor: decapitare. Înainte de execuție ei au descris îmbrăcămintea conducătorului lor. În ziua de 9 noiembrie alți 14 țărani au fost executați și cadavrele lor îngropate lîngă drum". ● Ziarele răspîndeau știri dintre cele mai fantaziste și contradictorii. Profesorul David Prodan spune: „cifre, bătălii închipuite". Ca să dea pildă acesta selectează din noianul de întîmplări care hrăneau nevoia de senzațional a epocii: „Ultima lor crimă, se spune serios, fu să atace o societate care dansa, să ucidă bărbații, să violeze femeile și să le înmorminteze de vii". Pînă la urmă însă, Journal politique de Bruxelles se îndoiește că relatările primite „via Viena" sînt chiar autentice: „Toate sînt foarte vagi și incerte. Trebuie privite mai curînd ca opinie a zilei, decît ca fapte verificate". ● Kurze Geschichte dă asigurări: „Dar marele împărat, care este tatăl supușilor săi, caută acum să găsească cele mai bune măsuri pentru a consola pe nenorociți și a scuti pe viitor țara de asemenea neliniști. Cerul să favorizeze intențiile sale generoase!". A. Fr. Geisler în broșura **Horja und Klotschka face un portret tulburător al răsculaților de la 1784: „Cea mai mare parte a acestor oameni sînt bărbați frumoși, tari, bine făcuți și de un gen foarte prolific, care fiind de viță romană nu ușor pot ascunde sîngele cel înfocat al lor. Setea lor de libertate este neînvinsă și dorul măririi strămoșești strălucește înfrederat în ochii lor, chiar și sub apăsarea cea crudă a sistemei feudale și sub vălul neștiinței și ruditățil ce urma din această sistemă".**

LAN 1785. NUMERO 12

GAZETTE DE LA HAYE

DU VENDREDI 28 JANVIER.

De la Haye, le 26 Janvier.

SUITE de la MISSIVE de S. A. S. Mgr. le Prince héréditaire-Héritaire à Leurs Hautes Puissances les Seigneurs États-Généraux.

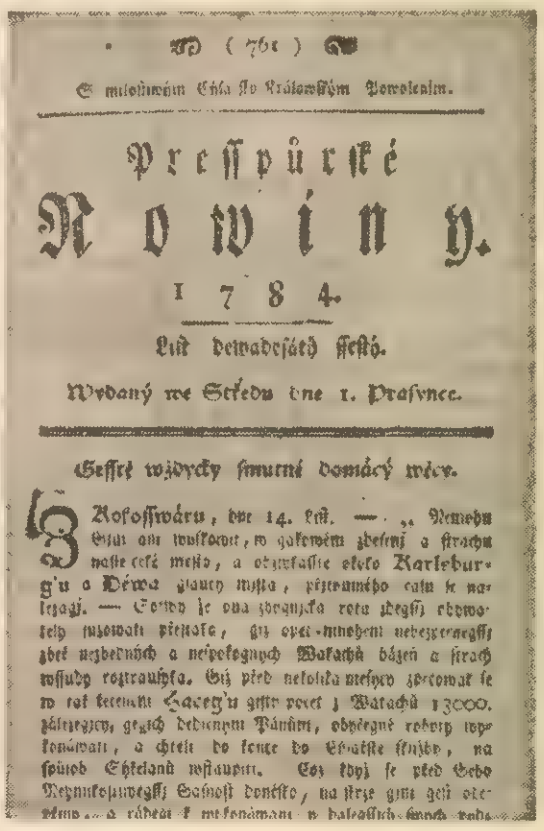
(761)

Presspurské Nowiny.

1784.

Lift dewadesáty sesté.

Wydaný we Stredu dne 1. Prosynce.

Geffirt wýdrycky smutné domácý wéce.

Cloșca și Crișan în conștiința epocii

Cloșca și Crișan sînt cei doi conducători ai răscoalei din 1784 care au rămas în conștiința epocii. Ei au fost cei care au organizat și condus mișcarea țărănească, cei care au încercat să dea o formă concretă aspirațiilor de libertate ale țăranilor. Cloșca era originar din satul Cîlnic, iar Crișan din satul Țebea, ambele în Munții Apuseni. Ei au fost arestați în timpul răscoalei și executați la Alba Iulia în 1785.

Colaj realizat de
ADRIAN DOHOTARU ■

Înălțimea morală a satirei

Civilizația timpului liber

● Uneltele fabulistului ● Povestiri superconcentrate ● Urzica redivivus ● Urmașii lui Cincinat Pavelescu ●

Leul potrivit la locul potrivit

Fabula, sora mai mică — modestă și fără pretenții intelectualiste, isteață foc și rea de gură — a parabolei (pe care atît o iubim de la o vreme) este, comparativ cu aceasta din urmă, mult mai puțin „la modă". S-ar părea că Esop și La Fontaine, Krilov și Alexandrescu (și cîți ori mai fi) ne ajung, că relele omenești, o dată închise în blana cîte unui dobitoc, stau bine acolo, ca la zoo, spre hazul nostru definitiv. Semn al unui veac care pare să fi temperat negrul în gri, murdărind însă, ce-i drept, și albul tot pînă la stadiul mai suportabilei culori, dispariția fabulei nu înseamnă neapărat tocirea simțului nostru satiric, cît, poate, expansiunea lui către alte modalități de expresie. Cum însă, înțelept, fiecare timp își comandă singur formulele artistice care-i trebuie, nici o inovație și nici o revenire nu rămîn întîmplătoare.

Faptul că un autor de suave elegii, de caligrafii tandre pe temele eterne ale poeziei — dragostea, nostalgia vîrstei de aur, a satului, sentimentul trecerii timpului —, dar nu mai puțin autor de poeme incisive, agitînd o acută nevoie de repere morale : adevăr, dreptate, responsabilitate, loialitate, — l-am numit pe Nicolae Dragoș, încercînd să rezumăm într-o biată frază o creație ce numără unsprezece volume de versuri — faptul că Nicolae Dragoș, deci, se întoarce la uneltele aproape uitate ale fabulistului nu e lipsit de semnificație. Părăsind tonul grav al satirei propriu-zise pentru grimasa afurisită, deșteaptă și de o ipocrită inocență a fabulei, autorul volumului de Fabule cu sau fără morală, **apărut nu demult la Editura Eminescu optează în fond pentru „armele albe" ale ironiei.**

Scrise colorat, dar fără abuz de invenție lexicală și fără rime chinuite (cum li se cam întîmplă unor fabuliști de ocazie), etalînd o remarcabilă fluență a versului, fabulele lui Nicolae Dragoș încintă, **în primul rînd. Vietăți modeste, dintre cele binecunoscute nouă (găina, porcul, broasca, vulpea, lupul, oaia, iepurele, ba chiar și „sufletele" din lumea vegetală — urzica, plopul, ciuperca, tuberoza) îmbracă hainele cusururilor omenești, regizînd o suită de tablouri alegorice. Pe primul loc nu stau, cum ne-am aștepta, ipocrizia și prostia sau alte clasice defecte, ci unul... specific timpului nostru, am zice : lipsa de măsură. O oaie „excentrică" se socoate mai cu moț și nesocotește cărările turmei. Dă iama prin grădinile oamenilor, aducînd ciobanului numai pagube** (Fabula oii șturlubatece). **Fabulistul sancționează scurt : oaia devine pastramă. O frunză își căinează soarta care o ține la atîția metri de pămînt și, tot zdrobindu-se de frămîntare, cade și e mîncată de un pășnic rumegător** (Fabula frunzei). **Un bondar boicotează agasant munca prea cinstită a unui bou, acuzîndu-l de îngustime de vederi și se alege („în sfîrșit" — sună morala) cu o mortală lovitură de coadă** (Fabula moralei simple). **Un șoarece angoasat încearcă zborul de la etajul unui castel și primește înțelepte lămuriri de la... o pisică** (Fabula aripilor). **Unele fabule sînt traductibile în sentențele unor proverbe celebre. Altele cutează chiar spirituale rescrieri ale unor texte celebre** (Fabula veche în haină nouă). **În sfîrșit, nu lipsește fabula „melancolică"** (Fabula idilei triste), **cea filozofică (aici ghilimelele ar fi vulgarizat".** (Fabula lui Sisif), **cea despre o mină care spală pe alta** (Fabula lupului voiajor) **și chiar fabula... sceptică** (Fabula dopului perfect).

Textele acestui plăcut volum nu cîștigă nimic prin inventarierea temelor lor, cu atît mai puțin prin povestire. Consemnarea de față este, implicit, o invitație la lectură. Cert e însă un lucru : la sfîrșitul ei, fiecare din noi se va alege cu o înțeleaptă învățătură : în viață e foarte important să pui... leul potrivit la locul potrivit.

TANIA RADU ■

Decade epigrama?

Încă de prin anii '20, Cincinat Pavelescu constata într-o conferință — **Ce este o epigramă și cum se face ?** — că „vechile forme literare tind să dispară, înghițite de noua sensibilitate..." Și totuși, în acea perioadă, situația epigramei la noi nu justifica încă îngrijorarea celui care risipise cu generozitate atîtea strălucitoare vorbe de duh în dueluri epigramatice urmărite cu sufletul la gură de marele public. Cine ar mai ști astăzi de Nigrim, de pildă, dacă nu i-ar fi fost o țintă preferată a atacurilor ? Să ne amintim una din epigramele pe care i le-a închinat : „Ai fost nedrept, amice, cînd ai spus / că pe Nigrim e-un vers l-aș fi distrus. / Un rol contrar în viață i-am jucat : / Nigrim era nimic și l-am creat!"

Ce-ar mai zice însă astăzi maestrul de necontestat la noi al acestui gen ? În aparență, există o mulțime de epigramiști. Creațiile lor — cu mult mai abundente ca odinioară — apar în publicații destul de frecvent. Le întîlnim în special în numerele de anul nou ale revistelor sau în almanahuri. Dar ele nu mai stîrnesc același interes de altădată, chiar dacă uneori apar grupate în volume de sine stătătoare. Sînt chiar cenacluri care promovează cu insistență acest gen și totuși... Ceva s-a schimbat în gustul contemporanilor încît ei nu mai agreează cu aceeași pasiune epigrama. Una dintre cauze este chiar cea enunțată de Cincinat Pavelescu : genul nu mai corespunde sensibilității moderne. De aceea scriitorii nu-l mai cultivă. Publicului nu i se mai oferă delicioasele încrucișări de floretă care se practicau odinioară prin intermediul epigramelor. Epigrama pare a fi mai curînd a altei epoci, în care era mai mult timp și în care se simțea din partea literaților nevoia unei comunicări pline de haz, mai mult sau mai puțin sarcastice. Era, într-un fel, echivalentul pe scurt al scrisorilor dintre scriitori. Paradoxal, deși, concisă, epigrama e mai puțin conformă cu modul de viață al omului grăbit din acest secol. Ei nu mai are răbdarea să stea la cafenea și să improvizeze pe un petec de hîrtie o replică spontană la ceea ce-l irită din realitate. Apoi, epigrama, flinder dezvăluie în general o singură trăsătură de caracter al omului luat în zeflemea nu mai e credibilă. Cine mai acceptă, aidoma clasicilor, că persoana umană poate fi redusă la o singură ipostază a ei ?

E un declin în clipa de față al epigramei ? Cu siguranță că da, oricît de mulți s-ar exersa în acest domeniu — în general oameni mai în vîrstă, grupați în cenacluri a căror activitate e privită uneori cu un zîmbet ușor condescendent. De altfel, pe bună dreptate, deoarece epigrama a intrat într-un impas, fiind construită în virtutea unor șabloane pe care în clipa de față prea puțini se străduiesc să le spargă. Deobicei, ținta ei este acum minoră. Inventarul cusururilor umane s-a făcut de mult și parcă mai curînd preferi să afli ce zicea un Cincinat Pavelescu, sau un Topîrceanu despre cutare defect omenesc. Epigramiștii noștri de azi și-au cam pierdut umorul sau plutesc într-un aer de generalitate. Nu înseamnă că nu trebuie să încurajăm genul, dar nu trebuie în nici un caz să credem că el va căpăta vigoare din nou peste noapte, printr-un prilej.

Încă din antichitate, tipul poetului invidios, Zoil, a stîrnit vehemența confraților. Iată în acest sens o epigramă a lui Martial socotit supremul maestru al tuturor epigramiștilor.

Zoile, minți cînd îți dai titlul de vițios.
Tu nu ești un om vițios, Zoile, ești vițiul însuși !

Iată o replică la aceeași temă, de data asta la noi. Povestește Cincinat Pavelescu : „Poetul neîntrecut al Nopților a adresat o epigramă bardului de la Mircești cînd, reprezentîndu-se Fîntîna Blanduziei, actorul de la Teatrul Național care juca pe Zoil își făcuse masca lui Alexandru Macedonski :

Orbit de-al gloriei nesațiu,
Albit de ani, dar tot copil,
E lesne să mă faci Zoil
Cînd singur tu te faci Horațiu !

Decade oare epigrama ? Unii susțin că da, ca istoricul și criticul literar Șerban Cioculescu, care crede că principalul motiv al intrării genului într-un con de umbră e faptul că îl practică prea mulți dintre care unii fără nici o chemare, crezînd că e la îndemîna oricui să fie antologic. Acestora le amintim tot un gînd al lui Cincinat : „epigrama e ca un copil ; se face mult mai lesne decît se poate explica în detaliu cum s-a făcut".

GEORGE ARION ■

Înălțimea morală a satirei ...plus umorul

Inventarul păcatelor capitale e mai cuprinzător decît se crede îndeobște. E un păcat să n-ai umor, e un mare păcat să gîndești că personajele posomorîte sînt neapărat și profunde. În general vorbind, săvîrșește un păcat tot omul care nu stă ori nu vrea să vadă și partea comică a lucrurilor. Un filozof de odinioară spunea că cel mai greu și mai greu e să cauți o pisică neagră într-o cameră întunecoasă, mai ales cînd înăuntru nu se află nici o pisică. Amintindu-ne de zicerea cugetătorului — al cărui umor privește fondul chestiunii, adică proprietatea oricărei întreprinderi — putem conchide că păcatul păcatelor îl săvîrșesc cei și cele care, avînd ca îndeletnicire satira și umorul, tratează cu ușurință treburile satirei și ale umorului : teatrele de profil, publicațiile de profil, feluritele galerii și saloane de profil. Și cum un teatru, o revistă ori o galerie înseamnă, pînă la urmă, niște oameni, să discutăm despre oameni. Revista de satiră și umor „Urzica" are misia mare și onorantă de a ține starea umorului la români. Misie mare, întrucît românul are cu prisosință această înzestrare, și o are în toate felurile de umor : școlit și naiv, gros și subțire, specializat și popular, alb și negru, absurd și just. (Cum, din nefericire, profesioniștii umorului au obiceiul să mai ostenească și cum ostenceala lor se vede mai repede decît la profesioniștii unor domenii unde corectitudinea poate să treacă drept inspirație, s-a întîmplat că revista „Urzica" cerea o primenire : a țelurilor, a mijloacelor și, desigur, a condeielor. Poetul Niculae Stoian izbutește, într-un timp remarcabil de scurt, să pună satira și umorul în toate drepturile lor și încă în chip destul de simplu, invitîndu-i, adică, să scrie la „Urzica" pe scriitorii de meserie. Efectul direct al acestui fapt a fost că în revistă n-a mai rămas loc pentru făcătorii de „texte umoristice". Se înțelege, nu e vina nimănui că o publicație se trezește, la un moment dat, copleșită de „textieri". Ironiștii autentici se urnesc mai greu, fiindcă debordanta disponibilitate a veleitarilor cauzează — cum frumos zic gospodarii cartierului în care m-am născut — autenticității.

Mediocritatea e tenace și, cum, necum se instituționalizează mai repede decît valoarea. E o realitate că în „Urzica" nu-i mai aflăm pe „textieri" și, în consecință, nu mai aflăm nici „texte". E o realitate că generațiile se schimbă și e ușor de constatat că în paginile „Urzicii" generațiile chiar s-au schimbat : aici semnează Mircea Horia Simionescu și Mircea Nedelciu, Nicolae Dragoș și Ioan Buduca, Ion Bălcșu și Ștefan M. Găbrian, Nikolaus Berwanger și Alex. Ștefănescu, Tudor George și Dumitru Radu Popa, alci scriu cînd au îndemn la ironie Haralamb Zincă, Bujor Andor, Iosif Naghiu, Mircea Sîntimbreanu, Ștefan Cazimir, Ioan Massoff, Constantin Cubleșan. E o realitate că temele care-i preocupă pe colaboratorii și redactorii revistei sînt temele mari ale satirei. Colecția pe ultimii doi ani a „Urzicii" are calitatea de a putea fi citită ca o carte. Poetul Niculae Stoian este un bun făcător de gazete și foarte mulți din tinerii și mai puțin tinerii publiciști și scriitori ce fac, la rîndu-le, gazete îi datorează așezarea în profesie. El are darul, nu tocmai la îndemînă, de a recunoaște și promova pe oamenii cu talent la scris. Îi face pur și simplu plăcere să aducă talentul în față și să-i vorbească de bine. O practică de gazetar al chestiunilor importante ale zilei îl orientează, la „Urzica", spre „cestiune", cum ar spune nenea Iancu. Revista publică anchete, foiletoane, note cu limpede adresă socială. O veritabilă resurecție cunoaște epigrama — un gen în care literatura română a produs valoare. Un interes aparte arată „Urzica" problemelor specifice ale caricaturii de presă. Adevărul este că tot ce i-am putea reproșa revistei, în treaba atît de gingașă a promovării caricaturii bune, vine de la aceea că revista promovează cu program caricatura bună. Avem acum o școală românească de caricatură, avem un număr impresionant de saloane regionale și naționale, avem o colecție excepțională de premii la mari saloane ale caricaturii în lume, iar spațiul pe care publicația îl poate acorda desenului satiric e, oricum i-ai măsura, foarte măsurat. Dacă există destui cititori care speră mai mult de la revistă, nu-i mai puțin adevărat că revista poate să răspundă speranței lor numai consolidîndu-și reușitele.

TUDOR OCTAVIAN ■

Inteligența surîsului

Mihai Stănescu face parte din categoria acelor caricaturiști ale căror producții îți rămîn timp îndelungat în memorie, aidoma anecdotelor. Și nu întîmplător facem această afirmație, întrucît majoritatea caricaturilor sale au, datorită cuvintelor ce însoțesc desenul, un insolit aer anecdotic. Astfel, un desen înfățișînd o sală de ședințe, văzută din spate, cu zeci și zeci de oameni, iar în fața lor, pe o scenă, o masă de prezidiu, dar la care n-a luat încă nimeni loc, nu poate să spună aproape nimic. Dar unul dintre cei aflați în sală rostește următoarele cuvinte : „Eu zic să mai așteptăm cinci minute și dacă nu mai vine nimeni, propun să începem ședința". Sau, tot astfel, un desen înfățișînd un miriapod, un miriapod desenat cît se poate de simplu, chiar naiv, am putea zice, ca un morcov sau ca o franzelă cu ochi, dar care are, bineînțeles, o sumedenie de piciorușe, iar nu poate să spună

el însuși prea mult. Numai că și de-această dată apar, firește, cuvintele : „Ca să ieșim din această situație zice miriapodul, ar trebui să punem, toți, mîna de la mînă...". Și, toi astfel, ne-aducem aminte un alt desen, tatăl și fiul mergînd pe stradă : în fața lor, un gunoier cu un cărucior pe care sînt așezate niște tomberoane. Tatăl privește spre tomberoane. Copilul, însă, privește, în spate, spre un Shop în vitrina căruia vede ciocolată marca TOBLERONE. Tată, zice fiul, vreau și

eu niște toblerone. Fiule, răspunde tatăl, se zice tomberoane, nu toblerone. Din acest ultim desen, cuvintele aproape că puteau lipsi, așa cum, din alte caricaturi, chiar și lipsesc : un zid înalt și trei oameni care vor să știe ce e dincolo de zid, drept pentru care urcă unul pe umerii celuilalt. Ultimul care urcă, al treilea, ajunge să poată privi dincolo de zid, numai că, se vede clar, al treilea poartă ochelari negri, de nevăzător. Sau, un alt desen, un naufragiat pe o insulă mică, nu mai mare decît o palmă, zărește un vapor în depărtare, drept pentru care strigă clasicul S.O.S. Vaporul se-apropie și, în loc să-l ia, îi lasă un foarte amănunțit plan de... achiziții. Nu mai vorbim despre acel excelent desen cu care Mihai Stănescu a cucerit la un concurs de caricaturi desfășurat în Japonia un foarte prețios premiu : o mulțime de oameni înfierbîntați se străduiesc să treacă dincolo de poarta minusculă a unui uriaș zid. Unul dintre ei reușește, dar, stupoare, dincolo de zid se află o imensă prăpastie, în timp ce lumea vrea neapărat să treacă dincolo...

Deci, cu cîteva mici (dar mari, ca valoare satirică în sine) excepții, caricaturile lui Mihai Stănescu sînt, mai degrabă, un fel de povestiri superconcentrate al căror haz rezidă în luarea peste picior, ca să-i zicem așa, a automatismelor verbale, în surprinderea comicului de situație văzut însă dintr-un unghi modern, absurd, adeseori imposibil, dar cu o pronunțată doză de zeflemea spirituală. Această atitudine eminamente satirică este slujită de atenția mărită pe care artistul o acordă problemelor majore ale vieții cotidiene, refuzînd, parcă de la bun început, să bată căi comune (a se citi teme și subiecte comune) aflate la îndemîna mai tuturor caricaturiștilor. Vrînd neapărat să fie original și inteligent, pentru că nu se poate caricatură bună fără originalitate și inteligență și reușind din plin să atingă această performanță, Mihai Stănescu a devenit, totodată, unul din cei mai cunoscuți (a se citi populari) și apreciați caricaturiști ai noului val, mutînd ținta acestei arte, dintr-o zonă minoră, călduță și blînd surîzătoare, într-o zonă majoră, activă, cu un surîs violent și corosiv. Atitudinea sa nu este nici pe departe nonșalantă, cum ne-au obișnuit, de multă vreme, alți caricaturiști, ci, dacă vreți, necruțătoare, intransigentă, adică, altfel spus, lucrătoare într-o bine nostru, într-o ascuțirea puterii noastre de analiză.

VICTOR NIȚA ■

Onorată instanță a moralei

Dreptatea cu pățanii se învață

● Un amănunt care devine cheia rezolvării cazului ● Calitatea de tată se dobîndește ●

Tatăl cel voios

Anina, 25 iulie 1984

Stimată redacție,

Să-mi fie iertat că vă deranjez, dar consider că și revista „Flacăra" e locul unde poți să bați la ușă și să speri într-un ajutor, colaboratorii revistei susținînd ferm ideea sau idealul de DREPTATE.

Vă rog, deci, să mă ajutați să scoatem adevărul la lumină, iar la urmă la răboj faptelor bune să mai treceți o liniuță.

Dar, deși scrisoarea va fi mai lungă, pentru a fi cît mai explicit, să trec la ceea ce mă doare de fapt. Mă numesc Bălan Vasile, locuiesc în orașul Anina, str. Scinteii nr. 26 și muncesc ca ajutor miner la I.M. Anina.

La terminarea liceului agricol (și absolvirea lui bineînțeles), în vara lui 1974, m-am căsătorit în comuna Ciacova, jud. Timiș, cu o fată pe nume SOKTOR ECATERINA. Am urmat apoi stagiul militar, iar prin natura firească a faptelor la trei luni după terminarea stagiului militar eram deja tată a doi copii (nu gemeni) Ramona născută în 9 aprilie 1975 și Daniel născut la 15 mai 1976.

Lăsat la vatră m-am angajat imediat la moara Ciacova întîi ca muncitor necalificat apoi prin disponibilizarea unui post, ca laborant. Meserie frumoasă mai ales laborant, dar eu fiind la începutul căsniciei și cu doi copii aveam nevoie de bani. Ori venitul meu era mic, așa că am căutat o meserie mai bănoasă. Și am găsit. Acolo unde și tata și unchii mei lucrau, adică la mină la Anina. Deci începînd cu 3 ianuarie 1979 iată-mă acolo unde copilărisem de mic, gata să mă bat cu munții și adîncurile. Și-am reușit, cel puțin în privința mijloacelor materiale. Alta e problema însă. Venind la mină la Anina mi-am adus și soția și bălatul, fetița rămînînd la socri la Ciacova.

Toate bune și frumoase pînă în vara anului 1980, cînd îmi surprind soția cu un individ și cînd de fapt aflu că de fapt lucrurile nu erau tocmai roze cum credeam. Eram de fapt doi soți diferiți. Eu cu ideea de a munci și a agonisi pentru a crea o situație bună, ea bani avea, îmbrăcată cu lux și cu gust era, urîtă nu era, deci avea nevoie de distracție. Bineînțeles, ne-am despărțit, cum era și normal la atare situație. (Încet ne apropiem de miezul problemei). Dar problema nu e deloc simplă. În decembrie 1980, plecată fiind de la mine, ea naște o fetiță de 7 luni, pe care o abandonează în spital, acesta cedînd fetița leagănului de copii din Timișoara. Fetița era Pamela (era serialul la televizor cu Pamela et comp.). Eu nu recunosc fetița după cele întîmplate în vară și odată sau mai bine zis paralel cu procesul de divorț intentez proces de tăgadă a paternității. Legea nu-mi dă dreptate, copilul trebuie să albă un tată, iar noi nefiind încă despărțiți, codul familiei spune clar că : „soțul mamei e tatăl copilului". Fetița Pamela rămîne deci abandonată la Leagănul de copii, iar noi prin sentința de divorț definitivă din 3 ianuarie 1982 liberi să ne trăim viața fiecare cum crede de cuviință.

În vara lui 1982 Leagănul de copii Timișoara dă copilul abandonat de mamă — pe Pamela — bunicilor fetei, adică părinților fostei soții. Aceștia (și de aici începe de fapt problema mea cea mare) în septembrie 1982 deschid acțiune împotriva mea și a fiicei lor pentru obținerea unei pensii de întreținere. Într-un fel aveau dreptate. De ce ? Pentru că deși legea stabilise că bălatul să stea la mine și fetița Ramona să stea la mama ei, iar Pamela la Leagănul de copii, fosta soție se căsătorește și abandonează pe fetița Ramona la părinții ei, iar în momentul cînd le este adusă și Pamela, ei normal că deschid acțiune de judecată. În cadrul acțiunii de judecată eu întrucît de fetița Pamela nu mă leagă nici un sentiment, iar faptele dovedesc că tatăl ei nu sînt eu, am cerut să-mi fie încredințată mie minora Ramona care este fiica mea, și care poate locui la mine împreună cu fratele ei Dănuț întrucît am condiții foarte bune de locuit, o soție care îmi iubește copilul și ar dori să o crească și pe ea. Văzînd această situație părinții fostei soții întorc foaia pe partea cealaltă. Își modifică acțiunea spunînd că ei mă cheamă numai pe mine în judecată și că fiica lor s-o împăcat cu ei, iubirea fiind mare în familie. Era ceva cusut cu ață albă. Totuși a prins. Două martore mincinoase care au susținut că fosta soție locuiește împreună cu părinții ei au fost destul. Și în baza art... etc., etc., etc. instanța de judecată a dat verdictul. Scor general și egal : 1—1. Adică voi bunicilor neavînd calitate procesuală nu aveți dreptate, iar tu Bălan Vasile (adică eu) nu ți-o dăm pe fiica ta ție, deși ai dreptate, deși ai condiții mai bune, deși ea, adică Ramona ar putea locui cu fratele ei împreună, ar putea merge la școală împreună ; mai bine să stea la/ bunicii ei care unul e navetist — pleacă dimineața vine seara — iar bunica este suferindă de un picior (putem spune infirmă) amîndoi fără școală și să fie educată de mama ei care n-a terminat 8 clase. Mai bine așa : 1—1. Ce pot să spun ? Adică, ce puteam ? Am zis că dacă tu Judecătoria Deta nu-mi dai dreptate, cum dreptatea nu poate să moară, mă mai adresez Tribunalului județean care oricum e județean nu e un orășel. Care Tribunal județean Timișoara a analizat dosarul și faptele de s-a speriat. E o exprimare mai directă, dar așa calific eu comoditatea de care a dat dovadă o instanță județeană. Deci încă o dată : 1—1. Scor general : 2—2. Deși obținusem două puncte în deplasare mă aflam în situația de parcă pierdusem patru puncte acasă. (Chestia cu punctele e pentru că sînt eu mare microbist : am 1,74 m !)

Deci ce-mi mai rămînea :

Tribunalul Suprem. Prin avocatul meu am făcut un memoriu Tribunalului Suprem la care n-am primit încă răspuns. Cînd am spus : „am făcut" mă bazez pe faptul că avocatul meu mi-a dat toate asigurările că a „compus" el memoriul și l-a expediat.

Acum nu că n-aș avea încredere în Tribunalul Suprem, dar după ce m-am fript de două ori, vorba ceea : „suflu și-n iaurt".

Ce aș dori eu de fapt de la revista „Flacăra", de la dv. stimate tovarășe care te-am zăpăcit de cap cu atîta scris ?

O anchetă desfășurată abil, fără surle și fanfare în comuna CIACOVA jud. Timiș, pe strada Voitegului nr. 24 unde locuiește fetița mea Ramona, unde locuiesc de fapt bunicii ei, adică foștii Socri, anchetă care, zic eu, va dovedi că de fapt mama ei (fosta soție) nu locuiește împreună cu fata și cu părinții ei, că de fapt fosta soție locuiește la Blocul S.M.A. și nu se ocupă de Ramona așa cum ar trebuie ci se ocupă de Ștefania — fetița creată în noua căsnicie.

Prin sentința civilă nr. 2370/1981 a Judecătoriei Oravița, căsătoria părților a fost desfăcută, iar minorul a fost încredințat spre creștere și educare părintelui și minorele au fost încredințate reclamantei Soktor Ecaterina.

Prin aceeași sentință părintelui a fost obligat să plătească pe seama minorei Ramona-Manuela o contribuție în sumă de 300 lei lunar. După rămînerea definitivă a sentinței reclamanta Soktor Ecaterina și-a încredințat minorele părinților săi, reclamanților Soktor Francisc și Soktor Iuliana, ea intrînd în relații de concubinaj, relații din care a mai dat naștere unui copil.

Reclamanta Soktor Ecaterina nu este încadrată în cîmpul muncii, iar martorele Rașa Ana, și Raicu Florica relatează împrejurarea că cele două minore sînt bine îngrijite de bunicii lor, și reclamanta Soktor Ecaterina care îi ajută, și care își petrece întreaga zi la domiciliul reclamanților Soktor Francisc și Soktor Iuliana, alături de cele două minore.

Minorul Daniel Cristian este foarte bine îngrijit la locuința părintelui, așa cum reiese din ancheta socială, coroborată cu declarația martorei Taubner Malvina și Murțky Ginter, respectiv că dispune de condiții bune de locuit, iar actuala soție a părintelui manifestă grijă față de copii.

Cu privire la minora Pamela Izabela, părintele a făcut cerere de lăgăda paternității, cerere care i-a fost respinsă prin sentința civilă nr. 1192/1981 a Judecătoriei Oravița.

Din întreg materialul probator administrat în cauză, rezultă că Soktor Ecaterina nu are calitatea de reclamantă, ci este necesar introducerea unei cereri prin care se pretinde ceva, ori se observă că prin acțiunea introductivă la instanță Soktor Francisc și Soktor Iuliana sînt cei care pretind ceva de la părinții Soktor Ecaterina și Bălan Vasile.

Conform principiului disponibilității modificarea de acțiune prin care părinții Soktor Francisc și Soktor Iuliana își modifică obiectul cererii, precum și părțile pentru care se poartă procesul, este admisibilă în sensul că numita Soktor Ecaterina nu mai are calitatea de părinte. Prin această modificare de acțiune însă, Soktor Ecaterina nu poate dobîndi automat calitatea de reclamant, doar din voința reclamanților, din moment ce ea însăși nu și-a manifestat dorința de a-i chema în judecată pe părintele Bălan Vasile.

Cererea reclamanților Soktor Francisc și Soktor Iuliana împotriva părintelui Bălan Vasile, pentru contribuție de întreținere și majorare de contribuție de întreținere, precum și alocație de stat, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, ei neavînd calitate procesuală.

Singura îndreptățită să formuleze pretenții cu privire la contribuție de întreținere împotriva părintelui, pentru cele două minore este mama copiilor, aceea căreia prin sentință judecătorească i s-au încredințat minorele spre creștere și educare.

De la vîrste mici cele două fetițe au fost îngrijite de bunicii lor ajutați de mama Soktor Ecaterina, aceștia au un imobil corespunzător de locuit și minorele sînt bine îngrijite, interesul pentru cele două fetițe fiind să crească în continuare împreună, în mediul în care au fost deja obișnuite.

În baza art. 100 Cod. fam. instanța va respinge cererea reconvențională a părintelui, ca neîntemeiată.

În baza art. 276 cod. pr. civil, cheltuielile de judecată făcute de părți vor fi compensate.

Pentru aceste motive,
IN NUMELE LEGII
HOTARĂȘTE

Respinge acțiunea reclamanților SOKTOR FRANCISC și SOKTOR IULIANA, domiciliați în comuna Ciacova, str. Voitegului, nr. 24, jud. Timiș, împotriva părintelui BĂLAN VASILE, domiciliat în Anina, str. Scinteii nr. 22, jud. Caraș Severin și SOKTOR ECATERINA, domiciliată în Ciacova, str. Voitegului nr. 24 pentru majorarea contribuției de întreținere, stabilire contribuție de întreținere și a alocației de stat, ca neîntemeiată.

Respinge ca neîntemeiată acțiunea reconvențională a părintelui Bălan Vasile, împotriva reclamanților Soktor Francisc și Soktor Iuliana, precum și a părinței Soktor Ecaterina, pentru reîncredințarea minorei.

Compensează cheltuielile de judecată.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședința publică din 5 ianuarie 1983.

Bunicii Ramonei și Pamelei cheamă în judecată pe mama fetelor, fiica lor, și pe semnatarul scrisorii, Bălan Vasile, în calitate de tată, pentru a-i obliga să contribuie material la întreținerea copiilor. Sigur, — ei nu știu că nu au calitate procesuală. Știu că doi copii se cresc cu cheltuieli și numai nevoia îi împinge către o instanță străină neamului lor. Ce rezultă de aici? În primul rînd că afirmația martorelor Rașa Ana și Raicu Florica precum că mama fetițelor își petrece întreaga zi la domiciliul bunicilor, alături de cele două minore, trebuie pusă sub semnul îndoielii. Demersul bătrînilor spune mai clar decît orice martor că Ramona a fost de fapt abandonată la ei și prin asta, cererea lui Vasile Bălan — tatăl — de a-și crește propria fiică alături de fratele ei pare nu numai îndreptățită, dar și necesară. Cum să lași un copil dorit să trălască departe de părinți, lîngă niște bunici care manifestă public greutățile pe care le au în creșterea lui, cînd tatăl dorește și are toate condițiile să-l țină și să-i asigure o educație corespunzătoare ?

De aici și tonul voios, simplu și clar al scrisorii lui Vasile Bălan și parcă redactarea sentinței e făcută înadins să-i stimuleze elocința prin subțirimea argumentelor ce-au inspirat-o. Desigur, desprinderea Ramonei de bunici ar fi dureroasă mai ales pentru aceștia din urmă. Dar o instanță apără în primul rînd interesele copilului, nu ale bunicilor. Procuratura generală, nu încape îndoială, va introduce în analiza pe care o va face toate aceste date de care instanța nu a ținut cont.

Intervine însă un amănunt. Îl amintește chiar Vasile Bălan fără să-i acorde importanța cuvenită. Zice: **Venind la Anina, mi-am adus soția și băiatul, fetița rămînînd la socri, la Ciacova.** Ramona a fost crescută deci în exclusivitate la Ciacova de către bunici, chiar și atunci cînd V.B. era căsătorit cu prima soție. Instanța are acum dreptate : interesele Ramonei sînt legate de mediul în care s-a dezvoltat. Familia tatălui îi este străină. Ramona trebuie cucerită spre noul mediu. Cu răbdare, tact și în timp. Trebuie să fii foarte încrezător în persoana ta, să-ți închipui că un copil poate fi smuls din lumea în care o copilărit și căreia îi aparține prin educație și cunoaștere și transplantat într-un mediu nou exclusiv printr-o hotărîre judecătorească.

NICOLAE CRISTACHE ■

Omul, interioare de conștiință

Concluziile anchetei, cred eu, ar fi cea mai de netăgăduit dovadă la Tribunalul Suprem că realitatea este așa cum este și nu cum este expusă de fosta soție și părinții ei.

În numele dreptății și al dorinței de a fi împreună cu fiica mea, de a o crește așa cum trebuie și educa așa cum se cere vă rog mult, mult să mă ajutați. Am scris mult în dorința de a arăta cît mai bine starea de fapt a lucrurilor, chiar cu scopul de a plictisi la un moment dat.

Deci, vă rog și sper să mă ajutați. În caz că este nevoie pentru relații suplimentare dacă mă chemați pot veni pînă la București.

Mulțumindu-vă anticipat de sprijin, rămîn cu speranța de a fi ajutat.

Aștept răspunsul dv.

Cu stimă, Vasile Bălan

P.S.

Pentru o dreaptă vedere asupra lucrurilor anexez o copie după hotărîrea judecătorească.

Judecata

În deliberare constată că, la 9.XI.1982 reclamanții SOKTOR FRANCISC și SOKTOR IULIANA, au chemat în judecată pe pîrîtul BĂLAN VASILE și SOKTOR ECATERINA pentru ca prin sentința ce se va pronunța aceștia să fie obligați la plata contribuției de întreținere pentru minorele Bălan Pamela Izabela și Bălan Ramona Manuela.

În motivarea cererii se arată că reclamanții sînt bunicii minorelor, iar pîrîții divorțați și-au abandonat copiii în grija reclamanților și că nu participă cu nimic la întreținerea lor și că mama copiilor — Soktor Ecaterina — realiată în concubinaj, nu este încadrată în cîmpul muncii.

La data de 6.XII.1982, reclamanții și-au modificat acțiunea arătînd că înțeleg să-l cheme în judecată în calitate de pîrît doar pe Bălan Vasile și că reclamantă alături de ei este și Soktor Ecaterina, modificîndu-și obiectul cererii, în sensul de a fi obligat pîrîtul la plata contribuției de întreținere pentru minora Pamela Izabela, să se dispună majorarea contribuției de întreținere, pentru care pîrîtul o plătește pentru minora Ramona Manuela și să fie obligat la plata sumei de 4 800 lei alocație de stat restantă pentru minora Bălan Pamela Izabela, pentru ianuarie 1981—decembrie 1982, inclusiv.

La 24.XI.1982 pîrîtul a introdus cerere reconvențională prin care a solicitat stabilirea minorei Bălan Ramona Manuela la locuința sa, motivînd că din căsătoria părților, desfăcută în prezent, au rezultat 3 copii, că prin sentința de divorț cele 2 fetițe au fost încredințate mamei lor, iar băiatul Bălan Cristian, pîrîtului și că minorele nu sînt îngrijite de pîrîta Soktor Ecaterina, care le-a abandonat în grija părinților săi și că pîrîtul dispune de condiții dintre cele mai bune pentru creșterea și îngrijirea copiilor.

Reclamanții nu au fost de acord cu admiterea cererii reconvențională, arătînd că aceasta nu urmărește altceva decît să paralizeze acțiunea lor, pentru contribuție de întreținere.

Din actele și lucrările dosarului, rezultă următoarea stare de fapt :

Reclamanta Soktor Ecaterina și pîrîtul Bălan Vasile sînt părinții copiilor Bălan Ramona-Manuela, născută la 9.IV.1975, Bălan Pamela Izabela, născută la 8.XII.1980, și Bălan Daniel Cristian, născut la 15.V.1976.

E-n aer o urzeală-n sfîșiere

(Urmare din pag. 13)

cîmpii de la noi trecea urlînd crivățul, pîndeam o seară cu asfințit de lup, — văditul ritual al întoarcerii unei seri de vară din moarte, durînd numai cît o clipă de spaimă — coboram malul și mă lungeam pe gheața cu zăpada măturată de vînt și așteptam trecerea a doi cerbi suind dinspre Siret către munții Buzăului. Ei veneau pe deasupt de ape înclestate de ger, veneau ca un spor al colinelor, cu botul bătut în pietre rare, cu fruntile iluminate de luceafăr, în dreptul casei noastre scoteau capul prin ceață și respirau fumul prelins de pe gura hornurilor, lepădau cîteva fire de iarbă descîntată și un muget îndurerat din vechimea Moldovei și plecau în galop, ducînd între ramurile coarnelor cîte o lostriță. Mergeau ca să se scuture de viscol și să se aprindă cu abur de floare de măr din iezerul Voiculescului.

Se poate, Mircea, ca doi oameni să trăiască aceeași întîmplare peste timp?! Sînt dator să cred în repetările miraculoase, fiindcă astăzi, iată, îmi aflu poveștile copilăriei în umbletul versurilor tale — ca o dovadă fundamentală că într-un solstițiu de iarnă amîndoi nîm alergat cu doi cerbi, pe sub gheața Buzăului, spre Împecabilul Necunoscut: „De jos te rog, alege-mă: vin singur, / deși, la pas, avarul joc de-a umbra / și umbletul e încă o-ntîmplare / spre locul unde-aștepți întins pe chivot ; / careu după careu lăsînd în urmă, / uit șase uși mereu mai strîmte-n umeri / și cînd m-apropiu de patratul ultim / cu dreapta cauț cheia-n cingătoare — / de-aici te rog, de unde cade seară / și-amurgul nu se schimbă ne nimic ; / încinta-neapc, dincolo, veninul / cu nume stracojiu — și din lină / a stelelor o tremură și-mparte / în sunete și unde cu-ntuneric. / (Aici e noapte, spun, și-acolo doarme / făptura Lui ținută-n laturi naite, / or cum de unde vin e roasă piatra / sub sorții trași, or cum îmbracă altul / armura grea de care m-am dezis, / cu vocea mea de-acum să geamă Domnul.)"

Fiecare om are dreptul la justiție, așa cum are dreptul la aer

● Proces pentru un mormînt ● Cine scrie și cine semnează ? ● Generoșii din umbră ●

Viii cu viii

Pînă în 1981, nimeni nu s-a îngrijit de mormîntul soților Maria și Năstase Badea din cimitirul parohial Potcoava. Urmașa acestora, Filofteia Mașină, acum în vîrstă, se mutase de multă vreme în alt sat și-i venea peste mînă să se mai întoarcă pentru a strînge iarba și urzicile care năvăliseră peste mormînt. S-a consolat cu o veche zicală și-a lăsat natura să lucreze mai departe. În 1981 însă, cînd Marin Săraru din aceeași localitate își construiește un cavou în vecinătatea mormîntului amintit, Mașină Filofteia devine brusc interesată de memoria părinților săi și, în ciuda vîrstei, sesizează cazul Consiliului popular al comunei Potcoava, pretinzînd că proprietarul a construit fără autorizație și a ocupat o porțiune din locul mormîntului cu pricina. Consiliul popular îi întocmește lui Marin Săraru un proces verbal de contravenție, căci într-adevăr n-avea autorizație, și-l amendează cu 1000 lei, sumă achitată conform chitanței nr. 141/12.01.1982. Totodată, considerînd cauza meschină și lipsită de orice miză, comisia de judecată de pe lîngă Consiliul popular încearcă să rezolve-litigiul însă fără nici un rezultat, deoarece Filofteia Mașină, înțărîtată de niște rude pătimașe, refuză să se împace. Prin urmare, îl acționează pe pirîț în judecată, la Judecătoria orașului Slatina, proces ce va constitui obiectul dosarului nr. 8004/1981.

Procesul s-a desfășurat după o procedură cu totul bizară și superficială. Reclamanta aduce în instanță pe martorul Mihai Dincă (pirîțul a intrat cu 60 cm pe locul mormîntului, depășind poteca), iar pirîțul pe Mihai Ciufu (construcția cavoului n-a afectat terenul reclamantei, bordura fiind amplasată pe potecă). Fără alte probe, instanța de fond dă cîștig reclamantei, prin sentința civilă nr. 647/26.02.1982, în care se spune că instanța a dispus efectuarea unei cercetări locale („întocmind în acest sens un plan-schiță, depus la dosarul cauzei"), reținîndu-se că bordura de beton a cavoului e amplasată pe proprietatea reclamantei. Pirîțul e obligat la demolarea bordurii, spre a lăsa în deplină și liniștită posesie suprafața de 1,95 m×2,50 m. Din păcate, la dosar nu se află nici un plan, cum pretinde instanța, ceea ce arată limpede că sentința s-a dat în baza unei schițe închipuite, și e limpede că așa e, fiindcă la o cercetare a locului s-ar fi observat că bordura acoperă numai poteca iar nu mormîntul, ceea ce ar fi constituit, în cel mai greu caz, obiectul unui alt proces, între inculpat și parohie.

Ce va fi îndreptățit completul de judecată să dea cîștig de cauză reclamantei e greu de spus. S-a dat credit martorului unei singure părți, fără nici o explicație, ocolindu-se abil problema actului concesional, prin care Filofteia Mașină ar fi trebuit să facă dovada proprietății. Acest act nu există și nici nu i l-a cerut nimeni. În fine, instanța mai obligă pe pirîț să plătească o sumă destul de mare reclamantei, ca cheltuieli de judecată, în baza un i liste neautentificate, în fața căreia instanța a închis ochii. Mașchinăria reclamantei abia acum iese la iveală. Nemulțumită de sentință, ca și pirîțul de altfel, ea cere recurs la Tribunalul județean Olt, dar din dosarul nr. 621/1982 se deduce că acesta a fost respins ca nefondat. Filofteia Mașină devine și mai aprinsă și, ajutată de aceleași rude dedate intrigilor, cere recurs extraordinar care, spre stupoarea tuturor, se aprobă. Reclamanta nu era mulțumită cu dărîmarea bordurii. Voia dărîmarea cavoului. Se declară așadar recurs extraordinar iar dosarul nr. 1795/1982 se încarcă de noi probe: adeverința nr. 31/15.10.1982, eliberată de Parohia Potcoava, în care se spune că reclamanta are loc de mormînt în Parohia Mașinești iar mormîntul în cauză a fost părăsit de 25 de ani, el devenind în acest caz loc liber, conform art. 35—38 și 40 din *Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor;* o schiță neautentificată, depusă de reclamantă, care exagerează în chip vădit dimensiunile reale, verificate și de noi; notele scrise ale reclamantei, în care acuză că i-a fost ocupată o porțiune de 0,40 m din mormînt.

Procesul se judecă din nou la Judecătoria din Slatina și devine cauza dosarului nr. 1219/1983. În pofida probelor care nu pledau cîtuși de puțin pentru cauza reclamantei, instanța hotărăște ca pirîțul să lase în deplină liniște și posesie mormîntul cu dimensiunile de 2,50 m×1,95 m, obligîndu-l totodată să demoleze partea de cavou care afectează mormîntul (0,12 m) și autorizînd-o, în caz contrar, pe reclamantă să o demoleze pe cheltuiala pirîțului, ceea ce ni se pare o invenție în materie de jurisprudență. Din sentința nr. 1126/1983 trebuie să reținem cel puțin două erori de fond care au viciat dreapta soluționare a cazului. Întîi, netemeinicia pretențiilor reclamantei care își pierduse dreptul de folosință, întrucît lăsase mormîntul în paragină, netemeinicie dovedită prin regulament. Apoi, mistificarea situației reale care infirmă ocuparea locului de mormînt prin construirea cavoului, lucru care poate fi verificat de către orice om de bună-credință la fața locului.

Întrucît declarațiile martorilor n-au nici o revelanță, ele excluzîndu-se unele pe altele, singura posibilitate ar fi rămas verificarea documentației și confruntarea regulamentului cu realitatea. Ceea ce s-a făcut se numește însă cercetare tendențioasă. Pirîțul solicită un nou recurs, respins și de astă dată, prilej cu care mai administrează o probă, respectiv procesul verbal nr. 1.05.1983, încheiat de Consiliul parohial din Potcoava, în care se menționează, printre altele, că Marin Săraru și-a construit cavoul pe locul său de veci, că reclamanta și-a pierdut dreptul de folosință asupra mormîntului și că bordura fusese construită pe suprafața potecii. Nu i se aprobă pirîțului nici recursul extraordinar așa încît va trebui să dărîme 12 cm din cavou și să plătească reclamantei 4059 lei, reprezentînd cheltuielile de judecată, sumă pentru care nu depune nici un act doveditor.

Voind cu orice preț să arate de ce e în stare, ca o nouă Mița Baston, Filofteia Mașină plantează un gard de fier în jurul mormîntului, blocînd întrarea cavoului, deși nimic nu-i permitea acest lucru. Trecînd peste cauza meschină a acestui litigiu, în care organele de justiție s-au lăsat antrenate, nu putem trece cu vederea peste netemeinicia hotărîrilor care n-au făcut decît să transforme cimitirul într-un teatru al înfruntărilor penibile, sub ochii îngăduitori ai justiției. Dac-ar afla stupizenia acestor procese, probabil că și morții s-ar răsuci în mormînt.

RADU G. ȚEPOȘU ■

O anonimă semnată

Am primit la redacție o scrisoare pe care, citind-o, am fost cuprinsă de indignare. Nici nu este de mirare, pentru că, se zicea, „albastru pe alb" : „Tovarășul Stan Gheorghe în loc să lucreze 8 ore cît este programul de lucru, el lucrează 2—3 ore la schimbul I, iar la schimbul II, sînt zile din săptămînă cînd nu lucrează, dar își ia halatul de vînzător și merge în piața Obor pentru a vinde zarzavat la I.A.F.L. Dolj. De unde acest muncitor devine totodată salariat și la Întreprinderea de pompe Aversa și la I.A.F.L. DOLJ".

Întocmită pe o coală de hîrtie mare, cam cît o jumătate de față de masă, scrisoarea continua în același fel, ținînd demascarea neregulilor existente în legătură cu acest „tov. Stan", acoperit — se pretindea — de toți șefii, de la mic la mare, șefi care, susțin cei care au întocmit scrisoarea, își asigură în acest fel zarzavatul pentru supa cea de toate zilele.

Mi-am făcut un calcul, cam ce ar însemna 2—3 ore din schimbul I și pe la orele 10,30 am picat în piața Obor, să-l văd și eu pe cel încriminat vînzînd ceapă, ardei, morcovi, gogoșari și altele de-ale toamnei, în loc să stea la mașina sa de lucru. Nu mi-a fost greu să găsesc standul la care vindeau doljenii (deși denumirea nu era cea specificată în scrisoare) și, pentru cîteva momente am admirat bogăția și frumoasa prezentare. Apoi am întrebat de „nea Stan", Gheorghe Stan. Vînzătorul s-a uitat mirat la mine, mi-a răspuns că la ei nu-l nimeni cu numele ăsta.

Din piață, nu mi-a mai rămas decît să traversez strada și să pic pe capul portarului de la întrarea numărul 2 a întreprinderii de pompe „Aversa".

Vă mărturisesc, cu mîna pe inimă, că am făcut tot ce a fost posibil pentru a vă găsi, stimați tovarăși principiali și mai ales, curajoși ! Pentru mine, și cred cu tărie că nu numai pentru mine, curajul civic este egal cu curajul moral ! O grămadă de Anghel, Ștefănescu, Cristescu mi-au fost prezentați, o sumedenie de telefoane s-au dat, o mulțime de oameni s-au oprit din lucrul lor. Scrisoarea cu pricina a fost citită, răscitită, pipăită, sucită și răsucită dar, inutil ! Autorii ei nu s-au găsit! Gheorghe Stan lucrează, într-adevăr, la secția a III-a S.M.E., iar pe șeful de atelier îl cheamă, așa cum menționați, Ion Bratu. Da, da ! M-am interesat. Am văzut și fișele de pontaj ale lui Stan și foile de prezență. A fost, într-adevăr, așa cum afirmați, în concediu medical o parte din luna iulie. Dacă a vîndut însă pepeni în acea perioadă, așa cum afirmați, asta n-am putut afla. De v-aș fi găsit, dacă ați fi avut curajul de a mă privi în ochi pe mine, dar mai ales colectivul pe care l-ați denigrat, poate mi-ați fi spus dumneavoastră unde sînt pepeni copți la 15 iulie ! Nici cu Gheorghe Stan n-am vorbit, dar numai pentru că omul este acum în concediu său legal de odihnă. Nu știu cum și-l petrece, dar, v-am spus mai sus, în piață, nu era! Am fost la el în secție, am văzut mașina pe care lucrează de obicei, am stat de vorbă cu vreo doi tovarăși de muncă de-ai lui. I-am întrebat și dacă au lucrat vreodată în contul retribuției lui Gheorghe Stan. M-am gîndit că e de datoria mea să pun toate întrebările necesare, pînă la capăt. S-au uitat la mine, că zău, mi-a fost rușine — rușine pentru dumneavoastră, semnatarii... cum să zic... „din umbră" ai acestei scrisori.

Mai există o speranță în sufletul meu: poate aveți niște pseudonime ! O să vă rog însă, în încheiere, ca mie să-mi permiteți să mă semnez cu numele meu adevărat.

LIANA MOLNAR ■

Dincolo de aparențe...

Invizibilele mîini ale omenirii

La cei 82 de ani de viață, **Cornelia Gheorghiu** din municipiul Tulcea, str. Libertății nr. 73, văduvă de mult și fără copii, țintuită la pat de o boală apăsătoare, suportă greu, evident, starea fizică în care se află, dar ceea ce o „doare" mai mult decît boala și bătrînețea este singurătatea, absența cuiva mai apropiat sufletește, mai înțelegător, poate, decît un vecin, oricît de binevoitor ar fi acesta, sau decît o cunoștință, mai mult sau mai puțin întîmplătoare, de la care nu poți pretinde prea mult și față de care nu-ți poți destăinui chiar toate intimitățile.

Altceva ar fi dacă, așa ca prin minune, s-ar mai găsi pe lume vreo rudă, chiar mai îndepărtată.

Dar ce speranță să mai poată avea Cornelia Gheorghiu, cînd ea, din timpul războiului, cînd i-au fost împrăștiate, care încotro, toate rudele apropiate, despre care n-a mai auzit decî nimic, absolut nimic, de peste patruzeci de ani ?!

„Și totuși... Dacă măcar Sergiu, nepotul... o mai fi pe undeva", și-a zis bătrîna, în răscolitoarea sa încercare de a reînnoda firul unor vechi și dureroase amintiri ale despărțirilor din anii urgiei.

Și a început, așa cum a putut, două scrisori ; una către Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie din R.S.R. și alta către Inspectoratul General al Miliției — Direcția evidenței populației.

„...Cu lacrimi în ochi, vă rog a dispune verificarea și aflarea adresei lui Sergiu..." scrie octogenara și indică, din cîte își mai aduce aminte, numele de familie, cu aproximație anul nașterii (1917—1919), localitatea natală, ca și cea spre care plecase acesta cînd s-au văzut pentru ultima dată.

Două scrisori, emoționante prin conținutul lor, dar cuprinzînd indicii atît de vagi și de puține pentru a găsi pe cineva despre care nu mai știi nimic de patruzeci de ani...

De la „Crucea Roșie", scrisoarea Corneliei Gheorghiu a ajuns cu o adresă la Direcția evidenței populației din I.G.M. „Vă rugăm să dispuneți..." — solicită semnatarul adresei, conținînd pe posibilitățile specifice și promptitudinea celor de la miliție.

Și, într-adevăr... Rugămintea bătrînei din Tulcea a găsit ecou : verificări imediate și atente în evidența centrală, ținînd seama și de eventualele schimbări de nume, dă erorile posibile ale petiționarei, ca și de suita de localități prin care ar fi putut să domicilieze cel căutat. Da, apare în evidență cineva cu prenumele Sergiu, dar cu un alt nume de familie decît cel indicat de Cornelia Gheorghiu, însă avînd aceeași localitate natală, ceea ce ar putea să constitule o premisă a stabilirii eventualei relații de rudenie.

O adresă către Miliția orașului Sebiș, județul Arad : „Stabiliți dacă Sergiu Prahoveanu, cu domiciliul în localitatea dumneavoastră, str. Republicii nr. 23, a avut rude pe care nu le-a mai văzut din timpul războiului."

Raport către I.G.M. Direcția evidența populației : „La ordinul dumneavoastră... raportăm că Sergiu Prahoveanu, în prezent pensionar, în vîrstă de 64 de ani, precizează că are rude de care nu mai știe nimic din timpul războiului".

Adresă către Miliția Tulcea : „Comunicați Corneliei Gheorghiu că nepotul pe care îl caută se află..."

Convorbirea telefonică cu Miliția orașului Sebiș: „Comunicați lui Sergiu Prahoveanu că este căutat de o mătușă, pe care n-a mai văzut-o de peste patruzeci de ani și locuiește în Tulcea..."

Aproape de nesperat și totuși mîinile invizibile ale omenieI...

MIHAI GROZAVU ■

Nordul și Sudul

(Urmare din pag. 13)

are pictură. Arhitectura [...] e oribilă. În ce privește sculptura"...*)

E suficient să intri însă într-un mare muzeu german și să vezi pictura religioasă (de un patetism, i-aș zice, al solemnității) sau pictura expresionistă în care culorile explodează, pur și simplu, din tablou pentru a-ți da seama că, avînd **profunzimea concepției,** nemții au și simțul culorii și al construcției plastice. Nu e, iarăși, sigur că nordul, cu o lumină mai slabă decît sudul, nu are apetență pentru pictură. Olanda, țară de nord, are o mare pictură. Anglia, cu condiții de existență aproape identice, nu o poate concura. Grecia, care nu duce deloc lipsă de lumină, nu s-a afirmat în nici un fel în artele plastice (dacă ignorăm pictura religioasă și-l excludem pe cretanul Domenikos Theotokopulos, zis El Greco, simbol al artei iberice). Nu e, așadar, o lege că sudul are o civilizație (și o artă) a privirii, iar nordul Europei numai o civilizație (și o artă) a auzului. Regula, în privința culturilor, este abaterea de la regulă. E suficient să apară într-o cultură o mare personalitate (cazul Shakespeare) pentru ca toate previziunile și prejudecățile să cadă.

Ralea stabilește și o altă caracteristică (a treia) a spiritului german : **impersonalitatea** („Nici o revoltă, nici o indignare ; nici măcar resemnare, căci și resemnarea e o formă de revoltă ; ascultare pur și simplu : ascultare pornită din venerație pentru stat și autoritate"...). La această propoziție scandaloasă, sociologul aduce imediat corectivul : lipsa de personalitate colectivă facilitează apariția, din cînd în cînd, a personalităților de excepție. Iată în ce mod întoarce el lucrurile : „Se poate zice că celelalte țări pot produce talente. Germania e patria geniilor. Kant, Beethoven, K. Marx, Goethe, Nietzsche sînt unici în lume. Dar ei absorb toată energia națională, devin mari prin nulitatea celorlalți, consumă economia cetățenilor ordinari". Sînt multe de obiectat față de această judecată. E sigur, de pildă, că filozofia resemnării domină spiritul german ? Dar Luther care a provocat cel mai important act de rebeliune în Europa secolului al XVI-lea ? El în ce categorie intră și ce mentalitate reprezintă ? Cele 95 teze de la Witenberg au schimbat fața spirituală a Germaniei și, în genere, a lumii creștine. Venerația pentru autoritate n-a împiedicat, în acest caz, resurecția spiritului. Și odată resurecția pornită, n-a mai putut fi oprită. O lume nouă a spiritului s-a constituit (protestantismul) și implicațiile ei în arta europeană sînt enorme. Iată, dar, unde poate duce obediența germanilor...

Rămîne cealaltă problemă : geniile care consumă energia națională. Dacă această cauzalitate este reală, întrebarea e dacă ea acționează numai în lumea germană. Cu certitudine că nu. Geniul reprezintă, oriunde ar apărea, exponentul unei spiritualități colective și, în același timp, este o imensă sfidare a spiritului comun. Cînd apar într-o epocă mai multe spirite excepționale (cazul epocii lui Kant, Mozart, Goethe), se schimbă ordinea valorilor și se modifică **stilul** de a gîndi al unei culturi. Geniile absorb, poate, „energia națională" la un moment dat, dar pot stimula, în același timp, apariția altor energii spirituale. După Kant, Goethe, Mozart și Beethoven a urmat un secol extraordinar pentru Germania spiritului. Văzînd ce s-a petrecut în filozofia, poezia și muzica germană în secolul al XIX-lea, n-am putea spune atît de ușor că geniile dinainte au consumat toate energiile ființei. Mai degrabă le-au descătușat...

Ralea se însală, deci. El caută o **psihologie** specifică și cade pe trei atribute care sînt, în fond, general umane. N-am observat, în 1983, ca berlinezii să fie în chip special abătuți, posomoriți, fără chef de viață. I-am văzut, chiar la masă, rizînd cu poftă. Restaurantele sînt pline de oameni care mănîncă bine și vorbesc tare între ei, puțin chiar prea tare. Se pare că moravurile, habitudinile se mai schimbă din fericire. Altfel am rămîne mereu duioși sau exuberanți după cum vine peste noi soarele sau crivățul. Cred enorm în influența marii culturi asupra stilului (spiritului) național. Și cultura germană merge, de la Goethe încoace, spre „acea seriozitate atotcuprinzătoare" a spiritului care cuprinde în interiorul ei și critica seriozității... Înaintea lui Baudelaire, E.T.A. Hoffmann preconizează în artă principiul corespondențelor. Deosebirea este că el pornește de la muzică. Muzica este arta care face ca universurile să se întîlnească și să comunice : „Cînd ascult muzică, găsesc o analogie și o întîlnire intimă între culori, sunete și parfumuri. Mi se pare că toate lucrurile au fost zămislite de către aceeași rază de lumină și că ele trebule să se reunească într-un minunat concert". **(Kreisleriana,** 1814).

Există, desigur, o gravitate a spiritului german, sesizabilă în muzica, filozofia, poezia și chiar în pictura acestui popor ce stă, în cumpănă, între lumea slavă și lumea latină, dar spiritul german nu este închis în cercul acestei gravități. Există o filozofie a ironiei pe care tot ei, nemții, au inventat-o ca să-și cîștige libertatea de a judeca în libertate spiritul și felul lor de-a fi...

*) *Scrisori din Germania,* reprodus în *Scrieri,* III, Ed. Minerva, 1981.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ „Timp de 28 de ani am suferit de o boală cumplită : psoriazis. Îmi erau atacate mîinile, picioarele și spatele. Citind în revista dumneavoastră despre succesele obținute de farmacistul Alexandru Torjescu de la farmacia nr. 68 din Brăila în tratarea psoriazisului m-am adresat și eu acestuia. Urmind tratamentul indicat, am avut marea bucurie să constat că boala a inceput să regreseze rapid. După mulți ani de suferință am îndrăznit acum pentru prima dată să îmbrac o cămașă cu mînecă scurtă. Nu îmi mai este rușine de oameni. Doresc să-i mulțumesc pe această cale farmacistului Alexandru Torjescu ca și celor care au manifestat interes și grijă față de cercetările sale permițîndu-i deschiderea unui cabinet în cadrul policlinicii județene din Brăila." **(Gheorghe Hoca din Timișoara.)**

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Viorel Suciu,** tehnician mecanic la brigada geologică complexă „Pădurea Craiului" din **comuna Suncuiuș, județul Bihor,** semnează o scrisoare în numele mai multor navetiști. El ne sesizează că de mai mult timp stațiile C.F.R. din zonă nu mai eliberează abonamente lunare C.F.R., motivînd că lipsesc imprimatele. Credem că Regionala C.F.R. Cluj care, din cite înțelegem din conținutul scrisorii, administrează și acest traseu poate găsi o rezolvare eficientă a problemei.

■ „Părinții mei locuiesc în **comuna Purani, satul Siliștea, județul Teleorman.** În ultimele trei luni sătenii nu au mai avut posibilitatea să se aprovizioneze cu alimente și articole de îmbrăcăminte de la cooperativa de consum din localitate deoarece gestionarul s-a pensionat și nimeni nu a fost numit în locul său". **(Mihaela Brad din București, B-dul Muncii nr. 68).** Să fi fost oare vechiul gestionar de neînlocuit ?

■ „În trei camere și în bucătăria apartamentului pe care îl ocup nu funcționează nici un calorifer încă de la darea în folosință a blocului, în 1982. Adresîndu-mă I.J.C.V.L.-ului Sibiu, sucursala Mediaș, am fost vizitat de niște specialiști care au stabilit că este vorba de o greșeală de proiectare. Ultima oară cînd mi s-a promis că defecțiunea va fi remediată, eventual prin legarea separată a apartamentului meu de conducta de în încălzire, a fost în martie anul acesta. Nici pînă acum, în octombrie, cînd vă scriu această scrisoare lucrarea nu a fost începută." **(Geza Palazs din Mediaș, str. Blaiului nr. 6, bl. 12).**

■ **Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Vrancea** ne informează că sesizarea tinerilor din satul Boțîrlău, comuna Vulturul, privind unele aspecte negative ale activității căminului cultural din localitate, a fost analizată și găsită justă. Ca urmare s-au luat măsuri de organizare a unor activități politico-educative și cultural-artistice pe măsura virstei și preocupărilor acestor tineri.

■ **Asociația locatarilor din blocul 27/A, strada Cuza Vodă nr. 152, sector 4,** ne aduce la cunoștință că atelierul de croitorie al Cooperativei „Îmbrăcămintea" situat la parterul clădirii a devenit în ultimul timp o permanentă sursă de zgomot. Motivul ? În urmă cu circa trei luni în atelierul respectiv au început să fie lucrate confecții cu capse, pentru montarea acestora fiind necesare ciocanul și nicovala. Intervențiile asociației la conducerea cooperativei nu s-au soldat cu nici un rezultat concret.

■ Despre o situație similară ne scrie și **asociația de locatari nr. 5 de pe strada Dr. Petru Groza, bl. 2 din Călan, județul Hunedoara:** „În blocul nostru, la scara A, au fost închiriate apartamentele 1 și 2 cooperativei „Streiul" și secției de industrie mică din localitate. Lucrătorii celor două ateliere folosesc în activitatea lor ciocane, dăliți și un polizor de mare turație care produc, evident, un mare zgomot. Înțelegînd situația, Biroul executiv al Consiliului popular a dispus mutarea celor două ateliere. Din păcate decizia a rămas doar pe hîrtie."

■ **U.J.C.A.P. Călărași** a soluționat favorabil cererea Mariei Tudor din satul Artari, comuna Ileana. S-a dispus întocmirea dosarului de pensionare, petiționara fiind ajutată să se deplaseze la Comisia de expertiză medicală a județului care a stabilit gradul de invaliditate. Începînd cu luna aceasta Maria Tudor va primi pensia de invaliditate retroactiv de la data accidentului. Mulțumim pentru înțelegere și operativitate.

■ „De o lună de zile I T B -ul a luat măsura mutării stației autobuzului nr. 102 de pe B-dul Energeticienilor colț cu Calea Vitan cu circa 100 de metri mai departe, spre C.E.T. Sud. Nu mutarea stației ne deranjează, ci locul unde a fost ea amplasată: o limbă de pămînt mărginită de un șanț." **(Jenica Chebeleu din București, str. Dristor nr. 229).** Propunem în consecință găsirea unui alt loc care să servească atît interesele I.T.B.-ului cît și pe cele ale călătorilor.

■ „În iarna anului 1977 apartamentul în care locuiesc a fost inundat în urma unei avarii a caloriferului. Eu fiind la serviciu, vecinii au fost nevoiți să spargă ușa de la intrare pentru a remedia defecțiunea. Am înlocuit provizoriu ușa cu alta din interiorul apartamentului. Totodată am plătit contravaloarea unei uși noi la I.J.G.C.L. Gorj. Nu știu dacă ați reținut anul cînd s-au petrecut toate acestea: 1977. Deci acum șapte ani. Dar nici pînă astăzi ușa nu mi-a fost adusă." **(Nicolae Pîrlea din Tîrgu Jiu, Aleea Plopilor, bl. 20, sc. 2, ap. 1).** Noi am reținut data. Cum se face însă că nu o reține cel de la I.J.G.C.L. care, în cazul de față, se joacă de cam mult timp de-a promisiunile.

■ Analizînd propunerile referitoare la îmbunătățirea condițiilor de la popasul Năvodari cuprinse în scrisoarea inginerului Aurel Nițulescu din București, **Ministerul Turismului** ne comunică: „Centrala O N T Litoral în administrația căreia intră acest popas a luat măsuri ca în 1985 să fie betonate și asfaltate noi locuri de parcare pentru autoturisme, să se sistematizeze mai bine suprafețele de campare, să se extindă posibilitățile de racord la curentul electric și să fie amenajate spații speciale pentru jocurile copiilor".

■ **Gheorghe C. Ginga,** om al muncii la atelierul din Moreni al Întreprinderii de reparații utilaj electric, automatizări și radiocomunicații cu sediul în Cîmpina, a dorit să-și continue studiile înscrîndu-se în clasa a XI-a la seral. Pentru completarea dosarului avea nevoie și de o adeverință din partea întreprinderii pe care însă nu a reușit să o obțină pe motiv că nu i se poate asigura frecventarea cursurilor atunci cînd orele de școală coincid cu desfășurarea programului în atelier. Credem, totuși, că s-ar fi putut găsi o soluție care să nu prejudicieze nici activitatea productivă dar care să vină și în sprijinul acestui tînăr dornic să-și completeze pregătirea.

■ „În urmă cu trei ani am suferit un accident la locul de muncă, pierzîndu-mi auzul. Am mers din doctor în doctor fără nici un rezultat. În cele din urmă m-am adresat medicului Vasile Iacob din Sibiu care a început să-mi aplice un tratament prin acupunctură. Spre marea mea bucurie mi-a revenit curînd auzul aproape de valorile normale. Doresc să-i mulțumesc pe această cale celui care mi-a redat întreaga capacitate de muncă." **(Mihai Uța din Dorna Arini, județul Suceava).**

■ În urma notei apărute în numărul 31 al revistei noastre, **Direcția generală pentru construcții de locuințe și administrație locativă a municipiului București** ne informează că I.C.R.A.L. Giulești, prin S.G.L. 8, a reparat coloana de apă care producea infiltrații în apartamentul 16 din blocul 39 de pe bulevardul Păcii nr. 168.

■ Așa cum reiese din scrisoarea lui **Gheorghe Niculescu din comuna Murgeni, județul Vaslui,** locuitorii zonei străbătute de calea ferată Bîrlad-Fălciu sînt pur și simplu contrariați de modul cum s-au atribuit numele unor stații. Astfel: stația Horga se află la kilometri buni de localitatea respectivă în timp ce stația din Horga se numește Suletea. Lîngă Epureni se află stația Bursuci iar stația Epureni se găsește aproape de satul 23 August. O mai corectă armonizare a numelor localităților cu stațiile C.F.R. ar duce desigur la evitarea unor confuzii, mai ales pentru cei care nu sînt de prin partea locului.

■ M-am născut în Tg. Ocna. Abia împlinisem 7 ani cînd am rămas orfană și încă de la virsta de 12 ani am fost silită să-mi părăsesc locurile natale pentru a-mi cîștiga existența. Firavă și neajutorată am întîmpinat mari greutăți de pe urma cărora m-am ales cu boală și suferință dar m-am străduit să nu mă las doborîtă de vicisitudini. Îndirjită și plină de optimism am trecut peste ele pînă la virsta de 50 de ani, cînd puterile m-au părăsit și boala m-a învins. Deznădăjduită am început să bat pe la ușile spitalelor. De la Spitalul Filantropia am ieșit cu următorul diagnostic : ENTERO-COLONOPATIE CRONICĂ, HIPOCHINEZIE BILIARĂ, HEPATITĂ CR. PERSISTENTĂ, DISCOPATIE LOMBARĂ, ADENOM MAMAR, MASTOZA CHISTICĂ, STARE DEPRESIVĂ, HIPOTIROIDIE.

În revista Flacăra am citit articolul despre metoda dr. Zavergiu. Am telefonat la București. Plin de amabilitate și generozitate doctorul Zavergiu a răspuns rugămințiî mele și în cîteva zile am fost în posesia metodei bătute la mașină de Domnia Sa.

Am început s-o practic cu răbdare și perseverență. La început mi-a fost destul de greu. Insomniile mă epuizaseră dar treptat am generalizat automasajul și-am început să fac gimnastică, să merg pe stradă. După un an de zile eram restabilită 80 la sută. Mi-au mai rămas bolnave ficatul și colecistul.

Marcela Mosoreanu

P.S. Referitor la cuvintele dictate de ing. Popa Valeriu prin care Domnia Sa pretinde acte certe de la medici cu precizarea că respectiva boală nu mai poate fi tratată pe cale medicală, mă îndoiesc că se vor găsi mulți s-o facă. Parcă-i și aud vociferînd : „Este inuman să-ți demoralizezi pacientul spunîndu-i adevărul în față". În cazul în care scrisoarea va fi dată publicității, și eu doresc acest lucru, aș vrea să mă folosesc și de acest prilej pentru a-i transmite și dr. Zavergiu calde mulțumiri și profundă recunoștință pentru marele bine făcut.

■ **Centrala pentru desfacerea produselor petroliere „PECO"-București** a soluționat favorabil cererea lui Nicolae Mușat din comuna Rușețu, județul Buzău. Petiționarului i s-a aprobat livrarea contra cost a unei butelii de aragaz bune în schimbul celei care i-a explodat la domiciliu.

■ **Gelu Jurca din satul Luncoiul de Sus, județul Hunedoara,** ne scrie în numele mai multor săteni plîngîndu-se că activitatea culturală din localitate este aproape inexistentă. Și aceasta nu din lipsa unui local adecvat. Dimpotrivă. În anul 1983 a fost dat în folosință cu contribuția voluntară a cetățenilor un cămin cultural nou. Clădirea nu a adăpostit însă decît rareori cite o seară de dans iar în ultimul timp ea a fost folosită pentru adăpostirea viermilor de mătase. În aceste condiții cum se mai poate oare numi clădirea „cămin cultural" ?

■ „În martie 1982 am fost pensionat cu gradul II de invaliditate avînd un diagnostic foarte sever: encefalopatie pseudotumorală cu hemipareză stîngă și leuconevraxită. Pentru a-mi fi luată în calculul pensiei și perioada lucrată între 1 noiembrie 1958 și 31 decembrie 1962, perioadă trecută în cartea mea de muncă, D.P.M.O.S. Reșița mi-a cerut să prezint două declarații de martori. Am nominalizat persoanele dar după aproape doi ani de căutări prin arhive n-am reușit să dau decît de urma unela din ele. Forțată de împrejurări am propus un alt martor. Cererea mea a fost însă respinsă. Motivul ? Înlocuirea martorului ar necesita efectuarea unei noi reconstituiri, posibilă, însă, doar dacă aș mai fi încadrat în muncă. Cum eu nu mai am această calitate de doi ani..." **(Cornel Mioc din Oravița, Zona Gării, bl. C2, ap. 1, județul Caraș Severin).** Sperăm într-un sprijin, desigur legal, din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Caraș Severin pentru ca acest om foarte bolnav să intre în drepturile ce i se cuvin.

■ Verificînd sesizarea Asociației locatarilor din blocul 29 C, str. Ciuceru Sandu nr. 4, sector 2, **Centrala antreprizăi generală construcții montaj București** ne trimite următorul răspuns: „Antrepriza construcții montaj nr. 3 a început lucrările de eliminare a fenomenului de condens la bloc conform soluției elaborate de I.P.B. Cu această ocazie se vor rezolva toate problemele ce condiționează recepția finală a clădirii. Lucrările vor fi terminate pînă la 31 mai 1985".

■ În martie a.c. televizorul lui **Ion Drăgan din Turcheș-Săcele, strada Muncitorilor nr. 24, județul Brașov,** s-a stricat. Vina o purta, se pare, o biată lampă care i-a și fost schimbată de cooperativa de reparații din localitate. Adus acasă, televizorul s-a stricat însă numai după 10 minute de funcționare. Deci a trebuit dus din nou la cooperativă. Acum nu mai era „de vină" lampa ci un condensator. Dar și de data asta „încăpățînatul" televizor n-a mers mai mult de 10 minute. Care o fi defecțiunea lui reală ? Mister. Clar rămîne numai faptul că există o „defecțiune" în activitatea cooperativei.

■ **Ioan Cristian din Anina, județul Caraș Severin,** ne scrie : „Sînt născut în comuna Moceriș dar nașterea a fost înregistrată în Lăpușnicu Mare. În toate actele mele (buletin de identitate, livret militar, diplome) este înscris ca loc de naștere Moceriș. Anul acesta cînd m-am căsătorit am avut surpriza să aflu din certificatul de căsătorie că de fapt m-am născut la Lăpușnicul Mare. Sesizînd situația, mi s-a răspuns că actul a fost completat corect. Mă tem ca neconcordanța dintre datele înscrise în documentele mele să nu-mi aducă neplăceri viitoare". Temerea corespondentului nostru este, credem, justificată și o uniformizare a mențiunii cu pricina este necesară.

■ În octombrie 1982, cînd s-au mutat în **blocul nr. 26 din B-dul Gh. Gheorghiu-Dej din Sibiu,** locatarii au încheiat cu O.J.C.V.L.-ul din localitate un proces-verbal de recepție provizorie. Cauza ? Existența unor lucrări rămase neexecutate. Am primit zilele trecute la redacție o scrisoare în care sîntem sesizați de **Aurelia Popovici,** locatara de la apartamentul nr. 1, că lucrările respective sînt și astăzi în același stadiu. Enumerăm numai cîteva: tencuiala exterioară prevăzută în deviz nu a fost executată, trotuarul de protecție a rămas nebituminat, dalele de beton fiind așezate numai provizoriu, uscătoria blocului nu poate fi folosită. Așteptăm nu justificări, ci măsuri din partea Cooperativei Constructorul din Sibiu.

■ **Marin Barbu din București, B-dul Metalurgiei nr. 6,** ne semnalează că de cîteva luni a dispărut din farmacii sarea fără sodiu, produs atît de necesar cardiacilor. Transmitem la rîndul nostru această sesizare direcției de resort din Ministerul Sănătății care sîntem convinși va fi receptivă și va găsi o soluție promptă.

■ **Consiliul popular al județului Iași :** „Urmare scrisorii lui Vasile Fintinaru din Iași, str. 16 Februarie nr. 15, cu privire la neajunsurile determinate de modul cum este folosit terenul de sport din vecinătatea locuinței sale, s-a dispus beneficiarilor acestuia (Clubul sportiv Nicolina, Grupul școlar profesional Nicolina și Uzinei mecanice Nicolina) să ia următoarele măsuri: 1) repararea împrejmuirii și mutarea porții de acces pe latura opusă locuinței de la nr. 15; 2) supraînălțarea cu 3 m a gardului din plasă de sîrmă astfel încît mingile folosite în locurile sportive să nu mai cadă în curțile particulare ; 3) supravegherea permanentă a activităților ce se desfășoară pe acest teren".

■ **Constantin Tătaru din Galați** ne scrie că în magazinele de specialitate din localitate nu se găsesc simeringuri pentru mașinile de spălat Alba Lux 9 decît însoțite de bucșă. Costul simeringului este de 2,50 lei iar al bucșei de 44 de lei. „Cum simeringurile se strică mai des nu este oare păcat — se întreabă pe bună dreptate corespondentul nostru — să arunci de fiecare dată o bucșă bună ?"

■ „În iunie a.c. am achitat — cu chitanța 101 288 — contravaloarea a 1 800 kg de cărbuni. Din această cantitate care mi-a fost livrată, 300 de kg erau de fapt praf de cărbune. Sesizînd depozitul I.C.L. Combustibilul nr. 601, cele 300 de kg, mi-au fost ridicate din fața casei urmînd să primesc o cantitate echivalentă de cărbuni buni. De atunci au trecut patru luni în care depozitul nu și-a onorat promisiunea." **(Florea Văsceanu din București, str. Buturugeni nr. 30, sector 5).**

■ „În luna august 1981 în munții Retezat am găsit un aparat de fotografiat. Developînd filmul am mărit o poziție. Fotografia reprezenta un grup numeros de elevi. Sper că o dată cu apariția acestor rînduri voi avea ocazia să-i înapoiez uitucului aparatul." **(ing. Victor Gheorghiu din București, Drumul Sării nr. 11, sc. A, ap. 8, sect. 6).** Să pierzi un aparat de fotografiat tocmai în Retezat și să mai ai și șansa să fie găsit constituie într-adevăr o performanță

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dîmbovița** ne informează că cele sesizate în scrisoarea lui Ion I. Popescu din comuna Brănești, s-au confirmat. În consecință, de comun acord cu factorii de răspundere de la Uzina electrică Doicești, s-a stabilit ca : orele prestate de petiționar peste programul normal de lucru să fie compensate cu timp liber corespunzător, iar inginerul care a cerut muncitorilor diferite sume pentru acoperirea unei contravenții să fie sancționat disciplinar.

■ Lui **Adrian I. Ștefănescu,** om al muncii la Circul de Stat București, i-a dispărut în ziua de 26 septembrie a.c. în personalul 4005, între localitățile Comarnic și Poiana Țapului, o geantă sport. Cum în ea se aflau documente importante (o mapă cu multe acte ale circului, un scenariu de film și circa 200 de fotografii) corespondentul nostru face apel la cel care eventual le-ar găsi să i le trimită pe adresa **Circul de Stat București, Aleea Circului nr. 15, sector 2.**

■ „De trei luni ne confruntăm cu o situație deosebit de grea. Apa curentă nu mai ajunge deloc la etajele trei și patru ale blocului în care locuim. Numeroasele noastre sesizări au primit un singur răspuns: „lipsește presiunea", răspuns care nu constituie însă și o rezolvare a problemei." **(Constantin Bălan din Buzău, str. Ciochinescu, bl. 5 B, ap. 16, et. 4).** A-ți căra apa din vecini cu găleata este un fapt anormal. Oare cei de la I.J.G.C.L. Buzău nu sînt de aceeași părere ?

■ Deși a achitat un abonament pe anul în curs la revista Flacăra, **Vasile Fătu din Agigea nr. 182, județul Constanța,** nu a primit pînă acum măcar un exemplar. Oficianții din Agigea motivează că nu li s-a trimis chitanța nr. 122477 seria F emisă de oficiul PTTR 6 Constanța unde abonamentul a fost plătit. La rîndul său, oficiul 6 se justifică cu recomandata nr. 1206 din 27 decembrie 1983 prin care chitanța a fost transferată la Agigea. Rugăm Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor să clarifice situația. Mai bine mai tîrziu decît niciodată.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN ■

Poșta redacției

■ **Grup de contabili de la C.A.P. —** Păunești (Vrancea) : S-a procedat legal. Ca retribuiți, îndeplinind funcții economice la nivelul C.A.P., aveți obligația de a efectua lucrări agricole reprezentînd 25—50% din volumul de muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. pentru un membru cooperator ■ **Ioan Florin Curt** — Cluj-Napoca : Cu peste 12 zile învoiri și absențe nemotivate nu vi se dă alocația de stat pentru copii ■ **Anica Popa** — Turnu-Măgurele : Deținînd două imobile, conform prevederilor legale, în termen de un an trebuie să înstrăinați unul ■ **Elena Ralis** — București : Apa consumată pentru spălatul autoturismelor se include pe lista de plată numai posesorilor de autoturisme în cazul în care sînt locuri special amenajate în acest scop ■ **Nicolae Văcărescu** — București : Întrucît au trecut douăzeci de ani de la absolvirea facultății, nu mai puteți beneficia de o nouă repartizare ■ **Maria Boltașu** — Comana (Giurgiu) : Articolul 4 din Statut, la care faceți referire, prevede că au dreptul la lot cei care au lucrat în anul anterior și se angajează să lucreze și în anul în curs ■ **Maria Vlădescu** — Pitești : Prin hotărîre judecătorească, pot fi evacuați din locuințele ce le dețin din fondul locativ de stat numai cei care nu plătesc cu rea-credință trei luni consecutiv chiria sau cota parte a cheltuielilor ce le revin ■ **Iosif Achim** — Timișoara : Vă sfătuim să vă adresați cooperativei în cadrul căreia ați muncit să vă întocmească dosarul cu actele necesare în vederea pensionării ■ **Viorica Marinescu** — Iași : Adresați-vă întreprinderii de produse ortopedice și de protezare din București ■ **Elena Răsuceanu** — Schitu (Giurgiu) : Nu vi s-a atribuit lot în folosință pentru că, deși sînteți membră cooperatoare din anul 1981, nu aveți realizat volumul de norme stabilit de adunarea generală în nici un an ■ **M. Desanca** — Arad: Nu se recalculează.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

„Norocul cere virtuți mai mari decît nenorocirea"

La Rochefoucauld

● Un interpret nemuritor pentru Petruchio ● O secundă cu 80 de kilometri la oră ● Consecințele neatenției ●

Bulfu

Greu să se mai nască actor de trampa lui Romald Bulfinsky ! De-l caut între cei mari care au slujit cu abnegație și credință cele șase Naționale existente, într-o anumită vreme, la noi, cum și între protagoniștii companiilor particulare, nu-i găsesc asemănare. O alcătuire ieșită din comun, masivă în tot și toate. Năpraznică diversă înzestrare. Fizic de gladiator, dominator vijelios în bătăliile teatrale. Nobilețe seniorială, modestie, caracter de oțel, omenie. O simplitate de viață și un cult al prieteniei, cuceritoare. Priten la toartă al tuturora. L-am cunoscut bine și pe lîngă mantia în care a trecut înfășurat în teatrul românesc, am trăit încîntătoare clipe, de explozie ferice. M-au făcut praf atîtea rămășaguri cîștigate de el cu scîndurile scenei... Atîtea reminiscențe ale adîncurilor răstălmăcite de artistul de rasă care era. Prototipul actorului, împreună cu Iancovescu. În ruptul capului nu l-ai fi putut imagina în altă postură. Pentru asta se născuse și privit chiar în viața de toate zilele, oricine ar fi exclamat, dintr-o mie : ACTOR ! Hărăzit acestui blestem, a purtat pînă la urmă, uriaș, povara tuturor transfigurărilor, fără s-o schimbe pe realitatea goală, s-o negocieze... Măsura harului l-a acoperit domeniul infinit al teatrului dintr-o răsuflare ! Juisor al artei și vieții, pe dimensiuni uriașe. În totul, piastru de bază al teatrului românesc cît va fi fost să-i susțină superbul edificiu ! Încercînd să-i re-însuflețesc imensa activitate de artist dramatic și să-i slăvesc numele, uluit de tot ce a dăltuit magnific trecerea lui pe scenele Naționalelor, din București, Iași și Craiova, cum și în Companiile Davila, Ventura, Mic, Scita, Filotti, cutez a spune că fără a sale grandioase întruchipări, gloria teatrului nostru ar fi fost lipsită de esențiale biruințe, focare ale unor pietre prețioase încrustate în splendida diademă, pe vecie...

Fiul unui caretaș polonez, Romald Bulfinsky a văzut lumina zilei la Craiova. Tatăl, destul de înstărit, confecționa, în strada Regele Ioanițiu, rapide cărioare pentru lăptari, trăsuri birjerești, dar și elegante landouri destinate avuției protipendade. Din liceu, viitorul mare actor evidențiază înclinații artistice. Posedă o frumoasă voce de bas, determinîndu-l pe tatăl meu — profesor de muzică la școlile craiovene — să-i ia în corul lui de la biserica Sf. Ilie. Așa l-am descoperit, în copilăria mea, în casa părintească, trecut într-un bătrîn catastif cu scoarțe roșcate.

Într-o trupă improvizată, condusă de Constantin Radovici și Victor Antonescu, se face prima oară remarcat pe o scenă bucureșteană, Romald Bulfinsky. Piesă ocazională, „Drama de la Belgrad" (Regina Draga) dă în vileag asasinarea regelui Alexandru I. Obrenovici al Serbiei și soției, de către un grup de ofițeri, la 1903. Spectacol cu sînge și cruzimi spre care din totdeauna năvălește publicul... Grădina Rașca este neîncăpătoare. Mai e o atracție : Victor Antonescu, cel ce dă viață suveranului ucis, nu poate fi deosebit de acesta, seamănă leit... În rolul principalului conspirator, colonelul Mașin, tînărul Romald Bulfinsky scoate din răbdări afluența spectatorilor, aceștia reacționînd cu cumplită ură și dîrză indignare, la întruchiparea-i nefastă. Într-atît s-a identificat cu personajul, că la lăsarea ultimei cortine este obligat să se ascundă. Bătînd pînă și ultimul tîrg de provincie, cu aceeași piesă, publicul nu se comportă altfel. Ba în centrele cu populație sîrbească ura îl acoperă într-așa măsură pe Mașin-Bulfinsky, că parte din sală e gata să sară pe scenă și să-l ia de gît... Nu poate eși după teatru la restaurant ; strecurat la hotel, mănîncă din jurnal, „hrană rece"... Scăpat teafăr și revenit în București, „Drama de la Belgrad" avînd și mai mare căutare, Bulfinsky însingurează nu mai puțin de nouăzeci de spectacole la sala Eforie. Personalitatea lui capătă relief de la reprezentație la reprezentație. Cu totul neadevărat că artistul mare se formează pe parcurs. Este sau nu de la început ? Așa că îl găsim, foarte repede, pe Romald Bulfinsky — Bulfu cum i se spune — între societarii Naționalului ieșean. De-acolo îl la Alexandru Davila, la 1909, trecîndu-l printre protagoniști cînd înființează faimoasa companie.

Începe marea carieră a marelui înzestrat ! Intră cu toată robustețea în furia artistică a lui Davila. Joacă în mai toate piesele ; dramă, comedie, cu aceeași ușurință, culminînd cu Manasse — rol creat de meșterul Nottara — Irod („Salomeea"), Petre din „Puhoiul" de Max Halbe. Rămîne la Davila două stagiuni, după care, adus la Naționalul craiovean de către Emil Gârleanu, rostuiește pe imensa-i dăruire un repertoriu de neuitate seri, axat în special pe eroii dramaturgiei clasice. (Firește, fără teatru clasic la bază nu există actor mare !). Tot Davila, adus a doua oară director la Naționalul bucureștean, știe cîtă nevoie are prima noastră scenă de singularitatea lui, trecîndu-i-o în chezășia serilor triumfale ale prestigioasei instituții.

Nu întîrzie impresionante diverse creațiuni, una mai reliefată ca alta, atingînd perfecțiunea, făcînd din Romald Bulfinsky unul din stîlpii bătrînului glorios teatru. Noian, incredibil, de roluri susțin întreaga suflare românească, ce-l trece între cei mari. De la Creon („Antigona") la Satin („Azilul de noapte") ; de la notarul Văleanu („Domnul Notar") la Theseu („Visul unei nopți de vară"); de la Castriș („Patima roșie") la Silvestru Trandafir („Dezertorul") ; de la Isidor Lechat („Banii") la sir Tobby („A doăsprezecea noapte"). Compune și joacă magistral : Mefisto („Faust"), Don Cezar de Bazan („Ruy Blas"), „Macduff" („Macbeth"), Don Basil („Bărbierul din Sevilla"), Regele Claudiu („Hamlet"), Scaur („Fintîna Bianduziei"), Falstaff, („Nevestele vesele din Windsor"), Petruchio („Femeia îndărătnică"), poate cea mai mare creație din carieră.

Primăvară încărcată de iluzii... Soarele aureolează frontonul bătrînului glorios Național, făcînd din el frunte de patriarh. Superbul lăcaș de artă adăpostește seri memorabile, în care, ilustrîndu-le, Bulfinsky e unul dintre cei mari.

Dar vine o dispoziție a Ministerului care obligă angajații teatrului să prezinte dovada studiilor de la Conservator. Chiar condiționează viitoarea activitate de diploma de absolvire. Cel ce realizase atîtea mari creațiuni ; pe care Ventura adora să-l aibă partener ; corifeul care adăugase prinos de plinătate la zestrea „marei generații" ; n-are cum produce inutila țidulă.

Se sesizează Maestrul Nottara, dascălul atîtor generații, urmașul lui Ștefan Vellescu la Conservator, de la 1893. Urcă la cabină într-una din seri, la „Femeia îndărătnică", tocmai cînd Bulfinsky revine din scenă, însoțit de iureșul aplauzelor... Cu marea-i autoritate, stăpînit de eternele-i gînduri constructive, fără explicații, magistrul se adresează molcom strașnicului Petruchio :

— Bulfule, o iei pe Zimniceanca de mînă și mîine dimineață ești la oră la mine, la Conservator.

Dimineața următoare, junețea studioasă de la clasa Nottara nu știe ce să creadă la apariția marelui protagonist... Bulfinsky se rîndulește, asemeni învățăcelor, modest, în ultima bancă, împreună cu excepționala parteneră de la Național. Veneratia tinerilor îndreptată cel doi renumiți artiști, n-are cum tălmăci surpriza... Soseste însă Maestrul : costum negru, plastron, guler tare, părul proaspăt întinerit. Clasa se ridică în picioare, cu protagoniștii cu tot... Ștefan cel Mare din „Apus de soare" deschizînd catalogul, de formă, strigă :

— Bulfinsky Romald ! Haide sus !

Masivitatea carierei interpretului lui Petruchio, de aseară de la Național, abia o susține micuța estradă...

— Și partenera ! adaugă meșterul.

Cînd Zimniceanca e lîngă Bulfinsky, magistrul dictează :

— „Femeia îndărătnică", actul IV, scena 5 !

Tinerețea încordată din clasă nu mai are respirație.

Și vocea lui Petruchio atacă :

— Hai, hai ! Ce Dumnezu ! Să ne grăbim...

— Destul, mulțumesc Bulfule ! Treci mîine și ridică-ți diploma semnată de mine, cu premiul I de tragedie și comedie, pe care ai uitat-o acum 30 de ani la Conservator... Pe mai departe, te aibă teatrul în paza lui ! Pentru el te-ai născut.

Și-n vreme ce venerabilul dascăl îmbrățișează premiantul înlăcrimat, aplauzele clasei și ale Marioarei Zimniceanu răsună, în soarele de primăvară, slobozite ca dintr-un corn al abundenței...

GABY MICHAILESCU ■

Cronica șoselei

Ce înseamnă o clipă

În condițiile circulației aglomerate și a stressurilor la care este supus omul contemporan, atenția la volan capătă o importanță deosebită. Vom vedea, însă, că și drumurile puțin circulate, citeodată aproape pustii, pun probleme de atenție.

Noțiunea de neatenție în conducere, cum obișnuim să spunem, e doar în parte corectă, deoarece, de fapt, pilotul e atent la altceva. El nu poate fi totalmente neatent, ori cum s-ar zice, neatent la nimic. Atenția lui se îndreaptă în altă parte, la altceva, decît la conducerea mașinii, la drum, la circulație. Obiectul atenției lui mai mare decît trebuie, poate fi, de pildă, partenera de călătorie, radioul, zborul unui avion, o mașină ultramodernă care rulează în fața sa, un peisaj fermecător etc. Cel mai adesea nu avem de-aface cu abaterea totală a atenției pilotului de la conducerea mașinii. Nu am întîlnit decît extrem de rareori șoferi care să scape complet din atenție pilotajul și să-și întrepte atenția, să zicem, spre radio-casetofonul mașinii. E vorba, de fapt, despre concentrarea ceva mai mult decît trebuie asupra unor alte activități ori spre alte obiecte mobile sau imobile aflate în raza de vizibilitate a pilotului. Caracterul lipsei de atenție asupra pilotajului, drumului, circulației este deci în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, parțial.

În statistica accidentelor de circulație există, e drept, o cauză de evenimente rutiere denumită neatenția în conducere, dar încadrarea exactă a faptelor în „tiparele" acestei cauze este de multe ori extrem de dificilă. Sînt situații clasice cînd, de pildă, pilotul atent la altceva, părăsește șoseaua și intră în decor ori într-o mașină staționată, care pot fi încadrate la cauza „neatenție în conducere", dar de multe ori, lipsa de atenție a pilotului în conducerea autovehiculului se asociază și cu alte cauze de accident. Rezultă de multe ori o asociere a cauzelor evenimentelor rutiere, ca de pildă : insuficient de atent la șosea, pilotul nu observă că din sens opus se apropie un autovehicul și se angajează în depășire, intrînd în coliziune frontală cu cel care circulă regulamentar din sens contrar. Sau în alt caz, rulînd cu viteză excesivă, pilotul ratează o curbă, cauza fiind insuficienta concentrare a atenției asupra drumului care nu i-a dat posibilitatea să aprecieze valoarea curbei respective, ce s-a dovedit a avea raza mai mică decît se așteptase șoferul.

Studii laborioase ale cauzelor neatenției la volan s-au făcut și concluziile lor sînt interesante, edificatoare. Paleta factorilor care provoacă neatenția la volan este extrem de diversă. Există cauze principale ale neatenției, după cum sînt și factori de importanță secundară care pot provoca clipe de neatenție.

Printre cauzele principale ale neatenției la volan, se numără oboseala, consumul de alcool ori de medicamente contraindicate pentru conducerea auto, suferințele șoferilor din cauza unor boli etc. Frecvent, neatenția la volan este provocată de frămîntări sufletești, gînduri, preocupări privind rezolvarea unor probleme de serviciu sau familiale, stări de spirit euforice ca urmare a unor succese ori dimpotrivă, de îngrijorare, de neliniște datorate unor insuccese.

În alte cazuri, neatenția la volan este determinată de temperamentul pilotului. Filtrul testelor de tot felul nu reușesc în toate cazurile să împiedice pătrunderea în rîndul șoferilor a unora poate oameni de valoare, dar superficiali, distrați cînd se află la volan și societatea plătește tributul unor asemenea erori. Sînt și cazuri cînd oamenii n-au fost învățați să-și educe atenția. Pare curios, dar e adevărat. Încă în timpul cursurilor de conducere auto, instructorul trebuie să-și instruiască și să-și educe elevii să fie atenți. Aceasta nu simplist, la modul general. El trebuie învățați efectiv, cum să-și distribuie atenția, ce „parte" din ea trebuie consacrată zonei din fața mașinii, celor laterale sau din spate.

Oamenii cei mai bine intenționați și serioși, fără a fi obosiți, băuți etc., pot greși la acest capitol de importanță vitală, atenția la volan. De pildă, un șofer rulînd noaptea, își concentrează totalmente atenția asupra zonei din față a mașinii și scapă din atenție partea laterală dreaptă de unde un autovehicul venind de pe un drum de cîmp îi apare pe neașteptate. El nu mai poate evita coliziunea.

Există o sumedenie de cauze care pot determina un moment de neatenție. Tipătul puternic al copilului așezat lîngă mama sa pe fotoliul din spate, a făcut ca tatăl, aflat la volan, să întoarcă brusc capul spre micul fecior neastîmpărat. În timp ce-l dojenea (preț de cîteva secunde) mașina a deviat spre stînga, ajungînd cu partea din față la cîțiva metri de un autocamion care rula din sens opus. Emotiv din fire, șoferul s-a pierdut și n-a mai fost în stare să redreseze autoturismul. Coliziunea s-a produs, în accident pierzîndu-și viața soția pilotului.

Așa cum spuneam, există probleme de atenție ori de neatenție și pe drumurile pustii, goale, cu circulație extrem de redusă. Aici apare la șoferi falsa impresie că lipsa de circulație este egală cu lipsa de pericol. În consecință, ei conduc cu viteze mari, periculoase, rulează pe mijlocul arterelor rutiere, se înscriu în viraje stînga, nu au în vedere apariția unor obstacole, a unor situații periculoase. Atenția scade, încep să conducă neglijent etc. În asemenea condiții, au avut, și din păcate, au loc, numeroase accidente.

Cred că ar fi mai mult decît necesar ca distanțele parcurse de un autoturism, în timpul unei secunde, la diferite viteze, să fie cunoscute de cît mai mulți piloți. Iată cum stau lucrurile : la o viteză de 100 de km pe oră, el parcurge 28 m, la 80 km/h, 22 m, la 60 km/h,18 m, la 40 km/h, 11. În aria celor 22 m cît parcurge autoturismul la 80 km/h, se pot afla multe : un autovehicul staționat ori în mișcare, un om, un atelaj, un biciclist etc. Deci în acel scurt interval de o secundă, tot ce se află pe o distanță de 22 m poate fi „luat cu asalt".

Un rol nefast îl pot avea uneori și pasagerii. Deseori ei atrag pilotul la discuții, la povestiri de bancuri ori spre alte preocupări care pot îndrepta atenția șoferului în alte direcții decît conducerea mașinii. Recent, un șofer profesionist aflat la volanul autoturismului propriu, rula pe șoseaua București—Constanța. Era atît de concentrat să rețină bancurile „bune" spuse, de altfel cu haz, de colegul său de serviciu, care ocupa locul din dreapta sa, încît la o curbă n-a fost în stare să rotească la timp și cît trebuie volanul, intrînd în plin într-un pom. Povestitorul și-a pierdut viața.

Multe accidente au avut loc și pe fondul incitării șoferului de a fi atent la altceva, aflat în interiorul sau în exteriorul autoturismului. „Uite ce model frumos de rochie" (sau de bluză ori de pantofi). Mai ales cînd exclamația e însoțită de un reproș (de genul „Pe tine nu te interesează cum umblă îmbrăcată soția ta"), soțul, aflat la volan, devine curios să vadă ce obiect vestimentar atît de teribil este omis din garderoba soției și își întoarce capul spre albumul cu pricina. „Ia uită-te tu mai bine pe hartă, Ionele, că eu nu mă descurc la capitolul ăsta", și pilotul întoarce capul spre dreapta ori chiar spre fotoliul din spate pentru a încerca să dea curs cererii soției. Ajunși în locuri necunoscute ori cînd revăd peisaje care le-au încîntat ochii cu ani în urmă, e firesc ca pasagerii să-și exprime admirația „Vai ce colorit splendid", „Vai ce contrast minunat între cerul azuriu și verdele crud al pădurii", „Uite un cîrd de căprioare", „Unde îs dragă, că nu le văd", „În dreapta ta, Mișule", „Tot nu le văd", „Privește cu atenție între pilcul de pomi și poiență". Și cum se zice, din aproape în aproape, atenția pilotului se concentrează spre altceva decît conducerea mașinii, urmările fiind diferite, uneori o derapare, o nevinovată lovire a unei aripi, dar în alte cazuri, coliziuni de pomi, intrări în decor, în autovehiculele care rulează din sens opus etc.

Încercarea de a face mai multe lucruri de-odată se soldează cu neplăceri chiar și în condiții casnice, darmi-te cînd rulezi cu 80 de km. pe oră. Un biet ou a provocat recent moartea a doi biciclișți. Nevasta, grijulie, a scos, oul din pachet, a presărat pe el sare și piper și l-a îndreptat spre gura pilotului. Cînd aceasta a mușcat, o parte din gălbenuș s-a prelins pe cămașa de un alb imaculat a pilotului. Pentru a împiedica scurgerea mai departe a proteinelor în stare lichidă, pe veșminte, șoferul a luat mîna de pe volan și a dus-o la gură, timp în care autoturismul a deviat spre dreapta, lovind mortal pe cei doi bicicliști.

Multe necazuri provoacă piloților și încercarea de a conduce, concomitent cu manipularea diverselor aparate care se găsesc la bordul autovehiculelor. „Caută casета cu Romina și Albano, Puiule !" „N-o găsesc". „Dacă ar fi o brunetă ai găsi-o imediat (sic). Uite caseta aia albastră". Și pilotul, în dorința de a pune punct conversației pe cale de a lua o turnură neplăcută, se căznește s-o găsească, străduindu-se, concomitent, să păstreze direcția mașinii. Ceea ce nu întotdeauna îi reușește. În alte cazuri, șoferul învîrte butonul pentru a depista postul preferat ori se uită îndelung la aparatele de bord pentru a vedea dacă acul termometrului nu a trecut de limita critică sau dacă presiunea uleiului indicată e normală. Un șofer, posesor de Oltcit, și-a contemplat atît de mult elegantul ceas electronic, situat după cum se știe, deasupra parasolarului, încît a uitat pentru cîteva clipe de mașina care, rulînd cu peste 100 de km/h, a acroșat o căruță.

Insectele la rîndul lor pot face ravagii atunci cînd nimeresc în habitaclul mașinilor. Atenția pasagerilor se îndreaptă spre capturarea ori măcar alungarea din mașină a inoportunei insecte. De multe ori, făcînd abstracție de faptul că pilotul ar putea fi conturbat de zgomotul, țipetele, risetele lor, pasagerii reușesc să angreneze în vînătoarea lor, care poate deveni periculoasă, și șoferii. În asemenea situații s-a ajuns nu rareori, la pierderea controlului mașinilor și, implicit, la accidente.

Aceste cîteva cuvinte privind neatenția în conducerea auto pot fi completate cu sute de exemple fără a exista riscul repetării.

Nenumărate tragedii s-au întîmplat în nu mai mult de o clipă. Moartea nu-i lovește numai pe cei fără experiență, așa cum îndeobște se crede. Nu, deseori, cad victimă imprudenței de o secundă și piloți cu state vechi de serviciu, oameni cu sute de mii de kilometri la volan, sportivi încercați. Un regizor inspirat și-a intitulat filmul documentar de circulație „Anatomia unei clipe". Pelicula demonstrează convingător ce multe se pot petrece în nu mai mult de o secundă, modul în care o clipă poate schimba nu un destin, ci mai multe. O decizie salutară care salvează de la o catastrofă, se ia într-o secundă, tot așa cum, pentru o decizie greșită a omului de la volan care declanșează o catastrofă, nu e nevoie de mai mult timp. Să învățăm să cunoaștem și, mai ales să prețuim, valoarea unei clipe.

VICTOR BEDA ■

CÎNTÎND LIBERTATEA, PE GARANTUL EI, PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU,

Mizil : Mii de tineri într-o Horă a Unirii de o frumuseţe fără seamăn. După 125 de ani tinerii României sînt mai uniţi ca niciodată.

Piteşti : „Trăiască Ceauşescu / Partidul şi Poporul / Trăiască România / Trăiască Tricolorul".

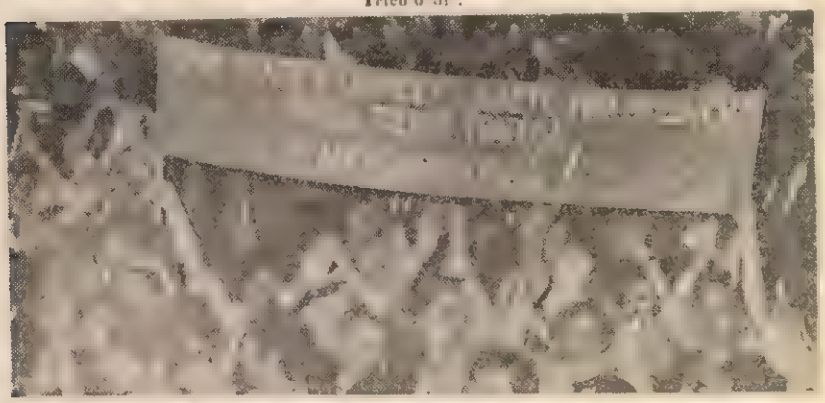

[illegible] — un deziderat pe care tineretul României îl afirmă cu toată [illegible]

[illegible]: „Cîmpia Libertăţii spune / Că Avram Iancu sîntem toţi"

Cugir : Fantastică noapte cu eroi tineri cîntînd bucuria.

Cluj-Napoca : „Vrem linişte-n ţară şi pace în lume / Dar dacă-ar veni vreun blestem / Carpaţii şi fraţii sări-vor ca unul / Urmînd comandantul suprem"

Hunedoara : Sub faldurl roş-galben-albastre, cîntînd libertatea acestui pămînt.

Cîmpeni : Istoria de ieri şi de azi într-o continuitate firească.

Alba Iulia: Străvechea cetate a ţării, într-un ceas de pace şi sărbătoare a sufletului.

Cluj-Napoca: Partidul şi ţara sînt una mereu.

Făgăraş : Ca un soare răsărind din mare, stema ţării luminează chipurile tinerilor.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îi anunţă pe iubitorii săi că va întreprinde în perioada următoare un nou turneu prin ţară, astfel :

BUCUREŞTI, 27 octombrie, orele 16, stadionul Republicii ; URZICENI, 28 octombrie, orele 16 ; TURNU SEVERIN, 29 octombrie ; ORŞOVA, 30 octombrie ; BEIUŞ, 1 noiembrie ; DR. PETRU GROZA, 2 noiembrie ; ORADEA, 3 noiembrie ; MARGHITA, 4 noiembrie, orele 16 ; SALONTA, 5 noiembrie ; ARAD, 6 noiembrie ; SÎNNICOLAU MARE, 8 noiembrie ; DETA, 9 noiembrie, TIMIŞOARA, 10 noiembrie ; LUGOJ, 11 noiembrie, orele 16 ; TÎRGU JIU, 12 noiembrie.

Aşadar, iubitorii Cenaclului Flacăra din Bucureşti sînt invitaţi la o nouă manifestare care va avea loc sîmbătă, 27 octombrie, pe stadionul Republicii.

Spectacolele vor avea loc de preferinţă în aer liber sau, în caz de timp nefavorabil, în cele mai mari săli.

Toate spectacolele vor începe, cu excepţia celor special menţionate, de la orele 18.00.

PE UN TRASEU DEDICAT CONGRESULUI AL XIII-LEA

Sibiu : Flacăra speranței arde mai puternic în ceasurile de libertate.

București: „Pentru toți românii care-și sînt stăpînii / Soarele răsare de la București".

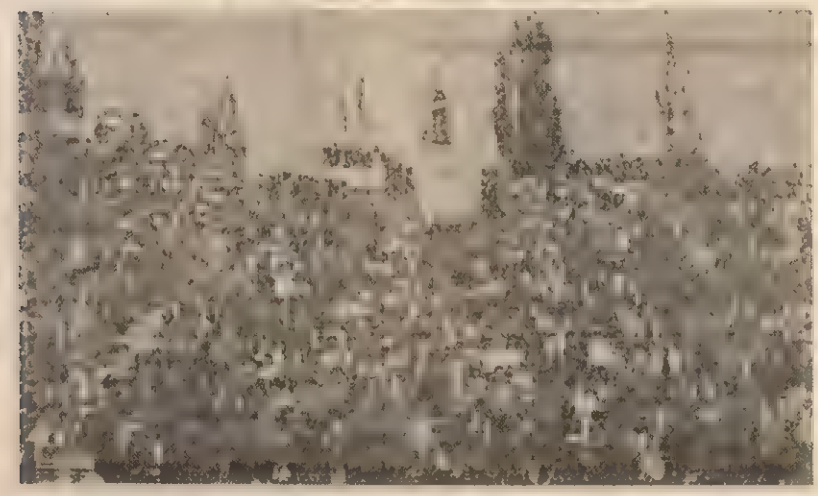

Brașov : Cea mai entuziastă manifestare a spiritului revoluționar, un public fulminant care a primit nota 101.

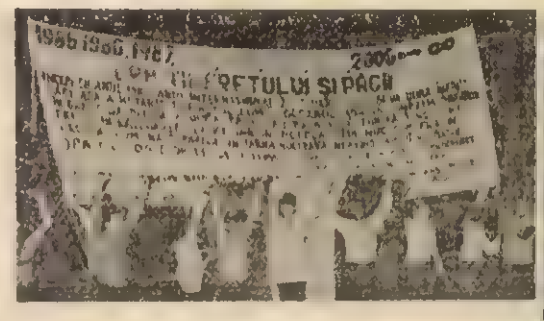

București : Era tineretului și păcii va dura infinit.

Giurgiu : Dați [illegible] o șansă și ea va dura.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

Buzău : Un vot din inimă pentru o pace planetară, pentru România și pentru libertatea ei.

Tîrgoviște : Trei idei la care sufletul tînăr aderă mereu : lumină. !

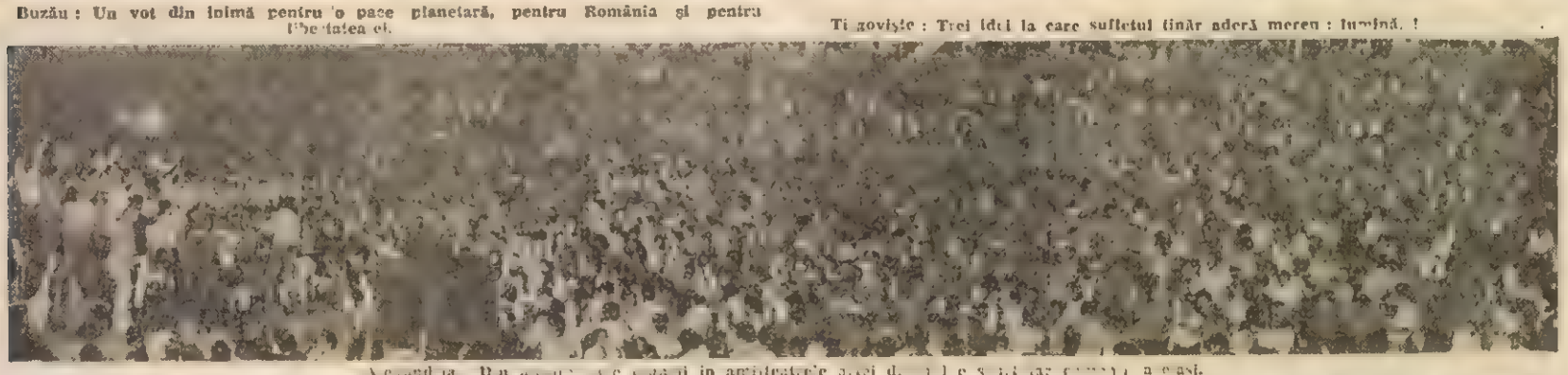

[illegible] în amfiteatrele [illegible]

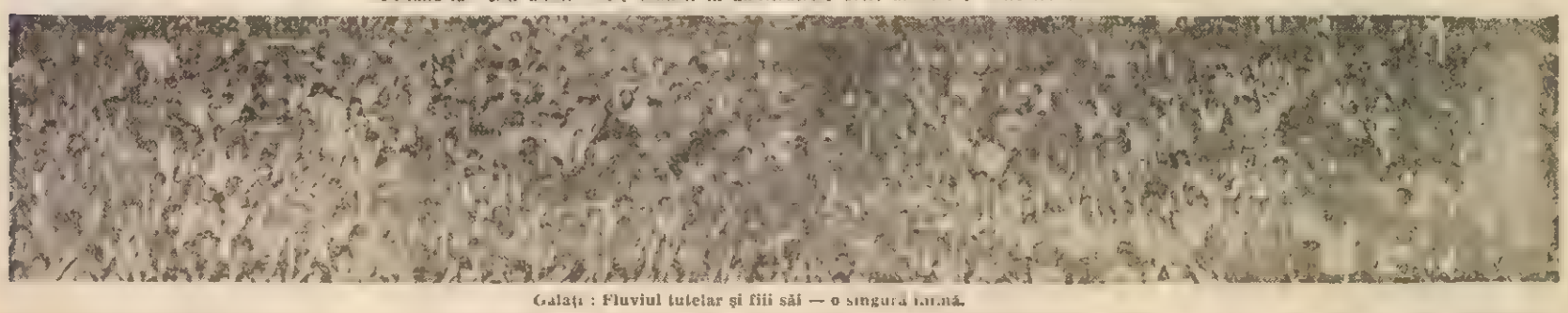

Galați : Fluviul tutelar și fiii săi — o singură inimă.

Echipele românești în cupele europene

● Rezultat bun pentru Universitatea Craiova ● Dinamo — șanse pentru meciul retur ●

Fără entuziasm, dar cu încredere

(Urmare din pag. 32)

plăcut starea de realism a tuturor celor ce înconjoară echipa. Singurul suprarealist am fost eu. Eu am crezut că putem să-i batem pe greci cu cîteva goluri diferență și mi-era teamă că dinamoviștii vor pierde ingrozitor la Bordeaux. Dar realismul a folosit la ceva. Apropiații Craiovei n-au căzut din vis după meci, ci au fost cam la nivelul a ceea ce speraseră. Sigur, speranțele lor se bazau pe cruda realitate, că 6—7 jucători care erau în teren nu erau valizi. Nici Geolgău, nici Țicleanu, nici Ungureanu, nici Cîrțu, nici mai ales Negrilă, nici Tilihoi, nici Beldeanu și bineînțeles nici Balaci nu sînt mai sus de 20 la sută din potențialul lor. Mi-a mai plăcut la Craiova concepția mai nouă pe acele meleaguri, că fotbalul e totuși o industrie și angajarea, cu arme și bagaje, cu inspirație și inteligență a președintelui C.J.E.F.S., profesorul Kinderiu, în bătălia pentru reconstrucția echipei fanion a fotbalului românesc este un semn excelent. Pentru craioveni deja Europa este parcă o componentă a județului Dolj. Continui să cred că dacă ne pica o echipă mai grea, angajamentul craiovenilor era mai puternic. Sigur, nutresc toate speranțele pentru meciul de la Pireu. Acolo Craiova ar putea da proba noii ei maturități. Acolo renașterea „campioanei unei mari iubiri" ar putea deveni fapt implinit. Dar recentul exemplu pe care l-a dat în campionatul intern remarcabila echipă Gloria Buzău nu trebuie uitat. Nu există jucători tineri și jucători bătrîni, decît situații în care contextul în care trăiesc ei îi determină să fie așa. Fostul craiovean Dumitru Marcu a jucat la Brașov — și nu împotriva oricărei echipe, ci împotriva unei echipe bune, F.C.M. Brașov — un meci mare, cum ar fi putut juca și la Craiova, miercuri 24 octombrie 1984, dacă rămînea la Craiova, împotriva echipei Olympiakos Pireu. Aleargă Bicu mai mult decît Marcu ? Nu am impresia. Așa cum nu am impresia că Dudu Georgescu e un jucător terminat. Dimpotrivă, și el a dovedit că într-un climat de dragoste pentru valori, cum e cel de la Buzău, renașterea și continuitatea spiritului de performanță sînt fapte posibile. În reconstrucția noii echipe a Craiovei nu cred că trebuie mers numai pe soluții radicale și pe chirurgii în carne vie acolo unde lucrurile se pot rezolva prin inteligență, finețe și cointeresare. Sînt convins că într-o echipă din care nu au voie să lipsească Octavian Popescu și Mănăilă, cu care se poate începe fără nici o temere, Ștefănescu, Balaci, Beldeanu pot avea rolul trunchiului pe care se așază altoirile. Și mi-a mai plăcut la Craiova perfecta organizare. De la locurile în tribună și pînă la rapida desfășurare de forțe de ordine cînd situația a impus, totul a funcționat excelent.

Și mi-a mai plăcut la Craiova faptul că am învins. Fiind lucid cu privire la ce trebuie făcut, critic cu privire la delăsările existente, fără entuziasm față de ceea ce am văzut, acum, cred în continuare în renașterea „campioanei unei mari iubiri".

Victorie prețioasă

Craiova, 24 octombrie (prin telefon de la trimisul nostru). Iată că anticipările noastre s-au adeverit : Universitatea a avut astăzi un meci foarte greu cu Olympiakos Pireu ! Dificultățile au provenit deopotrivă din valoarea adversarilor, robuști, bine înfipți pe picioare, obraznici (nu doar în sensul bun al cuvîntului) și decișI să plece de aici cu un rezultat cît mai strîns, cît și din propriile slăbiciuni datorate absențelor mai multor titulari. Dacă Irimescu și Cămătaru au privit partida din tribună, fiind suspendați, dacă nici Adrian Popescu, a cărui recuperare mai durează, n-a făcut altceva, s-a mai întîmplat ca și o serie de alți jucători craioveni să se accidenteze în cele 90 de minute. Datorită unei contracturi musculare pe gambă, Balaci a fost văzut nevoit să renunțe după o primă repriză, iar Negrilă, terminată într-un picior, iar Nețoiu, Tilihoi și Țicleanu, incomplet restabiliți, n-au evoluat decît la jumătate din randamentul lor obișnuit, rămînînd pe teren numai printr-un efort de voință remarcabil. Cu toate astea, mai ales în primele 45 de minute, Craiova a dominat cu autoritate și s-a îndreptat, poate că mai puțin sigură că altădată, din motivele amintite, spre o victorie absolut meritată, ce-i lasă larg deschisă poarta calificării. Pentru că 1—0, chit că putea fi majorat, reprezintă un succes, un scor nu o dată suficient pentru calificare. Știind asta, însuși antrenorul grecilor, Georg Kessler, nu se arăta prea satisfăcut după meci, declarînd : „0—1 e, pentru noi, un rezultat mulțumitor, dar nu liniștitor. Îmi dau perfect de bine seama că nu ne va fi ușor să-i marcăm Craiovei, o formație cu mult echilibru și multă experiență, două goluri fără să primim vreunul".

Ziceam că, la pauză, diferența de pe tabela de marcaj putea fi și, judecînd după raportul de forțe din teren, net favorabil gazdelor, trebuia fi mai netă decît acel 1—0 datorat golului lui Cîrțu. Nu s-a întîmplat însă acest lucru, dorit din tot sufletul de superba galerie oltcană (care nu numai că și-a încurajat favoriții, dar și-a păstrat calmul și decența la nenumăratele provocări ale suporterilor greci, în număr de 3—4 000), pentru că pe de o parte Sarganis a apărat excelent (ce mînge a salvat el în minutul 36 la „bomba" lui Cîrțu !) și pe de alta pentru că atacanții craioveni au ratat o sumedenie de ocazii, una mai mare și mai clară decît cealaltă. În minutul 42, de pildă, Geolgău (mai șters ca oricînd și tocmai de aceea inlocuit) a șutat pe lîngă stîlpul porții lui Sarganis dintr-o poziție ideală, iar două minute mai tîrziu Cîrțu a preferat (numai imaginația lui putea inventa o asemenea soluție !) o „foarfecă" unei reluări simple care ar fi însemnat, probabil, gol.

Sigur, au existat în jocul craiovenilor și momente mai slabe. O anumită șovăială s-a simțit în repriza secundă, cînd și oboseala și-a pus vizibil pecetea peste randamentul nerefăcuților Negrilă și Țicleanu. Echipa parcă s-a rupt în două și, deși Octavian Popescu și Mănăilă s-au zbătut să înțeleagă fazele, ultimul reintrat după o mai lungă accidentare, s-a pasat cu exagerată prudență în spate, oferindu-se apărării grecești prelungi momente de respiro. Una peste alta însă, spiritul de echipă al Universității, dăruirea și abnegația jucătorilor ei s-au impus, și tocmai prin aceste calități, cu și printr-o mobilizare exemplară (în condiții, repetăm, vitrege) ni se pare că trebuie explicată această victorie care, deși la limită, conferă „campioanei unei mari iubiri" prima șansă în bătălia pentru calificare. Nu ne îndoim că la Atena va fi și mai greu, căci grecii vor încerca toate variantele pentru a trece ei în turul III al Cupei U.E.F.A. Numai că vor reintra Irimescu, Adrian Popescu și Cămătaru, al căror aport va avea să dea o altă față întîlnirii retur. Fără probleme de buletin medical, în alcătuire completă, matură și experimentată, Universitatea n-are de ce să se sperie de Olympiakos ! Să nu uităm că și în sezoanele trecute, cînd și-a dobîndit, prin talent și sudoare, un frumos prestigiu pe scena fotbalului continental, Universitatea n-a pierdut niciodată în deplasare, cînd a pierdut, la o diferență mai mare de un gol. De ce-ar face-o peste două săptămîni, cînd formația greacă, chiar dacă dotată din punct de vedere fizic și ambițioasă pînă peste limitele regulamentului, n-are clasa unui Bordeaux sau unei Benfica ?!

După opinia noastră, fără a mai lungi vorba, după cele 90 de minute de fotbal care tocmai s-au terminat, nu rămîn decît victoria, prețioasă și la limită, precum și speranța calificării. Cît avem 1—0, și-l avem, de ce să ne facem noi marile probleme și să nu le lăsăm, așa cum ar fi firesc, pe seama lui Kessler și a jucătorilor săi ? Să felicităm Craiova pentru minunatul ei spirit de echipă, pentru abnegația ei împinsă pînă la sacrificiu și să-i ținem pumnii strînși în perspectiva întîlnirii de la Atena.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La închiderea ediției:

Partida dintre echipele Girondins Bordeaux și Dinamo București s-a încheiat cu rezultatul de 1—0 în favoarea echipei franceze. Relatarea trimisului nostru special, în numărul viitor.

La peluză

Victoria

Apele încep a se limpezi intructiva și la Steaua și una din aspirațiile suporterilor ei, aceea de a putea recita ca odinioară numele jucătorilor într-o formație standard e pe cale să se împlinească. Ciudat este că Jenei, care tindea la sfîrșitul anului trecut spre același obiectiv și era chiar pe punctul de a-l concretiza, revine dispecer la echipa care l-a consacrat ca jucător și antrenor după o absență de cîteva luni, dar nu reia lucrurile de unde le-a lăsat el, ci de unde le-a lăsat cel pe care l-a schimbat și care fusese vehement contestat tocmai din pricină că distrusese ce clădise el anul trecut. Nu repune în funcțiune mecanismul la care lucrase, fiind pe punctul de a-i găsi perfecțiunea, ci preia mecanismul nou, cel criticat, îi schimbă o piesă, două, și-i dă drumul. Lipsa aceasta de orgoliu este cel mai frumos orgoliu public pe care l-am cunoscut în fotbal. A fost titularizat Radu II, au fost păstrați Rumbescu și Bărbulescu, „oamenii fostului antrenor", întîrzie să-i pună pe roi pe mult cercetul Belodedici, merge cu Bölöni împotriva impresiei generale că acesta este greu adaptabil stilului unei echipe cu multe vedete și după un penibil joc, cu Sportul Studențesc, în meciul cu Jiul, Steaua pare a-și fi găsit brusc suflul și clarviziunea, și chiar formula standard. Iar suporterilor care pînă mai ieri se smiorcăiau că ei ar dori chiar și o Steaua înfrîntă dar strălucind cu Balint, Lăcătuș, Majaru, Belodedici, copiii lor de suflet, iarăși nu cu „împrumutații" unor victorii greoaie și fără frumusețe, iată că nu le mai este peste mînă să-i aclame pe „veneticul" Radu II, iar Rumbescu și Bărbulescu să nu mai fie, „tăieturi de lemne de peste Olt", ci băieții noștri și nimeni să nu se mai gîndească (timp de o săptămînă), la Petcu, Belodedici, Pițurcă și compania, jucătorii standardului anului trecut. Ce să însemne asta ? O, zei. Chiar așa este. Nu există suferințe, nedreptățI sau ranchiune pe care VICTORIA să nu le șteargă într-o clipă de parcă nici n-ar fi existat. Iar mie, pe cît de fascinantă și îmbătătoare pe atît de neliniștitoare mi se pare această disponibilitate a sufletului omenesc. Victoria este ulirea noastră. Înfrîngerea — condiția memoriei. Victoria este răsplătirea. Înfrîngerea — intransigență și moralizatoare.

NICOLAE CRISTACHE ■

Tot felul

● La Arad a fost introdus în producție un nou tip de vagon de marfă pe șase osii destinat transportului de minereu. Vagonul se numește basculant autodescărcător. ● Eva Avram din București ne scrie că vine iarna și încep necazurile pentru cei suferinzi de hipertensiune arterială, cei care nu au voie să mănînce sărat și nu găsesc în comerț conservele dietetice. Degeaba sînt medicamente, dacă nu se găsesc și produse adecvate ● La Palatul sporturilor și culturii din București se difuzează diferite filme de succes de care nu știe nimeni. Cînd și cînd mai apare cîte un afiș scris cu litere strîmbe și lipit pe un stîlp prin apropiere. ● Premiul special al juriului la ediția a IV-a a Festivalului Cîntecele Iancului desfășurat la Avram Iancu în județul Alba a revenit fraților Adrian și Constantin Bența din Sighetu Marmației. ● Pentru niște deconturi neefectuate sau pentru alte polițe neplătite de la un meci mai vechi, desfășurat în urmă cu doi ani, la meciul Dacia Orăștie — Metalul Aiud, din actuala ediție a campionatului diviziei C, jucătorul Năsălean de la Metalul n-a vrut să mai prindă finalul meciului la Orăștie. În repriza a doua a luat jocul pe cont propriu, a trimis mingea peste gard, l-a sărit și a dispărut cu o mașină care îl aștepta. Arbitrul de centru, după cîteva minute a dictat schimbare. ● Mihai Gheorghiu din București, str. Șerban Vodă nr. 43, bl. 2, sc. 1, et. 1, ap. 3 a depus în anul 1977 o cerere de telefon înregistrată la Direcția de telecomunicații a municipiului București cu numărul G. 406844. Au trecut 7 ani, a revenit de mai multe ori și de atunci toți vecinii și-au pus telefon. ● Eugenia Moldoveanu va susține două spectacole la Metropolitan Opera House din New York cu opera Boema. Și la Metropolitan Opera nu cîntă decît mari artiști ai lumii! ● În Piața Berceni este un anunț : „Nou ! Pe 4 aprilie s-a deschis discoteca Arenele Romane". Nou și de dansat în palton ! ● Nicolae Fulea, zis Cartuș, din orașul Cugir este socotit a fi unul dintre cei mai buni șoferi de cursă lungă din județul Alba. De trei ori pe săptămînă omul ajunge în București. ● Contra unei sume frumușele, oricine își poate face abonament lunar la piscina hotelului București. Toate bune, dar sauna de femei este închisă de mai multe luni iar la bufet se găsesc toate sortimentele de rafturi ● Gheorghiu Maria din București, str. Cuza Vodă nr. 160, a cumpărat suc de lămîie în pachet cu conserve de pește. Conservele de pește aveau termen de garanție expirat. Doar ideea vînzării condiționate încerca să mai supraviețuiască. ● În această vară, duminică de duminică, fanfara militară din Făgăraș, dirijată de maiorul Marin Burcea, a susținut concerte în parcul orașului. Se spune că la fiecare concert au fost mai mulți ascultători decît sînt la un concert de muzică ușoară. ● În apropierea blocului 17 de pe Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 17 se află un depozit de materiale care, cu 1—2 ani în urmă, arăta a depozit parc, acum arătînd a depozit maidan. La bulversarea peisajului mai contribuie și restaurantul Hora care aruncă tot ce este de prisos. ● Paștca Traian, învățător pensionar din orașul Brad, rămîne un om cu sufletul atașat de copii. La toate manifestările celor mici, distinsul dascăl este omul care pune suflet și dă o mînă de ajutor. ● Poetul Ion Cristofor din Cluj-Napoca spunea mai zilele trecute că numărul cumpărătorilor de discuri a scăzut și din cauza faptului că de mai multă vreme magazinele de muzică nu desfac doze pentru picupuri. Nu se găsesc doze de ceramică, dar doza de dezinteres rămîne în creștere. ● La sala Batiște din București se dau săptămînal filme interesante prefațate de microspectacole ale Teatrului „Constantin Tănase". Biletul costă 15 lei și mulți spectatori spun că preferă să dea aceiași bani, dar să fie scutiți de prefață și seara să înceapă direct cu partea a doua. ● Ioana Dănilă din Ocna Mureș, elevă în clasa a VII-a, dorește enorm să practice gimnastica dar nu are unde. Ce dascăl e dispus să prelucreze un munte de voință ? ● Străzile din jurul uzinei Autobuzul sînt împînzite cu remorci noi. Cele mai multe sînt descompletate, cu obloane rupte, cauciucuri sparte etc. De cînd sînt lansate în voia soartei, și sînt cam de mult, aceste remorci au rămas la cheremul oricui. ● A apărut **Conserve din legume și fructe** (Editura Ceres, 1984) de Tamara Grănescu. De ce s-o fi subintitulînd „Cartea sătencei" cînd cele care o folosesc locuiesc mai mult prin orașe ? ● După ora 20, numărul de telefon 091 (comenzi interurbane) răspunde la fel de rar ca și centrul de butelii. ● Pe Bulevardul 1 Mai nr. 93 din București funcționează unitatea 75 a Cooperativei Radio-Progres. Totul se execută cu radio-video-caseto-pricepere ● Din examen „Dintre filozofii germani, eu l-am citit pe Feuerkant". ● În Piața Moghioroș funcționează o ceasornicărie care merge ca o berărie. Ceasornicarul Virgil Lambru se poartă ca un ospătar și ceasurile pe care le repară merg viceversa. ● La restaurantul hotelului Central din Ploiești se servesc niște rinichi de porc mici, mici, foarte mici, ceea ce e greu de presupus că micii rîmători au fost sacrificați chiar din față. ● La restaurantul Cloeirlia din București un anunț frumos colorat ne informează că ne putem petrece serile în compania formației **Quintet group,** alcătuită din Biriș Gheorghe, Munteanu Alexandru, Crețu Alexandru și Iordache Dan. De aici înainte tertetul va avea doar doi membri, Luca și Matei. ● În lunile august și septembrie pe litoral s-au organizat excursii în Delta. Cu acest prilej Popasul Pelicanul de la Murighiol, la prînzul pescăresc s-a servit pește oceanic ● La capătul liniei 331 din București există o stație pe care șoferii n-o suportă și cam o dată la săptămînă șterpelesc semnul de stație. Călătorii din zonă insistă și I.T.B.-ul îl repune la loc. ● Guma de mestecat CILguma produsă la Timișoara are un gust ameițitor. Ameițitor de rău.

● Bunul simț și politețea vînzătorilor de la stațiile de benzină au scăzut vertiginos și continuă să scadă. O excepție fericită, ne scrie un cititor, o constituie benzinarul Emil Nistor din Mediaș. ● Din cînd în cînd plouă în Oficiul poștal nr. 18 din București. Vecinii care locuiesc deasupra oficiului au înclinații lacustre. ● Miercuri, 3 octombrie 1984 autobuzul I.T.B. nr. 294 de pe linia 333 a fost o hărmălaie de nedescris. Recolta de călători fără bilete abia încăpea în mașină. Pînă la urmă controloarele s-au dumirit că nici un compostor nu semăna cu celălalt. Infractorul era aparatul ● Perlă dintr-o ședință : „Nu v-am spus dar v-o repet". ● Citim din Informația Harghitei: „Vine, vine, vine ! Tîrgul cooperației meșteșugărești": Chiar dacă vă pare o glumă, tîrgul va funcționa pe pistă de patinaj viteză.

CORNEL NISTORESCU ■

Cine acceptă succesul, acceptă și riscul

● Boxul — stare staționară ● „Bătrînii" Gloriei Buzău ●

Naționalele s-au încheiat. Pregătiți ringul, urmează Centura de aur

Apreciind așa cum se cuvine cucerirea unui titlu național de box, adresînd, cu alte cuvinte, sincere felicitări și întreaga noastră admirație tuturor celor ce-au intrat în posesia mult rîvnitei centuri de campion, vom da glas, totuși, citorva rezerve privind calitatea boxului pe care l-a etalat turneul final din acest an, cu precădere galele ultimelor trei zile, adică semifinala, desfășurată în două runde, și finala propriu-zisă. Cu atît mai mult ne simțim datori să atragem atenția asupra unor neajunsuri, cu cît, în confruntările internaționale, unde altădată boxul românesc avea un foarte important cuvînt de spus, reprezentanții noștri ies din competiție tocmai datorită unor deficiențe de ordin tehnic, tactic și stilistic. Cu cîteva rare excepții, n-am avut prilejul de-a constata că semifinaliștii și finaliștii actualei ediții ar fi, așa cum era de așteptat în posesia unui cît mai complet arsenal pugilistic. Cei mai mulți dintre ei fie că lovesc năprasnic, fie că sînt deosebit de combativi (a se citi rezistenți, cu o condiție fizică ieșită din comun), fie că au știința (a se citi șiretenia) de-a duce pînă la capăt, adică pe picioare, un meci în care adversarul este, evident, mai bun. Arareori am văzut executîndu-se, tactic, clasica directă de stînga, acea teribilă armă de preîntîmpinare cu care un boxer tehnic poate stopa atacurile oricărui puncheur. La fel de rar am văzut, după două-trei directe de stînga, acea contră de dreapta, lovitură atît de necruțătoare, altădată, a boxerului român. Au lipsit upercuturile, croșeele, jaburile, dar au abundat loviturile laterale, impresionante pentru public, dar atît de ușor de evitat de un boxer cu un bun joc de picioare. În ring, în locul disputei boxerul se-ncleștează într-o luptă în care pîndește doar lovitura de grație. Și cum adversarul nu urmărește decît aceeași lovitură decisivă, este limpede că spectacolul, disputa propriu-zisă, se transformă într-o suită de clinciuri la capătul cărora unul dintre combatanți reușește cîte un croșeu, cîte un upercut, iar mai apoi, sore final, unul dintre combatanți va reuși lovitura mult așteptată, cea care să-l doboare pe adversar, sau, cel puțin, să-l clatine, să-i macine forțele fizice. Acest lucru se-ntîmplă, am văzut, la noi, dar nu și într-o competiție internațională de anvergură. Ne-aducem aminte de vechii noștri stiliști, adevărate mitraliere de pumni, posesori ai unor uimitoare eschive, boxeri care încîntau prin dansul jocului de picioare. Pe pieptul lor străluceau, cucerite cu efort și talent, medaliile celor mai prețioase confruntări internaționale, dar și medaliile de campioni naționali ai României, titluri cucerite la capătul unor meciuri care ridicau sălile în picioare. Ne este dor să vedem evoluînd astfel de boxeri, precum cei ce-au trezit în iubitorul de sport din România dragostea pentru acest sport bărbătesc în care primează, totuși, nu numai forța, ci și inteligența tactică. Cu cîteva excepții, și nu le vom nominaliza tocmai pentru a nu-i demobiliza pe semifiniștii și finaliștii recent încheiatului turneu, final, astfel de boxeri lipsesc. Sau, dacă nu lipsesc, dacă ei, totuși, sînt, aceștia, din cauza mizei, din cauza tonului general pe care l-au dat puncheurii, nu și-au putut etala calitățile, cunoștințele. Este, credem, de datoria federației, a antrenorilor și-a tuturor forurilor de resort să depisteze noi talente și să le formeze în spiritul renașterii acestui sport. Altfel, boxul românesc va staționa la nivelul actual al turneului final, nivel care, o spunem cu tristețe, nu este la nivelul posibilităților.

În ordinea categoriilor, **Dumitru Șchiopu** redevine campion național, trecînd cu ușurință de tînărul Viorel Pop Encean, dar, la această categorie, **semimuscă**, nu există, deocamdată, nici un alt candidat care să emită pretenții. În schimb, la categoria **muscă**, grație directei de stînga, dar și unui eficient joc de picioare, **Constantin Țițoiu**, o valoare ce poate fi împinsă pe un drum ascendent, cîștigă în fața puternicului Marin Vișan. Dar să nu uităm, același Marin Vișan l-a învins acum cîteva luni, într-un meci de verificare, înainte de limită. O altă muscă, de valoare, Alexandru Șchiopu, învins în semifinale de Vișan, întreagește cele trei nume ale categoriei și ne îndreptățește să sperăm că unul din acești boxeri ar putea ajunge la valoarea de altădată a acestei categorii care a avut în boxul românesc reprezentanți strălucitori. La categoria **cocoș** s-a impus, fără merite deosebite, **Relu Nistor**. Ceilalți trei „cocoși" urcați pe podium, Marian Finățan, Cristian Gheorghișor și Dumitru Cipere, au evoluat dezlînat, surprinzător de inești pentru o categorie de viteză, și parcă lipsiți de vlagă. Din acest punct de vedere, Dumitru Cipere, o fostă mare speranță, a dezamăgit prin lipsa de angajare și prin condiția fizică precară. Un alt camaion care nu ne-a convins, în ciuda pumnilor săi de dinamită, este **Nicolae Talpoș**, care a avut șansa să-l scoată din competiție pe Costin Stancu, în semifinală, singura „pană" cu calități stilistice, dar din păcate pentru el, a plătit scump o clipă de neatenție. Îl felicităm pe Nicolae Talpoș, dar îl preferăm și mizăm în continuare pe Costin Stancu. Următoarele două categorii, **semiușoara** și **ușoara**, au dat cîștig de cauză dinamoviștilor **Ion Stan** și **Dragomir Ilie**, boxeri puternici, dar nu și posesori ai unei tehnici deosebite. Un merituos învins, severineanul Dorel Stănciulescu, tînăr și necopt, parcă, dar cu reale șanse de a urca în valoare. În semifinala categoriei **semimijlocie**, **Rudel Obreja**, surpriza noastră de la Los Angeles, a executat un fulgerător jab cu pas înainte și adversarul a căzut fulgerat. În finala cu prahoveanul Leontin Sandu a boxat, însă, șters, fără orizont, cu puterile parcă diminuate, dar, pentru o anume superioritate tehnică, evidentă, a fost preferat pe foile de arbitraj. Credem în evoluția viitoare a acestui tînăr de numai 19 ani, apreciat a fi „copilul teribil" al boxului nostru, dar, de-adevăratelea, viitorul este numai și numai în mîinile lui, așa cum, acum cîțiva ani, și Dumitru Cipere avea în fața sa întreg viitorul unei frumoase cariere sportive. Atenție, Rudel Obreja! La **mijlocie mică**, **Nicolae Motrogan** redevine campion, dar, după părerea noastră, nici la această categorie n-avem încă o valoare propriu-zisă. O finală pe care o așteptam plini de speranțe, cea a **mijlocilor**, nu s-a disputat, întrucît Dumitru Senciuc (extraordinară victoria sa din semifinală în fața experimentatului Doru Maricescu!) nu s-a putut prezenta, avînd mîna fisurată. Campion, **Vasile Florian**. Aflat la sfîrșitul unei strălucite cariere, gălățeanul **Georgică Donici** a avut un meci foarte greu în semifinală, unde a suportat asaltul tînărului Miklos Paisz. Finala sa cu Marcel Marcu a fost, față de semifinală, o simplă formalitate. Cel ce va domina această categorie este, atenție antrenori, Miklos Paisz, un boxer a cărui contră de dreapta nu lucrează, deocamdată, cu promptitudine. În rest, acest boxer are cam tot ce-i trebuie pentru o frumoasă carieră internațională. Cam multe cuvinte despre Paisz cînd ele ar fi fost mai nimerite pentru Georgică Donici, dar campionul, după victoria sa din semifinală, știe mai bine ca oricare altul că Paisz le merită și că va fi un demn urmaș al său la această dificilă categorie a semigreilor. La grea, **Ion Cernat**, un specialist al upercuturilor, a fost depășit de directele și croșeele lui **Dorin Răcaru**, dar nici la această categorie n-avem deocamdată boxeri care să emită pretenții. Aceeași situație, dar și mai lipsită de perspective imediate, la super-grea, unde s-a impus **Gheorghe Preda**.

Acestea fiind zise, să așteptăm Centura de aur, cînd pronosticurile noastre vor fi, ca orice pronosticuri, infirmate sau confirmate.

VICTOR NIȚĂ ■

FAIR PLAY

Inventar alarmant

În campionatul național de handbal masculin, trei antrenori respectabili au primit „cartonase roșii" din partea arbitrilor fiind obligați să părăsească banca asistenței tehnice. Presa de specialitate atrage atenția asupra faptului că antrenorii echipelor noastre divizionare au devenit în ultima vreme extrem de nervoși, protestează la fiecare decizie care nu le convine, provoacă discuții cu publicul și cu oficialii de la masa secretariatului, strigă la jucătorii proprii, admonestîndu-i adesea într-un mod orecum puțin civilizat.

La campionatele naționale individuale de tenis s-au dictat 27 de sancțiuni. Au participat 106 jucători și jucătoare. Deci, un sfert dintre cei care au intrat pe teren au fost sancționați. Motivele : înjurături, vociferări, contestații repetate, aruncarea rachetei, lovirea fileului cu racheta, tipete repetate, aruncarea mingii în și peste gard, refuzu de a participa la salutul final, ironii repetate la adresa adversarului etc.

Pînă și în campionatul de oină, unii jucători și antrenori au devenit atît de nervoși, încît provoacă discuții cu conducătorii de joc la fiecare decizie care nu le convine. Un antrenor a ajuns pînă la a-și retrage echipa de pe teren !

Comisia de disciplină a federației de fotbal are de judecat dosare peste dosare cu felurite „isprăvi" de prin campionatele de diverse categorii. Nu le mai înșirăm că nu ne-ar ajunge nici o pagină de revistă.

Iată numai o parte a inventarului actual. Sugerăm conducerii sportului românesc să nu neglijeze acest aspect al întrecerilor sportive (unele nici nu-și mai merită denumirea de SPORTIVE fiindcă sînt trucate). Nu asistăm cumva, majoritatea indiferenți, la o degradare a eticii sportului ? Oare fair play-ul este o idee anacronică pe cale de dispariție din sport? Poate că vom căpăta răspunsuri la aceste întrebări.

CRISTIAN TOPESCU ■

ȘAH

c.d. Margareta Mureșan

Tradiție la Skopje

În runda a treia echipa de mari maeștri a Iugoslaviei întrece echipa noastră : Gheorghiu pierde la Marjanović, Șubă dispune printr-o nouitate teoretică de Cebalo, Stoica remizează cu Djurić după o întrerupere, Barbulescu pierde o poziție de remiză din cauza unei erori de timp, Pavlov reușește să surprindă pe sfîrșite în fața lui Hulak, iar Ghițescu și-a eliminat îndelung adversarul, pe marele maestru Rajković într-un final de turnuri de mare rafinament, partida încheindu-se remiză. Între timp Albania nu a fost reprezentată în turneele juniorilor și feminin, cele două echipe române au fost la fel de bune. În runda a patra atenția generală, atît a numerosului public cît și a juriului, a fost atrasă de partida dintre marele maestru Mihai Șubă și tenacele jucător albanez Sejtai. În Deschiderea catalană, cu albele, jucătorul român a sacrificat un pion pe coloana g pentru a se lansa într-un atac necruțător asupra regelui negru. Efectuînd mereu cele mai bune mutări de apărare, jucătorul albanez a avut un moment de respiro cînd, de bunăvoie, fostul nostru campion a închis coloana g printr-un schimb de figură pe cîmpul g3. Sacrificînd noul pion apărut pe coloana bucucașă și apoi o calitate pe cîmpul g4, M. Șubă a realizat ideea sa de a da imparabil mat, negrul avînd de ales doar cîmpul pe care regele său avea să fie sufocat. Fără a aștepta mutarea de mat Sejtai a cedat în aplauzele spectatorilor amuzați de maniera originală de realizare a deznodămîntului. Partida a fost distinsă în finalul competiției cu premiul de frumusețe la aprecierea unanimă a juriului de arbitri și jucători. Jucătorii români au dispus de echipa albaneză cu 3,5—1,5. În aceeași rundă Iugoslavia a întrecut echipa Bulgariei și astfel soarta primului loc era ca și pecetluită în favoarea gazdelor. În turneul feminin continua lupta pentru acumularea a cît mai multe puncte : Petrović întrecea pe Nika, Markov pe Kondou, iar Vojska pe Yilmaz și Vitancva pe Biliz. La juniori echipa iugoslavă încerca să reducă din avantajul tinerilor juniori români. Bulgaria și Turcia luptînd încă pentru un loc pe podium.

În ultima rundă echipa iugoslavă se distanțează. Jucătorul Abramović care „nici nu se bărbierește, nici nu se tunde" pînă nu ajunge mare maestru, a realizat prima victorie în meci a echipei sale împotriva echipei elene, întregindu-și buchetul de 100%. O dispută dîrză între România și Bulgaria a avut loc la mesele seniorilor, după întrerupere fiind consemnată egalitatea în meci și astfel și ordinea în clasamentul final. Bulgaria menținîndu-și locul al doilea. După victoria la limită în fața echipei feminine a Iugoslaviei, echipa României rămînea simplu spectator la duelul dintre Iugoslavia și Bulgaria. Victoria la limită a jucătoarelor iugoslave nu a fost suficientă pentru a modifica ordinea în clasament. Meciul nostru cu echipa elenă a fost un rezultat al tensiunii nervoase rezultate din schimbarea de situații avantajoase în disputa rivalelor. Jucătorii noștri și-au asigurat locul întîi prin victoria cu 2,5—1,5 asupra Greciei aducînd României prin A. Ardeleanu, M. Marin, C. Cozma și C. Navrotescu medalia de aur. Argintul pentru echipa feminină și bronzul pentru seniori sînt medaliile României la cea de-a XVI-a ediția a Balcaniadei, competiție premergătoare Olimpiadei. Echipele noastre au dovedit fluctuații de formă într-o competiție ce lansează și ea deviza „Gens una sumus", demonstrînd că jucătorii nu au intrat încă în maximum de formă. Pînă la Olimpiada de la Salonic a mai rămas ceva mai bine de o lună...

MARGARETA MUREȘAN ■

Vă invităm la Operă

RIGOLETTO — luni 29 octombrie (ora 18) la Opera Română din București. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici vor evolua Silvia Voinea, Vasile Martinoiu, Florin Georgescu. **HORIA**, opera lui Nicolae Bretan, avînd în rolul titular pe Nicolae Florei, se va reprezenta pe scena Operei miercuri 31 octombrie (ora 18). Este un spectacol închinat comemorării a două veacuri de la evenimentul răscoalei transilvane. Joi 1 noiembrie (ora 18) **NUNTA LUI FIGARO**, una din cele mai prețioase bijuterii mozartiene. Ca principali interpreți, de notat : Sanda Șandru, Elena Grigorescu, Mihaela Agachi, Nicolae Urziceanu, Marcel Roșca. **LUCIA DI LAMMERMOOR**, cîntată de Kristina Goranceva din R.P. Bulgaria, alături de Vasile Martinoiu și Ionel Voineag, vineri 2 noiembrie (ora 18). Sîmbătă 3 noiembrie (ora 18) se va reprezenta una din capodoperele wagneriene, **WALKIRIA**. În rolurile principale : Cornelia Pop, Mariana Stoica, Corneliu Fănățeanu, Pompei Hărășteanu. Dirijor Cornel Trăilescu. **POVESTEA MICULUI PAN**, un eveniment plăcut pentru toți copiii Bucureștiului, duminică 4 noiembrie (ora 11). **BOEMA** de Puccini, duminică, seara, la ora 18. Vor cînta Elena Simionescu, Lucia Tibuleac, Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu. La pupitru Constantin Petrovici.

Vîrstele

Nu-mi propun să disec victoria obținută, duminică, de Gloria Buzău la Brașov. Ar fi multe de spus. Dintre acestea însă, m-aș opri asupra unui singur aspect : cel al prezenței „bătrînilor" Dudu Georgescu și Marcu sub culorile Gloriei, prezență care, aliată cu excelenta evoluție a celor 2 (fiecare a și înscris un gol), vine să spulbere, o dată în plus, una dintre cele mai grave prejudecăți ale fotbalului nostru, prejudecata vîrstei.

Am mai scris pe această temă și nu voi conteni s-o fac : pînă la vîrsta de 20 de ani și după cea de 30, fotbalul românesc și-a privit și continuă să-și privească jucătorii cu o condamnabilă lipsă de înțelegere, judecîndu-i nu după posibilități și formă, ci după data nașterii din buletin. Automat, primii sînt socotiți prea cruzi și trimiși, zice-se pentru „călire", în diviziile inferioare, unde cei mai adesea se pierd. Ceilalți sînt socotiți prea bătrîni și, de regulă, lăsați la vatră, fără măcar să li se mulțumească, în majoritatea cazurilor, pentru serviciile aduse. Ce reprezentau, ca să fiu concret, Dudu și Marcu la ora la care Buzăul a avut „curajul", luat în deridere de mulți, de a-i legitima la 34 de ani împliniți ? Fosta „gheată de aur" a Europei mai mult nu juca decît juca la Bacău, iar Marcu aproape că abandonase activitatea competițională, întrînd ici și colo, cîteva minute, la o divizionară B (Mecanica fină) la care era și antrenor. E sigur că încrederea ce li s-a arătat i-a stimulat, le-a dat aripi. După cum la fel de sigur e, răsturnînd moneda, că pe serviciile lor nu se va mai putea conta decît, să zic, un sezon, două. Dar îmi permiteți să recurg la o matematică simplă ? Ce-au făcut cei 2 de la 30 la 34 de ani ? Mai degrabă au stat, pierzînd atît ei, cît și, la fel de dăunător, fotbalul nostru în ansamblu.

Asta am vrut, în esență, să spun : că fotbalul românesc are obligația, învățînd și din pilda „bătrînilor" Gloriei Buzău, să-și revizuiască atitudinea față de vîrstele jucătorilor, renunțînd la o prejudecată păgubitoare. Vîrsta unui fotbalist e cea din teren, nu cea din buletin. Greșesc ?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Necesitatea așezării pe baze noi a relațiilor economice internaționale

● Argonauții anului 1984 ● „Apa din depărtare nu stinge focul din apropiere" ● Feriți-vă de mușcătura... pisicii ! ●

Un pas înainte

Nu o dată, cînd a fost vorba de posibilitățile globului pămîntesc de a-și hrăni locuitorii, în locul unor studii și concluzii aprofundate omenirii i s-au servit fraze și lozinci optimiste. Dar aceasta nu înseamnă că oamenii de știință, alte persoane interesate, unele foruri internaționale specializate nu s-au străduit să afle adevărata stare a lucrurilor, pentru a vedea ce măsuri se impun. Astfel, un raport al F.A.O. ajunge la concluzia că în anul 2000 țările în curs de dezvoltare, oricît fel de agricultură ar practica, nu-și vor putea hrăni, toate, locuitorii, unele fiind nevoite să și importe produse alimentare. Potrivit studiului, în cazul practicării unei agriculturi extensive nu se vor putea autoaproviziona cu alimente 65 de țări din lumea a treia; o agricultură intermediară ar reduce acest număr la 56 de țări, iar una intensivă la 39.

Analizînd raportul, unii specialiști în problemele dezvoltării au apreciat că datele pe care documentul le oferă sînt încă mult prea optimiste față de realitate. Așa, de exemplu, autorii raportului pornesc de la premisa că marea majoritate a terenurilor cultivabile vor fi ocupate de plante alimentare. Or, dacă ei țin cont de suprafețele afectate unor scopuri neagricole (industrie, locuințe, căi de comunicație), ignoră în schimb terenurile destinate producerii de lemn de foc, de ceai, cafea, legume și, mai ales pe cele destinate culturilor tehnice. Pentru că și în ceea ce privește produsele nealimentare, mai ales îmbrăcămintea și încălțămintea, va avea loc o reintoarcere la natură. Diminuarea zăcămintelor de petrol și gaze — și, în consecință, scumpirea tot mai accentuată a acestor materii prime — va duce la micșorarea ponderii materialelor sintetice, în favoarea celor naturale. Aceasta înseamnă însă ocuparea unor suprafețe tot mai mari de teren cu culturi nealimentare. O altă carență a raportului, sorecizată experții, constă în faptul că toate calculele sînt făcute luîndu-se în considerație doar rația calorică minimă, fără a se ține cont de cererea crescîndă de carne și de produse lactate și presupunîndu-se o repartiție egală a necesităților și a consumurilor alimentare.

Pentru a corecta aceste erori, susțin specialiștii, va trebui ca suprafața cultivabilă avută în vedere să se reducă cu o treime.

În același timp, documentul menționat omite să compare densitatea potențială a populației cu previziunile demografice pentru perioadele posterioare anului 2000. Căci spre anul 2150, dată la care populația globului ar urma să se stabilizeze, numărul locuitorilor ar putea să fie cu 70 pînă la 150 la sută mai mare decît în anul 2000.

Din toate aceste motive, perspectivele pentru secolul următor apar nu întru totul îmbucurătoare. Două eventualități ar putea totuși să schimbe lucrurile : fie o scădere mai rapidă decît s-a prevăzut a ratei de sporire a populației, fie o creștere substanțială a productivității în ramura produselor alimentare datorită unor noi progrese în tehnica agronomică, aplicabile în condițiile așezării pe baze noi a relațiilor economice internaționale. În acest context, pentru că ajută țările să-și cunoască limitele resurselor lor și să-și elaboreze politica alimentară în funcție de ele, pentru că dă posibilitatea fixării unor obiective realiste, studiul amintit reprezintă un însemnat pas înainte, față de materialele anterioare pe această temă.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Noii argonauți

Fermecătoarea istorie a călătoriei lui Iason și a celorlalți eroi greci care, la bordul lui „Argo", corabia cu nouă perechi de vîsle, au pornit în căutarea lînii de aur, a trezit interesul nu numai al amatorilor de mitologie, ci și al oamenilor de știință din mai multe domenii. Printre ei s-a aflat și cunoscutul explorator englez Tim Severin. Pentru a proba veridicitatea legendarei călătorii, Tim Severin a hotărît să refacă traseul argonauților exact în condițiile de atunci, din secolul al XIII-lea înaintea erei noastre. Corabia, botezată, se înțelege, tot „Argo",

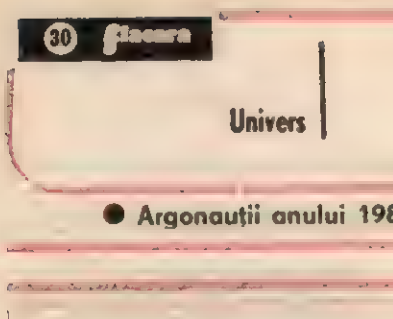

o galeră cu 10 perechi de vîsle, a fost concepută ca o copie fidelă a ambarcațiunilor care străbăteau Marea Mediterană acum mai bine de trei milenii. La construirea lui „Argo" — a fost făcută din pin grecesc — nu s-a folosit nici un cui metalic, ci numai piroane de lemn. Parîmele au fost împletite din tulpini tari de cînepă, iar vela pătrată a fost făcută din pînză de in. Partea de sub apă a corăbiei a fost acoperită cu catran. Pentru ca „Argo" să alunece ușor pe apă, chila și părțile laterale au fost unse cu seu de oaie și cu rășină, după o rețetă străveche. Dimensiunile corăbiei : lungimea — 16,6 metri ; lățimea — 3 metri. Tim Severin a alcătuit un echipaj internațional, cu navigatori din Anglia, Irlanda, Canada și Danemarca. În apele teritoriale grecești au vizitat greci, în cele turcești vizitele au fost preluate de turci, iar în apele sovietice la bordul corăbiei s-au urcat cetățeni ai U.R.S.S. Noua „Argo" a pornit în temerara-i aventură din insula grecească Volos, a pătruns prin Dardanele și Bosfor în Marea Neagră și a ajuns cu bine în punctul final al călătoriei, riul georgian Rion (reamintim că vechii greci numeau litoralul transcaucazian al Mării Negre Colhida, iar actualul riu Rion purta numele de Fasis). Fotografia noastră — transmisă de Agenția A.P.N. — îi înfățișează pe membrii expediției la bordul noului „Argo".

500 de kilometri prin deșert

„Pentru Asia Centrală — se spune într-un foto-comentariu transmis de agenția sovietică de presă TASS — una din direcțiile fundamentale de dezvoltare a economiei naționale este cucerirea pustiului". În deșert, precizează aceeași sursă, lucrează deja sute de oameni — geologi,

geografi, meteorologi, prospectori de gaze, constructori, amelioratori, cresțători de animale. Însă condițiile de viață și de muncă în deșert, specifice și de regulă foarte grele, sînt și foarte puțin cunoscute. Tocmai pentru a afla cît mai mult despre deșert, un grup de șapte cercetători, sub conducerea doctorului Nikolai Kondratienko, au hotărît să străbată pustiul Kara-Kum. La organizarea expediției lor, denumite „Omul și pustiul", au luat parte numeroase institute și centre de cercetare științifică din U.R.S.S. Membrii expediției au străbătut, sub soarele dogoritor și prin nisipul fierbinte al deșertului, peste 500 de kilometri. Ei au făcut cercetări medico-biologice, meteorologice și ecologice. În fotografie : membrii expediției „Omul și pustiul" înaintea startului.

ION CODRU ■

Mapamond '84

Studierea experimentală a aurorelor polare

S-a efectuat cel de-al treilea experiment curent conform programului canadiano-american „Waterhole", al cărui scop este studierea aurorelor polare. În timpul aurorei polare, în straturile superioare ale atmosferei a fost aruncată, cu ajutorul unei rachete, o încărcătură de azot-hidrogen și azotat de calciu cu o masă de 200 kg, care prin explozia sa și prin evaporarea vaporilor de apă a distrus structura arcului aurorei. Moleculele apei, intrînd în interacțiune cu plasma ionosferică, au redus considerabil densitatea acesteia.

A scăzut nu numai densitatea plasmei, dar s-a modificat și distribuția particulelor în plasmă ; s-au observat schimbări caracteristice în structura aurorei. Datele despre toate aceste modificări au fost obținute cu ajutorul rachetei geofizice lansată în „gaura" formată în aurora polară după explozia încărcăturii.

Prelucrarea datelor observațiilor a dat posibilitatea să se confirme teoria conform căreia aurorele polare sînt provocate de particulele care creează curenții electrici. Acești curenți se scurg în ionosferă din magnetosferă. S-a observat formarea noilor cîmpuri electrice înaintea restabilirii structurii plasmei distrusă de explozie.

Pe lîngă importanța pur teoretică, cercetările au și o importanță aplicativă, întrucît aurorele polare influențează asupra distribuției undelor radio și asupra funcționării liniilor de înaltă tensiune pentru transportul energiei electrice și probabil și asupra unor fenomene din natură.

Bacteriile — vitamine pentru oameni ?

Se pare că unele substanțe de origine bacteriană sînt indispensabile anumitor funcții biologice ale mamiferelor. Cercetările efectuate de un colectiv al C.N.R.S. la Institutul Pasteur din Paris, sub conducerea lui Louis Chedid, demonstrează că există o analogie între structura chimică a fragmentelor de peptidoglicani din membranele bacteriene și structura unor factori care intervin în anumite reacții fiziologice. Unul din acești derivați prezenți în membranele bacteriilor — o neuzamil-peptidă — este identic cu factorul care favorizează una din fazele somnului, somnul lent. Această substanță provine din degradarea bacteriilor care sînt în mod normal prezente în organism (mai ales în tubul digestiv) de către macrofage și este, se pare, stocată în aceste celule.

Autorii sugerează că factorul care favorizează somnul lent, ca și alte substanțe care provin din degradarea fiziologică a peptidoglicanilor bacterieni ar putea fi considerate drept un nou tip de „vitamină" — substanțe indispensabile organismului, dar pe care el nu le poate sintetiza.

Roza vînt...

Cugetări nipone

Dacă ești grăbit, fă un ocol.

Cine se pricepe la scris frumos, scrie frumos și cu o pensulă proastă.

Cine crede că le știe pe toate, nu știe nimic.

Chiar dacă înțeleptul și-e dușman, nu-ți fă din prost un prieten.

Cu cît mai înalt copacul, cu atît mai gelos vîntul.

Peștii mari nu trăiesc în heleșteie mici.

Corbul care imită cormoranul trebuie să înghită multă apă.

Broasca din fîntînă habar n-are de întinderea mării.

Cu cît mai multe flori, cu atît mai puține fructe.

Cîinele aleargă deșelîndu-se, iar șoimul apucă prada.

Un cazan mare fierbe domol.

Un șoim înțelept își ascunde ghearele.

Pînă și maimuța cade din copac.

Peștele scăpat e întotdeauna cel mai mare.

O maimuță rîde întotdeauna de fundul altora.

În loc să gonești pisica, înlătură blidul.

Apa vărsată nu se mai întoarce în strachină.

Nimic mai scump decît ceea ce primești pe gratis.

Cîinele flămînd nu se teme de bită.

La piciorul farului e beznă.

Cel care fură un blid ajunge la spînzurătoare, cel care fură o țară ajunge rege.

Ai mîncat otravă, mănîncă numaidecît și farfuria.

Oaspeții și bîtlanii oferă privelișteа cea mai frumoasă cînd se ridică.

Atîta timp cît nu le-ai mîncat, nu știi ce gust au porumbeii și gîsca.

Dacă ți-ai ales o femeie desfrînată, recoltele tale-s pierdute pe sute de ani.

Din prea multă iubire se naște lesne ură însutită.

Vorbind de anul viitor, rîde diavolul.

Gura e poarta nenorocirii, iar limba rădăcina ei.

Nu spune tot ce știi, nu mînca tot ce ai.

Nu întrebarea altuia, ci propria ta vorbărie te azvîrle-n nenorocire.

Ceea ce știu trei, știe curînd întreaga lume.

Apa din depărtare nu stinge focul din apropiere.

În românește de
PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

După „N.B.I."

Universalizarea dreptului la pace

● „Războiul mediului înconjurător" ● Și stelele de primă mărime își pierd strălucirea ● O nouă terapie împotriva cancerului ●

Sub semnul vitalității unui mod de a gîndi

Cu un an și jumătate în urmă, vizitator la Beijing, aveam privilegiul de a discuta cu tovarășul Hu Yaobang, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez. Vrem, sublinia atunci domnia sa, ca pînă în anul 2000 să putem dubla de două ori valoarea producției noastre industriale, afișînd astfel unul din termenii fundamentali ai perspectivei chineze, reperul de maximă acuitate al dezvoltării ce definește sfîrșitul de secol. Mi s-a oferit prilejul să stau de vorbă cu autorități în materie pe tema prefacerilor posibile în cotidianul chinez, în lumina hotărîrilor de partid și de stat din ultima vreme. Modernizarea economiei și mai ales reașezarea întregii activități pe coordonatele de poziție ale eficienței maxime au revenit cu constanță, semnalînd preocupări de adîncime și cu bătaie largă.

Regăsesc, în documentele plenarei recente a Comitetului Central al P.C. Chinez, definiții, cristalizații, puși în mișcare vectorii perfecționării în acest imens compartiment al societății, chemați să înflorească în climatul de specificitate, particularizator sub toate unghiurile.

Sub reflector se află cu precădere registrul complex și complicat al activităților industriale orășenești, considerat a fi resort esențial al progresului general. Răspunderea principală și directă a restructurării revine întreprinderilor din mediul urban. Motivația unei astfel de catalogări este circumstanțializată prin aprecierea că ele constituie principala forță care determină creșterea forțelor de producție și încurajarea progresului economic și tehnologic. Puse alături, impozitele și profiturile acestora constituie peste 80 la sută din veniturile statului. Măsurile angajate de plenara ținută de curînd la Beijing au în vedere vitalizarea acestui complex național, articularea lui la potențele existente, dezvoltarea și utilizarea lui în consens cu nevoile generale de progres ale societății. Revigorarea întreprinderilor din mediul urban a devenit o deviză, un mars spre mai bine, o speranță menită să capete profiluri și contururi palpabile în perioada imediat următoare. Căile de acces, butoanele considerate demne să forțeze ușî încă blocate de oxidul ineficienței sînt evocate, definite, abordate pornindu-se de la parametrii specifici, de la modul propriu de a fi și a gîndi al chinezului, de la identificarea rezervelor, a latențelor, a posibilităților. Se subliniază la un moment dat în hotărîrea plenarei, în această ordine de idei, că izvorul vitalității întreprinderilor rezidă în inițiativa, inteligența și creativitatea muncitorilor manuali și intelectuali. Experiențe deja cunoscute în mediul rural autorizează credința în stimularea interesului muncitorilor față de eficiența întreprinderii printr-o așezare corectă a relațiilor dintre întreprinderi și muncitori. Scoțînd în evidență că relația dintre întreprinderile socialiste este mai întîi de toate relație de cooperare și sprijin reciproc, hotărîrea plenarei atrage atenția că aceasta nu exclude concurența, chemată să stimuleze ansamblul economiei și să aducă beneficii societății. Întreprinderile sînt autorizate să elaboreze în termeni clari cerințele fiecărui loc de muncă și îndatoririle fiecărui muncitor sau conducător, astfel încît să se realizeze înviorarea activității întreprinderilor, creșterea simțului de răspundere al tuturor, să fie pusă pe deplin în valoare inițiativa, entuziasmul, spiritul creator. Un accent aparte îl capătă sporirea responsabilității cadrelor de conducere, concomitent cu îmbunătățirea sistemului de ținere a adunărilor generale ale oamenilor muncii. În întreprinderi, atrage atenția textual documentul, diferențele între salariile prevăzute pentru diverse activități trebuie mărite astfel încît să fie pe deplin aplicat principiul stimulării hărniciei și calității și al penalizării leneviei, proastei calități, urmărindu-se acordarea de remunerații mai mari pentru muncă mai multă și remunerații mai mici pentru muncă mai puțină, pentru a se reflecta deosebirea dintre munca complexă și cea simplă, între cea calificată și necalificată, între munca grea și cea ușoară.

Îmi reține atenția, în aceste notații, inevitabil obligate la concizie și deci la omisiuni, următoarele sublinieri afișate de hotărîrea plenarei: Nu trebuie să renunțăm niciodată la valoroasa tradiție a muncii susținute, a construirii țării prin hărnicie și cumpătare. În noua perioadă istorică această tradiție înseamnă în primul rînd spirit de muncă intensă și sfidarea tuturor dificultăților, atașament față de patrie și popor, opoziția față de orice acțiune ce implică irosire de materiale și fonduri ale statului și evitarea deciziilor eronate ce ar putea duce la risipă.

În mod logic, impunătorul șuvoi de probleme ce își așteaptă rezolvarea este conectat la cerința pregătirii cadrelor, a priceperii și inițiativei pe măsură, el este pus să se însoțească cu urgența necesității a reorganizării structurilor științei, tehnicii și învățămîntului, adus în relație directă cu întărirea conducerii de partid.

NEAGU UDROIU ■

Cultura și diplomația păcii (II)

Tema atît de actuală atunci ca și astăzi a raportului dintre triumful păcii și căile de făurire a fericirii umanității, tratată în cuvîntul academicianului Horia Hulubei, va fi reluată în intervenția rostită de tînărul scriitor Titus Popovici, care declara în fața plenului Adunării Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România că demnitatea și fericirea nu sînt apanajul nici unui popor, al nici unei rase; **fericirea și demnitatea sînt patrimoniul comun al umanității ginditoare** care are dreptul și are mai mult decît dreptul, are datoria să apere pacea. În încheiere, oratorul exclama: „Pace celor care trăiesc — pace celor care vor veni — o spunem calm, încrezători, cu calmul și încrederea celor care știu să-și apere viitorul, pînă la capăt".

Într-o scrisoare adresată în 1962 înaltei Adunări a Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România de academicianul Ion Agârbiceanu de la Cluj se arăta că păstrarea neștirbită a păcii în lumea întreagă constituie cel mai înalt și mai stringent imperativ al zilelor noastre. Scriitorul ardelean releva cu fermitate: **„Socotesc criminală orice propagandă sau măsură care ar putea primejdui cel mai înalt bun al omenirii: pacea, singura creatoare de bunuri spirituale și materiale".**

Punînd în lumină locul și rolul intelectualității române în mișcarea mondială pentru pace, precum și aportul său specific la promovarea ideaturilor nobile ale înțelegerii și cooperării, filosoful Athanase Joja, membru al Academiei române, primul reprezentant permanent al țării noastre la Organizația Națiunilor Unite, arăta că întreaga contribuție a oamenilor de știință și de cultură „este un act pentru pace, un act pentru socialism, este un act pentru umanismul socialist, adus în mod conștient și metodic de cei mai buni reprezentanți ai intelectualității noastre".

Printre opiniile exprimate în favoarea apărării păcii de oameni de cultură din țara noastră un loc aparte îl ocupă scrisoarea poetului Tudor Arghezi adresată Adunării Reprezentanților Mișcării pentru Pace din România. Pentru originalitatea și densitatea ideilor sale, acest veritabil document umanist, prea puțin cunoscut astăzi, nefiind publicat încă în seria de scrieri ale lui Tudor Arghezi, merită a fi cît mai larg cunoscut. Academicianul Tudor Arghezi (calitate indicată în presa vremii) scria: „Intențiile războinice nu încetează a încolți, cînd într-un continent, cînd într-altul, cînd mai la iveală și cînd pe furiș, mascate de cîte un principiu fățarnic. Otrăvitoarea buruiană trebuie stîrpită pretutindeni din rădăcini. Rădăcina ei trebuie căutată în capul nebun al demenților pitiți în cîte o falsă filosofie, ba rasistă, ba albă, ba neagră, ba cafenie, ba nazistă, ba fascistă, ba militaristă. Această spurcată și odioasă calamitate în loc să descrească, a sporit agravată de cînd cu născocirile științifice, puse în slujba războiului. Alienații mintali își pun speranțele patologice în armele nucleare, uitînd că odată cu toată lumea pier și ei printre cei dintîi... **Remedîul e unul singur. Voința dîrză și activă de pace. Nu voința abstractă, omenirea e sătulă de vorbe goale, ci voința aplicată, voința — fapt, voința — acțiune".**

Trei dintre oratorii evocați mai sus (Mihail Ralea, Athanase Joja, Tudor Vianu) au fost și practicieni ai diplomației, iar reflecțiile lor inspirate și de activitatea lor profesională din trecut, sînt cu atît mai actuale cu cît diplomația are astăzi mai mult decît oricînd rolul de înaltă responsabilitate de a contribui la cordonarea și armonizarea eforturilor tuturor națiunilor pentru împlinirea unei aspirații comune vitale — edificarea, menținerea, consolidarea și apărarea păcii și securității internaționale, **universalizarea dreptului la pace** și la existență liberă al oamenilor și al națiunilor. Este îndeobște recunoscut că dincolo de orice clișeu simplificator, de orice etichetă unilaterală și limitativă, diplomația se recomandă, prin lucrarea timpului, ca o disciplină distinctă care prin obiect și metodă, prin osmoza funcțională dintre mandatul ei și pace, își capătă o individualitate aparte.

Aflată într-o permanentă și necesară sincronizare cu întregul proces dialectic al mutațiilor atestate de viața internațională a zilelor noastre, diplomația este chemată să-și sporească necontenit capacitatea efectivă de a descifra cu luciditate, inteligență și promptitudine cele mai adecvate soluții practice în fața multiplelor probleme pe care le ridică cooperarea multilaterală și multiformă dintre națiuni, iar prin înseși esența și valențele sale intrinseci ea trebuie să-și dovedească deplina utilitate în aplanarea pe căi exclusiv pașnice, prin negocieri, a oricăror diferende apărute în raporturile dintre statele lumii.

Situată statornic sub semnul consolidator al dialogului prin intermediul ideilor, la care oamenii de cultură au avut și au o contribuție dintre cele mai semnificative, diplomația redobîndește noi dimensiuni într-o perioadă atît de încercată ca cea a prezentului, cînd catalogul suprîncărcat al vieții internaționale, realitățile ei fluide stau mărturie că logica și realismul politic, spiritul de conlucrare păsesc și riscă să fie tot mai mult înlocuite de capcana neîncrederii, fiind grav afectate de fenomenul tensiunii și confruntării.

Omenirea a reușit timp de aproape 40 de ani să împiedice un nou război mondial. În prezent, ne găsim însă într-o situație gravă. În atari împrejurări, fiind profund ostilă cultului violenței și forței, adevărata diplomație este chemată să dea o expresie specifică și mai puternică adeziunii ferme a tuturor națiunilor la înalte idealuri de pace, respect reciproc și comprehensiune, acționînd ca factor propulsator și catalizator al voinței și aspirațiilor de pace, progres și prosperitate ale tuturor popoarelor. Oamenii de știință și cultură animați de idealuri umaniste, ca participanți dintre cei mai activi ai marilor mișcări pentru pace, au avut și au o contribuție de preț la armonizarea voinței politice a membrilor comunității internaționale, la vertebrarea și orientarea acțiunii diplomatice pentru triumful cauzei păcii și cooperării, pe temeiul granitic al dreptului, justiției și echității.

IOAN VOICU ■

B. B. + Sophia Loren = un veac

Vai, cît de repede trece timpul! 50 de ani, o vîrstă de la care maturitatea își intră în drepturi depline, o vîrstă care nu este tocmai cea a unui star de cinematograf ce vrea să reprezinte farmecul tinereții, mai ales dacă este vorba de o actriță. Și, totuși, aceasta este vîrsta pe care au împlinit-o zilele trecute Brigitte Bardot și Sophia Loren. Fiecare în parte, desigur. Deci a trecut aproape un secol de cînd B.B. și Sophia își împart îngustul spațiu de sub reflectorul actualității artistice feminine. Și cîte vise nu le-au avut ca personaj principal!? Iubirile lor au provocat agitație în rîndul colportorilor de „senzații de ultimă oră". Frumusețea lor a uluit spectatorii. Și nu numai pe ei. Dar, nimeni nu scapă mersului inexorabil al timpului. Și viața nu este doar o bătaie cu flori. B.B. și Sophia au aflat acest lucru. Nimic nu este simplu: cinematograful (cu regizorii lui), fiscul (cu indiscrețiile sale), pasiunile (cu meandrele lor), etc., etc. Și, apoi, frumusețea a fost întotdeauna un lux periculos. Ca un superb fluture, ea sfîrșește prin a-și arde aripile cînd lumina devine mai puternică.

În ce-o privește, Sophia Loren continuă să ducă viața de actriță-star. Drept cadou de aniversare regizorul Maurizio Ponzi l-a oferit rolul principal în noul său film „Aurora". Și pentru a se simți în familie, partenerul ei nu este altul decît Eduardo, fiul ei.

Nu același lucru se poate spune despre Brigitte Bardot care declara melancolică: „Nu-i prea vesel să ai 50 de ani". Și totuși cu cîteva decenii în urmă ea afirmase: „De ce să mă tem de ziua cînd voi îmbătrîni? De cînd m-am născut tot îmbătrînesc". Mai recent ea relevă că cinematograful nu a fost un lucru prea important în existența ei. De altfel actrița s-a retras din această gigantică competiție a starurilor care este cinematograful la 39 de ani, vîrstă cînd alții abia reușesc să urce prima treaptă spre celebritate. Acum trăiește la proprietatea sa „La Madrague" de la Saint Tropez. Dar, așa cum se confensa într-un interviu televizat „izolarea este un mare lux". Poate de aceea „La Madrague" a devenit una din capitalele mișcării ecologice europene. B.B. zboară în ajutorul micilor foci, protestează împotriva capcanelor cu dinți de prins animale, salvează păsări amenințate de dezastre ecologice. E mult de cînd la carnavalul din Rio o sută de mii de oameni dansau o samba care nu avea drept text decît numele și prenumele ei; sau de cînd Gunter Sachs comanda trei tone de trandafiri pentru a fi presărați din elicopter deasupra casei lui B.B.... Dar glasul frumoasei actrițe continuă să se facă auzit. Pentru a condamna opusul frumuseții — brutalitatea. Mai ales împotriva celui slab.

N. ROMEO ■

Vremea în cizme

Există vulcani care mormăie, dar nu amenință, există nori negri care umbresc pămîntul, dar nu îl scufundă sub puhoaie verticale, există deșerturi care mai ascund, lacuri subterane într-o adîncă noapte a speranței. Și mai există colosale erupții de lavă, revărsări încandescente care pîrjolesc și astupă, ploi asasine și deșerturi în stare să usuce viața pe orizontală și pe adîncu verticale. Geografia lăsată la voia ei este un cadou și o capcană, o fastuoasă mixtură de paradis și de infern lăsată omului în grijă pentru a o lua în stăpînire după cum îl duce mintea și îl ajută brațele.

Pe alocuri oamenii au transformat deșerturile în ogoare, au fabricat fluvii și lacuri, au împădurit coamele golașe, au gospodărit geografia și chiar vremea. Și tot oamenii au băgat climă pe țeava tunului în încercarea (reușită) de a pune frîgaci grindinei, descărcărilor electrice, secetei și uraganelor. „Războiul mediului înconjurător" — deocamdată proiectat și experimentat cu discreție — reprezintă introducerea în cizme a naturii și încazarmarea ecologiei, un-doi, pentru a deveni un inamic disciplinat al omenirii. Geografia este pusă să pîndească, să atace și să sfarme geografia aidoma omului care a învățat cu rîvnă și împotriva vrerii sale să se pîndească și să se năruie cu un succes care ar trebui să-l dezguste în veci vecilor. S.I.P.R.I. anunță: „O bombă nucleară de una pînă la 10 kilotone care penetrează la o adîncime de 100 de metri într-un vulcan activ poate provoca o erupție explozivă de lavă și gaze «, probabil o infestare violentă a atmosferei. Explozii nucleare relativ reduse pot fi utilizate pentru crearea de vibrații ale scoarței terestre care pot provoca lichefierea temporară a solurilor lor argiloase, cauzînd alunecări de teren de tipul celor din Anchorage, Alaska, la cutremurul din 1964. Bombele convenționale pot fi, de asemenea, folosite pentru a provoca inundații dezastruoase. Astfel, dacă la 150 km nord de gurile rîului Mississippi ar avea loc explozii, atunci cursul celui mai mare rîu din America ar fi imediat deviat, provocînd inundații în Louisiana și distrugînd marele port al orașului New Orleans".

Faptul că mediul înconjurător, devenit armă, poate acționa — la comandă — împotriva omenirii atestă depășirea unui prag de civilizație. Omul a învins vremea pentru a se lăsa pustiit, cu premeditare, de vremuri.

RADU BUDEANU ■

Noutăți pe frontul cancerului

O nouă terapie anticancer se află în prezent în atenția lumii medicale. Este vorba de extragerea celulelor canceroase din măduva osoasă cu ajutorul unor magneți speciali. Procedeul a permis tratarea unui lot de 20 de copii, printre care o fetiță din Franța de numai 4 ani, considerată de specialiști drept victimă sigură a cumplitei maladii, a anunțat la Londra „Institutul Imperial de cercetări asupra cancerului". Procedeul, pus la punct de prof. John Kemshead în colaborare cu „Jet Propulsion Laboratory" din Pasadena (S.U.A.), este descris în ultimul număr al revistei medicale britanice „The Lancet". Noua tehnică constă în magnetizarea celulelor canceroase ale măduvei cu ajutorul unor perle de polistiren fabricate în Norvegia, izolate apoi de măduva sănătoasă. După prof. Kemshead, echipamentele necesare sînt foarte puțin costisitoare — circa 1 500 de lire sterline — iar fiecare operațiune de „curățire" a măduvei costă nu mai mult de 100 de lire. Procedeul va putea fi aplicat în viitor tuturor maladiilor care afectează măduva osoasă și, ceea ce este deosebit de încurajator, sfera lui de acțiune poate fi extinsă și la tumorile plămînului și gîtului. Profesorul englez a precizat că cea mai mare parte a pacienților erau atinși de un tip de cancer denumit neurobiastom, care afectează în fiecare an circa 100 de copii numai în Marea Britanie. El a aplicat această terapie revoluționară în iulie 1983 fetiței de 4 ani din Lyon, Claire, a cărei măduvă a soldului a fost extrasă și transportată la Londra. După tratament, măduva copilei a fost congelată și reexpediată în Franța unde a fost reintrodusă în corpul acesteia. Operația, care trebuie efectuată în cel mult 24 de ore de la prelevarea măduvei, a permis restabilirea rapidă a micuței. Ea a părăsit spitalul o lună mai tîrziu, scăpată de amenințarea unui trist și inexorabil sfîrșit.

Iată deci vești îmbucurătoare din Marea Britanie, iată că încă o modalitate de luptă împotriva acestei blestemate maladii care este cancerul, a fost inventată și aplicată cu bune rezultate de specialiștii englezi. Cercul se strînge. Boala secolului este încolțită de medicii mapamondului și îndrăznim să sperăm, îndrăznim să credem, nu va mai trece mult pînă va fi definitiv învinsă.

IOAN ROȘCA ■

Lumea ca lume

Fără entuziasm, dar cu încredere

(Craiova, prin telefon). Grea e reconstrucția unei echipe, vlăguitoare, iritantă, amară. Acolo unde nu s-a semănat la vreme în brazdă, e firesc să se petreacă drame și recoltele să fie detestabile. Dar acolo unde s-a semănat, n-ar trebui să existe probleme la cules. La Craiova s-a semănat și totuși meciul Universitatea Craiova — Olympiakos Pireu, cîștigat de olteni spre bucuria noastră a tuturor, e drept doar cu 1—0 prin golul marcat de Cârțu, n-a convins cu privire la continuitatea de fond a problemei fixării de noi jucători la Craiova. Firește, în comparație cu alte cluburi, care au condiții cu mult mai bune și le folosesc aiurea. Universitatea Craiova este o pildă pozitivă. Așa cum am mai spus, Craiova n-a dărimat echipe ca să-și facă ea echipă și n-a ajuns la cinismul de a-și face ea echipă și de a nu lăsa pe alți parteneri să-și facă echipe. Craiova a jucat curat chiar dacă și Ștefănescu ol ei și Lung al ei, după cum uriă toată Oltenia, au mai jucat și ei la adversar cînd ne era lumea mai dragă și demnitatea mai greu încercată. La Craiova s-au format jucători, dar și Craiova are nevoie de o largă bază de masă, de un fotbal județean valoros pentru ca în cazuri de criză a efectivului să aibă la ce recurge, să nu mai împrumute la alte cluburi jucători pe care să nu-i mai poată lua înapoi. Să trăiască, cum se zice, din autoaprovizionare și autogospodărire. Se impune categoric redresarea întregului fotbal din județul Dolj. E necesar, cred, și un ajutor efectiv dat de Craiova fotbalului din județul Mehedinți și din județul Gorj, județe care ar putea rămîne sateliți credincioși, cinstiți ai unei Craiove de elită. Dar asta imediat. Este surprinzător cît de prost merge echipa de tineret a Craiovei și ce puțin contează juniorii Craiovei în campionatul național al celor mai tineri. Las, după cum se poate observa, cu bună știință la o parte discutarea ajutorului aproape inexistent (cînd nu s-a transformat în șicană) pe care l-a primit Craiova din partea forurilor sportive și fotbalistice. Dar țăria celor nedreptățiți este să-și facă ei „jucării" acolo unde nu li se dau. Craiova a făcut de multe ori gesturi eroice împotriva direcției vîntului. Acum se impune o nouă înviorare a fotbalului oltean. Prin cooperare cu Vîlcea și cu Oltul, cu Mehedințiul și cu Gorjul și cu toate cluburile de care se simte legată prin afinități firești, întărind prietenia cu Sportul Studențesc și Rapid, cu Petrolul și Corvinul, cu Jiul și Baia Mare, cu Politehnica Iași și Universitatea Cluj, cu Timișoara și cu oricine dorește cooperare reală, Craiova ar putea deveni o mare echipă din nou. Căci la această oră Craiova nu mai este o mare echipă. Așa cum a jucat ea meciul de la Craiova cu Olympiakos Pireu, creîndu-mi o stare de tensiune și de amărăciune cum rar am trăit la un meci, Craiova a învins, dar nu a convins. Firește, îi lipseau mulți titulari. Dar tot atît de adevărat este că în pregătirea de dinaintea începerii campionatului ne puteam aștepta cu toții, inclusiv diriguitorii echipei craiovene, la această situație. Eu mai cred că renaște Universitatea Craiova. Dar jocul cu Olympiakos Pireu m-a uzat cît un campionat de box profesionist în care aș fi primit numai pumni în cap.

Am să încep prin a spune ce nu mi-a plăcut la Craiova în jocul Universității. Cu excepția golului și a cîtorva faze — 2—3 în repriza întîi, 3—4 în repriza a doua — nu mi-a plăcut absența unei idei de joc. Nu mi-a plăcut incapacitatea celor din teren de a se adapta la noile condiții. De fapt, inteligența tactică înseamnă și adaptarea la noile condiții. Cum o să joci cu mingea pe sus cînd adversarul asta așteaptă iar tu nu ai în teren decît jucători mediii și scunzi, lipsindu-ți chiar Cămătaru, cel pentru care mingile pe sus au o importanță la fel de mare ca și mingile la semiînălțime? Pe de altă parte, lipsa de fantezie în faze în care numai fantezia ar fi putut rezolva favorabil Craiovei acțiunile de atac este tristă. Dintre jucătorii tineri, Craiova l-a avut în teren de la început numai pe Bicu. Lui parcă nu i-a plăcut să se joace și ei cu mingea. Nu uit desigur marea responsabilitate a unui nou lansat într-o echipă pretențioasă. Dar faptele sînt fapte. Acest tînăr bătăios, iar altă dată și inspirat, Bicu, a fost una dintre marile erori ale Craiovei în meciul cu Olympiakos. O eroare a fost în general linia de mijloc. Dacă Universitatea va ofta după ocaziile în care ar fi putut să se detașeze decisiv și să se califice fără probleme în etapa următoare, uno dintre seriile de suspine ar trebui să se numească Bicu. Vreau să reamintesc iubitorilor Craiovei că și Balaci a fost tînăr ca Bicu, dar defectul lui era altul: îl plăcea prea mult mingea. Nu vreau să-i strivesc pe Bicu în critici, dar nici nu pot să nu observ că marea încredere care i s-a acordat de a intra de la început în echipă el trebuia s-o răsplătească într-un mod mai bărbătesc și mai eficient. Nici galeria Craiovei nu a strălucit de această dată. Deși numeroasă, ea nu pare a avea repertoriu. Cei 3 000 de greci prezenți într-un colț al stadionului s-au auzit mai puternic decît cei 40 000 de olteni. Sigur, nimănui nu i-a plăcut faptul că suporterii greci au provocat încăierări, precum ne-a blocat pe toți spiritul lor de harță, exprimat și prin petardele pe care ei le-au aruncat în teren, în accese de ciudată violență la adresa organelor de ordine, cu atacuri inconștiente și turmentate asupra gardului despărțitor dintre teren și tribune pe care îl mușcau cu mîinile, cu dinții, cu picioarele. Dacă mi-a plăcut spiritul de solidaritate și frumusețea emoționantă a galeriei grecilor, care își încurajau echipa, n-am să uit niciodată scenele de cea mai jalnică extracție pe care le-am văzut în viața mea pe un stadion, scene aparținînd tot acestor suporteri, U.E.F.A. ar trebui să analizeze probele existente și să suspende terenul echipei din Pireu pentru comportarea provocatoare, de o gravă lipsă de fair play a suporterilor care au însoțit organizat echipa Olympiakos la Craiova. S-a ajuns pînă acolo încît aruncîndu-se cu obiecte tari din partea de sus a galeriei grecilor spre forțele de ordine care, cu o extraordinară răbdare și cu un exemplar calm dar și cu fermitate au încercat și au reușit să stăpînească pînă la urmă situația, nepermițînd năvala grecilor beți în teren, dintre tinerii suporteri ai echipei Olympiakos au fost loviți cîțiva, situați în partea de jos a tribunei. Ce rost au toate acestea? Ce fel de a susține echipa e acesta? A fost nevoie și de intervenția salutară a unei persoane din Grecia, o doamnă bine crescută și doritoare de sportivitate, care, reprezentînd interesele clubului Olympiakos, le-a adresat de la generosul microfon al stadionului în limba elenă cuvinte de liniștire și de chemare la sportivitate. Mi-au displăcut alteori simulările, protestele și lipsa de fair play. Așa ceva pe stadioanele noastre eu n-am văzut. Ei bine, nici n-avem nevoie de așa ceva. Dar de o susținere mai acută, mai bărbătească, mai dătătoare de puteri pentru cei din teren avem nevoie. Galeria craioveană a fost bună, dar n-a depășit echipa care și ea a fost bună, dar n-a mai fost mare. A fost o zi mediocră. Pe de altă parte, Olympiakos Pireu e o echipă mai bună decît ne așteptam. Realmente, unii dintre jucătorii ei și jocul în ansamblu nu mi-au displăcut citeodată. Sarcina Craiovei la Pireu nu va fi deloc ușoară. Se mizează pe reintrarea lui Cămătaru, a lui Irimescu, pe regăsirea puterilor celor accidentați și pe elanul și talentul acestor foarte dotați tineri care sînt Octavian Popescu și Mănăilă. Dar să nu uităm că pînă la Pireu mai sînt jocuri în campionatul intern și că se poate întîmpla orice în orice meci.

Și-acum ce mi-a plăcut la Craiova. Mi-a

(Continuare în pag. 28)

Observații de viață

204. Virgula e punctul care plînge.

205. Pe cine caută cu deznădejde aceste frunze ale toamnei care cad?

206. Schizofrenia mugurilor cruzi într-un marasm de stări normale.

207. 1 rață sălbatecă — 1 rață domestică = 1 soție de vînător.

208. Folosirea prafului de scărpinat de către ciungi nu dă cele mai bune rezultate.

209. Nu te-am mai văzut de mult, îi zise orbul surdului.

De ce nu mi-ai dat măcar un telefon? vru să răspundă surdul.

210. Unii sînt dispuși să creadă că Ovidiu a venit în concediu la Marea Neagră.

211. Luptele dintre romani și daci s-au dat în limba latină. Victoriile romane au fost comunicate de asemenea în limba latină. Jalea s-a efectuat și continuă să se efectueze în limba dacilor.

212. În fiecare triunghi de cocori care pleacă sînt și cîteva curci deghizate, care să poată gigli la întoarcere ce-au făcut cocorii acolo unde și-au petrecut iarna.

213. Nu există lacrimi pe lume care să poată acoperi, spăla și liniști singurătatea unei femei bătrîne.

214. Cînd eram foarte tînăr scriam scrisori de dragoste. Acum primesc scrisori de dragoste. Ce greu merge poșta.

215. Întrucît eu am plecat cu mașina încoace și ei au venit cu căruța, aș vrea să știu dacă s-au întors mocanii care duceau mere în satele din sud, să le pot mulțumi pentru bunătatea lor care mirosea a munte plecat după bucate la șes.

216. Paradoxal, dar trăiesc tot mai mulți oameni, în vreme ce mor tot mai mulți oameni.

217. La prima vedere părea un timpit. Dar numai dacă-l cercetai mai adînc, dacă-l priveai mai atent, dacă-l înțelegeai în toată complexitatea lui, îți dădeai seama ce idiot era.

218. Mai ușor am învățat să fac nodul la șireang decît nodul la cravată.

219. În mierea bolnavă din florile salcîmilor poluați stă ecuația nesăbuinței „dezvoltării" fără grija față de om.

220. Un copil a observat ostă-vară ceea ce mai mici unul dintre maturi nu înțelesese. Că marea merge pe apă.

221. După ce că face pe tehnocratul, nu e nici măcar tehnician.

222. Se poate înota din ce în ce mai greu în bazinele fără apă.

223. Sînt curios cînd va avea loc prima emigrare a unui cosmonaut în alt cer.

224. Lucratul pămîntului nu e mai ușor decît lucratul cerului.

225. Dacă fiecare om s-ar simți părtaș la cauza generală ca la avutul propriu n-ar mai fi nevoie de paznici.

226. Cred că așezarea plaselor înaintea porților ar scuti multe apărări de goluri nedorite.

227. Minunatul și atît de reprezentativul învățător al satului meu, Atanasie (Sache) Guran, a încercat să mă convingă în clasele primare că tabla din clasă are grosime. Aș avea eu oare răbdarea să-i explic în termeni credibili această realitate unui copil ciudat cum eram eu?

228. Speranța e mai puternică decît realizarea ei.

229. Nici un progres tehnologic nu trebuie însoțit de un regres psihologic.

230. S-a făcut scena pentru că actorii de la curtea regelui Angliei jucau atît de bine rolul regelui, încît servitorii și armata nu mai știau finalmente cui să se închine.

231. Cît a fost mare în București, nu l-am putut vedea nici o secundă. Cum o ajuns mai mic într-un județ, cum am început să ne revedem ca vechi prieteni.

232. Continui să cred că nu poate fi un cîntec de „masse" cîntecul pe care să nu-l poți cînta și la masă, între prieteni.

233. Unii au scaune sub fund pentru că nu au scaune la cap.

234. Dacă fiecare pasăre călătoare ar purta în ea o părticică de bombă nucleară, cea mai mare putere a lumii ar fi neamul păsărilor.

235. Cînd l-au arestat pe harpist nu și-au închipuit că va fi în stare să facă din gratiile celulei o altă harpă.

236. Plecînd cu entuziasm să mulgă vaca, o fetiță de la oraș s-a mirat că degeaba trage de coarnele ei că nu iese nici un pic de lapte.

237. Nici un om nu-i atît de vinovat încît să nu mai merite un recurs, un recurs fie el dinainte pierdut.

Trăsura

Din patru direcții și chiar din mai multe
Un foșnet și-un zăngăn de pași
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Se-aude venind către Iași.

Dar doamne al nostru ce vii de departe,
Ce palid la față mai ești
Și ce mai e doamne prin cer și prin stele
Și ce e pe la București.

Sau vii dinspre casa natală, poete,
Sau vii dinspre morți către vii
Și spune-ne dacă sînt numai iluzii
Și spune-ne dacă-ntîrzii.

Se-aude pe piatră un ritm de copită
Ce plînge ciudat în urmași,
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Se-aude venind către Iași.

Dar nu mai ajunge, vai, nu mai ajunge
Și unii se nasc, alții mor,
De semnul acesta dau valere plopii
Și teiul mai plînge de dor.

Și teamă mi-e, teamă, că totul așa e,
La limita fizicii reci
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Venind, nu ajunge în veci.

Ea vine mereu, se aude că vine,
Dar n-are deloc consistență trăsura
E-atît de aproape acum,
Și caii sînt parcă de fum.

Oricum, cîi va fi pe pămînt România,
Odată cu ultimii pași,
Trăsura cu domnul Mihai Eminescu
Veni-va mereu către Iași.

Fiți gata să-i faceți primirea înaltă
Chiar dacă simțim tristul gînd
Că veșnic veni-va trăsura aceasta
Și nu va ajunge niciînd.

Vă propunem pentru amuzament și meditație

Pentru evitarea confuziilor, pentru eliminarea urii, pentru păstrarea secretului, pentru ieșirea oamenilor din încordarea psihică la care sînt supuși în campionatul de fotbal, ar trebui stabilit și mai exact cine să fie campioană, cine să ia cupa, cine să retrogradeze și cine să nu fie campioană, cine să nu ia cupa și cine să nu retrogradeze. O reglementare urgentă se impune în acest haos, în care uneori deși ai aflat dinainte care va fi rezultatul, unii jucători, conducători de cluburi, antrenori și arbitri își joacă atît de prost rolurile încît periclitează rezultatul stabilit. Poate ar fi cazul ca să nici nu mai fie qtîtea echipe de fotbal ci una, maxim două, iar meciurile să se desfășoare la telefon. Astfel partidele internaționale nici n-ar trebui să aibă loc, spre a nu se da impresia că noi vrem să ieșim în față, fără lipsă de modestie. Arbitrii n-ar mai fi huiduiți de public, iar spectatorii ar putea participa de bună voie, împărțindu-se fiecare după preferințe, la acțiunile menite să satisfacă unele nevoi materiale ale jucătorilor, antrenorilor, conducătorilor de cluburi și arbitrilor. La echipa națională, jucătorii ar putea fi chemați în ordinea alfabetică. Și de fapt nici n-ar trebui f. chemați, fiecare ar putea juca în echipa națională rămînind acasă și trimițînd la întîlnirile internaționale pe maseorul lotului reprezentativ, deghizat, spre a vedea cu ce alifii se dau adversarii în cazul în care joacă și cu ce alifii în cazul în care nu joacă. E doar un prim capitol la proiectul nostru de reorganizare a fotbalului românesc.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu**, Margo Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Comel Nistorescu**, Ion D. Gaia, Liviu Timbuș — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, Victor Nită — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărbădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII (1533) 4 I VINERI 2 NOIEMBRIE 1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

PCR
CONGRESUL XIII

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Tovarășul Nicolae Ceaușescu
într-un nou și rodnic dialog cu oamenii muncii din Capitală

Joi dimineața, cînd se tipăreau paginile acestei reviste, în vecinătatea Casei Scinteii, pe platforma industrială Băneasa, începea o nouă vizită de lucru a conducătorului partidului și statului nostru în unități de producție și de cercetare științifică din municipiul București. Despre desfășurarea vizitei, care s-a înscris ca un moment deosebit în efervescenta activitate politică, economică și socială premergătoare Congresului al XIII-lea, vom relata în numărul viitor.

Miercuri, pe un șantier al marelui complex Mostiștea

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A EXAMINAT stadiul realizării utilajelor necesare lucrărilor de hidroameliorații

— Comentariu în pag. 3 —

Toamna speranțelor

„Niciodată toamna nu fu mai frumoasă" — spune poetul — și, într-adevăr, această toamnă a fost — și mai este încă — una din cele mai frumoase toamne românești. Aurul ei dulce a curs ca o beteală pe umerii țării scăldată în lumina unui soare de miere, rodul pămîntului a fost chiar pe măsura vredniciei noastre și ne-a arătat că numai de noi depinde ca viața noastră să fie mereu mai îmbelșugată și ziua noastră de mîine mai dreaptă și mai cutezătoare, la înălțimea proiectelor grandioase ale partidului nostru comunist.

„Niciodată toamna nu fu mai frumoasă" — spune poetul — și, într-adevăr această toamnă superbă va intra în istoria marilor prefaceri socialiste românești, aureolată de incandescența vizionarelor Directive ale celui de al XIII-lea Forum comunist, îmbrățișate de poporul întreg cu nestrămutata credință că fiecare literă a lor — așa cum s-a întîmplat întotdeauna — va deveni un chip mereu mai frumos al patriei în drumul ei spre Viitorul Comunist.

„Niciodată toamna nu fu mai frumoasă" — și, într-adevăr, această toamnă va rămîne una din cele mai inspirate toamne ale neostenitei noastre lupte pentru clădirea temeinică a siguranței zilei de mîine, pentru noi și pentru cei ce vor veni după noi, căci în această toamnă s-au întemeiat și vor deveni lege a progresului socialist al României planurile riguros științifice ale desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate și, pentru prima dată, Direcțiile afirmării socialismului românesc pînă în anul 2000 ! Cetc partid de guvernămînt din istoria României, în afara Partidului Comunist, a avut curajul nu numai să-și țină electoralele promisiuni, dar și curajul de a gîndi viitorul țării cu o asemenea cutezanță necontenit însoțită de rigoarea riglei de calcul cea mai severă ? ! Sînt, iată, patru decenii de cînd Partidul Comunist Român, ajuns, în sfîrșit, de guvernămînt, și-a asumat destinele României și a făcut din proiectele sale legea de bază a progresului României și vor fi, iată, în curînd, încă decenii de cînd lumea românească a socialistă trăiește sub „imperiul unui salt politico-social absolut fără precedent, astfel încît realizările acestei perioade au izbutit să dea măsura unei epoci întregi, recunoscută astăzi unanim ca epocă a renașterii noastre naționale. Iată și semnul, iată și sigiliul nobiliar sub imperiul cărula și în lumina generoasă și dătătoare de

(Continuare în pag. 18)

DINU SĂRARU ■

Pentru victoria păcii

De mii de ani, omenirea așază în sipetul memoriei, amintiri despre pace și despre război. I-a fost dat omului ca, în devenirile sale prin timp, să-și lege numele, să-și lege existența de aceste două cuvinte. Aceste cuvinte, sunînd diferit în diferitele limbi ale pămîntului, mărturisind întotdeauna și pretutindeni două sentimente diametral opuse : sentimentul bucuriei pentru clipa de liniște, de pace, și sentimentul spaimei în fața imprejurării de neimaginat a întoarcerii omului împotriva omului, prin nimicitoare războaie. Dar niciodată ca în prezent cele două cuvinte — deloc complementare, întotdeauna diametral opuse — nu au avut rezonanța gravă pe care o au în zilele noastre.

Amintirile mai de demult ale lumii despre război se pot arăta, din perspectiva dezastrului apocaliptic pe care l-ar aduce azi cu sine un război, ca niște simple jocuri. Memoria culturii vine să arate că — față de ceea ce astăzi ar însemna un război — războaiele trecute pot părea doar niște legende frumoase. Să reamintim așadar cîteva din multele „amintiri scrise", pe care alegii lumii le-au lăsat lumii pentru totdeauna. *Le* citîm nu doar pentru a evoca, fie și în treacăt, niște frumoase povești ale lumii.

Toate vîrstele lumii de după Homer nu au putut fi trăite altfel decît în umbra eternă a cuvintelor „Iliadei". O carte despre război și despre pace. Dar ce războaie frumoase erau acelea, privite din perspectiva prezentului ! Mijloacele de luptă : *„cele mai aprige tepe, ca paseri repezi la fugă / toate de-o vîrstă, totuna la păr și totuna de nalte" ; / „carele bine-nvelite stînd trase-n domnești le corturi".* Conducătorii celor : unul — *„arătos ca un zeu" ;* altul călcînd *„cu pași mari de mîndrie" ;* un altul — capabil a se bucura *„ca un leu".* Celelalte de voinici : *„unii cu discul zvîrlind și alții cu lancea, cu arcul".* Lupta, încleștarea : *„la mersul oștirii gemea sub picioare pămîntul / greu duduit, așa tute cu toții dau zor pe cîmpie".*

Înaintea bătăliei mai există răgazul ca Hector să-i adreseze lui Paris cuvinte de dojană morală : *„Famene tu, numai chip de viteaz, al muierilor lotru, / Și-amăgitor, mai bine pieream fără nuntă, / mai bine nu te născeai".*

Iată cîteva „amănunte" dintr-o poveste despre război și pace de acum mai bine de 2 000 de ani.

(Continuare în pag. 4)

NICOLAE DRAGOȘ ■

În interesul țării, în interesul oamenilor

● Sub semnul unei noi calități, al eficienței economice ●

O caracteristică esențială a partidului nostru, condus cu clarviziune și înțelepciune de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și căruia secretarul general i-a imprimat stilul său de muncă dinamic, inovator, concepția sa științifică, întemeiată pe o foarte bună cunoaștere a legităților dezvoltării societății, este permanenta studiere și analizare a realităților, cunoașterea nemijlocită a fenomenelor economice și sociale, căutarea și găsirea de fiecare dată a soluțiilor menite să deschidă dezvoltării calea cea mai bună. Un exemplu convingător sînt, în acest sens, și prevederile recentei Hotăriri a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la noi măsuri de perfecționare a aplicării mecanismului economico-financiar, reducerea dobînzilor și stabilirea unor limite maxime ale rentabilității la o serie de produse, stimularea oamenilor muncii, și a întreprinderilor pentru creșterea productivității muncii, introducerea progresului tehnic, ridicarea calității produselor, reducerea costurilor și sporirea mai accentuată a eficienței economice, în legătură cu care Consiliul de Stat a adoptat decrete corespunzătoare.

Elaborate cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, noile măsuri, care corespund pe deplin cerințelor actualei etape de dezvoltare intensivă a economiei și se întemeiază pe rezultatele pozitive obținute în ultimii ani în realizarea planului și a programelor speciale, în sporirea avuției naționale, relevă încă o dată, în chip strălucit, rolul hotăritor al secretarului general al partidului în conceperea și conducerea amplului proces de perfecționare a întregii activități economice, de ridicare a acesteia la nivelul cerințelor și exigențelor actualului stadiu de dezvoltare a țării, în stimularea energiilor și capacităților creatoare ale muncitorilor și specialiștilor, ale tuturor oamenilor muncii pentru valorificarea cu înaltă eficiență a puternicei și modernei baze tehnice create mai ales în ultimele două decenii, a tuturor resurselor materiale ale economiei noastre naționale. Luate în acest cadru și sub aceste auspicii, măsurile de perfecționare în domeniul economiei cuprinse în Hotărîrea Comitetului Politic Executiv constituie tot atîtea mijloace de îmbunătățire continuă a conducerii și organizării întregii activități economice de sporire și mai puternică a eficienței, de accentuare a laturilor calitative ale dezvoltării economice, în scopul creșterii susținute a avuției naționale și al ridicării, pe această bază trainică, a bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc.

În aceste pagini specialiști din domeniul economico-financiar comentează pentru cititorii revistei Flacăra unele din măsurile cuprinse în recenta Hotărire a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

O cît mai vie și concretă stimulare

Prevederile recentei Hotăriri a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., concretizate în Decretul privind perfecționarea sistemului de stimulare a oamenilor muncii și a întreprinderilor în obținerea de beneficii suplimentare, se înscriu armonios în amplul program de măsuri vizînd utilizarea cu randament sporit a potențialului material, tehnic și uman, creșterea venitului național și ridicarea, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

Expresie elocventă a permanentei preocupări a conducerii de partid și de stat, a secretarului general al partidului, îndreptată spre sporirea eficienței economice și a bunăstării noastre, actualul decret, subliniu interlocutorul nostru, Nicolae Niță, director adjunct în Ministerul Muncii, creează un nou și viguros cadru de afirmare a energiilor creatoare, stabilind criterii stimulative precise, la baza cărora întreaga obște a muncii își regăsește interesele. Este prevăzut, de pildă, ca pentru identificarea cu mai mare atenție a tuturor posibilităților de creștere peste sarcinile de plan a productivității muncii și reducerea consumurilor materiale, fondul de participare la beneficii să fie majorat cu o parte din sumele realizate ca efect al aplicării acestor măsuri, care se regăsesc în beneficii peste plan, astfel : 50 la sută în primul an de aplicare și 25 la sută în al doilea an, dacă măsurile respective au un efect corespunzător și în acest an. Stimulentele vor reveni, deci, colectivelor de oameni ai muncii care au participat nemijlocit la obținerea acestor rezultate.

O altă prevedere vizează creșterea interesării personalului de cercetare și inginerie tehnologică în elaborarea unor noi tehnologii, realizarea de produse cu caracteristici tehnico-funcționale superioare și ridicarea continuă a competitivității produselor românești, precum și stimularea personalului din întreprinderi în aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice. Din beneficiile suplimentare rezultate ca urmare a aplicării acestora, s-a stabilit ca o parte să fie destinată majorării fondului de participare la beneficii astfel : 60 la sută din beneficiile suplimentare, în primul an de aplicare, iar 30 la sută în al doilea an, dacă măsurile respective asigură obținerea de beneficii suplimentare.

În vederea stimulării oamenilor muncii de a contribui cu soluții noi la creșterea productivității, la reducerea costurilor de producție prin invenții și inovații, fondul de participare la beneficii va fi majorat cu suma reprezentînd efectele aplicării în producție a invențiilor și inovațiilor în următoarele proporții : 50 la sută în primul an de aplicare, 25 la sută în al doilea an de aplicare, dacă se menține efectul inovației sau invenției.

Pentru stimularea creșterii producției destinată exportului, a valorificării superioare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei și obținerea pe această cale a unor prețuri externe cît mai mari, fondul de participare la beneficii va fi majorat cu o parte din sumele reprezentînd contravaloarea în lei a valutei obținute peste plan, astfel încît cei care au participat direct la aceste realizări urmînd să primească 50 la sută în primul an și 25 la sută în cel de al doilea an, dacă prețurile externe realizate sînt cel puțin la nivelul anului anterior.

În același timp, pentru creșterea răspunderii întreprinderilor și a oamenilor muncii în realizarea ritmică a prevederilor de plan și a celor contractuale, rambursarea la termen a creditelor, lichidarea imobilizărilor, care să ducă la reducerea și eliminarea amenzilor și penalităților, 50 la sută din volumul amenzilor și penalităților va fi suportat din fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor. Diferența de amenzi și penalizări rămasă neacoperită din fondul de participare la beneficii va fi suportată din beneficiul total al întreprinderii.

Iată, deci, că sporirea veniturilor fiecărui colectiv de oameni ai muncii se află într-o corelație directă cu rezultatele realizate în producție, cu efortul fiecăruia de a se autodepăși, de a contribui din plin la sporirea venitului național. Pîrghiile bunăstării noastre se află în mîinile proprii, iar condițiile în care muncim și trăim ne oferă cadrul cel mai bun de afirmare a hărniciei noastre.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Îmbunătățirea puterii de cumpărare și întărirea monedei naționale

Unul din obiectivele de bază ale politicii economico-financiare a partidului și statului nostru îl constituie îmbunătățirea continuă a puterii de cumpărare și întărirea monedei noastre naționale în raport cu monedele celorlalte state, în condițiile asigurării unei circulații bănești sănătoase și al unui echilibru permanent bugetar, financiar-monetar și valutar. Avînd în vedere legătura cauzală și interdependența dintre procesele materiale și cele bănești, realizarea acestui obiectiv depinde în mod hotăritor de modul în care se îndeplinesc sarcinile de plan în toate sectoarele de activitate, de aplicarea cu fermitate a noului mecanism economico-financiar și creșterea continuă a eficienței economice în toate unitățile, îndeosebi prin reducerea accentuată a costurilor de producție, sporirea productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, combustibilului și energiei. De asemenea, realizarea lui depinde de existența unui sistem de prețuri științific fundamentat și asigurarea stabilității prețurilor.

În același timp trebuie relevat că, întrucît dezvoltarea unei economii moderne este într-o măsură crescîndă condiționată de participarea la diviziunea internațională a muncii și circuitul mondial de valori, un rol important în îmbunătățirea continuă a puterii de cumpărare și întărirea monedei naționale în raport cu monedele celorlalte state îl are promovarea unor largi și eficiente schimburi economice cu alte state, îndeosebi prin îmbunătățirea continuă a structurii fizice a exporturilor, în concordanță cu cerințele pieței externe, sporirea exporturilor de produse cu grad înalt de valorificare a materiilor prime, energiei și tehnologiei de fabricație, ridicarea calității produselor, îmbunătățirea parametrilor tehnici, funcționali și estetici de care depinde competitivitatea produsului pe piața mondială și nivelul prețului care se poate obține.

Amplele programe de dezvoltare economico-socială a țării noastre, adoptate începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, cu contribuția nemijlocită, de inestimabilă valoare teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, au cuprins toate aceste obiective de strategie economică, iar succesele obținute în realizarea lor s-au reflectat pe plan monetar și valutar în asigurarea unei circulații bănești sănătoase și consolidarea echilibrului bugetar, financiar-monetar și valutar.

Este de subliniat, de asemenea, că, prin aplicarea consecventă a politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, a indicațiilor secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a asigurat stabilitatea tuturor categoriilor de prețuri, indicele prețurilor la bunurile destinate consumului populației fiind în anul 1984 sub indicele planificat.

Față de fenomenele de criză și instabilitate ce continuă să caracterizeze situația pe piețele valutare internaționale și avînd în vedere rezultatele remarcabile obținute pînă în prezent de țara noastră în toate sectoarele producției materiale, precum și modul în care s-au realizat indicatorii economico-financiari care determină puterea de cumpărare a monedei noastre naționale, hotărîrea adoptată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 26 octombrie 1984 cu privire la îmbunătățirea cursului leului în raport cu valutele altor state constituie o măsură justă și oportun luată. Această hotărîre are un puternic temei economic concretizat în stabilitatea prețurilor cu amănuntul în țara noastră și în aplicarea măsurilor luate pentru perfecționarea necontenită a prețurilor de producție.

Așa cum subliniază hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., punerea în practică a acestei hotăriri va contribui la sporirea în continuare a eficienței exportului, creșterea rezultatelor financiare ale unităților, întărirea autogestiunii și autoconducerii muncitorești.

ION ILIE ■
director în Centrala Băncii Naționale a Republicii Socialiste România

Reducerea nivelului dobînzilor la toate creditele

Hotărîrea luată de Comitetul Politic Executiv, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, ca, începînd cu data de 1 noiembrie a.c., să se reducă nivelul dobînzilor la toate categoriile de credite, hotărîre legiferată prin recentul decret aprobat de Consiliul de Stat, are drept scop stimularea și sprijinirea unităților economice pentru realizarea în condiții cît mai bune a sarcinilor de plan, utilizarea rațională a mijloacelor materiale și bănești, reducerea volumului creditelor bancare și implicit a costurilor de producție, sporirea continuă a acumulărilor. Această măsură se înscrie în cadrul preocupărilor permanente ale conducerii partidului și statului nostru pentru perfecționarea și buna funcționare a mecanismului economico-financiar și a fost posibilă datorită realizărilor obținute de țara noastră în toate domeniile de activitate, concretizate în dezvoltarea și diversificarea producției materiale, sporirea eficienței economice, perfecționarea prețurilor de producție, creșterea nivelului de trai.

Reducerea însemnată a nivelului dobînzilor bancare la creditele acordate unităților economice în completarea fondurilor proprii și asimilate necesare realizării sarcinilor de producție și desfacere a mărfurilor, vine în completarea celorlalte măsuri stabilite prin programele cu privire la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor și combustibililor, constituind un sprijin direct în reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor de circulație.

Trebuie menționată, în mod deosebit, măsura luată ca, la creditele curente aferente unor stocuri de cărbune, cocs, minereu de fier și minereuri neferoase existente la producător, dobînda să fie mai redusă, respectiv de 3% pe an, față de 5% cît se va aplica la celelalte categorii de stocuri și cheltuieli, iar pentru o serie de produse agroalimentare din întreprinderile de industrializare a sfeclei de zahăr, de morărit de contractarea, achiziționarea și păstrarea produselor agricole și altele, dobînda să fie de numai 1%, dat fiind importanța deosebită a acestor stocuri pentru economia națională.

Măsurile luate de conducerea partidului și statului nostru pentru sprijinirea unităților economice, prin reducerea dobînzilor bancare, trebuie să fie urmate de o largă angajare a colectivelor de oameni ai muncii din toate sectoarele de activitate pentru realizarea la timp și în cele mai bune condiții a sarcinilor de producție și de desfacere a mărfurilor la intern și la export, gospodărirea rațională a fondurilor materiale și bănești, întărirea autogestiunii economice și a disciplinei financiare, creșterea continuă a eficienței întregii activități. În mod deosebit, unitățile economice sînt chemate să ia măsuri pentru dimensionarea aprovizionărilor la necesitățile stricte ale producției, ținînd seama de consumurile normate și stocurile existente, pentru încadrarea în ciclurile de producție planificate și chiar reducerea acestora, executarea produselor la un înalt nivel calitativ și livrarea acestora în termenele stabilite prin contractele încheiate cu beneficiarii externi sau interni. Va trebui să facem în așa fel încît să crească preocuparea întreprinderilor furnizoare pentru încasarea într-un timp cît mai scurt a produselor livrate, lucrărilor executate sau serviciilor prestate, deoarece numai în acest fel ele vor putea să-și realizeze în cele mai bune condiții indicatorul privind producția-marfă vîndută și încasată și beneficiile planificate, iar creditele pentru documente în curs de încasare se vor rambursa într-un termen mai scurt, ceea ce va duce la plata unor dobînzi mai mici.

Este necesar ca îmbunătățirea continuă a activității economice și financiare și asigurarea echilibrului dintre încasări și plăți să stea mai mult în atenția conducerii colective a întreprinderilor, deoarece mijloacele circulante imobilizate le pun în situația de a nu fi în măsură să restituie, la scadență, creditele pe care le-au primit de la bănci, ceea ce atrage plata unor dobînzi mai mari, penalizatoare.

Pentru a veni în sprijinul populației, prin decretul recent aprobat s-au redus și nivelele de dobîndă la creditele pentru cumpărări de mărfuri și prestări de servicii cu plata în rate, precum și la creditele pe termen mijlociu și lung acordate membrilor cooperatori și producătorilor cu gospodărie individuală pentru investiții (cumpărări de animale de reproducție, stupi și colonii de albine, material săditor și de susținere a plantațiilor de vii și pomi, pluguri cu tracțiune animală, vermorele, mașini de tuns normale, bazine de borhot, uscătorii de fructe etc.).

Avem ferma convingere că aplicarea acestor măsuri va conduce la obținerea de noi și importante realizări în producție, la creșterea bunăstării materiale a întregului popor.

DRAGOMIR NICULESCU ■
director adjunct în Centrala Băncii Naționale a Republicii Socialiste România

● Înaltă preţuire faţă de personalitatea preşedintelui României ●

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu în vizită de lucru la complexul hidrotehnic Mostiştea

Este unanim cunoscută şi apreciată preocuparea permanentă a conducătorului partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru crearea unei puternice sisteme de maşini şi utilaje care să asigure înfăptuirea în cele mai bune condiţii a amplului program de irigaţii, desecări şi combaterea eroziunii solului, menit să contribuie la dezvoltarea şi modernizarea continuă a agriculturii româneşti, ramură de bază a economiei noastre naţionale. În acest cadru se înscrie şi recenta vizită de lucru a secretarului general al partidului pe şantierul Gurbăneşti din cadrul complexului de lucrări hidrotehnice Mostiştea, din judeţul Călăraşi.

Cu un an în urmă fuseseră stabilite măsuri şi orientări pentru realizarea de maşini şi utilaje de înalt randament necesare importantelor lucrări prevăzute în Programul naţional de irigaţii, desecări şi combatere a eroziunii solului. Cu prilejul vizitei de lucru pe şantierul Gurbăneşti, în cadrul căreia tovarăşul Nicolae Ceauşescu a analizat modul cum sînt transpuse în practică măsurile şi orientările stabilite, au fost examinate maşinile şi agregatele de săpat şi transportat pămînt, de încărcat şi ridicat, de compactat, de betonat, concepute şi executate de întreprinderi de profil cunoscute din ţară şi de peste hotare, între care „Progresul"—Brăila, „Nicolina"—Iaşi, Întreprinderea Mecanică Timişoara, Întreprinderea Mecanică Mîrşa, Tractorul Braşov şi altele. A reţinut în mod deosebit atenţia instalaţia complexă de excavat cu rotor cu cupe, realizată la Întreprinderea Mecanică Timişoara, după concepţia originală a specialiştilor români. Noul agregat este folosit pentru săparea canalelor cu deschideri şi adîncimi mari — pînă la 12 metri lăţime şi 9 metri adîncime la o singură trecere — cu un randament excepţional : 400 de metri cubi de pămînt pe oră. De asemenea, a fost examinat modul de funcţionare şi randamentul draglinei, fabricate la „Progresul" — Brăila. Acest utilaj este deosebit de util lucrărilor complexe de pe şantierele de hidroamelioraţii, avînd capacitatea de a disloca, dintr-o dată, pînă la 1,6 metri de pămînt şi o rază mare de acţiune. Apreciind eforturile depuse de proiectanţi, specialişti şi constructori pentru a realiza maşini şi utilaje de înalt nivel tehnic şi de mare eficienţă economică, corespunzătoare lucrărilor de hidroamelioraţii şi de gospodărire a apelor, secretarul general al partidului a indicat să se urmărească cu toată atenţia modul de comportare a noilor maşini şi instalaţii şi să se acţioneze operativ pentru îmbunătăţirea calităţii întregii game de utilaje.

Un alt obiectiv al vizitei l-a constituit examinarea stadiului lucrărilor de acumulări de pe riul Mostiştea, obiectiv care, în final, va asigura apa pentru irigarea unor mari suprafeţe agricole. Regularizarea cursului rîului Mostiştea şi folosirea apelor lui, împreună cu ale salbei de lacuri din această zonă, pentru irigarea unor întinse suprafeţe agricole asigură obţinerea unor recolte sigure şi stabile, în orice condiţii climatice. Conducătorul partidului şi statului a indicat să se intensifice ritmul lucrărilor pe acest şantier, iar pentru ridicarea eficienţei investiţiilor să se pună un accent deosebit pe adîncirea văilor şi lacurilor pentru a se crea condiţii acumulării unor cantităţi cît mai mari de apă cu investiţii cît mai reduse şi a se evita folosirea pentru lucrări de hidroamelioraţii a unor terenuri cultivabile.

Muncitorii de pe şantierul de lucrări hidrotehnice, numeroşi ţărani cooperatori, mecanizatorii din comuna Gurbăneşti l-au întîmpinat pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu cele mai calde sentimente de stimă şi dragoste, i-au exprimat recunoştinţa pentru activitatea sa neobosită pusă în slujba creşterii continue a forţei economice a patriei noastre şi, pe această cale, a bunăstării întregului popor. Miniştrii prezenţi, specialiştii l-au asigurat pe secretarul general al partidului că vor lua toate măsurile pentru transpunerea în viaţă a indicaţiilor şi orientărilor ce le-au fost date, pentru a-şi aduce o contribuţie tot mai mare la creşterea potenţialului productiv al pămîntului, la obţinerea de producţii agricole stabile, cît mai îmbelşugate.

P. NICOARA ■

La Atena a apărut

Un nou volum din gîndirea social-politică a tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

Expresie a interesului viu al opiniei publice, a înaltei preţuiri faţă de personalitatea proeminentă a preşedintelui României socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, faţă de politica de pace şi înţelegere între popoare promovată de ţara noastră, zilele acestea la Atena a apărut în limba greacă un nou volum din gîndirea social-politică a conducătorului partidului şi statului român, intitulat **„Pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării şi păcii, liberă de arme nucleare"**. Traducerea textelor, tipărite în condiţii grafice excelente, la prestigioasa editură ateniană „Krinos", este semnată de Nikos Zois. Volumul se deschide cu o prefaţă scrisă de Gheorghios Mavros, preşedintele partidului Uniunea de Centru, deputat în parlamentul elen şi în parlamentul european, fost vicepremier-ministru şi ministru de externe al Greciei. Volumul a fost prezentat la Atena într-un cadru festiv, în prezenţa a numeroase personalităţi ale vieţii politice şi culturale greceşti.

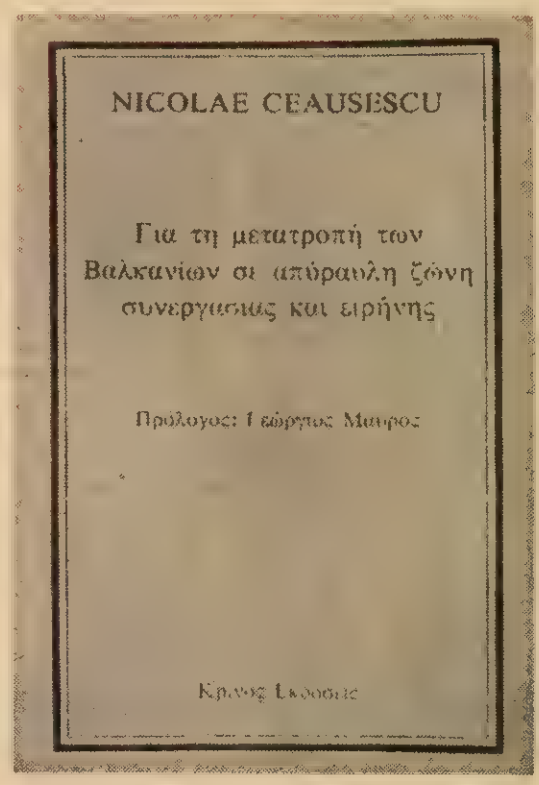

Din viața organizațiilor F.D.U.S.

Un adevăr limpede și grăitor: Democrația

● De la Congresul al XII-lea la Congresul al XIII-lea : treptele demnității ●

Programe dense și frumoase

Orașul Titu din județul Dîmbovița este format din 6 foste sate : Fusea, Plopul, Hagioaica, Sălcuța și cele două actuale centre, Titu Tîrg și Titu Gară. Să îmbini armonios aceste așezări și să alcătuiești din ele un oraș echilibrat din punct de vedere edilitar, funcțional și frumos, nu e o treabă tocmai ușoară. Pentru a reuși cît mai bine în această acțiune, e nevoie, așa cum spune primarul orașului Ion Nicolae, să știi cu precizie cum va trebui să arate orașul în viitor, să ai la îndemînă planuri precise, imediate și de perspectivă mai îndelungată și, mai ales, să mobilizezi la această acțiune toate forțele de care dispune orașul, pe toți locuitorii, să utilizezi eficient toate instrumentele legate, toate formele democrației noastre socialiste.

În fiecare an, consiliul popular întocmește programe amănunțite ale acțiunilor edilitar-gospodărești, aprobate în plenara Comitetului orășenesc de partid, în care fiecare unitate economică și instituție primește sarcini precise privind amenajarea parcurilor, sistematizarea pe verticală, lărgirea și modernizarea unor străzi, construcția bazelor sportive școlare, a noi piețe agroalimentare, a atelierelor școală, plantarea de flori și copaci ornamentali. Programele sînt dense și ambițioase pentru că la Titu mai sînt încă multe de făcut. În fiecare an, prin contribuția și munca patriotică a cetățenilor, și prin aportul substanțial al unităților economice importante, în oraș se construiește cel puțin un edificiu social cultural. Astfel zestrea orașului a crescut cu două grădinițe, o școală generală un complex comercial cu o hală agroindustrială închisă, un loc de agrement la Hagioaica, o bază sportivă orășenească-stadion, terenuri de handbal, volei și tenis de cîmp — și una școlară.

La întreprinderile mai importante de pe raza orașului — Schela de extracție, Întreprinderea de aparataj electric și instalații, Avicola, Secția de articole tehnice din cauciuc, I.A.S., Complexul C.F.R. — se adaugă Întreprinderea de electrozi siderurgici, investiție de cîteva miliarde de lei, ce va începe să producă anul acesta cu o parte de capacitate.

Titu este un oraș cu 12 000 locuitori în care lucrează 11 000 de oameni ai muncii. Deci, navetiști numeroși care cu greu pot fi mobilizați la treburile orașului. Cum e firesc, localnicii duc greul.

În Titu s-au construit în medie 200 de apartamente pe an. În anul care vine, se încheie construcția unui cartier de 1 900 de apartamente, în zona Titu Gară. Planul de locuințe pentru anul viitor s-a redus de la 200 la 100 de apartamente. Tovarășul Ion Nicolae se gîndește că în 1985, la Electrozi, se vor încadra 1 600 de oameni ai muncii. Cele 100 de apartamente nu vor fi suficiente nici pentru specialiștii repartizați sau transferați la Titu. În oraș lucrează încă mulți specialiști navetiști. Mai sînt cazuri de tineri care vor să lucreze acasă și care primesc repartiții prin alte părți. Consiliul popular duce uneori adevărate bătălii cu ministerele pentru a putea aduce în oraș oameni de-ai locului. Tocmai pentru crearea unor condiții cît mai apropiate de cele oferite de orașele cu un pas înaintea orașului Titu între indicatorii de plan la construcția de locuințe și nivelul de dezvoltare economică al orașului ar trebui făcută o corelare mai atentă. Noul centru civic din Titu Tîrg, prevăzut a avea 687 de apartamente, nu va fi gata prea curînd. Deși lucrările pentru canalizare, alimentare cu apă, stațiile de epurare, au început, constructorul, Întreprinderea de construcții montaj Dîmbovița, nu a reușit să înființeze un lot la Titu, zonă cu constructori prieepuți care se încadrează prin alte părți în loc să se stabilizeze aici.

Dumitru Ioniță, prim-vicepreședinte al consiliului popular, ne relatează despre cîteva din inițiativele gospodarilor orașului. Consiliul popular a inițiat cîteva acțiuni nu numai aducătoare de beneficii, ci și trebuitoare cetățenilor. În colaborare cu Întreprinderea Dîmbovița din București s-a organizat o secție de împletituri fețe de pantofi pentru export, unde și-au găsit locuri de muncă 70 de femei — valoarea producției 150 mii lei pe lună. O secție de fileiaj la I.A.E.I., la care lucrează 50 femei — valoarea producției 340 mii lei. Ferma de găini outoare are 7 000 de păsări, care ouă în fiecare zi 5 000 de ouă, vîndute pe piața orășenească. În Titu mai funcționează, din grija consiliului popular, o secție de construcții, una de reparații Radio-TV, una de instalații electrice pentru lucrări la unități și la locuințele cetățenilor, un darac și o minifermă de 20 scroafe pentru reproducție.

Spuneam la începutul reportajului nostru că pentru obținerea rezultatelor se folosesc toate resursele existente, se iau în considerație inițiativele și propunerile cetățenilor. Mobilizarea la acțiunile cetățenești de către F.D.U.S., O.D.U.S. de către comisiile de femei, în unitățile economice importante ale orașului femeile dețin deocamdată ponderea, de cei pe care cetățenii au considerat că e bine să-i aleagă în fruntea lor. Deputații în consiliul popular Ilie Nicolae, Paul Lungu, Gheorghe Stratulat, Ion Popescu, conducători de unități sau Ion Rădulescu, membru cooperator pensionar, amintim doar cîțiva din cetățenii cu deosebită responsabilitate în treburile orașului, sub conducerea Comitetului orășenesc de partid, înțelegînd să pună în prim planul preocupărilor lor dorința de a face din orașul în care trăiesc unul mai frumos și mai de bine.

Controlul oamenilor muncii

Pe Petre Ojoc l-am întîlnit din întîmplare. Trecuse cu treburi pe la Consiliul popular, călare pe o bicicletă cu roți mari și spornice. Cine lucrează în agricultură, la această vreme de toamnă, e grăbit. Petre Ojoc lucrează la I.A.S. Titu. E unul din cetățenii cu cea mai mare vechime din cele 37 echipe de control ale oamenilor muncii organizate în oraș. Cu stagii îndelungate și cunoscuți pentru seriozitatea și intransigența în ale controlului sînt și Vasile Dan, Tudor Marin și Florica Ojoc, oameni ai muncii la Atelierul de reparații vagoane, Întreprinderea de aparataj electric și instalații și Secția Mixtă. Am numit doar cîțiva din cei aproape 200 de cetățeni ai orașului, care, investiți cu încrederea colegilor de muncă, veghează ca activitatea în comerț, sănătate, învățămînt, restaurante, cantine, servicii către populație, cămine, case de cultură și cluburi să se desfășoare conform legii, care nu se mulțumesc doar să constate, ci și să sugereze măsurile ce pot duce la o mai bună și ritmică aprovizionare sau la o organizare mai eficientă a treburilor obștii.

Întîmplarea a făcut ca mergînd pe urmele unor echipe de control să intrăm în unele unități controlate de o echipă a I.A.S.-ului, formată din Petre Ojoc, responsabil, Gheorghe Crăciun și Niculina Ghiță, membri.

Înainte de a nota unele observații, să mai spunem că la fiecare 60 de cetățeni, unul face parte dintr-o echipă de control al oamenilor muncii.

Magazinul Gostat — responsabilă Ioana Ioniță. Curățenie, mărfurile expuse în galantar, prețuri afișate, solicitudine față de cumpărători. Deși magazinul este aprovizionat cu produse de sezon cerute de gospodine, rafturi întregi sînt ocupate de conserve de stavrid în sos tomat, vodcă Cristal și lichior Ecuatorial, mărfuri care n-au nici o legătură cu profilul magazinelor Gostat. În schimb, ceapa lipsește de la vînzare. Temporar, ne spune Ioana Ioniță, dar lipsește.

La unitatea Agrocoop, responsabilă Dumitra Stancu, ceapă se găsește. De asemeni varză albă și roșie. Tocmai se descarcă o mașină de mere și primim asigurări că în drum spre piața din Titu se află o alta cu morcovi. În magazie e ordine și curățenie. Dumitra Stancu ne asigură că marfă e din abundență. În toamna asta s-a spetit cărînd și descărcînd lăzi cu fructe și legume. Dînsa simte imediat cînd toamna este bogată.

Alimentara, autoservire, responsabil Dumitru Oprea. Marfa e într-adevăr diversă. Pe lîngă produsele obișnuite, se găsesc și mături și frigidere. Mai aflăm că tovarășul Dumitru Oprea poate și chiar vrea să vîndă unui amator o motocicletă nouă. Napolitanele stau în lăzi de frica acelor cetățeni, de obicei în pragul adolescenței, care mănîncă napolitanele chiar în magazin, înainte de a trece pe la casă.

Într-un oraș destul de mic ca Titu, oamenii se cunosc și se întîlnesc la tot pasul. Controlul și îndrumarea se fac de multe ori fără încheierea obișnuitului proces verbal de constatare, observațiile sînt comunicate direct, măsurile de remediere se iau pe loc. Membrii echipelor de control și-au dobîndit o autoritate reală și din cele întîlnite de noi în aceste zile, se pare că din activitatea echipelor de control formalismul lipsește, preferîndu-se formulele mai directe, mai operative.

Un om căruia îi place munca

Cînd, în anul 1975, Floarea Băicoianu a terminat Facultatea de horticultură a Institutului agronomic Nicolae Bălcescu din București, a fost repartizată la Stațiunea de cercetări și producție viticolă Greaca. Tot aici își făcuse și practica de producție. Harnică și bine pregătită, un an mai tîrziu a fost numită șefa Fermei 5 — pepinieră viticolă. La doi ani după venirea ei la Greaca a fost aleasă secretară a organizației de bază P.C.R. Omul căruia îi place munca se face lesne remarcat și se bucură de încredere și autoritate.

S-a hotărît să facă horticultură nu întîmplător. A urmat școala elementară în satul Dealul Nucului, comuna Stîrbești-Vîlcea. Bunicul, Achim Teodorescu, era un bun și cunoscut altoitor. Într-un păr din grădina lui creșteau deodată două-trei soiuri de pere. Era o plăcere să te uiți la ele. Tot de la bunicul a învățat că omul trebuie să pună în munca lui dragoste și pasiune și a deslușit înțelesul cuvîntului temeinicie.

În facultate, temeinicia a însemnat pentru Floarea Băicoianu să învețe numai de nota 10, să obțină o „mică Bursă republicană", cum îi spune ea. Mai apoi a însemnat cercetare și producție și, în paralel, pregătirea tezei de doctorat.

La Greaca se produc struguri de masă, se obțin soiuri noi, care după omologare sînt răspîndite și în alte zone viticole ale țării. Se luptă pentru obținerea unor struguri cît mai buni, frumoși și rezistenți, de mare productivitate. O muncă frumoasă, pasionantă. În activitatea de cercetare și producție, un rol important îi are materialul săditor. La Ferma 5 se produc anual un milion și jumătate butași altoiți și două milioane de butași cu valoare biologică ridicată, pentru toate unitățile din țară care produc struguri de masă și pentru export. Deși calitatea de șefă de fermă n-o obligă la experiențe și rezultate în cercetare, din plăcerea de a munci și a crea.

Sute de mii de tone de struguri de cea mai bună calitate ajung de la Greaca pe mesele noastre. Soiurile omologate aici — Greaca, Xenia, Muscat de Hamburg 424, Tamina, Perla 115, Cardinal 65 — obțin medalii la concursuri internaționale ducînd mai departe renumele viticultorilor români.

Floarea Băicoianu este unul dintre ei

OPREA GEORGESCU

Pentru victoria păcii

(Urmare din pag. 1)

Și în literatura noastră sînt asemenea posibile povești despre război și despre pace. În „Scrisoarea III", prin impresionanta viziune eminesciană aflăm că, în urma unei lupte, magistral descrisă : *„În genunchi căzeau pedeștri, colo cai se răstoarnă / cînd săgețile în valuri, care șuieră, se toarnă"* ; ori, *„duduind soseau călării ca un zid înalt de sulițî / Printre cetele păgîne trec rupîndu-și large uliți"*.

În teatrul lui Shakespeare, un personaj rămîne mai are vreme de o confesiune lucidă, generoasă : *„Mi-e viaga suptă... inima mi-i ruptă... / Îmi dau țărinii trupul schingiuit / Și dușmanului meu îi las izbînda"*. Richard al III-lea, în apoteoza înfrîngerii, — dacă poate fi acceptată o asemenea sintagmă! — va striga : *„Un cal, un cal! Regatul meu îl dau pe-un cal"*. Ca în finalul celebrei piese, Richmond să recomande, după victorie, ceremonii pentru uciși fideli lui Richard : *„Să-i îngropați cu cinstea cuvenită"* și să proclame, fie și ipocrit, după descifrările unor lecturi mai noi, ca pruncii *„să dea comoara păcilor ce vin / cu zile bune și-nsorit belșug"* și să arunce cruntul blestem : *„Nu guste pîine din a țării spice / Acel ce pacea lumii vrea s-o strice. / Lăuntricul pîrjol s-a stins ; învie / iar pacea ; fine-o, Doamne, pururi vie"*.

Peste timp, în „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război", mult aproape de zilele noastre, Camil Petrescu va înfățișa imaginile cîmpului de luptă astfel : *„niște șanțulețe ca pentru scurgere de apă, acoperite ici și colo cu ramuri și frunziș, întărite cu pămînt ca de un lat de mînă"*, fiind botezate transee și apărînd *„un front de vreo zece kilometri"*. Eroul lui Camil Petrescu va nota : *„Mă gîndesc la măcelul ce va fi peste 30—40 de minute. Craniî sfărîmate de paturi de armă, trupuri străpunse și prăbușite sub picioarele celor care vin din urmă. Facle și uriete. Explozii de obuze care să doboare rînduri întregi"*. Evident, imaginea războiului este mult mai halucinantă decît cele ale războaielor din alte secole, care îndemnau inspirația autorului să se îmbrace nu o dată în hlamida înmulul, a poemului eroic. În momentul încleștării vom afla și ceea ce s-ar putea numi o scenă anticipativă : *„Vedeam cu spaimă că înspre noi înaintează, plutind larg, un vultur uriaș de foc, pe care nu-l poți privi, ca pe discul soarelui. Batalionul întreg s-a trîntit îngrozit în șanțurile șoselei și așteaptă sfîrșitul. Că s-a speriat e din pricină că la regiment nimeni nu ne-a arătat ce e o rachetă iar că s-a trîntit în șanț a fost mișcarea cea mai indicată"*. Așa era descrisă în romanul primului război mondial o *rachetă*, străbunica purtătoarei de azi a morții planetare.

Am apelat la evocarea acestor posibile drumuri prin memoria culturală a lumii cu intenția de a sugera că putem și trebuie să ne bizuim mai mult pe această memorie, atunci cînd ne angajăm cu gravă responsabilitate să participăm, prin cuvîntul nostru, la *lupta pentru pace*. Iar dacă, prin comparație, am numit războaiele din vremurile vechi ca pe niște povești frumoase — aceasta nu vrea să însemne că avem dreptul a ignora, fie și pentru o clipă, faptul că, indiferent unde s-a purtat, atunci cînd a izvorît din pricini nedemne, cînd nu s-a dus pentru apărarea cetății proprii, a patriei, orice război nu a putut să fie altfel decît imoral. Numai că, în mod paradoxal, în timp ce umanitatea, prin secoli, a început să construiască în om conștiința personalității sale, a individualității sale, în timp ce umanitatea a evoluat spre o tot mai accentuată conștiință a demnității, a polivalenței individuale, războaiele au devenit, din ce în ce mai acut — din înfruntări între persoane sau între trupe de războinici — confruntări tragice între națiuni, între popoare. Iar în prezent, dacă forțele rațiunii nu vor găsi drumurile către soluțiile cu adevărat salvatoare, un război ar putea fi echivalentul înfruntării ultime a umanității cu sine însăși. Umanitatea se află azi în fața unei situații radicale. Generalizat azi, în condițiile apocalipticelor arme atomice, războiul ar fi îndreptat împotriva umanității înseși, a umanității în totalitatea sa. Un război tragic, un ultim război.

Iată de ce, în conștiința mea, orice acțiune în care răsună glasul, dorința de pace se află în consens cu ceea ce gîndește și vrea fiecare om și umanitatea în general. Dacă e, în secolul de al cărui sfîrșit ne apropiem, un război de purtat, atunci acel război trebuie să fie al cuvintelor, al ideilor și soluțiilor constructive, rționale, un *război al păcii*. Dacă cineva dorește să înalțe un requiem, un ultim requiem, omenirii, oricine ar fi acel cineva, nu trebuie lăsat să-și ducă la împlinire nesăbuitul gînd. Omenirea a cunoscut, odată, cu stupoare, cu oroare coșmarul unui incendiu nuclear. Iar surîsul tragic al Hiroshimei nu poate fi acceptat decît în ipostaza ultimului surîs de acest fel.

Cu atît mai mult, astăzi, sîntem chemați să lucrăm energic cu armele încordate, vigilente ale cuvîntului pentru apărarea ideii de pace. Pentru că față de războaiele de altădată, adînc inumane, imorale — cu excepția celor care s-au purtat pentru apărarea ființei naționale — războiul de mîine nu ar mai avea nici una din dimensiunile celor de dinaintea lui. El ar echivala cu decesul planetei înseși.

Oamenii n-au urcat prin secoli, n-au făcut să rodească atît de spectaculos geniul sublimei ființe, ființa gînditoare, pentru a deveni, la scara întregului glob, proprii lor gropari. Pacea este cu adevărat, azi, cauza supremă a tuturor.

Sînt toate acestea gînduri și opțiuni grave pe care nu se poate să nu le deslușim în consecvența politicii de pace pe care România, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu strălucire, pasiune și încredere în puterea rațională a omului o promovează de mulți ani, cu pildă toare consecvență și adîncă rezonanță în conștiința lumii. Concepția de pace a României, deloc subiectivă, este o concepție riguros științifică, înalt umanistă, constructivă, bazată pe cunoașterea temeinică a realităților lumii contemporane, izvorînd din conștiința că forțele răului nu sînt de ignorat, dar că există în rîndul popoarelor lumii acea voință atît de necesară care poate și trebuie să ducă la victoria păcii. Omenirea are dreptul să creadă și să obțină această victorie

Zile fără nopți în transeele pîinii

Sub zodia civilizației socialiste

● De la Congresul al XII-lea la Congresul al XIII-lea : lupta pentru recolte record ●

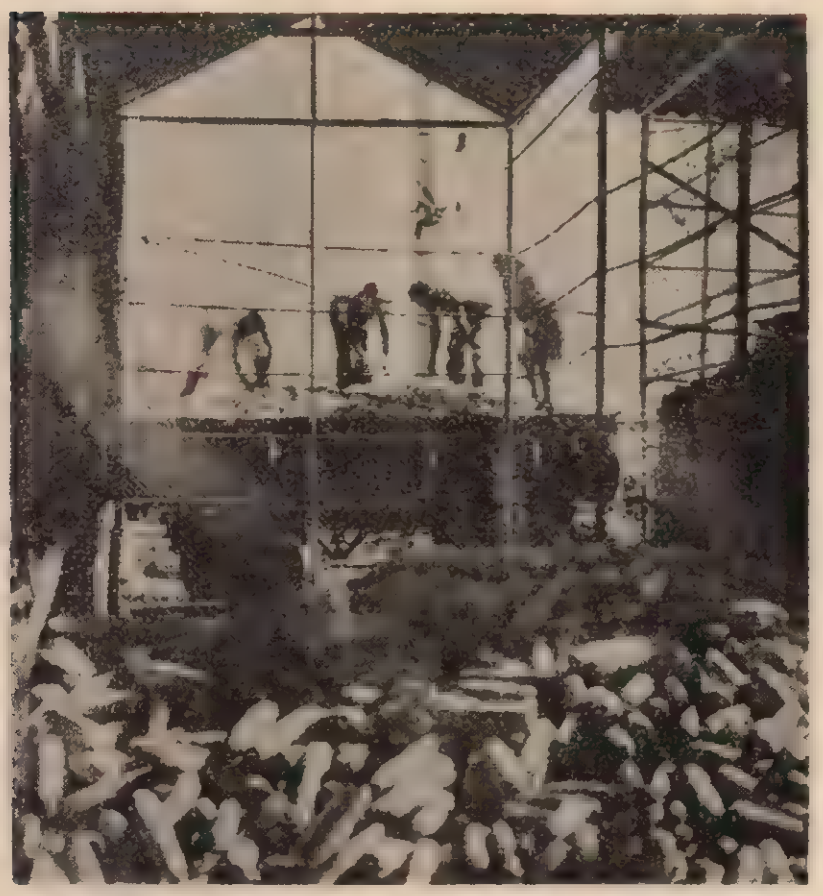

Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

Porumbul și arta conducerii

[illegible] anul obținem cu peste 17 000 [illegible] pe trei C.A.P.-uri : „Viața [illegible] și „Timpuri noi". Am [illegible] s-a tot vorbit despre „Viața [illegible]" și despre președintele ei, Alexandru Toamă, ca despre niște fă[illegible] de vrăji într-ale pămîntului, autori de performanțe absolute la toate recoltele. De la un timp se vorbește cu insistență și despre C.A.P. „Înainte". În toamna asta, [illegible] au cules cea mai mare producție de porumb din Poiana Mare, cu sole ajungînd la 20 000 kg/ha. Președintele lui „Înainte" e mult mai tînăr ca Toamă — și ca ani, și ca „funcție" — și surpriza pe care i-o citim în ochi cînd îl cerem un interviu ni-l dezvăluie pe cel nu prea dedat cu ziariștii și cu publicitatea.

Sîntem într-un sat românesc în care, ca pretutindeni, febra tîrziului de octombrie, cu muncile lui, e febra conștiinței marilor datorii către țară, așa cum limpede le răspică Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului. Sîntem într-un sat românesc în care, ca pretutindeni, îndemnurile adresate de secretarul general al partidului autorilor pîinii, omului [illegible] nostre, au căzut [illegible] într-un ogor pregătit, apt s-o încorporeze structurii sale și [illegible].

Oprea Sima e un țăran, nu chiar simplu (a făcut o școală de tehnicieni agricoli), dar un om care se poartă cum îi e portul și vorbește cum îi e vorba : țărănește. Adică deștept. E reprezentantul unui neam de oameni care și-au creat [illegible] pămîntului, făcînd ca acest pămînt să capete respirație culturală. [illegible] pe care o conduce e [illegible] cu titlul de Erou al Muncii Socialiste.

— Anii ăștia din urmă — îi zicem — au fost ani grei, cînd cu ploi prea multe, cînd cu secetă. Cum ați făcut de-ați ieșit deasupra lor ?

— Cum se face. Luptînd cu timpul.

Lucrurile merg șnur, interlocutorul răspunde la întrebări fără să stea pe gînduri. Interviul pe care i-l luăm într-un amurg de sfîrșit de octombrie sună cam astfel :

— Cum poți să te lupți cu timpul ? — Așa, bine, luptînd. **— Cum, în ce fel ? —** Mare filosofie nu-l. **— Cînd e mai grea lupta asta ? —** La recoltat. Cînd umpli [illegible] combinul și te uiți în zarea [illegible] doar-doar s-or ivi camioanele [illegible] să [illegible]. **— Ați — toată lumea o spune — oameni vrednici în C.A.P.-ul dv. Cei mai vrednici din Poiana Mare, —** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] toți. Și noi, și [illegible] C.A.S.C. O.[illegible] [illegible] măsura, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sub zodia civilizației socialiste

Țara mea de glorii, țara mea de dor

● De la Congresul al XII-lea la Congresul al XIII-lea : oameni noi, orașe noi ●

Departe de a fi un „dar al Bărăganului", precum în străvechimi Egiptul, un „dar al Nilului", Marghita este mai degrabă un „dar" al politicii înțelepte a Partidului promovată în anii de început ai construcției socialiste și continuată și în prezent în Proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres de „amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, de ridicare economico-socială a tuturor județelor țării, în vederea creării unor condiții egale de muncă și viață pentru toți cetățenii patriei".

Totodată, orașul Marghita este și o generoasă investiție de încredere acordată de partid oamenilor acestor locuri care au meritat-o pe deplin și au întors-o însutit prin rezultatele de excepție ale muncii lor al cărei cult s-a transmis din tată-n fiu ca moștenirea cea mai de preț.

Să pornim de la metoda lui Balzac : să analizăm casele pe dinafară pentru a descoperi ce fel de oameni trăiesc înăuntru. Casele sînt construite din cărămidă arsă, multe din ele cu două etaje, balcoane și stîlpi de marmură. În curte, o curățenie exemplară. În grădină, butași de viță de vie din cele mai bune soiuri ca și cum ni s-ar aduce aminte că în trecut Marghita era renumită pentru vinurile sale. Tot în grădină, fîntîna arteziană cu apă pentru legumele pretențioase. În garaj strălucește autoturismul proprietate personală (sînt peste 1 000 de autoturisme în Marghita !). În fața casei nelipsitul rond de flori ca o originală carte de vizită care ne împărtășește secretul că „M" de la Marghita nu poate veni decît de la „muncă".

Ar fi o minciună să se afirme că oamenii acestor locuri nu au muncit și în trecut. Au muncit, dar rezultatele nu s-au văzut : au pătit tot așa ca și cei din povestea care încercau să aducă apa în ciur.

„În trecut, Marghita, a fost un tîrg tare prăpădit, îmi spune un bătrîn pantofar de la Întreprinderea de încălțăminte „Bihoreana". Nu erau pietruite decît ulițele domnilor, în rest, toamna tîrziu și primăvara devreme era un noroi pînă la genunchi. Vara, vîntul ridica vîrtejuri mari de praf ca și cum ar fi vrut să la tot tîrgul cu el".

Și totuși, tîrgul a rămas aici neclintit, ca și oamenii lui. Imediat după război, în 1945, 8 meseriași din Marghita s-au asociat în cooperativa pantofarilor și cismarilor. Lăudabil gest, dar numărul lor extrem de redus și mijloacele rudimentare de lucru nu puteau să facă să dispară numărul celor desculți. Astăzi, Întreprinderea de încălțăminte „Bihoreana" încalță într-un an aproape trei milioane de cetățeni, deci aproximativ 14% din populația țării cu pantofi, cizme, ghete, sandale și papuci, marca Întreprinderii putînd fi văzută în centrul Europei, respectiv R.P. Ungară, R.F. Germania și, mai departe, în Olanda, trecînd și dincolo de Ocean în S.U.A. De pildă, în luna iulie a.c. au fost expediate 3 400 perechi pantofi în Olanda. Cît cele mai vechi tradiții în oraș, întrucît ateliere de cizmărie erau menționate aici în secolul al XVIII-lea, această Întreprindere care la [illegible] și-a sărbătorit un sfert de secol de existență produce anual cu un personal de 2000 de oameni o producție în valoare de 410 milioane lei. Față de anii [illegible], progrese însemnate s-au realizat în asigurarea calității produselor, preocupare de bază a colectivului.

producție de 6,5—7 milioane lei anual. Astăzi, producția anului de debut se realizează în numai trei zile ! Cu atît mai mult de la întîlnirea de un om principial și exigent, tov. Zenca Traian, întreprinderea produce nenumărate sortimente de cămăși căutate nu numai în țară, ci și în străinătate în țări ca : U.R.S.S., S.U.A., R.F.G., Belgia și Olanda. Cu cele peste 2 800 de muncitoare aici se realizează anual o producție de cea mai bună calitate, destinată în mare parte exportului".

Într-adevăr, în Marghita, munca femeilor la Întreprinderea de confecții depășește numeric cu mult aceea a bărbaților, lucru aproape identic și în cazul întreprinderii de încălțăminte. Poate din această cauză dorința de frumos și bun gust specific feminine a dus la plantarea a sute de brazi (ce bine le stă brazilor în cîmpie !), arbori ornamentali, arbuști, mii și mii de trandafiri, crini, lalele pe cuprinsul a 14 hectare de parcuri ceea ce dă aerului de cîmpie o răcoare neașteptată. Cu mai mulți ani în urmă acest oraș al florilor" era și un „oraș al femeilor", dotat, bineînțeles, cu un local „Femina" unde nu călca (și nu calcă !) picior de bărbat. Îmi aduc aminte că la venirea [illegible], neștiind deloc orașul am [illegible] „tabu"-ul local, intrînd în localul cu pricina și fiind sancționat cu vii proteste. Desigur că nu sînt nici primul, nici ultimul căruia i se întîmplă așa ceva. S-a crezut odată că nici nu se poate dezvolta industria grea constructoare de mașini. Marghita a infirmat și această prejudecată. Astăzi, „mezina" orașului, Întreprinderea de mașini unelte cu aproape 1 000 de muncitori harnici realizează mașina de gradat tiniar, mașina de gradat circular, freza FUS 32, mașina de frezat canale de pană, un tip de freză de mare precizie pentru industria de mecanică fină — mașini unicat pe țară ! — și care pînă acum se importau pe bani grei. Tînăra unitate nici n-a „crescut" bine (din 1979 !) că a și ajuns să fie cunoscută pentru seriozitatea ei : anul acesta a primit comenzi din U.R.S.S. și S.U.A. În mod cert, Marghita nu este numai orașul industriei ușoare, așa cum s-ar părea la prima vedere. Există industrie grea, industrie extractivă de petrol și gaze naturale o fabrică de piese de schimb auto care produce piese turnate monghine, mașini pentru industria alimentară, cărucioare pentru transport greu, accesorii pentru industria de autocamioane și pentru material rulant în valoare de 1 miliard de lei în acest cincinal. Pare un lucru oarecum straniu că, într-un oraș de cîmpie ca Marghita să existe o secție de industrie a exploatării și prelucrării lemnului pe care, mai cu osîrdie, am fi așteptat-o la munte. Deși Marghita n-are munți, totuși are pădurile ei întinse în partea de nord-est pe o suprafață de 2 684 ha, plus suprafața acoperită cu păduri de pe teritoriul a 16 comune din jur. Secția de mobilă „Barcăul" care avea în 1950 vreo 10 tîmplari care executau binale obișnuite, acum produce mobilier de cameră de excelentă calitate în valoare de 12,5 milioane de lei anual. În momentul de față, în sudul orașului se face concurență „nordului" dezvoltat al acestuia, avînd în vedere moderna schelă de extracție a petrolului și a gazelor naturale precum și înălțarea unei mari turnătorii cu o capacitate de 10 mii tone oțel și 15 mii tone fontă pentru a astîmpăra „foamea" Întreprinderii de mașini unelte și a fabricii de piese de schimb auto, oferind 2 000 de noi locuri de muncă, precum și o stație de transformare a curentului de 110 kw și a unei autogări moderne.

Oraș de cîmpie, este și firesc să ne intereseze agricultura care se practică aici. „Ea este cea mai veche ocupație a locuitorilor acestor meleaguri, îmi spune tovarășul Mereș Simion, directorul I.A.S. Marghita. E și normal acest lucru, dacă avem în vedere calitatea pămîntului marghitean. Dar nu e suficient să ai, ci trebuie să lupți pentru a-ți spori avuția. Pămîntul Marghitei dă statului o producție agricolă de circa 120 milioane lei pe an. I.A.S. deține o suprafață de peste 6 900 ha, împărțite în 14 ferme din care 8 dețin suprafețe și în afara orașului în distanțe de pînă la 40 km de centru. Deși n-a plouat exact cînd trebuia, totuși porumbul este destul de frumos, sînt semne că va fi o toamnă lungă, căldura îl va coace și va străluci ca aurul în hambare, așa că așteptăm din clipă în clipă momentul începerii campaniei. Munca noastră în cele 6 ferme pomicole întinse pe o suprafață de 1 015 ha a fost răsplătită : la piersici am avut o depășire de 221 tone peste plan, am exportat 100 tone prune, 300 tone piersici și 400 tone mere. Și în sectorul zootehnic avem depășiri de plan la purcei, viței și miei, ne declarăm numai parțial mulțumiți, rezultatele puteau fi și mai bune. De regulă, marghitanii sînt oameni harnici, își fac datoria la ferme și nu lasă în grădinile personale o palmă de pămînt necultivat".

(Pe cînd vorbea mi-a venit brusc în minte imaginea unei case destul de modeste din Marghita unde o bătrînă sădește regulat cîrnăți pe lîngă ingusta alee de beton ce-i taie în două grădina care parcă ard ca niște luminări și pe care-i vinde la piață, ca apoi, imediat, că nici nu s-a răcit bine locul, să sădească roșii, de o parte a aleii porumb, de o alta cartofi, iar pe margini floarea soarelui care, mai tîrziu, va lumina belșugul).

De pe Dealul Viilor, un adevărat Capitoliu al Marghitei, privesc orașul în înserarea toamnei. De data asta, soarele, aflat în cealaltă parte, luminează creștetul dealului bătrîn ce supraveghează, grijuliu, ca pe o nepoată, tînăra urbe, care, după cum îmi spunea ieri un împătimit al acestor locuri, se întinde în formă de stea peste Cîmpia Barcăului.

PASCU BALACI ■

Popas la Marghita

La Arhiva Primăriei [illegible] prin Decretul 1 010 al Consiliului de Stat din 30 octombrie 1967, comuna Marghita [illegible] declarată oraș.

De la această dată, sub [illegible] Partidului Comunist Român, [illegible] secretarul său general tovarășul [illegible] Ceaușescu a început [illegible]. În [illegible] trecut [illegible] orașul Bihor, [illegible] populație, și al doilea, ca putere industrială. Și șansele acestei așezări nu se opresc nicidecum aici dacă ne gîndim că, începînd cu data de 1 septembrie 1984, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 306 se înființează Schela de producție petrolieră și de gaze Marghita avînd ca obiect de activitate cercetarea și exploatarea rezervelor petrolifere și de gaze naturale din zăcămintele de țiței și gaze, extracția țițeiului, a gazelor, creșterea gradului de recuperare a țițeiului din zăcăminte, producția de gazolină și etan. Înconjurată de cîmpuri petrolifere, Marghita, este așezată pe pămînturile din adîncurile cărora țîșnește generoasa și binefăcătoarea apă termală. Ce și-ar mai putea dori oare un oraș ? Față de pămîntul locului unde m-am născut (un sat de lîngă Beiuș), argilos, sărac și pe care apa nu putea să-l pătrundă din cauza argilei, din care, adesea, mai cu folos, oamenii făceau cărămizi pentru case, pămîntul marghitean este negru, mustind de energii ascunse, ca și cum ar fi împrumutat culoarea păcurii și puterea apei termale.

„La ora actuală, mîndria întregii Marghite, este Întreprinderea de Confecții cea mai mare Întreprindere de profil din județ, îmi spune primărița orașului, tovarășa Furic Maria. În 1980, cu un personal de numai 200 de muncitoare dădeau o

În spiritul și litera Directivelor:

Calitatea producției — calitatea vieții

Mai întîi, cîteva fapte din cotidianul vieții noastre. Aflîndu-ne în drum spre Pitești, la vremea înserării, un conducător auto, avînd în mașină 3 copii și o femeie, făcea semne disperate celor ce treceau pe lîngă el să oprească, să-i dea o mînă de ajutor. Ce se întîmplase ? Se rupsese cablul de accelerație și, cu începător, nu avea de unde să știe că se poate înlocui, temporar, cu o sîrmă oțelită. Va spune cineva — piesă mărunță, întîmplare firească, de ce atîta caz ? Piesa, e adevărat, nu e cine știe ce și nici nu-i scumpă, dar fără ea autoturismul rămîne o simplă construcție moartă, fără posibilitatea de a mai funcționa corespunzător. Dar mă gîndese la cei care au fabricat cablul respectiv — vizibil defect încă din procesul producției — oare ei se pot considera absolviți de orice răspundere, după ce au raportat că s-a realizat producția planificată — număr de cabluri de accelerație — fără a se sincroniza și de calitatea produselor lor, de ceea ce se va întîmpla cu aceste produse la nivelul beneficiarilor ?

Al doilea fapt de viață. Recent, mă aflam pe drumul ce trece pe lîngă Cîmpulung Muscel și admiram frumusețile inegalabile care înconjoară istoricul muntiel pe nume Mateiaș. Spre surprinderea noastră, într-o depresiune din partea dreaptă, cu pante împădurite și de o frumusețe fascinantă, fumegau, zvîrlind în atmosferă nori grei și uriași de praf, mai multe coșuri ale unei fabrici de ciment. Am aflat de la localnici, că flora și fauna din împrejurimi a început să sufere tot mai vizibil, că înșiși oamenii resimt influența nefastă a prafului de ciment. Am discutat și cu un specialist de la această fabrică, rătăcită printre frumusețile naturii, care mi-a spus pe un ton necăjit că „e mare păcat că tone întregi de ciment fin se pierd zilnic în atmosferă, poluînd natura și incurcînd viața oamenilor". Tot de la el am aflat că proiectanții acestei fabrici, cînd s-a supus proiectul ei spre aprobare, au asigurat forurile în drept că se vor monta filtre speciale, capabile să rețină orice praf care s-ar putea pierde în atmosferă. Dar se pare că acești proiectanți au mințit, au înșelat încrederea societății noastre și, prin nesăbuința lor irresponsabilă, fabrica de ciment strică calitatea vieții din zona respectivă.

Al treilea fapt. Pe baza unei comenzi oficiale, s-au procurat din comerț, pentru laboratoarele în care lucrez, un număr de ventilatoare, plite electrice și agitatoare magnetice. Puse la încercare, rezultatul a fost următorul : la 75% din plite li s-au ars rezistențele în mai puțin de o oră de funcționare ; 30% din ventilatoare au prezentat defecte grave, iar 3 din 4 agitatoare magnetice nu funcționau. Cine pierde ? Cine pe cine înșeală ? Cu ce obraz se prezintă în fața societății noastre cei care ne oferă — în locul unor produse de înaltă calitate — adevărate rebuturi, risipind materiale, energie și muncă?

În sfîrșit, ultimul din mulțimea de fapte ce ar putea fi evocate aici. Un coleg, inginer agronom, a avut curiozitatea să facă analiza cromatografică a conținutului de substanțe nutritive din boabele de grîu și de principii active din mușchiul care crește pe marginea șoselelor. Boabele de grîu proveneau unele de pe un lot pe care se aruncaseră azotați, îerbicide și alți antidăunători fără nici o noimă, cu toptanul, iar altele de pe un lot pe care se aplicaseră cu strictețe regulile de aur ale utilizării raționale și științifice a substanțelor antidăunătoare, în combinație cu asocierea unor antidăunători biologici. Rezultatul măsurătorilor : în timp ce boabele de grîu de pe lotul al doilea conțineau, practic, toate substanțele nutritive specifice acestei plante, cele de pe primul lot — pregătit și tratat în mod nerațional — erau drastic sărăcite de aceste substanțe esențiale pentru hrana noastră, în locul lor găsindu-se reziduuri și compleși chimici nocivi pentru viață.

În primul caz menționat mai înainte, mi-am permis să le alătur într-un mănunchi unitar.

Prima teză : **„Se vor extinde cercetările pentru creșterea calității vieții, în corelare cu dezvoltarea forțelor de producție și cu prevederile de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. O atenție deosebită se va acorda promovării stării de sănătate a tuturor cetățenilor patriei, creșterii longevității și a duratei vieții active, stimulării natalității și asigurării sporului natural al populației".**

A doua teză : **„Întreaga dezvoltare a producției industriale în viitorul deceniu se va realiza pe seama valorificării mai eficiente a materiilor prime, materialelor și energiei.**

Se va acționa cu fermitate pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic și calitativ al producției, corespunzător celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei moderne, asigurînd produselor românești o înaltă competitivitate pe plan internațional".

Iată și a treia teză fundamentală, desprinsă din proiectul de Directive : **„Se va realiza o înaltă calitate a vieții întregului popor, un nivel de trai caracterizat prin consumuri raționale de produse agroalimentare, mărfuri industriale și servicii, asigurîndu-se condițiile pentru satisfacerea cerințelor științific fundamentale ale tuturor categoriilor populației, pentru înflorirea deplină, fizică și intelectuală, a personalității umane".**

Analizînd cu atenție aceste teze esențiale, vom constata cu ușurință că tabloul pe care-l prefigurează Directivele, cu atîta strălucire, nu mai lasă nici un loc risipei de materii prime, de materiale, muncă și creație, care conduce astăzi la poluarea naturii, la degradarea calității producției și a vieții, frînînd într-o seamă de cazuri ritmul de dezvoltare al unor întregi ramuri din economia noastră națională. Nu trebuie să ni se pară minim mărunt, cînd e vorba de calitatea muncii noastre, a produselor în care investim o parte din viață, nu este nimic fără sens cînd se pune problema ridicării necontenite a calității vieții noastre individuale și sociale. Întîlnim, încă, pe alocuri, ca și în exemplele anterioare, specialiști sau cadre de conducere pentru care țelul suprem este să împlinească cu orice preț planul fizic al producției, fără să le pese de nivelul calitativ al acesteia, fără să se gîndească o clipă la implicațiile pe care le pot avea o seamă de neajunsuri tehnologic-productive asupra calității vieții, asupra naturii, asupra noastră că și asupra descendenților noștri. Calitatea vieții și a muncii noastre depinde, în mod esențial, de calitatea competenței cu care acționează fiecare membru al societății, în particular, cît și întreaga societate în ansamblu.

După cum sublinia, cu temei de netăgăduit, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu ne este permis să consumăm sau să cheltuim mai mult decît producem, după cum este, tot atît de adevărat, că astăzi nu ne lipsește nimic în țara noastră — o natură bogată, mijloace materiale și tehnice de prim ordin, oameni de înaltă competență, de înaltă calitate profesională și morală — pentru a dura temeluri cît mai înalte patriei noastre, pentru a o ridica pe cele mai înalte trepte de înflorire spirituală și materială.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU ■

„Mergi de arată Europei culorile României"

Martor ocular

● Renașterea porturilor românești ●

GIURGIU: o altă întemeiere

O corabie să fi fost Giurgiu și nu pînze să fi avut întinse pe catarg ci oțel, oțelul s-ar fi rupt. Mai tare ca oțelul a fost viața care nu s-a predat niciodată, nici cînd a avut să calce mai departe pe un cîmp de cenușă fierbinte.

La 1834, un bărbat întreprinzător, hatmanul Alexandru Vilara, venise să construiască aici, pe malul Dunării, o corabie mare de lemn. În septembrie, corabia era gata. I s-a zis „Marița". Sub comanda căpitanului Ioan Cristescu, „nativ chiar din Valahia", cum scrie în jurnalul de bord secundul, italianul, Giorgio Bresco, ea a fost prima corabie ce s-a avîntat în apele internaționale sub pavilion românesc. De numele ei se leagă începuturile navigației noastre din epoca modernă. Cînd corabia fusese pregătită de drum, Cezar Bolliac ținuse un înflăcărat discurs : „Mergi Mariță, mergi de arată Europei culorile României, mergi a-i duce bogățiile solului nostru și a-i cere luminile sale, mergi de vizitează Italia, Franța și Spania și spune popoarelor lor că sînt încă români". Erau încă români și se făcea precizarea chiar de unde și pînă unde mai erau, între ce zări se mai aflau ei cuprinși, dar liniște n-aveau, din nefericire, cum n-au avut nici cei din Giurgiu ca să-și petrecă vremea cu plăcuta îndeletnicire a făcutului corăbiilor.

Tocmai cînd era cît pe-aci să creadă că ajunsese la un liman de liniște, orașul a fost bombardat orbește înainte de începerea războiului Crimeii. Încet, neavînd încotro, dintr-un cîmp de cenușă fierbinte Giurgiu s-a reîntemeiat încă o dată. Iar zidurile înălțate de data asta cad iarăși, sub alte lovituri, în 1877, și orașul nu are de ales : din pulberea încă neașezată a ruinilor se ridică din nou. Cu o nădejde care-l ajută să nu sovăie în ceea ce vrea să fie, dar cu o putere care-l lasă să izbutească, în mod sigur, mult mai puțin decît vrea. Pe la cumpăna veacurilor se știa că primăria orașului, în urma a două împrumuturi pentru pavarea străzilor și a încă două pentru alimentarea cu apă, era datoare exact 2 683 756 lei și 86 de bani. Însă peste toate, chiar și peste acele datorii, se abate primul război mondial și în 1916 Giurgiu e bombardat cu o stăruință și cu o migală de censornicar de lux ; mai mult de trei sferturi din cuprinsul lui e făcut una cu pămîntul. Că poți să și spui : răbdarea o fi făcînd ca parte din puterea de a învinge, dar parcă toate au o margine, pînă la urmă, chiar și răbdarea. În orice caz, orașul acesta chinuit iarăși nu a avut de ales, iarăși a luat-o de la capăt. Ca și, în bună măsură, după al doilea război, cînd e adevărat că loviturile au țintit ceva mai puțin orașul și s-au abătut mai mult, cum era de înțeles, asupra instalațiilor portuare, fiind și acolo destule de stricat.

Se mai păstrează și astăzi vechea stradă comercială. Un defileu cenușiu, de clădiri rupte și cîrpite și putrede, parcă, pînă-n temelii. N-or să mai stea mult în picioare și vor fi date jos, aflu, înainte de a cădea singure. Un val de aer proaspăt va înainta pe stradă aceasta pe care o străbat, în cîteva minute, cu senzația cludată că dacă m-aș opri să bat cu degetul într-un zid, ici-colo, zidul ar suna a carton. La celălalt capăt al străzii se ajunge parcă în altă lume. Blocuri noi, îngrijit lucrate, și într-o concepție a spațiului urban deloc risipitoare ci doar generoasă cît se cuvine, dau înfățișarea centrului acestui nou oraș care e departe de a-și fi spus ultimul cuvînt în materie edilitară dar nici nu se mai află la primele încercări. În apropiere, Turnul Ceasornicului, cea mai veche clădire din Giurgiu, are chiar un ceasornic ce funcționează perfect. Acesta fiind un fapt în sine meritoriu și probînd că Giurgiu trăiește în cea mai strictă contemporaneitate. Odată, turnul se afla în mijlocul unei grădini cu alei circulare și întîmplarea că „Farfuria", cum i se spunea acelei grădini rotunde, s-a spart, a zburat și-a dispărut cu toate că giurgiuvenii erau foarte mîndri de ea, desigur că a fost o greșeală care ar fi trebuit evitată cu atît mai mult cu cît alte erori de același fel nici nu ar mai fi avut pe unde să se întîmple la Giurgiu. În afară de clădirea liceului Ion Maiorescu, demnă de un oraș cu pretenții, și în afară de încă vreo cîteva case de pe strada ce duce spre port, nu prea s-ar zice că ar fi fost multe de păstrat. Asta fiind situația, pentru giurgiuvenii de astăzi, 63 000 cu toții, a fost nevoie să fie ridicate o mulțime de blocuri în cartierul N gru Ve[illegible] repezeală și fără efort, Policlinică sau Competrol. Și pornind chiar de aici, de la numele cartierelor, descoperim că se are în vedere studierea unui proiect de viitor ceva mai îndepărtat, într-adevăr, dar care va remodela într-o structură originală orașul și-l va face să ajungă pînă la urmă unul dintre orașele noastre cele mai frumoase de la Dunăre.

2000 de kilometri
nu înseamnă departe

Vasele intrau pe un braț al Dunării, Veriga, și portul se afla pe malul dinspre oraș al canalului Plantelor, care trece chiar pe lîngă grădina publică Aleiu. Aici se înalță, începînd din 1886, pe cîteva sute de metri, un impunător cheu vertical, din blocuri masive de piatră. În dreptul cheiului, canalul este și el podit, se zice, cu lespezi de piatră. Aceste lucrări trainice, executate cu buna știință inginerească a lui Anghel Saligny, continuă în 1897, cînd Serviciul Hidraulic cumpără de la o societate olandeză și instalează pe canalul Plantelor un atelier flotant pentru reparații de nave, iar doi ani mai tîrziu construiește pe malul acelușași canal un atelier, „din ziduri", cum scrie în registrul istoric al portului. Între timp, după îndelungi căutări și calcule, este găsit un „loc mai lesnicios" pentru navigație : dincolo de canalul Plantelor, în ostrovul numit Ramadan, pe firul Dunării. Lucrările încep în 1902 și tot prin strădania, în primul rînd, a lui Saligny, dar și a inginerilor Gheorghe Popescu și Toma Gălcă, peste cîțiva ani se face inaugurarea uneia dintre cele mai solide și prestigioase amenajări portuare românești, la vremea aceea, de pe Dunăre. „Cheiul are o lungime de doi kilometri, este de piatră și construcțiunea sa este făcută după cele mai noi metode ale științei hydraulice". În totul, avea de ce să răzbată o anume mulțumire din aceste cuvinte : „Giurgiu poate rivaliza cu porturile cele mai moderne străine, avînd tot ce trebuie unui bun port". Nu chiar fără noimă, desigur, la 1924, într-o broșură despre port a Camerei de comerț și industrie a județului Vlașca, se spunea că tot ceea ce se făcuse aici reprezenta „o muncă enormă și o avere considerabilă". Încă din 1920, într-o latură a portului nou începuseră „operațiuni de încărcarea produselor petrolifere direct din cisterne C.F.R. în navele petroliere, prin tuburi flexibile". În pragul războiului al doilea se înființează chiar un sector portuar specializat, avînd „rezervoare mari și instalații moderne de încărcare a produselor din rezervoare direct în navele petroliere, prin conducte". Însă în vreme ce, bunăoară, în portul nou de pe malul Dunării erau aduse patru macarale electrice și montate pe șine de cale ferată, nu se putea zice că fusese uitat nici portul vechi, de pe canalul Plantelor : acolo s-a construit un siloz de cereale de 1 000 de tone, cel mai mare, se zice, din toate porturile noastre de la Dunăre. Mai notăm că în portul nou, chiar în anul cînd era asfaltată șoseaua dinspre oraș, în 1939, fuseseră demolate o parte dintre clădirile făcute la începutul secolului și pe locul lor se construise o altă gară fluvială, pe cît de modernă pe atît de cuminte în înțelepciunea și în sobrietatea liniilor ei, cea mai frumoasă clădire din toate porturile noastre dunărene, zic unii care se pricep, avînd prin silueta ei sprintenă și elegantă înfățișarea unei corăbii. Doar falma și avuția le aduseseră, cît le aduseseră, chiar corăbiile.

Cînd a fost inaugurată și linia ferată de la Giurgiu la Vida, de-a lungul imensului grînar care era Vlașca, pe la 1910, în chip de medie a operațiunilor anuale din acea vreme, portul încărca 194 809 tone de cereale. Aproape jumătate, în vase românești. Mai încărca, alte mărfuri, 70 845 de tone. În același an, vasele noastre aduceau 86,5 la sută din cele 72 208 tone mărfuri de import sosite în portul Giurgiu. Mai tîrziu, prin anii '30, exportul trece de un milion de tone pe an iar importul se apropie de nivelul exporturilor de dinaintea primului război. În cei dintîi ani de după războiul al doilea activitatea scade îngrijorător, nu e prea departe de vremurile eroice, de început de veac, însă odată cu munca de refacere a amenajărilor portuare, în 1947, se extind și danele zonei petroliere iar din anul următor exportul aproape că se dublează. Pe la mijlocul anilor '50, el atinge aproape 1 milion de tone. Apoi scade iarăși, destul de substanțial, prin '65 fiind de vreo 500 000 de tone.

Chiar atunci fuscse repartizat aici, după absolvirea facultății, și inginerul Dumitru Radu, șef de secție răspunzător de flotă în cadrul Grupului de exploatare flotă și porturi, aparținător de Întreprinderea de navigație fluvială Galați. Își amintește că planul era „mic, mărunt", doar de vreo 2,5 milioane de tone pe an, asta însemnînd, ca să fim înțeleși bine, activitatea nu numai a portului Giurgiu ci a tuturor porturilor de la intrarea Dunării în țară și pînă la Călărași, inclusiv Călărași, pe sectorul de care răspunde Grupul cu sediul la Giurgiu. Acum, zice inginerul Dumitru Radu, Giurgiu are plan de vreo 4 milioane de tone pe an iar Grupul de aproape 10 milioane. La un loc, navele Grupului reprezintă aproximativ două treimi din flota comercială românească de pe Dunăre, celelalte aflîndu-se în subordinea întreprinderii din Galați, care răspunde direct de sectorul Cernavodă-Sulina. E limpede, așadar, că la Giurgiu se află chiar centrul de greutate al navigației fluviale românești.

În frumoasa clădire ce se aseamănă unei corăbii, la stația radio ale cărei semnale sonore bat la 2 000 de kilometri, telegrafiști de categoria I și întrucîtva însăși perfecțiunea în meserie, Ștefan Lupea, Marin Moscu, Nicolae Oancea, Marin Marin, țin legătura cu flota Grupului Giurgiu de la Sulina pînă la Regensburg, în inima Bavariei. Comandanții sînt obligați să anunțe poziția navelor de trei ori pe zi și, bineînțeles, ori de cîte ori este nevoie. După comunicările lor și după telexurile primite de la șefii agențiilor noastre de navigație, Ion Galan la Komarno, Ion Călcîi la Viena și Ion Tînțuș la Linz, toți Ion, precum se vede, dispecerii de la biroul mișcare, Ion Briceag, Nicolae Dindărcanu, Eustațiu Mihalcea, fac modificările cuvenite pe un panou uriaș, ca niște, parcă, stat-majoriști. Acum o miezul zilei, ora 12, și inginerul Dumitru Radu vorbește de parcă ar vedea la 2 000 de kilometri : remorcherul Hațeg, comandant David David, pleacă, din Cehoslovacia, din portul Komarno. Vine spre țară cu un convoi de șlepuri cu produse chimice. Baziaș, comandant Dumitru Emil, pleacă din Orșova cu fosfat pentru Moosbierbau, Austria. Teleorman, comandant Mircea Alexandrescu, pleacă din Turnu Severin cu pirită pentru combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele. Lugoj urcă spre Regensburg, de unde abia a plecat expresul Jaristea cu un transport de zahăr pentru Belgrad. Din Viena au plecat, spre Linz, Drobeta și Cloșca, iar în aval Agnita și Mediaș. Chiar în portul Giurgiu se află acum 20 de vase, de la șlepurile 10 016 și 11 017 care sînt încărcate cu nitrocalcar de la Tîrgu Mureș și policlorură de vinil de la Rîmnicu Vîlcea pentru export, pînă la motonava de pasageri Carpați, comandată de Vasile Costea. Carpați trebuie să ridice ancora, chiar acum.

Și parcă auzindu-ne, hotelul plutitor, de plușuri și oglinzi, își desprinde bordul alb ca un voal de mireasă de la cheiul din fața gării fluviale și își întoarce prova spre Orșova...

Locul în care se cîștigă partida

Cînd inginerul Stan Bone, directorul Grupului Giurgiu, absolvise Politehnica și, giurgiuvean fiind, se întorsese acasă, situația se prezenta atunci, în 1961, zice, cam în felul următor : flota Navrom era printre ultimele de pe Dunăre. Și adaugă: în prezent sîntem pe locul al doilea, după U.R.S.S. Iar deschiderea canalului Cernavodă-Agigea și programul de dezvoltare a flotei creează perspective mari, cunoscute tuturor din proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Regularizarea Dunării între Cernavodă și Călărași, în următorii doi ani, pentru asigurarea de adîncimi minime de 4—4,5 metri chiar cînd Dunărea scade, în lunile septembrie-octombrie, va permite ca nave maritime-fluviale cu tonaje între 3—5 000 tdw și pescaje de pînă la 4 metri să ajungă în portul Giurgiu și să efectuăm partide mici de import-export din partea centrală și sudică a țării către porturile din bazinul Mării Negre și din Mediterană. Astfel de nave urcă uneori, cînd apele sînt mari, pînă la Budapesta, dar noi ne pregătim pentru a executa curse regulate, care să nu depindă de cotele apelor Dunării. De la Giurgiu în aval Dunărea nu are praguri și regularizarea ei în sectorul amintit va fi o lucrare de însemnătate excepțională. Introducît flota Grupului Giurgiu realizează în cont străin, pe devize libere, transporturi de sute de mii de tone, izbutind ca pînă acum să fi adus venituri, anual, de peste 5 milioane de dolari, e lesne de înțeles că volumul unor astfel de operațiuni este pe cale de a crește considerabil în urma deschiderii navigației pe canalul spre Agigea. Chiar în aceste zile am preluat de la firma americană Transamonia, dintr-un cargou venit la Constanța, 20 000 de tone de îngrășăminte chimice pentru Ungaria. Transportul se execută operativ, cu împingătoare moderne de 2 500 CP. În trimestrul al doilea din 1965 vom avea, dealtfel, cele mai puternice și moderne împingătoare de pe Dunăre, de 4 800 CP, care vor permite preluarea pe canalul Dunăre-Marea Neagră a unor mari cantități de mărfuri cu destinația Europa Centrală, spre ale cărei porturi vom trimite convoaie de cîte 14—16 000 de tone. Astfel de nave precum cele aflate acum în fabricație la Șantierul naval Oltenița mai există doar pe Rinul maritim. Sau pe Mississippi. Cu ele, în următorii ani, cînd se va termina și canalul Rin-Main-Dunăre și se va realiza ceea ce în termeni O.N.U. se numește „marea diagonală a Europei", vom pătrunde pînă în Marea Nordului sau, prin sistemul de navigație renan, pe Sena.

Conturul viitorului se cunoaște, așadar, precum al unei corăbii care se apropie de Giurgiu, pe Dunăre, cu toate luminile aprinse. La Giurgiu, viitorul se află la o bătaie de inimă și parcă nici la atît. El înseamnă credința, mai stăruitoare decît oricînd, că Giurgiu este, fără îndoială, un loc în care se cîștigă partida. Și în credința aceasta încap toate proiectele unei întemeieri noi : și de port, și de oraș.

DUMITRU ELIADE ■

Înfăptuiri de seamă în cinstea Congresului

ROMULIM 01 GATA DE DRUM!

Zilele acestea [illegible] fost aduse la cunoștință un succes [illegible] de prestigiul al cercetării științifice și ingineriei tehnologice românești: realizarea, de către CCSIT „Electroputere" Craiova, a primului vehicul cu motor de inducție liniar, ROMULIM 01, destinat transportului urban de mare capacitate.

Rodul conlucrării cu institutele politehnice din Timișoara și Iași acest original vehicul feroviar, inspirat din îndemnul și îndrumările secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă materializarea a nu mai puțin de nouă ani de studii și experimentări, efectuate de cercetătorii și inginerii Centrului, de reputați oameni de știință din cele trei mari centre universitare ale țării, de specialiști și muncitori ai renumitei uzine „Electroputere". De formă aerodinamică modernă, dotat cu echipamente electronice de putere și comandă, el este capabil să transporte, în condiții de confort ridicat, 1 036 călători, cu o viteză de 120 km/oră, cu un consum de energie electrică pe călător-km cu 23—30 la sută mai mic decît la tramvai. Prin performanțele sale, se situează la loc de frunte în rîndul foarte puținelor vehicule de acest fel produse la ora aceasta doar în cîteva țări dezvoltate ale lumii. Fără îndoială că acesta se anunță ca una dintre cele mai economicoase și eficiente soluții de descongestionare a transportului urban de călători din marile aglomerări umane.

Prototipul industrial sau capul de serie al vehiculelor românești cu motor de inducție liniar a fost, iată, înfăptuit și el se constituie ca o realizare de marcă pe care constructorii de mașini craioveni o dedică celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

Romulimul 01 e gata să pornească în prima lui cursă de gală. Sperăm că nu va trece mult timp și-l vom vedea alergînd ca un bolid pe estacadele de beton din suburbiile marilor noastre orașe. Pînă atunci însă, se cuvine să ne reamintim de inimoșii lui constructori, de acei care l-au conceput și realizat după ani și ani de neodihnă și trudă. Ei sînt în ordine: conf. univ. ing. dr. ION BOLDEA, asist. univ. ing. ERWIN HAULER, prof. univ. dr. ing. VASILE HOANCĂ, prof. dr. ing. VALENTIN BOTA și prof. dr. ing. LORIN CANTEMIR, inginerii SERGIU STAMATE și MIHAI JUNCU de la Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică din Craiova, precum și cîțiva dintre cei mai valoroși specialiști ai Fabricii de locomotive a Întreprinderii „Electroputere", avîndu-i în frunte pe maistrul ION GANE ,șeful de atelier NAS[illegible]ASE PUFAN și lăcătușul STELICĂ OLTEANU, șef de echipă.

La această oră de bilanț și împliniri, tuturor, din toată inima, un cuvînt sincer de stimă și apreciere.

MIHAI STĂNESCU ■

HOREA: „MOR PENTRU NAȚIUNE"

● Marea ridicare țărănească de la 1784 în conștiința epocii (II) ●

● **Umstandlicher Bericht** cuprinde și pe românii din Banat în aria răspândirii răscoalei: „Numerosul popor de aici, sub nume de Frătuți încă se adunară în cete și comiseră felurite acte de violență, coajurîndu-se asupra ungurilor din Transilvania, spre a-i nimici pe toți prin foc și sabie și a șterge amintirea lor". ● **Acta et relationes** declară că răsculații „se înmulțeau pe toată ziua până la 30, ba cum spun alții, chiar și până la 70 de mii de oameni". Tot în **Acta et relationes** citim că „Se aude că la Turnul rosu ar fi vreo 25 de mii de turci". ● **Journal politique de Bruxelles** e informat că „domnul Moldovei a trimis pe granită un detașament pentru a preveni ca vreun supus al său să se alăture rebelilor din Transilvania". ● **Siebenbürger Zeitung** relatează că „grozăviile de acum au fost prilejuite de 8 români trecuți cu pașapoarte sigure din Țara Românească". De reținut faptul că autoritățile și opinia publică își imaginează o posibilă solidaritate a românilor de pretutindeni. ● Interesante sînt atitudinea presei și opiniile diferitilor comentatori privind conducătorii răscoalei. **Umstandlicher Bericht** îi face pe Horea „cutezător și blestemat clevetitor de majestate și înșelător de țară". ● **Correspondence politique et anecdotique sur les affaire de l'Europe** îl califică drept „un om pe care talentele și felul său întreprinzător de a fi îl făcură periculos". ● Iată, într-un splendid rezumat al profesorului David Prodan, cum îl descrie pe Horea **Acta et relationes**: „E de 48—50 de ani, nu are nimic, se ține pe la prieteni. Statură de mijloc, mai mult zvelt decît gros, păr castaniu deschis, și scurt, mustață roșiatică, fața prelungă, ciupită și pistruie, nas foarte ascuțit. Pleoapele rosii, deschise și cărnoase. În umblet se ține întotdeauna drept. Portul, cel obișnuit din domeniul Zlatnei, suman negru mai pînă la genunchi, tivit pe margini cu cusături vinete, cioareci strimți unguresti, căltuni pe jumătate închiși cu șireturi. Acum cu cojoc lung de oaie, cu lina întoarsă. În cap căciulă neagră ebisnuită, în mînă un băț subțire de alun". ● **Correspondence politique et anecdotique sur les affaire de l'Europe**, își anunță cititorii că Horea s-ar numi de sine „regele Daciei și declară în auzul lumii că va cuprinde această provincie ori va pieri cu armele în mîini". ● **Magyar hirmondo** anunță că împăratul de la Viena a promis 200 de galbeni celui ce va prinde pe noul împărat al românilor, și tot Magyar hirmondo comentează: „Frumosi bani ar fi acestia, dar un împărat român ca Horea cît de anevoie e de furat în trăsură". ● **Politisches Journal** îl reprezintă astfel: „Acest om pare născut pentru a domni și în timpul în care și-a jucat rolul s-a dovedit cu adevărat demn de el. Ura sa firească pentru brutalitățile nobilimii, setea lui de libertate și de proprietate pentru el și pentru asupriții de același neam și aceeași credință par a fi fost mobilurile întreprinderii sale. Ele trebuie să aibă cu atît mai mult efect asupră-i, cu cît se zice că el nu e un nestiutor, ci chiar un cap bine instruit, care nu numai vorbește foarte curgător limba germană, dar chiar citește pe scriitorii clasici germani, și după cum mărturisesc mai multe persoane care l-au văzut la Viena, se plînge numai că înțelege ceva mai greu pe Klopstock". ● Un ziarist cu nume celebru, Fr. Schiller îl rezumă pe Horea în următorul portret: „Nu era oarecare cap de bostan inculț și stupid, ci om cu învățătură și mare meșter în iscodiri rafinate". ● În fața răsculaților nobilii își string rîndurile și se angajează în luptă strigînd demagogic: „În numele patriei și a averii lor". ● **Journal politique de Bruxelles** publică o corespondență din Viena despre prinderea lui Horea: „Un pichet al trupelor imperiale din nenorocire dete peste fugari și recunoscu pe Horea, ale cărui semnalmente erau date cu mare exactitate. Ofițerul puse să fie desenat pe loc și îl trimise profilul la Viena (...). Cînd Horea fu arestat, spun unii, s-au găsit asupra lui 3 000 de florini atît în bani cît și în bijuterii (!). Cel mai prețios din aceste bijuterii era sigiliul regatului Daciei, avînd în stemă o inimă străpunsă de o sabie, iar împrejur inscripția Hora rex Daciae. Alții dau acestui prădător o fermitate și un singe rece eroic și îi pun să arunce în foc, în prezența soldaților, o legătură de hîrtii care se pretinde că ar fi trebuit să ascundă cunoașterea resorturilor secrete ale răscoalei". ● **Acta et relationes** descrie colorat dar fals episodul: „Closca, chiar în momentul în care fu prins trăgînd sabia, amenință să taie capul lui Horea, dar intrînd în vizuină vicecolonelul Kray cu ajutor militar și cu sabia în mînă. Closca fu prins împreună cu primul duce Horea, cu un deget rănit și cu două tăiate, în ziua de 30 decembrie 1784" ● **Notizie del Mondo** reține o corespondență și mai fantezistă: „Fu prinsă și soția lui Horea care, ca regină și împărătească, purta vesminte strălucitoare, încărcate cu aur, pietre scumpe și alte nestemate, strînse din prăzi și jafuri, în valoare de mai multe sute de mii de florini". ● **Notizie del Mondo** afirmă că românii care au ajutat la prinderea lui Horea au fost răsplătiți de împărat „ca să rămînă posteritătii pe veci amintirea meritului lor pentru națiunea română (!)". ● Sursă principală între celebrele gazete ale imperiului, **Magyar Hirmondo** descrie astfel prinderea lui Horea: „Pe acel nelegiuit de Horea în 28 ale lunii trecute l-au prins norocoșii iubitii nostri frati husari secui din Comitatul Trei Scaune, coboritori din acel vechi singe maghiar, după o ciocnire foarte singeroasă, în pesterile înghețitoare ale muntilor Cimpenilor, cu toată pompa sa regală închipuită, cu dregătorii săi, si mai ales cu cîtiva popi români ministri principali ai săi si asa l-au condus mai întîi la Zlatna, apoi la Alba Iulia. (...). Acum Horea își face carnavalul pe fundul temnitei din Alba Iulia, în fiare pînă la genunchi, împreună cu sotia (!)". ● **Acta et relationes** falsifică si în ce priveste supliciul lui Horea si al lui Closca: „În ianuarie si februarie fură purtați prin toate locurile. La răstimpuri le rupea carnea cu clestele arse si-i silea să strige peste tot ei însisi că porunca aceea pentru înarmarea românilor si stergerea nobilimii era falsă. În cele din urmă, chinuiti de moarte si sfîsiați astfel, arsi pe jumătate, după ce li s-au plătit cu prisosință fărădelegile, la 2 martie (!) 1785, prin mîna călăului fură frînti cu roata, si anume Horea de la piept începînd, iar Closca de la fluierele picioarelor. Li se tăiară apoi capetele din umeri cu securea si împărtiti în patru, luîndu-si pedeapsa cuvenită vrîtii lor nelegiuite dinainte, fură astfel dati din ordinul majestătii sale mortii". ● Adam Friedrich Geisler reproduce un dialog dintre Horea si colonelul Schultz: „Domnule, răspunse Horea, să nu crezi dumneata că fără temei si nu din cea mai arzătoare nevoie am făcut acest trist pas. Avem aici copii de încredere de pe vremea împărătesti care au fost date pentru binele supusilor de aici si care nouă niciodată nu ni s-au adus la cunostintă. Toate plîngerile noastre au fost zadarnice; totdeauna am fost respinsi si în cele din urmă robia din cale afară ne-a silit la acest pas, care de bună seamă ni se va lua foarte în nume de rău, dar care trebuie să atragă după sine si o cercetare dreaptă. În cel mai rău caz bucuros schimbam (mai bine) cu moartea o viată de nesuferit. Asa cel puțin copiii nostri se vor schimba din robi rusinos apăsati în supusi multumiti si vor fi așezati iarăsi în drepturile omenesti". ● **Journal politique de Bruxelles** afirmă că Horea, de fapt, nu si-a luat niciodată titlul de împărat sau de rege ci numai pe acela de căpitan. Pe de altă parte îi la apărarea lui Horea în conflictul acestuia cu împăratul: „Se poate foarte bine ca convorbirea lui Horea cu împăratul să fi contribuit la încurajarea lui în întreprinderea sa. Dar în asemenea împrejurări un sef adesea nu e stăpîn pe mersul masinii. Tulburările din Boemia, sub Maria Tereza, se asemănau mult cu aceasta. S-a profitat la Viena de acest eveniment pentru a aduce mult mai repede schimbările care păreau a fi avute în vedere de mai multă vreme." ● O altă sursă (vieneză) transpare din același **Journal politique de Bruxelles**: „Văzîndu-se părăsit de al său, Horea s-a retras în pădurea Radak, unde nu s-ar fi putut nimic întreprinde împotriva lui fără mare pericol si fără pierderi considerabile. S-a imaginat atunci o stratagemă care a reusit. „Un locotenent colonel cu numele Tilk si-a ales patruzeci de români de încredere. Cu acestia s-a dus la Horea. Ei s-au dat drept dezertori si stiură așa de bine să-l convingă, că le-a dat la fiecare 6 ducati ambelor lor de o mie de ori meritate. Closca iesindu-si cu totul din chipul omenesc, tremurînd de groaza mortii îi părăsi tot curajul dinainte: Horea în schimb, merse fără nici o schimbare, cu inimă curajoasă spre locul destinat să i fie bătaia din urmă al amarului ceas al vietii sale tămăloase. (...) În sfîrsit luîndu-le la amîndoi capetele cu o secure, au fost tăiați în patru, trimitîndu-i bucată cu bucată spre a fi expuse acolo unde furia lor a causat cele mai mari pustiiri". ● În sfîrsit, zinrul belgian citat mai înainte relata la un moment dat din informatii fanteziste că: „După ce a fost expus risului public, acest nefericit (Horea) a cărui soartă e atît de putin rizibilă, după unii ziaristi va fi condamnat să primească 50 de lovituri de bită în fiecare oras de sub dominația imperială si a trage în susul apei corăbiile de pe Dunăre tot restul vietii sale. Si nu se pot număra mai putin de 300 de orase în statele împăratului: înseamnă că i se distribui în prealabil lui Horea 15 000 de lovituri de bită. Or, 15 000 de bite scutese pentru totdeauna pe cel care le primeste de a mai trage vapoare." ● Revenind asupra executiei, **Journal politique de Bruxelles** retine: „N-a fost înjurătură sau blasfemie pe care (Closca) să nu o fi proferat. Dar zgomotul si urletul unui mare număr de tobe au împiedicat ca ele să fie auzite de spectatori. Horea înaintă cu curaj si fermitate spre a îndura acelasi supliciu, zicînd: mor pentru natiune. Ei nu scoase nici un țipăt și nu dădu nici un semn de durere." ● Nici nu s-au stins bine zgomotele tobelor din jurul executiei si cineva exclama în **Magyar hirmondo**: „Barem de ar fi aruncate în lanturi mai strînse „odrăslele" lui Horea si Closca". ● **Siebenbürger Zeitung** atrage atentia: „Avem motive întemeiate să ne asteptăm în primăvara anului viitor la o nouă si puternică izbucnire a tumultului, dacă nu vor fi luate măsuri eficace de precautie pentru a-l înăbusi la timp." ● Iată cum descrie **Magyar hirmondo** modul de a pedepsi pe răsculații armatei: „Pe ei înainte, dau foc husarii, trosnesc de amîndouă laturile pustile pedestrimii, răsună valea de împuscăturile singeroase, vuiește coasta de strigătele de luptă. Isi la avînt ostăsimea, cu foc, cu fier ucide seceuiul, cu mînă neînfricată, se bucură, ride cu gura plină." ● Tot **Magyar hirmondo** exclamă intrigat: „La Viena damele de acum nu numai pe evantaie ci si pe cap poartă umbra (silueta) lui Horea, cu inscriptia Aiș Horă. Si nici nu mai cade bine prafuri de tabac dacă pe caparul tabacherei nu se lăfăieste Horea." Adevărul este că a luat nastere o întreagă industrie de artizanat în care sînt reproduse chipurile celor trei căpitani ai răscoalei, dar mai ales al lui Horea. Pictorii se întrec în a reprezenta figura lui, confectionînd medalioane, brose, diademe, astfel încît chipul lui a devenit obiect de podoabă. Dar, evident, nu acest lucru e important. ● **Kurze Gesichichte der Rebellion in Siebenburgen** face o privire de ansamblu asupra vremii: „Trăim într-o epocă în care fierberile din interiorul statului nu sînt ceva rar. Europa priveste către mari transformări care acum mocnesc încă în cenușă. Este însă întotdeauna folositor să se cerceteze originea acestor fierberi si să se observe mersul lor; ca rezultat al tuturor cercetărilor noastre rămîne însă întotdeauna convingerea că decăderea moravurilor, moliciunea si luxul subminează treptat, treptat, baza statelor, ca un torent subteran, produc fierberi si, în sfîrsit, duc la surparea întregului." ● W. L. Wekhrlin trage următoarea concluzie în ziarul său **Das graue Ungeheur**: „Ce ne învață această răscoală (din Transilvania), asa cu multe altele din zilele noastre, din Polonia, Geneva, din cantonul Freiburg, din Augsburg etc., alteeva decît urmările nenorocite ale oligarhiei ?". ● Cîtiva ani mai tîrziu un călător necunoscut prin Transilvania, naturalistul austriac Balthazar Hacquet notează în cartea sa de impresii apărută pe la 1790: „Un om care se găsește în asemenea stare (e vorba de țăranul român), nu e firesc oare să se gîndească la toate mijloacele cu putință pentru a-si tepăda jugul cu neputință de îndurat ? Nu va căuta el căi pentru a-si rupe cătușele, nu va căuta să se răzbune pe tiranul, său, să scape de el, sau să pună în orice chip un capăt suferintelor sale ? Amîndouă acestea, anume să-si răzbune nedreptătile îndurate sau să scape de ele, le-a avut întotdeauna românul împins la disperare si răzbunare prin dispretul cu care e tratat, după cum avem proaspăt în minte exemplul horiadel." Semn că lucrurile nu s-au atenuat si că exploatarea era la fel de flerbinte. „Cît de mult a stîrjeat monarhiei ura si nepăsarea față de această natiune odinioară atît de strălucită si de mare...".

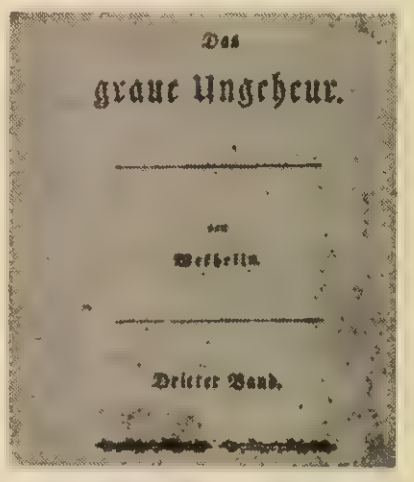

Colaj realizat de
ADRIAN DOHOTARU ■

Letopiseț la Moisei

Să mai citim din cînd în cînd ziare,
Să mai privim din cînd în cînd la ei,
La moartea lor ce și acum ne doare,
Românii împușcați la Moisei.

Uitați-vă ce blîndă li-i făptura,
Se știu nevinovați și sînt stăpîni,
Cu milă creștinească iartă ura
Bărmanii noștri, triști Eroi Români.

Nici viață nu le-a fost cu mult mai bună,
Așa că moartea i-a găsit ușor,
Senini, și împăcați, și împreună,
Mai verticali ca ucigașii lor.

I-au secerat rafalele barbare,
Au vrut să-i tragă înspre gropi cu boi.
Dar ca un Dumnezeu care nu moare
El toți se și mutaseră în noi.

Și pumnii noștri strînși de-o grea durere...
Și răstignirea lor se auzea
Cum singeră, cum spune și cum cere
Să-i răzbunăm înfăptuind ceva.

Să nu-și mai plimbe nici un horty calul
Cu capete de oameni la obline
Prin țara de români ce e Ardealul
Și-n care-atîtea răni române pling.

Să știe toată țara de o lege,
Că nu sînt unii mici și alții mari
Și-astfel în grai fratern ne-om înțelege
Ca oameni buni cu-ai noștri frați maghiari.

Dar Moiseiul peste timp cuvîntă
Și lacrimi mari de singe-i curg pe chip
Că-i leagă tragic în triada sfîntă
Cei băciuți la Trăznea și la Ip.

Avertisment, balsam, program, alarmă,
Să nu-i uităm de-a pururea pe ei,
Cei omoriți prin sabie și armă
De criminali horthyști la Moisei.

E condamnabil cînd la tine-acasă
Te sperii, ulți trecutul și te miri
Și nu știu ce resorturi nu te lasă
Să te închini la propriii martiri.

Ei sînt ai noștri, ne-au urcat în tîmple
Și îi purtăm pe talpă și la mîini
Și orice-ar fi vreodată să se-ntîmple
Sîntem români, c-au fost și ei români.

Iar dacă tu, copilu-acestei clipe,
Îți simți bocancii, ca și ochii, grei,
Să lași în tine dorul să mai țipe,
Prin lacrimi să te duci la Moisei.

Voi ce-așteptați aici ? Vă cheamă ora
Ca să vă umpleți inima de ei,
Să-i dați, ca și pe Horea, tuturora
Pe frînții roatei de la Moisei.

Așa cum stau martirii împreună
Cu ei sub monumente sîntem toți,
Iertați-ne, români, și noapte bună,
Veniți cu noi să trecem în nepoți.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Vineri, 2 noiembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Fericita conjuncție

Receptarea critică postumă a poeziei lui Vasile Voiculescu are, în bună parte, un caracter revendicativ. O operă vastă (**Poezii** — 1916, **Din țara zimbrului** — 1918, **Pirgă** — 1921, **Poeme cu îngeri** — 1927, **Destin** — 1933, **Urcuș** — 1937, **Întrezăriri** — 1939, **Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară** — 1964), care nu s-a bucurat de prea multe elogii la vremea sa, este dintr-o dată recitită cu fervoare, de la... coadă la cap însă, căutîndu-se rădăcinile, semnele, prefigurările neașteptatei explozii lirice din sonete. Poet mai ales prin modul de a gîndi poetic, de a simți poetic, și mai puțin prin abilitatea **expresiei** poetice, pe care și-a cîștigat-o abia, prin îndelungi tatonări, prin trudă tenace, V. Voiculescu a ajuns tîrziu (destinul l-a ajutat, totuși, hărăzindu-i o viață zbuciumată, dar îndeajuns de lungă...) la acel acord intim — subtilă alchimie — dintre gîndire, simțire și expresie. **Ultimele sonete...** sînt ecoul acestei fericite conjuncții.

S-a spus despre acest ciclu tîrziu că reprezintă o „poezie a poeziei", o dizertație aproape platoniciană — e drept, strălucitoare — asupra iubirii, că temperatura sentimentului propriu-zis nu se ridică la cotele așteptate, poemele rămînînd doar orfevreriri în numele ideii de iubire. E greu de spus cît se hrănesc **Ultimele sonete...** dintr-o iubire reală și disputa ar fi oricum irelevantă în ce privește reușita artistică a ciclului. Dacă, în acest stadiu, poezia voiculesciană nu cîștigă spectaculos în ardență, ea reflectă însă o altă fundamentală metamorfoză, în sensul ardenței spirituale, al convertirii în spiritual a impulsului erotic.

De la poemele-metaforă din volumele de început („Stă sufletul cum sta în basme fîntîna, mărul și cuptorul, / Stă-n drumul către Sfînta Vineri un suflet pururi pătimaș... / Trec fete mîndre cu podoabe dar una nu-i pricepe dorul, / De bunăvoie să s-abată, să-i primenească iar izvorul, / Să-i curețe și să-i aprindă, ca-n basme fata de unchiaș !" — din **Poezii**) construite gospodărește, deși din materia unei intuiții ce mușcă adesea adînc din carnea poeziei, și pînă la simplitatea și concentrarea versului din sonete, drumul e lung, ca la nici un alt poet român. De aceea, acestea din urmă marchează o izbîndă și, în același timp, un imn de slavă în cinstea ei. O deszăgăzuire atît în plan uman, cît și creator. Omenește, sentimentul care prilejuiește nașterea **Ultimelor sonete închipuite...** încoronează libertatea unui eu victorios în lupta cu sine însuși și care — tarcul propriei identități fiind acum trasat, în numele unei morale ascetic-altruiste — își poate da în sfîrșit frîu liber. Poetic stînd de vorbă sonetele sînt beneficiarele acestei eliberări. O conjugare spontană, extrem de eficientă artisticește, între idee, expresie și formă, caracterizează cele nouăzeci de poezii, conferindu-le densitatea unor veritabile extracte de poezie.

S-a glosat mult pe marginea ecuației erotice din **Ultimele sonete...**, pe relația de preluare/negare a spiritului sonetelor

Trubadur al vieții și al iubirii: VASILE VOICULESCU

shakespeariene. Ambiguitatea identității „doamnei brune" este la Voiculescu trivalență : femeie, bărbat, Spirit, „Mimarea" entuziasmului erotic de care a fost acuzat poetul (Marin Mincu, Critice II, de pildă) ține astfel mai mult de mijloacele alegoriei (în sens superior). Sonetele lui Voiculescu ating uneori fervoarea unei mistice senzualități, situîndu-se astfel în apropierea acelor spirite incandescente din familia lui Claudel, Char și chiar a Terezei de Avila și a lui San Juan de la Cruz. Voluptatea suferinței („Dintre atîtea chinuri, venite-asupră-mi hoarde, / Păstrez dureri de care nu pot să mă despart ; / Tot sufletul mi-e-n ele, ca sunetul în coarde / Ce încă vii vibrează vioara cînd s-a spart" — CLXI/7), proprie și îndrăgostitului, dar nu mai puțin celui robit Logosului, este aproape un laitmotiv. Tonul acut, de instanță ultimă, supremă al psalmilor arghezieni se resimte uneori în versurile lui Voiculescu, punctînd ici și colo lamento-ul amoros : „Tu știi ce lung și aprig luptai ca să te capăt, / Cu mine-ntîi, cu tine, cu pizma tuturor" — (CLXXXIV/30) sau : „Te-ncununam cu gînduri de slavă și mister, / Ca într-o liturghie slujită-mpătrimiri, / Cerșeam extaz cu aripi de flăcări în eter, / S-ajungem ipostaza de spaimă a iubirii... / Dar mi-ai părut prea fraged, prea gingaș la-nceput" (CCVI/52). Invincibila seducție a perfecțiunii poate avea și ea un sens spiritualist : „NU m-au tîrît spre tine nici stearpa desfrînare, / Nici viții fățarnic, ci patima senină ; / Cînd fluturul își arde aripa-n luminare, / El nu rîvnește seul, ci magica lumină." (CLXXXIX/35).

Cu **Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară**, Vasile Voiculescu se descoperă cu adevărat pe sine. Jubilația estetică de care sonetele pulsează este poate și reflexul acestei revelații. Caz rar de vecinătate profund fertilizatoare cu un model, de care se ține totuși foarte aproape, în relație aproape osmotică, am zice, ele închid cu strălucire un destin poetic în multe privințe exemplar, chiar dacă nu tipic.

TANIA RADU ■

Viața ca renaștere

Povestirile apărute postum pun clar problema vremilor de odinioară, a timpului trecut. Cele mai elocvente în această direcție sînt **Ultimul Berevoi** și **Pescarul Amin.** Fiecare dintre eroi este ultimul dintre cunoscătorii naturii, ultimul dintre magi, ultimul posesor al limbajelor vechilor preoți. Ultimii dintre cei ce puteau convorbi cu natura. Într-un fel sau altul, toate povestirile cu „oameni de demult" pun problema limbajului pierdut : a magiei ineficiente acum ; a marilor magi pierduți în vremuri. În fiecare dintre acestea există un erou care întreprinde lanțul ființării. Cel care realizează **convenientia** (întrebuințăm termenul în sensul pe care îl dă Michel Foucault în **Les mots et les choses**). Omul care prin însăși ființa sa se pune în acord cu celelalte ființe : omul stărilor primordiale. Din perspectiva acestor povestiri, ca și pe baza romanului **Zahei orbul**, carte a anamorfozelor, roman al ultimului (im)posibil sfînt, putem afirma că Voiculescu este scriitorul unui timp al ruperii. El nu definește doar o criză sau o agonie, ci un final de civilizație. Dar la fel de bine am putea spune : el este cronicarul altei civilizații. Dacă întîrziem asupra cîtorva piese și nuvele ca **La pragul minunii, Pribeaga, Lobocoagularea prefrontală** vom observa că scriitorul e preocupat de imaginea stării de tranziție. Preocupat de felul în care eroul său se integrează în „noile vremuri". Dacă în **Pribeaga** scriitorul coboară în protoistorie, descoperind în vecinătatea unui Bizant ilustru o Dacie paradisiacă propunîndu-ne ipoteza unei înrudiri și închipuind un arbore genealogic, în celelalte două se referă foarte clar la evenimente pe care le putem recunoaște. Omul, crede Voiculescu, se afirmă doar integral. Viața sa psihică nu poate fi mutilată : viața sa interioară este dependentă doar accidental (temporar) de făptura sa fizică. Omul renaște după fiecare mutilare a sa, crede Voiculescu, și aceasta ar fi morala **lobocoagulării prefrontale.**

Începe să ne fie clar după lectura acestor piese-nuvele, că scriitorul acordă conceptului de renaștere un loc deosebit în antropologia sa. Omul nu poate fi distrus, omul nu poate fi învins de potrivnicia timpurilor. El poate fi temporar anihilat, dar nu nimicit. Se deschide astfel calea către un concept mult discutat în Renaștere : deificarea omului. **Revolta dobitoacelor** închide într-o frumoasă poveste această idee.

Opera sa din anii 1920—1945 ar corespunde printr-o seamă de eseuri, articole, poezii conceptelor medievale. O parte din poeziile sale aparțin fără îndoială sentimentului religios. Povestirile aparțin însă laicului care-și permite să parodieze „hagiografiile", să ironizeze purtători cultului sacru și felul **lor** de a realiza sfințenia. Călugări cheflii, preoți lacomi, oameni cu știința banchetelor iau locul celor dispuși la o eroică pocăință. Dacă scriem că ele traduc o concepție hedonistă asupra vieții, concepție care apare destul de des în poezia gîndiristă, nu sîntem prea departe de adevăr. Într-adevăr, scriitorul nu mai privește cu ură către marii păcătoși. Ironia e blîndă și îngăduitoare, căci, oameni fiind, trebuie să se bucure de toate cîte sînt. Viața trupului nu-i rușine, pare a spune, clipind complice, prozatorul. Peste tot în subtext sînt eloziate roadele pămîntului, capacitatea extraordinară de **rodire** a tot ceea ce e viu. Viața renaște fără oprire, viața **se revarsă** cu o dărnicie fără seamăn. Mesele fără sfîrșit de la mînăstirea starețului Iosafat sînt de o bogăție nemaiîntîlnită, arta gastronomică revărsînd, ca dintr-un corn al abundenței, delicatese fără sir. Vinurile sînt fără de număr. Lîngă mînăstire se întind helestеiele, lîngă acestea se află locurile cu păsări. O foire a celor vii cum numai în **Sezon mort** mai există. **O altă magie :** sărbătorile oferă sursa altor gesturi magice.

Există în opera lui Voiculescu o mare risipă de forță vitală. O abundență și o risipă a vieții. Pretutindeni sînt bărbați și femei înzestrați cu o excepțională vitalitate : ei reprezintă viața, în tot ceea ce are ea mai deplin, mai demn de laudă. Nu încă titani : dar oameni care prin forța lor extraordinară, devin un elogiu al însăși ființei umane.

Există vreo povestire importantă în care să nu pulseze cu o energie fără egal viața ? Cine sînt atunci eroii iubiți de povestitor ? Întîi marii magi, pe urmă inteleptii care stăpînesc știința secretă a dialogului cu natura. Foarte des apar femeile, demne reprezentante ale Magnei Mater. Neistovita lor putere de viață e egală doar cu capacitatea lor imensă de iubire și uneori de procreație. Eroii voiculesciени importanți sînt retrași în locurile unde pot păstra harurile lor din vremi de demult. Ei sînt vînătorii și pescarii de altă lege.

Romanul **Zahei orbul**, terminat, ar fi trebuit să prelungească o idee dragă lui Voiculescu : adevărurile nu trebuie căutate în afară (căci „lumea nouă" nu le poate oferi) ci înlăuntru : forța extraordinară a celui ales este deopotrivă fizică și morală.

CORNEL UNGUREANU ■

Momente ale poeziei

În alianță cu timpul

Între cărțile prestigioasei colecții **Poeți români contemporani** a Editurii **Eminescu** (au apărut pînă acum, în această colecție, **Emil Botta, Cezar Baltag, Vasile Nicolescu, Aurel Rău, Virgil Teodorescu, Ana Blandiana** și **Dominic Stanca**) volumul **Mariei Banuș, Orologiu cu figuri**, configurează, în selecția autoarei, un autoportret liric de mare acuratețe. Este urmărită și subliniată, cu precădere, devenirea în timp a cîtorva principale teme și motive enunțate încă din volumul de debut, **Țara fetelor** (1936), teme și motive cărora, firește, li s-au adăugat altele, lărgind continuu teritoriul poetic de dinăuntrul căruia Maria Banuș ni s-a adresat, cu o forță și o excepțională acuitate a observației, timp de-aproape, iată, cincizeci de ani. O trecere în revistă a acestei deve-

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

Octombrie de aur împlinit

La bătrînețe, lupii tineri (Editura Cartea Românească) este cartea pe care **Nicolae Dan Fruntelată** ar fi vrut să o scrie, bănuim, dintr-o singură suflare (și să o publice, firește, imediat) încă din clipa în care poezia l-a cucerit definitiv, momindu-l cu marile-i frumusețî de limbă și simțire, incitîndu-l și încredințîndu-l că uimirea în fața lumii, în fața adevărurilor ei, a singurătăților pe care ți le hărăzește din plin, a bucuriilor pe care ți le oferă (nu cu palmele întinse, ci bine ascunse în pumni, astfel încît doar să crezi că sînt, nu însă să le poți vedea), toate acestea se pot îmbrăca în silaba de aur a rostirii de sine. Era clipa aceea acum mai bine de 20 de ani (altfel spus Nicolae Dan Fruntelată ar face parte din generația anilor '65—'70) și cre-

(Continuare în pag. 15)

N. VICTOR ■

Fragmente critice

A fi profesor

Am citit nu demult un interesant articol publicat de eminentul compozitor și muzicolog Anatol Vieru în revista **Ramuri** despre ce înseamnă a fi profesor și prin ce se remarcă vocația unui bun pedagog în lumea artei. Ideea lui este — dacă i-am reținut bine gîndurile — că un profesor adevărat este acela care, învățînd pe alții, provoacă în ei voința de a fi altfel decît modelul ce-i inspiră. Cu alte cuvinte, învățăm îndepărtîndu-ne de ceea ce învățăm, ne găsim pe noi înșine pe măsură ce trădăm (în sensul creației) ceea ce iubim. Pedagogul ar fi, în acest caz, un element catalizator, ca factorul reflexiv (filozofic) în poezia modernă. Fără el, exolică undeva Eliot, folosindu-se de o analogie din domeniul chimiei, nu-i posibilă formarea noii substanțe, deși substanța ca atare nu reține pînă la urmă nimic din materia care i-a facilitat nașterea.

Relația între profesor și elevul său este, desigur, mai complicată. M-am gîndit deseori de ce pe unii profesori i-am prețuit și, pînă la un punct, i-am urmat, iar pe alții, tot atît de învățați, i-am uitat repede. Îi întîlnesc din cînd în cînd pe stradă și abia îmi mai amintesc numele lor. Am devenit între timp eu însumi profesor și grija mea, cînd mă găsesc în fața unui amfiteatru plin sau într-un seminar studențesc, este nu să-i **învăț** literatura (căci literatura nu se poate învăța) ci să-i pun în situația de a întîlni și de a gîndi profund marea literatură. Unii spun că trebuie să dăm elevilor noștri o metodă de lectură și, deci de analiză a textului, alții pun mare preț pe spectacolul intelectual și fac din prelegere o sărbătoare a improvizației. Pentru aceștia din urmă ideile au nevoie de retorică și pedagogia nu înseamnă nimic fără talentul de a fi pedagog.

Cine are dreptate ? Aș folosi o disociere făcută în domeniul metafiziciî și aș zice că profesorul cu adevărat bun este acela care te ajută nu numai să cunoști, dar și să înțelegi ceea ce cunoști. Înțelegerea este mai mult decît cunoașterea, este o asumare personală a obiectului și, în cele din urmă, o re-creare a obiectului. Cunoașterea produce oameni învățați, înțelegerea stimulează spiritele creatoare. Ele se pot îndepărta cu vremea de cunoașterea noastră (fatal limitată și reînnoită), dar rămîn fidele înțelegerii noastre și înțelegerii pe care le-am provocat-o.

Se poate întîmpla ca profesorul să nu ofere un spectacol măreț, lecția să nu fie o sărbătoare a spiritului. Cei care au audiat cursurile de filozofie ale lui Blaga spun că marele poet citea cu glas monoton foile pe care le scrisese acasă.

(Continuare în pag. 15)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

Minulescu în actualitate

O remarcabilă **Introducere în opera lui Ion Minulescu** (Minerva, 1934) publică Daniel Dumitriu, critic de la Iași, fără complexe de metodologie, cu toate că nu ignoră metodele noi, autor și al unui studiu despre Bacovia. Spre deosebire de acesta din urmă, prețuit, chiar supralicitat abia în zilele noastre, Minulescu a fost încă de la început gustat, un poet mereu popular. „Poezia lui Minulescu, scria G. Călinescu în **Istoria literaturii române** (1941), place și omului fin și cu toată grandilocvența ei, și după treizeci de ani, ea e încă proaspătă, numai ușor stinjenită de prea marea concurență de poeți". După alți treizeci de ani, o ediție din poezille lui Minulescu în Biblioteca pentru toți atingea 100 000 de exemplare și se epuiza în cîteva zile. Introducerea lui Daniel Dumitriu e precedată de cartea lui Emil Manu, editor al scriitorului, **Ion Minulescu și conștiința simbolismului românesc** (1981).

Deși colecția „Introducere în opera lui" exclude biografia, Daniel Dumitriu dă totuși datele biografice esențiale, considerînd în continuare că proza lui Ion Minulescu, îndeosebi romanele, sînt ridicate pe fapte din viața autorului (îndeosebi **Corigent la limba română și Roșu, galben și albastru**), epica fiind în general de o „stupefiantă lipsă de imaginație" sau cu o „memorie riguroasă", dar de o „invenție arbitrară". Tipologic, proza e un amestec de realism și senzațional, caracterizată printr-un misterios poetic și un misterios fantastic. Exactă mi se pare observația că **homo viator** e personajul central al creației minulesciene, din care cauză îndrăgostiții (amanții) se iubesc „în tranzit". Multe proze au „desnodamînt funest" și se poate spune că proza lui Minulescu e o „pagină de mică publicitate bogată în decese". De obicei prozatorul ridică banalul la rang de senzațional sau transformă excepționalul în fapt divers, fantasticul fiind în definiția lui J.P. Castex „intruziunea brutală a misterului în cadrul vieții reale" prin crearea acelui moment de ezitare (Tzvetan Todorov) între realitate și suprarealitate, moment al derutei și anxietății. Criticul crede, exagerînd, că proza fantastică a lui Minulescu are în perioada interbelică o pondere mai mare decît poezia lui. O capodoperă a prozei fantastice : nuvela **Cravata albă** (pe motivul morții aminate din **Semnul de** Villiers de l'Isle Adam). O proză de anticipație : **De vorbă cu Necuratul.** Printre modelele, prozelor mai figurează Barbey d'Aurevilly, Nerval, Aloysius Bertrand, Huysmans, Oscar Wilde, Jean Lorrain. Nu se fac apropieri mai precise. La un moment dat ni se dă o listă de 22 de romane populare apărute în Franța, între 1890 și 1915 fără numele autorului, printre care am recunoscut **Fumée d'opium** (1904) și **L'Homme qui assassina** (1907) de Claude Farrère și **Les Vierges fortes** (3 vol., 1900) de Marcel Prévost. „Faimosul" **Chevalier Lagardère** este de Paul Féval, continuarea și mai faimosului **Le Bossu ou le Petit Parisien** (1858).

Teatrul, scrie Daniel Dumitriu, rămîne, fără discuție, „cel mai vulnerabil capitol al creației minulesciene". Una din cele mai bune piese ar fi **Allegro ma non troppo**, cea mai bună fiind **Nevasta lui Moș Zaharia**, nereprezentată, publicată în 1937. Zaharia Marini, soț de 50 de ani al Ninei, femeie de nici 30, bolnav, îi cere să obțină de la fostul său șef, directorul de bancă Radu Movileanu, o importantă sumă de bani, necesară pentru o operație. Directorul propune de două ori suma în schimbul unei nopți de dragoste, tîrg „cinstit". Mai abil, nepotul directorului, Niki Movileanu, se oferă să înmîneze el banii dezinteresat. Nina refuză ambele avansuri, soțul ei însă crede că refuzul e imoral, întrucît devotamentul înseamnă spirit de sacrificiu. Nu el îi cere să cedeze directorului, așa trebuie să-i dicteze conștiința ei. Nina însă apără căsnicia, nu soțul, și cînd acesta moare, cedează lui Niki Movileanu, cînd Niki nu se mai aștepta. Subiectul are similitudini cu cel din Monna Vanna (1902) de Maeterlinck, unde Guido Colonna cere soției sale să cedeze căpitanului florentin Prinzivalle care asediază Pisa. Cînd aceasta revine din tabăra dușmană inocentă (Prinzivalle o cruțase cunoscînd-o de copilă), soțul nu înțelege și, deoarece Monna Vanna minte că i-a îndeplinit ordinul, o bagă la închisoare, după ce o obligase să se sacrifice. Nici E. Lovinescu, nici G. Călinescu nu au cunoscut **Nevasta lui Moș Zaharia**, piesă originală la a cărei reluare subscriem. Simple frivolități rămîn **Porumbița fără aripi**, piesă cu o cîntăreață de **music-hall** (Paloma!) și **Rona del Rio** cu vedeta de film Verona Riureanu, ajunsă la Hollywood.

Trecînd la poezie, Daniel Dumitriu aruncă o privire la începuturile lui Minulescu legat de romanța lui Eminescu și **Nopțile** lui Macedonski pentru a se opri la orientarea simbolistă : „Teoria corespondențelor, sinestezia, muzicalitatea, folosirea simbolului ca ideografie specifică..., retorica sugestiei și ambiguității, cu un cuvînt, tot ce ar putea intra într-un model al poeziei simboliste se impune lui Minulescu ca lege și criteriu", dar numai ca embleme sau semne heraldice, ca detaliile unui interior a căror semantică individuală e pusă în relief de înfățișările ansamblului și invers, existînd ca frumuseți în sine. Minulescu, crede Daniel Dumitriu, nu are nimic din spiritul lui Baudelaire, Nerval sau Rimbaud, îi lipsește cînta păcatului din Verlaine, revolta tragică a lui Laforgue din care reține mai mult badinerla, simbolistica magică a lui Maeterlinck. Unele analogii i s-ar putea găsi doar cu pasiunile totodată decente și incandescente ale lui Samain **(Au Jardin de l'infante, Aux Flancs du vase)**, luminozitățile lui Fernand Mazade **(De sable et d'or, Printemps d'automne)**, retrospectivele sentimentale ale lui Bataille **(Chambre blanche, Quadrature de l'amour)**, cîntecele populare în vers liber ale lui Tristan Klingsor **(Humoresques)**, la care s-ar putea adăuga Joseph Delteil **(Coeur grec, Mes amours spirituels)**. Estetica romanței minulesciene constă însă adesea dintr-un erotism epidermic și frivol cu iubiri ubicui și transcontinentale, limitîndu-și orgoliile intelectuale la Petit Larousse. Daniel Dimitriu identifică apoi estetica parodiei, imortalizarea efemerului, nuanțe percepute, dar nenumite, absența polisemiei, enormități, diluție verbală, emisie sonoră și nimic altceva. Dacă toate acestea vin în contradicție cu sensul mai adînc al poeziei simboliste care ține de corespondențele baudelairiene, atunci s-ar putea ca semnificația poeziei lui Minulescu să se afle în altă parte. Daniel Dimitriu o găsește într-un stil al decadenței fără decadență, în manierism : „În punctele sale cele mai înalte, cum ar spune Călinescu, autorul **Romanțelor pentru mai tîrziu** imprimă textului o fervoare manieristă ale carei semnificații trec înaintea tuturor celorlalte. Poetul s-a temut de propriul său sentimentalism, pe care l-a poleit, transformîndu-l în obiect de preț, cu funcționalitate nulă, cu valoare de podoabă. Se situează astfel în directă descendență macedonskiană. Cea mai importantă parte a poeziei sale... e alcătuită din exponate de muzeu, tapiserii, goblenuri, picturi de epocă, nu mai puțin de obiecte de o gratuitate fundamentală, bibelouri, fucării". Discuția rămîne deschisă...

AL. PIRU ■

Trare

Vasile Rebreanu împlinește 50 de ani. Trag nădejde că asta este o zicere veselă din frumoasele lui povestiri cu mere, cu urși, cu Transilvanii, cu păsări ale munților atacînd avioane și mai ales cu fluvii de cai galopînd prin cîmpiile lumii — atît lumea fericită să-i simtă plutind pe plaiurile ei înverzite, cît și lumea tragică a războiului, lacomă să-i înfulece. Cîntarel ai mirajelor ce alcătuiesc pereții României pe verticală : munții, grîul, dragostea, nopțile copilăriei, iarba plină de rouă, misterioasele legături ale oamenilor cu acest fabulos pămînt al României, inextricabila credință în legile care guvernează miracolul dăinuirii noastre, Vasile Rebreanu aruncă fulgerul hohotitor în cîmpiile secetoase, împerecheaza anotimpurile cu inima fericită a Țării și luminează cu fructe fiecare geam de casă. La 50 de ani, vechiul meu prieten, fixîndu-și săgeata în arcul curcubeului, țintește surizînd în sufletul lumii pe care a creat-o de-a lungul atîtor ani și nopți rătăcite pe hîrtie și aruncă într-acolo încă o țandără de vis, din viitor spre trecut, ca semn că nimic din tot ce-a scris nu s-a prăbușit în uitare. La 50 de ani, Vasile Rebreanu cheamă din noaptea memoriei ființa tuturor cailor de el închipuiți și ni-i dăruiește ca să traversăm călări toate poveștile de peste an. La 50 de ani, el se adună lîngă noi cu sufletul și cu inima, la fel cum o fîntînă își adună toate drumurile lîngă apa izvorului ei de înaltă sărbătoare.

Mult noroc.

FANUȘ NEAGU ■

Vasile Rebreanu

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

Literatura română, asemenea altora, cunoaște nu numai o mare varietate de opere, ci și o derutantă diversitate de tipuri umane ce au creat acele opere și care, urmărite în manifestările lor, oferă un spectacol uluitor, neegalat nici de cele mai fanteziste plăsmuiri existente în propriile lor cărți. N-avem decît să parcurgem cel mai bun roman al lui George Călinescu, **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent**, spre a asista la o desfășurare de virtuți și pasiuni, de ambiții și iluzii ce depășește cu mult frontierele imaginației.

Există totuși, în toată acestă infinită galerie de personaje, un model ideal spre care se tinde și care a și fost atins o dată : în Eminescu. Făcindu-i un exceptional portret, în care-l vedea drept „omul deplin al culturii românești", Constantin Noica reevalua caracterizările ce i se adunaseră spiritului nostru tutelar de-a lungul deceniilor și se oprea asupra uneia, aparținîndu-i lui Nicolae Iorga, pe care o găsea ca fiind cea mai exactă : „Un om complet, într-o vreme în care ceea ce este mai necesar pentru noi este această refacere a omului complet, pe care timpurile noastre l-au sfărîmat în fragmente, distrugînd omenirea în însăși esența ei inițială și definitivă".

Din această perspectivă, privind mai

A umplut literatura română de cai

Pe malurile Someșului, în satul Florești, unde și azi se bate pănura de lînă în piuă și unde noaptea vin ursii în livezi și dansează pînă la ziuă îmbrățișați cu merii încărcați de rod, acolo se născtea în urmă cu 50 de ani Vasile Rebreanu. Iată, nu-i spun prozator, nici dramaturg, nici scenarist, nici reporter și nici publicist, ci Poet, pentru că numai Poetul se poate afirma în toate aceste forme de creație, cum a făcut-o el.

Pe la începutul anilor '60 doream să umplu pagini întregi de revistă cu poemele mele, vreme în care am întîlnit un om luminos la chip, care mă privea cu un ochi verde și cu unul albastru (culori moștenite, una de la mama, alta de la tatăl scriitorului). Deși nu publicasem aproape nimic, Vasile Rebreanu — căruia-i apăruseră cîteva cărți de nuvele — m-a primit la **Tribuna** ca un frate și de atunci îl port o curată prietenie. Vorbea atît de calm și încet, mingîind parcă fiecare cuvînt, încît eu mă străduiam să-l aud. Și atunci am avut revelația că așa (ori poate pe un ton cu acustică mult mai redusă) își vorbesc frunzele, crengile, arborii, casele vecine sau munții despărțiți de văi.

Atunci, în vremea studenției mele, îi apărea romanul **Casa.** Apoi au urmat : **De chemat bărbatul pe stele ; Marșul ; Munțele cărunt ; Călăul cel bun ; Pisica roșcată și îngerii ; Securi pentru funii ; Iubirile cascadorului ; Țiganca albă ; Jaguarul ; A treia zi după război ; Un caz de iubire la Hollywood ; Cum o vezi cu ochii verzi** etc. Cele trei volume de teatru care i s-au tipărit îl așază pe Vasile Rebreanu în rîndul celor mai laborioși dramaturgi. Dacă ne gîndim numai la faptul că **Un om mușcat de o oaie** a ajuns la al 250-lea spectacol la Națională clujean, atunci ne putem da seama ce artă a cheltuit autorul pentru a da viață virulentei satire de sub ironicul și blîndul titlu de mai sus. O legătură organică și firească se poate stabili între valorile literaturii interbelice și cele ale generației lui Vasile Rebreanu. El însuși ca scriitor a avut forța morală de a-și scrie cărțile fără a plăti acel tribut (ce i-a marcat pe alții pe viață) dogmatismului și proletcultismului.

Călăul cel bun aduce în literatura noastră o atmosferă ce nu ne mai sensibili-

CAP LIMPEDE

● **Permanențe reșițene.** Așa s-a intitulat bogata suită de manifestări din cadrul „Zilelor culturii" organizate în orașul de pe Birzava în cinstea apropiatului forum al comuniștilor din țara noastră. Inaugurat prin expunerea „Coordonatele ascendente ale județului Caraș-Severin — urmare firească a deschiderilor largi prevăzute de Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R." programul a cuprins în continuare, timp de zece zile, acțiuni destinate unui public larg, prezentate atît la principalele instituții culturale ale municipiului, cît și la cluburile unor întreprinderi și instituții.

Cîteva puncte de real interes ale acestui program: dezbateri pe diverse teme, o sesiune de comunicări tehnico-științifice ale tinerilor ingineri, o altă sesiune cu tema „Cultura de masă și educația permanentă", deschiderea celor peste 100 de cursuri ale Universității cultural-științifice, vernisarea salonului anual de artă al cenaclului din Reșița al U.A.P., a expoziției realizate cu sprijinul Asociației artiștilor plastici amatori, a unei expoziții filatelice, două festivaluri interjudețene — unul de muzică tinără „Te cînt pămînt de glorii și de frumusețl" și un altul dedicat iubitorilor muzicii corale („Iosif Velceanu"), spectacole cu participarea unor personalități ale muzicii de operă și operetă ca Nicolae Herlea, Dorin Teodorescu, Iulia Buciuceanu, Cleopatra Melidoneanu, spectacole-concurs ale brigăzilor artistice din municipiu, lansarea unor recente apariții editoriale, întîlniri cu redactori ai revistei „Orizont", cu scriitori, realizatori de filme românești, cu brigăzi științifice, concursuri „Cine știe răspunde". Sesiunea de comunicări pe teme de etnografie și folclor cu tema „cercetarea contemporană și modalități de valorificare a obiceiurilor tradiționale" și un schimb de experiență între tineri recent încadrați în producție și oameni cu vechi state de muncă sub genericul „Ștafeta generațiilor" au completat imaginea de ansamblu a acestei manifestări.

Ediția din toamna acestui an (a XIV-a) a tradiționalelor „Permanențe reșițene" a consemnat, de asemenea, împlinirea a 33 de ani de la înființarea Teatrului de stat din localitate și a unui deceniu de la darea în folosință a cinematografului „Dacia" — primul edificiu cultural din orașul nou în care locuiește astăzi trei sferturi din populația Reșiței. O frumoasă simbioză care a marcat, alături de multe din manifestările amintite, reușita „Zilelor culturii reșițene" **(Radu Levarda).**

● Ca o revistă pentru tineret care se respectă, ultimului număr din **Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului** deschide o adevărată ofensivă publicistică (și chiar publicitară, de ce să n-o spunem) pentru cartografierea justă, nepărtinitoare, a unui teritoriu socotit pe nedrept de importanță secundară în peisajul literaturii noastre : literatura tinerilor. „Prin rubrica **Colegi de creație, colegi de generație**, Suplimentul literar artistic al Scînteii tineretului își propune să contribuie la o mai bună valorificare a creației lor și aceasta nu în scopul de a arbitra în vreun fel vanităților (de altfel omenești și imposibil de escamotat în domeniul atît de sensibil al creației artistice), ci pentru a reda circuitului public realizări de maxim interes. Ne propunem să demonstrăm că există încă de pe acum personalități și în rîndurile tinerilor creatori... „Primul grupaj semnat de Mihai Coman ni-l prezintă direct (printr-un interviu plin de adevăruri, spuse cu francheță și luciditate) și indirect (printr-o microantologie critică) pe criticul **Alex Ștefănescu.** Păstrînd cu grijă stacheta valorică acolo unde și-o fixează în acest început și evitînd, tot cu grijă, supralicitările pro domo, noua rubrică poate deveni o binevenită tribună a artei tinere.

În același număr, semnalăm două întreprinderi gazetărești remarcabile prin alura lor necanonică și prin marca stilistică personală : **Atelier** de Carolina Ilica — un emoționant stop-cadru cu poetul **Nicolae Dragoș**, confesiune de mare sensibilitate și de generoasă alcătuire poetică — și **Nichitiana**, de Aurelian Titu Dumitrescu. Pentru aceasta din urmă, salutăm felul în care, în „mersul pe sîrmă" implicit în astfel de însemnări, autorul știe să salveze în ultimul moment textul de la pericolul inflamării retorice și al amănuntului în intimitate nesemnificativă. **Tabela de marcaj** a lui Horea Alexandrescu monologhează spiritual, ca de obicei, despre creșterile și descreșterile mari ale Împărății a fotbalului, pentru urechile care ar avea ceva de auzit.

● Simbătă seara și duminică am fost cu toții invitații televiziunii la cules de vie. Se pare că acest cules, al ciorchinilor cu boabe dulci în blîndă toamnă, este cea mai plăcută dintre muncile pămîntului. De aceea și cu gîndul la mustul parfumat și la vinul ghiurghiuliu, numeroase și frumoase cîntece populare românești cheamă fetele și flăcăii la strînsul razachiei. Și nicăieri nu sună aceste cîntece vesele mai bine decît printre butucii îngreunați și coșurile pline. Mărla-sa natura a fost scenograful inspirat folosit de realizatorii acestor programe.

La Albumul duminical am admirat-o pe actrița Adam Erszebet din Tîrgu Mureș, într-un recital de poezie și muzică. Cu mult farmec și talent, actrița a cîntat — acompaniată de compozitorul Sarosi Endre — în vers și melodie dorurile din lirica lui Mihai Eminescu, Mihai Beniuc, Horvath Istvan și Adrian Păunescu. Excelentă ideea de a da posibilitate unor foarte buni actori, care joacă în limba maternă pe scenele teatrelor lor, să se exprime în limba română la postul național de televiziune.

Seara de duminică s-a încheiat fericit cu Gheorghe Zamfir și Nicolae Licareț pe scena Ateneului Român. Am ascultat ca pe o binecuvîntare naiul minunat, ce depăna parcă un rezumat al muzicii acestui pămînt, susținut de orgă, ca un ecou al tuturor cîntărilor ce au mingîiat piatra Carpaților. **(Reghina Vârvici)**

Jumătate de veac

Vasile Rebreanu ăflu din Ardeal că împlineşte cincizeci de ani.

Îmi povestea Zoe Dumitrescu-Buşulenga despre tatăl său despre satul din care se trag Rebreni din matca astăzi cu cei mai mulţi copii din România alături de Ieudul Maramureşului. Era lumea patriarhală acolo a rînduielilor de veac, hotarul de miazănoapte al ţării privegheat de candelele înlăcrimate ale copiilor unei reminţii ce se ştie pogorîtă din Logosul întrupat în istorie de două milenii iar dacă moşul meu a fost cioban bunicul este Traian împăratul...

Cărţile bunătăţii sale ce le-a plăsmuit pînă acuma doresc să le ştiu duse cu aurul aripilor mai departe şi mai adînc în sufletul acestui neam căruia îi rămînem mereu fiecare dintre noi datori.

Mi-a mărturisit ziele acestea chipul său de copil cum l-a luat de braţ pe liceanul de acum peste două decenii în urmă îndreptîndu-i numele pe cea dintîi lacrimă venind în lumea poeziei la debut în **Tribuna** la care ucenicia lîngă Agârbiceanu. Îngăduie-mi să-ţi sărut obrazul de frate cu prinosul de recunoştinţă la fereastra pragului de colinzi ce încep acum să limpezească fîntînile Transilvaniei.

IOAN ALEXANDRU ■

întîi omul şi abia în funcţie de el scriitorul, mă voi încumeta, cu emoţie şi reţinere, să spun cîteva cuvinte despre un mare sărbătorit : Vasile Rebreanu.

Voi începe prin a enunţa un paradox : în viaţa lui Vasile Rebreanu această aleasă sărbătoare, cînd el împlineşte o jumătate de centenar, e numai un incident. Pentru că prin alcătuirea sa sufletească, Vasile Rebreanu e o nesfîrşită sărbătoare.

Meditativ ca un nordic şi exuberant ca un meridional, în el sălăşluieşte o căldură care apropie şi care face bine celor din jur, acea căldură omenească de care ai atîta nevoie în momente de cumpănă. Înainte de a se transmite în scrisul său, căldura aceasta se risipeşte în fapte, uneori mărunte, alteori foarte mari, capabile să lumineze un chip fie şi pentru o secundă, sau să determine un destin.

Tăria caracterului său, asemuit de un renumit poet cu un aisberg, se poate vedea mai întîi din faptul că nici o împrejurare, nici o cursă, nici o ispită nu a reuşit să-l schimbe. A străbătut toate continentele, cu excepţia Antarcticei, dar locul cel mai drag, unde se regăseşte şi unde revine cu dor şi nostalgie e acasa lui, cum zice Nichita Stănescu ; creator al unei strălucite opere preţuite şi de către cei ce i-o invidiază, el a rămas cu un cult genuin, de perpetuu debutant, cum zicea Arghezi, faţă de cuvîntul scris, al său şi al altora.

E, într-un cuvînt, un om foarte bun, foarte mare prin bunătatea lui, ceea ce e mai mult decît un scriitor foarte mare prin cărţile lui, cum dealtfel de asemenea este. Părinte al acelui fermecător Petit Prince român, **Călăul cel bun**, el însuşi sancţionează răul cu o dezarmantă generozitate, pulverizează cea mai computerizată viclenie cu o irezistibilă francheţe. Iar dacă oamenii ar purta numele unor trăsături sufleteşti, cel al lui Vasile Rebreanu ar fi Tandreţea. Scrisul său ca al oricărui mare scriitor, are un timbru inconfundabil, derutant (şi derutînd pe exegeţi) tocmai prin originalitatea sa, prin firescul său lipsit de orice artificiu, îmbinare de noutate şi de străvechime, de inedit şi de moştenire scumpă de-o virstă cu descîntecul, cîntecul de leagăn şi colinda.

Dar, venind vorba de virstă, noi nu sărbăm acum o operă, ci virsta unui om.

Iar el trece peste acest ecuator vital, în cealaltă emisferă a centenarului, firesc ca propriu-i scris, ca el însuşi, cum ar străbate cîntînd în gînd un cring însorit de mesteceni.

MIRON SCOROBETE ■

zase de multă vreme : Omul cu fes alb e trimis de bătrînul jocheu să aducă hergheliile de cai în viaţa noastră. Într-un moment ce coincidea cu o oarecare relaxare, după ce mii şi mii de cai fuseseră căsăpiţi. Caii din carte nu sînt altceva decît candoarea, puritatea, tinereţea sau propria copilărie a bătrînului jocheu. Foarte modern din punct de vedere al expresiei, romanul **Călăul cel bun** a fost comparat cu Micul Prinţ a lui Exupéry, dar Vasile Rebreanu are acces nemijlocit la mitologia românească, şi în mod firesc viziunea sa porneşte de la basm, ea vine deci din antichitatea culturii noastre.

Cărţile lui Vasile Rebreanu, avînd profunzime, au şi umbră sau o lumină a nopţii lor, adică a nucleului lor inefabil şi peren. Există în proza lui o mireasmă, nu numai a stilului, ce are cadenţă în rostire şi parfum de noapte luminată, dar şi a pasiunilor personajelor sale, între care mai reuşite sînt cele feminine. Poveştile de iubire, fie că se petrec la Hollywood, fie în zăpezile de pe malul Someşului au puritatea şi sănătatea muguri lor care dau în floare. Se iubesc şi îngerii între ei.

Ceea ce a surprins în scrierile lui Vasile Rebreanu, care promova în proza sa încă de la început puritatea, au fost umorul şi causticitatea pieselor sale satirice : **Fe loc repaus asasini ! şi Un om muşcat de o oaie.**

Amestecul de lirism şi realism din scrisul lui Vasile Rebreanu trebuie pus pe seama a ceea ce aminteam la început ; privirea sa şi verde, şi albastră, telurică şi stelară în acelaşi timp.

Deşi n-are importanţă decît pentru mine, ţin să-i reamintesc lui Vasile Rebreanu că pe cînd se filma Gaudeamus Igitur, scenaristul care era el, ştiind că nu aveam bursă m-a aşezat pe postul celui care făcea apelul figuranţilor din filmul său.

Şi dacă după apariţia Călăului cel bun literatura noastră s-a umplut de cai, aceasta se datoreşte lui Vasile Rebreanu. Şi dacă Neira Dorothy Vetusi, eroina din **Un caz de iubire la Hollywood**, se duce în deşerturile Americii să îngrijească mustangi, înseamnă că planeta mai are încă nevoie de cai sălbatici, de tandreţe, de puritate, de copilărie. Şi mai are nevoie de veşnicul copil care a rămas Vasile Rebreanu, cel care de la vîrsta de 6 ani călărea în picioare pe latele spinări ale cailor din nordul fabulos al ţării noastre.

GHEORGHE PITUŢ ■

Delimitări

Viitorul epigramei

Decade epigrama ? Aşa se întreabă revista „Flacăra" atribuindu-mi totodată un răspuns afirmativ în această chestiune. Pe cît îmi amintesc, nu m-a speriat niciodată numărul epigramiştilor, ci în genere acela al scriitorilor de la noi, mereu mai debordant. Făceam socoteala că în România dinainte de al doilea război mondial, Societatea Scriitorilor Români nu depăşea numărul de 250 (două sute cincizeci), iar astăzi Uniunea Scriitorilor, titulari şi stagiari, depăşeşte mia ! Mîncărimea scrisului e mai mare la poeţii care fac proză, etajind-o în versuri zise libere şi străduindu-se să le facă incomprehensibile, decît aceea a bieţilor epigramişti, care nu găsesc aceeaşi receptivitate la editurile din cele patru puncte cardinale ale ţării. Nefericirea ţine de obligaţia epigramei de a fi cît mai clară în contextul celor patru versuri, oricît de fină ar fi poanta, pe cînd ceilalţi versificatori ce-şi spun poeţi nu au asemenea bătaie de cap, ştiind că redactiile preferă obscuritatea sau ermetismul, considerîndu-le moderne, aşadar îmbietoare. Or, nu cred că cititorii revistelor scrioase acordă prioritate la lectură versurilor, pe cînd cei ai periodicelor umoristice îşi arată preferinţa pentru epigrame (nu că ar fi lectura mai uşoară, ci fiindcă asigură mai bine declanşarea rîsului sau a surîsului decît textele kilometrice).

Cu alte cuvinte, umorul e chintesenţiat în epigramă, pe cînd în schiţă se diluează. Ce e drept, considerentele lui George Arion cu privire la aspectul psihosociologic al umorului în zilele pline de tensiune şi de anxietate ale momentului istoric, sînt cît se poate de juste. Nu tot atît de convingătoare sînt însă deducţiile logice pe care le trage. Mi se pare că tocmai în această conjunctură, cititorul e bucuros să se destindă, sau cum se spune astăzi mai pretenţios, să se deconecteze. Cititorul român preferă, de pildă, să-l recitească de 8 ori pe Caragiale, decît să revină o singură dată asupra lecturii lui Kafka (odată şi i-a fost prea îndeajuns !).

Statisticeşte, numărătoarea lectorilor şi a auditorilor de epigrame ne îndeamnă la optimism, cel puţin în ţara noastră, în care centrele judeţene îşi constituie cenacluri speciale, conţinînd pe numeroase adeziuni, de autori şi de amatori. Niciodată, în trecut, n-au existat asemenea „cazuri", care ar trebui să dea de gîndit şi psihosociologilor pesimişti. Şezătorile — cu public, firesţe — ale cercurilor de acest fel, atrag spontan mulţimile, fără să fie nevoie de speciala organizare a „reuşitei".

Progresul nu este însă numai de ordinul numeric. În trecut, epigrama avea poanta în măciucă, spunînd lucrurilor pe nume, ca în celebrul exemplu de mai jos :

Capetele multor oameni
Au produs ceva în viaţă.
Numai capul dumitale
N-a produs decît mătreaţă.

Asemenea specimene nu mai sînt astăzi posibile, cînd sugestia s-a substituit expresiei directe. Prostului nu i se mai spune prost, ci i se găseşte o modalitate mai civilizată, a ambiguităţii cuvîntului din poantă.

Iată, de pildă, o epigramă stilizată popular, ţărănească, pe înţelesul celui mai simplu, dar şi al celui mai pretenţios cititor :

— Eşti bătrîn, bade Ioane,
Că abia mai sprijini bita,
Dar te uiţi după codane...
— Cum, nepoate, nici atîta ?

Se intitulează **Dreptul la dragoste**, e semnată Ştefan Boitan şi figurează în culegerea Clubului Epigramiştilor „Cincinat Pavelescu", **Zece ani de epigramă**, selecţie şi prefaţă de Mircea Trifu, Bucureşti, 1979.

Nu cred să fie cineva atît de nereceptiv la umor, ca să nu rîdă la lectura acestui catren, despre care un belfer ar putea completa, semnalîndu-i pe lîngă spirit, şi fondul „etern uman". Şi n-ar fi prea greşit acest dascăl, deoarece, dacă funcţia cunoaşterii e în genere recunoscută literaturii, epigrama o îndeplineşte cu prisosinţă. Marcel Proust spunea, în legătură cu aşa-zisa „posesiune" în dragoste, că partenerii, în fond, nu posedă nimic. Privirea e adesea mai posesivă. Poporul nostru spune despre un îndrăgostit sau o îndrăgostită, că „o mănîncă" din ochi sau „nu-l pierde" cu privirea. Bătrînul din epigrama de mai sus îşi revendica dreptul elementar de a se bucura contemplativ. Nu e aceasta însăşi definiţia satisfacţiei estetice ?

Spaima de moarte nu e obiectul epigramei, pentru că nu o practică pe această trăiriştii, vechii mei clienţi. A exprimat-o însă spiritual regretatul Ghiocel Constantinescu, autentic poet, de altfel autor al unui admirabil rondel despre moarte. Aflînd că editarea acestei antologii „s-a amînat cu un an", şi-a exprimat, fără accente patetice, o temere, din păcate justificată :

Nu s-ar putea, vă rog fierbinte,
S-o editaţi mai înainte ?
Pot eu să ştiu că peste-un an
O să mai fiu... contemporan ?

Să ne închipuim că poetul ar fi spus, în loc de „contemporan", — modalitate intelectuală de a spune —, „în viaţă". Nu-l asa că nu mai avea nici un haz ? Catrenul înceta de a fi epigramă (pe propria piele a victimei).

Elemente lirice nu lipsesc epigramiştilor talentaţi. Citez epigrama „Unei blonde", semnată George Zarafu :

Văd al pletelor tezaur
În plin soare strălucind
Şi sînt trist c-atîta aur
Se preschimbă în argint.

Epigramistul a subliniat cele două cuvinte, **aur** şi **argint**. Cred că nu ora nevoie. Cititorul înţelege prea bine motivul tristeţii, la gîndul că acest tezaur se putea devaloriza, din momentul cînd devenea negociabil.

În concluzie, sînt optimist asupra viitorului epigramei la noi. Veţi trăi şi veţi vedea !

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Desene pe asfalt

În gara poeziei

Cu Ion Bănuţă sînt, de mulţi ani, ca pe un peron de gară.

Vreau să spun că văzîndu-ne, ne îmbrăţişăm.

În anii din urmă mai ales, poetul îmi apare mai rar în cale. Ca totdeauna e prevăzut cu o servietă doldora de hîrtii (spaturi, jurnale vechi, manuscripte) că de cînd îl cunosc îşi luminează chipul cu un zîmbet larg şi parcă pînă de curînd puneam între noi, bucuroşi de regăsire, cîte un păhărut, aşa, ca să fie. Ceremonialul a rămas acelaşi. Au dispărut numai păhărţele fiindcă inima poetului, se zice (el nu zice), n-ar mai bate aşa cum o ştiam, asemănătoare cu maşinăriile uriaşelor ceasornice cu care ne împodobeam noi gările, în ani antebelici, orologiile Paul Garnier... (Iar o imagine a gării?)

Dacă aş fi pictor sau gravor aş nemuri frumoasa frunte boltită a poetului, stăruind asupra ochilor lui de o stranie, întunecată licărire şi asupra vîlvelor de păr împletite, şi ele, miraculos ; apropiate şi dezbinate într-o construcţie amintindu-ne de fumul, spărgînd ceaţa, al locomotivelor vechi...

Pe Ion Bănuţă nu-l pot supăra desele trimiteri la magica lume a drumului de fier. Dimpotrivă. Fiindcă juneţea Domniei-Sale (coborîtor dintr-o cinstită familie de ţărani argeşeni) s-a cheltuit între traversele gărilor bucureştene şi între ciocanele legendarei Griviţe. La vremea ce trebuia să fie a înaltelor şcoliri, iubitorul de cîntece a îndurat frigul temniţelor, tortura. Au fost momente în viaţa cheferistului comunist cînd s-a simţit mai aproape de mourte decît de vers ori de vis.

Eliberarea L-a dat şi pe el, vieţii. Şi muncii. Munci statornic legate de obsesia capitală a biografiei sale : trenul. Tîrziu i-a fost dat poetului să se despartă de fierăriile astrale ale Podului Grant fiind uns director al fostei Edituri pentru literatură. Cheferistul nostru s-a instalat brusc în condiţia unui... navigator. Cu calm gospodăresc (ca şi mai tîrziu, la revista „Albina") el a navigat printre inerţii aducînd (readucînd) în plumb litera unor scriitori „uitaţi", şi refuzînd să tipărească la nesfîrşit unele „cinturi ale vieţii" ce se volau uzurpatoare ale plinului de vinovăţii, Eminescu şi avînd, în plus, abilitatea de a conlucra cu intratabilii, irascibilii, năstruşnicul Tudor Arghezi şi G. Călinescu pe care prea multele ofense îi scoseseră, practic, din circuit.

Ion Bănuţă şi-a luat servieta (aceeaşi cred, pe care o transportă cu sine şi acum, de nu e altminteri) şi a bătut, respectuos, în poarta căsuţei cu Sîntgheorghe din strada Vlădescu ori s-a războit cu paznicii flocoşi ai Mărţişorului, Taifasuri. Cafeluţe. Cheferistul şi-a convins interlocutorii să lase din mutenie şi să-şi dăruiască Opera unui timp istoric nou, unui climat de cultură nou.

Şi întorcîndu-se Domnia-Sa la truda nocturnă de stihuitor şi începînd să-şi publice producţiile, acelaşi Tudor Arghezi şi acelaşi G. Călinescu, cărora li s-a mai alăturat blîndul Perpessicius, i-au fost naşi literari.

Cu asemenea naşi (ursitoare, mai de grabă) mai repede te îngropi în uitare decît te înalţi dar Ion Bănuţă a rezistat. A trudit exemplar. A ucenicit. A rătăcit imens. A învăţat să înveţe. A părăsit maniere inconvenabile, drumuri străine, sterile şi de cele mai multe ori el ne-a convins de viabilitatea vocaţiei sale. În multe piese disparate, ale ambiţioasei serii, cicălite de „Panorame" el se vădeşte un original constructor de viziuni poetice. Imaginile au vigoare, mobilitate, plasticitate. De la (cei mai buni) avangardişti n-am mai întîlnit o atîta pricepere de a anima metafora burlescă şi regret că spaţiul nu-mi îngăduie să citez. Mulţi poeţi de azi ar putea să fie geloşi pe disponibilitatea ingenuă a lui Ion Bănuţă, pe energia proiecţiilor sale simbolice. Critica ? Ce zice ea ? Ei, ea mai tace, săraca, şi toarce în gura sobei, la gura calendarului cu sfinţi gata omologaţi.

Şi cînd suporţi greu pensia, cînd te şcoli că de obicei puţin după miezul nopţii şi abia aştepţi dimineaţa spre a putea merge prin tîrg, cu speranţa de a întîlni vreun confrate...

Cînd ceasurile Paul Garnier sînt demontate os cu os şi depuse la muzeu..

Cînd ştii că Podul Grant, podul tău, a fost trimis la topit...

Cînd eşti singur şi e toamnă şi eşti trist (obiar dacă te-ai născut pe 7 noiembrie)...

Cînd împlineşti, cine ar crede-o? şaptezeci de ani...

...Nu ai decît, iubite Nea Ioane, să te tragi în umbră, la un păhăruţ, hai, două, cu prietenul dumitale ce subiscăleşte prezenta, ascultîndu-i lui cuvintele de la mulţi ani undeva, într-un cotlon de pe un peron puţin umblat, în gara Poeziei, ascultînd ploaia, Orient-Expresurile, norii

GHEORGHE TOMOZEI ■

Constelaţia lirei

ION NOJA

Ţara ca bucuria de-a fi

Ţară ca bucuria de-a fi
Cînd tînăr alergi prin ploaia de vară
Şi anotimpul poartă peste lume
Cureubee lungi la subţioară.

Ţară ca dorul de casă irumpi
Primăvara-n cireşi pe colină
Cînd se crapă de zînă-n semînţe
Şi iarba se-ntrupează din lumină.

Ţară cît un lan imens de suflet
Cu cîmpuri cămăşi
de mireasă şi mire
Cînd ochii toţi se dăruie privirii
Păsări străvechi de iubire.

Ţară ca o inimă călătorind
Din piept în piept veşnicia română.
Pe bolta auzului, numele tău
Aiduma căli lactee rămînă.

Tărîm imaculat

Atîrnă de mireasmă întregul
cais
Şi vrăbior atîrnă pasărea
întreagă.
Pămîntul de lumină şi trupul
tău de vis
Ca ochiul de vedere
neprihănit se leagă

Neprihănit cuvîntul — tărîm
imacula:
De sînea lui atîrnă
universu.
În hamul cîntecului dacă îl
străbat
Mulţimi de moarte-s paşii
mei în mers

Cîntec

Nu mai gust cuvîntul
fraged,
bolnav de tăcere is.
gura mea de-amărăciune
bandajată-i cu suris,

ram nu poate-n amintire
sa opreasca a ta fugă
mina-mi dreaptă spre
murire
sade teată într-o rugă,

ochii mei uimire poartă
prin odăile vederii
si-a nitare peste pleoape
trag mai lute vălul serii,

de tristeţe adumbrit
sîngele prin trup prăvale
moarte zuruind cristale
ca o ploaie-n asfinţit,

că nici pleci şi nici te am
întrupare a minunii
şi sînt tot precum un geam
bîntuit de febra lumii.

Echilibru

Soarele cu inima mea
pătimaş se iubea, zgomotos,
dimineaţa cînd mă răsărea
cu suier peste munţii de os

de auzeam divina prăbuşire
a unui dor în
carnea-nsomnurată
şi sufletul mă traversa-n
plutire
din aripi fără să mai bată,

soarele cu inima mea
zgomotos, pătimaş se iubea
pe riurile sîngelui curate
dimineaţa cînd mă răsărea

şi-n echilibru cu privirea
ca la-nceput de lume stam,
decopacte eu, de alta doar
uimirea
luorurilor ce le cunoşteam,

eram ca sarea plinsului
de pur,
înlăcrimat de neprihană
şi orizontul pîlpîia în jur
precum durerea, preamărind
o rană.

PCR
CONGRESUL
XIII

Creație a gîndirii originale ● Produs al inteligenței tehnice românești ● Firmă de reputație mondială

AUTOTURISMUL ROMÂNESC DE TEREN

De la lacăte și încuietori, la moderna mașină de azi, cîștigătoare în Raliul faraonilor

1971 — locul I la Raliul „Pădurilor" din Belgia, locul II și III la Raliul „Infernul smîrcurilor". **1972** — locul I la Raliul italian al autoturismelor de teren. **1973** — locul I la raliul S.U.A. destinat echipajelor de teren (din 60 de echipaje), Titlul și premiul anual „Jumbo jet de aur" în Italia. **1974** — ARO se află printre premianții Salonului internațional de autoturisme de la Paris. **1975** — locul I la concursul internațional „Safari" din Marea Britanie. **1978** — locul I la Raliul de autoturisme de teren din Nicaragua. **1980** — ARO se află printre primele 8 echipaje din lume la Turul Africii de Nord, la care au participat 298 de echipaje și din care numai 37 au reușit să termine cursa. **1983** — locul I la Raliul Islandei, locul II în Raliul de fiabilitate din Algeria care a durat 12 zile pe un traseu de 12 700 km. **1984** — locul I în Turul Algeriei, locul 6 în Raliul Angliei, locul I în Raliul faraonilor, medalie de aur la Tîrgul internațional de la Plovdiv din R.P. Bulgaria.

Chiar în momentul în care intram pe poarta **Intreprinderii de automobile ARO** din Cîmpulung Muscel, care întîmpină Congresul al XIII-lea al partidului cu succese de înaltă rezonanță în bătălia pentru calitate și competitivitate industrială, prin telex se primea vestea că în **Raliul faraonilor** din Egipt un echipaj de femei cucerise locul I cu automobilul ARO-10. Acest titlu confirma încă o dată clasa mondială a autoturismelor de teren românești într-una din cele mai dificile curse contrarecordmetru din lume, o cursă prin deșert, în vecinătatea piramidelor, la temperaturi înalte și uneori în condiții de furtună. Cu două sau trei zile în urmă soaiec și vestea că un echipaj de bărbați conducînd un ARO-242 cîștigase, la rîndul său, locul I, la același **Raliu al faraonilor**, într-o confruntare dură cu firmele cele mai mari din lume, deținătoarele unor vechi tradiții în acest domeniu. Imaginî din acest rallu fantastic avuscsem prilejul să urmărim și noi pe micile noastre ecrane. Din atmosfera acelor secvențe tulburătoare, cu întinderi de nisip serpuitoare și cu un peisaj voalat de vibrațiile aerului încins, ne regăseam la Cîmpulung Muscel în plin peisaj de munte și de toamnă, cu păduri de bronz care se ridică din imediata vecinătate a uzinei, la temperaturi scăzute și într-un aer pur care dă în clinchet de cristale.

Exact acum 89 de ani pe acest loc se inaugura o fabrică de hîrtie. Tot ce a mai rămas din vechea uzină sînt cîteva clădiri devenite istorice și... hîrtia de calc pe care se trasează proiectele noilor tipuri de autoturisme de teren care poartă firma ARO, firmă cunoscută în 90 de țări din lume. O performanță simetrică, dovedind însă că la Cîmpulung există o tradiție muncitorească exemplară. Desigur, de-a lungul unui secol de industrie mai mult sau mai puțin prezentă în prima linie a economiei naționale, uzina s-a transformat enorm. La un moment dat, în aceste hale se fabricau lăcăte, pompe de stropit vițe sau pădurile, clești de cule, vermorele, broaște pentru uși, ringuri pentru uzinele textile dar și elice sau aparatura de bord pentru avioane. A fost, de asemenea, o vreme cînd la Cîmpulung se reparau doar automobilele rămase dinainte de război, reconditionate pentru necesitățile urgente ale vieții. Oamenii de la Cîmpulung au făcut o practică utilă repunînd în circulație pe drumurile publice, vechi Forduri și Cadillacuri, vechi Tatre și Mercedesuri. Naționalizarea i-a găsit pe cîmpulungeni cu o experiență industrială temeinică dar, desigur, insuficientă pentru performanțe de vîrf. Și dacă orașul este cunoscut azi în lume prin automobilele ARO, acest lucru se datorează comuniștilor care au transformat uzina de reparații într-o uzină ce produce automobile în licență proprie ! E un titlu de glorie să produci autoturisme de teren care intrec în performanțe firme cu o rezonanță copleșitoare în calendarul industriei de automobile. La început au fost motocicletele I.J. de 250 centimetri cubi. În 1953 întreprinderea primește o comandă dificilă : să execute motoare cu explozie de 50 de cai putere. Motoarele s-au executat ireproșabil și tot în concepție originală. Acest lucru, întîmplat în 1953, a determinat trecerea de la execuția unor motoare la producerea primelor autoturisme de teren. Din 1957 pînă în 1984 au trecut deci mai puțin de 30 de ani. Întreprinderea a intrat brusc în concurență cu producătoare de autoturisme de teren avînd o vechime egală cu secolul. Este aproape de necrezut cum, printr-o mobilizare excepțională a forțelor, prin inteligență științifică și tehnică proprie, cîmpulungenii cucereau locul I la **Raliul pădurilor** din Belgia, în 1971, în compania celor mai spectaculoase firme de pe mapamond. Prin urmare, o performanță mondială la 14 ani de la elaborarea, în întregime, a primului autoturism românesc de teren !

Astăzi, producția de acum aproape 30 de ani se realizează în două ore și jumătate ! Iar autoturismele de teren produse la Cîmpulung întrec în **Raliul faraonilor** Range Rower-ul american, Toyota japoneză, Mercedesul german, Renault-ul francez.

Ajuns în acest moment de vîrf al uzinei îl întrebăm pe tovarășul Iop Giuvelcă, directorul general al Întreprinderii de automobile ARO din Cîmpulung Muscel, ce semnificație are firma ARO ? **„ARO este prescurtarea simbolică prin care e înregistrată licența automobilului nostru de teren la Geneva : Automobil Romanesc. ARO înseamnă 28 de ani de experiență în industria automobilelor de teren, ARO înseamnă 250 mii de automobile produse pînă acum. ARO înseamnă o medie anuală de export de 64 la sută în ultimii 20 de ani. ARO înseamnă două familii de automobile în 12 versiuni, una dintre cele mai largi game de automobile de teren din lume. ARO înseamnă circa 5 la sută din întreg exportul mondial de automobile de teren. Înseamnă concepție proprie foarte avansată. Înseamnă performanțe în aproape toate competițiile internaționale la care a participat".**

Întrebat de către noi ce reprezintă ARO pentru un pilot de încercare implicat zilnic atît în întreprindere cît și în diferite țări ale lumii, în verificarea performanțelor și calităților automobilului românesc de teren, tovarășul Valeriu Ungureanu răspunde : **„ARO este o mașină bună la orice, o mașină care trece și prin zid, o mașină, adică, robustă, solidă, cu un design plăcut, cu un confort din ce în ce mai bun, o mașină pentru agricultură, pentru silvicultură, pentru geologi, pentru ecologi, pentru arheologi, pentru turiști de o vacanță sau de o zi, pentru vînătoare în junglă sau în deșert, pentru o ascensiune în locuri accesibile numai cu pasul cau pe cal, pentru traversarea unei mlaștini, a unui curs de apă, a unei pante înclinate pînă la 45 de grade etc. E o mașină cu care, astăzi, mulțumită îmbunătățirilor continue aduse, în concepție proprie, poate fi folosită și la arat și la semănat și la transport și la iluminat ca grup generator de curent electric, și la o călătorie în jurul lumii. E o mașină în care mă simt comod și cînd o folosesc drept mijloc de transport dar și cînd merg la teatru".**

La Cîmpulung oamenii știu că tot ceea ce înseamnă firma ARO în lume se datorează grijii purtate destinelor industriei românești de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, venit personal, în neuitate rînduri, în mijlocul constructorilor de automobile de teren și îndrumîndu-i vizionar în realizarea unor produse de înaltă competitivitate la nivel mondial. Oamenii țin minte că au căpătat încredere în forțele lor, la indicațiile tovarășului secretar general al partidului care a deschis o perspectivă generoasă constructorilor de automobile de teren utile oamenilor în diverse condiții de muncă. ARO a devenit, treptat, un modul adaptabil tuturor nevoilor agriculturii și industriei. La 8 iunie 1972 tovarășul Nicolae Ceaușescu felicita colectivul de oameni ai muncii de la **Intreprinderea de automobile ARO Muscel** pentru performanțele lor, recomandînd în același timp să la toate măsurile pentru ca în anul 1973 uzina să producă 15 mii de autoturisme de teren. La 7 septembrie 1976 secretarul general al partidului revenea în mijlocul constructorilor de mașini de la Cîmpulung apreciind rezultatele obținute în asimilarea producției motoarelor cu benzină și capacitate mare, prin transferarea producției de acest fel de la Brașov. Cu această ocazie, tovarășul Nicolae Ceausescu recomanda instalarea unor noi linii tehnologice pentru crearea unor noi tipuri diversificate și perfecționate de autoturisme de teren. La 16 aprilie 1981 secretarul general al partidului aprecia în fața locului rezultatele obținute în diversificarea tipurilor de automobile de teren, în dieselizarea lor, în creșterea indicilor tehnico-funcționali, recomandînd, totodată, dezvoltarea capacității de pregătire a fabricației, a utilizării cît mai eficiente a metalului, a sporirii gradului de folosire a utilajelor.

În anul care urmează întreprinderea împlinește 100 de ani. 100 de ani în condițiile în care, practic, ultimii 20 sînt fundamentali. Toate aceste rezultate reprezintă rodul unui colectiv de peste 10 000 de oameni care fac faima automobilului de teren românesc și îl reprezintă, în nenumărate ocazii, cu mare răspundere în lume. Uzina a produs nu numai generații de motoare și de mașini, ci la primul rînd generații de constructori de mașini. Astfel încît, în uzină se întîlnesc lucrînd în diferite secții bunici și nepoți. Trei generații de constructori de automobile de teren ! Vîrsta medie este de 21 de ani. Constructorii de astfel de mașini au creat, pe lîngă uzină, un grup școlar care pregătește specialiști de la clasele primare pînă la facultate. Cîmpulungul a devenit, prin uzină, centru universitar ! Și cînd te gîndești că în 1944 lucrau aici doar cîteva zeci de muncitori, tehnicieni și ingineri în cîteva hale prost utilate și în barăci. Și cînd te gîndești că în 1958 operațiile de ambutisare a pieselor de tablă se făceau manual, pe butuc de lemn, cu scule rudimentare, iar vopsirea se făcea în aer liber, cu piesele suspendate de crengile copacilor din curtea fabricii ! Se poate spune că întreprinderea de automobile ARO Muscel a înregistrat un salt **fantastic**. Cuvîntul acesta, **fantastic**, e-a aflat pe buzele tuturor specialiștilor de pe mapamond - care au urmărit **Raliul faraonilor** unde automobilul românesc a fost numit **„ARO, cel mai bun automobil de teren din lume."**

ADRIAN DOHOTARU ■

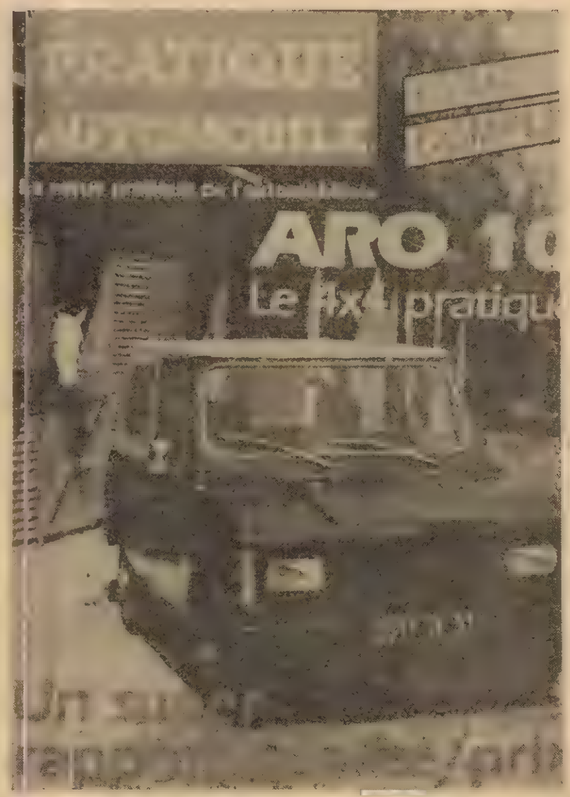

Yves Colas, președintele societății pentru importuri de automobile de teren „Universal France" : **„ARO-10 nu are concurenți pentru mașinile 4x4 de pe piața actuală"**

Imagine din filmul de televiziune dedicat **„Raliului faraonilor"** unde automobilul ARO I s-a spus : „Mașina care trece peste orice obstacol"

Intreprinderea de automobile ARO Muscel a exportat pînă acum produsele sale în cinci continente și în 90 de țări ale lumii, după cum urmează : Abu-Dhabi, Africa Centrală, Albania, Algeria, Arabia Saudită, Australia, Bangladesh, Belgia, Bulgaria, Burundi, Canada, Camerun, R.S. Cehoslovacia, Chile, Sri Lanka, Cipru, R.P. Chineză, Columbia, Congo, Coreea de Nord, R.P. Cuba, R. Dominicană, Ecuador, R.A. Egipt, Elveția, Etiopia, Franța, Gabon, R. D. Germană, Grecia, Laos, Ghana, R. F. Germania, Guatemala, Guineea Ecuatorială, Insulele Canare, Iordania, Iran, Irak, Islanda, Israel, Italia R.S.F. Iugoslavia, Kuweit, Liban, Liberia, Libia, Luxemburg, Singapore, Indonezia, Irlanda, Malayezia, R. Malgașă, Marec, Mauritania, R.P. Mongolă, Nigeria, Nicaragua, Norvegia, Olanda, Pakistan, Peru, R.P. Polonă, Portugalia, Ruanda, Quatar, Sierra Leone, Siria, Spania, Statele Unite ale Americi, Sudan, Suedia, Surinam, Tanzania, Turcia, R.P. Ungară, Yemen, Zair, Zambia, Mozambic, Argentina, Tunisia etc.

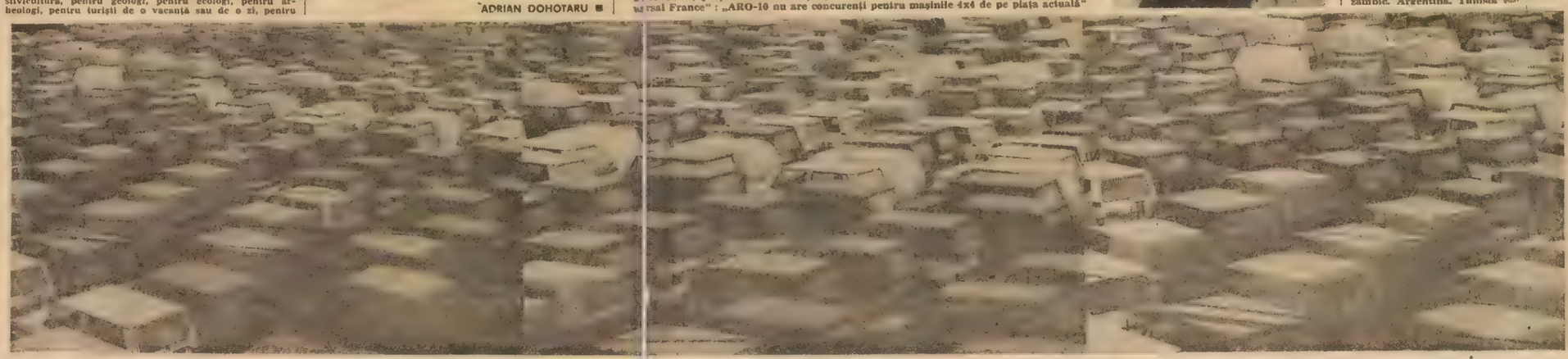

Drum bun pe arumurile țării și pe drumurile lumii

Fotografii de TRAIAN COTESCU, PAUL AGARICI, SORIN POSTOLACHE. ■

O creație simfonică dedicată celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român

Impresionantă, oglindirea actualității în creația componistică românească contemporană devine, an de an, un autentic „hronic" al vieții noastre. În opere, oratorii, piese corale sau simfonice, ecoul evenimentului își face auzită astfel chemarea vibrantă, spre inimile celor care îl trăiesc. Cu asemenea gînduri urmăream, în recentul concert al Orchestrei Radioteleviziunii, prima audiție a lucrării simfonice simbolic intitulate de Liviu Ionescu **Forum XIII.** Este adevărat, adesea muzica cu text — în dimensiunile vocal-simfonice sau în cele ale cîntecului — are primordialitatea în tălmăcirea sonoră a unor momente de asemenea însemnătate pentru actualitate. Iată însă că muzicianul este capabil să comunice trăirile sale, crezul în mai bine, și prin limbajul aparent mai abstract, al genului simfonic. Ocolind un programatism de factură tradiționalistă, Liviu Ionescu a imaginat un amplu **tablou de sentiment**, de stare sufletească a tuturor oamenilor acestei țări, în așteptarea unui mare moment prin care se scrie istoria sa — Congresul al XIII-lea al Partidului. Așa cum mărturisea Liviu Ionescu, de aici emană atmosfera luminoasă, optimistă a discursului sonor, încărcat de energie. Astfel deschisă lucrarea, **Forum XIII** se continuă apoi cu un răgaz liric, în care, climatul de liniște și încredere cuprinde treptat toate zonele sensibilității noastre, pentru ca, în final să se proiecteze, impresionantă, dimensiunea apoteozei. Fără a da alte explicații, de altfel muzica nici nu le solicită, desfășurarea poematică este dominată de acel elan generos care îl simțim cu toții, ca dimensiune a timpului trăit și înscris în cronica noastră, făurită de noi, prin înaltul forum al țării.

Semnăturii creatorului muzicii, Liviu Ionescu, i se adaugă, cu autoritate, cea a interpreților, conduși de Cristian Brâncuși. Departe de orice manifestare formală, interpretarea acestei partituri, de un grad de dificultate a execuției apreciabil, denotă din partea dirijorului o atitudine de maximă participare în redarea convingătoare a mesajului. Dealtfel, impresia generală a întregului program a subliniat încă o dată că Orchestra Simfonică a Radioteleviziunii se situează în primele rînduri ale formațiilor artistice românești capabile a susține misiunea nobilă ce revine muzicienilor noștri în contemporaneitate. Cristian Brâncuși știe acest lucru și se angajează total în fluxul muzicii, dîndu-i fluență și firesc. Cu celelalte piese ale programului nu a făcut decît să ateste încă o dată această calitate a sa, devenită o caracteristică a tinerei generații de dirijori. Urmărirea atentă a dialogului solist-orchestră, în **Concertul pentru vioară și orchestră** de Mendelssohn-Bartholdy, a dat un impuls pozitiv replicilor mai palide ale protagonistei, Susane Kalgéer din R. F. Germania. Iar finalul programului, cu o bijuterie clasică — **Simfonia în re-major** de Mozart, subintitulată „Haffner", ne-a situat în lumea unei prețioase discreții și expresivități ce vădea cultura și sensibilitatea dirijorului. În întregul său, programul Orchestrei Simfonice a Radioteleviziunii justifică astfel bunul renume al actualei stagiuni, primind pe merit aplauzele unei săli pline de tineri, veniți la concert pentru a înțelege mai bine, prin intermediul muzicii, aspirația noastră spre înălțimi.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Eminescu în Anglia

Sosită în București, acasă, cum îi place să spună, **Mrs. Josefina Hoggett** ne-a pus la dispoziție un număr din 18 ianuarie al ziarului **Darwen Advertiser** ziar al unui mic oraș din nordul Angliei, din apropiere de Manchester.

Dar, pînă să divulgăm motivul pentru care ne-a pus la dispoziție mai sus-numitul număr din Darwen Advertiser, să precizăm că Josefina Hoggett este, de fapt, o româncă, mai exact spus olteancă, născută la Constanța, dar prin părinți, de felul ei din comuna Gîghera, și se numea, înainte de căsătorie, **Bârsănescu.** A locuit, în România, împreună cu soțul ei (un inginer englez, William Hoggett, care a acordat asistență tehnică la construirea Combinatului de celuloză din Călărași), o bună bucată de timp, peste 10 ani, după care, de aproximativ trei ani, a plecat în Anglia.

Acestea fiind zise, să ne întoarcem la ziarul Darwen Advertiser în cuprinsul căruia, sub două titluri, **Misiunea unei femei și Josefina urmărește să aducă geniul român în casele engleze,** este relatată pe larg campania de publicitate pe care a demarat-o Josefina Hoggett în legătură cu apariția, în limba engleză, a traducerilor pe care un tînăr, **Corneliu M. Popescu,** le-a făcut din poezia lui **Mihai Eminescu.** Cei avizați sînt firește la curent cu extraordinarul succes al acestor traduceri considerate a fi cele mai bune, în limba engleză, pînă acum, din opera eminesciană. Ca urmare, în memoria traducătorului, decedat la numai 17 ani, în cataclismul din 1977, **Societatea Britanică de Poezie** a instituit, începînd cu anul 1983, un concurs internațional de traduceri în limba engleză a unor poeți din toată lumea, concurs care, la prima sa ediție (va avea loc din doi în doi ani) s-a bucurat de-o numeroasă și prestigioasă participare. Prezentă la manifestările acestui concurs, ca iubitoare de poezie și, avea să ne declare doamna Hoggett, „pentru că era în legătură cu Eminescu și cu România", interlocutoarea noastră avea să descopere că **Biblioteca orășenească din Darwen** obișnuiește să organizeze cîte o seară literar-artistică, drept pentru care a propus bibliotecarilor să pregătească și o seară Eminescu. Seara Eminescu a avut loc și cartea tînărului traducător Corneliu M. Popescu, dăruită bibliotecii de către doamna Hoggett, a fost permanent solicitată de-atunci pînă astăzi, astfel încît se poate spune, reluînd titlul din Darwen Advertiser, că **Josefina a reușit să aducă geniul român în casele engleze.**

„În ceea ce mă privește, a continuat Josefina Hoggett, n-am urmărit decît să-mi mai astîmpăr astfel dorul de țară și să fiu întrucîtva de folos țării mele, culturii ei, poeziei lui Eminescu. Dar totodată m-am gîndit că tare bine ar fi dacă, asemeni bibliotecii din Darwen, și alte biblioteci din orașele Angliei ar avea în rafturi un volum cu poeziile lui Eminescu în traducerea lui Corneliu M. Popescu.

Relatînd demersurile Josefinei Hoggett, pornite din dorința de a-și mai astîmpăra dorul de țară și din dragostea sa față de poezia lui Eminescu, ne-am emoționat, firește, dar totodată credem că voluntariatul dînsei, demn de toată lauda, se cere a fi nu numai apreciat, ci și sprijinit.

VICTOR NIȚA ■

Cronica literară

Dramaturgia contemporană în oglinzi paralele

Pînă în urmă cu cîțiva ani, critica și teoria teatrală românească era privită ca o rudă săracă a surorii ei, critica literară, favorizată din punct de vedere al deschiderii posibilităților de a valorifica sub coperta unei cărți fie sinteze anume concepute, fie articolele și cronicile dedicate cu mai multă sau mai puțină regularitate fenomenului curent. Nu era o situație specifică, ci ea ținea de o mentalitate mai veche în cultura românească și anume credința în perisabilitatea mai rapidă a textului de teatru, care își se relevă ca spectacol și abia după aceea — și nu întotdeauna — ca text. Faptul că dramaturgia interbelică, de pildă, nu se bucură în **Istoria literaturii române** a lui G. Călinescu decît de o privire fugitivă, incompletă și circumspectă, a făcut ca acest complex să se accentueze. Fără să credem că acum situația e ideală și fără să credem de asemenea că în trecut tipăriturile de critică, istorie și teorie teatrală au fost absente, vom spune că prin colecții precum „Masca", ajunsă acum la numărul treizeci și cinci, dar și prin alte serii tipărite de editurile Dacia și Junimea, prin volumele despre fenomenul teatral contemporan, despre probleme ale dramaturgiei naționale văzută în cîteva din direcțiile ei esențiale, prin studiile despre dramaturgia unor mari scriitori, prin antologii apărute la editurile Meridiane, Minerva, Albatros, prin reeditarea unor texte de o deosebită valoare ale moștenirii pe acest tărîm, aparținînd unor oameni de cultură sau directori de scenă, precum Olănescu-Ascanio, Victor Ion Popa, Ion Sava, Alice Voinescu, Teodor Burada, putem spune că de cîțiva ani asistăm la un fenomen îmbucurător, care se cere a fi continuat și amplificat. Cele două cărți pe care le comentăm acum, semnate de Mircea Ghițulescu **(O panoramă a literaturii dramatice române contemporane)** și Romulus Diaconescu **(Dramaturgi români contemporani),** chiar dacă nu sînt primele care încearcă să dea o imagine asupra evoluției dramaturgiei noastre din ultimii patruzeci de ani, au calități care ne fac să le privim cu încredere pentru seriozitatea cu care încearcă să ne dea imaginea drumului parcurs, prin tentativa de a ne înfățișa practic toți dramaturgii care au dat opere semnificative chiar pentru o anume perioadă, prin lipsa de prejudecăți extraliterare. Dimpotrivă, și în cazul lui Mircea Ghițulescu și al lui Romulus Diaconescu apreciem strădania de a cuprinde întreg fenomenul, de a evita arbitrariul. Nu le-am putea reproșa omisiuni flagrante. Panorama lui Mircea Ghițulescu e mai completă, cuprinzînd aproape douăzeci de dramaturgi înfățișați în special în două capitole compozite și chiar eterogene, intitulate **Poeți, prozatori și publiciști** și **Autori și piese.**

Omisiunile din cartea lui Romulus Diaconescu nu sînt însă grave pentru că cei aflați numai în cartea lui Mircea Ghițulescu sînt selectați din perspectiva apartenenței, prin naștere și mai ales prin locul în care își desfășoară activitatea, la zona transilvăneană. Cît privește metodologia, aceasta este discutabilă, ca în orice carte care își propune să înfățișeze o selecție dintr-un fenomen de peste patru decenii. Romulus Diaconescu a ales de pildă mai multe căi : cea dintîi e a genului, dar numai într-un singur capitol **(Chipurile comediei umane),** celelalte pendulează între probleme de perspectivă filosofică **(O viziune-a destinului),** modalitate de transfigurare **(Între document și ficțiune istorică),** structura piesei de teatru **(Fețele eseului dramatic)** și un alt capitol care nu se înscrie în nici un fel în metodologia cărții, intitulat **Dramaturgia romancierilor,** unde sînt prezenți Marin Preda, Eugen Barbu, Titus Popovici, Fănuș Neagu, Romulus Guga. Or, dramaturgia e doar un accident în creația lui Marin Preda, piesa **Martin Borman** putînd fi inclusă la capitolul **Fețele eseului dramatic.** Cît privește **Tinerețea lui Moromete,** aceasta, așa cum arată și Romulus Diaconescu, nu este decît o dramatizare, care n-a beneficiat de șansele unei reușite scenice, ca de altfel și **Martin Borman.** Creația lui Romulus Guga se încadrează din toate punctele de vedere în structura „eseului dramatic", mai ales dacă ne gîndim că în ultimul deceniu regretatul scriitor părăsise căile creației epice. **O viziune a destinului,** unde sînt cuprinși Horia Lovinescu, Marin Sorescu, Dumitru Radu Popescu putea să includă și dramaturgia lui Titus Popovici.

Mircea Ghițulescu a ales calea monografică ambiționînd să definească în propoziționi eliptice, izbutind uneori, forțînd alteori nota, principalii dramaturgi, pe cei care s-au dedicat cu o anume continuitate acestui gen și mai ales care l-au marcat prin opere de valoare. Cei cu o prezență accidentală sau mai puțin semnificativă au fost înfățișați în cele două capitole amintite, unul intitulat **Poeți, prozatori și publiciști,** cel de al doilea, **Autori și piese.** Primul discută succint contribuțiile unor autori de piese care s-au ilustrat cu prioritate în celelalte genuri, cel de al doilea — autori care n-au un statut bine definit pe alte tărîmuri. Există deosebiri flagrante în situarea unor autori de la o carte la alta ? În esență, nu. Dar Romulus Diaconescu acordă o importanță mai mare dramaturgilor Radu F. Alexandru, Ecaterina Oproiu, Vasile Rebreanu, Al. Voitin, Ion Coja, tratați monografic, spre deosebire de colegul său Mircea Ghițulescu. Există tendințe de supra sau subliciture a unor autori ? Fără îndoială, da. Mircea Ghițulescu nu acordă rolul cuvenit în dezvoltarea dramaturgiei noastre istorice pieselor lui Al. Voitin. Or, reînnoirea acestui domeniu al dramturgiei noastre s-a realizat prin **Petru Rareș** al lui Horia Lovinescu, așa cum arată cei doi autori, și prin **Procesul Horia,** de Al. Voitin, prin piesele într-un act ale lui Paul Everac și nu mult după aceea, prin piesele lui Paul Anghel. A fost un proces mai îndelungat deoarece pe acest tărîm habitudinile criticii și ale publicului erau mai trainice. Tot Mircea Ghițulescu tratează monografic pe Ștefan Oprea, dar nu pe Radu F. Alexandru, sau Mircea Bradu. Mircea Ghițulescu îl înregistrează pe Ion D. Șerban, în timp ce Romulus Diaconescu îl omite. Am putea spune că Romulus Diaconescu urmărește să ne dea o istorie a dramaturgiei contemporane prin autorii reprezentativi, în timp ce Mircea Ghițulescu năzuiește la o inventariere completă a celor ce au dat opere notabile. Dar din perioada de început el selectează doar pe Mihail Davidoglu, Lucia Demetrius, Aurel Baranga, omițînd pe Camil Petrescu, Alexandru Kiriței, Victor Eftimiu, Mircea Ștefănescu, Tudor Șoimaru și alți dramaturgi ai începutului de drum. E drept, operele unora dintre ei nu mai au azi decît un interes pur documentar, și cînd am alcătuit antologia dramaturgiei românești în anul 1978 n-am reținut decît „Anton Pann", „Nunta din Perugia", „Bălcescu", „Căruța cu paiațe" și nimic din creația lui Victor Eftimiu, Tudor Șoimaru, Mihail Sorbul sau Ion Luca. Unele din aceste piese sînt amintite doar de Mircea Ghițescu, dar creația după cel de-al doilea război mondial nu e analizată din două motive, spune autorul, deoarece „ei se aflau, totuși, în afara nevoii de reflectare dirijată, resimțită de revoluție și se vedeau astfel reprezentanții unui gust literar devenit anacronic prin efectul transformărilor sociale". Ceea ce, adăugăm noi, este cu totul inexact. Am arătat că în primul deceniu de existență a dramaturgiei românești contemporane piesele acestor maeștri, cum erau numiți atunci, corespundeau unor comandamente sociale subliniate puternic în acea vreme și aveau, din perspectiva amintită de Mircea Ghițulescu, două rosturi fundamentale : aflarea acelor momente și personalități care constituiau tradiția și înaintașii revoluției și despărțirea de un trecut pe calea rîsului, a satirei. Cei mai mulți nici nu mai scriu după 1957. Anacronismul acestor piese n-a fost resimțit nici de critică, nici de public și bineînțeles nici de autori pînă în jurul acestui an deoarece dramaturgia noastră nu făcuse cotiturile hotărîtoare despre care cu atîta dreptate vorbesc și Mircea Ghițulescu și Romulus Diaconescu. Iar primii pași (făcuți prin „Mielul turbat" și „Cîtadela sfărîmată") pe care cu atîta seriozitate le analizează cei doi autori nu înseamnă o negare a pieselor amintite ca și a altora.

Ele deschideau un drum nou raportat la dramaturgia de actualitate, mergînd paralel cu cea de inspirație istorică. De ce am acordat o atenție acestui capitol : mai întîi pentru că în momentul în care într-o literatură intrînd în opere chiar de o spectaculoasă inegalitate, cum sînt cele ale lui Camil Petrescu, sau ale lui Alexandru Kiriței, nu putem să nu le luăm și să nu le acordăm nici măcar numărul de rînduri de care se bucură Dan Rebreanu, Radu Bădilă sau Valentin Munteanu, așa cum procedează Mircea Ghițulescu. Apoi operele acestor scriitori circulă, nu numai prin volumele tipărite de ei, ci și în seriile de opere și ediții critice, ceea ce obligă la o apreciere a lor. Și mai este o problemă de principiu : exigența se cade a fi egală și față de cei ce nu mai sînt, și față de cei ce sînt în jurul nostru. Mircea Ghițulescu dă dovadă însă de o reală vocație de critic și de istoric în capitolele dedicate unor dramaturgi precum Aurel Baranga, ce constituie o remarcabilă analiză ce înlătură toate idiosincraziile unor contemporani. Concluzia acestui dens capitol merită a fi reținută : „Servite de o pricepere rară a meșteșugului comediei, ele îi asigură autorului o prezență emblematică în dramaturgia contemporană". Tot atît de dense, de vii, de interesante, pătrunse de un viu și ascuțit spirit critic sînt capitolele dedicate lui Horia Lovinescu, Paul Everac, D. R. Popescu, Marin Sorescu, Theodor Mazilu și multor alți dramaturgi, făcînd ca cele mai multe din paginile cărții sale să devină analize critice de preț de care nu vom mai putea face abstracție pentru o justă înțelegere și definire a dramaturgiei noastre contemporane. Aș spune chiar că unele puncte de vedere sînt surprinzătoare prin noutatea lor și unele observații din primul capitol verifică puterea sa de sinteză. În ceea ce-l privește Mircea Ghițulescu exagerează și el pe urmele altora atunci cînd crede că satira lui Mazilu „îi asigură autorului un loc încă greu de delimitat, dar de o puternică personalitate în literatura satirică a lumii", sau cînd spune că Alexandru Sever scrie o „trilogie de interes mondial, despre mărirea și decăderea lui Hitler". Nu mă refer aici doar la cazurile în speță ; e cert că nici una din aceste afirmații nu au fost validate pînă în prezent. Dar mă refer la o problemă de principiu : orice autor capătă valoare universală în momentul în care opera lui se bucură nu numai de circulație, dar și de o constanță perpetuă pe scenele lumii, cînd criticii din alte țări o înscriu în contextul dezvoltării artei contemporane. Ceea ce, din păcate, nu se verifică pentru nici unul din cazurile amintite.

Romulus Diaconescu vădește o seriozitate lăudabilă, fiecare capitol al cărții sale constituind o adevărată monografie. Drumul parcurs de dramaturgii noștri este înfățișat cu multă grijă pentru a nu se omite nici o contribuție însemnată, pentru a se evidenția toate valorile autentice ale creației noastre dramatice. Spirit ponderat, lipsit de entuziasme juvenile, preferînd nu odată expuneren subiectului grăitor în sine, ferindu-se să emită sentințe definitive și fără drept de apel. Concluziile studiilor sale, pentru că le putem considera adevărate studii, credem că vor fi reținute de cei ce se vor apleca asupra dramaturgiei noastre. De aceea recomandăm cu toată căldura volumul „Dramaturgi români contemporani" ca o contribuție riguroasă la cunoașterea unui capitol însemnat al literaturii române din ultimele patru decenii. Aș recomanda autorului să renunțe la uncle clișee precum „trece ca un fir roșu", sau a unor oralități. Înainte de a încheia aș dori să supun atenției o problemă de metodă : în cartea sa, Mircea Ghițulescu nu citează din critica de teatru contemporană decît trei sau patru contribuții de altfel foarte exacte ale unor confrați clujeni. Ni se pare însă cu totul regretabilă omiterea contribuțiilor pe acest tărîm ale criticii noastre contemporane. Despre acest fenomen s-au rostit nume de mare însemnătate ale culturii noastre, critici care și-au cîștigat astfel o certă notorietate. Ceea ce nu se întîmplă în cartea lui Romulus Diaconescu, unde întîlnim o paletă mai largă de critici ale căror contribuții sînt citate, ceea ce dă textului său o mai mare pondere.

Încheind, aș vrea să arăt că cele două cărți a căror apariție ni se pare întru totul binevenită merită toată atenția noastră.

VALERIU RĂPEANU ■

atelier literar

de Gh. Dumitrescu

B. Marian : Nu pare să fie un cîştig noua tornadă (ne referim la versuri, firește) în care semnificațiile se dizolvă, se pierd într-o masă verbioasă (adesea monotonă), cu întîmplătoare, rare, disparate „semnale" metaforice. Ceva mai consistent, mai „adunat", în „Verbe", „Un accident", „Discuție cu o statuie", „Dezordine".

Cristian Ovidiu : Nu ne-au convins textele dv. Predomină confecția livrească, „făcătura", și lucrurile nu reușesc să ajungă la freamăt și încandescență.

I. Chichere : O serie de pagini demne de atenție („Peisaj) citadin", „Ax de melodie", „Iederă", „Etc., etc.", „Vals cuantic"). Scrieți-ne cîteva rînduri despre dv. și adăugați și alte pagini de același nivel.

Belinda : Nu sînt, din păcate, noutăți. Aceleași notații grăbite, întîmplătoare, uneori fără șir, în stadiu de bruion, în care lucește ici-colo cîte o metaforă răzlețită, uneori stîngheră în context, cărora n-aveți răbdare sau pricepere „componistică" să-i asigurați o „montură" adecvată, convingătoare. O asemenea metaforă inspirată e, de pildă, cea din finalul textului „De la motel" (inecată, însă, într-un vraf de banalități...).

M. Sărbu : Ați revenit la maniera veche, delirantă, facilă, cantitativă. Doar cîteva pagini de semnalat (nu fără reticență) din cele două plicuri: „Compromis", „Frunzele", „Nebunul", „Aproape un recviem", respectiv „Dacă n-aș fi prudent", „Uneori", „Piața de vechituri".

Oreste : Ceva, în „Meditație", „Poem". Ar fi timpul să ne comunicați și o semnătură completă.

Gh. Dumitrescu : Compozițiile relativ curate, dar parcă mai stinse, în scădere de tonus. („De patrie", „Întrecere între roboți", „Călătorie în cosmos").

Samali Șefchi : „Constat", „Vînt de noapte", „Amintirea ta" — jaloane ale unui posibil itinerar spre poezie. Da, continuați.

Hombre : Judicioase și clarvăzătoare, observațiile și gîndurile din scrisoare. Versurile, însă, sînt în regres, „făcute", căznite, fără aripi (ceva, în „Pînza continuă"). Corvoada literară pe care v-ați asumat-o, în ambianța de veleitari mediocri, vă va dăuna mult, nu numai prin timpul pierdut (pe care, de altfel, l-ați putea folosi mult mai avantajoe pentru lectură — de care aveți mare nevoie !...).

Vasile Mihalcea : Lipsește suflul, rezistența, anvergura, suportul intelectual. Lucrurile se explică destul de clar prin „Lui D. Stelaru" (singura pagină reușită, de altfel), din care ar fi bine să puteți trage și niște învățăminte practice, de viață.

Viorel Grigore : Sînt lucruri promițătoare, într-un fel, dar, deocamdată, indeminarea metaforică, reală, se exercită cam în sine, în enumerări neintegrate în context, inaderente reciproc, care, deci, nu-și însumează efectele, semnificațiile, în beneficiul poemului. N-avem de ce să credem, însă, că lucrurile nu vor evolua în continuare în sensul cel mai favorabil (ținînd seama de cele mai reușite pagini de acum, „Veac", „Citeodată sînt trist"). Rămînem în așteptare.

Nicolae Sergiu, Cristina Pejan, Florentina Rusu, A. K., Alina Noreanu, Ioan Mihuț, Sergiu Onișteanu, Laura Antohi, Mirona Alma : E ceva, încă nu de ajuns ; continuați.

„Nu", Iulia Avramescu, Richi Laurence, Linda : Încă nu se pot trage concluzii. Reveniți.

Moise Lucea, Adianca, Ovicon, Cavalerul, C. Velanschi, Mircea Proca, Ionel Teaha, Adriana Dincă, Doina Uță, Jo M.C.D., Dumitru Pietraru, Adrian I. Adrian, Irina Nicolau, Sorin Voiculescu, C. Bogos, G. Ioniță, I. David : Nimic nou !

Marian Ganea, Stanislas Laurian, Const. Dumitrana, Ionel Baban, Rodica Cozea, V. Coban, Elena Carmen Badea, L. Oprican, Iul. Ciupitu, M. Schebesch, Olga Sabin, Lucian Stan, M. Balnic, Viorel Pascu, M.S.E.M. Pop, Cl. Rebegea, Geta Doinescu, Art. Fabian, A. Kapri, Dorin Stănescu, Matilda Oprea, Angela Toma, Sandu Stelian, S. Brădean, D. G. Sasu, T. Steițeo, Angela Maxim, Betty L. : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N R. Manuscrisele nu se înapoiază.

IN CENTRUL BUSOLEI

Dăm dispoziții
sublime
muzicii
Poeți importanți
recită
pe culoarele trenurilor
Teatrul dă spectacole
în centrul busolei
Vibrăm ca sîngele
într-o inimă
de plastic.

A. VALONI

TOAMNĂ

În sumarul unei frunze poți afla adevărul
despre toamnă

imposibil să nu crezi în toamnă
poate altă dată ai fost copil
ai fost martor ai fost cenușă
altă dată e mereu azi.

MARIUS SĂRBU

VIS

Seara
cînd mă dezbrac de oboseală
și adorm pe un pat de flori
cu baldachin nevăzut
din aripi de îngeri
înmugurese a nesfîrșită iubire —
semn că o femeie frumoasă
îmi trece pe deasupra somnului
chipul ei de crăiasă
oglindindu-mi-se-n vise
ca salcia tînără
în apa cea mai frumoasă.

AUREL AIBU

VIZIUNEA DRAPERIEI

În fumul cafenelei
fețe în așteptare
ochibatarul ros de vreme
tînărul necopt tușind în țigară
femeia fardă
mai absentă decît absența însăși
atmosferă aproape de ritual
aproape de grotesc
deodată ochiul se mărește
corpurile se subțiază
curenții indoaie unda aerului
o întunecă încet
o draperie cade iar după ce acoperă
prinde încet transparență
se văd pasaje subacvatice
unde craniul piratului năpădit de algă
într-o altă secvență
convoiul mortuar al unui președinte
al unui plugar
ochiul se micșorează
femeia fardă cochetează
cu masca feței.

IOAN SUCIU MOIȘA

CÎMPIA

Cumpăna fîntînii se ișcălește pe orizont
cu cifra unu
în timp ce cîmpia-și desface coada
colorată
ca păunul.

Leneș, neconvins,
adie vîntul prin necuprins
blestemat de ursitoare să nu stea.
Cîmpia, tăcută, solemnă și grea,
se inițiază în arta cunoașterii
fiindcă în curînd îi vine ziua nașterii.

Se spală în rîu,
naște porumb și grîu.
maci, gîze și iepuri grăbiți,
trăgîndu-și puterea
din sînge de daci nemuriți.

Noaptea se-nvelește cu-o pătură-albastră
brodată cu stele,
spre zori roua curată
îi țese prin piele
ca o sudoare
frumos mirositoare.

Ca iarba crudă
viața renaște
și nici un rău din lume
n-o va paște.

EMILIAN GAVRILIU

FINAL DE VACANȚĂ

Va rămîne cîmpul fără lanuri grele,
Fără unduirea holdelor șclipind,
Fără fluturarea mîndrelor drapele
Palmelor de spice zarea aurind,
Fără mine-n ceață cîmpul va rămîne
Înecat în ploaia ce-o să curgă rîu,
Germinînd atîtea gînduri mari de pîine
Din înflorescența boabelor de grîu.
Eu voi fi departe, poate la o gazdă
De visări sterile, într-un burg de nori,
Răsturnînd pe șesul colii cîte-o brazdă
Cu peniță lunii între stinse flori.
Și-aș fi vrut alături ca să-i fiu o viață,
Să-i simt respirația-n mugurii plăpînzi,
Să-i adun tot rodul, să i-l strîng în brațe,
Să-i sărut obrajii colțuroși dar blînzi.
Să nu ne-ntîlnească sufletele noastre
Pala de neghină rea, să ne tot dăm
Mîna, ca prieteni, și din inimi astre,
Bucuroși de soare să ne nseninăm.
Să trăim în pace numai din elanuri,
Numai din speranțe și din bucurii:
Ei să văturească mai bogate lanuri.
Eu să-ți nesc somnul printre ciocîrlii,
La fel ca bunicul care i-a fost frate,
Și, la fel, ca tata cel neobosit
Care niciodată, nici chiar după moarte,
Nu l-a dat uitării, nu l-a părăsit!...

ION CRAIOVA

Maria Banuș

(Urmare din pag. 9)

niri și, fatalmente, adăugiri, este, recunoaștem, extrem de dificilă, dar, în același timp, necesară, întrucît poetica Mariei Banuș acoperă și reprezintă, exponențial, una din cele mai controversate și, totodată, bogate perioade ale poeziei române. O perioadă în care acumulările cantitative și calitative ale avangardei au fost stopate, pentru ca mai apoi, printr-o fericită conjugare a energiilor culturale artistice generale și, în mod special, poetice, să renască și să rodească o seamă de generații pe care astăzi, din 1960 încoace, să le numărăm din cinci în cinci ani, apelînd, ca să zicem așa, la o aritmetică vertiginoasă, dar inoperantă. În realitate este vorba de una și aceeași generație, a poeziei ce-a trecut cu bine, totuși, peste o anume perioadă, am putea să-i spunem chiar prăpastie, continuîndu-se pe sine, iar poezia Mariei Banuș este, și din acest punct de vedere, o fericită ilustrare a continuității unui fîlon liric românesc de mare expresivitate într-o totul egal cu marea literatură a lumii și tulburător de adevărat și penetrant în străduința sa de a descifra și comenta, de a propune și sugera, de a înțelege și a simți ciudatele mașinării ale condiției umane, ale existenței, ale dialogului cu timpul, cu istoria, cu arta și cultura, cu filozofia și, în general, cu societatea însăși. Este poezia Mariei Banuș, din acest punct de vedere, un document sensibil al vieții dimprejurul nostru și de dinlăuntrul nostru, este o îndelungă lucrare artistică în miezul căreia ne regăsim oricînd, fie că ne aplecăm deasupra **Țării fetelor**, asupra **Tărîmului intermediar** (1936—1946), asupra **Diamantului** (1965), sau, mai recent, asupra altor volume precum **Tocmai ieșeam din arenă** (1967), **Portretul din Fayum** (1969) sau **Noiembrie inocentul** (1981), ori asupra celor citorva inedite ce încheie acest autoportret liric intitulat **Orologiu cu figuri.** Ce diferență ar fi, de exemplu, între un poem intitulat **Oglindă calmă** („Ciulești urechea de sidef și catifea ? / Ți s-a părut. Nu-i nimeni. E tăcere. / Doar viața curge ca un sac de mere, / în piept, sub sfîrc, cît bobul de cafea // Miști buzele. Sînt străvezii și crude. / Tresari. Te-nfășuri. Nu vine furtună / Se coace gura, palidă căpșună, / încet, sub ore, sub frunzișuri ude / ...") și acest poem inedit intitulat **Bănuială :** „Poate sunt poate am fost / poate n-am fost deloc / mă-neacră o bănuială / printre oglinzile ce se rotesc / în carusel / și mă sorb și mă duc / rotund rotund / un reflex mișcător / de iarmaroc" ?! Aproape nici una, deși între ele este o distanță de-aproape cincizeci de ani. Ceea ce le apropie, ceea ce le aseamănă, ceea ce le egalează este rostirea adîncă și adevărată a poeziei. A poeziei pe care Maria Banuș a slujit-o și o slujește cu o credință nedezmințită și-n deplină alianță cu timpul.

Nicolae Dan Fruntelata

(Urmare din pag. 9)

dem că de-atunci tînărul poet a trăit-o cu intensitate. Și mai credem că trudă să de-a evolua în timp și totodată înlăuntrul său, pentru a-și păstra intactă emoția descoperirii poeziei, a avut ca prim suport atingerea, din cînd în cînd, în alte cărți, în alte poeme, a acelui ton de totală sinceritate și, implicit, de totală confesiune. Cu alte cuvinte, **La bătrînețe, lupii tineri** este cartea unei curate regăsiri de sine, cartea ce configurează și dezvăluie, cu pregnanță și exactitate, o natură poetică foarte apropiată de ceea ce am numi starea de grație a poeziei. Nu arsenalul imagistic, foarte bogat de altfel, foarte viu și proaspăt și, în același timp, ușor desuet, intenționat desuet, numai ca să dea parfum rostirii, numai ca să indice sursa livrească din care descinde, nu inovațiile stilistice, nici ele absente, confirmînd meseria poetică, acea gramatică specială a poeziei pe care a asimilat-o (nu de la sine, nu ușor, nu dintr-o dată, nu fără osteneală) și nu consonanța tonului său cu poezia ce se poartă acum, de ultimă oră, sînt calitățile acestui volum de referință pentru poezia lui Nicolae Dan Fruntelată, ci faptul că poetul etalează o construcție foarte sigură și foarte rotundă a poemelor sale, o rostire din care a dispărut timiditatea de altădată a versului care n-avea, parcă, încredere în propria sa putere de-a evoca, de-a mărturisi, de-a convinge. Știința poeziei, atîta cîtă este ea acum, la Nicolae Dan Fruntelată — și este, trebuie să o spunem, la o cotă de deplină maturitate — egalează puterea sa de-a simți, de-a se uimi, de-a trăi în multiple planuri, de-a rosti cîte ceva în plus (adică din mereu altă lumină, adică din mereu alt unghi de vedere) despre acel firav adevăr ce hrănește, cu otravă și speranță, cu întuneric și lumină, cu durere și singurătate, cu adînc și înalt, lumea dintotdeauna a poeziei, a poeților : „Aflați despre mine că o duc foarte singur / ca un tren fără cale ferată și gări /.../ încolo e bine, ca într-o rană / în care înnoată durerea mereu / e ca într-o floare hrănită de visul / acestor ținuturi unde toamna și eu / ardem scrisorile ce nu vor fi scrise / precum și iubirile ce nu s-or iubi..." Există în poezia acestui volum o pace îndelung așteptată, o pace în care poetul nu mai este tiranic, atent la felul în care se-așternă versurile, tiranic atent la acea ultrasecretă și inefabilă naștere a silabelor, ci, devenit între timp o ciudată mașinărie ce ascultă de comenzi și reflexe poetice încă nedescifrate, dar cucerite printr-o muncă asiduă, este atent doar să fie curat pe de-a-ntregul, să vorbească numai de dinlăuntrul său, să transforme în poem, printr-un ritual numai de el știut, doar ceea ce arde fără-ncetare, doar ceea ce arde obsesiv și fără tăgadă. O pace în care viața de zi cu zi a poetului naște poezia sa de zi cu zi, singura dovadă a existenței sale așa cum singură dovadă a toamnei dimprejurul nostru (anotimp căruia poetul pare a i se dedica în întregime) este tristețea blîndă a frunzelor ce cad într-una peste-un deal de crizanteme : „Du-mă domnule în Piața Obor / Bucureștii miros a toamnă / a ploaie și-a periferie de veac / a început octombrie înseamnă — / du-mă domnule în piața de flori / să privesc un deal de crizanteme / galbenul turcit al stemei lor / să-mi îngroape vechile poeme / du-mă domnule taxi vărgat / către vinul minios și dulce / ca un sînge tînăr, răsculat / care-n vise vrea să mi se culce / sînt dator un chef de ziua mea / cu uitări și cîntece de-amor / du-mă e octombrie acum / de vînzare-n piață la Obor". Vom spune, deci, parafrazîndu-l, că peste mai vechile sale poeme, cele pe care voia să le scrie din prea plinul inimii sale și pe care, iată, le scrie, cade, bogat în culori și parfumuri, dar și cu o durere abia marturisită, doar sugerată, un octombrie de aur, un octombrie împlinit.

A fi profesor

(Urmare din pag. 9)

Nici o schimbare a tonului, nici o surpriză de la o lecție la alta. Titu Maiorescu avea obiceiul, mai ales spre bătrînețe, să-și repete prelegerile gîndite și formulate cu 10—20 de ani în urmă. Reproducea chiar aceleași anecdote, spun memorialiștii lui, ceea ce este, de bună seamă, un simptom al inerției spiritului. Lumea venea cu toate acestea la cursurile magistrale ale profesorului de logică și stilul său oratoric a dominat pînă de curînd universitatea românească. Ultimul lui exponent a fost, probabil, Tudor Vianu, care dădea săptămînal o lecție de solemnitate și profunzime intelectuală. Știa multă carte, reputația de estetician și critic literar preceda sosirea lui în amfiteatru, dar dincolo de toate acestea era puterea lui de înțelegere. Ar fi tentat să scriu : prelegerea lui Tudor Vianu reprezintă, ca și literatura lui, o **instigare de spirit** și o demnă, superioară, **instigare la uman.** Căci lîngă știință și înțelegere, inteligență și talent, trebuie să fie și puterea (vocația) de a comunica într-un spirit de emulație și cordialitate. Distantul Vianu era, în sfera orelor de curs, un om comunicativ și prietenos. Jean Pierre Richard, pe care l-am audiat un an întreg la Vincennes, îți oferea în discuție un statut de egalitate și o colegială simpatie. Am cunoscut și altfel de cazuri. Cînd eram student, mă interesa la un moment dat tema predată de un profesor care avea reputația de a fi un bun specialist. I-am audiat cursurile și, după o vreme, cursurile mi s-au părut seci, le lipsea ceva, elementul creator, desigur, le lipsea însă și acea implicare a umanului care colorează comunicarea intelectuală. Ca să mă lămuresc mai bine, am căutat să vorbesc cu învățatul dascăl, dar n-a fost chip să comunic cu el. Era mereu ocupat, iar cînd nu era, mă întîmpina un funcționar cultural, țeapăn și impenetrabil, suspicios ca un polițist și înfumurat ca un administrator al curții regale. Mi-am dat seama tîrziu că spiritul lui e gol și dialectica lui seacă. Construia în vid și specula în neant. Ideile lui erau transparente și neinsuflețite ca sticla.

Profesorul oferă, vrea nu vrea, un model și modelul suportă exigențele spiritului tînăr care, se știe, sînt necruțătoare. Ce-ar putea contraria mai mult în atitudinea unui dascăl ? Conformismul intelectual, de bună seamă, și, într-o cauzalitate directă, conformismul moral. Profesorii au reputația că depozitează în ei **ideile primite** și nu pot sări dincolo de umbra lor. S-ar putea să fie astfel deși, în ultimele decenii, spiritul universitar a trecut în avangarda culturii. Nu-i dar o lege ca profesorul de muzică sau de literatură să rămînă în urma epocii lui și să încerce să guverneze pe contemporani cu ideile morților. Universitățile au pregătit și adăpostit în timpul nostru majoritatea revoluțiilor din domeniul spiritului. **Noua critică** a pătruns la Sorbona și Roland Barthes a fost chemat să țină cursuri la cea mai conservatoare instituție intelectuală a Franței, **Collège de France.**

Autoritatea profesorului de **umanizare** depinde, într-o mare măsură, de autoritatea operei sale. Sînt rare și dramatice cazurile în care marii dascăli nu lasă în urma lor o operă de creație importantă. Naturile socratice au ieșit din orizontul spiritual al timpului nostru. A apărut un alt tip de părinte spiritual, **director de conștiință**, pedagog social, însă acesta este, de regulă, laborans, discursul oral este sistematic completat de discursul scriptic. Cîteva din operele cele mai importante ale culturii noastre au fost la origine cursuri universitare. Ele au depășit cu timpul sfera didactică și au devenit bunuri spirituale pentru o întinsă categorie de cititori. Scrierile de referință ale lui G. Ibrăileanu, Densușianu, Philippide, N. Iorga, Iorgu Iordan, Al. Rosetti, D. Popovici, Tudor Vianu, schipitoarele eseuri ale lui G. Călinescu publicate în **Jurnalul literar** (1947) au trecut mai întîi sub formă orală prin amfiteatrele universitare și au încendiat mințile tinerilor. Din rîndurile acestora au ieșit apoi noile generații de filologi, scriitori, critici literari și numeroși pedagogi care educă la rîndul lor alte generații de tineri.

Lumea universitară nu mai este azi ce a fost ieri. S-au schimbat structurile ei, s-a schimbat și spiritul care însuflețește aceste structuri. Un profesor preda (citesc în **Memoriile** lui Iorgu Iordan) două ore pe săptămînă, azi un conferențiar are săptămînal o normă de 12 ore. Ritmurile vieții intelectuale sînt mai rapide în lumea contemporană și profesorul trebuie să se adapteze, să-și înfăptuiască opera în aceste condiții. Căci circumstanțele nu vor putea justifica niciodată absența operei. Și fără operă un profesor este ca un general fără armată.

Un muzeu in labirint

Fața calmă a zbuciumului

4.

Th. Pallady. Autoportret

Am încercat să-mi imaginez ce-ar însemna o lume fără artă și primul lucru la care m-am gîndit a fost că într-o asemenea lume, fără cărți, fără statui, fără muzee, ar triumfa frigul, un frig special împotriva căruia nici soarele nu poate face nimic. Porțile muzeelor ar rugini, pînzanjenii și-ar țese pînza peste zîmbetul Giocondei, bătrînii lui Rembrandt ar muri în sfîrșit, bibliotecile, lăsate în paragină, ar putrezi, pe soclurile goale s-ar așeza, picotind, ciorile și o glaciație a sufletelor și-ar extinde din ce în ce mai mult împărăția și disprețul. Pe urmă mi-am spus că această imagine este totuși parțială, chiar simplistă, și că în fapt catastrofa ar fi încă și mai gravă. Într-o lume fără cărți, fără statui, fără muzee ar triumfa probabil nu numai frigul, ci și opacitatea, vulgaritatea și mărginirea, pe scurt trîndăvia spirituală, trăindu-se ca într-un Sibaris degradat. Legenda spune că sibariții ar fi izgonit cocoșii din cetate pentru a nu fi treziți prea de dimineață. Noii sibariți ar izgoni cărțile, muzeele și statuile, socotindu-le mai periculoase decît cocoșii, pentru a nu mai fi treziți din confortul unui pustiu fără întrebări și fără emoții. Hotărîți să se rezume la pura fiziologie, ei ar rîde în nas celor care și-ar aminti de legenda frumoasei Psyche, care exprimă poate mai bine decît oricare alta condiția artei.

Împlinind porunca unui oracol, părinții frumoasei Psyche au părăsit-o, se zice, pe un munte de unde vîntul a dus-o într-un palat îndepărtat. Acolo, un necunoscut pe care ea nu-l întîlnea decît noaptea și a cărui figură n-o vedea niciodată a făcut-o soția lui și i-a oferit fericirea, cu condiția ca această fericire să rămînă fără chip. Dar Psyche n-a putut respecta multă vreme condiția respectivă. Într-o noapte, și-a călcat legămîntul ; a aprins un opaiț și, la lumina lui, l-a văzut pe tînărul și frumosul zeu Eros dormind alături de ea. În aceeași clipă Eros a dispărut, iar Psyche, disperată, a pornit să cutreiere lumea în căutarea lui.

Dragostea văzută e pierdută pentru totdeauna, pare să spună legenda. Dar ne putem oare consola cu o idee atît de restrictivă, că pentru a nu risipi dragostea trebuie să n-o luminăm niciodată ? Și ar putea arta să procedeze altfel decît Psyche, renunțînd să atingă, să întruchipeze ceea ce visează ? Putem stîrpi în noi, adică, tentația de a vedea ? Nu cumva tocmai această dramă, de a suferi fiindcă om dorit prea mult, ne apără de o sălbăticie confortabilă ? În tinerețe, la Paris, Pallady s-a dus un an întreg în fiecare zi la Luvru ca să vadă Gioconda. În fiecare zi și numai ca să vadă Gioconda. Nu privea nici un alt tablou. Se îndrepta direct spre ea, își lua, vorba lui, „porția zilnică" și pleca împăcat. Mai tîrziu, cu o inversșunare suspectă, Pallady a spus „azi dacă ar arde, aș fi încîntat", vorbe în care aud însă o abia ascunsă declarație de dragoste. Dealtminteri, el va căuta continuu ținta pe care l-a arătat-o Leonardo, de a atinge prin finit infinitul, sugerîndu-ne cel dintîi dintre pictorii noștri că importanța artei stă, poate, nu atît în ceea ce descoperă, cît în ceea ce caută : de aceea ea își aprinde mereu opaițul pentru a vedea ceea ce zeii nu țin deloc să arate și, cu riscul de a suferi din această pricină, pare convinsă că nimic nu e mai primejdios decît înțelepciunea. Trebuie să crezi în ceva ca să mergi înainte, îi scria Pallady lui Matisse.

Ar fi spus însă într-o zi o frază care, înțeleasă rău, sună arogant : „De fapt, un singur om pe lume are rost să existe : artistul". Or, dacă lumea ar fi absurdă fără artă, la rîndul ei arta ar fi, neîndoielnic, absurdă fără lume. Ce rost ar avea muzeele goale, vizitate numai de artiști ? ce rost ar avea cărțile, citite numai de cei care le-au scris ? Un artist nu creează numai pentru sine, chiar cînd declară ca Pallady că a vrut „să omoare timpul" înainte de a fi omorît de el. În aceeași măsură în care nu există o artă „pentru noi" fără ca aceasta să fie și o artă „pentru sine" (căci dacă artistul nu descoperă nimic pentru sine, nu descoperă nimic pentru alții), nu poate exista, bănuiesc, un autor care să creeze cu inima ușoară o operă de uz exclusiv personal. Cînd opera e un jurnal intim, el speră în secret că jurnalul său va fi citit de toată lumea. Nu e acesta chiar cazul picturii lui Pallady, concepută ca un jurnal al existenței pictorului ? Fraza pe care am citat-o trebuie înțeleasă de aceea altminteri decît la prima vedere : ea nu e un abuz de trufie, un strigăt provocator pe care un artist îl aruncă lumii. Ea spune, în realitate, că ar trebui să existe un singur fel de om : care să nu considere uritul și mărginirea o fatalitate, care să nu poată trăi fără un ideal, care să nu-și epuizeze viața în calcule și ambiții meschine. Pallady consideră arta nu o profesiune, ci un mod de a privi și de a gîndi viața, o atitudine în fața vremelniciei. Din punctul său de vedere arta e mai întîi un refuz : refuzul de a exista oricum și de a socoti moartea altceva decît un scandal... Să ne mai mirăm că pictura nu este pentru el nici înțeleminare, nici voluptate, ci necesitate dureroasă ? Sau că apelativul „maestre" i se pare o batjocură și o diminuare ? Nu, nu de lipsă de orgoliu poate fi suspectat Pallady. Să ne amintim numai celebra lui declarație : „Eu nu fac pictură pentru un perete, o odaie sau un apartament. Cel care vrea să aibă un tablou de la mine n-are decît să-și adapteze locuința picturii mele". Dar tot el, spre bătrînețe, își dorea un rug alcătuit din tablourile sale pe care să se așeze el însuși după ce l-ar fi dat foc, dovadă că nu s-a menajat în primul rînd pe sine cînd a fost ros de nemulțumiri și că a trăit sub paradoxul insatisfacțiilor de absolut care, fiindcă nu obține totul, au uneori pornirea de a distruge și partea la care au acces. Cuvîntul „autor" vine de la „auctor", cel care adaugă, cel care mărește ; romanii numeau astfel pe generalul care cîștiga un teritoriu nou. Dar în artă, un autor are poate mai degrabă meritul de a micșora ; de a micșora zădărnicia, neantul și placida complicitate cu moartea.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Dimitrie Murărașu

Și-a isprăvit răbojul zilelor, aproape nonagenar, încă unul din puținii cei vechi care mai rămăseseră, profesorul, cărturarul și istoricul literar Dimitrie Murărașu.

L-am știu bine de-o viață și m-am simțit onorat întotdeauna de constanta prietenie ce mi-a arătat-o și de calda sa afecțiune.

Moldovean de obîrșie, se naște la Botoșani în 26 noiembrie 1896 și decedează recent la București, mai exact spus la 19 octombrie 1984. A fost un om de caracter și de conștiință, structurat dintr-un aliaj metalic, pe care nu l-au oxidat nici vremea, nici vremurile. Și, dincolo de îndatoririle catedrei, împlinite cu exemplară probitate, întreaga lui existență și-a consumat-o în inepuizabile cercetări de bibliotecă și lîngă călimară, învățîndu-se necontenit pe el însuși, ca să poată învăța pe alții și să ne ofere astfel dimensiunile sîlințelor pe care le implică actul de cultură, onestitatea și rigoarea intelectuală, și să fie celor tineri pildă și îndemn, așa cum o atestă cu elocvență bogata bibliografie însumînd atîtea titluri din străduințile sale, închise între coperțile volumelor lăsate, și care își iau singure sarcina să-i perpetueze numele și fapta.

Evident că laboriosele și meticuloasele eforturi le-a îndreptat către clasicii spiritului românesc, de la Dosoftei la Dimitrie Cantemir, de la Gheorghe Șincai la Gheorghe Asachi, de la Grigore Alexandrescu și Hașdeu la Caragiale, Dimitrie Anghel și Șt. O. Iosif — ca să nu menționez decît cîțiva dintre cei care au intrat în cîmpul mintal de explorări mai întinse ale istoricului și exegetului literar.

Dar, osteneala de căpetenie a lui Dimitrie Murărașu a fost absorbită toată de Mihai Eminescu, pentru care nutrea — fac afirmația în deplină cunoștință de cauză — o adevărată idolatrie. Toate discuțiile porneau și se sfîrșeau cu steaua polară a cîrteciului, a visului și a graiului nostru, și stăpînea perfect timpul lui Eminescu, confirmînd parcă o condiție obligatorie, formulată de Ibrăileanu, că pentru a-l înțelege mai bine înălțimile pînă la care s-au ridicat cugetul și simțirea lui Eminescu, trebuie să ne transpunem în epoca lui și să ne umplem de timpul respectiv, numai așa putîndu-i măsura cu exactitate geniul și explica eternitatea.

Cît sănătatea l-a permis, Dimitrie Murărașu — ca să-și conserve atmosfera și ambianța eminesciană — zi de zi, în fiece dimineață, lua drumul Academiei la cabinetul de manuscrise și documente și întîrzia ore întregi pe textele caligrafiate de mîna miruită de zei. Și se întorcea acasă fericit că putuse din nou să le mîngîie cu privirea, să le adulmece miezurile și să gloseze pe marginea lor.

Într-o zi, însă, — o zi inevitabilă, cu scadența ei care nu excepteză și nu iartă pe nimeni — a constatat că picioarele nu-l mai ajută să troteze și că distanța de la el pînă la Academie s-a ridicat între ei ostilă și încăpățînată.

Capul îi funcționa ca și înainte — perfect lucid — judecățile îi erau sănătoase, memoria fără goluri, dar în picioare se strînseseră toate poverile de tuci ale celor 88 de ani.

S-a resemnat. Stătea la masa lui de lucru și scria, iar între două spitalizări — astă primăvară — mi-a trimis lungul și admirabilul eseu **„Luceafărul" lui Eminescu la o sută de ani după apariție**, ce s-a publicat pe o pagină și jumătate din **Flacăra** cu nr. 13 din 30 martie 1984. Este ultima semnătură, cu care își la parcă rămas bun de la generații succesive de cititori, în josul unui text și acela închinat lui Eminescu ; lui - Eminescu pentru care și-a cheltuit cu evlavie și recunoștință toate rîvnele, ca atîția alții pînă la el, o dată cu el, și care nu vor înceta să vină de-a pururi după el, ca să-i citorească amintirea.

Superbă și reconfortantă consecvență !

Au urmat cu intermitențe alte internări și între ele l-am mai vizitat în două-trei rînduri la locuința sa, cu statornicul și devotatul amic comun, gazetarul Marin Matei, și pe urmă nu l-am mai văzut decît cu mîinile încrucișate. Încremenit în racla de la biserica Boteanu, cînd a fost restituit pămîntului acestuia, căruia i-a dăruit cu o credință neclintită toată puterea lui de iubire care era incomensurabilă. Și pe masa lui de lucru, din odaia suferințelor și a singurătăților, filele de hîrtie, care-și așteptau meșterul să le înnegrească, vor rămîne mereu albe...

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Paharele lui Dobrin

Ziare și reviste, mai vechi, mai noi, pe masa mea de lucru. Înspăimîntător e **Carnetul extern** din **Sportul** de simbătă 27 octombrie... Doi, doi tineri sînt prieteni. Prieteni buni. De nedespărțit. Ca la douăzeci de ani, cît și au. Italieni, din același oraș, Cremona — dulcele oraș al viorilor lui Stradivarius, mi se pare — se duc cu mașina să vadă meciul de fotbal disputat la Milano între echipa de acolo și cea cremoneză. Rămîne în viață unul singur. Celălalt a fost ucis. De cine ? De prietenul lui, de bunul lui prieten, de iubitul lui prieten. De ce ? Pentru că, deși cremonez, „tinea" cu milanezii. Un om de douăzeci de ani, un amărît de june, un minunat de june, cu mieile lui păreri, cu sportivitatea lui, cu farmecul, cu logodnica mofturoasă, cu planurile, cu fotografiile, cu cămașa călcată de mama, cu trăsnăile și încăpățînările lui, cu cheile din buzunarul pantalonului, cu bănuții, cu cheile din buzunar și cu bănuții umplîndu-se de căldura trupului său și apoi începînd să se răcească încet, o dată cu sîngele din vine și artere... Și ce se mai aude, ce-a mai rămas să se audă din trupul plin de vijîiturile sîngelui rapid și de ecoul strigătelor de pe stadion, ce-a rămas din toate ? Un zgomot mic și sfîșietor : zăngănitul cheilor din buzunarul unui mort. Tragedie? Altceva ! Lipsesc zeii, **fatum**-ul, lipsește senzația de eliberare a spiritului pe care ți-o dă spectacolul tragic. Nici un zeu nu-l destinase morții, nici un păcat nu apăsa asupra lui din străbuni. Tragediile sînt raționale, chiar dacă logica lor e sumbră. Ce e rațional și omenesc în această poveste absurdă, meschină, barbară, cu un tînăr care-și pierde mințile din senin și își ucide, ca un idiot și ca un bandit, prietenul ? Pînă aici a putut să ajungă în ziua de azi sportul, sportul cel minunat, deținătorul unei morale luminoase ca soarele, o morală a bucuriei, a sănătății, a democrației, a fraternității, a libertății ? O morală inventată în Grecia... În Grecia, nu? Pentru că — cel puțin așa ne place nouă, europenilor, să credem, acolo, în Grecia Olimpiadelor s-au născut și sportul și filosofia. Și iată, cîțiva suporteri greci — care nu reprezintă pe nimeni, în nici un caz Grecia, în nici un caz filosofia sau sportul, poate doar întunericul din capul lor — se poartă oribil pe un stadion românesc. Așa povestește Adrian Păunescu — și-i întărește spusele Ovidiu Ioanițoaia. Cum, grecii? Ei, inventatorii, ei, urmașii alergătorului de la Marathon, ei care nu numai sportul l-au gîndit primii, ci și legile sportivității... Nu se poate ! Ba de putut se poate, pentru că, uite, se vede cu ochii și se aude cu urechile.

Parcă-parcă s-a întîmplat ceva cu sportul, nu vi se pare ? Parcă s-a „modernizat" și s-a „profesionalizat" cam cu asupră de măsură, parcă se cam exagerează nițeluș cu fanfarele și cu alte mijloace de reclamă pentru ca să se adune bănuțe, pitule, firfirici, părăluțe, galbeni bătuți, milioane de lire sterline în teșchereaua vreunui băiețaș simpatic și îndrăznet care bate bine mingea cu o rachetă de tenis. Firește — nu-i așa ? — e un semn al progresului, radiou, ziarele, televiziunea, firmele luminoase, reclama de lenjerie, firește, firește, încît îți vine să și blestemi uneori nevinovatul cuvînt „firește"... Pentru că nu tot ce se întîmplă e un semn al progresului. Ba, uneori, mai e și un semn al regresului ! Și, de asemeni, nu tot ce se întîmplă nou în lume e și firesc! E firesc ca, pe de o parte, doi italieni să se omoare pentru gloria lor de **spectatori** (și nu de sportivi!), iar pe de alta (ca să luăm un exemplu mai puțin fierbinte) nu știu cîte licee din București să refuze să pună duminica terenurile cu care au fost dotate la dispoziția școlarilor ce vor să joace baschet ? **Așa e sportul : cel din curtea sau din sălile liceelor !** Celălalt, cel pentru tribune, chiar dacă e nespus de plăcut, e mai mult spectacol. Vorba lui Dumitru Radu Popescu (altă publicație, alt articol) : „Pistoalele de tir încep să devină niște mașini de precizie, boburile, la fel. Bicicleta cu care a spulberat Moser recordurile orei reprezintă munca unor întregi colective de tehnicieni. Caiacele nu mai sînt niște lăzi, prăjina nu mai e de bambus etc. Un meci de box aduce pumni în cap și milioane de dolari în buzunar. Sînt puși sub douăzeci de ani care au conturi în bancă de milioane de dolari. Adică atît cam cît ar cîștiga un tînăr scriitor sub douăzeci de ani în două mii de vieți".

Dar să lăsăm în urmă indignările, nu ? Să nu exagerăm ! Ba să exagerăm, să mai exagerăm puțin, pentru că pe tînărul italian nu-l va mai invia nimeni ! Și pentru că există în lume destule motive reale și groaznice de conflict, multe, mult prea multe, iar sportul se cade să vină cu morala lui nobilă și să împace lucrurile. Atît cît poate ! În orice caz, nu e chemat să inventeze noi pricini de vrajbă. Ce frumoase au fost ultimele două Olimpiade, dar cînd ne gîndim că... Să lăsăm fraza neîncheiată și să ne întrebăm doar dacă, la patruzeci de ani după război, nu am fi meritat **și mai mult** noi, spectatorii din toată lumea și sportivii din toată lumea. Noi, toată lumea. Măcar pe stadioane să domnească numai și numai frăția ! Pentru că în culiso știm — sau ghicim — cu toții cîte se întîmplă. De aceea, mărturisesc, iubesc mai mult atletismul decît fotbalul, de aceea și numai de aceea, pentru că prea sînt aglomerate coridoarele aflate în subsolurile fotbalului. (Întreb și eu, revenind lărășî la lucruri mai calme: nu mai putea rămîne măcar un an Crișan la Universitatea ? Tocmai acum, în momentul cel mai greu, a trebuit să plece ? Nu vorbesc de vinovății, poate că nimeni nu are nici o vină. Iar eu nu sînt judecător ; la **prezentul** Universității Craiova mă gîndesc...) Și pentru că, în sfîrșit, am trecut la ale noastre, să spun cum stăteam acum cincisprezece ani într-un restaurant din Pitești și luam masa cu prietenul meu, Poetul (cel căruia i se cîntă la aniume sărbători „Tom, Tom, să-nălțăm !"). Era pe la ora opt seara cînd a apărut în sala restaurantului înaltul Dobrin (blondul din echipa brunilor, cel ce, privit din tribună, părea scund, din cauza ușoarei disproporții între trunchi și picioare) și a început să treacă pe la mese. Cred că într-un sfert de oră a ciocnit cel puțin zece pahare de șpriț cu vreo treizeci de „fani". Apoi a plecat. Iar eu (reporterul din fire n-are leacuire) m-am ridicat și — luînd-o spre ieșire, dar cu ochii — am trecut pe lîngă cîteva dintre mesele pe care se aflau paharele lui Dobrin. Pline pînă sus. Cred că omul — despre care atîtea se șoptiseră și se spun — nu sorbise nici măcar o înghițitură de vin. Poate că exagerez. Bun, azi e ziua exagerărilor. (De altfel, vărul meu Adrian, mare „microbist", citește aceste rînduri și-mi „șuflă" rizînd : „Nu-l plăcea vinul. Țuica...?). Dar Dobrin nu pentru șprițuri venise — și nici, mă rog, pentru posibila țuicuță — ci pentru ca să împartă bucurie. Și ca să culeagă bucurie, văzîndu-se iubit. Gest de poet,-de om topit după glorie, nimic altceva decît munca lui și gloria neinteresîndu-l... Gloria, o formă a iubirii, nu ? A prieteniei. A fraternității. Ce oameni formidabili sînt sportivii, atunci cînd sînt chiar sportivi ! Asemănători cu acei oameni (puțini) care se numesc poeți și întîmplător chiar și sînt poeți.

FLORIN MUGUR

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îi anunță pe iubitorii săi că își continuă în perioada următoare turneul prin țară, astfel :

MARGHITA, 2 noiembrie ; ORADEA, 3 noiembrie ; DR. PETRU GROZA, 4 noiembrie, orele 16 ; SALONTA sau ALEȘD, 5 noiembrie ; ARAD, 6 noiembrie ; SÎNNICOLAU MARE, 8 noiembrie ; DETA, 9 noiembrie, TIMIȘOARA, 10 noiembrie ; LUGOJ, 11 noiembrie, orele 16 ; AIUD, 12 noiembrie ; jud. MUREȘ, începînd cu 13 noiembrie.

Spectacolele vor avea loc de preferință în aer liber sau, în caz de timp nefavorabil, în cele mai mari săli.

Toate spectacolele vor începe, cu excepția celor special menționate, de la orele 18.00.

Să fie pace-n lume!

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar

Excepționala cotă de spirit bucureștean

Localitatea : București, 27 octombrie 1984, orele 16, Stadionul Republicii.
Număr de spectatori : **30 000.**
Atmosfera : **excepțională.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale grupurile de rock Quarț, Sprint și Krypton Fort.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. Mulțumim activiștilor organizației de tineret a municipiului București pentru modul în care și-au dus la îndeplinire promisiunea făcută tinerilor bucureșteni, realizînd această manifestare la data și în locul stabilite cu ocazia ultimei noastre întîlniri din Capitală.**

O mulțime de drapele tricolore sînt fluturate în tribune. Spectatorii ridică portrete ale marilor simboluri ale neamului : Horea, Bălcescu, Iancu, Eminescu, Portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu este ridicat în mai multe locuri deodată. Se cîntă : „Iancu", „Jurămînt la Putna", „Trăiască România", „O șansă păcii", „Să fie pace în lume". Se scandează : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească !"

Este anunțat că în tribună se află spectatori din străinătate, membrii cenaclului închinînd spectacolul celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Încep să sosească biletele.

Iată un fragment din bilete :

„Mulțumim de aici, din capitala României, „Eroului între eroi", președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru tot ceea ce face pentru țară și popor, pentru ca tinerii să se poată bucura de toate condițiile. Mulțumim „Eroului păcii" pentru întreaga sa activitate desfășurată pentru ca lumea să trăiască și să-și crească copiii în liniște, pentru ca porumbeii albi să zboare de-a pururea pe cerul senin" (Mihaela Dăndărilă).

„Totuși" este cea mai solicitată formație

Să gîndim cu capetele noastre

Mens sana in corpore sano

● Actualitatea a două terapii străvechi ●

Homeopatia la ora intrării în clinici

Al IV-lea Simpozion național de homeopatie, desfășurat luna trecută la Poiana Brașov, a readus în discuție problema mai veche și mai nouă a unei terapii eficiente și economicoase, bazată (reamintim) pe administrarea de doze infinitezimale după principiul „similia similibus currantur" (mai pe românește, cui pe cui se scoate). Ținuta manifestării, care a avut ca temă aplicații ale homeopatiei în pediatrie, numărul mare de participanți (peste 200), comunicările prezentate etc. au subliniat faptul că această metodă, în esență, o completare, o întregire a medicinei așa-zise clasice (alopatie), se află la noi în plină ascensiune, afirmarea ei bazîndu-se pe rezultate mai mult decît încurajatoare obținute în tratamentul unor maladii funcționale, neuropsihice, al unor cazuri de ulcere, colite, hipertensiuni arteriale, hepatite cronice, infecții recidivante etc. etc. Nu trebuie scoasă această detentă în afara eforturilor, pe care „Flacăra" le-a mai menționat, depuse de Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar (director dr. Ioan Teicianu) și de Cercul de homeopatie din U.S.S.M., care s-au străduit, și în bună parte au izbutit, să ofere metodei în discuție un cadru adecvat (cursuri de inițiere, contacte etc.) și un statut.

În materie de homeopatie, nu încape nici o îndoială, s-au făcut o serie de pași înainte, oficializarea metodei, multă vreme barată de ignoranță și comoditate, fiind cel mai important. I-au urmat deschiderea unor cabinete de profil la policlinicile „Batiște" și „Titan" (cea din urmă mutată ulterior la policlinica cu plată „Pantelimon"), precum și consolidarea Farmaciei 80 (homeopată), pusă la un moment dat în situația de a onora un număr mereu crescînd de rețete (peste 30 000 în acest an) în condiții de lucru nu tocmai fericite, dispunînd de un spațiu restrîns, „cedat" în incinta unei farmacii obișnuite. Și această chestiune e pe punctul de a se rezolva, Farmacia 80 (diriginte Cezarina Tuchel) urmînd să se mute, cît de curînd, într-un local propriu, ca încă un semn că Oficiul farmaceutic 1 (director Letiția Georgescu) acordă homeopatiei mai mult interes. Poate că alegerea localului, în cartierul Aviației II, în Pipera, la distanță apreciabilă de centrul orașului, n-a fost cea mai inspirată, dar dacă mutarea se va însoți, cum se simte nevoia și cum ar fi firesc, de mărirea personalului (care, dat fiind numărul mare de solicitări, se descurcă tot mai greu), nu putem decît saluta această schimbare. Pentru că, veți fi de acord cu noi, un pas înainte, cît de mic, tot asta rămîne: un pas înainte. Există indicii că și în privința preparării tincturilor-mamă se vor înlătura, fie și pînă la un punct, dificultățile mai vechi: conferențiarul clujean Honoriu Popescu, autor al unor preparate foarte apreciate, a acceptat o colaborare în acest sens. Nu putem însă scăpa prilejul să notăm, cu mirare, că Farmacia 80 și, implicit, homeopatia românească de azi încă nu folosesc, la nivelul dorit, serviciile farmacistul Horia Bucur din Sebeș-Alba, ale cărui remedii și-au probat în atîtea și atîtea cazuri eficacitatea.

Nu vom mai repeta lucruri știute, despre care am mai relatat în aceste pagini. Că homeopatia e o metodă terapeutică de care alopatia se poate ajuta (nu doar în afecțiunile amintite, ci și în reacții adverse, în alergii la medicamentația de sinteză, în boli iatrogene etc.), că e deosebit de economicoasă (tratamentul costă de cîteva zeci sau de cîteva sute de ori mai puțin decît cel clasic), că n-are contraindicații ș.a., dar vom scrie că homeopatia a depășit faza tatonărilor și a ajuns la momentul cînd, pentru valorificarea deplină a virtuților ei curative, ar trebui să pătrundă în spitale. Pentru acuratețea tratamentului, pentru supravegherea în timp a bolnavilor, pentru realizarea unei cercetări proprii, absolut indispensabile, metoda trebuie să beneficieze de cadrul unor secții clinice și, implicit, de un statut corespunzător. Chiar dacă drumul afirmării homeopatiei a început, cum ziceam, mai tîrziu, pe el se cuvine mers acum, cînd problemele par (cel puțin teoretic) lămurite, în ritm cît mai rapid, homeopatia avînd nu doar de cîștigat, ci și de recuperat. Am discutat, pe această temă, cu cîțiva profesori. Toți s-au declarat, cîtîi alături, de partea homeopatiei, elogiindu-i virtuțile. S-ar părea că e rîndul Ministerului Sănătății să grăbească lucrurile pentru ca terapia în discuție, după ce a acumulat destulă experiență (medici străini și-au exprimat nu o dată dorința de a învăța de la homeopații noștri!), să treacă în stadiul imediat superior, să intre în clinici.

La simpozionul de la Poiana Brașov, în treacăt fie spus, s-a proiectat o peliculă despre homeopatie realizată în laboratoarele „Nelson" din Londra, oraș în care funcționează, pe lîngă un spital cu profil („The Royal London Homeopathic Hospital"), Facultatea de homeopatie, înființată în 1950. Situația din Anglia, unde rețeaua de homeopatie e riguros organizată, nu-i singulară. În mai toate țările Europei, terapiei prin doze infinitezimale i se arată, de 10—15 ani, o atenție specială: farmacii specializate, spitale, facultăți, societăți naționale, reviste etc. Nu zice nimeni, să-i copiem neapărat pe alții, să preluăm de la ei orbește, dar e limpede că o experiență valoroasă există pe plan mondial, iar homeopatia românească, recitabilă din multe puncte de vedere, mai are destule de întreprins pentru a se ridica la acest nivel. S-au făcut pași înainte, repetăm, dar ei continuă să fie, față de ce ar trebui, încă șovăielnici, timizi. Iar timpul, în acest caz, nu costă numai bani, ci și sănătate. Nutrim convingerea că Ministerul Sănătății, tot mai receptiv față de nou, va fi în măsură să găsească soluțiile cele mai nimerite pentru a pune, neîntîrziat, o terapie eficace, nepretențioasă și ieftină la îndemîna celor suferinzi.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fără să fie neapărat homeopați, reprezentanți de frunte ai școlii medicale românești de azi, clinicieni de elită, profesori, șefi de catedră etc., s-au pronunțat și se pronunță în favoarea extinderii terapiei în discuție. Iată opiniile a trei dintre ei.

IULIU SUTEU : „În calitate de chirurg, nu pot fi fireste, cel mai convingător garant, dar nu mă îndoiesc, din cele ce am constatat, că homeopatia e în multe privințe o șansă în plus pentru sănătate. O recomandă rezultate certe, nu o dată spectaculoase. Are și limite, de acord, dar trebuie să ținem cont că și alopatia le are pe ale ei. În cazul homeopatiei mai intră în discuție și aspectul economic, alt argument în favoarea sprijinirii ei. Consider, ca să nu mai lungesc vorba, că homeopatia trebuie ajutată să-și consolideze pozițiile, să se dezvolte".

SIMION PURICE : „Spunînd că mă străduiesc să profilez cîteva cadre tinere pe homeopatie, gîndind chiar să pun bazele unei secții specializate, cînd vor exista aprobările de rigoare, definesc, cred, în două cuvinte, raporturile mele cu terapia în discuție. Care deține, după părerea mea, un mare avantaj : nu introduce în organism substanțe toxice, nu agresionează. S-ar părea că latura aceasta e minoră, dar nu e, căci medicamentele de sinteză produc destule necazuri".

VALERIU POPESCU : „Vreau să fiu clar : nu intenționez să intru în tabăra medicilor homeopați, nu mai am nici vîrsta și nici timpul necesar pentru asta, dar respect activitatea lor și, încă mai mult, ea mi se descoperă drept o experiență dintre cele mai interesante. Pledez pentru complementaritate, deci și pentru homeopatie, ale cărei rezultate dovedite, concrete, recomandă cu prisosință o terapie eficientă și ieftină. Recent, am participat la un simpozion de homeopatie și nu mă sfiesc să afirm că am profitat de pe urma lui".

Eficiența și limitele tratamentului prin acupunctură

Bucurîndu-se de o largă participare și de comunicări ce se revendică prin noutăți de mare importanță, cel de al IV-lea Simpozion național de acupunctură, desfășurat la Iași în zilele de 4—5 octombrie, s-a constituit deopotrivă și într-un moment jubiliar : împlinirea unui sfert de veac de la înființarea Cercului de acupunctură din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale și 10 ani de la primul Simpozion național de acupunctură. Pentru informarea cititorilor noștri ne-am adresat lectorului **dr. C. Ionescu-Tîrgoviște,** cunoscut specialist al domeniului.

— La simpozion au participat — ne declară interlocutorul nostru — delegați din toate centrele medicale importante ale țării, ceea ce a permis formarea unei imagini relativ complete în legătură cu potențialul cercetării clinice și experimentale din acest compartiment al terapeuticii naționale. Este important de observat, încă de la început, că majoritatea celor care au participat la dezbateri, au ținut să noteze atît succesele, cît, deopotrivă, și limitele tratamentului acupunctic. În general — au menționat aceștia — s-a procedat nu la extinderea acupuncturii către zonele alunecoase ale patologiei, ci la restringerea perimetrului ei de aplicare. S-a semnalat, de pildă, deserviciul ce poate fi adus metodei cînd, la insistențele pacienților, aceasta este „încercată" în boli cronice ireversibile, în care efectele minime nu pot influența boala de fond, ci doar tulburările asociate, ceea ce, evident, este cu totul altceva. Afirmația că acupunctura face minuni nu are un suport real. În prezent rezultatele tratamentului prin acupunctură pot fi prevăzute cu destul de mare precizie. Tocmai de aceea, un medic exigent nu are dreptul să se lase furat de senzațiile subiective ale bolnavului. Cînd acesta spune „mă simt ceva mai bine" rezultatul tratamentului nu poate fi apreciat decît ca foarte modest.

— În ce maladii, au considerat participanții la simpozion, acupunctura și-a demonstrat eficiența și oportunitatea?

— Rezultatele cele mai bune au fost constatate în combaterea tulburărilor funcționale, care de altfel acoperă cam 70% din patologia obișnuită. Tratamentul acupunctic și-a dovedit eficacitatea în bolile cardiovasculare (hipertensiune arterială, stadiul I și II, hipotensiune arterială, arteriopatii ale membrelor inferioare, sindromul Raynaud, insuficiență circulatorie în sectorul cerebral.) De asemenea, în bolile digestive (dischinezie biliară, ulcer gastroduodenal, colită cronică), în boli alergice (astm bronșic, eczeme, urticarie, prurit), în boli ale sistemului nervos (sindroame nevrotice, nevralgia de trigemen, migrene, polinevrite, pareza facială), în boli ale aparatului locomotor (lombosciatică, boala artrozică fără leziuni distructive importante, spondiloză cervico-dorso-lombară), în maladii ale aparatului urogenital tulburări vezicale, enurezis, cistite, tulburări de dinamică sexuală, tulburări menstruale.

— Ce teme au concentrat în mod deosebit atenția asistenței ?

— Secțiunea consacrată analgeziei prin acupunctură a fost condusă de profesorul dr. George Litarczek, întors de curînd de la Beijing, unde a participat, împreună cu medicii D. V. Filimon, Dumitru Constantin, Eugen Popa și Bianca Donose, la cel de al II-lea Simpozion național chinez de acupunctură cu participare internațională. Experiența românească a putut fi astfel comparată cu cea din străinătate, ceea ce a permis să se constate că în această specialitate, tehnica românească se bucură de experiențe valoroase. Într-adevăr, școala de anestezie de la Spitalul Fundeni a ajuns la stabilirea unor criterii precise privind tehnicile de aplicare a acupuncturii în scopul analgeziei, precum și asocierea ei cu alte modalități de analgezie și anestezie. De altfel, această tehnică a fost inclusă în programul de învățămînt postuniversitar, ea fiind apreciată ca extrem de utilă în anumite circumstanțe (alergie medicamentoasă, suferință hepatică, renală etc.)

S-a discutat mult apoi despre biofizica punctelor de acupunctură. În dialogul purtat pe această temă un rol important l-au avut fizicienii prezenți la simpozion. Personal am fost întotdeauna de acord că tainele acupuncturii nu pot fi descifrate fără conlucrarea dintre medici și fizicieni, aceștia din urmă fiind mai aproape de înțelegerea naturii energiei (Qi), bază a teoriei tradiționale privind rolul fiziologic și fiziopatologic al meridianelor și punctelor de acupunctură. S-a subliniat (în mod special de către medicii Constantin, Popa, Răzuș, de către inginerul Mămulaș) că meridianele de acupunctură sînt prezente, într-o formă sau alta, la toate viețuitoarele, că ele constituie sistemul primar de integrare a organismului, calea prin care se realizează schimbul de informații dintre organism și mediu. Încercările de a decela substratul fizic al bioenergiei și mai ales de a-l obiectiva cu ajutorul electrografului au dus în o serie de date interesante, o bază serioasă pentru a le folosi în viitor în diagnostic. În cadrul aceleiași teme au fost prezentate (comunicări datorate profesorului Hăulică și doctorului Vlad) și descoperirile cele mai noi în legătură cu bazele neuro-umorale implicate în mecanismul de acțiune al acupuncturii, subiect de mare actualitate, legat de problema analgeziei prin acupunctură. S-a propus ca prin înființarea unui centru de combatere a durerii, să se stabilească o colaborare activă între neurofiziolog, anestezist și acupunctor pentru aplicarea unor tehnici specifice simultan sau succesiv. Ideea merită să fie reținută întrucît pe plan mondial există asemenea „clinici ale durerii", a căror metode, cumulate, și-au dovedit eficiența sporită.

În sfîrșit, în cadrul simpozionului a avut loc și o importantă ședință organizatorică. Concluziile ei merită să fie cunoscute de către publicul larg.

1. Dat fiind numărul mare de medici (peste 800 în întreaga țară) s-a preconizat transformarea actualului cerc de acupunctură din cadrul U.S.S.M. în Societate de acupunctură.

2. S-a considerat ca extrem de oportună editarea unei reviste de acupunctură în care să fie publicate rezultatele și observațiile cercetării științifice, noutățile pe plan internațional. Pentru început, prin grija Centrului de perfecționare, se va proceda la tipărirea și multiplicarea unui buletin informativ, care, între altele, se va ocupa și de problemele legate de proiectatul simpozion național de acupunctură cu participare internațională.

4. A fost subliniată necesitatea producerii în țară a aparatelor de detecție și stimulare a punctelor de acupunctură, precum și a celor dedicate tratamentelor curente. În acest sens s-a propus ca Ministerul Sănătății să analizeze invențiile și inovațiile existente (într-un număr extrem de mare !) pentru ca, ulterior, să fie executate în producție de serie la întreprinderile de profil. Recenta lucrare „Electroacupunctura" oferă toate informațiile pentru cei ce doresc să lucreze cu asemenea aparate.

Dacă încercăm o concluzie generală, atunci se poate afirma că recentul simpozion reprezintă un moment important în cadrul procesului de integrare a acupuncturii printre metodele moderne de tratament, știut fiind faptul că în țara noastră, mai bine și mai repede decît în altă parte, tratamentul acupunctic s-a impus prin soluții și inovații de ultimă oră, că numeroși medici din străinătate vin să învețe această străveche terapie de la specialiștii români.

LIVIU TIMBUS ■

Toamna speranțelor

(Urmare din pag. 1)

speranță a căruia s-a aflat și se află, în această cea mai frumoasă toamnă, dezbaterea de către întregul popor a Directivelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist, prefigurînd în spațiul certitudinii cu care ne-au obișnuit comuniștii destinul națiunii noastre socialiste chemată să se înscrie definitiv, în ascendența ei economică și spirituală, pe coordonatele revoluției tehnologice și să participe, de la înălțimea exigențelor științei celei mai înaintate, la schimbul de valori ale lumii contemporane, argumentînd multilateral conceptul după care comunismul este singurul capabil să reprezinte viitorul acestei lumi.

Lucida prospectare a căilor devenirii noastre, cutezanța proiectelor intermediate pe cunoașterea adîncă și pe respectarea exemplară a realităților românești, originalitatea tezelor și conceptelor venind să definească drumul nostru propriu în lume și în lumea socialistă, arta de strateg al viitorului și vocația cîtitorei, iată pecețiile de noblețe ale Directivelor celui de al XIII-lea Forum comunist românesc, reverberînd cuceritor în fiecare capitol al lor și în anvergura lor fără precedent gîndirea de geniu a marelui fiu și conducător al poporului nostru, al cărui nume simbolizează astăzi și va simboliza în istorie, epoca renașterii României socialiste : Epoca Ceaușescu!

Sîntem un grup de pensionari, foști jucători de fotbal în Divizia A (și în națională cîțiva din noi), care totuși vrem să rămînem anonimi și iată de ce : vă rugăm să-i felicitați pe bunul nostru prieten, fostul nostru antrenor care, la 26 septembrie 1984, a împlinit 75 de ani. Este vorba de Ștefan Dobay — „Calul". Cred că bătrînul merită cu prisosință. În numele lui Alexandru Stroia, Csiki Francisc, Vakarcs Dominic, Incze II și Incze III, semnez cu respect și mulțumire : **Iozsi Dezideriu, Tîrgu Mureș.**

N.R. : Frumusețea gestului celui ce ne scrie și obiceiul revistei pledează împreună împotriva anonimatului dorit — sperăm — doar dintr-o delicatețe pe care, de fapt, o apreciem. Sperăm că nu-i supărăm. Adăugăm și urările noastre de bine.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ La 28 august 1984 am depus la Radio Progres, unitatea de reparații radio (Centrul nr. 10) din Calea Plevnei nr. 13, un magnetofon Mayak-203. După reparație, am constatat, acasă, că apăruseră defecțiuni noi. L-am dus din nou la reparat, la aceiași meșteri. După a doua reparație apăruseră alte defecțiuni și mai noi, care fac acum aparatul chiar de neutilizat. **(Gheorghe Micu, bulevardul Bucureștii Noi, nr. 97, blocul B3, scara C, etajul 6, ap. 116).**

■ **Inspectoratul General al Miliției** ne răspunde la scrisoarea lui Dumitru Bucur din comuna Albești, județul Ialomița : „Cele sesizate se confirmă, fapt pentru care împotriva numitului Samoilă Nicolae — șef secție mecanizare Albești — s-a început urmărirea penală".

■ Vă mulțumesc pentru publicarea apelului în vederea obținerii medicamentului TRENTAL, care a salvat viața vărului meu. De asemenea, am datoria de conștiință de a mulțumi, pe această cale, familiilor Manolescu, Oprea, Călinescu, Culman M., precum și tuturor celor ce au dorit să rămînă anonimi, dar care mi-au oferit medicamentul. **(Ionel Betingher, Bulevardul 1 Mai, nr. 329, București).**

■ La scrisoarea Anei Moraru din Vaslui, care sesiza că la spitalul Florești — Vaslui nu există nici un medic, tot personalul sanitar este format din trei cadre medii, că bolnavii sînt neîngrijiți ș.a., ne răspunde **Ministerul Sănătății** : „aspectele sesizate corespund realității". Sîntem asigurați că se vor lua măsuri, prima dintre ele fiind aceea că „medicul psihiatru coordonator de problemă se va deplasa lîngă (de la Vaslui n.n.) la secția de psihiatrie Florești pentru consult de specialitate și indicații de tratament". Fără comentarii.

■ În contrast îmbucurător cu cele de mai sus, din scrisoarea lui **Ionel Turcu**, internat la căminul-spital din Zătreni, județul Vîlcea, se înțelege că în această unitate sanitară suferinzii se bucură de condiții foarte bune și de o atentă îngrijire din partea întregului personal, care nu numai că este întreg, dar este corect și alcătuit din oameni de inimă.

■ La sesizarea unor țărani cooperatori din satul Scuca, județul Gorj, ne răspunde **U.J.C.A.P.** cum că au fost trimise instanței de judecată dosare împotriva celor ce ocupau ilegal terenuri ale C.A.P., pentru a-l obliga să le elibereze.

■ „Mă numesc **Papuc Dan** și sînt profesor de matematică la Universitatea din Timișoara. V-am scris despre un banal medicament — cofedol — care nu se mai găsea și, lipsind, mă transforma într-un om bolnav. În urma scrisorii, Timișoara a primit 2 400 de cutii, iar eu 7 din ele. Am cel puțin pentru un an, dar cine mă poate asigura că se vor găsi mereu?". Urăm matematicianului bănățean doritul efect de calmare, iar producătorilor de medicamente succese la aritmetică pentru o bună și îmbelșugată împărțire a cofedolului.

■ În Slatina există o străduță numită Rozelor, al cărei nume nu e scris pe nici o plăcuță. Un localnic mai spune că blocurile au denumirile scrise urît cu păcură sau cu alte asemenea „cerneluri". În capetele aleii respective sînt indicatoare care interzic circulația mașinilor. Totuși se circulă „mai ceva ca pe autostradă", cum zice semnatarul scrisorii, **Barbu Drăgănescu (aleea Rozelor nr. 2, bloc FB 21, ap. 7).** Dar pe Rozelor mai dihai ca pe Ghimpilor : locatarii mai trebuie să se ferească și de șanțurile ce trec prin fața scărilor și pe care le-au lăsat desfundate cei ce au înlocuit niște conducte.

■ La scrisoarea lui Ion Arion din Constanța, strada Industriei nr. 6, **Consiliul popular** răspunde : „În urma sesizărilor s-a discutat cu conducerile I.J.T.L., I.C.S.M.Ch. și I.L.P.P. PECO, care au luat în evidență propunerile, urmînd a fi rezolvate pînă la sfîrșitul lui 1984".

■ Se cuvine să cultivăm mai mult gustul și bunul-simț care să funcționeze la alegerea denumirilor, chiar a numelor de persoane. Prea am fost nepăsători cînd am văzut că atîtea școli și toate farmaciile noastre poartă numere în loc de nume ; prea nu ne-a interesat cum sună nume de echipe de fotbal ca : Nisipul, Gazul, Abatorul, I.T.B., R.M.B., Alimentara, Ucmp de reparații, așa încît „Informația Bucureștiului" putea să anunțe de curînd că s-au găsit și părinți care să-și boteze copiii cu nume ca „Telefon" ori „Sue-len", „Robertino" etc. Dincolo de mărginirea unor persoane, trebuie să ne intereseze respectul pentru orice realități românești. **(C. Iordache, strada Mașina de Pîine, nr. 8, sectorul 2).**

■ **Centrala industriei pielăriei și încălțămintei** răspunde la scrisoarea Ioanei Bețan Lixandru : tatăl petentei, Petrache Ion, a fost reprimit în fabrică.

■ **Nicolae Stoian, satul Codreni, comuna Gurbănești, județul Călărași :** anul trecut am contractat cu cooperativa „Constructorul" din București construirea casei mele în comuna Fundulea, județul Călărași. Maistrul Popescu, zis Speriatu, de la Șantierul nr. 4 a început lucrarea la care am plătit 44 000 de lei. Abia a ridicat pereții — foarte prost executați — și, din iunie 1983, n-a mai apărut ? ! Locuința în care stau la Codreni se demolează pentru amenajarea rîului Costișera. Intru în a doua iarnă cu casa neterminată de constructorul pe care l-am plătit, dar care mă amînă. **(N.R : Banii i-ați primit fără amînări, nu-i așa, tovarăși care-l întreceți pe zidari la planificări ? Ce-ar fi să-i trimiteți clientului vreo nouă meșteri ? Nu mari. Mici. Și fără Păcălici !)**

■ La scrisoarea lui Aurel Drăgușanu din Pașcani, strada Zimbrului, nr. 11, **D.P.M.O.S. Iași** ne înștiințează că, printr-o nouă decizie, s-a dispus revizuirea datei înscrierii la pensie a petentului și acordarea drepturilor cuvenite cu începere de la 1 octombrie 1983.

■ Adrian Căpățînă din Otopeni, bulevardul R.S.R. nr. 9, subinginer constructor de drumuri și poduri, ne-a sesizat că — după ce și-a pierdut postul de la A.D.P. Sectorul agricol Ilfov prin restringere de activitate — de un an și jumătate a fost purtat, din promisiune în promisiune, de la un funcționar la altul de nenumărate ori, a făcut o groază de drumuri inutile, întîlnind mai mult indiferență și rea voință. La sesizarea lui, **D.P.M.O.S. București** Oficiul Forțe de Muncă ne răspunde : „A fost invitat la biroul nostru, prezentîndu-se fără adeverință de la C.A.P. din localitate. Față de această situație repartizarea sa în muncă nu a putut fi efectuată". Semnează : director Ionică Mitică. **Acum e clar : omul nu e purtat de colo-colo degeaba. Este tratat cu un munte de bunăvoință. Așteptăm rezolvarea situației tînărului subinginer constructor de poduri (că de drumuri e sătul !).**

■ **Ion A. Boțoc (Plopeni, Prahova) :** Sînt lăcătuș mecanic la centrala termică de la Întreprinderea mecanică Plopeni. După școala profesională de lăcătuși mecanici, m-am calificat strungar (școala de un an), apoi am făcut liceul la seral, am terminat o școală de maiștri în 1982 la Timișoara, curs de zi, unde m-a trimis uzina. Din 1973 am categoria a V-a, treapta a II-a. Am dat pînă acum 5 concursuri (unul chiar anul acesta), le-am luat, dar degeaba. Nu mi s-a îmbunătățit încadrarea. Nici nu mi se dă post de maistru (mi s-a spus că își alege șeful pe cine preferă ; doar se ține concurs, nu ?...), nici nu sînt lăsat să plec din secție. Practic, acum trag de căruț prin uzină ca și noii încadrați. Recomandarea dată ca să pot concura pentru un post de maistru mă acoperea de laude semnate. Nu pot trece însă de reversul nesemnat al acestei atitudini, deși este nejustificat și, mai ales, nedrept.

■ **Administrația domeniului public din Sectorul 6** ne asigură, la sesizarea Angelei Vlaicu, că în fiecare an trebuie să fie amendați „unii cetățeni care nu înțeleg să participe în mod organizat și disciplinat la culegerea florilor de tei". „De asemenea am amendat și somat mai mulți elevi... S-au purtat discuții cu cadrele didactice și cu împuterniciții asociațiilor de locatari pentru îndrumarea și executarea recoltării florilor de tei în mod civilizat, protejînd arborii și vegetația existentă în etajul inferior".

■ **Andrei Căpățînă, strada Păstorului nr. 74 și alți 7 cetățeni din Capitală** sesizează că stația de betoane de pe strada Ramuri Tei poluează la un nivel cu totul intolerabil mediul din jur, afectîndu-i mai ales pe cetățenii de pe străzile Ramuri Tei, Păstorului, Calafat și Kepler, precum și solul, vegetația, drumurile, starea autovehiculelor. **În războiul omului cu betonul, noi ne declarăm de partea omului. Propunem mai marilor stației de betoane să înțoarcă și ei armele împotriva poluării. De voie. Pentru că se poate de nevoie. Lege avem în acest scop.**

■ **O scrisoare cu 32 de semnături, din partea Asociației locatarilor blocului N, șoseaua Giurgiului nr. 109—111,** formulează nemulțumirile acestor oameni care, după ce în iarna trecută au avut apă caldă și căldură cu intermitențe, de cînd a început toamna, iar au de furcă des cu furnizorii de apă caldă. Locatarii nu vor să mai petrecă o iarnă în care temperatura din casele lor să rămînă la cheremul unora pe care numai acest lucru nu-i interesează.

■ **Uniunea Generală a Sindicatelor :** La scrisoarea trimisă dv. de către Virginia Bică din București, vă facem cunoscut că petenta a primit un ajutor material de 700 de lei din fondul sindicatului Întreprinderii Electronica Pipera.

■ **Natașa Picnescu, bulevardul Armata Poporului nr. 22, bloc 15 C, scara A, et. 6, ap. 29 :** Vă rog să propuneți I.T.B.-ului, care a schimbat traseele autobuzelor 126, 236 și 336, să reintroducă barem unul pe vechiul traseu (legătura cu bulevardul Magheru, piața Romană) măcar în orele de vîrf. Metroul e util, dar nu poate face acest lucru. Apoi, actualele trasee ale mașinilor amintite nu fac decît să dubleze traseele altor autobuze (137, 368, 305) pe distanțe și zone la care dublarea nu este necesară.

■ **Consiliul Popular al județului Neamț,** spre care am îndrumat scrisoarea Getei Alexandru, chimist la I.C.I.L. Reconstrucția Piatra Neamț, ne răspunde : Avînd în vedere experiența acumulată de petentă în cadrul laboratorului C.T.C., precum și faptul că schimbarea locului de muncă s-a făcut fără acordul organelor I.G.S., s-a dispus și luat măsuri de trecere a acesteia la vechiul loc de muncă.

■ **Sava Gheorghe și Kipriode Traian, din strada Grivița nr. 204, sectorul 1 :** Avem locuințe din fondul de stat, dar casa n-a fost reparată de 30 de ani. I.C.R.A.L. nu face reparații capitale, pentru că se așteaptă demolarea. Aceasta însă întîrzie, iar condițiile noastre de locuit lasă mult de dorit.

N.R. Rugăm pe cei în drept să intervină cu calm și omenie în sprijinul acestor bătrîni.

■ Răspunzînd scrisorii lui Mihail G. Braina din Răcoasa, **D.G.A.I.A. Vrancea** ne aduce la cunoștință : Ținînd seama că, pentru ziua respectivă, motivele invocate de autorul scrisorii sînt în majoritate reale, conducerea C.A.P. Răcoasa a acceptat să se anuleze amenda.

■ Familiile din satul Herepeia, comuna Vețel, județul Hunedoara, avem casele de-o parte și alta a unui pîrîu. Cum în amonte de sat Exploatarea minieră Deva a dat în exploatare un iaz de decantare unde își depozitează sterilul, apele reziduale din iaz se scurg în pîrîu, apa din pîrîu se infiltrează în fîntînile noastre, din care nu mai putem bea apă. O vreme, primăria din Deva ne-a trimis apă potabilă cu cisternele, dar s-a oprit. Am ajuns să ne cărăm apa de băut din satele învecinate. **(Nicolae Mihuți).**

■ În urma scrisorii lui Ștefan Botz din Brașov, strada Constantin Lacea nr. 10, care cerea sprijin pentru a fi încadrat la Filarmonica „Gh. Dima" din Brașov, ne răspunde **Consiliul Culturii și Educației Socialiste** că „a fost încadrat, conform dispoziției de repartizare a Comisiei guvernamentale, la orchestra simfonică din Satu-Mare".

■ Dacă tot s-a declanșat la nivel național acțiunea de valorificare a metalelor refolosibile vreau să fac următoarea propunere : blocurile să fie proiectate și realizate nu cu un singur tobogan la fiecare scară ci cu cîte un set de tobogane alăturate pentru : resturi alimentare, hîrtie, sticlă, textile, metale, materiale plastice. Se poate ușura sortarea și ar crește șansa folosirii acestora. Aș vrea să cunoaște reacția Institutului „Proiect" București la propunerea mea. **(Dumitru Florică, aleea Mozaicului nr. 6, bloc B 9, scara A, et. 5, ap. 23, sectorul 2).**

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Galați** ne răspunde că, în urma scrisorii trimise redacției, Magdalena Sandu (Galați, strada Bolintineanu nr. 15) a fost încadrată ca agent de asigurare la A.D.A.S. Galați, cu repartiția nr. 74371.

■ Vă rog să mă ajutați să aflu ceva despre una din surorile mele. Se numește (sau s-a numit) Maria Oborogeanu ; fiica lui Constantin și a Mariei, născută la 30 mai 1966 în localitatea Corni, județul Botoșani. Rămasă fără părinți la 4 ani, a fost dată la Casa de copii preșcolari din Botoșani, bulevardul Lenin, unde am aflat că a fost înfiată de un inginer din Iași. E tot ce am putut afla. N-am văzut-o de 14 ani și nu știu dacă ea are măcar habar de faptul că mai are trei frați și trei surori care de-abia așteaptă s-o revadă. **(Constantin Oborogeanu, cămin de nefamiliști I.M.A.I.A. Năvodari, strada Mării nr. 5, ap. 10).**

■ Fiul meu, Cristian Ghiorghi, în vîrstă de 16 ani, a suferit un accident grav care s-a soldat cu secționarea nervului cubital al mîinii stîngi, necesitînd o intervenție chirurgicală, cu grefă de nerv sub microscop. Am telefonat de la Galați și tovarășul profesor doctor Agripa Ionescu ne-a programat pentru consultație în ziua următoare și, cu aceeași operativitate, pentru operație. Intervenția — cu adiționarea unui segment de nerv obținut de la piciorul băiatului — a fost făcută la 5 octombrie, a durat 9 (nouă) ore și este încă o strălucită victorie pentru sănătatea oamenilor obținută de eminentul nostru profesor și echipa sa. **(Emil Gheorghi, Galați, strada Brăilei nr. 17, bloc R4, ap. 33.)**

■ Soția mea, în vîrstă de 53 de ani, din septembrie 1983 a aflat, în urma unor analize, că are neoplasm la sînul drept. Au urmat consultații și internări. În urma examenului anatomopatologic, i s-au aplicat 30 de ședințe de cobaloterapie, după care a fost propusă pentru operație. Pînă la data fixată pentru intervenția chirurgicală, starea generală s-a înrăutățit mult : tuse puternică și crize de sufocare, dureri extinse la brat și omoplat. A refuzat să se mai opereze. Din ianuarie 1984 a urmat tratamentul dr. Iulicăi Voinea. La patru zile de la începerea acestui tratament, tusea s-a ameliorat și a dispărut total la sfîrșitul primei doze de medicament. Apoi s-a îmbunătățit starea generală, durerile au încetat. Date fiind rezultatele de pînă acum, soția mea (ca toți bolnavii ce au beneficiat de această medicație scăpînd de suferințe) are multă încredere în tratamentul dr. Iulicăi Voinea căruia și pe această cale îi aducem mii de mulțumiri. Menționînd încă o dată că medicamentul său se obține foarte greu, rugăm redacția să insiste în continuare în revista FLACĂRA pentru a convinge factorii competenți să sprijine cu adevărat activitatea nobilă pe care o desfășoară combatantul arădean în războiul împotriva cancerului, în lupta pentru alinarea unor groaznice suferințe omenești. **(Gheorghe Iliieș, bulevardul Bucureștii Noi nr. 15, blocul 15, etajul 3, ap. 25).**

■ **I.A.P.L. Bistrița din București :** Urmare articolului „Adevărul ca o capcană" publicat în FLACĂRA, conducerea întreprinderii a dispus următoarele măsuri : sancționarea barmanului Dumitru Colimitra cu retragerea a două gradații pe două luni, anularea contractului de lucrător pentru zilele de vîrf ospătarei Petruța Vărășteanu, retrogradarea din funcție a ospătarului Nicolae Gheorghe pe timp de o lună, iar șefului de unitate Nicolae Aurică i s-a dat un ultim avertisment (în scris) că dacă se vor mai constata aspecte similare va fi scos din funcție.

Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU ■

Poșta redacției

Edith Vilceanu — Deta și **Magdalena Martin** — Sînpaul (Mureș) : Pauzele și reducerea programului de lucru acordate în scopul alimentării și îngrijirii copilului se includ în timpul de muncă și nu au consecințe asupra remunerării sau altor drepturi materiale. ■ **Maria Bălan** — București : În situația dv. nu puteți fi titulara dreptului de alocație de stat pentru copii decît în perioada în care soțul nu este încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată sau în caz de divorț ■ **Traian Gîrboan** — București : Puteți veni cînd doriți la secția „Problemele omului" ■ **Rada Damian** — București : Nu se cumulează ■ **Valerica Dui** — Lunca Ilvei (Bistrița-Năsăud) : Acționați-l în judecată ■ **Ion Constantinescu** — București : La Consiliul popular al sectorului de domiciliu ■ **Vasile Hubuica** — Tătărani (Vaslui) : Cu pensie I.O.V.R. gr. III nu aveți dreptul la obținerea celei de-a doua pensii ■ **Vasile Tudoriu** — Bacău : Este inclus în pensia pe care o primiți ■ **Ana Ciudea** — Ghiroda (Timiș) : În situația relatată, obligarea sau scutirea de muncile agricole este de competența consiliilor populare locale, care precizează de la caz la caz starea familială a fiecărei persoane ■ **Francise Constantinescu** — București : Nu reiese clar ce doriți, reveniți ■ **Eugen Ruță** — Vădăstrița (Olt) : Vă sfătuim să mergeți la un consult de specialitate la spitalul județean ■ **M. Stolea** — București : Adresați-vă la Arhivele Statului ■ **Nicu Buseteanu** — București : Se poate, pentru că este în raport cu munca pe care o prestați ■ **Aneta Constantin** — București : Îi puteți acționa în judecată ■ **Irina Stancu** — Borod (Bihor) : Nu aveți dreptul dacă nu ați fost căsătoriți legitim.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Onorată instanță a moralei

Minciuna are picioare scurte

● Jocul de-a plusul și minusul în gestiune ● Reușit și... transferat ! ●

Cine va scoate adevărul la lumină?

Un om este acuzat. Un fapt obișnuit. Sau, poate, neobișnuit... Depinde unde lucrează, ce valori manipulează, pînă în cele din urmă cît de cinstit este. Despre cinstitatea lui fiecare om are o idee, bineînțeles foarte personală căci nu o dată un escroc notoriu și dovedit a continuat să susțină, sus și tare, că este onest ceea ce ne duce automat la concluzia că fiecare are o morală a sa. Numai că societatea, în ansamblul ei, are o reprezentare mult mai obiectivă față de o noțiune care circulă la fel de curent în lume precum globulele sanguine în orice organism. Și acesteia din urmă, trebuie să i ne supunem în final fiecare dintre noi, cu voia noastră ori, atunci cînd este cazul, în conformitate cu normele de conviețuire unanim recunoscute. Am considerat aceste cîteva observații absolut necesare pentru a ne face mai lesne înțeleși pentru cele pe care avem de gînd să le înfățișăm cititorilor noștri și poate nu numai de ei, ci și de alții mult mai implicați în ceea ce vom numi, pentru circumstanță, bolmojeala de la Alexandria (județul Teleorman).

Revenind deci : un om este acuzat de anumite nereguli în menținerea unei gestiuni pentru valori care urcă la sume importante, zeci, sute de mii, pînă la urmă milioane. De la început se ridică o întrebare pe care v-am sugera să vi-o puneți și dumneavoastră : de unde și în cît timp ați putea acoperi un prejudiciu de un milion, să zicem ? Ori de două ? Va recunoaște oricine că interogația greu își va putea găsi un răspuns mulțumitor. Sau alta : cum s-ar putea cheltui niște milioane, mai ales într-un oraș modest, cum este în momentul de față și comparativ cu alte centre mult mai dezvoltate, orașul Alexandria, asemenea sume ? Dar, să nu subapreciem imaginația unor posibili escroci...

Prin urmare, Andrei Moraru, transferat în anul 1977 la o întreprindere din orașul Alexandria, devine primitor-distribuitor și i se dă în primire un depozit de materiale, în majoritate tablă de diferite dimensiuni și sorturi. I se promite că depozitul va fi divizat în mai multe unități de acest gen, deoarece era prea mare. Ceea ce se și întîmplă însă numai parțial adică în privința pieselor auto. Vin la rînd și rulmenții. Totul se desfășoară în cele mai normale condiții înțelegînd prin aceasta și întocmirea inventarelor de sfîrșit de an. Andrei Moraru păstrează în răspunderea sa numai tabla (repet poate, de diferite dimensiuni, greutăți și sorturi). Depozitul devenise neîncăpător chiar și pentru aceste materiale fiind „păstrate" prin curte, la vedere și, de ce nu ?, la îndemîna oricui. Cei în cauză întocmesc referate, solicitînd luarea de măsuri încercînd să-i sensibilizeze pe cei care-i erau șefi. Firesc, se întocmește o comisie de inventariere care constată... un plus echivalent cu suma de 32 mii lei, la tablă. Rezultat care nu mai este deloc firesc știut fiind că într-o marfă (chiar și în aer liber) nu se admit nici plusuri și nici minusuri. Rezultatul acesta provoacă, tot firesc, îngrijorarea altei comisii care, făcîndu-și datoria, mai constată încă un plus (față de cel anterior) de 21 mii lei. În numai două săptămîni se ajunge la concluzia că depozitul înglobează valori cu 63 de mii lei peste cele aflate în acte.

Neliniștit, ori imprudent, Andrei Moraru face un alt referat care duce la alcătuirea celei de a treia comisii de inventariere. Aceasta, ale cărei concluzii sînt cel puțin ciudate (față de celelalte) : se stabilește un minus de 60 mii lei. Firesc, sumele corespunzătoare lui Andrei Moraru care refuzînd să plătească ajunge în situația de a vedea suma inițială crescînd cu alte 30 de mii lei cheltuieli de judecată și diverse penalizări. Judecîndu-se, Andrei Moraru cîștigă dar pierde în recurs despre care afirmă că nu știa nimic.

Avalanșa de evenimente „contabile" continuă : în timp ce el era bolnav se intră în depozit și, firesc, din nou cu proces verbal, se dau în primire alte cotațiem valorile de care răspunsese pînă atunci el. Considerîndu-se necesară prezența a doi gestionari (faptele se petreceau în anul 1981) se formează o nouă comisie în vederea stabilirii situației depozitului de care răspunsese pînă atunci numai un singur om — Andrei Moraru.

Stupoare (pentru Andrei Moraru) : primește o imputație pentru suma de 1 150 000 lei, deși se găsise, afirmă cel împricinat, un plus de 1 200 000 lei, care nu s-a comunicat. Introducînd o contestație împotriva acestei decizii dosarul își începe un „turneu" parc-se nici astăzi încheiat. Reapariția dosarului se face într-o adevărată apoteoză : suma inițială scade la 340 mii lei, dar cu un... plus de peste 700 de mii lei ! Din nou în instanță și din nou solicitare de probe. Organele de cercetare cer o expertiză cu urma să fie suportată financiar de către Andrei Moraru.

Întrebare (elementară) : ce ar mai putea să decidă o astfel de expertiză după o vreme a patru ani, vreme în care materialele cu pricina, probabil, n-au stațio-nat și, desigur, s-au degradat ?

Avem în față cîteva din deciziile de imputare și procese verbale ale unor comisii și mărturisim că dansul cifrelor pe care-l conțin ponte ameți pe oricine. Nu pledăm pentru nevinovăția și nici pentru vinovăția lui Andrei Moraru, ci ne exprimăm numai uriașa nedumerire în fața acestei „foi de temperatură" cu rînduri și abisuri demne de Himalaia. De asemeni, ne surprinde vizavi de concretețea cifrelor, faptul că Andrei Moraru mai este liber și munceșie (evident, în cu totul altă instituție) că el rezistă nu numai în fața rigorilor legii dar și în competiția cu proprii săi nervi el avînd o familie, cu doi copii de care trebuie să se ocupe. Ne mai întrebăm : ce valoare pot avea unele constatări ale comisiilor ce s-au succedat în timp atîta vreme cît ele au scris negru pe alb că au făcut aprecierile în absența unor cîntare corespunzătoare, că n-au avut posibilitatea unor manipulări a tablei etc., procedînd, cu alte cuvinte, după... ochi ? Știm, dintr-o tristă experiență (de altfel publică) cum alți oameni necinstiți au reușit să „agonisească" nu numai un milion-două ci cu mult mai mult, dar ei au fost „trădați" de un anume mod de trai, de nebănuitele averi găsite în casele lor ori puse la un vremelnic adăpost și pe care investigațiile organelor specializate au reușit să le aducă în lumina judecății și ne întrebăm de ce oare în cazul lui Andrei Moraru nu s-au întreprins astfel de cercetări, totul limitîndu-se la un război contabil ineficient de vreme ce sumele nu pot fi recuperate într-o viață de om ? Impresia neușită este aceea că nimeni dintre cei care s-au ocupat de acest misterios caz nu este într-adevăr convins că Andrei Moraru s-a făcut vinovat de înstrăinarea unor bunuri care nu-i aparțineau, că a furat, mai pe șleau spus.

Și atunci, de ce se întîrzie cu elucidarea unei stări de fapte cunoscute de ani de zile și de ce, în ultimă analiză, se preferă concluziile unor comisii în vădită opoziție cu cele ale altor comisii similare ? Ni se pare de un interes general să se stabilească dacă lipsesc materiale ori sînt în plus și atît într-o situație cît și în cealaltă dacă Andrei Moraru se face vinovat de ceea ce se susține ? Adevărul nu poate fi deținut unui singur. Cine-l va scoate la lumina zilei de sub asternutul afirmațiilor contabile și de sub colbul mereu mai consistent al timpului ?

EMANUEL VALERIU ■

Și totuși, Figaro avea dreptate

Era convins că făcuse bine. Și la matematică și la fizică își dăduse toată silința și nici nu putea concepe ca tocmai acum, la examenul de treaptă a II-a, să clacheze, să-și dezamăgească părinții care-și puseseră atîta speranță în el. Nu, nu se putea să se întîmplească în această confruntare decisivă cu asprimea concursului care avea să-i urce încă o treaptă pe calea realizării visului său dintotdeauna : electronica. Ce-ar zice tata dacă n-aș reuși ? Dar mama, ea ce-ar spune ?!

Bălatul își luă inima în dinți și pași cu emoție în îmbulzeala din fața fișierului, unde fusese afișat tabelul reușiților... La nr. 31 își descoperi numele scris cu roșu. Figaro Adrian. Fața i se îmbujoră. Mai citi o dată, și încă o dată, spre a fi sigur că e el și nu altul și, sărind în sus de bucurie, o zbughi într-un suflet acasă, să ducă vestea cea mare. Începînd de azi, Adrian Figaro este elev în clasa XI-a electronică a Liceului industrial nr. 25 din București !

Era pe 15 iulie, într-o zi de vară fierbinte.

... 15 septembrie 1984. Îmbrăcat frumos în uniforma-i albastră de elev, Figaro se duse intins la întîlnirea cu prima zi de școală. Aici însă, surpriză : nu figura în Catalogul clasei de electronică ! Cineva îi spuse în treacăt că ar figura la clasa de electricieni de întreținere. Rămase o clipă mut, de parcă fusese lovit în moalele capului. Nu, nu e posibil — își zise. Pe undeva trebuie să fie o greșeală. De la secretariat i se comunică lapidar că, împreună cu alți colegi, fuseseră trecuți din oficiu la clasele de electromecanici sau electricieni de întreținere, iar în locul lor fuseseră aduși alții care, deși aveau medii mult mai mici la examen, primiseră recomandarea medicală, precum că pot urma numai electronica !

— Dar e nedreaptă, e incorectă măsura aceasta ! zice copilul suspinînd din adîncă intimă, abia stăpînindu-și lacrimile. Oare cu ce sînt vinovat că am reușit la examen ? !...

— Mergi, băiete, mergi și fă contestație, îl povățuiește careva.

Vă închipuiți cît de decepționați și intrigați au rămas părinții cînd au primit neplăcuta veste. Indignată, mama lui Figaro Adrian ni se plînge : Înaintea concursului, am fost chemați toți părinții la școală, într-o ședință, și tovarășul director Emil Stoian ne-a comunicat situația locurilor. Din cele cinci clase de electrotehnică, ce își începeau funcționarea, au luat ființă o clasă de electronică, cu 36 de locuri, o clasă de electricieni de întreținere cu 36 de locuri și o clasă de electromecanici, tot cu 36 de locuri. Am fost [illegible], tot atunci, de tov. director personal, că [illegible] de la clasa vor fi cei [illegible] în ordinea descrescîndă a mediilor obținute la [illegible] cu excepția celor [illegible] de 15 iulie 1984 s-au rămas [illegible] aproape toată perioada vacanței. Dar, în ziua deschiderii anului școlar, copilul meu, reușit cu media 7,12 pe locul 31, a venit acasă plîngînd, decepționat și demobilizat de nedreptatea care i s-a făcut, în sensul că, în mod arbitrar, neținîndu-se cont de ordinea mediilor, cum inițial ne asigurase chiar tovarășul director, au fost mutați 8 copii de la electronică la clasa de electricieni de întreținere și aduși în locul lor alți 8 copii din cadrul școlii, și chiar de la alte școli, cu medii mult inferioare, care însă obținuseră subit aviz de la cabinetul medical al școlii că sînt inapți pentru meseria de electromecanici și apți numai pentru electronică. Cred, din adîncul inimii, că este un procedeu incorect, că s-a săvîrșit o nepermisă greșeală.

Iată-ne, așadar, la direcțiunea liceului, solicitînd explicațiile de rigoare. Ing. Emil Stoian, directorul, ne-a primit amabil, dar și cu oarecare reținere și circumspecție.

— Da, așa este — ne-a confirmat dumnealui : în locul lui Adrian Figaro și a încă cinci elevi, reușiți la clasa de electronică, stabilisem să aducem alți elevi, e drept cu medii mai mici, dar care au în schimb recomandare de la medic.

— Adică ?

— E vorba de elevii deficitari din punct de vedere medical: unii suferă de hipertensiune arterială sau de obezitate, alții au vedere monoculară etc. Medicul școlii i-a declarat inapți pentru alte meserii din profilul liceului și le-a dat aviz că fiind apți numai pentru electronică. Aceștia [illegible] de dubli, în urma contestațiilor primite, ni s-a indicat să apelăm, pentru mai multă obiectivitate, la Comisia de expertiză a capacității de muncă și orientare profesională pe Capitală, ceea ce am și făcut și deja numărul inapților a și scăzut. Faptul e cunoscut și de Inspectoratul școlar al sectorului 2.

— Cînd ați apelat la comisia de expertiză ?

— După primirea contestațiilor; mai precis după 25—26 septembrie.

— Și... pe ce bază legală ați făcut rocada ? Aveți vă rog, niște indicații, niște instrucțiuni anume ?

— Pe baza instrucțiunilor din Admitere în clasa a XI-a (treapta a II-a) de liceu pentru anul școlar 1984—1985...

Care instrucțiuni prevăd însă, negru pe alb, la art. 21 că „**Repartizarea pe meserii a candidaților admiși se face de către conducerea liceului o singură dată la deschiderea anului școlar, indiferent de sesiunea în care au fost declarați admiși, în ordinea descrescîndă a mediilor finale și a opțiunilor exprimate în fișe, în limita planului de școlarizare stabilit...**" iar ultimul alineat al art. 9 din aceeași instrucțiune prevede : „**Candidaților care se înscriu la profilurile electrotehnică** (numai pentru domeniile energetică și transporturi, aeronautică, mine-petrol-geologie, industrial-agricol, silvicultură — exploatări forestiere și alimentație publică) **li se va face și un control medical la liceul unde se înscriu, dacă provin de la alte profiluri sau alte licee**".

Cum bine se poate constata, instrucțiunea, adică legea cu alte cuvinte, nu prevede nimic altceva referitor la starea de sănătate a candidaților admiși. Mai pe șleau spus, ea nu prevede nici o mișcare, nici o rocadă de maniera celei petrecute la Liceul industrial nr. 25. Este și firesc, întrucît adevăratul control medical se face o dată pentru toți candidații înscriși încă la examenul de treapta I, **admiși fiind declarați atunci apți pentru toate meseriile din cadrul profilului.**

Așa cum am aflat la Inspectoratul școlar al sectorului 2, în convorbirea avută cu inspectorul șef, prof. Florin Diac, **elevii a căror stare de sănătate ridică între timp unele probleme, în sensul compatibilității sau incompatibilității cu o anumită meserie, capătă, ca să zicem așa, un fel de statut aparte. Cu avizul medicului școlar, confirmat de Comisia de resort a Capitalei în cazul nostru, ei pot urma în clasa XI-a în meseria indicată, indiferent de rezultatul examenului. Numai că testarea stării lor de sănătate și obținerea avizului medical se face înainte de examenul de treaptă, iar locurile pentru ei nu se supun concursului,** ele fiind prerezervate și incluse în numărul total al admișilor. Este aceasta nu numai o chestiune de umanism, ci și o chestiune de echitate, de grijă reală și corectă față de copii..

— Ca să condensăm puțin lucrurile — a spus inspectorul șef — trebuie reținut, în conformitate cu prevederile legate, că **repartizarea pe meserii a elevilor admiși în clasa a XI-a se face numai pe baza mediilor obținute la examenul de treaptă și a opțiunilor exprimate în scris, în prealabil, de către elevi.** Altcumva este o incorectitudine.

— Și cum rămîne, totuși, cu criteriul stării de sănătate ?

— V-am mai spus doar : în această fază el nu mai contează. Decît poate, cu excepțiile prevăzute în niscaiva instrucțiuni ministeriale de uz intern pe care eu personal nu le cunosc și nici directorul liceului nu mi le-a putut prezenta cînd i le-am cerut. Acestea, presupunînd că există, nu pot fi contrare legii ci, dimpotrivă, în consens cu ea. Repet : elevii care suferă de anumite afecțiuni și care au aviz medical confirmat în prealabil, nu după examenul de treaptă sau mai tîrziu, sînt repartizați din oficiu, indiferent de medie, chiar fără a participa la concurs, pe locurile dinainte rezervate, în meseria indicată de comisie.

Revenind la cazul Figaro, și la alții aflați în situația lui, este și firesc să se considere un nedreptățit, un frustrat de rezultatul strădaniilor lui. După opinia noastră, însăși legea valorii a fost aici încălcată, a fost nesocotită chiar menirea concursului.

S-a făcut aceasta dintr-un abuz ? Dintr-un anume interes meschin ? Cercetările noastre n-au putut da un răspuns ferm. Încă avem o serie de dubii, de îndoieli chiar asupra obiectivității avizelor date, dar este cert că cel puțin o greșeală de procedură s-a săvîrșit. Însăși directorul liceului și inspectorul șef recunosc deschis aceasta. În fond, cum și ce să-i explici unui copil ?! Că a luat examenul cu media 7,12, dar că alții cu medii mai mici sînt mai îndreptățiți decît el ?!... Absurd ! Pur și simplu absurd !

Nu întîmplător am întrebat dacă la nivelul ministerului de resort se cunoaște acest lucru. Ni s-a răspuns că da, se cunoaște, dar că instrucțiunile primite (? !) nu sînt suficient de clare pentru toată lumea. (Deși, pentru noi ele sînt foarte clare — n.n.) Adică, mai direct spus — ni s-au plîns directorul și alți tovarăși din conducerea liceului vizat — nu există încă o linie de conduită precisă și ne confruntăm, iată, cu situații ca acestea neplăcute din care nu știm cum să ieșim. Uman e să rezolvăm problema și cu copiii handicapați, dar ce facem cu cei care au reușit corect la examenul de treaptă ?

În orice caz, dacă instrucțiunea-i imperfectă, trebuie umblat și pe la ea, iar dacă s-a săvîrșit un abuz, vinovații să dea socoteală. Nu de alta, dar ca să prevenim în viitor neplăceri ca acestea petrecute la Liceul industrial nr. 25, și nu numai aici.

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. Aflăm de ultim moment că Adrian Figaro și încă o colegă de-a sa au revenit la clasa de electronică, în locul lor de drept și de fapt. Asta însă numai după intervenția noastră.

„Adevărata bucurie constă în a şti"

Cehov

Să gîndim cu capetele noastre

● „Unul dintre factorii principali ai vieţii este respiraţia" ●

Ştiinţa de a fi sănătos

(Urmare din pag. 24)

— Pentru bolile cronice care se instalează pe zi ce trece. Sînt foarte mulţi cercetători, în ultimul timp în special, care au ajuns la concluzia certă că, dacă vrem să ne echilibrăm, trebuie să ne întoarcem prin cunoaştere de la beneficiul neajunsurilor civilizaţiei moderne, la natură.

— Cred că sîntem atît de puternici încît să putem redeveni simpli.

— Da, dacă vom accepta sincer acest lucru. Pe lîngă faptul că ne dă aceste proteine mult dorite, carnea ne aduce de la animale unele boli, toate toxinele care facilitează dezvoltarea focarelor microbiene existente în noi sau pe lîngă noi prin creşterea acidităţii, care aciditate stă — din analizele cercetătorilor — la baza tuturor bolilor care sperie omenirea : bolile cardiace, cancerul, bolile sistemului nervos.

— Sigur, şi bolile produse prin dezechilibrul hepato-biliar şi al pancreasului, dar eu cred că putem, tot printr-o cercetare, de data aceasta aurcolată de o sinteză, să spunem că aciditatea stă la baza tuturor agresiunilor nu numai ale omului ci şi ale diverselor armate din istorie care au piecat la atac mai întotdeauna consumînd carne, înainte de luptă, mîncînd poftcios carne crudă.

— Da, să dezvolt puţin această intervenţie a dumneavoastră. În ţările calde carnea este puţin consumată.

— Şi sînt religii care o interzic.

— Însă pentru pregătirile de luptă soldaţilor li se dă să consume carne. Încă un exemplu pe care îl dau cercetătorii ; nu nutrit doi căţeluşi proveniţi din aceeaşi căţea...

— Şi din acelaşi tată.

— ...pe unul cu carne, pe celălalt cu produse vegetale. Cum de obicei se joacă căţeluşii, la încăierare cel nutrit cu carne întotdeauna era mai agresiv, celălalt era mai molcom, mai liniştit.

— Mai meditativ.

— Pe măsură ce lupta continua, cel agresiv îşi termina resursele iar cel molcom rămînea întotdeauna victorios. Un alt exemplu, de data aceasta din lumea sportului. S-au făcut cercetări pe un lot de sportivi cărora li s-a administrat nutriţie cu carne şi un alt lot care a fost nutrit cu produse vegetale. Şi au fost puşi să facă fandări. Cei nutriţi cu carne au ajuns pînă la 300, iar cei nutriţi cu vegetale au ajuns la 3 000—3 500.

— Aceasta este ceva incredibil.

— Am cifre. De ce ? Cantitatea de toxine rămasă în organism transformîndu-se prin efort în acid lactic, după un anumit timp, au început să se blocheze pirghiile sistemului muscular.

— Dar ce, acidul lactic apare fatal după consumul de carne ?

— Mai mult la consumatorii de carne apare acest fenomen.

— De ce ?

— Pentru că există elementul toxic în nutriţie în cantitate mult mai mare decît în cel care se nutreşte natural.

— Dumneavoastră înţelegeţi prin natural fără carne ?

— Şi cît mai crud şi unde nu s-a intervenit prin frig, foc, acru sau sare.

— Daţi-mi un exemplu.

— Dumneavoastră credeţi că aţi rezista să dormiţi trei ore pe noapte ? Dumneavoastră sînteţi în prezent prin conştientizare într-o formă de autonutriţie numai cu cruditâţi şi v-aţi propus ca acest lucru să-l faceţi încă o lună şi jumătate în continuare.

— Pînă la Crăciun. Eu cred că postul pe care-l făceau ai noştri cei vechi nu era o prostie a lor sau un leac băbesc, ci era exprimarea prin calendar a unei diete cu despovărări ale organismului de toxinele acumulate în perioada cînd corpul era mai mult solicitat.

— Iar în momentul în care trebuia să ducă muncă activă, atunci şi nutriţia şi-o forma din alimente cît mai uşor digerabile care să-i poată permite să desfăşoare o activitate solicitantă, contrar gîndirii unora că dacă nu mănînci greu — carne, nu poţi să munceşti. Fiecare a trăit momentele poate în care cînd mîncînd copios, în loc să se simtă bine, din contră, se simte greu. Şi aş da un exemplu : cei care în mod greşit beau alcool în timpul unor mese copioase şi ajung să se îmbete cu ţuică, a doua zi, după ce au eliminat din organism surplusul de alcool prin diverse procedee, nu mai suportă mirosul de alcool. De ce ? Pentru că s-a produs intoxicaţia cu alcool şi sistemul de autoapărare îi dictează refuzul.

Odihna aceasta după aşa-zisul post cred eu că oricare ar putea să o înţeleagă, să şi-o adopte întrucît organismul are foarte multă nevoie de odihnă.

— Nu numai exterioară, ci şi lăuntrică...

— De refacere a elementelor necesare ţigestiei care s-au consumat prin ruperea coeziunii moleculare a produselor grele — de carne, ouă, dulciuri provenite din zahăr, făină albă, cartofi prăjiţi şi piure, care atunci cînd sînt consumate frecvent sînt crime la adresa sistemului digestiv. Dumneavoastră aţi ajuns să faceţi o odihnă a organismului pînă la 25 decembrie.

Venind în contact cu foarte mulţi, am aflat că se vorbeşte despre dumneavoastră că sînteţi băutor, consumaţi foarte multe alimente. Eu analizînd pot să spun următoarele : din punct de vedere al consumului de alcool, consider că dumneavoastră consumaţi la nivelul chiar al unui copil, iar din punct de vedere al consumului de alimente, într-adevăr consumaţi mai mult decît oamenii normali pe considerentul că activitatea dumneavoastră este cel puţin 16 ore zilnic. Mulţi nu vor crede ceea ce spun, dar aceasta este marea realitate şi dezamăgirea unora. Trecînd la acest sistem — pe care l-aţi mai adoptat o dată, în 1981, şi aţi rezistat în condiţii de mare stres fără să vă afecteze cu nimic sănătatea. Ba chiar unii spuneau, mi-aduc aminte, pe vremea respectivă : „Ce se va întîmpla cu tovarăşul Păunescu ?" Şi aceştia unii erau chiar cadre medicale. Dumneavoastră puteţi munci exact cît trei. Cine nu crede să vină să stea în preajma dinsului o lună şi jumătate şi după ce pleacă — dacă mai poate să stea pe picioare — să scrie cu sinceritate, cu mare sinceritate, şi să spună ceea ce a simţit.

— Eu accept discuţia despre mine cu plăcere pentru că mă consider un pacient care şi-a refuzat condiţia de pacient. Am vrut să nu fiu bolnav, deşi sînt obosit, deşi sînt frînt, dar sînt conştient că aceasta este singura cale să nu ajung să fiu bolnav.

— V-am dat pe dumneavoastră exemplu pentru că nici nu vreau să obligi pe nimeni să facă, pentru că este o discuţie de experiment, nu este obligatorie pentru nimeni experienţa noastră. Cum am arătat la început, fiecare trebuie să analizeze, să interpeteze şi să decidă. Fiecare este stăpînul propriului său corp.

— Ca să ajungem la un înţeles pentru toată lumea cu privire la ceea ce ştiţi dumneavoastră, fără să vreţi să impuneţi cuiva soluţia dumneavoastră, trebuie să conchidem în felul următor : oricare dintre noi poate face un experiment de 21 de zile, trimestrial în felul pe care îl va rezuma aici Valeriu Popa. Dacă vreunul dintre cititori va dori să experimenteze aceasta, aşteptăm să ne scrie rezultatele experienţei sale. În orice caz, stînd lîngă Valeriu Popa mai mult timp şi punînd cap la cap lucrurile pe care le spune, am ajuns la concluzia că una dintre bolile cele mai nenorocite şi cele mai răspîndite ale dietei actuale este constipaţia. Nu există, practic, tratament la ora de faţă care să nu excludă carnea. Nu există, practic, boală la ora de faţă care să nu se întemeieze în pornirea ei pe o boală digestivă. Constat că şi bolile nervoase Valeriu Popa le înţelege tot ca pe manifestări directe sau indirecte prin acţiunea unor bolnavi digestivi asupra celor pe care îi naşe. Sigur că este fatal ca, acumulînd zilnic ceva anume în organism, acel ceva să înceapă să facă parte din noi, şi să ne dicteze existenţa.

— Existenţa noastră, şi în unele situaţii, a urmaşilor noştri

— Dar rugămintea mea este, Valeriu Popa, să sintetizaţi aici toate acestea nici măcar ca pe nişte sfaturi, necum ca pe nişte îndrumări obligatorii, ci ca pe o poveste personală : ce aţi face dumneavoastră dacă aţi avea în faţă întreaga viaţă, cum aţi trăi-o — şi sub raportul stresului, despre care spuneţi că este intrinsec omului în limitele de toleranţă, şi sub raportul nutriţiei, şi al respiraţiei, şi al transpiraţiei, şi al eliminării toxinelor pe cale naturală.

— Din acumulările cantitative şi calitative căpătate din experienţă şi din cărţi, am desprins că la baza tuturor bolilor cronice principala cauză este determinată de singe, care este dereglat de următorii factori : stres în afara limitelor de toleranţă, nutriţie neadecvată, respiraţie incorectă, neeliminarea toxinelor pe căile naturale şi nerecuperarea prin odihnă. De asemenea, am desprins că se îmbolnăvesc de boli cronice fricoşii, încăpăţînaţii, indolenţii, gurmanzii şi cei care consideră corpul uman sac fără fund (fumătorii, cei care pierd nopţile, sexualitatea exagerată etc.). Pornind de la felul şi modul de nutriţie incorect, apare o maladie care se numeşte constipaţie şi de care suferă foarte multe persoane, atît în ţara noastră cît şi pe glob. De ce este această maladie foarte nefastă pentru sănătate ? Neeliminarea toxinelor pe căile naturale şi în special a reziduurilor din alimentaţie zilnic face ca o parte din toxine să migreze prin pereţii intestinului în singe şi să-i deregleze din punct de vedere al parametrilor pe care trebuie să-i aibă. Singele astfel impurificat atrage la rîndul său dereglarea rinichilor, ficatului, bilei, pancreasului, plămînilor, a inimii care, cu timpul, încep să se deterioreze permiţînd dezvoltarea multor boli cronice care, atunci cînd depăşesc sistemul de autoapărare, aduc individul în stare de boală şi de multe ori la îmbătrînire prematură, deoarece din punctul meu de vedere îmbătrînirea prematură nu este altceva decît o boală a bolilor cronice. Sînt întrebat de multe ori : cînd un om este sănătos digestiv ? Le răspund textual : cînd după fiecare masă îşi evacuează tubul digestiv, iar fecalele sînt eliminate îmbrăcate de o peliculă, nu sînt greu mirositoare şi nu ne obligă să folosim hîrtie igienică. Făcînd o comparaţie pe care o ştim mulţi dintre noi, un animal sănătos, cum ar fi capra, îşi elimină fecalele peliculizate şi fără miros. Tot din practică observăm că atunci cînd animalele şi păsările sînt sănătoase din punct de vedere digestiv, nu murdăresc zona de evacuare anală.

Am spus că prima cauză a îmbolnăvirii cronice este stresul. Ce fac eu ca să nu ajung într-un stres care să depăşească limita de toleranţă ? În majoritatea cazurilor mă orientez după un ghid, care are următoarele puncte : ştiu ce am de făcut, pot, am cu ce, am din ce, am cu cine, am cu ce verifica. Dacă toţi în acţiunile pe care le întreprindem am avea un asemenea ghid, şi am căuta să avem răspunsuri sincere la fiecare din puncte, greşelile care ne-ar conduce la stres peste limita de toleranţă ar fi cît mai mici. Totuşi, se întîmplă cîteodată că nu am în suficientă măsură pregătit fiecare punct şi depăşesc limita de stres. Cunoscînd că stresul are, în mare, 5 supape de siguranţă şi anume : risul, plînsul, oftatul, căscatul şi gemutul, în funcţie de împrejurări caut să folosesc una sau mai multe pînă cînd reglez stresul depăşit, nu cum fac unii căutînd să-l liniştească prin fumat, băuturi alcoolice, ţipete, bătăi sau alte manifestări care lezează sau stresează pe cei din jurul lor. Trebuie să nu uităm că unul dintre organele cele mai mici ale corpului este şi limba, care de multe ori, dacă nu este controlată, produce multe stresuri.

Cît priveşte nutriţia, am grijă ca alimentaţia zilnică să fie formată 80 la sută din alimente crude, naturale şi în situaţii fortuite să fac apel şi la alimente pregătite. Aceasta atunci cînd sînt în deplasare, în delegaţie, în vizite, ca să nu fac opinie separată faţă de colectivul în care mă aflu, întrucît mulţi te consideră că, dacă nu eşti alături de ei, eşti puţin cam ciudat, să nu spun altfel. Dar atunci cînd o fac sînt conştient că mi-am bătut joc de mine şi de aceea caut s-o fac cît mai rar. Aş da un exemplu : consumul meu de carne se cifrează cam la 100 grame săptămînal. Aceasta pentru a menţine în organism bacterille, microbii necesari pentru situaţiile deosebite cînd nu am altceva de consumat. Din 24 august şi pînă în 24 octombrie nu am mîncat nimic pregătit, ci numai cruditâţi, în special struguri, ajungînd pînă la 3 kg zilnic. Aceasta o fac aproape în fiecare toamnă întrucît merg pe principiul unor vieţuitoare care-şi introduc în sistem nutriţia necesară pentru a trece prin sezonul rece.

Cunoscînd că unul dintre factorii principali ai vieţii este respiraţia, caut să nu stau în încăperi închise, neaerisite. Nu stau sub nici o formă în încăperi în care se fumează. Acolo unde întîlnesc asemenea situaţii rugam să se aerisească dacă este posibil în fiecare oră — ieşind afară cei din birou, iar pe fumători îi fac să înţeleagă că, dacă sînt răi cu ei, nu trebuie s-o facă cu cei din jurul lor, cunoscînd că nefumătorii inhalează circa 60 la sută din fumul degajat de fumători, ducînd de multe ori la îmbolnăvirea mai rapidă a celor care nu fumează decît a celor ce fumează. Zilnic am un program de alergat, după principiul pe care l-am elaborat într-un serial în Flacăra în cursul anului 1984.

Dar despre acestea şi încă despre multe, multe altele, vom discuta, dacă şi cititorii noştri sînt interesaţi, de-abia de acum încolo.

Cronica şoselei

Ceaiurile miraculoase

Aşa este, omul la anaghie se agaţă şi de un fir de păr. Cîte leacuri nu încercaseră cei doi soţi pentru vindecarea băiatului de nouă ani, care suferea de un fel de atrofiere a muşchilor şi a fetiţei de 3 ani care creştea mult mai lent decît normal. Fuseseră la cei mai renumiţi doctori din ţară, ba şi în străinătate, vizitaseră clinicile universitare. În ultimele luni, îndemnaţi de diferiţi cunoscuţi, vizitaseră o sumedenie de vraci, de doftoroaie. Degeaba, infuziile, alifiile, ceaiurile nu dădeau nici un fel de rezultate, spre disperarea părinţilor.

Plimbaţi aproape în fiecare săptămînă prin toate acceleratele şi rapidele, deseori la distanţe de sute de kilometri, cei doi copii se făcuseră numai piele şi oase, iar părinţii erau extenuaţi.

Cumpărarea maşinii, deşi de ocazie, a fost un eveniment de seamă pentru familia lui Alecu C., conducătorul unui ansamblu de artişti amatori, cu mare faimă în judeţ. „Voi avea, în sfîrşit, mobilitatea care mi-o visam de mult", îşi spunea Alecu. „Nu mai trebuie să mă rog de nimeni şi nici să tremur noaptea prin gări, împreună cu nevasta şi copiii aşteptînd trenurile".

„Fii atent, greiere (aşa îl dezmierdau prietenii pe Alecu), tu n-ai condus de 10 ani, în acest interval nici nu te-ai apropiat de volan. Cu maşina nu-i de glumit. Ce să mai vorbim, consideră că nici nu ai permis şi ia-o de la început". „Măi Sorine, noi artiştii sîntem oameni deosebiţi. Aşa cum nu uităm o partitură, tot aşa nu uităm să conducem. Reflexele noastre sînt bune nu numai cînd punem mîna pe arcuş, ci şi pe volan. Pentru a cînta la vioară, pentru a realiza un dans popular dificil, îţi trebuie reflexe, nu glumă, recunoşti ? Tot aşa cum în meseria noastră îţi trebuie un cap bun care să coordoneze mişcările mîinilor şi picioarelor, la fel stau lucrurile şi în conducerea auto. Realizezi, deci, cît de înrudiţi sîntem noi artiştii cu piloţii de formula unu". Şeful ansamblului era un adevărat autodidact. Putea să-ţi vorbească ore în şir nu numai despre folclor, literatură, istorie, dar şi despre Stewart sau Fittipaldi. „Se vede că ai dat în colţ, pe la Bachus, Alecule. Eu îţi înţeleg necazurile, nu mici, pe care le ai, dar du-te la culcare. Ia-o uşurel printre blocuri, însă vezi, fii atent că sînt mulţi copii şi bagă-ţi maşina în garaj. E mai sănătos". Alecu ar mai fi vrut să-i dea o replică, dar nişel iritat, a dat doar din cap „parcă am cu cine discuta", şi-a pus maşina în mişcare, cu zmuciturile de rigoare, care-i atestau precara-i experienţă la volan.

A doua zi, o vineri seara, spectacolul susţinut sub bagheta lui Alecu a fost magnific, a fascinat spectatorii. Directorul general l-a felicitat şi l-a îmbrăţişat pe dirijor. „Da, un adevărat triumf pentru Alecu, reflecta cu voce tare Sorin, în ultimul timp amicul nostru se întrece pe sine. Mă bucur sincer pentru el, dar nu-mi plac prostille pe care le face cu maşina. În două săptămîni a buşit-o de trei ori. Ce-i drept, numai tablă îndoită, dar dacă mari, pe refugiul de tramvai erau oameni ?" „Ai dreptate, Sorine. În timp ce tu vorbeai de succesul său strălucitor, mă gîndeam la spectacolul dat de papagalul meu înainte de a muri. Poate comparaţia mea e puţin aluritâ. Dar ăştia îşi presimt moartea. Tot ce au învăţat o viaţă întreagă fac în ultima lor reprezentaţie. Parcă am o presimţire cu Alecu ăsta al nostru. Prea încearcă să-şi mascheze disperarea organizînd spectacole feerice, făcînd viraje pe două roţi, vorba aia, ei care n-are nici 1 000 de km la volan !"

Între timp, într-adevăr, talentatul dirijor şi-a înfrînt bînişor în mînă. Nici nu ziceai că e începător. Reîncepuse cursele pe la tot felul de vraci, drumuri pe care înainte le făcea cu trenul. Îşi îmbarca întreaga familie şi la drum. Ce-i drept, nu depăşea 50, cel mult 100 de km. „Procedezi înţelept ,tu Verdi al nostru, Aşa trebuie, mai întîi curse scurte, apoi mijlocii... exact ca în aviaţie". „Credeţi voi că o să mă învîrt mult ca o cloşcă în jurul puilor ? Duminică plec la Apa Neagră". „Unde dracu o mai fi şi asta, artistule ?" „Nu-i mai mult de 500 de km". „Şi vrei să spui că te angajezi să faci 1 000 de km în două zile ? Cred că nu eşti întreg la minte, Alecule. Ca să parcurgi o asemenea distanţă îţi trebuie antrenament. Exact ca la orice sport, alergări, sărituri, tir şi aici trebuie să-ţi formezi deprinderile să înveţi şi reziştl. În maşină oboseşti fizic, dar mai ales nervos, mă Alecule, mai cu seamă ca începător. Ce vrei să faci tu e o sinucidere, ascultă-mă pe mine". „Motorul nu oboseşte niciodată. Eu stau doar în fotoliu şi îl dirijez. Nu-ţi fă griji, ai văzut ce progrese am făcut. Cu ceaiurile vraciului de la Apa Neagră, îmi fac bine copiii. Nu pot renunţa la drumul ăsta. Am presimţirea că nu voi face călătoria asta în van..."

Alecu a plecat simbătă după-amiază. A ajuns la destinaţie, tîrziu, noaptea. Avusese dreptate Sorin. Primii 200 de km i-a parcurs uşor. Apoi, însă, după ce s-a înnoptat, fiecare kilometru rulat mărea suplicul. Soţia şi cei doi copii adormiseră. Cînd a coborît din maşină, după 500 de km parcurşi, mergea pe două cărări, parcă era beat, îi durea îngrozitor ceafa. Au început să caute o gazdă. Au scolat din somn cîţiva gospodari, dar în zadar N-aveau unde-i culca. Satul avea posibilităţi modeste de cazare. S-a resemnat, culcîndu-se şi el în maşină. Frigul sporea senzaţia de oboseală. S-a sculat înţepenit şi mai obosit decît se culcase. Pe vraci l-au găsit uşor. O gospodărie prosperă arăta că proprietarului nu-i mergea rău deloc. La cinci dimineaţa, în faţa lor mai aşteptau circa 50 de persoane. Toţi îl lăudau pe miraculosul vindecător care avea un debit verbal nemaiîntîlnit. Alecu se mira cum acest om putea vorbi fără să oboseaască ore întregi. A primit nişte explicaţii sumare şi pungile cu ceai, lăsînd vraciului o sumă frumuşică. S-au plimbat apoi prin sat, o localitate nu mai mare decît curtea blocului lor. După-amiază s-au odihnit cîteva ore pe nişte paturi tari. Abia aşteaptau să ajungă acasă. Alecu se gîndea cu groază la cei 500 de km care îi stăteau în faţă. Pieca însă cu speranţa ceaiurilor miraculoase.

Peste teribila oboseală de simbătă noaptea se adăuga aceea a drumului de întoarcere. N-avea curaj însă să oprească, pentru o oră, două de somn. Avea vedenii. Se făcea că dirija la spectacol. Toţi aplaudau frenetic. Alecu s-a trezit. Maşina era pe sensul opus, iar aplauzele nu erau altceva decît zgomotul roţilor peste criblura împrăştiată pe drum. A scos puţin capul pe fereastră. „Răcoarea nopţii îmi va face bine gîndea el, apoi a pornit din nou. Acum, prin faţă îi defila imaginea vraciului, auzea comentariile pacienţilor care aşteaptau la rînd". „Se vor vindeca, se vor vindeca", auzea el mereu în timpane. Apoi, un bubuit groaznic. Alecu a apucat doar să iasă din maşină şi a căzut.

În accident au murit cei doi copii şi soţia. Dirijorul s-a ales numai cu fractura degetelor de la ambele mîini. Parcă un făcut, să nu mai poată ţine în mînă fermecatul său arcuş.

VICTOR BEDA

Mult succes echipelor noastre în cupele europene

● Ciburdanidze și-a păstrat titlul ● Boxeri sau gladiatori ? ●

Încă o dată: hai Dinamo, hai Craiova!

Una întrecută la limită în deplasare, cealaltă victorioasă la limită acasă, Dinamo și Craiova speră, așa cum sperăm cu toții, să se califice în turul 3 al cupelor europene. Le așteaptă însă meciuri foarte grele, în care ele sînt favorite în măsura în care favorite sînt și adversarele lor ! Joc de cuvinte ? N-am zice, invitîndu-vă să socotiți că Dinamo are de recuperat un gol, ca și Olympiakos, iar Craiova de apărat unul, ca și Bordeaux ! Ce vrem, de fapt, să spunem ? Că, împărțind șansele în mod aproape egal, partidele de miercuri de la București (pe „23 August") și Atena (pe „Olimpic", nu pe „Karaiskakis", ca în 1981) vor fi decisive, cele 90 de minute ale lor (sau mai multe) avînd să dea verdictul. Așa stînd lucrurile la o judecată rapidă, e limpede că Dinamo și Universitatea vor trebui să lupte din răsputeri, să se mobilizeze exemplar, să se dăruiască pînă la sacrificiu pentru a izbuti să obțină calificarea. Nu va fi ușor, de acord, Bordeaux și Olympiakos vor urmări același scop, dar va fi, socotim, posibil, căci jucătorii echipelor noastre au făcut, în atîtea rînduri, dovada calităților și resurselor lor, trecînd ei examene și mai pretențioase, de tip Hamburger sau, spre a nu lungi lista, Fiorentina.

După o evoluție matură la Bordeaux, Dinamo a pregătit (și încă mai pregătește) returul cu luciditate și competență. Cîntărind-o după prestațiile din campionat, campioana României e într-o formă mulțumitoare. Dacă francezii, care și-au anunțat sosirea pentru marți la prînz (urmînd să stea la „Flora"), nu vor putea conta pe Chalana, în continuare indisponibil, dinamoviștii par să n-aibă probleme de lot. Întregul efectiv e valid, nici un jucător nu e suspendat de U.E.F.A. Antrenorii Dinu și Mulțescu sînt optimiști, dar cumpăniți. Ei au „descifrat" stilul bordelezilor (au probat-o și în primul meci) și își vor lua, nu ne îndoim, toate măsurile de precauție, vizîndu-i mai ales pe Dieter Müller și Lacombe, virfuri care se exprimă mai bine, de regulă, pe spații largi, în deplasare. În legătură cu întilnirea de miercuri (ce va fi condusă de o brigadă de arbitri din Scoția, Mc Ginley, Gechonis, Corbie), ne-a fost dat să auzim, ici și colo, cîteva voci sceptice, invocînd calificarea lui Bordeaux în turul II după un „remarcabil" 0—0 la Bilbao, cu Athletic, urmînd lui (doar) 3—2 acasă. Ca unii care, ca și fotbaliștii dinamoviști de altfel, am avut ocazia să vedem înregistrarea video a partidei de la Bilbao, simțim nevoia să precizăm, spre a repune adevărul în drepturi, că Bordeaux nu s-a calificat deloc „remarcabil", ba dimpotrivă ! Francezii abia dacă au trecut de 3—4 ori centrul terenului, fiind supuși unui asediu continuu. Norocul le-a ținut parte, după cum parte le-a ținut, după opinia noastră, și arbitrul, care a anulat lui Athletic un gol valabil și i-a refuzat un 11 metri clar ! Știm bine, cine nu știe ?.!, că un meci nu seamănă cu altul, nici nu avem intenția de a nega clasa echipei lui Jacquet, presărată cu internaționali de elită ca Tigana, Giresse, Girard ș.a., dar realitatea e, lesne de susținut cu dovezi, că Bordeaux n-a cîștigat decît rareori (în cupele europene) în deplasare, „cavaleria ușoară" de la mijloc cedînd pasul. Eliminarea girondinilor de către Craiova, după un retur dominat copios de jucătorii români, poate ilustra afirmația de mai sus, și, implicit servi dinamoviștilor drept exemplu și imbold.

Universitatea, la rîndu-i, pleacă spre Atena (luni, pe calea aerului) cu convingerea că va avea o misiune dintre cele mai dificile. Pe de-o parte, adversarul (pe care noi, vai, l-am crezut de duzină !), redutabil, pe de alta, publicul grec, temperamental dincolo de limitele regulamentului („mostra" de la Craiova a lămurit !), îi vor crea, e sigur, mari probleme. Dar nu atît aceste elemente îngrijorează, deși trebuie avute și ele în vedere, căci Olympiakos a întrecut acasă, în C.C.E., pe Oesters (Suedia) cu 2—0, în 1982, și pe Ajax și Benfica, în 1983, cu 2—0 și, respectiv, 1—0 (doar Hamburger i-a oferit o „corecție" în 1982, bătînd-o cu 4—0 !), cît necazurile interne cu care s-a confruntat și se mai confruntă Universitatea. Vor intra, față de meciul tur, Irimescu și Cămătaru, a căror suspendare a expirat, dar alți cîțiva jucători, Balaci, Adrian Popescu, Negrilă ș.a. nu sînt încă în plenitudinea forțelor, folosirea lor fiind încă incertă. Poate că partida cu Jiul (joi, după închiderea ediției), în care se dă ca sigură reapariția lui Adrian Popescu (măcar la tineret), va mai limpezi apele. Negrilă are însă o vînzoză, cu febră, iar utilizarea lui Balaci la Atena, în condițiile în care Ilie nu e complet refăcut, rămîne problematică, riscul folosirii lui fiind (la un angajament „la singe") greu de asumat. Și ar mai fi ceva: eclipsa de formă prin care trec, dovadă evoluția foarte șteargă de la Tîrgu Mureș, unele „piese" de bază, Geolgău și Cămătaru în primul rînd. Dacă mai adăugăm că meciul cu Olympiakos va fi arbitrat de Ponnet (deși rezervele față de arbitrul belgian sînt nejustificate, acesta fiind, cum se zice în fotbal, un „găzdar"), avem imaginea unei partide cu multe dificultăți. Mai ales că grecii își vor completa, se aude, garnitura cu Albertsen și Welzl, absenți în prima partidă. Dar „campioana unei mari iubiri" s-a arătat de atîtea ori capabilă să-și stringă rîndurile la momentul oportun, aruncînd în luptă toate energiile și toate ambițiile, impunîndu-se, deopotrivă în fotbalul nostru și în cel internațional, prin devotamentul jucătorilor ei, prin setea lor de victorie. Nu ne îndoim că și la Atena, unde va fi greu, dar poate nu la fel de greu ca la Kaiserslautern sau Lisabona, Lung și ceilalți vor ști să dea întreaga măsură a talentului și dîrzeniei lor. Am mai spus-o și o repetăm : nicăieri în ultimii ani, cînd și-a făurit o frumoasă „carte de vizită", Universitatea n-a pierdut, cînd a pierdut, la o diferență mai mare de un gol, deși adversarii au fost, mereu, din prima linie a fotbalului european ! De ce-ar clacа tocmai acum, mai ales că Olympiakos (dintre titularii căreia va lipsi, pentru două cartonașe, fundașul Papadopoulos) a arătat și în meciul de săptămîna trecută destule slăbiciuni ?

Nu numai pentru că prietenul la nevoie se cunoaște, ci și pentru că sîntem realiști, noi credem, cu sinceritate, în șansa formațiilor noastre și le urăm, în numele zecilor, sutelor de mii de suporteri, care vor fi alături de ele miercuri, încurajînd pe Dinamo și însoțind pe Craiova cu gîndul lor de bine, mult succes ! Hai Dinamo ! Hai Craiova !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La peluză

Clasamentul

Dacă procedura ținerii socotelilor într-un clasament nu s-ar fi inventat și n-ar exista decît comentariile cronicarilor de specialitate, ierarhiile pe care fiecare dintre noi le-am întocmi din ce-am înțelege rareori ar coincide între ele și numai absolut din întîmplare. Clasamentul unic există însă și iată ce arată el: Politehnica Iași, ultima clasată (locul 18) a înscris mai multe goluri (13) decît echipa aflată pe locul 4, A.S.A. Tg. Mureș (9), care la rîndul ei, a primit numai jumătate (6) din golurile încasate (12) de echipa Dinamo aflată pe locul 2, la egalitate de puncte cu șefa clasamentului, Steaua. Formația de pe locul 5 — Gloria Buzău — este nouă promovată în divizie și ocupă acest loc cu un golaveraj negativ: 14—18. Toți golaveraj negativ (14—15) are și Universitatea Craiova a cărei linie de atac este alcătuită din Geolgău, Cămătaru și Cîrțu. Corvinul Hunedoara n-a găsit pînă acum nici o altă echipă egală cu ea: 5 victorii, 5 înfringeri. Jiul, locul 17, și Rapid, locul 8 au același număr de victorii: 3. Politehnica Iași, locul 18, și Corvinul Hunedoara, locul 6, au același număr de înfringeri: 5. Între echipa aflată pe locul 17, Jiul, și echipa care ocupă poziția a opta, Rapid, diferența este numai de două puncte. Jiul, locul 17, are mai multe victorii decît Poli Timișoara, locul 15. Jiul a obținut victoria de trei ori, iar Poli numai de două ori, o dată împotriva Rapidului la București. Hagi singur a marcat mai multe goluri (8) decît întreaga echipă a Jiului (7). Ca să-și echilibreze golaverajul, Jiul ar trebui ca de aici înainte, timp de 14 etape, să marcheze cel puțin un gol de fiecare meci și să nu primească nici unul. Deși pe locul doi, după numărul de goluri marcate, Steaua n-are nici un jucător între primii cinci marcatori ai campionatului. Echipele cu cele mai slabe apărări: Politehnica Iași — 22 goluri primite — și Jiul Petroșani — 21 goluri primite. Iașul este antrenat de Constantin Oțet, fostul antrenor al lui Ștefănescu, Ungureanu, Negrilă, Tilihoi și învingător al redutabilelor Fiorentina, Bordeaux, Kaiserslautern etc. Jiul a avut ca antrenor pînă nu demult pe Tonca, fundaș central, iar de puțin timp la cîrma echipei se află chiar portarul Cavai, cel care a primit golurile. După plecarea redutei numită Bölöni de la Tg. Mureș, A.S.A. a primit numai șase goluri, mai puține decît Dinamo, Sportul Studențesc, Rapid, Universitatea Craiova, F.C. Argeș, F.C. Olt, ca să numim apărările cele mai betonate. Apărarea cu cele mai puține goluri primite (3) — Steaua nu are nici un titular în echipa națională. Între Dinamo, locul doi în clasamentul general, cu 16 puncte, și locul 4, A.S.A. Tg. Mureș, cu 11 puncte diferența de punctaj este aproape de trei ori mai mare decît diferența între locurile 6 și 16 (Corvinul — 10 p.; Poli — 8 p.). În 10 meciuri, echipa de pe locul 4, A.S.A. Tg. Mureș, a înscris numai 9 (nouă) goluri. Sportul Studențesc a înscris tot atîtea goluri cît au realizat împreună A.S.A., Poli Timișoara și Jiul Petroșani (25). Dacă Steaua i-ar fi racolat pe Bucu, Sigmirean, Damaschin, Sertov, Paveliuc, Biro, Burdujan (toți de la Politehnica Iași), ar fi fost considerată echipa cu unul dintre cele mai redutabile loturi. Între primii patru golgeteri, un singur atacant: Mircea Sandu. Ceilalți trei: Hagi, Dragnea și Mateuț au toți sarcini la mijlocul terenului. Golgeterii de anul trecut, Cămătaru și Coraș, nu figurează în clasamentul publicat. Hagi, golgeterul de pînă acum al turului, are vîrsta golgeterului turului de anul trecut: Lăcătuș. Și așa mai departe.

NICOLAE CRISTACHE ■

ȘAH

Margareta Mureșan

De pretutindeni

● TITLUL MONDIAL a rămas în posesia marii maestre gruzine Maia Ciburdanidze. Salangera sa, Ira Levitina, nu a reușit să cîștige meciul irosind șansa inițiativei avute. Multipla campioană mondială a confirmat forma bună avută la începutul acestui sezon, în care participînd la două puternice turnee internaționale masculine (drept pregătire pentru meci), a obținut locul întîi la New Delhi, acumulînd 7,5 puncte în fața lui Pramenswaren și Thipsay 7 puncte, Kuzmin 6,5 puncte, Gufeld și Spasov 6 puncte, etc. și s-a clasat pe locul trei la Memorialul „Rubinstein" de la Polanica Zdroj, după I. Zaicik 11 puncte, 2. Kuzmin 10,5 puncte. Titlul mondial este în posesia Maei Ciburdanidze din anul 1978, cînd la numai 17 ani și-a încununat cariera cu cei mai aleși lauri. Adevărat „copil-minune", Maia a învățat șahul la 6 ani. Trei ani mai tîrziu a devenit campioana de senioare a Gruziei, la 12 ani a învins-o cu 4:0 pe Vlasta Maček în meciul cu Iugoslavia, iar la numai 15 ani a ajuns candidată la titlul mondial.

● PIA CRAMLING, deținătoarea celui mai bun Elo din lume, a susținut un simultan la 25 de mese în localitatea Kóniz. Scorul a fost favorabil marii maestre suedeze, 18,5—6,5, care a suferit trei înfringeri. Pia este studentă la limba rusă. În viitorul sezon competițional, ea va juca pentru un club din R.F. Germania. Malmö Chess Festival a fost de fapt „turneul Piei", care a fost foarte aproape de victorie. În final, ea s-a clasat pe locul trei după 1. Wedberg 6,5 puncte, 2. Carlesson 6 puncte, acumulînd 5,5 puncte la fel ca și Tompa, Bergstrom etc. Pia Cramling și-a exprimat dorința de-a evolua în viitorul ciclu al campionatului mondial feminin, continuînd să-și perfecționeze stilul de joc în confruntările mixte. Ea aspiră la titlul de mare maestru internațional. Deocamdată singura femeie din lume care deține acest titlul rămîne Nona Gaprindașvili.

● CAMPIONATUL ANGLIEI se organizează începînd din anul 1904. În ediția acestui an s-a stabilit un nou record. Nigel Short, noul campion, fiind cel mai tînăr deținător al titlului. La numai 19 ani, Short este în posesia normelor de mare maestru, titlu ce-i va fi acordat la Congresul FIDE din luna noiembrie. În campionat, Short a realizat 8,5 puncte din 11 posibile, lăsînd în urma sa întreaga echipă olimpică : 2-3-4. Chandler, Plaskett, Speelman 8 puncte, 5—14. Miles... etc. Adevărată senzație a făcut rezultatul excepțional al tinerei jucătoare Sheila Jackson, care a acumulat 6 puncte și s-a clasat pe locul 20. Ea este autoarea unei norme de mare maestră internațională realizată într-un campionat open masculin.

● La BUENOS AIRES profesorul Albert Becker și-a serbat cea de-a 88 aniversare. Pînă la Olimpiada de la Buenos Aires, A. Becker a fost de nenumărate ori membru al echipei olimpice a Austriei. Cel mai bun rezultat al său a fost în anul 1929 la turneul de la Karlsbad, unde s-a clasat pe locul V, după Nimzowitsch, Capablanca, Spielmann și Rubinstein. Una dintre cele mai frumoase partide ale turneului a fost victoria sa în fața lui Max Euwe. Remarcabil autor de literatură șahistă, A. Becker a realizat o monografie a deschiderilor și a comentat superturneele de la Bad Liebwerda, 1934, Moscova, 1935 și München, 1941.

● La HOLLYWOOD în meciul pentru titlul de campion al S.U.A. Larry Christiansen l-a învins pe Samuel Reshewsky (72 ani !) cu 4,5—3,5, cîștigînd duelul în partida a șasea, în Indiana nouă, la mutarea 39 pe criza de timp teribilă a veteranului.

● CRONICA REMIZELOR din „British Chess Magazine" stabilește procentual, din 2 000 de partide culese de-a lungul a 10 ani, recorduri speciale ale combativității. În cap de listă se află B. Larsen cu 63%, urmat de A. Beliavski cu 60%, de Seirawan cu 54% și de Korcinoi și Kasparov cu 40%. Undeva, într-o zonă de mijloc se află A. Karpov cu 38%, Portisch cu 40%, Nunn cu 42% și Timman și Ljubojevici cu 43%. Recordul negativ absolut l-a deținut fostul campion mondial Tigran Petrosian cu 23%, care a încheiat remiză mai bine de 70% din partidele jucate. Organizatorii de turnee protestează împotriva așa-zișelor remize „de salon". La recentul turneu open „Lloyds Bank Masters" de la Londra, în ultima rundă s-au „comis" următoarele remize de salon : Kudrin — Miles în 6 mutări, Conguest — Reefschläger în 6 mutări, Hansson — Thomas în 5 mutări, Gallagher — Pein în 8 mutări, Arkell — Walker în 11 mutări. Combativitate nu glumă !

● FIDE luptă pentru sporirea popularității șahului pe toate continentele, sprijinind participarea șahiștilor de pretutindeni la acțiunile de reclamă. La turneele open ale Americii de Sud au participat 150 de jucători în sistem elvețian. A cîștigat Micael Stean (Anglia) cu 9,5 p. urmat de Mark Rubery cu 8,5 p. și de un grup de jucători cu 8 puncte. La primul turneu open dela Praga din cei 240 de participanți (17 țări), 7 jucători au fost din Kuweit ! Spre surpriza generală, a cîștigat, printr-un Bucholtz mai bun, iugoslavul Milan Draško, care a totalizat, ca și Plachetka și Mozny, 9 puncte. În plutonul de 8 puncte au rămas Baghirov, Lechtynsky, Subolscyk, Krajina etc.

● „GRAND PRIX" 1984 a revenit, la New York, lui Igor Ivanov, la Buenos Aires lui Roberto Cifuentes, iar la Londra lui Nigel Short.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Pro și contra boxului

Gala finală a Campionatelor naționale de box a fost „onorată" de o sală jumătate goală ! La semifinale numărul spectatorilor a fost și mai mic, ca să nu mai vorbim despre galele preliminare. De ce nu mai fac bucureștenii cu asalt sălile în care boxează cei mai buni pugiliști ? O anchetă fulger printre specialiști ne-a dus la concluzia că nu mai avem valori capabile să atragă publicul. Arbitrajele sînt din ce în ce mai discutabile (ca să folosim o expresie mai blîndă), munca de un an a unor boxeri din așa-zisele „cluburi mici" este ignorată de unii „cavaleri în alb" care întorc deciziile sub privirile consternate ale celor ce au plătit biletul pentru a vedea cum cel mai bun învinge. Să evităm însă polemicile cu acei care, din diferite motive, nu văd sau se fac că nu văd „loviturile sub centură" date unor sportivi în psihicul cărora un anume gen de înfringeri lasă urme adînci. Să ne amintim de aforismul lui Giraudoux („Degeaba îi pălmuiți. Nu va răspunde : dinsul este campion de box !") și să trecem mai departe, lăsînd în suferință fair playul din culisele boxului românesc.

În lume se discută acum din ce în ce mai intens dacă boxul este sau nu un sport periculos și dacă este, de ce și ce prejudicii aduce el. Accidentele petrecute în ultimii ani în boxul profesionist au dat apă la moara detractorilor acestui sport. Revista franceză „Médecine, education physique et sport" amintește că, încă din 1967, colaboratorul ei dr. Robert Jeudon a tras semnalul de alarmă în articolul intitulat „Arta nobilă" care se încheia cu următoarele concluzii : „Cînd la Jocurile Olimpice ale antichității s-au înlocuit alergările de care și aruncarea discului prin lupte de gladiatori cu mîinile înarmate și lupta cu brațele și pumnii, acest nou spectacol și cadavrele sale au constituit începutul decadenței marelui imperiu grec și a unei civilizații. Dacă boxerii profesioniști se omoară unii pe alții, asta îi privește. Dacă spectatorii se pasionează de aceasta și dacă managerii sînt milionari îndemnînd pe elevii lor să-și spargă arcadele ca ei să fie fericiți, treaba lor, fiecare are părerea sa despre sport. Dar eu cer ca boxul bitei noduroase să nu mai facă parte din federațiile sportive și ale fair-play-ului. Boxul care omoară să fie printre pasionații dardelor împodobite cu panglici, ale spadelor și coarnelor, ai coridelor cu tauri și ai luptelor de cocoși". Vom reveni.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Neobositul intrat în cotidian

● Vorbitorii de azi ai unei limbi moarte ● Păsările nu mai sînt proiectele ●

Minitel

Soarta lui Minitel a intrat se pare pe un viraj fără posibilitate de a mai modifica ceva. Există în prezent, zic statisticile, 140 000 de bucăți. Cam tirajul unui roman polițist de bună căutare, repetat de două ori. Anul nou va găsi în funcțiune, spun aceleași surse de încredere, 600 000 de exemplare. Peste doi ani vor atinge cifra de 2,5—3 milioane. Ce să însemne această erupție verticală, precipitarea, mersul gîfîit cu ochii la cronometru și la contoarul care înregistrează sumele la zi ?

Videografia a fost din capul locului gîndită pentru a realiza difuzarea și primirea de texte ori desene pe ecran, solicitantul putînd opera selecția dorită. Minitel reprezintă instrumentul ce ni se pune la îndemînă în acest scop — circumscris videografiei interactive sau videotex, procedeul, prin rețeaua de telecomunicații, asigură transmisia de cereri și mesajele de răspuns.

Minitel — un terminal prins pe suportul său bine fixat pe picioare. Branșat la curent, iar telefonul branșat la Minitel. Claviatura stă la îndemînă și putem începe seria pretențiilor în ce direcție ne mînă treburile. Formăm un număr de șapte cifre pentru a intra astfel în rețeaua telefonică obișnuită. Pe ecranul terminalului se vede pagina de acceptare, macazul către linia de serviciu dorită impune o altă grupă de cifre, cadrul de lucru.

Sînt în funcțiune, în Franța, 250 de servicii către care se pot îndreota dorințele consumatorilor de impulsuri și adiționale. Dar nu la toate accesul este liber ca în grădina publică și nici măcar ca la cinematograf unde piața biletului îți dă dreptul să intri în sală. Ținînd cont că cele mai multe din seifurile băncilor de date sînt profilate, în benzi de frecvență specializate libera trecere se limitează la cei în cauză. Grile numeroase și inextensibile păzesc tunelul de intrare către datele orînduite în fișe și rafturi sustrase vederii, dar posesorii de Minitel speră în zile mai bune. Ei sînt oricum pregătiți să prelu facturile grase ce li se pregătesc la fiecare lejeritate ce și-o permit punînd în funcțiune claviatura Minitel. Tot la două minute de funcționare, taxa de bază crește. Jocurile de cuvinte încrucișate pe această cale ajung să coste mai mult decît cumpărarea unui joc electronic sau a revistei cu careuri și triverbe.

Nici n-au pornit bine corăbiile pe mare, că piralii s-au fixat la pîndă. De vreme ce computerele au creat profesia de hoți de computere, de ce n-ar începe Minitel prin a modela hoții de videotexte ? Așa cum încercăm să vorbim la telefon punînd o rondea de tinichea sau cum vrem să ne însușim cu o cheie oarecare revistele din cutia de scrisori a vecinului. Mesageria electronică ne stă acum la îndemînă, tranzacțiile comerciale la distanță și chiar sacii de pînză cu informație secretă, duși în pivnițele băncilor de date dar vizualizați prin cheia prinsă în zbor și ascunsă în mineca de la haină.

Dar asta e treaba poliției, să-și facă datoria.

Minitel și alte făpturi născute din aceleași rațiuni ca și el așteaptă să fie băgați în seamă de cei dispuși să-i pună la treabă.

NEAGU UDROIU ■

La puterea a treia

Comentariul săptămînii

Nu ne vom referi la tutun sub aspect medical. Despre efectele nocive ale fumatului s-a scris foarte mult. Într-o țară sau alta s-au luat chiar și unele măsuri concrete : interzicerea fumatului pe anumite linii aeriene americane și europene, în locurile publice din unele orașe ș.a. Mult mai puțin s-a scris însă despre implicațiile economice ale activităților legate de fumat. Iar aceste implicații sînt numeroase.

Mai intîi, este vorba de ocuparea unor întinse terenuri arabile fertile, în dauna culturilor de importanță vitală : cereale, furaje, plante textile. Concomitent, plantațiile de tutun sustrag un important contingent de forță de muncă de la ocupațiile folositoare. Acoperirea acestor cheltuieli sterile, vide — din acest punct de vedere ele se pot compara perfect cu cheltuielile din domeniul militar — se face, bineînțeles, pe seama buzunarului cetățeanului, care este ținut să plătească un impozit greu pe... fum. Banii respectivi sînt, la propriu și la figurat, aruncați în vînt. Și tot așa se întîmplă și cu sumele pe care cei ce fumează le cheltuiesc pentru a-și trata diferite boli cu care se aleg de pe urma utilizării tutunului.

Dar ceea ce fumătorii nu știu aproape deloc este că odată cu țigara pe care o transformă în scrum ei ard mii și mii de hectare de păduri. Pentru că în procesul tehnologic al tutunului, lemnul este folosit pe scară largă, pentru uscarea frunzelor prin curent de aer cald. Din producția de circa 6 miliarde de tone anual, jumătate este uscată prin utilizarea lemnului de foc. În felul acesta, din cele 18—20 milioane de hectare de păduri care sînt tăiate anual, 2,5 milioane de hectare sînt arse pentru uscarea tutunului. De aceea, un specialist african conchidea că „la scară mondială, uscatul tutunului provoacă una din cele mai puternice brese în resursele de lemn ale globului".

Firește, tutunul este aducător de venituri, este rentabil din punct de vedere financiar, și în multe țări ale lumii acesta este singurul aspect care se ia în considerație. Se uită însă un lucru elementar : caracterul temporar al acestei situații. Căci în momentul în care arborii vor dispărea, vor dispărea și mijloacele de uscare a tutunului. Și nu numai atît. Despăduririle vor provoca binecunoscutele efecte ecologice negative, mergînd pînă la transformarea zonei într-un deșert. Așa, de exemplu, Madhubasa, un sat situat la poalele munților Himalaia, între două cursuri de apă, este amenințat cu dispariția de inundațiile brutale din ce în ce mai frecvente. Aceste inundații se datorează faptului că pantele care domină satul au fost aproape complet despădurite, pentru uzul unei fabrici de țigări din apropiere.

Avînd concomitent implicații serioase pe plan medical, pe plan economic și pe plan ecologic, cultura tutunului și fumatul constituie, fără îndoială, un flagel ridicat la puterea a treia.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Avioanele și păsările

Printre urmările grave ale clocnirii avioanelor, în timpul zborului, cu păsările, se numără și spargerea geamurilor frontale (de la cabina pilotului). Iată că nu demult o firmă americană a pus la punct un nou tip de geam, care rezistă cu succes la ciocnirea cu păsările. Acest geam este alcătuit dintr-un strat de policarbonat transparent, pus între două straturi de masă plastică acrilică. În momentul ciocnirii, geamul se întinde ca o gumă circa 12 centimetri, revenind ulterior la poziția inițială. Stratul exterior acrilic se crapă, dar materialul nu se sparge și își păstrează transparența îndeajuns pentru ca pilotul să aterizeze cu bine.

Limba arameică nu este o limbă moartă

Una din cele mai vechi limbi semitohamitice, limba arameică, limba primilor creștini, era de multă vreme considerată de lingviști ca o limbă moartă. Se pare însă că lucrurile nu stau așa. Iată ce scrie, legat de aceasta, **Japan Times Weekly** : „Se pare că limba arameică trăiește și servește ca mijloc de comunicare locuitorilor a trei sate siriene, situate în munții Antilibanului, la 60 de kilometri de Damasc. Creștinii din localitatea Maaiula și din alte două sate situate în apropiere vorbesc limba pe care învățații lingviști o numesc dialectul arameic de vest. Acest idiom a fost vorbit în Palestina în timpul stăpînirii romane și a apariției primilor creștini, și, după cum susțin teologii, în această limbă vorbea Iisus Hristos". În prezent limba arameică, trecută de specialiști în rîndul limbilor moarte, e studiată în puține universități din lume. Pînă la noi au ajuns vechi texte arameice și diferite fragmente de inscripții. În arameică sînt scrise două cărți, incluse în Biblie. Desigur, majoritatea celor 4 000 de locuitori ai Maalulei cunosc bine araba, dar între ei și în familie folosesc de obicei limba lor maternă. În biserica mănăstirii Sfîntul Gheorghe, situată pe creasta unui munte, slujba religioasă are loc în arameică. Această biserică a fost locul în care creștinii din secolul al IV-lea al erei noastre și-au afirmat concepțiile și datinile lor ; astăzi, printre icoanele cu chipuri pulide, șterse, pot fi văzute statui atinse de aripa vremii, înfățișînd afin'i vechi, de nimeni știuți în momentul de față. După părerea unor cunoscători, supraviețuirea limbii arameice în trei sate siriene se explică prin inaccesibilitatea și prin izolarea acestor locuri, unde vreme îndelungată primii creștini au putut să se salveze de persecuții. În prezent, între locuitorii celor trei așezări — catolici, ortodocși și musulmani — domnește o pace deplină. Ei primesc cu plăcere pe savanții care sosesc aici din toate colțurile lumii, înregistrează cu dragă inimă pe bandă de magnetofon graiul lor molcom și cîntător și se miră de interesul pe care limba ce-o vorbesc îl stîrnește pe mapamond.

Fotoliu în locul patului de spital

Se știe că după numeroase operații sau boli grele, convalescenții sînt nevoiți să stea săptămîni, sau poate chiar luni de-a rîndul întinși pe paturile de spital. Această situație este împovărătoare nu numai pentru bolnavii înșiși, ci și pentru cei care îi îngrijesc, căci poziția pacienților trebuie destul de des schimbată, pentru a preîntîmpina atrofierea mușchilor și amorțelile. Ținînd seama de aceste dificultăți, o firmă daneză a construit un fotoliu special, în care poziția celui ce șade în el poate fi schimbată după voie, lucru care îl eliberează pe bolnav de o mulțime de incomodități și limitări. Fotoliul poate fi plasat în orice poziție între orizontal și vertical. Acționînd un miner aflat în cel mai potrivit loc, bolnavul poate să încline fotoliul în direcția dorită, schimbîndu-și după voie poziția corpului și stimulînd circulația sîngelui. Spre deosebire de patul obișnuit de spital, fotoliul permite pacienților să facă exerciții cu mîinile și cu picioarele, să se ridice pentru masă ori pentru a sta de vorbă. Fotoliul are o carcasă de aluminiu ; greutatea lui nu depășește 30 de kilograme. Pentru a-l adapta la diferite forme ale corpului pacientului, se folosesc perniță de cauciuc de diferite grosimi. În prezent, sînt în curs de realizare variante îmbunătățite, care cuprind, printre altele, și suporturi pentru servitul meselor.

Nici măcar propria casă...

Rous Stevenson avea în împrejurimile Londrei o casă cu 12 camere și plătea un impozit mare. Ca să scape de impozit s-a decis să-și demoleze locuința. În acest scop, a angajat doi tineri care cu baroasele au făcut zob acoperișul și au început să dărîme etajul. Atunci și-a făcut apariția poliția. Și întrucît strada pe care se afla casa era sub protecția legii, ca model de arhitectură victoriană, Stevenson nu numai că n-a mai putut să-și ducă acțiunea de demolare pînă la capăt, ci a fost obligat să restaureze edificiul în forma lui inițială.

ION CODRU ■

Lumea se amuză

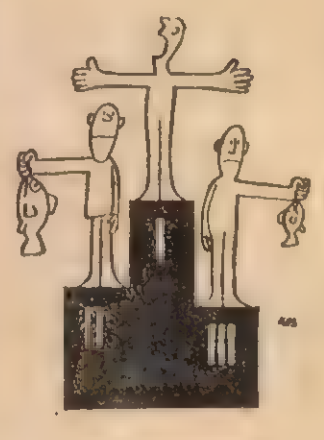

După „N.B.I."

Roza vînturilor

Poeți din U.R.S.S.

Evgheni Vinocurov

O femeie rîdea

O aud cum rîde, ris cristalin,
valuri aerul înfloresțe fierbinte
pereții se contaminează de bohotele ei.
Un tren străpunge somnul meu,
tezaur plutitor și jinduită bucurie —
sub tălpi cîmpia lunecă, orașul se apropie,
te uită cum adîncul se desface,
arenele o cer numai pe ea acum. Pavajul
de rîsul ei se-ncinge; tresaltă pieptul
tinerei femei
O aud cum rîde, rîde...
Ce tristă clipa ar părea fără
de-acest dezlănțuit șuvoi de viață.
Ea-i prețuitindeni : în parc, la cinema,
pe stradă. Și o aud cum rîde —
sălbăticiune blîndă, rug încins
răpindu-mă cu totul...

Pe pămîntul țării mele
cresc arbori uriași.
Și fiecare copac —
înseamnă mii de crengi care freamătă,
fiecare creangă —
o rază verde înseamnă,
fiecare rază
are mii de nervuri,
din fiecare nervură
de știi să cînți din frunză
stoluri de păsări se-adună.
Nu tăiați copacii aceștia care cîntă —
dacă vă sînt dragi cîntecele mele.

Maksim Tank

Masca

Mi s-a părut că m-ai strigat
Dar n-a fost decît glasul vîntului,
Nu glasul vîntului — ci al păsării
speriate,
Nu al păsării speriate — ci al crengii
adormite,
Nu al crengii adormite — ci al picăturii
de rouă,
Nu al picăturii de rouă — ci al ecoului
îndepărtat.

Cu toate acestea
Zilnic trec pe la fereastra ta
Să-l mai aud măcar o dată.

Unde să ne întîlnim din nou oare ?
Poate
La Moscova,
unde arcușul podului Krimski
cîntă sonate îndrăgostiților?

Sau
în Lazienki
unde lebedele albe strălucesc
iar veveriței curajoase
cer vizitatorilor de mîncare?

Poate
lîngă fîntîna Trevis
în care oamenii aruncă monede
cu speranța că se vor întoarce
cîndva?

Poate
pe Cîmpurile Elizee
sau în Piața Concordiei?
Ce cuvînt minunat :
„Concordia" !
Numai că păcat, cum îi se întîmplă
deseori și ție — prea tîrziu vine.

E pur și simplu ridicol,
că-ți propun
în atîtea locuri minunate să ne-ntîlnim,
ca și cînd atunci —
în afara ochilor tăi —
aș mai putea altceva observa !

În românește de GEORGE CHIRILĂ ■

Lumea ca lume

Ştiinţa de a fi sănătos

Adrian Păunescu : **Mă gîndesc, Valeriu Popa, ca o parte din acumulările dumneavoastră de cunoştinţe cu privire la viaţă, la boală, la nutriţie, la om să le împărtăşim cititorilor revistei Flacăra şi să le strîngem în această carte pe care aş vrea să v-o consacru. Foarte mulţi iubitori ai adevărului — şi mai ales dintre cei ce vor să se însănătoşească, dar şi unii care vor să se ferească de boală, să se menţină în echilibru — ne-au adresat rugămintea de a deschide un colţ de pagină experienţei dumneavoastră pe care, chiar dacă ar respinge-o 95 la sută dintre cei ce ne citesc şi ar folosi-o cu bune rezultate 5 la sută dintre oameni, eu tot aş considera-o valoroasă şi aş crede potriviţi să mai supunem o dată atenţiei cele pe care le spuneţi. Pînă acum am vorbit despre boli şi despre vindecarea unora dintre ele pe cale naturală prin nutriţie corespunzătoare. Aş vrea să începem seriatul nostru despre echilibrul şi dezechilibrul omului cu cîteva gînduri ale dumneavoastră despre omul în echilibru. Poftiţi !**

Valeriu Popa : Corpul uman este format din două elemente materiale : fizic şi bioenergetic. Atîta timp cît cele două elemente sînt în echilibru se manifestă viaţa.

— **Aceasta aţi spus-o în 1979 şi ochii mei s-au deschis mari spre ceea ce auzeam, dar parcă atunci mai adăugaţi ceva.**

— Fizic pipăibil şi bioenergetic demonstrabil. Fizicul l-am analizat şi răsanalizat.

— **Cine ? Noi, oamenii ?**

— Dezvoltînd noi mijloace — prin aparate de laborator, microscoape de înaltă sensibilitate — care au putut să evidenţieze părţile mai fine, chiar lucruri pe care nu le vedem cu ochiul liber şi nici nu le-am acceptat vreodată.

— **Splendid ! Fac precizarea cu privire la lucrurile pe care neavîndu-le nici nu le acceptăm înainte de a le vedea, de exemplu că există celulă, ideea de celulă vitală. Mă gîndesc că bioenergeticul demonstrabil despre care vorbeşte Valeriu Popa nu este deocamdată acceptat de unii tocmai pentru că nu încape în simţurile şi pregătirea noastră actuală.**

— Nu ne-am creat mijloace pentru a o demonstra, însă în anii ce vin, urmare a creării de aparate, microprocesoare, electronică sau o altă disciplină care va urma electronica.

— **Aşa este, Valeriu Popa. Am impresia că sînteţi într-o foarte inspirată clipă. Se va dezvolta probabil o tehnică pe care acum nici nu o bănuim.**

— Abia începem copierea noastră din punct de vedere bioenergetic.

— **Copierea noastră ca individ.**

— Copierea noastră bioenergetică pentru că ne-am creat mijloace prin care s-o facem. În anul 1945, în laboratorul de chimie al profesorului Neniţescu, care mi-era profesor la Politehnică, într-una din zile, colegii spuneau : „Domnule profesor, avem un coleg printre noi care ne spune toată ziua — bună ziua că sîntem construiţi din cap pînă-n picioare electric. Ce părere aveţi ?“ Parcă îl văd pe profesor : îşi ridică ochii din microscop şi spune : „Care vorbeşte prostii acolo ?“ Eu mă apropii de dînsul şi spun : „Domnule profesor, să împărţim materia în elementele componente“. Şi dînsul spune : „De unde ţi-a venit ţie această idee ?“ „Păi, zic, simplu. Dacă plecăm de la celulă, moleculă, electron, neutron, proton — deja am ajuns vrînd-nevrînd la concluzia că sîntem electrici, zis în mare. Zic . Domnule profesor, dar eu vă mai spun ceva anticipat — că pînă în anul 1980, electronul, neutronul, protonul vor fi fiecare divizibile în trei şi fiecare dintre ele va fi divizibil în trei pînă în anul 2050 şi particulele divizate vor fi la rîndul lor divizate în trei“.

— **Îmi pare rău că previziunea din anul 2050 nu o voi putea urmări întrucît nu sînt un om în echilibru şi nu cred că am să trăiesc 107—110 ani, deşi, dacă mă apuc serios de nutriţia asta cu morcovi, sfeclă, mere crude pe care mi-aţi dat-o şi pe care o urmez de 22 de zile ca un discipol fidel, prin care am slăbit 10 kg, probabil că voi ajunge ca în anul 2050 să verific lucrurile pe care le-aţi spus în urmă cu 105 ani.**

— În anul 2100 şi particulele celelalte vor fi divizibile fiecare în parte — şi aşa în continuare.

— **Pînă unde ?**

— Pînă cînd se va ajunge să se demonstreze cum a luat fiinţă prima particulă în infinit.

— **De multe ori vorbim despre infinit, eu mi-l închipuiam în afara noastră, nu-mi închipuiam că noi conţinem infinit.**

— Cele spuse de mine în 1945 s-au adeverit, în sensul că în 1980 a avut loc un congres la New York la care au fost dezbătute divizarea electronului, protonului, neutronului în trei.

— **Este paralel şi cu divizarea lumii în trei.**

— Şi cu atît mai trist, că această divizare a materiei în loc să fie pusă în slujba omenirii, asistăm la răsfrîngerea ei. Cei ce o dezvoltă caută s-o folosească în detrimentul omului şi al popoarelor.

— **Cumplitul adevăr este că pînă la urmă ne costă mai mult toate pregătirile pentru războaie decît oricare dintre războaie.**

— Însă partea cea mai negativă este forma stresică pe care ne-o provoacă şi care stă la baza tuturor bolilor cronice.

— **Prin crearea dezechilibrului, au ?**

— Despre stres a început să se vorbească mai mult în ultimul deceniu. De ce ? Oare stres nu exista şi înainte ? Şi înainte a fost. Oamenii nu pot să trăiască fără stres, în anumite limite de toleranţă.

— **Permiteţi-mi să spun că este de-a dreptul tulburător ceea ce spuneţi, este chiar tulburător — şi sub aspectul adevărului pe care îl conţine ceea ce spuneţi, şi sub aspectul expresiei concise şi convingătoare prin ea însăşi.**

— La noi există o vorbă în popor : nu mînca atunci cînd eşti enervat, că mănînci pietroale. De ce oare ? În sistemul nostru fizic avem o zonă deasupra stomacului care se numeşte plex solar sau creier digestiv.

— **Ştiţi ce cred eu ? Această nu corespunde cumva cu nervul vag din medicina alopată ? Nervul acesta care declanşează emoţiile ? Cred că este vorba de parasimpatic.**

— Intrînd într-o lume de stres peste limita de toleranţă, sistemul digestiv nu mai poate comanda elementele necesare digestiei, fapt care face ca o parte din alimente să nu fie atacate de către sistemul enzimatic. Ele intră în procesul de digestie nepregătite, ţinînd seama şi de faptul că noi n-am învăţat încă să mîncăm.

— **Bunicul meu şi toată generaţia lui cînd se aşeza la masă, mînca, nu era voie să se vorbească la masă. Bunicul meu, cînd a murit, m-am uitat la el. Mă despărţeam de el. A fost, cum să spun, sfîntul meu, idolul meu, a fost învăţătorul Marin C. Păunescu, care m-a învăţat absolut tot ceea ce ştiu fundamental despre lume — şi am văzut că avea toţi dinţii în gură, se ţinea doar.**

— Dantura completă sau incompletă ne reprezintă dacă sîntem în echilibru digestiv. N-am învăţat — sau am uitat — să mîncăm, prin faptul că atunci cînd mîncăm trebuie să fim cu gîndul în totalitate la procesul mîncării, să mestecăm — în funcţie de consistenţa alimentelor — de la 50 pînă la 150 de ori fiecare îmbucătură, adică să bem mîncarea.

— **Am fi nişte Falconetti.**

— Să nu mîncăm nici fierbinte, nici rece şi să nu bem nici fierbinte, nici rece, deoarece prin ambele forme creştem aciditatea din stomac.

— **Şi atunci omul nepregătit poate să vă întrebe : cum dracu să facem ?**

— După ce a citit cele scrise în acest dialog, să reflecteze asupra modului în care trăieşte el.

— **Vă rog să fiţi mai explicit. Eu ştiu că nu poţi să faci bine nici un lucru dacă nu te gîndeşti la ei — de la dragoste şi pînă la somn — toate îţi cer dăruire totală.**

— Noi vrem de la noi mult. Societatea vrea de la noi mult. Dar ca să ai cît mai mult în mod cinstit, trebuie să dai cît mai mult în mod cinstit, dar ca să poţi da cît mai mult trebuie să fii cît mai sănătos fizic şi psihic. Ca să fii cît mai sănătos fizic şi psihic trebuie să cunoşti, să te autocunoşti prin cunoaştere şi să acţionezi sincer în consecinţă. Deci trebuie să învăţăm.

— **Asta aţi mai spus-o şi este perfect că o repetaţi. Deci v-aş ruga concret, pieces de la procesul acesta elementar al mîncării, pe care foarte mulţi îl consideră o treabă trecătoare şi pe care trebuie s-o facă în grabă.**

— De ce o face în grabă ?

— **Pentru că omul modern nu are timp.**

— Greşit.

— **Perfect. Atacaţi-mă !**

— Faptul că am greşit îl înţelegem abia atunci cînd ne îmbolnăvim.

— **Iar dumneavoastră, la invitaţia mea, încercaţi să-i convingeţi pe oameni să înţeleagă căile pe care se pot îmbolnăvi oricare dintre ei. Unii cred că boala este o proprietate particulară şi exclusivă a bolnavilor.**

— Pe mine mă caută în prezent foarte mulţi oameni. Toţi îmi relatează cu lux de amănunte bolile sau boala de care suferă şi prezintă acte doveditoare. Pe mulţi dintre ei îi rog să la o hîrtie şi să scrie cauzele care i-au dus în situaţia în care se află. Multora le este ruşine să scrie.

— **Atunci să pună degetul. De ce ?**

— Pentru că le este mai uşor să acuze pe alţii de boala lor decît să recunoască onest că ei sînt vinovaţi.

— **Acum, dezvoltaţi treaba aceasta cu procesul mîncării.**

— La ora actuală se consideră că în lumea alimentul de bază ar fi carnea.

— **De altfel pînă şi statisticile mondiale cu privire la nivelul de trai fac referire la consumul de carne pe cap de locuitor. Sau pe gură de locuitor.**

— Este oare această concepţie un adevăr ? Părerea mea personală şi din experienţa proprie şi din aprofundarea unor cărţi de specialitate este că acest aliment care se pretinde că ne dă foarte multe proteine şi că ar sta la baza sănătăţii noastre e mai degrabă distrugător decît constructiv.

— **Faceţi o afirmaţie care va stîrni multe discuţii.**

— Sînt conştient. Poate voi fi chiar şi contestat de mulţi.

— **Dar din cîte vă cunosc, conştient fiind de reacţia pe care o vor stîrni spusele dumneavoastră, ziceţi ce ziceţi tocmai pentru că sînteţi conştient.**

— Nu vreau să învăţ pe nimeni nimic. Nu-i obligatoriu să se ia spusele mele drept adevăruri. Rog doar să se cerceteze şi să se verifice adevărul spuselor mele şi sînt sigur că după ce se vor citi cele spuse, mulţi dintre cei care pretind cu adevărat că sînt culţi multilateral vor vedea în acest aliment un factor destructiv al sănătăţii omului.

— **Primordial, nu ?**

— Primordial. Şi chiar de ce ? În primul rînd, omul — tot din cele citite — se desprinde că la începuturile amintirii despre el — şi însăşi construcţia lui o arată — că a fost un frugivor, adică mînca fructe multe, precum o specie din animalele care se numesc maimuţe — urangutanul.

— **Dar de ce vorbiţi aşa despre maimuţă : nu cumva şi dumneavoastră sînteţi zguduit de faptul că noi nu putem să ne tragem din maimuţă ?**

— Sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, în sensul că omul, în decursul evoluţiei lui, a trecut şi prin faza de maimuţă şi în timpul său, condiţiile în care a trăit i-au favorizat nutriţia frugivoră. Însă cum ştim în decursul evoluţiei au avut loc foarte multe transformări, creînd în zonele în care se găsea condiţii prin care alimentele de care el dispunea nu au putut să se menţină şi nemaiexistînd.

— **Ce s-a întîmplat ?**

— Omul a trecut la alt fel de alimentaţie...

— **În care a format un fel de suprimare a alimentelor pe care nu le putea avea, un fel de „frigider cald“, ca să mă exprim paradoxal, în care se înmagazinau fructele, legumele, ierburile.**

— Hai să privim puţin mai atent ce este carnea, ce mănîncă animalele pe care noi le sacrificăm ? Mănîncă ele altceva decît cereale, diferite ierburi comestibile, fructe ? Nu. Le mănîncă, le transformă şi mi le dă mie sub formă de proteină considerîndu-se că nu se poate trăi fără proteină animală.

— **Dar vă întreb eu, animalele de unde au proteină ? Animale care sînt uneori mai puternice decît omul nu mănîncă alte animale.**

— Toţi de la alimentele lor preferate care sînt ierburile comestibile, legumele, seminţele, fructele. Deci animalul este un transformator al proteinelor din faza incipientă, naturală, într-o proteină mult dorită de noi prin sistemul de pervertire la care am ajuns fierbînd, prăjind, acrind, coclnd...

— **Amestecînd cu aluat.**

— ...în care calciul organic este deteriorat transformîndu-se în calciu anorganic.

— **Din cîte ştiu şi eu din cărţile de specialitate, pe care văd că puţini le iau în consideraţie, crezînd prin transformarea calciului organic în calciu anorganic, o premisă decisivă pentru distrugerea organismului uman.**

(Continuare în pag. 21)

Observaţii de viaţă

238. De ce vreţi voi ascensoare care numai să urce ?

239. Să nu înţelegi alfabetul şi să trebuiască să predai toată viaţa caligrafia, ce oboseală şi ce tristeţe !

240. Chiar şi clapele pianului arată că există alb şi negru.

241. Ce mizerabile sînt oglinzile dacă le cercetezi din spate.

242. Cu arma la ochi e mai greu să participi la un concert simfonic. Las-o la garderobă !

243. Deshidratarea unei prietenii sporeşte setea cea mare a lumii.

244. Tot ce strînge albina într-o viaţă industrializăm noi într-o zi.

245. Dacă lucrurile de pe pămînt ar fi doar sub vraja gravitaţiei pămîntului, am fi intrat de mult lîngă morţii noştri. Dar noi ne aflăm la intersecţia tuturor atracţiilor, noi sîntem ceea ce mai rămîne din lupta, din convergenţa şi divergenţa tuturor circuitelor uitate ale Universului.

246. În ochii ei albaştri se tîrăsc fumurile cerului.

247. Cine trece prin lume şi seamănă pirjoi, de sămînţa pirjolului său va pieri.

248. Între furnică şi greiere fondul nescriptic nu trebuie niciodată redus. Hărnicia greierului reiese din darul lui de a pune în evidenţă hărnicia şi generozitatea furnicii.

249. Nimic din ceea ce e omenesc nu mi-e străin. La care dr. Elthes adaugă : totul e omenesc !

250. Acelaşi doctor, cu un remarcabil simţ clinic : Ce putere pot avea neputincioşii !

251. Sluga nu-şi iubeşte stăpînul decît pînă ajunge să-l transforme în slugă.

252. Nu există rezerve recuperabile în afara celor pe care le-am disprefuit multă vreme văzîndu-le cum cresc sub ochii noştri : pădurile, fînurile, fineţele.

253. Bunicii sentimentali cresc nepoţi cinici.

254. Bucuria primului pahar de must este egală cu tristeţea ultimului pahar de vin.

255. E de preferat tăcerea demnă a vulturilor limbuţiei de colivie a papagalilor.

256. Odată pierdută o cucerire importantă, ea însufleţeşte pe toţi cei ce au avut-o ca un vis irealizabil. Şi, vai, pînă mai ieri toţi se plictiseau de ea !

257. S-au văzut copii care şi-au adus aminte şi cînd au crescut de părinţii lor.

258. Cînd mă aud vorbind la radio şi sună cineva la telefon, am impresia că intră cineva peste mine la radio şi că ar fi normal ca telefonul meu să sune în toată perioada aceea ocupat.

259. Dacă şoarecele n-ar fugi mai repede decît pisica, dispariţia pisicii prin consumarea instantanee a tuturor rezervelor de şoareci ar fi mai sigură chiar decît dispariţia şoarecilor.

260. Nu există om mai prost decît deşteptul speriat.

261. Faptul că îngerul n-are sex nu înseamnă că n-ar putea avea.

262. Nu numai că războiul e distrugător, dar pregătirile pentru război sînt mai costisitoare decît chiar războiul pentru că, practic, pentru distrugerea lumii ar fi necesare cîteva dintre armele pregătite s-o facă, în vreme ce pregătirile pentru distrugerea lumii includ toate armele, chiar şi pe cele care nu intră în luptă niciodată.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — George Arion, Victor Nită — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgenţe—sport) — Ovidiu Ioanoţeia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor şef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“. Import-export. P.O Box 12-201, telex 10376, prefix Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
45 (1534)
VINERI
9 NOIEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Este o toamnă frumoasă în România. De lîngă oamenii țării, reporterii noștri transmit, cu 10 zile înaintea deschiderii lucrărilor Congresului al XIII-lea al partidului, despre starea la zi a vieții și a muncii

A fi producător, proprietar și beneficiar în capitala republicii

Conferințe ale organizațiilor județene de partid

Mandatul comuniștilor, al întregului popor: LA AL XIII-LEA CONGRES, CEAUȘESCU REALES

48 de ore printre petroliștii mării

paginile 16 și 17

1784: „Noi trebuie să pribegim și să ne pustiim pentru totdeauna"?

pagina 22

Cu exigență și responsabilitate comunistă

În atmosfera de entuziasm și puternică mobilizare a întregului nostru popor în muncă pentru obținerea de noi și măreațe realizări pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — atmosferă ce caracterizează aceste zile premergătoare marelui forum al comuniștilor români —, în 18 orașe reședință de județ s-au desfășurat, miercuri, lucrările conferințelor de dare de seamă și alegeri ale organizațiilor județene de partid. Au luat parte membrii comitetelor județene de partid și ai comisiilor de revizie ale organizațiilor respective, delegați aleși la conferințele organizațiilor de partid comunale, orășenești și municipale. Au luat parte, de asemenea, membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, reprezentanți ai unor instituții centrale, ai organizațiilor de masă și obștești.

La conferințe au participat : tovarășa Elena Ceaușescu — la Argeș ; tovarășii Ion Radu — la Arad ; Ilie Verdeț — la Bacău ; Ion Stoian — la Bihor ; Constantin Dascălescu — la Brașov ; Iosif Banc — la Buzău ; Alexandrina Gămuș — la Călărași, Gheorghe Oprea — la Cluj ; Ion Dincă — la Constanța ; Petru Enache — la Covasna ; Emil Bobu — la Dolj ; Nicolae Constantin — la Galați ; Ion Coman — la Hunedoara ; Lina Ciobanu — la Iași ; Ludovic Fazekas — la Neamț ; Constantin Olteanu — la Olt ; Ștefan Andrei — la Teleorman ; Miu Dobrescu — la Vil[illegible]

Din partea secretariatului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanților la conferințe, tuturor comuniștilor și oamenilor muncii din județele respective le-au fost transmise un salut fierbinte, felicitări pentru contribuția adusă la marile realizări obținute în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în îndeplinirea planului pe acest an și pe întregul cincinal, precum și urări de noi și mari succese în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, în îndeplinirea hotărîrilor și orientărilor ce vor fi adoptate de cel de-al XIII-lea Congres.

Dînd glas voinței neclintite a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, participanții la conferințe și-au exprimat, într-o atmosferă de puternic entuziasm, de vie satisfacție, totala adeziune față de hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIII-lea al partidu-

(Continuare în pag. 6)

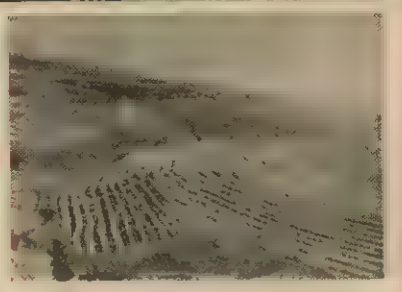

Reconstrucția pămîntului

paginile 6, 7, 8 și 9

Viitorul culturii române

paginile 14 și 15

Sub zodia civilizației socialiste

A fi producător, proprietar și

● Ritmuri egale : productivitate, nivel de trai ● Reconstrucție și

Sfîrșitul săptămînii trecute a consemnat ca eveniment politic de seamă vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități economice și de cercetări din Capitală, vizită care se înscrie armonios în dialogul permanent și rodnic pe care secretarul general al partidului, președintele republicii, îl poartă nemijlocit cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale în toate problemele privind prezentul și viitorul patriei. Ca de fiecare dată, vizita a prilejuit o analiză aprofundată a modului în care se realizează prevederile de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, orientările de mare însemnătate privind promovarea progresului tehnic, realizarea exemplară a producției fizice și a sarcinilor de export, sporirea tot mai accentuată a productivității muncii, înnoirea producției, reducerea consumului de materii prime, combustibil și energie, diminuarea cheltuielilor materiale, ridicarea calității produselor și a eficienței întregii activități economice, aplicarea noului mecanism economico-financiar. Pe baza examinării aprofundate a posibilităților existente în fiecare unitate, au fost stabilite noi măsuri menite să asigure îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce revin acestor unități industriale și de cercetare bucureștene din programul de muncă prefigurat în Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, program care stabilește direcțiile și orientările de bază ale dezvoltării patriei în viitorul cincinal, perspectivele accelerării construcției socialiste în România.

Noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu reprezentanți ai unor cunoscute colective muncitorești, desfășurat în aceste zile de puternic avînt, cînd oamenii muncii din Capitală, asemenea întregului nostru popor, își mobilizează intens energiile pentru a întîmpina cu noi și tot mai mari realizări apropiatul forum al comuniștilor români, se constituie într-o nouă și vibrantă mărturie a unității de gînd și faptă a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și cercetătorilor din întreprinderile și institutele vizitate, a dragostei lor nemărginite față de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care întruchipează în modul cel mai strălucit înaltele virtuți ale poporului român, năzuințele sale fierbinți de pace și progres. Înflăcărate de luminosul exemplu de dăruire patriotică, revoluționară a conducătorului partidului și statului nostru, colectivele de oameni ai muncii din Capitală și-au reafirmat și cu acest prilej hotărîrea fermă de a întări prin noi fapte de muncă voința unanimă a întregului popor ca la cel de-al XIII-lea Congres tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, văzînd în aceasta garanția sigură a obținerii unor noi și mărețe izbînzi în înfăptuirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Simboluri ale noii vieți

Între 1968—1970, în întreprinderea de confecții Dacia au fost investiți 91,5 milioane lei, investiția însemnînd o nouă etapă de dezvoltare a finisajului, ceea ce a dus la o creștere a producției cu 15 la sută față de cincinalul precedent. Întreprinderea produce fire și țesături. Peste 80 la sută din producție este destinată exportului direct și prin confecții. Cu ocazia celor două vizite anterioare ale secretarului general al partidului s-a dat indicația să se diversifice articolele de modă, producția în general, să se pună accent pe reducerea consumurilor de materii prime și materiale prin realizarea unor articole cu masă redusă, să se valorifice superior materia primă (bumbacul) prin aplicarea unor tehnologii de finisare superioare, să se ridice permanent nivelul tehnic și calitativ al produselor care să le dea competitivitate pe piața externă. Cu ocazia recentei vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit și a analizat posibilitățile de realizare a unor țesături pe actualele războaie, a indicat să se realizeze țesăturile care, la ora actuală, sînt foarte solicitate pe piața externă. Secretarul general al partidului s-a mai oprit asupra posibilităților pe care le are întreprinderea de a extinde prelucrarea materialelor recuperabile și refolosibile.

Maria Diaconu, secretar al comitetului P.C.R. pe întreprindere, a propus ca în următoarea adunare generală a oamenilor muncii să se analizeze posibilitățile, căile și metodele de trecere în viață a sarcinilor care au fost trasate. I-au fost prezentate tovarășului Nicolae Ceaușescu rezultatele pe primele 10 luni ale acestui an, cît și ceea ce este posibil să se realizeze pe întregul an 1984. Apoi, conducerea superioară de partid a poposit în secția țesătorie, echipată cu 150 războaie S.T.B. și 50 războaie Jaquard care realizează o producție de 7 500 000 mp anual.

A mai fost vizitată secția finisaj, în cadrul căreia au fost prezentate atelierele vopsitorie, apretură și expoziția întreprinderii.

La plecare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat colectivul de oameni ai muncii pentru rezultatele obținute.

„Am început deja în laboratorul de cercetare să experimentăm noi tehnologii și noi metode de introducere a progresului tehnic. Vom reuși chiar pînă la sfîrșitul anului să introducem soluții tehnice de reducere a consumului de energie, combustibil, materii prime. Vom reuși, de asemenea, să diversificăm producția. Așteptăm cu emoție al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, adevărate simboluri ale procesului de reconstrucție pe care l-am început cu aproape 20 de ani în urmă, al noii vieți". *(Vasilica Bercea, inginer).*

AURELIAN TITU DUMITRESCU

O insomnie frumoasă

Seară de simbătă pe la ceasul cînd locuitorii Capitalei urmăresc Telecinemateclopedia. În halele și atelierele Întreprinderii „Vulcan", schimbul doi lucrează în ritmul obișnuit. Multe încăperi luminate și în clădirea destinată birourilor. La inginerul-șef al întreprinderii, Ion Bogdan, are loc, după toate aparențele, o ședință : sînt strînși în jurul unei mese cîțiva oameni care discută aprins. „Da, îi putem zice și ședință, dacă nu avem un cuvînt mai potrivit — spune inginerul-șef. În fond, ne-am adunat pentru a ne pune de acord, pentru a găsi cele mai bune soluții în vederea aplicării imediate în practică a indicațiilor oferite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul vizitei de lucru efectuate în întreprinderea noastră ieri, 2 noiembrie, adică acum 33 de ore". Într-adevăr, nu e vorba de o ședință în sensul strict al cuvîntului. Cei prezenți intră și ies — aducînd ba o hîrtie (pe care se află înscrise niște calcule, niște soluții tehnice), ba niște proiecte atent desenate, care se mai verifică o dată. Șeful secției turnătorie, inginerul Mihai Drosu, explică : „Atunci cînd a vizitat sectoarele calde, secretarul general ne-a spus că turnătoria trebuie să se dezvolte și să se modernizeze în continuare, prin intro-

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de luni a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost dezbătut și aprobat Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984 — 30 septembrie 1985. La dezbateri s-a subliniat faptul că programul, elaborat pe baza indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prevede măsuri necesare pentru o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și industriale, în concordanță cu creșterea producției agricole și a bunurilor de larg consum, precum și cu sporirea contribuției județelor la constituirea fondului de stat. În același timp, la elaborarea programului s-a avut în vedere creșterea veniturilor populației ca urmare a încheierii acțiunii de majorare a retribuției personalului muncitor și a pensiilor, potrivit obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului în ceea ce privește ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Comitetul Politic Executiv a apreciat că desfacerile din program corespund indicatorilor aprobați prin planul de stat, prevederilor din Programul de autoconducere și autoaprovizionare teritorială pentru perioada 1983—1985, precum și cerințelor Programului de alimentație rațională a populației, asigurîndu-se creșteri față de perioada 1 octombrie 1983 — 30 septembrie 1984. La dimensionarea cantităților propuse s-a ținut seama de necesitățile unei alimentații echilibrate, diferențiate în funcție de structura populației, de ramura de activitate, de locul de muncă și de domiciliu, în localități urbane sau rurale. Atît sporirea volumului desfacerilor la toate grupele de produse, cît și diversificarea sortimentală și îmbunătățirea nivelului calitativ al acestora reflectă preocuparea constantă a conducerii partidului și statului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal pentru creșterea permanentă a bunăstării întregii națiuni, pentru ridicarea nivelului de trai și a calității vieții întregului popor. În vederea îndeplinirii măsurilor stabilite, s-a indicat forurilor de resort să acționeze cu hotărîre pentru realizarea producțiilor vegetale și animale, a livrărilor la fondul de stat, precum și pentru valorificarea disponibilităților din gospodăriile populației. S-a hotărît ca Programul să fie supus dezbaterii Plenarei C.C. al P.C.R.

În aceeași ședință, a fost prezentată o informare cu privire la activitatea delegației române care a participat la lucrările ședinței a 39-a a Sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, desfășurate la Havana în perioada 29—31 octombrie 1984. Comitetul Politic Executiv a apreciat că, potrivit mandatului încredințat, delegația română a acționat pentru perfecționarea activității C.A.E.R., pentru creșterea rolului acestui organism în dezvoltarea economiei fiecărei țări membre și intensificarea colaborării economice dintre ele, pe baza principiilor de deplină egalitate, de conlucrare internațională echitabilă, reciproc avantajoasă. Reafirmînd poziția partidului și statului nostru, Comitetul Politic Executiv a arătat că, în spiritul înțelegerilor convenite la întîlnirea la nivel înalt în probleme economice de la Moscova, România socialistă este hotărîtă să-și aducă în continuare întreaga contribuție la dezvoltarea și perfecționarea activității C.A.E.R., la ridicarea pe un plan superior a colaborării și conlucrării în cadrul acestei organizații, astfel încît ea să asigure întărirea puterii economice a fiecărei țări membre, să deschidă noi perspective de accelerare a progresului lor economic și social, de sporire a bunăstării și a gradului general de civilizație ale popoarelor lor, să ducă la creșterea forței și prestigiului socialismului în lume.

Analizîndu-se, în continuare, modul în care decurg lucrările de pregătire a Congresului al XIII-lea al partidului, s-a apreciat că ele se desfășoară în bune condiții. Comitetul Politic Executiv a apreciat că adunările de dări de seamă și alegeri ale organizațiilor de bază, conferințele comunale, orășenești și municipale s-au desfășurat într-o atmosferă de puternică unitate și angajare revoluționară, au prilejuit o amplă analiză a activității desfășurate și au reafirmat angajamentul hotărît al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii de a întîmpina cel de-al XIII-lea Congres cu realizări tot mai însemnate în toate domeniile de activitate, voința întregului partid și popor de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a hotărîrilor și orientărilor ce vor fi adoptate de Congres. S-a stabilit ca în cursul acestei săptămîni să aibă loc conferințele organizațiilor județene de partid, precum și conferința organizației de partid a Capitalei și s-a indicat ca acestea să pună în centrul dezbaterilor documentele ce vor fi adoptate la Congres, măsurile de unire a forțelor și mobilizarea largă a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor acestor documente, fapt ce va asigura înaintarea neabătută a României pe calea socialismului și comunismului, ridicarea nivelului general de viață și de civilizație al întregului nostru popor.

P. NICOARĂ

beneficiar în capitala republicii

Sub zodia civilizației socialiste

creație • O viață la Vulcan ● Timpul se grăbește, oamenii știu ce au de făcut ●

ducerea de tehnologii moderne și fluxuri tehnologice continue, complet mecanizate și chiar automatizate. A apreciat în mod deosebit metoda de turnare în forme vidate, cerîndu-ne să găsim căi pentru creșterea cantităților de piese turnate prin această metodă, de la 250 la 400 de tone lunar. Asupra acestui aspect își concentrează în prezent atenția toți membrii comisiei tehnice. În plus, noi avem o hală nouă de turnătorie, cu adevărat modernă, dar și o altă hală, veche, unde condițiile de muncă sînt ceva mai grele și producția este și ea destul de mică. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a ascultat, ne-a înțeles și a hotărît ca în locul halei celei vechi să se construiască o hală asemenea celei noi. Dar, pentru a răspunde acestui ajutor substanțial oferit muncii noastre și dezvoltării generale a întreprinderii, noi dorim să creștem capacitatea de producție a halei celei noi, astfel încît planul pe anul viitor să fie realizat și chiar depășit în condițiile cînd la vechea hală nu se va lucra. Pe lîngă succesele în muncă realizate de colectivele de muncă ale secției turnătorie, noi vrem să dedicăm Congresului al XIII-lea al partidului și aflarea soluțiilor celor mai eficiente la aceste probleme."

La fel se prezintă lucrurile și în biroul Secției a II-a mecanică. Inginerul Petrică Baciu — om care muncește la „Vulcan" de cînd a terminat facultatea (adică de 22 de ani), fiind, în același timp, și șef de secție încă din 1965 — tocmai se pregătește să facă un tur de ateliere, prin locurile unde se produc unitățile de pompare pentru industria petrolieră. Aflăm, însoțindu-l, că în ultimii trei ani a fost reînnoită toată producția, că — în chiar aceste zile — se pregătește expedierea unor loturi de asemenea unități de pompare în India, S.U.A. și U.R.S.S., că sondele de la Leordeni, Suplacu de Barcău sau Florești tot unități de pompare realizate la Vulcan folosesc și că nimeni nu-și aduce aminte să fi existat vreodată probleme în ceea ce privește calitatea utilajelor livrate. În anii de cînd este șef de secție, ing. Petrică Baciu a văzut cu ochii lui cum producția secției — asemenea aceleia a întregii întreprinderi — a crescut de șase ori, cum „Vulcanul" a devenit o unitate modernă, bine dotată.

Nu mai este mult pînă la ora cînd și schimbul II va părăsi întreprinderea. Aflat aici încă de dimineață, directorul fabricii, inginerul Constantin Obreja, se pregătește și el de plecare. „Știți ce m-a impresionat în mod cu totul deosebit în cadrul vizitei pe care ne-a făcut-o secretarul general al partidului ? Marea grijă cu care privește problemele omului, ale ușurării muncii acestuia. Toate indicațiile date au, în fond, un același obiectiv — sporirea și modernizarea producției în aceeași măsură cu reducerea efortului fizic al oamenilor muncii; cu îmbunătățirea condițiilor în care aceștia își desfășoară activitatea. Ne preocupăm, în consecință — mai ales în secția cazangerie — de extinderea sudurii în mediu protector și a celei automate și semiautomate — care să înlocuiască munca manuală —, de înlocuirea efortului fizic uman cu efortul gîndirii tehnice, de a găsi mijloace mecanizate de creștere a productivității muncii. Am realizat multe în această direcție, am îmbunătățit considerabil condițiile de lucru din cazangerie și prin luminarea naturală a halelor, prin realizarea unui paviment modern, cu șine pentru instalațiile de sudat și pentru transportarea recipienților mari, am introdus, în urma indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la precedenta vizită făcută aici, fluxul de fabricație. Dar sînt încă multe de făcut. Să știți însă un lucru — pe care-l spun fără nici un fel de exagerare sau dorință de a rosti vorbe frumoase : frămîntîndu-ne pentru găsirea celor mai bune soluții, avem parte de ceea ce noi, vulcaniștii, am numit o insomnie frumoasă". E liniște pe străzile din jurul marii întreprinderi, iar locuitorii Capitalei urmăresc ultima ediție a Telejurnalului.

DAN MUCENIC ■

„Convinși că vom alege viitorul firesc al țării"

— Vă spun de acum cîteva zile este a patra vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la I.U.C. Grivița Roșie, a doua în acest an, după cea din aprilie, cînd o motivatie foarte serioasă [illegible] 1961, uzina a făcut reparații capitale la locomotive. Din 1961, a început să realizeze utilaj tehnologic pentru industria chimică și petrochimică. Majoritatea utilajelor sînt de performanță. Nu a fost ușor ca aceia care reparau locomotive, care din tată în fiu erau demontatori, să devină în scurtă perioadă creatorii unor tehnologii de performanță mondială. În ultimii 20 de ani, întreprinderea a fost complet reutilată. S-a făcut un [illegible] mare pentru pregătirea și [illegible] forței de muncă. Anual se [illegible] pentru întregul personal muncitor. Azi producem schimbătoare de căldură, coloane de sinteză, cisterne pentru [illegible] montaj, vălțuri pentru roluit tablă, prese de vulcanizat anvelope, prese de resapat anvelope, rezervoare pentru stocare, utilaje pentru programul nuclear. Trimitem la export aparate tip coloană, discuri rotative din oțel aliat și înalt aliat, de [illegible] dimensiunile, întreaga gamă de schimbătoare de căldură, răcitoare de aer cu aripioare, după brevetul întreprinderii, încălzitoare și răcitoare cu diferite utilizări etc. V-am spus toate acestea pentru a face înțeles faptul că destinul nostru s a clădit în ultimii douăzeci de ani, că îl datorăm secretarului general al Partidului Comunist Român, că noi, grivițenii, cum sîntem numiți și cum ne place să ne spunem, am făcut întotdeauna din indicațiile dumnealui scopul nostru suprem. **Anton Dobrin**, Erou al Muncii Socialiste, maistru la secția a doua mecanică, atelierul presse

Grivițenii sînt convinși că pot realiza azi o lucrare oricît de grea ar fi și sînt [illegible] întotdeauna la greu este alături de ei [illegible] superioară de partid, este tovarășul Nicolae Ceaușescu

În timpul vizitei secretarul general s-a interesat în [illegible] rînd de introducerea [illegible] prezent la toate locurile de muncă vizitate, s-a interesat de felul în care au fost și sînt asimilate produsele noi și noile tehnologii, de stadiul realizării sarcinilor de plan pe anul 1984, cu prioritate la export. Conducerea întreprinderii a primit indicații să extindă mecanizarea și automatizarea pentru a crește calitatea producției și pentru a fi ușurat efortul oamenilor, să generalizeze procedeele de sudură automată și semiautomată cu deosebire în fabricarea navelor, M.I.M.-ului și C.S Galați, prin ministere, să caute soluții pentru fabricarea unor foi de tablă cu tipodimensiuni mai mari. Să se scurteze ciclul de fabricație a utilajului tehnologic. Indicațiile au fost primite în holul blocului turn, unde existau panouri cu indicatori privind transformările apărute în întreprindere de la vizita din aprilie și indicatori de plan pe anul în curs. Pe „Aleea fruntașilor", aleea principală, un culoar de peste 2 000 de oameni au scandat : „La al XIII-lea Congres / Ceaușescu reales !" Brigadierii, în costume albastre, au întîmpinat pe secretarul general la intrarea în prima hală. Aici s-au prezentat într-o microexpoziție aparatură, forme și metode de control modern, fluxul de fabricație al unor subansamble ale platformei marine de extracție a petrolului.

— Noi, oamenii muncii, sîntem convinși de interesul pe care îl are conducerea superioară de partid pentru studierea la fața locului a procesului de producție, a condițiilor în care lucrăm și trăim. Sîntem hotărîți să transpunem în viață hotărîrile de partid și de stat, în așa fel încît, la sfîrșitul anului 1984, să fim din nou distinși cu Ordinul Muncii clasa I, devenind întreprindere Erou al Muncii Socialiste. Noi, cei 5 000 ai acestei uzine, vom alege prin reprezentanții noștri la Congresul al XIII-lea pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiind convinși că alegem viitorul firesc al țării. **Dumitru Girlicanu**, cazangiu.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

„Timpuri Noi", un pas înainte!

Se povestește că în urmă cu 120 de ani, plimbîndu-se cu o trăsură pe la marginea Bucureștilor și văzînd femeile cum își spălau rufele în Dîmbovița, un francez, Lemaitre, s-a gîndit să deschidă o spălătorie, avînd să spele mai întîi rufăria de prin cazărmile și de prin spitalele orașului. Cu vremea, pe același loc s-a înălțat un atelier unde se reparau locomotive. Într-o turnătorie au fost făcuți, în acele vremuri vechi, și stîlpii pe care au fost așezate felinarele Bucureștilor. După naționalizare, întreprinderea a trecut la fabricarea motoarelor semi-diesel, cu două motoare de acest fel, de cîte 25 CP, muncitorii au defilat la 1 Mai 1949, și de-atunci a pornit faima lor de constructori de motoare diesel și de compresoare. Și dacă vrem să avem o imagine cuprinzătoare, semnificativă, despre ceea ce s-a petrecut la „Timpuri Noi" de vreo cîteva zeci de ani, putem nota ceea ce ne spune Justinian Oprescu, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii : din '49 pînă astăzi, producția a crescut de peste 50 de ori ! Și ar mai fi de reținut : ritmul în care s-a produs această creștere a cunoscut în ani [illegible] o accelerare ce [illegible], prin ea însăși, semnificativă : de fapt, producția s-a dublat în ultimii zece ani !

Cu prilejul vizitei de lucru întreprinse de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în 1980, întreprinderea a intrat într-un vast proces de modernizare. Inginerul Ionel Radu, șeful serviciului plan și secretarul cu probleme economice al Comitetului de partid, recapitulează cîteva dintre argumentele care ne îngăduie să afirmăm că „Timpuri Noi" a devenit, în ultimii cîțiva ani, o întreprindere de înaltă productivitate, în care cele mai bine de 60 de tipuri de motoare și compresoare fabricate aici prezintă, incontestabil, calități tehnice superioare. Întreprinderea exportă, de altfel, în 21 de țări și nu a primit nici o reclamație cu privire la calitatea produselor ei, cum nu a primit reclamații de acest fel nici despre compresoarele destinate industriei naționale. O astfel de performanță tehnică se explică însă prin faptul că în urma vizitei de lucru pe care a întreprins-o aici, în 1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a trecut la prima etapă, de exemplu, a modernizării turnătoriei de fontă și nefero-aliaje, unde prin crearea unor spații noi de producție s-a impus și reorganizarea liniilor tehnologice. A fost înlocuită în bună parte munca manuală iar consumurile de metale, în primul rînd de aluminiu și de aliaje de aluminiu, au scăzut foarte mult prin montarea unor mașini de turnat sub presiune.

Însă la „Timpuri Noi" se poate spune că noutățile se succed cu repeziciune : dacă în prezent se poate vorbi despre o autentică mecanizare a muncii, în cursul anului viitor întreprinderea va face un pas înainte, trecînd la automatizarea operațiilor de turnare a pieselor. Cît privește alte două importante sectoare de producție adăugăm că tot în urma vizitei pe care a efectuat-o aici secretarul general al partidului în urmă cu patru ani, secțiilor de montaj și de prelucrări mecanice, care pînă atunci se aflaseră în aceeași hală, li s-au creat spații corespunzătoare, pentru secția de montaj fiind construită între timp o hală cu trei niveluri iar pentru secția de prelucrări mecanice fiind aduse mașini-unelte dintre cele mai perfecționate, apte să execute mai multe operații.

Aceștea fiind, fără îndoială, tot atîtea dovezi că, pe măsură ce trec anii întreprinderea înnoiește tot mai mult. Operația de revigorare este, de altfel, continuă și ea va urma în anii viitori, pe măsura sarcinilor ce revin întreprinderii în dezvoltarea producției de compresoare, în lumina Proiectului de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

Aceste sarcini, [illegible] le infăptuit, au rezultat cu deosebită pregnanță în urma recentei vizite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat-o vineri, 2 noiembrie, la Întreprinderea „Timpuri Noi".

În cadrul unei [illegible] expoziții, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost înfățișate stadiul îndeplinirii sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, măsurile adoptate [illegible] sporirii productivității muncii, reducerii consumurilor de metal și [illegible], ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor. Au fost prezentate noile tipuri de compresoare navale, cele pentru locomotive, pentru comprimarea gazului metan, motorul diesel de 140 CP pentru excavatoare, toate acestea fiind adevărate premiere pe plan național. Apreciind măsurile tehnice adoptate de către colectivul întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat, în urma vizitării secțiilor de prelucrări mecanice și turnătorie, să se continue acțiunea de dotare cu mașini perfecționate și de modernizare a procesului de producție, potrivit perspectivei care va aduce o creștere a gradului de specializare a întreprinderii în fabricarea unei game mai largi de compresoare. La „Timpuri Noi", timpul se grăbește, așadar, și oamenii știu ce au de făcut.

DUMITRU ELIADE ■

Din viața organizațiilor F.D.U.S.

A fi producător, proprietar și

● 200 000 de ceasuri made in România ● Robotronica la Aversa

PCR

CONGRESUL XIII

Inteligență și putere de-a anticipa

Dimineață de început de săptămînă la Întreprinderea de confecții și tricotaje București. Greu, foarte greu de prins cineva din conducere. Este ședință de plan, toată lumea gîndește viitorul întreprinderii — mi se spune de către purtătoarea de cuvînt a celor 6 000 de tineri, o treime din numărul oamenilor muncii de aici, secretara organizației U.T.C. — Aneta Stan. Dar de aflat, se pot afla multe și repede. Recenta vizită efectuată de către secretarul general al partidului a produs o puternică impresie, a mobilizat energiile întregului colectiv. Atît în fabricile de confecții, cît și în cea de tricotaje, primele măsuri care au fost luate imediat după vizita de vineri au constat în sporirea eforturilor muncitorilor (mai exact spus — muncitoarelor) și specialiștilor pentru onorarea sarcinilor de plan pe acest an, mai ales în domeniul exportului.

Înțelese ca modalități de întîmpinare prin rezultate de muncă deosebite a Congresului al XIII-lea al partidului, toate acțiunile care au loc în această perioadă în întreprindere vor conduce la obținerea — pînă la data deschiderii marelui Forum al comuniștilor — unei valori a producției marfă suplimentară de 50 milioane lei, a unei jumătăți de milion de metri pătrați de stofă tricotată și a unor economii la cheltuielile totale de 52 milioane lei.

După ce notez secțiile fruntașe (secția 5 de la Confecții bărbați, secțiile 1 și 3 de la Confecții damă și secția 7 de la Tricotaje), după ce transcriu angajamentul organizației de tineret de a lua toate măsurile ce se impun în vederea punerii în practică a tuturor indicațiilor și sarcinilor trasate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul vizitei efectuate, străbat cîteva din secțiile amintite mai sus căutînd să văd, pe cît se poate, cu ochiul liber, ce înseamnă, în aceste momente, efort încordat și — mai ales — efort inteligent, ce știe utiliza toate cuceririle tehnice, toate efectele modernizării și automatizării unor procese pentru a căror efectuare era nevoie, pînă nu demult, de munca fizică a mulți oameni, în vreme ce acum s-a atins faza robotizării unor operații, cum ar fi aceea de ambalare a produselor în pungi de polietilenă. Astfel s-a ajuns ca I.C.T.B. să producă anual mărfuri care ar putea asigura necesarul de confecții și tricotaje al întregii țări, astfel s-a ajuns la onorarea tuturor contractelor făcute cu parteneri din 34 de țări, tot astfel s-a ajuns și la găsirea de soluții care să permită folosirea fiecărei bucăți de material, bucăți ce devin, apoi, componente ale unor confecții elegante, tinerești.

Pentru că a venit vorba de tinerețe, trebuie spus că toate indicațiile trasate de către secretarul general al partidului cu prilejul vizitei efectuate la I.C.T.B. vizează, în fond, întinerirea; întinerirea producției, concomitent cu aceea a oamenilor. Fără această tinerețe, fără această prospețime de gîndire nu s-ar putea realiza nimic din ceea ce se preconizează acum. Fără această tinerețe n-ar fi posibilă nici continua înnoire a producției, nici depășirea constantă a indicatorilor de plan, nici extinderea robotizării, nici alte proiecte ale oamenilor întreprinderii, proiecte ivite în urma indemnurilor — ele însele pline de o nesfîrșită tinerețe de gîndire — ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Întreprindere aflată în permanență în atenția secretarului general al partidului — cum a mai văzut-o în cursul acestui cincinal, cînd, cercetînd pe îndelete vizibil în rezultatele prezentului cincinal, a vizitat de două ori întreprinderea noastră —, I.C.T.B. reprezintă un spațiu al competenței și încrederii în forța inteligenței.

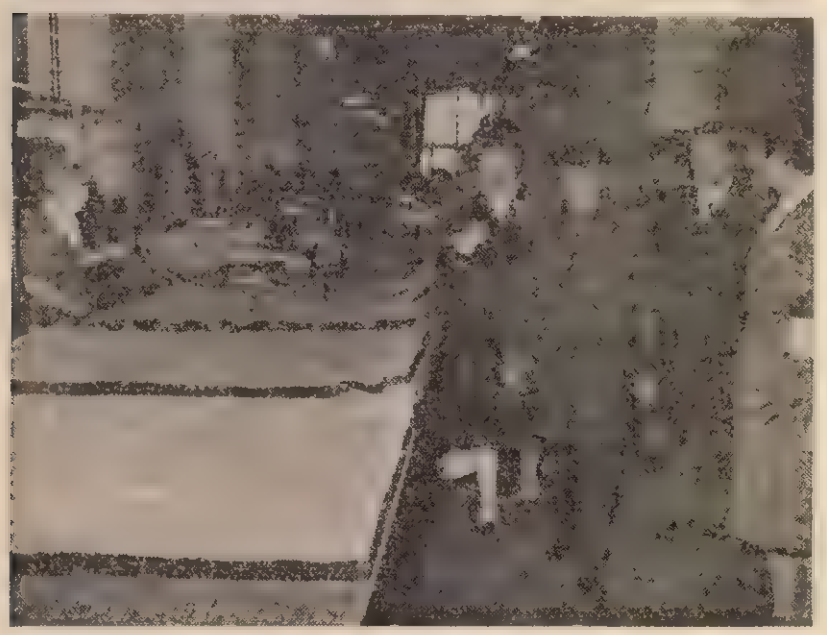

tarea unui comparator cursă, de 80 mm. Ne-a zîmbit tuturor și ne-a îndemnat să dovedim o cît mai mare grijă pentru calitate, pentru lucrul bine făcut. Adăugindu-l, ne-am simțit fiecare și mai mobilizate, am înțeles că trebuie să depunem eforturi și mai mari în munca noastră de fiecare zi.

Maistrul Ion Damian, un tînăr de 32 de ani, ne-a mărturisit, la rîndu-i, că vizita de joia trecută a tovarășului Nicolae Ceaușescu le-a umplut tuturor inimile de bucurie, mai ales atunci cînd au auzit, chiar din spusa dumisale, că peste doi ani, revenind la „Mecanică fină", vrea să vadă producția de ceasuri electronice și mecanice urcînd la două sute de mii de bucăți anual și o producție sporită de plăcuțe dure și scule diamantate. Chiar din prima zi — ne-a asigurat tînărul maistru, și m-am convins de aceasta — întregul colectiv al întreprinderii a pornit cu avînt revoluționar să dea viață indicațiilor și îndemnurilor conducătorului partidului și statului nostru. Atît la secția prelucrări mecanice, la automate cît și la orologerie, în aceste trei sectoare de bază ale marii unități numărînd circa șapte mii de lucrători de înaltă calificare, între care peste șapte sute de ingineri și tehnicieni, am văzut cu ochii și am înțeles că și aici se lucrează cu neobosire, cu avînt și răspundere comunistă. Am înțeles, o dată în plus, că recenta vizită de lucru a secretarului general al partidului, vizită efectuată în preajma apropiatului forum comunist, Congresul al XIII-lea al P.C.R., s-a dovedit, ca întotdeauna, de cel mai bun augur. Tovarășul Petre Dobrescu, directorul Întreprinderii de mecanică fină, referindu-se la noile sarcini trasate, și a reamintit cu bucurie, cu mîndrie nedisimulată, de cuvintele conducătorului partidului și statului: „...Vreau ca, în '86, cînd voi reveni aici, la mecanica fină, să-mi arătați ceasurile de mînă și produsele originale, aparate de măsură și control cu un înalt grad de pricepere și tehnicitate, pe care nu le fac alții". Sînt sarcini mari, deosebit de mobilizatoare, a căror înfăptuire ne obligă la mobilizare totală, la creșterea răspunderii în tot ceea ce facem, la aplicarea întocmai a indicațiilor și îndrumărilor primite. Și drept o primă consecință a efortului unanim, harnicul colectiv de la I.M.F. va raporta înaltului forum comunist că pe perioada anterioară și-a realizat și chiar depășit planul la toți indicatorii. Numai pe nouă luni încheiate producția marfă a fost îndeplinită în proporție de 102,7 la sută, la producția netă — 105 la sută, iar producția și sortimentală înregistrează o depășire de 35 milioane lei.

Nici la surata de alături, la „AVERSA" lucrurile nu stau mai prejos. Și aici imediat după vizita de lucru a șefului statului, eforturile s-au întețit, au dobîndit noi dimensiuni. Sîmbăta trecută i-am văzut la lucru și pe cei care dau țării un variat sortiment de [illegible] trifugale, pe cîțiva dintre specialiștii și-au concentrat și își concentrează eforturile în direcția realizării pompelor pentru energetica nucleară, îndeosebi, în continuare, a calității produselor și extinderii tipizării. Așa cum am fost informat de ing. Andrei Pănoiu, director adjunct, și Paraschiv Stănescu, [illegible] ale C.O.M., întregul colectiv [illegible] muncitor și pînă la directori a pornit hotărît să înfăptuiască întru totul noile indicații și sarcini primite direct de la tovarășul Nicolae Ceaușescu: îmbunătățirea nivelului calitativ al tuturor pompelor fabricate, robotizarea [illegible] matizarea atelierului de turnare a pieselor de serie mare, organizarea unui atelier separat de fabricare a pompelor pentru energetica nucleară.

Am zăbovit îndelung prin secțiile turnătorie, montaj greu și energetică nucleară. Am văzut la muncă și am discutat cu turnătoarea fruntașe Elena Vanghele, miezuitoarea Florica Mușat, cea care, la 36 de ani ai ei, se pare că a descifrat aproape toate secretele meseriei, cu inginerul șef de secție Dinu Petre, cu tinerul lăcătuș mecanic Constantin Balaș sau cu Gheorghe Anghel, sudor de precizie, de înaltă clasă. Regret sincer că nici spațiul și nici timpul nu mi-au permis să abordez mai în detaliu preocupările, munca lor, adesea eroică, pentru a da viață complicatelor și pretențioaselor pompe atît de necesare economiei noastre naționale. Îmi revăd atent notițele fugare și abia acum îmi dau seama că am scris prea puțin despre oameni de la „Aversa", despre entuziasmul și avîntul revoluționar al acestui minunat colectiv capabil să realizeze cu succes deplin chiar și foarte complicatele pompe pentru energetica nucleară!

MIHAI STĂNESCU ■

Zile de puternic avînt revoluționar

Platforma industrială Obor. Aici, vizavi de renumita piață, își înalță siluetele pastelate Întreprinderea de pompe „Aversa" și Întreprinderea de mecanică fină, două din unitățile reprezentative ale construcției de mașini românești care au avut recent privilegiul de a primi vizita de lucru a conducătorului partidului și statului nostru.

Sîmbăta trecută, la numai o zi după vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, le-am trecut și eu pragul, mînat de treburi diurne, reportericești. Peste tot, în secții și ateliere, am întîlnit oameni muncind cu patos, cu rîvnă și neobosire, spre prin rezultate de muncă deosebite a Congresului al XIII-lea al partidului, toate acțiunile care au loc în această perioadă în întreprindere vor conduce la obținerea — pînă la data deschiderii marelui Forum al comuniștilor — unei valori a producției marfă suplimentară de 50 milioane lei, a unei jumătăți de milion de metri pătrați de stofă tricotată și a unor economii la cheltuielile totale de 52 milioane lei.

După ce notez secțiile fruntașe (secția 5 de la Confecții bărbați, secțiile 1 și 3 de la Confecții damă și secția 7 de la Tricotaje), după ce transcriu angajamentul organizației de tineret de a lua toate măsurile ce se impun în vederea punerii în practică a tuturor indicațiilor și sarcinilor trasate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul vizitei efectuate, străbat cîteva din secțiile amintite

Planurile de măsuri care se elaborează în aceste zile, intensitatea cu care se muncește pentru a se da viață angajamentelor asumate în cinstea apropiatului Congres, dorința de a răspunde așa cum se cuvine sarcinilor trasate cu prilejul vizitei de lucru a președintelui țării — toate acestea determină dorința firească a reporterului de a revedea această întreprindere atunci cînd oamenii săi anticipează că proiectele de astăzi vor prinde viață. Și, cum puterea de a anticipa a lor, ca și puterea de a trece de la anticipație la realitate sînt direct proporționale cu tinerețea de spirit și acțiune a celor de aici, asta înseamnă că, în foarte scurt timp, vor fi multe de spus, în domeniul noului și al marilor reușite, despre Întreprinderea de confecții și tricotaje București.

DAN MUCENIC ■

Platforma electronicii românești

Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru semiconductoare [illegible] așezat într-un peisaj pastelat, de toamnă, în vecinătatea Pădurii Băneasa. Aici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat ca un oaspete de seamă dar și ca un oaspete familiarizat cu problemele electronicii de vîrf, deoarece secretarul general al partidului se află la originea ideii acestui centru. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat sărbătorește dar și în haine de lucru. Acești [illegible] de cercetare din prima linie a științei și tehnicii contemporane a fost vizitat în nenumărate rînduri de secretarul general și de fiecare dată indicațiile sale s-au dovedit fundamentale pentru dezvoltarea cercetării în domeniul atît de complicat al semiconductoarelor, diodelor, tranzistoarelor, circuitelor integrate, componentelor optoelectronice, componentelor pentru microunde necesare economiei naționale. Interesîndu-se de nivelul atins de cercetare și de proiectare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus un accent deosebit, ca și în alte rînduri, pe microproducția de elemente electronice pentru industria noastră. Într-o lume în care foamea de semiconductoare a crescut enorm, într-o lume care se tranzistorizează, într-o lume în care automatizarea și robotizarea cuceresc procesele tehnologice cele mai variate și mai complicate, secretarul general al partidului cere specialiștilor, oamenilor de știință și tehnicienilor de la **Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru semiconductoare** să pună un accent sporit pe microproducția de elemente solicitate de industria noastră pentru a elimina importul și pentru a le elabora la nivelul tehnicii mondiale. În esență, după spusele tovarășului Dănuț Olteanu, secretarul Comitetului de partid, indicațiile exprese destinate centrului de cercetare, dar și de microproducție, se rezumă la introducerea acordului global în sfera cercetării, nu numai în aceea a producției, ceea ce va duce automat și la o exigență ridicată față de valoarea și calitatea coeficientului de inteligență și de aptitudini investit de lucrătorii din sectorul de creație, factor mobilizator pentru o cercetare intensivă, legată [illegible] de necesitățile industriei. În această ordine de idei, s-a indicat ca de acum încolo cercetătorii și proiectanții din acest centru să lucreze numai la nivel competitiv pe plan mondial și, în unele domenii, să gîndească și să producă peste nivelul mondial de exigență la această oră, și dintr-o perspec-

beneficiar în capitala republicii

Sub zodia civilizației socialiste

● Ora calității ● Prolog la energetica nucleară ● Mobilizare și eficiență ●

tivă vizionară, pînă în anul 1990, pînă în anul 2000. Pe lîngă asigurarea componentelor electronice și a utilajelor electronice necesare industriei noastre, secretarul general al partidului a indicat ca toate acestea să fie executate cu mijloace proprii, fără importuri, trasîndu-se sarcina întregului colectiv de a aborda teme de cercetare din domeniul biotehnicii, bioelectronicii, al teledetectiei. În zilele următoare vizitei, colectivul centrului de cercetări de la Băneasa a trecut la măsuri energice pentru ridicarea coeficientului de calitate și la sporirea microproducției pentru a răspunde imediat exigențelor secretarului general, în deplină consonanță cu cerințele industriei noastre. Unele planuri se reconsideră, se modifică în funcție de această vizită importantă pentru destinele cercetării și producției noastre de elemente semiconductoare, dar și ale industriei noastre în viitorii ani.

La **Întreprinderea de piese radio și semiconductoare** aflată pe aceeași platformă de la Băneasa, secretarul general al partidului a analizat împreună cu specialiștii probleme legate de modul în care se aplică rezultatele cercetării în producție, cum se acționează pentru promovarea progresului tehnic, diversificarea și modernizarea producției, creșterea calității și competitivității produselor, sporirea eficienței întregii activități.

Ne aflăm — după cum ne declară Anton Vătășescu, directorul întreprinderii — într-o uzină care produce 400 milioane componente electronice în 10 000 tipuri! O unitate ale cărei produse au intrat atît de adînc în viața noastră de toate zilele, încît le întîlnim peste tot, în case, pe stradă, în oraș, în uzine, în fabrici și chiar pe ogoare. O întreprindere în care cea mai mare parte a activității se consumă în domeniul invizibilului, lucrul sub microscop fiind deja simplu în comparație cu modalitățile de realizare a structurilor electronice componente. Sarcina principală trasată specialiștilor și tehnicienilor de la I.P.R.S. Băneasa este de a dezvolta capacitatea de producție prin fabricarea unor echipamente performante cu sprijinul și în sprijinul altor industrii. Apoi s-a indicat ca pînă în 1990 baza de materii prime de înaltă puritate să fie asigurată din resurse proprii, pentru a elimina importul. De asemenea, s-a indicat creșterea producției de semifabricate mecanice, căreia îi va fi destinată o secție ce trebuie construită cît mai repede. De fapt, sectorul de semifabricate de precizie a și demarat de cîteva zile, semn că indicațiile secretarului general al partidului au prins viață imediat.

Pretutindeni, pe platforma de la Băneasa a electronicii românești se lucrează în aceste zile la transpunerea în viață a sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru realegerea căruia, în funcția supremă de conducător al partidului nostru, se exprimă cu toții, într-o impresionantă unanimitate.

ARON DOMIDE

Oricînd e loc de mai bine

Institutul de cercetare științifică și tehnologică pentru electronică are vîrsta majoratului și este rodul gîndirii îndrăznețe și novatoare a secretarului general al partidului pentru dezvoltarea ramurilor de vîrf, purtătoare în cel mai înalt grad ale progresului tehnic. Totodată institutul poartă amprenta tinereții și prin amplasarea lui pe una din cele mai noi platforme industriale ale Bucureștiului — Pipera. Vizitele repetate și pline de învățăminte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au crescut prestigiul și mîndria colectivului de oameni ai muncii din institut care, ori de cîte ori au fericita ocazie de a-l avea în mijlocul lor pe primul om al țării sînt bucuroși să raporteze prin faptele felul în care s-a răspuns la indicațiile prețioase primite, în așa fel încît perspectivele de cercetare să devină certitudine. Modul în care au fost transpuse în practică sarcinile trasate de secretarul general al partidului au fost sintetizate cuprinse în panouri și grafice și prezentate într-o expoziție reprezentativă chiar la intrarea în institut. Într-o discuție purtată cu secretarul comitetului de partid, inginerul Dragomir Teodor, imediat după vizita întreprinsă de secretarul general la institut, aflu că toate indicațiile date cu prilejul vizitei precedente, din iunie 1983, au astăzi acoperire în obiective concrete. „Anul trecut, șeful statului ne trasa ca orientare generală intensificarea activității de cercetare și punerea în fabricație, din domeniul electronicii în special, a produselor destinate exportului. Pînă la recenta vizită am reușit să realizăm omologarea și transferul în producție a 179 de produse. Dintre cele destinate exportului amintesc betonoscopul în Italia, nivostatul capacitiv în Sudan, meteosatul în R.D.G. și rețelele de radio comunicații în Irak. Concomitent cu dezvoltarea exportului urmărim și activitatea de microproducție, creată tot la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu. Față de anul 1983 secția de microproducție a înregistrat o creștere de 50 la sută, îndeosebi la seria de echipamente realizate prin tipizare. Ca să scurtăm ciclul de introducere în fabricație a produselor cercetate ni se indica dezvoltarea capacităților de execuție a sculelor. Secția de scule inteme iată a avut în acest an un procent de creștere cu 15 la sută față de anul trecut, posibilă printr-o intensivă utilizare a dotărilor din vechile spații, prin policalificarea personalului muncitor și prin constituirea unui colectiv specializat în proiectarea de scule specifice industriei electronice". De asemenea, activitatea de cercetare a institutului este orientată spre abordarea unor direcții noi de activitate pentru îndeplinirea programelor speciale și prioritare necesare economiei naționale, direcții incluse în planul de cercetare pentru perioada 1981—1985 și în perspectivă.

Vizita secretarului general al partidului s-a dovedit și de această dată a fi un rodnic și permanent dialog cu făuritorii de bunuri materiale, oamenii bucurîndu-se sincer de aprecierile făcute și indicațiile primite asigurîndu-l totodată că ele vor fi traduse în fapte de muncă. O altă unitate reprezentativă pentru industria noastră și vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu este *Întreprinderea de calculatoare electronice*. Motivația rezidă în faptul, subliniat și de directorul întreprinderii, Florea Tănase, că nu poate fi concepută o industrie modernă fără mijloace moderne, ceea ce implicit duce la promovarea tehnicii de calcul în toate ramurile economiei naționale. Realizarea calculatoarelor destinate conducerii proceselor industriale, specifică directorul, este materializarea unei indicații de mare viziune, făcută de președintele țării cu prilejul unei vizite de lucru precedente. „Ceea ce ne-a determinat să ne concentrăm toate eforturile de elaborare și producție reușind în final să realizăm peste 2 000 de echipamente complexe de calcul pentru conducerea proceselor din metalurgie, la Combinatul de oțeluri Galați, Târgoviște, la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului de la Slatina, la marile combinate chimice, cum este cel de la Rîmnicu Vîlcea, în sistemele de producere și distribuție a energiei electrice precum și în cele de prognozare și avertizare a inundațiilor. Și, în această ordine de idei, plecînd de la dezvoltarea sistemei de calcul pentru conducerea proceselor industriale am continuat să realizăm și alte echipamente în colaborare cu institutele de învățămînt superior. Astfel că am avut ca parteneri Institutul politehnic București, catedra de matematică și calculatoare, catedra de electronică aplicată, Facultatea de electronică și telecomunicații. Rodul acestei colaborări au fost echipamentele prezentate în cadrul expoziției organizate cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și care s-au bucurat de aprecieri din partea conducătorului nostru. Nota dominantă a acestor mijloace moderne de tehnică de calcul constă în apropierea performanțelor realizate de noi cu cele existente pe plan internațional, un motiv în plus, zic eu, ca să fim mîndri de rezultatele noastre și să purtăm fruntea sus în competițiile externe". Așa cum se știe aplicarea largă a informaticii în organizarea și desfășurarea proceselor de conducere și producție are implicații în reducerea consumurilor materiale, de combustibil și energie, la o folosire mai bună a capacităților, la obținerea unor sporuri de producție, la scurtarea duratei de pregătire a fabricației, la ridicarea calității produselor și creșterea productivității muncii. Schimbările petrecute în structura producției și a întreprinderii, fluxurile tehnologice, noutățile realizate de la precedenta vizită pînă în prezent au constituit motivele dialogului sincer și direct pe care cercetătorii, inginerii și muncitorii l-au purtat cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Indicațiile și orientările stabilite sînt axate îndeosebi pe o creștere substanțială a calității produselor, care să asigure realizarea unei producții competitive și eficiente.

MARIA BOGDAN

Țara așteaptă mai mult de la noi!

Nu puține sînt locurile unde, simbăta la ora amiezii, nu ai nici un moment sentimentul că a sosit sfîrșitul de săptămînă. Nici străzile nu te lasă, parcă, să te gîndești că urmează o zi de odihnă. Bulevardul Muncii din Capitală prezintă permanent această trepidație a necontenitei activități.

Am avut ocazia să petrec cîteva astfel de ore în care, numai privind calendarul și ceasul mi-aș fi putut aminti că este simbătă, la amiază. În rest, totul îmi dădea senzația de „foc continuu".

În așteptarea directorului Paul Blaier de la Întreprinderea „23 August", plecat cu treburi la „sectoarele calde", am simțit mișcarea uriașei uzine care se dorește și trebuie să fie o unitate etalon în domeniul construcțiilor de mașini. Ingineri, tehnicieni, maiștri de la secția de prototipuri, de la secția mecanică, secția de utilaje complexe sau secția de montaj a locomotivelor, au trecut prin preajma mea, toți cu probleme ce se cereau rezolvate neîntîrziat, — și se rezolvau —, toți cu graba celor care nu au de pierdut nici un minut. Am surprins frînturi de discuții despre locomotive, motoare și agregate cu motor, despre compresoare și motocompresoare, despre prototipuri și despre economisirea metalului.

Cînd directorul Paul Blaier și-a găsit clipa de răgaz necesară unei scurte discuții, i-am spus impresiile mele. Nu mă aflam pentru prima dată la Întreprinderea „23 August" dar am avut senzația că la două zile după vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în acest colectiv de muncă, viața este nici mai plină de o anumită încărcătură tensională, oamenii se vor și sînt mai încordați în neîncetata lor bătălie pentru obținerea unor rezultate mai bune în producție, din ce în ce mai bune, pe care să le poată raporta Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Oamenii înțeleg că țara întreagă așteaptă mai mult de la ei. Inginerul Paul Blaier mi-a răspuns :

— Vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în întreprinderea noastră a fost pentru noi toți un prilej de a ne manifesta adeziunea, aderarea noastră comună, a celor peste 18 000 de oameni ai muncii de pe această importantă platformă industrială, la hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R., privind realegerea la cel de al XIII-lea Congres al partidului, în funcția de secretar general, a celui mai iubit fiu al națiunii noastre.

Desigur, în dialogul purtat au rezultat și unele lipsuri în activitatea noastră. De altfel, în domeniul modernizării producției am fost în măsură să raportăm că întreaga producție de compresoare, locomotive și motoare se va înnoi pînă la sfîrșitul acestui cincinal, sarcină trasată în vizitele de lucru anterioare, o parte din aceste produse noi fiind, deja, executate ca prototip, unele introduse în fabricație, altele proiectate și în curs de execuție. În ceea ce privește modernizarea tehnologiilor de fabricație, în special în fabricația de motoare și în sectoarele calde, aici am acționat timid, în unele situații chiar am bătut pasul pe loc. Și pentru aceasta, pe bună dreptate, arătîndu-ni-se căile pe care trebuie să acționăm, criticîndu-ne acolo unde nu ne-am concentrat eforturile pentru creșterea productivității muncii, mecanizarea lucrărilor grele, în special din turnătorii, ni s-au dat prețioase indicații, ca pe baza revederii programelor existente în perioada imediat următoare, să materializăm atît în turnătoria de oțel cît și în turnătoria de fontă, niște linii complet mecanizate, comparative cu cele mai moderne existente pe plan internațional. Acționăm, deja, pentru reorganizarea unor fluxuri tehnologice, am elaborat programe concrete, pentru ca în cel mai scurt timp să putem raporta conducerii partidului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, faptul că indicațiile date au fost materializate în termenele stabilite și la pretențiile pe care domnia-sa le are de la colectivul nostru.

Marelui forum al comuniștilor, Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, oamenii muncii de la Întreprinderea „23 August" raportează îndeplinirea principalilor indicatori pe primele zece luni ale anului. Sîntem conștienți că se așteaptă mai mult de la noi, iar munca noastră va fi pe măsura așteptărilor !

LIANA MOLNAR

Un institut-întreprindere

E ora 7,30 și la **Institutul de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare pentru sectoare calde** — București ziua de muncă începe „fierbinte" — cum ne spune directorul institutului, Mircea Drăgulin. Într-adevăr, în toate laboratoarele de cercetare și producție stăruie o atmosferă în același timp febrilă și de maximă concentrare. Creată în urmă cu 11 ani, din inițiativa personală a secretarului general al partidului, această unitate, cu filiale la Iași, Brașov, Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara și Reșița, a reușit să devină un prestigios reper al inventivității tehnice românești. Rezultatele obținute o dovedesc cu prisosință. De pildă : documentația elaborată pentru dezvoltarea de noi capacități în sectoarele calde a asigurat creșteri ale producției de 2,5 ori la piese turnate din oțel, de aproape 2,5 ori la piese turnate din fontă și de 2,2 ori la piese forjate și matrițate. S-a realizat de asemenea, pe baza unor tehnologii proprii de călire a pistoanelor pentru motoare navale, dublarea prin nitrurare ionică a duratei de utilizare a matrițelor sub preslunc și producerea experimentală prin matrițare a pieselor pentru centrale nuclearo-electrice. Sistema de mașini pentru turnătorii este compusă în prezent din familii tipizate și modulate acoperind aproape toate necesitățile industriei. Acestea sînt numai cîteva din numeroasele realizări de marcă ale institutului.

De altfel, în recenta sa vizită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat experiența pozitivă acumulată în special în planul modernizării și a indicat ca ea să fie extinsă și ridicată la cote mai înalte. În atmosfera de puternică emulație cu care specialiștii acestui institut întîmpină apropiatul forum al comuniștilor români, indicațiile secretarului general al partidului reprezintă un mobilizator și concret program de acțiune. Am reținut din discuția cu interlocutorii mei din această dimineață, în care cuvintele „modernizare", „automatizare", „performanță", „creație tehnică originală" „legătura cu producția" revin mereu ca un laitmotiv, că una din principalele cerințe formulate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost aceea ca institutul bucureștean să devină un „institut-întreprindere".

— Ce înseamnă practic, aceasta sarcină, tovarășe director ?

— Concret ea se traduce prin realizarea a două module de turnătorii mecanizate și automatizate la cel mai înalt nivel al tehnicii, module care urmează să fie exemple în dezvoltarea și exploatarea unor asemenea unități. Ideea de bază rămîne aceea de a lega cercetarea, proiectarea de producția efectivă, obligația noastră fiind de a crea unități model pentru economie. Vom fi puși astfel mai mult decît pînă acum în tripla ipostază de cercetători, proiectanți și producători efectivi. Cele două module vor avea o capacitate de formare și turnare de 5 000 tone pe an fiecare, ceea ce, dintr-o dată, va da alte dimensiuni producției institutului care în prezent se ridică la numai cîteva sute de tone.

— Evident că aceasta va însemna o nouă etapă calitativă în activitatea unității dumneavoastră.

— Fără doar și poate. Va trebui să acordăm o mai mare atenție execuției și finalizării proiectelor pentru sectoarele calde. De altfel am și trecut la elaborarea unei strategii de acțiune pentru a atinge cît mai repede acest stadiu. Sîntem pe cale de a găsi soluțiile cele mai bune pentru amplasarea modulelor de turnătorii.

— Desigur, atît pentru institut cît și pentru toți cei ce beneficiază de creația tehnică de aici, punerea în practică a acestui proiect va determina o valoare economică ridicată a activității.

— Pentru institut, mai mult decît dublarea, ca volum, a producției, iar pentru economia națională cîștigarea unei experiențe în domeniul tehnicii de vîrf, a întreținerii, controlului și conducerii proceselor tehnologice, ceea ce va conduce implicit la o generalizare mai operativă a noului în acest domeniu. Noi știm că spiritul revoluționar trebuie dovedit prin fapte. Ne vom mobiliza întreaga capacitate de muncă și putere de creativitate pentru punerea în practică a prețioaselor indicații primite din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ALEXANDRU ȘERBAN

Un obiectiv
al veşniciei noastre

Reconstrucţia pămîntului

● Extinderea irigaţiilor ● Dispariţia crovurilor ● Arături de noapte ●

PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI AL XIII-LEA AL P.C.R. PREVEDE :

● În concordanţă cu prevederile Programului naţional de îmbunătăţiri funciare în perioada 1986—1990 se vor amenaja pentru irigaţii 1,8—2,3 milioane hectare, ajungîndu-se, astfel, la sfîrşitul cincinalului, la 5,5—6,0 milioane hectare. Vor fi efectuate lucrări de desecări pe 1,5 milioane hectare ● Combaterea eroziunii solului pe 800 mii hectare ● Suprafaţa agricolă a ţării se va majora cu peste 500 mii hectare, ajungînd, în 1990, la 15 500 mii hectare prin introducerea în cultură a unor terenuri neagricole şi îndeosebi neproductive. Va creşte în mod prioritar suprafaţa arabilă

Există o independenţă faţă de natură

Cît de mănos este pămîntul acesta drept care se întinde dincolo de periferiile Bucureştilor ? Un om de la munte ar zice că în asemenea locuri ajunge să azvîrli seminţele şi să te întorci toamna cu remorcile goale ca să îţi cadoul pe care ţi l-a făcut natura. Multă vreme am trăit şi eu o prejudecată, pînă în aceste zile, cînd nu departe de Corbeanca, pe un pămînt drept ca asfaltul, am văzut douăzeci de tractoare cum se opintesc şi în loc să are rupeau bolovani mari, de o jumătate de metru dintr-o scoarţă groasă şi tare ca betonul. Din jumătate în jumătate de oră cîte un tractorist trăgea pe dreapta şi demonta cîte ceva şi venea cu şuruburi forfecate, cu cîte o piesă ruptă, cu cîte o conductă spartă. Inginerul şef Constantin Ivan zice, de 16 ani de agricultură n-am mai prins o toamnă grea ca asta. În fiecare zi trebuie să schimbăm fierele de plug. Se tocesc, de parcă am ara în stîncă". Primarul Nicolae Marin urcă şi el pe un tractor şi-l lasă pe un băiat mai tînăr să se odihnească. De atîta tras de „covrig" băiatul îşi simte mîinile ca două cîrpe. Un praf subţire se ridică în urma tractorului. La o primă privire parcă ar fi numai ţărînă moale, făinată. Dar dedesubt e spinarea osoasă şi tare a pămîntului pe care ploile de primăvară şi lucratul pe vremea cît încă era umed l-au făcut tare ca un zid de cetate. Douăzeci de tractoare ară şi se rup, se opintesc şi o iau de la capăt şi o ţin aşa pînă noaptea tîrziu. De cum se înserează şi se lasă răcoarea opt screpere şi 9 buldozere încep lucrul la amenajări de crovuri şi scalificări de pămînt. În preajma Bucureştilor, oricît ar părea de curios, pămîntul nu e unt şi nu e gata să-ţi dea oricît. Dacă e secetă, se întăreşte şi aratul devine o luptă cu bolovani enormi. Semănatul într-un asemenea pămînt este o aventură pe care n-o trăiesc decît ţăranii de aici şi oamenii curajoşi. În această toamnă, pentru semănătură s-a muncit pămîntul cu o înverşunare cum greu se poate închipui. Tot ce-a fost putere, mijloc mecanizat şi forţă umană a pus mîna la această campanie de transformare a cîmpului cu bolovani într-un pat pentru seminţe. Cînd plouă prea mult, pămînturile din această zonă se satură repede de apă şi încep să conture oglinzi sub care plantele se sufocă în cîteva zile. Nu numai la Corbeanca, dar pe toate pămînturile care se întind pe o zonă de 30—40 de kilometri de Bucureşti ploile au născut zeci şi sute de crovuri din care localnicii nu puteau să recolteze nici măcar o căruţă cu papură. De cîţiva ani în zona Bucureşti Nord funcţionează un vast program de ameliorări de terenuri, o adevărată oră a reconstruirii pămîntului românesc. Mii de hectare au fost redate agriculturii. La fel şi la Corbeanca, prin programul naţional de reconstrucţie a pămîntului, numai în această toamnă 200 de hectare de crovuri au fost desecate şi scarificate. În curînd, ultimul hectar de pămînt va intra în circuitul agricol. Peste cîteva săptămîni ultimul crov va fi şters din suprafeţele arabile. Mai mult, tot pămîntul rezultat de la săparea canalelor de irigaţii a fost nivelat şi astfel au mai fost cîştigate cîteva hectare de teren în folosul piinii. Oamenii vor reamenaja drumurile, le vor îngusta, şi asta numai şi numai ca să mai cîştige puţin pămînt. Am asistat la o discuţie fugară în care cei trei bărbaţi care organizează rostul pămîntului în această comună încercau să contureze un plan de bătaie pentru recuperarea unei jumătăţi de hectar, un petic de pămînt acoperit cu roşcovi unde odinioară fusese un castel părăsit. O echipă de oameni de bine, alcătuită din preşedintele cooperativei, Alexandru Matei, din inginerul şef Constantin Ivan şi din primarul comunei, Nicolae Marin a încercat să schimbe raportul cifrelor de recoltă. Pe aceste pămînturi oamenii aroape că terorizau ţărina ca să le dea 2 000 de kilograme de grîu la hectar, ca acum la Corbeanca să lase 4 800 de kilograme de grîu iar pentru anul viitor să se pună problema unei producţii de 8 000 de kilograme de grîu la hectar de pe sole irigate, a unei recolte de 20 000 de kilograme de porumb la hectar, ceea ce, trebuie să recunoaşteţi, pe un pămînt capricios şi sărac este enorm. Şi iese ? I-am întrebat pe Constantin Ivan. Iese, pentru că în anul trecut am avut suprafeţe de pe care am strîns aceeaşi recoltă, şi fără să fi irigat. Din acest an a intrat în funcţiune un sistem de irigaţii construit de I.E.L.I.F. Bucureşti şi el acoperă 580 de hectare. Lui i se adaugă încă 4 sisteme mai mici, de tip local, acestea acoperind o suprafaţă de încă 480 de hectare. Jumătate din suprafaţa agricolă a cooperativei din comuna Corbeanca este irigată. În scurt timp toate suprafeţele vor fi independente de secetă. „E o perioadă în care ai sentimentul că natura s-a întors puţin împotriva noastră, spunea inginerul Ivan. Pămîntul e încă îngăduitor, dar este capricios şi trebuie să-l lucrăm repede şi bine. Aici dacă nu-l ajuţi la timp, dacă îl bruschezi şi îi distrugi textura nu mai ai pentru ce să aştepţi toamna. Noi încercăm să-l îngrijim cît mai bine, să-i dăm în fiecare an zeci de tone de gunoi de grajd, să-l irigăm şi să-l lucrăm la timp. Numai aşa putem fi independenţi, să nu mai stăm la cheremul capriciilor timpului".

BOGDAN NISIPOIU ■

La Plopşor cresc şi plopi, dar şi arbori fructiferi

Nu se făleşte cu rodnicia lui pămîntul Plopşorului, nu-i deloc faimos pentru recolte, deşi acest sat aflat la vreo 30 km de Craiova, sediu al C.U.A.S.C.-ului cu acelaşi nume, îţi pune în faţă un peisaj frumos cu o surpriză a reliefurilor care încîntă. Pe cele vreo 20 000 de hectare ale consiliului se află de toate : şesuri, dealuri şi măguri, rîuri şi lazuri, păşuni şi livezi. Numai munţii lipsesc. Peisaj ispititor, dar „soluri grele", cum zic agronomii, ciorchine de „soluri grele" de toate structurile, ca o pulpă de fructe de diferite culori. Fructe se fac, dar grîiele mai cu ţîrnîţă, podzolul şi brunul roşcat de pădure fiind, cum spunem „soluri grele", adică slabe şi reci, neînstare să mălăiască viaţa gingaşelor plante. Pămînt sărac în humus, ca, din nefericire, destule din pămînturile acestei ţări. Aici, ne spune vechiul director al S.M.A.-ului I. Barbu, puţinătatea humusului nu provine din abuz de îngrăşăminte chimice, ca în alte părţi, ci din simplul fapt că aşa-i pămîntul, sărac în humus. Cîndva, se pare, era mai bogat, dar s-a întîmplat şi aici ce s-a întîmplat în destule locuri, adică şesurile şi măgurile au fost descuamate de stratul fertil de deasupra, care strat a fost încărcat în care şi vîndut unor „fruntaşi" ori „taliani", ce-i foloseau ca îngrăşămînt. Pleca humusul ţării ca să îngraşe pămîntul altora. Isprava au desăvîrşit-o ploile, care-s cu zecile pe aici, mai rupînd şi ele din coaja de humus şi prefăcînd pămîntul în ripe şi gropi şi gropiţuri.

Şi oamenii Plopşorului aşa fac, adică lucru concret, nu abstracţiune. Mii şi mii de tone de bălegar au îngrăşat pămîntul cel slab, pe 1 300 de hectare s-au făcut în anul ăsta „amendări", 1 100 hectare cu pomi au fixat pămîntul care fugea la vale, cu toate ale lui, într-un declin obscur. Torenţii care „spălau" pămîntul, luîndu-i pielea pînă la os, au fost cumînţiţi ici-colo prin mici baraje. Locurile sînt în prada secetei endemice, pentru luni din vara şi toamna asta n-a căzut strop de ploaie, drept care plopşorenii s-au apucat să fabrice apă. Izvoare sînt, dar apa se află la mari adîncimi, trebuie să sapi pînă la 15—20 de metri ca să dai de răcoarea ei. Oamenii celor 10 C.A.P.-uri ale C.U.A.S.C.-ului au captat pîraie, au stropit cu ele grădinile şi livezile, s-au bătut cu pămîntul şi cu timpul ca să le-aducă la nevoile lor. Recoltele din '84 ar stîrni poate zîmbetul celor ce stau pe cernoziom (nu chiar al tuturor !), dar aici ele i-au mulţumit pe oameni, dacă nu pe toţi măcar pe mulţi.

Toate astea au dus la slăbirea degradării, a modificării nocive a solului, a eroziunii, adică a sticării pămîntului. La începutul veacului, ne aminteşte Virgiliu Nicoli, inginerul şef al consiliului, doctorul Victor Babeş avertiza asupra degradării fondului biologic uman prin subnutriţie şi maladii. Acest adevăr, opinează interlocutorul, e valabil şi pentru pămînt. Dacă nu-i dai ce-i trebuie, nu-i sănătos.

Şi iată, pămîntul cel sărăcit al Plopşorului începe să se refacă. Nu peste noapte, nu prin explozive salturi, n-a devenit din podzol ciocolată, dar lucrările de îngrăşare, de amendare, de fixare a solurilor ce fug, ca şi apa adusă prin pompe, fac ca plantele să nu se mai simtă ca într-o carceră, să-şi poată întinde în voie rădăcinile. Parcă-parcă începe să prindă coajă şi humusul. Cam aşa stau lucrurile la Plopşor, unde omul s-a angajat în faţa pămîntului să-l înnobileze, iar pămîntul, la rîndu-i, să-l răsplătească.

ILIE PURCARU ■

Conferinţe ale organizaţiilor judeţene de partid

(Urmare din pag. 1)

lui, în suprema funcţie de secretar general al Partidului Comunist Român, exprimîndu-şi convingerea fermă că acest act politic fundamental reprezintă cea mai sigură garanţie a înfăptuirii neabătute a politicii interne şi internaţionale a partidului şi statului nostru, a hotărîrilor istorice ce vor fi adoptate de marele forum al comuniştilor români, a ţelurilor luminoase ale socialismului şi comunismului în patria noastră — Republica Socialistă România.

Cu entuziasm şi voinţă unanimă, conferinţele au adoptat în acest sens hotărîri proprii prin care delegaţii la apropiatul Congres al partidului au primit mandat să susţină realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, cel mai iubit fiu al naţiunii noastre, în funcţia de secretar general al partidului.

Conferinţele au dezbătut, cu exigenţă şi responsabilitate comunistă, modul în care organele şi organizaţiile de partid îşi îndeplinesc rolul ce le revine în conducerea întregii activităţi — politice, economice, sociale şi educative — din judeţele respective, adoptînd măsuri corespunzătoare în vederea creşterii capacităţii politico-organizatorice şi politico-educative a organizaţiilor de partid, angajării ferme a fiecărui comunist în unirea forţelor pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anii 1984 şi 1985 şi pregătirea condiţiilor necesare înfăptuirii obiectivelor economico-sociale pe perioada 1986—1990, a politicii partidului în toate domeniile de activitate.

Lucrările conferinţelor judeţene s-au caracterizat printr-un puternic caracter de lucru, prin spirit analitic, critic şi autocritic, punînd pe prim plan problemele prioritare ale dezvoltării economico-sociale a judeţelor, modul în care sînt îndeplinite hotărîrile partidului, legile ţării. În centrul dezbaterilor s-a aflat analiza, profundă şi responsabilă, a îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XII-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului, relevîndu-se justeţea acestor hotărîri, puternic confirmate de viaţă, rolul lor în înflorirea tuturor localităţilor, a judeţelor respective, în dezvoltarea generală a ţării în perioada care a trecut de la ultimul Congres.

Conferinţele au dat o înaltă apreciere rolului hotărîtor al tovarăşului Nicolae Ceauşescu în elaborarea şi transpunerea în viaţă a întregii politici a partidului şi statului, a programelor de dezvoltare şi înflorire multilaterală a patriei noastre socialiste, în întărirea rolului conducător al partidului, în dobîndirea succeselor istorice ale poporului român, în perioada dintre cele două congrese.

Delegaţii la conferinţele judeţene au dezbătut şi aprobat proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, document programatic ce prefigurează ample perspective ale dezvoltării patriei, dînd o înaltă apreciere contribuţiei nemijlocite, de inestimabilă valoare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu la elaborarea şi fundamentarea acestui document, care trasează în mod ştiinţific coordonatele înaintării ferme a patriei noastre pe calea progresului economic şi social, asigură condiţiile necesare pentru trecerea României socialiste într-o etapă nouă, superioară de dezvoltare.

Analizînd activitatea desfăşurată de organele şi organizaţiile de partid pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor ce le-au stat în faţă, precum şi sarcinile ce decurg din planul de dezvoltare economico-socială a judeţelor în cincinalul 1986—1990, conferinţele au stabilit măsuri concrete menite să ducă la perfecţionarea activităţii economice şi sociale, la îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan şi a angajamentelor asumate, la folosirea eficientă a tuturor posibilităţilor şi resurselor materiale şi umane existente în fiecare judeţ. O atenţie deosebită s-a acordat, în timpul lucrărilor, ridicării permanente a nivelului tehnic şi calitativ al produselor, sporirii productivităţii muncii, realizării planului de investiţii şi a producţiei pentru export, utilizării cu randament superior a capacităţilor de producţie, economisirii stricte şi valorificării depline a materiilor prime, combustibililor şi energiei, recuperării şi refolosirii materialelor rezultate din procesele de producţie şi consum, reducerii cosiurilor de producţie, cu deosebire a cheltuielilor materiale, creşterii substanţiale a eficienţei economice în unităţile industriale şi agricole din judeţe, în toate ramurile şi sectoarele economiei naţionale.

În cadrul dezbaterilor, un loc important l-au ocupat problemele dezvoltării şi modernizării agriculturii, ramură de bază a economiei naţionale, exprimîndu-se hotărîrea fermă de a se acţiona pentru transpunerea integrală în viaţă a programelor naţionale elaborate din iniţiativa şi sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru obţinerea unor recolte sigure şi stabile, precum şi pentru încheierea în cel mai scurt timp a tuturor lucrărilor agricole din toamna acestui an.

O atenţie deosebită s-a acordat, în cadrul dezbaterilor, problemelor privind creşterea nivelului de trai şi ridicarea continuă a calităţii vieţii, perfecţionarea continuă a activităţii desfăşurate de instituţiile democraţiei noastre muncitoreşti, întărirea ordinii şi disciplinei, intensificarea muncii politico-ideologice, a activităţii politico-educative pentru creşterea spiritului de combativitate al comuniştilor, a conştiinţei revoluţionare, patriotice a tuturor oamenilor muncii.

Conferinţele au exprimat totala adeziune şi aprobare a comuniştilor, a tuturor cetăţenilor, fără deosebire de naţionalitate, la politica externă a partidului şi statului, care corespunde întru totul intereselor fundamentale ale naţiunii noastre socialiste, serveşte cauzei generale a socialismului, păcii şi progresului în lume. S-a dat o înaltă apreciere rolului deosebit al secretarului general al partidului, iniţiativelor şi acţiunilor concrete ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ale României socialiste, consacrate dezarmării, şi în primul rînd celei nucleare, securităţii pe continentul european şi în întreaga lume, dezvoltării libere a tuturor popoarelor, colaborării egale între statele lumii. Datorită acestei politici, activităţii neobosite a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, România se bucură astăzi de un mare şi binemeritat prestigiu internaţional.

În conformitate cu prevederile Statutului partidului şi criteriile stabilite de Plenara Comitetului Central, conferinţele organizaţiilor judeţene de partid au ales noile organe conducătoare ale organizaţiilor respective, delegaţii pentru Congres şi au desemnat candidaţii pentru organele centrale de partid.

În încheierea lucrărilor, conferinţele au adoptat, într-o atmosferă de puternic entuziasm, telegrame adresate secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Telegramele dau glas, cu profund respect şi înaltă consideraţie, deplinului ataşament al comuniştilor, al tuturor oamenilor muncii la politica ştiinţifică, clarvăzătoare a partidului şi statului nostru, adeziunii totale la hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la al XIII-lea Congres, în funcţia supremă de secretar general al partidului. Telegramele exprimă angajamentul ferm al comuniştilor, al tuturor oamenilor muncii de a acţiona cu înaltă răspundere, cu dăruire şi abnegaţie revoluţionară pentru transpunerea în viaţă a hotărîrilor ce vor fi adoptate de Congres, pentru înfăptuirea măreţului program al partidului de dezvoltare multilaterală a patriei, pe calea socialismului şi comunismului.

(Agerpres)

Reconstrucția pământului

Un obiectiv al veșniciei noastre

Arahide românești ● Întîlnirea cernoziomului cu apa ●

Înțeleptul-i cel ce risca. Înțelept e cel care îndrăznește

Lecția despre pământ ar trebui predată copiilor noștri odată cu lecțiile despre părinți și despre patrie. Dar, cum se întîmplă adeseori la lucrurile cu adevărat importante ale existenței, importanța lor ni se dezvăluie întreagă în conjuncturi critice. Sesizăm importanta realitate a nerului pe care-l respirăm, abia după ce îl poluăm într-atît, încît devine presant să îl cunoaștem și să-l prețuim ca bogăție. La fel cu apa, la fel cu pămîntul, la fel cu focul. Lecțiile despre pămînt, predate bine și la timp, au, ca investiție, acoperire în aur. Un pămînt care trebuie reconstruit consumă cu mult mai multă muncă și griji decît unul care trebuie pur și simplu construit ori numai exploatat rațional.

Iată, spre exemplu, o solă de două-trei hectare acoperită cu apă. O baltă ivită în plin cîmp și pe care destui o privesc cu aerul că băltile acestea, răsărite peste an, pe acolo pe unde e mai curînd secetă, decît umezeală sînt o fatalitate. Multe din miile de hectare de bălți — mii de hectare rezultînd din însumarea a mii de ochiuri de apă stătută și moartă — sînt consecința, totuși, a unei activități interesînd tocmai reconstrucția pămîntului, și anume irigațiile. Orice inginer agronom și, la urma urmei, oricare muncitor al pămîntului cunoaște că irigațiile făcute nerațional dau probleme : loessul se tasează și chiar dacă nu apar bălți, se întîmplă totuși ceva ce aduce pagubă. Se constată astfel că pe terenurile irigate rau, și unde s-au produs tasări în straturile ce comportă lucrări agricole, puterea la cîrlig a tractorului crește și chiar se dublează. Asta înseamnă că e nevoie de un dublu al forței pentru o treabă care, altfel, ar cheltui mai economic forța mașinii.

Discutăm cîteva din chestiunile reconstrucției pămîntului la Direcția agricolă județeană Brăila — și în mod special pe acelea rezultînd dintr-un mare bine : irigațiile — deoarece județul e irigat cam 70 de procente. Cum mașia urmează a fi irigată toată, se procedează complex : în sistemul Ialomița-Călmățui, și în celelalte ce vor închide sistemul, deodată cu rețeaua pentru irigații se edifică și aceea pentru desecări și ameliorarea suprafețelor sărăturate.

Pămînturile Brăilei au această caracteristică, de a fi harnice, deși nu-s de cea mai bună calitate. Și cum harnicului i se cere întotdeauna să fie și mai harnic, iată momentul în care trebuie ameliorate consecințele unor altor momente, de grabă și chiar de pripeală. O seamă de gospodari — ai C.A.P.-urilor din Roșiori, Tudor Vladimirescu, Grădiștea, Movila Miresei, Cazasu — au revenit, ceva mai înțelepțiți după ani de abuz cu îngrășăminte chimice, la cele de grajd. Cam o treime din îngrășămintele împrăștiate de ei pe cîmp sînt naturale. Brăila avea munți de gunoi de grajd, dar fiindcă se pierduse tradiția se aștepta totul de la îngrășămintele chimice. Inginerul Ion Dublea, de la Oficiul de cadastru, organizarea teritoriului și asolamente, spune că o cultură bine amplasată dă un plus de 20 la sută recoltă fără cheltuieli suplimentare. Numai că pentru asta era nevoie să se stabilească, la nivelul fiecărei unități agricole, asolamentele, în funcție de zonele de favorabilitate. „E o treabă foarte serioasă, de care depind multe. Un paradox al Brăilei e că recoltele cele mai mari de grîu și de orz le-au dat anul acesta zonele de luncă, mai compacte și mai sărăturate, și nu acelea cu pămînt mai bun. Pămîntul mai rău s-a dovedit mai bun. Cauza e că aici sămînța a încolțit **în momentul prielnic.** Cînd spunem că pămîntul e ceva viu, avem tendința să ne gîndim la un tip ideal de sol, ori idealul e să prinzi **elementele de favorabilitate** ale pămîntului de care dispuj. Pămînturile sărăturate, pe care mulți au avut tendința să le socotească moarte, au pe ele cele mai bune orezării din țară. La Stăncuța se poate vorbi de niște maeștri ai asolamentelor. Directorul I.A.S.-ului Stăncuța, inginerul Viorel Coșereanu a probat aici, în condițiile unui teren dificil, și nu pe o palmă de pămînt, ci pe 6 000 de hectare, că recoltele mari le obții cu îndrăzneală, nu riscînd. Iar îndrăzneala presupune să știi să pui oamenii la treabă și, de asemenea, să știi să pui pămîntul la treabă. Orezul are o anume toleranță la salinitate. El reactivează solul în primii ani. După asta, trebuie făcute asolamente. În județ, se au în vedere alte 3 000 de hectare pentru orezării. De fapt, suprafețele ce trebuie reconstruite sînt de cîteva mii de hectare, în cea mai mare parte acoperite cu bălți, consecință a irigațiilor făcute fără a fi puse la punct și sistemele de desecări. Acum e o mare problemă să faci desecarea unei bălți de cîteva hectare. E o investiție în toată regula : pompe, canale etc. Nu poți să spui, gata, desecați balta asta ! Pămîntul trebuie readus la viață. În sistemele de irigații, care vor asigura irigarea în întregime a județului s-au prevăzut, cum ar fi trebuit să facem încă de la început, lucrări complexe, pentru a putea controla chimia pămîntului, pentru a putea interveni pe parcurs. Vreo 40 000 de hectare de pămînt sînt cu potențial de sărăturare, ca urmare a chimizării și a irigațiilor excesive. E un pămînt care are nevoie să fie ajutat. Se înțelege că irigarea întregului teren agricol este o realitate, care schimbă optica despre munca pămîntului la toți lucrătorii lui, că țăranul care lucrează un cîmp irigat trebuie să știe o seamă de lucruri despre chimia solului, despre procesele intime ale recoltei. De fapt, e vorba de un alt țăran".

TUDOR OCTAVIAN ■

Ionathan și arahide

În miezul acestei toamne nemaipomenit de frumoase l-am întîlnit pe ing. Constantin Magherescu, directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Dolj, un om destins și volubil, care m-a invitat să-i cunosc mai îndeaproape stațiunea, preocupările, gîndurile și împlinirile celor cu care conlucrează într-una mai bună valorificare a pămîntului din zonă. Am acceptat, firește, și, în drumul nostru spre Cernele, acolo unde unitatea își are de peste șase ani sediul, mi-a spus că producerea a peste un milion pomi altoiți și a 20 milioane stoloni de căpșuni anual constituie obiectivul principal al stațiunii.

Din vorbă în vorbă, am ajuns, iată, la Ferma nr. 2 Cernele, aflată peste drum de sediul stațiunii. Aici, pe un nisip fin ca de plajă, ne-a întîmpinat, surprinzător, o superbă livadă de meri în plin rod. Pe aproape 150 de hectare se răsfață șiruri întregi de meri încărcați din soiurile Goldenspur, Starkinson. Alături, în plantații compacte, ne fac parcă cu ochiul și ne ademenesc, Ionathanul cel roșu înflăcărat, supranumit regele merilor, și Frumosul de Voinești, un nou soi de măr cu fruct mare, roșu singeriu, cu dungi aurii...

Privelîștea e de-a dreptul fascinantă. Ispitit de aromele toamnei, muște pe loc și cu voluptate dintr-un măr mare de Ionathan.

— Știți dumneavoastră ce a fost, doar cu cîțiva ani în urmă, pe acest loc ? mă întreabă tehnicianul pomicultor Viorel Baciu, un bătrînel simpatic, ieșit parcă din pămînt. Și tot el răspunde, văzînd încurcătura în care mă aflam : a fost un teren neproductiv ; au fost niște nisipuri sterpe. Doar iarba răzleață și boscheți de salcîm mai cutezau să crească pe ele. Era ca un fel de depozit de gunoaie în aer liber. Resturi de betoane, moloz, fiare vechi, mortăciuni și fel de fel de lepădături se aruncau aici...

— A fost muncă grea, nu glumă, să înlăturăm toate astea ! — intervine directorul. Atunci, la înființarea stațiunii, în '79, a trebuit să eliberăm întîi terenul de toate gunoaiele posibile și imposibile. Am lucrat luni de zile la nivelarea nisipului, la introducerea conductelor de irigații, apoi am plantat, primele hectare cu pomi. Acum sîntem abia în al doilea an de rod, practic e primul an de producție, dar vedeți și dumneavoastă singur ce pot să den nisipurile astea din coasta Craiovei. Cred că, în toamna aceasta, depășim planul la mere de consum cu cel puțin cinci sute de tone.

— Văd că ați avut și ceva culturi intercalate printre pomi.

— Da, am semănat furaje și chiar legume pentru stabilitatea și fertilizarea terenului nisipos.

— Dar acolo, alături, în marginea de vest, ce cultură aveți ? Este vreun soi de mazăre necunoscut mie, care se pretează la nisip ?!

— Ei, cu cultura aceea e cu totul altă poveste — răspunde rar directorul, în timp ce ne îndreptam spre rîndurile ciudate de verdeață. Se apleacă cu grijă, și, smulgînd cu ușurință cîțiva arbuști pitici descoperi privirii mele curioase, niște rădăcini încărcate parcă de gogoși mici de mătase. Mă dumirii însă degrabă. Erau alune.

— Da, zice inginerul Constantin Magherescu, sînt chiar alune de pămînt, chiar arahide.

Am încercat cîteva între măsele și mi s-au părut tare gustoase.

— Păi, merg și de-astea aici, la dv. ?

— Merg foarte bine, de ce să nu meargă ?! Se infirmă astfel o prejudecată, cum că alunele de pămînt ar merge numai în țările calde. Iată Doljul dovedește nu o dată, și nu numai aici, că arahidele se pot cultiva și pe nisipurile noastre. E drept că noi le-am cultivat, deocamdată, doar experimental, să vedem cum se comportă. Mai ales cînd toamna e mai lungă și călduroasă, culturile de alune ajung la maturitate și se coc. Firește că e vorba de o tehnologie mai aparte pe care producătorii noștri n-o stăpînesc încă bine. Cu eforturi însă, depășind concepțiile învechite ale fatalității, iată că se poate :

— Nu le recoltați ? Că plaja abia așteaptă...

— Răbdare, mai trebuie încă puțin să se coacă.

MIHAI STANESCU ■

Unde începe împărăția grîului

Acolo unde se întîlnesc cernoziomul cu apa începe împărăția grîului. La Drăgălina, în inima Bărăganului, așa a fost, așa este, însă nu este cîtuși de puțin atît de demult pe cît ar putea să creadă unii mai grăbiți. Adevărul fiind că, de cînd se știe, pămîntul Bărăganului s-a tot zbătut între secetă și norocul adus de o ploaie căzută la timp pînă pe la începutul anilor '70, cînd a început să se construiască un sistem de irigații aici, la întretăierea drumurilor de la Lehliu la Feteești și de la Slobozia la Călărași. Și nu e deloc greu de înțeles bucuria celor de la Drăgălina care au știut că se vor elibera ca de o povară de temerea, întotdeauna înfrățită cu o speranță, cînd norii fumegau ca niște năluci peste cîmpia încinsă de arșiță și se lăsau mînați de vînt înspre linia Dunării. Pămîntul, irigat, a produs mai mult și recolta a început să fie mai sigură. Însă bucuria, din păcate, a fost întrucîtva umbrită, cîțiva ani mai tîrziu, cînd s-a văzut ce consecințe poate avea faptul că pe lîngă canalele prin care se aducea apa de la Dunăre nu fuseseră săpate și așa-numitele canale de desecare. Cu vremea, pînza de apă freatică a crescut îngrijorător. Apa s-a ridicat în fîntîni că puteai s-o atingi cu mîna. Pe sute de hectare au apărut bălți care n-au mai secat nici în mijlocul verii. Aflată la 16 kilometri de cel mai apropiat rîu, de Ialomița, comuna a avut de luptat, în cîteva primăveri, cu inundațiile provocate de ploile căzute pe un pămînt îmbibat de apă. Cîteva case, mai vechi, s-au prăbușit. Încît n-a mai încăput nici o aminare, la începutul anului 1982 a fost săpat de jur-împrejurul comunei un canal îndeajuns de lat și de adînc, lung de aproape 20 de kilometri, căruia i s-a deschis drum de scurgere către Ialomița. Cei din Drăgălina au ajutat și ei, după puterile lor. Și apa s-a retras, în sfîrșit, și oamenilor li s-a luat o piatră de pe inimă și s-au putut întoarce, tihniți, la rosturile vieții lor, în primul rînd la lucrul celor 17 000 de hectare de pe seama cărora predau în fiecare an, în fondul de stat, multe zeci de mii de tone de cereale, rotunjind astfel veniturile acestei comune.

La urma urmei, ni se pare că Nicolae Bănică de la Oficiul de cadastru al județului Călărași are perfectă dreptate atunci cînd, luînd în discuție cele ce s-au întîmplat într-o vreme la Drăgălina, zice că „astea au fost posibilitățile de atunci". Însă în vara anului trecut, cum se știe, a fost adoptat un program național de asigurare a unor producții agricole sigure și stabile, iar amploarea lucrărilor preconizate presupune, fără îndoială, posibilități tehnice de a le înfăptui întocmai. Și argumentele, în această privință, ne stau la îndemînă. De fapt, nu avem decît să ascultăm ce are de spus Nicolae Bănică, tehnician fond funciar, care împreună cu colegii săi Petre Jelescu, Elena Năbîrgeac sau Nicolae Ioniță, este un om autorizat, desigur, să vorbească despre pămîntul Bărăganului, fie și numai despre acea parte a Bărăganului ce aparține județului Călărași. Pămîntul acesta fiind, cum ne așteptam să aflăm, printre cele mai bune din țară. Într-adevăr, spune Nicolae Bănică, posibilitățile au crescut odată cu vremea și cea mai bună dovadă că este chiar așa o reprezintă, între altele, lucrările de modernizare a sistemelor de irigații. Astfel de modernizări au fost executate pe terasa Călărași, la Dichiseni, Roseți și, parțial, Modelu, pe 6 000 de hectare, iar în perspectivă, în următorii doi ani, pe alte 6 000. În viitor se va moderniza și sistemul Pietroiu—Ștefan cel Mare, cu 15 000 de hectare. Și pot fi notate și altele, în curs de execuție, în zona Dragoș Vodă, Vlicele, Vlad Țepeș, Nicolae Bălcescu, pe 10 000 de hectare, și pe alte 63 000 de hectare în sistemul Mostiștea 2, pe teritoriile consiliilor unice agroindustriale Frăsinet, Budești, Fundeni, Ileana. La fel, mai spune Nicolae Bănică, se vor face amenajări, în viitor, pe 10 000 de hectare în zonele Greaca și Chirnogi și Radovanu. Acolo unde se fac amenajări noi, sistemele de irigații cuprind și executarea unor lucrări de desecare iar la sistemele de irigații mai vechi, în sistemul Gălățui—Călărași, de exemplu, care se întinde pe 90 000 de hectare, modernizările includ și operațiile de executare a drenajelor.

În totul, de-a lungul și de-a latul acestui mare sistem de irigații care urcă apa de la Dunăre pînă în inima Bărăganului, aproape de Slobozia, mai mult de jumătate din lucrările de desecare au și fost executate iar aceasta e o veste de-a dreptul îmbucurătoare. Aceste lucrări vor continua, împlinind astfel unul dintre factorii cei mai importanți de care dispune agricultura noastră pentru realizarea unor recolte sigure, stabile, și la nivelurile stabilite în Proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

Pentru că în locul unde își dau întîlnire cernoziomul cu apa, începe, într-adevăr, împărăția grîului.

DUMITRU ELIADE ■

Un obiectiv al veșniciei noastre

Reconstrucția pămîntului

● Hărți pentru noul pămînt ● Stăpînii ploilor ● Irigațiile și aportul industriei ●

PCR
CONGRESUL XIII

Delta Dunării — exploatată altfel decît alte delte ale lumii

Europa avea, încă în acest secol, mult mai multe delte decît are în prezent. Dar oamenii, înmulțindu-se și preocupați tot mai mult de existență, au modificat creațiile naturii. Delte mari ale lumii, printre care și cele ale Ronului, Padului, Vistulei, Missisippiului și altele, au fost transformate în terenuri întinse pentru agricultură. E bine că omul a modificat aceste echilibre ecologice întemeiate în secole și milenii ? Unii specialiști, martori oculari, implicați în aceste confruntări temerare ale omului cu natura, cu acumulat documente [illegible] Delte [illegible] fost îndiguite, desecate, defrișate, date [illegible] și împinse circuitelor agricole. Procedîndu-se însă pe alocuri exclusivist, iată că nu s-a scurs atîta timp cît începe într-o viață de om și unele semne au apărut : crăpături, mlaștinări, refulări ale armoniei zdruncinate a Universului. Să facem delte la loc ?

— Noi, ne liniștește de la început tovarășul Marin Nițu, directorul general al Centralei Delta Dunării, avem o concepție aparte despre felul în care trebuie exploatat întregul spațiu al deltei. Înainte de a ne apuca de orice fel de lucrări, un colectiv de specialiști a văzut și a examinat urmările modificărilor din toate deltele mari ale lumii. Apoi ei au gîndit și au întocmit studii pentru cea mai bună variantă.

— Care este aceasta ?

— Delta Dunării va rămîne în continuare deltă. Dar sînt unele terenuri, în delta fluvială mai ales, care deocamdată nu sînt folosite. Ele se pot folosi ca pășuni, altele pentru agricultură, pe altele se pot planta păduri. Delta Dunării are acum 442 300 hectare. Din acestea, 144 000 hectare vor fi folosite pentru agricultură și pentru pășuni în regim natural (50 000 hectare). Pășunile nu se vor îndiguI, ele se situează pe unele grinduri, dar le vom suprainsămînța, pentru a spori cantitatea de masă verde la hectar. În deltă vom crește deci un număr sporit de animale : 20 000 de bovine (acum sînt 15 000). Dorim să creăm o rasă autohtonă, a deltei, care să reziste și să se aclimatizeze condițiilor de aici, nu prea comode. În deltă sînt mulți țînțari, tăuni. Vor apărea deci ferme cu vaci pentru lapte, unități pentru produse lactate pentru consumul local, dar și pentru consumul altor județe. Vom crește 350 000 de oi și capre (acum numărul lor nu depășește cifra de 20 000), 350 000 de păsări — rațe și gîște mai ales, care folosesc mai bine condițiile locale ; vom construi patru complexe mari, a cîte 30 000 de porci, așa încît delta să devină și o mare creșcătorie de animale și păsări domestice, nu numai sălbatice. Reziduurile organice ale acestor animale vor îngrășa terenurile și le vor crește potențialul biologic.

— Vorbeați însă și de agricultură : unde și în ce condiții se va practica agricultura în deltă ?

— Vă spuneam că în zonele din delta fluvială există terenuri apte pentru agricultură pe circa 94 000 hectare, din care sînt îndiguite pînă acum 32 000 hectare. Vom îndigui și ceea ce a mai rămas, le vom amenaja și le vom însămînța cu grîu, orz, orez, soia, în pentru ulei, porumb și floarea-soarelui. Anul acesta, pe astfel de terenuri încă nestructurate (cu pîuri, suhaturi etc.), am obținut rezultate bune aș spune eu : 3 552 kilograme orz la hectar, 3 507 kilograme grîu, porumb și alte produse.

— Este cum ziceți. Dar ce se va întîmpla cu păsările ?

— Păsările nu cuibăreau aici, în această zonă mai severă din punct de vedere al vegetației. Gîsca va trăi în continuare, va veni la grîu ; celelalte păsări vor continua să trăiască pe canale. Iar pelicanii, subiect viu disputat, nu vor avea deloc de suferit. Cea mai mare colonie de pelicani din delta noastră și din Europa este la Matița, altele se mai găsesc la Merhei și Rusca. Matița este rezervație naturală, iar celelalte zone sînt și ele protejate. Deci, pasajul de toamnă și primăvară nu e tulburat.

— Dar toată această activitate nu poluează delta ? Atîtea animale, atîtea păsări, tratamentele, substanțele chimice de fertilizare, erbicidare și altele nu vor produce dezechilibre în microuniversul deltei ?

— Prin toate măsurile pe care le vom lua și care sînt prevăzute a se lua, noi nu vom polua delta, nu vom produce dezechilibre. În zonele îndiguite vom păstra canale de scurgere naturală a apelor — la Pardina, Păpădia, Fortuna și în toată zona deltei maritime care rămîne rezervație naturală. Noi ne îngrijorăm de ceea ce vine de la izvoare !

— Ce vine de la izvoare ?

— Agenți puternici poluanți în apele Dunării. Amu trecut am trăit niște zile cumplite : ne-am trezit cu tot peștele din Dunăre. La vărsare, cu burta în sus. Mort ! Și oamenii îl adunau, deși era un mare pericol !

— De unde deversau acești agenți poluanți ?

— De la combinatele chimice din amonte. Toți trebuie să veghem la păstrarea echilibrelor deltei și nu numai ale deltei, ci și a celorlalte ape.

— Dar delta înseamnă mai înainte de toate pește ? !

— Dezvoltăm piscicultura în suprafețele ce rămîn în regim natural și care însumează 170 000 hectare, dezvoltăm fauna și flora de fund și în raport cu acestea sperăm să ajungem să obținem o sută de kilograme de pește de pe un hectar de luciu de apă, față de 35—50 kilograme cîte obținem acum. Vom colmata unele canale, cele de pe vremea lui Antipa, și vom draga altele, așa încît unele bălți să devină sisteme închise ; lacurile Razelm și Sinoe vor deveni, de pildă, sisteme închise, controlate îndeaproape. Încă de anul acesta vom începe regularizarea brațului Sf. Gheorghe, în urma căreia se va scurta mult timpul de parcurs al acestui drum pe apă.

— Ce se prevede pentru dezvoltarea pescuitului costier ?

— În prezent pescuim cu două vase : Chefalu 1 și 2. În viitor vom avea 27 de nave costiere și vom pescui în Marea Neagră, în zona Deltei Dunării.

— Ce specii de pești și păsări vor dispărea din deltă ?

— Nu va dispărea nici una dintre specii, nici de pești, nici de păsări. De ce să dispară dacă menținem 170 000 hectare numai cu apă ? Din care 41 500 hectare numai rezervații naturale, ocrotite prin lege și care cuprind ecosistemele cele mai însemnate din întreaga deltă.

— Sînteți convins că faceți o treabă bună ?

— Eu, da ; și toți cei care ne-am angajat la treaba asta. La elaborarea acestui Program de valorificare eficientă a întregului potențial al Deltei Dunării au participat specialiști ai Academiei R.S.R., ai Academiei de Științe Agricole și Silvice, ai altor 37 de institute de cercetare, ai unor universități din țară. Ei au studiat, au comparat, au sintetizat.

— Știți de ce vă întreb ? Fiindcă, dacă mergi cu trenul prin Bărăgan, vei observa de o parte și alta a liniilor ferate, lacuri ca în deltă, populate de pescărești mereu înfometați, de lișițe și corcodei, de rațe sălbatice și poate și de pești (nu sînt sigur, n-am pescuit în ele). Unii oameni spun că lacurile astea sînt cele care erau în Balta Brăilei... Dumneavoastră ce spuneți ?

— Dacă au apărut astfel de fenomene în Bărăgan, înseamnă că pe undeva, ori în incinta îndiguită, ori în Bărăgan, nu s-a respectat programul de desecări. Eu nu cunosc adevăratele cauze, n-am cercetat acest fenomen, dar cred că e vorba de ridicarea pînzei de apă freatică. Noi, aici alături avem un program de valorificare a resurselor naturale din deltă. Și acest program are 10 subprograme. Iar primul subprogram se numește : Cercetări de ecologie și protecția faunei, florei și ecosistemele specifice Deltei Dunării.

— Da, dar acestea sînt programe ! Depinde și de felul în care ele vor fi aplicate în practica deltei !

— Vom ști unde să ne oprim, dacă e cazul !

— Ce modificări vor aduce aceste lucrări în viața omului ?

— Să vedem unde e omul. Că a cam plecat. Delta s-a cam depopulat. Industria a ghemat oameni și din deltă. Și oamenii s-au tot dus și au rămas cîți au rămas : puțini. Inundațiile din '70 și '75 i-au scos și ele. Sarcina noastră e să stabilizăm și să atragem populația în deltă. Delta trebuie să fie populată !

— Cum ?

— Problema fundamentală e că o dată cu aceste activități, să sistematizăm localitățile, dar mai ales să construim obiective social-culturale. La Chilia, de pildă, se construiește sediul politico-administrativ, liceu, cinema, casă de cultură, peste 500 de locuințe. Retribuția celor care lucrează în deltă e cu 10 la sută mai mare decît în alte locuri din țară, pentru condiții deosebite de muncă. Asta din octombrie 1983. Cazarea și transportul sînt gratuite. Delta trebuie dezvoltată și trebuie privită ca un mijloc de exploatare normală și echilibrată, să o poată moșteni și cei care vin după noi.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Opinia unui alegător

Treptele țării

În fiecare toamnă · fac un drum care mi-e foarte drag, din inima Bucureștilor pînă în inima dealurilor vîlcene ocrotite de munții Căpățînii și în fiecare an drumul e, parcă, mereu altul și de fapt este mereu altul, aroma bătută a anotimpului cînd se culeg roadele pămîntului dă lumînii necontenit o înfățișare nouă, dar și peisajul e necontenit nou și vreau să vă spun că eu însumi am mereu sentimentul că ure treptele țării. Nu e prea demult, însă cum am mai spus noi uităm repede sau ne obișnuim prea repede cu înnoirile, nu e prea demult de cînd drumul spre Pitești nu cunoștea autostrada care nu ne mai mulțumește azi și nu se pare firească, nu e prea demult de cînd ieșirea din București spre orașul cunoscut doar ca tîrg al țuicii de Argoș începea din Piața Chibrit iar Podul Constanța ni se părea un capăt al lumii. Azi nimeni nu-și mai imaginează Piteștiul în afara Uzinei de automobile cunoscute în toată lumea și a puternicului centru petrochimic care se desfășoară la intrarea lui ca o uriașă navă cutezătoare și iarăși ni se pare firesc că industria noastră e astfel reprezentată ca și cînd de cînd lumea ar fi fost așa. Urbea care nu avea decît o Stradă mare și cîteva zeci de prăvălii cu hanuri și pasmanterie și circiumi sordide unde se puneau la cale negoțuri cu porumb și mere creț-roșii nu mai poate fi recunoscută de nimeni, centrul ei traversat de patru benzi de circulație aprigă și străjuit de lampioane ultramoderne și de blocuri pe care le poate invidia orice oraș european e azi un autentic model de arhitectură racordată la exigențele civilizației celei mai pretențioase și, implicit, ale unui standard de viață superior presupunînd o lume nouă, și ea pretențioasă, care știe să trăiască bine și care știe că fiind stăpînă la ea în țară are dreptul să-și facă viața așa cum dorește și visează. Încă mai țin minte ieșirea din Pitești spre Rîmnicu Vîlcea, o biată răscruce înecată în praf și apoi șarpele prafului prin sate sărace cu case chinuindu-se să se ridice curate, măcar, deasupra nevoii, iar azi cînd fac drumul care îmi este atît de drag nu mă mai satur mirîndu-mă cum știu țăranii să facă concurență arhitecților noștri și mai ales cum pot să le facă concurență, pentru că ambiția lor de a clădi atît de frumos și de boierește înseamnă și putere materială și ea este reală, dincolo de toate greutățile care mai sînt. Intrînd în Rîmnic pe podul care m-a făcut dintr-o dată să uit cît de mult mă minunam, copil fiind, ce mare era Oltul vîlcean, cum o salbă de lacuri de acumulare oglindind un oraș orgolios atît de străin de liniștea locurilor unde cu adevărat nu se-ntîmplă nimic, mi-am dat seama că și mie îmi trebuie niței timp ca să reconstitui o lume cărcia îi eram dator întreaga adolescență. Am văzut într-o carte mai veche de amintiri fotografia fostului centru care m-a fascinat în cei dintîi ani ai liceului. Parcă era mai ieri. Sînt mai puțini de cinci ani de cînd Rîmnicul a explodat pur și simplu sub raport urbanistic, iar toamna asta mi s-a părut mai îndrăzneț ca oricînd în dorința lui de a demonstra că toate unitățile de măsură care pînă de curînd mi se păreau la locul lor pentru o capitală de județ au rămas străine de anvergura lui. Iată de ce drumul acesta pe care îl fac în fiecare toamnă cu atîta dragoste îmi dă necontenit sentimentul că ure treptele țării. L-am făcut din nou în urmă cu cîteva zile ; aroma toamnei scălda lumina dimineții într-o baie de blîndețe senină, pe dealurile Argeșului și Vîlcii curgeau parcă faguri de miere topiți de un soare copilăros, în fața porților coșuri cu mere roșii ca focul ne îndemnau să oprim, un prieten care și-a făcut din meseria de constructor de case o patimă și pe care îl iubesc pentru hărnicia cu care își iubește țara și pentru răspunderea judecată cu care își face datoria mă însoțea pîndindu-mă cu ochi luminoși cum descopăr iar bucuria de a ști că toamna bogată a acestui an 1984 e și ea o treaptă a drumului nostru spre ziua de mîine mai bună.

Lumea românească e, într-adevăr, azi, nouă și frumoasă, iar viitorul ei are o temelie trainică.

DINU SĂRARU ■

Macină mai iute, moară!

Aici, în cîmpia Burnasului, sub ferestrele morii Brîncenilor, grîul s-a culcat de mult sub talpa combinelor, e acum tocmai bun să se facă pîine. Și porumbul a căpătat, de mai mult timp, o energie subită, zvicnind în sus pe o invizibilă verticală, alergînd spre întîlnirea cu cuptorul toamnei, de unde a căzut în mîna omului. Moara macină de zor și va macina și mai de zor.

E una dintre cele mai mari mori ale țării. Și din 1923 și pînă azi, moara asta, zisă încă „a lui Coltatu", după numele celui ce-a stăpînit-o cîndva, n-a stat niciodată degeaba. Pînă azi, mașinile fabricate în '21 de iscusiți meșteri nemți bat din plin. Ilie Petre, zis Petrică Țene, șeful morii și maistru mecanic, e gata să pariezе oricînd că mașinile astea mai pot bate măcar 50 de ani. Totul e, zice el, să stai cu ochii pe ele, să le știi dichisurile, să nu lași să se filtreze comod nerăbdarea sau graba printre parametrii încurcați ai unei tehnici sexagenare, teafără încă dar cu hibele vîrstei. Și cei 205 lucrători ai morii asta fac, stau zi și noapte cu ochii pe mașini și mașinării, nu numai ingrijindu-le cu atenție, dar și injectîndu-le, cînd și cînd, noi puteri. Tehnologii moderne, dispozitive de înalt randament, multe din ele născocite și făurite aici, fac ca moara să macine, cum spune cîntecul, iute, mereu mai iute, nelăsînd ca sacii cu grîu să se adune afară și nici ca mușteriii făinei să dormă somn lung lîngă urdimiș. Pe vremea patronului se măcinau 70—80 de tone pe zi. Astăzi se macină 160. O mînă de meșteri bătrîni, uniți cu toate făinurile, au pregătit cu zel aspru, cu aspre tatuări de inițiere, morari și chiar morărițe ale căror nume umplu astăzi panourile întrecerii. Un astfel de meșter, Florea Drăgan, a trudit aici vreo 54 de ani. Ajunsese, deși n-avea decît patru clase primare, șef de secție și „director de studii" al tuturor generațiilor ce călcau pragul morii. Inginerul Șt. Pleșa, actualul director al Întreprinderii județene de morărit, de la Florea Drăgan a învățat meseria.

E totuși ciudată această moară, care n-are nimic din imaginea-clișeu, epuizată prin repetiție de o întreagă literatură, a morilor de cîmpie, adormite și aromite în uruitul molcom al pietrelor și al timpului, cernînd anotimpurile și anii ca pe-o făină. E o moară fără poezie și pitorești, e o moară-combinat industrial, urlașă, complexă, agitată, diversă, plimbînd bobul de grîu, pînă a-l preface în pulbere, de-a lungul a vreo șase kilometri de benzi, circuite, trepte, escalatoare, scări de pisică, abisuri și punți întrerupte mereu de utilaje-gigant. E totuși o moară calmă, incredibil de calmă, deși întrecerea în cinstea celui de-al XIII-lea Congres al partidului bate din plin. Marile mișcări ale muncii, zgomotul, tumultul, bubuiturile se petrec în culise, în acele mașini închise etanș, ca niște ouă cromatice în care se urzește din rosnițea protoplasmă materia pentru pîinea de toate zilele. În rest e tăcere. Oamenii par că oficiază. O femeie care aduce din laborator, într-o eprubetă, o probă de grîu umectat poartă cu indicibilă grijă un lichid pareă mastic. Pașii sînt discreți, respirația e filtrată prin tifon. Ni-i vezi nu se văd aci morari albi de făină, pe care-i știm de cînd eram copii, se văd numai inși în halate imaculate, cu înfățișare de farmaciști. Nu le lipsesc mănușile. Mîna omului, impură și terestră, nu trebuie să atingă laptele cast, șuvoiul alb și aerian al făinurilor care se prelucrează în acele instalații închise etanș și acoperite cu straturi izolatoare, cu un întangibil de cale lactee. E grija față de sănătate, față de viață. Preocuparea pentru calitate domină, ceea ce nu exclude randamentele ridicate. Din 100 kg de grîu se obțin 82 kg de făinuri, procent în care intră și făina integrală, repusă în drepturile-i de nutriție sănătoasă și consistență. Doar cînd e vorba de făină de prăjituri, care se cere a fi albă ca neaua, procentul scade la 50 kg. Se lucrează deci mai puțin cu mîna, mai mult cu capul, oameni ca tehnologul Petre Buse, morarul-șef de echipă Ilie Ciupercă, vălțarii Ion Stănescu, Alexandru Găvănescu și alții fiind niște morari cu cunoștințe de mecanică, de chimie, și, ni se spune, niște morari cu imaginație. Nu prea înțelegem ce caută imaginația într-un proces de producție atît de mecanizat, de strict „tehnic", dar ne lămurim imediat. Este vorba de găsirea unor „soluții din mers" în fața surprizelor provocate de materia primă. Recolta de grîu de anul trecut a fost mai slabă, inclusiv sub raport calitativ, căci grîul, cules precoce sub presiunea unor factori climatici capricioși, a fost uscat forțat în silozuri, drept care s-a șiștăvit, silindu-i pe morari la o seamă de eforturi neprevăzute.

Rînduiți în punctele-cheie ale celor șase kilometri ai procesului tehnologic, cei două sute de morari ai Brîncenilor par niște sentinele ale plinii, pururea treze la datorie.

ILIE PURCARU ■

Reconstrucția pământului

Un obiectiv
al veșniciei noastre

● Cursa producțiilor record ● Feteşti redivivus ●

La marginea Bărăganului, sub destinul apei

Pe la Feteşti, Bărăganul, cunoscut ca o cimpie leneşă şi cuminte se cam vălureşte necontrolat, dindu-şi sufletul în braţul Borcei şi, lăsind de cealaltă parte a lui balta Ialomiţei ca pe un copil vitreg. Apa reprezintă aici necesitate, dar şi calamitate, pentru că fără ea agricultura abia supravieţuieşte, dar şi cînd se înfurie, capricioasă, rade totul în cale. Feteştiul ar fi astfel un oraş la îndemîna hazardului, şi chiar aşa a şi fost, alternînd împliniri însă şi necazuri nemeritate. Mai întîi, calea ferată, podul lui Saligny şi halta de aici l-au făcut să ridice capul semeţ peste satele din jur. Aşa a şi devenit oraş pe la începutul secolului. Mai în vremurile noastre, cînd s-a făcut împărţirea administrativă pe regiuni, el a fost cînd în Bucureşti, cînd la Constanţa, şi tot nebăgat în seamă a rămas. Apoi, revenindu-se la judeţe, capitală a devenit Slobozia şi industria s-a tras acolo. Cîteva viituri l-au lovit zdravăn, ultima prin '75. Iar de curînd, înfiinţarea judeţului Călăraşi, l-a lăsat fără „cheile" sistemului de irigaţii. Feteştiul a rămas destul de mărunt, s-a resemnat spre agricultură, şi a fost nevoit să ia multe de la capăt. Oraşul arată şi acum ca o floare sălbatecă.

Important e că, aşezat cu privirea spre Borcea, Feteştiul a fost un avanpost în bătălia pentru recuperarea bălţii Ialomiţei. Inginerul Ion Călin, localnic, unul dintre „pionierii" acestei lupte, actualmente director adjunct al I.E.E.L.I.F., îşi aminteşte de sătucul de acum 30 de ani, dvind cîteva căsuţe, după care începea cîmpul. Balta era folosită spontan, cultivîndu-se pe grinduri. Se întîmpla ca în urma plugului să iasă la suprafaţă scoici şi melci. Lupii şi urşii nu se sfiau să dea ţama, în amiaza mare, în turmele de oi. Nu era nevoie să fii pescar, căci zona era atît de bogată, încît peştii săreau singuri în „leagăn". Bătălia a început manual şi pentru noi, cei de acum, pare ridicolă ca un război medieval. Mai întîi s-a început construcţia digului. Se lucra cu niste căruţe care aveau un cui şi puteau fi basculate. Ele erau încărcate, bineînţeles, cu sapa. Pămîntul însă se aducea cu elicopterul. Prin '62 a început desţelenirea. Un fierar a bătut nişte cosoare cu care se tăia stuful. Tot atunci, au sosit şi primele forţe mecanice. Nişte tractoare pe şenile care nu aveau faruri. Totuşi, de lucrat se lucra. Se lucra şi noaptea, la lumina lămpilor cu gaz. Iar, uneori, ploua năpraznic şi nu aveai unde să te adăposteşti, iar apa băltea prim-prejur nemiloasă. Şi oamenii erau mai primitivi, potriviţi să lupte cu natura vitregă, fabuloasă. Brigadieri au devenit cîţiva inşi care aveau 5—7 clase. Era nevoie de multă muncă, de înţelegere şi convingere. Un activist ca, de exemplu, Răducanu Toma sau un director de I.A.S., cum era atunci Ion Călin, care mergeau în baltă alături de oameni, erau mai puţin şefi, ci mai curînd un fel de stăpîni ai ploilor pe acele meleaguri. Cert e, cu trudă şi amarnic se înainta înexorabil şi, prin '65, se redaseră agriculturii vreo 50 000 de hectare. Iar munca a fost recompensată pe deplin. Cîţiva ani s-au realizat producţii de 7—8 mii kg porumb la hectar, ceea ce era un adevărat miracol. Atunci au apărut şi eroii, cum a fost celebrul Dumitru Dumitru şi alţi oameni care s-au ataşat de locuri şi n-au mai părăsit balta, ca Vasile Ghiauru care şi-acum mai lucrează sau Nicolae Luca care a ieşit la pensie de aici. Munca era însă de-abia pe la jumătate. Digul nu era încă terminat, reţeaua de canale să contura greu, mai erau necesare despăduriri şi denivelări. Se ajungea la situaţii paradoxale. Desecîndu-se un lac de 1 200 ha, stratul de humus nu avea decît 30 cm. Plugurile au ajuns la argilă şi şi-au curbat rădăcinile pe orizontală. Recolta părea compromisă. S-a încercat, în extremis, o scarificare manuală a solului, îmbibîndu-se substanţe active şi plantele au crescut bine. Peste cîţiva ani însă, pămîntul a obosit. De-acum erau necesare îerbicidări şi îngrăşăminte. Totodată, cum însămînţatul corespundea cu viiturile şi digul nu era terminat, apele îşi mai făceau de cap. Practic, de-abia în ultimii ani, ţinînd cont de forţele tehnice şi materiale, balta a fost supusă, realizîndu-se producţii sigure şi stabile. O reţea unitară de canale, pornind de la un ax, cu aducţiuni secundare şi terţiare, prevăzută cu staţii de pompare pentru stabilizarea nivelului hidrografic, se întinde pe aproape 500 km. Digul, terminat prin '80, a avut unele probleme, dar prin consolidări şi suprainălţări, s-a finalizat. De altfel, şi oamenii s-au schimbat. Foştii brigadieri au urmat şcoli şi acum sunt tehnicieni sau ingineri. Dacă acum 30 de ani, în baltă erau doar 5 ingineri, acum sunt 60. Pentru că pămîntul ascultă, oamenii s-au ataşat de el. Ei locuiesc în Feteşti sau în satele adiacente, iar în campanie se mută în baltă unde au condiţii moderne : dormitoare cu grupuri sociale, cantine etc. Pe recolte algure şi banii sunt siguri, aşa că nu au a se teme că munca e în zadar.

Mai tristă ar fi situaţia terasei Feteşti. Şi asta ne-o relata Iulian Ştefan localnic şi el, acum fiind directorul I.A.S.-ului omonim. Pe vremea cînd se începea atacul bălţii, terasa era o stepă săracă, cu pîrloage. Oamenii beau apă din Dunăre, căci o fîntînă, la care se săpa peste 80 de metri adîncime, nu îşi permitea oricine şi nici nu făcea mare lucru cu ea. Totul stătea la îndemîna ploii şi nici pămîntul nu era din cele mai grozave. Au fost ani cu recolte de 500 kg porumb la hectar. Prin '77 au început lucrările de irigaţii la terasă. S-a construit o staţie fixă pe Borcea, de la care s-a executat un canal axial cu reţeaua adiacentă. Aceasta va asigura o suprafaţă irigată de 30 000 ha între Feteşti şi Vlădeni. Ea va fi gata la sfîrşitul anului următor. Se lucrează intens cu militari şi muncitori, iar darea în folosinţă va avea multe semnificaţii. Ca să ne facem o idee, la Feteşti pe 1 noiembrie, nu plouase de 99 de zile, iar apa e vitală aici. De exemplu, în acelaşi I.A.S., la ferma Feteşti-gară s-a obţinut o singură coasă la lucernă, iar la Lăteşti, cu irigaţii, cinci coase. Sfecla furajeră dă 100 t la hectar la Lăteşti, iar la Feteşti-gară numai 35. Secretul îl mai constituie şi un agronom de talia ing. Ioan Aurelian. Diferenţele sunt vizibile cu ochiul liber. Acum, după ce s-a semănat grîul, acolo unde au ajuns irigaţiile, cîmpul este deja verde, în alte părţi, solul are culoarea zgurei. Şi chiar dacă oamenii sunt capabili şi energici, reuşind o mare performanţă, prin rotirea culturilor, să asigure totalitatea furajelor, ceea ce va însemna o turmă fără grijă, ei nu pot face miracole. Cum o mare parte din terenuri sunt alimentate de sistemul Pietroiu — Ştefan cel Mare, cu dispeceratul aflat acum în Călăraşi, feteştenii ajung să privească neputincioşi cum cei de acolo îşi trag apa, firească, mai întîi pentru ei, iar la vecin ce mai rămîne. De aceea spuneam că Feteştiul, la marginea Bărăganului, este sub hazardul apei, prea multă în baltă, şi prea puţină la terasă, zbătîndu-se să depăşească contingenţa naturii.

IULIAN COSTANDACHE

Dobrogea, pămînt fericit

Fericit, şi firesc, se întîmplă ca, fără să-i caut anume, să întîlnesc între marii dăruiţi ai pămîntului, între cei dedicaţi sănătăţii lui, să fie fii de ţărani, să fie plecaţi (şi întorşi) din locuri binecunoscute de secete aspre ori de eroziuni milenare, de smîrcuri ori ape stătute întinse ca pecinginile peste ogoarele pline, condamnîndu-le la putinătate şi umilinţă. La Galaţi, i-am întîlnit astfel pe inginerul Gheorghe Popa şi subinginerul Valerică Galben acaparaţi, preocupaţi, responsabili de Terasa Covurlui, una din cele mai mari lucrări de îmbunătăţiri funciare ale ţării şi tot astfel, l-am întîlnit, la Constanţa, pe inginerul Gheorghe Bratu, inspector de specialitate la Întreprinderea judeţeană de execuţie şi exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare. Este fiu de ţăran din Cumpăna, comună aflată la 10 km de mare, mare pe care, cum spune, a văzut-o tîrziu, cînd ieşise demult din copilărie ; în luptă cu pămîntul şi cu apriga lui sete în stepa dobrogeană, copiii ţăranilor n-aveau timp de vacanţe şi de răsfăţul plajelor. Căldurile toride, zilele binecuvîntate de soare pentru vilegiaturişti erau pentru ei veritabile suferinţe şi chiar umilinţe. Seca apa pînă şi din cele mai adînci fîntîni, ceea ce făcea imposibil să uzi chiar şi o minusculă grădină de legume de pe lîngă casă.

Cu sufletul marcat de aceste stări esenţiale, cu adolescenţa fericită de zodia socialismului, însemnînd pentru copilul de ţăran posibilitatea de a ajunge pe băncile unui liceu, după ce îl absolvă se îndreaptă spre Facultatea de îmbunătăţiri funciare, aflată pe atunci la Galaţi şi pe care o termină în 1956. Se reîntoarce acasă unde noile deschideri de politică agrară ale partidului şi statului nostru inaugurase un nou destin pămîntului dobrogean. Visul său de suflet şi de speranţă de a aduce ploi fertile peste pămîntul de dor al copilăriei se întrupa. Se poate numi chiar printre cei norocoşi, spune, printre cei care n-au aşteptat mult pentru a se realiza pe sine în proiecte sociale grandioase, de a se confunda cu ele, de a-şi construi biografia, ca om şi ca specialist, din participările la acte fundamentale, opere cu reflex în viaţa noastră a tuturor. Dobrogea a fost, o ştim cu toţii, prima şcoală a marilor sisteme de îmbunătăţiri funciare. Îndiguirile şi desecările din Balta Borcei, smulgînd apelor un perimetru de 11 000 hectare pentru o insulă a plinii („incinta Pietroiu"), apoi grandiosul proiect de irigaţii al Văii Carasu. Sistemul început în 1966, finalizat în 1972 şi cuprinzînd 192 000 hectare, a fost totodată şi universitatea, laboratoarele, „standurile de probă" unde s-au elaborat, testat, verificat, finalizat soluţii şi tehnologii moderne şi adecvate platoului dobrogean, solurile existente sub el, dar nu numai pentru el. „Investiţiile de bani şi inteligenţă, spune interlocutorul nostru, au meritat din plin, pămîntul dobrogean avînd un potenţial de fertilitate foarte ridicat, dar este devastat de 2—3 perioade de secetă pe an care îl reduc extraordinar. Fără irigaţii în Dobrogea nu se poate vorbi de recolte mari, oricît de bine ar fi lucrat pămîntul, de mecanizat şi îngrăşat. În anii cei mai buni nu se depăşeau 2 500 kilograme de grîu la hectar şi cam tot atîta la porumb. Fără apă nu poate să valorifice substanţele minerale existente ori administrate". Studiile specialiştilor ridicate la rangul politicii economice de stat fac din ţara de piatră, de foc şi de pămînţ, un tărîm fericit peste care plouă mărunt la voinţa omului, peste care undulează mări de grîu, de porumb, de vii şi livezi, mări verzi de pajişti şi păşuni. După 1973 au urmat alte şi alte sisteme. Sînoe, cu 50 000 ha., o lucrare monumentală unde o altă experienţă s-a săvîrşit, pentru îndulcirea apei din Complexul de lacuri Razelm—Goloviţa—Sinoe invadată de unda sărată a mării. Cordonul natural al Litoralului de nord a fost consolidat, închizînd la Gura Portiţei, loc mirific prin care marea comunica nevăzut dar intens cu apele dulci ale lacului, împinse pe canale ca să ude holdele a zeci de mii de hectare. Terasa Hîrşova (cu 31 000 ha) şi Terasa Topalu (cu 12 000 ha.), Sistemele Lipniţa—Ostrov—Oltina, Rasova—Vederoasa, apoi Terasa Smeieni... Supus unui vast şantier, şantier care n-a împiedicat o clipă ogoarele să-şi vadă de rosturile lor esenţiale, de 20 de ani încoace Platoul dobrogean s-a remodelat, practic, şi-a schimbat geografia şi destinul. În prezent, numai în judeţul Constanţa — acelaşi lucru petrecîndu-se şi pe spaţiul celelalte jumătăţi de nord, în judeţul Tulcea — există amenajată pentru irigaţii o suprafaţă de peste un sfert de milion hectare, adică 70 la sută din terenul său arabil. Numeroase uzine-staţii de pompare, sute de canale magistrale şi de aducţiune ce realizează distanţe impresionante — de peste 1 830 kilometri —, pe care ai putea ajunge în îndepărtate capitale europene, conducte îngropate totalizînd 6 860 kilometri, lacuri de acumulare ce oferă satelor şi oraşelor alt indicator de civilizaţie, baraje, atelere şi utilaje de întreţinere şi de service a acestei noi geografii industriale a pămîntului care a adus şi noi meserii şi profesii în universul agriculturii şi satului românesc. Recoltele medii la hectar sînt, în anii din urmă, dublate şi chiar triplate, sînt de peste 5 000 kg la grîu, de peste 15 000—18 000 kilograme ştiuleţi la porumb. Şi totuşi, inginerul Gheorghe Bratu, ca unul care a fost şi s-a implicat în acest travaliu de două decenii, afirmă că nu s-a ajuns la nivelul potenţelor pămîntului irigat, ferit de eroziuni şi excese de umiditate, stăpînit sub aspectul regimului de apă. „Complexele noastre de irigaţii mai ridică încă probleme, vin însoţite de un paradox. Mecanizăm şi chimizăm agricultura şi pentru a-i reduce necesarul de forţă de muncă, pentru a reduce cheltuielile de producţie pe hectar printr-o înaltă productivitate a muncii, dar iată că, irigaţiile aduc nevoia de braţe de muncă, de tot mai multe braţe de muncă. Pentru suprafaţa irigată în judeţul nostru, ce va fi la nivelul cincinalului următor pînă aproape de o jumătate de milion de hectare, avem nevoie de 18 000—19 000 muncitori, lucrători care să deplaseze utilajele de udare, ca să nu mai vorbim de toţi cei necesari pentru deservirea sistemelor. Rezolvarea problemelor de mecanizare şi automatizare a udării ca şi de control a normelor de udare, aşa fel încît să se evite situaţiile provocate de aceia care nu-şi fac datoria, lăsînd să curgă prea multă apă într-un loc cu pagube şi pentru culturi ca şi pentru structura solului, nu depind numai de specialiştii agriculturii, de specialiştii în îmbunătăţiri funciare. Aportul industriei ne este vital şi aici şi mai ales urgent".

CICI IORDACHE-ADAM

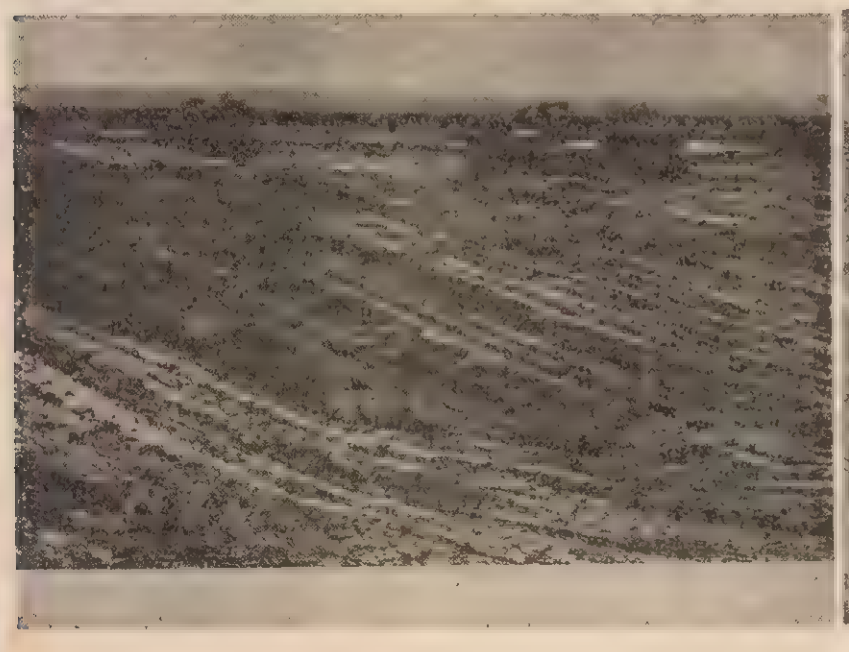

Inteligența românească în acțiune !

În cazan mare încape domol

● O lampă gen petromax care funcționează cu biogaz ●

Cheia biogazului este totuși : creșterea animalelor

Despre biogaz, această sursă neconvențională de energie, se cunosc, fiind verificate în instalații mai mici sau mai mari, numeroase date. Gunoiul de grajd, produsele secundare ale creșătorilor de animale, alte substanțe biodegradabile pot deveni după o tehnologie naturală nu numai o sursă sigură și ieftină de energie, dar și o excelentă metodă de apărare a mediului înconjurător împotriva poluării. În același timp, pe lîngă biogaz, în urma procesului tehnologic, instalațiile produc un îngrășămînt natural de cea mai bună calitate. Această scurtă introducere a fost destinată celor care iau contact pentru prima oară cu aceste aspecte. Nu numai în paginile revistei noastre, în ultimii ani au apărut numeroase relatări despre biogaz : metode de producere, utilizări, planuri de perspectivă concretizate în programe naționale sau locale, inițiative particulare sau ale unor unități economice și consilii populare, despre reținere și inerție în receptarea noului etc.

Unul din tehnicienii care s-au preocupat constant, cu pricepere și entuziasm și binemeritelor cu rezultate din cele mai bune în domeniul biogazului este și **inginerul Petre Buleci din Brăila.** Instalațiile concepute, proiectate și urmărite în exploatare de Petre Buleci funcționează, unele din ele de cîțiva ani buni, produc biogaz și îngrășăminte folosite în agricultură. Modelele inițiale au fost perfecționate pe parcurs. Experimentată la început în cîteva instalații mici, realizate în gospodării individuale ale unor oameni cu mintea ascuțită și receptivă la ce e nou și bun, metoda a fost extinsă la scară industrială în cîteva unități. Deși n-a trecut prea mult timp de la pornirea unor instalații, rezultatele excelente permit inginerului Petre Buleci să propună în etapa actuală cîteva modele de instalații, verificate în practică, pentru o largă generalizare atît în gospodăriile cetățenești, cît și în unități. Cu voia dumneavoastră vom încerca să sublinierm unele aspecte, să sugerăm multiplele valențe ale acestei tehnologii și felul cum poate fi generalizată, apelînd nu numai la opiniile specialistului, ci mai ales la cele ale beneficiarilor.

Țăranul Petre Băluță : „Sîntem datori să progresăm"

Dăm mai jos lista instalațiilor de biogaz realizate de Petre Buleci pînă astăzi în gospodării individuale, în care specificăm anul punerii în funcțiune, modelul, numele și adresa beneficiarului.

1. 1981, MBP 3—15, Marin Niță, Movila — Brăila
2. 1982, MBP 3—35, Ilie Răcuci, Palazu Mare — Constanța
3. 1983, MBP 2—35, Victor Ghidănac, Tuzla — Constanța
4. 1983, MBP 3—25, Mircea Moroșanu, Cumpăna — Constanța
5. 1983, MBP 3—35, Constantin Dumitrache, Constanța km 5
6. 1983, MBP 2—10, Nicolae Caraghios, Babadag — Tulcea
7. 1983, MBP 3—65, Dumitru Dumitrele, Băneasa — Constanța
8. 1983, MBP 3—12, Aurică Simedrea, Băneasa — Constanța
9. 1983, MBP 3—15, Sică Alexandrescu, Palazu Mare — Constanța
10. 1983, MBP 3—15, Constantin Burcea, Palazu Mare — Constanța
11. 1984, MBP 2—40, Minea I. Popa, Colonești Vlaici — Olt
12. 1984, MBP 3—10, Albert Lucaci, Siret — Suceava
13. 1984, MBP 3—40, Gheorghe Sărățeanu, Ovidiu — Constanța
14. 1984, MBP 3—40, Ion Tătaru, Movila — Ialomița
15. 1984, MBP 3—10, Petre Băluță, Jijila — Tulcea

Am înșirat aceste date pentru ca cei care intenționează să-și construiască instalații similare să le poată vedea și eventual să-și spulbere astfel îndoielile sau nehotărîrea, să se lămurească asupra avantajelor și a costului redus, materiale și manoperă. Am mai făcut-o și pentru a face publice numele unor oameni cu gîndire vioaie și receptivă la nou. Se mai impune o lămurire privind modelul instalației. MBP reprezintă inițialele cuvintelor Model Biogaz Prototip, iar cifrele arată prima forma fermentatorului (2 — formă de ou ; 3 — formă de sferă) iar a doua capacitatea acestuia în metri cubi.

Și acum să detaliăm una din ele și anume pe cea pe care Petre Buleci o consideră mai reușită și pe care o recomandă indeosebi, cea a lui **Petre Băluță din Jijila.** Fiind construită de curînd are înglobată experiența acumulată în timp la celelalte instalații, soluțiile constructive au fost simplificate la maximum fiind accesibile oricui, e ieftină și ușor de exploatat.

Materialele folosite au fost : 950 cărămizi, 350 kg ciment, 1 mc nisip, 3 saci cenușă, 400 kg var și 25 metri furtun de cauciuc necesar transportului biogazului de la instalație la bucătărie. Manopera necesară unei astfel de instalații a fost de 20 ore săpături, 28 ore zidărie, 40 ore tencuieli și 40 ore lucrări de etanșare. Instalația a fost executată în totalitate de membrii familiei Băluță : Petre și Elena, părinți și țărani, Nicu, fiu, maistru instructor la școala din localitate, Niculina, nora, muncitoare la Fabrica de tricotaje din Măcin, Petre Radu, fiu, student la Facultatea de aeronave, venit în vacanță.

Ajungem în gospodăria lui Petre Băluță în ziua de 1 noiembrie, cu puțin timp înainte de a se însera. Instalația a fost pornită în ziua de 26 august. La o jumătate de oră de la amorsare, la aragazul din bucătăria gospodăriei s-a aprins prima flacără dată de biogaz în comuna Jijila. De atunci, instalația funcționează continuu. Cantitatea de gaz, apreciată, e normal ca Petre Băluță să nu-și pună contor doar pentru a-și satisface o simplă curiozitate, se ridică la 3—5 butelii pe lună. Elena Băluță, gospodina șefă să spunem așa, a aprins aragazul de cîte ori a avut nevoie, fără să fie stingherit în această acțiune de necesitatea de a face economie. La Jijila, buteliile de aragaz aproape că nu mai ajung, procurarea unela implicînd o îndeminare scoasă din comun, calități și defecte deosebite.

Instalația este amplasată în imediata apropiere a grajdului și a cocinei. Gunoiul de grajd, dejecțiile sînt dirijate spre fermentator prin cădere liberă, prin canale. WC-ul este și el un punct de alimentare directă al fermentatorului. Deci, alimentare automată. Nici un efort în exploatare. Din cînd în cînd, la cîteva zile, gospodarul trebuie să aibă grijă să care cîteva găleți din nămolul fermentat, un îngrășămînt de cea mai bună calitate, în grădina și via de alături. În eventualitatea că va prisosi, va fi depozitat într-o cuvă specială și dus la cîmp. Am fi fotografiat instalația dar ea se află sub pămînt. Nici n-ai ce să fotografiezi. Intrăm în casă. Între timp s-a făcut noapte. Curentul electric e oprit și Petre Băluță își cere scuze pentru lumina chioară dată de o lampă alimentată cu motorină. Cît să ne vedem în timp ce stăm de vorbă și bem un pahar de vin ajunge.

Petre Buleci : Luna aceasta va fi omologată de către Centrocoop o lampă gen petromax care funcționează cu biogaz. Una din primele exemplare o vom monta aici. La Timișoara se fabrică un radiant de gaze cu placă ceramică, cu care se poate încălzi ușor o cameră.

Petre Băluță : Sîntem datori să progresăm, spune și toarnă vin în pahare. Eu am o convenție cu domnu' inginer, să învăț încă zece oameni să-și facă instalație. La rîndul lor și ei trebuie să facă la fel.

— S-a interesat cineva de instalația dumneavoastră ?

Petre Băluță : Cum să nu ? La început oamenii se uitau sub pat dacă n-avem ascunsă acolo o butelie. De unde butelie ? Nu se mai aduc la noi, la țară. Oricum eu nu mai am nevoie de așa ceva.

— Primarul, sau cineva de la consiliul popular au venit s-o vadă ?

— Nu. Dinșii n-au venit.

Cîteva observații : Instalația lui Petre Băluță, ca de altfel și celelalte realizate în gospodăriile individuale de către Petre Buleci, nu au nici un gram de fier-beton sau de metal. Este ieftină, realizată din materiale locale și poate fi făcută cu forțe proprii. Alimentarea este continuă, nu este nevoie de surse energetice suplimentare, ajutătoare. Pe lîngă avantajele biogazului, din procesul tehnologic rezultă o importantă cantitate de îngrășămînt de cea mai bună calitate. (Vom argumenta mai tîrziu afirmația noastră.) Deci : cine crește animale avînd alături o instalație de biogaz, are hrană, căldură și a rezolvat și problema îngrășămintelor. O instalație ca a lui Petre Băluță nu trebuie practic întreținută. N-are ce să se defecteze la ea.

Oamenilor le place să experimenteze, sau o idee aduce după sine alte idei

La UJECOOP Brăila, Cooperativa de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor, Ferma legumicolă funcționează o instalație de biogaz, MBP 3—50 din septembrie 1983. La construcția instalației nu s-au folosit metal și fier-beton. Principalele materiale de construcție au fost lutul, varul, pietrișul și ceva ciment, cu care s-a obținut un beton de loess bătut. De la data intrării în funcțiune, merge continuu, fie vară, fie iarnă. Este alimentată cu compost mixt — frunze, paie, dejecții. Instalația a costat, în regie proprie, 20 000 lei. Are un debit de 10—15 metri cubi de biogaz pe zi, ceea ce este echivalent cu 15 butelii pe lună. Instalația este omologată de Centrocoop, care a difuzat documentația tuturor unităților din țară în vederea generalizării ei. Pentru informații suplimentare, semn că sînt pe cale să pornească la treabă în propriile județe, s-au deplasat la Brăila delegați din Vrancea, Prahova și Iași. Maistrul Iustin Stan, cel care a realizat instalația de la Brăila, s-a deplasat la Dolj pentru a-și împărtăși experiența colegilor de acolo.

Sîntem însoțiți de Ștefania Orzan, vicepreședintă a UJECOOP Brăila, și de **Virgil Dumitrescu, președintele C.P.D.A.M. Brăila.** Vrem să scoatem în evidență cum poate fi exploatată cît mai eficient o instalație de biogaz. Îl rugăm pe tovarășul Dumitrescu, care nu duce lipsă de idei, să ne împărtășească din experiența cooperativei de la Brăila.

— Cu ajutorul biogazului, în toamna aceasta am fiert două tone de bulion. Am folosit biogazul ca sursă de căldură în microproducția de brînză a fermei. Iarna am încălzit camerele în care creștem iepuri. Pînă acum întrebuințări obișnuite. Deasupra instalației, care este îngropată în pămînt, am construit o seră pe care am încălzit-o tot cu ajutorul biogazului. În seră am cultivat răsaduri, ridichi, salată, tomate. După ce s-a încheiat acest ciclu, în răsadnițe am crescut ciuperci — 4 recolte. Numai prin cultivarea răsadurilor am economisit aproape 300 000 lei. Am mai încălzit un solar de aproape 200 metri pătrați. Cu nămolul rezultat din procesul tehnologic am îngrășat un hectar de solarii. Am făcut o experiență — am udat o parte din cultură cu apă obișnuită și o parte cu apă din fermentator. Între cele două loturi am constatat o diferență evidentă. Cred că folosind ca îngrășămînt nămolul fermentat se obțin recolte aproape duble.

(O experiență asemănătoare a făcut și Ilie Răcuci din Palazu Mare — Constanța. Vinetele îngrășate cu nămol fermentat au fost mari cît un pepene iar ardeii grași cît vinetele.)

Deci, iată un mod de exploatare intensivă, complexă a unei instalații de biogaz. E ușor de imaginat ce ar însemna ca în majoritatea gospodăriilor să existe un complex asemănător cu cel pus în practică la Ferma legumicolă de la Brăila. În jurul unei instalații de biogaz să fie grupate o seră, folosită din plin, un solar, un sector de microproducție. La nivelul gospodăriilor individuale ei ar fi dimensionat proporțional cu puterea lor economică, cu mărimea instalației. Exemplul există.

O rugăm pe inginera **Ștefania Orzan, vicepreședintă a UJECOOP Brăila,** să ne spună în cîteva cuvinte ce acțiuni se derulează în județ, ce planuri de perspectivă s-au conturat în problema folosirii biogazului.

— După modelul celor două instalații de biogaz care deservesc brutăriile de la Băneasa de Ostrov și Scornicești — prima este omologată de Centrocoop — intenționăm să construim cît de curînd una asemănătoare la Însurăței. Deși știam ce rezultate vom obține, în urma studiului tehnico-economic de transformare a brutăriei de pe cărbune pe biogaz, ele au constituit, totuși, o surpriză. Capacitatea brutăriei este de 2,5 tone pe zi. Cărbunii pe care reușim să-i aprovizionăm vin de regulă cu impurități, ceea ce nu permite ridicarea temperaturii la cuptoare pînă la 250—280 grade, necesară specialităților. Pentru o tonă de pîine sînt necesare 3.. kilograme de cărbuni. În primele 9 luni ale anului am consumat 116 tone cărbuni, a căror valoare este de 666 700 lei. Cu toate acestea, nu am reușit să producem decît 1,7 tone pîine pe zi. Ei bine, pentru producerea a 2,5 tone de pîine pe zi, cheltuielile necesare coacerii cu ajutorul biogazului se ridică la 32 400 lei. Ele reprezintă transportul gunoiului. Cum să nu faci instalații de biogaz în aceste condiții ? Instalația de la Însurăței o vom construi în regie proprie, avem deja o bună experiență, în maximum 6 luni. (Instalația de biogaz de la Scornicești, construită de o antrepriză specializată, a fost terminată într-o lună.) Pentru anul viitor avem în vedere construcția a 10 instalații de 50 metri cubi. Urmărim extinderea tipodimensiunilor pentru populație prin execuția instalațiilor cu echipe specializate atît în județ, cît și în țară.

— Tovarășe inginer Petre Buleci, ce instalații tip industrial realizate după modelele dumneavoastră mai sînt în funcțiune sau în execuție în țară ?

— O instalație de 100 metri cubi la Consiliul popular Tudor Vladimirescu. Vara deservește un bloc de 8 apartamente, furnizînd gaze la bucătării, iar iarna încălzește căminul cultural. La I.S.C.I.P. Brăila, din februarie 1981 funcționează o instalație care furnizează gazele necesare pentru 5 focuri la cantină și care produce între 40 și 100 de metri cubi, în funcție de anotimp. În construcție, la Viziru și la Adunații Copăceni, sînt trei instalații de 50 metri cubi. La C.P.D.A.M. Mangalia funcționează o instalație MBP 3-200 cu rezultate foarte bune. Trebuie remarcat faptul că Centrocoop a dat dovadă de receptivitate în această problemă a noilor energii. A preluat modelele și prin uniunile județene din Brăila și Constanța a experimentat o gamă corespunzătoare cerințelor populației. O parte din modele au fost omologate și difuzate în județe pentru generalizare. Mai mult, anul acesta, în aprilie, a organizat un curs de inițiere cu specialiști mecano-energetici din județe, ceea ce va contribui la o mai rapidă informare în acest domeniu.

O parte din familia Băluță din Jijila. Constructorii și beneficiarii unei instalații de biogaz gospodărești

Nevoia de energie ne-a obligat să gîndim

După cum s-a constatat, densitatea cea mai mare a instalațiilor de biogaz executate după modelele preconizate de inginerul Buleci este întîlnită în județele Brăila și Constanța. Una din explicații ar putea fi că drumurile lui Petre Buleci sînt mai dese prin aceste locuri, însă ea nu e suficientă. În aceste județe, organele de partid și de stat au sprijinit mai cu deosebire aceste acțiuni și tot aici, cel puțin deocamdată, cooperația, prin factorii de decizie, a fost mai promptă în a sesiza eficiența instalațiilor de biogaz. Să ne adresăm deci tovarășului **Ion Popescu, președintele UJECOOP Constanța** pentru a ne explica mobilurile acestei receptivități, pentru a pleda pentru cauza biogazului.

— Apariția unor instalații de biogaz mai devreme cu un ceas în județul nostru se explică în primul rînd prin necesitatea firească. Cerințele județului ne-au obligat să ne gîndim și la altceva, nu numai la petrol, mai ales în condițiile crizei energetice. Instalațiile de biogaz, ca și altele din genul energiilor neconvenționale, fac în ultimă instanță parte din industria energetică. La început, programul nostru a fost modest. Am verificat soluțiile, zonele, cerințele oamenilor și ale unităților economice. Ne-a îndemnat în primul rînd nevoia de energie, de combustibili. Județul Constanța a fost de multe ori printre primele în căutarea și găsirea unor resurse energetice neconvenționale. Nu avem nici petrol, nici gaz metan. Biogazul rezolvă atît problema combustibilului cît și cea a îngrășămintelor naturale. Poluarea prin reziduurile provenite din zootehnie își capătă rezolvarea cea mai fericită. După ce am văzut în funcțiune instalațiile de biogaz de la brutăria din Băneasa și de la C.P.A.D.M. am întocmit un program bogat. Multe din brutăriile sătești din județ sînt la distanțe mari de calea ferată și transportul cărbunilor pînă la ele e foarte costisitor. Vom generaliza instalațiile la toate brutăriile din județ, la unitățile de alimentație publică. Vom căuta să extindem aceste instalații în gospodăriile populației. În județ sînt 90 000 de gospodării. Doar o treime din ele contribuie la fondul de stat. Instalațiile de biogaz vor duce la stimularea creșterii animalelor. Modelele pe care le-am testat sînt ușor de construit, ieftine și îndeplinesc toate condițiile pentru o largă și rapidă răspîndire. Am încercat și soluțiile omologate cu clopot. Nu funcționează tot timpul, sînt scumpe, au consum de metal, montarea și demontarea clopotului necesită un dispozitiv de ridicare.

OPREA GEORGESCU ■

În veșnicia existenței umane

● O expoziție și un simpozion de înaltă ținută ●

Ciocănești—1984

În decor de toamnă tîrzie, duminică 28 octombrie, vestitul plai de munte Ciocănești, sat al comunei Iacobeni, situat în apropierea orașului Vatra Dornei, județul Suceava, pe valea Bistriței Aurii, a îmbrăcat haine sărbătorești.

Acest minunat meleag bucovinean cunoscut și admirat pînă dincolo de granițele țării, mai ales datorită frumuseții și bunului gust al modului de ornamentare a exterioarelor caselor, al exploziei florale, amplificate de frumusețea și autenticitatea costumelor naționale și a întregului cadru natural de excepție, a devenit și locul unei premiere pentru istoria proprie : **O EXPOZIȚIE COMUNALĂ DE ANIMALE...**

Pentru oamenii locului, harnici prin firea lor de munteni, mulți muncitori minieri și forestieri, ocupația de bază este creșterea animalelor, mai ales a bovinelor și ovinelor.

Zi de zi, fără întrerupere, fie vară sau iarnă aspră, agricultorii acționează intens pentru asigurarea celor mai bune condiții de adăpostire, hrănire, îngrijire și exploatare a celor circa 4 000 de bovine, 3 000 ovine, altor animale aflate în gospodăriile proprii ale celor două localități vecine, participante la expoziție : Iacobeni și Cârlibaba.

Gospodarii acestor locuri nu cresc animalele oricum sau numai din interese materiale, ci și cu dragoste și blîndețe și de aceea arată bine hrănite, sănătoase și cu bune producții. Înțelegîndu-și menirea lor de agricultori de munte, crescătorii de animale, sprijiniți și îndrumați îndeaproape de conducătorii și specialiștii comunei lor, pot raporta cu mîndrie că în cinstea celui de al XIII-lea Congres al partidului, au îndeplinit prevederile Programului unic de creștere a producției agricole în gospodăriile populației, pînă la finele anului preliminîndu-se chiar depășiri la produsele carne și lapte și a altor indicatori, acesta fiind răspunsul lor concret, patriotic, pentru asigurarea fondului de stat cu produse agroalimentare.

Cu astfel de rezultate, la inițiativa Comitetului comunal de partid, a Comisiei comunale a producătorilor individuali și asociației crescătorilor de animale, cu sprijinul Comisiei județene a producătorilor agricoli din zonele necooperativizate și sub directa îndrumare a instructorului teritorial al comitetului județean de partid Suceava, a fost organizată această primă expoziție de animale a comunei.

O inițiativă remarcabilă mai ales prin demonstrarea faptului că o expoziție comunală de animale — manifestare profund stimulativă, cu efecte directe în încurajarea dezvoltării zootehniei în zona de munte —, se poate realiza cu forțele comunale, atunci cînd factorii de răspundere ai comunei, împreună cu membrii asociației crescătorilor de animale, se implică, fără a-și precupeți eforturile în mobilizarea intențelor locale la participare utilă, organizată.

Cei peste 2 000 de participanți, crescători de animale, specialiști agricoli din zona montană, în prezența reprezentanților comitetului județean de partid Suceava, al comisiilor locală, județeană și centrală, a producătorilor agricoli individuali din zonele necooperativizate, reprezentanți ai unităților contractante, au avut posibilitatea să cunoască și să aprecieze la concret valoarea animalelor, potențialul și caracteristicile zootehniei și agriculturii de tip montan, să realizeze un fructuos schimb de experiență.

Au fost prezentate vaci de lapte din rasele Brună de Maramureș și Pinzgau de Transilvania, cu producții de peste 4 000 litri lapte pe lactație, tineret bovin în greutăți de peste 400 kg, boi de muncă, ovine din rasa Țurcană, cai de tracțiune din rasa Huțulă și metiși, iepuri de casă, nutrii, precum și impozante exemplare din rasele de cîini „ciobănescul carpatin" și „ciobănescul mioritic".

În expoziție a fost organizat și un colț agricol, cu unelte, mică mecanizare și mecanizarea asigurată de S.M.A.-montană, precum și exponate vegetale, cartofi, gulii, legume și alte plante agricole ce pot fi realizate în cadrul micii agriculturi, a grădinăritului gospodăresc, în zona de munte.

Dintre premiați îi consemnăm pe Țăranu Leontina, pentru o vacă Brună cu o producție de 4 570 litri/lactație, premiul I la categoria „vaci cu lapte", Rusu M. Aurel, Dumitru Ciornei, Grigore Coca, Mihai Berla, Alexandru Coca, Gheorghe Nacu, pentru bovine : Nichifor Scheul și Dumitru Scheul, pentru ovine : dr. medic veterinar Petru Duișheru, Ilie V. Ciocan, Octavian Hirceag — pentru cabaline :

Merită consemnat faptul că satul Ciocănești deține o „gazetă a crescătorului de animale", ca mijloc de îndrumare a producătorilor și de popularizare a rezultatelor din domeniul agriculturii locale.

Un aport cu totul deosebit la realizarea expoziției l-au avut tînărul și inimosul primar al comunei Iacobeni, Ioan Cornețchi, vicepreședintele consiliului popular Gheorghe Tomoioagă, medicul veterinar Dumitru Busuioc și profesoara Ecaterina Busuioc, alți colaboratori, precum și instructorul comitetului județean de partid, Roman Stecic.

„Expoziția de animale Ciocănești — 1984" oferă și posibilitatea extragerii unor învățăminte folositoare : deosebit de expozițiile județene sau republicane, unde obișnuit nu pot fi deplasate decît cîteva animale și un număr restrîns de producători agricoli din satele de munte, datorită mai ales distanțelor, — o expoziție comunală deschide posibilitatea participării unui mare număr de animale, precum și a masei producătorilor agricoli.

Este și motivația pentru care considerăm că expoziția de animale de la Ciocănești reprezintă un exemplu și un imboid pentru alte localități montane, de a-și organiza pe viitor, anual, astfel de manifestări care îmbogățesc în conținut activitatea asociațiilor crescătorilor de animale, reprezentînd totodată o formă a cunoașterii, a propagării cuceririlor științei și în acest domeniu, a înțelegerii mai aprofundate a realităților și aspirațiilor agricultorului muntean, ale satelor noastre de munte

Turismul pentru tineret

Orașul de munte Cimpulung Moldovenesc, județul Suceava, a găzduit în perioada 29—31 octombrie, a.c., în cadrul acțiunii „Zilele turismului pentru tineret", simpozionul cu tema „forme și metode de promovare a turismului pentru tineret".

Timp de cîteva zile reprezentanți ai Biroului de Turism pentru Tineret (B.T.T.), președinți ai cercurilor de turism din mari întreprinderi din toată țara, au dezbătut cu sobrietate și competență, o largă paletă a problematicii actuale a turismului destinat tineretului, modalitățile de perfecționare a activităților în acest domeniu, posibilitățile de dezvoltare.

În centrul preocupărilor participanților s-a situat latura educativă a turismului, modalitățile prin care poate fi mai bine organizată petrecerea timpului liber, ca și metodele prin care poate fi cizelată atitudinea omului tînăr, în formare, față de grup, comportamentul social în diverse situații noi, atitudinea față de natură.

O altă latură a dezbaterilor a constituit-o cea educativ-informațională, posibilitățile de sporire prin intermediul turismului a nivelului de cultură, educația turistică fiind considerată o acțiune complexă care începe de timpuriu, încă în perioada școlară și cere continuitate.

Între subiectele expunerilor prezentate de invitații simpozionului, specialiști în diverse domenii ce au legătură directă sau pot dobîndi tangențe cu turismul pentru tineret, pot fi consemnate :

● „Influența pregătirii și a preocupărilor profesionale pentru practicarea turismului." (C. Schifirnet, Centrul de cercetări pentru problemele tineretului, București).

● „Excursia literar artistică, formă esențială de cunoaștere și comunicație". (Dr. R. Bagdazar, Muzeul literaturii române, București).

● „Posibilități de implicare a turismului pentru tineret în sprijinirea dezvoltării agriculturii, a vieții social-culturale din satele de munte". (Dr. R. Rey, Universitatea Montană, Vatra Dornei).

● Expuneri deosebit de interesante, ilustrate, pe teme de ecologie, geografie și turism montan. (Dr. T. Seghedin, Cf. dr. I. Popescu-Argeșel, Suceava).

Din conținutul expunerilor și dezbaterilor ce au avut loc pe marginea acestora s-au desprins necesități de ameliorare a formelor de practicare a turismului pentru tineret și metodele prin care pot fi realizate, precum și unele propuneri pentru atribuirea unor noi sensuri mișcării turistice destinate tinerilor.

A rezultat necesitatea intensificării preocupărilor pentru organizarea nu doar a manifestărilor turistice ci și a formelor educative insolitoare, antrenării mai active a tineretului în organizare, amplificarea educației patriotice prin programarea de vizite la muzee și locuri istorice, acordării unei atenții sporite — cu forme noi de organizare — turismului pentru tinerii familiști cu și fără copii, precum și necesitatea sporirii volumului și conținutului educativ și informativ al publicațiilor turistice și emisiunilor radio și televiziune, altor forme de propagandă pentru turism.

● O temă amplu dezbătută a fost și cea a relației tînăr turist-munte, importanța educației preparatorii pentru înțelegerea noțiunii și formelor posibile de organizare și practicare a agroturismului montan, de dezvoltare a turismului pentru tineret și pe această coordonată.

În perioada desfășurării lucrărilor simpozionului a fost organizată vizitarea unor obiective cultural-istorice și turistice din Bucovina precum și manifestări educative desfășurate în cadrul modernei baze B.T.T. din pitorescul oraș-motan turistic, Cimpulung-Moldovenesc.

Simpozionul „Forme și metode de promovare a turismului pentru tineret" se înscrie printre manifestările reușite, de înaltă ținută, destinate educației, formării complexe a tineretului patriei noastre.

Dr. RADU REY

În spiritul și litera Directivelor:

Munca și inteligența națională

Așa cum sublinia, cu îndreptățit temei, conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omenirea parcurge acum cea mai frămîntată perioadă din istoria prefacerilor sale, caracterizată, în primul rînd, prin explozia celei de a doua revoluții tehnico-științifice. Dacă prima revoluție a științei și tehnologiei a permis omului pătrunderea în cosmos, vizitarea directă a Lunii, dialogul automat cu planetele și stelele apropiate, amplificarea uriașă a puterii sale de calcul, de analiză și optimizare cu ajutorul celor patru generații de calculatoare electronice, a îngăduit eradicarea totală a unor boli cumplite, comunicații rapide prin radio, telefon și televiziune — inclusiv prin sateliți — a permis depistarea infinitelor energii din interiorul materiei și al cîmpului fundamental, zicem, așadar, dacă toate acestea au fost posibile în mai puțin de un secol, pornindu-se de la o bază inițială, tehnică și științifică, destul de săracă, se naște firească întrebare : ce va aduce noua revoluție tehnico-științifică care se construiește astăzi și se dezvoltă decolînd de pe platforma înaltă a tot ceea ce a acumulat societatea omenească pînă în prezent ? Și cum se pregătesc națiunile lumii, tot mai conștiente de ceea ce le așteaptă în viitorul apropiat, pentru încrîncenata confruntare și competițiile a valorilor umane ?

Toate analizele de fond, făcute oină azi, la nivelul unor prognoze, scenarii sau extrapolări riguroase, arată, fără putință de tăgadă, că nici unui popor nu-i va fi ușor în anii următori. Nici o națiune nu se mai poate culca pe laurii trecutului, spunîndu-și că ea a făcut destul și poate merge oricum înainte. Dimpotrivă, viitorul se prefigurează extrem de complex, întrucît nici un model al trecutului nu mai rămîne valabil, totul se înnoiește necontenit și devine mult mai complicat, așa după cum firea și sufletul, viața și cunoștințele omului civilizat se îmbogățesc fără oprire, constituind un univers ce se lărgește neîncetat, pînă la limite care ar fi fost de neimaginat în trecutul apropiat.

România socialistă nu se poate desprinde din mersul ascendent și spiralat al omenirii contemporane, nu poate face o partidă separată, întrucît aceasta nu a fost niciînd în firea poporului român. Proiectul de Directive stipulează limpede un astfel de deziderat național, de cea mai mare importanță : **„Structura și înaltul nivel tehnologic al economiei noastre naționale vor asigura o participare tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea în producție, în știință și tehnică, pe baze stabile și de lungă durată... Va spori și mai mult participarea României la schimbul de valori materiale și spirituale, la eforturile de făurire a unei lumi a păcii, înțelegerii și colaborării între popoare".** Capătă astfel putere de lege, pentru tot ce urmează în viitor, acțiunile politice concrete și strălucite promovate de conducerea partidului și a țării, personal de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu — personalitate de frunte a istoriei contemporane și cititor recunoscut al României de azi și de mîine.

Așadar, pe noi românii nu ne ingrijorează complexitatea viitorului, necunoscutele sale sau dificultățile impuse de marile salturi ce se vor înfăptui în structura și idealurile civilizației viitoare. Motivul acestei încrederi ? Înțelepciunea, **inteligența națională** cu care patria noastră și-a construit și prefigurat scenariul dezvoltării sale în deceniile ce vin — scenariu cu rădăcini adînci în viitorul apropiat și îndepărtat, care a fost supus atenției întregului popor, în mod deschis, urmînd a fi analizat și investit cu putere de lege, de către cei de-al XIII-lea Congres al partidului. Iar forța imensă și de neînfrînt care susține această inteligență națională se întemeiază, în întregime, pe munca și creația de excepție a poporului român, pe ceea ce, istoric vorbind, definește acest popor și îl va defini și pe viitor în raport cu orice altă națiune a lumii : tenacitate, răbdare, pasiune, calm impresionant în clipele sale grele și, poate mai presus de orice, neînchipuit de multă inteligență națională ! Sintetizînd, în chip minunat, marile prefaceri ale muncii în viitor, subliniind astfel chintesența inteligenței noastre naționale cu care construim coordonatele și pîrghiile viitorului, conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ni se adresează astfel : **„Munca constituie factorul hotărîtor al dezvoltării societății noastre, ca dealtfel, al oricărei societăți. Numai că munca se transformă și ea continuu — de la munca simplă, la munca complexă, bazată pe o tehnică înaltă, care trebuie cunoscută și stăpînită, pe înalte tehnologii și cunoștințe profesionale și tehnice".** Prin urmare, plecăm cu toții de la un principiu esențial — munca nu este o activitate cu canoane statice, ea se transformă continuu, profesiunile își schimbă necontenit conținutul și aria de cuprindere, ceea ce ieri era încă în căutare, mîine devine depășit. Tehnologiile viitorului, compresate de puhoiul noilor invenții și descoperiri, au durate de viață tot mai scurte, produsele și rodul creației și al muncii în general înfruntă tot mai greu atît examenul funcționalității sigure și al calităților încorporate, cît și criteriul — devenit tot mai important de alci înainte — al frumosului, al armoniei și al esteticului-functional sau al designului.

Investițiile tot mai mari, pe care le face economia noastră națională în scopul amplificării inteligenței naționale — în creații de mare valoare, în invenții și descoperiri științifice, în frumos și durabil — sînt absolut firești, ele se înscriu în spirala mondială a competiției pentru întîietatea valorilor. Să ilustrăm acest adevăr cu un exemplu. Acum doi ani, mai precis la 14 aprilie 1982, în Japonia a fost lansat programul național de dezvoltare a celei de-a cincea generații de calculatoare electronice — generația calculatoarelor deosebit de inteligente, capabile să converseze direct cu omul. Este un program cu limita în anul 1992 și al cărui cost se ridică la un miliard de dolari. Asemenea programe costisitoare vom întîlni la toate țările care doresc să se mențină în cursa pentru dezvoltarea celei mai bogate, active și eficiente inteligențe naționale. Căci, oare cum ar putea face față competiției mondiale a valorilor, materiale și spirituale, o societate care ar neglija rolul primordial al inteligenței sale naționale, bogăția care a devenit mai valoroasă chiar decît resursele materiale !

În prezent, volumul descoperirilor științifice, al invențiilor tehnologice, al creației de orice fel și al informațiilor de eficiență, aplicat în producție, a devenit substanța cea mai scumpă prin care se determină conținutul și eficiența unei inteligențe naționale. Munca, la nivelul întregii națiuni, nu mai poate face abstracție de înnoirile sale permanente, de mutațiile produse prin confruntarea inteligențelor naționale, la scară mondială. De aceea, prin Proiectul de Directive, un rol uriaș se acordă creației științifice și tehnologice românești, coordonată astăzi cu înaltă competență de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în fruntea căruia se află tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu — reputat om de știință al lumii contemporane. Iar din sistemul coordonat de C.N.S.T., considerăm că, împreună cu creatorii inteligenței naționale, trei instituții, aflate în plină evoluție, capătă un rol de prim rang în sporirea continuă a acesteia, în amplificarea necontenită a eficienței muncii la nivelul țării și al ramurilor. Este vorba de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci — deținătorul și valorificatorul tezaurului tehnologic național ; de Institutul național de informare și documentare, care, împreună cu oficiile de ramură, asigură santa de mare valoare — informațiile tehnico-științifice — prin care se adună neîncetata sete de cunoaștere și informare a economiei naționale, extrase din cele peste 200 000 de reviste și publicații din întreaga lume cît și din alte surse de mare importanță ; în sfîrșit, ne gîndim la Institutul român de standardizare prin care economia națională își poate compara și defini valoarea tehnicilor utilizate și nivelul atins de produsele realizate, în raport cu valorile cele mai înalte atinse pe plan internațional.

Mai este oare vreun motiv pentru a ne îngriji în gîndul confruntărilor dure și al salturilor complexe din viitor ? Nu numai optimismul meu incorigibil mă determină să spun un categoric **nu avem de ce**, ci, îndeosebi, uriașa rezervă de inteligență națională, mobilizată cu chibzuință în viitoarea grandioasă epopei pe care o durează întreaga noastră națiune socialistă, cu cutezanță, cu deplină convingere că acesta este drumul către împlinirile majore ale ființei sale eterne, în veșnicia existenței umane.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU

Înfăptuiri de seamă în cinstea Congresului

La Porțile de Fier II se apropie momentul producerii primilor kilowați

Pe insula Ostrovul Mare, cei 7 000 de constructori și montori ai Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II vor trăi mîine, 10 noiembrie 1984, un moment de inală emoție și satisfacție. După șapte ani de muncă serioasă, responsabilă ; după ce zeci de mii de oameni și-au pus semnăturile în uriașa carte a acestui șantier ; după ce s-au turnat un milion și jumătate de metri cubi de betoane speciale, avînd în componența lor 75 000 tone de fier și oțel ; după ce s-au executat lucrări de mare complexitate și precizie, care au solicitat din plin competența și inventivitatea specialiștilor și muncitorilor ; după ce această construcție — ale cărei începuturi au fost marcate de prezența în mijlocul primilor șantieriști a secretarului general al partidului — a strîns în jurul ei tineri brigadieri ce se consideră, cu firească mîndrie, a fi deschizătorii de drum ai unei noi promoții de constructori de hidrocentrale — promoție ce s-ar cuveni numită „Porțile de Fier II" ; după toate acestea și după încă multe dovezi de veritabil eroism, multe clipe de tensiune și multe de intensă bucurie, mîine, 10 noiembrie 1984, va începe **inundarea incintei amonte și aval a centralei române, a celei iugoslave și a barajului, în vederea punerii în funcțiune a primelor grupuri energetice.**

Ce înseamnă acest lucru ? Întîi de toate, faptul că ziditorii de lumină din Ostrovul Mare dovedesc încă o dată că știu să întîmpine, așa cum se cuvine, marile evenimente ale istoriei contemporane, ei dedicînd succesul [illegible] apropiatului forum al [illegible]. Apoi, această inundare [illegible] probelor în urma [illegible]. Dunărea va fi închisă [illegible] — hidrocentrala [illegible] cursul lunii decembrie) primii kilowați. În sfîrșit, evenimentul pe care vi l-am semnalat în aceste rînduri va însemna și intrarea sub apele fluviului a unei impresionante construcții (la a cărei ridicare au muncit zi și noapte brigadierii **Șantierului național al tineretului**, alături de oameni ai muncii de la **Antrepriza de construcții hidroenergetice** și de la **Antrepriza Electromontaj „Porțile de Fier II"**), ceea ce înseamnă că fotografia alăturată — făcută în urmă cu puține zile — va deveni, începînd de mîine, document de arhivă. Un document despre truda ce se va vedea încununată de lumină.

DAN MUCENIC ■

Oltenița, dreptul la timp

Șeful portului, Teodor Georgescu, pleacă cu o șalupă pînă la kilometrul 445, unde lucra o macara plutitoare. La înapoiere, în drumul lui s-a așternut ceața. Pe Dunăre, ceața se întinde uneori cu atîta repeziciune că parcă ar năvăli pe o ușă deschisă brusc. Și cum barca este mereu întoarsă și răsucită de curenți și dusă la vale cu viteza apei, este imposibil, neavînd un reper, să-ți mai dai seama atunci încotro ar trebui să ții cîrma. Unii au bîjbîit așa mult și bine, cu apa la două palme sub ochi și hăituiți de sirenele răgușite ale remorcherelor pe ale căror radaruri apăreau ca un punct luminos. În dreptul Oltenitei, Dunărea are o pantă de scurgere de 4 centimetri pe distanța unui kilometru iar viteza medie a apei este de 8 kilometri la oră. Din capcana în care nimerise, Teodor Georgescu s-a desprins aruncînd mereu niște bucățele de hîrtie. Așa a aflat direcția apei și a știut unde e malul spre care trebuia să tragă. A ieșit într-un zăvoi de sălcii și a crezut că ajunsese acasă.

Orașul, la urma urmei, ar avea să spună o poveste asemănătoare. De multe ori a crezut că și-a găsit direcția și de multe ori a pierdut-o. Aflarea ei nefiind deloc, în general, o operație mai ușoară pe uscat decît pe apă. Pînă la mijlocul veacului trecut, Oltenița a fost un sat oarecare, pe o moșie oarecare. Lîngă acel sat a fost înființat orașul, la 23 aprilie 1853, și de atunci și pînă astăzi chiar așa se numește o stradă din Oltenița, „23 Aprilie". După încă șase luni, la 23 octombrie, s-a desfășurat aici prima luptă din episodul dunărean al încleștării care mai tîrziu, luînd amploare și părăsind teritoriul românesc, avea să intre în istorie cu numele de războiul Crimeii. Pe-atunci, se zice, ar fi călcat la Oltenița și tînărul locotenent de artilerie Lev Tolstoi. La puțină vreme după aceea un tablou celebru al lui Theodor Aman, „Bătălia de la Oltenița", era elogiat de cîteva ziare franțuzești iar exemplare din albumul cu imagini de luptă al lui Carol Popp de Szathmary erau dăruite împăratului Napoleon al III-lea și reginei Victoria a Angliei. Oltenița își trimisese numele în lume ca pe o bucată de hîrtie, pentru a afla direcția. Și orașul abia după aceea a pornit să se înalțe, pe urma numelui lui.

Pe la 1868—1870 își făcuse niște cheiuri de lemn, la malul Dunării, apropiindu-se astfel de rosturile pentru care fusese înființat. Orașul comercial și de meseriași începea să fie căutat. Veniseră să se stabilească aici, ca și în alte orașe dunărene, destul de mulți ardeleni, în special din Mărginimea Sibiului, dacă pe la 1875 Gh. Barițiu scria că întîlnind „cete întregi de familii mergînd ca să-și vadă fii, fiice, surori măritate în țară", întrebînd cum o duc rudele lor i se răspundea așa : „Bine, mulțumim, au de toate ce le trebuie, numai le-a fost greu o țiră, un an, pînă s-au dedat cu apa". Mai tîrziu, cînd la cheiurile portului care între timp ajunseseră a fi construite din piatră se încărcau în fiecare an peste 100 000 de tone, mai mult cereale, bineînțeles, un călător scria despre Oltenița că e „tîrguleț tihnit dintre două fîșuri de ape", cu „ulițe pietruite cu bolovani de rîu", cu „șoseaua de sălcii bătrîne spre port", cu „căsuțe albe unde la ferestre rid mușcate roșii". Plin de vigoare și de înțeles apărea, cu siguranță, în acel peisaj, numai Monumentul Eroilor de pe șoclul căruia ostașul arată cu degetul linia Dunării. Altfel, doar cu mușcate la fereastră nu prea se întruchipa imaginea rîvnită la întemeierea orașului, cînd se zicea că vor fi aspru pedepsiți cei ce vor construi case fără „un cat". Ar fi fost prea mulți ca să fie pedepsiți. Iar cei bogați construiau case la București, nu la Oltenița. Doar unuia singur, boier cu moșii, cu păduri, pesemne că i s-a făcut milă de orașul lui și a construit o frumoasă clădire, în rest, chiar dacă altui călător oamenii îi apăreau „neastîmpărați, dîrji, întreprinzători", adevărul este că în lipsa unor gesturi constructive de seamă, pînă la urmă și oameni și așezări [illegible] din atenție, din viață, din timp. Iar la Oltenița chiar așa se cam întîmpla. În bună măsură, orașul își ducea zilele ca o barcă încolțită de ceață pe Dunăre. Și că în astfel de cazuri gălăgia din barcă nu ajută la nimic s-a văzut prea bine atunci, în urmă cu vreo jumătate de secol, cînd „Gazeta Oltenitei", național-țărănistă, se lupta din răsputeri cu „Viitorul Oltenitei", publicație liberală, iar un glumeț găsea nimerit să apară și el cu foaia umoristică „Ulcica noastră", anunțînd că abonamentele nu se fac numai pe bani ci și pe servicii de avocați la proces, pe grîu, mălai, găini, haine.

În '45 a luat ființă, lîngă portul Oltenitei, Șantierul naval. Prin '64, pe strada care duce la gară, a fost ridicat primul bloc de locuințe, eveniment de-a dreptul epocal pentru localnicii care au înțeles că prestigiul edilitar al Olteniței nu are de ce să se mai întemeieze hotărîtor pe vechiul castel de apă al orașului, de care ei fuseseră atît de mîndri. Pentru cei 34 000 de locuitori s-au construit, între timp, 7 000 de apartamente. Iar industria orașului s-a dezvoltat în ultimii ani cu o turnătorie de fontă și oțel, cu încă o turnătorie de metale neferoase, cu o fabrică de zahăr. În douăzeci de ani, valoarea producției industriale a crescut de șapte ori și atinge în acest an 3,5 miliarde lei.

Astfel, orașul a fost pregătit pentru a primi vestea cea mare : canalul București-Dunăre va fi, de fapt, canalul București-Oltenița.

„Urmașii vor stăpîni"

Orice șef de port își are șefii lui și cînd Teodor Georgescu a împlinit 62 de ani șefii i-au spus că aprobă, desigur, dosarul de pensionare, dar nici nu vor să audă că el ar avea de gînd să plece cu adevărat. Era un fel de a-l ruga să rămînă mai departe ca șef de port la Oltenița și a rămas. Pentru munca lui primește lunar 400 de lei mai mult decît ar fi putut să ia ca pensionar, fără să miște un deget, stînd acasă. Așa că nu pentru bani a rămas, e limpede, chiar dacă o amintire din copilărie, nu prea veselă, mai fulgeră și-acum prin sufletul lui : avea încă trei frați și a văzut bine ce înseamnă ca patru copii și doi părinți să se reazime pe-un singur salariu cum era acela al tatălui lui. Șase oameni se înfruptau din salariul acela ca dintr-o bucățică de zahăr împărțită cu grijă.

După ce-a venit de pe front, după ce o vreme a tot dus pe umeri sacii cu care încărca șlepurile, în '55 a fost numit șef de port. Încă se mai muncea ca în timpurile cele vechi, cu sacul și roaba, și nu-i vorbă că portul nici nu avea prea mult de lucru, poate din această pricină ivindu-se și ideea de a se construi chiar pe platforma lui o fabrică de nutrețuri combinate pentru o creșcătorie de porci care ar fi urmat să fie ridicată în apropiere dar pînă la urmă a fost făcută mai departe, la Ulmeni. În felul acesta, perimetrul portului se stringea, lîngă oglinda Dunării, ca un măr pus la păstrare și închircindu-se pe pervazul unei ferestre.

Dar în 1956, în octombrie, Teodor Georgescu își aduce bine aminte, a fost montată prima macara de 5 tone. Cu ea s-a putut lucra într-o zi cît înainte într-o lună. Iar după aceea au fost aduse încă două, tot de cîte 5 tone, și montate după ce platforma fusese înălțată și ea cu vreo trei metri, ca să nu mai fie inundabilă. Cu aceste utilaje moderne, minuite de oameni de nădejde precum Nicolae Jales, Nicolae Stanimir, Gheorghe Lăprui sau Tudor Dumitrescu, portul Oltenița și-a adus o contribuție însemnată, alături de celelalte porturi dunărene, la construirea Canalului Dunăre — Marea Neagră. Un astfel de șantier gigantic a avut nevoie de cantități enorme de materiale de construcție iar balastul scos de pe albia Dunării a fost trimis, desigur, în primul rînd pe calea apei, cît putea primi portul de la Cernavodă, dar și pe calea ferată, prin mijlocirea celorlalte porturi. A fost o vreme, spune Teodor Georgescu, cînd numai din portul Oltenița plecau în medie, pe zi, cîte trei trenuri. Între Ciulnița, Cernavodă, Constanța se întindea de fapt o garnitură nesfîrșită de vagoane și linia ferată era, probabil, fierbinte. Între timp, după ce-a fost deschisă navigația pe canalul de la Cernavodă la Agigea, transportul pe C.F.R. în direcția Dobrogei a mai scăzut, dar tot mai pleacă și acum, în anumite perioade, cîte două trenuri pe zi numai din portul Olteniței. Portul are plan de 800 000 de tone, pînă la 1 noiembrie a realizat 900 000 și desigur că pînă la sfîrșitul anului va izbuti, ca și anul trecut, să depășească substanțial milionul. Între acestea, cam 20 la sută sînt mărfuri de export, superfosfat de la Valea Călugărească pentru Austria sau nitrocalcar de la Tîrgu Mureș și laminate de la Roman pentru R.F.G. În fiecare an, zice Teodor Georgescu, portul avînd să primească prin cabotaj, adică din alte localități românești de pe malul Dunării, ceva mai mult de 25 000 de tone de cereale pe care le trimite la moara numită chiar „Dunărea", aflată într-o margine a orașului, unde se macină făina nu numai pentru Oltenița ci și pentru București.

Astfel încît, cu mărfuri care vin și cu mărfuri care pleacă, în rada portului de la kilometrul 433 se află întotdeauna vreo 10—12 vase care așteaptă să fie aduse pentru a fi descărcate ori să treacă vreun remorcher care să le ia în convoiul lui. De acolo și pînă la kilometrul 430, în port, le duce și le aduce remorcherul de manevră Luncavița 3, al cărui comandant, Matei Chiracu, recunoaște că se simte citeodată năpădit de treburi și că răspunderea îi apasă pe umeri, s-ar zice, cum l-a mai apăsat odată în viață o șubă enormă, cînd el ședea pe puntea unui vas pe care se încărca stuf, în deltă, la Mila 21, și un tip a dat peste el din greșeală cu un balot și l-a trintit în apă. Nici nu știe cum a ieșit deasupra și cum s-a cățărat pe un sloi de gheață ducînd în spinare șuba mai grea ca o piatră de moară. I-au aruncat ceilalți o frînghie, o bandulă cum îi spun marinarii, că altfel nu mai ședeam noi acum de vorbă.

De pe puntea remorcherului de manevră se poate zări cel mai bine locul unde, ceva mai sus de port, se varsă Argeșul în Dunăre. Canalul dinspre București va cobori încoace, pe firul Argeșului, iar portul Olteniței, zice Teodor Georgescu, se va muta și el la locul acela de întîlnire a apelor. Va fi un port nou. Și dintr-o dată, mi se pare, Teodor Georgescu vorbește cu sfială omului virstnic ce-ar vrea din toată inima dar nu are cum să știe sigur că va putea să se alăture pasului prin care lumea, cu el sau fără el, va merge înainte. Și zice doar atît : M-aș bucura să mai lucrez și pentru canalul ăsta și să apuc ziua să-l văd terminat. Urmașii vor stăpîni...

Neptun la kilometrul 430

Portul abia fusese redeschis, anul trecut, pentru cursele internaționale de pasageri și asta însemna că 10 000 de turiști, de-a lungul unui sezon, aveau în program escală la Oltenița pentru a face excursii de o zi la București. Ca să nu coboare pe o pasarelă de lemn hîrbuită, la cheiul lîngă care opresc motonavele Oltenița și Carpați a fost construită la repezeală o pasarelă metalică. Era o dovadă că nu întotdeauna graba strică treaba și se cuvine să știm că inițiativa a aparținut căpitanului șef al portului, Constantin Brahnea. Dar pasarela aceea, și apoi încă una la fel, spune Constantin Brahnea, au fost lucrate de muncitorii care au ridicat alături de port, înspre șantierul naval, turnătoria de fontă. Iar la ei, adică în primul rînd la directorul lor, Mihai Tătaru, și la inginerul Adrian Tomescu, a găsit atîta înțelegere că se poate spune că latura în care se află căpitănia din portul Oltenița apare acum ca o imagine ilustrată într-un album cu imagini alb-negru. În toată această strădanie Constantin Brahnea fiind ajutat și de soția sa, Lidia, care a lăsat apartamentul din București, din Berceni, și la Oltenița a descoperit, pe bucata de pămînt de lîngă clădirea căpităniei, că munca pămîntului face să te usture palmele dacă nu ești învățat cu ea, dar că merită să o înveți.

Și mai adăugăm că la 6 august, de Ziua marinei, căpitanul Brahnea a produs Olteniței o surpriză de proporții. Împreună cu primarul Victor Cojocaș și cu Nicolae Gheorghișan, secretar al comitetului orășenesc de partid, a hotărît sărbătorirea acestei zile așa cum de mult, la Oltenița nu s-a mai întîmplat. Proiectului i s-au alăturat, entuziaști, ofițerul 2 de port, Valentin Tărtăreanu, și Mihai Drăgușin, motorist pe șalupa căpităniei. Defilarea a fost deschisă chiar de șalupa căpităniei. A urmat așa-zisa balenă, o șalupă îmbrăcată în pînză de sac și prelate deasupra cărora tronа, cu tridentul în mînă, însuși zeul Neptun. Apoi au trecut navele mari. În ziua aceea se aflau în port cinci nave mari și cînd au arborat marele pavoaz și au trecut prin fața mulțimii șuierînd din sirenele lor desigur că a fost impresionant și că toți copiii s-au hotărît, pe loc, să se facă marinari. Dacă mai tîrziu măcar unul sau doi dintre ei chiar vor ajunge marinari, tot va fi un cîștig. Apoi s-a trecut la concursurile de înot, de canotaj, de bărci de sport. Prinderea purceilor, a rațelor, au făcut ca lumea să clocotească de rîs, ca și atunci cînd pe un bac a trecut prin fața oamenilor nunta din regia căreia nu fuseseră uitați, bineînțeles, nici lăutarii. Nunta a fost atacată de piratii care s-au apropiat într-o barcă, au furat mireasa și, după regula spectacolului, au scăpat-o pînă la urmă în apă. Spectacolul a durat de la 10 la 13,30. Iar pînă spre seară s-au făcut plimbări pe Dunăre. În același timp, echipele artistice din oraș au împînzit malul Dunării de cîntece. Iar cei care n-au mai încăput în restaurantul portului, unde s-au făcut în ziua aceea încasări considerabile, și-au întins masa la iarbă verde, din capătul de sus al portului, prin pădurea Alimănești-canu, pînă în locul unde se varsă Argeșul în Dunăre. În oraș s-ar fi zis că n-a mai rămas nimeni, Oltenița părea pustie. Iar aici, la malul Dunării, era om lîngă om. Să fi fost, cu toții, vreo 20 000, așa se zice. Poate chiar mai mulți. Aici, în unghiul dintre Argeș și Dunăre, de care se leagă un îndrăznet proiect de viitor ce va însemna pentru Oltenița, mai mult decît oricînd și mai mult decît orice, dreptul la viață, dreptul la istorie, dreptul la timp.

DUMITRU ELIADE ■

Vineri, 9 noiembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

O secvență dintr-un film tulburător care a avut de curînd premiera : Horea (scenariul — Titus Popoviri ; regia — Mircea Mureșan ; în rolul principal — Ovidiu Iuliu Moldovan)

În aceste zile premergătoare Congresului al XIII-lea, cînd întreaga țară își prospectează viitorul și își apropie cu un ceas mai devreme orizonturile către care năzuiește, este firesc să ne întrebăm și cum va arăta chipul culturii române de mîine. E drept, ne aflăm într-un domeniu al imponderabilului, în care e greu să programezi cu exactitate ceea ce se va întîmpla. Totuși, nu se poate să nu se întrezărească încă de pe acum direcțiile fundamentale ale culturii anilor ce vor veni. Pornind de la această convingere ne-am adresat cîtorva dintre reprezentanții de seamă ai fenomenului cultural contemporan. Opiniile lor conturează, cu responsabilitate și optimism, o posibilă hartă a viitorului culturii române, o cultură care va fi o și mai fidelă oglindă a timpului, o cultură ce-și propune a fi cît mai complex deschisă problemelor omului din țara noastră, și evident, ale omului de pretutindeni (pag. 14—15).

Pe dealul furcilor

În biruință se răzbună
cel neștiut de-nvingători,
ne căutat pe vreme bună,
adeverul uneori
în miez de noapte prin comună.

El n-are loc între morminte,
nu-i unul în același preț,
tăinuitorul din cuvinte
în fața judelui măreț,
adus în lanțuri la județ
să steie umbrei înainte.

Și nici zăpada nu-i să spuie
de semnul unui drum ascuns
pe care cel bătut în cuie
de șapte veacuri a ajuns,
și totuși nu e, totuși nu e
acel pe care l-au ajuns...

Cu osul sfîrtecat sub roată,
cu trupul pus pe cruci, la cîrd,
de-ar fi împărăția toată
și n-ai avea cum să-l măsori
din lacrimă și din sudori
pe ultimul rămas din gloată !

Durerea lui în două rînduri
s-a ridicat în legături,
și nu se mai vedea pe scînduri
cînd încercai și tu să-nduri
celei din urmă lovituri
înremenirea ei de gînduri.

...Și săbiile-au fost lăsate
cu vîrfurile în pămînt
ca niște blesteme uitate.
Țăranii martori nu mai sînt
și vestea, ca peste-un mormînt
au dus-o-nfiorați prin sate.

Din răsvrătiri și îndurare,
pe chipul lui însingerat
parcă un semn de foc apare,
parcă un nor a fulgerat,
și el e cel adevărat,
întors din morți, peste altare !

ION HOREA ■

A doua carte cu prieteni — Straniul călător

Mlădios într-o sută de nuanțe, Mihnea Gheorghiu umblă prin lume, de cînd îl cunosc, îmbrăcat numai din grandiloc venință de mătase neagră sau albastră. Rănit și de cîte ori n-a fost ! Mihnea Gheorghiu e învierea superstiției că nu merită să-ți arăți rănile, nici măcar pudrate, față de dușmani. Cu toate astea, am aflat de curînd că e născut în orașul București, eu continui să mi-l închipui fiu al Craiovei pînă-n vîrful unghiilor — al vechii Craiove, a Craiovei cufundată în legendă, colindată de boieri în trăsuri purtate de cai albi, cu mosieri posedînd palate cu acoperișuri de aur, cu hotelul Minerva al balurilor unde se intra cu sania, cu circiumi orientale și băcănii de mare rafinament, cu munți de pepeni și reviste literare celebre cu bufet de talie internațională și licee de mare prestigiu, cu biblioteci uriașe și lăutari nemuritori. În cele 30 de cărți pe care le-a publicat pînă acum, începînd cu poemele inimănunchiate sub titlul **Anna Mad** și isprăvind cu **Flori de tutun**, Mihnea Gheorghiu strălucește ca eseist, traducător, dramaturg și profesor. Ca poet e mai mult un faun cu întinse lecturi. Dar versul său, care și el e mai mult măsura studiului are și-o arpă mulatră-n nestematele istoriei și-n azurul ficului de iarbă al lui Whitman sau mai bine-zis în podgoria de sare mexicană și catran dospit, a americanului. Dacă ar fi trăit în alt timp, cred că Mihnea Gheorghiu ar fi fost pasoptist și adeptul ideilor lui Heliade. Spun asta, fiindcă Mihnea Gheorghiu, mi se dezvăluie a fi mereu invitatul la o cină de taină, cu bucate puține dar alese, cu băuturi scumpe, și ele puține, și cu nici-o vînzare, într-o casă de demult, într-un salon al ei luminat cu lumînări albe, aur alb, splendori de argint și cristale (dincolo de peretele înalt și învelit în marochin, biblioteca), în care nu se mai află nimeni, nici gazde, nici oaspeți, nici servitori, nimic. Doar închipuirile lui livrești. Gustă din bucate, mestecă și vinul și pleacă multumind — cui ? Nu știu, dar el e convins că cineva îl va fi privit din peretele învelit în marochin. În același timp, Mihnea Gheorghiu e uimit cînd descoperă pescărușii pe Dîmbovița Bucureștilor și de-a dreptul încîntat cînd află în cîmpiile Spaniei o ceată de țigani. Dar să-l lăsăm să povestească : .....Din ceată s-a desprins o țigancă între două vîrste, învesmîntată într-un număr exagerat de fuste crete și pe cap cu un tulpan pestrit, ca florăresele noastre din Piața Universității bucureștene. S-a apropiat de mine cu un zîmbet îmbietor. Întinzîndu-și palma în care am recunoscut o scoică de mare alb-gălbuie, mă întrebă dacă nu vreau să-mi ghicească norocul :

— Suerte, señor ?...

Am încuviințat-o dacă nu știe să ghicească și-n palmă, să „dea cu bobii", ori să descînte de dor. Vorbeam limba locului, ca și dînsa, dar cu alt accent. Atunci s-a întors către căruța aceea cu coviltir lîngă care ardea un foc moicom și a strigat pe cineva. A strigat pe **românește** :

— Mărioară, vino fă-ncoa că am un boier care vrea dă dor !".

Satra străbătuse, smulsă de acasă de tragediile războiului, mai bine de jumătate din Europa și-și trăia acum destinul nomad lîngă talazurile Atlanticului.

Mihnea Gheorghiu e un straniu călător prin lume dar mai ales prin suprastructurile ei de corabie, cele care se întîlnesc întîi cu furtuna și fulgerul și-tot cele dintîi cu moartea. Ca orice distins cărturar el nu vede din viață, stînd mereu numai în clar de lună, decît un oraș în depărtare, buimăcit, orașul, de aceeași lună nedespovoitoare și pe care el trebuie să-l cucerească. E un oraș al grandorii și al cinelor de taină ? E veșnicul oraș al năzărirelor, e lumea bănuită a se petrece altfel în imensele depărtări ale gîndului. Mă întreb : acest oraș al lui Mihnea Gheorghiu merită cucerit sau cercetat în toate clipele numai de la distanță ?... Straniul călător tot zboară spre el.

FĂNUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Romanul ca mozaic policrom

Costache Olăreanu, ajuns la a șaptea sau a opta carte, face parte din familia prozatorilor caligrafi pe care unii critici simpatizanți o numesc **Școala de la Târgoviște.** Radu Petrescu și Mircea Horia Simionescu sînt șefii spirituali ai acestui mic grup literar care face din **scriitură** plăcerea și datoria existenței sale. Toți au debutat tîrziu în literatură și manifestă un interes special pentru jurnal ca roman indirect pe care, după modelul Gide, îl introduc în interiorul romanului. Costache Olăreanu, sosit se pare mai tîrziu decît toți, are față de prietenii săi o atitudine de ploaică simpatie. Se consideră eternul lor ucenic. Iată ce scrie în noua sa carte (Cvintetul melancoliei *) despre autorul **Ingeniosului bine temperat** : „e un scriitor pe care îl invidiez pentru originalitatea lui. Are darul de povestitor al lui Ghica, stilul Odobescului, imaginația unui Urmuz. Și ce prieten ! Tu înțelegi mai bine decît oricine cînd spun că e un prieten **modelator.** Ca și Radu, dealtfel. Am învățat de la ei mai multă artă literară decît dacă aș fi citit sute de cărți !" (pag. 221). Nu vreau să tulbur acest frumos sentiment de admirație, destul de rar între scriitorii de aceeași vîrstă, dar trebui spus că o sută de cărți bine alese pot da, totuși, o idee superioară despre arta literară.

Cvintetul melancoliei este o carte inteligent gîndită și scrisă cu talent, după un program pe care, în parte, autorul îl prezintă în jurnalul ce însoțește opera de ficțiune propriu-zisă. Sînt cinci naratori care se exprimă și fiecare susține o partitură (o istorie) a sa. Istoriile sînt la rîndul lor fragmentate, se suprapun, se adună și se confundă de mai multe ori, pînă ce intervine autorul și le lămurește. Dar le lămurește ? Tehnica este a nu spune nimic precis. Mai mult, există în interiorul unei confesiuni (istorii) o fugă continuă în alt plan temporal și existențial. Domnul bătrîn, adus de spate, care ascultă cvintetul lui Schubert și își rememorează viața, trece fără să ne avertizeze (nici el, nici autorul) din prezent în trecut și din nou în prezent. O cronologie a memoriei, deci, ceea ce înseamnă o [illegible] a planurilor temporale și o [illegible] a virstelor. Procesul are o justificare psihologică și toți prozatorii moderni îl folosesc. Romanul, în totalitatea lui, a devenit o memorie infidelă care amestecă glasurile și confundă planurile.

Din cele cinci voci ale romanului lui Costache Olăreanu (Leontin, fetița cu clinele, domnul înalt, adus de spate, tînăra întîlnită la etajul 5 și autorul) se exprimă, în fapt, trei : autorul, Leontin (sub forma unei confesiuni scrise, reproduse și adnotate de autor) și autorul care apare ca personaj și, anume, personajul autorului care scrie un roman **(Cvintetul melancoliei)** și ține în acest timp un jurnal inclus în interiorul textului. Celelalte două sînt episodice, rolul lor este să întrețină dialogul și să stimuleze confesiunea naratorilor cu o existență mai bogată și o disponibilitate de a povesti mai mare. Cea mai coerentă și mai obiectivă din aceste istorii este aceea a lui Leontin. Ea este relatată în modul narațiunii tradiționale : prezentarea familiei, amintiri din copilărie, anii de școală, studiile universitare, viața lui ca magistrat, evenimentele post-belice.... O existență normală și o biografie (autobiografie) fără culoare și semnificație. Este, desigur, **vocea banalității,** simbolul existenței modeste și oneste într-o istorie care unește dramaticul cu derizoriul. Figura lui Leontin este ștearsă și faptele lui nu se reține la lectură. Rămîne sugestia, de data aceasta semnificativă, fină, de ordinul creației. Să recapitulăm faptele : un scriitor pregătește un roman și, într-o zi, întîlnește pe Leontin, un om fără destin. Ce face scriitorul ? Introduce, desigur, omul fără destin în carte și caută să facă din viața lui fără semnificație o semnificație a existenței individului comun. Mișcarea epică este bine gîndită și, pînă la un punct, faptele vin în sprijinul acestei idei. Ar fi trebuit, totuși, să existe mai multă expresivitate (în sensul creației) în această existență inexpresivă.

Al doilea narator (bătrînul înalt, adus de spate) este fixat asupra a trei momente (stări, imagini, obsesii) : audierea în condiții precare a cvintetului lui Schubert, imaginea bulboanei din copilărie și

*) Cartea Românească, 1984

(Continuare în pag. 18)

EUGEN SIMION ■

Viitorul culturii române

— Mircea Sîntimbreanu ați pledat în numeroase ocazii pentru recunoașterea unui statut de independență pentru literatura destinată copiilor. În acest moment de bilanț și, în același timp, de prefigurare a unor direcții de viitor, ce credeți că merită a fi continuat dintre achizițiile certe ale acestui domeniu ?

— Resping atît ideea literaturii pentru copii ca o ramură a artei, congenital damnată (la subdezvoltare), cît și pe aceea, nu mai puțin lichidatoristă, că această literatură „ori place tuturor vîrstelor ori nu există". Mai mult, copilăria însăși nefiind decît conceptual o singură vîrstă — căci între 2 și 14 ani orizontul psihic al copiilor cunoaște considerabile mutații — literatura destinată celor mici nu trebuie și nu poate să placă nici măcar tuturor... copiilor. Între „Căței.us cu părul creț" sau „Un pitic atît de mic făcea baie-ntr-un ibric" și **Cei trei mușchetari** sau **Cireșarii** există o scală de... necesaladat. (Ce să mai spunem atunci de aglutinarea aproape automată a întregii literaturi hărăzite secțiunii de vîrstă pînă la 18 (!) ani sub genericul „literatură pentru copii și tineret" ?!). Îmi îngădui să cred că tocmai acest mod globalist și expeditiv de a privi literatura pentru copii constituie, întocmai unui corset de gips, principalul obstacol în calea expansiunii sale firești. Un curent critic aplicat, expurgat de dogme și prejudecăți, lămurind legile accesibilității, emoționalității și instrumentalității literaturii pentru copii la **toate** orizonturile de vîrstă, ar avea efecte nu numai teoretice, ci oferind vocației naturale de a se adresa copiilor instrumentarul adecvat. Într-adevăr, febra paternalistă a condus mulți scriitori talentați spre acest gen, unii cu performanțe notabile, dar singulare. Aceasta deoarece în abordarea unor limbaje particulare, instinctul singur nu ajunge. Și nu ajunge pentru că genul este dificil, dificultatea principală provenind din însăși facilitatea lui **aparentă**. Or, în realitate, este vorba de o artă sui generis de care nu te poți apropia manufacturier, prin mimetism și copilărie, ci compulsînd trudnic și în plină cunoștință de... cauză anumite categorii estetice : fabulosul, grațiosul, ludicul, umorul, duioșia, suspansul etc. Sînt convins că punerea în lumină a acestor „secrete de fabricație", a artei poetice proprii acestui gen, ar duce în cîmpul acestei literaturi, pe lîngă fidelii ei slujitori — cei mai mulți veterani — noi și straluciteforțe scriitoricești. Am insistat și de această dată asupra acestei probleme (— primul condur al Cenușăresei, —) ceea ce nu înseamnă că redresarea și impunerea genului nu ar fi susceptibile de alte unghiuri de atac. Mă gîndesc de pildă la valorificarea curentă a operelor existente, naționale și universale, prin [illegible] reduceri. Lipsa sistematică a acestui „fond de aur" al literaturii [illegible], a condiției grafice și [illegible] sărăcătoare — potrivit succesului atît de rapide a generațiilor de copii, căci din 6 în 6 ani avem cu totul alți... cititori — ar avea efecte considerabile pe multiple planuri : al prestigiului și relansării sale valorice nu în ultimul rînd. Ar fi al doilea condur al Cenușăresei.

— Cum credeți că va arăta teatrul de mîine Mircea Albulescu ?

— Nici una din „făptuirile" artistice ale Omului nu este atît de legată ca Teatrul de locul în care trăiește și mai ales... de timpul în care trăiește. Intervelația între mediul socio-cultural specific (deopotrivă locului și timpului) și activitatea teatrului contribuie în mod dinamic la dezvoltarea ambilor termeni în conformitate cu aspirațiile lor cele mai legitime.

Dacă am încerca să anticipăm, acum, în preajma marelui eveniment care este al XIII-lea Congres al partidului, o anumită trăsătură specifică a Teatrului de mîine, ei bine, credem că această trăsătură nu poate fi decît capacitatea de a ține pasul cu tempoul tot mai alert de transformare a societății și chiar, de ce nu ?, să-l determine. Caracterul specific al lumii noastre este „schimbarea", mutația și în nici un caz „permanența", înțeleasă ca o rigidă impermeabilitate la ritmul [illegible] lumii înșiși. Sîntem siguri că tocmai dezvoltarea ulterioară a Teatrului atît sub raport axiologic [illegible] cît și al relației cu publicul trebuie să fie deosebit de elastică, receptivă (în timp util) și mai ales capabilă să găsească de fiecare dată limbajul adecvat cu care să se adreseze Publicului, limbaj care trebuie să fie în deplină consonanță cu toate celelalte modalități de expresie cu care Universul Informațional înconjurător ne „bombardează", solicitîndu-ne cu mult peste limitele cele mai optimiste preconizate abia acum un deceniu.

În aceste condiții intensitatea „semnalului" actului artistic teatral trebuie să se distingă autonom fără să-și piardă nimic din atributele esențiale care l-au făcut să supraviețuiască de mai de ani. Iată de ce considerăm că singura cale, care dintotdeauna a purtat destinul Teatrului către izbînda, a fost și rămîne **valoarea.**

Dar nu trebuie să uităm că acestui viața (de pe scena) se adresează altei vieți, celei de dincolo de rampă. Și pentru ca „dincolo" [illegible] să poată activa [illegible] este necesar, poate mai mult ca oricînd, ca Teatrul (și nu numai el) să se ocupe cu foarte multă insistență, spirit pedagogic și talent de „formare" noilor generații de spectatori. Nevoia perpetuă de educație nu se mai pune în discuție dar iată că în condițiile în care această educație trebuie făcută neignorînd nevoia de plăcere artistică (pe care spectatorul o dorește [illegible] trebuie să i se ofere), modalitățile de satisfacere a acestui nobil deziderat cer mijloace pe cît de mobile pe atît de ingenioase. Publicul, rațiunea noastră de a fi ca artiști datorită modului sincronic de realizare și receptare a „faptului" teatral, trebuie supravegheat îndeaproape, „păzit" cu deosebită atenție pentru ca **valoarea** lui (prin asta înțelegem atît nivelul cît și caracterul dorințelor lui) să reprezinte pentru noi un țel pe care să-l avem mereu în față și a cărui îndeplinire (nicidată pe deplin realizabilă, dacă o să i dăm crezare lui Zenon), să fie mobilul tuturor căutărilor noastre.

Pentru Teatru trebuie făcut totul, mereu ! Deoarece și dincolo de pragul celui de al treilea mileniu al erei noastre va continua să răsune orgoliosul adagiu :

„Omul este măsura tuturor lucrurilor !"

— Valeriu Râpeanu, sînteți un specialist de frunte în domeniul istoriei și criticii literare. Care credeți că au fost împlinirile acestui domeniu în ultimii ani și ce ar mai trebui făcut pentru înflorirea lui ?

— Fiind implicați în desfășurarea cotidiană a evenimentelor, luînd cunoștință de fiecare fapt de cultură pe măsura apariției lui, riscăm nu numai o dată să nu sesizăm trăsăturile caracteristice ale unei anumite perioade. Tocmai de aceea se cade să spunem acum că ultimii cinci ani reprezintă în cultura română una din perioadele ei faste prin faptul că în acest răstimp au reintrat în circuitul vieții noastre spirituale **opere** și **nume** de o mare importanță. Din acest punct de vedere am putea să o numim epoca abolirii unor tabuuri, epoca în care îndrăzneala lucidă, spiritul creator și-au demonstrat eficiența prin restituirea unor opere capitale, despre care pînă atunci se discuta aducîndu-se argumente pentru reeditarea lor. Altele erau pur și simplu uitate, citate cînd și cînd de unii specialiști, ce aveau deopotrivă scrupul științific, căruia îi este implicat, bineînțeles, și unul moral. Nu s-au realizat numai acte de curmare a unor nedreptăți flagrante, nu s-au împlinit numai acte de circumstanță editorială. Prin cărțile și autorii care au apărut pentru prima dată după 1944 în acești cinci ani, a sporit încrederea noastră în plurivalența culturii românești, în vitalitatea ei, în creativitatea sa pluridisciplinară, în aptitudinile ei de a aspira și realiza sinteze, de a-și pune întrebări sincronice cu marea cultură universală și în același timp capacitatea de a avea o atitudine originală, inedită asupra fenomenelor spirituale.

Faptul că acești cinci ani au fost marcați de reapariția, după multe decenii, care se apropie și chiar trec de o jumătate de veac, a volumelor XI și XIV din opera lui Eminescu, a **Istoriei literaturii române** de G. Călinescu, a **Geticei** lui Pârvan, a **Istoriei literaturii românești în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte** de N. Iorga, a volumului **Geneza formelor culturii** de P.P. Negulescu, ca și de apariția pentru întîia oară după 1944 a unor nume precum Pompiliu Eliade, Gheorghe I. Brătianu, Alexandru Marcu, Alice Voinescu, Victor Papacostea, Charles Drouhet, Ion Sava, Olănescu-Ascanio, că a văzut lumina tiparului primul volum din Jurnalul lui Liviu Rebreanu, iar în curînd va apărea prima selecție din C. Rădulescu-Motru, atestă un fapt asupra căruia se cuvine să medităm : maturizarea criticii și istoriei noastre literare. În momentul de față, avem în toate domeniile culturii românești oameni apți să abordeze cu competență, cu înaltă probitate intelectuală, dintr-o perspectivă multidisciplinară, ceea ce pînă ieri ni se părea a sta sub zodia neputinței de a fi tratate. Rezultate sînt evidente și discutiile care au urmat apariției acestor cărți au prilejuit nu numai pioase rememorări, ci și dezbateri de idei, fertile nu numai pentru a descoperi ceea ce a fost, ci pentru drumurile de viitor ale culturii noastre.

Tocmai de aceea, acum în pragul celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, ne exprimăm încrederea că acest curs are să fie continuat pe multiple planuri : cel dintîi este admirarea cercetării pentru a aduce la lumină toate operele și numele care de decenii au intrat în conul de umbră al uitării, opere și nume ce ne vor da adevărata dimensiune a gîndirii și simțirii românești. De asemenea, se impune continuarea ediților critice (să nu uităm că tot acum au început să apară ediția Lucian Blaga și Eugen Lovinescu) care au fost începute mai de mult sau de curînd, în așa fel încît ele să constituie un adevărat patrimoniu al culturii naționale. Trebuie aflate modalitățile de a începe noi ediții critice ale tuturor marilor scriitori și gînditori, pentru ca ideea de patrimoniu național să nu rămînă doar o metaforă, ci să devină o realitate, prin eliminarea tuturor ingrădirilor și suspiciunilor birocratice pe acest tărîm. Este necesară apoi angajarea unor dezbateri în legătură cu publicarea volumelor cu un caracter personal (jurnale etc.) care nu trebuie confundate cu tratatele de istorie, ci cu expresia unor reacții instantanee la fenomenele cotidiene. Ca urmare a acestui proces de clarificare, vor fi aflate probabilii posibilitățile de a tipări cele șapte volume de **Memorii** ale lui N. Iorga și a **Jurnalului** lui Liviu Rebreanu.

Ceea ce am realizat în acești cinci ani pe tărîmul istoriei culturii românești, reprezintă garanția progreselor viitoare.

— Dumneavoastră, Petre Sălcudeanu, sînteți un romancier cu o largă deschidere spre social. Ce credeți : romanul românesc va mai continua această direcție ?

— Nu trebuie să mire pe nimeni că romanul actual, și cînd spun actual, mă refer la romanul ultimilor patruzeci de ani, este un roman politic. Un scriitor este un om politic, iar scriitorul intră conștient în viitorile sociale, participant activ la prefacerile unei lumi, nu putea să nu reflecte în scrierile sale parte din sinuoasele frămîntări ale epocii lui. Scrito

ÎN LUMINE

● **Primul colocviu de poezie tînără.**

Recent a avut loc într-o Moldovă îmbogățită de lumina sadoveniană a acestei toamne fabuloase o manifestare culturală transformată de inspirata inițiativă a Casei de cultură din Tîrgu-Neamț într-un adevărat eveniment al poeziei tinere. Întîlniri de acest gen s-au mai desfășurat în anii din urmă de cînd plutește în aerul literaturii noastre „amenințare" a unei noi generații poetice. Dar se întîmplă pentru prima dată, cred, cînd s-au adunat la aceeași masă a dialogului reprezentanți ai aproape tuturor grupurilor literare și direcțiilor importante ale literaturii tinere, din toate colțurile țării : Gellu Dorian din Botoșani, C. Severin din Suceava, Lucian Vasiliu, Nichita Danilov și Dan Glosu din Iași (afirmați la rev. „Dialog" și „Opinia studențească"), Liviu Ioan Stoiciu din Focșani, Dumitru Chioaru din Sibiu (rev. „Echinox"), Matei Vișniec și Mariana Marin de la „Cenaclul de Luni". Dan David afirmat la „Luceafărul", Mădălina Canură, de la „Suplimentul literar al Scînteii tineretului", etc. Impresionantă a fost, în acest sens, luarea de cuvînt a poetei Mariana Marin care a reafirmat că generația tînără are cea mai mare nevoie de asemenea întîlniri în care diversele formule și căutări poetice să se confrunte direct, cu firescul și spontaneitatea propriilor virsiei poetice, înafara oricăror strategii și interese literare manifestate pe deasupra sau dedesubtul fenomenului. Invitați de organizatori, neobosiții critici Laurențiu Ulici și Mircea Martin (cei cărora le datorează debutul editorial o bună parte dintre vocile poeziei tinere de azi), au sporit eficiența colocviului cu discreția și inteligența pedagogică specifică tuturor acelor profesori pe care-i interesează destinul elevilor lor și după ce au părăsit băncile școlii. Cu totul semnificativ mi se pare faptul că acest colocviu n-a fost organizat într-unul din marile centre culturale ci la Tîrgu-Neamț, într-un județ în care există, la ora actuală, una dintre cele mai vii și interesante grupări poetice din țară : Daniel Corbu (sufletul manifestării, [illegible] al unei lucrări de licență despre generația '80), Nicolae Sava, Aurel Dumitrașcu, Adrian [illegible] Alunigheorghe, Radu Florescu, sprijiniți cu tot entuziasmul și competența de forurile culturale locale — e absolut necesar să amintim pe Maria Bidiuță, directoarea Casei de cultură din Tg. Neamț și pe C. Alupului, directorul Centrului de îndrumare a creației artistice. Tocmai această colaborare fructuoasă între forurile culturale și poeții tineri dintr-un județ oarecare al patriei dovedește, o dată în plus, că spiritul generației tinere este o necesitate obiectivă a unei adînci structuri a culturii noastre și că această necesitate de înnoire organică se face simțită în mod egal în puncte diverse ale țării, fie că se numese București, Tg. Neamț, Borșa, Bod [illegible] pe Som[illegible], Arad sau Timișoara. În timpul colocviului a avut loc un amplu recital de poezie în cadrul căruia, alături de poeții deja consacrați ai generației 80, aflați la a doua carte : Liviu Ioan Stoiciu, Matei Vișniec, Nichita Danilov, Lucian Vasiliu, au avut posibilitatea să se afirme mai tinerii Sever Avram, Ovidiu Verdeș, Ramona Fotiade, Dorin Popa, Ștefan Damian, Daniel Daniel, Ion Cârnu, Ion Lețu, Gh. Simon, Maria Ștefanca. Însă dincolo de discuțiile purtate, de recitalurile și întîlnirile avute în școli și întreprinderi, a reieșit cît se poate de limpede în evidență real tatea că generația 80, uneori „trasă de urechi", demonstrativ, alteori supralicitată, există ca prezență de sine stătătoare în cîmpul viu al literaturii române actuale și e dornică să-și evalueze forțele în confruntarea cu sine și cu ceilalți. Deplina reușită a acestui prim colocviu a demonstrat, dacă mai era nevoie, că tinerii creatori sînt ei înșiși cei mai în măsură să conteste sau să consolideze dinăuntrul mișcării un fenomen care are în primul rînd nevoie de climatul firesc de existență și evolutie al oricărui organism viu.

N-aș putea încheia această consemnare fără să mai amintesc un singur fapt : organizatorii au avut inspirația să prezinte pe același perete două expoziții de carte ; pe jumătate de perete au expus toate volumele de versuri ale generației 80, iar pe cealaltă jumătate, ediții rare (aflate în colecția prof. D. Grumăzescu) din cărțile spiritului tutelar al limbii române, Mihai Eminescu. E un gest aproape istoric ce nu mai necesită absolut nici un comentariu. **(Ion Zubașcu).**

● O importantă restituire în bibliografia textelor fundamentale din domeniul filosofiei culturii ne oferă Editura Eminescu prin relipărirea volumului **Geneza formelor culturii** de P.P. Negulescu. Ediția este prefațată și îngrijită de Z. Ornea. Cităm din temeinicul studiu introductiv : „P.P. Negulescu este, fără îndoială, unul din alesele spirite românești ale timpului său, cu o profunditate în cugetare — pe linia de forță a raționalismului —, indiscutabilă. A-i restitui opera generațiilor mai noi, de astăzi, și a o integra în circuitul valorilor și al dezbaterilor de idei ale actualității imediate este nu numai un act de justiție, ci o necesitate spirituală stringentă".

● **Spectacole la Operă.** Mihaela Agachi și Elena Grigorescu (Carmen și Michaela) cu Anatol Covali și Dan Zancu (Don José și Escamillo) susțin spectacolul **Carmen**, marți 13 noiembrie (ora 18). Dirijor Constantin Petrovici. ● **Traviata** interpretată de Victoria Bezetti împreună cu Florin Georgescu (Alfredo) și Emil Iurascu (Germont) o puteți urmări miercuri [illegible] noiembrie (ora 18). ● Joi 15 noiembrie (ora 18), **Bărbierul din Sevilla** cu Silvia Voinea, Lucian Marinescu, Ștefănită Lascu, Constantin Gabor, sub bagheta lui Cornel Trăilescu. ● **Cavalleria rusticană** și **Paiațe**, vineri 16 noiembrie (ora 18). Sub conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici vor susține rolurile principale Mariana Stoica, Constantin Ene, Dan Zancu, Elena Simionescu, Anatol Covali, Nicolae Urziceanu, Ionel Voinea. ● **Madame Butterfly** cu Victoria Bezetti în rolul titular și Florin Diaconescu în Pinkerton, simbătă 17 noiembrie (ora 18). ● Duminică 18 noiembrie, în matineu (ora 11) un spectacol pentru cei mici, povestea **Motanului încălțat.**

rul socialist este deosebit, în primul rînd, prin comparație cu alți confrați de aiurea, tocmai printr-o viziune implicată în epocă și în demersurile ei. De aceea, cred, și cred sincer, viitorul prozei este al scriitorilor din țările pentru care această lume socialistă, cu tot zbuciumul ei, reprezintă lumea lor. Într-un univers ce se dorește și este nou cu toate neîmplinirile lui, nu se poate scrie oricum. Adevărul și apropierea de adevărul oamenilor simpli, în primul rînd, reprezintă una din numeroasele chei ale acestui nou roman, născut din politic și cu viitorul aflat tot în perimetrul structurii lui intime. Suferim de obsesia politicului și nu numai de obsesia unui deceniu, cum s-ar putea crede și cum unii chiar o și cred. Fiecare ne apropiem de ceea ce știm mai bine și am ferma convingere că scriitori, scriitori care evident au ceva de spus, își vor iubi și judeca epoca lor. Romanul românesc contemporan a cunoscut adevărata înflorire după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Congres, după cum se știe, și el politic de la prima pînă la ultima literă. Un popor capabil să-și privească judicios propriile lui fapte, chiar și atunci cînd unele ar putea fi trecute din raționamente de calm aparent sub tăcere, este un popor mare și are toate virtuțile de partea sa. Despovărările sînt necesare ca aerul și apa dacă vrei, cu cugetul limpede și fortificat, să aspiri la ceva înalt. Romanul politic este opera politică a acestor ani eliberați de dogme. Temperatura propice scrierii lor a dat-o un spirit revoluționar aflat, acum, în preajma celui de-al XIII-lea Congres al Partidului, la fel de tînăr ca și cu două decenii în urmă.

— Sînteți, stimate Ștefan Câlția, un pictor care, împreună cu întreaga sa generație, a cunoscut o puternică afirmare în timpul din urmă. Care credeți că sînt, în continuare, șansele și perspectivele artei plastice contemporane.

— Fac parte dintr-o generație de plasticieni a căror afirmare a coincis cu redeschiderea spre lume a artei și culturii românești, cu restabilirea acelui atît de important și necesar dialog cu toate valorile autentice ale lumii, perioadă care, începînd de la cel de-al IX-lea Congres poate fi numită, pe drept cuvînt, epoca renașterii României. Sîntem, deci, beneficiarii direcți ai acestui moment de devenire continuă și e firesc să ne preocupe calitatea actului nostru artistic, mesajul acestui act, modul în care el continuă o tradiție recunoscută și pretutindeni respectată, sau, dimpotrivă, adaugă noi valențe, noi perspective și viziuni, noi atitudini. Din punctul meu de vedere și-al cîtorva dintre colegii mei de generație, aceste probleme, aceste aspirații interioare, aceste necesare delimitări ce țin de ceea ce se numește conștiință artistică, au fost în bună parte formulate și, ca să spun așa, rezolvate. Rezolvate nu neapărat ca o problemă de opțiune cît mai ales ca o problemă interioară a actului artistic în sine. Ca să fiu cît mai limpede, voi spune că am avut numeroși profesori cu o profundă și excepțională putere de analiză privind evoluția în timp a unui artist, a artei sale. Unul din acești profesori îmi spunea că, atingînd o anume altitudine în evoluția sa, altitudine pe care foarte simplu o putem numi maturitate artistică, pictorul sau sculptorul va purta în el însuși, în arta sa, ca pe o matrice de nești, de neînlăturat, pămîntul pe care tălpile sale l-au călcat pentru prima dată, aerul pe care plămînii săi l-au aspirat pentru prima dată. Nu știu dacă e cazul să mă explic, dar o voi face, totuși. Cele două elemente, pămîntul și aerul, ar fi la un loc, meleagul natal, tradiția din care faci parte, timpul istoric și social pe care-l reprezinți. Atingînd acea altitudine și-avînd și talentul presupus și confirmat, nu ne rămîne decît să pictăm, să ne apropiem pe cît mai mult posibil de ceea ce este înălțător în ființa umană, să surprindem și să învesnicim clipa de frumusețe ce i se oferă omului, clipa de taină și adevăr, clipa în care omul, tulburat sau cutremurat de propria sa ființă, de complexitatea și profunzimea sa, se descoperă a fi obiectul și subiectul lumii înconjurătoare. Dar stau și mă întreb: oare nu acesta a fost dintotdeauna idealul artistului?! Pictorul sau sculptorul, poetul sau muzicianul n-au țins ei oare, în cele mai înalte culmi ale artei lor, să-i ofere omului noi date despre mereu tulburătoarea și înnoitoarea sa simțire?! Nu vreau neapărat să relaționez aceste gînduri, să le actualizez, cum se spune, pentru că fiecare mare pictor a fost expresia plastică a omului timpului său, dar arta românească nu-și poate propune altceva decît să fie, ca și pînă acum aceeași mereu altă oglindă a timpului în care se zămislește, iar oglinda cea mai adevărată a acestui timp este, fără doar și poate, omul.

— Eugen Uricaru, sînteți un bun cunoscător al prozei românești contemporane (și nu numai) — o dovedesc intervențiile dumneavoastră în presă pe această temă. De această dată v-aș invita la o operațiune de „prospectare": încotro credeți că se va îndrepta proza următorilor ani? În ce fel va prelucra ea achizițiile prezentului?

— De obicei anchetele literare sînt preocupate de starea prozei. Întrebarea asta nouă: încotro proza? mă face să-mi pun o altă întrebare, doar mie: există, mai există încă loc pentru ceva **nou** în proza românească? Răspunsul la această întrebare „personală" constituie o premisă. Cred că în ceea ce privește noutatea nu ne putem aștepta la mare lucru. Experiențele în acest domeniu sînt fatalmente limitate, iar atunci cînd depășesc limita de inteligibilitate artistică ele sînt deja inutile. Proza românească a secolului nostru (cît mai este oare al nostru acest secol?) a străbătut sau a fost străbătută de toate noutățile, manierele, șabloanele și libertățile prozei în general. Dacă veți face un inventar al formulelor epice de optzeci de ani veți include desigur și experimentele literaturii S.F. de la începutul veacului, proza absurdă, avangarda fantasticul propriu-zis, romanul psihologic excesiv, naturalismul de la Zola la Malaparte, expresionismul sui generis etc., etc. Toate aceste îndrăzneli coexistînd, ba chiar sprijinind și sprijinindu-se pe tradiția realistă a prozei românești, un realism cu deschideri spre toate celelalte modalități de apropiere a realității, începînd cu un utopism-absurd-magic care încerca să acrediteze despre lumii prin descripții incantatorii cu efect taumaturgic. Și aceste scrieri „pedagogice" au rostul lor, așa cum bondarii au un mare rol în sporirea șeptelului. Totul este să fie ținuți sub supravegherea bunului simț, pentru a poleniza pe mai departe trifoiul, nelăsîndu-i să contabilizeze turmele. Problema deci nu e aceea a noutății în viitorii ani, ci a deplasării centrului de greutate, a selectării prin gustul public a anumitor tipuri de narațiune. Iar lîngă aceasta apare cu un zîmbet îndulgent-sarcastic, calitatea. Calitatea artistică, calitatea gîndirii conținute. Să îndrăznesc oare să prevestesc? Casandrele n-au fost iubite și nici măcar ascultate. Dar există o consolare: înspirau îngrijorare. Deci, încep cu **nu**: nu cred că se vor mai scrie romane politice despre așa zisul „obsedant deceniu". Deja sîntem în fața unei teme compromise de o puzderie de încercări nefericite. Nu cred că se va mai scrie roman istoric în sensul acoperit de termenul Heimat roman. După cum nici reconstituiri istorice de dragul reconstituirii nu se vor mai încerca. În această direcție cîștigurile sînt prea evidente pentru a putea fi ignorate. Nu se vor mai scrie romane despre cai și problema cailor în societatea românească postbelică. Avem în față evidenta problemă a oamenilor. Nu se vor mai scrie romane în care problema unică este viața particulară a celor care administrează și exercită puterea. Nu pentru că nu sînt personaje interesante, ci pentru că oricum reprezintă o infimă minoritate la fel de cel asupra cărora își exercită puterea. Nu se vor mai scrie povestiri, pentru că mai toți prozatorii au „uitat" că există și acest gen, iar cei care n-au uitat, consideră că „nu se plătie". Nu se vor mai scrie romane despre acari, geamgiu, țărani, croitori de dame, armurieri — întîi pentru că sînt pe cale de dispariție și în al doilea rînd pentru că nu e bine ca din cauza unui copac să nu vezi pădurea și invers. Multe feluri de roman nu se vor mai scrie în viitor, vor trece în uitare, iar din uitare se vor întoarce altele. Și încheiez cu **da**. Da, se vor scrie neapărat romane nemaipomenite, altfel decît cele de pînă acum, pentru că realitatea de mîine va fi atît de complexă încît, cu sau fără voia ei, literatura o va urma. Cred că schwer-punkt va cădea pe un nou realism, un **realism al ideilor**, nu doar al faptelor. Faptele vor fi dintre cele obișnuite sau neobișnuite, fantastice ori derizorii, adevăratul realism va fi cuprins în structura ideatică, intimă a romanului. Nu tema este importantă, cît intenția, sensul. Cît despre arta literară, nădăjduiesc că va atinge din nou vîrsta maturității. Șanse sînt, pentru că tocmai uitasem de ea. Și mai nădăjduiesc în viitor la o revenire a literaturii la obiectul ei, lăsînd istoriei, ziaristicii, Agerpres-ului, televiziunii ceea ce este dreptul și nobletea lor. Literatura este un vehicul delicat, anume făcut pentru o povară delicată — sufletul omului, simțirea sa. Naivă, dar frumoasă perspectivă, ca o sticlă de Picu Pătruț. Apropo, pictura pe sticlă este valoroasă pentru că este nepieritabilă sau pentru că este casabilă?

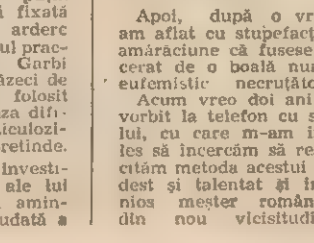

— Vă invităm, stimate Mihai Bandac, să vă exprimați părerea despre raportul dintre tradiție și modernitate în arta plastică românească.

— Luat așa, oarecum prin surprindere, voi începe prin a spune că numai Talentul și Școala serioasă și Munca, istovitoare, numai ele pot promite și garanta condiția de modern. Orice bilanț al artei ultimelor decenii, fie festiv, fie pur și simplu de lucru, constată în genere o cantitate și o calitate de excepție la nivelul picturii, sculpturii și-al celorlalte arte. Explicația trebuie de fiecare dată în fugă de analiza superficială, de ceea ce toată lumea știe și pricepe. Explicația este existența însăși a talentelor ce se manifestă. Cum se manifestă și cum există talentele, iată un lucru mai greu de înțeles, mai greu de analizat. Socialismul, adică societatea pe care o construim, a inventat și va inventa multe lucruri la nivelul organizării sociale și-al relațiilor sociale, al relațiilor și-al climatului artistic în general și așa mai departe, dar nu poate inventa și talente. Mă opresc pentru a aduce în discuție o altă idee: baza materială creată de socialism, șansele sporite acordate împlinirii condiției artistice, șanse neîntîlnite oferite, totodată, poporului, adevăratului destinatar, de-a se întîlni și-a beneficia de arta pe care o merită și pe care, e bine să o spunem și cu acest prilej, o plătește generos, la propriu și la figurat (uneori se mai uită acest profund adevăr!), toate aceste lucruri și încă multe altele definesc finalmente ceea ce numim ladeobște condiția și caracterul aparte al artei timpurilor noastre. Școala propriu-zisă, în sensul mai vechi de academie de arte frumoase, în măsura în care vom reuși să ne preocupăm și să rezolvăm cîteva mari sau mici neconcordanțe cu realitatea, sau cu necesitatea, — mă gîndesc, de exemplu, la durata școlarizării care s-a comprimat de la șase ani la patru ani, — va asigura în continuare schimbul de mîine, artiștii pe care poporul îi va cere mereu, artiștii la care are dreptul. Culmea este, și asta explică multe dedesubturi și subterfugii atunci cînd se discută despre tradiție și modernism, culmea este că tocmai cei fără o bază școlară solidă, cei care printr-un institut cu profil pedagogic, nu neapărat artistic, desființat ulterior, în care institute se mai puneau, totuși, din cînd în cînd și probleme de meserie tocmai ei vinturau în permanență, prin cenacluri și reviste, ideea unui modernism cu orice preț, se preocupau pînă la obsesie de probleme pe care n-aveau cum să le înțeleagă, n-aveau cum pătrunde, în speță, relația sacră dintre tradiție și modernitate, adevăr confirmat din plin ulterior. Din aceeași perspectivă, afirm de fiecare dată, cu toată responsabilitatea, faptul că Congresul al IX-lea, la care ne referim și ne vom referi mereu, a refăcut, finalmente, podul năruit între arta unei epoci, a acesteia, și direcția majoră a artei românești dintotdeauna. Ca să fiu mai clar: după cum cel mai bine cunoșteam noi, artiștii, și documentele de partid precum și intervențiile unor ilustre personalități au explicat, arta deceniilor șase—șapte (procedîndu-se prin dogmă și hașcemeuri!) își pierduse în totalitate caracterul național, își propunea un bizar caracter „internațional", și, prin poncife și decaloguri de tristă amintire, îndepărta, pas cu pas, arta și spiritul ei de spiritualitatea adevărată a poporului pe care trebuia să o servească. Podul refăcut de Congresul al IX-lea, peste fluviul ce se poate numi revoluția noastră națională, a unit cele două maluri, în eternitate.

CAP LIMPEDE

În rolul titular soprana Elena Simionescu alături de Cornelia Pop, Corneliu Fănățeanu, Dan Zancu, Ionel Voineag și mulți alții. Dirijor Lucian Anca. ● Sub bagheta lui Cornel Trăilescu, **Nunta lui Figaro** de duminică seara (ora 18) cu o distribuție din care notăm pe Nicolae Urziceanu, Sanda Șandru, Gerda Radler, Marcel Roșca, Lucia Țibuleac, Adina Iurașcu, Nicolae Andreescu, Cristian Mihăilescu, Pompei Hărășteanu, Valentin Loghin, Eleonora Enăchescu.

LIBRARUL-SCRIITOR

Citim cu întîrziere, dar cu răsplata unei lecturi captivante, cartea lui Costea Marinoiu **„Drumuri pe Olt"**, tipărită de Ed. Eminescu. C. Marinoiu e librar, directorul Centrului de librării al Vîlcei, a mai scris și alte pretuite cărți (folcloristică, istorie etc.), iar acum, cînd se supune la proba scriitorului-reporter, se vădește o penită fină, trecută prin filtrul unor exigente experiențe. E în cartea asta, firesc și poezie, scrisă sub dictarea frumuseților cercetate e și o vastă și solidă informație, reflectînd nu o dată originale descoperiri ale autorului. Aproape că s-ar fi putut chema „Totul despre Olt", într-atît e de bogată această carte, pretențioasă prin însuși subiectul ei. „A scrie despre Olt este o adevărată aventură", spune cu simulată umilință autorul, prea stăpîn pe materia pe care ne-o dăruiește. La rîndu-mi, îi dăruiesc cu plăcere (deși nu mai tin bine minte, parcă a uitat să mi-o ceară) titlul capitolului său **„Ev nou în Țara Vîlcei"**, care seamănă oarecum, ca să zic așa, cu cel al cărții subsemnatului **„Ev nou în Țara Banilor"**, tipărită prin anii '60 la Ed. Tineretului. Ori poate că „les grands ésprits se rencontrent"? Îi mai așteptăm pe Costea Marinoiu și cu alte cărți frumoase. **(I. Purcaru)**

● Recent, la Casa de cultură din orașul Rîmnicu Sărat a avut loc un autentic spectacol de revistă. Cîțiva tineri — toți muncitori pe platforma industrială — și-au făcut o formație de muzică ușoară (se cîntă mai toate genurile), numită „Laser" care, în cel mai scurt timp, a devenit cunoscută în zonă. Spectacolul lor este un adevărat recital, o manifestare care, fără nici un fel de exagerare, poate concura cu orice reprezentație a unui teatru de revistă. Prezentarea aparține unui instructor de la Casa de cultură — Costel Matinca. El cîntă și dansează

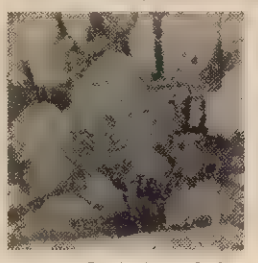

ca un adevărat profesionist, spune glume cu un haz irezistibil. Numele tinerilor muncitori din formație sînt: Ștefan Godă, Valentin Iosif, Gabriel Gamboș, Cornel Tudose. Dansul modern, fiindcă există și așa ceva, este modelat cu grijă de Liliana Petre. Muzica folk este asigurată de Nicoleta Pamfil și Florentina Torcaru. Mai cîntă muzică populară Luminița Godă și Ionica Oprea. Regia tehnică este semnată de Costel Popa. **(P. Sorin)**

O EXPOZIȚIE INSOLITĂ

A avut loc la **Biblioteca „Mihail Sadoveanu"** din Capitală (Piața Amzei) vernisajul primei expoziții individuale a lui **Mihail Garbi**, care oferă publicului 50 de mici piese de pictură pe smalț. Scriu despre acest artist plastic amator pentru frumusețea adesea fantastică a multimii de fresce în miniatură, multe sugerate de tărîmuri de vrajă ale patriei noastre, dar și unele deschizîndu-se uimitor ca niște hublouri spre o lume extraterestră. Și mai ales subliniez tehnica puțin obișnuită: pictură fixată pe ceramică prin ardere la 800°C. Procedeul practicat de Mihail Garbi încă de acum douăzeci de ani nu este prea folosit de pictori din cauza dificultăților și a meticulozității pe care le pretinde.

Materializarea investigațiilor artistice ale lui Mihail Garbi îmi amintește de soarta ciudată a unei alte descoperiri plastice realizată de un alt amator. Prin anii '50, scriind ca ziarist despre școlile profesionale, l-am cunoscut pe profesorul de desen **Paul Luțescu**, un om simpatic și inimos, pe care-l ascultam cu plăcere de cîte ori îl întîlneam. Ultima dată, parcă prin 1971, l-am găsit ca director al unuia dintre muzeele bucureștene. Într-un rînd m-a invitat la atelierul său din Buzești, unde mi-a arătat cu o fermecătoare mîndrie niște peisaje superbe, dar a căror performanță era mai mult tehnică. Omul descoperise pictura metalizată, adică fixată pe metal și indestructibilă chiar sub suflul flăcării cu acetilenă. (Nu sună puțin a Jules Verne?) Avea cîteva asemenea tablouri.

Apoi, după o vreme am aflat cu stupefacție și amărăciune că fusese secerat de o boală numită eufemistic necruțătoare.

Acum vreo doi ani am vorbit la telefon cu soția lui, cu care m-am înțeles să încercăm să resuscităm metoda acestui modest și talentat și ingenios meșter român. Și din nou vicisitudinile existenței (operații, mutări) ne-au tăiat comunicarea. Văduva lui Paul Luțescu și-a schimbat adresa, telefon n-are, la Uniunea Artiștilor Plastici nu figurează deoarece soțul ei nu fusese membru al acestei instituții. Și astfel o interesantă creație românească riscă să se piardă, de parcă nici n-ar fi fost. Fac apel prin aceste rînduri atît la soția lui Paul Luțescu, cît și la cei care l-au cunoscut sau dețin tablouri de-ale lui ca să încercăm să-i salvăm de la uitare memoria **(Adrian Rogoz)**.

EVENIMENT!

Duminică 11 noiembrie 1984, la ora 18, la Opera Română din București va avea loc premiera spectacolului **MICUL COȘAR** de Benjamin Britten (avanpremiera în aceeași zi la orele 11).

Este de notat că, în noua concepție regizorală, publicul va constitui partenerul de nădejde al soliștilor de pe scenă.

Deci, cei ce doresc să cînte, sînt invitați cu mic cu mare — duminică 11 noiembrie la Opera Română.

48 de ore printre petroliștii mării

● PETROMAR, un far al certitudinii ● Se montează prima conductă care va aduce țițeiul la mal ● 26 de oameni într-un act eroic ● Întîia noapte de marș, ultima noapte de panică ●

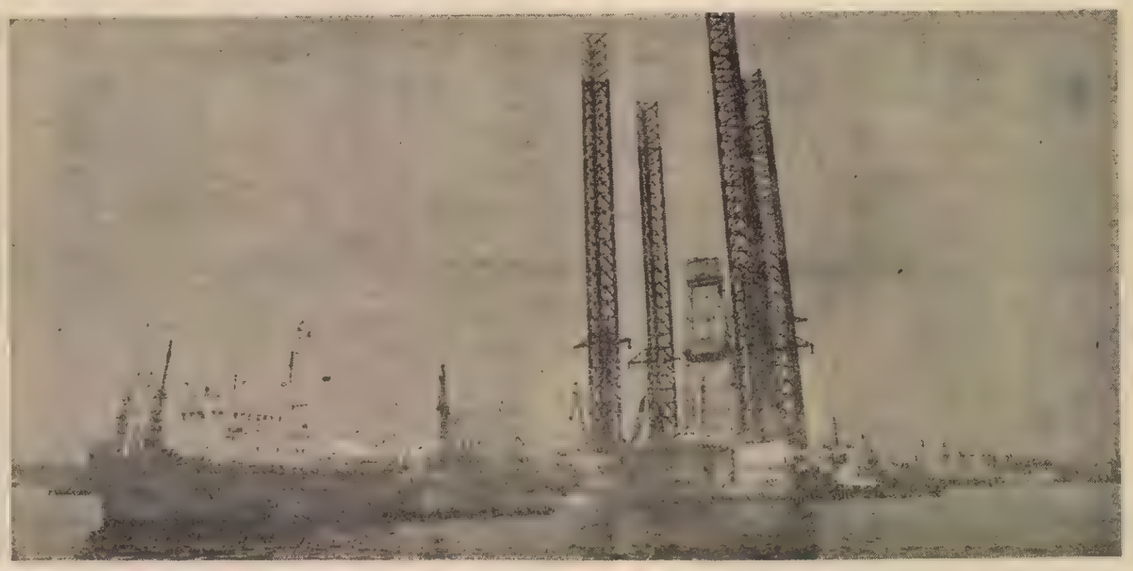

La Congresul al XII-lea, secretarul general al partidului anunța, cu emoție, că s-a descoperit petrol în platforma continentală românească a Mării Negre. O resursă de preț a dezvoltării noastre. Acum, în preajma Congresului al XIII-lea, petroliștii marini îi aduc drept omagiu finalizarea primei sonde de exploatare prin care se va extrage țițeiul și începerea forajului la cea de a doua. Trei platforme lucrează în larg, a patra se află în probe într-o radă a portului Constanța, a cincea, în construcție la Șantierele navale din Galați, iar altele sînt pe planșetele proiectanților. Străvechea istorie a tehnicii petrolifere românești acumulează una din cele mai de vîrf tehnologii ce ne alătură puținelor țări din lume care scot aurul negru din adîncul mărilor și oceanelor. Este una din inegalabilele victorii ale poporului nostru în anii socialismului, în inegalabila Epocă Ceaușescu.

...E 30 octombrie și negura amestecă cerul cu marea într-o nesfîrșită întindere de plumb. Între ele doar vîntul, țipătul clumii și fîlfîitul viu al pescărușilor, horbota albă a valurilor sparte de chei mai delimitează, către mal, elementele primordiale. În acest peisaj ca pentru vecinătatea melancoliei, de undeva, dinte-odată, la picioarele noastre, umbra urîșă a unui elicopter și zgomotul motoarelor lui aceperă totul. Aterizează pe o pistă cît perimetrul unui șotron de copii, desfășurată în pragul unei clădiri a cărei arhitectură aminteșe pe cea a unui vechet transatlantic, pe acoperișul căreia stă scris, cu litere mari, roșii — PETROMAR. La fiecare sfert de oră apare încă unul și încă unul... Coboară alert, înfigînd picioarele întîi-nemulți fel în pămînt de parcă l-ar încerca tăria, consistența, adevărul, bărbații de toate virstele îmbrăcați îngrijit și cu genți de voiaj în mîini ca și cum ar veni dintr-o îndelungată călătorie. Alții, echipați la fel, urcă în acest elicopter. Mașina pleacă, se mișcă puțin și decolează rapid, pierzîndu-și zborul în negura din care au apărut. De la 9,30 la 12,30 vin și pleacă, pleacă și vin, oficiind aceiași act. Bărbații monumentali ai acestui tărgut mării se îndreaptă spre poarta nr. 5 a portului Constanța, dincolo de care devin anonimi, amestecați în mulțimea de trecători. Se duc spre casele și familiile lor, spre grijile comune, după ce două săptămîni au trăit — unii chiar un an — într-un spațiu desprins de pămînt și de cer, suspendați deasupra apei pe o insulă de otel, dărîndu-se generos muncii lor de excepție. Spre casele și familiile răspîndite, pentru cel mai multi, prin cele mai diverse orașe ale țării. Dar se simte de acești navetiști de un tip aparte, mai tăcuți, mai interiorizați, care nu flecăresc nici între ei nici cu altii, care, în gravitatea lor, par de nepătruns. Inginerul Dumitru Oancea, de pildă, pleacă spre București, unde îl așteaptă soția sa, o geologă cu care a colindat șantierele de explorări vreme de 12 ani, fiind mereu împreună. Inginerul Petre Balaș — spre Buzău, maistrul Stere Dumitru — spre Ploiești... Marțea se schimbă sondorii, miercurea — mecanicii, electricienii, bucătarii..., aflăm de la inginerul șef mecano-energetic Paul Berbecaru. La fiecare două săptămîni are loc această șiafetă de elicoptere care duc și aduc de la 80, 100, 120 km de țărm lucrătorii de pe cele trei platforme de foraj marin — **Gloria, Orizont, Prometeu.** Munca de-acolo are alte ritmuri și orare decît cea de aici, de pe uscat. Un schimb de-aici și nu este egal cu orarul de lucru. Acolo un schimb durează două săptămîni iar orarul de muncă este cuprins între orele 12 și 24. De la miezul zilei la miezul nopții. Acolo nu se pot crimpi 2 sau 3 schimburi pe zi, nu e loc pentru atîția oameni pe patrulaterul de 40 × 50 metri, acolo nu există persoane de rezervă ori înlocuitori, fiecare e la post fix și de fiecare depinde munca și viața tuturor. Acolo, la orele 24.00, cînd, aici, majoritatea sintem cufundați în somnul cel mai profund, este clipa cea mai trează a universului. Marinari, sondori, mecanici, electricieni, telegrafiști, geologi, bucătari, medici și ofițerii de pantinaj... își schimbă tura, pregătesc ceaiurile celorlalți care pînă atunci s-au odihnit. Dacă totul a fost în ordine. Insula „plutitoare. învadată de lumină, pulsează de viață. În sala de mese se oficiază dejunul ce se termină obligatoriu cu un ceai cald și o cafea fierbinte și, după ce locuitorii micii planete și-au strîns mîinile, urîndu-și „noroc bun" și „o mare calmă" fiecare își reia locul. Unii la posturi, celiați în cabinele minuscule cu 2 sau 4 paturi suprapuse, unde-i întîmpină, de pe etajere, măsuțe și dulapuri, fotografii de familie, de unde le zîmbesc copii fericiți, femei tinere ori cu semnele virstei și înțelepciunii pe chip, urîndu-le parcă „somn ușor". În lumea ficțiunii din 78—80 de oameni, unul trebuie să fie permanent în tură, să rămînă permanent de veghe, să aibă ochii, mintea, urechile, nervii, arterele treze și peste versantul celălalt al zilei și al nopții. Să simtă în fiecare minut, chiar și în somnul pe apucate, prin pulsul său, pulsul întregului, al motoarelor de forță, al turlei de foraj, al pomnelor de toate felurile, să simtă fiecare vibrație a mării trimisă spre nava lor, să simtă starea de scîrți și starea de sănătate a celor de dincoace și de dincolo de cabine. Încercînd să surprindă și să prevadă, chiar înainte de acele barometrelor și giruetelor din stațiile meteo ca și înainte de tensiometrele medicilor, starea vremii și starea lumii de care răspund. Acesta este șeful de platformă, de regulă, un inginer de foraj a cărei misiune este astfel copleșitoare. El răspunde de viața, munca, productia, destinul, viitorul celor 75 ca și de viața, productia și destinul satelor de milicane de lei, bun național, investite într-o asemenea uzină-școală petrolieră și casă politicoasă.

Gloria, insula marilor speranțe

Prima — ne amintim, desigur — a fost **Gloria**, cu predestinare parcă botezată astfel. Ea a fost, ea este, ea va rămîne începutul, pionierul, cutezanța, școala, universitatea unde s-au învățat și se învață, se dăruiește știința și arta forajului marin în platforma noastră continentală, pe care s-a luat în stăpînire explorarea geologică a fundului mării ca și tehnologia de extracție a țițeiului și de aducere a acestuia la suprafață, unde viața și civilizația secolului nostru îl așteaptă. **Gloria** ne împlinește un vis. Ea a dat răspunsuri unor fundamentale întrebări, a dat girul și a probat idei, capacități, competențe, o multitudine de caracteristici ale inginerilor și tehnicii românești, a cercetării științifice naționale. Ea a descoperit aurul negru din adîncile straturi subacvatice în-zonă delimitată de geologi și denumită, și ea simbolic, „Lebăda". Într-un moment de istorie. Într-un moment cînd avem nevoie mai mult ca oricînd de certitudini, de certitudinile dezvoltării noastre pașnice prin noi însine într-o epocă zguduită de crize și de tensiuni mondiale. „Istoria forajului nostru marin, ne spune directorul Întreprinderii Petromar, inginerul Septimiu Seleeanu, a început imediat după Congresul al IX-lea al partidului".

Primele preocupări datează chiar din 1969, cînd, lucrînd la Comitetul geologic, a fost pornită cel investiții de tovarășul Nicolae Ceaușescu de elaborarea documentațiilor și demarcarea cercetărilor geologice în platforma continentală de pe malul românesc al Mării Negre. A fost intre cei care și-au legat destinul, încă de la tînăr, de acest nou domeniu al tehnicii petrolifere a țării. Ei înțelegem, de acea, sentimentele abia reținute să nu explodeze juvenil, cînd ne conduce prin toate zonele și compartimentele cîteodată de 10 000 de tone, de la bucătăria cu cuptorul ei electric de pline, din inox, și magaziile ei frigorifice pentru provizii, robotizată și mecanizată, la sala mașinilor cu motoare de forță făcute la Reșița, la instalația de foraj executată la „1 Mai" Ploiești, la macaralele de punte și instalațiile și laboratoarele de cercetări ale probelor geologice, la computerul de prelucrarea datelor, la numeroase alte bijuterii tehnice realizate în țară. Tot mai multe componente ale platformei sînt realizate acolo. Unul proiectul licenței cumpărate cu ani în urmă, cum am mai scris, se află pe planșetele proiectanților noștri pentru modernizare. Este, fireste, un sector al tehnicii de vîrf care nu poate fără de ea, fără platforma, precizează inginerul Seiceanu, este o sinteză a întregii industrii naționale și toate cele trei existente în larg au dat examene extraordinare, ca rezistență și funcționalitate, în care s-au comportat pur și simplu excepțional. Ca și oamenii, de altfel, nu mai puțin excepționali, oameni de egală forță și rezistență, de cursă lungă a căror combustie rămîne iubirea pentru ceea ce fac, spiritul și educația lor pentru timpul și țara în care trăiesc. Indiferent de generație, cărcia aparțin. Începutul, greul a fost, mai întîi, trebuie să recunoaștem, pe umerii generației de mijloc, a generației mature cu investiția ei de experiență și cu dreptul ei la răspundere. Generație căreia îi aparține și inginerul Septimiu Seiceanu. Ardelean de pe Tîrnava Mică, inginer petrolist din 1949 — intrase pe bancile Institutului în anul de răscruce 1944 — continuă o tradiție de familie, este chiar fiu de petrolist. Tatăl său, cărui povestea nu e lungă, dar e foarte frumoasă", cum ne spune, în speranța că avem timp s-o ascultăm, a terminat liceul la Blaj, în 1914, și a fost primul ardelean care a studiat Petrolul și gazele în București, ca și primul inginer român care s-a reintors în Transilvania pentru a lucra la Societatea de gaz metan, unde pînă atunci toți inginerii erau străini. „Ei, eu n-am mai rămas în Transilvania, desi am terminat școlaa liceul la Blaj, și aceeași facultate, la București". A lucrat în explorări pentru petrol, străbătîndu-i geografia în lung și lat, din Bihor în Oltenia, din Arges și Maramureș ori Cîmpia Română, unde a conturat și identificat numeroase zăcăminte aflate azi în exploatare precum și în zestrea sa de amintiri, trăiri, intîmplări, sentimente. **Gloria** și o dată cu ea forajul marin, îi apar astfel o experiență la care avea dreptul, o experiență ce trebuie trăită de un împătrimit al petrolului. **Gloria** este copilul său de suflet și de dor.

În 1976, cînd **Gloria** își găsise locul în apele Mării Negre, în lume existau circa 360 platforme de foraj marin, astăzi, în mai puțin de 10 ani, sînt peste 700. Între timp, lumea a mai aflat multe secrete ale acestei tehnici și tehnologii, atît de noi, și de îndrăznețe, uneori cu prețul unor mari catastrofe. **Gloria, Orizont** și **Prometeu** nu fost și ele zguduite de mari și incredibile furtuni, aducindu-le în situația limită, la pragul de sus al coeficientului de rezistență, au fost și ele surprinse de fenomene surprinză ale staturilor geologice din adîncuri care dau, de regulă, explozii de sonde, dar ele au ieșit învingătoare. Românii care le stăpînesc au ieșit biruitori... Fără îndoială, cu efort, cu dăruire, cu competență, cu starea de veghe mereu încordată, cu ambiție, cu ajutorul tuturor celor de pe mal care îi ajută, care au rolul să-i ajute. De aceea ei muncesc doar 2 săptămîni iar celelalte două stau la țărm, pe uscat, în familie, să se refacă, pentru un nou schimb.

Gloria i s-a dat dreptul să fie și prima platformă de foraj care să execute și să monteze și prima sondă pentru extracție, gata în chiar acest octombrie 1984, în preajma și în cinstea Congresului al XIII-lea al partidului, dindu-ne certitudinea protecției noastre de vînt, aducînd încă o confirmare a-politicii economice trainice, lucide, științifice a partidului nostru, a secretarului său general, cu profunde deschideri pentru progresul și înalta civilizație a poporului. Undeva, pe mal, pe o înnisipată plajă dinspre Capul Midia a apărut o uriașă hală în aer liber, o platformă de sudură, unde se montează, în vederea aprovizionării pe fundul mării, prima conductă pentru schimbul țițeiului la mal și o altă experiență e gata cîștigată.

Biografia Orizontului se naște în cireșari

Pe 3 octombrie 1982 dimineața, cea de a doua platformă, **Orizont**, pornește în larg, gata să-și ia locul în flancul deschis de **Gloria**. Toate pregătirile sînt făcute, nu s-a uitat nici cel mai mic amănunt. Prognoza meteorologică e bună, se prevede doar o ușoară intensificare a vînturi către prinz. Echipajul pleacă. Vreo 50 de oameni la bord — marinari, sondori, mecanici, electricieni și alți meseriași responsabili cu funcționarea mecanismelor cuidate, paste, pescarm și instrumente cu care se fac forajele din compartimentele întreprinderii. Are în față un remorcher puternic de care e legată solid cu parme forte. În spate, cîteva vapoare ce transportă restul personalului ca și proviziile și materialele de foraj necesare în larg. Deasupra un elicopter și el cu funcții de transport și supraveghere a marșului. Prinzul vine și viuiul se intensifică, dar nu neapărat violent, nu ușor, ci tot mai puternic și tot mai puternic, cuprinzînd marea într-o năprasnică furtună, ridicînd valuri de peste 7 metri înălțime, cu o putere a vînturi care ajunge la 160 de kilometri pe oră. Seara, la orele 20,00, coloana de peste 10 000 de tone șalta pe valuri ca o umilă și rătăcită bărcuță. Începe să trosnească, începe să se zguduie, începe să se încline pînă la 6,5 grade înnatate, iar la 7 grade este limita de răsturnare, limită catastrofei. Oamenii încep o noapte de coșmar. Parimele se rup, ancora se rupe și ea, orice încercare de restabilire a legăturii cu remorcherul eșuează. Se dă alarma de abandon și se hotărăște ca 30 de oameni să fie îmbarcați pe bărcile de salvare în direcția vapoarelor din jur care-i așteaptă. Rămîne un număr cît mai mic dintre cei absolut necesari pentru menținerea în funcțiune a platformei în suprafață. Dar nu pleacă nimeni. Un lucru la care inginerul Septimiu Seiceanu, pe atunci inginerul șef al întreprinderii, nu se așteptase. Apare chiar o situație absurdă și incredibilă, nimeni nu iese din front. Au loc chiar repetă alarma, se explică starea în care se află platforma și cu greu se adună oamenii pe punte, în locurile de îmbarcare. Inginerul Paul Berbecaru începe atunci să nominalizeze pe cei care pot să rămînă, dară vre — mecanici și electricieni. Lui Ion Matei îi se strigă „Ioane, îți dau ordin să pleci, al doi copii acasă !" S-a ascuns și el după o barcă de salvare și a revenit. Pe sanitarul Boabek Alban nu l-a putut convinge nimeni să-și părăsească locul de muncă, „dacă cineva are nevoie de mine, l se face rău, sau se rănește"... Conducerea intrase în panică, superbul act de sacrificiu și de solidaritate devenea, tată, derutant și periculos : nimeni nu voia să plece, să moară atîția oameni ! A doua zi în zori, cu toată monca epuizantă de nedresare, furtuna îi zvirlise înapoi spre țărm, deși străbătuse aproape 70 de kilometri spre zona unde trebuia să acostese. Furtunile continuau mai departe, mai dramatic. Zbaterile continuu de valuri picioarele uriașe de 120 metri înălțime ajungeau în impact cu greutatea de peste 6 000 de tone a corpului platformei și astfel pragul de sfărîmare era pe aproape. Este anunțat un petrolier din larg să vină să-i remorcheze. Acesta soseste și, cu greu, ajutați și de elicoptere se prind cîteva parime de metal și de fibre textile ce par invincibile, dar se rup curînd, ca niște biete fire de ață. Cei 26 dau bătălie pe viață și pe moarte, uzi pînă la piele, deși elicopterul le-a aruncat cîteva schimburi uscate, să mențină viralul și ciudatul corp în stare de pluture și cu instalațiile în stare de funcționare. În a treia zi, sub acest tevaiuire a furtunii și a oamenilor, inginerul Seiceanu, impreună cu colaboratorii săi, ia decizia unei ultime încercări, a singurei manevre care ar mai fi putut menține intactă platforma. Manevră însă incalculabilă, cu fantastice riscuri pentru supraviețuirea ei și a celor de pe ea. Să coboare picioarele platformei pe fundul mării și să încerce să-i ridice corpul deasupra valurilor. Ca și cum ar fi efectuat o operație normală de fixare pe locația de lucru. O decizie fără precedent, care nu s-a mai luat vreodată în șeurta-i dar dramatica istorie a forajului marin mondial, o premieră absolută. Decizia s-a luat, muncă a fost multă, surprize din cele care pot face să albească într-o secundă, dar pînă la urmă au reușit. Către orele 20.00, în ceea de-a treia zi, de și vîntul bătea cu aceeași furie, n-a fost răpusă, platforma plutea, bine ținută pe picioarele ei solid înfipte în solul din adînc. După aproape 56 de ore, cei 26 se liniștesc. Această probă de excepție, nedorită dar reală, verifică deopotrivă oameni și, cum spuneam, numeroase etaje ale industriei românești.

În acea dramatică încleștare se întîlnesră biografii și destine tangente. Inginerul Paul Berbecaru, clujean de fel, cu bunicul din partea mamei născut în 1927, este format ca mulți dintre cei care au început forajul nostru marin la „școala IFLUG", cum spune. În colectivul Întreprinderii de foraj și lucrări geologice speciale care a modelat și cimentat nu numai carte, dar și un climat de spirit care îi leagă pe oameni de destinele țării, lupta lor pentru noi zăcăminte fiind scrii de oglinzi paralele. S-a specializat pentru întreținerea platformelor de foraj marin pe o instalație a companiei americane licențiatoare ce lucra în Egipt, în Marea Roșie, în Golful de Suez. Acolo, alături de macaragiul Ion Matei și maistrul de foraj Sava Ciubotaru, s-a încolonat în echipa de voluntari pentru salvarea unei sonde în erupție ce periclita întreaga formație. Acolo nu se numeau Berbecaru, Matei, Ciubotaru, erau **românii** cu hărnicia lor, cu priceperea lor, cu rezistența lor fizică și morală, cu solidaritatea lor. Inginerul Petre Balaș, unul dintre cei mai tineri, avea atunci 32 de ani. A terminat Mecanica la București, în 1976. Buzoian, fiul a doi dascăli, a doi profesori. Cînd a venit de pe băncile Politehnicii, **Gloria** era încă în rodă, în stadiul de montaj și probe în care se află acum **Forțuna**, specializîndu-se pe cele de sistemul hidraulice. Este trimis la Galați să lucreze și să-și adîncească accesi specializare pentru „Orizont". „Cum as fi putut să plec atunci ? !, zice. Să mă duc pe bărcile de salvare, ca un las dinaintea invins, fără nici o luptă ? ! Fără să mă acuzați de vorbe mari, dar mi-as fi făcut de rîs întreaga mea generație. Oare noi nu sîntem în stare de sacrificii ? ! În plus, tineam la platforma ca la un lucru al meu personal, ca la un lucru de suflet ce mi-a marcat existența. Să știți că n-am crezut o clipă că se va răsturna. participasem doar la construcția ei și stiam cum e făcută. Decizia care s-a dat era singura ce salvare și faptul că am reusit, deși periculoase au fost limense și nu s-a mai făcut un asemenea lucru în lume pe furtuna se datorează, as zice eu, extraordinarilor muncitori și inginerii pe care îi avem. Stăpînesc bine meseriile cele mai delicate și știu să execute manevre tehnice cu supleță și o pricepere demne de cele mai mari tradiții.

Maistrul Stere Dumitru, prahoveanul, este descendent dintr-o dinastie de petroliști și dinsul ține la memoria înaintașilor, la prestiziul lor, cum tine confratele său mai tinăr la tinăra sa generație. „În numele lor, n-as fi putut să abandonez. Bunicul a intrat la sonda în 1898 iar tata l-a urmat din fragedă copilărie, ca și mine de altfel. Aveam 14 ani, cînd am intrat la școala profesională de ucenici de la Astra română. Ei au lucrat la Bustenari, prima achelă petrolieră românească". Are 43 de ani de meserie pe care l-a petrecut în locurile cele mai grele, acolo unde erau evenimente, acolo unde se întîmplau avarii și nenrevăzuturi care puneau în pericol sondele. Lucrînd în echipele de intervenții, întreg colectivul său mecanic cu care munceste acum si-a făcut „ucenicia". si-a dat probe de foc a priceperii si capacității la Cobiz, la sonda-școală pentru forajul de mare adîncime, căci, se înțelege, o sondă sub mare străbate chiar și cîteva zeci de metri.

Se mai înțelege, prin urmare, că aici n-au venit să lucreze nici aventurieri, amatori de cîștiguri mari și de întîmplări extraordinare care, ce-i drept, nu lipsesc, se petrec chiar zilnic printre oameni — Oameni pe care îi găsim pretutindeni în România. Căci pretutindeni înfăptuim unicate, premiere, noutăți, opere prin care ne definim și ne desăvîrșesc pe noi înșine.

An intîlnit și înregistrat numeroase și numeroase chipuri de muncitori și viețui de meninea domni ai muncii și ai devotațiunii. Ca și ale tinărului muncitor Petrea Fercu, un moldovean care, la 28 de ani, este unul dintre cei mai iscusiți sondori marini, reprezentînd o generație de muncitori formată pentru și destinată acestui nou domeniu al petrolului românesc. A venit pe „Gloria" cînd abia împlinise 19 ani. Ale mecanicului Gheorghe Radu care, la peste 60 de ani, după ce a construit în premieră, motoare diesel la Reșița, și-a început o nouă vocație la Constanța. Pentru că este nevoie aici de pricepere, înțesuință, experiența și lectiile sale de viață. Pentru că este nevoie aici de o conștiință curată ca a sa. Are 63 de ani și, vrea să nu se retragă, nu este încă lăsat să se retragă. Ale inginerului Dumitru Oancea, unul dintre șefii de platformă ai „Orizontului", care si-a ales și si-a pregătit singur echipajul, pe inginerul Valeriu Trimoiu, pe care l-a avut stagiar în Munții Buzăului. Trăirile de pe insulele insingurate de oțel sînt cele mai desăvîrșite creuzete de caractere. Miercuri, 31 octombrie, cînd a coborît din elicopter pentru perioada de refacere, a lăsat sonda într-o stare de excepție, tinută în friu prin intervenții de secundă cu secundă pentru a nu ajunge în erupție. Nu are emoții însă e calm, știe că cel ce s-a urcat are cel puțin o competență egală cu a sa, chiar dacă este mai tînăr, și este cavrebii să la decizilie coresp unzătoare. „Nimic nu-l usor pe pămînt și nimic nu-i prea greu, spune, cînd vrei și poți să trăiești ca un om adevărat". Un gînd cît filozofia unei lumi întregi.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Delimitări

Etimologii populare

Se ştie în genere ce este etimologia, nu şi termenul mai savant, **etimon** : cuvîntul străin din care derivă cel din limba naţională. Mai puţin răspîndită e noţiunea „etimologie populară", privind — transcriem definiţia din **Mic dicţionar enciclopedic** — „modificarea formei unui cuvînt mai puţin cunoscut sub influenţa altui cuvînt mai cunoscut, asemănător ca formă, uneori şi ca sens".

Astfel, într-o carte apărută la noi cu aproape 150 de ani în urmă, despre isprăvile lui Napoleon **Bonaparte**, acest din urmă cuvînt apărea mai pe înţelesul tuturor, românizat : **Bunăparte.**

Voi da mai departe exemple atît de nume comune, cît şi de nume proprii de persoane şi de locuri (onomastice şi toponimice).

Poreclim **beşleagă**, un om fără viagă şi fără inteligenţă. Cuvîntul derivă din turceşte : **beşli-aga**, comandant **(aga)** peste **beşlii** (cavalerişti).

În popor, germanul era poreclit „neamţ **cotofleanţ**". Enigmaticul epitet derivă din etimonul german **Kartoffelpflänzer**, cultivator de cartofi, plantă venită din America prin filieră germană.

Prin stîlcirea cuvîntului **interogatoriu**, s-a spus în popor **intrigatoriu.** Curios, nu-i aşa ? Un neologism înlocuit prin altul, ce e drept mai aproape de înţelesul general.

Din **reclamaţie**, omul necăjit care depunea o plîngere, adeseori cu lacrimi în ochi, a făcut **lăcrămaţie.** Cînd N. Iorga a ajuns preşedinte al consiliului de miniştri şi ministru al învăţămîntului public, în 1931, luîndu-şi reşedinţa la Vălenii de Munte, o numea cu un iz latinesc, **lacrimatoriu.** Asta însă nu mai era o etimologie populară, ci una cultă !

Germanii numesc **Zuchthaus** închisoarea, care este şi cum o arată cuvîntul compus **Zucht** şi **Haus** o casă de corecţie. De aici a ieşit cuvîntul argotic **ţuhaus,** fără ca autorul său să-şi dea seama că pe nemţeşte „zu Haus" înseamnă **acasă.** Nu-l vorbă, haimanalele delincvente, fără domiciliu fix, şi-l găseau la închisoare, aşa fel că se nimerea ! !

În popor, **farmazon** însemna cam ca **solomonarul** din literatura lui **Agârbiceanu,** magicianul care vrăjeşte de ploaie sau de vreme bună, profitînd de superstiţia oamenilor fără carte. Aceeaşi să fi fost şi credinţa acestora despre **francmason** ? Se vede că da, deoarece asta-i etimologia cuvîntului.

Cînd ţara noastră, cu 44 de ani în urmă, a fost bîntuită de guvernarea **legionarilor,** poporul a arătat o justă intuiţie, spunîndu-le **lighionari.** Ce alta erau decît lighioane hămesite, cu chip de om ?

Despre **epilepsie** sau boala copiilor, cum i se mai spunea, poporul superstiţios credea că este venită de sus,ca o pedeapsă şi i-a spus **pedepsie.** Cuvîntul se găseşte şi în opera lui Creangă.

Tot acolo am găsit, pentru vînzătoarele de mode, în franţuzeşte **Marchandes de modes** şi în româneşte **marşande de mode,** barbarism luat în ris de autor, cu creaţia, cred, proprie, a etimologiei populare **mîrşavele** de modă.

În sfîrşit, ca să termin cu numele comune, voi aminti că în popor a ieşit cuvîntul **cumpărativa** pentru **cooperativa,** ce e drept, de vînzare, la începuturile cooperaţiei în ţara noastră.

Trecem aşadar la numele proprii de persoane. Una din poreclele diavolului, la noi, era misteriosul **Scaraoski,** socotit tartorul tuturor relelor. De unde-i venea acest nume ? Din slavonă, după desinenţă ? Cîtuşi de puţin, ci de la Iuda **Iscarioteul,** după locul lui de baştinăş, vînzătorul lui Iisus Hristos.

În timpul războiului nostru de întregire, după prima fază, urmînd reorganizarea armatei retrase în Moldova, ne-a sosit din Franţa „misiunea militară", de sub conducerea generalului **Berthelot.** Prin bonomia lui, personajul a devenit popular. **Era** jovial şi ventripotent. I s-a mimerit de minune etimologia populară de **Burtălău.**

Ion Creangă nu s-a avut bine cu mitropolitul Moldovei, **Calinic** Miclescu. De aceea, a culeş cu satisfacţie din gura arhimandritului Isaiia Teodorescu, zis şi **Popa Duhu,** porecla **Cinilic** (om cinos, odios etc.).

În splendida lui carte memorialistică, **Anii de ucenicie** (1945), Mihail Sadoveanu ne povesteşte copilăria, adolescenţa şi primul popas în Bucureşti. Împreună cu alţi doi colegi, moldoveni ca şi dînsul, a frecventat o bucată de timp un fel de conservatoriu particular al poetului macedonskian Th. M. Stoenescu. Acesta era solicitat şi de tineri pe care-i punea la încercare, să recite ceva, versuri ştiute pe de rost. Apare o fată frumoasă şi e pusă la proba de recitare, în prezenţa şi a celor trei de mai sus. Fata anunţă titlul poeziei. E întrebată cine-i autorul. Primeşte răspunsul : poetul **Inimescu.** Aţi înţeles că era vorba de **Eminescu.** N-a fost el oare prin excelenţă poetul iubirii ? Şi sediul acestui sentiment nu este inima ? Fata, săraca, o nimerise, făcînd, din incultură, o etimologie populară pe cît de sugestivă, pe atît de justă. Restul episodului nu interesează.

Politicianul Constantin **Argetoianu,** fiu de mare proprietar oltean, purta se vede numele unuia din domeniile lui, moşia din satul **Argetoaia.** Din mai sus numitul **Dicţionar,** vedem că în 1976. comuna din judeţul Dolj îşi ridicase populaţia la 6 300 de locuitori. Numele lui apărea însă adeseori stîlcit, nu numai verbal, dar şi în scris : **Argintoianu.** Asupra tîlcului acestei etimologii populare, orice comentariu este de prisos.

Într-una din anecdotele versificate ale lui Şt. O. Iosif, **Eroul de la Königrätz,** din războiul austro-prusac (1866), soldatul român care luase parte, în armata austriacă, se lăuda cu faptele lui de arme în bătălia de la **Cinecreţ.**

O altă etimologie populară toponomastică aparţine comunei rurale prahovene **Potigrafu.** Am trecut adeseori cu maşina prin acel sat, pe traseul Bucureşti—Ploieşti. Multă vreme nu i-am dat de hac acestei **curioase** denumiri Într-un tîrziu, am fost edificat : satul îşi luase numele de la un **tipograf.**

Încheiu cu această omagială etimologie populară, în cinstea culegătorului ăstor rînduri de vulgarizare a noţiunii, nu fără a sezisa tîlcurile psihosociologice ale fenomenului.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Un nou studiu despre V. Voiculescu

V. Voiculescu la orizontul tradiţionalismului. (Minerva, Universitas, 1984) se cheamă lucrarea pe care Mircea Braga, critic de la Sibiu, o dedică lui V. Voiculescu, după studiul monografic **V. Voiculescu** (Minerva, Universitas, 1975) de Ion Apetroaie şi substanţiala **Introducere la opera lui Vasile Voiculescu** (Minerva, 1980) de Elena Zaharia Filipaş.

Mircea Braga a simţit nevoia să-şi precedă studiul său cu o amplă dizertaţie despre tradiţie şi tradiţionalism, întrucît primii critici i-au trecut pe Voiculescu împreună cu Ion Pillat la tradiţionalism (E. Lovinescu) sau împreună cu Lucian Blaga la ortodoxism (G. Călinescu). Adevărul e că tradiţionalismul e o formulă prea largă şi că nu defineşte precis nici pe Ion Pillat care a început prin simbolism şi a sfîrşit prin neoclasicism, nici pe Lucian Blaga care a debutat prin expresionism şi a sfîrşit tot prin neoclasicism şi nici chiar pe Vasile Voiculescu, original abia după apropierea de neoromantismul lui Rilke şi de manierismul secolului al XVII-lea. Ar mai fi fost de spus că despre tradiţionalism s-a vorbit în literatura noastră critică abia după primul război mondial, cînd s-a pus cu mai multă pregnanţă problema raportului dintre tradiţie şi inovaţie şi s-au constituit cei doi termeni antinomici : tradiţionalism şi modernism, ultimul creat de E. Lovinescu. O curiozitate este că Lovinescu însumează la poezia tradiţionalistă pe Ion Pillat, pe Lucian Blaga, pe Adrian Maniu şi pe Voiculescu, la modernism înserînd doar pe Arghezi care a făcut sinteza poeziei moderniste şi tradiţionale, nu tradiţionaliste (Ion Barbu figurează la poezia cu tendinţă spre ermetism, iar Ion Vinea la poezia extremistă). Abia la Călinescu moderniştii (Arghezi şi Adrian Maniu) sînt despărţiţi de tradiţionalişti, iar tradiţionaliştii de ortodoxişti, cum am văzut, Ion Barbu şi Ion Vinea fiind aşezaţi împreună în capitolul „Dadaişti, suprarealişti, ermetici".

Concepţia despre poezie a lui V. Voiculescu extrasă de Mircea Braga dintr-un text publicat postum era cam rudimentară, biologistă : poezia ar fi un instinct „care vine mai de jos de om, de la animal şi trece prin om, mai sus, dincolo". În poezia numită tradiţionalistă apare dragostea de locul natal, de pămînt, de graiul neaos, de cer, de strămoşi, de ţară, de obîrşii, de misterul propriu „unde încep şi sfîrşesc toate, neam, familie, privelişte, lume, univers". În **Confesiunea unui scriitor şi medic** din **Gîndirea** (1935), Voiculescu mai aminteşte, citind pe Freud, dar şi pe William James (transcris greşit şi reprodus la fel de Mircea Braga în text şi la indice : James Williams) de acele „complexe vechi magice, străvechi refulări" pe care „ştiinţa lui James Williams le respecta şi le recunoştea puternica lor realitate sacră... mai mult ca ştiinţa de azi a lui Freud". Este vorba de reflexele aşa numite de Jung inconştient colectiv cu care individul se naşte, complexe ce alcătuiesc zestrea, „misterul" său personal. „Ştiinţa" lui William James este desigur cea din **Varieties of Religious Experience** (1902) : „Lumea vizibilă face parte dintr-un univers spiritual din care-şi trage principala semnificaţie". Determinanţii operei lui Voiculescu sînt religia şi folclorul, deoarece, cum spune altădată, „muzeul sufletului nostru e în folclor".

Cariera literară a lui V. Voiculescu se întinde în prima etapă între 1916 şi 1939, cînd e numai poet. În 1944 îşi publică o culegere din toate poeziile. După 1944 nu a mai publicat. Abia după moarte, se publică în 1964 **Ultimele sonete închipuite ale lui W. Shakespeare în traducere imaginară de V. V.,** scrise între 1954 şi 1958, iar mai tîrziu **Vechi** şi **Ciepsidra.** Se mai află în manuscris circa o sută de poezii. Analiza lui Mircea Braga este în genere reticentă. Apreciază mai mult postumele : „Cu volumul **Ciepsidra** sîntem în faţa adevăratei poezii religioase a lui V. Voiculescu. Şi poate în faţa singurei poezii religioase autentice din literatura română". În **Ultimele sonete** „cadrul eticii desfăşurat cu o subterană vehemenţă este temelia unei estetici de dizolvare a dihotomiilor fundamentale. Poezia se confirmă prin invocarea mitologicului şi a originarului (apelul la divinitate) şi în acelaşi timp prin modelarea arhetipilor, ca stări ale spiritualităţii şi afectivităţii" (limba) cam sofisticat).

Mai preţuită decît poezia este proza, în întregime postumă, scrisă între 1947 şi 1958, nu fără încriminarea unor piese : **Vaca,** „text submediocru", **Limanul** : „ţesătura epică e simplistă şi simplificatoare", **Farsa, Clobănilă** şi **Proba** : „simple anecdote, pendulînd între melodramatic, idilic şi senzaţionalul bulevardier ieftin". **Amintiri despre poeţi** : „relatarea se istoveşte pe sine... şi se abandonează într-o morală care-i dublează, inutil şi exterior, conotaţiile" etc. Criticul identifică structuri şi invarianţi. Dăm peste excursuri educative, restaurări epice (evocări), prezentări de tipuri şi moravuri cu alunecări spre şarjă, teme livreşti cu dezvoltări didactice, pitoreşti sau concilînd fabulosul cu realismul, dar şi naraţiuni în fabulos pur ca **Schimnicul** (cu tema licantropului) sau în cod mitic **(Lostriţa, În mijlocul lupilor, Ultimul Berevoi, Pescarul Amin).** Aceste două din urmă categorii dau şi măsura prozatorului original care a fost Voiculescu, atunci cînd, depăşind stadiul etic, satiric, livresc, realist elementar al povestirii, a intrat, păstrînd unghiul fantasticului popular, în inima mitului, restaurat nu ca ipoteză, ci ca o ipostază existenţială, prin recrearea condiţiilor şi datelor de adevăr din **illo tempore.** A descoperi în modern nişte ecluze ale arhaicului, niste adîncuri ale existenţei, aceasta a fost faptă de nuvelist a lui V. Voiculescu în cele mai izbutite proze ale lui. S-ar fi cuvenit însă mai stăruitor explicate anumite simboluri, ritualuri şi practici de care autorul se serveşte sau le imaginează (de exemplu ce semnificaţie are cuvîntul **berevoi** şi care ar fi proveniența sa ?). Nici măcar cînd se referă la povestirea **Behavorism,** criticul nu lămureşte de ce autorul şi-a intitulat-o astfel, pomenind doar de „principiile enunţate de J. Watson".

De ce criticii au vorbit de roman în legătură cu **Zahei Orbul** ? Pentru că autorul şi l-a considerat astfel, deşi nu era decît tot o povestire parabolică, povestea unui mit, un mit căzut în ficţiune după expresia lui E. M. Forster.

Despre teatrul lui Voiculescu citim că tentaţia formulei realiste nu se deschide pe un strat atras de ritmurile creaţiei populare pînă în orizontul mitului, ca în proza sa, ci „se opreşte în zona de interferenţă a basmului cu legendarul". De unde valoarea sa de mijloc.

În niste sumare concluzii, Mircea Braga declară că a urmărit în lucrarea sa refacerea structurii operei lui Voiculescu printr-o „grilă marcat teoretică". Studiul a comparat cîteva esenţiale aliniamente ale organizării tradiţionaliste cu palierele interne ale operei scriitorului, cum realităţile teoretice se metamorfozează în realităţi artistice. Indiferent dacă acest demers e sau nu cel mai adecvat, recunoaştem că exegeza nu e lipsită de interes. Cît despre valoarea operei lui Voiculescu, ea se va mai discuta, nu ne îndoim.

AL. PIRU ■

Romanul ca mozaic policrom

(Urmare din pag. 13)

întîmplarea din casa pădurarului. Toate acestea revin în confesiunea lui ruptă, incoerentă şi, totuşi, mult mai sugestivă decît cea dinainte. Este o delicată tristeţe şi o frumoasă poezie în desenul acestui personaj tumuriu. Un om în crepusculul vieţii ascultă într-o zi de decembrie un cvintet de coarde şi işi retrăieşte, deodată, toate timpurile şi toate senzaţiile. Reflectile lui au substanţă şi stilul este potrivit. O pregătire de stingere, o percepere neobişnuită a muzicii ca un element unificator şi salvator : „Aşa ar trebui să ne naştem, ca dintr-un fluviu, printr-o simplă tişnire a capului afară. Lumina unei zile de vară ca cea de care îşi aminteşte atît de bine şi la o vîrstă pe care fiecare să şi-o potrivească după voie numai fragedă să fie. Să nu trebuiască să bîjbîim, să nu trebuiască să aşteptăm ca cineva să ne ia de mînă şi să ne conducă ci, singuri, fără alt sprijin decît propriile picioare, să descoperim născîndu-se lucrurile fără seamăn ale acestei lumi, lucrurile cele mai simple, cele mai simple dar şi cele mai frumoase.

Iată-l privind din nou cerul de decembrie, cu nori din ce în ce mai ameninţători. Mai coboară cîteva trepte cînd, deodată, nu ştim de unde, izbucneşte furtunos o muzică. Linistea chinuitoare de dinainte e sfîşiată în mii de bucăţi. Aerul, pînă atunci greoi, compact, se face subţire, transparent, o lumină nouă îl transformă în ceva colorat, învăluindu-i fiinţa slăbită, tremurîndă".

Faptele rămîn şi în acest caz într-un plan nedeterminat. Poate fi în intenţia lui Costache Olăreanu şi o sugestie luată din muzică, pentru a fi în acord cu titlul romanului. Barbaria realului nu pătrunde în text. Concretul istoriei intră într-un flux al amintirii şi îsi pierde din asperitate. O poezie discretă învăluie aceste existenţe modeste, prezentate într-o proză ce se desfăşoară în ritmuri domoale şi muzicale.

Factorul activ, unificator în acest cvintet este autorul care îşi intilneşte întîmplător personajele. El scrie de cinci ani un roman şi, se pare, fără spor. Zărind într-o zi pe domnul în vîrstă, adus de spate, se gîndeşte să-l introducă în carte, idee pe care ne-o comunică într-o paranteză : „el ar putea deveni un personaj foarte interesant într-o carte pe care mă tot silesc s-o scriu de vreo cinci ani..." Şi cum precizarea apare în primele rînduri ale romanului, asta înseamnă că romanul despre care este vorba nu-i altul decît acela ce se constituie, acum, sub ochii noştri. Un artificiu care dă iluzia autenticităţii în planul tipologiei şi al scriiturii. Costache Olăreanu foloseşte des asemenea abilităţi şi, trebuie să spun, că prin ele îşi construieşte personajul cel mai interesant al cărţii : autorul care are o viaţă dublă (funcţionar la un institut de ştiinţe umanistice şi, în orele libere, autor de romane) şi scrie acum cu dificultate o carte. Dificultăţile sînt notate, separat, într-un jurnal, iar jurnalul intră în substanţa cărţii.

Autorul recitește pe Pascal şi reţine o propoziţie pe care ne-o comunică. Se întîlneşte cu prietenul M.S. şi merge cu el la Bacău. Sînt prinşi de inundaţii şi ajung cu greu la Bucureşti. Telefonează altui prieten, Mircea, care este şi el scriitor şi, cînd nu-l găseşte la telefon, îi trimite o scrisoare pe care o transcrie, în prealabil, pentru a o plasa în romanul la care osteneşte. Scrisoarea nu-i memorabilă, dar ca document al unei existenţe chinuite poate fi acceptată. Jurnalul vorbeşte, apoi, de Radu (Petrescu) şi de cărţile lui şi, din cele notate, înţelegem că prietenul Radu este un model literar : „O proporţie desăvîrşită a elementelor, calculul precis al efectelor, dozarea amănuntului, anvergura descrierii". Mai puţin anvergura descrierii, acestea sînt şi dimensiunile prozei lui Costache Olăreanu, intrat — pe faţă — în roman, ca personaj-autor ghinionist, sicilt de viaţă, nedreptăţit de contemporani. Trebuie să plece, ca specialist, la un congres internaţional la Hamburg, şi se pregăteşte cu înfrigurare. În ultimul moment pleacă însă un coleg cu relaţii mai bune. Autorul transcrie cîteva pagini din **Didactica** prietenului Radu şi se plimbă, seara, cu cătelusa Chiriţa. Citeşte pe Canetti, I. Lăncrănjan şi pe Dinu Săraru **(Niste ţărani** — „foarte bună după primele 30 de pagini"), primeşte un chestionar de la Mircea Zaciu şi stă de vorbă cu Marin Preda...

Jurnalul ca jurnal este prea puţin interesant. Ici, colo cîte o propoziţie ce se poate reţine („Nu cumva acestei lumi turbate îi lipseşte un cîine turbat ?"), în rest obişnuitele amănunte de viaţă. Ne putem face cu greu o idee despre viaţa spirituală a creatorului care amestecă în chip aşa de bizar (în plan intelectual) valorile. Dar să nu nedreptăţim pe Costache Olăreanu : jurnalul său este o formă de ficţiune într-o ficţiune mai amplă : romanul. O voce într-un cvintet care are ca temă esenţială tocmai naşterea (scrierea) romanului. Livrescul este în chip deliberat amestecat cu realul, personajele trăiesc în acelaşi plan cu autorul, indivizii cu o identitate precisă (ei înşişi scriitori cunoscuţi) au în carte acelaşi statut ca personajele inventate. Procedeul a fost utilizat întîi de Proust. L-au folosit, apoi, mulţi romancieri, voind să întărească ideea că viaţa spirituală este o formă a realului şi cultura constituie o parte a existenţei individului.

Cvintetul melancoliei este un roman original care transformă tema creaţiei într-o temă epică şi face din dificultatea de a scrie o sursă pentru fervoarea de a scrie.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Aurelian R. Petrescu : Încercare teoretic meritorie, dar rezultatul concret, în plan literar, rămîne modest, neconcludent.

D. Amurg : Regăsim în „Primăvară", „Riscul călătoriei", „Cosmicul", „Riul", „Bucuria care mă așteaptă", bunele promisiuni mai vechi, care întîrzie totuși să se realizeze plenar, în toată puterea cuvîntului. Nu e de crezut că nu puteți atinge această măsură superioară a împlinirii.

W. Kramps : Unele rehuări, unele pagini noi. — în general, lucruri mai mult de efort, de „strungare", și mai puțin de inspirație („Zodia cumpenei", „Alexandru cel Mare", „Ospăț cu lebede", „Pipăind coala de hîrtie").

X. Armeanu : Versificări de oarecare îndemînare și acuratețe, pagini avrești, de album și salon, cu multe ecouri simboliste și toniceniene. — într-un cuvînt, o nobilă vioară Ingres-iană a unui spirit ales, diletant sensibil și cultivat.

M. Cosmetto : Povestea e mult prea „ascunsă" în metaforă încifrată într-un fel, cu să se poată înțelege ceva. Nici scrisoarea nu e prea explicită în ceea ce se referă la poveste și la supărările pe care vi le produce. Pur și simplu, nu știm ce să vă spunem...

D. Cavadia : Interesant, mesajul dv., frumos gîndit și scris, plin de observații pătrunzătoare și de prolecte judicioase. El confirmă bănuielile anterioare și ne justifică gîndul că avem de așteptat din partea dv. isprăvi deosebite. Un singur lucru nu ne convine : romînul, cu nimb de neliniște, pe care ni-l atribuiți („judecător"). Nu poate fi vorba !... Termenul trebuie de urgență înlocuit cu ceva de ... orișten mai în ... să, sfătuitor, etc. În ce privește numele adoptat, el aparține și unui compozitor român ceva mai vechi și mai puțin cunoscut, de la care l-a împrumutat probabil și romancierul de care vorbiți, desigur pentru aceleași rezonanțe mate.ne care v-au ispitit și pe dv. Așteptăm cu interes vești noi.

Viviana Antoniu : Regres dezamăgitor, către confecția convențională, către compunerea sirată-inclonată, dar nedesirată fără ecou, cu eminescianizări de începător, etc. Ceva (încă sovăitor, nefinalizat) în „Așteptare", „Cu trudă de visare", „Pădurea e soră".

C. Stamate : O scrisoare cam formală („ca să fie"...), necorespunzînd unui îmbold real, unei nevoi imperioase (se și repetă unele lucruri deja discutate și rezolvate — „garanteze", de pildă). Am reținut (bine de tot !) doar chestia cu „unda de căldură adevărată" și cu „serile reci" ale toamnei, lucru nou și revelator, scăpat fără voie cum se întîmplă uneori. (Desigur utilizarea cea mai rațională ce se poate da unei „unde de căldură" !...). Butada lui Shaw, cu care în esență putem fi de acord (cînd e vorba de progresul general al lumii) nu corespunde unei realități imediate, în care — conform acestei simplificări — indivizii ar trebui să se împartă strict în „rezonabili" și „nerezonabili" (uni !...). Poemul însoțitor, încă „crud" parcă, e în linia obișnuită, cu observația că metafora finală ar fi meritat niște preliminarii, o „punere în scenă" mai susținută și mai convingătoare.

Cassandra Șerban : Imbucurătoare cîștiguri în substanță, în densitate, în rotunjimea și proprietatea expresiei, etc. Aproape toate paginile oferă asemenea semne de fericită și promițătoare evoluție, pentru care nu putem economisi felicitările și urările de (și mai) bine.

Victor Antonie : Abuz de metafore și de terribilisme (uneori, periferice), insuficiente și nesigurante de gust și disciplină (rigoare) artistică... Rămînem la părerea că aveți talent și că trebuie să faceți mai mult pentru întreținerea, cultivarea și punerea lui în valoare. O serie de pagini confirmă și acum acest punct de vedere : pline de idei și imagini interesante, dar și de neglijențe, șovăieli, carențe de ordinul concepției și meșteșugului poetic („Fabrică de iluzii", „Ceas deșteptător", „Dacă vă place", „De mîine", „Toamnă", „Vin ploile", „La fotograf", „Scrisoare de la țară" — cele mai multe, risipite, dezlinate, nefinisate).

Daniel Marian, Manuel D. L. (ceva, în „Ce mult vă iubim"). **R. Pavel** (Brașov). **C. Ghenoiu, Aurora Savu, Mircea Martin, Denisa Dan, Florea Dorin, Ov. Vuia :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Compensație

Nu pot să-mpart nimic cu tine,
nici măcar
răsăritul soarelui ;
străbat orașul în zori,
cu o carte de mînă,
să nu mă știut singură ;
absorb
priviri și gesturi,
obrazul neted
al adolescenților,
brațul unui bărbat,
retras curtenitor,
să-mi facă loc,
răspunsul amabil
al unei femei —
superfluu, din dorința
de comunicare...
Oameni tăcuți, pe care-aș vrea
să-i iau de braț
și să-i privesc în ochi,
să-i întreb cum au dormit,
ce grijă le-ntunecă fruntea,
dăruind fiecăruia-n zori
un zîmbet — inconfundabilul semn al
iubirii.

VIRGINIA SOARE

Citeodată sînt trist

Citeodată sînt trist, pun păpuși în
fereastra
Și-nsoțesc un palanjen pe veioza albastră.

Aranjez în oglindă un fragment de
fîntînă
Două linii din palmă se plimbă pe mină.

Școt lacrimi din cule, bat cuie în pereți
Pun mireasma în linguri, iau poziția
drepți.

Trag o haină pe trup, putrezesc pe o
parte
Citeodată sînt trist dar departe de moarte.

VIOREL GRIGORE

Bucuria care mă așteaptă

Așa ca-ntr-o hrubă ca-ntr-o haină străină
Intri-n numele tău
încă și încă
numărul nu e de aur
aritmetica vîntului
bună dimineața ordonanță a memoriei
spui în oglindă
și-nceți derestleatul aerisitul
aseptizarea conștiinței
pregătind-o pentru o bucurie
care odată și odată
negreșit va să vie.

DANIEL AMURG

Scrisori fără sigiliu

Mă cuprinzi iar în brațe de ceară
care se topește.
...Și ma picură fierbinte,
și mă doare cu durere de ceară
fiecare gînd.

Demult nu mai ești marea mea dragoste.

Demult nu te mai visez
pe cai galbeni,
și demult nimbul tău de fluturi azurii
nu mai trezește în mine capră neagră
și incapățînată cariatidă
de lemn aurit și călit
în spumă de carti !

Demult nu mai ești marea mea dragoste...

Și demult nu mai sperii,
om rău,
lilieciî din peștera tristeților
și spaimelor mele !

Demult nu mai ești marea mea dragoste,
și, să știi, te-am mințit
o singură dată ;
acum.

CASSANDRA ȘERBAN

Optimism

Să nu-ți fie frică,
om de pămînt
decît cînd vei ajunge
om de zăpadă,
cînd fiecare rază
în loc să te crească
te va micșora.
Pînă atunci,
mai e un timp,
mai e un spațiu
și multe
cercuri de înscris
în inima copacului.

OANA KADAR

Toamnă

Șirandul
își bagă toată apa-n bazin
ca într-un roșcat
și fuge spre sud.

Pe munte
excursionistul
va strînge cărarea în mînă
ca sfoara pe ghem...

E timpul...,
E timpul
să vezi
jarul clipind într-o veche mașină de călcat
ca un imens regret
al tinereții...

VICTOR ANTONIE

Ultimul Roll

Statuile de fum, volumul apărut recent la Editura Cartea Românească prin grija și strădania lui George Macovescu, adună „o parte din poeziile găsite în manuscrisele lui Ștefan Roll", apoi **Cuvinte** („metafore, poeme într-un vers, reflecții, fulgerări de gînduri și sentimente «scurt-circuite» de istorie literară, publicate în revista **Contemporanul** în anii 1972, 1973 și 1974" — am citat din **Cuvîntul** editorului), precum și un manuscris inedit, **Antracte.** Toate la un loc alcătuiesc un autoportret și un „itinerar întors", prin care imaginea păstrată de istoria literară lui Ștefan Roll se cumpănește. Ar fi interesant de urmărit, în cazul poeților avangardiști, dialogul care se naște între diversele lor vîrste de creație. Pentru Ștefan Roll — care, după cum spune în cuvîntul-înlaș **Cuvînt** introductiv George Macovescu, „a scris necontenit, dar a publicat rar din cînd în cînd" —, între **Poeme în aer liber** (1929) și **Statuile de fum**, dialogul se numește **timp** — dimensiune claustrantă sau **nostalgie**, sau punte înțelept contemplată și niciodată străbătută pînă la capăt — puntea dinspre acum înspre atunci.

De la versul agresiv prin carnalitatea orbitoare a metaforelor („Iubita mea dezarticulată perpendiculară / splina ta e o mașină de cusut nori") și pînă la versul non-agresiv, ademenitor însă prin muzicalitatea și amplasamentul savant al detaliului metaforic în ansamblul bine întocmit, echilibrat al poemului, Ștefan Roll a străbătut nu numai un drum, ci o multitudine de drumuri prin sine însuși („Am adunat atîtea drumuri în mersul meu, încît am ajuns o răscruce"), deschizînd, cum se știe, și drumuri stilistice în istoria poeziei noastre...

Itinerar, ciclul de poezii cuprins în sumarul acestui volum, etalează, tematic vorbind, motive caracteristice ultimei vîrste poetice. Sentimentul trecerii irepatabile a timpului prilejuiește constelații de imagini de o mare plasticitate : „mugetul de violoncel al unei vieți" **(Itinerar întors)** ; „Pe cîmpia nu știu cărei zile am umblat / căutînd umbra unei singure ore" **(Pe cîmpia nu știu cărei zile)** ; „În urma mea a rămas / să pască mînzul întunericului / suspinul ierbii de mătasă" **(Harta memoriei).** Cîteva frumoase poeme de dragoste, înnobilate de ceața dulce-amăruie a amintirii **(Madrigal, Pe rugul unei nopți, Discreție)** se adaugă delicatelor **Stampe** („Prin fereastră / mă privea toamna / ca o femeie dezbrăcată în vis"). Ochiul înregistrează cu voluptate spectacolul anotimpurilor, al fenomenelor atmosferice („Ca o pisică, furtuna / zgîria cu ghearele ei de foc cerul, / de parcă se făcuse țăndări luna / ieșind cu spadele / zdrențuite pe nicovala tunetului." — **Furtuna).** În veritabile poeme-tablou imaginile se alătură după principiul petelor de culoare : „Cariatidă fluidă / cu verzi sini de ostroave, / Dunăre, ești chitră, ești omidă / ori herghelie fără potcoave ? /.../ Orașele mici ard ca pupile cuminți și roșii / cu cap cu tot te tot cufunzi în tăcere, / te uiți în amurg unde-s chiparoșii / și sălciile devin treptat, treptat, de miere." **(Dunăre).** Citeodată, rar, herghelille de imagini scapă, libere : „În bufnițe, ca în cești, umbra se înspumează. / În Lămpi, cîte capete de mongoli puse-n glastre ? / Sărutul știut odată prin singe emigrează / Și-n florile țesute în albume cu mîinile albastre // Sub arcadele serii, pe ratafale îl duc, / înmănușați în lumini, crinii. / Luna ne privește ca un sinucis năuc. / Lîngă fîntîni, iubito, tot noi ajungem primii". **(Întrecere).** Mult mai cuminți decît începuturile de poezie integral-istă, poemele postume din **Statuile de fum** nu sînt totuși spectacolul unui vulcan stins. Ele oferă o cu totul altă privelițte, mai domoală, dar nu învinsă. Poetul a mers mai departe, schimbînd decorul.

Cuvinte (un fel de **Pietre pentru templul meu** ale lui Ș. Roll) sînt rezultatul actului reflex de a gîndi poetic. Gestul orfic al numirii lucrurilor capătă aici haina de modestie a ironiei, a calamburului : „Duminica : e cocoșul săptămînii. De aceea e în calendar cu creastă roșie." „Vrabia, un pumn de mălai care zboară" ; „Poemul doarme totdeauna cu ochii în albaștri deschiși." Uneori mecanismele celebrelor sale metafore paradoxale revin aici : „Un om are o mînă de lemn. Se închină crucea la el ?" Calamburul, nehpsit, pune sarea și piperul inteligenței peste aceste jocuri devenite, o clipă, prea serioase : „Ai un mijloc, frumoase, care scuză toate scopurile !" **Cuvinte** sînt însă și frînturile de portret (parte din ele cu nuanță comemorativă) : Scarlat Callimachi, Brunea-Fox, Vinea, Bogza, Teodor Iorga, Fundoianu, apoi amintirile despre Bacovia, Arghezi, I. Ross, Chitră dar și despre sine însuși, despre părinți și bunici. Fragmente dintr-o poetică ordine a gîndiri libere „incandescentul gîndodrom al frunții"). **Cuvinte**-le lui Ștefan Roll neagă un principiu („Scriu ce-mi vine. Ca pe garduri."), în numele altuia („Cuvintele vin în poezie ca oamenii la rugăciune în biserica de lîngă casa lor"), aducîndu-le pe amîndouă sub semnul egalelor drepturi între adevăr.

Antracte — bizară întretăiere de voci surde (și absurde), vacarm deliberat, cu grijă regizat, în care se sufocă reciproc adevăruri incontestabile („Într-o poezie de dragoste, cuvintele trebuie să intre și să umble în vîrful picioarelor și să nu se vadă ca sperietorile") încheie acest volum-mozaic, în care trăiește încă, prin voința lecturii noastre, un mare îmblînzitor de cuvinte : Ștefan Roll.

TANIA RADU

Iubirea de frumos

Pierre Emmanuel

Să fi plecat așa de devreme dintre noi poetul mai virstnici și mai tineri ai Europei, fiecare în limba neamului său — unul dintre cei mai de seamă poeți ce m-am născut din generația lui Pierre Emmanuel.

În acest seaun la care scriu cu ani în urmă invitat al Uniunii Scriitorilor a stat îndelung la masă cu noi între copiii mei și tocmai ne-a vorbit despre bucuria de a exista despre om ca ființă a bucuriei înainte de toate.

I am arătat Bucureștiul vechi l-am dus la mormîntul lui Brîncoveanu, la ctitoria lui Antim Ivireanul, apoi o după masă de neuitat în ctitoria lui Matei Basarab din apropierea Capitalei. În preajma Dumnisale zi de zi căci îl datorăm multe cîteva luni petrecute în casa Dumnisale într-o cămăruță de mansardă unde își păstra manuscrisele de unde plecam zilnic la cursuri învățînd limba franceză.

Am rămas în legătură prin scrisori ultima de anul trecut o am pe masă scrisă cu mîna Dumnisale.

Născut la Gan pe 3 mai 1916 a făcut parte din rezistența franceză și a plămădit o operă poetică excepțională în mai multe cărți mii de pagini tipărite de la Mormîntul lui Orfeu la Sophia operă poetică după cea a lui Peguy și Claudel cea mai importantă după opinia noastră în poesia franceză.

După Blaga era primul mare poet european pe care îl cunoșteam care și-a deschis inima și mi-a împărtășit din viața și opera lui. A însemnat enorm pentru mine. Celebrul poem despre mare scris în vara lui șaptezeci cred că am fost cel dintîi cititor al manuscrisului încredințat îndată ce se întorsese la Paris din provincie.

Fie-ți țărîna ușoară iubit frate Pierre Emmanuel. Cît vor fi veacurile și limbile pe pămînt versurile Tale sunt nemuritoare. Îți mulțumesc pentru prietenia ce mi-ai purtat pentru dragostea ce mi-ai arătat pe care știu să le păstrez ca pe o comoară pentru totdeauna.

IOAN ALEXANDRU

Orfeu în Cîmpia Dunării

Teatrul Nottara și-a deschis săptămîna trecută „stagiunile permanente de poezie" cu un spectacol Nichita Stănescu. Într-un caiet program (excelent întocmit de poetul Gheorghe Tomozei), noul director al teatrului, scriitorul Ion Brad, precizează că alegerea celui care inaugurează seria de spectacole de poezie nu este deloc întîmplătoare : „Lăsăm, deci, criticilor și celorlalți colegi de literatură continuarea interpretărilor, tot mai bogate, ce l-au însoțit pe Nichita Stănescu încă de la debutul său, noi ne luăm doar îndrăzneala de a deschide stagiunile permanente de poezie ale Teatrului Nottara — ce vor fi în mod sigur onorate de toate numele ce-au onorat Poezia acestei țări, ca și de noile talente ce-i vor spori zestrea, — cu poetul de geniu al socialismului românesc".

Orfeu în cîmpia Dunării se desfășoară într-o ambianță austeră, de priveghi. Zece oameni stau pe scaune într-un decor cernit (scenografia Sicăi Ruseacu) și își amintesc unele din cele mai frumoase versuri ale celui care de la prima întîlnire, indiferent dacă erai mai tînăr sau mai bătrîn decît el, îți dădea voie să-i spui **Nichita,** George Constantin, Lucia Mureșan, Cristina Tacoi, Emilia Dobrin Besoiu, Dragoș Pîslaru, Alexandru Repan, Elena Bog, Catrinel Paraschivescu, Ruxandra Sireteanu, Valeriu Preda, sub îndrumarea regizorului Alexandru Dabija rostesc poezii semnate de autorul **Elegiilor** care dovedesc cît de tulburător de complexă este lirica sa. Versuri de iubire sau de adîncă meditație filozofică, de un violent sarcasm împotriva războiului sau de profundă dragoste de țară de elogiere a valorilor dintotdeauna ale omului sînt prezentate în țesătura unei reprezentații care se desfășoară coerent, fără să cadă în monotonie, alternînd cu finețe momente dramatice cu altele pline de liniște, secvențe jucăușe cu altele de recules. Cel care odinioară era hulit fiindcă îndrăznise să împingă fruntariile poeziei noastre în zone pînă la el inaccesibile este astăzi socotit un poet ale cărui cuvinte și necuvinte găsesc un public cu o sensibilitate care-i îngăduie să le recepteze înțelesurile și să se lase cuprins de vraja lor. De fapt, întregul spectacol de la Nottara preamărește strădania unui mare trudltor al condeiului de a ne aduce vești din tărîmuri ale cunoașterii doar de el vizitate, invitîndu-ne cordial să ne aventurăm și noi într-acolo. Desigur, nu toți cei de pe scenă au reușit să ne farmece (cu două excepții : Cristina Tacoi și balerina Raluca Ianegic, perfecte în toate aparițiile lor). Au mai fost și stridențe, unele dintre ele chiar supărătoare. Dar cum să le numim cînd e vorba de un spectacol Nichita Stănescu, adică un spectacol despre un om bun, care trecea cu un suris peste toate stridențele lumii ? Mai bine să salutăm, aidoma lui, cu un „ave", inițiativa Teatrului Nottara și să dorim stagiunilor de poezie recent intrate în viața publicului bucureștean, o durată cît mai mare, în folosul tuturor iubitorilor de frumos.

GEORGE ARION

Un muzeu în labirint

Petraşcu sau căldura rece (I)

Nucii de piatră

Gh. Petraşcu. Autoportret

Am impresia că am mai evocat undeva această amintire, dar n-aş putea-o evita acum. E vorba de nişte nuci enigmotici, stranii, pe care i-am întîlnit cîndva în munţii Mehedinţilor. Exact unde anume, nu mai ţin minte. Nici în ce împrejurări. Mă rătăcisem ? Vroiam să ajung într-un loc anume ? Mergeam fără o ţintă precisă ? Nu mai ştiu. Îmi amintesc însă bine că trecusem parcă într-o lume de dincolo de timp. O veveriţă speriată a fugit din calea mea căţărindu-se între crengile unui brad, apoi am zărit în josul unei pocne un ciine cenuşiu care a întors botul spre mine, după care n-am mai întîlnit nici o vietate care să-mi atragă atenţia. Am continuat să merg prin păduri care suprimau punctele cardinale, într-o lumină filtrată, imprecisă şi din ce în ce mai slabă, semn că se apropia seara şi, într-adevăr, cînd am ieşit pe un tăpşan soarele aproape se lovea de spinarea de dromader uriaş a unei culmi aride şi, cum devenise sonor, ca în pînzele lui Van Gogh, mă aşteptam să sune din moment în moment ca un clopot de catedrală anunţînd solemn iminenta trecere în noapte. A atins însă stîncile fără zgomot şi în afară de foşnetul stins şi intermitent al brazilor şi fagilor înfiorăţi cînd şi cînd de vînt nimic nu tulbura calmul acelei ore. Mă aşteptă probabil o noapte petrecută sub cerul liber, fără să ştiu măcar cît de departe mă aflam de o cabană sau de un sat, dar am copilărit pe munţi, geologia mă sperie mai puţin decît unii oameni. Încît nu mi-am făcut probleme. Am mers mai departe liniştit. Atunci, în acel amurg cu tăceri limpezi şi adînci am ajuns pe o coastă de munte unde am descoperit ceva greu de uitat.

Nu cunosc altitudinea la care mă găseam. Bănuiesc că ea nu trecea de o mie cinci sute de metri sau poate nu atingea nici atît. Dar chiar şi la o asemenea altitudine ce să caute nucii ? Şi nu doi, trei, patru, nimeriţi acolo prin accident, ci o pădure aproape. O pădure de nuci, pe jumătate devastată, care acoperea o bună parte din coasta de munte scăldată de o lumină cu reflexe de aramă. Şi nu erau nuci obişnuiţi. Erau nuci de piatră ! Mineralizaţi. Unii cu coroană, cu crengile rigide dar intacte, alţii mutilaţi, cu o parte din crengi rupte şi, în sfîrşit, alţii rămaşi în picioare goi, ca nişte obeliscuri păgîne. Uluit, cu sentimentul că visam, am trecut de la un nuc la altul, am privit crengile împrăştiate pe jos, trunchiurile decapitate, am pipăit lemnul împietrit şi cercurile de vîrstă desenate clar în piatră. La unii lemnul mai păstra o relativă elasticitate, era încă viu, sau parţial viu, dar cei mai mulţi dintre nuci încremeniseră, sculptaţi parcă de un demiurg bizar, iar cînd bătea vîntul crengile se loveau cu sunete seci. Ce se întîmplase ? Cum apăruse acel fenomen fantastic într-un peisaj prin nimic ieşit din comun ? Explicaţia pe care mi-am dat-o atunci e cea pe care mi-o dau şi azi. Respectiva coastă de munte era calcaroasă. Nucii, apăruţi prin ce capriciu al naturii acolo ? Îşi înfipseseră printre stînci rădăcinile ca nişte odgoane groase cu care se ancoraseră ca să reziste şi să se hrănească şi, probabil, odată cu seva absorbiseră mereu şi cristale de calcar. Acestea s-au depus în cornea lor, în fibrele lor, pietrificîndu-l treptat, ucigîndu-l lent, în picioare, transformîndu-l într-un fel de mumii botanice, dar şi în proprietăţile lor statui. Asimilată odată cu hrana, moartea răstignise nucii pe coasta aceea de munte, îi încremenise, sau îi încremenea încă, într-un destin nou, care nu cunoştea putrefacţia şi care, dintr-un punct de vedere, semăna cu o viaţă secundă, în alt regn, în alt timp, mai puţin efemer şi mai puţin coruptibil. Întreaga pădure de nuci trăia o agonie impunătoare, ca a Veneţiei, o extinctie care n-avea nimic trist, deplorabil, dimpotrivă, oferea un spectacol de o tragică grandoare sub fastul unui amurg tăcut. Învinsi de propria lor sete de a trăi, trădaţi de seva care îi hrănise, împietriţi în plină bîruinţă a vitalităţii lor, nucii aveau o noblete dramatică. Pedeapsa se transformase în vrajă. Moartea perfidă absorbită din calcar nu reuşise decît să-i facă fabuloşi. Ea însăşi ridicase monumentele copacilor defuncţi, mineralizîndu-i. Efemerul se refugiase, ucis, în sfidătoare permanenţă. Lupta se dăduse, şi în parte se mai dădea, în tăcere, în fiecare fibră, în fiecare ramură, în fiecare trunchi, piatra se răzbunase împotriva copacilor care îndrăzniseră s-o înfrunte, îşi luase revanşa cucerindu-i, dar, cuceriţi, nucii rămîneau nuci, dominînd cu înfrîngerea lor fascinantă scena bătăliei pierdute. Ireparabilul trecuse în sublim. Lumina care mîngîiase scoarţa nucilor se prelinsese în piatră, înghetoase şi se prefăcuse în mister. La rîndul său, timpul în loc să se scurgă din trunchiuri, încremenise în ele. Devenise prizonier. Rămăsese încătuşat în cercurile de vîrstă mineralizate şi strălucea acolo ca o amintire rece. Nici măcar nu mai putea îmbătrîni. Stranie metamorfoză în care moartea ieşise păcălită, căci blestemul care lovise nucii se schimbase pe neaşteptate în miracol, pădurea aceea de o înfricoşătoare frumuseţe fiind străină de tristeţea ruinelor în care timpul putrezeşte. Nucii erau duri ca piatra, din care pricină ramurile mai slabe cînd erau presate mai tare de vînt cedau, dar melancolia lor avea ceva dintr-o altă lume, în care nimic nu se descompune, în care vegetalul trece în mineral păstrîndu-şi forma şi lepădîndu-şi fragilitatea. Ei alcătuiau parcă sanctuarul unui univers disoărut, din care nu mai rămăsese decît taina căldurii sale reci. Un sanctuar pustiu, fără nimic dezolant, aureolat de o seducţie mai degrabă telurică, unde am simţit acelaşi fior ca în faţa tablourilor lui Petraşcu în care pînă şi florile, mobilele şi cărţile, şi chiar tăcerea, se mineralizează, iar pictura, dezamăgită de metafizică, s-a decis parcă să sărbătorească firul de praf transformîndu-l în piatră preţioasă.

OCTAVIAN PALER

Desene pe asfalt

Pagini din viaţa lui Labiş

...Vizitînd Fălticenii în iarna 1951, profesorul Constantin Cîopraga a trecut desigur şi pe la liceul Gane, a avut prilejul să se convingă din nou de talentul literar al lui Labiş şi şi-a propus să i răspească. N-a fost uşor, dar conducerea liceului şi mai apoi familia şi-au dat acordul la transferul „băietului" pentru care botezul Iaşului va fi benefic.

Nostalgic, Labiş se pregăteşte de drum, nu înainte de a se confesa prietenului Zaharia : „Mă mîhnă, zău că m-am gîndit mult şi bine pînă am dat ordinul de ridicare a ancorei. Tîrgul nostru, măi, e ceva tare frumos... Să ştie boala dacă l-aş fi schimbat dacă nu era Iaşi Iaşul. Iaşii îţi cam la fel ca înainte... ceva mai puţine ruine şi grădine mai multe".

Cum se vede, despărţirea n-a fost uşoară cum n-a fost, cîndva, nici pentru Sadoveanu. Cu încă un pas — deşi **urcă** spre Iaşi — poetul **coboară** spre Bucureştii gloriei. Şi ai sfîrşitului. Se îndepărtează de fermecata lume a pădurilor, a apelor clare, a cîntecelor vechi de care, la Fălticeni, nu fusese departe. Se depărtează închizîndu-le în sipetul inimii cu străşnicie, fără putinţă de irosire.

Aici se constituie al doilea mare popas prin lume şi prin viaţă al norocosului şi în acelaşi timp puţin fericitului poet. Rămîş în urmă „pătăraniile" copilăriei, răvăşitoarea evocat totdeauna cu înverşunarea celui ce nu ştie să uite, bejenia, seceta, o dramă „la vatră toare" cu — vom vedea mai tîrziu — o căprioară răpusă ca de un cosmic accident, rămîn începuturile literare.

Începuturi ce nu par să anunţe apariţia, la atît de puţini ani de la această plecare a marelui poet. Începuturi dară nu mai prejos calitativ atunci sigur „egale" cu ale altor şcolari de seama lui, uimindu-şi dascălii în Transilvania sau în Dobrogea, ori în Valahia. Deci debutul, debuturile lui Labiş nu se ridică peste o anumită normalitate. (În exact acel an, cu trei ani mai vîrstnicul Nichita Stănescu cel ce a ajuns, de tînăr să fie considerat poet naţional şi clasic în viaţă nu izbutea să concureze la titlul fabulos de poet al liceului).

Neobişnuite, lipsite de „măsură" pot fi socotite doar ambiţiile perioadei fălticenene ale lui Labiş care, practic, încearcă **totul**, trudeşte la proiecte chinuitoare al căror eşec nu-l deprimă şi e mereu gata de **altceva**. L-am văzut în ipostaze de poet, „om de teatru" (chiar de teatru liric), activist politic intransigent (antimilitarist şi antiimperialist !), l-am văzut jucîndu-se („fiendurînd pereţii bisericii" cu mîngea din păr de capră, după jelania unei vecine) ori rîzînd...

Dar Labiş mai era preocupat şi de traduceri. Ajutat de „tov. Litvinenco T.", el începe la Fălticeni şi continuă la Iaşi versificarea românească a unei poveşti ruseşti celebre : „Căluţul cocoşat" de P.P. Ersov. La sfîrşitul unui caiet cu ciorne el îşi notează pedant cînd a început să lucreze „efectiv", cînd a isprăvit prima versiune şi se încurajează scrînd : „O voi mai ciopli. Prin muncă, înainte !" Pe alt caiet consemnează : „Vreau să fac cu ajutorul tovarăşului profesor Litvinenco o traducere. Voi izbuti ?" Şi îşi răspunde : „Vreau să sper. La muncă deci, către victorie ! Nicolae".

Traducerea rămîne neterminată. (Mai tîrziu el va consacra mult timp activităţii de transpunere în romaneşte a unor texte celebre cu unele reuşite evidente). Dar, desenator talentat (şi desenator !) Labiş execută o copertă în vederea ediţării poemei, în care un căluţ cu alură de zimbru e călărit de un tînăr ce seamănă oarecum cu... traducătorul, într-un halou colorat violent şi perforat de stele, toate cu cinci colţuri.

Aşadar, la sugestia lui C. Cîopraga, filiala din Iaşi a Uniunii Scriitorilor a întreprins neobişnuita „racolare" a junelui Labiş, despărţit la jumătate de an şcolar de Florenţa Moldovei şi instalat în Iaşii dominaţi tutelar de teiul „legat în fier" al Eminescului.

Un drum tomnatic îl va fi dus într-o preumblare de **adio** prin locurile dragi în oraşelul dintre dealuri (chiar şapte aşa cum s-au „deprins" marile oraşe ale antichităţii să se întemeieze) străjuind de la o anume înălţime valea Şomuzului.

Rămas bun — de fapt, am mai spus-o — despărţirile lui Labiş vor fi de acum încolo definitive, aşezate sub semnul unui mai firesc adio, el nemaiîntorcîndu-se decît în treacăt prin locurile de care se simte legat. Adio lăzuri cu peşti dormitînd în scocuri de moară, adio dumbrăvi cu arbori bătrîni.

Nu se poate ca pelerinajul să fi ocolit casa construită pentru sine de Sadoveanu (ei mai avea una, primită ca zestre) sus, în deal (la numărul 68 al uliţei Rădăşenilor ce intersectează după cum se vede chiar istoria literaturii române) o casă temeinic alcătuită ca pentru un gospodar cu mulţi copii : odăi mari, cu sobe burduhănoase în care să încapă butuci întregi, o tindă şi ea de amploritudine... mănăstirească şi — singură cochetărie — cu un gratios geamlîc, la intrare. Dintr-o cornişă din lemn sînt închipuite ca tije de flori, uscate, ori ca „scheletul" unui fulg de zăpadă, geometrii simple, contrastînd cu scările de piatră dură „curgînd" spre poteca de demult cotropită de ierburi, ştearsă de neatingere.

La ora despărţirii de Fălticeni, casa lui Sadoveanu era ocupată de mai mulţi locatari împinşi prin toate cotloanele de lipsa de spaţiu „locativ" (i-am cunoscut şi eu) nedumeriţi de emoţia călătorilor ce bat în poartă şi cer cu smerenie îngăduinţa de a atinge clanţele de uşi ori uşorii ferestrelor spre a-şi apropia intimitatea (pierdută) a unui scriitor despre care ei ştiau că e mare, acolo la Bucureşti şi pe care nu şi-l închipuiau spărgînd cu ei lemne ori cărînd apă de la fîntînă într-o casă mai puţin făloasă decît a unor domni farmacişti ori avocaţi din „centru".

Deci, adio uliţei Rădăşenilor !

Din amintiri, sînt sigur că pentru Labiş se vor fi dezvelit imagini pierdute : nucăjita căsuţă ce găzduia şcoala de catiheţi a lui Creangă, bordeiul lui moş Bodrîngă, dugheana-teatru unde s-a produs Agatha Birsescu şi Băncuţa, locul de întîlnire al scriitorilor fălticeneni unde, aşa cum nu-i stă bine unei grădini a lui Epicur, va fi existat şi o circiumioară cu vin bun, adus cu harabaua de la Cotnar ori de la Odobeşti...

În prima vacanţă de Crăciun de după Fălticeni, Labiş — obicei boieresc moştenit de la cei vechi — glosează melancolic pe cîte o carte, în ciuda obişnuinţei de a scrie pe calete şi carnetele (cel mai mult le utilizează pe cele de matematici şi numite Şolmul) astfel încît putem citi :

„O carte care a văzut lucruri multe, martoră a unor bucurii de demult pe care le-am părăsit astăzi, uitîndu-le pe bănciile unde s-au născut, la Fălticeni, oraşul primăverilor mele. Azi, cînd gîndul fremătînd slovele cărţii trece mai departe de ele, în zilele celui dintîi zbucium al inimii din grădina în floare pe Banca Întîlnirei, dorul mă trage dureros înapoi şi eu nu vreau să întorc măcar privirea, că zilele frumoase s-au şters şi eu aştept alte zile frumoase care să-mi farmece viaţa că de nu vor veni, face-le-voi..."

N. L.

Văleni Decembrie 1951.

GHEORGHE TOMOZEI

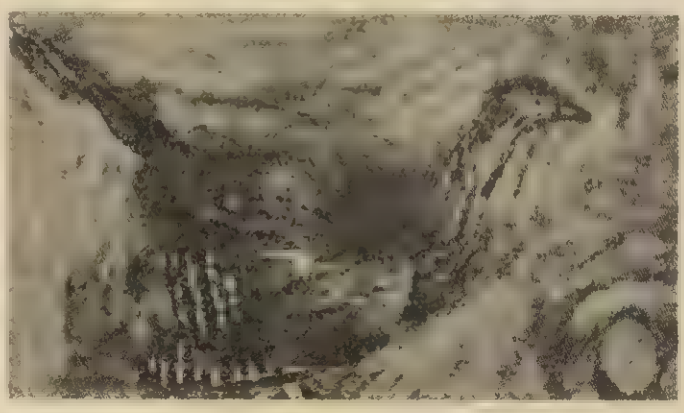

Biblioteca în aer liber

Ovidiu Genaru

Au fost pînă acum o mie şi una de seri, dintre care o mie de **întîlniri** cu versurile sale dulci-amărui (cu gust de mentă şi cu gust de sărut al unei fete — din iubire demențială) şi o singură **despărţire**. O seară. Doi bărbaţi singuri. O gară. Un tren care nu mai venea. Frigul căutîndu-ne bărbile cu un brici sfios. Eu plecam. La Bucureşti. El rămînea. În Bacău, firește, în oraşul în care s-a născut şi trăieşte, în oraşul marii sale cărţi **Patimile după Bacovia**. Dar **atunci**, nici unul dintre noi nu pleca şi nu rămînea. **Eram**, atîta tot, învăluiţi în oboseala de la sfîrşitul zilei, cu întunericul subţirel ca un logodnic strecurîndu-se printre stinghiile depărtate ale gardurilor, apăsaţi de o amărăciune difuză care de unde venise? Chiar, de unde ? Pentru că fuseserăm prin şcoli, prin uzine, recitaserăm senini versuri, răspunseserăm senini la întrebări — totul sub semnul genialului bacovian, al lui Bacovia încă o dată celebrat în oraşul numelui său. Şi ne copleşise brusc o mîhnire care nu era bacoviană, nu, era a lui Genaru şi a mea, o nemulţumire de oameni ce ar fi dorit să trăiască o existenţă aurie, populată doar de blînde iubiri, şi se descopereau vieţuind cum se vieţuieşte, în „lumea ca lume" care nu e totdeauna **ca lumea**. Un — cum ar zice exegetul — „sentiment de vîrstă"? Se poate. Oricum, ora aceea petrecută împreună mă leagă pentru totdeauna de omul acesta cu ochi superbi, subţirel, uscăţiv, tot mai subtirel şi mai uscăţiv cu trecerea anilor, pînă la cei cincizeci pe care, iată, îi împlineşte în acest noiembrie, sărbătorit de toate gările de provincie ale universului (inclusiv de cele din Lună) şi de toate fetele cu buze mirosind fin a frunze de mentă.

Aveam, şi el, şi eu, în seara aceea, cinci ani, şi încă nu înţelegeam nimic, aveam, şi el, şi eu, o sută de ani şi nu mai voiam să pricepem nimic, sătui de prea multele pricepute... Şi niciodată nu l-am iubit atît de mult pe sfrăluciul poet, nici măcar atunci cînd îi citeam necunoscutului din Bacău cartea de debut şi-i scriam că-l îmbrăţişez şi-l rugam să-i salute din partea mea pe bătrînul care, într-o poezie din acea carte, se suia pe acoperiş în zori şi cînta din trompeta „nădusită" de rouă. Era în 1956. Apoi i-am citit **Nudurile** (să ai la dispoziţie nişte nuduri şi să le „citeşti", hm, nu prea veselă treabă), **Patimile după Bacovia, Goana după fericire, Madona cu lacrimi**, celelalte volume de versuri, romanele... Dar să lăsăm înşiruirile şi să citîm o vorbă de duh a lui Max Frisch din **Jurnalul** său recent apărut în romaneşte : „Un actor poate să fie eventual prost şi mare ; mă tem că un poet nu le poate îmbina pe amîndouă". Lui Frisch îi dă replică Lucian Raicu : „Ovidiu Genaru este dotat cu o inteligenţă pe măsura deosebitului său talent nativ. Şi asta se întîmplă destul de rar..." Inteligentă, deci. Talent. Bun. Şi mai departe ? Fantezia. Gustul comparaţiei precise şi al concretului. Farmecul dulce-amuros. Acum, în poemele mai noi, o undă de regret, un curent răcoros tăind apele prietenoase şi limpezi ale poeziei. Străluciirea juneţii se duce încetinel, o înlocuiesc înţelepciunea, umorul mereu mai ascuţit, rămas adolescent, iubirea pentru frunze, pentru trecători (oho, vorba altui poet, mai ales pentru trecătoare !), pentru cişmele, statui, acoperişuri. Acoperişuri pe care cîntă mereu, în fiecare dimineaţă, un băiat, înălţînd o trompetă veselă.

„Nebun — scrie — dădeam ocol prilejului de-a fi / un poet fără seamăn". Cîtuşi de puţin nebun, poetul n-a pierdut prilejul şi este chiar aşa, un poet „fără seamăn", unic în felul său, solul unor tristeţi apuse, dar şi om de azi, ins al unei vrăjite şi binefăcătoare răspunderi. Răspundere ? Chiar aşa ! Poezia elegantă şi nespus de simpatică a lui Ovidiu Genaru îşi asumă sentimentul, familiar marilor poeţi, de a reprezenta şi veacul şi istoria şi poporul şi cîte alte lucruri măreţe. **Datoria pînă la capăt** se numeşte o fermecătoare poezie care spune acest adevăr : „Mă chemaţi să dansez la balul de simbătă seară / cu îngeri fabricii de confecţii / vă mulţumesc dar sînt puţin obosit / de slăbiciunile mele omeneşti. // Eu ştiu că frumoasele picibăre ale femeilor / sînt amintirea unor aripi smulse. // Lăsaţi-mă să stau acasă să-mi fac datoria / pînă la capăt — cu puţine imagini să acopăr / invizibilele fisuri dintre îndrăgostiţi / să păzesc să nu intre în sala de dans / melancolia altor veacuri". Pregătindu-se pentru anii ce urmează şi pe care îi va străbate desigur în pas gimnastic (excepţionalul poet fiind, în viaţa „civilă", profesor de educaţie fizică), Ovidiu Genaru cunoaşte regulile deplinei sportivităţi şi le respectă. Dar nu cred că vor fi mulţi cei care, pe pista de aur ce şi-a ales-o nobila sa poezie, vor fi în stare să-l depăşească. Panglica primilor cincizeci de ani o rupe el, cu pieptul. Să vedem ce va fi cu panglica celor o sută...

FLORIN MUGUR

Craiova continuă cursa pentru Europa!

● Cîştigînd şi partida retur cu Olympiakos, Universitatea s-a calificat pentru turul III al Cupei U.E.F.A. ●

Trimisul nostru la Atena relatează:

Lecţie de fotbal

Întreaga echipă craioveană s-a comportat excelent la Atena, dar Lung, Ştefănescu, Ungureanu şi Cîrţu, autorul golului, s-au remarcat în mod deosebit

Să mă iertaţi, stimaţi cititori, dacă nu voi fi suficient de adunat asupra rîndurilor ce urmează! Le scriu însă în zorii zilei de joi, deopotrivă marcat de oboseala zborului pe ruta Atena — Craiova — Bucureşti, cît şi mai ales, neîntrerupt de entuziasmul meciului Universitatea — Olympiakos, care m-a dus pînă în pragul epuizării.

Rezultatul, fireşte, îl cunoaşteţi din transmisia radiofonică: 1—0 pentru Craiova, graţie golului marcat de Cîrţu. Ce nu cunoaşteţi însă, nefiind martori oculari ai întîlnirii, e faptul că Universitatea a jucat la Atena în faţa a 80 000 de spectatori iniţial ostili, ulterior nedumeriţi şi în fine generoşi, dispuşi să accepte că „oaspeţii au fost superiori" (citat din Kessler, antrenorul grecilor), în stil de mare echipă. Ea a acţionat, fără nici o exagerare, ca un ceasornic. Totul a fost, de la cabine, pus la punct pînă la ultimul amănunt, spre lauda antrenorilor Mircea Rădulescu şi Silviu Stănescu (lîngă care s-a aflat şi Mircea Lucescu prezent la Atena la o reuniune U.E.F.A.), iar jucătorii n-au economisit nici un efort pentru a aplica strategia cea mai eficientă. Lung a apărat fără greşeală, cel puţin două dintre ele. Golul din minutele 11 (cînd Antoniopoulos a pătruns singur) şi 15 („bomba" lui Mitropoulos), fiind salvatoare. Linia de fund, foarte solicitată (raport de cornere 15—1 pentru Olympiakos), a fost exactă, harnică şi vicleană. Ştefănescu, avînd dreptul de a fi scutit de calculul şi prudenţa celorlalţi, a mers în teren Mijlocul a muncit enorm, închizînd totul şi construind cu inteligenţă şi răbdare. Mănăilă s-a încadrat perfect în „maşina de fotbal" a Craiovei, iar Irimescu (avertizat pe degeaba de arbitrul Ponnet, altfel foarte corect) a reuşit să-l anihileze pe năbădăiosul Mitropoulos. Geolgău şi Cămătaru au zburdat ca în zilele lor cele mai inspirate, „cărînd" cîte 2—3 adversari şi punînd nu o dată în pericol poarta lui Sarganis. Cîrţu are meritul de a fi înscris, ca şi la Craiova, fantezia şi ruperile sale de ritm derutînd apărarea greacă. Da, gazdele au dominat, dar căutările lor au fost oarbe, fără lumină. Cele mai mari ocazii ale meciului au aparţinut românilor şi ele au fost uriaşe, Cîrţu în minutele 5 şi 76 (cînd i-a trecut prin minte să dribleze şi portarul!) şi Cămătaru în minutul 9 (ce lesne putea fi 2—0 de la început!) găsindu-se la o fracţiune de secundă sau la cîţiva centimetri de gol. „Armonica" oaspeţilor, cînd 6—9 în defensivă, cînd 5—6 în atac, a funcţionat ireproşabil, obligîndu-l pînă şi pe Kessler, foarte necăjit după meci, să recunoască că „a fost nevoie să vină Universitatea ca să ne dăm seama cît mai avem de învăţat"!

Mi se lipsesc picioarele, dar simt nevoia să mai adaug cîteva idei. La Atena, Universitatea n-a cîştigat doar un meci şi, implicit, o calificare, ci mult mai mult: stima unui public recunoscut ca pătimaş şi, cum ziceam, respectul adversarilor. Şi să nu credeţi că i-a fost uşor, întrucît a fost supusă, pe toată durata şederii, unui adevărat „război psihologic". Început încă de la sosire, cînd un grup de suporteri, greu ţinuţi în frîu de poliţişti, pur şi simplu l-a sufocat (ca să reiau o expresie dintr-un ziar grec) pe fotbaliştii noştri, ci aproape că n-a încetat: hotelul la 20 de kilometri de stadion, în condiţiile unei circulaţii furibunde, terenul de antrenament mai degrabă o baltă etc. etc.

Graţie unei stări de spirit remarcabile, toate aceste obstacole (şi altele, lipsa apei calde etc.) au fost depăşite şi, timp de 90 de minute, „campioana unei mari iubiri" a dovedit maturitate şi echilibru, devotament şi ambiţie, încrecînd olar, fără putinţă de replică, un adversar în faţa căruia au tremurat sau chiar s-au înclinat „firme" de renume ca Ajax sau Benfica. Soarta partidei, aşa a vrut să înţelegeţi, n-a stat nici o clipă în cumpănă: o formaţie era evident superioară, la toate capitolele, iar formaţia aceea se numea Universitatea Craiova. Chiar şi dominată, ea s-a arătat (şi mai ales după eliminarea justă a lui Michos, fault grosolan, fără minge, la Cămătaru) stăpîna meciului. Au existat şi momente dificile la poarta Craiovei, dar nici unul n-a fost de panică. Atît pentru azi, nu înainte de a-i felicita pe jucătorii craioveni, care ne-au furnizat o nouă satisfacţie de proporţii, precum şi pe cei care au înlesnit o astfel de performanţă. În alcătuire completă (doar Balaci a absentat), Craiova a demonstrat că rămîne o echipă superbă, de ţinută continentală. Voi reveni.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Cronica şoselei

Maşina de împrumut

Apar în viaţă şi situaţii cînd şoferul cu mai multă sau mai puţină experienţă este nevoit să ceară unei rude, prieten, cunoscut, să-i împrumute maşina. A sa este defectă, se află la vopsit, terosonat ori pur şi simplu nu are maşină. Lucrurile se desfăşoară fără nici un fel de probleme cînd cel ce întră, temporar, în posesia maşinii este pilot bun, serios, iar maşina împrumutată se află în perfectă stare.

A conduce însă o maşină împrumutată reprezintă un risc, uneori destul de mare. Un asemenea autoturism reprezintă o necunoscută. Chiar dacă e tot o Dacie, cu care şoferul e familiarizat, el nu cunoaşte starea exactă a maşinii ce o pilotează. Pneurile arată bine, dar poţi să ştii în ce stare sînt pînzele, camerele de aer? Nu-i deloc exclus ca drumul lor pînă la explozie să fie nu prea lung pentru simplul fapt că au fost ţinute cîţiva ani „aşa, de rezervă", pînă la montarea lor pe jenţi. Şi cîte alte necunoscute nu pot exista: gradul de uzură a plăcuţelor, starea mecanismului de frînare, ca să nu mai vorbim că unii piloţi s-au trezit că maşinii împrumutate îi curge rezervorul de benzină, că baia de ulei e goală şi cîte altele. Altul s-a pomenit la lăsarea nopţii că sistemul de iluminare nu-i funcţionează, iar cînd a început o ploaie torenţială, în alt caz, pilotul a constatat că ştergătoarele de parbriz nu vor în nici un chip să se clintească din loc. Într-o situaţie la fel de neplăcută, s-a trezit un automobilist atunci cînd, rămînînd în pană, a constatat, cu stupoare că roata de rezervă lipseşte. Faptul că avînd nevoie de un bec, o siguranţă, un ventil, o curea de ventilator, o bujie, nu le găseşti, e nu numai o neglijenţă a proprietarului, ci şi a celui ce a împrumutat maşina şi n-a verificat la plecare existenţa acestor mărunţişuri. Dacă e vară, eşti singur în maşină şi n-ai vreun interes urgent, e ceva mai simplu, dar ce te faci iarna, cînd printre pasageri ai copii, iar pana s-a produs pe un drum departe de orice aşezare omenească?

Plecat pe vreme frumoasă, în plină vară, cu o maşină împrumutată, aproape nouă, pilotul a ajuns pe o şosea de munte, punte obligatorie de trecere între Ardeal şi Moldova. Temperatura la plecare, în jur de 30 de grade, ajunsese la 5—6°. Se impune punerea în funcţiune a instalaţiei de încălzire. Toate încercările pilotului de a repara pîrghiile în cauză au dat greş. Haine călduroase, mai ales pentru cei doi copii din maşină n-aveau, aşa că au fost nevoiţi să piardă o zi dirdîind pentru înlăturarea defecţiunii la un atelier.

Într-o seară de noiembrie, cînd întunericul se lasă devreme, oprim maşina lîngă un Trabant a cărui şoferiţă plînge cu hohote. „Ce este, ce vi s-a întîmplat? Aţi păţit ceva, e vorba de vreun accident?" Femeia plînge în aşa hal încît nu ne poate răspunde. Într-un tîrziu, reuşeşte să pronunţe cîteva cuvinte pe care la început nu le înţelegem decît parţial. Apoi ne lămurim. Conducătoarea autoturismului a împrumutat maşina. Ea posedă o Dacia 1100 care e în reparaţie. Cînd a plecat de acasă, se grăbea şi n-a cerut prea multe explicaţii colegei, proprietara Trabantului. Pe drum, cînd a încercat să aprindă luminile, s-a pomenit că nu găseşte dispozitivul respectiv. Îl caută de o oră şi n-a dat încă de el. S-a speriat cumplit gîndindu-se la perspectiva de a sta pe autostradă toată noaptea să păzească maşina. „Mă grăbesc să ajung la Piteşti. Am acolo o rudă bolnavă. Dimineaţă trebuie să fiu la serviciu. Ce mă fac?" Îi aprindem luminile, facem o probă cu faza de întîlnire, cu cea de drum, cu farurile de ceaţă, cu lămpile stop. Toate sînt în regulă. „Puteţi pleca, totul e în ordine. Vă dorim drum bun". Soferiţa, o femeie frumoasă, cam de 30 de ani, nu ştie cum să ne mai mulţumească. „Vai, dacă nu eraţi dv., mă mîncau lupii pe aici, pur şi simplu m-aţi salvat!" „Nici chiar aşa, dar oricum, nu era plăcut deloc pentru dv.".

A te urca la volanul unei maşini de altă marcă, cu alte performanţe, chiar dacă nu eşti un novice, înseamnă a-ţi asuma un risc şi deloc mic. Orice explicaţii ţi-ar da proprietarul, ele nu pot suplini experienţa la volan pe autoturismul respectiv. Obişnuit cu o maşină mai lentă, mai tolerantă, te pomeneşti dintr-o dată pe o maşină cu demaraj puternic care tîşneşte ca o ghiuleă. E parcă ai trece de pe un planor pe un avion cu reacţie, supersonic.

Urcîndu-se la volanul unei maşini puternice, cu un demaraj impresionant, pilotul, obişnuit cu un autoturism mai „leneş" a apăsat cu „nădejde" pe acceleraţie, aşa cum proceda el, de regulă, la plecare. Autovehiculul a demarat pe măsura apăsării, iar pilotul, pierdut şi speriat n-a mai putut controla maşina care, cu forţa celor 120 cai-putere, a intrat în zidul unei case, pe care l-a dărîmat. Pomenindu-se cu bolidul în sufragerie, familia, formată din patru persoane, care tocmai servea prînzul, a rămas, cum se spune „ca la dentist". Din fericire, n-au fost victime. Frumoasa limuzină s-a ales însă cu motorul făcut praf.

VICTOR BEDA ■

Deznodămînt nefericit la Bucureşti, dar premisele lui sînt ratările de la Bordeaux: Dinamo — Girondins 1-1

Strîngerea rîndurilor pentru ediţia viitoare

Spre mîhnirea noastră, a tuturor iubitorilor de fotbal, nereuşind, după patru reprize de joc, decît un rezultat de egalitate în partida revanşă cu Girondins de Bordeaux, Dinamo a ratat promovarea în faza următoare a competiţiei europene. Şi a ratat această performanţă dorită şi, după toate datele problemei, cu totul în puterea campionilor noştri, în repriza întîi a meciului desfăşurat miercuri seara sub reflectoarele stadionului 23 August, adică în repriza în care formaţia noastră campioană a jucat cel mai bine. Nu caut formulări paradoxale, mi se par indecente astfel de tentaţii în clipe sau legate de întîmplări dureroase, dar acesta e adevărul. Revedeţi în memorie filmul partidei şi veţi face aceeaşi constatare. În această repriză în care dinamoviştii au practicat un fotbal de clasă înaltă, aş zice, un fotbal adevărat, arătînd potenţialul tehnico-tactic şi fizic al echipei cît şi, în general, al jucătorilor care o compun, în această repriză care a debutat cu o lovitură de colţ la poarta lui Dropsy şi cu acel gol din minutul 9, realizat cu o splendidă lovitură de cap de Dragnea, jucător ale cărui calităţi nu s-au bucurat totdeauna de cuvintele meritate, n-au fost de reţinut doar frumoasele atacuri desfăşurate pe fronturi largi, pe aripa dreaptă mai cu seamă sau subtilele pase ale lui Suciu şi Rednic, sau driblingurile lui Tătănar şi incursiunile lui Stănescu spre careul advers, una dintre ele, cea din minutul 38, întreruptă de o piedică dură, putînd însemna, dacă arbitrul ar fi fost mai pe faţă, chiar penalti, ci au fost din păcate, şi multe, mult prea multele ratări din poziţii favorabile sau chiar extrem de favorabile. În minutele 15, 23, 29, 32, 37 sau 43, s-au irosit cîteva ocazii bune, de către Tătănar, Nicolae, Rednic, Augustin, Orac, n-are nici o importanţă la urma urmei de către cine, ci că s-au irosit deseori din tratarea cu uşurinţă a fazei, din lipsa de concentrare; fapt este că scorul putea deveni doi la zero, absolut în conformitate cu desfăşurarea ostilităţilor din teren, şi dacă se întîmpla asta, altfel ar fi decurs şi jocul în continuare. Ocaziile ratate s-au răzbunat însă în dublu sens: le-au dat francezilor curaj, iar alor noştri le-au strecurat treptat, treptat nesiguranţa în suflet şi, de aici, slăbirea voinţei şi slăbirea coeziunii în joc, vizibilă mai ales în reprizele de prelungire. Am văzut asta atunci, tremurînd la prăfuita masă a presei, şi cu toate astea am crezut în calificarea echipei Dinamo, chiar şi după nenorocitul acesta de minut 110 în care Lacombe, de departe cel mai insistent girondin, a speculat, pe culoarul inexplicabil de liber al fundaşului dreapta, o neatenţie a apărătorilor noştri centrali şi ezitarea lui Moraru şi a făcut să fie 1—1, am crezut, poate plătind tribut unor imagini cu dinamoviştii recuperînd pînă aproape de anulare pe teren străin chiar un handicap de 3 goluri (da, de Hamburg e vorba!) pînă aproape de final, pînă în clipa aceea cînd lui Orac i s-a arătat cartonaşul roşu. Mi s-a părut între toate celelalte cea mai mare nedreptate din acest joc a extremei dinamoviste. Abia atunci m-am declarat învins, înţelegînd că în pregătirea pentru această partidă ne-a scăpat totuşi ceva şi că speranţele suporterilor dinamovişti şi ale noastre, ale tuturor legate de această reprezentantă a fotbalului nostru erau, irevocabil, amînate pentru o nouă ediţie. Judecînd pe ansamblu, verdictul promovării obţinut de Girondins s-a datorat nedoielnic şi valorii jucătorilor săi, dar, în bună măsură, şansei pe care le-a oferit-o la Bordeaux şi mai cu seamă la Bucureşti, uşurinţa cu care unii jucători dinamovişti şi-au irosit, în ocazii cît roata carului, eforturile coechipierilor şi ale lor deopotrivă.

A venit, pe calea undelor, la mai puţin de o jumătate de oră, vestea cea bună de la Atena. Sigur, pentru iubitorul de fotbal lucrurile nu pot fi privite prin prisma vreunei compensaţii. Pentru el, lucrurile se pun normal, astfel: Bravo şi succes, Craiova! Dinamo, stringe-ţi rîndurile, bătălii vor mai fi!

NICOLAE ARSENIE ■

P.S. Giresse şi Augustin au ieşit din teren cam în acelaşi timp. Sacrificînd piesa sa de bază, Jacquet a urmărit un scop diabolic: slăbirea atenţiei adversarului şi a reuşit. De partea cealaltă, a fost scos din teren jucătorul de la care aşteptîndu-se totdeauna foarte mult ni se pare, nedrept uneori, că nu dă suficient. Cum s-a întîmplat miercuri, cînd după vreo 60 de minute de joc, a fost preferat un combatant mai rapid. Se pare însă că sportul de viteză nu-i slujeşte unei corăbii lipsită de săgeata aceea care, cu mişcări mai lente sau mai agitate, are o unică încăpăţînare: să indice nordul, adică poarta adversă, adică ceea ce făcuse, cît a stat în teren, Augustin.

Mă întreb: să fi fost acesta momentul cheie al jocului? Şi-mi pun întrebarea pe considerentul similitudinii cu aprecieri pe care le putem face nu o dată în alte domenii de viaţă.

La peluză

Nici o minune

Trei dintre cele cinci meciuri cîştigate, echipa lui Constantin, Gloria Buzău, le-a transat în favoarea sa pe alte terenuri decît cel propriu. Nici chiar consacratele din prima grupă valorică nu au reuşit pînă acum performanţa noii promovate. Pe vremea cînd Mateianu uimea lumea fotbalului prin felul cum făcea să tremure adversarii la ei acasă, i se atribuia acestuia ştiinţa unui sistem pe care n-a mai apucat să-l probeze niciodată după aceea. În cazul echipei din Buzău nu se mai vorbeşte în termeni atît de pretenţioşi. Echipa buzoiană, în componenţa ei largă, nu are o valoare foarte ridicată. Despre asta vorbesc înfrîngerile sau meciurile egale în faţa elitei — Steaua, Dinamo, Sportul Studenţesc şi Universitatea Craiova. Constantin şi ai săi nu produc minuni; învinge unde şi cînd se poate învinge fără prejudecăţi, în jocurile cu adversari egali de care nu-i despart multe lucruri, dar acel unul singur pare a fi esenţial: a privi sportul în rosturile lui primordiale; nu ca un gestionar, ci ca un atlet. Ceea ce face Constantin la Buzău nu poate fi încadrat în terminologia care defineşte sistemul; el face pur şi simplu educaţie sportivă. Degringolada Mateianu a început atunci cînd atribuindu-i-se acestuia povara sistemului, s-a ajuns la fetiş; a apărut teama de înfrîngere şi implicit a dispărut plăcerea victoriei, a victoriei fără sarcina victoriei. Vorbim de Constantin şi ni s-a făcut un dor nebun de Mateianu, de toţi Mateienii şi Constantinii fotbalului nostru, un dor nebun de frumos şi de curat şi de proaspăt, de tot ce priveşte şi nu poluează sportul.

NICOLAE CRISTACHE ■

Istoria noastră, viața noastră

„Numai să vină primăvara și să vă țineți jurămîntul dat mie, căci singură statornicia voastră în credința dată și pe mine și pe toată românimea o poate mîntui."

HOREA

● ...supusul transilvănean sau iobagul este.. cel mai nenorocit țăran ce poate fi găsit pe lume ●

1784: „Noi trebuie să pribegim și să ne pustiim pentru totdeauna ?"

Publicăm în acest număr fragmente din „plîngerile" și „lamentațiile" țăranilor, avertisment la marea răscoală de sub conducerea lui Horea. Aceste „întîmpinări", aceste „reclamații" scrise și rămase în arhive peste secole, exprimă concis și expresiv starea de spirit a țăranilor dinainte de războiul declarat de ei împotriva nobilimii. O stare de spirit incendiară. Jugul exploatării devenise de nesuportat, devenise disperat. Oamenii erau obligați la slujbe și robote dintre cele mai aberante, la dijme crunte din toate produsele pămîntului, la dări în bani sau în daturi din cele mai felurite roade și animale, la multiple și apăsătoare taxe pentru pășunat, pădurărit, ghindărit, morărit, circiumărit, măcelărit, vinat, ca și cum întreg pămîntul moților și al celorlalți iobagi ar fi fost din-totdeauna proprietatea nobililor și toate bunurile ar fi fost luate cu chirie de români, în propria lor țară ! Relatările țăranilor sînt pline de exemplele unor abuzuri injositoare, de silnicii cutremurătoare. Astfel încît cine citește cu atenție aceste „plîngeri" și „lamentații" își poate face o idee despre motivele temeinice ale ridicării furtunoase a țăranilor la 1784. Este o cronică vie a disperării De aici, din miezul acestor strigăte, printre rîndurile scrise apăsat, se poate vedea „capătul răbdărilor". (A. D.)

● **Iobagii din Ucea de Sus se plîng că** „atunci cînd se așează la noi oastea împăratului (militarii) ne fac să le făgăduim multe daruri : porci grași, grîu, ovăz, fîn și de alte bucătării, și totuși ne mînă și la poștăsit.(...) Ne vine în minte că nu de mult fiind în satul nostru un căpitan cu numele Martinech, numai acelui-am dat 30 de care cu fîn, 6 găleți de secară, 6 găleți de grîu, 15 găleți de ovăz în 5 ferdele găleata, 4 porci grași și alte multe. Totuși ne-a tăiat cu puterea 7 boi și vaci pe ales, pe seama sa și a soldaților și nouă ne-a dat înapoi numai pielile. Fiindcă în satul nostru izvorăște repede apa, în cîteva rînduri ne-a pus de am săpat fîntîni, una după alta. Altădată, la alți asemenea ofițeri, le-am dat tot atîtea, ba și mai multe daruri. Și totuși, iarna ne minau la pescuit și numai cît nu ne-au înghețat și picioarele în apa rece. Cînd mergeau la vînătoare duceau și cîte 10, 15 oameni la gonit. La bucătăria lor în fiecare zi stăteau de straje doi oameni ai noștri. Bucătarului, pentru că le gătea, trebuia să-i plătim 2—3 florini nemțești." ● **Cei din Vișlea de Jos declară :** „Cînd sînt găzduite ostile împărătești, dacă în satul nostru se așează un ofițer, poftește, după starea și rangul său, cel puțin unul sau doi porci. Afară de aceasta curci, găini, giște, unt, ouă, oțet, miere, orez, condimente, legume, atîtea cît să poată ierna cu ele. Și cum noi nu le avem, trebuie să le plătim cu bani gata sau să facem rost de ele. Acestea adesea ajung uneori și întreg cuantumul nostru militar. Peste acestea poftesc și ne pun să le făgăduim cinste multe găleți de grîu, de ovăz, care de fîn, și dacă nu le făgăduim, ne necăjesc și ne chinuie în fel și chip pînă trebuie să le făgăduim. Pentru bucătăria ofițerului trebuie să dăm necontenit oameni, femei și unelte. Dacă sînt subofițeri sau soldați de rînd, și acelora trebuie să le dăm amăsurat daruri. Căci și unui soldat de rînd, gazda trebuie să-i dea pînză pentru cămașa pentru sac, pentru izmene, făină și unt, căci dacă nu-i dă, ușor nu-i poate fi cu el. Dacă nu-i place cearceaful dat de gazdă și doarme cu al lui, îi ia pentru aceasta doi florini. Dacă e călăreț, gazda îi îngrijește calul, i-l adapă, îi dă ovăz, curățîndu-l de sub el, îl freacă și lui încălțămintea, așa că, mai ales omul singur nici nu mai ajunge să lucreze și pentru el." ● **Supușii din Telchi-Recea ai contelui Iosif Teleki se plîng că** „ne ruinăm și ne sărăcim din pricina slujbei peste măsură, căci deși iarna domnul ne lasă una sau două zile pe săptămînă ca să lucrăm pe seama noastră, dar vara nici o zi, afară de duminica, ci îndată ce primăvara soscște timpul lucrului, ne ține de luni dimineață pînă simbătă seara, pînă la jumătatea iernii. Cînd avem sărbătoare slujba noastră e și mai grea, căci atunci ne mînă pe toți oamenii casei buni de lucru, atît bărbați cît și femei. Pe deasupra, cu toate că sîntem zi de zi în slujbă, acasă soțiile noastre torc necontenit iarna, cînepă și vara lînă. Din pricina acestei grele slujbe noi de loc nu mai ajungem să lucrăm și pe seama noastră, încît rămînem fără sămănături, în așa măsură, că abia putem semăna pe seama noastră 4, 5, 6, ferdele și nu sînt mai mulți de doi, trei oameni care ajung să samene 3—4 găleți. Și totuși, în fiecare an trebuie să dăm 30 de găleți de ovăz ori avem ori nu : dacă n-avem trebuie să cumpărăm cu bani partea ce vine pe fiecare și dintre noi cei mai mulți o cumpărăm cu bani. (...) Iarna ne lasă pentru noi numai două zile" ● **Iobagii din Arpașul de Sus acuză faptul că nu mai pot pricidi cu lucrul la nobili și că pentru strînsul puținei lor recolte trebuie să lucreze cum pot duminica deoarece** „altcîndva nu putem ajunge din pricina lucrului domnesc care niciodată nu se isprăvește (..) Noi într-o parte, femeile noastre acasă torc întruna, iarna cînepă, vara lînă și e de mirare că mai avem o cămașe în spate sau o bucată de pîine în gură". ● **Cei din Berevoiu Mic atrag atenția asupra faptului că** „au fost cu neputință de îndurat mai departe trasul și împinsul, dările mari, care așa de greu se aruncă asupra noastră în fiecare an, că dacă nu cerem de la alții, din puterile noastre nu le putem plăti cu nici un chip, căci ne-am băgat în asemenea datorii de poate nu le vom putea plăti niciodată. Cu toate acestea am împrumuta dacă am găsi undeva, dar nu ne dă nimeni". ● **Pînă și boierii din Arpașul de Jos sînt nemulțumiți :** „Cîte asemenea mizerii și neplăceri am îndurat și îndurăm de la domnul ar fi greu să le înșirăm pe toate, căci unuia i-a luat boul, la altul vaca, la altul oaia, altula bucatele gata, cu un cuvînt așa se trudește (nobilul) să ne facă pe toate căile necazuri, că trebuie chiar să ne pustiim. Pentru aceste multe și mari necazuri trebuie atît noi, boierii, cît și iobagii să ne pustiim cu tot satul". ● **Obsesia celor din Arpașul de Jos este că pentru nenumăratele corvezi** „dar îndeosebi pentru slujbele domnului ne pustiim și sărăcim foarte, pentru că darea împăratului nu ne este așa de împovărătoare și amarnică cum e multa slujbă, care dacă totuși mai ține mult, poate trebuie să ne pribegim și să ne pustiim pentru totdeauna." ● **Cei din Drăguș afirmă chiar că trec în alte părți locuite de români ca să se ajute :** „Am datora 4 cupe de unt — pe care-l dăm înainte de natură —, acum ne iau 194 de bani pentru el, fiindcă e beișug de unt, dar cînd era puțin din pricina morții vitelor, atunci nu ne luau bani, ci trebuia să ne ducem în Țara Românească și de acolo să cumpărăm unt". ● **În memoriul generalului Preiss se recunoaște :** „De fapt, supusul transilvănean sau iobagul este, în ce privește starea sa, cel mai nenorocit țăran ce poate fi găsit pe lume. În afară de viața sa, pe care și-o ține cu sudoare și în cea mai neagră mizerie, nu are nimic ce să-i aparțină personal. El poate fi privit ca un adevărat sclav al domnului său pămîntesc. În afară de robotele nesfîrșite, pe care trebuie să le presteze cu vitele sau cu palmele stăpînului de-a rîndul, trebuie să facă și alte servicii fără cea mai mică retribuție, ba uneori fără nici o hrană. Dacă domnul său lipsește, stă în capitală sau altundeva, trebuie să-i stringă victualii pe șase, opt sau mai multe zile, să-și ruineze vitele, carul, să-și neglijeze mica sa economie de acasă, să lase totul baltă. La cea mai mică abatere este aruncat de domnul său. În așa numita temniță, care nu e decît o scobitură sub pămînt, întunecoasă și respingătoare, de unde nu mai vede lumina zilei pînă la eliberarea sa, care se întîmplă foarte tîrziu. Pus în libertate, nu-și duce viața mai bine decît o viță. Cu un cuvînt necazurile și poverile impuse supușilor de domnii lor pămînteși sînt fără sfîrșit, iar excesele la care sînt supuși, pur și simplu de necrezut". ● **Tot în memoriul generalului Preiss se spune :** „O probă foarte convingătoare o oferă românii din Țara Românească și Moldova. Se observă, din păcate, emigrarea unui număr de români transilvăneni în Țara Românească și Moldova. (...) Cauza poate fi găsită foarte ușor, dacă se ia în considerare faptul că fostul principe român Constantin Mavrocordat a desființat solenniter șerbia, în așa fel încît în Țara Românească și Moldova numai țiganii mai sînt șerbi". ● **Una dintre cele mai expresive plîngeri făcute de iobagi în această perioadă aparține iobagilor din satele ținutului Beiuș, din comitatul Bihor și care e reprodusă de academicianul și profesorul David Prodan în monumentala sa carte RĂSCOALA LUI HOREA :** „În ceea ce privește slujbele, acelea încetare nu au, ziua, noaptea ne mînă deopotrivă, căci episcopia a ridicat cohurî de fier cu oamenii ținutului, neplătind nimănui pentru munca lui nimic. Pe aceștia le ține acum cu slujbele noastre, ne pun să ducem piatră (minereu de fier) pentru cle din Ardeal, iar fierul să-l cărăm la Oradea, vreo șapte mile de drum. Ne pun să cărăm copacii pentru cărbuni, de pe munți, văi, atît de prăpăstioase că toate patru roțile carului trebuiesc împiedicate și totuși trebuie să le mai ținem trei, patru oameni ; carele ni se ruinează, vitele ni se vatămă. Cărbunii aceștora din pădure noi îi cărăm cu carele la topitorii. Ne mîră aceasta, pentru că are și majestatea sa împărătească mine (topitorii), dar acolo lucrătorilor la toți le plătesc, dar nouă celor din ținut nu. De aceea și ținutul nostru dorește ca luminația sa să-și facă aceste lucrări cu muncă pe bani, să tocmească simbriași, care să care copacii, cărbunii, piatra și fierul, iarăși fără plată și-a făcut episcopia cu noi crișmele, la care vinul îl cărăușește ținutul, iarna, vara de la douăsprezece mile depărtare. Și-a făcut, de asemenea, berării ; pe acelea le ținem cu lemne de foc, pentru cle cărăușim orzul din alte comitate, tot de la zece-douăsprezece mile. Ne mînă iarăși la Oradea să lucrăm la clădiri, acolo cărăușim fără încetare cu carele noastre lemn de clădit, piatră, scînduri, șindrilă, de care domnia sa nu totdeauna are lipsă, ci le vinde negustorește pe ele. De acolo cărăm înapoi venind bucate. În ținut, în Beiuș, de asemenea clădesc cu noi neîncetat fără plată. În ținut arăm, semănăm grîu, ovăz, porumb pe seama domniei, pe acela îl săpăm de două ori, îl secerăm, îl cosim, îl strîngem, îl cărăm, îl treierăm, pregătim cînepa, o melițăm, o toarcem. În timpul strînsului scot într-o zi și o sută de lucrători pe cîmpul domnicl, dar nimănui nu-i dau la nici un fel de lucru măcar o bucată de pîine, ci făcîndu-se seară îl mînă din urmă cu toți ca pe vite la castel și ori au ori nu au pîine de acolo nu le dau drumul pînă cînd alții de acasă nu-i schimbă. Și din pricina sărăciei, neavînd toți pîine pe două, trei zile, unii de foame vrînd să meargă acasă, haiducii (panduril) îi bat și le iau zălog. Iar zălogul pentru că nu-l pot răscumpăra se pierde la ei adesea. În fiecare vară fac cu noi cărămidă ; acolo trebuie să ținem oameni cu săptămîna, să cărăm lemne, să o ardem, să o cărăm unde trebuie, la es să cărăm var, nisip și ceea ce trebuie. La castelul din Beiuș iarăși cîte lemne poftesc trebuie să le ducem, acolo trebuie să ținem ziua, noaptea oameni fără încetare cu săptămîna. Și acolo trebuie să mai slujim și județului curții (provizorului). și nu numai lui, ci și maicrului, preotului, organistului. Cînd provizorul trimite undeva pe haiduci, aceia se duc la piață și fără nici un rînd îi iau omului sărac calul cu putere din tîrg, el facă ce vrea, și îl hămuie și trei, patru zile, și dacă moare în mîinile lor, pun tot sărăcimea să-l plătească. La munte ne mînă cu vitele noastre pentru lemne de clădit, în locuri îngrozitor de rele, pe unde încă n-a umblat om cu vitele, și pentru un trunchi trebuie să tăiem și o sută ca să-l putem trage cu mari eforturi, adesea în puterea brațelor, din vale spre creștet. (...) Nu sînt destui 24 de haiduci ca să poruncească și să mîne sărăcimea ziua, noaptea la slujbele de tot felul, ci domnii noștri mai țin încă cinci juzi mai mari (föbirák), care nu au nici o plată de la domnie. (...) Aceștia, ziua, noaptea umblă cu haiducii prin ținut, mănîncă, beau, trag de pe sărăcime, înjură, terfelesc pe juzii sătești. Acești juzi, cînd sărăcimea e la muncă domnească o înjură, o bat fără milă. Cînd mînă sărăcimea în slujbă domnească își aleg vreo treizeci, patruzeci deodată și îi pun să lucreze pentru ei și tot așa și haiducii. Alți iobagi au hotărît slujba cît să lucreze într-o săptămînă sau într-un an, dar ale noastre număr nu au, ci ziua, noaptea, unde poftesc ne mînă numai, așa de mult că ținutul e în zdrențe, a sărăcit din atîta tras împins. Și acum fie din pricina slujbelor, fie din pricina timpului, ținutul a rămas fără semănături în așa măsură încît că multe din satele noastre nu au semănat nici un pumn de sămînță de toamnă. Și unii dintre aceștia așa de ușor ar putea pleca de pe pămîntul cu puținelul ce-l au de pe pămîntul luminăției sale, dacă nu se poruncește o ușurare și dacă aceste trăgături nu se împuținează la noi. Acum județe mare Grajezar (înlăturat odată pentru excesele sale) cu daruri și-a cîștigat din nou slujba de la prefectul domeniului și umblă cu acel haiduc ucigaș (înlăturat și acesta și întemnițat pentru că ucisese două femei și doi copii) la execuții și chinuie oamenii. De la cercetare pînă acum a bătut opt și, județe împreună cu el pe un bătrîn de 80 de ani cu numele Mancea Luca din Hîrșești, L-au legat cu picioarele în grindă și trăgînd hainele de pe el, l-au bătut gol cu biciul. Tot așa și pe o femeie strîmbă, ca de vreo sută de ani, au bătut-o goală. Și i-au pus de frică să joace, deși atunci își aveau plătită darea". ● **Cei din Vișlea de jos continuă :** „Aproape în fiecare zi trebuie să dăm care de poștă, cai și vite pentru călători ce merg fie la Sibiu, fie la Brașov ori și mai departe, așa că de obicei vitele sînt prinse acolo pînă a treia a patra zi, de multe ori și o săptămînă și multe ni se și prăpădesc pe acolo, cum a fost de curînd cînd la Buzău (în secuime) din satul nostru, două care bune au rămas acolo. În curs de trei patru ani ne-au murit șapte cai de poștăsit. Se întîmplă adesea că duc toate vitele din sat." ● **Ieșind în întîmpinarea Împăratului Iosif al II-lea care a vizitat Transilvania în cîteva rînduri, țăranii îi strigă :** „Majestatea voastră ! Stăpînul nostru, contele Bethlen Miklos, ne distruge cu totul prin munca cea multă. Trebuie cîteodată să lucrăm întreaga săptămînă. El, totuși, nu ne dă nimic de mîncare, dar bătăi primim de la administratorul moșiei aproape în fiecare zi, fără pricină, chiar dacă am lucra orice. Ne sărăcește cu totul ! Cînd mai eram încă ai fiscului, eram oameni bogați, dar acum nu mai avem vite și nu avem pîine să mîncăm. Nu cutezăm să mergem acasă, Majestatea voastră, administratorul moșiei va pune să ne omoare în bătăi. Dacă aude numai că noi am fost la Majestatea voastră, va pune să fim bătuți și mai mult". ● **Alexandru Sterca Șuluțiu, unul dintre cei mai buni cunoscători ai realităților vremii relatează :** „Robota și datîle (daturile) cele nedrepte și asupritoare, ce se cereau de la iobagi, întărite prin legi, după placul domnilor pămîntești, erau într-o așa apăsătoare măsură, cît bietul iobag și patru zile, ba unii toată săptămîna, afară de dumineci, erau tot în slujbă domnească, fiind siliți a ține un rînd de boi, car și plug și slugi numai pe seama domnilor săi, așa cît bietului iobag nu-i mai rămînea timp din săptămînă spre lucrare și pe seama sa, ci trebuia să sărăcească și să se pustiască cu totul, apoi dacă sărăcea așa cît nu putea face robotele domnului său, răsplata pentru slujba lui și a părinților lui făcută pînă acum de multe veacuri, era nemilostiva și neomenoasa țipare (alungare) a bietului iobag, după plac, de pe avutele moșii strămbune și cuprinderea moșiei lui prin domenii pămînteșți, fără de a-l apăra în contra tîranelor acestora fărădelegi leghislațiunea și dieta țării. În scaunele săsăști pămînturile, riurile, munții, pădurile, apele, crișmele, morile, măiestrile (meșeriile) și alte ale locurilor folosne, de la cierul și națiunea noastră domnii și le iau cu puterea. În suburbiul Sibiului, unde se află mai mult ca de 300 suflete de rîtul nostru care șed acolo, și cu care mai ca cu niște șerbi ai lor să slujesc, nici pe sama lui Dumnezeu încă pentru o biscricuță românească nu voesc a da un pic de loc ; și acestea toate de aceea se fac, că nici în comitate, nici în scaune sau districte și în pămîntul regesc, la oficiile senatoriale și benefițiuri, românii deși au persoane capace (capabile) nu să primesc." ● **Sterca Șuluțiu nu exagerează. Îl confirmă un scriitor sas din acea vreme, I. Th. Hermann în lucrarea sa Die Hora'schen Unruhen :** „Popor nefericit ! Înșelaren ta necontenită te va scoate pînă la urmă din răbdări. Mulți ani la rînd ai fost înșelat cu reglementarea urbarială ; acum un an ai fost înșelat cu desființarea iobăgiei sau cu restabilirea libertății tale, chiar și zilele au anunțat-o, dar căutușele tale sînt încă puternice ; acum ești înșelat de starea militară. Tu întotdeauna ești înșelat, în timp ce furia fericiților făuritori ai lanțurilor tale întotdeauna triumfă."

Letopiseț la Moisei

Să mai citim din cînd în cînd ziare,
Să mai privim din cînd în cînd la ei,
La moartea lor ce și acum ne doare,
Românii impușcați la Moisei.

Uitați-vă ce blîndă îi-i făptura,
Se știu nevinovați și sînt stăpîni,
Cu milă creștinească iartă ura
Sărmanii noștri, triști Eroi Români.

Nici viața nu le-a fost cu mult mai bună,
Așa că moartea i-a găsit ușor.
Senini, și împăcați, și împreună,
Mai verticali ca ucigașii lor.

I-au secerat rafalele barbare,
Au vrut să-i tragă înspre gropi cu boi,
Dar ca un Dumnezeu care nu moare
El toți se și mutaseră în noi.

Și pumnii noștri strînși de-o grea durere...
Și răstignirea lor se auzea
Cum singură, cum spune și cum cere
Să-i răzbunăm înfăptuind ceva.

Să nu-și mai plîmbe nici un horthy calul
Cu capele de oameni la obîne
Prin țara de români ce e Ardealul
Și-n care-atîtea răni române plîng.

Să știe toată țara de o lege,
Că nu sînt unii mici și alții mari
Și-astfel în grai fratern ne-om înțelege
Ca oameni buni cu-ai noștri frați maghiari,

Dar Moiseiul peste timp cuvîntă
Și lacrimi mari de singe-i curg pe chip
Că-l leagă tragic în friada sfîntă
Cei hăcuiți la Trăznea și la Ip.

Avertisment, balsam, program, alarmă,
Să nu-l uităm de-a pururea pe ei,
Cei omoriți prin sabie și armă
De criminali horthyști la Moisei.

E condamnabil cînd la tine-acasă
Te sperii, uiți trecutul și te miri
Și nu știu ce resorturi nu te lasă
Să te închini la proprii martiri.

Ei sînt ai noștri, ne-au urcat în timple
Și îi purtăm pe talpă și la mîini
Și orice-ar fi vreodată să se-ntîmple
Sîntem români, e-au fost și ei români.

Iar dacă tu, copilu-acestei clipe,
Îți simți bocancii, ca și ochii, grei.
Să lași în tine dorul să mai țipe,
Prin lacrimi să te duci la Moisei.

Voi ce-așteptați aici ? Vă cheamă ora
Ca să vă umpleți inima de ei,
Să-i dați, ca și pe Horea, tuturora
Pe frînții roatei de la Moisei.

Așa cum stau martirii împreună
Cu ei sub monumente sîntem toți,
Iertați-ne, români, și noapte bună,
Veniți cu noi să trecem în nepoți.

ADRIAN PĂUNESCU

Martiri ai suferinții românești

În pădurea de la Ip / Nu auzi cirip-cirip

Cu gîndul la Ip și Tresnea

În acel an funest, 1940, cînd o parte din trupul Transilvaniei a fost sfîșiată prin odiosul Dictat de la Viena, în acel neîndurător an, 1940, în luna septembrie, la Ip și Tresnea, în satele din miazănoaptea pămîntului românesc s-a dezlănțuit prigoana ucigașă împotriva omului, împotriva oamenilor, împotriva semenului. În acea cumplită zi de 14 septembrie a anului 1940, bătrînii înțelepți de la Ip și Tresnea, bărbații cei voinici, ce se știau stăpîni-plugari pe pămîntul moșilor-strămoși, bătrînele duioase, lăcrimînd pentru mai bine, femeile cele harnice care purtau în furcile lor caierele cu povești aiduite, feciorii cei jucăuși și fetele cele sprintene, copiii și fetițele cele ce urmau să intre la prima zi de școală, toți, și cei nenăscuți încă, au intrat sub nesăbuința morții ucigașe de om.

La Ip, într-o singură noapte, în noaptea de 14 septembrie, au fost ucise 157 de ființe omenești de către horthyști, numai pentru că erau români și-și țineau moștenirile lor sufletești, de români. La Tresnea, în aceeași noapte au fost ucise alte 65 de suflete, bărbați și femei, bătrîni și tineri. Noaptea măcelului a îngrozit prin satanismul ei. Atunci, prin palele de vînt se răsfira clipa urgiei : „În pădurea de la Ip / Nu auzi cirip-cirip. / Numai vîntul hăulind. / Oase de români jelind".

Tot într-o toamnă, aceea a anului 1983, la Ip și la Tresnea s-au ridicat monumentele care evocă jertfa pentru țară a celor de aici, în acel îndurerat an 1940. Ele sînt monumentele cinstirii și eternizării, sînt monumentele aducerii-aminte și ale vegherii, ca astfel de fapte tragice să nu se mai poată întîmpla niciodată.

VASILE VETIȘANU

Fotografii de ELENA GHERA

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Dacă ești grăbit, fă un ocol

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● În această perioadă, cînd în întreaga țară se sărbătorește aniversarea a 200 de ani de la marea revoluție populară condusă de Horea, Cloșca și Crișan, locurile unde s-au petrecut evenimente mai importante legate de această mișcare sînt cercetate și mai frecvent. Astfel, recent, Cercul de cultură „Ioan Rusu Sirianu" din Arad, cu sprijinul O.J.T. Arad, a organizat o vizită în localitățile Țebea, Brad, Hălmagiu și Crișan. În această din urmă s-a vizitat casa memorială Crișan, ridicată pe locul casei martirului ce a dat semnalul ridicării la luptă a moților — ne scrie, însoțindu-și rîndurile cu fotografia pe care o reproducem **(Gheorghe Frincuș, din Arad, Calea Armata Roșie nr. 3).**

● Pe Bd. Ghica Tei, între strada Maica Domnului și strada Județului, în urmă cu 2 ani s-a introdus o conductă de gaze pentru alimentarea unor imobile. Lucrările de alimentare cu gaze s-au terminat în urmă cu un an și jumătate. De atunci însă au rămas nereparate carosabilul, trotuarele, bordurile, astfel încît zona este plină de gropi, praf sau noroi atunci cînd plouă, îngreunînd circulația — ne sesizează **Alexandru Mancaș din București, Bd. Ghica Tei 21.**

● **Adrian Stănescu din Timișoara** ne relatează următoarea întîmplare: într-una din zilele lunii septembrie, un grup format din cinci tineri, proaspăt absolvente ale Facultății de medicină din Iași, însoțite de doi turiști care le călăuzeau au cucerit cel mai înalt pisc al masivului Paring — cota 2518 m. La drumul de întoarcere spre cabana IEFS, grupul a fost surprins de o furtună, intrînd în dificultate. Remarcînd în depărtare o luminiță, sub vîrful „Cîrja", turiștii au început să strige. În mai puțin de o oră, patru oameni au sosit lîngă grupul aflat în pragul epuizării și înghețului, cu îmbrăcăminte groasă și toate cele necesare și mai ales cu... optimismul atît de necesar.

După aproape trei ore de mers apoi, deși una dintre tinere a fost dusă mai mult în spate, au ajuns cu toții, și mai ales cu bine, la cabana IEFS — cei patru luînd apoi noaptea și ploaia în piept, pentru a ajunge la bivuacul lor. Acestia, s-a aflat, făceau parte din formația „Bellerdava" și pregăteau concursul tradițional organizat de agenția BTT-Dolj, ce urma să aibă loc în perioada 27—28 septembrie în masivul Paring, cu participarea echipajelor de turism și alpinism din întreaga țară. Printre ei : Gabriel Milcescu, Vali Mocîlcu și Fabian Golea, toți din Craiova — olteni „la înălțime" — cărora corespondentul nostru le transmite, prin intermediul revistei, mult succes în viitor și vie recunoștință pentru fapta lor de oameni.

● „Subsemnatul **Vâsian Marcel**, domiciliat în Buzău cartierul Broșteni bloc J.1. scara A ap. 33, am scris redacției FLACĂRA în luna iunie a.c. cu rugămintea să fiu ajutat în a mi se remedia deficiențele ivite în apartament. Doresc să vă comunic pe această cale că apelul dv. către Consiliul popular al orașului Buzău a găsit audiență promptă, IJCM Buzău înlăturîndu-mi în prezent cele sesizate. Vă rog să primiți mulțumirile mele și ale familiei pentru sprijinul acordat, și vă mai rog să transmiteți același lucru Consiliului popular al lucrătorilor de la IJCM Buzău pentru înțelegerea acordată".

Le facem, pe ambele, cu plăcere.

● **Mircea Panainte din satul Grăjdani, comuna Grivița, județul Vaslui,** absolvent de liceu și dorind a participa la concursul de admitere în învățămîntul superior — facultatea de agronomie — sesiunea iulie 1985, ne scrie : „Întrucît printre disciplinele pe care le studiez se află și **Agrofitotehnia anul III**, ultima ediție și deoarece un astfel de manual nu se găsește în librării, vă rog să mă sprijiniți în sensul de a face publică dorința mea de a intra în posesia acestui manual, cartea fiindu-mi absolut necesară". Îi îndeplinim dorința.

● **Marin Șerban din Tulcea,** ne relatează un fapt aproape incredibil: „Mă adresez dv. în numele tuturor locatarilor din strada Păcii 63, blocul 176, pentru a vă face cunoscut următorul fapt : locuim în acest bloc din anul 1979, un bloc cu 10 etaje, dar căruia, din motive pe care nu le cunoaștem nu i s-a montat nici în ziua de azi liftul, unicul lift de altfel, astfel încît oameni bătrîni, suferinzi, părinți cu copii, urcă zilnic etajele pe jos, în timp ce în scara liftului se adună gunoaie și colcăie diverse vietuitoare".

Admițînd relatarea ca fiind reală, ne adresăm și noi organelor locale în drept pentru remedierea cît mai urgentă a acestei situații.

● **Gheorghe Bratu,** pensionar militar din comuna Giulvăz nr. 107, jud. Timiș, a depus la data de 30.09.1983, la stația C.F.R. Sinaia una valiză cu haine și obiecte personale cu buletinul de mesagerie nr. 303574/30.09.83 — destinația : stația C.F.R. Giulvăz, jud. Timiș — pentru care a achitat suma de 37 lei. Valiza a sosit violată la destinație, la data de 10.10.83, lipsind bunuri în valoare de 1 166 lei, fapt pentru care s-a întocmit proces verbal în prezența șefului stației. Respectivul act, împreună cu buletinul de mesagerii, a fost trimis la Direcția Regională C.F.R. Timișoara în vederea cercetării și recuperării pagubei produse. Deși a revenit în repetate rînduri, G.B. nu a intrat în posesia valorii pagubei produse și constatate legal nici pînă astăzi.

Fără comentarii...

● „În ziua de 16 august am făcut o excursie în comuna Popești, județul Giurgiu cu intenția de a vizita ruinele anticei cetăți traco-gete **Argedava** care se află la marginea comunei, la circa 200 metri de rîul Argeș ; cu 24 de ani în urmă mai vizitasem acest loc, în timpul săpăturilor efectuate de regretatul prof. dr. doc. Radu Vulpe. Atunci urmele cetății — avînd o importanță istorică deosebită în istoria noastră veche, fiind cea de a doua reședință regală a marilor regi Burebista și Decebal — erau foarte vizibile. Spre surprinderea mea, în prezent în acest loc nu există nici un indicator ce să menționeze că aici se află cetatea Argedava, mai mult, am constat cu amărăciune că întreaga așezare antică este acoperită de bălării înalte și salcîmi, ai căror rădăcini dislocă zidurile vechilor ruine. Consider că forurile locale precum și județene ar putea, chiar și printr-o restaurare parțială, să redea acest monument circuitului turistic, cu atît mai mult cu cît se află în apropierea Capitalei" — ne scrie **Constantin Dumitrescu din București, strada Baia de Aramă nr. 2, blocul 5. B, scara C, apartamentul 93, sectorul 6.**

● **Iosif Sfeta,** învățător pensionar din Ghilad, județul Timiș, a cumpărat în data de 10.09, de la magazinul din localitate, o **bandă izolatoare** produsă de întreprinderea „TURDEANA" ; banda s-a dovedit a fi complet nefolosibilă, ea fiind o simplă bandă din pînză lipsită de adezivul corespunzător. A mai încercat de două ori — același rezultat, ba, încă, gestionarul magazinului l-a comunicat că nu e singurul care se plînge de calitatea acestui produs. Omul nostru a luat atunci benzile și le-a trimis întreprinderii în cauză, primind avizul de recepție datat 17.09 și semnat de un oarecare Nau Cornel. Dar răspunsul așteptat nu a mai sosit... Benzile în cauză continuă așadar să producă nemulțumirea cumpărătorilor, o cutie nu are preț, pe alta scrie numai „Lei...", poartă însă, toate, inscripția Stas 3858-82 (? ! — n.r.).

Poate că rîndurile de mai sus se vor lipi de conștiința profesională a celor de la F.A.P.S. Turdeana, în sensul de a nu mai plasa pe piață bandă izolatoare care nu se... lipește !

● „Mă numesc **Costică Rotariu,** domiciliez în București, str. Muzeelor nr. 29-A, sectorul 4 : alături de casa mea se află un teren viran pe care nu sînt sădiți decît cîțiva pomi nefructiferi. „De dimineață și pînă seara, pe acest maidan vin tineri trecuți de 15 ani, care bat mingea, se ceartă, țipă, producînd un vacarm de neînchipuit și tulburînd grav liniștea locatarilor din jur, mulți dintre aceștia oameni în vîrstă. Propun ca pe acest teren — mai bine zis maidan — să se amenajeze un parc cu leagăne pentru copiii mici, cu cîteva bănci pentru bătrînii care însoțesc copiii etc. Sîntem 14 familii care am adus la cunoștința consiliului popular această situație, dar nu s-a luat încă nici o măsură".

● „Mă numesc **Cornelia Văcaru** și locuiesc în comuna Păuca, județul Sibiu : sînt abonată la revista FLACĂRA — sau mai exact, „am fost" abonată pînă la data de 1 iulie, pînă cînd revistă mi-a venit regulat. După 1 iulie nu am mai primit nici un exemplar, deși abonamentul l-am făcut pînă în noiembrie. Întreb în fiecare săptămînă, la oficiul din comuna noastră și primesc același răspuns — n-a venit ! Îmi explicați dumneavoastră cauza ?"

Cazul dv. nu este singular ; din păcate noi **seriem** și **publicăm** doar revista — de **difuzarea** ei, se ocupă altcineva ! Oricum, atragem atenția organelor în drept din județul Sibiu asupra aspectului cel puțin neplăcut — ca să nu spunem altfel ! — pe care ni l-ați sesizat.

● **Poluare sonoră :** după ce timp de 23 de ani au avut liniștea necesară odihnei, de cîteva luni încoace locatarii domiciliați în blocul nr. 15 din șoseaua Ștefan cel Mare (mai ales cei ale căror apartamente au camerele și balcoanele poziționate în spatele imobilului, în imediata vecinătate a Întreprinderii de morărit și panificație „Dîmbovița"), sînt puternic afectați de zgomotul produs zi și noapte de către două ventilatoare cu mare gabarit montate aici, la o distanță de numai cîțiva metri de ferestre. Nu numai odihna, dar, practic, locuirea a devenit aproape imposibilă aici. Deși s-au făcut mai multe sesizări, atît verbale cît și în scris, la conducerea Întreprinderii de morărit și panificație — deși s-a invocat în acest sens cuprinsul Legii nr. 9/1973 privind protecția mediului înconjurător — oamenii continuă să trăiască (și să **nu doarmă**, adăugăm noi — **n.r.**), într-un vacarm sonor greu de imaginat — **ne relatează în scris Ion Mihalcea, de la adresa respectivă, telef. 10.71.68.**

● „Mă numesc **Aurel Soare,** din satul Dealul Viilor, comuna Mușoaia, județul Argeș și vă aduc la cunoștință următoarele : drumul din satul nostru este de ani de zile degradat pe o porțiune de 3 kilometri, cu gropi și bălți. Șanțurile nu mai există, pe marginea drumului au crescut mărăcini și bălării. În anumite locuri au fost săpate șanțuri și gropi de către lucrătorii Schelei Petrol Mușoaia pentru repararea conductei fisurate, dar au uitat să le mai astupe după terminarea lucrării, devenind astfel un mare pericol pentru copii și bătrîni, precum și pentru vehicule sau animale. Cetățenii satului au contribuit cu sume de bani pentru repararea drumului, nici acum nu știm însă cum s-au folosit acești bani. Am ridicat această problemă în diferite ședințe, la audiențe, degeaba însă ; nimeni nu vede, nimeni nu aude !"

Poate că vor auzi, odată cu publicarea acestor rînduri... !

● „Am socotit de datoria mea să scriu aceste rînduri în care vă rog să vă alăturați mie pentru a aduce elogiul ce se cuvine unei familii de oameni care au pus la dispoziția concetățenilor lor biblioteca de peste 2 000 de volume (din care nu lipsesc edițiile complete ale clasicilor români și nici cărți rare de bibliofilie precum : „Uricariul" în 24 volume de Th. Codrescu tipărit în 1882, vasta colecție de documente istorice românești „PROTOCOLUL CONGRESULUI NAȚIUNEI ROMÂNE DIN ARDEALU CE S'AU TIGNUTU ÎN SABIIU LA 20/8 PRIERU 1863" tipărită în 1883 la Paris în 60 de exemplare, „Biographes d'hommes illustres" din 1895 etc. — un loc de seamă fiind cărțile tipărite în anii socialismului în România, toate împrumutate cu bunăvoință cititorilor, bineînțeles gratuit, numărul lor revalizînd — ca să nu zic altfel — cu cel al cititorilor Bibliotecii orășenești. Dacă la cele de mai sus adăugăm o frumoasă colecție de flori de mină, precum și una de medalii rare românești (precum „Medalia independenței" emisă la 29 august 1882 etc.) ne putem face o impresie a acestui cămin de oameni buni care îndrăgesc și răspîndesc cultură cu dăruire și dragoste. Este vorba de **Cezar Buvoancă cu soția și cei doi copii ai lor,** domiciliați în Moldova Veche, blocul 15, scara 2, apartamentul 9, județul Caraș-Severin" (această impresionantă scrisoare este semnată de **Alexandru Deliei, localitatea Biserica Albă, R.S.F.I.).**

● **Teodor (sau Teodora?!) Vrabie,** de la Fabrica de confecții din Roman, Neamț, ne sesizează că exact în fața grădiniței-cămin de pe strada Ecaterina Teodoroiu din Roman ființează o „circiumă cu terasă" ai cărei „permanenți clienți" oferă micuților, mai ales în orele după-amiezii, un „spectacol" departe de a fi liniștitor, și mai ales deloc potrivit acestora. Pe drept cuvînt cititorul nostru propune ca în locul acestei „Instituții" să se facă o cantină pentru copii, sau o unitate de semipreparate, sau chiar o patiserie — orice, dar nu o circiumă !

Susținem acest punct de vedere.

● **Înființarea liniei periodice de autobuze 333 și 334 — ne scrie ing. L. Ianovicic din București, strada Măgura Vulturului 64, ap. 33 — a fost impusă de necesitatea asigurării unui transport rapid și civilizat al oamenilor muncii din zona Balta Albă către locurile de muncă de pe platforma Băneasa din nordul Capitalei, în continuă dezvoltare. Între timp, au crescut și s-au dezvoltat noi cartiere, echivalente, la rîndul lor, unor adevărate orașe : Dristor — Mihai Bravu, Panteimon, Colentina ș.a.. Valorile de trafic au crescut vertiginos, în schimb nu întotdeauna aceste linii răspund în mod corespunzător noii calități a traficului. Absența unor mașini de pe traseu, lipsa de disciplină a unor conducători auto de pe cele aflate în traseu, circulația în coloană de cîte 3—4 autobuze și neoprirea în unele stații, deși autobuzul nu este umplut pînă la refuz, provoacă mari neajunsuri, întîrzieri de la serviciu, accidente. Este de dorit ca organele I.T.B. să analizeze și să ia măsurile ce se cuvin pentru buna funcționare a acestor atît de solicitate linii de autobuze.**

● „În amonte de satul Herepeia, comuna Vețel, județul Hunedoara, Exploatarea minieră Deva a deschis un iaz de decantare unde, din luna august, a început să-și depoziteze sterilul rezultat în urma preparării minereului. Apele reziduale din iaz se infiltrează în pirîiașul ce trece prin sat — acesta și-a triplat debitul, iar apele sale curg cu spume pe crestele valurilor — iar pe aici, în fîntînile cetățenilor. Apa din aproape toate fîntînile satului este poluată, are miros metalic și gust de asemeni. La golirea dintr-un vas în altul face clăbuci. Am anunțat Controlul sanitar antiepidemic Deva care, la 17 august a declarat apa NEPOTABILĂ ; pentru ca la 31 august, pe nouă fîntîni să se prindă inscripția APĂ POTABILĂ ! ? O perioadă am fost aprovizionați cu apă potabilă adusă cu cisterna de la Deva, apoi aceste transporturi s-au sistat. Oamenii își procură apa, în prezent, de la mari distanțe, din două sate învecinate, Vețel și Bretelin, considerăm însă că nu astfel trebuie rezolvată aprovizionarea cu apă a satului nostru **(semnează Nicolae Mihuți din Herepeia, nr. 12).**

Înțelegem gravitatea sesizării și solicităm forurilor în drept luarea cît mai urgentă a măsurilor ce se impun : este vorba de sănătatea oamenilor : o soluție — căci trebuie să existe o soluție ! — nu poate suferi, în acest caz, nici o aminare.

● **Nicolae Maxim, din comuna Ghimpați, județul Giurgiu,** mulțumește revistei noastre pentru faptul că, în urma unui anunț apărut într-un număr anterior, a reușit să-și regăsească sora despre care nu mai știa nimic de peste 50 de ani. Ne bucură că i-am putut fi de ajutor.

● **Fiind detașat la Șantierul energomontaj București, antrepriza Suceava, Neculai Vasiloaia din comuna Hrișcău, județul Bacău,** întîmpină greutăți în demersurile pentru reînscrierea unuia din copiii săi cu deficiențe de vorbire, la grădinița ajutătoare din județul Bacău. Greutățile au ca punct de plecare faptul că ar trebui efectuată o anchetă socială. Dar tovarășii de la consiliul popular al comunei Helegiu refuză să o facă și-i trimit pe corespondentul nostru la Suceava, unde lucrează și are viză de flotant, iar cei de la consiliul popular al municipiului Suceava îi recomandă să se adreseze conducerii comunei unde-și are domiciliul stabil. Cum se pate că înscrierea este strict condiționată de această anchetă socială, rugăm cele două consilii să se pună de acord pentru a nu-l obliga pe Neculai Vasiloaie să-și țină copilul acasă.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU ■

Poșta redacției

Ion Cereanu — Salcia (Mehedinți) : Militarii în termen, care înainte de încorporare au fost încadrați în muncă, primesc alocația de stat pentru copii de la unitatea socialistă unde au lucrat. Alocația de stat pentru copii nu se acordă retroactiv ● **Ionel Tutuianu** — Constanța : Cu o vechime în muncă de numai 3 ani în unități de cale ferată nu beneficiați de permise de călătorie gratuite ● **Anghel Mardare** — Tigănești (Telcorman) : Vechimea care se ia în considerare la stabilirea pensiilor pentru munca depusă este timpul cît ați fost încadrat în baza unui contract de muncă și nu altfel. Dovada vechimii în muncă în vederea pensionării se face prin carnetul de muncă întocmit conform legii ● **Smaranda Mihai** — Brăniștea (Galați) : Cu pensie de urmaș nu puteți beneficia și de pensie C.A.P. ● **Alexandru Fronie** — Timișoara : Propunerile dv. au fost trimise forurilor în drept ● **Verona Cărcioană** — Cîmpina : 1) Se hotărăște de către Senatul institutului de învățămînt superior ; 2) Aveți dreptul cu 2 ani mai devreme ● **Constantin Bădilă** — București : În situația dv., întreprinderea nu are nici o obligație. Pentru cea de-a doua problemă aveți răspunsul forului competent ● **Ilie Sereha** — Moldovița (Suceava) : În cazul prezentat, numai instanța de judecată poate hotărî ● **Victor Marcu** — București : La Întreprinderea de produse ortopedice și de protezare ● **Vasile Emacu** — Reșița : Cererea de reconstituire se adresează comisiei de reconstituire a vechimii în muncă de pe lîngă Consiliul popular județean, însoțită de un înscris din care să rezulte că au existat raporturi de muncă între părțile menționate în cerere, precum și dovadă că arhiva a fost distrusă ● **Gheorghe Ispas** — Bacău (Telcorman) : Hotărîrea se la de către consiliul popular local ● **Paul Ancu** — Reșița : Vă lămuriți, adresîndu-vă direcției P.I.R. din cadrul întreprinderii în care lucrați ● **Gheorghe Gostin** — Iași : Da, este ● **Alexandru Ștefan** — Păstrăveni (Neamț) : Nu este posibil cu gradul III de invaliditate ● **Irina Berceanu** — Cluj-Napoca : Absolvenții institutelor de învățămînt superior, promoția 1984, nu-și pot efectua stagiul în orașe declarate prin lege orașe mari. Nu se dau derogări de la lege.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Ora industriei aeronautice românești

● Tradiție și prestigiu ● Școala Elie Carafoli ●

— Tovarășe conferențiar Corneliu Berbente, întrucît de peste 4 ani sînteți decanul Facultății de aeronave din București, aș vrea să vă întreb un lucru simplus și complicat : pe studenți îi vedem mai puțin, în amfiteatre sau la muncă. Dar după manifestările lor de pe stradă, după aerul lor exuberant, lumea se poate întreba ca și noi, putem avea încredere în pregătirea lor ?

— Eu răspund hotărît, da, putem avea încredere pentru că au o bază de cunoștințe solidă și cuprinzătoare, atît ca profunzime, cît și ca întindere. Noi știm că îi pregătim pentru o industrie de vîrf, în care nu există loc pentru eroare, în care nu există posibilitatea să tragi pe dreapta și să aștepți depanarea. În aeronautică fiabilitatea ori e maximă, ori nu există.

— Cîteva avioane DC 10, aparținînd unei mari companii producătoare de mașini de zbor, ca să folosesc o sintagmă care vă face plăcere, au suferit accidente tragice și piloții lor ar fi fost fericiți să existe acea posibilitate de a trage pe dreapta pentru depanare.

— Oricît ar părea de ciudat, acele accidente de aviație s-au petrecut din cauze cu totul și cu totul secundare. A fost vorba de niște greșeli de proiectare la ușa de la bagaje care ceda presiunii existente în celulă.

— Ce este o celulă în aviație ?

— Corpul avionului. Un alt DC 10 a căzut, situație unică, din cauza unui bulon de susținere a motorului. Acesta s-a rupt, apoi au cedat și celelalte buloane și motorul a căzut. Am relatat aceste amănunte pentru a sublinia cît de importantă este pregătirea fiecărui specialist care lucrează în acest domeniu. Iar noi, la Facultatea de aeronave încercăm să-i pregătim pe studenți în cel mai temeinic mod, să facă față și-n cercetare și-n producție. Le asigurăm o pregătire teoretică solidă, îi instruim în laboratoare, îi trecem prin proiecte care cresc în complexitate și care ating vîrful prin lucrarea de diplomă.

— Am auzit pe la alte facultăți că, pentru a parcurge materia de specialitate și matematicile superioare, cadrele didactice sînt obligate să organizeze cursuri în care reiau materia de liceu. Deși au reușit la admitere, studenții nu fac față nivelului universitar pentru că sînt lipsiți de cunoștințe elementare.

— Nu e o chestiune care să țină de un liceu sau de altul, ci de pregătirea individuală a fiecăruia. Oricum, nu este cazul nostru. Cei care încearcă o admitere la aeronave sînt bine pregătiți. Ei știu că vin la o facultate dificilă și nu oricine participă la concurs. Și dacă totuși ar reuși ar fi eliminați pe parcurs.

— Deci nu în toate cazurile examenul de admitere este o garanție pentru nivelul de pregătire al candidaților ?

— În zona mediilor mici, unii se pierd. Îi triază matematica din anul I. Dar la unii se simte un fel de dopaj de cunoștințe, rezultatul unei meditări intensive, făcută fără o bază reală. După un timp ies la evidență marile lor lipsuri și examenele îi triază de la sine.

— Asta înseamnă că pentru fiecare dintre studenții care termină puteți depune o mărturie, puteți da în scris că are o pregătire serioasă.

— Și chiar depunem o mărturie prin diploma pe care o eliberăm studentului. Mediile din toți anii sînt o oglindă fidelă a pregătirii. Măsurarea cunoștințelor prin examene este exactă; pe de altă parte noi îi recomandăm pe toți absolvenții diversificat, după aptitudinile pe care le-au dovedit. La facultatea noastră o medie de 9 se obține foarte greu. Cine a absolvit cu media 9 a fost un student foarte bun, care va putea merge pe picioarele lui în orice împrejurare. El va face față la orice.

— Dar studenți excepționali mai apar la Facultatea de aeronave ?

— Sînt și ei lucrează cot la cot cu noi, în programe de cercetare. În anii III—IV—V avem 10—15 studenți excepționali care lucrează la un nivel înalt. Noi sîntem mîndri că Ovidiu Bădescu, Laurențiu Pascu, Sorin Caian, Mihaela Avram și Mihaela Dragomir, deși studenți, lucrează la cercetări împreună cu noi. E o dovadă că munca noastră dă roade.

— Nu se cuvine, dar sînt tentat să vă întreb, ați angaja într-o competiție fără nici o reținere un student excepțional de la Facultatea de aeronave din București cu un student excepțional de la o celebră facultate din lume ?

— Fără nici o reținere ! Cu ani în urmă studenți pe care i-am trimis să studieze la Imperial College din Anglia au absolvit tot printre primii. Iar absolvenții noștri foarte tineri care lucrează la programul ROMBAC s-au descurcat extraordinar în cooperarea cu specialiștii englezi. Noi considerăm că studenții foarte buni se pot integra imediat și pot da un randament deosebit în producție. Eu personal am foarte multă încredere în teoria bine învățată pe care o pretindem de la studenți. În 1976 am avut un contract de cercetare cu o universitate din S.U.A., Virginia Politechnic Institute and State University. Am plecat cu convingerea că voi lucra în domeniul teoretic. A trebuit să fac cercetare experimentală și atunci m-am convins că teoria bine studiată îți dă acces spre toate domeniile practicii.

— În afară de faptul că se spune că sînteți un demn urmaș al marelui savant care a fost Elie Carafoli, nu știm multe lucruri despre dumneavoastră !

— Eu aș spune că profesorul Carafoli a creat o școală românească de aerodinamică și ea se vede acum prin activitatea unor mari cercetători, unii dintre ei discipoli ai savantului. E vorba de colaboratorul profesorului, profesorul V. N. Constantinescu, de doctorii ingineri Dan Pantazopol, Lucian Dumitrescu, Ștefan Săvulceseu, Mihai Neamțu și mulți alții. Marele merit al profesorului Carafoli a fost acela de a investi încrederea în cei mai tineri, de a-i îndruma. Nu toți savanții creează o școală.

— Și totuși ezitați să vorbiți despre dumneavoastră !

— Eu sînt prahovean din Moreni, cu liceul la Tîrgoviște. În copilăria mea din preajma Morenilor, trăită în timpul războiului, vedeam avioanele românești I.A.R. și eram mîndru că se ridică mai sus decît celelalte și pot să le doboare. Mai tîrziu, fratele meu, student la hidraulică, atunci cînd mă auzea povestind despre avioane, îmi spunea că la politehnică, la o altă secție, lucrează un profesor care e mare savant în aerodinamică și dacă sînt în stare să încerc să merg acolo. Pe profesorul Elie Carafoli l-am avut la aerodinamică. Remarcabile erau siguranța lui la curs și deschiderile pe care le crea la fiecare subiect. Ne spunea, cunoaștem pînă aici. Cercetarea va mai trebui să limpezească asta și așta și asta. Aș fi bucuros dacă vreunul dintre voi ar izbuti. Profesorul făcuse și industrie, și cercetare, și învățămînt. Mi-am ales o temă de cercetare legată de zborul avioanelor la viteze supersonice. Era anul 1958. Aviația supersonică își trăia copilăria, iar la noi industria aeronautică nu era relansată. Abia în ultimii 15 ani, președintele Nicolae Ceaușescu, intuind posibilitățile de dezvoltare și cunoscînd tradiția aviației românești a impulsionat relansarea industriei aeronautice românești. În perioada aceea aeronautica, în domeniul practic, însemna exploatarea și întreținerea avioanelor din dotare. Dar în timp ce partea practică aproape nu exista, profesorul Elie Carafoli a ținut cercetarea teoretică la zi, și încă la un foarte înalt nivel. Noi ca teoreticieni căutam metodele de calcul mai simple și le comparam cu rezultatele teoretice și cu ce puteam experimenta la Institutul de mecanică a fluidelor de pe lîngă Academie. Astăzi institutul s-a dezvoltat, a devenit INCREST și este unul din cele mai mari institute de cercetare. Politehnica bucureșteană a continuat cercetările în domeniul aviației și, astfel, cu 15 ani în urmă, industria aeronautică a găsit serioase puncte de sprijin. Eu, pe linia cercetărilor din școală, am lucrat în domeniul aerodinamicii vitezelor mari, supersonice și hipersonice.

— La ce trebuie să ne mai așteptăm de la aceste viteze hipersonice ? Pe mine personal mă cam sperie !

— Termenul de hipersonic e utilizat pentru viteze care depășesc de 4—5 ori viteza sunetului și apar la rachete, la reintrarea în atmosferă, la avioane experimentale.

— Vă cer scuze pentru întrebarea următoare, ea este : la ce ne folosesc nouă aceste cercetări ?

— În primul rînd că domeniul cercetării fundamentale este nelimitat, nimeni și niciodată nu va putea susține că limitele cunoașterii au fost atinse. Apoi cercetarea din știința aerospațială, chiar atunci cînd nu poate fi aplicată direct și imediat în acest domeniu, are implicații cu totul neașteptate în alte domenii. Bunăoară, tubul de șoc de la Institutul de mecanică a fluidelor — azi reprezentativul institut de cercetare cunoscut sub numele de INCREST — a fost utilizat pentru studiul undelor de șoc care ar putea lua naștere la prăbușirea unor galerii de mină. Au apărut o sumedenie de alte situații cînd rezultatele cercetărilor din știința aerospațială au fost folosite de alte domenii. Sau cine cercetează și este în stare să rezolve probleme la viteze foarte mari e în stare să rezolve și problemele care apar la viteze mai mici.

— Este pregătită industria noastră să preia marea parte din cercetările teoretice de vîrf, să ajungă la acel nivel de dezvoltare tehnică spre care tinde omenirea în preajma anului 2 000 ?

— Sub aspect teoretic și de laborator eu cred că sîntem pregătiți să preluăm orice, să facem față celor mai moderne exigențe. Sub aspectul transpunerii acestor cuceriri la scară reală, trebuie văzut care este cea mai bună alegere. Din acest punct de vedere nu trebuie să refuzăm nici un progres, oricît ar fi el de sofisticat. Din experiența pe care o avem, se dovedește că putem face, în condiții convenabile, transfer de tehnologie din aviație în alte domenii, astfel încît să devenim competitivi în aceste domenii. Am avut prilejul să contribuim la modernizarea unor componente de la locomotivele diesel electrice, produse la Craiova și ale motoarelor diesel produse la Reșița. Problemele care au apărut ca fiind de vîrf în acest domeniu erau rezolvate în aviație de multă vreme sau se aflau în situații analoage deja rezolvate. Macheta pentru metrou sau cea a viitorului turn de televiziune au fost studiate și în tunelul aerodinamic. Sursele de energie pot fi mai bine proiectate dacă se iau în considerație cunoștințele din domeniul aviației.

— Sînteți un teoretician de prestigiu, care nu este străin de industria aeronautică. Cum vedeți producția domeniului ?

— O văd ținînd pasul cu cercetarea și realizînd pe scară internațională nivelul de informații și exigența tehnico-științifică. În ce privește realizarea mașinilor de zburat, o văd perfecționînd soluțiile luate în licență pentru avioane și elicoptere.

— Avem deja un prestigiu în lumea cercetătorilor, cîștigat cu aceste produse ?

— Sînt avioanele și elicopterele realizate în cooperare cu Anglia și cu Franța. Ideea ar fi ca plecînd de la licențele preluate să încorporăm inteligență nouă, românească spre a putea fi competitivi și să ținem pasul cu cercetarea care se desfășoară de la an la an și să ne perfecționăm, să ne profilăm pe anumite tipuri și să le ridicăm la vîrf. Iar sarcina noastră, în învățămînt, este să pregătim specialiști care să ducă la îndeplinire aceste deziderate.

— Președintele Nicolae Ceaușescu, pornind de la tradiția românească în acest domeniu, a intuit perfect posibilitățile industriei românești, dar a avut și curaj de a relansa o industrie care, la momentul respectiv, nu reprezenta mare lucru, în timp ce alte țări ajunseseră deja la realizări și performanțe deosebite.

— Cooperarea cu industria aeronautică britanică, impulsionată de președintele țării noastre s-a făcut treptat. Întîi cu un avion mai mic prin intermediul căruia specialiștii noștri au intrat în contact cu o tehnică avansată. În paralel, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut învățămîntului să producă specialiști și a susținut înființarea facultății de aeronave. În 1971 facultatea și-a deschis porțile. Institutul de mecanică a fluidelor a fost dezvoltat și s-a născut INCREST. În paralel s-a trecut la dezvoltarea întreprinderilor de avioane de la Brașov și Bacău și au fost construite cele de la Bănească și Craiova.

— Formidabil, parcă nu-mi vine să cred că avem patru fabrici de avioane !

— Avem și ele produc !

— Există posibilitatea să devenim cunoscuți ca producători de mașini de zburat ?

— Întîi se pune problema calității și a performanțelor. Cantitatea se poate dimensiona. Experiențele românești și tradiția noastră în acest domeniu sînt celebre. Acum specialiștii noștri fac eforturi spre a depăși faza licențelor cumpărate. Am convingerea că ea va fi depășită foarte repede. La fel s-a întîmplat și în domeniul calculatoarelor. Întîi am făcut pași mai timizi și apoi industria românească de calculatoare a cunoscut un salt puternic. Dar să nu dau un exemplu din alte domenii. Celebrele avioane I.A.R. au fost cumpărate tot sub licență și apoi specialiștii noștri, prin muncă și inteligență, le-au ridicat cu mult peste nivelul modelului inițial.

— Studiați vitezele hipersonice ! Cum vă descurcați în viteza cotidiană a autobuzului și a troleibuzului ?

— Ca orice om, doar că atunci cînd călătoresc cu viteze de 20—30 de kilometri la oră și străbat orașul mă gîndesc tot la vitezele mari, la civilizația tehnică a viitorului.

— Și ce vă spuneți în aceste gînduri ?

— Că în anul 2000 vom deține de surse de energie, că tendințele de introducere a calculatorului în testarea și reglarea optimă a fiecărui mecanism, a fiecărui sistem motor vor triumfa. Dar va apărea și o altă problemă, că o dată terminată modernizarea ea va fi deja depășită. Și atunci prognoza va conta enorm.

— De ce vor avea neapărat nevoie concetățenii noștri în preajma acestui an atît de invocat ?

— O prognoză pînă în anul 2000 e o prognoză pe termen lung, deoarece ritmul schimbărilor e foarte mare și 16 ani reprezintă enorm. Dar eu cred că va trebui să ne gîndim tot la valorile umane care s-au dovedit solide și sigure. Munca onestă va fi în continuare necesară. Ea rămîne și pentru anul 2000 principala sursă de satisfacții. Cel care muncește cu pasiune îi respectă pe ceilalți și, pe baza acestui respect reciproc, oamenii își pot face viața plăcută. Unui student care va termina facultatea noastră în anul 1990 nu i-aș spune, pregătește-te în cutare sau cutare domeniu pentru că acesta este de viitor. I-aș spune, cu ce ai învățat ai o deschidere către orice latură a aeronauticii, nu-ți rămîne decît să-ți păstrezi curiozitatea și caracterul, să muncești, adică să fii om.

— Dumneavoastră ce vă reproșați cel mai adesea ?

— Poate faptul că nu am timp.

— Dacă ați avea, v-ar tenta să vă ocupați și de construcția de mașini de zburat ?

— Mulți tineri care au fost preocupați de cercetare fundamentală, în cele din urmă au început să se preocupe de tehnologie. Pe mulți studenți excepționali încerc să-i îndrept spre tehnologie, explicîndu-le că aici pot găsi și cercetare fundamentală. Am chiar convingerea că nu se mai poate face tehnologie de vîrf fără oameni care să știe cercetare de vîrf. În ce mă privește am fost într-un avion, cum altfel aș face călătoriile lungi ?, am fost chiar în cabina pilotului dar nu am devenit pilot. Nu am chiar nostalgia zborului. Eu rămîn în continuare preocupat de vitezele supersonice și hipersonice.

CORNEL NISTORESCU

Problema fundamentală pentru anul 2000, ca și acum, va fi ca omul să fie om

Omul — interioare de conștiință

Doctorița

Mirosul de cărămidă veche încinsă al cămărușei de gardă. Bustul aplecat peste măsuța joasă — milnile strînse în poala halatului alb — al doctoriței care citește. Pelicula de grăsime pe pleoape. Cînd ridică privirea — albastrul degradat al ochilor. Oboseala nu e de-acum — nici de ieri ; s-a cuibărît de mult între umerii apleca și între cutele gîtului. Cu vîrfurile descărnate ale degetelor întoarce filele dosarului. Și-a terminat argumentele și așteaptă. Spune : — Dați-mi dumneavoastră un sfat, ceva... Iar noi nu știm ce sfat i-am putea da. Mai zice : — Sînt psihiatru de atîția ani, nu mă pot înșela...

O frunză roșie s-a lipit de geam și de privirea ei. Lucirea strălimpede a lacrimilor. — Și eu am pierdut totul, continuă. Totul. De foarte mult timp. Și n-am protestat. Am pierdut copiii și soțul și nu m-am luptat cu nimeni. Am știut să pierd. Și ea !... Bolnava asta care mă reclamă !... Pot eu să cred că nu e bolnavă ? Nu pot s-admit că un om se poate zbate cum se zbate ea fără a se afla sub incidența paranoiei .. Nu pot !

Plecăm. Aproape se agață de noi. Nu vreți să-mi spuneți nimic ?... Un sfat... ceva !...

NICOLAE CRISTACHE

Arta împreunîndu-se

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,

Greu, dar frumos

Localitatea : **Hunedoara, 31 octombrie 1984, orele 18, stadionul Corvinul.**
Număr de spectatori : **10 000.**
Atmosfera : **Mult entuziasm, dar mai puțină coeziune.**
Calitatea spectacolului : **bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Maria Mic și grupul Ghinion.**
Aportul organizatorilor : **bun, dar parcă ar fi fost nevoie ca o parte din oamenii mai vechi din conducerea organizației municipale U.T.C. Hunedoara să-l ajute mai mult pe noul prim-secretar al acestei organizații care a făcut tot ce i-a stat în putere pentru ca această manifestare să fie o reușită.**

În goana mașinii ce ne poartă spre destinație, trecem repede, prea repede, prin adîncurile istoriei. ULPIA TRAIANA SARMISEGETUZA răsare în dreapta, sub aparența unei danțuri de strămoși de vreme, dar încă puternică, înfiptă adînc în gingiile pămîntului dac, „Cămăcei cumplit trebuie să fi fost pe aici !", spune unul dintre membrii cenaclului, remarcă primită cu un minut de reculegere spontan. Mă gîndesc că vorbim atît de rar despre istoria noastră, doar pentru faptul că o avem în noi, că ne aparține și, probabil, un sentiment de pudoare, de mare bun simț ne împiedică să facem paradă de propriile noastre vieți.

Paradoxal, dar nu ne doare ceea ce ne doare pe moment ci ceea ce ne-a durut atunci cînd n-am avut timp și stare să înțelegem ceea ce ne doare.

Atenți, să nu fim hăcuiți de duritatea aerului **oțelit** al Hunedoarei, ploși, în fața muncii fără sfîrșit și fără prihană, revenim în ființă, renaștem — a cîta oară ? — „cine suntem și de unde venim" — ca-ntr-un tablou al devenirii, urmind calea, locul ce ni s-a dat sub soare, pentru a ne confunda mereu cu unicul lucru etern, continuitatea în fapte.

Cei lipsiți de personalitate nu au curajul să-și afirme principiile decît ascunși în textura unei stofe fine, ca un viciu de fabricație, perplexînd bunul simț, lăsîndu-i pe ceilalți, mulți, dormitori de cultură, fără replică (de ce oare ?!), trebuie să facem eforturi calitative deosebite pentru a capacita marea masă de tineri de bună-credință din preajmă.

Evenimentele neplăcute datorate cîtorva indivizi ce au confundat locul unde se aflau cu un bîrt, așa după cum precizează nota din numărul trecut al revistei (și asupra căruia revenim cu numele lui Alexandru Neagu și Viorel Lupulescu, violenți -și lipsiți de elementarul bun-simț), nu constituie decît ca mențiunare a faptelor, "obiectul manifestării culturale la care au participat cu inima deschisă siderurgiștii cu fiii și fiicele lor. Efortul moral al membrilor cenaclului, respectul față de majoritate și recuperarea pe măsură din partea tribunelor au demonstrat cît de puternică este „sudura" de suflet cînd mesajul este al adevărului.

Înmoită din nou prin revenirile lui Dinu Bodoican, a lirismului vocii Mirelei Atudorei, umorului fin al lui Marian Corjos, „trupa" se desfășoară din plin, trecînd repede peste momentele grele.

Clapele lui Nicolae Enache calcă pe omizile nervilor, țesindu-le în maramе fine de sunet — bun re-venit și lui Nicu Enache „Doina lui Lucaci" dă ocolul sătmăreanului Emilian Onciu să pregătească un moment de poezie de excepție — muzica străbătînd spațiul ca niște ghilimele la un text celebru.

Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, intră în scenă, sub asupicile Sisifului căutat de Golgota, memorie vie a parastaselor noastre, somnul rănu făcîndu-se siglă nopții ardelene — atît de tandră reverberația durității muncii hunedorenilor cărora se adresează, în sufletul Poetului.

Cîntăm cîntecele de patrie și revoluționare ale cenaclului sub aura Poeziei — descifrînd în limbaj muzical „Repetabila povară" — devenirea grandioasă a țării acestor ani, cărora le suntem martori și meșteri — ce nu are nevoie de samsari lesniciosi ci de ței dure pentru cîntăreții sensibili.

„Ultima zi" — cea mai bună interpretare a lui Alexandru Zărnescu de pînă acum, a versurilor poetului Adrian Păunescu — marchează parcă, încă o dată, o „ștergere" a păcatelor momentelor slabe de început — întinzînd aerul pînă la limita admisibilă a „durerii — plăcerii".

Spectacolul rămîne ca un estuar în noaptea hunedoreană, ne gîndim la cei din schimburile doi și trei care, la datorie, poate au auzit cu gîndul lor bun și harnic, că am cîntat și pentru ei, mai ales pentru ei.

Nu ne așteptam să fie ușor la Hunedoara ! Dar cine nu simte gustul unic al lucrurilor obținute cu greu, are un simț mai puțin.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

La Beiuș — cea mai tulburătoare manifestare pentru patrie, pentru partid, pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu

Localitatea : **Beiuș, 1 noiembrie 1984, orele 19 stadion.**
Număr de spectatori : **10 000.**
Atmosfera : **vibrantă manifestare de spirit revoluționar.**
Calitatea spectacolului : **excepțională.**
Noutăți : **prezențe locale — Eugenia Ile și Emilia Gavra, Daniela și Eugenia Popa, Gherghina Croitoru, Alina Seica, Gheorghe Moruț. A revenit pentru două seri Mircea Tureanu din orașul Dr. Petru Groza.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Stagiunea noastră din județul Bihor a început la Beiuș sub cele mai bune auspicii. Am găsit aici un public supranumeric ce ne-a întîmpinat, în ciuda întîrzierii cu care am ajuns după un drum lung și cu dificultăți, cu multă generozitate probînd chiar de la început o mare receptivitate. În scurtă vreme, „aerul Beiușului se umple de cîntec". O extraordinară dispoziție capacitată de publicul a cărui prezență activă avea să fie un catalizator de maximă eficiență transformă manifestarea noastră într-o impresionantă lecție de istorie și conștiință. Se scandează „Horea, Cloșca și Crișan"! În acest zi ce reînvie de-a pururi în ființa păsărătoare a neamului fapta celor trei martiri. „În țara moților" este parcă un jurămînd făcut în eternitate. Realizăm împreună cea mai bună interpretare de pînă acum a cîntecului „Lancea lui Horea" ca o primă performanță a serii. Atmosfera este de-a dreptul fantastică, de o plasticitate emoționantă, fermecătoare prin prezența oamenilor. Prin „Colindul Ardealului" ei vor primi semnul recunoștinței noastre, strălucirea cristalului pe care-l șlefuiau chiar ei prin arderea lor, luminîndu-i : „Să se țină minte / Astea nu-s cuvinte / Apușenii nu ne sînt **apuși** / Și ne sînt dovadă / Fără de tăgadă / Moții fără seamăn din Beiuș". Roata ce-l zdrobise pe Horea dinspre vîrful picioarelor spre cap s-a rostogolit peste timp ca un simbol al demnității supreme. Urma însingerată pe care a lăsat-o ne va readuce din orice rătăcire a ființei mereu acasă. Ne-o reamintește vocea lui Mircea Tureanu, acest tînăr ce poartă la piept chipul lui Horea ca pe-o sfîntă icoană. Cum să nu fii impresionat de această reorientare a spiritului tînăr către valorile autentice, către istoria adevărată ? Acesta este drumul deschis de președintele Nicolae Ceaușescu generațiilor timpului nostru, o cucerire dintre cele mai însemnate ce trebuie apărată cu fermitate căci frumusețea sufletului se cultivă greu și păstrarea ei se face cu tot atîta greutate. Din acest punct de vedere întreg acest spectacol este o mare revelație. Ne reamintim întîlnirile noastre aniversare de la Beiuș, restrînse la spații mici, cu bucuria de-a fi venit totuși pentru un spectacol cu adevărat mare, chiar cu riscul de-a ne periclita vocile în frigul de afară, de dragul oamenilor, de dragul tuturor acelora care doreau la Beiuș această manifestare. Felul în care reacționaseră de la început cînd la scuzele noastre pentru întîrzierea survenită cineva din tribună ne-a răspuns : „Nu face nimic", lăsînd loc superbei inițiative de-a cînta „Să fie pace în lume", starea de grație în care se mențineau de ore întregi printr-o intensă participare, totul făcea ca această manifestare să se înscrie în rîndul celor mai bune din orașele mici și mijlocii. Cu totul adevărată ni se pare această remarcă făcută de poetul Adrian Păunescu și anume că „declanșarea resorturilor de angajare morală se poate face în mod fericit nu prin mijloace obosite la care oamenii nu mai reacționează decît formulați printr-o artă cu priorități mobilizatoare. Artistul trebuie să găsească mijloacele de a transforma marile idei în combustibil al entuziasmului general, al ataşamentului tuturor. Datoria artistului este să-i sensibilizeze și să-i capaciteze pe oameni. Dacă să enunți o idee și să nu aibă ecou mai bine îți îndreptăți eforturile spre a-i învăța pe oameni să reverbereze, pregătindu-i pentru a da ecou". Pe fondul acestei preocupări a Cenaclului Flacăra, aprecia publicului din Beiuș în exprimarea sa însemnat decorsetarea marii bucurii de a participa la un act de conștiință națională cu consecințe decisive asupra destinului nostru prin realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă în partid. Se scandează minute întregi cu o impresionantă convingere : „Ceaușescu — P.C.R.", „Ceaușescu — Tineri", marcînd momente excepționale în cea mai frumoasă seară a Cenaclului Flacăra din ultimul timp. Vibrație istorică, omenească, sinceritate, sînt atribute pe care timpul ocolește le exprimă deplin. Se scandează în continuare „Ceaușescu — Pace" și avem în acele clipe dovada că Beiușul știe păstrat nealterate înaltul simț al datoriei, falia de adevăr, înaltul simț artistic înaltul spirit revoluționar. Cîntăm „Trăiască România" cu sentimentul că rostim ceea ce oamenii simt și doresc cu adevărat. Se cîntă impecabil „Treceți batalioane române Carpații", apoi „O șansă păcii". Atmosfera este de o limpezime fantastică. Fîlfîie steaguri tricolore, brațele sînt ridicate, în legănare, un întreg ansamblu emoțional își impune forța. Mesajele scrise sînt și ele foarte frumoase, inspirate și edificatoare asupra bunului gust, spiritului și culturii oamenilor. Într-unul dintre ele un grup de la Fabrica de mașini de găurit din localitate ne urează bun venit în „Blăjul Bihorului — Beiuș" și în continuare: „Vă informăm, stimați prieteni, că fabrica noastră se prezintă cu un bilanț bun în cinstea Congresului al XIII-lea al partidului, toți indicatorii de plan fiind îndepliniți și depășiți. Pentru fruntașii noștri, pentru fruntașii Beiușului și țării, vă rugăm respectuos să interpretați **Oda bucuriei**". Mereu la dispoziția Măriei Sale Publicul, nici nu putea fi altfel. Cu atît mai mult cu cît era și una din cele mai fericite deserieri ale chipului acelor oameni. Momente excepționale au fost și acelea în care a recitat poetul Adrian Păunescu, acompaniat de orga inegalabilă a lui Nicolae Enache, odată cu revenirea cărula un sunet nou și profund se face remarcat. În liniștea de peșteră ce s-a făcut în jurul poeziei cîte-o stea ce-și dă Nadirul pe Zenit ne învață că sunetul s-a născut din lumină. Șlagărele programate tîrziu în noapte ne-au făcut remarcată orientarea cenaclului spre cîntecul popular autentic, spre folclor nu dar prin aducerea unui cîntăreț sau a mai multora „specializați" cît mai ales prin orientarea tuturor membrilor săi spre tezaurul de inspirație populară, învățînd tot mai multe cîntece de acest fel, dezvoltîndu-și o nouă și durabilă dragoste. Vor ști cîndva că a fost și o nouă școală.

S-a împlinit, astfel, o seară minunată de care ne vom aduce aminte multă vreme, o seară de spirit și înaltă conștiință, o seară vibrantă și emoționantă pe de-a-ntregul. Nota 101 !

Noaptea marilor refrene

Localitatea : **Dr. Petru Groza, 2 noiembrie 1984, orele 18, stadion.**
Număr de spectatori : **10 000.**
Atmosfera : **omogenizarea publicului s-a realizat greu abia finalul spectacolului ridicîndu-se la cota ca mai înaltă a manifestărilor noastre.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună, raportată mai ales la condițiile de temperatură în care a avut loc.**
Aportul organizatorilor : **normal.**

Publicul acestei seri a fost cred ce se cheamă un insectat salvat de la mec. Deși oamenii aceștia au făcut dovada marii lor dorințe de participare, atunci cînd simțeam cel mai acut nevoia de-a-i avea uniți în jurul aceleiași idei, „colegi ai aceluiași crez", cineva sau ceva intervenea cu regularitate greșind măsura, stricînd proporțiile unei compoziții ce pierdea astfel din armonia și frumusețea spre care ar fi trebuit să tindă. Între multele gesturi tandre, cum a fost și acela al artistului plastic Cornel T. Durgheu, alte gesturi, chiar dacă mult mai puține și cu o frecvență de apariție mult mai rară, anulau într-o clipă tot efortul ce ni se părea mereu zadarnic. Și cum condițiile în care veniserm și rămîneam, numai din dorința de a-i satisface pe toți aceia care solicitaseră o astfel de manifestare, suportînd frigul ce îmbrăcase scena într-un strat alb și strălucitor de gheață deși aveam la dispoziție o sală ale cărei lumini o prefigurau imbietor, dar care n-ar fi putut primi decît o parte din cei prezenți, lipsa de formitate a celor mulți și buni, pasivitatea în fața răului agresiv ne aducea în suflete sentimentul unei incomensurabile ingratitudini. Cînd timpul avea să le lase în trecerea sentimentului ireversibilității, cînd, în fine, oamenii s-au putut debarasa de indulgența și toleranța ce proliferau răul, balanța relației noastre s-a echilibrat dintr-o dată. Era poate prea tîrziu ? Niciodată nu-i prea tîrziu pentru ca sufletul omului să redevină lumina din care a luat ființă. Ceea ce a urmat au fost momente aproape de condiția eroică a omului. Cu tot frigul s-au ascultat în liniște cîntecele profunde, s-au participat extraordinar la cîntecele noastre de angajament și substanță, s-a ascultat chiar și poezie, ba mai mult, printr-o participare care acum era excepțională oamenii aceștia și-au înscris numele pe lista de recorduri ale cenaclului. Refrenul cîntecului „Lancea lui Horea" nu fusese parcă niciodată cîntat atît de bine. Oricum, niciodată atît de mult, 5 minute fără întrerupere. Doar refrenul ! Tot astfel s-au petrecut lucrurile și în continuare într-o atmosferă debordantă. „Cei alcoolizați și zeradimensionali" ori se indispuseră ori plecaseră lăsîndu-i doar pe cei buni care, chiar dacă erau mai puțini, păreau mai mulți. Ei au reușit să amîne în mod repetat sfîrșitul pentru a face din finalul manifestării noastre un întreg spectacol și dintr-o seară aproape compromisă „o noapte a marilor refrene".

Oradea cu un nimb feeric

Localitatea : **Oradea, 3 noiembrie 1984, orele 18, stadion.**
Număr de spectatori : **20 000.**
Atmosfera : **beneficiind și de scenografia naturii aflată într-una din zilele ei de mare inspirație, cu un public de nota 101, această manifestare va rămîne definitiv în marea antologie a cenaclului.**
Calitatea spectacolului : **excepțională.**
Noutăți : **prezențe locale — Irina Mihoc, Luminița Tomuță, Mihaela Olteanu(5 ani), Alina Popovici, surorile Adina și Luminița Dumitrescu, Alina Seica, Teodora Abrudan, grupul Cris — o selecție realizată în urma unei audiții la care s-au prezentat 46 de oameni. A fost cîntat prima oară în public cîntecul scris de Alexandru Zărnescu pe versurile poetului Adrian Păunescu, „Castelul".**
Aportul organizatorilor : **cu totul excepțional. Mulțumim conducerii organizației de tineret a județului Bihor pentru marea sa receptivitate față de nevoile oamenilor tineri, față de cultură, depășind cu dragoste și competență dificultățile organizării acestor manifestări în aer liber.**

Vreme friguroasă și coțoasă, vreme pe care cu siguranță n-ar fi putut avea loc în aer liber nici un spectacol din lume. **Dragoste și sacrificiu** — sub semnul lor, așezam manifestarea noastră de la Oradea și imaginea aceasta ni se relevase chiar de la început cînd, deși foarte frig, cîțiva oameni dintr-un colț al tribunei își dezbrăcaseră hainele sugerîndu-ne prin apropierea lor Tricolorul. Pe astfel de oameni se sprijinea desigur întregul efort al Cenaclului Flacăra. Și chiar dacă afară temperatura coborîse mult sub limitele imaginate pentru o manifestare artistică de durată participarea fierbinte prin care oamenii își exprimă aderiunea de conștiință la marile idei poate fi un combustibil inepuizabil. De altfel, aici, la Oradea, s-au cîntat întotdeauna extraordinar cîntecele de patrie, de apartenență, făcîndu-se astfel dovada înaltului spirit revoluționar ce-i animă pe oameni. Momentele de intensă emoție nu se lasă prea mult așteptate. Un fragment din „Apus de soare" a lui Barbu Delavrancea spus de A.P. precede „Jurămînt la Putna" cîntat ca o legănare de clopot în lumina mică, tremurătoare a unor simbolice luminări aprinse în mîinile oamenilor. Ceața istoriei pluteşte parcă parcă asupră-ne învăluindu-ne. Oradea cîntă fantastic într-un nimb feeric, într-o aureolă ce-i individualizează imaginea pentru totdeauna. Atmosfera este superbisimă, o atmosferă de vis „programată parcă de la curtea Danemarcei de Prințul Hamlet". Se cîntă „O șansă păcii și gloriei el" și Oradea „bate" astfel foarte sus. Nu mai vedem publicul. Îl auzim, îl intuim în toată splendoarea sa, îl stabilim pulsul cu urechea plecată aproape de inimă. Din curiozitate merg în tribună și privesc spre scenă. Mi se pare o barcă plutind pe ceață. Atmosfera este un fericit amestec de mister și dăruire și binecuvîntăm ceața ce dă un farmec eu totul aparte acestei inedite manifestări. Se scandează „Trăiască, trăiască trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească" și ca o proiecție din istorie în prezent „România, România". Minute întregi, fără întrerupere ! Cîte jertfe sînt presărate pe drumul ce le leagă. Ne amintim de anul 1874 cînd Horea, Cloșca și Crișan s-au pus în capul unei mari revoluții a românilor ce a premers cu 5 ani revoluția franceză de la 1789. Glorie de-a pururi curajului și jertfei lor ! Comunicăm în continuare cu publicul printr-o perdea fără transparență și cu toate acestea îl simțim mai frumos ca oricînd. Spiritul își înaltă semeția fără oprelişti. Beniamin

cu viața spre gloria omului

organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

Rus, de profesie șofer, artist prin vocație este un exemplu. A părăsit nunta la care fusese invitat, purtînd pe umeri lucrarea sa, un gips reprezentînd capul lui Horea, considerînd că este de datoria sa să ni-l aducă la această manifestare. Acest gest a capacitat participarea tuturor la alte momente de înaltă vibrație. „Lancea lui Horea" bate recordul înregistrat la Dr. Petru Groza și refrenul său este reluat timp de zece minute neîntrerupte. „Și capul lui Horea acum nu mai cade / Că-l ține pe umeri întregul popor / În tinere mîini la hotar de Oradea / Ea, / Lancea lui Horea, tresaro-n Bihor / Ce noapte ciudată, ce noapte aleasă / Cu cei mai cinstiți dintre oamenii buni / Aici, în Bihor, la Oradea acasă / Cu lancea lui Horea noi facem minuni".

A fost într-adevăr extraordinară această seară cu multe momente excepționale, cîndindu-se cu o insuficiție rară în ciuda frigului și-a umezelii, a ceții care era parcă „a ochilor care plîng de dor și de amintire". O seară fantastică petrecută într-un stadion cu tribune suprapopulate dînd senzația unei curți de gospodar cu de toate.

În inima Marghitei stă steagul tricolor

Localitatea : **Marghita, 4 noiembrie 1984, orele 16, stadion.**
Număr de spectatori : **10 000.**
Atmosfera : **caldă și apropiată prin frumoasa implicare a factorului uman în cursul acestei manifestări.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Dana Baicu, Pascu Balaci, grupul folk al Casei pionierilor din localitate. A cîntat pentru prima oară în public noul său cîntec „Moment de odihnă" (versuri Adrian Păunescu), Vali Șerban.**
Aportul organizatorilor : **excelent, îndatoritor, dar cu unele deficiențe de culise. Considerăm că este inadmisibilă consumarea băuturilor alcoolice de către oameni aflați în exercițiul funcțiunii, cu atît mai mult cu cît se află la o manifestare cu profund caracter educativ, și dinșii ar trebui să fie primele exemple. Și aici și pretutindeni.**

Găsim Marghita în haine de sărbătoare. Scena are pe fundal un imens tricolor, drapelele supreme ale țării și steagurile partidului sînt așezate în parter cea mai înaltă a sa. Cu gîndul la oamenii acestor locuri de care voiam să fim cît mai aproape și la propriu și la figurat, pentru o mai bună comunicare și un curs cît mai firesc al manifestării facem efortul de-a muta scena așezată impropriu, spre centrul terenului. E o sarcină pe care ne-o asumăm cu devotament și dragoste. Un exercițiu de pace în rîndul celor multe lansate de manifestările Cenaclului Flacăra. Nu se sustrage nimeni, ba chiar desprind din priviri bucuria de-a duce la capăt o treabă de care cu toții ne apucasem gospodărește. Forța echipei era probată și în acest fel. Satisfacția reușitei vine curînd, odată cu încoputul spectacolului al cărui curs beneficiază totodată de apropierea spre care tindeam și de o extraordinară receptivitate pusă repede în evidență. Se ascultă și se cîntă cu competența marilor noștri performeri. Atmosfera își extinde gama expresivității sale odată cu exprimarea cîntecelor de patrie și constiință revoluționară. Descoperim într-adevăr blînda lumină roș-galben-albastră pulsînd în mijlocul unui grup ce pare nucleul entuziasmului general. Se cîntă emoționant, se cîntă angajant și constient. Se cîntă cu căldură și dragoste nestinsă, cu simplitate și sinceritate. Marghita se alătură astfel marilor noastre spectacole din orașele mici și mijlocii, rivalizînd fratern prin modul în care se implică în actul cultural capitalele de județ. Spiritul cunoaște o altă geografie. Se scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească", o confirmare a ideii de unitate născută din sufletul și constiința oamenilor pe care se sprijină unitatea reală a neamului. Cîntăm „Trăiască România" la ordinul tribunei ce ne precede cu dăruire. Se scandează din nou cu o forță surorinzătoare : „România, România". Iată, Marghita se alătură prin spirit Cugirului, Aludului, Roșiorilor, Morenilor, în care au avut loc manifestări de referință. Este un fenomen îmbucurător acesta prin care constiința, spiritul, dragostea de cultură spun, înfring materia amorfă Comuniunea noastră capătă caracteristici palpabile. Un omuleț urcă de-a busilea treptele scenei. „Este cea mai frumoasă scrisoare a părinților săi către noi" Dirigeul capătă ritm. A.P. răspunde unui bilet prin poezia sa „Copii de țărani". Apoi „Repetabila povară" continuă acest recital, unul dintre cele mai expresive din cîte au avut loc în ultimul timp. Poate și prin frumusețea imaginii pe care-o lasă în admirația ochiului prea obosit de cadrul limitat al scenei. „Manifest pentru sănătatea Pămîntului" este recitat într-o „proiectie apropo ideală, cu umbra înrăiorată a unui copil pe chip". Frigului tăios, înghețînd totul în jur, i se opune revolta ființei, imima fierbinte a oamenilor. Cu un anumit tragism ce înfioară se cîntă „Dor de Eminescu" și „Ultima zi". Șlagărele aveau să ne redescopere ca într-o oglindă întreagă imaginea acestor oameni atît de plini de viață. Superbă și sugestivă imagine. Participarea la cîntecele de profunzime „Doina lui Lucaci", „Lancea lui Horea", pledează pentru adevărul limpede că astăzi istoria este nu doar cunoscută și iubită ci investită în destinul fiecăruia sporind zestrea ființei.

Am încheiat, dar de undeva din tribună cîntecele noastre continuau să se facă auzite. Un repertoriu larg incluzînd pînă și cîntece ale trupei Totuși, absentă și astăzi pe stadionul din Marghita dar prezentă în sufletul multora ce-și mărturisesră dragostea pentru ea în numeroase bilețele. Ne-am întors spre a-i vedea mai de aproape pe acei tineri. Stăteau strînși ca o inimă pulsînd de viață. În mijlocul lor Tricolorul era lumina ce li se răsfrînge pe chipuri. Cu o astfel de inimă tinerețea e veșnică și viața, fără de moarte.

Salonta, o apoteoză

Localitatea : **Salonta, 5 noiembrie 1984, orele 18, stadion**
Număr de spectatori : **10 000**
Atmosfera : **o participare peste orice așteptare, împlinind aici prima manifestare de notă 101 obținută de orașele mici și mijlocii. Salonta intră astfel în rînd cu Călași, Brașov și Oradea.**
Calitatea spectacolului : **excepțională.**
Noutăți : **prezențe locale — Lavinia Marta, Nicolae Dobra, Ramona Bulboacă, Ioan D. Talaș, grupul Cro-Mag.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Toate drumurile Salontei duceau în această seară spre stadionul din localitate. Aveau să fie prezenți aici nu doar oamenii Salontei dar și foarte mulți din împrejurimi, unii veniți de la mari distanțe, de la zeci de kilometri. Un stadion arhiplin aștepta această primă manifestare a noastră aici pregătit să se bucure prin oamenii săi la înălțimea confruntîrii lor din Betuș sau, de ce nu, al celor din Oradea, unde înregistrasem cele mai bune manifestări din stagiunea bihoreană. Primele momente sînt și primele semne că entuziasmul pe care-l afișau nu era doar dorință ci și o întruchipuit de mare capacitate. Cîntecele noastre sînt preluate imediat de glasurile tuturor cîpătînd o nouă expresivitate. N-a existat aici nici un moment de așteptare sau neadaptare. Era ca și cum ne-am fi cunoscut de multă vreme și, iată, ne regăseam după o absență ce avusese darul să amplifice puterea simțurilor prin care comunicam. Întreaga bogăție a sufletului acestor oameni treceau din starea de zăcămînt profund spre o suprafață direct palpabilă. „Am vrea să rezistam marii iubiri ce ne-o arată oamenii", pentru a putea împlini mesajul acestei forme de cultură ce unește oamenii în idealul român. Vom găsi pentru aceasta un mediu de o receptivitate emoționantă. Într-unul din primele bilețele primite din public citim : „Astăzi la Salonta / Am venit cu toții / Aici s-ascunde arta / Ce-o cîntă patrioții". Ne reglăm pulsul după bătăile acestei mari inimi. Adrian Păunescu coboară din scenă pentru a veni mai aproape de oameni și realizează un recital complex de poezie românească. Fiecare vers e o fereastră deschisă din suflet spre lume. Oamenii privesc prin ele cu ochii mari și respirația întretăiată. Cuvintele lui Lucian Blaga din finalul lucrării sale „Spațiul mioritic" ne introduc în substanța spiritualizată a cîntecelor de țară, de pace și revoluționare. „Marele concert al iubirii de patrie" cuprinde în această seară Salonta, aflată parcă sub o stea inspiratoare. Se scandează cu o extraordinară coeziune „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească" Toți oamenii sînt în picioare pregătiți parcă să depună un jurămînt de credință. Steaguri tricolore încălzesc aerul tăios. Reînvie istoria adevărată în constiințele tinere. „Azi cînd spunem Avram Iancu, spunem de fapt Ardeal. Iancu, Horea Buteanu, Cloșca și Crișan nu sînt morți. Ei n-au vîrstă, sau mai bine zis au o vîrstă mitică. Istoria a marcat o răbufnire puternică a constiinței lor. Ei trăiesc prin noi ! Au luptat pentru noi. ! Au murit pentru noi dar sufletul lor a pătruns în fiecare fir de iarbă, în fiecare piatră, în fiecare pom și, cel mai important, **în fiecare om**". „Lui Iancu-închinare / Trăiască Ardealul / Trăiască întregul popor românesc" Substanța comunării este de o remarcabilă densitate. Fiecare om, români și maghiari într-o fraternitate emoționantă, contribuie decisiv la realizarea acestei seri fără precedent. Se cîntă pacea și independența națională. Din public doi oameni în uniformele gărzilor patriotice înalță inscrisul „Trăiască pacea mondială". E o comandă pe care o respectăm cîntînd „A treia pace mondială". E frig, din ce în ce mai frig, umezeală, ceața tot mai densă dar nimic nu știrbește din frumusețea acestei seri al cărei izvor se află în oamenii pe care nu-i condiționează starea vremii. Nimic nu le poate micșora dorința de-a se împlini, îmbogățindu-și existența cu o seară de fericire în plus. „Treceți batalioane române Carpații" aproape că nu poate fi sfîrșit. E reluat de public obligîndu-ne să-l cîntăm din nou. „Colindul Ardealului", „Deșteaptă-te române", „Să fie pace în lume" completează reliefurile acestui program de profund atașament față de istoria adevărată a românilor. Două ore Salonta a fost inegalabilă. La cîntecul „Să fie pace în lume" notăm un record : 15 minute de cîntec neîntrerupt. Impresionantă dovadă de conștiință. „Două ore vibrante cum altele asemenea lor n-au trăit multe cu Cenaclul Flacăra". Pînă la final, cota acestei manifestări de notă 101 n-a scăzut cu nimic. Între momentele sale semnificative, apariția lui Valentin Moldovan alături de Majay Győző cîntînd în limba maghiară, a fost un gest de tandrețe față de frații noștri care au știut să participe atît de unit la cîntecele dedicate României. Șlagărele au dezlănțuit aici toate latențele. În condițiile fizice și meteorologice deosebit de grele, miracolul incredibil al existenței acestor manifestări, adunînd atîția oameni, înfruntînd orice dificultate, este aproape inexplicabil. Ea a existat și aici pentru a aduce bucuria ca pe o aleasă împlinire a sufletului acestor oameni. Români și maghiari, frați sub zodia aceluiași ideal, au participat exemplar alături de noi la una din cele mai intense manifestări de patriotism românesc, încununare a rodnicci noastre stagiuni din județul Bihor.

CONSTANTN DRAGOMIR ■

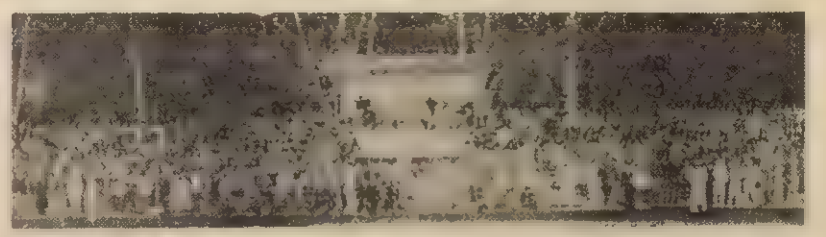

Intimitate și măreție

Localitatea : **Arad, 6 noiembrie 1984, orele 16, stadionul U.T.A.**
Număr de spectatori : **25 000.**
Atmosfera : **excepțională.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Mona Boldor, Alina Zembrod, Lucia Flores și Letiția Vasiculă. Au revenit în cenaclu Aurel Cohan — umorist din Arad și trupa timișoreană Pro Musica.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Așa cum am promis cu cîteva ore înainte, la terminarea spectacolului, ne oprim în drumul nostru spre Arad la Salonta. Cîntăm din nou pentru acești oameni minunați, în direct, fără microfoane și folosim drept amplificare mulțimea din jurul Consiliului popular ce reia refrene, ori cîntece întregi, făcîndu-ne să ne simțim în continuarea spectacolului de aseară. Deși ne grăbim să ajungem la Arad, nu putem pleca așa cum ne-am propus și cîntăm aproape o oră împreună cu oamenii Salontei, piese îndrăgite și cunoscute de majoritatea. Le mulțumim mult atît lor cît și forurilor în drept ce au făcut posibilă, la înalte cote de cultură, întîlnirea noastră de aici.

Ajungem aproape la limită de timp pe stadionul arădean și, cu „încălzirea" făcută, intrăm direct într-un spectacol ce, prin atmosfera debutului, se arată a fi cu totul deosebit. Pe măsură ce membrii cenaclului se produc iese în evidență un lucru pe care l-am mai sesizat și care devine tot mai pregnant în cadrul colectivității care este Cenaclul Flacăra : fără nici un fel de obligativitate, asistăm tot mai des la formele inedite de „trupe ad-hoc", ce interpretează cîntece ale unuia sau altuia dintre noi, încercînd să dea astfel mai multă pregnanță și prospețime programului pe care-l supunem exigenței celor ce ne ascultă. Pe de o parte, acest lucru reflectă respectul și responsabilitatea din ce în ce mai mare a membrilor cenaclului față de tribune dar și (foarte important) respectul între noi și față de producțiile fiecăruia.

Astfel, Marius Bațu (Poesis) cîntă „La adio" împreună cu Florin Șerban — bas și voce — și Cristian Mînculescu... — baterie ! Mai departe, aparent, trupa Krypton este susținută la lumini de inspirația de moment a lui Mînculescu iar recitalul lui Ducu Bertzi de către George Lungu (Krypton) și Mirela Atudorei !

Florin Șerban, înțelegîndu-și din ce în ce mai profund compozițiile, pe versuri de Adrian Păunescu („Sila" și „Să-mi scrii"), dă frîu liber inteligenței din sentiment, realizînd un moment de poezie și muzică. Greu de spus cine are succes pentru că piesele sînt primite în mod cu totul deosebit și în mod egal de tribunele ce par un cor, la rîndul lor, pentru un alt spectacol, atît de cunoscute sînt poeziile și partiturile ce se cîntă.

Emilian Oncu și Cristian Buică ridică în continuare cota de forță a manifestării, pentru ca, apoi, Nica Zaharia și Mirela Atudorei să aducă în scenă sensibilitatea și finețea risipindu-le prin glas, ca pe un dar de suflet, spectatorilor.

Recitalul lui Cristian Mînculescu pune rock-ul în drepturile sale și dizolvă stînghereala din tribune, ritmînd mîile de oameni cu vocea sa comparabilă cu a multor „somități" ale noului val și cu jocul de scenă nativ.

La ideea conducătorului cenaclului sa rupem șirul cîntecelor patriotice, cu cîntece populare, considerînd că sentimentul de patriotism este mai complex decît o înșiruire de texte axate direct pe teme patriotice. Deasemenea, trecerile bruște de la un anumit tip de cîntece la altul, cîntate de altfel de accești oameni, demonstrează disponibilitatea membrilor cenaclului și cultura muzicală ce fac posibilă această mobilitate spirituală, reclamată deultfel atunci cînd vrei să realizezi un mare spectacol.

„Să fie pace în lume" bate recordul, cîntîndu-se peste 16 minute într-un cor imens. Senzațional, Aradul dă senzația că rămîne „creuzetul unității naționale", spune poetul Adrian Păunescu.

Vali Șerban susține într-o formă deosebită recitalul său din care nu lipsesc „A plecat motul prin țară", exceptionalul „Dor de Bacovia", pe versuri de Adrian Păunescu și „Din nou Beatles".

Revine în cenaclu formația timișoreană Pro Musica — un recital de opt piese. Inteligentul Nicolae Cenan, mereu proaspăt, mereu în căutare de „încercături" pe care le limpezește cu umorul său inefabil, smulge ropote de aplauze. La umorul lui Cenan se atașează și tobarul trupei Flapo, Romeo Belanu, care, în astă seară, în el acasă este proclamat „șef" de orchestră și „dirijează" sobru soliștii și formația în aclamatiile membrilor cenaclului și ale tribunelor.

Nici o croare pînă acum, nici o fisură nu scade spectacolul, dimpotrivă. Tonusul spectatorilor crește minut de minut. Este efectiv din nou o „operație pe cord deschis", exclamă poetul Adrian Păunescu.

Un prilej trist, dispariția unuia dintre prietenii cenaclului, descule cu o dată fină baierele sensibilității triste ale poetului Adrian Păunescu și „Repetabila povară" urcă prin glasul și ochii săi către înumile mîlor de muritori vii, ca un clopot în dungă ce-i auzim uneori în adîncul ființei noastre. Excepțional moment ; împreună cu Maria Tănase, Adrian Păunescu șoptește „Foaie verde spic de pîine". Astfel trece viața noastră și astfel nu știm unii despre alții nimic, iar cînd aflăm e prea tîrziu. „Manifest pentru sănătatea Pămîntului" se confundă cu primii fulgi de zăpadă ai acestei toamne — ninge — ca o nevoie de puritate peste lume.

Alexandru Zărnescu împreună cu poetul Adrian Păunescu, cîntă „Castelul", o piesă nouă, ca o propunere de imn de final al manifestărilor noastre. „Noapte bună" — finalul cînteculul și al spectacolului nostru. Aradul a obținut 101 !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 406, 1 409, 1 419, 1 411, 1 412, 1 413, 1 414, 1 415.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îi anunță pe iubitorii săi că intenționează să-și continue turneul prin țară, după următorul program :

CUGIR, 11 noiembrie, orele 16 ; AIUD, 12 noiembrie, orele 18 ; TÎRGU MUREȘ, 13 noiembrie ; REGHIN, 14 noiembrie ; TÎRNĂVENI, 15 noiembrie. Spectacolele din județul Mureș vor începe de la orele 17.

Spectacolele vor avea loc de preferință în aer liber sau, în caz de timp nefavorabil, în cele mai mari săli.

ŞTIINŢA DE A FI SĂNĂTOS (II)

ADRIAN PĂUNESCU : **Discutarăm ce discutarăm şi ajunserăm la chestiuni esenţiale ; oamenii care îmi scriu, oamenii care vi se adresează dumneavoastră, cititorii noştri sînt doritori să mergem mai departe în această excursie de documentare în condiţia umană. N-aş insista prea mult asupra paradoxului că un inginer se ocupa de fiinţa omenească dacă n-aş şti cîţi rău-voitori sînt dispuşi oricînd să nege evidenţe. De aceea, în aceste dialoguri am să vă întreb din cînd în cînd şi chestiuni legate de dumneavoastră, pentru ca prin răspunsuri logice şi la obiect să daţi celor ce cred în aceste idei simple şi mari temeiul de a-şi continua cu încredere drumul reîntoarcerii la natură şi la sănătate. Aşadar, cum e posibil ca un inginer să-şi asume răspunderea de-a studia, de-a înţelege şi de-a nu păstra doar pentru el o experienţă (repet, una din experienţe, între altfel care pot coabita şi care pot fi la fel de interesante şi pe care lumea le aşteaptă, cu condiţia să fie sincere, utile şi aduse la cunoştinţă publică) şi cum aţi ajuns la această stăpînire a mijloacelor de expresie — pentru că pînă la urmă aceasta a fost dificultatea în anii mai vechi care vă stătea în faţă, chiar în anii cînd începusem să vă cunosc şi eu ? Sînteţi acum inginer pensionar. Colegii dumneavoastră, de-a lungul deceniilor cît aţi lucrat, au numai cuvinte de laudă cu privire la dumneavoastră. N-am auzit un singur om, care să vă fi fost coleg, contestîndu-vă calităţile profesionale, de inginer în primul rînd. Atîta vreme cît aţi avut responsabilităţi mai mari decît simpla muncă de inginer aţi fost extrem de exigent şi de corect. Şi totuşi, cum aţi ajuns la situaţia actuală, cum aţi intrat în această bură obositoare, a luptei pentru binele celorlalţi, într-o clipă care v-ar fi fost prielnică odihnei şi v-ar fi fost îndestulătoare simpla falimă de profitendade de cartier ?**

VALERIU POPA : Plecînd de la încercarea de a răspunde la cele trei mari întrebări : cine sîntem, de unde venim şi unde mergem şi avînd în faţă de mic copil formată mirarea : de ce unii ştiu să facă să se vorbească despre ei prin faptele lor bune sau rele, am început în primul rînd să mă autostudiez prin cunoaştere, prin acumulare continuă de cunoştinţe. Investigînd foarte mult mediul înconjurător natural am desprins că a căuta în afara ta cauzele dereglărilor este o greşeală.

— O diversiune ? !

— Am ajuns la concluzia că relele dereglări ale corpului uman sînt determinate de necunoaştere şi atunci cînd se încearcă a se cunoaşte, mai puţin se fixează o deprindere de a lucra cu tine cînd eşti în echilibru decît atunci cînd eşti bolnav (abia atunci vezi pragul de jos cînd te loveşti de cel de sus).

— Asta este şi condiţia profunzimii, suferinţa...

— Bine, dar dacă aşa cum am arătat mai înainte, analizînd bine situaţiile din jurul nostru, veşnic vedem că fraţi, prieteni, membri de familie sau pur şi simplu oameni cad pradă unor dezechilibre, noi cei care îi vedem de ce nu ne gîndim că şi noi vom fi cîndva pradă aceloraşi dezechilibre. Pentru că nimic nu ne desparte de momentul cînd şi noi o să ajungem în situaţia lor dacă vom comite greşelile lor.

— Probabil că le-au comis tocmai pentru că nu ştiau că sînt greşeli sau că sînt greşeli atît de grave. Aş fi curios dacă studenţii la medicină din vremea noastră studiază problemele nutriţiei într-un mod corespunzător importanţei pe care o are nutriţia pentru sănătatea omului. Aşa că, referindu-mă încă o dată la mai vechea şi sacra idee care l-a animat pe om, de a preveni bolile, nu de a aştepta declanşarea lor pentru a le ataca — idee exprimată atît de hotărît şi de nobil de preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în urmă cu ani, şi reluată de domnia sa — aş întreba, şi desigur nu pe inginerul Valeriu Popa, dacă actuala programă de învăţămînt a studenţilor la medicină ţine seama de om în complexitatea sa mereu relevată în ultimele decenii sau ţine seama de numărul de profesori pregătiţi anterior pentru anumite discipline care trebuie acoperite mereu. Nu cumva aici este una dintre bibe ?

— Aşa cum arătam, bine ar fi, precum se spune, ca noi toţi să învăţăm din greşelile altora şi nu numai din greşelile noastre, cum procedăm cel mai adesea şi nu mai e timp să valorificăm ce învăţăm.

— Pentru că se şi moare. Îmi povesteaţi ultimele zile ale marelui actor care a fost Amza Pellea, cînd el vă spunea, cu o deosebită plasticitate, nişte adevăruri zguduitoare.

— Vi le redau întocmai. Îmi zicea : „Oltene, dacă veneai acum 7 luni de zile, nici nu stam de vorbă cu tine. Credeam că sînt imuabil. Credeam că de mine nu se va prinde niciodată o boală. Însă astăzi îmi dau seama că al dreptate în ceea ce mă priveşte." Dar, cum spunea textual, „aeroportul e încărcat, turnul de control nu mai primeşte. Dacă veneai acum 3 luni de zile şi te înţelegeam şi făceam precum încerc acum s-o fac, sînt sigur că mă ajuta". Aşa zicea Amza Pellea, pe care l-am îndrăgit şi l-am vegheat şi îmi pare atît de rău că l-am întîlnit tîrziu. Aceleaşi cuvinte le întîlnesc la foarte mulţi dintre cei ce mă caută — şi prieteni, cunoscuţi — în discuţiile pe care le purtăm majoritatea au imoresia...

— Dar, din păcate, gîndesc la fel.

— Cum gîndea Nea Mărin în perioada aceea cînd... Pe cei care cunosc consecinţele unor indolenţicîri care duc la instaurarea unor boli cronice şi nu le respectă eu îi consider, fără menajamente, „autocriminali", iar cei din jurul lor, care-i lasă să comită greşeli (membrii de familie, colegi, prieteni, subalterni) sînt „criminali", iar pe doctorii care îi au în primire, dacă le cunosc bolile şi le tolerează greşelile, îi consider „criminali la pătrat". Amintiţi-vă discuţiile ce se poartă în urma unui deces provocat de boli cronice : regrete, lacrimi, suferinţe etc. Nu era mai bine ca, în loc de regrete, cei care cunoşteau consecinţele greşelilor pe care le comitea cel decedat, să-l fi obligat să renunţe la ele din timp ? De ce nu facem aceasta ? Cine ne opreşte ?

— Fiecare crede că discuţia este despre altul, că răul este în grădina altuia, fiecare consideră că nu sînt atenţi la sănătatea ceilalţi. Chiar şi eu, acum cînd vorbesc cu dumneavoastră, mă aflu după o perioadă şi într-o perioadă de mare încărcătură nervoasă, de oboseală cumplită, de mese neregulate, de stress peste limita de toleranţă, răceală pe care nu o termin şi o amplific de la o zi la alta. Şi, totuşi, vorbesc despre situaţia altora. Singura care mă mai salvează este dieta extrem de uşoară şi, peste ea, conştientizarea la care — mă laud eu — puţini au ajuns cu privire la relele prin care trec şi la modul în care trebuie să le climine. Uite, ieri am încercat să mănînc ceva gătit, fără carne, bineînţeles — o supă de fasole. Mi-a fost imposibil, mi-a fost rău şi, la 12 ore de la acea deviere pe care n-am considerat-o importantă, mi-e încă nu suficient de bine. Asta dovedeşte că afirmaţia dumneavoastră, Valeriu Popa, cu privire la respectarea strictă a dietei de care te apuci este foarte adevărată. Dealtfel, nu este singura confirmare a spuselor dumneavoastră. Cititorii mei pot fi convinşi că, întrucît singura mea avere cu adevărat de neînlocuit e numele meu, nu mi l-aş pune gaj, nu mi l-aş investi şi nu mi-l voi investi decît acolo unde funcţionează convingeri, nu impresii. De sute de ori mi s-a confirmat adevărul spuselor inginerului Valeriu Popa în cursul acestor ani. Ştiu şi am văzut cu ochii mei reacţia oamenilor cu care intră în contact Valeriu Popa şi care doresc să afle de la el şi de ce suferinţe sînt bîntuiţi, şi toţi ar vrea să nu sufere de nimic. Veştile proaste sînt insuportabile în genere, cu atît mai greu de suportat cu privire la tine însuţi. Poate că Valeriu Popa nici n-a fost suficient de diplomat — şi nici nu-i nevoie de prea multă diplomaţie pentru a-i ajuta pe oameni. În fond, Valeriu Popa nu umblă după oameni, să-i convingă să se menţină într-o stare de echilibru. Dar dacă i te adresezi, e datoria lui — aşa consideră Valeriu Popa — e datoria lui de om să-ţi spună adevărul. Mereu observăm răul la alţii şi nu ne gîndim că şi noi vom ajunge sau chiar am ajuns în situaţia aceasta. În „Descriptio Moldaviae", Dimitrie Cantemir vorbeşte despre nişte păsări foarte gustoase, foarte dulci, care puteau fi doborîte uşor de vînător, şi vînătorul le doboară una cîte una, şi ele vedeau căzînd pe fiecare dintre ele, dar au ştiau de ce cad pentru că erau surde. Păsările surde ale lui Cantemir, despre care mi-a vorbit prima oară doctorul Apostol Turbatu — fiind şi el tot o pasăre surdă, care, deşi practică o meserie dedicată omului, chirurgia, nu se interesează întru nimic în ce situaţie se află personal sub raportul sănătăţii, şi chiar mi-a spus că : „Domnule Păunescu, eu sînt chirurg, nu mă interesează pe mine Valeriu Popa al dumitale" — păsările surde despre care atît de fascinant mi-a vorbit doctorul Turbatu, gîndindu-se la situaţia socială a unor oameni care cad şi ceilalţi nu văd ca şi ei că vor cădea pradă cîte unui vînător de ocazie, păsările surde sîntem noi.**

— Întîrnesc spusele dv. Celor cu care mă întîlnesc le spun : suportă să te uiţi puţin în oglindă sau vrei s-o ţin înclinată ? Am făcut-o întotdeauna : dacă am văzut că un individ are o carie, i-am spus, deşi ştiind că pe moment m-a înjurat, că o are şi că trebuie să şi-o trateze, întrucît ca va duce mai departe la îmbolnăvirea în totalitate a dinţelui şi va fi nevoie să fie extras. Orice dinte extras atrage după sine o diminuare a digestiei...

— Adică a potenţialului digestiv.

— ...întrucît dinţii aceştia, care sînt lăsaţi de natură să-i avem complet, au menirea lor. Aşa cum spuneam mai înainte, o digestie bună nu aparţine decît celor care mestecă bine, dar şi pentru ca să mesteci bine trebuie să ai o dantură completă. Mai sînt încă unii medici stomatologi care, n-am înţeles din ce motiv, recurg la extragerea dinţelui cînd ar putea s-o evite. Trebuie să caute modalităţi de a-l proteja şi de a-l salva. Extragerea dinţelui trebuie făcută numai în cazuri extreme. Însă cel mai bine ar fi ca fiecare individ să fie supus controlului periodic şi, atunci cînd se constată că apar anumite formaţii de carii mici, ele să fie imediat înlăturate. Însă nici acest lucru nu este suficient, ci trebuie educat individul ca să prevină îmbolnăvirea dinţilor atît prin nutriţie cît şi prin curăţirea zilnică a danturii de resturile alimentare după fiecare masă. Poate îi va surprinde pe cititori că accentuez în mod deosebit asupra păstrării danturii în perfectă stare de sănătate. Aşa cum am subliniat şi în ocazia anterioară, fiecare dintre noi, după ce am citit aceste rînduri, să căutăm în noi dacă facem tot ceea ce depinde de noi pentru a ne păstra în stare de echilibru. Marile dezechilibre pornesc din interiorul nostru, însă sînt şi dezechilibre care provin din afară şi anume : dacă nu sîntem îmbrăcaţi adecvat în timpul frigului, dacă nu sîntem protejaţi adecvat contra umidităţii, dacă nu ne protejăm contra curenţilor de aer atunci cînd sîntem transpiraţi, dacă nu ne protejăm în mod corespunzător faţă de radiaţiile solare — şi acestea nu le putem face decît atunci cînd am fost învăţaţi sau am căutat să învăţăm ce se întîmplă cu noi. Nerespectînd regula jocului faţă de aceste cauze care vin din afara noastră, încet-încet ne dezechilibrăm.

— Deci tot dinăuntru vine dezechilibrul, chiar dacă el este favorizat de factori externi.

— Aceşti factori externi influenţează dezechilibrul lăuntric. Să dăm un mic exemplu, însă de foarte mare importanţă. Vara se stă la soare cu gîndul că pigmentarea corpului ne face şi bine. Însă multora dintre cei ce se expun exagerat la soare li se declanşează tulburări digestive, pe care ei nu şi le explică, tulburări digestive care duc în final la forme diareeice, datorită faptului că s-au dezvoltat focare microbiene în căldura excesivă, care i-a determinat să bea multă apă...

— Iată un şir logic.

— ...şi sistemul de echilibru organic nu a mai putut să se menţină în echilibru. Aceste greşeli pe care le comit foarte mulţi dintre noi, la unii se soldează în final cu declanşări fatale, cum ar fi leucemii şi alte forme oncologice.

— Chiar aşa ?

— Da. Vin către mine mulţi oameni şi din relatările lor se desprinde adevărul că, urmare a expunerii prea puternice la soare în timpul verii, a apărut acest fenomen de dereglare, care nu trebuie pus pe seama soarelui, nu soarele este de vină că noi nu ştim. Nu soarele produce forme oncologice, pentru că dacă ar fi aşa, ar însemna că toţi cei ce stau la soare sînt bolnavi. Adevărul e că se îmbolnăvesc acei oameni care au organismul dezechilibrat şi soarele favorizează această manifestare a bolii prin expunerea exagerată la razele lui.

— Din cîte ţin minte, există perioade bune pentru intîlnirea cu soarele şi perioade nocive.

— Ultravioletele şi infraroşiile sînt emise de soare în tot cursul zilei. Însă dimineaţa, urmare a contactului cu suprafaţa apei, emanaţiile de infraroşii sînt absorbite, iar cele ultraviolete sînt reflectate de oglinda apei, lovesc corpul nostru şi aduc beneficiu în special prin vitamina D care se formează în dermă. Pe măsură ce — aceasta e o chestiune care va trezi multe capete — soarele se ridică pe bolta cerului, infraroşiile nu mai sînt absorbite, ele lovesc corpul nostru şi-l atacă, distrugînd multe globule roşii. Dacă nu cunoaştem regula să ne odihnim, să nu consumăm alimente grele, numărul globulelor roşii se reduce, facilitînd dezvoltarea unor boli existente în corpurile noastre.

— Ultravioletele ce fac la prinz ?

— Sînt emanate în aceeaşi proporţie ca şi dimineaţa, în aceeaşi cantitate, însă infraroşiile nemaifiind absorbite de suprafaţa apei, infraroşiile produc pînă la urmă leziuni, arderi de gradul I sau II.

— Eu v-aş ruga să-mi spuneţi, aşa cum v-am cerut şi la început, cum dumneavoastră, inginer, vă ocupaţi de fiinţa umană la modul acesta atît de profund ? Şi eu cred că medicul viitorului va fi un personaj plurivalent al societăţii umane, posedînd cunoştinţe profunde cu privire la fiinţa umană, dar şi cu privire la tot ceea ce a creat fiinţa umană — cunoştinţe de inginerie, de astronomie, de geologie etc.

— Adică o integrare în finitul în care ne aflăm. Am plecat la această cunoaştere de la premisa că pentru a putea face sau a realiza mai mult întîi trebuie să te autocunoşti. În sensul acesta am început să lucrez cu propriul meu corp, supunîndu-l la diferite încercări. Am ajuns pînă chiar să mi se facă operaţie pe viu de apendicită, controlîndu-mi cu prin gîndire zona asupra căreia se făcea operaţia. Deci, gîndul e forţă. Echilibrul în caz de dezechilibru provenit din neatenţie poate fi refăcut, deci, de către cei ce prin gîndire ajung la cunoaştere, autocunoaştere prin cunoaştere şi acţionează sincer în consecinţă. Constat că ajung să se îmbolnăvească cei ce sînt dominaţi de frică...

— Dar şi de indolenţă.

— ...de teamă. Ca să poţi realiza cît mai mult trebuie să cauţi să cunoşti în primul rînd principiul de funcţionare al corpului uman, pentru că el înglobează tot ceea ce natura a putut realiza la modul superlativ pe planeta noastră. Fiind de mic un observator foarte atent al naturii, am constatat că animalele, în special cele sălbatice, nu au nutriţionist, adăpătof, doctor şi cu toate astea sînt atît de frumoase şi sănătoase. De ce ?

O altă observaţie care m-a preocupat foarte mult era fierberea laptelui. N-am văzut nici un animal care să-şi fiarbă laptele, cu atît mai mult o mamă. De ce se fierbe laptele şi de ce nu este bine să se fiarbă, aceasta o vom dezvolta cu altă ocazie. În domeniul ingineriei nu există efect fără cauză.

— Nu numai în inginerie.

— De asemenea, ce ştie foarte bine că oricare ar fi natura cauzei, ea poate fi remediată de către inginerul bine pregătit. Aceasta m-a determinat să caut cu mai multă atenţie cauzele care duc la diferite dezechilibre ale corpului uman (boli).

— Şi totuşi, reveniţi la relaţia inginer-sănătate.

— Considerînd funcţionarea unei maşini în parametrii prevăzuţi de documentaţia tehnică, acelaşi lucru trebuie căutat şi în funcţionarea corpului uman.

— Măcar acelaşi lucru !

— Plecînd de la acest principiu, totdeauna noi trebuie să fim învăţaţi de cei în drept cum trebuie să ne întreţinem ca maşina „corpului uman" să fie în perfectă stare de funcţionare. O maşină are prescrise în documentaţia tehnică date fixe de verificare, locurile de verificare şi dacă aceste indicaţii sînt respectate, utilajul funcţionează şi produce ceea ce îi este scris în documentaţie.

— O maşină bună !

— Aşa ar fi bine ca şi corpului uman să i se stabilească parametri, mod de verificare, termene de verificare la care trebuie să fie supus periodic, nu la întîmplare şi în special atunci cînd s-a îmbolnăvit, cînd de multe ori este tîrziu. Acolo unde inginerul este bine pregătit şi are utilajele în primire şi urmăreşte cu exactitate verificarea, întreţinerea în conformitate cu documentaţia utilajului, atît funcţionarea cît şi produsele realizate sînt de bună calitate. Comparînd inginerul cu doctorul, amîndoi avînd o pregătire superioară, diferenţa este aceea că doctorul nu are încă fixat numărul de persoane de care trebuie să răspundă şi să fie retribuit în funcţie de starea de sănătate, precum am citit că în antichitate chinezii aveau pe lîngă curţile familiilor instărite doctori care erau retribuiţi în funcţie de starea de sănătate a membrilor familiei pe care îi avea în primire.

Inginerul are utilaje date în primire pentru care este tras la răspundere atunci cînd utilajele nu funcţionează la parametrii prescrişi şi nu realizează produse de calitate. Diferenţa între om şi maşină este aceea că maşina poate fi făcută să facă precum inginerul o gîndeşte, însă omul este o maşină mult mai complicată, întrucît de multe ori zice ca tine şi face ca el. Şi atunci doctorul sau medicina de mîine trebuie să găsească căi prin care, aşa cum maşina ascultă de inginer, şi omul să fie făcut să nu facă acţiuni pe care nu le cunoaşte pînă nu consultă pe inginerul-doctor în primirea cărula este dat Ştiu că pentru aceste cuvinte voi fi... însă datoria de semen şi de contemporan mă obligă să le spun pentru cei ce vor să se menţină în echilibru.

— Nu cred că veţi fi... Mă temeam că veţi fi grăbit în definirea rolului doctorului, dar văd că nu aţi fost. Dar medicul nu poate să-şi asume puteri pe care nu le are. Deci, nu poate să ţină pe om de rău dacă nu acţionează şi celelalte pîrghii sociale ale exercitării puterii. Cred că ar trebui întreprinsă o acţiune bipolară : pe de o parte, creşterea competenţei medicului în cunoaşterea fiinţei umane şi rezolvarea problemelor omului înainte de a deveni boli şi, pe de altă parte, sporirea prestigiului şi autorităţii medicului : ne putem, de exemplu, întreba ce se face pentru păstrarea purităţii alimentelor, cîte din apele pămîntului sînt bolnave, iar doctorii ori nu se ocupă de asta, ori vorbesc în vînt ; cîte animale nu vor fi sacrificate decît la stările de necesitate, cînd sînt bolnave, de parcă ce nu poate rămîne între animale poate deveni hrană pentru oameni ; cîte acţiuni de protejare a mediului înconjurător nu sînt zădărnicite de pripă şi lipsă de interes a unor organisme asupra cărora medicul nu are competenţă. Cum s-ar simţi inginerul dacă asupra maşinii pe care o are el în răspundere nu ar avea decît voi consultativ, nu deliberativ ?

Nu vrem de aici să se înţeleagă în nici un fel că valoarea socială îi-o dă cineva, cît vreme nu îi-o cîştigi tu. Cred că este şi vina medicului de-a se fi pus de prea multe ori în coada evenimentelor vieţii şi de-a trăia efectul şi nu cauza şi de-a fi devenit un fel de apendice al fabricilor de medicamente.

— De ce o face asta : ca să fie acoperit ?

— S-a creat pur şi simplu impresia între oameni că, dacă intri într-o casă şi nu te serveşte cu alcool, cafea sau carne — nu ţi-a dat băutură, nu a fost gazdă bună sau nu ţi-a dat carne, deşi există zeci de feluri de rădăcinoase, legume, fructe, seminţe, nuci, produse ale naturii cu care ospeţia ar fi onorată mai onorabil. Dar prejudecăţile funcţionează din ce în ce mai puternic. Avem datoria, ca simpli cetăţeni ai planetei Pămînt, măcar atît : să nu ne lăsăm înşelaţi de prejudecăţi. Din acest punct de vedere poate fi judecată şi intervenţia noastră în dialogul condiţiei umane.

— Pe mapamond vedem mereu crescînd numărul spitalelor şi numărul paturilor de spital. Aceasta consider că este o notă slabă la adresa medicilor, care se limitează la lichidarea efectelor şi nu la stabilirea certă a cauzelor şi la prevenirea lor, făcînd din aceasta ca să nu creăm spitale, ci omul să fie în echilibru, aşa cum este animalul sălbatic în natură, care n-are nici sanatoriu, spital şi nu numai animalul sălbatic, ci însăşi cei ce trăiesc direct în natură, ca oameni. Întrucît omul modern a fost obişnuit rău ca altul să aibă grijă de sănătatea lui şi el să rămînă doar un parazit, este bine ca fiecare dintre noi să reflectăm şi să învăţăm ce să facem să nu ajungem paraziţi şi bolnavi decît, fereacă viaţa !, în momentul accidentului care, şi acesta, dacă sîntem bine pregătiţi şi atenţi, poate fi evitat.

— Dacă singele e atît de important în păstrarea, echilibrarea sau dezechilibrarea organismului, vă rugăm să ni-l definiţi şi să insistaţi asupra nevoii pe care de atîtea ori v-am auzit că o invocaţi ca singele să fie curat. Ce căi există pentru a-l păstra curat sau pentru a-l aduce la purificare ? Ce căi există pentru a-l otrăvi ? Ce poate face omul modern pentru ca singele să nu fie nici prea acid, nici prea alcalin ?

— Poate îndrăznesc să dau o nouă definiţie. Din punctul meu de vedere singele este elementul de legătură între fizic şi bioenergetic. De calitatea lui depinde echilibrul fizic şi bioenergetic. Căile pentru a păstra un singe cît mai curat sînt, aşa cum am arătat cu altă ocazie, stress în limita de toleranţă, nutriţie adecvată, respiraţie corectă, eliminarea toxinelor pe căile naturale şi recuperarea prin odihnă. Căile pentru a menţine singele curat sînt, în primul rînd, cunoaşterea cauzelor principale care duc la impurificare, una din ele fiind nutriţia. Dacă vom învăţa să ne nutrim cu alimente naturale crude zilnic în proporţie de 90 la sută, singele poate să se menţină într-un pH de 7,35—7,42. Căile

care duc la otrăvirea sîngelui sau la impurificarea lui sînt, așa cum am arătat mai sus, în primul rînd necunoașterea, în cazul acesta intrînd consumul de alimente coapte, fripte, fierte, prăjite și neeliminarea toxinelor pe căile naturale. Pentru aceasta trebuie ca fiecare dintre noi să învățăm și să respectăm în totalitate cele învățate. Să nu ne lăsăm să ne ajute alții cînd este cunoscut că tu ești cel mai bun medic al tău. Pentru ca sîngele să nu fie alcalin sau acid, omul trebuie să evite a se nutri cu alimente fie prea acide, fie prea alcaline.

— De ce este aciditatea un pericol pentru om? Agresiunile nu sînt cumva consecințele acidității? Care sînt mijloacele de alcalinizare a organismului omului prea acid? Valeriu Popa, vă rugăm să explicați pericolele actualei diete pentru răspîndirea bolilor, pentru decimarea organismului, pentru înstrăinarea omului de condiția lui fundamentală, anume apartenența la natură și la univers. Vă rog să folosiți cît mai multe exemple, fiindcă exemplele conving mai mult decît ideile teoretice.

— În continuare arătăm, după dr. Ernst Günter, nocivitatea acidității în corp, din lucrarea sa „Să trăiești fără să fii bolnav", al cărei moto este : „Eu, ca medic, cer ca terapia alimentației să fie și să rămînă la baza tuturor năzuințelor de vindecare".

„Reumatismul și artrita sînt bolile cele mai frecvente azi. Au devenit un chin al poporului. Medicamentele chimice ajută puțin și favorizează apariția altor boli. Pentru adevărata vindecare trebuie și aici înlăturată mai întîi cauza bolii, iar apoi natura vindecă de la sine. Cauza reumatismului și artritei, ca și aceea a majorității bolilor, mai ales suferințele renale, de piele, se află în hiperaciditatea sîngelui. Sîngele nostru se compune din 1/5 (20 la sută) acizi și 4/5 (80 la sută) alcalii sau baze. Dacă ne hrănim cu precădere cu asemenea alimente care duc la creșterea acidității sîngelui atunci organele noastre de eliminare, mai ales rinichii, sînt suprasolicitate, nemaifăcînd față acestei sarcini. O continuă acidizare a sîngelui duce la apariția bolilor. Partea principală a surplusului de acizi se compune din acid uric, la care se asociază sarea de bucătărie. Multe din aceste substanțe se depun peste tot în corp, constipă, îngrașă și încarcă organele. Unii acizi formează cristale mici în mușchi și articulații. Nu trebuie deci să ne mirăm dacă produc dureri reumatice, dacă sclerozează arterele, dacă rinichii nu mai fac față, dacă rănile nu se vindecă, dacă se formează pietre la rinichi sau ficre sau dacă se dezvoltă un cancer. Și durerile de cap, răcelile și oboseala apar atunci frecvent.

Una din urmările cele mai grave ale hiperacidizării este lipsa de calciu organic, pentru că acesta trebuie utilizat la neutralizarea surplusului de acid și deci este răpit oaselor și dinților. Așa apar dese fracturi, boli ale coloanei vertebrale, ale articulațiilor șoldului, ale nervilor și multe altele, așa cum au fost menționate mai sus. La acestea se asociază intoxicarea, care are drept urmare apariția bolilor infecțioase. Noi știm că hrana noastră este supusă cu ajutorul oxigenului în timpul metabolismului din celulele corpului unei fel de arderi. La acest proces chimic apar acizi și baze care trebuie să corespundă procentului din singe amintit mai sus pentru a nu scoate din echilibru acest raport acizi — baze.

Dintre toate alimentele, laptele crud este singurul la care după metabolism raportul acizi — baze corespunde exact raportului din singe ; este normal, pentru că laptele trebuie el singur să satisfacă nevoile unui sugar. Unele alimente formează numai acizi, iar altele numai baze sau un raport al amîndurora. De aceea trebuie să aflăm cum stă acest raport la diferitele mîncăruri pentru a respecta acest lucru în alimentație. Există cercetători care au efectuat tabele privind valorile acizilor și bazelor din alimente. Pe baza acestora, împreună cu experiența practică, putem să le clasificăm în felul următor :

— alimente ce formează în procent de 100 la sută acizi sînt carnea, grăsimile animale, zahărul alb, sarea de bucătărie, margarina solidificată, uleiul rafinat, pîinea albă și intermediară, multe fructe acre și toate alimentele preparate cu zahăr alb și făină albă și ciocolata.

În ce privește reacția acidă a fructelor, cercetătorii încă nu au ajuns la o părere comună.

— alimente ce formează în procent de 100 la sută baze sau reacționează bazic sînt toate legumele, toate verdețurile, ceapa, cartofii cruzi, castanele, tărîța, germenii de grîu și hrîsca (excepție fac toate păstăioasele).

Toate celelalte alimente formează atît acizi cît și baze ; singur laptele, așa cum am arătat, păstrînd raportul de acizi — baze din singe. Drept neutre trec unele fructe ca bananele răscoapte, pepenii, roșiile și merele dulci coapte. Pentru reumatici se indică multă atenție. Cerealele formează baze în proporție de 60 la sută. La fiert valorile bazei se reduc considerabil. Nu avem voie să fim sclavii tabelelor. Hipocrat nu cunoștea nici tabelele de calorii. Nu sîntem sclavii hranei crude. Dacă ni se pun pe masă mîncăruri exclusiv din prima grupă vom mînca măsurat pentru ca organele noastre să poată face față la surplusul de acizi. Bolnavii care vor să se însănătoșească ar fi mai bine dacă s-ar abține și în această privință (mîncăruri gătite).

Atrag atenția să nu vă bazați pe tabelele care indică toate fructele ca fiind bazice. Cînd am locuit ani îndelungați în Florida și am avut acolo o grădină tropicală am abuzat, pe baza acestor tabele, de fructe acide, mai ales de grepfruit. Dinții mei au început să se carieze și m-am mai ales și cu un reumatism la un umăr. Mi-am spart capul gîndindu-mă cum de era posibil acest lucru la o hrană 100 la sută crudă. Cînd m-am mutat din nou în Elveția unde nu creșteau grepfruits, durerile au dispărut imediat. Dinții nu au mai putut fi salvați. Abia acum mi-am dat seama de înșelăciune.

Bolnavilor de reumatism, ischias, artroză, artrită, celor suferinzi cu dinții, cu oasele le recomand să se țină de hrana bazică amintită mai sus. Pe lîngă aceasta se mai permite cel mult laptele acru crud, pentru că este foarte bogat în calciu. Apa de zarzavat și tărîța se recomandă în mod deosebit. Cine este într-adevăr interesat de vindecare acela renunță la toate fierturile.

Din păcate, aproape toți oamenii suferă de hiperaciditate. Pentru că procentul din singe nu are voie să se modifice, surplusul de acid care nu poate fi eliminat se depune în corp. Astfel, cam 95 la sută din populație suferă de acest rău ce stă la baza tuturor bolilor : hiperaciditate — lipsa de substanțe minerale. Cea mai bună măsură și dovadă în acest sens o constituie cei 98 la sută bolnavi de dinți, — a se spune bolnavii de hiperaciditate, căci hiperaciditatea înseamnă lipsă de baze și mai ales de calciu. Există într-adevăr o modalitate de a fi scutit de carii dentare, hrana să fie corect constituită și în proporție de 80 la sută bazică. Ceea ce este valabil pentru cariile dentare este valabil pentru oricare altă boală. Celor mai mulți oameni îi se pare imposibil să constituie în așa fel mîncarea pentru că în acest caz ar fi vorba numai de cruditâți. Mai bine suportă dureri de măsele, injecții dăunătoare și boli. Cel mult cînd boala este mortală sau cînd durerile devin insuportabile, cînd nici un medic și nici un medicament nu mai ajută atunci abia te supui. Celor mai mulți nu le mai poate fi de nici un folos. Zic unii : „mie personal o asemenea viață mi s-ar părea prea periculoasă." „Dacă medicul ar prescrie o schimbare a regimului alimentar ar fi altceva, dar numai ce scrie un asemenea fanatic nu poate fi un lucru bun. În final, nici medicul nostru nu se hrănește altfel decît noi, și el se îmbolnăvește din cînd în cînd, deci boala temporară este ceva normal. Literatura privind regimul alimentar de cruditâți nu mă interesează." Cam în acest fel a vorbit și tatăl suferind al celui ce scrie atunci cînd s-a îmbolnăvit. Dar cînd s-a văzut față-n față cu moartea a dat-o pe altă tonalitate. Vrei și tu, stimate cititor, să ajungi pînă acolo ? Oare nu va fi atunci prea tîrziu ? Din fericire mai există și azi adepți ai lui Hipocrat care consultă o boală de la originea ei. Acum să ne întoarcem la problema acizilor. Acidul mănîncă corpului calciul și alte minerale bazice.

Pentru a menține dinții sănătoși se recomandă ca după consumarea fructelor uscate sau a dulciurilor și în general după mese să se mestece puțină sare grunjoasă, pentru a împiedica fermentarea acizilor între dinți. Astfel se protejează și gingia.

Încă o idee pentru protejarea danturii : se vînd la farmacie tablete de calciu. Din acestea veți purta mereu 1—2 tablete asupra dv. pentru ca după o gustare să mestecați o bucățică. Acest lucru evită fermentările."

— Care dintre cărțile de nutriție vi se pare mai apropiate de adevăr și mai aproape de posibilitățile generale ale omului — cele chineze, cele japoneze, cele indiene sau mai recenta lucrare a lui Günter, „Să trăiești fără să fii bolnav" ?

— Lucrarea doctorului elvețian Ernst Günter o consider foarte completă, apreciere făcută și de mulți cititori străini, și aș ruga organele în drept să editeze de urgență această lucrare. Ea cuprinde peste o sută de rețete de pregătire a preparatelor din produse naturale. Alte lucrări pe care le consider foarte prețioase sînt : „Tratamentul bolilor fără medicamente și fără operații" de Louis Kühne ; după această carte m-am autovindecat de nenumărate ori cînd aveam stomacul deranjat, prin frecarea abdomenului cu apă rece timp de 10 minute. Cunosc nenumărate cazuri care s-au autovindecat de boli în fază incipientă și chiar cronice, respectînd indicațiile din această carte. O lucrare de larg interes, pe care o consider de asemenea că merită să fie editată este „Reflexologia" de Masafret. Și la noi în țară au apărut multe cărți valoroase, dintre care citâm : „Cum putem trăi sănătos și ieftin" de V. Florescu, „Folosirea plantelor medicinale" de Ovidiu Bojor, și alte cărți editate în trecut. Lucrările de genul de mai sus propun să fie introduse și studiate în facultățile de medicină și farmacie, obligatoriu. Iar medicii să primească sarcina de a trata mai întîi bolile pe cale naturală și după aceea să încerce cu medicamente industrializate. Spun aceasta pentru a nu le mai fi rusine doctorilor să apeleze la experiențe verificate îndelung pe care le taxează drept leacuri bătrînești, uitînd mulți dintre doctori că sînt în viață urmare a unor astfel de tratamente făcute de mamele sau bunicile lor cînd erau mici. Unii dintre ei chiar și în prezent practică, dar le e rușine să le aplice pe bolnavii pe care îi tratează. De asemenea, fac propunerea ca nici un medic să nu consulte un bolnav dacă nu se prezintă cu o fișă în care să fie înscrise clar medicamentul și tratamentele consultațiilor anterioare, iar la farmacii să se servească medicamente numai pe bază de rețetă. Spun aceasta deoarece pe plan mondial și la noi, în afara bolilor curente au apărut două boli foarte grave : „boala medicilor" (fiecare medic neținînd cont sau neștiind ce medicamente a luat bolnavul înainte de a veni la el) și „boala automedicamentațiilor", — din auzite, își procură și consumă medicamente care de multe ori le agravează starea de sănătate.

— Valeriu Popa, parcă împreună ascultam o știre despre niște mediei americani, care anunțau o premieră mondială reușită și anume, că a trăit 6 zile (poate că între timp a mai trăit, dar atita trăise atunci) o fetiță de cîțiva anișori căreia îi schimbaseră inima cu o inimă de babuin. Mi-au dat lacrimile cînd am auzit și am fost, ca și dumneavoastră, profund tușat de această reușită. Dar o frază mai tîrziu, șmecherii care anunțau știrea și care vroiau să facă politică anticomunistă, aducînd dovezi cu privire la ceea ce considerau a fi libertatea și bunăstarea medicilor din Statele Unite ale Americii (chestiuni pe care nu le contest), ce mi-era dat să aud ? Că acești medici realizaseră tot ce realizaseră din banii lor, care se spunea că au fost circa 1 milion de dolari.

— De unde acești bani ? Din cîte am putut cunoaste, în Statele Unite ale Americii marea artă a doctorilor este de-a te convinge să faci operație și atunci cînd ai nevoie și atunci cînd n-ai nevoie. Aceasta explică de unde medicii respectivi au avut banii necesari.

— Degeaba afli că nu știu cîți cetățeni americani și-au scos vezica biliară prin operație — cum era moda și la noi acum cîțiva ani, imediat se scoteau apendicele sau amigdalele. De unde pînă unde are dreptul un medic, — care oricum nu e mai puternic decît Dumnezeu, chiar dacă Dumnezeu nu există, un medic nu e mai puternic decît Dumnezeu ; un medic existent nu e mai puternic decît Dumnezeu chiar inexistent — să conturbe ceva ce s-a așezat în om de-a lungul a milioane de ani, căci omul nu este un membru supleant al naturii, nu a apărut mai rîlele trecute prin frecarea maimuței de gratiile cuștii în care a fost izolată la Zoo ? De unde pînă unde această goană după reforme în trupul uman ? Teoria lui tanti Matilda, că omul trebuie să aibă capul cît mai mare și stomacul din ce în ce mai mic prin consumarea de pilule, cît și teoria N.A.S.A., a medicilor N.A.S.A., că putem consuma oricîtă carne, chiar și slănină, și vom slăbi — sigur că slăbim, dar cu ce preț, cu ce tulburări, cu ce dezechilibru, cu ce copii procreați în urma luptei animalice dintre toxinele slăninei consumate de bărbat și carnea macră consumată de femeie. E ușor să te gîndești la bucuria unei clipe și este greu să evaluezi consecințele unor lungi etape. De aceea sînt așa înrăit în lupta aceasta pe care vreau s-o ducem împotriva falsificatorilor naturii umane, împotriva celor ce deturnează condiția umană.

— Pot să spun că dumneavoastră ați fost în situația aceasta acum 4—5 ani, sau spuneți dumneavoastră ?

— Pot spune eu, dar mai bine spuneți dumneavoastră.

— Dumneavoastră erați acum 4 ani în situația în care 8 medici căutau să vă ajute...

— Cu bună credință, cu multă bună credință.

— ...dîndu-vă fiecare medicamente încît purtați după dumneavoastră două geamantane de medicamente, la care în momentul în care ajungeați într-o situație de forță majoră, făceați apel. Astăzi puteți spune în fața semenilor și contemporanilor că acestea le-ați redus în proporție de 98 la sută.

— Mai iau din cînd în cînd cîte un „Valium". Știu că-mi fac rău, dar știu că mi-ar fi și mai rău să nu pot dormi chiar deloc, ori eu nu-mi pot permite să nu dorm deloc în ritmul infernal în care trăiesc, ritm pe care denigratorii mei se fac a nu-l observa, ignorînd și beneficiul social pe care îl aduce mica mea jertfă, trebuie din cînd în cînd să-mi induc somnul, pentru că nu am timp să aplic toate metodele naturiste, de a căror valoare sînt convins și pe care, dacă mă voi liniști, le voi aplica. Deși, probabil că, dacă mă voi liniști, nu va fi nevoie să apelez la nimic. Liniștea este mai necesară decît orice. Însă aveți dreptate, Valeriu Popa, eram victima spaimei mele și a încrederii totale în medici. Și astăzi cred în valoarea medicilor. Și astăzi mă mai străbat spaime. Dar mai mult decît orice, cunoscîndu-mă încep să înțeleg cauzele răului. Și pentru că sînt un om cinstit, dar și conștiincios o mare responsabilitate, fiind destul cei care mă cred, voi declara aici că este fericită clipa în care profesorul Ion Mânzatu mi-a prezentat un om interesant — cu barbie proeminentă, cu nasul ușor borcănat, cu ochi de o profunzime încă nemaiîntîlnită de mine, cu o minte extrem de bine mobilată, cu plasticitate în exprimările față de fiecare dintre cei cu care conversează, un om bogat sufletește, un om generos și care se dăruiește cauzei sănătății și este în stare în fiecare zi a vieții lui s-o ia de la capăt explicînd tuturor mecanismul sănătății și al îmbolnăvirii lor. Poate că asta m-a impresionat cel mai mult, în afară de puritatea dumneavoastră, sufletească, faptul că aveți răbdare s-o luați de la capăt, faptul că nu vă plictisiți în fața noului caz care vi se adresează. Așa mi-am închipuit eu doctorul. Așa cred că trebuie să fie doctorul. Regret doar că, uite, vă trece viața, că, uite, săriți pirleazul a 60 de ani și nu veni nici o somitate medicală la dumneavoastră să vă ia într-o clinică și să vă zică : „Nărodule, zăpăcitule, demagogule, interesantule, hai să demonstrezi, hai să vedem dacă este adevărat ce spui". Nu veni nimeni. Numai oament de bun-simț, numai oameni simpli, numai oameni pe care am avut posibilitatea să vi-i aduc în fața ochilor. Numai ei vă luară în serios, pentru că le spuseserăți adevăruri pe care aveau să le afle în luni și luni de investigații, cu aparatura medicală de cea mai mare faimă.

Și știți ce zic ? Și știți ce cred ? Ce ziceam și despre Odobleja, cînd se stingea pe un pat de țăruși la Turnu Severin : e cumplit că nu ne dăm seama de valori atunci cînd ele sînt în fața noastră și am putea să le folosim cum se cuvine, să le exploatăm — scuzați-mi cuvîntul, domnilor capitaliști — așa cum el poate fi exploatat, căci Valeriu Popa n-are de gînd să-și facă nici casă, copiii lui sînt pe mări, soția lui, generoasă, este acasă și rezistă eroic asalturilor bolnavilor, iar el, Valeriu Popa, învață mereu pe cîte unul care vrea să învețe ceea ce ne-ar putea învăța pe toți în niște discuții publice controlate riguros de oameni de știință, dar argumentate și convingătoare. Asta e ofiul meu, că v-am cunoscut cînd aveați 50 și ceva de ani și, uite, acum începeți să aveți 60 și ceva de ani și n-am rămas decît la stadiul unei superbe discuții teoretice. Nimic practic nu s-a întreprins, ca să fiți captat și folosit în beneficiul general. Și doctorul Ionescu-Tîrgoviște, o eminență în materie, vă iubește, vă înțelege și v-ar lua în clinica unde lucrează, și doctorul Filimon din Bălțătești este convins de capacitatea dumneavoastră, și doctorul Morariu din Constanța, și doctorul Caba vă citează și vă stimează, și toți doctorii care vă cunosc n-au cum să nu recunoască adevărurile dumneavoastră. Dar ce facem ?

— Spuneați că fiecare individ care vine în fața mea caută un sprijin. Este foarte greu, trebuie să stai ore întregi cu fiecare, să schimbi o mentalitate formată în timp, ca abia după aceea, după discuția largă, după întrebarea pusă : cine consideri că se face vinovat de situația în care te afli ? răspunde : „eu", o dată ce a spus aceste cuvinte, cel ce recunoaște sînt sigur că are șanse să se autovindece, dacă nu-i prea tîrziu. Însă am văzut că situații foarte avansate de diferite boli au căzut în fața încrederii omului în el, în resursele sale.

— Resurse care fac parte din caracterul dîrz al omului. Așa cum spuneați, fricoșii nu pot învinge.

— Aș cita un caz : un individ era în situația de a i se amputa piciorul, în urma unei cangrene. I-am spus înainte de a face această operație, ar fi bine să se introducă piciorul într-o cizmă de lemn, în care să se pună ghiață și să stea peste noapte și în timpul acesta să-i facă antibiotice. Stupoare : dimineața, piciorul cangrenat...

— Redevenise roz. Ții minte cazul. Dar văd că nu-i spuneți numele. Fac din nou observația că nu prea țineți minte nume de oameni dintr-o reală democrație a gîndirii dumneavoastră. Dumneavoastră tratați omul și nu numele lui.

— Soția mă întreabă : cum îți miute cazurile, tu care nu vrei să îți minte și un număr de telefon ? Totdeauna este uimită.

— Așa vă zice soția ? A propos : mai țineți minte cum o cheamă pe soția dumneavoastră ? (Valeriu Popa rîde, dar nu se grăbește să spună numele.)

— Sigur că țin minte, dar în situația în care mă aflu îi mulțumesc, în numele sănătății și în numele semenilor, că este atît de înțelegătoare și luptă alături de mine pentru a ajuta să curmăm puțin din suferința oamenilor. Este foarte greu, însă este posibil.

— Totuși, cum o cheamă ?

— Rodica Popa.

— Vedeți în ce formă sînteți acum față de discuția de la ora prînzului.

— Eram inhibat atunci.

— Revenind la responsabilitatea medicilor.

— Eu consider că, mai cu seamă în sistemul nostru socialist, așa cum fiecare inginer are în primire un număr de utilaje de care răspunde, tot așa să fie împărțită populația la numărul medicilor existenți în țară, iar medicii să fie retribuiți după zile de sănătate (acceptînd un procent de zile-boală, așa cum e și normal în toate activitățile) ale fiecărui individ pe care îl are în grijă, deoarece se vor duce la medicină numai acela care au chemare pentru cea mai nobilă activitate consacrată semenilor. Aci aș reaminti că orice doctor gras peste limita de toleranță și fumător, care încearcă să convingă pe pacienții grași sau fumători, este în situație ridicolă : nu va fi crezut deoarece bolnavul judecă mai întîi după ce vede și apoi după ce aude. Atunci poate că nu va mai fi uzitat cuvîntul pe care îl auzim fiecare cînd este întrebat cineva unde i-a dat copilul la facultate : „Tot la medicină?" „Ah, ce meserie bănoasă !", și eu zic : Ih, ce afirmație ! După cum au și obligații, doctorii trebuie să aibă și drepturi asupra celor ce nu le respectă indicațiile prescrise. Să aibă dreptul de a propune sau trage la răspundere direct pe cei vinovați în cazul cînd nu respectă programul de control și remediere stabilit prin lege. Dereglările sănătății trebuie determinate cu aparate care să obiectiveze precis diagnosticul. Numai atunci consider că medicul poate fi tras la răspundere. Asta va atrage după sine verificarea periodică a fiecăruia dintre noi. Un baci iscusit cunoaște calitățile și defectele fiecărei oi pe care o îngrijește. Nu neg faptul că sînt și foarte mulți medici care se îngrijesc fără să fie organizați în felul în care am spus, de sănătatea semenilor și suferă alături de ei cînd nu pot să-i ajute. Însă pentru generalizarea aceasta trebuie dusă o muncă atît din partea medicilor cît și din partea populației, pentru că numai printr-o colaborare strînsă dintre medic și individul conștientizat putem să ne aflăm cît mai mult timp în echilibru. Degeaba avem cadre bine pregătite, dacă sînt subrede din punct de vedere al sănătății. Eu consider că această educație trebuie făcută din fragedă copilărie. Știu că este un vis, un ideal, însă către acesta trebuie să tindem dacă vrem să nu ne mai speriem de bolile industrializării, care ne-au adus în fața de robotizare, uitînd că în structura noastră nu au fost explozii așa cum sînt în realizările noastre tehnice, chimice.

— Excepțională observație.

— Se vorbește foarte mult de nutriția prin pilule sau alte alimente condensate. Eu consider că este greșită această concepție la ora actuală întrucît structura noastră nu s-a modifcat și nu se va modifica atît de ușor și că menținerea în

ADRIAN PĂUNESCU

(Continuare în pagina 30)

Univers

Între războiul tragicomic și războiul „cinstit"

● Protestul studenților din Providence ● Laserul și vaccinul contra cariilor dentare ● Uriașa industrie de rebuturi militare ●

Autorăzboiul

În vechime arcașul regelui era boierit cînd începeau să-i tremure mîinile și să i se înnevăsească ochii. Fiind indispensabil în anumite situații care se manifestau frecvent nu se concepea ca pe post de arcaș să fie acceptat un toboșar oricît de brav ar fi fost acesta.

Au trecut veacurile, oamenii s-au alfabetizat și expertizat în minuirea unor arme care, la rîndul lor, au devenit fenomenale uzine de asasinat în masă. În mod firesc amatorismul nu are ce căuta în acest departament unde bliba poate căpăta, cu o excesivă siguranță, caracterul unei sinucideri nucleare de proporții calculate, dar incredibile.

O rachetă năucă, un avion scăpat de sub control, un submarin indolent sînt lucruri care nu au ce căuta într-un scenariu de război bazat pe o titanică și rece corectitudine. Milionimile de secundă și miliardimile de centimetri sînt unități de măsură indispensabile în vastul atentat care vizează zăpăcirea definitivă a omenirii, geografiei, florei și celorlalte banale și strălucite realități ale vieții celei de toate zilele. Capătă în acest sever context semnificații urît spectaculoase detaliile oferite de „The Guardian" : „Cîteva mii de rachete aer-aer de care dispune America sînt atît de prost fabricate sau întreținute încît au devenit inutilizabile, relevă un raport publicat de General Accounting Office (GAO) din Washington.

Raportul constituie un nou motiv de îngrijorare pentru administrație, după dezvăluirile anterioare în sensul că milioane de plăcuțe defecte pentru computere au fost livrate unor contractanți din industria apărării și că racheta de infanterie „Stinger" a devenit depășită.

GAO a dezvăluit, de asemenea Ministerul Apărării a cheltuit 437 milioane dolari pentru testarea unor tipuri de rachete, în cursul căreia s-a constatat că patru din cinci rachete antitanc din dotarea corpului de pușcași marini prezintă riscuri mai mari pentru cei care le folosesc decît pentru țintă".

Autorăzboiul, generat de o uriașă industrie de rebuturi, nu este cu nimic mai tragicomic decît războiul cinstit generat de arme perfecte și dus de tabere opuse în dauna întregii planete.

RADU BUDEANU ■

Bombe, bomboane și cianură

Studenții universității americane Brown din orașul Providence, statul Rhode Island, au supus aprobării senatului un proiect de hotărîre care recomandă stocarea unor capsule cu cianură în vederea sinuciderii în caz de atac nuclear. Conducătorii universității au declarat că, în cazul în care votul studenților va valida acest proiect, ei nu au intenția de a se conforma. Prezentată de doi studenți, propunerea a fost susținută de o petiție semnată de alți 700 în care se motivează că această inițiativă este „o dovadă a fricii noastre pe care nu ne putem opri să o exteriorizăm. Groaza noastră în fața probabilității izbucnirii unui conflict nuclear este dovada certă că trăim într-o societate bolnavă".

Într-o altă zonă a mapamondului, cianura este folosită nu ca ultim refugiu, ci ca obiect al unui cinic șantaj. La Osaka, în Japonia, numeroși comercianți au primit scrisori de avertizare în care li se atrage atenția că bomboanele „Marinaga" sînt otrăvite cu cianură. Semnate „omul cu 21 de fețe", scrisorile au trezit, cum era de așteptat, o reacție promptă. Au fost făcute numeroase sondaje și s-au descoperit 18 cutii de bomboane care conțineau doze de cianură între 0,1 și 0,2 grame, suficiente pentru a răpune și un taur. Poliția japoneză crede că este vorba de vendetta unui răufăcător care, nereușind să estorcheze de la fabricant 400 000 de dolari, încearcă, în acest original și periculos mod, să-l ruineze. Se pare că nu-i va fi greu, devreme ce 870 de magazine au dispus retragerea de la vînzare a produselor incriminate.

Două modalități diverse de utilizare a cianurii, dar ambele cu un violent numitor comun, una imediată, meschină și cu efecte panicard-falimentare, alta, într-o sumbră perspectivă, pe care nu vrem și nu trebuie să o facem credibilă, atîta vreme cît dreptatea, adevărul sînt de partea noastră, a celor amenințați de holocaustul nuclear. E cutremurător și inutil ca niște tineri să-și pregătească, cu calm și detașare, precum gospodinele conservele de iarnă, doze de cianură care să-i dea unei morți cumplite, „salvindu-l" de alta, pentru care nu mai există superlative. Expedind cîteva cutii de „Marinaga" cianurizate acelora care i-au determinat pe studenții de peste ocean să semneze petiția cu miros de migdale amare, comercianții japonezi și-ar reduce substanțial pierderile.

IOAN ROȘCA ■

Veşti bune pentru cei care suferă de dinţi

În ultima vreme — fapt îmbucurător pentru cei ce suferă de dinți —, procentul de dinți nesănătoși a scăzut pe plan mondial. Aceasta se datorează și faptului că stomatologia a făcut însemnați pași înainte. Dintre aceste realizări, cel puțin trei sînt cele mai importante : două se referă la viitor (înainte de anul 2000 la care se referă doctorul Loe) și anume vaccinul anticarie și descoperirea genei care produce smaltul dinților ; două se află deja în fază înaintată experimentală, deși n-au fost încă puse în aplicare: ionoforeza și laserul ; și ultimele două cunoscute de multă vreme au o utilizare tot mai mare : fluorarea apei potabile și sealantul (sigilanții).

Dar care este fiziologia durerii de dinți, mecanismul care declanșează durerea ? Dintele este acoperit la suprafață cu două straturi protectoare, smaltul și apoi dentina, ambele se compun din cristale într-un amestec de proteine și constituie materialele cele mai solide ale organismului nostru. Smaltul și dentina sînt traversate de mici canale care ajung pînă la pulpa dintelui, secțiunea în care se află țesutul conjunctiv, vasele sanguine și nervii dentari. Prin aceste canale (mai ales ale dentinei, cea mai poroasă) bacteriile pătrund, rezerva de bacterii care se formează între dinții neîngrijiți, pătrund pînă la pulpa dintelui, o inflamează, aceasta reacționează chemînd în ajutor leucocitele, celulele albe ale sîngelui care combat bacteriile.

Leucocitele sînt pline cu ser și vasele sanguine ale pulpei dintelui trebuie să se dilate pentru a le primi, apăsînd astfel (pentru a-și extinde spațiul) pe nervii dintelui. Această presiune provoacă durerea de dinți.

Am ajuns la marile progrese înregistrate în domeniul stomatologiei. Să începem cu cel de-al doilea grup, cu descoperirile făcute deja, dar care n-au fost puse încă în practică.

Laserul. Ajută la tratarea dinților bolnavi atît cu „cald" (CO_2 chirurgical, de 50, 100 Watt putere), cît și cel „rece" (laser cu diode sau cu CO_2 cu o putere foarte slabă). Laserul chirurgical „nu numai că distruge pulpa invadată de germeni în cavitatea cariată" — afirmă specialistul român în laseroterapie, profesorul Marcello D'Ovidio, „ci, în acest efect, străpungînd dentina, el izolează și sigilează canalul în care există caria". Este nevoie de practică și abilitate pentru a evita atingerea terminațiilor nervoase cu laserul : dar acest procedeu are avantajul de a fi rapid, steril, eficace, nedureros.

În ce privește laserul rece, acesta nu este folosit pentru carii, dar este util în tratamentul paradentozei. El sterilizează pungile gingivale, afirmă Alberto Cianl, docent la clinica dentară din cadrul Universității din Milano, și accelerează cicatrizarea ; acest proces biostimulator scurtează și etapele noii formări a țesutului osos (în paradentoză infecția provocată de placa bacteriană determină retragerea gingiei și descoperă rădăcina dintelui care nu mai este protejată de smalț.

Laserul mai este folosit și pentru stabilirea diagnosticului în stomatologie ; primele studii experimentale, de data aceasta cu un laser pe bază de argon, demonstrează că raza reacționează la anumite emisii luminoase ale smaltului și permite depistarea cavităților încă foarte mici care nu sînt puse în evidență cu ajutorul razelor X.

Ionoforeza. Această tehnică (care utilizează curentul electric destul de slab) este folosită pentru a introduce ioni cu fluor negativi în smaltul dintelui (care are o încărcătură electrică pozitivă) ; astfel fluorul ajunge la dentină, exercitînd asupra acesteia efectele sale antibacteriene, benefăcătoare. Metoda este sigură, dar are utilizare redusă, din cauza prețului foarte ridicat.

Cele două metode anticarie care au fost deja puse în aplicare sînt :

Fluorul. Fluorul este toxic ; dar în doze extrem de mici (1 miligram la 1 litru de apă) nu este dăunător pentru organismul uman și prezintă avantajul de a mineraliza smaltul dinților, întărindu-l în acest fel. În S.U.A. astăzi este fluorată apa în aproape jumătate din țară și în această jumătate (care cuprinde circa 110 milioane locuitori) procentul de carii s-a redus cu 50%.

Studii recente arată că există un risc minim în cazul unei supradoze. British Medical Journal menționează că testele făcute pe șoareci arată existența unor „tulburări enzimatice", fluoroză dentară (care afectează dezvoltarea celulelor dintelui), întîrzieri în creștere și amintește că, în timp ce dozele prezente în apa fluorată sînt „cu siguranță inofensive" (...) există atunci cînd se administrează o „supradoză" din alimente (sardelele în cutie conțin la fiecare 50 g 1 mg de fluor ; la fel și 3 cești de ceai pe zi) prin terapie stomatologică bazată pe fluor.

Astfel de pericole n-au existat niciodată în realitatea clinică. În America, acum trei ani, s-a produs un grav accident : din cauza spargerii unui dozimetru în instalația de fluorare au intrat în apa potabilă doze de fluor de circa 30 mg la litru. Au murit 5 persoane „care făceau dializă" (cu o boală gravă de rinichi) din cauza unor doze de 30 de ori mai mari decît norma : un accident dureros, dar și o confirmare indirectă că fluorarea apei în limitele stabilite are un efect binefăcător asupra dinților și nu este dăunătoare pentru persoanele sănătoase. Fluorul protejează numai suprafețele notede ale dintelui, cele laterale, nu însă și pe cele de masticație care au diferite șanțulețe. Pentru aceasta este necesar sealantul.

„Sigilantul". „Sealantul" sau „sigilantul" este o rășină sintetică extrem de subțire care trebuie aplicată pe partea „în relief" a dintelui. A fost inventat în urmă cu 20 de ani, dar primii „sigilanți" sau erau prea moi sau aveau o durată foarte mică. De cîtva timp s-a găsit formula potrivită, acum, după opinia NIH (National Institute of Health) din S.U.A., acești „sigilanți" „asigură dintelui o protecție anticarie, care împreună cu cea asigurată de fluor poate ajunge la 90%." Au o rezistență îndelungată și protejează, de exemplu, la tineri, molarii, tocmai acei dinți care, de regulă, constituie prima țintă a cariei.

Dar în viitor ?

Vaccinul. Experimentele făcute pe animale au intrat într-o fază avansată și ne mai despart cîțiva ani de ziua în care vaccinul anticarie va fi folosit la om. Potrivit datelor prezentate la un recent congres pe această temă, care a avut loc la Acquaviva delle Fonti în apropiere de Bari (la care au participat autori ai acestor studii cum ar fi americanul Jerry Alabama și japonezul Shigeyubi Hamada de la Departamentul pentru cercetări în domeniul stomatologiei din Tokio), viitorul vaccin va fi antistreptococic (principalul germen care determină cuia este Streptococcus mutans), va stimula producerea unor anticorpi și va fi eficace timp de doi ani cu o serie de rapeluri.

Gena care produce smaltul. Aici intră în joc ingineria genetică. Smaltul dintelui este format din patru proteine. Cercetătorii de la Baylor College of Medicine din Houston au izolat gena uneia dintre acestea (amelogenă) și au reușit să o reproducă la nesfîrșit. Studiile făcute în scopul delimitării ADN care sintetizează celelalte trei proteine ale smaltului dentar se află într-o fază avansată (se fac deocamdată pe țesuturile dentare ale șoarecilor, dar se speră ca aceste țesuturi să fie la fel ca cele umane). Este chiar obiectivul final al acestor cercetări : în viitor (peste circa 5 ani) se va putea produce regenerarea smaltului în cavitățile produse de carii astfel încît dintele își va recăpăta integritatea anterioară atacului cariei.

4 000 000 000

În efortul de a atrage atenția asupra-i, discul optic emite semnale în direcția necredincioșilor, sau și mai rău, a infidelilor colaboratori. Nu sînt oftaturi la colțul străzii, nici mîna întinsă după gologani nemeritați aceste sublinieri operate cu autoritate și — de ce nu — încintare de sine. Una din armele expuse la vedere pentru a inspira încredere și dorința de apropiere se numește capacitatea de stocaj — superioară soluțiilor clasice. Exemplul îl constituie sistemul 7 600 — Storage Technology. El permite înregistrarea a 4 miliarde de date, pe o singură față a platoului optic de 356 mm diametru. Adică peste un milion de pagini.

Combina făcută să ușuroze drumul informației de la posesor la beneficiar are în compunere, în afara memoratorului optic, un controlor, suportul optic și sistemul logic.

Unitatea de memorizare apelează la tehnica luminii coerente emise prin doi laseri — unul specializat în scris, celălalt în lectura de date, în legătură cu unitatea centrală. Un dispozitiv de detecție și de corecție poate asigura o abatere de înregistrare de 10^{12} biți (adică o posibilitate de eroare la fiecare 312 platouri optice). Au fost luate în considerație necesități privind ameliorarea supleței sistemului și disponibilității de date și, în consecință, s-au prevăzut dispozitive de comutare adecvate.

Cum orice aminare poate să însămînțeze un plus de neîncredere sau de răgaz pentru a privi către ferestrele altora, producătorii discurilor optice în cauză au și făcut precizările necesare : primele livrări sînt prevăzute pentru a doua parte a anului în curs.

NEAGU UDROIU ■

Ştiinţa de a fi sănătos (II)

(Urmare din pagina 29)

echilibru se va face tot cu cereale, tot cu vitamine, tot cu proteine — toate luate din natură cît mai curat.

— Indicînd un regim de fructe și legume, nu cumva indicați tot un regim nenatural, luînd în calcul marea agresiune de îngrășăminte chimice, de protectori chimici ai creșterii plantelor ce există astăzi în agricultura lumii ? Mai este vreo plantă curată, în afară de cele sălbatice, dacă nu cumva și peste ele a trecut vreun avion sau vreun sanitar trimis acolo ca să înlăture ceva boli și care a înlăturat și ceva boli, dar și ceva din compușii obligaturii ai naturii ?

— În țările capitaliste care au purces primele la chimizare asistăm la fenomenul reîntoarcerii la natură prin cultivarea legumelor, fructelor, cerealelor pe cale naturală exclusivă, vînzînd produsele acestea cu certificat — în Elveția și lîngă Lyon, unde există un primar care a declarat așa-zisul „război chimizării"

— Dacă e să ne întoarcem la noi, doctorul Radu Rey cu toate lucrările lui dovedește o idee care trebuie să ne bucure : rămînerea în urmă, din acest punct de vedere (fals progresist) al chimizării, rămînerea în urmă a Munților Carpați care n-au fost atinși de chimizare este un mare salt înainte, noi pornim în întoarcerea la natură de la un bun cîștigat și anume, faptul că ne-a ocolit nenorocita bucurie a falsificării naturii.

— D... avem mult cantitativ și prost calitativ din punct de vedere nutrițional. Mai bine mîncăm mai puțin și mai hrănitor, asigurîndu-ne astfel un echilibru organic real.

— Nu cumva fenomenul foarte larg răspîndit al bolilor biliare și hepatice se explică nu prin ceea ce indeobște se numește „bilă leneșă", ci prin graba cu care trăim în exterior, vezica biliară rămînînd ceva normală, în ritmul ei ancestral ?

— Se știe că sistemul hepato-biliar face parte din organele de filtrare. Dacă alimentația îngerată de noi este de proastă calitate, solicită prea mult acest sistem, obosindu-l înainte de vreme.

— Eu nu asta am întrebat, deși răspunsul dumneavoastră este excelent, meritînd chiar o întrebare, ați de frumos este răspunsul. Eu am întrebat dacă nu cumva bila a rămas aceeași ca sine, nu s-a lenevit, ci s-au mărit ritmurile solicitărilor exterioare.

— Organele au rămas aceleași

— Ziceți chestiunea aia cu 5 metri, pe care o tot șoptiți.

— Adică epoca modernă nu mi-a adus 5 metri de intestin în plus sau al treilea rinichi etc. pentru a face față solicitărilor mereu crescînde, precum și sistemul hepato-biliar este același, însă nemaiconsumînd alimente în stare naturală...

— Și la ritm normal.

— ...și în ritm normal, se ajunge la o dereglare a acestor organe înainte de termen, întrucît sistemul hepato-biliar are durata de viață — din cele citite — peste 160—170 de ani, pentru creier — o rezervă de 900 de ani.

— Și noi, dacă îl folosim vreo cîteva ore în viață ! Uneori deloc !

— În medie, se spune, creierul este folosit 8—9 la sută, restul gîndiți-vă, cîtă rezervă există.

— Întrucît noi am folosit creierele noastre pentru astăzi destul, iar vezica biliară își cere drepturile și eu trebuie să-i dau paiele pe care le aburdez de săptămîni și săptămîni cu o plăcere mai mare decît am mîncat vreodată niște mititei cu bere rece, vă propun să nu mai conversăm salivînd, ci să lăsăm pentru paginile următoare infinitul care ne-a mai rămas de discutat.

— Și eu spun rizînd : mulți dintre cititori vor reține acest pasaj.

— Aștept cu interes opinii și de la alți oameni în legătură cu problemele pe care le discutăm, făgăduind să nu lăsăm de-o parte nici un adevăr care poate sluji sănătății noastre.

Deocamdată, viața de pe Terra

Univers

● Înțeleptul nu-i altceva decît copilul care plînge c-a ajuns bărbat în toată firea ● Poștașii „lungi de mînă" ●

O viață mai lungă în cosmos?

Iată că recordurile cad de la un an la altul și oamenii reușesc să stea tot mai mult în spațiu. Au fost depășite treptat pragurile psihologice de o sută, de două sute de zile, și în curînd, probabil, a sta un an în spațiul cosmic nu va mai fi un fapt senzațional. Experiența de pînă acum arată că viața cosmonauților și astronauților nu este ușoară : există și riscuri, mai ales în ce privește decalcifierea și atrofierea mușchilor. Dar, cercetările au arătat că aceste riscuri sînt compensate prin faptul că cine trăiește în cosmos are șanse de prelungire a vieții. În primul rînd datorită faptului că metabolismul omului se încetinește în spațiul cosmic, ceea ce duce la o reducere a procesului îmbătrînirii. Specialiștii au stabilit și un procent — cu 15 la sută. Așa încît, de pildă, speranța de viață de 70 de ani pe Terra devine peste 80 de ani în cosmos. Cel puțin aceasta este concluzia la care s-a ajuns într-un studiu efectuat de cercetători din S.U.A. și Europa, bazat pe experiența practică a echipajelor cosmice sovietice și americane, precum și pe experimentele efectuate în cosmos pe animale. Studiul, coordonat de Jaime Miquel (neurolog și gerontolog al centrului N.A.S.A. din California) și Angelos Economos (de la Universitatea Louvain din Belgia), relevă că în cazul unei șederi mai îndelungate în spațiul extraterestru, în condiții de imponderabilitate, viața se prelungește. Firește; că un asemenea efect se va observa abia cînd spațiul cosmic va fi colonizat și vor exista stații spațiale și baze pe Lună și pe Marte. Pentru că este nevoie de timp pînă cînd corpul se va obișnui cu starea de imponderabilitate și vor fi echilibrate stările negative ce apar în prezent în cursul șederilor de mai scurtă durată în spațiul cosmic. Nevoia de calorii a „omului spațial" va fi mai redusă — cu circa o treime mai mică decît a „pămînteanului" — metabolismul său va fi încetinit, atrofierea musculară și demineralizarea vor scădea, iar tensiunea arterială va scădea. În studiu se remarcă faptul că deși pe pămînt acestea sînt manifestări de bătrînețe, în cosmos, datorită imponderabilității și „ușurinței" vieții și muncii, ele sînt condiții favorabile prelungirii vieții. Firește, aceasta presupune o lungă ședere în spațiul extraterestru. Însă, în cazul cînd un om ar trăi 30—40 de ani în noile condiții cosmice și corpul său s-ar adapta total la ele, ar apărea un mare pericol în momentul cînd s-ar pune problema revenirii sale pe pămînt. Oasele sale decalcifiate ar fi de pildă atît de fragile încît s-ar rupe chiar și la un mic șoc, iar musculatura atît de atrofiată încît nu s-ar putea ține pe picioare. Iată de ce cosmonauții și astronauții fac exerciții fizice intense și au un regim alimentar special care să-i protejeze împotriva acestor pericole care deocamdată sînt de mici proporții, dat fiind timpul scurt de ședere în cosmos. Oricum, studiile efectuate au ridicat o serie de probleme în ce privește cucerirea cosmosului, la a căror rezolvare se lucrează intens.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Lumea se amuză

După „Für Dich"

O speranță foarte mică

Comentariul săptămînii

Este cunoscut că speranța de viață, adică vîrsta (medie) pînă la care se consideră că pot ajunge nou-născuții, diferă de la o țară la alta, de la un grup de țări la altul. Ea este mai mare în țările cu nivel de trai ridicat și mai redusă în țările slab dezvoltate, sărace. În condițiile actualei configurații a mapamondului, principala diferență se înregistrează între țările dezvoltate din punct de vedere economic și țările în curs de dezvoltare. Cît este de mare această diferență ? În 1950, speranța de viață la naștere era de 65 de ani în țările dezvoltate și de 42 de ani în cele în curs de dezvoltare. După 30 de ani, acest decalaj s-a redus, cifrele care indică speranța de viață fiind astăzi 72 de ani și, respectiv, 55 de ani. Dacă la aceasta se mai adaugă și pronosticul pentru anul 2000 — adică 75—80 de ani în țările dezvoltate și 65 de ani în cele în curs de dezvoltare —, s-ar părea că evoluția este pe deplin mulțumitoare, că diferența între speranțele de viață din cele două lumi se reduce continuu (de la 23 de ani în 1950, la circa 10 ani la sfîrșitul secolului).

Este adevărat, dar lucrurile se petrec astfel numai dacă privim țările lumii a treia ca un tot. În realitate însă, dintre aceste țări se detașează un număr însemnat, vreo 30, care formează grupul țărilor celor mai sărace și în care speranța de viață este cu 10 ani mai redusă decît apare ea pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. În aceste state, venitul mediu pe cap de locuitor, care reprezenta jumătate din cel care se realizează pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, a scăzut la o treime. Situația s-a agravat foarte mult în anii '70, importurile acestor țări, de alimente, de petrol și de produse manufacturiere avînd prețuri din ce în ce mai ridicate, în timp ce exporturile lor, adesea reduse la unul sau două produse de bază stagnau sau erau chiar în declin. Este de înțeles că în aceste țări malnutriția, bolile infecțioase au o frecvență foarte mare, dînd un procent ridicat al mortalității, în special infantile. Chestiunea se complică și mai mult dacă privim lucrurile în perspectivă. Căci, după previziunile demografilor, datorită ratei înalte a natalității țările în curs de dezvoltare vor înregistra progresia cea mai spectaculoasă. Tendința va continua, astfel că în anul 2000 aceste țări — adică cele în curs de dezvoltare — vor reuni 80 la sută din populația mondială. Acest fapt conferă un caracter de urgență absolută realizării unui echilibru durabil între necesități și resurse.

Fără îndoială că problema măsurilor ce trebuie luate, pe numeroase planuri, pentru creșterea speranței de viață se va pune, ca și pînă acum, pentru toate țările în curs de dezvoltare, pentru întreaga lume a treia. Dar, în acest cadru larg, atenția principală trebuie în mod firesc îndreptată spre grupul țărilor celor mai sărace. Aceasta este și concluzia la care au ajuns importante foruri internaționale, printre care F.A.O. și O.M.S. Este necesar ca printr-o dezvoltare prioritară a economiilor acestor țări, printr-un program alimentar adecvat, printr-o politică globală de asistență socială care să cuprindă, printre altele, domenii cum sînt aprovizionarea cu apă potabilă și vaccinarea împotriva bolilor infecțioase, speranța de viață mică sau foarte mică de astăzi să se transforme într-o mare speranță mîine.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

„MILIONARI" FĂRĂ VOIE

Cu vreo 15 ani în urmă, în Italia au dispărut subit din circulație monedele de 10 lire. Forurile de resort au fost la început îngrijorate, dar în curînd cauza acestui fenomen a fost descoperită : moneda, făcută din aluminiu, era utilizată în întreprinderile și atelierele de îmbrăcăminte drept suport pentru nasturi. Și nu doar pentru că se potrivea ca mărime, ci și fiindcă așa era folosită mai „rațional" — un suport de nasture costa mai mult de 10 lire. Întîmplarea de mai sus ilustrează cît se poate de bine o curioasă caracteristică a monedei italiene : conținutul în aur al unității monetare naționale (care se fixează de stat, prin lege) este foarte scăzut, fapt care duce la punerea în circulație a unei cantități enorme de bani. Astfel, un dolar este echivalent cu nu mai puțin de 1 800 de lire italiene. De aici decurg, pentru frații noștri intru gîntă latină, o mulțime de dificultăți, între care și cele legate de scrierea sumelor, care sînt întotdeauna mari și foarte des astronomice. Așa, de exemplu, pentru a nota fondul de ruliment al concernului FIAT sînt necesare 14 cifre, iar pentru produsul social total trebuie scris un număr compus din 15 cifre. 90 la sută din bancnotele italiene sînt de 50 000 și de 100 000 de lire. Se vorbește chiar de intenția Băncii Centrale de a pune în circulație bancnote de 1 million de lire. Mulți sînt de părere că unica ieșire din impas este reforma bănească, prin care 1000 de lire să devină 1 liră. Sînt însă și impedimente la o astfel de acțiune. E vorba mai întîi, firește, de cheltuielile pe care statul ar trebui să le facă cu retragerea din circulație a actualelor bancnote și cu tipărirea altora noi, cu adaptarea numeroaselor aparate, de la automatele din comerț, telefoane ș.a., pînă la computerele din instituțiile financiare. Pe urmă, nu puțini cetățeni care au cam ocolit fiscul se tem că va trebui, cu ocazia schimbării banilor, să aibă unele discuții nu tocmai plăcute cu autoritățile. În sfîrșit, se ia în considerare și faptul că o reformă bănească în termenii preconizați ar putea stimula inflația, întrucît negustorii care azi stau la îndoială dacă să ridice prețul, să zicem, de la 1450 la 1500 de lire, cu noii bani vor putea rotunji fără strîngere de inimă 1,45 în 1,5 lire.

RESURECȚIA CHIMONOULUI ?

Din nici o reclamă japoneză — comercială sau turistică — nu lipsește gheișa, îmbrăcată în „tradiționalul" chimonou. Tradițional de cînd ? Specialiștii spun că de pe la începutul perioadei Nara (între anii 645 și 724), cînd, pornindu-se de la un model chinez, a fost creat chimonoul nipon, devenit obligatoriu în garderoba atît a bărbaților, cît și a femeilor. În decursul veacurilor, meșterii japonezi au elaborat canoane estetice stricte, creațiile lor atingînd adevărate culmi ale măiestriei în secolele XVII—XIX, cînd această îmbrăcăminte era nu numai un prinos pe altarul modei, ci și semnul poziției sociale. Treptat însă chimonoul a început să fie abandonat. În momentul de față, doar 5 la sută dintre japonezi, în principal oameni în vîrstă, mai poartă chimonou în fiecare zi. Cu excepția ocaziilor festive, japonezele și japonezii preferă să poarte îmbrăcăminte modernă, sportivă. Așa este și mai comod, și mai în pas cu moda, și mai ieftin. Iată încă că în ultimul timp, creatorii de modele din Tokio încearcă să modernizeze acest veșmînt tradițional, să-l facă nu doar mai elegant și mai frumos, ci și mult mai practic. La confecționarea noului chimonou se folosesc țesături moderne. În ceea ce privește croiala, sînt mai multe variante, toate simplificate în comparație cu forma clasică. Totuși, procesul de modernizare a chimonoului nu a dus la creșterea popularității lui, din cauză că un singur element a rămas neschimbat : prețul, tot fabulos, ca și pentru chimonoul clasic.

NU-I PREA COMOD SĂ FII BINEFĂCĂTOR

Unui cartator de corespondență de la un oficiu poștal din Anglia i-a căzut în mînă o scrisoare pe al cărei plic era notat, în chip de adresă a destinatarului, doar atît : „Bunului Dumnezeu, în ceruri". Frapat de această formulă insolită, îmbinată și de curiozitate, dar și de împrejurarea că nu avea altceva de făcut, poșta nefiind în legături de serviciu cu „adrisantul", funcționarul a deschis plicul. Înăuntru a găsit un text, scris de o văduvă în vîrstă de 75 de ani, care suna astfel : „Dumnezeule mare și bun, tu ești ultima mea nădejde. De curînd mi s-a trimis, pentru plata curentului electric, o factură în valoare de 96 de lire sterline, pe care nu am cu ce s-o achit. Nu m-ai putea cumva ajuta ?" Mișcați de aceste rînduri, cartatorul și colegii lui de muncă au pus mînă de la mînă și au adunat 90 de lire sterline, pe care le-au trimis femeii sărmane. O săptămînă mai tîrziu, scrie ziarul „Financial Times", la poștă a sosit o a doua scrisoare, adresată, se-nțelege, tot lui Dumnezeu din ceruri. În ea se spunea : „După cum știi, factura era de 96 de lire, dar eu n-am primit decît 90. Nu am nici o îndoială că cele 6 lire care lipsesc au fost pur și simplu furate de acești funcționari poștali lungi de mînă". În aceste condiții, s-o tot faci pe filantropul, că merită.

ION CODRU ■

Roza vînturilor

VINCENZO CARDARELLI (Italia)

Adolescența

Deasupra ta, neprihănită adolescență
plutește-o umbră sacră.
Nimic mai tainic și plin de farmec
decît trupul tău gol.
Te zăvorăști însă-n veșmînt neîntinat
și cu imensă grație
sălășluiești departe,
unde nu știi cine te află.
Oricum, nu eu. Cînd te zăresc
trecînd la asemenea maiestuoasă distanță
nepăsătoare și cu părul desfoiat
mă răpune amețeala.
Pielea ta e netedă, făptură
în răsuflețul cărela palpită
bucuria tăinuită a cărnii
ce greu își îndură plenitudinea.
În sîngele răspîndit
prin flacăra chipului tău
ride universul
ca-n ochiul negru al rîndunicii.
Ți-e arsă pupila
de lăuntricu-i soare.
Gura ta e gingaș zăvor.
Mîinilor tale albe le este străină
sudoarea atingerilor, umilitoare.
Trupul tău luminos
sădește deznădejdea iubirii
în inima bietului om. Și totuși,
un fiețecine o să te ajungă,
dulce gură de izvor. Unul
mie străin, un pescuitor de bureți,
lui e menită perla scumpă.
Va avea nesperatul noroc
nici să nu te fi căutat măcar,
nici să știe cine ești
și nici prin profundă cunoaștere
să fie conștient că-l stîrnește
pe creatorul invidios.
Oh, bestia va fi
destul de proastă să nu moară înainte
de-aș mîngîia pe tine degetele,
Toate-s astfel sortite în viață.
Nici tu habar nu ai cine ești.
Și te vei lăsa furată
de plăcerea jocului și-a rîsului.
Asemenea flăcării ce piere-n lumină
cînd ziua se revarsă asupra ei
pier în neant făgăduitele tale mistere.
Cîtă bucurie risipită !
Te vei dărui, te vei pierde
de dragul capriciului înșelător,
primului bărbat pe plac.
Timpul îndrăgește gluma care-l susține
și nu prudenta voință în cumpănă.
Și iată, copilăria rostogolește lumea
iar înțeleptul nu-i altceva
decît copilul care plînge
c-a ajuns bărbat în toată firea.

În românește de
PETRE STOICA ■

Universitatea Craiova s-a dovedit, din nou, echipa fanion a fotbalului românesc!

(Prin telefon de la rămasul nostru special acasă). Aproape că era să transmit de la Salonta această cronică despre meciul Olympiakos Pireu — Universitatea Craiova, dacă n-aș fi avut norocul pe care l-aș fi dorit mult tuturor campatrioților mei, să văd la un televizor de pe un virf de deal o mare parte a meciului retur al echipei mele preferate, care atît mi-a amărît zilele în primul meci de la Craiova. Sigur că toți acei care au propovăduit în meciul tur victoria pot acum să-mi dea cu sîc și să zică : Asta am vrut, asta am obținut. Eu cred însă că am fi fost scutiți de emoțiile îngrozitoare ale unui meci cu reprezentanții unui fotbal în ascensiune, fotbalul grec, dacă la Craiova se juca mai hotărît și dacă ar exista în fotbalul nostru în genere mai multă preocupare pentru rezerve, care sînt de cele mai multe ori cheia marilor meciuri. Oricum, ceea ce a arătat Craiova în Grecia se pare că Grecia trebuie să țină minte. Cine n-a avut hîrtie și creion poate să-și noteze din memorie cîteva faze de fotbal bine gîndit, fără duritățî, dimpotrivă, cu eleganță și hotărire, așa cum se cuvine într-o întrecere totuși sportivă. Căci dacă ne-am fi luat după alura unor momente ale meciului pe care l-a făcut Olympiakos Pîrcu la Craiova, părea că ne-am fi aflat în plin război balcanic, ceea ce nu era nici frumos, și nici drept să se întîmple. M-a surprins plăcut și atitudinea publicului elen, care a fost de data aceasta probabil cel mai reprezentativ pentru renumele său străvechi (chiar dacă potardele nu fac parte din arsenalul preferat al lui Socrate), cu mult mai reprezentativ decît gălăgia insuportabilă și agresivă a unei minorități turmentate, care era să dărîme Craiova aproape ca și cutremurul din 1977, prin niște porniri temperamentale de care îi credeam mai degrabă în stare pe bunii noștri amici din cartierul Romanești. La Atena alta a fost viteza de reacție și altul a fost modul de a se comporta al spectatorilor. Eu, care am scris cuvinte foarte aspre la adresa comportării celor 3 000 de greci spectatori la Craiova, încît am auzit cu emoție că revista noastră a interesat prin articolul respectiv și pe unii reprezentanți ai țării prietene, care au desenat-o cu sublinieri, trebuie să mărturisesc — după ceea ce am văzut și auzit în meciul Olympiakos Pireu — Universitatea Craiova din Grecia, că publicul elen a fost deseori superb. Atunci cînd arbitrul Alexis Ponnet, care degeaba ni s-a părut nouă, în subiectivismul nostru neinfrînat, un adversar al nostru de cîte ori am jucat, a eliminat cu obiectivitate și curaj un jucător grec, care l-a lovit fără minge pe Cămătaru, n-am auzit o singură fluierătură, ci doar stupefacția și vîntul trist al Greciei parcă înghinînd ceva între Copiii Pireului și Zorba Grecul. Realmente, simt nevoia să adresez aceste cuvinte de omagiu spectatorilor greci care, temperamentali cum sînt, au știut să păstreze măsura și să aplaude sportiv, ca niște buni cunoscători ai fotbalului, ca niște buni degustători de spectacol. Calităților fizice ale fotbaliștilor greci, care alergă tot timpul și nu totdeauna în direcția potrivită, antrenorul vest-german — al cărui nume îmi scapă și probabil îmi va scăpa definitiv — n-a reușit să le impună o rigoare nemțească. Se vede treaba că fotbalul exprimă, atunci cînd e jucat corect, într-un grad de inultă fidelitate felul de a fi al colectivității care-l susține. Ceea ce a fost într-adevăr nou în jocul echipei elene nu a fost suficient. Rigoarea nu se cîștigă din afară dacă nu exprimă și o convingere lăuntrică. Dar, în fine, nu este căderea mea să fac o analiză a fotbalului jucat de Olympiakos Pireu. Ca să glumesc, ne-am săturat de cartofi pai, acuma am mîncat și „pireu" ! Oricum, felicit pe adversarii noștri pentru faptul că au știut să piardă și nu pot să-mi explic de ce nu se împăcau ei cu ideea că pot pierde și în deplasare. De ce la Craiova atîta nervozitate, cînd la ei acasă era clar că avea să urmeze ceea ce a urmat, adică un joc dezorientat al grecilor de jocul bine orientat al românilor ? N-am fost sigur de calificarea noastră, mi-au transpirat mîinile de cîteva ori în timpul meciului, noroc că nu i-au transpirat lui Lung și a prins cu ele niște mingi grele. N-am crezut niciodată că Lung va fi un atît de mare portar și m-am înșelat. El este un mare portar. Lung a fost o cheie bine ascunsă a unui lăcăt pe care nu putea să-l deschidă nimeni. Extraordinar a jucat Ungureanu, a cărui prezență în echipa Universitatea Craiova și în fotbalul românesc este la ora de față poate cea mai necesară dintre toate prezențele în defensivă. Ungureanu nu ne-a lăsat să vedem, cu ușurința cu care joacă, în anii de cînd slujește Craiova și fotbalul românesc, marele său travaliu, extraordinara sa clarviziune și altruismul aproape nemaipomenit la un fundaș de margine, care a jucat de multe ori toate posturile de care era nevoie în momentul în care era nevoie la echipa sa. De Ungureanu fotbalul românesc are nevoie și ar fi un imens păcat că evenimente exterioare vieții lui de sportiv să-l împiedice vreodată să-și exercite vocația fundamentală. Cît de necesari sînt jucătorii valoroși în echipă s-a văzut din nou la Atena, cînd, cu Cămătaru și Irimescu în formație, Craiova părea că se dusese la un meci amical de pregătire pentru întîlnirea cu F. C. Argeș din campionatul intern. I-a lipsit Craiovei tracul nenorocit din meciul tur, pînă și grecilor simțeau că degeaba trag cu praștia în tanc. Mi-a mai plăcut în acest meci Cămătaru pentru felul în care reușea să disloce apărarea adversă, lăsînd spațiu liber lui Cîrțu și Mănăilă, pe care absența lui Cămătaru departe de a-i pune în valoare, mai degrabă îi inhibă. Și iată, vin la o idee mai generală : valorile nu pot inhiba valorile. Nu numai în fotbal, ci în orice domeniu. Ideea că Sorin Cîrțu joacă bine atunci cînd nu sînt Balaci, Cămătaru și Irimescu în echipă e o idee greșită. Jucătorii buni joacă bine atunci cînd au lîngă ei jucători buni. Ba chiar merg mai departe cu ideea și zic : jucătorii buni joacă bine atunci cînd au și ca adversari jucători buni. Jocurile care presupun un anumit consum de inteligență — și uneori fotbalul solicită și zona superioară a ființei umane — obosesc pe cei valoroși tocmai în momentele în care ei trebuie să-și joace șansa cu adversari inferiori. Mai evidentă este situația în tenis. Dar ea rămîne valabilă și în fotbal și chiar și în șah, jocul supremei încordări a inteligenței.

Și uite așa trecu Universitatea Craiova în turul trei al competiției în care o trimiseră ăi mari din fotbal, cum ar zice unul de la mine din sat. „Și ar fi fost mai sus dacă mergea în Cupa Cupelor sau în Cupa Campionilor Europeni, în situația în care nu erau ocupate locurile respective. U.E.F.A. prezintă dezavantajul că se joacă mai la grămadă. Probabil că numai noi, după cum stau lucrurile în campionatul actual, vom încerca să forțăm ușa Europei, pentru a înscrie în C.C.E. la anul două echipe, ca să încapă și Steaua și Dinamo, să nu se supere nimeni și să putem încerca o premieră mondială : două campioane ale aceleiași ediții a campionatului. Sperăm că sorții să nu fie răi cu noi, să ne trezim că în primul tur joacă una împotriva celeilalte. Dar la U.E.F.A., cum ziceam, trebute să tot bați echipe. Treci de una și imediat vine alta. E ca la radar. E ca la „filtru total". De-abia îți închipui că gata și iar trebule să te oprești. Acum, dacă Universitatea Craiova era în Cupa Cupelor sau în Cupa Campionilor Europeni — ferească Dumnezeu, n-am vrut să zic nimic și nici nu vreau să emit pretenții, sînt un om rațional, ca să zic așa, mă supun fatalității — ei bine, dacă Universitatea Craiova ar fi fost lăsată măcar într-un singur an să se ducă și ea acolo unde sînt mai puține tururi, probabil că ruperea de oase și oboseala ar fi fost mai mici și Craiova ar fi putut să aștepte primăvara cu un suflu nou, să nu se mănăilească atît, rugindu-se pe la toate cluburile pentru cîte un transfer pe care, dacă vroia marele conducător de club de la Bihor, Naom, să-l rezolve, îl rezolva imediat, că dînsul poate. Am aflat chiar că dînsul poate tot. Dînsul lucrează și la antrenamente cu ușile închise și dacă vrea Crișan are Crișan, dacă vrea Grosu la Grosu, dacă vrea subțire îmbracă toi grosu.

Dar Craiova trebuie să joace acuma încă un tur. Lăsînd la o parte că ne face plăcere că mai avem ceva meciuri internaționale anul ăsta și că ne bucurăm de încă un eveniment nou, oltenii, fie că avem în locuință încălzire centrală, fie că avem godin, mă întreb totuși ca prostul : de ce ? Nu puteam noi s-o luăm de-a lungul Europei cu pași mai rari dar mai hotărîți să fim în optimi cînd puteam să fim în sferturi și să nu-i chinuim pe bieții ologi ai Craiovei și să-i obligăm să-și bată adversarii conform atît sarcinilor primite pe linie sportivă centrală, cît și pe linie locală ? Cu cine dracu o cădea Craiova nu pot să-mi explic. Mister. Singura mea temere e să nu cadă cu Minerul Certej. Asta ar complica lucrurile într-o măsură foarte gravă. Am fost și eu la Certej. Am fost și la Săcărîmb. Este foarte frumos pe acolo. Oamenii sînt foarte de treabă și deodată se pomenesc în cîte o dilemă generală, cum că ar trebui ei să scoată Universitatea Craiova din Cupa Românieî și dacă e ordin, gata, ce să facă, o scot !

Dar problemele reale ale Craiovei se rezolvă încet-încet. Răutatea din teren a lui Ștefănescu e pînă într-un punct bună, ca să zic așa. Dacă ar fi jucat Ștefănescu și cu Dinamo cum a jucat cu Olympiakos Pireu ! La Atena Ștefănescu n-a avut mamă, n-a avut tată, n-a avut cumnați. A avut un prestigiu de apărat și o echipă de condus în teren și a făcut-o impecabil.

Îmi permit să fac cîteva observații cu privire la jucători. Mă consult și eu cu oameni care au avut bunăvoința să mă primească între ei să văd meciul și constat că avem aceleași păreri. Negrilă a jucat foarte bine, deși a luat-o palmă zdravănă. Aș face observația că n-a luat-o la vreme, dar încolo o palmă de la un prieten din Balcani uneori poate să facă să-ți crească, cum ziceau bătrînii, carnea. Tilihoi nu e încă refăcut după întreruperea din vară, dar și el s-a dăruit deplin și probabil că a știut mai bine decît cellalți oltenî jocul grecilor încă de pe vremea cînd era la Brăila. Ungureanu — extraordinar. Ștefănescu — exact ceea ce trebuia. Niței mai stins pare a fi Geolgău (deși pasa de gol este a lui și merită toate laudele pentru ea), părea cu gîndul în altă parte. Nu știu ce-o fi cu băiatul ăsta din Pitești, pe care mult l-am iubit și mult l-am lăudat. Vlaga lui de altădată parcă se consumă în direcții necunoscute. Să fie Geolgău într-o criză estetică ?! Să iubească el ceva frumos pe lume ?! Nu știu, dar parcă ar fi păcat. El era născut pentru fotbal și mi se părea că poate juca în orice echipă a Europei, chiar și în echipa Universitatea Craiova. Geolgău, în mod curios, era mai bun cînd era rezervă la Craiova, atunci intra la națională și dădea cîte un gol. Acum și-a văzut visul cu ochii și parcă nu mai vrea altceva. Excelent s-au integrat Mănăilă și Octavian Popescu, acesta din urmă chiar nejucînd și-a derutat adversarii cu un joc de pleoape foarte elastic. Acuma eu nu pot să pun mîna în foc dacă Adrian Popescu, sau Octavian Popescu, sau alt Popescu ar fi fost pe-acolo prin teren, dar trebuie să fi fost vreun Popescu, că nu puteam merge la atac și nici la apărare dacă n-aveam vreun Popescu Octavian, Adrian ș.a.m.d., adică rog pe cititorii mei să mă scuze că, ocupat aici cu ceața de la Salonta, Beiuș, Ștei, preocupat de ce mai e la Mădăraș și cum o mai duc cooperatorii din Biharea, n-am distins bine decît esențialul și nici n-am cunoscut pe mulți dintre spectatorii greci din tribune. Deși un ziarist bine informat ar trebui să știe cine participă la o manifestare de amploarea aceștia. Repet credința mea că prezența lui Cămătaru în echipa Craiovei este un bine, un mare bine și „uite că uit mortarul, elementul care leagă între ele cărămizile — nu în sensul că s-ar fi lovit mingea de jucători și sare ca dintr-un zid, ci în sensul că o echipă este o construcție al cărei element de legătură a rămas Țicleanu, cu strădania lui permanentă, cu dăruirea lui exemplară, cu sclipirile lui de clarviziune, care cu cît sînt mai numeroase cu atît echipa joacă mai bine piesa pe care o are de jucat. Antrenorul l-a sfințit și pe Bicu cîteva minute și el s-a întors cu tricoul la camerele de luat vederi și ne-am putut da seama că era chiar el, viol și doritor de bine. Atît de viol și de convins că nu se poate să nu ajungă mare. Pînă l-or veni și lui melancoliile lui Geolgău. Și încă o dată aplauze pentru Cîrțu, care, dacă n-ar trebui impușcat pentru cît rateză, ar trebui sanctificat pentru cum înscrie. Mărturisesc aici că 20—30 de secunde după ce mingea pe care Cîrțu o expediase se odihnea în plasă eu n-am avut senzația că e gol. Nu știu de ce are băiatul ăsta un fel de lehamite în el care te deconcertează și cred că și pe adversari îi sperie și deodată simți că mingea nu mai este înăuntrul terenului, ci undeva unde s-ar fi agățat și crăpcenii, adică în plasă. Asta după ce același Cîrțu, e adevărat împreună cu colegii săi care nu l-au dezis nici în această ocazie negativă, a ratat cît a putut el, ca să dea iluzii echipei adverse. Îi felicit pe Sorin Cîrțu și din simpatie rog pe linotipist să-i scrie numele cu â din a.

Sigur că ar urma cuvintele despre maseuri, antrenori, doctor, forțele locale, domozina de serviciu, care mi-a plăcut foarte mult în felul cum a transmis, mai ales că n-am ascultat nici un minut la radio, dar am simțit un impuls în radioul mut, în felul lui cum a încurajat eforturile noastre generale de a ne afirma prin Universitatea Craiova. Dar lumea îmi spune că Domozină a transmis bine și era hotărît ca, dacă mai ratează Cîrțu, să intre el în teren și să facă dreptate. Mulțumiri autorităților de la Craiova pentru faptul că n-au descurajat și au continuat să creadă în echipa lor și nu ne-au uitat nici pe noi, care am sprijinit mereu Craiova, și ne-au invitat la meci, lucru pe care nu l-am putut face, întrucît n-am mai suportat să văd meciurile pe viu și mărturisesc că nu m-am dus acolo și de teamă să nu mă pomenesc cu o mulțime de greci strigînd : de ce nu vii cu cenaclul la noi, să cîntăm împreună Copiii Pireului sau Fata albă din Pireu.

Regret, ca toți românii, lipsa de inspirație a echipei Dinamo în atacarea meciului cu echipa franceză din Bordeaux, pe care a dominat-o într-un mod umilitor și chiar trebuia să-i dea goluri, pentru că, după cum ține minte Dinamo din campionatul intern, fotbalul se joacă pe goluri. Prima repriză a echipei Dinamo nu mi-a displăcut, dimpotrivă, a fost admirabilă și cred că regretul tuturor iubitorilor de fotbal din țara noastră e cu atît mai mare cu cît Dinamo putea cîștiga. Jucătorii francezi păreau o cavalerie ușoară, care se bizuia mai degrabă pe lipsa noastră de fermitate în atac și pe erorile de pregătire a meciului. Nu cred că programarea unui atît de important meci al echipei Dinamo București în nocturnă, după ce Dinamo n-a jucat de cîteva campionate decît ziua, a fost un avantaj pentru noi, ci pentru adversari. Cum aveam dreptul să programăm meciul la ce oră voiam, mai degrabă puteam să programăm meciul dimineața, ca să-i încurcăm pe francezi, care ar fi intrat în teren cu ochii împăienjeniți de cafea cu lapte. Dar, după cum bine observă cineva, noi nu putem juca dimineața, întrucît sîntem amatori și lucrăm, sîntem la serviciu. Serios vorbind, se putea discuta cu șefii de instituții unde lucrează jucătorii de la Dinamo și se putea rezolva situația pentru a nu se ajunge să ne batem noaptea, noi care nu ne-am bătut decît ziua pînă acum. Poate că lucrurile ar fi fost explicabile vara. Dar cum am trecut de zero grade în jos, spre minus, cum am programat un meci în nocturnă. În vară am transpirat pe stadioane că se jucau meciurile ziua și acum, cînd începu să miroasă a cozonac de sărbători, ne apucă nu știu cum dorul de nocturnă. Consider că este foarte civilizat și îndreptățit ca echipele noastre fruntașe să dorească să joace meciurile lor importante în nocturnă și în acest sens Dinamo a procedat bine apărînd un principiu care înscrie fotbalul nostru de club, sub acest aspect, în elita organizatorică a fotbalului continental. Chiar aș propune ca și Universitatea Craiova să aibă posibilitatea — prin unirea eforturilor tuturor celor ce-o iubesc și prin acordul celor ce trebuie s-o slujească — unei instalații de nocturnă la Craiova și să-și joace meciurile pe care le consideră semnificative la lumina reflectoarelor. Dar nu s-a procedat inspirat atacindu-se o performanță în condiții cu care jucătorii noștri nu erau obișnuiți. Dacă obișnuința e o a doua natură, se cuvenea să se permită echipei Dinamo să joace cîteva meciuri din campionatul intern în condiții de iluminare nocturnă. Sigur, echipa Dinamo nu poate fi acuzată că nu s-a calificat, dar nici nu poate fi lăudată pentru asta. La cît s-a făcut pentru ea echipa Dinamo a răspuns cu o monedă mai mică și nu a îndreptățit decît în parte strădaniile susținătorilor ei, pentru că toată copilăria din prima repriză, cînd tactic Dinamo a desfăcut echipa adversă pe partea dreaptă, pe acolo pe unde nu se aștepta nimeni, avîndu-se în vedere ascendentul lui Orac, ne-a costat eliminarea campioanei noastre din Cupa Campionilor. O eliminare onorabilă, cărcia îi era de preferat o calificare oricît de confuză. Nu încetăm să stimăm eforturile pe care le-au făcut dinamoviștii, dar credem că puțină maturitate și niței mai multă solicitare în campionatul intern s-ar fi reflectat pozitiv în potențialul de joc și în felul de a aborda meciul cu echipa din Bordeaux. Cinstit vorbind, fără a tăgădui lucrurile bune pe care le-a făcut această echipă, lucruri pe care nu trebuie să le uităm și nu trebuie să le bagatelizăm, chestiunea esențială de care s-a izbit Dinamo a fost și rămîne comoditatea meciurilor nule din deplasare în campionatul intern și relativa îngăduință cu care sînt privite de către oficialii fotbalului grecelile din jocul acestei echipe. Ce e prea ușor în campionatul intern atîrnă înzecit mai greu în competițiile internaționale. Ceea ce la Craiova este un blestem și anume frustrarea echipei în campionatul intern devine în competițiile internaționale un suport și un factor de călire. La Dinamo lucrurile nu stau așa. Dacă puțin din sentimentul nedreptății ar fi întărît organismul jucătorilor dinamoviști în prima lor repriză excepțională 3—4 goluri ar fi fost diferența dintre Dinamo și Bordeaux la pauză.

Rămînem deci cu Craiova în Europa. Sorții vor spune ce-avem de făcut în etapa viitoare a competiției. Oricum, toate energiile fotbalului nostru trebuie să concure la reprezentarea măcar prin această echipă, extraordinară de atîtea ori, nedreptățită de atîtea ori, puternică tocmai prin victoria nedreptățiților în elita fotbalistică europeană.

Din nou : Bravo, Craiova ! Mulțumim, Craiova !

Cine n-a crezut pînă acum poate, în fine, să se încredințeze : nu contează ce ai, contează ce faci cu ce ai. Asta nu înseamnă că jocul împotriva Craiovei trebule să continue în campionatul intern, pentru ca echipa să fie bună în Europa.

Și cu aceasta închei relatarea mea de pe un deal pe care un televizor norocos a agățat o emisiune a televiziunii elene, producîndu-mi bucuria de a vedea echipa mea iubită învingînd și continuîndu-și ascensiunea.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Maria Pătroscu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaccîu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376, prefix București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 4 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII
46 (1535)
VINERI
15 NOIEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Dedicăm acest număr al revistei Congresului al XIII-lea al P. C. R., bravilor noștri contemporani și compatrioți, cauzei cuvoșii ai ideii de continuitate istorică la cîrma politică a României

POLITICA PARTIDULUI
POLITICA PREȘEDINTELUI CEAUȘESCU
POLITICA POPORULUI ROMÂN

Din sumar : Ascultați, bate ceasul istoriei ! (pag. 2) ● Reper definitoriu al noii civilizații : platforma industrială (pag. 5) ● Investiția în oameni (pag. 9) ● Adevărul în cea dintîi carte a unui neam (pag. 13) ● Statul sîntem noi toți (pag. 19) ● Viitorul culturii române (pag. 22–23) ● O bătălie excepțională cu oameni excepționali (pag. 29) ● Pentru Pacea Planetei Pămînt (pag. 31)

ASCULTAȚI, BATE CEASUL ISTORIEI!

Începe unul din acele momente care, puse pisc peste o întreagă istorie, se confundă în conștiința noastră cu însăși Istoria, cu însăși Țara. Începe Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de excepțională însemnătate pentru destinele națiunii, deschizător de noi orizonturi spre mîine pe temelia teafără a certitudinilor de astăzi, înaltă și strălucită legitimare a justeții politicii promovate de comuniștii români, de conducerea lor, de întregul nostru popor, într-un impresionant unison de cuget și acțiune. Începe marele forum al comuniștilor, care, luînd capitale decizii pentru munca și existența noastră, îl va desemna și pe garantul înfăptuirii lor, dînd glas voinței întregului nostru partid, a tuturor fiilor acestui pămînt, pentru realegerea în suprema funcție de conducere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al neamului de la Dunăre și Carpați, cel mai necesar acestui neam în acest ceas istoric al devenirii noastre, omul care simbolizează etapa cea mai fertilă a propășirii patriei, girînd-o cu numele său.

Pentru prima oară, acum, în aceste aproape două decenii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, politica partidului și a cîrmaciului său a devenit, cu adevărat, politica națiunii, dînd măsura sudurii depline a colectivității noastre umane cu structura politico-socială, cu această structură socialistă pe care am construit-o cu grele eforturi, cu pasiune și eroism. Sînt rare astfel de momente de coincidență între interesele, nevoile, aspirațiile unei societăți și forța politică aflată în fruntea ei, sînt rare și, tocmai de-aceea, pline de o adîncă semnificație. În istoria noastră mai veche asemenea clipe s-au produs nu o dată, peste contradicțiile și interesele divergente ale grupurilor sociale, dar numai în epocile de grea primejdie, cînd existența însăși a neamului era pusă în joc, cînd patria devenea cuvîntul magic, unificator. Din clipa cînd primejdiile se retrăgeau, unitatea aceasta, excepțională și efemeră, se destrăma, așa cum țara însăși își destrăma înțelesul, uneori chiar ființa, în realități și structuri osebite, care cu greu se mai puteau concilia. Nici o epocă a istoriei noastre n-a fost în stare să asigure ca factor de permanență unitatea de interes, simțire, ideal a tuturor fiilor neamului, nici o epocă n-a fost în stare să transforme comuniunea întîmplător realizată între mase și conducătorii lor într-un element motor al progresului și civilizației, cu iradiere egală pentru toți membrii societății. Acest țel și l-a propus Congresul al IX-lea al partidului, prin vocea celui mai strălucit dintre conducătorii acestui popor, a celui mai apropiat de acest popor, trup din trupul poporului și suflet din sufletul lui, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Astăzi, după aproape două decenii de la acel istoric congres, nimeni, absolut nimeni, oricine ar fi și oriunde s-ar afla, nu poate spune că legămîntul partidului și al secretarului său general de a sluji cu aprinsă credință și neobosită pasiune a muncii poporul și vrerile lui vitale n-a fost strălucit onorat, întrupîndu-se în însăși realitatea economico-socială a României de astăzi, în expresiile suverane ale demersului său creator întru zămislirea unei noi și superioare civilizații. Densă în evenimente, adevărat concentrat de istorie, reprezentînd culmea cea mai înaltă din panorama construcției noastre, această strălucită etapă, căreia Congresul al XIII-lea al partidului îi va fi corolar și deschizător de noi certitudini, este, prin toate multiplele ei încordări și prin toate răsunătoarele ei succese, rodul inextricabilei unități a tuturor fiilor României, indiferent de naționalitate, în jurul partidului, al cîrmaciului său, într-o nezdruncinată identificare de gînd și faptă, de conștiință și muncă, unificate în bilanțul general ce poartă numele unui popor. Este rodul marelui și permanentului dialog cu țara, promovat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la rang de ineluctabilă lege a dezvoltării noastre, este rodul unei politici interne și externe în care ne recunoaștem cu toate nădejdile, ideile și idealurile cé ne animă, cu toate credințele și mîndriile noastre. Prin fierbintea sa dragoste pentru neam, prin excepționala sa putere de muncă, prin inițiativa și inteligența sa veșnic treze, prin forța gîndirii sale științifice, prin viziunea nouă, revoluționară, profund comunistă și profund patriotică, asupra libertății și demnității, a democrației, progresului și independenței, a muncii și existenței noastre, el ne-a făcut, în toți acești ani, fervenți ai concepțiilor pe care le promovează și entuziaști înfăptuitori ai lor. Sub conducerea lui am ajuns ceea ce sîntem, sub conducerea lui am ajuns să privim lumea din jur nu de jos, nu umil, ci de la altitudinea frunții noastre, astăzi nimbată de aura unui planetar prestigiu. Sub conducerea lui am devenit mîndri că sîntem români, că, iată, cuvîntul nostru atîrnă tot mai greu în marile confruntări ale lumii contemporane, în marea bătălie a păcii și a concordiei, a ctitoririi unei noi umanități, întemeiată pe o nouă ordine politico-economică și pe o nouă, mai dreaptă moralitate.

Întîmpinînd cu însuflețire Congresul al XIII-lea, încredințăm înaltului forum, încredințăm partidului și ilustrului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mandatul fierbinte al speranțelor noastre de viitor, încrederea noastră întreagă, angajamentul ferm și solemn de a fi, ca întotdeauna, o singură ființă cu munca și creația noastră, pentru exemplara înfăptuire a comandamentelor noii ascensiuni în civilizație a României socialiste, temei și leagăn al trudei și visurilor prin care ne definim.

Conferințele organizațiilor județene de partid

Desfășurate în atmosfera de puternică însuflețire și angajare patriotică, revoluționară, de muncă intensă pentru obținerea de noi și importante realizări în întîmpinarea Congresului al XIII-lea al partidului, simbătă, 10 noiembrie, în 22 de orașe reședință de județ au avut loc conferințele organizațiilor județene de partid, la care au participat membrii comitetelor județene de partid și ai comisiilor de revizie, delegații aleși la conferințele organizațiilor de partid comunale, orășenești și municipale, membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, reprezentanți ai unor instituții centrale, ai organizațiilor de masă și obștești.

La conferințe au luat parte tovarășii : Ilie Verdeț, la Alba ; Miu Dobrescu, la Bistrița-Năsăud ; Suzana Gădea, la Botoșani ; Ana Mureșan, la Brăila ; Emil Bobu, la Caraș-Severin ; Gheorghe Rădulescu, la Dîmbovița ; Constantin Radu, la Giurgiu ; Petru Enache, la Gorj ; Ion Coman, la Harghita ; Ion Dincă, la Ialomița ; Mihai Gere, la Maramureș ; Ion Ursu, la Mehedinți ; Dumitru Popescu, la Mureș ; Gheorghe Oprea, la Prahova ; Paul Niculescu, la Satu Mare ; Iosif Banc, la Sălaj ; Ioan Totu, la Sibiu ; Ion Pătan, la Suceava ; Manea Mănescu, la Timiș ; Ștefan Bîrlea, la Tulcea ; Richard Winter, la Vaslui ; Nicolae Giosan, la Vrancea.

Laolaltă cu întregul nostru partid și popor, participanții la conferințe și-au reafirmat sentimentele de nețărmurită dragoste, de profundă stimă și recunoștință față de conducătorul iubit al partidului și al țării, susținînd în unanimitate, cu deplină mîndrie patriotică, hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al partidului, garanție sigură a înfăptuirii sarcinilor ce decurg din documentele ce vor fi adoptate de marele forum al comuniștilor, a obiectivelor ridicării patriei pe noi trepte de progres și civilizație. Într-o impresionantă unitate de voință, conferințele județene au adoptat hotărîri proprii prin care delegaților la Congres li s-a încredințat mandatul de a susține realegerea în funcția de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, înflăcărat patriot, eminent om politic și de stat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate marcantă a lumii contemporane, care și-a făcut din slujirea devotată a partidului, patriei și poporului, a cauzei socialismului și păcii, țelul suprem al vieții și activității sale.

Cu același entuziasm unanim, delegații la conferințe au aprobat proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000. Așa cum s-a subliniat în luările de cuvînt ale participanților la dezbaterile ce au avut loc cu acest prilej, prin obiectivele pe care le cuprinde, prin realismul și cutezanța prevederilor, prin caracterul său științific, acest document de o excepțională însemnătate, elaborat sub directa îndrumare și cu contribuția nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, asigură progresul neîntrerupt al patriei noastre socialiste, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Abordînd în spirit critic și autocritic, cu înaltă responsabilitate comunistă, modul în care au acționat organele și organizațiile de partid pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, conferințele au stabilit în același timp măsuri concrete în vederea îmbunătățirii continue a întregii activități, pentru o cît mai bună organizare a producției și a muncii, îndeplinirea întocmai a sarcinilor de plan. În principal, în centrul dezbaterilor s-au aflat probleme de cea mai mare importanță vizînd modernizarea în continuare a structurii producției prin ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, realizarea planului de investiții și a producției pentru export, utilizarea corespunzătoare a capacităților existente, valorificarea superioară și cît mai eficientă a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului, aplicarea consecventă a noului mecanism economico-financiar, creșterea eficienței în toate domeniile. O atenție deosebită în cadrul dezbaterilor a fost acordată agriculturii, desfășurării la timp și în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole, transformării în viață a sarcinilor ce revin fiecărui județ din programele naționale, din orientările și direcțiile majore de dezvoltare stabilite pentru realizarea unei agriculturi moderne și de înaltă productivitate.

În conformitate cu prevederile statutare și criteriile stabilite, conferințele au ales noile organe conducătoare ale organizațiilor respective, delegații la Congres și au desemnat candidații pentru organele centrale de partid.

În încheierea lucrărilor, participanții la conferințe, într-o atmosferă de puternic entuziasm, au adoptat telegrame adresate secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care dau glas voinței ferme a tuturor comuniștilor de a nu-și precupeți eforturile pentru a îndeplini întocmai politica internă și externă a partidului, pentru a contribui cu toate energiile pentru înflorirea României.

MIHAI STĂNESCU ■

O concepție revoluționară despre avuția poporului român

Cunoscute publicului larg, specialiștilor și celor care activează pe tărîm social, cărțile apărute în Editura politică în colecția „Din gîndirea economică a președintelui Nicolae Ceaușescu" și-au cîștigat statutul binemeritat de instrumente de lucru, de cărți de căpătîi, de manuale pline de învățăminte și soluții creatoare, avînd proporția unui inestimabil tezaur de idei pus la îndemîna oricărui om. Meritul acestei colecții devine covîrșitor prin faptul că pune la dispoziția cititorului un tezaur de gîndire, repartizat pe domenii, cu sublinierea liniilor de forță care străbat gîndirea revoluționară a președintelui Nicolae Ceaușescu. Apariția volumului „Dezvoltarea și perfecționarea proprietății socialiste" în aceste zile de viață politică trăită la o înaltă temperatură de întregul nostru popor se constituie într-un eveniment de rezonanță care depășește cu mult limitele unei apariții editoriale. Lucrarea amintită pune în evidență idei și teze, orientări și soluții din gîndirea genialului om politic care a marcat destinul României și a dat climatului internațional o limpezire și-o consistență în direcția afirmării păcii pe pămînt, a colaborării și înțelegerii între popoare. Afirmînd condiția fundamentală a edificării societății socialiste, **„realizarea proprietății întregului popor sau cooperatiste, a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție"**, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune în evidență cheia succeselor obținute de România în edificarea societății socialiste. Proprietatea socialistă, afirmă președintele României, reprezintă **„o necesitate obiectivă a victoriei revoluției socialiste, a consolidării puterii muncitorilor și țăranilor, a întregului popor"**. Proprietatea socialistă reprezintă liantul de bază al unității oamenilor muncii, ea polarizînd energiile, preocupările și forța creatoare a celor care sînt proprietari, producători și beneficiari.

Unitatea poporului român în aceste zile de trepidantă istorie se bazează pe marile sale înfăptuiri, pe realizările sale, traduse în viață sub conducerea clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu. România, așa cum am înălțat-o, am înfrumusețat-o și am construit-o este cea mai scumpă și mai grăitoare proprietate a poporului nostru. Toate acestea — strălucit puse în evidență de volumul „Dezvoltarea și perfecționarea proprietății socialiste" apărut în colecția „Din gîndirea economică a președintelui Nicolae Ceaușescu" — creează cititorului fericitul prilej de a pătrunde în tezaurul de gîndire a făuritorului României contemporane care pentru mai binele nostru și al țării a limpezit sensurile istorice, filozofice și economice ale proprietății, ajunsă în forma proprietății socialiste ca bun indestructibil al întregului popor.

BOGDAN NISIPOIU ■

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI DE PARTID A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

„Calitatea, productivitatea și toate celelalte cerințe ale dezvoltării economico-sociale nu se pot realiza decît cu oameni cu o înaltă pregătire tehnică, profesională și științifică, cu un înalt nivel de cultură !"

NICOLAE CEAUȘESCU

În atmosfera de vibrant entuziasm și înaltă răspundere trăită de întregul partid și popor în zilele premergătoare Congresului al XIII-lea, un moment politic de importanță majoră l-a constituit Conferința organizației de partid a municipiului București, care și-a desfășurat lucrările în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Această participare a conducătorului partidului nostru la conferința organizației comuniștilor din Capitală este o nouă și grăitoare mărturie a grijii cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează permanent pentru întărirea forței politice și organizatorice a partidului nostru, pentru creșterea rolului său conducător, pentru progresul și propășirea Capitalei noastre, a întregii țări.

Tot ceea ce rezultă și din cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului în cadrul conferinței. Cuvîntarea evidențiază sarcinile ce revin oamenilor muncii din municipiul București din Directivele celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român. În acest context sînt subliniate direcții de cea mai mare însemnătate : punerea în continuare a accentului pe dezvoltarea bazei energetice și de materii prime ; atenția deosebită ce trebuie acordată calității și nivelului tehnic al producției ; creșterea mai puternică a productivității muncii ; organizarea mai bună, în întreprinderi, a procesului de producție, a întregului circuit de activități, astfel încît să se asigure o bună folosire a timpului de muncă, o bună utilizare a capacităților de producție în toate sectoarele ; acordarea unei atenții mult mai mari cercetării științifice, angajării ferme a tuturor institutelor, a învățămîntului superior, în realizarea programelor de ridicare a nivelului tehnic și calitativ, de creare de noi materiale, de noi mașini și utilaje, de a asigura ca știința românească să aibă un rol tot mai important în întreaga dezvoltare economică a patriei noastre creșterea eficienței economice, autogestiunea și autogospodărirea, aplicarea fermă a noului mecanism economic în toate sectoarele, creșterea beneficiilor și rentabilității ; pe această bază, creșterea mai puternică a nivelului de trai, a veniturilor oamenilor muncii. Cuvîntarea a relevat că odată cu realizarea sarcinilor importante privind dezvoltarea economică-socială, în Capitală se vor realiza mari construcții social-culturale ; dacă în momentul de față aproape 80 la sută din populația municipiului București locuiește în case noi, în cincinalul următor procentul amintit va ajunge la 90. Se va asigura, de fapt, realizarea deplină a sistematizării Capitalei, se vor încheia marile lucrări de transporturi, se va termina și noul centru politic-administrativ, cu tot sistemul de construcții, care vor da Bucureștiului o înfățișare nouă, demnă de Capitala României socialiste. Cu privire la activitatea politico-educativă, în cuvîntare se spune, printre altele : „Este necesar să se acorde mai multă atenție activității politico-educative, avînd în vedere forța existentă în București, atît a partidului, dar și a instituțiilor culturale, educative, care trebuie să aibă o contribuție tot mai însemnată la ridicarea conștiinței socialiste a tuturor oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor capitalei patriei noastre și, desigur, a întregului popor. Să facem astfel încît activitatea politico-educativă, radioul, televiziunea, presa, creația literară, artistică să acționeze într-o deplină unitate, sub conducerea organizațiilor de partid, pentru a asigura — odată cu dezvoltarea generală a economiei naționale — formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, hotărît să facă totul pentru progresul continuu al patriei noastre, ridicarea României pe noi culmi de progres, pentru întărirea continuă a independenței și suveranității României !"

La Conferință a fost adoptată o Hotărîre în care se spune că dînd expresie voinței unanime a celor aproape 385 000 de comuniști, a tuturor oamenilor muncii din Capitală, în consens cu gîndurile și năzuințele fierbinți ale întregului popor, cu inimile pline de nemărginită bucurie, adîncă satisfacție și legitimă mîndrie patriotică, participanții la lucrările Conferinței organizației de partid a municipiului București aprobă și susțin cu înflăcărare Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea, la Congresul al XIII-lea al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și stimat fiu al națiunii noastre socialiste, conducătorul clarvăzător al partidului și statului, proeminentă personalitate a vieții politice contemporane, în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. În Hotărîre se exprimă ferma convingere că această opțiune politică fundamentală pentru întreaga activitate viitoare a partidului, pentru îndeplinirea cu succes a istoricelor obiective ce vor asigura realizarea fazei superioare a societății socialiste, construcția comunismului în România, este chezășia împlinirii celor mai înalte idealuri și aspirații de independență, libertate, progres și prosperitate ale poporului nostru, a ridicării patriei pe cele mai înalte culmi de civilizație.

Odată cu aprobarea unanimă și entuziastă a acestei Hotărîri, participanții la conferință au exprimat angajamentul solemn al tuturor cetățenilor Capitalei patriei noastre socialiste de a urma cu credință însuflețitorul exemplu de muncă și de viață al tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a acționa cu abnegație și dăruire, împreună cu întregul popor, pentru înfăptuirea Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al P.C.R., aducîndu-și contribuția la accelerarea dezvoltării economico-sociale a României, la creșterea nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc.

ION CODRU

Să facem totul pentru a produce cît mai mult, cît mai bine, la o calitate cît mai înaltă

Viața României între două congrese

● O trăsătură definitorie între cele două congrese o reprezintă orientarea cu precădere a fondurilor financiare și materiale spre dezvoltarea ramurilor producției materiale ● În primii patru ani ai cincinalului 1981—1985 s-au realizat 1 550 obiective industriale și agrozootehnice ● În acest an, fiecare județ al țării dispune de fonduri fixe în valoare de peste 20 miliarde lei iar 26 dintre ele au ajuns să dețină, fiecare în parte, peste 40 miliarde lei ● Au intrat în funcțiune noi unități care au întregit platformele industriale de la Bistrița și Zalău, instalațiile de înaltă tehnicitate în complexele chimice de la Giurgiu, Midia-Năvodari, Pitești și Calafat, moderne capacități în combinatele de utilaj greu de la Iași și Cluj-Napoca ● Dacă chimia, ca ramură de vîrf a economiei naționale, a cunoscut ritmuri de creștere superioare altor ramuri industriale, marile ei investiții au fost îndreptate, în acest cincinal, spre creșterea gradului de prelucrare a petrolului și gazului metan, spre realizarea de noi produse superioare din mase plastice, fibre și fire chimice, spre dezvoltarea sintezelor fine și a materialelor speciale pentru electronică și alte domenii industriale ● Pe baza cercetărilor originale românești și a tehnologiilor proprii, în domeniul elastomerilor, cercetări efectuate sub îndrumarea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, s-au obținut noi tipuri de cauciucuri sintetice pentru industria de anvelope și a articolelor tehnice, cu mare pondere în reducerea importurilor și în creșterea exporturilor. În 1983, s-a realizat industrial cauciucul polibutadienic la care, în acest an, se adaugă noul tip de cauciuc termoplastic, de mare interes pentru sectorul industriei ușoare. ● S-a ajuns să se producă în țară întreaga gamă de elastomeri de mare capacitate, realizată în țări cu veche tradiție în acest domeniu ● În prezent, România vinde în străinătate peste 700 de produse chimice, exportînd în peste 110 țări ● Producția anuală de oțel este astăzi de 660 kg pe locuitor ● La sfîrșitul anului 1983, România ocupa locul 8 în lume și 7 în Europa în ceea ce privește producția de oțel pe locuitor ● Dezvoltarea cantitativă a metalurgiei a fost dublată de creșterea ritmului de modernizare a proceselor de fabricație, de diversificare și îmbunătățire permanentă a structurii producției în favoarea oțelurilor de calitate superioară și a tehnologiilor avansate, de sporire a fiabilității produselor ei ● Astăzi avem 23 de orașe preponderent metalurgice ● Industria națională consumă aproximativ 10 milioane tone oțel anual ● Furnalul nr. 6, intrat în funcțiune în acest interval, operă de prestigiu a tehnicii românești, este nu numai cel mai mare din țară ci și printre primele 10 din lume.

Reper definitoriu al noii civilizații:

PLATFORMA INDUSTRIALĂ

Martor la evenimentele din spațiul și din timpul țării, un ziarist este, neîndoios, pe lîngă un observator social, și un economist. Pătrunde într-o uzină, pe un șantier, într-o hidrocentrală, surprinde fapte, idei și biografii umane, transmite momentul inaugural al unei magistrale de metrou, al primului avion cu reacție, al unui nou port la mare sau la Dunăre, al Canalului Dunăre-Marea Neagră, al Combinatului siderurgic din Călărași sau al cetăților chimiei de la Midia-Năvodari ori Giurgiu, al uriașei platforme industriale din fostul spațiu arhaic și patriarhal al Bistriței-Năsăud... și, astfel, surprinde chipul particular în care se întrupează legități fundamentale ale societății noastre socialiste, decizii politice de profunzime, saluri de răscruce ale dezvoltării, edificiul și arhitectura unei revoluții. Surprinde, cu alte cuvinte, industria privită ca istorie. Îmi amintesc, în anul 1968, eram martor ocular la intrarea în funcțiune a bloomingului de la Combinatul siderurgic din Hunedoara. Se scria despre ei cu emoțiile în explozie, căci ne fascina pe toți această noutate, această cucerire foarte importantă pentru noi atunci, cînd aveam în țară doar două combinate siderurgice și atîtea trebuințe de metal. Era foarte important pentru drumul pe care pornisem și despre care unii economiști și politologi ai lumii vorbeau ca despre „miracolul românesc" iar alții ne priveau cu neîncredere, prevestindu-ne incapacitatea de a lua cu asalt civilizația industrială a vremii. Cîți ani au trecut de-atunci ? Ce reprezintă azi industria siderurgică și metalurgică românească ? Alături de Hunedoara (crescută și ea de zeci de ori) au apărut combinatele de la Galați, Tîrgoviște, Călărași, Tulcea, Slatina, Oradea și alți poli de forță și de anvergură, firme cu reputație internațională, pentru care nu mai există secrete în obținerea vreuneia dintre mărcile de oțeluri, de aluminiu, de aliaje feroase și neferoase pe care tehnica și tehnologiile secolului XX le-au imaginat. Care furnizează unei infinite game de ramuri și sectoare industriale — de la cea navală la cea electronică și aeronautică —, materii prime de cea mai înaltă calitate.

Noi n-am vorbit de „miracolul românesc", ne-ar fi micșorat în ochii noștri, noi ne-am văzut de treabă, ne-am încordat voința și mintea pentru a da viață și realitate programelor pe care ni le-am propus defalcate etapă cu etapă din strategia politicii economice a Partidului Comunist Român. În această strategie, industrializarea a fost o lege suverană care și-a demonstrat adevărul și puterea. A fost, este și va rămîne o piramidă ce s-a înălțat strat cu strat și etaj cu etaj pe verticala geografică a țării și pe verticala ramurilor și subramurilor ei. N-a fost și nu este orgoliu — deși ar putea fi —, faptul de a ne construi acasă combinate siderurgice și metalurgice, combinate chimice și petrochimice, centrale nucleare, combinate de utilaj greu și pentru mașini-unelte dintre cele mai complexe, șantiere navale capabile să execute de la petroliere de mare capacitate și nave de pescuit oceanic la feery-boaturi, nave de cercetări oceanologice și platforme de foraj marin, uzine de tractoare, autocamioane și automobile, platforme cu fabrici întregi de industrie electronică și electrotehnică, întreprinderi pentru automatizări și tehnică de calcul, de optică și mecanică fină, de industrie alimentară și industrie ușoară... Nu trebuie să fii nici economist, nici politolog, nici sociolog, ci, pur și simplu, om de bună-credință și om al timpului tău pentru a desprinde din acest efort creator trăsăturile fundamentale ale unei plurivalente politici umaniste și revoluționare a Partidului Comunist Român. Să desprinzi, poate chiar în primul rînd, valențele unei totale și omniprezente democrații. Plasați la nivelul întregii țări, toți acești poli industriali — nu există oraș românesc unde platforma industrială, bine delimitată în sistematizarea, arhitectura, viața și pulsul său, să nu fi ajuns o prezență definitorie — sînt substratul democrației reale bazate pe dezvoltarea economico-socială integrală a teritoriului, caracteristica de bază a progresului economiei noastre după Congresul al IX-lea al partidului. A da fiecărui județ și fiecărui oraș vocația industrială, presupunînd, desigur, mai întîi, alocarea unor importante fonduri de investiții, înseamnă, în ultimă instanță, locuri de muncă și condiții mai bune de muncă și de viață pentru toți cetățenii României, indiferent de naționalitate.

Să desprindem, totodată, valențele unei strategii naționale și patriotice de ridicare a României prin forțele sale, pe baza propriului său efort, așa cum a acționat întotdeauna de-a lungul istoriei, păstrîndu-și neatîrnarea, independența, demnitatea. Purtînd amprenta concepției realiste, de mare cutezanță revoluționară și originalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, gîndirea social-economică românească a dobîndit, se știe, după Congresul al IX-lea, un conținut nou ce s-a concretizat în orientări și programe naționale care au asigurat țării unul din cele mai înalte ritmuri de dezvoltare din lume, într-o epocă în care lumea a fost zguduită de numeroase crize și tensiuni. Așa cum aprecia, într-o recentă cuvîntare a sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu **„prin realizarea prevederilor pentru 1985, România se va înscrie și în acest cincinal, cu ritmuri de dezvoltare printre primele țări din lume".**

Ilustrînd o eminentă capacitate de analiză pe baza socialismului științific, a unei realități în continuă schimbare în toate componentele ei interne și internaționale, precum și o gîndire economică de cuprindere în care latura prospectivă, reflexiile originale asupra viitorului se subsumează, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a adus un aport hotărîtor la elaborarea tuturor documentelor programatice, a orientărilor și direcțiilor de dezvoltare a societății noastre, a schimbărilor de la o epocă la alta în domeniul structurii industriei, în funcție de necesitățile țării și de contextul mondial. Teza sa cu privire la acumulările înalte, necesitatea de a aloca o parte importantă din produsul social pentru dezvoltare, într-un echilibru bine gîndit față de cel pentru consum, întrucît o societate, și cu atît mai puțin o țară în curs de dezvoltare ca a noastră, nu poate avansa, nu poate progresa în civilizația ei dacă își consumă tot ceea ce produce și cu atît mai puțin dacă produce mai puțin decît consumă. În acest raport a situat rolul și locul industriei în formarea venitului național, rolul preponderent, al acesteia, cum e și firesc, deoarece este ramura ce înglobează, în mijloacele ei de producție, partea cea mai importantă din avuția națională. În 1983, aportul industriei la formarea venitului național a fost preponderent, a fost, pentru prima dată în istoria țării, de 60 la sută față de numai 48,9 la sută, în 1965, de pildă. Se impune să reflectăm mult mai mult asupra acestei cifre, fiind un indicator cu multiple valențe, sinteză a numeroase mutații din industria românească în aceste două decenii, cele mai fertile din existența poporului român. În acești ani s-au elaborat și materializat decizii politice de o valoare și noutate remarcabile pentru teoria economică modernă. Decizii care au marcat procesul trecerii de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă a întregii economii, factor care a implicat puternic industria națională în procesul larg al revoluției tehnico-științifice contemporane. Decizii care au reprezentat și reprezintă opțiuni și soluții hotărîtoare, de mare eficacitate, pentru depășirea dificultăților generate pe fondul situației mondiale. Ideile-forță și programele fundamentale în acești ani, și mai ales la Congresul al XII-lea și ultima Conferință Națională ale partidului, au îndreptat puternic industria noastră spre dezvoltarea prioritară a ramurilor de cea mai înaltă tehnicitate, a celor purtătoare de progres tehnic menite să asigure evoluția rapidă și modernă a tuturor celorlalte sectoare economice și sociale, spre accelerarea producerii de progres tehnic și introducerii rapide a acestuia în producție, spre accentuarea laturilor calitative ale organizării producției, ale muncii, ale produselor, ale deciziilor. Progresul tehnic și știința devin forțe de producție, catalizatorul a tot ceea ce avem de realizat în sfera industriei și nu numai a industriei iar asta, nu ca o contaminare la o modă a lumii, o lume, de altfel, prea puternic legată de știință și tehnică în însăși supraviețuirea ei, ci, pentru că economia bunăstării sociale promovată larg de partidul și statul nostru, țel și corolar al socialismului, nu se poate înfăptui decît prin acele tehnologii noi, capabile să asigure cît mai multe bunuri materiale din sursele materiale, din resursele de materii prime de care dispunem.

Programul adoptat la Congresul al XII-lea privind industria energetică românească menită să asigure pînă în 1990 independența energetică a țării — căci fără energie dezvoltare nu se poate — și al dezvoltării industriei extractive, al cercetărilor geologice și tehnologice pentru identificarea de noi zăcăminte și pentru valorificarea înaltă a acestora, ca și al recirculării tuturor materiilor prime și materialelor în industrie și economie, ca și al cercetării științifice în toate domeniile, dar, mai ales, în cel al tehnologiilor de mare eficiență și rentabilitate, exprimă tocmai grija deosebită pentru certitudinile viitorului nostru. Introducerea în contabilitatea națională a bunurilor noastre naturale — gîndire economică și politică de o profundă modernitate — se realizează în contextul acestei acțiuni prospective, și a unei conștiințe ecologice, pentru apărarea mediului și a resurselor, astfel încît generațiile ce vor veni să găsească o civilizație înaltă dar nu și o societate sărăcită de posibilitățile autodezvoltării. Cultul eficienței și cultul progresului tehnic sînt potențate de grija pentru echilibrul între ramuri și nu poate fi vorba nicicum de fenomene, ce bîntuie prin anumite zone ale lumii, de distrugere accelerată a resurselor de materii prime, ori a resurselor de forță de muncă. Revoluția tehnologilor tot mai pregnantă în industria noastră în perioada dintre Congresul al XII-lea și al XIII-lea, creșterea productivității muncii pe baza acestora, reducerea cheltuielilor materiale, realizarea unor produse de calitate superioară, competitive cu cele mai bune produse ce se realizează pe plan mondial, adică tot ceea ce înglobăm sub capitolul eficiență și rentabilitate au devenit trăsături definitorii ale industriei naționale. Construim calculatoare din ultimele generații, centre de prelucrare și chiar linii automate de mașini-unelte, mașini-uzină de săpat galerii orizontale de mină cu diametre mari, dirijate prin undă laser și conduse de un singur operator, stăpînim construcția de platforme de foraj marin, tehnologii de vîrf în domeniul sudurii prin particole de neutroni, în domeniul chimiei și petrochimiei, al sinteze chimice fine, deținem brevete și premii internaționale deosebite pentru tehnică și creație științifică originală, exportăm automobile, tractoare și mașini agricole, instalații de foraj la mare adîncime, strunguri și rulmenți, construim pe diverse meridiane uzine și instalații de mare complexitate, hidrocentrale și căi ferate, linii aeriene de transport energie electrică și multe altele prin care dovedim, cu forța indubitabilă a faptelor, că avem o industrie puternică, modernă, competitivă. Civilizația industrială aparține României ca oricărei alte țări cu îndelungi tradiții. Forța noastră stă în aceea că am cucerit-o într-un timp fantastic de scurt la scara istoriei.

Ideea fundamentală a prevederilor cuprinse în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea a amplificării laturilor calitative prin combustia progresului tehnic ne propulsează mereu înainte, ne așază pe treptele timpului, ne menține în cursa evoluției, spre ajungerea țărilor avansate ale lumii. Idee-program promovată la Congresul al XII-lea, este aspirația poporului însuși, voința sa milenară pe care, iată, o împlinește. Sub zodia socialismului, sub conducerea Partidului Comunist Român, în epoca fără precedent ce poartă pecetea gîndirii unui mare om al românilor — Ceaușescu.

CICI IORDACHE-ADAM

Arc peste Olt

La 9 noiembrie, în cinstea celui de-al XIII-lea Congres al partidului, la Rîmnicu Vîlcea s-a inaugurat un nou pod peste Olt. O lucrare monumentală, o performanță de gîndire tehnică și de artă, cu soluții tehnico-productive reprezentînd adesea premiere naționale ale branșei și, peste toate, cu o pregnanță în peisaj al cărei spectaculos nu e o simplă floare de stil. Un pod lung de 364 de metri, cu patru benzi de circulație și trei deschideri variind între 55 și 77 de metri, un pod din beton precomprimat încorporînd în structura sa oțeluri vajnice și finețuri de aparate ultrasensibile, de extremă noutate tehnică, este, într-adevăr, dincolo de rostul lui economic, și un prodigios monument de arhitectură, un spectacol al noului și o podoabă a locului.

I se simțea absența, nu numai economic, ci și afectiv. Vîlcenii, de cînd se știu, au avut „pod la Olt", unul din ele fiind atestat la 1 aprilie 1535, cînd Vlad Vintilă închina Institutiei ecumenice a orașului „jumătate din podul peste Olt, lîngă Rîmnic, pentru că l-a ținut și pînă acum la alți domni, care au fost înaintea domniei mele". Havaetul podului (al aceluiași, al altuia ?) este scos la licitație în anii 1838—1844, ca aducător de venituri mari. Ultimul pod, rămas teafăr pînă mai acum cîțiva ani, și-a împlîntat picioarele în Olt încă din veacul trecut, la 1859 și, construit din piatră de Muscel ornată cu savante broderii metalice, a însemnat în epocă o veritabilă performanță, ca și cel de acum. L-au cîntat toți călătorii, pe toate gamele exclamațiilor, și, cu-adevărat, merita să fie cîntat, fraza gîndirii arhitectului fiind de o nobilă eleganță, care făcuse ca piatra să devină ușoară, oțelul aerian, podul întreg să pară ca un leagăn de mătase, țesut cu fire sclipitoare de argint. Era, desigur, un pod micuț, deși mare în epocă, o punte de piatră și de metal care privită prin binoclul amintirii, întors către ieri, de pe balustrada somptuosului edificiu de azi, apare redusă la dimensiuni de cromolitografie.

Monumente și monumente. Apropierea între ele ar trebui s-o facă logica, dar o faci și pe cale sensibilă, cele două construcții fiind, fiecare, desăvîrșită în felul ei. Vechiul pod i-a impus călătorului admirația față de zidăria îmbrăcată în broderii, închegată după un canon care rămîne nerepetabil, iar cel nou, cu amplele sale desfășurări de planuri și cu imaculatele ziduri încă nepătinate, este, pe un alt plan de construcție, la fel de armonios întocmit, iar priveliștea lui îți evocă o și mai aleasă perfecțiune.

Cine sînt ctitorii acestei noi [illegible] în spațiu care împodobește bătrînul rîu ? Sînt, mai întîi, cei ce nu s-au văzut pe șantierul podului, sînt cei care au proiectat și gîndit colosul, desfășurînd o bătălie a cugetării și studiului, preludiu la înfruntarea materială cu apele, supuse înainte de toate în mod abstract, în laboratoarele și pe planșetele institutului de specialitate al ministerului de resort. Sînt apoi oamenii unor mari centre industriale și tehnice, autorii osaturii de oțel și ai aparaturii încorporate în tonele de beton. Sînt, cum spuneam mai sus, cei care au aplicat aici o seamă de soluții tehnico-constructive cu valoare de premiere naționale, cum a fost sistemul de chesoane din beton armat amplasate la 14 metri sub pînza riului, ori montarea simultană, de pe uscat și de pe apă, cu lansatoare de gabarituri înalte, a unor elemente prefabricate avînd fiecare, în medie, peste 40 de tone greutate. Și mai sînt și cei care, în ziua de 9 noiembrie cînd un convoi de camioane „Roman" (25 tone-forță fiecare) a pășit pe pod, făcînd proba de rezistență a edificiului, au vegheat lîngă aparatele de control și au decis : „Construcția se comportă bine, nota 10 !" Inginerul șef al șantierului, Mihai Lupășteanu, ne-a citat foarte mulți fruntași ai întrecerii, unii în vîrstă, alții tineri, zelul reporterului de a le transcrie numele dizolvîndu-se într-o adevărată listă onomastică. Sînt prea mulți pentru a-i putea numi pe toți și, după cum îmi spunea unul din ei, ei nici n-au astfel de vanități, căci legea creației lor e cooperarea, unicitatea operei fiind o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneli. Nimeni, de unul singur, a adăugat interlocutorul nostru, nu și-ar putea scrie numele pe un pod, fiindcă zidul ar roși.

La Rîmnicu Vîlcea, în rimă cu noua priveliște arhitectonică a orașului, un nou și somptuos pod peste Olt, scurtînd distanța către București și permițînd un trafic de anvergură, transcrie în beton și oțel cîteva din coordonatele constructive ale **Epocii Ceaușescu.**

ILIE PURCARU

PCR
CONGRESUL XIII

Să sporim contribuția agriculturii la dezvoltarea generală a patriei

Viața României între două congrese

● În perioada 1950-1983 agricultura a beneficiat de un volum de investiții de peste 400 miliarde lei. Investițiile alocate agriculturii în acest cincinal sînt de peste 2,5 ori mai mari decît cele din întreaga perioadă 1951—1965. În comparație cu anul 1950, oamenii muncii din agricultură stăpînesc astăzi o avuție națională, în fonduri fixe, de aproape 6 ori mai mare ● În prezent agricultura dispune de circa 170 000 de tractoare. Suprafața arabilă ce revine pe un tractor a scăzut de la 121 hectare în 1965 la 53 hectare ● Agricultura produce în 1984 de 7,2 ori mai mult decît în 1945 ! Un salt care exprimă nu numai o creștere cantitativă, ci, mai ales, schimbările fundamentale, revoluționare survenite în dezvoltarea agriculturii, a satului românesc, în însăși viața țărănimii noastre ● Rețeaua de cercetare științifică însumează astăzi 25 de institute și 3 centre de cercetări, 5 stațiuni centrale, 94 stațiuni teritoriale de profil, în care își desfășoară activitatea peste 13 500 de cadre, din care 2 700 de cercetători ● În agricultură și industria alimentară lucrau, la sfîrșitul anului trecut, 70 942 cadre cu studii superioare. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare pregătește cadre calificate în 164 de licee și 26 școli profesionale ● Numai pentru înzestrarea agriculturii cu tractoare și combine, pentru asigurarea cu îngrășăminte chimice la nivelul anului 1983, economia noastră ar fi cheltuit peste 5,2 miliarde dolari. Altfel spus, pentru a procura această valută ar fi fost nevoie să exportăm întreaga producție de cereale a țării pe mai mult de doi ani ● În perioada 1950—1983 s-au construit la sate peste 2,2 milioane de locuințe. Progresele înregistrate în dezvoltarea agriculturii socialiste, în creșterea producțiilor agricole de după cooperativizare constituie temelia ridicării permanente a nivelului de trai al muncitorilor pămîntului ● Pe baza realizării unor ample programe de investiții, în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului suprafața amenajată pentru irigații a crescut de la 230 000 hectare în 1965 la 2,5 milioane hectare în 1983. Amenajările acestea cuprind astăzi peste 25 la sută din suprafața arabilă a țării. Suprafețele prevăzute a fi amenajate pentru irigații în actualul cincinal sînt de aproape 8 ori mai mari decît cele realizate în perioada 1950—1965. Potrivit Programului național de îmbunătățiri funciare pentru obținerea unor producții agricole sigure și stabile, suprafața irigată va crește în 1985 la 3,7 milioane hectare și la 5,5 milioane hectare în anul 1989. Se vor întreprinde, totodată, ample lucrări de desecare a unor terenuri și de combatere a eroziunii solurilor. Prin înfăptuirea acestui program — cea mai vastă lucrare din istoria țării — România se va număra printre puținele țări din lume care vor avea amenajat întreg teritoriul, corespunzător cerințelor de a se realiza producții agricole superioare, sigure și stabile.

O strategie de durată:

REVOLUȚIA AGRARĂ

Să ne reamintim: cînd, în 1965, fusese învestit cu cea mai înaltă funcție de conducere în partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea prima vizită de lucru, la vremea culesului grîului, printre țăranii unei comune din Bărăgan. Au trecut de-atunci aproape 20 de ani iar puterea evocatoare a zilei aceleia păstrate în memoria noastră întemeiază înțelesul unui gest plin de semnificație: cel piecat din vatra unuia dintre satele acestei țări a ales să înceapă dialogul său cu țara, cu oamenii ei, întîlnindu-se întîi cu muncitorii pămîntului.

Astăzi apare ca un adevăr limpede că transformările revoluționare pe care societatea românească le-a cunoscut în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea reflectă gîndirea cutezătoare și originală a secretarului general al partidului, însuflețită de un adînc simț al datoriei și al dreptății, și fără îndoială că în cadrul acestui cuprinzător proces de evoluție istorică temeinicia și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat acțiunile ce-au deschis un orizont nou de civilizație pentru toți cei devotați muncii pămîntului îndreptățesc afirmația că am fost martorii unei autentice opere de înnoire a satului românesc. O operă impresionantă prin substanță, amploarea și soliditatea ei. În memoria noastră, în pagina fierbinte a istoriei contemporane a satului românesc, în care faptele se cer consemnate în ritmul rapid al succesiunii evenimentelor, debutul acestei metamorfoze s-a conturat cu pregnanța clipelor hotărîtoare, cu ardența momentelor de răscruce. Și este nevoie să subliniem că apare de-a dreptul remarcabil faptul că, în perspectiva unei priviri cuprinzătoare asupra tuturor laturilor vieții din satul românesc de astăzi, s-a intervenit în primul rînd pentru ca munca pămîntului, grea muncă, să fie mai ușoară și în același timp să aducă în fiece casă bucuria unei recolte mai bune. Într-adevăr, un mod de a observa civilizația unei lumi poate să înceapă de la felul cum ea știe să muncească și din acest punct de vedere inlesnirile ce au fost aduse, de 20 de ani încoace, muncii țăranului, reprezintă argumentul esențial că efortul satului românesc de a atinge un prag superior de civilizație apare, indiscutabil, ca un efort încununat de succes. În elocvența faptului împlinit, a realității, se regăsește astfel și măsura îndeplinirii unuia dintre obiectivele fundamentale ale politicii partidului și statului nostru.

Dezvoltarea multilaterală a societății socialiste românești, ca strategie fundamentală riguros științific de geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a reprezentat un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în opera de edificare a societății socialiste și comuniste în România și această concepție novatoare a dus, între altele, la reașezarea agriculturii în drepturile ei firești ca ramură economică de bază în sistemul național economic unitar. S-a dezvoltat astfel și s-a conturat, prin contribuția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept profund revoluționar pentru progresul agriculturii, conceptul unei noi revoluții agrare, ce prefigurează una dintre direcțiile definitorii ale procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. „Ne propunem — arăta secretarul general al partidului — să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre. Va trebui făcut totul pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare, la nivelul unităților fruntașe. Aceasta impune valorificarea mai deplină a întregii suprafețe agricole, folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale de care dispune agricultura, a forței de muncă și a specialiștilor."

Așadar, în concepția partidului nostru, noua revoluție agrară trebuie privită ca factor hotărîtor al ridicării, în toate planurile muncii din agricultură, spre o nouă calitate, pentru atingerea rezultatelor ce întruchipează o agricultură intensivă, modernă, de înalt randament economic. Noua revoluție agrară fiind concepută ca o strategie de durată, complexă, ce încorporează toate activitățile din domeniul agriculturii: tehnologice, biologice, organizatorice, economice și sociale. Traducerea în viață a deziderateior acestei etape noi în agricultura românească presupune, se înțelege, transformări cantitative și calitative radicale, atît în domeniul forțelor de producție, al bazei tehnico-materiale și al cercetării științifice, cît și al relațiilor de producție, prin intensificarea activităților social-culturale menite să configureze locuitorilor de la sate profilul spiritual al unui om cu o înaltă pregătire politică și în contact permanent cu valorile fundamentale ale științei și culturii.

În cadrul acestei politici de dezvoltare și modernizare a agriculturii românești, politică al cărei liniî directoare au fost elaborate sub conducerea directă a secretarului general al partidului, au fost întreprinse în mod prioritar, cum spuneam, eforturi de consolidare și cantitativă și calitativă a bazei tehnico-materiale, în stare să aducă înlesniri tot mai mari muncii pămîntului și să o așeze între repere și exigențe noi de eficiență. Nu credem că e nevoie să aducem cifre doveditoare dar va trebui, chiar dacă este un adevăr aflat la îndemîna oricui trăiește în această țară, să reamintim că înzestrarea satelor noastre cu tractoare și mașini agricole din ce în ce mai perfecționate s-a produs pe etape, o dată cu procesul de industrializare socialistă. Treptat au crescut și fondurile alocate pentru agricultură, pentru extinderea unor tehnologii moderne de tip industrial, pentru ameliorarea și menținerea fertilității pămîntului, pentru integrarea mai accentuată a cercetării științifice în rezolvarea unor probleme de producție. Ținînd seama de cerințele echilibrului între ramurile economiei naționale, Congresul al XII-lea și Conferința Națională din decembrie 1982 ale partidului au confirmat prioritățile agriculturii pentru etapa actuală de dezvoltare, asigurarea unei concordanțe cît mai depline între industrie și agricultură, dezvoltarea armonioasă a acestor ramuri de bază ale economiei, și este de menționat că în cincinalul precedent au fost alocate 128 miliarde iar în actualul cincinal agricultura va beneficia de aproape 180 de miliarde lei, ceea ce reprezintă aproximativ 15 la sută din totalul investițiilor pe ansamblul economiei naționale.

Printre obiectivele majore ale noii revoluții agrare se numără, după cum este știut, valorificarea deplină și cu eficiență sporită a tuturor terenurilor, indiferent de proprietate, avînd în vedere reglementarea unitară a folosirii pămîntului într-o concepție științifică. În acest scop, pămîntul a fost declarat cea mai importantă avuție națională, măsurile de protecție, conservare, ameliorare și folosire fiind reglementate prin legi speciale. Creșterea generală a potențialului economic al țării și puternica dezvoltare a industriei naționale au creat premise favorabile de a trece la acțiuni de anvergură pentru valorificarea superioară și eficientă a pămîntului, acțiuni materializate într-o concepție unitară, modernă, în Programul pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, care prevede ca lucrările de îmbunătățiri funciare să se execute în strînsă corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice și cele silvice. Obiectivele cuprinse în acest program se referă la irigarea a 5,5 milioane hectare, pînă în 1990, efectuarea lucrărilor de desecare pe 5,5 milioane de hectare, combaterea eroziunii solurilor pe 5,3 milioane de hectare. Programul prevede măsuri pentru corectarea însușirilor neproductive ale terenurilor degradate și integrarea acestor terenuri în clasele de calitate superioară. Acest program fiind, cum s-a spus pe bună dreptate, cel mai grandios proiect al Epocii Ceaușescu. Iar înfăptuirea lui își relevă din plin însemnătatea, în condițiile în care agriculturii îi revin sarcini sporite, pe măsura cerințelor noi ale economiei naționale, și în conformitate cu programul de creștere a bunăstării întregului popor.

Realizînd într-o concepție unitară dezvoltarea tehnică a agriculturii dar și îmbunătățirea cadrului ei organizatoric — condiții esențiale ale înfăptuirii noii revoluții agrare — conducerea partidului și statului a elaborat, totodată, în vederea atingerii scopului propus, de propășire a agriculturii noastre, măsuri ferme de perfecționare a mecanismului economico-financiar, în stare să stimuleze unitățile agricole și producătorii individuali pentru obținerea unor rezultate tot mai bune. Iar reflectarea în plan social a acestor măsuri se vădește, de bună seamă, în creșterea cointeresării materiale a lucrătorilor din agricultură, a posibilităților de obținere prin muncă a unor venituri nelimitate de către producătorii agricoli și crescătorii de animale. În același timp, inițiativele secretarului general al partidului, de acordare a unor înalte distincții unor unități agricole și de mecanizatori ce s-au situat pe locuri fruntașe în întrecerea pentru recolte tot mai bune, reprezintă încă o dovadă a grijii cu care strădania oamenilor muncii din agricultură este urmărită și este ajutată și stimulată. Un fapt, în sine, revelator și înmănunchind semnificația posibilităților într-adevăr foarte mari de care dispune agricultura noastră îl reprezintă, de altfel, chiar hotărîrea celor ce s-au situat pe locuri fruntașe de a extinde rezultatele lor, de a le îmbunătăți în continuare și de a antrena în întrecerea pentru producții record cît mai multe unități agricole. Calea pentru atingerea acestui obiectiv fiind chiar îndeplinirea indicației formulate în repetate rînduri de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume generalizarea experienței înaintate. Astfel, aflăm că în județul Olt, un județ reputat pentru modul exemplar în care se desfășoară aici campaniile agricole, Comitetul județean de partid a întocmit — pe baza indicațiilor cuprinse în cuvîntarea rostită la Slatina de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară prilejuită de sărbătorirea Zilei recoltei — un program concret de acțiune pentru ca pe 50 la sută din suprafețele cultivate cu porumb în unitățile agricole de stat și cooperatiste să se realizeze în cursul anului viitor peste 20 000 kilograme de porumb-știuleți la hectar. Se înțelege că au fost stabilite toate mijloacele pentru atingerea acestui scop și că în bună măsură ele presupun încă de pe acum o strădanie la care oamenii s-au angajat din plin. Și amintim acest exemplu pentru a aduce o dovadă lămuritoare că prevederile cuprinse în Proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului reprezintă, și în domeniul agriculturii, o opțiune concretă în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, o opțiune realizabilă, izvorîtă dintr-o experiență trăită plenar și justificată deopotrivă prin scopul pe care-l cuprinde cît și prin mijloacele pe care contează. În toate laturile acestui domeniu complex care e agricultura, apare incontestabil că agricultura românească dispune de posibilități mari, despre a căror valorificare deplină ne oferă o imagine edificatoare Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea. Și este, de asemenea, semnificativă certitudinea că posibilitățile de care dispune în prezent agricultura noastră vor spori, în anii viitori: „Pînă la sfîrșitul cincinalului agricultura va dispune de 180 mii tractoare și de o sistemă de mașini de înaltă productivitate, care vor efectua simultan mai multe operațiuni". Producția globală a acestei ramuri de bază a economiei naționale va spori, în cincinalul 1986—1990, într-un ritm mediu anual de 5,4—5,8 la sută. Pentru 1990 se prevede realizarea unei producții de cereale de 30—33 milioane de tone.

Astfel, între împliniri și proiecte de viitor, într-o atmosferă de entuziasm rodnic și de statornic atașament față de principiile ce ne călăuzesc drumul, devenirea, progresul anticipat, toți muncitorii pămîntului sînt chemați ca în cadrul efortului de autodepășire generalizat la scara întregii națiuni să consolideze victoriile lor repurtate cu trudă și să exprime gîndul și aspirația lor de progres în faptă, neted, limpede, întocmai ca într-o piatră de hotar pentru ziua de azi și de mîine. În această cumpănă a timpului, înfăptuirea deplină a noii revoluții agrare va da imaginea dinamicii noi pe care a imprimat-o vieții de zi cu zi a satului convingerea că progresul se împlinește prin convergența programatică a tuturor gesturilor lui creatoare.

DUMITRU ELIADE

Aeroagricultorii

reportaj de la bordul avionului YR-PVB

Ne îndreptăm spre carlingă: pilotul comandant Gigel Florea mai întîi, apoi comandantul aeronavei Ioan Ciubotaru și la urmă eu, reporterul. Ciubotaru îmi spune, așa și ca să nu mi se pară mie gestul lor nepoliticos, că așa e obiceiul la aviatori: musafirul suie ultimul în carlingă. Nu mai întreb: de ce? Mi se pare justificat obiceiul și mă înfig bine în scaun. Ei își pun căștile, eu, între dînșii, zăresc în față doar vîrful unuia dintre cele patru brațe ale elicei și zarea albastră către care o să ne îndreptăm. Gigel Florea face contact, elicea taie aerul, avionul se așterne pe fugă, simt cum se ridică de spate, se ridică și fața și gata, gravitația a fost învinsă. Zburăm peste dealurile și obcinele Sucevei cu 1 200 kilograme de îngrășăminte chimice la bord, pe care le vom spulbera peste pășunile sărace, pe terenurile inaccesibile, cu singurul scop de a crește iarba. Pentru că iarba este foarte săracă aici. Privite de sus, dealurile ne apar golașe, ca niște piepturi roase de vînturi și arșițe. Cîteva animale caută firul de iarbă cu disperare. Ajunși deasupra acestor dealuri pilotul aeronavei manevrează o manetă, avionul se întoarce împotriva vîntului și coboară pînă la 10—15 metri de sol! Pentru o astfel de acțiune îmi dau seama că trebuie să fii nu numai pilot, ci un as al așilor din aviație, pentru că mie mi se pare acum că în următoarea secundă pasărea aceasta ciudată se va înfige cu ciocul în primul deal care ne iese în cale. Dar, dovedind o rară măiestrie, pilotul Gigel Florea, secondat atent de comandantul aeronavei, Ioan Ciubotaru, mai trage o manetă, cele 1 200 de kilograme de îngrășăminte încep să se risipească și după cîteva secunde numai îl aud pe comandant spunîndu-mi: gata, ne întoarcem la bază! Eu, care nici n-am avut timp să mă dezmeticesc, îl întreb cu oarecare uimire:

— Cum adică ne întoarcem la bază?

— Nu avem de ce mai sta în aer, îngrășămintele au fost evacuate. Am închis supapa de evacuare a lor și gata. Am fertilizat astfel, la o singură trecere, șase hectare de pășune. Într-o zi, fertilizăm pînă la 120 hectare. Și se ajunge că vreme aici 30 de zile. Vom fertiliza în total, pe dealurile și obcinele din zona montană și submontană, peste 4 000 hectare de pășune, iar în perspectivă vom ajunge la peste 10 000 de hectare.

Așadar, ne întoarcem la bază, unde un grup de muncitori încarcă din nou buncărul avionului, un fel de cazan imens, și avionul își ia din nou zborul peste pășunile Pătrăuților, Zvoriștei, Salciei, Dragomirnei. Dincolo, spre zona submontană, fertilizează peste pășunile Mălinilor, Sascăi, Slatinei, Slătioarei, Rișcăi, un alt echipaj.

— După ce vă orientați, de aici de sus, asupra solelor fertilizate, cum le deosebiți de cele nefertilizate? întreb.

— Avem unele repere, pe care ni le fixăm de aici, din avion: un pom, un deal, o ripă etc., așa încît nu putem încurca solele, ne zice comandantul Ioan Ciubotaru. Apoi, dispunem și de o practică mai îndelungată. Eu fac treaba asta din 1976, iar pilotul o face și el de cîțiva ani buni. La aviața utilitară se efectuează cele mai multe ore de zbor: eu am însumat pînă acum peste 3 500 ore de zbor. Un pilot de la utilitară poate efectua pînă la pensionare pînă la 14 000 ore de zbor! E într-adevăr un record.

Ne întoarcem însă către beneficiarii acestor zboruri repetate și vorbim despre iarbă cu inginerul Ioan Hanușteac, directorul întreprinderii pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor Suceava, cu inginerii Corneliu Apostol, șeful serviciului plan, și Constantin Bălan, șeful fermei pastorale Suceava. Și ce aflăm? Un lucru aproape de necrezut: pe pășunile fertilizate, reînsămînțate, îmbunătățite într-un cuvînt, producția de masă verde a crescut și continuă să crească de la 4 sau 5 mii de kilograme la hectar, la 30 și 35 mii kilograme la hectar! La Nimerceni — Bosanci, pe 250 hectare, pe care nu se obțineau mai mult de 8 sau 10 mii kilograme la un hectar, anul acesta, după fertilizare, s-au obținut peste 26 mii kilograme. La Ilișești — Drăgorești, pe 1 160 hectare, de la 6 mii kilograme s-a ajuns să se obțină peste 25 mii kilograme. La Bahna — Dumbrăveni, pe 200 hectare, s-au obținut 37 800 kilograme în loc de 12 000 kilograme cît se obțineau. Și exemplele ar putea continua. Dar să ne îndreptăm privirile și spre munte: pe Rarău, în zona Hagimiș, unde nu se obțineau mai mult de 3 sau 4 tone la hectarul de pășune, după fertilizare s-au obținut peste 15 tone!

Ce urmărea avut această creștere de masă vrede, de iarbă, la hectar? Pe Rarău numărul stinilor a crescut de la una, în anii trecuți, la trei anul acesta; pe o pășune din Paltini Stulpicani, unde țăranii creșteau peste 15 mii de oi, în urma lucrărilor de îmbunătățire a pășunilor numărul de animale s-a dublat, după cum rezultă din evidențele consiliilor populare. Sau iată un alt exemplu: la o văcărie de pe pășunea Hurghiș — Cîmpulung Moldovenesc, în urma fertilizărilor, producția a ajuns la 11 litri lapte pe cap de vacă livrat la stat, producție care se menține de peste doi ani. Iar proba probelor este următoarea: județul Suceava se situează pe locul unu pe țară la încărcătura de animale pe o sută hectare teren agricol, pășuni și fînețe și ocupă de asemenea locuri fruntașe la producțiile de carne și lapte.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

PCR CONGRESUL XIII

Numai cel care este permanent în căutarea noului poate fi cu adevărat revoluționar

Viața României între două congrese

● Valoarea anuală a produselor noi și modernizate introduse în fabricație este de 31 de ori mai mare în perioada 1981—1984 decît în cincinalul 1951—1955 ● Numai în 1983 au fost aplicate în producție 1 350 de invenții. De remarcat că în actualul cincinal au fost înregistrate peste 12 000 de invenții românești, iar de la Congresul al IX-lea al P.C.R. au fost depuse spre brevetare de 1,3 ori mai multe creații tehnico-științifice decît în întreaga perioadă scursă de la înregistrarea primei invenții românești ● În raport cu intervalul 1961—1965, în perioada 1981—1984 au fost introduse în producție de 17,5 ori mai multe mașini, utilaje, aparate și instalații noi și modernizate ● Din tehnologiile aplicate în industria chimică, 95 la sută sînt provenite din unitățile și laboratoarele Institutului central de chimie ● Nivelul total al cheltuielilor curente destinate cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic au reprezentat, în 1982, 2 la sută din venitul național ● În acest cincinal au fost create peste 3 000 de materiale noi și 2 730 de bunuri de consum. ● Dacă în 1980 producția unităților de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică era evaluată la 4 miliarde lei, în acest an ea este estimată la 14miliarde ● Aproape jumătate, 47 la sută, din forța de muncă angajată în activități științifice și tehnologice o constituie personalul institutelor de cercetare-dezvoltare și învățămînt. Lucrătorii cu studii superioare reprezintă 40 la sută din totalul celor ce activează în cercetare, dezvoltare și introducere a progresului tehnic ● Volumul fondurilor fixe de care dispun institutele de cercetare reprezenta în 1983 aproximativ 2 la sută din volumul fondurilor fixe din industrie ● Numărul cadrelor din cercetare a crescut, față de 1965, de aproape 6 ori ● În introducerea noului în economia națională un rol de seamă revine mișcării de masă în domeniul creației științifice. Prin efectele economice realizate, aplicarea în producție a invențiilor a produs, în 1983, economii evaluate la 4,6 miliarde lei ● Peste 50 la sută din tineretul țării urmează cursurile învățămîntului liceal ● Pe lîngă centrele universitare tradiționale, redimensionate și mult dezvoltate, pe harta României socialiste au apărut în ultimii 10—15 ani noi și puternice centre de învățămînt superior : Craiova, Ploiești, Brașov, Baia Mare, Galați și altele ● Peste un sfert din populația țării este cuprinsă într-o formă de învățămînt, fără a-i socoti și pe cei care urmează programe de perfecționare, specializare sau reciclare la nivel de întreprinderi și instituții ● Între efectele introducerii rezultatelor cercetării științifice și a progresului tehnic în economie : reducerea importului cu 17,7 miliarde lei și creșterea exportului cu 8,8 miliarde lei numai în 1983.

Ai știință, ai progres!

Cea mai fertilă perioadă din istoria modernă a României, pe care ne-am obișnuit s-o numim, sprijiniți pe înalte temeiuri, „epoca Ceaușescu", reprezintă și intervalul de timp în care știința, devenită cîmp de plenară afirmare a tuturor disponibilităților creatoare ale poporului, a marcat progrese fără precedent, contribuind nemijlocit, ca importantă forță de producție, la mersul înainte al societății. Dacă la acest moment de lucid și tulburător bilanț, prilejuit de Congresul al XIII-lea al partidului, putem așterne pe hîrtie fraza că civilizația nouă, socialistă, făurită și în curs de făurire pe pămîntul României este una a științei și a progresului tehnologic, asta se datorează intuiției și gîndirii revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a conferit acestei activități, pentru prima dată în istoria patriei, statutul ferm și responsabil al unei întreprinderi naționale de hotărîtoare însemnătate. În concepția secretarului general al partidului, adevărat far călăuzitor prin înțelepciune și realism, prin dinamism și originalitate, prin cutezanță și permanență, modernizarea structurilor economice, dezvoltarea țării într-un ritm accelerat, formarea omului nou nu pot fi realizate decît ținînd pasul cu ultimele izbînzi ale științei și tehnicii : „A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresele științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bunăștiință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pe o lungă perioadă de timp".

Avînd drept punct de plecare o strategie perfect conturată și argumentată, cu bătaie lungă, urmărind promovarea neabătută a noului și refuzînd orice dogmă, cu începere de la Congresul al IX-lea al P.C.R., conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au elaborat, inițiat și urmărit în practică o serie de programe menite să ducă la sporirea contribuției științei și tehnicii la dezvoltarea forțelor de producție și, totodată, la creșterea avutului național, a venitului național, la ridicarea neîncetată a nivelului de trai. Pe acest drum rodnic, un pas important l-a constituit înființarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, organism de partid și de stat care a devenit, prin alegerea în fruntea lui, în 1979, a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de reputație mondială, un adevărat avanpost al depistării și promovării noului. Desemnarea tovarășei Elena Ceaușescu în fruntea C.N.S.T. a constituit un puternic impuls dat progresului științei și tehnologiei, iar rezultatele, asigurate printr-o capacitate organizatorică fără cusur, ca și prin strădania și devotamentul lucrătorilor din acest domeniu, mai uniți ca oricînd în jurul partidului, al secretarului său general, n-au întîrziat să apară, cu efecte pozitive în viața de zi cu zi a țării, a poporului. Un mare număr de programe de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic au fost puse în aplicare, conducînd la obținerea unor succese de anvergură. Ca o consecință firească, legică, a grijii arătate de partid și de stat științei, căreia i s-au pus la dispoziție excelente condiții materiale și umane, rolul acesteia la propășirea generală a patriei a crescut necontenit, în paralel cu înscrierea ei tot mai redutabilă, tot mai respectată, în circuitul mondial al valorilor. Conceptul de revoluție tehnico-științifică, rod al gîndirii adînci, clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a descătușat toate energiile, generînd o emulație deosebită în rîndul oamenilor de știință, al cercetătorilor, care n-au precupețit și nu precupețesc nici un efort spre a răspîndi prin izbînzi remarcabile, de vîrf, încrederea ce li s-a acordat, cadrul ce li s-a creat.

O latură de uriașă însemnătate teoretică și practică a demersului novator, profund dialectic, al secretarului general al partidului a reprezentat-o integrarea cercetării cu învățămîntul și producția. Întreagă această relație, de maximă importanță pentru destinul națiunii, a fost abordată dintr-un unghi nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevînd că în afara unei asemenea interdependențe este de neimaginat o economie solidă, unitară. Prin legarea cît mai strînsă a învățămîntului și cercetării de producție, nevoile economiei naționale au fost satisfăcute într-o măsură mai mare, pe o arie cît mai întinsă, formîndu-se totodată un detașament omogen de specialiști cu o consistentă pregătire profesională și o înaltă constiință civică. Din perspectiva gîndirii secretarului general al partidului și în esența ei, omul nou, constructor al socialismului și comunismului, trebuie să posede nu numai alese virtuți politice și morale, ci să fie stăpîn pe cele mai înaintate cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane. O astfel de concepție plasează la loc de frunte deschiderea de drumuri noi, nebătute, prin refuzul șablonului și al rutinei, după cum prevede și asimilarea, tradusă la condițiile noastre, a soluțiilor propuse de altii, îmbogățirea cunoștințelor într-un sens care implică racordarea lor la direcțiile și tendințele tehnologiilor și industriilor moderne.

Parte integrantă a activității de cercetare și dezvoltare tehnologică, programul de lărgire a bazei de materii prime și de sporire a gradului de asigurare, din resurse proprii, a necesităților economiei naționale, precum și realizarea independenței energetice în următorii ani ocupă un loc prioritar. Încă din 1965, dovedind o intuiție excepțională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că nu va trece mult și omenirea se va vedea confruntată cu dificultățile unei crize energetice cu urmări grave. Au fost luate, din timp, măsurile necesare pentru ca efectele crizei mondiale să se resimtă, la nivelul economiei noastre naționale, cît mai puțin. Din indicația expresă a celui mai iubit fiu al poporului, a luat ființă, în 1967, primul institut de cercetări cu profil energetic. Congresul al IX-lea al P.C.R. are meritul istoric de a fi stabilit și aprobat, la îndemnul și sub directa îndrumare a secretarului general, un plan cuprinzător de dezvoltare a bazei energetice a țării. Celelalte congrese și conferințe ale partidului au reafirmat și îmbogățit strategia adoptată în 1965, ca o ilustrare, fără pu-

tință de tăgadă, a temeiniciei în gîndire și acțiune a comuniștilor, membri ai celui dintîi partid politic din istoria României capabil să slujească fidel interesele poporului și, spre a servi acest țel suprem, să urmărească în timp obiectivele asumate, „Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000", însușit de Congresul al XII-lea al P.C.R., a devenit o adevărată „carte de căpătîi" a propășirii patriei, iar transpunerea lui în practică a condus și conduce, cu probe elocvente, la mersul înainte, în ritm accelerat, al țării. S-a dezvoltat termoficarea. Energiile așa-zise neconvenționale, biogazul, energia eoliană etc. au fost aduse în centrul atenției. A prins și prinde contur, ca o realizare măreață, sistemul energetic național. Datorită celor peste 70 de hidrocentrale noi, între care 17 pe Argeș, 14 pe Bistrița, 13 pe Olt etc., România se înscrie, la o putere instalată de aproape 4 mii de megawați, între țările cu un potențial energetic impresionant. Numai în ultimul cincinal, au fost introduse în fabricație, pe baza unor concepții proprii, 13 480 tipuri de noi mașini și utilaje. Ponderea produselor noi, asimilate ca urmare a cercetărilor proprii, a ajuns la 95 la sută etc., etc.

Grație strălucitei concepții formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Congresului al IX-lea, de excepțională rigoare și largă deschidere vizionară, România beneficiază, pentru prima oară în istoria ei, de o politică de stat programatică în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic. Această concepție adînc revoluționară și, totodată, supla, cu deplină acoperire în prezent și, în egală măsură, în viitor, și-a găsit cea mai convingătoare expresie în proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului, magistral program de muncă și creație pentru progresul și viitorul țării. Este, o dată în plus, meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi fundamentat întrarea României într-o fază nouă, superioară, a dezvoltării sale economico-sociale pe baza detentei științei și tehnologiei, a creșterii aportului lor la modernizarea economiei și la sporirea eficienței întregii activități economice. Într-o măsură mai mare ca oricînd, obiectivele economiei constituie obiective prioritare ale științei. O dată cu mărirea producției de cărbune, petrol, gaze, în paralel cu valorificarea întregului potențial hidroenergetic, se urmărește intensificarea cercetării noilor surse de energie și elaborarea de tehnologii moderne, care să conducă la reducerea consumurilor. Lărgirea în continuare a bazei energetice și de materii prime solicită deopotrivă intensificarea cercetării geologice, ca punct de plecare, cît și adîncirea cercetărilor privind noile generații de reactori, inclusiv cu neutroni rapizi, precum și fuziunea termonucleară controlată. E lesne de dedus, fără a mai intra în alte amănunte, că rolul oamenilor de știință, al cercetătorilor, va fi tot mai important, misiunile lor tot mai hotărîtoare pentru progresul societății. Datoria lor va fi, după cum și este, să găsească rezolvări noi, îndrăznețe, introducînd calculatoarele și microprocesoarele pe mașini, promovînd într-o măsură și mai mare microbiologia, ingineria genetică etc., și să urgenteze aplicarea acestora în practică.

Ei sînt pregătiți, sub toate aspectele, pentru această bătălie grea și onorantă care îi așteaptă. Susținînd, cu toată însuflețirea, cu toată mîndria, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului la Congresul al XIII-lea al P.C.R., expresie a voinței nestrămutate a întregului popor, lucrătorii din perimetrul științei, al cercetării științifice își manifestă implicit voința neclintită de a se angaja cu toate puterile, cu toate disponibilitățile, în eroicul efort pentru o Românie mai bogată și mai prosperă, pe deplin stăpînă pe destinele sale, liberă și independentă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Investiția în oameni

Nu de multă vreme, am avut surpriza să aud doi economiști exprimîndu-se cam așa : după părerea noastră, singurele investiții productive sînt acelea care conduc nemijlocit la un produs, la o mașină, la un material, o materie primă — adică la ceva palpabil, util în mod concret societății. Am încercat să le modific optica învechită, să le prezint o serie de argumente, suficient de puternice pentru a le apropia vederile de conținutul principiilor economice moderne. Dar nu a fost chip. O țineau una și bună, că ceea ce nu poate fi sesizat fizic, adică este nepalpabil, este o simplă „suprastructură" și trebuie clasificat într-o altă categorie decît aceea a produselor economice.

Pînă la urmă, am renunțat la efortul de a-i face să înțeleagă că astăzi, în lumea modernă, în epoca atît de înverșunatei competiții a valorilor spirituale și materiale, orice produs de calitate este rezultatul unui imens efort de concepție, de creație științifică, tehnologică și de aleasă estetică industrială, al unui lung șir de etape în care se corelează și se completează reciproc nenumărate competențe umane, tot mai calificate. M-am lăsat așadar păgubaș, deoarece un asemenea om care nu pricepe cauza-cauzelor ce determină progresul economic și social, un astfel de specialist sau organizator incapabil să înțeleagă că civilizația contemporană și mai ales cea de mîine se construiește numai pe temelia unei avansate inteligențe creatoare, un astfel de om nu poate fi altceva decît o frînă în calea noului, a eficienței, un anacronic tributar al dogmelor păgubitoare.

Plecînd de la această întîmplare, mi-am amintit de o altă confruntare, de astă dată oficială, pe o temă similară. Se punea problema finanțării unor obiective din domeniul învățămîntului și al ocrotirii sănătății. Un planificator, solicitat să-și dea avizul, cu o optică la fel de învechită ca și economiștii pomeniți anterior, susținea mortiș că investițiile în domeniile ocrotirii sănătății și învățămîntului se justifică greu, sînt nerentabile și că „trebuie reduse cît mai mult pentru a putea crește cheltuielile pentru industrie, agricultură și alte domenii productive". Necăjit de o asemenea gîndire, evident strîmbă, i-am dat două exemple. Să presupunem, i-am zis, că productivitatea medie a muncii, pe economie, se ridică la circa 300 000 lei/an-om. Considerînd că, din diferite cauze, se înregistrează 100 000 oameni activi, spitalizați integral pe timp de un an (am ales o cifră realistă, adică circa 1,5 bolnavi la mia de oameni activi din economie), înseamnă că o producție planificată și posibilă de 30 miliarde lei nu se va mai realiza. Să mai presupunem că sistemul național de ocrotire a sănătății ar reuși să reducă, în urma unui efort conjugat, în mod efectiv, prin măsuri profilactice sau, în cel mai rău caz, prin tratamente curative, cu 30% cifra celor 100 000 de imobilizați la pat. Evident, rezultatul va fi că 9 miliarde lei producție se va reda economiei naționale.

I-am oferit și al doilea exemplu. Să ne imaginăm că unui absolvent al învățămîntului superior, pregătit necorespunzător și incompetent, din greșeală sau neatenție i se încredințează o importantă linie tehnologică sau instalație foarte scumpă pe care, în scurt timp, o va transforma în fiare vechi. „Va fi pedepsit !" a exclamat, indignat, planificatorul interlocutor. Și ce dacă va fi pedepsit ? Oare putem să ne declarăm satisfăcuți că incompetența a fost lăsată să răspundă de bunurile societății, în numele faptului că respectiva incompetență umană absolvise o facultate tehnică și apoi va fi pedepsită ? Ar fi o nespus de mare eroare !

Dacă în primul caz, eficiența ridicată a investiției în sănătatea oamenilor este manifestă și fără putință de contraargumente, în al doilea exemplu situația pare mai confuză. Să fie oare chiar așa ? Trebuie oare să admitem ca unii absolvenți, de orice nivel, să ajungă în cîmpul muncii, în producție fără a cunoaște nimic despre dotarea modernă a multor unități productive, să permitem ca profesorii lor să nu fi făcut niciodată cercetare, înnoiri tehnologice și nici producție ? Unei asemenea situații anacronice i se opune în mod categoric teza străluciță, afirmată de curînd de către conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia : **„Calitatea, productivitatea și toate celelalte cerințe ale dezvoltării economico-sociale nu se pot realiza decît cu oameni cu o înaltă pregătire tehnică, profesională și științifică, cu un înalt nivel de cultură !... Trebuie să înțelegem cu toții că problema însușirii continue a celor mai noi cuceriri ale tehnicii, ale științei, ridicarea nivelului profesional și cultural constituie o cerință fundamentală a omului nou, a constructorilor socialismului și comunismului în patria noastră !"**

Oricît de mari și importante ar apărea investițiile în industrie, agricultură, energetică, în creația științifică și tehnologică sau în alte domenii ale economiei naționale, dacă ele nu sînt conduse și stăpînite de oameni cu un foarte înalt grad de competență profesională, apți pe deplin și dispuși să înțeleagă noul și să-l promoveze cu curaj, rezultatele finale vor fi îndoielnice. Oricît de mari ar fi investițiile și cheltuielile în domeniile producției materiale, dacă ele nu sînt precedate de investiții masive în pregătirea de cel mai înalt nivel a specialiștilor care vor opera și apoi dezvolta sistemele tehnologice și organizatorice, puse în funcțiune, rezultatele, pînă la urmă, vor fi neatingerea parametrilor proiectați, învechirea rapidă a produselor, respingerea acestora din competiția mondială din cauza unei estetici necorespunzătoare sau a proastei funcționalități, precum și nerentabilitatea întregii activități desfășurate de mii și mii de oameni.

Din schița sumară a situațiilor posibile, am extras doar cîteva care să ne imputernicească formularea următoarei concluzii : nici o investiție în oameni, în pregătirea lor cît mai înaltă, în adăparea setei lor cu tot ce este posibil din tezaurul de cuceriri ale științei, tehnologiei și culturii naționale și mondiale nu este prea mare și nici prea scumpă. Căci investiția în oameni are cel puțin un uriaș avantaj : durata ei de viață și de persistență eficientă, ba chiar crescătoare, este de peste 3—4 ori mai mare decît a oricărcia din cele mai moderne linii tehnologice productive, care singură ar putea costa sute de milioane de lei-valută. Costul sau investiția pentru pregătirea unui om bine format, multilateral și competent, este mult sub această valoare pecuniară, dar el reprezintă o forță vie, activă prin sine, în stare să genereze noi forțe active, să lase moștenire o lume de descoperiri și competențe generațiilor pe care le formează la rîndul său. Un utilaj sau un ansamblu de linii tehnologice, oricît de valoroase, nu înseamnă nimic în sine fără oameni competenți și sănătoși, ele sînt simple construcții moarte, incapabile să realizeze ceva fără prezența umană.

Geneza, sursa principală a oricărei dezvoltări reale și eficiente în cadrul civilizației actuale o constituie numai și numai oamenii de cea mai înaltă capacitate creatoare a binelui (excludem cu dispreț și cu scîrbă capacitățile malefice, apte să genereze răul, otrava și distrugerea), în măsură să transforme investiția făcută de societate în flacăra pasionată a căutărilor lor, într-un tezaur de creații, descoperiri, invenții și înnoiri majore puse integral în slujba motorului uriaș care să împingă cu forță crescătoare această societate pe spirala încrincenatei competiții mondiale a valorilor umane de pretutindeni.

Este o mare satisfacție pentru toți fiii patriei noastre socialiste că proiectul de Directive pentru cel de al XIII-lea Congres al partidului ridică la nivel de principiu fundamental prioritatea și uriașa importanță a investiției în oameni, precizînd lucrurile astfel : **„...Se va perfecționa activitatea tuturor unităților sanitare, acordîndu-se prioritate acțiunilor profilactice, de prevenire a cauzelor care influențează negativ sănătatea publică, asigurării unei structuri viguroase a populației".** Iar pentru toate deceniile care vin, aceleași Directive subliniază : **„Ridicarea nivelului de pregătire a întregii populații va reprezenta o modificare calitativă în caracterul diviziunii muncii, contribuind atît la afirmarea personalității umane cît și la satisfacerea în condiții superioare a intereselor și cerințelor generale ale societății".**

Inteligența națională activă, despre care vorbeam acum o săptămînă în articolul precedent, nu poate fi creată, amplificată și aplicată cu randament înalt decît de către oamenii cu o competență dovedită și un nețărmurit dor de a face bine semenilor lor, națiunii în care s-au ridicat și căreia îi dăruiesc tot ce au mai bun în viața lor. De aceea, vom repeta cu toată convingerea ființei noastre : nimic nu e prea mult, nici o investiție în oameni nu trebuie judecată ca fiind prea mare, dacă ea se cere a fi făcută și se impune pentru construcția viitorului. Căci pentru om, pentru noi oamenii, nu poate exista vreun viitor demn și cu adevărat superior în afara celui durat cu oameni de autentică valoare !

Prof. dr. ION MANZATU ■

PCR
CONGRESUL
XIII

Condiții egale de muncă și viața pentru toți cetățenii patrici

Viața României între două congrese

În evul iubirii

Iubirea fierbinte și pură
Nu vine din datorie —
Iubim Partidul Comunist
Pentru că sîntem fiii lui :
Ne-a dat viață și plinea,
Deplinătatea soarelui
Sinceritatea idealurilor
Geana de foc a trandafirilor !

Iubirea adîncă și simplă
Nu vine din datorie
Nu are apus
E recunoștința sufletului tînăr.

CRISTIAN PETRE-ARGEȘ ■

Timpul de azi

Istoria urcă țara-n cuvinte
Ca un adevăr în povești de iubire,
Cînd mugurii sparg timpanele zilei
În cîmpiile plecate în grîne.

Izvoare de muncă respiră cetatea
În visul ce zboară fierbinte și sacru
Spre soarele primăverii de fapte,
Aprins adînc în suflete și-n vatră.

Lumina pășește în timpul de azi
Prin care ne strigă culorile vieții
Și zidirea înaltă de pace eternă
Se joacă în ochii copiilor noștri.

DUMITRU UDREA ■

Gînd spre Congres

Aceasta-i tinerețea noastră
Conturul clar a ceea ce-am zidit :
aceasta-i veșnicia noastră
conturul clar al vrerii și-al puterii
visul care zboară mai departe
eroic și simbolic —
priviți, rosturile noastre
au trăinicia zidului clădit
cu inima curată și brațul oțelit —
aceasta ne e ființa românească
zbor cutezător, curat ;
priviți aceste aripi minunate
pe care le-a gîndit om făurarul
alături cu toții sub soarele înalt ;
priviți și zările perfecte de sub tîmplă
ele sînt chipul României noi
sensul pe care mergem
umăr la umăr, în spirit de partid !

GHEORGHE DARAGIU ■

Una țară ca a noastră

Anii voștri vieții rouă
anii voștri ziua noastră
din a dragostei fereastră
matrice Congresul nouă

Gîndul Vostru vrerea noastră
drumul Vostru drumul nostru
nu se află sub albastru
una țară ca a noastră

Una țară ca a noastră
doar cu bine-n care plouă
anii Voștri vieții rouă
anii Voștri ziua noastră

Ochi de vultur mîini de aur
mai curate ca zăpada
peste Timpuri acolada
celui mai Propice faur.

PUIU SÎRBU ■

PCR
CONGRESUL
XIII

Noi, aici, sîntem o țară
Unică și milenară,
Scumpa noastră Românie
Muncă, Dragoste, Frăție

Alături în luptă și muncă, în aspirații

Partidul Comunist Român a fundamentat științific teza că și în socialism națiunea, implicit naționalitățile, va continua să existe încă multă vreme, indicînd totodată căile de rezolvare a problemei naționale, de păstrare a specificului național, de stimulare a eforturilor și aspirațiilor comune.

Realitatea sub multiplele ei aspecte demonstrează astăzi elocvent modul în care partidul nostru, sub conducerea clarvăzătoare a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, transpune consecvent în practică programul său teoretic de a da fiecărui cetățean, indiferent de naționalitate, posibilitatea de a se realiza plenar, de a-și pune calitățile în slujba patriei comune.

Puternica participare a sașilor din Transilvania și a șvabilor bănățeni la viața social-politică a țării atestă legătura indestructibilă dintre teorie și practică, subliniază continuitatea pe o treaptă superioară a acelor tradiții patriotice și revoluționare, ce s-au consolidat de-a lungul istoriei printr-o frățească colaborare în muncă și luptă. Astăzi, noi, germanii din România, avem nu doar dreptul, ci și obligația de a ne exprima în cele mai înalte forumuri politice ale țării, de a participa activ la conducerea ei.

Călăuzită de idealuri și aspirații comune cu poporul român, naționalitatea germană din țara noastră împărtășește destinele națiunii române avînd dreptul și libertatea de a-și păstra nealterată ființa etnică. Una din trăsăturile fundamentale ale politicii statului român în rezolvarea problemei naționalităților este grija deosebită pe care acesta o acordă păstrării și continuării tradițiilor și obiceiurilor, a tezaurului folcloric și cultural al naționalităților conlocuitoare. Valorile trecutului, tot ce a fost pozitiv și progresist în creația spirituală și materială a înaintașilor sînt transmise astfel generațiilor următoare, contribuind la consolidarea acelei identități etnice care s-a născut și dezvoltat în acest spațiu de existență comună.

Niciodată mai mult ca în ultimii ani nu s-a acordat un interes mai mare etnografiei și istoriografiei naționalității germane din România, interes concretizat în apariția a zeci de monografii dedicate fenomenului german autohton. Factorul primordial care garantează existența și dăinuirea unei naționalități este limba. Statul român asigură populației germane un cadru amplu de manifestare a valorilor proprii, de educare și formare politică și culturală în limba maternă. Sistemul de învățămînt cu limba de predare germană, larga rețea de instituții socio-culturale : teatre, edituri, emisiuni germane la radio și televiziune, cicluri de conferințe la universitățile cultural-științifice, cenacluri literare și, nu în ultimul rînd, participarea tot mai largă a artiștilor amatori sași și șvabi la Festivalul național „Cîntarea României" constituie dovada vie a condițiilor de dezvoltare de care se bucură azi populația germană în țara noastră.

În dinamica prezentului drumul spre viitor se scurtează tot mai mult : imaginea acelui an 2000, care, pînă mai ieri, părea o elucubrație științifico-fantastică devine tot mai palpabilă. Începînd cu Congresul al IX-lea se poate urmări de la un congres la altul consecvența politicii partidului, extraordinara lui previziune, drumul neabătut al poporului român spre înaltele țeluri propuse — un om nou, o nouă calitate a vieții. Datorită acestei consecvențe avem posibilitatea să anticipăm chipul României de mîine, poate cea mai măreață realizare care ne aparține nouă, celor de azi. La înfăptuirea acestei opere naționalitatea germană este, ca întotdeauna, alături de tatălui popor, înscriind în dura istoriei o nouă pagină de dăruire și atașament prin valorile specifice cu care îmbogățește cultura materială și spirituală a României moderne.

ANNA BRETZ

Opinia unui alegător

Opțiunea certitudinii

De la un capăt la altul al țării, în sate, în comune, în orașe, în municipii, în capitale de județ, comuniștii români au participat la una dintre cele mai vii și mai semnificative dezbateri privind viitorul acestei țări, necontenit cu sentimentul atît de generator de încredere că numai de ei depinde ca ziua de mîine să fie la înălțimea speranțelor cu care poporul întreg urmează partidul pe drumul victoriei cauzei socialiste. Un drum complex și complicat, nelipsit, firește, de greutăți mai mari sau mai mici, de reevaluări și de zbateri, de căutări neostenite pentru aflarea celor mai bune soluții de cuceriri epocale care au venit să transforme radical nu numai o întreagă geografie fizică sau economică dar și o întreagă spiritualitate, un drum presupunînd și sacrificii dar și uriașe bucurii, un drum ce s-a dovedit, în sfîrșit, drumul adevărat al împlinirii idealurilor milenarei noastre istorii. Și iată, în acest miez de toamnă bine meritat bogată, precedînd cel de al XIII-lea mare forum comunist, pregătindu-l cu un devotament și cu o dragoste izvorîtă din conștiința că el reprezintă semnul cel mai viu și mai sigur al viitorului către care ne îndreptăm, al viitorului așa cum ni-l dorim și cum sîntem în stare să ni-l făurim, comuniștii români au dezbătut într-un larg spirit democratic, relevant pentru angajarea lor în bătălia progresului patriei și pentru sentimentul răspunderii lor în fața istoriei, noile direcții de dezvoltare a lumii românești socialiste, cutezător prefigurate pînă în anul 2000 !

Am participat și eu, ca și dumneavoastră, la astfel de aprinse dezbateri și mi se pare obligatoriu moral să însemn aici, ca o mărturie de credință, sentimentul cuceritor tonifiant pe care mi l-au lăsat, de fiecare dată, intervențiile din cadrul lor, profesionalitatea severă a acestor intervenții, cele mai multe din ele avînd darul să facă atît de grăitor stadiul înalt al conștiinței comuniste românești, spiritul angajant al fiecărei afirmații, curajul privirii lucide asupra realității, nu o dată exigența critică neîndurătoare, mereu caracterul activ al implicării responsabile și, ca un corolar pe care îmi place să-l subliniez cu o mare satisfacție, trăinicia, temeinicia dorinței de mai bine exprimată cu virtuțile vocației gospodărești. Dezbaterea Directivelor celui de al XIII-lea Congres al partidului nostru s-a transformat, astfel, într-o mare și inspirată desfășurare a vocației creatoare a întregului nostru popor. **Un acut sentiment al maturității gîndirii politice a poporului** s-a degajat impresionant din cadrul tuturor acestor dezbateri, reflectînd deopotrivă democrația societății românești de azi și asumarea conștientă a valorilor de responsabilitate față de ziua de mîine, responsabilitate presupusă de această democrație muncitorească. Dar nu într-o mai puțin însemnată măsură mi se pare demn să subliniez aici și gradul înalt de intelectualitate al intervențiilor, fie că ele erau dezvoltate într-o comună, fie într-un mare oraș, capitală județeană. Majoritatea acestor intervenții au pus în lumină dezvoltarea spirituală a societății românești de azi, un stadiu de civilizație intelectuală și politică superior, justificînd, și el, într-un mod atît de propriu dar și atît de simbolic, faptul că angajarea întregului popor pe drumul desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate se întemeiază tocmai pe un astfel de stadiu înalt de civilizație spirituală, la rîndul ei expresie elocventă a potențialului tehnic și economic la care a ajuns o țară consacrată cu atîta energie, în cadrul unor programe de anvergură, construcției pașnice și la nivelul marilor exigențe ale dezvoltării științei și tehnologiei contemporane. Intervențiile toate au fost, apoi, străbătute de o mare mîndrie patriotică, de mîndria înălțătoare că tot ce s-a realizat în această țară în anii eliberării noastre naționale și sociale și politice, și în mod absolut exemplar în deceniile de cînd la cîrma frumoasei noastre corăbii numită România se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, strateg de geniu al progresului patriei române, este opera comuniștilor care s-au validat astfel și definitiv în fața istoriei ca singurii purtători autentici ai idealurilor naționale și politice ale poporului, singurii care au știut și știu să împlinească visul dintotdeauna al acestui popor de a trăi liber într-o țară liberă singur stăpîn pe soarta sa, de sine stătător în hotărîrile sale cu privire la calea de urmat, cu fruntea sus privind viitorul pe care, de asemenea, singur și l-a ales și hotărît.

Iată iar și de ce marele dialog al partidului comunist român cu poporul, precedînd cel de al XIII-lea Forum comunist ne-a dat tuturor, în aceste zile fierbinți, sentimentul că țara întreagă, prin voința realegerii în funcția supremă de partid, a conducătorului inspirat al destinelor României contemporane, a spus DA certitudinii comuniste.

DINU SĂRARU

Patria și dreptul

Există un colț de lume unde avem mai multe de făcut decît să ne naștem și să murim — citesc gîndul frumos al tînărului poet din Covasna, Magyari Lajos.

Există un colț de lume unde avem mai multe de făcut decît să ne naștem și să înmormîntăm. Cuvintele poetului mă copleșesc nu prin frumusețea, ci prin adevărul lor.

Iar adevărul poetului e și mai convingător aici pe meleagurile Covasnei și Harghitei, unde viața, secole de-a rîndul, nu însemna altceva decît o necontenită și aprigă luptă împotriva foamei, pentru supraviețuire. Generația celor cu părul nins de ani — muncitorii forestieri, plutașii, țăpinarii de odinioară din Gheorgheni și Toplița — au dus pînă la perfecțiunea artistică singura lor posibilitate de trai : prelucrarea lemnului. În perioada de după Congresul al IX-lea însă mi s-a ivit posibilitatea să relatez în reportajele mele și despre viața de azi a nepoților tăietorilor de lemne sau ai țăranilor din depresiunea Ciucului și Gheorgheniilor, care se luptau aprig cu clima aspră și pămîntul acestor meleaguri. Iar locul de unde scriam aceste relatări nu mai era păsunea sau pădurea, eroul reportajelor nu mai era secuiul cu țapina ; scriam despre Uzina de tractoare din Miercurea Ciuc, despre platformele industriale din Sf. Gheorghe, Toplița, Tîrgu-Secuiesc, Odorheiul Secuiesc, eroii mei fiind de această dată ingineri, muncitori cu înaltă calificare înșușită în instituțiile de învățămînt din țară.

Politica Partidului Comunist Român, prin repartizarea armonioasă a forțelor de producție, principiu inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea, promovează ridicarea tuturor regiunilor patriei. Această politică pune la dispoziția oamenilor de pe meleagurile botoșănene sau gorjene, întocmai ca și celor din Harghita și Covasna, instalații și utilaje moderne, de înaltă tehnicitate, calculatoare electronice, iar în locul căsuței de lemn, străjuită de brazi — pe care scriitorii de odinioară o găseau romantică — condițiile de confort și civilizație ale noilor cartiere de locuințe din fiecare oraș sau chiar comună ale acestor meleaguri.

Un clasic al nostru, un mare maestru al slovei maghiare, Tamási Áron, scria acum 50 de ani, ca o concluzie a experienței unui tînăr din Odorhei, reîntors dezamăgit din America unde emigrase : „trăim pe lumea aceasta, ca undeva să ne simțim acasă". Gîndidu-mă la această realitate, l-am întrebat pe cunoscutul șef de brigadă, dulgherul Ambrus András, în micul său sat natal de pe valea Casinului, unde s-a întors ca pensionar, după ce a ridicat fabrici și blocuri la Onești, Săvinești, Suceava, București, Brașov, Miercurea Ciuc : unde s-a simțit cu adevărat acasă ? Peste tot unde am lucrat în țară, căci peste tot am simțit că este nevoie de munca mea, că viața mea are rost — mi-a răspuns.

Cuvintele simple ale acestui muncitor constructor se constituie pentru reporter într-o armonie perfectă, rimînd cu cuvintele măiestrite ale poetului : ele rezumă în chip diferit același adevăr, adevărul simplu al poporului nostru, potrivit căruia ne simțim acasă acolo unde putem făptui o muncă folositoare poporului nostru, generațiilor viitoare.

Acest adevăr simplu al oamenilor muncii români și maghiari, frățește uniți în jurul partidului nostru, uniți în munca de edificare socialistă a țării, al concetățenilor noștri care împart deopotrivă necazuri și bucurii este și crezul meu de reporter, de cetățean de naționalitate maghiară al României socialiste. Căci patria mea este aici, în această țară, unde avem dreptul la muncă, la tradițiile noastre, unde avem dreptul să fim reprezentați în toate forurile de stat și de partid, avem dreptul la folosirea limbii materne și avem dreptul și posibilitatea consfințite prin legi de a duce o viață liberă și demnă.

BARABAS ISTVAN

PCR
CONGRESUL
XIII

Un popor care nu și-ar cunoaște trecutul ar fi ca un copil care nu își cunoaște părinții

Viața României între două congrese

Intre cele două congrese au avut loc : Consfătuirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii de știință din domeniul istoriei (mai, 1980) ; Congresul internațional de studii istorice (17 august 1980) ; Sesiunea științifică „2050 de ani de la crearea statului dac centralizat și independent pe teritoriul României" (8—9 august 1980) ; Sesiunea științifică pe tema „Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare în opera de transformare revoluționară a societății în România" (5 mai 1981) ; Simpozion consacrat aniversării a 45 de ani de la procesul din Brașov al militanților comuniști și antifasciști în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu (25 mai 1981) ; Reuniunea consacrată centenarului nașterii lui Nicolae Titulescu (15 martie 1982) ; Sesiune omagială pe tema „Țărănimea, forță socială revoluționară, participantă activă la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltată" (26 martie 1982) ; Sesiune științifică : „525 de ani de la urcarea lui Ștefan cel Mare pe tronul Moldovei" (12 aprilie 1982) ; Expoziția comemorativă „Vasile Pârvan" (1982) ; Sesiunea științifică „Rolul partidului clasei muncitoare în viața social-politică a României" (22 aprilie 1983) ; Sesiune consacrată împlinirii a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român (26 noiembrie 1983) ; Sesiunea științifică „Unirea Moldovei cu Muntenia" (21 ianuarie 1984) ; Sesiunea științifică cu tema „Concepția P.C.R. cu privire la însemnătatea istorică a unității de acțiune a clasei muncitoare, a tuturor forțelor progresiste pentru barareа fascismului și războiului, pentru victoria revoluției și construcției socialiste" (28 aprilie 1984). În 1983 apare lucrarea de amplă rezonanță națională și internațională „Nicolae Ceaușescu, Istoria poporului român, culegere de texte". Din cuprinsul volumului fac parte, între altele, cuvîntările rostite de secretarul general al partidului cu ocazia aniversării existenței milenare a orașelor Drobeta-Turnu Severin, Cluj-Napoca, Alba-Iulia, Arad, Satu-Mare. Volumul mai cuprinde pagini vibrante dedicate luptei poporului nostru pentru păstrarea și dezvoltarea ființei naționale, răscoalei de la Bobîlna, revoluțiilor de la 1784, 1821 și 1848, Unirii principatelor, Războiului de independență, Unirii din 1918, mișcării muncitorești din România, luptei clasei muncitoare sub conducerea Partidului Comunist Român. Lucrări editate. În perioada 1980—1984, editurile din țară au publicat sute de titluri de lucrări (volume) consacrate unor probleme de istorie românească și universală, de filozofie, politologie, economie, drept, sociologie și psihologie.

Adevărul în cea dintîi carte a unui neam

S-a spus despre istorie că este cea dintîi carte a unui neam. I s-a mai relevat valoarea cognitivă, pilduitoare, prin definiții poleite în metaforă, nu lipsite, deopotrivă, de frumusețe și veridicitate. În istorie, unii au mai văzut „memoria omenirii", „tribunalul popoarelor", „progresul în conștiința societății", formulări și determinări prin care învățații timpului au fost tentați să circumscrie importanța și rolul istoriografiei. Atît doar că asemenea caracterizări pot fi adevărate sau aproximative **numai** în măsura în care cercetarea specialistului se recomandă prin totală obiectivitate, prin investigații și concluzii lipsite de denaturări, omisiuni și judecăți părtinitoare. Istoria, a ținut să precizeze tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să se întemeieze pe „analiza științifică a realității sociale", să înfățișeze faptele „nu după dorințele subiective ale oamenilor", ci așa cum s-au petrecut ele „corespunzător adevărului vieții".

Vom recunoaște în această esențializare a metodologiei istoriografice nu nu numai un mod, un principiu de lucru. Rigoarea, caracterul strict obiectiv în abordarea trecutului omenirii explică în primul rînd marele salt pe care știința istorică românească l-a înregistrat în ultimele două decenii. Ctitor și modelator de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu este în același timp omul, înflăcăratul patriot și marele cărturar care a redat istoriografiei naționale întreaga sa demnitate, punîndu-i în valoare mesajele vii, și determinîndu-i importanța, menirea și locul ei în ansamblul științelor sociale. E momentul să reamintim în acest context cuvintele memorabile prin care secretarul general al partidului a ținut să sublinieze rolul cunoașterii istoriei în cultivarea dragostei de patrie, în dezvoltarea conștiinței sociale : „Noi, comuniștii, considerăm că este o datorie de onoare de a studia, cunoaște, și cinsti cum se cuvine pe cei care au contribuit la făurirea națiunii noastre, care și-au dat viața pentru libertatea națională și socială a poporului român... Oare, cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie ? Nu ar fi ca un copil care nu își cunoaște părinții și se simte străin în lume ? Fără îndoială că așa ar fi... Iată de ce noi avem datoria să cunoaștem, să studiem trecutul de luptă al poporului nostru".

Analizînd cu pătrunzătoare înțelegere cerințele istoriografiei actuale, momentele cu iradieri continue în destinul patriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat deopotrivă istoricilor problemele principale spre care sînt datori să-și îndrepte investigațiile : stabilirea locului în istorie al poporului român, caracterul său unitar, originea și continuitatea sa în spațiul carpato-dunărean. Sînt teme de cercetare ce se recomandă prin bogăția de conținut și semnificația lor științifică și politică și care vor constitui permanențe în istoriografia românească.

Datorăm de asemenea lucrărilor cu caracter politic și social, editate sub semnătura președintelui României, postulatul metodologic de însemnătate esențială privind caracterul unitar al istoriei patriei și partidului, necesitatea de a le considera ca expresie a unei realități unice. „Va trebui să avem o istorie unitară — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — care să redea corespunzător fiecare etapă de dezvoltare economico-socială, fiecare perioadă istorică și luptele sociale, activitatea politică, să caracterizeze, în lumina adevărului bazat pe fapte și documente, atît locul claselor sociale, ale poporului, cît și al diferiților conducători ai statului și personalități politice, științifice, culturale. În această concepție a unei istorii unice, istoria poporului român va trebui să cuprindă și istoria mișcării muncitorești revoluționare, a Partidului Muncitoresc Social-Democrat, precum și a Partidului Comunist Român. Nu pot exista două istorii, una a poporului și una a partidului. Poporul nostru are o singură istorie, iar activitatea Partidului Comunist Român, ca și a altor partide în diferite perioade, constituie o parte inseparabilă a istoriei patriei".

Istoriografia românească situează în loc de frunte numărul impresionant de lucrări, desprinse din vasta bibliografie purtînd semnătura președintelui României, veritabile studii dedicate trecutului național și investite cu toate caracteristicile cercetării de specialitate : documentarea fundamentală, analiza cauzelor mai îndepărtate sau apropiate ale fenomenelor și proceselor istorice, premisele și desfășurarea lor, programul, scopurile și urmările imediate sau de lungă durată. Nu a fost ocolit nici un moment esențial din lunga existență a poporului nostru. S-au bucurat astfel de o judecată atentă, de o gravă și nepărtinitoare analiză, problemele privind procesul de etnogeneză al poporului român, fenomen analizat de primul secretar al partidului cu prilejul aniversării existenței milenare a unor orașe. Tot cu asemenea ocazii, au fost supuse judecății imparțiale începuturile organizării statale românești, continuitatea poporului român, existența sa milenară atestată prin mărturii arheologice, epigrafice, prin argumentele oferite de cercetarea multidisciplinară. Pagini vibrante, elaborate cu aceeași forță de comprehensiune, de adîncă înțelegere, au fost dedicate în continuare luptei pentru păstrarea și dezvoltarea ființei naționale, de la Mircea Cel Bătrîn și Ștefan cel Mare la crearea statului centralizat sub Mihai Viteazul, răscoalei de la Bobîlna, revoluțiilor de la 1784 și 1821, revoluțiilor de la 1848, Unirii principatelor și Războiului de independență. Datorăm de asemenea primului mare istoric al poporului român, Nicolae Bălcescu, cea dintîi sinteză a istoriei românilor, în care, pentru prima oară, istoria era privită ca o știință, ca o disciplină cu legi proprii de dezvoltare, ca o cunoaștere a trecutului în vederea înțelegerii prezentului și a făuririi viitorului.

Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, indicațiile expresе ale secretarului general al partidului în legătură cu reconsiderarea istoriei naționale în spiritul conceptiei materialist-dialectice, potrivit adevărului istoric, intereselor fundamentale ale poporului nostru și nevoilor construcției socialismului au fost primite de toți istoricii noștri cu largă adeziune. Ei au adoptat în întreaga lor activitate îndemnul de a dovedi „un înalt spirit revoluționar, combativ, militînd cu toată energia și forța împotriva curentelor reacționare, a tendințelor de falsificare și denaturare a adevărului istoric, a manifestărilor de cosmopolitism și nihilism național, promovînd cu fermitate principiul științific, marxist-leninist, al respectării adevărului obiectiv al vieții, al istoriei". Încercăm să oferim cititorului nostru, în caseta alăturată, o imagine asupra cercetărilor de istorie efectuate după cel de al XII-lea Congres al partidului și pînă în prezent, o cuprindere succintă dictată de spațiul restrîns de care dispunem.

Apropiatul eveniment din viața României, cel de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, acest nou prag de conștiință a națiunii, se impune inimii și cugetului nostru atît prin solemnitatea momentului, cît, deopotrivă, prin larga retrospectivă a istoriei naționale. Vom fi cu toții martorii acestui eveniment, și în același timp ai unei istorii conștiente, făurite prin armele rațiunii și practicii sociale. Vom fi deopotrivă martorii și creatorii unui viitor care reprezintă încă de pe acum o certitudine. În marea deschidere spre cunoaștere, progres și prosperitate, un rol important îi va decide în continuare dezvoltarea procesului unitar cultural, creșterea calitativă a creației în toate domeniile, legătura indisolubilă între știință și civilizație. Despre importanța pe care partidul o acordă istoriei este suficient să reamintim aceste memorabile cuvinte, rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia decernării titlurilor sale de doctor în științele economice și științele sociale : „Eu am de gînd ca și în viitor, în munca pe care partidul și poporul mi-o vor încredința, să fac totul pentru ca științele politice și sociale să joace în continuare un rol activ în întreaga dezvoltare a țării, așa cum întreaga știință, din toate domeniile, joacă un rol tot mai important în societatea noastră".

LIVIU TIMBUS

Glorioase tradiții de luptă

În aceste zile, de adîncă semnificație istorică, din preajma marelui Forum al comuniștilor din țara noastră, al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, vede lumina tiparului, în Editura militară, primul volum din **Istoria militară a poporului român**, o apariție de certă valoare științifică, așteptată cu real și justificat interes de cele mai largi cercuri de cititori, de toți iubitorii de istorie românească.

Pornind de la principiul superior valorizat conform căruia „istoria militară multimilenară a poporului român constituie o parte integrantă și inseparabilă a istoriei generale a patriei" materia prezentului volum, primul din cele zece proiectate, este circumscrisă aspectelor de istorie militară din cele mai vechi timpuri, pînă la constituirea statelor românești de sine stătătoare, adică perioadelor străveche, antică și medievală timpurie.

Fenomenul militar, studiat, dezvoltat cu rigoare științifică și respect pentru adevăr, se află în strînsă conexiune cu întregul complex de factori — economici, sociali și politici care au determinat formarea poporului român. Din cele douăsprezece capitole care structurează un material atît de bogat, răzbate cu pregnanță un adevăr fundamental — dorința nestrămutată a strămoșilor noștri de a trăi în libertate, de a fi pe deplin stăpîni în spațiul ancestral de viețuire carpato-danubiano-pontic. Pe baza unor bogate surse istoriografice sînt aduse dovezi concludente privind organizarea militară a neamurilor nord-tracice, a getodacilor și mai apoi a poporului român. Prin intermediul documentelor scrise, al mărturiilor scoase la iveală de cercetarea arheologică este marcată evoluția armelor de luptă, a lucrărilor de fortificații, a tacticilor folosite în confruntările militare din perioadele istorice studiate. Finalitatea tuturor acțiunilor militare impuse strămoșilor noștri a fost invariabil una singură — apărarea împotriva celor care au încercat să-și instaureze dominația în spațiul românesc de viețuire.

Istoricii preocupați de trecutul nostru militar au beneficiat în demersul lor științific de nivelul ridicat al cercetării istoriografice, al metodei dialectice de analiză și interpretare pe care spiritul creator ce domină viața țării, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului le-a adus la o maximă înflorire. Autorii au avut ca orientare aprecierea fundamentală dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia, „cea mai înaltă îndatorire și răspundere a istoricilor este, ca, studiind dezvoltarea societății, evenimentele istorice, să desprindă din uriașa comoară de experiență acumulată de-a lungul mileniilor și să îmbogățească activitatea prezentă și viitoare cu învățăminte și concluzii pentru mersul înainte al popoarelor pe calea civilizației, pentru pacea și progresul întregii umanități". Privită din această perspectivă, istoria militară a poporului român ne apare ca un proces unitar și continuu care a angajat întreaga societate românească cu toate structurile specifice diverselor formațiuni economice ce s-au succedat în curgerea mileniilor.

Prezentul volum, însoțit de un bogat material ilustrativ, alb-negru și color — reprezentînd hărți, unelte și arme din diferite perioade istorice — este rodul muncii dăruite și competente a unor specialiști din numeroase instituții militare, universitare și academice — Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, Institutul de Studii Istorice și Social-Politice de pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga", Academia Militară, Universitatea din București, Universitatea „Al.I. Cuza" din Iași, Centrul de Științe Sociale din Sibiu, Institutul de Arheologie din București, Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol" din Iași, Institutul de Istorie a Artei din București, Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca, Institutul de Studii Sud-Est Europene, Muzeul Militar Central, Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca, Direcția Generală a Arhivelor Statului, cu asistența științifică a Academiei Republicii Socialiste România și a Academiei de Științe Sociale și Politice.

Coordonarea lucrării aparține unei comisii în care se numără personalități de primă mărime a istoriografiei militare românești, ei înșiși autori ai unor contribuții decisive în domeniu : general-colonel dr. Constantin Olteanu (președintele comisiei de coordonare), general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu (coordonator principal), ceea ce recomandă o dată în plus, recent apărută lucrare drept una din reușitele autentice ale cercetării istorice românești actuale. Toți cei împătimiți de istorie — militari, membri ai formațiunilor populare de apărare, ca și specialiști ai frontului istoriografic național vor găsi în paginile primului volum din **Istoria militară a poporului român** adevăruri autentice, validate de istorie.

CONSTANTIN ZAMFIR

PCR
CONGRESUL XIII

Toate județele, toate localitățile patriei noastre să cunoască o înflorire fără precedent

Viața României între două congrese

● Statisticile înregistrează în România anului 1984 predarea la cheie a unui nou apartament la fiecare trei minute și jumătate ● La această dată media suprafeței locuibile pe locuitor este de 10,7 metri pătrați, ceea ce reprezintă depășirea prevederilor pentru 1985 ale Congresului al XII-lea. În 8 județe ale țării, această medie este în prezent de peste 11 metri pătrați ● Numai în domeniul învățământului și instrucției publice sînt în funcțiune astăzi 29 200 unități de specialitate. În această rețea educațională, la fiecare 10 000 locuitori sînt cuprinși 402 copii preșcolari, 1 996 elevi și 81 studenți ● În acest an, rețeaua comercială cu amănuntul și de alimentație publică cuprinde 9,4 milioane metri pătrați ● Zestrea hidroedilitară a orașelor noastre a sporit în ultimii 4 ani cu 4 988 km rețele de distribuție a apei potabile, cifră ce întrece dotările existente în anul 1950 în întreaga țară ● Din totalul de 237 așezări urbane, numai 5 nu posedă încă o rețea integrată de canalizare ● În cele 237 orașe atestate statistic în 1984 trăiește mai mult de 52 la sută din populația țării. Un număr de alte 268 localități evoluează treptat spre statutul de centre urbane ● În cele 2,2 milioane de case nou construite în anii socialismului locuiesc mai bine de două treimi din populația rurală a țării ● În mediul rural funcționează numeroase edificii ale învățământului și culturii : 12 500 școli și licee, 10 200 grădinițe, 8 000 cămine culturale, 5 200 cinematografe și 11 022 biblioteci ● Ocrotirea sănătății locuitorilor satelor este asigurată de 7 000 medici și 23 000 cadre medicale medii, care-și desfășoară activitatea în 3 000 dispensare și 94 spitale sătești ● Numai în anii 1981—1983 s-au construit în comune 1 750 de săli de clasă noi, 250 de ateliere și 11 laboratoare școlare, 10 380 locuri în grădinițe și creșe sătești, 100 dispensare sătești ● Sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, au fost începute lucrările celui mai impozant complex urbanistic românesc : noul centru politico-administrativ, Bulevardul Victoria Socialismului și întreg ansamblul de amenajări social-edilitare și cultural aferente.

Realitatea unei expresii obișnuite:

În casă nouă

Una din cele mai elocvente expresii ale progreselor înfăptuite de poporul nostru, în anii construcției socialiste, este ilustrată de amploarea procesului de edificare a tuturor așezărilor țării. Prin politica unitară, statornică și consecventă, profund revoluționară, a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de dezvoltare echilibrată și armonioasă a tuturor zonelor țării, prin munca plină de abnegație a oamenilor, așezările țării, orașe și sate deopotrivă, și-au creat un statut nou de civilizație, făcînd doar în cîțiva ani uriași pași în viitor, devansînd timpul și învingînd anonimatul și lipsa de speranță ce le învăluia pînă nu demult. Prin repartizarea echilibrată în teritoriu a forțelor de producție, a fost posibilă omogenizarea nivelului de dezvoltare economico-socială a întregului cuprins al țării.

O judicioasă politică de sistematizare a orașelor și satelor, aflată în strînsă corelație cu prevederile planurilor unice de dezvoltare economico-socială a țării a permis ca în anii ce au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului să fie adîncit procesul de consolidare și echilibrare a dotărilor economico-industriale ale fiecărei unități teritorial-administrative și să se dezvolte armonios rețeaua dotărilor sociale și edilitar-gospodărești. Din 1950 și pînă astăzi s-au construit peste 5 milioane de locuințe, ceea ce înseamnă că aproximativ 80 la sută din populația țării beneficiază de locuințe noi.

Programele de sistematizare la care au fost supuse orașele și satele țării au îmbunătățit considerabil funcționalitatea și aspectul arhitectural al așezărilor românești. Nu numai orașele s-au bucurat de perfecționarea criteriilor, metodologiilor, materialelor și execuției în domeniul proiectării și construcțiilor de locuințe și alte obiective edilitare. S-a avut în vedere în acest amplu proces de înnoire a localităților țării îmbinarea armonioasă a cuceririlor arhitecturii moderne cu trăsăturile specifice ale arhitecturii tradiționale, îmbinarea între modern și tradițional, conturîndu-se în fiecare localitate, în special în orașe, personalități urbanistice proprii. În acest cincinal, au fost abordate într-o viziune modernă edificii publice în 90 de centre civice din orașele țării și peste 300 mari ansambluri de locuințe. Noile zone centrale din Bistrița, Bacău, Craiova, Iași, Focșani, Miercurea Ciuc, Pitești, Ploiești, Rîmnicu-Vîlcea, Satu Mare, Sf. Gheorghe, Vaslui, Târgoviște, Tulcea, Zalău sau marile ansambluri de locuințe din București — Calea Moșilor, 1 Mai, Băneasa — sau din Rîmnicu Vîlcea, Ploiești și Iași însumează, la această dată peste 516 000 apartamente spor efectiv de locuințe. În orașele României de azi, în paralel cu modernizarea tuturor spațiilor comerciale existente, s-au construit mari complexe comerciale cu profil universal, s-au revitalizat piețele și arterele comerciale tradiționale. Numărul și diversitatea dotărilor edilitare cu destinație social-culturală ce s-au creat în ultima perioadă este impresionant. Numai în domeniul instrucției publice sînt în funcțiune astăzi peste 30 000 de unități de specialitate, grădinițe, școli, licee și facultăți. S-au construit săli de cinematograf, cămine culturale. Noi case de cultură au fost date în folosință la Petroșani, Plopeni, Panciu, Buzău, Botoșani, Babadag, Flămînzi, Rădăuți și în alte orașe, numărul unor asemenea edificii de cultură trecînd de 200. Prin generalizarea învățămîntului de 10 ani, vechile școli elementare din sate au devenit neîncăpătoare. În numeroase sate și comune s-au construit școli noi, dotate cu aparatură și material didactic moderne, s-au construit licee agroindustriale sau industriale, pe lîngă care funcționează laboratoare, ateliere-școală, loturi experimentale. Locuitorii satelor, care pînă nu demult erau obligați pentru nevoile gospodărești să meargă la oraș, au astăzi la dispoziție o rețea diversă de prestații și servicii neindustriale, ca și unități de mică industrie. Aproape fiecare oraș al țării are astăzi o nouă și modern utilată unitate spitalicească. Printre cele mai reprezentative, date în funcțiune doar în ultimii ani, se numără spitalele clinice din București, Tg. Mureș și Craiova, spitalele și maternitățile din Ploiești, Satu Mare, Cernavodă, Deva, Arad, Cîmpina, Covasna, Botoșani și altele, însumînd peste 12 100 paturi, ceea ce asigură un indice de aproape 10 paturi la mia de locuitori.

În afară de zonele de locuințe, de spațiile comerciale și alte edificii sociale ori culturale, există, legat de confortul urbanistic, un peisaj interior al orașului, mai puțin vizibil, dar indispensabil desfășurării unei vieți și activități civilizate a oamenilor. Interioarele locuințelor noastre oferă un înalt grad de confort, de bun gust și civilizație, asigură condiții optime de odihnă activă. Aproape că nu există locuință care nă nu aibă radio, televizor, frigider și în care să nu fie o bibliotecă în care membrii familiei să-și aseze cu grijă cărțile de școală sau de literatură și tehnică. Oamenii au schimbat orașele și satele, în care trăiesc și muncesc și odată cu ele s-au schimbat pe ei înșiși. În orașe și sate trăiesc oameni care muncesc și care muncind învață, își ridică necontenit nivelul cunoștințelor profesionale și de cultură generală.

Elementele calitativ noi ce au marcat strategia dezvoltării în ultimii ani au determinat substanțiale modificări în edificarea rețelei de localități a țării. Populația urbană a crescut în rîmuri considerabile. În cele 237 de orașe atestate statistic în 1934 trăiește mai mult de 52 la sută din populația țării. Un număr de alte 268 de localități evoluează treptat spre statutul de centre urbane. În aceste așezări au intrat în funcțiune peste 700 centre de producție industrială, 580 unități de producție agrozootehnică, precum și un mare număr de unități de industrie mică și prestări de servicii, elemente ce au un rol important în strategia urbanizării a dezvoltării echilibrate a tuturor zonelor țării. Creșterea continuă a puterii materiale a țăranului român a determinat în mod firesc o amplă schimbare a satului, peste 2,3 milioane de case fiind noi, în ele locuind mai bine de două treimi din populația rurală. Ilustrativ pentru înțelegerea treptei de civilizație la sate este și numărul mare de edificii ale învățămîntului și culturii, construite precumpănitor din fondurile statului, acestea ajungînd să totalizeze astăzi 12 500 de școli și licee, 10 200 de grădinițe, aproape 8 000 de cămine culturale, peste 5 200 de cinematografe și peste 11 000 de biblioteci, cu zeci de milioane de cărți. Grija permanentă a partidului și statului nostru pentru continua ridicare a nivelului de trai al țărănimii, pentru sporirea gradului de civilizație a locuitorilor satului se manifestă în multiple planuri. Cîteva cifre, pentru a arăta ce s-a înfăptuit la sate, îndeosebi în ultimii ani, pentru ocrotirea sănătății, sînt concludente : în mediul rural funcționează astăzi 3 000 de dispensare medicale și 94 de spitale, cu peste 7 000 de medici și circa 23 000 de cadre medicale medii. O bogată și foarte susținută activitate cultural-educativă se desfășoară astăzi la sate, stimulată și de ampla manifestare a Festivalului național „Cîntarea României".

Profundele prefaceri înnoitoare de la sate, ca rezultat al puternicei lor dezvoltări economico-sociale și a politicii constante a statului pentru crearea unor condiții de viață tot mai apropiate celor de la oraș, au permis ca astăzi 269 de comune să se pregătească pentru a deveni noi centre urbane : Bucecea, Colibași, Ianca, Nehoiu, Scorniceștl, Sascut, Roznov și multe altele.

Iată doar cîteva repere ce jalonează arin de materializare a unui generos program de dezvoltare multilaterală a țării, de creștere a standardului de civilizație a întregului popor. Poate că în nici un alt domeniu adîncile prefaceri ale revoluționarei concepții a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asupra imaginii contemporane a țării nu sînt mai palpabile ca în acela al edificării așezărilor țării.

Realizările remarcabile obținute, profundele prefaceri înnoitoare ale satelor și orașelor țării demonstrează cu putere justețea politicii partidului privind creșterea continuă a nivelului de trai al întregului popor, politică ce scoate în evidență, neabătut, grija statornică pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii. Meritul de seamă al acestor victorii este în primul rînd al secretarului general al partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, permanent preocupat de fericirea omului, de afirmarea lui în toate planurile vieții sociale și spirituale, de beneficiar al cuceririlor societății noastre, de punerea în slujba constructorilor socialismului a amplelor resurse ale societății noastre.

OPREA GEORGESCU

Altfel despre calitatea vieții

Blocurile de locuințe și casele noi au transformat România într-o țară preponderent nouă, dacă am judecat-o după casele oamenilor. Și ea este așa și din alte unghiuri de progres.

Condițiile de muncă în industrie au înregistrat o permanentă îmbunătățire. În agricultură este suficient să ne gîndim că în noua existență, cu mecanizarea, a dispărut seceratul manual, care era nu numai una din cele mai chinuitoare munci dar era și truda emblematică a țărăncii, cu toate efectele deformatoare și dătătoare de suferințe. Durerile de mijloc milenare ale țărăncii aplecate pe secernă eliminate din existența mamelor, surorilor, fetelor noastre au fost temelia uneia din cele mai emoționante trepte urcate de calitatea vieții în România.

Dar nu numai facilitatea existenței influențează, exprimă calitatea vieții. Faptul că am ajuns în prezent — venind dintr-o epocă în care pîinea albă pe masă însemna pentru toți ai noștri cea mai bună pîine — dacă am ajuns să avem oricînd pe masă pîinea albă, dar tot mai mulți dintre noi se conving prin cunoaștere că nu este și cea mai bună pentru organism, încît caută alta, mai puțin albă, ei bine, faptul acesta arată că momentul în care ne aflăm reprezintă, față de toate cele anterioare, un punct mai ridicat al calității vieții pentru că, în fond, ea, această calitate, încorporează și grija pentru sănătatea, pentru echilibrul organismului uman.

Cunoașterea umană în general și în special pătrunderea, prin cunoaștere, în tainele pînă mai ieri neexplicate ale biologicului, această cunoaștere se cuprinde în calitatea vieții, pe care o influențează cu un impuls de creștere. Voi da un singur exemplu. Electronografia este unul din cele mai noi terenuri de cercetare pentru știința lumii. Desigur, numai întîmplător electronografia s-a născut în România, dar nu este un motiv să ne sfiim s-o amintim. Dar fapt este că aparatul numit electronograf se utilizează cu bune și, aș zice, chiar cu spectaculoase rezultate (ele nu sînt încă în întregime foarte bine cunoscute). Există la Iași un doctor care îl folosește de cinci ani și studiază aplicațiile electronografiei. Omul se numește Ștefan Iancu, iar rezultatele muncii lui arată deja, fără echivoc, utilitatea crescîndă a electronografiei atît pentru medicina modernă (în stabilirea unui diagnostic din ce în ce mai complex) cît și pentru cea tradițională (în acupunctură ori în utilizarea altor mijloace tradiționale pentru înlăturarea dezechilibrelor energetice). Sigur, succesele științei, mai ales pe un teren necunoscut sînt uneori componente mai puțin vizibile ale calității vieții, dar aceste elemente funcționează. Contribuie și ele la rezultatul general în cadrul multitudinii de factori care influențează indicatoarele de bord, ca să zic așa, ale celei mai vechi și celei mai sofisticate mașini create pe Terra printr-o încă nedescifrată interdisciplinaritate fundamentală electro-bio-chimică, superagregatul sistemic, necunoscut nici azi în toată complexitatea lui, care este ființa umană cu viața ei, cu calitatea acesteia în fiecare punct sau etapă de pe traseul existenței.

Judecarea nivelului calității vieții prin enumerarea bunurilor de diferite valori pe care și le poate procura individul este, dacă nu incompletă vizibil, oricum înșelătoare. A crește calitatea vieții celui ce a trecut de la Mărăști la țigări de zece ori mai scumpe față de cel ce s-a lăsat de fumat neconstrîns de medici și de vreo sfătuință. Dar între lucrurile care nu se lasă măsurate și cuantificate, intrînd însă cu încăpățînare în alcătuirea planurilor de adîncime ale calității vieții este ceea ce am putea numi bucuria vieții, luminozitatea existenței ori măsura în care diverse stări conflictuale și teama de acutizarea conflictelor latente îi lasă omului posibilitatea psihică și afectivă de a se bucura de condițiile materiale în care se înlănțuie acțiunile și speranțele lui. În ultimii cinci ani, în condițiile în care peste toate țările lumii a bătut rece vîntul fricii de agravarea unor conflicte, al spaimei unui cataclism nuclear cu care unii se străduiesc să obișnuiască mintea oamenilor, în condițiile în care mor și sînt amenințați să moară de foame pe glob milioane de oameni, în condițiile în care stresul acestei existențe își pune tot mai tare pecetea asupra comportamentului, a vieții indivizilor și — oricît ar apărea de cumplit — asupra copiilor părinți ce trăiesc sub un astfel de bombardament de informații perturbatoare și apăsătoare, ei bine, în aceste condiții viața oamenilor din România nu a încetat să continue cît mai normal dar aș zice chiar ca a dobîndit o notă în plus de certitudine, iar toată această întindere nemăsurată de stări sufletești influențează nevăzut calitatea vieții determinînd bucuria vieții, încruntarea ori lumina din privirea oamenilor venind spre casă sau adormindu-i seara copiii. Mișcările și acțiunile zilnice ale omului la noi se desfășoară nu în ceața nesiguranței ori a spectrului dramelor ce bîntuie sau amenință în alte părți ale lumii, ci în lumina înțelegerii exacte a situației țării pe harta lumii și în prezent, cu efortul întregului nostru popor orientat spre bunăstare și liniște. Prestigiul internațional al României, datorat în primul rînd politicii de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu, este unul din elementele de profund echilibru în sufletele cetățenilor care nu trebuie să întrebe dacă băiatul vecinilor a mai scris din nu știu ce campanie militară unde a fost trimis spunîndu-i-se că este o onoare să înfrîngă niște oameni care n-ar mai avea de-acum dreptul la viață liberă — sau chiar la viață, dacă insistă singuri... — numai pentru că sînt ei, acei oameni, de o parte ori de alta a nu știu cărei baricade. Cînd președintele nostru este apreciat în lumea de azi tocmai pentru înțelegerea superioară a dreptului popoarelor, la viață, la independență națională și la relații de colaborare egală între țări, neamestec în treburile lor interne, ei bine, cînd în întreaga lume este respectată vocea României și pledoaria președintelui ei de eliminare a forței și a amenințării cu forța dintre mijloacele de rezolvare a oricărui diferend, a oricărui fel de neînțelegeri, în aceste condiții, pe fruntea cumpătului de la București sau din Rovinari, normal, nu vor bîntui umbrele care înnegurează privirea muncitorului dintr-o țară mai dezvoltată, care poate cumpăra mai mult cu banii cîștigați într-un an, dar care tocmai se întoarce de la sărbătorirea celor ce au căzut departe de țară, într-un război absurd și mizerabil, acum zece sau acum cincisprezece ani. Bucuria vieții poate fi pîndită ori nu de spectrul unor asemenea eroi. Și este o deosebire fundamentală de luminozitate a vieții între razele pe care le aruncă în conștiința noastră eroii noștri, care ne-au apărat întotdeauna țara, independența, ființa națională, și între gîndurile pe care le provoacă poporului american eroii săi din Vietnam.

Pe lîngă zidurile care se clădesc sobru ori somptuos în afara noastră, se mai clădește și omul, în interiorul lui. Este cea mai înceată, dar cea mai durabilă construcție. În sufletul nostru s-a clădit, din veacuri, logica după care noi n-am luptat decît ca să ne apărăm. Conform cu această structură, politica internă și externă a președintelui nostru conferă siguranță și liniște vieții oamenilor din România, iar ultimii cinci ani ai acestei politici și ai acestei vieți au chemat pasul nostru cu o treaptă și mai sus.

Calitatea vieții se discută statistic, din unghi sociologic, material cultural etc., pentru a se reveni, de obicei, la statistică. De această dată a fost altfel.

DORIN GHERGHINESCU

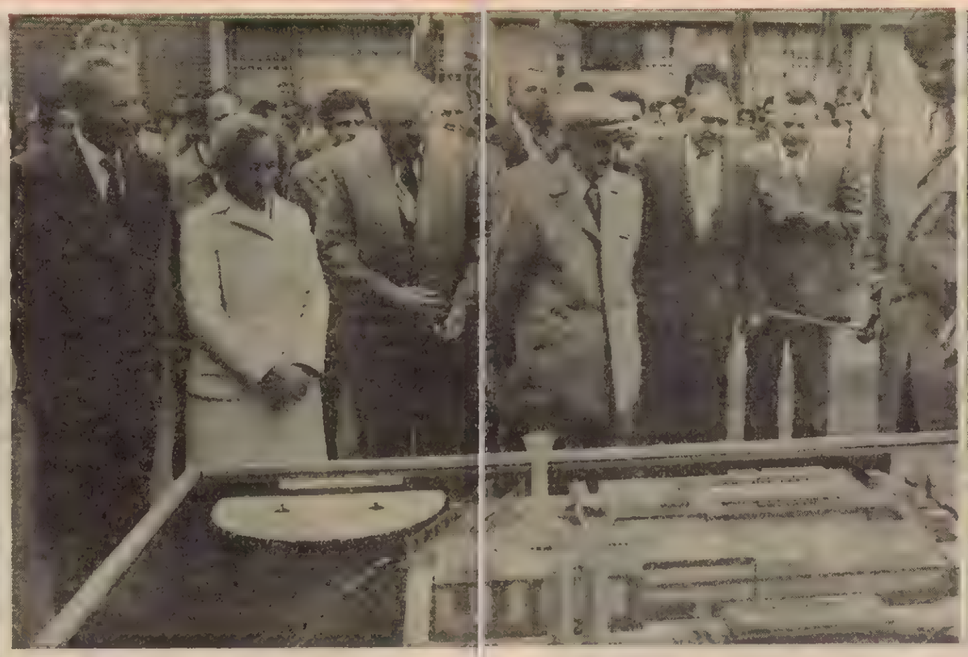

De douăzeci de ani de veghe la liniştea patriei prin furtunile timpului: NICOLAE CEAUŞESCU

Pe marea fertilitate a acestei epoci din istoria României, fertilitate generată de profunda coerenţă a politicii P. C. R. şi de continuitatea istorică la cîrma destinului naţional, se întemeiază luminoasa opţiune a tuturor comuniştilor, a întregului popor român:

La al XIII-lea Congres, Ceauşescu reales!

PCR
CONGRESUL XIII

Omul constituie totul și omului trebuie să i se închine tot ce se realizează în societatea noastră

Viața României între două congrese

● **MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ — forul suprem al puterii de stat populare, este constituit din 369 deputați dintre care 130 deputați lucrează nemijlocit în producție (95 în industrie, 35 în întreprinderi agricole de stat, întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii, cooperative agricole de producție), 54 deputați sînt cadre din domeniile cercetării, ingineriei tehnologice, proiectării, învățămîntului, științei și culturii, 31 deputați sînt economiști, medici, juriști, ofițeri, reprezentanți ai cultelor, 154 dețin funcții de conducere în organele centrale sau locale de partid, de stat, în organizațiile de masă și obștești etc. ● Din totalul de 369 deputați în Marea Adunare Națională, 29 sînt maghiari, 6 germani și 2 de alte naționalități ● CONSILIILE POPULARE, ca organe consecvent democratice ale autoconducerii și autogospodăririi teritoriale, string în rîndurile lor 62 164 deputați, muncitori, țărani, intelectuali, reprezentanți ai celorlalte pături sociale ● FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE,** ca expresie organizatorică a unității politice a poporului, a coeziunii poporului în jurul partidului, este cel mai cuprinzător organism politic al țării și reunește în rîndurile sale : Partidul Comunist Român, Organizația Democrației și Unității Socialiste, organizațiile sindicale, organizațiile de tineret și copii, organizațiile de femei, Comitetul Național „Oamenii de știință și pacea", consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, uniunile cooperatiste, Consiliul Național al inginerilor și tehnicienilor, uniunile societăților științifice medicale și ale cadrelor didactice, uniunile de creație, Consiliul ziariștilor, Comitetul foștilor luptători și veteranilor de război împotriva fascismului, Comitetul pentru apărarea păcii, Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie etc. ● **În cele aproape 47 000 de ECHIPE CETĂȚENEȘTI DE CONTROL, alese la începutul acestui an, activează 200 000 de oameni ai muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități. Sfera domeniilor de activitate supuse controlului oamenilor muncii cuprinde în prezent 150 000 unități economice și sociale printre care cele comerciale, prestatoare de servicii, de ocrotire a sănătății, cămine de copii și de bătrîni, creșe și grădinițe, cantine, transport în comun, stațiuni balneare, baze sportive etc. ● ORGANIZAȚIA DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE** reunește în acest moment 4 milioane de membri — muncitori, țărani, intelectuali, gospodine, pensionari, bărbați și femei care nu sînt membri ai Partidului Comunist Român ● **„TRIBUNA DEMOCRAȚIEI", este cea mai amplă tribună de participare cetățenească la soluționarea problemelor țării.**

Statul sîntem noi toți

Fundamental pentru cetățeanul României de azi este faptul că e liber să trăiască și să muncească în sensul vremurilor și nu împotriva lor, că munca lui se varsă în tezaurul țării, al colectivității și nu în hambarele unei elite rapace, că mijloacele de producție sînt ale clasei muncitoare, că îi este asigurat un loc de muncă și nu poate fi pus pe drumuri, că a devenit conștient de rolul său în istorie, că s-a emancipat prin învățătură și prin cultură, că își hotărăște singur destinul, fără cenzuri dogmatice, fără prejudecăți. Partidul comuniștilor este în acest context centrul vital al națiunii, academia sa cea mai înaltă de muncă și de luptă revoluționară. Statul socialist devine astfel un stat al oamenilor muncii, un stat în care omul este ridicat la rangul demnității sale, în care omul este convocat să conlucreze pentru pregătirea planurilor sale de viitor, să sintetizeze legi, să ia hotăriri privind destinul politic al țării. Practica socialistă a democrației nu reprezintă doar asigurarea unui cadru expresiv și eficient de participare a maselor la conducerea treburilor societății, ci în primul rînd schimbarea poziției omului în raport cu întreaga evoluție a istoriei, și apoi transfigurarea condiției umane. Dintr-un indiferent, dintr-un individ anonim, neînsemnat, disprețuit sau, în cel mai bun caz, numerotat, al unei societăți, omul devine în socialism o individualitate, o personalitate care participă la conducerea și organizarea societății, pentru soluționarea problemelor principale ale colectivității din care face parte. Omul este ridicat în socialism la rangul de proprietar, producător și beneficiar al tuturor bogățiilor societății. În felul acesta el nu mai e un simplu mecanism în angrenajul social ci un factor de decizie. La urma urmei, tot ceea ce își propune socialismul și comunismul să înfăptuiască pentru om își propune, nu pentru un om abstract ci pentru unul viu, concret, încă plin de contradicții, plin de nedumeriri, de încercări și nereușite, de victorii imediate și de perspectivă, de împliniri neașteptate dar și așteptate, de veghe în camera de gardă a sănătății societății pe care o edifică. Democrația socialistă este democrația aceasta nobilă și caldă plămădită din conlucrarea celor mai înțelepte minți ale clasei muncitoare, a reprezentanților săi legitimi, devotați, revoluționari pînă în cele mai intime fibre ale ființei lor, pentru a da societății legile firești ale eliberării din cenzurile întunecate ale fricii și urii, sentimentul libertății meritate și responsabile. Democratismul socialist înseamnă umanism practic, revoluționar. O societate care oferă membrilor săi dreptul la egalitate, la demnitate, la muncă și la creație, la fericire și la împlinire socială, la libertate și la certitudine în ziua de mîine este o societate care devine, din premise, democratică.

Prin caracterul profund uman al noilor raporturi dintre proprietate, și omul care muncește, care produce efectiv bunurile materiale și spirituale ale societății, s-a imprimat un alt curs evoluției vieții sociale, eliberate de tensiunile contradictorii explozive ale vechilor sisteme sociale bazate pe proprietatea privată și pe exploatare. Acum proprietatea este colectivă, este a întregului popor. Fapt care operează o seamă de transformări de mentalitate la nivelul individului, de creștere a responsabilității față de sine și de locul său în societate, a grijii față de destinele societății în care, devenind proprietar, producător și beneficiar totodată, trebuie să se transforme în planul structurilor morale. Această nouă viziune asupra democrației, asupra proprietății mijloacelor de producție, asupra participării oamenilor muncii la conducerea efectivă a treburilor obștești, generează alte teme de meditație privind interdependența dintre conținutul economic și cel social-politic al participării, privind rolul și răspunderea individului în cadrul deplin al afirmării sale democratice, rolul statului în apărarea și dezvoltarea formelor de proprietate socialistă, funcțiile și finalitățile muncii eficiente în gospodărirea avuției naționale, în aplicarea fermă a principiilor autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale etc. Sistemul democrației prin autoconducere muncitorească și prin autogestiune este, desigur, complicat și în plin proces de perfecționare în practica economică, socială și politică, dar el devine pe zi ce trece unicul sistem care se suprapune exact pe structurile societății socialiste multilateral dezvoltate, la nivelul actual atins de evoluția vieții. Această diversitate și complexitate de forme și organisme care prilejuiesc participarea efectivă și directă a oamenilor muncii la conducerea democratică a societății trebuie conjugată cu activitatea exactă și imediată a organelor statului socialist, ceea ce implică un sistem de control total asupra proceselor economice și sociale definitorii pentru stadiul actual al dezvoltării societății noastre. Un control muncitoresc operativ, participativ, deschis și nemijlocit care are sarcina să depisteze, să promoveze, să pună în valoare noi resurse materiale, umane și organizatorice, să apropie actele conducerii de problemele efective ale vieții, să lege mai strîns organizarea activității politice, economice și sociale de inițiativa, experiența și competența oamenilor muncii. O activitate eficientă de control, care la noi are o largă bază de masă și preocupări cuprinzătoare, are sarcina să investigheze domenii de importanță vitală pentru dezvoltarea societății, cum ar fi calitatea producției și bunurilor de larg consum, aprovizionarea ritmică a populației cu bunuri alimentare și industriale, diversificarea și eficiența prestărilor de servicii pentru populație, întreținerea și repararea fondului locativ, ocrotirea sănătății și dezvoltarea activităților medico-sanitare, protecția mediului înconjurător și conservarea echilibrului ecologic, respectarea legalității socialiste, întărirea ordinii și disciplinei, așezarea mai fermă a relațiilor sociale și interumane pe principiile și normele eticii și echității socialiste. În măsura în care acest sistem complex de control democratic asupra întregii noastre vieți economice, politice și sociale își exercită prerogativele cu simț de răspundere și cu promptitudine, abaterile de la democrație, erorile, abuzurile, falsul și minciuna sînt sancționate și eradicate. Controlul democratic asupra vieții noastre pe multiple planuri ale existenței societății are rolul de a întreține, de a ține treaz simțul de răspundere al oamenilor muncii, de a veghea la sănătatea morală a societății. La urma urmei toți răspundem în fața oamenilor muncii, de la cea mai înaltă funcție în partid și în stat pînă la cea mai simplă, în fața societății, a partidului, a poporului, a istoriei. Practic, societatea noastră e plină de asemenea instanțe ale democrației care funcționează în măsura în care fiecare dintre noi sîntem conștienți de responsabilitățile care ne revin, de puterea noastră de decizie în acest imens organism democratic, de participarea noastră lucidă la elaborarea programelor de perspectivă a evoluției societății, de curajul de a spune lucrurilor pe nume, de a fi critici și autocritici, de a sancționa imediat efectele nocive ale unor contradicții, de a ne angaja în sensul istoriei, în sensul viitorului nostru. Fiecare dintre noi, în acest sistem revoluționar, democratic, poate fi un om care conduce, care elaborează, care creează, care muncește. Au devenit tradiționale forumurile și congresele reprezentative pe categorii de probleme, pe domenii ale vieții economice și sociale cum sînt, de pildă, Congresul consiliilor populare, Congresul educației politice și al culturii socialiste, Congresul agriculturii etc. Pe de altă parte, constituirea în sferele de bază ale economiei a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a Consiliului Național al Agriculturii reprezintă tot un mod de consultare democratică a oamenilor muncii în problemele vitale ale societății. Apoi, în cadrul larg al organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste se creează posibilitatea angajării tuturor oamenilor muncii, la diferite nivele, din diferite domenii de activitate, de a se exprima în conducerea treburilor țării, de a gîndi și de a propune, de a avea inițiative, de a aduce soluții celor mai dificile probleme cu care se confruntă societatea la un moment dat.

Practic, la această oră nu există unitate sau zonă teritorială care să nu fie cuprinsă în această vastă rețea de modele de manifestare democratică a voinței cetățeanului de a fi prezent în societate cu propriile sale gînduri și aspirații. Sistemul nostru democratic este nediscriminatoriu, nu impune restricții celor care vor să participe la conducerea treburilor colectivității, nici de sex, nici de naționalitate, nici de avere, nici de titlu nobiliar, nici de funcție în ierarhia socială. Esențială în acest moment al evoluției societății este, după cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, funcționarea în condiții cît mai bune a tuturor organismelor democrației muncitorești, astfel încît elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe să fie într-o măsură din ce în ce mai mare rodul voinței și gîndirii colective a oamenilor muncii, a întregului nostru popor. Acesta este, de fapt, modelul dinamic al unei democrații în acțiune ale cărei principii și modalități de exprimare se reglează în funcție de evoluția societății, de perfecționarea activității economice și sociale. Dar, prin definiție, democrație nu înseamnă numai drepturi ci și răspunderi, și obligații. În viziunea secretarului general al partidului democrația se manifestă prin instaurarea unei unități de fond între drept și datorie, între conștiința răspunderii și cea a libertății. Astfel încît sistemul nostru unitar al democrației muncitorești, revoluționare a devenit în ultimii ani un sistem socio-politic care trebuie să dea un nou avînt societății spre progres și civilizație, să rezolve echilibrat și temeinic la momentul oportun contradicțiile vieții sociale, să găsească soluții constructive, eficiente în atmosfera adesea dramatică a procesului istoric contemporan.

Trăim într-o societate care își propune o democrație totală, o democrație care să cuprindă pe toți cetățenii patriei și care trebuie înțeleasă și asumată cu mare răspundere de toți oamenii maturi și lucizi ai epocii.

ADRIAN DOHOTARU ■

Controlul oamenilor muncii

Echipele de control ale oamenilor muncii din municipiul Brăila, organizate și îndrumate de Consiliul municipal al sindicatelor au efectuat anul acesta peste 5 000 de controale în sectoarele de activitate de interes obștesc : comerț, cooperație, sănătate, învățămînt, cultură, servicii către populație etc. 410 echipe formate din 5 oameni ai muncii și pensionari, cel puțin o dată la trei luni și de cîte ori se consideră necesar fac controale. Toate unitățile, din centru și de la periferie, mai mici sau mai mari sînt cuprinse în această formă de control.

Așa cum de altfel ne-am așteptat, și în municipiul Brăila această acțiune, formă a democrației noastre socialiste, este bine organizată. Controale se fac, propunerile și sesizările mai importante sînt urmărite pînă la rezolvarea lor sau pînă la dispariția cauzelor care le-au determinat și dacă membrii echipelor de control n-au putere de decizie în rezolvarea neajunsurilor constatate, au în schimb putere de intervenție pe lîngă organele în drept. Pe lîngă controalele obișnuite, normale, în jur de 50 echipe primesc delegații lunare pentru alte unități decît cele pe care le cunosc și execută un control suplimentar, în paralel. Se înlătură astfel pericolul obișnuinței. Se fac deci și controale dirijate, de cele mai multe ori avînd teme precise și speciale. În toamna aceasta au fost controlate cantinele și cantinele-restaurant. Unele unități răspund cu promptitudine sesizărilor făcute, altele însă, mai certate cu corespondența preferă să păstreze tăcere pînă la o eventuală revenire.

Informațiile de mai sus ne-au fost furnizate de tovarășa Eufrosina Popescu, membră în Biroul executiv al Consiliului municipal al sindicatelor și care se ocupă și răspunde de probleme sociale și controlul oamenilor muncii. Hotărîm să alcătuim o echipă de control formată din noi și înfă un tovarăș intransigent și cu experiență îndelungată în această activitate. Dintre Iancu David, maistru la Combinatul de celuloză și hîrtie, Rodica Colocaru, contabilă la același combinat, Petrică Oprea, tehnician la I.U.C. Progresul, George Mihalache, pensionar, și Tudorița Ferendinos, ajutor de maistru la Fabrica de confecții, este rugat să ne însoțească pe motiv că este în concediu Iancu David. Iată-ne deci constituiți într-o echipă de control ad-hoc avînd intenția să mergem pe urmele altor echipe de control. Ne stabilim traseul : din centru pînă la piață și planul, să intrăm în unitățile din drum. Nu chiar în toate, bineînțeles.

Grădinița cu program normal 35, patronată de C.C.H. Este ora cînd copiii, după ce au mîncat supă de vită, mîncărică de mazăre cu carne și nelipositul desert, dorm. Cînd se vor scula vor fi întîmpinați de prăjituri de casă pregătite ca de obicei de Rodica Prodan și Petrica Iacob. Personalul, în frunte cu Cornelia Burlacu, directoare, vorbește în șoaptă. Facem și noi la fel. Ușile scîrțîie dar nu prea tare. Ne uităm prin încăperi. E curat și cald. Unele piese de mobilier ar trebui reconditionate sau chiar schimbate. Bucătăria și magazia de alimente îți aduc aminte de farmacie — perdeluțe de tifon, etichete. În schimb frigiderul nu conține medicamente, ci este plin ochi cu carne. Echipele de control formate din Iancu David, Maria Ghet și Tudorache Popa și una avînd-o în frunte chiar pe Eufrosina Popescu au trecut anul acesta pe aici de patru ori. Asta în mod oficial, adică cu proces verbal. Cornelia Burlacu ne spune că au mai trecut de vreo cîteva ori, doar așa, într-un control suplimentar de informare și în ideea de a interveni pentru rezolvarea unor probleme. În procesele verbale se menționează necesitatea igienizării de urgență a exteriorului imobilului și parțial a interiorului la uscătorie și grupul social ; repararea și schimbarea parțială a mobilierului, înlocuirea parțială a covoarelor. Se mai remarcă faptul că personalul didactic confecționează materialul de joacă și de învățare a unor noțiuni care cu siguranță le vor prinde bine mai tîrziu copiilor. Deci, ce s-a făcut ? Terenul de joacă a fost amenajat. De asemeni un chioșc în care copiii mănîncă și se joacă în zilele călduroase. 50 de scăunele au fost confecționate. Igienizarea a fost făcută. Chiuvetele și scăunele de WC sînt mici, pe măsura celor ce le folosesc, o curățenie exemplară la grupul social și la acea oră patru olițe pluteau ca niște transatlantice într-o cădiță în care se pusese dezinfectant. De doi ani fondurile destinate procurării materialului didactic, în valoare de 2 000 (două mii) de lei nu mai fuseseră acordate de către C.C.H. De ce, întrebăm, combinatul merge prost, nu-și face planul, contează pentru el chiar atît de mult această sumă ? Din contră, combinatul își realizează planul, merge bine, are beneficii etc. Contabilul șef e cam strîns cu banii, ca să ne exprimăm astfel, și pînă eliberează C.E.C.-ul respectiv trece timpul. Au trecut doi ani. Se va interveni din nou pe lîngă contabilul șef. Pentru echipa de fotbal se găsesc dacă e nevoie 2 000 de lei ? Tovarășul contabil șef are la grădiniță copii sau nepoței ? Nu primim răspuns. Pentru cei mici materialul didactic este cartea sau televizorul cu care ne-am obișnuit noi, cei mari.

Unitatea 29 Lactovegetarian. Aici e exact invers ca la Flora. În 29 septembrie, anul acesta, echipa de control formată din Iancu David, Romeo Pantelie și Tudorache Popa a constatat preocupări gospodărești (4 gustări, 3 ciorbe, 12 feluri 2, două grătare), murăturile și silozul pentru iarnă erau aproape gata. Găsim aceleași aspecte bune, atît doar că silozul și murăturile erau gata pentru iarnă. O unitate bună are drept firmă un număr, pe cînd cealaltă o denumire de hotel internațional. (Ce-i afară-i vopsit gardul, înăuntru-i leopardul.)

Gospodina, unitatea 6. Vînzătoarea Vasilica Neacșu, locțiitoarea șefei de unitate și celelalte lucrătoare sînt atît de speriate cînd ne văd, încît aproape ne pare rău că am intrat. În orice caz, aici lucrează o mînă de femei harnice și curate. Preparatele gospodina au căutare deși inventivitatea nu e chiar la ea acasă. Tradiția însă da. Aici e și pizzerie, ceea ce e foarte bine. Cam 300 de brăileni vin la unitatea 6 pentru a mînca așa ceva.

Piața centrală. Iată un loc controlat des și nu numai de echipele de control ale oamenilor muncii. S-o spunem de la început, deoarece entuziasmul nu este interzis chiar în acțiunile de control, n-am văzut pe unde am mai fost o piață atît de bine și frumos gospodărită, cu mărfuri sortate așa cum ar trebui să fie în toate piețele, expuse în galantare la vedere, cu aspect de permanentă expoziție. Ce se vede aia se și vinde de către vînzătoare amabile, rapide și corecte. Multe cîntare, multe puncte de vînzare la care nu aveau timp să se așeze la rînd mai mult de 3—4 cumpărători, deși ne aflam în piață la ora cînd gospodinele își umpleau sacoșele în drum de la locurile de muncă spre casă. Spațiile pentru vară și iarnă, suficiente, acoperite, luminoase sînt completate simbăta și duminica cu o mulțime de alte puncte volante, stradale. În rotonda din mijlocul halelor, la raionul gospodina, produsele primite de la restaurantul Dorobanți sînt diverse, cu aspect din cel mai frumos, probabil sînt și foarte bune. Puține restaurante, cu firmă și remiză, se pot lăuda cu o asemenea diversitate și mod de prezentare. Pînă și arta cofetarilor are aici un raion, cu prăjituri, nu doar cu plăcinte cu dovleac. Într-o asemenea piață e plăcut chiar să te plimbi. Să dăm numele cîtorva din cei care, iată, știu ce înseamnă comerț și care se pot arăta senini și cu ecusonul în piept cumpărătorilor : Valentin Radianov, Eugenia Popa, Vasile Cristea, Gheorghe Cotigă, Minca Bețeagă, Valerica Drăghia. Și toți ceilalți.

OPREA GEORGESCU ■

PCR CONGRESUL XIII

A deschide larg accesul maselor spre valorile științei și culturii

Drumul spre Mare și uriașul Arbore cotit

Uriașul Arbore cotit, de cîteva ori mai mare decît cupola unei catedrale, mi-a apărut în fața ochilor acum vreo doi ani, cînd am vizitat, cu o delegație parlamentară, Întreprinderea de mașini grele București, a cărei frumoasă emblemă o port de-atunci la butonieră, ca pe rozeta vînturilor.

Uriașul Arbore cotit seamănă cu un fluviu înghețat de gerul cumplit și e atît de neted, atît de perfect lustruit, că pare a fi ieșit de sub mîinile lui Brâncuși, sau, lustruit, poate, de tangajul neîntrerupt al mării.

Întîlnirea cu acest fabulos obiect construit parcă pentru Țara Uriașilor a precedat și a anunțat întîlnirea cu alta tulburătoare apariție [illegible] Dunăre-Marea Neagră pe care-l văzui, în toată splendoarea lui, în vara acestui an, săpat în bastionul lutului [illegible] al Dobrogei.

Văzui acest triplu salt geologic în [illegible]duh și în adînc, acoperind, parțial, [illegible] tulburent al Dobrogei. Văzui superba sa geometrie, ca o tiară spuzită de nestemate, văzui sfîrșitul teribilei lupte dintre flautele de calcar și marile păsări acvatice, dintre peștii amoniți și cîntecul lebedei, dintre [illegible]rcuirea recentă a izvoarelor și furtunile de nisip. Ca spinarea unei [illegible] luci în fața ochilor mei neîntrerupta și magnifica lui curgere, palidul sidef al ecluzelor, cu lecticele lor fluide.

Văzui, așadar, această întruchipare savantă și armonioasă ca pe un semn heraldic al glorioasei epoci în care trăim: Epoca Ceaușescu.

Am urcat în turnul ecluzei, asemeni unei clepsidre a prezentului și-a viitorului, asemeni unei heraclitiene santinele, stînd de veghe.

Mi s-a părut, la început de tot, a fi un fantastic diamant și-am și scris asta. Dar nu, el seamănă mai degrabă cu acel uriaș Arbore cotit zărit mai înainte, în imensa hală a Întreprinderii de mașini grele București, pe cînd, pe deasupra noastră, luneca giganticul pod rulant. Asemenea poduri, nespus de frumoase, adunate într-o salbă, n-am văzut niciodată. N-am văzut niciodată atîta artă și-atîta știință, niciodată atîta rîvnă și-atîta exactitate. Două imagini tulburătoare: rampe de lansare ale progresului și care exprimă forța și frumusețea zilelor pe care le trăim.

VIRGIL TEODORESCU ■

Viața României între două congrese

● Privită sintetic, din perspectiva elocventă a cifrelor, zestrea culturală a țării noastre a crescut an de an, asigurînd oamenilor muncii din țara noastră o continuă afirmare a aspirațiilor lor cultural-artistice ● Numărul total al caselor de cultură care împodobesc orașele mari și mici ale țării a ajuns la 279 ● O dotare edilitar-culturală de anvergură o putem consemna și în mediul rural. Satele țării noastre se pot mîndri cu 7 925 cămine culturale, în care își desfășoară activitatea numeroase formații artistice ce valorifică și îmbogățesc, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", străvechiul tezaur al culturii populare românești ● Activitatea cultural-artistică se desfășoară la fel de fructuos și în cadrul întreprinderilor economiei noastre naționale, care dispun de 266 cluburi muncitorești ● În cadrul acestor instituții funcționează 6 337 biblioteci, cu o impresionantă dotare ce cuprinde cele mai bune cărți din domeniul literaturii beletristice naționale și universale, ale literaturii social-politice și îndeosebi cărți de specialitate, tehnice și agrotehnice ● Un larg avînt înregistrăm și în domeniul rețelei de difuzare a filmului, în cadrul căreia au fost date în folosință 5 643 cinematografe ● Pentru o cît mai deplină valorificare a aptitudinilor artistice manifestate de oamenii muncii în variate domenii, în țara noastră activează 43 școli populare de artă, de pe băncile cărora răsar an de an numeroase talente, care, adesea, pășesc pragul către arta profesionistă ● Continuînd ideea, putem preciza că, în perioada 1981—1983, de exemplu, 4 500 000 oameni ai muncii au activat în 191 543 formații și cercuri artistice și că în anul 1983, de pildă, numărul total al spectatorilor din sălile cinematografelor și ale caselor de cultură a trecut de 250 milioane ● La loc de cinste se află în țara noastră și slujitorii Thaliei, care-și desfășoară activitatea în 45 de teatre dramatice de stat ● Li se adaugă alte 24 de teatre de păpuși și marionete, astfel încît dragostea pentru teatru, de veche tradiție la noi, este stimulată de la cea mai fragedă vîrstă. Muzica dispune de 16 teatre muzicale, 5 opere, 7 ansambluri de cîntece și dansuri și 15 orchestre simfonice ● Acordînd trecutului prinosul de cinste și respect, cinstind memoria oamenilor mari ai științei și istoriei poporului nostru, ai artei și culturii noastre, pe tot cuprinsul patriei funcționează pînă în clipa de față 423 de muzee și case memoriale ● Confirmînd dragostea poporului nostru pentru literatură, activitatea editorială a cunoscut, în anii din urmă, o reală înflorire. Numai în 1983, de exemplu, au ieșit de sub teascurile editurilor românești 3 674 titluri de cărți, ce au fost tipărite într-un tiraj total de 74 445 000 de exemplare

Înflorire fără precedent

Între progres și tradiție, la prima vedere, apare o incompatibilitate, de la sine înțeles fiind că cel dintîi începe prin a se opune celei de a doua. Astfel, o teorie nouă în știință, acolo unde domină, în acel moment alta, mai veche, cu aparență de certitudine, poate să o anuleze pe aceasta, substituindu-i-se ca singură valabilă (în paranteză, fie zis, pînă la noi ordine !). E Lovinescu a teoretizat „mutația valorilor estetice" și și-a intitulat unele studii „revizuiri", punindu-le de acord, în realitate, cu evoluția gustului literar, între două date. Nu totdeauna, însă, schimbarea acestuia echivalează, din însăși perspectiva axiologică, cu un progres. Din faptul că nu se mai compun astăzi opere muzicale în genul acelora ale lui Mozart și Beethoven nu trebuie să deducem superioritatea modernilor asupra clasicilor, arătînd că aceștia, în censul lor, inovaseră.

Politicește, însă, noțiunea de progres este, ca să zicem așa, mai limpezită. În marile sisteme de orînduire socială, epoca sclavagistă e în progres față de aceea a comunei primitive, feudalismul față de sclavaj, burghezia față de feudalitate, și socialismul față de burghezie.

În cadrul frămîntărilor care, de-a lungul mileniilor sau al secolelor, au dus la transformările structurale de mai sus, rolul scriitorilor și al artiștilor nu poate fi privit ca lipsit de importanță. Astfel, în secolul al XVIII-lea, în Europa, gîndirea liberă a zdruncinat din temelii ordinea feudală, a privilegiilor de castă, a dominației clericale, a absolutismului monarhic, pregătind spiritele pentru marile reforme ulterioare. În Franța, scriitori de rezonanță europeană, ca Voltaire, Rousseau și Diderot, au fost factori, astăzi unanim recunoscuți, ai mutației opiniei publice, care și i-a revendicat ca exponenți. Cei dintîi din cei trei, cînd denunța o eroare judiciară, izbutea să se facă ascultat și să obțină revizuirea sentinței. Ceea ce n-au reușit, la sfîrșitul secolului trecut, apărătorii căpitanului Dreyfus, pe nedrept condamnat la degradare și deportare pentru învinuire de crimă de înaltă trădare, și anume, casarea sentinței, a fost totuși compensat prin lămurirea tuturor oamenilor de bună-credință, asupra adevăratelor vinovați (unul din ei s-a sinucis, iar altul s-a expatriat !). Or, alarma o dăduse scriitorul Emile Zola, cu articolul său epocal, **J'accuse**, în care s-a ridicat împotriva justiției de castă, nominalizîndu-i pe cei vinovați și complicii lor.

La noi, epoca luminilor, cum s-a numit secolul al XVIII-lea, și-a aflat reprezentanții în Școala ardeleană. Trei din cei patru mari reprezentanți ai ei, de confesiune greco-catolică, au avut tăria să lepede rasa călugărească, scuturîndu-se de obediența față de superiorul lor, episcopul unit Ioan Bob de Copalnic, ba chiar față de însăși dogma infailibilității papale. Acești trei mari au fost Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ioan Budai-Deleanu. Singur Samuil Micu a suportat pînă la urmă jugul disciplinei oarbe, luminînd însă și el poporul prin lucrări lingvistice și istorice. Mari dascăli ai neamului, tuspatru, au fost contemporanii vrednici ai lui Horea, Cloșca și Crișan : revoluției sociale i-a corespuns una de ordin spiritual și etic. Românimea de peste munți i-a cinstit pe toți deopotrivă, recunoscînd în jertfa unora și în fapta culturală a celorlalți, propriile ei aspirații.

Același lucru s-a petrecut în Principatele românești, în secolul trecut, cînd scriitorii și artiștii, munteni și moldoveni, credincioși tradiției umanistice a marilor cronicari, s-au situat pe poziții progresiste, în mișcările populare de la '48, în campaniile unioniste, în lupta pentru reformele lui Alexandru Ioan Cuza și apoi pentru cucerirea Independenței.

În Moldova, semnalul l-au dat scriitorii grupați în 1840 în jurul periodicului **Dacia literară** : M. Kogălniceanu, V. Alecsandri și C. Negruzzi. Metodele abuzive ale regimului lui Mihail Gr. Sturdza au dus la suprimarea revistei, care în scurtul răstimp al unui an a scuturat inerțiile de gîndire și a stabilit premisele unității culturale și politice ale neamului nostru, de pe ambii versanți ai Carpaților.

Cel mai puțin structurat revoluționar din cei trei conducători ai **Daciei literare**, — l-am numit pe Negruzzi, în capodopera sa, nuvela **Alexandru Lăpușneanu** — odată cu replica acestuia, la tînguirea vornicului Moțoc, că „proștii" îi cer capul, — ne-a dat cheia evoluției sociale a secolului : „Proști, dar mulți".

Să fim însă bine înțeleși : prin cuvîntul **proști**, s-a înțeles multă vreme acei oameni din popor, nedați la carte, nu însă lipsiți de inteligență și de judecată.

Capodoperă totodată a nuvelei noastre istorice, pînă astăzi nedepășită, **Alexandru Lăpușneanu** formulează artistic aspirațiile la dreptate socială a maselor.

Paralel cu această ecloziune a literaturii noastre moderne, la îndemnul lui Alecu Russo, Vasile Alecsandri culege cîntecele bătrînești ale provinciei sale, din care nu puține erau răspîndite și peste munți, și peste Milcov. Nașterea literaturii noastre zisă cultă este sincronică cu marele act al descoperirii tezaurului literar oral, de o astfel de valoare, încît, în Germania, la îndemnul lui Herder, tînărul Goethe fusese și el culegător pasionat.

Un semn al caracterului progresist al liricii noastre este faptul că marii noștri poeți din toate provinciile românești și-au încorporat adeseori mesajul în formele metrice ale poeziei populare. Este suficient să menționez din creația poetică antumă a lui Eminescu, **Revedere, Ce te legeni, La mijloc de codru des, Mai am un singur dor** și **Doina**.

Din aceleași meleaguri ale Țării de Sus a Moldovei, geniul muzical al lui George Enescu ne-a dat **Rapsodia română**, care a străbătut continentele, ca mesageră a sufletului nostru național.

Nu este întîmplător, așadar, fenomenul creației artistice supreme, cînd exprimă, o dată cu specificul național, aspirația către dreptul la viață, la dreptate, la libertate și la fericire, a celui care a fost, secole de-a rîndul, purtătorul tuturor poverilor și plătnicul tuturor angaralelor.

Aș observa că s-a adăugat, în existența bimilenară a neamului nostru, culturii populare, în continuă ascensiune, conștiința unității lui. Cultura socialistă a elucidat în mod original relațiile dintre tradiție și progres, acesta însumînd-o și punînd-o în valoare.

În special după cel de-al IX-lea Congres al partidului, culturii române i s-a creat un cadru propice unei dezvoltări armonioase și complexe. Așa cum arăta în 1965 secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Artei și literaturii le sînt proprii preocuparea pentru continua înnoire și perfecționare creatoare a mijloacelor de exprimare artistică, diversitatea de stiluri ; trebuie înlăturată orice tendință de exclusivism sau rigiditate manifestată în acest domeniu. Esențial este ca fiecare artist, în stilul său propriu, păstrîndu-și individualitatea artistică, să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale, să urmărească ca ea să-și găsească drum larg spre mintea și inima poporului".

În vremea pe care o trăim este o mare acte de cultură în toate straturile poporului nostru. Cu siguranță că, prin hotărîrile sale, apropiatul Congres al partidului va realiza o ambianță și mai favorabilă unei înfloriri fără precedent a culturii române.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Operele de care avem nevoie

Am citit deunăzi o însemnare exactă, concisă și frapantă a unui clasic al nostru. „Slovele se află precum mesagerii-soli — ei dau de știre despre toate cîte sînt, bune și rele, în țara de unde vin. De ne calcă trudiți pragul, le înlesnim pe dată primenda, le dăm straiu curate, de le-au rupte ; și tun din cei aleși, de i-a secat drumul. Și mai ales, ne putem folosi de ajutorul lor, să trimitem și noi, la rîndu-ne, solie despre noi..."

Iată că mă întreb acum : ce fel de solie a încredințat oare mesagerilor săi, pleiada de scriitori ai patriei mele, în răstimpul scurs de la cel de-al XII-lea Congres spre a fi tălmăcit marelui Forum ce-și începe lucrarea azi-mîine ? În ce straie au învestmîntat-o, cum au primenit-o ?

„Precum vîntoasele în frunziș, astfel mi se preumblă emoția și gîndul prin desișul minții și al sufletului" — întrucît a da un răspuns cu valoare rotundă și deplină la sus-zisa interogație nu e de fel o treabă ușoară. Noima și firul lucrurilor nu pot fi atinse nici măcar superficial de un răspuns univoc pozitiv (însuflețit), nici de unul negativ (arogant și dat în răspăr). Fiind vorba despre un proces complex și adesea contradictoriu — de o etapă concret determinată a creației scriitoricești — consider că înțelept este a ne feri de o sentință exclusivistă, care nu suferă opinii contrare.

Literatura ultimei jumătăți de deceniu, climatul de creație, starea de emulație se pot aprecia, firește, numai cumpănind asupra roadelor menirii, asupra celor scrise și publicate în reviste de literatură sau de către edituri. Cantitatea și calitatea îșor vorbesc de la sine.

În privința cantității, cred că ne putem declara satisfăcuți, în linii mari. Cu toate că nu cunosc evidența — în oglinda cifrelor statistice — mecanismul editiei și difuzării de carte, activitate ce pare să fie, după semnele reperate, destul de complexă, purtătoare a multor surse și resurse profunde și nedetectate încă.

În ceea ce privește calitatea — care se poate detecta și se poate evalua de către orișicine — a romanelor, nuvelelor, poemelor, pieselor de teatru și eseurilor apărute, în momentul trecerii în revistă a toate cîte s-au așternut pe hîrtie, s-au petrecut în tărîmul literaturii noastre în ultimii cinci ani : un ochi ne poate ride în timp ce celălaltul chiar dacă nu trebuie să plîngă n-are cum se bucura fără reticențe. Este mai presus de orice îndoială — și iată, acesta este un fenomen pentru care ne putem bucura cu îndreptățire, întrucît semnificația lui pe plan estetic este înaltă : spiritul libertății și al acțiunii scriitoricești vizînd noul s-a afirmat cu hotărîre într-un proces continuu în acești ani, în practica redacțiilor revistelor, gazetelor și editurilor, în întreaga amploare a vieții obștii literare. Această deschidere estetică și rîvnă curajoasă de experimentare și inovare întemeiată pe idealurile umanismului socialist a fost în stare să producă forme și culori multiple, o pluralitate a stihurilor, metodelor de creație, a strădaniilor de cultivare a gustului — uneori radical deosebite — a formelor de expresie, a elementelor formale moderne în stare să caracterizeze categoric mai toate genurile literaturii noastre unitare. În această ordine de idei s-a continuat procesul atît de îmbucurător de îmbelșugare a literaturii noastre, proces al cărui rol și însemnătate de deschizător de perspective nu ne este permis să-l subapreciem. La fel, se cuvine să relevăm cu tărie și cu precădere că acest proces de îmbogățire, așa cum rezultă din învățămintele culese de pe urma celor mai valoroase creații, reprezintă, de fapt, o evoluție a continutului de gîndire, a ideaticii, o nouă modalitate de înțelegere artistică a realității, a epocii, o abordare și exprimare în acord cu cerințele contemporaneității a noilor mesaje scriitoricești. Într-un cuvînt : obținerea acelei noi calități literare și estetice, a cărei cultivare și mai temeinică împlinire o instituie, ca pe o cerință esențială, proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului.

Avem datoria, deci, să tezaurizăm și să cultivăm, perfecționîndu-le, înfăptuirile, cuceririle literaturii noastre noi, din cele patru decenii de după Eliberare și a gîndirii noi estetice, și mai ales faptele minunate de artă ale literaturii din ultimii 20 de ani, toate acele realizări prin care Congresul al IX-lea a așezat, laolaltă cu întreaga viață politică, economică, socială a țării, pe temelii noi, mai democratice și mai umane, literatura noastră, împrospătînd-o, înnoind-o, revoluționînd-o într-adevăr, din temelii. Păstrarea, conservarea rezultatelor obținute, luată în sine nu este în stare, deocamdată, să asigure, să determine pasul înainte necesar ; fără îndoială însă, aceasta este calea ce duce în mod îndubitabil spre țelul propus, noul stadiu calitativ al evoluției în genere.

Odată cu cel de-al IX-lea Congres, a început și s-a statuat o nouă epocă de creație a artei noastre literare. Fiecare succes individual și înfăptuire personală de excepție, laolaltă cu tot ceea ce a devenit izvor al aspirației nobile de a da un caracter mai modern și mai adevărat gîndirii publice a scriitorimii se constituie în Evul inaugurat de cel de-al IX-lea Congres, dominat de spiritul revoluționar creativ, în stare să ne mîntuie de orice fel de îngrădiri dogmatice și schematiste.

Procesul — de o însemnătate deosebită, și din punct de vedere al istoriografiei literare — a dobîndit desinențe sociale și artistice, rezumate de secretarul general al partidului într-o analiză cu valoare programatică, exprimate în atragerea de atenție cu care s-a adresat membrilor obștii literare : „Militînd pentru o artă angajată, situată ferm pe pozițiile ideologice marxist-leniniste, partidul nostru s-a pronunțat și se pronunță pentru o largă diversitate de stiluri și maniere artistice. Combătînd anumite viziuni înguste din trecut, unele păreri rigide cu privire la caracterul artei, partidul nostru stimulează preocuparea scriitorilor, a tuturor artiștilor din țara noastră pentru perfecționarea măiestriei, pentru îmbogățirea mijloacelor de exprimare, pentru o continuă înoire creatoare. Pornim de la premisa că diversitatea de stiluri și forme artistice nu face decît să exprime mai pregnant conținutul, să-l facă mai accesibil omului pentru care este creată opera de artă." [...] „Ele (cenacluriile) să vegheze permanent împotriva uniformizării, pentru diversificarea tot mai largă a scrisului, luptînd însă pentru un conținut superior..." [...] „Este necesar să se facă totul pentru crearea unui puternic front literar unit, care să-și consacre talentul, energiile, forța creatoare făuririi unei literaturi demne de epoca pe care o trăim, demnă de minunatul nostru popor. [...] Criteriul de bază al aprecierii scriitorului trebuie să fie opera sa, poziția lui ideologică, politică și morală oglindită în această operă."

Putem, oare, afirma cu sufletul împăcat că literatura noastră a răspuns întru totul, fără rabat, exigențelor îndreptățite exprimate în chemările secretarului general ? Am întrupat oare, în realitate, în domeniul artei literare, la nivelul comenzii sociale menționate, ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu definea ca fiind „planul cincinal al revoluției umaniste, cincinalul revoluției de-și propune acreditarea unei literaturi în adevăr umane, demne de poporul nostru de epoca minunată pe care o trăim" ?

În materie de talente nu sîntem nevoiași deloc. În ultimii ani și-a făcut auzit mereu glasul cîte un nou val, o nouă generație de condeieri tineri, dotați cu har. Nu ne putem plînge : avem un mare număr de lucrări realizate la un înalt nivel de măiestrie. Activitatea concretă a unei întregi pleiade de autori de excepție, mai vîrstnici ori mai tineri, oferă garanția permanentei evoluții a literaturii române, laolaltă cu cea a literaturii naționalităților conlocuitoare, instaurarea unui climat sănătos, a unui antrenant schimb de opinii, asigurînd vigoarea vieții literare. Avem, și din seria operelor apărute în ultimii cinci ani, cu ce ne mîndri, cu ce apare în fața ochilor lumii, cu fruntea sus. Aș putea apela la nume de autori — români, maghiari, germani, de alte naționalități — de opere, dar nu o fac, pentru că simpla enumerare nu e în stare să sesizeze proprietățile specifice ale valorilor caracteristicile lor, și o astfel de înșiruire ar putea leza chiar și fără vrerea-ne pe oarecine, ar putea irita. Mai importantă și mai necesară decît trecerea în revistă publicistică-critică sub zodia lui „să nu omitem pe nimeni, să nu jignim pe nimeni" este meditația asupra grijii și îndatoririi noastre comune ; se cuvine, astfel, să poposim o clipă înaintea tabloului general, pe care oricine l-ar putea alcătui, spre propria-i dumirire, prețuind recolta cea mai proaspătă de romane, poeme, piese ale noastre.

Bag seamă, nu este vorba doar despre o simplă exigență tematică ; chiar dacă — mă grăbesc să notez — atunci cînd cîntărim imaginea de ansamblu a unei literaturi, proporțiile temelor, orientarea, interesul și vectorii tematici trec cu îndreptățire în prim-plan, fiind în stare să limpezească lucrurile, să ne înlesnească concluziile. Întrucît — de vrem ori ba — trebuie să avem în vedere învățămintele anume. În cazul nostru concret, de exemplu, se cuvine să observăm că întru îndeplinirea „cincinalului nostru literar" s-a produs o rămînere în urmă în stare să ne pună pe gînduri. Parc-că unii confrați au fost mai sensibili la prima parte a atragerii de atenție a secretarului general, îndemnului la refuzul uniformizării, chemării la obținerea unor mijloace de expresie cît mai diverse. Pare că nu s-a acordat destulă atenție, grijă sublinierii accentuate a cerinței creșterii — în conformitate cu exigențele sociale enunțate — calității conținutului operelor, bogăției lor ideatice, caracterului lor mobilizator, educativ și — nu în ultimul rînd — promovării pildelor de eforturi eroice a maselor de oameni ai muncii, dezbaterii problemelor fundamentale, sociale și morale ale epocii noastre.

Revoluția noastră literară pornită spre cucerirea piscurilor unei noi calități nu cunoaște opriri și popasuri. Timpul, proiectul de Directive ne pretind roadele menirii noastre : lucrări care vorbesc despre milioane de compatrioți, adresate milioanelor de cititori. Dispunem de toate posibilitățile necesare pentru a putea surmonta rămînerea în urmă a literaturii noastre în comparație cu realitatea în revoluționară schimbare, cu grandioasele împliniri, cu renașterea de o impresionantă forță dramatică a cugetelor, cu eforturile eroice ale contemporaneității. Depinde de noi, cît și ce vor putea transmite „mesagerii" noștri (respectiv : slovele noastre adevărate și alese) despre noi, despre lumea noastră, semenii noștri și problemele lor plămădîtoare de destin. Cît și ce vor putea transmite despre patria noastră comună, renăscută după cel de-al IX-lea Congres, despre România socialistă. Cît de autorizați, cîtă trecere și încredere vor dobîndi cuvintele noastre — mesagerii noștri în lumea largă — depinde, la fel, de noi.

Am început prin a cita aserțiunea unui clasic al nostru. Voi încheia folosind mărturisirea de credință a altui mare al nostru înaintaș, o adevărată **ars poetica** a sa, care afirma că numai adevărul, doar el, e în stare să nu te deziluzioneze. Se face de parcă ne-ar fi vorbit nouă de-a dreptul, căci iată ce spune dumnealui : „Dacă fiecare scriitor s-ar inspira direct și întotdeauna din realitate, operele ar fi la fel de diverse ca evenimentele vieții înșiși. Numai că talentul de a prinde un ceva măcar din viață este un apanaj aparținător doar înaltelor spirite. Pînă și aceste mari spirite izbutesc numai după ce au parcurs un lung drum al devenirii. O viziune limpede, pătrunzătoare asupra lucrurilor vieții este cel mai înalt punct în creșterea unui observator-contemplator, în re-crearea vieții este cel mai înalt punct — de atins — în perfecționarea de sine a artistului".

HAJDU GYOZO ■

VIITORUL CULTURII ROMÂNE

— Alexandru Piru, care ar fi rolul profesorului de literatură în promovarea valorilor unei culturi ?

— Un profesor de literatură, cum sînt de aproape patru decenii, are îndatorirea de a pregăti pe studenți în cunoașterea cît mai adîncă a valorilor create de reprezentanții de ieri și de azi ai literelor românești, a-i educa în sensul unei înțelegeri și prețuiri obiective, neconjuncturale. Departe de mine ideea de a minimaliza, rolul criticilor neuniversitari, dar de obicei aceștia își aleg doar o parte din literatură, de predilecție contemporaneitatea, pe cînd profesorul, chiar predînd o singură epocă, trebuie să știe (și să investigheze mereu) întregul parcurs spre a face raportările necesare, a regîndi vechile ipoteze sau soluții și a deschide calea altor posibile interpretări, a unor noi perspective. Nu încape îndoială că profesorul trebuie să fie un om cult. Asta înseamnă că el însuși trebuie să învețe tot timpul, să fie cît mai informat, să aibă o mare experiență. Dar, se știe, cultura nu este totuna cu volumul de cunoștințe acumulat, nu este un simplu bagaj, ci, așa a zis un filozof, „ceea ce rămîne după ce ai uitat tot ce ai învățat". Nu toată lumea a fost de acord cu acest paradox. E adevărat că uitarea e o lege a memoriei (uităm amănuntul, reținem esența), nu asupra ei insistă însă filozoful, ci asupra faptului că spiritul nostru dobîndește însușirea pe care o numim cultură într-un proces. A fi cult înseamnă a fi dobîndit aptitudinea de a cunoaște și de a găsi soluții. Nu este om cult cel rămas pasiv față de realitate, prizonier al cunoștințelor sale, ci acela care are o atitudine activă față de realitate, care caută în ea ceea ce a scăpat altora, fiindcă au interpretat-o mecanic, fără să reflecteze, adică fără să-și exercite spiritul. Un erudit (deși nu strică să fim eruditi) citește o carte de mai înainte edificat, foarte bine, dar o părăsește după ce și-a verificat în ea toate cunoștințele. Însă pentru omul cu adevărat cult tocmai aici începe exercițiul reflecției și al imaginației, acel joc al asociațiilor de idei care, depășind metodele, duce la înțelegerea adîncă, neașteptată a cărții. Căci adevărata cultură înseamnă creație, un cîmp nemărginit de manifestare a spiritului, capabil să pună în evidență și să rețină longevitatea valorilor. Se împlinește astfel una din vizionarele recomandări pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adresat-o celor chemați să valideze opera de artă : „Critica literară trebuie să analizeze principial activitatea de creație, fără pretenția de a da soluții obligatorii cu privire la forma și stilul lucrărilor artistice, să ia poziție față de manifestările negative și să promoveze operele care exprimă realitățile și idelle înaintate ale societății noastre. Totodată, ea trebuie să contribuie la educarea estetică a oamenilor muncii, la formarea gustului public". Iată o prețioasă idee ce trebuie să ne călăuzească și-n anii ce vor veni.

— Stimate Ion Besoiu, care sînt premisele de la care pornește teatrul românesc și care sînt viitoarele sale tendințe ?

— Aș aduce în discuție, mai întîi și-ntîi, două grăitoare episoade care-mi vin acum în minte. Primul s-a petrecut cu mulți ani în urmă la Ploiești, unde participam la un spectacol în care evoluau cîteva din stelele cîntecului românesc de o factură mai specială, romanțe, cîntece de pahar, de petrecere, de inimă albastră, cum se zice. Mă întrebaseră cîțiva dintre colegi ce anume m-a făcut să cred în reușita acestui spectacol. Nu le-am putut, sau n-am vrut, a le răspunde. Spectacolul, în ciuda vîrstei cîntecelor, a avut un succes teribil. Sală, arhiplină ! Un al doilea episod : eram în turneu cu un spectacol de teatru care, la București, era mult gustat de public, întrucît, credeam noi, replicile erau... bucureștenizate. În alte orașe, replicile acelea mai speciale n-au avut ecoul cuvenit. Dar, la Petroșani, reacția publicului a fost întru totul aidoma celei din București. Și-acum, în doar cîteva cuvinte, să încercăm să explicăm cele două episoade. Există spectacole și spectacole, așa cum există spectatori și spectatori. În artă, inclusiv în arta teatrului, nimic nu este perimat atîta vreme cît actorii sau artiștii sînt adevărați, atîta vreme cît ceea ce se întîmplă pe scenă, acea viață aparte, dialoghează cu viața spectatorului, atîta vreme cît viața spectacolului solicită acest dialog. Ceea ce s-a întîmplat la Petroșani m-a convins că publicul are o anume valoare a sa, o anume educație teatrală. În consecință, viitorul teatrului, posibila sa imagine de mîine, ar fi în strînsă legătură cu valoarea publicului, cu educația sa, dar de aceste două calități răspund, la un loc, dramaturgii, regizorii, scenografii și, firește, nu în ultimul rînd, actorii. Avem, în clipa de față, un public minunat, avem o dramaturgie cu multe piese de valoare universală, am avut și avem actori pe care orice teatru al lumii l-ar fi rîvnit sau pe care-i rîvnește, avem regizori de o mare disponibilitate artistică, avem o școală de scenografie și-avem o nouă generație care dovedește că a preluat, cu încredere și talent, problematica atît de complexă a viitorului teatrului românesc. În clipa de față și-n anii ce vor veni cînd în România socialistă se edifică și se va edifica societatea omului multilateral dezvoltat, inclusiv sub raport estetic, teatrul românesc se va confrunta, cred eu, cu mai multe situații aparte, una dintre ele fiind continua și masiva prefacere a publicului, un public, în deplină concordanță cu realitățile de azi ale țării, ce se urbanizează continuu. Totul este să găsim cumpăna cu care să egalăm pretențiile unui public aflat la a treia generație în sălile noastre și un alt public, cel care intră pentru prima dată într-o sală de spectacol. Și, firește, această cumpănă nu trebuie să dezavantajeze nici una din aceste două mari categorii de spectatori. Viitorul teatrului va fi asigurat numai în măsura în care, după spectacol, omul va gîndi asupra a ceea ce s-a petrecut pe scenă, va prelua în interiorul conștiinței sale viața de pe scenă. Cu alte cuvinte, teatrul sau cinematograful, sau oricare altă formă de spectacol artistic, vor fi, vor exista, doar dacă vor împlini și acea funcție educativă, estetico-formativă. În altă ordine de idei, oarecum mai abstract, dacă pot să spun așa, teatrul de mîine va fi, ca și teatrul de pînă acum, nepieritor, întrucît el este un mod specific de exprimare filozofică și, totodată, poetică, el este acea sensibilă oglindă a modului de-a gîndi, de-a simți, de-a reprezenta lumea înconjurătoare, starea la zi a vieții acestei lumi. Circumscrie poeziei, necesității omului de-a medita, de-a cînta în versuri frumusețea eternă a clipei, sau de a evoca trecutul glorios al patriei, al eroilor ei, teatrul întregii lumi va fi mereu prezent în viața omului. Teatrul românesc nu poate face, desigur, excepție, cu atît mai mult cu cît el se poate mîndri cu o inconfundabilă și străveche pecete, aceea a poeziei române dintotdeauna, poezie în cuprinsul căreia au fost prezente, la o înaltă ținută artistică, marile teme, aceleași și astăzi, ale artei : dragostea și ura, viața și moartea, binele și răul, frumosul și urîtul, adevărul și minciuna. Hrănindu-se din astfel de rădăcini, continuînd o tradiție de renume, dăruindu-se în întregime omului, viitorul teatrului românesc nu poate fi altul și altcumva decît la fel de mereu actual și contemporan cu viața din care se extrage și pe care o reprezintă, pe care o supune dezbaterii, pe care, în felul său specific, o construiește.

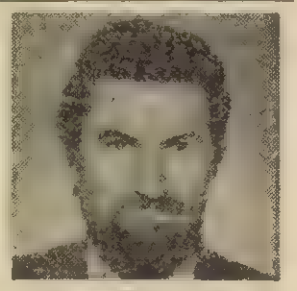

— Cum credeți că se manifestă, cum credeți că se vor manifesta, stimate Viorel Mărginean, în plastica românească, principalele direcții ale școlii noastre de pictură ? Care sînt și care vor fi, cu alte cuvinte, ipostazele contemporane ale tradiției în pictura românească ?

— Dialogul pe o astfel de temă mi se pare a fi mereu actual, întrucît opiniile, în marea lor majoritate, vor evalua raportul dintre modern și tradițional în pictura românească. Sîntem una din fericitele țări care, prin artiștii ei de mai de mult, s-au impus atenției lumii, au sporit tezaurul universal al lucrărilor de artă plastică. Noile generații, animate de cel mai profund respect pentru înaintași, s-au străduit să țină mereu sus renumele țării, al poporului nostru, considerat a fi extrem de dotat din punct de vedere artistic. Participările pictorilor, sculptorilor și graficienilor noștri la diversele expoziții internaționale, participări ce s-au arătat a fi, totodată, și confruntări, ilustrează, prin interesul stîrnit față de ipostazele contemporane ale tradiției plastice în România, că străduințele noastre au o bază solidă, că ele continuă cu adevărat o școală de înaltă tradiție. Ceea ce însă trebuie să fie limpede și clar pentru toată lumea, pentru toți cei ce iubesc frumosul, este un anume fapt despre care am mai vorbit de multe ori și pe care vă rog să-mi îngăduiți să-l repet : a respecta tradiția, a-i respecta pe înaintași, nu înseamnă să facem abstracție de un adevăr elementar, potrivit căruia sensibilitatea artistică a cunoscut importante mutații în ultimul timp. Arta, ca și alte domenii ale vieții, a cunoscut modificări deosebit de însemnate, prefaceri care condiționează însuși actul artistic. Pictorul român contemporan, continuînd direcțiile școlii din care derivă,

---

Fragmente critice

Hasdeu: „Setea de monumental și grandios"

A apărut de curînd, sub îngrijirea reputatului lingvist Grigore Brâncuș, **Istoria critică a Românilor**, opera lui Hasdeu, publicată prima oară în 1873. Este o carte polemică, scrisă la puțin timp după apariția **Studiilor românești** (1871) ale lui R. Rösler. Grigore Brâncuș și Manole Neagoe explică, în două ample studii introductive, metoda și argumentele lui Hasdeu, cu referiri (cei dintîi) și la stilul istoricului. Acesta mi se pare esențial într-o carte care, gîndită și scrisă cu o sută de ani în urmă, poate fi citită azi ca operă de imaginație științifică. N-am căderea să judec și să controlez probele lui Hasdeu, dar asupra demonstrației sale critice și a fanteziei ce însoțește demonstrația pot face unele observații.

Ce lese întîi la iveală, cînd parcurgi această carte sarcastică și patetică, este limbajul extraordinar al istoricului. Hasdeu este un spirit fără granițe, puterea lui de asociere este colosală. Mircea Eliade, care l-a editat în anii '30, vede în el **„setea de monumental și grandios"**, iar G. Călinescu crede că **Istoria Critică a Românilor** „dă în ordinea intelectului aceleași emoții epice ca și **Contele de Monte Cristo**". Astfel de laude ascund în ele și o oarecare rezervă. Căci o operă de știință care se poate citi ca un roman de aventuri trezește, îndeobște specialistului, mari suspiciuni. Adevărul este că, la lectura **Istoriei Critice**, surprinde neașteptatul epic al lui Hasdeu. Erudiția (umilitoare pentru nespecialist) se asociază cu o imaginație critică deschisă spre cele mai neașteptate laturi ale problemei. Impresia generală este că Hasdeu știe tot ceea ce se poate ști și că mintea lui poate dibui fără greș legătura ascunsă între fenomenele cele mai îndepărtate. Numele unei localități din Prahova (**Slan**) este pus în corelație cu un oraș vechi din Litvania, **cărămizile** descoperite de Bolliac sînt comparate cu cosltoarele aflate pe Bug de contele Tyszkiewicz. Este o soluție hazardată ? Istoricul are grijă s-o facă verosimilă printr-o epică dezlănțuită, aici profetică, amenințătoare, ca text din vechiul testament, colo sarcastică, batjocoritoare, ca un articol din Aghiuță. Demonstrația împotriva tezelor lui Rösler este, în orice caz, elocventă. Ea începe pe teren filologic și se încheie în plan cosmic. Hasdeu este pregătit, repet, în toate domeniile. Un capitol fascinant este acela despre **Acțiunea naturii asupra omului.** Filozofia, geologia, științele morale, istoria, bineînțeles, **mesologia** (știința „mijlocului ambiant") se cheamă și se însoțesc. Ca să ajungă la natura Munteniei, Hasdeu pornește de la teoria acțiunii climei asupra omului, citind în sprijin pe filozofui chinez Khung-fu-tse și ostașul roman Flaviu Vegețiu, care a trăit opt secole mai tîrziu. În discuție este antagonismul moral dintre nord și sud, explicat prin variația globulelor sangvine Ideea este că sudul produce **tipul inteleptului**, iar nordul **tipul luptătorului**, omul de arme. Hasdeu aduce în această teorie veche corectivul gîntei, ca factor modelator („gîntea mărginînd acțiunea naturei"). Ideea lui este că există ceva mai presus de materie : „Mai întîi chiar în sfera materială se observă izolîndu-se un element mai puțin brut, deși tot materie ; un element nu numai organic, ci încă uman ; un element foarte tenace, a cărui rezistință contra tuturor presiunilor topice, dacă nu totdeauna le învinge, încai cele mai de multe ori reușește a ajunge la o împăcare prin compromis. Acest viguros element, această aristocrație a materiei, ca să ne fie permis a ne exprima astfeli, este gintea pe care Ipocrat și interpreții săi o uitaseră aproape cu desăvîrșire și-n virtutea cărcia bascii și strănepoții goților, bunăoară, locuiesc de secoli pe aceeași coastă a Pirineilor, fără ca totuși o natură exterioară absolutamente identică să fi putut asimila printr-o necurmată acțiune de toate zilele vița teutonică cu aceea iberică".

Există, va să zică, o legătură între **pămînt** și **neam** care depășește **circumfusele**, atît de strînsă și hotărîtoare încît, zice Hasdeu, pămîntul răsfrînge imaginea neamului, iar neamul răsfrînge imaginea pămîntului. Dar dacă pe aceiași pămînt trăiesc ginte diferite ? Istoricul are o justificare și pentru acest caz El se bizuie pe istoricii și geografii antici, adnotează pe enciclopediști, comentează pe larg pe Herodot și Ovidiu care „a trăgănat o dură viață de opt ani între geți și sarmați la gurile Dunării..."

Abordînd tema specificului, Hasdeu nu se oprește la Moldova și Muntenia. El face o deosebire între **poporeele helicoase** și **popoarele forță** și caută exemple în istoria Europei. Francezii sînt mai helicoși, mai puțin forți, spaniolii mai forți și rar helicoși. Helicozitatea se manifestă prin expansiuni sporadice, forța este continuă și are un caracter defensiv. Chiar noi, românii, dovedește istoricul, sîntem helicoși, sau forți, după proveniența noastră, de la munte sau de la cîmpie. Muntenii sînt forți, cojanii sînt helicoși : „În Moldova ca și în Muntenia, pe cînd helicoasa agresiune petrecea strengărind în ges, adevărata forță, începînd de la agatîrși pînă la Tudor Vladimirescu, reședea în crestetul Carpaților ; mai în specie însă, în Munții Occidentali, acolo unde o dezvoltă concursul cel mai abundinte al tuturor convieținiorr fizice ; acolo unde plaiul voinic se clocnește cu Dunărea bogată ; acolo unde fluviul, în loc de a tîri după sine pe nește miluri ofilite, bolnăvicios cortegiu de lacuri dulci-sărate, devine și el un formidabil munte de porfir ; în Oltenia".

Din acest text și altele (**Forța de expansiune a Olteniei**), se vede limpede că Hasdeu socotește Oltenia ca matrice stilistică a românismului. El aduce în sprijin statisticile medicinei asupra salubrității gîntelor muntoase și trei bule papale din secolul al XIII-lea. Una dintre ele arată că puterea de înmulțire a locuitorilor din Oltenia, pustiită de tătari, este enormă : „populii multitudo supercreverit". Petre Pandrea face mai tîrziu elogiul **spiritului cobilițar** și crede că el se va impune într-o zi într-o Europă fără morală și fără căpătîi. Nu-i singura legătură dintre Hasdeu și eseiștii din anii '30 Faptul că Mircea Eliade se hotărăște să-i editeze în plină criză mondială este semnificativ. Enciclopedismul și mesianismul istoricului

dar fiind totodată și conectat la cuceririle din ultimul timp ale picturii mondiale, avînd deci, ca să zicem așa, o dublă și permanentă raportare estetică, va face dovada talentului și originalității sale în măsura în care arta sa va exprima adevărul vieții în mijlocul căreia trăiește, din miezul căreia se inspiră și la ale cărei idealuri și năzuințe subscrie și aspiră din adîncul ființei sale artistice, filosofice și sociale, inclusiv politice și ideologice. Mi-aș îngădui să spun că niciodată arta n-a oglindit mai plenar și mai emoționant efortul eroic al poporului nostru angajat pe drumul construirii unei noi vieți în România. Una din trăsăturile picturii din țara noastră este tocmai capacitatea sa de-a transcrie, la înalte cote artistice, imaginea complexă a țării, a satului românesc contemporan, a orașului românesc contemporan, a șantierelor care clădesc victoriile socialismului. Cu precădere este surprins chipul omului, al muncitorilor, al țăranilor cooperatori, al tinerilor ce înfăptuiesc, cu o nobilă dăruire și cu un exuberant entuziasm, această nouă realitate a României socialiste. Artiștii vor ilustra, în continuare, chipul de mîine al patriei, urmînd tradiția unei școli de pictură, dar, din nou subliniez cu o nouă perspectivă asupra mijloacelor de expresie, cu o racordare a lor la cele mai recente cuceriri în acest domeniu aflat în continuă căutare și, implicit, într-o permanentă schimbare de ton, de culoare, de construcție plastică propriu-zisă. Timpurilor noi pe care întreg poporul le trăiește li se cuvine o artă pe măsură, o artă nouă, îndrăzneață, dar, totodată, adînc legată de rădăcina mare a artelor plastice românești, această permanentă legătură fiind cel mai autentic act de identitate al tuturor strădaniilor noastre.

— Florin Mugur sînteți socotit nu numai un bun scriitor, ci și un bun editor. Ne-ar interesa să aflăm cum vede un editor viitorul ?

— Viitorul ? El nu poate fi imaginat fără trecut. Pentru ca literatura română să aibă viitorul pe care-l merită, e bine să la în seamă — mereu și în chipurile cele mai diverse — întregul ei trecut: de la cronicari și pînă la Marin Preda și Nichita Stănescu (în măsura în care cei doi mari scriitori reprezintă, vai, și trecutul ; mai e nevoie să spun că l-am fi dorit încă o sută de ani sub semnul prezentului ?). „La trecutu-ți mare, mare viitor". Ori de cîte ori — și au fost asemenea perioade, obsedante sau nu — legătura cu trecutul a fost ruptă și literatura a trebuit s-o ia de la început, numai fericite n-au fost rezultatele. Scriem după Neculce, după Eminescu, după Rebreanu, după avangarda suprarealistă și chiar — complicat lucru și aproape incredibil — după Marin Preda și Nichita Stănescu. Subliniez : nu numai după Neculce și Boileau, ci și după Ion Barbu sau Paul Eluard. Talentul nu ți-l poate oferi nimeni, dar obligația de a încerca să scrii în conformitate cu toate cerințele prezentului, atît politico-sociale cît și estetice, de a nu rămîne în urma realităților (inclusiv a celor estetice), obligația aceasta nu e rău să ne amintim că există. Numărul cărților foarte bune și chiar excelente care apar anual la noi a rămas, în ultimii ani, cam același, cu o nespusă de îmbucurătoare tendință de creștere. Dar a sporit numărul apariților lipsite de orice calități, în paguba cărții medii, bine scrisă, care constituia și constituie un sol prielnic pentru apariția marilor valori. E oricînd admisibil un mic procent de cărți nereușite (mai ales că ne aflăm pe un teren în care valoarea se măsoară cu mai puțină precizie decît, să zicem, într-o bancă) dar tipărirea unor cărți evident slabe — în primul rînd, da, din milă față de veleitarii bătrîni sau bolnavi sau bătăloși sau reclamagii sau numai plîngăreți — nu face servicii nimănui, nici măcar bieților oameni care ajung să se creadă scriitori neînțeleși atunci cînd văd că, după un prim gest de slăbiciune sau de bunăvoință, nu mai poate urma al doilea. (Uneori urmează și al treilea, și al patrulea...).

Operele marilor scriitori au, se știe, nu numai viitorul întîi, ci și viitorul al doilea, venind acesta, de obicei, după o scurtă perioadă de uitare urmînd decesului. Un ideal pentru scriitorul din România socialistă poate fi acela de a scrie nu numai pentru prezent și pentru viitor, ci și pentru acel viitor al doilea pe care-l ating doar operele de importanță hotărîtoare. Nici cu „cărți-bombă", manufacturate, care spun neglijent mici adevăruri teribil de interesante timp de trei zile sau de trei ani, și nici cu exerciții stilistice care nu se vor decît simple exerciții — și își au utilitatea lor relativă — nu cred că se poate ajunge la acest viitor al doilea. Actuale sînt mereu problemele eterne ale omului — care se manifestă altfel în fiecare epocă — visurile de o viață și cele de fiecare zi, grijile soțului, ale soției, ale copiilor, micile și marile lor satisfacții. Pe lîngă grandioasele spectacole ale istoriei, atît de importante pentru scriitor și cititor **(Război și pace)** există și, nu mai puțin semnificative, grandioasele spectacole ale iubirii și ale credinței **(Anna Karenina)** sau ale credinței într-un ideal **(Învierea)**. Totul e să nu fie spectacole de bilci. Viitorul culturii noastre, în care cred cu fermitate, depinde de capacitatea artiștilor de a crea cu gîndul nu numai la prezentul imediat (acest gînd firesc există oricum), ci și la capacitatea de rezistență, la **calitatea** operei lor, înfruntînd eroziunea timpului și a timpurilor. Ușor de spus, greu de făcut. Teribil de greu. Dar posibil și — așa cum ne arăta experiența literaturii românești contemporane — pe deplin realizabil.

— Mircea Drăgan, cum credeți că vor arăta filmele noastre în anii ce vor veni?

— Ca întotdeauna în ultimele două decenii, de astă dată cu o strălucire deosebită, documentele de partid pregătitoare ale Congresului al XIII-lea scrutează viitorul patriei cu luciditate și cutezanță. Este vorba de o perioadă ce se întinde pînă la sfîrșitul acestui secol. Îndeplinirea prevederilor proiectului de Directive va face ca noul veac să găsească România socialistă ca pe o țară puternic dezvoltată, situată pe culmi semețe ale progresului și civilizației. Uriașul efort ce-l presupune această etapă de mare amplitudine pe toate coordonatele cuprinde și creația cinematografică.

Cum vor arăta și ce vor arăta filmele noastre în anii ce vin, care vor fi zonele de investigare artistică, ce domenii de activitate, ce probleme vor aborda peliculele noastre, în ce măsură personajele propulsate de ele în rîndul spectatorilor vor duce ideile și idealurile noastre, în ce stiluri și forme noi, tot mai moderne vor fi alcătuite imaginile pe marile și tot mai numeroasele ecrane ale țării, iată numai cîteva din preocupările care frămîntă pe cineaști în aceste zile bilanțiere și perspectivale. Concluziile acestor efervescențe se vor închega, în urma unui laborios proces de concepție, în planuri anuale, bianuale și cincinale care vor concretiza în teme, titluri și autori producția cinematografică a anilor ce vin. Vor apărea, evident, soluții artistice individuale, proprii fiecărei opere, stiluri și rezolvări specifice talentului și temperamentului artistic al fiecărui autor, modalități de expresie diferite care vor constitui deliciul spectatorilor, dar un numitor comun le va uni pe toate într-o armonie a sensului către scopul major : „formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință revoluționară hotărît să facă totul pentru progresul continuu al patriei noastre, ridicarea României pe noi culmi de progres, pentru întărirea continuă a independenței și suveranității României" (Nicolae Ceaușescu : „Cuvîntare la Conferința organizației de partid a municipiului București" din 10 noiembrie 1984).

Cred că cinematografia își va continua direcțiile principale de forță cultivate pînă acum : producerea unor filme de actualitate cu o implicare din ce în ce mai adîncă în problematica contemporană, realizarea unor filme istorice care să ducă mai departe epopeea cinematografică națională, a unor filme inspirate din activitatea ilegală a luptătorilor comuniști, din lupta eroică a ostașilor români împotriva hitleriștilor, turnarea unor peliculе de calitate dedicate celor mai mici spectatori, copiii. Sînt convins, de asemenea, că cineaștii se vor strădui să diminueze, chiar să excludă numărul filmelor slabe, lipsite de forță de convingere, de atractivitate, plictisitoare, sofisticate sau încifrate. În sfîrșit, problema vitală a peliculei și în general a tehnicii cinematografice va trebui definitiv rezolvată pentru a putea asigura posibilitatea filmelor noastre de a fi competitive difuzării internaționale și conservării filmelor de valoare pentru generațiile viitoare de spectatori din țara noastră.

Ca regizor, mă simt angajat să contribui cu toată puterea și experiența de care dispun — alături de colegii mei — la îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere pe care le are cinematografia în viitor, în lumina gîndirii fertilizante ce emană din toate documentele pregătitoare ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

— Cum credeți că va arăta, în următorii ani, raportul tradiție-inovație în domeniul muzicii, stimate Doru Popovici ?

— Muzica românească a cunoscut succese remarcabile, atît pe plan național cît și pe plan internațional. Iar în acest sens ne referim atît la izbînzile din ramura creației, cît și la cele din domeniul muzicologiei și interpretării, încît nu o dată realizările noastre s-au situat la un înalt nivel artistic, trecînd din sfera meșteșugului în apele cristaline ale măiestriei autentice. Punctele de plecare au fost clasicismul nostru — folclorul românesc —, muzica bizantină și plastică ; în această ambianță a moștenirii fecunde se cuvine a reliefa îmbinarea armonioasă între mijloacele specifice cîntecului popular autohton și cele ale artei sonore universale, generate în ultimele decenii. De cele mai multe ori s-au creat expresive și originale sinteze. Raporturile dintre tradiție și inovație, dintre național și universal, dintre etic și estetic ni s-au prezentat într-un con de lumină, evidențiind soliditatea școlii noastre de compoziție. Desigur că întîlnim o mare **varietate de stiluri.** Totuși, întîlnim și o **unitate** în ceea ce privește abordarea temelor majore, a temelor omului care muncește cu o nobilă dăruire în acest „ev aprins".

Ce trebuie continuat în viitor ? Tocmai această preluare creatoare a trecutului, în consonanță cu adevărata inovație, ceea ce presupune o solidă pregătire profesională. Și să nu uităm că marele univers al muzicii rămîne **melodia.** Or, cei mai dotați compozitori nu au uitat că ea este **apa vie** a lumii Euterpei, ceea ce nu înseamnă a te situa pe poziții vetuste. Reîntoarcerea, în toată lumea artelor și a literelor, spre un **nou romantism,** fără a se neglija cuceririle din domeniul tehnic este o realitate, încît reeditarea epigonică a picturii și sculpturii abstracte, a literaturii „spiritului dizolvant" și, în general, a nedoritei „construcții prin distrugere"... a muzicii actuale atematice ca un scop în sine, fără o știință a compoziției, duce la conceperea unor pseudoproducții artistice, care, ca și cele simpliste, în care etnografismul primitiv se îmbină cu lipsa de măiestrie, nu sînt agreate de public și nici de interpreți, contribuind la îndepărtarea publicului din sălile de expoziție, din sălile de concerte, din librării. Cu alte cuvinte, pledăm pentru o **disciplină a libertății,** care nu se poate confunda cu o libertate haotică, adesea legată de o autonomie a esteticului, de izolarea creatorului de cei cărora trebuie să se adreseze. Să luptăm pentru impunerea valorilor incontestabile, adică a creatorilor care poartă un fertil dialog cu timpul, cu publicul, hrănindu-se din acea tinerețe fără bătrînețe a spiritualității românești. A auzi și a simți pulsațiile pămîntului românesc înseamnă a fi un creator de opere care să dăinuiască sau, parafrazîndu-l pe „divinul critic", pe G. Călinescu, am spune că a scrie pentru cei mulți înseamnă a scrie pentru eternitate.

Fotografii de ION CUCU și VASILE BLENDEA

începe să fie prețuite și luate ca punct de reper în încercarea de a schimba gîndirea istorică. Este descoperită acum o altă direcție a culturii române (alta decît aceea impusă de Maiorescu) și din ea se revendică tinerii existențialiști din deceniul al IV-lea. Nu sînt singurii. Nicolae Iorga, Pârvan și chiar G. Călinescu (care păstrează în admirația lui o distanță ironică) moștenesc ceva din această sete de grandios și monumental de care suferă spiritul lui Hasdeu, om de început, genial și haotic, imaginea eternă a marii opere neterminate. În Hasdeu trăiește, în fond, ca și în adversarul său, Maiorescu, un mare spirit întemeietor. Deosebirea dintre ei nu este aceea pe care o semnalează studiul introductiv al lui Manole Neagoe: „Spre deosebire de junimiști, contemporanii săi care priveau cu un respect nețărmurit realizările spirituale ale occidentalilor, fără să îndrăznească nici o comparație, Hasdeu tratează de la egal la egal cu somitățile intelectuale din vremea sa", deosebirea ține de altă ordine, indiscutabil mai profundă, a lucrurilor. A considera pe unul drept **cosmopolit** și pe altul ca **patriot** este o pură aberație. Junimiștii au introdus, prin Maiorescu, spiritul critic în istorie și, în acest caz, s-au izbit de profetismul și fantezia slobodă a lui Hasdeu, natură spirituală bogată și discordantă prin multitudinea preocupărilor. Rolul lui în literatura istorică este esențial și în monumentele pe care le-a început și nu le-a terminat niciodată trebuie să vedem voința de totalitate a omului din secolul al XIX-lea. **Istoria Critică a Românilor** este o carte pasionantă și delectabilă.

EUGEN SIMION

Film Cu sinceritate și pasiune

Se spune că nenorocirea nu vine niciodată singură, iar dacă am dori să exemplificăm această vorbă din bătrîni, ar fi de-ajuns poate să amintim doar cumplita secetă ce a urmat după sfîrșitul celei de a doua conflagrații mondiale. Teribila calamitate naturală a venit parcă să desăvîrșească prăpădul produs în mod conștient de către niște scelerați, punînd sub semnul întrebării existența, mai exact supraviețuirea unor zone întinse de pe cuprinsul patriei. Puține opere de artă s-au încumetat pînă astăzi să atace acest dramatic episod de durere și rezistență umană — scenariștii filmului **„AMURGUL FÎNTÎNILOR"**, **Radu Petrescu-Aneste** și **Mihai Vișoiu**, sînt doi dintre cei care au îndrăznit să o facă...

Ni se pare cel puțin interesantă experiența regizorului **Virgil Calotescu** — realizatorul peliculei de care ne ocupăm : format la școala filmului documentar de actualitate (avînd, cum s-ar zice, filmul documentar **în sînge**), el nu s-a sfiit să atace un astfel de subiect, prin însăși esența sa acesta ținînd de balada tragică. Un Bărăgan pustiit de secetă, vînt și praf; o localitate izolată, în care tarele vechii orînduiri se mai fac încă simțite; un grup de oameni sărmani, înnebuniți de mizerie și sete mai ales, pe lîngă care se prăpădesc trei dezmoșteniți ai soartei sosiți din Moldova, regiunea care a suferit, atunci, cel mai mult... Aceasta este lumea în care se consumă filmul, acestea sînt locurile filmate într-o dramatică încleștare de cenușiuri și alb pur de către tînărul și talentatul operator **Vivi Drăgan Vasile.**

Conflictul este construit pe mai multe planuri: între mentalitatea „luptătorului singurat" (remarcabilă interpretarea lui **Mircea Diaconu** într-un rol altfel decît cele cu care ne-a obișnuit) și colectivul condus de proaspătul sosit în sat, un comunist relativ recent eliberat, pe de o parte; între vechile mentalități reprezentate de încă puternicele forțe ale regimului (fostul vechil, circiumarul etc.) și noul care pătrunde încet, dar sigur, prin însăși masa țăranilor obidiți, pe de alta; între obscurantism și creație conștientă, într-un al treilea rînd ; și exemplele ar mai putea continua. Esențială rămîne însă ea — SECETA — și tot aceasta e cea față de care, și mai ales **prin** care, personalitățile se definesc.

Momente de mare forță vizuală (de pildă, pornirea apei pe un jgheab nesfîrșit, excepțional filmată de autorul imaginii — sau momentul în care „șovăielnicul" țăran, magistral interpretat de către Mircea Albulescu, își taie cu toporul degetul cu care semnase actul de vînzare a pămîntului), alternează cu încercări, în bună parte reușite, de a schița caractere ale timpului: de reținut, în roluri de facturi cu totul deosebite, **Costel Constantin, Dinu Manolache, Cornel Dumitraș** sau **Ștefan Sileanu.** Și dacă nu întotdeauna filmul se menține la temperatura unui interes dramatic de vîrf, el are meritul incontestabil de a fi realizat cu sinceritate și pasiune, cu atenție față de detaliul semnificativ, uneori chiar cu cruzimea necesară și firească de altfel unui episod al istoriei noastre în care ea, cruzimea (la fel ca și dragostea față de aproape), a existat din plin.

Proiectat pe ecrane în preajma Congresului al XIII-lea, acest film inspirat dintr-un moment situat în anii de început ai revoluției noastre are meritul de a ne face să înțelegem ce uriaș salt s-a înfăptuit în viața noastră de atunci pînă acum.

HORIA PĂTRAȘCU

Pe scena primului teatru liric al țării

Spectacolele Operei Române din București se înscriu, în perioada 19—23 noiembrie, sub semnul cinstirii celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

- Luni 19 noiembrie (ora 18) va avea loc un **Recital extraordinar de muzică românească** susținut de soliști de frunte ai Operei.
- Marți 20 (ora 18) premiera **Să cînte copiii,** un concert-spectacol la care vor participa corul „Voces primavera", cîntăreți și balerini ai Operei Române, actori de teatru. Concertul-spectacol va fi repetat miercuri 21 și joi 22 noiembrie (la ora 18).
- **Noaptea cea mai lungă** și **Interogatoriul din zori,** avînd în distribuție pe : Marcel Roșca, Sanda Șandru, Nicolae Constantinescu, Florin Diaconescu, Pompei Hărășteanu și Nicolae Urziceanu și la pupitru pe dirijorul Lucian Anca se vor prezenta vineri 23 noiembrie (ora 18).
- Sîmbătă 24 noiembrie (ora 18), **Lucia di Lammermoor,** capodopera lui Donizetti. Sub conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici vor evolua Victoria Bezetti, Emil Iurașcu, Ionel Voineag, Corneliu Fănățeanu, Nicolae Florei.
- **Micul Coșar,** opera pentru copii a lui Benjamin Britten, este programată duminică 25 noiembrie, în două matinee, la ora 10 și 12.
- Tot duminică 25 noiembrie, la ora 18, **Boema.** Cîntă Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu, Mioara David de la Opera din Iași, Elvira Cîrje, Lucian Marinescu, Dan Zancu, Ștefan Teodorescu, Valentin Loghin.

PCR CONGRESUL XIII

Nu poate fi nimic mai de preț pentru o femeie decît să fie mamă

Viața României între două congrese

● În România de azi, peste 6 milioane de femei sînt încadrate în cîmpul muncii, iar din acestea 4,6 milioane sînt ocupate în activități economice și sociale ● Aproape 3 milioane de femei muncesc direct în întreprinderi și instituții, aducînd o prețioasă contribuție la realizarea marilor obiective stabilite de partid, a programelor prioritare aprobate de diferite foruri ale democrației noastre socialiste, inclusiv cu participarea femeilor ● Atingînd în industrie o pondere de 41 la sută, iar în unele ramuri (industria ușoară, electronica și electrotehnica, mecanica fină etc.) un procent mult mai mare, reprezentînd adesea majoritatea personalului productiv, femeile înscriu fapte de seamă, încoronate cu meritate elogii, în ampla emulație creatoare care a cuprins întregul nostru popor pentru îndeplinirea exemplară — în acest an al celui de-al XIII-lea Congres al partidului — a planului de producție la toți indicatorii, pentru sporirea productivității, reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea calității și a eficienței muncii în toate domeniile ● Peste 58 la sută din cei ce muncesc pe ogoarele patriei sînt femei, aportul lor la creșterea piinii țării, la valorificarea tot mai înaltă a bazei materiale și a resurselor de care dispune agricultura noastră întețindu-se zi de zi ● O prezență notabilă o afirmă femeile în cîmpul științei, în institutele de cercetare și proiectare, unde ponderea lor numerică depășește 42 la sută, desfășurînd o activitate intensă pentru dezvoltarea inteligenței tehnice și științifice românești, pentru înscrierea ei tot mai profundă în sfera producției, în cîmpul vieții ● Într-o serie de domenii de mare însemnătate socială numărul femeilor este preponderent : învățămînt, cultură și artă (64 la sută), ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică (75 la sută), circulația mărfurilor, servicii publice etc. ● Prețuirea de care se bucură astăzi, la noi, femeia, calitățile ei, contribuția la opera de propășire a neamului, e semnificativ ilustrată de numărul crescînd al femeilor promovate în funcții de răspundere ● Prezența femeii în conducerea partidului și a statului — Comitetul Central, Comitetul Politic Executiv, în funcții ministeriale, în alte importante posturi de răspundere din economie, știință, cultură, învățămînt, sănătate etc. — a devenit o realitate probantă a celor aproape două decenii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului ● În supremul for legislativ al țării, Marea Adunare Națională, un procent de 33 la sută dintre deputați sînt femei. Circa 38 la sută dintre deputații consiliilor populare județene, municipale, orășenești și comunale sînt, de asemenea, femei, muncitoare și țărănci, intelectuale și gospodine, românce, maghiare, germane etc. O serie de consilii populare județene, municipale și orășenești au în fruntea lor femei, numeroase comune sînt conduse de primărițe.

O uriașă forță socială

„In societatea noastră socialistă — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — care a înscris la loc de cinste, ca una din marile cuceriri ale revoluției de eliberare națională și socială, realizarea deplinei egalități în drepturi a femeilor, crearea condițiilor afirmării depline în toate domeniile de activitate — femeile, mai mult de jumătate din populația țării, reprezintă o uriașă forță socială, o importantă forță dinamică a progresului economico-social, a edificării noii orînduiri sociale".

Ca totdeauna, cuvintele rostite de cea mai autorizată voce a națiunii își au acoperire în aur în realitățile vieții noastre. Întotdeauna la noi, la români, femeia a fost în prețul înalt al țării și neamului, dar anii socialismului — și cu deosebire cele aproape două decenii al căror focar de idei și faptă a fost Congresul al IX-lea al partidului — i-au conferit o demnitate aparte, reflex al unei condiții de muncă și existență de o calitate superioară. Eliberînd-o de multe din poverile de odinioară, luînd aceste poveri pe seama ei, societatea noastră, societatea **Epocii Ceaușescu**, face pregnantă, și prin această condiție, o experiență istorică particulară, foarte densă, în care civilizațiile tinere, și nu numai tinere ale lumii găsesc un model sau un reper de meditație. De la vastul și generosul complex de măsuri pentru ocrotirea mamei și a maternității, a căsniciei și a copilului, de la drepturi egale la muncă egală și pînă la liberul acces la cultură, la știință, la viața obștească în toate alcătuirile și articulațiile ei, la afirmarea majoră în toate sectoarele de activitate, inclusiv la cele mai înalte răspunderi, s-a constituit, pe parcursul acestor decenii, un statut social al femeii în România care onorează în chip strălucit politica de profundă umanitate și de nobilă responsabilitate a partidului în înflorirea destinului național și a vieții omului. Conștiente și mîndre de această realitate, înțelegînd pe deplin că, prin devotiunea și hărnicia puse în slujba țării, își împlinesc o înaltă chemare civică și, prin ea, realizarea propriei personalități, femeile României de astăzi, indiferent de naționalitate, de profesie, devin, tot mai mult, fiicele propriilor merite, au o contribuție tot mai marcantă la înfăptuirea marilor programe de dezvoltare economico-socială elaborate din inițiativa și sub directa conducere a secretarului general al partidului. În aceste zile de ardentă efervescență a muncii și a ideii cu care oamenii de la Dunăre și Carpați întîmpină Congresul al XIII-lea al partidului, aportul de vrednicie, de competență, de spirit gospodăresc, de dreaptă și aspră judecată în problemele cardinale ale înaintării, de caldă umanitate și putere de sacrificiu, propriu femeii, e mai vădit ca oricînd, mărturisind conștiință patriotică și revoluționară, angajare fierbinte, răspundere tot mai intens asumată față de ascensiunea în civilizație a acestui popor. Milioanele de femei de la oraș și sate răspund astfel prețuirii care le e acordată pentru contribuția lor la tezaurul de valori al neamului, la mersul înainte al societății noastre, răspund comandamentelor partidului, ale secretarului general, fiul cel mai iubit al acestui neam, față de care nutresc, asemenea întregii națiuni române, sentimente de cea mai adîncă recunoștință pentru tot ceea ce a înfăptuit și înfăptuiește, pentru libertatea și demnitatea patriei, pentru progresul civilizației, pentru bucuriile și nădejdile care aureolează chipul României contemporane.

Ele nutresc, totodată, o aleasă stimă, o caldă recunoștință și o profundă admirație față de tovarășa Elena Ceaușescu, pentru exemplul său de nobilă osîrdie în slujirea patriei, a poporului, a socialismului, de nemijlocită și marcantă participare la evenimentele ce compun pagini de glorie ale cărții României moderne, la elaborarea politicii partidului și a statului, la prestigiul internațional al științei noastre, pe care o reprezintă în chip strălucit. Noi, românii, am avut multe femei cu care istoria, națiia se mîndresc, la a căror icoană nu ostenim să ne închinăm. Umanismul lor — căci umanismul, încă de la maicile noastre din capul vremii, a însemnat trăsătura de frunte, noblețea și frumusețea femeii române — a fost dintotdeauna un umanism al identificării cu o realitate inconfundabilă, țara, văzută ca o mare familie vegheată de brațul bărbatului și rînduită și înflorită de mîinile harnice ale mamei, soției, fiicei. Umanismul femeii care astăzi, alături de bărbatul din fruntea țării, din fruntea marii familii a României socialiste, împărtășește marile răspunderi și griji ale prezentului și viitorului național, ale civilizației pe care aceasta și-o făurește, este un umanism de o altfel de calitate, nouă în peisajul sufletesc al neamului. Umanismul este comunist. Ea a slujit și slujește acest nou umanism cu o neobosească, o ardoare, o dăruire atît de vii încît, așa cum se petrece cu fervenții marilor credințe, aceasta i-a modificat însăși structura umană, conferindu-i o calitate inedită, revoluționară, impresionantă ca și un pisc greu accesibil, dar model pentru toate fiicele acestui pămînt. Comunismul său, asumat din fragedă tinerețe, are o patrie, ca toate ideile mari care, adoptate și slujite cu pasiune, au oriunde un trup și o țărînă. Și, tocmai de aceea, tovarășa Elena Ceaușescu este, în inimile femeilor țării, în inimile noastre, ale tuturor, o română, o mare română, o conștiință vie a acestei țări, o nobilă reprezentantă a însușirilor ce ne definesc. Membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim vice-prim ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, tovarășa Elena Ceaușescu încununează, prin înaltele sale răspunderi de astăzi, o îndelungă, eroică și prodigioasă activitate dedicată patriei și partidului, apărării și promovării supremelor interese ale maselor muncitoare, sporirii prestigiului național, concordiei și colaborării între popoare, salvgardării prin pace a valorilor și civilizației planetare. Prin răsunătoarele sale lucrări științifice, devenite opere de referință ale domeniului, traduse în zeci de țări și elogiate de reputați savanți ai lumii, legîndu-și numele de dinamismul dezvoltării chimiei în anii din urmă, tovarășa Elena Ceaușescu, eminentă ambasadoare a școlii științifice românești, căreia îi poartă cu strălucire mesajul distinct și original în concertul gîndirii universale, ne reprezintă, și pe acest plan, calitățile ce ne îndrituiesc să ne așezăm în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui.

Contribuția tot mai marcată a femeii la ascensiunea în progres și civilizație a poporului, la dezvoltarea multilaterală a României socialiste, sub generoasa lumină a Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, face parte dintre acele realități emblematice ale națiunii, definitorii și decisive pentru triumful mai-binelui pe pămîntul nostru. Din cele 6 milioane de femei aflate în cîmpul muncii, circa 4,6 milioane, spun statisticile, sînt ocupate în activitatea economico-socială, iar din acestea aproape 3 milioane muncesc direct în întreprinderi și instituții. În industrie, unde ponderea femeilor atinge 41 la sută, în unele ramuri însemnînd chiar majoritatea, ca și în agricultură, unde ele reprezintă peste 58 la sută din totalul trudi-torilor cîmpului, aportul lor la fixarea în faptă a sarcinilor trasate de partid, de secretarul său general, este omniprezent și de o redutabilă forță, discernabili prin pasiune a noului și iscusință de bun gospodar, prin grija cotidiană pentru lucrul bine făcut, întemeiat pe competență și hărnicie. O deosebită semnificație are faptul, pregnant în ultimul deceniu, al prezenței femeii în cîmpul științei (cu o pondere numerică de 42 la sută), al învățămîntului, culturii și artei (64 la sută), al ocrotirii sănătății, asistenței sociale și culturii fizice (75 la sută). Un mare număr de deputați în Marea Adunare Națională (aproximativ o treime) sînt femei, la fel în consiliile populare județene, municipale, orășenești și comunale (peste 38 la sută), o mare parte din cadrele de conducere ale O.D.U.S., ale sindicatelor, ale U.T.C., ale altor organizații de masă și obștești îl reprezintă femeile. Exemplul cel mai înalt al promovării femeilor îl dă partidul, în rîndurile căruia mii și mii de femei ocupă funcții de răspundere, inclusiv în Comitetul Central și în Comitetul Politic Executiv. Recentele conferințe ale organizațiilor județene de partid și a organizației municipiului București au ales în funcții de conducere — și au propus pentru organele centrale ale partidului — femei care s-au ilustrat în mod exemplar în viața politică, economică, socială și culturală a țării.

Munca neobosită a milioanelor de femei ale României e lesne de recunoscut pe chipul de astăzi al țării. Țara a crescut și crește și prin truda lor, prin transferul zilnic de energii creatoare izvorîte din mîinile și inteligența femeilor, prin transfuzia nemijlocită de vrednicie, de căldură și omenie care le poartă însemnul, prin creșterea continuă a rolului lor în viața politică și economico-socială — rod al însușirilor lor și, deopotrivă, al unei politici care le revelează, le stimulează și le fructifică în marea operă a zămislirii viitorului comunist.

ILIE PURCARU ■

Lecție de omenie, simplă ca viața

Încerc să nu par mirat, cu atît mai mult cu cît cel ce-mi vorbește — Gheorghe Nica, președintele Consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini electrice București — pare să dorească în chip special asta : să vadă cu ochii lui de-aproape, un reporter uluit perplex. Are, trebuie să recunosc, toate motivele să spere în împlinirea acestui gînd, pe cît de omenesc, pe atît de subtil-ironic. Așa că-și gradează intensitatea emoțională și de interes a spuselor pînă cînd e convins că a sosit momentul aruncării informației-bombă : muncitorul despre care a vorbit atît, omul care a cîștigat în ultimii trei ani întrecerea socialistă între cei 5 000 de lucrători, majoritatea zdrobitoare bărbați, al I.M.E.B.-ului se numește **Elena Avădanei.** El (ea!), acest muncitor, este întru totul reprezentativ pentru modul de a fi și acționa al întregului colectiv. Dar, păcat, lucrează în schimbul doi... Nu-i nimic — îl încredințez pe interlocutor de interesul stîrnit de vorbele lui —, nu-i nimic, am să revin la întrarea schimbului doi, dacă nu cumva, fiind simbătă, Elena Avădanei s-o fi învoit pentru azi... Ea ? ! — e rîndul lui Gh. Nica să se mire : Imposibil.

„Trei lucruri țin foarte bine minte din copilăria petrecută în Litenii Sucevei, în fostul raion Fălticeni. Întîi — că eram 12 frați (eu fiind mezina) ; apoi — că mama era considerată cea mai mare specialistă în prepararea bucatelor moldovenești, fapt pentru care era chemată la toate nunțile pentru a se ocupa de bucătărie ; și al treilea — că n-am purtat niciodată, cîtă vreme am stat acolo, vreo rochie nouă sau măcar purtată de mai puțin de patru surori înaintea mea. În ' '49, cînd cu foametea, am plecat din sat și am venit aici, la București, unde se stabilise una din surorile mele mai mari. Și m-am pus pe muncă. N-aveam, firește, nici o calificare. Am intrat la cooperativa „Tehnica modernă". Vorbă să fie ! Nici urmă de „tehnică", nici urmă de „modern". Găuream toată ziua la blacheuri și asta era tot. După o vreme, pentru că n-aveam încă buletin de București, a trebuit să-mi schimb locul de muncă. Am găsit o familie de medici unde am îngrijit de o bătrînă. Am avut noroc de niște oameni foarte cumsecade, care m-au considerat ca pe un copil al lor. Din '60 am venit aici, la I.M.E.B. Dar, deși lucram acum într-o întreprindere adevărată, tot nu m-a lăsat inima să mă despart de bătrînica pe care o îngrijisem și am continuat să văd de ea încă o bună bucată de vreme. Aici, în întreprindere, era cu adevărat tehnică, deși nu tocmai modernă nici asta. Am început să urmez cursuri de calificare. Am făcut o mulțime și am învățat meserie ca lumea. Era și destul de simplu, fiind repere puține. Acum, ca să dau doar un exemplu, aici se produc vreo sută de tipodimensiuni de motoare electrice de diferite gabarite și puteri de la un sfert de kilowatt și pînă la 125 de kilowați. Atunci nu știu cine se putea gîndi că o să ajungem aici. Și așa au trecut anii — cu multă muncă și cu multe bucurii... Nu, nu știu să fi trecut printr-un moment cu adevărat greu în viață. Greu, dacă e s-o luăm așa, e totul sau nimic. E greu să lucrezi într-o secție — Montaj 2 —, singura femeie între 70 de bărbați. Sigur — e greu să fii mereu primul, dar eu asta am vrut dintotdeauna : să fac lucrul cît mai bine. Și, cînd ai voință de-a face și cînd e pace în țară... Desigur, mă consider un om politic. Sînt comunistă de mulți ani, am crescut, în conștiință, odată cu întreprinderea. Mă interesează modernizarea întreprinderii, mă interesează reducerea importurilor, concepția proprie în fabricarea motoarelor, calitatea produselor pentru export. Știu — din văzute și trăite — că, în urma vizitelor făcute la I.M.E.B. de către secretarul general al partidului, întreprinderea a crescut și s-a înnoit".

I.M.E.B. este, prin excelență, un spațiu al bărbăției. De pe locurile unde se află așezată întreprinderea de azi, de pe fostul cîmp al Cotrocenilor, a pornit, acum trei sferturi de veac, Aurel Vlaicu în primul său zbor. Munca de-aici nu e la rîndul ei, deloc ușoară. Dar femeia cu care stau de vorbă — numai zîmbet și voie bună — dovedește că nimic nu e imposibil.

Într-un birou alăturat, cîțiva dintre cei ieșiți din schimbul I urmăresc la televizor meciul de rugby România — Franța. „Vă place rugby-ul ? — o întreb pe Elena Avădanei. E un joc bărbătesc..." „Nu, nu-mi place. Eu sînt femeie, nu bărbat. Decît să văd un meci din ăsta, mai bine spăl o albie de rufe. Sau merg la coafor. Sau stau așa, în tihnă, și mă gîndesc la toate cîte au trecut prin viața asta a mea. Și-mi zic sincer — că doar cu mine vorbesc ! — că totul a fost frumos și simplu, că am simțit omenia celorlalți și am dăruit și eu destulă. Nu-i mare lucru să fii fericit, credeți-mă pe mine !"

DAN MUCENIC ■

PCR
CONGRESUL
XIII

Întotdeauna gîndul meu e la copiii țării mele, la tineretul, la poporul nostru

Viața României între două congrese

● În România anului 1984, 2 milioane de elevi învață în 12 353 de școli generale și licee ● Există 44 de institute de învățămînt superior cu 134 de facultăți în 19 centre universitare în care au studiat — anul universitar 1983/1984 — 174 042 studenți ● În țara noastră în 1984 există 9 225 de grădinițe ● Anual peste 1,9 milioane de tineri sînt cuprinși în întrecerea U.T.C.-istă numită „Tineretul — factor activ în realizarea obiectivelor deceniului științei și tehnologiei, calității și eficienței". ● În cadrul acestei întreceri, în 1983 prin reintroducerea în circuitul economic a unor materiale refolosibile, tinerii au obținut economii de peste 70 milioane lei ● În 1983, 110 000 tineri au absolvit cursurile politehnicilor muncitorești ● În 1984 numărul locurilor date în folosință în căminele muncitorești pentru tineret s-a ridicat la 500 000 ● În cadrul unităților economice și în casele științei pentru tineret, funcționează 2 631 de cercuri științifice și tehnico-aplicative ● În anul universitar trecut au funcționat 2 214 cercuri studențești de cercetare științifică în care au activat 48 500 de studenți ● În prezent în România există 10 șantiere naționale ale tineretului, 40 de șantiere județene și 188 de șantiere locale în care sînt cuprinși aproape zilnic 28 000 de tineri ● În anul 1984 U.T.C. a asigurat recrutarea din județele țării a 5 100 de tineri calificați și 7 030 elevi care au lucrat sau lucrează pentru o perioadă de 1—3 luni pe șantierele naționale ale tineretului ● Numai la șantierul Poarta Albă—Midia lucrează 2 260 brigadieri ● Anual peste 4 milioane de tineri sînt cuprinși în acțiunile turistice ale Biroului de Turism pentru Tineret ● În anul 1981 au funcționat 154 de tabere și colonii pentru elevi și copii preșcolari cu 37 000 de locuri ● În acest an 131 de cabane turistice sînt la dispoziția tinerilor doritori să practice turismul montan ● Biroul de Turism pentru Tineret conlucrează cu 7 000 de cercuri de turism din țară și întreține colaborări și relații turistice cu peste 40 de țări din lume ● În anul 1984 fondurile acordate pentru alocații de stat și alte ajutoare pentru copii au fost de 15 153,4 milioane lei ● În 1984 funcționează 8 100 de cluburi de dezbatere politico-ideologică la care participă 229 000 pionieri ● 311 000 de purtători ai cravatelor roșii studiază în 15 300 de cercuri tehnico-aplicative ● În orașele țării funcționează 59 de case de cultură și case ale științei și tehnicii pentru tineret ● 331 600 de tineri sînt cuprinși în 20 537 de formații artistice care susțin cu regularitate spectacole pe scenele cluburilor pentru tineret și pe alte scene de prestigiu din țară.

Viitorul

Acum, la aniversarea a patru decenii de la începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, cînd se relevă rodnicul bilanț al celei mai efervescente etape din istoria țării noastre, al contribuției forțelor sociale la înfăptuirea deziderateior arzătoare dintotdeauna : de libertate, egalitate și demnitate umană, sublinierea rolului și locului tineretului în procesul revoluționar din România dobîndește și ea o rezonanță specifică. Într-adevăr, tineretul din țara noastră a avut un însemnat rol în confruntările sociale și de clasă, în conștientizarea maselor de oameni ai muncii, în crearea unui înflăcărat front patriotic. Se impune astfel a fi remarcat faptul că tinerii revoluționari ai luptei pentru înlăturarea vechii orînduiri sociale, au devenit, învățînd mereu, competenți în a construi o societate nouă, că au transmis altor generații de tineri flacăra revoluției, entuziasmul și devotamentul față de cauza partidului și poporului, permanentizînd astfel trăsături fundamentale pentru conducerea societății noastre socialiste : prospețimea spirituală, curajul, fermitatea, intransigența și romantismul revoluționar.

Astăzi, tineretul este considerat de către Partidul Comunist Român și secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu doar ca o generație care preia sau va prelua ștafeta revoluției, ci ca o „puternică forță socială", care continuă, în permanență, **pe un plan superior**, transformările revoluționare, care contribuie cu creativitatea sa specifică la împlinirea nevoilor și aspirațiilor poporului nostru. În această perspectivă, grija și preocuparea partidului față de generația tînără a României nu se manifestă numai în asigurarea condițiilor pentru ca ea să devină o bună forță de muncă, ci, înainte de toate, pentru a-i oferi posibilitatea să dobîndească un larg orizont cultural, o concepție înaintată despre lume și viață, să-și însușească cele mai avansate cunoștințe din toate domeniile științei și tehnicii. Asimilînd noile cuceriri ale cunoașterii umane, tineretul este pregătit pentru a le lărgi, pentru a deschide noi porți capacității omului de a cunoaște și umaniza lumea. Fără îndoială, nu poate fi eludat faptul că, pentru moment, eforturile statului nostru de a asigura o bază materială corespunzătoare pentru instrucție și educație, pentru cultură, sport și divertisment sînt influențate de conjunctura mondială, de criza economică mondială, care își pune amprenta și asupra economiilor țărilor socialiste. Totodată însă, este necesar a fi evidențiată consecvența principală a programelor noastre de dezvoltare, a opțiunilor și obiectivelor precum și eforturile susținute ale întregului nostru popor de a-i asigura tineretului condiții din ce în ce mai bune de dezvoltare, ceea ce atrage atenția asupra **procesualității** demersurilor întreprinse, asupra **realizării progresive a unui grandios proces.** Astfel, de pildă, nu este nici întîmplător și nici minor faptul că în țara noastră preocuparea partidului și statului față de soarta tineretului se concretizează prin crearea locurilor de muncă în așa fel încît nici un tînăr absolvent al indiferent cărei forme de învățămînt să nu fie pus în situația de a nu găsi posibilități de manifestare a propriei sale capacități. De altfel, asigurarea locurilor de muncă pentru toți cetățenii țării, pentru toți tinerii — existînd chiar unele domenii „nesătioase" în ceea ce privește forța de muncă — constituie o piatră de încercare și o dovadă fundamentală a **superiorității istorice** a orînduirii socialiste.

În concepția partidului nostru, atenția față de tineret înseamnă **preocupare față de viitorul patriei.** Din acest motiv, permanent tineretul este învățat și pus în situația să gîndească și să acționeze responsabil. Ne interesează nu numai inculcarea sentimentului de datorie față de sarcina primită în muncă el, în primul rînd, conștientizarea politică a tineretului, asimilarea unei largi și fundamentale culturi politice, înțelegerea scopurilor și mecanismelor politice, a propriului său rol în viața politică a societății noastre socialiste. Alături de celelalte categorii de oameni ai muncii din țara noastră, tineretul este și el **copartícipant la toate deciziile** care privesc marile probleme ale dezvoltării noastre interne ca și cele ale politicii noastre externe. Prin hotărîrile pe care le ia la nivelul tuturor organizațiilor sale, tineretul se alătură cu luciditate și devotament poziției clarvăzătoare a partidului nostru față de problemele politicii interne și externe, contribuind activ la realizarea **strînsei unități în jurul partidului, al secretarului său general.**

În același timp, tineretul român își exprimă solidaritatea militantă cu tineretul progresist al lumii, participînd, în cadrul numeroaselor sale inițiative, la ampla mișcare pentru pace, pentru dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmarea nucleară care — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — „este problema fundamentală a epocii noastre". Acțiunile de pregătire, întîmpinare și marcare a Anului Internațional al Tineretului (1985) care se află în plină desfășurare, se constituie și ele în prilejuri concludente prin care tînăra generație a patriei are posibilitatea să satisfacă **investiția de încredere** pe care partidul i-o acordă permanent.

Dr. DUMITRU BAZAC ■

Mă tot gîndesc la diplomele lui cu sigilii de ceară, semnate de miniștri, de președinți și de regine, de mari savanți sau de oameni cu firmă și mă întreb de ce aș putea fi suspectat scriind despre un prieten ? Îmi dau seama că nu e prea fericit faptul că mă cutreieră o asemenea nelămurire, deși adeseori prietenia dintre doi oameni poate fi chiar garanția onestității lor. Și eram apropiați atunci cînd abia ne ridicam de la pămînt, cînd pe întortocheatele văi ale Tămășesii și Mărtinestilor, batoze leneșe cu mașiniști nemți aprindeau focurile prin arii, cînd părinții noștri apărau și se închinau la mica lor proprietate cu sentimentul că păzesc echilibrul lumii. Aveau un pămînt rău, pietros, pe care trebuia să-l chinuie ca să-și întoarcă sufletul spre ei, cu porumbiști pitice și cu grîu sec, impestrițat de neghină și maci. N-aș putea spune că erau săraci s-au nefericiți. Dar cîțiva saci de grîu însemnau cîțiva ani de viață. Altceva nu mai rămînea. Și mai tîrziu au venit culturile de tutun, acei ani de derută, grotești și triști, cînd părinții noștri s-au despărțit de pămîntul acela înclinat ca un acoperiș al lumii construit din pietriș și au început drumurile pe jos spre Orăștie. Noi încă eram mici, ne pregăteam cu emoție să susținem examenele de absolvire a patru clase în timp ce ei, cu hainele țărănești încuiate în dulapuri, se îmbrăcau pestrit, se sculau cu noaptea în cap și își aprindeau festiloaiele, niște țevi în care băgau o cîrpă peste care turnau petrol, și porneau în fantomatice cortegii spre pădure. Vară și iarnă, zi de zi, îi vedeam cum pleacă pe sub copaci, cu traistele pe umăr și cu festiloaiele în mînă, refăcînd drumul spre Orăștie de mii de ori, incapabili să socotească distanțele, nepăsători la un calcul de curiozitate, că atîția ani, tăcuți pe jos, însemnau mai multe ocoluri ale pămîntului. Tatăl lui, Ion Cocrean, lucra împreună cu tata la întreprinderea chimică. Făceau de pază, o sublimă slujbă pentru țăranii care coboară dimineața în orașe. Îi vezi cu hainele lor maronii și groase, aproape grosolane, cu chipiele diforme, cărînd sacoșe și genți umflate și scorojite, în timp ce ziua, sobri și importanți — și în același timp stingheri — păzesc intrările instituțiilor și-și fac datoria cu sfințenie. Am auzit de un asemenea țăran, paznic și el la o întreprindere, că era de o corectitudine cu totul deosebită. Într-o zi s-a întîmplat un accident, toți cellalți au fugit îngroziți din fața pericolului și i-au spus și lui, fugi că vine prăpădul ! și, în timp ce oamenii se îndepărtau ca potîrnichile, țăranul își spunea, mai mult pentru el, păi în regulament scrie că nu-i voie să părăsesc postul pînă nu mi-o veni schimbul, și cînd celălalt țăran, paznic și el, a venit a mai găsit doar catarama scrumită pe care a luat-o, a șters-o frumos cu batista și-a dus-o familiei celui dispărut.

De multe ori l-am întîlnit pe tatăl lui la fin. Cinci minute îmi povestea despre slujbă. Cinci minute despre Ion. Era mîndru și de serviciu și de băiat, dar într-un fel anume, țărănesc, curat, plin de farmec, deși la slujbă nu cîștiga mult, deși Ion, asemeni tuturor copiilor de la țară, lupta pentru fiecare pas prin lume. Au trecut anii și ca într-o scenă de basm, cu fulgii ținuți în palmă de un uriaș, spulberați la o suflare mai puternică, ne-am împrăștiat prin școli, prin tot felul de slujbe care ne țineau legați de toate colțurile țării. Abia terminase Facultatea de chimie din Cluj-Napoca și umbla mereu cu o geantă mare, umflată, ca un animal îndopat, cu hîrtii, și trecea pe stradă cu o discreție ieșită din comun. Și mai apoi, ca inginer la întreprinderea de blănuri Vidra din Orăștie, trecea adesea pe lîngă zidurile îngălbenite ale cetății, lăsînd lumea să freamăte, să cîrtească. Niciodată nu mi-am imaginat că Ion, fiul lui Ion Cocrean, cel care făcea drumul peste pădure cu tata și cu încă vreo douăzeci de țărani agățați de industrie în slujbe mărunte, prin acele locuri în care bănuții se cîștigă cu palmele și cu spatele, deci recunosc, niciodată nu m-am gîndit că Ion are stofă de mare cîștigător. L-am crezut un om obișnuit, un inginer destoinic, corect și muncitor. Nu că l-aș fi desconsiderat. Cine e în stare să aibă un asemenea gînd față de un prieten ? Ne-am văzut des, la atît de bansla cafea la care ne mai întrebam cîte ceva despre părinți, despre slujbe, despre prieteni și cunoscuți. Nu i-am cerut niciodată nimic. Pur și simplu n-am avut nevoie și n-a avut nici el. Dar de fiecare dată am avut sentimentul că într-o clipă mai grea mi-ar întinde o mînă. Dar nici nu mi-a spus mare lucru despre cercetările sale. Și au trecut ani și ne-am văzut mai des sau mai rar și între timp teancul lui de diplome semnate de savanți și miniștri, de Elisabeth the Second, by the Grace of God, Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland etc. a crescut și despre el am auzit la radio, am citit în ziare și l-am văzut pe micul ecran. Ce s-a petrecut ?

În spatele zidurilor fostei cetăți regale a Orăștiei se afla un atelier la care, prin 1958, lucrau 100 de oameni. Țin minte doar o putoare insuportabilă care copleșea orașul în anumite ceasuri de seară și, din cînd în cînd, camioane mari, încărcate cu piei murdare, așteptînd în fața porții. Prin 1964—1965 Vidra nu însemna nimic, avea 200 de oameni și un nou director, Ion Harmuth Probsdorfer. Deși am trăit multă vreme în orașul acesta, nu l-am cunoscut niciodată. Nici măcar pe stradă nu l-am văzut. În schimb am auzit despre el o sumedenie de lucruri, că este un om aspru, că nu iartă, că tuturor le cere enorm. Altcineva spunea că toate acestea sînt adevărate, dar dincolo de aparențe omul este sentimental și săritor la nevoie, că este sever în primul rînd cu el și multe altele cîte se spun într-un mic tîrg de provincie despre un om care schimbă ordinea mărunță a lucrurilor și pune pe roate o instituție de proporții. Cu anii, Vidra a devenit o instituție de marcă, o firmă cunoscută. Multă lume a început să-i facă un fel de curte. Mulți oameni m-au întrebat, n-ai pe cineva pe la Vidra ? și am răspuns, sigur că da, tata, (unde se transferase între timp), el sparge betonul cu picamerul și cară saci. Cînd s-a pensionat a primit din partea cîtorva oameni de suflet un ceas și-o cîrjă pe care a și aruncat-o la primul coș. Toți erau dezamăgiți. Ar fi vrut să cunosc pe cineva de la desfacere sau de la export, în zona „produsului finit".

Șapte argumente pentru un cercetător tînăr

Vidra e unul din cele mai mari combinate de prelucrarea blănurilor din lume, a intrat pe toate marile piețe, produce zilnic 400—500 de haine și încă mai figurează ca o biată întreprindere de gradul III în care n-ai unde întoarce o căruță. La această oră, pe lîngă întreprinderea propriu-zisă, Vidra are o secție la Hunedoara în care prelucrează toate deșeurile, încă o secție în Orăștie în care sortează și spală piei, dar mai ales produce lanolină. Iar povestea lanolinei este o căutare din tinerețe a inginerului Probsdorfer și o idee desăvîrșită de inginerul Ion Cocrean. Primul a avut ideea producerii ei din apele cu care se spală piei de lînă. A încercat, cum au încercat mai tîrziu și cîteva institute de cercetări, dar n-a reușit. În 1976 Ion Cocrean a obținut un brevet pentru procesul și aparatura de producerea lanolinei. Ideea a avut un succes enorm. Brevetul a fost imediat acceptat în țări cu tradiție în materie de blănărie, în Anglia, Australia, în Canada și Austria, în Franța și pe alurea, a fost premiat la nivel național și a stîrnit un interes deosebit între specialiști. Ce este lanolina ? Eu, care mai mulți ani nu am reușit să fac diferența dintre fizică și chimie, las răspunsul pe seama celor pricepuți. Oricum, lanolină nu se produce în România. Se importă și se folosește în industria cosmeticelor, în industria farmaceutică, în industria metalurgică, în industria lemnului, în agricultură, într-o sumedenie de alte domenii. Și se cumpără pe bani grei și fiecare o face după metoda lui și-o vinde cu cît crede de cuviință. Și este mai bună sau mai rea. Din acest an există și o lanolină românească. N-aș putea spune prea multe despre ea. Nici cum se produce, nici despre reacțiile chimice necesare, nici despre calitate. Important este omul și cîștigurile lui. Iar lanolina românească este, dincolo de toate, zece ani din viața unui cercetator în chimie. Produsele fără oameni n-au absolut nici o valoare, nu sînt bune decît pentru o nesfîrșită listă, pentru un fel de pomelnic chimic. Am aflat de la cunoscuți despre fabrica de lanolină construită la Orăștie. Mai apoi am citit și într-un cotidian. Într-o bună zi am ajuns pe acasă și l-am căutat pe Ion. Mi-a povestit despre invenție, despre stația pilot care a funcționat vreme de cîțiva ani în incinta întreprinderii, despre investiția de peste 80 de milioane care din acest an s-a concretizat într-o fabrică. A fost dispus să mi-o arate, mi-a și explicat cîte ceva (n-am înțeles mai nimic) și cînd am încercat să-mi notez, m-a refuzat politicos. Omul acesta are o discreție și un bun-simț care te fac să redescoperi simplitatea părinților noștri. Și-a depus teza de doctorat de mai multă vreme și a pariat întîi cu el, poate și cu ceilalți, că o va susține și va vorbi despre lanolină abia atunci cînd această fabrică, aflată acum în probe tehnologice, va merge perfect, așa cum a gîndit-o, cu o producție de 800 de tone pe an și cu o lanolină dintre cele mai bune din lume. Și abia atunci va da un semn de viață. Am așteptat o săptămînă sau două și am revenit. Mi s-a părut suficient, fără să realizez că Ion Cocrean a așteptat zece ani și acum, cu nervii întinși la maxim, mai traversează încă o săptămînă sau o lună cel mult pînă cînd prima linie din cele cinci ale viitoarei fabrici de lanolină va funcționa la parametri normali. Într-o zi familia Cocrean a avut un peșteș. L-a pus în cadă și peștele și-a revenit la viață. Ca-n cunoscutul basm, s-au întrebat, mai mult în glumă, ce dorințe și-ar pune fiecare. Și amîndoi au răspuns repede, să meargă lanolina, să meargă lanolina ! Dincolo de acest amănunt, se vede limpede că lanolina este pariul unui om cu el și cu lumea. N-au crezut, nu i-au dat șanse, i-au răstălmăcit unele păreri, i-au tradus tăcerea și modestia, unii i-au privit fiecare invenție ca pe un noroc, în vreme ce fiecare din ele i-a adus fie un necaz, fie o nenorocire. Pe lîngă lanolină, Ion Cocrean mai are șase invenții brevetate și cu toate acestea spune „mi-ar plăcea să se spună despre mine că sînt un om muncitor care să zbate să creeze, că sînt nepărtinitor și drept. Atîta mi-ar ajunge, înseamnă că mi-am făcut datoria. Niciodată nu m-am gîndit că un proiect poate să nu-mi iasă, să eueze. Cînd am început cercetarea, directorul Probsdorfer mi-a spus, Ioane, să nu te aștepți la vreo cunună de lauri, dar să ai grijă să nu porți prea mult o cunună de spini". Dacă ar fi lipsit de umor, Ion ar socoti izbînda cu producerea lanolinei, o cunună de lauri. Dar are umor, spune că dacă și-ar înrăma toate diplomele și brevetele și le-ar pune pe perete ar strica tapetul și ar arăta ca un kitsch banal. La un moment dat i-am spus că a avut noroc să lucreze la o temă de cercetare, s-o concretizeze într-o invenție, să coordoneze o stație pilot pentru verificarea ideii și mai apoi să răspundă de transpunerea în practică a unui proiect care a costat peste 80 de milioane. Adică să facă o fabrică. „N-a fost noroc, a spus el, în asta eu văd chiar marele merit al acestei epoci, de a da omului o șansă de afirmare, de a-l chema să schimbe lumea pe măsura puterilor lui".

Ion Cocrean este un cercetător în chimie venit dintr-un sat de pe întortocheata și ciudata vale a Tămășesii. Nu vrea să poarte nici o cunună de lauri. Pe cea de spini n-a avut-o niciodată. În 1982 pentru invenția cu lanolină a primit medalia de aur la Salonul Internațional de invenții de la Bruxelles. Ai văzut medalia ? În loc de răspuns, cu aceeași modestie și bun-simț a adus vorba despre un consătean al său, Traian Cădaru, și el cercetător în chimie, care la o întreprindere de plante medicinale din Orăștie a obținut esențe și înlocuitori pentru o seamă de produse, a făcut din plante o resursă fabuloasă, o mină de aur. Am bătut toți trei aceleași școli și cu toate acestea despre performanțele inginerului Cădaru nu știu nimic. Și Ion, un monument de discreție, spunea, poate că nu e bine, prezentăm un cîștigător la loz în plic mai mult decît pe un inventator sau pe un cercetător cu rezultate excepționale.

Mai este o săptămînă, cel mult două sau trei pînă cînd probele tehnologice ale secției de lanolină se vor încheia. Nu mă pricep la chimie, nici la descoperirea acestui tînăr cercetător român. Ea m-a ajutat să redescoper un prieten. Persoralitatea sa este o garanție că lanolina românească va fi ca în proiect. Între cele mai bune din lume.„Și nu vom exporta lanolină, spune inginerul Cocrean, o vom prelucra și va trebui să izbutim creme de valoarea mărilor firme din lume".

Cine cunoaște puterea țăranului care a supraviețuit frumos pe un pămînt sărac are destule argumente să-l creadă pe un om crescut într-o asemenea lume și hotărît să revoluționeze un domeniu.

CORNEL NISTORESCU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

PCR CONGRESUL XIII

Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul, Trăiască România, Trăiască Tricolorul!

„O insulă de seninătate"

Localitatea : Cugir, 11 noiembrie 1984, orele 16, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **8 000.**
Atmosfera : **excepțională.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Gabriela Mihu, Ion Susan, Stelian Munteanu. A debutat ca și cîntăreț, interpretînd cîntecul „Petre, Petre", umoristul Valentin Văran.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Dacă n-am ști ce poate Cugirul, nu ne-am face probleme cu spectacolul ce urmează în această frumoasă duminică de noiembrie ! Dar știm că acolo, în tribună, există un „clop" tapetat cu insigne și un mare pulover roșu ce îmbracă o inimă pe măsură, iar în jurul lor, trup al sufletului, o masă de tineri curați și entuziaști, cărora vrem să le oferim mai mult, dacă se poate, decît ceea ce ne cer ei.

...„Cugirul, astăzi, mai aduce cîțiva membri ai cenaclului care vin de la școli, serviciu ori alte obligații sociale, în care sînt implicați." Poesis cîntă „La adio" în variantă originală cu Dolga de la Pro Musica la tobe și Eugen Baboi și Marius Bațu la voci și chitare. Cerută mereu, tot timpul turneului, trupa Totuși își încondjoară solistul (pe Minculescu), însingurat, și Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Dan Cărăbaș și Nicolae Dineescu izbucnesc în seara cugireană ca un simbol al tinereții și deschiderii noastre către tot ceea ce este valid și valoros în muzica noului val. Daniel Dumitrescu abia are timp să-și lase geanta pe un scaun și intră direct în corul tribunei care îl știe cîntecele făcîndu-l să uite oboseala drumului lung străbătut. Juristul moldovean Gil Ioniță aduce „pacea", „A treia pace mondială" scoasă de undeva din adîncul sufletului așa cum îl cere „Jurămîntul la Putna". Vesnic tînăr și ferice, Gil Ioniță rămîne unul din „marii bătrîni" ai cenaclului și, vorba aceea, cine nu-i are pe aceștia, să și-i cumpere ; dacă poate !

Recitalul formației Pro Musica aduce un aer preclasic respirat în tempouri moderne, cu un stil bine definit și stăpînit, cu o concepție muzicală în care se simt „remember"-uri Phoenix, pasajele solistice de rafinament purtîndu-se printr-o cultură muzicală solidă.

Prezența poetului Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, înseamnă, ca de fiecare dată, garanția unei prestații de ținută a întregului colectiv. În tribune atmosfera este incendiară ; steaguri tricolore și roșii, pancarte pe care scrie Pace, fotografii ale eroilor României întregesc tabloul acestei seri extraordinare. Doru Ghiaja revine în scenă cu „Colindul pentru Președintele țării", „Marșul Ianculuș" și „Colindul Ardealului", cîntînd împreună cu poetul Adrian Păunescu aceste nemuritoare perle de cîntec revoluționar românesc. Firesc, vine rîndul cîntecelor de pace și țară ale cenaclului, din care abia mai reușim să cîntăm și noi cîte o linie melodică, deoarece spectatorii le știu la perfecție și de multe ori ne anticipează chiar cu inițiative ce dau măsura plăcerii cu care acestea au fost receptate. Este adeziunea, astfel exprimată, a tinerilor față de evenimentele majore ale agendei politice a țării, Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român și reales tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al P.C.R.

Feeria cugireană parcă ne scoate frigul din oase și în timp ce în tot sudul plouă, aici sîntem „într-o insulă de seninătate", după cum exclamă poetul Adrian Păunescu. Un singur moment pare să clatine soliditatea legăturii noastre cu publicul, atunci cînd la începutul recitalului lui Màjay Győző, tînărul și talentatul maghiar de limbă română, publicul, într-un exces de entuziasm, scandează „Acapulco, Acapulco", titlul unui șlagăr internațional ce se cîntă în cenaclu ; drept pentru care, cîntăm de vreo zece ori această piesă, pînă cînd tinerii care au înțeles „lecția" oferită refuză supliciul și-i cer unanim pe Màjay Győző. Aceasta a fost lecția de morală a Cenaclului Flacăra, apropo de felul cum trebuie înțeles un program și de faptul că nici ordinea pieselor, nici a interpreților nu este întîmplătoare, ci, ca orice construcție, care trebuie să fie nu numai rezistentă, ci și estetică, arhitectura ei are nevoie de o idee de ansamblu, pe care publicul trebuie să o înțeleagă și să o respecte ca atare. Se scandează „Români, maghiari, germani / Sîntem același neam" și „România, România", ca o atitudine decisă de rezistență a naționalului din nasterile noastre ce pot diferi ca naționalitate.

La momentul șlagărelor, cerutul „Acapulco" este din nou cîntat de trupa Krypton și Florin Șerban, de data aceasta el sunînd altfel, integrîndu-se perfect în suita de piese străine. Trupa Flapo (Zărnescu, Enache, Schwartz, Belanu) acompaniază tot — de la profesioniști la debutanți (cred că și pe Văran și Cenan, umoriștii, l-ar putea susține melodic !), cu o mare putere și conștință implicată în spectacolul ce se desfășoară cu modestia încrederii în misiunea lor de care depinde, în mare măsură, ținuta manifestărilor noastre.

Recitalul de poezie al conducătorului cenaclului încheie apoteotic o seară limpede și tandră, „Repetabila povară", „Pacient", „Iluzia unei insule" (recitată după un mare număr de ani, de dragul minunaților cugireni) transpun seninul într-o tonalitate caldă, a calmului suferinței poetului, suferință asumată de dragul și „întru" ceilalți.

...„Restul e ursită" — încheie Adrian Păunescu — prin finalul „Spațiului mioritic" al lui Lucian Blaga ieșind din stadion prin culoarul subteran, reintrînd parcă în adîncurile firii ce doare, pe care o exhibă seară de seară, din nou, zic, de Dorul Dorului Românesc.

Feerie pe gheață

Localitatea : Aiud, 12 noiembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **8 000.**
Atmosfera : **entuziastă.**
Calitatea spectacolului : **bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Daniel Avram. A revenit pe scena cenaclului reputata actriță de la Teatrul Național din Tîrgu Mureș, Adam Erzsebet.**
Aportul organizatorilor : **bun, cu unele scăderi din partea unor oameni de ordine.**
Temperatura : **—10°C, ger cumplit.**

Revenim la Aiud cu sentimentul forței întipărit în minte. Sîntem „încălziți" după Cugirul de ieri, care nu ne-a dezamăgit nici de data aceasta și pe care sperăm că nu l-am dezamăgit nici noi. Stadionul este arhiplin iar frigul „stringe" rîndurile în tribuna care acționează ca un singur om.

Tribuna este dominată de trei portrete mari, desenate, ale martirilor suferinței românești, Horia, Cloșca și Crișan, dîndu-ne senzația unui altar al istoriei noastre. Lancea albastră pe care o primim din partea spectatorilor este parcă o investitură a oamenilor pentru ceea ce facem, încredere acordată efortului acestui cenaclu și a conducătorului său, poetul Adrian Păunescu, de a nu lăsa să se stingă faptele mari, de orice natură, ale românilor, din trecut și de azi. De altfel, mai mult de o oră și jumătate cîntecele de patrie, de pace și revoluționare ale cenaclului au răsunat în tot Aiudul, ca o garanție a faptului că spiritul național este viu și tînăr.

Aici, ca și în alte orașe ale Ardealului, sîntem puși în situația de a face cincisase finaluri pentru că, în ciuda frigului necruțător (minus zece grade au fost la Aiud !), tinerii au fost la rîndul lor eroici, în dorința lor de cultură, ca și membrii cenaclului și nu au părăsit tribuna ; scandînd și după stingerea repetată a luminilor, preluînd minute în șir cîntecele reprezentative și iubite pe care le-am interpretat. Păcat, repet, păcat, de niște incidente izolate, care ne-au amărît puțin și care poate nu ar fi avut loc dacă toți cei însărcinați cu buna desfășurare a manifestării și-ar fi făcut cu conștiinciozitate și dragoste datoria.

Clipele cenaclului sînt unice și irepetabile, ca orice fenomen spiritual ; de aceea orice ratare înseamnă îmbătrînire prematură. Adunăm an după an, clipă de clipă și astfel, la calculul cu ridicata, nu știm de ce simțim de două ori mai multă viață în suflet decît cea trăită de trup ! La Aiud a fost o feerie pe gheață.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

Înaltă vibrație patriotică și revoluționară la Tîrgu Mureș

Localitatea: Tîrgu Mureș, 13 noiembrie 1984, orele 17, Sala sporturilor.
Număr de spectatori: **8 000.**
Atmosfera: **vibrantă și emoționantă.**
Calitatea spectacolului: **foarte bună.**
Noutăți: **prezențe locale — excelentul grup TELEX (Saroși Endre, Bibo Ludovic, Adrian Greculescu, Pavel Coșa, Eugen Krauss), Ion Drăgan, Lobonez Francisc, Simona Lăpădat, grupul COMPACT (Mihaela Someșan, Tünde Baranyai, Valentin Varga, Cornel Savin, Florin Radu, Sorin Buta), ALFA MARIS (Mirela Vlăduț, Mariana Alexă), Meszaros Istvan, grupul STYL (Alexandru Man, Ioan Pelaghie, Valentin Gavrilă, Benedek Laszlo). A revenit grupul Partaj.**
Aportul organizatorilor: **foarte bun.**

Temperaturile foarte scăzute din aceste zile, ajungînd noaptea la minus zece grade Celsius, l-au determinat pe organizatorii manifestărilor noastre din județul Mureș să schimbe în ultima clipă locul de desfășurare al spectacolului de la Tîrgu Mureș. Înregistrăm astfel primul dintre cenaclurile de sală ale turneului. Schimbarea ni se pare bruscă, dar încercăm să ne adaptăm. Mulțimea celor prezenți, umplînd pînă la refuz sala sporturilor, scena răsărind direct din masa aceea de tineri fremătători și frumoși ca o plajă din mare, intimitatea privirilor ațintite asupră-ne, totul, chiar și vestimentația ușoară, ne creau un sentiment nou. Substanța măreției lui ni se relevă cu o forță impresionantă odată cu izbucnirea fluidului cîntecelor de țară, de pace și revoluționare ale cenaclului a cărui spontaneitate dovedea aici o remarcabilă prezență de spirit, implicare și înaltă conștiință. Pancarte purtînd inscripturi pline de semnificație se înalță alături de steagurile tricolore. Se scandează frenetic: „România, România !". Numele țării umple aerul și reverberează îndelung, minute întregi. La ordinul proprilor conștiințe oamenii se ridică pentru a dedica, în ceasul fierbinte al marilor noastre decizii, cîntecul „Trăiască România", Congresului al XIII-lea al P.C.R., realegerii prin voința întregului popor a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă în partid. Gesturi de mare tandrețe și emoționantă participare amplifică vibrația acestor momente. „O șansă păcii", apoi „Treceți batalioane române Carpații" sînt vîrfuri de intensitate ale comunicării. Vocile se suprapun, apoi se întretaie în canoane de o armonie perfectă. Strigătele de entuziasm ating limita cea mai de sus. Primim în scenă un tablou cu chipul lui Horea, aureolat de inscrisul „Horea rex Daciae". Este semnat de Maria Gorea. Cîntăm „Lancea lui Horea", spre gloria martirilor, ca un semn de recunoștință pe care tînăra generație îl înfățișează privirilor izvorîte parcă din ochiul nascuns care este lacrima din fiecare dintre noi. Participarea excepțională a lui Doru Ghiaja, vocea cea mai amplă a cenaclului, cîntecele sale — cîntece ale zestrei de spirit revoluționar românesc — păstrează intactă cota atmosferei. Cu „Deșteaptă-te române" am încheiat unul dintre cele mai rotunde și patetice momente dedicate țării și eroismului românesc în manifestările noastre din ultima vreme. Schimbarea de tonalitate n-a diminuat cu nimic calitatea participării excepționale a publicului tîrgmureșan. Recitalul trupei Totuși, așteptat și aici cu nerăbdare de cei mai tineri dintre participanți, a fost primit cu o bucurie a cărei contemplare era un spectacol în sine. Poezia a stat în această seară la loc de cinste, dovadă de profunzime și înțelegere sensibilă a sensurilor ei pe coordonatele unei tot mai largi deschideri a acestei generații spre arta adevărată. Cum tot astfel, „în încăperea sufletului nici unei generații anterioare n-au încăput atît de bine și cîntecul popular și rock-ul și folk-ul și muzica cultă". Și spre a ne convinge, iată, se cîntă pe scena cenaclului muzică în toate limbile, cîntece populare de pe tot cuprinsul lumii, ca și în această seară cînd remarcabila actriță Adam Erzsebet a adus cîteva ceardașuri lîngă cîntecele de joc din Moldova, Muntenia și Transilvania întregind ideea coexistenței folclorului românesc cu cel ai naționalităților conlocuitoare atunci cînd este vorba de valoare. Realizînd o convingătoare pledoarie pentru frăție și omenie, pentru o existență demnă, egală în drepturi, publicul din Tîrgu Mureș a reacționat la fel de frumos la cîntecul „Trandafir de la Moldova" ca și la cîntecul bănățean „Petre, Petre", la cîntecul „La mușata armână", ca și la „Cîntec pentru Olfenia", cerut îndelung, făcîndu-se prin atitudinea sa hartă vie spiritualității românești. A fost o manifestare de ținută, cu un public competent și fierbinte, care înscrie de pe acum Tîrgu Mureș între candidatele la primele locuri ale manifestărilor noastre din săli. Prima notă 101 obținută de o sală !

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Minus cu plus la Reghin

Localitatea : Reghin, orele 17, 14 noiembrie 1984, stadionul Avîntul.
Număr de spectatori : **12 000**
Atmosfera : **entuziastă.**
Calitatea spectacolului : **excepțională.**
Noutăți : **prezențe locale — Angela Kiss și Doru Enache.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. Mulțumim factorilor de răspundere din Reghin pentru conștiința deplină cu care s-au implicat în buna desfășurare a spectacolului, în aceste condiții deosebit de grele.**

Nu pare adevărat și totuși este... Seara zilei de 14 noiembrie, în Reghinul acoperit cu o pojghiță de gheață și singura mingiiere, soarele galben și trist, abia ne mai atinge ca o pleoapă semideschisă, „un rece ochi". „Vom învinge ! Vom învinge totdeauna, deoarece credem în izbînda minunatei dăruiri, credem cu putere în frumos și sîntem însetați de pace și omenie". Este un fragment dintr-o scrisoare a elevilor clasei a XII-a A de la Liceul industrial Reghin, care se potrivește ca o mănușă misiei noastre din această seară și din atîtea alte seri.

Indiscutabil, greul acestor minus 12 grade (—12°C !) îl duc trupele, ai căror componenți cîntă stringînd din dinți pe instrumentele ce s-au transformat parcă în lame de cuțit, atît de dureroasă este atingerea degetelor pe corzi și claps. „Totuși", „Flapo", „Promusica", „Krypton", „Telex" scot uluitor de bine piesele, dificil de cîntat chiar și în condiții normale. De voci, nici nu mai discutăm ! Asta le e soarta ! Grupul „Partaj" (Magdalena Puskaș — la ea acasă — și Tatiana Filipoiu) și Majay Győző, de asemenea, pe teren propriu, nu par a suferi de frig, ci mai mult de dorința de a oferi concetățenilor lor motivarea încrederii de a reprezenta cu profesionalism orașul natal.

Poetul Adrian Păunescu, după un drum Tîrgu Mureș — București și retur într-o singură zi, fără somn 24 de ore, urcă în scenă cu nonșalanță și cu senzația odihnei depline. Atmosfera din tribună este mai puternică decît cea „de afară" și, totodată, ea este singura noastră sursă de căldură.

Alexandru Zărnescu cîntă „Dor de Eminescu" și Reghinul are parte, pornind de la acest punct, de un „remember" Eminescu. Răsună cîntecele populare, șlagărele românești și internaționale și nimeni nu se mișcă de la lui, toată tribuna cîntă și dansează. Reghinul simte momentul istoric pe care-l trăiește și reacționează ca un făcător de istorie. Lancea înfiptă în scenă, dăruită de elevii ce ne-au trimis scrisoarea amintită, stă ca un trup reînsuflețit între noi, chezășie a justeții martirajului marelui Horea, marele democrat, precursor al timpurilor pe care le trăim și le slujim cu neuitarea noastră, toți românii, maghiarii, germanii acestor pămînturi, mereu împreună, uniți, așa cum am fost și în lupta pentru România mamă.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1415, 1416, 1417, 1418.

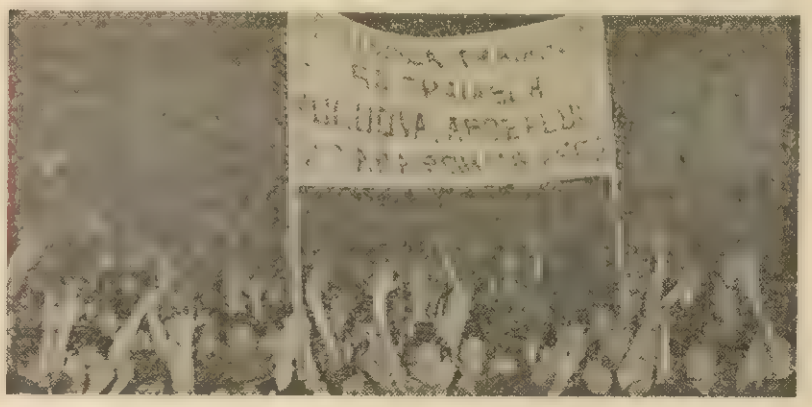

Itinerare de forță ale energeticii românești: Gorj — Maramureș

O bătălie excepțională, cu oameni excepționali

Cînd vînturile de octombrie încep să scuture de poame dealurile Gorjului, minerilor parcă le cade ceva în cap. Le cad niște griji, ne spune maistrul Gheorghe Dudău, secretarul Comitetului de partid al I.M. Rovinari. Vîntul cu spulber de neaîn spic care vine dinspre Parîng anunță, iată, „sezonul rece", marele vrăjmaș al celor care trudesc în cariere sau „mine la zi", sub cerul liber. Deocamdată plouă, o ploaie calmă, zuruitoare, ușoară, incontinentă, primăvăratică, dar prin cortina ei străvezie se vede totuși iarna. Sub ploaie, desigur nu cu un aer plouat, ci optimist, cum îi stă bine unui secretar de partid, Gheorghe Dudău ne spune că „s-au întocmit programe speciale pentru sezonul rece", cuprinzînd toate măsurile de siguranță privind funcționarea utilajelor și viața oamenilor. Ne mai spune că aceste măsuri sînt dictate nu numai de firescul lor, izvorît din nevoia asigurării fluxului continuu al muncii, ci și de o dură experiență. Ultima iarnă a fost dramatică, cei 65 kilometri de benzi transportoare care leagă giganticele excavatoare de buncărele termocentralelor s-au încovoiat nu atît sub povara cărbunelui cît sub cea a nămeților, ceea ce a făcut ca operații vitale, precum mutarea benzilor în funcție de cerințele procesului tehnologic, să se execute mai greu sau deloc. Deși dedați de mult la noutățile extreme ale tehnicii, „boleri ai tehnicii, ce mai !", zice Dudău, minerii au îmbrăcat salopete de salahori și au înotat, zile și săptămîni, prin zăpezi și noroaie, cărînd cu spinarea materiale și utilaje în locul mașinilor împiedicate în zidul troienelor. Deci, concluzie Dudău, cu iarna e o poveste. Știm că-i o poveste, ne-a spus-o la Tg. Jiu și tovarășul Laurențiu Toader, secretarul cu probleme economice al Comitetului județean de partid. Colective ale Consiliului județean de control muncitoresc al activității economice și sociale se ocupă în chip special de pregătirile minierești pentru iarnă, cu fermitatea cu care problema o cere.

Deocamdată plouă și carierele-cratere ale I.M. Rovinari fumegă ca niște cratere de vulcani. Un lanț de vulcani sau un vulcan cu zeci de guri, deschise pe vreo 30 de kilometri pătrați, în jurul cărora se agită mii de oameni înfrigurați. Îl face așa și asprimea vremii, dar și o anume conjunctură de presiuni semnalată de acele stații alpine ale gîndirii care decid bătălia energetică națională. Anul acesta, I.M. Rovinari trebuie să dea o cantitate de lignit echivalînd întreaga producție de cărbune a Gorjului de acum un deceniu. E o cursă a muncii cu ochii pe ceas, o cursă contracronometru, dușmană a celei mai infime întîrzieri. Întreprinderea distinsă cu Ordinul Muncii clasa I pentru locul fruntaș în întrecerea socialistă pe țară a lui '83 întîmpină deci apropiatul congres al partidului cu ochii pe ceas și, deopotrivă, pe graficul muncii, corelate în strînsă intimitate. Se pare că pe-aici, prin partea Rovinarilor, lucrurile nu stau rău deloc. În clasamentul cursei hărniciei pe august și septembrie cariera Rovinari-est a fost prima pe Gorj, cu 82 000 și 77 000 tone de cărbune peste plan. Sub astfel de cifre stau eforturi excepționale, dar și bătălia pentru independența energetică națională este una excepțională, de excepțional interes în viața țării.

Nu-i vorba atît de eforturi, zice Dudău, cît de știința și de isusința de a munci. Căci conștiința de combatanți, deci de aleși (uneori de sacrificați) ai unei bătălii decisive pentru România, conștiința de oameni a căror formulă de viață nu mai răspunde reperelor comune, se aliază la minerii gorjeni cu un aprig zel al învățăturii, mai trudnic poate decît truda diurnă a mineritului. Nu numai neofiții, dar și aștii întrecerii, chiar și un Marin Condeescu, vechi comandant al faimosului „Excavator 2 000", înalt de 40 de metri și greu de 2 400 de tone, chiar și un Grigore Cotan de la cariera Giria sau un Ion Cucu de la Rovinari-est, de mult intrați în tagma specialiștilor, chiar și maiștrii și inginerii iau loc în bănci și învață. Clasele sau categoriile, treptele ierarhiei muncii se acordă de o comisie de examinare a cunoștințelor condusă de ing. Nicolae Bercea, directorul întreprinderii, a cărui asprime îi face pe mulți să tremure. Conform indicațiilor conducerii de partid, absolut toți oamenii locului sînt înregimentați în forme organizate de instruire și perfecționare a științei de a munci. Cei din echipajele excavatoarelor-uzine pot demonstra în fața celui mai exigent specialist miner cunoștințe rivale cu ale lui, și nu doar de mecanică, dar și de electronică, de geologie, de hidrologie, munca de azi a rovinăreanului stînd sub semnul policalificării și al polivalenței. Ce rezultă de-aici s-a văzut în cifrele de mai sus, sugestive imagini ale ritmului întrecerii în cinstea Congresului, înaripată de largile orizonturi deschise vieții cărbunelui românesc în Proiectul de Directive.

Ne mutăm pe o altă zare gorjeană, de data asta sub pămînt, la Mina Motru-vest, unde ploaia de octombrie tîrziu va rămîne afară, cum va rămîne peste cîtva timp și iarna. Inginerul șef Toma Todea ne spune că nu, din păcate nu vor rămîne, se vor însinua și în galerii, prin vîlcelii neprevăzute și cu consecințe nefaste. Să începem cu ploile, care fac ca de pe versanții dealurilor ce împrejmuie mina să se reverse torente care degradează cărbunele aflat în stoc. Și cei de-aici au îmbrăcat salopete de salahori, săpînd un canal în jurul stocului de lignit, mai ocupîndu-se și de acoperirea, cum scoperi o seră, a circuitelor de transport, astfel ca negrele flori de cărbune ce dau azi dominanta peisajului gorjenesc să nu se ofilească sub excesul de apă. Întrecerea contracronometru cu timpul se dă aici la noua mină a unității, în prezent în construcție, se profită de fiecare clipă de cer senin ca să se instaleze benzi transportoare, să se amenajeze platforme la gurile galeriilor, să se deschidă noi fronturi de lucru. Motru-vest a depășit planul la pregătiri și investiții dar s-au întîmplat și unele întîrzieri în pregătirile pentru iarnă, provocate de pricini obiective (dereglări în aprovizionarea cu materiale și . în transportul lor, ca și al unor subansamble și piese de schimb) și, s-ar părea, și subiective, zelul în amenajarea drumurilor de acces și a altor obiective fiind uneori cam cu capricii, cam ca toamna asta cînd cu soare de iulie, cînd cu ploi ori cu frig de decembrie. N-am prea înțeles cum ploile și zăpezile se pot însinua și în abataje, în adîncul adîncurilor, decît dacă e vorba de răcirea ce se poate produce (și uneori s-a produs) în niște inimi, temperîndu-le zelul de care vorbeam.

Într-un alt orizont al cărbunelui gorjenesc, în bazinul Jițului, niște oameni toți privesc cu ochi scînteietori spre nord. Spre izvoarele iernii ? Sigur, nu stau numai de privit, muncesc pe rupte (au și forță, sînt niște zdraboni de inși, cu cerbici ca de zimbru, aparent greoi, altfel decît mărunțeii și agilii plugari gorjeni deveniți mineri), dar în clipele de răgaz își tot întorc ochii spre miazănoapte, lăsîndu-se bătuți pe obraji de sloiurile dure de aer ce năvălesc dintr-acolo. Sînt mineri veniți tocmai din Maramureș, din țara zimbrului, ca să-și înhame cerbicea la plugul Gorjului minieresc, să-i ajute pe cei de-aici în niște asalturi mai grele ale pămîntului. Stăm de vorbă cu brigadierii Ioan Trifoi (de la mina maramureșană Baiut), cu Nicolae Hirciog (de la Baia Sprie) și Ioan Hoban (de la Nistru), sînt mulți acești maramureșeni, sînt vreo 140. Ne zic că da, și aici, la Jiu, treaba merge, dar că în Maramureșul lor merge foarte bine, acolo am avea ce vedea.

Și iată-ne, răspunzînd sugestiei, între celebrii mineri ai miază-nopțelui, în abatajele minei Cavnic, de sub munții Gutîiului. Ne desparte de Rovinari și de Gorj o jumătate de țară, ne apropie strălucirile unor trofee, aici încă mai prețioase : titlul de Erou al Muncii Socialiste decernat în primăvara aceasta pentru situarea, patru ani la rînd, pe primul loc în întrecerea socialistă națională. Este cel dintîi colectiv minieresc din țară încoronat cu înaltul titlu, noblețea obligă, cei învestiți cu ea se străduiesc să-i dea atestatul cotidian al unei munci de excepție. Falca munților de minereuri și de metale nu se lasă ușor desclestată, deși sînt și locuri în care aprigii munți devin friabili ciorchini de materii eterogene, dispuse într-un echilibru aproximativ, încît ți-ar fi frică să spargi de peretele stîncos un ou. Dacă ai picura de sus un strop de acid, astfel de munți ar face efervescență, slobozind spre cerul pastoral al Maramureșului, curat ca un fund de pahar, buițe dulci, ca din cristale de zahăr. Deci truda zilnică e o aventură, aci străbați cu eforturi dureroase steiuri crincene, aci coerența de eră a rocilor se desface singură, gata să-ți prăbușească muntele în cap. Anul acesta, minerii Cavnicului trebuie să dea 865 000 de tone de minereu, dublul producției din '65, și, după toate semnele, vor da, căci în vremea din urmă au pus în funcțiune o mină nouă, botezată Roata, iar la mina Bolduț au săpat încă vreo 350 de metri în adîncime, adică șapte noi orizonturi. O ispravă care, prin proporțiile și dificultatea ei, i-a impresionat și pe cei ai locului, pe acești vechi mineri prea deprinși cu marile isprăvi ale muncii ca să se mai mire de ceva, a fost inaugurarea magistralei Cavnic—Baia Sprie, uriaș tunel subpămîntean prin care mii de tone de minereu sînt dirijate spre fabrica de flotare. Cel ce ne povestește toate astea este brigadierul Vasile Pănican, deținătorul trofeului minieresc „Diamantul de Maramureș". Despre el ni se spune că e un frenetic al muncii, dar mai cu seamă un bun gospodar al ei, atent ca aici o picătură de efort a oamenilor pe care-i conduce să nu se risipească în van. Totul, în abatajul lui, e rînduit ca și o casă gospodărească, ardelenească, în care ochiul stăpînului ceartă aspru orice fir iluzoriu de praf, cenzurînd fiecare amănunt și sancționînd orice aparență neregulă pînă la amănunt.

Un destin aparte, în această lume a minerilor Maramureșului, îl au ideile. Refracție a pămîntului convulsionat și fierbinte de jos, a pămîntului ars de temperatura muncii și de setea victoriilor, ideile se formează și-aici, ca pretutindeni, la acele altitudini înalte, fertile, unde iau naștere și ploile, și zăpezile, fizica mișcării lor nefiind despărțită de cea terestră, chiar dacă legătura între ele nu-i totdeauna vizibilă, chiar dacă imediatul consecințelor întîrzie pentru ochiul neavizat ori neatent. Maramureșul metalelor și minereurilor, ne spune directorul Exploatării miniere Cavnic, Nicolae Dicu, este azi un șantier al ideilor, zilnic se nasc inițiative de înaintări mai accelerate pe toate planurile, visuri ce par uneori cutezanțe, dar a căror ceslestă fizică e strict și fertil legată de pămînt și de viață. Un zăcămînt cum e cel al Șuiorului, de exemplu, cu straturi groase și cu roci instabile. Zăcămînt care ani la rînd a fost dator față de sarcinile de plan, acum a ieșit deasupra lor, grație unei asemenea idei. O inedită tehnologie, cu stîlpi și cu camere transversale, avîndu-l ca autor pe ing. Gh. Fărcășiu, ajutat de o echipă de cercetători, și-a adus din plin dobînda, făcînd să crească brusc randamentul muncii, pe deasupra economisind truda a zeci de oameni și sute de metri cubi de ciment și de lemn de mină. La Exploatarea minieră Herja, șeful unei echipe de lăcătuși, Iosif Moldovan, a făcut, ni se spune, pentru mecanizarea minei o operă pentru care toți îl salută, de la director la simplu vagonetar. Iosif Moldovan e autorul unor cărucioare de perforat, realizate în trei prototipuri, adaptabile oricăror împotriviri sau capricii ale muntelui de metal din adîncuri. La Flotația centrală din Baia Sprie, tot o idee, concepută sub dictarea necesității și a angajamentelor de întrecere, a făcut ca așa-numita „măcinare autogenă a minereului" să atingă pragul de sus al perfecționării, cu un spor de capacitate a bilelor tehnologice de vreo 30 la sută, dacă au chiar mai mult.

Din Maramureș, ca și din Gorj, din aceste linii întîi și linii de forță ale frontului energetic și de materii prime al României, spre Congresul al XIII-lea al partidului zboară veşti bune.

ILIE PURCARU

PCR
CONGRESUL XIII

Să apărăm dreptul suprem al oamenilor la existență, la viață, la libertate!

Viața României între două congrese

● În prezent, România socialistă întreține relații diplomatice cu 139 de țări și relații economice cu peste 150 de state ● Partidul Comunist Român întreține relații de colaborare cu peste 200 de partide comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, partide de guvernământ din țările în curs de dezvoltare, mișcări de eliberare națională, alte forțe democratice ● În cei cinci ani care au trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, au fost semnate 4 tratate de prietenie și colaborare și 42 de declarații solemne sau declarații comune ● În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, 40 de vizite oficiale în țări de pe diferite continente ● În acești ultimi 5 ani președintele României a avut 43 de întîlniri cu conducători de partid și de stat din țările socialiste, 62 de întîlniri cu șefi de stat din țări în curs de dezvoltare și nealiniate, 15 întîlniri cu șefi de stat și guverne din țări capitaliste dezvoltate ● De asemenea, în același interval de timp, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut 80 de întîlniri cu conducători ai partidelor comuniste și muncitorești, peste 50 de întîlniri cu conducători ai partidelor socialiste și social-democrate, circa 80 de întîlniri cu conducători ai partidelor progresiste, democratice din țările în curs de dezvoltare, precum și ai mișcărilor de eliberare națională ● Președintele României a adresat în perioada pe care o avem în vedere 24 de mesaje unor organizații și organisme internaționale ● În ultimii cinci ani România a încheiat cu alte țări, la nivel de stat și guvernamental, 175 de acorduri și convenții, dintre care 67 la nivel înalt ● În momentul de față, ponderea mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport, împreună cu produsele chimice și cu mărfurile industriale de larg consum, reprezintă circa 65 la sută din exporturile românești ● În 1983, de pildă, s-au valorificat pe piața externă 79 la sută din producția de utilaj petrolier, 75 la sută din cea de tractoare, 67 la sută din cea de vagoane de marfă și 56 la sută din cea de autoturisme ● România este angajată în prezent în peste 570 de acțiuni de cooperare economică, între care : 5 societăți mixte de producție în țara noastră, 27 de societăți mixte de producție în străinătate, 37 de societăți comerciale mixte și proprii, precum și societăți bancare în străinătate, 225 de obiective economice complexe construite peste hotare și peste 110 acțiuni de cooperare și specializare în producție cu țările socialiste ● Militînd activ pentru dezvoltarea largă a relațiilor economice și cooperării internaționale între toate statele lumii, România a făcut în cadrul forurilor internaționale propuneri concrete care au format obiectul unor importante documente prezentate de țara noastră în Adunarea Generală a O.N.U., la sesiunile C.E.E., O.N.U., U.N.C.T.A.D., G.A.T.T., F.M.I. ș.a. ●

Pentru Pacea Planetei Pămînt

La al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, poporul nostru se prezintă cu realizări remarcabile în dezvoltarea sa economico-socială, în înfăptuirea Programului partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al Partidului, precum și cu satisfacția că patria sa, România socialistă, secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se bucură, în întreaga lume, de un înalt prestigiu și de o unanimă considerație. Fără îndoială, la baza prestigiului fără precedent pe care România îl are astăzi în lume se află, înainte de toate, realizările în dezvoltarea dinamică a economiei noastre naționale, a forțelor de producție, în creșterea susținută a avuției naționale și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În același timp, un nesecat izvor de sporire a prestigiului României socialiste îl constituie politica ei externă, principială, dinamică și profund constructivă, activitatea neobosită, plină de răspundere pentru soarta poporului român și a celorlalte popoare ale lumii, desfășurată pe plan internațional de secretarul general al partidului, președintele țării, consacrată păcii, colaborării și înțelegerii internaționale, făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber și independent pe calea progresului economic și social.

Acum, la ora bilanțului celor cinci ani ce au trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, națiunea noastră socialistă înregistrează cu profundă satisfacție că viața, evenimentele internaționale au confirmat în întregime, cu forța faptelor, justețea și realismul aprecierilor Congresului al XII-lea, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind evoluția pe plan mondial. În condițiile unei lumi deosebit de complexe și frămîntate, marcată de mari transformări sociale și naționale, dar și de grave contradicții și tensiuni, de reale pericole pentru pace, securitatea și libertatea popoarelor, tocmai în aceste condiții, conducătorul partidului și statului nostru a impresionat din nou prin claritatea și profunzimea tezelor formulate, prin analiza științifică, materialist-dialectică și istorică asupra fenomenelor, prin cunoașterea vieții și năzuințelor poporului român și ale celorlalte popoare în strînsă legătură cu situația mondială ; s-a evidențiat, încă o dată, capacitatea sa deosebită de a dezvălui esențialul și tendințele principale ale evoluției raporturilor internaționale, de a desprinde sarcinile primordiale ale umanității și de a oferi soluții juste, realiste, problemelor grele existente.

Izvorîtă din esența orînduirii noi, socialiste, pe care o edificăm, din preocuparea permanentă de a asigura poporului nostru un climat internațional de pace, de liniște și colaborare cu alte popoare, propice înfăptuirii obiectivelor de dezvoltare economico-socială pe care ni le-am propus, politica externă românească, al cărei arhitect este de aproape douăzeci de ani tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a distins, și în această perioadă, prin **caracterul ei patriotic, revoluționar și internaționalist, științific și realist, dinamic și optimist.** S-au remarcat, cu putere, și în această perioadă, ca trăsături esențiale, **principialitatea și consecvența politicii externe românești,** care niciodată, în nici o împrejurare, nu a fost influențată, în direcțiile ei fundamentale, de momentele conjuncturii internaționale.

Să readucem în memoria noastră momentul istoric al Congresului al XII-lea al P.C.R., cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trasînd liniile directoare ale politicii externe a Republicii Socialiste România în perioada următoare, de la înalta tribună a Congresului, sublinia : **„În spiritul orientărilor stabilite de Congres, Comitetul Central, Guvernul Republicii Socialiste România vor acționa neabătut pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială".** Și, în continuare, secretarul general al partidului menționa : **„Vom face totul pentru a contribui la înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, la realizarea noii ordini economice internaționale, la înfăptuirea securității europene, la triumful politicii de independență națională, de destindere și pace, la realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liberă".**

Aplicînd consecvent în viață hotărîrile Congresului al XII-lea, partidul nostru, secretarul său general au desfășurat o largă activitate de dezvoltare a relațiilor de colaborare cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, pentru soluționarea marilor probleme ale lumii în interesul tuturor popoarelor, ale destinderii și păcii.

Retrospectiva activității României pe plan internațional, în perioada dintre Congresul al XII-lea și Congresul al XIII-lea, evidențiază că una din direcțiile ei fundamentale a continuat să fie dezvoltarea amplă a relațiilor bilaterale cu toate țările, iar evoluția evenimentelor, din aceeași perioadă, a confirmat justețea acestei orientări, ca și a poziției României de a situa, la baza raporturilor sale cu toate statele lumii, principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, dovedindu-se cu prisosință că numai aplicarea consecventă în viață a acestor principii, de către toate țările, asigură pacea și stabilitatea internațională.

Ca rezultat firesc al activității de importanță excepțională desfășurată de secretarul general al partidului, președintele țării, România întreține astăzi relații diplomatice și consulare cu 140 de state, față de 134 în 1979, relații economice cu 150 de țări față de 140 în anul celui de-al XII-lea Congres al partidului, iar raporturi culturale cu peste 150 de state. În realizarea acestei largi deschideri internaționale s-au înscris, ca momente hotărîtoare, cele 141 de întîlniri cu conducători de state de pe toate meridianele, avute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cei cinci ani care au trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, pe pămîntul patriei sau de-a lungul istoricelor itinerare, întreprinse împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări din Europa, Africa, Asia, America Latină și America de Nord. Toate aceste întîlniri și contacte au pus în mod strălucit în evidență marele prestigiu de care se bucură România, președintele ei, pe toate meridianele globului, au reprezentat o expresie elocventă a stabilității raporturilor cu toate țările lumii, au prilejuit adîncirea și identificarea unor noi domenii de colaborare bilaterală și de conlucrare în viața internațională. Ele au prilejuit, de asemenea, semnarea sau convenirea de noi importante documente de colaborare — 45 tratate de prietenie și colaborare (cooperare), 2 Declarații solemne, 44 de Declarații comune, 66 de comunicate și peste 100 de acorduri, convenții, programe, protocoale de cooperare, cu precădere în domeniul schimburilor comerciale, cooperării economice, tehnico-științifice, culturale, precum și în alte domenii de interes reciproc. Jalonînd, în primul rînd, dezvoltarea tot mai puternică a raporturilor bilaterale, conferindu-le acestora stabilitate și perspectivă, toate aceste documente comportă, totodată, o mare semnificație internațională, ele stipulînd dorința și hotărîrea comună a părților de a acționa și conlucra împreună, precum și cu celelalte state ale lumii, pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru soluționarea pe cale pașnică, prin negocieri, a tuturor problemelor litigioase și conflictelor dintre state, pentru promovarea fermă și generalizarea noilor principii, de echitate și egalitate, în raporturile internaționale.

Pe primul plan al acestei ample activități internaționale s-a situat cu consecvență dezvoltarea prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, în primul rînd cu statele socialiste vecine. Din 1979 și pînă în prezent au avut loc 44 de întîlniri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și conducătorii de partid și de stat din celelalte țări socialiste. Statele socialiste dețin primul loc în ansamblul relațiilor economice externe ale României cu o pondere de 53%. Cu aceste țări se înfăptuiesc sute de acțiuni de cooperare și specializare în producție, în cercetare și tehnologie, îndeosebi în domenii de vîrf ale industriei și științei moderne. Totodată, România participă activ la colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, la îmbunătățirea activității acestei organizații. În acest spirit, România socialistă, secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au inițiat și au adus o contribuție deosebită la buna pregătire și desfășurare a Consfătuirii la nivel înalt, din luna iunie a.c. de la Moscova, a țărilor membre ale C.A.E.R., care a adoptat documente de mare importanță, menite să creeze un cadru larg și eficace pentru întărirea conlucrării între țările membre, pentru intensificarea schimburilor comerciale și a colaborării în toate domeniile activității economice, pentru soluționarea, cu forțe unite, a unor probleme de mare importanță pentru progresul economic și social al țărilor membre, cum sînt asigurarea necesarului de materii prime și energetice, extinderea cooperării și specializării în producție a principalelor ramuri industriale, dezvoltarea agriculturii și asigurarea bazei alimentare în scopul satisfacerii în condiții tot mai bune a cerințelor de consum ale populației, pentru apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare între țările socialiste, ceea ce va demonstra capacitatea noii orînduiri de a asigura progresul general, prosperitatea tuturor popoarelor.

În spiritul intereselor fundamentale în opera de construire a socialismului și comunismului, România conlucrează activ cu țările participante la Tratatul de la Varșovia, cu celelalte țări socialiste, pe arena internațională, pentru înlăturarea pericolului de război, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru destindere în Europa și în întreaga lume, pentru asigurarea dreptului suprem al popoarelor la pace, la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

O amplificare și diversificare remarcabile au cunoscut relațiile României cu țările în curs de dezvoltare, aceasta constituind un factor important în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o politică de pace și securitate, pentru o nouă ordine politică și economică internațională. În ultimii cinci ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut 73 de întîlniri cu șefi de state din țările în curs de dezvoltare. Cu prilejul acestor întîlniri, au fost semnate sau convenite 103 documente de colaborare bilaterală. Prin transpunerea în viață a importantelor hotărîri stabilite la nivel înalt, s-a produs un adevărat salt în dezvoltarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, ponderea acestora, în ansamblul schimburilor economice externe ale României, crescînd de la 4,9% în 1965 la aproape 30% în prezent. România participă la realizarea a peste 130 de obiective economice în țările în curs de dezvoltare ; în aceste țări muncesc circa 15 000 ingineri, tehnicieni și alți specialiști români, iar în școlile și institutele de învățămînt superior din România învață aproximativ 16 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

Concomitent cu dezvoltarea accelerată a raporturilor bilaterale, s-a extins și s-a consolidat conlucrarea, în viața internațională, dintre țara noastră și statele în curs de dezvoltare. Este semnificativ faptul că numeroase poziții și propuneri formulate de România cu privire la problemele majore cu care se confruntă omenirea se bucură de o deosebită audiență în țările în curs de dezvoltare și sînt numeroase cazurile cînd aceste state se alătură activ României în promovarea acestor inițiative.

Au continuat să se dezvolte, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, relațiile și colaborarea cu țările capitaliste dezvoltate, aceasta fiind o necesitate impusă de realitățile lumii contemporane, de existența țărilor cu sisteme sociale diferite. În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut 24 de întîlniri cu șefi de stat din țări occidentale, care au prilejuit semnarea unor importante documente bilaterale, îndeosebi de colaborare economică, comercială, tehnică și științifică. Cu aceste state se află în derulare peste 100 de acțiuni de cooperare în producție și funcționează 40 de societăți mixte de producție și comercializare.

Dezvoltînd ample relații politice, economice, comerciale și în alte domenii cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, țara noastră a pornit de la convingerea că aceasta corespunde atît intereselor de progres economic și social al poporului român, cît și propășirii celorlalte popoare, constituind, în același timp, contribuții de mare preț la cauza generală a progresului și păcii în lume.

Evocînd în aceste momente perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, trebuie menționat că, tocmai în condițiile încordării deosebite a situației internaționale, ale creșterii fără precedent în perioada postbelică a pericolului unui nou război, mondial, care, ținînd seama de arsenalele uriașe de armament ultrasofisticat, nu poate fi decît un război nuclear, tocmai în aceste condiții s-a evidențiat, poate mai mult ca oricînd, rolul primordial al președintelui Nicolae Ceaușescu de a fi evidențiat, în fața popoarelor, a întregii lumi, că astăzi **„Nu există țel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale".** Profund o înaltă răspundere față de destinele poporului român, ale întregii umanități, conducătorul partidului și statului nostru s-a ridicat cu toată fermitatea **în apărarea dreptului suprem, primordial, al omului, al națiunilor — dreptul la pace, la viață, de a cărui afirmare depind toate celelalte drepturi.** Și cei ce vor scrie istoria perioadei la care ne referim vor consemna, fără îndoială, la loc de frunte, data de 30 octombrie 1981, cînd secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **a formulat istorica inițiativă** de pace, chemînd poporul român, toate popoarele lumii ca, prin organizarea și desfășurarea unor mari manifestări de masă, să determine trecerea la acțiuni concrete de oprire a cursei înarmărilor, de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Acest demers profund umanist al președintelui României a pornit din conștiința îndatoririi de onoare ce revine statelor socialiste de a fi în fruntea luptei pentru înfăptuirea dreptului suprem al oamenilor și al popoarelor — la viață, la pace, la libertate — a izvorît din comunitatea de interese ale tuturor popoarelor, din încrederea nestrămurită că, prin lupta lor unită, ele pot impune un curs hotărît spre destindere, înțelegere și securitate, spre realizarea de pași fermi în direcția dezarmării în Europa și în lume.

În numele dreptului tuturor popoarelor de a trăi în pace și liniște, la adăpost de orice amenințare, de a-și clădi viața potrivit năzuințelor și intereselor lor fundamentale, secretarul general al partidului, președintele Republicii desfășoară o neobosită activitate internațională. Sînt, în acest sens, bine cunoscute, bucurîndu-se de o înaltă apreciere internă și internațională, acțiunile, inițiativele și propunerile României privind edificarea unei securități reale în Europa, încheierea cu rezultate pozitive, pe măsura așteptării popoarelor, a reuniunii de la Madrid și a altor reuniuni general-europene ; oprirea amplasării de rachete nucleare pe continent, retragerea și distrugerea celor existente, eliberarea Europei de orice arme nucleare ; inițierea, organizarea și desfășurarea Conferinței de la Stockholm privind măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa ; transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, lipsită de arme nucleare și baze militare străine și convocarea, în acest scop, a unei întîlniri balcanice la nivel înalt ; oprirea cursei înarmărilor, realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, care reprezintă, în momentul de față, problema centrală a vieții internaționale ; lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, fără de care sînt imposibil de conceput stabilitatea economică și pacea internațională ; soluționarea exclusiv pe cale pașnică a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state, indiferent în ce zonă din lume ar avea loc și eliminarea cu desăvîrșire a forței din raporturile internaționale ; sprijinirea hotărîtă a luptei popoarelor împotriva dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru dezvoltarea lor liberă și independentă pe calea progresului economic și social ; democratizarea relațiilor internaționale și participarea la viața internațională, pe bază de egalitate, a tuturor statelor, îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care reprezintă marea majoritate a țărilor lumii și sînt vital interesate în soluționarea democratică a problemelor, într-o politică nouă, care să asigure independența și suveranitatea fiecărei națiuni ; creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă cadrul organizat participării tuturor statelor la soluționarea problemelor internaționale.

Pe drept cuvînt se poate afirma că nu există probleme mai importante în viața internațională la care România să nu participe, într-o formă sau alta, aducîndu-și contribuția, prin inițiative, propuneri și acțiuni proprii, la soluționarea lor, în interesul tuturor popoarelor, al păcii, destinderii, securității și înțelegerii între toate națiunile.

Și acum, în preajma Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, comuniștii, toți oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, aduc un profund omagiu partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru întreaga activitate desfășurată spre binele și prosperitatea patriei, pentru stăruitoarele eforturi puse în slujba împlinirii celor mai scumpe idealuri ale tuturor națiunilor lumii : libertatea, independența, progresul, pacea, colaborarea. Tocmai în îmbinarea organică a intereselor poporului român cu interesele tuturor popoarelor se află unul din izvoarele principale ale prestigiului și prețuirii de care se bucură astăzi în lume patria noastră socialistă, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

DR. ION CIUBOTARU ■

PCR
CONGRESUL
XIII

Cu ochii deschiși

Poem de ADRIAN PĂUNESCU

Oricare epocă dreptatea cearâ-şi
Noi să privim prin noi ca prin fereastră
Această zi ne-a dovedit că, iarăşi,
Istoria se scrie-n faţa noastră.

Istoria se scrie pe trăite,
De-adevăratelea şi nu în glumă,
Şi nu în abatoare pentru vite
Ce vieţi de oameni zi de zi consumă.

Să nu uităm un adevăr, cel mare,
Că nu sîntem străini la noi acasă,
Că fiecare rău de-aici ne doare
Şi fiece problemă ne apasă.

Am devenit sensibili ca o rană
La fiecare rău ce mai există,
Dar asta-i chiar puterea suverană
Pentru o conştiinţă comunistă.

Să nu ni se osifice gîndirea,
Să nu ne toropească inerţia,
Să fie-n noi puternică iubirea
Şi pentru om şi pentru România.

Sub flamura roş-galbenă-albastră
Să ni se-aşeze în lumină paşii,
Să nu uităm că-n toată viaţa noastră
Acestei ţări îi sîntem căuzaşii.

Dar competenţa nu-i o vorbă goală,
Iubirea-nseamnă ştiinţă şi conştiinţă,
Ne-am săturat de cei care ne-nşală
In fapte şi-n nădejdi şi în credinţă.

Noi sîntem numai cu Eroul nostru
Şi cu Partidul Patriei Române,
Pe-acest temeî ni se aşază rostul,
Aceasta-i dragostea ce ne rămîne.

Noi să-l urmăm pe cel care conduce
Poporul său spre zilele de mîine,
Mileniul e-ntr-o clipă de răscruce
Pe talgere de moarte şi de pîine.

Să ne privească ale ţării, toate,
Să fim deschişi spre ce e nou întruna
Mereu să militâm pentru dreptate
Şi să lovim cu adevăr minciuna.

Ne trebuie candoare şi răbdare,
Ne trebuie credinţa-n om şi ţară
Şi umărul să-l punem fiecare
Ca-ntr-o dîrzenie moleculară.

Istoria e zilnicul examen
Pe care-l trec cinstiţii şi-ndrăzneţii
Şi ea se scrie permanent cu oameni
Dispuşi să facă tot cu preţul vieţii.

Noi n-o vom copia cu indigoul
Şi n-o vom face carte de rutină,
Istoria e vechiul şi e noul
Care se luptă şi apoi se-mbină.

Intregitorul cărţii noastre sfinte
De adevăr, de cinste şi de luptă
E un Erou cu inima fierbinte,
Din lacrimile ţării noastre ruptă.

S-au terminat problemele prin ţară ?
Sînt oamenii egali cu idealul ?
In ce ateliere se repară
Acel destin pe care-l sparge valul ?

Mai sînt probleme-n munţi şi la cîmpie,
Mai sînt probleme-n suflete şi-n piaţă,
Dar naţiunea noastră-ntreagă ştie
Soluţia reală şi-ndrăzneaţă.

Dar cui am face gaia de-a ne plînge
Cînd numai noi sîntem stăpîni pe toate,
Cînd noi, nu alţii, am plătit cu sînge
Greu dobîndita noastră libertate ?

Să fim atenţi şi curajoşi cînd timpul
Teribile-ntrebări mereu ne pune,
Cînd României, noi îi sîntem schimbul
Hotărîtor pe-ntreaga naţiune.

Să spunem, deci, ce lucruri se făcură
In douăzeci de ani de regăsire
Cînd desfiinţînd nenorocita ură
Simţim din nou frăţie şi iubire.

Pentru acestea şi atîtea încă,
Tot ce visăm de astăzi înainte,
Vă mulţumim, cu plecăciune-adîncă,
Vă mulţumim, tovarăş şi părinte !

Ne-aţi re-învăţat istoria pe faţă
Şi gustul îndrăznelii creatoare,
Plăcerea luptei în această viaţă
In care nu-i totuna cum se moare.

Şi vin din vremi strămoşii să ne-nveţe
Mereu cîte ceva ce trebuieşte,
Sînt convocate umbrele măreţe
Ce şi-au trăit şi moartea românească.

Şi viitorul însuşi stă să-nceapă
De dincolo de limita-ndoielii
Cu feţi-frumoşi scăldaţi de-o dulce apă
Dintr-un izvor cu mii de botticelli.

Sînt timpurile toate-ntr-o secundă
Ce izvorăşte din noi toţi continuu
Şi-n care bucuria ne inundă
Că noi prin noi ne hotărîm destinul.

Erou între eroii de legendă,
Vă mulţumim de tot ce-a fost să fie
Şi c-aţi adus în patria prezentă
Realul comunism de omenie,

Nu sterpele lozinci deshidratate,
Nu dogmele făcute să strivească,
Nu un dispreţ absurd faţă de sate,
Nu un popor înapt să mai şi nască.

Atîta doar : ne-aţi dat metoda sacră
De-a aborda cele mai grele teme,
O cale ce pe sine se consacră
Şi de nimic, de nimeni nu se teme.

E calea adevărului de veghe,
Vă mulţumim că ne-aţi adus-o nouă
Din vremea cînd Renaşterea cea veche
Prefigura Renaşterea cea nouă.

Iată de ce, crezînd în dumneavoastră,
Ne ţine treji în univers mîndria
Că flamura roş-galbenă-albastră
Imbrăţişează toată România.

Mai trebuie cuvinte să îmbrace
Ideea că alegem cu credinţă
Pe marele Erou în vremi de pace,
Nutrit din omenească suferinţă ?

Noi hotărîm cu patria română
Soluţia cea bună dintre toate,
Acest cîrmaci la cîrmă să rămînă,
Garant pentru a ţării libertate.

Un adevăr strălimpede se-arată :
Sub flamura roş-galbenă-albastră
De noul eroism iluminată
Istoria se scrie-n faţa noastră.

Cînd drumul bun al ţării ne e lege
Şi noi trăim în el cu tot firescul,
Al nostru este dreptul de-a alege :
Trăiască Nicolae Ceauşescu !

Flacăra Redacţia Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341, Telefoane 17 60 10, 17 60 20 Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — Razvan Barbulescu, Marga Nedelea, Mina Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbuş — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — George Arion, Victor Niţă — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgenţe—sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor şef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O Box 12-201, telex 10376, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
47 (1336)
SÎMBĂTĂ
24 NOIEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu

în funcţia supremă a partidului

Vom urca şi vom străbate noi căi nebătătorite, necunoscute – ceea ce impune să fim animaţi permanent de un spirit cutezător, de hotărîrea de a promova tot ce este nou şi înaintat în gîndirea şi practica socială, de a însuşi şi aplica în viaţă cele mai noi cuceriri ale geniului uman, tezaurul cunoaşterii universale.

ÎN NUMELE POPORULUI ROMÂN

comuniştii au hotărît pentru ţară,
pentru fericirea, pacea şi prosperitatea naţiunii

PCR CONGRESUL XIII

Marele forum al partidului

ACESTE 4 ZILE DE ISTORIE

În clipele și zilele cînd la București se desfășoară încă lucrările Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de deosebită importanță în viața partidului, a națiunii noastre socialiste — unul din acele momente cheie ale istoriei, hotărîtoare pentru destinele unui neam, pentru rolul și opera lui în timp, atenția întregului nostru popor, precum și a multor altor partide, țări și popoare este polarizată spre Capitala României, aici de unde în marile, în crucialele momente ale istoriei românilor, inima țării a bătut mai puternic, geniul poporului român s-a rostit mai limpede și mai răspicat, pentru ca, sub aceste însemne ale gîndirii clarvăzătoare, ale muncii fără preget și ale luptei eroice pentru mai bine, românii să-și definească dăinuirea în marele concert al popoarelor lumii.

Am trăit aici, în sala Congresului, alături de mii de delegați și invitați, compatrioți sau prieteni din alte țări care au ținut să fie aproape de noi în aceste sublime clipe de istorie contemporană, am trăit aici, spuneam, mîndria că aparțin unui popor care, de peste două milenii, n-a visat și nu a năzuit altceva decît să trăiască în pace și să fie liber să-și desăvîrșească rostul lui pe pămînt după legile lui scrise sau nescrise moștenite de la înaintași, în limitele patriei lui de totdeauna, în bună înțelegere cu vecinii și în armonie universală. Adevărurile acestea sînt simple, dar, fiind esențiale, poporul nostru nu le-a uitat niciodată, ba mai mult, în toate marile sale Programe a pornit de la ele. Românii au știut totdeauna că fundamentul oricărui mare edificiu social, politic, economic sau spiritual nu poate dura dacă nu se sprijină pe aceste fundamentale și universale adevăruri. Pornind de aici, netuiburind astfel liniștea, pacea și devenirea altor popoare, poți construi pentru binele poporului tău. Din Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XII-lea și Congresul al XIII-lea și activitatea de viitor a partidului în vederea înfăptuirii obiectivelor dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1986—1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000, a României, prezentat Congresului de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se pot desprinde cu limpezime, ca din edificiul unui genial arhitect, aceste adevăruri fundamentale, promovate totdeauna de poporul nostru, de partidul nostru, de secretarul său general. Edificate astfel, direcțiile de dezvoltare economico-socială în cincinalul 1986—1990, ca și cele ale cincinalelor de pînă acum, corespund dorințelor și năzuințelor, idealurilor de totdeauna ale poporului nostru, ale partidului nostru comunist. Iubitori de pace și libertate, respectînd și apărînd pacea și libertatea altor popoare, am putut făuri, conform planurilor și programelor noastre de pînă acum, dar mai cu seamă începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, chipul înfloritor și luminos al României de azi. Trecînd în revistă realizările de pînă acum, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia aici, la înalta tribună a Congresului al XIII-lea : „Se poate afirma că în cincinalul 1981—1985 s-au obținut realizări de mare însemnătate în toate sectoarele vieții economice și sociale, ceea ce a dus la ridicarea patriei noastre la un nivel superior de civilizație... Pe ansamblu, putem spune cu îndreptățită mîndrie că, sub conducerea partidului nostru, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor au acționat cu hotărîre, înfăptuind neabătut politica internă și externă a partidului și statului, care corespunde pe deplin intereselor vitale, de bunăstare și progres ale națiunii noastre socialiste".

Ascultam aici, în sala Palatului, alături de mii de delegați și invitați la Congres, în prima zi a lucrărilor Congresului, Raportul Comitetului Central, îl ascultam pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, știam că deodată cu noi îl ascultă țara, îl ascultă lumea, și eram străbătut de un sentiment de mîndrie patriotică, așa cum erau străbătuți toți cei de față, că Raportul — magistral model de abordare creatoare a problemelor de esență ale dezvoltării civilizației românești, a problemelor cruciale care confruntă lumea contemporană, a politicii interne și externe a partidului și statului nostru — se constituia, cu întotdeauna, într-un document de însemnătate istorică, într-un sistem de idei, de orientări și de directive de o neprețuită valoare teoretică și practică, într-un veritabil tezaur al noului, într-un generator de energie națională care, în timp, se va ridica la prestigiul unui simbol. De la tribuna înaltului forum, prin vocea cea mai autorizată a partidului, a poporului, se rosteau astfel, cu pasiune și cu luciditate, cu profundă întemeiere științifică, cu înaltă vibrație patriotică, cu simț critic și cu amplă cuprindere vizionară, acele adevăruri fundamentale prin care o țară, o națiune își pot înțelege în adîncime și împlini menirea istorică, își pot transpune în fapte de preț aspiratiile de progres, de independență, de demnitate, își pot aduce contribuția la apărarea și menținerea păcii, la edificarea unei lumi mai bune și mai dreote pe planeta noastră. Prin conținutul său bogat în idei, prin înalta sa întemeiere științifică, prin esența sa vizionară, Raportul

Însemnări din sala Congresului

Comitetului Central al Partidului, în care putem vedea limpede gîndirea științifică și cutezătoare, revoluționară și vizionară a secretarului general al partidului, se înfățișează astfel, poporului întreg, ca o mare Cartă a făuririi viitorului luminos al patriei noastre socialiste.

Am ascultat acest vast Program de devenire a României socialiste și, folosindu-i cifrele, pragurile de dezvoltare către care e chemată țara, am putut contura în memorie chipul de mîine al patriei. Cincinalul pe care îl vom străbate, între 1986—1990, marchează trecerea la cea de-a treia etapă a realizării Programului Partidului și are ca obiectiv fundamental continuarea fermă a politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei noastre spre comunism. Liniile sale directoare sînt orientate mai departe spre dezvoltarea forțelor de producție, spre perfecționarea relațiilor sociale și de producție pe o bază nouă, spre realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor. Specifică acestei perioade de dezvoltare pe care o vom străbate în frunte cu gloriosul nostru partid, va fi dezvoltarea **intensivă** a tuturor ramurilor industriale, precum și asigurarea unui echilibru mai bun între diferitele sectoare, acordarea unei atenții mai deosebite noii revoluții tehnico-științifice, astfel încît industria românească, întreaga noastră economie să se ridice la nivelul celor mai noi și avansate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. O astfel de prevedere are la bază necesitățile unei națiuni și potențialul uman pe care te poți bizui în realizarea ei. Cei ce vor ridica economia românească la cele mai noi și avansate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane va fi clasa noastră muncitoare, vor fi inginerii, tehnicienii, maiștrii, specialiștii, va fi întregul nostru popor, eroicul nostru popor muncitor care știe, a știut dealtfel totdeauna, că nu a primit și nu va primi niciodată nimic din afară, nu i-a căzut și nu-i va cădea niciodată nimic din cer, ci va trebui, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, să înfăptuiască noi acte și fapte de eroism. Adeziunea pentru aceste noi fapte de eroism există! Am ascultat, în a doua și a treia zi a lucrărilor Congresului, cuvintele delegaților care au suit la înalta tribună, bilanțurile lor, reușitele, dar și nereușitele lor, expuse și analizate în mod critic și autocritic, și am putut constata deplina aderare la lucrările Congresului, la liniile directoare de dezvoltare viitoare a patriei noastre socialiste, la politica internă și externă a partidului, precum și la dorința unanimă exprimată, prin acești aleși, reprezentanți ai nației, de întregul nostru popor, de a-l avea din nou în fruntea partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul înflăcărat, mintea clarvăzătoare și vizionară, îndrăzneață și cutezătoare, chezășia îndeplinirii acestor măreți idealuri. Toți cei care au luat cuvîntul au vorbit, chiar dacă se refereau la realizările din satele, comunele, orașele sau județele lor, despre țară. Comparațiile folosite de ei, potrivit cărora cutare sau cutare sector s-a dezvoltat de 30, de 40 sau de 50 de ori față de cutare sau cutare an, veneau să confirme justețea politicii partidului, să configureze chipul nou al patriei făurit de această necesară, umană politică. Dar dincolo de aceste realități și realizări, de aceste praguri de dezvoltare, apărea dorința pentru mai mult și mai bine, se mărturiseau noi rezerve umane și materiale, se legau angajamente solemne pentru urmarea neabătută în gînd și faptă a acestei politici de dezvoltare a patriei. Erau probele cele mai evidente care demonstrau esența politicii partidului nostru: o politică dreaptă care exprimă năzuințele și idealurile dintotdeauna ale poporului român, dezvoltarea personalității umane și înflorirea nației.

În România celui de-al 6-lea plan cincinal se va dezvolta în principal baza energetică și de materii prime — condiție hotărîtoare pentru progresul întregii economii naționale. Producția de energie electrică va ajunge în 1990, la 95—97 miliarde kWh; se vor dezvolta puternic energia pe cărbune și șisturi bituminoase, energia hidroelectrică și nucleară. O mare atenție va fi acordată noilor surse de energie: biomasa, energia vîntului, energia solară și a altor surse de energie. Vor fi puse în valoare noi minereuri, printre care cele de zinc și cupru. Industria constructoare de mașini va crește, față de anul 1985, cu pînă la 7,5 la sută; industria chimică va crește cu pînă la 9 la sută; industria metalurgică va crește într-un ritm mediu anual de circa 6 la sută, industria ușoară se va dezvolta într-un ritm mediu anual de pînă la 5,8 la sută, iar industria alimentară într-un ritm de pînă la 6,8 la sută.

Agricultura, a doua ramură de bază a economiei naționale, va avea ca obiectiv fundamental realizarea unei noi revoluții agrare, ce presupune transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gîndire al țărănimii noastre cooperatiste, realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și alte cerințe ale dezvoltării economiei naționale. În 1990, România va avea încă 2,5 milioane de hectare irigate și se vor efectua lucrări de desecări și îmbunătățiri funciare pe alte două milioane de hectare; se va realiza astfel o producție agricolă de 30—32 milioane tone. În domeniul creșterii animalelor, România va avea în 1990: 11 milioane de bovine, 15—16 milioane de porcine, 28—30 milioane de ovine și cel puțin 80 milioane păsări ouătoare și se vor crește și alte specii. Rezultă de aici, așa cum a rezultat și din cuvintele unor participanți la Congres, preocupați de progresul agriculturii, că trebuie să ne îngrijim mai mult de sănătatea pămîntului — unicul izvor inepuizabil al marilor producții. Pămîntul e al țării și de bunăstarea lui depinde bunăstarea unui întreg popor. Mecanizarea lucrărilor agricole, chimizarea și mai ales ierbicidarea au impus lucrătorilor pămîntului o cunoaștere mai complexă și mai profundă asupra pămîntului, în lipsa cărora unii lucrători pot greși față de pămîntul țării. E nevoie deci de o permanentă preocupare pentru însușirea, de către toți cei ce lucrează în agricultură, a celor mai avansate cunoștințe, dar și de o mai mare dragoste și responsabilitate față de acest bun comun al poporului nostru.

Am desprins, din Raportul prezentat de secretarul general al partidului, chipul țării de mîine, cu fiecare rînd parcurs mai întregit, mai înfloritor : în cincinalul 1986—1990 se prevede realizarea unui vast program de investiții însumînd 1 350—1 400 miliarde lei. Vor fi construite și date în funcțiune peste 1 500 noi capacități de producție în toate ramurile economiei; va fi dat în folosință Canalul Poarta Albă — Midia-Năvodari și se va realiza în mare parte Canalul București — Dunăre. În domeniul construcțiilor de locuințe, se va îmbunătăți structura spațiului de locuit, se va acorda atenție deosebită arhitecturii locuințelor, urmărindu-se valorificarea creației și tradițiilor românești, îmbinarea utilului cu frumosul, a eficienței cu modernul. Iată, pătrund cu mintea în aceste prezente și viitoare șantiere și văd, alături de dumneavoastră, stimați cititori, efortul eroic al unui popor care se întrece pre sine ! Ce forță, ce miracol le împrumută constructorilor această dăruire ? Ce dragoste mistuie acest popor întru devenirea sa mereu mai strălucitoare ? Văd prezentele și viitoarele șantiere. Și acolo, în inima lor, văd încleștarea omului cu greutățile, uneori cu lipsurile, alteori cu rutina, cu inerția și scepticismul, cu conformismul, cu lipsa de răspundere, cu teama de angajare și cu alte tare ale spiritului și ale unor conștiințe — pentru că revoluția nu s-a terminat, iar omul, omul nou este încă în prefacere —, văd însă acest om adevărat, vrednic și modest, care acum trebuie să fie printre acești participanți la Congres, și trebuie să fie comunist, om de omenie, om-Om, îl văd, deci, luptîndu-se cu toate aceste piedici și îl văd învingînd. Și stau și mă întreb : cum suie această furnică muntele ? Trebuie să fie undeva un miracol ! Unii au numit această forță, „miracolul românesc". Miracolul, forța aceasta își are izvorul în revelația unui popor asupra Sinelui. Urmare unei politici care conține idealurile lui dintotdeauna — libertate, neatîrnare și pace, a unei politici care așază în plin centrul său omul cu toate nevoile și aspirațiile lui, poporul român s-a redescoperit stăpîn și liber în propria lui țară.

Construiește, luptă și învinge după măsura noii lui demnități.

Îndemnul la cutezanță, la devotament și abnegație

Pentru viitorul României, așa cum se conturează el în Direcțiile de dezvoltare economico-socială în cincinalul 1986—1990 și în Orientările de perspectivă privind dezvoltarea economico-socială a României pînă în anul 2000, știința, cercetarea științifică și tehnologică, oamenii, cei ce pătrund în adîncurile cît și în piscurile tainelor nedeslușite pînă acum, poartă o mare răspundere, o înaltă îndatorire patriotică. În anul 2000, așa cum ne chema să scrutăm viitorul tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a Congresului al XIII-lea, neîntrecut vizionar, cutezător și clarvăzător, România va deveni o țară industrial-agrară, multilateral dezvoltată, care va asigura condiții de viață, conform cerințelor științifice, pentru dezvoltarea sănătoasă, fizică și intelectuală, a tuturor cetățenilor patriei noastre. Producția industrială va ajunge în anul 2000 la 2 300—3 200 miliarde lei. Pînă în 1990 se va încheia construcția centralelor termoelectrice pe cărbuni și șisturi bituminoase, iar pînă în 1995 se vor realiza cele mai importante construcții hidroenergetice. În următorii 10 ani va cunoaște o puternică dezvoltare energetica nucleară ; producția agricolă urmează să crească pînă în anul 2000, de circa 2 ori ; în perioada 1986—1990 se vor construi 750 000 de apartamente, o dezvoltare puternică o vor cunoaște prestările de servicii, volumul produselor vîndute populației va crește cu circa 10 la sută, se va perfecționa în continuare asistența sanitară, va crește mult calitatea vieții. Sarcinile cuprinse în aceste noi și importante documente programatice, în toate previziunile noastre cer o muncă eroică din partea întregului nostru popor. Nimeni nu va trebui să rămînă în afara acestui efort. Trebuie să pornim permanent de la principiul că în socialism nimeni nu poate trăi fără să muncească, pe seama muncii altuia — sublinia încă o dată secretarul general al partidului, de la înalta tribună, de aici din sala Palatului. Fiecare cetățean are datoria de onoare de a depune o activitate utilă în raport cu cerințele societății și cu pregătirea sa. Socialismul și comunismul sînt expresia muncii libere a tuturor oamenilor muncii. Trebuie să pornim permanent de la cerința „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă !" Cuvintele secretarului general al partidului au ridicat întreaga sală în picioare, ovaționînd un adevăr fundamental, probînd o adeziune totală față de gîndirea și fapta celui care și-a de-

PCR
CONGRESUL XIII

Marele forum al naţiunii

Un moment solemn în sala Congresului : se propune realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în înalta funcţie de secretar general al partidului.

dicat întreaga sa viaţă activităţii revoluţionare, slujirii patriei şi poporului din rîndul cărula s-a ridicat la cîrma destinului naţional. Cuvintele acestea ale secretarului general al partidului cuprind în esenţa lor o întreagă morală, o axiomă a echităţii, o încărcătură educaţională cum numai geniul acestui viteaz, vrednic şi înţelept popor poate să adune în cîteva cuvinte. Ele nu trebuie să stea numai la baza retribuţiei membrilor societăţii, ci şi la baza educaţiei prin muncă şi pentru muncă a tinerelor generaţii, de la naştere să ne educăm urmaşii sub semnul acestor înţelesuri

Ascultam acolo, în sala Palatului, în inima acelei agora, unde se aşezau bazele dezvoltării, ale devenirii noastre în viitori cinci ani şi, în perspectivă, pînă la finele acestui zbuciumat mileniu. Nu pentru arme şi alte instrumente de distrugere se repartizau fondurile băneşti ale acestui popor care a iubit dintotdeauna pacea şi buna convieţuire între popoare, ci pentru cîtadele paşnice, ale industriei de pace, şi ale înfloririi spirituale a unei naţiuni. Şi alături de acest gînd al meu se mai adăuga unul, izvorît din [illegible] realităţi : oricît de vrednic, de înţelept, de [illegible] în gîndire ar fi un popor, dacă nu-şi propune să înfăptuiască fapte şi acte măreţe, pe măsura capacităţilor sale, ba chiar în scopul de a stimula aceste capacităţi, acele alese însuşiri ale sale nu-i vor ajuta la progres şi, neîncercînd să depăşească [illegible] ele vor [illegible] şi nu se vor [illegible] măreţele [illegible] Marele nostru al acestei politici de dezvoltare a partidului nostru, al secretarului său general este şi acela de a desemna, în raport de fiecare etapă a dezvoltării, spre a fi înfăptuite, opere măreţe, pe măsura capacităţii morale, spirituale şi economice ale românilor. Să ne amintim împreună doar cîteva : îndiguirea unor mari suprafeţe inundabile ale ţării, Transfăgărăşanul, hidrocentralele de la Porţile de Fier I şi II şi podurile de peste Dunăre, Canalul Dunăre — Marea Neagră, metroul bucureştean, platformele de foraj marin, centralele atomoelectrice şi cîte altele în construcţie şi în perspectiva documentelor Congresului al XIII-lea.

Relevînd sarcinile cercetării ştiinţifice — printre care şi acela de a soluţiona mai rapid o serie de probleme de importanţă hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială a patriei —, secretarul general al partidului adresa de la înalta tribună a Congresului, tuturor cercetătorilor şi specialiştilor, îndemnul la cutezanţă, la devotament şi abnegaţie în scopul, arătat mai sus, de a stimula calităţile alese ale acestui minunat popor : „Trebuie să fim pe deplin conştienţi că dezvoltarea economico-socială a patriei noastre, făurirea omenescului nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale cunoaşterii umane în general. Numai în măsura în care ştiinţa românească se va angaja cu toate forţele în activitatea de cunoaştere şi înţelegere a tainelor naturii şi universului, patria noastră va putea să se menţină la un nivel de dezvoltare ridicat, va putea obţine noi şi noi succese pe calea progresului economico-social, îşi va întări continuu independenţa şi suveranitatea naţională, contribuind la dezvoltarea colaborării internaţionale şi realizarea păcii în lume". Şi iarăşi va trebui să apelăm la frumuseţea şi la clarviziunea încorporate în cuvintele secretarului general al partidului : „Pe drumul pe care îl avem de parcurs va trebui să învingem încă unele greutăţi, să soluţionăm probleme noi, complexe, să ne confruntăm şi să depăşim o serie de dificultăţi inerente desfăşurării unei asemenea opere grandioase. Vom urca şi vom străbate noi căi nebătătorite, necunoscute — ceea ce impune să fim animaţi permanent de un spirit cutezător, de hotărîrea de a promova tot ce este nou şi înaintat în gîndirea şi practica socială, de a însuşi şi aplica în viaţă cele mai noi cuceriri ale geniului uman, tezaurul cunoaşterii universale. Pornind pe noul drum, să fim conştienţi că nimic nu se poate realiza fără muncă, fără eforturi, fără consum de energie şi inteligenţă creatoare, fără spirit revoluţionar, devotament şi abnegaţie".

Este cea mai frumoasă invitaţie la cunoaştere, la cea mai spectaculoasă şi mai tulburătoare aventură umană.

Am trăit, ascultînd Raportul secretarului general al partidului, mîndria că locul nostru, al României şi al românilor, a căpătat, pe harta spirituală a lumii, o nouă, o inedită dimensiune, impusă, deopotrivă, de succesele noastre pe toate planurile, de politica noastră internă, de participarea tot mai activă a României la diviziunea internaţională a muncii, ca şi de dialogul pe care-l purtăm cu lumea, de implicarea noastră, majoră şi responsabilă, în însuşi mîezul de foc al vieţii politice mondiale. Politica externă a României este o politică activă, consecventă în dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare cu ţările socialiste în primul rînd, cu statele în curs de dezvoltare şi nealiniate, cu toate ţările lumii care doresc pacea şi o dreaptă colaborare. [illegible]

Doresc, şi în încheiere, să mulţumesc Congresului, partidului şi întregului popor pentru realegerea mea în înalta funcţie de secretar general al partidului.

Vă asigur, dragi tovarăşi, asigur partidul şi poporul nostru că şi în viitor – ca şi pînă acum – voi face totul pentru a răspunde încrederii ce mi s-a acordat, că voi acţiona cu întreaga fermitate, cu toate forţele, în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului nostru, a Programului partidului, pentru asigurarea ridicării poporului, a patriei noastre pe noi culmi de progres şi civilizaţie, pentru întărirea continuă a independenţei şi suveranităţii României socialiste!

În acelaşi timp, voi face totul şi în viitor pentru înfăptuirea politicii partidului şi statului nostru de colaborare internaţională. Vă asigur că nu voi precupeţi nici un efort pentru a contribui la realizarea unei păci trainice în întreaga lume!

NICOLAE CEAUŞESCU

Să ne trăiţi cît ţara, pentru ţară!

Am trăit ţoi, 22 noiembrie, acolo, în sala Palatului, clipele supreme ale acelui arc de timp eroic în care s-au desfăşurat lucrările Congresului al XIII-lea, am trăit clipa de apoteoză, în care un popor îşi împlinise o înfăcărată dorinţă, mult exprimată pînă atunci. Trecuseră cîteva secunde peste orele 17 şi unul dintre militanţii vechi şi de seamă ai partidului, tovarăşul Manea Mănescu, anunţa, cu vocea înnobilată de emoţie, Congresului şi, totodată, ţării, că „delegaţii la Congres, exercitîndu-şi mandatul încredinţat, au ales în deplină unanimitate pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu în funcţia supremă de secretar general al Partidului Comunist Român". Uralele au izbucnit din inimi, aerul s-a încălzit de aplauze! Marele act politic de importanţă capitală pentru viitorul patriei noastre, pe care un popor şi-l dorise într-atît — realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului şi a ţării, se împlinise, se înfăptuise! Sala întreagă scanda cu putere numele celui ales, numele partidului şi al ţării. Cel fără odihnă şi fără preget pentru binele partidului şi al ţării, merita să rămînă pe mai departe la cîrma destinului naţional. Realegîndu-l, reînvestindu-l cu conducerea rosturilor ei, ţara ştia că are de acum garanţia că istoricile hotărîri adoptate de Congresul al XIII-lea vor fi exemplar îndeplinite, că întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al marelui său erou naţional, va înfăptui neabătut programele de dezvoltare ale patriei. În acele momente înălţătoare, de nemărginită bucurie, cei prezenţi în sala ţara, prezentă cu inima şi cu gîndul acolo unde se împlinea un astfel de act măreţ, îi ura din adîncul fiinţei sale, prin vocea celui care roştea acele istorice cuvinte, îi ura iubitului conducător, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, viaţă îndelungată, multă sănătate şi putere de muncă, pentru ca în fruntea gloriosului nostru partid să conducă ţara şi poporul român din victorie în victorie, pe drumul luminos al socialismului şi comunismului.

Mi-am mai amintit atunci încă o urare, dintre multele urări pe care delegaţii înscrişi la cuvînt le-au adresat secretarului general al partidului, o urare rostită de un delegat la Congres venit din judeţul Olt, adresată tovarăşului Nicolae Ceauşescu : „Să ne trăiţi cît ţara, pentru ţară!" Am ştiut că atunci această urare e prezentă în gîndul tuturor celor de faţă, în gîndul şi inima ţării, şi am meditat la ceasul istoriei care bătea atunci : se deschidea un nou timp eroic pe pămîntul românesc!

Afară, afirşitul acestei toamne, natura însăşi se manifesta nu potrivnică, ci alături de interesele acestui brav şi minunat popor : ploaia, semnele bune ale anului ce va veni ne aduceau în memorie bucuria unor recolte bogate.

În Piaţa Republicii, acolo unde piatra căldărimului a stat şi stă încă martoră atîtor mari evenimente din istoria partidului şi poporului nostru, peste 100 000 de bucureşteni, care urmăriseră la fel ca toţi cetăţenii ţării cu viu interes şi deplină aprobare lucrările înaltului forum al comuniştilor români, se întruniseră pentru a da expresie sentimentelor de satisfacţie profundă, de mîndrie patriotică şi deplină încredere de care erau animaţi locuitorii Capitalei, toţi cetăţenii patriei, pentru reînvestirea în funcţia supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, revoluţionarul patriot, care conduce cu clarviziune destinele României moderne pe drumul luminos al socialismului şi comunismului.

Congresului şi acestor oameni, ţării întregi şi lumii întregi, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, le-a reînnoit jurămîntul său : viaţa acestui mare erou, al cărui contemporani sîntem, va sta chezăşie şi va fi închinată şi în viitor progresului naţional şi păcii în lume.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU

Țara în timpul Congresului

Specialiștii Vrancei, între cota '84 și 2000

În preziua Congresului al XIII-lea, oamenii muncii din Vrancea au raportat îndeplinirea planului pe primii patru ani ai cincinalului la principalii indicatori economici și financiari. Trăind cu intensitate istoricul eveniment, cinstindu-l cu hărnicia muncii și a ideii, urmărindu-i desfășurarea cu cel mai adînc interes, vrâncenii, asemenea tuturor oamenilor acestei țări, au aflat în magistralul Raport pe care cîrmaciul partidului și al destinului național l-a prezentat la tribuna marelui forum o înaltă legitimare istorică a eforturilor pe care le-au pus la temelia noii noastre civilizații și o amplă, cuprinzătoare, mobilizatoare și lucidă evaluare a viitorului patriei, obligat să devină azi în ani, zile și ore.

Am avut prilejul să pipăi pulsul acestor zile, cu întreaga lor încărcătură de fapte, idei, meditații, proiecte și îndrăzneli pentru viitor, într-unul din marile ședii ale dinamismului economic al Vrancei, Întreprinderea chimică Mărășești. O întreprindere mai veche, o întreprindere „cu istorie" (dar unde, în Mărășeștii sacrelor moaște ale trecutului, nu-i istorie ?), o întreprindere care, în anul 2001, va împlini un veac. Sigur, nimic din ce-a fost cîndva, în vremea cînd ea se afla în mîinile unor întreprinzători străini, nu mai dăinuie astăzi, totul, aici, fiind redimensionat și modernizat radical în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului. Sîntem, practic, într-o întreprindere nouă, aparținînd celei mai noi, mai populare, mai avantajoase și mai disputate industrii pe piața lumii, cea a chimiei. Chimia extractivă, cu tradiție aici, se împletește cu procesele de sinteză ultramoderne, cu noutatea extremă a științei și tehnicii veacului, astfel că muncitorul ieșit acum cîțiva ani la pensie și revenit spre a-și vizita tinerețea nu mai cunoaște nimic, nu mai pricepe nimic, trebuie să se lase inițiat din nou, condus pe necunoscute poteci ale facerii și desfacerii materiei, să urce scările mecanizării, ale automaticii, pe o spirală amețitoare care duce spre un anume piac, singurul de pe care poți lua fotografia întregului. Acest pisc al zilei de azi îl configurează lista produselor, în care, cu excepția detergenților, toate mărfurile (acizi, cleiuri de oase, polioli, gelatine, alimentare și farmaceutice, gelatine foto, soluții pentru dezincrustare etc.) sînt uneori se fabrică numai aici, după rețete adesea originale, ispititoare, ni se spune, pentru mulți concurenți de aiurea. În ultimele două decenii întreprinderea și-a sporit producția de cîteva ori, dar, zice ing. Dumitru Mocanu, directorul ei, Directivele celui de-al XIII-lea Congres al partidului, cu noile și largile orizonturi deschise chimiei, fac ca tot ceea ce vedem acum, deși impresionant, să fie corectat riguros și profund prin ansamblul perspectivei de viitor. Astfel încît prezentul, adaugă interlocutorul, devine abia o zecimală dintr-o serie de cifre aparținînd matematicilor superioare, care duce spre anul 2000.

Discutăm despre documentele Congresului, despre Directive și despre Raportul secretarului general al partidului, primit și aici, ca pretutindeni, cu acut interes și angajare simultană, fierbinte, în transpunerea marilor sarcini desprinse din el pe toate palierele muncii. După opinia inginerului șef Gheorghe Popescu, prezent la discuție, important este, înainte de toate, ca sub fasciculul de lumină al prețioaselor indicații ale secretarului general să intre în chip special acele zone ale producției în care resursele materiale, tehnice și umane sînt încă palid fructificate. „Chimica" Mărășeștilor stă bine cu planul, principalii indicatori sînt depășiți, dar în largul nomenclator de produse există două, detergenți și cleiul de oase și piele, care au dat și încă mai dau bătaie de cap, acuzînd rămîneri în urmă. Specialiștii și muncitorii sînt, ni se spune, „cu ochii pe ele", pe aceste sortimente restanțiere, s-au purecat toate cauzele, s-au adoptat toate măsurile (modernizarea fluxurilor tehnologice, întărirea asistenței tehnice, sporiri de capacități și de procese mecanizate etc.), s-au făcut foarte multe retușuri, completări, reveniri, redimensionări ale muncii, balanța negării aproximațiilor și a confirmării datelor exacte funcționînd tot timpul, neobosit. Primele semne de redresare a situației s-au și ivit, le-a ivit întrecerea dedicată Congresului, și, în aceste ultime zile, ele s-au înmulțit și se tot înmulțesc. Organizația de partid și O.D.U.S. s-au mobilizat în chip deosebit pentru asta, dar în cîntărirea, măsurarea și repunerea în ordinea optimă, pînă la amănunt, a proceselor muncii se interpun și niște elemente exterioare, pe care specialiștii de-aici n-au cum să le stăpînească. Este vorba de aportul furnizorului de materii prime (de sulfat necesar fabricării detergenților, de exemplu), încă leneș sau, poate, doar nepreväzător în a-și asigura permanența îndeplinirii datoriilor. Unul dintre vechii muncitori-specialiști ai întreprinderii, șeful de echipă Petre Andronic, ne-a cerut să însemnăm, la acest capitol, și părerea lui, dedusă din Raportul prezentat la Congres. Industria națională, ne-a spus el, este privită azi, mai mult ca oricînd, în chip unitar, într-o viziune integratoare, singura potrivită unei economii moderne, dinamice și armonioase, și singura aptă să-i înțeleagă eficiența. Acest fapt pretinde o solidaritate perfectă a gesturilor muncii, o răspundere unanim asumată, o sincronizare „pe ceas" a eforturilor, astfel ca în relația furnizor-beneficiar-consumator întreg și parte să fie una.

Nu putem decît să-i dăm dreptate.

Despre documentele programatice ale Congresului, despre [illegible] însemnătate a Raportului [illegible] de [illegible] Ceaușescu pentru destinele muncii și vieții în România, ne-a vorbit, în aceste zile, și un alt [illegible] al Vrancei, inginerul Ion Davidoiu, președintele C.A.P. Tîmbolești. Un C.A.P. care a cucerit, în ultimele două decenii, destui lauri ai muncii, locuri I, II și III pe țară pentru producția de struguri, și un președinte încă tînăr, doar cu ceva trecut peste 40 de ani, împovărat și el de niște lauri, mai exact spus de niște înalte și severe obligații. E deputat în Marea Adunare Națională, are o serie de alte sarcini politice și obștești, e și membru corespondent al Academiei de Științe Agricole, titlu ce-i răsplătește o fructuoasă activitate de cercetare. E în Vrancea din '63, de cînd a isprăvit facultatea. Maria, soția lui, șefă de fermă în același C.A.P., e [illegible] tot de la absolvire, din '66. Ion Davidoiu conduce obștea cooperatorilor din Tîmbolești de vreo 16 ani. Mîndriile lui și ale celor ce-l înconjoară sînt, desigur, recoltele-performanțe de struguri (au fost ani cînd au dat și 16 000 kg la hectar), rivalizînd cu vechi și strălucite blazoane ale viei și vinului precum Odobești, Cotești sau Panciu, și o „școală de viță" care în primăvara asta a altoit nu mai puțin de 2 500 000 de fire de diferite soiuri. La școala asta predau lecții de sîrguință și iscusință mai mulți podgoreni bătrîni. Unul din ei, Radu Asanache, are 80 de ani, spre 80 de ani bat și Dumitru Țigănuș, și Ilinca Chiveanu, și Tomiță Vlad, iar un Ștefan Guțu, trecut de 72 de ani, încă trudește, în vie, pe un tractor, pe un „Kirov" matusalemic, ce va fi fost, ca și omul, falnic pe vremea cînd a-n întemeiat C.A.P.-ul. Sînt vreo 800 cooperatorii care lucrează în vie, - sînt cîteva zeci cei din hala „școlii de viță", toți în vîrstă, dar, zice inginerul Ion Davidoiu, toți muncesc exemplar, așa cum îi îndeamnă partidul, secretarul său general, așa cum însăși inima lor de țărani îi îndeamnă. Vreo 15 dintre „profesorii" școlii de viță, au fost trimiși, cu ani în urmă, în Liban, ca să cîtorească acolo viticultură. Viticultură modernă, cu corzi și portaltoiuri italiene și cu mîini meștere, decretate de libanezi „fără rival", de țărani ai Vrancei. Raportul la Congres, cu perspectivele de nouă calitate deschise agriculturii, a căzut și aici, ne spune inginerul, ca și sămînța pe un ogor pregătit, s-a încorporat structurii și ființei locului, a intrat în însăși substanța muncii, decizîndu-i demersurile și împlinirile. Pentru el și pentru soția lui, ca specialiști ai agriculturii, cuvintele din Raport consacrate acestei ramuri vitale pentru destinele națiunii s-au constituit într-un tezaur de indicații de preț și de trimiteri adînci la acele puncte sensibile, nu o dată nevralgice, în care palpită viața secretă, ascunsă ochiului superficial și grăbit, a Cîmpiei Române și a celor ce o slujesc. Între cei ce-o slujesc un loc și un rol de primă însemnătate sînt rezervate specialistului, chemat să-și sporească aportul la o trudă care hrănește țara și îl hrănește, în ultimă instanță, și pe el. Locul adevărat al specialistului e în producție, secretarul general al partidului a insistat nu o dată asupra acestei cerințe, mai arătînd totodată că „viața la țară" nu e deloc vrăjmașa gîndirii științifice și a roadelor ei, dimpotrivă. Titlul academic al inginerului Davidoiu o probează fără dubii. Comunicările științifice pe care și el, și soția lui le-au prezentat la prestigioase reuniuni și simpozioane, făcînd din experiența Tîmbolești-lor un bun național al viticulturii, s-au întors în țară cu un spor de reverberații, împlinindu-i munca și viața.

Inginerul Ion Davidoiu nu e vrâncean, e din Pucioasa. Maria Davidoiu e din Ploiești. E fac parte dintre specialiștii care, la chemarea partidului, au venit în Vrancea, în special după întemeierea județului, aducînd experiența centrelor cu o mai veche tradiție a dezvoltării și autoritatea unei pregătiri îndelung validate de practică. Ne gîndim, cînd scriem aceste rînduri, și la ing. Liviu Livescu, unul din autorii acelei prețioase invenții care e freza multiașchietoare „Romascos", concepută și făurită aici, pe noua platformă industrială a Vrancei, ne gîndim și la doctorul în biologie Carol Nagler, laureat al Premiului „Emil Racoviță" al Academiei R.S.R., venit să conducă Muzeul focșenean de științe ale naturii, ne gîndim și la ing. Alexandru Buleu, nemțean de fel, astăzi directorul I.A.S. Odobești și unul din reputații specialiști naționali ai viei și vinului, dublat de un distins om de carte, un enciclopedist în materie de literatură și de istorie. Lor, acestor specialiști, li se cuvine un cald cuvînt de apreciere pentru entuziasmul cu care, în multe împrejurări, au bravat lipsa de condiții, greutățile începuturilor, pentru generozitatea cu care au renunțat la un cadru consolidat al profesiei și al vieții lor, acceptînd s-o ia de la capăt, cu bucuria pionieratului.

Cel ce ne spune aceste cuvinte este un tînăr specialist vrâncean, unul din mulți (astăzi mai mulți decît cei descinși de aiurea) specialiști ai acestor locuri, născuți aici și formați aici. Oameni care, învățînd de la cei mai vîrstnici, s-au emancipat, au ieșit de sub tutela maeștrilor și, dispunînd de instrumente perfecționate ale științei și tehnicii, nu mai au nici motivele, nici condițiile „complexului intelectual" sau „complexului de provincie" care-i strivea cîndva pe cei ca ei. Alecu Gavrilescu, interlocutorul nostru, este directorul întreprinderii cinematografice a județului Vrancea și autorul și animatorul unor acțiuni culturale de anvergură și de răsunet. Mutarea centrului de greutate a ceea ce numim „munca cu filmul" pe platformele industriei focșenene, unde pelicula de succes e integrată unor manifestări politico-educative și cultural-artistice de mare atracție, sau realizarea, împreună cu studenții-regizori ai I.A.T.C., a unor filme închinate Vrancei, sînt doar cîteva din inițiativele întreprinderii și ale tînărului ei director, deopotrivă specialist al artei filmului, om de carte și publicist. Locul acordat culturii și artei în magistralul Raport la Congres, ne spune Al. Gavrilescu, chemate să-și întregească aportul la edificarea omului nou, în generosul cadru stimulator al „Cîntării României", e semnificativ pentru politica de largă iradiere spirituală promovată de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și întreprinderea cinematografică, și alte instituții și așezăminte culturale vrâncene sînt cuprinse, la ceasul de față, în angrenajul unui program deopotrivă divers și unitar, menit să înfăptuiască prevederile documentelor Congresului într-un domeniu care pretinde o competență înaltă și o nobilă dăruire a muncii.

Răspunzînd comandamentelor acestui istoric ceas, specialiștii Vrancei, înflăcărați ai industriei, ai agriculturii, ai devenirii spirituale, sînt, ca toți oamenii muncii din Vrancea, ca toți oamenii acestei țări, în plin efort de depășire a pragurilor atinse, de realizare a acelei noi calități înăuntrul căreia se află cheia succeselor mari și durabile ale viitorului.

ILIE PURCARU

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a prezentat

Raportul Comitetului Central

cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XII-lea și Congresul al XIII-lea și activitatea de viitor a partidului în vederea înfăptuirii obiectivelor dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1986-1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000, a României

Un document programatic — temelie a activității noastre viitoare, un model de analiză științifică, profundă, de gîndire vie, cutezătoare, un document de excepțională valoare teoretică și practică în viața partidului, a întregii națiuni

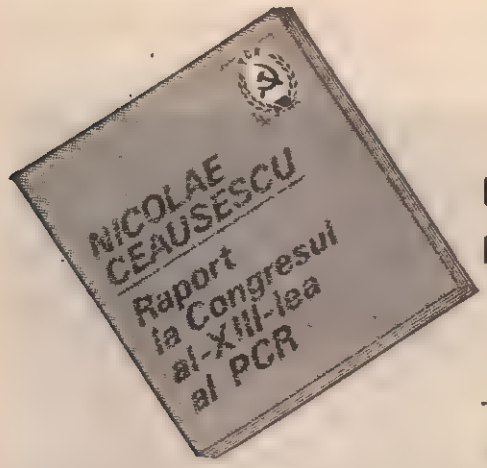

Temeiurile libertății noastre

■ O industrie de 100 de ori mai puternică, o agricultură de 7 ori mai bogată

■ O creștere a produsului social de 28 ori, a venitului național de 32 ori și a fondului de consum de 22 ori

Extrase din capitolul „Bilanțul îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului"

Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un nou eveniment de importanță deosebită în viața partidului și poporului nostru, în dezvoltarea economico-socială a patriei, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

■

Cel de-al XIII-lea Congres are loc la 3 luni după aniversarea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis o nouă eră în istoria bimilenară a patriei noastre. Patruzeci de ani reprezintă, în istorie, o perioadă foarte scurtă ; dar în acești ani poporul român, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, a parcurs mai multe etape istorice — de la societatea burghezo-moșierească, la societatea socialistă multilateral dezvoltată.

Am înfăptuit un vast proces de profunde transformări revoluționare. Dintr-o țară agrară, cu o industrie și o agricultură slab dezvoltate, România s-a transformat într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, modernă și o agricultură socialistă în plină dezvoltare. Comparativ cu anul 1945, producția industrială a țării este în 1984 de peste 100 ori mai mare, iar cea agricolă — de aproape 7 ori. Dezvoltarea în ritm intens a întregii economii naționale a dus la creșterea produsului social de 28 ori și a venitului național de 32 ori. Pe această bază a avut loc ridicarea neîntreruptă a nivelului de trai al întregului popor. În cursul celor patru decenii, fondul de consum a crescut de 22 ori, s-au creat peste 6 milioane noi locuri de muncă, iar circa 80 la sută din populația țării s-a mutat în locuințe noi.

Puternica dezvoltare a forțelor de producție, făurirea noilor relații de producție și sociale au dus la transformarea revoluționară a structurii de clasă a societății socialiste românești. Totodată, s-au produs mari transformări revoluționare în nivelul de cultură și conștiință al întregului nostru popor. Învățămîntul, știința și cultura au cunoscut o puternică dezvoltare, avînd un rol tot mai însemnat în întreaga transformare revoluționară a patriei noastre. S-a ridicat continuu gradul de civilizație materială și spirituală al poporului.

Prin politica sa internațională, România s-a afirmat tot mai puternic ca un factor activ în lupta pentru colaborare, dezarmare și pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

Toate aceste remarcabile realizări au dus la creșterea forței materiale și spirituale a patriei, la întărirea independenței și suveranității României socialiste.

Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor român se prezintă la Congresul al XIII-lea al partidului cu înfăptuiri remarcabile în toate domeniile, cu hotărîrea fermă de a îndeplini în cele mai bune condiții planul cincinal 1981-1985, asigurînd astfel ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

În cei 5 ani care au trecut de la Congresul al XII-lea, partidul nostru a desfășurat o vastă activitate politică și organizatorică de unire a eforturilor întregului popor în vederea înfăptuirii celui de-al 7-lea cincinal, a obiectivelor privind realizarea unei noi calități a muncii și vieții, treceri României la o nouă etapă de dezvoltare economico-socială.

Conferința Națională din 1982 a adus o serie de modificări și îmbunătățiri planului cincinal, în concordanță cu noile probleme apărute, atît ca urmare a unor contradicții interne, cît și a influenței crizei economice mondiale.

După cum este cunoscut, în primii doi ani, 1981-1982, ritmul de creștere a industriei a fost de 2,8 la sută, iar în 1983, de 4,8 la sută. În 1984 vom realiza un ritm de creștere a producției industriale de peste 6 la sută, iar planul pe 1985 prevede dezvoltarea industriei într-un ritm și mai mare. Pe această bază se poate aprecia că pe întregul cincinal producția industrială va crește față de 1980, într-un ritm anual de aproape 6 la sută.

Succese importante s-au realizat și în domeniul agriculturii, producția agricolă pe patru ani fiind cu circa 3 milioane tone mai mare decît media cincinalului anterior. Se poate prevedea că pe întregul cincinal producția agricolă va crește cu aproape 5 milioane tone față de cincinalul precedent. Anul acesta, deși în condiții climatice grele, am realizat o producție de cereale de peste 1 tonă pe locuitor. S-au dezvoltat, de asemenea, zootehnia și celelalte sectoare ale agriculturii noastre socialiste.

Succese importante s-au obținut în toate ramurile economiei naționale.

Se poate spune că, deși a trebuit să facem față unor greutăți deosebite, industria noastră a continuat să se dezvolte, constituind factorul dinamizator al întregii economii naționale.

Pe baza rezultatelor din cei 4 ani ai cincinalului actual și a prevederilor planului pe 1985 obținem realizări importante în dezvoltarea bazei energetice și de materii prime. Față de 1980, producția de energie electrică crește cu circa 14 la sută, iar producția de cărbune de peste două ori. S-a dezvoltat producția de cupru, zinc, plumb și alte minereuri. Producția industriei chimice sporește cu circa 39 la sută, a industriei metalurgice cu peste 32 la sută. Industria construcțiilor de mașini s-a dezvoltat într-un ritm intens, volumul producției crescînd, pe cincinal, cu circa 37 la sută în raport cu anul 1980. Totodată, s-au dezvoltat puternic industria ușoară, într-un ritm anual de peste 6 la sută, industria materialelor de construcții de aproape 4 la sută, și industria alimentară de peste 4 la sută.

Ceea ce trebuie să subliniem în mod deosebit sînt marile schimbări calitative care au avut loc în acest cincinal în industria noastră socialistă. Pe baza măsurilor și programelor adoptate, s-au obținut succese importante în îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului tehnic al producției, precum și în creșterea productivității muncii, care în industria republicană va fi în 1985 cu circa 29 la sută mai mare decît în 1980.

■

În agricultură s-a realizat un vast program de irigații și îmbunătățiri funciare. În 1985 suprafețele irigate vor fi de peste 3,5 milioane hectare, ceea ce asigură înfăptuirea în bune condiții a programului de irigare a circa 60 la sută din suprafața arabilă a țării pînă în 1990.

Producțiile agricole obținute în acest cincinal au asigurat o bună aprovizionare a populației, au dus la creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei noastre.

Aplicîndu-se ferm politica de întărire și modernizare a bazei tehnico-materiale a societății, s-au alocat pentru fondul de dezvoltare circa 1 150 miliarde lei. Pe baza realizărilor de pînă acum și a prevederilor pentru 1985, se poate aprecia că în actualul cincinal vor intra în funcțiune peste 1 850 noi capacități de producție. O realizare de cea mai mare importanță, care demonstrează forța economiei noastre naționale și, totodată, uriașa capacitate creatoare a poporului nostru, o constituie darea în folosință, în acest an, a Canalului Dunăre — Marea Neagră.

Și în acest cincinal s-a acordat o atenție deosebită amplasării armonioase pe teritoriu a noilor unități economice, dezvoltării forțelor de producție în toate județele țării. Ca rezultat, la sfîrșitul anului 1985, toate județele vor realiza o producție pe locuitor de cel puțin 70 000 lei.

■

Ca rezultat al marilor realizări obținute în dezvoltarea forțelor de producție, al creșterii susținute a potențialului economic, produsul social va fi, în 1985, cu 25 la sută mai mare decît în 1980, realizîndu-se un ritm de dezvoltare anual de circa 5 la sută. A crescut puternic bogăția națională. Mijloacele fixe vor fi în 1985 de 2 860 miliarde lei. A sporit, de asemnea, venitul național într-un ritm mediu anual de peste 7 la sută.

În concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, pentru fondul de consum s-a alocat peste 69 la sută din venitul național, iar pentru fondul de dezvoltare circa 31 la sută. Pe această bază s-au asigurat înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială și, în același timp, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste.

În urma creșterii retribuției tuturor oamenilor muncii, în 1984 retribuția reală este cu 6 la sută mai mare decît în 1980, iar în 1985 va fi cu circa 8 la sută mai mare. S-au majorat, de asemenea, pensiile cu circa 6 la sută.

În primii ani ai cincinalului s-au luat măsuri pentru îmbunătățirea prețurilor prin așezarea acestora pe principii economice și pentru menținerea lor în limitele planificate. În anul 1984, indicele evoluției prețurilor bunurilor de consum a fost mai mic decît cel planificat — ceea ce demonstrează justețea măsurilor luate de partidul nostru în acest domeniu.

Ținînd seama de rolul important al prețurilor în stabilitatea economică și în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, se va exercita un control riguros asupra evoluției acestora, asigurîndu-se ca și în 1985 și în anii viitori să nu crească peste prevederile din plan corelate cu prețurile internaționale.

În acest cincinal sînt alocate sume importante pentru cheltuieli social-culturale, volumul acestora fiind de peste 430 miliarde lei.

Cheltuielile social-culturale pe o familie cresc de la 10 440 lei, în 1980, la circa 13 000 lei în 1985.

Volumul mărfurilor desfăcute către populație sporește cu peste 7 la sută, iar prestările de servicii, cu aproape 80 la sută față de 1980. Au continuat să se dezvolte construcțiile de locuințe și instituții social-culturale. În cincinalul 1981-1985 se vor da în folosință circa 750 mii de noi apartamente, asigurîndu-se, în medie, peste 12 mp locuibili pe locuitor.

Și în acest cincinal a continuat să se îmbunătățească activitatea în domeniul învățămîntului. S-au adoptat noi măsuri privind ridicarea nivelului general de pregătire a tineretului pe baza celor mai înalte cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane.

O puternică intensificare a cunoscut cercetarea științifică, aducînd o contribuție de însemnatate deosebită la întreaga dezvoltare economico-socială a patriei noastre.

S-a desfășurat, de asemenea, o vastă activitate de educare și formare a omului nou, constructor conștient al socialismului. Literatura, arta; întreaga creație cultural-artistică au adus o contribuție valoroasă la activitatea de formare a omului nou, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor.

■

În toată această perioadă s-a depus o activitate susținută, pentru depășirea unor contradicții, a unor greutăți și lipsuri. Trebuie menționat că, dacă în toate sectoarele s-ar fi lucrat cu mai mare răspundere, se puteau obține realizări mult mai însemnate.

Pe ansamblu, putem spune cu îndreptățită mîndrie, că, sub conducerea partidului nostru, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor, au acționat cu hotărîre, înfăptuind neabătut politica internă și externă a partidului și statului, care corespunde pe deplin intereselor vitale, de bunăstare și progres ale națiunii noastre socialiste.

Acum, la Congresul al XIII-lea, pe baza faptelor, a realizărilor obținute și în acest cincinal putem afirma cu toată tăria că partidul nostru a procedat just concentrînd forțe puternice pentru industrializarea țării, pentru dezvoltarea agriculturii, pentru progresul general al forțelor de producție. Putem spune că dacă nu am fi realizat această puternică bază materială, societatea noastră socialistă nu ar fi putut depăși greutățile și influențele crizei economice, societatea noastră socialistă nu s-ar fi putut dezvolta în continuare.

Marile realizări obținute și în această perioadă demonstrează cu putere justețea politicii partidului nostru comunist, care se călăuzește ferm după concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică și aplică neabătut adevărurile general-valabile la condițiile concrete din țara noastră. Faptele, realitățile demonstrează că partidul își îndeplinește cu cinste înalta misiune istorică de a conduce poporul român pe calea socialismului și comunismului, a bunăstării și fericirii, a independenței și suveranității naționale.

Tot ce am înfăptuit este rezultatul muncii eroice, pline de abnegație, a minunatei noastre clase muncitoare, care își îndeplinește cu succes misiunea istorică de clasă conducătoare a societății socialiste românești, a minunatei țărănimi cooperatiste, care, în alianță cu clasa muncitoare, aduce o contribuție de seamă la întreaga dezvoltare a patriei, a noii noastre intelectualități, strîns legată de clasa muncitoare și țărănime, care are un rol tot mai important în transformarea revoluționară a societății. Mersul nostru neabătut înainte este rodul activității tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, strîns unit în jurul partidului — forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste.

Pentru toate aceste măreți realizări, de la înalta tribună a Congresului comuniștilor adresez clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, întregului popor, cele mai calde felicitări și urarea de noi și noi succese în înfăptuirea neabătută a Programului partidului, în ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație !

Viitorul, gîndit științific, revoluționar

- Reorganizarea intensivă a tuturor sectoarelor industriale
- Transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gîndire în agricultură
- Temeinică fundamentare a utilității investițiilor

Extrase din capitolul „Direcțiile de dezvoltare economico-socială în cincinalul 1986—1990"

Congresul al XIII-lea marchează trecerea la cea de-a treia etapă a realizării Programului partidului. Obiectivul fundamental al cincinalului 1986-1990 îl constituie continuarea fermă a politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei noastre spre comunism.

În vederea realizării acestui obiectiv, vom acorda o atenție deosebită dezvoltării forțelor de producție, precum și perfecționării relațiilor sociale și de producție pe o bază nouă, continuînd cu fermitate procesul de transformare revoluționară a societății.

Se impune să acționăm cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea cerințelor dezvoltării, ale realizării unei noi calități a muncii și vieții întregului popor. În cincinalul viitor va trebui accentuată dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor industriale și asigurat un echilibru mai bun între diferite sectoare, înlăturîndu-se unele contradicții apărute la un moment dat.

■

Și în cel de-al 8-lea plan cincinal vom pune pe primul plan dezvoltarea bazei energetice și de materii prime — condițiile hotărîtoare pentru progresul întregii economii naționale. Producția de energie electrică va ajunge, în 1990, la 95-97 miliarde kWh. Se vor dezvolta puternic energia pe cărbune și șisturi bituminoase, ajungînd la aproape 38 miliarde kWh, precum și energia hidroelectrică și energia nucleară. Producția de cărbune va trebui să atingă cel puțin 100 milioane tone. O atenție deosebită va fi acordată noilor surse de energie — biomasa, energia vîntului, energia solară și altele. Vor fi puse în valoare noi minereuri, printre care cele de zinc și cupru. Se va intensifica activitatea de recuperare și refolosire a surselor de energie și materiale. Pe această bază, în multe sectoare va trebui să asigurăm 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime. În același timp, este necesar să se acționeze cu toată hotărîrea în direcția perfecționării tehnologiilor, a reducerii consumului de energie și materiale pe unitatea de produs.

■

Așa cum am menționat, în industrie vom pune în centrul activității dezvoltarea intensivă, realizarea unor produse noi, cu calități superioare, care să satisfacă în condiții tot mai bune cerințele tuturor ramurilor economiei naționale. Va trebui acționat cu hotărîre pentru înfăptuirea prevederilor programului privind ridicarea calității și nivelului tehnic al producției. Să ne propunem ca, în cincinalul viitor, industria românească să-și mențină și să-și consolideze pozițiile pe care le ocupă, să cucerească altele noi, să se ridice la un nivel și mai înalt pentru a putea fi competitivă, pentru a deține un loc mai de frunte în economia mondială din punct de vedere al nivelului tehnic și al calității.

Dezvoltarea industriei în cincinalul viitor se va realiza îndeosebi prin modernizarea mijloacelor de muncă și a structurii producției, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al acestora, introducerea continuă și aplicarea largă a tehnologiilor avansate.

Va trebui să realizăm cu hotărîre programele privind mecanizarea, automatizarea și robotizarea tuturor sectoarelor economice. Pînă în anul 1990 se va încheia, în linii generale, reorganizarea intensivă a tuturor sectoarelor. Se va ajunge la un nivel general al producției industriei românești, precum și al calității și tehnicii acestei ramuri comparabil cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic.

■

Agricultura va fi în continuare a doua ramură de bază a economiei naționale. Obiectivul fundamental îl va constitui realizarea noii revoluții agrare, ce presupune transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gîndire al țărănimii noastre cooperatiste, realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și alte cerințe ale dezvoltării economiei naționale.

Este necesar să înfăptuim neabătut programul de irigații și îmbunătățiri funciare, de creștere a potențialului productiv al pămîntului. Pînă în 1990 va trebui să realizăm irigarea a încă 2,5 milioane de hectare, să efectuăm lucrări de desecări și îmbunătățiri funciare pe circa 2 milioane hectare și să asigurăm o mai bună sistematizare și organizare a teritoriului în vederea folosirii corespunzătoare a întregii suprafețe, ca o condiție fundamentală pentru obținerea unor recolte mari și sigure.

Creșterea producției de cereale va continua, să constituie un obiectiv important, urmînd să realizăm, la nivelul anului 1990, o producție de 30-32 milioane tone. Realizarea în acest an, de către unele unități agricole, a unor producții la grîu și orz de peste 8 000 kg la hectar, precum și recolte de porumb de 15 000—20 000 kg la hectar demonstrează marile posibilități de care dispune agricultura noastră socialistă. Noua revoluție agrară are ca obiectiv principal dezvoltarea intensivă a producției, obținerea unor recolte record, sporirea pe această bază a contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a țării. Dispunem de condiții pentru obținerea unor recolte bogate de cereale pe mari suprafețe de terenuri pentru înfăptuirea tuturor prevederilor cincinalului viitor.

Totodată, este necesar să obținem o creștere puternică a producției de plante tehnice și de legume. Producția de legume va trebui să satisfacă în cele mai bune condiții necesarul de consum al populației, precum și cerințele industriei și exportului. De asemenea, se impune să dezvoltăm și să modernizăm sectorul vitipomicol, să obținem o producție mai mare de struguri și fructe.

În domeniul creșterii animalelor va trebui ca, pînă în 1990, să ajungem la 11 milioane de bovine, 15-16 milioane porcine, 28-30 milioane ovine și cel puțin 80 milioane păsări ouătoare. În același timp, va trebui să crească efectivele la celelalte specii. O atenție deosebită este necesar să fie acordată creșterii producției animaliere, de carne, lapte, lînă, ouă.

■

Sîntem încredințați că, pornind de la realizările obținute în industrie și agricultură în decursul acestui cincinal, de la condițiile și posibilitățile materiale și umane de care dispunem, oamenii muncii din țara noastră vor face totul și în viitor pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor și sarcinilor noului plan cincinal, 1986-1990, pentru dezvoltarea unei industrii moderne, eficiente, a unei agriculturi intensive, de mare randament, care să satisfacă tot mai larg cerințele economiei naționale, ale ridicării nivelului de trai al întregului nostru popor.

În cincinalul 1986-1990 se prevede realizarea unui vast program de investiții însumînd 1 350-1 400 miliarde lei. Pe această bază vor fi construite și date în funcțiune peste 1 500 noi capacități de producție în toate ramurile economiei naționale. În cincinalul viitor va fi dat în folosință Canalul Poarta Albă—Midia—Năvodari și se va realiza în cea mai mare parte Canalul București—Dunăre.

Majoritatea investițiilor sînt orientate spre lărgirea bazei energetice și de materii prime, spre realizarea programului de dezvoltare intensivă, modernizare și ridicare a nivelului tehnic al industriei, a programului de irigații și îmbunătățiri funciare în agricultură, precum și a celui de mecanizare a agriculturii, transporturilor și altor sectoare de activitate. În viitor nu se va mai pune problema dezvoltării extensive a capacităților de producție, accentul va cădea pe modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al capacităților existente. În domeniul construcțiilor de locuințe, odată cu îmbunătățirea structurii spațiului de locuit, se va acorda o atenție deosebită arhitecturii acestora, urmărindu-se valorificarea creației și tradițiilor românești, îmbinarea utilului cu frumosul, a eficienței cu modernul. Construcțiile de locuințe de la sate se vor realiza pe baza planurilor de sistematizare a localităților și a proiectelor tip, ceea ce va contribui la ridicarea nivelului de trai al populației rurale și apropierea condițiilor de viață ale acestela de cele din mediul urban.

Este necesar să luăm toate măsurile pentru a realiza în cele mai bune condiții programul de investiții, pentru a scurta durata realizării obiectivelor și a asigura creșterea eficienței tuturor lucrărilor de investiții. Execuția noilor obiective trebuie să aibă la bază temeinica fundamentare a utilității lor, ținîndu-se seama de necesitatea folosirii intensive a capacităților existente, de folosirea eficientă a forței de muncă și creșterea productivității muncii, de reducerea costurilor la produsele obținute pe seama investițiilor făcute.

În general, marele volum de investiții ce se va realiza în cincinalul viitor trebuie să ducă la creșterea fondurilor fixe, a bogăției naționale, la dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale moderne a societății noastre socialiste.

■

Cercetarea științifică românească are marea răspundere de a soluționa mai rapid o serie de probleme de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială a patriei noastre.

Potrivit prevederilor Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pe perioada 1986-1990, activitatea de cercetare va trebui să asigure creșterea substanțială a nivelului tehnic și calitativ al produselor, îmbunătățirea structurii producției și valorificarea tot mai eficientă a resurselor economice, sporirea gradului de competitivitate a produselor românești. Pînă în 1990, circa 95 la sută din produsele românești trebuie să fie din punct de vedere tehnic și calitativ la nivelul celor existente pe plan mondial, iar cel puțin, într-un procent de 2-5 la sută; să realizăm produse cu asemenea parametri tehnici și calitativi care să situeze România pe primul loc în lume.

Numai astfel știința și tehnica românească vor putea să se afirme pe plan internațional, să aibă un rol important în dezvoltarea progresistă, generală a patriei.

Un rol hotărîtor revine cercetării științifice în direcția ridicării eficienței activității în investiții, promovării unor tehnologii cu consumuri materiale și energetice reduse. Prin introducerea unor noi tehnologii va trebui să crească gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei cu circa 70 la sută față de nivelul anului 1980.

■

Programul de cercetare asigură îmbinarea organică a cercetării aplicative cu cercetarea fundamentală, în matematică, fizică, chimie, biologie, medicină și alte domenii, sporind aportul științei la înfăptuirea cincinalului 1986-1990, cît și la asigurarea de soluții tehnice pentru înfăptuirea obiectivelor dezvoltării economico-sociale a țării în perioada de după 1990.

■

Ridicarea nivelului pregătirii profesionale și tehnice pe baza celor mai noi cuceriri ale științei constituie factorul determinant al dezvoltării economico-sociale, al făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la edificarea comunismului în România.

■

Socialismul și comunismul se pot edifica cu succes numai pe baza proprietății sociale comune a oamenilor muncii asupra tuturor mijloacelor de producție.

Pornind de la proprietatea comună, un rol de mare însemnătate îl are repartiția produsului social și a venitului național pe principii socialiste de echitate și dreptate socială, în raport cu munca fiecăruia.

Are o mare importanță, de asemenea, aplicarea legii valorii în socialism și a altor legități obiective. Înțelegerea și aplicarea legilor economice generale trebuie să aibă ca scop perfecționarea modului de producție socialist, a forțelor și relațiilor de producție și sociale. Să acționăm în mod conștient în aplicarea legilor economice, înlăturînd voluntarismul, dar și acționarea de la sine a acestora. Noul mecanism economico-financiar trebuie să îmbine în mod unitar proprietatea socialistă, modul de producție socialist, cu o largă inițiativă și cointeresare materială a maselor. Deci, aplicarea noului mecanism, a legilor economice generale nu trebuie să se desfășoare la voia întîmplării, ci să fie condusă în mod conștient. În aceasta constă rolul conducător al partidului, al statului socialist.

Va trebui să acționăm cu toată fermitatea pentru așezarea întregii activități economico-sociale pe principiul autoconducerii și autogestiunii, făcînd totul ca fiecare unitate să obțină creșterea continuă a eficienței economice și rentabilității. Societatea socialistă nu se poate dezvolta decît pe baza unei înalte eficiențe și rentabilități în toate domeniile.

■

Autoconducerea și autogestiunea economico-financiară impun, totodată, aplicarea fermă a principiilor noului sistem de retribuire — acordul global —, legarea strînsă a veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele concrete ale activității desfășurate. Trebuie să pornim permanent de la principiul că în socialism nimeni nu poate trăi fără să muncească, pe seama muncii altuia.

Poporul unic muncitor al României socialiste

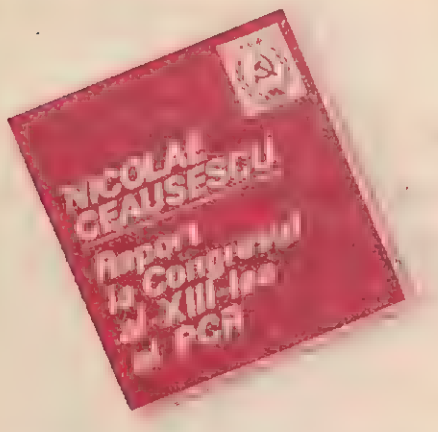

■ Mai presus de orice, interesele partidului

■ Știința — la sursele primordiale ale cunoașterii

■ Principiile comuniste de repartiție, muncă și de viață

Extrase din capitolele „Orientările de perspectivă privind dezvoltarea economico-socială a României pînă în anul 2000" și „Creșterea rolului conducător al partidului în societate, în organizarea și desfășurarea întregii opere de construcție socialistă"

În ultimul deceniu al secolului al XX-lea, prin promovarea largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, va continua procesul revoluționar de formare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru trecerea la societatea comunistă.

În anul 2000, România va deveni o țară industrial-agrară, multilateral dezvoltată, care va asigura condiții de viață, conform cerințelor științifice, pentru dezvoltarea sănătoasă, fizică și intelectuală, a tuturor cetățenilor patriei noastre.

Pe baza dezvoltării puternice a forțelor de producție se vor perfecționa relațiile de producție și sociale. Vor dispărea o serie de deosebiri dintre munca fizică și intelectuală, se vor apropia multe condițiile de muncă din diferite sectoare de activitate ale societății. Vor dispărea multe din deosebirile de azi dintre clase, dintre categoriile sociale, accentuîndu-se procesul de ștergere a deosebirilor de clasă și sociale, de omogenizare a societății socialiste românești, de formare a poporului unic muncitor al României socialiste.

Producția industrială va ajunge în anul 2000 la 2 800—3 200 miliarde lei. În următorii 15 ani, producția-marfă industrială va crește de 2,1—2,4 ori. Se poate afirma că, la sfîrșitul secolului, industria românească se va ridica la un nou nivel calitativ și tehnic, produsele românești situîndu-se la nivelul celor mai bune produse realizate pe plan mondial. Se vor generaliza automatizarea, cibernetizarea și robotizarea producției și a altor activități economico-sociale.

Pînă în anul 2000 trebuie să obținem o creștere a productivității muncii care să situeze țara noastră printre țările cele mai avansate în acest domeniu.

Se va dezvolta puternic baza energetică și de materii prime în vederea asigurării, în continuare, a progresului economico-social al întregii țări. Va trebui să încheiem, practic, cercetarea și prospecțiunile geologice pentru cunoașterea potențialului național de rezerve energetice minerale, a structurilor geologice — inclusiv la mare adîncime — precum și a platformei maritime continentale.

■

Pînă în 1990 se va încheia construcția centralelor termoelectrice pe cărbuni și șisturi bituminoase, iar pînă în 1995 se vor realiza cele mai importante construcții hidroenergetice. În următorii 10 ani va cunoaște o puternică dezvoltare energetica nucleară prin darea în folosință, pînă în 1993—1994, a circa 12 000 MW putere instalată în centralele nucleare. Se poate spune că, pe această bază, pînă în 1995 vom asigura în mod corespunzător necesitățile energetice ale țării.

■

Producția agricolă urmează să crească, pînă în anul 2000, de circa 2 ori. Va trebui să se încheie procesul de organizare a teritoriului, de amenajare a solului și irigare a tuturor suprafețelor cu condiții adecvate — reprezentînd circa 6,5—7 milioane hectare — în vederea sporirii potențialului productiv și folosirii eficiente a întregului fond funciar.

■

În zootehnie, realizarea efectivelor de animale prevăzute pînă în 1990 corespunde pe deplin condițiilor țării noastre și asigură integral cerințele economiei naționale.

Sarcini importante vor reveni, în această perioadă, cercetării științifice și tehnologice. Activitatea de cercetare trebuie să ducă la valorificarea superioară a bogățiilor naționale, la dezvoltarea economiei pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În mod deosebit, cercetarea științifică trebuie să studieze temeinic structura materiei, procesele fizico-chimice, biochimice și de inginerie genetică, și, pe această bază, să realizeze noi materiale cu proprietăți superioare, noi tehnologii, satisfăcînd astfel necesitățile societății noastre și sporind contribuția științei românești la îmbogățirea tezaurului cunoașterii universale. Cercetarea științifică românească trebuie să participe mai activ — în colaborare cu țările din C.A.E.R., cu alte state ale lumii — la studierea oceanelor, a spațiului cosmic, precum și în domeniul noilor surse de energie.

■

Un rol important îl vor avea, în perioada următorilor 15 ani, perfecționarea învățămîntului și pregătirea temeinică a forței de muncă a tineretului, a cadrelor, pentru a răspunde noilor cerințe ale dezvoltării economico-sociale, exigențelor științei și tehnicii moderne. Vom asigura cuprinderea întregului tineret în învățămîntul de 12 ani, perfecționarea și legarea tot mai strînsă a învățămîntului cu cercetarea și producția.

■

Ridicarea pregătirii profesionale și tehnice, a nivelului general de cultură și cunoștințe științifice al întregii populații va reprezenta un factor calitativ de importanță deosebită în formarea omului nou — constructor conștient al socialismului și comunismului — în asigurarea participării active a tuturor cetățenilor patriei noastre la înfăptuirea celei mai drepte societăți din lume, în afirmarea personalității umane, la împletirea armonioasă a intereselor personale cu cerințele generale ale societății.

■

Dezvoltarea economico-socială, sporirea eficienței și rentabilității economice, reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, sporirea productivității muncii vor determina creșterea în anul 2000, față de 1985, de 2,3—2,6 ori a venitului național. Pînă la sfîrșitul secolului vom realiza un venit național de 72—82 mii lei anual pe locuitor.

Și în continuare, în conformitate cu cerințele legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, partidul și statul nostru vor urmări cu toată consecvența îmbinarea armonioasă a cerințelor de consum cu interesele dezvoltării societății, asigurînd un raport optim între fondul de consum și fondul de dezvoltare economico-socială.

Se poate afirma cu deplin temei că în această perioadă se va realiza un înalt nivel al calității muncii și vieții întregului popor, se va asigura satisfacerea cerințelor de consum, în conformitate cu normele științifice, pentru dezvoltarea și apărarea sănătății poporului, înflorirea deplină, fizică și intelectuală, a personalității umane.

Pe baza volumului important de construcții de locuințe ce se va realiza în această perioadă, pînă în anul 2000 se va asigura în medie, pentru fiecare locuitor, o suprafață locuibilă de 14 mp și, împreună cu dependințele, de 18—20 mp. Practic, fiecare cetățean al României socialiste va dispune de o cameră de locuit cu dependințele corespunzătoare.

În această perioadă vom acorda o atenție deosebită organizării teritoriale și sistematizării tuturor localităților țării, va continua acțiunea de dezvoltare a activităților industriale în toate localitățile.

■

În anul 2000 România va fi o țară socialistă multilateral dezvoltată atît din punctul de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație al poporului. Se poate afirma că România va încheia o întreagă epocă revoluționară de dezvoltare, realizînd condițiile trecerii la manifestarea tot mai largă în societatea noastră a principiilor comuniste de repartiție, de muncă și de viață.

Realizarea măreților obiective ale dezvoltării economico-sociale, ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, va deschide poporului nostru drumul luminos de trecere spre o eră nouă — era comunismului!

Cincinalul viitor și liniile directoare ale dezvoltării pînă în anul 2000 conturează un minunat program de largă perspectivă pentru transformarea revoluționară a societății românești, pentru făurirea unei civilizații materiale și spirituale superioare în România socialistă. În fața poporului român, a tinerelor generații ale patriei se deschide țelul măreț al unei uriașe activități creatoare pentru transformarea naturii, a societății și omului, pentru realizarea celor mai înalte aspirații de prosperitate și bunăstare, de dezvoltare liberă și democratică, de afirmare demnă și suverană a națiunii noastre socialiste. De rezultatele acestei măreți epoci revoluționare vor beneficia toți cetățenii de astăzi ai României socialiste ca și urmașii lor, toți cei ce se vor naște, vor trăi și vor munci în societatea comunistă românească.

Fața îndoială ca transformarea în fapte, în realitate a acestui însuflețitor program cere, în continuare, din partea întregului nostru popor, eforturi susținute, o activitate intensă și multilaterală, pasiune revoluționară, spirit de abnegație și dăruire.

Succesele obținute în dezvoltarea economico-socială, în întreaga activitate de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea al partidului demonstrează, cu puterea faptelor, justețea liniei politice generale a partidului nostru, creșterea rolului său conducător în toate sectoarele de activitate.

La Congresul al XIII-lea, numărul membrilor de partid este de 3 400 000 de membri, cu peste 580 000 mai mare ca la Congresul precedent. Din totalul membrilor partidului, peste 1 920 000, adică aproape 56 la sută, sînt muncitori, peste 540 000, reprezentînd circa 16 la sută, sînt țărani, 710 000, adică circa 21 la sută, sînt intelectuali, iar restul alte categorii. Trebuie menționat că, între cele două congrese, din totalul celor intrați în partid, aproape 80 la sută sînt muncitori. Circa 75 la sută din noii membri de partid au provenit din rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, iar circa 46 la sută sînt femei, ceea ce face ca ponderea femeilor în partid să ajungă la peste 32 la sută.

În ceea ce privește compoziția națională a partidului, aceasta corespunde structurii generale a țării. Astfel, peste 90 la sută din totalul membrilor de partid sînt români, circa 7 la sută sînt români de naționalitate maghiară, 0,75 la sută români de naționalitate germană, restul fiind români de alte naționalități. Structura de vîrstă a partidului este, de asemenea, bună. Din totalul membrilor de partid, peste 793 000, circa 23 la sută, au pînă la 30 de ani, peste 1 750 000, adică 51 la sută, pînă la 50 de ani, iar restul, peste 50 de ani.

Se poate spune că avem un partid puternic atît din punct de vedere numeric, al compoziției sociale și naționale, cît și al structurii de vîrstă. Creșterea continuă a rîndurilor sale demonstrează înrădăcinarea maselor populare, a întregului popor în Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare a întregii societăți.

■

Este necesar ca și în viitor să asigurăm primirea în partid a celor mai buni oameni ai muncii, veghind la păstrarea compoziției sociale și naționale, a structurii de vîrstă, a tinereții partidului. Va trebui să acordăm o mai mare atenție primirii în partid a femeilor. În același timp, să insistăm asupra calităților celor primiți în partid — nivelul politic și ideologic, combativitatea și comportarea în muncă și viață.

Va trebui să acționăm cu hotărîre pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității tuturor organizațiilor și organelor de partid, astfel încît să se afle permanent în primele rînduri ale luptei pentru înfăptuirea politicii partidului, a planurilor de dezvoltare, să desfășoare o muncă susținută în vederea unirii tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Fiecare organizație de partid, fiecare membru de partid trebuie să-și îndeplinească rolul de forță politică conducătoare în unitățile în care își desfășoară activitatea.

Așa cum am menționat nu o dată, rolul conducător al partidului nu reprezintă o lozincă sau o cerință abstractă, el se materializează în munca de zi cu zi a fiecărei organizații, a fiecărui organism de partid, a fiecărui comunist. Comuniștii nu au și nu pot avea țeluri mai măreți decît de a face totul pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului, a politicii interne și externe, de a servi în orice împrejurări interesele poporului, ale patriei, ale socialismului și comunismului.

Este necesar să întărim spiritul de răspundere și combativitate, de ordine și disciplină în activitatea fiecărei organizații de partid, a fiecărui membru al partidului. Organele și organizațiile de partid trebuie să se călăuzească permanent de concepția revoluționară, să acționeze întotdeauna în spirit revoluționar pentru înlăturarea a tot ceea ce este vechi și nu mai corespunde actualei etape de dezvoltare a societății noastre, pentru promovarea noului.

■

O atenție deosebită trebuie acordată, de către fiecare organizație de partid, întăririi legăturilor cu masele de oameni ai muncii, unirii eforturilor acestora în înfăptuirea politicii partidului. Partidul va fi puternic și își va îndeplini rolul său numai împreună cu masele populare, cu întregul popor.

În același timp, trebuie să se acorde atenția necesară perfecționării activității de organizare a muncii pentru realizarea hotărîrilor de partid și de stat, a legilor țării, întăririi controlului permanent și sistematic al modului cum sînt duse la îndeplinire hotărîrile organelor superioare și propriile hotărîri.

Este necesar să perfecționăm continuu stilul și metodele de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, să dezvoltăm puternic democrația de partid, asigurînd dezbaterea tuturor problemelor politicii interne și externe de către întregul partid, participarea tuturor organelor și organizațiilor de partid, a comuniștilor la adoptarea politicii generale, la înfăptuirea hotărîrilor.

Dezvoltarea democrației interne de partid constituie un factor de importanță hotărîtoare pentru întărirea democrației muncitorești, revoluționare. În același timp, trebuie să aplicăm ferm principiile centralismului democratic, îmbinînd inițiativa comuniștilor, a organelor și organizațiilor de partid cu principiul conducerii unitare și înfăptuirea neabătută a hotărîrilor organelor superioare, a hotărîrilor Comitetului Central și Congresului partidului.

Afirmarea multilaterală a personalității umane

- Un larg cadru democratic, unic în felul său
- O concepție unică, pe baza centralismului democratic, a întregii activități
- Democrația muncitorească, revoluționară

Extrase din capitolul „Perfecționarea activității statului și organelor sale, a întregului sistem de conducere democratică a vieții economice și sociale"

În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea, Comitetul Central al partidului a adoptat o serie de măsuri privind perfecționarea activității statului, a organelor sale, de conducere a vieții economico-sociale. În același timp, am acordat o atenție deosebită perfecționării și dezvoltării sistemului organismelor democrației muncitorești.

Dispunem de un larg cadru democratic, unic în felul său. Consiliile oamenilor muncii și adunările generale — organe de conducere ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor din întreprinderi și instituții — consiliile județene, consiliile naționale și congresele oamenilor muncii din industrie, agricultură, învățămînt, știință, cultură asigură participarea organizată a maselor largi la conducerea activității economico-financiare a întregii noastre societăți socialiste.

Bazîndu-ne pe experiența de pînă acum și ținînd seama de stadiul de dezvoltare a societății socialiste românești, este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru ridicarea întregii activități de planificare și conducere a vieții economice și sociale la un nivel nou.

Înfăptuirea obiectivelor cincinalului viitor și ale dezvoltării în perspectivă a României pînă în anul 2000 impune, ca necesitate obiectivă, creșterea și mai puternică a rolului statului în planificarea, organizarea și conducerea unitară a întregii activități economico-sociale, pe baza planului național unic. Se poate afirma, fără teama de a greși, că nu se poate pune în nici un fel problema diminuării rolului statului în conducerea unitară a societății. Dimpotrivă, puternica dezvoltare a forțelor de producție, amplificarea fără precedent a activităților economico-sociale impun ca o necesitate obiectivă perfecționarea și creșterea rolului statului pentru asigurarea dezvoltării unitare și armonioase a societății.

■

Aceasta trebuie să se realizeze pe baza principiului centralismului democratic, ce îmbină armonios inițiativa largă a maselor, a consiliilor oamenilor muncii cu principiul conducerii unice a tuturor sectoarelor.

Este necesar să aplicăm cu hotărîre principiul autoconducerii și autogestiunii muncitorești. În calitate de producător, de proprietar al unei părți a avuției naționale — proprietate a întregului popor — și de beneficiar al acesteia, fiecare colectiv de oameni ai muncii poartă răspunderea comună deplină asupra gospodăririi și dezvoltării unității în care lucrează. Drepturile adunărilor generale, ale consiliilor oamenilor muncii de a adopta hotărîri în toate problemele privind planurile și activitatea economico-socială trebuie să se îmbine cu aplicarea prevederilor planurilor naționale de dezvoltare unitară. Să avem permanent în vedere că nu putem slăbi sub nici o formă conducerea unitară a activității economico-sociale pe baza planului unic — care trebuie să îmbine interesele fiecărei unități, ale fiecărui colectiv de oameni ai muncii cu interesele generale ale societății noastre socialiste, ale întregului popor. Dacă am renunța la principiul conducerii pe baza planului unic de dezvoltare economico-socială, s-ar produce, inevitabil, dezorganizarea activității, ar apărea o serie de contradicții, cu repercusiuni grave asupra făuririi societății socialiste, a dezvoltării patriei și ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului. Nu putem lăsa fiecare întreprindere să producă ce vrea sau să contracteze ce dorește. Se poate ivi la un moment dat situația ca, pornind de la interese înguste, de grup, colectivul unei unități economice să-și propună să renunțe la unele activități sau să dea o altă orientare producției, în discordanță cu interesele generale ale economiei naționale. Or, este bine cunoscut că, în cadrul diviziunii sociale a muncii, fiecare unitate îndeplinește un anumit rol în ansamblul producției materiale, dispune de capacități și are un specific ce corespund unor cerințe bine determinate ale dezvoltării economiei naționale. Orice schimbare a structurii producției se poate face numai în cadrul unei reorganizări generale a economiei sau a unui sector corespunzător necesităților și sarcinilor noi. Deci fiecare unitate de producție trebuie să țină seama de necesitățile generale, să se încadreze în prevederile stabilite prin planul unic de dezvoltare economică și socială. Aceasta corespunde intereselor construcției socialiste, ale întregii națiuni. Inițiativa fiecărei unități trebuie să se manifeste în realizarea exemplară a sarcinilor de plan, în ridicarea nivelului tehnic și a calității producției, în perfecționarea continuă a activității economice.

Subliniez acest lucru deoarece, pe plan internațional, au loc discuții asupra acestor probleme, se elaborează tot felul de teze, unele care privesc renunțarea la conducerea pe baza planului unic a dezvoltării economico-sociale. Se poate spune că și în viitor, cu cît se va amplifica și diversifica dezvoltarea economico-socială, cu atît mai mult se impune asigurarea conducerii într-o concepție unică, pe baza centralismului democratic, a întregii activități.

■

Dar participarea activă a maselor populare la conducerea statului, dezvoltarea democrației muncitorești, revoluționare nu presupun în nici un fel renunțarea sau diminuarea conducerii unitare a activității de stat.

Viața, practica dezvoltării sociale pun în evidență lipsa de fundament științific și caracterul profund eronat al tezelor potrivit cărora ar trebui să se limiteze sau să se renunțe la rolul și funcțiile statului în conducerea activității economico-sociale. Trebuie spus că, dimpotrivă, complexitatea evoluției viitoare a societății și aplicarea conștientă a legităților dezvoltării sociale impun perfecționarea continuă a activității de conducere în toate domeniile. Desigur, în concordanță cu stadiul de dezvoltare a economiei și vieții sociale și pe măsura adîncirii și perfecționării procesului de democratizare a statului, de participare tot mai largă a maselor populare la conducerea societății, funcțiile cu caracter represiv ale statului se vor diminua tot mai mult. Tendința obiectivă însă, determinată de dezvoltarea societății, este aceea a întăririi și perfecționării rolului și funcțiilor statului de organizator și conducător al întregii activități economico-sociale. Funcțiile de organizare și conducere conștientă a activității în societatea socialistă nu vor dispărea niciodată.

■

Așa cum am menționat, este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru creșterea rolului și răspunderii colectivelor de conducere din fiecare minister, a atribuțiilor și rolului centralelor. Ca titulare de plan, ele trebuie să asigure conducerea unitară a sectoarelor respective de activitate, concomitent cu creșterea rolului și atribuțiilor consiliilor oamenilor muncii, ale adunărilor generale ce răspund de buna gospodărire a părții din avuția națională încredințată colectivelor respective, acționînd pentru folosirea la maximum a mijloacelor materiale și financiare, a forței de muncă, pentru creșterea producției și realizarea unei eficiențe cît mai înalte.

■

În întreaga activitate a organelor de stat, a organelor democrației muncitorești trebuie să se manifeste cu putere inițiativa, spiritul de răspundere, disciplina și ordinea, condiții necesare pentru buna funcționare a statului democrației muncitorești, revoluționare. Un rol important în realizarea marilor sarcini ce ne stau în față au organismele democrației noastre noi, revoluționare, care unesc elanul și energiile maselor largi populare, asigură dezbaterea problemelor construcției socialismului și participarea efectivă a oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor, la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului. Îndeplinindu-și importantele atribuții ce-i revin, sistemul democrației noastre socialiste, care dă expresie voinței și intereselor întregii națiuni și asigură înfăptuirea socialismului cu poporul și pentru popor, își va afirma tot mai puternic forța și trăinicia, superioritatea față de democrația burgheză, față de orice orînduire. Să acționăm cu toată hotărîrea pentru perfecționarea și dezvoltarea sistemului democrației muncitorești revoluționare, aceasta fiind o cerință obiectivă a făuririi cu succes a socialismului și comunismului! Superioritatea societății noastre se reflectă cu putere în afirmarea principiilor umanismului nou, revoluționar, în asigurarea în fapt a drepturilor fundamentale ale omului. Răsturnarea orînduirii burghezo-moșierești, lichidarea exploatării și asupririi sociale și naționale în țara noastră constituie cea mai mare cucerire revoluționară a poporului român, asigurîndu-i posibilitatea de a fi liber și stăpîn pe destinul său, de a-și lua soarta în propriile mîini, de a se bucura de cele mai largi drepturi și libertăți democratice. Spre deosebire de capitalism, care se bazează pe inegalitate și dominație de clasă, societatea noastră pune în centrul său dreptatea și echitatea socială, omul și cerințele sale de viață materiale și spirituale, afirmarea multilaterală a personalității umane. În timp ce capitalismul proclamă drepturi formale, societatea noastră socialistă asigură drepturile esențiale ale omului — dreptul la muncă, la învățătură, la ocrotirea sănătății, retribuție egală la muncă egală, egalitate deplină între cetățeni fără deosebire de sex sau naționalitate. Desigur, aceasta implică și înalte răspunderi cetățenești, datorii de onoare față de societate, față de interesele generale ale poporului. A beneficia de drepturile oferite de orînduirea socialistă și a acționa cu răspundere pentru întărirea ei constituie două laturi ale democrației socialiste care se condiționează reciproc, asigurînd mersul înainte al patriei, împlinirea tuturor aspirațiilor celor ce muncesc, de bunăstare și fericire.

Avînd în vedere condițiile internaționale, vom acorda și în viitor toată atenția dezvoltării forțelor armate, ridicării pregătirii de luptă și politice a militarilor, dotării armatei cu mijloacele de luptă necesare, asigurînd toate condițiile ca armata să-și poată îndeplini, în orice împrejurări, rolul de apărare a cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității țării.

În același timp, în concordanță cu obligațiile ce ne revin în cadrul Tratatului de la Varșovia, vom întări continuu colaborarea cu armatele celorlalte state, vom participa la respingerea oricărei agresiuni imperialiste. Armata noastră va dezvolta, de asemenea, relații cu armatele celorlalte țări socialiste, cu alte armate prietene.

Vom acționa, în conformitate cu noile schimbări care au loc în societatea noastră, pentru perfecționarea activității organelor Ministerului de Interne, a activității Procuraturii și organelor de justiție, pentru ca ele să-și poată îndeplini în cele mai bune condiții misiunea de apărare a cuceririlor revoluționare, a ordinii și liniștii publice, a legalității socialiste.

■

Așa cum am menționat de mai multe ori, vom veghea la respectarea neabătută a legilor, luînd măsuri împotriva oricui încalcă ordinea, legile și normele de conviețuire socială. Va trebui să se acționeze astfel încît nimeni să nu se poată sustrage răspunderii dacă aduce prejudicii intereselor poporului, intereselor patriei noastre socialiste. În același timp, să veghem permanent la respectarea legalității socialiste, la înlăturarea oricăror abuzuri, astfel încît nimeni să nu poată fi pedepsit pe nedrept.

Întărirea ordinii și respectarea legalității socialiste se condiționează reciproc, constituind o cerință legică a dezvoltării democrației muncitorești revoluționare.

Va trebui să crească rolul și participarea maselor populare la întreaga activitate de apărare a socialismului, a independenței și suveranității țării, conlucrarea organelor de stat — organe ale întregului popor, care, în cadrul diviziunii muncii din societate, au atribuții speciale — cu oamenii muncii, sub controlul poporului.

Este necesar să crească rolul consiliilor populare județene, orășenești și comunale — organe locale democratice ale puterii de stat — în conducerea întregii activități economico-sociale. Consiliile populare trebuie să acționeze cu toată răspunderea pentru buna gospodărire și dezvoltarea fiecărei localități, pentru a asigura cetățenilor condiții de viață și muncă, de învățămînt, cultură, sănătate cît mai bune, în conformitate cu prevederile planului, cu politica partidului de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

În întreaga lor activitate privind buna gospodărire și dezvoltare economico-socială a fiecărei localități, consiliile populare trebuie să se sprijine pe participarea largă a tuturor cetățenilor, veghind permanent la înfăptuirea neabătută a planului, la respectarea legilor și normelor de conviețuire socială. Aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor patriei noastre, fără deosebire de naționalitate.

Să facem totul pentru ca activitatea organelor de stat și a organismelor noi democratice să ducă permanent la lărgirea democrației muncitorești, revoluționare, la întărirea statului democrației muncitorești, revoluționare, la dezvoltarea cît mai largă a participării maselor la conducerea întregii societăți, la întărirea independenței și suveranității României socialiste!

A fi cauzaș al poporului

- Procesul revoluționar, de-a pururi
- De profesie, revoluționari
- Toți sîntem fiii unei singure patrii
- Sursa de inspirație, izvorul, nu ulcioarele, chiar aurite

Extrase din capitolul „Activitatea politico-ideologică de ridicare a conștiinței socialiste și formare a omului nou"

Îndeplinirea în bune condiții a hotărîrilor ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea, afirmarea cu tot mai multă putere a rolului partidului de forță politică conducatoare a întregii națiuni impun ridicarea la un nivel superior a activității ideologice a tuturor organelor și organizațiilor de partid.

În acest sens este necesar să crească preocuparea pentru pregătirea politico-ideologică a cadrelor de partid, a activului, a tuturor comuniștilor. Trebuie să se asigure perfecționarea școlilor de partid pentru formarea cadrelor de revoluționari de profesie, cu un înalt nivel de cunoștințe teoretice, cu o temeinică pregătire politico-organizatorică. Un accent deosebit se va pune pe însușirea metodelor și stilului revoluționar de muncă, pe cunoașterea profundă a problemelor de organizare a activității de partid și a controlului îndeplinirii hotărîrilor.

În același timp, trebuie acționat pentru ridicarea nivelului și eficienței învățămîntului politico-ideologic de masă, care trebuie să înarmeze pe comuniști, pe oamenii muncii cu principiile fundamentale ale partidului, obiectivele și sarcinile ce revin fiecărui domeniu de activitate, să asigure dezvoltarea conștiinței revoluționare, însușirea trăsăturilor moral-politice ale omului nou, participarea activă a membrilor de partid, a celor ce muncesc la înfăptuirea Programului partidului.

■

În țara noastră am rezolvat pentru totdeauna problema națională, pe baza concepției marxist-leniniste, a principiilor socialismului științific, asigurînd deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor patriei. Indiferent de naționalitate, de limba pe care o vorbesc, toți sîntem fii unei singure patrii, toți sîntem cetățeni ai Republicii Socialiste România!

Orice tolerare și, cu atît mai mult, încurajarea unor tendințe și manifestări naționaliste înseamnă a face jocul cercurilor reacționare imperialiste, pun în pericol relațiile de prietenie dintre popoare, servesc numai dușmanilor libertății, democrației, păcii și socialismului.

De aceea trebuie să luăm poziție hotărîtă și să respingem cu hotărîre toate încercările făcute de către unele cercuri reacționare, imperialiste, de a denigra mărețele realizări ale poporului nostru, politica națională justă a partidului și statului nostru muncitoresc-revoluționar.

■

În același timp, în activitatea noastră politico-educativă trebuie să dezvoltăm puternic spiritul solidarității internaționale, al prieteniei cu țările socialiste, cu popoarele țărilor în curs de dezvoltare, cu forțele înaintate de pretutindeni, cu toate popoarele care se pronunță pentru pace, pentru colaborare, pentru relații de egalitate între toate națiunile lumii.

Să îmbinăm întotdeauna în mod dialectic educarea și dezvoltarea patriotismului socialist cu spiritul solidarității și prieteniei internaționale în lupta pentru progres economico-social, pentru colaborare și pace în lume!

În activitatea cultural-educativă trebuie să ridicăm la un nivel superior Festivalul național „Cîntarea României". Formațiile cultural-artistice — în cadrul cărora participă sute de mii de oameni — trebuie să prezinte programe cultural-artistice educative, să aibă un rol mai însemnat în formarea conștiinței maselor largi populare și în participarea acestora la înflorirea culturii naționale. Casele de cultură, cluburile și căminele culturale trebuie să devină adevărate centre ale creației cultural-artistice, ale manifestării largi a spiritului creator al poporului nostru, care a fost întotdeauna făuritorul și păstrătorul celor mai înaintate tradiții de artă și cultură, al limbii române! Acum masele populare, poporul nostru trebuie să dea noi dimensiuni acestor tradiții, să îmbogățească și să adauge concepției noastre despre artă și literatură noi elemente desprinse din realitățile de astăzi ale țării, în care omul muncii, constructor al socialismului, constituie figura principală.

Întreaga activitate cultural-artistică educativă trebuie să servească poporului, să ofere programe care să reflecte permanent munca sa eroică, dorința sa de cunoaștere și virtuțile morale ce-i sînt caracteristice. Este necesar să se asigure participarea activă a maselor populare la întreaga viață cultural-artistică a țării, ca parte integrantă a activității multilaterale de făurire a socialismului și comunismului în România.

Presa, radioteleviziunea trebuie să reflecte pe larg activitatea partidului, a statului, a întregului popor, să aibă un rol activ în unirea forțelor poporului pentru înfăptuirea politicii interne și externe, să prezinte, în forme specifice, lucrări și programe cultural-artistice cu un bogat conținut de idei și un profund caracter educativ.

Cinematografia, teatrele trebuie, de asemenea, să creeze filme și să pună în scenă piese inspirate din munca și viața poporului nostru. Acestea trebuie să redea, desigur, și trecutul, lupta revoluționară a partidului și poporului, dar și marea epopee a prezentului, prefigurînd, totodată, prin mijloacele cinematografiei și teatrului, ale artei în general, viitorul luminos al României socialiste.

Literatura, artele — care au cunoscut o puternică dezvoltare în anii socialismului și care în cincinalul trecut au dat noi opere de mare valoare, avînd un rol important în întreaga activitate cultural-educativă — trebuie să promoveze cu mai multă îndrăzneală spiritul revoluționar în noile creații. Este necesar să se realizeze opere literare de toate genurile care să reflecte pe larg marile realizări ale poporului român, epopeea constructorilor socialismului, care, într-o perioadă istorică scurtă, au ridicat patria noastră pe culmi înalte de progres și civilizație.

Eroismul muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, întreaga activitate tumultuoasă de transformare revoluționară a țării oferă minunate posibilități literaturii și artei, creației de toate genurile, dînd subiecte pentru opere nepieritoare, care să ridice cultura și arta românească la un nivel mai înalt de dezvoltare, să contribuie la formarea conștiinței socialiste a poporului nostru, să însuflețească în muncă și viață tînăra generație, să înfățișeze perspectiva, viitorul luminos al patriei noastre.

Așa cum am precizat încă la întîlnirea din 1965 cu creatorii din toate domeniile literaturii și artei, sursa de inspirație a tuturor operelor, eroii romanelor, ai întregii creații trebuie să fie oamenii muncii. Sursa de inspirație să fie izvorul viu al muncii, al vieții poporului nostru, nu ulcioarele, chiar aurite, care pot deforma realitățile. A sorbi apa nu din ulcioare, ci din izvoarele limpezi, dătătoare de viață, constituie — și va constitui întotdeauna — singura sursă adevărată de inspirație pentru toți creatorii patriei noastre, care doresc să scrie pentru popor, să trăiască împreună cu poporul!

■

În același timp, pornind de la schimbările care au loc în societatea noastră, ca urmare a creșterii forțelor de producție în noua etapă de dezvoltare a patriei, precum și de la schimbările produse în viața internațională, se impune — așa cum am menționat — să intensificăm activitatea ideologică de cercetare legată de problemele perfecționării continue a societății noastre, de înțelegerea perspectivelor dezvoltării omenirii. Trebuie acționat pentru o cît mai bună înțelegere a legilor generale ale dezvoltării, în vederea aplicării conștiente a acestora la condițiile concrete ale societății noastre. Trebuie să avem permanent în vedere că generalul se realizează întotdeauna în condiții concrete și se afirmă în forme particulare, deosebite de la o țară la alta — așa cum suma experiențelor sociale particulare se exprimă în legile generale obiective ale dezvoltării societății omenești.

Se impune deci să dezvoltăm și să îmbunătățim continuu concepția noastră revoluționară despre lume și viață, activitatea ideologică. Ceea ce am realizat pînă acum și ceea ce cunoaștem astăzi constituie baza pentru o nouă cunoaștere și o nouă dezvoltare a teoriei, a concepției despre lume și viață.

Cunoașterea naturii și societății nu are limite. În nici un domeniu nu s-a încheiat procesul revoluționar al cunoașterii! Nu există realități și fenomene, legități ale dezvoltării lumii ce nu pot fi cunoscute, ci numai care nu sînt încă cunoscute. Iată de ce trebuie să acționăm permanent pentru înțelegerea și cunoașterea de noi și noi taine ale naturii și Universului, pentru aprofundarea legităților generale ale dezvoltării societății omenești, ale progresului uman — și să le punem la baza întregii opere de edificare a socialismului și comunismului în România.

În general, revoluția, procesul de transformare revoluționară a societății nu se încheie odată cu luarea puterii politice. Cucerirea puterii politice constituie un factor foarte important, dar reprezintă numai o etapă în lupta pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate și echitate socială, pentru victoria socialismului și comunismului. Procesul revoluționar va continua și în societatea comunistă — practic, el nu se va încheia niciodată.

Iată de ce repet ce am spus la conferința organizației de partid a Capitalei: nu pot să înțeleg pe unii care încep să pună întrebarea ce perspective revoluționare mai au dacă revoluția s-a făcut acum 40 de ani. Mai aveți de făcut, dragi tovarăși, și voi și urmașii voștri, foarte multe transformări revoluționare, în permanență! Cine dorește să fie revoluționar va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului!

Este necesar să păstrăm permanent spiritul viu, novator, revoluționar al partidului, al activității teoretice și ideologice, să acționăm în permanență pentru perfecționarea și ridicarea rolului conducător al partidului în raport cu noile etape, cu cerințele dezvoltării economico-sociale, ale științei și culturii. Să facem totul pentru ca, întotdeauna, partidul nostru să rămînă un partid revoluționar, să dinamizeze întreaga dezvoltare, să mențină spiritul revoluționar, patriotic, de luptă al poporului nostru!

Și aș mai spune tovarășilor la care m-am referit: ce s-ar fi făcut înaintașii noștri care au dus lupte grele pentru independență și și-au dat viața dacă nu ar fi avut încredere în popor, în viitorul său liber și independent!

Numai un asemenea partid, cu cadre revoluționare, cu un spirit revoluționar de muncă și cu o concepție revoluționară despre lume, va putea să-și îndeplinească întotdeauna misiunea istorică de a conduce poporul nostru spre înaltele culmi ale civilizației socialiste, spre împlinirea visului de aur al omenirii — societatea comunistă!

■

Sarcini importante revin Uniunii Tineretului Comunist — organizația revoluționară a tineretului — organizațiilor de studenți, de pionieri și organizației „Șoimii patriei", care au înalta misiune de educare și formare a tinerei generații, a copiilor în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață.

■

De la înalta tribună a Congresului adresez tineretului și copiilor țării, Uniunii Tineretului Comunist, celorlalte organizații revoluționare ale acestora vibranta chemare de a nu precupeți nimic pentru însușirea comorilor științei și culturii, pentru a se forma în spiritul tradițiilor revoluționare ale poporului și partidului nostru, de a munci fără preget pentru a deveni destoinici constructori ai socialismului și comunismului, luptători înflăcărați pentru bunăstarea și fericirea poporului, pentru măreția României socialiste. Faceți totul, dragi prieteni tineri, pentru a fi la înălțimea încrederii partidului nostru comunist, a condițiilor minunate ce vă sînt create. Învățați, munciți, munciți și învățați, însușiți-vă cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii, concepția materialist-dialectică, fiți cutezători, prețuiți strămoșii și părinții voștri, acționați permanent în spiritul romantismului revoluționar, pregătiți-vă să fiți întotdeauna gata de a vă face datoria de a duce înainte neabătut făclia progresului pe pămîntul României, mesajul de pace și colaborare al națiunii noastre socialiste cu alte națiuni ale lumii!

Toate organizațiile de masă și obștești au un rol foarte însemnat în sistemul democrației noastre muncitorești, revoluționare și trebuie să desfășoare o activitate susținută pentru organizarea și educarea categoriilor de oameni ai muncii pe care le reprezintă.

Un rol important în societatea noastră îl are noua organizație politică — Organizația Democrației și Unității Socialiste — care asigură participarea organizată a milioane și milioane de oameni ai muncii ce nu sînt membri ai partidului, sub conducerea organizațiilor de partid, la întreaga viață economico-socială, la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Și în viitor trebuie să ridicăm continuu nivelul activității Frontului Democrației și Unității Socialiste, organism politic larg democratic ce asigură participarea organizată a tuturor organizațiilor de masă și obștești, a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, a întregului nostru popor, sub conducerea partidului, la înfăptuirea Programului partidului, la ridicarea patriei noastre pe o nouă treaptă de dezvoltare, la creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale, la înfăptuirea politicii de pace, de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Congresul al XIII-lea al partidului va adopta hotărîri de însemnătate istorică pentru viitorul patriei. Dar adoptarea unor hotărîri juste, a unei linii generale juste nu constituie decît începutul. Hotăritoare va fi munca politico-organizatorică de unire a întregului popor în înfăptuirea tuturor programelor de dezvoltare economico-socială. Realizările de pînă acum ne dau deplina încredere că dispunem de tot ce este necesar pentru ca hotărîrile ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea să fie realizate, că, în următorul cincinal, poporul nostru va parcurge încă un drum important pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării ferme spre societatea comunistă, spre bunăstare, fericire, libertate și independență.

Omenirea la răscruce de destin

- Pace pe planeta noastră!
- Pentru o nouă ordine economică internațională
- Colaborare fructuoasă cu toate țările lumii

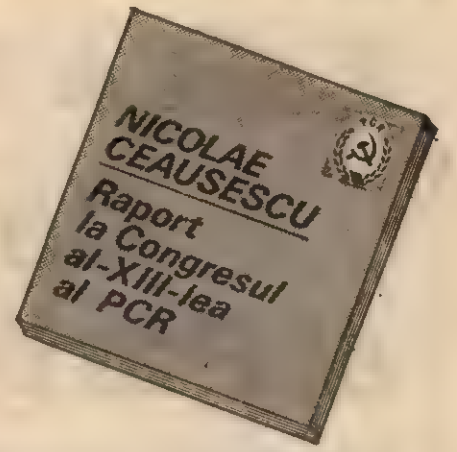

Extrase din capitolul „Situația internațională, politica externă a partidului și statului nostru"

Desfășurarea evenimentelor internaționale din ultimii ani a confirmat pe deplin justețea aprecierilor și orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului. Analiza științifică a vieții mondiale demonstrează că și în perioada ultimilor cinci ani au avut loc consolidarea cuceririlor revoluționare, a transformărilor progresiste de pe arena mondială, întărirea independenței naționale a popoarelor care au scuturat jugul dominației coloniale, imperialiste. În același timp, au avut loc o serie de acțiuni ale forțelor reacționare, imperialiste, care nu se împacă încă cu schimbările produse în viața internațională, cu tendința generală de dezvoltare istorică a omenirii pe calea progresului și independenței.

■

În ultimii ani, în viața internațională s-a ajuns la o agravare fără precedent. Se poate spune că, nicicînd de la terminarea celui de-al doilea război mondial, omenirea nu s-a aflat într-o asemenea situație de încordare, de creștere a pericolului unui nou război mondial, care, inevitabil, ar duce la o catastrofă nucleară. A continuat politica de menținere și împărțire a lumii în sfere de influență. A avut loc o intensificare a cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare. S-au menținut vechile conflicte militare și, în ultimii 5 ani, au apărut altele noi.

■

Se poate afirma, cu deplin temei, că dezvoltarea armelor nucleare, stocurile deținute de cele două mari puteri — Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică — care pot distruge de mai multe ori întreaga omenire, au creat o situație cu totul nouă. Existența unor puternice mijloace de distrugere a însești vieții pe planeta noastră face ca războiul să nu mai fie posibil de conceput. Nu există nici o altă alternativă decît aceea a înlăturării cu desăvîrșire a războiului, decît o politică de colaborare și pace!

Față de situația gravă care s-a creat, față de pericolul catastrofei nucleare care va duce la distrugerea omenirii, a însești condițiilor vieții pe planeta noastră, nimic nu poate justifica continuarea cursei înarmărilor! Atunci cînd se dispune de arme nucleare în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire nu se mai poate susține că un număr de cîteva sute de rachete în plus sau în minus ar afecta raportul de forțe între cele două părți. Dimpotrivă, orice noi arme nucleare fac să crească și mai mult pericolul declanșării războiului mondial, al războiului nuclear. Față de ce, toate guvernele, toți șefii de state, toate forțele politice au o mare răspundere în fața popoarelor, în fața întregii omeniri. O răspundere deosebită revine țărilor nucleare, și în primul rînd Statelor Unite ale Americii și Uniunii Sovietice, care dețin marea majoritate a armamentelor nucleare și a celorlalte armamente.

O situație deosebit de gravă s-a creat pe continentul european prin trecerea, la sfîrșitul anului 1983, la amplasarea rachetelor nucleare americane cu rază medie de acțiune în unele state din vestul Europei și, ca urmare, trecerea la contramăsuri nucleare de către Uniunea Sovietică și unele țări socialiste din Europa. Țările pe teritoriul cărora se amplasează noile arme nucleare își asumă o mare răspundere față de propriile popoare, față de popoarele europene, față de întreaga lume.

Considerăm necesar să se facă totul pentru a opri realizarea acestor măsuri — și de o parte, și de alta. Să se oprească atît amplasarea rachetelor nucleare americane, cît și realizarea contramăsurilor Uniunii Sovietice, să se stabilească o dată limită pentru retragerea celor amplasate pînă acum.

■

Avînd în vedere că rachetele cu rază medie de acțiune privesc în primul rînd țările europene, este necesar ca statele de pe continentul nostru, în primul rînd țările din N.A.T.O. și din Pactul de la Varșovia, să participe, într-o formă corespunzătoare, la negocierile pentru realizarea unui acord privind eliminarea armelor nucleare din Europa. Atunci cînd este în pericol existența popoarelor europene, țările continentului nostru nu pot fi numai spectatoare, așteptînd rezultatul negocierilor dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică. Ele trebuie să-și asume răspunderea corespunzătoare pentru apărarea popoarelor lor, pentru apărarea Europei de o catastrofă nucleară.

România va acționa cu toată hotărîrea pentru desfășurarea cu succes a Conferinței de la Stockholm consacrate încrederii și dezarmării în Europa. Încheierea cu succes a acestei conferințe ar avea o mare însemnătate pentru politica de destindere și colaborare, pentru întărirea prieteniei între țările continentului nostru.

■

Este necesar să fie intensificată lupta pentru realizarea dezarmării generale. În acest sens, țările Pactului de la Varșovia au făcut o serie de propuneri importante. Salutăm și sprijinim propunerile Uniunii Sovietice cu privire la dezarmare și oprirea militarizării spațiului cosmic.

Aș dori să menționez în acest sens importantele propuneri formulate în ultimul timp de tovarășul Cernenko, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. De asemenea, și țările N.A.T.O. au prezentat o serie de propuneri care oferă posibilitatea desfășurării unui dialog constructiv. În același timp, și Statele Unite ale Americii, în perioada campaniei electorale și chiar, imediat după alegeri, și președintele Reagan, au formulat o serie de propuneri care pot constitui o bază de discuții. Sînt și alte propuneri, formulate de diferite state, de mișcarea țărilor nealiniate, de diferite organizații internaționale. Toate acestea reflectă preocuparea tuturor statelor, a popoarelor de a pune capăt cursului periculos al evenimentelor, de a opri cursa înarmărilor și a trece la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară.

Dar numai declarațiile nu sînt suficiente, oricîte propuneri constructive ar conține ele. Este necesar și este timpul să se treacă de la vorbe la fapte. Se impune să se oprească creșterea cheltuielilor militare și să se treacă deîndată la reducerea cu cel puțin 10 la sută a acestor cheltuieli, urmînd ca în viitor să se stabilească un program concret și real de reducere anuală a cheltuielilor militare. Concomitent, să se treacă la reducerea armamentelor și armatelor, în primul rînd ale celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia.

Considerăm că trebuie intensificate eforturile pentru reducerea caracterului militar al celor două blocuri și crearea condițiilor în vederea desființării concomitente atît a blocului N.A.T.O. cît și a Pactului de la Varșovia. Desființarea blocurilor militare ar reprezenta o uriașă cucerire, un pas hotărîtor pe calea dezarmării și păcii.

■

Soluționarea globală a problemelor economico-financiare, realizarea noii ordini economice internaționale constituie o necesitate obiectivă pentru depășirea crizei economice actuale, pentru stabilitatea și dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale. Este și în interesul țărilor dezvoltate de a se ajunge în cel mai scurt timp la soluționarea globală a tuturor problemelor economice și financiare mondiale, la realizarea unor noi relații economice internaționale. Aceasta va avea o mare însemnătate pentru întreaga dezvoltare mondială, pentru progresul economic și social al fiecărui popor, pentru politica de destindere, de colaborare și pace.

România a desfășurat o activitate intensă și s-a pronunțat ferm pentru soluționarea conflictelor și problemelor litigioase dintre state numai și numai pe calea pașnică, a tratativelor. Conflictele existente în diferite regiuni ale lumii provoacă zilnic mari pierderi umane și materiale, fac să crească pericolul unui război mondial. Oricît de îndelungate și grele ar fi tratativele, negocierile pașnice reprezintă singura cale rațională de soluționare a problemelor litigioase dintre state, singura alternativă la conflicte și războaie.

Pornind de la aceasta, România se pronunță în continuare, cu toată hotărîrea, pentru o soluție politică în Orientul Mijlociu, care să asigure realizarea unei păci globale în această regiune, rezolvarea problemei poporului palestinian pe baza dreptului acestuia la autodeterminare, inclusiv la realizarea unui stat palestinian independent. În acest spirit, ne pronunțăm pentru o conferință internațională cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei. O soluție globală trebuie să ducă la realizarea unei păci trainice și drepte, la asigurarea independenței și suveranității tuturor statelor din această zonă.

Considerăm, de asemenea, că este necesar să se pună capăt războiului dintre Irak și Iran, să se treacă la retragerea trupelor ambelor părți la granițele internaționale și să se înceapă tratative între aceste două țări, în vederea soluționării problemelor litigioase, a restabilirii colaborării și bunei vecinătăți dintre ele.

■

Militäm activ pentru independența Namibiei și acordăm, în acest sens, întregul nostru sprijin S.W.A.P.O.-ului în lupta pe care o desfășoară. Ne pronunțăm pentru încetarea politicii rasiste și de apartheid din Africa de Sud. Considerăm necesar să se pună capăt oricărui amestec al Africii de Sud în treburile interne ale țărilor din Africa australă. În general, acordăm întregul sprijin popoarelor africane în lupta pentru consolidarea independenței, pentru dezvoltarea lor economico-socială.

Salutăm, de asemenea, lupta popoarelor din America Latină pentru dezvoltarea economico-socială independentă.

Ne exprimăm solidaritatea cu poporul Republicii Nicaragua. Considerăm că problemele din America Centrală trebuie să fie soluționate pe baza propunerilor Grupului de la Contadora, pe calea tratativelor, pornindu-se de la respectarea drepturilor fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară.

■

Ne pronunțăm atît împotriva exportului de revoluție, cît și împotriva exportului de contrarevoluție. Avem deplina încredere că popoarele vor ști să aleagă cea mai bună cale pentru a-și asigura progresul, libertatea și independența — și, în conformitate cu dezvoltarea istorică mondială, avem convingerea că vor alege calea socialistă.

■

În perioada la care se referă Raportul, România a desfășurat o activitate multilaterală de întărire și dezvoltare a relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Ca rezultat al acestei politici, țara noastră întreține relații diplomatice și economice cu 155 de state de pe toate continentele.

Au continuat să se întărească relațiile cu toate țările socialiste. O atenție deosebită am acordat și acordăm extinderii colaborării cu vecinii noștri. În acest cadru, aș dori să subliniez preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru dezvoltarea continuă a colaborării cu Uniunea Sovietică. Și în viitor vom face totul pentru extinderea cooperării economice, tehnico-științifice și culturale cu Uniunea Sovietică, pentru întărirea prieteniei și solidarității dintre popoarele și partidele noastre.

Ca membră a Pactului de la Varșovia, România a participat activ la toate reuniunile și la activitatea acestei organizații, pronunțîndu-se consecvent pentru acțiuni hotărîte ale țărilor Pactului de la Varșovia îndreptate spre dezarmare și pace.

După cum este cunoscut, anul viitor încetează valabilitatea Pactului de la Varșovia. Deoarece nu s-a ajuns la un acord corespunzător pentru desființarea concomitentă a celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia — considerăm că va trebui să avem în vedere acceptarea prelungirii duratei tratatului. Avînd în vedere importanța deosebită pe care o are această hotărîre, consider necesar să supun Congresului aprobarea de principiu și împuternicirea Comitetului Central ca, împreună cu celelalte state ale Pactului de la Varșovia, să adopte hotărîri corespunzătoare. Chiar dacă se va hotărî prelungirea duratei Tratatului de la Varșovia, România — și avem convingerea că și celelalte țări membre ale acestei organizații — se va pronunța cu toată hotărîrea pentru a se face totul în vederea creării condițiilor pentru desființarea într-un termen cît mai scurt a celor două blocuri militare. Aceasta corespunde intereselor popoarelor noastre, ale cauzei păcii în Europa și în întreaga lume.

Partidul Comunist Român și Republica Socialistă România vor acționa cu toată fermitatea și în viitor pentru întărirea și dezvoltarea colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, pentru depășirea unor divergențe existente între unele dintre ele. Salutăm tratativele dintre Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză și ne exprimăm dorința și speranța că ele vor duce la normalizarea deplină a relațiilor dintre cele două mari țări socialiste.

Considerăm, de asemenea, necesară începerea de negocieri directe între Republica Populară Chineză și Republica Socialistă Vietnam pentru încetarea oricăror acțiuni militare și normalizarea relațiilor dintre cele două state socialiste.

Soluționarea pe calea tratativelor a unor probleme litigioase sau a unor deosebiri dintre unele țări socialiste are o mare însemnătate pentru pacea mondială, dar și pentru întărirea solidarității statelor socialiste, pentru cauza socialismului și păcii în general. Noi considerăm că solidaritatea, unitatea și colaborarea dintre țările socialiste reprezintă un factor de importanță deosebită pentru construcția socialistă în fiecare țară, pentru creșterea prestigiului și forței socialismului, pentru politica de dezarmare, de pace și colaborare dintre toate națiunile lumii.

O clipă de istorie: 19 - 22 noiembrie 1984

Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român

Noi sîntem numai cu Eroul nostru
Şi cu Partidul Patriei Române,
Pe-acest temei ni se aşază rostul,
Aceasta-i dragostea ce ne rămîne.

Din dezbaterile Congresului al XIII-lea al partidului

Secțiunea pentru problemele activității de partid, organizatorice, politico-ideologice și educative și ale organizațiilor de masă și obștești

Lucrările secțiunii, la care au luat parte 482 delegați, au fost conduse de tovarășul EMIL BOBU, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R. La dezbateri au luat cuvîntul 40 de tovarăși.

Au luat cuvîntul tovarășii: **Pavel Aron**, delegat al organizației județene de partid Arad, **Ion Popa**, delegat al organizației municipale de partid București, **Teodor Spinean**, delegat al organizației județene de partid Mureș, **Ilinca Mocanca**, delegată a organizației județene de partid Giurgiu, **Dinu Drăgan**, delegat al organizației județene de partid Alba, **Ilie Ceaușescu**, delegat al organizației județene de partid Suceava, **Suzana Gâdea**, delegată a organizației județene de partid Botoșani, **Carol Tiberiu Pascu**, delegat al organizației județene de partid Hunedoara, **Ștefan Rab**, delegat al organizației județene de partid Covasna, **Tudor Mohora**, delegat al organizației județene de partid Mureș, **Poparad Mantho Elena**, delegată a organizației municipale de partid București, **Nicolae Tarr**, delegat al organizației județene de partid Mureș, **Mihai Marina**, delegat al organizației județene de partid Bistrița-Năsăud, **Petre Răducanu**, delegat al organizației municipale de partid București, **Letiția Brîndescu**, delegată a organizației județene de partid Timiș, **Gheorghe Bălăiță**, delegat al organizației municipale de partid Sibiu, **Mihai Bodoașcă**, delegat al organizației județene de partid Botoșani, **Alecu Floarea**, delegat al organizației județene de partid Iași, **Szilagyi Dezideriu**, delegat al organizației județene de partid Vrancea, **Maria Moisescu**, delegată a organizației județene de partid Caraș-Severin, **Ion Mitran**, delegat al organizației județene de partid Prahova, **Bratu Păun**, delegat al organizației județene de partid Vîlcea, **Haralambie Alexa**, delegat al organizației județene de partid Buzău, **Constanța Zamfira**, delegată a organizației județene de partid Olt, **Ion Brad**, delegat al organizației municipale de partid București, **Floarea Leuștianu**, delegată a organizației județene de partid Suceava, **Laurean Tulai**, delegat al organizației județene de partid Bihor, **Nicolae Călinoiu**, delegat al organizației municipale de partid București, **Victoria Bistriceanu**, delegată a organizației județene de partid Dolj, **Radu Beligan**, delegat al organizației municipale de partid București, **Elena Precupețu**, delegată a organizației municipale de partid București, **Eugen Florescu**, delegat al organizației județene de partid Timiș, **Silviu Stănculescu**, delegat al organizației municipale de partid București, **Elena Mihai**, delegată a organizației municipale de partid București, **Constantin Rățoi**, delegat al organizației județene de partid Brașov, **Margareta Hausser**, delegată a organizației județene de partid Vîlcea, **Constantin Stanca**, delegat al organizației județene de partid Satu Mare, **Cecilia Stan**, delegată a organizației județene de partid Alba, **Andrei Muszka**, delegat al organizației județene de partid Harghita, **Constantin Tola**, delegat al organizației județene de partid Gorj.

Participanții la dezbateri au dat o înaltă apreciere Raportului prezentat Congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu — sinteză amplă a marilor realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în dezvoltarea economico-socială a țării, document de largă viziune și profundă analiză științifică a problemelor fundamentale ale dezvoltării patriei noastre, ale evoluției vieții internaționale, program mobilizator de muncă pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și intrarea României într-un stadiu superior de dezvoltare, stadiul devenirii ei comuniste. Ei și-au exprimat, totodată, adeziunea unanimă la Raport, la celelalte documente supuse dezbaterii și aprobării Congresului, care, elaborate cu contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului, se disting prin abordare științifică complexă, prin orientările de amplă perspectivă pe care le imprimă proiectul de Directive progresului multilateral al României socialiste. S-a subliniat de către toți vorbitorii rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în conducerea partidului și a destinelor țării pe drumul marilor împliniri socialiste, care, prin cele mai importante cititorii ale ultimelor două decenii, dau impresionante dimensiuni acestei perioade istorice, numită cu legitimă mîndrie de poporul nostru „Epoca Ceaușescu".

Într-o atmosferă de înaltă vibrație patriotică, de puternică angajare revoluționară, exprimînd voința, convingerile și sentimentele comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii pe care-i reprezintă, în consens deplin cu întregul partid și popor, delegații la secțiune au reafirmat mandatul încredințat de organizațiile județene de partid de a vota pentru realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al partidului — opțiune politică fundamentală pentru a asigura dezvoltarea României pe drumul proiectat cu atîta clarviziune de Programul partidului, de istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea.

În cadrul dezbaterilor a fost abordată o paletă deosebit de largă a activității de partid, organizatorice și politico-ideologice, a organizațiilor de masă și obștești. Vorbitorii au relevat în primul rînd experiența pozitivă obținută în acest domeniu de organele și organizațiile de partid, materializată, în special după Consfătuirea de la Mangalia, prin imprimarea unui caracter mai unitar și mai eficient întregii munci de partid, prin creșterea eficienței și conținutului ei revoluționar. Ei au reliefat pe larg experiența pozitivă acumulată de organele și organizațiile de partid în conducerea și organizarea activității politice și organizatorice, pentru întărirea rolului conducător al partidului în toate sferele de activitate, prin acțiuni organizatorice și politice complexe, menite să asigure unirea tuturor energiilor poporului pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale, a orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului. În cadrul dezbaterilor s-a pus un accent deosebit pe modalitățile practice de creștere a rolului conducător al partidului, și, în context, pe necesitatea perfecționării stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, îmbunătățirii vieții interne de organizație, întăririi disciplinei și democrației de partid, amplificării muncii organizatorice, politico-ideologice și cultural-educative și implicării ei tot mai active în soluționarea problemelor esențiale ale activității economico-sociale, ridicării nivelului politico-ideologic al comuniștilor, al celorlalți oameni ai muncii, accentuării exigențelor de ordin calitativ la primirea în partid, repartizării judicioase a cadrelor de partid în raport cu calitățile profesionale și politice, cu experiența de care dispun, exercitării unui control competent, permanent și exigent privind îndeplinirea sarcinilor, a hotărîrilor de partid și a legilor țării, a felului cum fiecare membru de partid își desfășoară activitatea pentru a fi un exemplu de muncă, cinste, devotament față de cauza partidului, a clasei muncitoare. S-a apreciat, de asemenea, că modificările ce vor fi aduse Statutului partidului de către Congres corespund mutațiilor calitative produse în viața de partid și noilor sarcini ce decurg din cerințele creșterii tot mai puternice a rolului conducător al partidului în noua etapă de dezvoltare a societății românești.

O cerință esențială a conducerii cu succes a operei de construcție socialistă o constituie, au subliniat vorbitorii, perfecționarea continuă a conducerii și îndrumării organizațiilor de sindicat, U.T.C., femei, a celorlalte organizații de masă și obștești, în vederea unirii eforturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii la înfăptuirea politicii generale a partidului. Desigur, în spiritul cerințelor formulate în Raportul prezentat la Congres pentru perfecționarea generală a activității de partid s-a subliniat că ridicarea la un nivel superior a întregii activități a organelor și organizațiilor de partid necesită o analiză critică și autocritică temeinică, o poziție fermă față de lipsuri și neajunsuri, care să conducă peste tot la înlăturarea stărilor de lucruri negative, la îmbunătățirea activității de partid în toate sectoarele vieții materiale și spirituale.

Subliniind că un rol hotărîtor în înfăptuirea politicii partidului îl are pregătirea, selecționarea și promovarea cadrelor, vorbitorii au relevat rezultatele deosebite obținute în acest domeniu și s-au angajat, în spiritul orientărilor Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca în viitor să acționeze pentru înfăptuirea unei politici de largă perspectivă, care să asigure organelor și organizațiilor de partid, organizațiilor de masă și obștești, organismelor autoconducerii muncitorești cadre cu pregătire corespunzătoare, cu un nivel politic și ideologic ridicat, cu cunoștințe tehnice, științifice și culturale pe măsura stadiului actual și cerințelor dezvoltării societății noastre.

În abordarea problemelor politico-ideologice, participanții au dat o înaltă apreciere conținutului bogat de idei al Raportului, tezelor teoretice fundamentale prin care acesta îmbogățește patrimoniul gîndirii și practicii revoluționare contemporane, contribuției hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru. S-a acordat, de asemenea, o atenție deosebită activității politico-educative desfășurate pentru formarea omului nou, a conștiinței socialiste, revoluționare, patriotice, relevîndu-se importanța coordonării unitare de către organele și organizațiile de partid a amplului proces educațional ce se desfășoară, cu participarea tuturor factorilor cu răspunderi în acest domeniu, în societatea noastră. Participanții au apreciat în mod deosebit propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca Programul ideologic, adoptat în iunie 1982 și aprobat de Conferința Națională a partidului, să devină o parte integrantă a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism și s-au angajat să-l situeze la baza întregii activități viitoare. În context, s-a relevat rolul deosebit de important ce revine organelor și organizațiilor de partid în traducerea în viață a obiectivelor acestui program, precum și mijloacelor de informare în masă, creației literar-artistice.

În cadrul dezbaterilor au fost formulate și numeroase propuneri care vizează ridicarea calitativă a muncii organizatorice, creșterea aportului ei în unirea tuturor energiilor creatoare ale poporului pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, afirmarea tot mai accentuată a spiritului revoluționar în întreaga activitate economico-socială, întărirea vieții interne de partid, perfecționarea îndrumării și activității tuturor organelor democrației muncitorești, a organizațiilor de masă și obștești în amplificarea muncii politico-educative de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului.

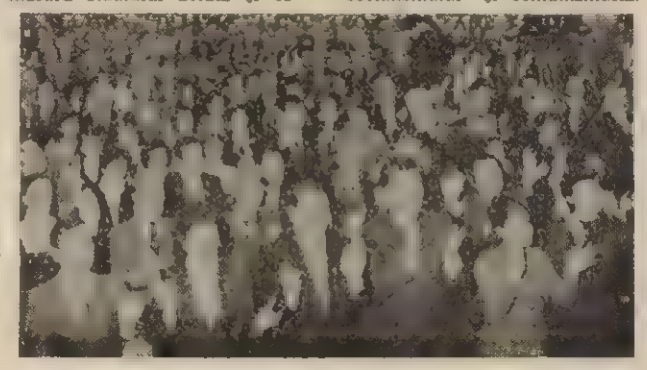

Revoluția continuă!

În magistralul **Raport** înfățișat celui de-al XIII-lea mare forum comunist român — oglindă inspirată și cutezătoare a României de mîine, prefigurînd Orizontul 2000 al **Cetăției Ceaușescu** — secretarul general al partidului nostru comunist a formulat, cu incandescența unică a gîndirii sale novatoare, una din cele mai tulburătoare teze ale revoluției socialiste contemporane — argument fundamental al operei de construcție socialistă, cu o valoare inestimabilă în practica vastului, complicatului și complexului proces de edificare a noii lumi și a noii spiritualități.

„Procesul revoluționar — afirmă categoric creatorul României moderne — **va continua și în societatea comunistă, — practic el nu se va încheia niciodată"!**

Este pentru prima dată cînd în practica construcției socialiste se vorbește atît de răspicat, atît de categoric, atît de limpede despre rolul hotărîtor al spiritului revoluționar în opera fără precedent a desăvîrșirii marelui vis al omenirii de a zidi o societate a dreptății sociale și politice și economice — societatea socialistă.

„În general — spune cu logica de oțel a gîndirii sale înaripate, al cărei izvor patriotic îl vom afla în ardoarea marelui **Bălcescu — revoluția, procesul de transformare revoluționară a societății nu se încheie odată cu luarea puterii politice. Cucerirea puterii politice constituie un factor foarte important, dar reprezintă numai o etapă în lupta pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate și echitate socială, pentru victoria socialismului și comunismului".** Iată mesajul pe care **revoluționarul de profesie** — teză aparținînd, de asemenea, marelui strateg al revoluției socialiste românești care, spre marea noastră mîndrie, a îmbogățit hotărîtor filosofia construcției socialiste contemporane — îl adresează, de la înălțimea tribunei Congresului comuniștilor români — revoluționarilor de pretutindeni, tuturor celor care s-au dedicat ideii de revoluție socialistă.

„Cine dorește să fie revoluționar va fi întotdeauna în fruntea societății, a noului"!

Această mare, înflăcărată, contagioasă pledoarie pentru nou, pentru cauza lui, pentru victoria lui, pentru spiritul lui cu adevărat și înălțător revoluționar, a structurat în mod absolut exemplar, întregul **Raport** al marelui nostru conducător, la cel de-al XIII-lea Congres al comuniștilor români și ne-a dat, tuturor celor care am fost atît de fericit martorii istoricului eveniment, sentimentul că participăm cu ființa noastră întreagă la scrierea uneia din cele mai emoționante pagini ale milenarei noastre istorii, pagina care va avea mîndria să se revendice peste timp de la strălucita **Epocă Nicolae Ceaușescu**!

„Este necesar — spunea marele nostru conducător, care a înscris definitiv România în rîndul țărilor ce prin exemplul lor au afirmat hotărîtor, în lumea contemporană, ideea de independență și de suveranitate și de politică de sine stătătoare — **să păstrăm permanent spiritul viu, novator, revoluționar al partidului, al activității teoretice și ideologice, să acționăm în permanență pentru perfecționarea și ridicarea rolului conducător al partidului în raport cu noile etape, cu cerințele dezvoltării economico-sociale, ale științei și culturii. Să facem totul ca partidul nostru să rămînă un partid revoluționar, să dinamizeze întreaga dezvoltare, să mențină spiritul revoluționar, patriotic, de luptă al poporului nostru!"**

Iată, tărăși, cu aceeași răspicare definitorie, proprie marelui gînditor comunist care este conducătorul comuniștilor și poporului român, ideea de revoluție atît de strîns și semnificativ legată de ideea de patrie, — concept hotărîtor pentru tot ce s-a înfăptuit în **Anii Ceaușescu** ai României, în spațiul geografic al socialismului românesc.

„Cine dorește să fie revoluționar — afirmă cu uriașa sa putere de convingere, întemeiată pe vastul proces de consacrare a socialismului românesc în conștiința lumii contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului"!**

Este marele legămînt al comuniștilor români în fața patriei lor sfinte, în fața genialului conducător al destinelor României contemporane. Pentru ziua de mîine, mai bună, mai dreaptă, mai fericită, pentru izbînda cauzei comuniste pe pămîntul României, comuniștii români, urmînd neabătut pe marele lor conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își vor îndeplini cu cinste **„misiunea istorică de a conduce poporul nostru spre înaltele culmi ale civilizației socialiste, spre împlinirea visului de aur al omenirii — societatea comunistă"!**

DINU SĂRARU ■

Din dezbaterile Congresului al XIII-lea al partidului

Cuvîntarea tovarășei ELENA CEAUȘESCU

delegată a organizației județene de partid Argeș

Stimați tovarăși,

Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un moment de însemnătate deosebită în viața partidului, a întregului popor, pentru dezvoltarea economico-socială a patriei și ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Oamenii de știință, la fel ca întregul nostru popor, se prezintă la al XIII-lea Congres al partidului cu rezultate remarcabile în toate domeniile, cu voința fermă de a da noi dimensiuni activității de cercetare științifică în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor ce vor fi adoptate de Congres.

Raportul prezentat de secretarul general al partidului cuprinde o analiză științifică, profundă a activității multilaterale desfășurate de organizațiile de partid, de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, de întregul nostru popor, pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, a marilor sarcini obținute în realizarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Totodată, sînt subliniate istoricele înfăptuiri din cei 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională care a deschis României o nouă eră de dezvoltare economico-socială liberă, independentă.

Într-o perioadă istorică scurtă, România a parcurs mai multe etape de dezvoltare și s-a transformat dintr-o țară cu o economie slab dezvoltată, predominant agricolă, într-o țară industrial-agrară, cu o economie în plin progres. Creșterea în această perioadă a producției industriale de peste 100 de ori, a agriculturii de circa 7 ori, iar a venitului național de 32 de ori, demonstrează cu putere faptelor forța creatoare a unui popor stăpîn pe destinele sale, care își făurește în mod conștient și liber propriul său viitor — viitorul socialist și comunist.

În cincinalul 1981—1985 economia românească a depășit o serie de greutăți determinate atît de unele contradicții și greutăți proprii, cît și de influențele crizei economice mondiale și a continuat să se dezvolte în toate domeniile de activitate. În acest an ritmul de dezvoltare a producției industriale va depăși 6 la sută, iar în agricultură s-au obținut rezultate importante, realizîndu-se 1 000 kg cereale pe locuitor. Succese importante s-au obținut și în celelalte sectoare de activitate. A crescut nivelul de trai material și spiritual al poporului nostru.

La toate aceste măreți realizări cercetarea științifică, învățămîntul, cultura au adus o contribuție de însemnătate deosebită, avînd un rol tot mai important în întreaga dezvoltare a forțelor de producție, în perfecționarea întregii activități economico-sociale.

În cei 40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, știința românească a cunoscut o puternică dezvoltare. Se poate afirma că dispunem acum de puternice unități de cercetare în toate sectoarele de activitate, că marile realizări în dezvoltarea industriei, agriculturii, în toate domeniile sînt strîns legate de contribuția activă a științei românești, care numai în actualul cincinal a realizat peste 5 000 de noi procese tehnologice pentru diferite sectoare de activitate, a contribuit activ la valorificarea superioară a materiilor prime, la reducerea consumurilor, la tipizarea, normarea și standardizarea produselor, la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, la creșterea eficienței întregii activități economice.

Putem privi cu mîndrie la tot ceea ce am realizat în dezvoltarea patriei noastre, la contribuția pe care știința românească o aduce la progresul României socialiste.

Cu toate acestea, trebuie să spunem deschis că și în activitatea de cercetare au continuat să se manifeste unele lipsuri, unele rămîneri în urmă. Sintem pe deplin conștienți că dacă în toate institutele și centrele de cercetare s-ar fi acționat cu mai multă hotărîre și răspundere, se puteau obține realizări mult mai însemnate.

Oamenii de știință sînt hotărîți să tragă toate concluziile, atît din rezultatele bune obținute, cît și din minusurile de pînă acum și să acționeze cu mai multă fermitate, în spirit revoluționar — așa cum cere conducerea partidului — pentru perfecționarea continuă a întregii activități de cercetare, pentru creșterea rolului științei în înfăptuirea Programului partidului, în dezvoltarea mai puternică a patriei noastre, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Stimați tovarăși,

Congresul al XIII-lea al partidului dezbate și urmează să adopte hotărîri de mare însemnătate pentru dezvoltarea în viitor, pe o treaptă superioară, a patriei noastre.

Așa cum se subliniază în Raport, obiectivul fundamental al activității în cincinalul 1986—1990 și în perspectivă pînă în anul 2000 îl constituie făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru trecerea la societatea comunistă.

Prin înfăptuirea prevederilor din proiectul de Directive, în cincinalul al 8-lea, deci încă în 1990, România va ajunge, din punct de vedere al producției industriale pe locuitor și în alte sectoare, la nivelul țărilor avansate, iar în anul 2000 va fi o țară multilateral dezvoltată din punct de vedere al industriei, agriculturii și nivelului de trai, al întregii societăți socialiste.

În realizarea acestor măreți obiective, întreaga cercetare științifică și tehnologică are înalta răspundere în fața partidului, a poporului, de a fi în primele rînduri ale progresului tehnic, de a elabora noi tehnologii moderne în toate domeniile, necesare înfăptuirii obiectivelor de dezvoltare intensivă a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate.

O atenție deosebită va trebui acordată înfăptuirii obiectivului privind dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și de materii prime. Cercetarea științifică, punînd pe primul plan valorificarea superioară a surselor energetice și de materii prime existente, va trebui să-și intensifice eforturile pentru descoperirea și perfecționarea utilizării noilor surse de energie — energia geotermală, a vîntului, biomasei, solară și altele.

De asemenea, va trebui intensificată cercetarea în domeniul energeticii nucleare, inclusiv al reactorilor rapizi.

Totodată, cercetarea științifică va trebui să-și concentreze forțele pentru identificarea și punerea în valoare a noi surse de materii prime și valorificarea eficientă a minereurilor cu un conținut util mai sărac.

Odată cu aceasta, se va acorda o atenție deosebită căilor de recuperare și refolosire a surselor de energie, de materii prime și materiale, prin realizarea de noi tehnologii care să ducă la reducerea consumurilor de energie și materii prime. Este necesar ca toate unitățile de cercetare să înțeleagă că elaborarea de noi tehnologii cu consumuri reduse, valorificarea superioară a materiilor prime constituie una din problemele de importanță deosebită a activității lor.

Cercetarea științifică va trebui să acționeze cu mai multă fermitate în direcția perfecționării și elaborării de tehnologii noi privind prelucrarea materiilor prime, crearea de materiale cu caracteristici superioare pe cale sintetică, de noi metale și materiale pentru industria construcțiilor de mașini și, îndeosebi, pentru industria electronică și microelectronică.

Avînd în vedere prevederile proiectului de Directive, de angajare fermă a României pe calea noii revoluții tehnico-științifice, cercetarea va trebui să-și concentreze forțele în direcția creării de noi mașini și utilaje cu caracteristici superioare, care să ducă la reducerea consumurilor materiale, la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, la realizarea de noi motoare cu un consum redus de carburanți.

În mod deosebit este necesar să se acorde o atenție sporită programelor de automatizare, electronizare și robotizare a proceselor de producție. În acest sens va trebui să se pună un accent deosebit pe realizarea de linii complexe de automatizare, începînd cu sectoarele unde se cere un efort deosebit și sînt condiții mai grele de muncă.

În înfăptuirea noii revoluții agrare, cercetarea științifică agricolă va trebui să acorde o atenție mai mare creării de noi soiuri de semințe și plante mai productive, rezistente la ger și la secetă, cu o durată mai scurtă de maturizare, să creeze noi rase de animale cu un potențial mai productiv și o capacitate mai mare de asimilare a hranei, precum și noi tehnologii de furajare a animalelor.

Toate recoltele și producțiile animaliere record, obținute în diferite unități, demonstrează marile posibilități existente în înfăptuirea prevederilor programului de creștere puternică a producției agricole.

Cercetarea științifică trebuie să se angajeze cu toate forțele, folosind larg cuceririle biologiei moderne și geneticii în realizarea unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, care să asigure deplin satisfacerea tuturor cerințelor de consum ale populației și altor necesități ale economiei naționale.

O preocupare și atenție deosebite va trebui să se acorde problemelor creșterii calității vieții, înfăptuirii programului demografic, apărării sănătății poporului și întăririi vigorii sale.

În același timp, este necesar să acordăm o atenție mai mare și să dezvoltăm cercetarea fundamentală în domeniul matematicii, fizicii, chimiei, biologiei și altor domenii, care să dea o nouă perspectivă întregii activități de cunoaștere a structurii materiei, a tainelor naturii și ale vieții, ale cunoașterii umane în general.

Este necesar ca cercetarea în domeniul economic și al științelor sociale să-și concentreze forțele în direcția aplicării și perfecționării noului mecanism economic, a perfecționării, planificării și conducerii întregii activități economice și sociale, dezvoltării continue a democrației muncitorești revoluționare — factor hotărîtor pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului.

Toate marile realizări de pînă acum demonstrează cu putere justețea politicii partidului nostru de aplicare creatoare a legilor obiective la condițiile țării noastre.

Și în viitor, științele sociale vor trebui să-și intensifice activitatea pentru studierea și înțelegerea legilor obiective, a modificărilor și noilor forme de acțiune ale acestora în societatea socialistă și să acționeze permanent pentru folosirea acestora în concordanță cu realitățile și perspectivele dezvoltării patriei noastre.

Cercetarea românească își va intensifica conlucrarea activă cu institutele corespunzătoare din țările socialiste din C.A.E.R., din celelalte țări socialiste, din alte state ale lumii, în vederea soluționării cu forțe comune a o serie de probleme importante ale progresului economico-social.

Colaborarea cu țările socialiste și alte state în domeniul cercetării științifice reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor internaționale ale României, la cauza prieteniei cu alte popoare, la cauza libertății, independenței și păcii.

Tovarăși,

Înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea impune perfecționarea și îmbunătățirea continuă a învățămîntului de toate gradele, a activității de mare răspundere și de onoare, de formare a tinerei generații, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Învățămîntul nostru trebuie să aibă permanent în vedere că dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, noile cuceriri ale științei și tehnicii, noua revoluție agrară — ca, dealtfel, întreaga dezvoltare a patriei noastre — necesită înalte cunoștințe, o înaltă pregătire profesională, tehnică, științifică, culturală, astfel încît, în raport cu dezvoltarea forțelor de producție, cu cerințele societății, oamenii muncii să poată ușor trece de la o activitate la alta, să poată să îndeplinească în cele mai bune condiții rolul de făuritori ai tuturor bunurilor materiale și spirituale din patria noastră.

Trebuie să avem permanent în vedere că hotărîtor pentru înfăptuirea tuturor programelor de dezvoltare este activitatea oamenilor, a constructorilor socialismului. De aceea trebuie să acordăm toată atenția și să facem totul pentru ridicarea continuă a cunoștințelor lor, în toate domeniile de activitate, pentru ridicarea nivelului de cultură generală, pentru formarea conștiinței socialiste a omului nou, a tinerelului, constructor conștient al societății socialiste și comuniste.

Este necesar să se dezvolte mai puternic colaborarea între știință, învățămînt și producție în vederea realizării în cele mai bune condiții a programelor de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării generale a poporului, de întărire continuă a independenței și suveranității patriei noastre socialiste.

Înfăptuirea hotărîrilor Congresului impune întărirea, în toate sectoarele, a rolului conducător al partidului, a forței și unității sale. Organizațiile de partid, comuniștii din cercetare, ca dealtfel din toate domeniile, trebuie să pună în centrul activității lor unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii pentru soluționarea rapidă a programelor privind progresul tehnico-științific.

Se poate afirma că nu există domeniu în care știința să nu aibă rolul determinant pentru înflorirea patriei, ridicarea nivelului de viață, ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Stimați tovarăși,

Concentrîndu-ne forțele pentru realizarea programelor de dezvoltare și construcție socialistă, nu putem uita că atît țara noastră, cît și toate statele lumii au nevoie de pace și de colaborare internațională.

Așa cum se apreciază în Raport, situația internațională este deosebit de gravă și trebuie să facem totul pentru a contribui la oprirea cursei înarmărilor, la realizarea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, la triumful păcii. Oamenii de știință și cultură acționează împreună cu întregul popor și susțin neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru.

O mare răspundere pentru oprirea creșterii pericolului de război revine și oamenilor de știință, care trebuie să-și intensifice eforturile, împreună cu toate popoarele, pentru a se pune capăt cursului periculos spre prăpastie, spre o catastrofă nucleară.

Oamenii de știință cunosc cel mai bine pericolul armelor nucleare și al militarizării spațiului cosmic. De aceea ei trebuie să ia o poziție fermă pentru apărarea planetei noastre. Trebuie să facem totul ca minunatele cuceriri ale științei, ale tehnicii, ale cunoașterii, energia nucleară să fie puse numai și numai în slujba dezvoltării economico-sociale pașnice! Să facem totul pentru a apăra dreptul suprem al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace! Este de datoria oamenilor de știință din Europa ca, împreună cu popoarele lor, să întărească solidaritatea și colaborarea pentru oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune de către Statele Unite ale Americii și a contramăsurilor de către Uniunea Sovietică, pentru reluarea tratativelor în vederea eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune, a tuturor armelor nucleare din Europa și din întreaga lume. Să punem mai presus de toate interesele popoarelor noastre, interesele tuturor națiunilor, ale păcii!

În acest spirit, Comitetul Național Român „Oamenii de știință și pacea" va intensifica colaborarea cu organizații similare, cu alte organizații ale oamenilor de știință de pretutindeni, fiind hotărît să facă totul pentru a susține politica partidului și statului, de pace și colaborare internațională.

Popoarele, în care oamenii de știință au un mare rol, pot — acționînd unite — să schimbe cursul evenimentelor, să asigure triumful rațiunii și păcii.

Stimați tovarăși,

În încheiere, doresc să asigur Congresul că oamenii de știință, din învățămînt și cultură din patria noastră își vor consacra întreaga activitate înfăptuirii neabătute a hotărîrilor ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, a programelor de cercetare, de învățămînt și cultură, ca o parte inseparabilă a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism.

Vom face totul pentru a servi întotdeauna cauza partidului, a socialismului, a bunăstării și independenței poporului, cauza păcii!

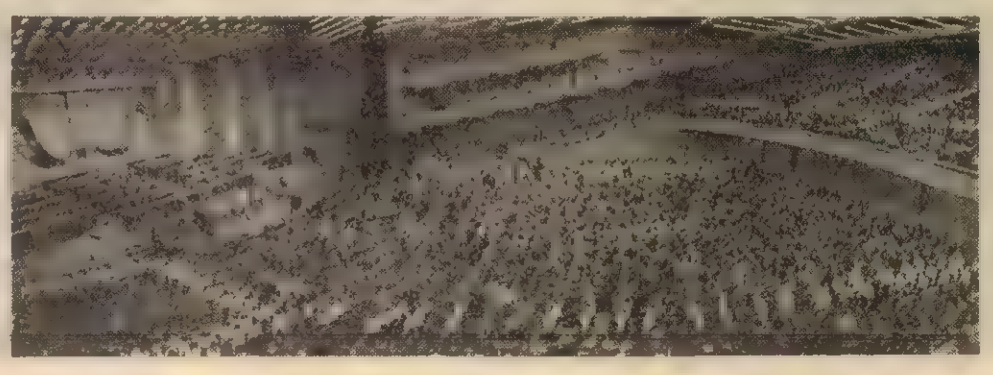

PCR CONGRESUL XIII

Hotărîri istorice, din sala Congresului,

Programul nostru de muncă

Realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu este garanţia îndeplinirii idealurilor noastre

Gheorghiu Ştefan, maistru la secţia turnătorie de fontă. Ordinul Muncii clasa a III-a şi, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a zilei de 23 August, deţinător al Ordinului Muncii clasa I.

Un chip modest, bonom, ale cărui trăsături îl arată ca om vechi al uzinei. „Sînt aici din 6 octombrie 1953. Am intrat ca muncitor, în aceeaşi secţie în care lucrez şi acum. E una din secţiile cele mai grele ale uzinei noastre şi, vă închipuiţi, la început se muncea şi mai greu, aproape totul se făcea manual. Sînt om vechi aici şi poate de aceea am avut cinstea de a sta de vorbă în cîteva rînduri cu secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, atunci cînd ne-a vizitat şi vreau să spun că de fiecare dată secţiei noastre i s-a acordat cea mai mare atenţie, secretarul general al partidului ocupîndu-se în repetate rînduri de ideea mecanizării muncii la turnătorie, a îmbunătăţirii condiţiilor noastre de muncă. La ultima sa vizită am fost, cum bine se ştie, aspru mustraţi pentru că am neglijat acest aspect astfel că, pentru perioada imediat următoare avem în vedere modernizarea secţiei de turnătorie de fontă. La Congresul al XIII-lea, realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu este garanţia îndeplinirii idealurilor noastre.

Maistrul Gheorghiu ne vorbeşte cu multă participare şi, totodată, cu calm. Aşa cum spune aceste lucruri, nu poţi să nu crezi că vorbele vor deveni faote.

Aflăm că are în subordine 62 de oameni, bărbaţi şi femei. „Uneori mai apar şi greutăţi. De pildă, vreo şapte-opt perechi lucrează împreună în secţia noastră. E firesc să facem aşa ca oamenii să lucreze în ture inverse ca să-şi poată vedea şi de copii. E firesc să ne ocupăm să aibă unde locui. Dar mie îmi sînt dragi tinerii. Sînt şi eu tată — am un băiat de 18 ani, elev la un liceu industrial cu profil de electronică — şi îi privesc pe mai tinerii mei colegi de muncă întocmai cu pe copiii mei. Uneori noi muncitorii ne aducem copiii şi le arătăm cum se munceşte la turnătoria de fontă. Fetele din echipa de canotaj a întreprinderii au fost şi ele şi le-am spus : oamenii ăştia muncesc pentru voi, luaţi aminte ! Şi nu ne-au făcut de ris, au venit cu cîteva medalii".

31 de ani în aceeaşi uzină, în aceeaşi secţie. Vîrsta unui om în puterea vieţii. Vîrsta unei frumoase lecţii de viaţă.

Zecе ani plini dintr-o epocă glorioasă

— Sînteţi de zece ani inginer la Uzinele „23 August", în Secţia prelucrări mecanice, montaj utilaj tehnologic, stimate tovarăşe Comerzan Alexandru. O cifră care invită la un prim bilanţ. Încercaţi să-l schiţaţi în cîteva vorbe.

— În cîteva vorbe mi-ar fi greu. Zece ani nu-s mulţi, la urma urmei, dar cînd ei sînt şi cei mai plini din viaţa unui om, sînt multe de povestit. Zece ani plini dintr-o epocă glorioasă. Şansa mea se numeşte Secţia de prelucrări montaj utilaj tehnologic. O secţie de unicate, deci, care oferă unui specialist o gamă foarte largă de exprimare profesională. În vreme ce în producţia de serie nu reuşeşti să aplici decît o mică parte din cunoştinţele dobîndite pe băncile facultăţii, o astfel de secţie înseamnă confruntarea cu numeroase aspecte ale profesiei noastre.

— Sînteţi şeful acestei secţii — din modestie m-aţi lăsat să precizez eu acest lucru. Care a fost drumul stagiarului Comerzan Alexandru pînă aici ?

— Am venit în uzină ca inginer tehnolog, am fost apoi maistru de schimb, şef de atelier şi în sfîrşit şef de secţie.

— Ce v-a împins înainte pe acest drum ?

— Probabil că munca mea şi, desigur, încrederea oamenilor, alături de care muncesc, în mine.

— Ce trebuie să facă un inginer începător ca să ajungă, în zece ani, unde aţi ajuns dumneavoastră ?

— Să nu lase să treacă problemele pe lîngă el. Mai mult chiar, să se agaţe el de ele. Să se implice, cu alte cuvinte, în munca lui.

— Există, desigur, o scară ideală a competenţei, pe care fiecare din noi ne străduim să avansăm. Unde socotiţi că vă aflaţi pe această scară ?

— Mă simt aproape de maturitatea mea profesională. Am beneficiat de o excelentă şcoală aici în uzină, poate la fel de importantă, dacă nu mai importantă decît şcoala propriu-zisă pe care am făcut-o la vremea potrivită.

— Care socotiţi a fi punctul fierbinte din Raportul prezentat de secretarul general al partidului la Congresul al XIII-lea, din cele atinse referitor la domeniul construcţiilor de maşini ?

— Aşa cum fiecare specialist probabil că a găsit indicaţii precise referitoare la domeniul său de activitate în acest Raport, dacă mă gîndesc la profilul secţiei pe care o conduc, cred că imperativul principal este ridicarea productivităţii şi a calităţii la producţia de export. Secţia noastră livrează multe produse la export şi se impune preocuparea pentru creşterea cantitativă — prin calitate, desigur, — a producţiei cu această destinaţie.

Tînărul inginer este chemat de treburi urgente în secţie. O frîntură din munca lui trece astfel, prin aceste rînduri, sub ochii cititorilor. La fel, o frîntură din această siguranţă ce-i caracterizează şi care este a seriozităţii şi a competenţei.

Chemaţi să acţionăm cu toată răspunderea

Pe laminoristul-şef **Stan Ştefan** l-am găsit cu greu, căutîndu-l din om în om prin hala Laminorului I. Tocmai se depărta de el un grup de tineri, despre care am aflat apoi că sînt elevi ai Şcolii profesionale de profil şi ai Liceului industrial „Republica".

— În sfîrşit, v-am găsit !

— Ei, cum aşa ? Doar sînt aici de 32 de ani !

Apreciez vorba de duh şi iau aminte la omul din faţa mea : între două vîrste, voinic, autoritar, stăpînit, atent. Cînd a venit la „Republica", avea 17 ani şi era proaspăt absolvent al şcolii profesionale. Ne-o spune cu oarecare mîndrie şi cred că are de ce. Nu mulţi erau, pe vremea aceea, cei care începeau altfel decît cu munca necalificată.

— Ce s-a schimbat de atunci, din 1952, în munca dumneavoastră ?

— Şi multe, foarte multe, dar şi puţine, în acelaşi timp. Întîi de toate uzina, care avea pe atunci mult mai puţin personal muncitor şi, firească, mult mai multă muncă brută. Azi sîntem pe o cale hotărîtă de modernizare, tindem spre o înaltă tehnicitate. S-au turnat deja fundaţiile pentru un nou laminor şi plănuim ca în următorii doi ani să modernizăm şi secţia de finisare. Am primit acum doi ani prese de refulare noi — concepţie a inginerilor şi tehnicienilor noştri, între care amintesc pe inginerul Tărchilă Anastase şi ing. Avram Gheorghe. Ca urmare, în loc de 150—180 de ţevi pe oră, producem acum circa 250 de ţevi, iar rebuturile nu se ridică la mai mult de 2—5 la sută, faţă de 30 la sută înainte. În rest, munca mea a rămas aceeaşi.

— Şi de la o vreme o împărtăşiţi, cu siguranţă, şi altora mai tineri.

— Dintotdeauna mi-a plăcut să lucrez cu tinerii. Îmi place să mă gîndesc — şi să le spun şi lor : „Şi eu am fost ca voi".

Nea Ştefan, cum îi spun cei din uzină, a fost ani de-a rîndul activist în organe importante de partid : patru ani membru al Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii, cîţiva ani membru al Comitetului Municipal de partid, secretar al Comitetului de partid din Secţia I laminoare, iar acum e, în aceeaşi organizaţie, secretar adjunct cu probleme de propagandă şi membru al Comitetului Oamenilor Muncii din uzină.

— Cu toţii ne simţim chemaţi de recentul Raport prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cel de-al XIII-lea Congres al partidului, chemaţi să acţionăm cu toată răspunderea pentru îmbunătăţirea nivelului tehnic al producţiei, pentru creşterea productivităţii, a eficienţei economice — ne spune acest om care cunoaşte greutatea cuvintelor sale, cîntărînd-o de o viaţă în fapte.

O realegere ca o reaşezare în centrul sentimentelor noastre

Deşi inginer metalurgist cu o vechime deja de patru ani, **Anghel Ana** păstrează încă aerul unei adolescente ambiţioase şi energice. Aflăm despre ea că e membră a Comitetului U.T.C. pe uzină şi propagandistă, membră a Comitetului sindical pe uzină, în calitate de membră a O.D.U.S. „Mi-am dorit această meserie. Vă rog chiar să notaţi că n-am dat la o altă facultate înainte, cum s-a întîmplat cu mulţi dintre colegii mei de an. Am vrut să fac metalurgie şi am făcut. Poate acesta să fie secretul adaptării mele fără probleme la viaţa de uzină, la munca în producţie directă". Pînă nu demult, Anghel Ana a lucrat la Secţia laminoare I, în specialitatea pentru care s-a pregătit : **tratamente termice.** De cîtva timp, se ocupă de omologări de noi produse, ca toţi ceilalţi din cadrul Serviciului tehnic în cadrul căruia lucrează în prezent.

O întreb cum a fost începutul, într-o secţie direct productivă, pentru o foarte tînără ingineră. „Pentru mine a fost bun. Şi chiar uşor. Nu că aş fi venit de tot învăţată din facultate — pentru că, ştim cu toţii, acolo învăţăm mai mult teoretic, cu toată practica studenţească —, ci pentru că oamenii din secţie m-au ajutat să mi se pară astfel primele mele luni în uzină. Am avut de învăţat de la fiecare, fie el muncitor, maistru ori inginer şi am dobîndit treptat nu numai experienţă profesională, ci şi oarecare putere de a cunoaşte oamenii. Aici m-am format, aici am învăţat că lucrul cel mai important este **calitatea** muncii noastre. Şi, pentru că tot am pomenit de calitate, vreau să spun că mai ales în acest punct m-am simţit vizată eu personal, ca om al muncii, şi, în acelaşi timp, ca inginer metalurgist, de cuvintele secretarului general din Raportul la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., prin care recomanda o mai intensă preocupare pentru creşterea productivităţii muncii şi pentru ridicarea calităţii produselor industriale.

La Congresul al XIII-lea sîntem convinşi că vom trăi bucuria realegerii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, o realegere ca o reaşezare în centrul sentimentelor noastre".

Deşi lucrează acum dincolo de halele de producţie, într-o muncă de urmărire şi documentare, gîndurile Anei Anghel sînt tot în uriaşul laminor unde a ucenicit. E bine să fie aşa. În această foarte tînără inginer creşte un specialist dintre cei mai buni.

Depinde numai de noi

— De cînd sînteţi în uzină, stimate tovarăşe Soare Petre ?

— De treisprezece ani. Acum treisprezece ani eram tehnician proiectant. După patru ani am devenit subinginer, în cadrul aceleiaşi Secţii de proiectare — tehnologie la cald, o secţie de cea mai mare însemnătate. Ea coordonează, în fapt, din punct de vedere tehnic, întreaga activitate a Fabricii de piese turnate şi forjate din cadrul întreprinderii noastre.

— Oamenii, colegii dumneavoastră de muncă, au acceptat uşor schimbarea funcţiei dumneavoastră ?

— Nu m-au făcut să simt niciodată că s-ar fi schimbat ceva — în rău, vorbesc — în relaţiile dintre noi. Am păstrat aceleaşi relaţii de colaborare şi prietenie, trecerea s-a făcut treptat şi m-am străduit să fiu un bun subinginer, să nu-mi dezmint prin nimic diploma dobîndită şi prin sprijinul lor.

— Cum s-a făcut pentru dumneavoastră această trecere ?

— Cu multă muncă. Foarte multă muncă şi cu voinţă. Patru ani de zile am lucrat în două schimburi, cum s-ar spune. Dimineaţa la lucru, seara la facultate. Vă spun cinstit, de multe ori adormeam în tramvai.

— Şi cum greutăţile nu vin niciodată singure, presupun că şi în viaţa personală aţi avut, în această perioadă, evenimente...

— Păi cum altfel ? „Evenimentul" — care s-a născut cînd eu eram în anul II — are acum zece ani. Fetiţa noastră. Greul a trecut şi acum mă aştept la ajutor din partea ei...

— Chiar aşa ?

— Chiar aşa

— Care sînt preocupările de prim rang ale secţiei în care lucraţi în această perioadă ?

— Aşa cum ne-a indicat în repetate rînduri — şi mai ales la ultima sa vizită — secretarul general al partidului, cea mai mare atenţie trebuie acordată mecanizării, reducerii efortului fizic şi, pe cît posibil, automatizării muncii în secţiile de turnătorie oţel şi fontă. Dar, firească, nu ne vom ocupa numai de aceasta. De altfel, avem deja destule realizări între care se numără asimilarea unor noi familii de motoare. S-au găsit soluţii tehnologice moderne pentru creşterea fiabilităţii. Realizăm piese turnate de performanţă — piese cu pereţi dubli, turnare în forme vidate ş.a.m.d.

— Aşadar, o agendă de preocupări foarte bogată.

— O agendă cu o idee de prim plan : să urmăm neabătut politica internă şi externă a partidului nostru. Depinde numai de noi.

Fabrica întinereşte

Am venit aici, îşi derulează amintirile precum secvenţele cinematografice **Marin Ivan** — maistru principal la Secţia mecanică 1, imediat după naţionalizare. Dacă stau să fac bine socoteala sînt 37 de ani împliniţi. Aveam 14 ani şi am venit din satul Gălbinaşi de pe lîngă Olteniţa. Acasă eram şase fraţi. Anii erau grei ca după război. Doi fraţi de-ai mei mai mari, Ion şi Gheorghe, erau deja muncitori la „23 August". Odată m-au luat şi pe mine şi am rămas aici. Apoi, eu l-am adus pe cel mai mic ; pe Costică. Aşa s-a făcut că aproape toată familia noastră lucrează la marea uzină care este „23 August". Mai mult decît atît : şi generaţia următoare lucrează tot aici. Fata lui Ion, Florenţa, de cîţiva ani munceşte lîngă noi... Dar, să vă povestesc în continuare... Am făcut ucenicia, trei ani, în meseria de strungar. Mai tîrziu, am făcut şcoala. Şi liceul, şi şcoala de maiştri. Totul am făcut la seral. Ziua munceam în uzină — iar serile şi nopţile descifram buchiile cărţilor. Nu puteam să realizez totul dacă cei de aici nu mă înţelegeau şi dacă nu eram ajutat. Ce să spun eu — aşa ca o metaforă ? Am albit în timp ce fabrica înfloreşte. Aceasta-i adevărul. Este o deosebire ca de la cer la pămînt cum era la naţionalizare şi cum este în momentul de faţă... Dar, nu a fost uşor. S-a muncit mult. Zile şi nopţi — generaţii întregi. Vorbesc de generaţii fiindcă acum, pe lîngă noi ăştia mai bătrîni, trec tot felul de tineri. În fiecare parcă mă văd pe mine. Aşa ca la 14 ani cînd am venit aici. Pe mulţi chiar eu i-am format. Unii au ajuns chiar maiştri. Unii chiar mă mai şi critică prin şedinţe. Cum se numesc ? Moise Gheorghe, Radu Tudorică este în anul doi şi... lista ar fi foarte mare... Spuneam că a fost greu şi s-a muncit mult. Da ! Acesta-i adevărul. Dar în toţi aceşti ani am simţit prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Ştiţi de cîte ori ne-a vizitat întreprinderea ? Eu am totul notat. Există o coincidenţă. De treisprezece ori. Şi, apoi, ieri în prezentarea Raportului la cel de-al XIII-lea Congres parcă ni se adresa nouă... Fabrica noastră de utilaje complexe, prin ceea ce face, se face prezentă în multe ţări ale globului.

în inima poporului

– Programul nostru de viață

PCR CONGRESUL XIII

Partea de fapte a unui mare program, izvorită din idealul unui mare om

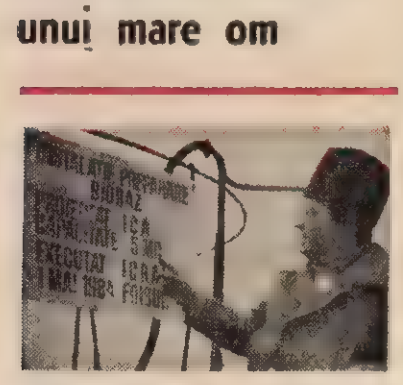

— Așadar, tovarășe inginer Mircea Toncu, în acest an bogat în evenimente politice aveți cu ce să vă lăudați.

Da. În ciuda faptului că în Afumați era o tradiție în creșterea animalelor și C.A.P.-ul de aici are un sector bun zootehnic este singurul an în care s-a realizat planul la toți indicatorii. Ne încheiem cu o producție de 2 400 litri de lapte pe cap de vacă. La anul nici nu ne gîndim să nu ajungem la 3 000 de litri. Efectivul de animale, cum am mai spus, este foarte bun. În momentul de față avem 500 de capete matcă, 600 tineret la care sporul zilnic este de 718 grame. De asemenea sectorul zootehnic mai numără și 700 ovine care reprezintă un capitol foarte important al nostru demonstrînd încă o dată că și lîngă Capitală se pot crește oi. Ne gîndim acum la partea de fapte care nu revine în Raport, partea de fapte a unui program izvorîtă din idealul unui mare om.

— Cu baza furajeră cum stați ?

A crește animale fără să ai asigurată mîncarea nu se poate. Avem 700 de hectare pe care le [illegible] cum credem mai bine de cuviință. Noi nu cumpărăm furaje și cu toate acestea depozitate sperăm nu numai să ducem și iarnă dar să mai dăm și pe la vecini. Avem depozitate 70 tone de fîn, 2 500 tone siloz, 1 000 tone de [illegible], 600 vrețuri de soia și tot cam atîta cantitate de drugi de cocenî. Zilnic, prin contractele pe care le avem cu fabricile din împrejurimi, ni se aduc cam 15 tone de tăiței de sfeclă și cîteva tone de borhot de bere. Furnizul din depozitul nostru o să-l începem după Anul nou.

— Alte noutăți ?

— Recent am făcut o modernă stație de biogaz. La început cei de aici au privit-o cu neîncredere. Ea funcționează și are un mare randament demonstrînd, încă o dată, că se pot face lucruri spectaculoase și în acest domeniu.

— Este vorba de o întreagă gamă de probleme. Și de congelarea materialului, și de găsirea timpului optim, și cel mai important este să ai drag față de animale.

— În Afumați există o tradiție în creșterea animalelor ?

— Da. Pe vremuri, dacă vă mai amintiți, lăptarii care colindau străzile Capitalei erau în majoritate din Afumați. Tradiția există și, se înțelege, noua s-a păstrat. C.A.P.-ul are un puternic sector zootehnic. Dar, fiecare țăran, în bătătură, are animale și păsări. Altfel nu se poate. Așa am pomenit la ai noștri. Acasă am oi, vacă și cal. Anual contractez cu statul și lapte, și carne, și lînă...

— Ca unii în urmă ați fost, din cîte cunosc, președinte al C.A.P.-ului. Așa-i?

— Da. Asta se întîmplă prin '60. Am condus cîțiva ani buni C.A.P.-ul din Afumați. Dar, vă spun sincer, tot în zootehnie mă îndemna inima să lucrez. Cînd n-am mai fost ales mi-am reluat locul pe care îl iubeam. Pe vremea aceea se cumpărau animale de peste tot. În timp s-au omogenizat rasele și în momentul de față putem spune că avem un efectiv adecvat zonei noastre. Avem și brune dar și exemplare de Holstein. Este exact cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în multe discuții cu specialiștii din zootehnie. Rasele de animale să fie adecvate zonelor fără să se caute tot felul de experimentări care să ducă la o diminuare a producției. De fapt aceste lucruri se desprind foarte clar și din recentul Raport prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al XIII-lea Congres.

Un ales al inimilor noastre

La Afumați, de soții **Toma — Petre și Ivana** — poți întreba pe oricine. Numai că poți prinde [illegible] ziduri. „Păi, sînt pe-acasă. Acum l-am văzut. Iată-l venind! Nea Petre! Sînt pe-aici, nu-și vezi grija, că toată ziua umblă oamenii ăștia...” E drept, deși la o vîrstă cînd te-ai aștepta să-i găsești mai mult pe-acasă decît prin sat, Ivana și Petre Toma sînt cînd la semănat, cînd la încărcat îngrășăminte, cînd la tratat grîu, cînd la încărcat gunoi de grajd ori la transportat îngrășăminte, cînd la porumb, cînd la grădina de legume, cînd la C.A.P., cînd pe lotul personal și tot așa. Asta ziua, căci noaptea se odihnesc, ca tot omul, dacă nu cumva bate la poartă nea Tudor Boboc, președintele cooperativei și secretarul de partid, ca să-i strige, din viul nopții, la cine știe ce treabă.

— Și vă duceți ?

— Ne ducem, de ce să nu ne ducem. Că acasă ce să facem ?! Om avea timp de odihnă la bătrînețe ! — ne spune țața Ivana, care are părul alb sub basma; dar ochii îi sînt tineri și obrajii rumeni, încît nu ne vine-a crede cînd aflăm că în curînd ce vine va ieși la pensie ca membră C.A.P.

— Noi aici am muncit de cînd ne știm. Sîntem de loc din Afumați, aici ne-am născut, am copilărit, aici am avut și noi copiii — două fete, acum la casele lor, dar tot aici, în Afumați — aici am muncit de cînd ne știm, aici muncim și acum cînd așteptăm realegerea la Congresul al XIII-lea a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un ales al inimilor noastre.

Nea Petre, ceva mai tăcut, un pic emoționat parcă, e la pensie de anul trecut. A lucrat, de la 19 ani, în I.T.B.

— N-am schimbat niciodată locul de muncă, să știți. Da', de fapt, dacă mă gîndesc bine, am cam avut doui (Pauză de efect.) Și la Ateliere, și acasă, cîmpul. Eu sînt mulțumit, să știți, foarte mulțumit. Muncesc de drag și, slavă Domnului, mă simt în putere, ca unul tînăr.

— Cîștigați bine la colectiv ?

— Bine, bine de tot. Luăm și 3 500 și 3 800 amîndoi. După anotimp. Nu mai zic de produse. Să vă spunem drept, e bine. Ne mai putem ajuta și copiii. Mai zice cîte unul prin sat că n-ar avea nici surcelă de foc. Păi cum așa, bre, le zic, că noi avem. Și mai zic în sinea mea : numai omul puturos nu are. Cine muncește, are de toate.

— Ce înseamnă de toate, nea Petre ?

— Păi ce să însemne ? Și de-ale gurii, și de foc, și prin casă.

— Și ce-aveți prin casă ? întreb.

— Păi avem și televizor, și radio, și frigider Arctic, și mașină de spălat, avem de toate. Avem și pompă de apă, nu mai cărăm cu gălețile. Noi ne avem foarte bine cu colectivu'.

— Cum văd, și colectivu' se are bine cu dumneavoastră și vă cheamă la de toate, fiindcă sînteți oameni de nădejde. Dar de colectivizare nu vă mai amintiți, nea Petre ?

— Cum nu, că eu eram aici. Păi e cam așa : am dat la colectiv șase pogoane și acum muncim vreo zece. Cum se zice, puțin am dat, mult am primit.

— Dar fetele, ce lucrează ?

— Și fetele, și ginerii sînt la servici. Acum, ceea mică e acasă, își crește copiii. La noi, tinerii cam așa fac : rămîn acasă, dar la nevoie la oraș. Dar de ajutat, tot ne ajută, și încă mult. A venit deunăzi de la colectiv de ne-a încărcat cu microbuzul pe toți, și cu ăi mici, să ajutăm la depănușat. Muncesc și copiii cînd e nevoie, să știți...

La Afumați există și o fermă a IPILF, unde oamenii cîștigă cam 80 de lei ziua de muncă. Soții Toma nu s-au dus însă niciodată acolo la muncă.

— Noi aici, la C.A.P. ne-am învățat. Aici avem și noi oricînd ușa deschisă, aici ne crede și nouă oricine cînd avem vreo treabă acasă sau vreun necaz. Acolo, ești așa, cu leafă, dar nu și cu sufletul. La colectiv muncim parcă în curtea noastră.

— N-ați obosit ?

— N-am obosit. Norocul nostru e că nu sîntem așa **posomorîți**, ca alții (adică morocănoși, înțelegem noi). Și-așa că avem putere — ne spune Ivana Toma. Trag nădejde să mănînc pensie vreo cincisprezece ani măcar ..

— Ne-am bucurat foarte tare — ne spune soțul ei — de ce-a spus tovarășul Ceaușescu acum la Congres despre agricultură, că trebuie și aici să se modernizeze, să băgăm mașini și îngrășăminte, să avem irigații. Așa e, că vedem și noi : unde lucrează combina și unde punem îngrășăminte, iese recoltă mare. Unde nu, zicem și noi că n-a căzut ploaia la vreme, dar nu e numai asta...

— A venit frigul, acum nu mai stați pe acasă ?

— Ba da, de mîine, noi femeile nu mai venim, că începe să fie numai treabă de bărbați. Dar nu știu ce-o să fac acasă, o să mă duc pe la fete, ca să mă învăț încet-încet cu statul. Acum mai facem și pe lîngă casă ce mai trebuie. E bine.

E bine că mai sînt astfel de oameni, astfel de gospodari. Și ca ei, sînt mulți aici la Afumați. Un adevăr, de care ne pătrundem tot mai mult în anii din urmă, e acela că agricultura nu se face numai cu irigații, cu mașini și îngrășăminte, ci mai ales cu oameni. Și pe ei trebuie să-i păstrăm, dacă nu cumva să-i cîștigăm. Ivana și Petre Toma fac parte din acest cîștig neprețuit.

O tradiție care se continuă

— Deci, tovarășe Cristea Boicescu, susțineți că sînteți cel mai bun operator însămînțător din țară ?

Da.

— De unde știți aceasta?

— Păi, ce cifre[illegible] ? Dacă lucrez [illegible] vaci eu nu citesc, nu ascult emisiunile agrare de la televizor ?! Și știți că tot sînt cele care mă scapă. Și nu numai eu susțin acest lucru. Toți de aici o spun. Știți care-i baremul la însămînțări ? Cam 87 la sută. La noi, la Afumați, se ajunge și pînă la 97 la sută. Planul nostru la viței a fost, anul acesta, de 416. Nu numai că a fost realizat. S-a ajuns, pînă în momentul de față, la 470. De data aceasta cifrele vorbesc de la sine...

— Și, cum ați ajuns la aceste rezultate ?

La noi e ca în laborator

— Cîți ani aveți, dacă nu vă supărați de întrebare ?

— Cum să mă supăr ! Am 62 împliniți și mă numesc Petre G. Boicescu.

— Sînteți în halat alb parcă acum scos de la curățătorie, cu o căciulă parcă comandată la Casa de modă. Cu ce vă ocupați dumneavoastră pe aici ?

— Sînt îngrijitor de vaci la C.A.P. — Afumați D[illegible]nd ? De cînd mă știu. De cînd s-a înființat C.A.P.-ul. Spuneți că am halat alb ! Așa se lucrează aici, ca în laborator. La început, cînd s-a înființat C.A.P.-ul (la anul o să sărbătorim 30 de ani), norocul îți ajungea pînă la glezne. De multe ori îți rămîneau cizmele acolo și tu o porneai desculț mai departe. De fapt nici nu se putea vorbi de zootehnie. Lucram la vaci la Gănceasa. Nu aveam casă și dormeam în grajd. Mai tîrziu, am venit la vacile C.A.P.-ului din Afumați. Dar animalele erau, cum spunem noi, căzute. De producții nici nu mai era vorba. Eram răsplătiți, așa din cînd în cînd, cu cîte un coș sau două de cereale. Mulți dintre noi au plecat către oraș. Pe mine m-a ținut locul, dragostea de animale. Simțeam că odată și odată lucrurile se vor îndrepta. Și mă bucur că nu m-am înșelat. Lucrez împreună cu soția mea Ioana. Ea răspunde de o grupă de 25 de vaci, tar eu acum, m-au cam lăsat puterile, car cu căruța tot ceea ce trebuie pe la ferme. Lunar, cîștigăm împreună între 6000—7 000 lei. Depinde de lună, dar niciodată n-am luat mai puțin de 6 000. La asta se mai adaugă și cerealele pe care le-am cumpărat la prețul de stat. Ce fac cu banii ? Mi-am făcut, în timp, o casă mare și frumoasă în care am de toate. Și frigider și televizor și mașină de spălat și o baie și dormitor cu mobilă nouă, adică tot ceea ce trebuie la casa omului. Și toate le-am făcut de cînd muncesc la C.A.P. Acum, fiindcă eu am cal și căruță, doresc să cumpăr fiului meu, cel mic, autoturism... Și apoi, săptămînal vin pe la mine cei cinci nepoți. Și un bunic trebuie să le lase cîte un bănuț în pușculițe...

În ce ne privește, ne vom strădui să demonstrăm că se poate

Am ajuns la Avicola Afumați pe la sfîrșitul unei zile de muncă obișnuite, oricît de încăpătoare am fi vrut să fie ea. Nu speram să mai aflăm pe cineva la treabă. Directorul, **Weber Carol**, era însă în biroul lui. Alură de Saint-Just ...campestru, osos, tăcut, sec chiar, în fond, plin de umor. Orădean de baștină. Ne arată cîteva hale cu păsări, la care ajungem destul de greu, prin noroaie și gropi. „Avem aici niște oaspeți care, pesemne, ne iubesc foarte tare de nu mai vor să plece. Constructorul. Se cam amînă terminarea unor lucrări de extindere și, cînd plouă, arată cum vedeți“. Înăuntru însă, curățenie și ordine.

„Avicola“ de aici are trei ferme, două de păsări — pui și găini — și o alta specializată în producția de ouă. „Întreprinderea noastră are una dintre cele mai moderne dotări. Nu sînt multe asemenea în țară. De altfel în ultimii trei ani, producția noastră s-a triplat. De la 6 milioane de ouă anual, am ajuns în acest an la 18 milioane. Per total, realizăm o producție-marfă anuală în valoare de 80 de milioane lei. E ceva, dacă ne gîndim că am plecat de la 16 milioane.

Pe perete, frumos încadrat, vedem un Brevet al Consiliului de Stat, pentru acordarea Ordinului Meritul Agricol, clasa a III-a, acestei întreprinderi, în anul 1976. După cum ne spune directorul, distincția marca, la vremea aceea, începutul unui reviriment în activitatea fermelor. De aici de la Afumați, pleacă anual cam 4 milioane de păsări. La ora de față efectivele sînt de circa 800 000 de păsări, din care 110 000 găini ouătoare. Sîntem curioși să știm cîți oameni poartă de grijă acestor stoluri gălăgioase. Două sute. Deci cam patru mii de aripate de fiecare lucrător. Nu e mult ? „Nu e mult. Ba chiar, la un moment dat va fi și mai mult. Raportul la Congres vorbește limpede despre necesitatea stringentă a majorării producției de carne (deci și de păsăre) și, în ce ne privește, ne vom strădui să demonstrăm că se poate“. Cifrele mi se par astronomice. Directorului Weber, deloc. Împrumut din siguranța sa și mă încînt de priveliștea stivelor perfecte de ouă. Piramide fragile, misterioase perfecțiuni. Probabil că aici, la Afumați, totul se poate.

Pagini realizate de
TANIA RADU și SORIN POSTOLACHE

Țara în timpul Congresului

Emoția noastră, un angajament intim în fața partidului

Ceea ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume că de modul cum se rezolvă sarcinile de producție, economice, se poate caracteriza modul în care acționează membrii de partid, noi, în adunările generale, în plenare, facem ca obiect de discuție căile de rezolvare a tuturor capitolelor din programul de producție al întreprinderii, ne alegem și, unde încă nu am ajuns la maturitatea alegerii, împărțim sarcinile care revin fiecăruia. Spiritul revoluționar, știu că trecem printr-un loc comun, dar, uneori, principiile trebuie enumerate din necesitate logică, presupune să începi continuu și să imprimi ceea ce ai început, să imprimi un anumit ritm, un anumit mod de a fi. Fiind un om liniștit, disciplinat și neinteresîndu-te nimic în rest, nu insearnă că întruneșți calitățile pentru a fi un bun membru de partid.

Am 46 de ani, sînt inginer mecanic, am executat mai multe lucrări, 14 au fost caracterizate invenții și brevetate, alte două lucrări sînt în curs de brevetare. Invențiile semnate de mine (care acționează acum) au adus peste 5 milioane lei numai în acest cincinal. Cifrele sînt clare, evidențiate prin contabilitate. În 1962 am executat o lucrare care a fost brevetată ca inovație. Prima invenție am făcut-o în 1957. Drumul de la prima inovație la prima invenție este, vrem, nu vrem să spunem, drumul unei conștiințe nu numai tehnice, calea unei implicări într-un proces de dezvoltare nu numai al întreprinderii, ci și al țării.

Desigur, nu m-am așezat la masă spunînd „acum o să fac o inovație". Ceea ce m-a ajutat foarte mult și mi-a dat senzația de continuitate a fost, cred, bunul meu simț.

Bunul-simț te obligă să dai societății cel puțin la nivelul în care societatea îți dă ție. Și asta totuși presupune un om depersonalizat. Generozitatea, iubirea, spiritul de sacrificiu și, de aici încolo, spiritul eroic încep de la faptul că dai mult mai mult, că îți dai măsura. Să presupunem că, dispunînd de mult mai mult, dai societății numai ceea ce-ți dă ea-ție. Ce faci cu restul ? Îl ții în tine și el acționează negativ asupra personalității. La un anumit moment te inhibă și îți blochează capacitatea de a te achita de datoriile față de societate. Apoi, riști să dispari fără să îți afli adevărata măsură. Adevărata măsură n-o poți afla decît muncind pînă la limite, forțîndu-le chiar și neluînd din ceea ce muncești decît ce ți se cuvine.

Toate acestea par că sînt ale noastre, că ne-am născut cu ele, că formează adevărate cutume ale socialismului. În realitate sînt un bun dobîndit, sînt exemple urmate de la cei mai adevărați dintre comuniști și, iată, a venit vorba, de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dînsul, dînd dovadă de multă tenacitate, a reușit să ne facă să demonstrăm viabilitatea soluțiilor pe care socialismul le-a dat societății în etapa ei care se numește societatea socialistă multilateral dezvoltată. Tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu este o virstă a revoluției noastre, a modului în care am realizat socialismul. A spune că trăim epoca Ceaușescu înseamnă a avea bunul simț să ne privim cu luciditate biografiile, reușitele și nereușitele, să analizăm fără jenă ceea ce societatea a avut încredere deseori să ne dea. Acum, la al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, este normal să așteptăm realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, ca o expresie a nevoii de a da libertate propriilor destine.

CRISTIAN TEODORESCU — inginer
Întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai", Ploiești

Exemplul conducătorului, îndemnul faptei noastre

Acționînd în spiritul indicațiilor și orientărilor formulate în nenumărate rînduri de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități productive, personal am mobilizat toți oamenii muncii din cele trei instalații pe care le coordonez în reglarea proceselor tehnologice la parametrii optimi de funcționare, în vederea valorificării superioare a fiecărei tone de țiței, cît și în îmbunătățirea continuă a calității produselor.

În lumina acestor idei, în permanență am avut în vedere obținerea unor produse noi — înlocuitoare a celor din import — pentru care am primit două brevete de inventator :

— „Obținerea uleiurilor textile",
— „Obținerea sulfonaților de sodiu".

Mobilizat fiind de ideile geniale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu privind organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste, am reușit ca timp de trei ani consecutiv să mă clasez, cu instalațiile pe care le conduc, pe locul I în întrecerea socialistă pe combinat.

Rezultatele obținute de mine împreună cu colectivul pe care îl conduc se înscriu în lumina Directivelor celui de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Născut și crescut sub influența politicii partidului, vă mărturisesc, cu toată sinceritatea, că trăiesc cu deosebită mîndrie și satisfacție acest moment de mare importanță politică, social-economică, deoarece Directivele Congresului al XIII-lea sînt inspirate din realitate, oferindu-i patriei noastre socialiste o nouă și înfloritoare perspectivă.

Ascultînd cu deosebit interes impresionantul conținut al Raportului prezentat la marele forum al comuniștilor de către cel mai iubit fiu al poporului, sînt hotărît ca în viitor să-mi perfecționez stilul și metodele de muncă în toate direcțiile activității mele pentru aplicarea cu consecvență a istoricelor documente adoptate la cel de-al XIII-lea Congres.

MANOLE TEODOR
maistru — secretar, comitet Rafinăria

Răspundem chemării tovarășului Nicolae Ceaușescu

În pragul pășirii în noul cincinal 1986—1990, care, prin directivele sale, pune un mare accent pe ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, pe reducerea consumurilor și perfecționarea tehnologiilor, colectivul de ingineri și tehnicieni din întreprinderea noastră este puternic angajat prin activitatea prezentă și prin programul de lucru pe care și l-a propus pentru perioada următoare.

Pentru a asigura un ritm mediu anual de creștere a productivității muncii cu 10 la sută, sîntem conștienți că un rol deosebit îl au introducerea progresului tehnic și reducerea consumului de materii prime.

Avînd în vedere faptul că întreprinderea noastră solicită industriei producătoare de oțel și metale neferoase o cantitate importantă de laminate feroase și de alamă, stă în preocupările noastre grija de a utiliza cît mai eficient, aceste metale, de a reduce pierderile tehnologice.

Mijloacele de acționare utilizate la acest scop sînt reproiectarea construcției, reutilizarea materialelor refolosibile, modernizarea tehnologiilor.

Este important de specificat că întreaga cantitate de șpan de alamă și capete se retopește pentru turnarea de piese bune ceea ce înseamnă că aproximativ 60 la sută din piesele turnate necesare se realizează din material refolosibil.

În același timp sîntem preocupați de a găsi în țară soluții noi de realizare a pieselor la forme cît mai apropiate de forma finită reducînd pe cît posibil necesarul de muncă pentru realizarea acestora.

Astfel un prim pas l-am făcut realizînd un tip de colivie cu locașe rezultate direct din turnare. Acestea se realizau prin frezare, operație care este mai costisitoare.

Prin preocupările colectivului nostru răspundem apelului făcut de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna celui de-al XIII-lea Congres de a contribui la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, la reducerea consumului de materii prime și la creșterea eficienței economice a producției.

RODICA MISLEANU — inginer
Secretar al org. de bază nr. 8
din Întreprinderea de rulmenți grei
Ploiești

Certitudinea fiecăruia dintre noi

Asemeni întregii țări, ultimii ani au însemnat și pentru întreprinderea al cărei destin mi-a fost încredințat de oamenii muncii o perioadă de importante înnoiri și transformări. În calitatea pe care o am, în cel patru ani ai actualului plan cincinal, am contribuit direct la numeroasele realizări ale colectivului. Pot să enumăr cîteva din aceste realizări concretizate prin :

— Asimilarea și fabricarea în țară a produselor necesare noilor tehnologii introduse în siderurgie ; ansamblul refractar pentru echiparea închizătorului cu sertar al oalelor de turnare a oțelului, ambrazura pentru arzătoarele cu impuls, manșoane refractare pentru protecția rolelor cuptoarelor de tratament termic al tablei electrotehnice, care fac obiectul unor brevete de invenții ;

— Coordonarea întregii activități de dezvoltare a întreprinderii pentru care s-au alocat fonduri de investiții importante și care au condus la dublarea capacității de producție.

— Organizarea în cadrul întreprinderii a activității de autoutilare pentru asimilarea și fabricarea în întreprindere a utilajelor specifice sectorului de produse refractare.

Cele cîteva realizări prezentate reprezintă transpunerea în fapt a Hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. privind reducerea importului, asimilarea de noi produse și tehnologii, reducerea consumului specific de materii prime și materiale, combustibil și energie electrică.

Sînt profund impresionat de amplul raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, la deschiderea forumului suprem al comuniștilor, cel de al XIII-lea Congres, precum și de grandioasele realizări ale poporului în această perioadă.

În cinstea acestui măreț eveniment, alături de toți oamenii muncii din patria noastră, aducem contribuția întregului colectiv prin raportarea realizării planului producției marfă pe primii patru ani ai cincinalului la data de 19.XI.1984.

Avînd în vedere sarcinile importante care revin metalurgiei în perioada următoare, ne angajăm să asigurăm materialele refractare necesare, să contribuim cu toată forța de care dispunem la ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Ing. VICTOR BERTALAN,
director I.P.R. PLEASA PLOIESTI

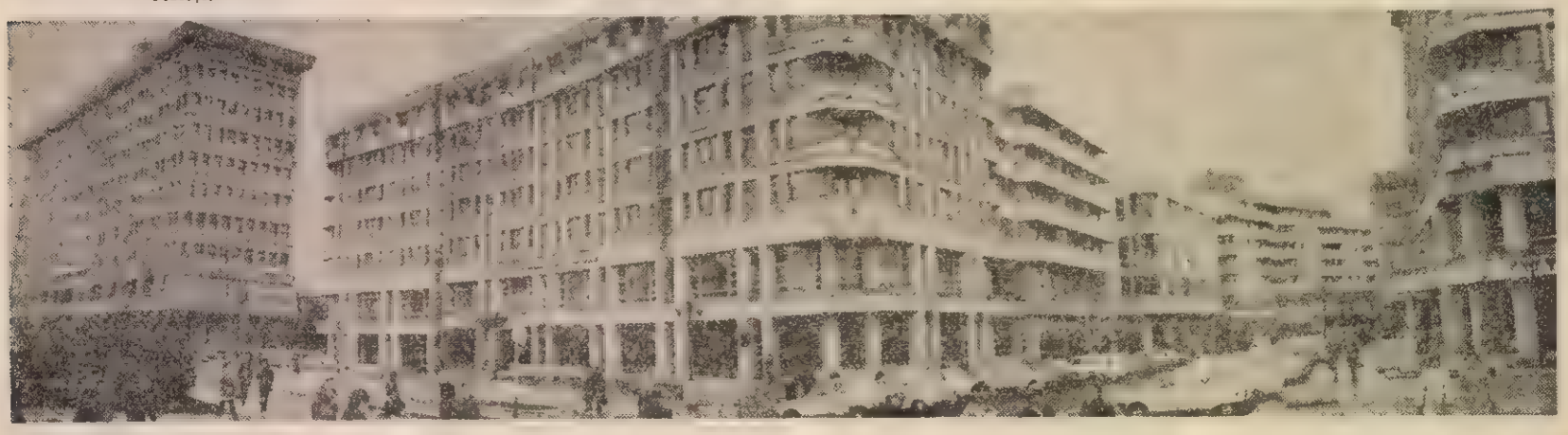

Într-un loc cu oameni buni

Cu simțul datoriei față de cetățean

● Sensul nostru este în luciditatea cu care ne judecăm ●

1. M-am gîndit cîteodată să țin un jurnal. Simțeam că lucrurile se complică puțin, că nu mai trăiesc ca înainte. Dar mi-a fost foarte greu să încep și de aceea l-am abandonat. Simțeam clar că trăiesc un eveniment, dar nu știam să-i teoretizez specificul. Eram ca acel om care aude în sufletul său o muzică pe care nu este în stare însă să o cînte. Adică nu puteam face din jurnalul meu un lucru de folos pentru mine, nu puteam alcătui niște pagini care uneori să-mi țină loc de înțeles. Poate reușeam pînă la urmă, dar nu aveam atîta timp să încerc.

Gîndirea mea, dacă ar fi să o asemăn cu ceva, aș putea să o asemăn cu geometria în spațiu. Adică văd niște corpuri, să zicem ale viitoarelor instituții sau întreprinderi din raza teritoriului pe care îl conduc și mă iau după ele pînă devin reale. Le simt cu și cum ar fi ființe. Fi-le foarte apropiate. Fetiței mele, soției le simt uneori tristețea, neliniștea, povara vreunui gînd sau a unei stări. Atunci mă opresc și le întreb de vorbă. Știu și simt liniștit că știu să le aduc cel puțin într-o stare normală. Astfel se întîmplă și cu tot ce se construiește aici din inițiativa mea. Dacă între timp s-a întîmplat o abatere de la proiect, dacă ceva nu a fost gîndit ca lumea, simt.

Uneori, faptul că sunt nu este precedat aparent de nimic. Stau la masă și deodată mi se arată foarte clar greșeala sau abaterea (din dialogul pe care reporterul l-a avut cu Emilian Cojocărescu, secretar al Comitetului comunal de partid, președinte al Consiliului popular al comunei Valea Doftanei).

2. În cele două sate ale comunei (Teșila și Trăisteni) există o curățenie atît de firească și o ordine care îl fac pe trecător să umble liniștit după ale sale fără să se mire și fără să se oprească, gîndindu-se la cum au fost posibile toate acestea. Între documentele de partid și realitatea comunei trecerea este de la abstract la concret, comuna fiind o exemplificare că într-un loc cu oameni buni și cu un bun gospodar orice ritm de dezvoltare a societății este posibil.

Înainte de 1974, cînd a venit la conducerea comunei Emilian Cojocărescu, erau ca instituții un dispensar vechi și două școli cam din același timp cu dispensarul. Instalația de apă potabilă pe distanța de 10 km și singura încercare de întreprindere, un fel de exploatare de carieră, avea un minus de 17 000 lei. Din 1974 au apărut în comună o școală cu 20 de săli de clasă, cu atelier de mecanică și laboratoare de fizică și chimie, cu o sală de gimnastică în incintă, un superb monument al eroilor, care fixează centrul edilitar, un dispensar nou în satul Trăisteni, instalațiile de apă potabilă au fost extinse la 60 km, toate drumurile comunei au fost asfaltate, precum și drumul de aproximativ 15 km care face legătura cu Cîmpina.

Au fost înălțate patru blocuri de locuințe pentru intelectualii comunei veniți din alte locuri, fiecare dintre ele avînd un parter comercial cu investiții de peste un milion. Restaurantul comunei are o capacitate de peste 160 de locuri la mese, în apropierea lui se află frizeria, o coafură, atelierul de reparații RTV, cofetăria.

În trimestrul întîi al anului 1985 se va da în folosință o mare brutărie, ce va funcționa cu combustibil solid, cea veche funcționînd pe bază de combustibil lichid.

Niciodată primarul nu a cerut organelor superioare bani, a cerut doar proiecte, planuri, asistență tehnică și aprobări. Fondurile vin din beneficiile sectorului mixt de producție pe care primarul îl găsise în 1974 cu o singură secție, falimentară. Au fost încadrați atunci 250 de muncitori, numai în cîțiva ani s-au înființat următoarele secții de producție : de prelucrare a lemnului, de construcții, de reparări, de injectări mase plastice în colaborare cu Progresul Ploiești, de confecții metalice în colaborare cu aceeași întreprindere, de confecții ciorapi în colaborare cu Fabrica de ciorapi Cîmpina, de țesătorie în colaborare cu Fabrica de postav Azuga, un sector zootehnic cu 100 de bovine și 1000 de ovine și caprine, o păstrăvărie, o maternitate de scroafe, o carieră balastieră.

S-a înființat o cantină a consiliului popular, unde mănîncă muncitorii, cadrele didactice, străinii care lucrează în construcții.

Toate unitățile și sectoarele economice au trecut pe autogospodărire și autofinanțare, pînă și restaurantul are o microfermă de porci. Asociația crescătorilor de animale, spre exemplu, a dezvoltat o microfermă de porcine și are tineret ovin la îngrășat, sectorul de exploatare forestieră are o gospodărie anexă pe lîngă cantină, unde cresc porci și păsări. Elevii din școli cresc iepuri.

În 1974 nu erau în comună decît trei unități în local propriu, restul fiind cu chirie, în case particulare. Din 20 de unități cîte sînt acum, majoritatea se află în localuri noi.

Ultimele secții care au apărut în sectorul mixt sînt cele de tăbăcărie, cojocărie și cizmărie. Sectorul mixt are hale și ateliere de peste 7.000 m² și utilaje de peste 4 milioane.

În următoarea legislație primarul vrea ca toate drumurile forestiere să se prelungească pînă în golurile alpine, eliminîndu-se astfel fertilizarea acestora cu aviația utilitară și transformîndu-se o parte din golurile alpine din pășune în fîneață. Să se dubleze sectoarele industriei mixte și numărul de încadrați, să se construiască o casă de administrație în locul actualei primării.

În legislația în curs s-a finalizat regularizarea tuturor văilor din perimetrul comunei, cele mai mănoase terenuri rezultînd de aici și au fost făcute foarte multe exproprieri, primăria neavînd terenuri.

În cîțiva ani pe Valea Doftanei, între Valea Prahovei și Valea Telegjenului, vor fi date în funcțiune 10 microhidrocentrale. Una funcționează, alta va fi dată în funcțiune pînă la sfîrșitul anului.

Din 30 decembrie 1981 comuna are o poștă cu regim interurban.

Mai mult de jumătate din casele comunei au două niveluri, pretutindeni există o curățenie a amănuntului, cea care exprimă de fapt organul real pe care îl are spiritul unei așezări într-o ordine și proprietate.

3. Întotdeauna le-am spus oamenilor : „Cînd voi greși a doua oară, să mă judecați !" Am greșit de multe ori, cîteodată am greșit și a doua oară. Așa s-a întîmplat cu amplasarea monumentului pro cetate de Victor Tămercan, cu basoreliefurile concepute de Nicolae Grub. Aveam nevoie de un monument al eroilor pe care să-l așezam în centrul comunei. Aveam nevoie de un centru. Oamenii considerau centrul locul în care este așezat acum monumentul. Și eu, odată cu ei. Cei de la Direcția de drumuri și păduri m-au avertizat că, amplasat aici, monumentul va stînjeni cu timpul circulația pe podul din apropiere. Sînt acum în comună 300 de automobile și o mulțime de mașini ale sectorului mixt. Ritmul de dezvoltare mă obligă să consider că în 4—5 ani circulația se va dubla. Extinderea șoselelor asfaltate va face să fie străbătută comuna de mașini de mare tonaj care, din pricina amplasării monumentului, nu vor mai avea acces la pod. Va trebui curînd să facem o evazare, o deschidere, o ocolire, cum vreți să-i zicem, în așa fel încît circulația să fie posibilă. Această nouă construcție ne va costa cîteva zeci de mii de lei. Aș fi putut să-l conving pe oameni să amplasăm monumentul în altă parte ? Cred că da. De ce nu am făcut-o ? Pentru că și eu sumțeam la fel ca ei, că acesta este centrul comunei, pentru că nu am vrut să sacrificăm tradiția utilității. Orgoliul nostru nu se justifică însă. Nu știu cum va arăta peste zece ani comuna. Cu toate reamenajările pe care le vom face, poate că primarul de atunci, constrîns de realități, va hotărî reamplasarea monumentului. Hotărîrea noastră de acum cîțiva ani se va dovedi poate în timp o joacă de copii. Sau, mai corect, o încăpățînare. Dar această încăpățînare ne-a apărat orgoliul de constructori ai lumii acestcia. Și a intrat invizibil în multe lucruri bune pe care le-am făcut împreună. Cred cu așa, după mintea mea, că mici compromisuri te feresc de marile compromisuri (din dialogul pe care Emilian Cojocărescu l-a avut cu reporterul).

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

„Cînd voi greși a doua oară, să mă judecați!"

Mărturii

Jean Anghel, șef sector exploatarea lemnului Valea Doftanei, inginer, 52 ani : Ca muncitor, Milică era un om care nu știai unde începe și unde se termină. I-am fost șef mulți ani. Eram foarte sigur pe el. Cred că într-o lume în care nu ar fi existat lege m-ar fi speriat, deși sensul constructiv al personalității lui ar fi presupus-o. Dar, 50 ani : În 1957, Emil era ajutor de tîmplar. De atunci îl cunosc. Mă-njuram cu el și mă mai injur și acum. Cînd l-am ales primar, i-am zis :

„— Nu te duci bă și tu la județ, să te cunoască ?"

„— Eu vreau să mă recunoască de primar, mi-a răspuns, nu să mă cunoască !"

Tot atunci, în 1957, cînd ne-am împrietenit repede, mi-a spus că are el un loc pe Iermeneasa, unde vrea să facă o microfermă. Bătea toate locurile cu piciorul. Pe toate le știa. Și la oameni se pricepe la fel de bine. Într-o zi mi-a spus că, dacă mă mai prinde jucînd pocher, mă dă la „Flamura Prahovei". Am pus prinsoare cu el că nu mă prinde. După trei zile, m-a prins.

E, ce vreau să spun eu : după ce a ajuns primar, acolo, pe Iermeneasa a făcut o microfermă. Cresc oi, vaci, acum m-a pus să cumpăr și capre. Sîntem singura primărie din țară care cumpără capre. Eu, recunosc, sînt un om mai comod. Cîteodată mă cert cu el, mi se pare Iermeneasa asta prea departe.

„— Ce, îmi spune, vrei să-ți fac salvanul lîngă dispensarul veterinar ?"

Mai nou se cearță cu mine că, deși sînt de atîta vreme în comună, nu am fost în stare să scot niște rase de animale. Cam are dreptate, dar pot să recunosc ?

Mușat T. Mușat, maistru de exploatare forestieră, 49 ani : Am copilărit împreună, am fost vecini. Avea mai multe idei decît noi toți. Și avea suflet, domnule ! Păi odată știți ce-a făcut ? Lucram la instalațiile de apă potabilă. Rămăsesem vreo trei și treaba era pe terminate. Ăilalți dormeau care cum puteau. Nu mai erau cîlți și și-a tăiat mînușa de la pantaloni să punem țevile cap la cap. Ne-am tăiat-o și noi. Ce, eram să-l lăsăm să ajungă acasă în pantaloni scurți ? Eu l-am ascultat întotdeauna. Îl ascult pe viață, vreau să zic. Cînd am fost la școala de maiștri, prima dată am fost întrebat :

„— Cojocărescu ce mai face ?"

Stelian Ene, director coordonator de școală, 31 ani : Școala asta este făcută în primul rînd de tovarășul primar. A riscat enorm. De fapt, aici este locul unde se întîmplă în permanență ceva. Noi avem nevoie de școală așa cum este acum. Cu atîtea niveluri, cu atîtea săli de clasă. Proiectul care ni se aprobase era necorespunzător. După ce-a încercat să convingă pe cine a trebuit și a încercat degeaba, primarul a rugat Biroul de proiectare al I.C.I.M.-ului Brașov să-i facă un proiect corespunzător. Proiectul a fost făcut. Pe gratis. Toată lumea îl iubește. Cînd au venit tovarășii să vadă, școala era ridicată pe jumătate, după proiectul primarului. A fost anchetă mare, dar toți am fost lîngă dînsul. Acum putem să facem din școală și liceu. Dacă am fi acceptat proiectul necorespunzător, unde am fi primit elevi ? Avem în clipa asta gata construită o grădiniță fără nici un fel de aprobare. Dar poate că vom obține aprobarea cîndva.

Gheorghe Bilu, țăran, 80 ani, prim dansator în ansamblul comunei : Taică, ăsta ne-a făcut laureați pe orișiunde am fost. Am văzut ce neam de neamul meu n-a văzut. Cînd am ajuns la Monte Carlo, ne-a pus să ne dăm izmenele jos și să facem baie în mare, obligatoriu, două ceasuri. Din Paris era să nu mai plecăm toți. Ne-a dus cu autocarul pînă lîngă Turnul Eiffel și ne-a zis să urcăm pînă-n vîrf. Liftul era stricat. Unii dintre noi s-au făcut că se urcă și s-au întors la mașină. Primarul era lîngă ușă și l-a luat la fix :

„— Ai fost sus ?"

„— Am fost."

„— Cîte trepte are ?"

Ăla care nu știa să răspundă nu se urcă în autocar. Nu te încurci cu el. N-ai cum să-l păcălești.

Ion Carabelea, zis Gogoșarul, tată de 18 copii : Mie prunarul îmi spune că am făcut un sat. Adică, vreau să zic, am făcut casă la fiecare dintre copiii mei. Nu prea intră în normal chestia asta. Mulți care nu știu despre ce e vorba dau din gură. Adică rid așa fără nici un fel de judecată. Dacă rid cu mine, cred că mă și înțeleg. Cu primarul, însă, simți că vorbești. Adică nu-ți bați gura degeaba. Prinzi poftă de vorbă, asta e !

5. Mărturisesc fără prea mare rușine că și eu am avut o perioadă în care am crezut că revoluția e o tablă de legi care o dată memorată te scutește de greșeli și de riscuri.

Am trăit și reversul : m-am înspăimîntat de capătul ei care mi se părea foarte îndepărtat.

La urma urmelor, am înțeles că cele două latitudini erau capul și pajura unei naivități : aceea de-a cuprinde totul într-o viață. M-am mulțumit atunci cu prezentul și am devenit mult mai firesc. Am început să judec de la concret la concept. Și am cîpătat satisfacții.

Mărturisesc că toată copilăria și adolescența am visat să-mi leg numele de ceva nepieritor. Poate din cauza fricii de moarte care îmi dubla aproape gîndul. Am abandonat și această dorință. Nepieritorul este legat de un grad de creativitate mult mai mare. Fiindcă tot a venit vorba și fiindcă tot vorbim adevărat să vă mai spun ceva : toată viața am invidiat artiștii. Cînd am văzut la televizor că se fac în țară tabere de creație, am obținut aprobare de la județ să facem și noi la Valea Neagră o tabără națională cu 23 de artiști pentru 15 zile. Vara aceasta am trăit a 3-a ediție. Este acolo în munte o cabană forestieră amplasată într-o zonă împădurită, cu lumină electrică de la o microhidrocentrală. Lucrările pe care le lasă artiștii le așezăm în muzeul satului. M-am apropiat de ei și i-am urmărit cum lucrează. Fiecare avea o renunțare mult mai mare decît a celorlalți oameni și un fel de dramă a lui. Noi sîntem învățați cu o viață mult mai sigură și mai plină de bucurii. Avem grijă cîteodată să ne facem bucurii din orice. Și totuși, sensul nostru este în luciditatea cu care ne judecăm. Asta nu este nici mai bine, nici mai rău. Dar a-ți considera viața ca o cupolă de circ acoperită de legi sub care poți dormi liniștit este o mare eroare. Avem nevoie de adevăr, de mult adevăr. Și cred că adevărul începe de la a recunoaște ceea ce nu știi. Asta te face mult mai sigur pe tine și-ți dă mai multe șanse de reușită.

6. Am încercat să aflu care sînt opozițiile pe care le întîmpină primarul și care au fost etapele de opoziție din viața lui. Am cunoscut odată la Reșița un director de uzină la fel de înalt (de aproape doi metri) ca și Emilian Cojocărescu. Oamenii înalți și solizi emană în general o energie care stînjenește. Directorul despre care vorbesc era continuu nemulțumit de cei care greșeau. Deși avea capacitate de mobilizare și forță de muncă, după o scurtă etapă în care a fost vicepreședinte al Consiliului popular municipal, s-a retras într-o altă uzină, dăruindu-și întreaga energie și inteligența muncii de cercetare în specialitatea pe care o avea.

Emilian Cojocărescu nu a renunțat și nu renunță la oameni, deși, poate, vreodată, ar fi avut cîte un motiv. Nici îngînerul despre care vorbeam nu a renunțat la oameni decît în sensul că, nemulțumit, a luat lumea pe cont propriu.

Emilian Cojocărescu pare a avea și puncte vulnerabile în fața vreunui om. Adică este capabil să accepte și să joace o confruntare directă cu oricine. Sub această etichetă de personalitate la îndemînă stă enigma ființei sale.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

O echipă pentru Europa: Universitatea Craiova

● Mult succes „campioanei unei mari iubiri" în meciul de miercuri, cu Zeleznicear ! ●

Lotul cu care Universitatea a atacat actuala ediție a Cupei U.E.F.A. (pe antrenorul principal Mircea Rădulescu, sus, și doctorul Vasile Frănculescu), mai puțin jucătorii Knicea și Mănăilă, accidentați la ora realizării fotografiei. Mai lipsesc din imagine antrenorul secund Silviu Stănescu și masorul Aurelian Ieu. Figurează însă Balaci, care nu s-a mai prezentat la echipă după întoarcerea acesteia de la Atena ! Se pare că el intenționează un transfer, dar până miercuri la prânz, când ne am interesat la președintele C.J.E.F.S. Dolj, nici o cerere oficială nu fusese înaintată în acest sens. Până la soluționarea cazului, Balaci, rămâne bun de joc pentru Craiova.

De la Atena la Sarajevo...

Am scris, în comentariul de după meciul cu Olympiakos, că Universitatea a jucat la Atena ca o echipă mare, doamnindu-și adversarul în toate capitolele Unii, mai ales aceia care au cîntărit cu portul de cornere, nel favorabil grecilor (15—1), au fost tentați să creadă că exagerez. Intenționînea însă, programînd sîmbăta trecută un rezumat, i-a lămurit pe deplin ; chiar dacă dominată, ce echipă nu se năpustește acasă ? Craiova și-a păstrat sîngele rece și echilibrul, stăpînind partida tactic (avansarea lui Țicleanu l-a derutat pe Kessler, iar marcajul lui Irimescu la Mitropoulos, foarte exact, a scos din joc o „rotiță" importantă a ofensivei lui Olympiakos), fizic și psihic. Sigur, eliminarea lui Michos (minutul 65), absolut justificată (fault fără menga asupra lui Cămătaru), a înlesnit misiunea Craiovei, omul în plus simțindu-se în economia partidei, dar nu-i mai puțin adevărat că și pînă atunci jucătorii noștri fuseseră la cîrma întîlnirii, ei ratînd deschiderea scorului la două rînduri, lui Cîrțu („ocazie fantastică", am notat în carnet) și lui Cămătaru lipsindu-le puțin, în minutul 5 și, respectiv, 9, să înscrie. Dacă adăugăm alte două oportunități, ucigașele ratări din minutele 61 („bombă" Mănăilă afară) și 76 (cînd Cîrțu ă încercat să se joace cu Sarganis !), avem imaginea unui contraatac tăios, susținut cu multă risipă de energie de virfurile Geolgău (toate fazele periculoase, începînd golul, au plecat de la el), Cămătaru (la fel de muncitor și de lucid ca la Lisabona, meci de referință pentru cariera lui) și Cîrțu (cu momente sublime), dar și sprijinit de o linie de mijloc foarte activă, chiar dacă, tocmai din cauza „sacrificiului", mai puțin văzută în joc. Dacă gazdele n-au avut, în 90 de minute, decît două ocazii de a marca, ambele fezolvate magistral de Lang (pionjon la picioarele lui Anastopoulos și paradă la „ghiulenua" lui Mitropoulos), asta trebuie explicat, cred, prin prestația excelentă, devotată și perfect sincronizată, a apărării craiovene, condusă cu inteligență și calm de Ștefănescu. Nu doar el, care mi s-a părut jucătorul numărul 1 din teren, ci și deopotrivă, Negrilă, Țilihoi și Ungureanu au cedat cît se poate de puțin din siguranța, mereu cînd o echipă e pusă, nici măcar în momentele de cumpănă ale lui Olympiakos, gare a obținut de pildă, 4 cornere într-un singur minut (27), forțînd poarta lui Lang de 7 ori consecutiv.

Am văzut pe stadionul „Olimpic" din Atena o echipă sigură pe mijloacele ei de experimentate, variate, dezinvoltă, curajoasă și cumpănită, iar acea echipa s-a numit, spre satisfacția noastră, a pămînteanului de rezervă din tribune, Universitatea Craiova. Ea a cîștigat, cum am mai scris, în cele un meci și, implicit, o calificare dintre cele mai prețioase, ei mulțumită stimei unui public recunoscut pentru patima lui. Public care i-a făcut cinste, tot, de la sosirea pe aeroport, o paparcă „fierbinte" (domolită de poliție) și care a umplut pînă la refuz tribunele stadionului „Olimpic", înarmat cu tot arsenalul de rigoare, tobe, petarde, steaguri, sirene, focuri bengale etc., pregătit pentru a saluta calificarea echipei lui Sarganis și Mitropoulos. S-a calificat însă, grație unui fotbal mai modern și mai gîndit, Universitatea, iar publicul, turbulent la început, ostil, s-a lămurit pe parcursul partidei și a terminat prin a-i aplauda pe oaspeți la scenă deschisă! Între ostilitatea inițială și autografele acordate după meci n-au trecut decît cîteva minute (Universitatea a lesit devreme pe gazon tocmai pentru a „scoate din mînă" galeria, a o face să obosească pînă la fluierul de începere), dar ele au fost suficiente pentru a răsturna sentimentele spectatorilor greci. Dincolo de acel 1—0 înscris pe tabela de marcaj, cucerirea publicului a fost marea izbîndă a Universității Craiova la Atena, în ziua de 7 noiembrie 1984.

Numai că „roata" fotbalului nu stă pe loc ! O bătălie grea a trecut, alta și mai grea se profilează, „campioana unei mari iubiri" urmînd să întîlnească, în turul III al Cupei U.E.F.A., pe Zeleznicear Sarajevo din Iugoslavia, meciul tur fiind programat miercuri, la Craiova. Ce reprezintă, în două vorbe, Zeleznicear ? Un club vechi (fondat în 1921), fără cine știe ce palmares intern (o victorie în campionat în 1972, o finală de Cupă, pierdută, în 1982), dar ajuns, în 1972, pînă în sferturile de finală ale Cupei U.E.F.A., după ce va fi eliminat pe Bruges, Bologna și St. Johnstone. În 1977, ca o curiozitate, Zeleznicear a jucat în divizia B, pentru un an. Antrenorii echipei sînt Ivica Osim (numit „domnul milimetru" pe cînd evolua în Franța, la Strasbourg), Mișa Smailoviei și Velije Becirspahici, primul dintre secunzi (Smailovici) urmărind pe Universitatea în meciul de campionat cu Chimia Rm. Vîlcea, după cum și Silviu Stănescu l-a „cercetat" în iugoslavi în partidele cu Sloboda Tuzla și Vojvodina Novi Sad. În rezumat, un adversar redutabil (a trecut în actuala ediție a Cupei U.E.F.A. de Sliven și Sion), cu 3—4 internaționali, între care Bazdarevici și Balici au fost titulari în echipa aliniată de „plavi" în Leipzig (20 octombrie, 3—2 pentru Iugoslavia, primul gol marcat de Bazdarevici), dar nu un adversar de neînvins. Așa cum erau, înaintea examenelor cu Betis și Olympiakos, reținuți, introducînd în calcul criza de efectiv a Craiovei (accidentați, suspendați etc.), așa sîntem acum optimiști. Meciurile cu Zeleznicear rămîn, fireste, deschise, jucătorii iugoslavi fiind gata oricînd de partide excelente, (vezi calificarea lui Partizan după 2—6 în deplasare cu Queens Park Rangers 5), dar reflectarea fotbaliștilor craioveni (doar lor nu-i va lipsi în jocul tur, datorită cartonașului galben dat de Ponnel la Atena) și, mai ales, forma lor în creștere (5 puncte din ultimele 3 deplasări în campionat plus victorie la Atena) ne oferă, grosso modo, motive să privim mai degrabă dubla confruntare cu Zeleznicear Sarajevo ca pe o „finală de fotbal" a Craiovei pare să funcționeze din nou la randament maxim. Echipa care, nu încap îndoieli, valorează mai mult decît adversara și ambiția necesare escaladării celor mai înalte piscuri ale Cupei U.E.F.A. și ce nu s-a întîmplat în 1983 cînd Universitatea s-a poticnit în un gol de marcă finală, poate deveni realitate în primăvara lui 1985. Închei prin a-i felicita pe Ilie Ștefănescu și ceilalți pentru superba victorie de la Atena, urările pentru miercuri, în numele tuturor iubitorilor fotbalului românesc, mult succes în fața lui Zeleznicear.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Puțină istorie

Înființată (odată cu clubul) în 1948 Universitatea n-a promovat în divizia A decît în 1961, asta după ce, ca o curiozitate, în 1955 juca în divizia C ! În 10 ani după promovare, a devenit campioana țării, isprava pe care a mai repetat-o în 1980 și 1981. Ea și-a înscris în 4 rînduri, 1977, 1978, 1981 și 1982, numele pe lista cîștigătorilor Cupei României.

În cupele europene, Universitatea Craiova evoluează anul acesta pentru a 12-a oară, după următorul „grafic" :

Cupa campionilor : 1974, 1980, 1981 ; cea mai bună performanță : 1981, cînd a eliminat pe Olympiakos Pireu (3—0, 0—3) și B. K. Copenhaga (0—1, 4—1), cedînd în turul III lui Bayern München (0—2, 1—1) ;

Cupa cupelor : 1977, 1978 (un an neînscrisă) ; cea mai bună performanță : 1977, cînd a pierdut în turul II (eliminase pe Olympiakos Nicosia) în Dinamo Moscova ;

Cupa U.E.F.A. : 1971 (prima ei participare internațională oficială, 2—1 și 0—2 cu Peez Dozsza), 1973, 1975, 1979, 1982, 1983, 1984 ; cea mai bună performanță : 1983, cînd a ajuns pînă în semifinale, cea dintîi formație românească semifinalistă într-o competiție europeană, după o sutită de 1 calificări, 3—1 și 0—1 cu Fiorentina, 2—0 și 3—0 cu Shamrock Rovers, 0—1 și 2—0 cu Bordeaux, 2—3 și 1—0 cu F. C. Kaiserslautern ; a ratat intrarea în finală tără să fi fost învinsă : 0—0 și 1—1 (la Craiova) cu Benfica Lisabona.

Din 1971 pînă azi, Universitatea a susținut în competițiile europene 46 de meciuri. A cîștigat 20, a terminat la egalitate 9 și a pierdut 17, avînd un golaveraj pozitiv 58—47. A acumulat, calculul e simplu, 49 de puncte. O ultimă statistică : la partidele ei au asistat aproximativ 1 500 000 de spectatori, dintre care aproape 800 000 pe stadionul „Central".

Martor ocular

Ca și anul trecut, cînd am avut posibilitatea fericită de a însoți reprezentantele fotbalului nostru, Universitatea Craiova la Lisabona și echipa națională la Bratislava, anul acesta am fost martorul unui important succes al fotbaliștilor craioveni, victoria și calificarea lor în dauna nu atît puternicei dar nesimpăratei și obraznicei echipe de suflet a Greciei, „Rapidul" elen, Olympiakos Pireu. Iată cîteva însemnări fugare.

● Dovedind încă o dată interesul pentru bunele fotbalului românesc, Mircea Lucescu a reușit să descurce itele și să clarifice într-un timp foarte scurt problema deplasării fundașului Ungureanu fiind ajutat (pe plan local, la Craiova) și de Țilihoi, acesta fiind în stare să-l scoată cred și din buzunarul hălatului bunicii pe Ungureanu, care renunțase să mai vină la aeroport ● Nesiguri pe șansa corectă a echipei lor, grecii ne-au întîmpinat încă de la aeroport și au încercat să ne intimideze, fie prin cuvinte „dulci" (e drept că s-au muncit să le traducă în română), fie prin motocicletele cu care au înconjurat autocarul în drum spre hotel, prin semne sau zgomote bizare. Este totuși limpede că pe terenul de fotbal nu-ți trebuie motocicletă, ci doar talent și un Cîrțu la timpul potrivit. Șicanele au continuat : distanța de aproximativ 40 km dintre hotel și stadion sau lipsa apei de orice fel de după antrenamentul din seara sosirii căutînd să tulbure concentrarea echipei ● Moralul nostru însă a rezistat și am avut plăcerea să văd cu cîtă mîndrie pot spune că joacă la cea mai mare echipă de fotbal a României tinerii noii veniți — Mănăilă, Octavian Popescu, Matei, Sorohan, Stănescu ● Ziua de marți a fost mai liniștită, am reușit să vedem o parte a Atenei, Acropole cu eroicul său Parthenon, cîteva bulevarde și piețe, stadionul olimpic de marmură, unde s-au reluat în 1896 olimpiadele moderne, un imens parc cu vegetație mediteraneană situat în imediata apropiere a Parlamentului. Și totuși noi veniserm în Grecia pentru fotbal, așa că vedeam în fiecare lună un Lung, fiecare coloană era un Ștefănescu, fiecare arbore conținea nu frunze, ci Geolgăi sau Cîrți ● Pentru a nu putea fi o clipă liniștiți, în ziua meciului, cu două ore înainte de începerea meciului, „din întîmplare" autocarul pus la dispoziție cu atîta „amabilitate" de gazde a rămas în pană, cu cutia de viteză spartă și deci fără nici o posibilitate de a ajunge la stadion în timp util, mai ales că Atena îți oferă și cea mai mare aglomerație rutieră cu putință. Nevrînd totuși să și riște pielea și rezultatul, organizatorii ne-au oferit în ultimul moment un autocar, cu sentimentul unui cine știe ce cadou, acesta fiind de fapt un lucru normal și obligatoriu pentru orice gazdă ● Apropiindu-ne de stadion și trecînd prin mulțimea ce se îndrepta către locul de desfășurare a meciului, eram priviți ca niște bieți și sărmani amatori mergînd pe ultimul lor drum (fotbalistic), „modestia grecilor" (vorba lui Ungureanu) văzîndu-se în palmele întinse (deci 5 goluri trebuie să luăm) spre noi cu atîta larghețe, că dacă va fi nevoie vom da și 6—7 ● Totuși, printre atîția antrenieni mai mult sau mai puțin anti-Craiova, am avut marți prilejul să cunosc pe stradă un bătrînel inimos, care, după ce ne-a îndrumat spre locurile (cu nume

Mircea Rădulescu le dă ziariștilor greci „rețeta" pentru 1—0 !

ciudate ca bulevardul „Panepistimian", piața „Canigas", cartierul „Kifisia", străzile „Kokoni" sau „Pazmazoglu") de care-l întrebasem, și după ce a aflat că sîntem români veniți cu Craiova, în loc să ne injure și să-și ia străzile înapoi, a tresărit și a spus : „Rumunia, da, da, Rumunia — Ceaușescu". Emoționant ● Mai era o oră pînă la începutul meciului și autocarul ne-a adus, în sfîrșit, la stadionul Olimpic din Atena, luminat și rujar încălzit de o instalație de nocturnă de care și Craiova are atîta nevoie. Așa cum ne așteptam, „prietenii" noștri ne-au întîmpinat deasupra intrării de la cabine și doar Zeii Olimpului l-au salvat pe Cămătaru de niște cutii de suc aruncate de sus ; este adevărat că dacă ni le-ar fi oferit pline și într-un mod civilizat după meci, le-am fi mulțumit cu plecăciune deoarece după un efort ca acela al unui meci cu Olympiakos sucurile grecești sînt binevenite ● Vestea sosirii craiovenilor la stadion s-a răspîndit și lumea, care umplea cu încet stadionul, s-a unit într-o singură voce, și a început să-și încurajeze echipa în toate fazele posibile. Spectatorul grec, suporterii lui Olympiakos, trebuie totuși respectați datorită felului unic în care-și susțin preferații, ei organizîndu-și cîntecul în reprize de aplauze, urmate de cîte două „bombe" „O-lym-piakos" și de zeci de petarde și fumigene alb-roșii, apoi de ninsori de hîrtiuțe — papelitas ? ? — și alte strigăte ce-ți furnică întreg trupul, dîndu-ți sentimentul că da, trebuie să te supui și să îr lași favoriții să triumfe ● În această atmosferă vulcanică, jucătorii, încă neechipați pentru joc, au intrat pe gazon să se documenteze asupra terenului, să le intre în ficesc zbuciumul tribunelor, să se obișnuiască cu atmosfera. Un moment ce-mi va rămîne multă vreme în suflet este acela în care, îndreptîndu-mă împreună cu Sorin Cîrțu, culmea, spre poarta în care urma să marcheze peste puțină vreme, el mi-a spus cu o vădită tensionare : „Ce-ar fi să le înfig un gol grecilor în plasele alea portocalii, unul, măcar unul"... A avut dreptate, și o țară întreagă a fost și este fericită de acel gol mare al lui Cîrțu ● 7 noiembrie 1976 înseamnă debutul lui Geolgău în divizia A. 7 noiembrie 1979 înseamnă începutul unei mari cariere europene a Craiovei cu acel 2—0 de la Leeds. 7 noiembrie 1984 înseamnă confirmarea prin acest 1—0 de la Atena în fața lui Olympiakos Pireu a valorii echipei oltene, „campioana unei mari iubiri"

ANDREI PAUNESCU ■

Să fie-n țară bine, să fie-n lume pace!

Cenaclul Flacăra
al Tineretului revoluționar

● Tînăra generație probînd convingător maturitatea conștiinței sale ●

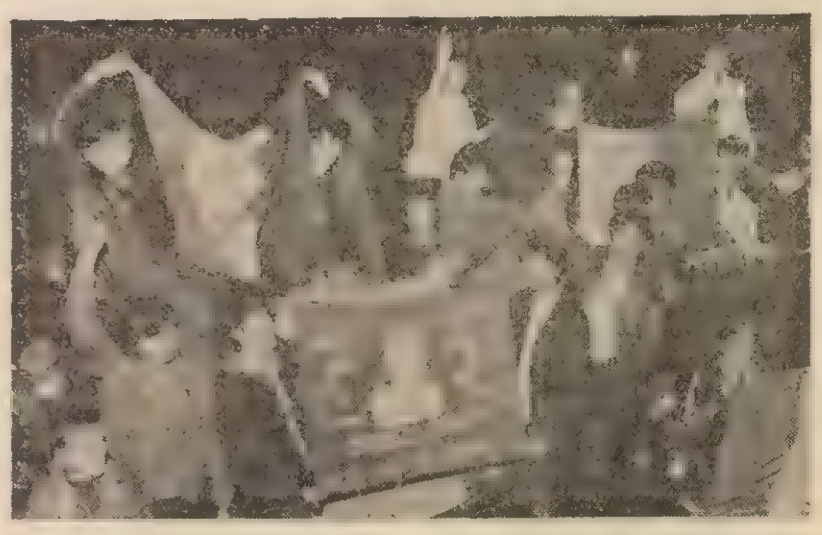

Dorul de casă

Localitatea : **Tîrnăveni, 15 noiembrie 1984, orele 17, stadion.**
Număr de spectatori : **15 000.**
Atmosfera : **fierbinte, entuziastă**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **prezențe locale — grupul coral Vivace al Casei pionierilor din localitate, grupul Maxi (Marius Matei, Tibi Morar, Vali Birsan), grupul folk al Liceului industrial nr. 2 Tîrnăveni (Simona Balea, Floarea Chincișan, Alin Vraciu, Cristina Medeșan, Remus Cioroiu), Alina Forcoș, Felician Stingaciu.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. Mulțumim activiștilor organizației de tineret a județului Mureș pentru modul în care s-au implicat în realizarea manifestărilor noastre cu dragoste și dăruire pentru cultură și nevoile tinerilor.**

În prag de iarnă, Tîrnăvenii sînt gazdele de rămas bun ale manifestărilor în aer liber ale Cenaclului Flacăra. Cu excepția spectacolului de la 1 Decembrie, de la Alba Iulia, ce constituie datoria noastră de onoare pentru veșnica aducere aminte a Unirii tuturor românilor, spectacol ce va avea loc sub cerul alb și liber al locurilor de acum șaizeci și șase de ani, restul manifestărilor le vor găzdui modernele săli ale orașelor țării.

Față în față cu mile de oameni ce înfruntă gerul, aici, la Tîrnăveni, avem încă o dată mulțumirea utilității eforturilor spirituale pe care le facem și, mai mult decît atît, sentimentul încrederii în faptul că generația care crește sub ochii noștri este deschisă mesajului artistic de orice natură ar fi acesta, cu condiția calității și probității lui.

După cum bine remarca poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, cine face efortul de a veni la spectacolele cenaclului și reușește să iasă, pentru cîteva ore, din lagărul prejudecăților va avea surpriza de a se confrunta cu propria-i tinerețe; de-a-și vedea copiii cu alți ochi decît cei de fiecare zi, va vedea că poate pune bază, sub toate aspectele, pe maturitatea generației ce constituie majoritatea spectatorilor acestor manifestări ; pentru că, acești tineri știu să primească cu discernămînt de la folclor pînă la muzica cultă, trecînd prin mesajele de țară, de pace și revoluționare, toată gama de transfigurare artistică a realului ce ne înconjoară.

Astfel se face că și aici, la Tîrnăveni, am cîntat însoțiți permanent de corul tribunelor, ba chiar de „duelul" dintre cele două tribune arhipline ale stadionului din localitate.

O subliniere parcă trebuie făcută pentru spectacolul de la Tîrnăveni și aceasta constă în faptul că momentul cîntecelor de pace și de patrie ale cenaclului a întrunit majoritatea opțiunilor publicului tînăr din aceste locuri. La acest punct al „ordinii de zi", oamenii nordului, cunoscuți prin sobrietatea și zgîrcenia cu care se lasă impresionați, au invadat pur și simplu stadionul, ținîndu-se de mîini, preluînd sarcina stațiilor de amplificare, dînd măsura forței de neînfrînt a vocii inimilor unite de același ideal, a măreției unui popor tînăr, care-și știe făuri viitorul singur, fără îndemnuri de aiurea.

Două steaguri mari, tricolor și roșu, ridicate de brațe tari au fluturat pînă adînc, în noapte, ca un poem subtil fără cuvinte, ca o înțelegere din ochi peste timp, garanție a eroismului vieții de zi cu zi a acestei insule de latinitate care este România ; căci prin valoarea fiecăruia dintre noi vom întări „țărmurile" acestea atît de bătute de furtuni, naturale ori stîrnite de lăcomia unora ce au confundat pîinea și sarea noastră cu propria lor cină !

Parcă nimic nu-ți cade mai bine decît să te despărți de ceva care-ți este drag cu sentimentul că oricînd vei fi bine primit cînd te vei întoarce și că pe parcursul absenței tale, amintirea lucrului lăsat în urmă te va aștepta transformat în certitudine, în vîrstă, în împlinire. Așa plecăm și noi de la Tîrnăveni, petrecuți de căldura tinerilor cărora ne-am împărtășit crezul și talentul nostru, atîta cît sînt ele.

La revedere, Tîrnăveni, iarăși mă întorc și zic, după gîndul poetului Adrian Păunescu, ce noroc extraordinar să ai un popor ca acesta al nostru.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C. C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației numeroșilor săi prieteni, își reia turneul său prin țară după următorul program :

CRAIOVA, 27 și 28 noiembrie ; SIBIU, 29 și 30 noiembrie ; ALBA IULIA, 1 decembrie, orele 15, stadion ; județul CLUJ, 2, 3 și 4 decembrie ; ZALĂU, 5 decembrie ; SATU MARE, 6 decembrie; ALEȘD, 7 decembrie; ORADEA, 8 decembrie; TIMIȘOARA, 9 și 10 decembrie ; TÎRGU JIU, 14 decembrie ; BUCUREȘTI, 15 decembrie.

Toate spectacolele, cu excepția celor special menționate, vor avea loc în sălile de cea mai mare capacitate din localitățile respective, cu începere de la orele 17.

REVELIONUL '85 al Cenaclului Flacăra va avea loc în stațiunea BREAZA, județul Prahova.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Turneul în date sintetice

● **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a încheiat un nou turneu desfășurat pe parcursul a 20 de zile (din 27 octombrie pînă în 15 noiembrie 1984), totalizînd 17 manifestări (1404—1420).**

● **Traseul acestui turneu al Cenaclului Flacăra a traversat 7 județe (Ialomița, Mehedinți, Hunedoara, Bihor, Arad, Alba, Mureș) și municipiul București, pe parcursul a 3 500 km.**

● **În cele 125 de ore de spectacol, atîtea cîte a numărat acest turneu, au participat la manifestările cenaclului 208 000 spectatori.**

● **Numărul celor care au luat parte la manifestările Cenaclului Flacăra de la înființarea sa pînă în prezent a depășit deci 6 000 000 spectatori ! Mai' precis : 6 025 500.**

● **Media de spectatori pentrù fiecare din manifestările cu public ale turneului : 13 000, față de 12 020 în turneul precedent.**

● **16 localități au fost cuprinse în traseul acestui ultim turneu, incluzînd o microstagiune largă, de 5 spectacole, în județul Bihor.**

● **Recordul de audiență al turneului: București, 30 000 spectatori, în 27 octombrie 1984, pe Stadionul „Republicii".**

● **Cele mai bune spectacole ale turneului: Beiuș, Oradea, Salonta, Arad (toate obținînd nota 101 în aer liber), la care s-a adăugat spectacolul de sală de la Tîrgu Mureș, notat de asemenea cu 101.**

● **Într-o ierarhie a județelor, Bihorul cu 3 manifestări de notă maximă la o serioasă opțiune pentru ocuparea primului loc. Meritele se cuvin împărțite atît publicului cît și organizatorilor manifestărilor noastre.**

● **La Reghin, în 14 noiembrie 1984, manifestarea cenaclului desfășurată la — 12°C (record !) a fost încălzită de lumina doinită a sufletului eminescian.**

● **Am înregistrat în acest răstimp 51 de noi prezențe locale pe scena cenaclului, între care 19 grupuri vocal-instrumentale și 32 de prezențe individuale, dintre care i-am reținut pe Mircea Tureanu din orașul Dr. Petru Groza, Angela Kiss din Reghin și grupul TELEX (Sarossi Endre, Bibo Ludovic, Adrian Greculescu, Pavel Coșa, Eugen Krauss) din Tîrgu Mureș.**

● **Au revenit pe scena cenaclului, pentru perioade mai scurte sau mai lungi, grupurile Parta) și Pro Musica, Dinu Bodocan, umoristul Aurel Cohan. Salutăm prezența în cîteva dintre manifestările cenaclului din acest turneu a actriței de la Teatrul Național din Tîrgu Mureș, Adam Erzsebet.**

● **Între noutățile muzicale ale cenaclului: „Castelul" (Alexandru Zărnescu) și „Momeni de odihnă" (Vali Șerban), care au fost prezentate publicului. Au fost propuse cenaclului variante noi pentru: „Rugă pentru părinți" (Octavian Bud) și „Poporul român, Opere complete" (patru variante — Cristian Buică, Valentin Moldovan, Dinu Bodocan, Florin Săsărman).**

● **În acest turneu s-au recitat și s-au cîntat pe scena cenaclului versuri ale poeților : Willia mShakespeare, Serghei Esein, Evgheni Evtușenko, Petőfi Sandor, Jozsef Attila, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Șt. O. Iosif, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihu Dragomir, Emil Botta, Nichita Stănescu, Meliusz Jozsef, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Petre Ghelmez, Mircea Micu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Mihai T. Ioan, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.**

● **Componența maximală a cenaclului în acest turneu : actrița Adam Erzsebet, Carmen Antal, Mirela Atudorei, Ducu Berizi, Dinu Bodocan, Octavian Bud, Cristian Buică, Victoria Catană, Nicolae Cenan, Marian Corjos, Arpad Domokoș, Constantin Dragomir, Daniel Dumitrescu, Pompiliu Dumitrescu, FLAPO (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Nicolae Enache), Augustin Frățilă, Valentin Gerea, Doru Ghiaja, Ion Hagiu, Gil Ioniță, Liliana Ioniță, KRIPTON (Gabi Golescu, Adrian Moise, Marius Vintilă, George Lungu, Viorel Trican), KRIPTON-FORT (Eugen Mihăescu, Marius Voicu, Dragoș Docan, Narcis Dumitrescu), Mâjay Győző, Valentin Moldovan, Emilian Onciu, PARTAJ (Magdalena Puşkaş, Tatiana Filipoiu), POESIS (Marius Bațu, Eugen Baboi), PRO MUSICA (Ilie Stepan, Grigore Bujor Hariga, Vasile Dolga), Eugen Cosma, Tașcu Gheorghe), Carlos Puma, Florin Săsărman, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tănase, TOTUȘI (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Valentin Văran, Nica Zaharia și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.**

● **Echipa auxiliară a cenaclului a fost formată din: Roland Pantelli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Vasile Tamaș, Dan Costache (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Dumitru Petruțel, Constantin Stănescu (șoferi), Victor Rădulescu (fotoreporter), Valeriu Popa (asistență), Alexandru Medar (organizare).**

CONSTANTIN DRAGOMIR ■
NICOLAE CENAN ■

Univers

Lumea în România,

În aceste zile de mare efervescență politică din viața noastră, capitala țării a devenit locul de desfășurare a unui eveniment care a depășit cu mult granițele României socialiste. Oameni politici, ziariști din mai toate țările lumii și-au îndreptat pașii spre București ca să aducă mesajele de prietenie ale popoarelor lor, ca să vadă pe viu modul în care, sub conducerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comuniștii din România își hotărăsc destinul și dau contur viitorului. Sute de oameni politici și ziariști de pretutindeni au descins pe pămînt românesc spre a vedea pe viu izbînzile poporului nostru, modul în care se nasc atît de cunoscutele propuneri de pace, discutate de opinia publică și de politicienii de pe glob, spre a afla temeiul adînc al cuvintelor secretarului general al partidului, reinvestit de întregul partid în înalta funcție de secretar general care, atunci cînd spune „în numele poporului român", este mesagerul cel mai îndreptățit al nemărginitei dorințe de bine și pace pentru toate popoarele lumii. Am încercat să aflăm părerile acestor oameni politici despre România, cum apreciază ei tot ce provine din această parte a lumii, ne-am interesat ce l-a determinat și pe ei să intre în focul luptei pentru o viață mai bună, pentru pacea oamenilor, care sînt resorturile adînci ale dorinței lor de mai bine, de colaborare și prietenie. Și am descoperit că politica românească elaborată la București nu numai că stîrnește un interes deosebit, că România are prieteni de nădejde pe toate meridianele globului, dar intervențiile țării noastre, punctele ei de vedere reprezintă tot atîtea puncte de mare interes și atracție, că ele au cîștigat respectul și admirația tuturor oamenilor de bine din lume și că sînt considerate ca documente de lucru. Cine sînt prietenii României? Ce știu despre noi? Cu ce gînduri au sosit la Marele Forum al comuniștilor ? am încercat să aflăm propunîndu-le scurte dialoguri în puținul timp avut la dispoziție. Cel mai frumos sentiment este cel creat de cuvintele altora despre țara ta. Din păcate din sutele de oaspeți ai poporului român din aceste zile, din motive de spațiu și timp, n-am putut menționa opiniile tuturor. Dar entuziasmul față de întîlnirea cu România poate fi considerat ca numitorul comun al tuturor părerilor exprimate în aceste zile.

Respectul pentru om

„România este prima țară socialistă pe care am vizitat-o, spunea domnul **Dydimus Mutasa**, membru al Biroului Politic, secretar al Partidului Uniunii Naționale Africane și președintele Camerei Adunării din Zimbabwe. Aveam o prejudecată legată de Europa, credeam că europenii sînt oamenii cei mai individualiști. Cînd am venit în România nu mi-a venit să cred că europenii pot munci împreună, în colectiv. Am început să simt că dacă România a triumfat, a dat muncii colective un sens și o valoare, reușind realizări deosebite, atunci putem încerca și noi, și acest mod de a trăi se poate extinde cu succes și-n restul lumii. Prima dată am auzit despre țara dumneavoastră cu mulți ani în urmă. Un prieten care trăia în Anglia vă cunoștea foarte bine, își petrecuse mai mult timp aici. Și el mi-a spus că ar trebui să văd România care este un model în ce privește organizarea muncii colective. În anul 1977 cînd am intrat în mișcarea de eliberare ăm trimis aici mulți tineri ca să studieze și să se întoarcă în țara noastră spre a schimba fața lucrurilor și a vieții de la noi. Eu, cînd eram tînăr priveam neputincios cum reprezentanții administrației coloniale adunau taxele și cu cît dispreț luau rezultatele muncii noastre. Atunci am avut sentimentul că lumea nu e dreaptă, că trăiam alături de oameni care spuneau că sînt creștini dar nu făceau nimic ca să ne schimbe viața. Ce doctrină era aceea care le permitea să mențină răul pentru noi și binele pentru ei ? Cu timpul am simțit că trebuie să ne unim eforturile. Am intrat într-o asociație de studenți, am organizat conferințe și manifestații, am obținut succese, am fost mereu alături de oamenii din popor. De atunci m-au interesat mai mult judecățile oamenilor din țara mea decît sentimentele mele. De ce unii se împotrivesc binelui și progresului ? Pentru că din nefericire pe pămînt sînt oameni egoiști, care vor să obțină mult fără să muncească și pentru asta încearcă să apere exploatarea. Am încercat să-i conving pe oameni că nimeni nu poate face nimic de unul singur. Binele îl faci cu oamenii, nu cadou pentru ei. Și am reușit să-i cîștigăm pentru ideea colaborării, a unirii, a muncii în colectiv. Țara dumneavoastră are din acest punct de vedere o experiență extraordinară. Există un respect deosebit pentru om. Mama mea care era o femeie simplă dar cu un caracter deosebit, pe toți cei care intrau în casa noastră, bogați sau săraci, îi trata la fel, cu același respect, ne spunea că indiferent de rang, respectăm la ei caracterul și generozitatea lui. Ea ne spunea să nu rîdem niciodată de cei care o duc mai greu, de cei care nu pot. La dumneavoastră toți oamenii sînt oameni, au drepturi și condiții pentru această. Dacă acum, după atîția ani, părinții mei mi-ar cere să justific, să le spun ce am făcut eu pentru țara mea și pentru poporul meu aș răspunde că mi-am dedicat viața total și fără egoism și că am dat la o parte orice posibilități de a aduna bogății pentru mine și în locul lor am dus o viață pentru semenii mei, nu pentru mine. Pentru noi, experiența românească este un model și președintele Robert Mugabe are față de președintele României o considerație deosebită, temeiul de altfel pentrn o prietenie care angajează popoarele din țările noastre. Cine citește discursurile președintelui Nicolae Ceaușescu are o înțelegere minunată a politicii contemporane, află cu precizie pericolele, descoperă căile cele mai scurte spre reducerea armelor nucleare, împărtășește punctul de vedere al secretarului general al Partidului Comunist Român privitoare la o distribuție echitabilă a resurselor lumii. Aș vrea să pot vorbi românește ca să plec singur la familii de români spre a afla ce-i face să fie așa cum sînt".

„Specialiștii noștri sînt interesați de progresul tehnic al României"

„La un moment dat în activitatea mea de secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, spunea **Wlodzimierz Mokrzyszczak**, membru supleant al Biroului Politic, a trebuit să conduc o ședință într-un combinat. Se discutau lucruri extrem de serioase și era locul în care muncise și tatăl meu. Pe vremea cînd lucra era mai mic dar, între timp, combinatul său s-a dezvoltat, a ajuns să aibă 16 000 de oameni. Și la acea ședință, în momentul cel mai aprins al discuțiilor, s-a ridicat un muncitor în vîrstă care mi-a pus o întrebare scurtă, dumneata ești fiul lui Leon sau al lui Wladislav ? Al lui Leon, am răspuns eu. Atunci omul a spus, tatăl dumitale a fost un om drept. A spus această propoziție și s-a așezat la loc. Cuvintele acelui om vechi m-au impresionat profund, au dat atmosferei un aer mai cald și în același timp mi-au atras atenția asupra enormei responsabilități pe care o am. Mi-am amintit de cîte ori în tinerețe l-am contrazis pe tatăl meu care îmi spunea adesea că „îmi spune din experiența sa de muncitor". Mult mai tîrziu a trebuit să recunosc că avea dreptate, că punctele de vedere ale muncitorilor sînt ca o carte de căpătîi. Totdeauna cînd merg într-o întreprindere stau de vorbă cu ei și le ascult părerile. Datoria unui om care lucrează pentru binele celorlalți este să-i asculte mereu, să țină cont de nevoile lor. Eu sînt specialist în dirijarea traficului feroviar. După absolvirea facultății am locuit într-un cămin de nefamiliști împreună cu doi colegi. Veneau tot felul de colegi de muncă să mă consulte în diferite probleme și atunci am simțit că oamenii au nevoie de mine, de alți oameni care să se pună în slujba lor. A fost primul meu succes. Și timp de 15 ani cît mi-am făcut obligațiile la locul de muncă am încercat să fiu demn de încrederea colegilor mei, de răspunderea tehnică pe care o am. Nu am avut nici un accident, i-am grupat oamenii și ca specialist am depus o cărămidă la progresul tehnic. Alături de cei din colectivul meu am introdus invenții, am fost membru al colectivului care a proiectat automatizarea transportului în portul Gdansk. S-ar putea ca într-o bună zi să nu mai fiu, dar la documentația tehnică semnătura mea va rămîne multă vreme. Din punct de vedere social munca în slujba oamenilor. În cei 25 de ani de cînd activez pe acest tărîm, am reușit să realizez multe. Cînd am fost în conducerea comitetului voievodal am reușit să contribui și eu la schimbarea în bine a înfățișării acelei zone. Am convingerea că am reușit să-i organizez pe oameni, să-i fac să înțeleagă situațiile mai grele. Și acum am păstrat acest mod de a lucra. Merg mereu și discut cu oamenii, le explic condițiile în care ne aflăm și ce trebuie să facem ca să le depășim. Am fost în România pentru prima dată în anul 1968. Atunci am descoperit un oraș în care s-a construit enorm. Acum, la revenirea mea, observ pe viu că ritmul în care se construiește în România a crescut și mai mult. Odată întors în Polonia le voi vorbi tuturor de marile dumneavoastră succese, îndeosebi despre cel obținut în domeniul construcțiilor de locuințe. Pentru noi, în actuala etapă de dezvoltare, aceasta este una din cele mai importante probleme și eu admir sincer modul în care Partidul Comunist Român a rezolvat acest capitol în viața oamenilor. Dar România a făcut progrese impresionante și în alte domenii. Despre aceste schimbări, în Polonia se vorbește mult și cei care aduc veștile sînt în primul rînd specialiștii noștri care vin în România, cei care sînt la curent cu performanțele tehnice obținute de industria României. M-a impresionat la București dorința fierbinte de pace a tuturor oamenilor. Am sentimentul și convingerea fermă că ideile curate vor învinge".

O prietenie care a început cu două decenii în urmă

L-am întrebat pe domnul **Assem Kansou**, secretar general al partidului Baas Arab Socialist din Liban, ca vechi prieten al țării noastre, ce ar spune despre România, dacă televiziunea din țara sa l-ar invita să prezinte țara noastră într-un timp de cinci minute. A răspuns simplu, aș refuza. În primul rînd aș spune că am nevoie de o jumătate de oră să descriu țara, așa cum arăta cu aproape 20 de ani în urmă cînd am cunoscut-o și cum arată azi, într-o zi de sărbătoare cum este ziua începerii lucrărilor celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Apoi aș mai avea nevoie de cel puțin încă o jumătate de oră ca să vorbesc de personalitatea secretarului general al partidului și de prietenia care ne leagă. Cînd eram student la Belgrad am condus organizația studenților din țările arabe. În fiecare an, ca și în liceu, plecam de la școală cîte două sau trei luni să mă alătur partizanilor și să lupt împreună cu ei. După terminarea facultății m-am întors în țară. România, sub egida U.N.E.S.C.O. organiza susținerea de doctorate în domeniul petrolului și al chimiei pentru specialiștii din mai multe țări. Din mai multe posibilități, am ales România și în anul 1965 am venit prima dată în țară. Am învățat limba română, mi-am susținut doctoratul în limba română și în anul 1966, împreună cu o delegație din Liban, am fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu. L-am apreciat din primul moment, după cum am apreciat țara și nivelul de pregătire al învățămîntului superior românesc. De atunci am început să le povestesc tuturor cunoscuților mei ce perspective frumoase deschid studiile făcute în România și astfel șase tineri, nepoți ai mei, au terminat facultăți românești.

Stăm de vorbă într-unul din saloanele hotelului București. Ceilalți membri ai delegației conduse de prietenul României, Assem Kansou sînt așteptați la aeroport. Presat de timp, dînsul refuză să recunoască întîrzierea și continuă să vorbească despre România.

— Stăm acum la Hotelul București care este o performanță în materie de construcție și dotare. Am fost în România în 1977 și știu cum arăta orașul după cutremur. În acest loc era o dărîmătură, un morman enorm de moloz. Și-n alte locuri peisajul era dramatic. În cîțiva ani, n-au trecut mai mult de doi sau trei, românii au reușit să refacă totul mai frumos. Cred că asta spune enorm de ceea ce a reușit România sub conducerea secretarului general al partidului. Din 1965 și pînă acum viața oamenilor s-a schimbat radical. În aproape 20 de ani, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, România s-a schimbat incredibil. Aș vrea să dau un exemplu mic, din domeniul în care am lucrat. În 1965 la Ploiești, cînd mă pregăteam pentru doctorat, specialiștii români executau lucrări de foraj pînă la o adîncime de 4 000 de metri. Atunci asta era socotită o performanță. Aflu că acum aceiași specialiști execută lucrări de foraj la adîncimea de 10 000 de metri. Este un progres grăitor în acest domeniu care își are corespondențe în toate celelalte domenii ale economiei românești. De aceea realizările României mă interesează în mod deosebit. O reușită trebuie înțeleasă și preluată în ce are ea mai bun. Mi-am luat fiul și l-am dus și în alte locuri în lume, să vadă cum trăiesc alții și i-am spus : uite, așa trebuie să trăiască și oamenii din țara noastră. Pentru asta am luptat eu, pentru asta vei lupta și tu. Viața trebuie schimbată, clădită în pace. Războiul e nefast și e greu mai ales pentru săraci, pentru că pe spatele lor se face. Săracii îl duc, săracii mor în războiul din țara mea. Cei bogați sînt departe. Și aș fi bucuros ca într-o bună zi să am ocazia să spun, eu, Assem Kansou, am încercat să-i descătușez pe oameni de povara lucrurilor învechite și nedrepte care îi împiedicau să fie liberi și fericiți. Eu cred că omul este soluția păstrării valorilor spirituale și el poate și trebuie să fie cel mai înflăcărat apărător al naturii. În țara mea putem compara foarte exact natura și forța de distrugere a războiului. O iubire teribilă se naște în oameni atunci cînd își dau seama ce pot pierde. Chiar și atunci cînd lupți pentru o cauză dreaptă, războiul e urît, urît, urît. Mă bucur mult că în lume România este în fruntea țărilor care promovează pacea, că ea propune soluții, caută căi, cheamă conducătorii la masa de tratative. Ce fericit aș fi să pot vedea cum războiul și moartea se îndepărtează din cîmpia Beka, de țara mea".

„Democratizarea relațiilor internaționale"

Impresionant este să-i asculți pe alți oameni vorbind despre eforturile pe care le fac pentru a schimba realitățile din țările lor. Am încercat să port un dialog cu reprezentanții unui partid comunist dintr-o țară a lumii, una din cele în care convingerile comuniste sînt considerate o crimă care se pedepsește adeseori cu moartea. Și cu toate acestea oamenii cred, își riscă viața, convinși fiind că dacă nu mai au dreptul nici la convingeri, nu mai au dreptul la nimic. Am fost rugați să nu le precizăm numele. Călătoria lor la București a fost un act de curaj, un gest de solidaritate comunistă și un util schimb de idei cu comuniștii români. Unul dintre ei spunea că pe acte într-o zi se numește George, altădată Gabriel sau alt nume, că își schimbă mereu identitatea în acte ca să-și poată păstra o identitate a convingerilor sale politice. Știau că Partidul Comunist Român are o vastă experiență din ilegalitate și mai știau toate ideile care domină politica externă a României. Pentru acestea camarazii lor i-au delegat să înfrunte riscul de a ieși din țară ca să ajungă la București. Profund impresionat de acest gest,

România în lume

i-am repovestit acest fapt și **Irenel Filomena Rodriguez**, membră a comisiei politice și secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Argentina. Dînsa cunoștea foarte bine această stare de lucruri. A activat în mișcarea comunistă argentiniană pe vremea dictaturii militare, a primit lovituri, a pierdut mulți cunoscuți și prieteni, a fost condamnată, a fost suspendată și și-a pierdut slujba. Dar a avut și bucuria de a fi reprimită la locul de muncă numai în urma activităților desfășurate de colegii săi. Nu se simte cîtuși de puțin străină de România, deși se află pentru prima dată aici. Unul dintre ultimele lucruri citite despre țara noastră a fost cartea **„Democratizarea relațiilor internaționale"**, a președintelui Nicolae Ceaușescu, apărută nu cu mult timp în urmă în Argentina. „Lucrarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut un ecou deosebit în rîndul forțelor politice din țara noastră. Dar acum, după ce mă aflu de cîteva ore în România, și după ce am ascultat Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, document care prezintă cu puterea faptelor succesele clasei muncitoare și ale poporului român avînd în fruntea sa Partidul Comunist Român, pot să afirm că efectiv România prezintă în mod grăitor ce poate realiza puterea populară, de la dezvoltarea industriei pînă la dezvoltarea culturii. Partidul Comunist din Argentina apreciază în mod deosebit contribuția României, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la lupta pentru pace, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru democratizarea relațiilor internaționale. Sînt extrem de bucuroasă că mă aflu pe pămînt românesc și sînt impresionată de tinerețea României, a oamenilor ei".

Datoria fiecăruia de a milita pentru o viață mai bună

Domnul Dr. **Helmy El-Hadidy**, secretar general adjunct al Partidului Național Democrat din Egipt, este universitar de carieră. Predă la facultatea de medicină din Cairo. A făcut o specializare la Londra și a predat ca profesor invitat la o universitate americană din statul Carolina de Sud. Este profesor universitar și abia cu 7 ani în urmă s-a hotărît să iasă din spațiul relativ izolat al universității și să intre în rîndul celor care militează pentru o viață mai bună a oamenilor din țara sa. Nu mai fusese niciodată în România, dar, spunea dînsul : „În Egipt numele președintelui Nicolae Ceaușescu este extrem de cunoscut. Punctele sale de vedere în problema Orientului Mijlociu au o identitate apreciată. De aceea dînsul cînd vine în țara noastră este primit ca un prieten iar noi cînd venim în România ne simțim ca acasă. Îi cunoșteam și pe specialiștii români de la diferite congrese internaționale pe teme medicale. Nu e de colo să fii medic din România. Toată lumea le cunoaște priceperea. Bunăoară, cine din Egipt sau din orice altă țară, specialist sau pacient nu cunoaște cercetările academicianului Ana Aslan ? Voi folosi acest prilej pentru a cunoaște organizarea rețelei de sănătate din România, pentru a mă întîlni sau reîntîlni cu unii specialiști". L-am întrebat pe domnul Helmy El-Hadidy ce l-a determinat să își consacre o mare parte din timp luptei pentru mersul înainte al societății, asta după ce parcursese toate terahiile universitare și după ce se bucurase de frumoase recunoașteri pentru succesele sale în domeniile învățămîntului și ale cercetării. La această întrebare domnia-sa a răspuns : „Există în lume o stare de nesiguranță și-n același timp o impresionantă voință de pace a tuturor oamenilor de bine. Mulți dintre aceștia o duc mai greu și un om devine militant în clipa în care își dă seama că datoria de a face ceva îi revine și lui, nu numai semenilor săi. Influențarea în bine a stării sociale este datoria oricărui militant și orice om responsabil și stăpîn pe viața sa trebuie să fie un militant". În timp ce notam ultimele cuvinte ale distinsului nostru oaspete, un mic grup de ziariști l-a solicitat pentru o filmare pe **Enrique Múgica Hertzog**, membru al Comisiei Executive federale a Partidului Socialist Muncitoresc din Spania, deputat de Guipuzcoa. Cum era vorba de instalarea unor aparate, am folosit prilejul de a purta un scurt dialog. Ce consideră dînsul semnificativ pentru viața politică a României ? „Pentru spanioli România ocupă un loc aparte între țările Tratatului de la Varșovia, după cum Spania ocupă un loc aparte între țările din cadrul Tratatului N.A.T.O. Iar politica externă a României condusă cu măiestrie de președintele Nicolae Ceaușescu este o politică de mare ecou în lumea internațională. Raportul prezentat la Congres de președintele Nicolae Ceaușescu a confirmat încă o dată că politica internațională a României are drept cuvinte cheie pacea, independența, colaborarea între popoare, și ideea care m-a impresionat din raport este legată de apelul la colaborarea partidelor comuniste, socialiste și social democratice, a tuturor forțelor progresiste. Noi subscriem întru totul la punctele referitoare la Orientul Mijlociu, la chestiunile din America Centrală și la dezarmarea în Europa. O dezarmare în Europa ar fi un cîștig pentru tot globul. O opțiune zero în Europa, așa cum susține președintele Ceaușescu și cum susținem și noi în Spania, ar fi un pas enorm pentru binele tuturor. Prețioasă mi s-a părut ideea de a milita pentru dispariția oricărei intervenții străine, de oriunde ar veni ea. Mă bucură faptul că România sprijină Grupul de la Contadora, că în problema Orientului Mijlociu președintele Nicolae Ceaușescu susține necesitatea unei conferințe cu participarea tuturor țărilor implicate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Faptul că la al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român participă și Partidul Muncii din Israel și Organizația pentru Eliberarea Palestinei este o dovadă atît a stimei de care se bucură poziția sa internațională, dar și o dovadă a pașilor pe care îi face în vederea realizării unor deziderate majore". Raportul la Congresul al XIII-lea are o valoare deosebită pentru că nu conține formulări evazive, în abstract, ci face propuneri concrete care au valoare de lucru în crearea unei situații mai bune în zonele de conflict ale lumii".

Lupta îi separă pe oameni dar victoria îi reunește

Bayardo Salmeron, membru al Adunării Sandiniste și ambasadorul Republicii Nicaragua la Sofia pune foarte multe întrebări. La un moment dat aproape că nu mai știi cine ia interviul și cine răspunde. Dînsul vrea să afle cît mai multe lucruri din experiența pozitivă a poporului nostru, ca apoi, atunci cînd este întrebat, să tacă puțin, de parcă răspunsul ar veni nu numai de la dînsul, ci și de la oamenii de acasă și ar avea nevoie de parcurs enorma distanță pînă în țara sa. În ciuda vîrstei, Bayardo Salmeron are o copleșitoare experiență de viață. Înainte de a fi un om politic, în sensul contemporan al cuvîntului, a fost un student militant, un cercetător cu idei sociologice pătrunzătoare, angajat în sondarea structurilor și a stărilor societății și mai apoi a luptat ca soldat pe frontul de eliberare. „Fiecare om simplu simte nevoia să se apropie de cultură, să se bucure de ea. Dar întîi omul trebuie să-și schimbe viața printr-o revoluție și apoi victoria îi garantează și cultura. Guvernele represive din America Latină neagă atît aspirațiile individuale ale oamenilor cît și necesitatea și dreptul lor de a participa la cultură. În America Latină cultura ar putea constitui o cauză, dar înaintea ei sînt injustiția, guvernele de represiune. În America Latină sînt foarte puțini scriitori care nu sînt și luptători pentru o cauză dreaptă. Marques a devenit un simbol pentru toți. Și Julio Cortasar se bucură de o asemenea enormă considerație din partea popoarelor din toate țările. Noi am început lupta împotriva dictaturii cu sentimentul că a venit vremea să ne facem datoria față de noi și față de țara noastră. Ea a devenit o stare intimă. Pentru mine lupta e modul de a trăi o clipă din viața mea. Și atunci cînd am cîteva zile de vacanță tot la asta mă gîndesc. Un luptător care se gîndește la sfîrșit, la o odihnă este un simplu soldat. Pe noi lupta de eliberare ne-a separat de familii, ne-a făcut să pierdem mulți prieteni, multe rude. Lupta îi separă pe oameni, dar victoria îi reunește. Ea este chiar rodul vieții. În timpul dictaturii somoziste n-am mai avut viață particulară. Frontul era viața noastră intimă. După victorie, parcă ne-am trăit viața mai intens. Deși am pierdut mulți oameni, parcă eram mai bogați. Nu-l mai avem acum pe comandantul German Pomares. El era un țăran simplu cu o capacitate totală de dăruire. Mereu în timpul luptelor am încercat să mă apropii de el. Lupta pe frontul din nord și eu pe cel din nord vest și cu trei luni înainte de victoria noastră acest om rar a murit într-o luptă în care a garantat retragerea oamenilor săi. Atunci eu cred că am pierdut un sfînt în viață dar țara noastră a cîștigat un erou. În familie am fost 12 copii. Dintre cei 4 băieți toți am fost pe front dar ne-am întors cu toții și-am pus umărul la schimbarea de după. Prima sarcină pe care am îndeplinit-o a fost aceea de a trece la alfabetizarea poporului. Noi am avut 60% analfabeți și în numai cîțiva ani am redus procentul la 12%. Acum avem programe permanente de educare a adulților. În cadrul acestor programe se face o pregătire tehnică de bază ca să creem o forță pentru economie. În același timp încercăm să facem mai mult pentru sufletul oamenilor. Am deschis case de cultură în care cei din zonă își desfășoară activitățile artistice și unde se deplasează grupurile culturale, am deschis o școală de muzică și una de dans. Poate nu credeți, dar în țara noastră nu era nici una. Tipărim o revistă de cultură și încercăm să le dăm oamenilor posibilități cît mai mari să se bucure de cultură. Noi luptăm acum cu realitățile sociale și economice ,să ajungem și noi la obiectivele pe care le-ați realizat dumneavoastră atît de frumos. De aceea ne interesează în mod deosebit ce-au reușit prietenii noștri din România socialistă. Știm multe despre poporul dumneavoastră care luptă sincer și eficient pentru pace, un popor care și-a rezolvat singur problemele, care și-a făurit un partid puternic, un popor care prin Raportul prezentat de secretarul general al partidului, își pune în față probleme și obiective extrem de îndrăznețe. Și noi visăm să facem lucruri deosebite, de mare valoare. Dar cînd am auzit din Raport că România își propune să producă intens cît mai multe bunuri de valoare, competitive la scară mondială cu ce fac unii care au o tradiție de decenii, am fost profund impresionat. După 40 de ani de la victorie ați reușit să rezolvați problemele sociale și să vă propuneți obiective economice care ar mîndri pe oricine. România este o țară militantă pentru pacea lumii și noi ne identificăm cu ea. Uneori am sentimentul că țara dumneavoastră a traversat aceleași etape ca și noi, dar înainte, mai repede și a ajuns acolo unde și noi visăm să ajungem. Dar avem nevoie de pace, de liniște, ca poporul meu să-și poată desăvîrși opera. Nu înțeleg unele țări. Sînt străine de poporul respectiv și totuși fac totul ca să-l reprime, să-i împiedice dezvoltarea. Dar în țara dumneavoastră am simțit că avem numai și numai prieteni. Cred că acesta ar trebui să fie sentimentul tuturor oamenilor din toate țările".

Dacă nu este pace, nu este nimic

La vîrsta de 16 ani, Roger Gailliez, azi secretarul general al Partidului Socialist Valon din Belgia, primea sfaturile tatălui său, un miner într-o mină de cărbune, și încerca să înțeleagă injustițiile din școala pe care o urma. Copiii de oameni bogați puteau să urmeze de două ori același an, aveau cu ce plăti, puteau merge la orice universitate, aveau cu ce plăti, pe cînd ceilalți nu. Ei erau obligați să cîștige fiecare pas. Nimic nu li se făcea cadou. Asta nu era o nedreptate. Dar faptul că nici ce li se cuvenea nu puteau dobîndi, asta îl revolta peste măsură. Acesta a fost motivul pentru care a început să se preocupe de viața semenilor săi. Erau ani grei, cînd salariul, după cum spune dînsul, era ca o creangă în copac. Un salariu era o creangă pe care te agățai, salariul următor la fel, și ca să treci de la una la alta trebuia să sari peste un gol periculos. Chiar înainte de a avea 18 ani Roger Gailliez devenise un militant. I-a organizat pe oamenii din satul său, devenind în scurt timp reprezentantul celor mai tineri. Pentru felul în care îi apăra, acestia l-au ales consilier comunal. În 1958 cînd a plecat să urmeze literele, concetățenii săi au avut sentimentul că pierd un stîlp de sprijin. Dar după ce Roger Gailliez și-a terminat studiile, a continuat să militeze cu aceeași energie pentru mai binele semenilor săi. În 1962 a fost ales ca secretar regional al Partidului Socialist, iar cu ocazia alegerilor din anul 1981, a devenit secretar general al partidului. Comuna în care începuse primii pași pe viață a fuzionat cu alte localități și a dat un orășel cu 34 000 de locuitori, Binche, al cărui primar adjunct a devenit. L-am întrebat pe domnul Roger Gailliez ce-l determină să lupte. „Aș fi fericit să contribui și eu la ameliorarea vieții oamenilor defavorizați. Alienarea omului în capitalism vizează nu numai viața materială, dar și pe cea spirituală. Aș fi mîndru ca prin activitatea mea partidul pe care îl reprezint să se întărească, să poată lupta mai eficient pentru instaurarea păcii în lume. Dacă nu este pace, nu este nimic. Aș fi fericit să pot contribui la transformări profunde în societatea belgiană, să modificăm în bine structurile sociale, să creăm oamenilor condiții și mijloacele de a-și lua în mînă propriul destin. Dar pentru asta trebuie să luptăm, nu să visăm. Noi am contribuit la obținerea sufragiului național în Belgia. Înainte de război era o situație profund injustă. Oamenii bogați dispuneau de 2—3 voturi iar muncitorii numai de unul singur. Am contribuit și la alte realizări ale societății noastre. Am contribuit în mare măsură în depășirea a două etape importante din viața societății noastre, cea socială și cea politică. Acum mai avem în față una singură, problema economică. Mijloacele de producție sînt în mîinile capitaliștilor și ale societăților multinaționale ai căror conducători nu sînt în Belgia, ci în S.U.A., sau în alte țări. Oamenii aceștia cînd nu au suficiente profituri închid uzinele, reduc salariile, creează muncitorilor o stare de insecuritate, ceea ce face ca Belgia să aibă la această oră o jumătate de milion de șomeri, deși cu 10 ani în urmă avea numai 50 000".

La un moment dat în discuția purtată cu Roger Gailliez în loc de întrebare am pronunțat un singur cuvînt : România. Și dînsul a spus : „Prima dată am fost în România în anul 1971 și atunci am realizat că românii sînt un popor cald, sincer și primitor, le simțeam latinitatea care ne apropie. Noi avem mult respect și admirație pentru politica de independență pe care o duce țara dumneavoastră. Drumul pe care poporul român l-a parcurs de la 23 August 1944 și pînă astăzi este spectaculos. Politica de pace dusă de președintele Nicolae Ceaușescu întrunește adeziunea compatrioților mei și de aceea noi ne dorim să intensificăm relațiile între Partidul Socialist Valon din Belgia și Partidul Comunist Român. Chiar dacă noi înțelegem ca realizarea unor obiective să ne diferențieze prin maniera în care încercăm, multe din scopurile noastre sînt identice. Fiecare dintre noi trebuie să aducă piatra lui la construirea acestui enorm edificiu care este pacea lumii. Eu cred foarte mult în efortul menit să apropie oamenii din acest punct de vedere, cred în coordonarea tuturor mișcărilor progresiste din lume. Trebuie să încercăm să găsim formule ca trecînd de ceea ce este accidental să ajungem la esența existenței noastre — pacea. Uneori am impresia că din nefericire din partea celor care vor războiul există mai multă coordonare. Eu cred în colaborare, în prietenie, în fecunditatea contactelor. Ele pot să-i transforme pe oameni în prieteni, pot lăsa în paragină calea agresiunii. Dacă nu e pace, nu e nimic. Și un asemenea sentiment l-am avut și din acest eveniment politic, Congresul al XIII-lea al comuniștilor din România".

Întîlnirea cu președintele național al Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.) este o experiență pe care orice om interesat de problemele semenilor săi o consideră fructuoasă. Viața omului în luptă se șlefuiește ca un diamant, devine o pildă cu adînci semnificații. Și cînd un asemenea om e bucuros că se află în țara ta și vorbește despre ea ca despre pămîntul poporului său, sentimentele pe care le trăiești sînt cu atît mai frumoase. Am cunoscut un revoluționar pentru care revolta n-a fost o formă de a depăși o stare de pauperitate, care a pornit la luptă numai și numai din cauza vieții pe care o duceau semenii săi. Prin 1934 era proprietarul unui magazin și cînd putea își ajuta părinții țărani care duceau o viață foarte grea. În 1936, încă tînăr, David Meroro a intrat în focul luptelor, oferindu-se voluntar pentru bătăliile politice ale acelei vremi. Începuse o campanie O.N.U. împotriva Africii de Sud, toți oamenii valizi ai țării, africani care îndurară multe la viața lor, s-au angrenat în această bătălie. „Organizam demonstrații publice și boicotam producția întreprinderilor Africii de Sud, spune dînsul și ne maturizam cu fiecare zi și cu fiecare acțiune. Era perioada cînd rasiștii au început să tragă și la un moment dat mă aflam între cei situați în bătaia focului de pușcă. Mulți au căzut. Și femeile s-au angrenat în luptă. Proprietarii și autoritățile nu s-au sfiit să pună bastoanele și cîinii în slujba proprietății și a drepturilor lor. Pușca era prea puțin. Dar un luptător nu iese niciodată la pensie, el încetează cînd moare sau atunci cînd obține marea victorie. În 1966 am fost umilit și maltratat de poliția sud-africană. Din cînd în cînd mă arestau. Timp de trei luni am fost ținut într-o celulă. Ai mei credeau că am murit, tovarășii credeau că am fost exterminat iar unii spuneau că am fugit în străinătate. Fusesem arestat și luat de poliție cu elicopterul și dus deasupra unui rîu în care erau crocodili. Pe cei care nu voiau să răspundă la întrebări îi aruncau la fiare. M-au legat cu capul în jos și m-au ținut deasupra rîului. Am răspuns că spun. Apoi i-am aminat și într-o zi au descoperit că fac parte din conducerea mișcării de eliberare. Voiau să afle cît mai multe dar tovarășii mei m-au ajutat și am scăpat și de data aceasta". L-am întrebat pe distinsul nostru oaspete ce-l apropie de țara noastră. În primul rînd mă leagă deosebitul spriin acordat de România și de președintele țării și mă simt obligat să folosesc și acest prilej ca să-mi exprim mulțumirile sincere ale poporului meu pentru toate ajutoarele acordate nouă, atît pe plan politic și diplomatic cît și pe plan material. De aceea noi am considerat ca o datorie de onoare a partidului nostru să fim reprezentați la acest eveniment politic de rezonanță — Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Venind aici realizez mai bine atitudinea prietenească a României, poziția ei față de soarta poporului namibian. Ea derivă din politica dusă de secretarul general al partidului comuniștilor români, de acest mare om politic care este Nicolae Ceaușescu. Ce știe poporul namibian despre România ? Vă dau un exemplu : fiul meu a studiat telecomunicațiile în țara dumneavoastră".

Dialoguri și reportaje realizate de
CORNEL NISTORESCU ■

Voința poporului s-a împlinit!

Piața Republicii. Primele minute după reinvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă funcție de partid. Zeci de mii de bucureșteni s-au întrunit într-o grandioasă adunare populară

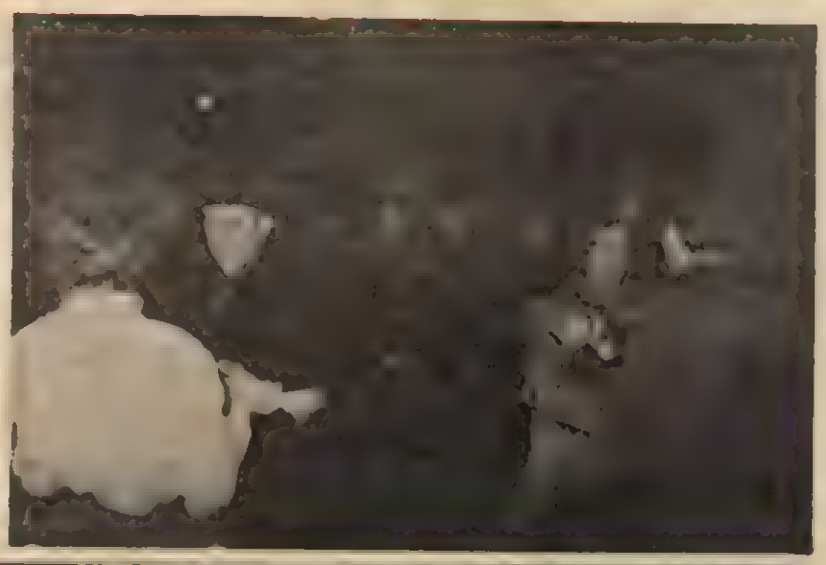

[illegible]. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—[illegible]) — **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nisterescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, [illegible] Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, [illegible] Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, [illegible] Chera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — [illegible] 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-[illegible] P.O. Box 12-201, telex 10376, prefix București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41.505

flacăra

anul XXXIII
48 (1517)
VINERI
30 NOIEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU ȘI PREȘEDINTELE CONSTANTIN KARAMANLIS

într-un nou și rodnic dialog în folosul celor două popoare, al păcii în Balcani și în întreaga lume

Țara după Congres

ÎNCREDERE • UNITATE • DĂRUIRE PATRIOTICĂ

comentarii, interviuri, opinii și reportaje de pe cuprinsul patriei pe marginea istoricelor hotărîri ale marelui forum al comuniștilor

De ziua Marii Uniri

ALBĂ STEA A ALBEI IULII

Bate-n ceasul nalt al României
ora de lumină tutelară,
albe aripi sacre de zăpadă
cad de-ntîi decembre peste țară

Cad zăpezi istorice-n prezentul
pregătindu-se a primenire,
azi răsună-n inimi dinspre Alba
imne rotitoare de iubire

Însuși aerul străluce-a slavă
cerul argintîndu-l dintr-odată,
cînd rotundă și înaltă țara
în zăpada ei dintîi se-arată

În zăpada ei dintîi de lume
stea curată pururea prin vreme,
albă stea a Albei Iulii, cintec
suitor, izvoditor de steme.

VICTOR NIȚA ■

Într-o zi friguroasă de februarie a anului 1785, pe Platoul romanilor de la Alba Iulia, Horea și Cloșca erau trași pe roată. Înfiorătorul supliciu, care nu se desfășura oricum, ci, ca o festivitate cu totul deosebită, după un pompos protocol, se derula sub ochii unei mulțimi de români aduși cu forța de prin toate satele, obligați nu numai să asiste la o cutremurătoare crimă, îngrozitoare în sine, ci să-și trăiască pînă dincolo de ultima amărăciune propria umilire, ba, mai mult, să-și suprime orice speranță de libertate, speranță ce pînă atunci nu li se stinsese niciodată, iar Horia le-o aprinsese și mai puternic în suflete și le-o adusese mai aproape de ei decît oricînd.

Același cîmp ce răbufnea acum surd la izbiturile roții ce avea să maculeze pentru totdeauna cea mai perfectă imagine, rotundul, trepidase odinioară sub copitele cailor la intrarea triumfală în capitala Transilvaniei a valahului Mihai. Nu țăranii de acum îi ieșiseră în întîmpinare Voievodului cu nume de arhanghel, ci moșii lor, îmbrăcați însă aidoma lor, vorbind ca ei. Parcă aceeași oameni n-ar mai fi părăsit de atunci promontoriul de pe care-și contemplaseră biruința, iar lacrimile lor de acum nu erau decît acelea ce consfințiseră atunci împlinirea visului lor suprem : unitate și libertate.

Cei ce crezuseră că odată cu asasinarea lui Horia au extirpat și acest vis s-au dovedit însă a nu fi priceput prea mult din istoria învățată din cărți, oricum, dovedeau a fi priceput mult mai puțin decît țăranii aduși cu forța la Alba Iulia, cei ce învățaseră istoria făcînd-o. Peste cîteva decenii, nu departe de aci, la confluența Tărnavelor, oamenii erau adunați din nou. Îmbrăcați la fel, vorbind la fel ; ca un făcut : fiind parcă aceiași. Iancu n-a mai fost condamnat să sfîrșească într-o zi ci într-un sfert de secol, sub povara jalei unui fluier ce, la o cîntărire exactă, poate reieși a fi mai grea decît a unei roți.

Iată însă că au mai trecut niște decenii și, de data aceasta, chiar la Alba Iulia, exact pe platoul unde Horia fusese zdrobit, oamenii erau iarăși adunați, în aceleași straie și cu aceleași cuvinte. Era tot o zi de iarnă, nu de iarnă agonizînd însă ca în acel dureros februarie, o zi proaspătă ca un început de istorie. Sau ca o încununare de istorie. La 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia nu era o manifestare spontană ci o adevărată Adunare

Iutai Decembrie

Națională, constituită nu din indivizi ci din reprezentanți, fiecare delegat avînd a[illegible] nu doar propria hotărîre ci și acel oficial întărit cu semnăturile tuturor [illegible] ce cereau unirea cu Țara. (La dreptul vorbind, semnăturile [illegible] extrem de puține ; marea majoritate a numelor erau însoțite de amprente [illegible] ce constituie în sine un zguduitor act de acuzare la adresa celor de sub care oamenii acestia se dezrobeau, dar dădea documentelor și un mare spor de autenticitate : interminabilele liste nu erau umplute cu niște litere ci cu șiruri nesfîrșite de cruci păstrînd urme de mîni, ale mîinilor ce secole după secole își lăsaseră tot așa urmele în pămîntul lucrat de ele, ce fusese al lor și le-a fost uzurpat, pe furcile cu care îi urmaseră pe Horia, pe fluierele cu care îi plînseseră pe Iancu).

Spunem că oamenii erau aceiași, metaforic bineînțeles. Dar nu numai. De la răscoala lui Horia pînă la 1848 au trecut 64 de ani, de la 1848 la 1918, 70 de ani, distanțe aproximativ egale cu timpul trecut de la 1918 pînă azi : 66 de ani. Astăzi trăiesc încă mulți, nu din contemporanii marelui act de la 1 Decembrie 1918, ci din chiar participanții la Adunarea de la Alba Iulia. (Și e păcat că ceea ce a întreprins un istoric clujean, Constantin Dumitrescu, pe cont propriu, deci cu posibilități fatalmente limitate, înregistrarea mărturiilor celor ce au trăit acel pisc al istoriei nu s-a făcut cu o mai largă conjugare de eforturi, deși nu e încă tîrziu). Așa deci, cum astăzi avem încă între noi făptuitori ai Marii Uniri, în mod sigur, între cei de la 1918 erau destui dintre cei ce îi însoțiseră pe Iancu, după cum pe Cîmpia Libertății se vor fi găsind unii din oastea lui Horia sau măcar dintre martorii înspăimântătorului dar roditorului său martiriu. A fost așadar o reală transmitere de mesaj sacru, lumina s-a aprins din lumină. N-a apucat să se stingă generația unei colosale jertfe că altă colosală jertfă își desfășura văl[illegible]tăia. Spintecarea lui Horia e mult mai aproape de 1 Decembrie 1918, nu numai ca semnificație, chiar ca timp măsurabil, decît poate părea.

Iar la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia nu se întregea numai Țara, ci și corpul despicat al lui Horia. Ucigașii, temîndu-se de ei și după moarte, l-au hărăzit să nu aibă mormînt, să nu cumva să aibă de unde leși. Nu știau că el nici nu avea nevoie de mormînt. Nu prevedeau că într-o altă zi de iarnă, de iarnă jubilînd de prospețime, el redevenea pentru eternitate întreg. Și viu.

MIRON SCOROBETE ■

Bucureşi de oaspeţi

Moment de seamă în dezvoltarea colaborării româno-elene

Vizita în România, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a preşedintelui Constantin Karamanlis

De-a lungul vremilor, între România şi Grecia, între popoarele român şi elen s-au statornicit legături de prietenie şi colaborare, s-au dezvoltat, din cele mai vechi timpuri, schimburi economice şi culturale. Convieţuind în acelaşi spaţiu geografic, avînd interese comune, românii şi grecii s-au cunoscut şi au colaborat paşnic, s-au găsit alături în lupta pentru libertate şi independenţă naţională, pentru progres şi prosperitate. Aceste legături cu adînci rădăcini în trecutul istoric au creat o bază trainică pentru sentimente de stimă şi consideraţie reciproce, pentru o conlucrare fructuoasă în cele mai diferite domenii de activitate. O mărturie a bunelor relaţii româno-elene, întemeiate tocmai pe aceste vechi tradiţii de înţelegere, prietenie şi colaborare, relaţii ridicate la cote superioare în zilele noastre, o constituie recenta vizită oficială în ţara noastră, la invitaţia preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a preşedintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis.

Pentru extinderea şi aprofundarea raporturilor prieteneşti şi de colaborare româno-elene, o însemnătate determinantă au avut întîlnirile şi convorbirile la nivel înalt prilejuite de vizitele oficiale făcute de preşedintele Nicolae Ceauşescu în Grecia, în martie 1976 şi în mai 1982, şi de Constantin Karamanlis în ţara noastră, în mai 1975 şi în martie 1979, în calitate de prim-ministru, şi în septembrie 1980, în calitate de preşedinte al Greciei. Desfăşurate sub semnul stimei, încrederii şi cordialităţii, convorbirile dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Constantin Karamanlis au evidenţiat progresele însemnate înregistrate în dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări, au dat expresie voinţei comune de a lărgi şi aprofunda conlucrarea dintre ele, conferind legăturilor reciproce valoarea unui exemplu de colaborare între ţări cu sisteme social-economice diferite, corespunzător intereselor celor două popoare, cerinţelor majore ale destinderii şi păcii în Balcani, în Europa şi în întreaga lume. Comunicatele şi înţelegerile convenite cu aceste prilejuri au evidenţiat convergenţa poziţiilor celor două ţări cu privire la necesitatea şi importanţa statornicirii unui climat de încredere între toate statele din regiune, fără deosebire de orînduire socială. Avînd la bază principiile egalităţii în drepturi, independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa, relaţiile dintre România şi Grecia cunosc o permanentă dezvoltare în diferite domenii şi constituie o contribuţie importantă la stabilirea unui climat de pace, securitate, bună vecinătate, înţelegere şi colaborare în Peninsula Balcanică, pe plan european şi internaţional.

Sub aceste auspicii, în dorinţa comună de a amplifica în continuare conlucrarea reciproc avantajoasă româno-elenă, între cei doi preşedinţi au avut loc convorbiri fructuoase, în cadrul cărora s-a făcut o amplă analiză a stadiului actual şi a perspectivelor colaborării dintre ţările noastre, precum şi a problemelor actuale ale vieţii internaţionale, îndeosebi a celor referitoare la situaţia din zona Balcanilor, din Europa. S-a apreciat cu satisfacţie că raporturile tradiţionale de prietenie şi colaborare româno-elene s-au extins în ultimii ani, datorită aplicării acordurilor şi măsurilor stabilite cu prilejul dialogurilor la nivel înalt de la Bucureşti şi Atena. În acest context, s-a exprimat dorinţa de a se impulsiona colaborarea dintre cele două ţări pe tărîm economic, astfel încît aceasta să crească în perioada următoare la nivelul bunelor relaţii politice, corespunzător posibilităţilor largi de care dispun economiile naţionale ale României şi Greciei, avantajelor create de apropierea geografică.

Abordîndu-se probleme privind situaţia din Europa şi din lume, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că este necesar să se facă totul pentru a se opri amplasarea rachetelor nucleare americane cu rază medie de acţiune în unele state vest-europene şi a contramăsurilor nucleare luate de către Uniunea Sovietică şi unele ţări socialiste din Europa, pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de pe continentul european şi apoi a tuturor armelor nucleare. Preşedintele României a subliniat, de asemenea, că este necesar să se oprească orice acţiune de folosire a spaţiului cosmic în scopuri militare, să se ajungă la o reglementare generală a folosirii Cosmosului, de diferite ţări, în scopuri paşnice. Referindu-se la situaţia din Balcani, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: „România, care are relaţii bune cu toate ţările din Balcani, se pronunţă ferm pentru dezvoltarea unei largi colaborări bilaterale şi multilaterale în această regiune, pentru soluţionarea pe calea tratativelor a tuturor problemelor care mai există între unele ţări balcanice, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăţi, a păcii şi colaborării, fără arme nucleare şi fără baze militare străine. Susţinem, în acelaşi timp, crearea unor asemenea zone în nordul şi centrul Europei, precum şi în alte părţi ale lumii. Apreciem că este în interesul profund al păcii şi securităţii în Balcani să fie intensificate eforturile pentru rezolvarea pe cale politică a problemei Ciprului. Ne exprimăm speranţa că, în cadrul convorbirilor indirecte care au loc sub egida secretarului general al O.N.U., se va ajunge la o soluţie corespunzătoare a acestei probleme, care să asigure convieţuirea paşnică a celor două comunităţi cipriote".

Preşedinţii României şi Greciei au dat o înaltă apreciere noului dialog româno-elen la nivel înalt. „Sînt încredinţat — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că şi actuala vizită se va înscrie, prin rezultatele sale, ca un moment important în dezvoltarea colaborării şi conlucrării româno-elene, atît pe plan bilateral, cît şi pe arena internaţională. Aceasta corespunde pe deplin intereselor de progres şi dezvoltare independentă ale celor două popoare şi, totodată, serveşte cauza destinderii, securităţii şi păcii în Balcani, în Europa şi în întreaga lume". La rîndul său, preşedintele Constantin Karamanlis a declarat: „Întîlnirea noastră de astăzi prezintă o importanţă deosebită. Consider că ţările noastre pot să contribuie, în măsura posibilităţilor lor, nu numai la instaurarea calmului în regiunea noastră, dar şi la limitarea pericolelor care ameninţă pacea mondială în general. Şi vom putea reuşi aceasta dacă ne vom coordona eforturile şi vom folosi influenţa oriunde glasul nostru va putea fi auzit".

Desfăşurat într-o atmosferă de înţelegere şi stimă reciprocă, noul dialog româno-elen la nivel înalt ilustrează voinţa comună a României şi Greciei de a aprofunda în continuare bunele relaţii statornicite între ele, de a-şi aduce contribuţia la crearea unui climat de bună vecinătate în Balcani, la cauza păcii şi înţelegerii în Europa şi în întreaga lume.

ION CODRU

„Am adoptat un program măreț, avem o călăuză sigură"

● Documente în care toți fiii țării își găsesc aspirațiile ●

Evenimentele mari, cruciale, din existența unui popor, scot în relief, prin forța lor de cuprindere și de mobilizare a maselor de oameni, esențe definitorii ale ființei unei națiuni : unitatea de acțiune, forța cu care se acționează, dăruirea, eroismul, sacrificiul suprem. Memoria istoriei românilor păstrează, ca într-o bancă de sacre valori, exemple multiple care dovedesc oricui că, în astfel de momente, cînd a trebuit să se hotărască asupra împlinirii unui destin mai bun, mai luminos, caracteristica definitorie a acestui neam a fost unitatea indestructibilă a tuturor fiilor patriei în jurul acelor personalități, conducători politici sau de stat, care, prin puterea lor vizionară și prin geniul lor, s-au situat în fruntea acestui popor. Remarcăm, iată, în aceste zile care urmează unui astfel de eveniment, Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, cum remarcam și în zilele premergătoare Congresului, unitatea puternică, indestructibilă dintre partid și popor. S-a ilustrat în aceste zile, continuă să se manifeste — prin telegrame, scrisori, declarații, fapte de muncă, prin tot ce înfăptuiește o țară într-o țară, unanima aderiune a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la politica partidului, la programele noastre de muncă, de devenire, de dezvoltare economico-socială în acest cincinal și, în perspectivă, pînă în anul 2000. Ce puternice resorturi exclamă această triumfătoare unitate și aderiune ? Această voință de nezdruncinat de a înfăptui neabătut mărețele programe ? Resorturile de forță izvorăsc din însăși esența acestor documente programatice ale Congresului, documente în care oamenii muncii, toți fiii țării își găsesc aspirațiile, idealurile, visele lor. A lucra la aplicarea lor în viață înseamnă a lucra la înfăptuirea propriilor interese, a idealurilor proprii. Faptele de muncă, dăruirea în muncă, eroismul muncii acestui popor, care prin sine s-a reclădit pre sine, mai evident acest eroism în timpul pe care-l trăim acum, ne dovedesc faptul că planurile și programele noastre s-au și mutat de pe masa de lucru a Congresului pe masa de lucru a țării, însoțite de același spirit revoluționar și vizionar imprimat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

> Să muncim pentru binele nostru,
>
> să veghem la liniștea patriei și a lumii

Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român a însemnat de fapt împlinirea unui act unanim de voință a tuturor comuniștilor, a întregului nostru popor. Unanimitatea acestui vot decisiv, izvorît din milioanele de inimi ale românilor, capătă valoarea inestimabilă și sensul adînc al simbolului care ne umește în lupta noastră revoluționară de edificare a unei societăți noi, aflate sub semnul distinct al libertății și demnității. Este recunoașterea activității neobosite pe care secretarul general al partidului a desfășurat-o și continuă să o desfășoare în fruntea partidului și statului nostru, cu abnegație, cu pasiune revoluționară, cu totală dăruire. Dar este și chezășia sigură a înfăptuirii măreței opere de edificare a acestei noi societăți. Este un prilej fericit în istoria unui popor cînd calitățile sale definitorii — patriotismul, dragostea pentru om, pasiunea revoluționară, devotamentul, marea și permanenta aspirație către ideal, se găsesc înmănunchiate și conturează și ființa și personalitatea conducătorilor săi. O consonanță între aceste calități o realizează personalitatea politică și revoluționară a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Asigur partidul și poporul nostru că și în viitor — ca și pînă acum — voi face totul pentru a răspunde încrederii ce mi s-a acordat, că voi acționa cu întreaga fermitate, cu toate forțele, în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului nostru, a Programului partidului, pentru asigurarea ridicării poporului, a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru întărirea continuă a independenței și suveranității României socialiste ! În același timp, voi face totul și în viitor pentru înfăptuirea politicii partidului și statului nostru de colaborare internațională. Vă asigur că nu voi precupeți nici un efort pentru a contribui la realizarea unei păci trainice în întreaga lume !" Era acesta noul angajament solemn pe care conducătorul politic al României îl făcea în fața întregului popor, a lumii. El înmănunchează, cum oricine poate constata, aspirațiile de totdeauna ale românilor. Un astfel de crez, un astfel de ideal va fi totdeauna urmat cu abnegație și devotament de un popor iubitor de pace și de progres cum sîntem noi, românii. Un astfel de crez, care cuprinde cît un program politic încărcat de esențe, nu poate să nu aibă ecou internațional. Ne stau mărturie articolele publicate în presa multor popoare ale lumii, articole despre care ziarele noastre ne informează zilnic. În țara noastră și în politica noastră, mulți delegați de peste hotare, participanți la Congres, au văzut o țară cu modele pentru o lume mai bună și mai dreaptă. Dar modelele noastre sînt aspirațiile și visele noastre : de pace, de libertate, de independență și progres, de colaborare internațională, de dreaptă participare la diviziunea internațională a muncii. Și „Nu vom precupeți nici un efort — sublinia din nou secretarul general al partidului — pentru a contribui la triumful rațiunii, al înțelepciunii, la cauza independenței popoarelor, a colaborării și păcii în lume". Participarea masivă a unor delegații și reprezentanți ai unor partide comuniste și muncitorești, partide socialiste, social-democrate, ai altor partide și organizații democratice, progresiste, mișcări de eliberare națională, la lucrările celui de-al XIII-lea Congres al partidului nostru, dovedește ecoul politicii noastre de pace și adeziunea acestor forțe internaționale progresiste la politica externă românească, al cărei arhitect neobosit este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Țara are, așadar, prin ideile și orientările de mare valoare teoretică și practică cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin prevederile celorlalte documente adoptate de Congres, un program concret de muncă, realist și mobilizator, în deplin consens cu comandamentele timpului pe care îl străbatem, cu forțele noastre umane și materiale de care dispunem. Sîntem un popor vrednic, talentat, și tot ce am adunat în țara asta e rodul brațelor, al minților noastre, al aspirațiilor noastre. Nimic nu ne-a venit de-a gata, nimic nu am luat de la alte popoare, de dincolo de hotarele acestei vetre pe care o hrănim cu trupurile noastre și o încălzim cu sufletele noastre de multe milenii, și se ridică, în partea noastră de datorie către țară, să împlinim, să transpunem în fapte aceste realiste programe : prin muncă eroică, prin veghe la liniștea patriei și a lumii !

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Decembrie — împlinirea unui an de muncă, garanția unui viitor an mai rodnic

Vibrantul ecou pe care hotărîrile celui de-al XIII-lea Congres al partidului, indicațiile și îndemnurile mobilizatoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu le-au avut în conștiința întregii țări, se regăsește în hărnicia și strădania fiecărui om al muncii, în angajarea fermă a tuturor colectivelor de muncă de a-și împlini exemplar sarcinile ce le revin, angajamentele asumate. Sînt dovezi ale încrederii și bucuriei față de realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului — chezășie deplină a înfăptuirii programelor noastre de muncă și viață, a înaintării neabătute a României pe calea progresului.

Intrăm în ultima lună a acestui an cu gîndul și dorința gospodarului de a-și împlini rostul unui an de muncă, pentru a-și rotunji bilanțul care să-i ofere garanția unui an viitor și mai bun, mai rodnic.

„Avem încă multe de făcut — sublinia secretarul general al partidului, la sfîrșitul lucrărilor Congresului — pentru a încheia acest an cu rezultate cît mai bune, pentru pregătirea și realizarea în bune condițiuni a planului pe 1985, astfel încît cincinalul al 7-lea să-l încheiem cu rezultate chiar superioare față de ceea ce am apreciat în Raportul prezentat în Congres. Să trecem de pe acum la pregătirea temeinică a noului cincinal!".

Numeroase sînt dovezile efortului la care s-au angajat oamenii muncii din industrie și agricultură în vederea împlinirii exemplare a sarcinilor privind producția fizică, a onorării la termen și chiar în devans a contractelor interne și externe, în condițiile unei noi calități, ale unei competitivități sporite a produselor pe piața externă, și pe acest plan, în vederea executării lucrărilor agricole menite să conducă la creșteri importante de producție în 1985.

Iată, ca să amintim cîteva exemple care au ocupat prima pagină a cotidianelor, în acest sfîrșit de noiembrie, exemple de vrednicie și dăruire, fapte de muncă elocvente în ceea ce privește spiritul de efervescență ce domină activitatea noastră în acest sfîrșit al penultimului an al cincinalului, iată, deci, că în județul Olt, județ care ne-a obișnuit cu rezultate de excepție în agricultură, a fost realizată suplimentar o producție-marfă de aproape un miliard lei: la Galați, numai în cele trei schimburi ale unei zile de muncă, siderurgiștii de la furnalele și oțelăriile imensului combinat au elaborat suplimentar 130 tone cocs metalurgic, 520 tone aglomerat feros și 500 tone oțel de convertizor și de turnat; că, la Reșița, minunații constructori de la Întreprinderea de construcții de mașini au terminat asamblarea primului motor naval lent de 6 120 CP, prestigioasă premieră națională; că la Rogojelu a intrat în funcțiune, cu o săptămînă mai devreme față de termenul programat, un nou abataj dotat cu un complex mecanizat de susținere, tăiere și transport mecanizat; că în Capitală, la Electroaparataj, datele arată că în acest an prevederile de plan privind productivitatea pe om al muncii va fi depășită cu peste 4 500 lei.

Sînt, firește, cîteva, puține, foarte puține, din succesele finelui de an 1984, dar care ne-au permis însă un scurt raid prin țară, capabil să ilustreze abnegația cu care se muncește pentru onorarea angajamentelor perioadei în care ne aflăm, pentru crearea premiselor unui alt an, mai bogat.

Înfăptuirea indicațiilor secretarului general al partidului ne cere tuturor eforturi deosebite în acest decembrie. Un decembrie prielnic muncii pe ogoare, un decembrie hotărîtor pentru întreaga noastră activitate economică. Eforturi orientate spre îndeplinirea exemplară a producției fizice, a terminării livrării produselor contractate la export pînă la jumătatea lunii, astfel ca în perioada imediat următoare, pînă la 31 decembrie să se poată definitiva pregătirea și introducerea în producție a comenzilor la export, în anul care bate la ușă. De asemenea, hotărîtoare se dovedește a fi această lună și pentru obiectivele de investiții restante, pentru punerea neîntîrziată în funcțiune a capacităților prevăzute să producă în acest an, desigur, în condițiile respectării stricte a parametrilor de calitate și eficiență.

A realiza ceea ce ne-am asumat, și în primul rînd o producție-marfă de 1 180 miliarde lei, la indici superiori de calitate, înseamnă încheierea cincinalului cu un ritm mediu anual de 5,6 la sută, înseamnă, în primă și ultimă instanță, asigurarea împlinirii programelor de bunăstare, a progresului, a nivelului de civilizație.

Așa cum arăta, la încheierea lucrărilor Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vremea din această perioadă permite realizarea tuturor lucrărilor agricole, la cel mai înalt nivel. Ploile căzute în ultima vreme au creat bune condiții pentru ca toate angajamentele să fie respectate, pentru ca recoltele prevăzute pentru 1985 să umple hambarele, și să ajungem în special la grîu la 8 000 kg la hectar, pe suprafețe cît mai multe. În majoritatea județelor s-a încheiat culesul, iar roadele au fost puse la adăpost. În alte părți însă se mai află pe cîmp importante cantități de porumb, cantități așteptate la bazele de recepție. În aceeași situație se află și arăturile adînci, județe ca Argeș, Vîlcea, Sibiu, Bistrița-Năsăud, organizîndu-și mai bine activitatea și unde cooperatorii făcînd din zi și noapte zi de muncă, zi lumină, au reușit să termine arăturile adînci. Pentru cei rămași în urmă, pentru lichidarea restanțelor, luna decembrie va deveni, fără îndoială, o lună a recordurilor, o lună a travaliului fără preget. De asemenea, sub semnul urgenței se află și culesul ultimelor hectare de legume tîrzii, precum și al sfeclei de zahăr.

Așadar, luna decembrie în care intrăm acum și la sfîrșitul căreia vom afla cum am muncit în 1984, dar și cum vom începe anul 1985, se definește, deopotrivă pentru oamenii muncii din industrie și din agricultură, ca o perioadă de eforturi intense, de muncă susținută, de împlinire a sarcinilor anului curent, de creare a unor premise favorabile realizării în cele mai bune condiții a exigențelor anului viitor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Istorie pe Siret

Raportul prezentat la marele forum al comuniștilor de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scoate în evidență că în cel de-al optulea plan cincinal o direcție de acțiune prioritară va fi dezvoltarea bazei energetice. Mi-am adus aminte, ascultînd această parte a Raportului, de centralele electrice pe care le-am văzut ridicîndu-se în ultimii ani în diverse părți ale țării. Toate fac parte din istoria care, în marea sală a Congresului, iradia la hotarul dintre trecut și viitor. Și am avut, încă o dată, puternic sentimentul că istoria se scrie sub ochii noștri, se desăvîrșește sub ochii noștri, într-un ritm fără precedent pe meleagurile românești. Ceea ce ieri se afla pe planșetele proiectanților va deveni mîine adevăr tangibil. M-am gîndit, între altele, la Valea Siretului. În acele locuri, unde altădată „nu se întîmpla nimic", unde apele rîului curgeau parcă în afara timpului, în afara istoriei, se făurește azi, ca pretutindeni în țară, o istorie fierbinte și plină de patosul acestor ani revoluționari în care romantismul și luciditatea se întîlnesc lîngă aceeași planșetă și pe aceleași șantiere. Prin intrarea în funcțiune a hidrocentralelor de la Răcăciuni, Berești și Rogojești, toate aflate pe Siret, va spori zestrea energetică a țării. Și tot pe Siret, va începe construcția încă a unei hidrocentrale, la Călimănești în județul Vrancea. Cîndva, cu ani în urmă, ridicarea unei hidrocentrale însemna un eveniment național. I se consacrau pagini întregi de ziare, se publicau fotografii care, între timp, s-au îngălbenit ușor ca filele istoriei însăși. Astăzi ridicarea unei hidrocentrale a devenit aproape un fapt divers. E amintită alături de altele care de asemenea se vor construi în acești ani. E suficientă, poate, o asemenea comparație pentru a constata cît de dinamic, cît de impetuos a devenit ritmul în care se scrie istoria. Istoria aceasta în care trăim și de care ne mîndrim. În care visăm și construim. În care distanța dintre prezentul de pe planșetă și viitorul din geografia țării se măsoară, de fapt, în bătăi de inimă.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Țara după Congres

„Pornim să urcăm o treaptă mai înaltă pe cel mai bun și mai scurt drum"

● Cea mai spectaculoasă lucrare hidroenergetică a acestor ani ●

Opinia unui alegător

Revoluționar de profesie

Inspirata formulă cu care secretarul general al partidului a înnobilat personalitatea militantului comunist, a luptătorului pentru cauza socialismului își află astăzi în România argumente relevante, nu o dată tulburătoare, pentru o spiritualitate cu adevărat nouă, superioară, capabilă să definească în împrejurări dintre cele mai grăitoare un climat de viață și de muncă favorabil în cel mai înalt grad afirmării plenare a conștiinței umane.

A fi revoluționar de profesie presupune, în primul rînd, o mare, neostenită, neabătută deschidere față de ideea de nou, un curaj necontenit tînăr în fața noului, o sinceră bucurie în devotamentul față de nou, o nobilă generozitate în susținerea lui, în apărarea lui, în impunerea lui, în generalizarea lui, o mereu temeinică pregătire pentru întîmpinarea noului cu competență, și judecată, și răspundere.

„Cine dorește să fie revoluționar — afirmă categoric tovarășul Nicolae Ceaușescu — va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului".

Teza, cuceritoare în laconismul ei exemplar, poate fi întîlnită, cum spuneam, întruchipată admirabil, spre mîndria noastră, în faptele de eroism ale milioanelor de făuritori ai socialismului românesc, în opera lor grandioasă de edificare a noii societăți în slujba căreia s-au aflat și se află cu întreaga lor ființă, cu întreaga lor putere de dăruire, cu neînfrînta lor patimă pentru progresul țării, cu voința lor de granit de a nu precupeți nici un efort și, nu o dată, nici un sacrificiu pentru izbînda cu un ceas, cu o clipă, cu o secundă mai devreme a visului de veacuri al poporului român de a-și vedea țara în sfîrșit liberă și mai frumoasă, mai bogată, mai demnă și mai sigură în neatîrnarea ei și în suveranitatea ei hotărîtoare în bătălia pentru certitudinea viitorului. Ce înseamnă altceva decît revoluționar de profesie activistul de partid, care, într-un timp record, a învățat să conducă acest complicat proces al edificării socialismului și să-l conducă cu cea mai deplină siguranță și cu cea mai deplină responsabilitate, însușindu-și știința conducerii politice și sociale și economice și științifice cu o voință eroică și cu un devotament care își așteaptă încă poemul meritat? ! Ce înseamnă altceva, decît revoluționar de profesie, acel țăran muncitor devenit inginer și care, la începutul acestei toamne, ne-a convins că pămîntul patriei noastre este capabil, dacă este bine muncit și cu dragoste și cu știință, să facă și mai categoric saltul nivelului nostru de trai ? !

Ce înseamnă altceva, decît revoluționar de profesie, militantul pentru educația tinerei generații care nu obosește de-a lungul unei vieți consacrate cu o modestie copleșitoare luptei pentru impunerea convingătoare a principiilor moralei comuniste, slujindu-le, începînd cu propriul său nobil exemplu, piedind pentru afirmarea lor cu o bucurie a dăruirii impresionantă ? !

I-am cunoscut pe mulți dintre acești oameni, de excepție, compatrioți cu care pe bună dreptate ne mîndrim și a căror vocație de a fi înainte mergători — cum se spunea înainte — onorează timpul nostru și îl fac mai vrednic de laudă.

Exemplaritatea conduitei lor, a atitudinii lor față de viață și muncă, nobletea spiritului lor solidar cu ideea de progres, patriotismul lor incandescent, dragostea lor pentru popor, în slujba căruia se află cu conștiința celei mai firești datorii, cinstea cu care înțeleg să slujească partidul și devotamentul cu care apără spiritul revoluționar al partidului sînt azi, pentru întreaga societate, repere definitorii ale noii morale, morala comunistă.

Sigur, nu este și niciodată n-a fost ușor să te afli în fruntea noului. Bătălia pentru nou nu e ușoară, ea cere, adesea, eforturi deloc obișnuite și, adesea, cere și sacrificii. Noul nu se impune nici ușor, nici dintr-o dată, izbînda lui — se știe — s-a aflat mereu la capătul unor ani și ani de greutăți ce uneori păreau de neînvins, la capătul unor ani și ani de bătălii grele, nu de puține ori eroice și această izbîndă a fost, nu o dată, încununată la capătul unor grele jertfe.

Întreaga noastră bătălie pentru socialism a fost și ea, de la un capăt la altul al ei, o mare și eroică și nelipsită de jertfe bătălie pentru victoria noului reprezentat de noua orînduire, de geografia ei politică și socială și economică nouă, de spiritualitatea ei nouă, de omul nou care se plămădea și se afirma în procesul amplu al construcției noi. Iar această bătălie pentru socialism a impus, la rîndul ei, în conștiința umanității, o nouă personalitate politică, fără precedent în istorie, muncitorul, țăranul, intelectualul militant comunist, revoluționarul de profesie !

DINU SĂRARU ■

La Porțile de Fier II — în curînd cei dintîi kilowați!

O primă și semnificativă ilustrare a promptitudinii și anvergurii cu care prind trup hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, ivită de pe șantierul monumentalei construcții hidroenergetice a României acestui ceas, Porțile de Fier II : s-a încheiat a doua fază a închiderii Dunării, eveniment de vîrf în cronica marelui șantier, prefață la furnizarea primilor kilowați smulși din apele fluviului. Pe Ostrovul Mare, insula-avanpost al noului energetic în România, oamenii au trăit, în aceste zile, așa cum se arată în telegrama expediată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, satisfacția de a putea raporta o victorie pusă pisc peste bătălia cu apele, fruct al hotărîrii de a face totul pentru atingerea obiectivelor înscrise cu slove de aur în Directivele istoricului forum al comuniștilor. Pe acest șantier, pe această insulă (azi de beton și oțel) din mijlocul Dunării, în care creația se desfășoară la o cotă aparte, în condiții aparte, prezidate de camaraderie, de solidaritate, de strînsă cooperare, de răspundere fierbinte a fiecăruia pentru destinul și reușita tuturor, peste toate de eroism, a început, așadar, numărătoarea inversă, ziua producerii energiei nemaifiind filă de calendar abstract, transpus în scheme și grafice, ci pragul spre mîine pe care constructorul a și pus piciorul. Cea mai mare și mai spectaculoasă lucrare hidroenergetică a acestor ani, o lucrare care se execută exclusiv cu forțele noastre, de la proiecte la punerea lor în operă, afirmă o dată mai mult, la scara monumentalului, justețea și dinamismul politicii energetice a partidului, așezată de secretarul general la temelia existenței, a forței și a independenței noastre.

Inserînd aceste rînduri la încheierea ediției, cînd ne-a parvenit știrea închiderii Dunării, vom relua într-un reportaj viitor, pe larg, atît evenimentul cît și treptele de vrednicie, dăruire, înverșunare a muncii și a ideii care au dus spre piscul lui.

ILIE PURCARU ■

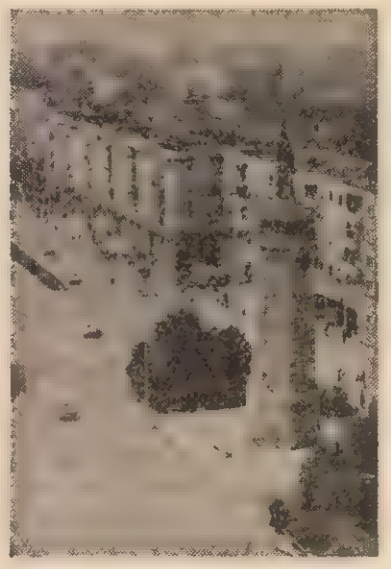

25 cu 14

Ca pentru întreaga țară, și pentru comunistul Ștefan Plesa, directorul întreprinderii de panificație Teleorman, cît și pentru colectivul pe care îl conduce de peste 14 ani, suprema reinvestitură a secretarului general al partidului e considerată ca o înaltă garanție umană, comunistă, revoluționară a îndeplinirii măreților obiective ale devenirii comuniste a patriei cărora Raportul prezentat la Congres le dă o strălucită fundamentare teoretică și o științifică argumentare practică. Și el, Ștefan Plesa, și oamenii lui au toate motivele să-și lege fără preget gîndurile de viitor de acest memorabil eveniment. Se apropie sfertul de veac de cînd Ștefan Plesa lucrează la întreprinderea al cărei director este de peste 14 ani. Dar cele mai bune „recolte" le-a obținut în anii „Epocii Ceaușescu", aducînd în Teleorman de trei ori titlul de fruntașă pe ramură, înnobilat în final cu cel de „Erou al Muncii Socialiste" — trofee care-și au locul lor, de onoare, chiar în biroul directorului. Așa se face că nu dintr-o întîmplare în ziua începerii Congresului, întreprinderea de panificație Teleorman transmitea realizarea planului la producția-marfă pe întreg anul. Gospodărească lor socoteală nu s-a oprit aici ! Ținînd cont de realizările anilor precedenți și-au stabilit ferm noi premise pentru realizarea întregului plan cincinal cu zece luni mai devreme !

Fapte de viață, fapte de muncă ! Ei, oamenii întreprinderii, știu ce vor avea de făcut. Știu, de pildă, că pînă la sfîrșitul anului urmează să intre în funcțiune o nouă capacitate de producție — secția de fabricare a arpacașului din orz-orzoaică cu o capacitate de 50 tone în 24 de ore — secție care va aproviziona o mare parte din județele țării cu acest produs ; mai știu că în cotidianul muncii lor vor trebui să aibă permanent în vedere diversificarea produselor în toate sectoarele de activitate — biscuiți, paste, panificație — problema creșterii indicelui de valorificare a materiilor prime, cea a reducerii consumului de combustibili și energie, cea a înlăturării opririlor accidentale cauzate de defecțiunile utilajelor, după cum, ca o permanență, vor rămîne măsurile de creștere a gradului de calificare a oamenilor în vederea creșterii productivității muncii. Sînt probleme adînc întipărite în conștiința fiecăruia, probleme regăsite la scara țării întregi pentru neîncetatul progres al poporului nostru !

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Resurecția unui oraș

Nu este mult de atunci, să tot fie cam 25 de ani, de cînd călătorul sosit la Giurgiu era întîmpinat în fața gării de trăsuri negre, murdare, cu cai afrijiți și costelivi, coborîte parcă dintr-un tablou de epocă, gata să străbată, trosnind din toate încheieturile, micul oraș în numai cîteva minute. Ele și bătrînii birjari mirosind a rachiu rămăseseră, de fapt, relicvele vii ale unui trecut mai îndepărtat, cînd bodegile și crîșmele înșirate la tot pasul, străduțele înguste înecate de noroaie, dughenele insalubre și bilciurile alcătuiau peisajul trist al sărăciei.

Spun giurgiuvenii că în zori, cîntatul cocoșilor se făcea mai puțin auzit decît lătratul cîinilor — și ei înfometați — porniți alurea după hrană. Se răspîndise chiar și o expresie de tristă faimă despre lătratul lor deprimant legat de numele orașului. Orașul — dacă putea fi numit așa — era vînturat încoace și încolo de negustori ambulanți, de flașnetari cu papagali dresați să ghicească norocul, de vînzători de alviță, iaurt, covrigi, bomboane vopsite și bragă. Care trase de bivoli duceau piatra pentru noile construcții, iar bivolarii, proprietarii lor care asigurau „transportul greu" și tractarea vagoanelor cu cereale și mărfuri din port, se opreau seara la hanuri mărginașe spre a-și astîmpăra setea și pentru „distracții". La numai cîteva sute de metri de centru, în cartierul Oinacu, caii care își dădeau obștescul sfîrșit erau depuși la margine de șanț, iar gunoaiele le închideau mormîntul.

Dar exista pe atunci și industrie. De pildă, funcționa o fabrică de cărămidă și chiar și una de bere. Faima orașului o făcea, însă, uzina de marmeladă Zăgănescu. Cultura era și ea reprezentată în spectacolele oferite de bilciuri, sau în cele din salonul de baluri Suțeanu, situat pe strada Gării, unde fanfara cînta seară de seară vestitul șlagăr la modă pe atunci „Șapte giște". Poate singurul martor al acelor vremuri, dominînd prin vechimea sa de secole, a rămas Turnul Ceasornicului, situat în plin centrul municipiului, înclinîndu-se parcă și el în mod vizibil în fața atîtor evenimente ce au schimbat înfățișarea acestei vechi urbe dunărene. Trecînd din cînd în cînd pe aici, prin Giurgiu, pe la bătrînii și bunii mei părinți, nu am putut să nu constat cu satisfacție că prin locurile pe unde se întindeau viile orașului s-a ridicat un uriaș cartier de locuințe, deosebit de modern prin stilul său arhitectonic, că totul s-a transformat într-atît, încît nu mai sînt în stare să regăsesc străzile copilăriei și caut, caut mereu să-mi recunosc orașul tuturor amintirilor. În prezent, Giurgiu este o mare cetate industrială, o cetate a muncii, a bunăstării, pe care oamenii săi harnici, încurajați de îndemnurile adresate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru efectuate aici, l-au reconstruit aproape din temelii. Dacă ar fi să ne referim la vigoarea pe care a cunoscut-o dezvoltarea acestui municipiu, apelînd la date statistice care să confirme hărnicia giurgiuvenilor, cu greu am putea cuprinde totul în cuvinte ce să reflecte faptele lor de muncă. Iată, de pildă, numai în perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea al partidului și pînă la cel de-al XIII-lea Congres, oamenii muncii din municipiul Giurgiu, sub directa îndrumare a comuniștilor, au pus în funcțiune noi și importante capacități de producție, printre care întreprinderea pentru construcții de mașini și utilaje grele, cu o pondere de 1 400 milioane lei producție marfă pe an, Combinatul chimic, a cărui producție de 15 000 tone de epiclorhidrină pe an constituie o premieră națională, Centrala electrică și de termoficare pe cărbune cuprinzînd trei grupuri energetice de cîte 50 MW fiecare. De asemenea, în aceeași perioadă s-a trecut la modernizarea și dezvoltarea Șantierului naval, la extinderea fabricii de mobilă cu încă o nouă hală care va avea o producție de 51,4 milioane lei anual, la modernizarea și dezvoltarea Complexului de preîndustrializare a lemnului. Și, să nu uităm, acestea toate se adaugă la zestrea industrială existentă încă din urmă cu cîțiva ani : marea întreprindere textilă „Dunăreana", întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr, întreprinderile de industrializare a cărnii, a lapteiui, a legumelor și fructelor, întreprinderea pentru producerea podurilor din beton, Antreprizele de construcții industriale și de construcții-montaj, întreprinderea de morărit și panificație și altele. Cine oare și-ar fi putut imagina, în trecutul nu prea îndepărtat, că la Giurgiu se vor produce utilaje pentru lucrări miniere, utilaje destinate exploatărilor geologice, forajelor, exploatării sondelor, piese turnate din fontă, o bogată gamă de produse chimice, mobilă, confecții, țesături, diverse mărfuri industriale, nave fluviale, multe dintre acestea destinate exportului ? Ritmul anual de creștere a producției industriale, dacă ne-am referi numai la perioada 1981—1983, fiind de aproape 12 la sută, ne putem da seama cu ușurință de avîntul fără precedent al dezvoltării economice pe care acest municipiu de pe malul Dunării l-a cunoscut, cu precădere, în ultimul timp.

Firește, totul se repercutează direct asupra nivelului de trai al oamenilor. Luînd ca exemplu un singur domeniu, edificator în acest sens, cel al construcțiilor de locuințe, putem constata că numai în acest an, pînă în septembrie, au fost date în folosință 720 de apartamente, 239 de garsoniere, s-au creat 274 de locuri în cămine de nefamiliști. La Giurgiu se construiește mult, se construiește temeinic, se construiește frumos, pentru oameni frumoși în cuget, în simțiri și în fapte. O vastă rețea comercială le stă la dispoziție, cu magazine diverse, aprovizionate mai bine decît oricînd, iar cinematografele, teatrul, instituțiile culturale le fac timpul liber mai plăcut.

Am regăsit orașul, în una din zilele trecute, învadat de soare, de verdeață, de tinerețea reconfortantă a elevilor porniți spre școală. Da, și aici se învață mult, se învață bine cu dascăli bine pregătiți, în școli generale și licee industriale moderne. Oameni buni, oameni de bine, iubitori ai semenilor lor, implicați direct, cu competență, în acest amplu proces novator, comuniștii au înfăptuit în anii libertății noastre, cu participarea largă a tuturor cetățenilor, tot ceea ce nu putea fi crezut că se poate face aici. Am avut prilejul să discut îndelung cu unul dintre ei, un om tînăr, entuziast și energic, aflat la conducerea de partid a județului. L-am căutat simțind nevoia de a cunoaște direct un om despre care prețuitindeni am auzit vorbindu-se frumos. Și iată, din vorbele-i domoale, i-am cunoscut astfel și pe șeful de brigadă Ion Stan de la Antrepriza construcții-montaj, pe inginerul Liviu Profir de la Antrepriza construcții industriale, pe Ana Negulescu, arhitect șef al județului, oameni destoinici cu o contribuție însemnată la ceea ce s-a realizat pînă în prezent, comuniști ce oferă garanții sigure pentru împlinirile viitoare. Desigur, exemplele ar putea continua, pentru simplul motiv că oamenii despre care vorbesc faptele lor de muncă sînt tot mai numeroși, spre bucuria noastră, a tuturor.

Și iată, încrederea unanimă se îndreaptă către ei, făuritorii de noi bunuri materiale și spirituale, care, acum, mai mult ca oricînd, o dată cu noua etapă ce se prefigurează prin perspectivele largi deschise de Congresul al XIII-lea al partidului sînt chemați să pună în aplicare întreaga lor capacitate creatoare, spre binele, spre propășirea națiunii noastre socialiste.

CONSTANTIN BALACCIU ■

„Pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație socialistă"

Țara după Congres

● Respectul pentru pămînt ● Cu meseria sub braț ● Atestate internaționale ●

Delegații la marele forum comunist al țării au împlinit voința unanimă a națiunii române de a avea pe mai departe în fruntea partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, garanție sigură a mersului ferm al patriei spre noi împliniri.

Unanimitatea de care s-a bucurat acest eveniment are adînci rezonanțe și profunde semnificații în viața întregului nostru popor. Remarcabilele succese înregistrate în țara noastră după Congresul al IX-lea, clarviziunea cu care Partidul Comunist Român, avîndu-l în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu știa îndeplinit și își îndeplinește însemnata misiune istorică de a conduce poporul pe drumul construcției socialismului și comunismului au făcut ca întregul nostru popor să-și unească glasurile într-unul singur, optînd pentru viitorul luminos al țării, manifestîndu-și neabătuta dorință de a trăi într-o lume a păcii, demnității și dreptății.

Aprecierea unanimă de care s-a bucurat politica partidului nu înseamnă altceva decît unanimitatea de interese a tuturor cetățenilor României. Urmărind lucrările Congresului al XIII-lea care a dovedit încă o dată că Partidul Comunist Român a reușit prin programele sale mobilizatoare să stringă în jurul său întreaga națiune română, îndrumînd pe cea dus la ctiva oameni adevărați pe care i-am întîlnit și cunoscut la locurile lor de muncă, străduindu-se să-și îndeplinească exemplar sarcinile, oameni inteligenți și cu inițiativă, conștienți că efortul întregii țări este suma eforturilor tuturor cetățenilor săi, oameni care au înțeles că în primul rînd democrația înseamnă inițiativă, implicare. Sînt oameni care se mîndresc cu realizările lor și ale colectivului de muncă din care fac parte, care știu cîte eforturi au fost necesare pentru a se ajunge aici și care n-au uitat de unde s-a plecat și cît datorează acestei epoci de neasemuită înflorire

Unanimitate de interese

Aurică Godeanu, șeful unei echipe de constructori din Slobozia, e mîndru că aproape toți cei 50 000 de locuitori ai orașului stau în case noi, că la nenumărate blocuri de locuințe a lucrat cu echipa sa și că orașul, prin munca sa și a celorlalți constructori, este față de acum 20 de ani de nerecunoscut !

Horațiu Jucu, directorul Liceului „Radu Negru" din Făgăraș știe că oamenii noi ai zilei de mîine poartă astăzi uniforma de elev, că acestor oameni trebuie să le te dedici și că meseria de dascăl implică dăruire totală. Rezultatele muncii sale și ale întregului corp profesoral se măsoară prin cele ale elevilor la concursuri, olimpiade și examenele de admitere în facultăți, în pregătirea pentru viață a elevilor, că munca cu tinerii nu admite rebuturi

Vadim Rusu, directorul I.A.S. Balaciu în cei mai bine de 20 de ani de cînd lucrează în agricultură a reușit în pămînturi neirigate să dubleze producția. În următorii 15 ani ea va trebui să crească de două ori. Agricultura înseamnă astăzi nu numai muncă de diminoata pînă seara, ci și bună organizare, respect pentru pămînt, însușirea celor mai noi metode științifice, calm și eficiență

Ion Nicolae, primarul orașului Titu, vrea ca acest oraș, format la început din 6 sate, să fie cît mai curînd posibil modern și funcțional. Pe lîngă fondurile de investiții primite de la stat, în Titu, în fiecare an se rădică prin contribuția cetățenilor și prin participarea unităților economice un edificiu social-cultural. E ușor să ne imaginăm cum va arăta Titu peste 10 sau 20 de ani.

Unde mergi în țară, în diverse locuri de muncă întîlnești oameni inteligenți, harnici, profund implicați în amplul proces de edificare a noii noastre societăți, oameni care gîndesc frumos ziua de azi și de mîine, care știu că apropierea viitorului depinde de felul lor de a munci, că interesul unanim este ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație.

OPREA GEORGESCU ■

Rolul determinant

A trecut abia o săptămînă de cînd s-au încheiat rodnicele lucrări ale celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român — moment de uriașă însemnătate în istoria patriei, platformă gigantică de lansare și pornire spre idealurile unui viitor pe care sîntem, noi înșine, chemați să-l pregătim și să-l împlinim. Dezbătute mai întîi și completate de întregul nostru popor, programele devenirii viitoare ale României, ca națiune socialistă înfloritoare și mîndră, ca popor de pronunțată personalitate și dîrză voință, au fost apoi întregite într-o analiză finală și aprobate de Congres pentru a se preface în substanță concretă de istorie aducătoare numai de bine și înălțare.

Alegînd organele politice superioare ale României moderne, Congresul partidului a transformat în realitate voința întregii țări, a întregului nostru partid, reconfirmînd la cîrma supremă a conducerii de partid pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, bărbatul care de peste 19 ani conduce destinele patriei cu devotament nețărmurit, prin acțiuni strălucite, cu înalt spirit revoluționar și inegalabil patriotism — dînsul, fiul cel mai drag al națiunii române de azi, omul care se identifică cu idealurile de vîrf ale unui popor viteaz, nespus de înțelept și hărăzit de natură cu inegalabile forțe și virtuți de viață și acțiune. Prin acest act de voință națională, istoria dezvoltării noastre își garantează propria-i consecvență și își asigură continuitatea unor libertăți și a unei independențe naționale cîștigate cumplit de greu și pe care, noi cei de azi și toți cei de mîine, trebuie să le păstrăm cu sfințenie și să le creștem nestăvilit cu orice preț !

Desigur, în această luminoasă perspectivă am putea să desprindem enorm de multe semnificații majore ale hotărîrilor adoptate de istoricul Congres. Ne permitem astăzi să ne oprim, cu precădere și bucurie, asupra unei concluzii de profund emoționantă și excepțională semnificație, pe care a dăltuit-o conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul rostit la încheierea lucrărilor Congresului : „Am adoptat un program măreț, de mare perspectivă, privind dezvoltarea economico-socială. El reprezintă năzuințele și voința partidului și poporului nostru. Aceste prevederi de dezvoltare a patriei noastre pînă în anul 2000 se bazează pe puternica forță materială pe care am realizat-o, pe creșterea nivelului tehnic, științific, profesional al clasei muncitoare, al țărănimii, al intelectualității.

Cît de minunat și de armonios răsună în inimile tuturor românilor aceste sublinieri. Putem, așadar, să avem convingerea că nu au fost croite planuri și scenarii de dezvoltare a patriei, a noastră a tuturoru, bazate pe simple dorințe, ci, dimpotrivă, ele au avut în vedere și se sprijină pe potențialul uman urieș de creație și realizare de care dispune țara astăzi, dublat de o forță materială de prim rang și în care s-a investit nespus de mult. Avem convingerea neclintită că în gîndirea partidului, așa cum o afirmă însuși conducătorul partidului și al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **rolul determinant — rolul dominant** — în împlinirile și devenirile noastre viitoare îl are omul, îl au oamenii, îndeosebi adevăratele valori umane naționale, apte să-și dăruiască semenilor lor și țării cea mai mare parte din zestrea lor de putere, de creație și de viață.

Acest principiu fundamental, așezat cu grijă în temelia tuturor concepțelor noastre organizatorice, străbătînd ca un fir roșu-dirijor întregul plan național pînă la cea mai mică echipă de lucru și acțiune, este de asemenea splendid sintetizat de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu în cuvîntul rostit la cel de-al XIII-lea Congres al partidului : „Trebuie să avem permanent în vedere că hotărîtor pentru înfăptuirea tuturor programelor de dezvoltare este activitatea oamenilor, a constructorilor comunismului". Dar marile probleme ale lumii de azi și de mîine sînt rezolvate cu deplin succes numai de oameni capabili, personalități de mare valoare — indiferent de gradul pe care îl au și profesiunea pe care o practică — înarmați cu tot ceea ce a realizat mai bun creația științifică, tehnologică și culturală de pretutindeni. Această teză fundamentală a partidului, a principiilor noastre organizatorice, a fost afirmată cu putere, în aceeași cuvîntare, de către tovarășa Elena Ceaușescu, într-o chintesență a lucrurilor : „Se poate afirma că nu există domeniu în care știința să nu aibă rolul determinant pentru înflorirea patriei, ridicarea nivelului de viață, ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație".

Rolul determinant — rolul dominant în poemul fascinant și atît de frămîntat al istoriei noastre naționale ! El nu poate fi împlinit decît prin forța mereu crescîndă a unei științe și culturi cît mai cuprinzătoare, prin oameni de mare valoare, cunoscători, ai binelui și răului, dar alegînd întotdeauna numai binele suprem pentru poporul din care au fost zămisliți și aduși în ființă și căruia îi aparțin cu credință întru eternitate.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU ■

Tudor Boboc este de opt ani secretar al Comitetului de partid pe C.A.P. Afumați, iar de unsprezece ani — vicepreședinte al cooperativei. Asta e ce am aflat de la tovarășii săi de muncă, pentru că „vicele" s-a recomandat simplu, cu numele său, adăugînd că e de meserie țîmplar și „mai ales țăran". „Asta-i o meserie cu care parcă m-am născut. Am deprins-o de mească".

Nici n-ar putea fi altfel. Tudor Boboc e de loc din Afumați. Au fost acasă cinci frați și, acum, după atîția ani, sînt toți acasă. „Tata avea pămînt puțin și ca să ne hrănească, darămite să ne mai și rostuiască, așa că ce era să fac ? Am plecat la București să învăț o meserie, că tot îmi plăcea mie cartea. Am lucrat ca țîmplar la Atelierele Centrale ale I.T.B. pînă după cooperativizare și pe urmă m-am trezit încoace, unde aveam deja lumînțe".

Cum s-ar spune, omul nostru și-a luat meseria sub braț și-a venit acasă. „Era nevoie de țîmplar aici la Afumați în perioada aceea. Se construia mult, se făceau tot felul de acareturi, solarii. De ce m-am întors ? Știu și eu... Parcă mă trăgea ața. Cînd se lucra primăvară, nu mai aveam tihnite la București și munceam, cum s-ar zice, la doi stăpîni (stăpînul eram tot eu firește, o dată acasă și o dată la ateliere). Fiindcă veneam zi de zi în comună și două mesele lucram pămîntul".

În sat, lumea îi spune „nea Tudorică", ori „vicele". Alergă toată ziua pentru colectiv, fie, ca să fim drepți am aflat că mai scoală oamenii din somn și noaptea cînd e de lucru. Nu i vorbă, știe ei pe cine să trezească, pentru că, în atîția ani cunoaște satul ca pe buzunarele sale și știe de cost cine-i de undeide și cine doar cu pretențiile. „Altfel nu se poate. Comuna e mare, probleme sînt multe, trebuie să fii mereu cu gîndul la ce e de făcut, la ce nu s-a făcut, la ce e mai urgent din toate. La noi, cum știi, treaba nu se termină niciodată. Nici chiar cînd cîmpul e gol și s-ar zice că e vreme de odihnă. Anul acesta, am avut și mai multe greutăți ca altădată. Noi o avem terenuri irigate și deci depindem de voiala ca toți de pămînt, o grea pămînt cît trebuia ne grumburos ne-a doborît suprafețe mari de porumb în cultură intensivă. Așa încît ne simțim oarecum „cu musca pe căciulă" în urma Raportului prezentat de secretarul general al partidului la al XIII-lea Congres, în care se cere ca producția de boabe de porumb la hectar să fie de 7 000 kg. Avem, e drept soiuri de ne care am obținut și 13 000 de kg boabe la hectar dar și altele care au rămas mult sub cerințe. Sperăm să ne redresăm, mai ales că în toamna aceasta am pornit sămînță de mai bună calitate. La grîu ne-am descurcat bine, la legume, de asemenea. Mai-tuturor însă tot nu putem fi. Un alt lucru mi s-a părut de mare importanță în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu : necesitatea ca și în agricultură să se lucreze cu cadre cu înaltă calificare. Noi avem o bună bază de mecanizare. Am selecționat, în timp, cîțiva tractoriști foarte buni, pe care-i dăm să lucreze pe combinele „Gloria". Ei sînt însă oameni de 40—50 de ani. Ce vom face în continuare ? Avem în dotare utilaje scumpe și de mare randament. Nu le mai putem da pe mîna unor oameni cu patru clase primare. Iată, de pildă, problema cu pompa electrică de la grădina de legume. De cîte ori se defectează, sîntem nevoiți să cerem ajutor pe la diverse întreprinderi, fiindcă nu avem un om calificat la întreținerea ei. Am cerut adesea în adunările noastre generale să ni se înființeze măcar o clasă cu profil agro-industrial pe lîngă școala generală din comună, să nu se mai ducă copiii noștri așa departe să învețe și uneori să nici nu revină în sat ca muncitori calificați".

Pare deodată obosit. Își trece mîna peste față într-un gest involuntar de limpezire. „Aș vrea să fac și mai mult, mă frămînt toată vremea".

Tudor Boboc se grăbește să ajungă la Balotești cu niște hîrtii importante. Îl lăsăm să-și vadă de treburi. Oricum, se vede că nu poate sta mult într-un loc...

TANIA RADU ■

„Avem nevoie de mînă de lucru calificată !"

De vorbă cu tovarășul inginer Sigismund Slather, șef de colectiv la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică (I.C.P.E.) :

Documentele adoptate la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român au creat teren fertil activității generale, potențînd creativitatea, gîndirea novatoare, trasînd căi limpezi și oferind soluții concrete în atingerea obiectivelor propuse. Concepute sub directa îndrumare și prin contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — Directivele adoptate recent rezervă indicații expresse și în domeniul industriei electrotehnice, referirile vizînd în mod special modernizarea și diversificarea motoarelor și agregatelor ce se produc aici. Sînt indicații mobilizatoare dar care, deopotrivă, se sprijină pe o zestre bogată realizările electrotehnicienilor români recomandîndu-se pe plan mondial prin eficiență și originalitate.

În planul de perspectivă, conceput în lumina Directivelor și în consens cu indicațiile expresse formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, colectivul nostru își propune cîteva obiective îndrăznețe. Dorește să informez cititorii **Flacării** în legătură cu aceste gînduri ale noastre, dar nu înainte de a spune și cîteva cuvinte despre realizările de pînă acum. În primul rînd amintesc faptul că motoarele cu rotor-disc sînt fabricate în lume doar în două țări, Franța și Japonia, România fiind cea de-a treia care, în ultimii ani, a izbutit să se impună pe piața europeană cu acest fel de motoare de apreciată valoare tehnică și conceptuală.

Față de motorul cu tehnologie clasică, cel cu rotor-disc reprezintă o soluție tehnologică nouă, caracterizată prin următoarele proprietăți electromecanice : momentul de inerție este extrem de redus, permițînd accelerări și decelerări de foarte mare valoare. Din punct de vedere electric, piesa realizează cupluri electromagnetice extrem de intense, ceea ce determină ca densitatea de curent și fluxuri magnetice să se impună prin valori ridicate. Mai simplu spus, atît comanda

O resursă inepuizabilă

cît și execuția sînt extrem de rapide. Iată și atestatele internaționale. În primăvara acestui an, la Tîrgul internațional de la Leipzig, o firmă din R.D.G. a expus un robot echipat cu 5 servomotoare românești (SRD-1000) și cu un tahogenerator integrat tip TG-1 (fabricate la Întreprinderea „Electromotor" din Timișoara) și care a reținut în mod deosebit atenția vizitatorilor. Recent, la Tîrgul internațional de la Brno „Robot" '84 firme din Cehoslovacia au prezentat roboți dotați tot cu motoare rotative cu disc, proiectate la I.C.P.E. și construite la I.F.M.A. București. Ele s-au bucurat de asemenea de aprecieri elogioase, întrînd în atenția unor firme din Ungaria, Austria, Italia și R.F.G.

Toate motoarele cu curent continuu, deci și cele cu rotor disc, posedă un reglaj de viteză în limite foarte largi (1 1000), dar prezența redresorului mecanic, alcătuit din colector și perii, elemente supuse uzurii, condamnă exploatarea agregatului la un timp limitat. Pentru remedierea acestui punct slab al motorului, specialiștii institutului amintit, beneficiind de producția națională de tranzistoare de mare putere, au izbutit să proiecteze un nou motor cu disc la care comutația mecanică este executată pe cale electronică, fără contacte în mișcare, deci fără prezența periilor și comutatorului. Noul tip prezintă toate avantajele motorului inițial, dar înlătură dezavantajele amintite. O tipodimensiune a fost deja omologată, producția de serie urmînd să înceapă în 1985.

O altă realizare de perspectivă o constituie motorul de curent continuu cu rotor-pahar. La acesta, momentul de inerție este chiar mai redus decît la fratele său mai mare, motorul cu disc. Fabricarea lui în serie, la I.F.M.A. București, este prevăzută tot pentru 1985.

Vom nota, în sfîrșit, că toate aceste motoare au un preț specific pe unitatea de kilogram de zece ori mai mare în comparație cu prețul unui motor electric de factură clasică. Acest lucru se explică prin faptul că aparatul este de dimensiuni mici, cantitatea de material folosit, redusă, el încorporînd în primul rînd un mare volum de inteligență. Inteligența tehnică și științifică reprezintă o bogăție inepuizabilă și ea trebuie să reprezinte — așa cum a arătat recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — principala garanție în dezvoltarea și modernizarea potențialului nostru economic.

LIVIU TIMBUS ■

Țara după Congres

„Cine dorește să fie revoluționar va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului".

● Vaideenii pe cărările țării ● Albina carpatică ●

Fructele de mîine se sădesc acum

Stîngă și livada

A căzut bruma peste livezi, a dat și un spulber de nea, vremea-i urîtă, dar aici, la ferma pomicolă „Milcoiu 1" a I.A.S. Rm. Vîlcea, tabloul, nu știu cum, arată totuși frumos. În marcea de roșu stins și galben pal a frunzelor veștede, pîlpînd sub vînt și dirdîind sub brumă, arborii-catarge sînt grațioși și goi, parcă pictați în tuș proaspăt, într-o nobleță severă de gravură. Pomi tineri, puternici, greu de îndoit sub vînt și de neclintit sub pălmuirea rece a brumei. Rămasă în pielea goală, livada de meri (de cele mai noi și alese soiuri, Ionatan, Golden delicios, Parmen, London etc., dar și soiuri „clasice", bătrînești, cum e Crețescul roșu de Vîlcea, soi cu piehța fructelor diafană, nerezistent la păstrare dar fără rival la făcutul plăcintei) e geometrică precum o hîrtie de calc. Un calc de pe care s-au cules de curînd niște cifre. S-a cules bine, mii de tone de mere peste plan. Ferma cuprinde 300 de hectare de plantații intensive și superintensive, ajungînd la peste 1 000 de pomi la hectar, fiecare pom dînd o medie de 125 kg de fructe. Acum vreo 17 ani livada avea doar 100 hectare, recolta pomilor era de 25 kg de mere în medie. De vreo 17 ani șeful fermei este Ion Stîngă, tehnician și pomicultor din tată-n fiu. S-a înfipt aici, zice el, ca un pom, s-a bucurat de ce s-au bucurat și pomii, a îndurat ce-au îndurat și ei, suferind de insolație odată cu plantațiile arse de secetă, răbdînd reumatisme odată cu crengile înghețate, trosnind de ger în nopți albe. De fel e din Arges, acum e vîlcean. De fapt călărește două județe, plantațiile de sub frîul lui se întind și în Arges, hiar [illegible] e în [illegible], concurent redutabil pe piața fructelor. Sînteni într-o lume de granițe, în care respirația grea, lutoasă a cîmpiei Argeșului răbufnește în sus, în un cot al apelor Topologului, în vîrtejuri grozave. E o răscruce aeriană de regimuri climatice diferite, un unghi de aspră interferență între năvala de aer fierbinte a sesului și zidul înghețat al Carpaților, aflat la o zvîrlitură de băț. Vîntul, oprit mai la deal, într-un pient de piatră, chiule slobod.

Stăm de vorbă în biroul șefului de fermă, în odaie e cald, soba duduie, miroase a smirnă de lemn bun, gata — îi zicem interlocutorului — s-a terminat cu toamna, cu alergăturile, cu febra recoltei, acum pomicultorul ce mai face? Oare mai are el altceva de făcut decît să aștepte în liniște iarna și hibernarea ei?

Așa e, zice Ion Stîngă, adică așa s-ar părea că e, dar nu-i chiar așa. În aceste zile de fierbinte efervescență a muncii și a ideii, născută din strălucitul Raport al tovarășului Nicolae Ceaușescu și din celelalte documente programatice ale Congresului, pomicultorul, pămîntcanul acestor locuri, e și el prins în febra îndeplinirii marilor sarcini puse în fața agriculturii, a țăranilor, inclusiv a slujitorilor livezilor, chemați — prin noua revoluție agrară — să-și modifice structural chipul muncii, al vieții, și al gîndirii. Omul ăsta nu stă locului nici o clipă, iar acum, mai mult ca oricînd, truda și energia lui, intens stimulate, bat spre pragul cel mai de sus. Iată, cei al locului s-au desclestat din brațele toamnei printr-o ploaie năprasnică, întinsă pe zile și nopți, rupînd deci o felie și din anotimpul alb, o ploaie sub bicîiurile căreia au trebuit să culeagă ultimele tone de fructe. Da, s-a dus cu toamna, cu recolta, cu grijile, se poate respira ușurat, dar mai rămîne o constatare meteorologică, extrem de prețioasă pentru oamenii pămîntului: cît de exact și totuși cît de fin, de nedecis se despart la noi anotimpurile, punînd între ele hotare deloc statornice, astfel ca omul să nu știe o clipă, să treacă în bătălia recoltei dintr-o clipă într-alta, dintr-o reprizâ într-alta, fără pauze, uneori fără nopți. La ceasul ăsta, de pildă, cei 40 de lucrători permanenți ai fermei au arat livada și o pregătesc pentru iarnă, vitaminizînd-o cu îngrășăminte, iar ici-colo încep tăierile. Tăierile țin din decembrie și pînă prin martie, această operație gingasă fiind în mîinile unor [illegible] înși ca Ion Toma, Nicolae Radu și alții, experți în ceea ce am putea numi (Stîngă numește astfel) „chiromanție vegetală", adică arta de a citi în palma mărului linia vieții și ce trebuie întreprins pentru prelungirea și rodnicia ei. Vin apoi, odată cu primăvara, alte fertilizări, vara se fac discuitul, erbicidările și stropirile, de pe la 1 septembrie începe culesul. În cursa asta, care-i o cursă cosmică, fiind strîns legată de întîmplările cerului și ale pămîntului, sînt implicați, cum spuneam, zi și noapte oamenii fermei, cei numiți mai sus ca și alții, nu în ultimul rînd tractoriști ca Paulin Chiriță ori Constantin Pendiche, ale căror loturi (de 22 de hectare fiecare) în acord global dau numai fructe de calitățile întîi și „extra". Povestea cu truda de noapte nu-i o poveste, sînt doze cazurile cînd la ceasurile două ori trei către zori îi vezi pe Stîngă și pe ai lui în plantații, aprinzînd focuri ca să alunge brumele în epoca înfloritului. Bolile pomilor, puful albicios al „făinariei" ori bubele „rapănului", sînt, ca orice maladii, nestrămițoare la zi ori noapte, veghea la stîrpirea lor e permanentă. Astfel că, în orice punct ai zări ori al vremii te-ai așeza, îi citești livezii destinul pînă la capăt. La capătul anului ori al toamnei. Și-l găsești rotund ca un fruct.

Sigur, în fructul acesta se mai insinuează și corpuri străine, se mai ivesc, zice Stîngă, „probleme". Una din ele este cea a motorinei, care mai totdeauna dispare de sub nasul tractoristului din livezi, în beneficiul exclusiv al celui de pe șosea. O altă este cea a lucrătorilor sezonieri peste 200 de inși la apogeul culesului, care trebuie cazați și hrăniți (un mic dormitor și o cantină sînt în [illegible] construcție) și, firește, plătiți, chestiune dintre cele mai dificile, rezolvabilă doar după lungi și istovitoare tocmeli, cei în cauză pretinzînd pentru ziua de recoltat bani pe care alții îi cer pentru ziua de coasă. Toate astea, adaugă Stîngă, omul care cumpără mere nu le știe. Pe el îl interesează doar ca fructele să fie destule și bune, frumoase și egal rumenite, sosind ritmic pe cintarele pieților, în flux de hală industrială. Nu-l preocupă regimul termic al planetei, n-are timp să caute cu ochii pe cer, cîntarul trebuie să funcționeze automat, căci și moneda cade automat. Acesta este idealul, dar între ideal și realitate, excluzînd naivitățile și idilismul bucolic, se interpune istoria unei expediții umane dintre cele mai grele; măcar de s-ar întrerupe, repetă Stîngă, și un pic, măsurat nu cu gîcul ci cu tona, de motorină.

În birou intră un om de vreo 40 de ani, cu o lădiță de mere în brațe. E Paulin Chiriță, asul tractoriștilor livezii. Ne prezintă merele, niște ionatane, ca pe niște obiecte de artizanat. Pare să le fi făcut din lut, din lut frămîntat artistic în palme, ca o ceramică, pînă cînd coaja a prins transparență și pînă cînd, ars în cuptoare solare, mărul a căpătat smalț de retină. Merele din lădiță sînt niște ochi care ne privesc cu zeci de pupile fierbinți. „Luați, gustați!", ne îmbie omul. Alături, Stîngă, așezat la o masă, își face de lucru cu niște cifre, culese de pe foaia de calc a livezii cu arbori geometrici. Adică a unei incinte de muncă și viață în care, ca pretutindeni, bate astăzi sufluI inovator al unor măsuri de anvergură, destinate — așa cum a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele forum al comuniștilor — sporirii și modernizării sectorului viticol.

Călători sub steaua ciobanului

„Și văzduhul s-a-nnorat, / Ninge sus, la munte. / Trec pe vale, la iernat, / Turmele mărunte"... E seară la Vaideeni, o seară de noiembrie tîrziu, cu cer roce ca sticle, învăpăiat de o ploaie de stele ferăstruind prin nori subțiri. Oile (50 000 de oi, atît au declarat ciobanii locului la recensămîntul din urmă!) au plecat de cîteva săptămîni, cutreieră acum cărările transhumanței, drumurile Oradiei, Aradului, Satului Mare, Doljului, Timișului, Giurgiului, Teleormanului, Călărașilor, Tulcei, Brăilei. Au coborît din cele 29 de stîni și saivane risipite prin munți, s-au lăsat la vale pe „lăsători", acele confidențiale poteci păstorești, netrecute pe nici o hartă, doar pe cele ale minții ciobanilor, și-au luat stăpînii în spinare și au plecat. În urmă-le, iarna, 500—600 de gospodării ale Vaideenilor rămîn cu hornurile ca niște steaguri în bernă, fără fum și fără viață sub ele. Ciobanii, înainte de plecare, și-au pus la punct toate socotelile și mai ales toate datoriile, datoriile către casă, către muierile care vor rămîne văduve niște luni, către comună și către stat. Primarul Benoni Morăreț, de zece ani în fruntea obștii, ne comunică niște cifre care lui i se par firești, dar care nouă ne dau [illegible] unui fabulos pastoral, ca din poveștile de demult. De la începutul anului și pînă acum Vaideenii au predat la fondul de stat aproape 3 000 hectolitri de lapte de vacă (cît producțiile anilor '82—'83 luate împreună), peste 700 hectolitri lapte de oaie (cu același termen de comparație), peste 3 000 oi. Prin locurile prin care bîntuie la ceasul ăsta, mai zice primarul, ciobanii locului predau cantități de lapte și oi cel puțin duble. Cuvîntul rostit de secretarul general al partidului la marele forum al comuniștilor, cu accentuatele sale trimiteri spre cîmpul plin de probleme fierbinți al zootehniei, le-a dat o mai întinsă cuprindere a rostului lor de ciobani pe acest pămînt și în această vreme, încurajîndu-le inimile și înteițindu-le vrednicia.

„Ciobănaș la oi m-aș duce, / Dar nu-mi place cașul dulce"... Nu se mai înghesuie omul la ciobănit, deși cașul îi place. E o viață de aspră și nemiloasă trudă viața asta a ciobăniei, toți te bat, și soarele, și ploaia, și viscolul, și zăpada, și acei draconici paznici ai cărărilor transhumanței, de care, cît ai fi de nevinovat, fără bir nu scapi. De-alia, zice Achim Băluță, vicepreședintele consiliului comunal, neam de ciobani ca și Morăreț, e cam scumpă brînza de Vaideeni, orășeanul care vine s-o cumpere urlă cînd îi aude prețul. Nu că înșii din Vaideeni ar fi din cale afară de filotimi, măcar un ton din urletul orășeanului sună drept, dar să nu se uite, spune Morăreț, că la 5 martie 1977, a doua zi după cutremur, comuna asta de sub muntele Capătînei a fost prima din țară care a sărit să-i ajute pe sinistrații din București. Atunci, în ziua de 5, la 5 dimineața, toți oierii din sat umpluseră sălile și scările primăriei, ascultîndu-l în tăcere pe primar, care le spunea că bucureștii au nevoie de ajutorul lor. S-au gîndit ciobani noștri ce s-au gîndit (nu mult!) și fiecare a adus de-acasă din prisosul lui. La 9 dimineața în București defilau trei camioane cu produse din Vaideeni: 1,5 tone de brînză, 7 de cartofi, 200 kg de lînă și vreo 15 000 de ouă, dăruite celor năpăstuiți.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

E o seară frumoasă în Vaideeni, cerul de noiembrie a coborît lîngă tinda casei, dar nu apasă și nu strivește, e un cer familiar, un cer al oamenilor, pe care gospodarul l-a rînduit din vechime după alcătuirea gospodăriei lui: Carul Mare, Carul Mic (cu oiști și roți), Cloșca cu pui. Sîcaua ciobanului. Sub steaua asta se călătorește acum cei mai mulți dintre bărbații satului, rar de vezi vreunul pe stradă, vezi numai femei pe la porți, deschizînd pentru vacile ce-au sosit de la pășunat, ori, cu furca la briu, stînd la taclale cu vecinele. Pe umerii lor, acum, apasă totul, de fapt tot timpul umerii le sînt apăsați de poveri, ele sînt cu mulsul, cu cașul, cu chiagul, cu brînza, cu urda, cu lîna, cu toate cele ale gospodăriei.

E pustiu satul, se aud cum cad frunzele pe asfaltul șoselei, peisajul are parcă o anume tristețe, tristețea unui parc care așteaptă pietoni sau e părăsit de pietoni. Dar e foarte frumos acest parc, îl scaldă ape dulcoase și arbori cu foșnete de caval, iar casele lui sînt înstărite și mari, sînt niște case-fortărețe, masive alcătuite de pietre și trunchiuri dincolo de care se aud muieri și copii, vaci și cîini. Sat cu case frumoase, cu edificii de interes obștesc moderne, asfaltat și pavat cu piatră de rîu, canalizat pe mari porțiuni, avînd de toate, chiar și un muzeu pastoral la locul numit Valea Seacă, înzestrat cu pivă, darac pe apă, moară de lemn și joagăr arhaic. Mai au Vaideenii și școli, [illegible] că n-au și un liceu. E unul la vreo 5 [illegible] la Horezu, dar cu profil mecanic, [illegible] zoo-veterinar, cum ar cere tradiția zonei. E și ăsta un motiv pentru care [illegible]ul oilor a intrat în amurg, prea [illegible] tineri se mai simt îndemnați spre el. Pentru păstrarea pufului, adaugă primarul Morăreț, s-ar mai cuveni și altele, care să dea un plus de eficiență înfăptuirii marilor sarcini ale zootehniei, așa cum le-a stabilit Congresul partidului. Cum rasa turcană din Vaideeni e decretată cea mai bună din țară, Benoni Morăreț crede că nimeni n-ar pierde nimic, dimpotrivă, dacă s-ar găsi o soluție de cooperare între C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, pe de o parte, și producătorii acestui loc, pe de alta, astfel ca ultimii să livreze respectivelor unități mieluți și berbecuți de prăsilă, iar acestea să asigure furajarea pe timp de iarnă a turmelor transhumante. Și încă o propunere: în lunile ianuarie, februarie și martie, cînd oile fată, deci cînd ele trebuie ferite de vînt și mai ales de vinturare de colo-colo, să fie îngăduite în pădurile comunale ori silvice, unde la ceasul acela n-au ce strica. Desigur, pe temeiul unor contracte avantajoase pentru cei ce le-ar deschide poarta pădurii, prea des și prea greu zăvorîtă.

La revedere lui B. Morăreț și lui A. Băluță și o luăm și noi „spre țară", pe urmele turmelor, gîndindu-ne la ciobanii ce rătăcesc acum pe drumurile transhumanței, singuri și stingheri ca niște pui de cuc. Cum zice un cîntec din Vaideeni: „Singurel ca mine nu-s, / Numa' puiul cucului, / Cînd îl lasă muma lui / În mijlocul codrului, / Fără frățiorii lui".

Universul dintr-un stup

Ce mai fac albinele dv.? — îi întrebăm pe Gh. Catrinoiu, secretarul general al filialei vîlcene a Asociației crescătorilor de albine din România. Ale mele personal, ne răspunde, fac bine, am și eu vreo 40 stupi, tovarășul Țuru (gest spre Nicolae Țuru, președintele filialei, de față la discuție), are vreo 60. Ale asociației, fiindcă bănuiesc că despre ele ați vrut să mă întrebați, fac foarte bine. Le-a crescut numărul, în 1981 aveam 39 345 de familii, acum avem 52 140. Nouăzeci la sută din planul anual de achiziții l-am și îndeplinit de la 1 octombrie, chiar dacă am avut mari necazuri cu floarea-soarelui. Nu s-o făcut mai deloc anul ăsta, nu, nu de floarea-soarelui e vorba, plantațiile ei au fost frumoase, n-au fost chiar răzoare de margarete, dar o ploaie din iulie ne-a compromis toată mierea. Am ieșit însă bine la salcîm, am ieșit și la tei, deși deplasările în stupăritul pastoral au fost „cu probleme". Dv. scrieți mereu despre ciobanii transhumanți, le plîngeți munca aspră și viața grea, dar să știți că nici cu păscutul albinelor nu-i chiar ușor. Anul ăsta am îmbarcat în mașini 26 000 de familii de albine, le-am îmbarcat în epoca înfloririi salcîmului și le-am dus tocmai la Călafat. Le-am dus noaptea, cînd dorm, în stupi cu urdinișurile bine închise, protejate de frig. În epoca floriisoarelui le-am expediat în Olt, în Teleorman și în Călărași. Avem apicultori buni, unii dintr-înșii oameni cu părul alb și cu meșteșugul învățat de la părinți, ca Vesca Cornel din Malaia, care are 80 de stupi și a dat la fondul de stat 1 800 kg de miere, alții mai tineri, ca Nicolae Zamfir și Iosif Țițirigă; ăștia-s fochiști la băile Govora și primii din neamul lor care umblă la stupi. E greu să umbli la stupi, fiecare stup e un univers, fiecare albină e o ființă cu trudă, dar și cu gîngășiile și pretențiile ei. Albina care se joacă prin florile noastre, albina noastră vîlceană, se cheamă „Albina carpatica". E mai mică decît cea din Banat, poate un pic mai răsărită decît cea din Dobrogea. Cea din Dobrogea „Apis melifica autohtona", e cu cît virful de ac (de ac de albină!), dar e mult la treabă, cînd înfloresc pădurile de tei dezlănțuie, pentru nectarul cel scump, adevărate războaie. Nu altfel vor fi procedat, vorbeam eu odată cu tovarășul Țuru, geții noștri, atacînd cetățile elene de pe țărmul mării. Albina din Dobrogea e un get al albinelor. S-a încercat să se aclimatizeze și alte rase, albina italiană, albina sură caucaziană de munte, dar la Vîlcea noastră jurăm pe „Albina carpatica", e productivă și rezistentă la vreme rea. Mă întrebați ce fac apicultorii noștri acum. Ce să facă, fac ce fac toți oamenii acestei țări, se frămîntă și caută mijloacele care să sporească, în cîmpul lor de activitate, averea țării, așa cum a cerut la Congres tovarășul Nicolae Ceaușescu, așa cum însăși inima lor de români o cere. Sînt ocupați acum cu ultimele „tratamente de toamnă", cum le zicem noi, adică vindecă albina de boli, de dăunători, căci în ființa asta atît de mică, confundată cu florile în sezonul floral, invizibilă în restul sezoanelor, ca și cum nici n-ar fi, nu-i numai miere, mai sînt și boli, e și păduchele „Varoa Iacobson", care trebuie stîrpit fără milă. Tot la vremea asta se completează cu biostimulatori hrana menită albinelor iarna, se împachetează cuiburile pentru larvă, ca să nu le ucidă frigul, se fac o mie și o mie de lucruri. Dv. mă întrebați acum și de greutăți, avem și de-alea, chestionați-i pe cei de la I.T.A. și I.T.S.A.I.A. de ce nu ne dau mașini pentru campaniile stupăritului pastoral. Ziceți că urcînd aici, la etajul sediului filialei, ați văzut la parter magazinul nostru de miere și de produse din miere și că v-a plăcut, e spațios și pare bine aprovizionat. Să știți că avem șapte asemenea magazine în Vîlcea. Ce mai avem? Mai avem cursuri pentru inițierea și pentru perfecționarea apicultorilor. Mai avem la Mălăiești o stațiune de selecție și creștere a matcilor, cu care aprovizionăm apicultorii de pretutindeni. Ce mai avem? Am vrea să avem sănătate, și noi, și albinele, ca să mai îndulcim viața dv. Vă mulțumesc — încheie Gh. Catrinoiu.

ILIE PURCARU ■

„Sîntem mîndri de minunatele rezultate pe care le-am obținut“

Țara după Congres

● O faptă de toată lauda ● Combine care lasă cîmpul ca în palmă ●

Vești bune din țara grîului

Ca și cum toamna ar mai fi păstrat, ca să ne aducem aminte de ea, încă o zi frumoasă și s-a hotărît să-i risipească, lumina peste întinderea Bărăganului, în ziua limpede și caldă în care orizontul cîmpiei s-a deschis și el, spre toate punctele cardinale, în fața drumurilor ce se subțiază spre depărtări necuprinse te întrebi pe unde o mai fi venind și Drumul Subțire și poți să te întrebi mult și bine dacă nu știi de mai înainte că I.A.S.-ul care poartă acest nume se află pe teritoriul comunei Ștefan Vodă, de la Ciulnița drept către miazăzi, pe șoseaua asfaltată ce coboară spre Călărași. Ceea ce nu se poate afla însă dintr-o hartă de uz general se poate afla cu ușurință cam de la oricine, prin partea de mijloc a Bărăganului, se vede că-și petrece viața tot cu treburi din agricultură. Și ar fi de spus că I.A.S.-ul Drumul Subțire merită a fi nu numai căutat, dar și găsit, mai cu seamă pentru că de la un timp încoace se întîmplă aici o faptă de toată lauda numele acestei întreprinderi agricole, prin străduința oamenilor ei, se află pe cale de a ajunge cunoscut nu doar de oamenii de prin partea locului. Pe scurt, în competiția pe cale de a se generaliza în agricultura noastră, de obținere a unor producții la niveluri care pînă mai în anii din urmă reprezentau doar aspirații, I.A.S.-ul Drumul Subțire, ca și C.A.P.-ul din comuna Ștefan Vodă, se numără printre unitățile cu bune și în unele privințe chiar foarte bune rezultate din județul Călărași, iar faptul apare cu atît mai meritoriu cu cît, în urmă cu cîțiva ani, situația lor economică impunea o grabnică și substanțială redresare. Se înțelege că au intervenit modificări și în echipele de conducere ale acestor unități și că un spirit nou de muncă, în rîndurile țăranilor și specialiștilor din comuna Ștefan Vodă, a însemnat în mod sigur punerea într-o cumpănă dreaptă a unor ambiții mai mari și deopotrivă a unor dovezi de pricepere incontestabile. Cînd inginerul Constantin Rădulescu, un remarcabil specialist, se întorcea din funcția pe care cîtva timp o deținuse la județ și în martie '83 prelua răspunderea de director la I.A.S. Drumul Subțire, chiar în întreprinderea unde fusese repartizat, în urmă cu 20 de ani, după absolvirea facultății, a avut să constate că există mijloace pentru creșterea cu 500 de litri de la fiecare dintre cele 1 310 vaci cu lapte și în anul acesta producția a crescut iarăși cu 500 de litri, astfel încît nădejdea obținerii în anul viitor a unei producții de 3 600 litri pare cît se poate de întemeiată. Și în felul acesta au fost și vor fi create condiții ca producția ce va fi obținută în anii cincinalului următor să atingă nivelurile prevăzute în Directivele Congresului al XIII-lea, ceea ce constituie un fapt cu atît mai îmbucurător, ne încredința primarul Gheorghe Ducea, cu cît el este valabil și pentru cooperativa agricolă de producție a comunei. În aceste două unități agricole rezultate bune au fost obținute, e lesne de înțeles, și în cultura cerealelor, cum altfel nici nu ne-am fi putut aștepta să aflăm aici, în inima Bărăganului, însă adevărul este că o recoltă de 15 000 kilograme de porumb știuleți la hectar, cum s-a obținut pe un teren al fermei nr. 5 din cadrul I.A.S.-ului, sau recoltele de asemeni foarte bune realizate în cadrul C.A.P.-ului pe lotul experimental supravegheat de inginerul șef Constantin Ivan, reprezintă repere în funcție de care eforturile specialiștilor și țăranilor din comuna Ștefan Vodă se vor orienta în direcții mai fertile. În această privință, un fapt petrecut aici, în comuna Ștefan Vodă, în toamna acestui an, este în stare să reprezinte un exemplu cît se poate de edificator.

În cadrul unei experiențe inițiate pe urma unor indicații date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în comuna Ștefan vodă, pe 200 de hectare la I.A.S.-ul Drumul Subțire și pe 100 de hectare la C.A.P., iar în comuna alăturată, Dragalina, pe încă 100 de hectare, semănarea grîului la 6 centimetri între rînduri și nu la 10 sau 12,5 centimetri, cum se procedează îndeobște, va putea oferi o recoltă într-adevăr de excepție. Dar să-l ascultăm pe directorul Constantin Rădulescu : „Foarte importantă mi se pare constatarea că pe această suprafață vor fi respectate absolut toate verigile tehnologice, că am asigurat și că vom fi ajutați să asigurăm toți factorii la nivel optim. Pentru cele 200 de hectare din cadrul I.A.S.-ului Drumul Subțire am primit pînă acum, de exemplu, 40 de tone de îngrășăminte complexe, adică exact cît trebuia. Avem nevoie, pentru că toamna a fost secetoasă și pentru că noi dispunem aici de un sistem de irigații într-adevăr modern, de o udare de aprovizionare și apoi de o udare de răsărire, ceea ce am și făcut, pentru că ni s-a pus la dispoziție exact atunci cînd am avut nevoie curentul electric necesar stațiilor de punere sub presiune. Vă spun din toată inima că trăiesc o adevărată sărbătoare și nu mă sfiesc a recunoaște că sînt de-a dreptul emoționat de grija cu care sîntem înconjurați din partea unor foruri centrale și județene, grijă ce se manifestă concret, la fața locului. Mi s-a spus : măi băiete, tu vei avea pentru parcelele astea tot ce trebuie ! Vă închipuiți că răspunderea care apasă pe umerii noștri ne-a făcut să ne gîndim munca pas cu pas. Am pus sub brazdă semințe din înmulțirea întîi și superelită din soiul Fundulea 29, care are un potențial de producție de aproximativ 10 000 kilograme grîu la hectar. Semănătura am făcut-o după cele mai potrivite plante premergătoare, după mazăre și soia, și se înțelege că pămîntul a fost curățat de resturi vegetale și pregătit cu migala cu care el este lucrat îndeobște în grădinile de legume. Grîul a răsărit ca acele și pînă acum totul se desfășoară, ca să zic așa, conform proiectului". Vești la fel de bune ar avea să spună și cei de la C.A.P.-ul Ștefan Vodă, fie despre lotul experimental semănat cu grîu, fie despre celelalte pămînturi ale lor, de pe care la această oră se poevede o recoltă bună pentru anul viitor. „Pentru noi, spune primarul comunei, Gheorghe Ducea, realizarea măreților obiective ale noii revoluții agrare constituie acum sarcina de căpetenie. Am studiat cu atenție documentele adoptate de Congresul al XIII-lea care cuprind obiective de mare însemnătate pentru dezvoltarea agriculturii noastre. Unele rezultate obținute chiar aici, la noi, în comuna Ștefan Vodă, demonstrează că obiectivele acestea pot fi într-adevăr îndeplinite și depășite. Important este ca noi, toți cei ce muncim pămîntul, să muncim cu dăruire și abnegație. Așa înțelegem să materializăm aici obiectivele cuprinse în Directivele Congresului al XIII-lea, în spiritul tot mai înaltei exigențe revoluționare față de propria activitate, cu care ne-a obișnuit secretarul general al partidului nostru. Iată de ce întreaga obște a comunei vede în realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție a partidului garanția unor noi cuceriri revoluționare, a unor noi înfăptuiri, pentru binele nostru, al tuturor".

DUMITRU ELIADE

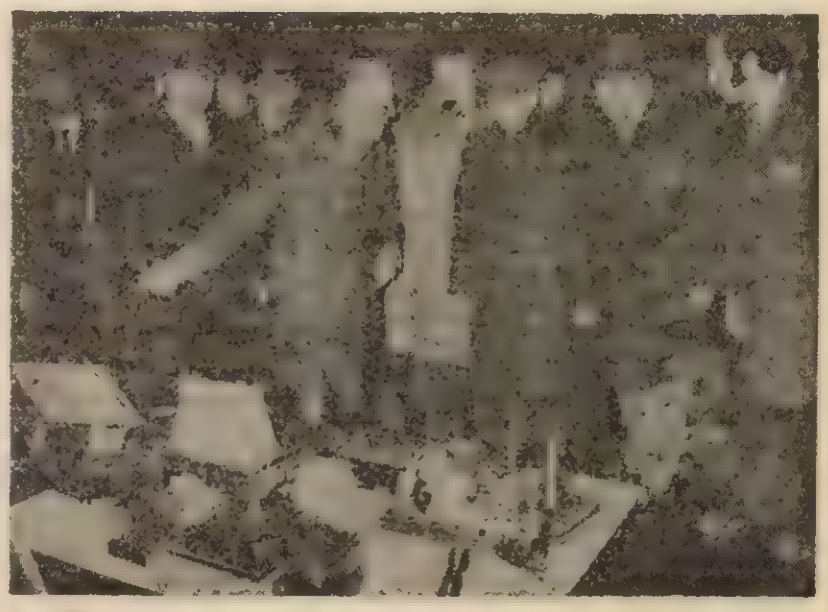

La Ciurel — cea mai modernă întreprindere constructoare de mașini agricole din Europa:

SEMĂNĂTOAREA

Maghernițele Ciurelului nu mai există. Și-au trăit traiul și la dispariția lor n-a plîns nimeni. Dimpotrivă, cei de la primărie erau așteptați cu sufletul la gură, fiecare fiind curios ce cartier, ce bloc prinde. Vechiul cartier aparține acum întreprinderii „Semănătoarea", care, deocamdată, își înșiră producția de combine de-a lungul cheiului Dîmboviței.

Transferul s-a făcut rapid, cu bucurie de ambele părți, ei fiind, de fapt, începutul unei dezvoltări spectaculoase menite să facă din cunoscuta fabrică bucureșteană „cea mai modernă întreprindere de mașini agricole din Europa".

S-a nivelat terenul, se întrevăd semnele unei sistematizări a întregii zone, s-au săpat primele fundații. Se vor ridica în următorii ani o hală de montaj general, o hală de presaj, o strungărie, platforme de depozitare, terenuri pentru încercări, astfel că malul drept al Dîmboviței își va recăpăta destinația. Se vor introduce roboți industriali în sudură, totul va fi pus pe calculator, în sectoarele calde se vor îmbunătăți condițiile de muncă. Îndrăzneala unei asemenea decizii vizează un cadru mult mai larg, producția Întreprinderii „Semănătoarea" integrîndu-se în amplul program de revoluționare a agriculturii noastre, de obținere a unor recolte pe măsura posibilităților pămîntului și a investițiilor făcute.

„Istoria pare simplă, îmi spune directorul tehnic Petre Șerbănescu. Din luna aprilie a acestui an, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a întîlnit în cîteva rînduri cu noi. Ne-a cerut propuneri pentru dezvoltarea și modernizarea întreprinderii. Ne-a indicat ca soluțiile să se bazeze pe rezolvări tehnice de ultimă oră, astfel încît „Semănătoarea" să fie cea mai modernă din Europa, în domeniul mașinilor agricole. Gîndul ni s-a părut extraordinar și ne-am pus pe treabă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne cunoaște în detaliu întreprinderea, produsele. S-a consultat în cîteva rînduri cu noi asupra soluțiilor propuse, a făcut unele observații și iată-ne azi porniți la drum pe o investiție de o deosebită importanță atît pentru „Semănătoarea", cît și pentru agricultura românească".

O fabrică de mașini agricole nu poate fi ruptă de viață, adică de agricultură. Nu folosește nimănui o combină frumoasă, dichisită, dacă ea nu lucrează rapid, eficient. Practic, unui asemenea utilaj i se cere să dea totul în zece, cincisprezece zile. Productivitatea ei înseamnă recoltat optim. Ultimele produse ale întreprinderii dovedesc grija proiectanților și constructorilor de a trimite pe ogoare mașinile de care țăranii au nevoie. Mai exact, combinele care să lase cîmpul ca în palmă, tocmai bun pentru întors brazda. Un astfel de utilaj este combina C-6 P, cunoscută deja în unitățile agricole. „C-6 P, îmi explică inginerul Nicolae Coteanu, șeful atelierului de proiectare, recoltează porumbul în știuleți depănușați pe 6 rînduri. Mașina taie separat tulpinele, le toacă și le recoltează într-o remorcă auxiliară, lucru pe care nu-l face nici o combină din lume. Toate produsele noastre noi au fost prezentate în probe și demonstrații secretarului general al partidului. Indicațiile dînsului au vizat de fiecare dată productivitatea mașinii, greutatea ei, economia de metal. Să construim combine puternice, care să se miște lesne pe orice vreme, care să recolteze fără pierderi. De altfel, această C-6 P a suferit de curînd o nouă îmbunătățire funcțională : s-a simplificat circuitul de recuperare a pănușelor, soluție care a condus, printre altele, și la economie de metal.

O altă noutate este C-80, o combină de capacitate mică utilizabilă pe terenuri greu accesibile sau pe spații mici unde o combină mare s-ar desfășura cu mare dificultate : orezării, zone restrînse de podiș, suprafețe cultivate cu leguminoase. Motoarele de capacitate redusă consumă puțin, iar fiabilitatea este foarte, ridicată".

Potrivit explicațiilor inginerului Teodor Petrea, care se ocupă de noile construcții, nu este vorba numai de dezvoltarea întreprinderii, ci și de un alt lucru foarte important : integrarea producției. Multe din reperele ce se asamblează la „Semănătoarea" sînt fabricate în diverse alte întreprinderi din țară, iar colaborarea aceasta n-are întotdeauna darul să-i facă fericiți pe cei ce vînd produsul finit. Fiecare lucrează cum se pricepe, chiar ingenios, dar toate la un loc, piesele cu pricina, nu se potrivesc întotdeauna perfect, după cum explică tehnicienii întreprinderii, iar necazurile se string în produsul finit. „Tovarășul Nicolae Ceaușescu, adăuga directorul tehnic, ne-a înțeles exact. Această integrare sporește responsabilitatea noastră, dar ea ne oferă și satisfacția ca întreaga combină să fie făcută de mîna constructorilor de la „Semănătoarea". Bucurîndu-ne alături de întreaga țară că înaltul forum al comuniștilor a reales în unanimitate, în funcția supremă de secretar general al partidului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne străduim să ne onorăm promisiunile și să fim la înălțimea încrederii pe care președintele țării ne-a acordat-o : aceea de a ne număra printre cei mai buni constructori de mașini agricole din Europa".

RĂZVAN BĂRBULESCU

Pomicultura, ramură de tradiție a agriculturii noastre socialiste, a cunoscut, mai ales în ultimii ani, o puternică dezvoltare, accentul punîndu-se pe promovarea soiurilor de pomi de mare productivitate, proporționarea judicioasă a speciilor de pomi, creșterea producției de fructe. Cum prunul ocupă la noi cam peste 60 la sută din totalul plantațiilor pomicole, este de la sine înțeleasă grija ce i se acordă. În context, nu putea fi decît firească și salutară inițierea și desfășurarea unor acțiuni specifice, menite să conducă în final la impulsionarea sub toate aspectele a acestei frumoase îndeletniciri. E vorba doar de prun și de produsele sale.

În prezent, la Stațiunea de cercetare și producție pomiviticolă din Strejești, județul Olt, se desfășoară o amplă acțiune tehnico-științifică denumită „Zilele prunului". Așa cum ne informează ing. Ioniță Nicolaescu, directorul stațiunii, asistăm, chiar în aceste zile, la o manifestare cu caracter republican, organizată de Stațiunea din Strejești-Simburești, sub egida Academiei de Științe Agricole și a Direcției generale horticole, și cuprinde mai multe acțiuni, precum : sesiune de comunicări științifice, expoziție de produse din prune, expoziție de mașini care concură la realizarea tehnologiei prunului, vizite în ferme specializate de prun etc. De menționat că, în luna iunie a.c., tot în cadrul acestei ample manifestări, a avut loc primul Concurs național al țuicii de prună. Juriului republican i s-au prezentat atunci peste o sută de probe aduse de vestiți producători din Bihor, Cluj, Sălaj, Vîlcea, Argeș, Dîmbovița, Olt și din alte județe. Cu acest prilej, 6 probe de țuică, printre care Ursei, Domnești, Cuca, au primit Medalia de aur cu distincție, alte 30 de probe de țuică au

Zilele prunului

fost distinse cu Medalia de aur, dovadă că această tradițională băutură se bucură de unanime aprecieri din partea degustătorilor.

Constituirea Țuicotecii naționale de la Olești se înscrie, de asemenea, ca o importantă inițiativă de debut în cadrul manifestării, fiind prima colecție de anvergură din România, care dispune, dintr-un început, de peste 150 de sorturi de țuică. Concursul, ca și înprospătarea Țuicotecii din Oleștii Strejeștilor, urmează să aibă loc în fiecare an. Se înțelege că aceasta nu înseamnă neapărat deschiderea gustului spre o asemenea băutură, ci, dimpotrivă, cunoașterea unei tradiționale e indeletniciri, combaterea exceselor și orientarea consumatorului spre cumpătare și măsură. În nici un caz nu pledăm pentru frenetici ingurgitatori de țuică și rachiuri...

Punctul forte al manifestărilor „Zilele prunului" îl constituie însă, fără doar și poate, sesiunea de comunicări științifice. Prevăzută în zilele de 4 și 5 decembrie curent, ea va prilejui ținerea a nu mai puțin de 35 de comunicări științifice și referate, prezentate de specialiști în cultura prunului, de reputați oameni de știință și producători.

Onoarea ce revine Oltului de a organiza primele manifestări de o asemenea anvergură, republicană, se datorește desigur bogatei experiențe acumulate și în cultura prunului, faptului că numai în acest an, județul Olt, singur, a trimis la export peste 15 000 tone de prune proaspete, pulpe sau deshidratate. Ceea ce înseamnă peste 50 la sută din întregul export de prune al țării !

„...Zilele prunului" au debutat deci la Strejești-Simburești într-o zodie de bun augur pentru întreaga pomicultură românească. Tuturor participanților la acest adevărat schimb de experiență și elevată discuție tehnico-științifică le urăm succes și roade cît mai bune !

MIHAI STĂNESCU

Țara după Congres

„Perspectiva minunată care stă în fața noastră ne cere să lucrăm în spirit revoluționar"

● Pornirea unei sonde ● Prima centrală electrică geotermală ●

Tineri sondori, tineri mineri

În ofensivă pe frontul muncii și al cunoașterii

Reportaj

la o sondă-catedră

La Schela de producție petrolieră a Drăgășanilor, recentă premieră industrială de anvergură a Vîlcii, cu startul în 1963, majoritatea lucrătorilor și specialiștilor sînt localnici. Unul din ei, Ion Cântoiu, în vîrstă de 34 de ani, sondor de 15, de fel din satul Bratia Deal, a cucerit în '82 locul I pe țară la Olimpiada aștilor branșei. Cîmpul gigantic al schelei, cu sonde risipite pe toate zările și cu lucrări de înaltă complexitate, e ocupat, așadar, de vîlceni, înși tineri, noi în profesie, dar înși care, ni se spune, nu numai că descoperă, experimentează și fructifică soluții tehnico-productive cu valoare de noutate, dar, ca țărani olteni cu mîna strînsă (vechea școală a sărăciei le-a făcut-o așa !), obișnuiți să măsoare cu scumpătate tot ce-i al lor, s-au distins și prin prețioase reactivări de sonde, storcind mii de tone de țiței din straturi socotite epuizate. Politica energetică a partidului, înalt reafirmată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna celui de-al XIII-lea Congres, are și-aici, în tînăra Vîlce petrolieră, contraforți puternici de muncă și de idee. „Condițiile hotărîtoare pentru progresul întregii economii naționale", cum a numit-o secretarul general, dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, ocupînd primul plan al eșalonului noii noastre industrii, înseamnă, ne spune Ion Cântoiu, o și mai adîncă forare în rezervele solului dar și, în același timp, sau poate în primul rînd, în cele ale științei și iscusinței de a munci.

Pentru cîștigătorul Olimpiadei chestiunea, firește, este de mult tranșată, chiar dacă, zîmbește el, lucrurile de fapt stau altfel, căci noblețea obligă, exarfa de merit care-i decorează salopeta trebuind prinsă de succese în muncă și în învățătură mereu mai mari. Pentru cei mai tineri sondori lucrurile, evident, se complică, dobîndirea acelei științe și iscusințe însemnînd rîvnă, zel aspru, aprigă cheltuială de zile și nopți. E bine însă, ne spune Ion Cântoiu, că ei o știu. Accentul pe care, la tribuna marelui forum, secretarul general al partidului l-a pus în chip special pe calificarea celor ce au în seamă sectoare-cheie ale înaintării noastre — „în mod deosebit este necesar să acordăm atenție pregătirii forței de muncă pentru sectoarele miner și petrolier" — încoronează „la cenaul de față, eforturile și preocupările celor ai locului.

Nu vom da cifre, fiindcă cifrele, în acest domeniu, sînt în continuă și febrilă schimbare, tot mai mulți tineri sondori localnici, noi veniți la scaunul marii industrii, fiind supuși, în aceste zile, unor aspre tatuări de inițiere în secrete ce nu se lasă ușor furate. Un amplu și sever sistem de calificare și de ridicare a cunoștințelor, ades cu rigori draconice, tot mai accentuate pe măsură ce neofitul înaintează, se urce o treaptă ierarhică profesională, e în plină desfășurare. Unele forme de pregătire au fost validate temeinic de practică, altele încă se caută pe sine ca să poată răspunde cerințelor unei munci pe care noul o marchează de la o zi la alta mai pregnant. Important, repetă Ion Cântoiu, este că tinerii o știu.

Am fost martori, cu cîtva timp în urmă, la o scenă care ne-a revelat în major ce știu tinerii și ce fac ei cu această știință a lor.

Alături de confratele nostru Florea Clobanu, de la ziarul vîlcean „Orizont", am asistat, într-o amiază, la pornirea unei sonde din zona Berchișu. O amiază cu soare viu, însinuat în toți atomii văzduhului, dar mînjnită de bomba Oltului, al cărui sursur se auzea pe-aproape, deci un timp ideal de lucru. Am picat la ceremonia inaugurării sondei în chiar momentele ei de vîrf, cînd, sub supravegherea inginerului Vasile Niță, tineri cu căști metalice și cu salopete deloc „de ceremonie", ci îmbibate de sudoare și mîl, înlocuiau noroiul puțului pentru a se micșora, ni s-a spus, „contrapresiunea pe strat", adică pentru a-i îngădui țițeiului (dacă acesta chiar există, cum pretindeau geologii) să iasă la lumină cu o presiune aptă de a fi controlată. I-am notat de cîțiva dintre protagoniști, pe șoferul Ion Cîmpoieru și pe mecanicul Nicolae Dîrlă, dirijorii unei mari și foarte complicate instalații ce se chema „agregatul 31-PH-397", al cărei zgomot infernal făcea imposibilă conversația (inginerul nu răcnea explicațiile în urechi), dar a cărei trudă, desfășurată la o presiune de o mie de atmosfere, nu se vădea zadarnică. De un an întreg, ni s-a mai spus, se tot pompa în puțul acesta noroi și apă, acum urma ca sonda „să debiteze cu forțe proprii". Emoția cu care toți așteptau să vadă „ce iese" (țiței, gazolină, gaze, apă sărată ?) îl contaminase, firește, și pe autorul acestor rînduri, cu ochii cînd la tinerii de la puț ; cînd la cei care, cu o găleată și un cîntar, măsurau în răstimpuri, cu gesturi care parcă oficiau, greutatea fluidului țîșnit din adîncul a aproape 4 000 de metri. La ceasul 16,30 pompa, brusc, s-a oprit. Clipe de încordare, după care fluidul reîncepe să curgă, gros și constant. „Iese cu țiței !" ne strigă în urechi inginerul, vîntul Oltului îi smulge vorbele și le împrăștie în jur. Toți înceremonesc în pozițiile în care se află. Ca într-o ceară, le-ai fi putut lua, în acea clipă chiar și amprentele respirației.

În clipa următoare, uraiele victoriei sparg cerul.

Tineri care există, trăiesc, muncesc, respiră pentru ziua de astăzi și de mîine a patriei. Tineri care, făcîndu-și cu pricepere meseria (ni s-a spus că toate mușchile pornirii sondei au fost permanent „în grafic"), ne-au dezvăluit o pregătire profesională superioară, cucerită la o sondă-incintă de muncă dar și catedră a noului, și, nu în ultimul rînd, o arzătoare conștiință, adică izvorul de apă vie ce le hrănește faptele.

Dialog despre conștiință

Despre activitatea de ridicare a conștiinței socialiste și formare a omului nou, căreia secretarul general al partidului i-a dedicat un întreg capitol în istoricul Raport prezentat congresului, ne-au vorbit și factorii responsabili ai întreprinderii miniere Horezu, unii din ei oameni în vîrstă, cu sarea vremii la tîmple, veniți aici din centre muncitorești cu tradiție, ca să dirijeze operațiile extragerii cărbunelui și să conguleze în juru-le, dăruindu-le experiența lor, forțele tinere ale locurilor. Șeful întreprinderii e la Berbești, satul care „dormea pe o comoară", cum i s-a zis într-un reportaj, și care, trezindu-se în vîltoarea descoperirii și exploatării comorii, a trebuit să-și trezească și acele latențe de energie și de conștiință fără de care fructele sub pămîntului nu pot ajunge în mîna omului.

Și aici, problemele pregătirii forței de muncă s-au înscris pe agenda de rivalitate de importanță cu cele ale producției. Ion Roșianu, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, ne-a oferit cîteva cifre care, prin ele însele, spun destul. În programul de perfecționare profesională au fost cuprinși anul acesta 440 de muncitori (dintre care 133 mineri și artificieri, 100 excavatoriști și buldozeriști, 55 electromecanici, 50 mecanici conducători auto etc.) și 99 cadre cu pregătire medie și superioară. Modalitățile de perfecționare sînt diverse, ele însemnă studiu individual, dezbateri tehnice pe bază de referate, teste de verificare a cunoștințelor etc., legate într-un ansamblu de învățămînt unitar și totodată mobil, deschis spre noutățile extreme ale profesiei. În ce privește calificarea propriu-zisă, programele anului includ 350 de tineri mineri, 126 electricieni și lăcătuși de mină, 120 excavatoriști și buldozeriști, 118 mecanici conducători auto, 302 în diferite alte meserii. O forță umană mare este trecută deci prin niște filtre pretențioase, profesionale dar și morale. Sînt urmărite atent, ni se spune, și aptitudinea tehnică, și verticalitatea conștiinței, expusă în mină la atîtea dure examene, care pe cei mai puțin puternici, mai puțin pasionați, mai puțin iubitori de disciplină și ordine îi încovoaie cît ai clipi. Clasele și categoriile se acordă de comisii de examinare a căror intoleranță la rebuturi profesionale îi face pe mulți să tremure. Unii muncitori și tehnicieni cu experiență și cu ani ai muncii, veniți de la mine mai vechi, s-au cam supărat pe aceste „filtre", bune, după ei, doar pentru țăranii Berbeștilor, și, ofensați, au trimis jalbe la „fururi", dar nu le-a mers. Au fost siliți să pună mîna pe carte și să ia loc în băncile examenelor, ca să-și recucerească aici, la Berbești, într-un anume specific al trudei, cu exigențe particulare, epoleții cu care veniseră de aiurea. Cît privește criteriul moral al problemei, mai puțin folosit în epoca în care foamea de muncitori covîrșea totul, el începe acum, treptat, să aibă un rol guvernor. Cei veniți să se facă mineri sînt priviți lung în ochi de factorii de conducere, cei ce zornăie după ei „tinichelele" sînt cîntăreți de zece ori (sînt cîntăriți, mai exact, „tinichelele") înainte de a li se îngădui accesul pe poarta minei.

Omul nou care crește aici poartă azi mîl de nume, impuse nu prin efracție nu pe căi lăturalnice, ci prin încercătura de merite care le acoperă. Unul din ei e vîlceanul Constantin Vieșoreanu, șef de brigadă la mina Berbești II. A venit la mină, acum doi ani, cu o prealabilă calificare, nu tocmai înaltă (vagonetar subteran), cucerită în I.M. Moldova Nouă S-a cam fudulit, la început, față de neofiții cărbunelui, dar bruse, și-a dat seama că numai cu fudulia n-o să ajungă bine, să-l umilească „puștii", „țărănuștii" Berbeștilor, care luaseră loc în băncile pregătirii profesionale cu o seriozitate prea gravă ca să nu-i răspălătească. S-a trezit lîngă ei, desigur într-o bancă mai în față, și, după un timp, s-a produs recristalizarea, s-a trezit stăpîn pe niște prieteni care-i legitimau aspirații noi. Anul trecut a fost uns șef de schimb la o galerie de pregătire ce se sapă cu o modernă combină. Devine membru al „brigăzii tineretului" din galerie, frunțașa întrecerii pe sector, și, după alte eforturi de muncă și de cunoaștere, se mai produce, în ce-l privește, o recristalizare a personalității. Se produce, cum spuneam, cu eforturi, cu nu cu puține degajări de energie și permutări de valențe, ca în oricare sinteză Constantin Vieșoreanu ajunge șef) brigăzii. Cei mai buni tineri din brigadă, Dumitru Bădescu și Alexandru Stanciu, devin șefi de schimb. În cinstea Congresului al XIII-lea, brigada depășește planul cu procente care o situează în continuare pe primele locuri ale întrecerii, săpînd patru galerii de pregătire (de peste 1 200 de metri) cu o combină care răspunde prompt comenzilor, nerecurind nici măcar o minimă rep... Și asta în condițiile unor „straturi grele" a căror falcă abia se lăsa descleștată. A descleștat-o tehnica și a descleștat-o capacitatea tehnică, alteță pe dăruire a muncii, deci pe conștiință.

Insistența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat Congresului, a accentuat marile sarcini ce stau în fața minerilor țării, conferă, ne spune C. Vieșoreanu, o nouă și expresivă dimensiune politicii energetice pe care cu dinamism, cu realism și cu forță vizionară o promovează partidul. Cele cel puțin 100 milioane tone de cărbune cu care, potrivit Directivelor congresului minerii români vor trebui să atingă pragul de sus al viitorului cincinal cer, iarăși, o recristalizare, o nouă calitate a muncii, a gîndirii și a ideii puse în slujba independenței energetice naționale, a creșterii avutei și puterii României.

Cei mai tineri oameni ai cărbunelui românesc își reorganizează ; la ceasul de față, asaltarile, ofensiva pe frontul muncii și al cunoașterii, apropiindu-se cu temeniile de orizonturile înscrise cu slove de aur în Directivele marelui forum al comuniștilor.

ILIE PURCARU ■

Viața unei idei

Nu este pentru prima oară cînd scriem despre instalația care aici, la Institutul de învățămînt superior din Oradea, produce energie electrică fără a folosi nici petrol, nici cărbuni, ci apă geotermală. Proiectul acestei instalații însumează cîteva invenții, brevetate în anii din urmă, și materializează o serie de cercetări al căror inițiator a fost profesorul Teodor Maghiar, decanul Facultății de subinginerie. Prin strădaniile sale și ale unui grup de valoroși colaboratori, aleătuit din cadre didactice, studenți, muncitori și specialiști de la unele întreprinderi din Oradea, această idee ce face parte, după cum ne-a plăcut să o numim, din familia ideilor mari, și-a deschis drum și ea reprezintă, neîndoielnic, o premieră tehnică mondială, de o însemnătate economică deosebită. „Bihorul, spune profesorul Teodor Maghiar, este un ținut bogat în ape geotermale. Termoficarea a fost și rămîne o cale de valorificare a acestora. Problema era însă ca ele să devină sursă de energie electrică, pentru simplul motiv că numai în acest fel apele geotermale ar putea fi valorificate în tot cursul anului și că, se știe, energia electrică poate fi modulată, în funcție de necesități, în alte forme de energie : mecanică, termică etc. Pe plan mondial, în S.U.A., în Japonia, în Islanda, în Italia, în China, e adevărat că s-a obținut energie electrică din aceste ape dar temperatura lor n-a fost mai mică de 170 de grade Celsius și e important de știut că apele noastre geotermale sînt mai puțin calde. Așadar, trebuia să avem în vedere dacă apele cu temperaturi moderate, de 50—100 de grade, pot fi și ele sursă de energie electrică. Pe de altă parte, în lume au fost utilizați ca agenți de lucru freonul și izobutanul, care fac parte din familia hidrocarburilor și deci sînt materii scumpe. Era nevoie, prin urmare, să ne adaptăm posibilităților de care dispunem, fiind limpede că valoarea încercărilor noastre depinde de faptul de a nu folosi materii deficitare. Or, bioxidul de carbon utilizat de noi ca agent de lucru iese din pămînt din numeroase zăcăminte și este nevoie doar ca el să fie captat. El poate fi captat și la coșurile multor fabrici, efectul fiind, se înțelege, și eliminarea acestor surse de poluare. În sfîrșit, dacă nu există în anumite locuri posibilitățile amintite mai sus, atunci e bine să se știe că producerea lui pe cale sintetică nu costă mai mult de cîțiva lei kilogramul și că o astfel de cheltuială se justifică din plin, întrucît într-o centrală electrică de felul celei despre care vorbim lucrurile se produc în felul următor : introducem în centrală bioxidul de carbon lichid, el preia căldura apelor geotermale, ajunge în fază gazoasă, pune în mișcare turbina și după aceea, readucîndu-l în stare lichidă, putem să-l recirculăm. Însă noi nu am vrea să se înțeleagă că aplicarea acestui procedeu este limitată numai la zonele unde există ape geotermale. Instalația poate folosi deopotrivă căldura subproduselor industriale, căldura din gazele de ardere și căldura din apele reziduale ce rezultă în urma unor procese industriale. Cu aceleași mijloace care astăzi sînt factori de poluare, putem produce energie. Această sursă de energie există, ea este industria însăși, această mare industrie cu care ne-am înzestrat țara mai cu seamă în cursul ultimelor două decenii, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului. Așadar, această sursă formidabilă de energie n-o scoatem de undeva, cum scoatem petrolul sau cărbunele, și nu e nevoie s-o cumpărăm sau să o transportăm, o avem pur și simplu lîngă noi, chestiunea este doar să știm să o folosim. Studiile efectuate de noi sub îndrumarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și a Ministerului Educației și Învățămîntului au scos în evidență posibilitatea realizării de centrale pe surse energetice secundare cu o producție anuală de energie electrică de peste 2i milioane kWh, avînd un echivalent energetic anual de peste 7 milioane tone combustibil convențional, cea ce reprezintă aproximativ jumătate din producția națională de țiței. Cerința independenței energetice a țării, formulată cu clarviziune de tovarășul Nicolae Ceaușescu, este vitală pentru economia națională și noi am încercat să dovedim că ea este posibil de îndeplinit în condițiile de care dispunem astăzi. Am în vedere, cînd mă refer la aceste condiții, nu numai posibilitățile tehnice, materiale, de care dispunem. Fiind o datorie de onoare a noastră, a tuturor celor de la Institutul de învățămînt superior și a colaboratorilor de înaltă formație tehnică și științifică de la întreprinderile orădene „Înfrățirea" și „Mecanica", să subliniem ajutorul nemijlocit de care ne-am bucurat din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, pentru ca munca noastră să se finalizeze cu succes. Este, acesta, un fapt asupra căruia stăruim ca o expresie a unei mulțumiri firești și a unui sentiment de recunoștință. După ce, în 1981, a fost nevoie de o finanțare din partea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, un an mai tîrziu, în 1982, am avut convingerea că ne aflăm în fața unei realizări certe. Construirem un modul de 100 kW care a fost pus în funcțiune la 9 iunie 1982, cu ocazia vizitei în institutul nostru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. — După acea dată, cînd au putut lua cunoștință de proiectul acestei lucrări la fața locului, am simțit permanent grija cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au interesat de stadiul de realizare, de nevoile impuse pe parcurs și, astfel, în cursul acestui an, a fost omologată prima centrală electrică geotermală cu o putere instalată de 2×265 KVA. Obținerea acestui succes, ca și perspectivele pe care el le deschide, reprezintă argumentele, ca să zic așa, personale pe care noi, cei din colectivul care a realizat această instalație, ne întemeiem satisfacția realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea în înalta funcție de secretar general al partidului și vedem în această opțiune a comuniștilor țării, a națiunii întregi, o certitudine a înfăptuirii în bune condiții a programelor noastre de viitor."

Într-adevăr, de la tribuna Congresului al XIII-lea, primarul municipiului Oradea, Paraschiv Alecu, raporta secretarului general al partidului omologarea centralei de producere a energiei electrice din ape geotermale cu temperaturi moderate. Încă de pe acum se poate spune că s-au întreprins acțiuni pentru construirea unor astfel de centrale și mai adăugăm că, numai în județul Bihor, de unde a pornit această idee, conform hotăririi adoptate la începutul lunii noiembrie de Conferința organizației județene de partid, în cincinalul viitor se vor construi, prin efort propriu, „16 capacități pentru producerea energiei electrice cu o putere instalată de 50,2 MW, utilizînd apa geotermală, gaze de ardere și ape tehnologice".

DUMITRU ELIADE ■

Vineri, 30 noiembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

O înaltă apreciere, un generos îndemn

„Numai trăind și scriind împreună cu poporul..."

Din atît de însuflețitorul și cuprinzătorul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, dorim să ne oprim în acest articol doar la o parte din directivele cuprinse în capitolul despre „Activitatea politico-ideologică de ridicare a conștiinței socialiste și formare a omului nou", în special la cele privind literatura.

Se arată că în anii socialismului literatura a cunoscut „o puternică dezvoltare" și în cincinalul care se va încheia în anul viitor au apărut „noi opere de mare valoare", cu „un rol important în întreaga activitate cultural-educativă". O cerință rămîne mereu actuală : literatura „trebuie să promoveze cu mai multă îndrăzneală spiritul revoluționar în noile creații", „să reflecte pe larg marile realizări ale poporului român, epopeea constructorilor socialismului, care, într-o perioadă istorică scurtă, au ridicat patria noastră pe culmi înalte de progres și civilizație". Este vorba de cei patruzeci de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, împliniți și serbați de curînd, în acest an, de întreaga perioadă literară postbelică, din care ultimele două decenii vor fi desemnate de istoricii literari viitori drept **Epoca Ceaușescu.**

Într-adevăr, cum se arată în Raport, încă de la întîlnirea din 1965 cu creatorii din domeniul literaturii, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca la un nou început de drum, a insistat asupra necesității ca scriitorii să-și propună ca obiectiv al creației realitatea specifică noii societăți, viața oamenilor muncii angajați în procesul de făurire a noii lumi, după abolirea inegalității, asupririi și nedreptății sociale, a oamenilor care-și construiesc în chip conștient și liber un viitor luminos. Era o realitate nouă pe care scriitorii trebuiau să și-o reprezinte direct de la sursă, printr-o viziune totală, nu fragmentar nesemnificativă, fie că ar fi fost constrînsă să ia forma opticii limitative a scriitorului, fie că aceeași optică ar fi deformat-o prin poleire. Se recomanda sorbirea apei din izvor, nu dintr-un ulcior aurit : „Izvoarele limpezi, dătătoare de viață, constituie — și vor constitui întotdeauna — singura sursă adevărată de inspirație pentru toți creatorii patriei noastre care doresc să scrie despre popor".

Societatea burgheză a cunoscut adesea cazul scriitorului izolat de lume, mizantrop, care-și taie singur legăturile cu publicul și practică o artă orgolioasă, bizară și sterilă. Desigur, cunoaște lumea numai cine o observă din chiar mijlocul ei, cine trăiește el însuși printre semeni, vibind laolaltă cu ei și bucurîndu-se de împlinirile și înfăptuirile lor. Epocile de mari realizări în domeniul literaturii, cum a fost Renașterea, au așezat în centrul universului omul, năzuind către continua sa perfecționare, către manifestarea deplină a forțelor sale materiale și spirituale. Acest umanism se întemeiază în socialism pe cultul solidarității oamenilor în creație, pe legătura indestructibilă dintre creator și popor. Este ceea ce arată, privitor la acest lucru, și Raportul : „Numai trăind și scriind împreună cu poporul, pentru popor, participînd activ la făurirea prezentului și viitorului patriei noastre, creatorii de literatură și artă pot da opere de înaltă valoare, își pot îndeplini misiunea în formarea conștiinței revoluționare, în promovarea adevăratului umanism revoluționar al societății noastre socialiste, în care tot ce se realizează este destinat înfloririi patriei, omului, bunăstării și fericirii sale".

Legarea literaturii de viața contemporană a României socialiste a fost o direcție de bază a Partidului Comunist Român și ne amintim că la Consfătuirea de lucru pe probleme organizatorice și politico-educative de la Mangalia din 2—3 august 1983, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a exprimat din nou dorința, care între timp a devenit aspirația tuturor creatorilor, ca literatura și artele să pornească de la realitățile de azi, să aibă drept preocupare fundamentală zugrăvirea fenomenelor caracteristice etapei prin care trecem, nu doar „neghina și putregaiul" care se mai întîlnesc ici și colo. „Generalul se realizează întotdeauna în condiții concrete și se afirmă în forme particulare", citim în raportul de azi, prin urmare formele particulare în literatură trebuie să exprime generalul, esențialul. Generalul îl formează constructorii lumii noi, figura eroului decis să învingă dificultățile care-i ies în cale. Acesta este personajul semnificativ, exemplar, a cărui ființă s-a eliberat de orice servitute, personajul care a înțeles necesitatea și este gata, disciplinat și curajos, să treacă proba desăvîrșirii, să fie luat ca model de semenii săi, personajul reprezentativ al societății noastre umanist-socialiste.

Sarcina reprezentării modelului de erou pentru viața constructorilor socialismului va reveni, credem, în primul rînd prozei, cu multe opere de valoare în ultimele două decenii, o proză de adîncă observație socială și morală, dînd o largă cuprindere evenimentelor, cît și raporturilor individului cu istoria, transformării lui prin implicarea în prefacerile care au avut loc din 1950 pînă în prezent. Proza din 1965 încoace e încă dominată de puternica personalitate a lui Marin Preda care a inaugurat epoca la care ne referim prin cel de-al doilea volum al romanului **Moromeții** în 1967, deschizînd drumul marelui roman politic continuat cu **Intrusul, Marele singuratic, Delirul** și **Cel mai iubit dintre pămînteni**, romanul unor experiențe fundamentale de viață, al unor trăiri esențiale. Nu uităm printre ceilalți prozatori pe Dumitru Radu Popescu, autor al unor romane parabolice cu un vîrf simț al încălcărilor drepturilor umane, pe Fănuș Neagu, prozator de excelență stilistică, pe regretatul Alexandru Ivasiuc, pe Constantin Țoiu și George Bălăiță, romancieri de substanță și de adîncă reflecție asupra condiției umane, constructori originali de universuri românești.

Dramaturgia, gen la fel de potrivit pentru prezentarea eroului din etapa superioară a construcției socialiste actuale, a făcut numeroase eforturi în acest sens, nu lipsite de succes prin regretații Aurel Baranga, Horia Lovinescu și Teodor Mazilu, ca și prin prozatorii Dumitru Radu Popescu și Ion Băieșu, nu mai puțin prin poetul Marin Sorescu.

Emoția în fața tainelor vieții, trăirea aventurilor spiritului, întrebările asupra destinului, jubilația în fața descoperirii raporturilor inedite între lucruri, bucuria de a exista stau bine în poezie lîngă dragostea de patrie și de valorile trecutului, lîngă protestul față de agresiune și violență, meditația gravă privind rostul umanității, al omenirii angajate în acțiunea de alungare a spectrului războiului și edificare a păcii. De la Arghezi, Philippide, Jebeleanu, Beniuc, Zaharia Stancu, Emil Botta și pînă la Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Petre Stoica, Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Adrian Păunescu și Mircea Dinescu, poezia noastră dintre 1965—1984 a înscris pagini de neuitat, purtînd marca prezentului și perspective de viitor, într-un limbaj care șochează uneori prin inovație, nu fără a demonstra că limba română este capabilă să se supună unor moduri lirice nemaiexperimentate, esențializîndu-se și rafinîndu-se necontenit.

Critica, parte integrantă a literaturii, a fost pe măsura celorlalte genuri, la edificarea și înțelnerea cărora a contribuit permanent.

AL. PIRU ■

Condiția artei tinere

De ce despre arta tînără ? Are ea atribute ce o deosebesc de restul artei ? Atunci care ar fi acestea ? Și care este condiția creatorului tînăr din țara noastră ? Cum se împlinește el în climatul artistic actual ? Care sînt șansele lui de afirmare, de continuă devenire ? Iată doar cîteva din întrebările la care cîțiva tineri creatori din diverse domenii ale artei ne-au răspuns în această pagină.

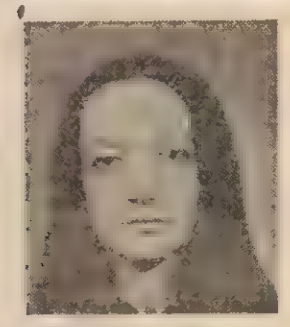

— Raluca Iancgic, sînteți o artistă care s-a împlinit în acești ani, urcînd cu tenacitate și răbdare treptele afirmării dumneavoastră ca balerină. Ne-ați putea destăinui cîteva din secretele reușitei dumneavoastră?

— Artistului îi sînt necesare, într-o perfectă relație dialectică, răbdarea înțelegerii de lume și nerăbdarea transpunerii în act creator, răbdarea observării acestui act creator și nerăbdarea îmbogățirii lui, neliniștea cunoașterii infinite și împăcarea cu finitul existenței sale.

Viața dansatorului este, între celelalte feluri de vieți ale artelor, cea mai scurtă : practic, existența sa pe scenă se încheie cîndva, în jurul vîrstei de patruzeci de ani. Ea se mai poate prelungi cu una de core-

(Continuare în pag. 15)

— Mircea Nedelciu, vorbim, în aceste zile, așa cum e și firesc, mult despre viitor. Cum i se pare viitorul unui tînăr prozator ?

— Artistul tînăr trăiește în lumea operelor ce încă n-au contur, încă n-au văzut lumina tiparului și, deci, au numai un public potențial. El are în fața-i timpul, nu nemărginit, dar suficient. El are timp să-și facă proiecte, să spere, să aștepte să-i vină idei din ce în ce mai valoroase. În acea lume a operelor viitoare, el trăiește mult mai bine decît un maestru în plină glorie și ale cărui capodopere, firește nemuritoare, s-au confruntat cu publicul într-un timp, totuși, trecut. O neliniște însă vine să tulbure și această ficțiune a beatitudinii celui ce mai are

(Continuare în pag. 15)

— Care ar fi, Sava Stoianov, drumul pe care-l parcurge, în devenirea sa, un tînăr sculptor din România de astăzi ? Care ar fi șansele deplinei sale afirmări ?

— Pentru un tînăr sculptor, muzician, pictor, balerin, poet, prozator, actor, dramaturg, scenograf, cineast și alte cîteva meserii artistice, cîte vor mai fi fiind, condiția principală a evoluției, a devenirii este, după părerea mea, aceea continuă căutare interioară (a se citi efort, a se citi muncă, a se citi educație culturală și estetică, a se citi curiozitate profesională, a se citi dorința aprigă, neapărat aprigă, de autodepășire, a se citi multe, multe altele) grație căreia afli lucruri noi despre tine, despre lumea înconjurătoare, dar mai

(Continuare în pag. 15)

— Cornel Diaconu, sînteți unul dintre regizorii noștri tineri despre care începe să se vorbească tot mai mult. Prin ce credeți că-i atrag pe spectatori peliculele pe care le-ați realizat ?

— Șansa tinerilor cineaști, marea lor șansă de afirmare, este — după părerea mea — filmul de actualitate.

Sîntem profund implicați în tumultul revoluționar al acestor ani, trăim zi de zi alături de posibili protagoniști ai filmelor noastre, le cunoaștem bucuriile și necazurile, aspirațiile și împlinirile. Cred că datoria noastră este să devenim adevărați cronicari ai acestor vremuri, să facem acum filmele despre anii pe care-i trăim, să sondăm acest univers, această extrem de ofer-

(Continuare în pag. 15)

— Între două spectacole, amîndouă cu nemuritoarea poveste a Cenușăresei, drept pentru care sînteți costumată chiar în Cenușăreasă, vă invităm, Cornelia Oseciuc, să ne spuneți ce înseamnă a fi actor tînăr în România acestor ani ?

— Înseamnă a munci, a munci enorm. Înseamnă a continua ceea ce dealtfel am făcut și în institut, unde munceam zi și noapte. Ziua munceam la clasă, cu profesorii și asistenții, iar seara, uneori pînă noaptea tîrziu, munceam cu colegii noștri de la clasele de regie, de scenografie, de operatorie pe care-i ajutam să-și pregătească examenele. Și, ca să fac o trecere de la un trecut nu prea îndepărtat la prezentul imediat, la ceea ce fac eu aici, la Teatrul „Ion Creangă", unde activez de

(Continuare în pag. 15)

Constantin Rauțchi în Hagi Tudose

Pîine albă cu pîine neagră

A mai plecat, deci, încă unul dintre colegii noștri cei mai plini de har, aparținînd unei generații care n-a fost deloc săracă în talente, fiindu-i una din emblemele cele mai de preț.

A plecat cel mai generos, cel mai risipitor, cel care nu cerea nimic pentru el, dar care se dăruia pînă la uitare de sine, pe scenă sau în viață, pentru a-i bucura pe alții, nesimțindu-se decît atunci în largul său.

A fost cel care a experimentat pe propria lui piele ce înseamnă singurătatea, sau disperarea, sau spaimele, parcă pentru a ne arăta că împlinirea noastră nu se poate realiza dacă ne instalăm în singurătate sau disperare.

Avea nevoie ca să-și hrănească uriașul talent de o viață pe care puțini au curajul s-o ducă. De aceea, fiecare nestemată pe care ne-a dăruit-o ca artist era autentică, fiindcă era plătită cu toate renunțările de dincolo de làsarea cortinei.

Dar nu làsa să se vadă nimic din uriașele arderi din sufletul său, deși, în ultimul timp, nu se putea ca, întîlnindu-l, vîlvătăile acelea grozave să nu-ți dogorească obrajii.

Odată, la Craiova, cînd eram tineri, nespus de tineri, și atît de nebuni după teatru, ne aflam împreună cîțiva colegi din acea promoție care n-a pregetat să plece în provincie pentru a-și căuta identitatea artistică. Ne aflam în jurul unei mese pe care se găseau doar o pîine albă și o pîine neagră. Ne uitam cu jind la ele dar nu știam ce să facem. Pînă cînd el le-a tăiat tacticos în felii și a făcut sandvișuri pe carè ni le-a oferit ceremonios. O felie de pîine neagră peste care era așezată o felie de pîine albă. Le-am primit și noi la fel de ceremonioși și în seara aceea ne-am închipuit la un mare festin. De atunci și pînă azi nu încetez să mă întreb : ce-a pus el oare între feliile acelea de pîine ? Acestea să fie sandvișurile cu diamante ? Sau a pus ceva și mai de preț ? marea lui dragoste față de oameni.

Așa de altfel i-a fost și viața : o succesiune de clipe albe, pline de fericire, cînd îi juca, de pildă, pe Marinarul răgușit din **Tragedia optimistă** sau pe Actorul din **Hamlet** sau pe Hagi Tudose, cu o combustie pe care doar cei aleși au îndrăzneala s-o atingă, din teama de a nu se distruge pe ei înșiși.

După care urmau acele clipe negre, pe care le trăia ca un personaj dostoievskian, inventîndu-și întîmplări capabile să-i pună la loc în suflet ceea ce se năruise dînd viață unor eroi.

Pînă în ultimele sale zile a rămas un copil mare, pe care buna lui mamă, cînd îl pedepsea pentru vreo poznă, îl cerea să-și pună cravata.

Ultima oară cînd l-am văzut avea din nou cravata la gît.

E însă singura poznă pe care n-ar fi trebuit s-o facă dragul nostru Constantin Rauțchi.

SILVIA POPOVICI

A doua carte cu prieteni

Trecere prin Grădina de iarnă

Puține lucruri nu-mi plac pe lume. De pildă, nu-mi place să întorc spatele Mării. Nu-mi place să petrec zilele de Paște între oase de miel linse de cîini. Nu-mi place să văd oameni dormind prin tunele. Și totuși, astăzi (mijlocul lui august), cînd trebuie să mă despart de Mare, mă bucur pentru că nu voi mai fi la un loc cu Ion Drăgănoiu, care m-a jefuit : mi-a furat o fată ce mă aștepta sub un mesteacăn. A luat-o de mînă, și pentru că ploua subțire și pentru că mînte de zece ori mai frumos ca mine au intrat amîndoi în mare și s-au luat în drumul vapoarelor spre Asia, iar mie nu mi-a rămas altceva de făcut decît să-l injur virtos pe Drăgă și să-i deschid cărțile. Vroiam să mă răzbun, încondeindu-l cu vorbe piezișe, dar am căzut peste aceste versuri :

„Fereastră bătută în cuie prin care privesc lumea. / Blajin. Și cerul bătut în cuie, senin... / Puterea de a aștepta și a crede într-un tandru miracol. / Chinuitoarele dimineți în care soarele nu mai vrea să răsară, / în care mîna bîjbîie în așternutul pustiu / (mîna bătută în cuie) / Sperînd. Căutîndu-te. Văzîndu-te noapte de noapte... Țipătul / copilului nenăscut se aude mai tare decît al celui născut. / Citeodată iubirile mor și rămîne litera lor. / Citeodată, nu. Lilliacul crescut pe o stradă îngustă, în pantă, / e viu. E încă viu. Îl privesc prin fereastra bătută în cuie. / Nu pot să uit. Nu vreau să uit ceea ce tandru miracol rămîne / și chin. Fereastră prin care privesc lumea blajin, / nu pot să te uit".

Îl las pe Drăgă cu norocul lui de lup nesătul și iau drumul înapoi prin stepă. Adică prin amplitudinea melancoliei. Adîe-n mine (răsfrîngere de versuri bune), o tristețe flexibilă, însemnată de gîndul și speranța că pe drum voi bea tăceri de caprifoi păstrate în felinare de umbră. Eu, spre deosebire de Drăgănoiu, care se preface a fi Regele parcului trecînd spre Grădina de iarnă, sînt doar un biet fiu de hoț de cai din cîmpie. Azi-noapte, după ce Regele m-a furat și i-am iertat pe jumătate, a prins să hohotească furtuna. Dar, nu, mai întîi au fost florile de nalbă uriașă care au aprins în cupele lor pulberi violacee uitate de fluturii porniți să aducă în ceruri o lună timpurie și meditativă. Pe urmă a fost mărul din curtea Casei scriitorilor de la Neptun care, tîrziu după-amiază, s-a apucat să înflorească a doua oară. (Văzîndu-l, mi s-a făcut dor de cringurile de aluni de la Sinaia ; mi-ar place să le văd, în septembrie, căptușite de cîmpuri de maci cu ochi de miazănoapte arzătoare, ca ai fetei care m-a trădat.) Pe urmă niște lopătari au început să cînte. A cîntat și Drăgănoiu cu ei :

„Sînt ochiul tău, ești ochiul meu, / și cine poate să despartă / doi ochi privindu-se-ntr-atît / o, contopire, o, durată. /.../ Ești ochiul meu, sînt ochiul tău / o, contopire, o, durată, / aceeași pînă într-atît / încît vom fi un orb de-odată".

Marea, unde nu cunoaște decît zeități fanatice, a socotit cîntecul denigrator sau nerușinat, s-a făcut vînătă ca otelul, s-a făcut verde și a chemat ploaia. Atunci ziua s-a schimbat în seară și seara într-o noapte pe care nici pescărușii nu izbuteau s-o întepe cu strigătele lor stinjenitoare. Fulgera zigurat — vene de marmură roșie în pereții unui templu nechezind puteri misterioase. Acum știu că se construia templul jafului. Mă uitam de la fereastra ascunsă de sălcii și trandafiri cățărători și mă torturam cu poemele hoțului :

„Să fii pielea lui. Cel care face / El e făcut anume, ca să facă. / Și dintr-odată rodul minții tale, al minții tale, / să-nceapă s-o apuce razna. Și tu — sau el, aici începe / o altă ipoteză — să-ncerci să curmi această întîmplare / Să-i spui făpturii : / «Ești îndrăgostită. Tu nu ești tu. Te locuiește / altul și nu acel care ți-a dat ființă», / Și ea să spună : «Da !»..."

Manierismul furtunii, și nicidecum al versurilor, m-a doborît cu timpla-n pernă. Am adormit întrebîndu-mă dacă marea poate să descrie sentimentele omului gelos. (Sînt sceptic !) Dormind, am visat că sosise la mal Olandezul zburător. Implora iarba să-i dezvăluie urma pașilor celor ce-i fură fetele altora. N-a găsit nimic. Tiparul trecerii tînărului Rege peste parcuri și-a iubitei furate străluceau doar în metafora unui val. De aceea, acum, cînd asemeni cărutașilor cu chirie, iau drumul spre casă, osia trupului meu se bucură că a scăpat de prezența lui Drăgă și că va călca răzoare de pelin. Marea, la despărțire, mirosea parcă a fin — ce altceva sînt algele din imensele ei spații ? — și pe clina fiecărui val, luna august plantează fagi și ulmi. Ardoare și făgăduința răzbunării.

FĂNUȘ NEAGU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Revine Craiova

Localitatea : **Craiova, 28 noiembrie 1981, orele 18, Sala Sporturilor.**

Număr de spectatori : **5 000.**

Atmosferă : **bună. Mai slabă participarea publicului în prima jumătate a spectacolului, de-a dreptul explozivă și cu adevărat tinerească în cealaltă jumătate a sa. S-a cunoscut, probabil, absența îndelungată a cenaclului de la întîlnirea cu publicul craiovean. A expirat „suspendarea" pentru indisciplină.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **prezențe locale — tînărul poet Constantin Preda, care a recitat din creație proprie, „Să punem lăuri s-așteptăm ninsoarea" ; grupul „Sens unic" (Ionel Mitrache — solist vocal, Constantin Băloi — chitară solo, Emilian Neacșu — chitară, bas, Sandi Păianu — baterie).**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

La doar două ore de la încheierea, cu o splendidă victorie, meritată și muncită, a meciului Universitatea Craiova — Zeleznicear Sarajevo, Cenaclul Flacăra a revenit, după o absență de un an și jumătate, în Sala Sporturilor. După prestații de întindere mai mică sau mai mare ale lui Dinu Bodocan, Florin Șerban, Octavian Bud, a formației Kripton și a grupului Poesis, a lui Cristian Buică și a Nicăi Zaharia, a lui Ducu Bertzi și a umoristului Valentin Văran, a formației Pro Musica și a poetului debutant în cenaclu, Constantin Preda, a urmat cealaltă jumătate a programului nostru cuprinzînd cîntecele de patrie și de pace, cum ar fi „Iancu la Tebea", „Jurămînt la Putna", „Trăiască România !", „Treceți batalioane române Carpații", „O șansă păcii". Dintre numeroasele bilețele (înflăcărate și pătrunse de spiritul Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român) primite la scenă, transcriem unul care ni se pare edificator : „Mii de mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru condițiile pe care ni le creează de a ne bucura de pace, copilărie și superbe distracții, (semnează Mădălinuța, Roxana, Cristi și Afrodita din clasa a X-a D a Liceului de filologie-istorie). De asemenea, printre altele, „un cîntec iubit nu numai în Oltenia, ci pe care îl cer toți cei ce iubesc adevărul", „Oltenia, eterna Terra Nova". Cel mai bun solist român de rock, Cristian Minculescu, cîntă „M-a făcut mama oltean" acompaniat de întreaga sală. Florin Săsărman, o descoperire a conducătorului cenaclului, de la ultima apariție a noastră la Craiova, prezintă varianta sa interpretativă și melodică pe textul poeziei lui Adrian Păunescu, „Poporul român. Opere complete". Adrian Păunescu recită din creația lui Mihai Eminescu.

Ca întotdeauna în programul cenaclului, trecerea de la o tonalitate la alta se face firesc, astfel încît după cîntecele grupului feminin Partaj urmează ritmurile antrenante ale trupei de hard rock Totuși, trupă care „joacă astăzi pe teren propriu", atît solistul vocal, Cristian Minculescu, cît și Andrei Păunescu, șeful trupei, aflîndu-se în Oltenia la ei acasă.

Craiova revine în top. Nu pe primul loc deocamdată. Dar cînd Craiova vrea, nu-i scapă nici un campionat.

După un bogat program de șlagăre, la o oră tîrzie din noapte, cînd cei peste 5 000 de spectatori din sală ascultă în rostirea poetului Adrian Păunescu versuri din creația proprie (**Manifest pentru sănătatea pămîntului, Repetabila povară, Pacient**), sau a lui Serghei Esenin (**Focul vînăt e gonit de vînt**) — în română și rusă, afară, circa 25 000 de oameni, înfruntînd frigul și alte necazuri, se mulțumesc cu ceea ce răzbate prin pereții sălii, dar nu se îndură să plece.

Ca un semn al unității naționale, al apropierii zilei celei mari a neamului românesc, 1 Decembrie, cîntecul „Lancea lui Horea" încheie manifestarea cenaclului din inima Olteniei, iar gîndul nostru se îndreaptă de pe acum spre Alba Iulia, unde vom fi prezenți de ziua Marii Uniri.

POMPILIU DUMITRESCU

Ați citit cronica numărului 1 421.

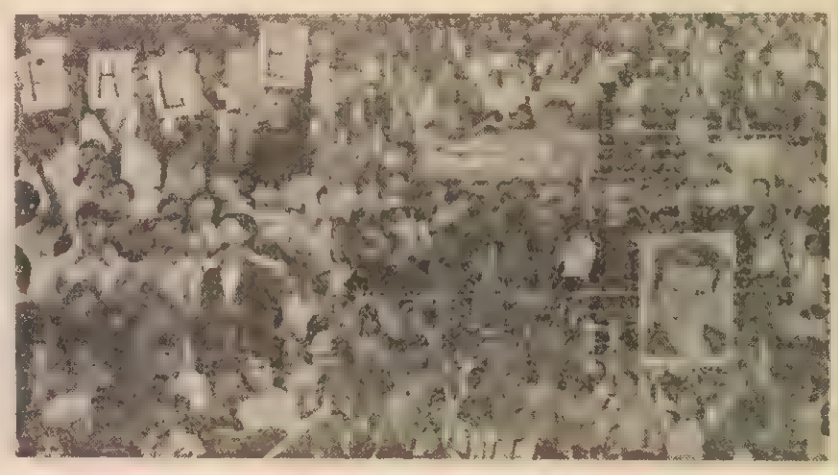

Programul Cenaclului Flacăra

La 1 Decembrie — la Alba Iulia !

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației numeroșilor săi prieteni, își continuă turneul prin țară după următorul program : 29 noiembrie — Sibiu, stadionul Șoimii ; 30 noiembrie — Mediaș ; 1 decembrie — Alba Iulia, stadion, ora 15 ; 2, 3, 4 decembrie — județul Cluj ; 5 decembrie — Zalău ; 6 decembrie — Satu Mare ; 7 decembrie — Aleșd ; 8 decembrie — Oradea, 9, 10 decembrie — Timișoara ; 14 decembrie — Tîrgu Jiu ; 15 decembrie — București.

Toate spectacolele, cu excepția celor special menționate, vor avea loc în sălile de cea mai mare capacitate din localitățile respective, cu începere de la orele 17.

Revelionul '85 al Cenaclului Flacăra va avea loc în stațiunea Breaza, județul Prahova.

Perdeaua de metafore

Despre expozițiile de artă plastică din provincie scriem, din păcate, rar. Aflat la a patra „personală" (după ce a trecut la „Galateea", a cucerit unanime elogii), inaugurată la Galeriile de artă din Focșani, pictorul Mihail Gavrilescu atinge un prag al creației sale pe care puțini l-au remarcat și l-au consemnat. Personalitate artistică complexă, polarizînd toate genurile tradiționale, de la natură statică la peisaj, de la portret la compoziția cu figuri, artist neliniștit, frămîntător, căutător, dar iubitor de metodă și echilibru, izbutind să descifreze și să compună în scrierea plastică o sintaxă personală, care să ordoneze riguros înțelesurile și tumultul exploziv interior, Mihail Gavrilescu ne oferă, prin expoziția din Focșani, o față dintre cele mai expresive ale creației sale. Expoziția înșiră pe pereți peisaje (cele mai multe din deltă), și, ici-colo, cîteva pînze înfățișînd vaze cu flori. Artistul face parte din elita familiei coloriștilor, a celor care fac culoarea să vorbească prin sine, strivită cu cuțitul pe patul textil al pînzei, dar cenzurată prin delicatețea tonurilor, perdelită cu metafore, developînd o structură sudică, destăinuind acea valență mediteraneană a sufletului nostru, cristalizată în lucrări de excepție. Se construiește treptat, pînză cu pînză, nu un univers peisagistic, ci o mitologie, cu arbori și flori care devin sentimente, cu tonuri care capătă prestigiu de personaje lirice, acționînd după un epos aparte, intuit și dezvăluit de artist. Este, ni se pare nouă, o filtrare delicată a eposului baladelor și mai ales al colindelor, a candidului ierul-ler din zăpezile neprihănite (sînt în expoziție și cîteva „ierni" de o nobilă frumusețe), este eposul cîntecului popular de dragoste, cu oftatul, suferința, dorul, cu invocarea florilor și a altor elemente de peisaj ca mesageri, martori, simboluri. E, cum spuneam, o destăinuire a sufletului nostru, un transfer din lirică pe pînză al florilor, arborilor, cîmpiilor, dealurilor, apelor noastre. Un peisaj de toamnă, răsfățat în galben și cafeniu aburos, pe un cer cu un albastru de Voronet, are suavități luchianești și densități petrașciene. De la Andreescu, pictorul învață gravitatea, solemnitatea mută a materiei, grandioasă prin obiectivitatea ei. Reține, credem, și ceva din construcțiile lui Mihai Bandac, dar acelcași elemente, transmutate într-o altă viziune și o altă tehnică, au un rezultat artistic cu totul diferit și original. Revenind la culoare, e de notat că Mihail Gavrilescu meditează cu profunzime asupra sursei populare, restringîndu-se asupra unui cod elementar, cel al scoarței și broderiei, folosit cu virtuozitate de artist într-o ascuză voită. Dar suprapunerea sau calchierea folclorică se exclud, artistul nu înghite folclorul ci se confruntă cu el, descusînd culorile de pe covor, ie sau broderie și lăsîndu-le să-și găsească un alt echilibru, cel hotărît nu prin experiența anonimă, ci prin aceea a unui ins de înaltă cultură artistică, bun cunoscător al lecției școlii românești de pictură.

ILIE PURCARU

— Discutăm de aproape o jumătate de oră şi tot nu reuşesc să obţin de la dumneavoastră vreo confesiune. Sufletul vă este parcă ferecat cu şapte lacăte. Trăiţi cumva vreun moment de amărăciune care vă obligă să vă ascundeţi sub o platoşă protectoare ?

— Nicidecum.

— Atunci de ce nu vă dezvăluiţi, Laurenţiu Fulga ?

— Îmi plac confesiunile, dar nu confidenţele. Întrebaţi-mă şi am să vă răspund.

— Sînteţi mereu un om amabil ?

— De unde aţi scos-o şi pe asta ?

— Cum era şi normal, deoarece nu am stat de vorbă decît de cîteva ori şi atunci mai mult pe fugă, m-am interesat şi eu în dreapta şi în stînga să aflu ce fel de om sînteţi.

— Şi ce vi s-a spus ?

— Că sînteţi un om deosebit de cordial. Că v-aţi purtat excelent cu colegii dumneavoastră în calitate de vicepreşedinte al Uniunii scriitorilor. Într-un cuvînt, că sînteţi un om cumsecade.

— Vedeţi, într-o obşte scriitoricească al cărei specific e marcat de foarte multe elemente greu de sesizat, cumsecădenia, prin forţa împrejurărilor, îşi schimbă valenţele de continut. Cît timp am deţinut la Uniunea scriitorilor funcţia de care aţi amintit am lăsat deschisă uşa pentru toate problemele complexe şi complicate ale scriitorilor. Cine îşi asumă răspunderea de a-şi duce cu bine la capăt mandatul încredinţat trebuie să fie subordonat în ultimă instanţă fiecărui scriitor în parte. Trebuie nu numai să devii depozitarul dificultăţilor prin care un scriitor trece în anumite împrejurări — mă refer nu numai la probleme de viaţă ci şi la acelea care privesc actul de creaţie — ci să cauţi exact soluţiile de care este nevoie. Pentru asta trebuie să-ţi sacrifici timpul personal, liniştea personală, chiar şi dreptul pe care ţi l-ai asumat faţă de propria ta masă de lucru, ca să te dedici trup şi suflet obştii. Cumsecădenia de care vorbeaţi nu are nimic, oricît s-ar părea de ciudat, din relaţia cotidiană dintre un om şi altul. Ea este încărcată tocmai de această obligaţie copleşitoare de a nu lăsa pe nici unul dintre colegii care apelează la tine să plece fără a-şi reciştiga încrederea că va depăşi momentul dificil. A trişa în raporturile cu obştea, a vinde iluzii fără acoperire este lucrul cel mai condamnabil. Aş fi foarte bucuros dacă lecţia pe care mi-am însuşit-o în perioada în care m-am ocupat de unele probleme ale scriitorilor va putea constitui un temei pentru ca toţi virtualii conducători ai obştii să cîştige acelaşi atribut de cumsecădenie.

— Dar n-aţi făcut şi greşeli ?

— Cred că nu-mi pot imputa nici un fel de greşeală. Cel mult îmi pot imputa faptul că în efortul meu de a servi cauza scriitorului m-am izbit adesea de ziduri impenetrabile.

— În calitatea pe care o aveţi, pentru ce aţi militat mai ales ?

— În primul rînd m-am bătut pentru demnitatea scriitorului. Au fost situaţii cînd demnitatea scriitorului în România a avut de suferit.

— În ce fel ?

— Eroarea unuia sau altuia, păcatele necesităţile ale unuia sau ale altuia erau considerate de unii ale tuturora. Am încercat să demonstrez că dincolo de aceste păcate omeneşti obştea noastră din această epocă se caracterizează printr-o afirmare a unei conştiinţe ferme faţă de problemele fundamentale ale vremii. Se caracterizează totodată prin acea răspundere pe care toţi ne-am asumat-o de a oferi generaţiilor de scriitori de după noi certitudinea că am servit cinstit literatura şi substanţa pe care ea trebuie s-o cuprindă.

— Dar bine, aceste erori despre care vorbiţi, aceste păcate omeneşti cum le numiţi dumneavoastră stăt de gingaş, n-ar trebui de fapt să existe ! Pentru că nu e totuna dacă greşeşte un om oarecare sau dacă este în culpă un scriitor asupra căruia sînt îndreptaţi atîţia ochi. Ochi ai cititorilor, care nu numai cumpără cărţi şi le citesc, dar şi judecă pe cei care le-au scris. Şi încă sever.

— Eu socotesc totuşi că între toate categoriile sociale ale acestei ţări, scriitorul îşi merită un loc de frunte şi are dreptul la mai mult decît viaţa poate să-i ofere la un moment dat.

— Bun. V-aţi bătut pentru binele obştii scriitoriceşti. Dar noi facem cu toţii parte dintr-o obşte mai mare. Ca vicepreşedinte al Uniunii scriitorilor, ce aţi făcut pentru aceasta ?

— Prin forţa împrejurărilor am fost împărţit în două. Scriitorul de la masa lui de lucru s-a străduit să gîndească şi să scrie cîteva cărţi care să răspundă spiritului epocii. S-a întîmplat ca ele să se bucure de o audienţă neaşteptată. În funcţia pe care am îndeplinit-o am făcut efortul de a-l menţine pe scriitori într-un acord cu umanitatea românească. Acest acord însemna angajarea scriitorului în acţiuni de contact nemijlocit cu publicul, de cunoaştere a realităţilor obiective ale ţării pentru a se inspira în lucrările lui. La nici una din chemările conducerii de partid şi de stat prin care scriitorimea română trebuia să se conjuge cu istoria acestui moment nu am răspuns decît cu cea mai adîncă afecţiune şi cu angajare fermă a conştiinţei mele, a conştiinţei colegilor mei.

— Cum credeţi că se afirmă conştiinţa scriitorilor din România ?

— Sînt cîteva valori fundamentale pe care scriitorul este obligat să le servească fără şovăială : libertatea omului de a-şi gîndi destinul în concordanţă perfectă cu destinul patriei, dreptatea care trebuie să-şi sacralizeze toate raporturile sale cu omul, în sfîrşit, valoarea adevărului intim, a acelui adevăr prin care omul se leagă prin întreaga sa structură sufletească cu structura societăţii comuniste în care se încadrează.

— Şi ce atitudine trebuie să aibă scriitorul faţă de aceste valori, care, firesc, presupun că de fapt sînt cu mult mai multe ?

— După opinia mea, scriitorul nu trebuie să admită să se sacrifice nimic din ceea ce s-a cîştigat. El este obligat să facă să nu se repete nici una din erorile care s-au întîmplat şi care pot îngenunchea şi omul fizic şi conştiinţa lui. Prin urmare, scriitorul este obligat să vadă mai departe decît ceea ce privirea lui biologică poate cuprinde. Să rămînă credincios conştiinţei sale artistice fiindcă numai prin această credinţă serveşte poporul, ţara sa, România.

— Dar opera sa pentru cine e scrisă?

— Scriem pentru omul imediat, dar consider că o operă este menită duratei, mai ales dacă încearcă să comunice cu umanitatea cealaltă, de peste decenii şi decenii. Mărturia despre acest timp al nostru, după mine, trebuie să fie de fapt oglinda în care şi cei din viitor trebuie să se regăsească. Altfel, totul e sortit eşecului şi pulberii neiertătoare: Pentru că nu de puţine ori opera literară a cuiva dispare odată cu dispariţia fizică a scriitorului respectiv.

— Ce măsuri de apărare trebuie să-şi ia scriitorii pentru a nu se întîmpla acest lucru ?

— Istoria petrecîndu-se sub ochii noştri, şi noi fiind martori dar şi factori în acest proces, conştiinţa noastră trebuie să pătrundă dincolo de aparenţe. Este evident că din punct de vedere social, economic, ţara noastră a cîştigat enorm în trei decenii, prin eforturi exemplare. Dar nu trebuie să ignorăm că aceste cîştiguri s-au făcut în favoarea condiţiei umane dar şi în favoarea acelei conştiinţe a omului oare-

Fotografie de ION CUCU

LAURENŢIU FULGA:

„Conştiinţa noastră trebuie să pătrundă dincolo de aparenţe“

care care stă în faţa istoriei ca un fel de sabie cu vîrful în sus. Scriitorul este obligat să descopere aceste modificări extraordinare care au avut loc în conştiinţa umană şi care ne deosebesc structural de esenţa omului de pe alte meridiane.

— Cum trebuie deci să acţioneze scriitorul din România de azi ?

— El nu trebuie să se prezinte la judecata posterităţii cu nici una din greşelile de care au fost acuzaţi predecesorii noştri. Nu cred că este cinstit să punem piedici realizării marilor talente pe care le avem şi de a ne speria de temeritatea cu care ei pătrund într-o mulţime de adevăruri ale acestei epoci. Pledez pentru acordul perfect dintre pasiunea revoluţionară cu care se clădeşte condiţia de viaţă a omului în Republica Socialistă România şi pasiunea pe care creatorul de artă o pune în conţinutul revoluţionar al operei lui.

— Impresionante sînt cuvintele dumneavoastră despre bresla din care faceţi parte. Din cîte mi-aţi spus pînă acum, înţeleg că vă iubiţi foarte mult colegii.

— Demnitatea scriitorului nu trebuie atinsă nici măcar cu lujerul unei flori.

— Îmi permit să cred că acest lucru este valabil pentru demnitatea oricărui [illegible]

— Este foarte greu să iei cunoştinţă la un moment dat de situaţia limită în care se găseşte un scriitor sau altul. Iată de ce, ori de cîte ori am fost chemat să iau act de stările unuia sau altuia, n-am admis pentru nimic în lume ca respectivii să fie umiliţi. N-am admis ca ei să aştepte în faţa unei uşi care nu se deschide niciodată. Problema este însă mai complicată. Ea comportă numeroase amănunte şi exemple, destul de dureroase. N-are rost să le mai amintim. Dar depinde şi de noi toţi pentru ca această demnitate pentru care pledez eu să se constituie ca un argument pentru calitatea şi rolul pe care scriitorul îl ocupă în organizarea vieţii acestei ţări.

— Într-adevăr, nu se făcea anticameră la dumneavoastră. Dar cum vă descurcaţi atunci cînd năvăleau în birou 50 de oameni ?

— În primul rînd, îi primeam pe toţi în picioare, indiferent de vîrstă, tocmai pentru că întotdeauna am purtat respect scriitorilor. Cele mai multe probleme se puteau rezolva operativ. Cele care solicitau o atenţie mai mare sau un timp obligatoriu de consultare şi a altor factori îşi primeau şi ele rezolvarea cuvenită în timp util. Nu cred că am lăsat vreo dolceaţă nerezolvată. Am pus tot sufletul şi în aşa fel încît scriitorii să simtă că instituţia este într-adevăr a lor.

— La Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, în Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului şi ale Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, în domeniul muncii ideologice, politice şi cultural-educative s-a subliniat din nou rolul de frunte care revine creatorilor în organizarea vieţii în România.

— Mi se pare un lucru extraordinar faptul că în prim-planul acestui program se află grija faţă de personalitatea umană pentru care a pledat şi pledează în repetate rînduri secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Omul nu e socotit un element singular, un mecanism angrenat în mecanismul uriaş al construirii unei noi orînduiri. Omul nu e considerat un simplu factor nenominalizat alături de seriei de factori nenominalizaţi ce închipuie această operă fabuloasă care e industrializarea ţării, aşezarea pe temeiuri noi a vieţuirii despre satul românesc, construirea unei culturi socialiste. Dimpotrivă, omul este permanent în planul principal, solicitat să se depăşească pe sine, tocmai pentru a pricepe exact pe ce coordonate se desfăşoară această revoluţie în mişcare. Omul este considerat ca o sumă de valenţe pe care zilnic trebuie să şi le pună în evidenţă şi să le valorifice în beneficiul întregii colectivităţi.

— În ce constă deosebirea între conştiinţa omului de azi de pe meleagurile noastre şi cea a omului de pe alte meridiane ?

— Trebuie mai întîi să remarcăm superioritatea conştiinţei omului de azi de la noi faţă de alte conştiinţe. Lucru datorat socialismului. Să nu pierdem din vedere că socialismul a alungat din gîndirea omului de la noi, din vocabularul său de fiecare zi, o sumă de atribute care sînt de neînchipuit că mai pot figura în organizarea social-politică din România. Exploatarea omului de către om, păstrarea omului în condiţia sa joasă, subordonată unor raporturi de opri mare, ură faţă de alte categorii de oameni din alte părţi, spiritul războinic, toate acestea au dispărut şi nici măcar cea mai absurdă a vreunui exeget din afară al lumii noastre nu ar putea să ni le mai atribuie. Asta nu înseamnă că am cîştigat totul pentru a revela secretul formulei care vorbeşte despre omul nou.

— Ce rol credeţi că îi revine literaturii în acest proces de formare a omului nou ?

— Omul simte nevoia să găsească în literatură mai ales acele întrebări pe care şi le pune el însuşi. Literatura nu e obligată să dea răspunsuri la toate aceste întrebări. Dar il poate ajuta pe om dezvoltîndu-i personalitatea, revelîndu-i feţele ascunse ale propriului său eu şi nutrindu-i speranţa că valorile sale proprii sînt nenumărate.

— Nu vreţi să vorbim puţin şi despre dumneavoastră ?

— Pînă acum despre ce credeţi că am vorbit ?

— De acord, sînt probleme care vă preocupă, dar aş dori totuşi să dau puţin la o parte armura în care v-aţi ascuns. Se pare însă că nu posed cheia potrivită pentru sufletul dumneavoastră...

— Am ajuns la o vîrstă la care mi-e teamă că se fac socotelile.

— Şi ce rezultat vă iese ?

— Mă gîndesc la ce am adunat pînă acum, la ceea ce se putea aduna şi ceea ce cred eu că poate să rămînă. Judecata critică personală este mult mai severă decît amăgirea că totuşi limita impusă de timp poate fi învinsă. Pentru orice scriitor există o clipă inefabilă, de la un teoretic miez al nopţii, cînd se confruntă în acelaşi timp şi cu ce a rămas în urmă şi mai ales cu ceea ce îl aşteaptă mai departe.

— Dumneavoastră ce aţi lăsat în urmă ?

— Aparţin unei generaţii care a parcurs experienţe amare. Recunosc cu umilinţă că nici pînă acum n-a izbutit această generaţie să cuprindă în opere de artă toate ocolişurile la care am fost obligaţi, toate derutele prin care am trecut, toate coborîşurile în care am fost zvîrliţi şi toate sentinţele cu care am fost marcaţi.

— Şi ce credeţi că vă mai aşteaptă ?

— Nu ştiu dacă ne va mai rămîne timpul necesar ca să intrăm în acest galop pentru cursa finală. Mi-e o frică teribilă de judecata celor care vin. Tocmai pentru că mă prezint la această judecată cu destule eşecuri, cu destule vise retezate.

— Nu vă înţeleg teama. Sînteţi doar un scriitor important !

— În mod deosebit constat că mă aflu într-un imens decalaj faţă de întregul operei mele literare. Aş vrea să iau totul de la capăt, să-mi rescriu cărţile în funcţie de străfulgerările conştiinţei mele de azi. Aş vrea să smulg conştiinţei mele puterea creatoare de a exprima mai mult decît am reuşit pînă acum. Aş vrea să scriu acea carte care să mă reprezinte şi cu care să mă ofer fără nici un fel de teamă sau şovăire judecăţii celei mai dure. Unii îşi justifică viaţa printr-un copac pe care l-au sădit, printr-o piatră pusă la temelia unei case, printr-un lucru aparent fără semnificaţia de durată dar care se înscrie în durata istorică a colectivităţii din care face parte. Ca orice scriitor, mă chinuiesc să-mi justific destinul printr-o simplă carte. E greu de spus în ce măsură mărturia mea de credinţă va fi confirmată obiectiv.

— Eu vă doresc din toată inima să se împlinească. Dar pentru că a venit vorba de cărţile dumneavoastră, aş vrea să-mi spuneţi de ce abordaţi atît de insistent tema războiului.

— Războiul e socotit pe bună dreptate o experienţă fundamentală. Nu numai prin faptul că te angajează într-un dialog cu moartea, nu numai fiindcă te obligă să descoperi în tine dimensiunea curajului sau a laşităţii, nu numai pentru că îţi cultivă un anume orgoliu de participare la istorie, dar, mai ales, pentru că îţi supune conştiinţa la examene absolute, examene cu adevărat tragice.

— Unele din cărţile dumneavoastră închină pagini emoţionante iubirii.

— Alături de spaima de moarte, dragostea se constituie tot ca o temă fundamentală. Indiferent la ce studiu de civilizaţie s-ar găsi omul, oricît de copleşit ar fi el de automatizarea vieţii, ori la cîte rigori l-ar supune viaţa cotidiană, dragostea va fi soluţia salvării lui. Este ceva de care avem absolută nevoie ca să nu uităm că sîntem oameni. Deşi dragostea nu rezolvă întotdeauna — şi asta e bine — setea noastră de cunoaştere a eului uman şi nici setea noastră de a intra în competiţie cu fatalitatea. Sîntem supuşi condiţiei noastre umane, dar ne chinuim să acordăm speciei speranţa că propria noastră condiţie poate fi depăşită. Iubirea se constituie ca punct de sprijin tocmai al acelei conştiinţe ce se află în cumpănă. Şi dacă mai întotdeauna în cărţile mele măsura supremă a iubirii adevărate este însăşi moartea, este pentru că dincolo de moartea biologică rămîne fiorul unei pasiuni pe care nici o forţă obscură nu o poate răpune. Vom avea întotdeauna nevoie de iubiri exemplare, de această vocaţie a omului de a-şi depăşi durata prin devotamentul unui seamăn al său.

— Dumneavoastră aţi trăit o iubire exemplară ?

— Da, firesc, dar n-am să mă refer la experienţele mele de viaţă, fiindcă literatura nici nu trebuie să preia micile aventuri galante întruchipate într-o epocă sau alta ca dimensiuni ale unei iubiri ideale.

— Nu credeţi deci că există iubire adevărată în viaţa de toate zilele ?

— Sigur că în viaţă se pot întîlni forme de iubire poate mai exemplare decît, să zicem, cele imaginate de mine. Însă mai important decît asta e faptul de a lăsa fiecărui cititor libertatea de a-şi măsura cu dimensiunile proprii aceste reflectări ideale. Face şi asta parte din zestrea de iluzii fără de care nu se poate trăi.

— Ce-aţi zice dacă ar veni la dumneavoastră cineva care ar afirma că meseria de scriitor a căzut în desuetudine ?

— Vai de mine ! Cum aşa ? Închipuiţi-vă numai ce tristă ar fi o librărie în care se vînd numai creioane şi caiete.

— N-am reuşit să îndepărtez cît aş fi vrut crusta care vă fereşte de privirea celorlalţi, totuşi am înţeles că nu sînteţi un om prea fericit...

— Aparţin unei generaţii al cărei mers firesc a fost întrerupt. De multe ori m-a pus viaţa să contemplu istoria cu sufletul la gură şi nu mi s-a dat răgazul să mă contemplu şi pe mine, ca să mă înţeleg, şi nu mi s-a dat răgazul pentru a-mi trage răsuflarea înainte de a urca treapta următoare la care mă invita istoria. Încerc totuşi să mă consolez cu gîndul că măcar una din cărţile mele va arăta fidelă cu mine, cel care am fost, cel care sînt încă nu e totul pierdut.

Acesta este un interviu care a fost acordat cu mai multă vreme în urmă dar care de-abia acum vede lumina tiparului. Aşa cum afirma cu optimism scriitorul în final, n-a fost încă timpul pierdut. Nici n-avea cum să fie cînd volume ca **Străinul paradis, Moartea lui Orfeu, Alexandra şi Infernul** îi acreditau deja un statut de scriitor deosebit, ale cărui cărţi erau aşteptate cu interes de un public larg de cititori. De-atunci, din 1976 şi pînă în luna noiembrie a acestui an cînd scriitorul s-a stins, opera lui s-a mai îmbogăţit cu încă trei romane care au stîrnit un puternic ecou în rîndurile iubitorilor scrisului său : **Fascinaţia, Salvaţi sufletele noastre, E noapte şi e frig, seniori.** Desigur, despărţirea de un asemenea bun prieten al scriitorilor, de un asemenea pricepu t meşter al cuvîntului e grea. Dar dacă amintirea lui se va estompa cu timpul, cărţile sale vor mărturisi totdeauna despre un suflet zbuciumat, despre o conştiinţă care vedea dincolo de aparenţe şi încerca să ia o atitudine limpede în conformitate cu credinţa sa în om, în dreptul lui la fericire.

GEORGE ARION

CĂRȚILE DE ISTORIE ALE UNUI AN ISTORIC

Nicolae Ceaușescu: „Nimic nu se poate construi ignorînd trecutul!"

Un act al conștiinței de sine a națiunii române

Supplex Libellus Valachorum este una dintre cărțile esențiale ale istoriografiei noastre contemporane. Cartea lui David Prodan, prin care se desface, filă cu filă, istoria zbuciumată a unui memoriu transmis curții de la Viena în anul 1791 pentru aducere aminte asupra condiției românilor în imperiu, descifrează cuvînt cu cuvînt fiecare sens și subtext, fiecare orizont al problemei, pînă la epuizarea detaliilor și la sinteza globală care este, de fapt, istoria exclamării constiinței de sine a unei națiuni. Profesorul David Prodan amplifică cercetarea pînă la dimensiuni de epopee. Comentariul său se citește pe nerăsuflate, ca un roman de reconstituire a unei epoci clocotitoare, a unei epoci încărcate de tensiuni care se eliberează greu, prin răscoale și revoluții, comentariul său este riguros științific și de o logică indestructibilă, ca și cum savantul ar susține o pledoarie patetică, dar întotdeauna lucidă într-un proces peste timp și cu adresa contemporane. Fraza sa din această carte, care a intrat pe drept cuvînt în legendă, este exactă, limpede, revărsîndu-se cu somptuozitate retorică și cu o mare forță de convingere, întîmplările și documentele sînt analizate sub toate implicațiile și sub toate aspectele, fără nici o omisiune, fără nici o fisură de interpretare, fără nici un reproș. Tonul său are o vehemență pe care puține cărți o au. Are tonul unui manifest încărcat de tensiunile nedreptăților istorice pe care le-a trăit neamul românesc în Transilvania secolelor de impilare și subjugare națională, dar oferă o imagine limpede, nemarcată de patimi nefondate și de reflexe colerice. Este cartea unui savant ale cărui argumente nu pot fi contestate. Nici un cuvînt care să cadă în gol, nici un cuvînt care să semene demagogie. Simplu, exact, copleșitor prin informație și prin interpretare, prin reconstituirea unei epoci și a mentalităților acelei epoci. Iată-l pe profesorul David Prodan explicînd geneza cărții și motivele pentru care a ales spre studiu Supplex Libellus Valachorum.

„Trezie de față au ieșit în larg acum 34 de ani, pe un vînt neprielnic, într-un timp cînd nu lipseau insinuările că românii, care ne-au hotărît ființa, ne-au dat limba și pentru vechi numele, așezîndu-ne în marea familie a popoarelor romanice, nu sînt decît «coloniști», latinitatea care ne insuflețise pînă aici, «uzurpare», Școala ardeleană care ne-a trezit la conștiință, «reacționară», limba încercată de corifeii ei, o limbă «artificială», «păsărească», cînd tezele cele de față erau suspectate sub nume de «naționalism». Azi am satisfacția că cercetările de toate natu-rile, mulțimea de lucrări care s-au produs de atunci încoace și se produc mereu sub ochi nostri nu le-au infirmat, le pot menține și azi. Nici edițiile succesive ale lucrării nu le-au schimbat, le-au fortificat doar cu noi probe, cu noi materiale istorice, izbutind la imaginea îmbogățită de azi. Secondînd această nouă ediție, am sorocit doar să o fortific încă cu noi materiale, cu mici precizări, de detaliu, să o pun la curent, numar cei puțin, cu această prodigioasă literatură, să mă încolonez în rîndul șir al numelor care o ilustrează — și care sînt prea multe pentru a încerca înșirarea, fără riscul de a comite omisiuni sau nedreptăți — să mă înscriu în peisajul luxuriant de acum, al unei mari teme de istorie națională. Un cuvînt de mulțumire și de recunoștință frățească pentru toți." (fragment din „Prefață" la ediția din 1984)

Limba română este latina zilelor noastre

NAȚIUNEA ROMÂNĂ este o carte monumentală, de sinteză, care reconstituie geneza și afirmarea ei și refăcea orizontul contemporan românesc din perspectiva încheierii națiunii în context universal. Redactată sub auspiciile Institutului de istorie „Nicolae Iorga" de un colectiv format din savanți și cercetători cu un larg evantai de preocupări și cu specialități diverse (istorici, juriști, filozofi, lingviști, politologi etc.) în coordonarea științifică a profesorului Stefan Ștefănescu, tomul prezintă portretul prismatic al națiunii române văzut din mai multe unghiuri și puncte de vedere. Dificultatea demersului întreprins de acest colectiv constă în faptul că ideea de națiune se află răspîndită în toate lucrările cu caracter istoric, social, politic, sociologic, filozofic etc., dar aprofundarea sa este mai mult „tangențială" decît perpendiculară. S-a trecut, prin urmare, la sinteza tuturor ideilor care exprimau limpede sau mai puțin limpede, precizat sau diseminat în texte de diverse inspirații și origini, la realizarea unui istoric al ideii de națiune și de constiință națională la români, la precizarea termenilor, la aprofundarea noțiunilor. Reținem, pentru frumusețea și logica expunerii, un fragment semnat de Hadrian Daicoviciu (dispărut de curînd și prematur dintre noi), referitor la premisele istorice ale fenomenului pus în discuție și anume : etnogeneza românilor.

„Prin etnogeneză se înțelege îndeobște nașterea (formarea) unui popor. Etnogeneza românilor a fost, așadar, procesul istoric în urma căruia poporul român s-a format ca o entitate distinctă, nu numai față de celelalte popoare ale Europei sud estice ci și față de proprii săi strămoși, al căror urmaș este dar cu care nu poate fi și nu trebuie confundat.

Se știe că limba reprezintă un element esențial, în definirea unui popor, în stabilirea identității sale. În consecință, nu se poate vorbi despre un popor român decît atunci cînd se constată existența și utilizarea limbii române. Formarea poporului român și formarea limbii române au fost cele două laturi inseparabile ale unuia și aceluiași proces istoric. Nu se poate vorbi, de exemplu, despre o etnogeneză biologică distinctă de formarea limbii poporului respectiv. Această înseamnă că tratînd etnogeneza românilor ne referim la întreaga problematică a procesului de formare a poporului român și a limbii române.

Limba română este o limbă romanică, una din limbile născute pe temeiul latinei. Dintre toate idiomurile vorbite în antichitate, numai limba latină poate sta la baza limbii române. Ca și celelalte limbi romanice, româna, în structura sa intimă, nu este altceva decît limba latină și anume limba latină populară care a-n-depărtat de înfățișarea sa antică printr-o continuă evoluție proprie și printr-o neîntreruptă îmbogățire cu elemente împrumutate din alte limbi. Se poate afirma că, într-un anumit sens, limba română este latina zilelor noastre, vorbită în teritoriile locuite de români".

„Oriunde locuiesc români, este pentru ei Țara Românească"

Nicolae Iorga, în calitatea sa de cercetător al evului mediu revine în constiința epocii printr-o culegere de **STUDII ASUPRA EVULUI MEDIU ROMÂNESC** înzestrată cu o minuțioizate de orfevrerie de către cărturarul iluminat care este Șerban Papacostea. Nicolae Iorga, omulîre limpiede cărula se învîrtea întreg globul pămîntesc, cu toate problemele sale, de la începutul civilizației pînă aproape de zilele noastre, minte sfrălucită a secolului, în stare să revoluționeze gîndirea istorică în multe direcții și să o îmbogățească fecund cu asociațiile sale de idei neașteptate și cu informația sa fabuloasă, a lăsat prin reviste o seamă de gînduri, de comentarii care nu au mai apucat să se împlinească într-o sinteză, care au ieșit din interesul imediat al autorului sau pur și simplu au rămas uitate în rafturi de biblioteci și de arhive istorice sau au primit un alt veșmînt stilistic în alte opere fundamentale. Pe toate acestea, legate de evul mediu românesc, le redescoperă profesorul Șerban Papacostea și ni le reamîntește, cu un aparat critic inscrat cu discreție și cu o înaltă probitate intelectuală și științifică. Iată caracterizarea pe care o face Șerban Papacostea marelui istoric Nicolae Iorga în calitate de medievist : „Nimeni nu era mai prezăit decît Nicolae Iorga pentru a înțelege rolul acestor factori, al liniilor de forță care, pornite din toate direcțiile — din stepele Asiei, din Bizanțul ortodox sau islamizat, din Roma papală, din lumea germanică, din republicile comerciale italiene etc. — s-au întîlnit, s-au înfruntat și și-au împletit acțiunea în spațiul românesc ; nimeni nu a întins brațe mai viguroase decît el spre toate orizonturile de unde au pornit marile pulsații ale istoriei universale, din a căror interacțiune s-a alcătuit cadrul extern al dezvoltării istoriei noastre naționale ; nimeni nu a știut mai bine decît el că înțelegerea autentică a trecutului poporului român trece cu necesitate prin cunoașterea marilor curente ale istoriei universale de care e legat și că orice istorie națională nu e decît un fragment din istoria universală".

Reproducem mai jos cîteva din ideile lui Nicolae Iorga reluate cu exactitate în acest volum de **STUDII** care reprezintă un model de restituire a unei opere risipite prin articolele vremii :

● **În timpurile mai vechi românii nu făceau nici o deosebire în ceea ce privește ținuturile pe care le locuiau, pentru dînșii tot pămîntul locuit de români se numea Țara Românească. Țară Românească era și Muntenia și Moldova și Ardealul și toate părțile care se întindeau pînă la Tisa chiar, toate locurile unde se găseau români. N-aveau ele un nume deosebit, pentru deosebirile ținuturi pe care le locuiau și toate se pierdeau pentru dînșii în acest cuvînt mare, cuvîrstor și foarte frumos de : Țară Românească.** ● **Așadar, cînd căpeteniile din mun-ții românești au organizat un principat capabil să se mențină și să reziste pretențiilor ungare și invaziei otomane, ele au numit acest stat : Domnia a toată Țara Românească, adică, Dominatio totius terrae romanae.** ● **Prin urmare, în deosebire de statele vecine, în care atîtea elemente feudale se strecurașeră, nouă n-am avut aceste elemente feudale. Degeaba se vorbește de o aristocrație românească și de atîtele de feluri acestia. N-au existat (...) Boierimea nu e dintre cele mai vechi așezăminte ale noastre, nici dintre acelea care au pornit din sufletul nostru.** ● **Populația care făcea parte dintr-un stat barbar organizat pentru cîtăva vreme primea numele populației barbare ce se găsea în fruntea statului, precum slavii din Peninsula balcanică au luat numele bulgarior, precum latinii din apus care au stat sub germani au luat numele francilor. Dar la noi nu era așa. Statul barbar era trecător : n-am avut în părțile acestea, ale noastre, nici o dominație barbară care să fi stăpînit o bucată de vreme și care să fi avut o organizație teritorială. Au trecut pe la noi elemente hunice de tot felul, fie că se chemau huni, fie că se chemau avari, pecenegi, cumani sau tătari, dar dominația lor el nu o exercitau la fața locului și direct, ci de departe și indirect. Statul barbar nu era aici ; noi robeam statului barbar, fi dădeam mijloacele de întreținere, contingentele militare cerute, dar el nu era acasă la noi.** ● **O întreagă parte din istoria poporului român și a teritoriului ocupat de dînsul zace în întunerie : aceea a raporturilor dintre înaintașii noștri și năvălitorii trimiși, unul după altul, de nesfîrșita stepă răsăriteană.** ● **Acum toate aceste părți numite după riuri formează pentru românii de oriunde o singură țară mare, care se numește Țara Românească ; oriunde locuiesc români este pentru ei Țara Românească ; în toate vestile mai vechi ale trecutului nostru nu e alt nume de țară decît un nume de acesta general, după numele neamului care locuiește acolo. Va să zică Țara Românească era și dincolo și dincoace de Carpați.**

Ultimii ani au fost extrem de fertili din punct de vedere editorial pentru istoriografia noastră. Au apărut cărți și tratate fundamentale privind epoci și evenimente importante, fenomene complexe și delicate, politice, sociale, economice și culturale, studii esențiale asupra unor fragmente de timp controversate din zbuciumata noastră epopee prin veacuri. Toate, rod al unei politici înțelepte, răbdătoare, echilibrate de reevaluare a trecutului, de reconsiderare a unor mărturii și documente, de redeschidere a unor dosare ale istoriei recente sau îndepărtate, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a face lumină asupra evenimentelor neclare din cronica noastră, de a repune adevărul istoric în drepturile sale, inalienabile. Istoricii s-au simțit mobilizați ca niciodată spre investigarea temeinică a celor mai dificile etape ale f mării și împlinirii istorice a poporului român, ale luptelor sale pentru păstrarea ființei naționale, pentru eliberare socială și națională, pentru independență și pentru edificarea unei lumi noi în care legile istoriei devin bun comun și acțiunea în sensul viitorului, constient asumată de fiecare cetățean. Trăim o vreme care devine prin ea însăși istorie, clipă de clipă, ceas de ceas, și în acest context, fiecare gouă lucrare care adaugă un spor de lumină în interpretarea trecutului nostru, fiecare lucrare de sinteză care emite un punct de vedere original, specific epocii noastre asupra evenimentelor și fenomenelor istorice, contribuie, de fapt, la împlinirea propriei noastre biografii. E adevărat, pe de altă parte, că istoria nu a preocupat niciodată atît de mult opinia publică așa cum se întîmplă în acest moment și setea de carte de istorie a devenit acum enormă. Editurile beneficiază de un program vast de editare a cărții de istorie, anul 1984 fiind și în acest sens un an de mari revelații. Deocamdată, în acest număr de revistă, oferim cititorilor noștri o parte din producția de carte istorică a acestui an urmînd ca în numerele viitoare ale revistei să ne oprim asupra altor titluri care concretizează în plan editorial înfăptuirea politicii partidului nostru privind vastul șantier de investigații asupra trecutului

◢ **„Istoria este suma vieții noastre"**
Mihail Eminescu

◢ **„Națiunea este o ființă naturală și organică; tot ce se găsește întrinsa nu se desparte de dînsa, ci colaborează la viața ei"**
Nicolae Iorga

◢ **23 August 1944: „Unul din evenimentele decisive ale celui de al doilea război mondial"**
Hugh Seton Watson

Un fapt „fără precedent în istoria militară universală"

Cum a reacționat opinia publică mondială la aflarea actului istoric de la 23 August 1944 ? Cum au reacționat comandanții militari dintr-o tabără și din cealaltă ? Cum a reacționat presa în împrejurarea anunțării uluitoarei întoarceri de arme ? Cum s-a interpretat din punct de vedere istoric actul desprinderii de forțele întunericului ? Cum a acționat armata română în cea dintîi noaptea răsturnării politice și militare ? Cum s-a angajat armata română, în continuare, pe traiectoria victoriei împotriva armatelor fasciste ? Care i-au fost pierderile și jertfele în condițiile acestui pas eroic ? Cum a fost privită România în încheierea ostilităților ? Cum a întîmpinat opinia publică mondială actul său revoluționar ? Cum sărbătorește Romania, astăzi, gestul de atunci ? Iată cîteva întrebări la care răspunde lucrarea **ACTUL DE LA 23 AUGUST 1944 IN CONTEXT INTERNATIONAL.** O carte cuprinzătoare, o sinteză de studii și documente care demonstrează că revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă reprezintă un moment de concentrare, de manifestare culminantă a unui popor în istorie. Un moment revelator care proiectează o națiune, un popor, sub alte auspicii în concertul zbuciumat al celorlalte popoare. Un moment de mîndrie și de triumf al rațiunii și acțiunii revoluționare. Cartea demonstrează, desfășurînd cu o mare rigurozitate științifică și cu o mare probitate intelectuală, pe baza celor mai contrastante informații, a unor surse de arhivă dar și de presă, de oficiu diplomatic, pe baza unor mărturii emise de personalități politice și militare din prima linie a evenimentelor, că actul de la 23 August a propulsat România în ștenția lumii într-o perspectivă iluminată și de revelațiile cimpurilor de luptă și a tratativelor de armistițiu, din perspectiva sacrificiilor și jertfelor sale îndurerate, din perspectiva unui gest suprem care a „scurtat războiul" și a „condamnat fascismul la un deceln inevitabil". O carte care mustește apropape la fiecare rînd de întîmplări și evenimente mai puțin cunoscute și interpretate, de fapte ascunse multă vreme în umbra cercetărilor, de documente inedite care dau lecturii o stare de tensiune și de împlinire a curiozității științifice sau a curiozității de „opinie publică", tuturor celor care o parcurg. Iată cîteva din semnificațiile actului de la 23 August în context revoluționar, așa cum reies din lucrarea coordonată de cercetătorul Gheorghe Buzatu :

● **Din punct de vedere strategic actul României a scos „aparatul" frontului german din Europa 150 000 kilometri pătrați de-a lungul și de-a latul cărora se aflau nenumărate obstacole care facilitau replierea fără mari pierderi a armatei fasciste și organizării unei apărări favorabile în primul rînd lanțul Carpaților.** ● **Prin actul României, practic, au fost scoase din luptă 15 divizii de luptă germane aflate în Balcani** ● **Prin actul României s-a creat posibilitatea ca trupele armatei sovietice și ale României să înainteze spre apus pînă printr-un spațiu aparat cu greutate de germani pînă în sudul Boemiei, pe valea Dunării** ● **Prin actul României, care reprezenta un segment extrem de important în strategia germană a frontului european, frontul sud-est european s-a dezagregat iar drumul spre Berlin a fost scurtat.** ● Iată acum una din afirmațiile semnificative care se fac în lucrare pe baza informațiilor unor istorici importanți ai războiului mondial : **„Datorită irepresabilei prăbușiri militare, întoarcerii armelor, pe 367 kilometri din cei 654 al frontului sovieto-german de sud-est, și declanșarea în întreaga țară a luptelor împotriva trupelor naziste a fost imediată și integrală, fără nici o deficiență organizatorică sau de execuție, fapt apreciat ca fiind fără precedent în istoria militară universală".**

●Cu toate acestea, actul final la Conferința de pace de la Paris nu a recunoscut decît parțial meritele României. Cartea reproduce discursul lui Gh. Tătărescu, șeful delegației României la Conferința de la Paris : **„Este în primul rînd iniust Preambulul Tratatului care nu acordă României calitatea de cobeligerantă. România este o țară învinsă în războiul purtat împotriva Uniunii Sovietice și a Națiunilor Unite dar România a este și o țară victorioasă în războiul împotriva Germaniei hitleriste, participînd activ, în ultima fază a acestui război, la victoria finală."**

Era necesar, evident, de un timp încoace, un scenariu exact, științific, al evenimentului de la 23 August, un calendar al acțiunilor și întîmplărilor, al acelor politice și militare imediate și cu perspectivă, pentru uzul curiozității extreme dar și pentru o inițiere în timp și spațiu sau pentru o invitație la un studiu mai atent pe latura lungă a surselor documentare. Un astfel de dicționar privind revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a legit de sub teascurile tipografiei, exact în anul celei de a patruzecea aniversări a evenimentului. Fapt lăudabil și instrument prețios pentru toți acei, cunoscători sau mai puțin cunoscători, care vor să privească îmediat într-un timp și spațiu eroic unde s-a concentrat întreaga noastră istorie milenară de eliberare și neatîrnare. Volumul, organizat ca o „enciclopedie a actului eliberării, inițiat de **AUGUST 1944. REPERE ISTORICE,** semnat de Florin Constantiniu și Mihail E. Ionescu, este, de fapt, un instrument de informare rapidă asupra diverselor fațete ale unui eveniment fundamental din istoria noastră, complex și extrem de vast ca informație, ca document, un mijloc de inițiere concisă, exactă, asupra desfășurărilor politice și militare, asupra partidelor și organizațiilor politice implicate sau neimplicate, dar contemporane și răspunzătoare de sensul pe care l-a luat istoria, asupra unităților militare angajate în teatrele de operațiuni, a organelor de presă care s-au făcut ecoul evenimentului etc. Toate acestea, evident cu titlu informativ, deoarece autorii își tai lau rezerva plină de modestie prin care anunță că **„investigația istorică este în plină desfășurare, arhivele, mai ales cele din străinătate, nu au livrat încă cercetării toate survele documentare, astfel că pe măsura introducerii în circuitul științific de noi izvoare istorice, cunoștințele noastre vor fi sporite".**

Extrem de binevenită este cronologia care se desfășoară pe ore, pe minute, a celor 9 zile care au decis întoarcerea definitivă a armelor de către poporul român. O cronică expresivă, cinematografică a eliberării.

O istorie care face parte din biografia noastră

23 August 1944 în două volume de **DOCUMENTE** însumînd 900 de rapoarte, decrete, legi, ordine, circulare, dări de seamă, note, buletine informative, sinteze, rechizitorii, memorii, scrisori provenind de la organe ale administrației de stat, centrale și locale, ale deciziei, militare dar și de la persoane cu autoritate și răspundere politică, oameni de știință și cultură, articole din ziare și comunicate ale agențiilor de presă sau ale posturilor de radio, documente și manifeste ale Partidului Comunist Român, precum și rapoarte, scrisori, memorii, instrucțiuni, directive, provenind de la diplomați germani, americani, elvețieni, francezi, italieni, englezi, portughezi, spanioli, unguri, turci și de la Vatican, de la miniștri străini și alte persoane cu responsabilități guvernamentale, comandanți militari, șefi de misiuni etc. Aceasta e una din aparițiile editoriale de importanță fundamentală privind actul eliberării noastre de sub jugul fascist. Cele peste 1 500 de pagini de documente în mare parte inedite constituie un corpus de informații prețioase privind problemele cele mai acute care frămîntau în acel timp Europa și, de fapt, lumea întreagă, avînd în ecicentrul interesului situația României și a luptei sale pentru legirea din războiul fascist. Volumele de **DOCUMENTE** redactate sub coordonarea istoricilor Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Mircea Mușat constituie un fabulos instrument de lucru pentru toți acela care studiază aceste probleme dar și o arhivă la îndemîna fiecărui cetățean care știe că istoria mai îndepărtată sau mai recentă face parte din propria sa biografie.

Reproducem din mulțimea de documente mai putin amintite. Proclamația conducătorului României în momentul actului de la 23 August 1944, făcută la posturile de radio : **„Români, / În ceasul cel mai greu al istoriei noastre am socotit, în deplină înțelegere cu poporul meu, că nu este decît o singură cale pentru salvarea țării de la o catastrofă totală ; ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite. / Românii, / Un nou guvern, de unire națională a fost încărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărîtă a țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite. Primiți pe soldații acestei armate cu încredere. Națiunile Unite mă-au garantat independența țării și neamestecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea Dictatului de la Viena prin care Transilvania ne-a fost răpită. / Români, Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa. Orice s-ar întîmpla hotărîrii noastre liber luate și care nu aline drepturile omînești este un dușman al neamului nostru. Ordon armatei și chem poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. / Români, / Dictatura a luat sfîrșit și ce ea încetează toate asupririle. Noul guvern însamnă începutul unei ere noi în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor țării sînt garantate și vor fi respectate. Alături de armatele aliate, și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii vom trece hotărele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub dominația străină. / Români, / De curajul cu care ne vom bate cu armele în mînă, de independența împotriva celărui atentat la dreptul nostru de a ne hotări singuri soarta, depinde viitorul țării noastre. Cu deplină încredere în viitorul neamului românese să păsim hotărîți pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei Românii libere, puternice și fericite".**

PUTEREA CUVINTULUI este titlul unei cărți ce analizează rolul acțiunii cuvîntului care poate înfrunta mari legiuni ale armatelor invadatoare, care poate cutremura un imperiu în ascensiune agresivă. Cuvîntul din umbră, cuvîntul care chemă la luptă, cuvîntul care ține trează conștiința, cuvîntul rostit în clandestinitate și care poate fi pedepsit cu moartea. **PUTEREA CUVÎNTULUI,** cartea lui Mihail E. Ionescu, este o trecere în revistă a argumentelor inteligenței în luptă cu forța brută, oarbă a agresorului. Este chiar dovada că, pînă la urmă, cuvîntul care reprezintă adevărul triumfă mai presus de toate argumentele înarmate care ascund minciuna și crima.

„Salvînd astfel de la nimicire atîtea vieți și bunuri"

200 DE ZILE MAI DEVREME, carte apărută sub redacția doctorilor în științe istorice Ilie Ceaușescu, Florin Constantiniu, Mihail E. Ionescu, este un argument scris cu nerv, căldură și forță de convingere, cu o documentare impresionantă, și cu un comentariu laborios, exact, inscris într-un context international perfect cunoscut, perfect investigat, pentru a descifra lumii întregi mecanismele care au generat actul de la 23 August și rezonanța sa în ansamblul bătăliilor din marea conflagrație. Se pun în valoare, dintr-un unghi de vedere eliberat de orice complexe istorice, de timiditățî pline de reticențe fapte și documente care atestă importanța evenimentelor de la 23 August pentru întreaga umanitate cutremurată de lunga noapte fascistă. Cartea lui Ilie Ceaușescu, Florin Constantiniu și Mihail E. Ionescu este un argument pentru un tribunal al istoriei. Un răspuns dat tuturor celor care nu pe cunoaște și care nu ne apreciază cînd istoria și care ne comentează eronat, care se lasă pradă sechelelor unui anumit mod superficial, epidermic de a face istorie, celor care ne ignoră din diverse cauze externe, sau intime, celor care ne dușmănesc poate și rezistă adevărul istoric, celor care preiau unele șabloane, gata etichetate din goana evenimentelor și care nu se obosesc să descifreze sensul istoriei. Dar cartea mai e adresată și celor care simt interesați din ce în ce mai mult și într-un număr impresionant să cunoască istoria noastră.

Reproducem în aceste pagini de revistă un fragment din prologul la desfășurarea argumentelor, sigurî că cititorii își vor putea reprezenta mai bine intențiile autorilor :

„În numeroase lucrări publicate peste hotare, mari sinteze ale istoriei celui de al doilea război mondial, cronologii etc. se constată, nu numai ignorarea valorii strategico-politice a acțiunii României din august 1944, dar necunoașterea evenimentelor înșeși petrecute în spațiul carpato-danubian, se vorbește astfel despre „capitularea" României iar aportul ei la înfrîngerea Germaniei hitleriste, atît prin acțiul de la 23 August cît și apoi prin participarea armatei române la războiul antihitlerist în cadrul operațiunilor militare din Ungaria, Cehoslovacia și Austria este subestimată sau trecută cu totul sub tăcere.

Rădăcinile acestei ignorări — involuntare sau deliberate — urcă pînă în august 1944. În zilele cînd se desfășura insurecția română, știrile despre succesele armatei roșii și despre eliberarea Parisului ocupau cea mai mare parte din primele pagini ale cotidianelor publicate în țările aliate sau neutre. Firește, vestea despre răsturnarea regimului antonescian și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste a apărut și ea pe prima pagină a amintitelor ziare, dar spațiul acordat a fost mai restrîns iar informațiile tipărite nu au înfățișat de cele mai multe ori decît sumar sau incomplet — uneori chiar inexact — amploarea consecințelor noii atitudini a României. Printr-una din acele habitudini mentale adînc înrădăcinate în conștiința colectivă a străinătății în general, a occidentului în special, fiorul atrăgea mai mult luarea aminte decît Bucureștiul. Și totuși — așa cum vom avea ocazia să arătăm în cuprinsul acestei lucrări, evenimentele din România erau incomparabil mai importante pentru grăbirea încheierii războiului, decît cele din Franța. Au existat, desigur, observatori și comentatori perspicaci care au sesizat, din primul moment, însemnătatea și amploarea impactului pe care actul de la 23 August 1944 avea să-l aibă în desfășurarea celui de al doilea război mondial, dar opiniile lor — evocate în paginile acestei cărți — nu au avut rezonanța cuvenită, cînd, repetăm, echilibrul tuturor erau stînjiți spre orașul lumină și spre acțiunile protagoniștilor coaliției antihitleriste. În ecuația stabilirii de cobeligerantă României — injustițe profundă și gravă față de efortul și aportul militar al țării noastre la zdrobirea celui de al treilea Reich — a contribuit la estompărea aprecierilor corecte făcute sub impresia imediată a acțiunii curajoase a României. S-a ajuns astfel la o adevărată imagine șablon, un fel de clișeu istoriografic, în care 23 August 1944 apare drept actul unui satelit minor al Germaniei naziste, care, confruntat cu catastrofa militară, a izbutit în ultimul moment să se salveze din corabia în curs de naufragiere, pe aceea a învingătorilor. Se recunoaște în această perspectivă, cel mult abilitatea politică, dar se ignoră ori se contestă valoarea contribuției militare românești la victoria asupra Germaniei hitleriste.

Cartea de față își propune să ofere o imagine veridică asupra consecințelor strategice și politice ale actului de la 23 August 1944 și să încerce chiar o determinare a timpului cu care acțiunea României a scurtat războiul, punînd capăt mai devreme masacrelor și devastărilor de pe continentul european și salvînd astfel de la nimicire atîtea vieți și bunuri".

Pagini realizate de
ADRIAN DOHOTARU

Horea — erou de epopee

Filmul ca istorie

Noi, românii, am avut parte de o zodie extrem de vitregă, în care durerea, suferința, umilințele, nedreptatea, subjugarea socială și națională, fringerea hotarelor au fost regine tiranice crunte, singeroase, mai crunte și mai singeroase decît Furiile mitologiei antice. Am avut parte deci de suficientă dramă conflictuală și tragedie zguduitoare care nu așteaptă decît condeiul iscusit, penelul meșter și dalta vibrantă ca să îmbrace straiul mirific al artei și să încinte sau să zguduie conștiințele.

Aceste gînduri mi-au umblat prin minte cît am vizionat recentul film **Horea**, conceput de valorosul confrate Titus Popovici și transfigurat pe ecran de regizorul Mircea Mureșan și de neprețuitul Ovidiu Iuliu Moldovan. De mult n-am mai întîlnit o transpunere pentru ecran a unui moment istoric și a unei personalități istorice ca în acest film. Și chiar dacă în scenele de masă, în cele de tumult, este uneori deficitar, filmul rămîne nu numai veridic ci și adevărat istoricește, pornind de la peisajul în care se desfășoară răscoala din 1784, pînă la costumație, la machiajul personajelor principale și la toate accesoriile de regie. Sînt istoricește, documentar atestate, toate momentele : și suferințele țăranilor moți, și vizitele lui Horea la Iosif al doilea, și caracterul lui Crișan — soldatul răscoalei, și comportamentul preoților atașați de norod precum și episcopul în slujba neclintită a cezarului. Și mai ales foarte adevărată este înțelepciunea lui Horea, convingerea lui de a lăsa pe firtați să hotărască dacă asupritorii doboriți merită a fi osîndiți și ce fel de osîndă să primească, „Crăișorul", „căpitanul cel mare", nu este numai un animator al răscoalei, ci și un înțelept cu o mare putere de înțelegere a lucrurilor, a oamenilor, a evenimentelor. Mai mult decît atît : realizatorii filmului au ținut seama de viziunea științifică nouă la care istorici emeriți ca David Prodan și Ștefan Pascu au ajuns după cercetarea adîncă și multiplă a documentelor, și anume că fenomenul românesc din 1784, nu-i un simplu tumult războinător ci-i o bătălie între lobagi și nemeși, o adevărată revoluție țărănească, într-o epocă în care nu exista încă la noi o burghezie puternică, în stare a înfrunta nobilimea. Da, o revoluție căreia nu i-a lipsit nici programul social, politic și național. Ba, am putea spune că țăranii lui Horea, Cloșca și Crișan au vorbit, cu lancea, despre drepturile lor și chiar ale întregului popor român subjugat, asuprit, supus unui sistematic sistem de denaționalizare. Bătălia, jertfele și cumplitul lor martiraj au îndemnat pe cărturarii ardeleni din Transilvania să alcătuiască acea splendidă pledoarie pentru drepturile poporului român, numită **Supplex Libellus Valachorum**, document științific de mare valoare într-o apărarea națiunii române, atît în propria-i casă, invadată de stăpîni tiranici, cît și în afară. Așa cum reiese și din film, de la 1600, de la Mihai Viteazul și unirea lui, Europa nu mai vorbise cu atîta interes despre valahi, oropsiții valahi din Carpați, ca în cele șase-șapte săptămîni ale răscoalei populare conduse de Horea. Iar ecourile ei s-au difuzat stăruitor, ani de zile, această faptă eroică a unor țărani înscriindu-se ca preludiul cel mai de seamă al marii revoluții burgheze din Franța. Și acum, derulînd mnemonic filmul, pot afirma că este un adevărat poem închinat lui Horea și se înscrie, cu cinste, în epopeea cinematografică națională. Din el se pot cunoaște și politica și moravurile curții habsburgice din vremea lui Iosif al doilea și concepțiile acestui „despot luminat", care admira filozofia iluministă, dar o... aplica în țară cu vărsarea singelui de lobag, la fel cu Frederic al doilea al Prusiei sau cu Ecaterina a doua a Rusiei, care tocmai atunci trecuseră la sfîșierea Poloniei. Fiind o reconstituire foarte aproape de exactitate a evenimentului, filmul **Horea** este o reală și înălțătoare lecție de istorie. Toate numele sînt atestate istoricește. Toate faptele sînt tălmăcite pe peliculă după documente istorice. În multe secvențe ai impresia că ți se desfășoară în fața un album de gravuri din epocă.

După părerea mea, Titus Popovici, Mircea Mureșan și Ovidiu Iuliu Moldovan au izbutit să realizeze nu numai unul dintre cele mai bune filme inspirate din istoria națională, nu numai o convingătoare operă de artă ci și o admirabilă lecție de istorie. Și prin aceasta, o lecție de dragoste de țară și iubire profundă pentru acest bun și vrednic popor al nostru. Generații întregi vor putea afla, cu ajutorul imaginii, cum arătau Horea și firtații lui, Iosif al doilea și nemeșii, așa după cum vor putea înțelege mai bine suferințele românilor și cumplitele pedepse aplicate celor care s-au ridicat pentru sfînta lor dreptate și demnitate națională, furate de nemeșimea abuzivă și tiranică și de multe ori asasină.

În acest film emoția artistică trezește afectivitatea și ajută înțelegerea istoriei și întipărirea ei în memorie, adînc pînă la neuitare. Am scris aceste rînduri ca vechi dascăl de istorie, ca truditor în domeniul romanului istoric și ca român.

DUMITRU ALMAȘ

Filmul ca literatură

Un film despre Horea, pentru noi, horenti (ca să ne denumim prin descindere) este nu numai istorie ci și emoție. Căci vatra ancestrală își are fibrele ei emotive, își are sfinții ei laici, ca un halou de lumină curată și înfiorată.

Titus Popovici e din obîrșia acestei vetre, în emblemă cu roata lui Horea și fluierul Ianculuí. De altfel, după cum anunță, scenariul său următor îl va avea erou pe Avram Iancu. El a scris „Dacii" și de atunci trăiește mai mult în Hațeg, sub streașina de legendă suflată în aur a Sarmisegetuzei. A scris „Columna" sub urmele de zbor ale acvilei romane. Trecînd prin răscoala lui Horea a făcut o acoladă de timp în anii crînceni ai războiului prin „Pasacaglia" ca, apoi, cu „Străinul" să poposească meditativ pe pragul de flacără vie al Eliberării și cu „Setea" să intre în dialectica primilor ani de revoluție, — după ce „Moartea lui Ipu" circumscria o oază de dramă amară cum rar mi-a fost dat să întîlnesc în literatura noastră.

Am panoramat acest drum de literatură propriu-zisă și de literatură cinematografică pentru a dovedi că ideea de **epopee națională** pe care unii o teoretizează și o întorc pe toate fețele, Titus Popovici o pune în tipare artistice calm, fără grabă, tacticos și gospodărește ca tot ardeleanul care se respectă și fără să facă larmă în preajmă-i.

Revenind la filmele care au la bază scenarille sale, constat, cu deplină obiectivitate, că toate sînt filme bune, unele

chiar excelente — în orice caz nici unul ratat. Fie că e vorba de filme ecranizate de regizori preferențiali, fie de regizori aleși fără opțiunea scenaristului. Or, este aceasta dovada limpede că un bun scenariu de film este punctul de plecare, terenul de zbor al operei cinematografice. Un scenariu nu este numai o bună literatură ci și coordonate regizorale, indicii, repere, adică ceea ce făcea Camil Petrescu în piesele sale : un text cu deschidere spre rampă. Desigur, pentru un asemenea palmares se cere, pe lîngă talent, și cultură cinematografică, un bun scenarist fiind totodată un regizor posibil.

Sînt fericit că pot scrie aceste cîteva glosse pe marginea unui film mare, cum este **Horea**, care face cinste școlii noastre de cinematografie, talentelor sale numeroase și solide, condițiilor sale de creație. Cu premiera între două evenimente de seamă : a 40-a aniversare a Eliberării și Congresul al XIII-lea al partidului, în rotunjirea a două secole de la răscoala condusă de triumviratul moțesc, Horea, Cloșca și Crișan, filmul dovedește felul adevărat și frumos în care recitim, de două decenii încoace, istoria neamului.

Film despre moți, Horea mă face să înțeleg de ce eroul prozei lui Titus Popovici se cheamă Mitru Moț — nume de legătură antelcă cu vatra ancestrală. Și de ce noi, transilvănenii, privim timpul și spațiul românesc printre spițele de lumină și aur ale roții lui Horea.

AL. ANDRIȚOIU

Filmul ca film

...„Ani de zile m-a urmărit HOREA, taină și mit, căci despre viața lui și gesturile ei zilnice nu se știe aproape nimic și totuși, după două sute de ani, el e mai viu în sufletul acestui neam decît atîția alții, cu biografi, exegeți și apologeți, și așa va rămîne cît timp nedreptatea, neomenia și batjocura omului de către om vor mai sălășlui în lume..." — spune foarte frumos și din suflet scriitorul **Titus Popovici**, scenarist al filmului **HOREA**, în programul de sală al spectacolului. Dragostea autorului față de eroul său — față de cei trei eroi ai săi de altfel, dar **mai ales** față de Horea, cel mai complex și poate cel mai tragic dintre ei — se simte în permanență, chiar dacă din punct de vedere faptic și mai ales din motive obiective scriitura cinematografică nu aduce prea multe date noi despre personalitățile distincte ale martiriior.

Regizorul **Mircea Mureșan** a întreprins, cu acest film, o încercare pe cît de ambițioasă, pe atît de grea ; din respect și admirație pentru acest artist, trebuie să mărturisim din capul locului că încercarea asta nu i-a reușit întru totul, filmul avînd anumite neclarități și scăderi de ritm în prima parte, crescînd calitativ în cea de a doua și devenind substanțial abia către final (simbioza perfectă existentă între scenariu și regie în **ION** — realizat în același cuplu, film realmente superb ! — de data asta nu s-a mai produs...). Cu riscul de a fi acuzați de exigență exagerată — amintind însă că este vorba de unul dintre cele mai scumpe, mai fierbinți subiecte ale istoriei noastre naționale — nu ne putem ascunde nedumerirea în fața folosirii unor „flash-back"-uri (această manieră, acest veritabil blestem rămas încă din timpul repede decedatului „nou val" francez și de care se pare că nu ne putem debarasa cu nici un chip !), sau în fața unor erori de distribuție flagrante (precum **Mircea Diaconu**, actor asupra calităților cărula nu trebuie să insistăm — dar cu totul greșit distribuit în rolul Kendy). Și asta cu atît mai mult cu cît, cel puțin din acest ultim punct de vedere, Mircea Mureșan și-a ales o distribuție, în cea mai mare parte a ei, de-a dreptul copleșitoare !

Dincolo de cele de mai sus însă, filmul **HOREA** — primul film închinat marii răscoale țărănești din Transilvania — impune ; și de altfel acesta este și lucrul principal. Impune în primul rînd prin prezența lui Horea (tulburător, de-a dreptul fascinant în interpretarea acestui **Ovidiu Iuliu Moldovan**, actor care își poartă cu sine permanent desăvîrșirea, de la un rol la altul). Impune apoi prin imaginea întunecată și sobră, nuanțată între brun și vinăt — precum timpurile în care se petrece acțiunea — realizată de operatorul **Vivi Drăgan-Vasile**. Prin rolul de compoziție creat de **Radu Beligan** (Iancovich), prin **Șerban Ionescu** (Cloșca) sau **Dan Săndulescu** (Crișan). În genere, ultimul act al răscoalei lui Horea — căci la acest ultim act se referă filmul nostru — este reconstituit cu grijă, cu pasiune pentru respectarea adevărului istoric. Și dacă mecanismul diplomatic la care asistăm — cel impus de suferință și panică — pe de o parte, de mîrșăvie și calcul — pe de alta, ne scapă uneori, interogatoriile și cumplita execuție din final sînt copleșitoare.

Nu putem încheia fără a pomeni dialogurile din acest film, multe dintre ele memorabile. Sau scene în care o mișcare, un gest, sînt mai evidente în caracterizarea unui om decît sute de cuvinte. Iată o scenă : ajuns în pantă, Horea coboară din căruța ce îl purta către suplicii și împinge din spate, spre a-i ajuta calului, **să nu se chinuiască...** ! Și iată un fragment de dialog : „Numele meu (al lui Horea — n.n.) să-l pomeniți cît mai rar"... „De ce ? !" ....**Ca să nu se învechească !"**.

HORIA PĂTRAȘCU

atelier literar

de G. Dumitrescu

G. Lucinescu : Încă nu sînt noutăți decisive. Continuați, dar fără grabă și ținînd seama că „a continua" implică și alte preocupări și străduințe adiacente, pe lîngă simpla minuire a condeiului. Din cînd în cînd, trimiteți-ne cele mai bune rezultate.

Radu David : E adevărat, răspundem tuturor corespondenților pe care le primim. Cu două excepții : cele care nu poartă o semnătură (descifrabilă) și cele în care tonul folosit se abate de la regulile politeții, bunei-cuviințe, respectului reciproc. (Nu mai vorbim de cele care, din diferite motive — lipsa mențiunii Pentru „Atelier literar" poate fi unul dintre ele — se rătăcesc pe drum și nu mai ajung pînă la noi.) Dacă n-ați primit răspuns (în această rubrică, și nu acasă!) la repetatele scrisori, e semn că vă aflați într-una din aceste categorii de excepție. Care anume, numai dv. puteți ști !...

O. Kadar : Din nou, o scrisoare grăbită, care n-a avut timp să așeze, să cearnă, să asume (ceea ce e necesar sau util, firește) din impresiile și reverberațiile unui șoc. Un șoc îndreptat (cu cele mai bune intenții) împotriva a ceea ce, mai ales în ultimul plic, „de vacanță", părea a fi o inerție comodă, suficientă, surizătoare, pe cale de a se înrădăcina pernicios, un șoc menit să vă aducă mai aproape de dv. însivă, cea adevărată, mai înzestrată, mai profundă și mai aplicată decît o arăta plicul menționat (dovadă chiar acest „Optimism" alăturat !...). Sperăm, deci, să treceți peste bosumflările ultimative, ușor copilărești, și să luați demersul nostru „pedagogic" (oricît de „abraziv" și neindemînatic) drept ceea ce este: o mînă de ajutor colegială.

N. Șomlea : E un început foarte promițător, un condei care dă, încă de pe acum, evidente, uneori surprinzătoare semne de siguranță și maturitate („Modă", „14 octombrie", „Înrobire"). Sînt de așteptat, fără doar și poate, lucruri din ce în ce mai bune, pe măsură ce experiența (de viață și de lucru literar, de gîndire și de meșteșug) va spori. Le așteptăm cu mult interes.

I. Doroftei : Pagini tulburi, nedefinite, în plină ebuliție, în căutarea unui „tipar" și a unei expresii. Încă nu se pot trage concluzii asupra șanselor și perspectivelor. Continuarea experiențelor e necesară (dar și a studiului și lecturilor auxiliare). Țineți-ne la curent. În ce privește eseul, adresați-vă unui om „de meserie" (dacă socotiți că vă puteți aventura chiar de-acum — cu ce experiență și pregătire?!... — în „completarea", cum spuneți, a lui Spencer, Darwin, Marx... — nici mai mult, nici mai puțin !...)

G.B. Plopu : N-ați făcut progrese (dimpotrivă!), încă vă exprimați greoi, poticnit, rudimentar, iar încurajările primite (greșit înțelese) v-au dat nu îmboldul de a depăși condiția modestă a scrisului dv. și, în general, a nivelului de pregătire intelectuală, ci apetituri sporite (exagerat) de glorie și ascensiune ușoară...

Florin T. : Noile texte par să fie sub valoarea celor mai bune dinainte. În ce privește semnătura, nu e vorba de lungimea, ci de practicabilitatea și accesibilitatea ei (ne gîndim, cum vedeți, în contul dv., la un viitor plauzibil...). Oricum, cel puțin în această privință, decizia finală vă revine întru totul.

L.C. Olt : Mai palide, mai puțin consistente, în general. Ceva, în „De toamnă", „Oraș în ploaie", „Secvențe".

M. Sârbu : Prea multe, prea mare avalanșa de plicuri !... („Flacăra" nu apare decît o dată pe săptămînă!...) Mai bine, în „Această cetate", „Ars poetica", „Uimire", „Schiță de poem", „Distih naiv", „Condiția debutantului".

E. Bertzi : Mai puțin inspirate și mai puțin atent lucrate, cu insuficientă concentrare și scrupulozitate. Ceva, în „Întoarcere" și, oarecum, în „Toamnă".

Em. Bălțianu : Multe compuneri de inerție și rutină, printre care și cîteva oarecum mai proaspete: „Probleme", „Grîul", „Autumnală".

D. Negru : Două pagini minuțios lucrate, amîndouă cu unele aplecări spre cronica rimată anecdotică (mai ales în finalul, neinspirat, al „Cretonului", care deturnează cumva, coboară și banalizează semnificațiile poemului).

I. Koska: E ciudat cum ați pierdut facultatea (esențială) de a spune simplu, firesc, ceea ce simțiți și gîndiți. (Probabil, în căutarea „efectelor tari", a formulelor cît mai sucite și mai sofisticate, a „găselnițelor" unice etc.). Ceva în „Ipoteză".

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

MIERCURI CA DUMINICĂ

Pe marginea cuțitului ei au descris
formele perfecte ale poeziei.
Și tu ai scris. Cu tot restul rămas
pe Golgota de hîrtie.
Printre stîncile de celuloză au prins
a curge :
sînge, muzică, pahare, prieteni,
decepții,
croitori, alcool, ziare, foarfece, fructe
pînă a treia zi cînd ți-ai adus aminte :
„nu e duminică"
dar ai votat cu aceiași cui în podul
palmei
„cît de lungă trebuie să fie lama poeziei
pentru a străbate foaia".

SORIN MATEI

ECHILIBRU

Se iscase un frig în vise
și mă oprisem într-un gînd
cu porumbei
să caut doi ochi
de care să-i sprijin pe ai mei
m-am jucat apoi puțin
cu moartea durerii
pe marginea verii
pînă m-au luat de urechi
niște limbute șoapte :
ca să existe stele
trebuie și noapte.

EMIL ACHELĂRIȚEI

DESTULE TRENURI

Destule trenuri doamnă am pierdut
Cum zilele se pierd de săptămînă
A fost o vreme chiar cînd n-am știut
Unde mi-erau bagajele de mînă
Înghesuit la ceasuri prin gări de fum
Îmi dădea foamea uneori în sete
Și cînd să îmi găsesc și eu un drum
Vai pentru mine nu erau bilete
Din cînd în cînd călătoream pe scări
În trenuri lungi spre răsăritul lunii
Dar mă trezeam cuprins de remușcări
Și-mpins fără să vreau în gura lumii
Aveam cu mine geamantane mari
Umplute ochi cu amintiri diverse
Dar sufletul albit de scene tari
Îmi rămînea plîngînd lîngă traverse
Dar niciodată nu am învățat
Să mă închin la putrede icoane —
Destule trenuri doamnă am pierdut
Eu biet luceafăr prins între tampoane...

VIOREL MUNTEANU

TRECEREA TINEREȚII

Moto :
„Aripă neagră, aripă castanie, zboară
ușoară ;
Douăzeci de ani și adio, primăvară."
T.S. Eliot

Pană căzută pe pămînt
ca o negare a zborului,
pasărea care te-a pierdut
duce cu sine
cu un țipăt mai mult —
și țipătul acela
se face laț.

DIANA BARBU

GÎNDURI DESPRE POEZIE

Poezia este inteligența
fiecărei limbi.

A fi poet înseamnă
să arăți acestei ființe oarbe
cum stelele
îi strălucesc în păr.

Poeții mari
întotdeauna își păstrează
poezia
în inima țării.

Poezia are un miros unic.
Numai stelele
mai au acest miros.

Poezia învață
de la iarbă
cum să crească
nu de unde
bate vîntul.

Deocamdată
nici o poezie
n-a reușit
să boteze
vreo localitate

Poezia are un tată
pe care noi îl numim
adevăr.

Și poezia trece
prin destule noroaie
dar ghetele
îi rămîn curate.

Poezia
nu-și amînteste
decît viitorul.

Poezia care gîndește
mai mult ca poetul
se numește capodoperă.

Poezia cunoaște
toate gîngăniile
din pădure.
a copilărit cu ele.

Poezia se urcă în arbori
numai ca să le aprindă
florile.

Poezia are un singur
anotimp „libertatea".

V. PETRESCU MĂRGEAN

Condiția artei tinere

(Urmări din pag. 9

Raluca Ianegic

graf ; dar aceasta nu este o lege a firii ci numai o excepție a ei, neplanificabilă ca orice excepție.

Fără îndoială, poți învăța „să fabrici artă", căci posibilitatea de a face artă este azi la îndemîna tuturor și este foarte bine în acea ordine a lucrurilor în care meșteșugul te obligă să gîndești, confecționînd după formule. Vine însă momentul cînd, meșteșugul și formula lui își coboară brațele a neputință, cînd ecuația lor scapă transcrierii matematice : atunci abia ar fi începutul artei.

Nu poți exista ca artist departe de vîlvătaia societății. Într-un fel trebuie să te arunci în foc în fiecare zi și apoi să fii capabil oricînd să mergi pe ape povestind cum este. Dar înainte de a încerca să-i privești cu justețe metaforică pe semeni ar trebui să deții o funciară posibilitate de observare interioară.

În permanenta relație eu-lndivid-societate, artistul nu este doar un interpret al adevărurilor existente, un peisagist al socialului ci și un căutător deținînd toate șansele descoperirilor.

Există o foarte răspîndită părere conform căreia artistul trebuie să creeze lăsînd celor din jur puterea de decizie valorică asupra făpturilor sale. Personal cred numai în artistul dublat de un critic interior necruțător.

Dar mai ales nu poți crea, pînă cînd, cu propriile-ți forțe de înțelegere nu ai pătruns ceea ce omenirea a zămislit spiritual de-a lungul devenirii ei istorice. Dimensiunile cunoașterii sînt definitorii pentru dimensiunile valorice ale unei creații actuale. Numai astfel arta națională se înscrie natural în marele corp al artei universale, luminîndu-se de sensul adînc al servirii de țară.

Care ar mai fi componentele condiției tînărului artist de azi ? — munca, modestia..., dar despre acestea s-au spus multe lucruri frumoase — nu are rost să mă repet, repetîndu-le. Rămîne doar să fie aplicate de toți, întotdeauna.

Devenirea mea artistică, de coregrafă și dansatoare, s-a petrecut într-un deceniu cu mutații miraculoase. Arta mondială s-a constituit în acești ultimi zece ani din multiple și adesea neașteptate erupții artistice, din străluciri stranii prin singularitatea lor și din foarte multe epigonisme, din frenetice căutări și concretețe, pendulînd între efemer și peren.

În procesul devenirii de sine, artistul descoperă de fapt că a fost proiectat pentru o epocă sfidătoare prin vehemența transformărilor. Într-un atare context, rațiunea ființării lui este convergența adevărului interior cu cel colectiv iar condiția existenței sale este sine qua non una revoluționară.

Mircea Nedelciu

timp să arate ce poate : cum va fi lumea reală în care vitoarele lui opere vor apărea ?

Ce probleme își va pune cititorul de peste 15—20 de ani, în ce fel va citi el, cu ce se va mîndri și care vor fi mihnirile lui, care va fi relația lui cu timpul, cu obiectele, cu monumentele, cu natura din acea vreme ? Ce alte probleme, grave astăzi, vor fi atunci depășite și-l vor face ridicol pe artistul care le-a ridicat la rangul de obsesii ? În ce fel de mijloace de transport va mai citi navetistul mileniului trei, cum își va procura el cărțile, care vor fi modele și tradițiile acelui timp ? Am citit undeva, într-o lucrare de sociologie a literaturii, că publicul care impune un scriitor este situat, ca vîrstă, cu circa 15—17 ani în urma acestuia. Pentru un artist tînăr de astăzi (care are, să zicem, în jur de 30 de ani) acest public deja există și este în plină formare, el alcătuiește, dacă nu mă înșel, cea mai numeroasă generație de români. Care vor fi preferințele acestui public ? Este evident că de modul lui de viață, de gradul lui de instrucție, de sentimentul lui național vor depinde și detaliile și configurația de ansamblu a operelor de maturitate ale artistului tînăr de azi. Întrebarea „pentru cine scriem ?" se pune, așadar, pentru artistul tînăr, mai ales la timpul viitor. Iar viitorul, prilej de satisfacție, estetică pentru orice autor de proiecte, este pentru artistul autentic și un firesc apel la luciditate. Cultura română de mîine depinde de ea. A fi lucid azi înseamnă trăinicia operelor de mîine. Trăinicia culturii viitorului poate fi asigurată de o atentă citire a prezentului, de o angajare totală în prezent. Acest prezent care poate și vrea să determine viitorul.

Sava Stoianov

ales adîncești, cu o înțelegere mereu sporită, superioară, acele adevăruri cu care ai pornit la drum. Firește, prins de vălmășagul treburilor zilnice, ale existenței, nu este deloc ușor să menții curată și intactă lumina începutului de drum, dar talentul, atunci cînd el există cu adevărat, și eu cred că neapărat de la talent trebuie să pornim cînd vorbim despre o eventuală evoluție a artistului tînăr, învinge orice obstacole, de orice natură ar fi ele. Cred că, față de alte arte, pentru un sculptor problemele sînt ceva mai aparte. Pornind de la aceste date strict tehnice, strict materiale, un tînăr sculptor, abia ieșit de pe băncile institutului, poate participa, alături de colegii mai în vîrstă, la diversele tabere naționale de sculptură, manifestări care-i oferă prilejul unor confruntări dar și prilejul de-a se exprima pe sine. Am participat, în ceea ce mă privește, la numeroase tabere naționale, la Măgura, la Căsoaia, la Hobița, sau mai recent, la Timișoara, și pot spune că ele au contat foarte mult în devenirea mea. Am trăit, în fiecare tabără, clipele de dialog, de dezbatere. Fiecare sculptor vorbea despre piatra ce-l fusese repartizată, despre ce s-ar putea face din ea. Noi vorbeam, iar pietrele tăceau și ne așteptau. Și, după cîteva zile de vorbărie, de minunată vorbărie, ne năpusteam, pur și simplu, asupra pietrelor. Începea un alt dialog, cel dintre noi și piatră, un dialog însingurat, încrîncenat. Aceasta era adevărata clipă a creației, clipa pentru care ne pregătisem îndelung, pe care o trăiam cu toată ființa noastră. La capătul unei munci aproape sălbatice, noi, sculptorii, ne retragem și, dacă au fost lucrate cu talent, cu viață, cu adevăr, încep să vorbească pietrele. Ideal ar fi, desigur, ca pietrele să nu vorbească, ci să cînte. Uneori se mai întîmplă și acest fantastic eveniment și el este, fără doar și poate, minunat, pentru că este vorba, într-un astfel de caz, de lucrarea acelui ceva atît de greu de definit, este vorba de lucrarea însăși a talentului. A evolua, a confirma, a te exprima pe tine însuți, exprimînd totodată lumea din care faci parte, timpul căruia îi aparții trup și suflet, înseamnă a face pietrele să cînte. Profit însă de întrebarea pe care mi-ați pus-o și, asumîndu-mi dreptul de-a vorbi în numele unei întregi generații de sculptori tineri foarte dotați, apreciați nu numai în țară, ci și în străinătate, unde au cucerit numeroase premii internaționale, unde au făcut dovada concretă și reală că se trag dintr-o excepțională școală de sculptură, sculptura românească, voi mai spune că, deocamdată, taberele naționale de sculptură au fost bune, că ele au format și călit un mare număr de sculptori ale căror lucrări, a cam sosit momentul, acesta este adevărul, să intre și în peisajul orașelor noastre cărora, mai ales în noile cartiere, le lipsesc lucrările de artă, sculpturile. Adevărata șansă de afirmare a unui tînăr sculptor este întîlnirea sa cu marele public, integrarea sa în spațiul diurn al cetății unde piatra ar putea să cînte, să preamărească omul zilelor noastre.

Cornel Diaconu

tantă realitate, acum, cînd sîntem în plenitudinea forțelor creatoare, să facem aceste filme acum și nu peste ani, din amintiri voalate de trecerea timpului.

Există, mai ales în rîndurile tineretului, o mare dragoste pentru filmul românesc, chiar în ciuda unei adevărate campanii de spectacole cu videocasete, însoțite de o reclamă ce eclipsează publicitatea filmului românesc (pe care și televiziunea o refuză de cîțiva ani), și această sub egida unor instituții de cultură a căror principală sarcină ar fi să producă, cu forțe proprii, valori artistice.

An de an, la întîlniri și dezbateri, tinerii spectatori își exprimă dorința să se regăsească pe ecran în filme convingătoare, emoționante. Fără îndoială, creatorii din cinematografie sînt mobilizați de aceleași nobile intenții. Și, totuși, de multe ori rezultatele nu sînt pe măsura așteptărilor.

Desigur, cel mai ușor e de stabilit că vina nereușitelor o poartă realizatorii, în special scenaristul și regizorul.

Oare, acest drum spre sufletul spectatorului, pe care toți sîntem hotărîți să-l parcurgem, și la capătul căruia ajung puțini, depinde numai și numai de cei ce realizează efectiv filmele?

E o întrebare care ar merita, poate, o dezbatere mai amplă și, în primul rînd, sinceră.

De multe ori privim cu admirație și, să recunoaștem, cu oarecare invidie, modul în care cineaștii din alte țări socialiste realizează filmele de actualitate, mai ales că, munca și viața eroică, sufletul poporului nostru, constituie surse de inspirație cel puțin la fel de bogate.

În ultimii ani, cinematografia a acordat o mare atenție debuturilor, cu toate că unii colegi au uitat, surprinzător de repede, faptul că, nu cu mulți ani în urmă, doreau și ei să debuteze.

Să așteptăm cu răbdare și încredere aceste noi „voci" ale cinematografiei noastre, maturizarea lor artistică, contribuția lor, alături de valorile consacrate, în cristalizarea unei școli naționale a filmului românesc.

Cornelia Oseciuc

numai doi ani, timp în care am avut două roluri principale, ceea ce e foarte mult și foarte bine pentru un tînăr actor, voi spune că și aici, a fi tînăr înseamnă a munci, a munci enorm. Avem, ca să mă exemplific, cam trei spectacole pe zi, plus turneele în diferite alte orașe ale țării. Sînt, deci, obișnuită cu munca și, o spun cu sinceritate, îmi place să muncesc. Cu atît mai mult cu cît roadele se văd de la sine. Dar, a fi actor tînăr nu înseamnă numai a munci, efectiv, mult, ci și a continua, tot prin muncă, dar o muncă aparte, mai specială, mai greu de definit, acea continuă desăvîrșire a mijloacelor de expresie, a deprinderilor acumulate în institut. Cel ce rămîne numai la nivelul institutului, se va afla mereu la început de drum, va fi mereu o tînără speranță, o tînără promisiune.

Un muzeu in labirint

Petrașcu sau căldura rece (II)

O prejudecată

Gh. Petrașcu. Autoportret

Inainte de a fi „Petrașcu", acest „nabab al paletei" a fost un epigon. Al lui Grigorescu. Dar trebuie oare să vedem în asta un păcat de tinerețe ? Cuvîntul „epigon" e rău înțeles, cred, de Dicționarul explicativ al limbii române. De ce „epigon" ar însemna *neapărat* „de valoare minoră", „urmaș, succesor lipsit de valoare" ? Această semnificație există, ce-i drept, la Eminescu, sub influența căruia s-a extins probabil disprețul pentru ideea de epigon, dar Eminescu vorbea despre *anumiți succesori*, dintr-o anume generație, care nu se ridicau la înălțimea înaintașilor. Nimic nu ne-îndreptățește să tragem de aici concluzia că *orice* epigon este un succesor lipsit de valoare. Larousse-ul este, observ, mai prudent : în dreptul cuvîntului „épigone" notează doar : „reprezentant al celei de a doua generații", ceea ce e și etimologic corect, întrucît grecescul „epigonos" înseamnă „descendent" : atît. În plus, pentru cine știe puțină mitologie e limpede că la greci ideea de epigon n-avea nimic peiorativ. Cine erau „epigonii" ? Din „cei șapte împotriva Tebei" n-a scăpat decît Adrastus, care a reușit să fugă datorită calului său, Arion, primit în dar de la Heracle. După zece ani, el i-a adunat pe fiii celor căzuți în fața Tebei și a organizat o nouă expediție : expediția „epigonilor", a descendenților. Tinerii eroi nu numai că n-au fost „de valoare minoră", dar au reușit ceea ce părinții lor nu izbutiseră : să obțină victoria, înfrîngerea Tebei, răzbunînd eșecul înaintașilor lor.

Luînd termenul în sens strict, nu există de la începutul lumii decît doi neepigoni, Adam și Eva. În rest, istoria omenirii este o istorie a epigonilor. Fiecare fiu este un epigon al tatălui său, după cum fiecare admirator este epigonul celui pe care și l-a luat drept exemplu dintre înaintași sau il continuă într-un fel oarecare. Bonaparte este un epigon al lui Alexandru cel Mare, Shakespeare este un epigon al lui Eschil, Don Juan este un epigon al lui Alcibiade, Dante este un epigon al lui Orfeu. Michelangelo a început prin a sculpta un Bacchus pe care l-a prezentat drept statuie greacă dezgropată. Și destui pictori și-au educat mîna copiindu-i pe maeștri. A pretinde că pornești din nimic, fără ascendenți, e o naivitate înainte de a fi o prostie. Pînă și Atena care a țîșnit direct din capul lui Zeus a avut o mamă, deoarece Zeus o înghițise pe Metis, mama ei. Numai semidocții lipsiți de orice măsură pot crede că primii locuitori de pe pămînt sînt ei. Sau că a opta zi a început cînd au deschis ei ochii. Și numai cei care nu pot prețui și nu pot iubi nici o valoare dinaintea lor, care își imaginează că nimic nu s-a spus pînă la ei, pot declara că ei n-au avut ucenicie, că ei n-au urmat pe nimeni și n-au continuat pe nimeni. Ceilalți înțeleg că orice mare matematician a început prin a învăța tabla înmulțirii, fără să se rușineze pentru asta.

Încît nu văd nimic diminuant în faptul că Petrașcu a fost o vreme epigon al lui Grigorescu, din moment ce toți începem prin a fi epigoni. Dar, mai trebuie spus ? epigonismul perpetuu e la fel de nefiresc ca disprețul față de orice epigonism. Fiindcă e normal să vină un moment al despărțirilor, al eliberărilor, al singurătății, al riscului propriu, cînd ne detașăm de cei pe care i-am iubit, pe care i-am urmat, pe care i-am imitat poate, pentru a deveni noi înșine. Epigonul învață mai întîi ceea ce îl leagă, îl aseamănă, pentru a se pregăti să se desprindă și să se deosebească. Artist, el descoperă că arta nu este progres, ci flacără și că modul lui de a continua e să ducă mai departe, cu propriile sale puteri, de unul singur, ceea ce alții au dus înainte în contul lor și cu talentul lor. La urma urmei, lucrurile se întîmplă și aici ca în viață ; a trebuit să ne desprindem de cordonul ombilical, pentru a ajunge să descoperim lumea cu proprii noștri ochi. Și după cum un părinte trebuie să știe cînd să devină rezervat pentru a nu stînjeni personalitatea urmașilor săi, un epigon trebuie să știe cînd a venit momentul să se despartă de mirajul unei autorități ilustre pentru a fi el însuși. În orice carieră artistică autentică se ajunge astfel la o clipă în care suprema fidelitate este infidelitatea. Cînd ucenicia s-a terminat. Cînd influența unui maestru devine înrobitoare Cînd „descendentul" trebuie să-și trăiască aventura proprie. Altfel spus, orice epigon se vede nevoit să-și asume lipsa de delicatețe de a-și trăda maestrul pentru a-l continua, pornind pe propriul său drum și încercînd să dea destinului propriul său răspuns, mai bun sau mai rău decît al celor dinaintea lui, dar *propriul* său răspuns. El renunță atunci la confortul de a repeta, pentru inconfortul de a fi singur, aventurat în necunoscut, cu consolarea că și maeștrii lui au fost cîndva la fel de singuri și cu speranța că în necunoscutul cucerit de el vor veni mai tîrziu să se instaleze, pentru a-și aprinde torța, alții, că singurătatea pe care și-o asumă va fi mai tîrziu populată. Ceea ce te învață în primul rînd o ucenicie temeinică e să te desparți, să-ți cauți propria ta originalitate. Zelatorii fideli au avut totdeauna sub picioare un teren sigur, au avut uzufructul unui prestigiu verificat, dar de la un moment dat încolo ei n-au mai făcut decît să paraziteze, steril, acest prestigiu. Mi se pare de aceea la fel de important că Petrașcu a fost fascinat o vreme de Grigorescu și că apoi s-a desprins din gravitația lui.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Tudor Teodorescu-Brăniște

Sînt 18 ani împliniți — cît de vertiginos ne carbonizăm orele și zilele vieții, ca să realizăm aspra și dramatica realitate numai cînd socotim și măsurăm timpul scurs, că atît de pe nesimțite și de atît de perfid înșelător s-au putut aduna, totuși, atîția ani ! — de la plecarea din mijlocul nostru a scriitorului și strălucitului ziarist care a fost Tudor Teodorescu-Brăniște (1899—1969), rarul produs uman ce va stărui veșnic viu în memoria acelora care apropiindu-l nu l-au putut decît stima și îndrăgi cu statornicie. Și, prilejul de a-l rechema din amintire mi-l servește lăudabilul gest al Editurii „Eminescu" de a aduce recent iarăși în librării romanul său **Prințul**, epuizat și de data asta în doar cîteva zile.

Este, în ordine, cea de-a patra ediție după prima, din 1944 de la „Socec", căreia i s-au succedat alte două în 1961 și 1965 ; iar această ultimă apariție se deschide cu un amplu, sîrguincios și avizat studiu introductiv datorat lui Valeriu Râpeanu, care prezintă și cartea și scriitorul, ca și întreagă sa creație literară, în toată cuprinzătoarea lor semnificație, ca să nu mai fie necesare nici o observație și nici un adaos.

Mă voi mărgini, deci, cum am spus, folosind pretextul, să înfățișez în cît mai reduse limîi omul și, în principal, gazetarul, — amîndoi de mîna întîi.

Pentru generația mea, Brăniște a fost și a rămas un exemplu nepieritor de cinste sufletească și de nobilă omenie, de curaj moral și civism, de inflexibilă consecvență în idei și atitudine, un om și un gazetar de convingeri tari și neînduplecate, din care și-a făcut crez de existență și ideal de profesie, fără să șovăie și fără să ostenească. Și n-ai fi bănuit niciodată, dacă n-ai fi cunoscut vijeliosele bătălii purtate, că prietenul delicat și loial, prevenitor și tandru, modest și sfios, are în el resursele impresionante de energie cu care se avînta, dîrz și hotărît, în luptele pentru dreptate și drept, pentru libertate și democrație, pentru bine și frumos, totdeauna alături de cei umiliți și anonimi, de exploatați și de obidiți, de cei fără apărare și loviți și flămînzi, ca să dea parcă o splendidă întruchipare valahă unui aforism pe care ni l-a lăsat, acum un pătrar de mileniu, cugetătorul și moralistul francez Vauvenargues : „Gîndurile înalte vin din inimă".

Tot ce a scris Brăniște și unde a scris — la „Aurora" și la „Izbînda", la „Chemarea" și la „Curentul", la „Adevărul" și la „Dimineața", ca să nu mai vorbesc de „Cuvîntul liber" — poartă sigiliul acestor „gînduri înalte venite din inimă".

Prin articolul de fiecare zi se exprima omul dintr-o bucată, care își striga toate năzuințele și toate adevărurile, oricît de neplăcute vor fi fost stăpînitorilor, omul onest, de etică austeră, străin de orice feudă, de orice coterie și de orice ghiseu, oricît de ispititoare ar fi fost ofertele și oricît de încîntătoare perspectivele. Brăniște a știut să le întoarcă spatele.

L-a dus la jurnalistică — la o jurnalistică strict de opinii — vocația ; și a dat meseriei noastre, prin toată dragostea lui frenetică și conștiința sa imaculată, o ținută și un stil, un nimb și un blazon.

S-a bucurat și el, cum s-au bucurat și alții din breaslă, de prețuirea și de afecțiunea personalităților politice din epocă. Voi cita pe C. Stere, pe dr. Nicolae Lupu, pe Grigore Iunian, pe Armand Călinescu și încă destul de numeroși, care nu mai sînt nici ei și pe care nu-i mai numesc.

Cu Armand Călinescu — piteștean ca și el — era prieten, cum eram și eu, fără să fiu... piteștean. Armand Călinescu ținea la el și îl aprecia pentru toate calitățile lui de minte și de suflet. Și cînd avea vreo problemă de rezolvat, putea să-i scrie sau să-l sune la telefon. Dar, o scrisoare ce i-o trimisese, rătăcită probabil, nu-i parvenise lui Armand Călinescu și Brăniște, știind că eu îl vedeam în perioada aceea frecvent, m-a rugat de mai multe ori — pentru certitudinile lui — să-i îndeplinesc oficiul de curier și să-i înmînez personal scrisorile ce i le adresa și pe care mi le aducea la redacție. M-am executat de cîte ori a avut nevoie.

Călinescu obișnuia, în genere, să-și noteze în agenda lui problema care făcea obiectul epistolei și s-o rezolve pe loc, ori telefonic, sau cel tîrziu a doua zi, cu o rezoluție pe o cerere uzuală, dacă chestiunea implica o petiție și o apostilă.

Mai multe din aceste scrisori Armand Călinescu, știindu-mă cu slăbiciunea colecționării, mi le-a lăsat după ce luase la cunoștință despre ce era vorba. Am dat între coperțile unui dosar peste trei din ele, scrise toate pe hîrtie de corespondență cu antetul „Adevărul" cînd, bineînțeles, „Adevărul" nu mai apărea. Una este din 25 mai 1938 și iată conținutul ei : „Dragă Armand, La toate mulțumirile lui Fănică, dă-mi voie să adaug și caldele mele mulțumiri pentru bunăvoința ce i-ai arătat **(Este vorba de fratele lui Brăniște, magistratul Ștefan I. Teodorescu — n n.)**. Îmi permit să adaug, în altă ordine de idei, cîteva lucruri pe care ți le supun spre examinare : 1) Nu știu care sînt rapoartele tale în această privință, — însă eu am impresia că opinia publică n-a fost suficient lămurită în procesul ce se dezbate. **(La Tribunalul militar al Capitalei se desfășura procesul intentat lui Corneliu Zelea Codreanu, care a dus la condamnarea și internarea lui — n.n.) 2)** Față cu depozițiile care aflu că s-au produs ieri după amiază, poate că ar fi bine ca acuzarea să citeze cîțiva martori de mare prestigiu. Mă gîndesc la Istrate Micescu — nu știu dacă este în țară — care ar putea face o strălucită depoziție. **(Istrate Micescu, marele nostru jurist, care fusese ministru de externe în scurta guvernare Goga și care era net antilegionar — n.n.).** Sau la oricare altul de același calibru și căruia să nu i se poată contesta naționalismul. Cu cele mai calde salutări, Tudor Teodorescu-Brăniște."

Cea de-a doua e din 5 iulie 1938 și privește un alt frate al lui Brăniște, profesorul Alexandru I. Teodorescu. Armand Călinescu deținea atunci și interimatul Ministerului educației naționale. Dau textul, respectînd sublinierile din conținut, care aparțin lui Brăniște : „Dragă Armand. Știu cît ești de ocupat și, ca să nu-ți mai răpesc și eu timpul cu o audiență, îmi iau îngăduința de a-ți scrie. Iată rugămintea pe care o supun atenției tale : fratele meu Alexandru I. Teodorescu este în Ministerul educației naționale inspector-șef al regiunii Oltenia. Are în acest post o vechime de patru ani jumătate. El solicită o delegațiune de **inspector general** al aceleiași regiuni, — Oltenia Craiova. Actualul inspector general — Batist de la Pitești — poate rămîne **exact cu atribuțiile de azi** (controlul școalelor), fratele meu profesorul Alex. I. Teodorescu avînd mai departe conducerea inspectoratului cu delegație de inspector general. Te rog să ai amabilitatea de a examina această cerere. Informații despre activitatea fratelui meu poți lua de la directorii generali Bratu, Purcaru, Ștefănescu. Îmi voi permite să te deranjez la telefon ca să aflu un răspuns. De altfel chiar zilele acestea se va prezenta în audiență la tine fratele meu. Cele mai bune salutări, Tudor Teodorescu-Brăniște."

În fine, transcriu și a treia epistolă, ținînd seama, de asemenea, de sublinierile lui Brăniște. Ea nu e datată. Dar, judecîndu-i cuprinsul, mi se pare logic s-o situez contingentă acelorași circumstanțe și zile, cînd avea loc procesul lui Corneliu Zelea Codreanu.

Brăniște nu mai scria. Presa democratică, presa de stînga, fusese suprimată și rămăsese suprimată. El însă se simțea dator — nemaiavînd nici o gazetă unde să-și publice punctul de vedere de fiece zi, în fierbinții probleme care frămîntau obștea noastră — să sugereze măcar, pe cale particulară, măsuri și acțiuni ce i se păreau necesare momentului și să-și ajute astfel prietenul ce-și asumase riscul — în împrejurări extrem de grele — să lichideze sucursala hitleristă din țară și care, pînă la urmă, a plătit temerara sa încercare, cu viața.

Să-l lăsăm, așadar, pe Brăniște să ne grăiască : „Dragă Armand, Nu cumva să crezi că am căzut la mania scrisorilor ! Genul epistolar n-a fost genul meu favorit niciodată... Îți scriu, ca să nu-ți răpesc timpul cu o audiență. Inutil să te felicit pentru campania pe care o duci împotriva curentelor extremiste. Văd pentru prima dată că se iau măsuri serioase. Știu că te lupți cu presa, care nu dă suficient concurs acestei acțiuni de asanare a societății românești. Îmi permit să-ți supun o propunere : Direcția Presei să întreprindă **repede** o amplă anchetă pe tema mișcărilor extremiste. Să se ceară articole și interviuri de la personalitățile politice (Mareșal Averescu, Istrate Micescu, Grigore Iunian etc.) ; de la oameni recent ieșiți din armată (generali pensionați de curînd ca Rizeanu și cei care nu s-au încadrat în partide politice) ; de la literați (Sadoveanu, Rebreanu, Cezar Petrescu etc.) ; de la rectori și decani de facultăți, de la șefi de instituții, de la președinți de asociații profesionale (ingineri, arhitecți etc.). Aceste articole să fie trimise **spre publicare** prin cenzură diferitelor ziare. Unele din ele să fie redate — integral sau în rezumat — la radio. Altele să fie imprimate în broșuri și distribuite la țară, în ateliere muncitorești etc., etc. În felul acesta **vei solidariza** întreaga intelectualitate românească cu opera de asanare a societății românești și vei da materialul de propagandă presei. Ziarele nu vor avea decît să **comenteze** aceste declarații. Totul trebuie făcut repede, — nu ca la... stat. Azi avem joi. De luni înainte se pot publica primele articole și primele interviuri care vor risipi atmosfera de acum. Îți supun propunerea. O poți realiza prin Direcția Presei, fără cheltuială, fără întîrziere. Cu cele mai bune sentimente, Tudor Teodorescu-Brăniște."

Astea sînt vestile pe care, după 46 de ani de cînd au fost scrise, ni le dă Brăniște din depărtările lui peste grăbitul timp, luminîndu-l umbra și amintirea — ca o horă tăcută și cucernică, încinsă parcă de meteoriți — și să-l aducă din nou, o clipă, între noi, așa cum era și cum dăinuie : Coleg și Prieten neasemuit, etalon de Caracter și Demnitate, Combatant nelnfricat și Stegar neobosit pentru toate marile idealuri și rîvniri ale omului și ale umanității din totdeauna și de pretutindeni.

L. KALUSTIAN ■

Iubirea de frumos

Scrisoare din Malta

Am primit o revistă tipărită de Universitatea din Malta cu o pagină întreagă dedicată congresului din Sicilia asupra poeziei și civilizației din țările din spațiul mediteranean la care a luat parte și o delegație românească. Este reprodus pe două coloane pe larg rezumatul comunicării noastre asupra poeziei de către scriitorul profesorul Oliver Friggieri ce reprezentase Malta la congres, un punct de vedere asupra poeziei de astăzi venind în Transilvania iată că a găsit audiență și în altă limbă și cultură.

Profesorul universitar Oliver Friggieri este interesat de acum de poezia și cultura românească dorește reviste din țară într-un schimb cultural, ar dori Tribuna României, apoi un contact cu revistele noastre academice pe linie universitară, tot așa o tipăritură în care să fie pe larg prezentată poezia românească de astăzi pe care să o facă știută studenților țării sale și cititorilor prin revista literară în care publică.

Tînărul scriitor și profesor din Malta al cărui cuvînt în Sicilia l-am ascultat și prețuit cu toții este un prieten de-acum și al culturii noastre, o prietenie prin poezie și frumusețe dintre cele care pot însemna foarte mult în timp. Minunata scrisoare primită, revista care ne tipărește pe larg gîndurile în limba țării lui sunt o mărturie. Trebuie să găsim o modalitate ca oameni de acest fel apropiați sufletului culturii noastre să ne poată cunoaște mai din aproape acest început fericit să devină o permanență, o prietenie adevărată.

IOAN ALEXANDRU ■

Plătesc somnul

Caratele bucuriei
dansează pe fruntea mea
ascunzînd
ultima lacrimă
ultimul zbucium.
Cad stele trăsnite
apele generoase zburdă
în leagăn e talazul,
pilpîie roua
pe o piatră arsă.
Izvoarele le fură amurgul,
buzele suflă țărîna,
mușc din noaptea scurtă
îmi potolesc foamea,
somnul îl plătesc rîzînd.

Din aburii Dunării

Cineva alungă aburii Dunării
concertul începe.
Umbrele ruginese,
templele-s mărunte,
semnele sacre cerșesc în fosnet
pocnetul florilor de tei, asurzesc,
numărînd pașii mei.

MIHAI PĂSCULESCU ■

În aceste zile, Editura Eminescu (director, Valeriu Râpeanu), a înaintat la tipar o nouă carte de Adrian Păunescu, **Manifest pentru mileniul trei**, o antologie din volumele **Ultrasentimente, Mieii primi, Fîntîna somnambulă, Viață de excepții, Istoria unei secunde, Repetabila povară, Pămîntul deocamdată, Manifest pentru sănătatea Pămîntului, Iubiți-vă pe tunuri, Rezervația de zimbri**, care va apărea înainte de sfîrșitul acestui an.

1 Decembrie — marea noastră sărbătoare națională

● Martori și părtași la Adunarea Națională a Marii Uniri ●

O zi a sufletului nostru

De curînd, pe malul Mării Negre am ascultat amintiri despre 1918, deși mă aflam acolo pentru un fapt foarte concret al zilei de azi și mai ales al istoriei de mîine, să scriu despre platformele de foraj marin. Aceste amintiri sînt parte de suflet și de viață a unuia dintre oamenii foarte legați de această realitate românească. Sînt o zestre sfîntă moștenită de la părintele său. Inginerul Septimiu Scricanu, petrolist de formație, originar de pe Tîrnava Mică, este fiul primului inginer petrolist din Transilvania aflată sub stăpînire străină, care a studiat la București, în capitala României și care s-a reîntors pentru a lucra la Societatea de gaz metan din Mediaș, unde, pînă atunci, nu pătrunsese nici un inginer român. Are acasă, ne spune, memoriile tatălui său înregistrate pe o bandă de magnetofon pentru a nu li se pierde autenticitatea, despre întrarea și stagiul său în Gărzile Naționale, despre zilele de veghe în podul de la Teius, peste Mureș, pentru a asigura trecerea nestingherită a românilor din toate punctele cardinale ale Transilvaniei și ale celorlalte provincii subjugate de Imperiul austro-ungar, la 1 Decembrie 1918, spre Alba Iulia, pentru a fi martori și părtași la Adunarea Națională a Marii Uniri.

Anul trecut, an pe care l-am dedicat cu toții celebrării celor 65 de ani de la marele act istoric, într-un apartament ultramodern dintr-un bloc foarte nou al Bucureștiului de pe recent reconstruita arteră a Colentinei, am umplut un carnet întreg cu amintirile unui alt transilvănean, Grigore Gociman, despre aceleași eroice evenimente. Amintiri trăite direct, amintiri ce-i aparțineau ca participant și care, cum ne spunea, au devenit parte din viața, biografia și sentimentele cu pilor și nepoților săi. De altfel, cu acest prilej, am primit la redacție numeroase asemenea amintiri, memorii, relatări, mărturii de la cei ce mai supraviețuiesc și s-au aflat acolo, pe sfîntul loc al martiriului lui Horea, Cloșca și Crișan, pe sfîntul loc pecetluit de marele vis și jertfa Voievodului Mihai Viteazul de „unirea tuturor celor de o limbă și de o lege, într-un singur și nedesparțit Stat Românesc", cum glăsuia Pop de Băsești la deschiderea Adunării Naționale. Dar, și mai multe am primit de la urmașii acestora, de la învățători, profesori, dascăli de istorie ori limba română din sate și orașe transilvane care au adunat, de-a lungul timpului, din propriul îndemn, din porunca propriei conștiințe, orice mărturie, orice document ori dovadă despre drumul prin veacuri spre Alba Iulia, spre 1 Decembrie 1918. Nu cerusem nimănui aceste scrisori, noi apelam la specialiști, dar ne răspundeau și asemenea oameni de cele mai diferite vîrste și profesii care ne încredințau texte sincere și autentice documente inedite și fapte emoționante ca gesturi ale iubirii lor adevărate pentru istoria neamului. Ele rămîn însemnul de preț al faptului că Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 este trăită de toate generațiile de azi ale României ca epicentrul istoriei noastre moderne, însemnul că toate generațiile trec pe sub acest arc de triumf pentru a înțelege istoria poporului și națiunii căreia aparțin, din cele mai vechi timpuri și pînă azi și de azi spre mîine, însemnul faptului că istoria țării se află în noi, în viața și sufletul nostru și că o moștenim și o transmitem nu doar prin cărțile de istorie, ci așa cum ne moștenim părinții și ne naștem copiii, cum ne ducem mai departe numele, familia și limba.

1 Decembrie 1918 concentrează astfel în zestrea spirituală a fiecăruia dintre noi jertfele și virtuțile moșilor și strămoșilor noștri, originile noastre înseși. N-am fost niciodată popor cotropitor, dar nici neam de sluga, n-am acceptat niciînd soarta de supuși, pentru că avem în sînge, demnitatea celor „mai viteji dintre traci", dreptul istoric al Daciei romane și al noii etnii românești care a stat străjă nestrămutată ideii de libertate și independență, apărînd de atîtea ori libertatea și liniștea atîtor popoare, apărîndu-și neatîrnarea în fața năvălitorilor și imperiilor cotropitoare. Virtuțile păcii, virtuțile muncii libere, virtuțile luptei pașnice pentru a construi, a înălța, a prospera. 1 Decembrie 1918 nu ni l-a dăruit nimeni, Unirea a fost cucerită prin luptă și a venit ca act necesar prin logica evenimentelor. Toate acestea, iată, sînt de domeniul cărții de istorie pe care o știm fiecare din școală atît de bine, ceea ce simțim însă, în fiecare an de 1 Decembrie, sînt aceste glasuri și aceste voci din interiorul biografiilor noastre. Istoria sîntem noi. Faptul că, ieșind în stradă, în București, la Iași și la Vatra Dornei, la Timișoara, la Tîrgu Mureș sau Oradea, la Tulcea ori la Satu Mare ne putem da simplu, românește, „Bună ziua". Faptul că putem vedea pretutindeni pe meleagurile istorice românești, fluturînd tricolorul. Faptul că, aici, în țara noastră, în casa noastră, ne ducem istoria mai departe în același crez de libertate, de pace, de înțelegere cu toate popoarele lumii, de respect a fiecărei națiuni, dar și dorința de a ne fi respectat acest drept, de a ne făuri singuri destinul. Noi am ales socialismul, opțiune logică a luptei noastre îndelungate și, iată, prezentul ne confirmă dreapta alegere.

CICI IORDACHE-ADAM ■

„Unirea este rezultatul firesc, legic, al îndelungatei dezvoltări istorice a poporului român, al luptei sale pentru dreptul de a fi liber și stăpîn în propria-i țară"

NICOLAE CEAUȘESCU

Inscripție pe o carte

Cei care, trecînd prin Blaj, se vor opri pe Cîmpia Libertății, vor auzi parcă în acel loc tumultul și zbuciumul unei mulțimi de peste 40 000 de suflete care striga în acea memorabilă zi de 3/15 mai 1848 : „Vrem să ne unim cu Țara !" Și strigătul acelei mulțimi s-a auzit în arena istoriei, iar vrerea ei împlinitu-s-a șapte decenii mai tîrziu, nu departe de acel loc, în orașul sfîrtecării cu roata a lui Horea și Cloșca, Alba Iulia.

Blajul a fost însă din acest punct de vedere locul unde s-a dat de știre lumii întregi că românii din Transilvania doreau cu ardoare să fie uniți cu frații lor de sînge, neam și limbă și ei sloși să fie stăpîni. Iată de ce este cu-atît mai emoționant ceea ce s-a descoperit de curînd în biblioteca Muzeului de istorie din Blaj, descoperire despre care ne informează tovarășa Xenia Poptelecan, muzeograf în cadrul acestui lăcaș de istorie și cultură.

— Pe lîngă numeroase însemnări vechi, Apostolierul tipărit la Blaj în anul 1878, mai cuprinde și cîteva însemnări datînd din perioada 1—3 Decembrie 1918, precum și a sfîrșitului verii anului 1940, însemnări făcute pe ultimele pagini ale Apostolierului, cu cerneală neagră, de către dascălul Alexandru Magdaș din Ocsakigorbó, autorul lor oprindu-se la evenimentele anului 1918 și 1940.

Aceste mențiuni scrise au fost realizate la Bălgrad (Alba Iulia), Turda, Țara lui Gelu, Csákigorbó, autorul lor, Alexandru Magdaș, fiind participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia și sînt precedate de un moto semnificativ :

„Doamne, multe lacrimi amare și țipete de durere au sfîșiat văzdubul pînă în această măreață zi !"

„Început-am a scrie aceste însemnări în luna lui decembrie, ziua 1, la Bălgrad în cetate și voi continua a scrie de voi fi sănătos și cînd mă voi întoarce acasă, să fie spre mărturie tuturor celor ce vor veni după mine, că în această zi, Ardealul nostru drag a revenit la sînul mumei sale. De acum, în veci de veci, tot pămîntul românesc va fi pămîntul românilor, căci în acest pămînt sînt îngropate milioanele de vieți românești.

1 Decembrie 1918 ! Ce zi minunată mi-a fost dat să trăiesc ! Trăiesc triumful națiunii române care va dispune de azi liber de soarta sa. Trăiesc triumful pregătit încet și migălos, pregătit cu lacrimi și sînge de atîtea generații care ne-au precedat. Ele, semănat-au rodul îmbelșugat, iar noi, culesu-l-am !"

. . . . . .

Turda, decembrie 2, 1918

„Unirea ? A vrut-o și a afirmat-o cu toată puterea neamul românesc în anul 1918, Decembrie 1.

Mi drag să privesc convoiul ce se întoarce de la Bălgrad și sufletul mi-a dat ghes să le spui cîteva cuvinte :

«Fraților ardeleni, voi sînteți oameni vînjoși fără pereche. Nici o altă semințe nu e așa de destoinică pentru a face lucruri mari. Gîndiți-vă, fraților, la Horea și Cloșca, la Avrămuț al nostru, la dragul crăișor, gîndiți-vă și închinați-vă la toți acei ce au luptat cu mintea și brațele pentru ca Ardealul să fie și el la sînul mumei sale !

Fost-am odată, fraților, mărginiți de hotare sîrîmte, dușmani avut-am numeroși... și ce e mai mult, pe toți i-am învins»".

. . . . . .

Țara lui Gelu, decembrie 2, 1918.

„Căzut-am, Doamne, în genunchi pe pămîntul sfînt a lui Gelu ! Îngenuncheat-am și sărutat-am pămîntul, căci poate aici, calul lui Gelu, cu copita i-a săpat mormîntul.

Iar el din adîncuri — așa cum îmi spunea bătrînul —, cu ochii lui mari și adînci — de vultur — ne păzește destinul".

. . . . . .

Csákigorbó, decembrie 3, 1918, la adunarea cu oamenii satului.

„Fraților, cu adunarea de la Alba Iulia, cu lipirea Ardealului, Crișanei și Maramureșului de patria mumă, s-a încheiat o vreme ce a provocat țipete de deznădejde atîta timp. Deci, fraților, noi ne-am unit cu ei, căci sînge din sîngele nostru și carne din carnea noastră sînt".

Cu acestea, însemnările privitoare la anul 1918 se termină, ele fiind reluate douăzeci și doi de ani mai tîrziu — spre sfîrșitul verii anului 1940 — de o mînă de bun român, ce a simțit din plin vitregiile vremurilor dezlipirii Ardealului de România. Iată ce cîtă durere în suflet scria :

„Bătrîn sînt și nevolnic. Brațul îmi tremură și ochii nu mai au privirea de vultur.

Trupul Ardealului meu din nou e frînt în două. Din nou ne sbatem în chinuri cumplite, din nou țipetele noastre de durere străbat sfîșietor văzduhul.

Năruitu-s-au zidurile, dar temelia rămas-a. A rămas că e cimentată cu sîngele și lacrimile noastre, a rămas că în adîncul ei sînt jertfele, sînt suferințele, sînt luptele românilor de veacuri".

(Precizăm pentru cititori că Csákigorbó este localitatea Gîrbou din județul Sălaj, iar Țara lui Gelu este comuna Dăbîca din județul Cluj.).

NICOLAE TOMOIOAGĂ ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ „În ziua de 15 septembrie 1944, 49 de ostași din Batalionul 9 Vînători de munte — Vulcan, căzeau la datorie pe teritoriul comunei Iara din județul Cluj, mai precis în satul Surduc. Dispăruți în luptele împotriva hitleriștilor și horthyștilor, cei 49 de eroi au fost îngropați de săteni în cimitirul satului, în amintirea lor plantînd și o cruce de lemn, azi deteriorată. Astfel de fapte memorabile vor trece, în uitare. Pentru a le cinsti eroismul și pentru a-i scoate din anonimat, propun înălțarea unui modest monument în localitate, lucru realizabil cu o minimă investiție și cu sprijinul localnicilor. Rugăm pe cei în drept să sprijine această acțiune, fiindcă civilizația înseamnă și cinstirea trecutului". **(Titus Acamenițoaiei, str. S. de la Bârboi, bl. F 1, ap. 5, Iași).**

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ La numai două zile după ce și-a cumpărat o pereche de pantofi de la I.C.S.U.I. Botoșani, **Mihai Adomnicăi** din **Botoșani, str. Marchian, bl. B 12, et. 3, ap. 9,** a văzut cum tălpile încălțărilor se desprind cu usurință. Asta se întîmpla la 28.05.1984, cînd cumpărătorul s-a și prezentat, de altfel, la unitate, pentru a pretinde la formalitățile de rigoare. După redactarea procesului verbal de constatare, a trimis pantofii la furnizor, optînd pentru restituirea contravalorii de 230 lei. Coletul nr. 1 139/28.05 1984 se pare că n-a impresionat pe nimeni de la cooperativa „Munca" din Huedin, unitatea producătoare, din moment ce, după atîta vreme, petentul se plînge că, în loc să-și recupereze banii, a mai adăugat la prețul inițial încă vreo 20 lei, pentru corespondență. Acum, după ce pantofii și-au luat tălpășița, ar cam fi cazul ca cei din conducerea cooperativei să binevoiască a-i restituie omului banii, pentru a-și cumpăra, eventual, niște bocanci, dacă tot l-au tinut pînă în pragul iernii.

■ „Mă numesc **Margareta Cosma**, domiciliată în **satul Pănești, com. Săsciut, jud. Bacău**, și vreau să vă aduc la cunoștință cîteva din necazurile unui om infirm. În 1979, după ce lucrasem în C.A.P., am avut un accident, în urma căruia am rămas paralizată. De atunci, am trăit numai prin spitale, pe cărucior sau întinsă în pat. Ultima dată mă aflam la Cămin[ul]-spital Comănești, jud. Bacău, cînd am primit recomandare pentru un control la Spitalul Central din București. Unitatea mi-a pus în vedere că nu-mi poate asigura nici însoțitor, nici bani de cheltuială pentru transport. Am apelat la ajutorul bolnavilor care au făcut o cheță și cu banii adunați m-am prezentat la București. La plecarea din cămin, mi s-a făcut externarea definitivă, ca să nu am pretenții la cheltuieli de transport. Acum sînt acasă, fără sprijin și fără condiții de trai iar căminul refuză să mă primească, fiindcă am doi copii. Așa este, am avut doi copii care au rămas fără mine în momentul accidentului, deoarece nu aveau decît doi ani, respectiv, trei ani. De atunci nu mai știu nimic despre ei. Pînă să-mi găsesc copiii, eu am nevoie de un ajutor, deoarece în situația mea de femeie paralizată nu mă pot descurca în nici un fel iar căminul nici nu vrea să mai audă de mine. M-a ocrotit pînă m-a dat afară". Credem și noi că un om infirm nu de logică are nevoie, ci de înțelegere. Dacă Margareta Cosma a fost ajutată de niște bolnavi, n-ar putea fi ea sprijinită și de o unitate de stat?

■ De la un grup de cetățeni din **satul Fofaldea, com. Nocrich, jud. Sibiu**, în numele cărora ne scrie **Ion Grunea**, aflăm că podul de lemn de peste Valea Hîrtibaciului s-a deteriorat din zi în zi, pînă cînd a apărut semnul de limitare a mașinilor de mare tonaj la nu mai mult de 2 tone, ceea ce înseamnă că autobuzul care transporta muncitorii navetiști e obligat să-și scurteze cursa iar oamenii să se descurce cum pot. Să zicem că nu interesează pe nimeni soarta oamenilor însă nu pricepem cum vor fi transportate produsele agricole, fiindcă numai tractorul singur cîntărește peste două tone.

■ O precizare din partea unei persoane competente ne atrage atenția: „În ziarul **Sportul** din 13 sept. 1984 a apărut un articol elogios despre prof. D. Varodin, din jud. Neamț. Ca unul care cunosc bine mișcarea sportivă din județ, mă văd obligat să fac necesarele precizări, pentru mai deaplta informare a cititorilor. Prof. Varodin nu s-a întors acasă după absolvire, el nefiind din Piatra Neamț, și nici n-a fost solicitat de vreo echipă de divizia C sau B. Preocuparea lui extrașcolară nu este de a descoperi talente, cum susține, deși n-a descoperit nici unul!, ci de a face împrumuturi, promițînd dobînzi fabuloase, fapt pentru care a și fost anchetat de organele de miliție. Pentru toate acestea, Inspectoratul școlar Neamț nu i-a aprobat suplinirea în Piatra Neamț, iar organizația de partid de la Liceul Bicaz, unde funcționează, l-a sancționat cu vot de blam. Deși conducerea ziarului „Sportul" și semnatarul articolului au fost sesizați despre aceste inadvertențe flagrante, nimeni n-a încercat corectarea afirmațiilor. **(Ioan Balcâza, președintele C.J.E.F.S. Neamț).** Ce-am mai putea adăuga?

■ **Locatarii Blocului T 3 din str. Făgetului, nr. 10, Piatra Neamț**, ne scriu că, deși imobilul a fost dat în folosință în luna noiembrie 1983, liftul n-a mai fost instalat! În locul lui a rămas un hău, în care împinși de curiozitate, copiii pot oricînd cădea. Dac-ar exista un lift pe orizontală ca să-i aducă pe cei răspunzători la fața locului, probabil că nu s-ar mai lăsa așteptați. Mai există soluția unei inițiative prompte, deși tardive.

■ O comunicare din partea **Comisiei pentru ocrotirea unor categorii de minori de pe lîngă Consiliul popular provizoriu al județului Călărași**: „Pe raza județului Călărași a fost găsit minorul Crăiță Florin în vîrstă de aproximativ 5 ani, fiul lui Aurel și Cornelia, care nu cunoaște adresa exactă de domiciliu. Minorul susține că se află, inițial, în stația Mătăsari — București. În prezent, el se află internat la Casa de copii preșcolari a județului Călărași. Minorul este blond, cu ochi verzi". Cine crede că și-a recunoscut fiul e rugat să ia legătura cu instituția.

■ Urmare scrisorii adresate redacției de către Elisabeta Ozsvanth din Mediaș, **D.F.M.O.S. Sibiu** ne răspunde că s-au luat măsurile necesare pentru a i se plăti petentei drepturile de pensie și compensație restante, începînd cu această lună. Eroarea se datorează unei inadvertențe survenite în comunicarea prin sistem automatizat, pe care Ministerul Muncii n-a sesizat-o. Semn că se apropie și robotii de pensie!

■ **Bucur Răducanu din București, str. Banu Manta nr. 27, bl. 34, sc. 2, et. 2, ap. 54 sect. 1,** ne semnalează că localitatea Periei din județul Ialomița nu are apă potabilă, animalele și oamenii fiind obligați să suporte efectele neplăcute ale apei sărate, singura care le poate potoli setea. Fără îndoială că se va găsi o soluție, dacă nu la conducerea comunei, la cea a județului, fiindcă apa trece, sarea rămîne.

■ „În ziua de 30.06 1984, a avut loc ceremonia căsătoriei noastre la Casa de căsătorii a sect. 6. Pentru a imortaliza momentul, am fost însoțiți de un prieten fotograf, cu care am convenit să ne facă niște fotografii. Acolo se afla și un profesionist care, fără consimțămîntul nostru, ne-a fotografiat iar la sfîrșit a solicitat suma de 180 lei, eliberîndu-ne bonul nr. 17 089. Am acceptat falsa lui solicitudine pentru a evita momentele penibile și, cînd ne-am prezentat la Centrul foto de pe str. 11 Iunie, ni s-a oferit un set de 36 de imagini care se repetau, nemaipunînd la socoteală calitatea suspectă a executării. La nemulțumirile noastre, am fost tratați cu obrăznicie și impertinență" **(Petra și Cornelia Mocanu, București, str. Mahorului nr. 8, bl. 14, sc. 5, et. 2, ap. 57, sect. 6).** Nu e prima dată cînd aflăm despre isprăvile acestor așazisi profesionisti care nu se sfiesc să speculeze momentele cele mai solemne, sub un aer servil și amabil, în fapt nefăcînd decît să profite de bunul simț al oamenilor. Dacă lor le e străină mînima civilitate de a cere celor fotografiați consimțămîntul, rugăm pe cei în drept ca, înainte de a le pune aparatul de fotografiat în mînă, să le dea și lecția cuvenită de comportare. Așteptăm opinia forurilor competente. Autentică, nu trucată.

■ „Mă numesc **Elena Roșioru**, locuiesc în orașul **Bocșa II, str. Nucilor, bl. 18, ap. 12, jud. Caraș-Severin**, și lucrez la Uzina I.C.M. Bocșa, în meseria de sudor. N-am avut nici o absență nemotivată și nici alte abateri. Deși am tot dreptul să primesc cel de-al treisprezecelea salariu, la mine a ajuns doar plicul gol pe care scria: «803 lei. S-au încasat». De către cine? Cum? M-am adresat conducerii întreprinderii, care mi-a confirmat că e o greșeală. La serviciul financiar am fost tratată însă cu lipete, ca și cum le-aș fi cerut bani din buzunarul lor. Fără să primesc nici o explicație, am fost silită să plec sub ploaia de calomnii și cu această mare nedumerire". Cineva trebuie să știe ce s-a întîmplat cu banii, chiar dacă a fost o neglijență, însă faptul că nimeni nu catadixește să facă lumină ni se pare o jignire la adresa muncii prestate de dumneavoastră. Cei în cauză ar consimți să fie retribuiți cu plicuri goale?

■ O nedumerire nu lipsită de tîlc are **Ion Ionescu din Tîrgoviște, str. Evoluției, bl. 46 B, sc. B, et. 4, ap. 38,** muncitor la C.O.S. Tîrgoviște. În urmă cu un an și jumătate, a depus o cerere pentru schimbarea locuinței afectată de condens iar în luna iunie a.c. conducerea i-a aprobat repartiția unui apartament în Micro 12, bl. 25 B, et. 2. După o lună de alergare, în care l-a căutat pe șeful serviciului administrativ, dispărut fără urmă, a reușit să-i găsească și să-i înmîneze toată documentația trebuitoare. Mare i-a fost mirarea însă cînd i s-a răspuns că s-a prezentat prea tîrziu, apartamentul fiind repartizat altei persoane. Cum s-a operat transferul, încă nu ne putem da seama, fiindcă de fiecare dată cînd petentul și președintele de sindicat l-au căutat pe tovarășul Moraru (acesta e numele pricinos), a fost imposibil să i se dea de urmă. Acum, solicitantul e sfătuit amical să mai aștepte pînă-i vine rîndul din nou, fiindcă sînt multe alte persoane cu prioritate. Dacă la mijloc nu sînt alte explicații, și mai cunoaștem asemenea tranzacții dubioase, înseamnă că e curată bătaie de joc, motiv pentru care organele competente trebuie să ia de urgență măsurile cuvenite iar solicitantului să i se respecte repartiția avută. Ce valoare mai au actele dacă ele pot fi anulate de un capriciu funcționăresc?

■ „La începutul verii, mama mea, Ecaterina Ghimpețeanu, s-a înțepat într-un cui ruginit. S-a prezentat la dispensarul din Frăiești pentru a i se face o injecție antitetanos dar asistenta de serviciu a refuzat, pe motiv că este bătrînă, sfătuind-o să se spele cu gaz. Durerile s-au accentuat, s-a prezentat la medicul comunei, cu aceeași rugăminte, însă, în loc să-i facă injecția solicitată, acesta i-a prescris algocalmin și tetraciclină, motivînd că îi lipsește serul antitetanic. Starea se agrava, era semn că ceva nu e în regulă, și mama s-a deplasat la spitalul din Giurgiu, explicîndu-le medicilor bănuiala ei. În loc să acționeze în consecință, personalul medical a tratat-o de paralizie. Abia la spitalul din Singureni i s-a pus diagnosticul exact, adică cel bănuit de noi, și, fiindcă situația devenise alarmantă, mama a fost trimisă la Spitalul Colentina din București, unde a decedat la 3.07.1984, evident din cauza unui tetanos generalizat. Acum am primit din partea dispensarului din localitate un proces verbal de contravenție, fiindcă nu m-am prezentat, chipurile, la vaccinarea antitetanică. Cum s-ar putea califica această incompetență dublată de jonglerie?" **(Pavel Ghimpețeanu, comuna Frăiești, jud. Giurgiu).** Este inutil să mai calificăm în vreun fel opacitatea și dezinteresul cadrelor medicale respective și, în locul oricărui comentariu pe marginea acestei drame, punem un mare semn de întrebare pentru cei în drept să răspundă.

■ După ce și-a dus radiocasetofonul la reparație, la întreprinderea „Tehnoton" din Galați, **Leontina Rusu** din **aceeași localitate, str. Brăilei, bl. A 3, ap. 100, Tigina I,** obiectul cu pricina n-a mai putut fi recuperat, din pricina unei spargeri, al cărei autor a fost deja identificat, în persoana lui Romeo Teodorescu. Petenta se plînge că, în ciuda tuturor intervențiilor, e purtată pe drumuri, uneori delicat, alteori în chip grosolan. Aveți puțintică răbdare, fiindcă, după cîte știm noi, și știm bine, astfel de cazuri nu se pot soluționa pînă nu se termină procesul în care este implicat infractorul. După aceea, vi se va restitui aparatul iar hoțului i se va administra pedeapsa cuvenită. Cu vîrf și îndesat.

■ **Autoritățile comunei Gănceasa** ne anunță că numitul Ioan Gîță din satul Cozieni, Sectorul Agricol Ilfov, în urma scrisorii adresate revistei noastre, a fost reintegrat în muncă la întreprinderea „Neferal" din sectorul 2, București. Petentul ne scrisese că i se desfăcuse contractul de muncă în timp ce se afla în concediu de odihnă, concediu aprobat de fabrica de pîine „Titan", unde lucrase pînă atunci. Răspunsul, deși favorabil, e un fel de a arunca praf în ochi, fiindcă Ioan Gîță reprezintă al nu știm cîtelea caz de îndepărtare din întreprindere, în timp ce se afla în concediu de odihnă. Tragem un semnal de alarmă celor care profită de această imputernicire, fiindcă nu-i așa, și puterea poate coborî în los, cum ar zice un pleonasm celebru.

■ În urma anchetei intitulate **Urma scapă turma**, publicată în revista noastră în nr. 24 din 15 iunie 1984, am așteptat, cum era firesc și cum prevede legea, un răspuns. Acesta n-a mai venit, deși iarna bate la ușă. Să le fi fost chiar așa de greu celor în cauză să așternă pe hîrtie cîteva rînduri?

■ **I.A.S. Galați** ne informează că a primit de la I.T.M.A. Craiova două utilaje pentru încărcat, denumite A 800—I.F. Deși costă o sumă fabuloasă, aceste utilaje nu pot fi nicicum folosite, ele fiind fabricate gata defecte. La numeroasele apeluri ale întreprinderii, s-au deplasat din partea furnizorului cîțiva reprezentanți care au plecat cum au venit, adică fără să repare nimic. Întrucît mașinile în cauză n-au fost achiziționate pentru a fi date la fier vechi, credem că se impune ca întreprinderea craioveană să treacă degrabă de la indolență la acțiune.

■ Rugăm conducerea I.T.B. să aducă la cunoștință controlorilor, sau să le scrie pe o hîrtie dacă aceștia n-au tinere de minte, că invalizii de război, gr. I și II, beneficiază de călătorii gratuite în orașul de domiciliu. Este un abuz nesocotirea acestui drept, stipulat de un decret iar nu scornit de noi, și nu înțelegem de ce se repetă asemenea incorectitudini. Nu mai departe de sfîrșitul lunii august, **Ion Răducanu din București, str. Simetriei nr. 59, sect. 2,** a fost amendat în autobuzul 209, conform biletelor nr. 06 420 și 06 419 din 30.08.1984, deși omul prezentase legitimația de invaliditate nr. 9630. Pentru a doua oară numai în cazul de față, controlorii sfidează legea, nemaipunînd la socoteală modul de comportare față de cetățeni. Se impune o reciclare urgentă a celor restanțieri sau, ca să fie mai eficientă, o sancțiune.

■ „În 1983, la începutul anului, au fost ridicați de la C.A.P. Nosiac aproximativ 70 viței de la producătorii particulari, fiecare în greutate de 54 kg. De atunci și pînă în prezent, n-am reușit să luăm banii, deși există un decret în acest sens. Nu vă mai spunem că am plătit și taxele necesare pentru vînzare și pentru certificatul de sănătate. În 1984 ni s-a spus de patru ori că vom primi banii însă acest lucru nu s-a întîmplat. Sperăm să fim ajutați în 1985, cînd viței vor deveni tauri" **(Ioan Ilea, str. Principală nr. 65, sat Stîna de Mureș, com. Nosiac, jud. Alba).**

■ Ne scrie **Ion Tudor** din **Leicești, jud. Argeș**, rugîndu-ne să-i facem publică următoarea rugăminte de a fi ajutat, deoarece suferă de miopatie, motiv pentru care a colindat mai multe spitale. Pentru a-și rezolva situația, are nevoie de un aparat medical de masaj, pe care l-a căutat pretutindeni dar nu l-a găsit. Sigur că omul nu cere un lucru gratuit însă instituția care l-ar putea ajuta e rugată să-i dea un semn, chiar dacă problemele de serviciu o copleșesc. Facem și noi un apel călduros la cei în drept, pentru a fi generoși cu un om bolnav.

■ **Aladar Mozes** din **București, str. Barbu Văcărescu nr. 44,** posesorul postului telefonic nr. 10 90 93, ne scrie că de trei luni de zile i se facturează convorbiri additionale pe care nu le-a efectuat. Pe lunile iunie și iulie a plătit 1 321 lei. În urma contestațiilor, a obținut o scădere de 1 271 lei. Centrala „Ducia", de care aparține, i-a schimbat numărul de telefon și, prin urmare, în luna octombrie a fost taxat cu 16,50 lei mai mult decît trebuia. Aceste neglijențe, deși se pretinde că se lucrează automatizat, sînt foarte frecvente și-i rugăm pe cei în drept să supravegheze mai cu atenție pe nătîngii roboți, dacă tot apelează la ei, fiindcă au mai pățit-o și alții. Greșeala pagubă aseamănă.

■ **Lidia Cotoi-Iordache** din **București, str. Șt. Stoica nr 22,** ne scrie că, urmînd un tratament care necesita injecții la ore fixe, a apelat la personalul Spitalului studențesc petenta fiind studentă, și de fiecare dată a fost primită cu solicitudine. Mai puțin într-una din seri, cînd medicul de gardă l-a încredințat sarcina asistentei, care asistentă, pretextînd diverse urgențe, a abandonat-o cu bună știință. A revenit după o oră și jumătate. Poate că ar fi așteptat resemnată, zice autoarea scrisorii, însă chicoteliile și veselia debordantă care o colegișcră de Manuela Ghiță în această vreme au convins-o că altele fuseseră motivele întîrzierii. Cînd studenta a repetat rugămintea, replica a venit scurt: „Da' boa-o, dragă, ce-are?" Dacă pentru un asemenea afat a fost nevoie de atîta amar de timp, oare cîte oceauri ar fi necesitat injecția propriu-zisă? Noroc că asistenta a refuzat să se achite de sarcinile profesionale, fiindcă altfel ar fi apucat-o diminețile.

■ „Așteptam ca, în urma sesizării apărute în **Flacăra** din 27 iul. a.c., să primesc și eu recompensa ce mi se cuvenea. Se pare că pe nimeni nu interesează problema, așa încît m-am hotărît să inventez o mașină de perforat birocratismul. Trebuie să vă spun că treaba merge foarte greu, mai ales de jos în sus, de aceea mă mai adresez o dată dumneavoastră, în speranța că cineva se va decide să analizeze scrisoarea la care m-am referit, chiar dacă au trecut patru luni" **(Costică Dulgheriu, satul Trandafirilor, bl. 8, sc. B, et. 4, ap. 19, Fălticeni, jud. Suceava).** E vorba de o recompensă pentru care a și întocmit un dosar, de urmele cărula nu se mai știe nimic. Numai să nu se fi ales praful de el.

Pagină realizată de
RADU G. ȚEPOSU ■

Poșta redacției

Otilia Borcea — București: Sistemul de scolarizare prin cooperația meșteșugărească nu cuprinde licee industriale și ca urmare, cooperativele nu au avut sarcini de organizare a unor concursuri de admitere în treapta a II-a de liceu ■ **Onofrei Costache** — Alexandria: Puteți merge pentru consult în orice zi după ora 12 ■ **Dumitru Brăilescu** — Ploiești: Comisionul de 1% din valoarea apartamentului contractat se reține de către unitatea contractantă pentru serviciile prestate ■ **Mihail Roman** — București: Nu se recalculează ■ **Elena Florescu** — Segarcea: Ați fi putut cere pensionarea la împlinirea vîrstei de 55 de ani, dacă ați fi avut și 25 de ani de muncă ■ **Steliana Iancu** — Bîcioi (Prahova): Așteptați hotărîrea judecătorească ■ **Gheorghe Șerban** — Broșteni (Vrancea): Cu studii superioare de specialitate ■ **Elena Pichici** — Goduri (Arges): Consiliul popular local hotărăște ■ **Grup muncitori** de la Combinatul siderurgic — Galați: Problemele ridicate le puteți clarifica discutîndu-le la C.O.M. ■ **Adriana Gîlga** — Alba Iulia: Au fost corect încadrate ■ **Șerban Florescu** — Nuci (Sectorul agricol Ilfov): Dacă se refuză încadrarea, faceți contestație la judecătorie, urmînd ca acest organ de jurisdicție să hotărască asupra măsurii luate de unitate ■ **Mândiță Popescu** — Basarabi (Constanța): Minimum 10 ani ■ **Margareta Reghecampf** — Tîrgoviște: Cei care au avut condamnări nu pot funcționa într-o unitate de învățămînt ■ **Marian Bălaiță** — Lupeni: Concediul legal de odihnă se prelungește numai cu ziua liberă ce se acordă lunar, așa cum se procedează de întreaga economie ■ **Iulian Movilă** — Slobozia: Nu aveți dreptul la un concediu plătit de 30 de zile.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Martor ocular

„În nici un domeniu nu s-a încheiat procesul revoluționar al cunoașterii“

● Noi descoperiri legate de sanctuarele de la Sarmizegetusa Regia ●

Drum spre inima Daciei

Intre 30 octombrie și 4 noiembrie 1984, o echipă de studiu pluridisciplinar, constituită din inițiativa Asociației Oamenilor de Știință din Republica Socialistă România, în colaborare și sub îndrumarea Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist Român, a întreprins o deplasare la Sarmizegetusa Regia, din Munții Orăștiei.

Scopul : verificarea și amplificarea, prin cercetare pluridisciplinară în teren, a datelor preliminare ale studiului „Sistemul numeric al geto-dacilor“, întocmit în mai mulți ani de cercetare de profesorul Timotei Ursu și inginerul Florin Stănescu, membri ai Asociației Oamenilor de Știință.

Utilizînd metode pluridisciplinare în studierea complexului de sanctuare (metode inițiate de colectivele profesorului Gheorghe Chiș, din Cluj-Napoca, în anii 1977—1978, și de colectivul Universității din Brașov, în anul 1979), studiul prezintă numeroase elemente de prioritate științifică.

Cum în urma verificărilor în situ și apoi în laboratoare, majoritatea rezultatelor de pînă acum a fost validată, studiul capătă astfel, o importanță deosebită pentru cercetarea istoriei vechi a României.

Autorii au declarat rezultatele patent științific al Asociației Oamenilor de Știință, iar revistei Flacăra i s-a acordat, prin participare la verificările din teren, prioritatea publicării rezultatelor.

Întreaga echipă a dedicat rezultatele acestor cercetări istorice lucrări ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Membrii echipei pluridisciplinare : profesor Nicolae Copoiu, cercetător la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. ; profesor Timotei Ursu, inginer Florin Stănescu, membri ai Asociației Oamenilor de Știință, autorii studiului ; inginer Albotă Mihail, Institutul de geodezie, fotogrammetrie și organizare a teritoriului ; arheolog Adriana Rusu, muzeul județean Hunedoara-Deva ; arhitect Cristian Călinescu, șeful proiectului de conservare, restaurare și valorificare a cetăților din Munții Orăștiei ; locotenent colonel Octavian Buda, din M.A.N. ; topograf Adrian Pop ; Nicolae Grigore Mărășanu, comentator publicist la revista Flacăra.

Din partea Studioului cinematografic „Alexandru Sahia“ au participat : Horia Bolboceanu, operator, și Marian Boșca, asistent imagine.

Caut, prin parbrizul mașinii, vîrful muntelui spre care suim și cărăm, deși situat la peste 1 000 de metri, nu știu de ce i se spune doar **deal**. Nu-l pot desluși. Stă ascuns în marea de lapte a norilor de toamnă, plin de taină și neuitare. Mintea mea închipuie acolo fantasme. Pe Grădiștea Muncelului, dacii au întemeiat din piatră, din știința numerelor și din credința în zei, cetatea fără de moarte a antichității noastre : Sarmizegetusa Regia. Ruinele se ivesc și acum din ceața timpului asemenea unor cataracte semețe. Nu vor să moară ! Au să ne comunice multe informații. Sînt relicvele solidificate ale unui spirit defunct. Din cîte cetăți dacice s-au descoperit și s-au interpretat în masivul Munților Orăștiei, nici una nu întrece în importanță și în nelinițile Sarmizegetusa Regia. Urmele ei, incendiate de focul Romei, sanctuarele ei, dărîmate de furia unui imens imperiu, nu mai păstrează chipul de odinioară. Dar cenușa și dimensiunile, printr-un recurs la imaginație, poți reclădi, fie și pentru o clipă, fastul acestei cetăți. Genial strămoșilor s-a întrecut azi pe sine. Să ne oprim oare în Kogaionon, muntele sfînt al dacilor, de care cu uimire pomenea cel mai mare geograf al antichității elene, Strabo ? Importanți arheologi români răspund afirmativ la această tulburătoare întrebare. Descoperiri recente, dintre care cele din acest an, nu fac decît să adauge tot mai mare credit afirmației lui Strabo. Este vorba nu numai, cum bănuiau cetățenii, de un **sanctuar** propriu-zis, ci din sînul acestei incinte sacre a dat la iveală [illegible] a fost un drum al neliniștii, [illegible] mulți istorici și arheologi, un drum s'amăgiru de multe ori și chiar al erorilor. Nu e ușor să proclami adevăruri într-o tăcere de peste două mii de ani ! Sanctuarele dacilor de la Sarmizegetusa Regia au stîrnit interpretări dintre cele mai diferite, nesemnificante uneori : s-a crezut, mai la început cînd nu erau în întregime dezvelite, că ar fi vorba de arenele unui circ în aer liber, de manej sau de depozite de alimente. Vasile Pârvan credea, despre marele sanctuar circular, că ar fi un monument funerar, iar alți arheologi și istorici au opinat că ar fi servit unor scopuri exclusiv religioase. Și iată cum uneori drumul cunoașterii începe din absurd și, din aproape în aproape, se termină în revelația adevărului. Ipoteza primă că sanctuarele de la Sarmizegetusa Regia ar reprezenta un calendar o emite D. M. Teodorescu, care considera, aflăm din unele lucrări de specialitate, că marele sanctuar circular ar fi un altar al zeului solar, opinînd că gruparea stîlpilor și a lespezilor în structura cercului B au legătura cu mișcarea de revoluție a Lunii. Așadar, drumul neliniștii fusese parcurs de la „mine“ la „zei“ și pînă la mărețea „astrelor“. De atunci încoace acestora se întrezărea. În peste 170 de ani, de cînd se cunosc sanctuarele, cercetătorii n-au obosit [illegible] stînd să-și îndrepte privirea și gîndul de la pămînt la astre ! Sanctuarele deveneau, în acest [illegible] reținută și acceptată în fondul ei de C. [illegible] altor [illegible] dar [illegible] Hadrian Daicoviciu [illegible] Deceneu [illegible] un [illegible] cercetînd [illegible] pe altul însușirile Universitatea din Brașov — Ștefan Bobaneu, Cornel Samoilă și Emil Pocnaru — expun următoarea opinie, referitoare la marele sanctuar circular : este un monument singular al antichității prin semnificațiile lui ; el nu este doar tiparul unui calendar, ci încorporează multiple semnificații despre scurgerea timpului, despre unitatea macrocosmosului și microcosmosului, despre esența petrecerii noastre prin lume.

Din acest moment, îl văd pe Deceneu privind prin lunetă !

În vîrful muntelui Kogaionon, către care suim și noi acum, acolo, cît mai aproape de Zamolxe, dacii au adus (numai ei știu cum) blocuri mari de piatră, au înălțat temple și observatoare astronomice, și au pornit în prima lor expediție în lumea astrelor. Ce căutau ? Chipul zeului sau întocmirea lumii de dincolo către care plecau cîntînd ?

MORGANA ADEVĂRULUI NE FACE MAI DEPARTE CU MÎNA

„Deceneu, demonstrîndu-le (geților) teoria celor 12 semne ale zodiacului, le-a [illegible] Lunii ; cu cît globul de foc al Soarelui [illegible] de la [illegible] se... Pentru [illegible] cercetînd [illegible] pe altul însușirile

Am ajuns în incinta sacră de la Sarmizegetusa Regia. Specialiștii, componenți ai echipei pluridisciplinare, au și început verificările datelor din studiul „Sistemul numeric al geto-dacilor“. Nu avem prea mult timp la îndemînă. Ziua e scurtă, în jurul orelor 16 începe noaptea. Apoi, în Kogaionon e frig acum, nici măcar focul care a mistuit în parte aceste sanctuare nu ne încălzește... Incendiatorii, definitivîndu-și „opera“, nu bănuiau că nici flăcările nu pot șterge geniul manifest și mult lăudat de întreaga lume antică, al dacilor. Se fac, deci, măsurători, unele pentru a treia oară. Prietenul meu, Timotei Ursu, cred că a încins calculatorul electronic. Îl obsedează un număr pe care îl întîlnește în mai toate calculele efectuate :

— Măsurăm, zice el, altitudinile teraselor, pe care se află cele opt monumente ale incintei sacre ; interdistanțele sanctuarelor, pentru a vedea în ce raporturi se află unul de altul ; apoi efectuăm măsurători dimensionale ale fiecărei piese din fiecare sanctuar.

— De ce e nevoie să măsurați fiecare piatră ?

— Pentru că dimensiunile lor intră într-o desfășurare statistică, unde pe baza vîrfului de frecvență putem reconstitui, cu anume probabilitate, dimensiunea arhetipală a modelului inițial. Am făcut de două ori aceste măsurători, în 1982 și 1983, am pus în ecuație matematică interdependențele rezultate și ni s-au relevat funcțiuni ale sanctuarelor cu mult mai complexe decît s-a crezut pînă acum. Avem certitudinea că aici sînt grupate o serie de etaloane cu care dacii operau calcule matematice, geodezice, astronomice etc. Iordanes pomenește doar de aceste preocupări ale dacilor. Noi am pus această realitate din incinta sacră în valoare, prin calcule matematice, și ni s-a confirmat mai mult : este vorba de un **sistem numeric original** și foarte productiv matematic. Aplicîndu-l am propus chiar unele corecții la unele mărimi altimetrice efectuate mai înainte aici. Sîntem în măsură să afirmăm că în sistemul sanctuarelor de la Sarmizegetusa Regia sînt încifrate dimensiuni și relații geodezice cu mult mai exacte decît cele rezultate din analiza piramidei lui Kepos. Am făcut aceste calcule, măsurători. Dar pentru a nu exista nici un fel de dubiu, colegii ceilalți ne verifică acum mărimile, dimensiunile și realitățile de calcul de unde am pornit demonstrația.

Florin Stănescu, al doilea autor al studiului, întreține de ore în șir un dialog mut cu Soarele de Andezit. Și-a așezat privirile și gîndurile pe el de parcă vrea să-l topească, să-i smulgă tainele. Piatra tace însă. Sau poate tace numai pentru mine ? O să-l întreb mai încolo ce luminișuri a întrezărit în noaptea ei milenară. Mihail Albotă, geodezul, impresionează prin rigoare și prin tăcuta lui aplecare. La început, un zîmbet aproape imperceptibil îi flutură în colțurile gurii, ca după nu știu cîte calcule și măsurători validate să devină tot mai meditativ. Se gîndește, probabil, la piramida lui Keops ori poate la monumentele de la Stonehenge din Anglia. O să-i aflu și lui părerile mai la urmă. Octavian Buda, colonelul, specialist și el în măsurători și calcule geodezice, a găsit o piedică din otrava lui. Deocheal și a bătut-o pe nerăsuflate e trist. Efectuase calcule anterioare la sanctuare și le credea indubitabile. Dar, iată, lucrînd în pluridisciplinaritate, e nevoit să corecteze cîteva dintre ele. Cristian Călinescu, arhitectul, șeful de proiect al lucrărilor de conservare, restaurare și valorificare, o mină de om, întinde o ruletă și măsoară distanțele dintre sanctuare, purtînd în minte, probabil, întreaga încărcătură arhitectonică a incintei sacre. Cred că va fi „somat“ de toate aceste descoperiri să-și revizuiască proiectul. Adrian Pop, topograf-geolog, e încîntat că și-a ales o astfel de meserie : a măsurat în 1979 altitudinea teraselor din incinta sacră și a mai măsurat-o încă o dată, și încă o dată acum : nici o corectare ! E as !

— Ce s-a confirmat pînă acum ?, revin cu întrebarea la Timotei Ursu și Florin Stănescu.

— S-a confirmat că diametrul exterior al marelui sanctuar rotund (cercul A), cuprinde de 17 ori modulul probabil de lungime folosit în spațiul geto-dacic, modul care echivalează cu 1,734 m : se confirmă că ridicate la scara 1 432 000 dimensiunile marelui sanctuar prezintă surprinzătoare identități cu dimensiunile Pămîntului reprezentat ca sferă ; se confirmă că terasele sanctuarelor și colele de referință ale Dealului Grădiștei formează un complex orientat astronomic și magnetic, orientarea teraselor sanctuarelor avînd ca elemente de referință vîrfuri de munți din imediata apropiere. În cazul că întîlnești [illegible] de piese oferite de sanctuare sînt corect decelate, se confirmă valabilitatea teoriei [illegible] sistem numeric, sanctuarele funcționînd [illegible] calculul“ cu care se pot efectua operații matematice de mare

N. GRIGORE MARAȘANU
Fotografie de ION MICLEA

(Continuare în pagina 22)

Omul la tribuna socială

Actualitatea unor terapii străvechi

● Ce s-a făcut, ce mai e de făcut ● Omule, fii primul tău medic ! ●

— Cum să-mi explic faptul că deși vă cheamă Toader, Toader Caba, vă semnați cărțile, 9 pînă acum, cînd Teodor, cînd Theodor ?!

— N-aș putea să vă ofer un răspuns mulțumitor. Am început așa în 1973, cînd am publicat prima carte de acupunctură din literatura noastră, și n-am mai schimbat.

— Al dumneavoastră cum vă zic ?

— Soția, Mărtuca, mi s-a prăpădit acum 3 ani. Copiii, am o fată și un băiat, amîndoi studenți la medicină, îmi zic tată. Numai mama, care are 78 de ani, mă strigă ca altădată, adică Toader, dar i se întîmplă, din păcate, tot mai rar s-o facă.

— Iată o întrebare care nu era în plan : de ce ?

— Pentru că în Vrancea, de unde sînt de fel, n-ajung decît o dată, de două ori pe an. Am plecat de-acolo după 4 clase elementare și legăturile mele cu Poiana s-au împuținat. Nu m-am desfăcut însă de obîrșia mea de mocan și de cîte ori mă întorc acasă umblu pe coclauri. Caut locurile în memorie și uneori le regăsesc. Sînt 40 de ani de cînd m-am dus, dar parcă a fost ieri ! Repede a mai trecut !

— Unde v-ați dus ?

— Mai întîi la liceu, la Focșani, apoi la facultate, la Iași. În anul III, m-am transferat la Cluj din pasiune.

— Iubeați ?

— Da, se poate zice și așa. Eram fascinat, ca student, de 2 profesori clujeni, de regretații Hațieganu și Goia. Primul făcea clinică medicală, celălalt semiologie. Școala de la Iași mi se părea, cu mintea de-atunci, prea teoretică. Eu voiam practică, de-aia m-am și transferat. A fost, cred, norocul meu. Imediat, profesorul Goia m-a luat pe lîngă dînsul, angajîndu-mă pe post de soră medicală. Trăiam din bursă, așa că mi-a fost de mare ajutor leafa aceea. Dar cîștigul decisiv a fost altul : am stat cîțiva ani, pînă la terminare, în spital, zi de zi, noapte de noapte. Lîngă bolnavi, în plină viață și, totodată, în plină moarte. Am avut șansa, ca să zic așa, unui internat deghizat, care m-a înarmat, care m-a călit. Vorbesc ca unul care am tras folosee directe : reînființarea internatului s-ar justifica pe deplin.

— De ce și în plină moarte ? !

— Pentru că una din primele mele gărzi a coincis cu un caz de intoxicație în masă cu alcool metilic. Niște zugravi furaseră de nu știu unde o damigeană cu alcool metilic și băuseră din ea zdravăn. Doza mortală e de 30 de grame. Ei o trecuseră. Din 12, a scăpat unul singur, care a orbit. Incidentul acela, cum i-aș putea numi ?, m-a marcat pentru mult timp.

— V-a făcut mai sceptic ?

— Nu neapărat. Să zicem că m-a îndîrjit împotriva morții. Sceptic n-am fost și nu sînt. La 52 de ani, am rămas tot un luptător, îndrăgostit de cauze mari.

— Cum ați ajuns la homeopatie ? Dar la acupunctură ? Vă pun această întrebare pentru că dumneavoastră, stimate tovarășe doctor Caba, sînteți socotit, fie că vă place, fie că nu, unul dintre „clasicii" noștri în cele două discipline, deschizător de drumuri, ca practician și teoretician deopotrivă.

— Haideți, nu exagerați !

— Vrem, nu vrem, uneori actele noastre o iau, obiectiv, înaintea convingerilor noastre.

— Nu vă împărtășesc opinia, dar ce importanță are ? Meritul meu, cît e, constă în faptul, de necontrazis, că am publicat primele cărți din literatura medicală română, pe cea de acupunctură în 1973, pe cea de homeopatie în 1979. Lucrări întemeiate pe o experiență personală mai bogată decît a altora, atîta tot. Eu am observat, e adevărat, dar n-am descoperit nimic. Doar am făcut legăturile, pentru că și acupunctura și homeopatia existau. Am fost între cei care s-au zbătut să demonstreze că medicina oficială clasică, alopatia, și terapiile în discuție pot conviețuiască, că nu se exclud. În teaca sănătății, ca să zic așa, pot intra mai multe săbii.

— A fost grea această luptă ?

— N-a fost, ea continuă întrucît, de pildă, homeopatia încă n-a pătruns în clinici. Ea a cîștigat și cîștigă cu centimetrul, dar important e rezultatul final. Dacă a fost grea ? Fireste. Au fost și eșecuri, au fost și riscuri, dar eu mi le-am asumat, sigur că drumul pe care m-am angajat e unul pus în slujba oamenilor, al sănătății. Am avut de pătimit, da, dar vă rog să mă credeți c-a meritat și dac-ar fi s-o iau de la capăt aș lua-o fără să ezit. E în legea vieții să uităm și vreau să cred c-am uitat. Azi, cînd conduc o secție specializată pe acupunctură, la Călan, și cînd cărțile pe care le scriu intră în biblioteci, n-am de gînd să mă mai întorc la ce-a fost. Nu pot însă să uit, n-am dreptul s-o fac, că primul meu articol de homeopatie s-a tipărit în 1965 în „Muncitorul sanitar", se intitula „Similia similibus curantur". Am fost între cei dintîi, asta subliniez, care am resimțit direct începutul celei mai libere și mai fertile epoci din istoria modernă a României, epocă pe care ne-am obișnuit s-o numim, cu dovezi „Epoca Ceaușescu". După 1965, acupunctura și homeopatia au ieșit la lumină, cîștigîndu-și „drept de cetate". Un rol important în această luptă l-a avut și-l are C.N.S.T., care ne-a sprijinit efectiv, ne-a ajutat și îndrumat. Tocmai Ministerul Sănătății a fost, într-o vreme, mai puțin receptiv și dacă secția de la Călan, în care lucrez, s-a putut înființa, cu ani în urmă, asta s-a datorat numai intervenției organelor de partid și de stat, județene și locale, cărora nu voi conteni să le exprim recunoștință. Azi, ministerul gîndește și acționează altfel ; e mai deschis, mai disponibil la nou, dar un timp tot s-a pierdut.

— Sînt obligat să observ că mi-ați rămas dator cu un răspuns.

— Cum le-am descoperit ? Citind. Mai concret, avînd acces la fondul de cărți socotite prin anii '55 interzise al Bibliotecii Universitare din Cluj. Femeia care răspundea de așa-numitul index îmi fusese, dintr-o întîmplare fericită, pacientă, așa că m-a lăsat, nu fără multe precauții, să-l citesc pe Samuel Hahnemann, autorul primei cărți de homeopatie din lume. „Organonul", așa se cheamă cartea, m-a tulburat, mi-a pus în față o lume. Părea să fie, dincolo de limitele ei, ce căutam : un mijloc de a completa medicina pe care o învățasem, nu o dată, vai, incapabilă să rezolve. În natură, scria Hahnemann, materia este puțin lucru, forțele sînt totul. Apoi concluzia : materia este forță. M-am cufundat, cu disperarea unui înecat, în cercetarea remediilor, a legilor homeopatiei, căutînd să dezleg și să fac legături. Cu timpul, am recurs la teoria nespecifică a profesorului Daniciopolu pentru a explica mecanismele remediilor, dar n-a trecut mult și a început și ea să mi se dezvăluie imperfecta.

— Vă întrerup pentru o clipă : ați terminat facultatea, ați devenit medic, ce-a urmat ?

— Am continuat să practic, cînd fățiș, cînd ascuns, homeopatia și, după o vreme, acupunctura, la care am ajuns aproape în paralel prin intermediul cataloagelor, al revistelor. Acolo erau tratate împreună, fiind amîndouă medicini energetice.

— N aveați voie și totuși practicați, de ce ?

— Pentru că făceau bine. Mai ales, observasem, în bolile cronice, unde alopatia era, și a rămas, neputincioasă. Puteam să-i refuz bolnavului, medic fiind, cu jurămîntul lui Hipocrate depus, ajutorul de care avea nevoie doar pentru că nu dețineam, la timpul respectiv, o știință ?! Ideal ar fi ca medicul să poată alege între metode, trăind alopat, homeopat sau prin acupunctură. Dar cîți dintre confrații mei o pot face ? Puțini, din păcate, pentru că puțini au avut și au curiozitatea să afle exact despre ce e vorba. Și atunci, din ignoranță cel mai adesea, se dezic de homeopatie și de acupunctură. Cred că ce nu știu e greșit ! Alopații sînt, de regulă, cei agresivi, ei neagă, homeopații invită, avînd ce arăta, dar cine să-i asculte ?! Părerea mea, să-mi fie cu iertare, e că nu atît de profesori duce lipsă medicina, cît de terapeuți, de medici care să vindece ! Sigur, homeopatia implică o solidă cunoaștere a alopatiei, fără asta nu se poate, dar presupune și ceva în plus. Tocmai acest efort în plus deranjează, mulți nu vor să-l accepte, alții nu pot. Mi-aduc aminte de o întîmplare, aveți răgazul s-o ascultați ?

— Fireste. Spuneți.

— Terminasem prima carte de homeopatie și, 3 ani consecutivi, mă străduisem s-o public la Editura Medicală. După 3 ani, constatînd că nimeni n-avusese acolo măcar curiozitatea să parcurgă manuscrisul, am dus-o la „Litera". Mi se cerea însă avizul unei autorități, al unei persoane din Ministerul Sănătății. Mi-am luat inima în dinți. Altfel binevoitor, omul m-a primit, dar nu s-a putut abține să nu remarce : doctore, de ce nu scrii și dumneata o carte clasică ?! Tocmai apăruseră în decurs de cîteva luni 3 volume despre chirurgia intestinului subțire, iar eu, ca să glumesc, i-am mai propus unul ! De acord, a zis, vino cu el și ți-l avizez !

— Ce s-a întîmplat după ?

— Și a dat semnătura, dar cartea tot n a citit-o !

— De-atunci ați rămas fidel Editurii Litera ?

— Exact. Nu fac altceva decît să-mi recuperez banii, dar rămîn cu cîștigul moral. Iar cărțile mele, nu mă laud, se vînd ca pîinea caldă. Cum apar în librării, cum dispar, iar eu abia mai prididesc să explic că nu mai am, că am răspîndit cota de autor.

— Tovarășe doctor Caba, dacă știu eu bine, homeopatia nu-i decît o continuare a alopatiei, da ?

— Nu o continuare, o completare. Ea merge, după mine, mai adînc. În mare, situația stă cam așa. Alopatia își exercită acțiunea la nivelul perturbat al organismului prin efect direct, corector sau supleativ, vindecînd prin acțiune biochimică directă. Homeopatia intervine indirect, punînd în mișcare întregul organism și acționînd, ca și acupunctura, la nivel energetic.

— Ați mai folosit această expresie : ce este cu energeticul ?

— O clipă : homeopatia corijează, într-o manieră simplă și precisă, tulburările funcționale celulare aflate la originea bolii. Ea vindecă întărind un răspuns fiziologic normal, susținînd reacțiile naturale alese de organism spre a lupta cu boala sau cu o agresiune venită din exterior. În asta constă, fără a intra în amănunte, menirea ei.

Toader Caba:

„Homeopatia susține reacțiile normale alese de organism"

— Dar nu e empirică ?

— E adevărat, modul ei de acțiune nu e explicat pe de-a întregul, dar asta va veni, sînt sigur. Noi nu știm încă bine, pe deplin, mecanismele combinării substanțelor în vitro, darămite în vivo ?! Și-apoi, credeți că recunoașterea caracterului empiric al unei metode de vindecare este suficient pentru a o discredita ? Rezistența în fața timpului, cel mai aspru dintre judecători, nu e o probă ? Merg mai departe și întreb : ce vor să însemne cuvintele marelui savant Claude Bernard „Totul este toxic, nimic nu este toxic. Totul depinde de doză" decît aprobarea unuia dintre principiile de bază ale homeopatiei, cel al dozelor infinitezimale ?

— Merge homeopatia în orice boală ?

— Ea, ca și acupunctura, nu sînt recomandabile în stările acute sau foarte grave, în intoxicații, în colapsuri, în perforații de organe etc. Dau însă rezultate excelente în reumatisme, în stări alergice, în cardiopatii, în hepatite cronice etc., în acele boli modificatoare de constituție, ale biocimpului, în care echilibrul energetic se fixează la alt nivel. Fără excepție, acupunctura poate vindeca la primele semne ale acestor boli. Sînt suficiente 2-3 ace și cronicitatea este evitată. Și totul costă, se știe asta, mult mai puțin, tratamentul fiind ambulator.

— Dar în cancere ?

— Părerea mea e că putem apela la ele, mai ales la acupunctură, în unele forme de cancer. Ceea ce și fac, în mod curent, chinezii. Noi însă le folosim mai ales pentru decuparea durerii. Ușurează, asta pot susține, dar că vindecă, nu. A prezenta avantajele acestor metode e una, a le supralicita e alta, iar această operație, la care unii se mai încumetă, nu duce, cred, decît la pagube. Mai pe românește vorbind, aș propune să nu sărim peste cal ! Azi, cînd homeopatia e intrată pe un făgaș bun, nu doar exagerările, ci și graba dăunează. Iar unii, din păcate, se grăbesc.

— Puteți exemplifica ?

— Nu-mi face plăcere, dar fie ! Centrul de perfecționare a personalului superior sanitar, condus de doctorul Ioan Teleianu, a contribuit și contribuie substanțial la afirmarea homeopatiei. Nimic de reproșat, oamenii de acolo, colaboratorii lor, au dat și dau o mînă de ajutor. Numai că unii abia de-au terminat un curs de inițiere, poate de perfecționare, și-au și ajuns lectori ! Din învățăcei s-au transformat, peste noapte în profesori ! Mai sînt apoi alții, cei care, cît ai bate din palme, emit teorii. Pe ce bază ? Dacă experimentul e greșit, și mulți nu-l au de nici un fel, nici măcar greșit, rezultatul e, obligatoriu, eronat. Poate că eu văd altfel lucrurile, dar mai întîi trebuie să faci și doar într-un tîrziu, după ce ai verificat și răsverificat, să vorbești. Nu e aici o lipsă de disponibilitate față de nou, ci un respect, cel cuvenit, pentru rigoare. Pentru că, hai să fim sinceri, ce mai e de inventat, după două mii de ani, în acupunctură ?! America ?! Acupunctura e ferm atestată de biologia moleculară, de fizica sistemelor deschise, ea mai poate fi doar interpretată. E o deșertăciune să crezi altceva. Legat de asta, cu sprijinul fizicianului Paul Constantinescu, lucrez la cuantificarea acupuncturii. Dar calea e încă lungă.

— Ce-ar fi să vă întreb ce e omul ?

— Nu știu încă destul ca să pot risca o definiție. Homeopatia însă, asta pot afirma, îl individualizează, tratînd organismul bolnav, în ansamblul lui, și nu boala. Un bolnav e, în concepția ei, un om a cărui energie vitală este în dizarmonie sau e slăbită. Energia pe de-o parte, informația pe alta, merg mînă în mînă, ambele ca forme ale materiei. Nu se vizează un organ, ci se vizează întregul. Nu simptomul e legea, ci cauza. Suprimarea unui simptom nu produce decît rarefiere vindecarea.

— Energia despre care vorbiți se poate evidenția ?

— Nu totdeauna. Inginerul Valeriu Popa, de pildă, are unele proprietăți deosebite, ei acționează în virtutea lor și ajută, dar nu le poate evidenția și nici explica. Dar fenomenul există și el merită studiat. Pentru a fi înțeleasă homeopatia, trebuie plecat de la o experiență practică, la îndemîna oricui. Luați două semințe, să zicem de plop, cum a făcut medicul elvețian Voegeli, și fierbeți una din ele în apă, la 80 de grade. Apoi analizați-le. Nu veți constata nici o diferență chiar dacă le veți studia la microscop. Și totuși, puse în pămînt, ele vor reacționa diferit : cea care n-a fost fiartă va da naștere unui copac, iar cealaltă nu ! Deosebirea dintre ele va fi esențială, dar ea nu va ține nici de materie, nici de organizarea țesuturilor. Energia vitală a celei de-a doua semințe va fi fost distrusă prin fierbere. Exemplul mi se pare lămuritor. O astfel de energie, cum posedă Valeriu Popa, nu poate fi încă măsurată sau înregistrată, dar e clar, e cert, că ea există. A o contesta e, iertați-mă, o prostie.

— Tovarășe doctor, de ce purtați barbă ?

— Poftim ?!

— Ați auzit bine, v-am întrebat de ce purtați barbă ?

— De mult, de vreo 25 de ani, n-am mai fost pus în fața unei astfel de întrebări ! Port barbă dintr-un motiv foarte simplu : îmi place să port barbă.

— E un obicei moștenit din familie ?

— Nici bunicul și nici tatăl meu, mocani din depresiunea Vrancei, n-au avut barbă.

— Vreți să-mi arătați mîinile ?

— ?!

— Par mucegăite, nu vă supărați.

— Nu văd nici un motiv să mă supăr. Sap cu ele, la grădină, atît cît să mă mai lase, măcar o oră pe zi, să bat la mașină. Pînă la forma finală, îmi dactilografiez singur cărțile. Mă ajută și fiul meu, Marius.

— Una dintre cărțile dumneavoastră se intitulează „Homeosiniatria". Adică ?

Adică o modalitate terapeutică în măsură să îngemăneze acupunctura și homeopatia. În esență, asocierea a două medicini energetice, administrarea remediilor prin mijlocirea acelor de acupunctură. O comunicare pe această temă, axată pe acupunctură, a stîrnit mult interes la Congresul internațional de acupunctură ținut la Tokio, în 1977. A surprins și incitat noutatea interpretărilor.

— V-aș mai întreba ceva : am înțeles că tratați o gamă largă de boli prin homeopatie și acupunctură, în care dintre ele ați obținut rezultatele cele mai spectaculoase ?

— M-aș opri asupra encefalopatiilor infantile. Le-am mai enunțat și unii, confrații mai ales, au zîmbit cu îngăduință. Dovezile pe care le posed sînt însă concludente, le țin la dispoziția oricui.

— Încheiem, da ? Deși în progres, pe un drum bun, cum vă credă, homeopatia mai are multe de făcut. N-a intrat încă în clinici, nu s-a suficient farmacii, nu se predă, ca peste tot în lume, în facultăți, n-are o revistă de specialitate și așa mai departe. Dintre toate aceste cerințe, care credeți că e cea mai urgentă ?

— Aș fi imediat pentru înființarea unei societăți naționale. I-aș spune de medicină energetică. Sînt atîtea lucruri frumoase, multe de virf, ele se cuvin canalizate într-o direcție precisă, unică.

— Ultima întrebare : ce aveți în lucru ?

— După „Homeopatia", volumul I, căci vor fi 3, abia apărută în librării, am sub tipar cartea cu numărul 10, „Metode de diagnostic în medicina tradițională chineză". Rețineți o idee a chinezilor mereu actuală : omul trebuie să fie primul său medic ! E, dacă nu greșesc, și semnul sub care „Flacăra" pornă o frumoasă bătălie. Rezultatele ei nu vor întîrzia.

— Vă mulțumesc, stimate tovarășe doctor Teodor Caba, și vă doresc spor la lucru.

— Toader. Zilele viitoare, voi merge s-o văd pe mama.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Natura — sursa și resursa noastră

Să gîndim cu capetele noastre

● O mină întinsă spre zootehnie ● Ecou la „Știința de-a fi sănătos" ●

Din nou despre „Eridiarom", excepționalul extract natural notat cu „10" de zootehnie... și „4" de un farmacist bucureștean

În august 1984 revista noastră a făcut cunoscut că un colectiv de cadre didactice de la Facultatea de zootehnie și medicină veterinară din Cluj-Napoca, coordonat de șef de lucrări dr. Roman Morar, a pus la dispoziția medicinei veterinare românești „ERIDIAROM"-ul, un extract natural de plante și fructe cu amestec de glucide, utilizat deja cu rezultate excepționale în prevenirea și tratarea diareelor neonatale nespecifice, enteritelor, colitelor ș.a. În prezent, prin laboratorul de microproducție înființat în acest scop se realizează atît produse sub formă de tablete de 0,3 g, cît și sub formă de soluție concentrată, livrată în flacoane de 0,250 și 0,500 litri. Experimentările, începute inițial la ferma didactică experimentală a Institutului agronomic „Dr. Petru Groza", au fost „mutate" în amfiteatrele producției, în unități de profil din județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Tulcea, Brașov, Sibiu, Sălaj, Bihor, Alba, Iași, Suceava, Constanța... Peste tot, după analize pertinente, lucide, realiste, după comparații cu medicamente similare importate pe valută, după confruntări științifice în reuniuni speciale, o idee a răzbătut consecvent : ERIDIAROM-ul este un produs foarte bun, ieftin, fără contraindicații, cu efecte certe, deja verificate de practică ! Introducerea urgentă a lui în producție e nu numai o necesitate, ci chiar o obligație patriotică... După cum o astfel de normală obligație o constituie și asigurarea imediată de materii prime care stau la baza producerii acestui extract natural și trecerea la pregătirea condițiilor de chiar a exporta ERIDIAROM-ul ! Și mai e ceva : lupta pentru protejarea acestui produs ! Nu. Nu e vorba de orgoliul doctorului veterinar Roman Morar din Cluj de a-și mai trece în memoriul de activitate științifică încă o invenție. E o chestiune ce poate avea grave implicații în viața acestui produs ! Așteaptă oare cineva brevetarea în cine știe ce colț de lume și protejarea descoperirii respective chiar și în România ? Este motivul pentru care chiar de la această problemă reluăm dialogul nostru cu dr. Roman Morar :

— La această oră, se poate spune că ERIDIAROM-ul are deja circulație națională. Cu toate că compoziția produsului nostru este păstrată la strict secret, nu putem avea certitudinea că nu se poate reconstitui undeva în lume rețeta noastră, pe care o considerăm prioritate pe plan mondial, adică invenție !

— Și cei în drept ce spun ?

— Prin hotărîrea numărul 3 340 din 24 07 1984 cererea noastră de brevet, înregistrată la data de 2 iunie 1982 sub numărul 107 749 este respinsă invocîndu-se argumente ce nu rezistă adevărului științific, realității faptice. Poate descrierea noastră pe baza căreia s-a luat decizia de respingere să nu fi fost destul de detaliată. Oricum, în termen legal noi am introdus contestația de drept și sperăm că lucrurile vor intra în făgașul lor normal. Noi așteptăm. Numai că fiecare zi-întîrziere ne poate aduce surprize și daune irecuperabile ! Cînd fac această afirmație, mă gîndesc că forul nostru științific suprem, Institutul „Pasteur" din București, a dat aviz favorabil încă din anul 1982. De anul trecut sarcina aprecierii produsului au preluat-o cadre didactice de prestigiu de la facultățile de medicină veterinară din Timișoara și Iași. De asemenea, s-a întocmit o „Fișă de apreciere" care a fost difuzată colegilor din „teren" care folosesc de mai mult timp ERIDIAROM-ul. Avem deja multe fișe restituite din a căror parcurgere rezultă fără nici o rezervă că rezultatele sînt bune și foarte bune, fără nici o reacție adversă. Ni se cer mereu cantități suplimentare... Dar, vedeți dv., în ce privește brevetarea, deocamdată părerea O.S.I.M.-ului, care a analizat cererea nr. 107 749, este alta !

— Și cum soluționați aceste „cereri suplimentare" ?

— Ce să mai zic, de vreme ce nu putem rezolva nici pe cele „normale", transmise de unități cu un an în urmă. Am precizat că avem posibilități tehnico-organizatorice să acoperim chiar întregul necesar de ERIDIAROM pe plan național, evident, în ipoteza asigurării cu spațiu și aparatură, cu materii prime, care, sînt din belșug, numai că, ciudat, au altă destinație : sînt exportate așa, în stare brută ! E mare păcat. Ar trebui să le înnobilăm cu inteligență și așa să le vindem oriunde în lume. Pentru că produsul n-are nevoie nici de reclamă. Se recomandă singur !...

— Ultimele performanțe ?

— De pildă, într-o singură unitate, aplicat la un lot de 24 000 purcei, a condus la reducerea pierderilor cu mai bine de 20 de procente. Adică, se confirmă pe deplin anticipațiile noastre ! Dar în afara exemplului de mai sus, oferit de *AEICIP Gligorești* mai enumerăm și altele : IAS Baciu, IAS Gherla, IAS Poiana — jud. Cluj, la *IAS Baia — Tulcea*, s-au obținut rezultate foarte bune la loturi întregi de viței la care s-a administrat, la *AEICIP Juc* același procent de vindecări ca și la Gligorești, în timp ce la *ferma Tărpiu* de la *IAS Dumitra* (jud. Bistrița-Năsăud) procentul cazurilor rezolvate la purcei, viței și cabaline este între 98% și 100% ! De fapt, nu e nimic surprinzător pentru colectivul nostru, din care mai fac parte *ing. Emilia Morar, dr. Claudiu Săhleanu* și *dr. Zoe Morariu*. Noi am pus la punct un produs natural și am realizat pe scară de microproducție tehnologia necesară, produsul neconținînd nici antibiotice, nici chimioterapice, dar care acționează complex, bacteriostatic și antiseptic prin fitoncidele și substanțele polifenolice pe care le conține. Între altele, are și rolul de a modifica corespunzător tranzitul intestinal, acționînd în acest sens asupra pH-ului intestinal, are însușiri energizante și antitoxice. N-aș vrea să înțeleagă cineva că e vorba de un produs — minune ! E un produs descoperit de medicina populară românească din vremuri de mult uitate. Asta îi dă girul timpului. Noi l-am completat, i-am amplificat funcțiile și i-am pregătit tehnologiile. Dar el singur, fără respectarea strictă a instrucțiunilor de folosire, fără conștiinciozitatea și seriozitatea celor ce-l aplică, nu poate da rezultatele dorite...

— Sînt elaborate și tehnologii adecvate de administrare ?

— Desigur ! La viței, de pildă, am introdus chiar o nouă tehnologie de hrănire în primele două zile viață, pornind de la studiul complex și analiza calității colostrului, cel de care e direct legată etiologia diareelor neonatale. Și indirect, am constatat că ERIDIAROM-ul mai are o calitate deosebită, creează senzația de foame și de sete, îmbold sigur în căutarea apei, a ceaiului sau a laptelui. Și e bine știut că nou-născutul bolnav devine foarte apatic și refuză hrana...

— Costurile ?

— Un litru de soluție costă 182 lei, iar 1 000 de tablete 263 lei...

— Și totuși, cît veți putea satisface din cereri ?

— Cel mult una din trei ! Cred că din două tone de plante am putea satisface multe din cererile actuale, în speranța că în 1985 învățămintele lui 1984 vor fi judecate ca atare !

— Și despre brevetare ?

— Mă întristează, fără discuție, fiecare zi-întîrziere, dar pînă la urmă tot adevărul va trebui să triumfe ! Numai să nu fie prea tîrziu. Altfel, noi ne facem, atît cît putem, datoria față de zootehnia românească și vrem să raportăm conducerii partidului că am înțeles comandamentele nu numai pentru ziua de azi, ci și pentru cea de mîine.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

STIMATĂ REDACȚIE,

Mă numesc Indrei Stoica Teodora și sînt medic principal psihiatru. Referitor la articolul în legătură cu tratamentul „Leuconevraxitei", doresc să scriu cîteva observații practice în urma aplicării tratamentului natural atît în această boală, cît și în neoplasm.

Personal cunosc 2 cazuri cu leuconevraxită în tratament cu sucuri și cruditați cu evoluție favorabilă.

Foarte multe cazuri de boli de nervi, inimă, rinichi. Redau din experiența mea evoluția și tratamentul unui „Neoplasm mamar drept — cadran supero-extern".

După examenul de specialitate a trebuit să plec la Deva avînd postul la Spitalul Zane. Am plecat cu 2 copii minori (5 și 7 ani) cu problemele mutării și fixării la post. Soțul fiind inginer chimist în București la I.C.D. a rămas pe loc. Stress-urile acestei plecări au făcut ca într-un interval de 3 luni să-mi apară o tumoră de 6/3 cm la sînul drept unde aveam un nodul mic (de circa 3 ani). Explicația este că hipofiza a scăpat de sub control glandele și s-a produs o perturbare în organism, iar celulele degenerate au mers și s-au depus acolo unde a fost un obstacol (nodul la nivelul sînului). Fiind investigată la Spitalul Filantropia mi s-a zis că sînt „la limită", această formulă care îngrozește atîta lume. Am fost operată la Spitalul Municipal — chirurgie de prof. dr. doc. Prișcu. Nu mi s-a spus adevărul și cred că a fost foarte rău, deoarece eram medic și eram pregătită psihic. S-a practicat prima operație în februarie 1983, iar după examenul anatomo-patologic a 2-a operație de extirparea sînului — în martie 1983. N-am vrut să mă pensionez și am luat doar concediul medical, după care am mers la servici. În timpul concediului medical și de odihnă mi-am făcut cura de sucuri și cruditați după o carte a dr. Gerson și Gunter așa cum se face în sanatoriile din Germania și Elveția cu rezultate foarte bune. Cartea se numește „Comorile științei — Cum să trăim fără a fi bolnavi". Mulțumesc pe această cale celui care mi-a dat cartea atunci cînd eram în „groapa morții" și plîngeam așteptînd ca cei din jur să-mi spună cuvîntul „VIAȚĂ". Vroiam să trăiesc pentru cei 2 copii. Colegii mă îndemnau să fac Roentgen (ce ușor să spui la altul, dar este foarte greu cînd ești tu în situație). Profesorul Butnaru de la Radiologie, Spitalul Fundeni, mi-a zis „cred că ar fi bine să faceți Roentgen deoarece în timpul operației s-ar fi putut disemina pe cale sanguină". Tot dinsul îmi spusese înainte de operație că sigur este „fibroadenom", așa arăta și mamografia. Am zis „trebuie să trăiesc" și am cerut să mi se dea buletinul adevărat de la anatomo-patologie. De acum începuseră durerile, eram slăbită și după caracterul durerii mi-am dat seama că este cancer. Rezultatul laboratorului : „Adenocarcinom periductal și intraductal-cribriform".

Aveam de ales între viață și moarte, între poftа stricată și o dietă corectă, care dă sănătate. Am luat concediul medical și am plecat la părinți, la Medgidia, cu cei 2 copii, unde am început cura de sucuri și cruditați după Gerson. Aveam voință să trăiesc, așa că respectam totul.

Ne scrie un medic :

„Am apelat la tratamentul natural și mi-am recăpătat sănătatea!"

Între timp am mai primit lucrarea despre „TĂTĂNEASĂ sau SYMPHYTUM OFFICINALE", o plantă care este foarte răspîndită la noi în țară — în popor IARBA LUI TATIN. La servici o avem în grădina spitalului și consumam proaspătă — frunzele tinere au proteină și vitamina C, se mănîncă în salată, iar rădăcina are **alantoină și cholină.**

În timpul curei la o lună de zile de tratament natural mi-a apărut o tumoră la nivelul antebrațului drept în 1/3 inferioară, pe traiectul limfaticelor, de mărime 3 cm/3. Am fost examinată și de dr. Papari Vasile de la Spitalul Unificat Medgidia, medic primar chirurg, cu care lucrasem în urmă cu cîțiva ani. I-am spus ce tratament fac și m-a sfătuit să merg înainte. Aveam dureri mari cînd se elimina tumora dar în 2 săptămîni s-a eliminat complet cu tratamentul natural.

În plus mai făceam băile de abur și băile cu apă rece ale lui Khune. Sînt cunoscute în balneologie aceste băi.

Cura a durat astfel : 2 luni sucuri și cruditați + încă 9 luni cruditați. Mîncam tot ce era crud — fructe, legume, zarzavaturi, semințe de floarea soarelui neprăjite — au calciu, grîu încolțit — are proteină 9 la sută și Complexul B, în — 1 lingură — are vitamina E, mei 3 linguri/zi — are siliciu și magneziu, tărîțe de grîu — au calciu și vitamina E, ulei de măsline, lapte crud, smîntînă, gălbenuș de ou crud, miere. Nu este voie zahărul fiind cancerigen, tocmai pentru faptul că face aciditate și trage calciu. Am observat că toți bolnavii sînt cu hipocalcemie. În timpul tratamentului controlam cu laboratorul probele biologice. Piinea albă face aciditate tocmai pentru faptul că nu are tărîțe de grîu. După terminarea curei se recomandă pîine graham sau neagră.

Vindecarea de cancer este între 6 luni —1 an. La mine a fost în 6 luni.

Între timp am aflat de sucul de ORZ verde — lucrarea dr. Hagiware — Japonia. Există pulbere de suc de ORZ verde numită BARLEY GREEN sau MAGMA GREEN. La noi am obținut din firul verde de ORZ — să fie de 15—20 cm, se spală bine și îmbibat în apă se dă la mixer și apoi la centrifugă de 2 ori. Sucul obținut se ține la frigider și se la diluat cu apă, sau cu suc de mere înainte de masa de dimineața, prînz și seara, cu înghițituri rare.

Sucul de ORZ verde este bun și în bolile de ochi, reumatism, hipertensiune arterială, obezitate, pentru memorie, în bolile de nervi, cancere.

În august 1983, deci la 4 luni de la începerea curei, am rămas gravidă. N-am știut decît în luna a II-a, cînd mi s-a spus că nu am voie să nasc. M-am transferat la Policlinica Port Constanța și făceam naveta București—Constanța zilnic. În luna a 3-a, la Comisia oncologică de la Spitalul județean Constanța mi-au zis să-mi fac cezariană și să încep citostaticele și Roentgen. N-am acceptat, le-am spus că fac tratament natural, dar au rîs spunîndu-mi „Dv. nu mai citiți cărți de oncologie" — că las 2 copii pe drumuri și eu o să mor la naștere. Eram conștientă că muream dacă fac cezariană. Am plecat de acolo supărată și am continuat tratamentul natural.

Am născut foarte ușor, cu APGAR (scor la naștere) 10 un copil sănătos. Șefa gărzii era dr. Rusu Manuela de la maternitatea Spitalului „23 August". Fusesem colege de facultate și ne-am reîntîlnit atunci după ani de zile. Mi s-a spus să nu alăptez și au trimis pe soțul meu să ia lamele de la anatomo-patologie, să le ducă la Filantropia și Fundeni ca să fie din nou citite. Rezultatul același. ADENOCARCINOM CRIBRIFORM PERIDUCTAL și INTRADUCTAL mamar drept. Eu n-am ascultat sfatul și am alăptat copilul din sînul sting deoarece pe dreptul nu-l mai am. Este înfiorător cînd plouă, cînd e frig, ce dureri, simți pe cicatricea operatorie. În axilă, în urma intervenției chirurgicale este totul paralizat. Mîna după operație 5 luni de zile abia puteam face cîteva mișcări. Acum o pot pune pe cap. Deodată m-am trezit și mutilată și în lumea handicapaților. Medicii îmi spuneau : „nu-i nimic, într-un an mîna își revine". Ce ușor de zis și ce greu pentru o mamă cu 2 copii, care are atît de spălat și treburi în gospodărie. Aș fi făcut și 2 ani tratament natural numai să nu fiu operată, dar neîncrederea costă, deoarece și eu înainte credeam în tratamentele naturale că sînt adjuvante și citisem cartea lui Gerson — mai bine zis o răsfoisem, ca pentru altul, nu știam că voi fi și eu în cauză. Cînd a fost rîndul meu am citit-o de n ori și am făcut întocmai. Cum mi s-a eliminat tumora de la mînă, așa cred că s-ar fi eliminat și cea de la sîn, fără operație. În prezent suffăr din cauza operației.

Copilul este foarte bine, are 5 luni 1/2 — stă singur în șezut, își ține capul de la 3 luni, este precoce cu 2 luni în toate. Primește zilnic suc de morcov 50—120 ml. Nici nu mă gîndesc să-l dau vreodată supă fiartă. Suge cu poftă din sînul rămas și are la greutate limita superioară. Am primit o lucrare cu ceaiul PAU D'ARCO. Este vorba de scoarța unui copac din munții Anzi — IPEROXO sau TAHEEBO. Medicii din Brazilia au introdus-o la bolnavii de leucemie și multe alte tipuri de cancere cu rezultate favorabile. În spital la Sao Paolo, mulți bolnavi au fost vindecați. Eu am primit cîteva pachete și într-adevăr durerile au cedat la nivelul cicatricei operatorii atunci cînd este ploaie.

Cu toate că am terminat cura, am voie să mănînc o mîncare scăzută și restul cruditați, fără zahăr, patiserii, carne, tot tușî prefer cruditățile. Am săptămînî cînd nu consum mîncare gătită. Mă simt bine. Carnea face aciditate și animalele sînt și ele bolnave. De fapt eu nu consumam carne de 13 ani, dar ce folos că vegetalele le fierbeam și distrugeam enzimele. Totul este să mănînci crud, viața este în CRUDITATE, este problema ENZIMELOR. Este voie usturoi, ceapă, mult mărar, pătrunjel verde, avînd vit. C și tot ce este verde.

Observații : regimul ing. Valeriu Popa este prea sever. Este voie tot ce este crud, nefiert și necopt. Schema de tratament ar fi :

1. — cura de sucuri — 3 luni
   — Cura de cruditați — 2 luni

Iar pentru CANCER ȘI DIABET 6 luni — 1 an.

2. Ceai de TĂTĂNEASĂ = 1 kg/zi. Terci de TĂTĂNEASĂ pe zona tumorală sau locul dureros, sau alifie (SYMPHYTUM CREEM)
3. SUC DE ORZ verde 3 pahare/zi înainte de masă sau BARLEY GREEN
4. Cura cu ulei — 20 de minute de 3 ori/zi.
5. Propolis
   Polen — în unele cazuri.
6. Masaj — diferențiat după caz
7. Băile lui Khune — specifice fiecărui caz, de aceea bolnavul trebuie consultat din cap pînă în picioare, inclusiv ex. neurologic.
8. Ceai PAU D'ARCO — cine are sau la noi — coaja de stejar sau alun.

La scleroza în plăci băile se pot face și cu coajă de stejar — ceai — în loc de paie de ovăz.

Coaja de stejar se găsește la PLAFAR, la fel și rădăcina de TĂTĂNEASĂ.

Tătăneasa vindecă și PSORIAZIS.

— Sucul de ORZ verde vindecă boli de inimă, nervi (chiar psihoze), ulcere, reumatism, cancere, obezitate, dă vitalitate, energie, foarte bun pentru memorie.

— Este înfiorător tratamentul cu citostatice/chimicale + iradiere, operație.

— Este greșită indicația dată de unii medici bolnavilor cu neoplasm : „du-te și mănîncă de toate". Rezultatele se văd — moartea.

— „Medicul care nu are noțiuni de fitoterapie este un ignorant" (extras din almanahul „Sănătatea" 1983).

— Cancerul nu este o boală molipsitoare. Celulele degenerate, dacă sînt alimentate cu hrană fiartă, coaptă se înmulțesc rapid și se depun acolo unde se află o eroziune, sau un nodul etc. Mîncînd crud — ENZIME — alimentezi celulele vii, sănătoase, care le elimină pe cele degenerate. Cînd începi tratamentul cu cruditați boala nu mai înaintează deloc.

— Greșit spus bolnavilor cu colită, să mănînce totul fiert.

— Tratamentele hormonale date cu atîta ușurință de specialiști degenerează în cancer la mulți bolnavi.

Recomand cu căldură tratamentul natural. Mă bucur că TRĂIESC. Pot da lucrările celor interesați. Multă sănătate tuturor.

INDREI STOICA TEODORA,
București, șos Pantelimon nr. 350, Blocul 4, scara 6, etajul 9, apartament 234 Sectorul 2 — cod poștal 72562

„O cît de mică izbîndă a omului asupra lui însuși îl face cu mult mai puternic"

● „Am pierdut tocmai cînd eram pe cale să salvez meciul" ● Un campionat de leagăne ●

ȘAH

cu Margareta Mureșan

Destăinuirile unei campioane

O prezență mereu plăcută în arena mondială a șahului o constituie marea maestră internațională Nana Ioseliani, atît prin calitatea jocului său incisiv, prin rezultatele sale de mare clasă internațională, cît și prin farmecul său aparte. În răgazul dintre o partidă amînată cu compatrioata sa Elena Ahmilovskaia, o „întreruptă" și zbuciumul unei seri de analize, cu ocazia recentului turneu internațional al României, încerc să aflu noutăți despre talentata șahistă gruzină. Nana mă privește întrebătoare cu ochii ei mari, minunați :

— Un interviu ? Dar știi totul despre mine ! Contactul meu cu șahul a fost, pot să spun, întîmplător. Mai apoi plăcerea de-a juca a fost tot mai mare și șahul mi s-a lipit de viață

— Cum ai ajuns în ediția precedentă a campionatului mondial pînă în finala candidatelor la titlul suprem ?

— Pînă la turneul interzonal din 1979 din Brazilia, ambițiile mele se rezumau la concursurile interne, dar acolo la Rio, ca urmare a jocului bun prestat, mi s-au deschis noi perspective, drumul spre titlul de campioană mondială. Meciurile au fost un examen greu, nu aveam experiență. Am ajuns în finala candidatelor, unde am pierdut în fața unei alte gruzine, Nana Alexandria. Probabil că puteam să cîștig, dar Alexandria a fost mai în formă. De fapt a făcut meci egal Maia Ciburdanidze. Cum s-ar zice, a fost mai bună...

— Care a fost cea mai emoționantă victorie ?

— În afara laurilor olimpici cuceriți cu echipa U.R.S.S. în 1980, 1982, succesul meu din finala campionatului U.R.S.S. din 1981 a stors din mine multă muncă dar și emoție. Și totuși am ieșit pe locul I—II la egalitate, din nou cu Nona Gaprindașvili. Din nou spun, pentru că în meciurile candidatelor calificarea mea în finală s-a făcut conform unei clauze din regulament, acumulasem același număr de puncte cu Nona, dar aveam mai multe victorii cu negrele...

— De ce în Gruzia șahul este iubit și practicat cu mult mai mare succes de șahiste ? Am văzut la Palatul șahului o mulțime de femei antrenate în ciclul de pregătire specializată...

— Ca joc, șahul se bucură de o mare popularitate atît în cercurile speciale, cît și în școală. Dar pentru băieți sportul cel mai popular rămîne totuși fotbalul. La Tbilisi și nu numai la noi, în Gruzia, avem condiții minunate de pregătire, cadre calificate care ne sprijină și ne îndrumă eforturile. Din păcate în actualul meci pentru titlul suprem în șahul feminin, lupta nu se mai dă între două gruzine, ca mai anii trecuți.

— Fără să vrem am ajuns și la ce a fost și ce va fi în finalul acestui ciclu al campionatului mondial. Cum ți s-a părut reușita adversarei tale din semifinala meciurilor candidatelor ?

— Tu însăți i-ai dat cale liberă Lidiei Semenova, iar eu nu mi-am valorificat avantajul cunoștințelor teoretice, i-am dat șansă, iar în final am pierdut, tocmai atunci cînd eram pe cale să salvez meciul. M-au certat ai mei, m-au certat suporterii pentru că, involuntar, am transferat meciul din Gruzia în altă parte.

— Ce pronostic dai în meciul dintre actuala campioană mondială, Maia Ciburdanidze și șalengera sa, marea maestră din Leningrad, Ira Levitina ?

— Titlul va rămîne în Gruzia, este tot ce-mi doresc și sper, mai ales cunoscînd ambiția campioanei mondiale, eforturile sale în perfecționarea stilului de joc.

— Cum te-ai simțit prima oară în România ?

— Eram dornică să cunosc România, poporul român, deoarece soțul meu a studiat limba română la facultate și mi-a povestit adesea despre istoria și faptele românilor. Regret că n-a putut să mă însoțească, dar fetița noastră, care abia a trecut de un an, s-a îmbolnăvit în luna mai imediat după turneul de la Tbilisi, m-am ocupat mult de ea, la plecarea mea de acasă, mai în glumă, mai în serios, soțul mi-a spus cu o undă de îngrijorare : „Sper că nu ai uitat să muți piesele..." În ultimele luni nici măcar nu am privit tabla de șah.

— Cu ce amintiri pleci din Băile Herculane ?

— Fără să vreau fac o asemănare cu alte două stațiuni balneare unde se organizează turnee de șah : Jajce din Iugoslavia și Borjomi din Gruzia. Toate trei sînt situate în niște locuri pitorești, de-a lungul unui fir de apă, ce parcă a încălzit sufletele oamenilor.

— Deseori te-am văzut oferind adversarelor tale înaintea începerii partidei un mic cadou simbolizînd o piesă de șah. Ce reprezintă acest gest pentru tine ?

— E vorba de o regină pe care scrie în limba gruzină „Nona". Piesa de șah ascunde în interior secretele întreprinderii de cosmetice din Tbilisi, produsul a apărut ca un omagiu adus strălucitei cariere internaționale a fostei campioane mondiale Nona Gaprindașvili, adevărată eroină națională. Întotdeauna este un gest de prietenie și considerație față de adversara mea.

MARGARETA MUREȘAN ■

La peluză

Specificul campionatului

Este vorba de patru echipe, „fugarii", și de un pluton aproape compact, condus deocamdată de Gloria Buzău. În grupa de elită, surprizele au dispărut. Victorii clare și uneori categorice, acasă. În cel mai rău caz meciuri egale în deplasare. Plutonul e destrămat de scurte evadări, cazul Rapidului, al Gloriei sau al echipei din Tg. Mureș, apoi totul revine la normal. Am dorit atîta concentrarea valorilor încît acuma, fiindcă ea s-a împlinit, ni se pare monoton. 3 din echipele înscrise în cupele europene au ratat mai mult sau mai puțin onorabil campania continentală. N-am gîndit și această eventualitate. Întărite și net superioare valoric celorlalte combatante, ele îndeplinesc acum formalitatea încheierii campionatului. Cîte un derbi, cînd și cînd, și acela eșuat. De-ți vine să caști. Un campionat de leagăne în care plăcerea e cînd nu cazi. Unde, cum și cînd se vor căli internaționalii care nu joacă la Craiova pentru preliminariile campionatului mondial ? Oameni de obicei bine informați și întotdeauna bine intenționați susțin că derbiul Steaua — Dinamo nu și-a atins scopul din acest punct de vedere deoarece arbitrul a scăpat jocul din mînă. Părerea mea, în general, este că un arbitru ajuns în fericita împrejurare profesională de a fi desemnat conducătorul de joc al unui derbi nu poate scăpa meciul din mînă decît dacă vrea el să-l scape. Sfidarea ajunge la insolență. Revenind la Ioan Igna, personal am să fiu grijuliu de-aici încolo și am să ocolesc stadioanele pe care arbitrează el. Am să merg oricînd să-l văd la lucru pe Belodedici, acest frumos prinț al apărării care face tribunele să aplaude ca la corrida. Duminică și-a etalat clasa cu o franchețe și o candoare emoționante.

Mă rog, satisfacții și astea ! Și-am să mai merg să-i urmăresc pe Mănăilă și pe Suciu și poate pe Hagi. Aș dori o echipă de tineret pe stadioanele lumii alcătuită din aceste valori și aș lăsa Universitatea Craiova să se lupte mai departe în meciurile oficiale fiindcă numai ea singură știe s-o facă într-adevăr. Ca plombe și rezerve aș merge numai cu consacrații Dragnea, Manea, Bölöni, Stoica, Mircea Sandu, Ion Marin, Orac ș.a. Dacă mă gîndesc bine, nici nu e vorba de o dorință personală, ci de o necesitate impusă de specificul campionatului.

Duminică, alături de Belodedici mi-au mai plăcut Gîuchici, Șunda, Bolba și mai ales Bărbulescu. Bărbulescu joacă fotbalul cu dăruire, cu dragoste și știință, ca un cosmonaut. Ca un adevărat căuzaș al fotbalului sport. A mai jucat un component al lotului de tineret, Soare, care a surprins mai ales prin lipsa totală de ambiție.

NICOLAE CRISTACHE ■

FAIR PLAY

Pro și contra boxului (II)

Am început vinerea trecută un comentariu despre sportul cu mănuși, adesea contestat din pricina caracterului său aparent dramatic. Așa cum am promis, astăzi dăm „cuvîntul" unui specialist : maestrul emerit al sportului Gheorghe Fiat, secretarul colegiului de antrenori. Fostul nostru campion a întocmit un studiu pe care-l va prezenta forului de specialitate. Spațiul pe care-l avem la dispoziție ne obligă la o concentrare a ideilor, astfel :

● Boxul duce la formarea îndemînării și a rezistenței, este o școală a bărbăției și a caracterului, un important mijloc de dezvoltare fizică și psihică, o disciplină cu multiple valențe educative, igienice și utilitare — spun apărătorii lui. În box, loviturile vizează părțile cele mai sensibile ale corpului (cap, stomac) — susțin detractorii săi.

● Numeroși medici sportivi, psihologi și alți specialiști au ajuns la concluzia că boxul nu face parte din ramurile sportive care periclitează viața. Cei care vor să interzică boxul se sprijină mai mult pe argumente afective.

● Practicanții boxului, datorită antrenamentului, dispun de un fizic excelent care îi ajută să sufere mai puține traumatisme decît practicanții altor discipline sportive. Dr. J. G. Williams, specialist de prestigiu mondial în terapeutica sportivă, citează 3 942 cazuri de traumatisme în sport care se împart astfel : Schi — 1 784, Fotbal — 1 320, Gimnastică — 622, Lupte — 116, Box — 100.

● Boxul nu învață omul numai să-și folosească bine corpul ci să se și apere, îi stimulează încrederea în forțele proprii și îl face capabil să reziste în situațiile dificile.

● Meciurile bine conduse de arbitri competenți asigură suprimarea accidentelor care pot apărea în cursul luptei. Folosirea căștii de protecție și a cauciucului sub prelata care acoperă ringul elimină traumatismele la cap în urma unor eventuale căderi.

Unul dintre cei mai buni cunoscători ai boxului, ziaristul Victor Bănciulescu, afirmă în mica enciclopedie a sportului cu mănuși al cărei autor este : „În țara noastră, boxul face parte din largul evantai de discipline sportive menite să contribuie la dezvoltarea armonioasă a tineretului. El este unul din mijloacele importante de educație fizică și sportivă. De asemenea, se află printre ramurile care — la nivelul înaltelor performanțe — au produs multe satisfacții iubitorilor de sport de la noi. Atunci cînd au cinstea de a apăra culorile patriei, boxerii noștri întreg condiția propriului lor angajament fizic și se pun în slujba unui înalt ideal, ceea ce sporește, în frumos, profilul lor moral".

Să-l protejăm pe boxeri ? Da. Primele măsuri au și fost luate. Dar să protejăm și psihicul lor. Boxerii au o psihologie aparte, dat fiind elementul de întrecere pe care îl simt direct. De aceea credem că la box, mai mult ca în oricare alt sport, nu trebuie să trecem peste etica sportivă, peste realele noastre sentimente de dreptate și obiectivitate.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

ORUMUL SPRE INIMA DACIEI

(Urmare din pagina 19)

precizie în domeniile geodezic, astronomic, matematic.

Concluzionînd, înseamnă că aici ne aflăm în presupusul Kogaionon, muntele sfînt al dacilor, că alegerea locului lui aici nu este întîmplătoare, ci determinată productiv din punct de vedere geodezic și astronomic. Exactitatea calculelor practicate aici de daci demonstrează că ne aflăm în fața unui monument de factură cultural-științifică de covîrșitoare importanță pentru tracologie în special și pentru istoria științei în general. Altfel spus, constatăm că noi, românii, ne aflăm în posesia unui complex monumental din orizontul antic, care întrece din multe puncte de vedere obiective socotite cu mult mai celebre.

RAZA PĂMÎNTULUI LA KOGAIONON

— Afirmați descoperiri tulburătoare. Vă rog să le susțineți cu cîteva exemple rezultate din calculele studiului dv. !

— Uite, împreună cu colegul meu, Florin Stănescu, vă putem spune că așa cum rezultă din marele sanctuar rotund, dacii cunoșteau cu mult mai mare exactitate raza pămîntului decît o indica studiul lui Eratostene, în același etaj antic : în timp ce calculul lui Eratostene obține o rază polară a Pămîntului cu un indice de exactitate de aproximativ 98,8 la sută (lucru socotit extraordinar pentru acel timp), aici, la Kogaionon, descifrăm o rază a pămîntului cu o mărime care se apropie de 99,99951 la sută.

— Faptul poate fi socotit ca incredibil sau cel puțin fantastic?!

— Noi nu facem altceva decît să demonstrăm oricui că lucrurile stau întocmai astfel. Se pare că dacii aveau cunoștințe avansate despre noțiunea de masă geodezică și că operau în calculele astronomice cu exactitate într-adevăr incredibilă pentru acel timp.

— Alt exemplu ?

— În piramida lui Keops s-a descelat o anume mărime despre care se crede că reprezintă distanța medie de la Pămînt la Soare cu un indice de exactitate de 98,27 la sută ; iarăși un fapt senzațional pentru atunci. Dar, iată, acum și acest fapt este depășit, pentru că indicele de exactitate a distanței de la Pămînt la Soare, la Kogaionon, este de 99,96 la sută.

— Nu pot, nu cred că mai e nevoie să comentez.

— Nici noi ; dar, pentru cei ce se vor convinge mai greu, să luăm și al treilea exemplu : constanta Pi (citește simbolul lui pi matematic) calculată de Arhimede, reprezintă 100,03843 la sută în raport cu Pi-ul corect calculat matematic astăzi ; Pi-ul folosit de geto-daci la Kogaionon este 100,00023 la sută. Acest Pi nu este întîlnit în orizontul antic decît în matematica vedică, și el are valoarea de 3,1416. Pi-ul de la Kogaionon este deci cel mai exact Pi practic.

— De unde știau geto-dacii toate astea?

— Nu ne-am propus să răspundem : de unde știau? Ne rezumăm să constatăm și să atragem atenția asupra exactităților de calcul care legitimează ideea că ne aflăm în fața unui complex monumental, cum am mai spus, de covîrșitoare importanță națională și mondială.

— Înseamnă că trebuie să ne reexaminăm, să reformulăm opinia multora dintre noi despre civilizația strămoșilor noștri direcți, pe care pînă acum îi identificam numai pe baza urmelor arheologice!?

— În sensul acesta amintim cuvintele regretatului Hadrian Daicoviciu, care spunea : „Nimeni nu cunoaște mai bine decît arheologii înșiși limitele arheologiei".

Mă apropii cu oarecare sfială de Adriana Rusu, arheolog, pe care cu toții am botezat-o Bendis : este, prin profesie, mintea cea mai conservatoare în sensul bun al cuvîntului. Nu respinge nimic din ce avansează unii dintre noi aici mai mult sau mai puțin entuziaști, dar nici nu face loc, în aria cunoștințelor despre Sarmizegetusa Regia, nici unei ipoteze pînă ce aceasta nu devine, prin verificări și validări în timp, certitudine. Și oare nu e bine astfel ? De aceea îi justific, îi înțeleg firea potolită. Dar, în același timp, intuiesc acolo, în Kogaiononul ei sufletesc, o încordată stare de veghe, de pîndă chiar, față de tot ceea ce devine revelație aici și schimbă convingeri poate uneori foarte greu de schimbat. E momentul să aduc în discuție aici nu cazul arheologului nostru, ci al arheologului în general. El este cel ce scoate o lume la suprafață, o lume defunctă. E om de știință, prin profesie, și e gestionar de inestimabile valori. „Cînd i se încredințează un șantier, țara îi semnează o mare poliță în alb : nimeni nu știe ce valori inestimabile se vor afla îngropate de timp acolo. Dincolo de toate acestea însă, el trebuie să reclădească o lume : o lume dispărută uneori de multe milenii. Va putea el oare să mai întreprindă singur această muncă demiurgică? Ni se pare că arheologia va trebui să devină beneficiara unor cercetări pluridisciplinare. Altfel, vor trece secole și nu vom putea pătrunde înțelesul lumilor al căror urmași le sîntem.

Mă intrigă însă ceva și trebuie să revin la cei doi autori pe care îi întreb : cum se explică faptul că grupul Bobancu, Samoilă, Poenaru a găsit un anume calendar rezultat din sistemul sanctuarelor ? Alți cercetători, printre care N. Ionescu-Palas, Constantin Daicoviciu și apoi Hadrian Daicoviciu, au comunicat și ei cîte un calendar, iar arhitectul Dinu Antonescu a aflat, de asemenea, și dînsul un calendar : toate rezultate din același sistem al sanctuarelor? Cum se explică faptul că există atîtea explicații diferite care (aici se ascunde intriga) par bune toate ?

— Întrebarea ne-am pus-o și noi și vă răspundem astfel : fiind un sanctuar cu o funcție astronomică, el conține un număr foarte mare de constante cu semnificații astronomice, din care unele au, din acest punct de vedere astronomic, mai multe sensuri. De exemplu : numărul „180". Ce reprezintă ei în astronomie ? Jumătate din Ecuatorul ceresc măsurat în grade sexagesimale. Ce mai reprezintă ? Jumătate din numărul zilelor anului solar (exceptînd corecția de 5,2422). Iar „180", rețineți, este numărul stîlpilor înguști din cercul B al sanctuarului mare rotund. Sau să luăm alt număr (putem să spunem valoare), de pildă, „13" : îl găsim pe sanctuarul mic rotund, în absida centrală, precum și în cercul A (ca multiplu). Acest număr „13" are, din punct de vedere astronomic, printre altele, următoarele semnificații : echivalează cu numărul de grade sexagesimale parcurs de Lună pe orbita sa într-o zi ; apoi, 6,5 grade × 2 = 13 și reprezintă zona de eclipsă prin penumbră pentru Lună ; de asemenea, „13" este numărul de luni Lunare în cuprinsul anului. Și exemplele pot continua. Să ajungem la propria noastră interpretare, am efectuat peste 500 000 de calcule.

— Cine are dreptate atunci ?

— În aparență, toți. În realitate, va avea dreptate cel ce sau cei ce vor selecta, din această multitudine de posibilități, pe aceea care se va integra armonios în ansamblul celorlalte concluzii coroborate de toate elementele incintei sacre din muntele Kogaionon.

Această multitudine de variante cu caracteristici astronomici autorii studiului „Sistemul numeric și modulul de lungime geto-dac", Timotei Ursu și Florin Stănescu, o consideră o dovadă în plus a ipotezei lor care consideră sanctuarele dacice de la Sarmizegetusa Regia — Kogaionon, drept un original observator astronomic, după cunoștințele și descoperirile de pînă acum unic în lume

(Continuare într-un număr viitor)

Un nou sistem monetar internațional

● Omului i s-a dat viața ca el să cîntărească exact poziția în care moartea i-ar fi convenabilă ● Numai cu viteza întîi ●

Lichidarea datoriilor externe

Datoriile externe ale statelor în curs de dezvoltare — datorii ce se ridică la uriașa sumă de 810 miliarde de dolari — înseamnă o povară imensă pentru popoarele din țările care au datorii și, în același timp, un puternic factor de dezechilibru economic în lume. Aceste datorii trag îndărăt economiile statelor debitoare, descurajînd toate eforturile lor de redresare. Se ajunge la situația paradoxală că într-o epocă de relansare economică de plan mondial, un număr foarte mare de state nu numai că nu participă la relansare, ci evoluează ca și cum ne-am afla în plină criză, și aceasta în bună măsură tocmai din pricina datoriilor externe.

Fără îndoială că cei mai afectați de această stare de lucruri sînt chiar datornicii, țările care au împrumuturi de restituit și dobînzi de achitat, ceea ce duce la adîncirea contradicției dintre țările sărace și cele bogate. Dar nici restul lumii, adică statele dezvoltate, de cele mai multe ori creditoare, nu rămîn neimplicate. Așa, de pildă, din cauza reducerii severe a importurilor țărilor în curs de dezvoltare — pentru a-și putea plăti o parte din datorii —, țările dezvoltate au pierdut în mai puțin de doi ani aproape trei milioane de locuri de muncă, din care cauză somajul și falimentele s-au ridicat la niveluri nemaiîntîlnite în perioada postbelică. În același timp, dobînzile înalte și practicile protecționiste au ca efect și adîncirea contradicțiilor dintre țările dezvoltate însele, mai ales dintre S.U.A. și țările vest-europene, acestea din urmă reproșînd americanilor că prin practicarea unor rate ridicate ale dobînzilor pe piața americană împiedică relansarea economică în Europa occidentală.

Este limpede că pentru a realiza o adevărată relansare și o stabilitate economică pe mapamond, o cerință esențială este înlăturarea poverii datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare. În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, aceasta

Comentariul săptămînii

se poate face printr-o strategie globală, care să includă anularea datoriilor pentru țările cele mai sărace și reducerea într-o măsură importantă a datoriei celorlalte țări în curs de dezvoltare, precum și reeșalonarea, cu o dobîndă mai mică sau chiar fără dobîndă, a acestor datorii. Rezolvarea globală a datoriilor externe trebuie să includă, de asemenea, stabilirea anumitor limite maxime ale dobînzilor pentru creditele vechi, care să nu depășească 7—8 la sută, iar sumele plătite ca dobînzi peste aceste limite să fie scăzute din totalul datoriei. Soluția preconizată de România mai prevede asigurarea accesului țărilor în curs de dezvoltare la credite internaționale în condiții avantajoase, prin reorganizarea sistemului monetar internațional pe baze noi, echitabile; o acțiune concertantă, unitară a statelor în curs de dezvoltare, care să poată determina țările dezvoltate, companiile și băncile internaționale să adopte o atitudine nouă, realistă față de acordarea de credite; necesitatea imperioasă de a se pune capăt oricăror practici discriminatorii, pentru instaurarea unui comerț liber și echitabil.

Nu e vorba aici de gesturi caritabile. Dacă lăsăm la o parte faptul, larg cunoscut, că țările dezvoltate și-au făurit o economie prosperă în bună măsură pe seama țărilor și popoarelor aflate astăzi în curs de dezvoltare și că, prin urmare, orice sprijin dat acestui din urmă grup înseamnă, în fond, restituiri, dacă lăsăm, de asemenea, la o parte veniturile mari pe care statele bogate le obțin astăzi prin sistemul prețurilor (scăzute pentru produsele lumii a treia și foarte ridicate pentru cele ce exportă țările industrializate), prin intermediul supranaționalelor, și ne referim exclusiv la actualul mecanism financiar și de credit, vom constata că numai cu cît s-a încasat, sub formă de dobînzi, pînă în momentul de față, creditorii și-au realizat, de fapt, veniturile de pe urma sumelor date cu împrumut.

Deci, fără să păgubească pe cineva, complexul de măsuri pentru lichidarea datoriilor externe este menit să avantajeze toate părțile, să contribuie la o veritabilă relansare a activității economice în lume și la începerea unui proces efectiv de instaurare a noii ordini economice internaționale.

ION D. GOIA ■

Videodiscul

O promisiune? Un eșec?

Din momentul în care a intuit că merge sigur la cîștig, informația nu încetează a face zile negre competitorilor intrați în hora receptării, prelucrării și difuzării ei. Informația zburdă în univers și pune fără întrerupere probleme. Intră în culoarele unde automulțumirea amenință pentru a împrăștia dintr-o suflare pînzele de pălanjen abia agățate la colțuri. Incită spiritele fără a dori măcar să afle numele cîștigătorului. Cînd vede că nodul gordian a fost retezat, mută privirea exact în punctul unde se vede născînd ecuația următoare.

O ecuație la ordinea zilei — videodiscul. S-a ivit într-o zodie prăpăstioasă: magnetoscopul își ocupase deja locul pe care îl știm în topul zilei. Orice pretenție de concurență trece prin puterea de a smulge laurii deja răsuciți pe fruntea celui aflat alături pe pistă. Videodiscul a pornit handicapat la drum dar cu speranțe în reușită. Însă... În aprilie, RCA întrerupea producția aparatului numit „Selectavision". Ajunsese se pare la capătul răbdărilor cîtă vreme reclama o pierdere de 500 milioane dolari în patru ani, „Sony", în schimb, a făcut cunoscută o investiție de 15 milioane dolari, pentru construcția în S.U.A. a unei fabrici de presaj discuri „Laservision". În iulie, CBS a oprit producția de videodiscuri „Selectavision" la centrul din Carallton. Încotro mergem?

Ne oprim, pare a fi răspunsul celor care cunosc situația pe piața americană unde standardul „Selectavision" nu atrage. Avem videocasete, de ce ne-am încurca și cu aceste discuri mai incomode și oricum mai nesigure?

Costul unui presaj se situează între 70 și 300 de franci în raport de numărul exemplarelor. Pentru producerea matriței, tot de Franța e vorba, se cheltuie între 100 000 și un milion. Preocupate să prevină impasul, ministerele de specialitate și-au oferit sprijinul financiar.

O asemenea decizie măsoară în fapt o opțiune. Ea pornește de la constatarea că depinde și cu ce scule pleci la drum. „Laservision" Philips și-a găsit, prin grija și priceperea producătorilor săi, plasament în suprafața de interes profesională. Lectura prin fascicol laser se dovedește avantajoasă, printre altele și pentru că evită uzura de contact. Instalația permite selectarea cvasiinstantanee a oricăreia din cele 54 000 de imagini imprimate pe disc. S-a avansat chiar ideea chemării în sprijin a unui microcalculator, ceea ce face posibilă întocmirea unei bănci de date foto.

Lăsîndu-i pe producători să găsească ac de cojocul dificultăților ivite, nouă ne rămîne să tragem concluzia că n-ar trebui să eliminăm cu desăvîrșire videodiscul de pe agenda preocupărilor viitoare.

NEAGU UDROIU ■

Țigara care ucide

Richard Peto este unul dintre biologii specializați și în statistică care lucrează în faimosul laborator al lui sir Richard Doll, specialist britanic cunoscut pe plan mondial în probleme de epidemiologie. În calitatea sa de statistician el a participat de curînd la un colocviu pe tema „Factorii de risc ai cancerului" organizat în localitatea franceză Villejuif. Comunicarea lui a stîrnit un deosebit interes, bucurîndu-se de un larg ecou de presă, atît în Franța, cît și peste hotare. Pentru că biologul-statistician a prezentat o serie de cifre comparative care dau o imagine elocventă a nocivității fumatului, unul din patru cazuri mortale de cancer fiind provocat tocmai de „țigara care ucide". R. Peto a relevat că, dacă se ține seamă de rolul jucat de țigară în apariția și agravarea bolilor cardiovasculare și în bronșite, atunci se ajunge la un bilanț extrem de îngrijorător — aproximativ 70 000 de francezi încetează din viață anual, ca urmare a ravagiilor tabagismului. Estimările lui Peto au fost confirmate de un alt statistician prezent la colocviu, Catherine Hille, care arăta că în Franța numărul deceselor datorate tutunului ar putea ajunge la 100 000, anual, spre sfîrșitul acestui secol.

Medicii au arătat cu numeroase prilejuri că îmbolnăvirile de cancer pulmonar progresează odată cu tabagismul. Unii dintre ei apreciază că în cazul cînd tutunul n-ar exista, nouă cancere din zece ar putea fi evitate. Îngrijorarea medicilor este justificată pentru că această maladie este în continuu progres. În 1950, se înregistrau în Franța patru mii de decese din cauza cancerului pulmonar, zece ani mai tîrziu se ajunsese la 7 000, în 1970 la 12 000 și în 1980 la 18 000. Dacă la acestea se adaugă și alte genuri de cancer legate direct sau indirect de fumat, totalul celor ce au încetat din viață datorită apariției cancerului de pe urma țigării se ridică anual la 30 000.

În fața acestei situații se încearcă, prin diferite metode, să se provoace un recul al acestei practici sociale care costă atît de scump sănătatea. Din păcate publicațiile antitabagice și campaniile împotriva fumatului nu pot rezolva singure această dificilă problemă.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

După SLOVENKA
(R. S. Cehoslovacia)

Doar calului i se mai potrivește numele

Astăzi, cînd jucăm cu toții șah cu piese standard, puțini mai știu că la origine figurile nu erau stilizate ca acum, ci strict determinate: pionii, nebunii (ofițeri), regele și regina erau mici statuete înfățișînd oameni, calul și turnul înfățișau animalele (turnul era, de fapt, un elefant ducînd în spate un turn). Astăzi, doar caii mai seamănă cît de cît cu ceea ce indică numele lor, căci restul... Începutul simplificării a fost făcut în Anglia, în secolul trecut, inițiator fiind Howard Stouth. De atunci, cu cît mai complicată a devenit tehnica șahului, cu atît mai simple au devenit figurile. Și dacă mai demult participanții la turnee foloseau asemenea șahuri lucrate cu mare meșteșug și cu multă fantezie, astăzi maeștrii șahului pur și simplu nu mai vor să joace cu altfel de piese decît cu cele standard. În schimb, mulți jucători cu renume colecționează șahuri scumpe și unicate. Jocurile de șah se produc de mai bine de zece veacuri — din fildeș, lemn, porțelan, metal, ceramică, iar în zilele noastre din mase plastice. În Europa, șahul a pătruns întîmpinînd împotrivirea acerbă a bisericii catolice. Monahii prinși jucînd șah erau băgați la carceră. Cu toate acestea, primele manuale de șah au fost scrise de preoți. În una din aceste cărți, publicată în Spania în 1497, alături de analiza unor partide se dau jucătorilor și sfaturi practice, de pildă: „Dacă jucați la lumina zilei, străduiți-vă să vă așezați în așa fel încît soarele să bată în ochii adversarului dumneavoastră".

Stan și Bran în... culori

În zilele noastre filme alb-negru aproape că nu se mai fac, într-atît spectatorul, ca și telespectatorul, s-a obișnuit cu ecranul colorat. Ce ne facem însă cu filmele vechi, dinainte de cel de-al doilea război mondial, multe din ele capodopere ale cinematografiei mondiale? Proiectate așa, alb-negru, par șterse și plictisitoare. Iată de ce s-a pus problema „transpunerii" acestor pelicule în variantă color. Este ceea ce au izbutit cu succes să facă, independent una de alta, o firmă americană și una canadiană. Printr-o tehnică specială, bazată pe computere, se poate transforma orice film alb-negru într-un film color. Mai întîi, cu ajutorul unei aparaturi electronice speciale, fiecare cadru se descompune în 525 000 puncte. Pe urmă, pictorul specialist examinează

De pe toate meridianele

fiecare cadru și alege culoarea și umbra pentru fiecare din obiectele sau persoanele existente. În concordanță cu instrucțiunile pictorului, operatorul de la calculatorul electronic, folosind tabele cifrice, „colorează" imaginea. Computerul desăvîrșește lucrul, colorînd celelalte cadre. Companiile cinematografice au îmbrățișat repede ideea „colorării" filmelor vechi, văzînd în aceasta o posibilitate de a-și spori considerabil cîștigurile. Astfel, Metro Goldwin Mayer, în arhivele căreia se păstrează mai bine de 4000 de filme, a plătit cîte 180 000 de dolari pentru noi versiuni computerizate ale unor filme în care au jucat celebrități ca Ingrid Bergman, Clark Gable, Gary Grant, Spencer Tracy etc. Afacerea este cît se poate de rentabilă; după cum s-a calculat, o investiție de 30 de milioane de dolari în „colorarea" filmelor cu ajutorul computerului poate aduce în decurs de 15 ani venituri de 1 miliard de dolari. Totuși, referitor la transpunerea filmelor alb-negru în pelicule colorate există și păreri critice. Mulți cineaști socot că operațiunea va aduce un prejudiciu destul de mare capodoperelor cinematografice din trecut, care au fost realizate ținîndu-se cont de imaginea alb-negru.

Pentru șoferii dedați cu țoiul

În curînd poliția rutieră din Australia va dispune de un nou mijloc de luptă cu șoferii care au obiceiul de a se urca la volan după ce s-au cinstit bine cu spirtoase. Parlamentul federal a votat legea în virtutea căreia automobilele al căror conducători au fost găsiți de polițiile beți la volan vor fi obligatoriu echipate cu o instalație specială. Înainte de a porni motorul, șoferul trebuie să sufle într-o țeavă. Dacă aparatul constată că automobilistul a „depășit măsura" la băutură, mașina poate circula numai cu viteza întîi și cu alarma (lumina intermitentă din cele patru colțuri ale mașinii) în stare de funcționare. Bineînțeles, costul întregii instalații îl suportă șoferul dedat cu țoiul

ION CODRU ■

Roza vînturilor

PENTTI SAARIKOSKI *(Finlanda)*

Dimensiune

Cerul e hîrtie, hîrtie pămîntul.
Mîinile mele străpunse prin cer,
picioarele mele străpunse prin pămînt.
Fierăstraiele pămîntului, fierăstraiele
cerului fierăstruiesc,
sus și jos pustiu, același pustiu.
Liber e drumul pe care pășesc,
eu, omul liber,
lumea-i vizibilă, refugiul meu
la capătul pămîntului,
pretutindeni lumea înfățișează
aceeași priveliște, aceeași priveliște.

Omului i s-a dat viața
ca el să cîntărească întocmai
poziția în care moartea i-ar fi
[illegible]enabilă

deasupra plutește cer plumburiu,
grădini de stele se înfățișează vederii
și pămîntul lunecă-n gură ca plînea.

Frumusețe

La spălatul părului lată-te pește,
marea fierbe, soarele
preface iarba-n cenușă,
la scufundarea corăbiei
se închide capcana stîncilor

și pielele se zvîntă, copacii
așternd drept bucate o frunză,
galbenă anină iarba, înfășurate de soare

frunzele, rochia anină și ea,
dimineața nici o pînză de corăbie
nu se umflă întru bucuria ta.

În românește de
PETRE STOICA ■

SPORT

Craiova în drum spre turul IV al Cupei U.E.F.A.

● Două reprize diferite ● Beldeanu redivivus ! ● Imbatabilul Lung ●

Craiova (prin telefon). Ar fi toate motivele să scriu liniştit rîndurile care urmează despre Universitatea Craiova după meciul cu Zeleznicear Sarajevo de la Craiova. 2–0 e un scor mai bun decît toate scorurile înregistrate anterior de Craiova în aceeaşi competiţie, iar jocul din prima repriză al Universităţii a fost absolut superb. Un joc în viteză, un joc de angajament, un joc cu multe subtilităţi, din care au ieşit multe ocazii de gol, înscriindu-se numai de două ori. Mă neliniştește şi mă mîhneşte felul în care a fost abordată tactic a doua parte a meciului. Parcă pentru a nu avea o bucurie deplină, parcă pentru a ne lăsa cu inima la gură pînă la Sarajevo, antrenorul Mircea Rădulescu a cerut jucătorilor săi să păstreze rezultatul de 2–0. El a oprit astfel din elan o echipă care, dezlănţuită, putea să mai dea încă trei goluri adversarilor. Să ne înţelegem de la început : în ciuda faptului că Zeleznicear Sarajevo a pierdut mai sever decît predecesoarele sale, echipa iugoslavă mi s-a părut mai bună şi decît Betis Sevilla şi decît Olimpyakos Pireu. După meci, unul dintre eroii zilei, excepţionalul Silviu Lung, îmi mărturisea acelaşi simţămînt. A fost echipa, zicea el, care ne-a pus cele mai multe probleme pe teren propriu. Mulţi tehnicieni converg spre opinia că a fost cel mai bun meci al unei echipe străine la Craiova din ultimele trei ediţii ale europenelor. Mi-a plăcut mult jocul deschis al iugoslavilor, care s-au bucurat de o primire foarte caldă la Craiova şi care nu s-au făcut de rîs. Dar tocmai unei asemenea provocări la joc deschis noi i-am răspuns, în repriza a doua, cu un joc defensiv, greşit orientat tactic şi cu lacune de temperament. Un anumit mod mai prudent, dacă nu chiar uneori prea fricos al antrenorului Mircea Rădulescu, jucătorii craioveni i-au răspuns cu o repriză în care nu şi-au depăşit adversarii. Ba chiar, dacă nu intervenea de cîteva ori decisiv Lung, dacă nu se replia inteligent Ungureanu şi dacă nu scotea un corner o dată, în mod foarte inspirat, Beldeanu, primeam gol, ceea ce ar fi fost un început de catastrofă. Desigur că nu se obişnuieşte ca la o victorie atît de clară să se înceapă cu critici. Din dragostea pe care o port Craiovei, trebuie să spun că nu mă declar mulţumit pe de-a-ntregul de rezultat. Nici o altă echipă nu i-a dat voie Craiovei să joace atît de deschis ca această splendidă echipă iugoslavă, Zeleznicear Sarajevo, şi atunci de ce ne trebuia circul provincial din repriza a doua, cînd plecam de la centrul terenului nu spre poarta adversă, ci spre poarta noastră ? Dacă iugoslavilor le-ar fi lipsit ocaziile de gol în perioada cînd noi ne-am apărat, aş avea motive să mă abţin de la această critică. Dar cum lucrurile nu stau aşa, îi rog pe cei în drept să primească şi observaţia mea plină de iubire, dar guvernată şi de un anumit gust amar pentru temporizarea stupidă care nu convenea nici temperamentului nostru, nici firmei Universitatea Craiova. Să nu uităm că pe un asemenea fond de preluare a iniţiativei de către adversar au primit unii jucători români cartonaşe galbene care s-ar putea să atîrne greu în economia Cupei U.E.F.A.

Excepţionala primă repriză

Şi acum despre cele bune. Universitatea Craiova a jucat cea mai frumoasă repriză a sa acasă din ultima vreme. Eroul meciului a fost, fără îndoială, Aurel Beldeanu care, la o vîrstă cînd alţii au devenit deja campioni de table, a reintrat în echipa Craiovei, a dominat tot centrul terenului, a alergat ca un puşti, a coordonat senzaţional jocul şi a înscris un gol atît de frumos, atît de neaşteptat, cu interiorul piciorului drept din colţul sting al careului de 16 metri, încît, uluit, portarul iugoslav căuta mingea pe afară de poartă, s-o repună de la 6 metri, iar mingea parcă plecase la vopsit plasa porţii, plimbîndu-se, din efectul pe care l l-a dat Beldeanu, dintr-un colţ în altul al porţii. Un gol care concurează la golurile anului. Un gol care reaprinde lumina atenţiei generale asupra unui jucător cu un mare talent, despre care un mare antrenor, Viorel Mateianu, spunea nu de mult că e jucătorul de la care, dacă ar fi vreodată antrenor la Craiova, ar începe reconstrucţia Universităţii Craiova. Schimbările de ritm, driblingurile, pasele în diagonală, angajările perpendicular pe poartă, recuperările în teren propriu, precum şi starea de bună dispoziţie pe care a dat-o colegilor săi Aurel Beldeanu îl fac, pe merit, eroul meciului Universitatea Craiova–Zeleznicear Sarajevo din 28 noiembrie 1984 de la Craiova. Întregul angrenaj craiovean a funcţionat bine în prima repriză, cu un anumit minus la Adrian Popescu, nerefăcut şi neantrenat, dar plin de bunăvoinţă şi de sîrguinţă, cu ceva semnale de alarmă la fundaşii centrali, a căror sincronizare a fost de cîteva ori defectuoasă, punînd în pericol poarta noastră, cu un Ungureanu de aur, acoperind o rază de teren incomparabilă, cu un Băcu muncitor, percutant dar imprecis şi cam lipsit de viziune, cu un Mănăilă capabil de performanţe extraordinare dar parcă puţin cam lipsit de şansă în fazele de finalizare, cu un Geolgău excepţional pe care eu nu l-aş fi scos din teren, cu un Cîrţu apatic, dar în nota lui ciudată de fotbalist-artist, cu un Cămătaru bătăios, vinov şi creator de probleme pentru echipa adversă şi cu un Octavian Popescu care a scăzut surprinzător de la primele meciuri pe care le-a făcut la Craiova. Publicul craiovean – ca de obicei numeros, dar parcă fără vino şi pofta de cîntec a altor galerii. Oricum, e bine că acest public nu şi-a depăşit atribuţiile şi n-a creat probleme organizatorilor, care s-au achitat, dealtfel, remarcabil de greaua misiune de a organiza un asemenea meci. Cea mai interesantă figură a meciului rămîne arbitrul spaniol Angel Franco Martinez. Acest arbitru este, realmente, un artist. Deciziile lui au fost aşa de bine ornate cu gesturi, că nimeni nu putea zice nimic. Lupta pentru 2 centimetri la loviturile libere a fost demnă de un cavaler al dreptăţii. Totuşi, toreadorului i-a lipsit un taur. L-aş fi vrut arbitru în meciul cu Olimpyakos. Ieşea un teatru internaţional. Nu am văzut arbitru pînă acum care să dea atîtea cartonaşe galbene, dintre care majoritatea aiurea. Totuşi, lucrarea arbitrului spaniol Angel Franco Martinez şi a colegilor săi nu a dezavantajat pînă la urmă pe nimeni, pentru că penaltiul cam confuz pe care l-a acordat împotriva noastră a fost apărat magistral de Silviu Lung.

Ceea ce trebuie spus e că, în continuare, la Craiova se pune problema recuperării efectivului. Printr-o decizie unilaterală şi, în orice caz, lipsită de temei legal, dragul nostru jucător – pe care de multe ori l-am apărat şi pe care îl iubim în continuare – Ilie Balaci a plecat la alt club pentru a fi acolo antrenor. Considerăm că nici un club n-ar trebui să-şi racoleze jucători de la singura reprezentantă a fotbalului românesc în competiţiile europene care mai e încă în activitate, Universitatea Craiova. Cum de fapt n-ar trebui nici o echipă să ia din ograda alteia, mai ales cînd acela a şi ajutat în foarte multe prilejuri. Mai e de dorit ca, aşa cum făgăduia preşedintele C.N.E.F.S., tovarăşul Haralambie Alexa, la Craiova, echipele pe care le va întîlni Universitatea Craiova înaintea meciului retur de la Sarajevo să păstreze spiritul sportiv şi să nu creeze probleme în plus unei echipe care, dacă aşa a fost, să nu fie ajutată, măcar acum, în al doisprezecelea ceas, ar fi mai aproape de normal să nu fie strivită. Remarcabilul rezultat de la Craiova, ne-dă speranţa unei primăveri frumoase a fotbalului românesc. Mai multă dreptate în jurul Craiovei şi mai mult curăj în interiorul echipei craiovene ar face posibil rezultatul pe care îl dorim cu toţii şi anume calificarea în turul IV a „campioanei unei mari iubiri".

Silviu Lung

ADRIAN PĂUNESCU ■

Un 2-0 binemeritat

Cel care a deschis scorul şi a fost, miercuri, cel mai bun de pe teren : Beldeanu.

Craiova (prin telefon). N-am să insist cine ştie ce asupra fazelor, convins că le-aţi văzut cu toţii. Meciul Universitatea — Zeleznicear, care tocmai s-a încheiat, le-a dat cîştig de cauză jucătorilor români. golurile marcate de Beldeanu (superb, din fuleu, cu efect, lăsîndu-l pe Skrba „ca la fotograf") şi Cămătaru (din 11 metri) consfinţind o victorie meritată, recunoscută în final, cu fair play, chiar şi de Ivica Osim, antrenorul iugoslavilor. 2—0, deci, adică un scor de regulă suficient pentru o calificare, cu atît mai de laudă cu cît rareori Craiova a învins la diferenţe mai mari pe teren propriu. Că succesul putea fi şi mai concludent, e adevărat. Cel puţin alte două ocazii uriaşe au fost irosite de studenţi, ele aparţinînd lui Bicu („cap" afară la centrarea ideală a lui Geolgău, min. 42) şi Beldeanu (şut pe lîngă poartă, singur singurel cu Skrba, min. 76), ca să nu mai menţionez alte oportunităţi. Dar la fel de adevărat e, aduceţi-vă aminte, că şi oaspeţii au fost foarte aproape de a înscrie de cîteva ori, minunatul Lung reuşind (min. 40) să pareze o lovitură de la 11 metri ! Dacă Beldeanu, harnic şi clarvăzător, trebuie socotit omul numărul 1 al craiovenilor, elogii egale i se cuvin şi lui Lung care, vorba cuiva, a făcut de toate numai gol n-a marcat !

Aşadar, una peste alta, un rezultat corect. Fotbaliştii noştri l-au binemeritat graţie primei reprize, cînd au jucat într-un ritm infernal şi cu multă inspiraţie. După pauză însă, lucrurile s-au schimbat, şi dintr-o dată tematoare, Universitatea le-a permis iugoslavilor să atace în valuri sau măcar să păstreze mai mult iniţiativa. Iar Zeleznicear, pe cît de vulnerabilă în defensivă (cu un portar, după mine, de divizia B !), pe atît de virulentă şi tehnică în atac, nu s-a lăsat învitată. În loc de 4—0, cît am sperat la un moment dat, s-a menţinut acel 2—0 de la pauză, ba încă am avut, martori oculari sau telespectatori, emoţii peste emoţii. Datorate, într-o măsură, şi unor factori obiectivi. Pentru că n-au fost în teren, dintr-un motiv sau altul, Negrilă, Irimescu şi Ţicleanu şi pentru că Zeleznicear a acţionat (îndeobşte în repriza a doua) ca o echipă „cu carte", arătîndu-se capabilă să articuleze faza ofensivă cu mai multă forţă şi mai multă fantezie decît au făcut-o, la Craiova, Fiorentina sau Kaiserslautern. Rezultat excelent, aprecia Mircea Lucescu. Nu m-aş încumeta chiar la atît, zicînd doar rezultat bun, dătător de speranţe.

Surprinzător e faptul că rezultatul nu l-a satisfăcut pe niciunul dintre antrenori ! Pe Osim, bineînţeles, dar nici pe Mircea Rădulescu, care se vede că a scontat, după primele 45 de minute „de graţie", pe o detaşare mai categorică. Ea însă nu s-a produs şi, repet, a doua parte a meciului ne-a înfăţişat o echipă iugoslavă mai activă şi mai proaspătă, în ciuda faptului că parcursese sutele de kilometri de la Sarajevo la Craiova cu autocarul, după ce aruncase ora la care trebuie întîmpinată la aeroport ! După o primă repriză generoasă, cu realizări individuale şi colective memorabile, „căderea" Universităţii a fost, prin comparaţie, cu atît mai evidentă şi cu atît mai regretabilă. Cum ar trebui ea explicată ? După mine, nu doar printr-o prematură automulţumire, care şi ea poate intra în discuţie, cît prin oboseală. Aceiaşi şi aceiaşi fotbalişti (Octavian Popescu a jucat puţin şi şters) duc greul de mulţi ani, Craiova găsindu-se în delicata situaţie de a căuta să promoveze jucători şi, totodată, de a face carieră europeană, ţinînd sus (şi izbutind) stindardul fotbalului românesc. Să nu privim însă numai la jumătatea goală a paharului ! Universitatea, chiar fără 3 titulari, a mai obţinut o performanţă de răsunet, demonstrîndu-şi resursele şi clasa. Pînă la urmă, înaintea returului, rezultatul e cel care contează, iar victoria „campioanei unei mari iubiri" n-are cum şi de ce să fie pusă la îndoială. Ea a avut pe alocuri strălucire.

Problema de-acum, că meciul s-a terminat, trebuie pusă şi altfel : va fi în stare Craiova să apere acest 2—0 la Sarajevo şi să se califice în turul IV ? Da, dar nu va fi uşor, jucătorii iugoslavi fiind, am mai scris-o, gata oricînd de surprize de proporţii, vezi eliminarea lui Queens Park Rangers de către Partizan după 6—2 la Londra ! Vor reintra, probabil, cei 3 (pe care, atenţie, îi deapărto de 12 decembrie şi partida cu Steaua din campionat), dar vor lipsi, pentru cumul de cartonaşe, Tilihoi şi Beldeanu. E greu însă de acceptat că o apărare ca a Craiovei va fi ingenuncheată de trei ori, cînd ea şi-a făcut un nume şi un renume în Europa prin maturitate, echilibru şi sînge rece. Optimist (cu dovezi) înaintea întîlnirii de azi, îmi păstrez optimismul şi în privinţa calificării, considerînd că pe „Central" Ştefănescu şi ceilalţi au luat o opţiune importantă, dacă nu chiar decisivă. Şi, gîndind aşa, socotesc de cuviinţă să-i felicit, nu doar pentru rezultat, ci şi, poate chiar prioritar, pentru dîrzenia şi devotamentul cu care s-au bătut pentru fiecare minge, pentru fiecare metru de gazon. Restul e, să fiu iertat, omenescul regret că nu s-a realizat şi mai mult, adică o izbîndă mai netă, care să ne scutească de calcule şi emoţii. Dar ce-ar însemna, zău aşa, fotbalul fără ele ?!

Şi-apoi, dacă a fost 1—0 suficient pentru Atena, de ce n-ar fi acest 2—0 muncit şi binemeritat, încurajator pentru Sarajevo ? Voi reveni.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Piaţa Redacţia Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbuş — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — George Arion, Victor Nită — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgenţe—sport) — Ovidiu Ioaniţoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Dorea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureşan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sonia Postolache — 21 23, 25 59, 20 72, 14 53, secretar responsabil de redacţie — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor şef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24, redactor şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import, oficiul poştal P.O. Box 12 201, telex 10376, prefix Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXIII
49 (1538)
VINERI
7 DECEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Țara după Congres

MUNCA, VOCAȚIA REVOLUȚIONARĂ A PATRIEI

Puternică prin unirea, prin hărnicia și devotamentul fiilor ei, țara răspunde chemării partidului

Porțile de Fier II — uvertura luminii

— pag. 3 —

Viitorul unui pămînt înconjurat mereu de ape

— pag. 11 —

Craiovă, Craiovă,
Craiovă, ce dulce pămînt,
Pe astăzi, pe mîine,
De-a pururi te binecuvînt

Acest fragment din poemul „Craiova, m[illegible] love" prefațează reportajele din paginile 8, 9 și 12 ale revistei.

Cărțile de istorie ale unui an istoric

— pag. 16-17 —

„Să unim, deci, toate forțele poporului, să concentrăm toate mijloacele de care dispunem pentru a duce mai departe procesul revoluționar al dezvoltării societății noastre, pentru a ridica pe o treaptă nouă opera istorică pe care eroicul nostru popor o înfăptuiește în România, sub conducerea gloriosului partid comunist"

NICOLAE CEAUȘESCU

Vremea faptelor

Grăitoare, o concluzie se impune cu prisosință : cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R. s-a achitat în modul cel mai strălucit de mandatul de excepțională răspundere încredințat de partid. Realegîndu-l în funcția supremă de secretar general al partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, Congresul n-a făcut altceva decît să dea expresie, conținut, voinței unanime, vrerii nestrămutate a întregii suflări românești de a-l avea în continuare în frunte, far călăuzitor, erou între eroi, pe revoluționarul înflăcărat, pe patriotul fără cusur de a cărui gîndire și acțiune se leagă, indestructibil, uriașul salt realizat, într-un interval istoric scurt, de poporul nostru, făurirea României moderne. Opțiunea Congresului al XIII-lea semnifică un act de adîncă recunoștință la adresa bărbatului care, de peste o jumătate de veac, își consacră energiile, capacitățile și resursele înfăptuirii luminoaselor aspirații ale românilor, cît și, deopotrivă, o chezășie, cea mai sigură dintre toate, că ambițioasele planuri și direcții de dezvoltare asumate de recentul forum al comuniștilor, în deplină consonanță cu interesele oamenilor muncii, ale societății, vor deveni curînd realități, vor prinde viață, spre binele și mai binele întregului popor.

În fața noastră, a tuturor, Congresul al XIII-lea a așezat un vast program, științific elaborat, gîndit cu minuție și luciditate, de obiective măreție, România anului 2000 avînd să însemne o țară industrial-agrară multilateral dezvoltată, atît din punctul de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație. Un astfel de proiect nu numai că poate părea temerar, dar și este. El are însă la temelie adevărul că poporul român, mai devotat ca oricînd în jurul partidului, centrul vital și forța lui dinamizatoare, a înregistrat în cei 40 de ani de la Eliberare, cu precădere în ultimii 20, intrați în istorie sub tulburătoarea emblemă „Epoca Ceaușescu", realizări fără precedent, altădată de neimaginat, ca de pildă : creșterea producției industriale de peste 100 de ori, a celei agricole de 7 ori, a venitului național de 39 de ori etc. Comparațiile mai proaspete sînt, și ele, semnificative : față de 1980, producția de energie electrică a sporit cu circa 14 la sută, iar cea de cărbune s-a dublat. Producția industriei chimice a crescut cu 39 la sută, a celei metalurgice cu peste 32, a construcției de mașini cu 37 la sută etc., etc., un șir nesfîrșit de dovezi, culese din oricare domeniu de activitate, demonstrînd fără putință de tăgadă faptul că partidul comunist, cel dintîi din istoria patriei ale cărui idealuri coincid cu ale poporului, își îndeplinește cu cinste înalta misiune de a conduce națiunea pe calea socialismului și comunismului, a bunăstării și fericirii, a independenței și suveranității naționale. Un șir întreg de neîntrerupte victorii, însoțind un drum care dacă n-a fost lung, n-a fost nici ușor, ne îndreptățesc să privim cu justificată mîndrie înapoi și, totodată, cu încredere și nădejde înainte, cu deplin temei. Nu la vorbe recurgem noi cînd afirmăm că ultimii 20 de ani din viața României, purtînd pecetea spiritului creator, pasiunii revoluționare și clarviziunii tovarășului Nicolae Ceaușescu, sînt cei mai prodigioși, cei mai bogați în realizări, ci la fapte. Iar acestea, ca să zicem așa, se pot vedea cu ochiul liber. Dacă România, la data revoluției de eliberare socială și națională o țară înapoiată, cu o industrie ca și inexistentă și o agricultură amorțită, a ajuns să dea în folosință, în acest an, o lucrare de amploarea și anvergura Canalului Dunăre-Marea Neagră, care a presupus o desfășurare de forțe grandioasă și o dotare tehnologică de vîrf, atunci e limpede, pentru oricine că drumul parcurs a fost mereu ascendent, unul al marilor proiecte înfăptuite. N-am construit și nu construim numai de dragul de a o face, ci tot ce am ridicat în acești ani, de regulă de la zero, a folosit și folosește poporului, cetățenilor, servind ridicării necontenite a nivelului de trai și de civilizație al patriei. Sintetizînd acest mod de a gîndi și acționa, singurul cu șanse de izbîndă, secretarul general al partidului sublinia, în Raportul prezentat Congresului al XIII-lea, că dacă nu am fi realizat o puternică bază materială, societatea noastră socialistă nu ar fi putut depăși greutățile și influențele crizei economice mondiale, nu s-ar fi dezvoltat în continuare.

Ne găsim acum în fața unei noi perioade de muncă și de creație, care corespunde trecerii la cea de-a treia etapă a punerii în practică a Programului partidului. Avem o strategie clară și, totodată, cu bătaie lungă, marele forum al comuniștilor aprobînd în unanimitate Directivele cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, elaborate sub îndrumarea directă, decisivă, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, operație de dimensiuni și de însemnătate națională, ponderea va reveni factorilor intensivi, asigurîndu-se un echilibru mai bun între diferitele sectoare, înlăturîndu-se unele contradicții apărute la un moment dat. În industrie, ca și în agricultură, care va fi în continuare a doua ramură de bază a economiei naționale, se preconizează o adevărată revoluționare a proceselor tehnolgice. Bătălia pentru calitate va antrena toate energiile, iar una dintre pîrghiile obținerii de rezultate superioare va fi, într-o măsură și mai mare, productivitatea muncii. Nu se va mai pune accentul pe dezvoltarea extensivă a capacităților, ci pe modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al capacităților existente. Va trebui, cu alte cuvinte, să acordăm calității, eficienței o atenție sporită, introducînd continuu și generalizînd rapid tehnologiile avansate, mecanizarea, automatizarea, robotizarea. Un rol tot mai important va reveni, în acest context, științei, a cărei contribuție nemijlocită, ca forță de producție, urmează să crească. Din perspectiva gîndirii secretarului general al partidului, cel care i-a conferit științei, întîia dată în istoria patriei, statutul ferm și responsabil al unei întreprinderi naționale, omul nou trebuie să posede nu doar alese virtuți politice și morale, dar și să fie stăpîn pe cele mai înaintate cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane. Prin refuzul șablonului și al rutinei, înfruntînd inerția, noul va pătrunde mai adînc și mai repede, ajutînd la soluționarea optimă a problemelor proprii unei economii aflate în plină detentă. Mai mult ca oricînd, obiectivele economici constituie obiective prioritare ale științei. Potrivit prevederilor Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pe perioada 1986—1990, alcătuit sub conducerea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, activitatea de cercetare va trebui să-și aducă o contribuție deosebită la dezvoltarea bazei energetice și de materii prime a țării, să asigure creșterea substanțială a nivelului tehnic și calitativ al produselor, îmbunătățirea structurii producției, sporirea gradului de competitivitate a produselor românești. Urmînd să se dezvolte forțele de producție, se vor perfecționa, ca o consecință logică, relațiile de producție. Vor dispărea, în mod firesc, o serie de deosebiri dintre munca fizică și cea intelectuală, condițiile de lucru, la nivelul economiei, apropiindu-se între un sector și altul. Valorificîndu-și forța sa creatoare cunoscută, exercitîndu-și vocația de constructor, poporul român nu va înceta să-și îmbogățească necontenit patrimoniul de valori prin racordarea la direcțiile și tendințele tehnologiilor și industriilor moderne, ținînd pasul cu progresele ce se înregistrează pe plan mondial. El își va făuri astfel, prin muncă și seriozitate, prin deschiderea față de nou, o civilizație materială și spirituală superioară, menită să slujească, pe toate căile, împlinirii multilaterale a omului, afirmării lui înaripate în toate domeniile vieții.

Drumul pe care ne găsim angajați, după Congres, e de fapt o continuare. El obligă însă, datorită semeției sale, la mai multă răspundere, la mai multă exigență, la mai multă disciplină. Reușita lui, garantată de temeinicia și rigoarea politicii partidului, de clarviziunea și neodihna tovarășului Nicolae Ceaușescu, depinde într-un fel sau altul de fiecare dintre noi. Orice atitudine va conta, orice gest de muncă. Că drumul nu va fi ușor, o știm. Pe el, nimic nu va veni de la sine și nici de la alții ! Eroicul popor român, călit în atîtea și atîtea bătălii, are azi, mai mult ca oricînd, capacitatea de a duce la bun sfîrșit misiunile asumate, fiind ferm decis să-și alăture forțele, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, pe drumul glorios al socialismului și comunismului. După cum o atestă și relatările care urmează, sosite de pe întreaga geografie a patriei, e vremea faptelor, a muncii entuziaste, a marilor izbînzi.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Trecem la o muncă ce va cere în continuare eforturi susținute din partea întregului nostru popor

● Constructorii și montorii pot zice : „Ne-am făcut datoria !" ●

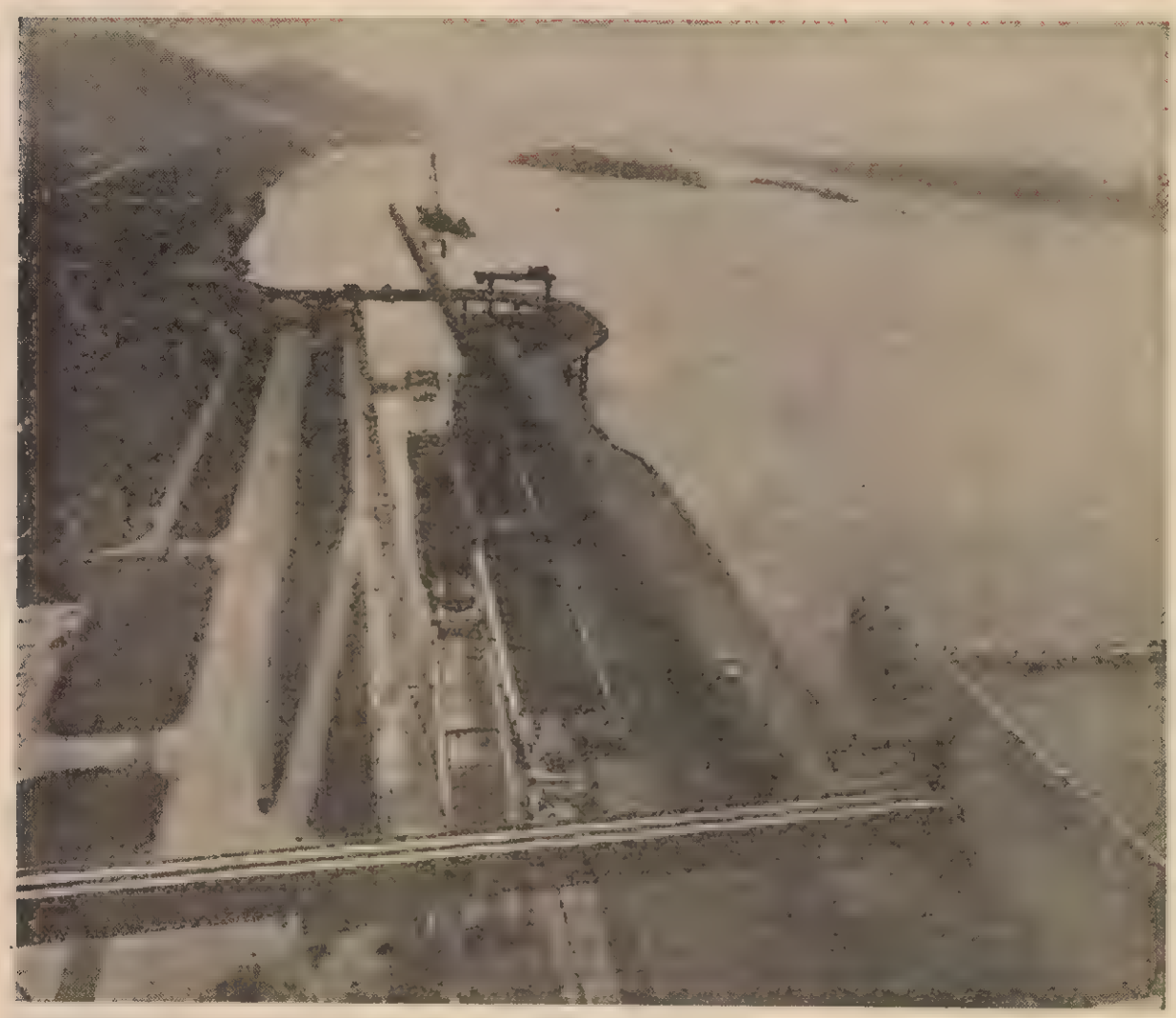

Hotărîrile Congresului al XIII-lea prind viață

Porțile de Fier II — uvertura luminii

Hotărîrile marelui forum al comuniștilor români încep să devină viață. Politica energetică a partidului, promovată cu realism, cu pasiune și consecvență de secretarul general, își revelează din nou, în aceste zile, amploarea și dinamismul, vitale pentru expansiunea noastră în viitor : hidrocentrala de la Porțile de Fier II, grandios monument al Epocii Ceaușescu, se pregătește să producă primii kilowați !

Cînd, cu cîteva zile în urmă, am fost pe Ostrovul Mare, insula-șantier din mijlocul Dunării, sediul Porților de Fier II, încă nu ninsese. Iarna încă părea o abstracțiune, o amenințare îndepărtată, scrisă în calendare de niște sumbri profeți, puși să încurce bugetul unor entuziasme și proiectul unor foarte presante și arzătoare treburi. Acum, Ostrovul Mare e, poate, sub zăpadă. Așa anunțau niște prezicători de-ai locului. Sau, poate, nu e, fiindcă peste marele și nu tocmai marele ostrov (17 km lungime, circa 3 lățimea medie) vîntul fluviului aleargă cu 80—100 de kilometri pe oră, smulgînd zăpada și spulberînd-o. O mai spulberă și uriașele autobasculante care, disparate sau în convoaie compacte, preiau fuga aerului, o întețesc, părînd trase încolo și-ncoace cu drumuri cu tot, în viteze amețitoare, ca pe o bandă scăpată din chingi. Cînd vine iarna, insula-șantier intră în vrîlă. Respirația grea, lutoasă a Podișului Mehedinților răbufnește la acest cot de ape asemenea unui vifor. E un unghi de surdă interferență între năvala de aer cald, cu dulcețî de Mediterană, ce vine din miazăzi, și zidul podișului. Al podișului și al marii construcții.

S-au împlinit, în iarna asta, 7 ani de la începerea marii construcții, operă a prieteniei româno-iugoslave, inaugurată la 3 decembrie 1977, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. O placă memorială montată aici, pe Ostrov, o alta fixată dincolo, pe malul sîrbesc, în dreptul localității Prahovo, marchează, pentru memoria viitorului, acea clipă a începutului, a unui început care, în fapt, continuă, amplifică și îmbogățește o gigantică operă de îmblînzire a Dunării, concepută și săvîrșită de două popoare ce, dîndu-și mîna peste marele fluviu al continentului, înalță un prodigios monument al tehnicii și, deopotrivă, un monument al prieteniei și al colaborării. După marea hidrocentrală a Porților de Fier I, cea mai mare din Europa de milloc și de apus, noua cetate hidroelectrică de pe Ostrovul Mare-Prahovo, amplasată la 80 de kilometri în aval, unde nu mai sînt munți, nu mai sînt „Porți de Fier", păstrează același nume, ca pe un simbol. Cele două construcții se leagă de fapt nu numai simbolic, ele se pot citi pe firul Dunării în suită, ca inseparabile părți ale unei unice opere. Coada lacului de acumulare al barajelor deversoare (două la număr) ale Porților de Fier II va atinge barajul Porților de Fier I, noua oglindă fluidă întîlnindu-se astfel cu cealaltă, cu uriașul lac al primelor Porți, într-o Dunăre ce devine mare. O mare care țîșnește din vrana Cazanelor, umplînd pînă la țărînă și cer a cîmpiei româno-sîrbe. Cele două centrale ale Porților II, dotate cu cîte 8 turbine, cu o putere instalată finală de 432 MW, vor prelua o parte din sarcinile primelor Porți, obținîndu-se o mai strînsă gospodărire a energiilor încuiate în apele fluviului. Cele două „Porți" își unesc astfel destinul, supunîndu-și forțele unei simple și unice apăsări pe buton. Extinzînd ecuația, introducînd în ea și alți termeni — Lotrul, Oltul, Someșul, Riul Mare etc. — obținem, sub denumirea de sistem hidroenergetic național, un adevărat sistem de gospodărire și de fructificare a apelor țării, suprapus sistemului hidrografic și răspunzînd, ca și un sistem nervos, unei singure comenzi. Insistența cu care, în istoricul Raport prezentat Congresului al XIII-lea, secretarul general al partidului s-a oprit asupra imperioasei necesități a dezvoltării bazei naționale energetice și de materii prime, ca sursă vitală a bogăției și forței noastre, capătă, iată, încoronarea unei realități vaste cît țara. 70 de mari și moderne hidrocentrale produc deja în România, 46 sînt în construcție, Directivele marelui forum al comuniștilor aprinzînd pe harta viitorului României noi stele energetice de primă mărime.

Iar dintre toate, la ceasul de față, bate amplu, răsunător, deșteptînd reverberații în toate țările, ora Porților de Fier II.

Vă începe aici, în curînd, un ciudat seceriș pe gheață, asemănător într-un fel cu cel din deltă. În deltă secerișul va porni de cum or să înghețe apele, de cum pădurile de stuf, dese ca peria, n-or să mai cînte, o să vibreze metalic sub ferăstraiele reci ale vîntului. Atunci oamenii satelor de pe grinduri vor deveni, din pescari, secerători. Lotcile vor fi scoase din șoproane și potrivite pe tălpi de sanie, pînzele vor fi întinse pe catarge improvizate, ca la ambarcațiunile polare, lîngă mari utilaje moderne, ivite din hangarele de beton și oțel care, de mai mulți ani, ocupă delta. Barbații își vor lega la încălțări schiuri ușoare și vor porni, cu sutele, să recolteze, pe gheață, stufu.

Aici, pe Ostrovul Mare, secerișul se va face altfel, suprapunîndu-se cu celălalt, cel de la isprăvirea Dunării în mare, doar prin amploarea și calitatea eroismului.

Ca și cîndva culegătorii de stuf din Maliucul deltei, cei dintîi oameni descinși aici, pe insula-șantier a marii cetăți hidroenergetice, într-un rece aprilie de acum șapte ani, nu dispuneau de nimic în afara unor condiții de bivuac vînătoresc. Ei se confundau cu pescari-culegători care, la capătul celălalt al fluviului, purtau în bărci Crivățul deltei, iar cînd, după zile și nopți de muncă, plecau la Drobeta-Turnu Severin, unde-și aveau familiile, lepădau pe dușumelele frizeriilor, sub foarfece, tot stuful singurătății, crescut în plete năvalnic. Ei dețin și azi, deși trăind în cu totul alte condiții (într-un oraș-colonie cu alură de stațiune turistică, un oraș de cabanele, toate frumoase, mari, cu etaj, cu încălzire centrală și apă curentă, asemănător modernului Maliuc al deltei), un depozit de amintiri eroice, împrospătat cu fiecare nouă etapă din viața construcției, coincizînd în sensul cel mai bun, prin bărbăție și încordare, cu zilele și nopțile începuturilor.

Comandamentul șantierului, instalat într-una din cabanele-vile ale insulei (foarte frumoase, repetăm, aceste clădiri, cu acoperișurile lor țuguiate, ca de „chalet"-uri elvețiene, și cu surpriza scărilor exterioare, ușoare, aeriene, contrastînd frumos cu masivitatea construcțiilor hidroenergetice), e ca o Arcă a lui Noe ancorată la țărmul Dunării. Atmosferă de comandament de front, du-te-vino de oameni teribil de ocupați, stații de radio în funcțiune, rapoarte și ordine care se încrucișează în aer, toate problemele și toate profesiile insulei trimițîndu-și aici mesagerii (de aceea comandamentul a fost poreclit „Arca"). Ne aflăm într-un moment de vîrf al vieții construcției, cel al închiderii pentru a doua — și ultima — oară a Dunării, printr-un dig lung de 570 metri. Evenimentul, consumat în ziua de 26 noiembrie, prefațează momentul în care primele două turbine ale hidrocentralei vor fi racordate sistemului energetic național. Apropierea acestei clipe exercită, ni se pare, o putere magnetică, vădită pe fețele oamenilor, în mișcările lor febrile, în ochii în care vibrează o mîndrie aparte. După ce au arat cu excavatoarele și buldozerele ; după ce au semănat cu gigantice macarale-turn fructul de aur și de lumină, sub feluritele sale înfățișări ; după ce au zidit centrala electrică, barajul și ecluzele ; după ce s-au bătut cu fluviul, cu solul de marnă și loess, cu pămîntul moale ce refuza temeliile de beton și oțel, cu vitregiile vremii, cu exigențele unei creații de vîrf, în care nu e admisă decît rigoarea maximă ; după ce au împins pămîntul în Dunăre, prefăcînd insula în peninsulă, iar Dunărea au silit-o să dea pămînt, spre înălțare de diguri care s-o îngenunche ; după ce au operat cu elementele naturale metamorfoze și transmutații cu totul șocante prin îndrăzneală și inedit — oamenii, acum, se pregătesc pentru secerîș, se pregătesc să culeagă, pe gheață, cei dintîi kilowați ai Dunării.

Care a fost cel mai greu moment din istoria construcției ? — îl întrebăm pe inginerul Gheorghe Sălăgeanu, comandantul operației de închidere a Dunării. Interlocutorul stă pe gînduri, nu se decide pe care să-l aleagă. Nouă ni se pare că toate au fost grele. În sfîrșit, se hotărăște pentru ultimul, cel al închiderii Dunării, cel mai proaspăt memoriei și, poate, cel mai impunător prin anvergură, prin larga desfășurare de forțe materiale, tehnice și umane puse-n mișcare. Operațiile de stăvilire a fluviului au durat două luni, angrenînd mii de oameni și sute de autobasculante-mamut. S-a trudit zi și noapte, fără pauze sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, ca într-un epuizant campionat de lupte, avînd ca ring digul cel lung de 570 de metri, în corpul căruia au trebuit turnate peste 600 000 mc de blocuri de beton, balast și piatră. Nici inginerul Gheorghe Sălăgeanu, nici inginerul Paul Misaroș, nici Mihai Tolescu, secretarul Comitetului de partid, n-au mai știut cînd e zi, cînd e noapte, iar un Duță M. Ion, răspunzător de unul din punctele-cheie ale construcției, a doborît, s-ar părea, un record de rezistență fizică, nepărăsindu-și frontul de lucru 26 de ore. Maistrul Nicolae M. Nicolae, șefii de formații de dulgheri Nicolae Ciortan și Gheorghe Petraru, betoniștii lui Gheorghe Neagoe și Vasile Dumbravă, ca să nu mai vorbim de zecile de șoferi de pe basculante, prea mulți pentru a-i putea cita pe toți sînt alte nume care se propun pe ordinele de zi ale acestei aspre și mari bătălii cîștigate. Din păcate, zice inginerul Gheorghe Sălăgeanu, n-a prea fost și nu prea e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism. Practic, oamenii s-au angajat într-o bătălie cu fluviul de o unică anvergură, turnarea colosului de beton și balast efectuîndu-se sub presiunea veșnic dezlănțuită a apelor, ceea ce face ca digul să-ți sugereze, la ceasul de față, imaginea unui mușchi sau a unui sistem muscular în condiții de efort extrem. Un mușchi sau un sistem muscular care a devenit rigid, inexpugnabil la asaltul apelor, prin sutele de mii de tone de piatră și mai ales prin mîile de oameni care l-au ținut mereu încordat. Șiruri succesive de trepte de piatră, balast, beton și sudoare, mai cu seamă sudoare, liantul suprem al tuturor celorlalte materiale, s-au ridicat către cerul fluviului, ca treptele unui ziggurat chaldeean sau babilonian. Dacă s-ar putea refula Dunărea cu ajutorul unor pompe de o capacitate fantastică, dacă s-ar putea seca apa largă și tulbure ca un estuar marin pînă la bazamentul albiei, s-ar obține, poate, chiar forma unui ziggurat, acel turn, piramidă sau templu cu care s-au mîndrit popoarele mesopotamice în urmă cu cinci mii de ani. Un Babilon sau o Ninive aruncate în albia Dunării. Nu e nici o exagerare. Poate că totuși un retuș ar fi necesar : faptul că operația edilă s-a săvîrșit nu în secole, ci în luni, la o suprafață de ziggurare ce stă în cumpănă cu cea a monumentului antic, dacă socotim dimensiunea subacvatică a lucrării.

Apele Dunării, care izbesc acum în zidul plantat de om, sînt tulburi, dar calme, calme ca și cerul, placide ca apele unui imens lac. Deja marele lac al Porților II se formează, iată, sub ochii noștri, ca o inedită formă de relief a geografiei românilor, impresionantă însă ca și o capodoperă naturală. Odată cu închiderea „Dunării Mari", pentru mutarea pe uscat a amplasamentului ecluzei sîrbești, lacul, practic, există. În clipa asta, apele curg la o cotă nouă, sporită, resimțită pînă în apropierea Severinului, unde arterele rutiere și feroviare au și fost mutate mai sus.

Noul monument al României socialiste, hidrocentrala Porțile de Fier II, se pregătește să intre în funcțiune. Peste 10 000 de constructori și de montori pot spune, în aceste zile, „Ne-am făcut datoria !", eroica lor datorie către țară, în marele urcuș spre orizonturile înscrise cu slove de aur în Directivele Congresului al XIII-lea al partidului. Cunoscîndu-i pe astfel de oameni, satisfacția pe care o ai nu e mai mică decît aceea de a-l fi născut, încă și încă o dată, pe bătrînii ctitori de civilizație din capul vremii, la statuile cărora ne închinăm la anumite date calendaristice. Nasc mai departe, în România, oameni, ducînd fenomenul creației și al sporirii în străfulcire a țării la cote mereu ascendente. O fierbinte răspundere patriotică și comunistă pentru destinul și reușita patriei în civilizație le iradiază fețele și inimile, iar nouă, celor care-i privim, ne umplu sufletele de mîndrie, de înviorătoarea mîndrie de a le fi contemporani.

ILIE PURCARU ■

Țara după Congres

Pe primul plan — dezvoltarea bazei energetice și de materii prime

● Sîrmele de Zalău ar înconjura de sute de ori Pămîntul ! ●

Cetatea de scaun a cuprului românesc

Pe un loc pustiu, plin de bălării și mlaștini, în urmă cu mai bine de un deceniu s-a adunat un grup entuziast de constructori. Mulți veneau de la plug, cu valize lustruite din lemn de brad, mirosind încă a rășină, cu cămăși de pînză schimbate mai apoi în salopete albastre-albastre, cu pantaloni din pănură bătută la piuă. Au privit o clipă autobasculantele și buldozerele, apoi le-au ghicit și învățat tainele și ulte așa a început crîncena bătălie cu pămîntul și cu apa. Prin ploi sau prin geruri, sub soarele dogoritor și totuși înotind prin noroaie, trecînd prin nenumărate stringeri de inimă, prin clipe de cumpănă în momentele mai dificile ale muncii, ei, constructorii, s-au pornit viguros pentru ridicarea primei unități a industriei electrotehnice din Sălaj.

Peste doi ani constructorii au plecat pe alte șantiere, în alte părți pentru a lăsa peste alți ani noi urme de cutezătoare construcții.

A venit apoi beneficiarul, o numeroasă familie care a crescut sute de tineri în nobilul spirit al muncii. La 26 august 1973, cu 35 de zile mai devreme față de plan, Întreprinderea de conductori electrici emailați din Zalău intră în funcțiune cu capacitatea de 5000 de tone de sîrmă trefilată anual. Încă de atunci un nume trecea din gură în gură, creindu-și faimă de mare entuziast și aprig susținător al dezvoltării activității de prelucrare a cuprului pe aceste meleaguri. Este vorba de Nicolae Maier, director al întreprinderii din anul intrării în funcțiune și pînă acum.

A trecut mai bine de un deceniu de la acel eveniment ce pulsa încă de pe atunci Întreprinderea de conductori electrici emailați ca pe o stea de primă mărime în constelația tinerei și viguroasei industrii sălăjene, industrie ce-și trage izvorul din politica înțeleaptă de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de dezvoltare rapidă și armonioasă a tuturor zonelor patriei, promovată de partidul nostru îndeosebi după Congresul al IX-lea. A fost un deceniu de eforturi în care alte succese de prestigiu s-au succedat prin punerea în funcțiune a altor capacități de producție. În urma dezvoltării întreprinderii, a diversificării producției și a integrării ei, la ora actuală se livrează la intern și export sîrme de cupru laminate și decapitat în flux continuu, sîrme de cupru trefilate, sîrme de cupru simplu și dublu cositorite, conductori emailați de cupru. Lungimea lor ar înconjura de sute de ori Pămîntul, lungimea lor ar ajunge de cîteva ori pînă la Soare, ele însele uneori subțiri cît o jumătate de fir de păr par tomnatice raze de soare jucînd domol pe chipurile celor ce le nasc.

Timpul a cedat sub puterea forței și tenacității minții tînărului colectiv care încă de la începuturi s-a dovedit închegat, unit, preocupat de munca de fiecare zi, dar și vizionat, cu gîndul la un loc de frunte în industria Sălajului, a țării și chiar a lumii. Nu-i nici o mirare că am spus „a lumii" pentru că instalația de topire-turnare- laminare-decapare în flux continuu a cuprului electrolitic cu o productivitate de 12 tone pe oră prezintă cel mai înalt grad de mecanizare și automatizare dintre toate instalațiile de acest gen cunoscute în lume și este la ora actuală utilajul conducător pentru întreaga industrie electronică și electrotehnică, pentru că tot cuprul din cablurile din țară trece prin acest laminor.

„Emailații", cum e cunoscută întreprinderea printre cei ce dureză pe aceste plaiuri, datorită aleilor, parcurilor, florilor pare un microoraș sau mai bine zis un orășel în uzină, înconjurat în afară de liniște, vuind înăuntru de ritmul trepidant al muncii. Maistrul Ioan Culda, iubit și stimat de oameni datorită prieteniei și omeniei lui, secretarul comitetului de partid, intuind valoarea unității prin prisma materiei prime pe care o folosește, spunea cu ani în urmă că „doar aurul este mai prețios decît cuprul..." Și visul de aur al cuprarilor zălăuani a prins viață. Cu legitimă mîndrie el pot afirma că orașul în care a poposit cu aproape patru secole în urmă Domnul Mihai, a devenit astăzi prin întreprinderea de conductori electrici emailați cetatea de scaun a țării în prelucrarea cuprului.

Îl am în față pe directorul întreprinderii, inginerul Nicolae Maier, un om trecut nu de mult de prima tinerețe dar în trupul căruia vitalitatea își bate încă apăsat și uniform ritmul. Ar vrea să înceapă cu lucrurile bune, însă uneori fruntea i se încrețește, lumina feței coboară în adîncuri, aducîndu-și aminte că în cei 11 ani de directorat a întîmpinat și mai întîmpină și greutăți, că aprovizionarea neritmică și în același timp sub nivelul planificat cu materii prime de bază : cupru electrolitic, catozi și lacuri electroizolante, duce de cele mai multe ori la stagnarea producției și implicit la diminuarea realizării sarcinilor de plan. Dar aceeași lumină îi inundă din nou pometii obrajilor pentru că prin punerea în funcțiune în anul 1900 a laminorului, prin noile procedee aplicate s-a ajuns la reducerea consumului specific de cupru cu 60 la sută, pentru că noile rețete de șarjare duc la economisirea anuală a 600 de tone, tone care nu înseamnă altceva decît catozi de cupru electrolitic din import economisit, pentru că trefilarea și laminarea metalului roșcat executate numai cu compuși chimici indigeni aduc anual însemnate economii de valută și nu în ultimul rînd pentru că tînărul colectiv de muncitori, maiștri, ingineri, al întreprinderii este poate cel mai priceput și mai entuziast nucleu de muncă de pe platforma industrială a Zălăului. Despre el, despre acest minunat colectiv, economistul Ioan Cioran, directorul adjunct al întreprinderii, spunea că s-a format prin osmoza între o mînă de absolvenți ai învățămîntului nostru superior și un experimentat nucleu de muncitori și maiștri veniți din alte unități industriale ale țării în jurul cărora s-au adunat oameni al locurilor care nu credeau că vreodată în vocabularul lor vor vehicula cuvintele laminor, trefilare, bobinaj și s-au înfrățit sub aceeași măreață emblemă a muncii. O îmbinare de țeluri și dorințe este izvorul închegării acestei minunate colectivități. Creatorii unei asemenea simfonii a unirii eforturilor sînt pe lîngă cadrele de conducere mai sus-amintite, inginerii Cornel Miclea, Ioan Sitaru, Deak Francisc, Nicolae Mosilă, Zoltan Payer, chimista Doina Oros, fizicianul Gheorghe Botezan, maiștrii Ioan Cota, Ioan Petruț, Victor Ianchiș și mulți, mulți alții care de ani buni și-au închinat tinerețea și întreaga capacitate de muncă acestei importante unități economice a țării. Fiecare dintre succesele în dezvoltarea „Emailaților" a constituit pentru oameni o luminoasă sărbătoare a marelui lor suflet.

Acest colectiv a înțeles că dacă vrea să realizeze ceva temeinic, ceva de durată, atunci trebuie să aibă puterea să elibereze din el un al doilea eu care aici coincide neapărat cu obiectivul activității profesionale — crearea celei mai eficiente tehnologii de turnare-laminare în flux continuu a cuprului, dintre toate procedeele din lume. Zestrea de aur a tînărului colectiv constă în potențialul de gîndire și creație, formîndu-și o cultură în general apoi o cunoaștere științifică în special, cea din urmă fiind a prelucrării cuprului — domeniu în care aici găsești simbolul tuturor lucrurilor bine făcute.

VIOREL VARGA ■
TRAIAN IGREȚ ■

Opinia unui alegător

Umărul tovarășilor

Un fapt de psihologie revelatoriu, declanșat de revoluția socialistă la scară națională, îl constituie **spiritul de inițiativă**, ambiția contribuției cu pecete personală, orgoliul sănătos al remarcării prin intervenții deosebite, voința afirmării, nu de puține ori actul de eroism conștient, în sfîrșit sentimentul că în anume împrejurări nici un sacrificiu nu este prea mare pentru victoria cauzei. Ar merita, cred, odată, alcătuită o „antologie a performanțelor de conștiință" care au căpătat în timp valoare de simbol pentru procesul de formare a noii spiritualități și sînt sigur că ne-am afla în fața uneia din cele mai emoționante și mai pilduitoare „cărți de învățătură" din care tinerele generații ar avea cu adevărat ce învăța cu privire la patriotismul celor ce au consacrat în Romania lumea socialistă. Martor pătimaș, de-a lungul unor decenii întregi de gazetărie, la astfel de fapte de conștiință cuceritoare prin forța lor de iradiație, capabile să-i protecteze pe autorii lor în rîndul „înainte mergătorilor" și să facă din gestul lor argumente ale aparției a ceea ce numim **omul nou**, am încercat să descifrez procesul care a condus la afirmarea trăsăturilor de caracter și a atitudinii față de viață fundamental deosebite, care veneau să structureze noua psihologie. L-am cunoscut astfel, după ce ani de zile auzisem despre el numeroase povești favorabile mai ales relevării unui anume tip de senzațional, chipurile socialist, și despre care mi-am și propus să vorbesc pentru a demonstra cît de păgubitoare este întreținerea lui gazetărească. l-am cunoscut, zic, pe un inginer din Cîmpia Bărăganului venit aici destul de repede după terminarea facultății și ajuns destul de tînăr director de I.A.S., el fiind de extracție dintr-un sat de munte foarte sărac și el însuși fiu al unor țărani foarte săraci, dar luminați și ambițioși, cum sînt de obicei țăranii de la munte pe care sărăcia îi mină de la spate și îi face atît de întreprinzători în cel mai bun înțeles al cuvîntului. I.A.S.-ul condus de eroul meu devenise, se poate spune fără exagerare, mai mult decît cunoscut : în presă, la radio, la televiziune omul se bucura de o popularitate fără nici o îndoială binemeritată, realizările întreprinderii lui erau importante, el cucerea prin explozia de inițiative și prin puterea de a calcula efectele lor pe termen lung, devotamentul lui pentru transformarea reală, în bunăstare, a principiilor, era literalmente exemplară iar **curajul** de a gîndi cu capul lui, în spiritul principiilor, evident, surprindea și cîștiga în același timp **pe mulți** din cei ce aveau datoria să-i analizeze munca. Spun, intenționat, **pe mulți**, pentru că, așa cum vom vedea mai departe, inerția mai trebuie încă luată și uneori destul de serios în considerație atunci cînd vorbim de spiritul de inițiativă și îl salutăm pe foarte bună dreptate. L-am cunoscut, zic, pe acest om și am vrut să știu cum a ajuns el la saltul de conștiință care îl făcea atît de personal și de inconfundabil într-o întreagă lume de ingineri agronomi, de fermieri și de directori ca și el și mai ales la o vîrstă atît de tînără. Omul avea drept trăsătură de caracter hotărîtoare **candoarea perfectă**, în sens de **bună credință absolută** ; el venise pe lume sărac și învinsese greu în viață, credința lui în cauza socialistă — și nu trebuie înțelese aceste cuvinte ca niște cuvinte mari — era (și este) de o puritate tulburătoare — trăia — (și trăiește) sentimentul apartenenței la acest popor și la această patrie cu conștiința unei datorii imense, avea (și are) convingerea că luptînd — iar nu e mare cuvîntul — pentru mai binele țării nu face decît să răscumpere toate greutățile alor săi, țăranii săraci din satul de munte din care plecase, înțelesese într-un mod superior — și asta mi se pare cel mai important — că scopul socialismului este Omul și fericirea lui. Printre inițiativele lui omenești, în spațiul acelei lumi unde-și exersa prerogativele se afla și o grădiniță ultramodernă a copiilor de văcari și porcari și tractoriști și pălmași ai cîmpului care neam de neamul lor nu visaseră că viața lor de muncitori la cea mai grea muncă în agricultură se va putea desfășura și în condițiile civilizației de vîrf la care eroul meu îi obliga pur și simplu, îngrijindu-se pînă și de modul în care își aranjau mobila în casă, își făceau cumpărăturile importante, își duceau traiul în familie, își petreceau timpul liber. O uriașă cheltuială de energie însemna cu litere mari ziua acestui om capabil să afle răgazul necesar și pentru serbările grădiniței din care nu întîmplător făcuse un adevărat cult în întreaga întreprindere. O flacără mistuitoare era inima acestui om care nu uitase nici o secundă de unde se ridicase în lume și care în fiecare gest trăia datoria de om, de cetățean, de comunist cu o fervoare și cu o ambiție impresionante de a da chipul cel mai inspirat ideilor călăuzitoare ale partidului său, chinuindu-se zile și nopți să găsească și soluția cea mai bună și înțelegerea și adeziunea și sprijinul pentru soluția lui. Ce-l mîna pe el înainte cu atîta putere ? Ce-l făcea atît de plin de idei ? Ce-l ține atît de viu ? Ce-l făcea, cum mai ziceam, atît de curajos ?! Conștiința datoriei, grefată pe marea, neînfrînta, neostenita cinste a dorinței lui de mai bine. „Noi nu construim numai case, noi nu construim numai fabrici, noi nu construim numai orașe, noi nu construim numai mașini, noi nu construim asta în primul rînd, noi construim în primul rînd lumea ; case, mașini, orașe construiesc și alții, uneori mai bine ca noi, dar lumea lor rămîne veche. Pentru ce mă bat eu este ideea de lume nouă. O casă nouă, la noi, presupune, trebuie neapărat să presupună oameni noi. Firește, adăuga el, nici la noi pe fiecare ușă de casă nouă nu intră, automat, un om nou, viața unui om e mult mai complicată decît construcția unui bloc cu douăzeci de etaje. Marea noastră operă o reprezintă Omul, noua conștiință — iată crezul meu. Nu e destul să trăim mai bine, să mîncăm mai bine, să locuim mai bine, să cîștigăm mai bine, important e ca în aceste condiții să fim mai buni, mai drepți, mai demni, mai liberi în gîndire, mai generoși, mai curați sufletește mai frumoși ca oameni". Sinceritatea cu care vorbea era mai presus de orice îndoială, dar, repet, mereu mi se părea că sentimentul candoarei îl făcea chiar pe el vulnerabil în fața vieții pe care singur, și pe bună dreptate, o considera complicată. Și el construia case noi și nu pe toate ușile lor, firește, intra un om nou. Inerția de care vorbeam mai înainte, stînjenită, incomodată, biciuită, zdravăn zdruncinată de el din temeliile ei încă destul de solide, nu putea să nu reacționeze. Și a reacționat în cîteva rînduri cu un nefericit cîștig vremelnic de cauză, punîndu-l pur și simplu pe eroul meu la pămînt. Candoarea lui rămăsese intactă ! Credința lui în principiile cărora li se devotase — neclintită ! O voință pe care rar am întîlnit-o l-a dat puterea să ia totul de la început cînd chiar și cei ce știau și erau siguri că dreptatea era de partea lui nu mai credeau că va reuși să-și impună adevărul. Abia atunci am izbutit să descifrez mecanismul acelui proces atît de complex capabil să afirme virtuțile noii conștiințe. Eroul meu avea conștiința idealului comunist, pentru el principiile revoluției erau mai presus de vremelnicia înfrîngerii lui de către solidaritatea inerției. El credea cu o ardoare absolut fascinantă că lumea trebuie și poate să fie mai bună, că pot și trebuie să fie mai buni și cei ce se cramponaseră de inerția zguduită de el și credința lui a ieșit victorioasă. N-a fost, desigur, ușor, n-a fost, desigur, simplu, n-a fost, desigur, cum mai spuneam odată, o bătaie cu flori și, firește, nici el n-a fost singur. Eram în partid, îmi spunea el, și eram sigur că voi izbîndi ! Iată și nucleul de foc al procesului afirmării noii conștiințe. „Nu depinde decît de noi ca să fim la înălțimea marilor noastre principii comuniste, nu depinde decît de noi ca să fim creatorii unei lumi demne de aceste principii, nu depinde decît de noi ca să fim mîndri de opera noastră", adăuga eroul meu care este, într-adevăr, un personaj autentic, există, trăiește, muncește, azi, undeva în Cîmpia Dunării, bucurînd cu seninătatea privirii și sufletului, neostenit în ambiția de a-și demonstra convingerile și de a le face să iradieze contagios.

Ce-ți dorești ? l-am întrebat de curînd. ...Meritele lui toate erau recunoscute, bucuria lui de a fi folositor la nivelul întregii lui capacități de competență și dăruire, întreagă, orgoliul sănătos de a munci cu sentimentul peceții personale îl ținea puternic și din nou exploziv în inițiative și originalitate de gîndire, era iar omul potrivit la locul potrivit.

— Umărul puternic al tovarășilor în lupta cu inerția ! Căci niciodată această luptă nu și-a aflat o justificare mai nobilă și mai dătătoare de speranțe, de încredere și de putere ca în teza președintelui nostru **„Cine dorește să fie revoluționar va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului"** !

DINU SĂRARU ■

Totul pentru viitorul națiunii noastre

Țara după Congres

● De ce nu iese maistrul Giurcă la pensie ● Pe jos, de la Păuliș la București ●

Hunedoara — aceea din ochii copiilor săi de azi

Păstrez printre hîrtiile de recitit, scrisoarea în care un învățător îmi relatează o întîmplare de pe cînd preda abecedarul într-un sat cu nici 20 de gospodării din zona Hunedoarei. Într-o zi, omul s-a pomenit în clasă cu trei inspectori „de sus de tot". După ore, i-a poftit la masă, dar, cum n-avea prea multe de oferit, a rugat-o pe Ana — eleva lui favorită, o fătiță deșteaptă, ce dădea semne că-și îndrăgește dascălul — să-i aducă, de cîtiva lei, niște ouă de la maică-sa de-acasă. I-a cundus apoi pe inspectori în cămăruța lui, unde nici n-au apucat să ciocnească o ceașcă de țuică aurie, că Ana a și dat buzna, aducînd ouăle într-un castron. Învățătorul i se adresă, mimînd asprimea : „du-te afară și bate la ușă înainte de a [illegible]" Fata tese, și cei din cameră o aud cu surprindere, lătrînd de cîteva ori. Lo[illegible] se dumirește primul (pe-acolo [illegible] înseamnă „a lătra") și inspectorii i[illegible] mare haz. Cînd se opresc din rîs, își dau seama că aceea care li distrase atît uitase să mai intre. Mergînd să vadă ce-i cu ea, învățătorul găsește pe prispă castronul și ouăle sparte. „Dacă o să-i păstreze în viață și vorba de-acasă, dar mai ales felul de-a fi al oamenilor de aici — zice el atunci unul dintre inspectori —, fata asta va ajunge om." Într-adevăr — își termină prietenul meu istorisirea —, Ana e azi doctoriță într-un sat din apropierea celui unde a învățat clasele primare, e la fel de sensibilă și de frumos-mîndră. La fel de atașată de cei din jur (nici pe fostul ei învățător nu l-a uitat, trece să afle cum mai stă cu sănătatea) și zice tot „bat clinii", ca în urmă cu treizeci de ani...

Am întîlnit la Hunedoara mulți oameni ale căror spuse mi-au părut a relua fragmente din cele cîteva scrisori pe care le păstrez într-un sertar anume, scrisori primite, cînd și cînd, de la cei mai dragi dintre apropiații mei. În felul de-a fi și de-a se destăinui al hunedorenilor am aflat și mîndria dîrză, curată a Anei, și tîlcurile strecurate printre vorbele învățătorului ei. Sînt oameni dăruiți cu forță blîndă, cu perseverență și generozitate, sînt oameni a căror puritate sufletească se alătură firesc puterii de-a pătrunde sensul timpului și evenimentelor, de-a găsi, după frămîntări și trudă, cheia problemelor pe care le tot au de înfruntat ; posaci în aparență, zgîrciți la vorbă și zîmbet, ei — oamenii adevărați ai Hunedoarei — au în realitate inimi largi, ca de copii, o sete imensă de viață și o mare încredere în cei de-alături, cărora le împărtășesc bucuros gîndurile și trăirile.

Iată-l pe primarul Hunedoarei, Ion Ionescu : întîi de toate, știe să asculte ; apoi, înțelegînd că mă interesează spiritul locului, mă îndeamnă să-i cunosc pe cei mai hunedoreni dintre concetățenii săi și începe a-mi dicta o listă ce aduce cu sumarul unei întregi cărți :

— Prima dată trebuie mers la C.S.H. și de vorbit cu niște oțelari dintre cei mari... Cu Bărbuș, cu Dragomir, cu Pascu... Apoi, cu Eroii, chiar dacă-s în pensie, că eroii adevărați nu pot fi și pensionari adevărați... Așadar cu Tripșa și cu Nicolae Mărculescu. Ar fi bine și cu un constructor, tot Erou al Muncii Socialiste — Constantin Diaconescu, de la I.A.C.R.S.H. Cu niște profesori buni : Ana Găvănescu de la industrial 2 și Gheorghe Șincu de la metalurgie. Notați și niște doctori : Olteanu, Marinescu, Simionescu... Poate treceți și pe la Institutul de subingineri — pe la Ștefan Toader, pe la Vintilă, pe la Anton Sandu... Dați o rîută și pe la casa de cultură, pe la Florica Izvănilă, pe la Întreprinderea de tricotaje, unde să-i căutați pe ingineruș șef Contache Năfornițâ. După asta — la casa pionierilor — la Milcu Pădure, la Fabrica de pîine și, dacă o mai [illegible], i pozîți va pînă la Ghelar, la un [illegible] vechi și bun, Carol Alc[illegible] sau la [illegible], fotbaliște Scontese. Cînd vă [illegible]

Combinatul siderurgic a împlinit, în chiar acest an, un veac de existență. Au muncit aici zeci și zeci de mii de metalurgiști și s-au produs milioane și milioane de tone de oțel. Se știe : spunînd Hunedoara, spui oțel. Oțel și oameni. Oțel și eroi. În acest moment, statisticile nu mai înregistrează printre siderurgiștii hunedoreni nici un Erou al Muncii Socialiste. Dar asta nu înseamnă că ei nu există. Așa cum nici faptul că în dicționare nu apar numele celor de pînă acum (și ce sunt, în fond, dicționarele decît cataloage ale eroilor muncii, fie această muncă științifică, artistică, politică sau simplu : muncă-muncă ?) nu ne împiedică să-i știm și să-i prețuim. Între cei 18 000 de oameni, mulți sunt deja recunoscuți ca eroi. Alții candidează la acest titlu. Dacă — așa cum spunea într-un eseu scriitorul Dumitru Popescu — „un erou o un om mai presus de orgoliul omenesc, gata să ducă povara numai atît cît puterile îi permit să o poarte, fără riscul de-a o scăpa în noroi", atunci la Hunedoara eroii se pot număra cu sutele. Dacă nu cu mii. Eroii Hunedoarei sunt bărbați ce au simțit — abia intrați în adolescență — dragoste pentru oțel, dragoste pe care n-au trădat-o vreo clipă. Poate sună cam prețios, cam căutat — „dragoste pentru oțel". Dar ce alteeva să-i fi adus la combinat, din Bâbenii săi de Vîlcea, la 14 ani, pe Gheorghe Bărbuș ? Ce alteeva să-i fi impus, abia la cîteva luni după ispășirea stagiului militar, ca topitor șef ? Ce alteeva, în fine, îi obligă pe maistrul Gh. Bărbuș de azi să trudească tot fără preget, ca atunci cînd era ucenic, și să spună (crezînd ce spune) că, deși banii se cîștigă aici prin muncă grea, aceștia sunt singurii bani albi la care ar putea rîvni. Sau Ilie Fântână — ce-a căutat el să vină la Hunedoara, cînd avea nici 13 ani, tocmai de la Poiana Sibiului, unde ai lui erau oieri cu gospodărie instărită ? Dar Alexandru Popa (acum, la 35 de ani, inginer șef la oțelăria Siemens Martin 2, cea mai mare din țară, unde se produc anual peste trei milioane de tone de oțel), ce — dacă nu dragostea de oțel (deprinsă încă din Toplița natală, unde există furnal încă din 1750) l-a chemat la Hunedoara ? Ce să-l determine — dacă nu aceeași dragoste — să stea în uzină cîte 12 ore pe zi, aminînd mereu (pentru cînd ? ; lasă, o să tot am vreme de asta...) lectura unor cărți pe care și le tot pune deoparte sau ascultarea unor discuri ce s-au strîns vraf în colțul camerei prin care pășește atît de rar ?

Toți acești oameni — și cîți ca ei... — vor fi, la începutul mileniului 3, bărbați încă în putere, bărbați de 50 de ani, pregătiți să-și așeze numele — în numele cantității de muncă și suflet depuse — în filele unor dicționare românești (nu excesiv de primitoare, ci doar exacte) care să aibă drept criterii de înregistrare dăruirea, participarea și roadele muncii. Pentru că atunci se va vedea cu și mai mare limpezime ce-au făcut și ce-au însemnat acești oameni pentru țară. Atunci va putea figura în dicționare și maistrul principal specialist Florian Giurcă, oțelar care — deși a împlinit anii de pensie — nu se poate desprinde de combinat, îndrumînd, cum a făcut o bună parte din viață, pe alți și alți oțelari, capabili oricînd să-i ia locul. Poate că se va scrie cîndva, pe larg, și despre eforturile urîașe pe care acești mari profesioniști și încă și mai mari sufletiști le investesc în cît mai buna pregătire profesională a tinerilor ce intră în combinat. E prea mult spus **eforturi urîașe** ? Deloc. Așa cum știu să laude orice lucru bun, cum știu să aprecieze orice om de reală valoare, cum știu să se bucure de fiecare împlinire a unuia dintre ei sau a tuturor, oamenii Hunedoarei — oameni ai adevărului spus cu tărie — știu să fie și aspri atunci cînd îi nemulțumește ceva. Și ceea ce-i nemulțumește cu adevărat, ceea ce-i îngrijorează cel mai mult este — și nu ezită s-o spună — pregătirea profesională a absolvenților primei sau ambelor trepte de liceu (industrial metalurgic !). Ar fi mult de vorbit pe această temă, lucrurile sînt, în mare, știute (deși, poate, în alt context, n-ar strica să fie reamintite), dar nu pot să nu transcriu măcar cîteva dintre întrebările pe care oțelarii Hunedoarei (și nu numai ai Hunedoarei) nu încetează a le pune : cum se poate ca un tînăr care a făcut zece clase — în ultimele două, cu practică și teorie la meserie —, să ajungă să fie încadrat (și prin lege, și prin pregătirea lui) ca simplu muncitor necalificat ?, ce-a făcut școala cu el în atîția ani ?, cum se poate ca un absolvent de liceu industrial, absolvent devenit — prin diplomă — muncitor de înaltă calificare — să nu fie în stare să execute nici lucrările categoriei (I bază !) la care a fost încadrat ? Bineînțeles, lucrurile nu sînt lăsate așa. În timp, ele se îndreaptă. Mulți dintre necalificații cu bacalaureat devin — prin

strădaniile celor din jur și prin propriile lor strădanii — muncitori adevărați, maiștri chiar. Dar e greu, trebuie recunoscut. Și de ce să fie greu, cînd ar putea fi ușor ? Oricum, Hunedoara nu încetează a produce oameni care să-și afle locul meritat în așteptatele dicționare ale secolului XXI, dicționare ale muncii bine făcute, adică făcute inteligent, cu toată inima și cu toate puterile.

Cei care i-au văzut pe la începutul verii pe trei dintre tinerii combinatului (subinginerul proiectant Petre Vaidoș, tormotehnicianul Petre Hăncilă și lăcătușul Petre Dumitru Lolîu) alergînd zilnic zeci de kilometri, ajungînd pînă pe la Deva sau Călan, au crezut că se pregătesc pentru vreo întrecere de maraton. Cu două amendamente, această părere s-a și confirmat. Atîta doar că n-a fost vorba de un concurs (ci de un marș al cărui învingători urmau să fie toți trei) și n-a fost vorba de maraton, ci de o cursă de vreo 700 de kilometri. Mai exact, cei trei și-au propus — spre a cinsti ziua de 23 August — să străbată pe jos traseul Păuliș-București. Organizația de tineret a combinatului — în frunte cu Ilie Fântână — a îmbrățișat ideea. S-au stabilit un traseu, s-au făcut demersuri, s-au obținut aprobări, s-au expediat adrese către toate localitățile prin care se știa că vor trece alergătorii, băieții s-au pregătit în continuare și, la 15 august — însoțiți de un autocar cu suporteri (între care și un veteran al luptelor de la Păuliș), au descins la punctul de plecare. Primul lucru de făcut — o fotografie în fața monumentului. Imposibil, însă. În aceeași dimineață acolo aveau loc repetițiile pentru un spectacol. Bine, dar numai cîteva minute... Reprezentantul uteciștilor arădeni, prezent acolo, e ferm : nu se poate ! Dar o simplă rugăminte adresată regizorului rezolvă, fără greutate, lucrurile. Prima escală — altă surpriză neplăcută, și asta chiar la Deva, reședința județului Hunedoara, unde nu s-a găsit nimeni din aparatul U.T.C. care să-i aștepte pe cei trei. Chiar început cu stîngul, drumul a continuat : Sebeș, Sibiu, Valea Oltului... Cîte 65—80 de kilometri pe zi. Au fost, pe parcurs, și multe momente frumoase (un loc aparte ocupîndu-l primirea făcută într-un sat din apropiere de Tîrnava, la Laneuleț) și multe peripeții, după care, în seara de 22 august, hunedorenii au făcut ultima fotografie din această călătorie, în fața Monumentului Eroilor Patriei din Capitală. Dar în București — deși chiar de-aici sosiseră aprobările — a fost imposibil de aflat cineva care să-i ajute măcar în privința cazării, ca să nu mai vorbim de faptul că țelul lor final era participarea la marea demonstrație din Piața Aviatorilor. Și ce atent, cu cîtă meticulozitate își confecționaseră acasă pancartele pe care era înscris traseul străbătut, un traseu al eroismului românesc eliberator... S-au întors cam abătuți la Hunedoara. Dar în anul viitor vor porni iar, luînd cu ei și pe alții. Nu adîncul lor patriotism a fost lezat de indiferența unora, nu, sentimentul acesta e prea puternic, prea sfînt și prea durabil ; ei doar, ei — ca oameni ce pun patimă în ce fac și care se vor, tot ca oameni, priviți măcar cu bunăvoință, dacă nu admirați —, ei s-au simțit tare mîhniți văzînd că nici măcar ziarul județean nu s-a învrednicit să scrie măcar o notiță despre această inițiativă dusă la bun sfîrșit... Nu vi se pare că seamănă întrucîtva acești tineri cu fetița din scrisoarea prietenului meu ?

Am privit multă vreme — înaintea și-n timpul așternerii acestor însemnări — o fotografie înfățișîndu-i pe cîțiva dintre copiii Hunedoarei, membri „atelierului fanteziei" și ai echipei teatrului de păpuși de la Casa pionierilor și șoimilor patriei de aici. În ochii acestor copii — și spun asta fără vreo intenție de a forța poetizarea — se zărește orașul de mîine. Copiii aceștia ai Hunedoarei învață — încă de la vîrsta scrierii primelor litere, și chiar mai înainte — alfabetul iubirii și respectului pentru combinat, inima localității lor. Ei, copiii aceștia, i-au sărbătorit de curînd pe maistrul Aurel Pasconi care, după 30 de ani de oțelărie, s-a pensionat, și tot ei l-au sărbătorit și pe maistrul principal Tiberiu Pascu, distins cu Ordinul Muncii clasa I. Ei sînt aceia care — la începutul veacului viitor, cînd oțelarii de azi își vor afla locul prin dicționare și tot felul de alte cărți — vor fi stăpînii marelui combinat. Ei — îndrăgostiții de teatru (pînă atunci, cu siguranță, Hunedoara va avea și o sală de spectacole așa cum merită), iubitorii de muncă și patrie, ei — curat-simțitorii, pe ai căror umeri se sprijină mîinile României.

Sînt sigur că, vorbindu-mi în seara plecării mele din Hunedoara despre oamenii acestui loc, copiilor acestora li se adresa, în primul rînd, Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripșa, spunînd : „Nimic din ce învățăm nu trebuie să rămînă literă moartă. Din cunoașterea și zicerea unor principii, din admirația pentru ele nu se trăiește și nici oțel nu poate ieși. E nevoie ca faptele să izbucnească din toate cuvintele alese, nobile, frumoase pe care le auzim, cîtim și rostim. Faptele ! Existența fiecărula este singura pildă, cea mai mobilizatoare pentru cei din jur, cel mai rotund și mai profund aforism, cea mai fierbinte zicere — pentru că e vie. Noi, oamenii Hunedoarei, învățăm întruna, unii de la alții, cum să facem din fapte cerneala cu care să se scrie cît mai frumos trecerea noastră prin timp."

DAN MUCENIC ■

Țara după Congres

Pe cel mai bun și cel mai scurt drum

● Unde-s doi, puterea crește... ● Totul despre „Danubiana" ●

O inițiativă care preia una din marile idei ale Congresului:

Să creștem mai multe animale, e nevoie de cooperarea între județele din nord și sud

Gospodarul adevărat privește acum, cînd răgușește prigoria, cu un ochi la recolte și cu unul la furaje. Nu știe pe care să le adune mai întîi. La Suceava, unde creșterea animalelor e o adîncă tradiție, gest existențial aș spune, grija asta e și mai neliniștitoare. Chiar dacă pășunile au fost pînă nu demult încă verzi, verzi ca primăvara, și chiar dacă vițele s-au răsfățat cu ierburi grase și fragede. Zborul păianjenilor, în văzduh, venea să ne spună, după o observație mai îndelungă a omului asupra naturii, că toamna ve fi lungă și blîndă și uite că așa a fost. Poate specialiștii în meteo nu vor fi de acord. Eu însă pun bază pe manifestările animalelor, ale alor vietăți față de cursul neprevăzut al vremii. Cînd porcul nostru umbla neliniștit cu paie în gură, nu mai așteptam nici un îndemn din partea tatii, luam toporișca și trebuia să încarc șopronul cu lemne pentru foc. Precis venea vreme rea. Înainte de cutremure, au observat oamenii de la munte, animalele ies din pădure și stau laolaltă, lupii cu cerbii și urșii cu mistreții, și așteaptă să treacă marea clătinare a pămîntului. Ciudate simțuri mai trebuie să posede lumea asta necuvîntătoare. Le vom cunoaște vreodată ? Iarna, toate aceste necuvîntătoare trebuie să mănînce. Unele își vor procura singure hrana și în timpul iernii ; altele, cele domestice, vor aștepta hrană din mîna omului. De aceea omul e plin de griji acum pentru strîngerea, fir cu fir, a fiecărui furaj care a mai rămas pe cîmp : ierburi, coceni de porumb, ciocălăi, colete de sfeclă, tulpini de legume, frunze etc.

— Pentru iarnă, unitățile noastre cooperatiste și asociațiile economice intercooperatiste, celelalte unități zootehnice au nevoie de 80 000 tone de fîn, ne spune medicul veterinar **Valerian Milici**, director zooveterinar la Direcția generală a agriculturii din județul Suceava ; fîn care e strîns și depozitat în căpițe și în șoproane. Sperăm că s-a luat și coasa a treia și astfel vom putea depozita alte trei sau patru mii de tone de otavă (pentru viței și miei). Toamna a fost bună pînă acum și pe fînețele naturale, pe cele cultivate și fertilizate cu îngrășăminte iarba a fost mare și am obținut și aici a treia coasă.

— Cum e finul ?

— Finul e bun și foarte bun ; am strîns multe leguminoase, trifoliene mai multe cu 35 la sută față de anii trecuți. Conducerea ministerului nostru ne-a repartizat 20 de tone de sămînță de trifoi. Saltul calitativ e mare.

Am depozitat însă și alte furaje, în special grosiere : paie de grîu, orz, ovăz, coceni și ciocălăi de porumb.

— Din cîte știu, nu veți acoperi necesarul de grosiere ! Ce veți face ?

— Vom achiziționa coceni, ciocălăi și paie din județele din sud. Tot ca o sursă de substituire, a unor furaje, am introdus în hrana animalelor, în special a acelora de la îngrășat, coaja de copac măcinată, în amestec cu grosiere tocate. Folosim aceste furaje la Asociațiile economice intercooperatiste Spătărești, Rădăuți, la I.A.S. și C.A.P., la complexele de la Călinești. În fermele de vaci pentru lapte folosim cetina de brad măcinată, cu adaos de grosiere și concentrate (tărițe). Cetina nu se administrează în hrana animalelor, nici de azi, nici de ieri, ci de milenii, în special în unitățile limitrofe muntelui.

— Suceava e un județ cu multe animale. Densitatea lor pe suta de hectare de teren arabil, pășuni și fînețe, este cea mai mare din țară : 86,9 ! Vă aflați, astfel, pe primul loc, în timp ce locul doi (Neamțul) se situează la o diferență apreciabilă — 67,1. Aveți nevoie, pentru iarnă, de foarte multe furaje. La ce alte surse ați apelat ?

— La suculente, silozuri și rădăcinoase ; la sfecla furajeră, gulii furajere, am însilozat, suplimentar circa 30 000 tone grosiere cu tăițel de sfeclă, cu amestec de vrej și subproduse de la grădinile de legume. Vom folosi în continuare resursele industriale de la fabricile de spirt, amidon și bere, în care sens unitățile sînt dotate cu recipienți și bazine de depozitare. În Rădăuți, de pildă, unde avem 27 000 taurine la îngrășat, avem conducte subterane de la fabrica de spirt la cele două complexe. Borhotul se amestecă și cu dejecții de pasăre, cu grosiere etc.

— Țăranul, crescătorul de la munte, de unde face rost de aceste furaje ?

— Participă direct la recoltare, strîngere și depozitare a furajelor pentru unitățile cooperatiste și de stat, de unde primesc, pentru munca prestată, un procent de furaje de 20 la sută ; pentru transport și depozitare mai primesc încă 5 la sută.

— Transportul îl fac cu atelajele : cîți cai mai sînt în județul Suceava ?

— În jur de 9000 de atelaje și vreo 21 000 de cai, din care 7000 la cooperativele agricole de producție și 14 000 la gospodăriile populației. Cu tractoarele cu remorci, cu aceste atelaje reușim să adunăm toate furajele. La noi, obiceiul pămîntului e ca la 15—20 octombrie să nu mai rămînă nici resturi pentru pășunat pe suprafețele cultivate. N-am avut cazuri în care să ne rămînă o glugă de coceni pe cîmp. Nouă ne-a venit a rîde cînd am auzit că în unele județe grosierele se mai ardeau pînă nu demult ! ?

— Nu v-ați gîndit la o colaborare mai strînsă cu județele din sud, unde există un excedent de furaje ?

— Dorim să inițiem o cooperare între județul Suceava și județele Brăila, Galați, Tulcea, Constanța, Ialomița, Sectorul agricol Ilfov. Unele dintre aceste județe sînt deficitare în efective matcă de taurine : vrem ca noi să le oferim vite de reproducție, iar dînșii să ne dea furaje. Noi le putem livra anual în jur de 20 000 vițele de reproducție. Achiziționăm din sud, prin munca fizică a unor echipe de lucrători, în jur de 70 000 tone de grosiere pentru C.A.P.-uri și asociațiile economice și alte 30 000 tone pentru I.A.S.-uri. Anul acesta ministerul nostru ne-a ajutat să vindem circa 7 000 de vițele celor din sud. E o acțiune care preia una din marile idei ale Congresului al XIII-lea : acea de a ajunge, la sfîrșitul anului 1990, la un efectiv de 11 milioane de taurine. Or, creșterea aceasta, fără animale de reproducție, nu se poate.

— Înseamnă, deci, că o astfel de cooperare Nord-Sud, începută de pe acum, se impune dezvoltată, redimensionată !?

— Fără doar și poate ! Ea vine să folosească mai eficient excedentul de furaje din sud. Un exemplu : pe locul al 41-lea pe țară, la taurine, se situează județul Tulcea, cu 24,1 animale pe o sută de hectare teren agricol, pășuni și fînețe. Și ce suprafețe semănate cu grîu, orz, ovăz și porumb are județul Tulcea ? Oricum mai mari decît Suceava. Dacă noi aducem furajele din sud în nord, ne costă un leu de kilogram. Sucevenii merg acolo cu tractor, cu remorci, cu sacul de mălai în mașină, fac un cort în Bărăgan și recoltează coceni de pe cîmp sau lucrează în bazele I.V.C. la bătut porumb. Cu acest preț creștem aici animalele !

— Asta presupune o mare dragoste pentru animale ! ?

— O anchetă socială efectuată într-o gospodărie personală a unui cetățean din comuna Vicovul de Sus ne spune că 93 la sută din sursa de existență a unei familii, într-un an, o constituie creșterea animalelor. Comuna Vicovul de Sus are 18 000 locuitori și numai 2 100 hectare teren arabil, împărțite în 55 de trupuri de parcele de la 1,5 — la 20 hectare. La numărul mare de animale, pe care îl creștem în județ, avem o suprafață furajeră destul de restrînsă : 17 500 hectare. De aceea cheltuielile sînt mari, mai ales prin această completare a grosierelor. Prin dirijarea unor efective de animale matcă spre sud, cheltuielile se mai micșorează și activitatea noastră și a țării devine mai eficientă.

— Ce măsuri ați luat pentru păstrarea furajelor, a fînurilor mai ales ?

— Am construit fînare cu resurse proprii în majoritatea unităților. Anul acesta, numai în unitățile cooperatiste am construit peste 200 de fînare. În condițiile iernii, ale toamnelor ploioase, cu mari precipitații, se degradau pînă la 10—15 la sută din fînurile depozitate în unități. De exemplu, pe frontul unei șure de 20—40 metri, putrezea un strat de fîn de jumătate, alteori de un metru. Se pierdea mult. Fînarele le-am construit și pentru alte nevoi : vara uscăm în ele cereale — grîu, orz, orzoaică, pentru că sînt acoperite numai sus, nu și pe laterale. În gospodăriile populației și în zona de munte construim fînare mai mici, de 10—15 tone.

Cînd ne-am retras de prin fînețurile județului Suceava, animalele încă păsteau pe pășuni și fînețe. Iarba era verde și înaltă. Soarele încălzea pămîntul și din sărutul lui năștea o speranță învăluitoare. Îmi stăruia însă în minte nevoia acută a acelei cooperări dintre județele din nord, bogate în efective de animale, și acelea din sud, bogate în furaje.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Puternic nucleu de experiență și fidelitate

Ca și oamenii, lucrurile își au vîrsta lor și, întocmai acestora, uzinele în care oamenii și lucrurile își împletesc destinele, legîndu-se, adeseori, pentru o altă viață trăită împreună și care, nu o dată, se suprapun pînă la definitiva contopire, devenind una și aceeași. La asta mă gîndeam mergînd spre „Danubiana". Întreprinderea de anvelope, prima de acest fel construită în țara noastră și care avea să devină nu numai un portdrapel al producției specifice ci altoiul pe care a încolțit, acum cîțiva ani. Centrala industrială de prelucrare a cauciucului și maselor plastice. Revedeam tînărul, pe atunci, combinat de la Borzești, unde într-o iarnă geroasă și rece se năștea și prima tranșă de cauciuc sintetic cu nume românesc, sursa aproape instantanee de materie primă pentru producția „Danubianei", ca și — mult mai tîrziu — emoția răspîndită în larg și perimetru al industriei chimice naționale, devenită puternic pilon al întregii economii românești, de evenimentul de la Brazi unde, în urma străduințiilor cercetătorilor, mai întîi și a tehnicienilor mai apoi apărea înlocuitorul cauciucului denumit poliizoprenic, asimilările celui polibutadienic și nitrilic sintetizate în țară, în cadrul institutelor specializate.

Cum se mai poate reînnoda un fir atît de îndelung derulat, astfel ca imaginea acestei zile să se poată constitui înglobînd o adevărată istorie de fapte petrecute pe durata unui sfert de veac?

„Dezlegarea" acestei sarade avea să se ivească o dată cu întîlnirea cu Directorul general al Centralei, inginerul Dumitru Nicolaescu, aflat în acest loc, devenit platformă a industriei chimice, încă de acum 24 de ani, iar mai tîrziu prin contactul cu alți muncitori, maiștri și ingineri care îi premerseseră cu un an, trăind un timp egal cu cel al întreprinderii.

Dar, legăturile nevăzute însă știute și simțite ale acestei întreprinderi sînt mult mai întinse decît poate crede un trecător neavizat, pentru că, la început, noua întreprindere de anvelope a funcționat într-o dependență „filială" de cea mai veche unitate de anvelope, denumită „Victoria" și amplasată sub dealurile prahovene, la Florești. De aici au venit specialiști (unii se mai află încă sub cerul întinselor hale : maistrul Andrei Mureșanu, șeful atelierului de vulcanizare, inginerul Șerbu Dan, inginerul Ion Cristian, Directorul general adjunct al Centralei, inginer Tănase Volintiru, Directorul institutului de cercetări, Nicolae Gugui, șeful atelierului S.D.V., maistrul Vasile Cocoș, șef al atelierului calandrare, Dumitru Petrescu, maistru la secția de confecții, Ion Marinică, șeful atelierului amestecare, inginerul Ion Culianu, șeful secției vulcanizare, inginera Alexandrina Strengar, șefa atelierului proiectare tehnologică etc.), dar și cu alte noi unități care s-au edificat în ultimii ani la Zalău, Turnu Severin, Caracal și, dacă ar fi să includem, ba chiar trebuie să le includem, 60 de țări de pe cîteva continente spre care „Danubiana" trimite cu regularitate produsele sale (U.R.S.S., R.D. Germană, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, S.U.A., Canada, R.F. Germania, Suedia, Belgia, Danemarca, Anglia, Italia, Iran, Iordania, Libia etc.), aproape 26 de procente din producția fizică realizată luînd drumul exportului. Concludentă poate fi și o cifră comparativă : 3 000 de anvelope vîndute în străinătate în 1963 , aproape 440 de mii în anul acesta. Aici o precizare se impune : „Danubiana" a fost creată spre a produce un milion de anvelope anual, iar pînă în prezent a ajuns la 9 milioane în 20 de ani. Nu este o eroare ci o modificare de conținut : de la anvelopele de autoturisme, pentru care a luat ființă, „Danubiana" a ajuns să producă numai pentru autocamioane, tractoare și alte utilaje agricole, ceea ce înseamnă anvelope de mari dimensiuni și de greutăți incomparabile cu cele ale autoturismelor (pentru Dacia 1 300 o anvelopă cîntărește 7,200 kg, pentru Oltcit și mai puțin iar pentru o combină agricolă 173 de kg., pentru un tractor de 80 C.P. 115 kg, pentru unul de 180 C.P. 172 kg) ceea ce, dacă s-ar face un calcul al tonajului producției actuale ar duce la cifre ce depășesc cu mult, foarte mult, pretențiile și posibilitățile preliminate cu ani în urmă.

Dezvoltările, fie cele făcute pe spațiile existente, cît și celelalte sînt datate : 1968, 1975, 1977 și 1982, ultimele două fiind consecințe directe ale vizitelor de lucru efectuate aici de către președintele României în anii 1977 și 1980, evenimente de care amintesc nu numai textele înscrise pe mari pancarde la locurile de muncă dar și oamenii întreprinderii. Ei cunosc foarte bine întrepătrunderea altor ramuri ale industriei cu cea căreia îi aparțin. Vorbind despre cele 34 de tipodimensiuni și despre cele 84 de variante constructive te poți adresa nu numai conducerii întreprinderii ori centralei ci și oricărui alt muncitor, mai ales dintre cei vechi, ocazie de a afla noutăți și despre „exportul-indirect", pentru că, așa cum explica maistrul Andrei Mureșanu, în cifrele culese de noi nu erau incluse și echipamentele autocamioanelor și tractoarelor ce iau drumul străinătății și care rulează pe anvelopele de la „Danubiana".

Inginerul Dan Stoica, directorul adjunct al întreprinderii, care ne servește drept călăuză, este în mod evident mîndru de cum arată halele, cele noi mai luminoase, ambele curate și stăpînite de o ordine care impune, stare constatată și la vestiare și grupuri sociale, și se bucură de fiecare nouă surpriză care ne întîmpină, ca de exemplu varietatea de culori a echipamentului celor ce muncesc în sectorul de finisare a anvelopelor (halate verzi, albastre etc.), contrastînd cu negrul altădată atoatestăpînitor, și ne oferă noi date și amănunte din viața de fiecare zi a întreprinderii. Varietatea de profesii nu este atît de mare ca în alte părți, 7—8 specialități, cea de operator chimist rămînînd preponderentă, ca și procentul de femei (peste 50), dar remarcînd că o bună parte din utilajele aflate în exploatare s-au produs chiar în uzină, în cadrul atelierului de construcții mașini, precizînd că toate dezvoltările din ultimii 10 ani s-au efectuat cu tehnologie românească (întreaga gamă de prese de vulcanizare, toate mașinile de confecții radiale și convenționale pentru autoturisme, camioane și tractoare, gama de valțuri, malaxoare concretizate cu sprijinul eficace al Institutului de cercetări, prelucrare cauciuc și mase plastice al cărui sediu este în incinta întreprinderii. Automatizarea s-a extins și dacă s-ar face un total al elementelor specifice s-ar depăși cifra de 20 de mii. Toate unitățile asemănătoare din țară beneficiază de nucleul de învățămînt de la „Danubiana" aceasta plătindu-și și răsplătindu-și obligațiile ce-i reveneau ca o onoare pentru sprijinul primit, cu un sfert de veac în urmă, de la tovarășii din Florești Prahova.

Am pornit în acest reportaj vorbind despre oameni, despre cei mai vechi și „Danubianei" și vom încheia în același mod, cu gîndul la ei. Au rămas 14 din cei care au păsit aici cu un sfert de veac în urmă pe un teren viran străin de ceea ce se cheamă industrie : mai pot fi găsiți alți 77 care au „întîrziat" cu un an, însumînd acum 24, doar trei dintre cei 9 absolvenți de facultate repartizați la transformarea unui decret în faptă (printre ei și directorul general al centralei, ing. Dumitru Nicolaescu), dar ajungînd să identificăm exact 701 persoane care muncesc de cel puțin douăzeci de ani sub firma „Danubiana", cifră care trebuie înțeleasă nu numai în semnificația ei statistică ci mult mai profund ea reprezentînd, în fapt, un nucleu puternic de experiență și fidelitate, care explică în foarte mare măsură ascensiunea mai ales calitativă a rezultatelor cu care se prezintă acum opiniei publice după douăzeci și cinci de ani de existență colectivul de oameni ai muncii de la Întreprinderea de Anvelope „Danubiana".

EMIL LEONARD ■

Avem o călăuză sigură, și aceasta este Programul partidului nostru

● O idee ingenioasă ● „Cînd muncești de mic, munca ți se pare ușoară" ●

La Oradea, printre pensionari

O veche gravură înfățișa fosta cetate a Oradiei (Varadinum) în formă de stea. Printr-o frumoasă coincidență, noile cartiere ale cetății socialiste orădene, dispuse radiar, îi recompun forma stelară. Sînt adevărate orașele satelit, unele, ca zona de Vest, sau Cantemir, ceva mai „în etate", altele, ca Nufărul sau Iosia, mult mai noi. Iosia, cu arhitectură semeață, modernă, armonioasă, aș zice că în stil de metropolă, este cel mai nou și se extinde încă. Or, tocmai în acest cartier, printre alte clădiri de-o estetică plăcută și atrăgătoare, călătorul va admira și „Complexul de locuințe și servicii" al Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din Oradea, realizare deocamdată unică în țară.

Ideea e ingenioasă: un complex de două blocuri de apartamente și garsoniere de confortul I sporit, cu cantină-restaurant la preț redus, accesibil pînă și pensiilor mai modeste, cabinet medical dotat inclusiv cu tratament gerontologic, servicii anexe (bolangerie, farmacie etc.), o sală de cultură cu bibliotecă bogată. Complexul, de tip hotel, schimbă azilurile tradiționale sedentare, cu circuit închis, într-o formulă nouă, modernă, locuitorii putînd circula și dispune cum vor de pensie, consuma ceea ce vor și cît vor, găzdui rude sau prieteni. În imediata apropiere se găsesc magazine de tot felul, o stație de autobuze specială. Toate acestea aproape de centru deși un centru propriu, bine și divers dotat, are cartierul însuși. Apartamentele sînt proprietate particulară. La cumpărarea lor „Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din Oradea" (C.A.R.P.O.) a dat avansuri consistente și cu dobînda fictivă pensionarilor, ele pot fi lăsate moștenire sau vîndute dar numai altor pensionari membri C.A.R.P.O., pentru ca să nu fie înstrăinate de scopul pentru care a fost durat complexul.

Iată o realizare de profund umanism și aleasă civilizație a regimului nostru născută din spiritul de inițiativă și dăruire a conducerii C.A.R.P.O., cu sprijinul pasionat al conducerii locale de partid și de stat, ca un salt calitativ în urma unor succese pe care instituția le-a avut, ca toate celelalte instituții similare din țară, din 1932 de cînd au fost înființate, pînă astăzi. Păcat însă că construirea unui asemenea complex nu a stîrnit interesul și altor case de ajutor reciproc din țară, cu toate că la inaugurarea sa au participat, în faza finală, invitați din 17 județe și care s-au arătat entuziasmați și combustionați sufletește de succesul orădenilor.

Știam din auzite despre complex. Dar într-o bună zi, sfîrșit să mai scriu ceva despre succesele locurilor de baștină, l-am întrebat pe prietenul meu Petru Demeter, vechi activist de partid, ce-ar crede el că e mai nou și mai spectaculos de scris și el mi-a sugerat să văd complexul pensionarilor ca pe o bijuterie arhitectonică și victorie umanitară. Și, cum noi, activiștii din partid din localitate, sîntem totodată buni prieteni, nu se putea să nu dau și în persoana președintelui C.A.R.P.O., Petre Unița, tot peste un prieten. Fost viceprimar la oraș și, deci, om cu experiență, lui îi aparține ideea complexului, — lui și conducerii C.A.R.P.O., care, începînd cu 1976 au făcut o cotitură radicală în viața obștească și particulară a pensionarilor din oraș. Contactul meu cu C.A.R.P.O. a fost de ordin artistic, participînd ca scriitor, cu alți confrați de breaslă și cu actori de la teatru, la sărbătorirea lui Eminescu, în cadrul clubului de pe o stradă liniștită și cotropită de verdeață. Am admirat atunci larga, și, nu rarcori, competenta adeziune a cetățenilor de vîrsta a treia, de vîrsta senectuții, la actul de cultură, la fenomenul artistic. Români și români de naționalitate maghiară, cunoșteau opera marelui nostru poet, cîntînd romanțe compuse pe versuri aniversare, într-o atmosferă în care spiritul de **Vieux temps** se angaja frumos cu optimismul și prospețimea cugetului și simțirii proprii filbsofici noastre sociale. Mi-am adus atunci aminte că, prin tinerețe, cînd nu eram aproape, ca astăzi, de vîrsta pensionării, citisem o carte franțuzească, al cărei autor îmi scapă, dar titlul nu, sunîndu-mi și astăzi obsedant: **Savoir vieillir**, deci a ști să-mbătrînim, deci știința și arta îmbătrînirii, temă dezbătută și răsdezbătută de la Cicero încoace dar, vai!, rămasă de obicei pe hîrtie, în lumea iluziilor și a teoremelor neaplicate. Or, comunismul se impune prin rotunda rezolvare a tuturor vîrstelor, de la maternități la astfel de complexe de care aminteam, într-o fluentă și simetrică desfășurare a generațiilor.

Am luat masa la cantina-restaurant: bună, consistentă, ieftină. Din respect față de senectute, o atmosferă calmă, de stil cumva academic, fără gălăgia firească a vîrstelor exuberante. Apartamentele, moderne, cu hol, cu bucătărie, baie, cămară, — cu mobilier modern, cu atmosferă familiară, de bună vecinătate. Pensionarii se întrajutoră. La boală vin de își servesc și veghează colocatarii. Își povestesc amintiri. Citesc. Îl plimbă în parcul curții. Își cunosc tabieturile, bolile, dorințele. Sînt 142 de apartamente, cu într-o ambianță totală.

Dar C.A.R.P.O. are peste 17 000 de membri pensionari, așa că activitatea ei nu se mărginește numai la cei din complex. Ceea ce a realizat noua conducere (din 1976 încoace), prin capacitatea organizatorică a președintelui și consiliilor este cuprinderea totală a vieții și nevoilor tuturor membrilor. Pare fabulos, paradoxal, incredibil. E adevărul, totuși, — cheia de boltă a rezolvării însă simplă ca lumina zilei: ca pensionarii apăsați de vîrstă să nu mai vină la sediu să-și plătească mărunta cotizație, să-și ridice tichetele de combustibil solid sau de aragaz, din fondurile C.A.R.P.O. sînt plătiți o seamă de remizieri, pensionari și ei dar mai în putere, — repartizați pe cartiere. Ei merg la domiciliul consrstnicilor, le încasează cotizația și le duc tichetele. Pe o nimica toată: mișcarea contează și sentimentul stenic de a fi folositor societății. În felul acesta, reprezentul cunoaște viața particulară a pensionarului. Dacă e suferind, i se trimite acasă un medic, pensionar sau, dacă e cazul de un specialist nepensionar, — specialistul. Tot în acest fel se constată nevoia unui tratament special, de pildă, balnear pe care C.A.R.P.O., îi oferă gratuit, decontînd inclusiv biletele. Sau alte doleanțe. Excursiile în comun și cele plătite total sau în parte, în funcție de cuantumul pensiei. Chestiunea devine deci simplă ca în fabula cu cuiul de Tudor Arghezi: trebuie numai să sindești.

Dar setea firească și reprimenitoare a pensionarului de a activa, de a participa, material și spiritual, la viața socială, în fond premisă a sănătății fizice și morale și a longevității, este rezolvată pragmatic și de felul în care C.A.R.P.O. a asigurat distribuirea în producție a meșterilor pe arcul a 26 de meserii, — în ateliere sau acasă. De fapt, la sezătoarea literar-artistică mai sus pomenită, am văzut o expoziție de artizanat realizat de pensionari: obiecte lucrate pînă la rafinament, cu experiența, răbdarea și timpul disponibil ale pensionarului. Dar acela era numai artizanatul, grefat estetic pe fundalul unor meserii de îndelungată tradiție orădeană, ca zidărie, vopsitorie, zugrăveală, dulgherie, parchetărie, cojocărie, legătorie de cărți, ceasornicărie, frizerie, bobinărie etc. Nu e de mirare. Căci dacă județul Bihor produce astăzi, în anii socialismului, aproape întreaga gamă a economiei naționale este că politica partidului și guvernului a prins și aplicată pe multitudinea meșterilor, brățări de aur, din tradiție: meșteri orădeni, sînt maeștri policalificați. Este și o zicală metaforică despre omul care cunoaște **o mie de meserii, — ezer mester** zice românul de naționalitate maghiară.

Să nu uităm însă activitatea artistică a C.A.R.P.O. Lumea cărților și albumelor, a artei și artizanatului. Un cor condus de dirijori compozitori: Romulus Botto și Mihai Stegaru. Brigăzi artistice. Conferințe de știință și artă, aparte sau în confluența lor. Grupuri vocale. Toate acestea cu mobilizări afișate sau cu anunțul remizierilor la domiciliu. Deci o activitate larg inspicată a unei instituții odinioară sortită apatiei, sedentarismului, uitării de lume și de sine. Aceasta este știința și arta de a îmbătrîni. Reală, modernă, umanitară comunismul, în fond. Proverbul după care o fată care n-are bătrîni trebuie să-și cumpere, miroase a negoț cu vîrstele înțelepciuni. Noi îi avem, îi prețuim, îi iubim și nu avem nimic de vîndut sau de cumpărat din vîrstele și din spațiile pariției. C.A.R.P.O. este un etalon de aur și lumină, în acest sens.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

„Dacă nu ai încredere măcar într-un om, nu poți avea în toți"

— interviu realizat cu Gheorghe Turbureanu, Erou al Muncii Socialiste —

— Iertați-mă că îndrăznesc, ce vă spune cuvîntul „timp"?

— La noi, în Oltenia, oamenii au un fel foarte direct de a fi, au un sentiment de proprietate mult mai acut asupra timpului și spațiului în care există. Poate chiar asta îi deosebește pe olteni de cei din alte zone ale țării. Cred, pe jumătate glumesc, că fiecare oltean crede despre el că este cel mai puternic, cel mai frumos și cel mai deștept. În consecință, începe prin a măsura lumea cu el. Pentru a te împroprietări, însă, cu înțelesul acestui cuvînt, trebuie să existe undeva o dezordine, o ruptură care îl face necesar. Copii nu au înțelesul cuvîntului. Ei se amuză de el cum se amuză de toate lucrurile care nu le sînt necesare. Am avut nevoie de cuvîntul „timp" cînd, în 1949, la 13 ani și jumătate, am plecat de acasă luat de soră mamei, măritată cu un bucureștean care locuia pe Griviția, în Piața Chibrit, pentru că eram prea mulți copii și părinții nu ne puteau întreține. Atunci, am intrat cu dispensă de vîrstă la o școală profesională, aveam 14 ani, să mă calific lăcătuș sculer. A urmat o altă rupere rapidă, am plecat de la Uzinele „23 August", unde începusem [illegible] în același an, 1949, la Brașov. Am stat acolo pînă în 1950. În 1950, am venit la Combinatul metalurgic din Reșița, în 1950 toamna. Am venit la atelierele școală, tot la lăcătușerie. Pe vremuri nu te întreba nimeni pentru ce meserie vrei să optezi. Am venit aproape 200 de copii de la Brașov. Într-o duminică, no-au scos în careu și au început să ne aleagă pentru forjă, laminoare, pentru meseriile de cocsar și otelar. Ne alegeau după fizic. Maistrul, să nu ne sperie pe cei aleși să fie otelari, ne-a spus că în meseria asta se cîștigă bine, că n-a murit nimeni, că meseria e foarte frumoasă.

Pe vremuri, erau atîtea accidente de muncă, încît, dacă ți se spunea că-n meserie asta n-a murit nimeni, erai deja convins că locul în care muncești e un loc bun. Atunci mi s-au pus în mîini lopata și roaba și am văzut focul la gura cuptoarelor. S-a cam pierdut cultul otelului, pe optiune nu s-a găsit soluția. E fluctuațiile mare, ies mulți la pensie. Liceele industriale de aici nu au clase de siderurgiști. Toți foștii copii săraci de la sat au rămas lîngă cuptoare, cei calificați la locul de muncă.

Dar, ca să nu sărim de la una la alta între prima plecare de acasă și rămînerea lîngă cuptor, s-a născut înțelesul timpului la mine și am păstrat cuvîntul. Mărturisesc sincer că, după ce drumurile mi s-au oprit în fața cuptorului de otelărie, nici nu am prea avut nevoie de el, de cuvînt adică.

Încetul cu încetul, m-am simțit iar ca acasă, pus cum s-ar zice la locul meu și nu mai aveam la ce să caut înțelesul unor cuvinte care mi se păreau pretențioase. Mai tîrziu, după intrarea în partid, mi-am pus problema timpului mai ales în sensul major al colectivității, al răspunderii pe care o avem noi, comuniștii, față de ceilalți oameni ai muncii.

— În ce fel se leagă destinul dumneavoastră de oameni?

— Dacă n-ai încredere măcar într-un om, nu poți să ai încredere în toți. Sînt cîțiva oameni care au intervenit în viața mea. Nicolae Agachi, ministrul de azi al industriei metalurgice, era prin 1955 șef de hală la otelărie. Pe atunci navetiștii, fiind mai obosiți, îi puneau pe alții la muncă, dar cînd muncești de mic, munca ți se pare ușoară. În fața cuptoarelor este o temperatură de peste 50°—60°. Se lucrează continuu, pauza ți-o dă maistrul. Condițiile fiind atît de grele, orice abatere de la disciplina muncii ia proporții uriașe. Nicolae Agachi a pus ordine în viața de lîngă cuptoare și asta ne-a făcut pe toți să-l urmăm. Avea o voce blîndă și caldă. Nu eram obișnuiți să ni se vorbească așa. Lumea era uneori atît de rea, încît bunătatea ți se părea un lucru firesc doar acasă. Acolo unde simțeai bunătatea, te simțeai ca lîngă părinții tăi. Legătura se făcea automat.

În 1958, la puțin timp după ce mă însurasem, am plecat în armată. Uzina a rămas doar uzină. La artileria grea, stagiul militar era de trei ani. Am făcut doi și ceva pentru c-a venit reducerea de stagiu. Într-un 25 noiembrie am fost lăsat la vatră. Am găsit-o pe soția mea neschimbată în sentimentele ei față de mine. Nu am stat mult acasă. Locuințe nu erau, am locuit mai bine de șase ani într-un fost grajd de cai, în două camărute de 2/4 m împreună cu întreaga familie.

M-am dus din nou la muncă, am descoperit iar uzina. Idealul meu se lega tot de idealurile celorlalți oameni ai uzinei. Numai împreună puteam mări orașul, numai împreună ne puteam face loc în lume.

În 1963, a venit primul copil — fetița. Al doilea n-a venit decît după șapte ani. În copiii tăi n-ai decît să ai încredere ca în tine însuți.

O altă chiriașă din fostul grajd de cai ne-a ajutat să creștem copiii cît eram la fabrică. Cînd a plecat fetița la școală, s-a născut băiatul. Abia în 1965, am căpătat locuință în Lunca Birzavei. Femeia a venit în continuare, pentru băiat. A venit pînă a ajuns și cel mic la școală. Acum, fata este studentă la Științe economice, la Timișoara, băiatul și-a luat treapta într-un liceu cu profil electronic. Multe din calitățile copiilor mei sînt ale femeii aceleia.

În 1961, am mers la școala tehnică de maiștri. Trei ani la zi l-am avut profesor de meserie pe inginerul Gh. Chițu. Nu era mult mai în vîrstă față de noi, avea credință în metalurgie și, una peste alta, știa să predea. În 1964 am terminat școala, Chițu era șef de secție la otelărie și ne-a promovat pe noi, cei tineri, cu foarte mult curaj, un curaj gîndit.

Lîngă el lucram și noi cu curaj. La un maistru revin vreo optzeci de oameni. Maistrul este permanent în mijlocul oamenilor, trebuie să-i învețe meserie, să-i ajute să respecte tehnologiile. Oricum, permanent se stă cu omul. Avînd încredere atunci în el am căpătat încredere și-n noua mea identitate. Cea mai mare satisfacție era să văd oțelul pe care l-am făcut. De atunci cunosc analizele la toate felurile de oțel care au ieșit din cuptor.

— Cum a fost drumul spre înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste?

— Nici greu, nici ușor. De fapt, acest titlu ridică firescul la grad de calitate. Nu am făcut decît să lucrez așa cum mi se cerea. Nu spun asta din modestie, modestia este făcută pentru cei modești. Dar simt că undeva norma socială este făcută nu numai din ceea ce omul poate face ci și din ceea cé ar trebui să facă, după cît se cere. În 1971, cu prilejul împlinirii a 200 de ani de foc nestins la Reșița, am fost distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a. În 1981, am fost chemat la București, la Consiliul de Stat, pentru a fi distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Asta înseamnă că între 1971 și 1981 cineva a măsurat creșterea valorii mele umane, constatînd că aș îndeplini calitățile unui erou. Am muncit și cred că l-am luat pe merit. Dar eroi sînt toți cei ce, de-o vîrstă cu mine și cam din același timp în otelărie, lucrează la cuptoare. Ei m-au format ca om, deși am fost întotdeauna sever. Așa am învățat eu, nu știu de unde, probabil de la viață, că, dacă ești sever, iese lucrul bine.

— Dacă ar fi să vă rezumați viața în cîteva cuvinte, ce-ați spune?

— O viață de om ordonat.

— O întrebare obișnuită în asemenea interviuri: cum vă petreceți timpul liber?

— Pictez. Mi-a plăcut desenul de copil. Mai tîrziu mi s-a dat mîna și după desenul tehnic, și după desenul decorativ. Nu am făcut vreun curs special, dar ce am văzut pot să fac. Am acasă și cărți de pictură. Am încercat cîteva reproduceri după Rembrandt. Mi-a plăcut de mic natura. De un an de zile n-am mai pus mîna pe penel. Nu e timp. Poate voi continua după ieșirea la pensie. Dar preocuparea există. Gîndurile despre pictură mă ajung și lîngă cuptor, mai ales în timpul mesei pe cînd desfac pachețelul de acasă. Am și insatisfacții, și supărări care vin dintr-un sentiment de solidaritate cu artiștii adevărați. Într-o zi am fost la o expoziție de artă modernă. Am privit cu jenă cum un vizitator, după ce se certase cu pictorul, a scris în catalogul de expoziție: „Vai de mama care te-a făcut". Mi-a fost rușine. Dar nu am avut cum să intervin. Nu eram nici pictor, nici vizitator.

— Vă mulțumesc.

— Ar mai fi ceva. Am spus înainte că oamenii de lîngă cuptor m-au format. Prea bine nu știu să explic. Poate ar trebui să am studii de specialitate. Dar nici presa nu știe să explice asta întotdeauna. Multe din realizările noastre adevărate beneficiază doar de o cunoaștere de suprafață din pricina lipsei de pricepere sau de cunoaștere a specificului nostru. Aș vrea să mă credeți că e așa după cum v-am vorbit pînă acum, să mă credeți pe cuvînt de onoare.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Avem ferma convingere să mergem

● Stop-cadru la Craiova, într-o cetate a muncii, a culturii și a științei:

„Sînt mîndru că sînt muncitor în România epocii Ceaușescu"

Am avut șansa de a mă mișca, în aceste zile — în care ritmurile muncii și creației românești bat spre pragul cel mai de sus, sub însuflețitoarea lumină a documentelor celui de-al XIII-lea Congres al partidului —, printre oamenii unei mari industrii, „Electroputere" — Craiova, cetate de scaun a electrotehnicii noastre și uzină-emblemă a **Epocii Ceaușescu.** Largului evantai de succese cu care a fost întîmpinat marele forum al comuniștilor i se adaugă acum culori noi, într-o desfășurare de străluciri ale muncii și ale ideii în continuă și efervescentă sporire. Marile sarcini ale industriei constructoare de mașini, care, așa cum arăta în Raportul prezentat la congres secretarul general al partidului, va crește în cincinalul viitor cu un ritm mediu anual de 7—7,5 la sută, nu i-a găsit, ni se spune, nepregătiți pe cei ai locului, dimpotrivă. Imperativul dezvoltării, cu accent pe ramurile industriale de vîrf, reafirmat cu o nouă forță de cîrmaciul destinului național, a căzut și aici ca sămînța într-un ogor pregătit, apt s-o încorporeze structurii sale și ființei sale.

Cel ce ne spune aceste cuvinte este Eroul Muncii Socialiste Paul Dinu, șeful secției de transformatoare mari. Un personaj simbolic pentru uzină și drumul ei. Am mai scris cîndva despre el, așa se întîmpla prin 1957, în revista „Viața românească". Eram amîndoi foarte tineri pe-atunci, el pare-se că a mai rămas și azi, cînd cel care scrie aceste rînduri se recunoaște modificat și împuținat, prin niște combustii care i-au calcinat pînă și părul. Paul Dinu a rămas însă tînăr, deși a trecut (trecut bine!) de patru decenii, nu-și cărnește mustața (tare acum mustață, cum n-avea în '57), străbate gigantica halâ a secției de transformatoare mari, cărela îi este păstor, de sute de ori pe zi, cu pas sportiv. Și cît de mult a muncit omul ăsta, cîte poveri a cărat pe umeri, cîte osteneli a adunat în brațe, nu și în suflet, cîte ascuțite probleme și i s-au tot înfipt în epidermă, în os, în materia cenușie!

A fost primul Erou al Muncii Socialiste de la „Electroputere", pare-se și din Craiova, avea 36 de ani cînd a fost încoronat cu înaltul titlu, fiind pe atunci, așa zic cei din uzină, și cel mai tînăr Erou al Muncii din țară. Era încă de-atunci șeful secției de transformatoare, autoare de isprăvi ale muncii și ale gîndirii tehnice care o făcuseră celebră în fabrică și în branșă. Primul transformator la care a lucrat Paul Dinu avea 20 MWA, de la care, prin succesive și spectaculoase salturi, s-a ajuns la transformatoare de 400 MVA, pentru tensiuni de 400 de kilovolți. Marile transformatoare-bloc cu care sînt dotate hidrocentralele de la Porțile de Fier și Lotru, termocentralele de la Rovinari și București-Sud etc. au trecut prin mîinile lui Paul Dinu și ale colegilor lui, la fel de iscusiți ca și el, chiar dacă el e Eroul. El e așa fiindcă, muncind la fel ca și ceilalți, cheltuind la fel zile, nopți, mușchi, nervi, străduindu-se deci, la fel ca ceilalți, să nu trăiască pe spatele nimănui, să fie fiul propriilor lui merite, a îndrăznit totuși mai mult. A îndrăznit să persevereze în munca sa și în meditația sa asupra acestei munci pînă cînd a ajuns astăzi în marginea unei descoperiri, mîine în marginea unei invenții. Pe vagoanele cu transformatoare de mare putere care pleacă de la „Electroputere" (50 la sută din producția de transformatoare și autotransformatoare a țării iese de-aici) e și poansonul gîndirii lui Paul Dinu, inovator de marcă și organizator de excepție al unei producții imense și de înaltă modernitate. Un om al noului, cu tot ce comportă acest statut. În cele nu mai puțin de opt vizite de lucru făcute în această cetate de scaun a electrotehnicii românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne povestește Paul Dinu, i-a făcut onoarea de a se interesa și cu el, prețuindu-i munca și secția tocmai pentru capacitatea lor de a cuprinde și asimila noutatea tehnică într-un tempo rapid.

E mîndru că e muncitor la „Electroputere" și e mîndru, zice el, că e muncitor român. Cele spuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la tribuna înaltului forum, despre harnica, eroica, miraculoasa noastră muncitorime, „care își îndeplinește cu succes misiunea istorică de clasă conducătoare a societății socialiste românești", i-au întărit acest sentiment, validat de o densă experiență de viață. A călătorit printr-o seamă de țări în care „Electroputere" are parteneri economici și, adaugă el, și-a întărit credința că muncitorul nostru este la fel de bun ca și alții, uneori mai bun. Am mai povestit odată această întîmplare, și anume că, ducîndu-se în vizită în Austria, la firma „ELIN", firmă cu tradiție de vreo opt decenii, Dinu i-a ascultat pe cei de acolo fălindu-se cu ceea ce era pe atunci „vîrful de lance" al producției lor, realizarea de pisc, un autotransformator de 10 000 MVA. Întors acasă, Paul Dinu a fabricat, cu tovarășii lui, primul autotransformator de 15 000 MVA, integral de concepție românească. Asta se întîmpla acum vreo zece ani și, de atunci, cifrele scrise pe autotransformatoarele craiovene s-au tot înmulțit.

Într-o frumoasă carte de reportaj, „Oameni între oameni" de Mircea Pospai, tipărită acum cîțiva ani, la Craiova, ni se povestește cum Paul Dinu, elev la seral la vîrsta de 30 de ani, era un „rușinos", se înroșea cînd profesorii îi puneau întrebări, ceea ce nu l-a împiedicat să absolve liceul cu note maxime. Așa e și azi, nu chiar un „rușinos", ci un modest, o structură discretă, n-ai zice că-i dintre luții olteni de pe Jii. Tot ce-a vrut și vrea el în viață, ne spune, este să se împace bine cu familia și, în uzină, să nu întîneze vreodată criteriul de probitate, de seriozitate și disciplină a muncii după care și-a propus să se măsoare zilnic încă de cînd a călcat în „Electroputere". Criteriul ăsta l-a pus și în brațele familiei lui. Bine, îi replicăm, dar doar probitatea, seriozitatea și disciplina nu-s prea puțin, nu-s ele bune surori cu anonimatul? Nu-s ele însușiri comune mai tuturor? El, Paul Dinu, e un erou, dar oare ar suporta povara anonimatului pentru copiii lui? Nu, ne răspunde, nu așa stau lucrurile, stau invers. Anonimatul nu înseamnă mediocritate, înseamnă să nu-ți impui numele prin efracție, ci prin fapte.

Nu încheiase încă „seralul" cînd a fost făcut maistru al atelierului bobinaj al secției. N-avea încă 25 de ani cînd primea Ordinul Muncii clasa a III-a. Era la vîrsta la care alții abia numără niște ani pe cartea de muncă și primele lor succese timide, cînd devenea Erou al Muncii Socialiste. Se apropie acum de 50 de ani și e în plină putere, la apogeul creației, zilnic își leagă numele de vreo ispravă de anvergură. Pe umerii lui și ai celor ca el stau nu numai greul unei producții masive, în perpetuă creștere, ci și exigențele unei noi calități, pe care secretarul general al partidului, reafirmîndu-le la congres, le-a transformat în platformă națională de muncă și existență pentru toți oamenii acestei țări.

În galeria personalităților muncii din România „Epocii Ceaușescu", Paul Dinu este numele unui om, unul din milioanele de muncitori ai acestei țări — mîndru că e român în România **Epocii Ceaușescu.**

ILIE PURCARU

Roadele gîndirii originale

Trecînd pentru prima dată pragul marii citadele muncitorești „Electroputere" din Craiova, tot ceea ce îți se înfățișează înaintea ochilor pare de necrezut. Imaginați-vă un oraș, un oraș cu mai multe zeci de mii de oameni manevrînd mașini uriașe, gigantice poduri rulante, transportoare, piese de mari dimensiuni, în care prind viață coloșii din oțel ai drumurilor de fier — locomotivele moderne, ce poartă în pîntecele lor mîile de cai putere, ducînd departe, pe mai multe continente, faima gîndirii tehnice românești, a hărniciei oamenilor. Ceea ce nu se poate însă observa aici, cu ochiul liber, este tocmai drumul lung, adesea anevoios, ce trebuie parcurs pas cu pas, cu nesfîrșită răbdare, pînă la obținerea succesului final. Am încercat oare, vreodată, să numărăm ceasurile neodihnei de care depinde soarta realizării fiecărui reper în parte? Sau să ne imaginăm cîte mii sau zeci de mii de asemenea repere sînt necesare pentru a se ajunge la realizarea unei locomotive? Ar fi dificil, desigur, și iată de ce, în una din zilele trecute, am încercat să aflu măcar parțial răspuns unor asemenea întrebări, în discuția purtată cu directorul Centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică al Uzinelor Electroputere, inginerul Costin Rădulescu:

— Ar fi, după părerea mea, inutil să mai amintesc rolul deosebit pe care trebuie să îl dețină un asemenea centru de cercetări în ansamblul întregului proces de producție dintr-o mare uzină. C.C.S.I.T.-ul — după cum îi spunem noi pe scurt — se ocupă de elaborarea documentațiilor, a cercetărilor și proiectelor și de aplicarea unor noi tehnologii, necesare atît uzinei noastre, cît și întreprinderii de motoare și transformatoare electrice din Filiași și întreprinderii pentru celule prefabricate din Băilești. Înființat în urmă cu zece ani, în scopul rezolvării problemelor imediate ivite în procesul de producție, centrul nostru de cercetări și-a extins treptat sfera de activitate, astfel încît, în prezent s-a ajuns la realizări pe care nici noi nu le puteam bănui în anii de început...

— Să numim, concret, cîteva dintre ele!

— Dacă ne referim la un singur domeniu, cel al transformatoarelor de putere, aș putea spune că toate tipurile de transformatoare necesare întregului sistem energetic național, de la cele mai mici și pînă la cele de 400 MWA, au trecut și prin mîinile noastre. Realizăm, de asemenea, transformatoare speciale pentru industria metalurgică, altele destinate exportului în țări cu medii climatice total diferite între ele, astfel încît produsele noastre trebuie să facă față unor condiții foarte dificile de exploatare.

— Bine, dar cum reușiți să le conferiți robustețea necesară?

— Respectînd, în primul rînd, cerințele principalelor standarde internaționale. Apoi, supunîndu-le la probe, la numeroase testări. Avem un laborator de mare putere unde trebuie să treacă examenele unor aspre încercări, cea mai severă dintre ele fiind proba de scurtcircuit brusc.

— Principalii beneficiari?

— Irakul, Egiptul, Siria, Turcia, Iranul, Grecia, Malta, India, Sri Lanka, Brazilia, Algeria, Uniunea Sovietică, Republica Democrată Germană, Cehoslovacia și altele.

— La realizarea transformatoarelor folosiți și piese din import?

— De mai mult timp am dirijat cercetările noastre astfel încît, în prezent, s-au asimilat și ultimele categorii de produse din import, cum ar fi piesele speciale izolante fasonate, pe care le cumpărăm din Elveția, bornele-condensatori și altele. De asemenea, sîntem printre primele țări care au extins fabricația transformatoarelor cu bobinaje din aluminiu.

— Îmi vorbiți despre transformatoare ca despre copiii dumneavoastră! Le iubiți chiar atît de mult?

— Sincer să fiu, da! Ca specialist în proiectarea de transformatoare am cunoscut multe satisfacții. Printre ele, și aceea că întreaga energie de la Porțile de Fier trece prin transformatoarele realizate și de mine.

— V-aș propune să abordăm și un alt domeniu al preocupărilor C.C.S.I.T.-ului, așa cum l-ați mai numit lapidar.

— Cel al mașinilor electrice, unde, caracteristică este realizarea de mașini speciale, unicate și serii mici. Mai exact, pentru tracțiunea feroviară — motoare și generatoare pentru locomotive, care au regimuri speciale de exploatare. Sau altele, destinate termocentralelor, care s-au constituit într-o serie specială, pentru toate luîndu-se măsuri deosebite de consolidare și de asigurare a robusteței înfășurărilor. Realizăm, de asemenea, motoare de curent continuu pentru industria metalurgică, eliminînd astfel importul acestor produse, iar seriile de motoare de uz general au fost reproiectate succesiv, aflîndu-ne acum la generația a treia, cum o numim noi, cu performanțe în domeniul consumurilor specifice, al randamentului, cu atribute tehnice ce le situează la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial.

— Nu ați abordat, însă, un domeniu care, cred, aici, are o pondere însemnată, cel al tracțiunii electrice.

— O dată cu dezvoltarea și modernizarea locomotivelor diesel electrice și electrice, s-a trecut la realizarea prototipului locomotivei diesel electrice de 2 800 CP, cu performanțe tehnice superioare celei de 2 100 CP. În prezent, avem gata prototipul, aflat acum în probe, al locomotivei electrice de manevră de 1 200 KW. De asemenea, s-au încheiat cu succes probele pentru noul tip de locomotivă de 2 100 CP, solicitată de partenerii din Republica Populară Chineză. Și, ca o încununare a acestor succese, la sfîrșitul acestui an se va finaliza prototipul locomotivei electrice tiristorizate, și cam atît, pentru că despre vehiculul neconvențional cu motor liniar destinat tracțiunii urbane — ROMULIM — s-a mai scris în revista „Flacăra".

— Apropo! Venind aici, la dumneavoastră, am aflat că pregătiți un nou vehicul neconvențional acționat pe pernă de aer?!

— Chiar vehicul nu este, dar ceva pe aproape. Vedeți, uzina noastră e foarte mare și permanent sîntem confruntați cu o problemă însemnată: aceea a deplasării dintr-o hală în alta a unor piese de zeci de tone, a unor transformatori ce ating și 400 de tone. Pentru aceasta apelăm la poduri rulante, la transportul pe șine, existînd inconvenientul unor transferări limitate, iar în plus, cel al timpului pierdut. A apărut atunci ideea realizării unui transportor pe pernă de aer, similar într-un fel ROMULIM-ului. Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică al Întreprinderii mecanice din Timișoara a răspuns imediat solicitării noastre și iată că în prezent am și realizat **dispozitivul de transport pe pernă de aer,** denumit de noi AEROPALETELE, în stare să deplaseze în prezent sarcini de pînă la 10 tone. Încercările preliminare s-au soldat cu foarte bune rezultate și avem în vedere extinderea la capacități de pînă la 400 de tone a sarcinii de transport. Ne putem imagina cu ușurință, cîte uzine, cîte întreprinderi, ar avea nevoie de așa ceva, cîte utilizări își poate afla acest dispozitiv realizat acum în premieră națională ușor de manevrat în orice direcție în condiții de maximă siguranță. Mi-am manifestat curiozitatea de a vedea „la lucru" acest dispozitiv și dorința mi-a fost îndeplinită. Într-un laborator de dimensiunile unei hale industriale, laboratorul de înaltă tensiune, AEROPALETELE transportau două transformatoare de peste 500 kg. fiecare, de parcă ar fi purtat doi fulgi. Nici un zgomot, o alunecare lentă, aș spune chiar grațioasă. Un singur om deplasa fără efort o încărcătură de peste o tonă. Vom reveni în acest superb laborator al inteligenței și curajului, din dorința de a-i cunoaște mai bine pe minunații oameni de aici.

CONSTANTIN BALACCIU

Între giganți și microni

Văzută din stradă, întreprinderea de utilaj greu din Craiova refuză parcă din modestie și discreție să te impresioneze. Pulsul ei deosebit aveam să încep să-l percep, să-l înțeleg, abia în biroul inginerului șef Ion Rogoveanu. Întreprinderea, creată din inițiativa personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care a și asistat la 15 septembrie 1975 la plantarea primului stîlp al halei principale, este, așa cum afirmă cu mîndrie oamenii ei, una din cetățuile Epocii Ceaușescu. Ea a fost ridicată pentru a se răspunde unor cerințe majore ale economiei naționale, fiind una din marile unități care asigură mașini unelte grele și utilaj tehnologic complex pentru industriile metalurgică, chimică, lemnului, celulozei și hîrtiei. Și trebuie să spunem că încă de la început a fost dotată cu utilaje aflate la nivelul tehnicii de vîrf pe plan mondial. Faptul acesta a constituit, firește, un avantaj, dar și obligație în plus pentru oamenii veniți să lucreze aici, întrucît relația mașini ultramoderne — producție la un nivel tehnic ridicat nu se realizează de la sine. Ea cere competență tehnică ridicată, înaltă calificare, disciplină tehnologică. Într-un cuvînt, calitate, o calitate superioară a muncii. „N-a fost ușor — își amintește inginerul Ion Rogoveanu. Cînd au venit să se angajeze la I.U.G., oamenii nu mai lucraseră pe mașini atît de complexe. Au trebuit să învețe. Asta foarte repede și mai ales foarte bine. Sperăm că rezultatele muncii noastre pledează pentru responsabilitatea cu care am știut atunci să redevenim «școlari»."

Din cele cîteva mii de oameni care lucrează acum la I.U.G., 70% sînt tineri. Media de virstă a colectivului este de 28 de ani. Acești tineri au îngenunchiat timpul și, în numai cîțiva ani, au căpătat o experiență care o echivalează pe aceea a timpilor albite. Deși n-au moștenit o tradiție, oamenii I.U.G.-ului și-au clădit singuri și rapid un renume. Solidaritatea de muncă, de preocupări, de ambiții și de pasiune este într-o asemenea uzină un adevăr viu.

La Întreprinderea de utilaj greu din Craiova se realizează adevărați giganți. Iată cîteva exemple: Mașina de frezat longitudinală cu portal tip F.L.P. 3 1000 — 1 A, strungul normal greu tip SM 2 500×10 000 NCC (prelucrează piese cu diametrul de 2,5 metri, o lungime de 10 metri și o greutate de 150 tone) mașina de danturat cilindric tip FD 3 600 (care poate prelucra danturi de diametre de 3,6 metri cu o foarte mare precizie) mașina de frezat longitudinal cu două portale mobile tip FPM 4 000 NCC, asimilată și realizată în cinstea Congresului al XIII-lea al partidului. În curs de asimilare sînt: strungul dublu tip SND 31,5/25 (va putea prelucra piese cu diametrul de 3,150 metri, o lungime de 30 de metri și o greutate de 300 de tone), și strungul special pentru prelucrat arbori cotiți uriași pentru motoare de navă.

Simpla enumerare nu e, firește, suficient de semnificativă. Tocmai de aceea trebuie menționat că aceste mașini foarte moderne, cu comandă numerică și afișaj de cote, sînt capabile nu numai să prelucreze piese gigantice, ci să facă acest lucru cu o precizie de sutimi și chiar de

cu toate forțele înainte, învingînd toate greutățile

Țara după Congres

noul destin al orașului, al oamenilor lui ●

milimi de milimetru. Valoarea acestor cifre și simboluri capătă contur abia în halele de producție. Acolo unde ne-am convins că a lucra la dimensiuni gigantice nu înseamnă deloc a face vreun rabat preciziei. În fața unei roți dințate cu diametrul de peste 3 metri, inginerul Ostap Boiko m-a întrebat în glumă: „Cum vă place această rotiță de ceas?" O glumă care ascundea de fapt un adevăr. Precizia execuției. Despre microni se vorbește la I.U.G. ca despre o dimensiune matematică obișnuită, deși ea se aplică la piese cîntărind cîteva sute de tone. Acest fapt, și anume că aici e necesar să se lucreze la piese de 10 metri lungime cu o precizie de microni, sau cum ne-a spus Ion Rogoveanu „au fost alăturate valori matematice opuse", n-a fost nici simplu, nici ușor de realizat. Pentru a putea suporta imensele greutăți și, totodată, pentru a elimina eventualele vibrații, fundația a căpătat și ea dimensiuni impresionante. Adîncimea ei variază între 6 și 8 metri. Călcînd pe podeaua halelor nu-ți poți închipui că de fapt te afli pe un munte de beton. Comparația inginerului Boiko este sugestivă: „S-a turnat atît beton aici cît pentru un baraj de dimensiunile celui de la Vidraru". Tot pentru obținerea unei înalte precizii s-a ținut cont în calculele pentru montarea unor mașini pînă și de curbura pămîntului. Numai așa „roțile acestui uriaș ceasornic", care este I.U.G. Craiova s-au putut îmbina perfect.

O parte din produsele realizate aici au rămas în dotarea întreprinderii. „Dublu avantaj — afirmă inginerul Ion Rogoveanu. Pe de o parte au contribuit în continuare la fabricarea unor noi generații de produse, iar pe de alta ni s-a oferit ocazia să ne creăm o imagine a fiabilității lor în funcționare. Deci, să ne autoverificăm. Acolo unde observam că ceva nu merge cum trebuie, remediam imediat. Această experiență inedită de beneficiari ai propriilor noastre produse ne-a ajutat foarte mult pentru a le îmbunătăți mereu constructiv și tehnologic."

Oamenii pe care i-am întîlnit în această mare întreprindere craioveană vorbesc toți despre munca lor cu mîndrie. O mîndrie care nu înseamnă deloc lipsă de modestie, după ce cunoști viața uzinei mai în amănunt,* după ce înțelegi cîtă pricepere, cîtă pasiune, cîtă inteligență tehnică și cîtă rigoare impune crearea unor giganți de o extremă precizie. Rezultatele, faptele dovedesc că legitimitatea acestei mîndrii este un adevăr incontestabil și că în slujba lui, cei de la I.U.G. și-au pus întreaga capacitate creatoare. Stau mărturie cele 39 de brevete de invenții și inovații realizate printre alții de subinginerul Ion Călin, maistrul Iosif Luca și inginerul Gheorghe Tobă, brevete care și-au găsit deja aplicabilitatea în secțiile de producție.

Inginerul Ion Rogoveanu își amintește cîte probleme au ridicat asimilările unor produse. Importurile trebuiau eliminate. Și nu era vorba de orice fel de importuri, ci de unele foarte costisitoare, de ansamble și echipamente ale tehnicii de vîrf. „Odată trebuiau asimilate glisierele ghidajelor de mașini unelte grele, piese de o mare precizie. Se preconizase pentru aceasta o cercetare prealabilă la o serie de institute bucureștene. Cum timpul ne presa, ne-am apucat singuri de treabă. Și cu forțele noastre inginerești, avînd și privilegiul unor mașini foarte bune, am reușit să le asimilăm. Le fabricăm acum în mod curent. Gîndind și acționînd astfel am reușit ca de la 50—60% cît era gradul de integrare la primele produse realizate în întreprinderea noastră, să ajungem în prezent la un grad de integrare de 100%."

Tot ce s-a reușit la Întreprinderea de utilaj greu din Craiova se datorează pasiunii și devotamentului cu care oamenii și-au onorat munca în această unitate socotită a fi una din cele mai moderne de acest tip din lume. Ei știu foarte bine două adevăruri esențiale ale politicii partidului nostru. Că progresul țării — în această oră decisivă a istoriei ei, stă în puterea noastră, a fiecăruia și a tuturor laolaltă, și că ridicarea calității vieții noastre depinde în chip logic și nemijlocit de calitatea muncii noastre. Aceste două adevăruri călăuzesc activitatea colectivului de la întreprinderea craioveană hotărît să înfăptuiască cu spirit revoluționar prevederile programului adoptat la Congresul al XIII-lea privind ridicarea calității și nivelului tehnic al producției.

Îndemnul adresat întregii noastre industrii de la tribuna marelui forum al comuniștilor români de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „să se ridice la un nivel și mai înalt pentru a putea fi competitivă, pentru a deține un loc mai de frunte în economia mondială din punct de vedere al nivelului tehnic și al calității" a fost însușit cu înaltă responsabilitate comunistă de toți oamenii muncii de la Întreprinderea de utilaj greu.

Din tren, plecînd din Craiova, am revăzut profilul halelor de la I.U.G. Acum știam că dincolo de zidurile sobre pulsează puternic una din marile inimi ale industriei noastre.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Incomparabila stradă a Unirii

Ar fi, cred eu, un act de o temeritate nejustificată, chiar absurdă, să încerc acum, în limita unui spațiu restrins, să scriu la modul totalitar despre un mare oraș cum este Craiova, care în devenirea ei, de la străvechea Pelendavă și pînă în zilele noastre, a inspirat pana de aur a multor scriitori și cronicari.

Iată de ce încep rîndurile de mai jos consemnînd lapidar că această distanță în timp este marcată de o mare bogăție de fapte și evenimente, integrate unei istorii dense și trepidante ce definesc destinul prestigios al unei adevărate metropole zidite în plină Cîmpie Română.

Așa cum aveau să ateste documentele, antica Pelendavă dacică, reziditată de romani și menționată pentru prima dată în Tabula Peutingeriana (102—275 e.n.), devenea mai tîrziu moșie „de strămoșie" a Basarabilor, scaun de Bănie a Craioveștilor, locul de unde pornea Mihai Viteazul, cel care va fi primul domn al Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei. De pe aceste strămoșești meleaguri și-a strîns Vladimirescu neînfricații lui panduri și tot aici își află vremelnică găzduire primul guvern provizoriu al revoluționarilor pașoptiști. În centrul istoric, tradițional, al Olteniei se va dezvolta apoi o puternică mișcare muncitorească și comunistă, Craiova participînd activ la toate marile bătălii de clasă dinainte și de după 23 August 1944.

Cunosc bine orașul și de fiecare dată revin aici cu plăcere și emoție, de parcă l-aș vedea pentru prima oară. Etapa ultimilor 15—20 de ani este cea mai semnificativă în realizări din întreaga existență a Craiovei, fiindcă, grație politicii înțelepte, clarvăzătoare și consecvente a Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, municipiul de reședință al județului Dolj, la fel ca toate orașele țării, a realizat salturi impresionante pe drumul edificării social-economice și culturale. Orînduirea socialistă a dat avînt liber tuturor energiilor creatoare ale poporului, a deschis în fața lui orizonturi nemărginite de afirmare, a creat condițiile pentru ca fiecare cetățean să-și poată valorifica din plin aptitudinile, talentul, să-și poată împlini visurile cele mai frumoase.

Ce a însemnat pentru Craiova, pentru oamenii ei, pentru întreaga Oltenie, pentru întreaga țară, Congresul al IX-lea al partidului, cînd a fost hotărîtă construirea marelui combinat siderurgic de la Galați, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei hidroelectrice de la Porțile de Fier, cînd a fost hotărîtă construirea Canalului Dunăre—Marea Neagră, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei nuclearoelectrice de la Cernavodă, cînd a fost hotărîtă construirea Combinatului petrochimic de la Craiova, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Rovinari, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Turceni, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Ișalnița, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Craiova, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Govora, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Paroșeni, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Mintia, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Deva, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Iași, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Suceava, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Bacău, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Brăila, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Galați, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Constanța, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Tulcea, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Giurgiu, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Călărași, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Slobozia, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Ploiești, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Pitești, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Craiova, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Drobeta-Turnu Severin, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Timișoara, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Arad, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Oradea, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Cluj-Napoca, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Sibiu, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Brașov, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Târgu Mureș, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Sfîntu Gheorghe, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Miercurea Ciuc, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Odorheiu Secuiesc, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Gheorgheni, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Toplița, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Reghin, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Sighișoara, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Mediaș, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Copșa Mică, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Blaj, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Alba Iulia, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Hunedoara, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Petroșani, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Lupeni, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Vulcan, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Uricani, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Aninoasa, cînd a fost hotărîtă construirea Centralei termoelectrice de la Motru

Țara după Congres

Temeiurile noastre – faptele noastre

● Păşuni într-o incăpere ! ● Primul din Vlăduleasa care a mers la carte ●

Palas — un avanpost al revoluției în agricultură

Directivele Congresului al XIII-lea al partidului îi prefigurează zootehniei un destin cu totul aparte : ponderea zootehniei în producția agricolă va trebui să ajungă în 1990 la 48—48 la sută. În această situație, destinul zootehniei va fi, mai mult ca niciodată, legat de capacitatea inepuizabilă de înnoire a raselor prin selecție și ameliorare, dar va fi nevoie, de asemenea, de o revoluție chiar și în cercetare.

Merinosul de Palas este cel mai viu exemplu de ceea ce poate să reprezinte revoluția în materie de cercetare. Este o oaie de lînă și carne, cu o constituție robustă și consolidată creditar. Rasă competitivă pe plan mondial Merinosul de Palas, privit în imaginea alăturată, pare să spună că a atins perfecțiunea și totuși această rasă rară capătă, încă, noi valențe, aducîndu-și contribuția la modernizarea și dezvoltarea zootehniei, constituind, chiar de pe această treaptă, un nou punct de plecare. Afirmația poate fi susținută amintind că astăzi se tunde dublu față de producția stas obținută doar cu trei ani în urmă. Media rasei fiind 12,5 kg lînă, iar în ceea ce privește recordul absolut, merinosul de Palas a atins, în 1984, greutatea de 130 kg și 24 kg lînă! De asemenea, de la 3—4 mii unități nutritive cît reveneau anii trecuți, acum se realizează 14—15 mii unități nutritive la hectar.

Spectaculoasele modificări petrecute, în timp, la Institutul de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor de la Palas-Constanța ne vorbesc, evident, despre rolul cercetării în crearea raselor cu potențial biologic ridicat, despre rolul științei ca resursă creativă. Ne-am adresat directorului științific al institutului de la Palas, inginerul Vasile Copăceanu, cu rugămintea de a ne da amănunte în legătură cu posibilitatea ca aceste rezultate superioare, obținute în munca de cercetare, să se regăsească în producțiile anilor viitori :

— Posibilitatea, de care aminteați, trebuie să fie o **certitudine.** Sîntem un institut național a cărui activitate a fost reglementată direct prin decret prezidențial extrem de concret și amănunțit, tocmai în ideea de a veni în ajutorul producției în cel mai scurt timp. Voi enumera cîteva din sarcinile noastre : ameliorarea raselor și stabilirea tehnologiilor de exploatare pentru creșterea calității și producției de carne, lapte, lînă și piei ; producerea de material biologic de elită și livrarea lui unităților din țară și pentru gospodăriile populației și chiar și urmărirea aplicării rezultatelor cercetării științifice în marea producție. Dar cea mai interesantă, mai grea și mai de durată este testarea reproducătorilor și producerea de material seminal congelat. Din aprilie 1983 funcționează și noile laboratoare dotate cu mijloace de investigare modernă, pentru problemele de cercetare fundamentală.

— Să revenim asupra unui punct interesant. Mi se pare aproape imposibilă urmărirea aplicării rezultatelor cercetării pe întreg teritoriul țării !

— Munca în această direcție e pornită și a fost ușurată de existența, deja, a celor **nouă stațiuni de cercetare de profil teritorial,** amplasate în toate zonele importante din țară. Datorită lor a fost posibilă chiar o specializare a cercetării pe principalele rase de oi ale zonelor respective. Și ca să revenim la întrebare, aș vrea să mai adaug încă o chestiune, de nuanță : mulțumirea cea mai mare a cercetătorului este nu de a ajunge la niște rezultate, ci de a și le regăsi în marea producție. Pe cine mai interesează știința în sine ? Aplicarea ei este mult mai mult: este o certitudine. De exemplu la stațiunea de la Secuieni (Bacău) la ovinele cu lînă semifină, de tip țigaie, se obțin peste 7—8 kg pe oaie tunsă. La Cristian (Sibiu), la țurcană, rasă de tradiție autohtonă, realizăm patru-cinci kilograme. La Bilciurești, în Dîmbovița și la Carcì, de asemenea, am obținut rezultate bune ; în general două-trei kilograme mai mult decît se tunde de pe o oaie obișnuită. Dar pentru ca să realizăm prevederile cincinalului următor, de a ajunge la un efectiv de 28 de milioane de ovine și caprine, va trebui să crească natalitatea și noi putem să o influențăm în acest sens, numai că lucrul cel mai important este ca, cel puțin, **fiecare oaie să înțarce un miel,** să-l dea viu după alăptare. Degeaba unele oi fată doi-trei și chiar patru miei ; aș propune chiar o nouă acțiune: **oaia și mielul !** Aceasta ar presupune o îngrijire cu totul deosebită, o hrănire corespunzătoare, cu finuri suculente și de bună calitate. Sigur că în obținerea celor enunțate, rolul principal revine păşunilor și tehnologiile recente sînt stabilite pentru realizarea în mod curent a peste 100 tone de masă verde la hectar. Și, în continuare, mai apare o chestiune de amănunt, se pune problema cum se păşunează ? Ei bine, păşunatul se face pe parcele în care oile nu stau mai mult de patru-cinci zile, după care urmează fertilizarea cu azot și irigarea, obținîndu-se o nouă producție, ciclu de păşunat, după 25—27 de zile. În felul acesta, pe un hectar de păşune se pot întreține, timp de 200—210 zile ale anului de păşunat, 50—60 de oi. Rezultatele vor fi impresionante, dacă avem în vedere că la ora actuală, pe păşunile neîmbunătățite se pot întreține numai 4—5 oi pe hectar. În stațiunile de profil din Carei și Buzău se și obțin aceste producții.

— Interesant tot ceea ce ne-ați spus. Mai sînt noutăți, în studiu, care îi vor surprinde pe oieri ?

— Lucrăm în prezent la șase tipuri de ovine. Diferențierea lor strictă ne va da posibilitatea să dirijăm producția. La oile pentru lînă fină urmărea directă va fi eliminarea importului ; la cele pentru carne-lînă, sporurile medii zilnice vor fi de peste 300 de grame ; la tipul prolific de ovină cu lînă fină natalitatea va fi între 1,8—2 miei, iar ovinele pentru lapte vor da producții de 200—300 de litri. În ceea ce privește cercetarea fundamentală avem lucruri cu adevărat surprinzătoare. Folosim izotopi radioactivi la determinarea timpurie a gestației. Astfel, după 16—20 de zile, prin analiza sîngelui și a laptelui, fără să mai așteptăm cele cinci luni, ne dăm seama dacă oaia nu fată și în loc de a fi furajată degeaba, se iau măsuri pentru a fi tratată și redată reproducției. De asemenea putem controla gestația cu ajutorul ultrasunetelor, cu o exactitate în diagnostic de 90%. Și cea mai recentă și mai interesantă preocupare este transplantul de zigoți. Într-un laborator, cu totul nou, se urmărește evoluția acestei minuni. Pentru că ce poate fi mai minunat decît de a putea muta viața dintr-un organism într-altul.

Munca de cercetare este o incursiune de „cursă lungă" ce nu poate fi făcută decît cu pasiune. Reluarea experiențelor de sute și sute de ori, departe de a crea automatisme, face necesară o concentrare și o curiozitate continuă. Numai astfel ne explicăm de ce, sosind la Palas, într-o duminică, la primele ore ale dimineții, liniștea care învăluia institutul era doar aparentă. Pentru că într-unul din laboratoare cercetătorul Stela Zamfirescu, într-o singurătate deplină, urmărea la un impresionant microscop electronic detalii pentru argumentări științifice. Într-altă încăpere **păşunile** formau obiectul discuțiilor purtate de directorul adjunct, Ioan Opriș, și dr. inginer Aurelian Călătolu. Afară, la una din fermele de experiențe, în aceeași liniște și ordine desăvîrșită soții Ana și Gheorghe Rizea pregăteau, **la miligram,** cele 24 de rețete de amestec pentru variantele de furajare luate în studiu.

Părăsim Institutul de cercetări de la Palas cu convingerea că drumul de la creativitate la realitatea concretă a producțiilor cincinalului 1986—1990 este cît se poate de scurt și de clar și că cercetătorul este, în primul rînd, un excelent practician.

ELENA GHERA ■

Biografie cu aripi deschise

Cînd Radu Costică a devenit conștient de existența sa, prima imagine care i s-a lipit pe memorie a fost aceea a unui sat prăpădit ce se ridica prea puțin deasupra terenului, căci casele, în marea lor majoritate, erau bordeie sau niște alcătuiri rudimentare din chirpici și stuf, îngenunchiate spre sufletul pămîntului, în așa fel ca crivățul ce se rostogolește din Cîmpia Moldovei să nu le dea peste cap. Într-un bordei mai încăpător se instalase o circiumă, iar circiumarul cerînd bani înainte, numele așezării a devenit Gologanu. După ce circiumarul a făcut avere — fiind aici un vad bun, pe malul Milcovului, pe unde treceau carele din Moldova spre Muntenia și invers — și a plecat s-o cheltuiască în locuri mai prielnice, numele satului tot același a rămas. Radu Costică nu era nici măcar din Gologanu, ci dintr-un cătun situat la vreo 10 kilometri, numit Vlăduleasa. Iar dacă Gologanu arăta cum arăta, Vlăduleasa era atît de una cu pămîntul, încît nu l-a văzut nimeni să-l treacă pe vreo hartă a țării. Cert e că dintre toți oamenii cătunului, astăzi dispărut, Radu Costică a fost primul care a mers la carte și asta era o performanță nemaipomenită. Apoi a venit războiul și Radu Costică a intrat în viltoare, participînd la insurecție, fiind dintre cei care au eliberat sediul radioului și alte instituții din București. Mai departe, tot într-o luptă a ființei, pînă în celălalt capăt al țării și peste Ungaria pînă în Munții Tatrei. Steaua lui n-a vrut să apună și, pe 9 Mai, a defilat cu compania din care mai rămăseseră șase inși. Cînd s-a întors la Gologanu, satul nu i s-o mai fi părut atît de mizer după ce văzuse Europa în flăcări și ruine. Prin '45, Radu Costică a intrat în partid și a început și el să lucreze la ceea ce se angajaseră toți oamenii de bună credință — adică la reconstrucția țării. Lumea se mai schimbase ceva, dar nu esențial. Se plantase vie și unii se mai ridicaseră puțin, dar în sat apăruseră 16 circiumi și se făceau cam tot atîtea crime pe an pentru o brazdă de pămînt. Radu Costică a înființat aici primele întovărășiri, dar ele n-au ținut și înverșunarea pentru pămînt a mai continuat o vreme. El a primit alte însărcinări prin zonă, și prin '58 s-a întors, adunînd oameni într-o cooperativă. Țăranu nu erau prea convinși și a venit aici chiar tovarășul Nicolae Ceaușescu și a ținut o cuvîntare de suflet, așa cum știe el, și le-a înapoiat oamenilor cererile de înscriere pentru că, în silă, tot nu s-ar fi rezolvat nimic. Gestul și cuvintele lui au avut un deosebit efect, și atunci de-abia, ei au înțeles că asta era cea mai bună cale. Prin '61, cooperativa s-a reînființat, iar Radu Costică a fost numit primul ei președinte și a rămas pînă astăzi.

Radu Costică n-a făcut prea multă școală, dar a căpătat o mare experiență de viață. El n-a avut nici complexe intelectuale, dar nici nu s-a jenat să întrebe. E adevărat că era șef peste ingineri, dar nimeni nu cunoștea mai bine pămîntul și locurile și oamenii. Iar el a înțeles înaintea oricui că pe țărani nu poți să-i duci cu vorbe și teorii, ci trebuie să le oferi lucruri concrete, palpabile. Așa că Radu Costică mai întîi a început să împînzească lunca Milcovului, apă capricioasă și rea. S-a trecut la desțelenirea a zeci de hectare de mărăcinișuri. Un torent numit „Bălana", care se trăgea din munte, făcea mare prăpăd primăvara, lăsînd bălți, intrînd și în casele oamenilor. A fost domolit și pus într-un sistem de irigații. Apoi via, era ca bănoasă, dar dacă dădea o brumă rămîneai sărac, și Radu Costică a s-a sfătuit cu bătrînii satului care și-au adus aminte că pe aici, odată, se cultivau legume. S-au identificat vechile locuri, iar pe ele, legumele s-au ridicat fabulos. Satul n-a explodat instantaneu, dar pe măsură ce recoltele de legume ieșeau sigur, oamenii au început să agonisească și aspectul lui s-a schimbat ireversibil. Prin '65, s-a terminat electrificarea, iar apoi, nu se știe cum, casele acelea de chirpici și stuf parcă au fost chemate de pămîntul originar și au dispărut treptat, în locul lor apărînd altele de cărămidă, beton și tablă. Oamenii au căpătat adjectivele pretențiile față de ei înșiși, și chiar înfățișarea lor s-a schimbat. Copiii lui Radu Costică n-au mai mers la școală în picioarele goale sau în opinci. Și pentru că pantofii impuneau o civilizație, satul a fost asfaltat iar alele din curți pavate. Țăranii se îmbracă altfel, și chiar cînd discută vorba lor are un alt nivel. Mămăliga e mai mult o tradiție, satul avînd o brutărie bună. Ca orice țărani cu stare, cei din Gologanu au început să crească animale. Practic nu mai există familie în sat care să nu aibă măcar o vacă, minimum patru oi, porci, găini. Prosperitatea provine tocmai din independența față de consumul cotidian. Dacă nu plătești casă și masă, lesne poți strînge bani pentru lucruri mai mari. Poate că televizorul și frigiderul au devenit prea banale pentru fiecare casă, și nici mobila de lux nu mai e o extravaganță, dar dacă la 180 de familii există 111 mașini asta are o semnificație. Primarul, Niculie Vechiu, îmi vorbea de o școală pentru 300 de elevi, cu treaptă pe două profile, o grădiniță, un dispensar veterinar și un bloc — toate construite în ultimii cinci ani. În următorii se prevăd un bloc cu două nivele și spații comerciale la parter, un dispensar uman, o poștă și un nou sediu pentru consiliul popular. Nici serviciile sau comerțul nu sunt uitate pe-aici, pentru o reparație sau o cumpărătură omul nemaiavînd nevoie să bată drumurile de la oraș. Așa se face că și intelectuali s-au așezat aici, cum ar fi inginerii Preda Mihalache și Chiriță Turciu sau profesorul Ion Avram. În sat se construiește mereu. Oamenii țin mult la casele lor pe care le ridică, le tot extind, le înfrumusețează. Am intrat și eu la unul, Toader Ilie, să văd cum e înăuntru. La ora aceea de seară, familia era adunată în sufragerie, televizorul mergea ca un fundal, bărbații stăteau la un pahar cu vin nou care încă mai fierbea, bunica legăna nepoțelul pe genunchi, iar sora lui își făcea lecțiile, trăgînd cu urechea la discuțiile maturilor. În cameră se făcuse focul, dar parcă cel mai mult conta căldura umană care se răspîndea învăluitor. Toader Ilie m-a condus din cameră în cameră, erau patru sau cinci, toate cu parchet pe jos, mobilate modern, cu draperii și jaluzele la ferestre, iar el neavînd decît vreun an doi peste mine, zău că l-am invidiat pentru ceea ce realizase. Și chiar copiii lui erau încă o dovadă a belșugului, satul avînd o creștere demografică substanțială.

Privind în urmă și în jur, cred că Radu Costică poate fi mulțumit. Afirmația lui că nu a existat ceva, bineînțeles după puteri umane, care să nu poată face în viață, nu mi s-a părut exagerată. L-am întrebat dacă regretă ceva, acum în pragul pensionării, și desigur îi părea rău că și-a pierdut tinerețea, dar și virsta asta are o compensație atunci, cînd vine acasă, și îi sare nepotul în brațe.

Noaptea, cînd am plecat, la lumina farurilor, satul se risipise pe orizontală ca un fagure strivit. Pe lîngă Milcov, de la un televizor probabil, se auzea Hora Unirii. Cred că Radu Costică adormea liniștit.

IULIAN COSTANDACHE ■

Acum hotărîtoare este munca organizatorică, politică pentru înfăptuirea hotărîrilor

● Ferma ca celulă de bază ● Un „zăcămînt" numit inteligență ●

Viitorul unui pămînt înconjurat mereu de ape

Insula Mare a Brăilei, prefigurată de noile programe de dezvoltare aprobate de Congresul al XIII-lea

Forfota mașinilor încărcate cu știuleți, zbaterea aripilor în aer, speriate de invazia culegătorilor de porumb, răscolirea pămîntului, benzile elevatoarelor care toarnă recoltele în șleapuri parcă s-au mai potolit aici, în Insula Mare a Brăilei. Nu cred să fie numai părere. Cunosc bine locul și-i pot măsura pulsul chiar și numai călcîndu-l. Dacă alergi acum după un director poți avea șansa să-l găsești : pe dig, pe ogoarele proaspăt arate, printre sistemele de irigații. Pauză e numai sub brazdă, acolo unde odihnește acum sămînța grîului, la suprafață, grijile fermierilor sînt aceleași : trebuie să refacă forțele cheltuite în marile campanii.

N-am fost de mai multe luni în insulă și am auzit că s-au întîmplat între timp unele noutăți : „Una, care se cere rostită înaintea celorlalte, ne zice inginerul Ioan Marin, directorul general al întreprinderii, este aceea că anul acesta am obținut cele mai mari producții de cereale din istoria insulei : 5 040 kilograme de grîu la hectar, pe o suprafață de 12 000 hectare, 5 100 la orz, pe 8 000 hectare, și peste 7 000 kilograme porumb boabe la hectar, pe alte 23 000 hectare. Creșterea asta, față de realizările ultimilor ani, a ajuns pînă la 2 000 kilograme de produse obținute în plus la un hectar".

— Cum a fost posibil ? mă grăbesc eu să-l întreb.

— În ultimii ani am insistat foarte mult asupra pregătirii profesionale a oamenilor, a îngrijirii și întreținerii utilajelor, am actualizat dotarea insulei cu tractoare și mașini agricole cu mai mare randament : tractoare. A 1 800, combine de recoltat porumb pe șase rînduri, alte mașini de lucrat pămîntul, de semănat. Ne-am aprovizionat mai bine cu îngrășăminte chimice și naturale, cu erbicide.

— Oamenii ?

— Sîntem pe cale de a definitiva un proces de selecționare, de stabilizare a cadrelor în I.M.B. Am început cu introducerea în insulă a unui număr sporit de specialiști, ingineri agronomi și mecanici, ingineri hidroamelioratori, economiști. Am dorit să ne obișnuim cu toții cu condițiile fermei, a sistemei de mașini, cu folosirea lor intensivă.

— Nu erați încă suficient de dotați cu specialiști, cu personal ?

— Am să vă răspund printr-un exemplu : o șalupă, să zicem, una de pînă la 50—60 CP, e încadrată, conform nu știu cărui ordin, cu trei oameni : comandant, mecanic și marinar. O combină, însă, una de recoltat pe șase rînduri, o uzină, în valoare de peste un milion, e condusă, întreținută, curățată de un singur om. Pregătirea ei zilnică pentru lucru impune o serie de operațiuni, ungere, gresare, reglarea organelor în mișcare etc. Urechea unui singur mecanic, situat în cabină, nu mai poate sesiza, distinge, defecțiunile de la sistemele de tăiere, de pildă. Și mai e ceva : noi, în campanii, lucrăm 10 ore. Or, să lucrezi zece ore pe o astfel de mașină, deosebit de complexă, e greu, e foarte greu. Se simte stringent nevoia celui de-al doilea om pe o astfel de mașină, pentru ca, în primul rînd, productivitatea ei să crească, să fie mai eficient folosită.

— Dar aveți mecanici de întreținere ; în campanii aveți dotate, cu plese și oameni, ateliere mobile ! Nu sînt suficienți?

— Noi, în întreprindere, folosim 10—12 astfel de mașini complexe ; în campanii, vă spuneam, un om stă zece ore în cabina ei. Uzura ei e mare, deci și întreținerea trebuie să se facă mai bine, pentru a o folosi pe tot timpul campaniei, fără a se defecta. Atelierele mobile, cu dotările lor, le folosim pentru reparații mai mari. Cei doi oameni ar asigura o funcționalitate mai bună mașinilor de acest grad de complexitate. În lume, se pare că astfel de mașini au în dotare doi oameni — dintre care unul gresează, unge, întreține, reglează. Viața mașinii va fi astfel mult prelungită.

— Ați obținut însă cele mai mari producții de cereale din istoria acestor locuri : ce alte fapte mai stau la temelia acestui succes ?

— De vreo patru ani, întreprinderea e organizată mai bine : celula de bază e ferma, dimensionată corespunzător, cu o suprafață care dă posibilitate șefului de fermă să o controleze mai bine. La fermă a apărut și un lucrător economic. El urmărește, din punct de vedere economic, toate acțiunile la nivel de fermă. A apărut, apoi, complexul agrozootehnic, compus din șapte, pînă la zece ferme vegetale și zootehnice, cu regim de funcționare asemănător unei întreprinderi agricole de stat, condus de un director, inginer-șef, contabil-șef. A dispărut, aici, S.M.A.-ul, ca unitate separată de deservire. Toate unitățile de mecanizare formează, la nivelul unității noastre, un sector de mecanizare. Avem, de asemenea, competențe, atribuții, răspunderi noi pe linia exploatării sistemelor de irigații : am preluat, de anul trecut, o dotare proprie pentru întreținerea și exploatarea sistemelor de irigații și a instalațiilor de amănunt. Nerealizările nu le mai putem pune în sarcina altora, nu o făceam noi nici pînă acum, dar de acum răspundem de realizarea planurilor pe care ni le-am propus, mai ferm, pentru că avem în dotare întreaga bază materială și umană necesară.

— Dar, preluînd ideile Directivelor și ale noilor programe de dezvoltare a țării în viitorul plan cincinal și, în perspectivă, pînă în anul 2000, aprobate de Congresul al XIII-lea al partidului, v-ați angajat să obțineți recolte și mai mari. Cum ?

— Sîntem posesorii unui Program de îmbunătățire a activității în Insula Mare a Brăilei, aprobat personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui obiectiv este sporirea producțiilor de cereale. Vom diversifica însă producțiile : efectivele de animale vor crește în insulă, vom ajunge, de la 80 000 oi în prezent, la 200 000 în următorii ani. Construim 14 ferme noi de oi. Construim, de asemenea, capacități de prelucrare a producției de semințe : de depozitare, condiționare, tratare ; construim noi utilități pentru mai buna folosire a îngrășămintelor, insectofungicidelor, pesticidelor, în general vom construi depozite pentru îngrășăminte, stații pentru prelucrarea erbicidelor, piste pentru aviația utilitară (avem una la ferma Lunca). Vom diversifica sectorul zootehnic : pe lîngă cele două sute de mii de oi, vor apărea ferme și complexe pentru creșterea taurinelor (pentru carne și lapte).

— În insulă sînt însă și două lacuri mari : Blasova și Zătonul. Cum vor fi exploatate ?

— Am avut în vedere și aceste realități : la Zăton vom organiza o fermă piscicolă și o fermă de 50 000 de rațe și giște (palmipede). La Blasova avem, de acum, o fermă piscicolă.

Vom amenaja platforme pentru stocarea utilajelor în insulă, ateliere mari și mici pentru reparații, drumuri de acces spre ferme și de unire a marilor complexe : am terminat unele drumuri, la Maicanu, la Bălaia, și lucrăm acum la drumul ce va uni fermele Rogoz și Șeicuța. Producția va fi, astfel, mai ușor transportată spre gurile de livrare, cu mai puține pierderi, cu o uzură mai mică a mijloacelor de transport.

— Există însă o șosea începută cu mulți ani în urmă, începută și neterminată. Ea unește malul Brăilei cu comuna cea mai din sud, Mărașu. Este cel mai principal drum din întreaga insulă, este axul în care se termină fiecare drum de aici, magistrala insulei, cum e numită, pe care se realizează cea mai mare circulație : cînd se va termina, că de ani de zile nu s-a mai asfaltat nici un metru din ea?

— E inclusă în acest program, dar este investiție a consiliului popular județean. Știm însă că se va realiza și nu numai pînă la Mărașu, ci pînă la Rața și Piatra-Frecățel. Proiectul de execuție prevede nu asfaltarea, ci betonarea ei.

— Ce se va întîmpla cu punctele de trecere ? Fiindcă, după cum știm cu toții, ele sînt niște amenajări rudimentare ! Generează mari greutăți în timpul campaniilor !

— E prevăzută modernizarea lor. Am avut chiar un accident cu un convoi de șleapuri care ne-au lovit vasul „Agricultorul" care propulsa podul ; l-a trimis la fund. L-am scos, l-am reparat și e din nou în funcțiune. Din fericire n-am avut victime umane, dar puteau să fie.

— Cum ați putea evita pe viitor producerea unor astfel de posibile accidente?

— Solicităm să fim dotați cu aparate radar, pentru ceață, pe toate remorcherele. Nu sînt multe. Dar pe un pod din acesta cu care traversăm noi Dunărea, suie 700 de oameni odată, plus cîteva mașini, tractoare, autocamioane sau alte mijloace de transport încărcate cu mii de tone de cereale ! Credem că aceste valori justifică dotarea remorcherelor cu un aparat radar, un radio-telefon, justifică modernizarea cheurilor — de pe cele două maluri.

— Haideți să ne îndreptăm și către oameni care vor trăi în insulă, care trăiesc de sute de ani, de mii de ani în Insula Mare a Brăilei: cum se va schimba viața lor ?

— În Programul dezvoltării Insulei Mari a Brăilei, de care v-am vorbit, sînt prevăzute îmbunătățiri ale condițiilor de muncă și viață. De la Filipoiu, pînă la Zăton, deci de-a lungul întregii insule, vom construi blocuri cu sute de apartamente, cu băi, cantine, cămine pentru nefamiliști. Este prevăzută telefonizarea insulei : așteptăm să ne intre în insulă centrala telefonică, deservită de un cablu subteran. Noile capacități de producție, întreținerea tuturor utilităților, vor asigura noi locuri de muncă oamenilor de aici, le vor ridica nivelul cîștigurilor și, implicit, nivelul lor de trai.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Orizont 800

Zorile de ziuă clipeau mult prea molcom ca dimineața în drumul ei spre zi să pună, în sfîrșit, stăpînire peste ținuturile Dornei. La ceas de grijă, cînd oamenii vin sau pleacă spre munca de toate zilele, cînd botarul dintre noapte și zi era încert trasat, traversam podul peste Bistrița, ca să aflu sediul exploatării miniere din Vatra Dornei. Nefiind de prin partea locului și pentru prima dată, mi s-a părut firesc să întreb de adresă. „Merg într-acolo. Vă arăt eu drumul". „Știu doar că trebuie să țin dreapta podului pînă ce depășesc gara. Nu mult după ea va apărea o clădire din cărămidă roșie. Acolo este." „Da, e chiar așa." Ajunși la sediu mulțumesc de amabilitate. Numai că aș fi vrut să știu unde-l pot găsi pe director. „Veniți după mine", și pașii ni s-au potrivit pînă în fața unei uși. Pe ea scria „Director". A intrat și s-a așezat pe scaun. „Da, vă ascult ! Eu sînt directorul". Se numește Florian Gheorghe, de profesie miner, moștenită din tată-n fiu. A venit de prin părțile Apusenilor ca să se stabilească pe meleaguri moldave și să conducă destinele minerilor și ale zăcămintelor de mangan. Exploatarea minieră Vatra Dornei este cea mai mare furnizoare de mangan din țară. Este datată istoric de aproape două sute de ani, cu documente scrise, aflate spre păstrare la muzeul din Suceava.

„Concomitent cu dezvoltarea bazei de materii prime diversificăm și îmbunătățim producția. Sîntem în plin proces de organizare științifică a muncii. De zăcămintele noastre au nevoie, ca să amintesc pe cele mai importante, industria electrotehnică, chimică și îndeosebi siderurgică. Noi cantități de zăcăminte sînt date în exploatare. Puse în evidență de lucrările de cercetare geologică efectuate în regie proprie. 567 tone de noi rezerve de minereu de mangan au fost identificate. Am extins capacitățile de producție cu o stație de preparare (prăjire) la Tolovanu și alta, de epurare, la Iacobeni." Fragmente dintr-un raport de muncă. Din aridităţtea datelor nu transpar efortul și strădania minerilor de a fi descoperitorii unor comori. Numite în „Țara Dornelor" zăcăminte de mangan. E adevărat că, deși le știe bine firea și stăruința muncii, nici directorul nu vorbește prea mult, lăsînd faptele să certifice eforturile lor. De bună seamă că nu e greu să-ți propui mai mult decît poți. E mai dificil să dovedești. Și minerii dorneni au dovedit că angajamentul asumat, de a săvîrși pînă la Congresul al XIII-lea planul pe acest an, a izbîndit. Mai mult chiar. Pînă la finele anului își propun o depășire de peste 35 000 tone minereu de mangan marfă cu peste 12 000 tone metale mangan și fier.

...Parcurg un traseu imaginar pe harta geologică a exploatării. Îmi este ghid inginera de mine, Maria Acatrinei. Legenda hărții arată situația reală a zonei exploatate. Pe malul sting al Bistriței, de la Nepomuceni către Arșița — Tolovanu — Oița și Dadu — e un prim tronson. Părăsim zona ca să mergem în aval de Vatra Dornei, pe un afluent al Bistriței, Neagra Șarului, la Dealu Rusului. Drancani și Chirileni (Șaru Dornei) vor intra în exploatare în etapa următoare a actualului cincinal 1984—1985. Special am lăsat la urmă zonele unde se desfășoară lucrări de cercetare și prospectare geologică. Ele vor asigura importante cantități de mangan în perimetrul de cercetare stabilit la Suhărzel, Oița, Ulm, Sărișor și Mindrileni.

...Parcurg un drum imaginar pe firul Bistriței, în sus, trecînd prin locuri de exploatare și preparare a zăcămîntului. S-au produs mutații nu numai în structura lui, dar și în firea oamenilor. Ei, de-a lungul vremii, s-au desprins de locurile natale, atît cît să se întoarcă cu și mai multă osîrdie înapoi.

...Am ținut firul apei, de astă dată nu imaginar, încercînd să-mi imaginez vestiții plutași de pe Bistrița. Astăzi ei sînt mineri, forestieri și crescători de animale. Am ajuns pînă-n granița de hotar a Sucevei, la Dadu. Exploatare în carieră deschisă, de unde carbonații de mangan, de calitate foarte bună, iau drumul siderurgiei, la Galați. Drumurile sînt ușoare vara, dar iarna devin próba de încercare a celor ce zilnic urcă pînă la o altitudine de peste 1 500 de metri. Și totuși rezistă oamenii destoinici, călîți, convinși că merită. În țara virtejurilor și bulboanelor, așa cum explică dicționarul cuvîntul „dornă" ,trecutul tumultuos este o permanentă confruntare cu prezentul, pe tot parcursul traseului. Exploatarea minieră Vatra Dornei își desfășoară activitatea la nivelul a trei comune, Neagra Șarului, Iacobeni și Cirlibaba. O puternică platformă industrială este comuna Iacobeni. De la Vatra Dornei pînă la Iacobeni pitorescul drumului... case, cu, brîie, în culori de verde și maron, dispuse în motive florale și geometrice, fac inconfundabil stilul arhitectonic bucovinean. Doar pentru o clipă, ca să constați că brusc pătrunzi într-un centru industrial și mai puțin într-o așezare rurală. Aici se finalizează producția marfă de carbonat de mangan prăjit, de concentrați de oxizi, de sulfat de mangan, de carbonat tehnic de mangan (sau piroluzită). Tot aici, peste un an, se va inaugura stația pilot de cercetare pentru diversificarea producției de mangan. Investiția a fost aprobată. La 1 ianuarie 1985 vor începe lucrările de șantier. Stația pilot este astfel concepută încît să creeze un flux de cercetare maleabil. În fluxul tehnologic de preparare a manganului este inclusă și secția electromecanică. Ea este condusă de inginerul Gheorghe Iugan și are ceva comun cu exploatarea zăcămintelor. Mai deosebită însă, prin structura ei. De astă dată „zăcămîntul" este de suprafață și se cheamă inteligența umană. Felul cum inginerul vorbește despre oameni și tehnică te duce cu gîndul că și el este unul dintre cei mulți ce pun umărul acolo unde este greu. A fi o „bancă" de știință și pricepere fără să ai acoperire în fapte i se pare de neînțeles și chiar incompatibil cu realitatea. Rostul acestui inginer este rostul omului de a născoci, de a-și face munca pentru sine și pentru semenii lui mai ușoară. Profilul secției este de recondiționare a pieselor de schimb și utilaje necesare întregului bazin minier al județului. Ceea ce nu-i împiedică să-și experimenteze propriile inovații și invenții, gîndite din practica producției. Șeful secției e unul dintre cei mai înverșunați creatori, bineînțeles în sensul bun al cuvîntului. Placarea cu bronz a bucșelor pe partea interioară la utilaje, tip excavator E.K.G., asimilarea unei foreze pentru găuri în carieră sînt cîteva din invențiile lui. Un alt coleg, subinginerul Maftei Petrescu, a conceput un banc de rodaj și încercare a parametrilor de utilizare. Ori de cîte ori apar greutăți, fie în recondiționarea pieselor, fie în construcțiile metalice, nu se poate ca mintea acestor oameni să nu le afle mecanismul intim al rezolvării. Sînt conștienți că de siguranța și corectitudinea muncii lor depinde valorificarea totală a zăcămintelor descoperite. De la Iacobeni drumul duce spre Tolovanu. „Cercetările de descoperire a manganului, își amintește șeful secției, Vasile Rus, au început prin 1972, iar intrarea în exploatare prin 1979. Ele au urmat două direcții: una pe linia de sud-vest a zăcămîntului, alta în adîncime".

La mina Tolovanu puțul de mină este un eveniment unicat. În zona Dornelor este primul de acest fel, la un zăcămînt de mangan. Are o adîncime de 99 de metri și permite deschiderea unor noi resurse sub nivelul Bistriței. Ultima pușcătură s-a făcut. Finalul acestei lucrări a coincis cu finalul unei profesii pentru un om, pe nume Andrei Țimpău. La 1 decembrie, șeful de brigadă a spus ortacilor săi un ultim „Noroc bun". Și-a deprins ucenicii să fie curajoși, să nu se mulțumească cu o anume stare de viață și să nu gîndească că timpul o poate rezolva. Ștafeta a predat-o ginerelui său, Valerian Macovei, din gîndul nemărturisit de a continua să fie miner și atunci cînd orice împotrivire cu timpul devine un înțeles. L-am cunoscut în mină. De la orizont 850 brigada lui ajunsese la 825. Și de aici mai departe spre orizont final 800. Acolo am văzut pentru prima dată un alt fel de orizont. Un fel de a privi în adîncime, spre interiorul pămîntului. Un fel de a privi în sufletul omului, descoperitor de alte orizonturi de comori.

MARIA BOGDAN ■

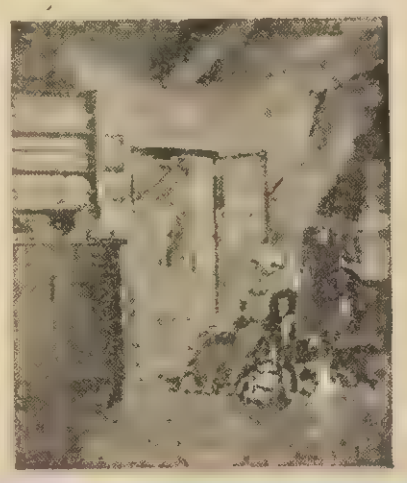

Țara după Congres

Dicționarul muncii făcute cu pricepere și pasiune

● Stop-cadru la Craiova ● Cantitate și calitate ●

Cu drag, despre constructori, arhitecți și proiectanți

Sînt fapte și evenimente care nu pot fi ușor uitate într-o viață de om. Așa, de pildă, cutremurul din seara zilei de vineri, 4 martie 1977, a rămas adînc întipărit în amintirea noastră. Ca și Bucureștiul, ca și alte orașe ale țării, Craiova fusese puternic zdruncinată de forțe oarbe a căror dezlănțuire și se părea că vor trece ani, foarte mulți ani, pînă cînd rănile adînci i se vor vindeca. Dar tragedia aceea cumplită n-avea să dureze prea mult, pentru că și la Craiova, ca pretutindeni în România, sub conducerea partidului, a secretarului său general, oamenii s-au ridicat cu mic cu mare la lupta eroică de reconstrucție a orașului lor.

Printre cei care s-au înscris atunci în primele rînduri au fost și arhitecții și proiectanții de la Institutul de proiectări al județului Dolj. Un detașament restrîns de oameni competenți și harnici au trebuit să dea pe loc răspuns la nenumăratele probleme ridicate de refacerea grabnică a întreprinderilor avariate, a clădirilor și edificiilor monumentale, de inestimabilă valoare, ce avuseseră mult de suferit, și să ofere soluții imediate de refacere și consolidare. Asta în paralel, adică în același timp cu proiectarea noilor ansambluri de locuințe aprobate în număr mare prin decret guvernamental, o dată cu regîndirea și refacerea întregii schițe de sistematizare, cu definitivarea proiectului zonei centrale a reședinței de județ.

S-au ivit probleme și greutăți nebănuite. Volumul muncii s-a dublat și chiar triplat. Dar oamenii nu s-au lăsat înfrînți. Au fost atunci, la Craiova, nenumăratele zile de trudă, de efort eroic, de căutări înfrigurate deasupra planșetelor. Suluri întregi de calc și șpalid au fost acoperite cu studii, proiecte și variante. Au fost nopți în șir nedormite. Inginerul Ion Neagu, actualul director al IPJ Dolj, și arh. Nicolae Spaloghe, directorul adjunct tehnic, își amintesc bine de toate acestea. Ca și colegul lor de breaslă Vasile Cocheci, arhitect de recunoscută valoare, ei nu pot să uite, și nici nu trebuie să uite, de abnegația și devotamentul cu care întregul colectiv de arhitecți și proiectanți s-au angajat în marele efort de reconstrucție pe care însuși țara îl cerea. Între bravii constructori doljeni, între proiectanți, arhitecți și populație s-au statornicit cele mai strînse relații de muncă și colaborare, de stimă și încredere reciprocă. Orașul a început să renască, precum pasărea Phoenix din propria cenușă.

Am fost zilele trecute la IPJ Dolj. Arhitectul Nicolae Spaloghe și Ion Bondei, președintele C.O.M.-ului, mi-au vorbit îndelung despre preocupările, despre împlinirile și năzuințele oamenilor de aici. Am aflat astfel cum s-au definitivat, rînd pe rînd, proiectele și detaliile de sistematizare pentru principalele ansambluri de locuințe craiovene. Noua stradă a Unirii, aprobată de însuși conducătorul partidului și statului, a fost proiectată de un colectiv condus de arhitecții Viorel Voia și Florin Gorănescu. Ansamblurile de locuințe Mihai Viteazul, Vasile Conta și Grigore Preoteasa au constituit adevărate pietre de încercare pentru arhitecți și proiectanți de înaltă ținută profesională, precum Florin Georgi, Lizica Dumitrescu, Dan Budică, Ion Goguță, Georgeta Voia și pentru mulți alții. După concepția și proiectele lor au prins viață primele cvartaluri din zona centrală, precum și edificiile unicat, de elevată monumentalitate, cum sînt : Casa Tineretului, Casa Armatei, Blocul 23, Casa Cărții, Facultatea de medicină, Mercur — etapa a II-a, Cinema Modern. Toate aceste construcții se integrează armonios în noile ansambluri care îmbină în chip fericit elementele arhitecturii locale, tradiționale, cu elementele arhitecturii moderne, dînd Craiovei acea notă personală, de mare distincție și frumusețe, nemaiîntîlnită, unică în întreaga noastră țară.

— Și care ar fi, totuși, cele mai izbutite „producții" ? — îi întreb pe directorul adjunct.

— De departe, ansamblul Unirii. Apoi, ansamblul Mihai Viteazul... Pentru că prezintă o notă sporită de confort și originalitate, un procent ridicat de elemente arhitectonice tipizate, realizate cu costuri reduse.

— Aveți și producții mai puțin izbutite ?

— Ansamblul Vasile Conta, realizat de subsemnatul... Cel puțin pe mine nu mă satisface pe deplin. Aș fi vrut să realizez cu totul altceva, care să rămînă nealterat peste milenii.

— Am aflat că faceți și ceva export de proiecte...

— Da, am participat și participăm la un concurs internațional de proiectare a unor mari edificii publice din capitala Algeriei.

— Credeți că puteți da mai mult ? Că puteți fi mai competitivi ?

— Cred că da, dar trebuie să fim și mai exigenți cu noi înșine. În primul rînd eu sînt dator să fac mai mult.

Este modest și exigent, întîi și întîi cu sine însuși, arhitectul Nicolae Spaloghe. În fond, așa și trebuie să fie un director adjunct tehnic. Eu unul însă nu pot știu ce să cred, pentru că nemulțumirea lui, categoric, nu are temei. Cei care vin în Craiova și dau cu privirea de cochetul cvartal de blocuri din dosul Hotelului Jiul au, dimpotrivă, numai cuvinte de laudă și apreciere nu numai la adresa constructorilor, ci și la adresa proiectantului și arhitectului.

Lăsînd la o parte unele greutăți și neîmpliniri, trebuie să spunem deschis că întreaga Craiovă modernă de astăzi este rodul muncii pline de răspundere a arhitecților și constructorilor, a inginerilor și proiectanților. Cu o răsplată binemeritată a activității exemplare, Institutul de proiectări al județului Dolj a fost distins de două ori cu Ordinul Muncii clasa a II-a și de trei consecutiv cu Ordinul Muncii clasa I. Pe cele zece luni, încheiate din acest an IPJ Dolj se află pe locul întîi în întrecerea socialistă pe ramură.

Sînt rezultate excelente, care îndreptățesc speranțele, deocamdată timid mărturisite, că IPJ Dolj poate visa la mult rîvnitul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Ar fi aceasta cea mai înaltă apreciere dată muncii bravilor arhitecți și proiectanți ai Craiovei de azi și de mîine.

MIHAI STĂNESCU ■

Interviuri în prima linie

„Consider meseria ca pe o zestre"

— De cîți ani lucrați la „Republica", tovarășe Vasilică Piperea ?

— 30. Am venit cînd aveam 17 ani. Veneam de la Corabia. Un tînăr de 17 ani, înalt și blond.

— Acum ?

— Sînt cărunt dar nu mă deranjează acest lucru. Uzina m-a primit cu brațele deschise. Am fost repartizat ca strungar la filetaje. Lucram, îmi amintesc, la un strung vechi la care se tot rupea cureaua. Mai mult munceam să-l repar. Munceam de dimineață pînă-n seară ca să-mi pot face norma. Apoi am trecut la secția de trăgătorie. Am lucrat, în timp, la tot felul de mașini de retezat, de tras și la atelierul de cromaj. Totodată mi-am completat și studiile. Am terminat liceul, școala postliceală și pe cea de maiștri.

— Cunoaște faptul că sînteți posesorul unor valoroase invenții.

— Am patru brevete și un număr de raționalizări care se aplică de foarte multă vreme în producție. La acest capitol am foarte multe lucruri de povestit. Proiectanții, ca să dau un singur exemplu, ne-au cerut cîteva milioane ca să proiecteze o instalație de decăpcat sodă în vrac. Noi, aici, am făcut o instalație care merge foarte bine, de cinci sau șase ori mai ieftină. Dar, cea mai spectaculoasă realizare am avut-o în urmă cu cîțiva ani. Trebuia să se dea în funcțiune instalația de extrudat țevi. Pentru asta trebuia să se decapeze țevile. Spus altfel, trebuia ca țevile să lasă albe. Operația avea la bază acidul fluorhidric, care era adus din import. Și, ca un făcut, atunci respectivul acid lipsea. Eram coautor la o invenție românească prin care se înlocuia acidul. Dar ne-a venit teamă s-o experimentăm. Atunci directorul m-a chemat și mi-a spus : „Nea Vasile, hai s-o încercăm pe a noastră. Fă tu ce poți". Și m-am apucat de treabă. Cîteva zile și nopți. În ajunul vizitei secretarului general al partidului am scos primele pachete de țevi. Le-am alb... Parcă-l văd și acum pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cum s-a oprit în fața pachetelor care încă mai erau așezate la soare, și ne-a felicitat. Cred că a fost cea mai mare reușită a noastră.

— Cum sînt tinerii de astăzi care vin aici ?

— Buni. Chiar foarte buni. Prin mîna mea, ca să nu mă laud, trec zeci, așa ca să nu spun sute, de tineri. De fiecare dată, vă rog să mă credeți, mă uit pe mine, înaltul și blondul care a bătut în urmă cu treizeci de ani la poarta fabricii. Asta mă face să-i înțeleg mai bine. Le împărtășesc tot ceea ce știu fiindcă, s-o spun sincer, și eu am primit învățătură de la alții. Și, de ce să n-o spun, meseria o consider ca pe o zestre. Ea trebuie dată în totalitate generațiilor care vin, fiindcă numai așa se poate vorbi despre un salt cantitativ și calitativ. Tinerii, după părerea mea, nu mai trebuie să mai aibă perioadele acelea de căutări pe care le-am avut noi. Mulți dintre cei care mi-au trecut prin mînă, astăzi sînt colegi cu mine. Și Vasile Șiu, și Teodor Timofei și Nicolae Năstase și Leon Dogaru și Gheorghe Doagă și Marin Oprea. Sînt numai cîțiva pe care îi consider ca pe copiii mei.

„Nu vreau să-i dezamăgesc pe cei care m-au pregătit"

— Deci, unde ne aflăm ?

— La una din cele mai importante secții din Uzina „Republica". Secția de extrudare. Numele, ne explică didactic tînăra Achim Luminița este luat de la cel mai important utilaj din secție. De o presă de extrudat țevi. Un procedeu de fabricare a țevilor la cald...

Tînăra Luminița Achim ne explică cu atîta răbdare omului care cunoaște foarte multe. În ciuda faptului că este îmbrăcată în halat și poartă pe cap o cască de protecție, lasă să i se ghicească mici cochetării feminine ; părul coafat, iar unghiile date cu o culoare sidefie. Cred că, pentru a folosi în continuare același cuvînt, ghicește la ce ne gîndim. Vorbește nu ca o justificare a faptului că este ușor cochetă și elegantă, ci prin faptul că este una din puținele femei care lucrează în această secție...

— Am vrut să mă fac învățătoare. Am venit, acum 10 ani, de la Urziceni, hotărîtă să dau la liceul pedagogic. N-aș putea să-mi explic prea exact ce s-a întîmplat cu mine. În ultimul moment m-am răzgîndit. M-am dus și m-am înscris la Liceul industrial „Republica", fără să știu prea multe despre ce este vorba. La început, vă spun sincer, m-am cam speriat. La 14—15 ani, fată fiind, să te faci metalurgist !? mă mir și mă întreb și acum. Dar, în timp m-am obișnuit. Mai mult decît atît : a început chiar să-mi placă și chiar, acum pot spune acest lucru, să mă îndrăgostesc de această meserie. Așa au trecut anii și am terminat școala... Cînd m-am încadrat la „Republica", se montau primele utilaje la „Uzina nouă". Dar acum a apărut o altă dificultate. Făcusem practica la uzina cea veche. Ceea ce învățasem nu prea se mai potrivea. Prietenii și colegii, vechi metalurgiști, unii cu copii de vîrsta mea, mi-au întins mîinile. M-au învățat tot ceea ce cunoșteau și ei. N-am auzit pe nici unul : mă fetiță, după ce ești așa cum ești, pirpirie, vii să te mai faci și metalurgistă. De asta mi-a fost cel mai frică. Dar nu a fost să se întîmple așa... Așa că am luat-o cu începutul. În schimburi și de cîte 48 de ore, alături de unii din cei mai experimentați metalurgiști, am muncit la finisările de la „Uzina nouă". Ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost în iarna lui '80 cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost alături de noi la darea în folosință a uzinei. Parcă-l văd și acum la pupitrul de comandă al presei de extrudat. Acest lucru, pentru mine, un copil încă de 19 - 20 de ani, vă spun sincer, mi s-a întipărit pentru totdeauna în minte. Sînt lucruri pe care nu le poți uita niciodată. Și aceasta este unul dintre ele. Șeful statului, alături de noi, la bucuria punerii în funcțiune ! Alături de noi, la bucuria elaborării a ... Țeavă de inox, așteptată de industria noastră cît și de industria multor țări...

„Ne simțim implicați în totalitate"

— Sînteți foarte tînăr, tovarășe inginer Gabriel Ghinda.

— Așa doar la prima vedere. Am terminat facultatea în urmă cu nouă ani și am fost repartizat la „23 August".

— Care-i totuși drumul, în nouă ani, de la inginer stagiar pînă la șef de secție motoare, unul din punctele cheie, să-l spunem așa, ale uzinei ?

— Unii ar spune că-i lung. Mie, o zic sincer, nu mi s-a părut că-i așa de greu. Am lucrat la început ca inginer-șef de tură. În schimburi. Apoi, am lucrat în proiectare tehnologică. Am avut un mare avantaj. Făcusem practica studențească aici și cunoșteam foarte bine fabrica. Dar cel mai important lucru era că știam oamenii. Nu știu cît mă cunoșteau ei pe mine — dar eu îi cunoșteam. Știi pe ei cît și problemele lor. Așa se explică, și îmi explic și eu, de ce adaptarea pentru mine a fost foarte ușoară...

— Cîți oameni aveți în subordine ?

— 1 100.

— O întreagă uzină. Cum lucrați cu oamenii ?

— Munca directă cu oamenii îmi dă satisfacții imense. De multe ori mă simt ca un dirijor al unei formații imense...

— Ale cărei acorduri se aud pînă departe...

— Da. Produsele fabricate de noi, cum se cunoaște, ajung în multe țări ale globului. Îmi este acum foarte greu să spun toate țările unde ajung fiindcă ne-ar trebui o întreagă listă. Dar, ceea ce este cel mai important este — și asta ne dă cele mai mari satisfacții — că ele sînt apreciate. Martor al celor spuse sînt scrisorile de mulțumire ale diferiților parteneri din țară și de peste hotare, în care este lăudată marca noastră : FAUR... Asta se datorează și faptului că de fiecare dată cînd ne-a vizitat fabrica, tovarășul Nicolae Ceaușescu a venit și la secția noastră de motoare. În ultimele vizite s-a precizat că numărul de motoare fabricate aici să ajungă la 10 000. În cel mai scurt timp se va ajunge și la această cifră. De fapt, ca să fiu mai concret, în recentul Raport prezentat la Congresul al XIII-lea, aproape la fiecare capitol ne-am simțit implicați în mod direct.

SORIN POSTOLACHE ■

Vineri, 7 decembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Întîlnirea cu viitorul

Din nou, de la altitudinea cea mai înaltă a vieții noastre politice, la Congresul partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat literaturii și scriitorului îndemnul de a fi ai țării și pentru țară. Îndemnul de a porni de la oamenii de pe acest pămînt și a se întoarce la ei, în fertilul cerc al cunoașterii de sine a artistului și al recunoașterii de către ai săi. Formularea într-un document politic de anvergura Raportului la Congres a unor deziderate pentru artă și artist, pe lîngă faptul că nu conține nimic restrictiv, deschide porți mai variate către noi și problemele noastre, reprezintă o recunoaștere a rolului și statutului artei și artistului într-un program de edificare valorică a societății românești de azi și de mîine. Relația cea dintîi care se cuvine făcută este cu progresul, cu modernizarea, cu revoluția tehnico-științifică ce, în mod obiectiv, sînt, vor fi însemne ale dezvoltării în condițiile lumii de azi. Pe acest plan, cu atît mai mult literatura cunoaște impactul cu dinamica febrilă a contemporaneității, intră în competiție, prin formele specifice, cu lupta pentru tehnicile de vîrf, pentru maximă eficiență a gîndului și faptei. A scrie despre azi, despre acest popor, în spiritul de azi al acestui popor presupune a-i înțelege și respecta competițiile, a realiza sincronizarea cu structurile sale psihice de acum, a nu-i ignora performanțele, dar, nu mai puțin, a nu fi indiferent la nevoia de răspuns, de opinie, de replică. Imaginea României cuprinsă în Raport este foarte complexă. Procesele prefigurate aici implică întreaga societate, pe verticală și orizontală, în timp și spațiu. Absența devine imposibilă sau este egală cu ratarea. Prezența obligă la complex și nuanțat, refuză moralismul și ilustrativismul. Unei lumi care își include cibernetica, informatica, ingineria genetică, detaliate în computere și roboți, în atîtea sofisticate mașinării, drept instrumente obișnuite nu numai de lucru, dar și de viață, literatura nu-i va putea oferi imaginea, realiza sinteza decît procedînd cu unelte pe potrivă, forțînd, la rîndul ei, granițele mijloacelor, trăind necontenit aventura inepuizabilului, tentația viitorului. Dealtfel, Raportul se cuvine interpretat cu gravitatea marilor întrebări, din prisma viitorului nu fix, rigid, imuabil, închis în scheme, ci văzut ca o operă a oamenilor, ca rezultat al îmbinării previziunii științifice pentru orice faptă omenească destinată a dura, cu lanțul corecturilor aduse de fapta vie, de punerea în operă realizată zi de zi, în mii și mii de locuri, pornită din mii și milioane de creiere. Dimensiunea de complexitate a construcției sociale prin multiplă participare, prin fluență cauzată de individualități, de amestecul de colectiv și individual, de interdependența dintre aspirație și realizare, iată un tărîm fertil pentru proză azi în România. Cum va fi România de mîine ? România anului 2000 ? Avem datele-traseu : cum va arăta omul acelui an 2000 ? Cum se gîndește omul de azi pe sine însuși, privindu-se prin lentila sfîrșitului de mileniu ? Nu e vorbă de nici un fetișism al granițelor dintre de două ori cîte zece sute de ani, și întîiul an al viitorului mileniu, de nici un misticism al numerelor. Dar realitatea este că mereu ceva nu mai poate fi cum a fost, că o epocă istorică nu mai seamănă cu alta, nici o pronosticare nu-și ajunge sieși, viața vine de pretutindeni spre noi și sîntem obiect al ei și subiect al ei. Diversitatea devine diversități, răspunsul unic trebuie să se mulțumească cu rolul de alternativă, istoria e lucrare a mulțimii și-și decelează legile cu vigoarea și aleatoriul și siguranța unui organism viu. Privind către anul 2000, scriitorul român o face cu ochi fascinat și responsabil. Raportul la Congres îl cheamă către o lucrare ce nu îngăduie pripeala, dar nici nu validează trăirile conformiste și călduțe. În efortul României de a fi ea însăși în lume, de a fi ea însăși în timp, literatura e o componentă cu rol de importanță majoră. Raportul ne cheamă să pariem pe noi înșine. Scriitorul român de azi are conștiința întîlnirii cu poporul contemporan și viitor, pariind pe gîndul și talentul său.

PLATON PARDAU ■

Luminiș de pădure

Cu excepția cîtorva pînze — și ne referim în primul rînd la ampleele compoziții ce transcriu dramaticul și încrîncenatul Război pentru Independență, sau ne referim, totodată, la cîteva portrete și cîteva naturi statice — celelalte lucrări ale lui Nicolae Grigorescu par a fi pictate, în marea lor majoritate, dintr-un luminiș de pădure, dintr-o poiană, din preajma unor mesteceni albi și subțiri, de pe o dulce coastă de deal.

Dintr-un astfel de loc, cel mai adesea la ceasul blînd al după-amiezelor (arareori diminețile, arareori înspre amurg), de obicei vara sau primăvara (arareori toamna, arareori iarna), a vrut Pictorul să vadă, să audă, să simtă și să înțeleagă eternitatea de-o clipă a lumii, eternitate ce s-a numit Car cu boi, Ciobănașul, Căpiță de fîn, Fata cu ulciorul și așa mai departe.

Copleșit de lumina, liniștea, frumusețea și-atotputernicia acestui loc, în inima căruia s-a simțit, cred eu, ca în preajma unei fîntîni ce naște întruna în pădure, sau flori și mireasme, sau doine cîntate la fluier, ori la nai, Pictorul le-a și așternut, ca atare, pe pînză, de unde acea largă serie de luminișuri de pădure, poiene scăldate în soare, poteci în pădure...

Cu alte cuvinte, chiar dacă Pictorul a negat poezia picturii sale („Îmi spun unii că poetizez. Nu știu bine ce-i asta. Dar bănuiesc ce trebuie să fie în gîndul lor : că m-aș încerca să fac mai frumos decît natura. Or fi și neghiobi care cred că pot retușa opera naturii, dar aceia numai artiști nu sînt. **Eu aleg, nu corectez.**"), ea este mai mult decît prezentă și, din fericire, exact în sensul în care a spus-o, căutînd. Căutînd mereu acel ceva pe care, dintr-o mie de alte ipostaze, l-a ales și l-a cultivat cu inegalabil talent și geniu, instaurînd în pictura românească un— nou mod de abordare a peisajului, a lumii satului.

Timpul, s-a văzut mai tîrziu, a validat acest mod de-a poetiza. Mai mult decît atît, peisajul grigorescian, sau, dacă vreți și acceptați, lumea văzută dintr-un luminiș de pădure, a racordat pictura românească la cea mai autentică și mai ridicată cotă a impresionismului european și-a făcut, mai apoi, o adevărată școală în pictura noastră. Pictura românească a avut, prin Nicolae Grigorescu, șansa de-a atinge o culme de referință și acest adevăr ni se dezvăluie plenar prin ampla retrospectivă pe care generoasele spații ale Muzeului de Artă o găzduiesc cu emoție și cu respectul cuvenit.

VICTOR NIȚĂ ■

A doua carte cu prieteni

Cu ghimpe de lildeș

Treceam prin satele Bucovinei, de la Gura Humorului în jos — și parcă lunecam pe marginea roșie a unei icoane zugrăvite și răzvrătite pe sticlă. S-auzeau fagii sunînd pe Dornele-n cădere-nspumată, și eram o iolă căruntă plutind într-o icoană roșie. Pe-tam, înscris pe copastie, numărul 13, ca-ntr-un poem de Nicolae Prelipceanu, cel îndrăgostit de Suceava lui prea-frumoasă și sprijinit cu tîmpla pe 13 iluzii și rezemat cu coatele pe lunile august și septembrie din creta Dobrogei, satul 2 Mai („ierburi uscate ale Dobrogei, foșnind ca degetele unui fumător"), mă salutam cu stejarii (trebuie cîndva, Nicolae, să bem nebunie păstrată în două jumătăți de ghindă, tot așa cum ne place să bem vodcă din stacane), deasupra obcinelor, un fulger cu picioare de cerb, îi striga unei fete versuri din tine : „eu sînt lupul și te iubesc" (tare mi-ar fi plăcut să-l fi scris eu), din spinarea de miazănoapte a munților terculți în boabe de grindină vuia o legendă din neamuri vechi, și, fiindcă-mi era pădurea duminică, am întrebat :

„Oare vine — oare se duce — oare trece / acest nor care spînzură azi deasupra capului meu / că o secură benignă ? / îmi pun ochelarii de ceață și mă uit la ei / cu ochii închiși / ei tale și spînzură în fișii / tot văzduhul de deasupra capului meu / în vreme ce eu în vreme ce eu / oh și eheu !"

Versuri ca o domniță de voievod cuprinsă într-o poartă de lemn de piper, toamna, cînd s-abate dinspre munte un călăreț. Eram într-o vîlcea fericită, cum zici tu, încăpătoare ca o iubire tristă — cei ce nu mă credeți, întrebați fumul. Pentru că începe toamna.

„Începe toamna soarele decade / în fiecare dintre noi pe rînd / increme-nește apa în cascade / pe munți o clipă luminînd... / ...Se stinge totul totul se aprinde / asemeni înăuntru și afară / mereu cu o secundă înainte / de-a fi în noi pentru întîia oară".

(Continuare în pag. 20)

FĂNUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

Marin Preda și lumea copilului

Proza din veacul nostru este plină de părinți autoritari și de copii reprimați ba de tată, ba (prin substituire) de mamă. Malraux ignoră copilăria, ca fiind neesențială pentru condiția omului, Sartre o detestă, un prozator mai nou, Michel Tournier, interesat în chip special de descoperirile psihanalizei, vede în universul copilăriei un vast sistem de complexe.

Marin Preda și, în genere, scriitorul român, are față de copilărie o atitudine mai detașată. În **Imposibila întoarcere** dăm peste această definiție : „Se spune de obicei că există o nostalgie a paradisului pierdut, care este copilăria. În realitate copilăria este locul de refugiu al problemelor insolubile. Omul matur sau chiar foarte tînăr descoperă, de pildă, condiția sa, că mai devreme sau mai tîrziu, fericit sau nu, bun sau rău, el trebuie să moară. Și-și aduce aminte că odinioară această mare trecere se putea face surizînd"... Copilăria nu-i, va să zică, paradisul pierdut, nu-i nici micul infern al omului. **E locul de refugiu al problemelor insolubile.** Cea dintîi și cea mai gravă este moartea. Omul nu are, în copilărie, conștiința morții, nu-și cunoaște, cu alte vorbe, condiția tragică de existență. Asta-l face să întîmpine ușor nenorocirile și, mai tîrziu, să-și amintească de inocența lui. Alte **probleme insolubile** care se refugiază în spațiul copilăriei, Preda nu mai citează. Le putem deduce, la nevoie, din literatura lui de ficțiune. Dar, încăodată, marele prozator nu-i preocupat în mod expres de lumea copilăriei și nici de psihologia copilului, în ideea (contestată de mulți) că există la această virstă o psihologie analizabilă în termenii epicii. Preda nu consideră copilăria o lume aparte. Copilul face parte dintr-o familie, familia dintr-o așezare umană mai mică sau mai mare, așezarea intră într-un sistem de relații... Omul indiferent de virsta lui, este o ființă sociabilă. Preda îl vede și-l analizează ca atare.

Exemplul cel mai elocvent îl dă Niculae Moromete din romanul citat mai înainte. **Moromeții** prezintă — în termenii sociologiei — drama unui

(Continuare în pag. 20)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

Dimitrie Stelaru

Dispărut acum 13 ani, la 28 noiembrie 1971, Dimitrie Stelaru, descoperit de Eugen Jebeleanu și impus de E. Lovinescu printr-o faimoasă planetă de poet nou, se bucură de un studiu monografic din partea lui Emil Manu (Cartea Românească, 1984). Poetul, considerat printre cei mai reprezentativi din generația tînără în anii războiului, e unul care'a atras și atenția lui G. Călinescu în 1945 (în al său compendiu de **Istoria literaturii române**) după ce mai scrisese despre el (înainte de Lovinescu) Pompiliu Constantinescu și, după Lovinescu, Șerban Cioculescu. Emil Manu a revelat întîia oară plachetа de debut a lui Dimitrie Stelaru **Melancolie în Fapta** din 13 iulie 1946, plachetă prefațată de I. Narcis (probabil poetul însuși), datată 1935. Cred că sînt primul care am scris în 1946 despre cea de a doua plachetă a lui D. Stelaru, semnată, ca și prima, D. Orfanul, **Abracadabru.** Cea dintîi a apărut la Brașov, a doua la București prin 1937. Poetul însuși ne-a oferit un exemplar cu fotografia sa pe copertă. L-am prezentat apoi cu toată opera de pînă atunci în **Viața românească.** Mai publicase cu numele D. Orfanul **Preamărirea durerii** în 1938 și cu numele D. Stelaru **Noaptea geniului** (1942), **Ora fantastică** (1944) și **Cetățile albe** (1946). Alte volume declarate de D. Stelaru în interviul acordat lui Adrian Păunescu **(Sub semnul întrebării,** 1971) ca apărute înainte de 1938, **Biestem** și **Trepte de marmură,** nu s-au găsit pînă azi. În 1939 poetul anunțase **Cetatea de marmură,** iar în 1941 la Editura Cadran **Vagabondul** și la Editura Alfa, în 1942, volumul **Trecere.** Nici unul n-a mai apărut (pot fi titlurile anterioare ale volumului **Noaptea geniului**).

D. Stelaru, pe numele adevărat Dimitrie Petrescu, s-a născut, scrie Emil Manu după Ion Segărceanu, la Segarcea din Vale, județul Teleorman, la 8 martie 1917. A rămas orfan de tată care a murit în război. Mama recăsătorindu-se în 1924, familia s-a mutat la Turnu-Măgurele, unde copilul a făcut clasele primare și trei clase de liceu. În continuare a urmat timp de patru ani o școală particulară la Stupini, lîngă Brașov. Nu se știe precis ce-a făcut din 1933 pînă după război. Ar fi vagabondat prin diverse localități (Iași, Bacău, București), fugind de serviciul militar, ascunzîndu-se și pe la rude. Ar fi fost brutar, zidar, „profesor" la Sighișoara, la o școală imaginară. Își vindeca binevoitorilor plachetele de versuri de la 18, 20 și 21 de ani, încercînd să pătrundă în presă. Din aprilie 1939 publică versuri cu pseudonimul D. Orfanul în **Adevărul literar și artistic,** iar cu pseudonimul D. Stelaru și prezentat de Eugen Jebeleanu la **România literară, Universul literar** (1939—1940), **Albatros** (condus de Geo Dumitrescu, 1941). La apariția volumului **Noaptea geniului,** Pompiliu Constantinescu recunoaște în **Vremea războiului** (august 1942) că D. Stelaru „are meritul necontestat de-a fi dat expresie celi dintîi la noi poeziei vagabondajului". Cu doi înainte Stelaru își anunțase prin Constantin Almăjeanu (1910—1943) moartea în **Semnalul,** deplînsă în **Universul literar** din 15 iunie 1940 de Nichita Tomescu : „Cine știe, zicea acesta, dacă nu va rămîne tot în manuscris cartea pe care voia s-o scoată : **Noaptea geniului".** Știrea e dezmințită după o săptămînă, dar poetul se ține în continuare de farse. Explică lui Lovinescu că a furat o sumă de bani (lucru neadevărat) spre a-și face un bust de bronz. Șerban Cioculescu era de părere că în **Ora fantastică** „pe urmele lui Verlaine cel din legendă, bătut de furtunile vieții și năufragiat în circiumă, compatriotul nostru își proclamă impudic boema, întreținîndu-și prin nevinovate mistificări legenda derivată". Volumul **Cetățile albe** n-a mai avut ecoul așteptat (o singură recenzie a lui Emil Manu îi anunță în **Fapta** din 13 iulie 1946). Urmează în activitatea lui Dimitrie Stelaru un hiat de nouă ani. La 30 de ani se căsătorește cu profesoara Despina Berlingher și are o fiică, Eumene. Se desparte în 1954 și se recăsătorește în 1955 cu pictorița Rodica Milda Panțîle care divorțează în 1961. Cu ultima soție, Anghelina Cioacă, a trăit pînă la moarte, avînd și un fiu, Norișor. A publicat trei basme în versuri **Fata pădurarului** (1955), **Gelu** (1956) și **Cei din lună** (1969), piese de teatru, feerii, **Șarpele Marao** și **Vrăjitoarele** (1957), poeme dramatice, **Leru** și **Împăratul Nix** (1970), două volume de proză, **Fata fără lună** (1967) și **Zeii prind șoareci** (1968), patru noi volume de versuri, **Oameni și flăcări** (1963), **Nemoarte** (1968), **Înaltă umbră** (1970) și **Păsări incandescente** (1971). Volume de culegeri cu inedite : **Mare incognitum** (1967) și **Coloane** (1970).

Deși noi înșine am încercat să recuperăm ceva din ultimele poeme ale lui D. Stelaru (pe cele proletcultiste din 1963 și le-a exclus singur), este în afară de îndoială că opera sa durabilă se cuprinde în **Noaptea geniului** și **Ora fantastică.** Începuturile sînt eminesciene, în **Preamărirea durerii** cu ecouri evidente din **Poemele** lui Edgar Allan Poe, traduse în românește de Emil Gulian, concomitent (1938). E mai mult ca sigur că Stelaru nu a citit alți poeți străini decît fragmentar și numai în limba română, desigur pe Baudelaire, tradus parțial de Philippide (1934), Pillat (1937) și Arghezi, pe Verlaine și Rimbaud. În afară de Eminescu, gusta pe Barovia, pe Lucian Blaga și pe Emil Botta (din ultimii doi sînt ecouri în ultimele volume). Nu știu de supr. realistu francezi. Prețuia, pare-se, pe Ștefan Stănescu cu a sa **Arca lui Noe** (1937). Prietenul său C. Barcarolu (n. 1899) publicase în 1934 niște poeme în proză, **Florile roșii** (1934). Este interesant că boema era pentru Stelaru nu numai o temă literară, dar și un stil de viață. Poetul avea demonul poeziei, dar afecta suferința de a nu fi înțeles, abia ascunzîndu-și, sub o falsă umilință, orgoliul. Accepta libațiile ca pe niște chinuri, invocînd damnarea, situația sa de poet blestemat. Purta prin buzunare versuri nu numai inedite, dar și publicate. Voia să treacă drept poezii îndelung reflectate simple improvizații. I-a lipsit mai ales în ultimele decenii de viață un control mai sever al exprimării, fondul liric il era ca și secat. Stelaru fusese totuși înainte și rămîne un poet autentic, izbutind să-și ridice eul peste mizeriile vieții cotidiene, să dea un sens artistic superior aventurii sale umane, să-și eleveze spiritul prin autocontemplare, exclamînd printr-un oximoron : „Ce limpede sînt de întunecat — / Parcă e cineva care plînge ; / De norul acesta dospit / Cine m-a spînzurat ?" Călinescu afirma că poezia sa e „un delir înfatuat în ton sacerdotal și profetic", grațios villonesc. Îi atribuia „ingenuității fabricate", nu „febricitate", cum transcrie Emil Manu. De asemenea Stelaru își dorea precum Caligula un cal în laticlavă (haină de senator) nu lacticlavă...

Este adevărat ce ne spune Emil Manu în legătură cu patriotul florentin Niccolò da Uzzano care a murit însă în 1433, nu 1438. Cît despre bustul său din teracotă pictată de Donatello, el se află la Muzeul Național din palatul Bargello, nu în Galeria degli Uffizi. Ni se mai vorbește de baronul de Lahouton (scris de două ori în acest fel), autorul unei cărți „de idei tari și revoluționare, în care urăște religia, pe preoți, mai ales pe iezuiți, libertin pînă la anarhie, adorator al naturii și al forțelor ei". Cartea, apărută în 1703, este de baronul La Hontan. În fine, scriitorul german Peter Hille cu care Petre Stoica îl pune în legătură pe Stelaru a trăit între 1854 și 1904 și a colindat cu sătrele de țigani din Germania în Anglia, Țările de Jos, Elveția și Italia. Autor în 1887 al romanului anarhist **Die Sozialisten.** Undeva Emil Manu compară poezia lui Stelaru cu pictura lui Caravaggio. Cred că nu se aseamănă.

AL. PIRU

Subconștientul Veneției

Un rafinat al cuvîntului este Traian Filip în **Subconștientul Veneției** („Cartea Românească", 1984) roman care pare scris, la prima vedere, doar pentru plăcerea de a stoarce verbul ca pe un tub de culoare ori ca pe un șip de parfum. E o splendidă limbă românească în această carte, o limbă întoarsă pe fața ei mătăsoasă, tandră dar uimitor de densă, vădindu-și capacitatea plastică, vigoarea expresivă, însușirile de nuanță, accent și aromă cum în puține dintre aparițiile editoriale mai noi ne-a fost dat să vedem. Fascinația cuvîntului rar, dezvăluindu-și splendoarea într-o cizelură și o surpriză a reliefurilor care provoacă deopotrivă deruta și încîntarea, abundența care totuși nu obosește de citat, alocuțiune, proverb, sentință, conjugate cu potrivirea vocabulei străvechi, toate turnate într-o sintaxă ce pune dulci piedici lecturii, denotă o sensibilitate lingvistică de excepție. Prin uleiul parfumat al acestei limbi personajele, la început, abia se văd, anulîndu-și parcă cea de-a treia dimensiune, plasîndu-se, ca și decorul, la un perete de stampă, el însuși putrefiat, subțiat, apăsat de ape, de catastrofe, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Apoi intriga, fără veste, se leagă strîns, cu niște teribile noduri marinărești făcute parcă de un gondolier-„facchino", personajele capătă consistență, știința de a compune tipuri, a autorului, mai palidă în rom-inele sale anterioare, bate din plinul aripilor. Claudia, Alberto, Contarini, Patrizia, Magdalena, Guido, chiar și gondolierul-„facchino" fără nume, cu rol de „raisonneur", sînt eroi care nu se uită, pendulînd, ca toată fauna umană a locului, între disoluție și cristalizare, între echilibru și delir, dar cu un tumult interior care le face neașteptat de puternice. Claudia, fină și palidă, narcisiacă și dură, cu poza ei de descendentă a Bizanțului sub care colcăie interese fetide ; Alberto, reținut, retractil, anxios, vulnerat pînă și de mișcarea aerului, neplăcîndu-i să-și expună sufletul decît în arta lui, dar căzînd pradă, ca și prințul valah din **Săptămîna nebunilor** a lui Barbu, răpăcit în aceeași Veneție, unei pasiuni devoratoare, care-l mistuie pînă la alb ; sculptorul Contarini, personalitate artistică de o mare forță, dezlănțuită într-o polemică vitriolantă cu falsele glorii — sînt surprinși cu tehnica aparatului fotografic minuit de Alberto, care aici se depărtează spre a cuprinde cît mai mult din cîmpul perspectivei, aci se apropie și mărește detaliile pînă cînd ele te orbesc și nu le mai vezi, le percepi doar prin gust, prin miros sau prin simțul tactil. În jurul celor numiți circulă o umanitate sufocant de densă, un fel de junglă sau de galaxie umană, cuprinzînd visători și pragmatici, blînzi și cinici, bogătași și săraci, prostituate, frivole, nimfe, nimfete, pescari, hamali, snobi, excentrici, fanfaroni, tăcuturni, exaltați și introvertiți, sofisticați și rudimentari, senzuali și frigizi, aroganți și sfioși, hoți, excroci, cerșetori, drogați, teroriști, încîleiți într-o aprigă luptă pentru existență, pentru putere sau glorie. Vin parcă în pagini dindărătul unei cortine, cea a timpului apus al Veneției ca să-și depună umbra pe același perete de stampă, dispărînd apoi, cu frenezie de efemeride, în întunericul sau în amurgul unei lumi care-i soarbe și care dispare o dată cu ei. Dar cîtă frenezie, ce fervoare de vietăți nocturne surprinse sub lupa hieratică sau sub razele palide ale lampadarelor, ce palpitație a clipei ! Cu totul notabil e și dialogul între personajele imaginate și cele reale, cu nume întrate de mult în manualul de artă sau de istorie, puse într-o relație tainică, strict stabilită de regizor, relația de umbre desenate pe același perete al timpului, cu o mînă sigură de maestru.

Subconștientul Veneției e o carte în care paginile strălucesc, nu știi la care să te oprești mai întîi.

ILIE PURCARU

Posteritatea prematură

Literatura lui Radu Petrescu își trăiește de mai mulți ani o prematură posteritate, în mod paradoxal contemporană, pînă la un punct, cu autorul însuși. Ceea ce este astăzi Radu Petrescu — cap de serie pentru o anumită direcție a prozei românești actuale (cea a autoreferențialilor — Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Paul Georgescu ș.a.) este o investitură mai ales retroactivă. Un caz bizar de izolare propulsatoare îl împinge încă pe autorul lui **Matei Iliescu** într-o evoluție care continuă dincolo de limitele (prea devreme consumate) ale existenței sale.

A treia dimensiune (Cartea Românească, 1984) nu este ceea ce sîntem obișnuiți a considera un volum postum : o culegere de texte, de obicei disparate, rămase creatoare, ca determinare individuală, devine criteriul fundamental de adecvare existențială și astfel, fără efortul expres de a o ridica în generalizări teoretice, se instituie ca meditație de profunzime în afara activității artistice.

Ceea ce frapează în aceste pagini este uscăciunea fundalului. Viziunea eminamente plastică asupra a tot ce există și poate fi gîndit este proprie lui Radu Petrescu. Prin ea se stabilesc de la sine valențele comparației dintre vigoarea aspră, matinală a lumii de puritățî de la Petriș și Prund **(Ocheanul întors, Părul Berenicei),** cu universul ei de volume pline, fertile, ale cărui reflexe în diagrama disponibilităților creatoare ale prozatorului nu sînt mai puțin generoase — și mișcarea rectilinie, monotonă, la care spiritul său e constrîns în acești ani din **A treia dimensiune.**

De ce atît de tîrziu ies în lume aceste pagini, cîtă vreme **Părul Berenicei** le ocolea, depășindu-le din punct de vedere cronologic. Răspunsul stă în marea discreție a lui Radu Petrescu, din care s-a născut, pesemne, refinerea de a exhiba momente de criză. Automarginalizarea sa voluntară — modestie exagerată — încearcă a fi contrazisă acum de însăși posteritatea timpurie a operei sale.

În Addenda, volumul cuprinde șapte schițe, dintre care trebuie spus că **Înainte de somn ar fi** putut lipsi. Ea explicitează inutil o stare tensională pe care jurnalele o implică și potențează infinit mai subtil. Desigur, cea mai reușită dintre ele, se înscrie alături de **Sinuciderea în grădina botanică** ca excelent exercițiu de „ficționare controlată". Un corpus restrîns de texte teoretice alătură în final unele cu altele răspunsuri provocate de diverse anchete literare, iar altele, închegări de sine stătătoare, așezîndu-se interesant în prelungirea **Meteorologiei lecturii.** Cel care dă și titlul volumului — **A treia dimensiune** — se distinge însă prin densitatea ideilor, fiind, fără îndoială, unul din textele de referință în teoria romanului contemporan de la noi.

TANIA RADU

Cărți de proză

CAP LIMPEDE

● **MICLEA ÎN COMUNA AVRAM IANCU.** Ion Miclea, inegalabilul autor de albume (între care acel eveniment editorial, în cinci tomuri, numit „Strămoșii românilor"), artistul fotograf cu ochi magic, surprinzînd tot ce

este mai expresiv în această țară, ne dăruiește o nouă carte-album, dedicată comunei Avram Iancu, vatra Eroului. Cartea e scoasă de revista „Transilvania" în colecția „Satele României" și se deschide cu o suită de portrete ale lui Iancu (tablouri, stampe, statui, gravuri în lemn) care prin meșteșugită adiționare, mai exact spus prin suprapunere, obține mișcarea sau oprește linia cea mai profund sugestivă, definitorie pentru erou. Chipul adus pe placa fotografică înfricoșează emulsia, îngheață retina de sticlă, prefăcînd-o în sticlă. Urmează apoi, într-o vie și fastuoasă desfășurare, imagini din satul de azi, cu privelиștile, cu oamenii, cu comorile lui de artă. Imagini fierbinți, care dezgheață chimia celuloidului transformînd-o într-o membrană hipersensibilă, legată direct de un înalt simț al poeziei. Mielea, s-a mai spus, e un poet, și totuși un exact, instrumentele artei lui fiind de fapt niște creioane de sculptură, atestînd un meșter al daltei desăvîrșit. Incizia lui coincide pînă la calchiere cu incizia vremii pe fruntea modelelor (cu totul notabile portretele de bătrîni ai satului), cu incizia unei nobleți milenare, ce definește chipul omului din Carpați. Un cald Cuvînt înainte semnat de Petre Săleudeanu și Postfață densă în date închinată „satului-templu al statorniciei românești", aparținînd lui Ion Mărgineanu, fac și mai memorabilă tipăritura. **(Ilie Purcaru)**

● **UN PSEUDO-POLIȚIST.** A apărut, nu de mult, la editura Sport-turism volumul **„Cine l-a ucis pe Abel"**, un pseudo-„polițist" semnat de **Neagu Cosma** și **Mihai Stan.** Spunem pseudo, întrucît cartea desfășurată pe circa 400 pagini format mic, de buzunar — deși folosind mai toate „schemele" unui roman polițist (răpiri, asasinate, urmăriri cu mașinile în noapte, deghizări, etc.), și mai ales prezentată pe piață sub benefica formulă a „cărții de vacanță" — nu se rezumă doar la (și nu se constituie numai din) atributele unei cărți polițiste. Depășind factura genului atît ca manieră, cît și ca prezentare a faptelor în sine, **„Cine l-a ucis pe Abel"** intenționează a fi nu numai o carte captivantă la lectură, cît — și poate că mai ales — una inchinată sacrificiului anonim, puterii de luptă, abnegației și spiritului de contracarare fermă a neonazismului contemporan : atunci cînd, și acolo unde, acesta își mai arată colții.

Este sesizabilă în **„Cine l-a ucis pe Abel ?,** intenția autorilor în a nu prezenta eroi unilaterali sau grupuri de eroi astfel : remarcabile rămîn — din acest punct de vedere — atît cele două personaje îndeplinind misiuni în afara hotarelor țării cît și conflictul dintre ofițerii de securitate angajați în această acțiune și mentalitatea unor lucrători din același aparat depășită de mersul vremii, sau conferința de presă din finalul cărții : spectaculoasă prezentare a unor păreri contemporane asupra unui aceluiași subiect, dar din diverse unghiuri de vedere... **(Horia Pătrașcu)**

● **SPECTACOLELE OPEREI.** Simbătă, 8 decembrie, ora 18,00, spectacolul cu opera **Ernani** de Verdi. Duminică, 9 decembrie, orele 10 și 12, copiii și cei mari se vor putea reîntîlni cu opera **Micul coșar** de Benjamin Britten, cu Ion Caramitru, alți soliști ai operei și corul de copii Voces primavera. Iar seara, la ora 18,00, se va prezenta spectacolul **Căsătoria secretă** de Cimarosa. ● **Voci tinere,** recital dat de tineri interpreți în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", reapare pe afișul Operei Române din București luni, 10 decembrie, ora 18). Va fi susținut de Felicia Filip, studentă la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", și de Mihaela Jarnea, solistă la Teatrul muzical din Galați. Va mai participa Eleonora Enăchescu. ● Florin Diaconescu (Hamlet) și Silvia Voinea (Ofelia) sînt principalii interpreți din opera **Hamlet** de Pascal Bentoiu de marți, 11 decembrie (ora 18). ● **Tosca** de G. Puccini, miercuri 12 decembrie (ora 18), cu Cornelia Pop, Ionel Voineag, Vasile Martinoiu, în rolurile principale. Dirijor, Constantin Petrovici ● Joi, 13 decembrie (ora 18), în **Lucia di Lammermoor** vor cînta Lucian Marinescu, Silvia Voinea, Florin Georgescu, Ștefă-

Eminescu în limba albaneză

Sfîrșit de octombrie la Berat, oraș-muzeu al Albaniei meridionale, înfipt în coasta muntelui Shpirag, străjuit de apele limpezi ale Osumului, oraș-cetate de veche civilizație, cunoscut în antichitate sub numele de Antipatra, cu vizibile urme ilire, grecești, romane, bizantine și otomane, oraș care în evul mediu a dat celebrul „Codex purpureus Beratinus", își primește astăzi oaspeții în noua haină a civilizației socialiste, cu clădiri moderne înconjurate de parcuri cu floră mediteraneană, busturi și statui, cu întreprinderi industriale și agricole ce formează centura orașului, impodobită de sute de hectare cu plantații de smochini și măslini, cu mărturii despre contribuția populației la lupta împotriva fascismului și la cucerirea Eliberării de acum patru decenii. Aici, în librăria din centru, la loc vizibil, mi s-a oferit bucuria de a vedea cartea **MIHAI EMINESKU vjersha dhe poema të zgjedhura** (versuri și poeme alese), apărută la Tirana, în îngrijirea redactorilor Dionis Bubani și Aurel Plasari. Emoția mea avea să crească în momentul în care o tînără și frumoasă femeie aflată întîmplător în librărie, a scos dintr-o foaie de ziar o ediție mai veche a versurilor eminesciene în limba albaneză recitindu-mi primele strofe din **Luceafărul** și spunîndu-mi că-l iubește pe Eminescu și pentru revolta din **Împărat și proletar**, dar mai ales pentru profunzimea sentimentelor din versurile de dragoste. Eram în tovărășia profesorului universitar Sulo Coçoli, bun cunoscător al limbii române, absolvent al unei facultăți de la Institutul de construcții din București, care mi-a confirmat și el că Eminescu se bucură de mult între preferințele iubitorilor de poezie din Albania, poate chiar de la sfîrșitul secolului trecut, cînd la București era o puternică emigrație albaneză. Femeia și-a împachetat ediția veche, rămasă fără coperți de cît a circulat, refuzînd oferta de a mi-o vinde, motivînd că se duce la o prietenă pentru a compara împreună edițiile să vadă ce alte poezii noi au fost incluse.

Și acum, cîte ceva despre carte. Ea are 168 de pagini, conținînd versuri ale marelui nostru poet național scrise între anii 1868—1887, judicios selectate, fiecare poezie fiind datată. De la început trebuie să semnalăm valoarea prefeței semnată de profesorul universitar Vehbi Bala, scriitor, cu remarcabile studii asupra raporturilor culturale româno-albaneze, care, odată cu redarea unor substanțiale date biografice din viața poetului, face o serie de considerații pertinente asupra operei, prezentînd-o cititorilor albanezi în contextul literaturii europene a celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. O importanță deosebită a acordat conținutului de idei al **Serisorilor**, cu comentarii mai largi. Tot el semnează și traducerea a patru poezii, dintre care cea mai realizată este cea a **Luceafărului**, deși titlul de „Ylli" (Steaua) ni se pare insuficient, în poezia lui Eminescu nefiind vorba de o stea oarecare, ci de una strălucitoare (numele popular al planetei Venus), încît considerăm că ar fi fost mai nimerit titlul de „Ylli i mengjezit" (Steaua de dimineață), care și pentru albanezi înseamnă Luceafărul de dimineață. Este adevărat că în limba albaneză nu există un corespondent al Luceafărului cu un singur cuvînt, de aceea ar fi trebuit redat sensul real chiar dacă traducătorul folosea mai multe cuvinte, mai ales că în carte figurează și poezia **La steaua**, în traducerea lui Ismail Kadare, și ea cu un titlu discutabil „Gjer tek ylli", ceea ce înseamnă „Pînă la stea". Cu toate acestea, nu putem să nu semnalăm efortul lui Vehbi Bala de a reda cît mai fidel conținutul **Luceafărului**, într-o formă excelentă, cu o sonoritate de o rară frumusețe, citind pentru exemplificare prima și ultima strofă, deși toate 98 au aceleași calități stilistice remarcabile : „Na ish si ne trefim perrallor, / na ish si asnjehere, / një bije e fisit mbretëror / e bukur si pranverë", și ultima strofă : „Në rreth të ngushtë rroni tok, / një short ju josh i ngrohtë, / teksa në botën që unë rrok / jam i pamort e i ftohtë".

Reputatul scriitor albanez contemporan Ismail Kadare semnează traducerea a două poezii, **La steaua** și **De ce nu-mi vii**, cu o dragoste pînă la identificare cu cea a lui Eminescu. În volum sînt introduse traduceri mai vechi efectuate de Lasgush Poradeci încă din perioada interbelică, din vremea cînd era student la Facultatea de litere din București, cu competența și experiența de traducător a unor celebre opere din literatura universală (Lermontov, Goethe, Brecht etc.). Deosebit de inspirată a fost hotărîrea de a republica traduceri ale lui Mitrush Kuteli (Dhimiter Pasko) (1907—1967) după volumul său de versuri din Eminescu, publicat în tipografia „Albania" de la Constanța, în anul 1939, (și el și-a făcut studiile superioare la București), precum și ale criticului literar iugoslav de limbă albaneză Rexhep Ismajli din volumul M. Eminescu, **„Yll i Drites"** (Steaua Luminii), (titlu care ni se pare mult mai nimerit pentru poezia „Luceafărul" în limba albaneză), publicat în editura „Rilindja" de la Prishtina — Iugoslavia, în anul 1967, semnalat de noi la vremea respectivă. Foarte reușite sînt și traducerile efectuate de P. Jorgoni, cu excepția titlului poeziei **Ce te legeni...** de la pagina 153, redat în albaneză Phe lekundesh ti, o pyil? (De ce te miști (legeni) tu, o pădure), deoarece pentru codru există cuvîntul albanez brigji.

În încheiere, înainte de a sublinia importanța acestui volum de versuri, amintesc faptul că unii scriitori albanezi, ca **Asdreni** (Aleks Stavri Drenova) (1872—1947), care a trăit la București pînă la sfîrșitul vieții, sau **Lasgush Poradeci**, au fost puternic influențați în scrierile lor de marele nostru poet Eminescu, ultimul scriind o minunată poezie intitulată „Hora stelelor". Recentul volum de versuri eminesciene apărut la Tirana, într-un tiraj de 3 000 de exemplare, cu multe poezii traduse pentru prima dată în limba albaneză, constituie un mare act de cultură ce apropie popoarele noastre, situîndu-se pe linia tradiționalelor raporturi prietenești româno-albaneze. Parafrazîndu-l pe Ismail Kadare, care, acum 10 ani, într-un interviu acordat lui N. Prelipceanu, publicat în **Tribuna**, afirma că : „Pentru o țară, arta și mai ales literatura sînt ca niște arbori care împiedică alunecarea pămîntului", putem spune că același lucru îl face și acest volum de versuri pentru bunele relații dintre aceste străvechi popoare ale spațiului sud-est european.

GELCU MAKSUTOVICI

A(no)nima film...!

Într-o clădire cu etaj, puțin aspectuoasă, situată în Capitală undeva pe strada Olteni, un grup de entuziaști — tineri, în marea lor majoritate — își consumă, își ard entuziasmul și talentul, constituind mici bijuterii de ficțiune, valoarea multora dintre acestea fiind de acum recunoscută și peste hotare.

O știre de ultimă oră publicată în presă ne-a reamintit de acest colectiv : filmul de desene animate „BANCHETUL ARMELOR" (prezentat în această vară la Costinești, realizat de Adrian Petringenaru și Gita Sion), a fost invitat să participe la o prestigioasă întîlnire internațională în Canada. Și spun „ne-a reamintit", intrucît, socotim Studioului cinematografic ANIMAFILM — căci despre acesta este vorba în rîndurile care urmează — nu i se acordă totdeauna atenția cuvenită ; marele public al nostru cunoaște încă prea puțin, mult prea puțin atît din greutățile materiale (unele inerente) prin care trece acest studio, cît și — poate că mai ales ! — din marile sale realizări. Căci sînt realizări de prestigiu acestea, chiar dacă directorul studioului, George Anania, îmi spunea cu timp în urmă, însoțindu-și replica de un zîmbet oarecum amar : „La noi, știți, se lucrează mai mult cu sufletul... !" Firește că se lucrează și cu sufletul, dar la fel de firesc ar fi ca munca acestor oameni să-și îndeplinească menirea, să fie mai bine, mai susținut cunoscută de către publicul larg. Și iată cîteva argumente în acest sens :

Producția Studioului cinematografic ANIMAFILM este de circa 55 filme anual (echivalentul în metraj, a 5 filme artistice de lung metraj !). Realizată în modalități tehnice dintre cele mai diverse, precum și în maniere artistice distincte, această producție este destinată unor înalte scopuri educative, și nu mai e un secret pentru nimeni că — tineri sau virstnici, spectatori ai sălilor de cinematograf sau ai micilor ecrane — savurează deopotrivă cu interes și satisfacție reale, acele filme ANIMA care reușesc să spună ceva, să **transmită** o idee, să farmece sau, dimpotrivă, să acuze. Este bine de știut că acest „modest" studio care e ANIMAFILM aduce, (în cadrul centralei „România-Film" !), 40% din venitul valutar al întregii cinematografii naționale. Că în cadrul acestui studio s-au format și continuă să se formeze diverse „microșcoli", sau „microcurente" ale filmului de animație ; nu intenționăm a face o selecție exhaustivă, dar putem menționa, de pildă, școala „clasică" (vezi adorabila parodie în serial — ANIMA „Cei trei mușchetari", semnată de Victor Antonescu, sau filmele unor Florin Angelescu, Adrian Nicolau sau George Sibian) ; școala absolvenților Institutului „Ion Andreescu" din Cluj-Napoca, strălucit reprezentată de Radu Igazsag sau Zoltán Szilagyi ; filmele de grafică pentru adulți semnate de Olimpiu Bandalac sau Zeno Bogdánescu ; animația de formație caricaturală, a unui Dinu Șerbănescu, sau genul „science-fiction" practicat de tînărul regizor Constantin Păun, păpușile Izabelei Petrașincu etc. La fel cum este bine de știut că, în mod categoric, cele mai multe premii internaționale, în ceea ce privește cinematografia națională, au fost aduse de filmele de animație (să menționăm numai „Palme d'Or"-ul primit de omulețul lui Gopo, de faptul că în numai trei ani Zoltan Szilagyi obține opt premii de prestigiu, printre care la Bilbao, Oberhausen, Zagreb, Sofia, Chicago, sau că filmul „Nodul Gordian", alături de „Duhul aurului", a fost tezaurizat de către Muzeul de artă din New-York). Sîntem cunoscuți așadar peste hotare,

studioul ANIMAFILM face o excelentă politică de prezentare a României acolo — și totuși, în interior, la noi, felul în care pot fi vizionate filmele acestui studio, este departe de a fi satisfăcător.

Din discuțiile pe care le-am avut atît cu conducerea ANIMAFILM cît și cu realizatori, sau redactori ai studioului, au ieșit în evidență cîteva tare, cîteva inexplicabile neglijențe ce se ivesc în circuitul acestor filme către public : deși atît în rețeaua cinematografică, cît și în cea TV există mari solicitări pentru producțiile ANIMA, se constată că numărul de copii pe care sînt trase aceste filme este mult prea mic (există cazuri paradoxale chiar : unele filme realizate în anul în care a trecut **nu au copie de tiraj** — ceea ce nu le-a împiedicat să obțină niște premii internaționale ! ? !). A devenit o practică se pare ca la festivalurile cinematografice interne prilejuite de ziua de 1 Iunie, autorul să se prezinte **cu copia studioului ! ? !** Nu există — și asta este ușor de constatat de către noi toți ! — o periodicitate în programarea rulării filmelor ANIMA în completare la cele artistice de lung metraj. Iar dacă există în schimb posibilități certe ca în cadrul emisiunilor TV să se dea mai multe filme ANIMA (și mai ales la orele **potrivite** — fiind vorba, repetăm, de eficiența **educativă**, de scopul însuși al acestor producții), lucrul nu se aplică în practică, de multe ori fiind nevoiți să căscăm (la propriu și la figurat !) dinnaintea unor producții străine anoste, insipide, însoțite de același veșnic comentariu executat din off și destinat parcă unor spectatori cel puțin reduși mintal la jumătate din capacitatea cît de cît normală...

HORIA PATRAȘCU

CAP LIMPEDE

niță Lascu, Adrian Ștefănescu, Lucia Becar, Marcel Angelescu. Conducerea muzicală Constantin Petrovici ● **Walkiria** se dă rar la Operă pentru că reclamă eforturi deosebite ca un adevărat maraton. Vineri 14 decembrie, la ora 18, aveți ocazia s-o urmăriți în conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici ● **Eugenia Moldoveanu** susține simbătă 15 decembrie la ora 18, un recital extraordinar. Reputata cîntăreață va interpreta arii care au consacrat-o ● În matineul de duminică 16 decembrie, copiii pot face cunoștință cu **Motanul încălțat** de Cornel Trăilescu. În rolurile principale Elena Simionescu, Victoria Bezetti, Florin Diaconescu, Cristian Mihăilescu, sub bagheta lui Lucian Anca ● Trei balete **(Chopiniana, Bolero, Nunta însingerată)** duminică seară, ora 18. Citățm, în ordinea apariției în scenă : Alexa Mezincescu, Laurențiu Guinea ; Aglaia Gheorghe, Florin Brindușă; Aurora Rotaru, Mihai Tugearu.

● **Muzeul Satului și fitoterapia.** Vernisată la 1 decembrie, în urmă cu cîteva zile, deci, expoziția **Practici tradiționale de ingrijire a sănătății**, organizată-n generoasele spații ale **Muzeului Satului**, a atras de la bun început un mare număr de vizitatori și credem că numărul celor ce vor vr. să afle cîte ceva, adu aproape totul, despre modul în care, înainte de inventarea medicamentelor, țăranul român își ingrijea de sănătate cu ajutorul plantelor de tot felul, va fi în continuă creștere. Din catalogul expoziției, extrem de bogat în indicații și rețete de ceaiuri, decocturi etc., am ales la întîmplare, firește, cîteva din îndrumările date diabeticilor și celor afectați de guturai : „Tratamentul diabeticilor se compunea dintr-un regim cît mai sărac în zaharuri și din administrarea zilnică a unor ceaiuri de plante : frunză de afin, de mesteacăn, de laur, traista ciobanului, frunze de dud alb și lobodă albă, constituind fiecare în parte un ceai, sau procedîndu-se la tot soiul de variante de amestecuri între ele. Starea simplă, de guturai, fără alte complicații, se trata cu ceai de leuștean și afumări, fie cu busuioc uscat, fie cu coji uscate de ceapă, frunze de ienupăr, ori mălai ars pe o tablă de metal. Cînd guturaiul era asociat altor stări, tratamentul mai sus expus era asociat altor intervenții centrale pe celelalte domenii de manifestare a bolii". Firește, explicațiile sînt extrem de simple, dar suficient de clare și la îndemîna oricui pentru a-și ingriji singur de sănătate, așa cum o făceau în vechime strămoșii noștri. **(Victor Nițâ).**

Doctor de artă

E un omuleț doctorul Tuță Popescu, micuț, fragil și agil, cu oase de pasăre. Oltean de fel, bucureștean și-apoi teleormănean prin adopțiune, e unul dintre cei mai știuți medici ai Alexandriei, spitalul de psihiatrie condus de domnia-sa primind, grație faimei lui, musafiri și din București. Vin pacienții aici fiindcă le place doctorul Tuță, au încredere în știința lui, în metodele lui de tămăduire. Nu-i partizanul medicamentelor ci al terapeuticii zîmbetului, a vorbei bune, a scoaterii pe nesimțite a pacientului din nervi, manii sau obsesii. În spitalul păstorit de doctorul Tuță bolnavii au o absolută libertate de mișcare, se pot plimba și pot intra oriunde au chef. O singură încăpere e prohibită, strict zăvorită sub lacăt, acolo n-au acces decît intimii cei mai intimi. Acolo e atelierul-muzeu de pictură al doctorului, un autentic (nu exagerăm) sanctuar de artă, dar ce artă ! Arta d-sale a circulat și pe la noi, și prin fel de fel de Franțe, Elveții, Germanii etc., amatorii și colecționarii îmbulzindu-se să-i devalizeze. Și el predindu-se, vinzînd (oltean întrepid !), dar și oprind pentru sine și pentru intimi ce a crezut că este mai prețios. (Apropo de de cota artei lui : cu banii luați pe un singur tablou vîndut în străinătate a cumpărat două orgi electronice pentru cei doi băieți ai lui, copii încă, dar ambii muzicieni, cel mare și compozitor). Abia aștept să mai deschidă o expoziție pe la noi, mi-a zis că o să aibă una în curînd la Giurgiu, ca să-i închin, cu voia „Flacăra", o amplă și, după puterile mele, cît mai exactă cronică, pe măsura marelui lui talent. O să scriu acolo, între altele, că nici unul din pictorii pe care-i cunosc n-are desenul și mai cu seamă culorile lui, cînd eterice, suspensii de ireal reținute cu greu între baghetele unor rame terestre ca și privirile noastre, cînd grase, vibrante, puternice, craclate parcă la cea mai înaltă temperatură a căutărilor. Nu spun o noutate, destui pictori, cînd pictează ierni, o trag către Andreescu, dar să vedeți iernile maestrului Tuță, ce polen de somptuoasă culoare orientală întîlnește răceala de vegetație a unei unice sensibilități în materile ! Și ar mai fi de văzut lîngă aceste ierni cu parfum de Gogol și viziune de Tuță Popescu, niște primăveri, veri și toamne ale aceluiași, niște peisaje de pe riul Vedea care sfîșie petală cu petală, sub incendiul unei sensibilități cromatice de excepție, ape profunde și zări străfunde, temperîndu-le mistuirea prin copaci cu trunchiul lignos, de ulcică și prin flori senzuale, cenzurate prin delicatețea tonurilor. Nu zic acum mai mult, aștept expoziția lui Tuță Popescu, domni-sa să-mi aștepte cronica.

ILIE PURCARU

CĂRŢILE DE ISTORIE - ALE UNUI AN ISTORIC

Nicolae Ceauşescu: „Avem un trecut glorios care reprezintă cea mai preţioasă moştenire a poporului nostru"

Istoria ca monument naţional

„Monumentul naţional, Corpusul de izvoare ale răscoalei lui Horea, este omagiul ştiinţific şi patriotic pe care istoricii clujeni îl închină luptei, sacrificiilor şi jertfelor poporului român pentru libertate şi dreptate şi îl oferă iubitorilor şi preţuitorilor istoriei, maselor populare, pentru cinstirea bicentenarului marii răscoale sau revoluţii din 1784—1785 de sub conducerea lui Horea, Cloşca şi Crişan". Aşa începe unul dintre cele mai grandioase proiecte editoriale prin care urmează să fie date publicităţii zecile şi sutele de mii de file documentare asupra cauzelor mai apropiate sau mai îndepărtate ale răscoalei, asupra izbucnirii şi extinderii incendiului social, asupra forţelor participante, antagonice şi de neîmpăcat, forţe care produc conflictul, care se opun deziderăturii sale, care îl estompează sau îl înăbuşă, care îl scaldă în sînge şi îl martirizează, asupra programului răscoalei, revoluţionar în acea epocă de revoluţii, epocă de geneză a istoriei moderne a României, asupra tendinţelor de colaborare cu ţăranii români din celelalte principate, ca semn al conştiinţei de sine a poporului român, asupra coalizării forţelor antiţărăneşti care au dus la înfrîngerea răscoalei, la prinderea conducătorilor ei, la uciderea lor, asupra ecoului răscoalei în Imperiul habsburgic şi în lume. O documentare imensă, extrem de diversă, compusă din corespondenţe oficiale, din corespondenţe particulare, din amintiri şi memorii, din lamentaţii şi plîngeri ţărăneşti pe care birocraţia imperiului le-a păstrat cu gustul ei teribil pentru ordine în hîrtii, din articole de presă şi broşuri, din opere literare şi artistice, din etnografie şi folclor. Acest imens Corpus de documente — din care a apărut în acest an seria A numită **Diplomataria** şi care se referă la premisele răscoalei — dar care e prevăzut să apară în mai multe volume masive în anii ce urmează, constituie o datorie a istoricilor români, o datorie ştiinţifică şi cu un sens imens politic pentru generaţiile care vin, dovada frămîntărilor prin vreme a poporului român reţinute în mărturii culese printr-o muncă titanică, publicate pentru a nu se mai pierde niciodată. Această serie de documente intitulată **Izvoarele răscoalei lui Horea** apare sub redacţia academicianului Ştefan Pascu şi în acest scop a mai luat fiinţă o unul grup de istorici şi cercetători clujeni.

O carte cît o viaţă de om

S-a reţipărit în acest an jubiliar **Răscoala lui Horea** semnată de academicianul David Prodan, lucrare impunătoare, originală prin stil şi prin ton, prin imensul, copleşitorul material documentar, prin inteligenţa care structurează şi ordonează faptele, zguduitoare şi contradictorii, prin cumpăna dreaptă care judecă părţile aflate în conflict, prin umanitatea desfăşurată de-a lungul întregii expuneri. David Prodan a dat istoriografiei noastre, mai ales în acest ultimi ani, o operă bogată şi de o irepros abilă pertinenţă ştiinţifică, operă a unui savant care depăşeşte graniţele imediatului şi ale conjuncturii, operă referitoare la care aşază monumente pe drumul spre adevărul despre noi înşine. **Răscoala lui Horea,** despre care am mai scris în această revistă, din care ne-am permis, cu acceptul autorului, să şi reproducem fragmente pentru a atrage atenţia publicei asupra excepţionalei însemnătăţi a cărţii şi pentru a fi convingători în aniversarea publicistică a evenimentului — reprezintă o sinteză a tuturor cercetărilor privitoare la marea răscoală a ţăranilor şi la conducerea lui Horea, Cloşca şi Crişan, asupra căreia e greu de revenit cu modificări şi corecturi de esenţă. Ştim că pentru redactarea acestei opere profesorul a lucrat cîteva zeci de ani, a răscolit cele mai felurite documente, a bătut cu pasul întreg teritoriul de operaţiuni al răscoalei, a întreprins o documentare impresionantă la nivelul unei vieţi de om. Avem acum o imagine exactă, amplă, luxuriantă, lucidă asupra răscoalei, o imagine de ansamblu dar şi de amănunt, mergînd pînă la amănuntul aparent nesemnificativ, dar care dă culoare şi exprimă plastic, convingător adevărurile vieţii la scara omului izbucnit în conflict, o imagine plină de protuberanţele mărturiilor contradictorii, plină de excescle nude şi de accesele de umanitate cutremurătoare, plină de contraste dar şi de violenţă, o imagine a mecanismelor care generează răbufniri de o asemenea anvergură, de o asemenea intensitate. David Prodan este un model de sacrificiu de sine a savantului pentru descoperirea adevărului istoric, este o viaţă în slujba istoriei. Să-i dăm cuvîntul prefaţatorului, pentru a înţelege mai bine esenţa demersului său uriaş: „Aparent, o supradocumentare apăsă asupra lucrarii. Dar am chemat să depună mărturie cît mai multe putinţă, pentru că numai aceasta cît mai largă audiere ne poate da imaginea densă, multiformă a răscoalei, atmosfera, spiritul în care ea s-a desfăşurat ; numai în acest cît mai mult ne revelează chipurile variate în care s-au inscris, s-au răsfrînt în gîndurile oamenilor faptele. Dar şi fiindcă toate acestea pentru actorii dramei sînt adevărurile în funcţie de care au acţionat. Nu adevărul real e mobilul acţiunii lor, ci imaginea lui reflectată în mintea proprie, adevărul propriu, adevărul propriilor credinţe. În expunere astfel e mult narativ, mult reportaj istoric, în enumerare, în limbajul mărturiilor. Imaginea ne apare astfel mult mai vie, mai colorată, mai plină de viaţă. Şi au mai puţin veridicităţi. Răscoala şi se dezvelesţe astfel în haina proprie, în impulsurile, în mentalitatea, în psihologia ei, în tot dramatismul ei individual sau colectiv. Cu atît mai mult cu cît în cazul nostru ne găsim în fericita situaţie de a putea auzi cuplet şi mărturiile ţărănimii, în raţionamentele, în limbajul ei."

„Să arătaţi lumii că moldo-valahii sînt demni de a obţine mai mult"

Sansa pe care o oferă lectura, chiar fragmentară, a celor două volume de mărturii puse sub titlul **Românii la 1859** este de a petrece istoria unirii principatelor în principalele documente diplomatice epistolare, emanate de la personalităţi implicate adînc în problema numărul unu a poporului român de la mijlocul secolului trecut, documente de arhivă provenind mai ales din cancelariile de documente ale puterilor garante dar şi din arhivele altor puteri care urmăreau de la distanţă evenimentele, articole şi atitudini publice ale unor personalităţi importante ale vieţii politice, economice, culturale sau militare. O carte în 1 200 de pagini în care se regăsesc texte inedite, importante pentru crearea unei imagini cuprinzătoare şi de perspectivă asupra frămîntărilor generale de Unirea Principatelor în Europa. Un continent întreg părea că-şi ţine răsuflarea ca nu cumva să tulbure controversele prilejuite de acest eveniment, schimburile de impresii de la un guvern la altul, pentru ca nu cumva unirea românilor să „tulbure" echilibrul precar al unei lumi care părea mereu deranjată de la un bal încolo de către explozivele revoluţionare ale popoarelor împilate sub povara grelelor, cuceritori deja, a imperiilor. Este evident că strategema prin care cele două principate şi-au ales domn în aceeaşi persoană, în Alexandru Ioan Cuza, a dejucat multe planuri de cancelarie şi a stîrnit multe temeri pe care timpul le va adeveri şi dată cu sfîrşitul secolului nouăsprezece şi mai ales cu începutul secolului douăzeci, cînd popoarele s-au scuturat, cu mari jertfe, de agresiune şi de umilinţă, eliberîndu-se de sub semne heraldice străine, de sub pajeri şi coroane. A fost încă unul din momentele cruciale, în care poporul român a acţionat genial şi prin surprindere în mcandrele istoriei. Odată răscolite adînc trecutul şi prezentul austriacă, bolgână, franceză, germană, italiană, iugoslavă, britanică, portugheză, turcă, ungară, rusă au ieşit la iveală toate culisele pregătirii, înfăptuirii şi recunoaşterii pe plan internaţional a evenimentului — reprezintă o sinteză a tuturor cercetărilor privitoare la marea răscoală a ţăranilor şi la conducerea lui Horea, Cloşca şi Crişan, asupra căreia e greu de revenit cu modificări şi corecturi de esenţă. Ştim că pentru redactarea acestei opere profesorul a lucrat cîteva zeci de ani, a răscolit cele mai felurite documente, a bătut cu pasul întreg teritoriul de operaţiuni al răscoalei, a întreprins o documentare impresionantă la nivelul unei vieţi de om. Avem acum o imagine exactă, amplă, luxuriantă, lucidă asupra răscoalei, o imagine de ansamblu dar şi de amănunt, mergînd pînă la amănuntul aparent nesemnificativ, dar care dă culoare şi exprimă plastic, convingător adevărurile vieţii la scara omului izbucnit în conflict, o imagine plină de protuberanţele mărturiilor contradictorii, plină de excescle nude şi de accesele de umanitate cutremurătoare, plină de contraste dar şi de violenţă, o imagine a mecanismelor care generează răbufniri de o asemenea anvergură, de o asemenea intensitate. David Prodan este un model de sacrificiu de sine a savantului pentru descoperirea adevărului istoric, este o viaţă în slujba istoriei. Să-i dăm cuvîntul prefaţatorului, pentru a înţelege mai bine esenţa demersului său uriaş: „Aparent, o supradocumentare apăsă asupra lucrarii. Dar am chemat să depună mărturie cît mai multe putinţă, pentru că numai aceasta cît mai largă audiere ne poate da imaginea densă, multiformă a răscoalei, atmosfera, spiritul în care ea s-a desfăşurat ; numai în acest cît mai mult ne revelează chipurile variate în care s-au inscris, s-au răsfrînt în gîndurile oamenilor faptele. Dar şi fiindcă toate acestea pentru actorii dramei sînt adevărurile în funcţie de care au acţionat. Nu adevărul real e mobilul acţiunii lor, ci imaginea lui reflectată în mintea proprie, adevărul propriu, adevărul propriilor credinţe. În expunere astfel e mult narativ, mult reportaj istoric, în enumerare, în limbajul mărturiilor. Imaginea ne apare astfel mult mai vie, mai colorată, mai plină de viaţă. Şi au mai puţin veridicităţi. Răscoala şi se dezvelesţe astfel în haina proprie, în impulsurile, în mentalitatea, în psihologia ei, în tot dramatismul ei individual sau colectiv. Cu atît mai mult cu cît în cazul nostru ne găsim în fericita situaţie de a putea auzi cuplet şi mărturiile ţărănimii, în raţionamentele, în limbajul ei."

„Suma istoriei lor este istoria României"

Pornind de la caracterizarea făcută de părintele istoricilor de prelutidenţi, Herodot, că geto-dacii sînt „cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci", culegerea de studii ample şi pertinente publicată în cel de-al treisprezecelea volum de către Editura militară şi intitulată **File din istoria militară a poporului român,** reface, cu ajutorul unor istorici de valoare mondială, aportul românilor la îmbogăţirea strategiei şi tacticii militare de-a lungul secolelor. Colaborează la acest volum istorici precum Iosif Constantin Drăgan, reprezentînd Italia, Edward N. Luttwak, reprezentînd Statele Unite ale Americii, Macid Guler din Turcia, Nicholas Nagy Talavera din S.U.A., Bela Joanovich din S.U.A., Radu R. Florescu din S.U.A., Evanghelos Kofos din Grecia, Ll. Rostunov din U.R.S.S., Gheorghi Iliev Iazarov din R.P. Bulgaria, Johann Christopf Allmayer-Beck din Austria, Trevor J. Hopper din Marea Britanie, F.C. Stahl din R. F. Germania, Simon Pesquies-Corbier din Franţa, C. M. Schulten din Olanda ş.a. Contribuţiile la elucidarea şi interpretarea adesorl originală şi expresivă a atitudinii românilor de-a lungul timpurilor îndepărtate şi moderne în luptă, în război, întotdeauna de partea cauzelor drepte şi în apărarea independenţei şi suveranităţii lor, dovedesc, în fond, interesul crescînd pe care îl acordă istoriografia mondială fenomenului românesc, modului în care un popor mic dar implicat întotdeauna în istorie cu fapte de arme remarcabile prin aceea că i-a fost hărăzit să rămînă înclestat şi să apere această răscruce de vînturi şi de seminţii, teritoriu traversat de migraţii şi de războaie adeseori pustiitoare între marile puteri şi îndiuit pentru frumusetea şi pentru bogăţiile sale de către cuceritori. Volumul, care are drept coordonator de ediţie pe doctorul Ilie Ceauşescu, deschide ferestre neasteptate, din diverse unghiuri de vedere, asupra istoriei noastre militare şi oferă cititorului posibilitatea de a se informa asupra atitudinii istoriografiei moderne cît mai exacte, obiective, fără interpretări de circumstanţă, fără patimă şi rea-credinţă, privind ample desfăşurări de evenimente încendiare în care am fost adeseori prinşi dar mai ales despre bătăliile în care ne-am afirmat puterea militară şi forţa în confruntările menite să ne întregească hotarele şi să ne consolideze independenţa. Lectura articolelor, traduse din diverse limbi ale pămîntului, reprezintă revelaţii tonice pentru gloria armată a românilor.

Iată cîteva din aprecierile istoricilor citaţi fragmentar de noi în limita spaţiului acordat unei recenzii : **România de astăzi cuprinde o parte din vechile state geto-dace. Istoria lor este istoria zonei carpato-danubiene de la Dunărea centrală pînă la gurile Istriului şi spre est pînă la locul de bastină a cimmerienilor traci, al hiperboreenilor, a fărîi lui Achile şi zeilor de triburi sciale. Suma istoriei lor este istoria României, a Geto-dacilor din Ţara Mare a tracilor, unificată de imperiul roman. (Iosif Constantin Drăgan) ● Cum se explică rezistenţa Ţării Româneşti, capacitatea militară a acesteia ? La românii a supraviejuit prefacerilor sociale care au avut loc înainte de formarea statelor românesti, în timpul cărora românesti; „Printe. Impăratul a primit cu deosebit interes scrisoarea prin care-i anunţaţi alegerea dumneavoastră ca domnitor. Sentimentele de simpatie pe care le exprimaţi faţă de Franţa şi faţă de majestatea sa l-au mişcat profund şi i-a făcut plăcere îndeosebi să regăsească în cuvintele dumneavoastră expresia generoasă a sentimentelor de patriotism şi devotament pe care le manifestaţi faţă de ţara dumneavoastră. Astfel de sentimente motivează sufragiul unanim care v-a dus la putere şi de aici se poate naşte încrederea care vă este necesară pentru a face binele ce se aşteaptă de la alteţa voastră.**

Împăratul, o ştiţi, a dorit pentru naţiunea română structuri instituţionale mai adecvate dorinţelor sale. Dar, deşi imperfecte, cele pe care le-a obţinut constituie un progres real şi dumneavoastră puteţi face mult pentru destinele ţării dumneavoastră, acordînd toată grija înfăptuirii lor în aşa fel încît să arătaţi lumii, prin modul în care veţi face aceasta că moldo-valahii sînt demni de a obţine mai mult.

Mă fac interpretul dorinţelor majestăţii-sale spunîndu-vă că urările sale vă vor însoţi în îndeplinirea acestei nobile şi dificile misiuni. Sînt fericit să vă pot transmite această nouă dovadă a interesului pe care majestatea sa îl poartă principatelor unite şi, vă rog, în acelaşi timp, să primiţi felicitările mele personale."

secolului al XIX-lea, beneficiind de această situaţie, în România şi-au găsit refugiu şi sprijin revoluţionari şi patrioţi bulgari izgoniţi de autorităţile otomane. Într-o serie de oraşe şi sate româneşti s-au stabilit numeroşi bulgari, care şi-au întemeiat şcolile, sălile de lectură, tipografiile şi societăţile lor de binefacere. România a jucat un rol extrem de important în viaţa revoluţionară a poporului bulgar. Pe pămîntul românesc au fost tăiăuşite şi au trecut apoi în mal de Dunăre detaşamentele lui Panaiot Hitov, Filip Totiu, Hadgi Dimităr şi Ştefan Karadgea, Hristo Botev, Tatiana Stoianova. În România a fost creat Comitetul Central Revoluţionar Bulgar, (Gheorghi Iliev Iazarov) ● Vitejia armatelor române l-a impresionat pe împăratul Germaniei şi rege al Prusiei în aşa măsură încît a acordat comandantului suprem al armatei române, prinţul Carol al României, cea mai înaltă decoraţie militară prusacă, ordinul „Pour le Mérité". O dată cu deobîndirea independenţei naţionale, armata română a primit misiunea de a asigura suveranitatea şi integritatea teritorială a ţării. Forţele armate trebuiau iniţiate în acest scop, reorganizate, dotate cu arme moderne şi instruite corespunzător. România nu beneficia deci parţial de obstacole naturale care să-i facilitezze apărarea în faţa vecinilor. Dată fiind această situaţie, s-a văzut curînd necesitatea unor fortificaţii, ca o completare artificială a acestor obstacole naturale. Numai în felul acesta se putea evita ca România să fie folosită — după cum se întîmplase în trecut în repetate rînduri — ca teritoriu de trecere pentru forţe armate străine, cu toate consecinţele neplăcute pentru populaţie, ce ar fi putut rezulta. (F.C. Stahl)

„Scuturînd dominaţii străine ce se voiau eterne"

„Miinile isecuite ale strămoşilor care în antichitate şi-au încrustat geniul artistic în dantelăria podoabelor de aur şi argint au durat şi ample lucrări de fortificaţii se pot fi întîlnite pe întregul teritoriu al patriei, culminînd cu sistemul înregalabil din zona Sarmizegetusei. Miinile iscuite ale românilor care au făurit apoi neasemuitele capodopere artistice Cozia şi Voroneţul, palatul Mogoşoaia şi porţile maramureşene au înălţat şi ecţăţile Sucevei, Braşovului, Giugiului, Bihariei, Chiliei şi atîtea altele." Cu aceste cuvinte se desmană, lăsînd continentul să mediteze asupra existenţei, să construiască şi să prospere, în vreme ce oastea populară a ţărilor române se jertfea pe sine, apărînd fiinţa naţională a poporului nostru.

„Cum a reuşit poporul român să supravieţuiască atîtor cumplite încercări ? Să ajungă învadatori ce păreau invincibili ? Să scuture dominaţii străine sufocante ce se voiau eterne ? Să înainteze, pas cu pas, spre acel „viitor de aur" visat de toate generaţiile de patrioţi ai trecutului ?" Iată întrebări la care încearcă să răspundă acest monumental serial istoric proiectat în cîteva mii de pagini, ilustrat color, cu hărţi semnificative pentru fiecare perioadă istorică şi pentru fiecare bătălie însemnată, cu reproduceri expresive şi fotografii nestersе. Trecînd astfel o istorie de eroi şi comandanţi de oşti geniali care şi-au înscris definitiv numele în istoria poporului nostru dar şi în istoria umanităţii. Să consemnăm aici cîteva dintre actorii principali ai acestui

Clasa muncitoare intră în prima linie a istoriei

Carte în care se concentrează informaţii preţioase şi comentarii pertinente privind evoluţia clasei muncitoare în perioada postrevoluţionară de la 1821 pînă la crearea Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România la 1893, **Condiţiile istorice ale apariţiei şi dezvoltării clasei muncitoare din România şi Făurirea şi afirmarea partidului său politic** e pe cît de amplu, pe atît de bine documentată, de la prima la ultima pagină, de fapt, o istorie zbuciumată şi cu rapiduri de extremă de preţioase în desfăşurarea evenimentelor interne şi internaţionale de pe continent în perioada revoluţionară a sfîrşitului de secol nouăsprezece şi începutul celui de al douăzecilea. Cartea urmăreşte cristalizarea clasei muncitoare din mesteşugăreşti, cum a devenit conştientă de sine, de rostul ei în societate, cum a ajuns la o constituire revoluţionară, în conştiinţa valorii şi forţei sale, la o organizare complexă pentru a înfrunta vicisitudinile exploatării şi a se pregăti pentru marile bătălii de clasă pînă la unitatea sa într-un partid unic şi bine orientat ideologic. Influenţele internaţionale ale şi ale lucrărilor teoretice ale clasicilor marxism-leninismului care circulau la noi în ediţii străine dar treptat, treptat şi în traduceri, au sporit interesul clasei muncitoare pentru cultura umanistă a revoluţiilor proletare şi au modificat substanţial condiţia şi atitudinea muncitorimii faţă de societate, precum şi faţă de istorie. Traversăm astfel, prin intermediul unor studii tematice, etape importante din mersul clasei muncitoare spre maturizare politică, începînd cu participarea la revoluţia lui Tudor Vladimirescu şi la revoluţia de la 1848, cu participarea masivă la impunerea unirii principatelor şi mai apoi în timpul Războiului de independenţă, prin jertfe devenite eroice. Dacă pînă la un moment dat armata care apăra hotarele ţării era formată mai ales din ţărani, acum intră în bătălile de apărare şi de reintregire a ţării clasa muncitoare cu o viziune clară ce în ce mai limpede asupra legilor istoriei. Astfel încît actuala **istorie a clasei muncitoare** era necesară deoarece în intervalul de timp sondat şi analizat pe îndelete de istorici care semnează cartea apărută în Editura politică, clasa muncitoare devine cu adevărat forţa care domină societatea şi fără de care nu se mai poate face istorie.

Străbătem astfel o perioadă de avînt romantic al clasei muncitoare dar şi de cumplite vicisitudini, de mizerii, de lipsuri, de boli care string şi mai adînc rezătiile de clasă dintre muncitorii din diferite brasle şi din diferite zone ale ţării, paralel cu dezvoltarea accelerată a capitalismului în România şi cu fulgeratoarea sa ascensiune ca putere economică, de la hotarele unei societăţi feudale la acelea ale unei societăţi burgheze cu ambiţii planetare. Apar pretutindeni cluburi muncitoreşti, ziare muncitoreşti, se înterzic primele asociaţii de teama de a nu constitui un pericol pentru organizarea capitalistă a ţării, dispar ziare, apar teoreticieni al luptei clasei muncitoare, apar primele demersuri teoretice privind organizarea şi acţiunea clasei muncitoare, apar broşuri, articole program, se ţin adunări importante în care se dezbat problemele acute ale muncitorimii, se trimit reprezentanţi la manifestările internaţionale ale muncitorimii mondiale, cîţiva socialişti români luptă pe baricadele Comunei din Paris, şi, practic, citind această carte trăim întreaga epocă clocotitoare a desăvîrşirii procesului de afirmare revoluţionară a clasei muncitoare din România.

Oricît de îndepărtate ar fi, evenimentele ne sînt contemporane

Citind şi recitind, în cîteva rînduri, **Revoluţia populară de sub conducerea lui Horea,** scrisă de profesorul şi academicianul Ştefan Pascu — ale cărui cursuri de istorie în amfiteatrele din Cluj(ul universităţilor de azi, dar şi de altădată, inspirau întotdeauna un cald patriotism şi o mare dragoste pentru adevărul istoric — trăiesti cu sufletul la gură desfăşurarea tragicelor evenimente. O carte scrisă într-un stil ştiinţific dar şi gazetăresc, cu un ritm sufocant, plină de febră evenimentelor, cu nelinişteşi şi cu speranţa celor implicaţi în desfăşurarea lor, o carte în care se concentrează informaţii şi documente, mărturii şi opinii contradictorii dar echilibrat şi lucid stăpînite de către autor, cu o ţesătură şi o structură limpede prin care descifrăm sensul întîmplărilor şi ne clarificăm direct, în faţa lumii întregi ; o carte accesibilă, prin urmare, marelui public, scrisă de un mare cărturar, cu o înaltă conştiinţă a istoriei şi a datoriei faţă de popor.

Ştefan Pascu nu a scris această carte ca să adauge un tom la marea furtună ţărănească sau să concureze alte studii şi tratate mai vechi sau mai noi, ci a redactat-o din necesităţi vitale, de strigentă actualitate, fără a fi conjuncturală sau de interes bibliotecar. Ştefan Pascu a întemeiat această carte de istorie, care reprezintă o sinteză adevărată şi fierbinte a zguduitoarei ridicări a ţăranilor din Transilvania împotriva împilătorilor de tot felul, ca să ofere cititorului obiectul, cititorului sincer şi credincios de istorie, o viziune modernă asupra a ceea ce autorul consideră a fi o „revoluţie", prin program, prin proporţii, prin implicaţii, prin rezonanţă şi prin urmări. Esenţială în această carte e interpretarea evenimentelor, meditaţia autorului asupra documentelor incendiare ale vieţii de la 1784—1785. Se vede că marele istoric, care este Ştefan Pascu, se ridică parcă din mijlocul acelor ţărani care au izbucnit în istorie cu fiăcările aprinse pe culmi, căutîndu-şi dreptatea, încercînd să regăsească jarul mocnit al vetrelor străbune, al originii noastre latine şi al unităţii noastre româneşti. În această carte autorul e implicat, nu spectator. Autorul trăieşte profund cauzele revoluţiei, este cutremurat de samavolniciile şi flagelările ţăranimii în faţa nobililor care îi aduc la exasperare şi la bejenie şi în cele din urmă la revoltă necruţătoare, crudă, potopitoare. În acest sens, cartea reproduce, paralel cu cinematografia evenimentelor, documente de arhivă, lamentaţii şi plîngeri ţărăneşti care încarcă aerul de tensiune, concluzii de anchete întreprinse de autorităţi, scrisori particulare şi oficiale, articole de ziar, fragmente de studii asupra evenimentelor, semnate de istorici români sau de oameni politici de pretutindeni despre o revoltă care a atras atenţia opiniei publice de la Urali pînă la Peninsula Iberică, de la Peninsula Scandinavă la peninsula italică.

Ne permitem să desprindem cîteva rînduri din cuvîntul explicativ al autorului pentru a ghici mai clar intenţiile sale privind această carte de esenţă asupra unui fragment de epopee naţională :

„O carte cu o asemenea structură şi cu o asemenea orientare sluţeşte şi progresul ştiinţei şi problema respectivă şi, totodată şi în aceeaşi măsură, răspunde unei necesităţi stringente de educaţie patriotică în cel mai bun înţeles al expresiei. Căci istoriografia însăşi recunoaşte deschis că experienţa trecutului, considerată ca valoare şi factor formativ al contemporaneităţii, se constituie pe plan mental şi ca rezultat al proiectării lecţiei, adică influenţa exercitată de constiinţa contemporaneităţii asupra felului cum ne apare experienţa trecutului. Aserţiunea lui Benedetto Croce că „întreaga istorie este istorie contemporană", sau aceea, nu mai puţin valoroasă, a lui Nicolae Iorga „să plecăm de la contemporaneitate şi să ne întoarcem la ea" trebuie înţelese în sensul că tratarea oricărei probleme istorice, fie cît de îndepărtată în timp şi spaţiu, se cuvine să fie întîi actuală, aşa cum pretinde societatea, potrivit nevoilor sociatăţii căreia i se adresează. Căci este lucru ştiut că societatea îşi modifică opţiunile eu privire la problemele ce o interesează, ce o preocupă, pe măsura modificărilor suferite de ea însăşi. Altele sînt opţiunile generaţiilor mai noi în raport cu generaţiile dinainte ; alte probleme preocupă generaţiile contemporane în comparaţie cu cele care le-au precedat şi altfel privînd generaţiile contemporane să îi se înfăţişeze problemele prioritare decît dorcau generaţiile predecesoare. Dacă generaţiile mai vechi se mulţumeau, de exemplu, cu istoria evenimenţială, factologică, generaţiile vremii noastre nu se mai mulţumesc cu înşiruirea faptelor şi datelor, oricît de interesante ar fi ele, ci pretind interpretarea lor, printr-o analiză ştiinţifică, dialectică. Generaţiile zilelor noastre nu se mai mulţumeşg cu stivele de cărămizi, oricît de frumos lucrate ar fi acestea, ci vor construcţia, care, avînd la temelie cărămizile, pentru a fi durată este absolută nevoie de constructorul, arhitectul care să le rînduiască după un anumit plan, pentru a deveni o construcţie cît mai frumoasă, cu o funcţionalitate cît mai armonioasă."

Pagini realizate de
ADRIAN DOHOTARU

atelier literar

de G. Dumitrescu

Mircia Mateescu : Deocamdată, sînt niște lucruri tulburi, aruncate cam în fugă pe hîrtie, fără prea mare grijă pentru alegerea cuvîntului, pentru ținuta artistică a expresiei, etc. Trebuie să citiți mai mult, să vă confruntați mereu cu adevărata poezie ; poate că exercițiile dv. vor înregistra progrese, iar sensibilitatea dv. va găsi un mod de exprimare mai potrivit. Țineți-ne la curent.

C. Bădiliță : S-ar părea că aveți talent, dar, deocamdată, nu prea știți ce să faceți cu el. Îl tratați într-un mod ingrat, cu ușurință și superficialitate, într-o veșnică joacă (lipsită, însă, de „mațca" unui gust sigur, elevat), într-o frondă facilă, fără țintă, fără consecințe, care „aleargă după propria-i coadă", în giumbușlucuri periferice, ieftine, etc. (Un exemplu : „Mi-am tras ciorapul de lacrimi / peste călcîiul buzei adormite / simțeam cum din nări îmi cresc fildeși / iar din falange, copite" etc.). Orice comentariu e inutil. Sînteți, deocamdată (și dv., și cei ce s-au grăbit să vă asigure unele succese locale, ușoare și premature, de care n-ar trebui să vă lăsați derutat) victima unei însușiri native altminteri prețioase, pe care, însă, nu v-ați priceput, n-ați fost pregătit s-o luați în posesie, s-o stăpîniți în mod lucid : o remarcabilă vervă asociativă, metaforică. Ea tinde, din păcate, în lipsa mijloacelor de control de care vorbeam, să degenereze din ce în ce mai mult în facondă, limbuție fără șir, logoree (cum pe bună dreptate o intitulați într-o pagină). Ludicul — pe care-l invocați la un moment dat — nu e deloc scutit de bun gust, de valoare artistică, nici chiar de semnificație, și nu e în nici un caz sinonim cu facilitatea trivializantă a diverșilor „ciorapi de lacrimi", etc. Sînteți, însă, după cît se pare, un om inteligent și veți observa, ne place să credem, cît de curînd (vîrsta schimbărilor rapide vă favorizează) că drumul pe care ați luat-o nu duce prea departe...

V. N. Deleanu : Între gazetărie și publicistică, ușoare dispoziții umoristico-satirice, acurateță, exagerată insistență, uneori, în „despicarea firului în patru" — cam asta se poate spune, pentru început, despre condeiul dv., care, nu sînt motive să credem că n-ar fi în stare de mai mult.

Maria Chertic : Pagini stîngace, șovăitoare, care arată o insuficientă pregătire școlară.

Anca B. : Ceva mai bine, în „De dragoste". Cealaltă, o sporovăială confuză, din care nu prea se înțelege întotdeauna cine vorbește, cu cine, despre cine (o mulțime de nume proprii despre care nu știm, nu aflăm nimic).

Gavril Jir : În general, lucruri mai slabe, notații frugale, diletantism nonșalant. (Ceva, în „Întrebare nevinovată", „Un cap de general"). În schimb, greșeli de ortografie („sfîrșește prin aș da friu liber"..., etc.) care riscă să facă imposibil pe viitor dialogul nostru. „Nu-mi dau seama — ziceți — dacă măcar îmi bănuiesc calea pe care trebuie s-o urmez". Și ce faceți ca să ajungeți s-o „bănuiți"? — așteptați vreo „pară mălăiață" ?... ori „avizul" competent al vreunei Mafalde??... Meseria dv. actuală e să învățați, sînteți student, trebuie să deveniți un adevărat intelectual, o minte activă, conștientă de ea însăși și de puterea ei în dezlegarea întrebărilor și „bănuielilor", în alegerea drumurilor. Altminteri, vă veți întoarce în satul dv. la fel de nedumerit (și de agramat!) cum ați plecat!...

M. Dumitrescu: În fine, niște pagini mai dezlegate, mai însuflețite, mai lirice, ce par să reprezinte o nouă și promițătoare experiență („Un fel de romanță", „Stare", „Plîns", „Cercere", „Între eternități").

A. Valoni : Cîteva lucruri de menționat, dintr-un buchet în general mai palid („Toamnă", „Doar începuturi", „Auzind lumina", „Sens").

M. N. — Prahova: Prea multă tristețe (și pasivitate!...). Trebuie să existe o cale, dar nu în formula „ca nu m-ai învățat să te caut, că nu m-ai învățat să"... etc. Sînt lucruri (printre care chiar cele pomenite în cele trei versuri) pe care nu le învățăm de la nimeni și ar fi zadarnic (dacă nu chiar dezastruos, în ultimă instanță!...) să rămînem în așteptarea Providențialului Dascăl care să ne învețe cum să... ne bată inima!... Versurile, sensibile, curate, dar la fel de triste, sfielnice, „pasive" (adică, fără nerv, fără pregnanță).

Vlad Masaci : Par să existe unele indicii pozitive („Portret de tînăr", îndeosebi), dar paginile sînt prea puține ca să putem formula o părere mai amplă și mai sigură. Reveniți.

Ray Zepoli, Petronella, Cornelia Brișan, I. Fărcaș, George Mihail, Elena F., Cătălina P. — Roman, Elena Mihai, Cesar Vagner, Silviu Alupei : E ceva, încă nu de-ajuns. Continuați.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

De toamnă

A sosit toamna
și-n grădina cinematografului
stele nu mai fac cu ochiul
vînzătoarei de semințe și soldatului
învoit pînă la zece
cineva cîntă un imn
măturătorului ce coseste
urmele încă fierbinți ale verii
dar cine să-l asculte
îndrăgostiții să-nfășoară-n perdele de fum

și ultă de lume
obosită luna alunecă pe luciul vitrinei
sub băncile goale
doar o țigară-n care pilpîie
amintirea licuriciului din copilărie.

LIVIU CAPȘA

Despărțire

oricît de mult
ar ninge
zăpada nu va acoperi
urmele pașilor tăi
pe retina mea
arde singurătatea
ca o linie de ecuator

ANGELA FILIP

Pipăind coala de hîrtie

...cu pana ca un toiag
Poetul.
Cuvintele, apăsate,
trec prin coală în masa de scris
și mai departe pe podeaua
veșnic în alunecare,
de-acolo pe scările de piatră
direct în grădină,
înviorînd florile ultime
sau grăbind toamna,
cînd frunzele-și lipesc
urechile de pămînt,
chiar dacă Poetul n-are cavalerie,
n-are șa, nici frîu, nici valtrapuri,
ci o simplă pană ca un toiag
cu care pipăie coala de scris,
veșnic în căutare de Lumină.

NICULAE ALEXANDRU VEST

Nostalgie de vară

Sînt ani de-atunci și grei și mulți
Îmi pare totul ireal.
Pătați de dude și desculți
Mergeam cu oile pe deal.

Azi, inginer în combinat
Port mini-fustă ori „bermude"
Conduc OLTCIT-ul detașat
Nici nu mai știu gustul de dude

Dar într-o zi cu cer fierbinte
(Duhnea asfaltul fără ploi)
Am zis cum mi-am adus aminte
Că zic copiii pe la noi :
Pupa-ți-aș tălpile, Părinte,
Fă să fiu iar în deal la oi.

DELIA NEGRU

Călătorie în cosmos

Să ne vedem cu bine în anul două mii
plec să-mi încerc norocul în alte galaxii

Mă simt ușor ca fulgul departe de pămînt
de parcă-n mine însumi mai sînt și nu
mai sînt

Îmi pare că pămîntul zărit ca printr-o
. . . . . picală
și roșu ca o sfeclă și mic cum e o nucă

În infinitul mare în liniștea dintîi
e licărul luminii cum alta încă nu-l.

Încolo hăuri negre și stelele duium
luceafărul de seară făcîndu-mi semn de
drum

Adio n-am cuvinte și nu știu ce-o mai fi
să ne vedem cu bine în anul două mii.

GH. DUMITRESCU

În centrul busolei

Dăm dispoziții
sublime
muzicii
Poeți importanți
recită
pe culoarele trenurilor
Teatrul dă spectacole
în centrul busolei
Vibrăm ca singele
într-o inimă
de plastic.

A. VALONI

Vis

Seara
cînd mă dezbrac de oboseală
și adorm pe un pat de flori
cu baldachin nevăzut
din aripi de îngeri
înmugurește o nesfîrșită iubire —
semn că o femeie frumoasă
îmi trece pe deasupra somnului
chipul ei de crăiasă
oglindindu-mi-se-n vise
ca salcia tînără
în apa cea mai frumoasă

AUREL ALBU

Toamna

În sumarul unei frunze poți afla
adevărul
despre toamnă

imposibil să nu crezi în toamnă
poate altădată ai fost copil
ai fost martor ai fost cenușă
altădată e mereu azi.

MARIUS SÂRBU

Amintiri în Casa Aurului din Abrud

Deschidem bătrîna poartă de lemn a casei de pe strada Băncii nr. 3 din Abrud și pășim cu sfioasă emoție în curtea moțească unde sub umbra celor trei goruni contemporani cu Avram Iancu tresare la atingerea sufletului nostru glasul Istoriei. Aici, pe aceste locuri de unde Horia a pornit cu lancea-i de frasin să bată la porțile dreptății și libertății, aici de unde Crăișorul avea să vestească munților și Europei uimite cuvîntul și vrerea moților, aici, la Abrud, se află așa cum ne-au lăsat-o înaintașii Casa Aurului. În cele 9 încăperi cu ziduri de un metru, dincolo de gratiile ferestrelor medievale și a ușii grele de metal turnată de Mihoc Dumitru la Roșia Montană, s-a strîns de-a lungul secolelor sîngele apusenilor — aurul. Au rămas intacte cuptoarele originale, topitoria, hornurile, soclul și instalațiile de zdrobit minereul, încît avem simțămîntul că banca aurului, cum a mai fost numită, nu așteaptă decît un semn spre a-și reîncepe activitatea. În pragul casei ne întîmpină cu bunăvoință octogenarul Suflarszky Iosif, locatar al celei ce a fost banca de aur.

— Ce ne puteți spune despre Casa Aurului ?

— Partea casei în care locuiesc a fost definitivată în anul MDCCLIII, așa cum se vede înscris în zidăria camerei adică 1753. Aceste două încăperi erau destinate schimbului de aur iar cea de-a treia era folosită pentru prelucrarea aurului ce rezulta din ultimul și cel mai mic cuptor. Aici veneau, de obicei vineri, moții ca să-și aducă aurul adunat fir cu fir cu șaitrocul sau călăpăciul tocmai din inimile de piatră ale munților. Piața nu le era prea mare și nu foloseau cine știe ce din cîștigul lor. Veneau cu aurul în straiță și plecau săraci, cum săraci s-au știut ei întotdeauna.

— Cuptoarele s-au păstrat în forma lor originală, fără modificări ?

— Da, nu s-a umblat la cuptoare. Sînt așa cum au fost lăsate ele de pe vremuri. Am găsit chiar și culburi de grafit în care se turna aurul. Mai sînt și acum bucăți de grafit în cenușa lor. Aici nu s-a stricat nimic, nu s-a schimbat nimic, nu s-a luat nimic.

— Se spune despre acești trei goruni că ar fi fost sădiți de însuși Avram Iancu. Știți ceva despre acest lucru ?

— Gorunii nu au fost puși de Iancu, dar sînt de pe vremea lui. El venea foarte des în Abrud, îi plăcea aici, îi erau dragi locurile acestea. Tatăl meu, care l-a cunoscut pe Avram Iancu, îmi povestea adesea despre întîmplările din acea vreme.

— Ceea ce afirmați dumneavoastră este deosebit de interesant. Ne puteți da amănunte ?

— Da, cu plăcere. Tata povestea mereu aceste întîmplări și îmi face și mie plăcere să repovestesc cele auzite de la el. În ultimii ani ai vieții lui, Avram Iancu venea foarte des pe la Abrud. Avea obiceiul să se așeze pe treptele boltei, adică ale prăvăliei, cum i se spune acum, lîngă primărie. Iancu cînta la fluier. Se strîngeau în jurul lui oameni și mulți copii. Printre copii era și tata, care avea cam 12 ani. Iancu iubea copiii și copiii îl iubeau tare mult pe el. Le spunea povești și legende, și doinea trist din fluierul lui. Tata îl asculta întotdeauna așa cum îl ascultau și ceilalți, cu evlavie, pînă cînd tăcea din nou, căci Iancu avea o mare tristețe și o mare durere a lui, durere pe care și-o rostea cînd nu o mai putea răbda, cînd începea să-l sugrume. Spunea : „Năcaz, mare năcaz. Au murit atîta mulțime de oameni și de ce au murit ? Acum au murit degeaba. Dar n-au murit toți. Nu, nu toți". Așa spunea Iancu pe vremea aceea. Apoi, într-un timp, nu l-a mai văzut nimeni pe aici, prin Abrud, și de la o vreme s-a auzit că Iancu închisese pentru totdeauna ochii lui luminoși.

În încăpere s-a lăsat liniștea și s-a făcut parcă mai frig și mai întunerec. Dar, de undeva, poate chiar din mijlocul gorunilor de lîngă fereastra deschisă, se aude parcă o șoaptă : „Năcaz, mare năcaz, au murit atîta mulțime de oameni... dar n-au murit toți". Nu, n-au murit toți, iată, trăim și în fiecare din noi bate o inimă fierbinte. Și sîngele nostru este cel al străbunilor. Și sîngele nostru este cel al urmașilor.

REMUS BOTAR ■

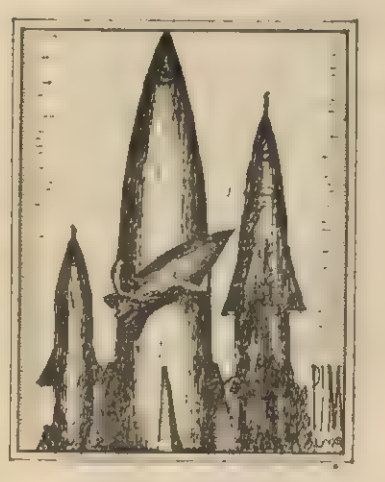

MIHAI PINZARU-PIM ■

CONSTANTIN GAVRILA ■

IULIAN PENA ■

ION HOREA

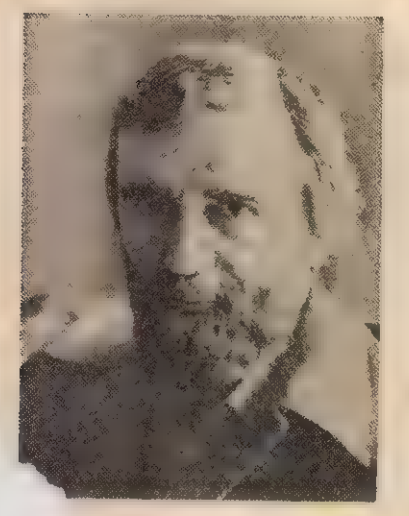

stazi

'ăzi nu mai sînt cuvinte,
) duc sentimental
hipurilor sfinte
imperiu bicefal.

prea nebun și nici prea tristu-i,
și aminte ce vă spui :
în umbra Ianculul mă mistui,
să ard numa-n credința lui !

În carnea celor trei tăiată
și ridicată-n furci, la drum,
și fața mea se vede, iată,
prin zarea timpului de fum.

Și de voi fi pedepsel crunte
vîndut în silă și amar,
să-mi pună munții mei pe frunte,
doar ei, coroana lor de jar !

Diata

Și ța de-o ușă inculată
se for izbi de tot ce lași,
chiar dacă scrie la Diată
în amănunt pentru urmași,

ce bunuri se cuvin cutărui
și altuia ce-i vin de drept,
în toate-un singur adevăru-i :
tu stai cu mîinile pe piept.

Ce lași, nu rafturi ori covoare,
ori dreptul tău de autor,
nu gîndul ăsta-i ce mă doare,
nici de-ai rămas cumva dator,

ori despre ce ar fi să-nsemne
în sămădașul tău știut
pe urma ta vreun Strîmbă-lemne
cite păcate-i fi avut,

cite iubiri nedeclarate
ori numai simple amăgiri
prin anii cumpărați în rate,
robit nefertătoarei Firi,

de cite bunuri cunoscute
te-ntreb, pe care nu le-ai scris,
cele din lacrimile mute,
din așteptare și din vis,

cele rostite-n vorbe repezi
doar în iubiri și-n dușmănii,
de care nu poți să te lepezi
nici după rînduri de copii,

în singe scrise și-n iertare
cînd vine timpul să le ierți,
neîncuiate în sertare,
netipărite-ntre coperți...

De-acestea nimeni nu întreabă
și nimenea nu dă răspuns.
Poate c-ai fost un om de treabă,
dacă vor spune, și-i de-ajuns !

De neamul tau

Vei fi zdrobit, și locul tău oricumu-l
vor șterge roți și neguri și copite,
dar tu urmează-ți în credință drumul
prin pulberea de oase risipite.

De neamul tău să spună săbii rupte
și sulițe încremenite-n vînt.
Ascultă munții prăvăliți în lupte,
privește-n față oștii ce nu mai sînt.

Un timp al defăimării și-al acuzei
tot mai înalță crucea țării-n slavă ;
în apa sfîntă care-o duci la buze-i
lăsat pe-ascuns și firul de otravă.

Solii viclene vor veni să spuie
cît cer e-n poarta lor și cît pămînt e.
Tu să le-asculți, și sus, pe deal și gruie
să-ți lași în voie sufletul să cînte.

Iar cînd pustiul și-ar urni cohoarta
ca într-un timp de năvăliri și pradă,
slobonde cîinii și închide poarta,
și caută-ți de lucru prin ogradă.

Noiembrie

Să crezi într-un copil, să-i fii umilul
părinte, și în joc și-n toate,
tu însuți să te-arăți întîi copilul,
robit cît chipul tău mai poate
să-nvie chipuri. Caut jocul singur,
copilu-i dus, și eu mă uit în gol...
Ce margini se strîmtează, ce nămol
îmi umple țărmul, ape curg domol
tîrînd bătrîne trunchiuri, și mă-nfrigur !

Un rost păgîn, o pîndă, o durere
încearcă timpul, mi se-mplîntă-n carne,
și ce-i al nostru, parcă în zadar ne
mai stă în cale, dacă el nu cere,
și dacă nu mi se încurcă-n toate
în joaca lui, și dacă nu-i să ție
el singur, dintre toți, la toate rostul.
Nici glasul meu să cheme nu mai poate
peste această strîmtă-mpărăție,
și sînt nătîngu-n ochii mei și prostul
ce-și lasă fruntea goală pe hîrtie
cînd vorba nu-i nălucă ori poveste
și nu mă-ntreabă nimeni cum se scrie.

Rămîn în bucuria lui făcută, ca-n lutul
lui Dumnezeu, atunci, la începutul
puterilor cerești venite-n veac,
rămîn cu el copilul, neștiutul,
și-n ochii lui îmi adun trecutul
în suferința mea fără de leac...

E-o toamnă tristă, început de iarnă,
sînt singur fără el și mi-i pustiu !
Zăpezi cernite prind să se așternă
peste-un cuvînt pe care nu-l mai scriu !

Intoarceri tirzii

Dacă ar fi să se-alcătuiască o antologie a pastelului în poezia noastră, Ion Horea ar ocupa, fără doar și poate, un loc important în cuprinsul unei atari lucrări, poetica sa aflindu-se, încă de la începuturi, sub semnul generos al descrierilor peisajului rural. Dar, sîntem siguri, antologatorul va sesiza că pastelurile lui Ion Horea, mai ales cele din ultimii 10 ani, să zicem, ba chiar și altele, de mai înainte, au un anume ceva care fie că le exclude din categoria oarecum restrînsă a descrierilor ritmate și rimate, în accepțiunea alecsandriniană sau pilatiană, fie că le situează într-un punct de referință privind evoluția însăși a pastelului. Acel ceva anume poate fi, de exemplu, o gravă și dureroasă neliniște, sau, totodată, o permanentă aducere în prim plan a trecutului, a unor încă nelămurite și ascunse întîmplări violente, nedrepte, implacabile. Astfel, nu întîmplător clipa de grație a poemelor sale (să le mai numim, oare, pasteluri ?!) este cea a căderii amurgului, a nopții ce se instăpînește. Și tot astfel, nu întîmplător, desigur, anotimpul este, cu predilecție, toamna tîrzie, cu ploi lungi, cînd sufletul se însingurează, cînd timpurile se întretaie, se-nvălmășesc. Și-n fine, nu întîmplător, lumea satului, cu deosebire a satului transilvan, a cîmpiei transilvane, se compune mereu și mereu din aceleași elemente, parcă obsedante : sălcii, plopi, acăți, șure, case-n năruire, fîntîni părăsite, drumuri colbuite și nemaiumblate de oameni, cîini rămași în lanțuri, sau, dimpotrivă, lanțuri singure, ruginite, fără de cîini. Într-unul din poeme, **Eu trebuie să fiu,** care dă și titlul recentului volum apărut la Editura „Albatros" în prestigioasa colecție **Cele mai frumoase poezii,** este refăcut universul de-acum și de altă dată al unei case de hotar rămasă fără cîine, un cîine care a fost ucis, cîndva, de demult, cu un hîrleț care l-a despicat, pur și simplu : „Sufletul mi l-a despicat // Atunci / Sălbatic trebuia să fiu, / Nepăsător, sfidindu-mi soarta, / Să ies, trîntind în urmă poarta, / Dar e tîrziu, e prea tîrziu ! // Nici de iubiri să nu mai știu, / Cu moartea să stau față-n față / Și să mă stringă moartea-n brață / Dar e tîrziu, e prea tîrziu !..." Firește, nu trebuie să ni se explice, ca într-un clasic pastel, ce anume s-a întîmplat atunci, într-o iarnă, cu păsări și ninsori ucise pe-o vale ascunsă între sălcii. Totul trebuie să rămînă o taină, cu-atît mai mult cu cît întîmplarea ascunde în ea o durere încă vie, o durere care într-atît ne fascinează încît abia mai avem timp să vedem că întîmplarea a avut loc într-un sat descris cu lux de amănunte, ca în cel mai autentic și mai clasic pastel. Dar oare mai este, totuși, acest poem un pastel ?! Întrucît însă poemul **Eu trebuie să fiu,** are o construcție mai specială, mai greu de relatat, să ne oprim asupra altui poem, luat aproape la întîmplare, **Din urmă** : „Se-ntunecă devreme și facem focu-n casă / De către seară-ncepe să cadă ploaie deasă / Sub streașină-n ciubere se-adună apă bună / Ori numa-mi vine-n minte cum streșinile sună /.../ Și somnul nu te-ndeamnă și noaptea-i foarte mare / Un gînd ascuns din urmă de nu știu unde-mi vine / Și vremea-ncepe iarăși să sape gropi în mine". Această continuă întoarcere într-un trecut pe care poetul îl recompune în multiple planuri are în ea ceva dintr-o posibilă întoarcere în satul său a ciobanului mioritic care, prin cine știe ce minune sau întîmplare, ar fi izbîndit să scape de aprig hotărîre a destinului. Lumea, viața gîndurile și trăirile unui astfel de cioban sînt prezente, premeditat sau intuitiv, în adîncul cel mai adînc al poeziei lui Ion Horea.

N. VICTOR ■

Concursul de creație literară „Cîntare pentru oamenii de azi" (Oradea)

Premiul revistei „Flacăra"

Născut la 1 decembrie 1955 în comuna Bălăccanu, județul Buzău. Debut în revista „Familia". A publicat în : „Vatra", „Ateneu", „Flacăra", „Suplimentul Scînteia Tineretului" ca laureat al festivalurilor de poezie de la Rîmnicu-Sărat (1983), Brăila (1983). Membru al cenaclului literar „Al. Sahia" din Buzău.

Poem

ai văzut tu vreodată dîndu-se ochiul
înapoi din fața întunericului
ai văzut tu vreodată în zbor
pasărea dîndu-se înapoi
ai văzut tu cum cerul fierbinte
mușcă — elefant flămînd — din
pulpele rîului?

nu mă căuta prin cuvinte
acestea nu sînt buzunarele
în care se lăfăie hoții
nici casa furnicii
nici cîntecul greierului
eu n-am fost văzută de nimeni
nimeni nu mă cunoaște
nici chiar trupul meu
uscat ca o nucă în care
îmi păstrez rochia de mireasă
se spune că am mersul unui ac de cusut
al unei rochii fluturînd pe frînghia
tăcerii
al rîmei pofticioase de nori alcalini
de deasupra băraganului
multe se spun despre mersul meu
despre urechile mele sprijinite-n cuvinte
multe se spun
dar nu m-a văzut nimeni
nici chiar ochii mei
în spatele cărora se află alți ochi
și-n spatele cărora alții și alții
(oglinda nu se poate privi în oglindă)

voi sînteți în măsură să spuneți
că m-ați văzut mergînd pe frînghia
dintre două stele
aprinzîndu-le și fierbînd rufele
soldaților dispăruți
trebuie să spuneți că m-ați văzut alergînd
în picioarele goale
printre mohor și scaieți
după albinele metalice care mi-au răpit
flăcările dulciurilor
printre blocuri ca o rîndunică
brănindu-se cu viermișori
electromagnetici
din scoarța antenelor tv.
trebuie să spuneți că m-ați văzut
înotînd în lacrima unei fete
trebuie să spuneți că m-ați văzut
nu aveți încotro
altfel introduceți-vă în cap o luminare
ca într-un dovleac gol
așteptînd noaptea ca să vedeți
pe unde țîșnește lumina
din propria voastră carceră.

Poem

ca un riu trece timpul printre roțile
dințate ale ceasornicului
învîrtind paletii acestei minuscule mori
de vînt
dedesubt sîngele învîrtind totul
amenințînd malurile de os ale frunții
învolburînd amintirile
trăgîndu-mi ca pe niște jaluzele
pleoapele-n jos
vara mă îmbracă în respirația ei grea
port toată pădurea pe umăr
străzile orașului
și culoarea curgătoare a cîmpiei
sînt Sisif leneșul
cel care n-a urcat niciodată soarele
pînă la amiază
împingîndu-l cu furca de strîns paie
ca pe un arici
spre balta satului
sînt ca o sperietoare
ridicată în vie
de ce nu pot lovi acum
cu rădăcina părească a unui salcîm
cerul
să-i crăp fruntea
să plouă peste palmele mele de piatră
și os
de carne și sînge
de hrană proaspătă pentru ieii
celenterați din cușca pămîntului
peste apa care într-o bună zi își va
lua zborul
spre edenul și — sus

trece timpul printre roțile fine ale
ceasornicului
dedesubt sîngele meu ca o luminare
aprins.

MARIN IFRIM ■

„Cîntarea României"

Anotimpul perpetuu al creației

Absența unor instituții artistice profesioniste nu l-a descurajat niciodată pe culturalii vîlceni. La toate edițiile „Cîntării României" ei s-au prezentat cu formații și cu spectacole de valoare, cucerind trofee care-și lau ochii cu strălucirea lor. Numai premiile naționale cucerite la marele festival sînt în jur de 230. Teatrul popular al Rîmnicului, corurile Sindicatului învățămînt, al Combinatului chimic, al Bălceștilor și al Casei de cultură din Drăgășani, Orchestra de coarde „Concertino", avîndu-l cap de afiș pe dirijorul Mircea Cristescu, ansamblurile artistice ale Horezului, Mihăițeștilor, Vaideenilor, Roșiilor și Orleștilor fac ca circulația bunului cultural, într-un Rîmnic și într-o Vîlce cu tradiție în domeniu (chiar dacă limitată cîndva la un caracter intim-familial de schimb de vizite, pe orbita unui cerc de profesori), să-și umfle azi toate pînzele. Mai trebuie notate și niște asociații cu o notabilă activitate (Asociația folcloriștilor, cea mai veche din țară, Asociația creatorilor populari, Societatea literară „Anton Pann", Cenaclul U.A.P., Asociația artiștilor plastici amatori) ; mai trebuie notate și stagiunile permanente inaugurate aici de prestigioase așezăminte artistice profesioniste ; mai trebuie notate și acele anuale manifestări cu săli arhipline și cu afluență de oameni din toată țara, care se cheamă „Artele Rîmnicului", „Vacanțele Oltului", Nedeia păstorească „Învîrtita dorului", „Cîntecele Oltului" sau Tîrgul de oale „Cocosul de Hurez" (ultimele două pregătind pentru '85 jubileul a 15 ediții) ; mai trebuie spus măcar un cuvînt despre sesiunile de comunicări științifice, despre cele închinate redescoperirii strămoșilor, în primul rînd, cu totul la ele acasă într-un ținut în care densitatea grandiosului istoric pe metru pătrat e maximă (peste 300 de monumente, mai multe decît în nordul Moldovei și acoperind toate virstele devenirii noastre, de la acel leagăn al omului, stabilit de cercetători la Bugiulești, pe Olteț, pînă la epocile lui Mircea, Mihai, Matei Basarab, Brâncoveanu etc.) ; mai trebuie amintiți și autorii de creații tehnico-științifice, cu originalele lor căutări și cu laurii lor. Peste 1 200 de creatori și vreo 75 000 de artiști amatori, cuprinși în 2 780 de colective artistice, răspund impetuosului avînt spre cultură care face să fluture aici toate pînzele, inclusiv ale celor mai virstnici vîlceni.

Ilie Bădițescu, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, ar vrea, zice, să ne mai spună și alte lucruri. N-a apucat să ne vorbească despre cele 16 unități muzeale ale județului, unele singulare prin profil sau fără mulți frați identici (Muzeul viei și vinului din Drăgășani, „Satul-muzeu" de la Bujoreni, Galeria de artă populară contemporană din Horezu), despre publicațiile ce agită spiritul creator al locului („Studii vîlcene", „Buridava", „Vîlcea literară") și despre modul în care cultura e așezată în rosturi educative, avînd ca țintă formarea omului nou al României socialiste. Accentul pus pe această idee de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la marele forum al comuniștilor, relansează la ora de față căutările în domeniu. Comandamentele de partid se îmbină, adaugă interlocutorul, cu pretențiile unor consumatori de cultură versați, rafinați, ai lucrului bine făcut, care nu prea înghit orice (un teatru cum e cel al Pitești ului, de exemplu, convingîndu-se, din această pricină, să includă mai rar în turnecle sale harta vîlceană) și al căror cuvînt e deseori decisiv în plămădirea bunului cultural. „Complexul provincial" e inexistent aici, tocmai datorită faptului că omul locului a trecut de mult prin filtrul unor experiențe culturale exigente și ferme.

Toate acestea, firește, nu s-ar fi făcut și nu s-ar face fără pasiune, fără pasionați. Pasionații vîlceni ai culturii, creatori și animatori, sînt numeroși și de un har și o forță a dăruirii fără de care opera literară sau plastică, spectacolul teatral sau muzical, manifestarea folclorică etc. n-ar face furori, acaparînd timpul liber al publicului, în echilibru poate doar cu furia sportului. Să dăm cîteva nume, cerîndu-ne scuze că memoria infidelă și lipsa de spațiu tipografic nu-i pot evoca pe toți cei care ar fi meritat-o. Poetul și dramaturgul Doru Moțoc, președintele Societății literare și al Cenaclului „Anton Pann", Gheorghe Marinescu, conducătorul Teatrului Popular, scriitori și publiciști ca Ioan Barbu, C. Bulacu, Dora Cărbunescu, Ion Șt. Lazăr, Traian Lungu, N. Popescu-Rebus, Costea Marinoiu, Felix Sima, Gh. Smeoreanu, Dragoș Serafim, Petre Tănăsoaica, Gh. Voica, folcloriștii Gheorghe Deaconu (președintele Societății folcloriștilor) și Vartolomei Todeci (conducătorul Ansamblului de fluieraș și băcițe din Vaideeni), istoricii H. Nestorescu-Bălcești și Corneliu Tamaș, inegalabilul meșter olar Victor Vieșoreanu din Horezu (președintele Asociației creatorilor populari), sînt, cum se zice cu niște cuvinte care ne fac să zîmbim prin ingenuitate (de data asta chiar „provincială"!) a formulării, „cunoscuți dincolo de hotarul județului". Sînt mai ales ceea ce ei, fără fals orgoliu, se revendică a fi, adică niște slujitori arzenți ai vieții culturale a locului. Oameni care nu socotesc existența și truda lor, desfășurate la 180 de kilometri de Capitală, drept o „exilare", o „înmormîntare provincială", care nu pozează în „martiri culturali" ajunși în nu știu ce jungle, care nu cer, în schimbul „sacrificiului" nobilelor lor persoane, recompense sau titluri, tratate avocățește, dreptul la un „bene merenti" material și moral. Ei trudesc, realizează și se realizează aici, n-au nostalgia „centrului" (unde mulți au fost chemați să lucrezel) și, privitor la „centru", au o teorie pe care merită s-o transcriem. În optica lor, „centru", adică vatră fertilă a afirmării valorilor și a efervescențelor culturale, trebuie să fie peste tot. În vremea noastră, spune președintele Ilie Bădițescu, nu se poate concepe o competiție geografică a locului de afirmare culturală, în condiția în care cultura e chemată de societate și de partid să fie o stare dinamică, dar și una de masă a României.

La Vîlcea, în generosul cadru al „Cîntării României", a cărui însemnătate a fost din nou și înalt relevată de secretarul general al partidului, în istoricul său Raport la forumul comuniștilor, niște oameni care sfințesc un loc, făcînd ca înfloririle lui în spirit să fie tot mai frumoase.

ILIE PURCARU ■

Un muzeu in labirint

Petrașcu sau căldura rece (III)

Ca într-o veche legendă

Gh. Petrașcu. Autoportret

Regele frigian Midas fusese înzestrat, cum se știe, de Dionysos, pentru serviciul adus lui Silenus, care se rătăcise de cortegiul zeului, cu darul de a preface în aur tot ce atingea. Petrașcu are, în schimb, darul de a preface tot ce atinge cu penelul în lavă răcită. Focul romantic îngheață; nu-i arde degetele pictorului și nici nouă nu ne arde privirea. Dacă la un Edvard Munch gheața dogorește, la Petrașcu focul e glacial. Și s-ar putea ca și de aici, sau în primul rînd de aici, să vină o parte din seducția secretă pe care o exercită tablourile lui, din acest echilibru care nu e simplu echilibru, din acest compromis între foc și frig, al cărui efect ni se dezvăluie cu o liniște gravă, dramatică. În ciuda tonurilor viguroase, uneori fruste, de o stranie energie, Petrașcu nu pare dispus să facă zarvă, să strige prin culorile lui. Preferă tăcerea aproape minerală, care a luat de la foc reflexele, iar de la frig severitatea.

Tonitza îi ironiza incisiv pe cei ce privesc pînzele lui Petrașcu „prin pilnia mîinii, cu ochii mici, cu un singur ochi, și toate acestea de la o mare depărtare, pentru a trimite tabloul în hăurile perspectivei, unde efectele și tonurile picturale se încîlcesc într-o învălmășeală nedefinită". El ne atrage atenția că Petrașcu trebuie privit de aproape, cu retina larg dilatată, așa cum privim o petală de crizantemă, fiindcă acest pictor cu vocație de orfevru a avut ca nimeni altul la noi cultul materiilor prețioase. O cană umilă de lut capătă la el noblețea unei perle. O pată de culoare îi e uneori deajuns pentru a sugera feerii defuncte; întrucît, să adăugăm, tot ce atinge penelul lui Petrașcu se transformă nu numai în lavă răcită, în tăcere sclipitoare, ci și în trecut. E un vrăjitor, exclamă Tonitza, un vrăjitor al cromaticii.

O astfel de vrăjitorie nu e, se pare, totdeauna în folosul artei. Midas a descoperit că un dar poate deveni o pedeapsă ; hrana și apa de care se apropia se prefăceau în aur înainte de a le duce la gură. Disperat, amenințat să moară de foame și de sete, regele frigian l-a implorat pe Dionysos să-l scape de răsplata pe care el însuși o ceruse. Pe urmele lui, Petrașcu e amenințat de alt risc. Fascinat de voluptatea sa de orfevru, el uită adesea să coboare în adîncurile sufletești, să atingă rana care l-a determinat pe om să devină, prin artă, un concurent al zeilor, și-asta nu în sensul de a crea o altă lume în care să evadăm și în care să ne consolăm pentru lacunele sau blestemele lumii adevărate, ci de a diminua, prin frumos, urmările păcatului originar, dacă păcatul nostru originar este acela de a nu ne mulțumi să trăim, ci de a vrea să știm de ce trăim. El se cufundă într-adevăr de multe ori în plăcerea pură a cizelatorului de pietre prețioase, în bucuria vrăjitorului care înnobilează lutul cel mai vulgar, minunîndu-se de harul său și uitînd restul, absorbit de lucrul său. Dar un lucru e sigur; nu-i putem contesta acestui vrăjitor dominat de încîntări tactile îndrăzneala de a nu se speria că merge într-un sens invers celui urmat de căutările artei moderne. În loc să destrame clipa, cum procedează impresionismul, el o pietrifică și o șlefuiește. În loc să permită culorii să se lase ispitită de aventuri metafizice și de jocuri abstracte, o așterne grea, mineralizată, telurică și sticloasă. În loc să deplîngă o ruină, vrea s-o transforme în giuvaer. Petrașcu nu se răzvrătește, cum face arta modernă, împotriva obiectului. Din acest punct de vedere e un conservator. Nu ține să rupă cătușele formelor pentru a privi dincolo de ele. Le și supune. Un zid rămîne un zid. O tavă de aramă rămîne o tavă de aramă. O floare rămîne o floare. Un divan rămîne un divan. Doar că totul, printr-un soi de taumaturgie misterioasă, de neînțeles, se înnobilează și se învechește. Mai exact, se înnobilează îmbătrînind. Materia cea mai banală, cea mai modestă și cea mai precară suferă o dublă metamorfoză; se încercă de trecut și de o fascinație care aparține mai degrabă tezaurelor. Ea capătă o noblețe veche, de bijuterie oxidată de timp, vag vulnerată, dar cu atît mai prețioasă. De aici o impresie ciudată. Că pictura lui Petrașcu e un fel de compromis subversiv cu zeii. Artistul nu se răzvrătește împotriva formelor. Le îmbătrînește numai. Dar le îmbătrînește pentru a le putea astfel înnobila și sustrage decrepitudinii. Descoperim cu uimire că există o majestate a lucrurilor umile, un fast al simplității, o noblețe plebee, un fabulos al anodinului, și că învechirea obiectelor poate fi un mijloc de a le ridica deasupra unei morți prozaice, de a le insufla un fior de eternitate. Cărțile par încunabule. Florile au sclipiri minerale. Poate chiar au trecut în alt regn. Nu mai au probabil parfum, în schimb nu se mai pot ofili și au scăpat de putrefacție. Fructele au și ele același aspect. Luate de pe tava unde au fost așezate și lăsate să cadă, ar scoate probabil un sunet de bronz, ca o limbă de clopot vechi. Femeia cu chitara cîntă fără sunete, face din tăcere muzică, mobilele vechi devin și mai vechi, casele par să nu mai fie locuite decît de umbre; cînd apare paragina, ea e fastuoasă, ruinele ascund comori, melancolia e întunecată și princiară, iar lucruri fără importanță devin parcă simboluri heraldice. Lumea aceasta din tablourile lui Petrașcu e mai bătrînă decît cea din jurul nostru, fără să fie totuși mai amenințată de timp. Din contră, curgerea timpului o încrementi, absorbind lumina pentru a combate ultragiile sugerate de negrul ce tinde mereu să acapareze obiectele. S-ar zice că pictorul îngheață viața pentru a o putea cizela ca pe o piatră prețioasă.

E vorba, bineînțeles, de o viață care s-a refugiat în amintire. Căci tot ce atinge penelul lui Petrașcu se transformă și în singurătate. O singurătate traversată cînd și cînd de siluete care nu răsipesc totuși impresia de sărbătoare minerală la care nu mai participă nimeni. Acest Midas e amenințat să rămînă singur într-o lume pe care continuă s-o umple de podoabe și s-o îmbătrînească.

OCTAVIAN PALER

Iubirea de frumos

Vorniceiu

Am ascultat vioara acestui copil de unsprezece ani acum ce ulmește lumea de cîțiva ani

Ma gîndeam să-l lăsam să-și facă lucrul său pînă mai tîrziu, dar el, acest copil minune, nu este o devenire, ci o deja împlinire. Bach așa cum s-a vrut cîntat este cîntat la unsprezece ani desigur!

Cîntecul este plenar mireasma înfloririlor este aceeași cu a culesului.

El ține vioara în mîini ca pe o scoică, mai degrabă, își ascultă sufletul ce vrea să spună prin ea, iar ce află copilul ascultînd îl înfioară, îl fericește și doare îl farmecă și înspăimîntă

Corpul său mîinile, ochii, obrazul, organul făpturii întreg devine pînză receptacol mijlocitor mlădiere precum unsul profetic din vechime prin care vin știri nebănuite din adîncuri în lumină.

Muzica ajunsă instrument ce nu este vioara, ci însăși făptura muzicantului, ce este, acum o aflam. Vioara este numai ecoul cîntecului instrumentului divin atins de spiritul Cîntecului Logosului ce-și sesizează ferfeita prezență adevenindu-și întruparea. Nu vioara ci omul cîntă, esența ființei umane ca imn, ca stare doxologică îmblînzind cosmosul așa cum ne fascinează și în această divină plămădă ce se cheamă la noi acum Vorniceiu violonistul.

IOAN ALEXANDRU

A doua carte cu prieteni

Cu ghimpe de fildeș

(Urmare din pagina 13)

Acestea nu mai sînt cuvinte ce se rup în contrariile lor spre a renaște în uleiuri demiurgice (piscul invizibil al poeziei), ci sînt un neam de sunete răpăind cald pe toate ramurile văzduhului.

Un fel de datorie dulce spre lacrima pe care-o plătește zăpada motivelor de inspirație rămase în necunoscutul de dincolo de nori. Pentru că acest lungan, blajin ca o bură de ploaie care împinge caișii Transilvaniei, într-o zi de aprilie, înspre hotarele Bucovinei, care adulmecă necontenit Marea, delfinii și iubirea, adică suferința inexplicabilă, ciopleste întîmplarea feerică, spre a o dărui viitorului, plină de toate meseriile toamnei, cu un ghimpe de fildeș. De aceea, ori de cîte ori, îi citesc poemele, mă mut, fără să vreau, pe o muche de mal dintr-un sat de lîngă Gura Humorului, plin de orgoliul plecării cocorilor, adun în suflet o plîngere de mireasmă și-l întreb pe stăpînul casei cu cerdac de jur împrejur (casa-i aproape ireală, ca un palat al iernii și al drumurilor mergînd spre munți să se aștearnă în calea zimbrilor) : „de ce-ai tăiat ferestre în toți pereții ?" Apoi : „de ce-ai făcut două rînduri de uși la șopron, un rînd în față, unul în spate?" „Păi cum de ce, se miră el, ca să se vadă mereu riul Moldovei !" „Dar nu ți-ajunge. întîmpin eu, cît se vede din cerdac și din curte ?" „Nu, noi socotim că trebuie să se vadă de peste tot".

Vreau să spun că poezia lui Nicolae Prelipceanu e un cerdac și o lacrimă jur împrejur. Ca să vadă în ea toată ființa și întregul neam de sunete răpăind cald peste sîngurătăți ciudate.

„Încă un pas încă o dimir
încă o gură de aer în viață
nu te-ai trezit de tot sufletu
mai visleștl prin apele cu
tulburi // te mai zbuți în
nevăzute / în cenușa celor
la tine / nu-mi mulțumi pen.
te-am trezit / încă n-a venit
priu-zis dimineața / încă mai stăm
amîndoi pe marginea abisului / ca
niște visle și barca se mișcă lent".

Marin Preda

(Urmare din pag. 13)

țăran care vrea să păstreze integritatea loturilor de pămînt și nu poate pentru că este înglodat în datorii și în al doilea rînd, pentru că nu se înțelege cu o parte din copiii săi, Niculae, mezinul, participă la această dramă și, în interiorul ei, are propria-i dramă. El vrea să meargă la școală și se izbește de împotrivirea familiei. Familia exprimă o mentalitate mai generală, potrivnică, de regulă, evaziunii dintr-o ordine stabilită. Copilul duce oile la cîmp, la 10—12 ani i se pune o seceră în mînă, a uitat de joacă, a devenit **un om de muncă** și, în curînd, se gîndește la partea lui de moștenire. Toți copiii din **Moromeții** trec prin acest proces de pretimpurie **socializare** (să-i numim astfel). Copilăria ca vîrstă a inocenței este scurtă. Vatică Bojoghină ia locul tatălui plecat la sanatoriu și, cu glas aspru (glasul tatălui absent), instruiește pe sora lui, Irina, în tehnica secератului. Este o pagină admirabilă, de o discretă poezie în această scenă. Un prozator sentimental ar fi aglomerat aici epitetele tristeții și ar fi sporit comentariile. Preda este reținut, obiectiv, cu premeditare rece. Efectul epic este extraordinar. Totul se rezumă la observarea gesturilor și glasurilor a doi copii care, sub apăsarea durei legi a vieții țărănești, înlocuiesc la cîmp pe părinții lor.

Copii frustrați ? Preda nu se grăbește să-i prezinte în acest fel. El descrie un cod al existenței țărănești și, în cadrul lui, copilul participă fără mari drame interioare (în ipoteza că le-am putea cunoaște) la desfășurarea normală a vieții. N-am putea spune că Vatică este nefericit, nici că sora lui, Irina, se gîndește să-și pună din disperare capăt zilelor. Prozatorul nu sugerează și nu încurajează astfel de speculații. Paradisul, dacă există cu adevărat în vremea copilăriei, trăiește în umbra legilor sociale. Copiii duc vitele la păscut, joacă bobicul, se string în cete și coc porumb, se bat cu clomegile și, cînd sînt înfrînți, mai sînt o dată bătuți de părinți sau de frați mai mari ca să se învețe minte. Lecția pe care i-o dă Achim lui Niculae este pilduitoare. Atacat de trei măgădăi mascați, Niculae este zdrobit în bătaie și dus acasă de frații lui cu căruța. Peste cîteva zile, Achim apare pe miriște și, după o scurtă anchetă, descoperă pe agresori. Judecata la forme aspre. Niculae este silit, sub amenințarea unei exemplare pedepse, să se bată și să doboare adversarul mai puternic decît el. Copilul nu are încotro, pune mîna pe băț și lovește cu mînie pînă ce măgădăul este răpus. Niculae învață ce trebuie din această dovadă de justiție țărănească și, peste oarecare vreme, are prilejul să-și dovedească agilitatea și curajul (bătaia lui Achim cu pîndarul de pe moșia Gumești).

Preda nu elogiază, cu toate aceste probe de duritate la care sînt supuși copiii, sălbăticia și nu lasă să se înțeleagă că țăranii cresc cu un ciomag în mînă. În familia moromeților cuvîntul este mai usturător decît biciul. Tatăl își ironizează copiii hrăpăreți și, cînd unul dintre el, Niculae (viitorul prozator) vrea să la de pe masă o pîine întreagă, părintele i-o oferă sarcastic și pe cealaltă. Copilul se trezește brusc și aventura conștiinței sale începe (arată prozatorul în **Viața ca o pradă**) cu această întîmplare care l-a făcut să-și dea seama că există. Pedagogia lui Ilie Moromete este sumară și temeinică. El nu pune preț pe avere și reprimă instinctul de acaparare al băieților lui mai mari (Paraschiv, Nilă, Achim). Copilul să învețe carte atît cît îi trebuie să citească și să scrie. A citi cărți și a nu profita de pe urma lor este un fapt de neînțeles pentru morala țărănească. Un țăran mai răsărit are un cufăr plin de cărți și consătenii lui nu pricep la ce-i folosesc. Rid de el pentru că ideea gratuității nu intră în morala lor. De aici vine drama lui Niculae, fiul cel mic al Moromeților... El vrea să meargă la școală și familia, cu excepția mamei, se opune.

Volumul întîi al romanului narează, între altele, încercarea copilului de a-și convinge tatăl de a-l lăsa să învețe. O istorie comună din care prozatorul dezvoltă o temă gravă : despărțirea de familie. Asupra ei va reveni în **Moromeții II, Imposibila întoarcere, Marele singuratic, Viața ca o pradă**, readucînd în prim plan figura autoritară și impenetrabilă a lui Ilie Moromete care vrea să refacă o familie destrămată și nu reușește deoarece copiii nu mai vor să trăiască în legea tatălui. Paraschiv, Achim, Nilă sînt **apucați, smintiți**, vor să cîștige bani și, instigați de Guica, sora rea a tatălui, fug cu oile și cai la oraș. Tatăl nu înțelege cum poate cineva părăsi casa și ograda lui pentru a trăi între patru pereți și, cuprins de presimțiri sumbre, încearcă să-și întoarcă fiii de pe calea greșită pe care au apucat. Nu reușește, pedagogia lui este, la acest punct, neputincioasă. O forță mai puternică (în care intră și un resentiment irațional) împiedică pe Paraschiv, Achim și Nilă să se întoarcă la casa părintească și să devină oameni „cu rostul lor" (rostul țărănesc). O despărțire definitivă, trăită în chipul tragediei grecești de un țăran cu spiritul independent, neîmpăcat cu gîndul că întîmplările (care sînt, în realitate, forme de manifestare ale destinului) sînt mai puternice decît el.

Cazul lui Niculae este de altă natură. Fiul cel mic deprinde o plăcere bizară pentru mentalitatea țărănească (lectura) și vrea să îmbrățișeze o carieră intelectuală (să devină învățător). Frații rîd de el, tatăl îl ironizează, numai mama, îngrijorată de starea fizică a copilului, îl sprijină în dorința de a nu mai fi țăran. Prozatorul a povestit într-un loc acea stranie veselie a părinților săi în seara în care i-au hotărît la o berărie din oraș, soarta. El nu ascunde că biografia lui Niculae este propria biografie și, cu mici modificări, ceea ce povestesc cărțile s-a întîmplat autorului. Narațiunea este, în orice caz, profundă, de o mare expresivitate. Niculae Moromete este un personaj memorabil, tot atît de viu ca și acela din **Amintirile** lui Creangă. Cu o deosebire esențială : Niculae este un erou de proză realistă, descris în chip obiectiv, cu oarecare cruzime de analist chiar. Nică a lui Ștefan a Petrei este (s-a observat în dese rînduri) un simbol al copilăriei inocente și eterne : se hîrjonește cu frații, fură cireșe, prinde pupăză-ceasornic și vrea s-o vîndă la iarmaroc, e dus la școală și se umple de rîie căprească, prăvale un pietroi uriaș peste casa gazdei... Totul este prezentat cu nostalgie și umor. Un mit (mitul copilăriei paradisiace) pe care omul matur îl evocă în dimensiuni luminoase. E cel dintîi copil notabil (esteticește) care pătrunde în literatura română. Nu are o structură și o durată proprie. Creangă înfățișează nu atît copilul, ca individualitate, ci copilăria omului de la munte, într-o civilizație țărănească veche și într-o familie numeroasă. Tatăl e îngăduitor și absent, mama este devotată și aspră. Copiii fac șotii și părinții îi dojenesc. Între obiectul narațiunii (copilăria) și prezentul narațiunii este o mare distanță pe care o umple duioșia, simpatia pentru ce e frumos și piere.

Literatura nu-i decît copilăria regăsită. Mulți gîndesc în acest sens (între alții Georges Bataille în **Literatura și răul**). Malraux e de părere că artiștii nu vin din copilăria lor, ci din conflictul lor cu maturitățile străine de ei, Creangă vine, în orice caz, în literatură din copilăria și cu copilăria lui, gîndită și înfrumusețată de o maturitate chibzuită și filozofică (sub forma umorului). În **Amintiri** nu este prezentat propriu-zis universul copilăriei, cît universul celui care își amintește de copilărie din perspectiva sfîrșitului. Dealtfel așa se întîmplă în toată literatura despre copii și copilărie. Ea este scrisă de oameni maturi și problematica ei este aceea gîndită din unghiul maturității. Asta înseamnă, automat, că toți copiii din literatură sînt creații artificiale, cum crede Sartre ? Sînt, indiscutabil, multe mistificații. În secolul al XIX-lea, cînd — după vorba lui Thibaudet — copiii au năvălit în literatură, au început să apară variantele infantile ale eroilor tragici : copii sinucigași, copii-Hamlet, copii-Raskolnikov... Dramele și complexitatea altei vîrste sînt transferate în universul copilăriei și, în baza lor, este creată o **psihologie** specifică. Însă copilul, s-a obiectat pe drept, nu are propriu-zis o psihologie și, dacă are, ea nu poate fi determinată cu mijloacele de înțelegere și analiză ale altei vîrste. Ar trebui, în principiu, ca însuși copilul să-și analizeze psihologia pentru a avea garanția autenticității.

Preda readuce faptele în cîmpul realismului, folosind un stil unitar, indiferent de vîrsta personajelor. Are Niculae Moromete o psihologie specifică ? Niculae este un țăran care nu mai vrea să fie țăran. E trimis cu oile și, una dintre ele, Bisisica, îi mănîncă zilele. Oaia rea, bezmetică nu are nimic de-a face cu mioriță profetică din literatură, după cum păstorul Niculae Moromete nu seamănă cu nici unul dintre înaintașii lui literari, toți acei copii **năcăjiți** și duioși. Fiul cel mic al lui Moromete trăiește într-un sistem de relații și se comportă, în chip natural, ca oricare alt membru al familiei. Cînd scapă de oi, este trimis să secere, cînd se termină și seceratul este dus pe arie și pus să dea paiele la o parte. Merge pe furiș la școală și, la sfîrșitul anului, primește premiul întîi, spre uimirea tatălui. Suferă de friguri, e arătăgos și duce o luptă dură pentru a-și convinge tatăl să-l lase să învețe mai departe.

Niculae nu-i un suflet întunecat, nu-și urăște frații, nu-și detestă tatăl. Prozatorul nu vrea să facă din el o victimă și nici să construiască o psihologie aparte. Comportamentul copilului intră într-o ordine naturală, **psihologia** e dată de un număr de reacții previzibile. Nu-i nici fericit, nici nefericit, nu-i angoasat, e lucid și normal, bucuros cînd ia premiul în clasa a IV-a și necăjit cînd „îi vine rîndul la friguri"... Un personaj de plan secund în roman, viu, simpatic, memorabil ca tot ce iese din mîna unui mare Creator.

■ De la ing. **Constantin Ostap din Iași** primim o veste mai mult decît interesantă : Recent s-au împlinit 100 de ani de la aprinderea primului bec electric pe străzile Timișoarei, cel dintîi oraș din Europa iluminat integral cu energie electrică. Importantul eveniment din istoria tehnicii românești a fost sărbătorit la Timișoara prin cea de-a III-a ediție a Simpozionului național al rețelelor electrice, prilej cu care cîțiva oameni inimoși de la I.R.E. Timișoara, printre care ing. Gh. Magiaviccanu, E. Putnoky, R. Schwartz și N. Szilly, au prezentat o serie de referate și comunicări publicate în volumul „Un secol în slujba luminii". Tot cu ocazia sărbătoririi acestui centenar a fost tipărit și un interesant afiș.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Uneori se întîmplă și așa.** ICRAL-urile bucureștene, aceste întreprinderi de larg interes cetățenesc, se dovedesc citeodată foarte receptive la solicitări și prompte în intervenții. Spre ilustrare, iată scrisoarea pensionarei **Florica C. Marinescu din București, sector 1, str. Zorileanu nr. 78 B :** Avînd un apartament la adresa de mai sus și fiindu-i absolut necesare reparații la acoperiș și sistemul de încălzire, lucrări de parchetat, vopsit și zugrăvit, am apelat la S.G.L. din Calea Griviței nr. 36, al cărui șef este tov. Gheorghe Stroe. Toate lucrările au fost executate în timp record și de cea mai bună calitate.

■ Băiețelul meu, în vîrstă de aproape trei ani, s-a născut cu o hipotrofie a membrelor inferioare și are mare nevoie de proteze (ghetuțe și aparat) care se confecționează numai la Clinica de ortopedie din Cluj-Napoca. Avem toate aprobările, am făcut demersuri peste demersuri, personal am fost cu copilul de mai multe ori la sus-menționata clinică pentru a i se lua măsură, însă n-am reușit nici astăzi să intrăm în posesia celor două lucruri atît de necesare. E drept că au fost confecționate trei perechi de ghetuțe, dar de fiecare dată fie că au fost prea mici, fie că n-aveau aparatul ortopedic fără de care sînt inutilizabile. **(Dumitru Avram, Zalău, str. Primăverii, bl. B 26, ap. 14, tel. 1 32 90, jud. Sălaj).** Oameni buni de la clinica din Cluj-Napoca, gîndiți-vă că un pui de om vă cere, insistent, ajutorul ! Vrea să învețe și el să meargă...

■ **Consiliul popular al comunei Voila,** cu privire la scrisorile adresate revistei Flacăra de către numitele Talabă Silvia și Talabă Emilia, domiciliate în Simbăta de Jos, comuna Voila, județul Brașov, ne informează că, la intervenția biroului executiv al consiliului popular comunal, conducerea C.A.P. Voila a rezolvat favorabil cererea sus-numitelor, în sensul că le-a atribuit cîte un lot personal în suprafață de 15 ari.

■ **Minerul pensionar Petrea Giurcă, din satul Mădei, comuna Borca, județul Neamț,** ne semnalează că întîmpină mari și nepermise greutăți din partea gestionarei Bărgăoanu V. Maria de la magazinul alimentar din sat care, pe lîngă faptul că refuză în mod abuziv să-i elibereze alimente ca ulei, zahăr, pîine și mălai, vinde mărfurile cu supraprețuri, jignește și-i repede pe oameni, de parcă ar fi stăpîna magazinului. Împreună cu soțul său, casier principal în aceeași unitate — ni se plînge omul — face tot ce vrea în alimentara obștii ; și-au construit în scurt timp vilă și s-au îmbogățit pe spinarea oamenilor. Dacă lucrurile stau într-adevăr așa, trebuie luate grabnic măsurile cuvenite, iar vinovații pedepsiți și înlăturați din comerț.

■ **Inspectoratul județean Arad al M.I., Miliția județului :** La reclamația petentului Chirilă Dumitru din comuna Șiria vă comunicăm că, prin sentința nr. 3521/1984 a Judecătoriei Arad, au fost anulate cele două procese verbale de contravenție, în valoare de 800 lei, petentul urmînd a fi repus în drepturi, respectiv a i se restitui de la serviciul nostru finanțiar suma de 800 lei.

Răspuns prompt. El ar fi fost însă și complet dacă ar fi consemnat și măsurile ce s-au luat cu lucrătorul abuziv. Nu ne îndoim că restituirea s-a făcut din propriul său buzunar... dacă s-a făcut. Pentru că omul ni se plînge că, de peste un an, tot așteaptă banii...

■ **Subsemnata Lucica Simion, domiciliată în Petroșani, str. Aviatorilor, bl. 8, sc. A, ap. 12,** mulțumesc redacției revistei **Flacăra** pentru ajutorul acordat : în prezent am primit detașare la Școala generală nr. 1 Uricani, pe post de profesoară engleză-franceză ; formele sînt în curs de definitivare. N.N. Mulțumim și noi, la rîndul nostru, celor care au sprijinit-o.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Galați,** ca răspuns la scrisoarea Georgetei Baicu din Galați, microraionul 20, bl. A 3, ap. 77, prin care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă : Pe data de 8 noiembrie 1984, petenta a fost repartizată ca muncitoare la Întreprinderea „Textila" Galați.

■ În numele mai multor părinți și elevi, ne scrie **Dan Paul Predescu din București :** În ultima perioadă de timp, în preajma Liceului de matematică-fizică nr. 3 din București, str. Barajul Dunării nr. 5, și-au făcut apariția o serie de inși dubioși, indeosebi tineri, care acostează elevii și în special elevele, cerîndu-le bani sau obiecte de valoare. Dacă nu le primesc, se dedau la jaf și bătaie. Am adus la cunoștința conducerii liceului, dar derbedeii continuă mai abitir să-și facă de cap.

■ Ca răspuns la scrisoarea lui Vasile Vizdoagă care, prin intermediul revistei Flacăra, solicita sprijin în vederea stabilirii unei pensii de urmaș pentru nepotul său minor, **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Galați** ne înștiințează : Cu decizia nr. 61 687 21.IX.1984 s-a stabilit numitei Nicolau Maria, în calitate de tutore pentru minorul N. Olau Bogdan, o pensie de urmaș în cuantum de 557 lei plus 75 lei compensatii, cu începere de la 24.VII.1984, data decesului ing. Nicolau Marian.

■ **Un grup de 60 de elevi din comuna Finta, județul Dîmbovița,** în numele cărora ne scriu **Săndica Stanciu, Ioana Nae, Nicolae Matei, Dan Nicolae, Aurelia Costache și Gheorghița Dan de la Liceul agroindustrial Băleni,** ne roagă să intervenim pe lîngă Autobaza 2 Tîrgoviște a Întreprinderii județene de transporturi Dîmbovița pentru a reanaliza necazul lor și a lua măsuri de repunere în circulație a autobuzului de ora 7 pe ruta Finta — Tîrgoviște și retur. Această întrucît distanța de peste 32 de kilometri, nevoiți s-o parcurgă cu pasul sau cu bicicleta, îi pune acum, iarna, în imposibilitatea de a frecventa cursurile ultimei clase de liceu.

■ Privitor la scrisoarea tovarășului Ion Pascu, fost încadrat al I.A.M.C. Otopeni, **Ministerul Industriei Chimice, Direcția personal, învățămînt,** ne comunică : În afara măsurilor dispuse de CUPSIC București în luna martie a.c., conducerea ministerului a ordonat : sancționarea cu avertisment a directorului Antonescu Nedelcu și a șefei biroului PIR, Turea Silvia, asigurarea de către CUPSIC (Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică) a încadrării în muncă a lăcătușului Ion Pascu într-una din unitățile subordonate sau în altă întreprindere. Între timp, apărînd și alte aspecte neprincipiale și acte de indisciplină tolerate de conducerea I.A.M.C. Otopeni, s-a dispus verificarea acestora și luarea unor măsuri organizatorice radicale care să lichideze starea de lucruri necorespunzătoare existentă la I.A.M.C. Otopeni.

■ Primim de la **Cristian Emil Rizea din București, str. Măgurice nr. 1 :** Blocul F, în care locuiesc împreună cu alte 27 de familii, are 39 apartamente din care 12 încă nu au fost ocupate. Nu știu precis dacă acestea din urmă au fost repartizate de către ICRAL Herăstrău sau pur și simplu n-au fost acceptate de noii locatari datorită deficiențelor de construcție încă neremediate. Cert este că, deși ne-am mutat de o bună bucată de vreme, nici acum nu avem energie termică și nici gaze la bucătării. Asociația de locatari nu încheie contract cu furnizorii pentru că nu-și poate asuma răspunderea de a achita cotele de întreținere la apartamentele care încă n-au fost repartizate, iar noi stăm în frig și fără posibilitatea de a pregăti mîncarea la copii.

ICRAL Herăstrău este datoare să intervină urgent și eficace.

■ **Ministerul de Interne, Inspectoratul județean Olt :** Privind scrisoarea numitului Stancu Leonida din comuna Strejești, vă comunicăm că petentul a mai adresat asemenea reclamații și, în urma verificărilor efectuate, gestionarului Dincă Anastasie i s-a întocmit dosar penal, fiind înlăturat din funcție. Cu privire la incendiul din toamna anului 1983, s-au efectuat cercetări la fața locului și s-au luat măsuri legale. Celelalte aspecte nu se confirmă.

■ Mă numesc **Rădulescu Valentin din București, bd. Chimiștilor nr. 61, bl. 26, sc. 2, ap. 58** și mă adresez revistei Flacăra cu speranța că mă va ajuta să depășesc un necaz cu apartamentul menționat mai sus care, încă de la data cînd mi-a fost dat în folosință, prezintă grave deficiențe de construcție : linoleumul este complet dezlipit, pereții interiori crăpați pe orizontală și verticală, tocurile de la uși incorect montate în pereți, mozaicul din bucătărie și baie neșlefuit etc. Inginerul șef al Șantierului 8 al TCMB, care a construit blocul, mi-a promis că v-a remedia în cel mai scurt timp deficiențele semnalate, dar constructorii au plecat și apartamentul a rămas tot așa cum a fost, în pofida repetatelor sesizări făcute de asociația de locatari și de mine personal.

N.N. De ce ați semnat procesul verbal de predare-primire ?! În el se specifică negru pe alb : „Nu mai sînt necesare remedieri"... Invităm, totuși, pe cei de la Șantierul 8 și ICVL-ul să-și termine lucrările și să dea dovadă de mai multă corectitudine în relațiile cu cetățenii. Omul are dreptate ; el a plătit apartamentul terminat.

■ **Procuratura locală Giurgiu :** Examinînd cele sesizate în nota publicată în nr. 39 al revistei Flacăra, s-a constatat că, într-adevăr, cetățeanul Trușcă Ion din comuna Răsuceni, satul Cucuruzu, l-a părăsit pe cei doi copii minori ai săi, lăsîndu-i fără sprijin material și moral. În urma deplasării în comună a unui procuror și luînd cunoștință de dispozițiile Codului penal privind răspunderea ce îi incumbă față de întreținerea propriilor copii, numitul și-a reluat îndatoririle de părinte. Începînd cu data de 2 noiembrie, el locuiește cu cei doi copii și le asigură sprijinul atît de necesar.

Cazul trebuie să stea însă, în continuare, în atenție.

■ **Vasilica Gheorghe din Urziceni, bl. 104, ap. 11,** ne roagă s-o ajutăm pe mama sa în rezolvarea problemei obținerii unei pensii de urmaș. În anul 1965, luna noiembrie — ne scrie tînăra — tatăl meu, Baciu Dumitru, a decedat. Eu, fiind elevă în clasa X-a de liceu, am primit cuvenita pensie de urmaș pînă la terminarea liceului, cînd nu am mai continuat studiile. De pensia aceasta urma să beneficieze legal, în continuare, mama mea, Baciu Filofteia, la împlinirea vîrstei de 55 de ani, dar de la împlinirea acestei vîrste (iunie 1983) sîntem purtate mereu pe drumuri, deoarece — așa cum pretextează tovarășii din cadrul DPMOS Ialomița — dosarul nostru a fost pierdut și nu se mai poate face nimic.

N.R. Singurul care poate face, totuși, ceva în această direcție este numai Ministerul Muncii, căruia; iată îi și adresăm această rugăminte.

■ **Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor,** ca răspuns la scrisoarea lui Valerică Olăreanu din comuna Timbești, județul Vrancea: În urma verificărilor efectuate, s-a dispus corectarea tarifului de abonament pentru lungimea de circuit urbană, unitatea urmînd să restituie taxele încasate în plus pe perioada mai 1981 — mai 1984, în valoare de 300 lei.

■ Am citit în revista Flacăra despre eficiența terapeutică a preparatelor realizate de farmacistul Oiță Nicolae de la Spitalul militar din Iași. Cum sufăr de o dermatoză infectată, încă nevindecabilă prin antibioticele și unguentele recomandate de medic, m-am gîndit să încerc și asemenea preparate. Dar necazul e că nu le găsesc în farmacii și de aceea rog forurile de resort să urgenteze omologarea și producerea lor. Dacă vreun concetățean întîmplător posedă „Gelul cicatrol", îl rog să-mi trimită și mie, contracost, pe adresa : **Elena Micica, București, sect. 1, str. Gării de Nord nr. 6—8, sc. 4, ap. 24.**

■ Răspunzînd la nota apărută în nr. 42/1984 al revistei Flacăra, referitoare la punerea în funcțiune a ascensoarelor situate în imobilul din București, str. Prevederii nr. 4, **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă București** ne înștiințează că ICRAL Vitan a încheiat contract de întreținere completă cu întreprinderea „Ascensorul" și astfel ascensoarele nr. 12704 și 12705, situate la scara 1 a blocului D 8, au fost puse în funcțiune.

■ **Direcția sanitară a județului Vrancea,** urmare a scrisorii adresată revistei Flacăra de către Cornel Muntea din comuna Sohodol : Fișa medicală a copilului în cauză, expediată de Spitalul Cîmpeni către Dispensarul medical Sohodol, n-a fost chip să fie găsită nici în arhiva poștei, drept pentru care s-a întocmit o nouă fișă. Începînd cu trimestrul III al a.c., fetița Muntea Liliana-Camelia este cuprinsă, în conformitate cu instrucțiunile Ministerului Sănătății, în campania de vaccinare.

■ Glumă sau escrocherie sadea ? ! Dilema aparține prof. Dinu Tudor din Colibași, județul Giurgiu, care ne scrie că soția dumisale, Dinu Gabriela, directoarea școlii generale din localitate, a contractat cu Unitatea nr. 20 a Cooperativei „Instalatorul" din București, str. Radu Vodă nr. 11, sectorul 4, execuția cu plata în rate a unei instalații de încălzire centrală. S-au prezentat în mai 1982, la fața locului, tehnicianul proiectant Teacă Petre și lucrătorii Ion Zafiu și Marin Ivănescu, spunînd că dumnealor sînt ingineri specialiști și se ocupă de această lucrare care nu costă mai mult de 35 000 lei. Noi i-am crezut — continuă cu obidă omul. După ce au încasat 11 060 lei drept aconț, au trimis doi muncitori care au început cu chiu cu vai lucrarea, apoi Zafiu și Ivănescu, pretinșii ingineri, ne-au cerut și i-am dat încă 15 000 lei. Pe 1.VIII.1982, Zafiu Ion, singur, s-a prezentat și ne-a mai cerut alți 11 000 lei, promițînd că ne taie ulterior chitanță, dar pe 16.X.1982 ne-a dat o chitanță de numai 2 225 lei. Și uite așa ne-am pomenit cu o restanță incredibilă de 18 340 lei de achitat în zece rate ! Am rămas și fără 20 000 lei „păpați" de Ion Zafiu și ai săi prieteni, iar lucrarea nici azi n-a fost terminată...

La suma asta numai de glumă nu poate fi vorba. Ce are de zis UCECOM-ul ?

■ **Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Brăila :** Petiționara Stoica Stela din satul Perișoru, comuna Ianca, a deținut actele legale necesare pentru a nu i se imputa lotul în folosință dar prin unificarea celor două unități (C.A.P. Perișoru și C.A.P. Filiu) noua conducere nu a analizat cu răspundere situația femeii în cauză. S-a hotărît ca Stoica Stela să fie scutită de plata sumei de 3 120 lei, deoarece imputația s-a dovedit ilegală.

■ La scrisoarea Mariei Ristea din Craiova, **Ministerul Muncii** răspunde : Ca urmare a intervențiilor făcute la organele centrale de resort, s-au obținut cantitățile necesare de bitum pentru hidroizolații, astfel că în prezent lucrările de reparație a teraselor de la clădirile Centrului școlar special nr. 10 București sînt într-un stadiu avansat și vor fi terminate în cel mai scurt timp.

■ Subsemnata **Iordănescu Joița, domiciliată în București, str. Rușețu nr. 8, sc. B, ap. 33, sector 6,** vă rog să ne ajutați pe mine și pe toți părinții al căror copii sînt elevi la Școala generală nr. 119 „Vasile Alecsandri", în demersurile noastre pentru reînființarea stației de autobuz „Luterana", dacă nu în același loc, cel puțin cît mai aproape de școală. Aceasta, întrucît mașinile 178 și 278, cu care copiii noștri vin tocmai din Giulești și Militari, nu mai opresc de la o vreme decît la Sala Palatului de unde cei mici trebuie să traverseze cîteva artere foarte aglomerate.

Avansăm conducerii ITB această propunere îndreptățită.

■ **Ministerul Industriei Chimice, Direcția personal și învățămînt,** urmarea scrisorii adresate Flacării, aduce o veste bună pentru Ștefănescu Georgeta din București, Piața Scînteii nr. 1 : a fost reîncadrată confecționer articole tehnice din cauciuc la secția de oxigen Buciumeni (aparținînd de CUPSIC-IPAUS București — n.n.), cu retribuția avută anterior.

■ Fiind internată în Spitalul militar din Timișoara, secția chirurgie, am rămas de-a dreptul impresionată de modul cum sînt tratați bolnavii în acest spital. Ca femeie care am fost supusă unei foarte grele intervenții chirurgicale, credeam că numai printr-o minune mai pot trăi. Grație lt. col. dr. Traian I. Condor și întregului personal al secției, iată că viața mi-a fost salvată și n-am cuvinte cu care să mulțumesc din tot sufletul salvatorilor mei, acestor minunați oameni în alb, de înaltă probitate și competență profesională. **(Maria Ardelean, Lipova, Calea Ardealului nr. 124, jud. Arad)**

■ La noi, la O.J.T. Predeal, s-a petrecut un fapt al eficienței. Asta în principiu. Adică, în loc de patru șefi de sectoare cu cîte opt vile fiecare, acum rămîn numai doi șefi de sectoare, fiecare avînd 16 vile. În principiu, deci, e bine. Practic... Practic, șef peste unul din sectoare a fost numit responsabilul Restaurantului „Vînătorul", care abia prididea numai cu unitatea sa. În timp ce la O.J.T. sînt destui cei care se prixep și au și timpul disponibil care se cuvine unei activități, în sezon, fundamentală pentru întreprindere și pentru populație. **(Maricica Pridvoreanu)**

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Liuba Lesnic — Timișoara : Reconstituirea vechimii în muncă se poate face numai de către persoanele care sînt în activitate și își desfășoară munca pe baza unui contract de muncă ● **Simona Solonțan** — Tg. Mureș : Nu, pentru că transferarea elevilor din învățămîntul liceal de la un profil la altul se poate aproba numai în cazul în care elevii respectivi au contractat o boală gravă sau o infirmitate care determină incapacitate totală de muncă în profilul în care se pregătesc ■ **Dumitru Ciobanu** — Aninoasa (Hunedoara) : În situația în care realizați o vechime de 19 ani în grupa I de muncă, vă puteți pensiona pentru munca depusă și limită de vîrstă la etatea de 52 de ani și nu la 51 de ani, așa cum doriți dv. ■ **Cezar Popa** — Galați : Urmăriți revista „Forum" ■ **Valentina Pană** — Pitești : La organele locale ■ **Ioana Enache** — Ghidigeni (Galați) : Puteți alege una din pensiile care vă avantajează ■ **Toica Stoian** — București : 1) Nu puteți cere pentru că nu aveți vechime în muncă de 25 de ani ; 2) Întreruperea activității nu constituie vechime în muncă ■ **Luminița Alexandru** — Plopeni (Prahova) : Dacă soții nu au convenit între ei, beneficiul contractului privitor la locuință folosește soțului cărula i s-au dat în îngrijire copiii, iar în cazul cînd nu sînt copii, soțului care a obținut divorțul. În toate celelalte situații, instanța care pronunță divorțul va hotărî care dintre soți beneficiază de contractul de locuință ■ **Ioan Bută** — Gh. Gheorghiu-Dej : În localitatea în care domiciliați ■ **Florin Taloș** — Mediaș : Vă interesați la notariatul de stat local ■ **Andrei Paraschivescu** — București : Copiii au dreptul la pensie de urmaș pînă la vîrsta de 16 ani sau dacă continuă studiile pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși 25 de ani ■ **Dumitru Vladu** — București : Dacă nu corespunde cu talonul de pensie, adresați-vă Oficiului de pensii al sectorului ■ **Nicolae Popa** — Turcoaia (Tulcea) : Alocația de stat pentru copil nu vi se poate achita în continuare deoarece fiul dv. a împlinit vîrsta de 16 ani.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

Cultura prin respirație

Cel mai bine, cînd a fost cel mai greu

Localitatea : Sibiu, 29 noiembrie 1984, orele 17,30, stadionul „Soimii".
Număr de spectatori : **10 000.**
Atmosfera : **Foarte bună.**
Calitatea spectacolului : **Foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Cristian Laichep ; Dinu Bodocan, Florin Săsărman și Emilian Onciu prezintă variante la „Clopotul Reintregirii", impunîndu-se cea de-a patra, a lui A.P. ; Dinu Bodocan reînvie cîntecul popular „Viță verde ladără".**
Aportul organizatorilor : **Foarte bun. În condițiile date nici nu se putea face ceva mai mult.**

Dacă la ultima manifestare a cenaclului aici a trebuit să înfruntăm — scenă și spectatori — frigul și ploaia de toamnă, acum Sibiul ne întîmpină în prag de iarnă cu brumă de la primele ore ale serii și cu temperatura aerului de -6° C dimineața. Astfel se face să găsim puțină lume în tribune. Organizatorii n-au știut-să aprecieze raportul cerere-ofertă în condițiile date. E drept, s-au lovit și de paradoxul că solicitările de bilete pentru spectacolul pe stadion să fie mai puține față de cererile ce depășeau de zeci de ori capacitatea oricărei săli din localitate. Și atunci au optat pentru varianta în aer liber ! După remedierea, momentană, a unor necazuri privind sursa de alimentare cu curent electric, începem afirmativ cu cîntece cum ar fi „Lancea lui Horea", „Treceți batalioane române Carpații", „O șansă păcii". Încercăm să găsim totuși o soluție pentru „transferarea" noastră într-o încăpere care să ne poată primi pe toți. Se exprimă cu compozițiile lor, Octavian Bud și Emilian Onciu, iar pentru încălzirea atmosferei, formația Pro-Musica. În acest răstimp, înfruntînd frigul spectatorii continuă să sosească masiv, ceea ce ne determină hotărîrea de a rămîne pe stadion. Acum chiar că doar o mare sală de sport ar fi reușit, probabil, să-i cuprindă pe toți cei doritori să se întîlnească încă o dată cu noi în acest an. Un moment de înaltă emoție se realizează atunci cînd mulțimea tinerilor cîntă „Colindul Ardealului" odată cu școlărița de cîteva luni abia, Sorina Hașigan. Prin excepționala inițiativă a publicului, din ce în ce mai numeros, care scandează „România, România", cîntecele de țară sînt astfel impuse prin voința tuturor, de fluxul viu al conștiinței oamenilor. Un cor imens cîntă „Trăiască România", ca o pecete a prezentului și a continuității noastre în istorie. Ascultăm înfiorați, în rostirea conducătorului cenaclului, doina durabilă, tristă, profundă a sufletului eminescian, prefațînd „Jurămînt la Putna". Desigur, nu ne vom putea opri în continuare decît asupra cîtorva dintre multele momente ce ar merita consemnate : variantele la „Clopotul Reintregirii", Maria Tănase interpretînd excepțional cîntecul valah „Foale verde spic de pline" amplul recital al lui Vali Șerban, sau prestația lui Cristian Minulescu, împreună cu trupele Kripton și Flapo. Folosim prilejul de a menționa profesionalismul și dăruirea, ca dealtfel întotdeauna, a componenților trupei Flapo : Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Belanu și Nicu Enache. O nouă pană de curent prilejuiește crearea unei atmosfere extraordinare. Da, un lucru rău, ce putea periclita continuarea manifestării noastre ! Poetul Andrian Păunescu realizează o regie de mașini care vor lumina pentru un timp scena și tribunele, cu farurile lor. Participarea formidabilă a turiștilor sporește frumusețea unei seri ce nu începuse tocmai bine. Aceasta va duce și la finaluri prelungite prin voința oamenilor a căror frumusețe sufletească și sete de cultură arătată printr-o manifestare civilizată, de mare bun simț ne determină să dăm curs cererii lor de-a mai rămîne dincolo de neprielnicia vremii, de temperatura foarte scăzută (-14° C) la care se cîntă. A fost — datorită evoluției spectacolului, pornit cu mai puțin de 50 de spectatori și ajuns la 10 000 — cea mai frumoasă întîlnire cu publicul sibian. Nota 101 la Sibiu.

CONSTANTIN DRAGOMIR
POMPILIU DUMITRESCU

Cîntînd 1 Decembrie, marea noastră sărbătoare națională

Localitatea : Mediaș, 30 noiembrie, orele 17, Sala Casei de cultură a sindicatelor.
Număr de spectatori : **1 200.**
Atmosfera : **excepțională.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : Prezențe locale : **Ion Cerchezan, Maria Filimon, Magdalena și Luminița Zidaru, Simona Lăpădat, Daniela Radu, Mihaela Băian, Laszlo Elek.**
Prime audiții : **„Dans" — Ducu Bertzi (v. Nicolae Labiș), „Colind pentru cei încercați de suferințe" (v. Adrian Păunescu) — în două variante, cu Cristian Buică și Florin Săsărman, „Adevărul despre noi", (v. Viorel Naidin) — Cristian Buică.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

La Mediaș, în incinta Casei de cultură, devenită, ca întotdeauna, neîncăpătoare, întreaga suflare a avut clipă de clipă sentimentul că trăiește sărbătoarea unei seri de ajun. Era ajunul unui nou an al României noastre de astăzi : cel de-al 67-lea, pe care l-am cinstit cu toții într-o verticalitate absolută, pentru că, așa cum remarca poetul Adrian Păunescu : „Cîntecele de țară nu se cîntă stînd în genunchi". 66 de ani se împliniseau în această noapte de la Marea Unire, unire pe care uriașa pancartă purtată cu o mîndrie sfielnică de tinerii din Mediaș au numit-o „1918 — Nunta Națiunii Române". Membrii cenaclului Flacăra, veniți din toate colțurile acestei Românii au cîntat, ca la o adevărată sărbătoare, alături de tinerii Ardealului, cîntecele vechi și noi ale întregii țări, dar Ardealul a fost „refrenul" serii dinaintea lui 1 Decembrie. Prin glasul pătrunzător și încărcat de emoție al conducătorului cenaclului, parcă fiecare din cei prezenți și-a exprimat bucuria și veneрația pentru această zi care a înscris pentru veșnicie în istorie dreptul legitim al poporului nostru de a avea o singură țară. „Clopotul Reintregirii" — versurile și muzica Adrian Păunescu — un cîntec bărbătesc, grav, interpretat mai întîi de membrii cenaclului, a fost preluat, după prima strofă, de peste o mie de voci, cele ale tinerilor din Mediaș. Iar pe scenă, în fața pădurii de microfoane, au fost și cei mai tineri decît tinerii. Sorina Hașigan, din Săliștea Sibiului, la cei 7 ani ai săi, ne-a arătat că nici la cea mai fragedă vîrstă istoria nu este străină de trăirile noastre. Vocea copilei, cristalină, s-a împletit cu vocile bărbătești ale membrilor cenaclului. Într-o atmosferă devenită intimă, ca la gura sobei, toate generațiile cinsteau prin cîntec înfăptuirile înaintașilor, care prin lupta lor au ținut România pe hartă. Aplauzelor puternice cu care a fost dăruită, Sorina le-a mulțumit copilărește : „Sărut mîna !", amintindu-ne buna-cuviință a copiilor dintotdeauna ai acestui minunat colț de țară.

Ultimele momente ale zilei de la Mediaș s-au petrecut într-o atmosferă înaltă ce tindea să ajungă cota maximă. Cîteva clipe pînă la 1 Decembrie : „Să fie liniște ca și cum am vorbi cu toți strămoșii". Și în acest ajun al celei mai luminoase sărbători a națiunii române, douăsprezece bătăi de orologiu au marcat în peste o o mie de inimi intrarea în cel de-al 67-lea an al României Mari. Într-o tăcere în care numai respirația încărcată de emoție se mai auzea, conducătorul cenaclului a dat citire „Documentului Adunării de la Alba Iulia", semnat la Arad la 20 noiembrie 1918 — actul de naștere al statului național unitar român.

Pe parcursul celor 8 ore petrecute la Mediaș, singura barieră care ar fi putut fi semnalată între membrii cenaclului „Flacăra" și public era cea materială, a scenei. Cei prezenți în seara aceasta minunată au putut remarca faptul că, pînă și această delimitare dată prin construcție, între scenă și sală, a dispărut definitiv în momentul în care glasurile tinere au intonat „Hora Unirii". Riurile de mîini strînse înlănțuite au cuprins întregul spațiu și în cîteva clipe scena a fost învăluită de un lung șir de dansatori care au învățat hora cu pas unic în lume, de la părinți și bunici.

Era un șir al cărui început nu-l știe nimeni și sfîrșit nu avea.

1 Decembrie a început aici, la Mediaș, și avea să continue la Alba Iulia.

LIANA MOLNAR

Eroi au fost, Eroi sînt încă...

Localitatea : Alba Iulia, 1 decembrie, 1984, orele 15, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **12 000.**
Atmosfera : **excepțională.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : ● **prezențe locale : Simona Timar, surorile Moldovan, Ioan Muste, Felician Stingaciu, Simona Ordeanu, grupul „Metronom"** ●
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

La Alba Iulia, am înțeles fulgerător aceasta : publicul cunoaște aproape în întregime repertoriul membrilor cenaclului. El vine în săli și pe stadioane pentru a interpreta simultan cu autorii cîntecului. Există o democrație în fața actului de cultură care este cîntecul : interpreții nu au mai multe drepturi asupra lui decît publicul. Există două părți distincte ale oricărui spectacol. În prima, care durează pînă la intrarea lui A.P. în scenă, publicul este pregătit pentru a prelua inițiativa. În a doua parte, de fapt cea mai lungă, spectacolul în sine, publicul are continuu idei și atitudini care premerg momentelor de pe scenă, A.P. dînd posibilitatea acestuia să intensifice pînă la cea mai profundă trăire starea libertății de exprimare Astfel, cu excepția celei mai înalte convenții, cea care ține de artă, între public și autori nu există timpul de a se naște convenții, nu există o redundanță a actului de cultură.

„Ne aflăm la Alba Iulia cu sentimentul că săvîrșim cu modestele noastre posibilități un act de dreptate. La 1 decembrie este Anul Nou al românilor. La 1 decembrie 1984, salutăm zorii anului 1985. Ne aflăm la Alba Iulia să săvîrșim Unirea prin cîntec."

Ceață, temperatură —14 grade Celsius, timp de opt ore și jumătate 12 000 de spectatori cîntă. Trecerea dintr-un moment în altul al spectacolului se face spontan prin cîntece patriotice. Există o imensă bucurie a poporului de a rosti numele eroilor săi, de a-i evoca, de a le face loc în viața sa de zi cu zi. În Transilvania, morții stau aproape de cuvinte. În decursul istoriei, de atîtea ori au fost interziși eroii românilor, de atîtea ori eroii în viață au fost considerați proscriși, încît de oricîte ori s-ar rosti numele lui Horea, al lui Iancu, numele eroilor din celelalte țări române, care și ei au fost aici interzîși (oare faptul că în Transilvania sînt iubiți cu aceeași intensitate și considerați „de aici" eroii din celelalte țări române nu este și acesta un argument al unității spirituale dintotdeauna a poporului român?) tot nu este îndeajuns, tot nu s-ar înfăptui actul de dreptate care este rostirea numelui de erou român.

Intensitatea celorlalte momente din spectacol este direct proporțională cu intensitatea momentelor cîntecelor patriotice. Risc afirmația că delicatețea aproape academică a cîntecelor lui Emilian Onciu și Octavian Bud este mai bine receptată după ce „Lancea lui Horea" și „Iancu la Tebea" sînt cîntate de toată lumea. La fel se întîmplă și cu finețea de nisip scuturat printre degete a melodiilor grupului „Partaj".

La 1 decembrie 1984 la Alba Iulia sînt români din toate teritoriile locuite de români. O scrisoare venită din public este din partea unor mineri de pe Valea Jiului. O altă scrisoare fixează în cuvinte „momentul heraldic al epocii" : unirea tuturor românilor în jurul tovarășului Nicolae Ceaușescu. Un tînăr aduce „Lancea lui Horea" pe stadion. Lancea nu are tăișuri, „dar are metalul care ar putea fi ascuțit oricînd." Alți tineri aleargă pe stadion cu drapelul tricolor. A.P. merge pînă lîngă tribune și citește prin ceață pancardele care altfel nu pot fi văzute. Este „foarte frig, foarte ceață, dar foarte frumos prin oameni. Ei sînt cel mai frumos ornament al tribunelor." Cîntecele patriotice sînt cerute în mod repetat pe tot parcursul spectacolului. În fața scenei, „în pămîntul confratern cu pămîntul din Cîmpia Libertății de la Blaj", este înfiptă lancea. Sorina Hașigan, „Anul Nou al cenaclului", reușește un recital fără precedent pentru ea, se ridică pînă la simbol și stabilește cel mai mare succes al serii. După opt ore și jumătate, nu am senzația că se termină ceea ce nu tocmai exact numim spectacol, ci faza de grup a unei opțiuni cu implicații mult mai adînci.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Dor vertical

Localitatea : Cluj-Napoca, 3 decembrie 1984, orele 17, Sala Sporturilor.
Număr de spectatori : **11 000.**
Atmosfera : **bună, cu scăderi și reveniri.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **Vali Șerban cîntă Colind pentru Cluj, pe versuri de Adrian Păunescu ; Aurelian Titu Dumitrescu recită Elegia a doua, Goticа de Nichita Stănescu. Au revenit în cenaclu : Adrian Jacotă și Iuri Galiș.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Ajungem la Cluj-Napoca cam în același timp cu istoria. Cam tot atîta timp le-a trebuit fericiților participanți din 1 Decembrie 1918 să ajungă acasă la ei, prin satele ardelenești. Și chiar Sala Sporturilor din Cluj-Napoca seamănă cu o dorință împlinită și sufletele miilor de tineri veniți la spectacolul Cenaclului Flacăra sînt părți ale marelui Dor românesc întregit atunci și dat nouă din bunici în părinți întru păstrare veșnică. Încet dar sigur, începem să locuim din ce în ce mai mult în propria noastră istorie, în națiunea română, și unde altundeva dacă nu în Clujul Dietei de tristă amintire de altădată putem simți mai plenar sensul adînc al libertății atît de greu obținute.

Sîntem întîmpinați cu leit-motive ale cîntecelor din cenaclu, îndrăgite și cunoscute de tînăra generație : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova și Ardealul și Țara Românească !, „Trăiască România !" ori „Să fie pace-n lume !" se cîntă minute în șir, minute în care ne transformăm în spectatori, de ce să nu recunoaștem, nu fără mîndria de a fi implantat, prin strădania și constiința artistică a fiecăruia dintre noi, aceste piese în rețeaua fină de discernămînt a educatului public tînăr cu care intrăm în contact mai peste tot în cuprinsul țării.

Tripticul Săsărman-Stingaciu-Buică adună din trei direcții **Colind pentru cei încercați de suferință**, pe versuri de Adrian Păunescu. Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, intră în scenă apăsînd parcă imperceptibil pe un declanșator, aflat undeva între noi, și publicul se dezlănțuie întonînd cîntecele de patrie și revoluționare ale cenaclului. **Treceți, batalioane române, Carpații !, Deșteaptă-te, române !** răsună liber din piepturile tinere, pot fi cîntate fără teama repercusiunilor pe care le-au avut de îndurat creatorii lor și mulți alții fără nume, păstrați prin șoapte, la leagănul pruncilor, ai ființei naționale.

Cred că unul din marile merite ale Cenaclului Flacăra și o idee de bază a conducerii cenaclului constau în faptul că scoaterea la lumină a valorilor naționale prăfuite din motive diverse ani de-a rîndul, este un act de o responsabilitate similară creației.

Probabil din cauza încărcăturii emoționale, a așteptărilor mari de-o parte și de cealaltă, din cauza unei anumite doze de nervozitate ce-a depășit limitele uneori ale unei expresii libere, în sensul curat al cuvîntului, cîteva momente cheie ale spectacolului au avut de suferit. Dar marea masă de tineri dornici de cultură și adevăr, precum și profesionalismul componenților cenaclului, pe de altă parte, au reușit să treacă peste momentele dificile, izbucnind cu incredibilă prospețime exact atunci cînd totul părea compromis. Mi se pare, de altfel, că una dintre caracteristicile acestei atît de controversate generații tinere este tocmai fantastica ei capacitate de mobilizare, dovedind o maturitate încă de pe acum de folos manifestărilor cărora sînt încredințate.

Vîrsta e vîrstă. Recitalul trupei „Totuși", insistent cerut de public, aduce sala la incandescență. Rock-ul e acum rege. Într-un ultim **bis**, Andrei Păunescu, conducătorul trupei, cîntă **Da, da, da**, piesa trupei „Trio". Apoi e rîndul candorii ; micuța și talentata Lelia Vaida impresionează prin precizia interpretării.

„Poziția verticală e probabil cîștigul cel mai de preț al tinerei generații", spune mustrător poetul Adrian Păunescu acelora dintre tineri ce nu reușesc să prețuiască la adevărata valoare eforturile făcute pentru verticalitate.

Scriscarea unei tinere venite prima oară la cenaclu oferă încă o deschidere a ceea ce este Cenaclul Flacăra . Cîntăm în limba maghiară ori în dialectul aromân, respectăm și promovăm limba de naștere a fiecăruia dintre românii țării.

La cererea unui grup de intelectuali, conducătorul cenaclului reiterează spiritualitatea lui Lucian Blaga, citind finalul cărții acestuia, **Spațiul mioritic.**

Din nou un moment excepțional și, mulțumind, cîntăm o premieră, **Colind pentru Cluj**, scris de Adrian Păunescu și Vali Șerban, colind ce ninge peste noi vestirea de an nou.

Nu este 101 dar finalul spectacolului este impresionant, dei fapt finalurile la care ne obligă imprevizibila și extraordi-

sufletească, inimă la inimă!

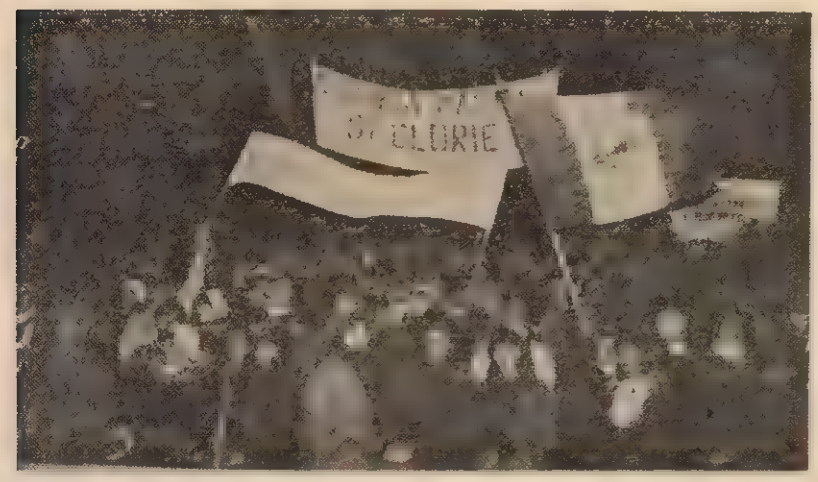

nara capacitate de revenire a clujenilor ; în ultimul dintre ele, poetul este „prins" definitiv în mrejele sălii și asistăm cu toții la un excepțional recital din creația proprie, recital pe ale cărui ecouri ieșim și noi din acest dificil dar emoționant spectacol de la Cluj-Napoca.

„La mulți ani, cu sănătate !"

AUGUSTIN FRĂȚILA ■

Castelul

Localitatea : Turda, 3 decembrie 1964, orele 17,00, Sala teatrului de Stat.
Numărul de spectatori : 1 000.
Atmosfera : excepțională.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Noutăți : prezențe locale: Năpău Dorina, grupul folk „Gemina" (Bocoș Mircea — chitară, Gherman Ioan — vioară, Gherman Sandu — block flote); Florin Săsărman a lansat cîntecul „Hei, voi sănii și voi cai" (Serghei Esenin); Augustin Frățilă a lansat colindul „Ochii veacului să-i ștergem" (versuri proprii).
Aportul organizatorilor: foarte bun.

De ce 101? Datorită unui public excepțional, public care a umplut pînă la refuz o sală mică, dar un public mare, ardent, pătimaș, vulcanic, într-o erupție continuă. În fața unei asemenea săli, membrii cenaclului cîntă fiecare mai bine ca niciodată. Nica Zaharia, Florin Șerban, Iuri Guliș, Adrian Jacotă fac dovada unei înalte ținute artistice în fața unui public care știe tot repertoriul nostru. Mobilizați de îndemnul poetului Adrian Păunescu, care roagă membrii cenaclului „Să nu uite că efortul lor este paralel cu cel al întregii tinere generații române", fiecare dintre noi își dă seama că trebuie să se realizeze acea contopire morală și spirituală cu acest public extraordinar. Publicul devine o oglindă a scenei, în care cenaclul este mai frumos ca niciodată. Marius Bațu ne readuce în ochii minții pe Zaharia Stancu, apoi Majay Győző trimite în sală prin cîntec două fărîmi prin căldura sufletului său și a interpretării : „Redevenum copii" și „Totuși, iubirea" se cîntă aici ca niciodată. „Niciodată să nu uităm de cei mai triști ca noi". Sînt versuri pe care poetul Adrian Păunescu le modelează pe sufletele noastre și ale tinerilor din sală beneficiind și de interpretarea sensibilă a cîntecului cu același titlu de către Octavian Bud. „Uitați-vă ce frumoși sînteți" — poetul simte pulsul sălii și realizăm apoi prin cîntecele de țară și pace, cîntecele emblematice ale cenaclului, acea comunicare extraordinară de intimitate cu publicul. La numai două zile de la marea sărbătoare a poporului român — reîntregirea României la 1 Decembrie 1918 — publicul turdean este mirific. Sensibilizarea tinerei generații este scopul Cenaclului Flacăra, ghidîndu-ne după ideea președintelui Nicolae Ceaușescu, aceea că nu se poate face nimic fără libertate și unitate națională. Libertatea și pacea, „fructul cel mai de preț" al popoarelor lumii, sînt cîntate aici, la Turda, excepțional. „Glorie eternă făcătorilor României Unite! Trăiască România!" Se scandează îndelung: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, / Moldova, Ardealul și Țara Românească!". La Turda, ca de altfel în întreaga țară, fiecare provincie a patriei este la ea acasă. Cîntăm cu tinerii turdeni cîntece frățești pentru Moldova, Transilvania și Țara Românească. Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, recită din creația sa „Reparabila povară", „Pacient" și „Manifest pentru sănătatea pămîntului", realizînd un moment cu totul și cu totul excepțional, de fapt corolarul acestui spectacol intim, frumos și profund. După „Trăiască România", „Jurămînt la Putna", „O sîngerată Dunăre" și „Cîntec lui Horea" cîntăm, la inițiativa sălii, „O sănsă păsărească", „Toate femeile vor pace" și „Să fie pace în lume", subliniind încă o dată ideea președintelui Nicolae Ceaușescu, a partidului nostru, aceea că pacea și libertatea sînt bunurile cele mai de preț ale întregii omeniri. Apoi, „Iancu la Tebea", face ca duhul lui Avram Iancu să reînvie aici la Turda. Tinerii din Turda nu se dezmint : primim un bilet în care ni se spune: „Vă mulțumim pentru aceste clipe, care sînt mai mult decît minunate. Aceste clipe vor rămîne săpate adînc în sufletele noastre să avem ce povesti copiilor și nepoților noștri. Mulțumim încă o dată conducerii statului și personal tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru grija pe care ne-o poartă." (Luminița, clasa a X-a B). Acest public extraordinar va primi cu multă căldură momentele de rock ale trupelor Kripton și Pro Musica, precum și evoluțiile lui Florin Săsărman, Cristian Bucă, Vali Șerban și Partaj. Același public va asculta plin de sensibilitate o interpretare senzațională a piesei „Ultima zi" cu Alexandru Zărnescu. Ca o distanțare bruscă în timp, ca și cum am asculta o muzică a unor ani de tinerețe, oferim sălii, pentru prima oară în istoria cenaclului, banda cu înregistrarea acestei „Ultime zile", înregistrare făcută cu cîteva minute înainte. Capacitatea deosebită de receptare a poeziei, modul de a exprima recunoștința prin aplauze care au durat minute în șir, ca și cum am fi fost la un concert simfonic, au dat dovada unui public extrem de sobru și educat, adevărat cunoscător de poezie. În „Castelul" ridicat pe parcursul întregului spectacol, versurile poetului Adrian Păunescu se sting unul cîte unul. Ca niște lumini ale sufletului, și ultimul acord al lui Alexandru Zărnescu aduce împlinirea și pacea nopții peste manifestarea noastră. Noapte bună și mulțumim Turda! A fost prea frumos și adevărat !

CRISTIAN MINCULESCU ■

Dragoste la Dej

Localitatea : Dej, 4 decembrie 1964, ora 15, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 11 000.
Atmosfera : foarte bună.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Noutăți : prezențe locale — Cristina Dumitru . Florin Săsărman a lansat piesa „Floare la revăr" („Dragoste la Dej"), versuri Adrian Păunescu.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

.. și chiar că despre dragoste este vorba. „Nu treziți dragostea pînă nu vine ea", spune un verset celebru și iată iubirea deșteptată la Turda am regăsit-o plenar la Dej, unde, sub limita de îngheț, totul a ars pînă la ultimul gong.

Dăruirea, de data aceasta a început de la un accident, - paradoxal dar veridic, echipa tehnică trecînd la un pas de o catastrofă de circulație. Cu toate că după orice manifestare a instinctului de conservare urmează comoditatea vitalului ce se reface în urma șocului, spiritul datoriei a fost mai puternic decît instinctul, băieții mobilizîndu-se uimitor și realizînd, probabil, recordul de montare a celor trebuincioase unei audiții perfecte : cincisprezece minute !

Urcăm în scenă ca-ntr-un colind, sîntem așteptați cu refrene din cîntecele cenaclului, pe care cele cîteva mii de tineri ce sfidează gerul de-a dreptul cinic, le cîntă întîmpinînd interpretările.

Pe aerul sticlos sunetul lunecă ; să străbați pulverea fină de frig pînă la membrana subtilă a spiritului, în astfel de condiții, e o treabă de profesionist. Grija pentru interpretări a fost, parcă, mai mare ca niciodată ; există, mă gîndesc, un eroism al timpului de pace. Peste douăzeci, treizeci de ani, noi, generația care cîntă împreună cu generațiile pentru care cîntam, vom fi în măsură să organizăm o Asociație a Veteranilor de Pace, asociație ce va fi invitată prin școli să povestească fapte de eroism cel puțin la fel de importante pentru devenirea noastră ca națiune puternic dezvoltată din toate punctele de vedere, ca și cele săvîrșite de înaintașii noștri cu arma în mînă.

Orice exaggerare are natura patosului bunei credințe și a încrederii în faptul că mesajul Cenaclului Flacăra, nu numai că nu este gratuit, dar, are natura unicatului, în aceste timpuri cînd, puțină lume de pe lume mai face efortul de a supăni violența cu echivalentul ei intelectual, tăișul fin, imperceptibil al artei.

Cîntam pentru provinciile românești, pentru a nu uita niciodată de unde a început țara ; Iancu la Tebea, Jurămînt la Putna vibrează în poteoava stadionului, glasul celor mulți materializîndu-se ca voință unică întru păstrarea adevărurilor celor mai de preț ale istoriei noastre.

Doina lui Lucaci cîntată de Emilian Oncu prilejuiește poetului Adrian Păunescu, la cererea publicului, un minunat moment Vasile Lucaciu, conducătorul cenaclului citind, pentru eterna fixare în memorie, scrisoarea lui Lucaciu, tribunul transilvan, către prietenul său Pop de Băsești, cu puțin timp înaintea procesului intentat lui Lucaciu în 1894 :

„Te rog, dragă bade, ai curaj și insuflă-le și celorlalți curaj, căci numai avînd curaj vom putea atrage simpatia întregii lumi civilizate spre noi. Pregătiți-vă de procesul **memorandului.** Am scris și lui Rațiu la Sibiu, el mă întrece în insuflețire. Dacă avem un astfel de conducător curagios și înțelept, vom putea fi condamnați, dar nu învinși". spune Lucaciu și rugămintea sa este prefigurarea pe veci binecuvîntatului an 1918, an al Unirii celei Mari, an ce a motivat suferințele de veacuri ale românismului.

Este rîndul poetului Adrian Păunescu să „doinească" versurile lui Eminescu, într-o împăcare deplină, liniște ce aduce cu sine o împăcare, un fel de iertare a sfîrșitului de veac pentru mijlocul său slăbit.

Văzînd în fața ochilor emoția dezlănțuită a miilor de tineri ce reacționează prompt la adevăr, cu un instinct genetic, parcă te temi de sfîrșitul spectacolului, parcă îți este teamă că, o dată cu ultimul acord, vei îmbătrîni brusc și totul va fi fost o iluzie.

Florin Săsărman trăiește astă seară emoțiile unei premiere ; un cîntec scris într-o noapte inspirată, poetul Adrian Păunescu nedormind alături de tînărul interpret, alcătuind cuvintele acestui pahar de dragoste ce este cîntecul, cîntec al cărui refren se cîntă minute în șir după prima interpretare. „Dragoste la Dej !".

Înregistrăm piesa și o redăm înspre validare publicului. Ai senzația Hyde Parkului. Poezia a coborît în mulțime și se scrie împreună cu aceasta. Rigoarea a trecut din dogmă morală în sentiment ; avem încredere unii în alții, creatori și spectatori și acesta este cel mai important lucru într-o relație de natură estetică.

În seara aceasta, rece, la Dej, s-a verificat un sens profund al culturii românești : concomitența triadei de aur a esteticului ale cărui componente sînt faptul, transfigurarea artistică a acestuia și receptarea din partea spectatorilor pe măsura faptului și a haloului său estetic.

Felicitări Dej ! Un spectacol de nota o sută unu, așa cum l-au creat temerarii lui spectatori.

AUGUSTIN FRĂȚILA ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației numeroșilor săi prieteni, își continuă turneul prin țară după următorul program:

7 decembrie — Aleșd, de la orele 16 ; 8 decembrie — Oradea, Sala Sporturilor ; 9 decembrie — Timișoara ; 10 decembrie — Timișoara, ambele în Sala „Olimpia" ; 14 decembrie — Tîrgu Jiu, Sala Sporturilor ; 15 decembrie — București.

Toate spectacolele, cu excepția celor special menționate vor avea loc cu începere de la orele 17.

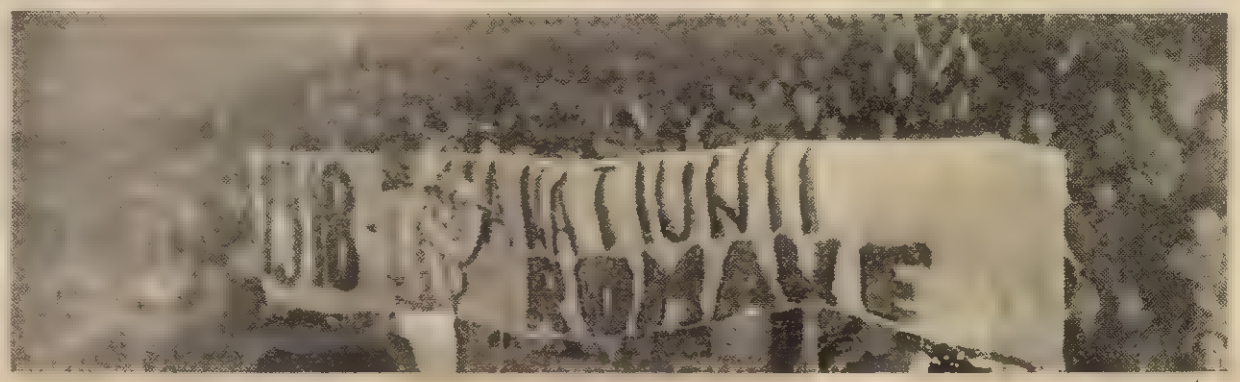

Să gîndim cu capetele noastre

Valorificarea resurselor naturale interne

● La zi, cu doi reputați farmaciști ●

Temeiuri teoretice și practice

Gelul antiulceros T.A. a fost aprobat de O.S.I.M. și brevetat. Oficiul farmaceutic Craiova a plătit, în calitate de titular, taxa de brevet. Din cauza scoaterii din producție și a preocupărilor din cadrul Cabinetului experimental, înființat special pentru efectuarea cercetărilor privind bolile de piele, Alexandru Torjescu nu mai prepară gel în Laboratorul Galenic al farmaciei de pe strada Școlilor din Brăila. Oficiul farmaceutic Craiova, singurul care-l prepara, a făcut o întrerupere destul de lungă, motivată, se spune, prin lipsa unor materii prime. Gelul a fost în continuare mult solicitat, mai ales acum toamna, sezon favorabil declanșării de vechi sau noi ulcere și boli de stomac. La Brăila și Craiova, cererea e deosebit de mare. Cum Oficiul farmaceutic Craiova nu face față, iar Alexandru Torjescu nu-l mai prepară la Brăila, o mulțime de oameni bat drumul degeaba. La Turnu Severin, de unde a plecat gelul, sub aceeași etichetă și cu însemnele inventatorului, sau în alte farmacii, se vînd semipreparate care n-au nici o tangență cu medicamentul adevărat. Alexandru Torjescu n-a dat nimănui de la Turnu Severin formula medicamentului, iar la Craiova medicamentul nu mai este de aceeași calitate ca atunci cînd era sub controlul inventatorului. În ultimul timp, pacienții au prezentat șarje de medicamente preparate la Craiova, cu seria VI și VII 1984, plîngîndu-se că nu mai au aceeași eficacitate. Privind preparatul prin sticlă se observă că substanțele nu mai sînt suspendate în gelul brevetat, nu mai au aceeași adezivitate, sînt aglomerate pe fundul sticlei, neputînd fi omogenizate, ceea ce înseamnă greșeli de preparare, improvizații de agenți de suspendare, înlocuiri de substanțe active. Medicamentul se vinde fără prospect, deși acesta există. Nu este însoțit de recomandări privind dieta de alimentare. Toate acestea denotă dezinteres și superficialitate. Există pericolul compromiterii medicamentului și, deci, al dispariției lui. Farmacistul Torjescu primește scrisori și telefoane prin care este întrebat cum se administrează medicamentul, regimul alimentar. De la Ministerul Sănătății i s-a comunicat farmacistului Alexandru Torjescu că printre medicamentele noi inventate, cu o largă solicitare, printre ele numărîndu-se și Gelul antiulceros T.A., vor fi industrializate. Pregătirea unei benzi de fabricație durează însă destul de mult, iar mii de bolnavi care făceau tratament cu gel pînă una alta nu-i au la îndemînă sau îl au prost făcut sau falsificat. Pentru rezolvarea acestei situații nedorite, deoarece formula medicamentului nu mai este un secret protejat de O.S.I.M., farmacistul Alexandru Torjescu propune ca oficiile farmaceutice din țară, prin șefii laboratoarelor galenice sau ai laboratoarelor de controlul medicamentelor să i se adreseze pentru primirea formulei și a modului de preparare teoretic și practic pentru a-l putea oferi bolnavilor la ei acasă. Simplu și eficient ! Toate acestea în modul cel mai dezinteresat.

Pe plan **local, la Brăila, organele județene, care au sprijinit din primul moment demersul farmacistului Alexandru Torjescu, duc tratative cu Oficiul farmaceutic Galați ca gelul să fie preparat la nivelul acestui oficiu, în laboratorul său galenic, pentru ca populația din Vrancea, Brăila și Galați să poată beneficia în continuare de tratamentul cu Gel antiulceros T.A.**

Medicamentația și tratamentul în boli de piele incurabile. Ca urmare a articolului apărut în revista Flacăra cu privire la preocupările și cercetările vizînd tratamentul bolilor de piele incurabile, ca și a solicitărilor bolnavilor. Ministerul Sănătății, prin Direcția asistenței medicale și Direcția generală farmaceutică, Direcția sanitară a județului Brăila și Oficiul farmaceutic Galați au creat în Policlinica județeană Brăila un cabinet experimental privind cercetările și tratamentul bolilor de piele incurabile. Acesta a dat posibilitatea ca într-un cadru organizat bolnavii să beneficieze de consultații, tratament, îndrumare, regim alimentar și medicamente, în majoritate eliberate de farmacia policlinicii, unde Alexandru Torjescu funcționează. Direcția generală farmaceutică și Oficiul farmaceutic Galați s-au străduit să acopere necesarul și consumul unor medicamente din țară și import neobișnuit de mare. La această acțiune un aport deosebit au avut directorul general al Fabricii de antibiotice Iași și Oficiul farmaceutic Iași care s-au străduit să acopere necesarul mare din anumite sortimente de substanțe necesare farmacistului Alexandru Torjescu preparării unor medicamente de strictă și majoră necesitate. Toate aceste eforturi au fost făcute în cazuri de boli de piele foarte grele, cu vechime de zeci de ani. Ele sînt cu atît mai justificate cu cît bolnavii de multe ori, din punct de vedere psihic, moral și familial se găseau în situații deosebit de grele. Colaborarea dintre Alexandru Torjescu și personalul medical din Brăila este astăzi, datorită rezultatelor deosebite obținute într-o perioadă scurtă de timp, foarte bună nu numai în tratarea unor boli de piele, ci în multe afecțiuni care necesită investigații complexe. De ajutor și colaborare foarte bună se bucură din partea unui competent dermatolog, dr. Petre Cristea, cu care încearcă să rezolve cazuri grele, complicate sau să lămurească diagnostice încă neprecizate sau cazuri limită, complicate, cu exitus limitat. De asemeni, de multă înțelegere și ajutor au dat dovadă direcția Direcției sanitare și a Spitalului județean, care au organizat și dotat corespunzător cabinetul experimental.

În două luni de activitate, în loc de 400 de bolnavi planificați, au fost tratați 900. Programul de lucru normal — 8—12 cabinet, 12—16 prepararea medicamentelor a fost mult extins din cauza unor cazuri grave, peste planificare. Pe măsură ce trece timpul, programul se aglomerează din cauza pacienților vindecați sau ameliorați, care vin la control și solicită noi tratamente sau tratamente de întreținere și se bucură de prioritate.

Cazurile de psoriazis sînt vindecate ușor cu toată diversitatea lor — vulgar, artropatic, diseminat, în picături, pustulos sau cu retracții tendinoase —, toți pacienții, după perioada de tratament, care nu depășește 30 zile, prezentîndu-se la control vindecați. Tratamentul nu dă rateuri.

Lupusul eritematos cronic, diseminat, sistemic, boala lupică endemică cu complicațiile lor, nefropatii lupice, cu manifestări renale, cutanate, articulate, hepatite lupice, hipertensiuni arteriale secundare etc. sînt vizibil ameliorate după prima perioadă de tratament, majoritatea pacienților prezentîndu-se la control cu buletine de analize vizibil și spectaculos ameliorate, starea de prostrație, astenia și fatigabilitatea fizică și nervoasă fiind ameliorate încă din startul tratamentului.

Nu în toate cazurile altor boli, tratamentul este atît de lesnicios și spectaculos ca în psoriazis sau în lupus. În multe situații este nevoie de răbdare, timp, colaborare medicală, investigații suplimentare de laborator, dar întotdeauna se realizează ameliorări cînd concursul bolnavilor este total.

Grav și periculos, în anumite boli de piele, este faptul că tratamentul se face ambulatoriu. Ținînd cont de anumiți factori tensionali, metabolici, de laborator, în care tratamentul Torjescu ar fi contraindicat, în anumite cazuri, la recomandarea specialiștilor tratamentul ar trebui făcut sub spitalizare, la spitalul de care aparțin. Asupra acestui punct vom reveni. Pînă atunci, să mai spunem că tratamentul pe care-l aplică Alexandru Torjescu este justificat medical, științific și că în aceste zile la Ministerul Sănătății se găsește spre studiu referatul farmacistului Alexandru Torjescu conținînd justificarea teoretică și practică a tratamentelor propuse pentru bolile de piele incurabile enumerate mai sus. Socotite pînă de curînd de origine necunoscută, bolile au la origine o dereglare a axului hipotalamo-hipofizo-suprarenal, care se produce în urma unui stress acuzat de indivizi la nivelul acestui ax și care poate fi nervos, anafilactic, operator sau cauzat de intoxicații alimentare grave. Bolile de piele nu sînt decît manifestări dermice ale acestor disfuncții endocrine. Numeroase îmbolnăviri apar ca urmare a unor accidente rutiere, spalme, tensiuni psihice deosebite. Alexandru Torjescu demonstrează că ele se pot vindeca acționînd medicamentos și precis la nivelul axului endocrin amintit, folosind mai puțin unguente, nefiind de natură microbiană sau micotică. După vindecare, o grijă deosebită trebuie dată, prin toate mijloacele terapeutice, a păstrării la un nivel de activitate corectă a glandelor endocrine enumerate mai sus. Să mai amintim că farmacistul Alexandru Torjescu nu lucrează singur. În interpretarea și justificarea științifică a tratamentelor, de asemeni în demonstrarea caracterului genetic al unor boli de piele a fost ajutat în mod dezinteresat de medicul militar Constantin Poenaru, care a dovedit solide cunoștințe în materie de medicină internă, endocrinologie, genetică.

Și, totuși, Alexandru Torjescu e singur. Planificarea bolnavilor, riguroasă și strictă, a depășit luna martie 1986. El nu va putea face față la infinit multiplelor obligații ce decurg din acest aflux neobișnuit de mare de bolnavi care vin la Policlinica județeană Brăila. Cum ar putea fi rezolvată cel mai bine această situație în interesul bolnavilor ? Iată propunerea farmacistului Alexandru Torjescu : În momentul cînd tratamentele aplicate de Alexandru Torjescu nu vor mai constitui un secret, ceea ce se va întîmpla cu siguranță curînd, la nivelul direcțiilor sanitare județene vor fi posibile instructaje cu medicii dermatologi pentru însușirea atît a metodelor cît și a tratamentelor. În acest fel vor putea beneficia de tratamente și medicamente, la ei acasă, oameni din toată țara, sub atenta și competenta îndrumare a medicilor de specialitate. Pe lîngă eficiența tratamentului propriu-zis, să mai remarcăm că acesta se face ambulatoriu, economisindu-se mii de zile de spitalizare.

Și în acest caz, cu cît mai repede se va rezolva generalizarea tratamentului, cu atît va fi mai bine.

OPREA GEORGESCU ■

Nici un efort nu este prea mare

— Stimate tovarășe doctor docent farmacist Virgil Torjescu, printre bogățiile inestimabile ale țării noastre se numără și plantele medicinale. Ele reprezintă un adevărat tezaur național. Se poate spune fără teamă de a greși că în ultimii 20 de ani cu deosebire s-au creat premisele unei adevărate farmacii a naturii.

— Într-adevăr, în ultimii 20 de ani a sporit preocuparea pentru pătrunderea tot mai profundă în cercetarea calităților terapeutice ale plantelor medicinale. Nu este prea depărtată vremea cînd plantele medicinale se călcau, pur și simplu, în picioare și erau privite la limita toleranței. Astăzi însă începe să se observe că ele reprezintă cu adevărat acel tezaur național despre care aminteați, deoarece prin minunata lor compoziție chimică sînt binefăcătoare în prevenirea și tratarea diferitelor boli. Prin substanțele active medicamentoase pe care le conțin sînt utilizabile în varii afecțiuni : hipertensiune, boli renale, pulmonare, hepato-biliare, cardiovasculare etc.

Profitînd de aceste zile efervescente și de emulația produsă de marele forum al comuniștilor români, trebuie să spunem că liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale ale țării noastre pentru anii 1981—1990 sînt pregnant evidențiate de către președintele Republicii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și pentru domeniul nostru de activitate : **„Se va asigura dezvoltarea accentuată a producției de medicamente, extinzîndu-se gama de sortimente prin sinteză și biosinteza unor produse cu efect terapeutic ridicat și spectru larg de acțiune precum și prin valorificarea extractelor".** Așadar, în ultimele două decenii ale secolului nostru, datorită politicii științifice și creatoare a partidului nostru, datorită și avîntului tehnico-științific la care asistăm și participăm, s-a pășit în cercetarea mai de profunzime a principiilor terapeutici a extractelor din plantele din flora românească. Unele substanțe conținute în organismul vegetal dovedindu-se a fi tot atît de eficiente în tratamentul diferitelor boli și afecțiuni ca inseși medicamentele de origine organică sau anorganică. Principii active din plante sînt lipsite de efecte nedorite, secundare, ca ale chimicalelor. Ba chiar sînt bine tolerate și absorbite de organismul uman, fiind mai apropiate de organismul omului. Să nu uităm și aspectul economic : sînt mai ieftine și la îndemîna noastră.

Iată suficiente motive și dovezi pentru care farmacologia, implicit fitoterapia și fitologia utilitară ar trebui studiate mai pe larg, științific, în facultățile de farmacie și medicină, pe de o parte, pentru calitățile tămăduitoare despre care în treacăt aminteam, iar pe de altă parte pentru utilizarea lor și în alte domenii și profiluri : alimentare, odorante, coloranți naturali, netoxic, uleiuri grase și esențiale ș.a.

— Datorită climei și reliefului țării noastre — fără-ndoială nici aspectul fascinant și imbictor al reliefului nostru nu trebuie pus în plan secund —, zestrea floristică este una demnă de invidiat. Ea constînd, după cum afirmă specialiștii, din 4 000 de specii de plante, din care 10 la sută sînt plante medicinale.

— Distinși oameni de știință : biologi, farmaciști, medici, chimiști, ingineri agronomi și silvicultori, medici veterinari (și nu numai) se preocupă de acest domeniu vechi de cînd lumea și totuși nou. De asemenea, facultățile de medicină și institutul de cercetări farmaceutice, trustul PLAFAR, plus laboratoarele galenice înființate la nivelul cîtorva orașe duc o muncă serioasă de cercetare și creație aplicată pentru realizarea unui sortiment cît mai variat de extracte din vegetale, spre a fi oferite apoi de către medicii fitoterapeuticieni suferinzilor spitalizați ori ambulatorii.

Trebuie să reamintim că tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus accentul în repetate rînduri pe **„valorificarea resurselor naturale interne în vederea obținerii unei game variate de medicamente".** În acest context vorbind, este nevoie de o cunoaștere exactă a compoziției chimice a plantelor medicinale și, mai ales, a acelor substanțe active care au și acțiune electivă și majoră.

— Este în relativă creștere numărul cercetătorilor români care demonstrează calitățile speciilor vegetale existente atît în flora spontană cît și în culturi. De ce să nu spunem însă deschis și dezinteresat, cel mai adesea ei lucrează într-un modest dar mult lăudat anonimat.

— Este stringentă necesitatea ca aceste studii disparate despre care aminteați să nu fie ținute în secret. Spre binele sănătății publice ele ar trebui să fie reunite în vreun fel, sub egida unui for tutelar. Ar fi nimerit să se organizeze consfătuiri anuale, la nivel național, unde să se dezbată în legătură cu stadiul în care s-a ajuns cu cercetarea în domeniu și să fie adoptate cele mai optime soluții. Să nu uităm nici un moment că unele preparate au fost realizate din extracții vegetale ; ele au fost create și autorizate de către Comisia Medicamentului pentru intrarea în microproducție ! Unele extracte s-au dovedit a fi mai fericit combinate și au rezistat probei timpului ; altele însă nu s-au înscris pe turnanta calitativă. În sensul acesta șocot că Ministerul Sănătății ar trebui să gireze consfătuirile despre care aminteam, dar să treacă neîntîrziat prin unitățile de profil la fabricarea acelor specialități medicamentoase care au căpătat proba oamenilor și a timpului, deopotrivă.

— Sînteți un cadru medical cu o vastă experiență, stimate Virgil Torjescu. Despre dumneavoastră și fiul dumneavoastră, Alexandru Torjescu, am scris încă în urmă cu 2 ani cînd nu erați atît de renumiți în țară. Ce doreșe să vă întreb, nu înainte de a lămuri că este cît se poate de departe de mine gîndul de a știrbi din valoarea terapeutică a multor chimioterapice de sinteză, cu efecte în multe privințe eroice, salutare. Nu alunecăm nici pe panta lunecoasă afirmînd că plantele medicinale și numai ele sînt un remediu universal ! Totuși, de ce unele cadre medicale privesc plantele medicinale și inseși extractele medicamentoase din aceste plante, cu dioptrii, dacă mă pot exprima astfel ?...

— Mă bucur sincer că ați pus problema într-un mod franc, deschis. În orice caz, nu eu și nici inimoșii cercetători din lumea deocamdată veche și totuși nouă a plantelor medicinale am demonstrat unele efecte nedorite, secundare, ale unor medicamente chimioterapice de sinteză. Demonstrații serioase s-au făcut în marile laboratoare ale lumii, iar rezultatele cercetărilor au fost date periodic publicității de către O.M.S. S-a demonstrat clar că unele medicamente chimice în consum abuziv ori îndelungat au efecte teratogene sau chiar cancerigene. Nu intenționez să trag spuza la oala extractelor din plante, căci la o administrare neautorizată și abuzivă inclusiv acestea pot deveni toxice. Pot produce intoxicații cronice sau acute. Cităm Mărul lupului sau Remful (Aristolochia clementis) care la mai mult de 3—4 frunze la 1 litru de infuzie sau decoct — produce vomă, hematomegalie, mărește considerabil fagocitoza. Omagul (Aconitum species), prin aconitinele ce le conține, ca și brîndușa de toamnă (Colchium autumnale), de altminteri, printr-un alt alcaloid numit colchicină pot deveni toxice și una și alta. Să nu uităm nici un moment că aceste plante au servit în trecut pentru „otrăvurile criminale". În fond și, la urma urmei, în domeniul plantelor ca și în acela al medicamentelor în general se aplică principiul că sub aspect toxicologic „între medicament și otravă deosebirea rezidă doar în privința dozei".

— Fiindcă sîntem în domeniul exemplificărilor, poate n-ar strica pentru cititorii noștri să dați cîteva exemple...

— Reamintesc acest aspect important :

Respectă, ca să fii respectat!

Martor ocular

● Reproșuri și regrete ● Inelul verde al Capitalei ●

doza maximă de colchină este de 4 mg. Circa 10—14 mg devine foarte toxică și nocivă, provocînd vărsături și diaree violente, însoțite de monstruozități celulare ce amintesc o serie de hidrocarburi aromatice cancerigene. Din această perspectivă apar două atenționări : nu oricine poate recomanda plantele medicinale căci domeniul poartă responsabilitatea prescrierii dozei unui medicament și, în alt rînd, recomandarea plantelor medicinale, mai cu seamă a celor din flora spontană, nu poate fi făcută decît de către recoltatori bine instruiți. Se știe că pe aceleași suprafețe cresc adesea specii de plante toxice care se asemuie sub aspect morfologic cu alte plante valoroase. Iată de ce se impune o mai eficientă educație sanitar-cetățenească a publicului, pentru ca omul să recunoască, la o adică, o plantă veritabil-medicinală. Să cunoască, prin urmare, ce parte din ea este utilă sub aspect farmacodinamic ; cum anume se prepară o extracție la rece (macerație) sau la cald (infuzie sau decoct) ; ce doze de ocal să la ! O atenție crescîndă va trebui acordată și preparării extracțiunilor alcoolico-spirtoase (tincturi), căci acestea sînt mai active ca ceaiurile apoase.

— Nici un efort nu este prea mare pentru apărarea celui mai sacru drept al omului : dreptul la sănătate, la viață ! Nu vi se pare, totuși, că se fac pași prea mărunți pentru cunoașterea plantelor medicinale și-n special a efectului lor benefic în planul sănătății publice ?!

— Nu pași mărunți, ci pași mari și apăsați trebuie făcuți în domeniu, căci în Franța, spre exemplu, cît și în alte țări avansate economic, întoarcerea spre medicina tradițională este mai mult decît o realitate. La noi este demnă de relevat munca meritorie a Institutului pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetări Farmaceutice (I.C.S.M.C.F.) și al Facultății de biologie din București, care au cartat pe parcursul a trei ani flora medicinală a țării noastre, dîndu-ne posibilitatea să ne cunoaștem astfel plantele utile sănătății. În același context aș situa două cărți de excepție „Folosirea plantelor medicinale" de Ovidiu Bojor și „Cum putem trăi sănătos și ieftin" de V. Florescu. Revin în schimb la un adevăr enunțat tangent : oamenii trebuie mai bine instruiți în scopul identificării, recoltării, eventual trecerii în culturi a acestor plante, cît și asupra modului de uscare, conservare și întrebuințare în farmacia casei. Este bine de știut că plantele medicinale nu se recomandă a fi folosite la un an și jumătate, doi ani de la recoltare !

— În cîteva numere ale revistei noastre v-ați exprimat deschis despre rolul binefăcător al plantelor medicinale. Nu pentru că repetiția e mama învățării, ci pentru că subiectul suscită interes, vă rugăm să treceți în revistă cîteva plante medicinale și să vă exprimați asupra utilității lor în medicină.

— Cu mare plăcere. Vălurica (Hieracium pillosela) deschide orizonturi frumoase în scăderea ureei sanguine la uremici, albuminuriei și edemelor nefriticilor, ca să nu mai pomenim decît în treacăt despre proprietățile sale active în bolile hepato-biliare sau cardiace. În numerele 46 și 47 ale revistei din anul trecut am vorbit împreună despre minunatul usturoi (Allium sativum) cu multiplele sale utilizări în terapeutică, deschizînd — prin alicilina ce o conține — porțile încercărilor miraculoase în boala tumorală. Dar cîte alte plante nu oferă largi posibilități de studiu pentru acțiunea lor antimicotică, antiblastică, antiverucoasă ?... Aici putem insista asupra colchicinei și a derivaților săi. Coada calului (Equisetum arvense), Călțunași, Condura și Tropaeolum majus, Tuia (Thuya occidentalis), Vîscul (Visum album), Rostopasca sau Negelarița (Chelidonium majus) și cîte alte nenumărate plante pot constitui cîmpuri largi de cercetare pentru prezent și pentru viitorime. Este necesar însă ca acum, în final, să subliniem că fitoterapia folosește plantele medicinale în special în prevenirea și profilaxia bolilor cronice. În multe cazuri însă ele nu pot substitui substanțele chimioterapice, mai ales pe acelea care au efect selectiv, specific. Asocierea unor extracțiuni din plante arsenalului substanțelor anorganice sau organice este de multe ori binevenită. Acțiunea este căutată, eficientă, potențializîndu-se (sinergic).

— În concluzie, studiul planicior medicinale este și rămîne un spațiu imens, care trebuie însă răscolit, cercetat în profunzime. Firește că foloasele sînt și vor fi de un real ajutor medicinei, oamenilor, sănătății publice. Cu ce ați dori să încheiem discuția noastră ?

— Cu această metaforă splendidă despre plantele medicinale care se profilează și se constituie ca într-un imens ogor, care trebuie cercetat mai în adînc. Pînă a vedea însă ce ne rezervă viitorimea în domeniul plantelor medicinale, invitația noastră sinceră trebuie să fie îndreptată către cititorii noștri, către semenii noștri. Invitație de a ieși mai mult în natură, în pădurile și poienile oxigenate ale țării pentru recreare, dar și pentru plăcerea de a culege aceste produse minunate ale bogatei noastre flore, conștienți fiind că avem la îndemînă — gratuit ! — o mare bogăție, un adevărat tezaur, o adevărată sursă sigură și perenă de sănătate.

DORIN SĂLĂJAN ■

Omul — interioare de conștiință

Divorț intelectual

Oglinda îi înapoiază exact imaginea lui, imaginea de care are nevoie : croiala elegantă a hainei îl subțiază, o oarecare distincție a zîmbetului... Soția intră cu cafeaua. El mulțumește, nu are timp pentru cafea : trebuie să-i comunice un lucru extrem de important. E o datorie de onoare... O datorie... Nici n-ar mai putea apărea înaintea studenților lui dacă nu-i mărturisește. Pe scurt : e îndrăgostit. Ea va înțelege, e un om superior, nu ?... Sentimentul lui e serios, adevărat, puternic...

Soția se așază cu cafeaua pe genunchi. Desigur, — el îi urmărește reacția și ea trebuie să se arate demnă de încrederea lui. Nu de puține ori, el, profesorul universitar, l-a reproșat ei că ingineria a înăsprit-o sau, cum spune chiar el, a bărbățit-o. Da, trebuie să se arate sensibilă la sinceritate. El continuă : Și pentru că vila nu-i a noastră, ci a mamei, ei o să-i cumpere el un apartament undeva. Copilul, bineînțeles, rămîne în casă, la el. Pînă atunci ?... Doar n-o va alunga... Sînt doi intelectuali, se pot înțelege... Fii drăguță și dă-mi altă batistă !... Astă-seară o să întîrzie... Merge la soțul femeii de care e îndrăgostit, e nevoie de o explicație ca între niște oameni civilizați.

Uite ce e ! se arată agasat soțul iubitei lui, eu unul m-am săturat să o tot fac pe proprietarul ei. Ia-o și duceți-vă ! Dar să știi și dumneata că nu ești primul, au mai fost înainte vreo patru... Ia-o și gata !... El se ridică, dar intervine iubita : Eu nu plec nicăieri ! Ați înnebunit ! Una-două, insurătoare ! Nici măcar nu e divorțat !

Așa s-a întîmplat. Acum, în vila lor se umblă în vîrful picioarelor. Profesorul e trist. Un sentiment atît de frumos terfelit de un bădăran ! Cînd nu e revoltat, cade repede pradă deznădejdii pe umărul sigur al soției lui. Da, da ! Iubește și nu regretă, e atît de minunat totul, atît de înalt sentimentul lui... E atît de veșcă, de concretă iubita lui... Și totuși l-a respins. Crezi c-am jignit-o, spune-mi ! Ești soția mea bună și devotată și înțelegătoare și unică, da, da, unică, să nu crează ea că nu-și dă ei seama ce pierde părăsind-o, crede ea că iubita lui a simțit jignită de faptul că el a mers acasă la soțul ei?

În fiecare seară, soția îl așteaptă oricît de tîrziu. El nu mai dă telefon ca să-și anunțe întîrzierile. E doar nefericit, un îndrăgostit nefericit. O, bucla, înțelegătoarea mea soție, i-a mărturisit într-o seară, nici nu-ți închipui tu ce greu e să-mi fie fără tine !

Îi trece, obișnuiește soția să se apere în fața prietenelor care o dojenesc, e doar nefericit, un feudal naiv și prostuț, o să-i treacă. O să vedeți voi că-i va trece. Dar eu nu mai pot ! Nu mă mai țin puterile să fiu nobilă și sensibilă !

NICOLAE CRISTACHE ■

Dorul de livezi al Bucureștiului

Mergi agale, sorbind cu privirea din toate părțile, te mai oprești cîteodată și, teribil de indiscret, furi printre ulucile unui gard încă o neașteptată imagine. Puterea-ți de a bănui sau născoci înfățișările toamnei este, fără dubiu, întrecută cu mult de ceea ce grădinile așezărilor din marginea Bucureștilor vin să ofere ochiului de orășean deprins cu rigoarea betoanelor înălțate cu osîrdie pretutindeni. Acum poți admira în voie, cu o copilărească uimire, dălii ce-și odihnesc florile pe vreun acoperiș de casă, struguri strecurați printre crengile unor pomi sau zorele sclipind azurii de după globurile încărcate de soare ale gutuilor. Iar înspre marginea acestor margini — livezile, inelul verde al Capitalei, inelul logodnei bucureșteanului cu natura.

Ce știai și ce nu despre aceste livezi ? Cu sinceritate — înainte de-a te apropia de ele și a căuta să afli despre roada lor și despre ce viitor le așteaptă — mai nimic. Poate numai faptul de bun-simț că dinspre ele sosesc pe tarabele pieților atît de așteptatele fructe sau că înspre ele și înspre cei care le îngrijesc îți îndrepți citeodată nemulțumirea atunci cînd dorești să-ți oferi sau să dai copiilor un fruct pe care nu-l găsești. Atît. Dar iată — Bucureștii dispun de aproape 2 000 de hectare de livezi, pomi (pe rod și tineri) sînt cam două milioane (cîte unul, adică, pentru fiecare locuitor — fie nou-născut, fie pensionar — al Capitalei), iar în anul acesta s-au recoltat din ei peste 10 000 tone de fructe destinate exclusiv consumului bucureștenilor. Asta, desigur, în mare. Cît despre detalii, acestea vin să întărească, dar să și contrazică uneori impresia de statornică grijă acordată livezilor, impresie pe care ți-a lăsat-o simpla privire a rîndurilor lungi de copaci ale căror frunze răspîndesc un discret-suav miros de tot mai adîncă toamnă. Iar această dialectică (sentimentală și nu numai — opunînd și legînd cumva interesul de nepăsare, pasiunea de dezinteres și dorința de-a face cu aceea de-a frîna) devine cu încetul semnal de alarmă, temperîndu-ți zelul poetic și indemnîndu-te să-i asculți cu nemărginită atenție pe cei cu care vorbești — oameni care cunosc în amănunțime rostul acestor livezi, nevoia de livezi.

Ți se spune, în tot locul, despre faptul că livezile sînt atent muncite, că se obțin și chiar se depășesc producțiile planificate, că importanța acestor culturi e bine înțeleasă de toți cei care le lucrează.

(„Avem 300 de hectare de livadă, dintre care mai mult de jumătate pe rod. Sînt aici și 50 de hectare de cultură intensivă, s-au efectuat și lucrări de irigații, planul — de peste 1 100 tone pe suprafața irigată — este făcut, așa încît, la fel ca în ultimii ani, ne vom număra printre fruntașii Capitalei" — ing. Doina Ilieșcu, șeful sectorului plan al I.A.S. Popești-Leordeni).

oamenii, în gospodăriile lor, se îngrijesc de rodnicia pomilor, așa cum au deprins de la bătrînii lor

(„Nu e gospodar care să nu aibă în curte 6—7 pomi fructiferi. Numai în primăvara acestui an s-au plantat aici 5 000 de puieți, ceea ce a făcut ca numărul pomilor din sectorul particular să ajungă la 16 000 lar livrările către stat să se situeze la cotele planificate" — Ileana Vișu, primarul comunei Jilava),

deși se mai izbesc și de greutăți nu tocmai lesne de depășit

(„Sînt, de cînd mă știu, om al acestei așezări, așa că am și eu în curtea casei cîțiva pomi și cunosc, din proprie experiență, dificultățile ridicate de îngrijirea lor în condițiile în care un singur centru de pesticide trebuie să facă față cerințelor gospodarilor din 16 sate. Cine se apucă să bată atîta drum atunci cînd are un măr, un păr, trei pruni și un gutui, fiecare cerînd o tratare aparte ? Ne gîndim că n-ar fi nici imposibil și nici lipsit de eficiență dacă am înființa o secție, în cadrul cooperativei de prestări servicii, care să asigure — contra cost, desigur — stropirea pomilor din grădinile oamenilor, la cererea acestora" — Ion Iacob, primarul comunei Afumați).

Dar probleme nu ridică doar pomii răzleți, ci — și acestea sînt cele mai importante — livezile compacte, întinse pe hectare întregi. Unele dispar de-a dreptul

(„Acum patru ani aveam o livadă model, de 30 de hectare, mîndria unității. Dar acest teren — împreună cu altele, însumînd o sută de hectare — au intrat în patrimoniul C.E.T., care urma să construiască pe ele o centrală termică pe cărbune. Lucrările au început dar, iată, se anunță acum că s-a renunțat la proiectul inițial, că centrala va fi pe gaz și, în consecință, nu va mai fi nevoie decît de 40 de hectare din cele o sută. Sigur, ne gîndim la refacerea vechii livezi, dar și la pierderile ce ne-au fost pricinuite, la degradarea terenului..." — Vasile Voicu, președintele C.A.P. Jilava),

altele îmbătrînesc și regenerarea lor întîrzie

(„Dispunem de un important fond pomicol : 800 de hectare împărțite în cinci ferme. Ca pretutindeni în zona Capitalei, cultura de bază o reprezintă piersicul, care găsește aici condiții optime de dezvoltare și este deosebit de rentabil. Anul trecut, pe 600 de hectare am obținut 5 400 tone de piersici. Dar, din păcate, cea mai mare parte a livezilor se prezintă în declin de vîrstă, astfel încît o însemnată suprafață s-ar cere defrișată, realizîndu-se apoi firească rotație a culturilor. Dar aprobările întîrzie, așa că livezile sînt menținute în continuare în producție prin fertilizări masive, prin tăieri de întinerire și lucrări de subsolaj, prin stropiri repetate pentru combaterea oricăror dăunători. Dar, chiar în aceste condiții, producțiile nu mai pot fi cele pe care le dorim..." — ing. Mihai Popa, directorul I.A.S. Mogoșoaia).

Ce se va întîmpla, deci, cu livezile Capitalei ? — iată întrebarea firească adresată inginerului Gheorghe Glăman, directorul Trustului economic pentru pomicultură din cadrul M.A.I.A. Răspunsul vine prompt, încurajator : „Ne preocupăm, facem toate eforturile pentru menținerea și chiar creșterea suprafețelor plantate cu livezi în Capitală, mai ales pentru că este vorba de fructe a căror transportare de la distanțe mari e împiedicată de procentul însemnat de perisabilități și mai ales cînd e vorba de pomi care s-au dovedit a avea condiții extrem de favorabile de creștere și producție pe aceste terenuri. Să mai amintim apoi faptul că s-au făcut și destule investiții — construirea unor săli de sortare, a unor clădiri speciale destinate valorificării fructelor, împrejmuirea livezilor, irigarea lor, achiziționarea de mașini funcționale, specializarea multor oameni etc. Avem situații precise, am cercetat cu atenție starea prezentă a livezilor și Stațiunea de cercetări și producție pomicolă Băneasa deține toate aceste date mai mult decît edificatoare."

În clădirea de pe strada Ion Ionescu de la Brad (cel care a spus că „totul înflorește într-o țară cînd înflorește agricultura"), în biroul directorului stațiunii, inginerul Tudor Stancu, aproape nu mai e nevoie să pui întrebări. Tot ce dorești să afli se găsește expus, în tabele și grafice sintetice, pe pereți. Poți nota, urmărind aceste inscrisuri (rezultate ale unei atente și realiste munci de cercetare), că, pornindu-se de la necesarul consumului de fructe al fiecărui locuitor — stabilit în mod științific la 62 kg pe an —, deficitul la fructe de vară — la nivelul Capitalei — se ridică în acest moment la 55 000 de tone (ponderea avînd-o cireșele, vișinile, caisele și piersicile), iar la totalul de fructe pe un an deficitul este de 145 870 tone. Mai mult, în urma calculelor făcute de către specialiștii de la Băneasa, pentru aprovizionarea ritmică și acoperirea necesarului de fructe proaspete, ar fi nevoie de încă 3 460 hectare plantate cu livezi în perimetrul municipiului București. Inginerul Tudor Stancu are o serie întreagă de argumente :

— Piersicul și caisul sînt specii termofile, care se împacă de minune cu condițiile de aici, de la șes, unde media anuală de temperatură este de peste 9,5 grade. De la Leordeni în sus, de pildă, piersicul și caisul nu mai merg. Despre aducerea lor din alte părți nu cred că poate fi vorba, atît datorită cheltuielilor mari de transport, cît și din pricina rapidei degradări a acestor fructe. Noi am depistat în acest an, pe suprafața Capitalei, încă 126 de hectare care vor fi plantate în întregime pînă la sfîrșitul toamnei. Dar este încă puțin. Iată de ce nici nu se poate discuta despre o reducere a suprafeței destinate livezilor. Știm foarte bine că terenul de cîmpie este indicat pentru cultura cerealelor, dar și o serie de specii de pomi tot suprafața aceasta o preferă. În cadrul stațiunii, facem eforturi considerabile, aprovizionînd Bucureștii cu fructe și oferind material săditor dendrologic de mare randament. Dar aceste eforturi trebuie susținute prin măsuri care să ne vină în ajutor, cea mai însemnată dintre ele fiind păstrarea și creșterea actualului patrimoniu pomicol, pentru a putea duce la îndeplinire indicațiile de partid privind aprovizionarea Capitalei și asigurarea condițiilor unei alimentații raționale populației din cel mai mare oraș al țării.

Ce-ar fi — gîndești — ca peste nu prea multă vreme, livezile Capitalei să te întîmpine mai frumoase și mai pline de rod ca oricînd, iar tu, știind cîte ceva despre ele, să admiri piersicii Miorița, Flacăra, Superba de toamnă, Delicios, Frumos de Băneasa, Splendid, caișii Roșii de Băneasa ori prunii Dor și Centenar, toate create la stațiunea de la Băneasa, toate dînd producții de peste 35 tone la hectar ? N-ar fi decît un fapt cum nu se poate mai firesc, vădind grijă pentru frumusețea și bogăția acestui oraș, pentru hrana copiilor, femeilor și muncitorilor lui, un fapt obișnuit, rimînd perfect cu nesfîrșita înflorire a țării, susținută de înțelepciunea și dragostea de om.

Dorul de livezi al Bucureștilor nu este decît sentimentul acela simplu al fiecăruia dintre noi de a-și reînnoi mereu adîncile legături de suflet și substanță cu natura.

DAN MUCENIC ■

Diverse

Cine se scoală de dimineață, departe ajunge!

● Arghezi în italiană ● Cu 27 de lei de la București la Oradea ! ●

Motorul Stirling redivivus

Puțină lume a auzit de motorul cu ardere externă conceput de abatele scoțian Stirling (numele acestuia nu figurează nici în dicționarele tehnice!). Piesa, în diferite variante, a supraviețuit pînă spre finele veacului trecut cînd, împreună cu alte agregate, puse în mișcare prin diverse mijloace, a fost detronată de creația lui Nicolaus Otto, motorul cu ardere internă. S-a considerat multă vreme că invenția lui Stirling nu mai poate intra în vederile tehnicii moderne, dar iată, de curînd, în lumea întreagă, marile întreprinderi de motoare au readus-o în actualitate, apreciindu-se, pur și simplu, că, prin perfecționarea ei, se va deschide un nou capitol în istoria industriei de motoare.

Avantajele sînt multiple : un astfel de motor poate funcționa cu orice fel de combustibil (tehnicienii români, așa cum vom arăta îndată, preconizează între altele folosirea energiei solare), este silențios și nepoluant. Ca agent de lucru, Stirling a utilizat aerul, dar acesta, în varianta modernă, va fi înlocuit cu alte gaze.

Reconsiderarea motoarelor cu ardere externă a intrat și în sfera de preocupări a specialiștilor noștri. La Institutul Național de Motoare Termice s-a instituit în acest scop chiar un program de lungă durată, elaborat în lumina recentelor documente de partid, Directivele celui de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, în legătură cu crearea de noi tipuri de motoare, cu randament sporit, silențioase, nepoluante și cu consum redus de carburanți.

Programul — ne-a declarat tovarășul Stelian Murgășanu, director tehnic la INMT — va cuprinde trei etape. Pînă în 1975 va fi realizat primul agregat fix, cu putere în jurul a 10 kW și care, într-o variantă, își va procura combustibilul prin focalizarea energiei solare. Pentru definitivarea lui își vor mai da concursul institutele politehnice din București și Timișoara, ICPIAF — Cluj-Napoca, Tehnofrig — Cluj-Napoca, Metronom — Brașov, ISIN Timișoara și altele. Piesa necesită materiale speciale, între care oțeluri inoxidabile, oțeluri refractare, aliaje dure și înalt refractare.

Într-o a doua etapă, se vor realiza motoare cu ardere externă din clasa 25—100 kW, tot cu acționare fixă, și care vor utiliza combustibili necovenționali sau combustibilii clasici ieftini. În sfîrșit, pe baza experienței dobîndite, se va trece la elaborarea unor motoare puternice (pînă la 1 000 kW) care vor intra în dotarea unor tractoare rutiere și vehicule feroviare și navale.

Interlocutorul nostru, inginerul Stelian Murgășanu, a ținut să ne mai informeze în legătură cu altă direcție principală de cercetare, perfectată și ea în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea al P.C.R. Este vorba de realizarea în viitorul cincinal a primelor motoare din materiale ceramice, agregate ce urmează să înlăture un mare inconvenient al motorului executat din piese metalice. Acesta din urmă nu suportă temperaturi peste 800 grade, instalațiile pentru ungere și răcire preluînd o mare parte a energiei dezvoltate. Din această cauză, randamentul lor nu poate depăși 30—40%. Prin proiectarea și executarea unor agregate din materiale ceramice (capabile de a rezista la temperaturi pînă la 1 500 grade) se va putea obține o creștere substanțială a randamentului, prin ridicarea nivelului termic al procesului de ardere. Cu alte cuvinte, energia care se pierde în prezent se va transforma în lucru mecanic, deci cu aceeași cantitate de combustibil, un motor mai puternic cu 25—30%.

Mai notăm preocuparea constantă de adaptare a motoarelor clasice existente pentru consumul de carburanți ieftini, pentru alimentarea lor cu motorină, gaze de sondă, gaze naturale, biogaz. Se răspunde astfel unor recomandări expres ale secretarului general al partidului nostru, făcute cu ocazia unor vizite de lucru desfășurate la INMT, în cadrul dialogului permanent dintre conducerea superioară de partid și colectivele de oameni ai muncii, dintre partid și popor.

LIVIU TIMBUS ■

Din nou, Iustin Căpră

În ultimii ani, la intervale nu foarte lungi de timp, pe bulevardele Capitalei trece cîte o mașină care-i face pe toți trecătorii să se oprească din drum. Mașina, sau mai bine-zis „Mașinuța — pentru că de cele mai multe ori pare o jucărie — este mereu alta, dar întotdeauna „sare în ochi", pentru că este total deosebită de ceea ce oferă privirilor noastre în mod obișnuit peisajul stradal în materie de autoturisme. Circulă pe străzile Capitalei cîteva zile, uimind prin formă, culoare, dimensiune, ca apoi să dispară. După cîteva luni, apare o nouă formă, o nouă culoare, o nouă dimensiune, într-un cuvînt o nouă mașină care oprește iarăși trecătorii și nu de puține ori chiar traficul rutier. Ceea ce interesează este că Iustin Căpră creează el însuși aceste mici automobile.

Rîndurile de față sînt motivate, bineînțeles, de ultimul model lucrat și prelucrat de ingeniosul constructor. E riscant să te încumeți la o descriere cînd nu ești de meserie. — și poate nici specialiștilor nu le va fi tocmai simplu ! Ai zice că e un aeroplan, dar n-are aripi ; te-ai gîndi la un automobil, pentru că nu se ridică de la pămînt, dar seamănă prea mult cu un aeroplan ! Nedescurcîndu-mă de una singură, am apelat la Alexandru Mironov, colegul de la Televiziune, prieten apropiat al inginerului Iustin Căpră și de loc străin de entuziasmul și pasiunea acestuia.

— Ultimul model de automobil creat de inginerul de la A.C.R. — cel de al 34-lea — poartă numele „Soleta — 125 — 49-E". Un planor s-a transformat în mașină, sub ochii noștri uluiți. La construcția ei a fost folosită o parte a unui fuselaj de planor oferit de „Aeroclubul Central Român", roțile, în număr de trei, sînt procurate de Comitetul U.T.C. al Întreprinderii „Victoria-Floreşti". Vopseaua, în afară de culoarea deosebit de atractivă, mai are o mare calitate : reduce frecarea cu aerul. I-a fost oferită de Întreprinderea „Policolor" București. Iată dar că mai multe întreprinderi, alături de A.C.R., au dat o mînă de ajutor ingeniosului constructor de automobile, care a construit integral acest nou model. Seamănă, într-adevăr, cu un mic avion, pentru că și-a propus — și a reușit — să obțină un coeficient aerodinamic mai mic de 3 ori decît o „Dacia 1300". Suprafața frontală este de 4 ori mai mică decît la Dacia. S-a folosit în plus un dispozitiv economizor realizat de colectivul inginerului Petre Milu. Revista „Știință și tehnică" va da pentru cei interesați toate detaliile tehnice.

Profitînd de oprirea „Soletei — 125" care era probată de autor sub privirile a din ce în ce mai multor curioși, l-am abordat pe „șofer". Cînd mi-am mărturisit incompetența în materie, Iustin Căpră mi-a răspuns : „Credeți că eu mă pricep ? Încerc să învăț cîte ceva. Construiesc un model, îl duc pînă la capăt, îl testez și apoi îl desfac. Este un defect al meu ! După ce merge, nu mă mai interesează. Îl transform într-un alt model pe care încerc să-l perfecționez." Privind-o mai îndeaproape, am constatat că această ultimă creație pe trei roți nu are volan, cum știm că au cele pe patru roți, ci o manșă cu multiple funcțiuni : dirijare, accelerare, frînare, comandă ambreiaj, semnal sonor și comandă far. Noul model este de fapt o tentativă de record de economicitate. Capacitatea rezervorului este de 6 litri. Aceștia îi vor ajunge lui Iustin Căpră să străbată, pentru demonstrație, distanța București — Oradea. La bord se va mai afla un pasager : Alexandru Mironov, care va sta pe locul plasat, nu lîngă cel al șoferului, cum ne-am obișnuit, ci în spate. Prețul acestei deplasări va fi de 27 de lei de persoană. O echipă de filmare va însoți această cursă, care se anunță deosebit de interesantă.

Drum bun, „Soleta — 125 — 49-E" !

LIANA MOLNAR ■

Bucuria omului simplu

— Cîți ani aveați în 1952 cînd ați venit aici ?

— Păi dacă azi, pe 2 noiembrie, am 57 atunci cîți ani aveam ?

— Să fi tot avut vreo 25 ! De unde ați venit la I.S.I.A.P. și la Flacăra ?

— De la Expla !

— Da asta ce mai era ?

— Nu știu, da era un director Marian, și eu tot curieră, și acolo, și la Flacăra, cu am tot cărat.

— Și nicăieri nu v-au sancționat ?

— Eu n-am fost nici transferată, nici dată afară, n-am luat nici adverstiment.

— Asta-i un cuvînt pe care dumneata l-ai adus la Flacăra. Și dumneata i-ai rebotezat pe toți !

— Mie-mi pare rău de toți, mai ales de tovarășu Dănuț, așa cum e el, entuziasmat, că mereu zice că mă dă afară și mă reclamă la tovarășu Păunescu, dar eu îl iubesc că-i entuziasmat mereu. Mai aveam eu un pic de nervoză că nu mă lăsa să fac curat. Dar în general am fost o bună sublanternă !

— Dumneata ai revoluționat limbajul la Flacăra și ai adus un strop de zîmbet cînd în redacție era mai greu.

— Ce-am făcut ? De-ai ști cîte nopți am pierdut aici, de cîte ori am dormit eu pe banca aia de lemn să aștept să iasă pagini sau să vină titlu de la Iudov.

— V-ain mai spus că se zice Iudiow.

— Așa-mi place mie să le încîlcesc. E un fel de babulonie în unele nopți cînd se schimbă revista. Da așa m-au răsfățat și i-am răsfățat eu pe colegii mei. Ca să le mai treacă obosceala le zic că le dau adverstimente.

— Îți pare rău după ceva ?

— Că am îmbătrînit și nu mai lucrez într-o redacție cunoscută. Eu sînt și am fost mîndră că am lucrat la Flacăra, chiar dacă am fost numai curieră dar am făcut de toate. Am fost acasă la oameni mari și i-am văzut cum stau și toți mi-au dat buna ziua cu drag.

— Pentru cîte bucurii și necazuri ați avut în atîția ani, noi toți de la Flacăra am tipărit azi un mic mesaj către Mariana Baboescu, cu ocazia pensionării și a zilei de naștere, cu care prilej am semnat toți și vă dorim ani mulți, multă sănătate și bucurie.

— Mă pensionez de azi, dar mai vin, vreau să mai fac o dată ordine, să mai spăl o dată toate geamurile și să fac curățenie în birouri, să stau acasă cu sufletul împăcat că nu-mi mai dați adverstiment. Și dacă aveți nevoie de mine să-mi dați un semn. Vin și pe jos !

CORNELIU NISTOR ■

Cruditățile sînt vitamine pure

L-am căutat pe Florian Pușcaș în urma unei promisiuni pe care o făcuse cu un timp în urmă. Aflînd cine sînt m-a condus fără o vorbă printre mesele restaurantului din Complexul „Sport" Cluj-Napoca, pînă la locul unde-și amenajase „minisexpoziția". În mijloc tronа un bol uriaș, atrăgînd imediat privirile prin culori și aranjament. A urmat și întrebarea care, desigur, i se pune de zeci de ori pe zi șefului de sală Florian Pușcaș :

— Ce aveți aici ? Arată ca o înghețată imensă și teribil de tentantă !

— Salata noastră de crudități : morcovi, țelină, pătrunjel, mere, varză albă și roșie. În loc de oțet și sare, suc de lămîie. Acum două luni am promis că voi încerca aplicarea practică a celor ce susține revista „Flacăra" cu privire la alimentația științific-rațională. Și asta, pentru că cu cred în ea — și o spun ca specialist. Mi-am propus să introduc zilnic, în meniuri, preparate pe bază de crudități.

— Că vă țineți de promisiune, e limpede. Dovadă, această miniexpoziție. Putem vorbi și despre realizări ?

— Au trecut numai două luni. Prima a fost de „pregătire a terenului", ca să zic așa. În luna următoare am ajuns să alcătuim un meniu care să conțină zilnic 30% crudități. Oferim consumatorilor salate din diferite legume proaspete, salate de fructe, iar la barul de zi, sucuri de roșii, mere, ridichi, spanac.

— 30% înseamnă mult sau puțin ?

— Nu foarte mult. Sînt greutăți. În primul rînd cu aprovizionarea, care trebuie să se facă în ritm constant și în cantități nu prea mari. Am fost cam nepregătiți pentru alcătuirea unor astfel de meniuri. Pentru anul viitor vom lua măsuri de aprovizionare din timp, cu grija ca la conservare să se păstreze calitățile nutritive.

— Poate nici procesul tehnologic nu e încă bine pus la punct ?

— Asta-nu e o problemă. Bucătarii cunosc rețetele, mai greu sînt de convins. E muncă multă și eficiența materială nu o prea mare. Dar e sănătos pentru oameni și asta mi se pare cel mai important. Crudițățile înseamnă vitamine și au o mare importanță calorică, regenerează țesuturile și contribuie la împrospătarea sîngelui.

Dar dumneavoastră, cum v-ați hotărît să aplicați acest fel de alimentație ?

— Îmi plăcea și mie să mănînc, mai ales carne. Cînd am început să învăț meseria și am văzut rolul legumelor și fructelor, le-am preferat pe acestea, asta neînsemnînd că am renunțat total la carne, mai ales pește și pasăre. Dar, de șase luni, nu mai consum decît crudități. Am fost bolnav.

— Dumneavoastră ?

Mirarea mea este sinceră. Era un tînăr cu obraji rumeni, parcă proaspăt întors dintr-un concediu de la munte. A rîs și m-a anunțat că abia în 15 decembrie își începe concediul legal de odihnă pe anul acesta. Apoi mi-a vorbit despre o afecțiune hepatică, de pe urma căreia a suferit timp de doi ani ; era galben la față, mult mai gras, dar, mai ales, se simțea foarte rău. În luna mai i-a întîlnit pe inginerul Valeriu Popa și i-a urmat indicațiile. După șase luni, consumînd numai sucuri pe bază de fructe și zarzavaturi proaspete în combinație tip rețetă (cu gramaje) organismul s-a regenerat.

— Oamenii trebuie să știe că procesul de coacere, fierbere sau prăjire distruge 45—60% din vitamine. Crudițățile sînt numai vitamine pure. Pe viitor, trebuie să ne preocupe bucătăria vegetariană, cu preparate pe bază de crudități și sucuri naturale dar nefierte. Cafeaua să fie înlocuită cu ceaiuri din plante. Mai avem și noi multe de făcut, aici, la Complexul „Sportul". Trebuie să ne umplem altfel cămara și veți vedea că, peste nu mult timp, nu va mai fi nevoie de „miniexpoziții" zilnice pentru ca oamenii să servească masa la noi, să ne pretindă chiar produse bazate pe crudități.

M. LIANA ■

ȘTEFAN POPA ■

Tot felul

● **La această rubrică am scris despre modernizarea pieței Ilie Pintilie din Capitală. Cititorul N. Ionescu din Piața Gării de Nord nr. 2—4 ne scrie că, dacă am fi fost în piață într-una din zile, am fi văzut „în cîte locuri curgeau burlanele de colectare a apei de ploaie în capul celor veniți să-și vîndă mărfurile în piață (aproape în toate încheieturile)". Cine știe ce constructori or fi plecat după cumpărături înainte de terminarea lucrării.** ● Continuă să curgă conducta din subsolul blocului 3 bis, scara A de pe Aleea Rotundă din Botoșani. ● Între 25—31 octombrie a avut loc Săptămîna economiei. Ați economisit ceva ? ● Pe ecrancle bucureștene a apărut un film : Ana Pavlova, viața unei mari balerine. Oare un mare balerin român n-ar merita o peliculă ? ● **Pasta de pix din tuburile de plastic ori se scurge dintr-o dată, ori nu iese nici de frică. Oamenii zic că pasta de pix nu e bună nici să scrii o reclamație.** ● Zilele trecute cooperatorii din Berzovia erau pe ultimul loc în județul Caraș-Severin la recoltatul porumbului. ● La majoritatea clinicilor și spitalelor din București poarta principală este închisă și se intră pe ușa din dos. Tot pe acolo se și iese ● Pe Valea Oltului, între Cîinenii Mari și hanul Valea Oltului există o trecere de cale ferată prevăzută cu barieră automată. De la un timp bariera a fost superautomatizată, adică un coferist o ia în spinare și-o mută pe șosea și după ce trece trenul o cară iar în poziția de așteptare. Cum o fi cînd s-o introduce calculatorul ? ● Cascadorul Ch Szabloz în acest decembrie va filma pentru televiziunea berlineză în producția „La îngerul albastru". ● Cartea cu proverbe a lui Tudor Arghezi a apărut și-n limba italiană în traducerea cunoscutei Rosa del Conte ● La centrul de pîine din comuna Voluntari (ne scrie Ion Sasu din Găneasa, Sectorul agricol Ilfov) aflat în apropierea stației Gheață tuturor celor care vor să cumpere trei pîini li se vinde și-un pui de găină. Nu fript, ci de o zi. Cumpărătorul devine clocșcă. ● Ce surprize ne mai oferă luna cadourilor ? Lînă plus P.N.A., P.N.A. plus P.A., P.E. plus viscoză, P.E. plus P.A., bumbac plus P.A., bumbac plus P.E., C.E., C.II.E.S.T.I.E. ?

CORNEL NISTORESCU ■

Hoțul cu un păcat și păgubașul cu două

● A plecat Tartuffe... ● Cetățenii sesizează, gestionarul plătește ! ●

Cușca Șoptelnicului

Fințești eanu

Acum, cînd aurul toamnei nu mai poate sunа nici cu un cuvînt pe buzele corifeului care nu mai este;

cînd răfuiala dintre oameni se dovedește odată mai mult inutilă și goală, pindită de moarte ;

cînd în fureșul epocii răzbesc tot mai rar trilurile privighetorilor ;

cînd lumina trecutului se îndepărtează și mai și, într-o ceață densă ;

se cade să împrumutăm înțelepciunea străbunilor, îndreptată spre bunătate, altruism, constructivă dragoste de familie, iubire de neam, înțelegînd că suntem trecători, praf și pulbere prin lumea aceasta...

Am smuls aceste cinstite voroave din amarul inimii mele, pentru că nu numai odată le-am citit pe buzele corifeului care ne-a părăsit, Ion Finteșteanu. El s-a născut pentru evlavia teatrului și a murit pentru ea. Rar slujitor al scenelor noastre, mai ales în timpurile din urmă, care să fi făcut din crezul reflectoarelor un mai strîns legămînt. S-a pierdut în apele lor adînci, de genune, cu destule indoieli, care-l onorau, urmînd pilda marilor înaintași, pe care-i slăvea. Slăvindu-i pe ei, a făcut să se perpetueze suvenirurile de glorie, care la un loc sunt însăși dăinuirea teatrului. Cînd pronunța numele sprijinitorului începuturilor sale, Soreanu, o lacrimă îi încolțea în gene... Chiar în acest an, la o venerabilă vîrstă. Nu i-a fost ușor să răzbească, într-o vreme cînd teatrul nostru era la o amețitoare altitudine. Nimic frivol nu i-a atins marea capacitate de seriozitate și punctualitate. Avînd o plămadă specială, a îmbucat scîndurile scenei cu meticulozitate, cu mai dé exerciții de unul singur, cu voită prețiozitate unde era nevoie, cu fermecător nobil panaș, cu senioriał aplomb. Și-a dat mintea și sufletul superbului adorat meșteșug, gîndind fiecare cuvînt și fiecare, chiar evaziv, gest. Nu și-a păstrat mîinile în buzunare, ca să și le ocupe, ci și-a făcut din manevrarea lor deschideri spre viață, spaniolești evantaie pentru cucerirea dulcineelor... De mîntuială n-a făcut nici o mișcare, căci se născuse cu blestemul lucrului finit în el. A socotit urcarea pe scenă rang de boierie, și de-aici grijea de ținută, de atitudini, de sacou și vestă, de crizantema de la butonieră, de mers, de armonioasa-i gesticu.Strașnic l-a preocupat respectul textului și a fugit de vulgaritate ca diavolul de lumină. Cultivat, studios, voind să-și apropie cît mai mult și mai divers pînă la adînci bătrînețe, a avut un cult pentru bătrînul glorios Național bucureștean, pe a cărui scenă și-a împlinit realizările aproape șase decenii. Sigur că se îndurera și clama contra celor care, acolo unde Brezeanu dăltuise „ca la carte" pe Harpagon, Nottara pe Don Saluste, Demetriade pe Hamlet, alte multe măreții ale adevăratului teatru românesc, regizori provocind noul, uitînd că Shakespeare e patrimoniu universal, îl schimbau cum îi tăia capul, lăudați la gazetă... O perioadă fiind și profesor la Conservator, și-a adus aminte de suplinitorul de la care atîtea învățase, Alexandru Mihalescu, și a fost în totul ca acela... Aceeași dragoste l-a ghidat în a trece din secretele lui învățăceilor, secrete deprinse de el de la cei dinainte, cu ochiu ațintit, cu urechi ciulite, și-n special cu patimă și venerație.

Dar, acum, peste negura sufletului meu, să fac auzite strune de chitară... Acorduri zglobii și vocea catifelată, condusă fără ostentație, întocmai șansonetiștilor francezi, a unui tînăr teribil de muzical, care cucerește sala... E cel de-atunci, care acuma nu mai este... Finteșteanu ! Pe scena bătrînului glorios Național, care atît de greu a cedat buldozărelor, cu șoaptele celor „de dincolo" cu tot, în piesa lui Carlo Gozzi, împreună cu un frate de armonii muzicale, George Baldovin. De la „Prințesa Turandot" de-atunci, la despărțirea de astăzi... Cîte victorii teatrale în cei aproape 60 de ani numai pe scena Națională bucureștean !

A început în timpul primului război la Iași, muzicalmente. „Tenor" în trupa de operă, la 16 ani. (Născut în 1899). O vreme a trebuit să-și repare vorbirea, silit și ririt... Muncă aprigă. Reîntors din refugiu, intră la Conservator, clasa Luciei Sturdza-Bulandra. Și imediat în Compania Bulandra, unde debutează în piesa „Berg-op-Zoom" de Bernard Zimmer. Absolvă strălucit Conservatorul, cu Ion din „Năpasta". Timpul cît stă la Bulandri, face cîteva interesante compoziții. Adorabilul Nicolae Soreanu, boier sută-n sută, după ce-l ia într-un turneu cu „Rața sălbatică" de Ibsen, îi înlesnește intrarea la Național, în decembrie 1921.

De-aici începe întinsa carieră a marelui muncitor. Peste vicisitudini, suferințe, contradicții, culminînd cu realizări memorabile : „Clownul", Tartuffe, Domnul Jourdain din „Burghezul gentilom", Karenin, Bucșan din „Ultima oră", Grigore Dragomirescu din „Citadela sfărîmată", Macferlan din „Capul de rățoi", Tatăl din „Euridice", Farfuridi, Bursuflescu din „Harță Răzășul", Meserchmann din „Invitație la castel", Anucikim din „Căsătoria" lui Gogol, Coubier din „Aimée", Inspectorul din „Inspectorul de poliție" de Priestley, Lutz din „Heidelbergul de altădată", Ionescu de la Iunion, atîtea altele...

Paralel, susținută activitatea cinematografică ; la radio, la televiziune. Neuitatele lui apariții la T.V. în nopțile de Revelion, după care noi toți vom strivi o lacrimă, ducîndu-le dorul...

Pentru toată această strădanie a existenței tale, muncă îndîrjită, și în special evlavie închinată artei actorului, vechiului glorios Național și marilor înaintași pe care te-ai silit să-i continui, corifeu neprețuit, Ion Finteșteanu, plecăciunea sufletului meu...

GABY MICHAILESCU

Cronica șoselei

Mașini de împrumut

În cazurile cînd șoferul obișnuit cu o mașină nervoasă se urcă în alta mai lenesă, cu demaraj slab, care realizează medii orare reduse, nu se întîmplă, de regulă, nimic grav. Singura reacție este doar cea de enervare a pilotului care, dezamăgit, începe să regrete faptul că a împrumutat o astfel de mașină.

În procesul pilotării unor mașini necunoscute de către pilot, pot apărea momente periculoase. Mai cu seamă dacă nu a făcut o repetiție la rece a manipulării diverselor comenzi, butoane, comutatoare, pîrghii etc., șoferul riscă să aibă neplăceri pe parcurs. Oare unde e pîrghia de comandă a ștergătorului de parbriz, dar a sistemului de încălzire, lumini, semnalizare, proiectoare ori de dezaburire ? Chiar obișnuita manetă de schimbare a vitezelor în care treptele sînt dispuse altfel, comportă probleme. Și mai neplăcută poate fi problema ambreiajului unde cursa este alta decît la mașina cu care e obișnuit conducătorul auto. Preocuparea pentru deprinderea cu comenzile altfel dispuse, cu indicatoarele de bord diferite și în alt mod amplasate în comparație cu cele de la mașina noastră, poate reprezenta un factor de distragere a atenției pilotului de la ce este esențial pentru siguranța deplasării : drumul, circulația.

Păcat, la volanul unui autoturism sofisticat din orașul de domiciliu, către o localitate situată la 250 km, în condiții de timp frumos, pilotul a dat asigurări proprietarului mașinii că se va descurca fără nici un fel de instructaj. Pe parcurs, nevoit să pună în funcțiune ștergătoarele de parbriz, întrucît începuse să plouă, a fost obligat să caute locul unde se afla pîrghia sau butonul respectiv. Intrigat că nu se descurcă, șoferul a trecut la investigații și pe sub bordul mașinii, aplecîndu-și capul în direcția respectivă. Autoturismul rula cam cu 100 km la oră, iar afară ploua torențial. Au fost suficiente doar cîteva secunde de neatenție ca autoturismul să fie scăpat de sub control și să treacă pe sens opus, unde a intrat în coliziune cu un autotren. Șoferul și-a pierdut viața ca urmare a puternicei ciocniri frontale.

Chiar și între autovehicule de aceeași marcă, aceeași capacitate, pot fi mari deosebiri (amplasarea cutiei de viteze, cursa ambreajului etc.) care pot, în anumite situații, să împieteze asupra conducerii. Pilotînd o mașină împrumutată, șoferul simte imediat asemenea deosebiri. Cum unele nu pot fi remediate pe loc, șoferul devine nervos, iar atenția i se îndreaptă mai mult decît trebuie spre zgomotul exagerat produs de esapament, scîrțîitul care se aude la schimbarea vitezelor, zdrăngănitul din portbagaj etc.

Un nevinovat scaun a provocat o coliziune gravă a unei Dacii 1 310 cu un autotren. Neobișnuit cu poziția scaunului, care nu corespundea taliei sale, pilotul a tot încercat rabatarea acestuia mai în față. O defecțiune împiedica însă acest lucru. În continuare, șoferul a forțat atît de mult scaunul, încît acesta s-a desprins din dispozitivul respectiv, alunecînd rapid spre fotoliul din spate. În asemenea condiții, pilotul a pierdut legătura cu comenzile, iar autovehiculul necontrolat a trecut pe sensul opus, tamponîndu-se violent cu un autovehicul greu. Pilotul autoturismului împrumutat a decedat pe loc.

Împrumutul de mașini are, în unele cazuri, urmări neplăcute de altă natură. Este vorba despre piesele, mecanismele, sistemele care mai aveau nevoie, pînă a-și da duhul, de numai 100—200 km și această distanță a fost parcursă de ghinionistul șofer care a împrumutat mașina. „Dacă n-o împrumutam, nu rămîneam fără ambreiaj", „Pacă puteam să știu că ăsta maltratează în așa hal mașinile ?" De... Hoțul cu un păcat și păgubașul cu două.

Să nu-i vorbim de rău pe morți

S-au scris tomuri întregi despre incompatibilitatea pilotării mașinii, concomitent cu ocupații care distrag ori pot distrage atenția șoferului de la actul care pretinde un grad atît de înalt de răspundere socială și care se numește conducerea autovehiculului. Cea mai mică deviere de la conduita sobră, responsabilă a șoferului costă : societatea, familia, și, nu în ultimul rînd, pe cel aflat la cîrma autovehiculului. Accidente din cauza neatenției ori, mai corect, îndreptării atenției spre altceva decît conducerea autovehiculului, au fost, sînt și vor mai fi. De dorit este, însă, ca aceste evenimente, care ocupă neinvidiatul loc doi în clasamentul cauzelor accidentelor de circulație, să se reducă cît mai mult posibil. A fi atent la volan este o problemă de educație, nu numai în sensul strict tehnic al cuvîntului, ci în înțelesul larg al noțiunii de educație. Nu putem considera civilizat, educat un individ care, comportîndu-se neglijent, ușuratic, superficial, cu această extrem de periculoasă „jucărie", abdică de la imensa răspundere ce o poartă în postura de pilot, căci „jucăria" poate semăna moarte la fiecare pas. Neatenția la volan, s-o numim așa, pe fond de aventuri galante ocupă un loc important în contextul extrem de nuanțat al paletei cauzelor care îl distrag pe pilot de la conducerea mașinii.

Doctorul veterinar Ilie D. era cunoscut ca un cal breaz pentru predilecția de a se ocupa excesiv de partenere, în timpul pilotajului. „Cum poți, tu, să ții în brațe „ocupanta" din dreapta și în același timp să conduci, pentru mine e un mister, dragă Ilie. Parcă un radar ascuns undeva în bord, te ghidează pe traiectoria corectă. Dar, la urma urmei, de ce nu rezolvi tu treburile astea amoroase înainte ori după terminarea călătoriei ?" La interpelarea prietenului, Ilie i-a răspuns cu un hohot de rîs care putea avea multe semnificații. Laboranta, o tînără șatenă, care încă de la prinz și-a exprimat dorința de a-l însoți pe medic, aruncă o privire ce poate semnifica multe, spre grupul care rîde. „Puțin mă interesează ce gîndiți despre mine", „vă disprețuiesc pe toți", „mai bine v-ați vedea de treburile voastre".

Ce s-a întîmplat mai departe aduce, pe undeva, cu secvența din „O viață" a lui Maupassant.

Cînd colegii doctorului, aflați în autobuz, au zărit în lumina farurilor Dacia galbenă, așezată de-a curmezișul șoselei asfaltate, au presimțit că s-a întîmplat o nenorocire. „Oprește, Steriane, e mașina doctorului. Aoleu, da boțită mai e, armonică, nu alta !" Sumara examinare exterioară, făcută în grabă de către cei coborîți, n-a relevat mare lucru. O mașină tamponată puternic în partea stîngă față. Parcă aripa și capota fuseseră tăiate cu o lamă. Întunericul și sticla de un fumuriu închis a geamurilor împiedica să se vadă interiorul mașinii. Au intrat în funcție levierele, căci ușile se încăpățînau a nu se deschide. Oamenii mai sperau că pot salva ceva. Mai întîi l-au zărit pe Ilie. Întins, cu capul spre fereastra din dreptul postului de pilotaj și cu picioarele depășind axul longitudinal al mașinii, medicul avea figura resemnată, neutră, liniștită, caracteristică morților. Două bucăți de tablă, după ce-i străpunseseră gîtul și pieptul, rămăseseră ca niște sulițe înfipte în corpul lui fără de viață. Cînd oamenii au căutat să scoată din mașină trupul rece al femeii, au luat mîinile de pe cadavru și s-au retras brusc. „Tovarășe inginer, i-a uitați-vă". „Ce-i, ce să văd ? E clar că a murit și ea". „Uitați-vă mai bine, femeia n-are cap !". „Și voi umblați cu prostii. Era să vă zic și eu ceva. Doar de la secție a plecat cu cap". „Nu-i timp de glume, tovarășe inginer-șef, uitați-vă bine". Inginerul se cutremură. Pe față i se citește oroarea amestecată cu un sentiment de repulsie. Dă și el înapoi. Într-adevăr, cadavrul e decapitat parcă de ghilotină. „A pătruns prin geam lama ascuțită a agregatului", spune cu o voce abia auzită, plină de tristețe, cineva. Capul, acoperit de părul lung, șaten, se află pe banchetă din spate. Parcă l-a așezat cineva, intenționat, cu fața spre fotoliul pe care, cu puține minute înainte, îl ocupase vie, pasagera. „Brrr, e groaznic. N-am mai văzut în viața mea așa ceva", spune un muncitor cu părul cărunt, scuturîndu-se.

„L-am văzut de la distanță, să tot fi fost 200—300 de metri, venind spre mine. Nu credeam că nu se va redresa. Avea loc. Doar șoseaua era goală. Mergeam încet, cel mult cu 20 pe oră. Am oprit, după care a urmat bușitura. A pătruns cu fața exact în lamele ascuțite ale agregatului. M-am cutremurat și eu la fel ca dv. de ce am văzut. Nu-mi dau seama ce s-a întîmplat cu șoferul!" Cu capetele descoperite, tăceau. Nu-i omenește să-i vorbești de rău pe morți.

VICTOR BEDA

Dincolo de aparențe...

Opinii de cumpărător

Sîntem tentați — de ce să nu recunoaștem — să facem, uneori, aprecieri și după... aparențe. Mai ales în privința lucrătorilor din comerț. Uneori, nu este exact și nici etic. Putem leza demnitatea unor oameni corecți. Ceea ce nu înseamnă că trebuie să trecem cu vederea aspecte care pun sub semnul întrebării corectitudinea. Opinia cumpărătorului poate fi, uneori, falsă, jignitoare, dar cînd se întemeiază pe observații indubitabile, ea trebuie să se manifeste cît mai prompt și eficient cu putință.

Din acest punct de vedere, ni se pare demn de atenție cazul fostului gestionar al unității „Aprozar" nr. 106, din Șos. Ștefan cel Mare, aparținînd de I.L.F. Berceni, **Marin Rădoi**, în vîrstă de 32 ani, din comuna Ghiorolu, județul Vîlcea, flotant în București și numit doar cu o lună în urmă, responsabil al unității amintite.

Căci, iată, am ajuns acum la „cercetări". Ei, da ! Marin Rădoi este cercetat de cîtva timp, în stare de arest, în urma exercitării dreptului de opinie al unor cumpărători. Aceștia au observat că proaspătul gestionar de la unitatea amintită, deși, în aparență, un responsabil obișnuit, întreprinzător, ba chiar exigent cu vînzătorii din subordine, ceea ce în mod firesc ar trebui să însemne și corectitudine personală, tocmai din acest ultim punct de vedere părea a fi cu două fețe.

De unde această **suspiciune ?** De prețul uniform — la **maximum**, bineînțeles — pe care l-a **fixat personal**, fără să arate avizele de expediție cuiva, nici măcar vînzătorilor, la cele aproape 20 tone de struguri primiți în perioada 19—20 octombrie a.c. : **7,50 lei/kg**, chipurile, toți strugurii fiind de calitatea „extra". S-au uitat ei, puțin, cam **pieziș, chiar** și cîțiva dintre vînzători, dar n-au îndrăznit să ceară explicații. Mai bine — și-au zis respectivii cumpărători — **să anunțăm miliția economică !**

Așa s-a trezit Marin Rădoi cu o echipă a Serviciului economic din Miliția Capitalei, „blocîndu-l la mantinelă", cum se spune, nemaiavînd posibilitatea nici să mășluiască actele, nici măcar să ascundă banii rezultați în plus din vînzarea strugurilor cu suprapreț. După ridicarea tuturor actelor contabile și inventarierea produselor aflate în unitate sau la anexele volante ale acesteia, cercetările, continuate de ofițerii **Gheorghe Mihai**, de la economic, și **Constantin Chituc**, de la cercetări penale, au reliefat că M.R. primise, în zilele premergătoare descinderii echipei de la miliție, doar 2 tone de struguri „extra" la prețul de 7,50 lei/kg și circa 16 tone calitatea I și a II-a, respectiv la prețul de 6,75 lei și 6,00 lei/kg. Dar întreaga această cantitate fusese vîndută la prețul calității „extra".

„Da, recunosc — avea să declare M.R. în fața probelor de netăgăduit — eu am fixat prețul, fără să le spun vînzătorilor adevărul, realizînd astfel **un plus de cîteva mii de lei...**"

Cîteva mii în cîteva zile ! Pe seama sacoșei cumpărătorului, a buzunarului acestuia. Pe seama sfidării corectitudinii, a bunului simț, a încrederii, a moralei noastre și a legilor țării — care trebuie să guverneze relațiile dintre oameni, fără excepție !

MIHAI GROZAVU

Sport

Mult succes Universității Craiova la Sarajevo!

● Reintră Irimescu ● Și Adrian Popescu pe lista celor suspendați ! ● Arbitrează galezul Bridges ●

Fără 5 titulari?

Așadar, Craiova pleacă la Sarajevo cu un avans de două goluri. El ne permite să fim cu atît mai încrezători cu cît știm că Universitatea n-a mai pierdut din 1981 la mai mult de un gol diferență partidele disputate în deplasare în cupele europene. Și n-a jucat, în acest interval, oriunde, ci la Florența și Bordeaux, la Lisabona și Atena etc., faurindu-și prin talent și abnegație o frumoasă „firmă" internațională și devenind cea dintîi formație românească intrată într-o semifinală continentală.

Cu toate acestea, nu spunem o noutate, returul cu Zeleznicear nu se anunță ușor. Ba dimpotrivă. Pe de o parte, pentru că fotbaliștii iugoslavi au clasă, dovedită și la Craiova, îndeobște în repriza secundă, pe care au dominat-o. Apoi, pentru că la Sarajevo e, de regulă, mai greu de jucat, o tribună furibundă, de genul celeia a Rapidului (nu degeaba e Zeleznicear o grupare feroviară !), purtându-și favoriții spre izbîndă. Așa cum s-a întîmplat, de pildă, în meciul cu Sliven (turul I), cînd Bazdarevici și ceilalți, deși conduși cu 1—0, au găsit resurse să întoarcă rezultatul și să realizeze, în final, o victorie confortabilă, 5—1 ! Că Universitatea, călită în altitea și alitea bătăilii „la baionetă", nu e Sliven, o recunoaște însuși antrenorul iugoslav Osim, ale cărui declarații, apărute în ultimele zile în ziare, sînt mai degrabă „diplomatice". El anticipează o partidă foarte dificilă, pentru amîndouă tabercle, dar pare să nu fi renunțat, fie și printre rînduri, la nădejdea calificării. Ultima înfrîngere din campionat, 1—2 duminică, la Split, nu l-a afectat prea tare, căci Zeleznicear, care a și deschis scorul (prin Baljici), a lăsat o bună impresie, mai ales în atac. Mai curioase sînt cuvintele „domnului rolltmetru" (poreclă dată lui Osim de ziariștii francezi pe cînd evolua la Strasbourg) în ceea ce privește alcătuirea formației pe care o va alinia contra Universității, el afirmînd că va folosi aceeași garnitură ! Noi însă credem, și confratele Mircea Cantăr de la „Iskra", ne dă dreptate, că fundașul dreapta Berjian nu mai are drept de joc, cartonașul galben primit de la arbitrul Martinez, la Craiova, fiind al doilea, după cel încasat la Sion.

Să-i lăsăm însă pe iugoslavi cu problemele lor, noi, judecînd după rezultatul primei manșe, să ne gîndim la Craiova unde situația nu e deloc liniștitoare. Universitatea a făcut, la Brașov, un meci mai slab, explicația constînd și în aceea că echipa, deștul de uzată, simte nevoia unei refaceri mai îndelungate după eforturi maximale. E și motivul, mai corect zis unul dintre ele, pentru care partida de campionat cu Steaua a fost amînată, găsindu-se în acest sens înțelegerea federației și, deopotrivă, a clubului militar. Considerîndu-ne, de altfel, îndreptățiți să solicităm amînarea cu Steaua, s-a acționat judicios. Teoretic, Craiova ar fi avut nevoie de acest meci, dar, practic, n-ar fi reprezentat o „repetiție generală" înainte de Sarajevo în condițiile în care, de exemplu, Tilihoi, Belodedici și Adrian Popescu, suspendați pentru Iugoslavia, ar fi jucat contra formației din Ghencea, iar Negrilă și Țicleanu, posibili în fața lui Zeleznicear, n-ar fi intrat în joc, ei aflîndu-se încă în convalescență ! Dacă absențele lui Tilihoi și Belodedanu erau, cu să zicem așa, previzibile, datorită avertismentelor primite, acestora li s-a adăugat, în urma unei telegrame sosite de la U.E.F.A., și cea a lui Adrian Popescu, căruia forul european i-a trecut în cont un prim cartonaș galben în meciul cu Sevilla (de la Craiova), cartonaș pe care noi, cei muritori oculari, nu l-am văzut ?! A consemnat, însă, raportul arbitrului Fahnler și din păcate el nu poate fi contestat în nici un fel ! Lucrurile sînt cu atît mai complicate cu cît antrenorii Rădulescu și Stănescu n-au nici o garanție că-i vor putea folosi pe Negrilă și Țicleanu ! Primul continuă să poarte ghips pe antebrațul drept, în urma unei fracturi, iar recăderea lui Țicleanu, lovit violent la gleznă de bihoreanul Nițu, întîrzie. Ambii s-au reluat pregătirile, efectuînd mai degrabă mișcări ușoare, căci Țicleanu „are o gleznă care nu încape în ghetă" (Mircea Rădulescu), rezervele doctorului Vasile Frînculescu, în ceea ce privește utilizarea lor la Sarajevo, fiind evident argumentate. El nu se va putea pronunța cu fermitate decît la începutul săptămînii viitoare. Dacă recuperarea lui Irimescu, ca fundaș central (ca la Kaiserslautern), e o certitudine, doctorul are bătăi de cap și cu Mănăilă, jenat de o contuzie la piciorul sting. În rest, toți jucătorii (care au mai rămas !) sînt valizi și, încă mai mult pe ei, cu încredere pariada de la Sarajevo considerînd că „2—0 e un scor de calificare" (Șoltănescu)

La bordul unui tren de noapte, Universitatea se va deplasa luni, după prînz, spre Sarajevo, urmînd să locuiască la hotelul „Bristol". Sînt preconizate acolo două antrenamente, cel de marți fiind programat pe gazonul lui Zeleznicear, la ora meciului, iată la noi. O ultimă informație: partida va fi arbitrată de o brigadă din Țara Galilor, avîndu-l în centru pe Roland Bridges, cel care a condus foarte bine, obiectiv, confruntarea Cipru — România, cîștigată la Limassol, în preliminariile C.E., de tricolori, cu 1—0, prin golul lui Bölöni.

Craiova, deci, în fața unui examen mai pretențios cu oricînd, tocmai datorită crizei de efectiv, care pare să ridice mai multe probleme decît chiar adversarul ! Numai că Universitatea, o echipă matură, experimentată, cumpănită, s-a obișnuit să înfrunte dificultățile, să se adune la greu, jucătorii ei luptînd exemplar și neprecupețind nici un efort pentru culorile clubului și, mai presus de orice, ale țării. Nu ne îndoim că la fel vor proceda, harnici și uniți, și la Sarajevo. S-o însoțim pe „campioana unei mari iubiri" cu gîndul nostru de bine, de succes, urindu-i o carieră europeană cît mai lungă !

OVIDIU IOANITOAIA ■

Geolgău, Mănăilă și Cîrțu pe urmele lui Karpov !

Zile de pregătiri asidue pentru „campioana unei mari iubiri"

Fotografii de MIRON IONESCU ■

Care este statutul antrenorului naționalei de handbal?

Rezultatele foarte bune obținute pînă în prezent, în cupele europene, de handbaliștii de la Steaua și Minaur Baia Mare, pe de o parte, și cele două amicaluri disputate în compania echipei R.F.G., pe de alta, conduc la concluzia că, cel puțin la cluburile amintite și la națională, s-a muncit temeinic, responsabil, creîndu-se un climat favorabil pregătirii la un nivel corespunzător a turneelor de anvergură din 1985 (R.F.G. — Campionatul mondial universitar) și 1986 (Elveția — Campionatul mondial), astfel încît handbalul românesc să revină în fruntea ierarhiei mondiale.

În acest scop au fost formate două loturi. Unul, cu jucători născuți din 1957 încoace, lot care, deocamdată (și vom reveni asupra acestui amănunt), se pregătește sub conducerea unuia dintre cei mai buni antrenori, l-am numit pe Lascăr Pană (tehnician plecat fără nici o explicație tot din acest loc, în urmă cu trei ani), și din care fac parte jucătorii : Buligan, Jerbic, Petran, Berbece, Pop Sergiu, Maricel Voinea, Petre Constantin, Porumb, Mocanu, Pantelimon, Covaciu, Dogărăscu și Ghimeș. Aceștia au început pregătirile după amicalul cu R.F.G. (unde s-a apelat la o echipă „mixtă" — tineri-„bătrîni"), cu perspectiva clară a campionatelor mondiale amintite și a Jocurilor olimpice din 1988. Tot în acest an, ei vor susține două întîlniri cu Elveția, după cum vor participa și la un fourte puternic turneu în R.D.G.

Celălalt lot, cu jucători care au depășit vîrsta admisă la mondialele universitare și care-i cuprind pe Munteanu, Simion, Durău, Giurgea, Mirică, Omer, Matei, Oprea, Vasilca, Gh. Dumitru, Pătru, Boroș, Bedivan, Jianu, Mironiuc și Grabovschi, este antrenat de Nicolae Nedef. Ei se vor deplasa în U.R.S.S., pentru a participa la tradiționalul turneu de la Tbilisi, unde vor evolua sub aceeași titulatură : România. În rest, Maruan Dumitru, Drăganiță și Stîngă sînt indisponibili din motive de sănătate. „După turneele de la Tbilisi și Schwerin, adăuga profesorul Ioan Kunst Ghermănescu, președintele federației, de la care avem și detaliile de mai sus, va lua sfîrșit activitatea loturilor naționale în 1984. Jucătorii se vor retrage la cluburi pentru pregătiri speciale în vederea meciurilor din cupele europene (Steaua și Minaur), iar ceilalți pentru jocurile din Cupa României (18—20 ianuarie). Vom trage apoi concluziile și Colegiul antrenorilor va face propuneri pentru lotul care ne va reprezenta la campionatele mondiale universitare".

Acestea fiind zise, apreciind dorința federației de a alcătui un lot capabil să se bată pentru podium la C.M.U., ne miră modul în care a revenit Lascăr Pană la conducerea echipei și incertitudinea asupra perioadei în care va activa la lot. Nu ne amestecăm în treburile federației, dar nici nu putem trece cu vederea că în vreme ce se invocă perspectiva, antrenorul nu știe cît va dura mandatul său, care sînt condițiile sale de lucru. Ca să fim mai lămpezi, vom relua discuția avută luni seara, în sala 23 August, cu antrenorul lotului.

— Așadar, Lascăr Pană, aveți din nou națională pe mînă.

— Onorecum. Mi s-a spus să mă ocup de echipa care întîlnește R.F.G. Inițial știam că sîntem doi, cu și Nedef. Apoi mi s-a comunicat că de meciurile cu Elveția și R.F.G. voi răspunde singur. Mai mult nu știu.

— Cum așa ?

— Pur și simplu așa. Mi s-a spus „antrenezi echipa pentru meciurile cutare și cutare". Mi-e imposibil să-mi fac un plan care să vizeze cît de cît perspectiva. Nicăieri în lume, mai-ales la marile echipe, nu se întîlnește o asemenea situație, adică lipsa unui contract pe o anume perioadă, a unei înțelegeri ferme. Nu m-a surprins numirea, cît schimbarea în sine. Și ca să fiu în continuare sincer, am să vă mai spun că nimic nu mă deranjează mai mult decît faptul că după atîția ani, cîți au trecut de la plecarea mea de la conducerea lotului, nu mi-a zis nimeni unde am greșit și ce am făcut bun.

— Apropo, ați aflat pentru ce ați fost schimbat în urmă cu trei ani ?

— Nu. Am bănuit eu că ar fi vorba despre unele nemulțumiri în urma locului ocupat la mondialele din '82.

— De ce ați fost rechemat ?

— Nici asta nu știu. Cred că rezultatele bune ale Minaurului au dat de gîndit.

— Cine antrenează Minaurul ?

— Secundul meu, Avramescu. Dar eu nu voi părăsi echipa pentru națională, dacă lucrez în condițiile amintite. Nu vreau să mint pe nimeni. Îmi asum obligații, dar am dreptul și la satisfacții. Ceea ce am reușit la Baia Mare nu mi se datorează numai mie, ci și atmosferei care ne-a înconjurat, încrederii și sprijinului acordat pe plan local. Avem nevoie de o asemenea atmosferă și de respect față de munca noastră. Deci, la națională sînt provizoriu, nu definitiv. Cu un anume prilej am mărturisit că mi-ar plăcea să lucrez la lot cu Cezar Nica, de la Brașov, ca secund. E un tehnician bun, serios. Sînt singur însă.

Am încercat să aflăm mai multe amănunte, în această privință, de la secretarul responsabil al federației, Lucian Grigorescu. Ne-a răspuns textual : „Nu dau interviuri, nu discut problema antrenorilor". Ne-am adresat profesorului Ioan Kunst Ghermănescu și am aflat că : „Simplu. Lascăr Pană a revenit în cadrul colectivului tehnic".

Nouă nu ni se pare tot așa de simplu ! Nici un antrenor nu poate lucra la cheremul hazardului. Nu este vorba doar de o reparație morală, ci și de o garanție că situația de acum trei ani nu se va repeta. Rămîne deci o întrebare : cît va sta Lascăr Pană la conducerea lotului ? Răspunsul este important pentru munca sa, pentru handbalul nostru, în general.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Amintiri despre fotbal

O chibzuită inițiativă a organelor locale din Piatra Neamț a reunit zilele trecute parte din cititorii fotbalului nemțean, pe cei care, în urmă cu 65 de ani, fondaseră, într-un elan înfrățit, clubul sportiv **Ceahlăul Foot-ball Club**, pe lîngă renumitul Liceu „Petru Rareș" din localitate. De istoria acestor începuturi, întrate de acum în legendă sportivă, nemțenii leagă întîi de toate numele fostului director al liceului, Mihai Stamatin, cel care, în 1919, avea să girezze proaspăta asociație sportivă alături de fostul profesor de gimnastică, Gheorghe Gheorghiu, primul președinte al clubului. Interesul și emulația sportivă în acest oraș nu sînt străine, prin urmare, de aportul dascălilor și, dacă ne amintim de încurajarea, poate bizară pentru unii, pe care Calistrat Hogaș o dădea sportului, în calitatea sa de director al liceului respectiv, condiției de internetelori a elevilor de odinioară ne apare acum într-o lumină cu totul firească.

La întrevederea festivă, actualii conducători ai clubului „Ceahlăul" au avut prilejul, cu totul emoționant, de a-i reîntîlni pe cîțiva din fostii jucători nemțeni, azi oameni în vîrstă, cei mai mulți octogenari impovărați de valurile vieții, sosiți la acest eveniment cu plăcerea intactă a amintirii și cu încîntarea de a-și fi văzut împlinit visul entuziast al tinereții. Dintre acești oaspeți de onoare care au rememorat istoria patetică ori anecdotică a clubului, au fost prezenți prof. univ. ing. Octav Lecca (cel dintîi casier al clubului, care a tras cu plugul marginile terenului de odinioară, numit Borzoghean, pe care azi se înalță un modern stadion, juristul Emil Bădărău, prof. univ. Ionel Lipovanu (supranumit „bicicleta", pentru viteza sa), juristul Constantin Grigoriu (aflat și azi în fruntea comisiei județene de fotbal, în pofida vîrstei), ing. Constantin Tofan (portarul de altădată, cu nelipsita sa șapcă de comis-voiajor), economistul Ștefan Pecec (care, pe lîngă calitatea sa de jucător, a ținut în mînă scriptele clubului), Constantin Grădinescu, Dumitru Velea și Aurel Baciu, toți întemeietorii, într-un fel sau altul, ai clubului ajuns astăzi la o vîrstă respectabilă. Reîntîlnindu-se la vîrsta amintirilor, acești oameni și l-au asociat pe un alt oaspete de onoare, așijderea localnic, prof. univ. Victor Firea, vicepreședintele Federației Române de Atletism și membru al F.I.A., cel care a devenit primul maestru al sportului la noi și care avea să aducă județului Neamț cel dintîi titlu de campion la atletism.

Oaspeții, aflați într-o vervă spirituală pe măsura distincției lor, s-au încîntat povestind episoade din începuturile frămîntate ale clubului, amintiri despre pățaniile sportive de altădată, în fine, momente încărcate de tîlc din cariera lor fotbalistică. Totodată, ei au invitat la un dialog amical pe fruntașii actuali ai mișcării sportive locale, aflați de față, precum Ioan Balcâza, președintele C.J.E.F.S. Neamț, Marcel Weiss, președintele de onoare al F.C. „Ceahlăul", Vitalie Dimitriu, președintele executiv, dr. Costache Andone, vicepreședintele și susținătorul tenace al clubului, atîția ani, Ștefan Dumitru, directorul I.J.C.L., Emil Marcoci, directorul tehnic al I.F.E.T. Neamț, Ștefan Boboc, directorul I.J.T.L., Ilie Preda, directorul Întreprinderii „Avicola", toți membri ai clubului, și Gheorghe Păunescu, susținătorul și cronicarul de suflet al fotbalului nemțean. Un adevărat dialog între generații !

A doua zi, toți cei prezenți la întrunire au vizionat meciul de fotbal dintre F.C. „Ceahlăul" și F.C. Constanța, terminat, am zice, în chip omagial, cu victoria gazdelor. Întîlnirea a fost precedată de două întîmplări sportive emoționante : intonarea imnului fotbalistic, consacrat în urmă cu 65 de ani, și încredințarea loviturii de deschidere celui mai vîrstnic fotbalist nemțean, Octav Lecca.

Întîlnirea-omagială a celor amintiți, pe cît a fost de insolită, pe atît s-a arătat de inspirată, spre gloria balonului rotund care continuă să se învîrtească.

RADU G. ȚEPOSU ■

11 jucători nu fac totdeauna o echipă

● Remiză în 14 ore ! ●

La peluză

Mai discutăm

Scriu aceste rînduri înaintea disputării meciului Steaua — Universitatea Craiova. Indiferent de rezultatul lui, se impun cîteva observații. Echipa militară revine pe primul loc în clasamentul primei divizii, cu două etape înaintea încheierii turului de toamnă, cu cifrele indicatori sintetici semnificativi : cele mai multe goluri marcate — 35 —, cele mai puține goluri primite — 9 —, cele mai multe meciuri cîștigate — 10, din 15 partide disputate. În același timp, ea a picat la toate cele trei examene cheie de pînă acum : Cu A. S. Roma, Dinamo București, Sportul studențesc. Ce să însemne asta ? Tuturor v-a plăcut, de pildă, Dinamo Minsk sau Zeleznicear Sarajevo. Ultima cel puțin a jucat o repriză întreagă mai legat decît craiovenii, a beneficiat și de o lovitură de penalti, a avut ocazii cu nemiluita și tot n-a marcat. Este meritul în primul rînd al Universității, desigur. Al apărării ei și al lui Lung în special. Este vorba și de pregătirea psihologică și de tot abecedarul unei competiții. Mi-au plăcut de asemenea Olympiakos cu atacurile ei în valuri olandeze sau echipa Franței la campionatele mondiale din Argentina și din Spania și nu mi-au cîntît nici unul din simțămintele mele în fața spectacolului nici A. S. Roma, nici Liverpool. Rămîn legat de frumusețea fotbalului practicat de invinsele enumerate mai înainte. Printre ele, ca stil de joc, eu cred, se numără și Steaua. Le-am amintit nu pentru a da Stelei o companie europeană. Toate au sau au avut o trăsătură comună : un spectaculos joc de ansamblu : la toate întregul funcționează încîntător. Exact ca la un ceasornic fără amîndouă limbile. Ticăitul este perfect, absolut perfect. Doar că nu arată nimic din pricina acestui amănunt : îi lipsesc amîndouă limbile. Și nici una din piesele care alcătuiesc acest minunat ansamblu nu este capabilă să devină limbă. Toate au plăcerea și satisfacția ticăitului perfect. Au voluptatea sistemului și nu se simt bine decît în cadrul lui. Ar fi vorba prin urmare de o criză de personalități. La Craiova, cînd a fost nevoie, a renăscut din propria-i cenușă Aurică Beldeanu. Nici la Zeleznicear, nici la Steaua nu există jucător care în momentele grele, dar favorabile ale meciului, să poată da un sens întregului. La Steaua, Bölöni, singurul care ar putea s-o facă, pare rezervat și prea cuminte, iar Stoica e prea pătimaș ca să fie lucid cînd e nevoie de luciditate. Este frumoasa dramă a tuturor echipelor tinere și foarte avîntate, cum a fost pînă nu de mult cazul Universității Craiova însăși. Într-un singur meci, cel cu Fiorentina, au apărut atunci simultan două mari vedete internaționale, Lung și Cămătaru, pînă la acest meci, doi paria. Aflu că Dinamo Minsk a bătut la Lodz. Conturile nu pot fi socotite încheiate nici la Steaua. Patru jucători, Bărbulescu, Bumbescu, Bölöni, Radu II, joacă împreună doar de cîteva meciuri. Lăcătuș, Pițurcă, Ducadam, Pușcaș, Petcu, Tătăran au încheiat împreună o ediție și jumătate, ceea ce este foarte puțin. Ansamblul însuși suferă de neomogenizare ale cărei efecte negative apar mai ales în meciurile cheie sub forma falimentului psihic. Neomogenitatea are însă un remediu prescris de mult : timpul. Timpul rezolvă, uneori singur, acest handicap. Mai grav stau lucrurile dacă încercăm să găsim căile de forjare a personalităților. Steaua are mulți candidați la personalitate. Numai că aici timpul singur nu mai ajută. Bătînd în stînga și în dreapta echipe mediocre și devitalizate, personalitățile care se impun sînt efemere, neconcludente. E nevoie de încercări serioase, dificile și asta nu numai din cînd în cînd. În națională Steaua are un singur titular : Bölöni. Iar la anul, ea ne va reprezenta în mod sigur într-una din competițiile europene, poate chiar în C.C.E. Nu e joacă. Practic, Steaua va porni o nouă campanie continentală numai cu cîteva meciuri de verificare la activ, mă refer la derbiurile cu Dinamo, Sportul studențesc și Universitatea Craiova. Sigur, același lucru se poate spune și despre Dinamo și Sportul studențesc, acestea beneficiind totuși de o omogenitate a ansamblului lucrată în mulți ani. Dar nici pentru ele nu este suficient, solida și echilibrata echipă a Sportului studențesc egalînd de două ori la rînd cînd a avut de înfruntat o altă mențalitate asupra jocului de fotbal, iar Dinamo n-a mai reușit să redreseze succesul anterior în ciuda faptului că în acest an ea mi se pare mai tehnică, mai organizată și mult mai vitală. Practica de a se transfera peste noapte noi jucători s-a dovedit a fi o himeră și o subversiune. Universitatea Craiova este o coincidență fericită în fotbalul nostru : un lot tînăr și valoros, un climat adecvat în jurul ei și două campanii, în Cupa U.E.F.A. și în preliminariile Campionatului European, cît două războaie întregi de 30 de ani. Să nu tratăm cu ușurință ce-am cîștigat. Leagănul reprezentării noastre internaționale rămîne la Craiova. Să urmărim deci pasul următor, ce mai putem cîștiga. Și iată că inevitabil trebuie să poposim la capitolul eficiență. Mă refer la atîtea posibilități irosite la loturile noastre de tineret, divizionare sau cum s-or mai numi, chemate periodic să ne reprezinte fotbalul pe plan internațional și de fiecare dată expediate într-un anonimat și provizorat total de către antrenori, ei înșiși aflați într-un etern interimariat, care adună peste noapte pe cine nu te aștepți ca să se risipească după aceea fără nici o rezultantă în planul rentabilității decît poate personale. Credem de aceea că toate aceste reprezentative pot fi așezate pe făgașul solid al permanenței profilîndu-le pe cîte o echipă de club, ceea ce nu exclude posibilitatea ca în loturile lor lărgite să fie chemate toate valorile care astfel ar cunoaște la rîndu-le un alt climat, o altă disciplină, o altă înălțime a fotbalului. Oricum, problema e de discutat și mai ales de analizat.

NICOLAE CRISTACHE ■

Superturneu la Tilburg

În fiecare an în cîteva localități din lume au loc turnee de mari maeștri ce reunesc elita șahului mondial. Federația de șah olandeză și-a făcut o obișnuință din organizarea de turnee de răsunet. După turneul AVRO desfășurat pentru prima oară în 1933 (6—27 nov.) în prezența campionului mondial de atunci, Alexandr Alehin, și a șapte candidați la titlul mondial (clasament final : 1. Alehin, 2. Capablanca, 3. Botvinnik), turneul „Intrepolis" de la Tilburg reușește să alinieze pe cei mai buni mari maeștri ai lumii. Aflat la a XI-a ediție anul acesta turneul a avut ca participanți 12 mari maeștri, dintre care 6 candidați sau foști candidați la titlul mondial. Au lipsit campionul mondial și șalangerul său, deoarece la data primei runde, 12 octombrie, cei doi susțineau deja meciul-maraton pentru titlul mondial. Față de anul trecut, turneul a fost mai slab cu o categorie, avînd Elo mediu de 2 595 (categoria a XIV-a !).

În runda întîi doar două partide au fost decise în favoarea jucătorilor ce dețineau avantajul culorii albe : Ribli — Sosonko 1—0, Timman — Van der Wiel 1—0 (în 63 de mutări după întrerupere), celelalte partide încheindu-se remiză. Aidoma tuturor superturneelor de mari maeștri și acest turneu a debutat (și apoi a continuat) printr-un șir de remize, întrerupt doar din cînd în cînd de cîte o victorie. La valoare egală echilibrul egalității se rupe greu. În runda a doua s-au înregistrat trei remize, alte trei partide fiind întrerupte. Marele maestru vest-german R. Hübner a reușit să-l învingă pe V. Smislov, după întrerupere fostul campion mondial nu a mai reluat jocul și astfel R. Hübner a obținut ceea ce nu reușise în sferturile de finală ale meciurilor candidaților, cînd departajarea dintre aceeași doi combatanți s-a făcut printr-un „joc" la ruletă. În aceeași rundă, la reluare, marele maestru sovietic A. Beliavski a cedat întrerupta în fața lui L. Portisch. În runda a treia, în jocul de mijloc s-au înscris remize în patru partide, iar Van der Wiel a pierdut la Tukmakov. Ljubojevici l-a învins pe Sosonko abia după întrerupere. În runda a cincea Beliavski a deschis scorul prin victoria sa asupra lui Van der Wiel și astfel fostul candidat la titlul mondial de șah a trecut în zona celor 50%. În Apărarea engleză Ribli a dispus la mutarea 36 de Smislov. Din deschidere marele maestru maghiar a obținut avantajul perechii de nebuni. În finalul partidei, deși Smislov nu avea slăbiciuni cronice în structura de pioni, Ribli, cu albele, a condus cu măiestrie operațiunile de luptă și a înscris o victorie rapidă. Celelalte partide ale rundei au fost remize, chiar și dacă unele s-au întrerupt. În runda a cincea derby-ul campionatului maghiar Portisch — Ribli s-a încheiat în numai 10 mutări printr-o „remiză de salon", la propunerea lui Ribli. În Apărarea engleză Miles a obținut victoria la Sosonko, iar Timman la Anderssonx Favoritul turneului, Jan Timman, deținătorul celui mai bun Elo din turneu, a realizat a doua victorie în turneu adevenind pe moment șansele sale spre o eventuală victorie finală. Restul partidelor au fost remize de luptă. Runda a șasea a programat cele mai interesante partide, dispute dîrze cu mare importanță pentru clasamentul competiției. Sosonko a fost învins de Beliavski, Andersson a valorificat avantajul minimal dobîndit în fața lui Van der Wiel, iar partida dintre Ribli și Timman a atras un mare număr de spectatori. În Indiana damei, albul a reușit să anihileze orice contrajoc al adversarului. Ribli a blocat pionul negru din d4 și, în jocul de mijloc, a pătruns decisiv cu perechea de turnuri pe flancul damei, a cîștigat o calitate la mutarea a 30-a, iar printr-o tehnică impecabilă de final a transformat avantajul material în victorie. Două partide au fost remize, iar disputele dintre Miles — Smislov, Ljubojevici — Portisch s-au încheiat de-abia după reluarea întreruptelor, prin victoria conducătorilor pieselor albe.

În runda a șaptea, țința de atac a tuturor concurenților, marele maestru olandez Van der Wiel, a obținut egalitatea cu negrele în partida cu Ribli. A fost unul din rarele cazuri cînd pe tabla de șah s-a efectuat prima mutare 1.e4. S-a jucat Apărarea siciliană, varianta Schewenningen, negrul a egalat ușor poziția și, la mutarea a 20-a, Ribli a propus remiza. Exceptînd partida Portisch — Miles, care s-a întrerupt, restul partidelor s-au încheiat cu mult prea obișnuitul scor de egalitate. La reluare, Miles a obținut victoria.

O nouă rundă animată a fost cea de-a opta. Într-o bună partidă strategică, în Gambitul damei, V. Smislov l-a depășit pe L. Portisch prin controlul periculos al coloanei c combinat cu un avantaj pozițional evident pe flancul damei. Miles a înscris o nouă victorie de prestigiu în Apărarea engleză asupra lui Timman, ieșit deja din cursa pentru locul 1. Timman s-a expus atacului la rege cu prea multă ușurință și a pierdut sub atac de mat, nereușind să valorifice în final avantajul (după care a fugit toată partida) majorității de pioni pe flancul îndepărtat al damei. Prin această victorie, Miles s-a strecurat în fața plutonului. Clasamentul primilor clasați după opt runde era: 1. Miles 6 p. (!), 2—4. Ljubojevici, Ribli, Tukmakov 5 p, 5—6. Beliavski, Hübner 4,5 p. Lansat parcă de această victorie Miles îl depășește în runda următoare pe Van der Wiel. În Apărarea Caro-Kann, cu negrele, marele maestru englez acceptă duelul teoretic de-a lungul a peste 20 de mutări. Van der Wiel nu întreprinde nimic în atac și negrul obține final mai bun prin cei doi pioni liberi ai săi de pe flancul regelui, pioni susținuți activ în avansare de piese ușoare bine plasate. Doar Portisch mai reușește să cîștige la Sosonko. Partida dintre Timman și Smislov s-a întrerupt cu avantaj pentru jucătorul olandez. La reluare, s-a jucat la nesfîrșit, Timman trăgînd de o poziție teoretică de remiză. Într-un final de turn contra turn și nebun (Timman) s-au efectuat 122 de mutări, care au durat 14 ore de joc. O adevărată partidă maraton încheiată remiză !

În penultima rundă, s-au consemnat patru „remize de salon" și două întrerupte : Ljubojevici — Beliavski și Smislov — Van der Wiel, încheiate cu victoria deținătorilor culorilor negre. În finalul competiției, în runda a XI-a Portisch a înscris un punct cu negrele la Van der Wiel, Hübner a fost de acord cu propunerea de remiză a lui Ljubojevici și egalitatea s-a consemnat la mutarea a 11-a Timman a remizat cu Sosonko în 21 de mutări, iar Smislov cu Tukmakov în 27. Cele mai ambițioase dueluri s-au purtat în partidele Andersson — Ribli și Beliavski — Miles, în care s-a ajuns, prin simplificări repetate de figuri, la niște finaluri complet egale de dame cu pioni la fel repartizați pe flancuri. Și aceste partide s-au încheiat tot remiză. Clasamentul final al superturneului a fost : 1. Miles (Anglia) 8 p. (!), 2—5. Beliavski, Hübner, Ribli, Tukmakov 6 5 p., 6. Ljubojevici 6 p., 7—8. Portisch, Timman 5,5 p. 9. Andersson 5 p., 10. Smislov 4,5 p., 11. Sosonko 3 p., 12. Van der Wiel 2,5 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Starea de spirit

Stadionul Gloria din Reșița. Meciul de fotbal Gloria Reșița — Avîntul Reghin din seria a III-a a diviziei B. La pauză, 2—0 pentru gazde. În minutul 55 reșițeanul Irimia comite un fault neintenționat la mijlocul terenului asupra lui Hajnal. Arbitrul partidei, apreciind ca dur faultul lui Irimia, a dus mîna la buzunarul în care ținea cartonașele cu intenția de a-i arăta reșițeanului cartonașul galben. Între timp, cei doi jucători s-au ridicat de la pămînt îmbrățișîndu-se, Irimia cerîndu-și astfel scuze pentru „intrarea" sa, iar Hajnal iertîndu-l, convins că faultul nu a fost intenționat. Observînd intenția conducătorului partidei, Hajnal s-a dus în întîmpinarea sa și printr-un gest elocvent, vizibil din tribună, l-a rugat pe acesta să nu scoată cartonașul. Arbitrul s-a conformat rugăminții, iar un stadion întreg a aplaudat la scenă deschisă gestul lui Hajnal. După numai 10 minute de la această fază, același Hajnal a înscris un gol superb trăgînd de la 25 de metri.

Mulțumim cititorului Alfred Lazăr din str. Ceahlău 5 — Reșița, pentru descrierea acestei faze aparent banale. Deci se poate ca și în atît de clocotitoarea serie a III-a din divizia B să asistăm la asemenea gesturi cum a fost cel al lui Hajnal.

Vi-l mai amintiți pe Iuliu Hajnal ? A jucat la A.S. Armata Tg. Mureș în perioada 1965—1982. A marcat 87 de goluri pentru echipa mureșeană, fiind goal-getter-ul ei. A fost selecționat de 25 de ori în echipa națională pentru care a înscris 7 goluri. La 17 iulie 1972, în meciul România — Italia, încheiat cu scorul de 3 -3, Hajnal a fost, la 3—2 pentru italieni, autorul golului egalizator marcat printr-un șut puternic de la distanță. La vremea aceea, acest 3—3 a fost cel mai bun rezultat al tricolorilor în confruntările cu „squadra azzurra".

Am asistat recent la întîlnirea foștilor jucători din echipa A.S.A. Tg. Mureș. Erau acolo portarii Boroș, Bay, Solyom și Nagel, fundașii Șloam, Szollosy, Czako și Kiss, mijlocașii Siko, Naghi, Varadi și Pisiaru, înaintașii Vegh, Lungu, Publik Fazekaș, Mureșan, Caniaro și desigur Hajnal. N-a lipsit doctorul Halmagyi (de 32 de ani la această echipă !) și colonelul în rezervă Gh. Pintilie care a condus ciubul mureșean timp de 14 ani. I-am întrebat pe cei care nu mai joacă în ce a constat răsplata miilor de ore de antrenament, a regimului strict de viață, a voinței de a spune nu unor așa-zise plăceri ale tinereții. Ne-au răspuns că dincolo de unele avantaje imediate trecătoare, fotbalul a însemnat pentru ei plăcere, bucurie, puterea de a se stăpîni, a întinde învingătorului mîna și mai ales stima pe care prin muncă și-au cîștigat-o în ochii concetățenilor. Competițiile au trecut, prieteniile au rămas. E mult ? E puțin ? Vom încerca s-o aflăm și de la alți foști sportivi care, din păcate, au fost prea repede uitați.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Între atîtea și atîtea almanahuri ce ne asaltează la sfîrșit de an, a mai apărut unul : *Planeta Șah*. Este editat de *Uniunea Scriitorilor* și se mai intitulează *Literatura și jocurile minții*. Citindu-l, ne vom putea opri asupra cîtorva memorabile meciuri de șah din acest an, precum cele pentru titlul mondial *Karpov — Kasparov, sau Ciburdanidze — Levitina*. Sau îi vom cunoaște mai îndeaproape pe maeștrii eșichierului românesc : *Florin Gheorghiu, Elisabeta Polihroniade-Rusu, Margareta Mureșan, Mariana Pogorevici, Mihai Șubă și Mihai Ghindă*. Dar, totodată, vom afla noi amănunte despre *Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu* și chiar *I.L. Caragiale*, scriitori pentru care șahul a fost nu doar un divertisment, ci o pasiune fulminantă. Ce știți, de exemplu, despre laureații mult râvnitului Premiu Nobel și jocul de șah? Dacă nu știți prea multe lucruri în acest domeniu, le veți afla din *Almanahul Planeta Șah*, unul mai captivant decît celălalt. Vă veți convinge două dacă veți parcurge la răsfățare recenta apariție, o carte ce-și onorează pe deplin titlul : *Literatura și jocurile minții. (Victor Nițu)*

Univers

Un sistem mondial eficace de securitate alimentară

● A scrie înseamnă a fi lăsat să plîngi și să rîzi singur ● O toleranță de cel mult 1 la 1 000 000 ● Laser la domiciliu ●

Comentariul

În fapt, despăgubiri

Cu toate eforturile depuse de organismele și instituțiile internaționale specializate, de alți factori, în direcția lichidării flagelului foametei pe glob, omenirea nu dispune încă de un sistem mondial de securitate alimentară eficace. Numeroase țări în curs de dezvoltare rămîn, din cauza slabelor lor producții și disponibilități alimentare, vulnerabile în ceea ce privește asigurarea hranei populației, mai ales în caz de secetă, inundații sau alte catastrofe naturale. Potrivit datelor F.A.O., numărul persoanelor afectate de subalimentație gravă a sporit de la 360 milioane în perioada 1969—1971, la 450 milioane în prezent, ceea ce reprezintă circa un sfert din populația lumii a treia.

În lupta împotriva foametei, țările dezvoltate sînt chemate să aducă o contribuție însemnată. Privitor la această chestiune, o prestigioasă revistă franceză scria că „popoarelor celor mai sărace le datorăm mai degrabă despăgubiri, decît ajutor". Pentru că, la situația de acum, cînd unele țări au alimente cu mult peste nevoi, iar altele nu au nici măcar la nivelul strictului necesar, s-a ajuns printr-un permanent transfer de valori din țările sărace spre cele bogate. Statele industrializate sînt acelea care au impus — atît în era colonială, cît și în cea actuală, a companiilor transnaționale agroalimentare — țărilor slab dezvoltate cultura bumbacului, arahidelor, soiei, bananelor, ananasului, cafelei, cacao, acaparînd cele mai bune terenuri, în detrimentul culturilor de cereale, și plătind produsele din colonii, sau din țările care și-au dobîndit independența, la prețuri care n-au încetat să scadă față de valoarea reală a bunurilor. Astfel, dacă acum 20 de ani pe 100 de kilograme de arahide se primeau 75 de kilograme de orez, astăzi se primesc doar 37 de kilograme de orez ; dacă în 1968 producătorii de cacao primeau 50 la sută din prețul la care se vindeau produsele lor pe piața Londrei, astăzi ei primesc doar 16 la sută ș.a.m.d.

Dintr-o astfel de exploatare rezultă, bineînțeles, profituri foarte mari : pentru fiecare dolar investit se obțin 3, 4 sau 5 dolari. În perioada ultimilor 10 ani companiile americane care au investit în țările în curs de dezvoltare au realizat o creștere de aproape 5 ori a profiturilor lor nete. Chiar și într-un an „slab", cum a fost 1979, la investiții de 3,7 miliarde de dolari, companiile menționate au obținut 9,1 miliarde de dolari. Altfel spus, prin investițiile făcute în țările sărace — investiții denumite însă „ajutor" — țările occidentale s-au servit, în realitate, pe ele însele.

Este însă limpede că pentru lichidarea penuriei alimentare țările în curs de dezvoltare au nevoie nu de investiții de tip colonialist, care să le sărăcească și mai mult, ci de sprijin concret, eficient. În acest sens, măsuri cum ar fi redistribuirea resurselor alimentare disponibile, intensificarea ajutorului alimentar, programele de alimentație complementare ș.a. au, desigur, importanța lor. Dar o rezolvare temeinică, durabilă a problemei alimentației presupune neapărat dezvoltarea producției de alimente în înseși țările care au nevoie de ele. Prin dotarea cu utilajele necesare, prin dezvoltarea irigațiilor, prin alte măsuri, trebuie create condițiile pentru ca țările care suferă de pe urma foametei să producă, potrivit propriilor lor necesități, produse imediat consumabile. Luînd parte la înfăptuirea unui astfel de program, țările bogate își vor putea împlini îndatoririle față de cele sărace. Îndatoriri care nu reprezintă „ajutoare", ci, în fond, despăgubiri.

Concomitent cu eforturile în direcția asigurării cu alimente a țărilor în curs de dezvoltare, se impune rezolvarea cît mai grabnică și a celorlalte chestiuni economice de pe mapamond. Referitor la această necesitate, președintele României spunea : „Soluționarea globală a problemelor economico-financiare, realizarea noii ordini economice internaționale constituie o necesitate obiectivă pentru depășirea crizei economice actuale, pentru stabilitatea și dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale. Este și în interesul țărilor dezvoltate de a se ajunge în cel mai scurt timp la soluționarea globală a tuturor problemelor economice și financiare mondiale, la realizarea unor noi relații economice internaționale. Aceasta va avea o mare însemnătate pentru întreaga dezvoltare mondială, pentru progresul economic și social al fiecărui popor, pentru politica de destindere, de colaborare și pace".

• ION D. GOIA ■

Lungul drum al frunzelor de ceai

Ceaiul a intrat de mult în viața noastră de toate zilele. Băutul ceaiului este deja un ritual în cursul căruia se rezolvă probleme importante sau pur și simplu se stă la o șuetă. Puțini știu însă cît de lung și de complicat este drumul frunzelor de ceai din locul unde se cultivă pînă în rafturile magazinului de coloniale. Primele plantații de ceai au fost create în India și în Ceylon (azi Sri Lanka) prin 1866. De aici cultura acestui arbust s-a dezvoltat în ritm rapid, mari întinderi de teren din întreg sudul asiatic fiind acoperite de plantații. Și în prezent, ca și acum 100 de ani, pentru unele țări ceaiul rămîne principala sursă de venit. Așa, de pildă, în Sri Lanka ceaiul păstrează locul principal între produsele destinate exportului — 36 la sută din întregul volum al acestor produse. Principalii furnizori de ceai pe piața mondială sînt Sri Lanka, India și China, iar principalii cumpărători sînt Marea Britanie și alte țări din Europa, Statele Unite, Uniunea Sovietică, țările Orientului Apropiat. În Sri Lanka, datorită climatului blînd, ceaiul poate crește, în special la poalele munților, în tot timpul anului. În alte zone producătoare de ceai din Asia de sud, ca, de exemplu, în statul indian Assam, producția de ceai are un caracter sezonier.

De obicei, imediat după plantarea arbuștilor tineri, între ei, la oarecare distanță, se plantează și arbori, pentru ca aceștia să apere cu umbra lor arbuștii de soarele tropical nimicitor. În acest scop se folosesc, de regulă, salcîmii și alte esențe asemănătoare, care cresc repede și au o coroană deasă. Arbuștii de ceai trebuie să crească 4 ani înainte de a da prima recoltă de frunze. Cînd arbustul înfrunzește, el este tuns, apoi încep recoltările : la fiecare 4—7 zile brigăzi de muncitori taie acele frunze care au crescut de la ultima tunsoare a tufei. Apoi frunzele sînt duse la fabrică, unde sînt puse pe stelaje pentru fermentare, la temperatura de 21—25 grade Celsius și la o umiditate de 90 la sută. Pe urmă frunzele se usucă în instalații speciale, unde ele capătă culoarea neagră cunoscută de toată lumea și unde se sortează pe diferite calități cu ajutorul unor site. Mostre din fiecare sort sînt supuse degustației după care ceaiul este dat în comerț.

De ce ți-am mințit mințile

Lampa terapeutică

Specialiști din R.P. Ungară au pus la punct o nouă metodă terapeutică, utilizată în chirurgie și în reumatologie. După cum ne informează agenția M.T.I., este vorba de un aparat, realizat de fizicianа Marta Fenyo și de colaboratorii ei, denumit lampa Evolit, și care permite, prin emisie de lumină polarizată, tratarea cu succes a rănilor și a ulcerelor greu de vindecat, precum și înlăturarea durerilor reumatismale. Inventatorii au pornit de la principiul că raza laser de joasă energie ajută la cicatrizarea diferitelor răni. Ea influențează funcționarea membranei celulare și stimulează metabolismul celulelor. Experiențele au dovedit că această influență favorabilă se datorează polarizării razei laser. Această terapie a dat rezultate foarte bune. Ulcerele și rănile s-au cicatrizat mult mai repede decît prin terapiile tradiționale. Radiația a declanșat formarea unui strat epitelial în numai cîteva zile în cazul rănilor unde grefa de epidermă era imposibilă. Cu ajutorul lămpii Evolit s-a reușit să se atenueze foarte mult, în decurs de numai o săptămînă de tratament, durerile reumatismale, ceea ce înseamnă că durata tratamentului a fost redusă la numai un sfert sau la o treime față de cît era necesar în terapia tradițională. Aplicarea acestei metode permite evitarea administrării de analgezice antireumatismale. Lampa Evolit este un aparat portativ de dimensiuni mici. Manipularea ei nu cere nici un fel de pregătire specială, și, întrucît terapia nu are nici un efect secundar, ea poate fi efectuată și la domiciliu.

ION CODRU ■

Fotonul - căruș

Ce se va întîmpla pe traseele comunicării peste 20 de ani ? Răscolind mărunțaiele mașinăriilor comunicaționale, le vom identifica fără dificultate și fără risc vîrstele. Opțiunea nu ține de capriciu, de modă, de bună dispoziție sau de starea vremii. Vectorul necesitate operează, și în acest caz, cu autoritate, inflexibil. Societatea, în întregul ei, își sprijină mersul pe pietrele de caldarîm ale cîmpului informațional. Pasul înainte sau pasul înapoi îi este subordonat. Care ar fi, prin urmare, piesele de rezistență ale vehiculului comunicării, purtătorii de sarcină de informație într-un traiect prezidat de urgență, eficacitate și indispensabilă siguranță ? Cu ce ne împodobim speranțele în lungul drumului din fața noastră ?

Fibra optică se află printre noi. Dacă cineva ar face această comunicare într-o sală de sport, pronunțînd numele unui mare sportiv, mii de spectatori ar sări în picioare, aplaudînd frenetic. Ce doză de entuziasm administrează prezența fibrelor optice ? Ne lipsesc instrumentele de măsură. Poate și reperele. Pentru a evalua dimensiunea evenimentului. Pentru că fibra optică a ieșit în lume cu pretenția de a i se recunoaște aura dinastică. Drumul de la idee la realizare s-a dovedit anevoios și nesigur. Sugestia de a folosi fotonul, de a pune lumina să transporte informația, vine de la Graham Bell citire. Din 1880. Tehnica fusese creată. Lipseau materiale de calitate. Fibra optică, suficient de transparentă pentru a fi utilizată în telecomunicații n-a putut fi realizată decît în 1972. Merituosul se numește „Corning Glass". Durerile de cap și bătăile de inimă se consumă pe planșete unde este decisă puritatea. Pretențiile drăcească : la un milion de atomi, cel mult un atom nedorit ! Vîrsta copilăriei s-a consumat și, dacă recordurile olimpice se încăpățînează cît pot — dar totul are o limită —, semnalele luminoase au acum șansa de a parcurge distanțe de 50—100 km prin jgheabul superpur al fibrei. Și pentru a nu lăsa impresia că e căzut ca o pacoste pe capul nostru, fibra de sticlă oferă și o revanșă : finețea. Un kilogram și jumătate de fibră nu cîntărește mai mult decît o lingură de nisip. Un gram de fibră de sticlă poate înlocui zece kilograme de sîrmă de cupru. Greutatea impresionantă prin puținătatea ei, o condescendență usturătoare față de cupru — și scump și nu chiar de găsit pe toate drumurile. Cu tot ambalajul greu dar trebuincios, fibra triumfă : pe o distanță de 500 de metri, 25 kilograme de cablu optic înlocuiește cinci tone de cablu tradițional. Poate fragilitatea... Nici ! Dacă sticla este casantă, fibra de sticlă prezintă supleje și rezistență excepționale. Și ca să ne la după suflet orice dubiu, măsurătorile intervin implacabil. O singură fibră vehiculează cu ușurință peste o sută de informații pe secundă. Debitul în fibră optică se dovedește uriaș, de peste 50 de ori superior celui prin cablul de cupru. Cercetările în desfășurare indică drept posibilă multiplicarea acestui debit prin inocularea simultană, pe aceiași traiect, a mai multor lungimi de undă. Respectiv, în spectrul vizibil, al mai multor culori. Se va putea astfel asigura legături între două centrale telefonice apelînd doar la cîteva fibre adunate într-un singur cablu. Ne apropiem, prin acest aparent modest pas, de momentul diversificării serviciilor — accesul la, cum îi spun alții, visiophone, sau cum îl vom spune noi, probabil cînd îl vom avea, videotelefon. Adio, atunci, conversației la telefon în pijama și papuci.

Ne ține pe loc, deocamdată, prețul. Între centrale, treaba merge. Legătura pînă în casa abonatului ridică, însă, într-atît costul, încît se pretinde un bob zăbavă pentru a ne putea totuși răsfăța la umbra visiophonului. Ceea ce nu înseamnă neapărat clătinarea credinței în șansa deja promisă.

NEAGU UDROIU ■

Roza vinturilor

RAMÓN GÓMEZ DE LA SERNA (Spania)

Greguerías

(Aforisme lirice)

Primul sărut e un furt.

Cum săruturile lui erau lente, iubirile îi țineau mai mult.

Iubirea : să trezești din somn o femeie și să nu se supere.

Pieptenele femeii face lumea să chelească.

Luna deasupra unui peisaj nins arată ca o mireasă cu văl, în drum spre altar.

Noaptea flirtează cu ziua prin ochii cailor.

De pe urma bătrînului actor a rămas o dantură care declama din Shakespeare.

Nu auzim moartea, fiindcă-n atmosfera intimă a casei moartea umblă în papuci.

Cu monoclul, ochiul devine ceasornic.

Să scrii înseamnă a fi lăsat să plîngi și să rîzi singur.

Prima radiografie îți-o face elevul care stă în banca din spatele tău.

Cînd mergi să te-ntîlnești cu fericirea, ia-ți umbrela la tine.

Vinul vărsat pe fața de masă : silueta celui uitat.

Cînd latră cîinii la lună, ea se ridică mai sus.

La toate vînătorile există un musafir fricos : el suplinește iepurii.

Trei rîndunele pe o sîrmă de telegraf : broșă pe decolteul după-amiezii.

Măslinii arată pururea de parcă ar fi dormit prost.

Plop : arbore cu fluturi verzi.

Palmierii se trezesc mai repede decît ceilalți arbori.

Motocicleta : o capră care a înnebunit.

Unele insecte se așază-n flori de parcă ar vrea să coasă un nasture.

Ghindele se nasc în pahare de ouă.

Șervețelul este cvadratura iepurelui alb.

Viorelele sînt actrițe pensionare în toamna vieții.

Gheața se înecă în apă.

Stelele de mare sînt mîini care constată că nava s-a scufundat.

Sifon : o apă cu sughiț.

Trandafirii sînt poeți care au vrut să fie trandafiri.

Sparanghelul visează trandafiri.

Osuarele sînt popicăriile morții.

O măicuță sapă în grădina mînăstirii : parcă ne-ar îngropa.

Nu uitați că îngerul a inventat spada.

Lapiele e pururea tînăr.

Nervozitate de oraș : să nu poți desface plicul cu zahăr pentru cafea.

În românește de PETRE STOICA ■

După PANORAMA (Polonia)

Ziua în care va fi distrusă ultima armă nucleară

● Surpriză în „clasamentul" bogătaşilor ● Cum poţi obţine la pronosport 13 rezultate exacte ● Prin oraşul antic Tiahuanaco ●

Cînd poştaşul sună de trei ori

Cine n-a auzit de Getty, marele magnat al finanţelor americane ? Al V-leg suveran al petrolului din dinastia a cărei putere o sfidează pe cea îmbrăcată-n purpura regală este din nou, pentru a doua oară consecutiv, liderul necontestat al bogaţilor americani şi mondiali număraţi de revista „Forbes" doar pînă la 400. Ce-i sub această cifră, adică conturile mai sărmane în zerouri, nu intră în clasament. În acest adevărat „hit-parade" al dolarilor a apărut în acest an o surpriză — pe locul 9 s-a situat Yoko Ono, văduva ex-beatles-ului John Lennon, muzician a cărui dispariţie prematură a fost şi este regretată de iubitorii muzicii rock. Văduva de 51 de ani, care locuieşte în continuare în luxoasa locuinţă din Dakota Building, în holul căreia un admirator dement a curmat cursul unei excepţionale cariere muzicale, are în cont 950 000 000 dolari, sumă care nu contenească să crească din dobînzi, cote părţi la acţiuni şi, mai ales, din drepturile de autor ale sotului ale cărui melodii sînt constant reeditate, în tiraje imense şi deosebit de rentabile. Cum îşi foloseşte Yoko Ono imensele disponibilităţi financiare n-am aflat dar, oricum, se pare că nu e afectată nici de criza economică, nici de cea energetică, nici de alt gen de criză. Care criză i-a determinat pe doi locuitori ai oraşului Sheffield din Anglia, ţara mamă a americanilor, să renunţe la înlocuirea bateriilor soneriei electrice care i-ar fi costat mai puţin de o milionime din fabuloasa avere a moştenitoarei japonezo-americane. Decizie care era să-i priveze, pe un bătrîn miner pensionar şi pe fiul său, de profesie şomer, de exact 188 157 lire sterline. Ce s-a întîmplat ? Poştaşul însărcinat cu colectarea buletinelor pronosport (o chestie cu adevărat internaţională) i-a căutat pe cei doi împătimiţi jucători la capricioasa ruletă a fotbalului, însă fără rezultat. A revenit. Nimic. Abia la a treia cursă s-a hotărît să bată în uşă, încălcind unul din preceptele rigidei politeţi britanice. De data asta a avut succes. Fiul minerului i-a deschis imediat motivînd cu lipsa finanţelor tăcerea soneriei. Rezultatele meciurilor disputate în liga I a campionatului englez de fotbal au făcut din cei doi săraci, bogaţi pentru noapte. 13 exacte. Cu un umor tipic insular, bătrînul miner i-a declarat binefăcătorului său, poştaşul, că acum îşi va putea permite să înlocuiască bateriile uzate.

IOAN ROŞCA ■

După N.B.I. (R.D.G.)

Abolirea războiului

Sub titlul relativ eliptic **„Abolirea"** (**„The Abolition"**), reputatul publicist şi politolog american Jonathan Schell a elaborat o nouă monografie consacrată eliminării forţei şi ameninţării cu forţa din relaţiile internaţionale, un volum de 174 de pagini, apărut anul acesta la New York în editura Alfred A. Knopf, lucrare ce se bucură de o foarte bună primire, după succesul autorului cu volumul **„Soarta pămîntului"**, cunoscut cititorilor din România direct, prin traducerea publicată recent de Editura Politică din Bucureşti.

Punctul de plecare al cărţii îl constituie definirea consecinţelor negative pe termen lung ale continuării aberantei curse a înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, ale deteriorării crescinde a situaţiei internaţionale, ale impasului istoric, în care a fost aruncată în prezent lumea, cum nu s-a aflat niciodată de-a lungul ultimelor patru decenii.

Aceste consecinţe negative sînt înfăţişate în tot dramatismul, sau tragismul lor, autorul arătînd că atît generaţiile prezente, cît şi generaţiile viitoare sînt puse sub semnul întrebării pe planul existenţei lor, întrucît o „iarnă" nucleară ar duce la dispariţia speţei umane, a tuturor speranţelor, idealurilor, a trecutului, prezentului şi viitorului. „Eternul" se află la răscruce, pe tărîmul vremelnicului, iar infinitul ne oferă perspectiva apocaliptică a sfîrşitului fiinţei umane.

Desigur, ca gînditor militant, J. Schell nu se poate opri la această constatare pesimistă şi după ce reafirmă faptul că existenţa armelor nucleare ne confruntă cu alternativa de a decide dacă speţa umană va trăi sau va muri, el introduce dimensiunea politică problematicii, subliniind că o temă fundamentală căreia trebuie să i se găsească de urgenţă un răspuns este aceea a reglementării diferendelor dintre state într-o lume în care războiul nu mai poate fi cu adevărat un instrument al politicii de stat. Armele nucleare reprezintă instrumente radicale pe plan biologic şi spiritual, întrucît ameninţă cu neantul viaţa întregii umanităţi, dar aceleaşi arme introduc o dimensiune politică, prin aceea că ele au „stricat" însăşi noţiunea de război.

Găsirea şi definirea unei soluţii optimiste nu reprezintă sarcini care au fost descoperite astăzi. Citind mari savanţi, J. Schell arată, pe bună dreptate, că direcţia cea bună este cea indicată de conlucrarea oamenilor şi a naţiunilor, în conformitate cu imperativele dreptului internaţional. Dacă acest deziderat nu este pus în aplicare, nu prevalează şi nu este apărat printr-o luptă comună a întregii societăţi internaţionale, omenirea se va afla, ineluctabil, în faţa pieirii. În termeni concreţi, soluţia ar fi aceea de a elimina pentru totdeauna spectrul folosirii armei nucleare, salvînd omenirea prin angajamentul solidar al tuturor naţiunilor de a renunţa la forţă şi la ameninţarea cu forţa; obligîndu-se, simultan, să recurgă în exclusivitate la mijloace politice pentru reglementarea diferendelor dintre ele. Aceasta presupune o doctrină a păcii, care să ofere un tablou de obiective pe termen lung şi scurt, ţelurile armonizîndu-se, pornind de la recunoaşterea că dezarmarea nucleară constituie aspectul fundamental, întrucît, în prezent, s-a ajuns la situaţia în care războiul a devenit sinonim cu anihilarea reciprocă.

Fără a manifesta un optimism exagerat, autorul american consideră că dată fiind starea anarhică a raporturilor dintre state, Organizaţia Naţiunilor Unite, care a adus o contribuţie valoroasă la încetarea sau moderarea unor ostilităţi, ar trebui să aibă un rol mai activ şi mai important în reglementarea diferendelor fundamentale dintre naţiuni, în ciuda imaginii de neputinţă pe care organizaţia mondială actuală, la fel ca Liga Naţiunilor în anii '30, o oferă pe planul acţiunii diplomatice multilaterale.

Abolirea războiului ca mijloc de promovare a unor obiective politice naţionale este însă de nerealizat fără eforturi stăruitoare, comune, la nivelul întregii comunităţi internaţionale. O asemenea abolire nu ar putea să intervină decît în urma unor negocieri purtate cu toată responsabilitatea. Dar pentru ca aceste negocieri să ducă la rezultate pozitive, ar fi necesară, după părerea autorului, o afirmare oficială şi o definire tehnică, militară şi politică a scopurilor urmărite. Dacă s-ar putea realiza definirea acestor scopuri şi s-ar conveni un acord de principiu în acest sens, ar fi posibili paşi concreţi, într-o fază subsecventă, pentru elaborarea unor înţelegeri de natură să asigure şi să garanteze abolirea recurgerii la forţă ca mijloc de rezolvare a diferendelor dintre state. Manifestînd realism, autorul ţine să sublinieze că abolirea armelor nucleare ar trebui să reprezinte principalul obiectiv preliminar, înainte de a trece la negocieri politice de fond pe alte teme.

În ipoteza în care s-ar ajunge la un acord pentru abolirea armelor nucleare, aceasta nu înseamnă că toate problemele vor fi fost soluţionate : se va impune necesitatea unor schimbări politice, dar acestea nu vor mai fi operate prin mijloace militare. Diferendele dintre state nu vor mai fi rezolvate prin forţă, ci pe căi paşnice, iar cele care nu pot fi rezolvate imediat vor fi aminate. Chiar dacă armele nucleare nu vor deveni anacronice, întrucît cunoştinţele ştiinţifice şi tehnologice pentru producerea lor vor rămîne, se va putea profita, totuşi, de o perioadă „de respiraţie" pentru a identifica modalităţile diplomatice şi politice de guvernare a raporturilor internaţionale în mod paşnic, ceea ce, în ultimă instanţă, ar face anacronice armele nucleare.

Într-o abordare prudentă a problematicii, Jonathan Schell nu omite să precizeze că abolirea armelor nucleare nu ar duce în mod automat la rezolvarea tuturor problemelor globale ale omenirii, mai ales a celor decurgînd din criza economică mondială. Dar dacă armele nucleare ar fi abolite, atunci, reliefează autorul, „soluţionarea crizei economice ar fi una din măsurile limitate pe calea unor schimbări politice globale, necesare în ultimă instanţă, dacă dorim să abolim o dată pentru totdeauna armele nucleare". În opinia sa, absenţa pericolului unei lovituri nucleare de descurajare şi a primejdiei unei lovituri accidentale sau semiaccidentale într-o criză ar duce la o lume liberă de arme nucleare, care s-ar caracteriza printr-o stabilitate la care nici nu putem visa în actualele condiţii, cînd există arsenale nucleare uriaşe.

Mesajul final al autorului este încărcat de raţionalitate şi optimism. El declară : „ziua în care ultima armă nucleară de pe pămînt va fi fost distrusă va fi o zi mărcată. Va fi o zi de sărbătoare. Prin acea zi vom fi dat substanţă opţiunii noastre de a crea un viitor omenesc. În acea zi vom fi făcut să dispară odată pentru totdeauna fatalismul şi absenţa încrederii în om... iar atunci cînd sărbătorirea se va încheia, ne vom putea întoarce cu noi speranţe şi cu noi energii la rezolvarea problemelor neîncheiate cu care continuăm să fim confruntaţi".

Acest mesaj deopotrivă optimist şi umanist al autorului american Jonathan Schell readuce în actualitate ansamblul opţiunilor statelor iubitoare de pace, — România numărîndu-se printre cele mai active dintre ele, — care militează neobosit pentru făurirea unei lumi a păcii, pentru eliminarea definitivă a folosirii forţei şi ameninţării cu forţa din relaţiile internaţionale, pentru înfăptuirea dezarmării generale şi complete şi, în primul rînd, a dezarmării nucleare, sub un control internaţional strict şi eficace, pentru statornicirea unei noi ordini mondiale, întemeiate ferm pe normele dreptului, justiţiei şi echităţii, în consonanţă cu aspiraţiile legitime ale tuturor popoarelor, dornice să-şi consacre geniul lor creator cauzei propăşirii lor economice, sociale şi dezvoltării vieţii spirituale.

IOAN VOICU ■

Enigme încă nedezlegate

Într-o serie de regiuni ale Americii de Sud există numeroase vestigii din trecutul îndepărtat, al căror rol nu a putut fi explicat încă de ştiinţă. Acoperite pînă acum de pădurea tropicală multe dintre ele au fost descoperite abia la începutul acestui secol iar altele abia de cîteva săptămîni sau ani. Şi în continuu ies la iveală alte şi alte descoperiri.

Stabilirea momentului apariţiei lor şi explicarea modului construirii piramidelor, templelor şi palatelor dă multă bătaie de cap arheologilor. Aşa este cazul oraşului antic Tiahuanaco, situat în apropierea lacului Titicaca. Şi mai multe enigme ridică descoperirile făcute într-o regiune de coastă a Ecuadorului, unde au fost găsite figurine de lut ce nu sînt de origine sud-americană.

Trecutul istoric al Perului pune la fel de multe semne de întrebare. De ani de zile, în unele cazuri chiar de decenii, oamenii de ştiinţă caută un răspuns cît mai bine fundamentat, care să reziste oricărei încercări cu tăria incontestabilă a dovezilor concrete.

Motive animaliere în pustiu

Interpretări şi presupuneri mai mult sau mai puţin credibile au fost lansate şi cu privire la originea imaginilor săpate în solul deşertului peruan Nazca, unde acoperă o suprafaţă de peste 5 000 de kilometri pătraţi. Există aici o serie de figuri geometrice — triunghiuri, trapeze, pătrate, etc. — care se întind pe mai multe sute de metri. Drepte ce par infinite, se întind de la un orizont la altul ; se pot recunoaşte spirale şi linii în zigzag. În plus, există imagini uriaşe ale circa 80 de păsări, a unei maimuţe cu coada spiralată, a unei iguane, a unei şopîrle. Faptul că imaginile pot fi sesizate cel mai bine, nu de pe pămînt, ci din aer exercită o fascinaţie deosebită asupra cercetătorilor.

În urmă cu circa 45 de ani, istoricul Paul Kosok a descoperit că liniile respective sînt de fapt fragmente de imagini. El ajunsese în această zonă în dorinţa de a stabili rolul irigării agriculturii în perioada culturilor vechi, în special în secetoasa regiune deşertică a Perului, unde aceste linii erau considerate ca fiind asemănătoare cu nişte canale. Dar ceea ce a putut vedea Kosok din avion era ceva greu de imaginat : liniile se împleteau armonios formînd figuri ! Prin urmare la 60—80 kilometri de coastă, coasta Pacificului aici, exista o adevărată „galerie de artă" care era probabil veche de mai multe secole. Pînă atunci nimeni nu o descoperise, deşi prin văile de la Pampa de Nazca trece Panamerican Highway — cea mai importantă şosea a continentului.

Zburau indienii ?

Multe dintre imaginile de animale se aseamănă cu motivele picturale ale ornamentelor de pe ceramica găsită în această zonă şi provenind de la indienii culturii Nazca. Unele estimări ajung la concluzia că vîrsta acestei „galerii a deşertului" este de aproximativ 1500 de ani, elaborarea imaginilor coincizînd deci cu perioada de înflorire a culturii Nazca. Desenele au luat naştere prin îndepărtarea unui strat de circa o jumătate de metru din solul deşertic de culoare roşu-brună. Prin descoperirea nisipului galben din adînc la naştere un contrast faţă de mediul mai închis din ur.

Într-o primă fază descoperirea lui Kosok a fost puţin cunoscută. Însă în anii '60 au fost lansate o serie de ipoteze îndrăzneţe care au adus în atenţia opiniei publice enigma din Peru. Americanul Jim Woodman nu s-a preocupat de sensul acestor imagini ci a dorit să dezlege spinoasa întrebare a motivului şi modalităţii elaborării acestor imagini de către indieni, avînd în vedere faptul că ei nu puteau să le vadă în ansamblul lor. Lucrurile s-au complicat şi mai mult prin faptul că s-a constatat că aceste desene erau caracterizate printr-o înaltă precizie. Liniile sînt perfect drepte, iar spiralele exacte. Şi aceasta în pofida dimensiunilor lor gigantice ! Şopîrla, de pildă, are o lungime de 190 de m. Woodman a lansat ipoteza că indienii au fost probabil capabili să zboare — şi anume cu un balon cu aer cald. El a căutat şi a găsit stofe ale indienilor adecvate pentru a fi folosite la fabricarea unui balon. Şi a găsit asemenea materiale, cu o ţesătură foarte deasă din care puteau fi confecţionate un gen de baloane care semănau ca formă cu o piramidă răsturnată. Nacela balonului era confecţionată dintr-o trestie existentă în regiune. Woodman a fabricat chiar un balon de acest gen cu care doi oameni s-au ridicat la o înălţime de 130 de metri deasupra solului. De aici imaginile se puteau vedea bine. Fireşte, aceasta nu era o dovadă incontestabilă şi a faptului că indienii Nazca s-au ridicat la asemenea înălţimi cu baloane construite de ei.

Ipoteze îndrăzneţe

Aşa cum îi este felul, cunoscutul arheolog amator Erich von Däniken lansează o ipoteză mai îndrăzneaţă : suprafeţele netede din pampa peruană ar fi constituit piste de aterizare pentru fiinţe extraterestre. Cercetătorul ungur Zoltan Zelko crede că acest sistem de linii constituie o uriaşă hartă care era folosită pentru buna administraţie a ţării şi în caz de război. Vest-germanul Von Breuning crede că a descoperit în imaginile respective un fel de ...stadioane. Unul dintre cercetătorii cei mai consecvenţi ai enigmei din Peru este desigur Maria Reiche din Dresda (R.D.G.), matematiciană în vîrstă de 79 de ani. De 38 de ani ea trăieşte în deşertul peruan încercînd să ridice un colţ al vălului ce acoperă acest mister. Ea apreciază că imaginile acestea ar constitui un gen de calendar agrar. O serie de linii reprezintă zilele solstiţiului de vară şi de iarnă, pe cînd figurile de animale simbolizează stelele şi mişcările lor. Aceste semne, apreciază ea, l-ar fi ajutat pe oamenii de aici să calculeze perioada cea mai bună pentru semănat şi recoltat.

Oricare ar fi realitatea, în prezent renumitele imagini sînt în pericol pentru că poluarea mediului înconjurător se manifestă şi în Pampa de Nazca. În plus, automobiliştii şi motocicliştii sînt tot mai tentaţi să-şi demonstreze „măiestria" în această zonă fără accidente de relief şi provoacă pagube irecuperabile imaginilor de pe sol. Iată de ce guvernul peruan a declarat galeria din deşert monument istoric, iar UNESCO a inclus-o în patrimoniul comun al omenirii.

În pofida diferitelor încercări de a găsi o explicaţie, a îndrăzneţelor ipoteze lansate cu privire la această „galerie de artă", cea mai mare din lume, enigma din deşertul Nazca continuă să facă parte dintre problemele deocamdată nedezlegate ale trecutului latino-american.

ROMEO NĂDĂŞAN ■

Printre primii nouă fotoreporteri ai lumii

„Uriașul de 100 000 tone"

Anul trecut, în Siria, colegului nostru Corneliu Mocanu, fotoreporter principal la Agenția Română de Presă, i s-a decernat titlul de „Maestru internațional în fotografia de presă". Evenimentul a fost consemnat, la timpul respectiv, în diferite publicații. Dar, un lucru mai puțin cunoscut, aflat ulterior, îl constituie faptul că o asemenea distincție o au în portofoliu, să [illegible] nouă fotoreporteri din lume. Este în [illegible] a marii aprecieri de care se bucură, pe plan internațional, fotografia noastră de presă. Drumul pînă la această distincție, trebuie s-o recunoaștem, a fost greu. Puțini sînt aceia care își amintesc că în urmă cu zece ani Corneliu Mocanu a obținut la Berlin diploma de onoare a juriului pentru lucrarea „Tînărul dirijor", fotografie publicată în mai multe ziare și reviste din țară și de peste hotare. Apoi, [illegible] tîrziu, în '80, la Havana, colegul nostru a obținut „Medalia de argint" la concursul „Interpress" pentru fotografia „Micul șahist". Și, în timp, lăsînd modestia la o parte, premiile au început să se țină lanț. Și la Moscova, și în Siria...! Anul acesta Corneliu Mocanu a fost invitatul televiziunii din Polonia. Și în timp ce artistul executa fotografii pentru o expoziție intitulată: „Varșovia văzută de un român" televiziunea a făcut un film de 25 de minute care, comentariile de presă [illegible] sine, s-a bucurat de un real succes. [illegible] să o precizeze Corneliu Mocanu, au fost executate numai pe filme și pe hîrtie românească și au văzut lumina tiparului în mai multe țări ale lumii: în Japonia, Anglia, S.U.A., Franța, Finlanda, R.F.G., R.D.G., Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia, iar recent va trebui să onoreze invitația de a participa la editarea în U.R.S.S., a unui album cu cei nouă deținători ai titlului de „Maestru în arta fotografică" ...Am făcut toată viața, — zice Corneliu Mocanu — așa ca un crez de credință, numai fotografii alb-negru. Și, în primul rînd, nu mă consider un artist fotograf, ci numai un fotoreporter de presă. Între aceste definiții este o deosebire ca de la cer la pămînt. Fotoreporterul surprinde pe peliculă momentul care nu este studiat în laborator și care, asta este cel mai important, nu este repetabil. Este, dacă se vrea, unic în felul său. Fotografia alb-negru poate să combată culoarea și poate oricînd să stea alături de una color. În fotografia color, susține Corneliu Mocanu, ideea poate să mai și lipsească. Fotoreporterul trebuie, lucru verificat în presă, să surprindă atît momentul în sine cît și omul. Fără om fotografia de presă este ca și inexistentă. Punerea omului în imagine, cît și în foaia de hîrtie fotografică, este secretul fiecărui fotoreporter. Aici, o zice primul nostru maestru internațional în fotografia de presă, intervine talentul fiecăruia dintre noi și se poate realiza numai în fotografia alb-negru... Pînă una alta, ne face plăcere să ne gîndim că multe dintre fotografiile publicațiilor noastre care sînt semnate scurt: AGERPRES — poartă și semnătura lui Corneliu Mocanu, primul român cu titlul de „Maestru internațional în fotografia de presă", care poate fi întîlnit, cu aparatul său fotografic, peste tot...

SORIN POSTOLACHE

„Derby" — Damasc 1983

„Micul dirijor" — Diploma de onoare a juriului Berlin (R.D.G.) — 1974

„Geolgău în acțiune" — Damasc '83

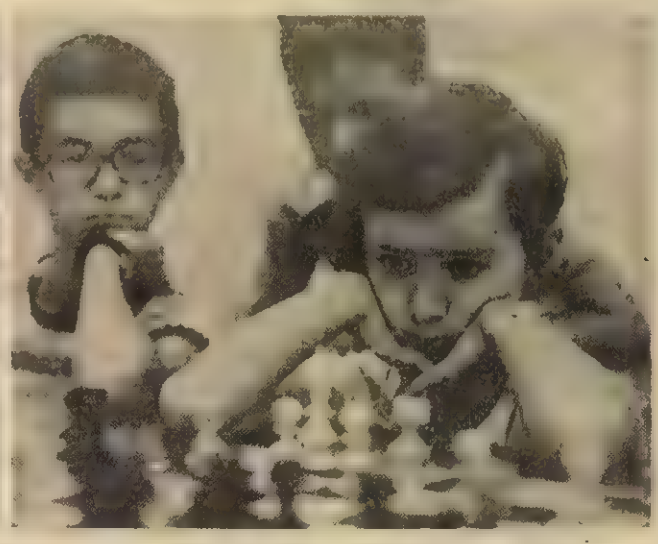

„Micul șahist" — Medalia de argint la Havana — 1980

Flacăra, Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori–audiențe–anchete) – **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu – 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică–economie–știință) – **Cornel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus – 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură–artă–învățămînt) – **George Arion**, Victor Niță – 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) – **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) – **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43; redactor-șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII
50 (1539)
VINERI
14 DECEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Hotărîrile Congresului pe masa de lucru a țării

Să facem astfel încît să înfăptuim neabătut programele de dezvoltare economico-socială, să întărim continuu forța materială și spirituală a patriei, independența și suveranitatea României!

NICOLAE CEAUȘESCU

Sarcinile anului viitor în dezbaterea înaltelor foruri ale democrației noastre socialiste

Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale
— Pagina 2 —

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii
— Pagina 3 —

Ședința Marii Adunări Naționale
— Pagina 3 —

Odă la vadul naţiunii noastre

Sfîntul Cîmpu-Lung-Muscel
stă-n triunghiul isoscel
al treimii nelegate :
om, cetate, libertate
Inima aici mi-aș pune-o
soră Iarbă, frate Pruneo
și, și sufletul acel
de cîmp lung cu mușchi pe el
Ah, aici la vadul unde
naște omul-om, oriunde
și e iarna, primăvară
și mi-e lună nouă, vară
și luceafărul mi-e văr,
și tristețea adevăr...
Sfîntul Cîmpu-Lung-Muscel
e triunghiul isoscel
Basarabilor cei lungi
cu ochi negri și cu pungi
și-al haiducului muscel
Radu, Radu-lu Anghel
pe care l despușe acum
de argintul lunii, brun.

NICHITA STĂNESCU

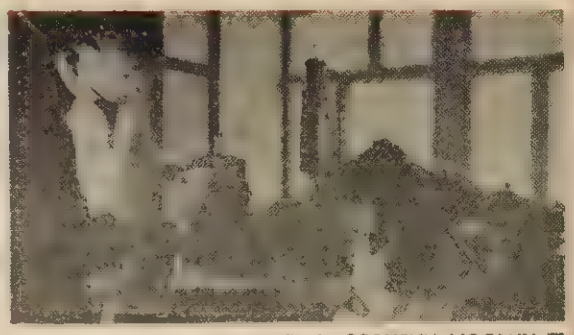

Fotografii de CORNELIU MOCANU

Reportaj-anchetă:

Revoluția e-n noi, Flacăra sporiți-i!
— Paginile 4, 5, 6 și 7 —

Drum spre inima Daciei
— Pagina 21 —

Hotărîrile Congresului partidului

Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale

Anul 1985 sub semnul înaltelor performanțe, al calității și eficienței

Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a aprobat, în lumina mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, documente de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea economico-socială a patriei, pentru ridicarea continuă a bunăstării poporului : proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985, proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1985, proiectul Bugetului de stat pe anul 1985 și Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984 — 30 septembrie 1985. Plenara a aprobat, de asemenea, în unanimitate, componența Colegiului Central de Partid și a comisiilor pe probleme ale C.C. al P.C.R.

Participanții la plenară au dat o înaltă apreciere activității neobosite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, contribuției sale hotărîtoare la elaborarea și fundamentarea orientărilor și obiectivelor importantelor documente supuse dezbaterii, care asigură ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități economico-sociale din țara noastră, creșterea generală a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În cursul lucrărilor plenarei, s-a evidențiat rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, în stimularea energiei creatoare a întregului nostru popor, în mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru îndeplinirea obiectivelor actualului cincinal, pentru realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate domeniile de activitate. Vorbitorii au arătat că documentele supuse dezbaterii sînt în deplină concordanță cu orientările cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea al partidului, cu hotărîrile adoptate de marele forum al comuniștilor, care jalonează direcțiile de dezvoltare multilaterală a României socialiste, asigurînd ridicarea patriei noastre pe noi culmi de civilizație și progres.

Referindu-se în cuvîntarea rostită în cadrul plenarei la planurile aprobate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că acum hotărîtoare sînt măsurile pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului pe 1985 la toți indicatorii. Aceasta, pentru industrie, presupune : asigurarea funcționării în bune condiții, la întreaga capacitate, a tuturor unităților ; dezvoltarea în continuare a bazei energetice și de materii prime, în care scop se impun măsuri hotărîte pentru buna funcționare a unităților energetice, în special a celor pe cărbune, recuperarea și refolosirea energiei secundare, precum și a materialelor, reducerea pe unitate de produs a consumurilor energetice și de materii prime ; ridicarea nivelului tehnic și al calității produselor, în toate sectoarele ; creșterea mai puternică a productivității muncii, prin mai buna organizare a producției și a muncii, prin mecanizarea, automatizarea și robotizarea diferitelor sectoare de activitate ; sporirea rentabilității și a eficienței economice. În agricultură, se spune în cuvîntare, va trebui să se acționeze pentru consolidarea rezultatelor bune obținute, pentru realizarea în anul viitor a unei recolte de circa 1 200 de kilograme de cereale pe cap de locuitor. De asemenea, va trebui să se acorde o atenție corespunzătoare plantelor tehnice, horticulturii, realizării programelor din zootehnie, atît în ce privește creșterea efectivelor de animale, cît și a producției animaliere, de carne, lapte, ouă, lînă și altele, precum și programului de irigații și îmbunătățiri funciare, folosirii raționale a pămîntului, a tuturor suprafețelor în cele mai bune condiții. În ceea ce privește investițiile, în sumă de peste 300 de miliarde de lei, va trebui să se dea în exploatare noile capacități energetice, miniere, în industrie, în toate ramurile, precum și în agricultură. Secretarul general al partidului a subliniat că trebuie să luăm toate măsurile pentru a asigura la timp proiectele și documentațiile necesare, pentru a se întocmi la timp proiectele de execuție, pentru a începe la termencle stabilite și a executa în bune condiții, în conformitate cu prevederile planului, toate investițiile pe anul viitor. Referitor la Programul de autoconducere și autoaprovizionare, în cuvîntare se subliniază că el asigură tot ceea ce este necesar pentru înfăptuirea prevederilor planului privind ridicarea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al poporului, realizarea unei bune aprovizionări a populației. În acest sens, după cum este cunoscut, anul viitor sporul retribuției reale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii va ajunge la 8 la sută pe întregul cincinal. Sînt prevăzute, de asemenea, înfăptuirea în întregime a prevederilor privind construcțiile de locuințe; măsuri privind îmbunătățirea asistenței sanitare, creșterea mai înaltă a natalității și a sporului natural al populației. „Prin realizarea prevederilor pe 1985 — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu —, vom asigura încheierea cu rezultate bune a cincinalului și, în acest fel, realizarea sarcinilor celei de-a doua etape de înfăptuire a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Totodată, vom pune o bază trainică pentru cel de-al 8-lea cincinal, 1986—1990, pentru realizarea în general a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, care prevăd ridicarea țării noastre pe o nouă treaptă de dezvoltare, creșterea continuă a bunăstării poporului, întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste".

Participanții la dezbateri, exprimînd adeziunea deplină față de prevederile documentelor dezbătute și aprobate, au dat glas hotărîrii ferme a tuturor comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a acționa neabătut, cu exemplară dăruire și răspundere, pentru înfăptuirea obiectivelor înscrise în planurile și programele adoptate, a orientărilor și sarcinilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care asigură întărirea continuă a forței economice noastre naționale, ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

ION CODRU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de simbătă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost dezbătute și aprobate proiectele Legii planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985, Legii planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare și Legii bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul viitor. Comitetul Politic Executiv a apreciat că prevederile acestor documente asigură realizarea în bune condiții a sarcinilor de dezvoltare economico-socială a țării pe întregul cincinal 1981—1985 și creează premisele necesare trecerii cu succes la îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului pentru perioada 1986—1990. S-a stabilit ca aceste proiecte de legi să fie supuse dezbaterii și aprobării plenarei C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței a fost analizat și aprobat, de asemenea, Raportul privind balanțele principalelor produse agroalimentare din recolta anului 1984. Au fost stabilite măsuri în vederea unei mai bune gospodăriri și utilizări a produselor agroalimentare obținute în acest an, în vederea satisfacerii în condiții mai bune a necesarului de materii prime agricole pentru economie și a cerințelor de consum ale cetățenilor. În continuare, Comitetul Politic Executiv a examinat Raportul privind nivelul stocurilor existente la 30 septembrie 1984 la principalele materii prime și materiale. Din datele prezentate rezultă că la cea mai mare parte a materiilor prime și materialelor stocurile sînt egale sau aproape de nivelurile planificate și normate. În scopul eliminării deficiențelor care se mai manifestă și al îmbunătățirii muncii în acest domeniu, s-a indicat forurilor competente să acționeze cu mai multă operativitate pentru lichidarea stocurilor supranormative și pentru prevenirea formării în continuare a noi stocuri, pentru redistribuirea între centrale și unități a stocurilor existente peste plan, pentru corelarea riguroasă a producției cu posibilitățile certe de desfacere, pentru intensificarea exportului. A fost, de asemenea, examinat și aprobat proiectul de Lege privind tipizarea și standardizarea produselor, construcțiilor și tehnologiilor, normarea tehnică a consumurilor materiale și energetice, ridicarea calității și nivelului tehnic al produselor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat în cadrul ședinței o informare privind vizita oficială pe care a făcut-o în țara noastră, în perioada 26—28 noiembrie, președintele Republicii Elene, Constantin Karamanlis. Aprobînd în unanimitate rezultatele vizitei, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru realizarea în cele mai bune condiții a înțelegerilor convenite privind dezvoltarea și adîncirea pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare româno-elene.

Comitetul Politic Executiv a ascultat, în continuare, informări privind activitatea desfășurată de delegațiile partidului și statului nostru la ședința Comitetului miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care a avut loc la Berlin, la ședința de la Budapesta a Comitetului miniștrilor apărării ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia și la întîlnirea de la Praga cu privire la activitatea revistei „Probleme ale păcii și socialismului". Comitetul Politic Executiv a aprobat activitatea desfășurată de delegațiile române la aceste întîlniri și a apreciat că ea se înscrie în cadrul politicii generale a partidului și statului nostru, al orientărilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — orientări subliniate cu pregnanță în Raportul la cel de-al XIII-lea Congres al partidului — privind dezvoltarea și întărirea în continuare a relațiilor cu țările socialiste, promovarea fermă a politicii de pace și dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, de înlăturare a pericolului de război, de instaurare a unui climat trainic de securitate, încredere și largă cooperare în Europa și pe întreg globul.

La ședința de simbătă a fost constituit Biroul Permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., organism care asigură coordonarea operativă a activității de partid și de stat. Biroul Permanent este condus de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avînd în componența sa următorii tovarăși : Constantin Dăscălescu, Elena Ceaușescu, Manea Mănescu, Gheorghe Rădulescu, Emil Bobu, Gheorghe Oprea și Ilie Verdeț.

P. NICOARĂ

pe masa de lucru a țării

Viața României

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

În acțiune: democrația muncitorească revoluționară a societății noastre

Proiectul planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării noastre pe anul 1985, precum și alte documente de mare importanță, aprobate anterior de Comitetul Politic Executiv și de plenara C.C. al P.C.R., au fost supuse, de asemenea, dezbaterii recentei plenare a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe; desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii. În urma dezbaterilor care au avut loc, plenara a aprobat în unanimitate documentele : proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985 ; proiectul Bugetului de stat pe anul 1985 ; proiectul de Lege privind tipizarea și standardizarea produselor, construcțiilor și tehnologiilor, normarea tehnică a consumurilor materiale și energetice, ridicarea calității și nivelului tehnic al produselor ; Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și produse industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984 — 30 septembrie 1985. Plenara a exprimat, în numele clasei muncitoare, profunda satisfacție față de hotărîrea Congresului al XIII-lea de reînvestire în suprema funcție de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucit conducător de partid și de stat, mare patriot, revoluționar înflăcărat, neobosit militant pentru binele și fericirea patriei, pentru cauza socialismului, pentru triumful păcii, colaborării și înțelegerii între popoare. A fost scoasă în evidență contribuția remarcabilă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la fundamentarea științifică a întregii activități economico-sociale în anul viitor și în perspectivă, de edificare a unei economii puternice, moderne și eficiente, care să asigure continua ridicare a României pe treptele tot mai înalte de progres și civilizație, creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor — țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român. Participanții la dezbateri au subliniat că documentele supuse aprobării plenarei, elaborate pe baza istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., a indicațiilor și orientărilor cuprinse în Raportul prezentat la marele forum al comuniștilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigură ridicarea la un nivel calitativ superior a întregii activități economice, dezvoltarea și consolidarea bazei tehnico-materiale a societății, sporirea și modernizarea continuă a producției materiale și spirituale, răspund întru totul cerințelor obiective ale dezvoltării multilaterale a României.

Luînd cuvîntul la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o cuprinzătoare analiză a obiectivelor și sarcinilor care decurg din documentele aprobate. Printre ele s-a aflat și problema încheierii contractelor. „Va trebui să respectăm cu strictețe — se spune în cuvîntare — prevederile legale, care arată că în nici o unitate nu trebuie să se mai producă nimic în afara contractelor și a planurilor de producție. Nu trebuie să se mai realizeze nici un produs care nu se bazează pe contracte sigure, care nu are o desfacere asigurată ! Numai în domeniul surselor de energie și de materii prime — așa cum am menționat și în alte împrejurări — se poate, și chiar este de dorit, să se realizeze o producție suplimentară cît mai mare". Abordînd problema pregătirii profesionale, secretarul general al partidului a subliniat că, avînd permanent în vedere rolul hotărîtor pe care îl au oamenii, nivelul lor de pregătire profesională și tehnică în realizarea programelor de dezvoltare în anul viitor și în perspectivă, este necesar să se acorde toată atenția prevederilor privind perfecționarea învățămîntului, a pregătirii forței de muncă, a programelor de reciclare și de ridicare a cunoștințelor tehnico-profesionale ale tuturor oamenilor muncii. Referindu-se la măsurile ce trebuie luate pentru aplicarea cu mai multă fermitate a noului mecanism economic, a principiilor autoconducerii și autogestiunii tuturor unităților, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că reducerea dobînzilor și măsurile privind fondul de participare la beneficii au o mare însemnătate pentru perfecționarea acestui mecanism, creează condiții pentru ca toate unitățile să funcționeze în 1985 cu beneficii. În cuvîntare se apreciază că dispunem de tot ceea ce este necesar pentru realizarea în bune condiții a planului pe 1985 și că în prezent hotărîtoare este activitatea practică, organizatorică pentru transpunerea în viață a tuturor prevederilor de dezvoltare economico-socială. Aceasta impune să se acționeze cu hotărîre de către toate consiliile de conducere, de colectivele de oameni ai muncii în vederea realizării prevederilor planului pe anul viitor.

În același timp, cuvîntarea arată că trebuie să se aibă în vedere, încă de pe acum, pregătirea cincinalului următor. „În cursul anului viitor — se menționează în cuvîntare —, luînd toate măsurile pentru realizarea în bune condiții a planului, va trebui să trecem la pregătirea temeinică a cincinalului 1986—1990. Subliniez aceasta, deoarece am încheiat, în linii generale, o etapă importantă pînă acum, a dezvoltării extensive a industriei noastre, și trecem — sau sîntem deja — într-o etapă nouă, a dezvoltării intensive a întregii economii naționale. Aceasta presupune însă o schimbare calitativă în activitatea din toate sectoarele, dar și în concepția tuturor consiliilor oamenilor muncii, a tuturor colectivelor. Va trebui ca, încă de anul viitor, să pregătim temeinic măsurile privind aplicarea în producție a noilor cuceriri ale științei și tehnicii, a noilor tehnologii, a înfăptuirii noii revoluții industriale, așa cum s-a stabilit la Congresul al XIII-lea al partidului".

Desfășurată într-o atmosferă de puternică mobilizare revoluționară, plenara a dat expresie angajamentului tuturor oamenilor muncii din țara noastră de a acționa cu înaltă răspundere și exemplară dăruire pentru înfăptuirea obiectivelor înscrise în documentele aprobate, care asigură dezvoltarea României în ritmurile și proporțiile stabilite, continua întărire a forței economiei noastre, ridicarea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, înaintarea fermă a țării noastre pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. Puternic mobilizați de aprecierile și îndemnurile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la acest mare forum al democrației muncitorești revoluționare au dat glas hotărîrii oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe de a aplica neabătut în practică orientările stabilite, de a-și intensifica eforturile în vederea înfăptuirii exemplare a hotărîrilor celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

ION DUMBRAVĂ

Sesiunea Marii Adunări Naționale

A XI-a sesiune a celei de-a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, care și-a desfășurat lucrările în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc la scurt timp după Congresul al XIII-lea al partidului nostru, congres care, prin hotărîrile de importanță istorică adoptate, prin mărețul program deschis în fața întregii națiuni, se înscrie în istoria patriei noastre ca un eveniment politic hotărîtor pentru progresul țării. Reinvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului exprimă voința tuturor comuniștilor, a întregului popor de a avea la cîrma României socialiste pe cel mai iubit și stimat fiu al națiunii noastre, strălucit militant revoluționar și patriot înflăcărat, care și-a dedicat viața, cu eroism și abnegație, împlinirii celor mai înalte idealuri de libertate și independență, făuririi socialismului și comunismului pe pămîntul românesc.

În această perioadă de intensă efervescență revoluționară de puternică angajare patriotică, întreaga noastră națiune acționează cu însuflețire pentru înfăptuirea exemplară a planului pe acest an și pe întregul cincinal. Indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara comună a Comitetului Central al partidului și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii se constituie într-un amplu și concret program de desfășurare a activității pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor Planului național unic de dezvoltare economico-socială.

În cadrul sesiunii menționate, Marea Adunare Națională a adoptat documente de excepțională însemnătate pentru mersul înainte al României pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate : Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985 ; Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare a Republicii Socialiste România pe anul 1985 ; Bugetul de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1985 ; Legea privind tipizarea și standardizarea produselor, construcțiilor și tehnologiilor, normarea tehnică a consumurilor materiale și energetice, ridicarea calității și nivelului tehnic al produselor ; Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984 — 30 septembrie 1985.

După cum s-a remarcat în cadrul sesiunii, întreaga construcție a planului pe 1985 are la bază teza fundamentală cuprinsă în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea al partidului cu privire la creșterea rolului planului național unic în conducerea și organizarea tuturor sectoarelor vieții economice și sociale. În concordanță cu această orientare, caracteristica principală a planului pe anul viitor o constituie realizarea unei reproducții intensive, utilizarea la maximum a puternicului potențial productiv creat în anii construcției socialiste, și cu deosebire în ultimele două decenii. Sintetizînd concepția novatoare, revoluționară a secretarului general, principalele priorități ale planului pe 1985 sînt : accelerarea ritmului creșterii economice față de primii ani ai cincinalului, dezvoltarea și modernizarea industriei, creșterea susținută a producției agricole, amplificarea în continuare a activității în celelalte ramuri ale economiei, extinderea participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii, accentuarea puternică a laturilor calitative în toate sectoarele. Planul asigură înfăptuirea consecventă a politicii partidului de industrializare socialistă, factor determinant în dezvoltarea întregii economii naționale. În acest cadru, se prevede creșterea producției industriale cu 7,5 la sută, în condițiile adîncirii procesului de modernizare a structurilor de producție sub efectul promovării largi a progresului tehnic în întreaga economie națională. În concordanță cu orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, planul pe anul viitor prevede continuarea procesului de dezvoltare complexă și intensivă a agriculturii, obiectiv fundamental al înfăptuirii noii revoluții agrare în țara noastră. În acest context, sporirea producției agricole vegetale și animale constituie una din prioritățile importante ale planului. În anul viitor producția globală agricolă va crește față de anul 1984 cu 6—6,8 la sută, prin organizarea superioară a întregii activități potrivit prevederilor din programul național privind realizarea unor recolte sigure și stabile. În domeniul investițiilor, planul pe anul 1985 concretizează sarcinile și orientările conducerii de partid și de stat privind concentrarea eforturilor pentru terminarea obiectivelor în curs de execuție, grăbirea punerii în funcțiune îndeosebi a capacităților productive și reducerea frontului de lucru cu care se va încheia acest cincinal. În anul 1985 se vor pune în funcțiune peste 250 capacități noi industriale și agrozootehnice mai importante.

Firește, potrivit orientării constante a politicii partidului și statului nostru, întreaga dezvoltare economico-socială prevăzută pentru anul viitor este subordonată ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Potrivit planului, în 1985 retribuția medie nominală va ajunge la 2 980 lei, urmînd ca retribuția medie reală să fie cu 8 la sută mai mare decît în 1980 ; veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă vor spori cu 12,2 la sută. În 1985 vor fi date în folosință 140 000 de locuințe noi.

Planurile, bugetul și celelalte documente adoptate de Marea Adunare Națională poartă pecetea gîndirii, concepției revoluționare, clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în elaborarea lor a avut un rol decisiv. Conducătorul partidului și statului nostru a acționat permanent, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, printr-o laborioasă și perseverentă activitate de îndrumare și orientare concretă, în toate fazele de lucru, pentru a asigura fundamentarea științifică, realistă a importantelor documente menționate, menite să contribuie la ridicarea continuă a României pe noi culmi de progres și civilizație socialistă. La sesiune s-a exprimat convingerea că, sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din țara noastră, fără deosebire de naționalitate, vor acționa cu însuflețire pentru transpunerea în viață a prevederilor planurilor adoptate, creînd o bază trainică pentru trecerea la înfăptuirea cu succes a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, pentru dezvoltarea continuă a societății noastre socialiste, pentru întărirea independenței și suveranității naționale și ridicarea neabătută a României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

ION CODIN

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Perspectiva minunată care stă în fața noastră ne cere să lucrăm în spirit revoluționar, să facem totul pentru a păstra tradiția și spiritul de luptă al comuniștilor, al partidului nostru, să servim în orice împrejurări poporul, cauza socialismului!"

Revoluția e-n noi, Flacăra sporiți-i!

Munca e legea lumii moderne, s-a zis.

Restabilirea demnității ei, în vastul proces revoluționar al edificării României socialiste, a avut în cursul ultimelor decenii semnificația întemeierii unei adevărate civilizații a muncii.

În cadrul acestui proces complex ca viața însăși, actualitatea spiritului revoluționar, relevată cu pregnanța unei strălucite argumentații în Raportul prezentat Congresului al XIII-lea de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimă adevărul incontestabil că perioada pe care o parcurgem este o perioadă de construcție în toate laturile vieții, ceea ce presupune o continuă disponibilitate față de nou, dăruire în numele realizării idealurilor comuniste, al năzuințelor prin care cu toții ne definim dorința de progres.

Asociem curent spiritul revoluționar cu o predispoziție firească, proprie vîrstelor tinere, capabile de mari elanuri civice, dar în măsura în care tinerețea este, într-un sens superior, combustie și temperatură interioară, așezarea ei sub semnul conștiinței o face să dobîndească înțelesurile perene ale nestinsei receptivități prin care se explică prospețimea gîndului și avîntul faptei.

Astfel, prin această nouă dimensiune a conștiinței devenite ea însăși un factor stimulator în împlinirea gesturilor constructive ale țării și în configurarea nobilelor ei idealuri care ne implică pe toți, spiritul revoluționar se constituie nu numai dintr-o sumă de atitudini ci și din liantul teoretic ce unește aceste atitudini și le conferă largi orizonturi umaniste.

El nu este numai elanul, explozia de energie consumată într-un act, ci devine o atitudine rațională constantă, o trăsătură definitorie a personalității omului nou.

Prin această atitudine, în vasta operă de edificare a socialismului pe pămîntul românesc, amplificată prin hotărîrile Congresului al XIII-lea și orientată spre înfăptuirea laturilor ei calitative, ne regăsim solidari prin aceeași menire, prin interese comune și de nedespărțit iar adevărul acesta se include de la sine în înseși temeliile unității poporului, o unitate de tip nou, revoluționar, prin care efortul tuturor se desfășoară în numele beneficiului colectiv de a spori fructele muncii, succesele anilor laborioși și fertili ai Epocii Ceaușescu.

Chemarea pe care secretarul general al partidului ne-o adresa de la tribuna Congresului al XIII-lea de-a ne manifesta în toate împrejurările ca revoluționari constituie astfel calea prin care se însuflețește pulsul zilei de lucru a fiecăruia dintre noi, racordat la bătaia de inimă a unui popor dăruit muncii. Și prin aceasta înțelegem că spiritul revoluționar nu-i o adeziune doar de natură teoretică, ci înseamnă, de fapt, muncă, răspundere, dăruire, înseamnă lupta cotidiană pentru afirmarea valorii în toate planurile vieții.

Într-adevăr, sînt multe încă de zidit, și în oameni și în jurul lor. Dar este adevărat, în același timp, că totul depinde de oameni.

Totul depinde de noi.

Spiritul revoluționar pe care urmează a-l dovedi fiecare înseamnă chiar argumentul cel mai de preț că misiunea de a face ca țara să progreseze este înțeleasă și asumată ca o răspundere a noastră cea mai de seamă. O dovedesc și reportajele alăturate sub genericul unor versuri dintr-un cunoscut cîntec revoluționar al anilor din urmă și ale căror personaje își raportează existența și faptele la înaltele criterii ale spiritului revoluționar.

O recoltă neașteptată

În lumea cercetării științifice, în care munca fără pauzne nu și-ar găsi nici un rost și n-ar putea să ducă pînă la urmă decît tot pe drumuri bătute, oamenii își aleg meseria dar în mod hotărîtor este nevoie, de bună seamă, ca și meseria să-i aleagă pe ei. Altfel nu se poate. Orice pas în această muncă înseamnă o înfruntare a necunoscutului, nu e horă pe loc, și numai un caracter dîrz și semeț în înălțimea voinței lui și în răbdarea lui nesfîrșită apare capabil să învingă acolo unde alții cred că nu e nimic de învins și de cîștigat. Și numai bucuria descoperirii, numai bucuria izbînzii ar mai putea să explice de ce tocmai cercetătorii merituoși sînt, mai toți, apleca ți spre modestie. Curajul, tăria și prinderea lor exprimîndu-se chiar în fapta de seamă de a aduce prin munca lor certitudini noi. Astfel încît, desigur, astăzi nici chiar dr. inginer Constantin Olaru n-ar mai putea ști cînd și cum, în vreuna din zilele anilor săi mai tineri, s-a întîmplat să treacă peste o clipă de voință și de limpezire în urma căreia s-a hotărît să lase cuvintele mari să se îndepărteze cu zgomot către o țintă ce nu putea fi decît a unui zgomot și mai mare iar el și-a apiecat atenția către inima unei realități în care cuvintele apar, cînd apar, numai dacă au ceva nou, adevărat și folositor să spună. La **Stațiunea de cercetări agricole din Caracal**, unde se află de mai bine de 20 de ani, după ce prin anii '50 a absolvit la Cluj facultățile de agronomie, biologie și geografie, Constantin Olaru lucrează în cadrul laboratorului de genetică și ameliorare a plantelor. Ori în acest laborator, ori în cîmpul de experiențe al stațiunii prin mijlocul căreia trece drumul roman ce șuie de la Dunăre, de la Celei, către Romula-Malva, capitala Daciei Malvensis, munca lui n-a putut fi, se înțelege, la fel de dreaptă și fără ocoluri ca un drum roman dar n-a fost cu siguranță nici atît de întortocheată încît să nu ducă nicăieri, către nici o țintă de preț. Fiul învățătorului Marin Olaru din Curtișoara de Gorj, ar avea de spus că s-a ocupat mai cu seamă de cerealele și în special de grîu. Îndemnurile pe care președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a adresat cercetătorilor din domeniul agriculturii de a crea soiuri valoroase, mai productive, s-au materializat aici, în această stațiune care a fost vizitată, de altfel, de către secretarul general al partidului, printr-o străduință de ale cărei rezultate pe drept cuvînt inginerul Constantin Olaru și colegii lui se mîndresc. Au fost create aici cîteva soiuri de grîu, precum „Olt" sau „Malva", superioare ca nivel de producție și timpurietate unora dintre acelea aflate în circulație. Peste toate, mîndria lui Constantin Olaru stă însă în finalizarea unor cercetări prin care a urmărit crearea unui soi de grîu superintensiv. Douăzeci de ani a muncit la ei și nu-i deloc departe vremea cînd va ajunge să vadă intrat definitiv în producție acest grîu uriaș, care a fost cultivat pînă acum numai pe terenurile stațiunii de cercetări. Acest grîu cu talie scurtă și spic lung de peste 20 de centimetri a dat pe terenurile experimentale cîte ceva mai mult de 10 tone la hectar. Despre o altă reușită a stațiunii să-i lăsăm chiar pe Constantin Olaru să vorbească : „Se știe că în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a adresat chemarea de a valorifica toate posibilitățile de care dispune agricultura noastră. În Raportul prezentat Congresului al XIII-lea, secretarul general al partidului ne-a cerut să gîndim și să acționăm cu spirit revoluționar pentru rezolvarea problemelor care se pun în contextul exigențel sporite cu care este privită munca noastră, pentru progresul general al agriculturii românești. În această direcție, o cale este fără îndoială crearea unor soiuri mai productive, însă o soluție care ne-a reținut mai puțin atenția pînă acum este ca pămîntul să fie cultivat, în anumite zone ale țării, în tot atîtea zile cîte zile are un an. Problema aceasta e cît se poate de însemnată. Suprafețe mari de pămînt, care urmează să fie însămînțate primăvara, rămîn în cursul iernii nefolosite. Prin crearea unui soi de mazăre furajeră rezistent la gerurile iernii, care poate fi semănat toamna, pe la mijlocul lui octombrie, după culesul porumbului, să zicem, și poate fi cules primăvara, pe la mijlocul lunii aprilie, înainte de a semăna porumbul pentru recolta nouă, credem că rezultă o seamă de avantaje : folosirea în condițiile noastre, de climat temperat, a terenurilor agricole în tot cursul anului, nu numai în cele 5—6 luni cît aceste terenuri sînt folosite în mod curent ; obținerea pe ogoarele de toamnă a unor furaje bogate în proteine și indestulătoare cantitativ, prin producții certe de 25 tone la hectar ; protejarea pămîntului împotriva degradării prin eroziunea provocată de apă și vînt pe parcursul iernii ; refacerea fertilității pămîntului prin mijloace biologice și menținerea ei ; reducerea considerabilă a cantităților și a unor sortimente de îngrășăminte chimice și evitarea poluării solului și a apelor subterane ; producții mari și constante la plantele care urmează acestei recolte de iarnă ; venituri mai mari la hectar și economii însemnate de energie". Iată, într-adevăr, o serie de avantaje despre a căror importanță ar fi necesar să ne grăbim cu toții a fi de acord. Mai notăm că planta aceasta care îngăduie o recoltă de iarnă a fost omologată și se află acum în circuitul normal al înmulțirii și al extinderii ei pe pămînturile unor unități agricole. Ceea ce reprezintă, în sine, un fapt remarcabil, care ne ajută să înțelegem că pentru Constantin Olaru, bunăoară, spiritul revoluționar nu are de ce să însemne lupta cu tot felul de piedici pe care le-ar sorta înaintea unei idei noi birocrația, ignoranța sau comoditatea, ci înseamnă chiar pasiunea vie care-i înnobilează lucrul cu idei îndrăznețe și folositoare. Spiritul revoluționar este, la urma urmei, însăși condiția muncii lui de cercetător.

DUMITRU ELIADE

Fîntînile care rămîn

La sfîrșitul adolescenței un tînăr este ca o spectaculoasă fîntînă arteziană, ca un izvor țîșnit cu vigoare din adîncurile misterioase ale naturii. Spectacolul este impresionant, de o umilitoare frumusețe, și el impresionează, contaminează lumea din jur și oxigenează atmosfera. Ceilalți îl admiră, unii încep să-i pună piedici, necazurile vin și de la sine, strimtorile vieții ca și capetele hidrei mitologice nu se termină niciodată și, de la un moment dat, ai sentimentul că spre acea impetuoasă țîșnire de forță, invizibile buldozere împing valuri de pămînt spre a o tempera, spre a-i înmuia puterea, spre a-i stăvili energia. Și încet-încet acea țîșnire sfîrșește prin a fi înghițită și prin a fi contopită cu valurile vieții. Rareori unii oameni mai au străniu și adînci resurse morale și oricîte tone de suferință s-ar prăvăli peste energia lor, ea nu seacă, dimpotrivă, sporește, entuziasmul lor nu se stinge, dimpotrivă, arde

Demnitatea muncii și conștiința ei

Țara după Congres

● Satisfacțiile lui Gheorghe Neagu ● Ce vede și cum vede un șef de șantier ●

mai puternic și ce-a fost intr-flacără devine foc, ce-a fost izvor devine mare care influențează și viața altora.

I-am reprodus această imagine și lui Gheorghe Neagu, un bărbat cu părul creț, cu un nas cărnos și cu o privire neliniștită. El lucrează ca subinginer la S.V.I.A.M. și face parte din acea categorie de inși de tipul pistolarilor sau a detectivilor particulari, care primesc o comandă, își aruncă o mină de lucruri într-o sacoșă și cu primul tren o pornesc spre „locul faptei". Acolo apar cu un calm exagerat, mormăie cite ceva și se învirt tăcuți în jurul unui aparat pînă cînd se hotărăsc de unde să-l apuce. Gheorghe Neagu a absolvit facultatea de energetică și a luat o repartiție la S.V.I.A.M., o întreprindere profilată pe întreținerea și repararea aparaturii medicale. Studiile sale nu aveau nimic comun cu profilul întreprinderii bucureștene. Opțiunea sa ar putea fi socotită drept un act de curaj. În țara noastră nu există o formă superioară de pregătire a personalului pentru depanarea aparaturii medicale. Omul acesta, absolvent al unui liceu bucureștean, născut și copilărit în preajma Mandravelei, este un caracter integru. Într-o bună zi, la serviciu său a sunat telefonul. La Spitalul Elias este un rinichi artificial care s-a defectat. Cineva are nevoie de dializă. Și-a pus sculele într-o geantă, s-a dus, la reparat, s-a întors la treabă. În altă zi a auzit de o ispravă românească. Medicii de la Spitalul clinic Fundeni împreună cu cercetătorii de la Institutul de cercetări textile au realizat proteze cardiovasculare din fibre poliesterice. La realizarea lor se ridica o problemă legată de termofixare. Întreprinderea de tehnică medicală a solicitat o ofertă, încerca s-o introducă în lucru și totul urma să mai dureze doi ani. Omul acesta a prins ideea din zbor și-n fiecare după-amiază, preț de cîteva luni, a lucrat. În cele din urmă, după cinci luni de încercări, a reușit să construiască un aparat pe care l-a botezat Etuvă, pentru termofixarea protezelor cardiovasculare. A terminat-o, a oferit-o, a funcționat și funcționează și, cel puțin în momentul de față, este singura din țară. Și ce-ai cîștigat, îl întreb eu. Nimic, răspunde el. Satisfacția că am reușit să fac ce n-au reușit alții. Într-o altă zi a fost chemat să controleze 38 de aparate de anestezie și ventilație artificială. Erau noi, nefolosite, și după ce le-a examinat îndelung, Gheorghe Neagu a eliberat 38 de certificate negative. Nici un aparat nu putea fi introdus în rețeaua sanitară. Au sărit pe el, că nu, că vrei să ne faci șicane, că te-a apucat pe tine corectitudinea. Omul a răspuns scurt, eu mi-am spus cuvîntul, nu vreau să am pe nimeni pe conștiință. Da, dar noi pe timp de război legăm furtunul cu leucoplast și tot operăm. Acum nu este război. Puteți opera cu furtunul lipit și cu improvizații pentru că certificatul tehnic al aparatelor nu-l semnez. Nu-i semna, mare brînză, mergem la alții mai mari și mai deștepți ca tine și o să semneze ei. S-a apelat la competența profesorului universitar George Litarczek. Acesta a examinat și el aparatele și a eliberat 38 de certificate negative. Aparatele nu vor putea fi introduse în rețeaua sanitară pînă cînd nu vor fi aduse la nivelul celor produse de industria românească în actualul moment. În urmă cu trei ani Gheorghe Neagu a fost chemat la Botoșani. De aici începe o poveste pe care am auzit-o atunci cînd l-am întrebat dacă are un om pe conștiință. Fusese chemat prin adresă să repare și să verifice aparatele de anestezie și ventilație artificială. Le-a controlat, le-a reparat, l-a instruit pe oameni cum să le folosească și a plecat la hotel. Unul din aparate fusese reglat ca în timpul ventilației artificiale să producă și aerosoli. Seara tîrziu Gheorghe Neagu a revenit la spital, mai mult din-tr-o stranie curiozitate, presimțind ceva. Și acest ceva se petrecuse. Un tînăr avusese un infarct miocardic, fusese adus la spital și fusese pus la unul dintre aparatele de ventilație artificială. La scurt timp tînărul a decedat. Cel de la spital îi făcuseră respirația artificială cu aparatul reglat și pentru aerosoli, contraindicați într-o asemenea afecțiune. Și au trecut la un subinginerul Gheorghe Neagu își face probleme de conștiință. Dacă la acele ore ale serii mai era acolo și le spunea că acel aparat nu trebuie folosit și la infarct, așa cum le spusese și la instruire, atunci tînărul ar fi trăit. Poate că oricum nu scăpa. Dar un om corect, un om de bun-simț, cinstit în primul rînd cu sine, își pune mereu o întrebare, ba nu se sfiește să și-o pună public. El crede că a fi revoluționar înseamnă să ai curaj să spui mereu la schimbarea ta și a lumii în bine. Și se bate pentru a schimba modul de a gîndi al celor care exploatează aparatura medicală. Nu demult a fost chemat la Hunedoara unde o serie de aparate de anestezie și ventilație stăteau nefolosite pentru că specialiștii preferau ventilația manuală. „În țara noastră există teribil de multă aparatură medicală, de toate tipurile. Cei mai mulți nu știu cum să o folosească, ce parametri pot obține cu ea. Asta și pentru că multe aparate au fost aduse fără schemă, fără cartea de service, fără anexele necesare, fără instrucțiunile de folosire".

Gheorghe Neagu, subinginer din București, este omul care bate mai toate orașele țării. Și dacă nu întotdeauna e ispitit de plecare, e chemat de cei care-l știu ce poate. Și el ar vrea mereu să schimbe cîte ceva. „Nu suport modul unora de a trata oamenii. Cu ei nu sînt admise glume". Și uneori mă revoltă cînd văd că semenii noștri sînt tratați fără plasul de sensibilitate de care au nevoie. Dacă fiecare ar face mult mai mult decît face, aceste plusuri luate de la fiecare ar da la nivelul tuturor un pîine mai mare care s-ar simți în viața noastră. A fi revoluționar înseamnă a înțelege vremea în care trăiești și apoi să faci ceva, pe măsura puterilor tale pentru binele oamenilor, pentru mersul înainte. Astăzi, unul care zice că nu se bagă, că de ce să facă el dacă altul nu face e un om care trebuie căutat la caracter". Așa spunea într-o duminică dimineață, subinginerul Gheorghe Neagu căruia eu îi povestisem cu amănunte parabola cu fîntîna tișnind orbitor și poate care, spre bătrînețe, invizibile buldozere ale vieții aduc valuri de pămînt spre a domoli strălucirea și energiile ei nestăvilite.

CORNEL NISTORESCU ■

Edificarea unei vocații

Povestea care urmează începe cu construcția unui pod.

Cînd vorbim de poduri, ne gîndim la toate acele monumente ale artei și ingineriei, la punțile megalitice ce unesc maluri de fluvii și, de la o vreme, părți de orașe, ne imaginăm construcții triumfătoare, ca niște embleme ale geniului uman. Podul despre care e vorba însă în istorioara ce o însemnăm aici e unul mai degrabă modest, ridicat cu decenii în urmă într-o comună oltenească, Terpezița, de un anume Efrim, picher de drumuri și om gospodar. Fiul picherului, Ion, avea șapte sau opt ani cînd s-au făcut, cum ar zice cronicarul, acel pod. Acum, vă imaginați că un pod de piatră la Terpezița fermenta imaginația sătenilor și a pruncilor lor cam cît o fermenta pe a orășenilor podul lui Saligny, de la Cernavodă. În viață, totul e o chestiune de proporții.

Mulți fii de orășeni au văzut ridicîndu-se gigantul lui Saligny și n-au fost arși de nevoia de a se face mari constructori, pe cînd podișca de beton din Terpezița iată că a lucrat asupra inteligenței lui Ion Efrim și mai lucrează încă. A fost mai întîi o problemă de mîndrie. Am putea spune că, de fapt, toate sînt în viața noastră probleme de proporție și de mîndrie. Ion a umblat zilnic pe șantierul diriguit de taică-său și și-a umplut sufletul cu bucuria de a auzi cum toți din sat discută despre știința și meșteșugul picherului. În copilăria lui, plină de duhul satului cu case mici, înfățișarea maiestuoasă a zidirii aceleia de beton a căpătat o seamă de înțelesuri superioare. Ion Efrim a ajuns inginer constructor, dar cînd e să vorbească despre anii de ucenicie și despre limpezirea vocației sale, își amintește cu multă recunoștință de părintele lui și de **opera** de la Terpezița. În viață, în existența oamenilor de bine totul e memorie și recunoștință. Fiindcă memoria acordă întîmplărilor adevărata lor dimensiune și importanță.

Al doilea capitol al povestirii cuprinde anii pe care inginerul constructor Ion Efrim i-a petrecut pe șantiere, de la absolvire pînă la meseria de director, în care lucrează astăzi. A terminat facultatea în cadrul Institutului bucureștean de construcții industriale, în anul 1971, după ce va fi făcut o școală medie tehnică pentru construcții de drumuri și poduri — la îndrumarea. firește, a tatălui. A cunoscut șantierul muncind ca șef de obiectiv, șef de lot, șef de sector, inginer șef și, de cîțiva ani, ca director în cadrul Centralei de construcții montaj. Inginerul Ion Efrim este directorul Antreprizei de construcții montaj numărul 2, dar dacă e să măsoare învățătura primită și să mulțumească cuiva pentru ea, atunci mulțumirile merg către cei zece ani — cît două facultăți! — petrecuți ca șef de obiectiv pe o mulțime de șantiere, din care primul, un siloz de cereale la Craiova.

Cuvîntul **șef** — ca și cuvîntul **pod** — are un înțeles plin de proprietate și cîteva înțelesuri deteriorate. Sensul propriu al termenului evocă nu numai calitatea șefului de a cunoaște intim meșteșugurile practicate de oamenii pe care-i conduce, ci și pe oamenii acestor meșteșuguri. În unele privințe, cunoașterea oamenilor e mai profitabilă decît a meseriilor lor. Ion Efrim e convins că inginerul, care, aflat pe șantier, nu știe să vadă deodată și întregul și amănuntul nu e inginer întreg. Simțurile inginerului se califică întocmai simțurilor muzicianului sau ale pictorului. **Vezi**, de fapt, doar dacă știi **ce e de văzut.** Ca să construiești bine, trebuie să știi ce e bine aici, pe șantier, și cum se obține el. Trustul contează pe mii de muncitori, iar Antrepriza de construcții montaj 2 pe vreo două mii cinci sute. Acești 2 500 de oameni ai muncii au lucrat în zona numită a Aviației, în zona aviator Beller, pe bulevardul 1 Mai, au „făcut", cum se spune în construcții, toată Calea nouă a Moșilor și au, în prezent, în sarcină ansamblul Piața Deifinului, un veritabil monument arhitectural cu profil agroalimentar aflat în atenția directă a secretarului general al partidului; fiindcă complexul de construcții unicat prefigurează un tip nou de clădire într-o parte a Bucureștiului înnoită în toate.

Ion Efrim e foarte atent cu cuvintele. Aș spune că șantierul l-a deprins să facă economie și la cuvînt, nu numai la materiale. El știe că un cuvînt zis cu simțire și responsabilitate se așază în sufletul unui om durabil, ca betonul în cofraj; pentru un timp îndelungat. Se-poate spune că în viață totul e o chestiune de conștiință. Ce pretind oamenilor mei, zice Ion Efrim, îmi pretind mai întîi mie. Disciplină, rigoare chiar, plăcere în efort, lucrul cu scop. Pe copiii mei îi învăț să gîndească la fel, să fie pasionați și riguroși. De altfel, fiica mea cea mare e studentă la construcții. Cum să construiască, o învață în facultate. Cum să se dovedească, o învață în viață. Cum să se devoteze profesiei și cum să-i aprecieze pe oamenii cei mai devotați, aceasta o învăț eu. Sînt membru de partid de mai bine de douăzeci de ani, conchide inginerul Ion Efrim, și în răstimpul celor douăzeci de ani, am înțeles că oricare om cu vocația construcției e un om de partid.

TUDOR OCTAVIAN ■

Orașul care nu-și uită menirea

În urmă cu cîțiva ani, cînd s-au bătut primii piloni la turnătoria de pe platforma industrială a Rîmnicului Sărat — își amintește directorul Busuioc Ristea —, s-a născut o întrebare: ce să facem cu pămîntul? Era bun și fertil și era păcat să se irosească. Așa că, împreună cu viitorii muncitori ai întreprinderii, — în majoritate țărani de prin partea locului — oameni care știu să-l aprecieze valoarea, s-a început o operație grea și dificilă. Pămîntul fertil de pe o suprafață de peste douăzeci de hectare — cel care urma să îmbrățișeze viitoarea hală industrială — a fost mutat cu răbdare și cu grijă pe valea Rîmnicului. Totul a fost ca o operație chirurgicală. Pămîntul arid, uscat și care niciodată n-a produs nimic, de pe albia riului, s-a acoperit, să spunem așa, cu un pămînt fertil. Imediat, chiar în același an, după ce totul a fost aranjat din toate punctele de vedere ale agriculturii (fertilizat și discuit) s-au făcut (apă există din belșug) grădini. Astăzi locul de lîngă oraș, locul de lîngă platformă industrială, locul care a primit pămîntul de la turnătorie reprezintă un important suport al agriculturii de aici. Legumele produse satisfac, o spun specialiștii, în mare parte nevoile rîmnicenilor. Și, fără să mai folosim cuvinte mari, acest exemplu este edificator în ceea ce privește valorificarea, așa cum o spun documentele de partid, a pămîntului printr-o mare dragoste pentru acesta...

Ar mai fi multe exemple semnificative de dat în ceea ce privește valorificarea pămîntului de lîngă Rîmnicu Sărat, ne spune primarul orașului Radu Gheorghe. Urbea noastră, o spunea cu satisfacție primarul, nu-și uită menirea. Ea este industrial dar oamenii iubesc și doresc să facă și agricultură. Recent, dintr-o inițiativă a Comitetului județean de partid, pe drumul E20, înspre Focșani, există o suprafață de peste 30 de hectare care nu foloseau la nimic. Arbuști răzleți, plante perene, nu făceau decît să vlăguiască pămîntul. Orășenii au înțeles că acel pămînt ar putea să fie folosit. S-a muncit mult. Au venit în ajutor și muncitorii de la drumurile naționale și cei de la îmbunătățiri funciare. Pămîntul a fost de multe ori frămîntat și descîntat, să spunem așa, cu palmele. Anul trecut s-a cultivat porumb. Și așa, ca o dorință parcă a pămîntului să mulțumească oamenii, toamna, spre bucuria tuturor, s-au scos peste 5 000 de kilograme boabe la hectar în condiții în care n-a fost irigat. Orașului îi revine recolta de pe 13 hectare. Porumbul acesta, îl socotește la bob prima-

(Continuare în pag. 8)

SORIN POSTOLACHE ■

Opinia unui alegător

Lanțul generațiilor

Am cîțiva prieteni în lumea constructorilor, prieteni nu cunoștințe gazetărești cum ale, firește, orice meseriaș al condeiului, timpul a selectat nemilos și nici eu n-am fost scutit de severitatea lui și mi-ar place să rămîn la fel de aproape de inima lor, nu mă feresc deloc de examenul greu al prieteniei, știu ce înseamnă să poți conta liniștit „și ziua și noaptea", cum se mai spune, pe trăinicia unor sentimente bărbătești, viața e atunci mai frumoasă, tu ești mai puternic, parcă pui capul pe pernă mai liniștit. Ei bine, în lumea constructorilor am întîlnit cîțiva oameni la care mă gîndesc întotdeauna cu bucurie și cu mîndrie și față de care îmi place să mă simt obligat cu datoriile prieteniei.

Unul din ei a cutreierat toate șantierele, aproape de la un capăt la altul al țării, puține sînt locurile unde să se fi bătut un țăruș fără el și mi se pare că sînt treizeci de ani de cînd îi biciuiesc vînturile și ploile și îl arde nemilos soarele cît e ziua lumină de lungă și dincolo de ferestrele ei niciodată închise definitiv. Cînd l-am cunoscut părea să se fi „liniștit", slujba lui îl obliga să se așeze, în sfîrșit, într-un loc, „aici e de lucru o jumătate de veac", glumea el serios și se așternuse pe treabă lacom ca întotdeauna de muncă: rar am văzut oameni atît de fericiți să se scoale din viul nopții și să se ducă la lucru împătimiți de ideea atît de dătătoare de sănătate că fără ei nu se poate. În mai puțin de un an devenise al locurilor, tîrgul în care se instalase era parcă al lui dintotdeauna, nimic nu-i rămăsese străin și avea darul frumos de a pune umărul cu nădejde unde i se cerea și lumea se învățase să ceară, sprijinul lui se cunoștea, o curată seninătate lumina chipul lui ori de cîte ori lumea nouă în care intrase și-l revendica fericită să știe că un om de curaj e de față la zbaterile ei. Eu povestesc lucrurile ca și cînd s-ar fi petrecut mai demult, dar ele se desfășoară și astăzi la fel, croul acestei povești adevărate mă ostenește să mă cucerească cu puterea lui de a se dărui unei idei creatoare, putere capabilă să-l facă să învingă greutăți din fața cărora alții s-ar fi retras omenește și omenește grijuliu cu sănătatea lor dacă ea ar fi fost zdruncinată cum a fost sănătatea lui. Noul lui șantier presupunea lucrări de anvergură, unele unice, și instalarea unor mașini gigant și o bună bucată de vreme m-am ținut pe urmele lui să-i văd isprăvile lui la fața locului. Ambițios să țin o cronică a unei adevărate faceri a lumii și pînă la un loc am și ținut-o.

— „Să vi să vezi cum iau totul de la început" — mi-a chemat el într-o zi cu ochii în lacrimi. Fusese o primăvară ploioasă peste măsură, un deal întreg cît o măgură a alunecat pe un strat de cărbune, jumătate, într-adevăr, din „facerea lumii" trebuia luată de la început. Încă n-am avut răbdare să descriu drama acestui om, răbdare sau poate putere, mereu am tot amînat suferința de a încerca să fac înțeleasă durerea lui uriașă, mi-a fost mereu teamă că sărăcia cuvintelor mă va trăda. Am vrut să văd locurile pustiite și nu m-a lăsat.

— „Așteaptă — zicea el — să le vezi iar cum au fost!"

Ne-am obișnuit să vorbim despre constructori cu firească satisfacție a marilor lor realizări, cu mîndrie pentru opera lor, luminînd cum este și de înțeles chipul lor de învingători. Povestea prietenului meu m-a învățat să pătrund mai adînc înțelesul unei meserii căreia, sub acest cer, i s-a închinat una din cele mai frumoase legende ale lumii.

Sigur, obrazul lui e azi mai brăzdat decît atunci cînd l-am cunoscut și ani totuși n-au trecut mulți, inima lui a fost și ea brăzdată destul de adînc, lăcomia lui sănătoasă de muncă e încă neostenită, privirea i-a rămas senină și plină de încredere, „facerea lumii" la care s-a angajat cu o bucurie contagioasă și cu un sentiment al timpului tînăr care e înaintea lui și îl așteaptă la fel de tînăr îl ține mai puternic decît i-ar da dreptul și viața și vîrsta.

La sfîrșitul verii, cînd povestea Meșterului Manole prin care trecuse întrase definitiv în amintire, l-am întîlnit cu fiul lui, constructor ca și el, undeva în alt capăt al țării.

— Ce faci acolo? — îl întreb pe tînărul inginer.

— Exact ce fac eu, dar absolut exact! Îmi răspunse încercatul meu prieten. Și nu e o simplă coincidență. Ai putea odată să scrii despre lanțul generațiilor de meseriași care e azi, în România, una din cele mai frumoase opere ale socialismului. Mă aflu, adaug el cu o mîndrie pe care nu și-o poate omenește reteza, la capătul unui astfel de lanț al generațiilor de constructori și îmi arată fotografia excavatorului gigant pe care îl montează fiul său. Aidoma celui montat de el? E o avere? mă întreabă el rizînd. Iar eu îmi dau seama, privindu-i, ce mare și frumoasă e averea umană a țării acesteia pentru care lanțul generațiilor de ziditori al noii lumi e semnul cel mai nobil.

DINU SĂRARU ■

Trăind viața, ți-o explici în fiecare clipă

● Drumurile văzute și nevăzute ale unui primar ● Onomastică aminată ●

(Urmare din pagina 5)

rul Radu Gheorghe, ne este foarte folositor în gospodăriile orașului. Ce facem cu ei ? Notăm : Se hrănesc 3 000 de păsări, 300 de porci, 250 de oi și, să nu mire pe nimeni acest lucru, s-au crescut și s-au exportat 50 de tăurași. Altfel spus, în mai multe țări ale Europei a ajuns carnea pe care scria ca expeditor : orașul Rîmnicu Sărat. Dar, aflăm în continuare, nu numai porumbul este necesar în hrana animalelor. Tot în zona industrială (facem ce facem și ne întoarcem aici) pe cîteva hectare rămăseseră urmele războiului. Mastodonți de beton mușcau din pămînt. Pe lîngă faptul că decorul aducea a filme de groază — terenul, se înțelege, nu folosea la nimic. Cu mult efort, prin munca celor de pe platformă, terenul a fost degajat. Mastodonții de beton și-au găsit o altă întrebuințare, iar în prezent, în această zonă s-a amenajat o pășune. S-a creat astfel, o zice primarul Radu Gheorghe, un echilibru între industrie și agricultură. Nu putem încheia aceste rînduri fără a mai spune că terenul cultivat în oraș depășește 24 de hectare, iar cantinele întreprinderilor de pe platforma industrială folosesc, în tot timpul, legumele produse de pe terenurile acestora. Este încă o dovadă, cum o zice primarul Radu Gheorghe, că orașul nu-și uită menirea. Menirea de a face industrie (unele piese și repere reprezintă premiere naționale) iar oamenii își întorc de cîte ori este nevoie fețele și palmele bătătorite către pămînt...

Ziua bună se cunoaște seara

E simbătă după-masă, forfota comunei s-a potolit, iar stufărișiul de pe marginea drumului, presărat cu stinjenei de baltă, se leagănă sub bătaia vîntului de toamnă. La sfîrșit de săptămînă, în comuna Cefa din județul Bihor oamenii s-au retras la casele lor. Pe drumul de acum pustiu, pe care aleargă un cîine costeliv, apare ca din senin o limuzină grăbită, ocolește cîinele de pripas și, după un viraj abil, parchează în fața consiliului popular. Norul de praf nu s-a împrăștiat încă dar omul de la volan, îmbrăcat în costum, n-are timp să aștepte, coboară și dă să intre înăuntru. Se apropie întunericul însă el, primarul comunei, Teodor Mihincău, mai are încă de lucru. La prinz a avut o acțiune cultural-educativă la care au participat elevii și cadrele didactice. De cînd era secretar adjunct la Nojorid, Teodor Mihincău organiza înșiruiri cu scriitorii, prilejuite de concursul de creație literară, desfășurat anual sub egida Comitetului județean de cultură și educație socialistă Bihor. Acum după ce a fost ales primar în Cefa, și-a chemat invitații după ei, fiindcă-i place să fie consecvent în ceea ce face. Astăzi a avut oaspeți numeroși. Scriitorii au purtat un dialog cu elevii și cadrele didactice, au citit din creația lor iar acum, după ce primarul și-a făcut datoria de gazdă pînă la sfîrșit, s-a întors la primărie ca să oficieze o cununie.

Încă nu se aud chiotele nuntașilor, așa că mai este vreme de discutat despre cum merg lucrurile în comună. Teodor Mihincău este un conlocutor ideal, e jovial, are umor și, ceea ce e mai important, are darul povestirii. Cred că ar fi putut fi și un bun actor. De cînd a venit în Cefa, n-a stat cu mîinile în buzunar, ci a trecut la treabă. A început să introducă apă potabilă în case, a asfaltat 3 km de drum în Sînnicolau Român, un sat aparținător, și a pus la punct căminul cultural, unde ploua iar pereții aveau o zugrăveală de muzeu. Blocul din centrul comunei se afla într-o fază de început, construcția fiind adandonată din pricini neeunoscute. Acum e aproape gata. Despre drumuri i se spusese la început că sînt în stare ireproșabilă. Abia după ce a făcut un raid prin cele opt sate și-a dat seama că ele necesitau o reparație capitală. A adus imediat 18 vagoane de balast și a trecut la treabă. Drumurile sînt cartea de vizită a comunei, spune primarul. A intra în comună pe un drum plin de hîrtoape e ca și cum ai intra într-o casă fără ștergător la ușă.

Pînă în luna mai, Teodor Mihincău n-a vrut să vină la consiliu, fiindcă în curte era o adevărată debandadă. Prima dată i s-a părut că a greșit clădirea: „Dau să intru înăuntru și mă întîlnesc cu patru inși bruneți care mă salută respectuos, în felul lor : «Să trăiți, dom' primar ! Alci e casa noastră !» Nu stau mult pe gînduri și trec la acțiune. În curte; moloz. Împreună cu oamenii, am nivelat terenul, am făcut reparații, am semănat iarbă și într-o lună am terminat. Pînă atunci am stat pe coridor. Cînd a fost gata, mi-am luat locul la birou. Atunci am primit și-o floare de la nana Lina, femeia de serviciu. Am luat floarea și i-am spus : «Dacă mai zăresc un fir de praf pe mobilă, nu ne mai vedem !» Lucrurile începuseră să se schimbe în bine și, văzînd probabil că ceva se întîmplă în comună, locuitorii au cerut audiențe. Unul voia reparații, altul cerea de lucru. M-am dus la fața locului să văd despre ce e vorba". Sună telefonul: „Poftiți, vă rog, ce-i baiul, tovarășe director ? Da, da ! Unde-s oile ?... De la noi din Cefa ?... 3 000 de oi ? Am înțeles, da... Nu-i bai, iau eu măsuri. Da . Tovarășe director, ați zis că sînteți o instituție serioasă ! Asta-i treabă ?... Bine, bine. Alții le-au încurcat, noi doi le descurcăm". Un necaz cu niște oi. Astă-seară nu mai e vreme de făcut ceva. Îndată vin nuntașii.

Mă uit la ceas, afară s-a întunecat de-a binelea însă nu slăbesc discuția, ca să mai aflu cîte ceva. „Așa, să vă spun mai departe. Deși îmi făcea plăcere să stau în birou, fiindcă acum era curat și aranjat, am plecat din nou prin comună. Intru în prima școală, în cancelarie. Mizerie. Îi iau pe director și ne urcăm împreună pe acoperiș. Izolația era sub orice critică. Începem reparația. Apoi mă duc la școala din Inand : «Bună ziua, bună ziua ! Eu sînt primarul». Mirat, directorul îmi spune că sînt singurul primar care i-a călcat școala. Mă duc apoi la Roit, la altă școală. Întreb ce probleme sînt și mi se răspunde că totul e-n ordine. «Cum e-n ordine, nu vezi că te plouă ? Nu vezi că zidul e strîcat ?» «E casa părintelui» zice. «Așa deci, va să zică părintele n-are vreme să-și repare casa între două slujbe. Nu-i nimic!» După discuția de la școală, am început și aici reparațiile. Știți cum e : pe ușă intri cu părerile tale și ieși cu-ale șefului !"

Între timp, primarul Teodor Mihincău mai are și alte lucruri de făcut. Are de dat niște examene la Academia „Ștefan Gheorghiu", hotărăște ce e de făcut în comună și se duce la București. Cînd se-ntoarce, vine să vadă ce s-a lucrat între timp. Muncitorii lăsaseră baltă lucrul și fugiseră : „Mă interesez ce s-a întîmplat și aflu că nu le-a dat nimeni materiale. «Aha, zic, voi sînteți împotriva mea !» În plenara Comitetului comunal de partid, pe lîngă alte probleme, am discutat și chestiuni de organizare. Acolo am spus clar ca nimeni să nu mai plece brambura fără să comunice, fiindcă și eu o să anunț cînd mă voi duce să beau o cafea. Uitați, de pildă, acum i-am anunțat pe toți că stau în birou, fiindcă ați venit dumneavoastră de la „Flacăra". Să nu credă că pun la cale cine știe ce afaceri. Au fost multe lucruri de pus la punct. În dulapul ăsta, de exemplu, erau acte din '59. Nimeni n-avusese curiozitatea să vadă ce e acolo. Scormonesc toată hîrtogăraia aia plină de praf, oe mai, vechi, dom'le, acte din timpul lui Pazvante. M-am debarasat de ele și le-am dus la arhivă. Am chemat-o pe nana Lina și i-am spus : «Nană Lină, ăstea nu mai trebuie, fiindcă sînt de pe vremea cînd erai matale fată !»"

În comuna Cefa nu e lesne să fii primar. Cele opt sate în care locuiesc peste opt mii de oameni înseamnă investiții serioase, înseamnă producție agricolă și industrială, multe unități economice și nu mai puțin de 18 000 ha de suprafață agricolă. Comuna desfășoară și o activitate de transport și gospodărire comunală, și una de prestări servicii iar valoarea producției globale industriale se ridică la 20 806 mii lei. Agricultura pune și mai mari probleme, căci terenul e mare, cît vezi cu ochii, și el trebuie administrat cu chibzuință. În comună sînt trei C.A.P. (Cefa, Sînnicolau Român și Gepiu), o I.A.S. (Inand) o stațiune pentru mecanizarea agriculturii (Cefa), o fermă de creștere a rațelor, una de legume, un complex de creșterea porcinelor, un centru de încercare a solurilor. Teodor Mihincău n-a venit în Cefa pe un teren gol însă comuna părea un zid început și neisprăvit. Brutăria, moara, cele opt școli, magazinele, căminele culturale, dispensarele și multe alte unități economice și sociale nu s-au născut peste noapte însă ceea ce-a încercat primarul a fost ca această comună, atestată documentar la 1286, să-și trăiască prezentul cum se cuvine. Dincolo de realizările pe care le-am enumerat, în Cefa mai există și o întreprindere piscicolă, în componența căreia intră patru creșcătorii amenajate (Cefa, Rădvani, Homorog și Tămașda). Aici, la Cefa, are balta peste lar acest lucru se datorează întîi de toate specialiștilor care au amenajat lacurile unde împărățeau înainte broaștele și lipitorile.

Discuția se apropie de sfîrșit, pe scări se aud pași, semn că primăria se va umple de veselie. Se aude și muzica lar nana Lina tocmai îi anunță pe primar c-au sosit tinerii la cununie. „Cam aceasta ar fi, tovarășe reporter, spune Teodor Mihincău. Să-mi aranjez și eu niței părul, ca să nu fac impresie neplăcută". În timp ce primarul își leagă eșarfa și-și aranjează o șuviță rebelă, pe ușa primăriei intră un tînăr șaten, cu o domnișoară îmbrăcată de gală și cu o zgîrietură discretă în bărbie. Urmează nași, sobri și importanți, cu buchete somptuoase de flori artificiale, împănate cu asparagus („Cetățene Roman Ioan Aurel, de bunăvoie și nesilit de nimeni consimți să iei de soție pe Paina Maria Dana ?"), pe lături se înghesuie tineri și bătrîni, ca să-i vadă pe cei doi ferchiți în toată frumusețea momentului. Primarul spune cuvinte grave, mireasa își mușcă buza de emoție, mirele are obrajii îmbujorați și-și trece trupul de pe un picior pe celălalt, numai domnișoarele de onoare chicotesc, în timp ce Teodor Mihincău, primarul pus pe fapte mari, mai apucă să spună : „Să deveniți cetățeni de nădejde..." Se aud apre îeșire, urări de bine și sănătate.

RADU G. ȚEPOSU ■

Fermierul

Dobrotească, o comună de deal, alcătuită din cinci sate și numărînd o populație de peste patru mii de suflete, este socotită în județul Olt drept una dintre cele mai mari producătoare de prune și struguri din zonă. Numai anul acesta, cooperativa de aici a recoltat și trimis la export peste cinci sute de tone de prune proaspete, iar ferma din Cîmpu Mare a Stațiunii de cercetare și producție pomiviticolă Strejești-Simburești a obținut în medie 14 tone de struguri la hectar din soiurile negre superioare Cabernet, Merlot și Sauvignon.

De bună seamă că rezultatele se datoresc eforturilor depuse de toți membrii cooperatori, dar și muncii de pilduitoare competență științifică a mănunchiului de lucrători din cadrul fermei de cercetare și producție condusă de inginerul Ilie Macău, unul dintre oamenii de bază ai stațiunii. Și pentru că tot am ajuns la Cîmpu, mi-am zis să nu pierd prilejul de a cunoaște munca acelora despre care directorul stațiunii, Ioniță Nicolescu, și ing. Vasile Radu, șeful fermei industriale, îmi vorbiseră cu deosebită căldură.

Fermierul Ilie Macău n-are mai mult de cincizeci de ani, iar din 1953 lucrează în horticultură. De șase ani conduce ferma viticolă din Cîmpu Mare și, începînd din primăvară pînă tîrziu, în iarnă, el nu părăsește locul nici măcar o zi. Cutreieră cele 120 de hectare în lung și-n lat ziua întreagă, veghează ca via și pomii pe care-i are în primire să dea întotdeauna producțiile scontate. Împreună cu soția sa, Marcela, economistă în cadrul aceleiași ferme, și cu cei doi copii, încă elevi la școală, și-a legat întreaga viață, împlinirile, ca și aspiratiile de muncă de cercetare și producție ce se desfășoară aici, pe platoul unui deal plesuv, unde își are și casa și masa.

Ferma din Cîmpu Mare a devenit model de organizare și eficiență printre fermele frunțașe ale stațiunii. Numai în acest an, planul de producție a fost îndeplinit și depășit la toți indicatorii, iar valoarea beneficiilor peste plan a depășit două milioane lei, ceea ce este destul de mult pentru o mică subunitate de cercetare și producție. Omul despre care scriu aceste cîteva rînduri nu numai că este un bun specialist, ci și un desăvîrșit organizator și gospodar. Îmi reamintesc o întîmplare semnificativă, povestită chiar de inginerul fermier.

Nu demult, într-o primăvară, soția și toți ai casei se pregăteau să-i serbeze inginerului ziua de naștere. Era după amiază și, din clipă-n clipă, trebuiau să sosească invitații. Masa era pregătită și delicatesurile încă abureau cînd, deodată, ca din senin, s-a dezlănțuit o grindină cumplită, care avea să țină cîteva minute. Întuind parcă ravaglile, Macău s-a luat cu mîinile de cap și a fugit repede în vie. Lăstarii de pe butuci fuseseră loviți și, în cea mai mare parte, zăceau la pămînt. Trudn lui, munca de cel puțin un an a tuturor lucrătorilor fermei. Abia stăpînindu-și lacrimile, alerga cu capul descoperit, ca un nebun, cînd la un butuc de vie, cînd la altul. A ținut-o așa ore întregi și abia tîrziu, seara, după ce dăduse ocol întregii ferme, s-a întors acasă deznădăjduit și frînt de oboseală. N-a mai avut nici un chef de onomastică. Nici n-a mai mîncat de amărăciune. Invitații îl așteptaseră cît îl așteptaseră și, înțelegători, plecaseră.

Despre calamitate s-a aflat repede la conducerea stațiunii. Printr-un telefon, directorul s-a interesat și el de urmările prăpădului și, cu voce calmă, a încercat să-l consoleze pe fermier. Acesta i-a răspuns însă hotărît la telefon : „tovarășe director, să știți că n-am să mă las înfrînt. Am să încerc să fac tot ce e posibil cu oamenii mei și nu voi avea odihnă pînă nu voi reface întreaga plantație ! În cîteva zile și nopți, vom face din nou tăierile pe întreaga suprafață. Sper să mai avem o șansă"... Iar șansa aceea, unică, dublată de un mare efort, de aplicarea riguroasă a tehnologiilor, ie-a surîs, în sfîrșit, celor de la Cîmpu Mare ; planul producției de struguri a fost îndeplinit ! Parcă nici n-ar fi bătut grindina.

— Ce v-a determinat, inginer Ilie Macău, să nu cedați nici măcar în fața celor mai aspre vicisitudini ?

Fermierul mă privește oarecum surprins cu ochii lui mari, căprui. Cumpănește bine vorba, apoi răspunde, fără pic de afectare :

— Eu știu ?! Cred că grija față de soarta producției, adică datorie. În al doilea rînd, cred că intervine aici și curajul, tăria de a te confrunta încă o dată cu tine însuți, de a nu ceda în fața rutinei și neprevăzutului.

MIHAI STANESCU ■

Istoria se grăbește și la „Acumulatorul"

Dimineață ușor indecisă. Umbrele nopții mai stăruie încă, învăluind zidurile, strada. Azi soarele răsare, anunță fila de calendar, la 7,39. Și e abia 7,25. Frigul mușcă destul de tăios. Nimic neobișnuit în asta. Sîntem în decembrie doar. Pătrund pe poarta Întreprinderii „Acumulatorul", situată la marginea Bucureștiului, pe bulevardul Biruinței. Hale mari, impunătoare. Muncitori grăbiți. Nimic neobișnuit nici în aceste imagini pe care le poți întîlni și în alte întreprinderi. Căutîndu-l pe Florea Volințiru, secretarul de partid, încerc să sistematizez ceea ce știu despre uzină. Mulți cred, poate, că producția realizată aici îi interesează aproape în exclusivitate pe automobiliști. Cîndva, adică între 1911 și 1948, în trei ateliere răsfirate în București se asamblau într-adevăr acumulatoare pentru autovehicule. Imaginea acestor ateliere a rămas pe cîteva fotografii îngălbenite de vreme din albumul de familie al „Acumulatorului", care s-a născut ca întreprindere, în 1948. Nimic neobișnuit nici aici. Cîte alte întreprinderi din țară n-au aceeași istorie ? Nimic neobișnuit nici în faptul că de atunci pînă astăzi producția s-a diversificat continuu, încît acum cuprinde circa 150 de tipuri de acumulatoare care interesează nu numai pe automobiliști De fapt, venim în contact cu munca oamenilor de aici fără să ne dăm seama, în diverse situații. O simplă convorbire telefonică nu ar fi posibilă fără contribuția acumulatoarelor încorporate în centralele telefonice. Așa cum tot ele permit reluarea activității într-o sală de operații în numai cîteva secunde, în caz de întrerupere accidentală a curentului electric.

O imagine mai fidelă despre ceea ce se produce în această întreprindere și despre activitățile în care se utilizează produsele realizate aici am obținut de la inginerul șef Nicolae Stancu. Cele peste 150 de tipuri de acumulatoare de care am amintit pot fi grupate în trei mari familii. Acumulatoare auto, sau de pornire, folosite la autovehicule și locomotive diesel. Acumulatoare de tracțiune, destinate asigurării energiei electrice pentru mijloacele de transport uzinal : electrocare, electrostivuitoare, locomotive de mină, sau acționării sistemelor electrice de încălzire ale autovehiculelor, vapoarelor și avioanelor. Acumulatoarele staționare, folosite la echiparea marilor sisteme energetice (asigură funcționarea sistemelor de acționare ale termocentralelor și hidrocentralelor) la iluminatul de siguranță al spitalelor și sălilor de spectacol, sau la alimentarea permanentă cu curent continuu a centralelor telefonice.

Prin ce însăși această simplă enumerare ilustrează saltul revoluționar realizat la „Acumulatorul". Istoria cea mai dinamică a întreprinderii a început din anul 1967, aveam să aflu de la Florea Volințiru, secretarul de partid. Atunci s-a dat un puternic impuls producției mărindu-se spectaculos contribuția acestui colectiv muncitoresc la satisfacerea nevoilor economiei naționale. Așa s-a ajuns să se realizeze astăzi, anual, circa 24 000 tone de acumulatoare. Și încă o cifră grăitoare. Numai la acumulatoarele auto s-a realizat o creștere de peste 500 de ori a volumului producției față de anul 1950.

Dar cifrele nu spun totul. Nu spun, de pildă, că s-au depus mari eforturi și cu bune rezultate pentru ridicarea parametrilor tehnici și calitativi ai produselor realizate. Acumulatoarele devin părți ale altor produse. Deci, buna lor funcționare asigură o bună funcționare a întregului care le-a încorporat. Și pentru că întregul se perfecționează continuu, acumulatoarele trebuie să țină și ele pasul. Colectivul întreprinderii a înțeles acest imperativ și i-a consacrat toate resursele sale de gîndire tehnică creatoare. Așa s-a ajuns să fie produse acumulatoare auto cu întreținere redusă, acumulatoare cu care sînt, deocamdată, echipate autoturismele Oltcit, dar care în anul ce urmează vor fi montate treptat și pe ARO și Dacia. Parametrii lor tehnici vorbesc de la sine. Curenți foarte mari de pornire la aceeași capacitate a bateriei, consum de apă scăzut, durată de viață mărită cu circa 30% față de tipul clasic, greutate redusă datorită înlocuirii reperelor de ebonită cu mase plastice, funcționare ireproșabilă, la temperaturi fie foarte scăzute de —30°C, fie foarte ridicate de +55° C. Faptul că acest tip de acumulator a fost testat și omologat de specialiștii francezi în laboratoarele firmei Citroen este, credem, suficient de concludent. Mai mult, la ora actuală, „Acumulatorul" este, din cîte mi-a spus inginerul Nicolae Stancu, unul din cei patru furnizori omologați ai Citroenului, alături de firme celebre : Fulmen (Franța), Varta (R.F.G.), Chloride (Anglia). „Firma «Tudor» din Spania s-a dus de 11 ori la Citroen să-și omologheze bateriile și n-a reușit" — a adăugat Nicolae Stancu. Soluțiile noi constructive aplicate la acest tip de acumulator vor fi extinse în 1985 și la cele destinate autocamioanelor, tractoare-

Eroii, niște oameni obișnuiți

Țara după Congres

● Și la 12 volți — tensiune înaltă ● Uneori și respirația e o performanță ●

loc și combinelor. Pe planșetele specialiștilor se află acum în lucru acumulatoarele fără întreținere. La acest tip care face parte din perspectiva imediată de modernizare a producției întreprinderii nu va trebui supravegheat deloc nivelul electrolitului. Aceasta se va realiza printr-o etanșare perfectă prin termosudură.

Experiența tehnologică obținută în procesul de fabricare a bateriilor auto va fi aplicată și la cele de tracțiune. Și pentru că modernizarea, ridicarea gradului de competitivitate, nu puteau ocoli, cum e și firesc, nici cea de-a 3-a mare familie de acumulatoare, cele staționare, trebuie menționat că, în cursul anului 1984 s-au realizat la „Acumulatorul" 6 noi tipuri de baterii cu plăci tubulare, care le înlocuiesc pe cele cu plăci de mare suprafață. Modificarea constructivă a permis reducerea greutății, a consumului de plumb și a lucrărilor de întreținere precum și asigurarea unei funcționări excelente chiar în condiții de șocuri puternice, cum ar fi seismele.

Pentru a ilustra pasiunea, spiritul revoluționar cu care cei de la „Acumulatorul" se preocupă de modernizarea tehnică a producției, inginerul Nicolae Stancu mi-a spus că numai în anul acesta au fost înregistrate circa 25 de brevete de invenții și inovații. În acest spirit revoluționar comunist, au înțeles oamenii muncii de la „Acumulatorul" cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite de la înalta tribună a Congresului al XIII-lea al partidului: „Dezvoltarea industriei în cincinalul viitor se va realiza îndeosebi prin modernizarea mijloacelor de muncă și a structurii producției, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al acestora, introducerea continuă și aplicarea largă a tehnologiilor avansate".

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Din inimă, pentru inimă

Doctorul **Petru Lădariu** este un nume de rezonanță în binecunoscuta stațiune Buziaș. În anul 1962 a venit aici ca stagiar secundar și aici a rămas. Concomitent cu activitatea profesională a desfășurat o intensă activitate politică. Nu de mult a fost ales secretar al comitetului de partid pe stațiune, muncă ce-l onorează, și-l pasionează. Cînd l-am vizitat era încă preocupat de sarcinile ce-i revin în noua sa calitate. Cum, personal, prefer pentru o discuție gazetărească un om care vibrează la tensiuni înalte, am profitat de împrejurarea dată și, cu carnetul și creionul în mînă, întreb:

— Drumul dumneavoastră în viață a fost greu?

— Mi-aș permite, fără supărare, să vă corectez. Nu e vorba de greutatea drumului, pe care eu, Petru Lădariu l-am străbătut, ci de întîmplările ivite în drumului stațiunii, succese și neajunsuri care, analizate cu răspundere, ne-au indicat calea ce avem de urmat. De multă vreme ne-am axat întreaga muncă pe marele eveniment politic, Congresul al XIII-lea al P.C.R., și dorim să avem rezultate pe măsura marelui eveniment.

— Nu este un secret pentru nimeni că anul trecut, pe lîngă prețioase succese, ați fost confruntați și cu mari probleme...

— Am luat toate măsurile pe care le-am crezut de cuviință pentru rezolvarea lor.

Totdeauna iarna pune, firesc, probleme, se ivesc dereglări nedorite. Am luat măsurile pe care le-am crezut de cuviință pentru rezolvarea lor.

— Pînă una alta, vă rezumîntesc că aveți un director de stațiune experimentat, Nicolae Izgăreanu, că de cîteva luni în funcția de primar a fost numită tovarășa Aurica Orășanu, un om pe cît de tînăr pe atît de energic, oameni care sînt dispuși să facă totul pentru bunul mers al lucrurilor și pe timpul iernii, așa că să privim încrezători viitorul. Să revenim la problemele medicale. Anual vin la Buziaș pentru tratament 40 000 de bolnavi. Vă întreb: cum stați aici cu cercetarea științifică?

— Aria întrebării se cere extinsă. Adevărata cură durează 18 zile și ea trebuie făcută cel puțin 3 ani. Cu cît crește numărul anilor cu atît mai bine. Avem medici la dispoziția pacienților, iar dintre ei, trei sînt doctori în medicină.

— Printre aceștia și doctorul Petru Lădariu.

— Exact. Mai rețineți că dispunem de aparatură de cercetare suficientă. Dacă vom rezolva și problema unui oscilometru vom putea spune că avem dotare la nivel internațional. Evident că din numărul mare de bolnavi care ne vizitează, ne alegem cazurile interesante pe care, cu pasiune, le urmărim de-a lungul anilor. La diferitele consfătuiri, medicii din Buziaș prezintă numeroase comunicări. Anul trecut comunicarea cercetătorilor noștri **„Efectul curei de Buziaș în hipertensiunea la bătrîni"**, a avut un mare succes, iar anul acesta la Iași vom prezenta **„Acupunctura în arteriopatiile membrelor inferioare"**. Legat de Directivele Congresului al XIII-lea, cercetăm acum efectul apelor minerale de Buziaș în unele afecțiuni ale tubului digestiv.

— Tot vă lăudați cu ionii negativi ai Buziașului. De fapt, ce sînt ionii negativi și ce importanță au pentru cardiaci?

— Ionii negativi, cu cît sînt mai numeroși, cu atît ajută ritmul respiratoriu al pacientului, deci o oxigenare abundentă a plămînului, obținută cu un efort minim al inimii. Ionii negativi se găsesc pretutindeni în țara noastră, dar la mare altitudine, care nu convine cardiacilor. Buziașul, rețineți, se află la 128 m peste nivelul mării.

— Am înțeles. Dar parcă liniștea deplină ce se așterne aici, imediat după orele 18, devine prea „obositoare".

— Cînd va intra în funcțiune, totală, noul hotel Timiș, viața la Buziaș va fi mai trepidantă.

— Cunoașteți stațiunea, problemele ei sociale și medicale, mi-aș permite să spun în perfecție căci ați crescut o dată cu ea. În ciuda unui calm aparent sînteți într-o permanentă frămîntare. Acum, în această clipă, ce vă doriți?

— N-aș vrea să părem lipsiți de modestie, dar aș menționa cîteva premiere rezolvate aici la noi și care au trecut neobservate. Campania pe care Flacăra a susținut-o în urmă cu ani în privința Boicilului, la noi a avut un ecou imediat, fiind primii care am folosit medicamentul. Acum avem șase cabinete, care aplică cu bune rezultate acest produs românesc. Tot noi am făcut primele cercetări privind ateriopatiile membrelor inferioare, iar acum elaborăm un vast program privind tratamentul arteritelor. Legat de Directivele Congresului al XIII-lea cercetăm asiduu. Dar marea noastră ambiție e să avem un spital profilat numai și numai pe recuperare. Parcă încercăm un sentiment de jenă cînd aflăm că medicii din Timișoara trimit pentru recuperare tocmai la Covasna, cînd noi sîntem colea, la o azvîrlitură de băț.

— Să sperăm că cele consemnate de noi își vor găsi ecoul scontat...

DAN BÎRLĂDEANU ■

Tunele spre izvoarele energiei

Dezvoltarea bazei naționale energetice și de materii prime — unul din comandamentele suverane ale înaintării noastre, desemnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul la Congresul al XIII-lea, drept obiectiv prioritar, vital pentru economia, independența și forța țării — e o realitate care încorporează, în substanța ei, un uriaș efort material, financiar, tehnic, uman, într-o fierbinte interferare de planuri dinamice, într-o continuă escaladare de trepte. Prezenți, în aceste zile, în bazinul minier Berbești-Alunu, am putut lua, pe viu, pulsul acestei monumentale realități, făurită de niște oameni pe care îi vom numi — fără să ezităm la cuvînt — monumentali.

Sîntem într-un foarte tînăr bazin minier, dar care se situează deja, ca mărime, în plutonul fruntaș al giganților cărbunelui, ocupînd locul al III-lea pe țară. Un orizont de muncă și de viață ale cărui deschideri în timp și în spațiu sînt elocvente pentru dinamismul politicii energetice românești, vegheat cu pasiune și stăruință de secretarul general al partidului. În 1980, anul înființării Întreprinderii miniere Horezu, cu sediul în localitatea Berbești, s-au extras de aici 65 000 de tone de lignit energetic, anul acesta s-a ajuns la 2,5 milioane de tone, la sfîrșitul cincinalului 1986—1990 se vor atinge 8 milioane de tone pe an. Din cele 100 tone de cărbune stabilite de Directivele Congresului al XIII-lea pentru anul de pisc al viitorului cincinal, o prețioasă parte va izvorî de aici. Exploatări subterane și „mine la zi", mii de mineri, mii de destine, fiecare cu o anume culoare expresivă — nu știi pe care să-l alegi! — se adună aici într-un unic tumult creator, dînd sunet plin istoriei locurilor.

Minele, carierele, cu toate anexele și suprastructurile (clădiri administrative, industrii adiacente, șosele și drumuri de acces etc.), sînt denumite de constructorii lor „obiecte". Nu știm cu cît umor, sau, poate, nu cu umor, poate că ei, constructorii, așa le văd, ca unii care, edificîndu-le, le domină, avînd asupra lor o privire de sus.

Astfel de „obiecte" sînt și cele patru tunele de pe traseul noii căi ferate Băbeni-Berbești, destinată transportului cărbunelui din uriașul bazin. Spre deosebire de transportul dominant pînă acum, cel auto, costisitor și lent, cu inerente întreruperi, pe deasupra mai trebuind să înfrunte și vreo 100 de kilometri calea ferată Băbeni-Berbești asigură fluxul continuu, bogat și rapid, scurtînd drumul la 35 de kilometri. Mai mult de jumătate din „obiect" funcționează deja, fragmentul rămas inert fiind și el atacat zi de zi, prin lucrări care înseamnă dislocări și străpungeri de dealuri, consolidări de terenuri, poduri și viaducte peste ape, șosele și văi etc. Densitatea „obiectelor"-lucrări de artă e maximă, iar soluțiile tehnice novatoare abundă.

Intrăm în tunelul Cerna, aflat în plină construcție. Construcție somptuoasă, în care trenul se pierde, decisă așa de calcule care scapă prieprerilor profane și decisă, ni se spune, și de tehnologii de ultimă oră (masivul de piatră și lut e străpuns cu „scuturi", agregate care taie roca, evacuează sterilul, prin boltarii de ciment pe circumferința săpăturii, astfel că în urmă-le tunelul e gata, ferăstruit, rotunjit, betonat, lustruit, șlefuit, sugerînd o perfecțiune de ou), cu rolul lor în crearea aluriu arhitectonice pe care o admirăm. Tînărul inginer Gheorghe Rednic, șeful punctului de lucru, ni-i prezintă pe minerii Alexandru Bogdan și Nicolae Sanda, șefi de schimburi, Nicolae Stanciu, de loc din comuna vecină Roșiile, Constantin Dumitru, tot din Roșiile, pe mecanicii Ion Preoteasa și Marin Popescu, și ei de-ai locurilor. Cei mai mulți, oameni tineri, dar și cîțiva trecuți prin decenii de trudă și prin combustii sufletești care le-au calcinat și părul, dîndu-i culoarea scrumului. Au apucat, ne povestesc, vremurile cînd galeriile se armau cu lemn, cînd lămpile de carbid scoteau din beznele subpămîntului ba fisuri, ba „burdușiri" în pereții de piatră, ba amenințătoare fantome ale copacilor tertiari ziditi în roci, totdeauna gata să se prăbușească peste oameni. Au apucat, ne mai spun abataje în care intrai ca sub pat, într-atît erau de strimte, și în care accidentele nu erau nici măcar spectaculoase. Prins în falca muntelui, ca o nucă, omul piriia nu mai mult de o clipă, rămînîndu-i uneori afară bocancii, altcori nimic. Masivul e masiv, geologia e geologie, drept care și astăzi încă, în epoca tehnicilor ultramoderne, surprizele nu lipsesc, mai cu seamă surpările de terenuri. Tunelul Cerna scurmă printr-un masiv ruinat, șubrezit, bătrîn. Dealurile locului sînt îngrămădiri de materiale eterogene, ciorchini de gresii, nisipuri, argile dispuse într-un echilibru atît de precar încît ți-e frică să spargi de peretele lor un ou. Mai sînt și infiltrări de ape, uneori abundente, ce te silesc, ca să înaintezi doar cu un pas, la tot felul de „sprijiniri" și de „bandajări" ale subteranului, făcute cu minuție de bijutier. Se muncește cu maxime precauții, dar ritmul e ritm, trebuie să-l respecți, trebuie deci să-ți pui la lucru imaginația, să descoperi soluțiile care țin de strîngența clipei. „Tunelul cărbunelui" de la Cerna (ca și cel vecin, de la Copăcenî, cel mai lung de pe noua cale ferată, însumînd 945 de metri) este printre puținele din țară „executate în curbă", lupta cu muntele nefiind decît o parte, nu cea mai drastică, dintr-o bătălie în care cuvîntul hotărîtor aparține complexității tehnice.

Stăm de vorbă, într-o clipă de pauză, cu minerul Nicolae Stanciu. Are aproape 50 de ani, e de loc, cum spuneam, din comuna vecină Roșiile, dar viața de minier și-a petrecut-o, pînă mai acum un an, în Valea Jiului. Între minerii și mecanicii Cernei, a căror vîrstă medie e sub 35 de ani, Nicolae Stanciu face o figură aparte, e „veteranul", e cel căruia, potrivit termenului latin, i se conferă statut de ctitor de familie (de familie minierească, în cazul nostru) într-un nou teritoriu. E bucuros, ne spune, că, în sfîrșit, s-a întors acasă, între ai lui din Roșiile, unde cei mai tineri din neam vor să-l urmeze, să se facă mineri tuneliști. Știe, desigur, cui îi datorează bucuria asta și înțelege să-și plătească datoria cu vechea lui onestitate de muncitor, adînc stimulată de Raportul secretarului general la marele forum al comuniștilor. Perspectiva deschisă minerității românesc, astăzi mai amplă ca oricînd, cere, firește, eforturi de muncă eroice, dar împlinirea ei o să răsplătească din plin nădejdile de prosperitate și forță ce scînteiază pe chipul țării. În ce-l privește, el, Nicolae Stanciu, nu se zgîrcește la aceste eforturi, face tot ce poate (și poate, că de-aia e vechi miner!) ca producția să meargă bine, mereu cu un pas înaintea planului, și ca tinerii din echipa lui, cei mai mulți intrați pentru prima oară în tainele subpămîntului, să dobîndească și știință, dar și conștiință muncitorească. Apelul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a lansat, la tribuna Congresului, pentru pregătirea atentă a tinerilor mineri înseamnă, ne spune N. Stanciu, un apel la însăși grija pentru viitorul minerității la români. Sigur, în subteran e greu, nu rezistă oricine, aici fiecare clipă de muncă înseamnă o performanță tehnică și umană, care în clipa următoare va trebui depășită. Unii tineri nu prea pricep lucrul ăsta, ei își propun numai „să tragă cît li se cere", cît scrie în cifra de plan, nici o zecimală mai mult. Dar asta e o cerință subînțeleasă a muncii, care nu trebuie să se transforme într-o cerință suficientă. Asta ar fi ca și cum ți-ai propune ca toată viața să respiri. Uneori și asta e greu, uneori și respirația e o performanță, dar respirația, la cele mai elementare forme de viață, nu duce nici la personalitate, nici la construcție.

Străbatem alte tunele — Copăcenî, Groși, Berbești —, stăm de vorbă cu alți mineri și mecanici. Ultimul tunel, cel al Berbeștilor, satul-capitală al cărbunelui vîlcean, e cel dintîi ochean săpat în masiv spre izvoarele energiei. Și aici, sute de tineri care s-au investit sau care așteaptă investitura cu titlurile de minieri și mecanici. Traiectorii umane noi se tot fac pe aici mereu, dar, zice Ioana Oproiu, primărița Berbeștilor (un destin „făcut", ajunsă din minieriță la treapta de subinginer, apoi la investirea cu răspundere politică), unele se mai și desfac („nu toți rezistă", vorba lui Nicolae Stanciu), chestiunea ținînd, în ultimă instanță, de neliniștea celui în cauză, de modul în care acesta pricepe lumea în care trăiește și șansa, nesperată cîndva, pe care ea i-o oferă. Fără acest gigantic transplant al noului care sînt minele și „obiectele" aferente, cei ai locului ar fi ajuns, pînă la urmă, dacă nu niște depeizați, oricum cvera pe aproape. Dealurile locului sînt „slabe", deloc faimoase pentru recolte, de pe ele totul, de multă vreme, curgea la vale, și avuții, și civilizație, și speranțe, într-un declin obscur. Ce-l ținea totuși pe omul de altădată în rădăcinile și în virtutea lui era o anume mîndrie istorică, cei ai locului fiind vechi moșneni, „boieri în izmene", dar „boieri", cu buni și străbuni ostași ai Vladimirescului și ai Magherului. Ca și micii hidalgos din Spania lui Cervantes, reduși după expresia românească la sapă de lemn, își ascundeau sărăcia cu hrisoave, cu trufia genealogică, cu drepturile din vechi ajunse de mult abstracte. Cultul istoric devenise pînă la urmă o frînă, închistînd energia, încuind-o în vechi sipete cu moaște și cu hrisoave, transformînd-o din energie în amintire de energie, în nostalgia ei. Istoria, cu dinamismul ei, s-a reluat aici dintr-un punct mort, printr-un autentic șalt, care avea să transforme un pămînt străvechi, redîndu-i împreună cu oamenii lui mișcării, vieții, progresului.

Împreună cu primărița Ioana Oproiu ne-am aruncat o privire în prezentul și viitorul Berbeștilor. Operație inedită aici, unde era obiceiul să-ți arunci ochii doar în trecutul îndepărtat, cît mai departe de azi, cît mai dincolo de ieri, cît mai spre marginile timpului. Satul a trăit, în ultimii doi-trei ani, exodul întoarcerii celor plecați spre industrii; peste 1 500 de inși ai Berbeștilor, rătăciți prin lume, și-au reluat locul lîngă vechile vetre, le-au aprins și, zice primărița, s-au rînduit în juru-le cu mîini întinse, ca să alunge frigul iernatic al depărtărilor cuibărit în ele. Pentru noii mineri și specialiști ai Berbeștilor (nu mai puțini de 3 500) s-au construit aproape 1 000 de apartamente. Un centru civic cu o piață modernă, cu liceu și grup școlar minier, cu casă de cultură, gară, autogară, teren de fotbal cu 1 000 de locuri în tribune, cu magazine, așezăminte de sănătate, podoabe de verde și floare etc., configurează viitorul oraș, unul din noile orașe prevăzute a fi decretate ca atare de Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R. O populație tînără (numai școlarii sînt vreo 700!), cu voioșia, exuberanța și larma ei, dezgheață zidurile vechiului sat, devenite de mult neîncăpătoare, revelînd dimensiunile noi sub care respiră și trăiește astăzi timpul.

La gura tunelului din Berbești, un miner ieșit din schimb își destinde spinarea, apoi mîinile, desfăcîndu-le larg și rămînînd cîteva clipe așa, într-un gest care, fără să fie neapărat statuar, e simbolic. Ai senzația că omul ține în brațele lui întreaga vale a Berbeștilor, oprindu-i vechea fugă spre neant. Și că e gata să plece cu ea, grăbit, spre întîlnirea cu energia.

Prin tunelul tăiat în munte ca un ochean, această întîlnire se vede aproape, foarte aproape.

ILIE PURCARU ■

Adevărurile trebuie cucerite

● Zeno Popovici, un om de prima linie ● Miracolul plantelor de la Vîrciorog continuă ●

Importante contribuții românești în chirurgia faringelui

În domeniul chirurgiei digestive, școala românească de azi, clădită pe o îndelungată și reputată tradiție, numără cîteva personalități de primă mărime, deopotrivă cunoscute în țară și peste hotare. Numele cel mai respectat, inclus în marile tratate ale genului și citat în întreaga literatură de specialitate, este cel al profesorului Dan Gavriliu, ale cărui contribuții sînt socotite de-acum „clasice". Dar nu aceste contribuții de seamă vor face obiectul rîndurilor care urmează, ci altele, mai modeste, dar menite să pledeze și ele, convingător, despre originalitatea și valoarea chirurgiei noastre contemporane. Ele aparțin, spre a intra în subiect, doctorului Zeno Popovici de la Spitalul de Urgență din Capitală.

Mai tînăr decît maestrul său, „n-am lucrat niciodată împreună, dar îmi permit să-l consider pe Dan Gavriliu, alături de Ion Țuraï și Iuliu Șuteu, dascălul meu", Zeno Popovici (născut la 14 februarie 1933, la Reșița) se găsește de mai bine de 20 de ani, mai exact din 1962, în „prima linie" a bătăliei pentru sănătate, meseria de chirurg de urgență fiind una specială, obligînd la decizii imediate, la maximă promptitudine. Obișnuit, astfel de condiții duc, fără a supăra pe nimeni, la rutină, chirurgii din această spiță izbutind rareori, din cauze obiective, să depășească stadiul unor buni practicieni. Excepțiile care există, și sînt destule, nu fac altceva decît să confirme regula, iar Zeno Popovici, doctor în științe medicale, șef de lucrări, membru al Societății internaționale de chirurgie (Basel) și al celei de boli ale esofagului (Tokio), reprezintă una dintre ele. Cînd scriem asta, avem în vedere, ca un prim argument, monografia sa „Traumatismele esofagului", Editura Medicală, 1970, cea dintîi apărută la noi și între cele mai redutabile din lume. Ea a stîrnit încă de la data tipăririi un larg interes, fiind apreciată de autorități ale chirurgiei internaționale ca profesorii francezi Jean Morcaux („sînt în măsură să elogiez considerabila Dv. experiență") și Jean Perrotin („o statistică cu adevărat mondială"), interes care n-a scăzut în ciuda trecerii timpului, „Traumatismele" fiind citate și de „Encyclopedie medicochirurgicale" în 1981 (Paris), precum și în „Chirurgie urgentis" în 1984 (Milano).

Atras, de vreo 15 ani, de esofagoplastii (înlocuiri ale esofagului), Zeno Popovici a cutezat să meargă pe alt drum decît pe cel inaugurat de profesorul Gavriliu, al cărui procedeu, devenit de referință, apela și apelează la stomac, la pilor. Doctorul Popovici a efectuat pînă în prezent, cu rezultate notabile, peste 200 de esofagoplastii cu colon, alegînd această cale după ce va fi studiat, minuțios, sistemul vascularizației colonului și vasele colice, adăugînd puncte de vedere personale, noi, unei chirurgii care, pînă la urmă, tot una de transplant rămîne. El a enunțat, după o asiduă cercetare, un procedeu original de injectare a vaselor colice și, totodată, o clasificare a acestora, lucrarea care le-a cuprins, dată publicității prin „Journal de Chirurgie" (Paris, 1977), producînd o deosebită surpriză în rîndul specialiștilor. Profesorul francez Paul Orsoni, unul dintre promotorii înlocuirii esofagului cu colon, s-a exprimat după cum urmează: „Prin studiile angiografice asupra vascularizației colonului, Popovici a adus o contribuție capitală în coloesofagoplastie".

Dar nu esofagul e, dacă am înțeles bine, principala preocupare a doctorului Zeno Popovici. El s-a dedicat, de aproape un deceniu, faringelui, adică unui organ pe care celebrul Orsoni îl numea „aux pauvres parents". Explicația afirmației de mai sus ne-a furnizat-o însuși doctorul Popovici: „Organ de răscruce, la care se întîlnesc calea respiratorie și cea digestivă, faringele continuă să rămînă insuficient rezolvat. Harta lui, dacă îmi este permisă o comparație, seamănă cu a Africii înainte de expedițiile lui Livingstone. Multe se bănuiesc, puține se știu cu certitudine, motivul fiind simplu: chirurgii maxilofaciali îl lasă orelîștilor, aceștia îl trec chirurgilor generali și invers, faringele fiind pentru unii prea jos și pentru alții prea sus!"

Munca de pionierat, care nici nu se anunța și nici nu s-a dovedit ușoară, l-a captivat pe Zeno Popovici. Chiar dacă modest, specificînd că măcar doi profesori de renume, Dănilă Cinca și Dorin Hociotă, au merite excepționale în lămurirea unor aspecte legate de faringe, el și-a adus, și în această direcție, contribuții substanțiale, clarificînd, de pildă, căile de acces spre faringe în funcție de nervii regionali. Observațiile sale s-au închegat într-o altă lucrare publicată, în 1977, în „Journal de Chirurgie", satisfacția autorului fiind cu atît mai mare cu cît ilustrul profesor Jean Noel Maillard a reprodus un an mai tîrziu schema sa, notînd că „tehnicile de deschidere au fost recent sintetizate de Popovici, după riscul lezării nervilor regionali". Această onorantă recunoaștere a fost întărită ulterior de interesul manifestat față de lucrarea medicului bucureștean de celălalt elev al lui Lortat-Jacob, „părintele" plastiilor de esofag și faringe, profesorul parizian François Fekete. Nici de această dată Zeno Popovici nu s-a oprit la latura teoretică a problemei, ci a îndrăznit, pe măsură ce a căpătat experiență, mai mult, trecîndu-și în cont, pînă astăzi, 30 de faringoplastii, efectuate în cancere, în necroze caustice etc. A încercat, după exemplul școlii ieșene, animată mai întîi de profesorul Nicolae Costinescu și în prezent de conferențiarul Dinu Cezar, cu faringoplastii cutanate, după care a optat asupra celor viscerale cu colon. A abordat și abordează așa-numita „pharyngoplastia vera", procedeu de reconstrucție totală a faringelui cu colon, înlocuind cel 3 pereți ai hipofaringelui (spre deosebire de tehnica de „ventuzare") și asigurînd, printr-o „tapisare" a organului, înlăturarea întregului țesut cicatrizal și a epiglotei.

Aprecierile de peste hotare, măgulitoare la adresa unui demers adesea de pionierat, precum și, înainte de toate, intervențiile chirurgicale realizate de Zeno Popovici în „prima linie" a bătăliei pentru sănătate, într-o clinică dirijată, cu competență și tact, de profesorul Iuliu Șuteu, sînt gata oricînd să depună mărturie despre o muncă rodnică, înnobilată de izbînzi. Este și motivul pentru care am așternut aceste rînduri, încercînd să scoatem din anonimat o activitate ce nu merita să rămînă acolo, elogiile dobîndite de doctorul Zeno Popovici ilustrînd, într-o manieră convingătoare, vigoarea și resursele școlii noastre de chirurgie digestivă, tot mai stimată și respectată azi în lume. Ștafeta, ca să zicem așa, se găsește în mîini pricepute și harnice.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cum decurge experimentul Elthes?

Răspunzînd interesului manifestat de cititori față de tratamentul Elthes al bolilor hepato-biliare, despre care revista noastră a scris în premieră, vă informăm astăzi despre modul în care decurge experimentarea „ceaiurilor de la Vîrciorog" în mai multe clinici universitare din țară, sub cel mai strict control științific. Este exact ceea ce a cerut „Flacăra" în repetate rînduri și — o spunem cu satisfacție — cerința a devenit realitate.

Așadar, la Oradea, sub egida și cu sprijinul **Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie** și sub îndruma cu directă a Comisiei Medicamentului, a **Institutului pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice**, „ceaiurile de la Vîrciorog", se testează pe un lot experimental de studiu (cu zece paturi) la Spitalul județean din Oradea, secția Interne II, sub conducerea medicului Ladislau Elthes și cu concursul colegilor din secție. Lotul este format din 70 bolnavi, care din două în două luni, prin rotație, se reinternează în spital pentru a fi urmăriți clinic și în laborator. Totodată, urmează ambulator tratamentul circa o mie de bolnavi.

S-a constatat o evoluție favorabilă în peste 90 la sută din cazuri, fapt confirmat de rezultate de laborator. Dar atenției! Acest tratament aflat încă în studiu — ca și orice alt tratament hepatic — rămîne inoperant fără un regim alimentar dietetic adecvat și fără odihna indicată și diferențiată în funcție de gravitatea bolii, cooperarea și autodisciplina bolnavilor reprezentînd un factor de primă importanță. Unele (puține) eșecuri este posibil să se datoreze și refuzului, poate inconștient, al unor bolnavi de a înțelege acest adevăr elementar.

Experimentul va continua și se va amplifica în anul viitor. Și la **Cluj-Napoca** s-a format recent un grup experimental la **Clinica medicală I**. Un colectiv similar se va forma în curînd, probabil, la **București**.

Ce relevă analizele medicale la cei o mie de bolnavi mai sus amintiți? Se cunoaște participarea ficatului în metabolismele proteinelor, lipidelor, glucidelor, factorilor coagulării. Or, urmărindu-se în timp analizele de laborator și, prin ele, această participare a ficatului la procese metabolice s-a observat cam la 90 la sută din bolnavi o evoluție pozitivă, din etapă în etapă, în ce privește sinteza proteinelor, scăderea gammaglobulinelor și a transaminazelor, o sinteză îmbunătățită a factorilor coagulării, intensificarea sintetizării colesterolului hepatic — toate oglindindu-se în evoluția subiectivă și obiectivă a bolnavilor. Experimentul Elthes continuă cu toate pînzele sus!

LIONEL NIȚESCU ■

Soarele — combustibil pentru autoturisme

Constructorii și, deopotrivă, proprietarii de autoturisme vor putea deveni în curînd beneficiarii unor dispozitive capabile de a ameliora exploatarea motorului sau chiar de a furniza energie electrică prin conversia energiei solare.

Prima invenție, datorată unui colectiv de tineri ingineri de la Institutul de tehnică de calcul, se referă la un calculator menit să potențeze funcționarea motorului prin nuanțarea injecției de benzină, deci prin optimizarea carburației și aprinderii în fiecare moment, consumul de combustibil reducîndu-se cu circa 20 la sută. El va asigura de asemenea o importantă depoluare, micșorînd smogul ce plutește ca un blestem pe arterele de circulație. Computerul, prezentat la expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României", va transmite vești de la o sondă ce analizează gazele de eșapament, deciziile lui făcînd posibilă o ardere mai completă a gazelor generatoare de noxe.

„Ne-am gîndit, ne-a declarat inginerul Sergiu Budu, să creăm și un calculator de bord pentru afișarea consumului mediu și momentan a temperaturii sau a distanței ce se poate parcurge la o viteză medie cu benzina existentă în rezervor. El va putea oferi și un cod personal antifurt sau alte informații utile". Interlocutorul nostru ne-a asigurat că prețul de cost al calculatorului de afișaj de bord nu va fi mai mare decît al unui aparat de radio, iar cel pentru optimizarea motorului de 2—3 ori mai mare decît primul. Oricum, amîndouă se vor amortiza rapid prin economia de combustibil. Am mai aflat că specialiștii le testează la „turație maximă", astfel ca în 1985 primele calculatoare să poată fi instalate pentru experimentare pe mai multe autoturisme, iar producția lor de serie să înceapă în 1987.

Cea de-a doua invenție, realizată la Întreprinderea de calculatoare aparține unui colectiv condus de inginerul Vladimir Doicaru. Despre aceasta, revista noastră a mai scris cu ocazia obținerii medaliei de aur la Leipzig pentru echipamentele de transmisii prin fibre optice. De data aceasta, cercetările sale au vizat convertirea energiei solare în energie electrică și folosirea acesteia din urmă pentru alimentarea autoturismului. Pe plan mondial s-au mai realizat asemenea proiecte, dar panourile cu celule solare au fost montate pe plafonul caroseriei, înrăutățind designul și forma aerodinamică a mașinii. De aceea, Vladimir Doicaru a pus pe planșetă o idee originală: **implantarea celulelor fotovoltaice în parbrize, sau ceea ce constituie o veritabilă premieră mondială.** Împreună cu colegul său Bogdan Robescu și inginerii Eugen Suhan și Vasile Plăieșu de la Întreprinderea de geamuri din Buzău, a reușit să prindă celulele fotovoltaice între foliile de geam printr-o tehnologie rafinată și pretențioasă ce ține seama de diversele raze de curbură și dimensiuni ale parbrizelor. Pe această cale, energia luminoasă, întîlnind parbrizele, își schimbă identitatea devenind energie electrică. Acest surplus de energie „picat din cer" poate alimenta după preferințe un frigider, un casetofon, o stație de radio, instalația de aer condiționat sau poate **pieura** mereu electricitate în baterie, menținînd-o astfel într-o stare de încărcare permanentă, mai ales iarna. După obținerea brevetului, o „Dacie" a Întreprinderii de calculatoare a fost deja echipată cu un astfel de parbriz colector de heliocnergie.

Cele două invenții prezentate mai sus nu sînt destinate în exclusivitate autoturismelor. Ele pot îmbunătăți randamentul oricăror motoare, de la cele mai mici pînă la cele destinate avioanelor. De asemenea, parbrizele cu celule fotovoltaice pot fi montate chiar și pe carlingele motoplanoarelor, sau pot deschide o nouă perspectivă în construcția automobilului.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Logic, Eridiarom-ul merge înainte!

E a treia oară cînd revenim asupra **Eridiarom**-ului, extractul natural „gîndit" de **dr. Roman Morar**, șef de lucrări la Institutul Agronomic, Facultatea de Zootehnie și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca. O facem, datorită aspectelor de ultim moment survenit în „dosarul"... **Eridiarom**-ului. Ne vedem obligați ca azi, la nici două săptămîni de la apariția articolului „DIN NOU DESPRE ERIDIAROM, EXCEPȚIONALUL EXTRACT NATURAL NOTAT CU „10" DE ZOOTEHNIE ȘI „4" DE UN FARMACIST BUCUREȘTEAN", să revenim pentru a relata evenimentele petrecute în ultimele zile.

— Să consemnăm pentru început... „starea timpului". Se pare că... gerul e senin și temperatura a revenit la normal!

— Da. Se pare că norii au fost numai trecători, deoarece în ședința din 16 noiembrie 1984, O.S.I.M.-ul a acceptat contestația noastră, despre care aminteam în interviul apărut în **Flacăra** din 30 noiembrie 1984. Se pare că dosarul nu era complet. Îl vom completa în cel mai scurt timp și sperăm că nu va mai fi nici o piedică în fața unei brevetări mai mult decît logice, de vreme ce produsul realizat la Cluj, așa cum a reieșit din ședința de dezbatere a contestației, nu e produs de nimeni în lume, avînd toate condițiile de brevetare îndeplinite. Totodată am depus și cererea pentru înregistrarea lui ca marcă.

— De fapt, ce-nseamnă „Eridiarom"?

— Încă nu pot destăinui totul, pînă în ziua brevetării lui. E normal. Explicația pe care o pot da în această fază, este, dacă vreți, **„metodă românească de eradicare a diareelor la animale"**. La momentul oportun, vom putea oferi însă toate „amănuntele"...

— ...Și starea Eridiarom-ului în „institut", devenit și el „stație-pilot" în lansarea noului pentru zootehnia românească?

— E foarte bună. Producem cît putem mai mult. Trebuie să menționez receptivitatea Inspectoratului silvic județean care ne-a asigurat o mare parte din materia primă necesară. Avem speranța că în anul 1985 sutele de kilograme de materie primă se vor transforma în mii. Conducerea județului Cluj, M.A.I.A. — Departamentul Agriculturii de stat ne-au sprijinit și ne sprijină continuu și constant. Sperăm că la anul să transformăm Laboratorul de microproducție într-o stație pilot. Va urma apoi, normal, lărgirea spațiului și redimensionarea personalului, pentru care, de asemenea, avem promisiuni ferme de la conducerea Institutului și a facultății.

— În cei doi ani de la descoperire, ce itinerare a urmat Eridiarom-ul?

— Eu cred că a urmat un traseu constant ascendent. Greutățile, potcnelile, indolelile, le consider azi normale. Important e că ne-am păstrat entuziasmul, optimismul, încrederea în ceea ce facem și tenacitatea. Produsul a fost prezentat la Expoziția cuprinzînd dezvoltarea economiei naționale (E.D.E.S.), organizată la București în vara acestui an, la expoziții locale. Produsul se extinde zilnic. Toți cei care l-au experimentat, cer noi cantități. **Flacăra** l-a făcut mult mai repede cunoscut decît revistele de specialitate și seminariile științifice, unde l-am prezentat, și despre care am publicat pînă în prezent 5 articole. Pînă azi a fost folosit în 77 de unități din 16 județe. Numai în acest an am livrat peste 330 000 de doze.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Vineri, 14 decembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Embleme ale viitorului

Cinci artiști, **Daniela Mirea, Gheorghe Vasiliu, Radu Popovici, Petre Dăncilă** și **Gaspar Barabaș**, expun într-un spațiu din păcate prea mic, cel al sălii de la parter a **Galeriilor Căminul Artei**, o foarte largă gamă de obiecte ce tind să depășească limita funcționalului dar fără a o abandona, totuși, și să se apropie, prin culoare, linie și sugestie de ansamblu, de ceea ce s-ar putea numi obiect ambiental de artă contemporană. Ne aflăm, cu alte cuvinte, în fața unor propuneri ce vizează deopotrivă arta și industria, designul, motiv pentru care expoziția celor cinci artiști se și intitulează Prototipuri '85. Să adăugăm acestor prime amănunte și faptul că Prototipuri '85 s-a născut din inițiativa conducerii **Combinatului Fondului Plastic** a cărei fermă intenție este de a introduce în liniile sale tehnologice, în serii mai mult sau mai puțin mari, exponatele celor cinci artiști care, nu întîmplător, desigur, lucrează efectiv în atelierele acestei fabrici de frumos.

În ordinea de mai sus, deci, articolele de vestimentație ale **Danielei Mirea** impresionează prin sobrietate cromatică, prin calitatea materialului textil (în general în sau pînză toptită) prin linia largă a croiului, prin ingeniozitatea combinațiilor și, nu în ultimul rînd, prin rafinamentul împrimeurilor. În ceea ce-l privește pe **Gheorghe Vasiliu** — cu ale sale grațioase și fragile păsări de sticlă, sugerînd silueta zveltă a unui flamingo, sau a unui cocostîrc abia sosit din zbor, dar și cu ale sale veloze, amintind parcă de vechile planigloburi, ori sfesnice, sau vaze de flori, tot din sticlă, fierăstre, dar dintr-o sticlă albă, parcă vaporoasă, parcă de consistența zăpezii, ori a petalelor albe, de calc sau crini — vom spune că artistul a adăugat soluțiilor tehnologice un ceva poetic de aleasă simțire, o atmosferă inefabilă pe care obiectele sale o degajă din plin. Un alt „sticlar" de excepție, **Radu Popovici**, aduce în prim plan tulburătoarea frumusețe a unor forme de sticlă îndelung șlefuite, aidoma unor cristale ce păstrează forma și căldura mîinii umane, întrucît respectivele forme, de o transparență ca de lacrimă, au fost șlefuite manual. Alături, ca o continuare a acestor șlefuiri, cîteva boluri pe meridianul cărora a intervenit tot mîna omului, a artistului, dar care, totodată, poartă și amprenta prototipului industrial. Tot Radu Popovici mai expune o interesantă serie de broaște țestoase, stilizate și cu multiple funcționalități (pot fi o veioză, o casetă, sau chiar și o fructieră), și-un grup de trei vitralii, unul mai frumos decît celălalt, în fapt trei compoziții cromatice de mare acuratețe. Ceilalți doi artiști, **Petre Dăncilă** și **Gaspar Barabaș**, sînt doi ceramiști ale căror lucrări, într-un evident dialog cu toate celelalte exponate, cultivă linia rotundă și alungită, fusiformă, ornamentele spiralate și, cromatic vorbind, griurile de albastru, de verde sau de galben. Mai decorativ, mai ambiental, Petre Dăncilă a dat pieselor sale un aer mai rafinat, ordinduite, parcă, unor viitoare spații festive, pe cînd vreme Gaspar Barabaș s-a aplecat mai mult asupra funcționalității stricte, imediate, motiv pentru care serviciile sale de cafea sau de ceai, platourile, și carafele sale de apă sau de vin, deși de o frumusețe aparte, de un bun-gust desăvîrșit, par a fi destinate mai degrabă unei întrebuințări cotidiene. Dar, repetăm, majoritatea lucrărilor expuse la **Prototipuri '85** vor intra, cît de curînd, în prima parte a anului viitor, în producția lărgită a atelierelor **Combinatului Fondului Plastic** și ele sînt prototipuri, deci, unor zilnice întrebuințări. Pînă atunci, însă, Prototipuri '85 este o expoziție de gust alert, o expoziție ce se adresează deopotrivă ochiului, mediului intelectual, o expoziție de atmosferă artistică, o expoziție ce se constituie drept o largă serie de embleme ale viitorului.

VICTOR ȚVETAN

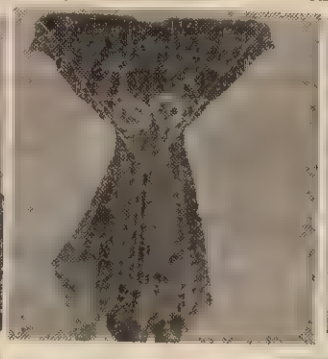
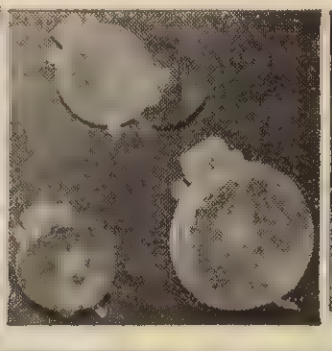
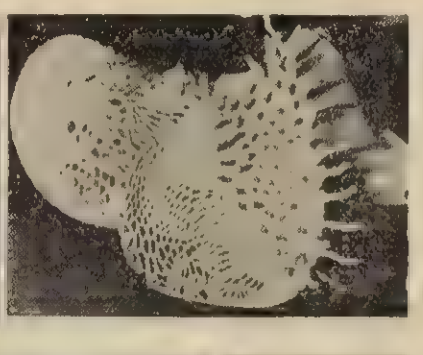

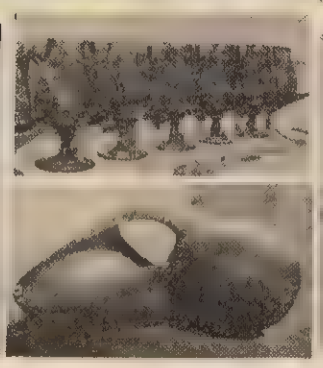

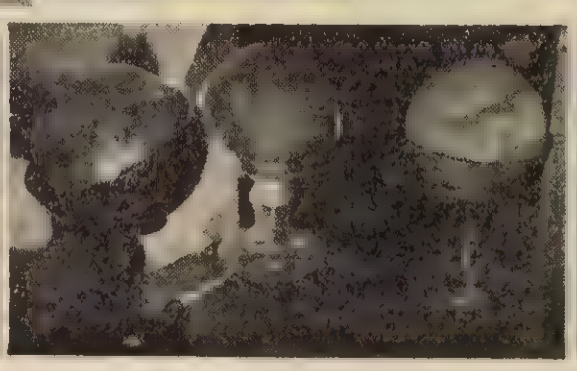

A doua carte cu prieteni

Înzăpeziți în colinde

Pe cînd eram copil și înseram cu poveștile lui pe buze și îngenuncheam, în adumbriri de Dumnezeu, ca să mă rog, înainte de culcare, izbucneam în rîs ca un mic păgîn blond și cîrlionțat, închideam ochii și schimbam cursul vorbelor : moș Ion Creangă, ziceam — și el : moș e tătîne-tu — și mii de drăcușori verzi, cu buzele ostenite și copitele crăpate se porneau s-alerge prin carnea mea — moș Ion Creangă, dă-mi dumneatale nițel derdeluș sub sanie, dă-mi mereu cîte-o poveste, dă-mi-l pe Harap Alb și Dănilă Prepeleac, pune-l pe Ivan Turbincă să-l taie cu paloșul pe popa Danciu, că mi-a spintecat palma cu nuiaua, din pricina psaltirii, dă-mi turtă dulce de la Brăila, iartă-mă că am furat covrigii bunicilor, du-mă pe mine la Humulești, dar nu-l lua și pe tata că vă fură cam...

Apoi am crescut. Mai mult în pelin, mai puțin în sulfină.

Și cu toate că viața-i o nesfîrșire de pierderi succesive, n-aș fi vrut niciodată ca să mă nasc fir de iarbă sau fulg de zăpadă. Mi-ar fi fost dor în veșnicie de făptura ce-o am numai pentru a-i citi pe Creangă. Cînd mă bîntuie un fulger negru spre lepădări și singurătăți, cînd sînt mai singur decît singurătatea și nu stau la masă nici cu mine,cînd știu că o pedeapsă m-așteaptă la colț, nu ca să facă să mă doară ceva, ci să se-mplinească pe sine însăși, mă streoor într-o noapte plină de multe nopți, în patul unui plaur curgînd pe Dunăre, deschid **Amintiri din copilărie** și tot ce e bun în mine se însuflețește să stea în picioare.

Moș Ion Creangă, murmură un piriu pe sub fluviul cel mare — și el : moș ești tu, de-acum — spune-mi, acolo la Trisfetitele din rai, într-o margine de circiumă, se vede pădurea și cîmpia, se-alungă-n zvon de frunză pas de căprioară ? Și ce vin bun se bea sub umbrar ? Și-apoi are Dumnezeu gînd de strugure adunat la icoană ? Rugă-i înălțăm ca dumitale și bădiței Mihai să vă țină mereu oala plină. Pentru că noi, pe pămînt, ne-am lepădat de noi înșine și-am îmbrăcat lutul visului ce l-ați visat. Ca să fim mereu acasă. În încordarea ochiului

(Continuare în pag. 14)

FANUȘ NEAGU ■

Fragmente critice

„Linia moderatoare"

Studiul lui G. Dimisianu (**Introducere în opera lui Constantin Negruzzi**, Minerva, 1984) vine după altele, numeroase, scrise de oameni cu gusturi și stiluri diferite. Autorul nuvelei **Alexandru Lăpușneanu** pare a-i mulțumi pe toți. Lovinescu (1913) vede în el un prim foiletonist român și un spirit impresionistic fin și pătrunzător (în **Scrisori**), adversar, înaintea lui Maiorescu, al formelor fără fond. Cine are încă prejudecata că E. Lovinescu este un dușman al valorilor clasice să citească aceste rînduri : „Să ne descoperim de mirarea acestui străbun care pe de o parte tăia în marmură, iar pe de alta împletea din firul de mătase al cuvintelor cea dintîi horbotă de proză literară. A fost cînd și unde trebuia. Inteligență mlădioasă, el și-a întins ațele în toate ungherele (...). Alături de scrisorile lui spirituale, sălătărețe, șerpuitoare în jurul atîtor lucruri, Negruzzi poate arăta și blocul de marmură al lui Alexandru Negruzzi, care nu mai e jocul unei minți rafinate, ci o creație pornită din intuiție artistică"...

Ideea unui Negruzzi om de **juste-milieu** și ideolog cu intuiții junimiste înainte de afirmarea junimismului este acceptată de toți comentatorii. G. Ibrăileanu aduce în discuție **temperamentul** scriitorului (un temperament al ideilor) și-l judecă în funcție de datele spirituale și morale ale Moldovei. G. Călinescu face lui C. Negruzzi o biografie memorabilă și remarcă, în operă, echilibrul între convenția romantică și realitatea individului zicînd că aceasta este „minunea creației lui Negruzzi"... Cercetătorii mai noi (între ei Al. Piru, și, de curînd, cu o monografie fundamentală, Liviu Leonte) întăresc cu elemente noi portretul unui spirit moderat, convins că noi, românii, nu trebuie să dăm „buzna în civilizație" și, în consecință, să nu acceptăm „obrăznicia neexperienței și aroganța științei superficiale". Boierul cumpătat nu-i, totuși, un om al vechiului regim, conservator mărginit. El vrea progresul, dar, ca

(Continuare în pag. 14)

EUGEN SIMION ■

Cronica literară

Romanul politic

Marian Odangiu debutează cu o foarte interesantă carte, un eseu de o netăgăduită actualitate cu titlul **Romanul politic** (Facla, Timişoara, 1984). În ultimii ani, cu prilejul apariţiei diverselor romane, s-a vorbit insistent de această specie a cărei prezenţă în literatura română nu mai poate fi ignorată. Ce este un roman politic ? Iată o întrebare la care Marian Odangiu caută un răspuns. Îl caută mai puţin în domeniul teoriei, cît al practicii, fiindcă aşa cum s-a constatat într-o anchetă despre **Romanul românesc de astăzi (Caiete critice**, 1983, 1—2), puţini se hazardează să arate ce este romanul politic, mulţumindu-se să spună doar ce nu trebuie să fie. În al său eseu despre romanul românesc, **Arca lui Noe**, Nicolae Manolescu susţine că romanul politic trebuie deosebit de cel cu temă politică, istoric sau social, el punînd „problema însăşi a politicului, a mecanismelor şi tipologiei lui" : „Romanele istorice, realiste (sociale — n.n.) de azi sînt populate de personaje şi de tipuri social-istorice (ţăranul sau activistul epocii 1948—1964 fiind cele mai frecvente), dar lipseşte din ele **homo-politicus** însuşi, cu mentalitatea şi comportamentul lui general specific". Şi mai departe : „Politicul nu e socotit doar o temă : este o categorie capabilă să fundeze un tip nou de roman, pe care secolul XIX nu-l cunoştea". Această categorie rezultă dintr-o atitudine în faţa condiţiei umane care, în acest sfîrşit de secol, a devenit aproape o emblemă a existenţei omului (Eugen Simion). Romanul politic decurge din însuşirea de a testa o atitudine faţă de actualitate, subliniază Marian Odangiu, şi nu din furnizarea de documente de date de arhivă.

După ce a operat în primul capitol distincţia care duce la romanul politic între discurs şi document romanesc, autorul se ocupă în capitolul al doilea al eseului său de romanul istoric ca „preistorie a actualităţii", după o definiţie a lui Georg Lukács, exemplificînd cu Eugen Barbu, Paul Anghel, Dan Mutaşcu, Vasile Băran, Mihail Diaconescu, Radu Ciobanu, Florin Bănescu şi Mircea Constantinescu, prozatori inegali cu cărţi dintre 1969 şi 1982, cele mai multe din a doua jumătate a deceniului opt, cînd încep să apară şi romanele politice, discutate în cel de-al treilea capitol, **Realitate politică şi ficţiune românească în treisprezece secvenţe.**

În fruntea romanelor politice, Marian Odangiu pune **Cel mai iubit dintre pămînteni** (1980) de Marin Preda a cărui temă dominantă este „recuperarea sinelui în faţa istoriei" prin dragoste, adică prin înţelegerea neînţelegerii, nu numai cale către sine, dar şi punte către lume : „Ipotezele / ipostazele existenţiale care sînt personajele sale se regăsesc în imaginea totalizantă şi totalizatoare a lui Victor Petrini — un univers care se închide şi se deschide în acelaşi timp". La acest roman ,Preda a ajuns străbătînd două trepte anterioare ale propensiunii pentru politic : prima e a evenimenţialului **(Moromeţii**, I—II, **Delirul** şi **Risipitorii)**, a doua a ideologicului **(Marele singuratic** şi **Intrusul)**. Şi Alexandru Ivasiuc a ajuns la **Racul** (1976), roman parabolă despre iluzia puterii care împinsă pînă la suprema reprezentativitate se autonimiceşte, prin două încercări prealabile **(Apa** şi **Iluminări)**, mai ales în **Iluminări** eroul fiind victima propriului său sistem instituit la un moment dat sub imperiul necesităţii. Alegoric poate fi înţeleasă şi **Vînătoarea regală** (1973) de Dumitru Radu Popescu, prozator la care individul şi istoria formează un tot : „adevărul şi falsul, realitatea şi supradeterminările ei sînt termenii unei ecuaţii mereu deschise către rezolvare". Asistăm la o confruntare ideologică între două stări ale revoluţiei, întîia de fapt şi a doua de drept. În prima, puterea la forme aberante antrenînd dezintegrarea oricărei ierarhii de valori, în a doua puterea e împiedicată să se individualizeze printr-o atitudine raţională, favorabilă circumscrierii într-o ordine a necesităţii. Vînătoarea ciinilor care adusese într-un sat molima turbării se transformă în vînătoare de oameni : „Este o evoluţie cu sens unic, către autodistrugere şi autoanulare : devorîndu-se între ei, bolnavii fac să dispară boala însăşi". **Ucenicul neascultător** (1977) de George Bălăiţă este un roman politic polemic. Naum Capdeaur, fiu de orăşean cu o ţărancă, trăieşte conflictul individului cu dublă extracţie : dintr-un sat constrîns să-şi modifice structura şi dintr-un oraş perimetru de convergenţă a energiilor. Drumul eroului e un drum către conştientizarea noii condiţii a umanului. Două aspecte ale transformărilor revoluţionare sînt reţinute de Constantin Toiu în **Galeria cu viţă sălbatică** (1976) şi **Însoţitorul** (1981). În primul roman, revoluţia e abordată din perspectiva genezei sale, în al doilea din unghiul devenirii ei continue. Amîndouă romanele sînt alcătuite din felii de viaţă conţinînd altfel decît memoria colectivă întregul, nu prin abstracţii şi esenţe, ci prin mituri ce completează spaţiul excedentar al existenţei de fiecare clipă. Romanele lui Augustin Buzura, de la **Absenţii** (1970) la **Vocile nopţii** (1980) îşi apropie, scrie Marian Odangiu, una din cele mai tulburătoare devieri ale condiţiei omului contemporan, ale statutului său politic, ieşirea din dogmă, prin reabilitarea dreptului la liberă manifestare a spiritului, a conştiinţei".

Nu scapă lui Marian Odangiu defectele romanelor politice ale lui Ion Lăncrănjan **(Suferinţa urmaşilor**, 1978, **Fiul secetei**, 1979) în care eroii ilustrează aceeaşi teză a deturnării eşecului existenţial în izbîndă. În schimb Dumitru Popescu are darul tratării eseistice a faptelor, prin teze şi antiteze, fără a se situa polemic faţă de evenimente şi umplînd interstiţiile demersului său ideologic cu un material uman extrem de divers. Autorul nu urmăreşte stabilirea adevărului evenimentelor evocate, ci modul cum acestea s-au repercutat în plan uman. Jurnalul pe care Vladimir Cernea l-l trimite lui Manole Suru ca explicaţie a rupturii iremediabile dintre ei şi testamentul lăsat de Manole Suru la moartea sa scot în evidenţă valoarea absolută a umanului, reper spre care trebuie să se îndrepte orice acţiune întreprinsă în numele unei lumi noi, mai drepte. Trilogia romanescă a lui Dumitru Popescu apare sub genericul „Retorica şi gustul amintirii". Ultimele secvenţe privesc „preţul dragostei şi al puterii" (în **Nişte ţărani**, 1975, **Clipa**, 1976, **Dragostea şi revoluţia**, 1981, de Dinu Săraru), „interminabila istorie a bibliotecii **(Biblioteca din Alexandria**, 1980, de Petre Sălcudeanu), „elogiul iubirii" **(Fascinaţia**, 1977, **Salvaţi sufletele noastre**, 1980 de Laurenţiu Fulga), „minunata poveste a preferinţei" (în cele nu mai puţin de şase romane publicate de Platon Pardău între 1978—1983) şi „discursul întrerupt" (în **Casa ursei mari**, 1978, **Recifu**l, 1979, **Sărbătorile**, 1981 şi **Zigguratul**, 1982, de Paul Eugen Banciu).

Într-un ultim capitol, **Nostalgiile romanului contemporan**, Marian Odangiu fixează cîteva constante ale romanului politic românesc. Ele sînt : relativizarea adevărului prin multiplicarea viziunilor, obsesia dublului (a cuplului antinomic), desfăşurarea acţiunii în prezent şi recuperarea trecutului prin rememorare, obsesia mărturiei şi replica ei, jurnalul, sentimentul ratării conducînd la redescoperirea adevăratei identităţi în raport cu istoria, în fine obsesia reperului pierdut. Concluzie pe care ne-o însuşim : „Romanul politic se află într-o situaţie limită : şansele lui stau în continua regenerare a convenţiilor pe care singur şi le-a impus".

AL. PIRU

Statornicia crezului

Urmăresc de peste treizeci de ani cu interes, cu respect şi la fiecare nouă primă audiţie cu o aparte bucurie drumul creaţiei lui Gheorghe Dumitrescu. Nu este senzaţia uneori ambiguă pe care o provoacă întîlnirea unor teritorii cu totul neştiute şi nici, desigur, aceea creată de instalarea într-un peisaj sonor confortabil, cunoscut. În operele, oratoriile, simfoniile sau cîntecele lui Gheorghe Dumitrescu descoperim mereu reînnoita imagine a unui făuritor de frumuseţe care urmăreşte, cu admirabilă consecvenţă, un unic ideal estetic : a reflecta într-o expresie muzical-poetică de factură contemporană îndelungata plămădire a spiritualităţii naţionale şi a formării conştiinţei istorice a poporului român, ţel care, de altfel, se articulează intim cu străvechiul rost social al frumosului. Drumul acesta, al creaţiei lui Gheorghe Dumitrescu, e deschis de un superb portal : oratoriul istoric **„Tudor Vladimirescu"**. Era o minunată zi de toamnă bucureşteană acel 24 septembrie 1951 cînd prima audiţie, la Ateneu, sub bagheta lui George Georgescu, provoca un şoc emoţional puternic şi care avea să fie îndelung reverberat. Se întîmpla, într-adevăr, ceva nou în muzica acelor ani, ceva nou şi ceva mult aşteptat. Suflul de autenticitate al acestei muzici — tablou de epocă slăvindu-l pe „Domnul Tudor" într-o viziune monumentală — a apărut ei însuşi revoluţionar într-un timp în care exercitau presiuni conformismul cultural şi o anumită estetică dogmatică. **„Tudor Vladimirescu"** include, desigur, pagini de antologie ale muzicii româneşti („Marşul lui Tudor", „Cîntecul oltencelor", „Cîntecul mamei lui Tudor", „Blestemul Oltului"), dar însemnătatea acestei partituri în cultura românească este ieşită din comun. Pentru întîia dată, arta sunetelor a oferit o creaţie inspirată din istoria patriei care poate fi aşezată alături de opere majore ale literaturii şi artelor plastice. **„Tudor Vladimirescu"** este o piatră de hotar prin care muzica îşi ocupă locul ce-i era rezervat lîngă dramele lui Delavrancea şi Iorga sau romanele istorice ale lui Sadoveanu.

Se inaugura, prin acest oratoriu istoric, **Ciclul Jertfei**, unul dintre cele două mari trasee în care se grupează cvasitotalitatea creaţiei de operă şi oratoriu a compozitorului : operele **Ioan Vodă cel Cumplit, Răscoala** (după romanul omonim al lui Liviu Rebreanu), **Decebal, Fata cu garoafe** — omagiu adresat martirilor clasei muncitoare — **Vlad Ţepeş** şi **Marea iubire** (în care simbolul jertfei este ridicat la o dimensiune planetară : pledoarie pentru cel mai elementar dar, astăzi şi cel mai periclitat drept al omului — dreptul la viaţă) şi oratoriile **Grivi**ţ**a Roşie, Zorile de aur, Pămînt dezrobit** şi **Soarele Neatîrnării** se constituie într-o autentică frescă naţională, făurită într-un limbaj viguros, care se alimentează permanent, şi într-un mod cu totul personal, liber, din rădăcinile mereu vii ale culturii populare : cîntecul bătrînesc, doina, colindul şi din tot ce îi este propriu spaţiului muzical şi poetic românesc.

Marea deschidere a lui Gheorghe Dumitrescu faţă de toate aspectele esenţiale, profunde, ale spiritualităţii româneşti, curiozitatea sa intelectuală mereu vie, — pasiunea pentru istorie fiind egalată de veneraţia pentru poetica eminesciană, de interesul major faţă de manifestările filozofiei şi, desigur, ale culturii tradiţionale româneşti în totalitatea şi marea diversitate a formelor ei — au condus cu necesitate spre făurirea unui tronson de creaţii care reprezintă o impresionantă apologie a marilor simboluri româneşti. S-a constituit astfel în **Cîntul Miturilor** alcătuit din oratoriile-balet **Mioriţa** şi **Luceafărul**, oratoriile **Din lumea cu dor în lumea fără dor** şi **Marea Trecere**, operele **Meşterul Manole, Orfeu** şi **Geniu pustiu** (Poesis).

Solitară, în afara celor două cicluri, este ultima creaţie, opera inedită **Ivan Turbincă**.

Cinci simfonii, de diferenţiată expresie şi semnificaţie, sînt elementele majore din domeniul muzicii orchestrale ; un număr imens de piese corale, de la cîntece directe, de factură revoluţionară, la subtilele madrigale pe versuri de Eminescu ; muzică de cameră, muzică de scenă şi de film — toate acestea însumînd pînă acum peste 150 de numere de opus, ne dau imaginea unei creaţii deschise care are a se mai îmbogăţi cu noi titluri, spre împlinirea marelui proiect asumat. Oricum, din oricare unghi ar fi considerată, creaţia lui Gheorghe Dumitrescu îşi afirmă necontenit organicitatea.

RADU GHECIU

FILM

Chipurile demnităţii

Cu **O lumină la etajul zece**, Malvina Urşianu, scenariu şi regie, revine asupra filmului de actualitate, în care aduce toate achiziţiile personalităţii sale artistice : rigoare, construcţie îngrijită, atent supravegheată, în care nimic nu este lăsat la voia întîmplării, de la detaliul de imagine la amănuntul de expresie fizionomică, o calofilie de o speţă aparte, dezvoltîndu-se în imediata vecinătate a ...anticalofiliei (frumuseţea vine în filmele Malvinei Urşianu dinlăuntru şi această exigenţă modelează întreaga concepţie a filmului).

Întîia calitate a scenariului stă în economia lui de date epice. Despre Maria Dinu (încă) tînără ingineră aflată, la începutul filmului, pe chiar graniţa ce desparte în două destinul ei (condamnată sub acuzaţia de sabotaj, Maria Dinu este eliberată în urma unei reviziuiri a dosarului său, imediat după Congresul al IX-lea al partidului şi reintegrată în aceeaşi muncă) nu aflăm prea multe lucruri. Revenirea la viaţa în libertate echivalează pentru ea cu o adevărată **renaştere.** Viaţa e redescoperită pas cu pas. Un combinat — un director reticent, înclinat spre partipris-uri, un secretar de partid uman, generos, o hală de turnare cu forfota ei obişnuită. Un autobuz încărcat şi curgerea matinală a riului de oameni care vin la lucru. Un cartier nou, cu norol mult şi schele. Un bloc cu zece etaje, al cărui lift nu funcţionează încă. Un apartament sumar şi rece mobilat, pe care îl umple numai o orgolioasă singurătate, trăită cu voluptatea celei mai autentice comuniuni. Un magazin de obiecte de menaj. Cîteva pete de culoare: un revelion la o cabană, zăpada, un cring umil, primăvara şi cam atît. Printre imagini, cuvinte puţine, gesturi din economie, sugestii discrete, dar penetrante. Cuplul Irina Petrescu (Maria Dinu) — Gheorghe Dinică (avocatul) — cuplul neautentificat la nivelul subiectului, pentru că eroina îşi păstrează în final singurătatea, iar bărbatul se angajează vrînd-nevrînd în experienţa paternităţii — conţine însăşi ideea centrală a scenariului : **demnitatea.** Demnitatea de om pur şi simplu, independentă de orice atribute de ordin social.

O lumină la etajul zece polemizează, într-un fel, cu literatura „obsedantului deceniu". Nimic din „vindecările" posibile numai socialmente, nu şi sufleteşte, pe care ea le consacră. Maria Dinu nu reclamă răni de neşters, nu se socoteşte frustrată, nici marcată pe viaţă. Cu o fermitate care, firească, se instituie ca **model**, dar nu şi ca soluţie la indemina oricui, ea şterge cu buretele trecutul. Ceea ce reuşeşte încă să o mai doară nu e **amintirea**, încrederea înşelată **atunci**, ci numai neîncrederea oamenilor de acum. Demnitatea inginerei frizează un superb fanatism, care nu e rama clişeului, care scoate subiectului scenariului din seria cunoscută a „revizuirilor", a „reparaţiilor" generoase.

Alături de **Irina Petrescu**, figurînd un destin ambiţios angajat în salvarea echilibrului interior, într-o interpretare extrem de sensibilă, simplă, cu foarte puţine îngroşări (chiar şi acelea justificabile la un moment dat în ecuaţia personajului — scena cu decoraţia, de pildă), **Gheorghe Dinică** realizează o creaţie extrem de interesantă. El nu încearcă să-şi îndulcească expresia, punînd asprimea şi chiar uşorul cinism în slujba omeniei funciare a eroului. **Mircea Diaconu**, în rolul episodic al zidarului Trică, este aici la înălţime. Mult firesc, jovială detaşare. **Florina Luican** are multă culoare şi vervă. Imaginea, semnată de Sorin Ilieşiu slujeşte inteligent intenţiile regizorale. Un film color, care tinde la „ascetismul" peliculei alb-negru, **O lumină la etajul zece** este o creaţie care îşi asumă finalitatea în deplină cunoştinţă de cauză.

TANIA RADU

CAP LIMPEDE

Evocare Alexandru Oprea. Muzeul Literaturii Române a organizat, în cadrul tradiţionalei serii de evocări literare **„Rotonda 13"**, o manifestare dedicată lui Alexandru Oprea la împlinirea unui an de la dispariţia sa.

Au fost invitaţi să-l evoce personalitatea: Ioan Alexandru, Paul Anghel, Dumitru Bălaeţ, Adriana Daia, Ion Lăncrănjan, Edgar Papu, Mihai Ungheanu şi Romulus Vulpescu. A prezidat acad. Şerban Cioculescu. Şi-au dat concursul actorii Maria Ploae şi Adrian Pintea.

Spectacole jubiliare. După spectacolele jubiliare cu **Tartuffe** de Molière şi **Cabala bigoţilor** de Mihail Bulgakov în regia lui Alexandru Tocilescu care s-au jucat recent pentru a suta oară, Teatrul „Bulandra" a prezentat joi, 6 decembrie, ora 19, la sala de la Grădina Icoanei, cea de-a 200-a reprezentaţie cu piesa **Năceala** de Marin Sorescu. Regia aparţine lui Dan Micu iar scenografia lui Dan Jitianu.

De asemenea, spectacolul cu piesa **O zi de odihnă** de Valentin Kataev se va reprezenta tot pentru a 200-a oară la Ţăndărei, în seara zilei de 13 decembrie 1984.

Regia aparţine lui Valeriu Moisescu iar scenografia lui Dan Jitianu. **Reluare.** Teatrul „Bulandra" a reluat marţi 27 noiembrie a.c. spectacolul cu piesa **Ferma** de David Storey. Din distribuţia spectacolului fac parte : Dina Cocea şi Ileana Predescu, artiste emerite, Petre Gheorghiu, Irina Petrescu, Mirela Gorea, Marcel Iureş şi Răzvan Ionescu. Regia aparţine Sandei Manu. Premiera spectacolului a avut loc în stagiunea 1975—1976.

Expoziţie de foaier. Teatrul Mic găzduieşte o nouă expoziţie, de această dată de pictură. Semnatarul ei se numeşte **Dan Popovici**, un tînăr pictor ce se simte deopotrivă atras de peisaj şi de portret, cu precădere excelînd în peisaj, mai ales atunci cînd îşi refuză, de la bun început, un aer uşor romantic, parcă dedulcit, parcă mult prea poetic. Ne referim la două peisaje cu cai în galop sălbatec, sau la alte două lucrări, un cring de toamnă, ori un amurg peste măsură de învăpăiat. În rest, ceea ce înseamnă alte aproximativ 15—20 de peisaje, Dan Popovici etalează o tuşă sensibilă şi modernă, cu valenţe cromatice ferme, intenţia sa, de-a sugera o anume atmosferă, materializîndu-se pe deplin în spaţii ce se-apropie mai mult de pictura de miniatură. Din acest punct de vedere, al miniaturizării peisajului, Dan Popovici a dat dovadă de o inteligenţă artistică demnă de toată lauda, întrucît expoziţia sa este privită între două acte, în pauza unui spectacol. În atari condiţii, cînd timpul se comprimă, cînd numărul spectatorilor pe metru patrat este supermărit, un tablou se lasă mai lesne privit şi, eventual, înţeles, dacă se înscrie într-o dimensiune mai restrînsă. Facem astfel, felicitîndu-l pe Dan Popovici, apologia expoziţiei de foaier, idee pe care, între alţi oameni de teatru, cei de la Teatrul Mic o promovează şi o susţin cu pasiune, cu dragoste faţă de frumos, cu încredere în numele mai mari sau mai mici ale artelor plastice. **(Victor Niţă)**

Recital. Genul recitalului de poezie pentru televiziune numără, de la o vreme, cîteva reuşite, datorate atît calităţii interpretării, cît şi profesionalităţii realizatorilor. În persoana Elenei Dumitrescu, televiziunea a pierdut recent un astfel

Rolando Certa:

„Admir și iubesc eroismul curat, patriotismul bun și de omenie"

Unul dintre scriitorii străini care au făcut mult bine literaturii române peste hotare în acest an este poetul italian Rolando Certa care a invitat la cea de-a treia întîlnire a scriitorilor din spațiul Mediteranei și doisprezece scriitori români ; prezența noastră la acest simpozion internațional prin comunicări și o zi dedicată poeziei românești au făcut ca, între cele peste douăzeci de delegații, cea românească să fie printre cele mai apreciate. Ecoul întîlnirii din Sicilia, cuvintele noastre s-au răsfrînt și în presa din alte părți ale lumii.

Acest om tînăr încă, de cincizeci de ani, Rolando Certa, născut la Palermo, autor a peste treizeci de cărți, editorul unei reviste periodice Impegno 70 (Impegno 80, acum), ce apare de 14 ani, revistă ce a publicat și multă poezie românească, este inițiatorul, sufletul întîlnirii internaționale a scriitorilor și oamenilor de cultură, ajunsă la cea de-a treia ediție acum, ce are loc în Sicilia, în orașul pescarilor Mazara del Vallo. Tată a cinci copii, traduș în nenumărate limbi, Rolando Certa este un om angajat în viața socială a țării sale, în Sicilia fiind membru al Partidului Comunist Italian, consilier municipal ales pentru a cincea oară, viața sa fiind cea a Sicilici pe care o iubește cu ardoarea poetului și patriotului.

L-am auzit vorbind în Sicilia cu harul său convingător, bucurîndu-se de ecoul comunicărilor noastre, îmbrățișîndu-ne pe noi, românii, în public, atunci cînd versurile noastre ovaționau sala.

Cu prilejul apariției antologiei poeziei siciliene editată la Timișoara, de Facla, în traducerea italienistei și poetesei Eta Boeriu, premiată cu aur în Sicilia în acest an, Rolando Certa a fost la București oaspete al Uniunii Scriitorilor.

La această masă de lemn, lîngă un pahar de vin, ne-am continuat convorbirea începută în Sicilia într-o seară de curînd. Transcriu pentru revista Flacăra din convorbirea noastră :

I.A. : Sunteți în România pentru a treia oară după cîte îmi dau seama. Pentru cîte ați făcut între mai buna cunoaștere a poeziei și culturii românești în Italia vă socot frate al nostru cum știu că în adîncul inimii ne socotiți și dumneavoastră pe noi. În scrisorile ce mi le trimiți îmi spui iubite frate Ioanfe.

R.C. : Cu ce să încep ? Acum sunt copleșit de marea bucurie ce am avut-o la Timișoara cu prilejul lansării antologiei de poezie siciliană tradusă în românește ; pot spune că a fost momentul cel mai mișcător din viața mea seara întîlnirii cu iubitorii de poezie din Timișoara care au asaltat librăria, iar zecile de copii care mi-au încărcat brațele cu flori mi-au smuls lacrimi. Nu voi uita niciodată acest eveniment. Da, iubire pentru poezie, iubire pentru frăția dintre România și Italia, dintre țările noastre latine surori.

I.A. : Timișoara are și un Teatru de poezie unde versurile poeților contemporani, cîte un autor în două spectacole în aceeași zi, pot umple sala Teatrului Național și oamenii își cumpără biletul de intrare să asculte poezie.

R.C. : Este o mare bucurie a vieții mele să descopăr această dragoste față de cuvînt, față de poezie. Atîta candoare nu poate să nu facă lumea mai bună. Acum sunt în România în vederea pregătirii Antologiei poeziei românești pe care dorim să o prezentăm cititorilor din Italia, căci am sentimentul limpede și cunoștința că se scrie o mare poezie în România.

I.A. : Vreți să vorbim despre rostul poeziei astăzi ? Eu v-am vorbit în Sicilia despre rostul ei. Te ascult acum pe Dumneata, aici, în casa mea, ce spui despre poezie ?

R.C. : În discursul meu de la Întîlnirea internațională din Sicilia am spus despre poezie ce cred eu. Iată îți spun acum ce este poezia pentru lume. Poezia este aerul vital, pîinea ce o mîncăm, sufletul omului care are nevoie de hrana esențială a ființei umane. Este starea de candoare, dorul după neprihană și fericire. Starea existențială a omului este legată de rostirea poetică. În adîncimile ființei sale omul este poet doritor de cele ce-l smulg din beznă și indolială, din deznădejde și nedreptate.

I.A. : Aproape la fel îmi vorbea aici la masa aceasta marele poet francez Pierre Emmanuel ce s-a stins cu numai cîțiva ani în urmă. Pierre Emmanuel vorbește de limba originală, limba mamă a marilor creatori din orice domeniu care este graiul poetic din străfunduri. Este dorul irezistibil al sufletului după comuniune, după eterna iubire între viață. Ce avem mai profund în istorie, în sufletele noastre, provine din rostirea poetică.

R.C. : Așa este dar rostirea poetică este mama tuturor artelor, străfundurile poetice pot izbucni și în alte forme de artă derit în poezie, în pictură sau muzică de pildă.

I.A. : Da, însă dorul absolut este legat de Logosul devenit istorie.

Alunecăm cu acest gînd într-o altă dimensiune ce vreau să o atingem măcar în convorbirea noastră. Anume este graiul poetic universal căutînd să vorbească unei anumite stări sufletești morale, existente la un moment dat în istorie în mai multe părți ale lumii, bunăoară, angoasa, absurdul, spaima sau este mai degrabă universal căutînd să întrețină să descifreze adîncurile însondabile sufletești ale unei națiuni care a durat în istorie întemeiată fiind pe virtuți existențiale nu pe stări. „Mai precis ești universal vorbind pe înțelesul multora dezrădăcinați sau pe înțelesul unic al celor ce nu se dezic de forța iubirii, a adevărului, a angajării la greul unei familii, al unei Patrii cum spune Bălcescu prin jertfa de sine. Am văzut în Sicilia cum stăteați încremeniți cînd vă rosteam versuri legate de ceea ce nu știți nemijlocit provenind din adîncurile sufletești ale țăranilor Transilvaniei.

Poezia ori este întrupată în ființa unui neam ori exprimă sufletul unei semințiii cu toate speranțele și credincioșia și iubirea ei ori nu este nimic. Noi poeții suntem oceane numai dacă ne zbuciumăm între hotarele limbii ale unei națiuni.

R.C. : Nu limbile ne despart pe noi, oamenii, ci răutatea, lar comunicabilitatea între oameni o mijlocește poezia nu leșind din națiune sau limbă, ci din nesemnificativ abstract, din narcisism, din izolare. Cuvîntul parola ne face universali. A ne lega de forțele lui înseamnă a putea ieși cu un mesaj arzător față de ceilalți oameni.

Parola a născut civilizația lumii, cu parola a început lumea. Omul vorbind, consumînd grai, consumînd energiile cuvîntului, s-a desălbăticit.

I.A. : Mîncînd cuvînt hrănindu-se cu Logos.

R.C. : Parola este în adîncul omului. Omul din adîncuri cu limba din adîncuri este poetul. Între misterul inimii și misterul firii se interpune Logosul.

I.A. : De aceea cred că poetul este și grădinarul limbii, întreține cultura graiului ; versul este îngrijit rostirea ține de sacerdoțiu atît de nemuritor exprimată îngrijită la voi de un Dante.

R.C. : Și de Eminescu la voi. Nu-s de acord cu limbajul mass-mediei, langajul banal, depersonalizat, desfrunzit de taina frumuseții.

I.A. : Uite, am să te întreb : ce ai luat din sufletul tău de acasă venind spre România să ne aduci nouă prietenilor tăi ? Eu, iartă-mă că ți-o amintesc, în mai, cînd am venit în Sicilia, v-am adus cele ce vi le-am spus și ne-am bucurat unii cu alții.

R.C. : Frate Ioane, omul nu poate trăi izolat. Fiecare om are problemele lui personale, dar nu se poate trăi singur. Pentru că refuz și nu pot trăi singur am nevoie de frăția altora a poeților cu suflet mare și adevărat.

Apoi, aici în România noi ne descoperim pe noi înșine în ceea ce am avut comun am pierdut poate sau nu băgăm de seamă că avem. Poate am venit să iau, înainte de toate, să culeg florile bucuriei, ale candorii acestor copii minunați ce m-au fericit în Timișoara.

Să descopăr omenia românilor umanitatea latinității noastre. Apoi să întrețin un dialog atît de minunat început cu sufletul vostru în Sicilia.

I.A. : Ce ai descoperit aici la noi ?

R.C. : Un mister am descoperit aici. Zilnic aici pe stradă mă lovesc de cuvinte ce sunt aceleași și în siciliana mea. Duminică, miercuri, piersică înțeleg aproape tot fără dicționar. Am tradus zece poezii din Blaga al vostru din Transilvania. Mă pasionează istoria voastră, eroismul poporului român. Îl cunosc de pe Columna lui Traian din Roma care este și a voastră pe marele erou Decebal. Admir și iubesc eroismul curat, iubesc patriotismul bun și de omenie. A-ți iubi Patria nu înseamnă niciodată șovinism. Apoi am descoperit aici cît de iubit poate fi un poet italian. Simt că sunt foarte iubit în România și asta mă face fericit. Este ceva nou pentru mine.

I.A. : Așa ne simțim ca poeți noi aici. Ne iubesc oamenii, ne citesc cărțile și ne scriu scrisori de iubire. Asta ne dă curaj

R.C. : Mi-am dat seama din poezia ta Mama Roma ce ne-a bucurat pe toți în Sicilia cînd ai rostit-o. Am scris despre tine după ce te-am auzit. Iată sunt bucuros nespus că stau cu tine de vorbă la masa ta de lucru, lîngă copiii tăi. Asemenea legături personale între poeți fac bine lumii. Suntem frați pentru că iubim oamenii și tot ce-i frumos și ziditor pe pămînt. Acum pregătesc Antologia poeziei românești în Sicilia.

I.A. : Rogu-te să spui un cuvînt pentru tinerii din România. Știi că sunt cinci milioane de copii la noi în școli și universități ? Eu personal sunt foarte preocupat de creșterea lor între cele frumoase și adevărate legați de tradițiile bune de rînduielile curate ale înaintașilor angajați în istorie în familie.

R.C. : Iubesc și eu tineretul și viitorul tinerilor țării mele mă preocupă ca tată și poet. Am cinci copii. Ce să le spun decît să-și vadă de lucru, de studiu. Sunt vremi grele care îl cer pregătit pe fiecare de timpuriu. Apoi să fie echilibrați. Extremele sînt dăunătoare. Să îmbine studiul cu arta și drumețiile. Să-și iubească părinții și Patria. Iubindu-ți propria Patrie te respectă și alții înțelegi iubirea altora pentru valorile neamului lor. Iubindu-ți Patria nu poți deveni șovin.

I.A. : Îți mulțumesc pentru dialogul din seara asta ce s-a putut desăvîrși întrucîtva sau hai să zicem l-am pus pe drumul cel bun pentru a nădăjdui să-l putem continua.

IOAN ALEXANDRU

PLASTICA

Cartea miniaturilor și a manuscriselor ornate

Martori importanți ai procesului de edificare spirituală, cărțile din vechime consumă un destin paradoxal : mărturia lor e atît de codificată, datorită unor pricini nu întotdeauna foarte deslușite, nu întotdeauna lesne de explicat, încît apare riscul de a nu le putea aprecia corect și oportun însemnătatea. Aceste cărți trebuie indeobște restituite pre limba și gîndirea unor alte cărți. Bucoavnele moștenite din secoli ne sînt de două ori inaccesibile : în fapt și în esență. Se poate întîmpla să le avem în mînă și să nici nu le bănuim rosturile, cum e posibil să fim totuși pregătiți pentru delicata operație a restituirii, iar cărțile să nu ne apară în cale, să-și prelungească taina în cine știe ce depozite ori colecții, sub straja cine știe căror interese.

Cu seria **„Manuscris"** a Editurii Meridiane, ajunsă cu o anume academică discreție la un număr relevant de apariții, s-a mediat pentru un public cititor mare — și, socotind asiduitatea cu care întîmpină noile titluri, calificat să aprecieze izbînda autorilor — cunoașterea patrimoniului de manuscrise miniate românești, aflate în țară dar și în străinătate. Este emoționant ce succes poate să aibă în librării această serie de cărți de artă atingătoare de un domeniu cu dificultăți și, la drept vorbind, puțin frecventat. La o primă impresie, de manuscrisele miniate pare să se fi ocupat — și să le fi epuizat interesul — cărturari de seamă. O cercetare precum cea întreprinsă acum prin temeinica inițiativă a editurii dovedește că totul rămîne de descoperit. Un exemplu recent e cartea semnată de **Gheorghe Buluță** și **Sultana Craia „Manuscrise miniate și ornate din epoca lui Matei Basarab"**. Din scrierea în discuție apare clar că în epoca lui Matei Basarab, într-un veac (al XVII-lea) de renaștere culturală, miniatura rămăsese un gen nu doar activ, ci stimulat cu înțelepciune și simț al perspectivei. Pare de la sine înțeles că Matei Basarab să fi încurajat cartea, și îndeosebi cartea foarte elaborată în conținut și desen, ca un mijloc de contracarare a influențelor culturale străine. Unele cercetări mai vechi au dat argumente bune într-o această prezumție, dar, în absența unui studiu monografic al problemei, tomurile cu privire de ansamblu asupra artelor românești (ca, bunăoară, tratatul de „Istorie a artelor plastice" volumul II) ignorează calitatea și importanța miniaturii în vremea lui Matei Basarab. Gheorghe Buluță și Sultana Craia pornesc studiul de la un număr relativ mic de manuscrise și reușesc să identifice, ca urmare a unei munci pline de devotament și cu talent de prospector piese de însemnătate majoră, astfel că albumul conține pe un fond de douăzeci și trei de manuscrise. Nu e vorba de o școală, ci de mai multe școli, de o activitate ramificată cu caracter de fenomen.

Cercetătorii au meritul de a fi perseverat într-un teritoriu străjuit de opiniile unor mari istorici de ai noștri, opinii care orientează dar și timorează. „Profilul epocii lui Matei Basarab — conchid autorii — se reflectă într-un mod particular în arta ornamentării și ilustrării manuscriselor, progresul manifestîndu-se prin numărul sporit al acestora, cît și prin diversitatea motivelor ornamentale și a tematicii... Aceste particularități ale creației... permit să se vorbească despre existența unui puternic centru al artei miniaturii în țările române în secolul al XVII-lea".

Frumos tipărită, cu planșe selectate spre demonstrația unei rafinate plasticități, scrisă din dorința de a comunica gîndire, și nu doar date și elemente de relație, lucrarea lui Gheorghe Buluță și a Sultanei Craia e o pildă de pasiune cărturărească.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

de profesionist. Unul din ultimele recitaluri de poezie românească al cărui redactor a fost, s-a difuzat cu cîteva săptămîni în urmă. Versuri de Bacovia, Blaga, Coșbuc, Eminescu, Jebeleanu, Adrian Păunescu ș.a. s-au întîlnit într-o interpretare sensibilă, plină de vibrație și inteligență a rostirii, aparținînd actriței tîrgmureșene **Adam Erzsebet.** Prim plan-uri generoase au exploatat din plin expresivitatea aparte a chipului său, conturînd un moment de poezie mare într-o tălmăcire emoționantă. Peste acestea toate — un gînd reculeș pentru cea care l-a gîndit.

Evocare TV. În regia lui Nae Cosmescu, televiziunea ne-a oferit la începutul acestei luni o frumoasă evocare dramatică a personalității marelui voievod Mihai Viteazul. Simbătă, 1 decembrie, și marți, 4 decembrie, telespectatorii au putut urmări cele două părți ale filmului de televiziune **Mihai Viteazul**, adaptare după trilogia cu același titlu de Octav Dessila. Filmul urmează structura textului dramatic : succesiune de tablouri, ilustrînd principalele momente ale domniei lui Mihai. Riscul liniarității declamative este în general depășit prin solemnitatea de bun gust și de remarcabilă încărcătură afectivă a interpretării. În rolul titular, **Costel Constantin** reușește să impună un nou chip al marelui domnitor, concurînd cu talent și loialitate imaginea cu care ne obișnuise regretatul Amza Pellea. Jocul lui e sever, economic, evitînd inteligent poza martială și grandiloc venta obositoare, chiar atunci cînd replica le-ar putea presupune. Cu Mihai Viteazul, Costel Constantin face unul din cele mai bune roluri ale carierei sale.

Dintr-o distribuție foarte numeroasă (din care amintim, la întîmplare, fără intenția vreunor ierarhii, pe Ion Marinescu, Petre Moraru, Olga Delia Mateescu, Valentin Teodosiu, Mihai Dinvale, Constantin Băltărețu, Dumitru Rucăreanu, Teofil Vîlcu, Dinu Manolache și alții), evoluînd mai degrabă **în grup** decît prin creații individuale, se distinge totuși **Vasile Nițulescu** (un țăran din Rovine), ca autor al unui moment cu adevărat emoționant. Decorurile — realizate cu mijloacele obișnuite teatrului filmat, sînt de bun gust, sugestive. Emisia color le pune și mai mult în valoare (ca și în cazul costumelor, de altfel). O ilustrație muzicală mai puțin conformistă ar fi ridicat, fără îndoială, nivelul filmului, care își păstrează, cu toate astea, toate meritele unei evocări de ținută artistică. **(Tania Radu)**

Salonul anual al artiștilor plastici reșițeni. Galeria „Agora", situată pe unul din principalele bulevarde ale „Orașului nou", cum s-au obișnuit să-l numească nu numai reșițenii, a găzduit recent **Salonul anual de pictură, grafică și sculptură al cenaclului UAP** din municipiul de pe Birzava. Au expus 13 artiști plastici a căror vîrstă variază între 30 și 40 de ani. După cum ne mărturisea **Petru Galiș**, președintele cenaclului, organizatorii au străduit — și au reușit, spunem noi — să se alinieze principalelor evenimente plastice ale țării.

Tematica tablourilor prezentate este puternic ancorată în realitățile zilelor noastre din acest colț de țară. Ele au coexistat într-o fericită simbioză cu grafica (semnată de **Agiae Corneanu**), designul vestimentar (al **Lianei Stanescu**) sau cu ansamblul de sculptură și desen (al lui **Luigi Varga**). La **George Drăguțescu** (tabloul „Remember"), **Ion Bobeică** („Amintire"), **Petru Comisarchi** („Tineri") sau **Livia Munteanu** („Șantier la Crivina") apare peisajul industrial în care este fericit încadrată figura muncitorului de pe platformele Reșiței sau Aninei. Tot din peisajul industrial, dar al meleagurilor dobrogene, se inspiră și **Nicolae Ungar** cu o imagine-document a șantierului Canalului Dunăre — Marea Neagră. La alt nivel, alegoric, este realizat și peisajul industrial la **Petru Galiș** („Ieșire din tunel" și „Omagiu mulțimii").

Aproape fiecare dintre expozanți este prezent și cu naturi statice, peisaje sau portrete. De remarcat tablourile semnate de Steluța Sarosi, cele ale lui Tiberiu Orvoș sau Iulian Cojocaru (portretul de un rar dramatism al lui Marin Preda folosind o tușă viguroasă).

A IV-a ediție a Festivalului cenaclurilor literare de la Cicirlău. Comuna maramureșeană Cicirlău a găzduit nu demult întîlnirea bienală a celor mai buni reprezentanți ai cenaclurilor literare din România. Desfășurată pînă acum sub semnul participării membrilor cenaclurilor sătești din țara noastră, ediția a IV-a a lansat invitații și cenaciștilor din localitățile urbane. A avut loc, cu acest prilej, o întîlnire cu fiii minerilor de la Exploatarea Nistru și un recital de poezie și proză susținut de scriitorii invitați.

O mare varietate de preocupări și o pasiune comună — literatura. Prezența cîștigătorilor în paginile unor publicații literare și culturale care le-au oferit premii va constitui cu siguranță un real stimulent pentru viitoarea lor activitate. **(Radu Levârdă).**

Decembrie în Deltă

Ce culoare are decembrie în Deltă ? Această preafrumoasă toamnă tîrzie are culoarea lunii privită printr-un coș cu struguri. Bat din cap, pe grinduri, parcă chemînd pustietatea ninsorii și zodia sănilor, caii, vișinii, sălciile și plopii tulburați de sarea pe care-o pierde timpul în cîmpiile mării. Acum pe canale se închid poveștile ce se vor trezi în martie, la cherhanale se-adună ca oaspeți pescărușii, sturionii fulgeră înalturi de val și pescarii despică vîntul cu brațul pe care-l sărută poveștile din început de ninsoare. Delta Dunării își trăiește viața pe poduri de corăbie și în legende care se dezleagă numai inițiaților. Cîntecul de astă vară s-a adunat în stufuri și se va rostogoli în urlete spumoase la desperecherea anilor.

Delta, în decembrie, urcă pe sănii mitologice.

F.N.

Fotoreportaj de PAUL AGARICI

Bucuria vieții

Ca un făcut ca, mireasă, a locuit în ultima casă a Peștișanilor, iar el, mirele, în prima casă din Hobița. Altfel spus erau veceni fiind despărțiți doar de un cîmp de cîțiva kilometri. Și în această toamnă frumoasă ca un zîmbet de mireasă au hotărît să facă nunta... Și nunțile nepoților lui Brâncuși durează trei zile. Zile în care, ca o sărbătoare a satului, vin mai toți oamenii. Și cei care au rămas să frămînte pămîntul Gorjului cît și cei care au plecat. Vin toți, fără invitații speciale. Vin fiindcă așa s-a pomenit. Vin nu să chefuiască așa cum s-ar crede la prima vedere ci vin ca să joace. Și, trei zile și trei nopți, joacă, fiindcă, se spune, cîntecele Gorjului sînt frumoase numai atunci cînd ele sînt ascultate și horite la cîte acasă. Numai așa, o zic bătrînii, se poate păstra tradiția care înseamnă, pe lîngă cîntec și dans, și descîntatul bucatelor cît și obiceiul de a dărui fiecăruia ștergare și batiste croșetate, în timp, în nopțile de veghe, de către bătrîne care par niște mesagere ale veacului către un alt timp...

Două fotoreportaje de SORIN POSTOLACHE

Bucuria creației

Deși Întreprinderea de Produse din Ceramică Fină pentru Construcții din Cluj-Napoca a luat ființă în luna iunie 1970 — sortimentele fabricate aici, în foarte scurt timp, au fost apreciate în multe țări ale planetei. Cunoscuta marcă SANEX s-a impus și, în momentul de față, stă alături de mările firme de tradiție. Noul, ultimele cunoștințe în domeniul respectiv, creația reprezintă elemente care, fără nici un fel de exagerare, zi de zi îi preocupă pe toți cei de aici. Atelierele de creație și de proiectare, unde muncesc foarte mulți tineri, reprezintă elementele de bază și de plecare a noutăților. Adevărate laboratoare, atît la propriu cît și la figurat, din aceste puncte ale întreprinderii pleacă spre toată lumea elemente ale talentului celor de aici care ne încîntă pe toți...

atelier literar

de G. Dumitrescu

Nistor M.: Cele două texte par să aducă veşti şi perspective bune. Trebuie să vedem însă cum vor merge lucrurile în continuare.

A. Albu: Bateţi pasul pe loc. Se simte lipsa contactului cu cartea, iar şovăielile de gramatică şi ortografie (după atîta amar de vreme !...) încep să pună sub semnul îndoielii prezenţa dv. în rîndurile celor ce aspiră, cu seriozitate şi şanse, la o adevărată împlinire în sfera poeziei. Ceva (încă palid, minor) în „Zile de singurătate", „Trebuie să ştii".

Marius K.: La o asemenea manieră „telegrafică", plină de discontinuităţi şi suspensii, e nevoie de o mare forţă de iradiere, de sugestie. Altminteri, rămîne un gust de inconsistenţă şi nevoia ridicării din umeri...

Marian Şoimaru: N-am putut descifra decît parţial scrisul dv. înghesuit şi neglijent. Pe lîngă stîngăcii şi naivităţi, par să existe şi unele semne bune. Vom vedea mai bine în viitoarele texte (dacă, bineînţeles, vor fi scrise mai citeţ !).

V. Soare: Cu excepţia textului englez (cu caracter oarecum utilitar şi de performanţă literară submijlocie), celelalte sînt demne de interes, compuneri sensibile, de reală îndemînare, reuşind, nu rareori, să depăşească pragul unei lucidităţi programatice din care s-au iscat. Din păcate, cele mai multe angajează uncle detalii particulare, intime, care le restrînge aria de accesibilitate şi interes. Vom reuşi să alegem ceva, probabil.

I. Craiova: Printre obişnuitele, sonorele tîrade, cîteva mai aproape de şoaptele poeziei : „Sub lună afişiat de amintiri", „Morile visate", „Să ştiţi".

Em. Chelaru: Semne sporite de redresare, în „Evoluţie", „Fără galoane", „Cu cărţile pe faţă", „Imperioasă". (Şi un răspuns mai vechi, rătăcit : Cîteva lucruri mai înfiripate („Octombrie", „Imperativă", „Continuitate", „Test", „Reiterare") printre pagini de... convalescenţă. Vă dorim sănătate !) Firește, ne puteţi suna cînd socotiţi necesar.

Deli Orman: În general, versurile sînt mai mult eforturi de bunăvoinţă (ceva, în „Piatra albă"). Printre epigrame, sînt şi unele amuzante, dar trebuie să le trimiteţi la locul potrivit.

Catrinel: 1). Există unele lipsuri importante : lipsa copiei scrisorilor expediate (care face ca aluziile din răspuns să nu mai aibă nici un înţeles, după un răstimp inevitabil prelungit), lipsa unei receptivităţi mai profunde, mai subtile, poate chiar intuitive — adică, în fond, a „comunicării" (ceea ce arată, la urma urmei, că poate exista şi fum fără foc...), lipsa înţelegerii (elementare) a condiţiilor cu totul speciale (de ordin practic şi nu numai...) ale dialogului (mai ales pentru acela dintre preopinenţi nevoit să vorbească doar cu ceva mai puţin de jumătate de gură !). Ş.a.m.d. Încît, soluţia finală a „povestirii" dv., pe care o propuneţi în ultima scrisoare, pare să fie, după toate semnele, cea mai înţeleaptă şi mai plauzibilă. 2). Un pseudonim — v-aţi gîndit cumva ? — încetează a mai fi un pseudonim, după o folosire intensă şi îndelungată, şi devine cu timpul un obiect de atenţie (atracţie) publică, pierzîndu-şi, deci, însuşirea cea mai importantă, discreţia. (E vorba, firește, de un pseudonim „de lucru", pentru „poşta redacţiei".) S-ar putea ajunge, aşadar, la cugetarea epocală că pseudonimul ideal e acela care se schimbă cel mai des (sic !)...

Maria Vertic, Dana Mihai: Adresaţi-vă revistelor pentru copii.

C. Bănuţ: „Căutînd", „Spleen", „Seară în pădure". În general, o uşoară ameninţare de ariditate.

Petrică Ionuţ: Lucruri mai slabe, de data asta, inconsistente, risipite, vagi.

C. Pejan: Depănare de vorbe fără şir, „în dodii", care nu degajă nici sens, nici freamăt liric, nici cîntec. Un drum greşit.

Florin Marcus, Mircea Fiţigău, Aida Manciulescu, Aurora, L. Negreţeanu, Mih. Nistor, Tr. Paşali, El. Dulgheru, Colin Cristea, Sana, Rozalia Simo: E ceva, încă nu îndeajuns ; continuaţi.

Costin Pascaliu, A. Ivu, Dan Barbu, Adianca, Lil. Negruţiu, D. Dartra, I. Biriş, Fl. Satty, D. Pietraru, E. Bio, Tr. Simpetru, D. Cojan, Cătălina S., A. Păunion, Metis — Alba, S. Vidan, V. Fulea, Alexa Alexis, I. Baban, El Chico, E. Perşa, Mirela Minea, Costel Rădulescu, S. Brădean, Catia Tomşa, D. Veronica M. W., Delaboian, E. Fecioru, E.-G. Todiraşcu, Mini Max, M. Proca, V. Neguţ, C. A. Dini, A. Cozianu, Peter Dionisie, Mara M., R. Laurenţiu, Viorel Anghelescu: Nimic nou !

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

De mîine

De mîine
n-am să mai scriu poezie.
E ca şi cum
mi-aş ridica gîndurile
ca pe haltere
deasupra capului.

De mîine, în zori
n-o să mai aud
zgomotul ierbii urcînd
ca scările rulante
din amintirea copilăriei
pe care-o mai am pe buletin...

VICTOR ANTONIE

Banalitate

Noi
păşim unii
după alţii, în şir
indian.
Pămîntul
se învîrte.
Timpul
curge, noi
sîntem fericiţi.
Mergem în şir
indian. Învăţăm
facem prunci
noi
sîntem fericiţi.
În spatele nostru
se închid uşi.
În faţa noastră
se deschid porţi.
Noi
murim fericiţi.

CASSANDRA ŞERBAN

Cel care cîntă piatra

Femeie rotundă,
ovală,
perfectă,
alunecă printre sferele pupilelor
adulmecîndu-le adîncurile !...

Femeie înaltă,
subţire,
caldă,
vocea ta prin spiralele auzului
pluteşte la infinit...

Femeie pătrată,
cubică,
stabilă,
aşează pe rînd, succesiv,
plăcerile materiei în ordine crescătoare.

Femeie, deşi apele curg,
eu sînt bărbatul care cîntă piatra.

FLORIN TOLLBERGSSON

Cuvintele

Cuvintele năpîrleau
se lepădau de înţeles
ca de o blană sau boală
sau altceva.
Le prindeam de ceafă
le studiam atent
„ce jivine" — ziceam
şi le-aruncam între noi
să adulmece distanţa
ce ne pîndea.

IULIAN BOLDEA

Diamantul

Cînd eşti singur
în împărăţia viselor.

Cît eşti de al nimănui
în împărăţia luminilor →

Cît poţi privi culorile
ce se reflectă în apă :

Sufletul mi-e greu
ca un diamant pierdut
în fundul mării
şi briza
mă învăluie molatic.

Cît eşti de singur
şi totuşi
nu vrei să se destrame
gîndul.

BIANCA MARCOVICI

Oglindire dincolo de acum

nu voi înconjura cu felinarul în mîini
ţinutul argintului viu
nici n-am să adaug silabe fardate
pe obrazul mincinunii
chiar dacă mi se refuză o vreme
mărturia unei proliferante decadente
trebuie să fac auzit pocnetul seminţei
în venele primăverii
să delimitezi noima şi rostul
deosebindu-le de nisi ul linguşitor
să denunţ impunsătura cu spinul ruşinii
pentru ca din focul mocnit în fructele
momentului
tu să reinventezi răbdarea din zilele
facerii
care îmi aparţine doar mie pe
de-a-ntregul
mai puţin tăcerea de la un cuvînt la altul
ca să înţelegi ceva mai de preţ decît
anii speranţei
număraţi pe degete de iarbă
ca să arunci peste umăr
un plaur roditor
în locul uităturii piezişe

COSTIN GRIGORAŞ

„Hai să facem o operă"

Excelenta iniţiativa Operei române de a monta, după Mozart şi pe Lucreţiu Patraşcu, încă o lucrare destinată în primul rînd celor de vîrste fragede aparţine cosar de benjamin britten. Dificultăţile unor astfel de opţiuni repertoriale nu se pot calcula aşadar. Dar este limpede pentru orice om de bună credinţă că Opera trebuie să-şi pregătească, să-şi educe un public de viitor muzical de pe acum. Viitorul e public.

Interpreţii sînt toţi minunaţi mici meşteri din corul „Voces primavera". Desigur, nu mai sînt aceiaşi pe care i-am cunoscut în urmă cu cîţiva ani. Dar profesorului Claudiu Negulescu, conducătorul ansamblului, i-a dat noroc — dar şi pricepere — să descopere mereu noi talente care să stimuleze în continuare ambiţiile celor care le ascultă.

Micul coşar (pe un libret de Erik Crozier, versiunea românească de Ana Maria Ivan) se află de mai multe vreme în repertoriul acestui cor ale cărui performanţe au dobîndit o recunoaştere internaţională. Dar de-abia acum, pe scena Operei române, ei îl au şi înfăţişează în toată strălucirea lui. Istoria unui copil necăjit din Anglia secolului trecut, cum sînt atîţia în romanele lui Dickens, este expusă într-un limbaj simplu, lesne accesibil. Sammy a fost vîndut de părinţi săi săraci unor coşari care-l exploatează fără milă. După mai multe peripeţii el este salvat de un grup de băieţi şi fete în numele solidarităţii care trebuie să existe între cei înşelaţi de candoare şi dreptate.

„Hai să facem o operă" este titlul primei părţi a lucrării. Ca urmare, Ion Caramitru — în ipostaza şi de regizor şi de interpret — ne invită mai întîi să cunoaştem personajele, să vedem cum se folosesc luminile, care e recuzita şi ce fac maşiniştii. Orice mister al artei este spulberat. Pentru ca, în continuare, ei să faureasca o lume de iluzii, plină de un farmec aparte, spre deliciul asistenţei care se prinde în joc şi uită pentru un moment că nimic din ce i se înfăţişează nu e real. Scenografia de o simplitate sugestivă semnată de mereu excelentul Roland Laub şi mişcarea scenică pusă de vervă realizată sub conducerea Roxanei Bodnarciuc contribuie substanţial la proiectarea spectatorilor într-un univers imaginar în care se petrec fapte emoţionante. Iar copiii din „Voces primavera" (la care se alătură cu maturitate profesională Elena Grigorescu, Rodica Mitrică-Bădircea, Ştefan Teodorescu şi Nicolae Bratu) sînt impresionanţi prin limpezimea glasurilor, prin însuşirea perfectă a partiturilor, prin jocul lor plin de căldură, firesc şi nuanţat.

GEORGE ARION

Înzăpeziţi în colinde

(Urmare din pag. 9)

iubind. În prunduri de Dunăre. Mingiaţi în inimă şi-n piscul plecării pe drumuri de Ozana cea frumos curgătoare... De unde ne ştiai dumneata pe cei ce ne-am născut mai tîrziu ? Pesemne că din osînda celor ursiţi să se nască o dată la zece mii de ani... Uite, vine vremea colindelor — din veac spre cap de veacuri — şi-ţi spun cu vorbă duhovnicească, în timp ce-o sanie se clatină peste faţa Romaniei : nu vreau, mi-e groază să mă gîndesc, fie şi o singură clipă, că n-ai fi putut exista. N-am fi existat nici noi cu temelia întreagă. În noaptea de Moş Ajun, ca şi-n toate zilele anului, ai odaie largă de ospătat în casa mea. Aprind focul cu argint din icoană, schiţez nişte fluturi în formă de bucoavnă, torn vinul cu labă de aur în ulcică şi te aştept. Pentru că de la dumneata am învăţat că mai mult decît toate ostenelile merită să trăieşti chiar dacă nu te rabdă duşmanii. Sau mai ales atunci.

Vinul va mirosi a Crivăţ şi atingîndu-i cu gura-ţi vrednică de ziceri se va schimba-n poveste fără de sfîrşit. Mie îngăduie-mi doar blestemul de-a umple ulcica şi de-a mă sprijini cu genunchii, cînd te ascult, pe două mere domneşti. Căci în preajma dumitale, în adumbriri de Dumnezeu, voi fi mereu un copil lărgind păcatul credinţei că veşnicia ţine de cuvînt. Poate că sînt nebun. Dar de la cine am deprins nebunia ? Sînt din ce în ce mai puţin frumos şi mai puţin logic. Îmi place să miros a lucernă şi a zăpadă albastră. Departe, spre locul unde mă-ndemn cu sania şi nu-mi trebuie a-ajung (cel mai bine e pe drum, drumul e viaţa), mă aşteaptă o vîslă. Două împlintări în moliciunea apei, o clipă de uimire, un peşte, curcubeul bîndu-se pe sine în stropi de răsărit, o lupoaică adulmecînd deşteptarea prăzii, o salcie, o fată zîmbind, o cărare despletită, speranţa, fruntea unei prispe de lut, o cană cu lapte, o zi de uitare şi de legendă... şi iată-mă din nou strigînd : viaţa e frumoasă, nimic nu trebuie pierdut. Doamne, moş Ion Creangă, ce sălbatică foame de-a trăi ai zidit în noi ! Dă-ne-o nouă în toate clipele. Şi nu ne sătura niciodată. Lasă-ne să flăminzim mereu de cer albastru. De munţi. De muieri. De noi. De oameni. De dor. De nelegiuirea iubirii. De toate amintirile din copilărie. Chiar şi de nedreptăţi. Unde-i lumea, acolo să fim şi noi.

Şi mai dă-ne în fiecare seară cîte-o poveste. Şi puterea de-a înzăpezi în colinde.

„Linia moderatoare"

(Urmare din pag. 9)

mai tîrziu junimiştii, îl vrea lent şi cu chibzuinţă. Această „linie moderatoare" în cultură şi în viaţa socială este confruntată de G. Dimisianu cu alt element al operei lui Negruzzi : „turmentatoarea policromie", imaginea unei lumi învălmăşite, confuze, în tranziţie spre alt stil de viaţă. Negruzzi este observatorul ei atent, ironic, „îngăduitor şi epicureu, jovial, neipocrit, liber cu decenţă", zice criticul. Cu alte vorbe, ideologul temător de excese, dedat cu tihna vieţii de la Trifeşti este concurat serios de artistul ce savurează culorile unei lumi care îsi schimbă veşmintele şi mentalităţile. Din acest spirit în cumpănă, fixat între **bonjuriştii** şi **ruginiţii** vremii lui, iese un creator care, în multe privinţe, este un intemeietor. Artistul este, indiscutabil, cu un pas înaintea timpului său. Stilul în care este scrisă nuvela **Alexandru Lăpuşneanu** este edificator. G. Dimisianu îl numeşte „stilul rezumativ" şi-i dă următoarea explicaţie : „Dar vocaţia lui Negruzzi era de a rezuma, de a trage printr-un acelaşi inel toate firele, de a comprima şi densifica, procedînd prin restringeri şi cristalizări, prin decantări severe. Caută peste tot nucleele formotoare, şi rămîne numai la ele. Dramele umane le înfăţişează în stare pură, asa zicînd, un spectacol esenţializat, nu mai puţin impunător totuşi cu tot aspectul restrîns, compactat, cu tot spaţiul minim în care se desfăşoară prin autoconstrîngere".

Acest realism netulburat, din care a ieşit mai tîrziu marea proză românească, întîmpină adesea senzaţionalul temelor romantice. Este aspectul ce pune în dificultate pe toţi comentatorii lui Negruzzi. G. Dimisianu rezolvă contradicţia zicînd că eroii din nuvele au trăsături romantice, în timp ce mediile în care trăiesc sînt descrise de prozator în chip realist. O situaţie răspîndită într-o epocă în care nu numai stilurile vieţii se învălmăşesc, dar şi stilurile culturii. Ca artist, Negruzzi a ştiut să aleagă, şi acest fapt este esenţial. Studiul lui G. Dimisianu, exact şi pătrunzător, pune accent pe această notă şi aduce argumente şi din altă zonă a operei. Din însemnările de călătorie, de pildă, unde remarcă, în raport cu memorialul lui Dinicu Golescu, apariţia „sentimentului literar şi intenţionalitatea estetică". Este o observaţie fină. Negruzzi participă, cu adevărat, la configurarea unui **stil al călătoriei** în literatura noastră. Este, ca şi Alecsandri, un „sudic" şi într-un fermecător fragment (reprodus de G. Dimisianu), explică firea individului prin elementele climaterice. Teorie veche şi discutabilă. Negruzzi caută în jocul elementelor naturale o justificare a temperamentului artistic colectiv : „În ţerile friguroase muzica este rece, ca şi pămîntul, iar de ce te apropii de climele stimpărate, vezi că fieştece nouă zi este înzestrată cu nouă frumuseţi. Circulaţia sîngelui făcîndu-se mai repede prin încălzirea razelor soarelui, este prieina astei plecări atît de vii spre desfătare. Cu cît un norod e mai apropiat de ameazi, cu atît mai mult îndemnul acesta se face mai iute, mai puternic. O natură îmbilsugată se îngrijeşte de toate trebuinţele omului ; florile şi poamele sunt tot pe acelaşi arbore. După zile frumoase, urmează nopţi şi mai frumoase, şi vremea se numără nu după ceasuri, ci după plăcere." Din această vine astă trîndăvie, acest drag farniente, astă silnică plecare către joc, cîntare, danţ şi plăceri a simţurilor".

Şi Alecsandri, şi toţi **sudicii, solarii** noştri (Eminescu este primul spirit „nordic" în literatura română) gîndeau în acelaşi fel. Deosebirea este că Negruzzi nu fuge, ca amicul Alecsandri, de frivăt, şi de ploile reci, este un sedentar, se hotărăşte greu să părăsească locul lui **îmbilşugat** de la Trifeşti şi grădina de la Iaşi în care (aflăm din G. Călinescu) a instalat o butie cu apă din care curge, în timpul arşiţei, o dîră răcoritoare... Cînd se decide, totuşi, să se miste, prozatorul are un ochi ager şi o gîndire ironică. G. Dimisianu insistă asupra acestei detaşări pe care i-o dau prozatorului cultura şi, desigur, temperamentul. Ironia îi pare criticului a fi o componentă a creaţiei, vizibilă şi în nuvelistică, nu numai în **Scrisori**.

Încercarea pentru orice comentator al lui Negruzzi este analiza inanalizabilei naraţiuni din 1840 : **Alexandru Lăpuşneanu.** O scriere intrată, prin cîteva formule („prosti, dar mulţi", „de mă voi scula..."), în limbajul străzii. G. Dimisianu vorbeşte de „sfericitatea nuvelei", de plăcerea neroniană a personajului, de „vocaţia reducţiei" în linie stilistică, apropiind pe Negruzzi de I.L. Caragiale, ceea ce este corect. E sceptic faţă de ideea privitoare la „democratismul nuvelei", avansată de E. Lovinescu, şi trebuie să cădem de acord că G. Dimisianu are motive serioase să fie astfel. Analiza lui este, în genere, corectă şi prudentă (în sens negruzzian), fiind, el însuşi, prin convingere şi prin temperament, un spirit în „linia moderatoare" a înaintaşului de care se apropie, acum, cu simpatie şi inteligenţă critică.

Primul an după Nichita Stănescu

„Să ne închipuim o carte despre Eminescu, apărută în 1890. Multe semne, ireversibil volatilizate în neant, ale trecerii prin viață a poetului, s-ar fi păstrat".

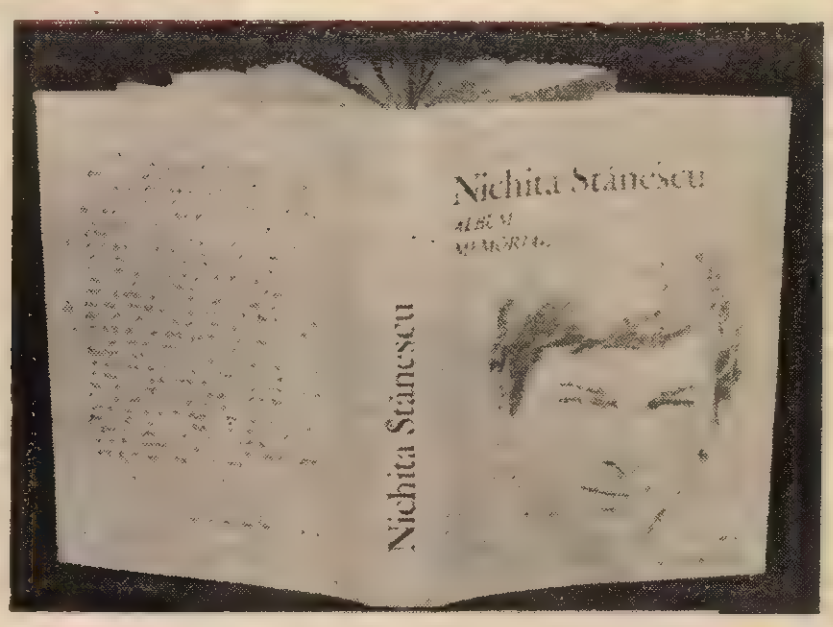

Pentru o mie de cintece

Pentru o mie de cintece
am fost născut
Nouăsutenouăzecișinouă
sunt răgușite, de cintecul, unul
pentru care-am fost născut
Nu mă înjumătățiți voi timpuri !
S-ar putea, înalt cum este
cintecul, unul,
să fie la urmă...

Sa vezi riul...

Să vezi riul lunecînd pe riuri
iar lumina pe lumine
Oh, ce lacrime senine
cîte ape peste ape.
Să vezi cerul traversînd
numai ceruri înstelate
O, ce moarte în curînd
fi-va-vor departe
Și să-l vezi pe omul tristul
cum își inconjoară bustul
să vezi limba cea secată
și mai cumințește gustul
Totul aleargă pe totul
doar nimica stăpînind
cu o gură mare lată
surizînd.

Înghesuita lumină

Piatra e o lumină
înghesuită
Ea nu vede.
Ea e de văzut.
Ea nu are durere.
Ea doare.
Cum doare piscul muntelui
Pe vultur
stîrnindu-l în aer
și în cuvinte.

Muntele gindea în ape

Muntele
gîndea în ape, ape
Peștele în riuri, riuri
Eu departe și aproape
aveam doar păreri
de răuri
de suflam de sub aripe
aerul de vulturi
și-așteptam, iubito și iubite
să mă scuturi, să mă scuturi !

Ars poetica

Poetica nu este într-o limbă anume
ci într-un suflet anume
Fără de nume.

Seara pe deal

Îndură-te de mine
iubita mea visată
cum timpul se îndură
de ore altădată
înțepenește-mi ochiul
și neclipește-mi-l
învîrte-n juru-ți focul
cu para de copil
și lasă-mă-n căldură
ca pe un animal
și lasă-mă-ntorsură
ca valul mării, val
și încrețește-mi pielea
și părul tău sălbatic
și lasă-mi în picioare
un fel de mers apatic
lunatic
sub rază
fără îngenunchere
de argint pieritor
de orbul dracului ce sunt
de scumpa vieții mele, ce ești

Seama poeziei

Seama poeziei este
Făt-frumosul din poveste
care nu descalecă
și nu se îndupleacă.
Să le zici la cei codrii
că sunt verzi și că sunt modrii
iar la oile ovale
să le zică animale
Seama poeziei este
de un zid plin de ferestre
de-o prințesă ce așteaptă
lumea cea pe cealaltă
și neîndupleacă stă
la fereastra de la turn
pînă cînd păruse-mi-sem
că întreaga lume-o plînsem
cu un fel de fel de sare
ca delfinii cei din mare.

Basm

Căpșună ca mi-a fost
pe cerul gurii mele cel uscat
Căzeam unul spre altul
întrerupînd abisul și înaltul
și dînd un rost
la tot ce are rost
și dînd palat
la somnul meu cel plin de vise
și de împărat.
Oho,
cînd se pusească
cînd se umbriseră
și se sărutaseră
și cu luna se-nseraseră
și se iubiseră
în toate abisele
cele frumoasele
și de nescrisele.
Doi.

La primul an după Nichita Stănescu a apărut o carte cum alta nu mai este în literatura noastră. Albumul memorial Nichita Stănescu nu reprezintă numai o însumare de documente, mărturii, fotografii care să ni-l înfățișeze pe autorul celor **11 elegii** mai îndeaproape. Astfel de lucrări au mai apărut la noi. Una dintre ele îi aparține chiar lui Gheorghe Tomozei care, alături de Janos Bencsik (prezentare grafică și tehnoredactare) a alcătuit și redactat acest album. De data aceasta avem de-a face cu un roman cu sute și sute de personaje care au legătură între ele, dar toate gravitează în jurul eroului central, urmărit cu tenacitate și iubire de la primii săi pași în viață și pînă cînd s-a stins. Uriașul material strîns cu migală de arhivar a fost structurat cu o știință ce face parcurgerea volumului absolut pasionantă. Secvențe importante din viața marelui poet ca și altele în aparență insignifiante sînt evocate de martori cunoscuți de toată lumea sau de alții de care auzim acum prima oară. „Poetul, ca și soldatul / Nu are viață personală", repeta Nichita Stănescu. Dar el a avut o viață personală mult prea bogată și, s-ar spune, trăită în văzul tuturor, așa cum dovedesc și paginile acestui volum. Dar tot paginile lui probează și alte lucruri : că toate năzbîtiile pe care le făcea nu numai în copilărie, ci și mai tîrziu, făceau parte dintr-un scenariu pe care el îl elabora cu scrupulozitate, pentru a se simți în largul său. Cel care îngăduia oricui din prima clipă să-i spună Nichita era mai distant decît s-ar fi putut crede. Cel care se risipea chipurile fără nici o noimă era de fapt mai avar cu timpul său și nu și-l cheltuia fără nici o socoteală. El construia întîmplări, declanșa evenimente, îi silea pe participanți să-i accepte partiturile pentru ca să-și făurească o ambianță propice pentru a-l stimula să creeze. Actul creației se comitea pe loc, prin dictarea unor poezii celor prezenți, sau prin retragerea din fața lor atunci cînd simțea nevoia să-și aștearnă în intimitate cuvintele pe coala de hîrtie. Așa se explică numărul mare de volume pe care le-a scris, așa se explică sutele de inedite rămase de la el, care înseamnă un tezaur fabulos prin dimensiunile lui nebănuite încă. Actuala carte ne îngăduie să întrezărim

Cele dintîi postume

numai o parte din sclipirile acestei comori. Poeziile aflate între coperțile acestui volum nu divulgă un alt chip al poetului, pe care acesta, poate din pudoare, poate din dorința de a ne pregăti o surpriză sau poate din neîncredere, nu ni-l dezvăluise pînă acum. Ele continuă liniile de forță deja cunoscute din ultimele sale volume — **Epica magna, Operele imperfecte** sau **Noduri și semne.** Ele dau seama despre simplitatea rafinată a mijloacelor poetice pe care le dobîndise Nichita Stănescu în ultimii săi ani de viață. Cel mai liber poet dintre poeții noștri contemporani, neinteresat de bunuri și onoruri, era și cel mai liber în poezie, fiindcă își crease un limbaj poetic care-i convenea de minune, care ni-l făcea tot mai accesibil după ce nl-l însușeam. Cît de familiar ni se adresează poetul în această **Pană de soare** care deplînge trecerea într-o altă virstă, „mutarea" într-un alt trup : „S-a dus pe apa simbetei / trupul meu de trestie, de adolescent / S-a dus și plăcutul miros de sudoare / de tînără piele jegoasă / și gîngăveala în fața oamenilor / și puritatea nespălată / a ochilor albaștrii, / și timiditatea / de a avea imaginație / iar nu viziuni..." Se conturează, ca și în atîtea și atîtea alte poezii de Nichita Stănescu, un spațiu în care totul e posibil, în care delfinii înoată în iarbă iar la sfîrșitul țărmului nu urmează marea. Cîntecele sale de dragoste traversează stări contradictorii, folosesc cuvinte tandre sau imprecații, dar sînt întotdeauna tulburătoare : „Ningea pe clopote, ningea / și clopotele clătinate / de mai nimic, nimic sunau / în turlă de cetate / Cu plăci de gheață mă-nveleam / de frigul mult prea mare / și neputînd să mor, la tine / mă gîndesc / și tremurînd te vestesc / La primăvară, odată cu dezghețul / aș putea să mă topesc și eu". Crepusculul e acceptat cu o impresionantă liniște : „Din afara ființei umane am venit / în făptura ființei umane. / Abia m-am obișnuit cu felul ei / și am fost chemat deodată înapoi / Drag de om, la revedere. Pureci de plantă și ierburi, / voi cîini, regi ai mirosului, / voi păsări ale aerului regine, // nu cred să mai mi se dea voie să vin înapoi. Da, — oriunde voi fi, / mă va mistui dorul / de neîmplinirea de om, de arbore, / de pește, de pasăre, / de stîncă, de glob".

Numai poeziile cuprinse în acest volum și semnate de Nichita Stănescu ar putea atrage atenția asupra unui poet original. Un mare poet.

GEORGE ARION

Urmele Poetului

La împlinirea unui an de la moartea lui Nichita Stănescu apare o carte care nu numai că-i este dedicată, dar îl și conține în ipostaze esențiale. Iubitorii de Nichita și de poezia lui sînt astfel — oricît de parțial și de simbolic — consolați. Zeci de poeme inedite — unele chiar în fascimil — întreține prin însăși noutatea lor iluzia unei productivități care continuă încă. De fapt, avem în față un volum masiv de **postume** ale lui Nichita Stănescu, volum care s-ar cere comentat în sine și în perspectiva aruncată asupra operei poetice întregi.

Dar poemele inedite reprezintă numai cîteva secvențe din acest amplu **Album memorial** editat de revista Viața Românească și redactat de poetul Gheorghe Tomozei care nu se află la prima întreprindere de acest gen. Coleg și prieten cu Nicolae Labiș, coleg și prieten apoi cu Nichita Stănescu, Gheorghe Tomozei n-a considerat deloc umilitoare pentru sine condiția de scutier al gloriei altora. Dimpotrivă, cu o devotiune demnă, cu o emoție în același timp subiectivă și impersonală, el a compus această carte de evocări și mărturii ca un omagiu adus Poeziei și memoriei prietenului. Cititorul de bună-credință va remarca delicatețea și discreția lui Tomozei în cutare comentariu înfiorat sau în aminarea semnăturii de autor pînă la finele volumului.

În chipul generos și discret în care e concepută, această carte s-ar putea constitui și ca un omagiu mai amplu, ca un semn, ca unul din semnele omagiului pe care epoca însăși ar trebui să-l aducă poetului ei reprezentativ. Căci Nichita Stănescu a ținut să fie, cum singur a declarat, „un poet în timpul vieții sale". Evocările zilelor în care Nichita a murit și în care a fost înmormîntat ne sînt cu atît mai dureroase.

În afara textelor inedite comunicate de Dora Stănescu, soția poetului, a unor fragmente în proză prezentate de Gheorghe Tomozei și a numeroase poeme dedicate sau încredințate prietenilor, volumul mai cuprinde incursiuni biografice (semnate de Ioan Grigorescu, Dan Alexandru Condeescu) și interviuri și dialoguri ale poetului (un asemenea schimb de opinii cu fostul coleg de liceu ploieștean Eugen Simion a atins chiar dimensiunile unei cărți — după cum ne asigură criticul), precum și diverse mărturii în legătură cu momentele esențiale ale carierei poetice, cu Marele Premiu de la Struga etc. Moartea lui Nichita Stănescu și ecourile ei în conștiințe ocupă o altă secțiune importantă a volumului. Sînt republicate aici poemele scrise în memoria marelui dispărut de Florin Mugur Adrian Păunescu, Grigore Hagiu, Ana Blandiana, Gheorghe Pituț, Emil Brumaru, Nicolae Dragoș etc. Dintre evocările și comentariile critice prezente în volum trebuie reținute acelea semnate de Silvian Iosifescu, Paul Georgescu, și D. Micu, susținători ai poetului la începuturile sale, ca și elogiul sobru al lui Mihai Șora. Revelator din multe puncte de vedere este și „omagiul eretic" al lui Gh. Grigurcu. Ce se poate spune chiar la o anume distanță în timp despre emoționantul cuvînt de rămas bun al poetului, prietenului și traducătorului lui Nichita în limba sîrbă, Adam Puslojić ? Gestul său și al altor cîtorva poeți iugoslavi de a se urca în trenul de București la cîteva ore după ce au aflat de moartea lui Nichita rămîne încă viu în memoria noastră.

Inițiativa redacției **Vieții Românești** susținută de osîrdia competentă a lui Gheorghe Tomozei ni se pare din toate punctele de vedere lăudabilă. Într-o prezentare grafică atrăgătoare, cu un bogat material iconografic, volumul reprezintă nu numai un eveniment bibliografic, ci și unul bibliofilic. Ca pentru a-și încununa opera, editorii mai au o ultimă idee fericită — aceea de a oferi amintirii noastre un mare portret al lui Nichita tînăr, împreună cu textul facsimilat al poemului său **Eminescu :**

„Atita să nu uitați :
că el a fost om viu
viu
pipăibil cu mîna.

Atita să nu uitați
că el a băut cu gura lui, —
că avea piele
îmbrăcată în ștofă."

Moartea autorului acestui poem transformă invocația în confesiune și metafora temporală în implorare tragică :

„Atît să uitați ! Numai atît, —
că El a trăit,
înaintea noastră...
Numai atît,
în genunchi vă rog, să uitați !"

MIRCEA MARTIN

Un muzeu în labirint

Petrașcu sau căldura rece (IV)

O întîlnire fericită

Gh. Petrașcu. Autoportret

Veneția a exercitat, și exercită încă, asupra pictorilor o fascinație poate și mai mare decît asupra poeților. Ea a devenit de multă vreme un loc de pelerinaj pentru pictori, la fel ca stînca Acropolei pentru arhitecți. Faptul mi se pare pe deplin explicabil. Mai întîi, Veneția a fost scena pe care s-a jucat una din cele mai curioase aventuri ale istoriei, în care navigatori și negustori amețiți de succes și putere au arătat o rară slăbiciune pentru pictură. Apoi, pe aceeași scenă s-a jucat una din cele mai prodigioase aventuri ale culorii. Lumina umedă a lagunei, în care s-a născut gloria unui Tițian sau a unui Tintoretto, a fost mereu un miraj pentru coloriști. Cînd cetatea dogilor s-a transformat într-o Mecca a romanticilor, un voiaj la Veneția a devenit o problemă de suflet. Și cum aproape nimeni nu e dispus să pară insensibil, a devenit și o problemă de modă. O descindere pe cheiurile acestui oraș privilegiat și, în egală măsură, pedepsit de soartă a căpătat aura unei călătorii inițiatice. În sfîrșit, nu seamănă oare Veneția, prin chiar natura ei, cu arta ? : amestec de utopie și realitate, de imprudență și melancolie; încercare de a sfida timpul și de a-l suporta ca în vis. Clipa se dilată aici enorm, încît să încapă în ea o întreagă istorie defunctă, iar cel abia debarcat în lagună se pomenește captiv, îmbolnăvindu-se de luxuriantа dezolare a unei iluzii care există și nu există, care te dezleagă vremelnic de partea ta derizorie, așa cum ea însăși s-a dezlegat de blestemele unei istorii vanitoase pentru a se situa undeva între eșec și grandoare, între candoare și păcat.

La drept vorbind, Veneția suferă de un păcat ce nu poate fi ispășit; a crezut atît de mult în gloria ei încît i-a fost imposibil să nu-și transforme și decadența într-o formă de glorie. Bîntuită de spectre, ea dă și înfrîngerilor magnificența pe care o aveau altădată victoriile ei. A descoperit, poate, că unicul mijloc de a-și boicota declinul iremediabil e de a trăi acest declin cu același fast cu care și-a trăit triumfurile. De aceea pînă și tristețea Veneției e augustă, pecinginea care proliferează pe ziduri pare o pecete nobiliară, iar pînzele de păianjen amintesc, nu știu de ce, țesăturile scumpe. Rar un oraș mai credincios sieși ! Poate că dincolo de privirile indiscrete ale vizitatorilor singurătatea e la Veneția, ca oriunde, mizerabilă, ticăloasă, greu de îndurat cînd e altceva decît un spațiu necesar de identitate proprie. Dar la scenă deschisă, în decorul tradițional, în Piața San Marco sau pe podul Rialto singurătatea umblă în haine de lux. E vizibil ridată, în ciuda machiajului, are mișcări obosite, deși se străduiește din răsputeri să surîdă, dar, ca o bună actriță, își joacă perfect rolul de regină melancolică. Vizitatorii se uită uimiți. Ah, Veneția a rămas tot atît de mîndră și de înrobitoare, exclamă ei. Palate cu ferestre oarbe, astupate de scînduri, cu uși pe care atîrnă bare de fier ruginit, cu tencuiala în parte căzută, arborează de-a lungul cheiurilor o liniște somptuoasă, decolorată de vînt, dar încă în stare să exalte privirea. Zidurile, piatra, apa, clopotele, par atinse de somn, de o boală fără leac, însă nimic nu e penibil în grandoarea cu care Veneția își poartă crucea, nimic nu-ți dă dreptul la compasiune. Această paradoxală Veneție își permite să fie vanitoasă și în decadență fără să pară o biată paiață care joacă un rol ce nu i se mai cuvine. Nemaifiind terorizată de viitor, ea se poate regăsi în ceremonia umbrelor, primindu-și oaspeții cu o tristețe feerică și cu o distincție condamnată. Simți că te afli într-o necropolă locuită, într-un muzeu populat, unde timpul însuși e ca bronzul coclit, ajunge să-i atingi ușor pentru a vibra prelung, și unde e inutil să te grăbești; viitorul nu mai e aici decît o prelungire fastuoasă a amintirii, un delir al tăcerilor, o agonie care visează colorat.

Nu e de mirare că Petrașcu a fost, se pare, de șapte ori în acest oraș. Și că în timp ce Spania, cu pasiunile ei arzătoare, cu soarele ei violent, cu șingele ei iute nu l-a atras decît cel mult prin ariditatea pietrei, Veneția l-a fascinat, l-a stimulat să se confeseze. A pictat acolo aproximativ două sute de pînze.

Indeosebi fațade ale palatelor. Mai rar poduri. Și mai rar clasicele canale pe care lunecă sau staționează gondole. Nu putea exclude, bineînțeles, apa — cum să suprimi apa la Veneția ? e ca și cum ai suprima iluzia ! — dar ea nu e aproape niciodată decît un preludiu spre hohotul înghețat care izbucnește odată cu materia dură, pe fațadele patinate sau devastate de timp. În mod evident, nu-l atrag ceturile luminoase care i-au captivat pe alți pictori, nici serbările regizate, nici jocul amăgitor al umbrelor pe piatra coruptă de apă. Nu e interesat de pitoresc și, fapt rar aici, nu e nici elegiac. Nu caută prilejuri de a se lamenta, nu deplînge dezamăgirile vanității sau perfida subversiune a timpului care transformă Veneția în propria ei fantomă. Dimpotrivă, s-ar zice că Petrașcu a fost fericit să găsească în catatea dogilor scenografia ideală pentru preferințele sale: vechimea imbibată de culoare, tăcerile minerale, ruina princiară. El caută la Veneția ceea ce a căutat totdeauna, un trecut care să nu fie decrepit, o opulență rece, o liniște străină de orice zarvă, în care cu mîinile pătate de vopsele șlefuitorul de pietre prețioase își continuă opera. Palatele sînt vechi, nu mai trebuie învechite. E de ajuns acestui risipitor deloc guraliv să dezvăluie, pe fiecare zid, lupta dintre tăcere și culoare. Și încă o dată mă gîndesc că nu autoportretele îi exprimă cel mai fidel pe unii pictori.

Petrașcu e fără îndoială sincer în toate autoportretele sale. Nu face parte dintre cei care se așază în fața oglinzii pentru a se măguli. Cînd se simte obosit și bătrîn, nu ezită să se înfățișeze ca atare. Și totuși am impresia că suita de peisaje venețiene ne poate spune mai mult despre el. Să fie aceasta din cauză că uneori e mai ușor să ne confesăm vorbind aparent despre altceva ?

OCTAVIAN PALER ■

Panait Istrati și cooperarea intelectuală internațională

Aniversarea în întreaga lume, sub auspiciile U.N.E.S.C.O., a centenarului nașterii lui Panait Istrati invită la o întrebare firească și anume aceea de a ști care a fost atitudinea scriitorului sărbătorit față de cooperarea intelectuală internațională. Întrebarea devine fundamentală dacă o raportăm la sarcinile statutare ce revin U.N.E.S.C.O. în promovarea dezvoltării spirituale a popoarelor, în facilitarea unei mai bune cunoașteri reciproce a culturilor naționale, în respectarea identității culturale a fiecărei națiuni.

Desigur, preocupările ce animă astăzi ansamblul activităților instituției specializate a Națiunilor Unite sub egida căreia este aniversat centenarul nașterii lui Panait Istrati erau prezente și în perioada afirmării literare a marelui scriitor român. Panait Istrati împărtășea convingerea, larg răspîndită în epoca sa, că savanții, filosofii, scriitorii și artiștii care propovăduiau popoarelor dragostea de libertate erau chemați să se împotrivească tiraniei, nedreptății și josniciei cu promptitudine, spontaneitate și abnegație. El mai știa — și o simțea din adîncul sufletului său — că un scriitor nu se poate impune în literatura universală decît prin contribuții originale clădite pe experiența de viață a poporului din rîndul căruia se ridicase. Scriitorul declară fără echivoc : „Mi-am iubit totdeauna pămîntul din care am ieșit, precum și duloasa lui limbă... Pe petecul de pămînt ce se cheamă România, eu am rădăcini adînci... mult mai frumos este să rămîi ceea ce te-ai născut, cînd te-ai născut iubind. Pentru acest românism am refuzat să devin cetățean francez, să primesc premii, să port Legiunea de onoare, să-mi uit limba, să nu-mi mai revăd meleagurile copilăriei... Ceva mai mult. Fiindcă, **Institutul internațional de cooperare intelectuală**, de pe lîngă Societatea Națiunilor, m-a ales (fără să știu), „membru în Secția asiatică", am refuzat să iau parte mai mult decît la o ședință, fiindcă am considerat că eu nu vin din Asia, ci de sub Carpați".

Refuzul lui Panait Istrati se întemeia pe faptul că el nu era primit la institut în calitate de scriitor român. Avînd în vedere că activitatea institutului a reprezentat în perioada interbelică o formă organizată de cooperare intelectuală la care au participat personalități românești ca Elena Văcărescu, Nicolae Titulescu, sau Sextil Pușcariu, iar obiectivele pe care și le propunea se regăsesc pe un plan nou, superior, în activitățile patronate de U.N.E.S.C.O., este util să examinăm **ce a refuzat Panait Istrati.** Pentru aceasta sînt necesare cîteva precizări.

În 1922 a fost creată de către Adunarea Societății Națiunilor, Comisia internațională de cooperare intelectuală, care trebuia să fie compusă „din oameni cei mai calificați pe plan educativ și științific" și avea drept sarcină studierea, simplificarea, clarificarea și amplificarea relațiilor intelectuale internaționale. În septembrie 1924, la inițiativa Franței, a fost creat Institutul internațional de cooperare intelectuală, a cărui funcționare a făcut obiectul unor recomandări elaborate de comisia amintită.

Institutul, cu sediul la Paris, se întemeia pe principiul apropierii intelectuale a popoarelor și își propunea să ralieze în jurul acestui principiu un mare număr de oameni de bunăvoință de pe toate continentele. În cadrul institutului urmau să fie examinate condițiile generale ale vieții spirituale în lume, precum și posibilitățile existente pentru o mai bună organizare a cooperării intelectuale. În termenii articolului 2 al statutului său, institutul urma să pregătească deliberările Comisiei de cooperare intelectuală, să urmărească, în toate țările, punerea în aplicare a hotărîrilor și recomandărilor acestei comisii și, sub îndrumarea ei, să acționeze prin toate mijloacele de care dispunea pentru progresul organizării muncii intelectuale în întreaga lume. Printre temele de care s-a ocupat institutul, împreună cu Biroul Internațional al Muncii, a figurat combaterea șomajului în rîndul profesiunilor intelectuale, flagel pe care scriitorul român îl cunoștea foarte bine.

Faptul că Panait Istrati nu s-a lăsat cooptat în colectivul Institutului de cooperare intelectuală internațională nu trebuie să fie interpretat ca un refuz al scriitorului de a participa la eforturile organizate la nivel european și mondial pentru promovarea unei mai bune înțelegeri între oameni și popoare prin intermediul marilor discipline ale spiritului. Activitatea sa stă mărturie pentru a proba contrariul. Astfel, în perioada 1926—1927 scriitorul român este membru al Comitetului pentru apărarea victimelor terorii albe din Balcani, face parte din Liga pentru apărarea drepturilor omului, este vicepreședinte al asociației pariziene „Amicii U.R.S.S.". În 1927 participă, ca invitat, la Congresul PEN — Club de la Bruxelles. În același an, este ales membru în Comitetul Asociației internaționale a scriitorilor revoluționari și proletari, alături pe Paul Vaillant-Couturier, Henri Barbusse, J.R. Becher, A. Lunacearski și alții.

Formele organizate ale activității scriitoricești pentru promovarea cooperării intelectuale sînt acceptate și practicate și de Panait Istrati. Între 3 și 17 februarie 1932 scriitorul român întreprinde un turneu internațional de conferințe cu tema **Les Arts et l'Humanité d'aujourd'hui** organizat de Deutsche Kulturbund în orașe ca Viena, München, Berlin, Hamburg, Frankfurt și Heidelberg. În 1934 îl întîlnim membru în Société de Gens de Lettres de France și participant la o importantă anchetă a revistei **„Présence"** din Lausanne — Genève despre Europa de azi, alături de George Bernard Shaw, Albert Thibaudet, Jean Cassou, H. Keyserling.

Opera lui Panait Istrati va stimula ea însăși, după moartea scriitorului, forme specifice de cooperare intelectuală internațională, cu rezultate remarcabile nu numai în ceea ce privește valorificarea creației sale, dar și pe planul unei mai largi difuzări a literaturii române în lume. Cîteva exemple sînt edificatoare.

Astfel, în 1968, paralel cu începerea reeditării integrale a operei lui Panait Istrati la editura parizienă Gallimard, la inițiativa lui Edouard Raydon se înființează asociația **„Les Amis de Panaït Istrati"** avînd ca președinte de onoare pe Joseph Kessel de la Academia Franceză. Această asociație grupează personalități ale vieții literare din România și Franța, dispunînd și de o publicație trimestrială intitulată **„Cahiers des Amis de Panaït Istrati"**, din care au apărut aproape 30 de numere. În cursul anului 1984 publicația amintită a avut un rol de seamă în promovarea cunoașterii și în difuzarea cît mai largă a creației inedite a marelui scriitor, precum și în aprofundarea interpretării științifice a ansamblului operei acestuia. PEN-Clubul internațional a adoptat la cel de-al XXVI-lea Congres al său de la Menton, la 18 septembrie 1969 o moțiune de omagiere a scriitorilor Vicente Blasco Ibañez și Panait Istrati, document în care se arată, între altele : „Acești doi scriitori de faimă universală au apărat pretutindeni și întotdeauna cauza omului și a demnității sale, ca și demnitatea literaturii și a slujitorilor ei".

De-a lungul ultimelor decenii au avut loc numeroase manifestări internaționale consacrate în exclusivitate lui Panait Istrati, la care au participat cercetători ai operei sale din România și de peste hotare, acțiuni care au culminat cu aniversarea din 1984 și au pus în lumină, cu forța de convingere a faptelor, contribuția umanistă a scriitorului român la zestrea de frumos și de bine a literaturii universale. Academicianul francez Joseph Kessel, referindu-se la valoarea universală a operei lui Panait Istrati, arăta : „L-am iubit pe Istrati pentru rădăcinile sale... pentru meleagurile unde a crescut... pentru primii săi prieteni... pentru căminele sale, pentru vagabondările sale... Am iubit la Istrati revolta organică împotriva suferinței impusă omului de către semenii săi și de societate. Mizeria, nedreptatea, exploatarea, rapacitatea și mai ales vătămarea demnității, a libertății — îi erau de neconceput". Aceste aprecieri consolidează valoarea unor opinii mai vechi, sau mai noi cu privire la rolul important al operei lui Panait Istrati pe planul cooperării intelectuale internaționale.

Mircea Eliade elogia la Panait Istrati marea sa iubire de oameni și marea sa revoltă împotriva umilinței și sărăciei claselor subjugate. Același autor evoca faima pe care România o cîștigase peste hotare prin munca și talentul lui P. Istrati, care a crezut că „datoria oricărui om care ține un condei în mînă este să ia o atitudine politică și socială". Dragostea față de om, credința în virtuțile acestuia, nevoia veșnic prezentă de autojustificare, sînt trăsături pe care le relevă și autoarea belgiană Monique Jutrin-Klener în monografia pe care o consacră scriitorului român. Pentru fixarea locului operei lui Panait Istrati în circuitul mondial al valorilor spirituale — contribuție semnalată cu o jumătate de veac în urmă de Mircea Eliade — se cuvine a reliefa definiția pe care o propunea creației lui Panait Istrati cercetătoarea belgiană: „Românească prin rădăcinile ei, franceză prin formă și universală prin caracterul ei profund omenesc... ea este o operă după chipul eroilor ei, operă de haiduc". Această apreciere constituie o concluzie la care autoarea ajunge după o analiză exhaustivă a operei lui Panait Istrati.

Faptul că spiritualitatea națională a unui popor se impune cu precădere prin încărcătura sa de trăsături care individualizează acel popor în concertul națiunilor constituie o teză al cărei adevăr este ilustrat în chip strălucit de creația literară a lui Panait Istrati. Acest punct de vedere a fost, de altfel, afirmat cu toată tăria de marele romancier român Liviu Rebreanu. Subliniind faptul că există o spiritualitate românească care se manifestă prin puterea tradiției, Liviu Rebreanu scria în jurnalul său intim că Istrati, cu toate ideile sale sociale înaintate, este un tradiționalist. „Savoarea trecutului nostru se degajă atît din „Kyra-Kyralina", sau „Moș Anghel" cît și din toate celelalte. Aceasta nu scoboară întru nimic valoarea scriitorului, din contră, a reușit să pară mai interesant în ochii Apusului, tocmai prin acel specific românesc cu totul nou în literatura lor. Latura noastră originală îi atrage pe ei. De rafinării stilistice sînt sătui".

O argumentare teoretică similară regăsim într-o cercetare colectivă recent publicată de Stanley Hoffmann și Paschalis Kitromilides de la Universitatea Harvard din S.U.A. Autorii pornesc de la constatarea că universul vieții culturale, cu întregul său conținut simbolic și emotiv, constituie o parte esențială a vieții unei comunități umane. Cultura este o parte integrantă de înțelegere a unei societăți. Pe plan internațional, însemnătatea literaturii și a culturii în general, ca instrument de înțelegere, își derivă forța din capacitatea intuitivă a scriitorilor, a artiștilor, a criticilor de a capta și de a articula în operele lor preocupări și aspirații omenești profunde pe care nici o analiză academică, socială sau politică nu le poate transmite vreodată. Examinată din acest unghi de vedere, opera lui Panait Istrati aduce neîndoielnic o contribuție de primă valoare la cunoașterea străfundurilor ființei umane, pe baza unei materii vii românești, transfigurată artistic prin puternicul talent creator al unui scriitor pe care U.N.E.S.C.O. l-a proclamat drept un mare contemporan.

IOAN VOICU ■

Sîntem în măsură să vă anunțăm că:

ALMANAHUL FLACĂRA '85

a luat drumul tiparului. Deci, în curînd, la chioșcurile și la centrele de difuzare a presei, ALMANAHUL FLACĂRA '85.

Totodată, pentru iubitorii de poezie și muzică tînără, o veste îmbucurătoare: va fi predat tiparului și

ALMANAHUL CENACLULUI FLACĂRA,

aflat la prima sa apariție.

Dar, pînă atunci, pentru toată lumea, ALMANAHUL FLACĂRA '85!

Se afirmă o nouă promoție

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Sălaș în Sălaj

Localitatea : Zalău, 5 decembrie 1984, orele 17, Sala Sporturilor.
Număr de spectatori : 5 000.
Atmosfera : entuziastă.
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **Grupul Partaj a cîntat în premieră piesa „Dacă ai să pleci" (versuri Elena Pană), iar Octavian Bud piesa „Formular" (versuri Adrian Păunescu). Prezențe locale — Luca Alexandru, 22 de ani, lăcătuș la „Armătura" Zalău ; grupul LD (Delia Rus, 22 de ani și Luciana Pop, 23 de ani) și Petru Grigușă, 20 de ani, electrician la „Armătura" Zalău.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

După minunatele spectacole de la Turda și Dej, a urmat întîlnirea cu publicul tînăr din Zalău, venit în număr foarte mare la manifestarea noastră. Un public tînăr — ca peste tot, deultfel, în țară — însetat de dorința de cunoaștere, dornic să ia contact cu arta tranzitivă, directă, fără prejudecăți. Un public care recepționează cu atenție și înțelegere de la cîntecele sensibile și interiorizate ale lui Adrian Jacotă pînă la rockul în forță cîntat de trupele muzicale ale cenaclului, de la mesajul plin de fior al grupului Partaj pînă la folkul plin de vigoare al lui Vali Șerban, de la căldura vocii Nicăi Zaharia pînă la cascadele de rîs provocate de umoriștii Valentin Văran și Nicolae Cenan, de la cîntecele pline de subtilitate muzicală ale grupului Poesis pînă la vocea profundă a lui Augustin Frățilă, de la Trupa din Nord (Octavian Bud și Emilian Onciu) pînă la cei mai sudici dintre români, aromânii, Trupa din Sud (Marius Bațu, Florin Șerban și Tașcu Gheorghe) și totul culminînd cu înălțătoarele momente ale cîntecelor de țară și de pace.

Unul din marile cîștiguri ale ultimilor doi ani este redescoperirea folclorului de către tînăra generație. Folclorul — acest inepuizabil izvor de spiritualitate al poporului nostru. „Cîntecul popular — arăta Adrian Păunescu la Zalău — face parte din strategia redescoperirii identității noastre". De asemenea, conducătorul cenaclului le-a vorbit miilor de tineri din sală despre ideea de unitate națională prin cîntec. „A dispărut disprețul stupid față de cîntecele populare. Singura care durează este valoarea. Cîntăm la Zalău trandafirul mereu viu al Moldovei eterne."

Pornind de la versurile unui cîntec emblematic al cenaclului nostru („Cîntăm cîntecele lumii / Fără nici o piedicăiune / Numai din motivul simplu că sînt bune") și de la ideea unui schimb echitabil de valori, aducem de la Zalău un omagiu marelui muzician care a fost John Lennon și trupei Beatles, care au deschis un drum nou în muzica secolului XX, contribuind prin cîntecele lor la o mai bună cunoaștere și prietenie a tinerilor din toată lumea.

Urmează o salbă de șlagăre din toate zonele țării, cît și din repertoriul internațional dăruite minunatului public din Zalău. Ca o reflectare a posibilităților de exprimare create tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate, Magda Puskas cîntă două cîntece în limba ei maternă, limba maghiară, precum „limba națională a tuturor cetățenilor români este limba română".

Orele trec pe nesimțite. Cîntăm cu toții, împreună cu Alexandru Zărnescu, profundul cîntec „Castelul". Luminile se sting încet în finalul cîntecului. „Adînc mulțumind pentru vremea / Trăită frumos împreună / Castelul în țăndări se sparge / Plecați. Și plecăm. Noapte bună."

ILIE ȘTEFAN ■

Două spectacole de nota 101

Localitatea : Satu Mare, 6 decembrie 1984, orele 16 și 22, Sala Filarmonicii de Stat din localitate.
Număr de spectatori : 1 000 la primul spectacol, 1 300 la al doilea.
Atmosfera : excepțională.
Calitatea spectacolelor : **foarte bună.**
Noutăți : **Ileana Bledea și Ionel Bledea, 24 de ani și, respectiv, 25 de ani ; cîntecul „Rar", versuri George Bacovia ; Sorin Bodoș, 20 de ani, cîntecul „Aici", versuri Mircea Dinescu ; „Taraful cetății" (surorile Angela și Nicoleta Lăpustea, Andrei Leleci, Sergiu Balogh, elevi, cîntece din zonă ; Daniela Timiș, 16 ani, elevă, a cîntat „Repetabila povară", versuri Adrian Păunescu ; Liliana Findea a cîntat „Ninge în Apuseni", versuri Ioan Morar.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

În sala „ca o uriașă floare cu sute de petale", publicul s-a comportat distins și firesc. Nu a existat în starea lui simptomul vreunui risc : știa unde a venit, nu grăbea și nu forța spectacolul, publicul sătmărean, „public amiral de multe ori al cenaclului" a urcat la stadiul de interpret, s-a înregistrat „pentru a se arăta cum era tineretul român la 1984 și în alți ani de la sfîrșitul mileniului doi", s-a deschis dialogul dintre A.P. și spectatori. Revelația rupe cuvintele invers, s-a simțit iubire adevărată pentru poet, pe care îl simt atît de aproape, încît sînt încercați de dorința de a se înfrunta cîteodată cu el. Autorul poemului „Lacrimi pentru tatăl învins" nu are cum să nu simtă. Personalitatea publicului și personalitatea poetului, cum e și normal, se definesc uneori prin adversitate, ceea ce dă un mare farmec actului de cultură.

Iată un fragment dintr-un bilet primit din sală: „Mai este nevoie să vă spunem cît de mult am așteptat să reveniți pe meleagurile Sătmarului ? Așteptam cu nerăbdare ca cei doi reprezentanți sătmăreni din Cenaclul Flacăra, Octavian Bud și Emilian Onciu, să cînte acasă mai frumos ca niciodată". Într-adevăr, cei doi împreună cu grupul Partaj și cu interpretul de muzică rock Cristian Minculescu, au realizat cele mai valoroase recitaluri din spectacol.

„De-a copilăria", cîntecul lui Octavian Bud și al lui Adrian Păunescu, a inclus iarăși sala în scenă. În timp ce a cîntat Cristian Minculescu, majoritatea spectatorilor au dansat. În timpul cîntecelor grupului Partaj s-au auzit aplauze discrete, reprimate rapid chiar de cei ce le născuseră, din dorința de a nu alunga starea. Nicolae Cenan, cu un umor deja tradițional, a intervenit la timp. Magda Puskas și Carmen Antal au cîntat cîteva dușuri.

Se cîntă „Iancu la Țebea", „Jurămînt la Putna", „Trăiască România", „O șansă păcii", „Toate femeile vor pace", „Lancea lui Horea". Spectacolul s-a încheiat cu aproape două ore după ora planificată, A.P. fiind obligat să observe că „analiza dinților calului de dar este un fapt imoral".

x

„Am venit și la al doilea spectacol al Cenaclului Flacăra pentru că îmi place foarte mult și pentru că niciodată în scenă nu se întîmplă la fel. Autori și public ne dispunem după propriile noastre stări, comparația cred că am citit-o undeva, ca o pilitură de fier pe o hîrtie sub care este așezat un magnet" (din dialogul pe care cronicarul l-a avut cu Ștefan Gheorghe, electromecanic).

„Fiecare generație care apare în lume și are conștiință de sine are impresia că nu va muri niciodată. Se împlinește un an de la moartea lui Nichita Stănescu, învățătorul nostru, cel dintîi clasic al generației noastre. Înainte de a muri, Nichita Stănescu a scris într-un exceptional limbaj poetic această poezie numită „Hieroglifa". Înainte de a trece de tot în limbajul indescifrabil al morții. Textul va fi cîntat de poetul deocehit care este Augustin Frățilă".

Majay Győző, care, în 11 decembrie 1984, va împlini doi ani de cînd a fost descoperit de A.P., cîntă „Ding-dangding", cîntec compus cu acesta în dimineața zilei de 5 decembrie la Cluj, „extraordinarul Cluj prin marile spectacole de la Turda și Dej".

Marius Bațu și Alexandru Zărnescu, starostele muzical al cenaclului, se înscriu nedrept poate (dar publicul este capricios cînd vrea el) după Emilian Onciu. Octavian Bud, grupul Partaj și Cristian Minculescu, în ordinea subiectivității publicului sătmărean. Printre cei din linia a treia, cu un succes parcă mai nuanțat de această dată, s-a distins Florin Șerban cu cîntecele „Sila" și „Să-mi scrii". A existat, din cîte am observat, la Satu Mare, o linie constantă a succesului (ușor estompată de cele patru procemionente) : Nica Zaharia, Florin Săsărman, Vali Gerea, Flapo (Zărnescu, Schwartz, Bojanu, Enache), Pro Musica (Stepan, Hariga, Dolga, Tașcu, Cosma), Magda Puskaș și Carmen Antal au cîntat iarăși ceardașuri. Toți care au cîntat în limba maghiară au cîntat apoi cu Maria Tănase „Ciuleandra". „Arhetip al cîntecului popular românesc dintotdeauna". Atmosfera a devenit feerică. Au fost cîntate „La musata aromână" și „Turcita", demonstrîndu-se ca în Hasdeu, „forța integratoare și forța de percuție a limbii române" între sud și nord.

Au urmat Nica Zaharia („Cîntec de dans din Moldova"), Cristian Minculescu („M-a făcut mama oltean"), Augustin Frățilă („Pe valea Mureșului"), Valentin Văran („Petre, Petre"), realizîndu-se o hartă spirituală nemaiîntîlnită a țării. Cîntecul „Castelul" al lui Alexandru Zărnescu și Adrian Păunescu a încheiat cele două spectacole de nota 101.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Bună ziua !

Localitatea : Satu Mare, 7 decembrie 1984, orele 14, statuia lui Vasile Lucaci.

Un strat subțire de zăpadă s-a așternut în dimineața aceasta pe străzile Sătmarului, căzînd pe umerii statuii lui Vasile Lucaci ca o liniștire eternă... Mîinile sale deveniseră simbol al suferințelor îndurate de oamenii acestui pămînt de-a lungul secolelor, simbol al luptei cu cei care ne-au vrut sau ne vor vrea vreodată ai lor. Undeva, prin oraș bătea un clopot. Astfel l-am găsit pe dr. Vasile Lucaci învesnicit în statuia ce domină centrul municipiului Satu Mare în descinderea noastră în istoria acestor meleaguri. Au venit mulți tineri să cînte cu noi memoria martirului și, odată cu ea, a tuturor celor ce au luptat pentru independența și prosperitatea acestei țări.

Am început, firesc, cu „Doina lui Lucaci" și am continuat cu „Jurămînt pentru Ardeal", „Jurămînt la Putna", „Baladă pentru Transilvania", „Trăiască România", „Lancea lui Horea" și „Poporul român. Opere complete" în ideea unității și continuității națiel noastre. Am cîntat „Dor de Eminescu", „Totuși iubirea", „O șansă păcii" pentru oamenii care se iubesc și doresc liniște în țară și în lume. Iar tinerii veniți acolo n-au conținut o clipă să fie alături de noi, de trecutul, prezentul și viitorul României.

Am plecat spre Bihor lăsînd să cadă pe umerii lui Lucaci alte zăpezi, cu siguranța luminii primăverii din sufletele noastre.

Urmați-i pe cei tineri !

Localitatea : Aleșd, 7 decembrie 1984, orele 16 și 22 de minute și orele 21,45. Sala Casei de cultură.
Număr de spectatori : 1 500, la fiecare spectacol.
Atmosfera : foarte bună la primul spectacol și excepțională la al doilea. La început neîncrezător, publicul din Aleșd, aflat la prima întîlnire în orașul său cu Cenaclul Flacăra, și-a descoperit resursele necesare realizării unui mare spectacol, de nota 101, a treia notă maximă în sală, după Turda și Satu Mare.
Calitatea spectacolelor : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Felicia Moca, 17 ani, elevă, care a interpretat cîteva cîntece populare din zonă, și Laura Abrudan, care a citit din creația proprie poezia „Sînt eu". A revenit, pentru o seară, Lucian Boșoancă, cu „Menestrelul".**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. La Aleșd spectacolele s-au bucurat de o organizare ireproșabilă, aflată la nivelul comportării unui public de nota 101.**

Venind pentru prima oară la Aleșd în acești 11 ani de existență, Cenaclul Flacăra a avut surpriza întîlnirii cu un public excepțional, care a făcut dovada receptivității la cel mai înalt grad a mesajului artei tinere. Exceptînd momentele de început ale primului spectacol, în care a fost oarecum rezervat, acest public a crescut odată cu trecerea timpului, fiind conautorul unor momente inegalabile prin farmecul și profunzimea lor, în care tinerii au fost vioara întîi.

„Doina lui Lucaci", cîntec reprezentativ pentru ceea ce este azi Cenaclul Flacăra, este preluat superb de către asistență, acesta fiind semnalul unității dintre public și scenă de-a lungul întregii manifestări. Sînt preluate și cîntate foarte frumos noile colinde ale lui Octavian Bud și Majay Győző, scrise pe versurile poetului Adrian Păunescu special pentru întîlnirea cu publicul Bihorului.

În sală apare o pancartă uriașă pe care sînt scrise cuvintele lui Avram Iancu : „Noi sîntem oamenii libertății. Pentru asta ne-am vărsat și sîntem hotărîți a ne vărsa sîngele pînă la ultimul român..." Și, alături, portretul tribunului român...

Vali Șerban cîntă „Jurămînt pentru Ardeal", iar Cristian Buică „Lancea lui Horea".

Trupa Totuși, venită pentru microstagiunea din județul Bihor, susține ample recitaluri, purtînd amprenta tinereții și șădind în jur vigoarea artei tinere.

Momentele de profunzime continuă prin evocarea lui Mihai Eminescu, cel despre care Mihail Sadoveanu spunea : „Să ne aducem pururi aminte de Mihai Eminescu, cel mai ales poet al acestui neam".

Răspunzînd unui bilet venit din sală, poetul Adrian Păunescu reamintește că se împlinește un an de la moartea celui ce a fost și va rămîne pentru totdeauna Nichita Stănescu, al literaturii române. Aurelian Titu Dumitrescu recită din creația marelui dus „Elegia a II-a, Getica", iar Augustin Frățilă cîntă „Hieroglifă".

Magda Puskaș și Carmen Antal cîntă excelent în limba maghiară. În cenaclu este promovat ceea ce este reprezentativ naționalităților conlocuitoare, considerînd că unitatea celor ce trăiesc și muncesc împreună pe acest pămînt face din România o țară cu adevărat puternică și liberă.

Tîrziu, se cîntă din nou „Doina lui Lucaci". În final, Alexandru Zărnescu și ceilalți membri ai cenaclului față în față cu publicul cîntă „Castelul". Autorul versurilor, poetul Adrian Păunescu îi mai scrie o strofă : „Se leagănă-n el cărămida / Se leagănă ziduri și turle / Și parc-ar urma prăbușirea / Zidarii să-nceapă să urle..."

Și, pentru că a fost o seară de excepție, promitem o nouă întîlnire cu Aleșdul, cel care în seara aceasta a construit un castel fără seamăn...

FLORIN SĂSĂRMAN ■

Oradea, Oradea

Localitatea : Oradea, 8 decembrie 1984, ora 17, Sala Sporturilor.
Număr de spectatori : 10 000.
Atmosfera : fără precedent.
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Alina și Nicoleta Popovici, „Andri Popa" ; Teodora Abrudan, „Cîntec de danț din Bihor" ; Dana Balcu, „Să-mi dai scrisorile-napoi" ; Cris group, „Inicietul" ; Adina și Luminița Dumitrescu, „Bunica" (versuri Nina Cassian) ; Adrian Badea, „Vals" ; Roxana Nistor și Florin Madiar, cîntece populare ; Reghina Croitoru, „Du-mă do, murgule, dă".**
Aportul organizatorilor : **îndatoritor, ireproșabil, exemplar.**

Început la ora 17, spectacolul a luat un curs deosebit la ora 19,45 cînd s-a cîntat „Lancea lui Horea". În clipa în care cîntecul s-a sfîrșit, sala a început să scandeze „România". După primele 30 de secunde, ni se părea încă doar un spectacol de bună calitate, scandarea numelui țării fiind doar preludiul — repetat în toate sălile — al unei stări înalt patriotice. La sfîrșitul primului minut, am înțeles toți că este vorba de altceva, că încet-încet numele țării stringe în sine sensul spectacolului, pulverizîndu-l în starea unei victorii. Autorii tremurau de emoție, A. P. își ștergea fruntea care nu transpirase, realitatea avea frumusețea inefabilă a unei iluzii. După șase minute au fost cîntate de către Vali Șerban — Florin Șerban — Marius Bațu — C. Buică „O șansă păcii" și de către Carmen Antal „Toate femeinele vor pace". Ne aflam în județul unde, la Oradea, Marghita, Beiuș, Salonta, Aleșd, se obținuse numai note de 10!. La 21,16 se scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !" Se ajunge în mai puțin de treizeci de secunde la aceeași vibrație — a victoriei. Se scandează șapte minute acum. Autorii cîntă spectatorilor „La mulți ani !" iarăși patru minute „România". Ce frumusețe de pean avea strigătul ! „Trăiască România", „Treceți batalioane române Carpații", „Iancu la Țebea", „Doina" lui Mihai Eminescu, „Jurămînt la Putna", „În țara moților" ies din stadiul de cîntece sau text, reprezintă comportamentul deschis al unei tandrețe de a fi. Vali Șerban reușește un recital foarte bun. Acesta și recitalul trupei Totuși mi-au părut a fi cele mai bune momente muzicale ale serii. După „Totuși, iubirea" cîntată de cel care are acum cea mai mare prospețime de rostire din Cenaclul Flacăra, Majay Győző, strigătul izbucnește iarăși Alexandru Zărnescu, unul dintre cei care „au compus puțin, dar esențial", cîntă „Dor de Eminescu" și „Ultima zi". „Voi, generația de după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, sînteți cea mai frumoasă generație din lume în acest moment pentru că știți să iubiți nu forța, ci adevărul", a spus poetul Adrian Păunescu.

Ziarul Tineretului din China a scris : „Cenaclul Flacăra este o uzină de produs bucurie oamenilor." Asta s-a văzut și cînd Magda Puskaș și Carmen Antal, care cîntau în limba maghiară, au cîntat în limba română, limba tuturor cetățenilor români indiferent de naționalitate, cu aceeași plăcere și încandescență a virstei.

Cîntăm cu Oradea și spiritul Bihariei prinde contur, se întrupează din mîndrie. Dăruiții, Vali Șerban, Cristian Buică, Majay Győző cumpănesc pe voci și instrumente adevărul de azi pentru tinerii de azi. Sala e un coloid imens ; parcă o materie necunoscută încearcă să se nască sub ochii noștri, astfel se mișcă tinerii, constituiți în piramide umane, ținîndu-se unii pe alții pe umere, sfidînd de încredere și responsabilitate pentru faptele lor. Steagul tricolor, roș-galben-albastru, fluturînd ca o certitudine de nezdruncinat în mîinile ferme ale copiilor noștri.

Visul „doinit" al marelui Eminescu devine viziune și efortul emoțional al conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu, dă recitării sensuri istorice.

Recitalurile grupului Partaj, al formației Pro Musica, profesionalismul trupei Flapo, formație „tren" a întregului cenaclu, au fost tot atîtea puncte forte în dialogul cu tribunele. Muzica „noului val" taie pîrtie către o nouă expresie a sensibilității. ; Andrei Păunescu & Co., sînt aproape „furați" de pe scena pe care Cristi Minculescu, teribila voce a formației Totuși, pare că se desprinde de pămînt odată cu „înaltele" sale.

Final pios, poetul Adrian Păunescu aprinde o lumină și cîntă la căpătîiul lui Ștefan cel Mare domn a Toată Moldova.

„1 060 de «grănicori» au cîntat pentru țara lor, pe care o iubesc cu o conștiință istorică exemplară, realizînd încă o notă de 101 pentru Campionul Bihor".

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■
AUGUSTIN FRĂȚILA ■

Strălucitoarea Timișoară

Localitatea : Timișoara, 9 și 10 decembrie 1984, orele 17, Sala Sporturilor „Olimpia".
Număr de spectatori : 18 000 — în amîndouă spectacolele.
Atmosfera : foarte bună.
Calitatea spectacolelor : **foarte bune.**
Noutăți : **prezențe locale — grup Minipartaj (Angela și Danka Panici), Remus Vălungan, Lucia Florea, Letiția Vasicuță, duetul folk Emion (Cristian Constantin, Tiberiu Părțilă) în primul spectacol ; Codruța Florescu, grupul satiric „Puls" al Facultății de mecanică (Dan Gometriciau, Radu Einhoiz, Tiberiu Novac, Eduard Enc, Dan Matea, Liviu Ghidiu) înte-un moment umoristic excelent, în cel de al doilea spectacol.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun, foarte, foarte bun. Un record : tineretul timișorean a scandat 10 minute într-o**

(continuare în pag. 20)

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

După cum se știe, Macedonski și-a desfășurat cea mai mare parte din activitatea sa poetică și publicistică la București. În ultima parte a vieții a locuit la etajul I al fostei case din strada Slătineanu, colț cu Calea Dorobanți, unde, în salonul drapat cu catifele colorate, se desfășurau ședințele cenaclului „Literatorul". Casa aceea s-a demolat în anii noștri și în locul ei s-a ridicat alta. Poate se va găsi cineva — Uniunea Scriitorilor, Comitetul municipal de cultură și educație socialistă — să ia inițiativa montării unei plăci comemorative pe această casă pentru a marca un singur loc din atîtea legate de amintirea marelui Macedonski în Capitala țării ! **(Prof. Mihai Gelejetu, București, str. Odobești nr. 11, bloc T-1, sc. A, etaj III, ap. 23).**

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● **U.J.C.A.P. Prahova** ne anunță că s-a rezolvat favorabil cererea bătrînului Marin St. Florea din comuna Sirna, sat Varnița. Ținîndu-se cont de vîrsta petiționarului — 79 de ani — conducerea unității a fost de acord să-i repartizeze teren mai aproape de locuința sa, începînd cu anul 1985.

● „Subsemnata **Dumitrașcu Ana din comuna Bicieș, județul Mehedinți,** vă aduc la cunoștință următoarele : sînt o femeie în vîrstă de 82 de ani, pensionară CAP. Toată viața mea am lucrat pămîntul iar în CAP sînt de la înființare. Pînă și în acest an, la vîrsta de 82 de ani, am făcut 23 de zile în CAP. Aș fi putut să adun mai multe zile dacă n-aș fi fost purtată pe drumul judecătilor de către consăteanul Stănciulescu Ștefan. De cînd mă știu am lucrat cei 8 ari — care au făcut obiectul judecății — aflați în vatra satului. De anul trecut însă, de prin martie, a pus ochii pe acest pămînt Stănciulescu. Tribunalul județean Mehedinți a respins ambele recursuri, cauza acestui pămînt rămînînd nelucidată, motiv pentru care Stănciulescu a împrejmuit din nou acest pămînt ca și cum ar fi al lui. Întreb însă-la 82 de ani, după o viață de muncă cinstită, e drept să se poarte așa cu mine ? De la UNCAP mi s-a promis tot sprijinul. Cînd îl voi primi cu adevărat ?"

● **Alistar Nicușor** din **Bacău** lucrează ca asistent medical la spitalul Buhuși. Ne scrie în numele tuturor oamenilor muncii de la acest spital despre un lucru deloc pozitiv care, pare-se, tinde spre permanentizare în această unitate : la fiecare retribuție sînt obligați să dea și cîte 5 lei pentru fel de fel de bilete. Cine se împotrivește, nu primește leafa ! Sugerăm o măsură inversă în contul celor 5 lei : să i se aplice oprirea retribuției celui sau celor care își asumă asemenea răspunderi, deloc legale !

● „Locuiesc într-un cartier mărginaș al Bucureștiului, pe strada **Melodiei nr. 43, sector 2.** Am sesizat cu cîteva luni în urmă organele în drept despre faptul că locatarii de pe strada Dascălului nr. 32 cresc porci în condiții cu totul necorespunzătoare, făcîndu-ne celorlalți, din preajmă, viața iad. Am primit un răspuns îmbucurător de la Inspectoratul sanitar veterinar București cum că s-a dat termen celor de la adresa de mai sus să-și mute cotețul în care-și cresc animalele pînă la 1 noiembrie a.c. Altfel vor suporta amendă contravențională. Nu s-a întîmplat nici una, nici cealaltă ! Dimpotrivă, lucrurile s-au înrăutățit. Pe lîngă mirosul imposibil, au apărut și șobolanii. Mă întreb, cîte alte luni vor fi necesare pentru a se trece de la vorbă la faptă ! **(Iancu Gheorghe, București)**

● **Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă al județului Cluj** ne face cunoscut faptul că reparațiile la hidroizolația terasei blocului E 4 de pe strada Lotus nr. 32 din Turda s-au terminat pe 15 XI 1984.

● „Mă numesc **Irimia Stelian, sînt din Cîmpulung Muscel** și locuiesc pe strada **Valea Unchiașului nr. 3.** Întrucît la ieșirea la pensie în luna octombrie 1983 nu mi s-a luat în calcul perioada 16 XII 1951 — 10 II 1955 — conform înscrisului din decizia de pensionare — m-am adresat revistei dv. Răspunsul DPMOS-ului Argeș a fost prompt și anume că perioada reclamată se ia în calcul, mai mult chiar, că ar fi fost și inclusă ! În concluzie, aș vrea să știu dacă este sau nu inclusă în vechimea mea la pensie și această perioadă. Care din cele două adrese rămîne valabilă ? Decizia de pensionare sau răspunsul DPMOS Argeș ?".

● **MTTc — DGPTc** ne confirmă faptul că sesizarea lui Matei Mihai din București s-a dovedit reală. S-a dispus unității revenirea asupra măsurii luate, în sensul acordării în continuare a penticului și celuilalt personal din cadrul uzinei de electroalimentare a programului de 7 ore, precum și recuperarea orelor lucrate în plus de la data sistării. Ne bucurăm și noi, alături de Matei Mihai și colegii săi de muncă, pentru faptul că măsura intrată în aplicare pe 1 aprilie s-a dovedit în final a fi doar o păcăleală.

● **Viorel Miniosu, din comuna Bogheștii — Vrancea,** descrie sumar, dar foarte la obiect, starea stațiunii Vîlcele din județul Covasna. Pe cît de frumoasă ca așezare și de căutată pentru izvoarele sale de ape minerale și băile carbogazoase, pe atît de vitregită este în privința cazării celor veniți la odihnă și tratament, lăsați cei mai adesea la cheremul localnicilor. Propune din această cauză construirea unui hotel în apropierea băilor. Pentru a se face crezut de nevoia unui atare așezămînt invită pe mai marii OJT-ului Covasna să petrecă măcar o noapte la Vila nr. 5 Vîlcele !

● **Matei Constantin din satul Bogdana, comuna Ștefan cel Mare, județul Bacău,** împreună cu întreaga familie, mulțumește revistei pentru rezolvarea problemei pentru care i s-a adresat. Pe aceeași cale, a scrisorii, mulțumește maiorului Niță Adrian de la miliția municipiului Gh. Gh. Dej pentru promptitudinea cu care a acționat.

● „Mă numesc **Ispășescu I. Valeria,** sînt pensionară și locuiesc în **Tg. Jiu, Aleea plopilor, bloc 26, scara 2, etaj 2, apartament 43.** Pe 14 XI a.c. am cumpărat o pereche de cizme nr. 38 în valoare de 440 lei. Am o pensie de 1 328 lei, așa încît vă puteți închipui că pentru mine suma dată înseamnă ceva. După două zile de purtare am constatat că apa trece prin cizme ca printr-o sugativă. Am returnat cizmele întreprinderii „Favorit" — Crișul Oradea, județul Bihor (model 4 736)". Sperăm să le primească în această iarnă.

● Cam la fel s-au păcălit și **surorile Dobrean, din Simeria — strada 23 August bloc 7, scara D, apartament 63, județul Hunedoara.** Și-au cumpărat în august două perechi de sandale, a 250 lei pereche, lucrate de cooperativa „Prestarea" Sinaia. Cum s-au deteriorat în cîteva zile, le-au pus în colet pe adresa cooperativei. Nu au primit pînă în prezent nici banii pe ele, nici altă marfă în loc. „Prestarea" tace. O fi ca și tăcerea un răspuns dar, aceasta nu poate ține locul încălțărilor !

● **Miliția județeană Dîmbovița :** „Privind verificarea scrisorii adresată de Lazăr Ion din comuna Bărbulești, județul Dîmbovița, vă comunicăm următoarele : aspectele referitoare la numita Cercel Veruța se confirmă, motiv pentru care s-a întocmit dosar penal pentru infracțiunea de speculă cu fructe. Se confirmă, de asemenea, și faptul că șeful postului de miliție al acestei comune are la domiciliu un porc pe care îl crește cu hrana procurată din comerțul de stat".

● **Ing. Stoenescu N. din București, strada Lotrioara nr. 3, bloc V 30, apartamentul 3, sector 3, telefon 74 85 98,** dorește să achiziționeze colecția revistei „Flacăra" pînă în anul 1982.

● „Întreaga populație din Tîrgu Neamț se servește pentru vizionările la televizoare de un releu. Nu știm exact ce se întîmplă cu el, ceea ce știm însă, mai mult decît sigur, este faptul că noi nu reușim să vedem mai deloc imaginile de la televizor. Așteptăm urgent măsuri de remediere. **(Locatarii blocului B 2, strada V.I. Lenin 43, Tg. Neamț, județul Neamț, în numele cărora semnează Constantin Hogea)**

● „La întretăierea cu parcul Trivale din Pitești se află un portal masiv închinat eroilor Regimentului 4 Argeș căzuți în bătăliile primului război mondial. Mă așteptam să văd în această urmă a eroismului neamului un monument de veneratie. Am găsit un teren de depozitat gunoaie iar numele eroilor scrijelite. De aceea, propun : 1. urgența reparare și refacere a portalului ; 2. darea lui în îngrijirea unei unități din zonă. S-ar da astfel o lecție celor care uită istoria neamului !" **(Ion Petrescu, București).**

● **Asociația de locatari nr. 3 CTV Nord din Rîmnicu Vîlcea** roagă pe cel care-i cunosc pe Aurel Popescu (născut în Păușești-Maglaș), fost conducător auto la OIF și ITSAIA Vîlcea, să i se comunice noua adresă a acestuia. Părăsindu-și familia, a uitat să-și lase și noua adresă cu toate că are un debit față de asociație de peste 2 000 lei.

● Ne scrie pensionarul **Boceanu Petru din București, strada Podul Înalt nr. 28, sector 4.** Pe 31 iulie a.c. a achitat la depozitul de lemne din Șoseaua Giurgiului 1 200 kg lemne și 1 800 kg cărbuni. La mijlocul lui septembrie i-au fost aduse acasă, în lipsa lui, aruncate în stradă. Cărbunii erau numai praf, lemnele cu 400 kg mai puține — totul măsurat și verificat cu martori. Depozitul a promis rezolvarea, iarna a venit și, vorba lui B.P., nu se știe cît va fi de lungă. Oricum, durata iernii nu are nimic de-a face cu „micile" aranjamente care ar trebui curmate. Eventual, deschizîndu-se, cui merită, un dosar penal !

● **Casa de Economii și Consemnațiuni (CEC)** ne comunică următoarele privitor la sesizarea lui Alexandru Moldovan din Brașov : Oficiul PTTR nr. 9 Brașov a refuzat să efectueze restituirea sumei din libretul de economii ; lucrătoarea care s-a făcut vinovată de acest fapt a fost sancționată conform Codului Muncii de Direcția județeană de poștă Brașov. În ce constă sancțiunea ?

● „Subsemnatul **Mirel Dinelu, din București,** vă aduc la cunoștință următoarele : am primit pe 12 XI a.c. repartiție pentru apartamentul din strada Stogului nr. 10 (ap. 47, etaj 1, sector 5) pe numele soției prin întreprinderea Vulcan. Cînd am intrat în el m-am speriat : uși sparte, fără clanțe, pereți degradați, instalații defecte... Parcă trecuseră prin el vandalii ! La insistențele mele de a intra într-o casă pusă la punct, conform legii, ICRAL Cotroceni — centrul 5 — nu-mi dă nici un răspuns. Cum să mă pot muta într-o astfel de casă, cu doi copii mici, acum în plină iarnă ?"

● **Profesorul Dan Stroe din Sudiți-Alicenî, județul Buzău,** lansează următoarea invitație călătorilor prin zona montană a Nehoiului buzoian : să-și facă timp să-i cunoască pe directorul Liceului industrial din Nehoiu, Ion Neagu. Mai bine spus, să viziteze colecțiile de viori și de chihlimbar ale acestuia ! Cîteva date care vor stîrni poate curiozitatea : la vîrsta de 17 ani profesorul Ion Neagu și-a confecționat prima vioară ; în prezent, colecția numără-rînd aproape 60 de exponate. Singur își alege lemnul de paltin, singur îl prelucrează transformîndu-l în viori care rivalizează cu cele fabricate la Reghin. Are două expoziții permanente — una în atelierul școlii, alta în apartament. Demne de reținut sînt și exponatele din chihlimbar realizate cu material din zonă !

● „Se împlinesc trei ani de cînd construcția blocului internat cu 300 de locuri situat în curtea Școlii ajutătoare din municipiul Tg. Jiu se află în același stadiu al nedefinitivării lucrării. Pentru înălțarea ei, buldozerele au dărîmat o solidă bază sportivă, spre dezamăgirea copiilor. Întîrzierea punerii ei în funcțiune a condus la degradarea zidurilor și deteriorarea gravă a instalației de încălzire. Să mai amintim faptul că ei, copiii, se ascund prin clădirea neterminată, sustrăgîndu-se de sub supravegherea dascălilor, că se antrenează în diferite jocuri, expunîndu-se astfel unor accidente care ar putea fi deosebit de grave, și vom completa tabloul inconsecvenței și al greșelilor celor care au avut la început intenții frumoase. Ne întrebăm, cît timp va mai dura această stare de lucruri și cine plătește pagubele aduse, pînă în prezent, avutului obștii ? **(Ioa Elena, str. 8 Mai, bloc 6, sc. 2, ap. 29, Tg. Jiu).**

● Un răspuns prompt, la obiect, primim din partea **Direcției sanitare județene Teleorman** în urma sesizării lui Alexandru Gogîlta din Videle : „În urma cercetărilor întreprinse asupra celor sesizate și a relatărilor primite privind activitatea dr. Cernescu Constantin a rezultat că cele reclamate în scrisoare sînt juste, fapt pentru care s-a înaintat materialul de cercetare Colegiului de disciplină a cadrelor medico-sanitare pentru a fi discutată atitudinea acestuia, respingătoare și violentă față de bolnavi, cît și nerespectarea programului de lucru".

● Pe 24 XII '84 expiră termenul de garanție al televizorului Diamant 2410 seria TK 653 (certificatul de garanție 609239/36) cumpărat de Leucuța Teodor pentru mama sa, **Leucuța Floarea din Brașov, strada Simeria nr. 4, bloc 11, scara C, ap. 7.** Cum de la bun început televizorul a fost supus la numeroase intervenții în cadrul unității de reparat din strada A. Vlahuță 42 A Brașov, și cum, în final, au fost sfătuiți să se adreseze întreprinderii producătoare, s-au conformat sfatului. Două scrisori au trimis la „Electronica" dar nu au primit încă nici un răspuns. Cine va plăti, în final, dacă nici pînă la 24 decembrie nu va fi reparat ?

● „Subsemnata **Gilcă Genoveva din Galați, strada Mileov nr. 1** vă aduc pe această cale mulțumirile mele și ale copiilor care au găsit al doilea rînd de părinți în dv., cei care ne-ați înțeles dorința și ne-ați sprijinit în rezolvarea celor solicitate. Sîntem cu toții fericiți !"

● **Întreprinderea comercială de stat Victoria :** „Referitor la sesizarea cititoarei Corina Pînzaru din București, publicată de revista „Flacăra" în nr. 41, vă informăm că am luat toate măsurile disciplinare pentru a pedepsi pe cei vinovați și a evita repetarea aspectelor sesizate. Cazul a fost prelucrat în colectiv. S-a luat atitudine combativă față de comportamentul vînzătorului Constantin Ciobanu care a fost penalizat cu 10 la sută din retribuția lunii octombrie. Vă mulțumim !"

● **Lucian Bădilă din Constanța, b-dul Tomis nr. 228, bloc TD 16, ap. 36** și-a cumpărat un motor Diesel L27, tip Cîmpulung Muscel, cu prețul de 47 mii lei, pe care l-a instalat la autoturismul său ARO, proprietate personală. Din acest moment au început necazurile pentru el : cînd pleca la stupină — fiind un pasionat apicultor — i se ardea cîte o garnitură, situație care s-a tot repetat, motiv pentru care omul s-a ales cu o pagubă serioasă pierzînd 12 familii de albine. La fabrică nu i s-a aprobat schimbarea motorului, ci doar remedierea și testarea lui. Problema este că nici acum, după aceste „consultări" de ultimă oră, lucrurile nu s-au schimbat. Rugăm întreprinderea să rezolve integral solicitările clienților săi, altfel marca întreprinderii riscă să fie compromisă datorită superficialității unora dintre lucrători !

● **Ștefan Vaca din Giurgiu, str. Oinac I, bloc C8, sc. A, etaj IV, apartament 20,** solicită sprijin pentru procurarea a 4 cutii cu injecții Vadicrein — care-i sînt necesare pentru continuarea unui tratament început nu de mult.

● „Mă adresez dv. în numele tuturor tinerilor din sat cu rugămintea de a ne ajuta. La noi în sat există un cămin cultural în care de mai mulți ani nu a avut loc nici o activitate culturală. Din aprilie a.c. sînt cazați în cămin niște muncitori din Maramureș. Cum nu avem nici un alt loc în care noi, tinerii, să ne petrecem cu folos timpul liber, vă rugăm să ne ajutați pentru rezolvarea problemei." **(Luciu Aura, comuna Nicolae Bălcescu, sat Fîntîna Doamnei, județul Călărași).** Chiar să nu se găsească un alt loc de cazare pentru maramureșeni decît în incinta căminului cultural ?!

● Primim la redacție o scrisoare gen folleton pe care o vom reda integral pentru hazul ei și tentă moralizatoare : „Colonia de broaște din balta aflată în fața complexului alimentar Drumul Taberei nr. 34 București, vă roagă ca prin intermediul revistei să transmiteți concetățeni ICAB cele mai sincere mulțumiri și recunoștința noastră pentru faptul că, timp de peste doi ani, ne-a creat condiții optime de trai. De fapt, ce-și poate dori în plus o broască, decît apă în permanență proaspătă și nepoluată — izvorîtă de la conducta ICAB — pepură, pîpirig, mătăsea broaștei și, bineînțeles, siguranța zilei de mîine. Vorba ceea, trai nineacă ! Rugăm conducerea ICAB să fie la fel de mărinimoasă și cu izvorul de apă dintre blocurile I 2 și OD 3, aflate în spatele nostru, izvor care de peste 40 de zile curge nestingherit la canal și să-i păsuiască pînă a-o transforma și el în băltoacă, pentru că timp mult nu-i mai trebuie. Nu de alta, dar simțim și noi nevoia unor vecine din același fleam, cu care să mai orăcăim împreună, ca să treacă vremea mai repede și oamenii din cartier să se simtă mai în mijlocul naturii. **Pentru conformitate, Mircea Alboiu, str. Fravăt 8, blocul P 8, ap. 31, București.**

● **Asociația locatarilor din str. Cărămidarii de jos nr. 2, bl. 48 I.T.B., sec. 4, București,** ne aduce la cunoștință faptul că încă din luna iunie a.c. a achitat la I.D.D.D. București suma de 348 lei, conform chitanțelor nr. 4 079 și 4 082, pentru dezinsecție și deratizare. Deși operațiunile respective se impuneau cu stringență, întreprinderea în cauză continuă să trateze cererea cu indiferență, ca și cum oamenii ar fi fost obligați să arunce banii degeaba. Nu-i frumos ,ca să nu mai spunem că nu e legal, cum s-a procedat, așa că avem toată încrederea că, măcar acum, cei de la înalta întreprindere le vor veni de hac insolenților rozătoare.

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Poșta redacției

Emanoil Popescu — Valea Stanciului (Dolj) : Familiilor de cooperatori în care cel puțin unul dintre soți lucrează în unitatea agricolă cooperatistă, li se acordă o indemnizație lunară pentru fiecare copil în vîrstă de pînă la 16 ani, aflat în întreținerea acestora. Indemnizația se acordă în luna în care unul din soți a lucrat cel puțin 15 zile și a realizat sarcinile de producție în conformitate cu normele de muncă stabilite ■ **Victoria Popescu** — Constanța : Femeile nevăzătoare primesc pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă la etatea de 45 de ani dacă au o vechime în muncă, fiind ca nevăzător, de cel puțin 10 ani ■ **Maria Gagea** — Iași : Fiul dv. major își poate stabili domiciliul la dv. cu aprobarea președintelui consiliului popular al municipiului Iași, numai dacă este în întreținerea dv. pentru continuarea studiilor sau dacă este inapt de muncă ■ **Ion Ganea** — Chirnogi (Călărași) : Pensiile și ajutoarele sociale stabilite anterior datei de 1.VII.1977 se mențin în continuare atîta timp cît sînt îndeplinite condițiile în baza cărora au fost acordate ■ **Matei Ivănuț** — Timișoara : Încadrarea locurilor de muncă în grupele I și II este de competența unității în care vă desfășurați activitatea și care are obligația să facă mențiunea în carnetul de muncă ■ **Talita Rac** — Cervenia (Teleorman) : La consiliul popular comunal ■ **Costică Aldea** — Constanța : Cum decizia de înscriere la pensia solicitată a fost emisă anterior datei de 1.IX.1983, nu există posibilitate legală de modificare a hotăririi comisiei de pensii ■ **Mariana Tudorache** — București : Din anul 1983, în meseriile specifice cooperativei „Igiena", admiterea se face prin concurs. În anul 1984 au fost organizate două sesiuni de admitere, respectiv 15—16 iunie și 24—26 octombrie a.c. ■ **Florea Naidinoiu** — Călan : Adresați-vă la U.J.C.A.P. — Hunedoara ■ **Tatiana Siroe** — Galați : Întrucît susținătorul, la data decesului, nu era pensionar și nici nu îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii, nu vi se poate acorda pensie de urmaș ■ **Iuliana Fărău** — Oradea : În susținerea celor relatate în scrisoare trimiteți copiile acelor acte.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Competența este înțelegerea valorii

Onorată instanță a moralei

● Așteptînd un copil, salvează un băiețel ● Niște oi plimbate cu mașina ●

Cronica șoselei

Omenia, inima omului

Medicul de gardă, un om cu statură atletică, cam de 40 de ani, încărunțit parcă prematur, albul din păr predominînd, examinează atent copilul, un puști de vreo 5-6 ani, îmbrăcat sumar pentru puținele grade de afară. Un tricou alb-albastru cu mineci scurte, niște pantalonași boj, iar în picioare sănduțe albe. Copilul întins pe masă își reveni în simțiri și începe să scîncească, iar apoi să plîngă de-a binelea, arătînd cu mîna spre piciorul drept.

Se face cuvenita radiografie și doctorul, după aproape o oră de investigații, pronunță primele cuvinte: „Mda, fisură de femur. Se pare că doar atît, nimic intern. E copilul dv.?", întrebă omul în alb, ridicînd pentru prima dată capul spre cei doi, bărbat și femeie, ce au rămas în aproprierea ușii, neconvinși parcă dacă au făcut bine sau nu privind la mișcările sigure ale doctorului. L-au așteptat în tăcere, nedorind să-l stinghereacă cumva în timpul examinării băiețașului. „Atunci al cui este?" „Nici noi nu știm. Mergeam cu mașina și...", începe femeia să povestească. E o brunetă zveltă, cu părul tuns scurt și o alură de tenismenă. Bărbatul, un tip înalt, subțire, cu ochelari, pare mai puțin decis să vorbească. Se uită ba la femeia de lîngă el, ba la doctor. Din cînd în cînd, își aruncă privirea și spre băiatul care plînge, făcîndu-i discret, cu mîna, un semn de încurajare. „Probabil că l-ați lovit pe stradă". „Nu, nu-i vorba de așa ceva. Puștiul a căzut de sus..." Medicul, în timp ce vorbește, a început cu calm operațiile de punere a piciorului în gips. Cel mic, sub efectul injecției, s-a mai potolit. Acum doar scîncește ușor. Se vede că e mai mult speriat. „Cum adică a căzut?", întreabă doctorul, ridicînd capul spre tînăra femeie. Făcîndu-și parcă curaj, începe însă să vorbească tînărul. „Mergeam cu mașina pe strada Cetății, știți, unde s-au terminat nu de mult blocurile. Nu ne grăbeam, spectacolul începea la 7,30 și nu era nici măcar șapte, Am auzit un țipăt scurt de copil și apoi așa, o bușitură. Zgomotul a fost asemănător unui sac aruncat pe ceva. N-am avut intenția să opresc. Mă gîndeam că cineva o fi aruncat un obiect de la etaj. I-am împărtășit părerea Sorinei, soția mea. „Dar țipătul cum ți-l explici, Dane? Hai mai bine să vedem despre ce-i vorba. Locul trebuie să fie pe-aproape" „Nu ne-a trebuit mult pînă să-l găsim pe băiețaș, care zăcea pe tufele ornamentale. Parcă dormea, cu mînuța lui stîngă ținută sub cap. Cîteva firișoare de sînge îi curgeau de pe brațul drept. Era zgîriat ușor și pe obraz. Să vă spun sincer, eu m-am speriat mai tare ca Sorina. N-am fost pus niciodată în situația să acord vreun prim ajutor. Mi-a venit în minte, nu știu prin ce asociație de idei, secvențele din filmul „O fereastră spre cer", unde campioana de schi cade în prăpastie și echipa de salvare o duce cu mii de precauții spre ambulanță". „Să-l luăm ușor, cît mai ușor, Sorina! Fără zguduituri. Culmea! O învățăm pe nevastă-mea ce n-aveam nici eu habar. Copilul era scund și ușor ca fulgul. Nu era greu să-l transportăm. Respira încă. L-am dus pe brațe cu multă atenție pînă la mașină. Sorina l-a așezat cu căpșorul pe poseta moale. Zicea că întotdeauna, în asemenea situații, capul trebuie să stea mai sus decît corpul. Nici ea nu știa însă de ce. Și-a făcut loc lîngă băiețel, ținîndu-l cu amîndouă mîinile de trupul său firav pentru a nu cădea de pe fotoliu. „Dacă moare pînă la spital, Dane, ce ne facem?" „Cum ne-o fi norocul!" „Spitalul, care se află la doi pași, e o șansă de partea noastră". Cam așta-i povestea, tovarășe doctor. Cred că a căzut de la vreun balcon și tufele au jucat rolul de amortizor. Ce ziceți, tovarășe doctor?" „Așa se pare că s-au întîmplat lucrurile, înmoșilor salvatori", răspunde medicul zîmbind. „Și... scapă, ce ziceți?", întreabă lunganul. Tare ne-ar părea rău să-l pierdem". „După cîteva zile de observație o să știm precis. S-ar părea că nu sînt motive de îngrijorare". „Să mergem, Dane, trebuie căutați părinții. Nu se poate să nu-i găsim. La urma urmei, luăm toate apartamentele la rînd, blocul doar îl știm". N-a mai fost nevoie de această deplasare. În camera de gardă dă buzna o femeie, a cărei stare de disperare se remarcă ușor, după părul despletit, lacrimile care-i înundă fața. Dă să-l îmbrățișeze pe băiețaș care, recunoscîndu-și mama, începe să plîngă. Doctorul o reține, însă, cu o mișcare ușoară a mîinii. „Nu e bine să-l tulburați acum". Apoi, printre bohotele de plîns, femeia începe să povestească: „Am ieșit doar cîteva minute, pînă la o vecină. Cînd m-am întors în cameră, Daniel nu-i. Noi stăm la etajul patru. Ușa de la balcon deschisă, mi-a dat să înțeleg ce s-a întîmplat. Am alergat în curtea interioară a blocului. Nu l-am găsit. Apoi am fugit pînă aici. Nici nu mai știam ce-i cu mine. Scăpați-l, doctore, vă implor!" „O porție zdravănă de noroc, îndeminarea și singele rece al acestor tineri v-au salvat băiatul". Începe să plîngă și Sorina, în timp ce mama o strînge în brațe și-i sărută obrajii. „Dar dv. de ce plîngeți, doamnă?" „Aștept și eu un copil, poate o fi băiat, tovarășe doctor!"

Tinerii au uitat că-l așteaptă prietenii în fața cinematografului, au uitat de spectacol. Se întrețin cu mama lui Daniel, care ține să-i descrie cu lux de amănunte și pe ceilalți patru fii, toți școlari. „Băieții sînt mîndria noastră". Femeia și-a mai revenit, e liniștită acum. Tresare, însă, deodată: „V-ați pătat rochia, doamnă. Eu sînt de vină. Vă despăgubesc". „Ce mai contează", pare a spune gestul cu mîna făcut de Sorina. Mama copilului privește cu recunoștință spre medic, apoi spre tinerii soți, și-și șterge lacrimile.

Imaculate, pure, admirabile sînt florile omenicl. Da, omenia e inima omului.

VICTOR BEDA ■

Omul — interioare de conștiință

Captivul

Mai tîrziu, i-am spus: Vreți să cunoașteți părerea mea... De acord: N-ați fost bărbat niciodată. N-ați fost în prima fază a căsătoriei cînd îndrăgostiți și cerșeați reciprocitatea cocoloșind-o ca pe un infirm și n-ați fost bărbat nici ulterior cînd, sigur pe sentimentele ei, în dorința de a vă consolida posesiunea, n-ați găsit la îndemînă decît lucrul comun tuturor bărbaților mediocri și comozi, acela de a o complexa inoculîndu-i culpabilitatea nevredniciei în raport cu situația dumneavoastră strălucită. Singur ați trimis-o în brațele unui om care o admira. Și tărăși n-ați fost bărbat. N-ați luptat. Ați admis părerea oricărei soacre despre nora ei... Dar mai ales n-ați fost bărbat la divorț. Ați abdicat de la normele condiției dumneavoastră, ați înșelat buna-credință prietenelor ei, ați mințit, ați uzurpat apoi condiția de la care ați abdicat odată și v-ați bătut cu pumnul în piept ca să strigeți probe împotriva cui? Împotriva femeii de care ați fost îndrăgostit. Împotriva mamei fiicei dumneavoastră. Ați obținut în sfîrșit scrisoarea. Aveați în mînă un act care putea compromite public o femeie. Lăsăm la o parte faptul că femeia v-a fost soție și rămîne mamă. Cum ar fi procedat în situația aceea un bărbat demn ca să se deosebească de un codoș de rînd? Ați optat pentru țipostaza din urmă și ați predat hîrtia instanței.

Și apoi scrisoarea însăși... Concepută în stare de șoc, ea nu este decît strigătul de deznădejde al unei femei distruse. Abstrasă din contextul divorțului, mărturisirea soției dumneavoastră către prietena ei este sublimă, ea demonstrînd măreția pe care o poate atinge demnitatea unei conștiințe culpabile. Nu v-a interesat că pînă la urmă culpabilitatea ei s-a dovedit doar una închipuită. Ați terfelit numele unei femei care a crezut că a greșit și a țipat. Ați înregistrat prin înșelăciune țipătul și l-ați vîndut. Și ați spus: Iată dovada vinovăției! Ați fost abil. În realitate, ați greșit mai des și mai grav. Dar fie că n-ați avut reprezentarea faptelor, fie că le-ați ascuns cu grijă. Dumneavoastră n-ați țipat de durere cînd ați greșit. Și n-ați avut în preajmă un spirit malefic, meschin, care să vă iscodească și să vă vîndă. Ați păstrat aparențele și acum mi le oferiți ca dovadă a dreptății dumneavoastră.

Sînteți fals, contrafăcut, ea e vie... Încercați să lăsați o clipă la o parte amorul propriu și aveți reprezentarea exactă a faptelor...

Înțelegeți? l-am întrebat.

Gîndiți-vă acum, cînd deasupra vieții dumneavoastră s-a risipit ceața și confuzia... Lupta, oricum a fost dusă ea s-a încheiat. Ați cîștigat. Nerespectînd hotărirea judecătorească prin care se fixează zilele cînd mama are dreptul să-și exercite prerogativele de mamă vă expuneți și vă legați singur de mîini și de picioare. Sînteți ingener, sînteți chipeș și încă tînăr. Vă puteți însura. Puteți avea și alți copii. Aveți dreptul la liniștea muncii și a familiei. Dumneavoastră vă înfoarceți cu înverșunare în trecut și loviți mereu acolo. Nu vă simțiți pe deplin răzbunat. Spre deosebire de viitor, trecutul n-are sfîrșit. Nu puteți trăi așa. Fetița crește, veți avea nevoie de un aliat și ce aliat e mai nimerit în cazul unei fete decît propria ei mamă? Acum e mică și-i puteți spune ce vă place. Dar va crește și ce va afla? Că are o mamă medic, inventator, un nume recunoscut și pe plan internațional. Ce contrast cu imaginea pe care vă străduiți să i-o formați astăzi. Va fi suficient să citească dosarul de divorț ca să vă renege ca tată. Creșteți-o în cultul mamei! Și pe lîngă faptul că-i retrocedați unul din drepturile ei primordiale, mama, vă apărați împotriva viitorului însuși față de care ați greșit. Luați seama, viitorul vine în detrimentul dumneavoastră. El aduce cunoașterea. Nici n-aveți de făcut ceva special în acest sens; nu trebuie să respectați decît hotărirea judecătorească...

S-a ridicat. A mulțumit. Părea mișcat. Da, va avea la ce să se gîndească. A înțeles multe, foarte multe...

În ziua cînd mama urma să ia fetița acasă pentru două zile, l-am sunat. Eram nerăbdător să știu cum va proceda și într-un fel eram chiar emoționat. Mai rămăsese atît de puțin pentru ca măcar acest caz să se încheie într-un fel fericit. Mi s-a părut mie, sau chiar era răvășit. Așa și de înțeles, ora fatidică era aproape. Vă sun eu mai tîrziu, mi-a spus. N-a sunat. L-am sunat eu și n-a mai răspuns nimeni. Am sunat pînă aproape de miezul nopții. N-a mai răspuns. Mi-a părut rău ca niciodată. Un moment, atît el cît și eu am avut impresia că zborul este posibil. A căzut. Captiv al propriului trecut. Afundîndu-ne, sîntem încredințați că ne putem înălța oricînd la momentul cerut. Că nu va depinde decît de noi. Ce dulce eroare!

NICOLAE CRISTACHE ■

Mielului nu-i mai plac oile?

Povestea-i simplă dar incredibilă. Tuturor celor care au auzit-o, chiar și celor care au fost implicați în ea, nu le-a venit să creadă. Evenimentele par secvențe decupate din cadrul unui film... Locul în care se petrece acțiunea este comuna Frumușani din județul Călărași. Aici, de cîtva timp, la conducerea comunei, a venit un om tînăr, pe numele său Iulian Mălureanu, hotărît să facă, din cîte s-a auzit, o mulțime de lucruri bune și frumoase. Așa s-a întîmplat să cunoască pe un crescător de animale, Nicolae Tugearu, muncitor și serios, care în luna septembrie a preluat pe teritoriul comunei. Și aflînd că Nicolae Tugearu are o turmă frumoasă de oi și că anual a predat Capitalei aproape o sută de piei și aproximativ două mii de kilograme de lînă — primarul Iulian Mălureanu decide ca acest crescător de animale să rămînă pe teritoriul comunei și, se înțelege de la sine, acesta să predea pe mai departe, prin Consiliul popular Frumușani, importante cantități de carne, brînză, piei și lînă. Asta în timp ce comuna Frumușani nu are oi, dar plan, în acest sens, există. Altfel spus pînă ce sectorul de stat al comunei va avea și oi, obligațiile celor din Frumușani către fondul de stat trebuiau să fie îndeplinite din turma lui Tugearu. Pînă aici toate bune. Lui Tugearu i se eliberează chitanța cu numărul 291, din 13 septembrie, prin care pentru suma de 1 000 de lei i se dă dreptul să pășuneze pe teritoriul comunei. Dar n-a durat prea mult...

Se pare că aceste calcule făcute de către primarul comunei n-au fost dorite de unii. Profitînd de faptul că Iulian Mălureanu era internat într-un spital din București, într-o stare foarte gravă, la Tugearu s-a prezentat vicepreședintele consiliului popular comunal, Mihail Constantin, zis și Mielul, împreună cu șeful de post. Și după lungi discuții, asta se întîmplă pe data de 17 octombrie, Nicolae Tugearu a fost obligat să semneze contractul cu numărul 126. Da! Acesta-i cuvîntul exact: a fost obligat. Degeaba a spus Tugearu că acest contract, de care știa primarul, va fi încheiat în totalitate și că va preda în cursul anului viitor, carne, brînză, piei cît și lînă. Fără prea multe comentarii contractul a fost semnat pentru 50 de oi. Atîta tot. Și, în primele clipe după ce a fost iscălit, vicele s-a repezit în stîna lui Tugearu. Contractul trebuie onorat imediat, a zis el, și a luat din toată turma 50 de oi pe care le-a încărcat într-o mașină (aranjase în acest sens chiar și o mașină care să transporte oile pînă la abatorul din Oltenița). Și, pe seară, Mihail Constantin și oile au ajuns la abatorul din Oltenița. Cei de aici s-au mirat cînd au văzut așa ceva. Au cerut, în primul rînd, un certificat de proprietate. Apoi și un certificat de sănătate. Dar Mielul nu avea așa ceva. Pe lîngă toate acestea, cei de la abatorul din Oltenița au explicat conducătorului de grup, adică vicepreședintelui, că, în această perioadă, sînt interzise sacrificările la oi pentru simplul fapt că ele sînt gestante. După ce i s-au explicat toate acestea a fost invitat să plece cu oi cu tot. Atunci s-a pus următoarea întrebare: Ce să facă vicele cu oile? Înapoi la Frumușani nu putea să se întoarcă fiindcă nu mai avea cu ce să le transporte și apoi se mai năștea o întrebare: ce o să zică lumea? Așa că, fără prea multe discuții și fără prea multă bătaie de cap, omul a dus oile și le-a basculat, să spunem așa, în curtea Centrului de industrializare a cărnii din Oltenița, într-un țarc în care își mai duceau zilele cîteva vaci, cîțiva tăurași și cam atît. Mai trebuie specificat că totul s-a făcut fără nici un fel de act... Nici măcar nu știu cîte oi sînt, o spune după patru zile (în care oile nici nu au mîncat și nici n-au băut ceva) Florea Toader — șeful centrului din Oltenița. Ne-am trezit cu ele în țarc. Ori fi 40, ori fi 50, nu știu exact (au fost numărate și au ieșit — culmea! — 51. Tovarășul recepționer Florea Ghibu cunoaște exact situația. Se pare că ar fi niște oi confiscate din Frumușani. Dar, continuă cu nonșalanță șeful centrului, recepționerul lipsește astăzi avînd de rezolvat niște probleme personale. Și, continuă acesta, astăzi (după patru zile) am făcut o notă telefonică cu numărul 180 prin care informăm consiliul orășănesc despre aceste oi... Cei de aici hotărăsc (o repetăm, oile nu aveau nici un fel de act) ca cele 49 de oi găsite în viață (una a murit fiind ciopîrțită de cîini) să se întoarcă în comuna Frumușani. Zis și făcut. Ca să scape de alte viitoare necazuri șeful centrului a găsit imediat un trailer ca să ducă animalele pînă la Frumușani... Mare i-a fost mirarea lui Mihail Constantin cînd a văzut, exact ca-n povești, oile acasă. Le uitase dar ele au venit din nou. Între timp, ca să fie cît de cît acoperit, Mielul, în data de 18 octombrie, a pus pe Tugearu, sub promisiunea că-l va da oile, să plătească cu chitanța 350 suma de 6 840 lei sub pretextul că acestea au păscut gloadă (ceea ce a rămas după recoltă). Mai tîrziu avea să spună că aceste oi au stricat recolta (?!). Dar, nici într-un caz și nici în celălalt, nu există nici un fel de proces verbal... Și oile, prin grija președintelui C.U.A.S.C.-ului Fundeni, tovarășul Nicolae Mareș (ne spune: Eu n-am știut nimic. Am fost prins cu problemele mari din această perioadă: recoltarea și depozitarea recoltei) au fost duse într-un saivan al C.A.P.-ului și hrănite. Înștiințată, conducerea județului a dispus ca imediat să se facă o anchetă. Și rezultatul a fost cît se poate de clar: s-a făcut un abuz, iar oile au fost predate înapoi lui Tugearu...

Desigur de aici apar cîteva semne de întrebare. În primul rînd, cui i-a folosit toată această poveste? Crescătorul de oi a plecat de pe teritoriul comunei chiar și cu o oaie lipsă. Am eu acasă cîteva, o tot spune Mihail Constantin, și am să-l dau eu una — nu este o soluție! Mai mult decît atît: cine plătește timpul pierdut de atîția oameni de bine ca să facă cît de cît lumină în acest caz? Este vorba de o încăpățînare, de o rea voință sau chiar de-o răzbunare?! Toate acestea, sîntem convinși, își vor găsi explicația printr-o analiză atentă a situației din Frumușani.

SORIN FOTOLACHE ■

„Dacă toți tinerii din lume..."

● Două întîlniri cu „Olimpia" ● Nici la circ nu merg toate scamatoriile ●

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(urmare din pag. 17)

seară și 5 minute în a doua, „România", din proprie inițiativă.

Sala „Olimpia" plină pînă la refuz de așteptarea miilor de tineri, dornici de a se întîlni cu Cenaclul Flacăra, a vibrat ore în șir de emoția comuniunii de idei, a sensibilității împlinite prin posibilitatea dată de exprimare. Ne-am întîlnit cu un public ce a meritat pe deplin rivnitul 10!, pentru felul în care a colaborat cu scena la crearea unor momente memorabile. Capacitatea de receptare a publicului aproape că depășește alternanțele spectacolului ; la o imperceptibilă schimbare a fizionomiei poetului Adrian Păunescu, publicul este deja pregătit pentru momentul de înaltă emoție care urmează. Adrian Păunescu doinește versurile marelui Eminescu. Irepetabila Moldovă trăiește momentele aducerii sfinte prin „O singură Putnă", cîntecul lui Emilian Onciu. Trup și suflet ideii de unitate națională, publicul scandează minute în șir numele patriei, România, și „Trăiască, trăiască să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Urmează seria cîntecelor de pace, patriotice și revoluționare, moment în care spectacolul atinge cota maximă.

O mare și plăcută surpriză ne face profesorul Ion Marchiș, din Timișoara, care ne propune o monografie Beatles, amintindu-ne că se împlinesc patru ani de la stupida dispariție a celui ce a fost John Lennon. Jerry Schwartz, „omul — antologie Beatles" al cenaclului, cîntă „Mother" în ideea nașterii eterne, iar Adrian Păunescu recită poezia „Eu aș fi de părere". Se deschide astfel un mare „remember" : Nichita Stănescu și Amza Pellea, doi mari dispăruți ai culturii române, sînt omagiați de întreaga sală, care ascultă cu emoție cîntecul „Foaie verde apic de pîine" dedicat memoriei lor, în interpretarea Mariței Tănase.

În ideea de unitate națională, șlagărele naționalității maghiare, cîntate admirabil de Magda Puskaș și Carmen Antal, sînt aplaudate cu același entuziasm cu care au fost primite șlagărele românești și internaționale ce au urmat după acest: de la cîntece populare din toate zonele țării pînă la șlagărele de ultimă oră ale lumii. Orele s-au scurs într-o atmosferă de entuziasm și intimitate, o atmosferă demnă de publicul timișorean care rămîne pe bună dreptate printre campionii Cenaclului Flacăra.

— „Ce a fost a fost" astăzi, „Ce va fi va fi" mîine.

MARIUS BAȚU ■

★

Revenim în Sala „Olimpia" din Timișoara pentru a susține cel de-al doilea spectacol cu inimile împăcate că făcusem totul în seara precedentă, seară record, seară simbol.

Spectacolul a fost deschis de trupa Kripton, care, întîmpinată de un public nerăbdător să pătrundă în atmosfera de sărbătoare a cenaclului, marchează prologul cu bună dispoziție și ritm. Urmează medalioane folk receptate de un public aderent și atent la tot. La cîntecul mai nou „De-a copilăria", al lui Octavian Bud, de undeva din sală se aude un clopoțel. A.P. intervine pentru a remarca receptivitatea celor prezenți, care aduc cu ei ceva din bețelele apropiatului An Nou. Ca o binecuvîntare, ca o revelație este scandat din nou numele țării : „România", nume care ne cuprinde și ne reprezintă. Minute în șir : România. Ca o continuitate a istoriei, tinerii cu brațele ridicate umplu eterul cu demnitatea și curajul noii generații.

Trupa timișoreană Pro Musica, într-un recital de peste 30 de minute. Ritmul muzicii devine ritmul inimilor sălii : se cîntă „Trăiască România". Reproducem un bilet anonim, însă simbolic : „În Tricolor ne este jurămîntul / Jurînd de-a păzi patriei credință, / „Flacăra" luminînd mereu cuvîntul / Care ne poartă către biruință. // În Tricolor e freamăt de oștire, / Simbol curat e tot ce noi veghem, / Partidului și țării-înflorire / Și Comandantului Suprem". Iată, aproape că ne este teamă că nu vom rezista forței unui public care știe tot, cîntă tot, dă tot și care învinge forța stațiilor de amplificare, izbucnind cu o forță parcă atomică, într-„O șansă păcii". „Lancea lui Horea" este cîntat de același public sublim și vertical, iar „Treceți batalioane române Carpații" se cîntă la cea de-a doua strofă astfel : „Ardealul, Banatul, Crișana ne chemă...". Cenaclul Flacăra, această mare sezătoare, această carte deschisă și acest strigăt de pace, este alături de dumneavoastră, oameni ai Timișoarei. Vă mulțumim pentru dragostea cu care ne-ați ospătat și vă dorim „La mulți ani cu sănătate".

ADRIAN JACOTĂ ■

Cadou de iarnă

„Mult stimate tovarășe Adrian Păunescu, în numele a peste 100 de copii orfani, părăsiți de părinți, elevi ai Școlii profesionale nr. 2 Timișoara, vă rog, din puținul timp liber pe care, de fapt, nu-l aveți, să răpiți o oră pentru un scurt program care le-ar mai îndulci tristețea și golul sufletesc. Ar fi cadoul pe care l-ar merita din plin". (Director).

11 decembrie 1984, orele 15. În clădirea veche, în stilul baroc negustoresc, cu ornamente de feronerie, de la sfîrșitul secolului XIX, s-a intrat prin ușa apăsător ca un complex de inferioritate alungat înduioșător de copiii așezați de o parte și de alta a aleii, aplaudînd. Sala de clasă era pregătită cu multă străduință : o schiță de scenă, o masă pe care, într-o sticlă de lapte învelită în hîrtie albastră, de caiet școlar, erau așezate cîteva fire de grîu copt, curățenie exemplară, șterse proaspăt pînă și petele de pe zid lăsate de căderea tencuielii. Aceste observații au ținut-loc de discurs de primire. Cel care a fost a venit ca un bandaj peste bunul-simț rănit de pudoare al gazdelor.

Ca niște școlari așezați din proprie inițiativă în colț „din vina" de a avea copii, am cîntat „Niciodată", „Totuși, iubirea", „Plopii fără cl", „Balada pentru Transilvania", „La o cană cu vin", „Dor de Eminescu", „Colind de frați". După acest cîntec, membrii cenaclului au împărțit copiilor cîteva cutii mari cu bomboane. S-a cîntat apoi un colind mărmureșean. Momentul vesel susținut de Nicolae Cenan și Valentin Văran ne-a solidarizat mai concret cu cei de acolo. Am mai cîntat „Să fie pace în lume" și „La mulți ani cu sănătate". Mai mulți copii au cîntat. Cîntecul care a impresionat cel mai mult a fost o piesă a trupei Semnal M, pe versuri de Iuliu Mereu. Crina Ghilă, în vîrstă de 16 ani, a recitat splendid „Rugă pentru părinți" a lui Adrian Păunescu. Am fost într-un loc din care nu vom mai pleca niciodată.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Totuși, iubirea...

Localitatea : Recaș, 11 decembrie 1984, orele 17, Sala Sporturilor.

Număr de spectatori : **2 000.**

Atmosfera : **foarte bună.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **Majay Győző a lansat piesa „Fiu legitim" (versuri Adrian Păunescu).**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. S-a remarcat cu deosebire, prin firească dorință de a răspunde necesităților alegătorilor săi, tovarășul primar din Recaș, Pantelie Pîrșa, insistența cu care și-a chemat Cenaclul „Flacăra" la Recaș ne-a emoționat și ne-a și adus acolo.**

Recașul găzduiește spectacolul nostru într-o splendidă sală de sport, construită ingenios și plăcută vederii, adaptată surprinzător și pentru concerte.

Folkul melancolic al lui Emilian Onciu și cîntecele apăsate ale lui Dinu Bodocan se aud la fel de bine ca în orice sală de concert. Proba de sunet „în forță" o face trupa bucureșteană Krypton cu piesele sale ingenios gîndite și bine cîntate, Adrian Moise, Gabi Colescu, George Lungu și Marius Vintilă răspunzînd cu seriozitate și profesionalism încrederii acordate de conducătorul cenaclului.

Majay Győző își aniversează în această seară doi ani de la intrarea în cenaclu. „Totuși, iubirea", piesa de debut, a devenit în acest răstimp un mare șlagăr al muzicii ușoare, o compoziție definitivă și definitorie pentru crezul artistic al autorilor și (Majay Győző și Adrian Păunescu) și emblematică pentru cenaclul nostru și pentru publicul care o aclamă și o cîntă în fiecare seară. „Porumbelul păcii" (versuri Meliusz Jozsef), „Averea și ființa", „Redevenim copii" și mai recentele „Ding-dang-ding" și „Fiu legitim" sînt treptele care marchează ascensiunea în acești doi ani a tînărului și sensibilului compozitor din Reghin.

Spectacolul începe să devină strălucitor, sîntem toți în mare formă și cînd ne așteptam mai puțin sîntem nevoiți să scoatem „cartonașul galben". Nu tot ce se întîmplă pe scenă este destinat dansului, ritmul exploziv al rockului alternează cu momente în care e nevoie de liniște, de receptare cu sufletul și constatăm cu părere de rău (parafrazînd o idee din „Trimit testament") că „destepții vremii noastre au uitat s-asculte doina". Au fost momente în care nu am știut cum să continuăm spectacolul, cum să continuăm construcția „castelului" amenințat să se prăbușească...

.....și totuși există iubire...". Ea ne-a apropiat din nou de public. Ea a apropiat din nou publicul de noi. Ea șterge oboseala spectacolelor lungi, a nopților dormite parțial sau deloc. Ea ne-a ajutat să depășim obstacole reale (uneori) sau stinjenitoarele „false bariere". Ea a fost motivația inițială și ulterioară a unsprezece ani de Cenaclu Flacăra...

...Și totuși există iubire ! Altfel nu se poate.

JERRY SCHWARTZ ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1432—1447, într-un traseu pe care l-ați putut urmări și în care s-au petrecut și manifestări spontane, ocazionale : la mormîntul lui Lucian Blaga de la Lancrăm, la Hotelul „Sport" din Cluj-Napoca, la „Popasul romanilor", în comuna Trăznea, la statuia lui Vasile Lucaci din Satu Mare, la Școala profesională nr. 2 și la Întreprinderea „Kandia" din Timișoara.

Aurel Iosefini:

Circul este un lucru foarte serios

— Așadar, maestre Iosefini, sînteți din nou la conducerea circului din București.

— Au trecut, totuși, trei luni. Am deschis stagiunea cu **Vraja circului** și acum, în decembrie, avem ultimul spectacol al anului cu **Parada circului.** În program sînt artiști bulgari, polonezi, germani și unguri.

— Cum ați regăsit instituția după mai bine de doi ani ?

— Ulte ce se întîmplă. Circul merge și fără mine. Circul merge oricum. Dar, ca să nu umblu cu scamatorii, am să-ți spun cîte ceva ca să înțelegă lumea mai bine despre ce e vorba. Acum trei ani am făcut un contract în Iugoslavia, 1 000 de dinari pe zi pentru fiecare artist. După ieșirea mea la pensie, în '83 și în '84, a venit la noi directorul circului iugoslav să angajeze iar niște artiști. Contractul l-a încheiat tot cu 1 000 de dinari pe zi pentru fiecare artist. Dar acum dinarul scăzuse mult ca valoare. De vreo paisprezece-cincisprezece ori. Paguba era evidentă. Nu trimit artistul la kilogram, ci în valoare, la atracție. Dar pentru asta trebuie să te pricepi. Să fii om de circ și să știi să conduci, adică, printre altele, să cunoști și piața mondială a circului, ce prețuri se practică, chestiile pe care toată lumea o ascunde. Cei care au condus circul între timp sînt și azi aici. Sînt oameni pricepuți și sîrguincioși, de bună-credință. Dar hai să cîntăm „Traviata", eu, Herlea și nu mai știu cine. Cumpărăm notele, învățăm și începem. Cine vă cîntă mai bine ? Evident, Herlea. Vocația rămîne vocație; n-ajunge să stărui.

— Care a fost primul lucru pe care l-ați întreprins ?

— Evidența turneelor și a încasărilor. Din cele 13 milioane lei cîte lăsasem în casieria circului, am mai găsit 4 milioane, în loc ca suma să se dubleze, mai ales că prețurile erau și ele altele. În august, septembrie și octombrie am solicitat organelor competente să încerpă controale financiare serioase pe la unități. Așa cum eram convins, am început să găsesc tot felul de bonuțe contrafăcute, de motorină, de carne pentru animale și altele, în valoare de cîteva zeci de mii de lei. Controlul continuă. Treaba asta ne va ajuta să facem ordine.

— De ce ați ieșit la pensie acum aproape trei ani ?

— Aveam 62 de ani și nu mai suportam trecerea unor indivizi. M-am supărat însă ca vărcarul pe sat. Nu mi-am dat seama că în continuare, cît sînt în putere, viața mea e circul. Dimineața, cînd mă scoulam, mă simțeam inutil. Am scris o **Istorie a circului,** care se află la Editura Eminescu, în planul acestui an. Am scris un scenariu de film pentru Casa de filme nr. 5 și altul, o comandă specială, pentru o casă de filme din R.F.G. Primul scenariu, scris în colaborare cu Tudor Negoiță, va fi o comedie polițistă cu Jean Constantin. Va intra în producție în 1985 în regia lui Alecu Croitoru.

— De ce-ați revenit la circ ?

— Explicam odată în **Flacăra** că mă voi reîntoarce cînd voi constata că e nevoie de mine. Am așteptat doi ani și trei luni ca circul să aibă nevoie de mine. De fapt, am înțeles că nu el avea nevoie de mine, ci eu nu puteam fără el. Concomitent cu treaba asta, niște oameni de bine m-au chemat cu gîndul la vorba cu omul potrivit, la locul potrivit. Își aduseseră aminte că atîta vreme cît fusesem director, circul se subvenționa. La 1 august am fost din nou numit director, funcție în care nu vreau să pierd în ruptul capului din vedere că circul este un lucru foarte serios.

— Și totuși într-o zi va ieși și Iosefini la pensie.

— Ce-mi spui acum poate să încule pe altul, dar nu pe mine. Reține că fac parte dintr-o familie de longevivi. În familia mea se moare de la 80 de ani în sus. Sora mamei, Margareta Baciu, cunoscută actriță a naționalului ieșean, artistă emerită, a jucat pînă în ultima clipă în **Coperii mor în picioare.** S-a prăpădit la 86 de ani. Deci, revin, douăzeci de ani de aici încolo nu se pune problema asta. În decembrie, pe 12, zi norocoasă, am împlinit 65 de ani. În aceeași zi de decembrie s-a născut și nepotica mea. Pomenesc de asta pentru că e scamatoria la care țin cel mai mult.

— Care e scamatoria ?

— Chiar asta.

— Care asta ?

— Asta cu nepotica.

— E sau nu e o nepoțică ?

— E, cum să nu fie. Dar ți-am spus, s-a născut tot de ziua mea, 12 decembrie. Eu l-am spus fetei mele, medic specialist în obstetrică-ginecologie, la Filantropia, să nască în ziua de care-ți vorbesc. Acum șase ani, la ora șase seara, în casa plină de musafiri, am anunțat că fiica mea va naște. Fata nedumerită : tăticule, mai e timp ! (și doar se pricepea). La 9 seara am chemat salvarea. La 11 noaptea a născut.

— Maestre Iosefini, mai vine lumea la circ ?

— Lumea vine. Am învățat-o să vină. Fiecare spectacol are un fir conducător, are cap, coadă, o montare serioasă. Aducem artiști străini buni și spectacolele noastre sînt bine primite. Îi încîntă și pe cei mari și pe cei mici. Într-o zi, în pauză, priveam la un bătrînel simpatic însoțit de o fetiță. A doua seară, întîmplarea face să-i zăresc din nou. A treia seară, la fel. Intrigat, l-am întrebat ce le-a plăcut de vin la fiecare spectacol. Dresoarea de șerpi, mi-a răspuns bunicul. Adică Ica Dermengi. Și o iau și pe asta mică, a continuat el. O pun să zică acasă că îi place spectacolul, ca să vin eu. Deci, lumii îi place circul. De curînd am înaintat forurilor tutelare un material în care propun amplificarea și diversificarea activității circului sub o altă tutelătură decît Circus București. Potrivit acestor propuneri, vom putea realiza în viitorii cinci ani un plan nu de 50 de milioane anual, ci de peste 100 de milioane. De altfel, în 3 luni, încasările au crescut cu 3 milioane.

— Cum ați făcut ?

— Eu n-am contribuit cu nimic. Doar spiritul meu plutește în jurul organizatorilor de turnee și oamenii nu mai îndrăznesc să facă „scamatoriile" la care au apelat cît am lipsit. Într-o ședință le-am zis : frații lor, aveți grijă de bunul statului. Anul are 365 de zile, uneori 366. Eu știu cum se fură din 365 de poziții și la timpul potrivit din 366. Dacă vreunul știe figura 367, atunci să îndrăznească. Din ziua aceea, cunoscîndu-mă cu cîte ceva, nici unul parcă nu mai îndrăznește să-și încerce norocul. Dovadă că, așa cum spuneam, am anunțat organele de control că unii parcă umblaseră la pozițiile 274 și 295...

— Care sînt aceștia ?

— Cele cu bonulețele amintite. Sînt aici oameni pregătiți, artiști buni, ne bucurăm de un public extraordinar pentru circ și de sprijinul material și moral al celor care ne tutelează. Nu avem altă obligație decît să prezentăm spectacole de înaltă calitate și să rămînem în continuare o instituție rentabilă, așa cum sînt marile circuri din lume. Sper ca în 1985 să ne putem realiza și visul de a construi baza tehnică în comuna Voluntari.

— În comuna Voluntari ?

— 14 kilometri ți se par mulți ? Circul din Varșovia are baza la 37 km, cel din Sofia, la 19 km, circul din Budapesta, la 22 km. Investiția e aprobată. Vom muta acolo toate atelierele și grajdurile, cele 200 de vagoane, tractoare, autocamioane, autobuze care sînt în spatele circului, în parcul Tonola. Acolo, vom avea și o sală de repetiție unde vom realiza numere de circ și dresuri noi. Priviți în jurul clădirii, în Tonola, să vedeți ce instituție complexă este un circ, ce minuni facem noi în regie proprie, prin autodotare. O singură nemulțumire am : birocrația.

— Mai exact ?

— Ne coordonează Comitetul pentru cultură și educație socialistă al municipiului și, nu știu de ce, și Consiliul Culturii și Educației Socialiste. De aici un paralelism care ne frînează activitatea : aprobări, semnături, avize. Precizez, nu mă refer la cele necesare și la faptul că ni se cer prea multe aprobări, prea multe avize, prea multe semnături ș.a.m.d., toate în dublu, triplu exemplar, date de cele mai multe ori de oameni care n-au intrat niciodată în sala noastră.

Încolo, ce să vă spun, ne străduim să oferim spectacole frumoase și artiști mari, pentru că, repet, circul este un lucru serios.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin țară după următorul program :

Vineri 14 decembrie — Caransebeș, **ora 17**

Simbătă 15 decembrie — Băile Herculane, **ora 17**

Ca și anul trecut, Revelionul '85 al Cenaclului Flacăra va avea loc în stațiunea Breaza din județul Prahova.

Cei ce doresc să petreacă ultima noapte a anului alături de membrii cenaclului se pot înscrie la Hotel Paro din Breaza.

Cunoașterea – luptă continuă

Istoria noastră, viața noastră

● Din nou Sarmizegetusa Regia ● Diplomații în apărarea libertății ●

Drum spre inima Daciei (II)

Noi date privind observatoarele astronomice de la Kogaionon : coada Soarelui de Andezit indică cu precizie nordul ; un aliniament perfect de trei cote consecutive ; în 1984, polul magnetic, la Kogaionon, se află exact unde se afla pe vremea lui Burebista ; secretele munților Steaua Mare și Titianu.

— Timotei Ursu, îți mărturisesc că întîlnindu-te în 1982 la simpozionul „APLICAȚII MATEMATICE ÎN STUDIUL ISTORIEI", organizat la Vălenii de Munte, și urmărindu-ți comunicarea despre ciudatele identități numerice care apar în comparația Marelui Sanctuar Rotund de la Sarmizegetusa cu monumentul megalitic de la Stonehenge (Anglia), am rămas surprins : te știam regizor de film și televiziune, îndrăgostit de mărinărie, dar nu și de... matematică. De unde pînă unde regia de film și matematica ?!

— Din păcate n-am fost, în vremea liceului, decît cel mai slab elev (la matematică) al celui mai bun liceu (de matematică !) din Timișoara. Nu mă împăcam deloc cu caracterul pur teoretic al matematicii și, urmînd cursurile Facultății de filologie și istorie din Cluj, nu bănuiam că în curînd la a doua facultate, cea de regie de film, mă voi întîlni cu... optica. Dar acolo erau aplicații practice ale unor relații matematice, și totul mi s-a părut dintr-odată plăcut, chiar frumos. Iubind marea și marinăria am descoperit cît de practică e trigonometria. Apoi am avut revelația extraordinarelor cărți de popularizare a matematicii, scrise de profesoara Florica T. Cîmpan, și înțelegînd multe din lucrurile care pînă atunci mi se păreau de neînțeles, captivat de monumentele istoriei vechi am... început să aplic o serie de formule matematice elementare. Adevărata aventură a fost intrarea, tot mai adînc, într-un formidabil sistem numeric — cel al dacilor — așa cum reieșea el din sugestiile sanctuarelor de aici. L-am luat tovarăș pe inginerul Florin Stănescu, absolvent nu numai al facultății de construcții ci și al celei de matematică. E destul să-ți spun că pentru „descifcirea" matematică a unei relații numerice mai „încăpățînate", eu lucram o noapte iar el... trei minute.

Am supus „sistemul numeric" decelat aprecierii academicianului prof. Nicolae Teodorescu și unor matematicieni de la Centrul de calcul al Universității din București ; și cînd vorbim astăzi despre un „sistem numeric" nu ne referim la simpla intuiție a unui neprofesionist. În treacăt, amintesc cu stimă numele unor cercetători valoroși care au prospectat același orizont, și sub „unghi matematic", fără să fie matematicieni : doctorul Ioan Rodean, artistul plastic Cik Damadian, profesorul de istorie Tudor Diaconu și doctorul Ilie Stanciu, și mulți alții.

— A apărut în librării a doua ediție a cărții lui Ioan Rodean, dedicată tot Sarmizegetusei Regia. Vă sînteți de acord cu punctele sale de vedere ?

— Pînă acum, mi se pare cea mai interesantă lucrare de tentativă — parțial — pluridisciplinară aplicată subiectului ; cuprinde intuiții remarcabile, și faptul că și doctorul Rodean a observat divizibilitățile sexagesimale și cele decimale sugerate de sanctuare ne-a surprins în mod plăcut. Spun asta cu toată sinceritatea : Kogaiononul trebuie descoperit, nu inventat, așa că mai multe minți trudind înspre același rezultat este un tablou benefic. Mi-aș permite însă observația că, după părerea noastră, pornind **în mod eronat de la dimensiuni din „teren" inexacte,** (aproximate în lucrările de raport arheologic la mărimi valabile pentru uzul arheologic dar inacceptabile pentru calculul de exactitate !) autorul ajunge inerent la unele rezultate eronate. Tocmai de aceea operăm nu numai un „calcul pluridisciplinar", și o **cercetare** pluridisciplinară. Are foarte mare importanță, de pildă, dacă diametrul Marelui Sanctuar Rotund avea, **în momentul construcției,** mărimea de 29,40 m., cît aproximează raportul arheologic, ori 29 478 m., cît am „obținut" noi după măsurători la un indice de exactitate de o zecime de milimetru. Evident, **acolo unde este cazul.** Tocmai de aceea confruntăm în permanență acest studiu cu punctul de vedere al specialiștilor din domenii atît de variate ; arheologie, matematică, geodezie, astronomie, geologie-geografie, arhitectură, metalografie, speologie, și ...lista poate continua !

— Pe ce anume se axează cercetarea în această toamnă ?

— Așa cum spuneam, „direcția principală de atac" a echipei pluridisciplinare, acum, constă în verificarea interdimensională a sanctuarelor, a raportului de distanțe dintre acestea și cota-vîrf a Dealului Grădiștei (pe care am numit-o, convențional, Cota-K, de la KOGAIONON), a raportului foarte exact între altitudinea acestei cote și altitudinea fiecărei terase în parte. Verificăm cît mai exact posibil orientarea astronomică a sanctuarelor rotunde, a orientării Cotei K și a sanctuarelor în relație cu vîrfurile de munți din orizontul vizibil.

— Ce semnificații căutați prin aceste elemente ?

— Să spunem mai bine „ce semnificații **posibile**". E prematur să tragem concluzii. Dar, judecînd după „exactitățile" demonstrate pînă acum de „teren", interdistanțele dintre sanctuare, de pildă, nu puteau fi întîmplătoare. De altfel masivitatea aproape ciclopică a unor ziduri ridicate de daci pentru „gardarea" acestor terase, indică faptul că acei constructori ai sanctuarelor țineau foarte mult să evite orice deformare a terenului. Posibil, pentru respectarea riguroasă a unei anume unghiulații și a anumitor interdistanțe. Pînă acum rezultatele sînt revelatoare ; pe de altă parte ele confirmă probabilitatea practicării de către daci a modulului de lungime cu o mărime de 1,734 m. Am numit convențional (pentru programare) această dimensiune-modul, „Y".

Una din ipotezele noastre este aceea că „încercuirea" Cotei-K cu marele zid al „cetății"...

— De ce îmi spui să pun ghilimele cînd zici : „cetate" ?

— Pentru că nu credem în ipoteza că aici s-a aflat o „cetate" în sensul curent al cuvîntului, și încă una „regală" : materialul arheologic nu sprijină deloc o atare ipoteză, chiar dacă lungimea zidului este cea mai mare din orizontul de pînă acum al săpăturilor în vestigii getodacice. Probabil a fost un mare observator, un mare punct de observare a cerului, și o mare incintă a „cercetătorilor" daci, cei pomeniți de Iordanes ! Reține, te rog : Cota-K prezintă **toate datele** nu atît pentru o cetate-regală sau o cetate-de-refugiu, ci de **punct geodezic de referință.**

— Iar alături, pe terasele sanctuarelor ?

— După toate probabilitățile, acolo se „operau" calculele, cu marea **rigă de calcul,** cum se demonstrează a fi acest complex cultual-științific.

— Există vreo relație elocventă între Cota-K și sanctuare ?

— Măsurătorile efectuate demonstrează că vîrful se află — pe orizontală — la o distanță de 239,2 m de centrul Soarelui de Andezit, iar diferența de altitudine este de 52,57 m. Acestea sînt cele două catete ale unui posibil triunghi dreptunghi (vezi figura 1). Dacă ipoteza unor unghiulații efectuate vizual din centrul Soarelui de Andezit este corectă, din altitudinea amintită (cateta mică) trebuie să scădem înălțimea virtuală a privitorului, egală — să zicem — cu 1,734 m ; (valoarea acestui modul „Y", egală cu „un stat de om", poate avea, ea însăși, semnificația ei !). Triunghiul astfel format are o catetă mare de 239,2 m, cateta mică de 50,836 m și ipotenuza de 244.5423 m.

— Cît înseamnă aceste valori în „Y" ?

— 137,94694 y, 29,317185 y și 141,02785 y.

— Dacă prima și a treia s-ar putea „rotunji"... ?

— Dar nici nu intenționăm asta ! Căutăm aici unghiul format între orizontala care pleacă de la ochiul privitorului și ipotenuza înspre Cota-K ! Pentră că bănuim o relație unghiulară, — e vorba de acest „unghi vertical", și nu de distanțe „prestabilite". Cateta mică supra ipotenuză indică un sinus de 0 2078822. Sinusul unghiului de 12° este de 0,20791. Practic, identic. Deci unghiul vertical este de 12°. Noi credem că dacii măsurau nu în grade de sexagesimale, ci în „z", care, în raport cu gradele, e cam ce ar fi „Y" în raport cu **metrul.**

— Nu prea înțeleg!

— Reține noțiunea de **raport:** unghiul vertical deslușit aici, înseamnă a **treizecea parte dintr-un cerc.** Ni se pare semnificant, pentru că și cercul B al Marelui Sanctuar Rotund, e împărțit tot în 30 de sectoare. El înseamnă și a treia parte a fiecăruia din cele zece sectoare indicate de „razele" Soarelui de Andezit, aflat alături. Dacă am rămîne doar la atît, ar însemna sesizarea unei tautologii matematice. Constatăm însă că ea e semnificantă, chiar foarte semnificantă din punct de vedere **astronomic** (la ce putea, altfel, folosi mai bine un unghi vertical?!). Probabil în asta consta funcționalitatea ei! Este vorba de unghiul zenital al unor stele de mare magnitudine care „apuneau", ca să zic așa, la miezul nopții sau la o altă oră anume, într-un anume sezon, tocmai acolo, în vîrful Cotei-K! Aștept, în sensul ăsta, calculele de exactitate ale lui Florin (ei e cel care „vorbește" cu stelele peste milenii), pentru a afla cînd anume, o stea anume, care mi se pare „semnificantă", apunea după vîrful Kogaiononului.

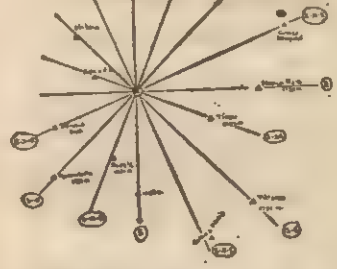

Cele 12 vîrfuri de munți în raport cu care este „orientat" Vîrful Dealului Grădiștei

Trebuie să realizăm totul prin calcule, pornind de la ipoteza — credem: logică! — cum că pe vremea dacilor Kogaiononul era pleșuv, permițînd o perfectă orientare după principiul „aliniamentelor vizuale". Actuala pădure seculară, altfel foarte fotogenică, încurcă serios observațiile practice. Știi ziua cu pădurea care uneori nu se vede din pricina copacilor. Adaptînd-o, aș zice că aici nu vezi... stelele și suita de aliniamente din pricina copăcilor! Și e vorba de aliniamente de referință.

— Ați mai determinat și alte asemenea aliniamente?

— Amintește-ți că acum cîteva ore ne bucuram împreună : din măsurătorile comunicate de locotenent-colonelul Octavian Buda reieșea că ceea ce numim „coada Soarelui de Andezit" indică Nordul. Fără să cunoaștem aceste măsurători de precizie efectuate anul trecut, noi concluzionasem, prin calcul, că piesa **principală din punctul de vedere al orientării sanctuarelor** ar trebui să fie nu Marele Sanctuar Rotund, în pofida alurei sale impresionante, ci Soarele de Andezit. Acum, împreună cu inginerul Mihail Albotă, am „dat deoparte", ca să zic așa, cortina de pădure, pe direcția Nordului, urmînd printre copacii, cu busola în mînă, direcția indicată de... coada Soarelui de Andezit.

— Rezultatul?

— **Un aliniament perfect de trei cote consecutive,** pe direcția Nordului, ultima fiind culmea Muncelului, aflată la circa doi kilometri și jumătate, pe celălalt versant. Dacă, așa cum presupunem, Dealul Grădiștei era, în antichitate, pleșuv, iar pe cele trei cote consecutive se marcau, noaptea, repere vizuale (focuri?), „astronomul" aflat în centrul Soarelui de Andezit avea un excelent „marcaj de reper", o „linie" care desenează cu apreciabilă exactitate direcția Nordului, extrem de utilă în aprecierea așa-numitelor „mișcări a stelelor", cum o numește Iordanes! Ca să înțelegem mai bine cîte semne de întrebare se nasc acum să precizăm că abaterea este de sub 2° și asta nu înseamnă o „aproximare" ci... coincidă cu declinația magnetică caracteristică imaginei pe care se află situat Dealul Grădiștei! Este vorba aici de o... orientare magnetică?!

— Dar Nordul Magnetic, spre deosebire de Nordul Geografic, nu e stabil, se deplasează continuu în timp! De unde știți unde era Nordul Magnetic pe vremea dacilor? Și apoi, cunoșteau ei busola?!

— Da, polul magnetic face o rotație completă (plus unele variații pentru durate mai scurte de timp), în jurul Polului Nord Geografic. Dar, — și aceasta e cu adevărat **coincidență!** — în 1984 polul magnetic se află exact unde se afla pe vremea lui... Burebista! El face o rotație completă în 640 ani, și din anul 64 î.e.n. (dată în jurul căreia arheologii estimează construcția sanctuarelor rotunde de aici) el s-a rotit, cu cîte 360°, de **trei ori.** Diferențele rezultate din anomaliile amintite sînt mult prea mici pentru a putea modifica esențial acest calcul.

— Chiar aici, la Kogaionon, în vreo sută de metri de locul în care discutăm acum, lîngă un singur cuptor din cele multe puse în evidență s-au găsit aproape o tonă de „furie" de fier obținut prin topire!

— Și, să precizăm: nu **orice fel** de fier! Un „cui de fierăstrău", degrosnat din actualul Marelui Sanctuar Rotund, analizat de inginerul Pascu într-unul din cele mai bune laboratoare de metalografie, prezintă caracteristicile fierului obținut — ulterior — doar pe la începutul secolului trecut! Bogăția obiectelor de fier degropate la Sarmizegetusa — Regia este impresionantă. În sfîrșit, știm toți că obiectele de fier se magnetizează sporadic, în raport cu mai mulți factori prezenți în natură. Că existau și pe vremea lui Burebista obiecte de fier care „căutau nordul", e o concluzie logică. Nu întîmplător fierul, introdus în Egiptul bronzului probabil de Popoarele Mării (europene prin origine) era socotit „metalul blestemat"...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Diplomația în slujba independenței

Al treilea volum din lucrarea lui Ion Bodunescu **Diplomația românească în slujba independenței,** apărut recent la Editura Junimea din Iași, prezintă un interes deosebit. Autorul supune unei pertinente analize perioada cuprinsă între desăvîrșirea făuririi statului național unitar și eliberarea țării de sub dominația fascistă, în august 1944. Scrisă alert, pe un bogat temei documentar — uneori și inedit, rezultat din cercetarea și utilizarea surselor de arhivă — acest nou volum înfățișează cititorului ceea ce însuși autorul definește cu temei drept „zbaterea românească" pentru păstrarea ființei statale în granițele firești, stabilite de națiunea română în 1918 și recunoscute ca atare ulterior prin tratatele de pace. Politica externă a României este prezentată **— așa cum a fost —** ca o politică activă dedicată apărării suveranității și integrității naționale și totodată ca o politică pusă în slujba ideilor nobile de cooperare internațională. Se mergea, de fapt, pe o linie tradițională, **pe o permanență istorică,** care, dealtfel, își găsește concretizarea, cu **noi** valențe istorice conferite de orînduirea socialistă și în România contemporană.

Rezistență față de presiunile exercitate de marile puteri învingătoare în primul război mondial în perioada încheierii tratatelor de pace, situată într-adevăr la „răscrucea tuturor vînturilor" — sau, cum scria cîndva cronicarul, „în calea răutăților" — România întregită în hotarele ei naționale s-a înfățișat ca un factor pozitiv și activ pe eșichierul mondial. Ea, n-a cultivat agresiunea, ci, dimpotrivă, s-a încadrat unor eforturi de salvgardare a păcii, de respingere a revizionismului, de înțelegere internațională.

Lupta diplomației românești cu prilejul tratativelor de pace pentru apărarea drepturilor naționale și dreptății istorice, tratate defensive — de un deosebit interes fiind **Mica Înțelegere** și **Înțelegerea Balcanică,** alianțe regionale în cadrul cărora România a avut un rol proeminent —, încercarea de a limita acțiunile acaparatoare ale capitalului străin, rolul de frunte jucat de România — mai ales prin Nicolae Titulescu — la Societatea Națiunilor și politica ei de pace și de combatere a agresiunii, acțiunile antifasciste din interior de dimensiuni europene, au fost urmate de greaua perioadă în care forțele întunericului au izbutit să-și impună voința în Europa, cînd România, izolată, a cunoscut ea însăși perioada dictaturii militaro-fasciste și a intrat în zona de influență a Axei.

Ion Bodunescu prezintă pasionant, în pagini colorate, avatarurile activității diplomatice ale unui stat care-și căuta consolidarea și dreptul afirmării în lume a ființei sale naționale. Autorul stăruie firesc mai ales asupra ultimului deceniu al perioadei pe care o analizează și deseori informația la care recurge este edificatoare și categorică, ea contribuind pe deplin a da cititorului dimensiunile „zbaterii românești" în grelele împrejurări prin care țara a trebuit atunci să treacă. Relatarea este nu numai interesantă, dar și deplin obiectivă. Realitățile tragice ale unor ani frămîntați sînt înfățișate „fără ocol", direct, tulburător uneori prin sinceritatea transmiterii lor. Documentele alese pentru a înfățișa omului de azi **dimensiunile** faptelor petrecute cu o jumătate de veac în urmă sînt alese cu grijă pentru a-l introduce pe cititor în atmosfera unor grele dar și eroice timpuri.

Acțiuni de trădare națională împletite cu încercări de „ieșire" din teribilul impas — întreprinse uneori chiar și de diplomația regimului antonescian, în anii 1943—1944 —, șovăieli și tergiversări ale unor oameni politici, dirzenia și siguranța celor cu rol decisiv în elucidarea tragediei naționale, dar mai ales acțiunea hotărîtă a națiunii și a armatei în momentele decisive din vara anului 1944 sînt înfățișate în toată complexitatea lor pe fundalul unor circumstanțe internaționale implacabile și în bună măsură „insensibile", mai mult ca oricînd confirmîndu-se, în acel greu moment, că numai în propriile forțe ale națiunii stătea ascunsă eliberarea, ieșirea ei dintr-una din cele mai complicate situații ale existenței ei istorice.

Autorul a adăugat lucrării sale și un număr de portrete ale unor personalități românești proeminente, în acțiunea diplomatică a vremii. N. Titulescu, I.G. Duca, Armand Călinescu, N. Iorga, Gr. Gafencu, V.V. Pella, Viorel Tilea, Martha Bibescu și Elena Văcărescu au fiecare meritata evocare, ceea ce accentuează mesajul umanist al acestei cărți. Ea merită să stea în biblioteca fiecărui cetățean al acestei țări ca un **memento,** ca o aducere aminte și mai ales ca un îndemn la dragoste de țară. Autorului i se cuvin sincere mulțumiri.

DAN BERINDEI

Sport

„Dacă ai fost învins o dată, de două sau de mai multe ori, luptă! Va veni un timp cînd vei cîștiga"

● „Cine vrea să obțină cu orice preț victoria, va pierde !" ●

La închiderea ediției, trimisul nostru la Sarajevo relatează :

Sfîrșitul unui vis frumos

De ce ne-a fost teamă, n-am scăpat : Universitatea Craiova n-a izbutit să depășească handicapul crizei de efectiv și a pierdut drastic (0—4) la Sarajevo, părăsind Cupa U.E.F.A. din turul 3. Lipsită din plecare de serviciile lui Tilihoi, Beldeanu și Adrian Popescu, suspendați pentru cumul de cartonașe, ea a apelat în disperare de cauză la Negrilă și Ticleanu, a căror utilizare a stat sub semnul întrebării pînă în ultima clipă. Pînă la urmă, cei 2 au intrat în teren, s-au străduit și au făcut și unele lucruri bune, dar randamentul lor a fost, în general, la limita minimă. Dacă abnegația lor meritã subliniată, a lui Negrilă mai ales, care a acuzat dureri mari după o fracturã încă nevindecată, la mîna dreaptă (de aceea îl și propunem acum pentru Premiul fair play „Flacăra" pe 1984 !), aportul lor a fost scăzut, lucru care s-a văzut și care a costat mult echipa. Eșecul de la Sarajevo a demonstrat, dacă mai era nevoie, că o formație, cu atît mai mult una care se vrea competitivă pe plan internațional, nu înseamnă 11 jucători, ci măcar 14—15, de valori apropiate, adică un lot redutabil, cum Craiova nu mai are ! Ca să vă lămuriți că așa se prezintă situația, e suficient să adăugăm că, în fața lui Zeleznicear, Universitatea n-a putut nici măcar să completeze, cu orice nume, foaia de arbitraj, pe care n-au fost trecuți decît Boldici, Sorohan, Ciorolanu și Octavian Popescu, mai puțini jucători decît permite însuși regulamentul (5, cîți au înscris iugoslavii) !

Ca și cînd aceste necazuri n-ar fi ajuns, s-a mai accidentat (ruptură musculară) și Cîrțu, iar Irimescu a fost eliminat ! Nu căutăm scuze, ci explicații, drept pentru care se impune să notăm că, într-un meci cu mizã maximă, Universitatea a fost nevoită să joace aproape jumătate de oră cu un om în minus și, încă mai grav, fără 5 titulari și cu 2 dintre cei rămași, Negrilă și Ticleanu, nerestabiliți. Nici nu-i de mirare că, împotriva unei apărări „cîrpite", cu Irimescu pe un post care nu-i merge și nici nu-i place, și a unei linii de mijloc fără forță și ordonată (vina antrenorilor !) în exclusivitate, o repriză, spre defensivă, lui Zeleznicear i-a fost simplu să atace. Nu le-au trebuit lui Bazdarevici și celorlalți, fotbaliști de rasă, două invitații, una le-a fost suficientă ! Mai ales că nici Lung, altădată scălpitor, n-a mai prins o zi deosebită. S-a distins, e drept, Ștefănescu, iarăși omul numărul 1 al Craiovei, nici Ungureanu nu s-a lăsat mai prejos, Cămătaru și, într-o oarecare măsură, Cîrțu s-au zbătut, numai că pentru un Zeleznicear dezlănțuit, încurajat de public și ajutat de arbitru, nu de 4—5 jucători era nevoie, ci de o întreagă echipă ! Iar Universitatea n-a fost miercuri, echipe care am sperat-o cu toții, din motive obiective (majoritatea) și subiective. Improvizațiile de tot felul și-au cerut tributul. La fel de adevărat e că ei i-a lipsit și șansa. Norocul nu le-a surîs jucătorilor noștri nici la „bara" lui Cîrțu (min. 18 ; șut violeat, de la 18 m, în stîlpul din dreapta lui Skrba), nici la ratarea lui Octavian Popescu (min. 61 : minge afară dintr-o poziție ideală), numai că norocul, vorbă veche a românilor, mai e și cum și-i face fiecare ! Da, dacă Cîrțu ar fi marcat, la 0—0, meciul ar fi luat, nu ne îndoim, altă turnură, dar golul acela nu s-a produs și, pînă la urmă, victoria lui Zeleznicear a apărut ca normală, chiar și la 4 goluri diferență. De fapt, ne întoarcem la o părere care a mai fost enunțată în această pagină : nu atît la Sarajevo s-a ratat calificarea, cît o iluzie să nădăjduim mai mult cu atîtea „găuri" în formație, cît în repriza secundă a primei manșe cînd, pe teren propriu, Universitatea a ridicat piciorul de pe accelerator, permițîndu-le iugoslavilor să se întoarcă la casele lor cu un handicap remontabil. Ora fiind însă tîrzie, nu insistăm, vom reveni asupra acestei chestiuni.

Ziceam, și nu ne sfiim să repetăm, că arbitrul i-a înlesnit lui Zeleznicear drumul spre victorie și, implicit, spre calificare. Galezul Bridges, de departe cea mai tristă figură a întîlnirii de pe stadionul „Grbavica" (în traducere, „Cocoșatul", după numele unui deal), le-a ținut parte gazdelor, cînd cu perdea, cînd scandalos, dar n-a renunțat nici o clipă la rolul său ! Acceptăm că Universitatea n-a pierdut numai, sau în primul rînd, din cauza arbitrului, dar a-i apăra pe Bridges în ideea că „n-a influentat direct rezultatul", ni se pare o diversiune. Nu doar că i-a lăsat pe craioveni în 10, eliminîndu-l pe Irimescu (care, ca să fim drepți, își iese cam iute din pepeni) pentru un fault de joc cum iugoslavii au comis cel puțin două, cel al lui Sabanadzovici asupra lui Cîrțu (cînd Bridges, aflat la cîțiva metri, a dictat repunere de la margine ?!) și cel al lui Cilici asupra lui Cămătaru (cînd orice arbitru cinstit ar fi scos cartonașul roșu), dar i-a șicanat tot timpul. La un raport general al faulturilor de 15 (în contul lui Zeleznicear) la 14, galezul a dat 5 cartonașe (între care unul roșu) oaspeților și nici unul, chiar nici unul, gazdelor ?! Ceea ce pentru români însemna, invariabil, avertisment, pentru iugoslavi nu era decît o părintească dojană. La „zid", cei 9,15 metri ceruți de regulament se respectau, cu sfințenie, doar într-o parte. La fel erau „întîrzierile" tragerile de timp, la fel intrările bărbătești și așa mai departe. Un arbitraj, să ne fie cu iertare, rușinos, care i-a făcut, bănuim, și pe cei de la Zeleznicear să roșească.

Numai că istoria șterge, de regulă, amănuntele și ceea ce rămîne e, în fotbal, rezultatul. Să nu ne pierdem însă cu firea. O înfrîngere poate deveni adesea, dacă e privită cu realism și simț autocritic, premisa unei izbînzi. Să nu uităm că, în ciuda durerosului eșec de pe „Grbavica", Universitatea Craiova a fost singura echipă românească de club care a reușit să pătrundă, anul acesta, pînă în turul 3 al unei competiții europene. Un drum s-a încheiat, altul trebuie luat de la capăt, cu și mai multă seriozitate, cu și mai multă rigoare, cu și mai mult devotament. Se cuvine să-i mulțumim Universității pentru marile bucurii pe care ni le-a oferit pînă acum și să recunoaștem că, în condițiile concrete de la Sarajevo, cu un lot împuținat, cu un arbitraj ostil etc, era greu de realizat mai mult. Restul e doar regret : sfîrșitul unui vis frumos.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La peluză

Corvinul

Colegul meu, Victor Niță, este, desigur, unul dintre cei mai frumoși hunedoreni născuți la Bîrlad. După victoria Corvinului asupra Brașovului, a băgat capul pe ușă : Ei ?... Ce „ei" ?... Te-ai uitat la televizor ? M-am... Și ?... Ce „și" ? Ți-a plăcut ?... Cine ?... Hai, mai bătrîne, cum cine ? Corvinul...

Îmi plăcuse jocul echipei oțelarilor hunedoreni se mulase exact pe gustul meu și el știa asta: Ce zici?... Foarte bun, Cojocaru... Da, de unde !.. se supără el. Un ratangiu !.. Te înșeli, zic. A fost mereu acolo unde era și mingea, a driblat, a alergat, a muncit. Ce-i drept, cînd are balonul nu prea știe cum să-l folosească, dar și cînd o știi !

Nu pare convins, dar e mulțumit și cu atît. Știi, zice, tot jocul echipei îl fac Oncu și Petcu. În sectorul lor se pregătește ieșirea din apărare și lansarea contraatacurilor. Petcu este un nedreptățit, din acest punct de vedere. Aș zice că mai peste tot, gloriile sînt întreținute de spiritul de sacrificiu al sîrguincioșilor anonimi...

Părerea colegului este că Hunedoara deține de fapt titlul de șef de clasă, în absența premianților, și că o selecționată de tineret s-ar grefa ideal pe echipa lui Klein. Corvinul păstrează de la fostul antrenor, Mircea Luceascu, demiurgul școlii de fotbal hunedorean, un lucru extraordinar : toți jucătorii sînt pregătiți să evolueze la fel de bine pe orice post. De Văetuș a auzit toată lumea : s-a plimbat pe la Dinamo cînd pe extremă, cînd pe centru și a ajuns în națională ca fundaș. Pe Nicșa, cu puțini ani în urmă, gazetarii îl propuneau în echipa celor mai buni jucători ai sezonului ; deposedează rapid și sigur, joc laborios la mijlocul terenului, aleargă lute și centrează desăvîrșit. Mai multe accidentări l-au scos dincolo de bătaia reflectoarelor.

Klein ?

Un recital continuu. E perfect.

Mateuț ?

Ai scris despre el. Confirmă. Meseria lui e să uluiască. Participă la combinații în careul advers, deposedează la mijlocul terenului și construiește pe amîndouă părțile terenului, un mare travaliu. Și cele două șuturi cu care a marcat... Mingea e o sculă care nu-l surprinde niciodată.

Gabor ?

Nici un alt tînăr din generația lui nu s-a bucurat de condițiile și înțelegerea care l s-au asigurat lui. Muncește, nu zic nu. Dar nu se vede constant. E capricios, trebuie pus la greu, altfel se ratează... Dubincluc, Mărginean... un cuplu cuminte, încă nerodat...

Știi ce nu-mi place, zic. Cu o singură excepție, nici un punct în deplasare...

Corvinul a avut acasă un singur examen cheie, cu Sportul Studențesc : patru goluri marcate și două primite. Frumos. Nu e joacă. A jucat fotbal. Echipa crește. S-așteptăm returul. Dintre echipele cu potențiale productive ne-a fost teamă de Politehnica Iași și de Sport club Bacău. Loturi tinere și talentate, antrenori eminenți. E ciudată și această coincidență, totuși. Nu știu ce s-a întîmplat acolo. Nu-i exclus să fie vorba de mentalitatea jucătorilor ; ea nu se schimbă într-un sezon. Oricum, nici una nu este echipă de retrogradat.

Alexa ?

Bun pentru o națională. Dar vreau să-ți spun altceva : pe diferite trepte ale acestui tur au fost mai multe revelații, cînd o echipă, cînd alta ; apoi au înfirmat pe rînd. Corvinul a jucat constant, și-a construit jocul, l-a gîndit, a crescut, sfîrșește într-o formă foarte bună. Exact ce-ți spuneam : echipa crește mereu. Nelu Nunweiler are ambiții mari cu echipa hunedoreană care, bănuiesc eu, îi și va lansa ca antrenor.

NICOLAE CRISTACHE ■

O jucătoare rapidă

În regiunea Suchan trăiește o familie obișnuită, Liu, cum sînt atîtea altele în țara prietenă, R.P. Chineză. Au șase fete și toate frumoase. Fiecare dintre ele, încet, încet și-a găsit rostul vieții. Au parcurs cu ambiție anii de școală, iar acum muncesc zi de zi în uzină. Doar cele două mai mici au urmat calea studiilor universitare. Din familie au prins curajul competiției, iubind sportul s-au îndreptat fie spre șahul chinezesc fie spre jocul de dame fie spre bridge și ceva mai apoi spre șahul european practicat conform regulamentului F.I.D.E.

În ultimele două decenii șahul așa-zis european a pătruns în cîteva cercuri de amatori. Adepți prea mulți nu a reușit să-și facă. Primul campionat național — rezervat bărbaților — s-a desfășurat încă din anul 1945, avînd doar o mină de concurenți. De la bun început nu a fost acceptată nici o prezență feminină în competițiile sportului minții. Din anul 1976 s-au organizat primele campionate în vederea depistării și a creșterii elementelor tinere, campionatele juniorilor. Din nou fetele nu au participat într-un campionat. Dar cea de-a cincea fetiță a familiei Liu, care prinsese gust pentru disputa pașnică la nivelul inteligenței, a insistat să concureze în compania juniorilor. Ambițioasă, dornică de victorii, copil încă. Liu She Lan a pierdut atunci o parte din elan : prea multe înfrîngeri suferise pentru cei 14 ani pe care îi avea. Totuși nu s-a demoralizat, dar și-a impus să nu mai joace în turneele masculine pînă nu va fi capabilă de revanșă prin stăpînirea adevăratei măiestrii șahiste. Și-a orientat apoi jocul înspre campionatele naționale feminine, care, începînd din anul 1979, se desfășoară cu regularitate și Liu She Lan a cucerit șase titluri de campioană.

Cariera internațională a tinerei șahiste a început o dată cu Olimpiada de șah din Malta din 1980, unde a debutat la masa întîia a echipei chineze (aflată la prima participare olimpică) — învingînd-o spre surpriza generală pe marea maestră din Polonia, H. Erenska. Jucătoarea chineză a excelat din totdeauna în jocul combinativ, fiind o ginditoare extrem de rapidă, ce răstălmăcește, parcă, dedesubturile variantelor cu rapiditatea unui computer. Uneori ai impresia că se plictisește în așteptarea răspunsului. Explicația jocului său rapid ne-o dă zîmbind chiar ea însăși, cu ocazia participării la turneul internațional al României de la Băile Herculane : „Nu am condiție fizică, obosesc repede și încerc să profit de avantajul dezobișnuit al unei gîndiri rapide. Antrenorul meu mă sfătuiește adesea să încetinesc ritmul de joc". Antrenorul lui Liu She Lan sau cumnatul mai mare, văzînd talentul extraordinar al tinerei copile a renunțat la cariera sa de antrenor al jocului de dame și s-a reprofilat pe șah, călăuzindu-i pașii pînă în meciurile candidatelor. Junioară încă, cel mai mare succes internațional l-a obținut în compania senioarelor în anul 1982 la turneul interzonal de la Tbilisi contînd pentru campionatul mondial. Calificarea sa și susținerea unui meci al candidatelor pentru titlul suprem a însemnat cel mai bun rezultat al unei jucătoare asiatice, a unei reprezentante a marelui popor chinez.

M. Mureșan : — Pînă de curînd nu ai mai concurat după participarea în sferturile meciurilor candidatelor. A fost o întrerupere voită ?

Liu She Lan : — La meciul cu sovietica Nana Ioseliani am pornit cu ideea victoriei. Am jucat obraznic... Da, obraznic, numai la cîștig, ignorînd învățămintele unui proverb național : „Cine vrea să obțină cu orice preț victoria, va pierde !". Și eu am pierdut și meciul... și somnul... Apoi nu mi-am regăsit nici o clipă starea de spirit și buna dispoziție. Nu am onorat invitațiile la turneele internaționale la care mi s-a solicitat concursul. Am continuat pregătirea. În luna iunie Liu She Lan a început un nou tur de forță prin participarea sa în Europa la turneele de la Piotrikow — Trybunalsky și Nalenczow (Polonia) și la puternicul turneu internațional organizat de Federația română de șah. După o întrerupere de un an, la primul turneu Liu She Lan s-a desprins ca învingătoare în ultimele runde, surclasînd-o pe finalista meciurilor candidatelor la titlul mondial, pe Lidia Semenova, apoi a jucat neconvingător.

Liu She Lan : — Mi-e dor de casă, de-ai mei... Am obosit, mereu sufăr din cauza problemelor adaptării la condițiile de viață europeană, dar încerc să mă bucur cunoscînd poporul român, realizările României socialiste, frumusețile acestei țări pe care o vizitez pentru prima oară și unde voi reveni întotdeauna cu plăcere. Doream încă de anul trecut să particip la turneul internațional al României și în mod special anul acesta. Apreciez în mod deosebit contactul cu șahistele românce, neuitînd nici o clipă că am de-a face cu deținătoarele locului doi în lume, vicecampioane olimpice la Olimpiada de șah de la Lucerna.

M. M. : — Ce participări internaționale mai ai în vedere ?

Liu She Lan : — Doresc să particip începînd cu anul viitor în turnee mixte, sînt pregătită de revanșă... Deocamdată voi concura în luna septembrie în Grecia la un turneu internațional feminin într-o companie de elită. Va fi un prim contact cu pămîntul Greciei, unde, în luna octombrie, voi fi alături de colegele mele de echipă în lupta pentru, de ce nu ?, o medalie olimpică...

MARGARETA MUREȘAN ■

Dincolo de aparențe...

Buni de plată!

La Miliția Județului Bistrița-Năsăud s-au primit sesizări că la magazinul nr. 9 „Confecții" al U.S.C.M. Reșița, avînd ca gestionară pe Viorica-Agnes Hidișanu lucrurile n-ar prea fi în regulă.

Căpitanul **Grigore Moldovan** din serviciul economic a întreprins imediat măsurile cuvenite și constatarea a fost de-a dreptul uluitoare : un prejudiciu de 431.712 lei prin delapidare, neglijență, fals material, înscrisuri materiale și uz de fals

Paguba de aproape o jumătate de milion, produsă avutului obștesc — prin sustrageri repetate de bani și bunuri de către gestionară, pentru a-și satisface tot felul de capricii — chefuri costisitoare, lux, excursii frecvente etc. Colonelul **Alexandru Pop**, care a definitivat cercetările, a stabilit nu numai cauza și efectul — adică incorectitudinea gestionarei și cuantumul prejudiciului, ci și împrejurările favorizatoare, între care esențială rămîne **superficialitatea efectuării inventarelor**, ceea ce a dat posibilitate gestionarei să **ascundă și să continue activitatea infracțională.**

Drept pentru care, potrivit Legii nr. 22/1969, în vederea recuperării integrale a prejudiciului cauzat, instanța de judecată a hotărît : condamnarea gestionarei V.A. Hidișanu la 15 ani închisoare și confiscarea a jumătate din avere dar și **implicarea ca părți responsabile civilmente și a persoanelor care au făcut parte din comisiile de inventariere a gestiunii inculpatei.** Astfel, revizorii **Nicolae Macovsky, Ilarion Rusu** și **Filimon Neamțu**, au fost obligați să achite U.J.C.M. Bistrița, primul — suma de **76.818 lei**, iar următorii cîte **51.812 lei** fiecare ; merceologii **Teodor Ionașcu, Marioara Borgovan** și **Gabriela Bighian**, revizorul contabil **Beniamin Doboș**, contabilul principal **Floarea-Felicia Moldovan** și contabil **Maria Oprea** — cîte **25.906 lei fiecare.**

Alte comentarii ni se par de prisos. Unde-i lege, nu-i tocmeală ! Comoditatea costă, uneori, cu vîrf și îndesat. Cine se consideră vizat, să-și ia aminte...

MIHAI GROZAVU ■

Neliniștea păcii înspăimîntate

● Mediterana se trezește la viață ● Exodul operelor de artă ● În lumina lămpii, vedem pînă-n iad ●

Comentariul săptămînii

Algele și miliardele

În ultima vreme, în presă au apărut noi informații cu privire la cercetările care se fac asupra algelor. Se știe că algele sînt deja utilizate pentru hrana atît a animalelor, cît și a omului. Din alge se extrag numeroase substanțe care se folosesc în industria alimentară. În aceste plante subacvatice au fost identificate elemente biologice active care au proprietăți antibacteriene, antifongice (împotriva ciupercilor parazite) și, poate, antitumorale. Este cunoscută, de asemenea, puterea epuratoare a vegetației subacvatice, care absoarbe nitrații și alte săruri dizolvate în apă. În sfîrșit, s-a calculat că biomasa algelor ar putea furniza însemnate cantități de metan.

Toate acestea, adică tot ce se știe și tot ce s-a făcut pînă în prezent par a nu mai satisface necesitățile omenirii. Cel puțin așa rezultă din știrile la care ne-am referit și în care se sublinia că, avînd în vedere penuria alimentară de pe glob, sînt necesare eforturi pe toate planurile — științific, tehnic, economic — pentru o exploatare mai intensă și o utilizare mai largă în alimentația oamenilor a vegetației acvatice, atît a celei de apă dulce, cît și a celei de apă sărată.

Pe de altă parte, potrivit datelor publicate de instituțiile specializate, cheltuielile în scopuri militare depășesc 800 de miliarde de dolari anual, existînd posibilitatea ca ele să ajungă la 1 000 de miliarde de dolari anual.

Acest nivel fantastic reprezintă o medie zilnică a cheltuielilor militare de circa 2,5 miliarde de dolari, depășind valoarea întregii producții a 100 de țări în curs de dezvoltare.

Dar ce legătură poate fi între alge și miliardele cheltuite pentru înarmare? Aparent, nici una. În realitate însă, oamenii nu pot să nu se întrebe de ce să mănînce alge, cînd numai cu 6 miliarde de dolari s-ar asigura hrană pentru toți copiii lumii, iar prin alocarea a 20 de miliarde de dolari anual, n-ar mai fi oameni care să sufere de foame? De ce să mănînce alge, cînd numai cu 5 miliarde de dolari s-ar asigura dezvoltarea agriculturii în lumea a treia? De ce să mănînce alge, cînd numai cu 50 de miliarde de dolari s-ar putea lansa un plan mondial de redresare economică?

Fără îndoială că cercetările științifice de orice fel, inclusiv cele cu privire la alge, sînt binevenite. Sondarea tuturor potențelor globului pămîntesc constituie o cerință de prim ordin a epocii noastre și se înscrie normal în aria de preocupări a oamenilor de știință. Da, dar nu cu scopul de a oferi lumii drept hrană surogate, în timp ce roadele cele mai bune ale pămîntului să continue a fi puse în slujba mecanismelor distrugerii, sau în cel mai bun caz să fie aruncate în vînt. Pentru că, cel puțin în momentul de față, planeta este capabilă să ofere locuitorilor ei o alimentație normală, fără a se recurge la paleative. Cu atît mai mult cu cît cei ce dispun cheltuirea miliardelor în scopuri militare nu se hrănesc, în nici un caz, cu alge.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Sic transit...

La o recentă licitație de obiecte de artă, care a avut loc la Londra, ducele de Devonshire a vîndut 71 de tablouri cu suma record de 28,5 milioane de dolari. Printre tablourile vîndute — achiziționate, în cea mai mare parte, de străini —, s-a aflat și unul datorat cunoscutului peisagist din Anglia secolului al XIX-lea, William Turner. Pictura a fost adjudecată, pentru suma de zece milioane de dolari, unui colecționar necunoscut, dar nimeni nu se îndoiește că ea va fi trecută peste ocean.

Știrea cu privire la această licitație, ca și la altele, subliniază revista *Newsweek*, i-a adus pe englezi într-o stare de șoc, deoarece s-a dovedit încă o dată că „exodul" operelor de artă peste hotare a devenit un fenomen ireversibil. În lumea specialiștilor, colecțiile particulare engleze de opere de artă sînt considerate printre cele mai mari din lume. Și pe măsură ce țara de la nord de Canalul Mînecii își diminuează forța sa economică, pe măsură ce multe din vestitele castele engleze cad în paragină, tot mai multe picturi, sculpturi și giuvaeruri nimeresc în sălile de licitație, fiind cumpărate imediat de străini, mai ales de americani. Dolarul puternic și lira sterlină slabă, iată una din cauzele creșterii susținute a volumului comerțului cu obiecte de artă. Cele mai mari temeri le provoacă englezilor reprezentanții „Muzeului Getty" din California, fondat pe banii multimiliardarului Paul Getty. Spre deosebire de alte așezăminte de acest gen, Muzeul Getty nu întîmpină nici un fel de dificultăți materiale, cheltuind anual cîteva zeci de milioane de dolari pentru achiziționarea de opere de artă din diferite țări. Ultima tranzacție care l-a nemulțumit profund pe englezi a fost cumpărarea — de către Muzeul Getty, se-nțelege — a unei capodopere aparținînd unui maestru italian din secolul al XIV-lea. Americanii au plătit pe tablou 2,6 milioane de dolari și nici un muzeu englez n-a putut să-l răscumpere. Organele de stat au refuzat să intervină, întrucît, s-a motivat, „această operă se află în Marea Britanie de numai 130 de ani, și n-a influențat în chip substanțial școala națională de pictură". Totuși, s-a hotărît ca scoaterea tabloului din țară să poată fi făcută nu imediat, ci după un oarecare timp, în speranța că pînă la termenul fixat capodopera va putea fi răscumpărată.

Pe de altă parte, față de îngrijorările și precauțiile britanice în Statele Unite se manifestă o vizibilă iritare. „Ce se tot sperie englezii, scria un cunoscut ziar new-yorkez, din cauza plecării unui Turner ? Doar galeriile londoneze gem de tablourile acestui pictor". Americanii sînt înclinați să examineze critic alarma engleză și din alt punct de vedere. Ei nu uită să sublinieze că majoritatea operelor de artă din muzeele și colecțiile britanice au pătruns în Anglia în vremea cînd pe piața mondială domnea lira sterlină. În prezent, cînd situația s-a schimbat, cînd forța lor economică din trecut s-a redus simțitor, englezii ar dori să schimbe regulile jocului în favoarea lor. Oricum ar fi, conchidea revista citată, atîta timp cît economia țării se va afla într-o situație dificilă, exodul operelor de artă nu numai că nu va înceta, dar se va intensifica și mai mult.

Alarma continuă

Despre poluarea Mării Mediterane s-a scris mult, și mulți s-au grăbit chiar să afirme că, în alt fel și din alte pricini, pe Pămînt a apărut o a doua Mare Moartă. Dar declararea „decesului" Mării Mediterane s-a dovedit prematură. Măsurile luate, sub supravegherea O.N.U., de țările din această zonă, au dat unele rezultate promițătoare : plajele s-au umplut din nou de amatori de băi de soare și de mare, iar peștii au revenit în locurile unde pînă nu demult pescarii aduceau la suprafață cu sculele lor doar cutii goale de conserve. Totuși, amenințarea încă n-a dispărut. Țărmurile „Mării dintre Pămînturi" sînt acoperite de grămezi întregi de gunoaie, iar suprafața apei este murdărită veșnic de pete de petrol. Specialiștii subliniază că deși în ultimii ani s-au făcut multe pentru scăderea gradului de poluare a Mediteranei, în unele zone situația a rămas la fel ca înainte, sau chiar s-a înrăutățit. Așa, de pildă, în nordul Adriaticii, 70 de întreprinderi continuă să arunce deșeuri nepurificate în Golful Veneției. Sînt și alte exemple asemănătoare. Toate acestea duc la concluzia că în ceea ce privește poluarea Mării Mediterane alarma continuă.

ION CODRU ■

Banca spaimei mondiale

Pacea de azi este cea mai complicată din istoria tuturor timpurilor pentru că războiul care s-ar putea declanșa este cel mai complicat posibil. Un cortegiu perfect aliniat de doctrine militare calibrează cu o feroce exactitate capacitatea devastatoare a unui potențial conflict punînd punctul pe i printr-o salvă chibzuit țintită. Strategii au la dispoziție pacea actuală pentru a polemiza în legătură cu etapele viitorului război: se va folosi, mai întîi, rezerva nucleară sau ostilitățile se vor menține la nivel convențional ? Dilema pare importantă, dar este scutită de sens. O altă dilemă vizează pacea gîndită ca uvertură a războiului: factorul descurajare poate fi „mobilat" pînă la stadiul în care acesta să devină atît de impozant încît să paralizeze acțiunea de declanșare a unei conflagrații? Să ne înarmăm, adică, atît de vast încît ideea punerii de mîini pe arme să ne zgribulească într-o asemenea măsură încît să preferăm pacea înspăimîntată de azi? Putem ajunge, în condiții de pace, pînă la acest stadiu de dezvoltare colosală a armelor?

Într-un dens studiu publicat în „Foreign Affairs", Robert McNamara apreciază: „După ce am fost timp de șapte ani ministru al apărării și m-am ocupat de problemele provocate de „reacția nucleară în lanț" inițiată cu 40 de ani în urmă, cred că nu vom putea evita un risc grav și inacceptabil privind declanșarea unui război mondial dacă nu vom recunoaște și dacă nu ne vom baza toate planurile militare, bugetele pentru apărare, desfășurările de arme și negocierile în domeniul armamentelor pe adevărul că armele nucleare nu servesc nici unui scop militar. Ele sînt total inutile — cu excepția faptului că descurajează utilizarea armelor nucleare de către adversar".

Acesta este un punct de vedere. El consemnează faptul că omenirea este obligată să plătească mai bine de un milion de dolari pe minut pentru a-și menține o stare convenabilă de descurajare. Banca spaimei mondiale pare cea mai prodigioasă și cea mai stabilă dintre toate...

RADU BUDEANU ■

Pregătiți pentru orice

În sfîrșit receptorul. Un tranzistor optic ? Așa s-ar părea. Dispozitivul de convertire a semnalului luminos în impulsuri electrice nu este chiar cel mai simplu lucru de pe pămînt. Și aici limitele lor. Dioda PIN dovedește robustețe, simplitate, este ieftină, dar mai puțin rapidă. Așa-zisa diodă în avalanșă prezintă rapiditate, dar poate fi perturbată de semnale de fond. Denumirea i-a fost dată de principiul de funcționare — accelerarea electronilor liberi prin coliziune cu fotonii în cascadă, multiplicînd semnalul pînă la o sută de ori.

În cazul distanțelor mari, intervine nevoia amplificării intermediare. În circuit se introduce un receptor, amplificatorul și un emițător. Căutările declanșate de nevoia simplificării au avut finalitate. Japonezii, mai exact firma NTT, a pus la punct un laser care nu poate funcționa în absența solicitării exterioare, dar intră în acțiune prin intervenția unui impuls de fotoni. Valoarea de amplificare se ridică la o sută. Două asemenea amplificatoare, în fibră cu atenuare de 0,3 decibeli pe kilometru, sînt suficiente pentru legături la 200 km. Avem în față așa-numitul sistem integrat. Un substrat cristalin — niobiatul de litiu conduce semnalul luminos și îl modifică sub influența unui cîmp rapid decît cele mai bune diode cu laser actuale. De aici, și gîndul echivalenței cu tranzistorul. Toate circuitele electronice își regăsesc, de altfel, echivalențe în optica integrată.

Sînt încă destule necunoscute care își așteaptă răspuns pe tabla unde aleargă nerăbdătoare creta specialiștilor în fibre optice. Una din acestea ar fi multiplexul optic. Ca să poți trimite în același conductor optic, simultan, în ambele sensuri, mai multe lungimi de undă, trebuie pusă la punct tehnica separării lor. Optica integrată va aduce, probabil, mai repede răspunsul dorit.

Între timp, nu se stă cu mîinile în sîn. S-au produs în ultimii ani peste 100 000 km de fibră optică. Cantitatea fabricată promite să sporească cu 50 la sută în anii următori. Grupa de elită a producătorilor are în frunte pe același „Corning", după care vin, la rînd, ITT, NEC, Fujitsu, Philips, Siemens. Francezii, în colaborare cu englezii, vor să se știe la suprafață, și fac eforturi în acest sens.

Așadar, pînă cînd pompele vor fi gata de funcționare, toată atenția concentrată asupra canalelor de aducțiune. Industria de fibre optice își orientează, pentru moment, atenția către beneficiarul cel mai zorit. Legătura între centralele telefonice a prins, cea dintîi, plecarea din blockstart. Se vorbește mult și se acționează cu dezinvoltură pentru punerea în operă a marilor proiecte Boston—Washington (1 000 km), cel din provincia Saskatchewan, Canada (1 300 km). Pentru 1988, ITT declară că vor încheia cablul transoceanic. „Philips" consumă interes și pasiune pentru hiperări în Arabia Saudită. NEC a vîndut 6 000 km fibră la Buenos Aires. Parisul beneficiază de o legătură — fără amplificator — între două centrale telefonice — 70 de fibre de lungime de 7 km. Sînt fibre multimod, ce funcționează pe lungimea de undă de 0,85 și asigură, fiecare, trecerea a 34 milioane de unități informaționale pe secundă. Adică 70 000 de convenții. Ni se atrage atenția că nici un incident notabil n-a perturbat funcționarea acestuia. Experiențele privind instalarea de cabluri submarine par a formula, și ele, aceeași concluzie convenabilă. Așadar, înainte ! Care ar fi terenul cel mai bine pregătit ? Televiziunea prin cablu, desigur, atrag atenția avizatii. Și videotelefonul. Experimentul de la Osaka se cunoaște. Este vechi de cîțiva ani, și promite. Francezii au dus lucrurile mai departe de Biarritz. O rețea de 1 500 abonați în 1983, 10 000 potențiali în 1985. Convorbitorii la telefon își pot studia obrazul în timpul rostirii replicilor, și așa mai departe. Să fim pregătiți pentru orice.

NEAGU UDROIU ■

Roza vînturilor

Pilinszky János (Ungaria)

Omagiu lui Isaac Newton

Împlinim ceea ce nu împlinim,
și nu împlinim ceea ce împlinim.
Undeva e-o liniște înfiorătoare.
Gravităm într-acolo.

Relație

Ce liniște cînd ești aici. Ce
liniște infernală.
Șezi și șed.
Pierzi și pierd.

Van Gogh

1

El s-au dezbrăcat în beznă,
au adormit îmbrățișîndu-se
în timp ce tu pe lumină
ai plins și-ai cumpănit.

2

A pogorît amurgul.
În firava căldură
soarele a scăpătat pînă la hîrtie.
Totul s-a oprit.
Era acolo și-o ghiulea de fier.

3

„E mielul lumii, lupus în fabula,
ard în vitrina prezentului !"

Trezindu-mă în toiul nopții

Casa-i o groapă de var îmbeznată,
grădina, o frunză presată iar mobilele
îngrămădite, obstacole electrice.

Dar acum, trezindu-ne în miez de noapte
casa devine un pătrat de var,
mobilele sîrmă ghimpată
și-n lumina lămpii vedem pînă-n iad.

Veșnicia

Pieptenele ți-a murit în păr
și mîngîierea mea s-a oprit.
Îți iau pieptenele din mînă.
Totul e terminat. Stăm braț la braț.

Condamnat pe viață

Patul e comun.
Nu și perna.

În românește de
PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

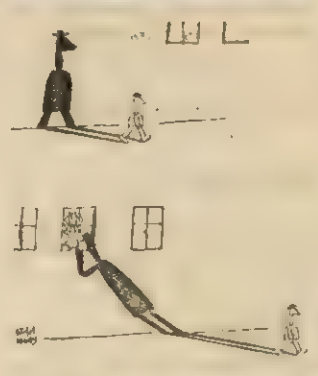

După PANORAMA (Polonia)

Bătălia pentru sănătate

Electronografia

element integrator al medicinei moderne cu medicina tradițională

Interlocutorul nostru este dr. Ștefan Iancu, șeful Laboratorului de explorări funcționale din Dispensarul policlinic nr. 2 Iași. Pasionat mai intîi de acupunctură, a ajuns să se pasioneze de electroacupunctură, iar de vreo cinci ani experimentează sistematic și continuu un electronograf, convins tot mai mult că electronografia — dincolo de spectaculozitatea imaginilor pe care le oferă — pune la îndemîna medicinei moderne și la dispoziția practicienilor de acupunctură, deci a medicinei tradiționale, informații senzaționale : prin precizia lor, prin viteza și ușurința cu care se pot obține. Doctorul Ștefan Iancu precizează de la început că experimentează aparatul sub protecția unor avize oficiale, a avizului Academiei de Științe Medicale (A 1 1557, din 15 decembrie 1981), care a fost conceput ca un aviz definitiv, deci cu valabilitate permanentă. Textul unei convenții de cercetare științifică „între Institutul de cercetări științifice și inginerie pentru automatizări tehnică de calcul și telecomunicații I.P.A. București și Dispensarul policlinic nr. 2 Iași, laboratorul de explorări funcționale" este un document dactilografiat care, la dr. Iancu, poartă nr. 5387 din 2 decembrie 1983. Institutul din bulevardul Kalinin nr. 18, sectorul 1, reprezentat de ing. Marcel Sîrbu (director adjunct științific) și ing. Constantin Ilie (șef secție P 5), împreună cu laboratorul din Moldova reprezentat de dr. Ștefan Iancu, stabileau explicit ca obiect al convenției „colaborarea științifică (a lor — n.n.) privind cercetările tehnice precum și cele medicale de perfecționare a instalației electronograf de către personalul înalt specializat al I.P.A. București precum și aplicarea acestora în practica medicală în context cu alte mijloace tehnice de investigații de care dispune partenerul medical, mijloace tehnice care vor asigura validarea cît mai exigentă a contractărilor ce vor rezulta din cercetare".

— Concret, cum este ajutată medicina de electronografie ?

— Electronografia înseamnă, de fapt, pentru acupunctură una din metodele de cercetare, poate cea mai importantă, prin care se pun în evidență meridianele în dezechilibru energetic — nu numai punctele de acupunctură vizualizate pe abdomen — și care înlesnesc diagnosticarea. La un moment dat, unele clișee realizate cu electronografui păreau să arate fenomene noi. De pildă, conturul imaginilor înregistrate (abdomen, mai ales palmă și talpă) dădeau un halou luminiscent pe care eu îl vedeam prima oară. Fenomen cunoscut, care primise niște explicații generale, dar asupra cărula nu se făcuseră decît referiri vagi privind valoarea lui în diagnosticul medical.

— Ați realizat prima interpretare, din acest unghi, a fenomenului ?

— Întemeiat pe un experiment indubitabil, am descoperit relația certă dintre aspectul electronografic al palmelor și tălpilor sau plantelor cum le zicem noi, medicii, și funcția circulatorie. Ideea o susținusem deja într-o lucrare prezentată în 1982, la Simpozionul național de acupunctură de la Techirghiol, iar afirmația am reluat-o într-o lucrare tipărită, în rezumat, la Iași, anul acesta. Pe scurt, am ajuns să ne apropiem într-un mod neașteptat de înțelegerea rolului aparatului cardiovascular, nu doar în transportul substanțelor nutritive, oxigenului și bioxidului de carbon, ci, printr-o relație specială cu splina, relație neînțeleasă de medicina modernă, am fost conduși la înțelegerea acestui cuplu funcțional în echilibrul energetic al organismului. Aceste fenomene de echilibru energetic, pînă în prezent, numai prin electronografie au fost obiectivate și pot fi analizate. Tehnica numită Kirlian, trebuie spus, a însemnat doar primul pas, de semnalare a fenomenului fizic. Pentru înțelegerea mai largă a importanței electronografiei, ar mai trebui spuse cîteva lucruri. Dacă pentru plante era admis în mod unanim că, în afară de respirație și hrănirea cu substanțe nutritive din mediul înconjurător, mai funcționează și un sistem energetic, respectiv asimilarea clorofiliană, ei bine, pentru animale și, evident, și pentru om, componenta energetică a existenței era necunoscută și chiar neadmisă, pe lîngă respirație și alimentație care, în mod greșit, au fost considerate ca singurele componente ale metabolismului. Or, electronografia pune în evidență tocmai modul în care organismul și mediul sînt într-o complexă relație energetică. Tot electronografia oferă detalii utilizabile în diagnostic, un diagnostic complex, dar și informații asupra echilibrului ori a dezechilibrelor în cadrul acestei relații energetice a organismului cu mediul.

— Este un fel de limbă străină pe care o vorbiți. Aici, la Iași, aveți cu cine dialoga ?

— Stadiul actual al șanselor de dialog, nu numai la nivelul Iașiului, este probat și de banda cu înregistrarea recentului simpozion de acupunctură ținut aici. **(N. R. În locul oricărei explicații, care tot n-ar putea fi mai elocventă, reproducem de pe această bandă o parte din cuvintele unuia dintre vorbitori : „Eu cred că, sigur, este lăudabil efortul electroniștilor de a ne pune la dispoziție niște aparate. Formula cea mai bună este, cred, să se dea aceste aparate în cîteva centre — în realitate, din cele zece existente, cinci s-au și dat din 1980—81 n.n. — și noi să programăm una din ședințele noastre de comunicări în care să se întîlnească toți cei care au experimentat aparatul împreună cu fizicienii. Vom pritoci problema și vom vedea la ce este bun". Întregul experiment de ani de zile și toate rezultatele doctorului Ștefan Iancu erau omise ca și cînd nici n-ar exista. Numai că, după reacția îndreptățită și sinceră a acestuia — „Este adevărat că noi, cei care am practicat pînă acum electronografia, nu știm multe, dar este vina celor care sapă groapa electrografiei, să mă iertați de expresia neacademică, înainte ca aceasta să se fi născut în fapt" — după aplauzele care încheiau cuvintele de îndignare ale doctorului Ștefan Iancu, același vorbitor din care am citat la început ce credeți că putea să precizeze, cu o nesfîrșită candoare ? Iată, citîm din nou cu fidelitate, respectîndu-i și gramatica și logica : „Mulțumim că doctorul Iancu : a subliniat încă o dată ceea ce am spus aici noi înainte, a repetat aceleași lucruri și văd că dumnealui este în asentimentul dumneavoastră cum a fost pînă acum, nu cred că a spus ceva care a fost în afara discuției anterioare, a fost exact lucrurile pe care le-am spus și noi dinainte, trebuie să facem un serviciu acupuncturii și ideea că acest aparat trebuie experimentat iată încă o susținere a doctorului Iancu și cred că este exact ceea ce s-a spus anterior s-a subliniat încă o dată și mergem mai departe".)** În fapt, dialogul real pretinde multe, inclusiv vaste cercetări în continuare.

— La ce vă așteptați de la noile descifrări în acest „limbaj" pînă de curînd total necunoscut ?

— O mai completă citire a imaginilor electronografice va permite, pînă la urmă, evaluarea generală a stării organismului.

— Adică pacientul care va veni să se plîngă de ulcer va putea afla și alte boli pe care nu știa că le are „în dotare" ?

— Da. Și va putea trata, uneori preventiv, toate dezechilibrele, fie manifestate ca boli, fie prin tulburări funcționale care abia pregătesc terenul pentru noi îmbolnăviri.

— Adică aparatul acesta (și ceea ce știți să înțelegeți dumneavoastră cu ajutorul lui) seamănă ca sensibilitate cu mîinile unor ființi sensibili la bioenergie ?

— Poate fi considerat o replică electronică. Evident, cu limitele firești ale mașinii în comparație cu complexitatea biologicului. Dar, în acest stadiu al cercetărilor, mașina poate fi folosită de orice medic, fără a avea sensibilitate deosebită la bioenergie.

— Care este relația directă a electronografiei cu acupunctura ? Ce serviciu îi poate face prima celei de a doua ?

— Dacă pentru practica medicală modernă electronografia aduce date foarte prețioase în fiziologia și patologia aparatului cardiovascular, a sistemului nervos, a tulburării echilibrului hidroelectrolitic și în multe alte domenii de fiziologie și patologie, ei bine, pentru practica acupuncturii oferă două lucruri esențiale: punerea în evidență a unor puncte de acupunctură abdominale care apar atunci cînd sînt bolnave organele interne corelate cu punctele respective (fenomen evidențiat și de alți cercetători) și evidențierea meridianelor de acupunctură în dezechilibru (imagine fundamental deosebită de cea normală), lucru care are valoare și în diagnostic, deci în medicina modernă, dar constituie și obiectivarea existenței meridianelor de acupunctură în acest singur mod de materializare cunoscut de știință pînă la ora de față.

— Care este contribuția dumneavoastră în ce privește această a doua ofertă — vă respect numărătoarea de mai sus — a electronografiei către acupunctură ?

— Am descoperit corespondentul fiecărui meridian de acupunctură pe imaginile electronografice care arătau că respectivul meridian era afectat de un dezechilibru energetic.

— Această „citire" a meridianelor pe imagini de palme și de tălpi (imagini palmare și plantare) n-o mai reușise nimeni înaintea dumneavoastră ?

— Fenomenul mai fusese văzut, dar n-a fost înțeleasă relația dintre meridianele în dezechilibru și imaginile lor, azi socotite caracteristice.

— S-au adus îmbunătățiri constructive, s-a perfecționat aparatul ca urmare a aplicării convenției dintre dumneavoastră și I.P.A. București ?

— Da. În mai multe etape.

— Ce alte rezultate notabile din punct de vedere tehnic a mai produs această colaborare ?

— De curînd, am pus la punct, cu sprijinul inginerului Ilie Constantin și al fizicianului Ion Mamulaș — acesta din urmă fiind, după mine și nu numai după mine, autorul intelectual, real al concepției și al aparatului de electronografie — am clarificat, zic, în această colaborare posibilitatea tehnică de a întrebuința pentru imaginile electronografice, în locul filmelor radiologice mari, greu de procurat și scumpe (360 de lei o examinare electronografică) a filmelor fotografice înguste, tip Laika. Noul cost al unei examinări este de 4 pînă la 6 lei. Se deschide astfel și posibilitatea obținerii în curînd a unor imagini color și a analizării spectrografice a acestora, lucru care ne aduce în pragul unei adevărate noi etape de cercetări, de cunoaștere a fenomenelor naturale, pentru ușurarea găsirii unor soluții mai rapide de evitare ori de scurtare a suferințelor multor bolnavi.

— După cinci ani de utilizare a lui în practica de medicină umană, ce-i puteți reproșa electronografului ?

— Nimic.

— Credeți că electronograful ar putea sluji și la înțelegerea proprietăților deosebite ale persoanelor cu însușiri aparte în receptarea bioenergiei.

— Da. Sînt sigur. Începînd cu înțelegerea omului, pînă la înțelegerea felului cum acționează, în scopul reechilibrării organismului, un regim de alimentație sau altul stabilit în funcție de starea bolnavului, multe s-ar putea înțelege mai repede, mai clar în primul rînd, cu ajutorul electronografiei.

— Ați găsi timp pentru o colaborare în acest scop ?

— Fără nici o întîrziere și fără rezerve.

— Sperăm ca să vi se răspundă la fel gestului dumneavoastră. Ar avea de cîștigat nu numai știința românească și cunoașterea umană în general, dar poate mulți oameni aflați în suferință.

— Aștept cu inima deschisă o asemenea veste. Pe mine, oamenii la care ne-am referit m-ar putea ajuta să înțeleg mai bine limitele și extinderea posibilă a electronografiei în bioenergetică.

— Utilă și medicinei moderne și celei tradiționale, după cum afirmați, credeți că electronografia ar putea avea, în acest spațiu, un rol integrator ?

— Este cert că poate fi utilă în toate domeniile de cercetare fiziologică și de patologie. Rămîne doar ca lumea medicală să se angajeze într-un larg proces de cercetări. Fără prejudecata că, dacă această metodă folosește, deocamdată, mai ales acupuncturii, ea s-ar exclude din practica medicală modernă. De fapt, nici nu există două tipuri de medicină — tradițională și modernă — sînt doar două alternative ale aceleiași științe, care nu se exclud. Iată, electronograful le demonstrează unitatea : le este util amîndurora.

— Cînd folosiți impulsuri pozitive și cînd negative, pentru obținerea imaginilor electronografice ?

— În funcție de scop : impulsuri pozitive pentru a obține imagini utile acupuncturii și impulsuri negative pentru imagini care să aducă informații despre tulburări circulatorii, nervoase, hidroelectrolitice ș.a.

Electronografia vrea parcă să confirme (impuls pozitiv — impuls negativ) unitatea dialectică a contrariilor ca fenomen universal, constrînsă pînă la ultima expresie de simbolul grafic al acupuncturii în complexitatea sobră a jocului cromatic de alb-negru alternînd într-un fascinant echilibru al unității contrariilor nu doar cromatice.

DORIN GHERGHINESCU

Așteptăm opinia dumneavoastră privind : CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI 1984

Conform tradiției, „Flacăra" lansează și în acest an ancheta privind pe cel mai bun fotbalist al anului. Ea va include, pe lîngă opiniile tehnicienilor și comentatorilor de specialitate și punctul de vedere al cititorilor care sînt rugați să ne scrie pe adresa București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341.

Cu sublinierea că pentru a ușura munca de triere a scrisorilor, sînteți rugați să precizați pe plic mențiunea „anchetă sport". Vă mulțumim și vă dorim o bună inspirație ! Și, firește, nu uitați să vă iscăliți, adăugind adresa exactă.

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nită — 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Opreă Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 . PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 , redactor-șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
51 (1540)
VINERI
21 DECEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Un nou dialog la nivel înalt româno-bulgar pe pămîntul României

La invitația tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU,
tovarășul
TODOR JIVKOV
a efectuat o vizită oficială
de prietenie
în țara noastră

(comentarii în pag. 3)

A XI-a sesiune a celei de a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a adoptat programele dezvoltării economico-sociale a României pe anul 1985

Viitorul cu putere de lege

În cadrul recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale a fost adoptată Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1985. Întreaga activitate de elaborare a proiectului acestui plan deosebit de important pentru încheierea în bune condițiuni a celui de-al 7-lea cincinal și pentru asigurarea unei temelii trainice pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, s-a desfășurat sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, care a examinat în mai multe etape propunerile pe ansamblul economiei, pentru fiecare ramură economică și minister, precum și în profil teritorial, orientînd lucrările fundamentare a progresului multilateral al țării în direcțiile hotărîtoare pentru dezvoltarea dinamică și echilibrată a economiei naționale. Reflectînd, astfel, viziunea profund științifică și gîndirea creatoare a secretarului general al partidului, contribuția sa determinantă în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului întemeiată pe aplicarea principiilor și adevărurilor general valabile ale socialismului științific la condițiile concrete ale României, proiectul de plan a fost elaborat, în concordanță cu largul democratism ce caracterizează societatea noastră socialistă, în cadrul unei strînse conlucrări cu întreprinderile, centralele, județele, ministerele și organele centrale, el fiind dezbătut pe larg în adunările generale ale oamenilor muncii și

(Continuare în pag. 4)

C. DUMITRU

Pentru fălticeneni, cu drag

La Fălticeni, într-o zi de iarnă, senină, fără zăpadă, primarul Costică Artenie ne relatează următoarea întîmplare care ne-a adus aminte o poveste din „1 001 de nopți".

„Într-o după-amiază de audiențe, aglomerată, încordată, pentru că la audiențe vin oameni cu probleme limită și uneori într-o stare limită, ne trezim apostrofați, noi, cei de la capătul mesei lungi de la consiliu, [illegible]l din maiștrii care lucrează în industria noastră. Întîmplarea [illegible] obsedat peste noapte și apoi în ziua următoare de duminică [illegible]eața zilei de luni l-am rugat pe directorul întreprinderii unde lucra maistrul, să-l ponteze timp de cinci zile ca pr[illegible]nt la lucru în uzină și să mi-l trimită mie, la primărie, ca să vadă ce face un primar și să judece singur cît stă un primar în birou și cît pe teren. Astfel, l-am pus pe maistru în condiții de primar, să găsească soluții și să rezolve problemele orașului. Cum s-ar zice, omul s-a trezit peste noapte primar.

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN DOHOTARU

Independența energetică a României — o cauză [illegible]

Întreprinderea de electrocentrale Anina — o mare construcție a acestei epoci — a intrat în faza probelor tehnologice. O concepție românească materializată în tehnologii și utilaje unice valorifică munții de șisturi bituminoase existenți în regiune.

(pag. 6—7)

Luceafărul — 100

„Porni luceafărul. Creștea
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe."

(pag. 16—17)

Viața României

Consfătuirea de lucru pe problemele agriculturii

● Să demonstrăm, încă în anul viitor, marile posibilități ale agriculturii socialiste românești ●

Program mobilizator pentru toți oamenii muncii din agricultură

Organizată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a participat la ședința de închidere a lucrărilor ei, recenta Consfătuire de lucru în problemele agriculturii a prilejuit o amplă și aprofundată analiză asupra activității desfășurate în acest an în agricultură și a stabilit măsuri pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a prevederilor planului pe 1985.

Întreaga desfășurare a lucrărilor Consfătuirii a avut loc în spiritul orientărilor și sarcinilor de deosebită însemnătate cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al partidului și al recentelor sale cuvîntări. Participanții la dezbateri au analizat cu răspundere și înaltă exigență rezultatele obținute în acest an în producția de cereale, plante tehnice și în zootehnie și au făcut propuneri pentru îmbunătățirea întregii activități din agricultură, pentru obținerea, în 1985, a unor recolte superioare. Ei au evidențiat contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului la fundamentarea și elaborarea direcțiilor dezvoltării și modernizării agriculturii noastre socialiste, concepția novatoare a partidului și statului nostru privind realizarea unei agriculturi intensive, de înaltă productivitate. S-a subliniat că planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul viitor asigură, prin prevederile sale, prin volumul investițiilor destinate realizării obiectivelor cuprinse în programul național de îmbunătățiri funciare, a programelor speciale de sporire a producției vegetale și animale, continuarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii corespunzător exigențelor noii revoluții agrare, realizarea unei producții superioare, care să satisfacă necesitățile de consum ale populației, precum și celelalte cerințe ale economiei naționale, astfel încît această ramură să-și aducă o contribuție mereu sporită la progresul general al țării.

În cadrul Consfătuirii s-a subliniat că, drept rezultat al transpunerii în viață a indicațiilor, orientărilor și îndrumărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, date cu prilejul întîlnirilor cu activul din agricultură și cu ocazia numeroaselor vizite de lucru efectuate în unitățile agricole, a muncii pline de dăruire a țărănimii noastre muncitoare, s-a reușit ca în acest an să se obțină cea mai bună recoltă de cereale. Rezultate bune au fost obținute și în zootehnie. În același timp, au fost relevate și neajunsurile care s-au manifestat și au fost propuse măsuri pentru înlăturarea lor, pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anul 1985. O atenție deosebită a fost acordată folosirii rationale a pămîntului, în scopul sporirii potențialului productiv al suprafețelor agricole, înfăptuirii prevederilor programelor speciale elaborate pentru această ramură de bază a economiei noastre naționale. S-a subliniat că pentru obținerea unor producții superioare și sigure trebuie să se acționeze încă de pe acum cu toată hotărîrea și răspunderea pentru îndeplinirea exemplară a campaniei agricole de primăvară, acordîndu-se o atenție deosebită executării la timp și de calitate a reparațiilor la tractoare și mașini agricole, asigurării de semințe de mare valoare biologică, extinderii culturilor intensive; ca o cerință fundamentală a noii revoluții agrare, amplasării judicioase a culturilor, realizării programului de fertilizare, aplicării stricte a tehnologiilor și normelor agrotehnice. Au fost evidențiate, de asemenea, sarcinile mobilizatoare fixate pentru zootehnie, grija deosebită ce trebuie acordată sporirii efectivelor și producției de bovine și ovine, asigurării bazei furajere, bunei îngrijiri a animalelor.

Amplă analiză a problemelor care stau în prezent în fața agriculturii noastre, cuvîntarea rostită la Consfătuire de tovarășul Nicolae Ceaușescu se constituie într-un mobilizator program de activitate pentru toți cei ce lucrează în această ramură de mare importanță a economiei noastre naționale. Dintre sarcinile evidențiate de cuvîntare menționăm : pregătire temeinică a însămînțărilor din campania de primăvară ; în acest scop, luarea măsurilor pentru buna păstrare, condiționare și pregătire a semințelor ; buna îngrijire a tuturor culturilor ; punerea în stare de funcționare a tuturor sistemelor de irigații, efectuind toate lucrările ce se impun, pentru asigurarea folosirii lor cu maximă eficiență în primăvara și vara anului viitor ; în zootehnie, realizarea natalității stabilite și buna îngrijire și furajare a animalelor ; dezvoltarea activității micii industrii în consiliile unice agroindustriale, în cooperative și în comune ; realizarea în întregime a fondului de stat de produse agricole și alimentare ; acordarea unei atenții sporite problemelor rentabilității și eficienței economice în agricultură ; aplicarea cu hotărîre, și în agricultură, a noilor principii de retribuție, a acordului global ; îmbunătățirea în continuare a planificării și conducerii agriculturii, perfecționarea activității consiliilor de conducere din cooperativele agricole și din unitățile de stat, creșterea rolului adunărilor generale în dezbaterea și adoptarea hotărîrilor privind înfăptuirea programelor din agricultură ; în domeniul industriei alimentare, unde nu s-au realizat prevederile într-o serie de sectoare foarte importante, se impune acordarea unei atenții mai mari creșterii producției de preparate și semipreparate culinare, precum și creșterii calității produselor alimentare ; creșterea productivității muncii în agricultură ; realizarea, în toate sectoarele, a producției destinate exportului. „Este necesar — se spune în cuvîntare — să tragem toate concluziile și învățămintele, atît din rezultatele bune, cît și din minusurile și lipsurile care s-au manifestat în acest an, și să luăm toate măsurile, să acționăm cu hotărîre pentru îmbunătățirea activității în toate sectoarele, pentru a demonstra, încă în anul viitor, marile posibilități ale agriculturii socialiste românești, forța și capacitatea creatoare a tuturor oamenilor muncii din agricultură, a țărănimii noastre".

Puternic însuflețiți de îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la consfătuire au reafirmat hotărîrea tuturor lucrătorilor de pe ogoare de a munci cu abnegație pentru realizarea unor producții superioare, pentru înfăptuirea programului național privind realizarea de producții sigure și stabile, a celorlalte programe speciale și prioritare, astfel încît agricultura să-și îndeplinească exemplar sarcinile ce-i revin din documentele de importanță istorică adoptate de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

P. NICOARĂ ■

Opinia unui alegător

Patima pentru mai bine

Sînt oameni care nu ostenesc o viață în slujba unei idei căreia îi consacră întreaga lor fantezie și energie și sbatere cu un eroism ce nu rareori merge pînă la sacrificiul de sine. Sînt oameni pentru care credința în ideea aceasta reprezintă tot sensul vieții și pentru care fericirea însăși nu poate lua, niciodată, o altă înfățișare decît aceea presupusă de împlinirea ideii călăuzitoare. Mă refer, firește, la oamenii pentru care descoperirea sau obținerea unui nou soi de grîu sau de porumb sau de măr sau a unei noi variante în procesul complicat al vindecării diverselor maladii sau a unei noi formule în rezolvarea unei probleme de matematică sau de rezistență în construcții sau de arhitectură peisageră sau de turnare a sticlei — și iau domeniile intenționat la întîmplare — reprezintă marea idee a unei vieți. Am pentru acești oameni o admirație nesfîrșită și îmi dau seama că oricît de puțin însemnat, în aparență, desigur, ni s-ar dovedi domeniul intervenției lor, din astfel de contribuții pătimașe se constituie, pînă la urmă, progresul necontenit al civilizației noastre. Uneori patima pentru mai bine, cum îmi place să o numesc, a acestor oameni, se consumă în liniștea celei mai nobile modestii, semnul distinctiv fiind reprezentat de o răbdare și de un stoicism și de o migăloasă aplecare asupra lucrului de atîtea ori superioare eroismului exploziv. Alteori combustia e violentă, dramatică, contagioasă, polemică, însoțită de o flacără devoratoare. Din păcate, adesea trecem prea ușor pe lîngă astfel de oameni purtători ai progresului și uneori abia după ce izbindesc, dar aflați la capătul puterilor, reușim să înțelegem meritul lor adevărat și exemplar. Nu spun, știu bine, nici un fel de noutăți, dar n-ați observat că tocmai astfel de locuri comune ne apar, citeodată, într-o lumină atît de nouă încît ajungem să descoperim locul comun ca pe o insulă într-o mare ce ni se părea de tot cunoscută pînă atunci ?!

Așa am impresia, de la o vreme, că se petrec lucrurile cu doctorul Radu Rey de la Vatra Dornei, autorul cuceritoarei formule Carpați 2000 venind să propună un mod realmente original de a exploata multilateral bogăția specifică și unică a zonei de munte, formulă inspirată de un studiu temeinic, de peste cincisprezece ani, asupra geografiei superbe a țării Dornelor. „Flacăra" își poate, cu drept cuvînt revendica mîndria de a fi lansat formula doctorului Rey și de a o fi supus discuției publice astfel încît, personalitatea originală a medicului veterinar de țară care n-a vrut să rămînă doar simplul slujbaș de ispravă al unei meserii destul de rentabilă personal, dacă ar fi ținut cu tot dinadinsul să ducă o viață comodă pînă la cele mai adînci bătrînețe —, a devenit una din cele mai cunoscute azi în lumea economiștilor și agrozootehnicienilor ca și a arhitecților, a specialiștilor în turism sau în mica industrie casnică. Sutele lui de articole și studii și comunicări, cărțile tipărite, conferințele, inepuizabila lui energie în dialogarea pe tema Carpați 2000, cu factori de importanță din spațiul domeniilor amintite mai înainte i-au creat o popularitate care l-a condus, cum era și foarte normal, prin adeziunile, unele entuziaste, față de propunerile lui, la convingerea că merită să facă din Carpați 2000 cauza unei vieți. Sînt și eu dintr-o zonă montană, n-am pierdut deloc legăturile cu această lume, sînt și eu convins că doctorul Rey susține idei nu numai neapărat originale dar și capabile să devină o realitate practică demnă de tot interesul măcar în contextul unui experiment local — deși adevărul este că cele mai multe din sugestiile lui reprezintă sub raportul valorii de exploatare o evidență.

Sigur, dialogul lui Rey cu noi nu s-a încheiat, acest doctor face și el parte din rîndurile celor dăruiți cu trup și suflet unei idei, cincisprezece ani de împătimire în numele ideii sale nu l-au obosit, și astăzi cînd trăiește cu atîta incandescență convingerea că proiectul său s-a consolidat cu argumente științific hotărîtoare, sentimentul tonic pe care îl degajă personalitatea lui este realmente reconfortant. Și cu toate acestea conștiința că pledoaria lui trebuie luată mereu de la început nu poate să nu macine obositor nervii lui. L-am întîlnit, de curînd, în fața planșelor exemplificatoare ale noii sale cărți dedicată zonei montane surprins și el să constate că dintre argumentele care l-ar fi onorat lipsesc tocmai cele pe care ar fi trebuit să i le ofere chiar factorii direct interesați din țara Dornelor. Un județ mai îndepărtat, ca Neamțul, s-a arătat mult mai viu interesat de propunerile sale ca și cînd ar fi vrut să justifice proverbul cu nimeni nu e profet la el acasă. Dar dincolo de această constatare învăluită într-un umor ușor amar mi se pare că buna credință, devotamentul, studiul la obiect, experiența, pasiunea cu care doctorul Rey își susține teza ne îndeamnă la un dialog mult mai fertil decît pînă acum, după cum ne îndeamnă la un răspuns mai angajat și mai apropiat de sbaterea sa și de admirabila sa stăruință.

Doctorul Rey e, printre altele, sufletul inspirator și al unei prime universități țărănești, despre care Flacăra a mai scris, cu bucurie. Nu s-ar putea, oare, mă întreb și eu acum, aici în finalul acestei Opinii ca facultățile institutului de specialitate să pună chiar ele în discuție propunerile sale într-un context de competență și de solidară patimă pentru mai bine ?

DINU SĂRARU ■

● Contribuţie importantă la întărirea prieteniei şi colaborării româno-bulgare ●

Vizita oficială de prietenie, în ţara noastră, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşului Todor Jivkov

Fundamentate pe vechi şi bogate tradiţii de luptă comună împotriva asupririi străine, pentru înfăptuirea aspiraţiilor de libertate, independenţă şi progres social, relaţiile dintre România şi Bulgaria au cunoscut o dezvoltare deosebită în anii construcţiei socialiste, cu deosebire în ultimele două decenii. O importantă hotărâtoare în extinderea acestor relaţii o au întîlnirile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Convorbirile, înţelegerile şi hotărîrile adoptate la cel mai înalt nivel au creat un amplu şi rodnic cadru de extindere a colaborării reciproc avantajoase, pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii de activitate, punînd puternic în evidenţă trăinicia raporturilor dintre partidele, ţările şi popoarele noastre. Desfăşurate în mod frecvent, pe pămîntul României şi Bulgariei, întîlnirile şi convorbirile dintre cei doi conducători de partid şi de stat constituie, de fiecare dată, evenimente de cea mai mare importanţă pentru dezvoltarea în continuare, pe multiple planuri, a raporturilor româno-bulgare. În acest cadru se înscrie şi vizita oficială de prietenie efectuată zilele trecute în ţara noastră, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşului Todor Jivkov.

În cadrul convorbirilor oficiale dintre cei doi conducători de partid şi de stat, în celelalte documente ale vizitei, s-a făcut o amplă analiză a stadiului actual şi a perspectivelor conlucrării româno-bulgare, precum şi a principalelor probleme internaţionale, îndeosebi a celor legate de situaţia din Balcani şi din Europa. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov au procedat la o informare reciprocă referitoare la preocupările majore şi la succesele înregistrate de partidele şi popoarele din cele două ţări, la modul în care sînt aduse la îndeplinire importantele obiective ale actualei etape a construcţiei socialiste stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român şi, respectiv, de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Bulgar. Cei doi conducători de partid şi de stat s-au informat, de asemenea, în legătură cu preocupările de viitor ale P.C.R. şi P.C.B., ale poporului român şi poporului bulgar privind construcţia socialistă în ţările lor, mai buna gospodărire a resurselor materiale şi umane în vederea dezvoltării intensive a industriei şi agriculturii, a asigurării mersului neîntrerupt al României şi Bulgariei pe calea progresului economic şi social, a bunăstării şi civilizaţiei.

Subliniind evoluţia pozitivă a relaţiilor pe multiple planuri dintre România şi Bulgaria, rezultatele rodnice ale colaborării lor reciproc avantajoase în diferite domenii de activitate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Todor Jivkov au reafirmat hotărîrea ambelor ţări de a acţiona în continuare pentru valorificarea la un nivel superior a posibilităţilor de colaborare de care dispun economiile naţionale ale României şi Bulgariei, pentru întărirea în continuare a relaţiilor româno-bulgare pe multiple planuri, ceea ce corespunde intereselor popoarelor noastre, cauzei generale a socialismului şi păcii.

Cu prilejul noului dialog la nivel înalt româno-bulgar, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a reafirmat poziţia ţării noastre cu privire la cele mai importante probleme ale situaţiei internaţionale. Subliniind din nou că problema fundamentală a zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, şi în primul rînd a înarmărilor nucleare, trecerea la dezarmare şi asigurarea unei păci trainice în lume, conducătorul partidului şi statului nostru a salutat faptul că la începutul anului viitor va avea loc întîlnirea miniştrilor de externe ai U.R.S.S. şi S.U.A., de la care se aşteaptă să se pună bazele trecerii la negocieri reale pentru soluţionarea întregului complex de probleme referitoare la armamentele nucleare şi la militarizarea spaţiului cosmic. Aceste negocieri vor trebui să acorde o atenţie prioritară problemelor privitoare la oprirea amplasării rachetelor americane în Europa şi a contramăsurilor nucleare sovietice, la realizarea unei înţelegeri corespunzătoare care să ducă la înlăturarea rachetelor nucleare cu rază medie de acţiune de pe continent şi apoi la eliberarea Europei de orice arme nucleare ; este necesar, de asemenea, să se ajungă la înţelegeri corespunzătoare privind nefolosirea Cosmosului în scopuri militare, să se realizeze o reglementare generală cu privire la folosirea spaţiului cosmic. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că în cadrul preocupărilor generale pentru întărirea încrederii şi păcii în Europa şi în lume, România acordă o atenţie deosebită situaţiei din Balcani. Ţara noastră se pronunţă şi acţionează consecvent pentru extinderea colaborării bilaterale şi multilaterale între ţările balcanice, pentru soluţionarea politică a unor probleme litigioase care mai există între unele din ele, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăţi şi conlucrării paşnice, fără arme nucleare şi fără baze militare străine.

Referindu-se la noua întîlnire la nivel înalt româno-bulgară, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : „Noi apreciem în mod deosebit stadiul înalt la care se află relaţiile româno-bulgare şi considerăm că trebuie să facem şi în continuare totul pentru ca nivelul acestor relaţii să crească necontenit, să se afirme, din toate punctele de vedere, ca un exemplu de raporturi între state socialiste vecine şi prietene. Considerăm că aceasta este în interesul dezvoltării construcţiei socialiste în ţările noastre, al cauzei generale a socialismului, colaborării şi păcii în lume". La rîndul său, tovarăşul Todor Jivkov a declarat : „Folosesc prilejul, stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, pentru a vă felicita încă o dată, în modul cel mai cordial, cu prilejul realegerii dumneavoastră în funcţia de secretar general al Partidului Comunist Român şi a vă ura sănătate şi multă putere de muncă, succese noi şi tot mai mari în activitatea dumneavoastră de înaltă răspundere. Nu ne îndoim că şi actuala vizită în România frăţească va da un nou impuls dezvoltării şi consolidării în continuare a prieteniei noastre. Există premise favorabile pentru aceasta : o bună vecinătate, tradiţii îndelungate de prietenie şi relaţii spirituale, completarea reciprocă a economiilor noastre naţionale, cuceriri incontestabile în viaţa materială şi spirituală".

Desfăşurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă şi înţelegere reciprocă, noul dialog româno-bulgar la nivel înalt este menit să contribuie la adîncirea conlucrării şi prieteniei dintre cele două ţări, partide şi popoare, la cauza generală a socialismului, la eforturile pentru întărirea păcii în întreaga lume.

ION CODRU

Dezvoltare – eficiență – calitate

● Programele de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985 ●

Viitorul cu putere de lege

(Urmare din pag. 1)

fiind examinat și aprobat în unanimitate în Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, în Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și Camera legislativă a consiliilor populare în vederea supunerii spre legiferare Marii Adunări Naționale.

Întreaga construcție a planului are la bază teza fundamentală cuprinsă în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea cu privire la creșterea rolului planului național unic în conducerea și organizarea tuturor sectoarelor vieții economice și sociale. În concordanță cu această orientare, caracteristica principală a planului pe anul viitor o constituie realizarea unor reproducții intensive, utilizarea la maximum a puternicului potențial productiv creat în anii construcției socialiste și cu deosebire în ultimele două decenii, principalele priorități fiind accelerarea ritmului creșterii economice față de primii ani ai cincinalului, dezvoltarea și modernizarea industriei, creșterea susținută a producției agricole, amplificarea în continuare a activității în celelalte ramuri ale economiei, extinderea participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii, accentuarea puternică a laturilor calitative în toate sectoarele. Dezvoltarea intensivă are la bază promovarea rapidă în întreaga economie a realizărilor științei și tehnicii, potrivit programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, elaborat sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, savant de largă recunoaștere internațională, prin a cărei activitate prodigioasă știința și tehnologia românească au căpătat un puternic impuls, înscriindu-se între factorii esențiali pentru progresul general al societății noastre socialiste.

Prevederea cuprinsă în plan, de creștere în 1985 a producției industriale cu 7,5 la sută, în condițiile adîncirii procesului de modernizare a structurilor de producție, asigură înfăptuirea consecventă a politicii partidului de industrializare socialistă, factor determinant în dezvoltarea întregii economii naționale. În acest cadru, un loc central îl ocupă în continuare dezvoltarea susținută a bazei de materii prime și energetice, punîndu-se accent sporit pe creșterea producției de cărbune, care va ajunge la peste 64 milioane de tone. În anul viitor se vor extrage 12,6 milioane tone țiței și aproape 33 miliarde metri cubi de gaz metan. Creșteri importante sînt prevăzute, de asemenea, la minereuri neferoase și substanțe nemetalifere. Producția de energie electrică, de aproape 77 miliarde kWh, în condițiile considerare aplicarea unor măsuri ferme pentru reducerea în continuare a consumurilor în toate sectoarele din economie și are în vedere realizarea întregului spor pe capacitățile care funcționează pe cărbuni. Se impune, în acest cadru, aplicarea fermă a indicațiilor conducerii de partid și de stat privind mai buna folosire a utilajelor, a întregului potențial tehnic, valorificarea cu maxim randament a substanțelor minerale utile, a resurselor de energie primară și a celor refolosibile.

În domeniul industriei prelucrătoare se prevede îmbunătățirea structurilor sortimentale, prin creșterea producției cu performanțe tehnico-funcționale ridicate, care valorifică superior materiile prime și forța de muncă. Industriei metalurgice îi revine sarcina unei producții de 16 milioane tone oțel, în cadrul căreia prioritară va fi fabricarea oțelurilor de calitate, ponderea acestora ajungînd la peste 60 la sută. Construcția de mașini va participa cu circa 38 la sută la sporul producției industriale din anul viitor, urmînd să asigure cea mai mare parte din utilajele și instalațiile necesare programului de investiții și importante disponibilități pentru export. Dinamici mai rapide sînt prevăzute în domeniul mijloacelor de automatizare și al tehnicii de calcul electronic. În industria chimică, a cărei pondere în totalul producției industriale urmează să ajungă în anul viitor la peste 12 la sută, s-a luat în considerare în primul rînd dezvoltarea mai rapidă a subramurilor de sinteză fină și mic tonaj, precum și fabricația de fire, fibre sintetice, a unor produse chimice auxiliare care încorporează cantități mai reduse de materii prime și energie și asigură o valorificare superioară a producției. Însemnate sarcini revin de asemeni, prin plan, industriei materialelor de construcții, industriei lemnului, celulozei și hîrtiei, industriei ușoare și alimentare.

În concordanță cu orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, planul pe 1985 prevede continuarea procesului de dezvoltare complexă și intensivă a agriculturii, obiectiv fundamental al înfăptuirii noii revoluții agrare în țara noastră. Producția globală agricolă va crește față de anul 1984 cu 6—6,8 la sută. Producția de cereale urmează să ajungă la aproape 30 milioane de tone. Planul prevede, de asemeni, amplificarea și modernizarea activității din silvicultură, transporturi, construcții și celelalte ramuri ale economiei naționale. Bunăoară, prin alocarea a circa o treime din venitul național pentru acumulare, în anul viitor fondurile de investiții se ridică la peste 270 miliarde lei și sînt orientate cu prioritate pentru dezvoltarea bazei de materii prime, energeticii și agriculturii, pentru realizarea de noi obiective care să conducă la sporirea exporturilor și reducerea importurilor, la creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Volumul comerțului exterior va crește cu 15 la sută față de 1984.

Prin rolul hotărîtor acordat factorilor calitativi ai creșterii economice, prin accelerarea reproducției de tip intensiv, întreaga dezvoltare economico-socială prevăzută pentru anul viitor este subordonată țelului suprem al politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Potrivit prevederilor planului național unic, în 1985 retribuția medie nominală va ajunge la 2 980 lei urmînd ca retribuția medie reală să fie cu 6 la sută mai mare decît în 1980 ; veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă vor spori cu 12,2 la sută. Vor crește, de asemeni, desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist și va spori volumul prestărilor de servicii. În anul viitor vor fi date în folosință 140 mii locuințe noi. Planul prevede, de asemenea, perfecționarea în continuare a învățămîntului, dezvoltarea culturii, îmbunătățirea ocrotirii sănătății și asistenței sociale.

Scenariul unui an de muncă și viață eroică

Nicolae Fota, sudor specialist, Întreprinderea de utilaj chimic Grivița Roșie" : „Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985 este de fapt cartea noastră de căpătîi în muncă și în activitatea în întreprindere și în viața de toate zilele în anul care se anunță temeinic, bogat în roade și în fapte. Este în același timp un bilanț al celor înfăptuite în anul care a trecut, dar mai ales în anii care au trecut, pentru că e imbucurător să constați cît de puternică e țara acum și ce forță reprezintă economia noastră românească. Citind legea Planului național unic de dezvoltare în anul care vine, trecem în revistă, în procente, calculate pe baza prețurilor existente la 31.X.1984, care este produsul social și venitul național, producția industrială, agricolă, investițiile, volumul comerțului exterior, retribuția medie reală, desfacerile de mărfuri cu amănuntul, prestările de servicii către populație etc., în raport cu creșterile necesare și obligatorii față de anul în curs. Este o ambiție a noastră, a comuniștilor, să ridicăm țara pe noi culmi de civilizație și progres, prin munca și prin lupta noastră, an de an, cu noi procente statistice și cu noi dimensiuni umane. Viața demonstrează că numai printr-o economie planificată de la an la an gospodărește, așa cum o planifică partidul nostru, putem ajunge din urmă țările cu un grad de progres mai înalt, cu o civilizație avansată. În felul acesta știm cît anume ne revine nouă, fiecăruia, din sarcinile de muncă pentru a îndeplini datoriile noastre față de societate, față de cei care vin după noi. În ce mă privește, promit în acest prag de an nou că voi face totul pentru ca la locul meu de muncă și la locul meu de viață anul 1985 să devină un an de izbînzi personale, de izbînzi în colectivul meu de muncă, să îndeplinesc angajamentele care decurg din marile angajamente ale țării la Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Aurel Martinescu, impiegat de mișcare, Gara de Nord : Planul pe care-l avem în față este mobilizator în sensul că ne edifică asupra tuturor problemelor ce decurg din viața noastră de zi cu zi în anul care vine, un an greu, un an important în marșul nostru spre viitor. Anul care vine, așa după cum reiese din Legea Planului votată de către Marea Adunare Națională, este un an al unei calități superioare, un an al exigențelor sporite, al economiei de combustibil și de energie, al revalorificării intense a materiilor prime și reciclării lor în procesele de producție. Va fi un an al diversificării sortimentelor de produse și de mărfuri, un an al produselor cu parametri tehnico-funcționali și economici ridicați, și cu un înalt grad de competitivitate pe piața mondială. Trebuie să înțelegem cu toții, după îndemnul tovarășului secretar general, că sîntem capabili și avem toate condițiile asigurate de a îndeplini aceste exigențe și de a fi competitivi cu orice industrie din lume dacă avem mai multă încredere în forțele noastre, dacă vom gîndi mai mult cu capetele noastre și nu ne vom subestima. Pe de altă parte, se poate vedea limpede, din planul care ne așteaptă, că partidul nostru pune în continuare un accent important pe creșterea gradului de utilizare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor construite, pe asigurarea la timp a aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor în structura sortimentală necesară realizării producției atît pentru export cît și pentru import. Este aceasta o problemă de responsabilitate primordială pentru că degeaba ne punem noi probleme competitivității dacă nu ne vom organiza aprovizionarea și utilizarea utilajelor în mod optim și intensiv. Depinde, prin urmare, de noi să îndeplinim sarcinile importante care ne revin ca oameni ai muncii și comuniști dacă vrem să ridicăm calitatea vieții în România și să ne facem datoria față de istorie. Pentru că în această perioadă fiecare an devine istoric.

Iulia Andrei, șef de formație Întreprinderea de morărit și panificație „23 August" : Mi se pare important de reținut faptul că în Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România se prevăd sarcini care depășesc cele douăsprezece luni ale anului viitor și se stabilesc sarcini îndepărtate, pînă în anul 1990, pentru că anul la care se referă planul e doar o verigă din politica strategică a partidului nostru de a înscrie România în rîndul țărilor avansate. Aceste sarcini sînt legate de aplicarea fermă a prevederilor privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime de combustibili și de energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, creșterea mai accentuată a productivității muncii precum și perfecționarea organizării și normării muncii. Aceste sarcini nu stau numai în seama Consiliului de Miniștri, în seama ministerelor, a consiliilor populare sau a consiliilor oamenilor muncii cît mai ales în seama fiecărui om al muncii în parte, a fiecărui cetățean. Numai astfel ne vom putea mîndri că în anul 1985 ne-am adus și noi contribuția conștientă la progresul națiunii noastre, într-un moment extrem de complicat al vieții politice și economice, internaționale, moment care pe noi ne prinde cu gîndul la un viitor gîndit sistematic, și elaborat în cele mai mici detalii.

Dumitru Girleanu, cazangiu, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie" : Să ne oprim puțin asupra prevederii prin care se legiferează faptul că în 1985 volumul total al investițiilor în economia națională va fi de 273 miliarde lei. În același timp, în 1985 vor fi puse în funcțiune 250 de capacități de producție noi, importante, atît în industrie cît și în agricultură. Astfel încît mijloacele financiare, materiale și forța de muncă vor fi concentrate pentru grăbirea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții în curs de execuție. Lucrări noi vor putea fi începute numai după aprobarea documentației tehnico-economice și de execuție. De reținut este faptul că majoritatea investițiilor din anul care urmează vor fi destinate „în principal, pentru sporirea bazei energetice și de materii prime, pentru realizarea planului de dezvoltare intensivă, modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al industriei, a programului de irigații și îmbunătățiri funciare în agricultură, precum și a celui de mecanizare a agriculturii, transporturilor și altor sectoare de activitate, pentru înfăptuirea programelor aprobate de îmbunătățire a nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și de energie, valorificarea superioară a produselor refolosibile, asimilarea de noi produse, creșterea productivității muncii și sporirea competitivității produselor românești pe piața externă". Același articol din lege stipulează faptul extrem de important prin care se afirmă că „investițiile vor fi acordate cu prioritate pentru lucrări de modernizări și reutilări ale capacităților existente, pentru asigurarea unei mai bune profilări, integrări și specializări a producției, pentru creșterea eficienței economice".

Mihai Militeiu, fierar betonist, Întreprinderea „Metrou", București : În Legea privind Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985, se stipulează că în anul următor se vor da în folosință 140 mii de locuințe. În același ordine de idei, se prevede, prin lege, să se ia toate măsurile în vederea stimulării construcției de locuințe proprietate personală din comune și sate, cu sprijinul statului în credite, materiale și execuție și prin atribuirea de terenuri pentru construcție și cultivare de legume. Toate acestea constituie un semn bun pentru condițiile de muncă și de viață care se modifică de la an la an, sporind confortul și aspectul urban edilitar, contribuind la noua înfățișare a comunelor și satelor noastre. Paralel cu această preocupare se amplifică și se diversifică măsurile privind îmbunătățirea în continuare a ocrotirii sănătății și asistenței sociale punîndu-se un accent deosebit pe prevenirea și apărarea sănătății oamenilor, pe creșterea natalității, precum și pentru perfecționarea învățămîntului, dezvoltarea culturii, educației fizice și sportului. Un program complex pe anul care vine și care vizează creșterea tuturor parametrilor calității vieții, a condițiilor în care ne desfășurăm activitatea, semn de înaltă civilizație și respect pentru oamenii muncii.

ARON DOMIDE ■

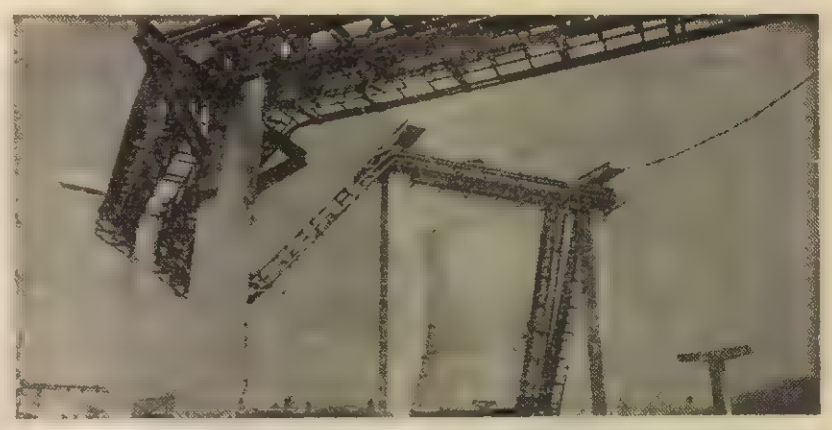

Un punct pe ordinea de zi a acestui veac — bunăstarea poporului

Viața României

● Programele de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985 ●

Roadele revoluției agrare

Interviu cu tovarășul Ion Zipiș, adjunct al ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare

— Tovarășe ministru, pornind de la adevărul — subliniat în repetate rînduri de secretarul general al partidului — că agricultura reprezintă a doua ramură de bază a economiei naționale, v-aș ruga să vă referiți la dinamica evoluției ei, prevăzută pentru anul viitor în Legea planului de dezvoltare pe anul 1985, pornind de la realizările actuale din acest domeniu.

— Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pentru anul 1985 deschide noi perspective pentru intensificarea și modernizarea în continuare a acestei ramuri de bază, pentru înfăptuirea noii revoluții agrare, ce presupune transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gîndire al țăranimii noastre, al tuturor lucrătorilor din agricultură, pentru realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și cerințele generale ale economiei naționale. Orientările, direcțiile majore de dezvoltare a agriculturii, programele și măsurile stabilite de curînd, sînt expresia concepției novatoare a secretarului general al partidului nostru, de realizare a unei agriculturi intensive, de înaltă productivitate, de sporire a aportului acestei ramuri la progresul general al țării.

Ca urmare a aplicării în viață a indicațiilor, orientărilor și îndemnurilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, formulate cu prilejul consfătuirilor cu cadrele din agricultură, cît și cu ocazia numeroaselor vizite de lucru efectuate în unitățile agricole, s-a reușit ca în acest an să se realizeze cea mai bună recoltă de cereale din România, cu toate că în primăvara acestui an au fost condiții mai grele datorită secetei. Astfel, un număr de 18 cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat au obținut peste 8 000 kg grîu și orz la hectar, 216 unități au avut recolte ce au totalizat în medie peste 5 000 kg la hectar, iar 9 cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat au ajuns să realizeze peste 20 000 kg porumb știuleți la hectar.

Pentru anul viitor, 1985, va fi necesar să asigurăm recolte sporite printr-o activitate mai bine organizată, de maximă eficiență, care să ducă, în final, la obținerea unei cantități de cel puțin 1 200 kg cereale pe locuitor. De asemenea, urmează ca, pe suprafața de peste 200 000 de hectare să se obțină o producție de grîu de cel puțin 8 000 kg pe hectar, iar pe 500 000 hectare, o producție de porumb știuleți de peste 20 000 kg la hectar. Tot în perspectiva viitorului an avem în vedere ca pe o parte importantă a suprafețelor, la culturile de plante tehnice, în horticultură, să se realizeze producții de 40 000—50 000 kg la hectar, precum și de 3 000—4 000 kg la hectar la floarea-soarelui, la soia și altele. Și, să nu uităm pămîntul, acest principal mijloc de producție, de care depinde în cea mai mare parte succesul bătăliilor noastre pentru recolte bogate, fiindcă în funcție de atenția pe care i-o acordăm, vom reuși, sau nu, toate deziderate propuse. Și pentru acest motiv, măsurile stabilite de Legea planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare sînt binevenite; ele stabilind cu precizie întregul ansamblu de activități destinate utilizării lui la randamentul maxim. În acest sens, iată, ca să mă exprim într-un mod sintetic, din experiența acumulată — și aceasta nu constituie o noutate pentru nimeni — de pe terenurile bine pregătite înaintea însămînțării, în care au fost încorporate semințe din soiuri calitativ superioare și unde toate lucrările de întreținere a culturilor s-au făcut la timp, s-au cules mari cantități de produse agricole, incomparabile cu cele realizate în aceeași zonă teritorială, dar unde nu s-au executat lucrările în mod corespunzător. Pentru obținerea unor producții superioare în anul 1985 — după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru pe problemele agriculturii — vor fi afectate cu 30 la sută mai multe îngrășăminte chimice față de acest an, circa 1 200 000 hectare din suprafața arabilă vor fi irigate — ceea ce reprezintă peste 30 la sută din întreaga suprafață, vor fi asigurate semințe de mai bună calitate pentru toate culturile.

— Vă rog să vă referiți acum și la activitatea din zootehnie.

— În această privință putem aprecia că în anul 1984 s-a acționat cu mai multă fermitate pentru întărirea ordinii și disciplinei, creșterea răspunderii în fermele zootehnice, respectarea prevederilor legale cu privire la furajarea, îngrijirea și păstrarea sănătății animalelor. Ca urmare, au fost obținute rezultate bune, atît în ceea ce privește sporirea efectivelor, cît și a producțiilor de carne, lapte, ouă și altor produse. Va trebui să acționăm cu toată hotărîrea pentru asigurarea creșterii în continuare a efectivelor de animale, îndeosebi la bovine și ovine, precum și a produselor animaliere. Pe baza analizelor din fiecare județ și unitate agricolă, vom acționa pentru asigurarea integrală a capacităților de creștere și îngrășare a animalelor, pentru urgentarea încheierii lucrărilor de modernizare a fermelor, amenajarea de maternități, creșe pentru tineret, sectoare de creștere a vițeilor și mieilor de prăsilă, construirea de finare și baterii de silozuri.

Vom lua măsuri pentru ca toate unitățile agricole de stat și cooperatiste, în funcție de resursele furajere existente, de spațiile construite, de forța de muncă și de tradiție, să crească animale și păsări, continuîndu-se și acțiunea de organizare de microferme de animale pe lîngă fermele de cîmp, pomicole, legumicole, viticole și de gospodării anexe pe lîngă [illegible] și instituții. Paralel cu dezvoltarea creșterii animalelor în unitățile agricole socialiste se va acorda o atenție sporită creșterii și îngrășării animalelor în sectorul gospodăriilor populației, acționîndu-se pentru lărgirea cooperării dintre unitățile socialiste și acest sector. În acest scop, în anul 1985 se va asigura livrarea a 1 milion purcei și 60 milioane pui de o zi, se vor repartiza membrilor cooperatori suprafețe de teren pentru [illegible] de furaje în cultura a doua, [illegible] în procurarea semințelor, reproducătorilor de rasă, inventarului [illegible] asigurarea asistenței zootehnice [illegible] organizarea [illegible] pe bază de contract, a surplusului de produse.

Trebuie spus că învățămintele și concluziile [illegible] lipsurile care s-au manifestat în acest [illegible] conștienți de răspunderea ce ne revine [illegible] rezolvarea sarcinilor complexe [illegible] culturii, vom acționa cu toată hotărîrea pentru aplicarea integrală a măsurilor [illegible] de recenta Consfătuire de lucru pe problemele agriculturii, în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan pe anul 1985. Sîntem ferm hotărîți să acționăm în așa fel încît anul viitor să ducă la o îmbunătățire substanțială a activității noastre, să lucrăm mai bine, mai organizat, pentru sporirea producției vegetale și animale, pentru obținerea unor recolte cît mai bune, astfel încît agricultura să și îndeplinească exemplar sarcinile ce-i revin din documentele de importanță istorică adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Mai confortabil, mai ușor

Interviu cu tovarășul Gheorghe Dumitru, director adjunct al Direcției de aprovizionare-desfacere din Ministerul Industriei Ușoare

— Cum vor crește în 1985 față de 1984 livrările producției industriei ușoare?

— În cadrul dezvoltării de ansamblu a economiei naționale, în conformitate cu programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu bunuri industriale de consum, Ministerul Industriei Ușoare va livra suplimentar fondului pieței, deja în anul 1984, produse în valoare de peste 900 milioane de lei, corespunzător cerințelor științifice fundamentate ale consumului populației, într-o gamă sortimentală cît mai diversificată și la un nivel calitativ superior. În cadrul programului adoptat în dezbaterile Marii Adunări Naționale, un loc central îl ocupă mărfurile textile-încălțăminte și de uz casnic, la care în sezonul de desfacere toamnă-iarnă 1984—1985 se prevăd creșteri importante față de desfacerile din sezonul 1983—1984. Astfel, cele mai importante creșteri față de anul 1984 se prevăd la îmbrăcăminte exterioară și la timp liber (în medie de 20 la sută), la lenjerie pentru timpul rece pentru femei și bărbați (22 la sută), rochii și capoate (26 la sută), încălțăminte pentru toamnă-iarnă (34 la sută) și diverse articole de uz casnic și gospodăresc. Livrările de mărfuri către fondul pieței pe anul 1985 vor crește față de prevederile de plan din 1984 cu 1,8 miliarde lei, respectiv cu 4 la sută. O atenție deosebită se va acorda și desfacerii produselor destinate copiilor și tineretului, avînd în vedere Anul Internațional al Tineretului și anume: confecții și tricotaje exterioare pentru timpul rece (24 la sută); rochii, fuste, bluze pentru fete (26 la sută); încălțăminte (24 la sută); jucării și altele. În anul 1985 vom livra la fondul pieței cantități sporite de lenjerie și îmbrăcăminte tricotată, scămoșată, confecții din blană naturală și sintetică, înlocuitori de paltoane, țesături pentru iarnă și încălțăminte.

— Concret, ce va însemna creșterea calității produselor în industria ușoară?

— Calitatea produselor a constituit și constituie unul dintre obiectivele centrale ale activității tuturor întreprinderilor din industria ușoară, fiind folosite de întreaga populație a țării, ale cărei exigențe au crescut an de an. Plecînd de la acest obiectiv, industria ușoară și-a îndreptat atenția spre crearea condițiilor materiale de îmbunătățire continuă a calității, dezvoltînd activitatea de creație, cercetare și modernizare a producției, de introducere și extindere a tehnologiilor noi de fabricație, dotarea întreprinderilor cu utilaje moderne, de mare randament. Astfel, în anul 1985, se prevede realizarea a 85 000 de sortimente, față de 25 200 în anul 1980, iar ponderea produselor noi și reproiectate, din totalul valorii producției marfă, va reprezenta 68 la sută. Totodată, conform Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al producției, se prevede o creștere substanțială a ponderii produselor de nivel tehnic și calitativ mondial, care va ajunge la 70 la sută în 1985, față de 57,3 în 1984.

— Ce produse noi puteți anunța că vor intra pe piață?

— Dintre produsele noi care se vor realiza în anul 1985 și se vor livra populației, menționăm: confecții din țesături tip bumbac din diverse amestecuri de fibră cu noi efecte de suprafață, țesături tip lînă din fibre imprimate, țesături cu efect, diverse țesături din fire de înaltă finețe, noi articole de confecții și tricotaje cu grad sporit de complexitate, noi modele de încălțăminte ușoară și confortabilă, precum și noi articole de sticlărie, porțelan și faianță cu greutate redusă.

DORIN GHERGHINESCU ■

Importantă înnoire sortimentală

Interviu cu tovarășa Constantina Arsenie, secretar de stat în Ministerul Comerțului Interior

— În Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984—30 septembrie 1985, un loc important ocupă desfacerea de mărfuri metalochimice. Ce prevede Programul la acest capitol pentru sezonul rece?

— Fondul de marfă prevăzut în Program asigură cantitățile necesare cererii populației într-o structură diversificată la toate produsele ce fac obiectul activității sectorului: bunurile de folosință îndelungată, articole specifice sezonului rece, produse chimice și pentru spălat, cosmetice și igienă personală, materiale de construcții și finisaj, articole de uz casnic, unelte și scule de uz gospodăresc-agricol și alte mărfuri.

În raport cu intensitatea cererii populației față de aceste produse, în Program s-au prevăzut creșteri importante, diferențiate pe sezoane. Astfel, la articolele mai căutate în sezonul rece, ca sobe cu combustibili solizi, mașini și rezouri aragaz, becuri electrice normale, geamuri trase etc., se prevăd creșteri între 106 și 120 la sută în trimestrul IV, anul acesta, și trimestrul I 1985. La sănii, schiuri și alte produse specifice sporturilor de iarnă, creșterile prevăzute pentru aceeași perioadă se situează între 132 și peste 300 la sută. La jucării — deosebit de căutate și ele în perioada „lunii cadourilor" și a sărbătorilor de iarnă — se prevăd cantități însumînd 485 milioane lei, respectiv plus 107 la sută în trimestrul IV și 274 milioane lei, adică plus 111,4 la sută în trimestrul I 1985. De asemenea la combustibili solizi (cărbuni și lemne de foc) creșterile se situează între 105 și 134 la sută, evident, mai pronunțate în perioada de iarnă. Se vor asigura de asemenea cantități mai mari de materiale de construcții (cărămizi, țigle, ciment, var, produse hidroizolatoare, cherestea, plăci aglomerate) precum și de produse necesare curățeniei și întreținerii locuințelor (lacuri și vopsele, detergenți, săpun).

S-a urmărit în mod deosebit contractarea fondului de marfă într-o structură sortimentală îmbunătățită, pentru a putea satisface tot mai bine variatele nevoi ale populației și a asigura formarea și stimularea cererii față de bunuri, ce favorizează creșterea gradului de confort și civilizație, mai buna dotare a locuințelor, precum și ușurarea muncii în gospodăriile populației. Dezideratul major al îmbunătățirii calității și diversificării gamei sortimentale a fost și este impus de altfel producătorilor și comerțului de programele speciale întocmite pe perioada 1980—1985 din inițiativa și inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a căror realizare ne-a permis an de an introducerea în circuitul comercial a circa 1 000—1 200 de articole și sortimente noi, respectiv 7—10 la sută din întregul fond de marfă.

— Spuneți-ne, vă rugăm, cîteva din noutățile contractate pentru 1985 din acest sector.

— Trebuie amintite modele noi de vase emailate, tacîmuri inoxidabile și seturi complete cu aceleași motive ornamentale, noi tipuri de sobe cu combustibili solizi, mașini aragaz cu termostat și rotisor, frigiderul de 225 litri cu două uși și compartiment separat de congelare, radiocasetofonul stereo RC 2 320, linia muzicală Disco cu 4 module (în două variante), motoreta Hoinar și altele.

— Ce noutăți ne puteți furniza din sectorul textile-încălțăminte?

— Fondul de marfă destinat aprovizionării populației în sezonul rece constituie un capitol important din Program, fapt pentru care i-am acordat o atenție deosebită în toate etapele constituirii sale — fundamentarea necesarelor, constituirea coleqțiilor, contractarea, derularea. Contractarea cu furnizorii a fost începută încă din luna aprilie. Cantitățile obținute, împreună cu cele deja constituite în stocuri, creează condiții pentru asigurarea unor desfaceri sporite față de perioada anterioară în procente de circa 105 la sută. M-am referit la paltoane și haine de iarnă, tricotaje groase de lînă, lenjerie și îmbrăcăminte scămoșată, stofe, ghete, bocanci din piele naturală și sintetică. S-au asigurat de asemenea cantități sporite față de cele realizate în sezonul precedent și la alte sortimente, necuprinse în program, dar specifice consumului în această perioadă — căciuliță și fulare, mănuși tricotate sau din piele, căciuli din blană naturală sau artificială. S-a avut în vedere realizarea unei diversificări mai largi sortimentale. Au fost puse în vînzare noi modele de haine de iarnă, raglane și canadiene matlasate sau căptușite cu blană sintetică, veste, salopete și pantaloni matlasați. Articolele pentru copii și tineret, precum și cele pentru sport sînt realizate în peste 1 000 modele. La tricotaje, gradul de înnoire sortimentală este de peste 70 la sută. Colecțiile sînt realizate în noi combinații de fire tip P.N.A., tip poliester și tip mohair în peste 1 600 modele, care reprezintă combinații multiple de tricot cu piele sau imitație de piele, cu blană artificială, țesături etc. La încălțăminte, dintre modelele noi realizate și care compun fondul de marfă, se remarcă cizmele din P.V.C. injectat, căptușite cu imitație de blană, tip sport, cizme colorate din cauciuc, cizme și ghete din piele naturală în combinație cu piele sintetică.

— Ce măsuri s-au luat pentru realizarea integrală a sarcinilor ce revin M.C.I. din Programul de autoaprovizionare?

— Desigur, va trebui ca producătorii să respecte în totalitate obligațiile contractuale, în scopul asigurării continuității și ritmicității în aprovizionarea tuturor unităților comerciale și crearea unei abundențe a ofertei. În ceea ce privește comerțul, va trebui să acționăm în continuare pentru urmărirea riguroasă a respectării clauzelor contractuale de către producător, repartizarea judicioasă a fondului de marfă în profil teritorial, orientînd livrările din contractele curente cu prioritate către centrele muncitorești, zonele supuse izolării și Capitala, precum și pentru o calitate superioară a serviriі oamenilor muncii, concretizată printr-o solicitudine și atenție sporită față de cerințele cumpărătorilor.

OPREA GEORGESCU ■

Dosarele energiei

Independența energetică a României –

● O metodă românească de valorificare a șisturilor bituminoase ●

Doi reporteri în Munții Aninei, martori oculari la drumul spre lumină al unei noi resurse:

ȘISTURILE BITUMINOASE

Idee după două secole

...Dacă a fost o zi însorită sau aspră în blînzii munți ai Aninei, pe 1 septembrie 1965, geologul Dumitru Anescu nu-și mai amintește. Își amintește, în schimb, cu precizie, și chiar cu emoție, cum că în acea primă zi a sa de muncă, la o oră după angajare, a primit drept sarcină de serviciu să recepționeze lucrările, primele lucrări — o baracă și un puț —, pentru prospecțiuni și explorări în șisturi bituminoase. Cu emoție, deoarece era conștient că prin actul aparent rutinier ce i se cerea, aparent birocratic și aparent neînsemnat pentru un tînăr specialist care visează să descopere și să cucerească Everesturi, intra chiar pe o asemenea poartă, pe un asemenea făgaș al lucrurilor mari. Știa prea bine că debuta profesional într-un loc și într-un domeniu al viitorului. Ca aninean și ca geolog cunoștea, firește, istoria acestei ciudate roci de petrol pietrificat numită șisturi bituminoase care, cu mult înainte de a începe extracția petrolului de sondă în România a furnizat țiței, a furnizat energie localnicilor sau unor întreprinzători oameni de afaceri de peste granițele țării. Șisturile de la Anina au fost descoperite în anul 1792, odată cu primele mine de cărbuni, fiind cosmarul minerilor. Însoțind straturile de cărbune, degajau valuri de metan, distrugînd astfel abatajele, făcînd aproape imposibile aerisirile dar și captarea insidiosului gaz. La 1853, Societatea austro-ungară de căi ferate — S.T.G. — devine proprietara zăcămintelor din zona Aninei și începe exploatarea șisturilor din subteran ca și a concrețiunilor de siderită, adică a minereurilor de fier care le însoțesc. În îndepărtata eră geologică de mijloc, în zvircolirile materiei, fierul este comprimat în magma de țiței care, la rîndu-i, supus unor mari presiuni și înalte temperaturi se solidifică, se usucă în rocă, ajunge un bitum greu, învăluit în metanul degajat, și impănat cu minereu de fier, cu bulgări de cele mai diverse dimensiuni, pînă la mărimi uriașe, „dispersați ca stafidele într-o prăjitură", cum ne explică foarte plastic geologul Dumitru Anescu. Acestea sînt șisturile bituminoase. Societatea S.T.G. începe să le distileze, prin încălzire, la temperaturi înalte, de 400—600 grade, cedînd, sub formă lichidă, țițeiul. Apar astfel distilerii și, reținînd documentele, între 1853—1883, pe parcursul a 30 de ani deci, s-au prelucrat 300 000 tone de șist din care s-au scos 1 500 tone țiței. Metoda este, se vede, greoaie, și astfel, abandonată, întrucît, între timp, se trecuse la exploatarea petrolului de sondă. Șistul nu este totuși abandonat definitiv, nu încă. Pînă în preajma primului război mondial se continuă exploatarea fierului din siderite, la Anina se dezvoltă cocserii, furnale, laminoare, un veritabil centru siderurgic. După primul război mondial, acestea sînt mutate la Reșița unde pornește o altă istorie a siderurgiei românești pe baza altor materii prime, asupra șisturilor coborînd definitiv tăcerea. Petrolul curgea pe conducte și nimeni nu se mai gîndește la un zăcămînt greu de scos din trupul munților și mai greu de stăpînit, de transformat în elementele lui primordiale ce-l pot face util omului modern. Și totuși, șistul nu este uitat în mod absolut, cîțiva geologi, pasionați și vizionari, continuă să investigheze zonele lui, continuă să-l cartografieze, să-l inventarieze, să-l așeze în documentele viitorului, pentru o epocă ce va veni. Pentru o epocă mai aptă tehnologic în a-l aduce în serviciul economiei țării. Epoca a venit. Introduse în contabilitatea națională a resurselor naturale pentru energie și materii prime prin gîndirea economică de profunzime a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, încă din 1965, reintră în atenție. Din zăcămintele de la Anina se recoltează probe ce iau drumul termocentralei Ovidiu — Constanța, unde au loc experimentări în vederea utilizării drept combustibili în centrale electrice. Un grup de geologi și ingineri de la Întreprinderea minieră Anina și Întreprinderea de explorări și prospecțiuni Caransebeș, care își vor dedica ani mulți din viața și cariera lor profesională problemei numită generic „valorificarea șisturilor bituminoase din România", printre care geologul Camillo Todros și inginerul Vasile Ogherlaci, urmăresc aceste probe de-a dreptul sub tensiune. La 1 septembrie 1965, li se alătură și cel mai tînăr geolog venit printre ei de pe băncile școlii universitare, unde manifestase foarte mult interes la orice fel de informație, de la profesorii săi ori din literatura de specialitate de ultimă oră, privind starea rezervelor și modul de exploatare a șisturilor din lume, înarmîndu-se cu toate datele comparative între zăcămintele extrem de diferite din Colorado, de pildă, din China ori Extremul Orient față de cele din Europa, din U.R.S.S. sau din țara noastră. Motiv pentru care tehnologiile, în general, nu se prea pot transfera, cumpăra, însuși de la țară la țară, fiecare le gîndește și le adaptează la specificul său. Acum, și mai ales după raportul geologic al unui alt împătimit, pe nume Dan Ștefănescu, de la laboratorul geologic central din Capitală, valoarea șisturilor nu mai este contestată de nimeni, dar ridică o sumă de întrebări la care trebuie să se răspundă, cuprinzînd soluțiile optime de extracție, de separare de minereurile asociate, de preparare pentru ardere, ca și pentru alte destinații superioare. Experimentele de ardere și în alte termocentrale — de la Mintia, Doicești, Turceni — le confirmă proprietățile de bun combustibil — umiditate mică, procent bun de macinabilitate, grad ridicat de materii volatile, viteză mare de ardere a particulei. Dar în ce cazane, cum să funcționeze o asemenea termocentrală, cu ce utilaje? Și, mai presus de toate, pentru cîți ani putem avea rezerve, care să justifice importantele cheltuieli? Iată, alt șir de întrebări firești înaintea unei decizii economice, unei decizii sociale. În 1973, se elaborează programul național de cercetare în vederea valorificării complexe a șisturilor bituminoase, coordonat de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, cuprinzînd opt capitole majore și numeroase teme: exploatarea minieră (tehnologii de exploatare, proiectarea de cariere și utilajele corespondente), arderea în termocentrale (prepararea în acest scop), construcția utilajelor (cazane, mori, generatoare...), extragerea aluminiului din cenuși, extragerea fierului din șisturi și cenuși, utilizarea cenușilor pentru materiale de construcții, extragerea de țiței din șisturi, prolbeme sociale... Problemele sociale fiind, de fapt, deasupra tuturor, acestei noi istorii a energeticii românești, de altfel ca pretutindeni unde o mare ctitorie economică din anii socialismului a impus schimbarea geografiei unor locuri și ținuturi, unde a impus sacrificii, dispariția unor localități, adică a vechilor lor vetre și strămutarea lor în alte perimetre. Hidrocentrala Porțile de Fier I a sacrificat Orșova veche și a suprainălțat un oraș ultramodern, construit după toate legile urbanismului secolului XX. Drumul spre lumină al șisturilor bituminoase vor sacrifica orașul străvechi Anina. Anina stă chiar în centrul major al zăcămîntului, procesul de strămutare a localității fiind, de fapt, început. Printre cei peste 800 de oameni ai muncii care lucrează azi la nu demult înființata Întreprindere minieră pentru șisturi bituminoase Anina, nu puțini locuiesc deja în „orașul nou", orașul în mișcare, orașul în acumulare, cu o așezare, ca și Orșova, fără egal, în amfiteatru, pe coama unui deal, cu fruntea în soare și cu ochiul albastru spre crestele Semenicului. În blocuri bine gîndite, cu camere îndestulătoare, spațioase și finisaje cochete, contrast semnificativ față de căsuțele înghesuite, cu ferestre meschine și tavane joase, din fostele colonii miniere de acum un secol și două, ce bordisesc urbea veche.

Între timp, tînărul Dumitru Anescu a ajuns la 42 de ani, este geologul șef al Întreprinderii și coautor la numeroase dintre soluțiile adoptate, dintre răspunsurile date la suita de întrebări. Între timp, a apărut vastul șantier care schimbă geografia munților Aninei. „Era clar, ne spune, ca prima exploatare să înceapă pe flancul vertical care afectează cel mai puțin localitatea, să dăm timp constructorilor să înalțe orașul nou, iar locuitorilor să-și pregătească starea psihică, să-și remodeleze obișnuințele și modul de viață, să-și transfere tradițiile și reflexele. Și era normal să începem cu rezervele de la suprafață, prin ceea ce se cheamă exploatare la zi și o mare carieră s-a deschis". Mai întîi a fost „nimicul", adică un munte cu tăcerea lui ancestrală, cu viața lui nestingherită, cu pădurea lui cuminte ce-și urma ciclurile suave ale anotimpurilor, la 400 metri deasupra văilor. El se chema tulburător, ecou de legendă și mister — Tîlva Zinei. Era cel mai înalt și mai abrupt din molcomii munți ai Aninei. El trebuia mutat din loc. S-au croit, firește, ca în orice șantier, mai întîi drumurile, ca să se deschidă porțile utilajelor cît niște uzine umblătoare, cu greutăți de peste 400 de tone, ca și calea de transport a muntelui sfîrtecat de explozibil și remodelat în halde cu care nu știm ce va face peste milenii geologia pămîntului și cum vor fi priviți ori valorificați de generațiile următoare. Drumul acesta pe înălțimi este un Transfăgărășan în miniatură, spectacolul și asprimea tăierii lui în stîncă fiind egale, despărțindu-le doar lungimea în favoarea celui de peste Făgăraș. Utilajele, excavatoarele gigant, aduse bucată cu bucată și montate în aer liber, sub vînturi, ploi și ninsori sînt o altă pagină de forță, o altă pagină de eroism din istoria modernă a șisturilor românești. O echipă minusculă chiar, formată deci nu din armate, ci din cîțiva meșteri mecanici și electricieni, condusă de un tînăr subinginer, Ion Pârvu, într-un timp incredibil de scurt au făcut ca acești munți să intre rapid în funcțiune, să ia muntele sfîrtecat și să-l încarce în Rabele și Dac-urile și Belazurile de 27, 40 și 55 de tone care îl transportă spre celălalt tărîm al haldelor de care vorbeam, conduse cu virtuozitate pe maluri de prăpastii de niște încercați șoferi ca niște cascadori. Subinginerul Pârvu, cu mica sa echipă a ajuns rapid un fel de vedetă în tehnica montării de excavatoare, faima lor circulă în lumea minieră și încep să fie chemați la Uricani, la Cîmpul lui Neag și chiar în Călimani, reducînd timpul de punere pe picioare a unor asemenea coloși de la 3—4 luni la o lună. S-a format apoi o echipă de montat forezele în trupul de piatră al muntelui și o echipă de întreținere a acestor instalații cu nume simplu, dar care execută o treabă foarte complicată. Ca să arunci în aer o lucrare de milenii a geologiei, roci dure ca de granit, presupune, cum ne avertizează geologul șef, oameni foarte bine calificați și pe care nu i-au avut și care s-au format la fața locului, formați și învățați de un inginer miner, Mihai Scurtu, care lucrase pînă atunci doar în subteran și care a trebuit să învețe mai întîi el cum să facă pușcări masive, cu zeci de tone de material exploziv odată, din exterior spre inima de piatră a muntelui. Se dislocă 30 000 metri cubi de rocă odată, dar și 70 000, dar și 80 000, ceea ce presupune precizie, luciditate, singe rece, profesionalism, atenția încordată la limită, răspundere. Totul trebuie să corespundă și unui prag tectonic — o asemenea pușcare fiind egală cu un cutremur de gradul 3—4 pe scara Richter — care să nu afecteze cu nimic fundațiile termocentralei din apropiere ori alte formațiuni geologice. Totul e calcul, inginerie, competență. Cei ce așează forezele se cațără nu o dată pe trepte înguste, cu pitoane și odgoane de alpiniști, pe pereți abrupți, pe colții unor stînci de calcare silicioase de duritatea granitului. E cremene, taie ca sticla, ca diamantul. Mai înainte forezele lor sînt verificate atent, de alți meseriași care răspund de viața acestor „artificieri" (pentru că alt termen nu avem), de meseriașii din echipa de întreținere al maistrului Ion Moldovan. Ion Moldovan care era un simplu lăcătuș, dar un priceput lăcătuș, cînd a venit pe șantier. Șantierele noastre nasc de 40 de ani șantiere, iar meseriașii din meseriași se întrupează, căci există, domină în spațiul țării vocația noastră de constructori, aspirația noastră de a învinge timpul și de a recupera epocile vitrege din istoria pe care am traversat-o. Se adună, nici nu știi cum, de pretutindeni, din toate colțurile, din toate punctele cardinale, din Oltenia și din Moldova, din Maramureș și din Teleorman... se adună de pretutindeni și pretutindeni acolo unde un nou șantier se înfiripă. Și toate se pun la punct, ateliere, piese de schimb, utilaje, chiar dacă uneori mai lipsesc multe, „nevoia ne învață", cum spune românul, ca treburile să meargă înainte. Iată, pentru autocamioanele mari de transport, de 55 de tone, fabricate la Mîrșa, fabricate și ele rapid, din mers, căci șantierele, atît de multele șantiere, au acută nevoie de ele, nu există încă, nu s-a creat încă și o întreprindere specializată pentru reparația acestora, pentru reparațiile lor capitale, căci numai o pană de cauciuc necesită o macara de 20 de tone, o asemenea roată cîntărind, se știe, de la 2 tone în sus. Pe șantierul șisturilor s-au format și „doctorii" mamuților pe roți, un atelier pe care îl ține în mîinile, priceperea și talentul său tînărul mecanic Radu Iosif.

Astfel, starea la zi a șisturilor românești este, se poate spune fără greș, excelentă. Sînt pregătite pentru exploatare 8 milioane de tone ce pot asigura întregul necesar al funcționării pe timp de 2 ani a primului grup al termocentralei de curînd inaugurate no departe de carieră, la Anina. Neîndoios, o premieră tehnică remarcabilă, cu tehnologii și utilaje de concepție românească, de care se interesează deja și alte țări. Gîndirea noastră inginerească își reconfirmă valorile.

Riul care curge spre izvor

În Munții Aninei apa nu curge nici de frică. La distanțe mari, uneori de mulți kilometri, abia dai de un fir subțire de apă limpede care curge stingher. O electrocentrală cum este cea profilată pe șisturi este ca un monstru marin care se hrănește cu apă. În gura lui fierbinte intră mereu mii de metri cubi de rocă și sute de metri cubi de apă. Aburul învîrte turbina. După ce își face datoria, este condensat și retransformat în apă. Ciclul este nesfîrșit. Apa umezește cenușa, apa și șistul dau viață electrocentralei. Pentru aceasta s-a conturat un depozit de șist în care se află deja mii de tone care așteaptă să fie măcinate. Pentru aprovizionarea cu apă s-a construit o rețea extrem de complicată. De la mare distanță apa este urcată prin trei stații de pompare. Ea este adusă de la Poneasca și de la Gura Golumbului pînă la altitudinea de 1 600 de metri. Acolo a fost construit un baraj de stocare a apei. Iar la electrocentrală funcționează o stație de tratare chimică a apei. În cazane nu poate intra decît apă dedurizată și demineralizată. Un conținut mai mare de săruri ar duce la depuneri și la distrugerea instalațiilor. Pentru demineralizarea apei o secție întreagă, cu laboratoare, instalații, bazine și specialiști deservește apa urcată în vîrful muntelui. În ziua în care am ajuns la electrocentrala pe bază de șisturi n-am reușit s-o găsim pe inginera Maria Icma, șefa secției. Era plecată în interes de serviciu. Șefa laboratorului, subinginera Carolina Becia fusese și ea trimisă să rezolve cîteva chestiuni urgente. L-am găsit pe baricadele apei pe șeful de tură, maistrul Tudor Stoica. El supraveghea cantitățile de apă și procentul de substanțe minerale. La puțin timp a venit și maistrul Stelian Girbă. Primul este din Deva, al doilea din Constanța. La stația de tratare a apei era stare de alertă. A doua zi urma să se termine spălarea cazanului A, o operațiune care durează de mai multe luni. Un cazan înalt de aproape 90 de metri nu se spală ca o cratiță. A doua zi, cazanul trebuia umplut cu apă demineralizată. Pentru aceasta, cei doi maiștri și o echipă de laborante supravegheau parametrii și evoluția cantităților. Există o armată de specialiști din cadrul Ministerului Energiei Electrice care a bătut toată țara, oameni aflați mereu în campanie, plecați cîte 6 luni sau un an la o centrală, întorși acasă pentru puțin timp și porniți iar pe drumuri. Maistrul Stelian Girbă este specialist în apă și a fost detașat la Anina de la C.E.T. Palas. Mai avea 15 zile pînă la întoarcerea acasă. Un an întreg a stat departe de ai săi. Drumul de la Anina pînă la Constanța îi ia două zile. Ca să-l facă, ar fi însemnat ca imediat după ce spune alor săi ziua bună să se întoarcă în munți. Mai bine a lucrat săptămîni în șir. Și la trei luni și-a luat cîte 9 zile libere. Două pe drum, una de odihnă și celelalte 6 cu familia. Viața lui a fost o alternanță de drumuri și popasuri, a lucrat în Siria, a lucrat în alte centrale iar la Anina s-a întîlnit cu maistrul Marin Bria, șef de tură, detașat de la C.E.T. Grozăvești din Capitală. Mihai Timbus din Deva, maistru și el, a fost detașat la Zalău și acolo, ca specialist a pus umărul la funcționarea altei centrale. În domeniul construcțiilor energetice există o armată de oameni specialiști în apă și abur, și nu numai în acest domeniu, care se mișcă mereu, care au un domiciliu convențional, dar care bat toată țara, cu anul sau cu jumătatea și răspund prezent peste tot unde este nevoie de ei. Pe cîțiva i-am cunoscut. Trăiesc departe de familii, comunică doar prin scrisori și prin mandate poștale și nu au niciodată duminică. Dacă se întîmplă să aibă o zi liberă, în orașe străine, se simt stingheri, nu ies pe stradă, nu știu ce să facă și încotro s-o apuce. Preferă să doarmă ca să nu simtă cum îi cuprinde uritul și singurătatea. Munca îi depărtează de gîndurile legate de viața lor. Orice duminică departe de casă îi sperie și-i obligă să trăiască din amintiri. Pentru ei duminica este acea zi care vine cînd totul merge perfect și se pregătesc pentru plecat acasă.

Experimente și brevete

Părăsim centrul orașului și urcăm pe coama micului „transfăgărășan" ce șerpuiește peste munții Anineș, spre sud, către Oravița. După circa 10—15 kilometri ne apare în față cariera. Un uriaș amfiteatru alb pregătit parcă pentru statui cu toate alegoriile lumii. Dincolo, deasupra treptelor se înalță silueta termocentralei cu turnurile masive de răcire, cu sulița coșului de fum spintecînd cerul lăptos al unei zile incerte de iarnă. Sub prima aripă a acestei deschideri, pe un platou cu nume și el suav și înțeles doar de localnici — Tîlva Ponor —, se află un fel de tunel ciudat, un fel de cifă de beton culcată, instalație ce nu seamănă cu nimic din ceea ce am putut vedea în spațiul unei mine ori în uzinele de preparații pentru minereuri pe unde treburile de reporter ne-au purtat.

O cauză comună

● Instalații prototip ● Extracția oloiului ● Un om pe drumul de la proiecte la energie ●

O megaconstrucție în munți

După ce treci de Stelerdorf și lași în urmă Sommerfrisch, un deal înalt cu cîteva case singuratice și construite mai îngrijit în care se odihneau cîndva bolnavii de plămîni ai minelor de la Anina, o vale tăie o lume calcaroasă, străjuită de păduri în amestec. Printre trunchiurile groase și drepte se văd măselele albe cu carii negre de mușchi ale stîncilor de calcar mucinate de timp. Nu pustietatea este impresionantă, ci pădurea agățată pe un pumn de pămînt, copacii care rezistă pe solul sărac, semănînd cu un pietriș negricios presărat printre cocoașele muntelui. Pe marginea drumului, din loc în loc, se văd cai sălbăticiți ciugulind firele sărace, prăfuite și brumate ale ierbii. Zeci de cai sălbăticesc în pădurile întinse deasupra vechiului Stelerdorf și se pierd în desiș pînă departe de Anina, spre Oțova. De cum se lasă înserarea ei coboară iarăși spre marginile șoselelor pe care trec mereu camioanele cu farurile aprinse. Probabil că și caii au descoperit că lupii fug de lumină și de mașini. Noaptea găsești caii sălbatici pe marginea șoselei, privind cu pleoapele deschise camioanele de mare tonaj care tulbură liniștea pădurii. Cine se încumetă să urmeze aceste mașini în mersul lor greoi și zgomotos începe să creadă că drumul tot duce și tot duce și nu se mai sfîrșește pînă la Oravița. Pădure și stînci și iar pădure și stînci, pînă cînd pe neașteptate, după o coamă a muntelui, se deschide brusc o mică depresiune în care descoperi o construcție urîtașă, anunțată în început de un turn de peste două sute de metri înălțime și mai apoi de halele nefinisate, turnate din beton, de turnuri mai mici și magaziile, blocuri și barăci, rezervoare, blocuri și nesfîrșite parcuri de camioane grele. Această centrală electrică pe bază de șisturi seamănă mai degrabă cu o stație științifico-fantastică, pe cale de a fi montată în creierii munților. Cîteva mii de oameni lucrează din 1976 la construirea ei. Nu este ușor lucru să ridici un asemenea colos undeva în inima munților, unde nici apă nu este, nici drumuri nu sînt, unde fiecare cărămidă trebuie cărată din lumea civilizată, totul, absolut totul, de la apa de băut pînă la ultimul șurub, totul trebuie adus de jos. În munți nu se găsește decît piatră și lemn. A construi un asemenea edificiu în inima munților este sinonim cu a căra în spinare un mic oraș spre a-l așeza acolo unde nu crește decît lemnul. Și pe lîngă oraș, la mare altitudine a mai trebuit cărată și-o uzină cu utilaje de mari dimensiuni, cu aparatură electronică și mecanică. Și totuși răscolirea muntelui începută în anul de grație 1976 a continuat, ca în acest an, în luna septembrie, în ziua de 9, șiburul fierbinte din cazanul încălzit cu șisturi și păcură să pună în mișcare prima turbină care a livrat sistemului energetic național cîțiva megawați. N-au fost mulți. Doar cîteva zeci. Dar marea construcție arătînd ca o lume industrială aparent haotică, cu tot felul de magazii, depozite și utilaje înghesuite, a început să pulseze, să-și demonstreze logica. Din munții de piatră neagră, cum arată șisturile bituminoase, acoperiți de blănuri poroase de calcar alb și de păduri stîrvăcite nu ieșit primii stropi de energie electrică.

Săptămîna trecută, cînd am descins la Întreprinderea de electrocentrale Anina, cablurile și stațiile pentru transmiterea energiei electrice erau reci. O liniște aparentă domnea în hala primului grup din cele trei. Două dintre ele încă nu există. Ele vor intra în funcțiune în 1986 și, respectiv, 1987. Atunci, în Munții Aninei se vor produce 990 de MW, ceea ce va fi aproape echivalent cu producția de energie electrică realizată la Hidrocentrala Porțile de Fier I. În anul 1987 fiecare din cele trei grupuri va produce 330 MW. Este cu adevărat un unicat, o premieră tehnică românească a cărei machetă a fost prezentată între realizările de vîrf ale cercetării științifice la Expoziția realizărilor economiei naționale din acest an cît și la Tîrgul internațional de toamnă de la București. Această modestă instalație — opera anonimă a unui mic colectiv coordonat de inginerul Ionel Văcaru, directorul Întreprinderii miniere de exploatare a șisturilor bituminoase — rezolvă o problemă majoră, problema-cheie care face posibilă arderea șisturilor bituminoase în termocentrale. Care rezolvă paradoxul esențial al acestui combustibil potențial. În stare pură, așa cum spuneam, are foarte înalte proprietăți de ardere, dar în stare naturală, de asemenea, cum aminteam, nu este pur. Este „împănat" cu sideritele de fier, uneori la dimensiuni care ajung să cîntărească sute și chiar mii de kilograme, cu alte roci dure ca porfire și gresii. Probele efectuate în cele patru termocentrale — Ovidiu, Doicești, Mintia, Turceni —, deci în diverse sisteme constructive și tehnologice ridică aceeași barieră : aceste conținuturi uzează și distrug rapid morile, cazanele, conductele, toate utilajele din centrale. Soluția era deci, una singură, să fie curățite de aceste intercalații străine. Cum ? Celor cîțiva specialiști de la întreprinderea aninceană li se alătură, la insistențele inginerului Văcaru, alți cîțiva de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria minieră din Petroșani și de la o tînără întreprindere de utilaj minier din Baia Mare. Se adună idee lîngă idee, se fac probe peste probe și iese aceasta instalație. Reușește să separe prin automăcinare selectivă și sortări pe clase prin le dure prin granulații de 100 mil. metri, sub care nu mai sînt percepute. Instalația pare extrem de simplă și totuși este o uzină de flotație și preparare, în care intră șistul brut și iese complet curățat și într-o pulbere fină, în parametrii optimi pentru ardere, fără să mai fie nevoie de nici o altă separație înainte de introducerea în instalațiile de ardere din termocentrală. Este total automată și, printr-un sistem de benzi transportoare, pulberea pleacă direct în depozitele centralei electrice. Performanțele ei stau și în viteza de lucru, fiind capabilă să furnizeze 700—750 tone de șist prelucrat pe oră, ceea ce este foarte mult. Deși montată experimental, instalația a devenit stație definitivă ce alimentează primul grup electrogen de 300 MW intrat de curînd în funcțiune. Experimentările au arătat că uzurile s-au redus la nivelul celor obișnuite din centralele pe lignit, în schimb, vine și cu alte performanțe, cu debite în morile de măcinare la cazane de 2—3 ori mai mari față de instalațiile pentru lignit. Se află în construcție o stație definitivă, cu 4 asemenea microuzine menite să acopere integral necesarul de combustibil pentru întreaga termocentrală cînd aceasta va lucra cu 4 grupuri a cîte 300 MW fiecare.

Și totuși, problema tehnică mondială a șisturilor bituminoase, în care se investesc multă energie, inteligență și bani în numeroase țări, rămîne extracția uleiului, extracția țițeiului din această rocă la origini un nămol sapropelic, o argilă îmbibată cu petrol. Desigur, nu ca pe vremurile de la sfîrșitul secolului trecut, cînd cu randamentele necesare sfîrșitului de secol XX, al secolului supertehnic. Fapt ce a fascinat și fascinează, ce a atras și atrage și pe specialiștii noștri care cunosc potențialul acestei roci naturale atîta vreme ignorate. Deși inginer minier, tot directorul Ionel Văcaru a aprins flacăra orgoliului profesional, flacăra ambiției și în acest domeniu mai aproape, în fapt de petrochimie decît de mineri și geologie. Și totuși, vreo 7 ingineri și geologi de la Oravița, de la Anina, din locuri îndepărtate de unde se ajunge greu. Nimeni n-a venit la Anina cu sentimentul că va fi bine și va fi ușor ca la un bal. În inima munților lucrează bărbați puternici și curajoși. Dar efortul lor merită atenția care se cuvine. O aprovizionare mai bogată, un efort din partea celor care răspund de acest domeniu se impune. Mai mult, o parte din lucrătorii care locuiesc în căminele de nefamiliști de la Oravița ne spuneau că pe lîngă drumul lung și greu, pe lîngă dificultățile muncii de fiecare zi, cînd seara tîrziu se întorc acasă au tot felul de probleme care le creează un disconfort iritant. Căminele în care locuiesc la Oravița au apartinut într-o primă fază unui șantier de construcții. Foștii locatari chiar dacă au avut meritul de a fi contribuit la ridicarea unor importante edificii au și vina de a fi deteriorat aceste cămine pînă la a le transforma în spații aproape improprii pentru locuit. Multe obiecte distruse, multe uși sfîrîcate și multe țevi sparte. Mai mult, constructorii electrocentralei, cînd se întorc acasă nu au apă rece. La căminele de nefamiliști de la Oravița nu numai că nu se respectă programul de apă caldă, dar apa rece e uneori mai rară decît duminica.

Constructorii din munți sînt niște oameni de onoare. Viața lor pe platoul de calcar unde au ridicat o impresionantă construcție este o luptă grea și un risc. Tocmai de aceea viața lor are nevoie de o grijă în plus. Ea este cea mai frumoasă construcție care nu merită a fi umbrită de neglijență sau dezinteres.

Apa rece și apa minerală

Aflată departe de lumea dezlănțuită, dar și de confortul ei adesea odihnitor, viața celor de la marea construcție a Aninei este extrem de grea. Uneori, numai faptul că lucrează într-un asemenea loc este o dovadă de curaj și de mare putere. Poate chiar de rezistență. În enormele hale care ar putea adăposti mai multe avioane de mare capacitate e frig; la construcțiile în aer liber e și mai frig. Pe schele gerul face fierul lipicios și dulce. Dacă-l atingi cu mîna îți se lipește ca o pastă de piele caldă. Cînd încerci să te desprinzi, un strat subțire de piele rămîne ca o pată albuie pe suprafața înghețată a metalului. În începeri curentul fluieră cu o orchestră în surdină iar apa adusă în bidoane are uneori un gust ciudat. Mereu vezi oamenii purtînd o mică și improvizată cobiliță de sîrmă în care atîrnă cîte două sticle de apă minerală. Apa se aduce de la oraș. Mîncarea se aduce de la oraș. Totul se aduce de jos. Iar viața este foarte grea. Ca să ajungă la electrocentrală, oamenii se scoală dimineața la cinci sau chiar mai repede și vin cu mașinile de la Oravița. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără întreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie". De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie" din Reșița. Contindu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat în creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare de instalații prototip. La centrala de la Anina cazanul este prototip, electrofiltrele sînt unice, instalația de evacuare a cenușii, la fel. Multe alte instalații sau părți sînt idei la primul lor an de existență industrială. Ca atare, necunoscutele care se ivesc la punerea în funcțiune a unui asemenea obiectiv sînt multiple. Imaginați-vă că șisturile dislocate din munte, transportate cu camioanele mari și mai apoi printr-o altă metodă, vor fi măcinate în 12 mori enorme. O singură moară trebuie să macine 100 de tone de minereu pe oră. Un cazan consumă 400—500 de tone de șist în 60 de minute. Și din 500 de tone de șist rezultă 400 de tone de cenușă. O cantitate enormă de cenușă, rezultată în urma arderii trebuie evacuată pe benzi. Cantitățile ridică probleme. Tocmai de aceea, încercările de probă durează nu o zi sau o săptămînă, ci luni la rînd, pînă cînd instalațiile vor funcționa la parametri normali.

Inginerul Iosif Herici e un om în vîrstă, un tip de ardelean molcom și calm, pe care nici sfîrșitul lumii nu l-ar scoate din sărite. Și totuși, în aceste zile, inginerul Herici avea o stare nervoasă ușor sesizabilă. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără întreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie". De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie" din Reșița. Contindu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat în creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare de instalații prototip. La centrala de la Anina cazanul este prototip, electrofiltrele sînt unice, instalația de evacuare a cenușii, la fel. Multe alte instalații sau părți sînt idei la primul lor an de existență industrială. Ca atare, necunoscutele care se ivesc la punerea în funcțiune a unui asemenea obiectiv sînt multiple. Imaginați-vă că șisturile dislocate din munte, transportate cu camioanele mari și mai apoi printr-o altă metodă, vor fi măcinate în 12 mori enorme. O singură moară trebuie să macine 100 de tone de minereu pe oră. Un cazan consumă 400—500 de tone de șist în 60 de minute. Și din 500 de tone de șist rezultă 400 de tone de cenușă. O cantitate enormă de cenușă, rezultată în urma arderii trebuie evacuată pe benzi. Cantitățile ridică probleme. Tocmai de aceea, încercările de probă durează nu o zi sau o săptămînă, ci luni la rînd, pînă cînd instalațiile vor funcționa la parametri normali.

Inginerul Iosif Herici e un om în vîrstă, un tip de ardelean molcom și calm, pe care nici sfîrșitul lumii nu l-ar scoate din sărite. Și totuși, în aceste zile, inginerul Herici avea o stare nervoasă ușor sesizabilă. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără întreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie". De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie" din Reșița. Contindu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat în creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare care șurub din care trebuie luat un milimetru, cineva coboară pînă în oraș. La Întreprinderea de electrocentrale Anina nu există nici un strung, nici o mașină de frezat. Inginerul Herici a venit la Anina numai pentru 6 luni. De la sosirea sa în munții de calcar a trecut mai mult de un an. Un an în care inginerii mai tineri și muncitorii sosiți de pe băncile liceului au început să prindă curaj și putere. I-am văzut pe patru ingineri mai virstnici sau mai tineri încercînd diverse formule pentru recompensarea unui muncitor cu alură de liceean. Acest Vasile Mitocaru, de 19 ani, este un om care încă nu știe bine ce este viața, cu ce se mănîncă ea și cu toate acestea, omul cu înfățișare de puști lucrează în munți ca șef de tură la cele 16 cazane mici de la centrala de pornire. Nu are nici doi ani vechime și toți oamenii care știu cîte ceva despre marea construcție de la Anina spun că „puștiul" acesta are un caracter de 24 de carate, că este un meseriaș de nădejde și că pe mîna lui se poate conta și la bine și la greu, și dimineața și după miezul nopții. Din păcate, tot efortul de a măsura în bani străduințele, seriozitatea și prețuirea unui om care încă se mai întreabă, oare cînd mi-o veni și mie ordinul de încorporare? s-au izbit de hîrtii. De fapt, acest început de lume, cum pare și de aproape și de departe întreprinderea de electrocentrale Anina a însemnat și înseamnă pentru mulți oameni un fel de început de viață. Inginerul Valeriu Barbone a terminat facultatea cu 4 ani în urmă și a ales Anina din multiple motive care îl privesc pe el și pe ceilalți. Dar în primul rînd pe el. A venit să participi la un asemenea început de lume, știind că la această elaborare va conta destul de puțin, și că atunci cînd se va pricepe cu adevărat întreprinderea va fi gata, înseamnă să ai curaj ! În același timp, încheierea lucrărilor de la Anina va însemna certificatul profesional cel mai grăitor pentru prețuirea unui om care a avut curajul să se arunce în complicatele valuri ale nașterii unei megaconstrucții pentru producerea energiei electrice. Sute de oameni pot spune că au început să existe, profesional mai ales, odată cu această întreprindere.

Inginerul Eugen Traistă ar putea spune că a venit la munte purtînd o termocentrală în geantă. În 1976 cînd a fost numit directorul Întreprinderii de electrocentrale Anina muntele era neatins. Doar un drum de car lega Anina de Oravița. Și-n acel an, inginerul Traistă, după ce lucrase vreme de 20 de ani la Paroșeni, în județul Hunedoara, s-a hotărît să se apropie de casă, de părinții săi mai virstnici, aflați la Oravița. A trăit din plin acești 8 ani, care au însemnat un drum lung de la pădurile virgine la primii kilowați de energie electrică. Cît de lung a fost drumul acesta, cît de greu și cum se poate el măsura ? În felurite chipuri. Dar în același timp cu o unitate foarte simplă. În acești 8 ani, inginerul Eugen Traistă a albit de-a binelea. Miercuri, 5 noiembrie 1984, la orele 16,30, după mai multe ședințe și mai multe drumuri prin întreprinderea care măsoară cîțiva kilometri pătrați, ei spunea : „toate necazurile care au apărut în această perioadă de probe se vor rezolva fără îndoială. Sînt aici reprezentanții institutelor de proiectări, ai constructorilor și întreprinderii de montaj, ai unităților care au produs utilajele. Ar fi greu de calculat numărul instituțiilor care au contribuit la realizarea acestui obiectiv economic. Perioada de probă este la fel de dificilă ca și construirea propriu-zisă. Înainte de prima pornire, trei zile și trei nopți n-a dormit nici un om. Exploatarea a lucrat în trei schimburi montorii, la fel. Atunci am avut pentru prima dată sentimentul că oamenii aceștia veniți de la zeci de întreprinderi din toate colțurile țării, care nu știau nimic unul de altul, alcătuiesc un colectiv".

La Anina în munți a venit vremea cea grea. Frigul și zăpada conteză enorm. Fiecare nouă pornire a agregatului aduce probleme în plus. Ele se remediază cu calm, cu o cheltuială enormă de efort intelectual. Aici la Anina toată lumea se gîndește la primăvară.

Este cu adevărat un unicat, o premieră tehnică românească a cărei machetă a fost prezentată între realizările de vîrf ale cercetării științifice la Expoziția realizărilor economiei naționale din acest an cît și la Tîrgul internațional de toamnă de la București. Această modestă instalație — opera anonimă a unui mic colectiv coordonat de inginerul Ionel Văcaru, directorul Întreprinderii miniere de exploatare a șisturilor bituminoase — rezolvă o problemă majoră, problema-cheie care face posibilă arderea șisturilor bituminoase în termocentrale. Care rezolvă paradoxul esențial al acestui combustibil potențial. În stare pură, așa cum spuneam, are foarte înalte proprietăți de ardere, dar în stare naturală, de asemenea, cum aminteam, nu este pur. Este „împănat" cu sideritele de fier, uneori la dimensiuni care ajung să cîntărească sute și chiar mii de kilograme, cu alte roci dure ca porfire și gresii. Probele efectuate în cele patru termocentrale — Ovidiu, Doicești, Mintia, Turceni —, deci în diverse sisteme constructive și tehnologice ridică aceeași barieră : aceste conținuturi uzează și distrug rapid morile, cazanele, conductele, toate utilajele din centrale. Soluția era deci, una singură, să fie curățite de aceste intercalații străine. Cum ? Celor cîțiva specialiști de la întreprinderea aninceană li se alătură, la insistențele inginerului Văcaru, alți cîțiva de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria minieră din Petroșani și de la o tînără întreprindere de utilaj minier din Baia Mare. Se adună idee lîngă idee, se fac probe peste probe și iese aceasta instalație. Reușește să separe prin automăcinare selectivă și sortări pe clase prin le dure prin granulații de 100 mil. metri, sub care nu mai sînt percepute. Instalația pare extrem de simplă și totuși este o uzină de flotație și preparare, în care intră șistul brut și iese complet curățat și într-o pulbere fină, în parametrii optimi pentru ardere, fără să mai fie nevoie de nici o altă separație înainte de introducerea în instalațiile de ardere din termocentrală. Este total automată și, printr-un sistem de benzi transportoare, pulberea pleacă direct în depozitele centralei electrice. Performanțele ei stau și în viteza de lucru, fiind capabilă să furnizeze 700—750 tone de șist prelucrat pe oră, ceea ce este foarte mult. Deși montată experimental, instalația a devenit stație definitivă ce alimentează primul grup electrogen de 300 MW intrat de curînd în funcțiune. Experimentările au arătat că uzurile s-au redus la nivelul celor obișnuite din centralele pe lignit, în schimb, vine și cu alte performanțe, cu debite în morile de măcinare la cazane de 2—3 ori mai mari față de instalațiile pentru lignit. Se află în construcție o stație definitivă, cu 4 asemenea microuzine menite să acopere integral necesarul de combustibil pentru întreaga termocentrală cînd aceasta va lucra cu 4 grupuri a cîte 300 MW fiecare.

Și totuși, problema tehnică mondială a șisturilor bituminoase, în care se investesc multă energie, inteligență și bani în numeroase țări, rămîne extracția uleiului, extracția țițeiului din această rocă la origini un nămol sapropelic, o argilă îmbibată cu petrol. Desigur, nu ca pe vremurile de la sfîrșitul secolului trecut, cînd cu randamentele necesare sfîrșitului de secol XX, al secolului supertehnic. Fapt ce a fascinat și fascinează, ce a atras și atrage și pe specialiștii noștri care cunosc potențialul acestei roci naturale atîta vreme ignorate. Deși inginer minier, tot directorul Ionel Văcaru a aprins flacăra orgoliului profesional, flacăra ambiției și în acest domeniu mai aproape, în fapt de petrochimie decît de mineri și geologie. Și totuși, vreo 7 ingineri și geologi de la Oravița, de la Anina, din locuri îndepărtate de unde se ajunge greu. Nimeni n-a venit la Anina cu sentimentul că va fi bine și va fi ușor ca la un bal. În inima munților lucrează bărbați puternici și curajoși. Dar efortul lor merită atenția care se cuvine. O aprovizionare mai bogată, un efort din partea celor care răspund de acest domeniu se impune. Mai mult, o parte din lucrătorii care locuiesc în căminele de nefamiliști de la Oravița ne spuneau că pe lîngă drumul lung și greu, pe lîngă dificultățile muncii de fiecare zi, cînd seara tîrziu se întorc acasă au tot felul de probleme care le creează un disconfort iritant. Căminele în care locuiesc la Oravița au apartinut într-o primă fază unui șantier de construcții. Foștii locatari chiar dacă au avut meritul de a fi contribuit la ridicarea unor importante edificii au și vina de a fi deteriorat aceste cămine pînă la a le transforma în spații aproape improprii pentru locuit. Multe obiecte distruse, multe uși sfîrîcate și multe țevi sparte. Mai mult, constructorii electrocentralei, cînd se întorc acasă nu au apă rece. La căminele de nefamiliști de la Oravița nu numai că nu se respectă programul de apă caldă, dar apa rece e uneori mai rară decît duminica.

Constructorii din munți sînt niște oameni de onoare. Viața lor pe platoul de calcar unde au ridicat o impresionantă construcție este o luptă grea și un risc. Tocmai de aceea viața lor are nevoie de o grijă în plus. Ea este cea mai frumoasă construcție care nu merită a fi umbrită de neglijență sau dezinteres.

Apa rece și apa minerală

Aflată departe de lumea dezlănțuită, dar și de confortul ei adesea odihnitor, viața celor de la marea construcție a Aninei este extrem de grea. Uneori, numai faptul că lucrează într-un asemenea loc este o dovadă de curaj și de mare putere. Poate chiar de rezistență. În enormele hale care ar putea adăposti mai multe avioane de mare capacitate e frig; la construcțiile în aer liber e și mai frig. Pe schele gerul face fierul lipicios și dulce. Dacă-l atingi cu mîna îți se lipește ca o pastă de piele caldă. Cînd încerci să te desprinzi, un strat subțire de piele rămîne ca o pată albuie pe suprafața înghețată a metalului. În începeri curentul fluieră cu o orchestră în surdină iar apa adusă în bidoane are uneori un gust ciudat. Mereu vezi oamenii purtînd o mică și improvizată cobiliță de sîrmă în care atîrnă cîte două sticle de apă minerală. Apa se aduce de la oraș. Mîncarea se aduce de la oraș. Totul se aduce de jos. Iar viața este foarte grea. Ca să ajungă la electrocentrală, oamenii se scoală dimineața la cinci sau chiar mai repede și vin cu mașinile de la Oravița. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără întreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie". De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie" din Reșița. Contindu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat în creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare de instalații prototip. La centrala de la Anina cazanul este prototip, electrofiltrele sînt unice, instalația de evacuare a cenușii, la fel. Multe alte instalații sau părți sînt idei la primul lor an de existență industrială. Ca atare, necunoscutele care se ivesc la punerea în funcțiune a unui asemenea obiectiv sînt multiple. Imaginați-vă că șisturile dislocate din munte, transportate cu camioanele mari și mai apoi printr-o altă metodă, vor fi măcinate în 12 mori enorme. O singură moară trebuie să macine 100 de tone de minereu pe oră. Un cazan consumă 400—500 de tone de șist în 60 de minute. Și din 500 de tone de șist rezultă 400 de tone de cenușă. O cantitate enormă de cenușă, rezultată în urma arderii trebuie evacuată pe benzi. Cantitățile ridică probleme. Tocmai de aceea, încercările de probă durează nu o zi sau o săptămînă, ci luni la rînd, pînă cînd instalațiile vor funcționa la parametri normali.

Inginerul Iosif Herici e un om în vîrstă, un tip de ardelean molcom și calm, pe care nici sfîrșitul lumii nu l-ar scoate din sărite. Și totuși, în aceste zile, inginerul Herici avea o stare nervoasă ușor sesizabilă. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără întreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie". De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie" din Reșița. Contindu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat în creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare care șurub din care trebuie luat un milimetru, cineva coboară pînă în oraș. La Întreprinderea de electrocentrale Anina nu există nici un strung, nici o mașină de frezat. Inginerul Herici a venit la Anina numai pentru 6 luni. De la sosirea sa în munții de calcar a trecut mai mult de un an. Un an în care inginerii mai tineri și muncitorii sosiți de pe băncile liceului au început să prindă curaj și putere. I-am văzut pe patru ingineri mai virstnici sau mai tineri încercînd diverse formule pentru recompensarea unui muncitor cu alură de liceean. Acest Vasile Mitocaru, de 19 ani, este un om care încă nu știe bine ce este viața, cu ce se mănîncă ea și cu toate acestea, omul cu înfățișare de puști lucrează în munți ca șef de tură la cele 16 cazane mici de la centrala de pornire. Nu are nici doi ani vechime și toți oamenii care știu cîte ceva despre marea construcție de la Anina spun că „puștiul" acesta are un caracter de 24 de carate, că este un meseriaș de nădejde și că pe mîna lui se poate conta și la bine și la greu, și dimineața și după miezul nopții. Din păcate, tot efortul de a măsura în bani străduințele, seriozitatea și prețuirea unui om care încă se mai întreabă, oare cînd mi-o veni și mie ordinul de încorporare? s-au izbit de hîrtii. De fapt, acest început de lume, cum pare și de aproape și de departe întreprinderea de electrocentrale Anina a însemnat și înseamnă pentru mulți oameni un fel de început de viață. Inginerul Valeriu Barbone a terminat facultatea cu 4 ani în urmă și a ales Anina din multiple motive care îl privesc pe el și pe ceilalți. Dar în primul rînd pe el. A venit să participi la un asemenea început de lume, știind că la această elaborare va conta destul de puțin, și că atunci cînd se va pricepe cu adevărat întreprinderea va fi gata, înseamnă să ai curaj ! În același timp, încheierea lucrărilor de la Anina va însemna certificatul profesional cel mai grăitor pentru prețuirea unui om care a avut curajul să se arunce în complicatele valuri ale nașterii unei megaconstrucții pentru producerea energiei electrice. Sute de oameni pot spune că au început să existe, profesional mai ales, odată cu această întreprindere.

Inginerul Eugen Traistă ar putea spune că a venit la munte purtînd o termocentrală în geantă. În 1976 cînd a fost numit directorul Întreprinderii de electrocentrale Anina muntele era neatins. Doar un drum de car lega Anina de Oravița. Și-n acel an, inginerul Traistă, după ce lucrase vreme de 20 de ani la Paroșeni, în județul Hunedoara, s-a hotărît să se apropie de casă, de părinții săi mai virstnici, aflați la Oravița. A trăit din plin acești 8 ani, care au însemnat un drum lung de la pădurile virgine la primii kilowați de energie electrică. Cît de lung a fost drumul acesta, cît de greu și cum se poate el măsura ? În felurite chipuri. Dar în același timp cu o unitate foarte simplă. În acești 8 ani, inginerul Eugen Traistă a albit de-a binelea. Miercuri, 5 noiembrie 1984, la orele 16,30, după mai multe ședințe și mai multe drumuri prin întreprinderea care măsoară cîțiva kilometri pătrați, ei spunea : „toate necazurile care au apărut în această perioadă de probe se vor rezolva fără îndoială. Sînt aici reprezentanții institutelor de proiectări, ai constructorilor și întreprinderii de montaj, ai unităților care au produs utilajele. Ar fi greu de calculat numărul instituțiilor care au contribuit la realizarea acestui obiectiv economic. Perioada de probă este la fel de dificilă ca și construirea propriu-zisă. Înainte de prima pornire, trei zile și trei nopți n-a dormit nici un om. Exploatarea a lucrat în trei schimburi montorii, la fel. Atunci am avut pentru prima dată sentimentul că oamenii aceștia veniți de la zeci de întreprinderi din toate colțurile țării, care nu știau nimic unul de altul, alcătuiesc un colectiv".

La Anina în munți a venit vremea cea grea. Frigul și zăpada conteză enorm. Fiecare nouă pornire a agregatului aduce probleme în plus. Ele se remediază cu calm, cu o cheltuială enormă de efort intelectual. Aici la Anina toată lumea se gîndește la primăvară.

Pagini realizate de
CICI IORDACHE-ADAM
CORNEL NISTORESCU

Să gîndim cu capetele noastre

Această datorie sacră a spiritului

● Eficienți la îmbogățirea tezaurului tehnologic și științific al omenirii ●

Dacă nu aș avea profunda convingere că noi, românii, constituim unul dintre popoarele lumii cu cea mai mare densitate de descoperiri științifice și invenții tehnologice pe cap de locuitor, rîndurile de față nu ar mai fi văzut niciodată lumina tiparului. Și dacă nu ar exista dovezi zdrobitoare că multe din marile descoperiri, românești, desconsiderate sau neluate în seamă la timpul lor, s-au pierdut ori au fost atribuite, pe nedrept, altora, frustrîndu-ne de strălucite priorități, din nou nu ar fi avut sens rîndurile ce le așternem acum pe hîrtie.

Din păcate, istoria cea reală ne oferă o seamă de întîmplări, cel puțin ciudate, care dovedesc că importante descoperiri științifice și invenții tehnice românești au avut o soartă nefirească, atît sub aspectul drepturilor de autor și prioritate cît și al confirmării capacității noastre naționale de a ne găsi locul printre contribuitorii activi și, am îndrăzni să spunem, eficienți la îmbogățirea tezaurului tehnologic și științific al omenirii. Fapte? Iată cîteva dintre ele.

Multă vreme, o seamă de colegi-patrioți au încercat să convingă lumea, cu dovezi în mînă, că insulina a fost și va rămîne pentru totdeauna o descoperire românească, datorată dr. Paulescu. Lupta colegilor săi români a fost însă zadarnică, întrucît Premiul Nobel a fost luat de altcineva pentru insulină, în ciuda faptului că de curînd, foarte de curînd — din păcate ! — la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci al țării noastre a fost descoperit brevetul românesc pe numele dr. Paulescu, acordat în 1922 pentru insulină, cu peste 2 ani înainte de anunțarea oficială a descoperirii acestui hormon de către alții ! Un brevet românesc desconsiderat, uitat, o prioritate românească pierdută.

În anii 1932—1936, lucrînd în celebrele laboratoare Curie, la Paris, un tînăr cercetător român, pe nume Horia Hulubei, devenit mai tîrziu întemeietorul recunoscut și îndrăgit al școlii românești de fizică atomică și nucleară, descoperea un nou element chimic, pe care l-a botezat **moldaviu**, în cinstea locurilor sale de baștină. Dar, nu la multă vreme, Horia Hulubei a avut surpriza să afle că descoperirea elementului nou a fost atribuită altcuiva, iar numele acestui element chimic s-a metamorfozat în **„franciu** ! Încă o prioritate pierdută, încă o istorie nedreaptă.

Pe la sfîrșitul deceniului al patrulea al acestui secol, un român din zona Mehedinților, cu numele de Ștefan Odobleja, publică o lucrare, prea puțin înțeleasă la timpul acela, dar care conținea, pentru prima dată în istoria științei, toate principiile și ipotezele de lucru, inclusiv unele demonstrații privind structura acelei ramuri științifice pe care lumea avea să o cunoască mai tîrziu sub numele de cibernetică. De curînd, eminenți oameni de știință români, reprezentanți competenți și cunoscători autentici ai domeniului în cauză, au arătat că, în ciuda faptului că limbajul folosit de Odobleja nu este identic cu cel al ciberneticii lui N. Wiener — cel căruia i se atribuie paternitatea descoperirii noii științe — lucrarea publicată și avînd prioritate absolută în acest cîmp de creație, cu mulți ani înainte de lucrările echipei lui Wiener este cea a lui Ștefan Odobleja. Cu toate acestea, prioritatea acestei mari descoperiri românești a fost, din păcate, neglijată de istorie și speculată, cu mult folos, de către alții, mai apți să-și însușească tot ce-i nou și să dezvolte noul pînă la limitele sale posibile.

Am văzut, de asemenea, cu propriii mei ochi documente tehnico-științifice care atestă că un inginer român, cu numele de Bazgan, a brevetat o nouă tehnologie de foraj care, după ce a fost înregistrat brevetul și în alte țări, a permis multor industrii petroliere, cu precădere celeia din S.U.A., să se dezvolte vertiginos și să adune uriașe profituri. A fost intentată și o acțiune juridică la Tribunalul de la Haga, cu scopul ca țara căreia îi aparține ing. Bazgan, adică România, să primească drepturile firești de proprietate asupra tehnologiei ce poartă numele autorului ei. Însă nepăsarea, lipsa de interes și poate nivelul scăzut de conștiință a unor factori de răspundere au făcut ca toate eforturile ing. Bazgan — cel puțin pînă acum cîteva luni — să fie zadarnice. Nu știu dacă inventatorul mai trăiește și dacă îi sînt îndestulătoare satisfacția și bucuria că el este autorul de drept al tehnologiei de pe urma căreia producătorii de petrol ai lumii au încasat imense profituri, au agonisit uriașe averi, dar că țara noastră a pierdut, fără voia ei, drepturile naturale ce-i reveneau prin brevetul în cauză, precum și importante beneficii și avantaje economice, e sigur.

Să mai amintim unele istorii triste și inexplicabile.

Am cunoscut un mare inventator român, un neîntrecut patriot și sufletist — cum se spune — autor al unui impresionant număr de invenții și descoperiri științifice. Avea și el, ca și mulți alți creatori din țara noastră, un „defect incurabil" : dorea ca, înainte de orice, să fie impuse judecății de valoare rezultatele creației științifice și tehnologice românești și abia după aceea să se recurgă, dacă este nevoie, la produsele inteligenței tehnice străine. În mod concret, s-a luptat din răsputeri să dovedească faptul că o licență de motoare, ce se propusese a se achiziționa din R. F. Germania, este inutilă, întrucît tipul respectiv de motor exista proiectat chiar de acest inventator. Discuția cu licența se purta prin anii 1976—1978, semnatarul acestor rînduri fiind el însuși implicat în bătălia care s-a dat, iar motorul românesc avea proiectul finalizat încă din anul 1971 ! Din nefericire, deși institutul central de cercetări de ramură s-a opus achiziționării licenței, favorizînd prin avizul său soluția românească, aceasta din urmă a trebuit să-și plece steagul în fața unei costisitoare soluții de import. Și tot inventatorul în cauză, neastîmpărat incorigibil, a demonstrat prin calcule teoretice și teste practice, că randamentele motoarelor cu reacție, de pe orice autovehicul, se pot ridica de la 18%, cît aveau și acum 20—30 de ani, la peste 70%, aplicîndu-se unele din invențiile sale. Colegii de breaslă ai inventatorului au desconsiderat soluțiile preconizate, poate din neatenție, poate din invidie, în timp ce le-au preluat o seamă de instituții străine, printre care și NASA (S.U.A.).

A pierdut inginerul în cauză ? Nu știu, poate a pierdut și el mult, dar de un lucru sînt sigur : este extrem de amărît că nu a fost înțeles. Din păcate, pierderea majoră o suferim noi, cu toții, privindu-ne de imense avantaje și beneficii de pe urma posibilității de a aplica propriile noastre descoperiri și invenții. Unii nu cred, alții nu vor, alții se opun, indiferent însă care este situația, noi dispunem de mari descoperiri și invenții care ne aparțin și au fost realizat pe pămînt românesc.

Mai cunosc un asemenea inventator neastîmpărat și plin de idei năstrușnice, care, în lipsă probabil de lucru, a făcut un important număr de descoperiri și invenții tehnice. Pot să-l și deconspir numele : este vorba de ing. Petre Buleci, specialist în domeniul construcțiilor de mașini. Printre invențiile sale, una mi se pare că ocupă un loc de frunte : **tehnologia reparării și recondiționării la rece a arborilor cotiți.** A făcut nenumărate demonstrații practice pe șantiere și în ateliere. A reparat uriași arbori de nave maritime ca și de tractoare. În treacăt fie spus, la ora aceasta avem zeci de mii de arbori cotiți, fisurați și așteptîndu-și reparatorii. S-a vorbit în presă, s-a discutat în multe săli de ședințe la diverse ministere. Dar ing. P. Buleci nu a fost încă crezut și nici tehnologia sa nu a putut fi asimilată, valorificată și — poate vorbesc cu bănat — generalizată în atîtea și atîtea locuri care o așteaptă. Nu s-a acordat nici măcar brevetul firesc pentru o mare invenție românească !

În sfîrșit, să nu mai lungesc vorba, voi pomeni încă un singur caz. Dr. Octavian Udriște este autorul mai multor lucrări cu caracter medical în care a încercat să demonstreze și să convingă pe confrații săi asupra unei teorii frumoase, originale cu privire la geneza bolii canceroase. În esență, dr. O. Udriște susține că germenii acestui flagel, ai acestei necruțătoare boli, care face ravagii tot mai mari și nu poate fi încă stăvilită, sînt de fapt, în realitate, o seamă de „gene ancestrale" care, de regulă, stau în latență atîta vreme cît sistemul nostru de apărare biruie agresiunile interne și externe organismului viu. Cînd aceste oncogene (ancestrale) sînt derepresate, adică readuse în faza activă, începe procesul de malignizare celulară și apoi se ajunge la boala generalizată.

De ani și ani, dr. O. Udriște bate pe la multe porți științifice și de profil medical, dar răspunsurile primite sînt fie evazive, fie surprinzător de dezinteresate. Descoperitorul nu e crezut, se spune despre el că „face pe deșteptul", că n-o fi el buricul pămîntului care poate să o ia înaintea atîtora, mult mai bine pregătiți, mult mai bine echipați, de aici și mai ales din alte părți !

Am pe masă un impresionant număr de articole privind oncogenele — genele responsabile de cancerizarea celulelor. Iată un singur extras din lucrarea unui competent grup de specialiști, în frunte cu dr. H. Land, publicată la 16 noiembrie 1983 în revista Science : **„Pînă în prezent au fost descoperite peste 24 de protooncogene** (adică gene ereditare primare, pe care dr. O. Udriște le-a numit gene ancestrale — n.n.), **atît prin studiul retrovirușilor cît și prin utilizarea transferului de gene... Cel puțin cinci mecanisme distincte se consideră responsabile de transformarea acestora în oncogene active."** Iată acum ce susține dr. O. Udriște, încă din 1982 : **„Genomul nuclear** (substratul eredității noastre — n.n.) **are dublă provenință filogenetică, fiind alcătuit din gene ancestrale** (gene latente — n.n.) **aparținînd filogenezei anaerobe și gene specifice** (gene active — n.n.) **aparținînd filogenezei aerobe... Ținînd seamă că toate celulele normale conțin un potențial malign (principiul proliferării) stocat în fracțiunea genică nucleară anaerobă, rămîne fapt de netăgăduit că transformarea neoplazică (malignizarea, cancerizarea) celulară înseamnă derepresia și exprimarea acestor gene ancestrale (anaerobe, arhaice)... neexistînd decît o singură origină a genelor oncogene** (se înțelege, active — n.n.) **și anume secvența nucleică ancestrală din genomul nuclear al oricărei eucariote** (ființe — n.n.) **vii, sănătoase."** Și pentru a pune punctul pe i, să mai reproducem unele concluzii ale aceleiași reviste Science, numărul din 17 februarie 1984 : **„Dovezile implicării oncogenelor ca și cauze ale cancerelor umane, deși încă disparate, în ultimii ani s-au acumulat cu repeziciune..."**

Toate cele amintite anterior mă conduc la o întrebare firească : oare ne mai putem permite să lăsăm istoria să se repete ? ! Personal, cred că avem toate motivele, toate condițiile create și întreaga forță de acțiune la dispoziție prin care să facem ca toate marile valori ale creației românești să-și găsească drum, cît mai repede, cît mai eficient către lumină și împlinire, chiar dacă există încă sceptici și răuvoitori pe lume, chiar dacă alții, de cine știe unde, nu ne vor binele. Noi trebuie să ni-l vrem !

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU ■

A apăra tezaurul național de inteligență

Sărbătoare la Petroșnița

După Caransebeș, colinele blinde ale Banatului au o ezitare și prima așezare care-și face loc, împingînd parcă dealurile la o parte, se numește Petroșnița. Satul nu e situat chiar la șoseaua națională, și un drumeag, bătut de vite și de cai care pune la grea încercare civilizația automobilului, te duce pînă la un pod uitat de timp, ce plînge din toate traversele lui reumatice. Podul vechi poate n-ar trepida și n-ar geme atît de dureros, suportînd cu umilință tăcută toate traversările, dacă lîngă el nu s-ar înălța suplă și imposibilă silueta de beton armat a altuia nou, semn că lui ! se apropie inevitabil sfîrșitul. Lăsînd în urmă tristețea podului, satul te primește suspicios cu casele adunate una într-alta, cu ziduri severe, înalte, ferestre cu obloane și porți ferecate, pe lîngă care treci recules, încît, ajungînd în centru unde se deschide o perspectivă mai largă, ai senzația că ai depășit o mică aventură. Și toată înfrigurarea se împrăștie treptat atunci cînd dai de oameni care te întîmpină cu gralul lor blajin, cu vorbe calde, cu gesturi tandre.

La Petroșnița se adunau în ziua aceea fiii satului, mai bine zis intelectualii, căci ceilalți nu părăsiseră satul, și cei care rămăseseră, în frunte cu primarul, se străduiau să-i întîmpine sărbătorește pe oaspeți, să-i facă să se simtă „ca acasă". Venisem împreună cu Simion Mihuț, anticar bucureștean, cel mai renumit în branșa sa, și cu Iosef Imbri, directorul Bibliotecii județene din Reșița care patrona oarecum întîlnirea. Iordan Gheorghievici, primarul, l-a invitat pe toți într-o sală a școlii și acolo a adus o mămăligă fierbinte, o brînză de oaie și o țuică așa cum se face la ei, și oamenii s-au dezmorțit de frig, au închinat un pahar pentru regăsire și s-au întins la vorbă.

Satul ăsta nu fusese bogat, își amintea Simion Mihuț, adică erau cîțiva cu foarte mare stare, iar ceilalți o duceau de la o zi la alta. Ca să facem școala trebuia să muncim în casa învățătorului, dar acesta era un om bun și drept, ne mai atingea cu ciomagul, dar am ieșit oameni din mîna lui. Și toți au privit spre capul mesei unde trebuia să se afle acum pensionarul Ilie Bugariu prin mîna căruia trecuseră fără excepție, dar acesta lipsea. Poate că era bolnav. Iar eu, reia Simion Mihuț, cînd am plecat din sat n-am mai revenit patru ani, căci orgoliul mă împiedica să vin acasă cu un costum ponosit. Și cînd, în sfîrșit, m-am întors prima oară, casa mi se părea că scăzuse. Iar acum prea s-au înstărit toți ăștia, zău dacă nu mi-ar fi plăcut satul mai arhaic. Și rîde. Rîd și ceilalți. Școala a fost placa turnantă a obștii noastre, intervine Aurel Isac, directorul ei. Se zice că satul ar data din secolul al XV-lea, dar despre școală avem precis un document din secolul al XVIII-lea. Să vă arăt ! Și vine cu un album impresionant, adus la zi. Văd o clădire modestă care cu greu ar putea rivaliza cu gospodăriile de azi. Ce știți dv. ce-a fost aici ? mi se adresează un bătrîn cărunt. Mai întîi a fost o închisoare crăiască, o catană stătea în spatele obloanelor și dacă treceai fără să saluți clădirea primeai 25 de nuiele. După Unire am fi putut s-o dărîmăm ca să ștergem amintirea, dar ce sens avea ?, tot moșii noștri o făcuseră. De-abia prin '36 am dărîmat-o, îl completează Aurel Isac, eu eram pe-atunci învățător, și ce chin a fost. Buldozerul nu putea să tragă pereții și a trebuit să scoatem cărămidă cu cărămidă. Iar cărămizile le-am folosit la școala cea nouă, însă pivnița am păstrat-o... Se întrerupe și scoate un oftat adînc, spre nedumerirea mea, apoi, aproape șoptit : aici aș vrea să facem un muzeu al satului nostru. Ceilalți îl aprobă prin priviri și tăcere. Frumoasă idee pentru lucrători ai pămîntului să-și strîngă tradiția în inima lui. Și ce tradiții sunt pe-aici ! Am aflat de niște obiceiuri folclorice originale, cum ar fi „măsuratul oilor" care a luat medalia de aur la „Cîntarea României" sau „mătcălăul" prin care două fete devin surori, sărutînd o ramură de măr înflorit. M-a impresionat propensiunea oamenilor pentru cultură, o clipă am fost gata să-i socotesc niște contemplativi.

Dar astea sunt o mică parte a timpului nostru, m-a lămurit primarul. Oamenii noștri sunt cei mai harnici din România, ei lucrează la două întreprinderi deodată ?!? Să vă explic, ei se angajează pe la Reșița sau Caransebeș, dar nu-și uită niciodată pămîntul. Trebuie să fii de-al locului ca să poți înțelege. Să vii din schimbul trei, să tragi un pui de somn, iar apoi să mergi cîțiva kilometri și să tragi o coasă sau să pui plugul în brazdă. Pentru pămînt n-ai nevoie de cărți, semnele naturii îți spun totul. Important e să nu fii în urmă căci te rîde satul și aici e o concurență teribilă pentru întîietate. Tot ceea ce am construit, intervine Magdalena Tiron, secretara cu probleme de propagandă, numai oamenilor îi se datorează : și căminul cultural, și școala și ne zbatem să obținem aprobare de ciment pentru drumul ăsta care ne mănîncă sufletul, și de ce n-am avea apă curentă și canalizare ?

Am vrut să mai întreb ceva despre case, dar n-a mai fost nevoie. În noaptea aceea, am mers la Miron Băcilă. El este inginer la Reșița, inginer în sudură, dar lucrează și pămîntul, două meserii aproape cosmice și totul a început să se lege. Și casa lui uriașă și gustul pentru frumos. Camerele erau înalte, cu zugrăveli în culori pastelate, cu lambriuri și sobe strașnice, cu mobilier de lemn masiv, cu covoare de lînă și cergi. Fiecare avea perdele și draperii, pe mese erau macrameuri și vaze cu flori aranjate parcă pentru eternitate. Am căutat cu înfrigurare celebra scenă a răpirii din seral, cel mai frecvent kitsch al caselor țărănești și n-am găsit-o. N-aveam ce să-i reproșez. În grajd se aflau două juninci, o iapă albă și un cal sperios. Nu l-am întrebat cîți porci, oi și găini are, prea aș fi semănat cu cei de la recensămînt, dar sunt convins că nu-i lipseau. L-am întrebat pe Miron Băcilă dacă își dă seama de averea pe care o are și ce s-ar întîmpla dacă i-ar dispărea într-un accident. Iar el, fără să-mi dea un răspuns precis, mi-a servit o parabolă, și-anume, cazul unui individ numit Todică, un tip avar, care, complexat de ceea ce a strîns, s-a sinucis. N-am putut decît să-i răspund : noapte bună !

A doua zi, prima imagine care mi-a ferecat retina a fost o femeie cu basma, cu bluză neagră și rochie în patru cîini care mulgea vaca. Femeia aceea avea o poziție atît de dreaptă, lucra atît de detașat și cu grație, încît animalul privea mirat, inconștient poate la ceea ce i se întîmplă. Apoi femeia a fiert laptele și mi l-a pus pe masă alături de o cafea autentică și amară. Gesturile ei erau precise și ferme, eficace dar tăcute, și aștepta poate să-i laud iscusința, dar ochii ei cu noblețea ridurilor mă fascinau într-atît încît nici n-am reușit să-i spun sărut mîna, frumoasă doamnă. Era mama lui Miron Băcilă.

Furați de viață și de obligații a trebuit să ne prezentăm în lume. La cămin cultural avea loc o festivitate și oamenii au alcătuit un program fastuos, încercînd să scoată în evidență ce aveau ei mai grozav. Aici am descoperit însă alte valori. Lujeri mici îmbrăcați în costume populare, parcă prea serioși pentru fapta lor simplă, așteptîndu-și inocenți rîndul — erau copiii. Cîneva de-al locului s-a făli chiar că acești copii ar fi cei mai frumoși din țară, și m-am îndoit pentru că toți copiii românilor sunt frumoși.

Mai veniseră cîțiva oameni din depărtări și s-a făcut o masă mare pe care s-a etalat tot belșugul satului. Erau însă destui de puțini cei care putuseră să sosească. Viața îi răvășise pe tot cuprinsul țării, dar acolo unde ajunseseră tot satul lor îi reprezentau, și ei vroiau să fie fruntea cum se cheamă la bănățeni. Și-am aflat că de la 300 de case, cîte avea satul, se ridicaseră aproape 100 de intelectuali și toți erau directori, medici renumiți, ingineri, profesori, iar dacă ar fi revenit cu toții ar fi făcut din satul lor un oraș care trebuia să fie neapărat primul. Dar așa le-a fost destinul și cei care reușiseră acum să-și revadă obîrșia se veseleau cu toț satul și cred că erau fericiți. La Petroșnița era sărbătoare.

IULIAN COSTANDACHE ■

O posibilă poartă spre univers

Ciulnița, 5 minute!

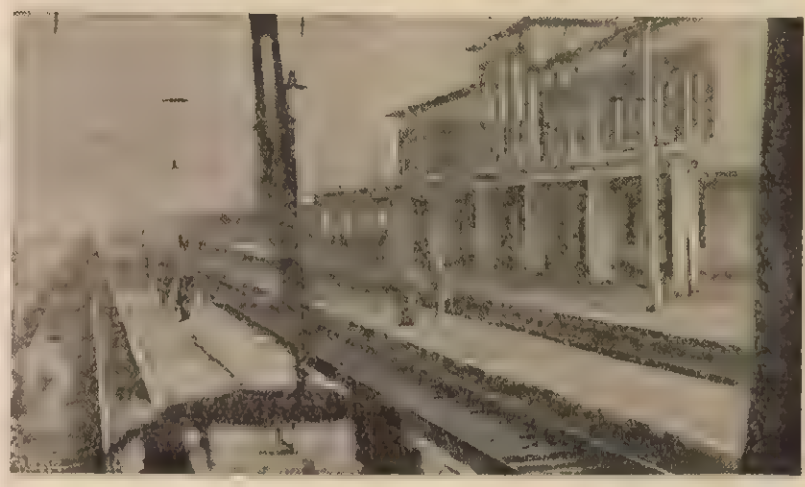

Pe cînd apărea gara Ciulnița pe harta căilor ferate, prin 1889, era poate un capăt de lume. Cea mai apropiată așezare omenească se afla la vreo 20 de kilometri. Satul Ciulnița de lîngă Slobozia, undeva în mijlocul Cîmpiei Bărăganului.

Între timp, oamenii s-au mai apropiat de gară și mica stație a devenit Complexul feroviar Ciulnița, locul unde robotesc zilnic peste opt sute de feroviști, fiind acum unul dintre cele mai importante noduri de cale ferată. Stația Ciulnița este cu siguranță o poartă prin care trec toți acei care, din toate colțurile României, se îndreaptă spre litoralul Mării Negre. Și poate că puțini dintre cei care zăbovesc în Ciulnița doar cîteva minute, cît oprește trenul în gară, știu că trisjul — ce își va îmbogăți, în curînd, numărul de linii și va fi mecanizat, devenind unul dintre cele mai mari din țară —, prelucrează două mii de vagoane pe zi, echivalentul a 25 de trenuri ce se formează aici.

Regulatorul de circulație dirijează, tot din Ciulnița, pe parcursul a 154 km și 26 stații, trenuri ca alcătuiesc, pe magistrala 8, și secții adiacente, cel mai intens trafic din țară sau chiar din Europa, 240 de trenuri de marfă și călători pe zi, în graficul de circulație. Dar cîte nu s-ar mai putea afla dincolo de pragul celor cinci minute în gara Ciulnița, ce constituie parcă o poartă spre univers.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

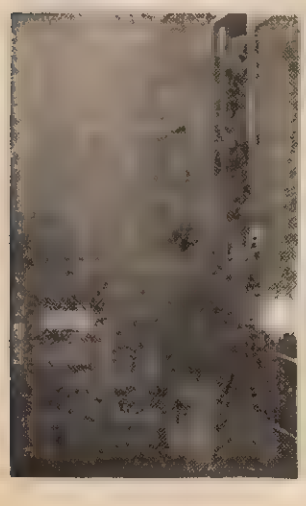

Acceleratul 827 pleacă peste cinci minute, de la linia a II-a, în direcția : Feteşti, Medgidia, Constanța. Persoanele care au condus pe călători la tren sînt rugate să coboare din vagoane !

Cu simțul datoriei față de cetățean

Lumea e doar varietate și descoperire

● Vile pentru specialiști ● Importanța reparațiilor capitale ● Eveniment la Cîmpina ●

Bucuria unui oraș

— Tovarășe Alexandru Toma, după cum se știe, sînteți directorul coordonator al spitalului orășenesc din Cîmpina. Astăzi, simbătă, 15 decembrie 1984, după cum se agită lumea, după forfota care-i în oraș, se pare că i o zi mare și importantă. Despre ce este vorba ?

— Într-adevăr, 15 decembrie este una din cele mai frumoase zile ale mele. Și nu numai a mea ci și a tuturor, cred că nu exagerez, cadrelor medicale din orașul nostru. Este vorba de darea în folosință, la scurt timp de la marele forum al comuniștilor, a noului spital orășenesc, cu 440 de paturi.

— Dacă ar fi să dezvoltăm acest lucru, ce ne puteți spune ?

— Spitalul, ridicat într-un timp record, completează zestrea arhitectonică a orașului. Adică, spus cu alte cuvinte, păstrînd binecunoscutul stil al orașului nostru, edilii, care s-au ocupat de proiectarea și de construirea spitalului, au avut grijă să fie același ton arhitectonic. Spitalul înglobează cinci secții principale. Secția de chirurgie-ortopedie-traumatologie cu 100 de paturi, obstetrico-ginecologie cu 100 de paturi, nou-născuți 50, interne 70, pediatrie 100, cardiologie 20. Sper să nu fi sărit nimic. De asemenea, cît se poate de curînd, o să mai apară încă 20 de paturi la anestezie și terapie intensivă. Toate acestea vin să completeze zestrea noastră care este formată încă din 730 de paturi. Este vorba de cel de boli infecțioase, O.R.L. și altele.

— Înțeleg că acest spital a apărut ca o mare necesitate.

— Desigur. Orașul nostru este de structură muncitorească. Dar el reprezintă și o poartă, s-o spunem așa, către zona de munte. Noul spital din Cîmpina va deservi o zonă destul de mare care începe de la Sinaia și pînă la Bucov. Spus altfel zona principală a Văii Prahovei. La toate acestea se mai adaugă și un foarte mare număr de comune și sate montane. Tradus în număr de locuitori asta înseamnă peste 120.000. În acest context indicatorii activității noastre vor fi îmbunătățiți. Dacă pînă acum, pentru întreaga noastră activitate, spitalul din Cîmpina a ocupat primul loc în întrecerea socialistă și am fost onorat cu „Ordinul Meritul sanitar grupa a III-a" se înțelege că noua structură, prin darea în folosință a noului spital, va reprezenta un pas înainte asigurînd o eficiență mai mare a muncii. Pentru noi, cadrele medicale și sanitare din Cîmpina, este un îndemn de a face totul pentru sănătatea și vigoarea locuitorilor acestor meleaguri, așa cum dealtfel se desprinde din indicațiile conducerii de partid și de stat. Sîntem bucuroși că trăim această epocă de împliniri. Personalul medico-sanitar este complet, calificat și, nu greșesc dacă spun, foarte bine pregătit profesional. Medici de înaltă calificare, patru doctori în științele medicale, medici primari, medici specialiști, cu îndelungată practică în spitale, cadre medii cu experiență, personal auxiliar care lucrează cu dăruire reprezintă cei care întind mîinile în orice clipă, bolnavilor. Dotarea este nouă și modernă.

— În legătură cu activitatea de cercetare ce ne puteți spune ?

— Considerăm că este necesar ca pe viitor să fie create condiții corespunzătoare pentru desfășurarea cercetărilor. În primul rînd este vorba despre activitatea mult cunoscută și comentată a doctorului Florea Dinu. Dacă pînă acum au fost divergențe din mai toate părțile în momentul de față trebuie date soluții ca oamenii suferinzi, care se adresează doctorului Florea Dinu, să poată beneficia de condiții satisfăcătoare în desfășurarea tratamentului încă, pînă la ora actuală, în experiment. Considerăm necesar să folosim sprijinul forurilor competente, în special al Academiei de Științe Medicale, ca rezultatele activității medicului Dinu, om cu înclinații deosebite spre cercetare, să fie recunoscute pe plan național. Metodele sale trebuie să fie extinse și în alte unități pentru ca bolnavii cu paralizii faciale, nevralgii de trigemen și cu alte asemenea afecțiuni să poată fi ajutați în mod concret.

— Foarte frumoase cuvinte. Îmi pare rău că nu sînt și alți colegi de redacție ca să poată auzi aceste lucruri chiar din gura dumneavoastră. Mă tentează chiar să fac o fotografie cînd vă îmbrățișați.

— Se poate și așa. Noi doi, pe lîngă faptul că am fost colegi de facultate, am fost și îmi place să cred că am rămas, în continuare, prieteni. Discuțiile contradictorii, micile sau marile neînțelegeri hărțuirile și multe altele vreau să le consider, din acest moment, un capitol al trecutului. În acest sens, chiar lîngă centrul doctorului Florea Dinu, prin mutarea unui număr de paturi acestea vor fi date cunoscutului specialist. Și cu asta sper ca incidentele să se termine. Și, dacă îmi este permisă o metaforă, pot spune că acest spital a adus liniștea și la Cîmpina...

Arhitect Eugeniu Damian de la Institutul de proiectări Prahova : „În ultimii ani s-a pornit curajos în a schimba fața orașului Cîmpina care, în momentul de față, se încadrează într-un specific montan. Am avut o mare șansă, tînăr fiind, să mi se încredințeze proiectarea spitalului. S-a muncit (arhitect Ion Lucinescu, Elena Iliescu — ing. rezistență, Eugen Petrescu — ing. instalații, Ion Gheorghe — ing. instalații sanitare și tehnician Dumitru Duțu) un an și jumătate. S-a căutat ca noua clădire a spitalului să se alinieze în această arhitectură a orașului Cîmpina fiind comparat de noi ca o mașină funcțională. Este o clădire modernă și unde, credem, nu s-a făcut nici un fel de rabat la calitate. O altă șansă de-a noastră a fost faptul că am întîlnit aici un grup de constructori foarte bine pregătiți și care au muncit cu dăruire".

Petre Cîmpeanu — primarul orașului : „Chiar în revista „Flacăra" am văzut un grupaj de reportaje : A fi revoluționar astăzi. Ei bine, în Cîmpina există un climat muncitoresc. Zilnic aproape două sute de oameni, fără insistențe, veneau de munceau la spital. Dorina Aldea, secretara consiliului orășenesc al sindicatelor, în fiecare dimineață îmi spunea : tovarășe primar și muncitorii de la cutare întreprindere doresc să vină să dea o mînă de ajutor la spital. Astăzi avem ce să le dăm de lucru sau lăsăm pe mai tîrziu. Cînd au venit niște reprezentanți de la Ministerul Sănătății au zîmbit cînd au auzit că noi îl dăm gata la sfîrșitul anului. S-a muncit, vă rog să mă credeți, de multe ori, și pînă la miezul nopții".

Doctor Florea Dinu : „Este o bucurie la care participăm cu toți. S-a reușit un mai vechi gînd de-al nostru de a uni cadrele sanitare într-un singur loc. Visez să muncesc între pereții acestei superbe clădiri. Promisiunile făcute astăzi mă bucură și reprezintă o punte de colaborare între centrul nostru și celelalte cadre medicale avînd un singur scop : ajutarea sufletelor bolnave. Mulțumesc conducerii de partid și de stat pentru ceea ce s-a făcut la Cîmpina și doresc prin cercetarea și munca noastră să facem din orașul Cîmpina un important punct al sănătății pe harta țării noastre".

Constructor Ion Damian — directorul antreprizei Cîmpina : „A fost cel mai mare examen al nostru. Altceva n-aș putea să mai spun. Dar, dacă tot trebuie să spun ceva atunci vă rog să scrieți numele celor care au muncit : ing. coordonator Ion Fluieraș, șef de brigadă Gheorghe Tudor, ing.-șef Helmuth Ziegler cît și muncitorii Gheorghe Toader, Dorin Turtună, Grigore Ginju, Mihai Davidescu, Gh. Dobre, Cornel Călugăru, Ion Dragomir cît și ing. Dumitru Maier și electronistul George Adomnica de la beneficiari".

SORIN POSTOLACHE

„Un ICRAL este service-ul zestrei edilitare a unui oraș"

— Bună ziua, tovarășe director, vă regăsesc, iată, după cîți ani ?, pe dumneavoastră în același birou, ICRAL-ul „Pajura" pe aceeași stradă, strada cu cel mai inspirat nume — Frumoasă — din centrul Capitalei. Prin urmare, cu ce-ați vrea să începem ?

— Să vă răspund că era acum 5 ani, cînd mi-ați luat primul interviu și că împlineam, pare-mi-se, 5 ani în această funcție.

— Asta nu mi-ați spus atunci, vă felicităm călduros acum, pentru aniversarea unui deceniu în fruntea unui ICRAL din Capitală, tipul cel mai dificil de întreprindere. Cum ați rezistat ? Nu zîmbiți atît de ironic, chiar vă rugăm să răspundeți.

— Nu zîmbesc ironic, zîmbesc gîndului meu, căci mă întreb și eu uneori, cum mai rezist. Am rezistat fiind corect și exigent în primul rînd cu mine, apoi cu oamenii din subordine, corect și răbdător cu cetățenii. Am rezistat fiindcă n-am fost niciodată o mimoză de birou, am luat-o de jos, am fost maistru, diriginte, proiectant, șef secție, șef serviciu, inginer șef și, de 10 ani, director. Viața mea se reduce la un singur cuvînt — muncă! Sigur, un ICRAL este o întreprindere foarte grea, nu există alta să lucreze ca noi, tot timpul sub vitrină, toată lumea privește înăuntru și fiecare judecă, mai ales în raport cu interesul său și la nivelul său de înțelegere.

— Înțelegem, tovarășe inginer ȘTEFAN CĂLDARE, ce alte cuvinte ne invitați să privim prin această mare vitrină dincolo de lucrurile pe care le vede toată lumea și să ne lămurim ce înseamnă ICRAL „Pajura" la finele anului 1984.

— Ca orice Întreprindere de construcții, reparații și administrație locativă, și a noastră este o stație-service a unei importante părți din zestrea edilitară a Bucureștiului, de conservare și menținere a construcțiilor ei și ca atare a atmosferei, a specificului și istoriei — prin urbanismul său — a primului oraș al țării. ICRAL „Pajura" administrează un fond locativ compus din peste 3 430 imobile iar valoarea acestui fond locativ depășește 21 de milioane lei și intră în relații cu peste 36 100 titulari de contracte. Pentru buna întreținere și reparare a acestui fond locativ s-au alocat aproape 23 milioane lei iar pentru satisfacerea solicitărilor directe ale populației avem un plan de 11 260 000 lei. Întreprinderea și-a diversificat de mai mulți ani preocupările, execută și lucrări pentru unități sociale și economice din sfera Consiliului Popular al Municipiului București. Aș putea exemplifica prin cîteva obiective finalizate anul acesta și care pot constitui o bună carte de vizită pentru orice antreprză de construcții-montaj. Cele 3 vile destinate specialiștilor din comuna Mogoșoaia, construcțiile zootehnice de la Otopeni și Găneasa — la Otopeni am executat grajduri ultramoderne pentru vaci lar la Găneasa o creșcătorie de rațe cu incubator și instalații de ventilație —, instalația de biogaz de la C.A.P. Buftea, stația de pompare pentru irigații de la Snagov, recuperatoarele de căldură de la Întreprinderea „Cesarom", cu ajutorul cărora o cantitate importantă de energie din procesele tehnologice se recirculă la încălzirea apei necesare grupurilor sociale, fără alt consum de combustibil...

— Aveți atîția muncitori specializați ?

— Avem atîția cîți avem, 826 de oameni ai muncii productivi, dar muncitorii noștri știu să facă de toate. De multi ani ne preocupă policalificarea și ridicarea calificării meseriașilor, așa încît nu mai sînt, tot cam demult, priviți cu prejudecată cum că, dacă sînt de la ICRAL nu pot fi de elită. Ne-am străduit să-i permanentizăm...

— Chiar ? Ați scăpat de fluctuația ce părea iremediabilă în construcții ? Cum ?

— Chiar ! Prin mai multe mijloace. În primul rînd, prin faptul că le-am asigurat condiții mai bune de muncă și de viață. Dacă înainte nu se acorda un apartament pentru lucrătorii de la asemenea întreprindere, am reușit să ne facem înțeleși de forurile noastre superioare și am acordat în acești zece ani circa 300 de locuințe muncitorilor noștri. Nu întotdeauna cele mai bune, unele de pe la mișcarea a II-a, însă oamenii au fost mulțumiți și s-au legat de locul de muncă. Apoi, grație dotării tehnice, am ajuns la 14 000 lei productivitate pe om, față de 7 000, acum 6 ani. Nu se mai rașchetează manual parchetul, nu se mai dau manual găurile în ziduri, suprafețele mari de tencuieli se execută, de asemenea, mecanizat..., și numai pe ici pe colo la clădirile modeste, mai puteți vedea femeile care mai trag la fringhie cu scripetele materiale de construcții pentru cei care lucrează la fațade, la cornișe, pe acoperișuri. Ne-am organizat — sîntem singurii din Capitală — un atelier de ventilație, cu un număr mic de muncitori, conduși de un bun meseriaș, șeful de echipă Ștefan Erbașu, care se ocupă de refacerea și întreținerea instalațiilor din întreprinderi și locuri de muncă specifice, cu degajări de noxe, poluanți, temperaturi ridicate, restabilesc microclimate. Ne-am mai organizat și alte ateliere pentru prestări servicii către populație — unul pentru geamuri și oglinzi, altul de ornamentații și stucaturi pentru interioare, altul pentru antene colective și reparații TV și chiar un service auto. Sînt sectoare care ne aduc venituri importante. Un ICRAL tinde să devină azi o microuzină de servicii pentru populație.

— Ceea ce este foarte normal, pentru civilizația noastră modernă serviciile, cărora sociologii lumii le-au și găsit o definiție indicativă, „a gulerelor albe", reprezintă al treilea sector al economiei. Să revenim, totuși, la activitatea principală și „tradițională" a ICRAL-ului. Ce-ați făcut anul acesta pentru locuințele zonei ce o administrați ?

— Peste 70 de reparații capitale, din care doar cu 5 trecem și în 1985, fiind contracte pe 2 ani, și peste 250 prestări construcții, cum denumim sintetic toate genurile de lucrări, de întreținere a apartamentelor și locuințelor — zugrăveli ; refaceri de sobe, și revizii de cazane pentru ridicarea randamentului, reparații acoperișuri etc., etc. Am executat un număr important de refaceri de fațade ; am reînnoit artera „Grivița", partea nouă care a și împlinit 25 de ani, de asemenea zona mai demult construită a Bd. 1 Mai, am refăcut integral Piața Buzești, respectîndu-i întocmai arhitectura, ca și imobilele de pe str. Nuferilor și din perimetrul adiacent..., în totalitate peste 70 000 metri pătrați. Nu mai lucrăm cu Vinarom, ci cu materiale rezistente, cu praf de piatră, cu componente naturale și solide menite să dureze dar și să creeze o altă atmosferă străzii, să înnobileze estetica orașului.

— Și totuși, tovarășe director aveți un număr considerabil de sesizări și o agendă foarte încărcată în zilele de audiențe. Cu ce probleme vin cetățenii la dumneavoastră, ce-l nemulțumește pe locatarul din zona administrată de ICRAL „Pajura" ?

— Probleme au fost și vor fi întotdeauna, unele obiective, altele subiective. Este adevărat că cetățeanului nu poți să-i justifici faptul că nu i-ai terminat la timp o lucrare deoarece n-ai avut materiale, de pildă. Sigur că da, nu putem spune că la noi lucrurile merg ca pe roate, că muncitorii au ajuns perfecți și de cea mai înaltă conștiinciozitate, nu spunem că se respectă întru totul termenele contractuale, că lucrările executate ar fi peste tot de cea mai bună calitate, nu spun că nu mai există neglijență și risipă de materiale, puncte de lucru și chiar șantiere slab organizate — toate acestea sînt preocuparea noastră permanentă, a cadrelor de conducere, a organizației de partid și a sindicatului, a specialiștilor noștri, arhitecți, ingineri, economiști — dar dacă fiecare cetățean ar putea să fie cel puțin o zi director de ICRAL, sînt convins că relațiile reciproce ar fi mult mai bine. Că numărul sesizărilor și al celor veniți în audiență s-ar reduce într-o proporție considerabilă. Nu numai că ne-ar înțelege și greutățile — anul acesta, cu toate repartițiile primite, deși se cunoaște că activitatea ICRAL-urilor s-a diversificat și a evoluat atît sub raport cantitativ cît și al calității și tipurilor de lucrări la care sînt solicitate, furnizorii nu ne-au onorat nici 30 la sută din volumul necesar de materiale, ca bitum, carton, cositor, iar vopsea n-am avut deloc —, dar poate și-ar cunoaște mai bine și obligațiile. Unii solicită, chiar cu foarte mare insistență, chiar aroganță, încredințați că li se cuvine, să le înlocuiești lucruri pe care ei le deteriorează. În apartamente ca obiecte sanitare, boilere, cîntare etc., ori să le execuți pe gratis zugrăveli ori vopsitorii la părțile comune deși legea a statuat foarte bine în sarcina cui revin. Cei puțin 30—40 dintre cei care sosesc în audiență ar putea să plătească. Totuși, dăm o mare atenție scrisorilor și sesizărilor cetățenilor și sîntem deseori analizați de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1, căruia aparținem și să știți, nu sîntem deloc tratați cu menajamente.

— Sîntem absolut convinși că vă zbateți pentru prestigiul acestui ICRAL, cei 10 ani în funcție o dovedesc, precum și faptul că încheiați anul 1984 cu toți indicatorii de plan îndepliniți, așa că, descreștiți-vă fruntea și să vă punem o întrebare mai extraprofesională. Aveți copii ?

— Singurul meu fiu, Valentin Căldare, va fi la anul inginer constructor, alegîndu-și profesia tatălui său — instalațiile.

CICI IORDACHE-ADAM

Cer senin în Moldova de sus

Țara după Congres

● Un om salutat cu respect ● Bucuria în 30 000 de chipuri ● „Arta de a face pîine" ●

La Fălticeni e cer senin, pămînt uscat, iarnă blîndă, din păcate fără zăpadă, orașul pare rupt în două, de o parte agonia vechilor cartiere de negustori, înghesuite, meschine, cu prăvălii scunde, cu terase sprijinite în stîlpi de lemn, cu ferestre pline de flori de petrol, pe de altă parte orașul arhitecturilor cubiste, cu blocuri din beton, lemn și sticlă, cu balcoane largi, cu belvedere, cu flori pe marginea străzilor largi, europene, cu tei proaspăt plantați, cu magazine universale și așa mai departe. Imaginea vă e familiară din orice alt oraș ați privi spre Fălticeni. Deocamdată nu se poate mîndri cu o arhitectură adaptată stilului vetrelor de nord ale Moldovei, nu are atmosferă de stațiune balneară sau pur și simplu de odihnă, dar e un oraș deschis tuturor experimentelor novatoare, un oraș care se trezește din amorțeala secolelor la un nou puls vital. Înțeleg de ce fălticenenii au construit atîtea magazine universale, încăpătoare, pe mai multe planșee, cu mărfuri expuse somptuos. Ei au oroare de vechile dughene, de vechile magazine de mărunțișuri, de vechile băcănii în care găseai tot ce-și poate imagina un om, de la un ac de cusut pînă la o mașină de tăiat lemne; ei vor acum comerț cu perspectivă largă, mondială, și dacă vechiul tîrg delirant din podișul acesta scăldat de soare dar și bătut de vînturi bezmetice, se afla în legături comerciale cu Asia Mică și Europa Centrală, printr-un schimb de mărfuri care amintea accentuat de trocul primitiv, acum orașul se află conectat la marile circuite economice internaționale și exportă în paisprezece țări din lume, între care Franța, Anglia, R.F. Germania, Statele Unite ale Americii, Canada, sau, în est, în Uniunea Sovietică și în China, mărfuri dintre cele mai diferite, de la produse chimice la țesături, covoare persane, mobilă și sticlă.

Primarul orașului, tovarășul Costică Artenie, nu-și merită numele trecut la diminutiv. E un bărbat bine clădit, frumos, cu părul cărunt ca o torță, cu ochii albaștri, cu un surîs luminos, tonic, molipsitor de tonic, extrem de expresiv și de convingător în limbaj, înzestrat cu o inteligență și cu un simț de orientare în timp și spațiu demn de o enciclopedie practică, un activist de partid dintre aceia care se declină la superlativ. Un om pe care îți vine să-l aplauzi, ca la scenă deschisă, pentru modul în care gîndește și acționează, și chiar îi aplauzi ori de cîte ori îi scapă de sub cenzura unei modestii țărănești o vorbă de duh și un titlu de glorie. Face parte dintre acei fălticeneni care își aduc aminte cu un frison de anii războiului și de foamete, de anii triști ai fronturilor rupte, de amenințarea cu moartea, de lupta telurică pentru a supraviețui, într-o mizerie salvată de la catastrofă numai prin forța oamenilor de a rezista în fața celor mai neașteptate și crude încercări, în vremea cînd prosperau praful și pulberea, cînd se brăneau cu rădăcini și, rar, cu un vînat scheletic. Dar își aduce aminte și de aerul de falsă bunăstare dinainte de război, de orașul în care mai mult de jumătate din locuitori purtau uniforme militare, de oamenii care trăiau între bilciuri de toamnă, de iarnă, de primăvară sau de vară, cînd lumea se învîrtea în jurul lor ca un carusel, în umbra căruia înfloreau febra tifoidă și holera. Consideră că e un caz fericit : e primar în orașul în care a copilărit, în care a crescut cu întreg cortegiul de crize specifice adolescenței, apoi a devenit un tînăr printre alții dar cu o foame de a ști și de a se instrui, a se desăvîrși ca om, ca spirit, ca viziune asupra lumii, care l-au scos în evidență și l-au făcut purtător de cuvînt al celor care luaseră cu asalt primăria și instalaseră în orașul lor primul „guvern comunist". Astăzi, cînd trece pe stradă e salutat de aproape toți oamenii întîlniți întîmplător. Am observat : e salutat cu respect, dar nu cu un respect rece, indiferent, ci cu admirație și cu multă căldură prietenească.

Orașul a fost într-adevăr un oraș de negustori, un oraș-tîrg prin care migrau mărfuri dintre cele mai extravagante, dinspre cele patru vînturi, oraș plin de prăvălii minuscule, de piețe de vite, de circiumi și hoteluri insalubre, dar a fost și un oraș în care a prosperat la un moment dat cultura, centru intelectual care a dat țării și istoriei personalități de seamă printre care îi amintim aici pe Sadoveanu, Beldiceanu, Nicu Gane, Al. Lambrior, Artur Gorovei, Matei Millo, Maria Cantacuzino, Ion Dragoslav, Eugen Lovinescu, Nicolae Grigoraș, Dimitrie Leonida, Virgil Tempeanu, G. T. Chirileanu, Horia Lovinescu, Ion Irimescu, Jules Cazaban, Grigore Vasiliu-Birlic și mulți alții. Și atunci de ce acest oraș a rămas, de-a lungul anilor, un tîrg modest, un tîrg patriarhal și de pensionari ? Pentru că, spune primarul, în acest oraș din vecinătatea imediată a Bucovinei totul „se vindea și se cumpăra" dar capitalul se investea în alte părți, așezarea aceasta fiind considerată doar o reședință de afaceri, de schimburi de mărfuri și mai puțin un loc de staționicie și de civilizație imediată. Orașul trăia, după spusele martorilor acelor vremuri, mai ales în zilele de tîrg, de bilci, ca într-un sezon de vînătoare de mărfuri și de bani. Multă vreme după război orașul și-a menținut vechea înfățișare domestică dar treptat, treptat civilizația socialistă l-a convertit la o nouă dimensiune existențială, l-a transformat într-un oraș cu o putere economică în plină expansiune. Dacă în 1976 Fălticenii înregistrau, în statisticile sale, o producție industrială de 620 milioane lei, acum înregistrează 3 miliarde și 500 de mii de lei. Dacă în urmă cu opt ani exporta două produse și anume mobilă și fire de in și cînepă, acum exportă 16 produse printre care detergenți, polimetacrilat de metil, 24 sortimente de mobilă, sticlă de menaj, amidon, glucoză, extras de porumb, lăzi, binale, țesături extralate, fire de in și cînepă, lapte praf, confecții și tricotaje, scule și unelte (printre care mașini de găurit și polizoare), covoare. Întîmplarea face ca aceste rezultate, de-a dreptul fantastice pentru un oraș ca Fălticeni, să se înregistreze în ultimii opt ani, adică de cînd e primar în oraș tovarășul Costică Artenie. Nu trebuie să înțeleagă nimeni din asta că saltul orașului de la patriarhal la civilizație modernă se datorează numai primarului său ci, așa cum spune chiar Costică Artenie, el se datorează politicii înțelepte a partidului care vrea să ridice toate așezările românești la dimensiunile civilizației socialiste multilateral dezvoltate și să-i facă pe toți oamenii să trăiască în condiții de confort și demnitate. Apoi, realizările fălticenenilor sînt rodul muncii oamenilor, al noilor locuitori ai orașului care numără acum aproape 30 de mii de cetățeni față de 12 mii în 1976 sau 8 mii în anii „prosperi" dinainte de război Așa se și explică de ce profilul acestui oraș s-a îmbogățit în opt ani cu 5 600 de apartamente, cînd zestrea sa de apartamente noi era la 1976 de numai 900. Să reținem : orașul Fălticeni de altădată, renumit pentru mizeria sa și pentru murdăria de pe străzi, renumit printr-o stare gravă a morbidității și printr-o mortalitate precoce care sperie astăzi pe statisticieni, produce astăzi detergenți și lapte praf ; orașul negustorilor și avocaților de altădată, al coloneilor și militarilor în termen din garnizoană, produce astăzi echipament pentru avioane sau pentru nave, articole de vestimentație modernă pentru frumosul chip al oamenilor de pe stradă, mobilă în tipuri extrem de variate și după un design care aduce cumpărători de pe mapamond ; orașul ucenicilor și calfelor umilite de altădată, al băieților de prăvălie și al meșteșugarilor mărunți, a devenit un centru industrial cu o forță de muncă de 16 mii de oameni !

Un oraș ca Fălticenii e un conglomerat de destine, de biografii dintre cele mai contradictorii, mai neașteptate ca rezonanță în conștiința actualității, un panoramic uman frămîntat, cu multe probleme încă nerezolvate. Edilii orașului sînt încrezători că toate aceste obiective ale speranțelor lor, ale viitorului imediat, se vor împlini prin munca cetățenilor așa cum s-a întîmplat în cazul construirii stadionului modern din Nada Florilor (loc în care a zăbovit Sadoveanu și pe care l-a idealizat într-o povestire care ne-a iluminat copilăria), stadion construit în orele libere de oamenii acestui oraș printr-o acțiune care merită să fie cunoscută. Organizați pe echipe de agrement, pe echipe de duminică, la iarbă verde cu familiile, cu bascuțantele, cu autocamioanele, oamenii adunau de dimineață pînă seara pietre pentru noua construcție și la întoarcere le turnau în beton, pînă cînd s-a rotunjit o bază sportivă și de agrement, cu parc de distracții, cu pistă de apă pentru sporturi nautice. Stadionul are capacitatea întregului oraș și e supravegheat de un ceas și de o tabelă electronică. În același mod s-a amenajat vechiul tribunal al orașului, clădire impunătoare și de răsunet provincial, în vederea transformării ei într-o „secție de științele naturii" a Muzeului din Succava, de fapt un muzeu profilat pe o tematică extrem de actuală : lupta pentru păstrarea echilibrului ecologic. Un muzeu de ținută academică, un muzeu construit prin muncă patriotică de către nenumărate echipe de meseriași : betoniști, mozaicari, zugravi, zidari etc. dar și de cîteva echipe de oameni de știință care și-au propus ca temă amenajarea unor diorame ingenioase, expresive, cu un material expus impresionant, mai ales la capitolul viețuitoarelor subacvatice, într-un acvariu care amintește pe cel din Constanța. Tot în acest mod s-a recondiționat arhitectonic Casa căsătoriilor unde s-a introdus un obicei tulburător : tinerele perechi care se căsătoresc plantează cîte un arbore în incinta bazei de agrement, un arbore care le poartă numele și care intră în grija noii familii precum și a copiilor acestora. Impresionant este la Fălticeni muzeul Ion Irimescu, o retrospectivă aproape totală a lucrărilor unuia dintre cei mai mari sculptori români în viață, originar din orașul așezat în această încîntătoare de vînturi. Un muzeu unic în țară și printre puținele din lume, care stringe într-o singură colecție tot ce a gîndit și creat un mare sculptor, un mare artist. Senzația este, într-adevăr, copleșitoare, pentru că ea rezumă un destin de excepție și o viață de om cu toate meandrele creatoare, cu toate suferințele și bucuriile sale, care, iată, se oferă privitorului în întreaga lor splendoare.

Fălticeni '84: ce trebuie să știe un primar ?

Ne aflăm la kilometrul zero al orașului, împreună cu primarul Costică Artenie. În dreapta se află un bloc monumental, cu una din mîndriile fălticenenilor : Casa cărții care ocupă două planșee ale clădirii, apoi în stînga una dintre arterele principale care defilează într-o parte cu noile spații edilitare și, alături, un versant al vechiului oraș cu dughenele sale, care așteaptă cupa excavatorului. Pe platoul învecinat urmează să fie instalată o orologerie unde trecătorii vor putea citi, în orice moment al zilelor și nopților, ora exactă pe mapamond. O idee simbol dacă avem în vedere ambițiile moderne ale orașului Fălticeni. Dar un primar nu este numai regizorul unor redescoperiri edilitare sau al reconstrucției unui oraș. Este și unul dintre oamenii care lucrează mîgălos la reconstrucția spirituală și morală a oamenilor. Important este faptul că la Fălticeni există un curent de opinie viguros în sprijinul noilor repere ale edificării moderne a orașului. Dar există și o atmosferă tonică, de colaborare cu primăria. Toți se simt ca într-o mare familie în care abdicările de la morala comunității sînt sancționate prompt. De pildă, hoții de flori din parcuri nu sînt pedepsiți cu amenzi exorbitante, ei își plătesc doar fotografiile reproduse în trei sute de exemplare și expuse în vitrinele tuturor magazinelor din oraș, spre luare aminte. Pe de altă parte, la Fălticeni, deși numărul populației a crescut enorm în opt ani, starea infracțională a scăzut aproape de cota minimă. Semn că funcționează ireprosabil o opinie publică ce amintește de atitudinea sănătoasă a țăranilor din satele și comunele din împrejurimi. De altfel, majoritatea cetățenilor din Fălticeni sînt proveniți din satele și comunele învecinate. Evident că sînt încă neajunsuri, că echipele de zidari nu-și fac întotdeauna datoria pe măsura exigențelor cetățenilor, cum s-a întîmplat de pildă cu apartamentul unui maistru de la o întreprindere din oraș, care avea condens și igrasie. Omul reclamase în nenumărate rînduri și nimeni nu luase măsuri serioase de remediere. Atunci, într-una din zilele de audiențe, s-a prezentat la primar și l-a apostrofat — în fața tuturor oamenilor adunați la sfat și a celor cu funcții de răspundere din oraș. L-a apostrofat jignitor, reproșîndu-i faptul că stă toată ziua în birou, că stă într-un fotoliu comod și că habar nu are ce se întîmplă în oraș, dincolo de ferestrele primăriei. „M-a frămîntat peste noapte gestul maistrului, deși omul avea dreptate privind cazul lui particular, privind casa lui, dar mă gîndeam că reprosul lui este neîntemeiat și trebuie să-l fac să înțeleagă că un primar are destule pe cap și că poate scăpa din vedere, la un moment dat, condensul și igrasia dintr-un apartament din cele 5 600 nou construite în ultimii ani. Atunci l-am rugat, a doua zi, pe directorul întreprinderii în care lucra maistrul, să-l ponteze timp de cinci zile în fabrică și să-l trimită în fiecare dimineață la primărie ca să vadă ce probleme are un primar. Și astfel, timp de cinci zile maistrul a devenit primar al orașului ! L-am luat cu mine și la maternitate unde se puneau probleme speciale de încălzire, și la spitalul de T.B.C. unde studiam niște probleme privind anexele, la salubritate, la ecarisaj, la fabrica de lapte, la sere, la stațiunea pomicolă, pe șantierul ultimelor blocuri, la o întîlnire cu educatoarele din oraș, la întreprinderea de detergenți, la stația de filtrare a apei așa mai departe. Omul mă dubla în fiecare moment al zilei, mînca o dată cu mine, se culca o dată cu mine. După cinci zile, a implorat să-l las în pace că s-a îmbolnăvit. Evident, în intenția mea nu a fost să-l fac să sufere, dar am vrut să vadă cu ochii lui cît stau în birou. Din cinci zile am stat în birou cîteva ore. S-a lămurit. I-am rezolvat și problema cu igrasia și condensul. Dar ca primar mă întîlnesc de nenumărate ori cu situații complicate din punct de vedere uman și încerc să-i ajut pe toți, să-i fac să se simtă bine în orașul nostru, să-și dea seama că depinde de fiecare în parte ca viața la Fălticeni să fie frumoasă.

Prin urmare, tovarășa Costică Artenie, ce trebuie să știe un primar ? „Un primar trebuie să știe cum se face pîinea, cum se seamănă răsadurile de flori, cum se adăpostește gunoiul și în ce fel pot fi folosite resturile menajere într-o reciclare normală a deșeurilor, trebuie să știe istorie, filozofie, psihologie, trebuie să știe vorbi, să studieze oratoria dacă vrei, să se îmbrace elegant dar nu strident, să știe zîmbi, să știe să salute frumos, să spună bună dimineața din tot sufletul, să cunoască meteorologie, pomicultură, apicultură, mecanică, să știe să repare o mașină, să zidească o casă, să cunoască arhitectură, să fie informat despre tehnica de construcție a drumurilor și podurilor, să se distreze, să bea cu măsură, să cînte, să aprecieze un tablou, să citească literatură, să cunoască bunele maniere, să știe cum să mănînce cu furculița și cuțitul, să știe să se odihnească activ, să doarmă bine pentru că un primar cu insomnii poate face greșeli, să iubească oamenii, dar mai presus de orice să fie un bun propagandist al politicii partidului, să știe scruta viitorul și să acționeze în sensul viitorului".

ADRIAN DOHOTARU ■

Țara după Congres

Dicționarul muncii făcute cu pricepere și pasiune

● Metoda este excepțională ● Aslavital pentru copii ● În detrimentul cui curg amînările ? ●

Sîntem în măsură să vă anunțăm că:

ALMANAHUL FLACĂRA '85

se află sub tipar. Deci, în curînd, la chioșcurile și la centrele de difuzare a presei, ALMANAHUL FLACĂRA '85.

Totodată, pentru iubitorii de poezie și muzică tînără, o veste îmbucurătoare: va fi predat tiparului și

ALMANAHUL CENACLULUI FLACĂRA,

aflat la prima sa apariție.

Dar, pînă atunci, pentru toată lumea, ALMANAHUL FLACĂRA '85!

Revista Flacăra nr. 13 din 1982 anunța o descoperire cu mari implicații în energetică. Autorii descoperirii: frații Corneliu și Octavian Stănășilă (primul — ing. doctor în termotehnică, al doilea — prof. univ. doctor în matematică). Cum, la acea dată, referindu-se la aplicațiile tehnice ale stăpînirii energiei moleculare, interlocutorii afirmaseră că „primele mașini — cu sprijin real și organizare optimă — le-am putea avea într-un an", la sfîrșitul anului trecut (Flacăra nr. 51—52, din 26 decembrie 1983) l-am întrebat pe frații Stănășilă ce s-a realizat între timp din ce sperau.

— A fost așteptatul sprijin real ?

— Am putut prezenta, în mai multe rînduri, problema teoretică și schițele instalațiilor experimentale ce urmau să confirme tehnic teoria. Apoi s-a perfectat un contract de cercetare.

— După cît timp ?

— Trecuse aproape un an.

— Adică tocmai anul în care ar fi putut fi gata acele mașini. Ați respectat pînă acum termenele stabilite la cercetarea respectivă ?

— Da.

— Cum decurge ea ?

— Experimentările din etapele parcurse au confirmat prevederile, iar experimentarea instalațiilor esențiale va fi gata în cîteva luni».

Cum din decembrie 1983, cînd aflam despre un an de amînări, am ajuns — iată ! — în decembrie 1984. I-am căutat din nou pe frații Stănășilă, la 9 decembrie 1984, ca să aflăm acum despre alt an — de tergiversări.

Oricum ar fi această inerție, important este să deschidem ochii bine asupra unei șanse care încă ni se oferă. Să nu ajungem în situația în care tot ce am mai putea face ar fi să căutăm vinovați în dialogul dintre noi și să ne resemnăm în dialogul cu alții !

— Acum un an afirmați că „experimentarea instalațiilor esențiale va fi gata în cîteva luni". Cînd ați experimentat cea dintîi instalație esențială ?

— Contractul cu C.N.S.T. pentru cercetarea în totalitatea ei l-am semnat în martie 1983. În mai 1983 am predat fundamentarea teoretică și tema de proiectare pentru două variante ale instalației cheie prin care urma să se confirme experimental teoria. Am considerat că am găsit cel mai bun executant al instalațiilor în Centrul de cercetări și proiectări al Centralei industriale de mecanică fină (cunoscută pe scurt : CMF), care s-a angajat, prin alt contract, să predea lucrarea gata la 20 decembrie 1983. Vedeam însă că ritmul de execuție era deosebit de lent. Am folosit toate posibilitățile noastre pentru impulsionarea execuției.

— Ce ați făcut, concret ?

— Aprovizionare cu materiale și chiar componente ale instalației, audiențe la conducerea ministerului tutelar al CMF, am sesizat — evident — deficiențele și conducerii CMF, am informat CNST-ul, am răspuns cu promptitudine la orice chemare a celor doi oameni repartizați de CMF pentru realizarea lucrării — un inginer și un muncitor — care, cu excepția cîtorva zile, au fost singurii participanți la execuție. Am făcut și cărăușie, am făcut chiar și servicii personale, dar nu mai scriem asta.

— Termenul, totuși, nu s-a respectat. Dar, ca să revenim la declarația dumneavoastră de acum 12 luni, ce s-a întîmplat cu speranțele de atunci? În cele cîteva luni ulterioare de care vorbeați, ce ați putut experimenta?

— Am tot sperat, de la o săptămînă la alta și chiar din zi în zi, că promisiunile CMF se vor realiza. Cei de acolo ne-au spus de mai multe ori : „Acum ne dăm noi seama de importanța acestei lucrări ! Este de mare interes! Nu vă alarmați — pînă simbătă totul va fi gata". Au trecut multe asemenea simbete. Deși chiar la CMF s-a întocmit, în detaliu, proiectul de execuție și, deci, specialiștii săi nu aveau neclarități, șirul de decalări ale termenului de încheiere a lucrării arată că nu și-au luat niciodată sarcina în serios. Este motivul pentru care, dacă în interviul din decembrie 1983 n-am nominalizat executantul, acum o facem, cu toate precizările de mai sus. Mai ales că întreprinderea are un potențial uman și material cu care poate face față unor sarcini mult mai complicate și într-un ritm mult mai rapid dacă ar vrea.

— Deci, cineva n-a vrut !

— Noi știm doar ce și cum s-a făcut.

— Ultimul termen decalat pe care și l-a luat executantul care este ?

— A fost 20 noiembrie 1984. De atunci nici nu s-a mai stabilit alt termen.

— În prezent măcar, se lucrează intens pentru încheierea lucrării ?

— Deocamdată, din cei doi lucrează numai muncitorul : inginerul a fost trimis în străinătate. În seara dinaintea plecării stabilise cu noi ce va lucra a doua zi..

— După atîtea simbete purtate și amînate, cînd credeți că va veni duminica satisfacțiilor ?

— În condițiile arătate, nici o scadență nu mai depinde de noi. În limitele responsabilității, duminica aceasta ar fi venit de mult. Din păcate timpul amînărilor curge împotriva unor șanse românești.

— Cine și ce pierde prin aceste amînări ?

— Noi, autorii teoriei și ai unui prim brevet de invenție decurgînd din ea — cu numărul 84036, din 2 aprilie 1982 —, avem mai puțin de pierdut, indiferent cine ar face primul în lume experimentul de confirmare a teoriei și va deschide seria aplicațiilor ei tehnice, industriale. Nici că țara va pierde ceva nu putem spune. Problema e alta : țara noastră, care ar putea cîștiga mult, poate să-și diminueze cîștigul pe măsura acestor tergiversări. Ar fi nedrept, în orice caz, să ajungem să cumpărăm de la alții ceea ce am fi putut vinde noi primii. Noi am publicat, oricum, esența teoriei, nu doar în Flacăra ci, apoi, într-o revistă de specialitate.

— Dacă instalația va funcționa cum ați prevăzut și, deci, confirmarea deplină a acestei teorii românești va fi făcută tot în România, dumneavoastră, autorii teoriei, ce aplicații grabnice prevedeți ?

— În primul rînd se vor putea produce instalații care vor ieftini încălzirea clădirilor, obținerea frigului industrial și, îndeosebi, vor fi la îndemînă aplicații noi în energetică.

— Pînă atunci ?

Noi am îndrăznit să punem o întrebare fundamentală naturii vizînd posibilitatea separării efective a energiilor cinetice ale particulelor materiale. Corectitudinea s-a justificat și numai prin ceea ce am obținut deja : între altele, am demonstrat teoretic existența condițiilor care asigură separarea ; am găsit situații în care această separare se realizează de la sine în natură și, astfel, înțelegem mai bine evoluția reală a temperaturii corpurilor cerești ; am conceput instalații care valorifică teoria. Bineînțeles, stadiul actual este al unei noi etape deschise spre domenii nelimitate de aplicații. Poate de aceea sîntem marcați de izolarea în care ne-am aflat și care a fost mai mare decît ne-am așteptat. Prea multe soiuri de indiferență am întîlnit și prea mulți au considerat ceea ce făceam ca pe o problemă personală a noastră, cînd, în fond, era o problemă de interes general. În orice caz au fost pentru noi ani de mari sărăcuințe și renunțări, ani de uzură. Acum dorim doar să avem o instalație bine făcută conform temei de proiectare stabilite : să facă fiecare ce este obligat, să se respecte exigențele tehnice ale contractului.

DORIN GHERGHINESCU ■

Supunem atenției

Sîmbetele unei duminici

De curînd sub egida Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie și a Societății de Gerontologie din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale, s-a desfășurat o amplă consfătuire științifică avînd ca temă profilaxia îmbătrînirii — o temă generoasă care polarizează de mulți ani atenția lumii medicale de pretutindeni. Condusă de reputatul om de știință acad. prof. dr. doc. Ana Aslan, reuniunea a cuprins un număr de 33 de comunicări, rod al cercetărilor și experimentelor întreprinse atît în cadrul Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie, cît și de medici din întreaga țară. Bogata problematică abordată în lucrările prezentate, cu o largă arie de cuprindere interesînd în egală măsură toate vîrstele, a condus la sporirea considerabilă a importanței acestei consfătuiri științifice. Iată, folosim prilejul pentru a vă prezenta succint și unul dintre rezultatele concrete ale unor cercetări clinice și de farmacologie experimentală — **Aslavital pentru uz infantil**, care este un nou produs original al acad. prof. dr. Ana Aslan.

Noul medicament are în compoziția sa procaină hidroclorică, acid glutamic, vitamina B6, mezoinozitol. Ce înseamnă aceasta ? — Procaina stimulează funcția trofică a sistemului nervos central din punct de vedere funcțional și biochimic, reechilibrează activitatea centrilor nervoși vegetativi, este un inhibitor al monoaminoxidazei (iar prin produsii săi de hidroliză este precursor al acetilcolinei și un stimulent pentru producerea de factori hormonali), stimulează activitățile biochimice celulare avînd în special un rol bioenergetic și membranar, acționează asupra metabolismului celulare, stimulează regenerarea țesuturilor, redresează metabolismele intermediare. La rîndul său, acidul glutamic are rol în metabolismul neuronilor și în producerea de acetilcolină, în procesele de dezaminare și efect asupra rigidității în boala Parkinson. Vitamina B6 are de asemenea rol în funcția neuronilor, în troficitatea celulelor nervoase din zona corticală motorie și de la nivelul diencefalului, în funcția pielii, în fiziologia inimii, în distrofiile neuromusculare, în miopatii, potențînd acțiunea acidului glutamic în procesele de dezaminare. Aflat în proporții mai mari în țesuturile animalelor tinere și în cantitatea mai redusă la cele mai bătrîne, mezoinozitolul este un antiastenic, activ îndeosebi în cazurile de oboseală musculară și fiind un anabolizant, el stimulează procesele de creștere. Rezultă, deci, că tratamentul cu Aslavital de uz infantil este eficient la copiii întîrziați din punct de vedere mental și subdezvoltați fizic, în encefalopatii, în tulburile de memorizare și de concentrare a atenției, în sechele de poliomielită, post-traumatice, distrofii neuromusculare, sindroame extrapiramidale și piramidale. De asemenea, prin aplicarea tratamentului se obțin ameliorări la copiii cu trăsături temperamentale șterse, asociate cu manifestări de apatie, inerție, tendință la izolare, complexe de inferioritate, neintegrare în colectivul școlar și în general cu trăsături voliționale neafirmate.

Destinat copiilor de vîrstă preșcolară și școlară, noul medicament conferă o conturare a personalității prin sporirea interesului de participare activă la sarcinile școlare, prin afirmarea voinței în relațiile interșcolare, a inițiativei, prin manifestări de vioiciune și de sociabilitate.

După cercetări clinice care au durat mai bine de un an, Aslavitalul pentru uz infantil vine, deci, în prezent, să corecteze o bună parte dintre acele fenomene și manifestări ce au ca rezultat scăderea randamentului în activitatea școlară și extrașcolară.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Un nou medicament

Experiment parodontologic românesc la Viena

La invitația firmei austriece „Schoeller-Pharma" și prin intermediul „Chimimportului", între 2 și 9 decembrie o echipă de specialiști ai Centrului metodologic de parodontologie din București, medicii Grigore Osipov Sinești, coordonatorul unității, și Elena Popescu, asistentele medicale Nuța Petrescu și Petruța Ambrozie, a efectuat un experiment chirurgical la Viena, în cadrul Spitalului „Lainz". Altfel vorbind, în clinica de chirurgie maxilofacială a spitalului amintit, condusă de Gerhardt Rothbauer („primarius"), stomatologii români au făcut mai multe operații (9), prezentînd confraților austrieci, din Viena și din alte centre universitare, metoda originală de tratare a parodontopatiilor inițiată și aplicată de Osipov Sinești, a cărei eficiență terapeutică a fost adesea elogiată de autorități medicale românești și străine. Metoda era, de fapt, cunoscută în Austria, autorul ei înfățișînd-o în două rînduri, în 1979 la Baden bei Wien, în 1982 la Viena, cu prilejul unor congrese internaționale.

Fără a intra în amănunte, notînd doar că etapele importante ale intervenției chirurgicale sînt incizia gingiei, punerea în evidență a focarelor de infecție, curățirea țesutului patologic, forarea de conducte în șepcurile interalveolare și introducerea implanteloi din os deproteinizat „Os minerale", se cuvine să precizăm că metoda originală românească a transformat parodontopatia dintr-o boală tratată într-una vindecată, sute și mii de cazuri putînd depune mărturie în acest sens.

Operațiile în sine, cît și expunerile doctorului Osipov Sinești, însoțite de filmul metodei, s-au bucurat de deosebite aprecieri. Stomatologii austrieci și, deopotrivă, presa și televiziunea vieneză au acordat multă atenție demersului științific al compatrioților noștri, un amplu și frumos articol. Articolul sintetizează avantajele terapiei originale Osipov Sinești, „Inflamația gingiei poate fi oprită". „Românii prezintă o nouă metodă în Viena" (subtitlurile), încheindu-se cu o declarație a doctorului Rothbauer, din care spicuim : „Metoda este excepțională. Ea reprezintă o modalitate de stagnare a parodontozei". Consemnăm cu satisfacție această recunoaștere, adresată unui reprezentant de frunte al stomatologiei noastre și, în egală măsură, școlii românești de medicină, care se impune tot mai mult, în întreaga lume, prin valoare și deschidere de drumuri noi. Totodată, dr. Rothbauer s-a arătat interesat să organizeze, la Spitalul „Lainz", un nucleu de cercetare și terapie după exemplul Centrului metodologic de la București, cazurile cele mai dificile urmînd a apela la asistența tehnică a specialiștilor români. Preluînd metoda, căreia nu i-au găsit decît beneficii, terapeutice și economice, stomatologii austrieci vor trebui să lucreze, obligatoriu, cu produsele implicate de utilizarea ei, biostimulatorii „Os minerale", apa de gură și pasta de dinți „Ossidenta", realizate sub brevet în România.

Șederea la Viena a constituit, fără a mai lungi vorba, o reușită științifică pentru Grigore Osipov Sinești și pentru colectivul pe care îl coordonează. Folosindu-ne de ocazie, să precizăm că agenda Centrului metodologic din 11 Iunie 10 e în continuare încărcată, manifestări similare fiind preconizate pentru Grecia, Japonia, Elveția R.F.G. și Italia, țări în care tehnica în discuție este, fie și în linii mari, cunoscută și solicitată, existînd o abundentă corespondență în acest sens. În altă ordine de idei, după 15 ianuarie 1985, cîteva cadre didactice (asistenți) de la clinicile de chirurgie maxilofacială ale facultăților de stomatologie din Iași, Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș și Timișoara vor urma, 3 luni, cursuri de perfecționare în cadrul centrului, în vederea extinderii metodei.

Deși nu mai e tînăr, are 78 de ani, Osipov Sinești nu-și ponte permite o clipă de răgaz. Dincolo de munca zilnică, desfășurată cu aceeași rigoare și seriozitate, continuă să facă planuri și, neobosit, se străduiește să le ducă la îndeplinire. Un nou produs, „Ossiremin", biostimulant și remineralizant, sub formă de pastă și tablete (despre care am mai scris), urmează să-i apară în curînd pe piață. Îl așteaptă, pentru septembrie 1985, o altă călătorie în Statele Unite, în calitate de „visiting profesor", prilej cu care va conferenția la Los Angeles, New York și Dallas, avînd să rostească și discursul de primire în Academia de parodontologie a S.U.A. (în care a fost cooptat nu demult). În vederea acestei vizite, urmează să iasă de sub tipar, de la Editura Academiei, un „Atlas Book", prezentarea în limba engleză a concepției parodontologice și a metodei operatorii originale românești.

Pînă atunci, însă, să repetăm că experimentul vienez a însemnat un frumos succes, pentru care Osipov Sinești și colaboratorii săi merită sincere felicitări.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Vineri, 21 decembrie 1984

8 PAGINI

flacara

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Eveniment

Jazz în iarnă

Ornat cu cele dintîi semne de alb ale anotimpului, orașul de la poalele Timpei a găzduit în primitoarea sală a Teatrului dramatic ediția a VI-a a Festivalului de jazz „Brașov '84" într-un cadru organizatoric de lăudabilă solicitudine față de oaspeți și maximă funcționalitate, asigurat de Comitetul județean Brașov al U.T.C. și de Filarmonica „Gheorghe Dima", cu aportul de dăruire și entuziasm al Clubului de jazz coordonat de Alexandru Șipa, inițiatorul și „sufletul" manifestării. Eforturile, nedrămuite săptămîni în șir ale gazdelor, nu au rămas fără roade, ele împlinindu-se, incununîndu-se în consistența faptului de cultură — prilej benefic unind preferințele, înfrățind sală și scenă prin mesajul de vibrație, trăire, autentic, al muzicii de ținută... Căci festivalul s-a dorit — și a reușit a fi — mai mult decît un stestat atribuit periodic nivelului valoric atins de muzicienii noștri, mai mult decît o concluzie la fine de an a celorlalte trei manifestări similare din tot atîtea anotimpuri ale devenirii artistice, mai mult decît acea utilă estimare/testare a forțelor existente, în perspectiva ediției a XV-a, jubiliare, a Festivalului de jazz „Sibiu — martie 1985".

Estimînd sub zodia evenimentului artistic recenta confruntare muzicală de pe scena brașoveană, vom ocoli cu bună știință aspectele factologice, încercînd a releva în ceea ce au avut ele definitoriu, prezențele festivalului.

Mai întîi, referiri la recitalurile care ar fi suscitat și pe alte scene europene un justificat interes. În epilogul ultimei gale (8 decembrie) am urmărit evoluția cvartetului **Marius Popp** — pian, **Dan Mîndrilă** — saxofon-tenor și saxofon-sopran, protagoniști de notorietate însoțiți de doi mai tineri coechipieri, basistul **Sorin Movileanu** și bateristul **Eugen Nichiteanu** (formulă în care cei patru pot fi urmăriți cinci seri pe săptămînă la „Intim Jazz Club" al Complexului „Cina" din București) ; secvențele recitalului lor au însemnat pentru publicul brașovean modele de substanțialitate arhitectonic-sonoră și probitate profesională în reformularea proprie conferită unor teme de referință ale repertoriului internațional de gen. În prima gală (6 decembrie) pianistul ieșean **Ion Baciu-jr.** în vîrstă de 25 de ani, a cărui ascensiune vertiginoasă pe treptele consacrării a fost nu numai în țară ci și peste hotare „ratificată" — inclusiv prin dobîndirea Premiului de pian la Concursul european al tinerelor formații de jazz de la Wroclaw — Polonia — a vădit o dată în plus prin programul de pian-solo de la Brașov o precoce maturizare conceptuală sesizabilă în aplombul stăpînirii tuturor datelor de discurs sonor permițîndu-i muzicianului concentrarea asupra esențelor, descătușarea liniilor de forță ale creativității. Tot în prima seară, alți reprezentanți de marcă ai jazz-ului din municipiul moldav — **Dan Huideș** — trompetă, **Eugen Amarandei** — saxofon-tenor, **Constantin Ulieiei** — contrabas, **Stelian Andronie** — baterie și **Romeo Cozma** — pian, conducătorul formației, laolaltă cvintetul **„Studio"**, au etalat măsura valorică reală a unei echipe instrumentale de certă supleță în abordarea unei variate palete stilistice și de admirabilă coeziune a unor individualități interpretative pregnante, net conturate. Tot între numele de certitudine ale jazz-ului românesc actual se înscriu și cele ale lui **Liviu Butoi** — saxofonist și flautist timișorean, ale pianistului bucureștean **Mircea Tiberean**, cel doi evoluînd în trio cu un nou instrumentist, contrabasistul **Radu Marius** ; parametrii manierei lor de exprimare au vizat un perimetru de avansată abstractizare și de picturalitate armonică densă (dar nu și inaccesibilă !), direcție în care cei trei instrumentiști explorează noi orizonturi ale insolitului.

Prezențele vocale și vocal-instrumentale ale Festivalului de jazz „Brașov '84" au configurat mai pregnant ca oricînd reliefarea unui context valoric în sine și nu doar ca o replică de diversitate la evoluțiile instrumental-orchestrale. Înscrîind în genericul momentelor memorabile ale galelor brașovene una dintre cele mai îmbucurătoare surprize, vocalista — pianistă **Anca Parghel** din Suceava a dăruit în cea de-a doua gală, împreună cu notabilul instrumentist constănțean **Liviu Mărculescu** la trombon, un veritabil regal al bunului-gust, al rafinamentului, al vibrației expresive —, dintre cele patru piese interpretate, trei fiind creații de calitate ale solistei, prezentate cu acest prilej în premieră. **„Vocal Jazz Quartet"** din Sibiu, unicul grup vocal românesc de jazz consecvent cu el însuși timp de peste un deceniu — **Marius Dumitru, George David, Ion Iliuț** și conducătorul — autor de teme — aranjor al formației, **Nicolae Ionescu** — a înfățișat celor prezenți un evantai de mostre stilistice ale istoriei jazz-ului (creații originale și preluări de teme-standard), recital pus sub semnul simțului scenic datorat unei îndelungate experiențe, al accesibilității cu adresă directă la un public larg, al optimismului contaminant. Foarte tînăra solistă vocală bucureșteană **Emanuela Cara** (secondată de trioul instrumental **Ovidiu Bădilă**) a vădit o sesizabilă ameliorare a tehnicii improvizatorice concomitent cu maturizarea și rotunjirea timbrului vocal. **Bela Kamocsa** — chitarist și vocalist timișorean emanînd în cîntul său feeling, subtilitate, seducție, a alcătuit cu partenerul de duo **Ion Bota** — contrabas și vioară — un tandem perfect echilibrat. Pe similare coordonate ale sensibilității și discreției unui climat sonor raportat la blues și la songul de nuanță confesivă, intimistă, s-a situat și recitalul arhitectului-muzician **Alexandru Andrieș** din București. Un cu totul alt tip de rapel la sintagma lexic-expresivă a blues-ului l-a cultivat în evoluția sa pe scena brașoveană pianistul-vocalist **Harry Tavitian** din Constanța, un temperament vulcanic de o debordantă comunicativitate, punînd pe primul plan autenticitatea directă, colțuroasă, ce se refuză de plano oricăror eufemistice cizelări — iată atributele unuia dintre cele mai incandescente momente ale festivalului, realizat de Harry Tavitian.

Revenind la **muzica eminamente instrumentală**, să marcăm la loc de frunte apariția performanță a orchestrei cu medie de vîrstă între 17 și 18 ani din Cluj-Napoca, întemeiată și condusă cu autoritate de profesorul **Ștefan Vannai** ; pînă nu demult activînd în cadrul Casei pionierilor, **Big band-ul „Gaio"**, actualmente sub egida U.T.C., a reconfirmat cu strălucire, la Brașov, speranțele investite în acest ansamblu. Din partea orașului Sibiu — trioul **„Alb 3"** (**Alexandru Brașoveanu** — chitară-bas, **Marius Oancea** — pian, **Gelu Firțonca** — baterie) a apărut în formulă de cvartet avîndu-l ca invitat pe saxofonistul **Radu Ghizășan**, lăsînd o impresie incontestabil superioară celei de la Festivalul Costinești din vară, impresie concretizată în incisivitatea solourilor, în tonusul sonor și pulsația ritmică pline de vigoare și vitalitate. Precedînd epilogului festivalier, un trio bucureștean impus în ultimii ani în peisajul jazz-ului românesc — **Zoltan Boroș** — pian, **Ovidiu Bădilă** — contrabas, **Gabriel Teodorescu** — baterie — s-a plasat prin specificul pieselor interpretate (între care cîteva inspirate compoziții ale pianistului lider) în zona de lizieră a jazz-ului clasic cu cel modern, aplauzele răsplătind claritatea și firescul exprimării, simțul sigur al formei, dozările inteligente ale tensiunii emoționale. Estimăm la urmă — dar nu în ultimul rînd — recitalul **Octetului de jazz** tradițional din Reșița condus de trompetistul **Francisc Troner** căruia i-a revenit menirea deloc facilă de a deschide festivalul, alegere atestînd încrederea în capacitatea grupului reșițean de a cataliza spontan interesul publicului, de a-i cuceri prin sonorități vii și ritmuri alerte.

Nu au lipsit la Brașov nici debuturile semnificative (pianistul **Dorel Dorneanu** cîntînd în **„Duolet"** cu un cunoscut saxofonist, **Simion Nicolae**, ambii din București, ca și, tot din Capitală, tinerii **Capriel Dedeian** — chitară, **Decebal Bădilă** — contrabas și **Istvan Csaki** — baterie evoluînd sub conducerea talentatului saxofonist-improvizator **Garbis Dedeian**), după cum s-ar cuveni scris un material în sine dedicat multiplelor **manifestări adiacente** ale festivalului (între care succesul repurtat de concertul oferit muncitorilor și tehnicienilor de la întreprinderea „Tractorul" constituie o realizare de vîrf a manifestării !) ; ar trebui de asemenea înnegrite cîteva rînduri spre a evidenția calitatea afișului, a programului de sală, ingeniozitatea colectivului de redactare a „Foilor" (suplimente ale revistei „Studențimea comunistă brașoveană") împărțite în sală la fiecare spectacol... Definitorie rămîne însă **pledoaria pentru jazz** a celor 65 de interpreți și răspunsul de suflet al auditoriilor rostit cu discernămînt și receptivitate în grajul fără cuvinte al aplauzelor, prezența neîntreruptă în sală a publicului cu neobosită dorință de muzică, timp de 5—6 ore de-a lungul a trei seri de neuitat !

FLORIAN LUNGU ■

Fragmente critice

„Un cerb linge sarea amurgului"

Există un **impresionism liric?** Orice poezie este, într-un anumit sens, **impresionistă** pentru că încearcă să prindă fluidele naturii și să reproducă prin cuvinte orgia luminii. Nu-i vorba de **poezia picturală** (sau **picto-poezia**, cum o numeau integraliștii noștri în deceniul al III-lea), în care cuvintele vor să reproducă în poem efectul culorilor, ci de o relație mai profundă dintre subiect și obiect în lirică. Sînt poeți care observă, ca Monet, același obiect la ore diferite ale zilei pentru a surprinde metamorfoza luminii și, prin ea, variația stărilor lirice. Ei notează ceea ce văd și, mai ales, ceea ce simt. Sînt poeți ai matinalului, poeți ai amurgului, poeți care nu suportă lumina crudă de la mijlocul zilei, poeți, în fine, care așteaptă miezul nopții (ca romanticii) pentru ca starea lirică să capete o anumită plenitudine și, totodată, forță (curajul) de a se confesa. Peisajul este pentru ei, cum s-a zis, o **stare de suflet** sau, mai bine zis, o **stare de spirit**, pentru că relația dintre poet și lucrurile din afara lui este, totdeauna, o relație mediată (și meditată) de spirit.

M-am gîndit la toate acestea citind cu **surprindere** noua carte a lui Vasile Igna (**Grădina oarbă**, Dacia, 1984), un poet fin din clasa lui A. E. Baconsky, cel din faza bucolismului intelectualizat. Starea dominantă este și la el melancolia. Lipsește doar atitudinea aceea subliniat, orgolios estetă a poetului față de natura intrată în febra marilor cicluri. Vasile Igna este un impresionist care caută în universul din afară corespondențe pentru stările lui de existență. Momentul prielnic pare a fi **amiaza**, spațiul său securizant este **grădina**, muza lui este fără vedere. Poemele (mai ales cele din ciclul **Clepsidra de cenușă**) traduc în limbaj liric teme din domeniul plasticii : **o zi din viața peisajului, mic dejun în iarbă, crochiu matinal, femeie în iarbă, pajiște, frigul de dimineață, amiază, după-amiază, grădina în iarnă, dintr-un colț de grădină, petrecere în grădină, autoportret în iarnă...** Noțiunile de timp (timp al luminii) și anotimp se repetă, ca și unele motive luate direct din pictură. **Grădina** este, evident, un simbol liric, luat însă în altă accepție decît aceea dată de poeții simboliști. Vasile Igna nu-i propriu-zis un poet al corespondențelor și nu caută să surprindă limbajul confuz al universurilor înfrățite. Grădina lui e **oarbă** și, cum sîntem avertizați chiar din primul poem, „cineva toarnă ceară-n urechile zilelor". Două din simțurile esențiale ale poetului simbolist sînt, astfel, paralizate, căci cine nu vede și nu aude rumoarea lucrurilor nu poate reproduce limba profundă a elementelor. Dar este sigur că muza poetului nu vede și urechea ei nu prinde sunetele „străvechii limbi vegetale? " **Grădina oarbă** face mai degrabă dovada contrarie. Ceea ce se afirmă la suprafața poemului (în plan conceptual) este infirmat în planul de profunzime, cel cu adevărat liric. Vasile Igna vede întîi „golul amiezii de vară" și urechea lui fină prinde „guraliva disperare" a izvorului. Poezia înregistrează, însoțită de o reflecție delicată, momentele unei lente metamorfoze. Iată o viziune vesperală, în culori bolnave și cu un accent de nevroză modernă : „Pretutindeni amurgul / întinde o pînză potrivnică / pretutindeni zidește / coloane pe care se înalță / noaptea și muzica ei uleioasă / ce alină rana și zodia. // O, beată solitudo, / și tu antract nedecis al unei piese mecanice, / voi sînteți / patriarhalele spații unde / nu luminează decît irisul / disperării și al neputinței / norii din care picură ploaia de mercur ! // Cine va veni să lingă / rănile de pe trupul memoriei, / cine va ridica platoșa / de pe pieptul înfierbîntat al zilei / sub care se ascunde

(Continuare în pag. 20)

EUGEN SIMION ■

Iubirea de frumos

Daniel Gelsi

Pe colina Aventino din Roma la celebra universitate Anselm, unde învață tineri, doctoranzi din zeci de țări, de-a lungul anilor și din țara noastră, l-am întîlnit în acest an pe profesorul doctor Daniel Gelsi un statornic prieten al României pe care mulți intelectuali profesori români îl cunosc pentru că Daniel Gelsi vorbește perfect limba română. A fost pentru mine o nespusă bucurie în biblioteca lui de savant asupra artei bizantine să dau peste rafturi întregi pline de cărți românești apărute în țară în ultimele decenii de istorie și spiritualitate de literatură veche și nouă românească ; iar să-mi văd cărțile de imne citite aici a fost nu mai puțin mișcător.

Tocmai se întorsese la Roma din țara noastră, pe care o vizita pentru a nu știu cîta oară invitat fiind.

La orele sale de curs profesorul Daniel Gelsi vorbește și despre

(Continuare în pag. 20)

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

Din nou Ion Barbu

A apărut în traducerea lui Iuliei Büchl-Schiff, cartea matematicianului timișorean Mandics György, **Ion Barbu, / „Gest închis" — O analiză a universului semantic al volumului Joc secund de Ion Barbu** (Eminescu, 1984), operă masivă de 460 de pagini, scrisă, dar republicată în ungurește, terminată în 1979. Este o lucrare de o mare acribie datorită unui specialist cu multiple cunoștințe printre care cele din domeniul umanist nu figurează în ultimul rînd.

În prima parte a lucrării, autorul avertizează că înțelege structura universului poetic al volumului **Joc secund** ca pe un sistem cuasi-axiomatic în care obiectele și conexiunile din cuprins nu sînt formalizate, ci conceptuale, au adică un conținut semantic circumscris. Drept concepte de bază ale acestui sistem sînt ființa și cosmosul. Ambele pot fi tratate drept funcții cu patru variabile (coordonate) care sînt spațiul, timpul, materia-energie și informația. Schimbul de energie — materie dintre ființă și cosmos e existența. Schimbul de informații între ființă și cosmos e cunoașterea. Există șase trepte detectabile în structura semantică a **Jocului secund.** Pe prima treaptă, zisă și a pieirii, existența e sinonimă cu moartea, cunoașterea aflîndu-se aici în descompunere. A doua treaptă a inițierii definește existența latentă și cunoașterea pasivă. Treapta senzorială corespunde existenței carnale și cunoașterii senzoriale. Treapta intelectuală presupune o existență în spirit și o cunoaștere intelectuală. A cincea treaptă e aceea a nunții cosmice (existență în împlinire, cunoaștere cosmică), a șasea e treapta finală a absolutului realizat dintr-o existență supraomencască și cunoaștere totală.

În partea a doua a lucrării, Mandics György trece la concret, analizînd poeziile din cele trei cicluri ale volumului **Joc secund** pe care le denumește original : 1. Creste în minuit azur, 2. Privind din groapă la stele și 3. Împresurat de apele Styxului. Nu poate fi vorba la Barbu de o schimbare de perspectivă și de inversarea ordinii ciclurilor, cum s-a crezut în **Joc secund** fiind vorba mai curînd de o unitate în varietate. Se cade să recunoaștem că în această privință și în explicarea poeziilor spre a putea deschide calea adevăratei judecăți de valoare, nouă exegeț a adus lumini de neștăgăduit. Vom ilustra cu două cazuri, unul privind balada **Riga Crypto și lapona Enigel**, celălalt poezia **Uvedenrode.**

Mulți interpreți au pornit de la o mențiune făcută în treacăt de Barbu însuși că **Riga Crypto și lapona Enigel** ar fi un **„Lucefăr răsturnat"**. S-a înțeles că Barbu a schimbat sexul personajelor simbolice ; prin urmare Enigel e Hyperion, Crypto-Cătălina, Măscărița — Cătălin, iar Soarele — Demiurg sau a inversat sistemul de valori : Enigel (Hyperion) nu are aspirații terestre, Crypto (Cătălina) vrea să se înalțe din lumea sa de jos, Măscărița (Cătălin) ține locul de împărăteasă eunucului Crypto, iar Soarele (Demiurgul) întoarce în starea de increat făptura sa ratată. Cheia poeziei se află după Mandics în sistemul barbian de care a fost vorba în prima parte a studiului, precis, dacă ne referim la treapta a doua, a inițierii, a existenței latente și a cunoașterii pasive pe care se află Crypto și la treapta a patra a existenței spirituale și a cunoașterii intelectuale pe care se află Enigel. Nunta cosmică, absolutul, coincidența opozițiilor, existența supraumană și cunoașterea totală nu se pot realiza, deci Crypto ajunge în treapta pieririi cosmice, Enigel rămînind și ea pe treapta spirituală, după ce s-a dedumitat de existența carnală. Poetul operează cu metafore și simboluri. Crypto e o ciupercă, o criptogamă care nu vrea să înflorească, fiind steril, fixat în pămînt umed, în vreme ce lapona Enigel coboară dintr-un pămînt înghețat. Venită din nord la sud, în pămînt ud, neîntocmit, Enigel adoarme pe trei covoare de răcoare, simboluri ale treptelor cunoașterii, culminînd cu visul soarelui, taler cu margini verzi de aur (vasul sfînt al Graalului). Amîndouă căile de cunoaștere, cea senzorială a lui Crypto și cea intelectuală a laponei Enigel, duc la un impas. Poate că Crypto simbolizează latența obscură, cu un reziduu de soare pe cale de dispariție, iar Enigel înțelepciunea prudentă, fricoasă de manifestare, oprită într-o contemplare stearpă a absolutului.

Uvedenrode a fost una din cele mai discutate poezii ale lui Ion Barbu. S-a încercat întîi decodarea titlului. Cea mai verosimilă interpretare i se pare lui Mandics aceea a lui A. Lillin, care-l traduce : oden defrișat, adică pămînt (cf. Rodeland = pămînt desțelenit), vale a plîngerii, după izgonirea din rai. Rămîne în afara explicării particula protetică **uv** care ar putea proveni din latinescul uvidus = umed, ud, deci pămînt umed, humă ca aceea în care trăiește riga Crypto. „La ripa Uvedenrode / Ce multe gasterope", versuri de început, i-au fost sugerate însă poetului de poezia lui Baudelaire **Le Mort joyeux** pe care a tradus-o cîndva și ale cărei prime două versuri sînt : „Dans une terre grasse et pleine d'escargots / Je veux creuser moi-même une fosse profonde" („Într-o țarină plină de moluște viscoase, / Vreau s-adîncesc eu însumi o gaură profundă"). Melcii lui Baudelaire, gasteropodele lui Barbu, nu sînt neapărat simboluri sexuale, ci făpturi hermafrodite care se fecundează reciproc, supramuzicale, înzestrate cu antene în harfă (capabile să capteze muzica sferelor), barzi ai odei din Olimp, locașul zeilor. Cîntecul acestor rapsozi e atemporal, ieșit direct din cristalinul ochiului și inspirat de fecioara Gerladine, ființă îmbrăcată în tunică de zale și cu brațele ridicate ca niște idei spre soare, simbol al nunții cosmice. Fructul solar al lirei e o spirală ordonată dincolo de logic, un elan mitic care ne-a ridicat din condiția animalică (deci, „leagăn mitologic"). Tot el, cîntecul, apare din cochilia boltită peste melc precum cerul, ca un cal de val cu varul spiralat (munca e un calvar) peste cavală (cuvîntul trimite la Bolintineanu, maestru în **Mihnea și Baba** al tehnicii versului muzical). Zborul poetic ajunge însă și aici în impas, din cauza amestecului cunoașterii intelectuale cu a celei senzoriale, a purității spiritului cu impuritatea simțurilor în stare să prefacă nunta cosmică în vulgară amplexiune telurică. Muza astfel celebrată nu se mai înalță spre soare, ci coboară ca un pachet inutil sub timp și mode în eternitatea morții, ripa, groapa mormîntului care închide tot ce e corporal, fără suflet mort printre morți, ca în **Mortul vesel** al lui Baudelaire.

AL. PIRU ■

PLASTICA

Cochilia parabolei

Poezia lui Ion Sofia Manolescu se ascunde timid, dar și cochet, în „cochilia parabolei". Mai bine-zis în cochilia metaforei. Disimularea metaforică e atitudinea emblematică a versurilor din **Ultima pălărie** (Ed. „Cartea Românească" 1984), îmbrăcînd cu un abur sensibil de imagini carnea suavă a poeziei. Ion Sofia Manolescu scrie o poezie desprinsă, ca spirit, din retorica blagiană : meditație prin metaforă asupra semnelor realului, asupra sensurilor lui, asupra marilor confruntări ale ființei : cu timpul, cu moartea, cu dragostea.

De la sintagma uneori fastidioasă („genele însumate-n geneză", „ființa mea strictă") alteori, dimpotrivă, cu rezonanțe euforice („somnul uranian", „soma neagitatului somn", „frigul incinerat") și pînă la poemul bine echilibrat, concentrîndu-și monotonia funciară a imaginilor în sonorități de melopee (**Salutări către neant, Fără să afle, Memoria timpului, Cochilia din parabolă** și mai ales **Ultima pălărie**), poemele lui Ion Sofia Manolescu fluctuează valoric, dar în cadrele unei rostiri poetice distincte, personale.

Figurile -trecerii, geografia **dincolo**-ului acaparează cele mai multe dintre poeme. „Nu mai trece nimeni pe la poartă / să mă strige din oglinda spartă // cei ce vin sînt tot din cei ce pleacă / (tot aceeași spaimă ne înecă)". Un tărîm straniu, în care „iedera crește haotic / în părul hazardului", în care „noaptea se aude izbelișteа apelor / și țipete înspăimîntate de păsări / din alte ere din alt început" este străbătut și „relatat" cu laconism înfiorat, așa cum se cuvine unor „vămi ale pustiei" : „de îndată ce m-am apropiat / de cuvîntul îndurerat / privirile înecate / n-au apucat să mai treacă / dincolo de luminile ochilor // sacrificat de ecoul răsfrîngerilor / fără să-mi pierd desperarea / pe sub pleoapele petrecute în somn / m-am furișat / printre umbrele zeilor". „Sabia timpului" își profilează nesmintit umbra asupra ființei în declin. Timpul amenință („fugărit de margini de timp / aud glasul pămîntului încăpător"), timpul se risipește, de necuprins („împuținat e timpul în stelele de pămînt / din numele numelui meu"), timpul e sprijin părelnic („mă reazim de timp / ca de propria-mi umbră"), timpul e despărțire („la despărțirea dintre mine și timp / frunzele s-au întors / recunoscătoare pămîntului"). Figurile timpului sînt probabil cele mai frumoase izbînzi ale acestui volum.

Înscriindu-se cu admirabilă discreție și rafinament în ceea ce s-ar putea numi lirică a senectuții, Ion Sofia Manolescu — acest delicat spectator la scena vieții, urcînd prea rar și după sfioase amînări pe scena poeziei — aduce culoarea cuminte și palpitîndă a versului său. Ne îngăduim a cita în întregime poemul titular, de departe cel mai bun text din volum. Poza melancolic-ironică, fluența fără cusur, datorată, fără îndoială, orei de grație a talentului său, îl reprezintă deplin, consemnînd cel mai frumos autoportret din cîte și-a compus poetul : „salutare, salutare, salutare / visul e tare e tare / masca surîsului spartă / s-ar putea ca pălăria aceasta să-mi fie / ultima pălărie / sub care am trecut / (aici a fost o poartă) / în absolutul din absolut / deschide-ți fereastra / că nu-s prea departe / prin iarba cuvintelor frînte / pune-ți dragostea înșelată să cînte / din moarte în moarte".

TANIA RADU ■

PROZA

Un uriaș arbore

În pofida faptului că poetul **Ion Brad** a dat la iveală cîteva romane, scriitura sa este, deocamdată, chiar și în proză, eminamente lirică. Cu atît mai mult se străvede acest lucru în **Leagănul mării**, cel mai recent roman al său, în care Zăpadia, satul fantastic, bogat în semne, situată pe o [illegible] străveche a Transilvaniei, [illegible] amenințată printr-o continuă devălmășie a timpurilor. Nu este vorba de o construcție în sine, premeditată, artificioa-

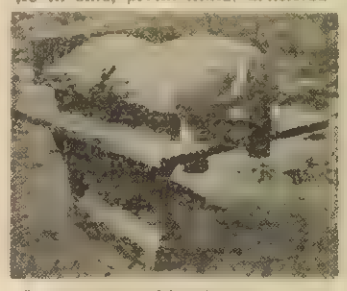

să, cum ne-a obișnuit proza modernă, romanele desfășurîndu-se, mai nou, pe mai multe planuri temporale, ci de o devălmășie provocată de structura însăși a personajelor. Vcanu, reîntors la Zăpadia, după ce-și pierde într-o groaznică întîmplare, cea de-a doua soție (prima murise într-un sinistru incendiu), retrăiește, murmat de suferință, lumea de altădată a Zăpadiei, lumea copilăriei sale. Octavian, tatăl lui Vcanu, obsedat de povestea biblică a trozilor, reface atmosfera de altădată a satului ardelean în preajma sărbătorilor de iarnă, cînd colindele cu trozii se constituiau într-un veritabil spectacol dramatic. Maria, Mama-tină, bunica lui Vcanu, personajul cheie al romanului, are, la rîndul ei, extraordinara capacitate de-a vorbi cu soțul său, mort de mai demult. Dar, totodată, aceste personaje, pentru care trecutul este chiar mai viu decît prezentul, fapt ce-i oferă scriitorului șansa unor excepționale poeme în proză, trăiesc în plină actualitate, se întîlnesc și se confruntă cu o sumedenie de alte personaje și întîmplări ce alcătuiesc, toate la un loc, prezentul mereu imprevizibil, viața însăși, în continuă mișcare. Memorabilă și extrem de gazetărească, aidoma unui excelent interviu sau unui incitant reportaj, este convorbirea dintre Vcanu și Valeria, cea care, într-un articol apărut în presa centrală, a divulgat cîteva din neregulile ce se petrec la C.A.P.-Zăpadia. Convorbirea (interviu și reportaj, totodată), dezvoltînd mărturisirea apărută în presă, dezvăluie viața la zi, viața de culise, din Zăpadia și, dacă am insista numai asupra a ceea ce se întrevede în acest dialog, implicînd viața însăși a personajelor, am putea avea o fotografie foarte exactă a unui sat transilvan din zilele noastre, a prefacerilor prin care a trecut, al destinelor ce s-au consumat în interiorul acestor prefaceri. Cu alte cuvinte, **Leagănul mării** ar putea fi, dintr-un anume punct de vedere, confruntarea și convietuirea a două mari categorii de personaje, cei în care trecutul gîlgîie intens, real și viu, dar într-o totul racordați timpului prezent, și cei care sînt pe deplin ancorați numai în realitatea imediată, în hățișurile atît de ciudate ale vieții. Punctul forte al romanului îl reprezintă, însă, introspecțiile autorului în alcătuirea psihologică a celor dintîi, aceștia reprezentînd Zăpadia dintotdeauna, satul parcă scos în afara timpului. Zăpadia care, în viziunea Martei, Mama-tină, trebuie să se continue pe sine, trebuie să se adune, cu toți ai săi, din nou, să aleagă drumul cel mai drept pentru a merge înainte, spre adevăr și frumusețe, spre cinste, spre continua devenire a spiritului său, a oamenilor ei legați prin mii și mii de nevăzute fire de inimă pămîntului pe care s-au născut, în care au trăit și trălesc, aidoma unor vrăstare ce se trag dintr-un uriaș arbore.

VICTOR NIȚA ■

FILM

Două curse

Raliul este un bun film de acțiune construit cu măiestria de regizorul Mircea Drăgan. Aproape de la început, prezentarea își subordonează, vrînd-nevrînd, orice alte considerații. Un scenariu bine condus (Melania Chiriacescu-Constantiniu), minuind cu abilitate cele două planuri : unul în desfășurare directă, cu tensiunea implicită a competiției (raliul automobilistic), celălalt realizat mai mult în flash-back (destinul tinerei Tasica Pribeag — oare de ce un nume așa de... **căutat** oarecare ?). Replica nu reușește întotdeauna să se mențină în cadrele firescului, pe care subiectul filmului și le reclamă singur. Numai că în **Raliul** nu e nevoie de prea multe cuvinte. Două curse, la fel de interesante amîndouă, își întretaie vertiginos itinerariile, iar finalul ne lasă să întrevedem pentru amîndouă victoria. În rolul Tasicăi (zisă și Thea cu Tii), tînără studentă la I.A.T.C. Diana **Gheorghian** evoluează cu admirabilă naturalețe și discernămînt. Graba de a reuși în viață, graba de a greși pentru a se grăbi apoi să îndrepte, graba de a se cunoaște, de a-și cunoaște și de a-și fi cunoscută măsura personalității este foarte bine transcrisă cinematografic de tînăra interpretă. Un chip mobil, stăpînindu-și cu profesionalism disponibilitățile fizionomice, o juvenilă detașare a gestului aduc în film o notă de prospețime binevenită. Cealaltă cursă e condusă în film de **Constantin Diplan**, în rolul pilotului de încercare. Dacia cu numărul 13, și ea personaj în acest film, pentru care spectatorii frisonează nu o dată, închide acest cuplu actoricesc, în care Constantin Diplan aduce căldură reținută, bărbătească economie de gesturi, o aportivitate inteligentă și plină de farmec. În portrete sucinte, dar bine decupate, apar Ștefan Sileanu, Mircea Basta, Monica Ghiuță, Lucia Mureșan, Eugeniu Ungureanu (cu unele note îngroșate, ce schematizează inutil personajul) și tinerii Adrian Păduraru (în rolul inginerului Dan, personaj „pozitiv", dar pe care îl adoptăm cu plăcere pentru că trăiește, nu verbalizează) și Răzvan Popa (Pustiul — apariție simpatică, pe muchie de cuțit între licheaua „de clasă" și tînărul debusolat).

Filmul e făcut cu plăcere de întreaga echipă. Observația — chiar dacă nu „tehnică" — explică în parte acuratețea realizării. Imaginea, semnată de unul din cei mai buni operatori de film — Ion Marinescu — are momente excelente (la care colaborează din plin cascadoria — scena răsturnării) și

CAP LIMPEDE

● **Noi apariții editoriale.** La Editura Eminescu a apărut nu demult o carte care reprezintă un adevărat eveniment-editorial : **Personalismul energetic și alte scrieri** de C. Rădulescu Motru. Noul volum, apărut în cadrul colecției „Biblioteca de filosofie a culturii românești", colecție îngrijită de Valeriu Râpeanu (amintim că în cadrul ei s-au mai publicat lucrările **Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești** de Gheorghe I. Brătianu, **Studii de filosofia culturii** de Tudor Vianu, **Civilizația românească și civilizația balcanică** de Victor Papacostea, **Recesivitatea ca structură a lumii** de Mircea Florian, **Geneza formelor culturii** de P. P. Negulescu) cuprinde aproape întreaga operă a filosofului român. Textul a fost stabilit de Gh. Pienescu iar studiul, antologia și notele aparțin lui Gh. Al. Cazan. Reproducem din studiul introductiv al acestuia : „Fondul conceptiei lui Motru, prin ideile lui realiste despre personalitate ca realitatea bio-psiho-socială, despre creație ca dimensiune fundamentală a omului, despre necesitatea unei spiritualități energetice, a unei culturi umaniste și originale, amplele analize, competent conduse, ale atitor probleme mari ale filosofiei, științei și vieții, îl înscriu opera ca pe unul dintre cele mai de seamă momente ale istoriei filosofiei românești". ● La aceeași editură, un roman aparținînd scriitoarei Matilde Serao: **Speranțe.** După cum ne informează un text de pe coperta a patra a cărții, aceasta reprezintă „o cronică vie a realității sociale de la sfîrșitul secolului trecut", fiind „concentrat asupra vieții cotidiene a orașului Napoli". Traducerea îi aparține Adrianei Lăzărescu. ● Lui Benito Perez Galdos Editura Minerva i-a publicat în românește un roman deosebit de captivant : **Torquemada.** Traducere : Dumitru Radulian și Vasile Igna. Prefață, note și tabel cronologic de Dumitru Radulian. Iată cum îl prezintă Andrei Ionescu pe marele prozator spaniol : „Cu rare excepții, și contemporanii l-au prețuit și cinstit, recunoscînd în el un titan al romanului modern". ● În aceeași colecție care se bucură de un mare prestigiu în rîndul cititorilor — e vorba de colecția Biblioteca pentru toți — a apărut și un roman al scriitorului turc Melih Cevdet Anday : **Trindavii** (traducere, prefață, tabel cronologic și note de Viorica Dinescu). Traducătoarea afirmă despre această carte că „este un roman psihologic, de profundă nuanță și pătrunzătoare analiză, și deopotrivă roman de critică socială dintre cele mai ascuțite, prilejuind înțelegerea, prin structuri sociale și mentale relevante, atît a resorturilor interne care au declanșat prăbușirea unui imperiu, cît și a dificultăților în construirea unei lumi noi, purificate de tarele trecutului". ● Tot în B.P.T. un prim volum din dramaturgia lui Victor Ion Popa care cuprinde piesele **Ciuta, Mușcata din fereastră, Take, Ianke și Cadîr, Răzbunarea sufleurului.** Tabelul cronologic este alcătuit de Cornel Simonescu iar antologia, prefața și notele îi aparțin criticului și istoricului literar Valeriu Râpeanu : „Prin multimea faptelor pe care le-a urnit, le-a dat contur și le-a implinit, prin dăruirea, pasiunea și lipsa de odihnă cu care înțelegea să finalizeze fiecare gînd ce-i aparținea lui sau altora, prin materializarea unor idei ce urmăreau să lărgească aria de pătrundere a ar-

se pune permanent în subtilă relație cu costumele (Ion Nedelcu) ingenioase, dar de bun-gust, mimînd fără ostentație cotidianul acolo unde este nevoie de el (acasă la Tasica). Decorurile Ioanei Cantuniari-Marcu sînt adecvate, gîndite meticulos, recompun ambianța cît mai aproape de modelul real, rămînînd în același timp în limitele artei. Muzica filmului aparține lui Florin Bogardo. Ca întotdeauna, semnătura lui garantează calitatea artistică. (Poate că dicția Stelei Enache ar fi putut fi mai atentă pe alocuri.)

Un bun film de acțiune. Despre o fată care vrea cu tot dinadinsul să fie pilot de încercare, și căreia mașinile îi spun mai mult decît jurnalele de modă. Despre o fată inteligentă și puternică. Filmul este un elogiu subtil adus unei profesiuni dintre cele mai interesante și are meritul (atît de rar) de a nu cădea în didacticism. Tasica (și totuși, numele putea fi altul...) înaintează în viață fără prejudecăți, boicotează prejudecățile celorlalți cu inocență, dar și cu fermitate. **Raliul** este astfel și un bun film despre tineri și pentru tineri.

TANIA RADU ■

PLASTICA

Drumul gîndului

Dintre atîtea și atîtea alte forme ale lumii înconjurătoare, tînărul sculptor **Ion Măndrescu** a ales pentru prima sa expoziție personală, deschisă în spațiul amplu al galeriilor **Orizont**, una intructiva bizară, dar nu insignifiantă, ci, dimpotrivă, plină de sugestii, de trimiteri cultural-istorice, o formă întru totul surprinzătoare și de o plasticitate remarcabilă, cea a scarabeului. Ce anume a descifrat Ion Măndrescu în forma acestei sacre insecte, cum o socoteau anticii egipteni, mărind-o de cîteva sute de ori, insistînd asupra abdomenului, văzut ca o imensă sferă, plină de tainele înseși ale vieții, dar și asupra antenelor ce tind să se lumineze de vastitatea și necunoscutul spațiului înconjurător, ar vrea să fie nu numai o continuă dezvelire și desprindere din piatră, lemn sau bronz, a obiectului în sine, ci și o anume semnificație afectiv-reflexivă. Am putea spune, cu alte cuvinte, că scarabeul lui Ion Măndrescu, de o forță și vitalitate impresionante, dar și delicat, în același timp, se acoperă de un sens multiplu, mai ales în cîteva lucrări, precum **La limita dintre spații, Orizontul cunoașterii, Prefigurare, Iluminare și Oglindire**, ce transmit o evidentă căutare, o febrilă descoperire a universului. Nu întîmplător, desigur, între antenele scarabeului, în lucrarea Oglindire, de exemplu, este plasat, ca un ecran de radar, un dreptunghi gata să intercepteze semnalele unor spații aflate în imediata noastră apropiere. Nici celelalte lucrări, desprinse de sub aparatul tutelar și semnificant al scarabeului, nu sînt lipsite de această continuă înțelegere a lumii înconjurătoare, a gîndurilor care o cutreieră, a sentimentelor ce intră în alcătuirea ei. Una din lucrări, Calea, de exemplu, o posibilă cale a cunoașterii, a devenirii, se compune din șapte module de lemn amintind, parcă, de o șenilă, sau, din alt unghi de vedere, de șapte trepte ce se cer neapărat parcurse pentru deslușirea deplină a adevărului. Nu întîmplător, deci, alte lucrări se vor numi **Prima treaptă** sau **Ultima treaptă**, iar altele se vor numi **Meditație I** și **Meditație II**. Și parcă pentru a pătrunde cît mai exact și cît mai adînc în lumea acestui tînăr și foarte dotat sculptor, parcă pentru a depăși ceea ce se vede, ceea ce i se arată ochiului, deci suprafața însăși a lucrurilor, putem corela lucrărilor pînă acum amintite altele, precum **Nucleu, Sinteză, Structură atomică, Structură deschisă, Secțiune I** și **Secțiune II**. Am parcurs astfel, dinspre lume spre interiorul ei, drumul cunoașterii, drumul gîndului, așa cum, prin intermediul unor forme îndelung și cu măiestrie lucrate, ni-l propune chiar artistul. Vom face însă precizarea că drumul acesta, aidoma Cărării, care n-are nici capăt și nici început, poate fi parcurs în ambele sensuri, dinspre lume spre interiorul ei, sau, de ce nu, invers, dinspre interiorul ei, văzut ca un nucleu, sau ca o secțiune, spre acea îndepărtat-apropiată limită spre care tind antenele scarabeului.

VICTOR NIȚA ■

DOSAR

Cronicar fidel și receptiv

Apărut la Reșița în excelente condiții grafice, **Almanahul presei și tiparului** este rodul unor ediții mai conturate sau mai eterogene tematic, dar urmînd cu încăpățînare scopul propus, al sesiunii anuale de comunicări „Tradiții ale presei și tiparului în Banat", manifestare ce poartă semnătura redacției ziarului „Flamura". „Sesiunile își propun promovarea unui efort sistematic de cercetare într-o zonă de excepțională interes a istoriei patriei și geografiei noastre spirituale, căreia îi datorăm o tradiție profesională ce ne legitimează apartenența și ne obligă la condiția de urmași și continuatori" (Timotei Jurjica — „Cîteva linii").

Important este că permanent s-a avut în vedere relația esențială dintre trecutul istoric, actualitatea profesiunii și a artei tiparului, perspectiva spre național. Denumirea acestei publicații periodice conține desigur o exagerare, dar sa este deliberată și ține de un mod de organizare a cercetării și de dorința de a nu stinjeni un complex de acțiuni în plină desfășurare. Exagerarea are parcă ceva din candoarea augustă a reprezentanților Școlii Ardelene. Îmi amintesc că Eminescu definea ecuația intelectualității prin omniaterealitate. Chiar dacă nu omniateral, Timotei Jurjica este omniprezent, avînd cu siguranță dorința de verticalitate cu orice preț pe care o întîlnim la marii noștri predecesori, cîtori ai primelor publicații românești, Ion Eliade Rădulescu și Gh. Asachi. Adică ți-l imaginezi alergînd din tipografie în redacție și invers, corectînd și modificînd din mers textele colegilor mai neglijenți, avînd grijă să treacă pe la alimentare și să cumpere două sticle cu votcă unor linotipiști înrăiți.

Sumarul nu are discreția unui asemenea fel de a fi. Citeodată autorul atinge o concizie impresionantă : „Tiparul este mediere stabilă și durabilă între creație și oameni. Tiparul garantează memoria omenirii și continuitatea culturală între generații, dincolo de clivajele gustului, frontierele vîrstelor istorice și împotriva aglomerării derizoriului". Sub acest semn, cu un patriotism real, sînt scoase la iveală diferite documente. Chiar și atunci cînd se adună într-o știre, documentul cu o vechime de o sută de ani și pînă contemporană au aceeași temperatură : „În urmă cu o sută de ani, la 5/17 mai 1884, sub titlul «Prima tipografie românească în Banat», gazeta «Luminătorului» din Timișoara își anunță cititorii că : «Dl Simion Pocrean, tipograf român, s-a așezat definitiv în locul său natal, în Reșița montană, ca tipograf, realizînd astfel o dorință demult nutrită și simțită de inteligența (intelectualitatea) română, adecă înființarea unei tipografii românе în Banatul nostru.»" Gestul lui Pocreanu era încurajat cu vădit entuziasm național : „îi urăm tînărului întreprinzătoriu și tipograf român un succes strălucit și durabil. Nu încape îndoială că din partea publicului român i se va da tot sprijinul posibil ; totuși, ne credem datori a atrage și din parte-ne atenția tuturor corporațiunilor, reuniunilor și societăților române asupra acestei întreprinderi curat românești și a o recomanda, cu căldură, protecțiunei lor binevoitoare".

Un autor de primă mărime al „almanahului" este secretarul tehnic de redacție. Informațiile capătă citeodată o subtilitate care le duce autorul la anonimat. Este în acest secretar tehnic un mare respect pentru meserie și o obișnuință de a sta în linia a doua.

„În miezul fierbinte al realității", articolul semnat de Nicolae Sîrbu aduce ideea de tipărătură pînă în istoria prezentă, arată o redacție comunistă, hotărîtă, energică, îndulșată rareori de propriul sacrificiu, o publicație „care a rămas același cronicar fidel și receptiv, de partea binelui, adevărului, un militant consecvent pentru înfăptuirea politicii partidului".

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

După volumul consacrat laureaților Premiului Nobel pentru literatură, care s-a bucurat de o bună primire din partea cititorilor și a specialiștilor, revista „Contemporanul" a editat un nou almanah enciclopedic, Realitatea literară și artistică ilustrată, **în sumarul căruia figurează multe lecturi atractive și instructive.**

● **Prevenirea și tratarea bolilor secolului : o mică enciclopedie a sănătății, elaborată de prestigioși medici din țară și de peste hotare.**

● **Cele mai bune 100 (+1) filme ale tuturor timpurilor, comentate și ilustrate : istoria artei a șaptea, văzută din perspectiva capodoperelor.**

● **Poezia de dragoste în creația marilor poeți ai lumii.**

● **Marin Preda, inedit.**

● **O antologie de recreație și divertisment.**

● **Întîmplări de pe mări și oceane.**

● **Actorul, un „continent" (de explorat mereu).**

● **Fața necunoscută a pictorului Nicolae Grigorescu.**

● **Erori și falsuri în arta plastică românească.**

● **Un dicționar uzual în 6 limbi.**

CAP LIMPEDE

tei în rîndurile unor categorii sociale rămase fie în afara, fie la periferia razei de acțiune a teatrului — Victor Ion Popa a devenit un simbol al entuziasmului și al spiritului de sacrificiu". ● O carte pasionantă la Editura Meridiane : **Doi ani pe mare** de Richard Henry Dana jr. Traducere și glosar de Alfred Neagu. Încă de la apariția sa (în anul 1840) „ea a fost nelipsită la bordul navelor americane și britanice"; „pasaje din această carte au fost citite cu voce tare chiar și în Camera lorzilor, servind ca argument pentru modificarea unor legi maritime. Deși intenția autorului a fost de a oferi doar un simplu jurnal de călătorie, cartea aceasta a inaugurat un curent realist în prezentarea mării, care a continuat cu Melville, Jack London, Hemingway". ● Ion Ianoși și Mihai Ispir publică în colecția „Curente și sinteze" (tot de la Editura Meridiane) două volume care vor stîrni cu siguranță interesul atît al specialiștilor cît și al unui public interesat de problemele de estetică : **Sublimul în artă** („Un drum în cultura lumii") **și Clasicismul în arta românească** („Fără a compune doar o superficială „colorație", tendințele clasiciste apar, pe meridianul românesc al artei secolului al XIX-lea, mai curînd infuze și acoperind o durată lungă, decît manifeste și delimitate diacronic" ● Un argument pentru cei care doresc să se apropie de artă e cuprins în cele două volume **Dialogul vizual** (datorate lui Nathan Knobler) publicate în colecția Biblioteca de artă a Editurii Meridiane : „O introducere în aprecierea artei trebuie să înceapă printr-o încercare de a elimina bariera neînțelegerii și a prejudecății întîlnite la privitorul neinstruit. Aceasta trebuie să descopere continuitatea dintre artele trecutului și cele ale prezentului. Trebuie să i se ofere o expunere temeinică și logică a naturii artelor vizuale, care îl va ajuta să scape de îndoiala nutrită în legătură cu opera unui pictor, a unui sculptor și a unui arhitect contemporan. În sfîrșit, profanului interesat trebuie să i se dea o certitudine asupra capacității sale de a aborda operele de artă fără necesitatea unui al treilea ins care să-i spună la ce să se uite, de ce să se uite la aceasta și ce anume să înțeleagă". ● În aceeași colecție — **Gestul și cuvîntul** de André Leroi-Gourhan, prezentat astfel de Dan Cruceru : „În perspectiva viitorului, Leroi-Gourhan ne oferă o imagine tonică, optimistă a speciei umane care „îl depășește de departe ritmul evoluției socio-tehnice". Încrederea în planetarizarea lumii provine tocmai din convingerea că, avînd în sine motorul propriei deveniri, ca o certitudine a naturii sale, omul nu-și va încheia aventura integrării spațio-temporale prin procedee nucleare. Acest homo sapiens, conștientizîndu-se pe sine într-un mediu socializabil la nesfîrșit, își „va regîndi complet problema raporturilor dintre individual și social" (**George Arion**).

Revenind la cronica noastră, privind spectacolul cu opera **„Micul coșar"** de **Benjamin Britten**, articol apărut în numărul trecut, precizăm că rolul „coșarului tînăr", **Clem**, a fost susținut de la premieră și pînă astăzi de tenorul **Cristian Mihăilescu** și nu **Nicolae Bratu**, așa cum am fost induși în eroare de programul de sală care, iată, nu concordă întotdeauna cu cine se prezintă pe scena **Operei Române**.

Delimitări

Marginalii la cîteva „aforisme și reflecții"

În colecția **Cogito**, Editura „Albatros" ne-a dat recent, sub îngrijirea lui I. D. Pîrvănescu și Al. Stănciulescu-Birda, un număr considerabil, de 1 329 **aforisme și reflecții** din întreaga operă a lui G. Călinescu, inclusiv cea poetică. Presupun că unele din acestea au fost luate, ca să zic așa, din gura personajelor autorului, ceea ce nu înseamnă că reflectă întotdeauna ideile acestuia. Astfel cînd citim :

„Iubirea e un sentiment care se înfăptuiește la toți oamenii în același chip : prin căsătorie"...

nu putem crede că acest panseu e al lui G. Călinescu, ci al unuia sau uneia din personajele romanului respectiv (**Enigma Otiliei**). G. Călinescu nu era scriitorul care să generalizeze necugetat, chiar ca partizan al căsătoriei. Altă generalizare, tot atît de contestabilă, din același roman :

„Cine iubește își ascunde sentimentele".

De la rubrica **Iubire**, mi se pare neexplicabilă următoarea reflecție :

„Iubirea nu e propice efectelor literare".

Marii poeți au excelat în poezia de iubire !

În primele lui cugetări, din vremea tinereții, G. Călinescu înclina către ideea de gratuitate, atît a artei, cît și a receptiei acesteia :

„Cititul poate fi o artă gratuită, ca oricare alta, fără finalitate de sine".

Reflecția datează din anul 1929 (**Lectură**). „Articolul" cel mai bogat este cel consacrat temei **Arta** (n-rele 48—105). Cronologicește, revine, în același an 1927, ideea gratuității :

„Gratuitatea artei stă în simpla exercitare fără finalitate a facultăților".

Curios mi se pare însă, în elogiul adus lui I. Al. Brătescu-Voinești, la împlinirea vîrstei de 60 de ani, în 1928, că punerea în relație între artă și suflet înclină, cam convențional, în favoarea acestuia :

„Arta este un rod al sufletului, dar sufletul este mai mult decît arta".

Dintre toate artele, **Arhitecturei** i se rezervă prea puțin loc în această culegere, față de importanța temei în scrisul lui G. Călinescu. Într-una din cele patru reflecții, ne surprinde această discriminare :

„Trecînd la altă artă, în arhitectură, care e un triumf al construcției joviale, templul dacic e departe de a sugera mizeria morală... Să fie într-adevăr arhitectura „un triumf al construcției joviale", adică al bucuriei ? Fie... Numai că nimeni nu știe ce a fost cu „templul dacic", sau dacă a existat, așa încît nu poate fi o problemă caracterul său. Să fi fost „pădurea", cum ar reieși în continuare ? Cui îi datorăm această ipoteză ? „Templul dacic" revine totuși, la rubrica **Semnificații** :

„Templul dacic nu-i ieșit din indiferențe, el e o formă de exaltare mediteraneană, așa cum catedrala gotică e un mod de entuziasm septentrional".

Las' că nici un obiect major de cult, necum templul, nu a putut fi rodul indiferenței, dar, după ultimele teorii, catedrala gotică e o creație franceză, așadar nu tocmai septentrională. Pentru că la **Indice tematic** nu a fost trecută această reflecție, îi dăm numărul de ordine : 1 122 bis.

De obicei, G. Călinescu gîndește discursiv și demonstrativ; lapidaritatea, rareori adoptată, riscă să rămînă neclamurită și ca atare neconvingătoare, ca aceste două cugetări, de cîte trei cuvinte, la rubrica **Sentiment** :

„1 123 — Sentiment gol nu există.

1 124 — Sentimentalismul dezacordează sufletul".

Ce poate fi sentimentul „gol" ? Nu știm. Cît despre sentimentalism, există perechi asortate, care și-au găsit fericirea, acordîndu-se desăvîrșit.

Inefabilul apare în cunoscuta sentență călinesciană, de natură crocianâ : „Istoria este o știință cu legi inefabile și o sinteză epică".

Legile istorici pot fi nepătrunse, dar dacă există totuși o știință a ei, legile respective trebuie să fie formulabile. „Sinteza epică" pe de altă parte, ține de talentul istoricului. Un Michelet de pildă, la francezi, sau un Iorga, la noi, au avut acest dar, al învierii trecutului, fie chiar cu mijloacele imaginației creatoare.

Muzica e privită de G. Călinescu, în 1962, sub unghiul „ideologic și umanistic", dar cu această rezervă :

„...așa cum ideea în literatură e concretă, în muzică e inefabilă".

Totuși criticii muzicali o tălmăcesc !

Spuneam că în genere G. Călinescu demonstrează în vederea persuadării. Dăm un amplu exemplu, tot pe tema inefabilului :

„628 — Propriu artistului este de a crea un tip. Prin tip înțelegem personificarea speței într-un individ foarte reprezentativ, însă cu nume propriu ale cărui note de speță sînt evidente, dar care se particularizează prin dozări sau deformațiuni unice, care-l fac expresiv, viu, înregistrabil la starea civilă. **Individuum est inefiabile**, au zis unii, adică indefinisabil. Adevărul este că individul este definibil cu observarea că unicul stă lealaltă cu categorialul sau, mai bine zis, categorialul la înfățișare de unicat".

Rămîne însă valabilă obiecția indefinibilității individualului, cînd acesta nu mai este „foarte reprezentativ", ci un „caz" cu totul aparte, neîncadrabil categorial cu „note de speță". Oare însă **indefinibilul** e tot una cu **inefabilul**? În medicină, de pildă, sînt pacienți cu o serie inedită de simptome, și ca atare boala lor îa fie numele medicului care a decelat-o, fie al bolnavului. O raportare la literatură nu e oare posibilă ? **Madame Bovary**, de pildă, a sugerat filosofului Jules de Gaultier, noțiunea filosofică de bovarism, referitor nu numai la eroina eponimă, ci la toți oamenii, bărbat sau femeie, care se cred altfel decît sînt, cu alte cuvinte, se iluzionează asupra propriei lor structuri și acționează în consecință. Nimic din ce este omenesc, credem, nu e indefinibil. Desigur, fenomenele psihice sînt mai greu analizabile decît cele fizice, dar atît și nimic mai mult.

Nici **inefabilul** nu este trecut la **Indicele tematic**. Substantivul, pe care-l considerăm o falsă categorie estetică, figurează la nr. 1 044, cu acest text :

„— În scurt, stimabile, realismul în muzică respinge naturalismul însă nu interzice o savantă exclamație a naturii umane, adică a ceea ce numim inefabil, în limitele unei raționalități globale".

Nu ne displace încadrarea inefabilului în rațiune, deși prin definiție el îi scapă acesteia !

Interesantisim în tot ce a scris, G. Călinescu nu se desmintе nici în această amplă culegere postumă, care invită la dialog.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Premiile Revistei Flacăra pe anul 1984

Iată-ne la finele unui an a cărui rodnicie, puternic reliefată în străluciții bilanțuri prilejuiți de cei de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, se transmite generos și vremii de mâine prin grandioasele programe pe care le-am elitorit prin geniul clarvăzător al cirmaciului destinului nostru național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După buna și frumoasa tradiție ridicată de datinele pământului nostru la rang de lege, de cinstire a muncii și creației, se stabilesc și pentru acest an Premiile Revistei Flacăra. Alături de cele ale altor publicații, premiile revistei Flacăra reprezintă o modalitate specifică de a pune în atenția opiniei publice noi pilde de hărnică, căutare și creație, care să stimuleze emulația întru cinstirea muncii. Ele sînt expresia considerației pentru o parte din cei care, în domenii deosebite profilului revistei, pe linia luptei pentru o nouă calitate n-au ostenit să converteacă munca lor într-o politică a înnoirii, condusă de partid, de secretarul său general.

Ca și în anii precedenți, distincțiile ce urmează sînt acordate pentru întreaga activitate sau pentru fapte exemplare ce au înrîurit un domeniu sau altul.

POEZIE: Ana Blandiana, Ion Horea;

PROZĂ: Nicolae Breban, Augustin Buzura;

CRITICĂ: Nicolae Manolescu, Mihai Ungheanu;

ISTORIE LITERARĂ ȘI ESEISTICĂ: Alexandru Piru, Lucian Raicu;

DRAMATURGIE: D.R. Popescu;

CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA GÎNDIRII ORIGINALE: Anton Dimitriu și Mihai Drăgănescu;

MUZICĂ: Gheorghe Zamfir;

INIȚIATIVE CULTURALE: Petre Brâncuși și Claudiu Negulescu, pentru înființarea Studioului de operă pentru copii;

MEDICINĂ: Ștefan Berceanu, Dan Gavriliu, Mircea Olteanu, Gheorghe Neagoe (Severin) și Octavian Udriște (Vîlcea);

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE: Ana Aslan, Cella Delavrancea, Constantin Noica;

FILM: Titus Popovici, pentru scenariul la filmul „Horea";

ISTORIE: Vasile Arimia, Ilie Ceaușescu, Ștefan Pascu și David Prodan;

ACTORI: Mitică Popescu;

CAMPIONI AI RÎSULUI: Dem. Rădulescu;

REGIE: Mircea Daneliuc;

VALORIFICAREA RESURSELOR NATURALE: Ion Brad, Petre Buleci, Ion Mânzatu, Valeriu Popa;

SCULPTURĂ URBANISTICĂ: Constantin Lucaci (Fintina din Reșița și celelalte Fintini), Gabriela și Gheorghe Adoc (pentru Monumentul Independenței din Iași);

TEATRE: Teatrul radiofonic;

EDITURI: Editura Științifică și Enciclopedică și Editura Militară, pentru marile lucrări de istorie tipărite în acest an;

ECHIPE SPORTIVE: Națională de gimnastică feminină și echipa de canotaj fete, pentru succesele olimpice;

SPORTIVI: Costică Ștefănescu;

TINERE ȚE FĂRĂ BĂTRÎNEȚE: Grigore Osipov-Sinești;

INVENTIVITATE: Viorel Abrudan și Gheorghe Lucaci, Cornel și Octav Stănășilă;

PUBLICISTICĂ: „Drum spre oameni" de Florea Ceaușescu și Viorel Sălăgean;

TRADIȚIE ȘI ÎNNOIRE: Tudor Gheorghe;

ASPIRANȚI LA CELEBRITATE: Roxana Bodnarciuc (dans), Cezara Dafinescu (actor teatru), Alexandru Darie (regie teatru), Dana Dogaru (actor film), Anca Petrescu (arhitectură), Gheorghe Hagi, Z. Mujnai (fotbal), Nicu Vlad (haltere);

FAIR PLAY: Nicolae Negrilă (Craiova), Ladislau Bölöni (Steaua);

FAPTĂ DE OMENIE: Va fi stabilit în urma trierii propunerilor ce se vor face în scris de către cititori și diferite instituții care au comunicat asemenea fapte pînă la 5 ianuarie 1985.

„Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe"

„A fost odată ca-n poveşti / A fost ca niciodată / Din rude mari împărăteşti / O prea frumoasă fată..." — sînt versurile binecunoscute cu care Mihai Eminescu începea în 1883 un poem al cărui destin nu se va mai sfîrşi niciodată şi care a fixat limba română de la Carpaţi şi Mare ca un reper definitiv al materiei universale. N-au trecut decît o sută de ani de cînd marele poem eminescian a apărut în almanahul literar „România jună" şi poezia românească a înflorit în istorie în toată splendoarea sintaxei ei înrudindu-se definitiv cu împărăteasca eternitate.

Editura „Junimea" din Iaşi a avut inspiraţia să marcheze destinul centenar al **Luceafărului** eminescian cu o iniţiativă într-adevăr sărbătorească. Ea a publicat o carte-eveniment, un album-spectacol completînd fericit seria evenimentelor editoriale care au făcut din operele lui Goethe, Rilke sau Nichita Stănescu adevărate sărbători bibliofile.

Deschizi marile coperţi ale albumului cu sentimentul că pătrunzi într-o scriptură istorică a poeziei noastre, parcurgi verticalitatea poemului cu senzaţia certă că este o sinteză a limbii de la Dosoftei citire. Albumul a fost gîndit cu migală şi mult rafinament ai sensibilităţii poligrafice, de la litera sugestiv decorativă la calitatea paginării, de la arhitectura vinietelor la culoarea şi bunul-gust al hîrtiei, toate acestea împreună cu ilustraţiile pictorului Eugen Ştefan Bouşcă alcătuind ceea ce se poate numi fără echivoc un obiect estetic, o adevărată performanţă de rafinament bibliofil.

Pictorul Eugen Ştefan Bouşcă stringe într-un singur flux liniile de forţă ale fanteziei folclorice, ale picturii academice şi ale sensurilor de Voronet, cum se poate vedea în ilustraţiile alăturate, cu regretul că nu întotdeauna fidelitatea tipografică este cea mai înaltă.

Uneori, compoziţia planşei este adusă pînă în pragul simbolului, fără a fi abandonată totuşi în autonomia acestuia.

Cele trei izvoare amintite mai sus, într-o eterogenitate voită, sînt mai uşor detectabile în emanaţia chipurilor şi în filtrul prin care apar stelele.

Interesantă este şi folosirea violetului bacovian, culoare nesemnificativă în pastelaţia eminesciană, prezentă, însă, la icoanele pe sticlă, semnificativă pentru sacrul popular atît de înrudit cu folclorul.

În semn de respect pentru munca celor care au gîndit şi realizat acest album transcriem caseta tehnică de pe ultima lui pagină : „Această ediţie a poemului **Luceafărul** de Mihai Eminescu s-a tipărit cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la apariţia capodoperei (1883–1983), în viziunea grafică a pictorului Eugen Ştefan Bouşcă la Editura „Junimea" din Iaşi (Director Adi Indrieş), imprimarea lucrării realizîndu-se la Întreprinderea poligrafică din Iaşi (Director : ing. Maria Soroceanu) cu dăruire profesională şi artistică şi cu deosebită contribuţie a colectivului din sectorul ofset coordonat de Vasile Istrate. Tehnoredactor Mihai Bujdei".

La acestea n-am mai putea adăuga decît bucuria noastră că marea apariţie a genialului eminescian stimulează încă şi impulsionează munca asupra paginii scrise de la creatorul poet pînă la creatorul tipograf. Pentru că albumul editat de „Junimea" este o realizare creatoare a unui colectiv dăruit trup şi suflet literei româneşti şi spiritului ei nemuritor !

Fii aceștia curați de țărani

Borșa, o situare în cosmos

S-a scris pînă acum extrem de puţin despre localitatea aceasta numită Borşa, cu totul şi cu totul fabuloasă, aflată la poalele unui pietroi înalt de 2 303 metri, deci într-o groapă adîncă de 2 303 metri, peste care, tot adîncă, matca a împlinit rotmâne, împrejmuită spre sud de Munţii Rodnei, munţi glaciari, iar spre nord de Munţii Maramureşului, munţi vulcanici, şi poate că nu întîmplător destinul geologic al acestei aşezări străvechi de oameni a făcut ca ea exact spre mijlocul să se tivească Muntele de Gheaţă iar spre miazănoapte, Muntele de Foc. Evident, foşti vulcani şi foşti gheţari ! Dar cu siguranţă că tot s-a mai păstrat ceva în firea oamenilor, în anatomia rasei lor, ceva din timpurile preistorice cînd gheţarii dinspre miazăzi se topeau ameninţînd aşezarea din vale cu apă iar vulcanii dinspre miazănoapte izbucneau ameninţînd aceiaşi cuib de oameni ghemuiţi în căuşul pădurii negre de brad, cu foc şi lavă. Mereu între Apă şi Foc ! Între două puteri elementare ale cosmosului, de la începutul lumii. Cine va scrie mai tîrziu despre localitatea aceasta, nu va putea trece peste strania polaritate cosmică a celor două elemente afinate aici fără în faţă. Nu cred că se va mai afla un asemenea loc care să fi putut da oamenilor pămînteni de la începutul lumii semnificaţia că munţii se bat în capete, că focul şi apa, cerul şi pămîntul sînt pîinea şi cuţitul istoriei lor.

Sigur, geologii I.P.E.G.-ului din Borşa ar putea zîmbi cîtînd rîndurile de mai sus. „Fiule, mi-ar putea răspunde ei, cu superioritatea şi îngăduinţa celor geologice trecute printre ciocanele şi microscoapele lor, oamenii au venit mult mai tîrziu după ce s-au stins vulcanii şi s-au topit gheţarii". Dar mie îmi place în continuare să cred că oamenii au fost prezenţi la toate marile spectacole ale prefeţelor planetare, nu se poate — îmi zic — ca omul pămîntean din Maramureş să nu fi văzut izbucnind un vulcan, altfel de unde atîta străvechime şi siguranţă în privirea lui ? Sau fie măcar de dragul artei, îngăduiţi-mi dragi specialişti ai rocilor milionare, să cred că oamenii din Borşa au fost martori la toate marile cataclisme ale pămîntului, că s-au căţărat pe munţii aceştia încă de pe vremea cînd erau tărmuri de mare şi au coborît în văi o dată cu retragerea apelor şi pe măsură ce gheţarii din cele două circuri glaciare ale Pietrosului se topeau amenînţînd pe oamenii cu un nou potop. Altfel de ce ar ţine borşenii şi azi ziua de joi în post şi rugăciune să nu iasă balaurul din lacul de pe vîrful muntelui ?

Indiferent însă între aceştii celor două lanţuri de munţi şi neputîndu-se lăţi prea mult, Borşa s-a lungit pe axa centrală. Într-adevăr, cred că localitatea aceasta este cea mai lungă aşezare din România întrucît din Fintina, de sub pasul Prislopului, de unde începe numele gospodarii ale Borşei pînă la Moisei, comuna cu care se învecinează şi cu care imparte Muntele Pietrosul şi o zbuciumată istorie, să tot fie peste 30 km. Casă lîngă casă. Şi încă nu ce casă ! Într-o bună zi n-ar fi exclus să mă apuc să număr cîte case sînt pe marginea celor peste 30 km de la Moisei pînă în Fintina şi dacă va mai exista o localitate în ţară să aibă pe marginea drumului el un număr atît de mare de gospodării, mă mut în cea mai mare grabă în acea aşezare. Bincinţeles că îmi lau şi munţii cu mine. Muntele de Gheaţă şi Muntele de Foc.

Dar încă n-am spus decît foarte puţine lucruri despre Borşa ce nă vă puteţi face o minimă părere despre aşezarea ei geografică. Am zis aşezare geografică ? Dar Borşa este mai mult o aşezare cosmică decît una terestră. Aici geografia trebuie să includă neapărat şi ceea ce nu se trece pe nici o hartă. Şi nici n-are încă un semn convenţional de cartografiere : cerul ! În Borşa, cerul este o dimensiune strict geografică a locului, lumina este o particularitate a Borşei aşa cum sînt pădurile şi rîurile. Şi zăcămintele din adîncuri. În puţine locuri din ţară, poate din lume, ai senzaţia acută că eşti locuitor al unui corp al universului, într-atît de vie şi zilnică şi adînc esenţială este prezenţa cerului şi a luminii, a unui cer şi a unei lumini de la început şi pentru totdeauna. Iubiţi cartografi, cînd veţi reedita sau reface hărţile geografice, economice sau politice ale României, măcar cele pentru uz didactic, şi cînd veţi ajunge la localitatea Borşa, o localitate cu totul obscură pentru dv. dar luminoasă pentru mine, nu uitaţi, vă rog, să găsiţi un semn convenţional pentru cer şi lumină. În Borşa, lumina are semnificaţie economică asemenea argintului şi aramei şi poate chiar mai multă. Şi cer, lumina de aici are o adîncă semnificaţie politică : este lumina noastră de graniţă. Dincolo, peste Munţii Maramureşului e altceva, ai fel de lumină şi întuneric, cu totul şi cu totul altceva. Inconfundabil cu zarişte pură şi binecuvîntată care deasupra pădurilor noastre nu recunoaşte decît dumnezeul limbii române.

Iarna, mai ales iarna, cînd zăpada acoperă atît cît trebuie şi lasă exact atît cît este necesar să simţi vocaţia planetară a spiritului uman, să simţi în cea mai adîncă fibră a fiinţei tale că singele omului face parte din univers şi respiraţia ta, aburul cald al răsuflării tale este în atîta limpezime şi seninătate o forţă esenţială a materiei lumii.

Şi vara, mai ales vara, cînd pădurile şi munţii au atîta putere, cînd ele trag cosmosul peste suflet şi-i acoperă ca o aripă făcîndu-te să simţi că aici pe pămînt eşti acasă, că numai la umbra acestor păduri şi-a acestor munţi poţi rosti cuvintele de taină ale oricărei fiinţe umane : mamă, tată, acasă.

Vara oamenii Borşei urcă pe munţii glaciari cu turmele pînă sus, sub stresina cerului, în timp ce jumătatea cealaltă coboară în munţii vulcanici, în măruntaiele lor, în mine, adînc spre fundul pămîntului. Iar în mijloc mai rămîn o parte, cei care nu s-au decis încă ce să facă, încotro s-o apuce, eu, bunăoară, cel care scriu acum aceste cuvinte şi mă gîndesc şi spun : Borşa este capătul Maramureşului dinspre cer şi fundul pămîntului, portul Maramureşului spre cosmos şi în egală măsură spre miezul pămîntului. Cine s-a decis să urce sau să coboare, dar să urce pînă la capăt şi să coboare pînă la capăt, trebuie neapărat să treacă prin Borşa, să facă experienţa Borşa aşa cum scafandrii şi cosmonauţii înainte de-a porni aventura lor spre adîncurile planetare şi înălţimile cosmice, trec prin camerele de compresiune şi decompresiune, prin simulatoarele acelor mari adînceuri şi înălţimi. Aşadar, pe toţi cei pregătiţi pentru mari călătorii pe verticală, în sus sau în jos, dar mai ales pe cei pregătiţi pentru marea călătorie pe verticala sinelui lor în univers, Borşa vă aşteaptă cu îmbătîşarea luminii, a pădurilor şi munţilor ei.

Borşa, celor patru etaje

Jumătatea de sus, de peste pod, dinspre Complexul turistic, este oraşul propriu-zis. De aici încep înnoirile, de aici încolo poate fi vorba despre oraşul Borşa şi nous lui istorie. Pe vremea cînd eram profesor de literatură în satul voievodului Bogdan, pe Valea Izei, îmi venea de multe ori să-mi las meseria de bază (cum se spune) şi să plec în ţară, să mă angajez pe un şantier. Norocul meu a fost că m-am mutat la timp în Borşa, exact cînd începea construcţia din temelii a oraşului. Locuiesc într-un bloc de la geamurile căruia am fost, în ultimii ani, martorul fidel al unui spectacol unic : înălţarea din pămînt, din iarbă verde, a noului oraş.

La drept vorbind, mi se pare oarecum ciudat faptul că o localitate începe să fie considerată oraş cînd apar primele blocuri. Să fie blocul chiar într-atît o marcă de identitate a unei localităţi ? Am văzut destule oraşe mici ale ţării care şi dădeau senzaţia acută de oraş fără prezenţa masivă a blocurilor, printr-o civilizaţie distinctă a faţadelor şi acoperişurilor, prin dialogul rafinat al vitrinelor, prin salutul manierat al firmelor, prin jocurile de lumini, forme şi culori, prin stîlpi şi goluri care toate la un loc te făceau să te simţi într-un climat de calitate pe care n-aveai cum să-l numeşti altfel decît oraş.

În Borşa s-au construit multe blocuri în ultimii ani, cantitativ sînt destule pentru ca un călător grăbit care doarme o noapte la Hotelul „Izvorul" şi bea o cafea la Cofetăria „Lala" să aibă impresia că se află într-un oraş nou. Dar la început, adică cam în urmă cu şase ani, aşteptînd cîrdine noul etajată, cea a fostului liceu devenit ulterior local al Şcolii nr. 8. Apoi s-a mai ridicat un bloc cu două etaje sub pădurice de pini care dă un aer fabulos aşezării mai ales în lermăe geroase cînd fecare pin pare o stea, ca şi par de argint. O clădire cu două etaje în Borşa ? Părea un eveniment epocal ca o prosimţire că aşezarea aceasta de cumeni se va dezmorţi dintr-o monotonie milenară pregătindu-se pentru un viitor frumos. Cel care se bucură înaintea tuturor de orice schimbare a unei aşezări sînt adolescenţii. Ei simt mai acut cu frăgezimea antenelor lor, şi mai ales cu neliniştea schimbărilor din propriul destin, orice formă nouă în loc să rămînă la stimp. Îmi amintesc mîndria şi chiar orgoliul liceenilor de atunci cînd au văzut înălţîndu-se blocul cu două etaje şi cînd, întîlnindu-se după o vacanţă de vară şi punîndu-şi cea mai familiară şi conservatoare întrebare a lumii „ce mai e nou ?", răspundeau dintr-o răsuflare : „cum, nu ştii ? S-a ridicat un bloc cu două etaje".

N-au trecut decît 15 ani de atunci şi toate acestea par de domeniul unui istfim şi al unui acelaşi local frecvent spectacol. Pentru că după primul bloc ridicat parcă timid, cu toată jena şi sfiala, într-un loc înghesuit sub un deal abrupt, a urmat un alt plic mic de blocuri cu patru etaje, pe malul Tişlei, lar la parterul unuia dintre ele s-a deschis prima autoservire a aşezării. Ehei... Cînd ai deja o autoservire în Borşa, trecerea satului la oraş este absolut inevitabilă. Şi după tatonările acestea timide, făcute în partea de jos a localităţii, care seamănă foarte bine cu felul în care un medic îţi pulsul şi tensiunea unui pacient, îi ascultă bătăile inimii şi respiraţia, a urmat decizia guvernamentală ca un diagnostic definitiv : localitatea Borşa, comuna cu cei mai mulţi locuitori din ţară, este declarată oraş ! Abia acum chirurgii-constructori au putut începe cu adevărat marea operaţie, evenimentul cel mai de seamă din lunga şi obscura istorie a acestei aşezări invincibile de oameni de la poalele celui mai înalt munte al Transilvaniei.

Desigur, o asemenea decizie epocală în biografia unei colectivităţi umane era justificată nu numai de numărul locuitorilor, mai sînt comune în ţară cu zeci de mii de locuitori care n-au devenit oraşe, ci mai ales de ponderea economică a localităţii. Baia Borşa sînt poate singurele zăcăminte de neferoase ale judeţului şi dacă rivna mea metaforică nu-mi va juca feste, mi-ar plăcea să adaug că Borşa ar putea deveni în următorii ani comoara de neferoase a ţării. Fie chiar şi dintr-un orgoliu al celor local sau cosmic, o intuiţie strict artistică, aş vrea să cred că Munţii Maramureşului, foştii vulcani ai nordului românesc, sînt cei mai bogaţi munţi ai ţării în neferoase (nu ştiu de ce mă atîrnă aceşti munţi de aur, argint, aramă, poate pentru că sună ca-n basme, deşi eu cred cu toată fiinţa în adevărul multiplu al basmelor româneşti) şi nu depinde decît de o mai minuţioasă explorare geologică, şi evident : mai bine înzestrată decît face ea acum Borşa, că intuiţia mea (repet : pur artistică) că fie confirmată de aparatele şi analizele geologilor.

Ceea ce a urmat după schimbarea buletinului de identitate al localităţii nu e greu de imaginat : este exact ceea ce s-a întîmplat aproximativ în toate oraşele ţării, vechi şi noi, prinse în virtejul unor transformări fără precedent în istorie : am văzut buldozerele smulgînd meri şi peri din răcălăii şi ţăranii încîrdindu-şi pămîntul grădinilor în căruţe şi bascule şi mutîndu-l pe munţi unde pămîntul e neroditor, pentru că e sălbatic, nu e gîndit o viaţă întreagă de om ca şi pămîntul de lîngă casă, am văzut vasele de bucătărie şi obiectele care dau intimitate unor familii ce au locuit cîteva generaţii în aceeaşi casă străveche de lemn, aşezate pe mari grămezi de pămînt umed, lucruri vechi, înnegrite de fumul din podurile în care au păienjenit de zeci şi sute de ani, aşteptînd cuminţi pe mari grămezi de bolovani şi gîlii pline de rîme, să fie mutate în grabă altundeva, mai sus, unde oraşul nu va ajunge încă, mai sub munte, am văzut astupîndu-se fîntîni cu dărîmături şi molozul vechilor temelii şi săpîndu-se noi temelii, umplîndu-se cu ciment şi toate aceste lucruri fiind făcute de alţi ţărani angajaţi de pe sate, cu opinci în picioare şi cu pufoaice groase în spate, abia zărîndu-li-se faţa de sub şepcile groase şi mari, cu clapele trase, parcă anume să li se şteargă identitatea în uniregul şi anonimatul evenimentelor, am văzut primele macarale ridicînd pereţi întregi de beton şi apoi benele cu ciment, zgomotul lor neîntrerupt zi şi noapte, focurile făcute de muncitorii veniţi cu autobuzele în zorii zilei din alte localităţi şi încălzindu-se înainte de a intra între zidurile reci, şi uneori sticla de horincă îndulcindu-le asprimea vieţii lor de constructori petrecută mereu între ziduri înghesuite şi drugi mari de fier şi plase de sîrmă în timp ce edilii oraşului proaspăt ieşit din scutecele varului şi cimentului adăugau noi firme la parterul blocurilor terminate, Mobila, Căminul, Electrice, lar de cenaiată parte a străzii : Farmacie, Expres, Vestite, Mărfuri şi datul mai înlăuntrul celor două cartiere de o parte şi de alta a străzii principale ce duce peste munţi, în Moldova, evident, strada Libertăţii, parcă altul a devenit rîmul ierturilor şi verilor şi altfel lumina strecurîndu-se printre blocurile cu patru etaje ale noilor apartamente.

A urmat apoi forfota mutărilor, magazinul de mobilă asaltat de pereche tinere, maşini şi căruţe încărcate-vîrf cu mese, dulapuri, aşternuturi aerisite la soare, pînă la etajul patru, primul jet de apă din prima rotire a robinetului într-o casă nouă şi strigătul de victorie : curge !, cerbetarea fiecărui ungher şi atribuirea unei funcţionalităţi precise, prima noapte într-o pereţi neuzaţi şi ţesuţi de timpul încă fătate cu vopsea. Apoi ratele, mocheta pe hol, perdelele, primul covor în sufragerie, televizorul şi frigiderul şi toate celelalte obiecte casnice care dau coziune şi cocorină unei familii tinere şi o fac să se simtă acasă între niste pereţi mirosind încă a mortar şi humă. Şi, desigur, desigur, copiii. Nenumăraţii copii care s-au mutat şi ei între timp de la maternitate direct în pătuturile din apartamentele mobilate decît într-o singură cameră, copiii acestia care peste alţi 14 ani vor avea trecut în buletinul lor de identitate ca loc unic al naşterii lor : ORAŞUL BORŞA.

Oricare ar fi viitorul oraşului Borşa, ceea ce nu mă poate împiedica nimeni să cred este faptul că această aşezare ar putea deveni, prin mărcţia unică a peisajului care o împrejmuie dar mai ales prin potenţialul său economic, în exploatarea neferoaselor, una din perlele urbane ale ţării şi ale Europei, de ce nu ? Desigur, aceasta va fi posibil numai dacă oamenii noi ai prezentului şi oamenii de mîine ai oraşului, cei născuţi azi în noile blocuri, se vor gîndi cu toată fiinţa lor la oraşul Borşa ca la un loc natal : loc al naşterii, al vieţii de zi cu zi şi, al creşterii fiilor în cea mai curată tradiţie a muncii şi oamenici, a străvechii civilizaţii din Maramureş.

ION ZUBAŞCU

Idei în mişcare

Profunzimile gîndirii

Mă onorează solicitarea conducerii revistei „Flacăra" de a participa la o dezbatere despre lucrarea „Profunzimile lumii materiale", apărută la Editura politică în anul 1979.

Avertizez încă de la început că sînt părtinitor. Mărturisesc, cu modestie, dar cu toată căldura şi sinceritatea, că am o mare admiraţie pentru personalitatea şi opera profesorului Mihai Drăgănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România şi şef de catedră la Institutul politehnic Bucureşti. Am scris şi scriu cu mare emoţie despre producţiile intelectuale ale profesorului şi mai mult încerc să fac dovada înţelegerii judecăţilor sale, decît să emit concluzii cu valoare axiologică asupra propoziţiilor ştiinţifice mărturisite în cărţile, eseurile şi publicistica lui Mihai Drăgănescu.

Iertată-mi fie lipsa de modestie, dacă mă autocitez din ce am scris în anul 1980 : „Prin publicarea lucrării ii dinteram profesorului Mihai Drăgănescu o carte mare, care incorporează în paginile sale un travaliu intelectual-ştiinţific astfel împlinit încît onorează nu numai gîndirea filosofică românească, ci şi putinţa demiurgităţii umane de a pătrunde cu mintea dincolo de limitele actuale ale cunoaşterii micro şi macrocosmosului. O carte scrisă de o conştiinţă domin[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

atelier literar

de G. Dumitrescu

Eliana Mar : Replica sună destul de bine (cu unele ezitări, desigur, ale lipsei de experiență), există un „nerv" scenic, nu vedem de ce n-ați încerca să valorificați pînă la capăt aceste promițătoare însușiri.

N. Mirea : Nu sînt noutăți, aceeași indecizie și incapacitate a opțiuni (dacă vă interesează cu precădere cazul Anei, de ce trebuie să zăboviți atîta în descrierea „casei preoților" ? ...— descrierea nu e rea, de altfel, dar dezechilibrează construcția). Întrebările din scrisoare, numeroase și specifice, depășesc puterile și spațiul acestei rubrici. Citiți și dv. biografiile marilor „apucați" și vedeți din ce se compune viața unor ființi dăruiți total marilor pasiuni creatoare.

Ziradus : Text dificil, greoi, obscur, de o minuție analitică ușor cicălitoare și cam fără obiect, care nu răsplătește în nici un fel cazna lecturii.

D. Barbu : „Simpfomele" pe care ni le descrieți, ca și semnele din paginile trimise, sînt mai degrabă motive de satisfacție și nu de îngrijorare. Ele arată un proces continuu de maturizare a demersului creator (atît în concepție, cît și în mijloacele de expresie). Au rămas în urmă șovăielli, naivități, floricele roz etc., a cîștigat teren din ce în ce mai mult o anumită gravitate și profunzime a meditației, proprietatea, pregnanța, finețea expresiei. E firesc ca aceste cîștiguri să meargă împreună cu creșterea spiritului critic, a exigenței de sine, a responsabilității, care fac actul creației mai laborios mai complex, poate mai lent, mai dificil... (Pauzele, „golurile", care vă neliniștesc, sînt probabil și ele aspecte ale aceluiași proces, răstimpuri de acumulare, gestație, decantare.) Am reținut indeosebi : „Tinerețe", „Devenire", „Cînd nu pot scrie", „Zăpezi românești", „Mamei", „Fragment de istorie", „Portret".

Mirela Martin : Ceea ce numiți dv., insistent (și agramat !), „Poezi", nu e decît o înfrigurată bătaie de cîmpi, o pură pierdere de vreme. Nu știm unde ați citit formula pe care o tot repetați, „Cîteva poezi (sic !) de medalii" (?!). În rubrica noastră în nici un caz !

Aug. Circa : Nu vă putem spune altceva decît data trecută : poezia nu e o joacă de-a vorbele, la voia întîmplării. Textele dv. continuă să practice acest joc, care ilustrează perfect celebra observație eminesciană : „E ușor a scrie versuri / Cînd nimic nu ai a spune / Înșirînd cuvinte goale / Ce din coadă au să sune"...

M. Sârbu : Cîteva lucruri interesante, din ultimele două plicuri : „Realism pur", „Text apoetic", „Sa nu", „Reîntoarceri", „Soluție", „În cele din urmă", „Reflex".

Ov. Cianca : Da, în ultimele texte se poate vorbi de o „redevenire", cum ziceți („Condei", „Viață", „Imposibila dimineață"). Acesta ar putea fi drumul (ceea ce nu înseamnă că e cazul să renunțați la alte experiențe și căutări ; dimpotrivă !). Oricum, nu trebuie în nici un caz să așteptați „cheia fermecate" și rețete infailibile din partea „poștașului", nici să vă faceți criteriii din răspunsurile lui. Criteriile trebuie să vi le faceți singur, prin lectură asiduă, nesățioasă, prin studiu sistematic (aceasta e, la urma urmelor, singura „cheie fermecată" !... Despre o eventuală întîlnire vom vorbi într-un anotimp mai zîmbitor...

I. Bija: Pauza v-a priit, paginile sînt, în general, bune și foarte bune, în vizibil progres : „Interior cu singurătate", „Elegie de iarnă", „Tablou naiv", „Cavalerească", „De însingurare", „Zar", „Cules".

Ioneș Dănilă, Anton Cristescu, V. Meliceanu, An. Tău, Eug. Pușcașu, Veronia Marin, S. Bălsan, Gh. Răileanu, Vulturul Andrei, D. A. Nanu, Carmen Ilie, Dana L., P. Svilengatyin, M. Morcoașă, Bogdan Ilie, Ioana Dan, I. Spinu, L. Biliz, Ang. Rădulescu, Laura Popa, V. Dinculescu, M. Gligor, Mih. Dumitrean, V. Pătrașcu, Mih. Toma, Doina Raiu, Mih. Ifrim, Mona Lacy, T. Mogneguțu, Idicel Pădure, Oct. Nechiti, Rod. Rădueanu, Nelu Gh., L. Vernescu, Alexa Alexis, Loreiei, An. Moraru, Ven. Comănescu, I. Băndilă, Mih. Sârb, N. Aliata, J. Panta, D. J. Manovski, Gabr. Popescu, C. Birsan, C. Hera, O. Fabiana, F. Bănică, Coni Gavrilă, Carmen V., G. Gociu, L. Giriu, Lia Cristina, Il. Olariu, M.C.B., Ghiular Bolat, Paul Nicolae, I. Borei, I. Sadină, I. Tritu, Gh. Munteanu, El. Irimia, Fl. Husar : Încercări de nivel modest.

Erată. Dintr-o regretabilă eroare, textul „Diamantul" de Bianca Marcovici, respins de semnatarul rubricii ca fiind lipsit de orice valoare, a apărut totuși în cadrul „Atelierului" din numărul trecut al revistei. Facem cuvenita rectificare.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele se înapoiază.

Poezia

Mască a sinelui
scoasă cu simțuri cu tot
virful spadei pipăit de orb
sau trup cu mai multe umbre deodată
din aceeași parte strălucitor

poate frunză care se desprinde și cade
în sus
avînd drept pămînt cerul
și ca foșnet lumina stelelor
ori un aer ciudat
bun de spălat amintirile
mișcate cu inima cuvintelor

poate piatră dusă către pisc
niciodată înapoi rostogolindu-se
ci mereu pe partea cealaltă
dincolo de locul văzut

ce poate fi ea
decît privire care plînge
evaporînd lacrimile ca o pîlîă înclinată

Îndreptar pentru imaginație

Nu mă închipui purtînd
cuvîntul cel greu pe umeri
numai pentru că mîinile îmi ard fără
flacără
deasupra capului
ca niște luminări care se topesc singure

nu mă imagina împroșpătat de picoape
ca lacrima ce cade dintr-un ochi în altul
din cauza desei clipiri dinaintea luminii

mai bine gîndește-te
la curgătoarea piatră
dintr-un munte aflat în plină cutremurare

Durata ca răspîndire

Acești oameni dăinuind unul prin
respirația celuilalt
mirați foarte de puterile însuflețitoare
cu gesturi exacte se întîlnesc
se îndepărtează
rup munți de calendare gîndesc nu
pe rînd
ei toți deodată
trec strada cîmpia sau apele
privesc prin ochiul drept ca de la o
fereastră spre
grădină
privesc cu ochiul stîng cum crește rugina
în cimitirul de mașini
păstrîndu-și fiecare pentru zile faste
vederea prin ochii lui Homer
deschiși parcă simultan de o singură
picoapă

acești oameni de nedescris
impun ritmul recorduri de înălțime
de traversare de adîncime
moda dușul rece mersul pe lună
îi dor dinții palmele sau inima

apoi nu rămîne decît gîndul dăruit
celor ce urmează
apoi rămîne numai încercarea de cuvinte
numai încercarea de amintire
pînă cînd timpurile toate îi restituie
ca pe niște mari împrumuturi
făcute singelui

Permanența operei

Nu-ți singera vorbele
pe zidul morților de vînt
nici pietrele funerare nu le împodobi
cu metafore și figuri de stil

dacă vrei poemul cît mai durabil
scrie-l direct pe aerul înfiorat de țipătul
copacilor
prăbușindu-se sub tăiș
ca niște uriașe păsări străpunse

nu aștepta hîlcile albe
scoase din mărunțișele lor
ci dintr-o singură mișcare scrie totul
cu aceeași mînă care a stins supusă
secerea

Cros

Niciodată în cerc
nicicînd îi zigzag
ci numai în linie dreaptă aleg
inventîndu-mi cu înverșunare adierea
privirii

chiar dacă un copac îmi închide drumul
trec prin trupul lui ca un fulger prin
ochiul ploii
piatră de este
o străbat fără șovăire
egal la întregime și mereu

lesne despart ape în părți egale
despart cîmpia îndulcită cu semințe
în părți egale
la fel aripa mult rîvnită
la fel dragostea sau poemele

numai în fața umbrei așternute alături
mă aflu neclintit
ca fluturii de-o zi în fața veșniciei

Marketing

Ochii
nu se pot privi cu adevărat
decît cu alți ochi

oglinda e un simplu true
necesar pentru comercializarea
argintului

Memorii

Seara plîngea încet pe umărul tău
și deodată parcă tu însuți arai
plînsul acela

era de ajuns o singură voce
să-ți rostească numele în graiul nopții
cu lentoarea cuvenită
oricărui lucru alunecos
că îndată începeai pe rafale de frunze
dăruite pămîntului înainte de vreme
să scrii totul despre tine
cu cerneală tremurătoare și sărată

COSTIN GRIGORAȘ

Elegie modernă

Tăiară gîștele capitoline
și le mîncară, falnici, la festine,
iar lebăda lui Lohengrin e dară
la cîini, de cină, într-o seară-amară.
În acvila regală-au tras cu arc, —
lui Dragoș, zimbrul i l-au pus în țarc,
naponica Romei ce-alăptase gemenii
impușcară-n munți, pe piscul eremenii.
Ciocîrlia porumbelul păcii n-a scăpat :
în ceasuri de război fu-nfulecat,
ba vrură să-i înfulece, în gură,
pînă și chipul pașnic din pictură.
Ne-au vrut fără embleme scumpe. Iată,
mitologia plînge devastată, —
penaje arse filfîie-n credință
și a stîns punctele de referință.
Simbolurile faunei s-au dus :
le caută poeții-n ceas apus.

Copii, ai țării, de sub lirie cer, —
înghețată ursul Fram în frigider !
Ia, El Zorab și Ducipal, cu zeluri
de măcelari, se-nghesuie-n mezeluri.
Veniți să plîngem drama dimpreună
Cu Zdreanță și cu Fox, sub clar de lună.
Cînd fabulele-și plîng melancolia.

Și-apoi să recităm mitologia !

Înjumătățire

Am omorît din mine-o jumătate,
Cain hain ființei dedublate. —
Ca un ocnaș bălțat mă mișc de-acum
prin timp genetic de-aburiri și fum.
Ei, unde-i Abelul din mine, blîndul,
plăpîndul, sfîntul ? L-am ucis cu gîndul.—
Sînt stoic, rece pînă-n epidermă,
precum se cere-n epoca modernă.
De-acum și vinurile-mi sînt alese,
vorbesc strategic, după interese ;
frugala hrană parcă mă cumínică
și mă îmbrac citeț ca în duminică ;
citesc romane de idei, eseuri
și sorb țigara fină pînă-n pleuri.
Hai, alungați-mă (cu pietre rare !),
așterneți flori pe dubla mea sărare,
trimiteți-mă, ca pe-un păcătos,
ambasador în Țările de Jos !

Sînt propriul meu ucigaș. Tainul
de aur și să-l ia, semeț, Cainul.
Doar uneori, în serile de taină,
Mi-arată Abel singerata-i haină
și rana-n dreptul inimii și-a frunții.
Mă plîng atunci și apele și munții.
Ca la un semn, aceste brațe slabe-l
îmbrățișează-n vis și-n gînd pe Abel.
Ființele-mi care se-ndepărtară,
se re-ntregesc, din emisfere, iară.
Atunci, de fericire, lăcrimînd,
îmi pare, iată, că nu plîng. Ci cînd !

AL. ANDRIȚOIU

Reportaj oriental

Pe sub cocotieri cocote cochete
cochetează, — cînd,
deasupra, crucea australă închipuiește
armonia.
Cucernici, bonzii țintă spre-azurul
Nirvanei binecuvîntînd
iar cămătarii văd azurul bancnotei,
negustoria.
Femei cu brațe ca de boa, cu guri de
cobră, ochi de lineși
îmbie la amoruri erase pe ulițele
tifoide, —
nababii trec, în limuzine, cu fețe stricte,
ca de sfincși, —
aroma cărei flori oprite în sînge poftа
mi-o deschide ?
O, de-aș avea bancnote-albastre desigur
m-aș trezi și eu
călare pe femei-balene sau subțiate ca
o lamă, —
m-aș legăna-ntre baiadere ca bambusul
în alizeu
și-aș bea palincă englezească, un Johny
Walker mai cu seamă
Dar bizuit pe o diurnă fictivă, cenzurat
de-un erez
străbat nimic pestrițăria stufoasă care
mă-nconjoară, —
cu-un ochi spre sînl, cu-un ochi spre
pungă, visez, plutesc și pendulez
între o poftă arzătoare și-ntre morala
proletară.

Creion

Al mării leagăn ce picotitor
Cînd lunecă-n hublouri bestiare !
Uitatu-mi-am și ultimul amor
Ca pălăria-n triste vestiare.

Mă-ascund în pîntecul de levithan
Modern, — nădăjduind să scap de mine,
Să ies curat din spațiu și din an,
Reintrupat morenelor marine.

Trăiesc vecin cu șepii și rechini,
Mi-a călăuză stelele de mare. —
În buzunarul gol nici tu țechini,
Nici poze de femei și nici țigare.

Și dacă nu aș fi văzut din prund
Cum se înalță să se-nfrupeze — spumă,
Zeița Venus de un alb rotund
Aș fi rămas topit în marea mumă.

Dar am țîșnit, ca un scafandru,-n sus
Să nhaț piciorul nou născutei inse,
să-noi, cu ea, către Helada, — duo
De trupu-i plăsmuit din flăcări nînse.

Marină secată

Apuse mări sarmate, — umblăm pe
prundul lor
Cu caprele cărora le dăm să lingă sare.
Le cînt din os de pește ceva văluritor,
Neptunic, lîngă scoica-fosilă ce tresare.

Mărgean al toamnei, tufa roșcată
își ciulise
Urechea căzătoare. Pîlîng alge-n lerbi
tîrzii,
Pe unde ghid turistic s-a fost tocmit
Ulise
Iar pe uzine cîntă sirenele. Revii
La ocna submarină frumos cristalizată,
Femeie-fus, cu trupul de zvîcnitor delfin.
Marine cimitire, pagine, de-alîdată,
Te melancolizează cu pietrele de crin.

Pe tuf de mări sarmate umblăm. Poroasa
eridă
Va scrie tăblii negre-a uitării că pe-aici
Cîndva șezum și plînsem în toamna-ne
acridă
Re-nchipuind, o elipă, pescarii muceniei.

Păstrăm din mare, sarea, în lacrimi
și sudoare,
Fluviul ei, în singe — în piele, spuma ei,
În degete cincimea din stelele de mare
Și-n ochi luceferi, zilei și nopții,
spre-odisei.

Re-ntoarcere la formele primare

Te mai iubesc în stilul popular
Însă pe-ascuns ca-ntr-o cimilitură, —
femeie rece, brumăriu pahar
adus ca un sărut spre caida-mi gură.

Noi, saturații de literatură,
ar trebui să ne iubim barbar,
spărgînd în țăndări liricul cheiar
și convertiți la legea cea mai dură

Re-ntoarcerea la formele primare
e dragostea ovală, țipătoare
și e sărutul rană, de însemn.
E raza care taie în cristale
ca ochiul meu prin frunza hainei tale
sau cui de aur prin sfîntiu-și lemn.

Mecanizare

Nebunii fluturi au murit,
nebunii fluturi au murit.
Pe lira ierbii nici o doină
lumina doarme în fîntînă.

Din flori de tei vom fierbe ceai,
din flori de tei vom fierbe ceai.
Jur-împrejur se face moină,
condeiul s-a brumat în mînă.

De mult ți-am spus că te-am uitat,
de mult ți-am spus că te-am uitat.
În locul tău e carte nouă
cu, încă, netăiate file.

Orașul geme de femei,
orașul geme de femei,
dar toate s-au ascuns, în bură,
și în potop, de multe zile.

Cînd ploaia va sfîrși, oftînd, —
cînd ploaia va sfîrși, oftînd, —
zăpada va intra tăcută
în urbea urbelor, ca hoții.

Iar eu mă voiu gîndi la fluturi,
la lira ierbii și la fluturi,
la gura-ți ce nu mai sărută, —
mecanic, rece ca roboții.

Sonet

Aprinde-mi un chibrit să văd mai bine
ce-i veșnicia ! Soarele-i aprinde
să văd vremelnicia scrisă-n mine
și tot ceea ce-n necuprins, cuprinde.

Sînt lucruri vechi, știute dinainte
și lung rememorate de oricine.
Ceva, uăimind, în față mi se-ntinde.
ceva, umbrind, în urmă ne reține.

Miop, nu pot deprinde infinitul. —
Aprinde-mi, așadar, bruscind, chibritul, —
imită-l, în banal, pe Prometeu !
Să joace flacăra mărită foarte
pe reci pereți. străzile de moarte,
de parcă ar clipi din ochi un zeu.

Spectacole, spectacole...

O victorie a regiei tinere

La Oradea s-a desfășurat a VI-a ediție a Săptămînii teatrului scurt, amplă manifestare a mișcării teatrale românești la care au participat 13 teatre cu 18 spectacole și pentru prima dată o trupă străină (Teatro Laboratorio din Verona). Într-o valoroasă confruntare a valorilor interpretative, regizorale, repertoriale, au fost reunite aici spectacole interesante precum Apa (de D. Solomon) — premiul I, Nevinovatul (de Dehel Gábor) — premiul I, ex-aequo, Într-un parc... pe o bancă (de A. Ghelman) — premiul II, Conu Leonida față cu reacțiunea (de I. L. Caragiale) — premiul III, Porțile (după Săptămîna luminată de M. Săulescu), O sărbătoare princiară (de T. Mazilu), datorate, în ordine, teatrelor din Oradea, Cluj-Napoca (Teatrului Maghiar de Stat), București (Bulandra), Constanța, Oradea, Tîrgu Mureș. Aceste spectacole, evidențiate prin premii sau diplome pentru interpretare, au demonstrat valoarea și forța de concepție a regiei tinere. Tot așa cum spectacole cu piesele Ana-Lia de Dina Cocea, Urme pe zăpadă de Paul Everac, Dresoarea de fantome, de Ion Băieșu, au arătat că punerea în scenă nu se poate dispensa de regizorul calificat.

Teatrul de Stat Oradea — gazdă neobosită a Săptămînii a prezentat în concurs două remarcabile spectacole Apa și Porțile (după Săptămîna luminată) realizate de doi tineri regizori — Victor Ioan Frunză și Alexandru Darie.

X

Spectacolul lui Victor Ioan Frunză are la bază o opoziție a concepțiilor : cultură umanism — barbarie subuman. Inteligența regizorului a evitat o capcană a textului : trei personaje se află claustrate voluntar, cu scopul de a afla ieșirea, într-un subsol unde apare pericolul inundației ; în spectacol ideea de spațiu închis nu este tradusă ad-litteram, ci este înlocuită cu aceea de regresiune sufocantă într-un regn subuman a două din cele trei personaje. Imense cilindre dintr-un material moale vinzolesc o indecizie logică (nu se poate ieși dacă nu este găsită, întîi, soluția ieșirii) dublată de o paralizie volițională (ca a personajelor beckettiene). Al treilea personaj este singurul care încearcă efectiv să scape, privirea lui fiind îndreptată mereu în sus, unde este decupată o fereastră luminoasă pe care sînt succedate rapid imagini fotografice sintetizînd evoluția civilizației umane. O luptă dramatică se dă într-un spațiu, limitat numai de absurdul unei anume poziții a omului în lume. Personajele se zbat, tot mai contorsionat, pe măsură ce pericolul inundației crește. Cele două se coalizează tot mai evident împotriva celui de-al treilea. Soluția lui simplă — să evadeze din acest loc primejdios — îi se pare anapoda, supărătoare, ofensatoare, ca și poziția verticală, acea verticalitate definitoriu umană pe care al treilea o apără cu prețul vieții. Victor Ioan Frunză aduce la dimensiuni poematice acea continuă zbatere a omului de a-și păstra nealterată zestrea de umanitate pe care milenii de existență au sporit-o în fața subzistenței, înd-rătnice, a manifestărilor subumanului. Actorii Daniel Vulcu, Nicolae Barosan și Dan Bădărău joacă cu dăruire partituri dificile, armonizate remarcabil prin efortul regizoral.

Un alt tînăr regizor al teatrului orădean, Alexandru Darie, a adaptat piesa simbolistă Săptămîna luminată a lui Mihai Săulescu și a realizat un spectacol sub titlul Porțile. Lăsînd la o parte modificările propuse de regizor față de textul inițial, ceea ce m-a impresionat în spectacolul său este austeritatea, rigoarea unui teatru ritualic, reverberînd un ritm al tragicului deosebit. Relația conflictuală fundamentală a textului — numai celui care moare în „Săptămîna luminată" (după credința populară) i se pot ierta toate păcatele — este analizată scenic de Alexandru Darie într-un joc de lumini și umbre desfășurat la căpătîiul muribundului — el însuși hoț, tîlhar, înconjurat de Mama, Paznicul și Preotul. Ideea crimei se naște încet, toți așteaptă ca faptul să se producă de la sine. Agonia prelungită, într-o atmosferă terifiantă, obscură, înțesată de aluzii, spaime, așteptări pline de speranțe, determină o anume lentoare a ritualului scenic. Ca și în teatrul lui Maeterlinck (Intrusa, de pildă), moartea este o prezență corosivă. A-l absolvi pe muribund de păcate nu înseamnă că toată lumea este inocentă. Relația Preot-Mama, sugestivă, permite interpretarea nouă pe care o dă regizorul raportului dintre inocență (ca stare spirituală) și „lumire" (ca stare a păcatului admis ilegitim). Și, astfel, vom vedea, proiectate pe un fundal enorm (o perdea ascunzînd un Paznic aiurit), umbrele neființii dar și ale deciziei ce se ivește dintr-o negură a iraționalului. Ceremonialul tragic la sfîrșit printr-o crimă așa-zis „folositoare" fără ca această coaliție tripartită (Mama, Preotul, Paznicul reprezentînd nivele degradate ale sacerdoțiului uman) să fie absolvită de propriul întuneric. În ciuda unor neclarități ale relațiilor scenice, ale teatralității unor obiecte (oglinzile), spectacolul lui Alexandru Darie (a cărui scenografie interesantă aparține Mariei Miu) implică o gîndire matură, („tradusă" convingător prin jocul actorilor Nicolae Toma, Mariana Vasile, Cristian Șofron, Emil Sauciuc), o stăpînire sigură a unor procedee teatrale.

MARIAN POPESCU

Premiera are un deceniu

... Și chiar peste, dacă-mi amintesc bine. Mă refer la unul din cele mai frumoase spectacole ale Teatrului studențesc „Podul", al Casei de cultură a studenților bucureșteni, **Om de omenie.** O sintagmă veche și nouă ca și înțelepciunea românească, în jurul căreia, Cătălin Naum, regizor al „Podului" — singurul cred care s-a [illegible]nat, dimpreună cu echipa lui de tineri visători și frumoși, anonimitatea ca glorie desăvîrșită —, a adunat tot ce se poate aduna **esențial** despre marile evenimente ale individului uman și destinului acestuia de la ivirea lui pe lume pînă la marea trecere. Naștere, viață, moarte, dar și dragoste și pace — pacea planetară, dar și pacea lăuntrică a spiritului cu trupul, a minții cu inima —, toate aceste mari clipe de trăire și de meditație asupra existenței și setei de existență proeminente în gîndirea populară, în folclor, pe care adesea le uităm. Pentru a ne aminti de ele tîrziu, uneori prea tîrziu. Redescoperindu-le în eternitatea și justiția lor genuine, autorul acestui colaj de excepție le-a oferit dintru început o perspectivă scenică impresionantă, dramatică și convingătoare prin chiar înlănțuirea nodurilor și simbolurilor cuprinse în această vastă rețea a înțelepciunii noastre arhetipale, de care putem fi cu atît mai mîndri, cu cît reușim s-o implantăm în biografia prezentului nostru.

Să teatralizezi o suită de proverbe și sentențe cu o echipă de amatori mi se pare ceva pe cît de curajos pe atît de greu. Și, iată, Cătălin Naum a reușit. Cu zece ani în urmă, cînd am văzut întîia dată acest spectacol, eram la fel de înrîntat, deși simțeam (sau poate fiindcă știam dinainte asta) că actorii sînt studenți la diverse facultăți — construcții, drept, filologie... — în nici un caz, viitori profesioniști. Același regizor de atunci — sau poate chiar directorul Casei de cultură a studenților, Laurențiu TOMA, neobost animator, nu știu exact — a(u) avut fericita idee să reia acest spectacol cu echipa veche de acum zece ani. În zece ani, cîte din adevărurile **omeniei** nu au trecut prin marele examen al existenței, fiind trăite de fiecare în parte pe scena cea mare, cea adevărată : a Vieții ?! Norocoasă idee, am repetat după spectacol, fiindcă, de data aceasta, ficce replică, cîștigase o „acoperire", un contur lăuntric viu, asumat pe cont propriu de către foștii, mai tineri pe atunci, visători, candidați la porțile profesiunii de actor. În cazul unora, mirajul a devenit realitate : excepționalul Gheorghe VISU (de la Teatrul Mic), dar și alți actori tot mai apreciați : Constantin Brînzea (Teatrul Bulandra), Gheorghe Drăgulescu (Teatrul din Reșița), Gabriela Popescu și Aurora Leonte (Teatrul de Comedie), Simona Măicănescu (Teatrul Tinerețului Piatra N[illegible]amț), Claudiu Bleont (Teatrul din Petroșani), și-au făcut ucenicia la „Podul". Și cum nostalgiile trăite puternic nasc uneori miracole, la noua premieră, reluată după un deceniu, actorii care au devenit între timp ingineri, arhitecți sau profesori (Aureliu I. Enea, Nicolae Manea, Sanda Chiose Crișan, Virginia Bălan, Ileana Albescu), au îndrăznit competiția cu colegii lor de odinioară, azi profesioniști. Curajul lor n-a fost deloc neînsemnat — dovadă omogenitatea jocului, perfecta armonie cu avuția de înțelepciune, cu enorma claviatură emoțională și umanistă a textului, cu sinteza vital-autentică a spectacolului pe care a intenționat-o și a realizat-o din plin Cătălin Naum. Ingenioasă, ideea de a confrunta două generații de interpreți — cea din urmă cu un deceniu și cea de acum — părea a face parte din însăși structura spectacolului : am întrebat-o pe o tînără „podistă" — studentă acum și interpretă, în **Om de omenie**, visînd poate și ea la mirajul actoriei — de ce plînge. „Mai întîi, de bucurie — pentru că oamenii aceștia toți au ajuns ceva în viață, mai apoi, mi-e frică și plîng pentru mine cea de peste zece ani : cum voi fi, ce voi fi făcut ?" Vedeți, mi-am spus, adevărata prelungire a scenei în marile săli ale vieții...

Am mai scris, și tot în aceste pagini — inspirat de simbolurile **Podului** — că o adevărată critică și-ar îndreptăți menirea cea mare, urmărind valorile în clipa devenirii lor, urmărindu-le treptele, ajutîndu-le și încurajîndu-le pașii. Cînd aceste (posibile) valori sînt ascunse cu sfială în ...pod, departe de „lumea dezlănțuită". A-elogia azi talentul unor Mircea Diaconu, Florin Zamfirescu sau Gheorghe Visu, mi se pare a pronunța agreabile pleonasme zgomotoase.

Iată cîte lucruri putem învăța, între altele, de la Teatrul studențesc **Podul**, de la tinerii de azi și de la mai puțin tinerii de ieri.

Să mergem la **Podul...**

CONSTANTIN CRIȘAN

Spațiul poveștii

Cine nu știe povestea Cenușăresei, atît de minunat spusă de Charles Perrault ! Iată însă că Ion Lucian, acest împătimit om de teatru, împreună cu Virgil Puicea ne propun o variantă de musical a basmului care a făcut deliciul atîtor generații. Canoanele lui sînt respectate cu destulă strictețe. O fată frumoasă și harnică este ținută departe de farmecul vieții de către mama și surorile ei vitrege. Pînă la urmă însă, printr-un concurs de împrejurări favorabile, Cenușăreasa va deveni soția prințului și totul se sfîrșește cu o nuntă ca în orice feerie. Cei doi autori nu s-au mulțumit să descopere resursele de umor ale textului. Ei ne înfățișează în amănunțime, chiar cu oarecare pedanterie, un mecanism de parvenire în societate care însă se dovedește a fi nefuncțional atunci cînd împotriva lui se coalizează forțele binelui. În calitate de regizor, Ion Lucian a ținut să ofere nu numai un spectacol agreabil, plin de vervă și haz, dar și o reprezentație care să țintească în cei dornici să-i manevreze pe ceilalți. Fără să cadă nici o clipă în didacticism, ei îmbină cu abilitate secvențele pline de veselie cu cele serioase. În special acele „ruperi" ale timpului, cînd acțiunea este întreruptă, personajele încremenind în cele mai diverse poziții, pentru ca mai tîrziu să-și continue gesturile, vorbele ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, sînt de un comic irezistibil.

Dintre interpreți aplaudăm mai întîi evoluția Marioarei Sterian. În rolul Zînei tînăra actriță are șarm, distincție, e ușor caraghioasă din pricina veșnicei sale zăpăceli de savant cu mari puteri dar care e cîteodată neajutorat cînd coboară prea brusc într-o ambianță cotidiană. La rîndul său, Gabriel Iencec, acest spiriduș al teatrului „Ion Creangă", o adevărată mașină de poante, interpretează rolul unui ministru versatil, gata oricînd să imagineze fapte din care să tragă un profit cît mai mare. Florina Luican (Mama vitregă) este ca un tăvălug care mătură totul din calea sa pentru a-și vedea atinse țelurile. Nici un cusur nu are jocul celor două surori vitrege, Judith (Andra Theodorescu-Ion) și Edith (Anca Zamfirescu). Iar Valetul lui Dumitru Anghel e nu numai util personajelor la care ține dar mai e și gata să smulgă un zîmbet de pe buze cu ghidușiile lui. Decorativi — și, din păcate, numai atît — Cornelia Oseciuc (Cenușăreasa) și Marian Lepădatu (Prințul). Un cuvînt bun se cuvine să spunem și despre scenografia Irinei Borovski, care sugerează din cîteva detalii spațiul poveștii, ca și despre coregrafia Adinei Cezar, ca deobicei o adevărată profesionistă în arta sa. În sfîrșit, muzica lui Dumitru Capotanu, plină de contabilitate, contribuie substanțial la reușita acestui spectacol al Teatrului „Ion Creangă".

GEORGE ARION

De la întîmplare la dragoste

Dincolo de talent, tînărul regizor Dragoș Galgoțiu a făcut pînă acum și dovada unei remarcabile imaginații. Opțiunile sale repertoriale merg, de altfel, mai ales către textul care lasă loc interpretării în sub și supratext (piesă clasică, dar și scenariu parabolic contemporan, ca în **Șoarecii de apă**). În spectacolele sale replica devine ea însăși spectacol. De la pantomimă la simplul joc de expresie, mijloacele de exprimare ale actorului sînt solicitate din plin. Textul e gîndit pe față și pe dos, descusut și cusut la loc în cunoștință de cauză, dialogurile își răspund nu numai prin alăturare, ci și la distanță, în numele superbei utopii a artei regizorale : **spectacolul rotund, polifonic.**

Recenta premieră a Teatrului Municipal din Ploiești — **Jocul dragostei și-al întîmplării**, de Marivaux — probează forma excelentă a regizorului, dar nu mai puțin și a teatrului însuși. În versiunea regizorală a lui Dragoș Galgoțiu, lejerul „marivodaj" devine convenție, exploatată inteligent și savuros în același timp pe ideea complicității cu publicul. Istoria e limpede (cît de limpezi pot fi qui pro quourile !) și veche. O reamintim pe scurt : doi tineri — fiica respectabilului domn Orgon, Silvia și Dorante —, meniți unul altuia de către părinți, se hotărăsc, fiecare în parte să-și pună la încercare destinul, deghizîndu-se, ea în camerista Lizeta, el în valetul său, Bourguignon/Arlechin, cu tacita complicitate a domnului Orgon și a fiului său Mario. Proba reușește din plin : cei doi se simt irezistibil atrași unul de celălalt chiar și în falsa condiție de slugi. Deci dragostea învinge chiar și întîmplarea, o supune, o deturnează în favoarea ei, ceea ce era de demonstrat.

Ce mai poate spune spectatorului modern o astfel de schemă comico-sentimentală ? Răspunsul, după vizionarea spectacolului de la Ploiești, ar putea fi (puțin în răspăr) acesta : atît cît ne poate spune regizorul despre ea. Despre **Jocul dragostei și-al întîmplării** Dragoș Galgoțiu ne spune multe, dovedind admirabilă pătrundere a textului : că (toată lumea știe) lumea e un teatru, dar (ceea ce nu e în toată ziua gîndit) că spectatorii sînt și ei actori la rîndul lor ; așa se face că, din scenă, actorul le poate face cu ochiul celor care azi nu sînt în scenă, ca unor cunoscători ; ne spune că mișcarea noastră prin lume e oarecum previzibilă, asemuindu-ne cîteodată figurinelor mecanice de la ceasurile primăriilor medievale (aparițiile domnului Orgon, în strălucitoare apoteoze caricaturale de sunet și lumină) ; că dragostea are darul să izbăvească de uriențe tot ce atinge (de aceea nota de gravitate pe care o aduce actul al doilea, în care comicul burlesc capătă accente tragice, ori de comic grotesc) ; că uneori, atunci cînd credem a ține în mîini frînele unei situații, sîntem de fapt orbi, simple marionete la discreția inițiativei celorlalți (domnul Orgon e, în acest spectacol, orb) ș.a.m.d.

Spectacolul pus în scenă de Dragoș Galgoțiu are marele merit de a suda într-un tot unitar regia, decorurile, muzica (excelent aleasă și complinind contrapunctic textul) și jocul actorilor. Performanța — căci despre performanță e vorba — se datorează în egală măsură clarității intențiilor regizorale, actorilor (Iulia Boloș — Silvia, Marian Rălea — Mario, Dana Bolintineanu — Lizeta, Bogdan Stanoevici — Dorante, Corneliu Revent — Bourguignon, Lupu Buznea — Orgon) și scenografiei lui Vittorio Holtier. Tehnicile commediei dell'arte (qui pro quo-ul, masca, pantomima etc.) „umplu" scena cu multă mișcare, excelent coordonată, creînd momente de irezistibil umor. Replica e scînteietoare, scontînd uneori vizibil efectul la public dar și reacționînd savuros la acesta. Ierarhii de calitate interpretativă sînt greu de făcut. Cei șase actori au fiecare momente admirabile și momente mai puțin convingătoare. Întregul e însă o reușită interpretativă de înaltă clasă. Tînărul colectiv artistic de la Ploiești își probează din plin maturitatea.

TANIA RADU

Digresiuni

Umbre

1.

1. M-am născut într-o lume închisă, care nu privea cu ochi buni călătoriile. Tatăl meu a făcut în toată viața lui o singură călătorie, care a durat vreo cinci ani, străbătînd cîteva țări dus și întors, și care nu i-a lăsat o amintire prea plăcută deși a întreprins-o gratuit. Poate fiindcă n-a dorit-o și a fost constrîns să voiajeze. Se afla la coasă cînd a sunat mobilizarea în 1914 și a fost înrolat, ca toți bărbații valizi din sat, care nici nu auziseră de glonțele de la Sarajevo, în armata austro-ungară. Așa a început călătoria. Cînd s-a întors din acest voiaj, se schimbase atît de mult, încît nu l-a mai recunoscut nimeni în afară de părinți și de surori. A așezat pe perete singura amintire din lunga și primejdioasa lui călătorie. Un tablou cu un călăreț, ai cărui cal parcă zboară. Calul e negru ca pana corbului, cu țințe albe pe frunte și pe picioare, iar călărețul, cu tunica vișinie fluturînd în vînt, cu pantalonii albaștri vîriți în cisme, ține sabia ridicată în mîna dreaptă, în timp ce cu stînga strînge dîrlogii. Cerul din fundal e pașnic, senin, cu cîțiva norișori idilici, deasupra cărora e înrămat în medalion un bătrîn cu favoriți albi, Franz Iozef, flancat de două personaje pe care lacunele mele în materie de istorie nu-mi permit să le identific. În partea de jos a tabloului scrie cu cerneală : „Kanonir Alecsandru Paleriu K.u.K Fh.R." (Probabil indicativul unității, pe care a schimbat-o, firește, odată cu trecerea în armata română). Am copilărit sub acest tablou și eram foarte mîndru că tata a zburat prin aer pe un asemenea cal de poveste. Ceva mai tîrziu am descoperit, nu fără o strîngere de inimă, că și uniforma și calul erau un desen standard și că numai capul călărețului era fotografiat și montat în acest desen. Atunci mi-a mai scăzut entuziasmul, dar păstrez și astăzi cu emoție pe peretele de deasupra patului această unică amintire din singura călătorie a tatei.

Mama mea a călătorit tot o singură dată. Pe o distanță mai scurtă și, spre deosebire de tata, pe jumătate de bunăvoie. Din satul meu, așezat la poalele Făgărașilor, la București. Cum asta se întîmpla înainte de 1918, ar fi fost nevoie de pașaport. Dar nici mama, nici tata n-au călătorit cu pașapoarte. Ca să evite formalitățile, dar și probabil costul călătoriei, mama, cum era și tînără, a preferat să treacă munții, venind pe jos pînă la București unde s-a angajat fată în casă în familia unui doctor, ce locuia undeva pe lîngă Piața Romană. A rămas o singură iarnă, cît i-a permis bunicul meu, ca să-și facă o brumă de zestre. Apoi s-a întors în sat, pe aceeași cale, și n-a mai plecat decît în ianuarie 1965, în cimitirul din capătul uliței noastre.

Acestea au fost singurele călătorii ale părinților mei. În rest, viața lor a curs într-un univers zăgăzuit de munți, de Olt, de răsăritul și de apusul soarelui.

Într-un tîmp, am crezut că eu am ieșit din această lume închisă. Am călătorit cu pașaport, cu avionul, cu trenul, cu vaporul, am trecut dincolo de țările unde a ajuns „kanonirul Alecsandru Paleriu", fără să risc să mor de o mie de ori pe zi ca el. Astăzi știu însă că ereditatea (singurul zeu căruia îi cunoaștem numele, spune Oscar Wilde) s-a răzbunat : fiindcă am încercat să depășesc universul în care s-au mișcat ai mei, mi l-a redus și mai mult : la mine însumi. În clipa aceasta sînt aproape sigur că n-am văzut niciodată altceva în afară de gîndurile mele și că jurnalele mele (sau mai degrabă falsele mele jurnale) de călătorie nu sînt decît o pedeapsă ironică.

2. La fostul meu liceu, „Spiru Haret". Foști absolvenți, foști profesori. Amestec de frig, soare, regrete și amintiri. Un fost pedagog, pe care-l cheamă totuși ca pe cunoscutul estetician, Mihail Dragomirescu, îi îndeamnă pe elevi, nu înțeleg de ce, să nu mizeze pe literatură și artă (!). După care își amintește : „Eram la seminar, la Universitate, cu profesorul Mihail Dragomirescu. Mă întreabă cum mă cheamă. Eu îi răspund : Mihail Dragomirescu. Colegii mei izbucnesc în rîs, convinși că am făcut o farsă. Profesorul se ultă intrigat. Cum, mă, te cheamă ca pe mine ? Da, domnule profesor. Nu, mă, zice profesorul. Numai pe mine mă cheamă Mihail Dragomirescu. Pe tine te cheamă Dragomirescu Mihail". Și rîde. Se ridică un bătrîn, voinic, înalt, roșu la față, cu ochelari. Vorbește tare, energic. Are, spune, optzeci de ani. Deodată tresar. „Numele meu e David Popescu și sînt profesor de latină". Mă întorc să-l privesc mai bine. Faptul că l-am reîntîlnit pe David Popescu, spaima liceului, datorită căruia am ajuns să-l citesc pe Tacit în original mă recompensează pentru venirea aici.

3. Cînd eram mai tînăr, aveam oroare de ridicol. Una din spaimele mele cele mai mari era să nu stîrnesc zîmbete, încît, în orice împrejurare care-mi putea rezerva o asemenea catastrofă, preferam să nu risc. De aceea am tăcut cînd un erudit mi-a vorbit despre reîncarnare. Astăzi, aș ști ce să-i răspund : „Dacă accepți că te poți reîncarna, înseamnă că accepți să te trădezi. Accepți că într-o altă existență poți iubi ceea ce ai detestat altădată și invers, că poți să te rușinezi de lucruri pe care le-ai admirat și să săvîrșești fapte de care ai avut oroare. Și ne-am putea imagina, cu ușurință, o lume pe dos. Una în care Rembrandt ajunge hoț de muzee, Christos bate cuiele altora, Napoleon dezertează la prima luptă, Oedip se dezvinovățește, Socrate tremură de frică și varsă cucuta pe jos, Galilei protestează „Nu, nimic nu se învîrtește", închizătorii au coroniță de premiant, Shakespeare scrie texte de muzică ușoară, constructorii piramidelor se uită la o feștilă de cîlți care arde și se mistuie ca viața noastră, Icar se îmbată prin porturi cu prostituatele, Ovidiu devine director de închisoare, Erasm se bate cu pumnul în piept, Alexandru cel Mare luptă pentru titlul mondial la concursul „Cine dansează mai mult", ghilotinații ghilotinează, cei mințiți mint, cei disprețuiți disprețuiesc, cei scuipați scuipă, cei înșelați înșeală, și așa mai departe, fiecare ar putea deveni pe rînd călău și victimă, viermе și vultur, sfînt și porc. În ce să mai crezi ? Numai într-o viață care e unică, destinele rămîn pedagogice. Numai așa viața nu e arbitrară. Moartea are măcar această calitate. Ne avertizează că unicul curaj adevărat este acela de a ne gîndi bine ce facem cu viața aceasta, singura care ne e dată. Și că orice risipă e definitivă.

OCTAVIAN PALER

Desene pe asfalt

Rînduri despre tipografi

Vizitatorul unei tipografii moderne se trezește în adevărate palate iluminate astral ce contrazic imaginile prin tradiție clasice : chilii în care tronează teascuri semănînd pînă la confundare cu storcătoarele de struguri și panoplii cu litere peste care sînt aplecați, trudnic, lucrători cu chipuri parcă muiate în plumbul dominator.

Unde e tipograful din veacul trecut, purtîndu-și literele în desagă, în peregrinările lui ? Unde sînt bizarele instrumente de care era slujit : covețile, ciuberele, unde e magicul vingalac ? La muzeu, desigur.

Deconcertant, decorul tipografiilor noi aduce mai degrabă a covertă de transatlantic. Mult alb, largi spații populate cu sofisticate „scule" electronice, ecrane ce par de televiziune dar evident, doar par, pupitre de orgi muzicale... Poezia e la ea acasă în aceste tipografii și totuși, mai că avem nostalgia clișeelor comode : aburul faustic suind sub arcade, scoicile de plumb ale bucoavnelor înșiruindu-se în tipare de pagini, hîrtia ca de cămașă a rotativelor, mîrosul dulceag-amărui al cernelurilor. Ce nu se știa despre meșteșugul tipografiicesc dincolo de mirabilitățile lui în stare să farmece era adevărul brutal că el se desfășura, dramatic, în condiții mai apropiate de chin decît de bucurie. Tipografiile, adevărate hrube tăiate în piatră, îi condamnau pe bunii lor meșteri la paradoxale zbateri în întuneric (ei, cavaleri ai luminii !) și plumbul ajungea să-i otrăvească lent.

Tipograful a fost de totdeauna un erou și a fost astfel nu numai atunci cînd, ieșit în stradă să-și reclame drepturile, a fost secerat de plumbii gloanțelor, ca în obsesiv-repetatul 13 decemvrie 1918 ci, de la Gutenberg la noi, în fiecare oră de trudă inspirată. Tipograful l-a însoțit pe cărturarul scriitor de cărți în misiunea sa de iluminare a celor mulți și cel mai adesea numele său nu apare, cules cu cea mai măruntă dintre litere, pe vreuna din coperți. Tipograful a fost, în chip reflex, și un cronicar ori dascăl de înțelepciune și a mai fost soldat al celor mai nobile idei ale timpului.

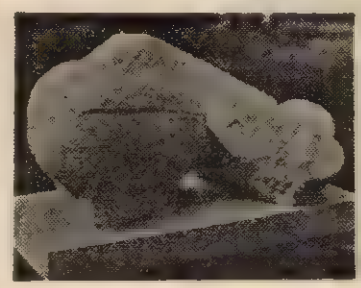

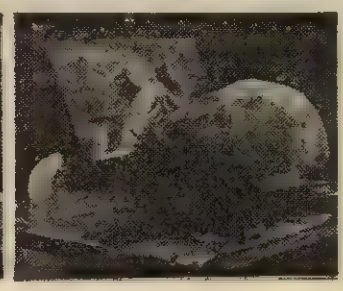

Acum cînd degete diafane de fată bat clapele unor imprimatoare de litere ce înlocuiesc linotypul și cînd o gigantică rotativă, complet programată, e lăsată în supravegherea doar a unui singur om, am fi tentați să credem că meșteșugul tipografic ar fi mai lesne de stăpînit, devenind deci mai „prozaic", mai lipsit de nimb eroic. Nici vorbă de așa ceva ! Tipografii au fost propagatori ai noului prin vocație și prin destin și nu s-ar putea exclude pe sine dintr-o competiție pe care au anunțat-o, și în care s-au implicat decis : slujirea ideilor novatoare, consonanța cu ambițiile întregii obști.

Ei au orgoliul de a se crede muncitori-artiști, ei știu cîtă greutate are munca lor în viața patriei dar mai sînt și o măsură a bunei-cuviințe și a modestiei. Sînt veșnic nemulțumiți și unei tipăriturl pe care noi cititorii (ori autorii) de cărți o socotim a fi impecabilă ei îi găsesc nu mai știu cîte cusururi. Proverbiala lor ingeniozitate îi ajută să domine perfecțiunea mașinilor, să o pună în slujba unor pasiuni constructive ce nu cunosc, practic, limite.

Meșterul Arghezi, cel ce nu îngăduia să i se spună „maestre" și nu făcea caz de titluri, diplome și decorații, se fălea cu un brevet de lucrător tipograf.

Și dacă Antim Ivireanu trecea ceva din gloria scriiturii și asupra tipografului, iată-l pe Tudor Arghezi într-o ipostază fericit contrară : el îmbogățește herbul cu titluri de noblețe al scriitorului cu cerneală, înfrățindu-i cu semnele și însemnele scriitorului cu plumb...

GHEORGHE TOMOZEI

„Un cerb linge sarea amurgului"

(Urmare din pagina 13)

speranța / ca o bătaie din gene ?" sau acest crochiu în care se vede, îndepărtat și enigmatic, modelul Blaga : „Un cerb linge sarea amurgului / umbla printre liniile încîlcite / ale palmelor iernii. / Ca o corabie se apropie / vîntul spre coarnele lui, / ca un cuvînt / furișat sub frunzișuri / e mîna care atinge / urechea de brustur / a copilăriei."

Imaginile sînt, uneori, mai agresive în poemul care vrea să măsoare, în continuare, intensitatea luminii și să fixeze sunetele învălmășite ale marii treceri. Lecturile din imagiștii moderni au lăsat urme la acest poet cult, discret și profund, melancolizat de suferințe pe care nu le dezvăluie pînă la capăt. Așteptarea (de natură, poate, erotică) într-o amiază leneșă și coclită capătă în poezie o notație mai nervoasă : „Doamne al amiezelor, / îngenunchiat într-un ou / clocit de indiferență. // Sînt plin de insule, / Doamne al amiezelor, / pe care cresc mușchii verzui / ai mărturisirilor ; // Vino și curăță ferestrele / prin care se zărește / această clipă amnezică."

Unele însemnări sînt mai livrești și mai obscure **(Quartetul orb)**, doar finalul poemului este tăiat în linii lirice mai pure : „Cel ce cunoaște și cel ce trebuie cunoscut / e unul și-același, singurătatea îi încolțește, / zilele scot capetele înnegrite / peste acoperișurile viitorului ; vocea cea slabă / nu e a zilei ce-a fost ci a celei ce vine. / Și nu mai rămîne decît memoria, mama speranței". Baconsky prefigura un Pelerin livid, evadînd spre nord, Vasile Igna vorbește de un misterios **Oaspete** care trece prin grădină „ca un hipocamp printre peștii acvariului". O dimineață de iarnă îl întîmpină cu „un frison de lumină", dar sufletul lui e trist, învesmîntat în „vălul violet al neputinței". O femeie în iarbă este (splendid spus !) „o ureche de ac prin care trece firul amurgului", un violoncel bolnav cîntă în febra apusului, grădina a devenit un cimitir prin care trec convoaie de îngeri (viziune tipic blagiană) : „Am privit la cimitir ca la o eclipsă de Soare / o rană enormă prin care se văd curgînd stelele / ca niște lacrimi ale unor pămînturi virgine, / ca un oftat ce trezește copiii / purtați de năvoadele somnului. / Și spui cuvîntul vară, încălzindu-te la dogoarea lui / și spui toamnă, ducînd pe umeri veșminte de brumă și ceață / și spui moarte, dar alții poartă cununa cernită. / Și totuși privești la cimitir ca la o eclipsă de Soare / prin sticla afumată trec convoaie de îngeri / cu piepturile pline de decorații...".

Vasile Igna, pe care critica literară nu l-a răsfățat, este un poet remarcabil mai ales în aceste crochiuri impresioniste în care reverie este sugerată printr-o notație mai acut modernă : „Ploaia, pămîntul / văzduhul, marea / și părul cenușiu al după-amiezii. // Se face seară, prin ferestrele deschise / trece iluzia ca un abur multicolor / și se oprește-n Grădină. // Canicula arde umbrele / nu mai rămîn decît literele / dezmembrate ale cuvîntului trup / alfabet pe care învață să citească / moartea. // Atunci te vei ivi / și vei silabisi consemnul care / lasă vîntul să treacă : în față, Grădina cu ochii scoși / ca o barcă legată de cer."

Daniel Gelsi

(Urmare din pagina 13)

arta medievală românească : studenți din țări străine inclusiv din țări învecinate nouă cunosc România prin lucrarea iubitoare a acestui mare cărturar prieten rar al sufletului românesc.

Daniel Gelsi savantul de astăzi cu lucrări publicate și prestigiul său dobîndit în urma unei lucrări de decenii este de vîrsta noastră ; am avut bucuria să fim colegi de studii în R. F. Germania în perioada cînd învăța românește cu profesorul, neuitatul prieten, Paul Miron la Freiburg.

Un om care ne vorbește limba de alt neam învățat de prestigiu în țara sa este mai mult decît un prieten al țării noastre iar pe Daniel Gelsi îl putem socoti frate al nostru al culturii și spiritualității românești, așa cum știau să o facă Iorga și Onisifor Ghibu și Titulescu la vremea lor.

Primim la redacție

Stimate tovarășe redactor șef, în legătură cu articolul Casa lui Gheorghe Anghel publicat în revista Flacăra nr. 42 din 19 oct. 1984 sub semnătura tovarășului Cornel Nistorescu ținem să aducem următoarele precizări : Casa în care s-a născut marele nostru sculptor situată în strada Calomfirescu nr. 155 se află în evidențele Oficiului județean al Patrimoniului Cultural Național Mehedinți, conform Legii 63/1974. Șeful oficiului mehedințean este tovarășul Mișu Davidescu, director al Muzeului Regiunii Porților de Fier, care în această calitate are datoria și obligația să asigure protejarea și securitatea imobilului și chiar schimbarea destinației acestei clădiri, prin înființarea aici a unui muzeu de artă, deoarece în depozitele Muzeului Regiunii Porților de Fier stau multe tablouri și sculpturi pentru achiziționarea cărora s-au cheltuit milioane de lei și care nu sînt expuse într-o expoziție permanentă pentru publicul iubitor de frumos. De altfel, crasa lipsă de răsoundere și de ocrotire a bunurilor de valoare inestimabilă pentru istoria acestor meleaguri și istoria patriei noastre se poate observa vizitînd Muzeul Regiunii Porților de Fier în curtea căruia se află trîntite în noroi sau acoperite cu vegetație zeci de inscripții romane, care părăsite fiind, se degradează pe zi ce trece. Un alt monument de o deosebită importanță cuprins în listele H.C.M. 1956 a fost cel medieval sec. XIII—XIV din curtea Liceului Traian, monument care a fost acoperit cu zeci de tone de pămînt din demolări. De fapt cam în aceeași stare de degradare se află și alte monumente cum ar fi : Cetatea Severinului, termele romane, precum și alte monumente din județ. Cel mai edificator exemplu în sensul celor arătate mai sus este însuși bustul sculptorului Gheorghe Anghel care de mai bine de 10 ani zace chiar sub ferestrele tov. Davidescu, împărtășind singurătatea și nepăsarea cu un alt bust celebru, cel al lui Apolodor din Damasc.

Considerăm inadmisibilă această lipsă de interes față de niște bunuri culturale de excepție și vă rugăm să luați atitudine prin revista dumneavoastră pentru curmarea unor stări de lucruri care știrbesc profilul atît de frumos al unui municipiu ce are aproape 19 veacuri de atestare documentară.

Arhitect Florin Pîrvulică

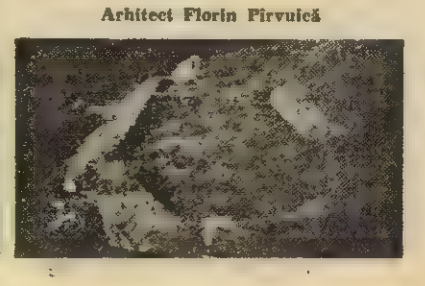

CORNELIU PETRESCU:

„A fi conform cu tine însuți"

— Corneliu Petrescu, de curînd ați deschis o nouă expoziție în București. Nu cu mult timp în urmă ați fost în Olanda unde lucrările dumneavoastră au fost mult apreciate. Dealtfel, numărul expozițiilor pe care le-ați deschis în țară și în străinătate este impresionant. Pentru activitatea dumneavoastră ați și primit Medalia de aur și titlul „Doctor Honoris Causa" al Universității Tomasso Campanella din Roma. Și toate aceste onoruri le primește un om care a fost doctor în medicină al facultății din București. Cum se explică asta ?

— E greu de explicat. Dar cred că moștenind talentul părinților, vocația mea de artist a fost ajutată de o-suită de împrejurări. Chiar și medicina m-a ajutat mult să-nțeleg arta, să m-apropii de ea. Am avut norocul să mă aflu în preajma unor oameni aidoma celor din Renaștere : Parhon, Milcu... Aveau o largă deschidere spre toate domeniile. Iar ca doctor ai prilejul să-nțelegi mai bine efemerul.

— Și atunci, cuiva care înțelege efemerul i se face frică.

— Nu. Nu din frică m-am apucat de pictură. Dar simți nevoia să te agați de ceva care să dăinuie mai mult. Medicina te marchează, te face să știi că totul e perisabil și că trebuie să lupți în fiecare clipă ca să lași un semn.

— Așa deci v-ați apucat de pictură.

— Mi-a plăcut pictura de mic copil. Făceam tablouri din frunze și pene de fluturi. Umpleam zeci de caiete cu desene. Dar a fost să fie ca drumul meu spre artă să fie unul cotit. Am crezut că mă pot lipsi de ea. N-am reușit. Prin anii 1955—1966 eram tot mai nemulțumit de mine ca medic. Dar n-am renunțat la medicină decît prin 1976. Mi-era rușine că transformasem munca mea într-o activitate rutinieră, în timp ce gîndul îmi fugea tot mai mult la pînzele pe care visam să aștern culori. E clar, nu se pot face bine două lucruri deodată. Acum îmi pare bine c-am avut curajul să mă desprind de meseria pentru care mă pregătisem. Dar cînd am făcut asta a fost un moment destul de greu pentru mine.

— Într-adevăr, nu e ușor să te „reprofilezi" la cincizeci de ani.

— A trebuit să-mi cîștig mai întîi independența materială. Ea mi-a permis să fac exact ceea ce simt. Fiindcă nu se poate face artă fără a fi sincer pînă la capăt. Nu trebuie să mimezi nimic. Dacă ai liniște și timp, reușești să te cauți, să te descoperi și să mergi în profunzime mereu. Libertatea este singurul mediu în care poate înflori arta. O libertate care însă să nu fie numai a ta, ci și a celorlalți.

— Credeți că dacă ați fi profesat mai departe medicina n-ați fi ajuns la aceleași rezultate ?

— Nu știu. Cred însă c-aș fi pierdut foarte mult timp.

— Iertați-mă, dar privindu-vă tablourile am impresia că ele sînt lucrate cu minuția unui cercetător, cu o rigoare de om de știință.

— Orice tablou e pentru mine o experiență nouă. E drept, la început am fost mai interesat de tehnica execuției. Cu timpul însă am reușit să scap de rigiditate. Lucrez ca oricare altul în domeniul său preferat. Dimineața pictez, desenez iar după amiezile studiez ce-au făcut alții, sau citesc literatură, filozofie...

— Dar prea multul livrese nu e o capcană pentru un artist ?

— Dacă ai o mare sensibilitate nu se poate să nu poți domina tot ceea ce afli și să-l structurezi potrivit viziunii tale despre lume.

— Lucrările dumneavoastră — realizate în tehnici speciale, de colaj și pictură — exprimă o mare exuberanță. Parcă asiști la un carnaval multicolor, la care toți sînt invitați să se bucure și să uite orice amărăciune. De unde aveți o asemenea bucurie a culorilor ?

— Poate pentru că am copilărit, într-o ambianță de o extraordinară bogăție coloristică. Dealurile erau roșii la Breaza. Iarna erau zăpezi înalte, prin care își croiau cu greu drum săniile. Era multă hărmălaie și veselie, mai ales în timpul sărbătorilor, cînd veneau „mascații" cu misterele lor. Se țineau anual bîlciuri, uneori venea și cîte un mic circ. Poate de aici dragostea mea pentru spectacol. Primăvara înfloreau grădinile și adunam flori de prin păduri. Trebuie să recunosc că am avut o copilărie feerică. Iar arta e o exploatare a copilăriei.

— Să înțeleg că ați fost un răsfățat ?

— Am fost un răsfățat ciudat. De pildă, am fost la un moment dat tare bolnav de plămîni. Dar am avut puterea nu numai să mă opun bolii, dar să și rid de ea, satirizînd-o în zeci de caricaturi, pe care le publicam la gazeta de perete a spitalului.

— Dumneavoastră vă aflați la confluența dintre colaj și pictură. Sînteți un artist singular la noi. Deseori utilizați în realizarea lucrărilor dumneavoastră scrisori vechi. De ce această obsesie a scrisorilor ?

— Scrisorile sînt, dacă vreți, o adevărată comedie umană. Dragostea pentru ele îmi vine probabil de la tata care era un mare colecționar. Colecționa statui, icoane, tablouri, documente, acte, scrisori. Eu însumi cumpăr scrisori vechi cînd ajung la buchiniștii de pe cheiul Senei. Uneori însă nu mă-ndur să le utilizez. De pildă, iată o foaie de observație medicală a cuiva care a luptat la Waterloo.

— Dar nu vă pare rău cînd le folosiți ? De fapt, le distrugeți !

— Și așa s-ar arunca. Mi se dau aproape pe gratis. Unii probabil că nici nu mă consideră normal. Însă eu le văd cum capătă din nou viață în lucrările mele. Au din nou ceva de spus, ceva care altfel s-ar pierde pentru totdeauna.

— Insist : n-aveți senzația că sacrificați prea mult pentru a vă realiza lucrările ?

— Iar eu vă repet : partiturile muzicale vechi, bancnotele vechi, fotografiile de altădată pe care le folosesc s-ar arunca fiindcă nimeni nu le mai acordă nici o importanță. Dimpotrivă, eu cred că le dovedesc un mare respect din moment ce le transfer în spațiul minunat al artei.

— Cît de mult acționează hazardul asupra dumneavoastră în ceea ce lucrați ?

— Pînă acum cîțiva ani știam cam 95% din lucrarea pe care o aveam de executat. Asta însemna și o anumită rigiditate. Astăzi sînt mai puțin crispat în fața pînzei albe. Deși nu e adevărat că ea nu te inhibă. Nici n-are cum altfel să fie. Dar astăzi nepreväzutul își spune mai mult cuvîntul. Înainte, eram foarte mîndru că știu dinainte totul. Am pierdut acest orgoliu și nu regret deloc. Acum îmi permit să fiu mai dezinvolt cînd lucrez, să mă joc mai mult, să lucrez și în voia inspirației nu numai ca un inginer care execută o construcție după niște planuri rigide. Am început să mă încred în instinctul meu fiindcă am văzut că au început să mă asculte culorile. Însă numai aparent poți să faci orice. De fapt, totul este foarte limitat. Fiecare artist își are un teritoriu numai al său și rareori el este foarte vast.

— Vreți să fiți mai explicit ?

— Nimeni nu poate ieși din schema lui compozițională. Vrei să uiți de ea — dar nu se poate. Cine m-ar opri să ies din acest orizont ? Nimeni. Și totuși, dacă aș face-o, îmi dau seama că m-aș trăda. De pildă, eu sînt obsedat de peisajele de iarnă și toamnă. Precum și de misterul din spectacole. M-au marcat definitiv și nu cred că voi renunța la ele vreodată. De fapt, fiecare lucrare de-a mea nu este decît o variantă care se apropie sau se depărtează de acea lucrare ideală visată de mine de ani de zile și în care se răsfrîng toate obsesiile mele.

— Recunoașteți că sînteți un artist accesibil ?

— De ce nu ?

— Și deosebit de agreabil în ceea ce faceți ?

— Da. Cu o precizare : nu cred că sînt facil. Mie îmi place să-i bucur pe oameni. Un tablou de-al meu, aflat în casa cuiva, e o fereastră deschisă spre o sărbătoare care n-are nimic vulgar în ea, nimic frivol. Există o demnitate a orlerărei sărbători pe care mie îmi place s-o respect. De altfel, agreabilul e încorporat în ființa mea. Folosesc culori cătifelate, care să te odihnească. Cînd lucrez, îmi place să ascult muzică preclasică. Ea mă transpune în acea dispoziție care îmi îngăduie să încep operațiunea de prospectare a sufletului meu. Sînt ca un miner ce coboară în galerie.

— Dar cum se face că ajungeți de fiecare dată pe același tărîm unde domnește o bucurie perpetuă ?

— Da, observația dumneavoastră e adevărată, ajung întotdeauna pe același tărîm, știind că sînt trist, sau poate chiar bolnav, sau știind că bătrînețea este cea mai grozavă maladie. Uit de toate. E-o lașitate poate, dar arta are puterea să te smulgă din mrejele unor întrebări care ți-ar face viața amară. Arta îmi umple viața și mi-o va umple pînă în ultima clipă pe care o voi trăi-o. Mulțumesc că am un asemenea privilegiu.

— Ați călătorit mult. Cum e apreciată arta noastră peste hotare ?

— De pildă, în America, Brâncuși e zeificat. Despre alții se știe cu mult mai puțin. Dar de cîte ori străinii au prilejul să se afle în fața picturii românești, recunosc cu admirație că e vorba de un popor extrem de dotat și că arta românească ar putea deveni un ambasador de mare calitate a lui pe orice meridian.

— Mi-ați spus altădată că dumneavoastră concepeți arta ca un obiect de încîntare.

— Nu neg. Așa este. Eu îmi propun două lucruri să realizez : în primul rînd să aduc în prezent lucruri trecute, ca o dovadă a continuității noastre, ca o dovadă a eternului uman.

— Și în al doilea rînd ?

— Vreau să bucur pe cei din jurul meu.

— Dar nu e o minciună — fie ea și frumoasă — să credeți că în jur totul e o sărbătoare continuă ?

— Și ce vedeți rău în asta ? Omul de azi e supus la prea multe tracasări. Ce dacă vine un artist care să-l mîngîie, să-l consoleze și să-i ofere șansa speranței ? Eu cînt la violoncel și la violă. La instrumente cu sunet dulce. Fiecare cîntă la ce vrea. N-am nici o prejudecată și îmi plac în egală măsură și artiștii care ascund asperitățile lumii precum și cei care le arată cu un deget acuzator. Toți au drept în cetate și e minunat că la noi în România de azi, fiecare e liber să se exprime cum vrea și cum poate.

— Îmi pare foarte mulțumit de dumneavoastră.

— Tocmai că am o nemulțumire permanentă. Am realizat, indiscutabil, suprafețe frumoase. Dar sînt momente cînd îmi vine să distrug totul și s-o iau de la-nceput.

— Iertați-mă, am fost puțin rău cu dumneavoastră numai pentru a nu vi se părea prea confortabil acest interviu.

— N-ați fost deloc rău. E bine ca din cînd în cînd să vină cineva care să nu te lase să te instalezi în comoditate și superficialitate.

— Cît de mult credeți în ceea ce fac artiștii plastici români ?

— Cred din toată convingerea că avem în clipa de față o artă plastică de mare anvergură, originală, care poate interesa lumea. Există în lucrările artiștilor noștri o căldură, o sensibilitate deloc contrafăcute, foarte ale noastre. Alte popoare sînt dotate pentru alte arte. Eu cred că noi sîntem foarte dotați pentru artele plastice.

— Doriți cu orice preț să fiți original ?

— Goana după originalitate este marota artei moderne. Dar totul e fals, fals, fals... Numai cînd ești conform cu tine însuți ai șanse să te afirmi cu adevărat.

— În definitiv, de ce pictați, Corneliu Petrescu ?

— La vîrsta mea pot spune doar că pictura te împacă — sau măcar încearcă intructiva — să te împace cu existența și să-i dea un sens. Aș vrea să mai fiu tînăr, să lucrez de dimineață pînă seară și să regret ori de cîte ori am pierdut o zi. Din păcate, nu se mai poate face nimic. Prea tîrziu a venit totul la mine. Dar de fiecare dată mă bucur că totuși, pînă la urmă, a fost să fie așa. Altfel aș fi trecut prin viață aproape fără să înțeleg nimic din ce e în jurul meu, din ce se petrece cu mine și cu ceilalți. E o mare bucurie să poți invita pe oameni să cunoască nu numai lumea pe care o poți zări cu ochiul liber, dar să afle și lumi create de tine cu legi proprii și de o frumusețe ce nu se poate uita.

GEORGE ARION

Cioburi de oglinzi

Dacă vrei să ai o rubrică cît de mică la noi, ori trebuie să fii foarte bun, ori să inovezi ceva.

Ceva mai mult, nu mi-a spus A.P., pentru că vorbea în patru puncte cardinale ale încăperii și pe diverse tonuri.

Tonuri pe care le împrumutase de la un diapazon pe care îl moștenise de la tatăl lui, învățătorul.

Învățătorul întotdeauna e și în tine, cu notele lui, cu statuia lui, cu pașii lui pe coridor.

Coridor lung, care sună anume în pașii lui, ca și în urechile noastre trase de el.

El, starostele nostru, el, cel mai puternic și mai învățat, ne spunea : Să fiți, măi, oameni în viață !

În viață multe se mai întîmplă. Ba-i prea multă ploaie, ba prea multă uscăciune.

Uscăciune a fost și astă-vară și toți ai mei nu prea ieșiră să ude de lene.

Lenea-i cucoană mare, dar nu e My Fair Lady.

My Fair Lady, un film de duzină, care se vinde, ba se mai și cîntă.

Cîntă cîte unul la nuntă, foaie verde, foi Chaplin : nu, la nunta asta n-am auzit decît pe unul de la Flacăra.

Flacăra este un început de foc, atunci cînd se întîmplă să se aprindă chibritul.

Chibritul, această invenție a vremii, care ne-a dat atîta timp la dispoziție.

La dispoziția unui șef am frecat odată două lemne să-i aprindem țigara de foi și tare era greu.

Greu, greu mi-a zis el țipînd, nu sînteți în stare de nimica. Unde-i productivitatea voastră, plecați acasă, sînteți putregai.

Puturoși am zis noi și n-am plecat acasă, că era zi de remunerație.

ILIE ȘTEFAN DOMAȘNEA

Racul

AUREL ȘTEFAN ALEX

● Matty, cunoscut caricaturist, e acea o broșură care se numește **A fost Sakespeare microbist ?** Gluma e răsuflată și întrebarea inutilă. Dar pînă a afla dacă a fost microbist sau nu, Matty ar fi trebuit să afle că marele scriitor se numea Shakespeare, iar Sakespeare, cum scrie el peste tot în broșură, o fi fost de toate, inclusiv centru înaintaș.

SORIN POSTOLACHE

SAȘA MERET

— Dumneavoastră aveți bilet de Pitești, iar trenul acesta merge la Brașov !

— Știu, dar cei de Pitești erau prea aglomerat !

— Soțul meu a avut azi un succes deosebit pe scenă !

— Cum, că nu l-a aplaudat nimeni ?!

— Dar data trecută, cînd a fost huiduit, a fost mai bine ?

— Tovarășe doctor, unde găsesc și eu o frizerie ?

— Da' de ce mă întrebi pe mine chestii d'astea ?

— Mi-a spus lumea să vă întreb orice, în afară de medicină !

— Tăticule, tu ai făcut germana ?

— Da !

— Și de ce a trebuit să o încurci așa de rău ?

DANIEL MILITARU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

COMITETUL CENTRAL AL U.T.C. A ACORDAT CENACLULUI FLACĂRA PREMIILE PE ANUL 1984

MARELE PREMIU (individual): **Vali Șerban** (Alba Iulia), **Alexandru Zărnescu** (București);

MARELE PREMIU (grupuri): **Grupul Partaj** (Reghin și Făgăraș), **Trupa Totuși** (București);

PREMIUL DE CONSACRARE: **Mâjay Győző** (Reghin), **Emilian Onciu** (Satu Mare);

PREMIUL PENTRU CREAȚIE: **Cristian Buică** (Reșița), **grupul Poesis** (Constanța);

MAREA CUNUNĂ A MILITANTISMULUI PENTRU PATRIE ȘI PACE: **Carmen Antal** (București), **Doru Ghiaja** (Alba Iulia);

MAREA CUNUNĂ A POLIVALENȚEI NECESARE: **Trupa Flapo** (București), **Ilie Stepan** (Timișoara);

MAREA CUNUNĂ A COPILĂRIEI: **Sorina Hașigan** (Sălștea Sibiului), **Lelia Vaida** (Năsăud);

MAREA CUNUNĂ A ADOLESCENȚEI: **Liliana Ioniță** (Oradea), **Andrei Păunescu** (București);

MAREA CUNUNĂ CU MĂRĂCINI A UMORULUI: **Nicolae Cenan** (București);

PREMIUL SPECIAL: **Constantin Dragomir** (Craiova), **Jerry Schwartz** (București).

PREMIUL PENTRU COMPOZIȚIE: **Ducu Bertzi** (Sighetul Marmației), **Adrian Jacotă** (Botoșani).

PREMIUL PENTRU CELE MAI BUNE VOCI ROCK: **Gabi Cotabiță** (Craiova), **Cristian Minculescu** (Craiova);

PREMIUL PENTRU CELE MAI BUNE COMPOZIȚII ȘI VOCI FOLK: **Mirela Atudorei** (Bacău), **Octavian Bud** (Satu Mare);

MAREA PREMIU PENTRU DEBUT: **Florin Săsărman** (Baia Mare), **Nica Zaharia** (Galați);

PREMIUL PENTRU DEBUT: **Camelia Daj** (Tîrgu Neamț), **Valentin Moldovan** (Baia Mare);

MENȚIUNE PENTRU DEBUT: **Victoria Catană** (Ploiești), **trupa Kripton** (București);

PREMIUL PENTRU INTERPRETARE: **Florin Șerban** (Constanța), **Maria Tănase** (Ploiești);

MAREA CUNUNĂ PENTRU CREDINȚA ÎN ARTĂ: **Gil Ioniță** (Bacău), **Doru Stănculescu** (București);

PREMIUL PENTRU CEA MAI COMPLEXĂ TRUPĂ DE MUZICĂ TÎNĂRĂ: **Trupa Hologram** (București și Craiova), **trupa Pro Musica** (Timișoara și Constanța);

PREMIUL PENTRU ARMONIE POETICO-MUZICALĂ: **Augustin Frățilă** (Aiud), **Dinu Olăraș** (Reșița);

MENȚIUNE PENTRU UMOR: **Grupul Diverta** (Iași), **Valentin Văran** (Oțelul Roșu);

MENȚIUNI DE PARTICIPARE: **Erzsebet Adam** (Tîrgu Mureș), **Romeo Belanu** (București), **Dinu Bodocan** (Alba Iulia), **Grigore Hariga** (Timișoara), **Valeriu Penișoară** (Vaslui), **Mihalț Stan** (București);

COMPOZIȚIILE ANULUI:

„Ana lui Manole" — **Mirela Atudorei** (Bacău);
„Niciodată" — **Octavian Bud** (Satu Mare);
„Om în amurg" — **Cristina Oltea Breabăn** (Fălticeni);
„Portret cețos" — **Raul Cârstea** (Bușteni);
„Omul total" — **Constantin Dragomir** (Craiova);
„Singurătatea astronautului XL" — **trupa Hologram** (București și Craiova);
„Averea și ființa" — **Mâjay Győző** (Reghin);
„Să ne iubim pe țărmul Mării Negre" — **Emilian Onciu** (Satu Mare);
„Imnul începătorilor din Atlantida" — **Grupul Partaj** (Reghin și Făgăraș);
„La adio" — **Grupul Poesis** (Constanța);
„Lacul" — **Sarosi Endre** (Tîrgu Mureș);
„Omul liber" — **Vali Șerban** (Alba Iulia);
„Marile iubiri" — **Andrei Păunescu** (București);
„Despărțire-n flori" — **Nica Zaharia** (Galați);
„Ultima zi" — **Alexandru Zărnescu** (București);
„Lancea lui Horea" — **Adrian Păunescu** (București).

Reșița știe tot, cîntă tot

Localitatea · Reșița, 13 decembrie 1984, orele 17, Sala sporturilor.
Număr de spectatori : **5 000.**
Atmosfera · **foarte bună.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Daniela Voin, Gabriela Gros, grupul Solaris împreună cu Gabriela Gros, Attila Lăpăduș, grupul Contrast (Nelu Stan și Attila Lăpăduș), Mariana Gorghiu — revenite pentru o seară la cenaclu, Călin Schmelaș.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Astăzi s-a împlinit un an de la stingerea din viață a poetului Nichita Stănescu. Ca de obicei, dar cu mai multă căldură parcă, Aurelian Titu Dumitrescu a recitat „Elegia a II-a. Getica", iar Augustin Frățilă a cîntat „Hieroglifă", ambele pe versurile aceluiași mare poet.

Începînd cu piesele lui Florin Săsărman, atmosfera pare să se încălzească, publicul — la început prin cîteva voci timide, dar care au antrenat întreaga sală — preia refrenul fiecărui cîntec. Poetul Adrian Păunescu remarcă „înalta calitate a interceptării și interpretării muzicii de către public". Urmează Emilian Onciu, în spectacolul acesta cu un recital mai amplu. Înainte de „O singură Putnă", conducătorul cenaclului recită „Doina" de Mihai Eminescu, iar ca fundal sonor se aude parcă de departe, din cele patru zări românești, „Balada" lui Ciprian Porumbescu, după care publicul izbucnește într-un viu și fierbinte „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Se mai relau o strofă și refrenul din „O singură Putnă", deoarece „tinerii reșițeni — spune poetul Adrian Păunescu — sînt primii care au preluat refrenul acestui cîntec." Vocea de flacără a lui Cristian Minculescu electrizează întreaga sală cu farmecul rockului de bună calitate. Grupul Partaj este prezent și în această seară cu acel folk suav și deconectant, pe care simțim nevoia să-l ascultăm în anumite momente. Membrii trupei Pro Musica fac din nou o demonstrație de înalt profesionalism artistic. Mâjay Győző cîntă „Totuși, iubirea" și „Ding-dang-ding", acesta din urmă avînd el însuși o asemenea structură muzicală încît atunci cînd îl auzi parcă sună toți clopoțeii sărbătorilor iernii. La „Ultima zi", cîntat de Alexandru Zărnescu și Tatiana Filipoiu, impresionat de atmosfera excepțională din sală și de calitatea interpretării celor doi cîntăreți de pe scenă, poetul Adrian Păunescu adaugă următoarea strofă : „Tot ce s-a distrus / Poate că e sus / Hai să căutăm pe Semenic / Dragostea de foc / Fără de noroc / Este mare pe un Munte Mic." La cîntecele de patrie, de pace și revoluționare, acești tineri, care mai înainte dansau cuprinși de vraja rockului sau care reluau cu pasiune refrenele cîntecelor sensibile, demonstrează acum prin vertiginoasa calitatea lor capacitatea de a se dărui în egală măsură și acestui gen de cîntece : „Trăiască România", „Jurămînt la Putna", „O șansă păcii", „Iancu la Țebea". Carmen Antal, cu obișnuita-i gingășie, pledează prin muzică pentru pacea lumii, cîntînd „Să fie pace în lume" și „Toate femininele vor pace". „Mai este un minut pînă la miezul nopții", anunță conducătorul cenaclului și, ca la un impuls nestăvilit, un grup de tineri care poartă steagul tricolor în mîini începe „Hora Unirii", cîntec preluat în același timp de întreaga sală și de scenă. După „Hora Unirii", poetul Adrian Păunescu mulțumește grupului care a declanșat acest moment și printre tinerii aceia remarcă prezența unui elev care a venit la audiție și a fost respins. „De obicei, spune conducătorul cenaclului, cei care sînt respinși la audiție ne devin, măcar momentan, dușmani. Iată acest tînăr care a dat dovadă de o nemărginită bună creștere și care a înțeles că trebuie să mai munccească pentru a merge cu pași siguri în scenă să cînte. Mai vino și cîntă-ne, Schmelaș Călin". Și Călin se autodepășește pe scenă.

Prezențe remarcabile în spectacolul de la Reșița au mai fost Marius Bațu, Dinu Bodocan, Adrian Jacotă și Vali Șerban. Anunțînd trupa Flapo (Alexandru Zărnescu, Nicolae Enache, Jerry Schwartz, Romeo Belanu), poetul Adrian Păunescu vorbește cu căldură despre șefui trupei, Alexandru Zărnescu, „un compozitor de excepție, care poate acompania oricînd pe oricine". Tot din această trupă, „Jerry Schwartz este întruchiparea caracterului. Salutăm în el pe omul de care avem nevoie și care acum vă va arăta fața lui cea mai curată. Iată-l cîntînd în amintirea lui John Lennon, de la a cărui moarte s-au împlinit zilele acestea patru ani, piesa „Mother".

Cîntece populare românești se fac iar auzite prin vocea Victoriei Catană și cea a talentatei Maria Tănase și din folclorul maghiar, Magda Puskaș și Carmen Antal ne încîntă cu cîteva ceardașuri deosebit de frumoase.

Sfîrșit de spectacol. Se cîntă „Castelul", piesă de Adrian Păunescu și Alexandru Zărnescu, făcută anume pentru salutul final dintre scenă și public.

NICA ZAHARIA

Statornicia calendarului

Localitatea : Caransebeș, 14 decembrie 1984, orele 17, Sala Casei de cultură.
Număr de spectatori : **1 400.**
Atmosfera : **foarte bună.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Viorel Cărăbeș, 28 de ani, lăcătuș din Oțelul Roșu, care a cîntat „Muzica este viața mea", cîntec de un singur autor, grupul de colindători de la Școala generală Vama — Marga, condus de învățătoarea Ana Mițu și educatoarea Eva Boldea, alcătuit din copiii : Ionuț Nedelonl, 10 ani ; Trandafira Ilioni, 9 ani ; Adrian Toma, 7 ani ; Lucia Boldea, 8 ani ; Daniela Boldea, 9 ani ; Petrică Iorgon, 10 ani.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Sala de spectacol are o scenă de opt metri pe cinci metri, cu două rivalte nemascate, cu șase sufite din pînză modestă, trei de-a dreapta scenei, trei de-a stînga ei, cu arlechini înguști și neamenajați. Se văd pe fețele celor ce s-au ocupat de scenă o mîndrie, o limită, o provocare. Sala este mai mult decît plină, faptul că pînă și printre rîndurile de scaune sînt spectatori umilește decența dezordonată, de doamnă de epocă, a sălii. Publicul pare că știe totul despre cenaclu, afișează această pretenție chiar mai presus de orice, are opțiuni, păreri, inițiative. Sigur pe propria valoare, indiferent la orice reacție, spectacolul începe aparent mecanic, are poate cele mai lungi recitaluri din turneu. Cele mai reușite sînt al lui Marius Bațu și al Nicăi Zaharia. Amîndoi au voci simple, ca două fenomene naturale, amîndoi sînt stînjeniți de propria făptură cînd cîntă, amîndoi ordonîndu-și comportamentul scenic după cum place sau ar trebui să placă în general, nu după cum le place lor, primul alegînd o figură înțepată de băiat la modă, a doua stînd într-un drepți care o scutește de complicații. „Elegie" (I), „Elegie" (II), „Soldatul", „Cîntec șoptit", „La adio", „Miros de coasă", „Om în amurg", „Despărțire în flori", versuri Zaharia Stancu și Adrian Păunescu, sînt însă cîntece în care cuvîntul capătă umbră și care păstrează spiritul de cenușă fierbinte al unui foc stins pe cîmp al textelor.

20,40. Autorii și publicul cîntă „Iancu la Țebea", „Jurămînt la Putna", „Trăiască România", „O șansă păcii", „Să fie pace în lume", „Treceți batalioane române Carpații". Sala ridică steaguri tricolore. Cîțiva părinți își ridică pe umeri copiii. Cei mici fac semnul : „Lumină. Luptă, Libertate". Între cîntecele „Redevenim copii" și „Fiu legitim" ale lui Mâjay Győző și Adrian Păunescu, acesta din urmă răspunde unui bilet în care este întrebat de ce iubește echipa de fotbal Universitatea Craiova. Răspunsul este : „De aceea". Sala scandează numele echipei de fotbal. A.P. : „Cenaclul mai trebuie să vină la Caransebeș, dar mai trebuie să vină și o altă trupă, Universitatea Craiova, pentru a juca și ea cu echipa de aici, pentru a mulțumi publicului."

Alexandru Zărnescu mi-a dat imaginea unei excelente gazde cu șorț curat alergînd din bucătărie în sufragerie, de acolo iar în bucătărie, așezindu-se în cele din urmă la masă, gustînd cu obișnuință din bucatele preparate de ea și zîmbind timid și ușor amuzat, de fapt ipocrit, cînd e surprinsă, ca și cum s-ar mira că ea, care e cea mai bună bucătăreasă, gătește bucatele cele mai bune. „Barierele", „Ultima zi", „Dor de Eminescu" — un recital aproape enigmatic prin discreția de exterior a lui Alexandru Zărnescu. După un moment de umor susținut de Nicolae Cenan și de Valentin Văran, intră în scenă un grup de copii din localitate care cîntă colinde. Într-o vreme fără zăpezi, colindul aduce statornicia calendarului după care se judecă istoria.

O dată cu recitalul Victoriei Catană, începe de fapt și linia de contur a spectacolului din seara aceasta : combinarea șlagărelor populare românești cu diverse muzici contemporane, uneori chiar într-un singur recital (Cristian Minculescu), demonstrîndu-se astfel că, într-o vreme în care, în Suedia și Danemarca nu se cîntă decît prin excepție altfel decît englezește, în România folclorul rezistă și renaște. După „Trandafir de la Moldova", Adrian Păunescu recită „Doina" de Mihai Eminescu. După „O singură Putnă" și „Doina lui Lucaci", Adrian Păunescu evocă figurile de luptători ale lui Ștefan cel Mare și Vasile Lucaci. „La Putna nu este scrisă data stingerii din viață a lui Ștefan cel Mare, semn că românii au față de ea o adevărată superstiție. Ca dovadă, Mihai Eminescu apelează la memoria lui Ștefan cel Mare, implorîndu-l să vină să-și salveze țara". Vorbind despre Vasile Lucaci, A. P. atrage atenția asupra faptului că Marea Unire nu înseamnă doar 1 Decembrie 1918, ci toate eforturile, multe rămase anonime, care s-au făcut în acel an, că Unirea este rodul luptei poporului român.

Șlagărele continuă pînă cînd, în miez de noapte, Adrian Păunescu recită poezia „Pacient". „Această boală se numește țară / Și leacul este ea și numai ea."

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Pianissimo la Herculane

Localitatea : Băile Herculane, 15 decembrie 1984, orele 17, Sala Casei de cultură.
Număr de spectatori : **700.**
Atmosfera : **foarte bună.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — surorile Cleopatra Laura Rus, 12 ani, care a recitat „Racul, broasca și o șiluncă" : Sorina Rus, 14 ani, care a cîntat „Blonde riuri", din Alba Iulia, care și-au urmat părinții la locul de muncă, T.C.H. Porțile de Fier.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Sub acest semn s-a desfășurat spectacolul din seara zilei de 15 decembrie de la Herculane. Firește, nu mi-am propus o contabilizare a formațiilor care au evoluat pe scena casei de cultură din pitoreasca stațiune, și nici nu cred că aceasta ar fi rațiunea unei cronici de spectacol, mă voi mulțumi să amintesc doar cîteva momente care au dat esența acelei întîmplări.

În primul rînd, că s-au cîntat foarte multe cîntece de pace și despre patrie, fiind primite excelent de către sală, de fapt e prea mult spus sală, întrucît pentru Cenaclul Flacăra o asemenea sală nu este decît o „bomboniera". Ce păcat că e asemenea stațiune nu dispune încă de o sală pe măsura frumuseții ei, cu toate astea, spectacolul de la Herculane nu a fost nici pe departe un spectacol reumatic, așa cum s-ar fi putut crede, dimpotrivă, a fost mai mult decît receptivă la tot ce s-a cîntat și spus pe scenă. E suficient să amintesc aici doar un singur fapt care ar putea să dea dimensiunea

Vă urează „La mulți ani !" cei ce vor fi poate mâine membri ai Cenaclului Flacăra

Turneul în date sintetice

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a încheiat un nou turneu desfășurat în perioada 28 noiembrie — 16 decembrie 1984 (pe parcursul a 19 zile), totalizînd 49 de manifestări (1 421—1 470).

● Traseul acestui turneu a traversat 16 județe. În 9 dintre acestea (Dolj, Sibiu, Alba, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Bihor, Timiș, Caraș-Severin) Cenaclul Flacăra a susținut spectacole organizate, cu public. În cele 19 zile de turneu s-au parcurs 2 440 de km.

● Din cele 49 de manifestări, 19 au fost organizate, iar restul de 30 au fost manifestări spontane, ocazionale.

● La cele 19 manifestări organizate au luat parte 100 500 spectatori, pe durata a 145 ore de spectacol.

● Numărul spectatorilor prezenți la manifestările Cenaclului Flacăra de la înființarea sa pînă în prezent a ajuns la cifra de 6 126 000.

● Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale turneului este de 5 289.

● Au sosit pe masa cenaclului și au fost citite în acest turneu un număr de 4 471 de bilete.

● Marea Unire a poporului român a fost sărbătorită de Cenaclul Flacăra în ziua de 1 decembrie 1984 pe stadionul din Alba Iulia în prezența a 12 000 de spectatori și la temperatura de —15 C.

● În seara zilei de 15 decembrie 1984, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, a recitat 22 de poezii pentru publicul extrem de cald și de receptiv din Herculane.

● Momente de referință în istoria cenaclului : în seara de 8 decembrie 1981, în sala Sporturilor din Oradea, publicul a scandat „Trăiască, trăiască, trăiască să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească" neîntrerupt, timp de șapte minute, iar la spectacolele cenaclului din 9 și din 10 decembrie, tineretul timișorean a scandat numele patriei noastre, România, timp de 10 și, respectiv, 5 minute, din proprie inițiativă, dînd încă o dată dovada patriotismului fără margini, a dragostei față de patrie, partid și popor, față de președintele Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre, cel ce asigură continuitatea istorică și politică a României.

● Au primit nota 101 spectacolele de la Alba Iulia și Dej (pe stadioane), Turda, Satu-Mare, Aleșd, Oradea (în săli).

● Media de vîrstă a Cenaclului Flacăra este de 25 de ani și 5 luni.

● S-a cîntat și s-a recitat în limbile : engleză, franceză, rusă, greacă, latină, arabă, italiană, maghiară, română și în dialect aromân.

● Cele mai solicitate nume de către publicul tînăr au fost : „Lancea lui „Horea", „Să fie pace în lume", „Totuși", „Ioane, Ioane", „Totuși iubirea", „Postoiaca", „Acapulco" și „Voulez-vous dancer" (Ricchi e Poveri), „High-way to hell" (A.C./D.C.).

● Cele mai solicitate grupuri : trupa „TOTUȘI" și grupul feminin folk „PARTAJ" !

● În cele 145 ore de spectacol s-au cîntat pe scena cenaclului 1 900 de cîntece, în medie 100 în fiecare manifestare organizată.

● În cele 19 zile de turneu, am înregistrat 56 de prezențe locale pe scena cenaclului, între care 12 grupuri vocal-instrumentale, un grup satiric și 43 de prezențe individuale.

● Au revenit pe scena cenaclului pentru perioade mai scurte sau mai lungi : Felician Stingaciu, Angela Kiss, Aura Sipică, Lyana Gocan, Mircea Tureanu, Iuri Galiș, Sorina Hașigan, Lelia Vaida, Adrian Jacotă, Liliana Ioniță, Lucian Bosoancă, Mariana Gorghiu, poetul Valeriu Armeanu.

● Au debutat în revista Flacăra ca și cronicari ai manifestărilor cenaclului : Marius Bațu, Adrian Jacotă, Florin Săsărman, Ilie Stepan, Jerry Schwartz, Cristian Minculescu.

● S-au lansat în acest turneu 13 piese noi : „Ochii veacului să-i ștergem" — Augustin Frățilă (versuri Augustin Frățilă), „Iubirea mea imaginară" — Florin Șerban (versuri Ilie Ștefan Domașnea), „Ah, voi sănii și voi cai, voi cai !" — Florin Săsărman (versuri Serghei Esenin). Restul de 10 sînt scrise pe versurile poetului Adrian Păunescu : „De-a copilăria" și „Formular" — Octavian Bud, „Convertire" — Augustin Frățilă, „Ding-dang-ding" și „Fiul legitim" — Majay Győző, „Colind pentru cei încercați de suferințe", „Poporul român, opere complete", „Floare la rever" — Florin Săvărman, „Colindul Clujului" — Vali Șerban, „Clopotul reîntregirii" — Adrian Păunescu.

● În acest turneu s-au cîntat și s-au recitat versuri ale poeților : William Shakespeare, Mihai Eminescu, Serghei Esenin, Evgheni Evtușenko, Jacques Prévert, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Ștefan Octavian Iosif, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihu Dragomir, Emil Botta, Elena Farago, Al. Căprariu, Radu Cârneci, Vasile Nicolau, Horia Bădescu, Nichita Stănescu, Meliusz Jozsef, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Mircea Micu, Ana Blandiana, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Horea, Ion Gheorghe, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Mihai T. Ioan, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.

● Componența maximală a cenaclului în acest turneu : Carmen Antal, Valeriu Armeanu, Dinu Bodocan, Lucian Bosoancă, Octavian Bud, Cristian Buică, Ducu Bertzi, Victoria Cataną, Nicolae Cenan, Constantin Dragomir, Aurelian Titu Dumitrescu, Laurențiu Pompiliu Dumitrescu, FLAPO (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Nicolae Enache), Augustin Frățilă, Iuri Galiș, Valentin Gerea, Lyana Gocan, Mariana Gorghiu, Adrian Jacotă, Liliana Ioniță, Angela Kiss, KRIPTON (Gabriel Golescu, Adrian Moise, George Lungu, Marius Vintilă), Sorina Hașigan, Majay Győző, Emilian Onciu, PARTAJ (Magdalena Pușkaș, Tatiana Filipoiu), POESIS (Marius Bațu), PRO MUSICA (Ilie Stepan, Grigore-Bujor Hariga, Vasile Dolga, Gheorghe Tașcu, Eugen Cosma), Aura Sipică, Florin Săsărman, Felician Stingaciu, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tănase, Mircea Tureanu, TOTUȘI (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din : Roland Panteli, Constantin Ionescu, Sandu Petre, Vasile Tamaș, Dan Costache (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Dumitru Petruțel, Constantin Stănescu (șoferi), Victor Rădulescu, Paul Agarici (fotoreporteri), Valeriu Popa (asistență), Alexandru Medar (organizare).

NICOLAE CENAN ■

unui public de nota 101.

De altfel, se cuvine să mărturisim că în ciuda oboselii acestui turneu, atît membrii cenaclului cît și conducătorul său au fost într-o bună dispoziție, reușind la Herculane un spectacol de profunzime și de mare încărcătură emoțională. Poate că asta l-a și determinat pe poetul Adrian Păunescu să spună, la un moment dat, că „este un spectacol pianissimo care se dă în tinda Anului Nou". Și cred că avea dreptate pentru că tot timpul am avut senzația că plutesc în aer fulgi de zăpadă și miros de pîine caldă, în vreme ce glasurile copiilor ne abureau ferestrele cu colinde. Și chiar dacă nu a nins frumos afară, ca prin cărțile de abecedar, în sală am ascultat ninsorile lui Bacovia și Esenin și, vă asigur, a nins ca în basme, cu cai albaștri și cu pajuri, și chiar am auzit clinchetul zurgălăilor de la o sanie plină cu zîne.

De la cîntece închinate marilor martiri și eroi ai neamului și pînă la recitaluri de rock, totul a fost minunat. Seara de la Herculane va rămîne multă vreme în amintire ca o seară în care Măria-Sa, Poezia, ne-a luat de mînă și ne-a purtat prin grădinile sale de șoaptă și vrajă. S-au recitat 22 de poezii.

S-a cîntat mult în acea seară și s-a cîntat bine, cu care ocazie s-a lansat și un cîntec de Florin Șerban, scris pe versurile unui admirabil poem al lui Ilie Ștefan Domașnea — „Iubirea imaginară". A fost o seară care ne-a făcut să ne fie pururea dor de Eminescu și de Bacovia și ne-a făcut mai buni. Și cred eu că pentru suflet a fost un mare cîștig.

Da, avem nevoie să fim mai buni într-o lume mai bună. Nu, domnilor, noi cei care am fost în seara zilei de 15 decembrie la Herculane, vă mărturisim că ne este dor să trăim pentru că aceasta este rațiunea noastră și, dacă vreți, singurul nostru „delict", adică vrem să trăim în numele dreptului la Pămînt.

VALERIU ARMEANU ■

Un gînd despre o seară, 8-9 decembrie, 1984, Oradea

Am ieșit din Sala Polivalentă, am coborît scările liniștit și am purces încet. Am luat-o nu știu în care parte, știu doar că am ajuns în fața unor scări. Am urcat, era un dig. Crișul molcom la ora tîrzie de noapte își lasă trupul ud, moale să curgă liniștit la vale printre două maldăre de pămînt.

O punte aruncată peste apă, înfiptă în ea, niciodată fumegîndă, niciodată abstractă, întotdeauna lină și caldă sub picioare, nu plînge, nu se zbate sub durerea tropotului copitelor tinere, zvăpăiate și atît de flămînde de drum.

★

Poetul — O seară formidabilă la Oradea !
Tropotul tînăr — Trăiască, trăiască,
trăiască, să trăiască
Moldova, Ardealul și Țara Românească !
Poetul — Vă felicit pentru civilizație, vă felicit pentru trecerea momentelor grele !
Tropotul tînăr — România, România,
România !
Poetul — Nimic nu ne va opri să apărăm, nimic nu ne va opri să fim noi înșine !
Tropotul tînăr — România, România,
România !

Un tropot însetat de libertate și dor se unește și crește din sămînța codrilor din izvoare sau crește, ori marea cea mare se naște sufletul și brațul cel tare.

Un dangăt de clopot
și sufletu-i clocot.

★

Am purces. A fi într-o stare de spirit numită bucurie nu e nici o sărbătoare și nici o nesărbătoare, nu e nici iarbă, nici cer, nici zbierăt și nici fluier, ci numai o stare de spirit, o punte subțire ca o boare de vînt aruncată de la mine la tine, o mînă întinsă pentru cealaltă, fără a se înspăimînta, ci numai îmblînzindu-se.

Aici fiecare părtaș e numai urechi — un fel de timpan cu picioare și mîini, cu trup și cu cap — și numai ochi, cum ar fi un ochi cu picioare și mîini și cu trup, iar pupila mișcătoare i-ar sta precum capul, deasupra trupului, legat printr-un element de trecere.

★

Poetul — Am simțit uneori inutilitatea actului, voi, prieteni, ați dovedit contrariul

Sînteți nemaipomeniți. Sînteți formidabili. Zîmbetul gingaș — Flacăra, Flacăra,
Flacăra !
Poetul — Cîntați cu noi „Jurămînt la Putna" !

Mă numesc **Cocian Grigore.** Sînt student la Oradea. V-am scris gîndul meu despre seara și bucuria oferită aici în 8—9 decembrie, 1984. Vă mulțumesc și vă urez multă sănătate și „La mulți ani !" Sărbători fericite ! și să nu uităm să închinăm și pentru sănătatea Bucureștiului și sănătatea Pămîntului.

Gala 1984 a Cenaclului Flacăra

Sîmbătă, 22.XII.1984, va avea loc la Sala Polivalentă din București, de la orele 17, marea Gală a anului 1984, cu participarea membrilor reprezentativi ai Cenaclului Flacăra

Programul Cenaclului Flacăra

Duminică 23.XII — Brașov, Sala Sporturilor
Luni 24.XII—Vineri 28.XII. — Județul Brașov (Victoria, Făgăraș, Zărnești, Rupea, eventual Predeal).
Sîmbătă, 29.XII. — Brașov, Sala sporturilor

Revelionul '85 al Cenaclului Flacăra, Breaza, județul Prahova.

Miercuri, 2.I — Cîmpina, Casa Tineretului
Joi, 3.I. — Cîmpina
Vineri, 4.I. — Vălcni de Munte, Casa de cultură
Sîmbătă, 5.I — Ploiești, Sala Sporturilor

Vă adresăm din nou invitația noastră de a participa la Revelionul '85 al Cenaclului Flacăra, ce va avea loc la Hotel Parc din stațiunea Breaza, județul Prahova.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 448—1 470.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ **Pe Aleea Circului de Stat — pornind dinspre șoseaua Ștefan cel Mare, ocolind clădirea circului pînă către clădirile ce adăpostesc animalele —, I.A.C.E.D.B. a săpat, încă de două luni în urmă, un șanț adînc de cîțiva metri în scopul unor lucrări de termoficare. S-au făcut săpăturile respective, dar lucrarea s-a sistat; șanțul există însă, periclitînd nu numai circulația auto, aprovizionarea cu alimente a pensionarelor instituției sau evacuarea gunoaielor, dar și circulația sutelor de spectatori ai circului, precum și accesul locatarilor din blocurile aferente lucrării. Pînă acum s-au produs, din pricina șanțurilor, cîteva accidente grave; ne întrebăm cum vor circula copiii sosiți în această zonă — precum și spectatorii ieșiți seara, pe întuneric — avînd în permanență, alături de drumul lor normal, primejdia unor accidentări. (AUREL IOSEFINI, directorul Circului de Stat din București).**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ În revista „Flacăra" nr. 38 din 21 septembrie a.c. publicam informația privind dispariția unei fetițe de 4 ani, Adela Chiriac, din Tg. Frumos, în urma scrisorii patetice a **Floricăi Chiriac din Tg. Frumos, str. George Coșbuc nr. 43, județul Iași.** La scurtă vreme primim o scrisoare de la **Teodora Ciofalcă din Roșiori de Vede, str. Izbiceanu nr. 28, bloc H-5, ap. 15,** care ne informează că Adela a fost găsită abandonată în sala „Mama și copilul" din gara C.F.R. Roșiori de Vede, în august 1982 (așa cum scria în revistă, cu însemnele exacte menționate). **Constanța Niculescu,** încadrată la stația C.F.R. Roșiori Nord, mamă a doi copii și femeie de suflet, a luat-o pe Adela în îngrijire și, pînă la urmă, a înfiat-o. Ea răspunde însă corect apelului mamei Adelei, din Tg. Frumos, anunțînd găsirea fetiței în condițiile menționate. Am expediat o scrisoare părinților legitimi ai Adelei, dar pînă la această oră nu am primit măcar un telefon de confirmare (darmite unul de mulțumire, de ce nu ?), că Adela ar fi din nou acasă. Sîntem nedumeriți într-un fel. Care sînt totuși condițiile dispariției Adelei ? De ce apelul mamei a venit cu atîta întîrziere ? Sperăm să aflăm și noi.

■ Cercetînd cele sesizate la **Consiliul popular Petroșani** s-a constatat că de mai mulți ani nu s-au achitat despăgubiri pentru terenurile reluate în proprietatea statului de la persoane particulare, lezîndu-le în acest fel drepturile. În consecință, s-au luat unele măsuri, după cum sîntem informați, pentru a remedia această deficiență. Petiționarilor Margareta Balasko și Ianos Fekete li s-a comunicat să se prezinte la Consiliul popular municipal Petroșani, să li se achite despăgubirea cuvenită.

■ **Conducerea C.A.P. Culcia, județul Satu Mare,** ne aduce la cunoștință : Sîntem proprietarii de drept ai autoturismului de teren ARO 244-D, cu seria motor 38 155 și seria șasiu 91 247, aceasta conform repartiției nr. 25 210, din 24 octombrie 1984, a Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe, la solicitudinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, cu nr. 183 488, din 1 octombrie 1984. Incredibil însă, deținătorul ilegal al acestui autoturism de teren — Oficiul pentru Pedologie în Agricultură Timișoara — refuză să ne elibereze propria noastră mașină. Mașină cu care se circulă, fiind neînmatriculată de 5 luni de zile și este folosită de D.G.A.I.A. Timișoara. Au fost amendați contravențional de către factorii de resort, dar ei se opun predării mașinii. Vă înaintăm în copie repartiția noastră dată în temeiul Decretelor 469/1977, 277 și 377/1979. N.N. Scrisoarea este însoțită de repartiția ministerului. Cum a fost totuși ridicat ARO 244-D, fără repartiție, de la Muscel ? Cerem să se facă lumină în acest caz iar proprietarul de drept să intre în posesia lui.

■ Primim de la **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Constanța :** Urmare a reclamației lui Vasile Fătu, din Agigea, județul Constanța, cu privire la neprimirea abonamentului la revista „Flacăra", vă confirmăm că cele sesizate se adeveresc. S-a luat măsura ; contractarea unui abonament la revistă pe anul 1985, pe numele Vasile Fătu, a cărui cost va fi suportat de către lucrătorul vinovat. S-a trecut, de asemenea, la sancționarea disciplinară a celor vinovați de eroarea făcută și de nesoluționarea cazului la sesizarea petentului adresată oficiului P.T.T.R. Agigea și Constanța 6.

■ Într-o scrisoare de răspuns, ca urmare a unei informații apărute la rubrica „Flacăra la dispoziția dv." în numărul 41 al revistei, din 12 octombrie 1984, președintele C.A.P.-ului Topîrcea, județul Sibiu, enunță motivele pentru care nu se ridică monumentul eroilor din Topîrcea, ale cărui aprobări există și a cărui înălțare a început încă în anul 1981, — cetățenii și fiii satului fiind contribuabili. Interesîndu-ne la Consiliul Culturii și Educației Socialiste aflăm, cu stupoare, că, într-adevăr, toate aprobările sînt date, dar că pe plan local s-a ajuns la unele neînțelegeri de care nu este străină nici președinta Maria Dordea. În locul justificărilor de tot felul, mult mai nimerit ar fi să se treacă de urgență la finalizarea acestui obelisc închinat gloriei eroilor neamului. Așadar, pe cînd vom fi invitați la dezvelirea lui ?

■ La data de 9 august 1984, tatăl meu, în vîrstă de 80 de ani, a încheiat un contract pentru creșterea și îngrășarea unei bovine, cu Centrul de achiziții și industrializarea cărnii Cîmpulung Moldovenesc, județul Suceava. La data predării tata a fost asigurat verbal că vaca este achiziționată la categoria I, avînd 4 ani și o greutate de 470 kg. Pe data de 10 octombrie 1984, a fost anunțat să se prezinte după adeverința de primire și plată cu nr. 47 934, din 28 septembrie 1984. Din adeverință rezultă că actul a fost întocmit cu 11 zile după predare, fără a se face mențiunea : cantitatea brută, scăzămînt, ci completîndu-se cantitatea netă, prețul unitar, calitatea a III-a, în loc de a I-a, și seria matricolă 304, necorespunzînd cu cea reală, din contract. De asemenea, la semnătura predătorului apare o altă semnătură decît aceea a tatălui meu, care consideră că a fost nedreptățit cu circa 2 000 de lei și solicită sprijinul dv. **(Gheorghe Tihon, str. Lucșoara nr. 25, bl. 75, ap. 63, sectorul 2, București).** Așteptăm și noi răspuns.

■ În ultima perioadă am primit de la factorii la care am apelat răspuns privind integrarea în cîmpul muncii a unor cetățeni care s-au adresat în prealabil revistei : Elena Panaitescu, din Medgidia, Tiberiu Nilca, din Cluj-Napoca, Florina Gheorghina, din Suceava, Valeria Crișan, din Turda, Cornel Daneliuc, din comuna Predealul Sărari, județul Prahova, fiica lui Rusu Vasile Ciocov, din Zalău, județul Harghita, Elena Bahnareanu din Huși, județul Vaslui, Elena Leontea din Brașov, Lenuța V. Laboreanu, din comuna Gahor, județul Galați, Ana Cioată din Gherla (Cluj) și, în sfîrșit, Viorica Morărașu, din comuna Costișa, județul Neamț.

Mulțumim, la rîndul nostru, pentru înțelegerea arătată.

■ Sînt o femeie necăjită și am doi copii, Irina și Petrică. Am fost părăsită de soțul meu, Adam Mintioiu, din anul 1980 — ne scrie Tereza Mintioiu, din localitatea Cleja, județul Bacău. Miliția locală și judecătoria Bacău au pus pe rol dosarul nr. 2 571, din 15 martie 1983, dar a fost judecat în lipsă, deoarece reclamatul lipsea și nu a fost găsit nici pînă la ora actuală. A venit iarna și copiilor le trebuie hăinuțe groase și nouă ne trebuie niște lemne de foc, dar ne descurcăm greu cu banii și-n astfel de condiții tatăl copiilor nu dă nici un semn de viață.

■ **Consiliul popular al municipiului Arad** ne răspunde : ca urmare a scrisorii semnate de Stelian Petre. Într-adevăr, în preajma unor sărbători la unele unități alimentare se făceau pungi cu unele produse, condiționînd cumpărarea produsului dorit, împreună cu alte produse greu vandabile. Personalul unităților a fost atenționat să nu introducă în pungi produse care nu se caută, iar dacă totuși acest lucru se întîmplă, la solicitarea clientului, punga va fi deschisă și clientul va fi servit cu marfa pe care o dorește.

■ **Consiliul județean al culturii și educației socialiste Vrancea** ne înștiințează că, în sfîrșit, în urma scrisorii (avînd ca semnatari un grup de tineri din comuna Vulturu), directorul școlii, Marian Radu, a fost schimbat. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat s-a trecut la organizarea unor seri cultural-distractive pentru tineret în cadrul „Clubului navetistului", creat în acest scop în satul Boțirlău.

Se pare că noul director este mult mai receptiv la dorințele tineretului.

■ Urmare a intervenției revistei noastre, **Marcel Marinescu, om al muncii la I.I.R.U.C. București, filiala Caracal,** a primit un apartament în blocurile Devesclu, care sînt la 4 km de orașul Caracal. Sigur că, deocamdată este mulțumitor că factorii de resort au răspuns prompt intervenției revistei pentru a ajuta o familie tînără. Sîntem informați însă că posibilități de rezolvare a situației locative existaseră și în oraș, nu neapărat la Devesclu, de unde posibilitatea de navetă este practic imposibilă.

■ Am avut contract cu I.I.C. Tîrgu Neamț, pentru predarea unei bovine. Din Mădei, comuna Borca, am bătut cei 5 km dus și 5 km întors pînă la bază de cîteva ori. De-atîtea drumuri vaca mi s-a îmbolnăvit. Cunoscînd legile, n-am cutezat s-o tai. Apoi vaca mi s-a prăpădit cu zile. Nici un fel de despăgubire n-am primit din partea celor vinovați de situația creată. Vițele moarte se aruncă în ripi și în pîraie, neexistînd la noi în sat un cimitir pentru animale. Chiar în ceasul al doisprezecelea și tot se putea folosi grăsimea la fabricat săpun, iar pielea în tăbăcărie. Eu am rămas însă păgubit. **(Mina D. Ghiureș, sat Mădei, comuna Borca, județul Neamț).**

■ **Oamenii din comuna Alimani, județul Constanța,** își exprimă nemulțumirea în scris față de situația în care a ajuns școala generală din localitate, cu geamuri sparte și uși stricate, cu profesori care vin și pleacă. Din cauza acestei situații unii elevi din satele Vlahi și Florii vin numai atunci cînd anotimpul se încălzește și circulă autobuzele. Rugăm organele de resort ale județului să facă ordine la școala din Alimani.

■ Vreo 70 de fii ai satului Merei, județul Buzău, ne-am întîlnit după 35 de ani, într-o sală de curs, unde erau prezenți și doi dintre foștii dascăli ai noștri, Petre Duță și Elena Caloenescu. Profesorii Maxim și Voica ne-au făcut o mare surpriză, prezentîndu-ne un splendid program artistic cu pionierii școlii. Oameni cu părul alb, ne-au dat lacrimile cînd prichindeii ne-au dăruit cîte un buchețel de flori și ne-au urat bun venit pe plaiurile natale. **(Eugen Ionașcu, București, str. Pravăț nr. 8, bloc P-5, ap. 132, sector 6 București).**

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov** ne înștiințează că minorii Romeo Piclea, de 13 ani, și sora sa, Romela Piclea, de 9 ani, sînt orfani de ambii părinți. Prin decizia nr. 80, din 15 septembrie 1984, bunica copiilor, Virginia Costea, a fost numită tutore. Această decizie a fost înregistrată cu nr. 31 591, din 4 octombrie 1984, la D.P.M.O.S. Brașov — Oficiul de pensii, iar cu adresa nr. 44 177, din 8 noiembrie 1984, s-a solicitat și primirea alocației de stat pentru copii.

Ne bucurăm sincer că am găsit sprijin competent la forul brașovean pentru soluționarea corespunzătoare a situației celor doi minori năpăstuiți de soartă.

■ Mama mea, pe nume Vasile Stana, domiciliată în comuna Vărhilău, județul Prahova, a plecat de-acasă în ziua de 12 iulie 1984, fără să mai revină. Este în vîrstă de 72 de ani ; suferă de scleroză în stare avansată ; vorbește, dar nu se înțelege defel ce vrea să spună și nu aude. Este puțin adusă de spate. A plecat de-acasă îmbrăcată cu o rochie de culoare mov și un pulovăr de culoare verde. Vă precizez că această stare a mamei mele este cauzată de faptul că în urmă cu cîțiva ani i-a decedat o fată de 22 de ani. **(Vasile Vasile, comuna Plopeni, bloc nr. 6, scara B, ap. 34, județul Prahova).**

■ Cu mult respect și considerațiune solicităm sprijinul dv. în stabilirea reședinței și a colectivului de muncă din care face parte **Tudorița Aniței (fostă Popescu), din localitatea Moicoci, județul Tulcea,** cunoscută de către noi ca avînd ultimul domiciliu în **municipiul Tulcea, str. Taberei nr. 34, bl. I, sc. B, ap. 1.** Minorii Laurențiu, de 4 ani, și Constantin, de 1 an și jumătate, au fost aduși de către mama lor la bunica Valeria Aniței, din comuna Moțca, județul Iași. După numai 5 zile a părăsit copiii, lăsîndu-i fără nici un fel de act și sprijin, astfel că nici organele locale nu pot întreprinde nici o măsură hotărîtă. **(Plutonier Vasile Coșciug, postul de miliție Moțca, județul Iași).**

■ **83 de săteni din localitatea Fîntîna Mare, comuna Independența, județul Constanța,** ne scriu despre starea jalnică a drumului comunal care leagă Fîntîna Mare de comuna Independența. Este vorba de o porțiune de drum de circa 3 km, însă starea jalnică a drumului trenează de cîțiva ani. Conducerea întreprinderii drumurilor județene este rugată să facă pe jos drumul de la Fîntîna Mare la Independența și să ia o decizie în consecință.

■ Primim din partea **Consiliului popular al județului Satu Mare :** Din verificările făcute a rezultat temeinicia afirmațiilor Rozaliei Ciocan, din orașul Tășnad. Vinovată de întîrzierea drepturilor de pensie cuvenite lui Francisc Ciocan făcîndu-se S.M.A. Tășnad, unitate care nu a întocmit corect actele care formează dosarul de pensionare. În luna octombrie 1984, Francisc Ciocan a primit, prin mandat al Oficiului central de plată a pensiilor București, drepturile cuvenite pentru perioada 1 mai — 10 octombrie 1984, în sumă totală de 15 384 de lei. Dar cei vinovați de întîrziere, întrebăm noi, ce vor primi ?

■ **Alexandru Chiorniță, Tatiana Vlad și Cornelia Moga, vînzători de bilete la halta C.F.R. Moțăieni, județul Dîmbovița,** aparținătoare de stația C.F.R. Fieni, lucrează în ture de cîte 12 ore, 24 de ore fiind liberi. Șeful de stație de la Fieni refuză să-i ponteze cu 12 ore efectiv lucrate, pe motivul că între orele 9 și 12 prin stația Moțăieni nu mai trec decît trenuri de marfă. Timpul pentru predarea banilor la Fieni nu este luat în calcul.

■ Fiica mea, Angela Babos, profesoară de fizică la școala generală din Lonea, județul Hunedoara, a fost repartizată la cerere pe Valea Jiului. Are un copil de trei ani. Din rațiuni obtuze copilul său nu a fost primit la creșa din localitatea Petrila. Cu ce drept o directoare de creșă poate să primească pe unii copii, iar pe alții nu ? **(Lucreția Zaharia, str. Trestiana nr. 5, bl. 9, ap. 29, sector 4, București).**

■ **Direcția generală de poștă și telecomunicații București** aduce la cunoștință lui Mihai Matei și celor interesați : Categoriile de personal din C.T.A. Dorobanți, care îndeplinesc condițiile adresei nr. 14/1734, din 23 februarie 1968, beneficiază de program de lucru de 7 ore. Uzina de electroalimentare deservește și o altă centrală tip PENTACONTA, unde personalul are program de 8 ore. Această hotărîre este greșită, fapt pentru care s-a dispus unității să revină la program de 7 ore.

■ **Consiliul popular al municipiului București** ne adresează următorul răspuns : În cazul apartamentelor aflate în imobilele din fondul vechi de locuințe — și cazul lui Constantin Pascaru, din str. Cogîlnic nr. 40, sector 3 —, obligativitatea predării buteliei la deschiderea gazelor este stipulată de adresa comună a C.S.P., C.P.C.P., M.I. Ch. nr. 835/1982 și în avizul Ministerului Petrolului nr. 1680 T/4589/1983, în baza căruia a primit aprobarea. Avînd cunoștință de această obligativitate petentul depune declarația de renunțare la butelia de aragaz, angajîndu-se că la terminarea lucrărilor în vederea deschiderii gazelor va prezenta de la C.D.P.P. — PECO București, dovada de predare a buteliei. Ni se explică faptul că scopul acțiunii este de a se „disponibiliza gazele lichefiate prin înlocuirea cu gaze naturale". Toate sînt în regulă numai că omul nu are ce preda. Constantin Pascaru prezentase atît de la sector cît și de la C.P.M.B. adeverințe că nu a primit niciodată repartiție pentru vreo butelie de aragaz, iar I.R.L.D.G.N.S. i-a sigilat conducta de alimentare la bucătărie.

■ „Sînt depanatorul despre care **Flacăra** a scris articolul **Hai să ne facem greutăți** și vreau să vă arăt pe această cale că, după o jumătate de an de la apariția articolului, în loc să se ia măsurile cuvenite împotriva celor care mă persecutaseră, aceștia au fost avansați pentru a putea să mă persecute și mai abitir, ceea ce nu se sfiesc s-o facă. Vă mai arăt că m-am adresat conducerii cooperativei cu scrisorile nr. 4 821/20.10. 1982, 3 354/5.04.1983, 3 542/11.04.1983, 3 437/ 27.05.1983, 3 420/28.06.1983, 3 534/12.07.1983, 3 533/12.07.1983, 1 563/20.02.1984, fără să primesc nici un răspuns. Credeți că e normală această atitudine din partea conducerii ?" **(Ion Iliescu, depanator TV la unitatea 56 A.B.C., Șos. Colentina nr. 28)** Atitudinea aceasta de răzbunare meschină, prin care diferite instituții reacționează față de articolele apărute în presă, nu caracterizează deloc noua mentalitate și, fiindcă asemenea cazuri sînt din ce în ce mai frecvente, ne vedem siliți s-o supunem deschis că ne aflăm în fața unor probe de grobianism social.

■ „Sînt în vîrstă de 52 de ani și mă aflu în pragul pensionării. Pentru a-mi întocmi dosarul de pensie am apelat la I.L.F. Bistrița pentru o adeverință, unitate la care am lucrat ca muncitor sezonier din 1971 pînă în 1979. Cu toate insistențele mele, cei în drept refuză să elibereze acest document. Aceleași greutăți le-am întîmpinat și la Gostat Bistrița, unde am lucrat din 1944 pînă în 1953. În cele din urmă am obținut de aici o adeverință pentru 230 de zile, deși eu am lucrat efectiv toată perioada. Probabil că pentru cele două unități aceste adeverințe sînt niște fleacuri. Însă ele îmi sînt necesare și problema ar trebui tratată cu mai multă seriozitate" **(Maria Boros, com. Livezile nr. 555, jud. Bistrița).** Am mai scris și altă dată despre asemenea refuzuri și trebuie să reamintim celor în cauză că eliberarea unei adeverințe reprezintă o obligație a fiecărei unități socialiste. Purtarea pe drumuri a oamenilor nu e doar o formă de birocratie, ci și o lipsă de respect pentru cei care muncesc. În privința numărului de zile, situația e mai delicată și ea trebuie analizată de cei în drept. Dar acum, nu la calendele grecești !

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Ion Murărăscu — Dobra (Hunedoara) : Sporul pentru vechime în învățămînt se acordă per onalului didactic ținînd seama de numărul anilor prestați la catedră sau în alte activități care se echivalează cu activitatea în învățămînt ■ *Gheorghe și Florica Grumăzescu* — Belceești (Iași) : Pentru efectuarea unei expertize contabile în problema la care vă referiți este necesar să vă adresați organului judiciar competent, care să dispună, potrivit legii, executarea lucrării, respectiv miliție sau procuratură ■ *Leon Wechsler* — București : Taxa pentru mutarea postului telefonic este aceeași pentru toți cetățenii care își schimbă domiciliul ■ *Irina Nicolau* — Todirești (Vaslui) : Din scrisoare nu reiese care vă este necazul. Reveniți ■ *Ioan Prisdcaru* — Dornești (Suceava) : În situația dv. (chiar dacă îndepliniți condiția de vechime), plecînd de la calea ferată prin desfacerea contractului de muncă, nu aveți dreptul la permise de călătorie gratuită ca pensionar ■ *Ioan Kiss* — Oradea : Premiile se aprobă de către colectivele de conducere ale unităților, iar soluționarea contestațiilor este tot de competența acestora ■ *Gherghina Mihai* — Conțești (Dîmbovița) : Se recunoaște ca vechime în muncă utilă la pensie, numai în măsura în care nivelul retribuției primite lunar a fost egal cu retribuția minimă pe economie pentru care s-a plătit contribuție la asigurările sociale de stat ■ *Constantin Gheorghe* — București : Ca absolvent al școlii tehnice financiare, puteți ocupa funcții medii economice ca planificator, contabil, statistician, merceolog (principal) ■ *Tudora Tudor* — Colceag (Prahova) : La stabilirea ajutorului nu se iau în considerare copiii înfiați de alte persoane ■ *Gheorghe Teohari* — București : Da, se repartizează proporțional cu suprafața deținută în exclusivitate ■ *Paraschiva Cotor* — Sibiu : Adresați-vă la ITA — Sibiu care trebuia să întocmească dosarul de pensionare ■ *Ivan Ene* — Popești-Leordeni (Sector agricol Ilfov) : Evidența depunerilor la CEC se ține pe numere de libret nu alfabetic ■ *Eugenia Girba* — Rm. Vîlcea : Investigații din punct de vedere genetic se pot efectua la Institutul de endocrinologie din București și la Institutul de neurologie și psihiatrie.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Omul de omenie este mai ales rodul ascultării

Onorată instanță a moralei

● Există un antidot al cinismului ? ● Colegii păcăliți ● Mina de ajutor este mina fiecăruia ●

Un semnal convingător

Scrisoarea, semnată de 15 oameni ai muncii de la I .V. Sadu II, însoțită și de fotografii, este, trebuie să recunoaștem, impresionantă : un coleg de-al lor, Ștefan Grigoroiu, trăiește clipe de calvar, fiind scos sub cerul liber din casa părintească, împreună cu soția și cei trei copii minori, datorită unei nedrepte hotăriri judecătorești de partaj — hotărîre rămasă definitivă, care a încredințat casa celorlalți doi frați, iar pe el, Ștefan, care locuia efectiv în ea, aruncîndu-l într-o dărăpănătură. „Căsuța în care a locuit (n.n. — el, Ștefan Grigoroiu) stă liniștită și goală, cu lacăte mari la ușă, așteptînd să se pensioneze peste 25 de ani fratele din Timișoara pentru a se retrage în aerul curat de la țară, frate care nu a contribuit cu nimic în această gospodărie, în vreme ce minorii dorm prin șoproane, prin mașină, prin vecini, prin cort, prin șanțuri, sau pe unde îi prinde seara, pe la colegi și prieteni". Ne sînt apoi înfățișați, cu lux de amănunte, cei doi frați „hulpavi" — el, din Timișoara, ea din Tg. Jiu — în cuvinte ce ating punctul culminiei prin neomenescul situației înfățișate (n.n. — chestiuni care nu se vor adeveri în nici un fel) !

Am pornit-o spre comuna Bumbești-Jiu, satul Curtișoara, locul acestei incredibile, dar posibile întîmplări. Mare ne-a fost surpriza cînd am descoperit în „căsuța goală, cu lacăte mari la ușă" pe mama celor 3 frați, Ecaterina Grigoroiu, femeie în vîrstă de aproape 70 de ani, împovărată de copleșitoarele griji ale vieții din ultimii ani, pe al cărei chip își pusese pecetea o boală fără leac. Plaga de pe bărbie — plagă canceroasă — a fost pentru noi un alt semnal al nevoii de intervenție : această femeie, la anii ei, cu boala ei, are nevoie de liniște, de condiții omenești de viață. Orice s-a întîmplat cu ea în ultimii trei ani, de cînd i-a murit soțul, tatăl celor trei copii, a azvîrlit-o între limitele unei vieți de nesuportat. Povestea ei, cu mii de amănunte, conturează o altă fațetă a cazului.

Cealaltă față a medaliei

Aici, în Curtișoara, în această casă, devenită obiect al litigiului, al nesomnului ei, a muncit o viață, alături de omul ei, crescîndu-și cei trei copii. În '81, i s-a prăpădit soțul. Pe 31 octombrie. Necaz mare peste sufletul ei. Dar peste ei s-a oblojit altul din care, pare-se, nu mai are scăpare ! La două zile după îngropăciune, cînd plecaseră pe la casele lor și ceilalți copii și neamurile ei, băiatul cel mic, Ștefan l-a luat lucrurile și i le-a îngrămădit într-o singură cameră, aruncate de-a valma de o durea sufletul, amenințînd-o, insultînd-o nemaipriindu-i să aibă în preajmă o mamă tuaţie, li s-a transmis și lor, mai ales că au fost implicați direct în virtejul ce a urmat !

Interminabila horă a proceselor

Ajungem la un nou capitol pe care săritorii colegi ai lui Ștefan Grigoroiu sîntem siguri că nu îl cunosc, cel al proceselor în care a fost tîrîtă mama și, parțial, frații săi ! Procese în care, o spunem fără rezervă, el, Ștefan, și-a pregătit martorii ! Conexarea tuturor cauzelor judecate — unele dintre ele pierdute de mamă și cei doi frați incriminați, cu toate că piesele de la dosare, dacă ar fi

Pentru liniștea unei bătrîne mame

bătrînă, bolnavă, uitînd că-i crescuse băiatul cel mare, uitînd că-i gătise și lui și nevestei lui, pe vremea cît erau la liceu la seral, uitînd că este mama lui. Atunci, a încercat să se pună sub scutul legii, scriind pe o foaie de caiet o plîngere către procuror cu ceea ce i se întîmplase — plîngere datată 3 XI '81. Numai că ajunsă cu ea la fiica ei din Tg. Jiu, aceasta se opune unei astfel de proceduri între mamă și fiu pe considerentul pămîntului de a nu se face de rîsul lumii. Scrisoarea se află în posesia noastră ! O expertiză a ei, bănuim, ar scoate adevărul la lumină ! Pentru că el, Ștefan, prin numeroasele sesizări făcute, reclamă cazul invers : că ea, mama, împreună cu ceilalți doi frați l-ar fi dat pe el afară din casă ! Cum să interpretăm atunci faptul că acțiunea de partaj a fost deschisă nu de mamă, nu de cei doi frați, ci de Ștefan ? ! Cum să interpretăm altfel intervenția în acest proces al celor doi frați decît ca să-și salveze mama de a fi alungată din casa în care a muncit o viață, solicitîndu-și drepturile cuvenite prin lege doar în funcție de interesul mamei ? ! Disperarea mamei, ajunsă într-o asemenea si-

fost urmărite cu simț de răspundere, susțin un cu totul alt final (furtul porcilor, omorîrea nutriților lui Ștefan de către mamă) cel al calomniei — unde pe baza unor declarații date cam de aceiași martori (fie el, soțul sau soția dintr-o aceeași familie !) — ar reuși să adune lucrurile în matca lor firească ! Nefiresc ni se pare că atunci cînd mama a reclamat furtul buteliei de către Ștefan, al unor macate și al altor lucruri care-i aparțineau, problema a rămas fără soluție ! Ii trimisese butelia, la preț oficial, sora din Timișoara, în urmă cu peste 10 ani, tocmai pentru că îi apăruse acea boală și nu avea voie să stea în fum și la foc ! Butelia aceasta era viața ei ! Dar dacă martorii aduși de Ștefan au spus că au văzut că fusese luată de fata de la Tg. Jiu, în ziua înmormîntării tatălui, ea, mama și ceilalți frați ce să mai spună ? O luase, într-adevăr, dar ca să o încarce, cîte nu trebuiau pregătie la o înmormîntare ? ! Tot ei, după acest final, i-au procurat un reșou. Dar Ștefan l-a tăiat și lumina ! Nici măcar un ceai nu putea să-și mai pregătească, bătrîna ! Iar dincolo de toate acestea, ceilalți copii și

familia Dobrițoiu, iar pe Puiu l-a îngrijit ea însăși în momentele în care familia trecea prin clipe mai grele, căci a trecut și prin astfel de momente dezmembrîndu-se în final. Ea l-a ocrotit și l-a îngrijit și i-a ținut și parte de mamă, cît a putut. Sînt interesante cîteva scrisori ale tatălui băiatului către această bătrînică de treabă, prin care este rugată să aibă grijă de aparatura din casă și de „neastîmpăratul Puiu". Femeia nu vrea nici să-i stinghereacă, pe Puiu și prietena sa, de-aia preferă să stea în casă, zăvorită. Și din frică, de bună seamă. Dar viața nu mai poate continua așa, sub imperiul amenințărilor, al bătăilor și insultelor, nu mai poate continua ! La ultima bătaie au fost prezenți și vecinii Ioan și Ioana Cepa, precum și Jeana Vasilescu, lucrătoare la „Proiect" București. Declarațiile lor scrise și semnate au fost alăturate de Sevastița Șandu ultimului memoriu, care ne-a parvenit la redacție cu dată mai recentă.

Aflăm că la scara 8 al aceluiași imobil s-a eliberat o garsonieră. Ba chiar și pe același palier există o altă garsonieră li-

rude apropiate nu aveau voie să-i mai treacă pragul. Ce să mai spunem, că nu avea voie să ia un măr din merii puși și de soțul ei ? Că îndrăznind să culeagă totuși, un coșuleț de mere pentru iarnă a fost bătută de Ștefan și soția sa ? Că pînă și nepoții sînt puși să arunce cu pietre în ea ?

Firesc ni se pare, în acest caz, gestul celorlalți frați care au sărit în ajutorul mamei după cum, dreaptă ni se pare hotărîrea de partaj care lasă mamei și celorlalți doi frați casa cu accesoriile imediate, iar lui Ștefan i se repartizează o bucătărie pe care urmează să o reamenajeze ! Întreprinderea Sadu II impresionată de situația lui (n.n. — cea descrisă de el, firește !) i-a repartizat un apartament. Ștefan l-a refuzat ! Consiliul popular comunal i-a dat autorizație pentru construirea unei case în perimetrul de curte desemnat de instanță Ștefan, la ora vizitei noastre, ridicase deja primul etaj al unei case foarte frumoase. Și totuși continua să atace cu vehemență hotărîrea judecătorească privitoare la atribuirea casei părintești mamei și celorlalți doi frați. La ce i-ar mai fi trebuit în aceste condiții și bătrîna casă, decît pentru a-și alunga mama din casa de o viață-i ? ! Hotărîrea judecătorească a fost dreaptă dar nedusă pînă la capăt ! Era necesară și ridicarea unui gard între cele două gospodării ! Un gard care ar repune-o în drepturi și asupra unei părți din livada de meri !

În loc de concluzii

Sigur că este impresionant să afli că o o familie cu trei copii este lăsată sub cerul liber ! Dar, la fel de sigur este faptul că lucrurile nu pot fi privite dintr-un singur unghi ! Pentru a obliga pe cei în drept să nu pună în aplicare hotărîrea judecătorească — cu toate că fusese păsuit de atîtea ori — Ștefan Grigoroiu și-a luat cei trei copii minori și i-a abandonat pe scările sediului Consiliului popular județean Gorj. Și-a uitat în această forțare a notei pînă și obligațiile de părinte — pe cele față de mama sa uitîndu-le de multă vreme, lucru pe care nu l-au știut, poate, nici semnatarii scrisorii.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Sfaturi pentru „neastîmpăratul Puiu"

Tînărul din fața noastră pare un băiat timid, ba chiar timorat de faptul că a fost invitat să vină la redacție și încă prin intermediul conducerii instituției spitalicești unde lucrează în Capitală. Discuțiile au debutat calm, aș spune chiar pe un ton prietenesc. Dialogul și-a urmat astfel cursul normal, ce mai la deal, la vale. Era de față și un confrate și știam toți trei că de sfaturi sînt pline și podurile, dar iată-ne la un moment dat sfătuindu-ne, povățuindu-ne. Treptat-treptat ajungem însă la miezul problemei. De altminteri, într-un tîrziu ne-a mărturisit deschis că știa prea bine de ce anume a fost convocat la redacție.

Băiatul acela timid, aproape timorat, aproape jenat, s-a schimbat brusc. Respinge toate învinuirile care i se aduc, ca fiind nefondate. Refuză argumente logice, ca fiind lipsite de logică. Refuză însăși evidența. Nu recunoaște absolut nimic din faptele reprobabile. Pe nepusă masă a devenit arogant, sfidător, sfichiuind verdicte din vîrful limbii. În momentul în care și-a invocat numele de familie, supărat peste măsură ricanat, trece și la duioase amenințări. În numele tineretii și al destinului său tînăr, în numele bunului simț îl rugăm să reflecteze asupra comportamentului său totalmente necorespunzător față de o bătrînică de 69 de ani, cu care împarte un apartament proprietate de stat, compus din două camere și dependințe în strada Alunișului, sector 4, București. Căci despre îmbrînceliile și bruftuiturile, despre forța pumnului înșiși vecinii aflaseră și aflase și asociația de locatari ceva mai pe urmă. Ba chiar miliția și procuratura de sector au fost informate despre toată tevatura asta, iar după cîte ne-a fost dat să cercetăm și să aflăm și-n cele din urmă să ne convingem, inclusiv comisia de judecată a sectorului 4 București a avut cazul în speță pe rol. Bătrînica Sevastița Șandu, ajunsă cu puterile slăbite și tracasată la anii senectuții, a adresat plîngeri și apeluri cu nemiluita, a fost prin audiențe și a bătut la uși de repetate ori.

Coborîm în stația de tramvai Toporași, pentru a descinde în strada Alunișului. Tînărul Nicolae N. Dobrițoiu nu era acasă. Revenim telefonic și revenim și personal o dată, de două ori. Tînărul nostru lipsea sistematic. Căutîndu-l în alte două dăți la Spitalul Municipal, unde lucrează ca brancardier, nu l-am găsit. Abia în acest moment am apelat la conducerea Spitalului Municipal, pentru a-i ruga să-l poftească politicos la redacție. După două apeluri, iată-ne față în față. Ce s-a întîmplat, de fapt, în strada Alunișului, bloc 1, apartament 18 ? Trei memorii succesive ale Sevastiței Șandu expediate revistei, din care deslușim că viața și existența îi sînt primejduite, ne-au adus la fața locului. Privim atent cîteva certificate medicale, plus cîteva bilete de ieșire din spital.

Institutul medico-legal București eliberează certificatul medico-legal cu nr. A 2/2953, din 23 martie 1981, în care se atestă că Sevastița Șandu a fost grav rănită în 22 septembrie 1981. Spicuim din certificat : „echimoze albastre-violacee de diferite dimensiuni" și „părți tumefiate ale antebrațului". În concluzie : „Sevastița Șandu a fost lovită cu un corp contondent". Dosarul nr. 19292/1981 a făcut obiectul mai multor dezbateri în comisia de judecată a sectorului 4. Nicolae N. Dobrițoiu a scăpat ca prin urechile acului, pe temeiul unei împăcări temporare și al lipsei de martori ! Certurile, scandalurile, scatoalcele, n-au contenit, ba dimpotrivă. Pe data de 19 septembrie 1983, la circa de miliție a sectorului 4 se înregistrează plîngerea Sevastiței Șandu cu nr. 636064, avînd ca punct de pornire alt scandal de proporții. Din respectiva perioadă ne-a parvenit la redacție un memoriu, din care aflăm : „Tot timpul mă scuipă, mă îmbrîncește și mă face hoașcă bătrînă. A distrus totul în spațiul comun al dependințelor, bucătăria, baia, grupul sanitar. Două nepoate ale mele îmi aduc mîncarea în borcane, deoarece nu mai îndrăznesc să ies din casă". Alt pasaj din ultimul memoriu : „În ultimele dăți a vrut să mă sufoce, să mă omoare, punîndu-mi mîna și ștergarul pe gură". (?!).

Ajungem din nou în strada Alunișului. Bucătăria și grupul sanitar, erau ca vai de ele, nedescris (aflăm că între timp s-a zugrăvit). Verificăm biletele de ieșire din spital din 8 iulie 1984 și din 22 august 1984. Convingerea la care ajungi este că un om normal nu-și poate pricinui acele răni grave, totuși, care necesită zile întregi de spitalizare. Iar bătrînica Sevastița Șandu, la cei 69 de ani ai săi, este completamente lucidă, în deplinătatea facultăților sale mintale. Cine, altcineva, putea s-o lovească pe bătrînică decît tînărul cu care împarte un apartament comun, compus din două camere și dependințe ? Sau, nu cumva Nicolae N. Dobrițoiu vrea cu orice preț să o scoată pe bătrînică din apartamentul comun și proprietate de stat ? !

Drept care, văzînd Sevastița Șandu că nu se iau măsurile necesare de către factorii la care a apelat, s-a adresat în cîteva rînduri și Consiliului poopular al sectorului 4. Iată unul dintre răspunsuri (bătrînica ceruse un schimb, încît nu mai putea suporta răul tratament al lui Dobrițoiu și i se răspunde cu adresa nr. 50376/Aud. 1110, din 2 noiembrie 1981) : „Cererea dvs. a fost analizată și ați fost trecută pe tabelul de locuințe la poziția 175 pentru garsonieră. Urmează ca în ordinea de prioritate stabilită și în funcție de cota de locuințe repartizată de forul tutelar în acest sens, să vi se rezolve situația locativă". Alte audiențe. Alte cereri. Alte tabele de prioritate. Sevastița Șandu, singură și neajutorată, mai așteaptă.

Femeia aceasta bătrînă și cumsecade nu dorește să se ajungă la evacuare forțată pe linie judecătorească. Ea cunoaște bine

Dincolo de aparențe

Păgubași care nu reclamă

Cînd la Miliția județului Brăila s-a primit o sesizare că în cartierul Brăilița au fost vînduți cîțiva purcei, de o anume rasă, care, prin partea locului, nu putea fi întîlnită decît la I.S.C.I.P., s-au pus, inevitabil, cîteva întrebări, aparent contradictorii :

— dacă purceii or proveni de la I.S.C.I.P., atunci ar fi trebuit ca înaintea sesizării să fi primit o reclamație de la păgubași.... ;

— iar dacă n-am primit o asemenea reclamație, cum au ajuns, totuși, purceii în Brăilița ?

Curioși, prin îndeletnicire, cei de la miliție au căutat explicații. Dar, din capul locului, mai întîi... o surpriză : nu era vorba doar de cîțiva purcei cum se relata în sesizare. Și nu numai la Brăilița fuseseră vînduți grăsuni din aceeași rasă, ci și prin diverse alte localități și din județele vecine Buzău și Vrancea.

Enigma devenind, astfel, de proporții, un colectiv condus de ofițerii Ion Sultănescu și Grigore Constantinescu procedează sistematic și operativ, pe mai multe „fronturi", cum se spune, adică, pe de o parte sînt identificați cei care au oferit spre vînzare asemenea purcei, iar, pe de altă parte, se încearcă a se dezlega misterul cu privire la faptul că factorii de răspundere de la I.S.C.I.P. nu scoteau încă nici un cuvînt despre dispariția purceilor, tăcere care putea să însemne mai multe răspunsuri, dar toate ipotetice.

Verificările minuțioase și competente aveau să stabilească însă realitatea, care constă în faptul, intolerabil, pe care îi supunem — și pe această cale — atenției celor interesați, chiar dacă pe plan local Miliția județului Brăila l-a adus la cunoștința organelor în drept, dar, cine știe, poate se mai trag învățăminte și prin alte părți și anume o evidență contabilă defectuoasă cu privire la efectivul de animale existent și un sistem de pază slab, ineficient, ambele împrejurări favorizînd, indirect, elementele infractoare.

Autorii furturilor de purcei sînt Nicolae Dragu, tractorist la I.S.C.I.P. Brăila, omul care cunoștea, atît amplasarea crescătoriilor de purcei, cît și lipsa de răspundere a celor care „asigurau" paza unității ; Ion Birsan, șofer, inițiatorul acestei afaceri, la domiciliul căruia erau organizate jocuri de noroc, prilej cu care le sugera participanților, mereu „ghinioniști", că pot face rost de bani furînd purcei de la I.S.C.I.P., el oferindu-se chiar să-i transporte cu autoturismul personal, precum și alți 5 infractori, unii fără ocupație, dar cu antecedente penale, pentru că, cine se aseamănă, se adună...

Și iată cum, de la o simplă, dar prețioasă sesizare, care a iscat nu puține întrebări și ipoteze, s-a ajuns, pînă la urmă, la o situație cît se poate de clară, echitabilă și mai ales pilduitoare pentru toți cei tentați să se înfrupte din avutul obștesc : paguba a fost în întregime recuperată, infractorii au fost condamnați la pedepse de la 2 la 7 ani închisoare, Ion Birsan alegîndu-se și cu pierderea — prin confiscare —a autoturismului personal.

Sperăm că și păgubașii, care nu reclamau, pentru că nu știau că sînt păgubiți, să fi desprins concluziile cuvenite.

MIHAI GROZAVU ■

Sport

Vai de biruința în care se vede numai biruitorul

● „Caruselul" antrenorilor continuă ● Merita Ștefănescu eliminat ? ●

Un regulament pentru Neșu !

Arbitrajul orădeanului Neșu la meciul Steaua — Universitatea Craiova a suscitat multe discuții. Observatorul federal al partidei, una și aceeași persoana cu președintele Colegiului central al arbitrilor, Francisc Coloși, ne-a informat că „Neșu a condus bine, de nota 8 plus". Părerea noastră, și nu numai, e alta : Neșu a comis o sumedenie de greșeli, unele dintre ele inadmisibile și pentru un începător. Cea mai mare dintre ele provocînd dezechilibrul numeric al întîlnirii, prin eliminarea lui Ștefănescu. Se știe că Neșu n-a văzut faza cu pricina, fiind informat asupra ei de tușierul Macavei din Deva, căruia i-a acordat credit total. De fapt, ce s-a întîmplat ? După ce Lăcătuș, recunoscut pentru obrăznicia sa (nu în sensul fericit al cuvîntului), l-a „agățat" pe Ștefănescu acesta a ripostat, lovindu-l pe stelist cu călciiul. Lovitură fără balon, a judecat Neșu, adică eliminare. În ceea ce ne privește, considerăm că a exagerat, incidentul nejustificînd o asemenea amploare. Neșu însă s-a lăsat impresionat de „teatrul" lui Lăcătuș și a scos cartonașul roșu, influențînd astfel în mod direct soarta partidei (chit că scorul era 2—0) și, implicit, aducîndu-și o contribuție importantă la desemnarea campioanei de toamnă. Față de lipsa de gravitate a incidentului, Lăcătuș a zburdat după aceea bine merci, s-ar fi impus avertizarea ambilor jucători și, în nici un caz, scoaterea din teren a căpitanului formației craiovene, fotbalist recunoscut, în general, pentru fair playul său. Dealtfel, după meci, Ștefănescu nu s-a disculpat : „sînt vinovat că nu m-am putut abține ! L-am călcat pe Lăcătuș, cu călciiul, dar abia l-am atins și am rămas eu însumi surprins de simularea acestuia, de parcă i-aș fi rupt piciorul ? ! În relatarea sa, tușierul a omis esențialul : că Lăcătuș a început, agățîndu-mă în mers". De aceste argumente, ca și de sportivitatea și onestitatea lui Ștefănescu, la prima eliminare într-o carieră îndelungată și plină de satisfacții, a ținut cont și Comisia de disciplină a F.R.F. Renumită pentru exigența ei, comisia nu l-a dat dreptate lui Neșu (și nici lui Francisc Coloși !), acordîndu-i lui Ștefănescu un simplu avertisment. A fost, apreciem, o judecată exactă, care a cîntărit cu măsură, avînd în vedere (cum n-a făcut-o Neșu !) și lipsa de antecedente a fotbalistului craiovean.

Eroarea aceea, decisivă pentru economia întîlnirii, Craiova (și așa lipsită de cîțiva titulari, Negrilă, Mănăilă și Cîrțu) fiind silită să evolueze 60 de minute în 10 oameni, n-a fost singura. Oprind jocul pentru a asculta „raportul" tușierului, Neșu nu l-a mai reluat, cum ar fi fost normal și regulamentar, printr-o minge de arbitru, din locul unde ajunsese balonul (la 30—35 de metri de poarta lui Ducadam), ci a dictat lovitură liberă în favoarea Stelei, pedepsind așa-zisul fault al lui Ștefănescu consumat într-o fază anterioară ? ! La Chiajna sau la Periș poate că ar fi mers, deși nici acolo, dar pe „Steaua", într-un derby al diviziei A și la pretențiile unui arbitru ca Neșu, hotărîrea aceea a stîrnit ilaritate. După cum ilaritate au provocat și intervențiile aceluiași arbitru care, în 4—5 rînduri, l-a oprit pe oaspeți din atac, dovedind că legea avantajului, ținînd de abecedarul meseriei, nu-i este cunoscută ? ! Timpul însă, ne gîndim, va reuși să umple acest gol din „registrul" tehnic al arbitrului orădean.

Neșu însuși se pare că și-a dat seama că a exagerat eliminîndu-l pe Ștefănescu, drept pentru care, în partea a doua a partidei, a luat cîteva decizii care au dezavantajat și pe Steaua. N-a fluierat un 11 metri la Ungureanu (henț involuntar, dar cu creare de avantaj) și a mutat în afara careului faultul comis, în ultimul minut, asupra lui Stoica. Că mijlocașul stelist (excelent pe toată durata partidei) a îndreptat greșeala lui Neșu marcînd, e una, dar greșeala rămîne, ea venind să încununeze o „operă" care a pus în cumpănă, prin eliminarea lui Ștefănescu și nu doar, unul dintre meciurile-cheie ale sezonului.

Modul în care Neșu a condus (ar fi trebuit să punem ghilimele !) întîlnirea de duminică, nedreptățind pe rînd ambele echipe, pe Universitatea în primul rînd, ne-a făcut să regretăm faptul că el a revenit asupra hotărîrii de a se retrage din arbitraj. Cît nu e prea tîrziu, îl sfătuim să mai chibzuiască, scutindu-ne de astfel de spectacole penibile.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Grăbiți-vă pentru a-l desemna pe CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ANULUI 1984

Lansată în numărul trecut al revistei, tradiționala noastră anchetă de sfîrșit de an va include, pe lîngă opiniile tehnicienilor și comentatorilor de specialitate, și opinia cititorilor. Primele scrisori au și sosit, opțiunile Ginetei Munteanu din Bîrlad și ale lui Gheorghe Firezar din Oradea, îndreptîndu-se spre Silviu Lung ! Numai azi și mîine ne mai puteți scrie, pe adresa Revista „Flacăra", Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341, București, ultima dată (de poștă) luată în considerare fiind 22 decembrie. Nu uitați să vă precizați și, spre a ne ușura munca, să precizați pe plic „ancheta sport".

Vă așteptăm totodată, stimați cititori, cu propuneri și sugestii privitoare la acordarea Premiilor Fair Play „Flacăra" pe 1984, distincții menite să răsplătească atitudini sau gesturi de aleasă sportivitate la care ați fost martori, pe stadioane, în săli etc., în decursul anului ce stă să se încheie. Vă mulțumim pentru colaborare și vă dorim o bună inspirație !

Am să intru direct în subiect afirmînd că lipsa de stabilitate a antrenorilor produce, prin ea însăși și prin consecințele ei, mari prejudicii fotbalului românesc. Povestea nu e nouă, dar ea pare să capete dimensiuni deosebite în acest an, în care numai în divizia B („rampă de lansare" a talentelor, nu-i așa ? !) au fost demiși 12 antrenori pînă să se fi încheiat sezonul : Reinhardt de la Reșița, Pantea de la Arad, Cosmoc (fost la națională !) de la Suceava, Halmăgeanu de la Mizil, „Penița" Moldoveanu de la Constanța, Raksi de la Alexandria și așa mai departe. Schimbări efectuate, ca să zic așa, din mers, analizele turului (programate în aceste zile) urmînd să sporească, e sigur, numărul „divorțurilor", mai toate echipele din josul clasamentelor apelînd la tehnicieni noi, capabili să obțină, ba chiar să și garanteze (!), mult dorita „salvare". Lucrurile sînt cu atît mai grave cu cît nu sînt diferite nici la nivelul primei divizii, la care s-au și operat cîteva schimbări, demiterea lui Victor Stănculescu fiind cea mai proaspătă, și la care se zvonește că altele (Oblemenco, Kun II ș. a.) sînt posibile. Ca să trec peste faptul, și el semnificativ, că Jiul a evoluat jumătate din tur cu un antrenor, Cavai, care nu posedă calificarea necesară.

Nu apăr, să fiu corect înțeles, un antrenor sau altul. Nici nu risc să scriu că antrenorii n-au defecte și că, uneori, înlocuirea lor nu e justificată. Apăr însă, în fața unui nou val de demiteri, un principiu, atrăgînd atenția că repetata lui încălcare, sub ochii neputincioși ai federației, generează numai pagube. Nu introduc în discuție fragilitatea motivelor invocate, invariabil calitățile de la venire se transformă în vicii (criteriile care duc la angajare, nici ele clare, supuse arbitrariului, ar merita o dezbatere aparte), ci sistemul schimbării tehnicienilor toată ziua, bună ziua. În orice compartiment al vieții, continuitatea e o lege și, implicit, o premisă a izbînzii. În fotbal, nu. Aducerea unui nou antrenor afectează direct, mi se pare limpede, viața unei echipe, cel venit folosind alte metode, altă strategie. Numai că o astfel de mentalitate produce un rău și mai mare : înrobindu-i pe antrenor rezultatului imediat, împiedică asupra muncii de perspectivă, punînd în pericol creșterea jucătorilor tineri. Iau, dacă mi-e permis, exemplul lui Victor Stănculescu, care a alcătuit o formație fără nume și a înregistrat cu ea, aș afirma surprinzător, o serie de rezultate notabile. A fost însă suficient ca Rapid să rateze cîteva meciuri, fără ca situația ei să devină disperată (e la —1), și antrenorul a și fost îndepărtat ! Ce se va întîmpla, întrebarea e logică, cu Marinescu, cu Bacoș, cu Goanță, cu Teodorescu, cu toți ceilalți, tineri și promițători, pe care Stănculescu îi ridicase din echipe obscure, promovîndu-i cu curaj în divizia A ? ! Nici nu e de mirare că, într-un astfel de cadru, puțini antrenori se leagă cu adevărat de destinul unuia sau altuia dintre cluburi, majoritatea circulînd într-o parte în alta, știind sigur, sau măcar intuind, că la cel dintîi eșec își vor face valiza ! Unor astfel de tehnicieni, care sînt, vai, cei mai mulți, nu le va sta mintea la creșterea sau lansarea de talente, ci la tot felul de „combinații" — menite să ducă la cucerirea punctelor fiecărei etape. Într-o atare atitudine, întru totul regretabilă, nu pierde atît o grupare sau alta, cît pierde, în ansamblul lui, fotbalul românesc, în aria căruia apariția jucătorilor-surpriză, veniți de jos în sus, sînt așa de rare că, de la Hagi și Mateuț bunăoară, pot fi numărate pe degetele unei singure mîini !

Peste tot, în fotbalul cu pretenții, între cluburi și antrenori se semnează contracte ferme, pe anumite perioade, mai mari sau mai mici, cu drepturi și obligații de ambele părți. Astfel de contracte există, nimic de zis, și la noi, dar încălcarea lor a devenit o regulă, pe care F.R.F. și C.N.E.F.S. n-o pot împiedica. Tratată nu o dată ca o bagatelă, problema stabilității antrenorilor e una fundamentală, cu implicații serioase asupra bunului mers al activității. Cît n-o vă rezolva, punînd piciorul în prag, fotbalul nostru nu va depăși zona tatonărilor, iar nădejdile lui vor fi, prea adesea, un castel de nisip.

I. OVIDIU ■

O bagatelă ?!

Succes olimpic

În capitala Macedoniei occidentale, în toiul ciclonului sonic, ce anul viitor celebrează 1 500 de ani de existență, sub insemnele cercurilor olimpice — folosite pentru prima oară pe afișele șahiste — s-a desfășurat cea de-a 28-a Olimpiadă de șah în pavilioanele Centrului de expoziții internaționale. Un succes sincer și un start bun a fost adresat tuturor celor 88 de echipe masculine și 51 de echipe feminine cu ocazia ceremoniei de deschidere a competiției din Palatul sporturilor de către Kimon Koulourtis, ministru al sporturilor din Grecia și președintele Comitetului executiv al campionatului. Cuvîntul președintelui Federației internaționale de șah, Florencio Campomanes, a fost primit cu ovații de către mii de spectatori. În tribune, emblema olimpiadei, deviza F.I.D.E. „Gens una sumus" s-au conturat culori prin jocul de pancarte reușit de un numeros grup de sportivi. Cînd imnul olimpic, iar apoi cel al Federației internaționale și-au încheiat ultimele acorduri, în aplauzele însuflețite ale celor prezenți spre scena Palatului sporturilor a pătruns în alergare Despina Pakou, o chipeșă atletă purtînd simbolic ramura de măslin. Campioana mondială Maia Ciburdanidze a rostit solemn jurămîntul olimpic. Ceremonia s-a încheiat cu un mult apreciat concert susținut de Mikis Theodorakis și orchestra sa.

Înainte de debutul olimpiadei computerele electronice au stabilit clasamentele valorice — matematice — în cele două grupe (masculin și feminin) în ordinea coeficientului Elo mijlociu al fiecărei echipe ; în întrecerea băieților 1. U.R.S.S (2 610, chiar fără A. Karpov și G. Kasparov, ce continuau maratonul meciului pentru titlul mondial) 2. Ungaria (2 596), 3. Iugoslavia (2 561), 4. Cehoslovacia (2 555), 5. Olanda (2 554), 6. S.U.A. (2 553), 7. Anglia (2 545)... 16. România (2 456)... etc., iar la feminin : 1. U.R.S.S. (2 335), 2. R.F.G. (2 232), 3. Polonia (2 227), 4. Ungaria (2 218), 5. România (2 180)... etc. Clasamentele valorice Elo au reprezentat criteriul principal în tragerea la sorți zilnică a perechilor (cu număr egal de puncte realizate) ce în sistem elvețian desfășurau partidele celor 14 runde. Alături de experimentatele echipe ce luptă încă de la începutul secolului nostru pentru supremația șahistă mondială (U.R.S.S., S.U.A., Cehoslovacia, Iugoslavia), echipe total necunoscute ca forță șahistă din Malaezia, Sri Lanka, Andorra și-au făcut debutul olimpic. Recordul olimpic de participare din anul acesta se datorează în bună parte politicii inspirate a F.I.D.E. de răspîndire a șahului pe toate meridianele, de atragere a cît mai multor națiuni în competițiile majore. În multe echipe au apărut modificări, chipuri noi de jucători, simțindu-se suflul tineresc al noului val.

Încă din primele runde olimpiada a cunoscut un conținut neașteptat ca performanță : echipa din Sri Lanka a smuls 1,5 puncte echipei medaliate cu argint la Lucerna în 1982, Cehoslovaciei, echipa Franței reușea să lupte de la egal cu aproape orice adversar, marii maeștri sovietici realizează un adevărat masacru împotriva rivalilor lor în ierarhia mondială, echipa masculină fiind învinsă la zero. În runda a treia, singura dată, șahiștii sovietici au fost în inferioritate, culegînd 1,5 puncte și recunoscîndu-se învinși de jucătorii americani. După această înfrîngere echipa sovietică a mărit randamentul, detașîndu-se simțitor în fața plutonului urmăritor : Ungaria, Anglia, S.U.A., România, R.F.G., Suedia. „Giganții" sînt rînd pe rînd învinși : Beliavski de Dzindzihașvili, Timman de Șuba, Hort de către maestrul internațional norvegian Agdenstein, Miles propune remiză, dar după numai trei mutări cedează în fața marelui maestru M. Șubă, W. Browne pierde cu piesele negre la tînărul D. Bărbulescu, ce tocmai își făcea debutul său olimpic. Echipa masculină a României joacă tăios și menține tot turneul în „cușca de lei", acolo unde numai elita șahului mondial avea loc. Rînd pe rînd fiecare membru al echipei olimpice devine eroul unei runde prin victoria pe masă sau printr-o remiză extrem de prețioasă smulsă pentru victoria în meci : Mihai Ghindă are cel mai bun strat prin cele 4,5 puncte obținute din 5 posibile, Florin Gheorghiu realizează cel mai bun rezultat individual al echipei, Mihai Șubă răstoarnă variante teoretice și punctează în meciuri importante, Valentin Stoica, Theodor Ghițescu și Dan Bărbulescu contribuie prețios la rezultatul final. Cîțiva tineri componenți de rezervă au fost aruncați în cea de a doua parte, lecțiile fiind instructive pentru buletinul informativ al olimpiadei clasamentul final sublinia și cea mai bună performanță a echipei masculine a României : clasată pe locul al V-lea în lume, performanță realizată de un colectiv bine închegat și condus cu multă responsabilitate de antrenorul Em Reicher. Primele patru echipe aflate înaintea reprezentativei noastre sînt binecunoscute în arena mondială a șahului : 1. U.R.S.S. 41 p., 2. Anglia 37 p., 3. S.U.A. 35 p., 4. Ungaria 34,5 p. Echipa noastră a obținut 33 p. prin reprezentanții săi : 1. M. Șubă 8 p (din 14), 2. Fl. Gheorghiu 9 p. (14), 3. M. Ghindă 7,5 p. (12), 4. V. Stoica 3,5 p. (7), 5. Th. Ghițescu 4 (7), 6. D. Bărbulescu 1 (2). Rezultatul echipei este cu atît mai merituos cu cît prin el se obține și calificarea în campionatul mondial pe echipe, ce se va desfășura începînd cu anul viitor pentru prima oară în intervalul dintre două olimpiade.

În competiția feminină calculele de acasă au fost răsturnate, vedetele campionatului mondial individual, șahistele sovietice au fost conduse în clasamentul întrecerii de mult ambițioasele jucătoare bulgare. Jucătoarea nr. 1 din clasamentul Elo, Pia Cramling a ratat în prima rundă victoria în partida împotriva campioanei Scoției, dar totuși în finală de olimpiadă a dovedit prin cel mai bun rezultat realizat la masa întîi (unde a întîlnit pe cele mai bune șahiste din lume, exceptînd-o pe campioana lumii) că este o jucătoare de mare performanță. Cea mai experimentată șahistă a Egiptului, îmbrăcată într-un minunat port național, a ținut piept campioanei iugoslaviei, care s-a salvat cu greu cu remiza. În meciul Olanda — Ungaria s-au dat două maturi pe tablă ! Șahistele maghiare Ivanka și Madl fiind executate tactic fără drept de apel de talentatele șahiste olandeze de Greef și Belle. Puternica echipă a U.R.S.S.-ului a întîmpinat dificultăți serioase în meciurile cu Canada și cu România, pe care totuși le-a cîștigat prin mai multă experiență și șansă. Noua stea lansată de olimpiadă, tînăra echipă a Bulgariei a condus ostilitățile mai bine de 40 de mutări în meciul cu jucătoarele sovietice : fosta campioană mondială Nona Gaprindașvili a obținut doar remiza în fața A. Savovei prin șah etern (!), șalangera la titlul mondial I. Levitina a remizat după reluări și cu dificultate în întrerupta cu P. Anghelova, iar campioana mondială M. Ciburdanidze a punctat de-abia după întrerupere în fața M. Voiska într-un final de nebuni de culori diferite. Echipa României și-a stopat mai multe dintre rivale : echipa Poloniei (prin buna realizare a Danei Nuțu la masa a treia), Ungariei (prin victoria E. Polihroniade în mare criză de timp asupra fostei campioane a țării vecine, M. Ivanka, aflată în eclipsă de formă la olimpiadă), Bulgariei (prin dîrzenia cu care și-a apărat egalitatea G. Olărașu în fața P. Anghelova), Iugoslaviei (victoria D. Nuțu), R.F. Germania (victoria D. Nuțu) dar a pierdut în fața echipei sovietice (înfrîngerea D. Nuțu), a echipei chineze (înfrîngerea E. Polihroniade). Cele patru componente ale echipei olimpice a României au obținut următorul rezultat în ordinea meciurilor : 1. M. Mureșan 7,5 (din 13), 2. E. Polihroniade 9,5 (din 13, al doilea rezultat individual pe masa a doua), 3. D. Nuțu 9 (din 14), și G. Olărașu 1 (din 2). Prin cele 27 puncte cumulate după cele 14 runde echipa noastră s-a clasat pe locul trei, obținînd medalia de bronz și a fost întrecută de echipa U.R.S.S.-ului ce a realizat 32 puncte, devenind campioană olimpică pentru a zecea oară și de către echipa Bulgariei ce a obținut 27,5 puncte și primul succes pe podiumul olimpic. Este pentru a șasea oară — din cele XI ediții — cînd echipa României urcă pe podiumul olimpic. Succesul revine în bună parte antrenorilor : M. Pavlov și S. Neamțu.

Locurile fruntașe obținute de cele două echipe olimpice ale României la Olimpiada de la Salonic reflectă linia ascendentă a rezultatelor șahiștilor noștri din ultimii ani, fiind o consecință firească a condițiilor deosebite oferite pentru pregătire și performanță de către Federația română de șah, de către C.N.E.F.S.

MARGARETA MUREȘAN ■

Orice pisc e sever

Sport, timp liber

● Leagănul unei şcoli de fotbal ● Prăjitura Laura ●

La peluză

Cîntă victoria şi respectă înfrîngerea!

Duminică, după meci, am intrat în vestiarul craiovenilor. Nu-i mai văzusem marcaţi de efort de la meciul cu Betis Sevilla, în avionul de întoarcere. Mi-am amintit de „seara învingătorilor", la Florenţa, cînd ei începeau marea lor carieră continentală. Faţă de atunci, lipseau Balaci, Donose, Crişan...

Un deşert irecuperabil. Tristeţea lui Beldeanu nu era numai a unui învins, ci şi a unui om singur. Criza de efectiv de care se vorbeşte în cercurile sportive vizavi de Craiova este ea însăşi reflexul unei crize mai profunde, a crizei de conducere pe care eu o semnalasem încă de acum trei ani. O echipă poate atinge apogeul carierei prin forţele proprii ; ca să se menţină şi să apere poziţiile cucerite însă, forţele proprii, expuse influenţelor din afară şi mişcării interioare, nu mai sînt deajuns. E nevoie de o conducere viteză şi competentă care să vegheze şi să prevină durerile creşterii, care fatalmente conţin în ele germenii declinului.

Am plecat spre casă cu doctorul Frînculescu şi antrenorul Mircea Rădulescu. Am vorbit despre Steaua ca să alungăm mîhnirea dintre noi. Se aşteptau la altceva din partea ei, după atîtea strălucite victorii în deplasare. Dar poate că, după ce s-a fript o dată cu Dinamo, Steaua a suflat şi în faut, n-a mai riscat nimic, şi-a strunit singură elanurile. Un jucător deosebit de inteligent în joc este Majaru. El singur poate pune pe picior greşit o întreagă echipă. La care se adaugă viteza de reacţie şi o extraordinară capacitate de efort. Tot mai sigur pe el devine Bumbescu, oltean pare-se, ca stoper de marcaj viteaz, ca fundaş total.

Doctorul Frînculescu face parte cu noi că Stoica va găsi iarăşi motiv să nu răspundă unei eventuale chemări la lot şi ar fi păcat. El traversează o tinereţe în joc cum n-a avut poate nici la 25 de ani. Domină cu o clasă toţi mijlocaşii de pe partea dreaptă şi asta de multă vreme încoace.

Am vorbit apoi de Bölöni a cărui inteligenţă îl face adaptabil oricărei situaţii de joc, oricărui mediu. Este un senior al fotbalului şi chiar numai prezenţa lui într-o echipă e de natură să-i confere acesteia limpezimea tactică de care are nevoie. Dacă echipa va fi păstrată în componenţa ei actuală, şi-a găsit pînă şi antrenorii ideali, cu posibilităţile de creşterea de care dispune, la anul va fi deosebit de greu s-o mai învingi. O echipă frumoasă. Cu stil, cum a fost şi trebuie să redevină Universitatea. Craiova este o echipă, dar şi leagănul unei şcoli de fotbal.

La redacţie am primit mai multe telefoane de la „peluziştii" mei. N-aţi mai rămas pe stadion ? Nu rămăsesem, e adevărat. Dar voi ce-aţi făcut acolo ? Am şters lacrimile pe care le vărsasem, în acelaşi joc, după meciul cu A.S. Roma !

Ar fi trebuit să le spun dar nu le-am mai zis că mă decepţionaseră. Steaua luptă pentru titlul de campioană şi o echipă campioană are nevoie şi merită un public campion. Ori ei tăceau mîlc cînd în difuzoare au fost rostite nume pe care altădată le aclamaseră la naţională. Mai mult, tăceau ca peştii cînd au fost numiţi pe posturi proprii lor favoriţi. Cîntaseră puţin şi baţjocoriseră mult. Totul pe de-a-ndoaselea. Învingătorul este generos. Îi aplaudă pe învinşi şi-i aclamă pe idoli. Cîntă victoria şi respectă înfrîngerea.

Nu le-am spus nimic din toate astea pentru că le-am respectat bucuria. Dar vom mai vorbi.

N-a fost o seară prea veselă şi din pricina lui Lăcătuş. L-a obligat, el, un puşti, pe Ştefănescu, într-un moment grav şi delicat în existenţa echipei lui, să riposteze cum n-a mai făcut-o niciodată. Ştefănescu este unul dintre fruntaşii fotbalului românesc : de numele lui se leagă o perioadă fericită a istoriei fotbalului căruia i-a fost deopotrivă voievod şi oştean. Crescut şi educat în pepiniera clubului Steaua, consacrat de aceeaşi echipă, el a cunoscut gloria la Craiova după 27 de ani. Gestul lui Lăcătuş frizează infantilismul şi nu e tîrziu să-i reamintim acestui tînăr de toate marile glorii potenţiale care şi-au autodevorat talentul din lipsă de educaţie.

De ce o bucurie nu poate fi niciodată întreagă ? După mulţi ani de obidă şi aşteptare, iată, Steaua cîştigă primul tur de o manieră fără precedent. Să-nvăţăm ce-avem de învăţat şi să-i spunem echipei militare „La mulţi ani" !

NICOLAE CRISTACHE ■

Tot felul

● Eliberarea unui duplicat pentru diploma de bacalaureat durează la liceul Ion Neculce din Bucureşti mai bine de un an de zile. Mai dura puţin şi omul în loc să aştepte avea timp să mai termine o dată liceul. ● Chiar dacă se construieşte de mai mulţi ani, la Reşiţa se vor încheia în curînd lucrările de finisare ale unui muzeu judeţean de istorie care va arăta ca puţine muzee moderne din lume ● Pe Calea Moşilor şi pe Bulevardul Republicii, la mică distanţă se află două magazine JECO, de jocuri logice. Simbătă 8 decembrie amîndouă erau închise pe motiv de boală. E şi asta un joc logic. ● În gara Caransebeş există un restaurant expres cu autoservire. Miroase ca o distilerie şi nici un aparat pentru curăţenie nu funcţionează. Cele de gătit funcţionează, dar prost ● Pe strada Jiului din Capitală o groapă adîncă, lăsată de cine ştie ce echipă de intervenţii continuă să distrugă roţi, planetare şi prejudecăţi legate de proverbul că orice groapă îşi are nasul ei. Fraţii are destul, nasi, nu. ● Iosif Emanoil, strungar la S.U.T.A. Feteşti caută de mai multă vreme Tagamet, un medicament necesare pentru vindecarea unei afecţiuni a mamei sale ● Adriana Cazacu de la Circumscripţia financiară a sectorului 2 l-a amendat cu 300 lei pe un fost proprietar de autoturism pentru că nu şi-a achitat taxa de impozit. Dar omul respectiv a vîndut autoturismul cu 3 ani în urmă şi a prezentat actele de rigoare. După cum se vede, una e amenda, altul e adevărul. ● Grupul de şantiere Cerna—Motru—Tismana a introdus o conductă cu apă potabilă în comuna Peştişani, judeţul Gorj. De doi ani de zile ţăranii n-au văzut nici un strop de apă la robinet, deşi în urma lucrărilor efectuate de trust, majoritatea fîntînilor din sat au secat, sau continuă să sece. Ştiţi de ce nu au ţăranii apă ? Pentru că Grupul de şantiere a uitat să construiască şi lacul de acumulare a apei. ● În mai multe magazine din Capitală, o circulară inteligentă a stabilit că pantalonii de catifea nu se vînd decît cu încă o pereche de pantaloni de acum 10 ani. Isteaţă măsură, pentru că acum nici pantalonii de catifea nu se mai vînd. Ce greu e să gîndeşti comercial ! ● Un calendar de perete editat de Editura politică pentru anul calendaristic de care tocmai scăpăm, glăsuieşte : „Rîmele se găsesc în aproape toate solurile din regiunile tropicale şi temperate, lipsind din zonele nordice, unde frigul şi îngheţul solului le împiedică dezvoltarea". Textul se numeşte Utilitatea rîmelor iar redactorul calendarului Constanţa Dico. ● În Maramureş, la Băiuţ şi Baia Mare s-au dat în folosinţă două noi cantine pentru mineri. ● Doi bucureşteni aflaţi la vîrsta senectuţii, Teodor Pană şi soţia, din str. Teodosie Rudeanu nr. 51 A, sector I, în loc să-şi vadă de liniştea bătrîneţii se ţin de capul vecinilor şi le caută nod în papură. Parcă e mai odihnitor să-ţi vezi de necazuri decît să-ţi pierzi vremea pe la uşi. ● I.C.S. Motru s-a gîndit că le face concetăţenilor o mare bucurie dacă suprasalimentează chioşcurile şi cofetăriile cu înghetată Polar. Şi le-a făcut-o. ● Întreprinderea comercială de stat pentru alimentaţie publică din Cluj-Napoca a elaborat · reţete alimentare în compoziţia cărora vor predomina legumele, pastele făinoase, orezul, produsele lactate, ouăle, peştele, carnea de iepure, şi a hotărît că fiecare mare restaurant va avea zilnic în producţie reţete culinare dietetice şi meniuri de cruţare. ● La magazinul alimentar din Complexul Cringaşi borcanele de 1 kilogram sînt vîndute cu preţul de doi lei. Cînd le restituiţi goale: un borcan nu mai valorează decît un leu ● La chioşcurile de vînzare a îngheţatei a apărut o prăjitură nouă care se cheamă Laura. După gust ar trebui să se numească Jenl. ● Deasupra unei scări a autobuzului de pe linia 133 cu nr. 35 B 1182 scrie : „Opinia unei scări de autobuz : Sînt de-a dreptul revoltată / Pe băieţi ca şi pe fete / Fiindcă sînt repartizată / Celor ce nu iau bilete". Cu asta nu se ajunge departe. Eventual pînă la Premiul Nobel al I.T.B. ● Circulă mereu prin redacţie : „Mă caut pe mine însumi şi dau mereu peste altul". ● Reţeaua telefonică a municipiului Cluj-Napoca se va extinde cu 3 000 de posturi telefonice. ● S-a deschis sezonul de vînătoare la iepuri. Cei fricoşi vor cădea primii. De data aceasta iepurii „civili" îi compătimesc pe fraţii lor liberi. ● Maistrul şi oţelarul specialist Nicolae Avramescu de la Combinatul Siderurgic Hunedoara, a spus, „Vom produce oţelul de care ţara are nevoie". ● În satul Mitoc, judeţul Botoşani ar fi nevoie de o brutărie.

● În organizarea înmormîntării inginer Laurenţiu Geambaşu, Întreprinderea de echipamente electrice şi de automatizări Automatica din Capitală a găzduit ediţia 1984 a Festivalului de poezie „Daniel Turcea". Au participat cu versuri peste 100 de poeţi tineri din 40 de judeţe ale ţării, a cîntat Mihai Constantinescu, şi Dan Claudiu Vornicelu, au expus pictorii Crăciun Simion, Cristian Paraschiv, Gruia Floruţ, Micodim Vlad şi Mihai Sărbulescu. Frumos lucru, o întreprindere care produce roboţi patronează de mai mulţi ani un festival de poezie !

CORNEL NISTORESCU ■

FAIR PLAY

Respectarea adversarului

Despre un frumos gest de respect al regulilor nescrise ne-a informat cititorul Ioan Diaconu din Tulcea, str. Metalurgiştilor 2.

„O echipă de fotbal, Răsăritul Sulina, sosind la Tulcea a fost pusă în imposibilitatea de a ajunge la Cataloi, un sat care aparţine comunei Frecăţei din judeţul Tulcea. Mai erau doar două ore pînă la începerea meciului din campionatul judeţean şi totul părea pierdut. O victorie sau o înfrîngere a celor din Sulina nu mai conta decît pentru stabilirea clasamentului final. Totuşi, aceşti inimoşi băieţi nu vroiau să renunţe la plăcerea de a juca. După ce parcurseseră 60 km nu mai puteau înainta în 12 ! Şi-au adus aminte că şi alte echipe nu au putut ajunge la ei, la Sulina, din diferite motive, în special meteorologice şi spectatorii au plecat dezamăgiţi acasă. Cum vor pleca spectatorii din Cataloi de la stadion ? Cum îi vor judeca ? Aceste întrebări i-au făcut pe sulineni să-şi pună bocancii pe spinare şi să plece desculţi (!) pe drumul desfundat pînă la locul disputei. Vă imaginaţi ce bucurie pe gazde dar mai ales pe cei care au evoluat pe teren «cu bătături în talpă» de atîta mers pe jos cum mărturisea însuşi antrenorul dr. Eugen Oliva. Sulinenii au învins în acel meci cu 6—1 dar spectatorii din Cataloi nu l-au aplaudat numai pentru victorie ci mai ales pentru gestul lor sportiv de a nu le răpi sărbătorea fotbalistică de duminică".

La Braşov, într-un meci de volei a echipei Tractorul din localitate, jucătorul Cosma îl anunţă pe arbitrul secund că a atins fileul deşi acesta nu văzuse infracţiunea. Gazdele pierd punctul, apoi setul şi ulterior meciul dar cîştigă stima tuturor : adversari, arbitri, spectatori. Într-un concurs de îndeminare şi trecere a obstacolelor cu bicicleta, iniţiat la Arad de Consiliul judeţean al organizaţiei pionierilor, elevul Cosmin Popovici l-a accidentat involuntar pe un partener de întrecere provocîndu-i o entorsă şi determinîndu-i astfel abandonul. După cum ne relatează Camelia Unterweger, elevă în clasa a V-a la şcoala generală Săvîrşin, toţi participanţii la concurs au fost impresionaţi de grija cu care Cosmin s-a ocupat apoi de cel accidentat. (Nu ca unii fotbalişti, adăugăm noi, care după ce provoacă accidentarea unui adversar dau din umeri nepăsători şi în duminicile următoare îşi continuă „demolările" în timp ce victimele îşi plîmbă bandajele gipsate prin tribune. Desigur a fi fair play nu presupune în nici un fel o scădere a combativităţii. Departe de a impune o slăbiciune sentimentală, fair play-ul cere din contră un supliment de forţă morală şi adesea fizică. Dar dacă sportul devine un refugiu al interesului personal fără a te mai interesa ce se întîmplă cu celălalt, aceasta este sinonim cu o trecere de la competiţia loială la violenţa oarbă.) După această „paranteză fotbalistică" să încheiem cu optimism : cele întîmplate la Sulina, Braşov şi Arad, ne arată că totuşi fair play-ul nu a alunecat definitiv pe panta care ar însemna sfîrşitul său.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

Cronica şoselei

Pînă la urmă au devenit mieluşei

La ora aceea tîrzie de seară geroasă, circulaţia se subţiase considerabil. Rar cîte un autobuz ori vreun autoturism întîrziat, mătura cu farurile asfaltul şoselei.

Şoferul Daciei 1310, roşii, se apropie de o maşină de aceeaşi marcă, care rulează în faţa sa. Curioasă e însă traiectoria urmată de maşina galben pai care circulă exact cum merge pe drum un om aflat în stare de ebrietate avansată. La mersul ei sinuos, care stîrneşte praful cărărilor, ba pe o parte, ba pe cealaltă a şoselei, se adaugă un fel de opinteli pe care le face maşina, cînd pilotul nu reuşeşte, probabil, să schimbe la timp maneta, în raport cu viteza autoturismului. Rarii pietoni se feresc în ultimă clipă să nu fie cosiţi de bolidul buclucaş. O bătrînică se opreşte, nevenindu-i să creadă că s-a ales doar cu paltonul şters de portierele Daciei. Norocul de pe maşină a rămas pe îmbrăcămintea femeii şi ea încearcă să-l cureţe la lumina puţină a lanternei unui tînăr care a asistat la scena respectivă. „Doamne, mulţi nebuni mai întîlneşti pe drumurile astea. Dacă nu mă feream, eram la spital ori... chiar mai rău", se lamentează bătrînica, examinîndu-şi cu o privire supărată pata de noroi pe care a început să o usuce vîntul îngheţat.

Pilotul Daciei roşii e vădit indignat de ceea ce vede în faţa sa. „Mă, Mircea, nu credeam că-mi va fi dat să asist la o asemenea scenă. Pînă acum, dacă oamenii nu se fereau, erau la pămînt cel puţin patru-cinci. Plus vreo trei biciclişti care au intrat în şanţ pentru a evita să fie doboriţi ca nişte popice. Ăsta ori e nebun, scăpat de la balamuc, ori e mort de beat. Normal nu e ! Un om în toată firea nu face aşa ceva. Trebuie însă oprit, pînă nu omoară pe cineva. Dar cum să-l depăşesc ? Risc să fiu lovit în orice moment".

„Dacă nu-l dublăm, e în stare să ne ţină zeci de kilometri în spatele lui. Încearcă, totuşi, cu maximă precauţie să-l depăşeşti". „Adică, cum să-l dublez, cînd nebunul e ba pe stînga, ba pe dreapta. ?" „Dacă-l observi cu atenţie, sînt momente cînd zăboveşte mai mult pe dreapta. Atunci să ţîşneşti tu, depăşindu-l". „Bine, o să încerc.".

Pilotul e întocmai ca un schior care îşi pregăteşte salutul de la trambulină. Concentrat la maximum, uşor încordat, aşteaptă momentul prielnic dublării. Şoferul din faţă intuieşte încercarea Daciei roşii. Cînd autoturismele ocupă o poziţie paralelă şi cel care rula în spate mai are doar doi metri pînă a se salva de pericol, Dacia galbenă virează brusc la stînga, ameninţător. Se observă figura pilotului agresor, o faţă lată cu nişte ochi tulburi rîneşte spre cel ce încearcă să-l depăşească. Dacia roşie bate în retragere şi se fereşte în ultima clipă de lovitura pe care încearcă să i-o administreze maşina galbenă ce ajunge pînă pe acostamentul din stînga şoselei. „Dacă nu mă repliam, nebunul mă lovea în plin". După mersul maşinii agresoare, se vedea că adeptul lui Bachus trece în faza de declin, cînd forţa începe să scadă şi apar primele semne de oboseală, iar pleoapele grele ca plumbul se lasă peste ochi ca o cortină la sfîrşit de spectacol. Sesizînd că Dacia galbenă a micşorat vizibil buclele slalomului, pilotul din spate reuşeşte, după un demaraj puternic, să depăşească. Rulează apoi încă vreo 400—500 de metri în linie dreaptă, apoi aşază maşina de-a curmezişul şoselei. Pilotul şi însoţitorul lui părăsesc în grabă maşina. „Cu atîta alcool în cap, ăsta-i în stare să între chiar intenţionat în noi". Cei doi se îndepărtează în fugă de locul posibilului impact. „Galbenul" frînează, totuşi, puternic la mică distanţă de Dacia care blochează şoseaua. Coboară de la postul de pilotaj şoferul. „Cine ţi-a pus volanul în mînă, mă deşteptule ? Ar trebui să dai şcolii de şoferi banii înapoi, iar cel ce te-a examinat să-şi ceară demisia". „Eu nu mă supăr că mă insultaţi. Doresc, însă, în primul rînd, să vă spun „bună seara". V-um blocat intenţionat. Observ că sînteţi bine dispus, se mai întîmplă, oricine mai are o aniversare, participă la cîte o petrecere, îi naşte nevasta, serbează un succes în muncă, dar cîte nu se întîmplă în viaţă ! Important e să nu amesteci volanul... cu sprîtul. Nu vă supăraţi, dar eu mă oţer să vă duc acasă, indiferent la ce distanţă locuiţi". Beţivul, conform schemei clasice de mers în asemenea situaţii, face ameninţători doi paşi înainte spre interlocutor, clătinîndu-se, apoi, parcă renunţînd, bate în retragere. Aruncă o privire plină de răutate spre pilotul Daciei roşii, se clatină din nou, însoţitorul, ceva mai puţin beat decît pilotul, îi sprijină şi beţivul are parcă un moment de luciditate. „Cu ce drept îmi dai tu mie sfaturi şi insinuezi că-s beat, mă pirlitule ? Poate nu ştii că am 500 000 km la volan şi sînt maistru la uzina de cazane ? Auzi, el mă invită să cobor de la volan şi să mă duc acasă. Un asemenea afront n-am primit în viaţa mea. Ei las' că-ţi plătesc eu pentru asemenea insultă". Bea-beat, dar namila are peste doi metri înălţime şi însoţitorul lui e aproape la fel de bine clădit. Beţia, într-o anumită fază, dă puteri nebănuite. În cîteva secunde, pilotul şi pasagerul Daciei roşii fac cunoştinţă cu pămîntul. Agresorii îi lovesc cu pumnii şi picioarele, îi ridică de jos şi lovesc în ei ca în nişte saci.

La locul incidentului soseşte între timp o maşină încărcată cu muncitorii de la sonde care, la sfîrşit de săptămînă, se îndreaptă spre casă. Realizează imediat despre ce-i vorba şi intră în acţiune. 20 de muncitori, între 25 şi 30 de ani, cu staturi de atleţi, reprezintă o forţă, nu glumă. În scurt timp agresorii sînt legaţi cu funii şi făcuţi inofensivi. „Noi, cei de la schele, nu putem suferi beţivanii ca pietoni, darmite la volan". „Barbule, eu i-am şi recunoscut, el, Gogea Mitu, e responsabilul de cabană la „Cascadă", iar dumnealui e şeful cantinei forestiere de la „Plaiul foii". Starea lor normală e... de beţie, aşa că nu mă mir !" Probabil că o duc prea bine.

Peste cîteva minute, echipajul miliţiei, alarmat de cetăţeni, soseşte la locul faptei. Mulţumeşte celor doi oameni de bine şi sondorilor pentru isprava lor. Cu „brăţările" strălucitoare pe mîini, cei doi vlăjgani s-au transformat în nişte veritabili mieluşei. Intră fără a fi invitaţi în maşina alb-albastră.

VICTOR BEDA ■

Ştiinţa de a fi sănătos (3)

ADRIAN PĂUNESCU : **Dialogul nostru a stîrnit — după cum ştiţi şi dumneavoastră, şi după cum bănuiam împreună — multă rumoare. Mulţi sînt interesaţi de ceea ce am scris noi, unii ne contestă, alţii ne injură de-a dreptul.**

VALERIU POPA : Mă aşteptam la asemenea reacţie. Aşa cum am arătat în decursul dialogului şi încă în primul interviu — „Problema bioenergiei" — din revista „Flacăra" (noiembrie 1979), majoritatea celor care gîndesc mîine şi vorbesc azi, fără a-şi pregăti un număr de indivizi să-i înţeleagă, să-i accepte, să-i urmeze au avut de suferit. Or, şi eu, care abordam o idee — bioenergia — cu cel puţin 50 de ani înainte de-a fi înţeleasă şi acceptată, eram conştient că voi trece printr-o serie întreagă de reacţii, cum se întîmplă de obicei cu ideile noi. De aceea, am căutat ca, împreună cu diferiţi semeni suferinzi, să aplic ceea ce ştiam şi simţeam, din acumulări cantitative şi calitative, citite şi experimentate, pe propria-mi persoană, pentru prevenirea sau redresarea unor dezechilibre în corpul uman. Prin dialogul purtat nu vrem să schimbăm mentalităţi, ci vrem să arătăm posibilitatea prin care să prevenim şi să remediem unele dezechilibre apărute în domeniul sănătăţii pe linie bioenergetică.

— Eu cred că schimbarea mentalităţilor n-ar fi un lucru rău. Din contră, dacă am putea contribui la crearea unei priviri mai înţelepte asupra vieţii, semenii noştri n-ar avea nimic împotrivă să participe direct la această nouă mentalitate, să cotizeze realmente pentru această ştiinţă de-a fi sănătos. Am primit zeci de scrisori în care oamenii abia aşteaptă să-i înveţe din nou cineva programul unei diete raţionale şi eficiente. Aşa încît, deşi reacţiile negative sînt fireşti şi erau de aşteptat, mult mai multe au fost reacţiile pozitive.

Nici nu cred, dacă-mi permiteţi, Valeriu Popa, că gîndirea dumneavoastră de astăzi pentru mîine este nouă. Ea asimilează vechi experienţe ale umanităţii şi formulează într-o coerenţă originală diverse moduri de-a privi viaţa omului, nutriţia. N-aş uita să spun celor ce ne citesc că nu Valeriu Popa a vorbit prima oară despre rolul respiraţiei, despre importanţa stării de linişte, despre nenorocirea stress-ului, despre grozava acţiune a aciditătii. De la vechii chinezi şi indieni şi pînă la cele mai noi cărţi de nutriţie din lume s-a constatat o tendinţă spre natural. Chiar în mişcarea hippy — dincolo de accentele ei excentrice — se putea găsi totemul dorinţa unei generaţii hiperindustrializate şi hiperchimizate de a regăsi natura. Şi, totuşi, există ceva care vă detaşează de predecesori. Nici despre bioenergie nu sînteţi dumneavoastră primul care vorbeşte. Şi totuşi, ceva este unic : îmbinarea dintre calităţile native şi educate de-a sesiza, deocamdată ca nimeni altul — aici depun mărturie pe deasupra tuturor secundelor, ca nimeni altul ! — starea organismului şi principalele, dar şi secundarele dezechilibre ale lui, bolile organismului, şi o erudiţie minimală, o capacitate de-a învăţa mereu ce e bine de făcut în situaţiile date. Oameni care să propovăduiască viaţa vegetariană am mai văzut. Despre unii care pot sesiza bolile organismului prin semnale bioenergetice, de asemenea am mai auzit. Dar un om care să aibă şi vocaţie bioenergetică marcată, şi ştiinţa de-a propune remediul, şi omenia de-a face toate acestea fără a pretinde nici cea mai mică recompensă materială...

— Decît aceea a mulţumirii. Fraza pe care-o utilizez : sînt mulţumit şi îmi curg lacrimile atunci cînd primesc scrisori din care rezultă că aţi reuşit să vă desprindeţi şi să vă echilibraţi sau să vă autovindecaţi.

— ...eu n-am întîlnit. Şi greu cred că se poate întîlni. Deci, degeaba se revoltă nişte conservatori sau nişte răuvoitori, noi nu facem nici un fel de inovaţie, ci redescoperim şi structurăm, încercăm să structurăm o carte de învăţătură, în viziunea noastră, asupra sănătăţii omului.

— Aceî ce nu sînt încă de acord cu cele afirmate de noi în dialogul purtat şi în cartea la care lucrăm, să reflecteze cîtva timp şi îi rugăm sincer să se documenteze în domeniul nutriţiei naturale şi atunci poate nu vor mai spune că nu sîntem realişti în posibilităţile aplicării alimentaţiei pe cale naturală, întrucît ei se gîndesc la situaţia în care se află şi nu fac aproape nimic, poate fiind şi în funcţii de răspundere în domenii de care depinde nutriţia naturală şi mai cu seamă încercînd şi cunoaşterea diferenţei dintre o cale şi alta atunci cînd se pretind încă sănătoşi. Iar pentru cei deja bolnavi recomand să înlăture mai întîi frica, întrucît trebuie să înţeleagă că o nutriţie naturală nu le poate înrăutăţi situaţia, în care se află, cu nimic. Din contra, îi va ajuta. Îi rog să încerce.

— Poate că nu era de aşteptat o reacţie pozitivă din partea unor vechi denigratori ai mei, spre exemplu cei toleraţi cu o inadmisibilă lipsă de responsabilitate faţă de condiţia umană, de către patronii lor, la „Europa liberă", dar puţină prudenţă puteau să mimeze. Nu există ecou al unui om cinstit care să nu sublinieze măcar interesul abstract, dacă nu chiar dorinţa concretă de-a încerca şi acest mod de nutriţie, de-a dori să înveţe ceva din ştiinţa de-a trăi sănătos.

— Şi sîntem siguri că, acei ce ne-au denigrat, oricît se consideră ei de zmei, vor căuta cu ardoare soluţiile propuse de noi în privinţa nutriţiei naturale, în lucrările care le stau la dispoziţie uneori mult mai mult decît nouă. Am dori să fie sinceri şi să comunice adevărul — aşa cum s-au grăbit să comenteze negativ fără să cunoască şi consecinţele —, s-o facă tot pentru binele sănătăţii şi al oamenilor şi cînd vor afla rezultatele pozitive. Iar cînd vor constata rezultatele pozitive experimentate de ei sau cunoscuţii lor, să le comunice sincer.

— Credeţi în sinceritatea rechinilor ?

— Atunci cînd e vorba de condiţia umană şi de sănătate, rechinismul nu există şi nu trebuie să existe. Aş da un exemplu aici. Aş întreba : se ştie cînd iepurele fuge printre picioarele lupului ?

— Eu nu ştiu, oricum.

— În situaţii dramatice, cînd pădurea la foc, animalele nu mai sînt pe poziţiile pe care erau şi ele devin prietene în faţa dezastrului. De ce s-o facem atunci? Nu este mai bine s-o facem mai devreme, pentru sănătatea omului ?

— Îmi pare rău, prietene, de la care îmi face plăcere să declar că am învăţat atîtea, să vă spun că nu cred că rechinii vor fi vreodată sinceri.

— Poporul nostru are o vorbă : este mai uşor să vezi paiul din ochiul altora decît bîrna din ochiul tău. Această zicală are o aplicare şi în acest domeniu. Eu sînt obligat de multe ori, observînd anumite greşeli la prieteni, apropiaţi să le relatez adevărul despre ei. Sau unii spun : nu vreau să ştiu adevărul despre mine, că mi-e frică. De cine îi este frică ? De nimeni altul decît de el. Acestora le recomand să studieze mult mediul înconjurător, natura şi să observe, aşa cum arătam altă dată, că nimic nu vine din afară atunci cînd eşti pregătit, ci tot răul care dezechilibrează porneşte din interiorul nostru şi în special de la necunoaştere.

— Deşi nu pot fi de acord cu dumneavoastră, în privinţa surselor răului (lucru asupra căruia voi reveni altă dată), am să vă spun o poveste. M-am întîlnit cu mulţi oameni. Unul dintre el, un om de o reală răspundere, mi-a zis : „Tovarăşe Păunescu, sînt revoltat de ce aţi scris." De ce ? „Pentru că este o siluetă. Nu sînteţi realişti." Adică, de ce nu sîntem realişti ? „Păi, zice, cum credeţi dumneavoastră că putem noi mînca toţi vegetale ?" Dar de ce să nu putem mînca ? zic eu. „Păi, zice el, de ce nu luaţi măsuri la cantine, fiindcă omul n-are timp să-şi procure aceste vegetale. Dumneavoastră să luaţi măsuri la cantine, să se dea lucruri din alea, sau la restaurante." Bine, zic eu, dar ce legătură am eu cu cantinele ? Sesizînd o problemă, nu se cheamă că trebuie s-o rezolve cei ce o sesizează. „Auzi, domnule, zice el, eu am încercat 4—5 zile şi într-o zi am fost invitat undeva şi n-am putut să mă abţin. Nu sînteţi realişti." De ce nu sîntem realişti ? zic eu. „Pentru că n-o să găsim atîtea cereale, atîtea vegetale, atîtea rădăcinoase cîte vreţi dumneavoastră. Şi n-avem timp." Dar să muriţi aveţi timp ? zic eu. Dar să murim prematur avem timp? Dar cînd sîntem bolnavi şi nu mai putem nici mînca la locurile unde ne este menirea, pierderea acelea de timp cine o plăteşte ? „Ce, lăsaţi, zice el, e imposibil. Dumneavoastră nu vă daţi seama că este imposibil ? Cum o să mîncăm toţi vegetale, cînd oriunde te duci, omul — ca să-ţi facă plăcere şi să te primească bine — îţi oferă (chiar cu mici sacrificii) carne şi mîncăruri gătite." Dar, întreb eu, dar dumneavoastră aţi avea ceva împotrivă în principiu ? „Nu, zice el, dar nu se poate." Bine, zic eu, dar dacă vrei să fii recordman mondial la săritura în înălţime sau, în cazul nostru, recordman la detenta sănătăţii, nu este normal să aspiri şi să încerci ? „Domnule, aveţi dreptate, zice el, în fond, dar este greu. Trebuie să se facă mîncarea la cantine, la restaurante, aşa. În fine, eu aş cam fi de acord cu dumneavoastră, dar cred că nu sînteţi realişti." M-am despărţit de omul respectiv bucuros că-mi spusese pe faţă ceea ce gîndea.

Mulţi cititori m-au întrebat cum am făcut şi în ce constă meniul meu, mai ales că unii m-au văzut şi mi-au spus : „Domnule, ai slăbit 20 de kilograme." 20 nu, dar 17—18 kilograme, da. Rog pe Valeriu Popa, care m-a ajutat în clarificarea acestui meniu, să spună meniul unui om pentru o săptămînă, şi, dacă vreunul dintre cititori doreşte să-l respecte, poate s-o facă. Nu este obligatoriu pentru nimeni nici acest meniu. Eu fac mereu precizarea, pentru că este posibil ca unii oameni să fie foarte bolnavi, să se fi îmbolnăvit în 20 de ani şi să încerce soluţia în ultima săptămînă, cînd se apucă de acest meniu, pe sfîrşite cu toate energiile vitale, şi să zică, unii dintre cei ce rămîn din familie sau dintre prieteni : „Păi, d-aia a murit, că a respectat ce au scris ăştia". Nu se poate să refaci în 7 zile ce ai stricat în 20 de ani.

— Sau o viaţă.

— Aceasta este o logică elementară. Deci, lucrurile pe care le discutăm, repet, nu-s obligatorii pentru nimeni. Nu se poate ocupa de ele decît cine crede în ele. Eu n-am personal nici un interes să cresască în România consumul de morcovi, de mere, de ţelină sau de sfeclă (nici măcar furajeră, cum am auzit că m-au băjocorit nişte amărîte de rozătoare din podeaua Europei). Eu am considerat că a sprijini noul în medicina românească, în lupta pentru salvgardarea sănătăţii este nu numai o datorie a mea, ca gazetar şi ca redactor-şef al revistei „Flacăra", dar şi — cum să spun eu — o depoziţie a mea în procesul împotriva cauzelor care îmbătrînesc prea repede omul şi-l omoară înainte de a-şi termina rezervele condiţiei umane.

— Pentru a nu spune o părere de inginer, ci din acumulările de pînă acum, prin citirea unor lucrări de anvergură, meniul va putea fi găsit în paginile pe care le citîm din cartea lui Ernst Günter, „Să trăieşti fără să fii bolnav", apărută nu chiar de mult în Elveţia. Nu ne vom mărgini doar la un meniu sau la două, ci vom cita deocamdată chiar părţile introductive, ceea ce vine din partea unui medic, care şi-a dat seama din experienţă că toate bolile îşi pot găsi remediul în nutriţia naturală atunci cînd situaţia nu este complet deteriorată. Minuni nu se pot face.

— Adică nu putem merge la un morminţ şi să-i dăm celui dinăuntru morcovi în speranţa că va învia. Totuşi, v-aş ruga să citaţi o săptămînă din nutriţia aceasta a noastră.

— În primul rînd, la trezire v-am recomandat să faceţi curăţirea cavităţii bucale cu măiaţ şi sare. O linguriţă de măiaţ, o linguriţă de sare, puţină apă; se plimbă în cavitatea bucală. Este cam dizgraţios la început. După 5 minute se clăteşte bine gura. **Prima masă :** o salată formată din 60 la sută morcovi raşi, ţelină, sfeclă roşie crudă comestibilă, ridichi, nuci, mere rase. **Masa de prînz :** aceeaşi formă de nutriţie. **Masa de seară:** grîu încolţit, miere, seminţe neprăjite. A doua zi : repetarea regimului. Unii mă întreabă : se poate trăi cu aşa ceva ? Şi eu vă răspund : imaginaţi-vă că aţi fi undeva într-o situaţie forţată, pe o barcă în care aţi rămas numai cu un sac de orez şi aţi naufragiat. Care ar fi salvarea ?

— Protestînd că nu există carne pe ocean sau apelînd la sacul de orez ?

— Şi aşa să faceţi, cum au făcut de multe ori alţii, practic, din întîmplare, şi au supravieţuit.

— Şi nu numai că au supravieţuit.

— Cu ocazia aceasta, mulţi dintre ei şi-au remediat o serie întreagă de afecţiuni, care erau destul de înaintate. Bine-bine, or să spună unii, dar asta de ce s-o facem cînd nu sîntem forţaţi ? Însă ca să nu ajungi în situaţia grea este bine ca fiecare să înţelegem şi să acţionăm atunci cînd trebuie nutriţia aceasta curată.

— De ce este bună nutriţia aceasta curată, încă o dată, vă întreb ca prostu'?

— Pentru că ea păstrează elementul de bază nemodificat al vieţii — enzimele care, prin pregătirile acestea sofisticate pe care le facem noi — fierbere, coacere, prăjire — sînt distruse.

— Haideţi să citîm din Günter.

— Şi veţi vedea în Günter cum explică pe larg această teorie.

— Dar unele lucruri pe care le spune Günter, dumneavoastră le-aţi spus şi fără a cunoaşte lucrările lui.

— Da, pentru că eu le-am acumulat din diferite lucrări. Însă acest cercetător a reuşit să le sintetizeze foarte bine. Citindu-l, mi-a plăcut şi de aceea îl recomand cu toată încrederea.

— Curioasă situaţie aceea în care un inginer recomandă ca un medic să fie urmat de pacienţi pentru cauza sănătăţii. Dar ca să poată fi citită, cartea ar trebui să fie tipărită.

— Din nou fac apel să fie citită de către organele în drept, analizată, eventual confirmată şi împreună cu altele care se găsesc eficiente, să fie de urgenţă tipărite.

— Să încercăm noi, în revista „Flacăra", să facem loc acestei importante cărţi a doctorului Günter, în foileton. Am ruga pe posesorii originalului să ni-l împrumute pentru un timp.

— Traducerea nu este poate chiar în cea mai perfectă formă literară. De aceea, rugăm pe cititori să nu urmărească forma, ci fondul problemei.

Mai intîi, o prefaţă

Lucrarea de faţă este rezultatul unui studiu şi al unei cercetări în domeniul ştiinţei vindecării. Cum se explică faptul că atîţia oameni sînt bolnavi şi suferinzi, în timp ce animalele în libertate sau cele din grădina zoologică, şi care nu sînt hrănite cu hrana fiartă, denaturată, sînt ocolite de boli ?

Autorul a trăit mai mult de un deceniu în America şi a folosit în mod deosebit rezultatele cercetărilor pionierilor de acolo privind alimentaţia sănătoasă şi, în plus, a acumulat multă experienţă practică uneori chiar pe propria piele. Rezultatul a fost atît de ulimitor încît nu este permis să-l păstreze numai pentru el.

Nu lipsesc bineînţeles cărţi despre hrănirea sănătoasă. Cartea de faţă ocupă un loc special prin faptul că în punctele principale este vorba de ceva nou, de bază, deschizător de drum, de cunoştinţe care multă vreme au fost tăinuite populaţiei.

Pentru mine este un lucru foarte important ca cititorului să i se deschidă ochii asupra cauzelor adevărate ale bolilor pentru ca acest lucru să le fie multora de ajutor. În plus să ne punem în situaţia unui grav bolnav. Ce n-ar da el în starea în care se află pentru a se elibera de suferinţă ? Abia acum ştie cît de inteligent ar fi fost ca în zilele lui bune să fi acordat mai mult interes acestui bun nepreţuit.

Pentru că prezentările sînt scurte, la o singură citire nu se poate cuprinde totul. De aceea şi cel sănătos trebuie să se apere de suferinţele de mai tîrziu prin studierea acestei cărţi şi a sfaturilor ei. Unele fapte importante sînt scoase în evidenţă prin repetări.

3 367 Thöringen, Elveţia, 1971.

Ernst Günter

Capitolul 1.

A fi bolnav costă mai mult

Depoziţii

Mai întîi, despre unele depoziţii ale unor foşti bolnavi care, în procesul de vindecare, au urmat indicaţiile acestei cărţi. Autorul nu i-a cunoscut înainte şi nu i-a văzut niciodată. Originalele le poate consulta oricine doreşte, adresele pot fi date.

Doamna A. O. din K : „Sufeream de grave boli de nervi, inimă şi stomac ; doctorii nu-mi mai puteau ajuta. Cînd am citit cartea dv. am început să practic cele citite, deşi aveam foarte puţine speranţe. După exact o săptămînă am început să dorm mai bine, iar azi îmi merge bine. Sînt mamă a 4 copii pe care îi pot îngriji din nou".

Domnul J. M. din G. : „Sufeream de o gravă artroză (anchiloză a articulaţiilor). Eram în pragul unei operaţii la şold. Încurajat de mărturiile unui bolnav, m-am hotărît să încerc o vindecare prin regim alimentar. Din lună în lună îmi mergea mai bine, iar azi sînt sănătos. Pot din nou să escaladez munţii".

Domnul H. S. din B. : „Mă aflam pe patul de moarte al clinicii universităţii. Singele îmi curgea pe gură, pe ochi, pe nas, prin urechi, ameninţat de sufocare atît de gros era grupul limfatic, 500 000 leucocite. Am părăsit spitalul şi prin regimul alimentar de cruditâţi m-am vindecat în şase luni de o gravă leucemie".

Domnul C. N. din R. : „O sciatică mi-a produs 20 de ani de dureri, azi nu mai simt nimic".

Domnul G. din D. : „...Aveam mereu reumatisme, acum însă parcă au fost luate de vînt".

Doamna H. K. din A. : „Am făcut experienţe bune cu acest mod de alimentare în cazul hemoragiilor uterului meu şi al cancerului de piele. Azi sînt sănătoasă".

Doamna E. F. din B. : „Suferinţa mea s-a ameliorat vizibil (artrită)".

Domnul W. E. din Z. : „La 50 de ani m-am îmbolnăvit de cancer intestinal. Diagnosticul : ulceraţie intestinală progresivă, operaţie imediată, altfel prea tîrziu. În impas în care mă aflam am început să studiez cărţi legate de problema vindecării naturale şi astfel m-am hotărît ca, în loc de operaţie, să trec la alt mod de alimentare. Pierderile de sînge s-au redus tot mai mult şi după trei luni au încetat. Modul de hrănire mă ajută extraordinar aşa că nu am mai renunţat. De atunci au trecut 40 de ani fără boală. Azi am 91 de ani şi încă nu au apărut urme ale bolilor de bătrîneţe, slăbirea vederii sau altele asemănătoare".

Domnul O.D. din Z. : „Diagnostic : cancer de prostată. După trei luni de hrană crudă merge mult mai bine. Am luat în puteri, nu mai am dureri şi mă simt bine".

Doamna O. G. din F. : „Mă simt mult mai în putere decît înainte, ziua nu mai sînt obosită şi nu vreau să mă mai întorc la vechiul mod de alimentaţie".

Doamna H. M. din A. : „În ce priveşte intestinul, el este vindecat, cel puţin nu mai simt nimic. Era o tumoră de duoden".

Domnul M.Z. din G. : „Articulaţia genunchiului scrîşnea, deci îmi erau interzise genoflexiunile. Azi fac 7 genoflexiuni fără să mai aud scrîşneli. Ar fi interesant să fac din nou o radiografie la genunchi şi să o compar cu cea veche".

Doamna H. R. din Z. : „Somnul meu s-a îmbunătăţit vizibil"

Alte mărturii la sfîrşitul cărţii. »

Vrem să oferim chiar la începutul acestei cărţi cititorului posibilitatea de a aplica cura noastră de vindecare şi prevenire. Motivarea ei precum şi tot felul de sfaturi şi peste 100 de reţete le veţi găsi mai încolo. Reţetele următoare sînt constituite după metoda de vindecare a medicului antic grec Hippocrat, care continuă să fie socotit drept unul din cei mai renumiţi medici ai tuturor timpurilor. El spunea :

„Alimentele voastre să fie leacuri,
iar leacurile voastre alimente".

Conform acestei judecăţi, medicul recomanda atît celui sănătos cît şi celui bolnav, fie pentru prevenire, fie pentru vindecare, hrănirea cu cruditâţi care să dezintoxice corpul, să-i elibereze de acizi şi să-i dea forţe vii. Secretul acestei metode consta în aceea că trebuie efectuată mai mult timp o cură de vindecare, după experienţele noastre de circa 6—8 săptămîni, în cazul cancerului şi diabetului de 6—12 luni. Medicii de azi vor succese de vindecare mai rapide, totuşi metoda lui Hippocrat are avantajul că are un efect sigur şi că boala, imediat după începerea curei, nu se mai înrăutăţeşte. Încercarea moarte n-are. Nu costă nimic, căci de brînzit oricum trebuie să te hrăneşti.

Pentru că fiecare medic acceptă metoda lui Hippocrat, aplicarea metodei, preconizată de noi nu prezintă nici un pericol şi poate fi efectuată fără nici o reţinere, fără ca cineva să ajungă în conflict cu indicaţiile medicului. Hrana crudă alimentează şi vindecă în acelaşi timp.

Dat fiind că aceste mîncăruri cu puteri tămăduitoare au şi un gust excepţional, ele satisfac şi gustul celor sănătoşi. Cu asta se omoară două muşte dintr-o lovitură ; pe de-o parte, se savurează mese gustoase şi aromate (o scurtă perioadă de acomodare este de la sine înţeles), pe de altă parte se apără de gripă şi chiar de boli mai grele. Omul inteligent este prevăzător. Deja după 2—3 săptămîni de la începutul acestei încercări sîntem eliberaţi de oboseală şi, spre surprinderea noastră, dispare cu timpul grăsimea. Rezistenţa creşte, chiar şi în cazul efectuării unei munci mai grele şi se elimină, ca dovadă, senzaţia de sete. Secretul forţei de vindecare se află în viaţa pe care o administrăm prin hrana crudă.

Capitolul 2.

Problema cancerului

Bolile civilizației apar în principal pe calea alimentației și pot fi vindecate numai pe aceeași cale, printr-o alimentație corectă

Dr. H. P. Rusch

S-au obținut în ultimii ani mari succese în vindecarea prin alimentația cu crudități lipsită de otrăvuri : în cazul cancerului, al bolilor de inimă, al artritei, al pietrelor la fiere, al diabetului, al bolilor de stomac, intestin și piele, al tuberculozei, al prostatei, al sclerozei multiple și altor boli. În aceeași măsură, ea reprezintă un mijloc de prevenire pentru cei sănătoși și de speranță pentru cei bolnavi, unii dintre ei socotiți fără șanse. În continuare un caz de cancer aparent fără speranță din America, care m-a impresionat în mod deosebit.

Depoziții

Domnul R. J. Cheatham, circa 40 de ani, suferea de cancer de piele. Partea anterioară a trupului fusese operată de repetate ori, astfel încît cicatricea ajunsese să aibă o lungime de 50 de cm. Pentru că medicii renunțaseră să mai spere în cazul lui, iar el își aștepta moartea, a părăsit spitalul, unde avea ca vecini de suferință alți 15 pacienți, dintre care azi nici unul nu mai este în viață. A primit o carte despre cure și vindecare prin regim alimentar, care l-a dus pe drumul salvării. După cum scrie, a citit mai multe asemenea cărți. Prin cure temporare și un regim alimentar sever, format din crudități și sucuri din legume, s-a vindecat complet. Azi conduce un mare sanatoriu cu regim alimentar și cure din sudul Floridei. Certificatul lui în engleză poate fi obținut la R. J. Cheatham Changri-La, Health Resort, Bonito Springs 33923, Florida, S.U.A.

După citarea și altor asemenea cazuri autorul continuă :

Se mai pot enumera multe cazuri de vindecări extraordinare prin regimul alimentar cu crudități, astfel încît trebuie să ne punem serios întrebarea de ce această metodă de vindecare simplă și ieftină este tăinuită multimii și de ce sînt oamenii înșelați în această problemă. Cînd, cu vreo 50 de ani în urmă, s-a descoperit importanța vitaminelor în alimentația noastră, știința a făcut mare tam-tam din asta. Astfel, imediat s-a cunoscut ce daune apar prin lipsa de vitamine a hranei arte, rafinate (făină albă etc.). De ce astă propagandă ? Pentru că era posibil să se fabrice în serie aceste vitamine și să se facă o mare afacere. În anul 1940, cercetătorul american Edward Howell a făcut, în același domeniu, o descoperire și mai senzațională, și anume în cercetarea substanțelor vitale propriu-zise, enzimele. El a descoperit că enzimele sînt la fiecare ființă vie purtătorii vieții și cele care dau viață hranei noastre (în măsura în care nu sînt omorîte prin fierbere). (Journal of the American Association for Medical Phisical Research din 15.4.1940)

Cîudat, știința nu a onorat corespunzător această extraordinară descoperire și nu a făcut propaganda pentru enzime, așa cum a făcut-o cîndva pentru vitamine. Oare de ce ? Explicația este simplă : enzimele se găsesc ca purtători ai vieții numai în hrana crudă, vie, nefiartă. Ce sînt enzimele și în ce constă funcția lor ? Este vorba de fermenți speciali ; ele conțin scînteia vieții și condiționează viața vegetativă în toate celulele plantelor și animalelor. Există nenumărate feluri de enzime ; ele caracterizează nu numai fiecare specie de plante sau animale, dar dau fiecărei ființe felul propriu de a fi, individualitatea sa, construiesc organele acestuia și le mențin funcțiunea. Nu există vreo diviziune celulară, vreo creștere și reproducere fără enzime. Ele sînt în același timp administratorii și executorii existenți în fiecare ființă vie. Ele ghidează procesele chimice în fiecare organ al omului, animalului și plantei.

Pentru a înțelege mai bine prezentarea următoare a apariției cancerului este necesar pentru cititor să cunoască mai bine extraordinar de importanta și interesanta funcție a enzimelor. Ceea ce realizează ele în interiorul organismului nostru este cea mai mare minune.

Enzimele

În corpul uman există două feluri de enzime. În prima grupă intră așa-numitele endogame pe care le numim și fermenți. Ei sînt produși în glandele digestive și reglează digestia. Celelalte, enzimele propriu-zise, care prezintă interes pentru observațiile noastre, sînt exogame. Ele sînt acelea care reglează toate celelalte probleme numite mai sus și mai ales metabolismul în celule. De aici recunoaștem imensa importanță a enzimelor pentru sănătatea noastră. Sînt infinit mai importante decît vitaminele care exercită mai degrabă funcția de substanțe ajutătoare ale enzimelor ; spre deosebire de fermenții digestivi, aceste enzime nu pot fi create de corpul nostru. Așa cum spune silaba „ex", trebuie introduse din exterior, și anume prin alimente la fel ca și vitaminele. Toată forța și frumusețea pe care enzimele le-au desfășurat însinte, într-o plantă tinără, în zarzavaturi sau într-un fruct, sînt furnizate după ce am mîncat elementele componente ale regimului alimentar de crudități, corpului, spre dezvoltarea noastră sănătoasă. Această destinație înțeleaptă a enzimelor alimentare trece drept o lege a naturii.

Pătrunderea enzimelor în celulele noastre și legătura cu ele poate fi comparată cu o căsnicie (exogamie). Ele sînt după aceea inima din casă și au grijă de dezvoltarea și înmulțirea celulelor. Acești apărători vii, s-ar putea spune acești spiriduși înzestrați cu gîndire, controlează toate funcțiunile în corpul nostru. În glande, de exemplu, ghidează cu îndeminare producerea hormonilor, în ficat acționează ca niște chimiști inteligenți, în rinichi și glandele epidermale se îngrijesc ca sîngele să fie bine curățat. Așa s-ar putea continua șirul.

Cu cît hrana noastră conține mai multe enzime proaspete (hrană crudă), cu atît mai mult viața nouă curge în corpul nostru și cu atît mai mult se pot forma noi celule. Acest lucru înseamnă energie, funcționare corectă a glandelor și de aici și o bună reglare a greutății corpului, curățirea singelui și țesutului celular de toate „deșeurile", de aici vindecarea artritei (una din cele mai groaznice depuneri), a pietrelor la rinichi, aterosclerozei, bolilor de inimă, cancerului și a unui mare număr de alte rele. Ceea ce are capacitatea de a curăța și vindeca este cu atît mai mult în stare să prevină toate aceste boli și să ferească mai ales bătrînii împotriva bolilor de bătrînețe. Cu cît omul este mai tînăr, cu atît mai bogat este corpul lui în enzime. La bătrînețe, în schimb, scade numărul lor și din acest motiv și forța de viață. Acest lucru condiționează faptul că oamenii mai bătrîni necesită o hrană foarte bogată în enzime. În acest mod sînt scutiți de oboseală și boli de bătrînețe. Drept hrană bogată în enzime trec germenii de grîu, laptele crud, gălbenușul de ou, zarzavatul tînăr, colțul semințelor și mai ales sucurile de zarzavaturi. Laptele de mamă din primele zile conține de cinci ori mai multe enzime decît cel de mai tîrziu. Ce aranjament înțelept, căci noul-născut necesită un plus de forță. Hrana vie (crudițățile) este cel mai bun cosmetic. Înnoirea celulelor este accelerată astfel încît pielea rămîne elastică și împiedică formarea ridurilor. Ea vindecă glandele și deci corpolența cît și subgreutatea. Cele mai fine vene epidermale sînt bine curățate și bine irigate cu sînge. De aici aspectul proaspăt, tineresc. În același mod, hrana crudă reglează tensiunea arterială, anghina pectorală și împiedică infarctul. Cel ce se hrănește cu crudități trăiește o întinerire treptată, chiar și în privință sexuală. În observațiile noastre, am prezentat funcțiunea enzimelor ca pe o adevărată minune, ca pe un secret în fața căruia omul trebuie să-și recunoască neputința. Am constatat că alimentarea celulelor noastre cu enzime este o lege a naturii. Îl lăsăm pe cititor să aprecieze singur dacă distrugerea acestor enzime prin fierbere, pasteurizare sau alte procese, așa cum apar ele în industria alimentară, nu reprezintă un act de rebeliune împotriva naturii și a legilor ei.

Dauna principală datorată lipsei de enzime este devalorizarea sărurilor hrănitoare cum este calciul, fosforul, sulful, fierul și multe altele, prin intermediul cărora apar bolile. Chimiștii afirmă că prin fierbere nu se distrug săruri. Ei au dreptate, dar ceea ce lipsește după fierbere sînt enzimele, care sînt legate de săruri în mod organic. Fără enzimele corespunzătoare, sărurile nu pot fi transformate corect în interiorul celulelor, sînt în cea mai mare parte fără valoare, devenind balast pentru organism.

Paralel cu lipsa de săruri nutritive are loc intoxicarea singelui și a organelor, ceea ce condiționează o altă serie de boli. Hrana fiartă produce mai multe toxine și acizi care trec în sînge pentru ca apoi, în mod normal, să fie eliminate. Dar pentru că organele de eliminare nu fac față unei asemenea sarcini, multe se depun în corp și produc bolile. Unii acizi care se acumulează în mușchi și articulații se cristalizează și cauzează astfel reumatismul și artrita. Alte substanțe nefolositoare se depun în altă parte și formează calcifieri ale venelor, tensiune arterială, boli de inimă, pietre în rinichi, boli de piele și multe alte suferințe. Cauza propriu-zisă nu este aici curentul, nici föhnul care apasă și obosește, ci lipsa de enzime din cauza alimentării greșite»... Oprim aici citatul din Günther și-l vom relua în dialogurile viitoare.

— Am primit multe scrisori, după cum spuneam. Una dintre ele am și publicat-o, a doctoriței Indrei Stoica Teodora. Ea a impresionat atît de profund pe cititorii revistei „Flacăra" încît unul dintre ceaiurile la care se referea doctorița — tătăneasa — a dispărut în mod fulgerător de pe piață. Mulțumim cititorilor noștri pentru încrederea pe care o au în buna credință a revistei „Flacăra". În același timp resimțim greaua responsabilitate pe care o avem dacă atîția oameni iau ca atare fiecare cuvînt publicat de noi. Această responsabilitate în loc să ne reprime simțul nostru ni-l dezvoltă și discuția pe care am început-o mai de mult cu privire la războiul împotriva cancerului nu este decît la începutul ei. Sperăm ca anul 1985 să fie un an al unor mari clarificări în această bătălie în care sînt angajați atîția oameni remarcabili : Mihai Leontopol, Ionescu Dimbovița, Gheorghe Neagoe, Octavian Udriște, Mihai Dănilă, Iulică Voinea, Ion Mănzatu — ca să nu ne referim decît la nume pe care le-a susținut „Flacăra", fără a mai nominalizat marile eforturi pe care le fac cercetătorii oncologi recunoscuți. Dar să ni se permită să facem o profeție : o fierbinte linie de unire a tuturor acestor tratamente o va constitui, poate, cartea pe care o pregătesc despre Valeriu Popa, care susține că la baza tuturor bolilor cronice stă infecția sanguină...

— Și că numai o nutriție rațională, cu crudități, pe specificul bolii, va restabili echilibrul la acele persoane care încă nu sînt în faza în care s-a pierdut totul : și bioenergeticul, și fizicul.

— Va restabili sau poate restabili ?

— Va restabili.

— Mă bucur de optimismul dumneavoastră, mai ales că nu vă știu un consumator de cuvinte. Nutriția singură nu poate totuși rezolva boala.

— Da. Fără încrederea desăvîrșită a bolnavului și colaborarea strînsă a membrilor familiei și apropiaților ei, care de multe ori dezechilibrează pe cei ce încep tratamentul (bolnavii fiind foarte sugestibili) nu se poate face redresarea organismului, pentru că se cunoaște că la baza marilor redresări stă încrederea și la baza marilor realizări în materie de sănătate stă tot încrederea.

— Ceea ce este greu de învins, poate mai greu de învins decît o dietă severă, este starea de panică, starea de stress pe care ți-o dă faptul că te simți bolnav. Eu am trăit-o.

— Faptul și gîndul că te simți bolnav, avînd în vedere de multe ori că unele boli la ora actuală sînt incurabile încă atît pe cale medicală cît și pe cale de nutriție.

— Există asemenea boli ?

— Există.

— Din nefericire, mai există. Care sînt ele ?

— Schizofrenia (în care individul bolnav nu poate colabora), panencefalita la copii, unele forme de dezechilibre la ochi (întrucît, de asemenea, bolnavul nu poate colabora), cît și în domeniul auditiv, în anumite forme, din același motiv : lipsa elementului de sprijin.

— Am publicat, așadar, scrisoarea doctoriței Indrei Stoica Teodora. Din numeroasele scrisori pe care le-am mai primit, vom mai face loc și altora.

„În toamna anului 1970 — aveam 31 de ani atunci — m-am îmbolnăvit de leuconevraxită. Nu bănuiam cîtuși de puțin la timpul acela cît de aspru m-a cenzurat soarta. Știam că numai cancerul este, deocamdată, boală fără leac, așa încît m-am dus la spital convins fiind că, după ce voi face acolo un tratament — un tratament ca oricare altul, cu niște pastile și injecții — îmi voi recăpăta sănătatea și totul va reintra în normal. Dar, vai, mă înșelam, pentru că la numai șase luni de la debutul bolii, cu toate că medicii care m-au îngrijit au folosit toate medicamentele ce se recomandă în această boală, nu am mai putut merge decît numai cu bastonul și pe distanțe mici, o oboseală generală mă cuprindea din ce în ce mai mult și spectrul unei perspective sumbre se contura tot mai clar.

Cînd se părea că drumul mi s-a închis, am aflat de un tratament printr-o dietă de crudități — legume, fructe și lactate — pe care l-am aplicat imediat și, drept urmare, boala nu a mai progresat.

Mi-am procurat un automobil cu comenzi speciale, pe care l-am adaptat situației mele, grație cărula am rezolvat în mare măsură, problema deplasărilor.

Mă îngrozea gîndul pensionării, al ieșirii din circuitul normal al vieții la vîrsta medie a omului, așa încît am continuat să lucrez — un serviciu de birou — în aceeași întreprindere de care îmi legasem viața de la absolvirea facultății.

Mă împăcasem cu toate și chiar mă consideram un mare fericit, comparîndu-mă cu nenumărații nenorociți ai lumii.

În primăvara acestui an am avut șansa să-l întîlnesc pe inginerul Valeriu Popa. Acest om minunat mi-a redat speranța însănătoșirii, speranță care, mai repede decît mi-aș fi închipuit, a început să se confirme.

«Cei 14 ani de regim alimentar lacto-vegetarian, îmi spunea inginerul Valeriu Popa, ți-au fost de un imens ajutor, pentru că, trăind astfel, ai oprit boala. De aici încolo, dacă vei respecta prescripțiile mele, vei merge spre vindecare».

Care sînt aceste prescripții ? Mai întîi, tot o dietă de alimente vii, dar administrată mai nuanțat, adaptată situației mele, situație evidențiată cu rigoare de către examinarea cîmpului meu bioenergetic. Apoi, masajul punctelor reflexe, curățirea cavității bucale prin spălarea acesteia cu ulei de floarea soarelui, consumul de cealuri și de sucuri de legume și fructe, băi calde de plante pentru jumătatea inferioară a corpului. Nu mă voi referi la cantități, proporții și alte detalii care, dealtfel foarte importante, nu sînt aceleași pentru toți bolnavii de leuconevraxită, ci trebuie prescrise fiecărui bolnav în funcție de vechimea bolii și gravitatea ei.

Spuneam mai înainte că speranțele mele au început deja să se confirme. Ei bine, după 3 luni de la începerea noului tratament, picioarele mele nu mai sînt umflate, temperatura și culoarea lor au redevenit aproape normale, digestia și tranzitul intestinal sînt mai bune. Sînt semne îndubitabile care mă îndeamnă să continui lupta și îmi întăresc convingerea că autovindecarea de care vorbește inginerul Valeriu Popa este o realitate.

Dintr-un scepticism propriu oamenilor (pînă nu vezi, nu crezi), am vrut să cunosc personal oameni care, sub îndrumarea inginerului Valeriu Popa, s-au vindecat de leuconevraxită. Și i-am cunoscut personal. Ca să înțelegi exact ce înseamnă să te vindeci de leuconevraxită, trebuie să ai o asemenea boală cu cortegiul ei de suferințe fizice și psihice și să auzi șoptindu-se (în cel mai bun caz) în jurul tău : «săracul, e incurabil, păcat de el, că e așa de tînăr !»

Și meditînd asupra acestor lucruri, este firesc să ne punem întrebarea : de ce nu i se asigură inginerului Valeriu Popa un cadru organizat, legal, pentru a-și pune în valoare calitățile sale excepționale și cunoștințele sale, ca să fie de folos la cît mai mulți bolnavi.

Gîndul (rău — iertat să ne fie) te îndeamnă să zici că poate ar fi bine să facă o astfel de boală (sau alta, tot așa de gravă, dar tratabilă și vindecabilă de către Valeriu Popa) careva din factorii de decizie în această chestiune... și atunci am avea și noi, acolo sus, la forurile medicale, pe unul de-ai noștri.

O clinică, sau un sanatoriu, unde să se practice metode de tratament ce exclud medicamentele, apelîndu-se la mijloacele de vindecare pe care ni le pune la dispoziție, cu generozitate, natura, nu este un lucru nou în lume. Și ca să dau un exemplu, voi numi Clinica Dr. Evers din Langscheid — R.F.G., clinică cu vechime și tradiție, unde s-au obținut și se obțin rezultate notabile în tratarea bolilor datorate tulburărilor de metabolism.

Într-o asemenea clinică și-ar afla locul specialiști în nutriție, în preso- și acupunctură, în masaje speciale ș.a. Într-o asemenea clinică, inginerul Valeriu Popa ar putea înjgheba o grupă de bioenergeticieni pe care i-ar instrui, ar avea condiții de a imagina și construi — cu ajutorul unor electroniști cu pregătire corespunzătoare — aparate pentru obiectivizarea și interpretarea cîmpurilor bioenergetice, aparate cu ajutorul cărora bolile se vor diagnostica rapid și precis și care ar folosi la determinarea, pentru fiecare bolnav, a acelor alimente care să aibă o bioenergie consonantă cu cea necesară la un moment dat pentru bolnavii în cauză.

În clinica aceasta bolnavii ar veni pentru stabilirea diagnosticului prin metoda ce nu dă greș, a analizei cîmpului bioenergetic, pentru stabilirea tratamentului adecvat și începerea acestui tratament și, apoi, pentru control și îndrumare pe perioada în care pacienții își vor continua aplicarea prescripțiilor, fiecare la domiciliul său.

Inginerul Valeriu Popa insistă — și cîtă multă dreptate are — asupra ravagiilor provocate de stress, de stresa-ul în care intră și urmările datorate nereceptivității celor în drept la ideea clinicii la care m-am referit mai sus.

În general, cum să luptăm împotriva stress-ului, această prezență diabolică a veacului nostru, care ne otrăvește și ne macină viețile ? Stress-ul — noi îl producem, este o componentă nefastă a relațiilor pe care le stabilim noi, între noi. Ca să-l eliminăm, trebuie să ne reamintim că omul, pentru a se situa cu adevărat la nivelul condiției umane, trebuie să fie bun, blînd și să aibă bunul simț în inimă. Cred, cu toată tăria, că ar trebui să învățăm cu mai multă seriozitate, de cînd începem a înțelege ce e cu noi și ce e în jurul nostru, cum să ne comportăm în familie, în societate. Să realizăm cu temeinicie marele adevăr că în orice împrejurare relațiile dintre oameni trebuie să fie dominate și guvernate de dragoste, de acea dragoste sfîntă care înseamnă să nu-i uităm niciodată pe cei mai triști ca noi, care îndelung rabdă și iartă, care e totul pentru om și fără de care omul este un imens nimic". (Ing. Alexandru Spătaru, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Str. Libertății nr. 3, apt. 51, Cod. 5 450, jud. Bacău).

— Dealtfel, am constatat că mai multe publicații au început să se ocupe de problema aceasta. Un doctor, chiar doi ne-au atacat. Așa este democratic, să existe opinii. Totuși, un răspuns n-ar fi lipsit de interes, ce zicești ?

— În decursul vieții am întîlnit foarte mulți care știu să critice. Și noi sîntem de acord să fim criticați, însă să ne dovedească onest, cu probe vii, așa cum am făcut-o noi, că pot rezolva prin nutriție sau pe calea medicală pe care o recomandă, cazuri de natura celor rezolvate de noi și anume : scleroză în plăci, cancer dermic, boli de nervi în stadiu incurabil pe cale medicală, afecțiuni hepato-digestive, unele afecțiuni de ochi. Eu n-am nimic de solicitat nimănui. Față de conștiința mea consider că am deschis o fereastră către viitor și rog pe toți cei de bună credință să privească prin ea și să continuăm în ajutarea semenilor noștri în menținerea echilibrului sau în redobîndirea lui. Mulțumesc, în numele sănătății, tuturor celor ce vor răspunde la apelul făcut.

De asemenea, aș ruga pe cei ce mă solicită, în numele omeniei, al bunului simț, al legalității și al realității — în primul rînd să înțeleagă că eu n-am condiții de-a practica medicina, în al doilea rînd, să fie înțelegători și să urmărească și să respecte, dacă doresc, ceea ce noi încercăm să facem pe calea scrisului, ceea ce noi scriem în „Flacăra". Astă e tot ce pot face eu acum pentru dînșii.

— Repet, noi nu ne considerăm infailibili, nu credem că lucrurile pe care le susținem sînt în afara discuției, ci dimpotrivă, așteptăm un dialog loial, argumentat, așteptăm opinii directe, contrarii celor susținute de noi, pe care le vom găzdui cu plăcerea realmente democratică a luptei pentru adevăr, avînd în vedere mereu rezultatele pe care le-a obținut fiecare dintre cei ce vor să intre în discuție în cazuri concrete, cu oameni concreți, verificabili și care pot ei însiși să se ofere drept argument pentru o cale sau alta în „știința de a fi sănătos".

Eu, în orice caz, care am depășit 70 de zile de nutrițe, numai cu crudități pot fi un argument. Desigur, nu mă asteni la minuni, nu cred că anii de nesomn ai fugii mele prin viață pot fi recuperați de morcovi, dar cred că oricît de rău mi-ar fi cîteodată, mi-e mai bine așa decît ca sclav al nutriției cu carne, prăjeli, sosuri și falsificări ale naturii.

Dacă dialogul nostru va stîrni în continuare interes printre cititori, el va continua.

— Să-l rugăm pe cititori să ne scrie dacă sînt de acord să continuăm și să ne facă sugestii .

— Dar fără să ne pună întrebări ? Dar ce dialog este acela fără întrebări ?

— Dialogul îl purtăm noi și este pentru toți cititorii. Cititorii să ne spună : puteți continua, sîntem interesați sau nu.

— Eu tot ce vă întreb, vă întreb și din experiență personală și din ceea ce mă întreabă oamenii. Pe ei îi interesează cît adevăr este în ceea ce spunem noi și adevărul care îl interesează pe oamenii bolnavi este adevărul din acel moment al

(Continuare în pag. 31)

ADRIAN PĂUNESCU

Univers

De multe ori cutezanța nu e decît o fugă înainte

● Un milion de dolari pentru un autograf ● Încarcerată timp de 12 ani de... propria-i familie ●

Urbanizare haotică

Intre problemele importante ale contemporaneității se numără și dezvoltarea în ritm intens a așezărilor urbane și schimbarea, în consecință, a raportului dintre populația de la sate și cea de la orașe, în favoarea acesteia din urmă. Astfel, dacă la începutul secolului nostru populația urbană reprezenta doar 2,4 la sută din totalul locuitorilor de pe Terra, în pragul anului 2 000 ea va reprezenta mai bine de 50 la sută (din 6,2 miliarde de oameni, 3,5 miliarde vor locui la orașe). În același timp, se apreciază că la sfîrșitul secolului nu mai puțin de 60 de orașe vor avea, fiecare, o populație de peste 5 milioane de locuitori, în frunte situîndu-se Ciudad de Mexico, cu 31 de milioane de locuitori, urmat de Sao Paolo, cu 26 de milioane și de Tokio, cu 24 de milioane de locuitori.

Accelerarea procesului de urbanizare este, desigur, un fenomen general, care privește toate țările de pe glob. Acest fenomen se manifestă însă cu mai mare intensitate și cu consecințe mai grele în țările în curs de dezvoltare. Chiar și situația de astăzi este semnificativă : din cele 26 de orașe care depășesc în prezent numărul de 5 milioane de locuitori, 18 se află în lumea a treia. Pe viitor, urbanizarea accelerată în țările în curs de dezvoltare va cunoaște ritmuri tot mai înalte : populația urbană va spori aici în medie cu 4 la sută anual, față de 1,7 la sută anual în țările industrializate. Din cei 653 de milioane de locuitori — cît va număra în anul 2 000 populația marilor orașe —, 482 de milioane vor trăi în țări în curs de dezvoltare. Trei sferturi din cele 60 de orașe cu peste 5 milioane de locuitori ale începutului mileniului următor vor fi situate în lumea a treia.

Comentariul săptămînii

Dacă toate acestea s-ar petrece în mod firesc, normal, ca urmare a dezvoltării economice generale a țărilor respective, orășenizarea locuitorilor din țările în curs de dezvoltare n-ar putea fi decît binevenită. În realitate însă, această orășenizare este o consecință a condițiilor grele de trai de la țară. „Oricît v-ați entuziasma de peisajul satelor — spunea un reputat profesor universitar —, sărăcia rămîne sărăcie, chiar pe fondul pitoresc al plantațiilor înverzite. Pentru a nu muri de foame, oamenii părăsesc aceste locuri". Sătenii pleacă spre centrele urbane pentru că aici veniturile sînt de 2—4 ori mai mari decît la sat, dar pentru majoritatea lor visul unui loc de muncă permanent în industrie sau în construcții nu se realizează ; ei îngroașă, de cele mai multe ori, rîndurile șomerilor.

Și atunci, dezvoltarea centrelor urbane are loc în consecință : nesistematic, haotic. În jurul cartierelor moderne ale orașelor apar sumedenie de cocioabe, locuințe improvizate ale noilor veniți. La un seminar organizat cu cîtva timp în urmă de UNICEF, s-a arătat că în Asia, Africa și America Latină, 40 la sută din populația urbană provine din mediul rural. „Cartierele moderne ale marilor orașe africane, s-a spus la seminar, sînt asemenea unor insule pierdute în oceanul de cocioabe jalnice". S-a relevat, totodată, că două treimi din populația activă a Americii Latine locuiesc în case improvizate.

Este limpede că o astfel de urbanizare haotică creează numeroase dificultăți țărilor respective. De aceea, în mai multe ocazii s-a scos în evidență necesitatea luptei împotriva dezvoltării haotice a marilor orașe. Această luptă se cere dusă pe mai multe fronturi, în funcție de specificul fiecărei țări. În acest cadru, a fost subliniată importanța planificării și a promovării cooperării internaționale. Dar cel mai important factor este dezvoltarea armonioasă a țărilor lumii a treia. O agricultură înzestrată cu mijloacele necesare, intensivă, eficientă, este cel mai bun mijloc de a stăvili migrarea intempestivă a populației de la sat la oraș și, prin aceasta, și urbanizarea haotică.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Cultura orezului fără irigații

În mintea tuturor, plantațiile de orez înseamnă imense cîmpuri inundate. Cîți de mii de ani de cînd oamenii cultivă această plantă excepțională, irigațiile au fost nelipsite. Acest lucru provoacă însă dificultăți — printre acestea, cheltuielile mari și eforturile deosebite pe care le presupune și faptul că orezul nu poate fi cultivat decît în zonele cu apă abundentă. De aceea, în zilele noastre s-au căutat soluții pentru cultivarea orezului fără să mai fie nevoie de irigații. Este ceea ce și-a propus și Institutul Internațional de Cercetări Științifice în domeniul Orezului, cu sediul în Filipine. Institutul și-a concentrat atenția asupra creării de soiuri care, pe de o parte, să nu necesite irigații, iar pe de altă parte, să dea producții mari la hectar, apropiate de producțiile de orez din culturile irigate. Experimentările inițiale dovediseră că, în cultură irigată, solurile bune de orez dau o producție de 5—6 tone la hectar, pe cînd în cultură neirigată producția este de numai 1—2 tone la hectar. Micșorarea acestei diferențe a constituit principala sarcină a oamenilor de știință de la institutul menționat, în care lucrează 2 200 de oameni. Ei au creat deja cîteva soiuri deosebit de promițătoare. Unul dintre ele, IR-13146, s-a dovedit puternic și rezistent la boli și la dăunători și, totodată, destul de productiv. În timpul experimentării lui în diferite stațiuni din 19 regiuni geografice, inclusiv în Thailanda, Birmania, Bangladesh și India, IR-13146 a dat o producție medie de 3,9 tone la hectar. Dacă aceste experimente vor fi încununate de succes, mărirea producției de orez în regiunile unde nu există sisteme de irigații va însemna îmbunătățirea alimentației pentru mai bine de două miliarde de oameni, care trăiesc, în marea lor majoritate, în țările în curs de dezvoltare din Asia și pentru care orezul constituie hrana de bază.

Vînătoarea de autografe

Vînătoarea de autografe este o îndeletnicire (și o afacere) care, de cînd lui Cicero i-a trecut prin minte să pună în circulație o scrisoare a lui Iulius Caesar, n-a încetat să ia amploare. Là recentul tîrg al autografelor, care a avut loc la Londra, prețul cel mai mare — 1 250 de lire sterline — s-a plătit pentru o scrisoare a amiralului Nelson. Politicienii n-au avut prea mare succes : o fotografie cu o dedicație scrisă de Winston Churchill a fost prețuită la numai 200 de lire sterline, iar un autograf al actualului prim-ministru al Angliei la... 20 de lire sterline. Se știe că cele mai scumpe autografe au fost și rămîn cele ale lui Shakespeare. Pînă în prezent au fost descoperite doar trei semnături ale genialului dramaturg; și fiecare din ele este evaluată, în Statele Unite, la 1 milion de dolari.

Cea mai mare hidrocentrală care utilizează energia valurilor

Forța uriașă pe care o au valurile mărilor și oceanelor este utilizată de om din cele mai vechi timpuri. În secolul al XI-lea, pe teritoriul Franței apele mării puneau în mișcare roțile a numeroase mori. Două asemenea mori funcționează și în prezent în apropiere de Cherbourg. Tradiție în această privință au și canadienii ; în 1607, în provincia Noua Scoție a fost instalată o moară pe care o puneau în mișcare, ca și pe cele din Franța, valurile. Penuria de energie a făcut ca în zilele noastre oamenii de știință să-și îndrepte din ce în ce mai mult atenția spre noi forme de energie, unele fiind, în realitate, foarte vechi, și numai redescoperite cu acest prilej. Printre ele se numără și energia valurilor mărilor și oceanelor, pe baza căreia s-au construit cîteva centrale electrice. În momentul de față se află în curs de construire, într-o zonă deja „consacrată", aflată în provincia Noua Scoție din Canada, nu departe de locul în care a funcționat vechea moară, cea mai mare centrală electrică din lume pusă în mișcare de forța valurilor. Lungimea digului, aflat în prezent în construcție, este de 8 kilometri. Cu cele 106 turbine ale sale, hidrocentrala din Noua Scoție va avea o putere instalată de 4 800 de megawați. Aceasta înseamnă că centrala canadiană va fi de circa 22 de ori mai puternică decît hidrocentrala construită în 1967 în Franța, în apropiere de Cherbourg. Din energia pe care o va produce gigantul din Noua Scoție, Canada va folosi doar 10 la sută, 45 la sută din energie se va îndrepta spre New York, care întîmpină demult dificultăți în aprovizionarea cu electricitate, iar restul de 45 la sută va fi utilizat de statele americane situate pe litoralul atlantic al S.U.A. Despre proporțiile hidrocentralei stă mărturie și faptul că prin cele 80 de ecluze ale ei va trece în fiecare secundă o cantitate de 30 000 de metri cubi de apă. Valoarea noii construcții va depăși 20 de miliarde de dolari. În afară de Canada, la finanțarea lucrării contribuie și firme din Statele Unite. Construirea hidrocentralei va dura cel puțin 10 ani.

ION CODRU ■

Onoare mortală

Pentru că a flirtat cu un cioban care n-a fost agreat de familie, o tînără calabreză a fost sechestrată din 1972 în casa părintească. Stella Lamanna, azi în vîrstă de 32 de ani, a fost eliberată de carabinieri și spitalizată de urgență în urma unui diagnostic îngrijorător : dezechilibru psihic, debilitate fizică, îmbătrînire prematură. Frații săi și tatăl au fost arestați imediat, o reparație justițiară tardivă, care n-are cum să-i redea acestei femei anii pierduți în recluziune. Frații săi, tatăl său și mama sa au considerat că cele cîteva schimburi de priviri timid înamorate sînt suficiente pentru a declanșa mecanismul „onoarei de familie" și au decis să o închidă într-o cămară de sub scara interioară, unde Stella a stat 12 ani fără să vadă lumina zilei. Element agravant, ca într-o poveste mafiotă — întregul sat știa dar nimeni nu s-a amestecat și toată lumea a tăcut potrivit ancestralei și stupidei legi a tăcerii — „omertà". Toate bilețelele pe care nefericita prizonieră a reușit ca prin minune să le expedieze în exterior au rămas fără răspuns, pînă cînd, accidental, carabinierii au descoperit celula clandestină a cîinului fanatic. O tînără majoră, trăind în secolul al XX-lea, a fost chinuită și umilită rămînd-i-se, cu o agresivitate cinică dreptul elementar de a-și alege perechea.

Cîteva mii de kilometri mai la sud — clima o fi vinovată ? —, într-un sătuc din Indonezia, o fetiță de 10 (zece) ani a fost ucisă de propriul ei tată pentru că a refuzat să se căsătorească cu alesul familiei. Ales e totuși impropriu spus, în fond ora vorba de creditorul tatălui pentru „urîașa" sumă de 110 dolari, datorie ce urma să fie considerată dota mirelui în prezumtivul mariaj. Fetița a refuzat tîrgul emițînd absurda — pentru tată — pretenție de a-și termina școala primară în orașe le [illegible] ! Și, pe cînd [illegible] în casa se înfiripa scandalul de proporții [illegible] Antarctica, — tînăra a fost [illegible] de tatăl ei cu o lovitură de cioma[illegible]. Aici, la atîția kilometri distanță de Calabria, sătenii au avut o reacție total diferită și, zicem noi, justificată. Încercînd să-i pedepsească pe tatăl asasin care-a reușit să scape de linșaj) refugiindu-se la postul de poliție.

Două cazuri cu multiple similitudini, două fete ucise, una fizic, alta psihic, două familii peste care timpul nu va putea să-și așeze blînda aripă a uitării, așa cum nici un om din cele două sate, nici un om din cel care au citit aceste răscolitoare știri răspîndite de agențiile de presă în toată lumea, nu trebuie să uite dramaticele întîmplări, să accepte ca cineva, oricine ar fi el, să poată dispune după bunul plac de viața unui om.

IOAN ROȘCA ■

Blériot

S-au împlinit 75 de ani de cînd unul din „acei oameni minunați și mașinile lor zburătoare", numit Louis Blériot, traversa, pentru prima oară în istoria aviației, Canalul Mînecii. Patrick Lindsay, colecționar de avioane și administrator al celebrei firme de licitație din Londra „Christie's" a reeditat recent zborul celebrului aviator francez, la bordul unui monoplan identic. Dar condițiile de zbor din 1984 nu semănau deloc cu cele în care Blériot se lansa cu „fantastica" viteză de 74 km pe oră în temerara sa traversare. Niciodată în tentativele de pînă atunci nu s-a demonstrat un asemenea curaj care ducea temeritatea pînă la limite extreme. În plus, avionul „Blériot II" fusese deteriorat ca urmare a unei furtuni violente, în timp ce era transportat spre locul lansării. Deloc descurajat de proaspătul eșec al aviatorului Latham care, cu numai cîteva zile înainte, se prăbușise în mare, Blériot credea în succesul său. În ziua decolării aviatorul francez avea mari dureri la picioare, ca urmare a unui recent accident de avion. Dar timpul era frumos și moralul la înalte cote. Blériot decolează : „Deasupra mării, în fața imensității ei, avoam impresia că nu înaintam deloc. Aceste 30 de minute deasupra apei mi-au părut lungi, foarte lungi, dar nu mi-am pierdut nici o clipă încrederea că voi reuși". Dar aviatorul are mari dificultăți pînă să ajungă pe coasta Angliei, la Dover. Era la limita „crash"-ului cînd vede drapelul tricolor francez pe care un zelos prieten îl agita pentru a-i indica pista de aterizare : un teren de golf. Mulțimea curioșilor se apropie în fugă. Printre ei un om în uniformă : un vameș, care nu-și dă seama că va pronunța o frază istorică. Funcționarul britanic se apropie și întreabă : „Aveți ceva de declarat ?" Iar Blériot, prompt, răspunde : „Oh da, am de declarat o imensă bucurie".

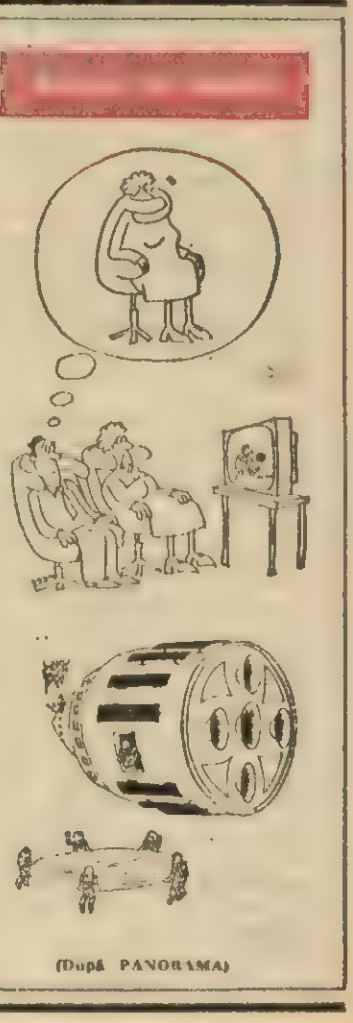

(După PANORAMA)

Roza vînturilor

Laco Novomesky (Cehoslovacia)

Ploaia

Ziua întreagă plouă-n apinuve
compacte,
atracțiile ei sunt divine,
toamna îi aruncă la picioare
frunziș de elogii.
Ritmul melodiilor cîte există
o trage cu armate de degete
pe acoperișul umbrelelor
și pe umbrelele acoperișelor.
Și-a timp ce piere picătură
cu picătură în smîrcuri
adună ochi mirați sub fereastră,
poate adună ochi de pești,
poate ochi de sirene,
mii și mii de ochi cu o singură
privire
care se închid de teamă
și abia se deschid.
Ori mă acoperă o-un stol
de păsărele,
cît de hîtude sunt ele,
sum ciugulesc din podul palmei
cînd mîna mă duc să le-o întind,
pentru că-n mijlocul ploii
mă simt minunat.

Drumul

Mamei mele

Trenul pierde sclipătul șinelor.
Raza șinelor se pierde-n soarele
mării.
Cine găsește lucrurile pierdute ?
Și cine le aduce apoi înapoi ?
Trenul pierde fumul și noaptea,
cerul a și-nceput să pună
albăstrime-n fereastră...
Trenul pierde în depărtare cîmpia,
mama pierde firul.

În românește de PETRE STOICA ■

Nimeni nu-ți poate aduce pacea, decît tu însuți

Urcușuri pe fibră

Și asta nu-i totul, par a spune voci la curent cu mersul lucrurilor nu numai la suprafață, ci și în subteranul lor, grăbite a contribui la suplimentarea lacrimilor provocate de trauma accesului la noutate. Fibrele optice nu se vor mulțumi doar să alunge din lăcașul lor cablul electric. Se vor grăbi să privească de sus, umilitor. Precum fetele frumoase foc din vitrină, cărora nu le ajunge să te lase mască după cum arată, se mai și apucă să calce pe trotuar, amețitor. Fibrele sînt insensibile la radiație și la perturbații electromagnetice. Norocul fabricanților de rachete, de instalații nucleare, unde fibra optică evită durerile de cap date de obicei de apariția paraziților în circuitele comunicaționale. O binefacere pentru sectoarele suprainchise, unde prezența fibrelor permite măsurători, altfel imposibile, pentru parametri esențiali : fibra transmite doar lumina nu și căldura. Dar asta pare a fi treaba altora. Ce ne încălzește pe noi, ține de alteeva. În raport de transparența materialului folosit pentru inima fibrei, lumina poate parcurge o distanță mai mare sau mai mică. Rezistenței din electricitate îi corespunde, în cazul de față, atenuarea, măsurată în beli. Parcă special pentru a ne lua ochii și cîștiga în favoarea fibrelor optice, decoratorii de vitrine au procedat la risipirea firelor decorative, prinse în buchete atracționale, fabricînd lămpi ad-hoc, frapante și declanșatoare de întrebări. Pentru cine este dispus să și le pună. S-a reușit producerea unor asemenea fibre din material plastic de 300 de metri lungime. Ele n-au avut decît soarta treptelor de cărămidă care duc către postamentul de marmură. Motivul : rezistență deficitară la căldură și o îmbătrînire rapidă, transparență neconvenabilă. Valoarea atenuării limitează utilizarea lor doar pe distanțe scurte. Orice gînd de a face mai mult în materie a însemnat, automat, priviri peste gard către sticlă. Sînt și aici grade și contingente. Sticla cu conținut ridicat de oxid metalic — fibra de sticlă propriu-zisă — prezintă un grad de atenuare de sub 450 decibeli pe kilometru. Sticla obținută pe bază de halogenuri prezintă calități optice excepționale și sînt curtate cu osîrdie pentru utilizarea în telecomunicații. Americanii și japonezii își dispută meritul de a fi obținut materiale de acest fel, cu o valoare a atenuării de-a dreptul complexantă ; sub un decibel pe kilometru Intervine, spun specialiștii, cu o influență determinantă, lungimea de undă întrebuințată. Cel mai adesea se apelează la lungimea de undă de 0,8 microni, din spectrul infraroșu. I.T.T. a anunțat ca posibilă, realizarea unei atenuări de 0,44 decibeli pe kilometru. „Corning" semnalează drept posibilă o atenuare, de 0,16 decibeli kilometru. Ce ne-am dori mai mult ? Este ca și cum suta de metri s-ar acoperi în 3 secunde. Esențială rămîne promisiunea ca, apelînd la lungimi de undă între 3 și 5 microni, în condițiile utilizării sticlei pe bază de clorură de zinc, transmisia de semnale luminoase de pe un continent la altul să aibă loc fără amplificare.

Nu este prea greu să înțelegem cum s-a ajuns la circumscrierea fibrei de sticlă în recuzita de maximă promisiune pentru circulația informației. Un tub de sticlă suspendat în aer prea razele de lumină în lungul axei tubului. Cu o condiție : contactul sticlă-aer să nu fie perturbat. Impuritățile de orice fel n-au ce să caute. Pentru a preveni inconvenientele s-a gîndit o construcție, de altfel foarte simplă. O inimă cu diametrul de 60—100 microni este îmbrăcată într-un tub de 110—130 microni diametru. Se asigură o variație, între indicii celor două tuburi, de 0,2—0,5 la sută. O astfel de fibră permite un debit de 140 milioane unități informaționale pe secundă. Ca să înțelegem mai bine : ea înseamnă 2 000 de convorbiri telefonice. Cifra ne poate smulge aplauze. Specialiștii atrag atenția că sîntem doar la baza edificiului. Sistemul de gradient, cu diametrul între 50—125 microni, asigură un debit de mai multe miliarde de informații pe secundă. Deci se dovedesc de 8—30 ori mai importante. Diminuind diametrul fibrei către 6 microni, ne apropiem de lungimea undelor utilizate. Avem în față fibrele monomod. Tehnologia pretențioasă prin care se obțin nu reprezintă un obstacol și vom înțelege grija producătorilor de a-și multiplica atenția și ambițiile pe acest teren ' se aspiră la vehicularea a 100 miliarde unități informaționale pe secundă. Rămîne să avem grijă de cabluri, de legături, de sursele de lumină, de receptori. Între toate, sursele luminoase par mai complicate. Două tehnici își intersectează dorințele. Diodele electro-luminiscente produc fascicule relativ largi de 50—90 microni, puțin orientate. Durata de funcționare ajunge la 100 000 ore. În opoziție, diodele laser furnizează un fascicol bine orientat. Puterea de emisie, în primul caz, atinge 1 mW. În cazul din urmă ea ajunge la 10 mW. Durata de viață trece acum de 100 000 ore. Cu precizarea că diodele ce emit între 1,3—1,5 microni nu rezistă mai mult de 10 000 ore.

NEAGU UDROIU ■

Din gîndirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Necesitatea imperioasă a lichidării subdezvoltării

Existența subdezvoltării, a unor puternice decalaje, este una din cele mai grave probleme ale lumii contemporane, care afectează tot mai mult dezvoltarea normală a tuturor statelor, generează diferite crize, tensiuni și conflicte ce pun în primejdie pacea, securitatea și colaborarea mondială. În consecință, problematica largă a subdezvoltării — cauzele, conținutul, sfera și formele de manifestare, consecințele și căile de lichidare — constituie obiectul unor ample controverse și confruntări ideologice. În contextul acestor confruntări, concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se distinge printr-un profund realism, prin numeroase și importante elemente de originalitate.

Este știut, de pildă, că în diferite concepții neocolonialiste se neagă însăși existența subdezvoltării ; în alte concepții, decalajele sînt explicate prin cauze de ordin natural-geografic sau demografic ; unii economiști exprimă părerea că o cercetare a cauzelor ar fi lipsită de utilitate practică, ar genera doar „polemici sterile" ; este, de asemenea, răspîndită concepția „cercului vicios" care prezintă consecințele subdezvoltării (lipsa capitalurilor, a piețelor, a forței de muncă calificate, analfabetismul ș.a.) drept cauze. Toate aceste concepții tind, în fapt, să eludeze adevăratele cauze și în consecință răspunderea istorică a diferitelor state burgheze, dezvoltate, pentru existența și lichidarea subdezvoltării.

Spre deosebire de asemenea poziții, în concepția altor teoreticieni, inclusiv a unor economiști de orientare marxistă, cauza apariției, perpetuării și adîncirii decalajelor este redusă adesea doar la dominația colonială în forma sa clasică sau la diferitele forme de exploatare practicate de monopolurile din țările capitaliste dezvoltate. Desigur, pentru multe țări acestea au fost sau mai sînt cauze reale, fundamentale ; dar, și aceste explicații sînt incomplete, deoarece scot din cîmpul vizual cauzele mai vechi, anterioare statornicirii sistemului colonial și dominației monopolurilor, nu pot explica înapoierea economică a unor țări care n-au avut statut de colonie, ignorează o seamă de procese generatoare de decalaje care nu țin în mod esențial de un anumit sistem social, plasează întreaga problematică a subdezvoltării și decalajelor doar în lumea nesocialistă.

În contextul acestor opinii, originalitatea și valoarea științifică a concepției partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu decurg, pe de o parte, dintr-un grad mai înalt de generalizare teoretică și pe de altă parte, dintr-o abordare mai complexă, mai nuanțată și mai concretă a subdezvoltării, corespunzător complexității și concreteței vieții reale. Astfel, în concepția românească, în mod strălucit reafirmată și aprofundată de Congresul al XIII-lea al partidului, cea mai generală cauză a subdezvoltării și decalajelor este dezvoltarea unor țări și popoare pe seama altora ; această cauză generală a îmbrăcat însă și îmbracă forme concrete diferite de la o epocă istorică la alta, de la o zonă geografică la alta și chiar de la o țară la alta. Ea subsumează toate formele — mai vechi și mai noi, economice și extraeconomice, colonialiste și neocolonialiste, vizibile și invizibile — ale exploatării unor țări și popoare de către altele. Potrivit acestei concepții, se impune deci, cercetarea concretă a dezvoltării istorice a fiecărei țări, a fiecărui popor în contextul diferitelor forme de relații cu alte state și grupări de state.

De pildă, România socialistă a moștenit o economie înapoiată, deși n-a avut niciodată statutul de colonie. Aceasta se datorește, înainte de toate, faptului că timp de secole, o parte însemnată din bogățiile naturale și valorile create de munca poporului român s-au scurs gratuit spre alte țări ; desele invazii străine, necesitatea luptei necurmate pentru apărarea ființei naționale, a libertății și independenței au dezorganizat viața economică, au obligat la alocarea unor importante resurse materiale și umane pentru apărare. În timpurile moderne, în condițiile capitalismului, România a fost permanent obiectul exploatării din partea capitalului străin, al luptei pentru împărțirea și reîmpărțirea sferelor de dominație și exploatare dintre diferitele puteri imperialiste : „După calcule întocmite de specialiști români pe baza documentelor existente în țară rezultă că exploatarea otomană, habsburgică și țaristă în cele trei Principate Române, precum și profiturile obținute de capitalul străin între 1916—1944 echivalează cu circa 14 000 000 kg aur. Desigur, cifra este aproximativă, și, în orice caz, departe de a reflecta toate pagubele suferite de economia românească deoarece nu toate jafurile au putut fi consemnate, iar pe de altă parte, sînt încă multe documente peste hotare care nu au putut fi luate în calcul" (Tipologia economiilor naționale, E.P. 1977, p. 63). Pentru a avea o imagine mai completă asupra cauzelor mai vechi ale subdezvoltării moștenite de România socialistă — care n-au putut să nu-și pună amprenta și asupra dezvoltării țării — la toate cele de mai sus trebuie adăugate distrugerile provocate de cel de al II-lea război mondial, despăgubirile de război, alte forme de redistribuire a bogățiilor între diferite țări.

Potrivit unor calcule, numai prin mecanismele comerțului internațional țările în curs de dezvoltare pierd anual 40—50 miliarde de dolari ; alte calcule indică chiar 130—150 miliarde de dolari anual.

Aceste mecanisme au favorizat toate țările bogate, indiferent dacă au avut sau nu colonii, defavorizînd, în același timp, într-o măsură sau alta, toate țările sărace, inclusiv țările socialiste în curs de dezvoltare. Nu de puține ori țările socialiste în curs de dezvoltare întîmpină chiar dificultăți mai mari în obținerea unor tehnologii și credite, în pătrunderea cu mărfurile lor pe piețele țărilor dezvoltate, în accesul la diferite materii prime sau energetice. Toate cele de mai sus duc la concluzia, dominantă în toate documentele partidului nostru, potrivit căreia subdezvoltarea și decalajele reprezintă o problemă globală, mondială, cu care se confruntă și unele țări socialiste, că este imperios necesară o strînsă solidaritate între toate țările în cursa de dezvoltare, indiferent de zona geografică sau sistemul social în lupta pentru făurirea unui nou tip de relații internaționale.

Diferitele concepții cu privire la cauzele decalajelor generează concepții corespunzătoare cu privire la **căile și modalitățile de lichidare a lor**, a subdezvoltării. Unii autori sînt de părere că lichidarea subdezvoltării este doar o problemă a țărilor ce se confruntă cu acest fenomen ; alții sînt de părere că țările bogate, deși nu au nici o răspundere, din considerente „umanitare", filantropice trebuie să acorde unele ajutoare ; o anumită circulație are și opinia că este treaba țărilor care au avut colonii să rezolve problema ; nu lipsesc opinii care propun ca soluție infuzia masivă de capital străin sau „integrarea" țărilor în curs de dezvoltare cu cele dezvoltate ; sînt, de asemenea, răspîndite teoriile potrivit cărora existența decalajelor este un stimulent al dezvoltării, sau opinii potrivit cărora egalizarea se va realiza în mod automat, pe baza mecanismelor spontane ale „pieții libere", ale concurenței. Toate aceste concepții subestimează implicațiile largi ale subdezvoltării, ignorează sau explică unilateral cauzele ei, încearcă să pledeze pentru perpetuarea actualelor relații internaționale care favorizează unilateral țările bogate, să abată atenția de la necesitatea revoluționării relațiilor economice și politice internaționale.

În raport cu toate aceste poziții, concepția românească, se distinge prin caracterul ei profund științific, realist, original. Tezele de bază ale concepției românești în aceste privințe sînt : subdezvoltarea este un fenomen global, mondial ; existența ei este sursă de numeroase crize, tensiuni și conflicte, de perturbări în relațiile și circuitul economic mondial ; acestea afectează negativ, într-o măsură mai mare sau mai mică, dezvoltarea normală a tuturor țărilor, inclusiv a celor dezvoltate ; lichidarea subdezvoltării și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare al tuturor țărilor este un imperativ major al contemporaneității, al păcii, securității și colaborării mondiale ; rezolvarea acestei probleme nu se poate realiza în mod izolat ci numai în contextul făuririi unei noi ordini economice mondiale ; decisiv pentru eliminarea subdezvoltării este efortul propriu al țărilor în curs de dezvoltare, mobilizarea intensă și valorificarea superioară a resurselor și posibilităților interne ; de aceasta depinde chiar folosirea eficientă a ajutoarelor internaționale ; țările bogate, care au realizat propria dezvoltare și pe seama exploatării altor popoare, au obligația morală de a acorda un ajutor mai substanțial, sub diferite forme ; ajutorul nu este un dar, un act de caritate, ci o restituire firească a unei părți din bogățiile sustrase din alte țări ; la lupta pentru lichidarea subdezvoltării, trebuie să participe **toate țările**, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare sau sistem social ; țările socialiste, în virtutea orînduirii lor sociale și a concepției socialismului științific, a internaționalismului imanent acestei concepții, trebuie să se afle în fruntea acestei lupte ; este necesară trecerea hotărîtă și rapidă de la declarație de compasiune și bune intenții la fapte, la acțiuni concrete ; în ultimă instanță, la baza luptei pentru lichidarea subdezvoltării trebuie așezată **răspunderea** fiecărui guvern, a conducerii fiecărei țări **pentru propria dezvoltare**, pentru destinele omenirii, pentru pacea, securitatea și dezvoltarea mondială.

Tocmai asemenea idei și teze originale, profund științifice și realiste, revoluționare, larg umaniste, ca și acțiunea politică pe arena internațională în lumina tezelor respective conferă concepției românești, României socialiste, **Doctrinei Ceaușescu** un prestigiu fără precedent pe arena internațională.

Conf. univ. dr. VASILE IOȚA ■

Știința de a fi sănătos (3)

(Urmare din pag. 29)

bolii lor, adevărul practic : ce să fac eu ?, ce mănînci dumneata ?, ce mănîncă Valeriu Popa ?, cum se menține ? Alții întreabă ce este de făcut în situația în care începe omul să fie prea palid în față, să aibă pungi sub ochi și alte asemenea lucruri care pentru ei înseamnă punctul de maxim interes.

— Noi vom căuta să răspundem nu direct individului, ci prin dialogul pe care îl purtăm...

— Asta da, este, cum să spun, poate fi o cale, dar problema este nici să nu ne subjugăm unui singur bolnav, care poate să ne scrie 200 de scrisori despre boala lui și să devenim subalternii lui sau sclavii unei ipohondrii, dar nici să nu dăm asemenea generalități care să nu mai intereseze pe nimeni. Trebuie să vedem care sînt chestiunile de cel mai larg interes și în acest sens să extragem înțelesul din eventualele scrisori ale oamenilor.

— În sensul acesta gîndesc.

— Spuneți ceea ce gîndiți mai departe.

— Nu putem să răspundem la miile de scrisori sau la mile de întrebări. Noi așteptăm scrisori cu probleme care să ne determine răspunsuri unificatoare.

Aud de la diferiți că se vorbește despre noi că facem acest dialog cu anumite scopuri meschine. Pe demnitate și onoare declar că tot ceea ce fac o fac din dragostea pentru om, indiferent unde s-ar afla el, întrucît consider că satisfacția ceea mai mare o poți avea atunci cînd reușești să diminuezi sau să curmi suferința semenilor. Cei care n-au înțeles acest lucru și vor să sporească suferința, să continue și vor înțelege ce înseamnă suferința atunci cînd o vor trăi.

— Dealtfel, este evident că, dacă Valeriu Popa ar vrea să profite de ceea ce știe, n-ar face publice lucrurile pe care le știe. Am mai spus-o și o spun și în acest final de dialog : este totuși un caz pe care îl intîlnesc de om care nu pretinde nimic oferind public tot ceea ce poate alina suferința semenilor. Nu este aceasta o dovadă ?

Se apropie finele anului 1984. Păstrez pentru cititorii cărții mele despre Valeriu Popa cel mai teribil argument cu privire la capacitatea acestui om de a înțelege ființa umană și de a ajuta la eliberarea de suferință. Cînd voi relata în acea carte ceea ce eu însumi am aflat cutremurat în legătură cu puterea lui Valeriu Popa de a ajuta la autovindecarea unui bolnav de cancer, mi-e teamă că stiloul pe care îl țin uneori în mînă nu va mai avea puterea să meargă pînă la capătul frazei.

Dar pînă atunci, aproape de finele anului 1984, neexcluzînd posibilitatea de-a dialoga, chiar și în contradictoriu, cu cititorii noștri, să sperăm că ultimii 15 ani ai mileniului doi se vor lumina cu soluții radicale în păstrarea sănătății oamenilor și dinspre părțile noastre.

Manifest pentru mileniul trei

Amurg cu diavoli

O, pepenii iluminau cerul cînd se coceau.
Cu urmele dinților de iepuri în ei,
Stelele moi le mușcau, le sîngerau,
Cu purpurii averse de ulei.

Lăsau amurg femeile cu struguri negri pe braț,
Cu gesturile mîinii închizînd ore și coșuri.
Apoi, se ridicau de pe pămînt,
Cu pepenii frumoși și ațițați,
Bostănăriile ticsite de mirosuri,
Și seara se-nchidea întunecînd.

Noi ne făceam diavoli la mal de apă,
Mînjindu-ne pe trupul gol,
Misterios și-n grabă,
Cu acel iad al apei, de nămol.

Ceva care e-al tău

Ai iarăși sentimentul că a murit un om,
Care putea să-ți fie prieten, care poate
Ar fi știut mai bine ca oricare
Să te ferească de singurătate.

De te născuseai în altă zodie
Poate-ai fi smuls frumosul trup al lui
Din apa morții, neiertătoare,
Și ridicată pînă-n statui.

Ai iarăși spaima albă că s-a-ntîmplat ceva
Departe, însă dureros și nesfîrșit,
Marginea dinspre lume a sîngelui tău tînăr
Simte-o cădere care te-a învinovățit.

Îndurerează

Îndurerează, mamă, din nou ființa mea,
mai naște-mă o dată, în tainică izbîndă,
un cal deasupră-mi plînge de douăzeci de mii
o lacrimă ce nu poate să mă pătrundă.

Iar eu am amețit de-atîta trup cît am
și nu îi simt nevoia și craniul mi-e prea mare,
mi-ar fi de ajuns un trup de miel și-un cap de lebădă
și două aripi de îndurerare.

Nimic nu mă mai doare din toată-această [illegible]
mi s-a depus țărînă pe ea și-i tăbăcită,
mai naște-mă o dată, mai picură-mi o dată
din norul tîmplei tale tot ochiul în orbită,

să vijîie-n urechea înfrăgezită sunetul
ce-și are într-o frunză, și scena și ecoul,
să-mi fie ochiul încă fierbinte și să vadă
cum din vultur rămîne în piatra pură oul,

să mă apese blinda lumină a amiezii
și să mă doară pielea ca după mii de ace,
să-mi pedepsească vîntul greșelile suflînd
cu adieri ce-n rug mă vor preface.

Ce gros sînt îmbrăcat, ce simțuri groase,
ce piele groasă, ce urechi rudimentare,
și ce ochi groși, ce limbă trîndăvită,
ce neîndurerare !

Tu care poți, întîia și singura, să fii
izvor al ființei mele, mai naște-mă o dată,
iubește amintirea întîilor tăi ani,
fii, de mișcarea cerurilor, tulburată ;

Și-apoi redă-mă lumii, înfrăgezit și gol
culori și zgomote și ace asupra mea să se răstoarne,
fă-mă să pot pricepe pentru voi toți
misterul lumii,
îndurerează, mamă, din nou această carne.

Da, mai avem

Țară de veci, nepămîntesc de caldă,
copiii noștri într-un rîu se scaldă
și morții noștri în pămînt se scaldă.

Munții Carpați miros a lună plină,
a rouă și a suflet de rășină,
la care capre negre se închină.

Da, șirul Munților Carpați e-acasă,
deși chiar piatra lor fu lunecoasă.

Da, noi avem Mureș și Prut și Trotuș,
Și Olt și Jiu și alte rîuri totuși.

Da, mai avem cîte ceva din toate,
și rîurile noastre prescurtate
nu se mai varsă în străinătate.

Da, mai avem o limbă, cît se poate,
cu subiecte și cu predicate.

Da, mai avem lumini ce luminează
dacă voim, putem rosti o frază.

La cinci fîntîni de le aflarăți rostul,
le desfîntărăm cumpăna vitează.
Dar în adînc e un izvor. Al nostru.

Minunea noastră, țara noastră caldă,
copiii noștri dacă-n rîu se scaldă
și morții noștri în pămînt se scaldă.

Tot ne-a rămas ceva după mezat,
fumul incert pe hornul unui sat,
și vreun oraș pitic dar crenelat.

Lui Brâncoveanu i-au tăiat cu graba
și capul și copiii. Dar degeaba.

Că i-a rămas sub inimă să bată
talpa în țară înrădăcinată.

Da, mai avem cîte ceva prin țară,
ceva Carpați, și-o apă tutelară,
și rîuri ce nu vor să curgă-afară.

În ale lumii strîmbe vaviloane
mai sîntem douăzeci de milioane.

Aici, întregi, cu vii, ca și cu morți,
latinizînd sub veșnicele bolți.
Contați pe noi ! Rămînem. Sîntem. Toți.

Repetabila povară

Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.
Că am fost, că n-am fost, ori că sîntem cuminți,
Astăzi, îmbătrînind, ne e dor de părinți.

Ce părinți ? Niște oameni ce nu mai au loc
De atîția copii și de-atît nenoroc.

Niște cruci, încă vii, respirînd tot mai greu,
Sînt părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți ? Niște oameni, acolo, și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei.

De sînt tineri sau nu, după actele lor,
Nu contează deloc, ei albiră de dor.

Să le fie copilul c-o treaptă mai domn,
Cîtă muncă în plus, și ce chin, cît nesomn !

Chiar acuma, cînd scriu, ca și cînd aș urla,
Eu îi știu și îi simt, pătimind undeva.

Ne-amintim, și de ei, după lungi săptămîni,
Fii bătrîni ce sîntem, cu părinții bătrîni.

Dacă lemne și-au luat, dacă oasele-i dor,
Dacă nu au murit, triști în casele lor...

Între ei și copii e-o prăsilă de cîini.
Și e umbra de plumb a preazilnicei pîini.

Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.

Că din toate, ce sînt, cel mai greu e să fii
Nu copil de părinți, ci părinte de fii.

Ochii lumii plîngînd, lacrimi multe s-au plîns,
Însă, pentru potop, încă nu-i de ajuns.

Mai avem noi părinți ? Mai au dînșii copii ?
Pe pămîntul de cruci, numai om să nu fii.

Umiliți de nevoi și cu capul plecat,
Într-un biet orășel, într-o zare de sat

Mai așteaptă și-acum semne de la strămoși
Sau scrisori de la fii, cum c-ar fi norocoși.

Și, ca niște stafii, ies arare la porți,
Despre noi povestind, ca de moșii lor morți.

Cine are părinți încă nu e pierdut,
Cine are părinți are încă trecut.

Ne-au făcut, ne-au crescut, ne-au adus pînă-acl,
Unde avem și noi înșine-ai noștri copii.

Enervați pot părea, cînd n-ai ce să-i mai rogi,
Și, în genere, sînt și nițel pisălogi.

Ba nu văd, ba n-aud, ba fac pașii prea mici,
Ba-i nevoie prea mult să le spui și explici.

Cocoșați, cocîrjați, într-un ritm infernal,
Te întreabă de știi pe vreun șef de spital.

Nu-i așa că te-apucă o milă de tot,
Mai cu seamă de faptul că ei nu mai pot ?

Ca povară îi simți și ei știu că-i așa
Și se uită la tine, ca și cînd te-ar ruga.

Mai avem, mai avem scurtă vreme de dus
Pe conștiințe povara acestui apus.

Și pe urmă vom fi foarte liberi sub cer,
Se vor împuțina cei ce n-au și ne cer.

Iar cîndva vom începe și noi a simți
Că povară sîntem, pentru-ai noștri copii.

Și abia într-un trist și departe tîrziu,
Cînd vom ști disperați vești, ce azi nu se știu,

Vom pricepe de ce fiii uită curînd,
Și nu văd nici un ochi de pe lume plîngînd.

Și de ce încă nu e potop pe cuprins,
Deși plouă mereu, deși pururi a nins,

Deși lumea în care părinți am ajuns
De-o vecie-i mereu zguduită de plîns.

Ninge din Shakespeare

Ninge uitat. Toți fulgii astăzi dați-i
Celor săraci, copiii să și-i mintă,
Ninge fără de corp, ca din oglindă,
Cade lumina pe toți condamnații.

Pe toată omenirea suferindă,
Pe toți dușmanii, ca și pe toți frații,
Ninge uitat de-atîtea generații,
Ninge cu fulgi din lațul de pe grindă.

Ninge din Shakespeare, cu zădărnicie,
Cu amăgiri, cu desprimăvărare,
Numai groparul limita cunoaște
Cînd cu dispreț el tace-n gura mare.

Ninge cu fulgi pentru lipit sicrie
Și lumea moare, naște, moare, naște...

Eu, diversiunea

Nu-i loc de mine, mă tot aflu-n calea
acelora ce merg spre monumente,
mă vor călca-n picioare, mă vor tunde,
mă vor ceda-nscenării indecente.

Nu-i loc de mine, n-are loc porumbul
să crească și să vină în hambare
de-acest poet retoric și habotnic
care-a ajuns în glume populare.

Nu-i loc de mine ; dacă zic de bine
sînt bănuit de fals și lingușire,
cînd zic de rău, mi-atribuie tot răul
și lipsa de statornică iubire.

Nu-i loc de mine, de-aia moare lumea,
de-aceea sînt în Orient zîzanii,
din pricina-ngîmfării mele șiute
și-au părăsit comunele țăranii.

Nu-i loc de mine, sînt motivul tainic
din care cresc nevoile și prețul,
cînd tac, sînt laș, cînd spun, doresc profituri
și-n general o fac pe îndrăznețul.

Nu-i loc de mine, n-am un colț aiurea
să mă retrag, să beau cu pădurarii,
să nu mă mai înjure toți mai micii,
să nu mă mai birfească toți mai marii.

Nu-i loc de mine, sînt diversiunea
cu care negurile vă reprimă,
mai bine faceți pace pretutindeni,
scăpați-ne de fraudă și crimă.

Nu-i loc de mine, dar mă simt în stare
să nu fiu printre cei care conspiră,
ci să mă trag scîrbit la melci în coarne,
la morți în groapă, la Orfeu în liră.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Din antologia

MANIFEST PENTRU MILENIUL TREI
care va fi în librării săptămîna viitoare

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (interioare : PROBLEMELE OMULUI (Secretariat, telefoane, anchete) — Răzvan Barbulescu, Mihai Ispas, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică economică internă) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Tudos — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură artă învățămînt) — George Arion, Victor Nită — 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) — Ovidiu Ioanițoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor-șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
52
VINERI
28 DECEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Cu toții, aceleași drepturi, cu toții, aceeași datorie:

ÎNFLORIREA ROMÂNIEI – PATRIA NOASTRĂ

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la ședința comună a oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană

● **Noi avem o înțelegere nouă a egalității și libertății — aceea a faptului că toți cetățenii patriei au aceleași drepturi în toate domeniile, aceleași libertăți, dar și aceleași îndatoriri față de patrie, față de popor, față de cauza făuririi societății noi, fără clase.**

● **În toate domeniile este asigurată deplina egalitate în drepturi. În primul rînd, am realizat ceea ce încă în multe țări ale lumii, inclusiv în cele mai dezvoltate state capitaliste, nu este asigurat — dreptul la muncă, ce constituie unul din drepturile fundamentale ale omului. Nu numai că am înscris în Constituție și în alte legi acest drept, dar, prin dezvoltarea forțelor de producție și amplasarea lor pe teritoriul țării, am creat condiții reale ca de acest drept și la acest drept să aibă acces toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de naționalitate.**

● **Studiind în limba proprie naționalității respective, întregul tineret trebuie să înțeleagă că învățarea limbii române constituie o necesitate obiectivă pentru o adevărată egalitate în drepturi între toți cetățenii din România.**

● **Respingem cu toată fermitatea orice calomnii, orice încercări de a lovi în unitatea oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate din patria noastră. Realitatea demonstrează că asemenea încercări nu pot găsi loc în România, că întregul nostru popor, toți fiii patriei, sub conducerea partidului lor comunist, sînt hotărîți să-și întărească unitatea și colaborarea, să facă totul pentru ca, aici, în România, unde s-au născut și trăiesc, să asigure o viață nouă, liberă, socialistă și comunistă.**

Mereu tînără, Republica

30 Decembrie, 1947, o zi friguroasă de iarnă aspră, o zi a gesturilor energice și concise, cînd gerul a dat hotărîrii oamenilor dimensiunea unei tăieturi scurte. Vom fi republică ! Adică aceeași țară să rămînă, dar să devină altă țară în care poporul să-și fie sieși singurul stăpîn. Alt chip pe același pămînt. A fost decembrie tîrziu și hotărîrea tuturor a fost fermă, de gospodari care n-au timp de pierdut și se pregătesc să intre în noul an cu un alt veștmînt, cu o casă gata pentru gînduri mari. Acum e același decembrie, după 37 de ani. Casa cea mare a tuturor nu mai este un spațiu al hazardului. Toate proiectele au prins contur. Lucrurile de preț au fost așezate fiecare la locul și la rostul lor. Oamenii se așază la marea sărbătoare a Anului Nou cu sufletul mulțumit, cu privirea în care licărește bucuria stîrnită de cele așezate în această mare casă pe care, în acel decembrie al anului 1947, abia aveau curajul să o viseze. Intrăm într-un nou an. Republica nu îmbătrînește niciodată. Istoria nu e biologie. Anii nu fac decît să întinerească o țară. Intrăm într-un an cu alte vise și cu aceleași planuri frumoase. Intrăm în anul al douăzecilea din Epoca Ceaușescu, epocă benefică pentru casa noastră cea mare, Republica Socialistă România. De țara noastră nu ne vom bucura niciodată numai privind-o. Ori o muncim cu toții, ori n-o apără nimeni. Iar proiectele noastre de muncă, prin gîndirea cutezătoare a cîrmaciului republicii, bat luminos pînă departe spre sfîrșitul mileniului. Sînt gîndurile noastre care au căpătat putere de lege și ne apropie viitorul, ni-l aduc în raza privirii și la îndemîna brațelor noastre.

Intrăm într-un an nou. Republica noastră va fi mai tînără cu un an. Un an, cel din urmă al cincinalului. Ne-am făcut o datorie din a ne măsura tinerețea din cinci în cinci ani. Sînt planurile noastre de întinerire. În țară sînt numai locuri și lucruri care trebuie făcute mai frumoase. Avem multe treburi noi și mari pe care trebuie să le încheiem. Sîntem datori să înfăptuim corect tot ce-am visat frumos pentru acești cinci ani. Republica își are cercurile sale conturate care se adaugă ca și inelele pe trunchiul stejarului. Doar că noi nu sîntem frunzele lui care pot să cadă, ci însuși stejarul.

Intrăm într-un nou an. Republica română va întineri. Anul douăzeci al Epocii Nicolae Ceaușescu. Douăzeci de ani de cutezanță au limpezimea unui hotar în timp. Calendarul e mic. Douăzeci de ani sînt o simplă propoziție. Prefacerile țării, marcate de filele calendarului, dau acestui hotar frumusețea unui monument. În casa noastră cea mare, Republica Socialistă România, pe care bărbații țării au ales-o în acel înfrigurat decembrie de-acum 37 de ani, ne pregătim să întîmpinăm Anul Nou pentru că el marchează douăzeci de ani de cînd în casa aceasta gîndim, avem curaj, înfăptuim și visăm și iar înfăptuim.

CORNEL NISTORESCU ■

la mulți ani cu sănătate!

1984 — Un an pentru pacea lumii

Soarele anului 1984 se apropie de asfințit și, o dată cu el, încă un capitol din istoria omenirii se scrie. Pentru noi, pentru poporul român, anul pe care îl încheiem are semnificații deosebite. A fost anul în care am sărbătorit împlinirea a patru decenii de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, eveniment care a marcat începutul marilor transformări înnoitoare, revoluționare, în viața societății românești, în destinele patriei noastre. A fost, totodată, anul celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, moment de importanță deosebită în viața partidului și poporului nostru, în dezvoltarea economico-socială a patriei, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. Dar bilanțul pe care-l facem la încheierea unui an este bogat nu numai în mari evenimente, dar și în remarcabile realizări. Pe plan intern, s-au obținut importante succese în dezvoltarea economico-socială, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. Pe plan extern, anul 1984 a adus noi dovezi grăitoare ale prestigiului, simpatiei și prețuirii de care se bucură în prezent România socialistă, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe toate meridianele globului. Oare nu este edificator, în această privință, faptul că la manifestările prilejuite de jubileul eliberării țării au luat parte 148 de șefi de state, de guverne și partide, alte înalte personalități politice din țări situate în toate continentele lumii, iar la Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român au participat 138 de delegații din 92 de țări, reprezentînd partide comuniste și muncitorești, partide socialiste, social-democrate, alte partide și organizații democratice, progresiste, mișcări de eliberare națională, forțe sociale și politice înaintate, antiimperialiste de pretutindeni ?

Fără îndoială, la baza prestigiului fără precedent pe care România îl are astăzi în lume se află, înainte de toate, realizările în dezvoltarea dinamică a economiei noastre naționale, a forțelor de producție, în creșterea susținută a avuției naționale și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. În același timp, un nesecat izvor de sporire a prestigiului Republicii Socialiste îl constituie politica ei externă, principială, dinamică și profund constructivă, activitatea neobosită, plină de răspundere pentru soarta poporului român și a celorlalte popoare ale lumii, desfășurată pe plan internațional de secretarul general al partidului, președintele țării, consacrată păcii, colaborării și înțelegerii internaționale, făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber și independent pe calea progresului economic și social.

În acest moment de bilanț este, credem, bine și instructiv să readucem în memoria noastră **Mesajul adresat întregului nostru popor, de secretarul general al partidului, președintele țării, în noaptea Noului An 1984.** Cu acel prilej, conducătorul partidului și statului nostru, trasînd direcțiile fundamentale de acțiune, în noul an, pe plan internațional, exprima hotărîrea României de a-și uni forțele și de a conlucra strîns cu toate statele și popoarele pentru a opri cursul periculos spre o catastrofă nucleară, pentru asigurarea păcii ; de a participa la Conferința pentru încredere și dezarmare de la Stockholm și de a contribui la întărirea încrederii, colaborării și păcii pe continentul european ; de a acționa cu toată energia pentru dezvoltarea colaborării dintre toate statele din Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii ; de a milita pentru ca în întreaga viață internațională să fie instaurate principiile egalității, respectării suveranității și independenței naționale ; de a face totul pentru soluționarea pe cale pașnică a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state ; de a depune, în continuare, eforturi pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale ; de a întări conlucrarea cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în interesul fiecărui popor, al păcii și independenței.

În condițiile unei lumi deosebit de complexe și frămîntate, marcată de mari transformări sociale și naționale, dar și de grave contradicții și tensiuni, de reale pericole pentru pacea, securitatea și libertatea popoarelor, conducătorul partidului și statului nostru a impresionat din nou prin claritatea și profunzimea tezelor formulate, prin analiza științifică, materialist-dialectică și istorică asupra fenomenelor, prin cunoașterea vieții și năzuințelor poporului român și ale celorlalte popoare în strînsă legătură cu situația mondială ; s-a evidențiat, încă o dată, capacitatea sa deosebită de a dezvălui sensurile și tendințele principale ale evoluției raporturilor internaționale, de a desprinde sarcinile primordiale ale umanității și de a oferi soluții juste, realiste, problemelor grele existente.

Retrospectiva activității României pe plan internațional, în anul 1984, evidențiază că una din direcțiile ei fundamentale a continuat să fie dezvoltarea amplă a relațiilor bilaterale cu toate țările, iar evoluția evenimentelor, din aceeași perioadă, a confirmat cu putere justețea acestei orientări, ca și a poziției României de a situa, la baza raporturilor sale cu toate statele lumii, principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, dovedindu-se cu prisosință că numai aplicarea consecventă în viață a acestor principii, de către toate țările, asigură pacea și stabilitatea internațională.

Un rol hotărîtor, în continua extindere și adîncire a raporturilor României cu celelalte țări l-a avut, și în acest an, promovarea cu consecvență, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dialogului la cel mai înalt nivel. În anul 1984, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut 26 de întîlniri cu șefi de state și de guverne, fie pe pămîntul patriei, fie în timpul vizitelor întreprinse, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări situate în diferite continente. Cu aceste prilejuri au fost semnate sau convenite peste 30 de documente de colaborare — declarații și comunicate comune, acorduri, programe și convenții de cooperare, cu precădere în domeniul economic, comercial, tehnic și științific. Toate aceste documente, la fel ca și cele semnate sau adoptate anterior, au, înainte de toate, o importanță deosebită pentru extinderea, dezvoltarea și aprofundarea raporturilor bilaterale, oferindu-le acestora o mare stabilitate și trăinicie, precum și perspectiva adîncirii lor în viitor. În același timp, aceste documente comportă și o semnificație internațională deosebită, ele stipulînd voința și hotărîrea părților de a acționa împreună, precum și cu alte state, pentru edificarea păcii și cooperării pe plan mondial, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru soluționarea, pe cale pașnică, prin negocieri, a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru promovarea noilor relații, de justiție și echitate, între toate țările

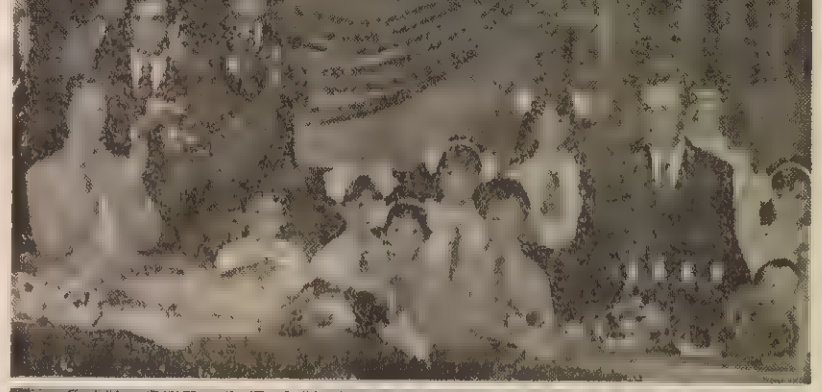

„În ce o privește România este hotărîtă să facă totul și în viitor pentru a contribui la triumful politicii de pace, de dezarmare, la triumful rațiunii, convinsă că aceasta răspunde pe deplin intereselor poporului nostru, intereselor tuturor popoarelor lumii".

NICOLAE CEAUȘESCU

Pe primul plan al acestei ample activități internaționale, partidul nostru, țara noastră au situat cu consecvență dezvoltarea prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, de care ne leagă aceeași orînduire socială pe care o construim, aceeași ideologie a materialismului dialectic și istoric, aceleași țeluri fundamentale în lupta pentru edificarea socialismului și comunismului, pentru triumful cauzei păcii în lume. În acest cadru, o atenție deosebită s-a acordat dezvoltării relațiilor tradiționale, de prietenie și colaborare, dintre România și Uniunea Sovietică.

Statele socialiste dețin primul loc în ansamblul relațiilor economice externe ale României cu o pondere de peste 50%. Cu aceste țări se înfăptuiesc sute de acțiuni de cooperare și specializare în producție, în cercetare și tehnologie, îndeosebi în domenii de vîrf ale industriei și științei moderne. Totodată, România participă activ la colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, la îmbunătățirea activității acestei organizații. În acest spirit, România socialistă, secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au inițiat și au adus o contribuție deosebită la buna pregătire și desfășurare a Consfătuirii economice la nivel înalt, din luna iunie a.c. de la Moscova, a țărilor membre ale C.A.E.R., care a adoptat documente de mare importanță, menite să creeze un cadru larg și eficace pentru întărirea conlucrării reciproce, pentru intensificarea schimburilor comerciale și a colaborării în toate domeniile activității economice, pentru soluționarea, cu forțe unite, a unor probleme de mare importanță pentru progresul economic și social al țărilor membre.

Ca membră a Tratatului de la Varșovia, România a participat activ la toate reuniunile acestei organizații, pronunțîndu-se consecvent pentru acțiuni hotărîte îndreptate spre înlăturarea pericolului de război, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru destindere în Europa și în întreaga lume, pentru asigurarea dreptului suprem al popoarelor la pace, la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

O amplificare remarcabilă au cunoscut, în continuare, relațiile României cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealiniate, acestea constituind un factor important în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o politică de pace și securitate, pentru o nouă ordine politică și economică internațională. Ponderea acestor țări, în ansamblul schimburilor economice externe ale României, a crescut de la 4,9% în 1965 la aproape 30% în prezent. România participă la realizarea a peste 130 de obiective economice în țările în curs de dezvoltare ; în aceste țări muncesc circa 15 000 ingineri, tehnicieni și alți specialiști români, iar în școlile și institutele de învățămînt superior din România învață aproximativ 16 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

Concomitent cu dezvoltarea accelerată a raporturilor bilaterale, s-a extins și s-a consolidat conlucrarea, în viața internațională, dintre țara noastră și statele în curs de dezvoltare. Ca membră în „Grupul celor 77", România desfășoară o activitate constructivă, larg apreciată de celelalte țări membre. În același timp, țara noastră dezvoltă o colaborare largă cu mișcarea de nealiniere, fiind invitată să participe, așa cum se știe, la activitățile acestei mișcări. Este, de asemenea, semnificativ faptul că numeroase poziții și propuneri formulate de România cu privire la problemele majore cu care se confruntă omenirea se bucură de o deosebită audiență în țările în curs de dezvoltare și în statele nealiniate și sînt numeroase cazurile cînd aceste state se alătură activ României în promovarea acestor inițiative.

Au continuat să se dezvolte, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, relațiile și colaborarea cu țările capitaliste dezvoltate, aceasta fiind o necesitate impusă de realitățile lumii contemporane, de existența țărilor cu sisteme sociale diferite. Cu aceste state se află în derulare peste 100 de acțiuni de cooperare în producție și funcționează 40 de societăți mixte de producție și comercializare în domeniile construcțiilor de mașini, industriei chimice și petrochimice, industriei ușoare și materialelor de construcții etc.

Evenimentele din anul 1984 au confirmat, de asemenea, cu puterea faptelor, justețea și realismul concepției României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia politica de destindere, dezarmare, pace și colaborare internațională nu poate fi menținută și consolidată decît prin eforturile tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, de potențialul lor economic și militar, de orînduirea socială, prin lupta permanentă a forțelor progresiste, antiimperialiste, a popoarelor de pretutindeni. Pacea, la fel ca viața, presupune o necurmată luptă pentru a-i anihila adversitățile și adversarii, pentru că, în zilele noastre, mai mult ca oricînd, pacea este fragilă, este pîndită mereu de primejdii și amenințări. **„Se poate spune, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că niciodată de la terminarea celui de-al doilea război mondial, omenirea nu s-a aflat într-o asemenea situație de încordare, de creștere a pericolului unui nou război mondial, care, inevitabil, ar duce la o catastrofă nucleară".** Într-adevăr, studii solide ale institutiilor de specialitate din diferite țări, oameni de știință cu renume mondial, dar și oameni politici realiști recunosc că dezvoltarea armelor nucleare, stocurile deja existente de asemenea arme și de mijloace, dintre cele mai sofisticate, pentru transportarea lor la țintă, pot distruge de mai multe ori omenirea. Și ca și cum toate acestea nu ar fi suficiente, s-a trecut la amplasarea rachetelor nucleare americane cu rază medie de acțiune în unele state din vestul Europei și, ca urmare, au început să se aplice contramăsurile anunțate de Uniunea Sovietică. Pericolul unei catastrofe nucleare s-a accentuat considerabil și prin intensificarea măsurilor de militarizare a spațiului cosmic.

Tocmai în aceste condiții deosebit de grave, România socialistă a refuzat să accepte în mod fatalist, cu resemnare, situația creată. Dimpotrivă, istoria va consemna rolul primordial al președintelui **Nicolae Ceaușescu de a fi evidențiat, în fața poporelor, a întregii lumi, că astăzi „Nu există țel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale".** Probînd o înaltă răspundere față de destinele poporului român, ale întregii umanități, conducătorii partidului și statului nostru s-a ridicat cu toată fermitatea în apărarea dreptului suprem, primordial, al omului, al națiunilor — dreptul la pace, la viață, de a cărui afirmare depind toate celelalte drepturi. Stau mărturie, în această direcție, demersurile României socialiste, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru oprirea amplasării rachetelor nucleare americane în Europa occidentală și a înfăptuirii contramăsurilor sovietice, pentru reluarea negocierilor dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, care să ducă la eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune din Europa și, în continuare, a tuturor armelor nucleare. Sînt, de asemenea, edificatoare inițiativele și propunerile românești privind dezarmarea generală, îndeosebi în domeniul opririi militarizării spațiului cosmic, reducerii cheltuielilor militare și a armamentelor, în primul rînd a armamentelor celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia, diminuării caracterului militar al acestor două blocuri și creării condițiilor în vederea desființării lor concomitente, înființării de zone ale păcii, lipsite de arme nucleare și baze militare străine în Balcani și în alte zone ale Europei. Totodată, țara noastră, una din țările inițiatoare ale Conferinței privind măsuri de creștere a încrederii și securității și pentru dezarmare în Europa, care și-a început lucrările la Stockholm, la 17 ianuarie 1984, a prezentat, încă de la început, un ansamblu de propuneri menite să asigure succesul acestui forum, ceea ce ar avea o mare însemnătate pentru politica de destindere și colaborare, pentru întărirea prieteniei între țările continentului nostru.

★

Zilele anului 1984 sînt numărate. Se zăresc deja zorile noului an ; la cumpăna dintre cei doi ani, putem privi cu fruntea sus, cu satisfacție și mîndrie patriotică, la drumul parcurs, chiar dacă n-a fost ușor. Privim cu încredere și optimism anul care bate la ușă, deși știm că nici acesta nu va fi ușor. Nutrim convingerea, întemeiată pe faptele deja împlinite, pe justețea și realismul programelor adoptate de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, că obiectivele ce ni le-am propus pentru anul ce vine și viitorul cincinal vor fi îndeplinite de poporul nostru, conștient că tot ceea ce construiește este pentru propășirea și bunăstarea lui. Încrederea noastră în viitor, optimismul nostru își are izvorul în realegerea în suprema funcție de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, garanția cea mai sigură a înfăptuirii neabătute a politicii de înflorire a patriei, de înaintare pe calea socialismului și comunismului, de afirmare, tot mai puternică și mai demnă, a României socialiste, în rîndul națiunilor lumii.

Dr. ION CIUBOTARU

1984 — Un an pentru Țară

Pentru poporul român anul 1984 a fost un an de muncă eroică. Cînd construiești enorm, cînd te angajezi în marile probleme ale lumii, cînd criza economică mondială afectează toate economiile, cînd datoriile externe continuă să fie un avantaj în favoarea celor puternici, cînd clima e mai puțin favorabilă recoltelor mari e nefiresc să te aștepți la ani ușori. Precipitațiile sărace au afectat cursurile de apă și sistemul energetic național a beneficiat de mai puțină energie, fapt neplăcut, cu consecințe critice în potențialul energetic și economic al unităților industriale. Toate aceste condiții au fost de natură să determine mobilizări exemplare, măsuri și hotăriri pentru a păstra datele fundamentale ale dezvoltării, ale punerii în funcțiune a obiectivelor economice de interes major. Anul politic în România a fost definit de o permanentă adaptare în spirit critic și realist la condițiile date. La începutul anului 1984 România anunța o reducere substanțială a datoriilor sale externe. În curînd, la începutul anului 1985, agențiile internaționale de presă vor relua subiectul prin anunțarea unei știri impresionante : în anul 1984 România a fost printre extrem de puținele țări ale lumii împovărate de datorii care au reușit marea performanță economică de a continua să-și achite datoriile față de partenerii externi, în ciuda pledoariilor sale convingătoare la toate marile foruri politice ale lumii contemporane, la care țara noastră susține, argumentat și logic, civilizat și corect o reeșalonare a datoriilor externe ale țărilor subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. Menținerea ratei de dezvoltare, creșterea retribuției oamenilor muncii, preocupările pentru ridicarea calității vieții, respectarea graficelor de punere în funcțiune a unor importante investiții economice au necesitat o strategie politică și economică dintre cele mai complexe, o mobilizare a tuturor forțelor societății, au impus măsuri de economisire a materiilor prime și de valorificare intensă a resurselor românești de inteligență. Toate acestea, resimțite în fiecare colectiv și trăite la cea mai înaltă cotă a dăruirii, chiar a sacrificiului, au însemnat importante succese economice. O mobilizare a fiecărui cetățean al țării a însemnat un plus. Aceste plusuri adunate au generat, la nivelul națiunii, pe lîngă starea de exemplară mobilizare, importante succese economice care, evaluate în cifre, veneau să reprezinte mersul înainte al României, cel mai de seamă succes al acestui an dificil pentru toate țările lumii.

Puterea de mobilizare, resursele nebănuite ale poporului nostru s-au văzut încă o dată și ele au generat valori cu putere de simbol, de grăitoare izbînzi, dedicate cu spirit patriotic marelui eveniment al aniversării a 40 de ani de la Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Sărbătorită de întregul popor pe parcursul a mai multor luni, aniversarea a prilejuit o mai puternică mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii și a fost încununată de cîteva momente semnificative. La 40 de ani de socialism România inaugura o mare arteră de navigație a lumii, construcție grandioasă, realizată sub directa îndrumare a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Canalul Dunăre-Marea Neagră, efigie a acestei epoci și simbol grăitor al potențialului economic al României, deschide o cale nouă în transporturi, nebănuite posibilități de valorificare a transportului pe apă, colaborări complexe și facilități de navigație. El reprezintă, la modul cel mai fidel, potențialul economic și creator al economiei românești, angajată cu toate sectoarele sale la realizarea acestui obiectiv economic, cu importante consecințe în valorificarea terenurilor agricole din apropiere, uncle redate agriculturii, altele amenajate pentru producții intensive. Ca o oglindă a devenirii țării în cele patru decenii de libertate, expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României" a prezentat lumii și cetățenilor țării produse, grafice de evoluție, utilaje și performanțe obținute de economia noastră în cei 40 de ani parcurși de la istoricul act de la 23 August 1944. Pentru orice vizitator de bună credință, Expoziția a scos în evidență un fapt incontestabil, că la această oră țara noastră produce la nivel competitiv cu toate țările dezvoltate, că imaginea țării, în ultimii 20 de ani în special, a suferit o schimbare de mari proporții, că orașele țării arată altfel, că viața oamenilor s-a schimbat și ea și ei trăiesc în cu totul alt chip. Argument și dovadă, Expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României", inaugurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a reprezentanților presei și a oamenilor politici prezenți la București a reprezentat un strălucit bilanț, o grăitoare mărturie a ceea ce poate înfăptui un popor care de secole aspiră la libertate. În perioada de după 1965, cînd viața României a fost marcată de prezența în fruntea partidului și a țării a tovarășului Nicolae Ceaușescu, veniturile național a crescut în medie anuală de 8,4 la sută, devansînd ritmul de 7,6 la sută al produsului social, ceea ce demonstrează o semnificativă îmbunătățire a activității economice. Industria, o ramură conducătoare a economiei, s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 10 la sută. Retribuția medie netă a personalului muncitor a devenit de 3 ori mai mare și oamenilor muncii li s-au pus la dispoziție 3 milioane de locuințe noi. În aproape 20 de ani de dezvoltare, volumul comerțului exterior al României a crescut de 8 ori și țara noastră a ajuns să aibă raporturi de colaborare cu peste 150 de țări. În cele 4 decenii de libertate venitul național a crescut de 32 de ori, produsul social de 28 de ori, au fost create 6 milioane de noi locuri de muncă, fondurile fixe din economie au sporit de 16 ori, producția industrială de 103 ori iar producția agricolă de peste 7 ori. Toate acestea reprezintă cifre simbolice în cartea de aur a bilanțului românesc, a istoriei noastre carè s-a scris creator în cei 40 de ani de libertate. Inaugurarea Expoziției „Dezvoltarea economică și socială a României", Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrate împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August, ca și Marea demonstrație a oamenilor muncii din ziua de 23 August au constituit momente de mare forță politică, de unitate a întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Dispunem de tot ce este necesar pentru ca anul 1985 să devină anul cu cea mai mare producție industrială din acest cincinal, pentru ridicarea activității, în toate domeniile, la nivelul cerințelor puse de Congresul partidului".

NICOLAE CEAUȘESCU

Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român a fost dezbătută de colectivele de oameni ai muncii de pe tot cuprinsul țării, ca o dovadă a voinței poporului, ca o garanție a continuării liniei de dezvoltare a României, de schimbare a vieții oamenilor.

Moment de răscruce în anul politic 1984, cu rezonanță care a depășit granițele României, Congresul al XIII-lea al P.C.R. a devenit un mare forum al comuniștilor care au analizat lucid și responsabil dezvoltarea țării, înfăptuirile și liniile care definesc viitorul nostru. Directivele Congresului al XIII-lea s-au constituit astfel într-un strălucit document de perspectivă pentru viața României, jalonindu-i dezvoltarea pentru o perioadă îndelungată. Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu sintetizează realizările României din ultimii 4 ani și deschido frumoase perspective de evoluție, trasează linii de dezvoltare și crecază un cadru propice pentru afirmarea fiecărui om. Acesta este marele merit al anului politic. Viața omului din România continuă să fie o preocupare a partidului, iar calitatea vieții e un indicator de referință în măsurarea etapelor parcurse de poporul român. Congresul al XIII-lea al P.C.R. a investit Directivele congresului cu puterea unui document vizionar. În cincinalul 1986—1990 produsul social al României va crește în ritm mediu anual de 5—5,7%, venitul național va spori într-un ritm mediu anual de 7,6—8,3%, producția marfă industrială va spori într-un ritm mediu anual de 6—6,5% iar producția globală agricolă va spori cu o medie anuală pe 5 ani de 5,4—5,8%. Suprafața agricolă a țării va crește cu 500 mii de hectare, astfel ca în 1990 să ajungă la 15 500 mii hectare. România va avea în 1990 circa 6 milioane de hectare complet irigate, ceea ce va însemna o producție agricolă capabilă să facă față nevoilor țării și comerțului cu partenerii externi. Pentru dezvoltarea bazei din agricultură vor fi investite peste 190 de miliarde lei iar investițiile alocate pentru construcția de locuințe, pentru învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății și educație fizică și sport vor însuma 135 miliarde lei.

Toate acestea sînt cifre de natură să demonstreze drumul strălucit pe care s-a angajat România în scopul înnobilării așezărilor și orașelor sale, a vieții oamenilor săi. Ele s-au constituit într-un document care prefigurează viitorul, într-o garanție pentru anii care vor urma, într-un document politic de căpătîi care va fi receptionat de istorie ca atare.

Anul politic 1984 a fost un an politic pentru țară, pentru oamenii ei. Dificultățile întîmpinate, contextul internațional și, în contrast cu toate acestea, succesele obținute cu reale sacrificii de poporul nostru dovedesc încă o dată măiestria cu care el este condus pe drumul afirmării sale, pe calea socialismului. Meritul este al fiecărui cetățean al României, dar și al întîiului ei cetățean, președintele Nicolae Ceaușescu, cel care de două decenii conduce destinele poporului nostru. Anul 1984 a fost un an eroic, un an pentru țară, pentru oamenii ei.

BOGDAN NISIPOIU ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În ședința de marți a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost prezentat un raport cu privire la pregătirea realizării în bune condiții a Planului național unic de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985. S-a subliniat că planul pe anul viitor asigură îndeplinirea integrală a obiectivelor și sarcinilor stabilite pentru perioada întregului cincinal 1981—1985. În legătură cu problemele dezbătute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în cadrul ședinței necesitatea de a se trage toate concluziile din modul în care s-a acționat pentru îndeplinirea planului pe anul în curs și a cerut membrilor Comitetului Politic Executiv care răspund de diferite sectoare economice, membrilor guvernului, să ia toate măsurile pentru a introduce un înalt spirit de răspundere, ordine și disciplină în întreaga activitate, pentru realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor planului pe 1985 și pe întregul cincinal. În mod deosebit s-a cerut să se ia măsuri ferme pentru o mai bună organizare a muncii și întărirea răspunderii în realizarea tuturor indicatorilor de plan în cadrul ministerelor industriei metalurgice, industriei chimice, minelor și energiei electrice, precum și în alte sectoare ale economiei unde în acest an au continuat să se mențină o serie de deficiențe care au influențat negativ activitatea generală de îndeplinire a planului. În legătură cu planul pe anul viitor s-a cerut guvernului, Comitetului de Stat al Planificării, ministerelor producătoare să organizeze în așa fel activitatea încît cel mai mare volum al sarcinilor de plan să fie realizat în perioada martie—octombrie, asigurîndu-se în acest mod o folosire cît mai [illegible] a resurselor energetice ale [illegible]. În acest scop, s-a indicat ca [illegible] volum al [illegible] marile obiective și [illegible] triale să se facă în sezonul de [illegible]. Secretarul general al partid[illegible] a [illegible] și [illegible] dată necesitatea de a se lua toate măsurile în vederea realizării la termen și chiar mai devreme a producției destinate exportului, a acoperirii din timp a acesteia cu contracte ferme care să prevadă clauze și termene clare și să ofere garanții complete privind desfășurarea în bune condiții a operațiunilor de export, a relațiilor cu partenerii de peste hotare. S-a apreciat că există toate condițiile ca printr-o activitate bine organizată, desfășurată într-un înalt spirit de ordine și responsabilitate să se asigure ridicarea întregii activități economice pe 1985 la un nivel superior de calitate și eficiență, corespunzător cerințelor dezvoltării economico-sociale a țării în actualul cincinal și trecerii cu succes la înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat în continuare unele măsuri privind îmbunătățirea activității de soluționare a litigiilor dintre unitățile socialiste. S-a apreciat că prin acele măsuri se asigură condiții pentru ca litigiile să fie soluționate mai operativ, se întărește răspunderea instanțelor judecătorești în asigurarea respectării disciplinei de plan, contractuale și financiare, în promovarea principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare, în apărarea proprietății socialiste, a legalității și ordinii de drept în activitatea economică a unităților socialiste.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare în legătură cu vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, în perioada 18—20 decembrie 1984, tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, în fruntea unei delegații de partid și de stat. Comitetul Politic Executiv a aprobat și a dat o înaltă apreciere rezultatelor noului dialog româno-bulgar la nivel înalt, care continuă seria întîlnirilor și convorbirilor, devenite tradiționale, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, deschizînd perspective tot mai ample bunelor raporturi de prietenie și colaborare dintre cele două partide, țări și popoare.

P. NICOARA ■

Semne bune anul are

Foarte curînd tramvaiele vor trece prin pasajul Piața Muncii

Exact în urmă cu un an de zile consemnam începutul sistematizării unei noi zone a Bucureștiului, intersecția Șos. Mihai Bravu-Bd. Muncii, debut materializat la acea vreme prin lucrările la Pasajul Piața Muncii. Menționam cu acel prilej că șef de lot era o mai veche cunoștință a noastră, nume cunoscut între constructori, Dumitru Spiru Sterie, unul dintre specialiștii care au realizat translarea blocurilor din Șos. Ștefan cel Mare. La sfîrșitul lui decembrie 1983 fusese atacată partea de vest a lucrării, dar puțini erau cei ce credeau că după numai 12 luni, structura de rezistență va fi gata.

„Înaintea Anului Nou, îmi spunea zilele trecute Dumitru Spiru Sterie, din punctul nostru de vedere, adică al constructorului, tramvaiul poate să treacă prin noul pasaj. Ca să fiu mai limpede, vreau să spun că I.T.B. va putea începe montarea șinelor de tramvai. Mai avem de scos esafodajul de la fronton, ultimul element arhitectural și de rezistență aflat încă în lucru. De asemenea, zona acoperită, în lungime de 124 metri, este gata, după cum pe porțiunea Bd. Muncii-Th. Speranția se pot monta definitiv liniile I.T.B. Urmează finisajele. Scările de acces vor fi acoperite cu gresie, pereții cu bratca (un placaj de cărămidă) frontoanele cu travertin, stîlpii vor fi în mozaic șpuit, iar stîlpii de fronton, în travertin. În stații, peroanele vor avea gresie iar pereții vor fi îmbrăcați în travertit, o tencuială rustică. Și, ca să închei cu noutățile, voi mai menționa că pentru preluarea apei pluviale, am recurs la un sistem care sîntem convinși că va da roade. În două cuvinte, este vorba de un bazin de retenție instalat sub șine, care, în momente de debit pluviometric mare (aproximativ 600 metri cubi) poate acumula întreaga cantitate de apă care apoi va fi pompată spre canalele colectoare".

Așadar, o mină de oameni al Întreprinderii de antrepriză, construcții edilitare București nu mai mulți de 60, cu sprijinul permanent și eficace al municipalității au reușit performanța de excepție ca într-un singur an să construiască partea cea mai dificilă a pasajului.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

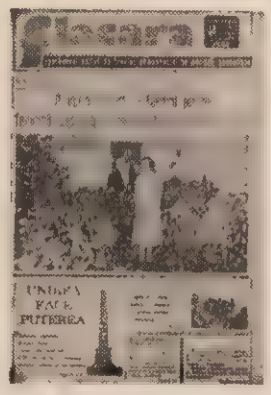

Postscriptum contabil la un reportaj cu aromă de pepeni

În încăpere, în aerul încins ce dogorea dinspre o sobă de fier, se simțea mirosul pătrunzător al medicamentelor. Constantin Radu, președintele C.A.P.-ului din Lunguleț, împlinise 62 de ani și vorbea despre medicamentele acelea ca de niște prieteni buni. O pensie de 2 000 de lei e cît se poate de mulțumitoare, zicea el, perspectiva să-și lucreze numai grădina de pe lîngă casă și să-i vină lunar banii ăștia la ușă i se părea de-a dreptul plină de ispite, însă el n-ar fi tînut neapărat să se grăbească, i se spusese să mai rămînă vreo doi și mărturisea că nu vrea să înșele așteptările șefilor lui tocmai la spartul tîrgului, și nici ale satului. Și părea frate bun cu o întrebare din adîncul căreia nu știa cum să iasă la mal. Ținea în sertarul mesei, lîngă ștampila C.A.P.-ului, decizia de pensionare, și zicea : dacă mă lasă să pun pepeni, mai rămîn. Bogăția celor de la Lunguleț, din șesul Dîmboviței, adunîndu-se întotdeauna de pe urma cerealelor și vitelor, dar parcă tot de pe urma legumelor înainte de toate, cînd a fost nevoie ca ei să cîștige banul mai repede și mai mult, printr-asta ei și-au cîștigat chiar și o oarecare faimă ce trece mult mai departe de cercul satelor din jur și e într-adevăr destul de veche de vreme ce despre ea se auzise încă înainte de-a se duce Constantin Radu să-și facă datoria în rîndurile unui regiment de infanterie, pe front, străbătînd jumătate de continent... După aceea fostul sergent a putut să răspundă oricînd, scurt și limpede, ca la îndeplinirea unui ordin, că faima consătenilor lui s-a păstrat pînă astăzi, cartofii timpurii de Lunguleț fiind căutați, la începutul verii, prin piețele Bucureștilor, pînă unde nu sînt decît 40 de kilometri pe șosea asfaltată, ori tocmai la Constanța, Galați, Suceava, Cluj-Napoca sau Brașov. Însă pe pămîntul acesta al lor, de un fel anume, cam nisipos, oamenii mai puneau altădată și pepeni iar de la o vreme s-a întîmplat ca locul să fie destinat întotdeauna pentru altceva, cu toate că știința de-a crește această plantă aromată și dulce și răcoroasă a verii n-a dispărut la Lunguleț. Toate acestea le aflăm într-o zi de pe la începutul acestui an 1984. În primăvară, aflu acum, C.A.P.-ului i s-a aprobat să semene pepeni pe 23 de hectare. Printr-o hotărîre tinerească și inteligentă s-a obținut, într-o clipă de înțelegere a adevărului, ceea ce vreo cîțiva ani buni cei din Lunguleț au tot crezut că ar fi bine pentru toată lumea să li se aprobe. Și ei au toate motivele să se bucure acum, la sfîrșit de an: din totalul veniturilor, de 19 milioane, ale C.A.P.-ului, ceea ce au încasat de pe cele 23 de hectare cu pepeni și de pe cele 220 de hectare cu cartofi timpurii se ridică la 7,5 milioane. În ce-l privește pe Constantin Radu, în urmă cu cîteva zile, cînd am ajuns iarăși la Lunguleț, omul tocmai dădea să plece la Tîrgoviște, unde era chemat la o ședință. Și cu pensia, am întrebat, cum rămîne ? Dă-o naibii, a zis, eu să fiu sănătos.

DUMITRU ELIADE ■

O mare năzuință a înaintașilor vizionari

„În Republică, omul se ridică

Ninge peste amintiri

Drăgășanii sînt un peisaj albastru. Văzduhul lui e pururi albastru, ploile sînt rare și străvezii, deci albastre, culorile dealurilor cu păduri și cu pajiști se convertesc în toată clipa în sineala munților și a cerului ce coboară pe terasele cu podgorii ; un albastru pregnant, ca și zeama chimică împroșcată de frunze de vița toamna. Jos însă, în oraș, stăpînește albul. Albul proaspăt al noilor construcții urbane, decupîndu-se pe fundalul colinelor ca o detașare de natură sau, poate, ca o investire superioară în cadrul ei. Puține așezări s-au înnoit, într-un timp scurt, atît de mult, nu numai printr-un impozant centru civic, dar și prin proliferarea noului spre toate punctele cardinale. Este adevărat, convine tînărul primar Ion Ban, cele peste 3 000 de apartamente în blocuri ridicate în doar cîțiva ani o demonstrează cu prisosință. Dar Drăgășanii nu sînt o excepție, se grăbește el să adauge, restructurări urbane de anvergură s-au petrecut și se petrec în toată Vîlcea, la Rîmnic și în celelalte așezări. Și nici Vîlcea, firește, nu-i o excepție. Îl lăsăm pe tînărul primar să-și etaleze opinia, făcîndu-ne a nu observa că modestia care o colorează nu e de fapt decît o altă față a orgoliului, a unui falnic orgoliu pentru tot ce s-a ridicat și s-a construit aici. E aici o veche, rafinată știință oltenească a disimulării, a travestirii orgoliului în modestie, a permutării semnului de exclamare în puncte-puncte sau în citat, după buna tradiție a textelor din pisanii : „Io, cutare, nevoindu-mă și ostenindu-mă cu ai mei, am ridicat această bicisnică zidire, punînd-o sub ocrotirea..." Ți se arată apoi capodopera, lăsînd-o să contrazică modestia.

Drăgășanii au fost, de cînd îi știm, un tîrg mieț, nici orașul de azi nu-i o metropolă, dar nu unul uitat și încremenit, chiar dacă „Grandiflora" lui Gib Mihăescu trimite sugestii spre o astfel de stare (ce-a existat și ea, dar numai în epoci de criză și în anume cercuri sociale anemiate), ci un tîrg viu, animator și prosper, necolit de drumuri și de oameni, ca vad al vinurilor și al negustoriei de cereale și vite. Șansa orașului au fost, firește, celebrele lui podgorii, dar tot ele, în timpuri mai vechi și mai noi, i-au fost și neșansa, neșansa izvorului generos din care toți iau cu conștiința că „este", că „este" chiar din belșug, fără primejdia istovirii. Și, în subconștient, cu ideea că de acolo de unde iei, de unde poți lua oricît, n-ar mai fi nevoie să și dai. Vechiul tîrg s-a dezvoltat haotic, ca o aglomerare de mahalale, unica preocupare constructivă de amploare au fost doar pivnițele și beciurile, uriașe ca niște bolgii, care tot adînceau orașul pe dedesubt. Demolările operate în anii din urmă în vechiul „centru" s-au lovit de aceste carii ale pămîntului, care au pus probleme constructorilor. Retezată în anii socialismului, vechea stare de lucruri economică și edilitară și-a prelungit totuși, un timp, niște consecințe, nu prin inerția celor ai locului, ci prin canalizarea fondurilor și forțelor constructive mai ales spre orașele reședințe de regiuni. Și, poate, în subsidiar sau în subconștient mai menținîndu-se și ideea că Drăgășanii sînt un izvor generos, din care trebuie doar să iei. Congresul al IX-lea al partidului și anii ce i-au urmat au modificat radical perspectiva, deschizînd drumul noului spre toate localitățile.

Puține orașe, spuneam, s-au înnoit atît de mult într-o vreme atît de scurtă, puține te invită atît de viu să te certi, mental sau la fața locului, cu imaginea lor de ieri, și nu cu cea din neguri de timp, ci cu desenul ei de acum niște ani. Pregătindu-se să pășească pragul lui '85, anul în care vom celebra jubileul celor două decenii de la gloriosul congres constructor de nouă țară, drăgășenenii, ca toți oamenii pămîntului românesc, își întorc ochii, ca un omagiu, la acel pisc de largă iradiere istorică al anului '65, focarul de idee și faptă al tuturor împlinirilor de azi.

În Drăgășanii acestor ani, ca pretutindeni, s-a ivit, exploziv, industria, o industrie de talie mare și în continuă expansiune, dînd în 1984 o producție de peste 2 miliarde de lei (mai mult decît întreaga Vîlcea a anului 1968 !). În 1990,

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Scafandrii la zero grade

Agigea nu mai are nici o palmă de pămînt nerăscolit. Camioane de mare tonaj stîrnesc praful micului podiș, utilaje de tot felul îi schimbă geografia, iar pămîntul smuls din albia canalului este reașezat să rodească altfel. Rezervația de dune, cu insulițele de vegetație rebegită de frig, este din ce în ce mai înghesuită de șantier, mai fără noimă, potrivită aici ca nuca în perete. În portul de lucru, șalandele, drăgile, vase mai mari sau mai mici, „de buzunar" se leagănă leneș.

La „poalele" unor stabilopozi bine proptiți în mal — stația de scafandri 6715. Ger uscat. Într-o barcă lipită de stație, cîțiva inși stau aplecați și privesc în apă. Cineva îmi arată un soi de bilă care se mărește pe măsură ce iese la suprafață. El e Paraschiv. Apare casca imensă, turtită pe alocuri, ca lovită de ciocan. Cei de pe stație se reped cu două chei zdravene și prind să desfacă șuruburile, după care îl scot cu atenție casca. Apar imediat un fes de lînă și o mustață temeinic prinsă de o față rotundă și sănătoasă. Omul se prinde de scară și ajunge pe punte. Așa ar putea să arate și Yeti. Calcă greu, nesigur. Costumul, imens, e în stare să înghită un hocheist cu croșă cu tot. Omul simte costumul altfel pe uscat, îl simte bine, la greutatea lui adevărată. Intră în vestiar. Își scoate fesul, trage fermoarul costumului și iese din el. Stau rezemat de tocul ușii minunîndu-mă. Hainele cad ca foile de ceapă : puloverul, două treninguri, un pantalon de lînă, ciorapi din lînă lungi, două perechi de ciorapi scurți și groși, două flanele de piele. Omul este leoarcă de transpirație. Cu bocancii, mi se spune, totul ajunge cam la o sută de kilograme. Cu chintalul pe tine, meseria asta e un chin. Mergem într-o încăpere alăturată, o cabină cu două paturi suprapuse, o masă, un dulap și cîteva scaune. Mă roagă să-l aștept să facă un duș, apoi vom sta de vorbă, vor veni și ceilalți doi băieți din schimb, poate prind și schimbul următor.

Spectacolul nu se vede; e în apă

Mihai Paraschiv, omul cu mustață de Taras Bulba, face parte din prima promoție de scafandri ai Întreprinderii de construcții hidrotehnice din Constanța. A învățat meseria de la maistrul Sîrbu, unul dintre cei mai buni scafandri ai Brăilei, care, după război, a scos la suprafață toate navele eșuate pe Dunăre. Paraschiv avea pe atunci 27 de ani și era operator la cinematograful „Popular" din comuna Ovidiu. Se rupea filmul, își băgau băieții degetele în gură și se puneau pe fluierat. Cînd ești în apă, poate să te fluiere oricine, zice, n-auzi nimic. Da' nu-l bine să te fluiere. O greșeală de-a noastră în adîncime are urmări la suprafață. Meseria asta e spectaculoasă, dar spectaculosul nu se vede, e în apă. Cred că și treaba asta mi-a atras. Eram sănătos, că vizita medicală era la singe. Aici e o chestie : noi, scafandrii, om fi n-om fi mai altfel, mai curajoși sau mai puternici, dar timpanele le avem mai groase din cauza presiunii. Dacă ești pu-

strălucit confirmată de realităţile de azi

la vrednicia sa cea deplină“

conform planurilor desprinse din Directivele Congresului al XIII-lea, cifra producţiei industriale a oraşului va fi de 2,8 miliarde. De la vreo 1 500 de oameni ai muncii trăitori aici acum două decenii s-a ajuns astăzi la 15 000 (din totalul de 25 000 de locuitori), din care peste 10 000 dedaţi exclusiv trebuilor producţiei. Alţi vreo 10 000 sînt muncitori navetişti, atraşi aici din comunele limitrofe. O uriaşă, cel puţin în raport cu proporţiile urbei, masă de oameni a fost, în răstimp de ani, smulsă din vechea-i condiţie strimtă, şcolarizată, calificată, trecută prin filtrul unor exigenţe de muncă şi de creaţie pretenţioase şi ferme şi recristalizată nu cu puţine degajări de energie, în formula unui destin inedit, de nevisat pînă ieri. E, lîngă noua arhitectură şi noua privelişte a oraşului, cea de-a doua, sau poate prima mare operă a acestor ani, cu adînci consecinţe în ceea ce numim calitatea vieţii.

Uverturа industrială a Drăgăşanilor s-a făcut sub un înalt patronaj, cel al secretarului general al partidului, care, în iunie 1966, la un an de la alegerea sa la cîrma destinului naţional, vizita oraşul podgorenilor de pe Olt şi rostea la mitingul din centrul oraşului aceste cuvinte, primite de mulţime cu urale: **„Se vor construi noi unităţi industriale, printre care o întreprindere cu peste 2 000 de muncitori în oraşul Drăgăşani. Astfel, alături de agricultură, îndeosebi de viticultură, pe care trebuie s-o dezvoltaţi în continuare, oraşul dumneavoastră va cunoaşte şi începutul dezvoltării industriale“.** După numai cîteva luni a început construcţia Întreprinderii de talpă şi încălţăminte de cauciuc, care, în iunie 1969, a livrat primele mărfuri. I-au urmat, în timp, alte unităţi industriale de nivel republican, între care întreprinderile de mase plastice, de jenţi auto, de mecanică fină, hidrocentrala de pe Olt, schela de producţie petrolieră. Într-un oraş care, economic, rămăsese un sat, reglîndu-şi viaţa după calendaristica agricultorului şi viticultorului, supusă regiei capricioase a anotimpurilor, aceşti fermenţi ai noului au adus nu numai dinamism şi prosperitate, ci şi acea stabilitate a muncii, acea ordine teafără, singura aptă să-i confere unei aşezări citadine certitudinea devenirii.

I.T.I.C-ul a dat pînă astăzi peste 80 000 de tone de talpă şi semifabricate de cauciuc şi peste 100 de milioane de perechi de încălţăminte. Producţia unei singure zile, ne spune directorul Sabin Diculescu, îi poate încălţa pe toţi locuitorii oraşului, ba mai dîndu-le şi nişte botfori de rezervă. Se produc masiv şi pentru export, pantofii de sport cu marca oraşului de pe Olt fac înconjurul lumii (înconjurul lumii în papuci de cauciuc!) şi lumea îi preţuieşte, ei cucerind medalii la două Olimpiade, cea de la München şi cea de la Moscova. O variată şi modernă gamă de produse oferă şi Întreprinderea de mase plastice, şi cea de mecanică fină, iar la „jenţi auto“, al cărei profil e dictat de comenzi speciale venite din S.U.A., exportul acestui an l-a întrecut de trei ori pe cel al lui 1983. Maria Rotaru, secretar adjunct cu probleme economice al Comitetului de partid de la „jenţi“, împovărată cu răspunderea expresă a urmăririi exportului, e de părere că un asemenea salt, oricît de ultramodernă e tehnica fabricii, nu s-ar fi făcut dacă oamenii „nu l-ar fi vrut“, dacă n-ar fi avut conştiinţa însemnătăţii lui şi dibăcia de a-l produce. El este isprava unor specialişti pentru care noul nu-i o lozincă festivă, o frumoasă şi parfumată batistă din buzunarul de sus al hainei de gală a sărbătorilor, ci însăşi raţiunea muncii şi vieţii lor. Mulţi dintre ei, dintre specialiştii „jenţilor“ şi ai celorlalte industrii ale oraşului, sînt drăgăşeneni, alţii sînt veniţi de aiurea, ca să aducă aici o experienţă care locului îi lipsea.

În 1966, cînd a început edificarea I.T.I.C.-ului, actualul director, inginerul Sabin Diculescu, gorjean de fel, lucra la Bucureşti, într-un birou capitonat cu linişte, şi locuia, cu familia, în plin centrul metropolei, pe strada Şelari. În Bucureşti trăia şi maistrul Dumitru Bogdan, cel care astăzi organizează producţia de articole tehnice a Secţiei a II-a a I.T.I.C.—ului. Ei şi alţii ca ei, mutîndu-se aici, într-o existenţă nu numai nouă dar şi învolburată cu surprize şi greutăţi care dincolo lipsiseră, au făcut-o nu văzînd în Drăgăşanii fierberilor de ctitorie nouă o rampă de relansare în Capitală, în posturi mai înalte ca înainte, ci cu decizia franc afirmată de a pune umărul la greu, de a-l înfringe, de a dărui din experienţa şi ştiinţa lor celor ai locului. Sub veghea lor s-au format mii de tineri, muncitori şi specialişti; numai I.T.I.C.-ul a calificat peste 1 300 de oameni, mai trimiţînd şi vreo 300 de băieţi şi fete la diferite şcoli profesionale. Mulţi dintre localnici au fost şi ei promovaţi, cu vremea, în importante răspunderi, prin însuşi procesul accelerat al dezvoltării industriei şi al foamei ei mereu înteţite de cadre.

Întorşi de la I.T.I.C., în centrul urbei, trecem din nou prin oraşul alb, cu blocuri care repetă, în relieful lor, amintirea casei drăgăşenene cu pridvor înalt, balcon şi stîlpi sculptaţi, supradimensionată de noile edificii, pierzîndu-şi ceva din eleganţa primă, dar sporindu-şi confortul. Pe locul „Grandiflorei“ e acum un astfel de bloc. Din balconul lui, cîţiva copii privesc cum ninge. Ninge alb peste oraşul alb, peste oraşul care nu mai evocă aproape nimic din ce-a fost cîndva. Ninge bogat peste amintiri, ninge cu semne bune pentru noul an, al douăzecilea de impetuoasă istorie.

ILIE PURCARU ■

ţin răcit, nu poţi intra în apă. Noi sîntem scafandri grei, constructori de cheuri. Blocurile de piatră sînt date în proiect pînă la 50 de kilograme, dar cele sînt şi mai grele. E drept că în apă greutatea lor este la jumătate, dar la blocurile mai mari tot e greu. Cînd nu ştiam, la începutul meseriei, număram pînă la trei şi refulam, adică apăsam cu capul pe supapă, ca să mă menţin pe fundul apei. Trebuie să-ţi reglezi bine aerul din costum, altfel, dacă dai drumul la blocul de piatră, te trezeşti la suprafaţă.

Mihai Porasciuc e un tip înalt şi puternic, îşi iubeşte meseria nu pentru că n-ar şti să facă altă, ar fi tîrziu să începă una nouă, se apropie de cincizeci de ani şi va ieşi la pensie cu fiinţa, zice, adîncul i se potriveşte ca o mănuşă poate lucra în tihnă porturi. Porturile nu le faci oricînd, nici peste noapte, iar unul precum cel de la Agigea e un noroc de-o viaţă. Este o fire echilibrată, e greu să fii scafandru dacă-ţi sare ţandăra din orice, de altfel, trebă cunoscută, pe scafandru nu trebuie să-l enervezi niciodată. Un om cu necazuri nu intră la apă în ruptul capului, scrie şi în protecţia muncii aşa ceva. Singurul lucru care-l scoate pe scafandru din sărite sub apă, e transpiraţia, broboanele care i se preling pe faţă. Duci mîna instinctiv să te ştergi, loveşti casca şi sudoarea îţi intră în ochi. Picioarele nu transpiră. Dacă zece minute nu lucrezi, îţi îngheaţă picioarele. Strigi în telefon, mestere dă-mi de lucru că nu-mi mai simt picioarele.

(Scrisesem în urmă cu trei ani că aerul pe care-l folosesc scafandrii nu este de cea mai bună calitate. Stătusem de vorbă cu ei, ajuns acolo în urma unei scrisori pe care o semnaseră mai mulţi, şi pricepusem că oamenilor nu le trece cîtuşi de puţin prin cap să-şi lase meseria pentru că aerul nu e bun şi că ei sînt socotiţi scafandri doar atîta timp cît lucrează sub apă, venitul fiind în consecinţă. Aflu acum, în cămăruţa asta cu două paturi suprapuse, că imediat după apariţia articolului nostru s-a ajuns aici o comisie de specialişti, care au studiat temeinic lucrurile şi fată că situaţia oamenilor s-a îndreptat).

Cala de lansare-ridicare nave a Portului Constanţa-Sud este un adevărat certificat de calitate al profesionalismului scafandrilor constructori. Grinzile pe care s-a montat calea de rulare, de la 0 la 10 metri adîncime, au fost montate la milimetru. S-a lucrat şi trei ore sub apă cu zece minute pauză la fiecare oră, ceea ce pentru un scafandru poate însemna zi-lumină. De fapt zi-lumină s-a construit pentru că echipele nu-şi permiteau nici un moment pierdut.“ S-a lucrat pe întuneric, pe pipăite, puneam mereu sonda ca să ne urmărească cei de la suprafaţă şi cala am dat-o mai devreme cu mai bine de două luni“. Iosif Antochi, un băiat de 31 de ani, bine clădit, suplu, moldovean de prin părţile. Neamţului, care-mi spunea cele de mai sus, adăugă că nu e uşor să construieşti fără să vezi nimic, dar în mare tot e mai bine decît în ape tulburi, de riuri, de pildă, pentru că acolo, dacă ai atins albia cu piciorul o oră se împrăştie mîlul în jurul tău. A lucrat şi în Maroc, unde ai noştri au construit două porturi la Raschebdana, a lucrat şi la Agigea şi este convins că diploma tot aici şi-a luat-o.

Totul e o chestiune de caracter

Ion Radu este şeful grupului de scafandri de pe staţia 6715. Numără 37 de ani şi 16 de cînd s-a scufundat prima oară. Întîmplarea l-a îmbrăcat în costumul de scafandru, dar nu-i pare rău. Mai mult chiar, dacă ar avea 21 de ani, ar alege tot adîncul mării. Totul e o chestiune de caracter, zice. Dacă eşti puternic şi îmbraci costumul nu-ţi mai rămîne decît să ai caracter, ceea ce nu-i prea greu, dacă îl ai şi în tostum de seară. Un scafandru nu are voie să mintă. La suprafaţă nu se văd lucrările de sub apă. Din 365 de zile nu ştiu dacă apa e limpede timp de 15 zile. Cînd e mai greu? Iarna. Ajungem la minus două grade. S-a ajuns şi pînă la minus cinci, dar nu e o regulă. Datorită condensului se formează dopuri de gheaţă pe tub şi nu mai primeşti aer. Se poate trage chiulul acolo, sub apă? Se poate. Una e să faci 30 de metri liniari de lucrare şi alta e să faci doar 5 sau 10 metri. De ce să transpiri acolo? Dar am scăpat de chiulangii. Secţia noastră are 28 de scafandri grei şi fiecare poate garanta pentru celălalt. Putem să ne mai supărăm între noi, la suprafaţă, dar în adînc muncim la fel. Este o meserie grea, îţi cere eforturi deosebite, ridicam haltere în fiecare zi, uitaţi, Botezatu a ajuns la 120 de kilograme, este una dintre condiţiile obligatorii ca să rezistăm, dar, repet, important e caracterul: să nu minţi.

Portul Constanţa Sud creşte văzînd cu ochii. Cala construită de scafandri într-un timp record va fi folosită şi pentru lansarea la apă a unor chesoane, 10 la număr, pe care se va sprijini un pod de 300 de metri lungime în mare deschisă. Este gata digul de larg care are 3 300 de metri şi constructorii Antreprizei de construcţii porturi Constanţa se pregătesc pentru lucrarea cea mai grea, digul de nord-sud, de 4 100 metri, fundat la 20—22 de metri. Scafandrii vor realiza temelia cheurilor. Ei sînt pionierii, „vîrfurile de lance“, cum îi numea directorul general al antreprizei, Nicolae Sotir, pe truda şi cinstea lor acolo, în adîncuri, se sprijină cei mai mare port al României: Constanţa Sud-Agigea.

RAZVAN BÂRBULESCU ■

Semne bune anul are

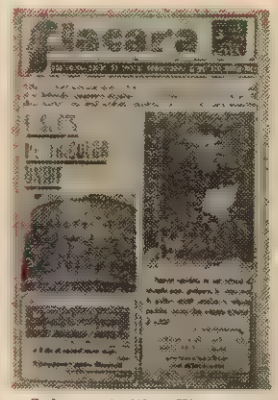

Nu căutaţi cartea, n-a apărut încă!

Sub acest titlu (Flacăra nr. 3) am readus în atenţia publicului larg şi celor însărcinaţi cu editarea operelor ştiinţifice lucrarea în manuscris datorată rădăuţeanului Viorel Olivian Paşcanu. Într-o primă relatare, am arătat că autorul a ajuns la redactarea „Micului îndreptar de medicină naturistă“, căutînd pur şi simplu leacuri împotriva numeroaselor maladii ce-i traversaseră pînă atunci existenţa.

Articolul nostru s-a bucurat de o primire entuziastă. Sute de cetăţeni s-au adresat autorului, care, copleşit de cereri dar plin de omenească înţelegere, a fost nevoit să-şi multiplice opera şi să o expedieze gratuit solicitanţilor.

Din păcate nu la fel de receptive s-au dovedit ediurile şi forurile medicale. S-a reproşat în schimb autorului că lucrarea nu prezintă elemente de noutate (observaţie cu care, de altfel, Olivian Paşcanu este de acord) şi că despre plante medicinale, presopunctură, exerciţii de respiraţie etc. au mai apărut lucrări. Sancta simplicitas! Oare printre zecile de broşuri şi broşurele, care etalează observaţii şi sfaturi arhicunoscute (pericolele fumatului, alcoolului, sedentarismului, valoarea exerciţiilor fizice etc.) nu-şi poate afla locul şi un compendiu eclectic de medicină naturistă?

LIVIU TIMBUS ■

Uzine de carne şi lapte în munţii Aradului

La Chisindia Aradului bate din nou iarna. Peste locuri şi peste cei de aici a mai „căzut“ un an. Un an bun, spun ei, un an care i-a mulţumit pe toţi. Tînărul inginer Nicolae Mihalache, care în prezent este directorul general al Direcţiei Agricole, susţine, şi pe bună dreptate, că acele locuri (unde parcă se termină lumea ca să înceapă o alta) reprezintă unele din cele mai spectaculoase daruri ale planetei. Şi, pe undeva, are foarte mare dreptate. Chisindia este un dar al naturii. N-am fost niciodată pînă acolo vara. Doar, de cîteva ori, în miez de iarnă. Şi iarna este divină. În ciuda faptului că este frig, totul pare un zîmbet al cerului. Doctorul Florin Bîrneţiu, care m-a ajutat să descopăr aceste locuri, lucrează (acesta e marele lui secret) la o carte. La o carte care să povestească despre toţi aceşti oameni care nu lasă munţii să cadă spre vale. Şi aceşti oameni care numără vreo 2 300 de suflete şi care sînt aşezaţi în satele Vasoaia şi Păuşeni cît şi în cătunele Ciolt, Hurez şi Valea Ciollului păzesc şi muncesc cam 10 kilometri de pămînt. Pămînt din Munţii Zarandului care, datorită lor, produce mult. Chisindia reprezintă, după spusele celor care o cunosc bine, o mare uzină de carne şi lapte la care se mai adaugă şi fructele, cartofii, fasolea şi chiar cerealele. Ei nu cer de la cei de „jos“, cum le place să le spună celor de la cîmpie, mai nimic. În schimb nu-i uită pe cei plecaţi de acasă şi le trimit tot ceea ce le trebuie. Spus cu alte cuvinte, conform datelor de la direcţia agricolă, gospodăriile populaţiei din zona necooperativizată a judeţului Arad se echivalează la 26 862 de hectare teren agricol din care 14 000 hectare teren arabil. Privind altfel lucrurile se apreciază că din întregul efectiv de animale al judeţului 30 la sută bovine, 36 la sută porcine şi peste 40 la sută ovine pornesc din aceste zone ale Zarandului.

SORIN POSTOLACHE ■

Ce se întîmplă cu tufurile vulcanice

— Stimate tovarăşe inginer Artimon Bărbat, cînd am publicat mai demult documentatul dumneavoastră punct de vedere în calitate de cercetător şi responsabil de program în cadrul Institutului de cercetări şi proiectări miniere pentru substanţe nemetalifere din Cluj-Napoca, punct de vedere ce răspundea unei suite de articole prin

Semne bune anul are

care revista noastră ridicase și susținuse problema tufurilor în beneficiul economiei țării. Care este starea lor la zi ?

— Ceva s-a pus în mișcare. Între 12—14 septembrie, Academia de Științe Agricole, prin personalitatea profesorului Mureșan, a convocat o întîlnire a mai multor specialiști din domeniul agriculturii și zootehniei în vederea dezbaterii mai concrete a mult disputatei probleme a aplicării. Au fost invitați și prof. dr. Hațieganu de la Facultatea de zootehnie și prof. dr. Calancea de la catedra de agrochimie din cadrul Institutului agronomic din Cluj-Napoca, universitarii care au condus importantele experimente de valorificare a tufurilor pentru numeroase sectoare ale agriculturii — așa cum ați scris la vreme —, precum și directorul de la Institutul de biologie și nutriție animală de la Balotești, directorul de la Institutul de cercetări în domeniul pedologiei și agrochimiei de la București și mulți alții. S-a ajuns la concluzia că pentru zootehnie este necesar să se treacă la experimentarea industrială în mai multe unități ale Ministerului Agriculturii, în vederea definitivării tehnologiei. În octombrie, împreună cu prof. Hațieganu, ne-am deplasat la Institutul de la Balotești și am rediscutat problema împreună cu tovarășul director Moldovan, cu șefi de sectoare și de laboratoare, întocmind un program al acestei experimentări industriale pentru bovine, porcine, taurine și pui pentru carne. Acesta ar fi urmat să înceapă în primul trimestru al anului 1985. Noi am pregătit lotul de tuf necesar, totul e supus spre aprobare conducerii MAIA ; au fost propuse și unitățile, dar, deocamdată n-au ieșit avizele. Cel puțin nouă nu ni s-a comunicat nimic.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Motorul Roșiu, din nou o renunțare prea timpurie?

Motorul rotativ, conceput și executat de inginerul Iosif Roșiu din Timișoara, a făcut obiectul unei suite de articole publicate în revista noastră începînd cu 1978.

În cursul anului 1984, am adus în atenția specialiștilor o nouă creație a inginerului Roșiu, în fapt o premieră mondială : proiectarea și realizarea primului motor diesel rotativ. Piesa există, funcționează și chiar dacă adoptarea ei implică diverse corective și ajustări, acest lucru nu umbrește valoarea conceptuală a invenției.

În cuprinsul articolului nostru am putut semnala cu bucurie și faptul că, de data aceasta, experții în materie s-au dovedit mult mai interesați de invenția inginerului Roșiu, preconizînd chiar reproiectarea și fabricarea motorului la Uzinele „23 August" din București.

Inexplicabil, inițiativa a fost însă abandonată din motive nu tocmai clare. Poate că motorul diesel rotativ respectiv nu poate fi considerat o piesă perfectă, dar de acest lucru este conștient în primul rînd inventatorul lui. Pentru că în toată lumea, la ora actuală, un motor cu ardere internă nu poate fi opera unui singur autor. Unică poate fi doar ideea, soluția novatoare, dar care în orice invenție reprezintă elementul de maximă importanță, osatura virtuală a întregii creații. Tocmai de aceea, s-a și cerut ca motorul lui Roșiu să fie reproiectat piesă cu piesă și apoi testat în laboratoare de profil. Inventatorul trebuie să se bucure de tot sprijinul !

Priviți-i și dumneavoastră, copiii noștri sînt îmbrăcați mai frumos

Ancheta publicată în revista noastră care angaja opiniile unor elevi de la Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza" și afirma punctele lor de vedere asupra modei tinerei „generații în blugi". Un nonconformism elevat, bine temperat, filtrat de bun-gust și de o rigoare a comportamentului urban demnă de stimă, susținea că modă înseamnă a te îmbrăca pe măsura virstei, pe măsura culturii și aspirațiilor, pe măsura viziunii personale despre frumos, în așa fel încît să nu lezezi estetica cotidiană, să nu comiți un atentat la bunul-simț. Pledoaria tinerilor e pentru o îmbrăcăminte lejeră, ieftină, colorată, cu accesorii din lînă croșetată pentru iarnă, cu jambiere și pulovere care sparg tiparele monotoniei și ale cenușiului, cu fulare desfășurate în vînt, cu înfășurări multiple care țin și de cald dar conferă și o anume somptuozitate vestimentației, cu căciuli de lînă lucrate în diferite desene și în diferite culori, fără stridențe de circ, rămîne valabilă și astăzi. Moda s-a adaptat la gustul impus chiar de tineri, sau tinerii s-au adaptat la linia modei impuse de revistele de specialitate, de filmele de pe marele sau micul ecran, astfel încît în această iarnă descoperim puternic afirmate timidele opțiuni din iarna trecută, într-o ținută vestimentară eliberată de prejudecăți, degajată, tonică, liberă în invenții de bun-gust și molipsitoare fără a fi mimetică.

A. DOHOTARU ■

Republica Română — adevărata

În aceste zile, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, consiliile F.D.U.S., comitetele O.D.U.S., organizațiile de masă și obștești desfășoară un amplu program de măsuri organizatorice și politico-educative pentru mobilizarea oamenilor muncii, a cetățenilor, într-o atmosferă de puternic entuziasm revoluționar și profundă angajare patriotică spre a întîmpina cu noi succese Congresul al III-lea al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Conferința a II-a a O.D.U.S., în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului.

Din vastul tablou al acestei creatoare mobilizări, decupăm două aspecte din viața organizațiilor de femei din municipiul Reșița și din strădaniile locuitorilor din Medgidia de a-și înfrumuseța orașul în care trăiesc.

Viața femeilor la Reșița

Care este acum viața femeilor în municipiul Reșița ? La Întreprinderea de confecții din 2 500 de lucrători, doar 107 sînt bărbați. Femei din oraș și din împrejurimi, soții de oțelari veniți din toată țara, și-au găsit aici un loc de muncă. Cele tinere primesc imediat garsoniere sau locuri în căminele de nefamiliști. Întreprinderea patronează 4 cămine cu garsoniere și 2 cămine de nefamiliști. Cu ajutorul lor, cererile celor care se angajează în întreprindere se rezolvă operativ. Inginera Doina Butnaru a absolvit facultatea la Iași și în 1980 primul lucru pe care l-a făcut la întreprindere a fost să-și ridice cheile apartamentului. Și cu alți specialiști s-a întîmplat la fel. Dar familiile muncitorilor au crescut, și acum cererile de locuințe bat spre apartamentele cu două și trei camere. Inginerul-șef al întreprinderii, Vasile Farcaș, spunea că la această oră există desigur cereri de locuințe nerezolvate, care nu pot fi soluționate prin repartizarea unei garsoniere sau a unui loc în căminul de nefamiliști. Întreprinderea de confecții din Reșița nu este între cele mai bune din această ramură. Are și necazuri. La vechimea ei, de cîțiva ani, ele sînt inerente. Țin de profilare, de aprovizionarea cu materiale, de numărul mare de concedii de nașteri, și, de ce nu, evaluarea mai puțin judicioasă a capacității de producție a întreprinderii. Ca atare planul nu poate fi realizat, în ciuda eforturilor depuse de secții și de conducerea întreprinderii. Așa se face că o parte din lucrători nu iau decît 50—70 la sută din retribuție. Și cu toate acestea femeile muncesc și se străduiesc să fie la înălțime, să dea acestei întreprinderi noi o mică faimă. Pentru femeile care au doi copii, conducerea întreprinderii a aprobat fonduri pentru cămin, în așa fel ca familia să nu achite mai mult de 50 la sută din suma cuvenită. De asemenea, conducerea întreprinderii a încercat să soluționeze favorabil toate cererile legate de program. Unele femei cu copii nu au pe nimeni acasă și au cerut să lucreze numai în schimbul doi, sau numai în schimbul unu, sau cu program redus. Nu e simplu să rezolvi toate problemele care țin de viața lucrătorilor într-o întreprindere dominată de femei. Și cu toate acestea muncitoarele mai vechi de la Întreprinderea de confecții sînt mulțumite de viața pe care o duc, de munca lor, de posibilitățile de a-și crește copiii. Elisabeta Kaproș este ajutoare de maistru. Și-a cumpărat un apartament cu 3 camere, cîștigă în fiecare lună peste 2 000 lei și încearcă să-și facă viața mai plăcută. La întreprindere încearcă să le ajute pe fetele cele noi, venite de pe aiurea, neobișnuite cu munca, fără experiență. „Liceele de speocupe experiență. „Liceele de specialitate, spunea inginerul șef al întreprinderii, ne trimit absolvente care abia au o brumă de cunoștințe practice. Cînd le angajăm nu știu mare lucru, nu se descurcă, abia reușesc să realizeze jumătate din ce fac colegele lor mai în vîrstă. Noi le aplicăm o normă progresivă, dar asta la început, nu le putem ține la nesfîrșit să lucreze numai jumătate sau trei sferturi din cît produce o muncitoare obișnuită". Pentru a le ajuta pe gospodine în viața de familie și în materie de aprovizionare, conducerea întreprinderii a colaborat cu I.L.F. și a adus la locurile de muncă ale femeilor importante cantități de legume necesare gospodăriilor pe timp de iarnă. Întreprinderea de confecții din Reșița patronează grădinița cu orar prelungit nr. 8, aflată la cîteva sute de metri. Am descins în acest cămin, o construcție nouă, cu un etaj, în care se joacă, mănîncă, dorm și cresc copiii femeilor de la amintita întreprindere. Era ora mesei și puii de om mîncau pe rupte sarmale făcute cu salam și mere și lăsau în urma lor singura dezordine care nu poate supăra pe nimeni. Era curat, erau jucării, era liniște, era curățenie. Directoarea grădiniței, Valeria Miloș, spunea că singura problemă care mai apare uneori este cea legată de aprovizionarea cantinei. La această grădiniță, cuplată cu un cămin, sînt înscriși 350 de copii care sînt vegheați cu multă atenție. Am discutat cu părinții care veneau să-i ridice. Erau mulțumiți de felul cum sînt îngrijiți copiii, de cum sînt hrăniți și educați. Nu aveau obiecții. Să le facem noi. Grădinița are o curte imensă în care nu există decît niște gropi cu nisip. Nici un joc (bine că nu erau banalele bărcuțe și balansoare pe care mulți se accidentează), ne referim la jocuri inteligente și plăcute, care să le stimuleze copiilor deprinderi și reflexe, imaginație și creativitate, nu era nici măcar un pom ca vară umbra lui să mai ferească loviturile de nuia ale soarelui fierbinte. Păcat de atîta spațiu bun numai pentru alergat. Normal ar fi ca Întreprinderea de confecții să întreprindă ceva în folosul copiilor muncitoarelor sale.

BOGDAN NISIPOIU ■

Medgidia — un oraș fără probleme

Din cîte un orășel n-au mai rămas decît numele și cimitirul. Aproape totul a fost refăcut, sistematizat. Noile cartiere de locuințe au mutat centrele de greutate ale orașelor, marile întreprinderi au polarizat în jurul lor noi orașe, s-au construit stadioane, case de cultură, școli, spitale. Nu pe locul celor vechi, pentru că de cele mai multe ori nici nu existau. Dacă existau, se numeau așa mai mult dintr-un orgoliu local. Sînt însă orașe care s-au dezvoltat, care și-au schimbat înfățișarea dar care și-au păstrat un farmec al lor, o personalitate distinctă. Printre ele se află și Medgidia.

De data aceasta, poposind în oraș, n-am mai avut plăcerea să batem drumul de la gară pînă-n centru pe jos, printre casele pitorești, lăsîndu-ne mîngîiați de soarele cald și luminos al Dobrogei, ci îndemnați de ger, am preferat să folosim autobuzul. Am înțeles mai apoi că am fi fost obligați oricum s-o facem. Canalul Dunăre — Marea Neagră taie orașul în două și drumul pînă-n centru, ocolind peste podul nou construit, e lung de aproape 8 kilometri.

Nicolae Oneț, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc, ne spune că legătura dintre cele două părți ale orașului este încă în lucru și că locuințele noi se construiesc în mai multe zone ale orașului, ceea ce obligă la transporturi de materiale și pămînt. Din această cauză, orașul nu este atît de curat pe cît ar trebui, pe cît ar dori cei ce-l locuiesc. Sinceri să fim, orașul este curat și bine gospodărit, se văd rezultatele dorinței cetățenilor de a trăi nu numai într-un oraș funcțional, ci și într-unul cît mai frumos. De altfel, aveam să aflăm că în anul acesta în oraș au avut loc acțiuni deosebite privind gospodărirea și înfrumusețarea. Într-un singur an s-au plantat 30 000 de arbori și arbuști din pepiniera proprie, cetățenii, în acțiunile lor de fiecare simbătă, au taluzat 60 000 metri pătrați de maluri, au reparat peste 100 000 metri pătrați de străzi și trotuare și au amenajat 8 hectare de spații verzi. Să ne aducem aminte că pînă nu de mult, orașul era acoperit de o pîclă de praf de ciment, care se așternea peste case și oameni, peste rufele puse la uscat, peste flori. Problema poluării a fost integral rezolvată. Noua linie de ciment de 3 000 tone pe zi și cuptoarele cu procedeu uscat au fost prevăzute cu electrofiltre și aerul Medgidiei a devenit ca de stațiune.

Un oraș se face frumos în primul rînd prin munca și grija cetățenilor care-l locuiesc și care-l gospodăresc. Acțiunile întreprinse de consiliul popular, de deputați și comitetele de cetățeni nu sînt sporadice, ci permanente. Noua calitate a vieții implică pe lîngă cele utile și funcționale și frumosul, civilizația. Viața de provincie, nu numai în Medgidia, a căpătat alte atribute. Nu numai că oamenii din Medgidia nu trăiesc cu gîndul la București sau la orașele mai mari, însă mulți dintre ei nu concep să trăiască în altă parte. Pe cine să invidieze cînd viața orașului e plină și frumoasă, oferă perspective pentru oameni de toate virstele, eu preocupări diverse. Oamenii nu vor să plece din Medgidia, ba dimpotrivă orașul îi atrage pe mulți. Pe lîngă cei 50 000 locuitori stabili, 10 000, aduși zilnic de trenuri și autobuze, vin aici la lucru. Locuri de muncă sînt pentru toată lumea și în fiecare an se creează altele noi. În oraș sînt 7 000 de apartamente noi și anual ritmul lor de creștere este de 200.

În oraș funcționează 8 grădinițe, 4 școli generale, 3 licee industriale cu profil metalurgic, construcții de mașini, construcții și materiale de construcții și, mai de curînd, unul cu profil de exploatare și navigație și electromecanică. Apariția acestuia din urmă a fost necesară deoarece Medgidia va deveni în anul viitor port la Dunăre. Se află în construcție la această dată gara fluvială, danele și chelurile noului port.

Un cinematograf, o bibliotecă cu peste 60 000 de volume, 3 cluburi de întreprinderi și 3 case de cultură — orășenească, a armatei și a sindicatelor — umplu în mod util și plăcut timpul liber al cetățenilor. La Casa de cultură a sindicatelor teatrul muncitoresc are stagiune permanentă. Într-un oraș mic ca Medgidia funcționează două muzee : de artă și de arheologie.

În Medgidia numai cine nu vrea nu face sport. Noul complex sportiv are un stadion de 30 000 de locuri și o sală de sport de o mie de locuri pe care le-ar invidia orice oraș, un bazin de înot olimpic, patinoar artificial, sală cultural-sportivă, 4 piste de popice și 4 de bowling, un complex de cazare a sportivilor cu 105 locuri.

Cînd scrii despre un oraș, te simți aproape obligat să amintești că acesta are 78 kilometri de străzi asfaltate, 92 de kilometri de rețele apă și 41 de rețele de canalizare, că orașul are 52 de hectare de spații verzi, o seră de flori de 6 000 metri pătrați și o pepinieră horticolă în care pe 9 hectare se cultivă arbuștii, teii, castanii și gardurile vii care vor împodobi în viitor orașul și nu e nevoie de multă imaginație să-ți imaginezi cum va arăta acesta peste cîțiva ani cînd acești vor fi plantați pe marginea străzilor și vor umbri plimbarea oamenilor.

La toate nivelurile, cetățenii își aduc contribuția și își fac datoria, de serviciu sau cetățenească, pentru ca Medgidia să fie un oraș din cele mai frumoase, în care să dorești să te întorci cu plăcere, în care se trăiește bine și frumos. O concluzie, credem că se impune. Democrația noastră socialistă permite manifestarea largă a inițiativei și spiritului gospodăresc. Chiar dacă controlul oamenilor muncii este obligat de cele mai multe ori să consemneze în procese-verbale numai lucruri de bine, aceasta este un prilej de bucurie și relaxare pentru toată lumea.

OPREA GEORGESCU ■

putere a poporului

Reportaj în „FAG“ DIEZ MAJOR

Într-una din aceste dimineți limpezi de decembrie am părăsit șoseaua care leagă Sucevița de Gura Humorului și ne-am abătut pe un drum forestier în mijlocul unei păduri bătrîne de brazi, molizi, fagi, și paltini. Pădurea avea încă atmosfera zilelor de toamnă cu frunzele căzute la picioarele arborilor, într-un covor de bronz care sună parcă a clopot în memorie. Valea se numește a Solcai și e loc bun de vînat porci mistreți. Uneori, duminica, pe aici răsună împușcături în rafale și turmele de porci se reped violent pe povîrnișuri scurmînd covorul de frunze rămas, an de an, să foșnească sub picioarele vînătorilor. Acum e liniște în pădure și aer curat de respirat în deplină libertate, aer bun de o plimbare printre trunchiurile care se grăbesc să atingă suta de ani. La un moment dat, într-un luminiș larg, dăm peste cîteva retorte imense în care se arde lemn de mangal și care risipesc împrejur un fum frumos mirositor a răsină, a tămîie. Cărbune care se exportă, în saci de hîrtie de calitate inferioară, în vestul Europei, bun pentru mașinile de călcat clasice și pentru foc în tămîniile de gală ale modei retro. Intrăm mai adînc în pădure, printre trunchiuri de brazi și molizi care se descojesc sub vigoarea topoarelor, printre mormane uriașe de cetină sortată cu grijă și stînsă gospodărește pentru a fi expediată spre fabricile de distilare a esențelor de brad. Un parfum fantastic, aproape narcotic, invadează plămînii. O oază de aer curat într-o lume poluată și dezechilibrată din punct de vedere ecologic! Oaza din parchetul 76-A din raza ocolului silvic Solca, în perimetrul de exploatare condus de maistrul Andronic Codreanu, om care și prin nume se trage din stirpea pădurarilor dintotdeauna. Asistăm la tăierea unui arbore, din întîmplare fag, la nivelul celei de a doua defrișări din această pădure, curățire necesară pentru punerea în valoare a „semințetului“ natural și a „arboretului“ abia țîșnit la viață. Un fag înalt, țeapăn, în coajă umedă și de un verde pal, un fag însemnat de mult pentru sacrificare de către silvicultori și căruia îi vine rîndul în această dimineață de decembrie, de sfîrșit de an, să se prăbușească din înaltul cerului. Sacrificiul arborelui e dus la bun sfîrșit de cei trei frați Strugaru din brigada maistrului Codreanu. Cel care împlîntă fierăstrăul mecanic în trunchi e Gheorghe Strugaru. Locul e păzit bine împrejur, să nu se nimerească un om sau un animal sub arborele care va cădea. Și, din cînd în cînd, cei trei frați, cei trei ortaci dau un chiot repetat, devenit tradițional, intrat în reflex, care e semnal de sfîrșit de veac al pădurilor. Oamenii sînt îndeminatici, au sacrificat sute de mii de arbori de-a lungul vieții lor, cunosc meserie, știu unde va cădea trunchiul scrîșnind al fagului, știu înclina fagul spre locul gol din vale, ca să nu izbească alți arbori tineri și ca să cadă nevătămat și în picioare. Ei nu simt plînsul înăbușit al arborelui pe dinăuntru — cum am fi simțit acest plîns într-un film ultrasensibil realizat prin electronografie — zbuciumul, agitația nervoasă, disperată a arborelui rănit de moarte. La urma urmei, de ce acest recviem pentru un fag? Mai întîi pentru că la numărătoarea cercurilor am constatat cu surprindere că are 84 de cercuri și că a izbucnit în lumină la începutul secolului, că e contemporan cu secolul. Apoi pentru că ni s-a părut simbolic acest sacrificiu în finalul anului pe care ne pregătim să-l bătorim. Prin urmare, un fag pentru anul care a trecut și un brad pentru anul ce vine. Bradul a fost și răsădit. În primăvară, va fi adus printre ceilalți arbori ai pădurii de la Solca. Un alt început de veac. Dar ceea ce merită reținut din această mică incursiune în mijlocul unei păduri, din această scurtă evadare din civilizația cotidiană, este faptul că la ora de azi nimic din ceea ce înseamnă arbore, înseamnă pădure, nu mai rămîne neexploatat. Brazii cei puțin sînt înghițiți în întregime de industrie. De pildă, ne spune inginerul șef Nicanor Mireuță de la Unitatea forestieră de exploatare și transport de la Gura Humorului, din brazii care cad în această iarnă în parchetele ocolului silvic din Solca se extrag toate rădăcinile pătrate posibile. Trunchiul arborelui este destinat întreprinderilor care fac mobilă, trunchi principal cărora unii îi spun și azi catarg, după vechile rezonanțe maritime ale pădurii călăfătuite și trimise în larg. O parte din acești brazi constituie doar bușteni pentru gater. Metamorfoza unui catarg de acesta de brad în industrie e impresionantă: devine lemn de mobilă, deci lemn pentru furnire estetice, lemn de uși, de ferestre, lemn de celuloză (pentru hîrtie), lemn pentru lăzi, lemn de rezonanță și de claviatură etc. Crăcile brazilor intră în compoziția plăcilor aglomerate și plăcilor fibrolemnoase din care se face de asemenea mobilă. Cetina de care vorbeam devine ulei eteric dar și făină de cetină care se folosește ca biostimulator în agricultură. Coaja e folosită ca pat germinativ în sere pentru că prin descompunere produce căldură. Rumegușul intră de asemenea în compoziția plăcilor aglomerate sau fibrolemnoase precum și în producerea aburului tehnologic și energetic, sau ca stimulent care fortează viile să intre pe rod, ajutînd la creșterea temperaturii solului. Uleiurile eterice extrase din cetină intră în compoziția aromatică a alifiilor cosmetice. Iar lemnul cel mai pur, de cea mai bună esență, intră în producerea întreprinderilor care produc instrumente muzicale ca lemn de rezonanță și de construcție, pentru viori, contrabase, chitare, pentru ambarcațiuni pentru schiuri, pentru jucării etc. Din bradul fulgerat de frații Strugaru (după sacrificarea fagului la care am asistat), un brad în vîrstă de 70 de ani, nu mai rămîne aproape nimic neexploatat în condițiile civilizației moderne. Doar ciotul și rădăcinile sale care sînt lăsate să putrezească în sol pînă cînd se va face una cu pămîntul, proces lent care durează cîțiva ani buni.

O oră într-o pădure, o oră tonică, o gură de aer pe care mai tîrziu ne-am grăbit cu toții să o stergem din memorie, fumînd intens cîteva țigări Carpați fără filtru, discutînd despre pădure în birourile forestierilor din Gura Umorului.

ADRIAN DOHOTARU ■

Semne bune anul are

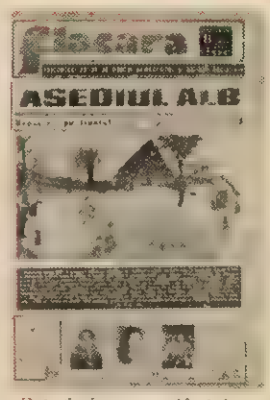

Maistrul cu idei nu se mai simte singur...

Din fericire există tot mai mulți oameni care nu se împacă nici în ruptul capului cu ceea ce-i vechi și depășit de viață; ei luptă, de cele mai multe ori pînă la capăt, cu neobosire și curaj. Ei bine, un astfel de om este, categoric, și **comunistul Dumitru Hondor, maistru principal la I.J.G.C.L. Dolj**, omul pe care am încercat, cu mai bine de zece luni în urmă, să-l sprijinim să iasă dintr-un păcătos impas cu invenții ale și raționalizările lui.

I-am căutat deunăzi din nou pe maistrul principal și pe directorul I.J.G.C.L. Dolj. Binevoitor, mi-a răspuns **ing. Coslică Radovici, directorul**, și de la el am aflat plăcuta veste că, la puțin timp după apariția articolului, cea mai mare parte a instalațiilor a fost refăcută și pusă în funcțiune. Sub directa îndrumare a maistrului inventator, au fost montate o serie de aparate de măsură și control, iar o comisie specială, alcătuită din oameni cei mai competenți, a primit misiunea să urmărească îndeaproape comportamentul instalațiilor și să efectueze măsurătorile.

Foarte util și cu aplicativitate demnă de generalizare s-a dovedit **Dozatorul de sare la stațiile de dedurizare a apei.** Instalația funcționează și în prezent cu bune rezultate, asigurînd anual o mare economie de energie electrică, circa 75—80 mii kW. Se fac preparative pentru extinderea aplicării dozatorului de sare și la alte centrale, evident în măsura în care acțiunea de termoficare a municipiului (acțiune aflată în plină desfășurare) permite acest lucru.

Dar pentru ceea ce a făcut bun, atît cît a făcut, maistrul Hondor trebuie felicitat și stimulat.

MIHAI STĂNESCU ■

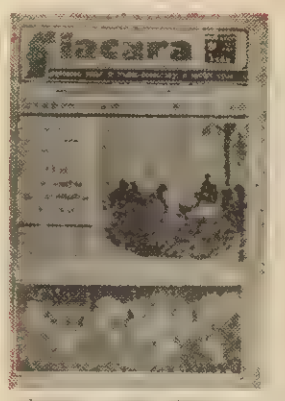

Autovaccinul Băcanu pe un drum bun

Scriam mai demult că autovaccinul doctorului Constantin Băcanu pare intrat pe o pistă favorabilă. Timpul ne-a dat, în linii mari, dreptate, ideea fiind pe punctul de a rodi, experimentul (încă în curs de desfășurare) de la I.S.C.I.P. Giurgiu (director dr. Alexandru Lupulescu) demonstrînd virtuțile terapeutice deosebite ale autovaccinului. La Giurgiu, acesta s-a administrat la 200 de scroafe (și 3 000 de purcei), în vară, cîntărirea efectuată în 13 octombrie evidențiind o creștere în greutate de circa un kilogram la fiecare animal tratat, prin comparație cu lotul martor. Autovaccinul folosit a fost, după cum ne-a relatat însuși, îmbunătățit în urma colaborării medicului veterinar Valeriu Teușdea cu specialiștii Direcției sanitare veterinare din M.A.I.A., Constantin Constantinescu, Dumitru Antonescu, Viorica Dumitrescu și Cristian Dumitrescu, care i-au arătat lui Constantin Băcanu sprijin competent și bunăvoință. Concluziile definitive urmează. Pînă atunci însă se poate aprecia că aplicarea autovaccinului la nivelul întregului I.S.C.I.P. ar duce la economii de ordinul sutelor de mii de lei lunar (cam 9), obținîndu-se totodată o calitate superioară a cărnii, scroafele ieșind din circuitul așa-zis clasic de tratament, neprimind antibiotice, nemaifiind vaccinate (și sînt 6—8 vaccinuri!) etc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Pe pămînt mai avem, totuși, și birocrați!

În toamna lui 1982 Gheorghe Ursu din Năsăud, str. Republicii, bloc A-6, județul Bistrița-Năsăud, înainta biroului de publicitate al „Buletinului Oficial“ anunțul cu privire la pierderea unui act, alăturînd chitanța în valoare de 100 de lei, reprezentînd plata acestui serviciu.

Opinia unui alegător

A nins, în sfîrșit, în prag de An Nou, mantia albă îmbracă lumea borangicul amintirilor din copilărie, parcă începem să devenim mai buni, privirile noastre sînt parcă mai senine, zîmbetul e parcă mai aproape de sufletul nostru, nu se poate să nu recunoașteți că măcar în prima zi de ninsoare ne simțim mai tineri și mai îngăduitori cu secunda noastră de liniște, pe care, grăbiți, o toți aminăm... A nins, în sfîrșit, în prag de An Nou, anotimpul colindelor e în sfîrșit, adevărat, Florile dalbe strălucesc în toate ferestrele, îngăduiți-mi să vă spun că mai avem încă de învățat să ne bucurăm de prima ninsoare cu suflete de copii și să vă rog să vă faceți timp pentru un om de zăpadă...

A nins, în sfîrșit, în prag de An Nou, troienele amintirilor sînt mai puternice ca oricînd, vă rog să vă faceți timp și pentru ele, rămîneți o clipă în lumea acestor umbre; mai știți oare cînd v-ați bucurat pentru prima dată de o steluță de gheață prinsă în colțul unei ferestre?!

E vremea colindelor și a darurilor, să nu uităm să colindăm și să facem daruri, să nu uităm să visăm cu fruntile ridicate sub Florile dalbe cotropind fericit pămîntul întreg, să nu aminăm să ne urcăm măcar și pentru cîteva clipe în șaua visului și să plutim pe tălpile ei de argint printre troienele amintirilor din copilărie; nu se poate să nu aflăm în clinchetul zurgălăilor reazămul surîsului binefăcător...

A nins, în sfîrșit, în prag de An Nou iar eu aleg, cu bună știință, în acest colț de pagină care mi-a dat de atîtea ori sentimentul demnității opțiunii, îndatorirea de a vă ura să intrați în 1985 senini și mîndri și încrezători în ziua de mîine mai bună care numai de noi depinde și de sănătatea noastră și de voința noastră și de hărnicia noastră și de puterea noastră de a visa și de a face ca viața să fie la fel de frumoasă ca visul cel mai înaripat.

DINU SĂRARU ■

Semne bune anul are

Intre timp actul cu pricina s-a găsit. Informează în scris biroul de publicitate şi solicită, în mod normal, restituirea sumei. Cu adresa 100-C./17.1.1983 este înştiinţat că va primi banii şi să fie liniştit. Lunile trecură. Altă coresIn nr. 10 al revistei, din 9 martie 1984, reproducem plingerea îndreptăţită a omului. În urma apariţiei depeşei scrise şi semnate, iată că ne răspunde şi nouă „Buletinul Oficial", cu adresa nr. 5 R, din 20 martie 1984. Un răspuns ceva mai optimist. Ba chiar încurajator. Sîntem anunţaţi, tot în scris, că pe data de 20 martie 1984 s-au întocmit, în sfîrşit, formele de decontare şi de restituire a sumei fabuloase de 100 de lei. Sîntem încunoştinţaţi, de asemenea, că mandatul nr. 1098 are gravată pe el şi suma nefastă de 100 de lei. Preţul corespondenţei este 79 de lei. V-aţi dat limpede seama că nu despre infima sumă de 100 lei este vorba, ci despre procedeu. Vroiam să spun, despre viciile acestui procedeu. Dacă mandatul cu pricina nu s-a rătăcit cumva pe drum — am devenit ceva mai circumspecţi în vremea din urmă ! —, din toamna lui '82 şi pînă în iarna lui '84 s-au succedat 10 anotimpuri ! Cît de darnică în anotimpuri este natura cu birocraţii.

DORIN SĂLĂJAN ■

Experimentări sau procese verbale ?

Ce mai face doctorul Iulică Voinea din Arad ? Este o întrebare pe care ne-o adresează zilnic o mulţime de cititori. Mulţi dintre ei ne scriu că l-am uitat pe Iulică Voinea. Adevărul este altul. Recent, asta s-a întîmplat cu peste o lună de zile în urmă, la direcţia veterinară din cadrul Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare a avut loc o furtunoasă şedinţă unde au fost invitaţi mai mulţi specialişti care s-au ocupat de tratamentul în cauză. S-a discutat, s-a făcut proces verbal şi s-a propus reluarea experimentului. Şi, fără să mai lungim vorba, a mai trecut încă o lună şi jumătate. Să mai aşteptăm ?

SORIN POSTOLACHE ■

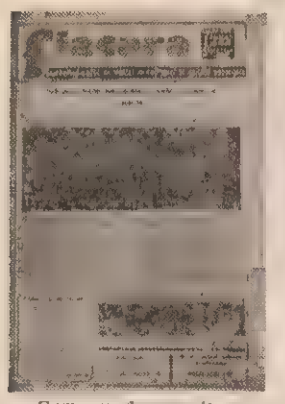

La fermele din C.A.P. Ovidiu, izvorul laptelui ţîşneşte cu putere

„Cum au descoperit cooperatorii de la C.A.P. Ovidiu izvorul laptelui" se intitula articolul apărut în primăvara acestui an care elogia rezultatele de excepţie obţinute la ferma cooperativei aflate în comuna Ovidiu, la numai doi paşi de Constanţa, rezultate datorate atît hărniciei fermierilor, cît şi preceperii şi pasiunii unui specialist de excepţie, l-am numit pe medicul veterinar Dan Vizireanu. Au trecut lunile, a trecut o vară, o toamnă şi acum, cînd tot gospodarul îşi îngăduie un bilanţ ca să-şi aprecieze munca dar să ştie şi cum va sta în anul viitor, fermierii din Ovidiu au numai motive de bucurie. Două fapte : C.A.P.-ul a primit Ordinul „Meritul Agricol" clasa a III-a, pentru frumoasele producţii ale anului 1983, iar medicul Dan Vizireanu, diploma de „Cel mai bun şef de fermă din ţară" pentru locul doi la producţia de lapte, o medie de 4968 litri.

Între timp, cooperatorii constănţeni au confirmat. Cîteva date. Au devenit, aşa cum promiseseră, mari producători de material de prăsilă. În 1984 vînzînd material de peste 3 milioane lei, în vreme ce pentru 1985 au pregătit un material de prăsilă de peste 6 miliarde lei. La lapte, au obţinut peste 5000 litri pe vacă furajată la un efectiv de 200 vaci, 80 la sută din animale, fiind gestante.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

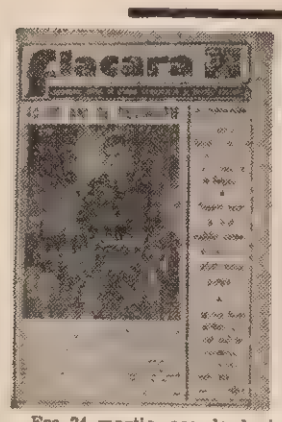

Cenaclul — lecţie de educaţie neîntreruptă

Era 24 martie, ora două şi jumătate. Ploua pe Apuseni şi pe mormintele din Tebea. Caravana Cenaclului FLACĂRA trecea de la Brad (unde abia se terminase spec-

O urare pe care ne-o adresează necontenit din toată inima şi cu mare pricepere :

Numele profesorului doctor docent Ştefan Berceanu, şef de clinică la Spitalul Fundeni, e „monedă forte" în aria hematologiei actuale. Distins practician şi, în acelaşi timp, om de laborator, ca fost elev al profesorului Ionescu Mihăeşti, el însuşi continuator al marelui Cantacuzino, Ştefan Berceanu deţine o carte de vizită remarcabilă : membru al Comitetului de conducere al Societăţii internaţionale de hematologie, aie celei de chimie şi imunoterapie, membru al Societăţii internaţionale de medicină internă, al Societăţii franceze de hematologie, al Academiei de Ştiinţe din New York, al Centrului internaţional de logică şi ştiinţe comparate, al Clubului mediteraneean de hematologie, al Colegiului de redacţie al revistei „Biomedicine" (Londra), laureat al Acudemiei italiene „Dei Lincei" (1980) etc., etc.

Din mulţimea cărţilor pe care le-a scris, singur sau în colaborare, o întreagă bibliotecă, ne vedem siliţi de spaţiu să alegem cîteva, „Sistemul reticulo-endotelial", „Imunologie şi imunopatologie", „Imunobiologie, imunochimie, imunopatologie", „Hematologie clinică", „Biologia şi patologia imunităţii", subliniind însă că ele au stîrnit şi continuă să stîrnească un interes deosebit, constituind tot atîtea deschideri de drumuri, noutoare şi îndrăzneţe. Bunăoară, compatriotul nostru poate fi socotit unul dintre „părinţii" reversorilor, substanţe capabile să transforme celula leucemică în celulă normală, fenomenul de reversibilitate fiind pentru prima oară observat şi comunicat în România, încă din 1968. O serie întreagă de alte priorităţi, contribuţii originale, de excepţională valoare, sînt în curs de recunoaştere sau încă îşi aşteaptă statutul moral meritat pe plan internaţional. A detectat, de pildă, între primii, că stimularea permanentă a ţesutului limfoid, inflamaţia cronică a ganglionilor, poate reprezenta un indiciu de stare precanceroasă. La fel, a demonstrat, dimpreună cu o echipă de destoinici profesionişti, că bolile autoimune, periarterita nodoasă sau lupusul eritematos, au la bază un deficit imun, o lipsă de apărare, ideea unanim acceptată azi. Ştefan Berceanu a descoperit, între altele, un fenomen biologic deosebit, facilitarea imună celulară de creştere biologică, arătînd că există în organism atît celule care inhibă cancerul, cît şi celule care îl favorizează.

Profesorul Mircea Olteanu, şef de catedră la I.M.F. Bucureşti, e cotat drept unul dintre campionii oftalmologiei mondiale, clinica pe care o conduce, în cadrul Spitalului Militar Central, fiind centru internaţional de învăţămînt.

Născut la 15 decembrie 1926, la Galaţi, a terminat facultatea la Bucureşti, în 1951, urcînd pe rînd, prin talent şi seriozitate, toate treptele ierarhiei universitare, devenind profesor în 1975. Este socotit, datorită intervenţiilor realizate şi a contribuţiilor teoretice, unul dintre precursorii transplantului de cornee, deţinînd în această direcţie o casuistică bogată, cea mai ampiă (re)cunoscută pe plan mondial. Dar operaţia cu care s-a înscris, definitiv, pe lista fruntaşilor oftalmologiei contemporane se numeşte keratofakoprotează, echivalentă, în sfera meseriei sale, cu transplantul de cord. E vorba, în esenţă, despre înlocuirea simultană a corneei şi cristalinului cu un implant din masă plastică (ridicat la puterea a 65 de dioptrii !), ochiul primind un „şurub luminos". Comparaţia de mai sus e, credem, lămuritoare, întrind în discuţie o performanţă de vîrf a medicinei actuale, de pe urma căreia un mare număr de bolnavi şi-au recăpătat, ulterior unor operaţii migăloase şi de fineţe, efectuate sub microscop, vederea şi, implicit, dragostea de viaţă.

Că lucrurile nu stau altfel o demonstrează, între alte argumente, faptul că profesorului Olteanu i s-a decernat, în 1982, Premiul internaţional pentru chirurgie, celălalt laureat al acestei importante distincţii ştiinţifice italieneşti numindu-se Christian Barnard. Membru al Societăţii internaţionale de oftalmologie, al Academiei de Ştiinţe din New York etc. Mircea Olteanu a primit de-a lungul timpului şi alte onoruri de răsunet, atribuindu-i-se, de pildă, Medalia de aur „Hippocrate" (Italia 1981) pentru merite excepţionale în promovarea electronicii în oftalmologie.

Un alt capitol de referinţă al activităţii celui despre care scriem, nobilă prin toate datele ei, îl constituie cărţile, tratatele : „Urgenţele în oftalmologie", „Ecografia în oftalmologie", „Bolile alergice în oftalmologie", „Actualităţi în oftalmologie" (volumul 3 sub tipar), „Oftalmochirurgie" etc.

Unul dintre premiile „Flacăra" vine să recompenseze excepţionala activitate desfăşurată de profesorul Dan Gavriliu în cîmpul chirurgiei româneşti şi mondiale, numele proaspătului laureat (născut la 26 aprilie 1915 la Brăila) fiind de largă circulaţie nu doar în ţară, ci şi peste hotare. Cu ani în urmă, actualul şef al Clinicii II chirurgie de la Spitalul municipal Bucureşti a realizat, după multe căutări, un procedeu original de înlocuire a esofagului, „esofagoplastia Gavriliu", care şi-a găsit, datorită noutăţii şi cutezanţei soluţiilor, un loc de frunte în toate tratatele genului, fiind inclus bunăoară în „The Craft of Surgery" (ed. I Boston 1964, ed. II New York 1970), în „Chirurgia delli stenosi cicatriciali dell'esofago" (Padova 1971), în „Encyclopédie médicochirurgicale" (Paris 1975), în „Trattato di tecnica chirurgica" (Padova 1982). Numai în ultima apariţie, coordonată de renumitul profesor Claudio Cordiano, „Intervento di Gavriliu" ocupă un spaţiu abundent (pag. 301—326), dedicat „unei idei şi unei reuşite operatorii fără egal".

Ducînd cu demnitate şi nobleţe torţa primită din mîna unor înaintaşi iluştri ca Jianu, Iacobovici, Hortolomei, Dan Gavriliu a sporit şi sporeşte zestrea de valori a chirurgiei româneşti. Chirurg general prin excelenţă, inventator (4 brevete), şef de şcoală, Gavriliu a adunat o casuistică impresionantă, în sfera căilor biliare, a cancerelor gastrice, a esofagitelor peptice etc., făcînd (după propria-i expresie) „ceasornicărie medicală". Printr-o muncă asiduă, împărţită între sala de operaţii şi bibliotecă, a îmbogăţit literatura de specialitate, dăruindu-i lumini şi direcţii noi, ajungînd să fie socotit, nu exagerăm cu nimic, un nume de referinţă în chirurgia contemporană, fiind declarat (între altele) numărul 1 în Anuarul mondial pe 1975. Membru al Societăţii internaţionale de chirurgie şi, de curînd, din această toamnă, al Academiei franceze de chirurgie, al Colegiului internaţional de chirurgie digestivă, al lui Organizacion Universitaria de Intercambio Panamericano, al Fundaţiei „Dr. José Maria Mainetti" din Argentina, al Colegiului de redacţie al revistei „World Journal of Surgery" (New York), distinsul nostru compatriot a străbătut lumea în lung şi-n lat, operînd şi conferenţiind (în calitate de visiting professor) de la Londra la Sao Paolo şi de la Madrid la Washington, purtînd cu mîndrie mesajul ştiinţific şi de pace al ţării în care s-a născut. În ciuda nenumăratelor onoruri, vicepreşedinte al congreselor Societăţii internaţionale de chirurgie (Davos 1976, San Francisco 1979), chairman şi raportor la o sumedenie de reuniuni de anvergură, „emeritus member" al S.I.C. (Hamburg 1983), Cavaler al Italiei etc., etc, şi-a păstrat modestia şi, la orice oră din zi şi din noapte, înţelegerea pentru bolnavi. De la profesiunea de medic, tratată cu un devotament fără cusur, n-a abdicat niciodată, punîndu-şi energiile şi bisturiul, „al şaselea deget al profesorului", cum scriam cîndva, în slujba luptei împotriva suferinţei. Deşi ocupat pînă peste cap, n-a neglijat nobila misiune de formare a cadrelor tinere, transformînd clinica pe care o conduce într-un adevărat centru metodologic pentru chirurgia românească, şi, deopotrivă, pentru cea mondială, doctori de pretutindeni, de la Paris pînă la La Plata, urmînd stagii de specializare sub îndrumarea sa.

Intrat definitiv în galeria „monştrilor sacri" ai chirurgiei, clasic în viaţă, Dan Gavriliu îşi continuă drumul cu aceeaşi neobosealâ şi aceiaşi neastîmpăr, adăugînd pagini „de aur" biografiei sale şi, totodată, istoriei medicinei. Premiul „Flacăra", atît de neînsemnat pe lîngă toate celelalte distincţii dobîndite de Dan Gavriliu, reprezintă un act de necesară recunoaştere a unor merite de excepţie, la care laureatul de azi a parvenit prin talent, rigoare şi muncă. Multă, foarte multă muncă. Să-l felicităm pe Dan Gavriliu şi să-i urăm, spre binele bolnavilor şi spre gloria medicinei româneşti, o viaţă cît mai lungă !

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Născut la data de 7 iulie 1939 în comuna Bălceşti, judeţul Vîlcea, Gheorghe Neagoe a absolvit Institutul de medicină din Timişoara ca şef de promoţie, în 1962. Este doctor în ştiinţe medicale din anul 1972, iar din anul 1973 este medic primar chirurg. Din anul 1980 a fost numit director al Spitalului C.F.R. Drobeta-Turnu Severin. Din activitatea sa ştiinţifică desprindem un număr de 44 lucrări ştiinţifice prezentate la consfătuiri, simpozioane, conferinţe, congrese naţionale ori internaţionale. De asemenea, are 32 lucrări ştiinţifice publicate în reviste de circulaţie naţională sau internaţională. La ora de faţă doctorul Gheorghe Neagoe este autorul a 8 brevete de invenţie privind tehnici chirurgicale şi metode de tratament din oncologie. Evident, nu trebuie uitat nici faptul că mai are şi un aparat medical pentru tratamentul osteomielitelor, aparat cu care a obţinut rezultate încurajatoare, cunoscute pe plan mondial. Doctorul Gheorghe Neagoe este autorul unei cărţi intitulate „Chirurgia traumatismelor duodenului".

Dar doctorul Gheorghe Neagoe a trăit cu cîtva timp în urmă surpriza să constate că un alt tratament de-al său mai vechi, a fost preluat de profesorul Loring Humphrey de la Kansas-City University. Metoda pare trasă la indigo cu singura deosebire că profesorul american nu stăpîneşte compoziţia vaccinului. Inactivarea, conservarea, administrarea vaccinului nu sînt suficiente. Aşa se explică de ce rezultatele de la Kansas-City University, în cancerele mamare, sînt inferioare celor obţinute în România.

VALERIU ARMEANU ■

Despre doctorul Octavian Udrişte s-a scris mai întîi în gazeta „Orizont" din Rm. Vîlcea şi, pentru prima oară „pe plan central", în „Flacăra", care i-a consacrat o pagină de revistă, urmată apoi de alte intervenţii. Se întîmpla acum şase ani, la apariţia primei ediţii a cărţii sale „Gena ancestrală şi originea cancerului", carte de mare răsunet prin originalitatea ideii şi prin masivul eşafodaj de argumente şi date care o susţineau; dar, din păcate, un răsunet totuşi limitat. Limitat la cercurile specialiştilor, mai ales ale celor străini, care n-au pregetat să-l bombardeze pe doctorul nostru cu o avalanşă de elogii şi, desigur, cu cereri de informaţii suplimentare. În cartoteca doctorului O. Udrişte, scrisorile cu semnături emanînd de la iluştri savanţi ai lumii, care-i salutâ descoperirile şi le certifică la modul major importanţa, s-au adunat în teancuri impresionante. O nouă şi voluminoasă ediţie a operei sale, îmbogăţită cu sugestive elemente, s-a constituit într-un veritabil moment de referinţă al domeniului. Între timp, modestul doctor (căci e un modest acest medic Udrişte, balneolog la Călimăneşti) a ostenit mai departe pe şantierul ideii, dublînd cercetarea teoretică prin experimente spectaculoase. A adăugat, zi de zi, an de an, file noi la dosarul ideii sale, şlefuindu-i caratele, aducîndu-le la o strălucire în faţa căreia nimeni nu mai poate închide ochii. Doctorul Octavian Udrişte şi-a închinat mai bine de trei decenii jumătate de viaţă explorării unei preţioase descoperiri dăruite ştiinţei şi oamenilor. Doctorul Octavian Udrişte — un nume în asaltul împotriva maladiei veacului, un nume pe care „Flacăra" îl preţuieşte cum se cuvine. (L. P.)

Să fiţi sănătoşi!

Despre notorietatea acestei adevărate „legende vii" care e Ana Aslan pare să spună totul următorul fapt : într-o bulă care s-a ingropat nu demult la New York spre a fi scoasă la lumină peste 3 000 de ani, ca mărturie a dimensiunilor civilizaţiei de azi, se află şi numele descoperitoarei Gerovitalului ! Acum, cînd are răgazul, dealtfel rar, de a privi înapoi, academicianul Ana Aslan, director general al Institutului Naţional de Gerontologie şi Geriatrie din Bucureşti (cel dintîi de acest gen din lume), găseşte nenumărate motive de satisfacţii şi bucurie. Drumul parcurs e pe cît de lung, pe atît de tulburător, fiind el unul al dragostei pentru oameni şi, poate chiar înainte, al slujirii acestora cu o patimă nedrămuită.

Ana Aslan a terminat facultatea de medicină la Bucureşti, în 1922, teza sa de doctorat, susţinută în 1924, intitulîndu-se „Cercetări asupra circulaţiei periferice". A început cu medicina internă şi cardiologia, fiind asistent universitar, şef de lucrări (colaborator al renumitului academician Daniel Danielopolu) şi profesor titular (1945—1949), Timişoara), după care s-a consacrat gerontologiei şi geriatriei, domeniu pe care l-a fundamentat, teoretic şi practic, lărgindu-i orizonturi nebănuite.

Activitatea Anei Aslan rămîne definitiv legată de descoperirea Gerovitalului H3, medicament cu eficienţă profilactică şi curativă în fenomenele de îmbătrînire şi în bolile bătrîneţii, datorat acţiunii procainei aplicată persoanelor vîrstnice. Întemeiat pe proprietăţile eutrofico-regenerative ale procainei administrată într-un tratament de lungă durată, Gerovitalul îşi va dovedi eficacitatea în ateroscleroză, vitiligo, sclerodermie, stări depresive etc, devenind un produs foarte solicitat în ţară şi în întreaga lume.

Sub conducerea academicianului Ana Aslan, s-a efectuat cea dintîi cercetare de amploare privind profilaxia îmbătrînirii, studiul (pe 20 000 de persoane între 45 şi 60 de ani) demonstrînd că administrarea Gerovitalului conduce la o creştere a capacităţii de muncă şi a rezistenţei la factorii nocivi. Pasul acela, care a însemnat Gerovitalul, n-a fost decît unul. I-au urmat atîtia alţii, în 1970 fiind brevetat şi omologat în România un alt produs din gama Aslan, Aslavitalul, a cărui variantă destinată uzului infantil a fost lansată recent.

Pe măsura muncii, adesea de pionierat, de defrişare, pe măsura rezultatelor, n-au întîrziat să vină şi onorurile. Acestea, româneşti sau străine, sînt atît de multe încît n-ar încăpea, numai ele, într-o pagină de revistă ! Alegînd aproape la întîmplare, să notăm că numele Anei Aslan e inclus în toate marile enciclopedii ale lumii, în „Who's Who in the Woird", în „Who's Who of Intellectuals", în „The International Men of Achievement", în „Who's Who in America", în „British Encyclopaedia" etc, directorul general al I.N.G.G. fiind între altele, doctor honoris causa al Universităţii Bragança Paulista din Sao Paolo, membru al societăţilor de gerontologie din Statele Unite, Chile, Peru, R.D.G. etc, al Academiei de Ştiinţe din New York, al Academiei braziliene de ştiinţe umaniste, al Confederaţiei societăţilor de gerontologie din ţările latine (membru fondator), al Societăţii „Women, Food and Population" (Washington) etc. Dintre distincţiile care i-au fost acordate spicuim : Ordinul Muncii clasa I, „Les Palmes Academiques", (Franţa 1974), Premiul internaţional „Dag Hammarskjoeld" (Italia 1977), cetăţean de onoare şi profesor emerit al Republicii Filipine (Manilla 1978), Meritul Republicii Italiene (Roma 1979), Medalia de aur a Universităţii Komensky (Bratislava 1980), Premiul şi Medalia „Léon Bernard" ale Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii (1982), Premiul „Marie Curie" al Academiei Mediceea din Florenţa (1984).

Savant de reputaţie internaţională, inspirat şi activ organizator de sănătate, şef de şcoală, autor al unor iniţiative (unele preluate de O.N.U.) valoroase privind „virsta a treia", academicianul Ana Aslan continuă să rămînă, în ciuda anilor, în deplină putere.

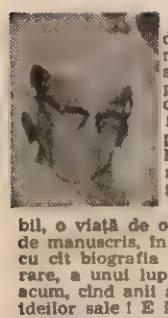

Despre Grigore Osipov Sineşti, unul dintre laureaţii noştri de azi, un cunoscut specialist francez, Pierre Friez, a afirmat cîndva că „a revoluţionat parodontologia", avînd în vedere o concepţie originală şi o metodă (de fapt mai multe, 3) care au transformat parodontopatiile (maladiile parodontului) din boli tratate în boli vindecate, mii, zeci de mii de pacienţi recăpătîndu-şi dreptul la zîmbet.

E greu de prins, poate chiar imposibil, o viaţă de om (începută la 1 mai 1907) într-o filă de manuscris, întreprinderea fiind cu atît mai riscantă cu cît biografia lui Osipov Sineşti a fost, fără exagerare, a unui luptător de vocaţie, care n-a încetat nici acum, cînd anii s-au adunat, să se bată pentru izbinda ideilor sale ! E însă musai să încercăm şi o vom face spunînd că doctorul (în medicină generală, cu studii terminate în 1933, la Iaşi) Osipov şi-a lansat concepţia în 1971, cînd cartea sa crucială „La Parodonthopatie Essentielle" a apărut la Paris, în prestigioasa editură „Maloine". Tradusă în limba română, în 1976, şi completată cu „Metodologia parodontologică", instrument concret de lucru, cartea a declanşat un interes deosebit în cele mai largi cercuri ale stomatologiei internaţionale, înfăţişînd un punct de vedere nou, îndrăznet, plecînd de la care se va deschide la Bucureşti, din 1979 într-un local modern (strada 11 Iunie 10), un Centru metodologic. Faima acestuia, adevărat avanpost al luptei împotriva durerii, nucleu ştiinţific îmbinînd partea teoretică (sub formă de cursuri de specializare) cu cea practică, se va fi răspîndit cu repeziciune în ţară şi, deopotrivă, peste hotare, medici de pretutindeni, profesori universitari, şefi de clinici etc., venind la Bucureşti spre a lua contact cu ideile lui Osipov Sineşti. Coordonatorul centrului a fost, el însuşi, invitat în toată lumea, recent în Statele Unite, ocazie cu care a fost ales membru al Academiei de parodontologie a Americii, spre a prezenta metoda sa, fără rezerve elogiată. După experimente parodontologice româneşti s-au organizat la Grenoble şi Viena, comunicările făcute de Osipov Sineşti într-o serie de ţări ale Europei ţinînd „capul de afiş" al multor congrese şi reuniuni internaţionale.

Fără a intra în amănunte, să notăm că etapele importante ale intervenţiei chirurgicale sînt incizia gingiei, punerea în evidenţă a focarelor de infecţie, curăţirea ţesutului patologic, forarea de conducte în septurile interalveolare şi introducerea implanteior din os deproteinizat „Os minerale", implante reprezentînd unul dintre cele 14 brevete de inventator aparţinînd lui Grigore Osipov Sineşti, cărula un nou produs (după apa de gură şi pasta de dinţi „Ossidenta" etc.), „Ossiremin", biostimulant şi remineralizant, urmează să-i apară în curînd pe piaţă.

Deşi nu mai e tînăr, precum colectivul pe care îl coordonează, Grigore Osipov Sineşti continuă să lucreze cu înverşunare şi să viseze. Aproape că nu-şi poate permite o clipă de răgaz, atît îi este de încărcată agenda de lucru. Dincolo de munca zilnică, desfăşurată într-o unitate de elită (pe care mulţi profesori din străinătate şi-ar dori-o !), nu renunţă la planuri, unele dintre ele cu bătaie lungă. Corectează şpalturile „Atlas Book"-ului, prezentarea în engleză a concepţiei parodontologice şi a metodelor operatorii româneşti, operează ceasuri întregi, îşi pregăteşte discursul de primire în Academia de parodontologie a Americii, scrie, citeşte, se agită, mai tînăr decît foarte mulţi tineri. Premiul „Flacăra" tocmai asta vine să răsplătească : o activitate ştiinţifică de cea mai aleasă ţinută şi, totodată, o tinereţe parcă perpetuă.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Profesorul dr. Ion Brad a rămas în memoria cititorilor noştri ca autor a unor cercetări privind structura şi virtuţile terapeutice şi energovitalizante ale cătinei albe. Dar activitatea ştiinţifică a colaboratorului nostru este mult mai vastă şi se recomandă prin rezultate de excepţie în domeniul investigaţiilor de biochimie.

Născut la 3 septembrie 1928 la Mizil, absolvent al Facultăţii de chimie din Bucureşti, a lucrat la început la Institutul de cercetări alimentare, la Institutul de cercetări pentru cereale şi plante tehnice, iar din 1972 şi pînă în prezent lucrează în învăţămîntul superior, actualmente fiind profesor de chimie biologică la Facultatea de ştiinţe ale naturii din cadrul Universităţii din Craiova.

Dintre lucrările sale ştiinţifice reţinem în mod deosebit pe cele care prezintă un coeficient de originalitate. „Un nou sistem de reprezentare a rezultatelor în biochimia metabolică comparată", „Teoria timpurilor metabolice în rezistenţa la temperaturi scăzute", „Biochimia heterozisului pozitiv şi criterii de selecţionare a genitorilor pentru obţinerea de descendenţi cu caracteristici biologice superioare", „Compoziţia chimică şi bazele biochimice ale efectului terapeutic al produselor din cătina albă", „Tratarea unor maladii ale sistemului nervos, al unor boli de piele, ale tractului gastrointestinal, tratarea arsurilor chimice şi fizice, al unor malformaţii cu ajutorul preparatelor din cătină".

Mai notăm lucrările profesorului Ion Brad vizînd obţinerea de concentrate vitaminate, de preparate enzimatice şi aplicarea lor în industria alimentară. Reţinem, de asemenea, rezultatele obţinute în urma unor cercetări privind apele uzate, dinamica specifică a macroelementelor, microelementelor şi hormonilor, biochimia creşterii şi dezvoltării plantelor.

Rezultatele acestor cercetări au făcut obiectul unui număr de peste 100 lucrări ştiinţifice publicate sau în curs de redactare şi a celor 50 de comunicări prezentate la diverse reuniuni de specialitate. În prezent profesorul dr. Ion Brad pregăteşte lucrările : „Bazele biochimice ale supravieţuirii la plante" şi „O farmacie într-o plantă : cătina albă".

Într-un secol suprasaturat de droguri farmaceutice, inginerului Valeriu Popa îi revine meritul deosebit de a fi propus în cadrul terapiei generale o cale directă între cauză şi efect prin metode de profilaxie şi tratament bazate în exclusivitate pe remedii naturale. Adept al medicinei naturiste, cunoscînd deopotrivă străvechile concepte medicale ale Extremului Orient, Valeriu Popa se bucură în acelaşi timp de privilegiul de a putea detecta, la fel ca un senzor viu, emisiunile potenţialului bioenergetic. Prin acest rar dar al ereditătii, colaboratorul nostru poate localiza şi determina cu precizie intruziunile patologice din organism, dar acest lucru nu constituie în activitatea sa decît punctul de plecare al unor ample cercetări biomedicale. Considerînd organismul în integralitatea lui somatică şi în strînsă legătură cu potenţialul său bioenergetic, inginerul Popa a pus la dispoziţia publicului larg o veritabilă cartă a sănătăţii. Conceptul său terapeutic a fost expus în cadrul unor articole publicate în revista noastră şi în mod special în suita de interviuri semnate de redactorul şef al Flacării, poetul Adrian Păunescu.

Recomandările de viaţă şi alimentaţie raţională, precum şi soluţiile terapeutice propuse de inginerul Valeriu Popa sînt îndeobşte cunoscute cititorilor noştri. În esenţă, întregul edificiu terapeutic al colaboratorului nostru are în vedere realizarea acordului primar, natural, dintre organism şi nevoile sale reale. De aici, o atenţie particulară acordată dietei alimentare (atît în tratamente, cît şi ca instrument de profilaxie), revitalizării celulare prin exerciţii fizice şi de respiraţie, reechilibrării energetice a organismului. Sînt cunoscute deopotrivă efectele curative ale tratamentelor prescrise. Numeroşi actuali sau foşti pacienţi ai inginerului Valeriu Popa ne-au înştiinţat, în cadrul unor scrisori de mulţumire, lecuirea sau ameliorarea unor maladii refractare pînă atunci tratamentelor clasice, între care leuconevraxita, afecţiune considerată incurabilă.

Acestea sînt cîteva din meritele ştiinţifice care îl recomandă pe inginerul Valeriu Popa pentru premiul „Valorificarea resurselor naturale", instituit de redacţia revistei noastre.

Semne bune anul are

tacolul), spre Deva. Şi ne-am oprit, cum scriam atunci, „lîngă liniştea ultimului loc în care a ajuns neliniştea lui Avram Iancu". Numai noi. Pentru prima oară, spectatorii lipseau, sau — mai exact pentru starea noastră sufletească — nu se vedeau. Dincolo de cîntecele de ţară şi de libertate, a început, sub ploaia mocnită, pentru ciudata clasă de „elevi" prezenţi, una din cele mai frumoase lecţii de istorie şi de patriotism din cîte se vor fi ascultat vreodată sub foşnetul românesc al brazilor. „Multe le vom uita — spunea profesorul — spectacole se vor suprapune, dar aceste împrejurări sînt unice. Eu v-am adus cu mine pentru că vă iubesc şi pentru că nu vreau să pierdeţi nimic din ceea ce este sublim..." Şi sînt convins că „elevii" nu vor uita niciodată lecţia aceea fascinantă.

DORIN GHERGHINESCU ■

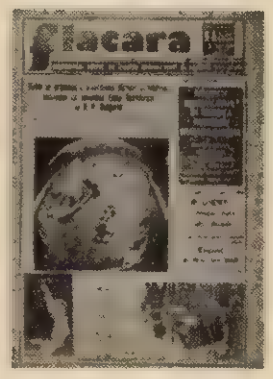

O industrie care priveşte spre îndrăzneala celor tineri

„Lucrările au demarat la Institutul de Cercetări Textile din Capitală, nu demult, în 1981, iar astăzi — principial şi constructiv — rampa de control automat prin undă laser şi dirijată prin calculator este gata. Firească, ţinute în mînă de un fizician, cercetătorul Ion Nistor, reprezentant al celei mai tinere generaţii de fizicieni...".

Astăzi era luna aprilie 1984, cînd noi scriam despre această importantă realizare a ştiinţei şi tehnicii naţionale — defectoscopia automată în industria textilă de ţesături, cu efecte economice extraordinare. Prin urmare, este firesc să revenim şi să întrebăm, care este stadiul rampei de control automat ? Fizicianul Ion Nistor, responsabilul temei de cercetare ne răspunde că „am recepţionat modelul experimental industrial şi că, cel tîrziu la sfîrşitul lunii ianuarie 1985, ne mutăm cu instalaţia la Întreprinderea textilă „Dacia" din Capitală pentru testări industriale în vederea omologării. Între timp, din aprilie şi pînă acum, modelul iniţial a suferit o serie de modificări privind fidelitatea informaţiei, deci la partea de traductor optoelectronic, unde am colaborat deosebit cu specialişti de la Institutul pentru tehnică de calcul. Toate aceste modificări, probe, reluări şi iarăşi reluări s-au efectuat în atelierul de prototipuri al institutului nostru, cu ajutorul a doi tineri muncitori mecanici, tineri dar de înaltă clasă, Constantin Giurcă şi Lailan Vasile. Unul are 34 de ani, celălalt doar 25".

CICI IORDACHE-ADAM ■

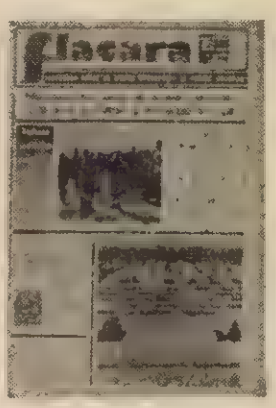

În aşteptarea piesei mult visate

Ion Besoiu, care ne-a acordat cu amabilitate un interviu în numărul 15 al revistei, reinterpelat de noi în acest sfîrşit de an, răspunde că teatrul L. S. Bulandra, se află în faţa celei de a 6-a premiere din stagiune (cifră record pe ţară). Premierele de pînă acum au fost bine primite de presă şi de public. În calitatea sa de actor şi de director mărturiseşte că viaţa sa se desfăşoară în teatru, repetînd în **Hamlet** de Shakespeare rolul lui Horaţiu şi încercînd să păstreze o balanţă echilibrată, tactică, între aspiraţiile marilor actori ai trupei şi posibilităţile de exprimare ale teatrului în acest moment, încercînd deci să ofere tuturor şansa de a se împlini artistic cu răbdare şi discernămînt.

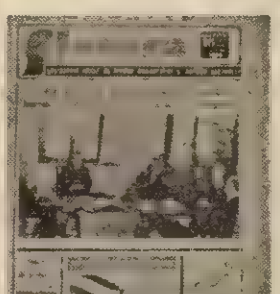

Papagaliceşte : „mărgăritar", „mărgăritar", „mărgăritar"...

În aprilie 1984, unul din cei mai buni oenologi ai ţării, inginerul Anghel Gheorghe, de la I.A.S. Bucium, autorul unei metode originale de fermentaţie, prin care se obţine vinul spumant, aromat, de Bucium, ne semnala, printre altele : „În 1978, ni s-a omologat vinul spumant

Semne bune anul are

muscat, denumit de noi : BUCIUM, tocmai pentru a duce în lume faima acestor podgorii ieșene, vechi și generoase în materie de struguri și vinuri... După îmbalare însă, ei se vinde, asemenea tuturor șampaniilor de la noi din țară, cu eticheta de Mărgăritar ?! Este o uniformizare a solurilor și a calităților de șampanii, este ca și cînd am răspunde toți la același nume !"

Am revenit la I.A.S. Bucium, acum în preajma Anului Nou, cînd, probabil, mulți oameni buni și acestei țări închină o cupă din această originală șampanie românească. L-am căutat pe inginerul Anghel Gheorghe și nu l-am găsit. Ne interesa dacă s-a revenit, cumva, asupra acelei „pledoarii pentru diversitate", adică asupra faptului că vinul spumant Bucium să se vîndă cu această etichetă, și nu cu eticheta uniformizatoare de Mărgăritar. L-am găsit, însă, la sediul unității, pe tovarășul inginer Mihai Tiron, directorul I.A.S.-ului Bucium. Cum și dînsul cunoștea foarte bine problema, l-am întrebat :

— S-a revenit cumva asupra problemei... etichetelor ?

— Nu ! Vinul nostru spumant, aromat, de Bucium, obținut prin metoda de fermentație a inginerului Anghel Gheorghe, continuă să se livreze mai departe cu eticheta de „Mărgăritar". Păcat că nu se rezolvă această problemă.

O repunem în atenție, cu atît mai mult cu cît organele de resort, vizate în articolul de mai sus, nu ne-au dat nici nouă, nici celor de la I.A.S. Bucium, nici un răspuns. Îl așteptăm în anul viitor !

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

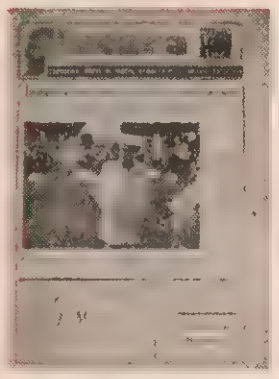

E bine și mai tîrziu decît niciodată

— Mai sînteți UN CAZ, doctore Dinu ?

— Nu știu asta, știu că mi-am văzut de treabă în continuare, de munca dublă, de asistența medicală stomatologică și cercetare. Am finalizat un nou produs medicamentos original împotriva plăcii bacteriene considerată generatoare a bolii parodontale ca și a leziunii cariogene. E o noutate pe plan național și internațional, încă nu se cunoaște un medicament care să distrugă și să prevină formarea cetelei. S-a efectuat șarja zero, a fost preluat de Întreprinderea „Biofarm".

— Și cum se va numi acest nou medicament ?

— **Placolizin** este denumirea dată de noi, depinde ce denumire de marcă îi va da producătorul.

— Denumire de marcă ? Este brevetat ?

— Da, este brevetat și are toate avizele de necesitate din partea Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, a fost dat și în clinici pentru experimentare.

—Dar cu aparatul electronic multifuncțional „Dimistoma" de unii atît de contestat și cu care, așa cum am scris, ați vindecat atîția bolnavi de cele mai diverse parezе, paralizii, nevralgii... ce se mai aude ?

— În urma unor convorbiri cu reprezentanți ai conducerii Ministerului Sănătății, în speță, cu tovarășa ministru secretar de stat dr. Lidia Orădean, începînd cu anul viitor se va trece la instruirea medicilor care vor lucra cu aceste aparate.

— Aparate ? În sfîrșit, sînt mai multe, s-a trecut la multiplicarea lui ?

— Sînt fabricate, chiar mai demult, 15 aparate și se află în centrele medicale universitare Iași, Cluj-Napoca, București, Craiova, Tg Mureș și, desigur, la Cîmpina.

— Despre cazuri ce puteți să ne spuneți, deși știm că sînteți pur și simplu asaltat, sufocat de pacienți ? Numai la redacția noastră au sosit zeci de scrisori și zeci de oameni în audiență pentru a fi primiți și tratați la centrul din Cîmpina.

— Numai în 1984, s-au înregistrat 13 381 bolnavi consultați și tratați, cărora li s-au aplicat 35 602 tratamente pentru o gamă foarte diversă de afecțiuni din sfera buco-maxilo-facială — paralizii, nevralgii, parodontopatii. Întregul colectiv a depus efort, întregul colectiv a fost deosebit de solicitat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Visul doctorului Nicon Țuca s-a împlinit: la Rîmnicu Vîlcea există secție de ortopedie !

Au trecut aproape opt luni de cînd am luat un interviu doctorului Nicon Țuca, din Rîmnicu Vîlcea, cu care prilej acesta îmi spunea că nu are decît o singură dorință : să se înființeze, în cadrul spitalului județean, o secție de ortopedie independentă, deoarece, remarca medicul, coabitarea cu chirurgia constituie la un moment dat o frînă pentru amîndouă secțiile. Acum, la finele anului, interesîndu-mă de soarta eroului reportajului meu, am aflat, chiar de la el, că visul său a devenit o realitate. Mai mult, șeful secției de ortopedie a fost numit chiar doctorul Țuca. Iată, mi-am zis, rîndurile apărute au avut sigur un efect pozitiv, căci o secție nouă într-un spital este o realizare.

La ora actuală ortopedia dispune de 58 de paturi și a fost înzestrată cu toată aparatura necesară unei asemenea secții. Pînă la sfîrșitul anului, în noua secție vor fi internați 1 200 de bolnavi, iar în 1986 numărul acestora va crește la 1 500. Pentru anul viitor, în secția de ortopedie vor fi internați 1 200 de bolnavi, iar în 1986 numărul acestora va crește la 1 500. Pentru anul viitor, în secția de ortopedie vor fi internați 1 200 de bolnavi, iar în 1986 numărul acestora va crește la 1 500.

Un domeniu de-a dreptul fabulos

Biotehnologia

— Ne cunoaștem, Constantin Tereoșcu, de ani buni, de pe cînd eram cevа mai tineri și ceva mai visători. Te știu domol și temeinic. Îți propun ca tot așa să intrăm în domeniul care te preocupă : omul și viața.

— Poate că la fire sînt domol ca și dealurile locului natal — Ercea — din Mehedinți, însă gîndurile îmi sînt agile și cotrobăitoare prin ungherele mai puțin accesibile ale științei, ale domeniului meu, biologia. Din această ramură foarte vastă a activității umane, pentru care s-au primit în ultimii treizeci de ani cele mai multe premii Nobel, după fizică, mi-am făcut un adevărat crez. Și dacă nu mă conectezi rapid la o altă întrebare, aș vrea să mă explic. Toată tehnologia avansată care face obiectul creației umane pînă la era actuală (ceea ce noi cunoaștem sub denumirea de noosferă), s-a bazat pe datele chimiei, fizicii, matematicii și ale unor tehnici pe domenii. S-a ajuns în faza că potențialul de prelucrare tehnologică a resurselor naturale a crescut în așa măsură încît baza clasică a materialelor și materiilor prime a devenit insuficientă sau pe cale de epuizare. Cum ingeniozitatea umană practic este inepuizabilă, s-a trecut la un nou sistem de gîndire și dimensionare a activității productive și anume Biotehnologia. Această activitate transdisciplinară este cea mai mare promisiune pentru realizarea pe viitor a nevoilor spirituale și de confort mereu crescînde ale populației.

Rezultatele practice obținute ca urmare a preocupărilor biotehnologice sînt de-a dreptul uimitoare. În mai puțin de un deceniu și jumătate de cînd a apărut această activitate, s-au creat tehnologii noi, care pe lîngă faptul că înlătură poluarea, se desfășoară fără consum mare de energie și sînt avantajoase din punct de vedere economic, au dus la crearea de produse noi nemaiîntîlnite în natură, dar deosebit de importante în diferite ramuri ale activității umane, ca : farmacologie, medicină, agricultură, industria bunurilor de larg consum, metalurgia neferoaselor și altele. Cercetătorii din California din cîteva litri de bulion de cultură microbian au obținut atîta somatostatină (un hormon cerebral) cît obținuseră cercetătorii francezi (cîteva miligrame) din prelucrarea a peste o jumătate de milion de creiere de miel. Brevetarea unor microorganisme noi, create de om, ca Streptomyces Vellosum, a dus la fabricarea de antibiotice noi, a unor vitamine, acizi aminați, acizi organici și altele. Escherichia coli, foarte frecvent în flora intestinală a omului, a fabricat în anumite condiții de cultură microbiană o cantitate impresionantă de insulină (necesară diabeticilor) care se obținea din ficat de bovină, de porc sau se sintetiza. În agricultură, rezultatele sînt și mai spectaculoase, prin realizarea de microorganisme fixatoare de azot, care înlocuiesc îngrășămintele chimice toxice și costisitoare, crearea de soiuri noi de microbi care să paralizeze (și deci să omoare) dăunătorii animali ai plantelor, producerea unor modificări genetice ale plantelor de cultură care să ducă la mărirea ratei de creștere a producției, crearea unor biostimulatori.

Cercetătorii de la Universitatea Carolina (S.U.A.) se ocupă de Acetobacter xylinum, care se dezvoltă pe fructele intrate în putrefacție și dă benzi de celuloză pură, care poate fi folosită la fabricarea de hîrtie și țesături foarte fine dar mult mai rezistente decît cele din bumbac, de pildă, la un preț mai mic. Concernul I.C.I. din Anglia produce anual peste 150 000 t de pruteen pentru hrana animalelor prin folosirea culturilor microbiene pe medii cu metanol. În Japonia se apreciază că folosirea a doar 5—6% din consumul actual de petrol de către bacterii ar putea acoperi necesarul de proteine al întregii populații actuale a globului. În Brazilia și în alte țări, ca urmare a cercetărilor biotehnologice, se fabrică anual din tulpini de trestie de zahăr și din palmier zeci de milioane de tone alcool — carburant pentru autovehicule. Unele bacterii de tip Thiobacilus feroxidaus sînt folosite la obținerea metalelor prin procedeul de biolixiviație. În U.R.S.S. se valorifică în felul acesta bauxitele din Ural, în S.U.A. se extrag 110 000 tone de cupru, în Australia, zeci de tone de nichel, iar în alte părți — germaniu, molibden și uraniu.

Și în țara noastră există un început de drum foarte bun în preocupările biotehnologice și se are în vedere crearea de materii și materiale noi, rentabilitatea unor domenii clasice (tehnologia fermentațiilor), valorificarea superioară a

deșeurilor din agricultură și industria lemnului prin biodegradare, valorificarea superioară a biomasei, din flora spontană, obținerea unor materii prime pentru industria chimică (furfura, biogaz, etc), apărarea mediului înconjurător, împotriva poluării (prin culturi de alge și protozoare introduse în apele în cauză), epurarea apei potabile și altele.

— Universul preocupărilor tale, sincer să fiu, este atît de vast, încît ori de cîte ori stau de vorbă cu tine am senzația că nu știu nimic. Care sînt aceste cărări, cele mai multe nebătătorite, pe care te-ai avîntat ?

— Despre participarea mea cu lucrări științifice la diverse simpozioane, colocvii, lucrări de cercetare fundamentală, nu aș vrea să vorbesc, deși cu aceste ocazii am fost remarcat și încurajat de mari personalități ale farmacologiei și medicinii românești, ca prof. dr. doc. Dumitru Dobrescu și dr. docent Gheorghe Bungețianu, șeful homeopatiei din țara noastră, de valoroși cercetători în medicină și biologie, ca dr. Nicolae Gaicu și dr. Otilia Chiculescu : n-aș vrea să vorbesc nici de faptul că sînt responsabil de temă la unele contracte științifice ale Centrului de chimie Timișoara, unde activez în calitate de cercetător și nici de multiplele mele colaborări cu unele unități productive sau sanitare și de cercetare din județul Timiș. Referitor la creațiile mele aplicative, sînt autorul a zece dosare de invenție, dintre care o parte sînt finalizate prin aprobarea brevetelor în comisiile de specialitate ale O.S.I.M. Majoritatea problemelor care fac obiectul acestor dosare constituie într-adevăr premieră mondială și ele reprezintă soluționarea unor tehnologii care vizează medicamente de excepție, reactivi terapeutici competitivi cu ai celor mai renumite firme ca puritate și activitate biologică, coloranți naturali pentru industria alimentară și a băuturilor răcoritoare, patiserie și cosmetică, aparate medicale, reactoare și instalații tehnologice cu consum redus de energie, înlăturarea poluării și tehnicitate înaltă, realizarea unor pudre proteice foarte valoroase pentru animale și a unor sisteme, noi, nutriționale.

— Deci, ce urmărești în aceste domenii ?

— Nu este greu de dedus că pe lîngă prestigiul științei și tehnologiei românești în lume, urmăresc să rezolv probleme ale vieții, ale omului, ale perenității biologice a speciei umane. În timp ce alții sofisticâ arsenalele militare și deformează spiritul civilizațiilor umane de pe glob cu amenințarea acestora, eu am găsit de cuviință că e bine să introduc în arsenalul terapeutic produse noi, cu activitate farmacologică sporită, fără toxicitate și la un preț scăzut, am inventat procedee, metode și instalații care să acopere deficitul de proteină digestibilă, care să contribuie la ameliorarea alimentației populațiilor de pe întreg globul.

— Ești un cercetător științific cu un statut limpede, necontestat de colegi, de organismele de resort, care sprijină tot ce faci și visezi.

— Da. Problemele abordate de mine sînt cunoscute la C.N.S.T., la ICECHIM și au o audiență sporită în rîndurile unor specialiști din țara noastră. Deși au existat și inerții, aceste realizări sînt bine apreciate și cotate de conducerea unității de cercetare și microproducție unde îmi desfășor activitatea și sînt sprijinite în mod deosebit de secretariatul Comitetului județean de partid Timiș și de către Consiliul municipal de pe lîngă acesta.

— Aud numai lucruri de excepție, de la proteinizarea rocilor pînă la pudra proteică, de la extracte animale și vegetale pînă la culturi celulare în vitro. Lămurește-ne, te rog !

— Pare insolit, dar e adevărat : sînt pe cale de a pune la punct un procedeu, o instalație și o tehnologie de proteinizarea rocilor, aștept trecerea în practică a unor pudre proteice-sulă la sută asimilabile, vizînd o nouă tehnologie a „aurului roșu", preconizez anumite tehnici rentabile de extragere a unor metaboliți din nevertebrate, din organe de mamifere și din componente vegetale ale fitofondului din țara noastră. Aplicarea unor practici de vîrf ale cercetării, cum sînt culturile celulare „in vitro", mă conduce la unele rezultate de mare rafinament științific care nu mai pot fi negate de potențialii mei adversari, întrucît evidențiază produse cu proprietăți deosebite, reproductibile și verificabile cu alte mijloace științifice de detectare.

— N-ai acceptat, inițial, nici interviul, nici fotografierea. Mă rog, insistînd, ai cedat. Spune, omule, cum de le faci pe toate, de parcă ai fi o fabrică, o instituție ?

— Cred că exagerezi !... Sînt doar cetățeanul care respectă și simte

Teoria și practica, mînă în mînă

Frații Stănășilă : inginerul Virgil-Corneliu este mai mare cu 11 ani. Din studențiе poartă cu el ideea separării energiilor cinetice moleculare. În 1977 obține titlul de doctor în termotehnică și mașini termice, cu teza intitulată : „Transfer de căldură prin intermediul corpurilor mici", pe care o consideră nevalorificată pînă acum. Conduce de 10 ani cercetarea în domeniul energeticii la nivelul întregii industrii a materialelor de construcții. Octavian-Nicolae, este șeful catedrei de matematică — Facultatea de aeronave din Institutul politehnic București. Preocupat, cu o rară acribie, în lărgirea posibilităților de aplicare a matematicii, ne atrage atenția că există mulți matematicieni români mai buni ca el. Frații Stănășilă au împreună 12 lucrări. Toate în domeniul energeticii. Între acestea : „Procedeul de separare a energiei cinetice moleculare" și „Transfer de căldură în curent cu alternanță", acesta cu aplicații de mare eficiență și în utilizarea cărbunelui inferior.

Născut la 11 august 1932, la Bobîlna prof. Ion Mânzatu termină în 1955, la București, Facultatea de fizică și matematică — secția fizică nucleară. Doctor în fizică din 1964. În anul 1972 devine — prin concurs — profesor titular la Universitatea București. Neobosit promotor al noului, cu o largă cultură științifică (peste 70 de lucrări, literatură de anticipație etc), profesorul Mânzatu este autorul a peste 35 de descoperiri și invenții, multe aplicate. Obține premiul pentru fizică al Academiei R. S. România pe anul 1973. Expert consultant al UNESCO — Paris pentru problemele sistemelor naționale de informare și documentare începînd din 1975, an din care devine și expert-consultant al UNEP — Nairobi (Programul Națiunilor Unite pentru Protecția Mediului Înconjurător) pentru problemele energeticii. Din 1969 este membru al Societății Europene de Fizică. Este cuprins (biografie) în Enciclopedia internațională de personalități WHO'S WHO IN THE WORLD (S.U.A.). Biroul de Invenții al Organizației Mondiale a Proprietății Industriale (O.M.P.I.) îi acordă titlul de „inventator european".

A sonda în nemărginirea cunoașterii

A reușit să fixezi cîteva puncte, esențiale și sigure, de reper în lumea ideilor, acolo unde absolut este numai — relativul, reprezintă o biruință a gîndului și o eliberare a cuvîntului întru ființă. C. Noica a reușit, printr-o tenace lucrare în spiritul rostirii filosofice românești, să închege un model, un „model paideic" sprijinit pe un trepied cu colțurile de aur — Platon, Hegel, Heidegger —, în al cărui cuprins comunică laolaltă gîndul presocratic, integralitatea eminesciană și cea goetheeană, categoriile aristotelice și hermeneutica gadameriană. Pornit acum exact 50 de ani în căutarea unei „mathesis universalis" și încheind cercul acum cu o Logică al cărei temei rezumă un amplu sistem de gîndire materializat în aproape 30 de lucrări (originale, traduceri sau coordonări), C. Noica înseamnă în istoria ideii românești o inconfundabilă voință de sistem, exemplară prin unitate, profunzime și continuitate, prin fascinația Culturii ca supremă șansă de perenitate a ființei. Întru totul emblematică pentru spiritul românesc

Anton Dumitriu este inițiatorul cursurilor de logică matematică în România, cursuri concretizate în lucrarea „Logica nouă".

Profesor la catedra de „Logică și istoria filosofiei vechi și medievale" de la Universitatea din București, apoi cercetător principal la Centrul de logică al Academiei R.S.R., Anton Dumitriu se arată preocupat de valoarea cognitivă a științei, considerată în ansamblul ei. Ideile sale în acest domeniu sînt expuse în diverse studii publicate în țară și străinătate, dar mai ales în „Bazele Filozofice ale Științei".

Prin lucrări ca Mecanismul logic al matematicii, Istoria logicii, Valoarea metafizică a raționalului, Parabilis, History of Logic, Cartea intîlnirilor admirabile, Logica polivalentă și altele, opera lui Anton Dumitriu a intrat în circuitul științific internațional.

Cea mai recentă lucrare, apărută la Editura Eminescu, în 1984, „Alethela", este o încercare asupra conceptului de adevăr în filosofia greacească.

O prodigioasă activitate de studii și cercetare face obiectul unui număr impresionant de lucrări științifice. Din 1961 și pînă în prezent, profesorul Mihai Drăgănescu a încredințat tiparului sub semnătura sa, opt lucrări științifice de proporții și de mare interes științific. Dintre acestea amintim : „Electronii la lucru" (1961), „Procese electronice în dispozitive semiconductoare de circuit" (1962), „Sistem și civilizație" (1976), „A doua revoluție industrială" (1980) și „Știință și civilizație (1984). Este în același timp coautor al unor altor numeroase lucrări tipărite în țară și peste hotare.

Profesorul Mihai Drăgănescu și-a adus, de asemenea, contribuția la realizarea unor lucrări științifice privind domeniul tuburilor electronice, circuitelor electronice, tranzistorilor, electronicii corpului solid, electronicii funcționale. A elaborat lucrări, articole și comunicări despre microelectronică, informatică, revoluția științifică și tehnica contemporană. A scris deopotrivă și eseuri filozofice. S-a distins, de asemenea, prin contribuții la teoria tranzistorului la nivele mari de injecție, la constituirea unei școli în domeniul dispozitivelor electronice semiconductoare în țara noastră, la introducerea microelectronicii, calculatoarelor electronice și informaticii în industria și economia națională, la scoaterea în evidență a operei unor înaintași din țara noastră în cibernetică și electronică.

respectat de concetățenii mei, indiferent de vîrstă și funcție. Sînt optimist în ceea ce privește viitorul omului și totdeauna trăiesc cu senzația că n-am făcut destul, nu m-am ridicat la nivelul tehnicii mondiale. În fond, pe mine nu mă interesează să impresionez, ci să am liniște, să-mi pot organiza ideile și sistematiza cele mai noi date științifice din domeniul problemelor abordate.

Totdeauna pornesc la drum cu un plan bine determinat, cu trei patru variante ale sale și cu o toleranță față de eșec. Nu-mi place să lucrez pe sec, adică să sparg eprubete multe, să consum reactivi și să bîjbîi. Și, dincolo de toate acestea, o oază a adevărului vieții o găsesc în fiecare după-amiază alături de fiica mea, Elena-Adina, cu care pregătesc lecțiile pentru a doua zi și la insistențele ei tot povestesc versi și uscate în dulcea noastră limbă românească.

— Ai o vorbă frumoasă : „trebuie să fim cu adevărat copiii veacului" ! Cum te simți, tu, stînd cu un picior în mileniul III ?

— E o axiomă care n-are nevoie de demonstrație !... Stau bine în picioare pe pămîntul drag al mileniului nostru, dar mă gîndesc și la un avans științific și tehnologic extraordinar, cît și la o schimbare radicală a mentalităților umane oarecum egoiste din timpurile noastre.

— Ce mai crezi că poate și trebuie să rezolve știința pusă, prioritar, în folosul societății ?

— Dacă va fi bine minuită de guvernele tuturor țărilor și cercetările de vîrf nu vor avea caracter exclusiv secret, știința și tehnologia de pe planeta noastră — indiferent de numărul populației — ar putea rezolva absolut toate problemele umane, de la locuință, hrană, îmbrăcăminte și sănătate, pînă la corectarea tarelor genetice, încă înainte de naștere, la realizarea deplină a personalității și demnității umane, armonizarea diferitelor cicluri și circuite meteorologice ale planetei noastre cu creațiile tehnoindustriale și prevenirea unor calamități dezastruoase.

TEODOR BULZA

Apa care moare

Știam de mult că este așa, dar nu aveam dovezi certe, de netăgăduit. Dacă privesc, însă, în urmă, astăzi îmi dau seama că era firesc să vină și vremea unei demonstrații riguroase, a acestei afirmații neștiute, că apa vie moare efectiv, se destramă încet — cum ar spune acad. E. Macovschi, autorul frumoasei teorii a materiei biostructurate — asemenea oricărei ființe care vine în existență și apoi se întoarce în neființă.

De cîteva săptămîni mă bucur ca un copil în fața unui cadou superb ce i-a fost dăruit de cineva drag. De cîteva săptămîni văd cu proprii mei ochi cum apa structurată de noi, în laborator (legenda i-ar spune apa vie) avînd proprietăți biologice, dacă este lăsată fără protecție, moare de-a binelea, își pierde forța vitală de stimulare sau de inhibiție a proceselor vieții.

Așadar, putem formula acum următoarele concluzii și întrebări fundamentale. **Întîi :** apa poate fi structurată, conferindu-i-se astfel proprietăți importante pentru viață. Această structurare o realizează astăzi toate organismele vii, dar ea se poate înfăptui și în laborator de către om (așa cum o atestă atît brevetul românesc de invenție cu nr. 77382, cît și cele care au urmat și au ca autori pe subsemnatul și pe colegul meu Gheorghe Lucaci). **Doi :** apa structurată moare efectiv, își pierde proprietățile în timp, dacă nu este stabilizată, așa cum se întîmplă și în organismul nostru în caz de boală sau în caz de moarte. **Trei :** dacă organismele vii de astăzi dispun de un mecanism propriu pentru structurarea apei necesare vieții celulare, de unde și-au luat apă vie ființele primare, cu miliarde de ani în urmă ? Fără riscul de a greși prea mult, putem astăzi răspunde că „ciorba inițială" în care s-au născut primii germeni de viață terestră era deosebit de bogată în ape structurate, generate de condițiile naturale de atunci. Deci, viața, dispunînd de precursori a putut astfel să-și înceapă urcușul... **Patru :** apele de suprafață conțin astăzi extrem de puțină apă structurată, ceea ce ne arată că oceanele, mările, lacurile de suprafață, fluviile și pîraiele, toate împreună, vehiculează o apă îmbătrînită, săracă în structuri cu calități biologice intrinseci. Cu alte cuvinte, apele de suprafață sînt bătrîne, aproape moarte. **Cinci :** ne-am putea gîndi, totuși, dacă am căuta, că mai există pe pămînt sau în pămînt, rămășițe ale apelor primare, bogate în ape structurate. Într-adevăr, pot afirma, împreună cu colaboratorul meu Gheorghe Lucaci care a descoperit unde se află în pămînt asemenea ape, că globul terestru conține încă imense rezerve de ape structurate, în adîncurile sale, în straturile geologice în care ele dăinuie de miliarde de ani !

Verificate în laborator, apele scoase din adîncurile scoarței terestre s-au dovedit a fi puternic structurate și cu o mare capacitate de influență asupra mecanismelor intime ale vieții. Dar ca și apele structurate în laborator sau în organismele vii, apele din adîncuri mor și ele, după ce sînt scoase la suprafață, dacă nu sînt stabilizate în mod corespunzător. Dacă ar fi să visăm, ne putem gîndi la o știință și tehnologie a viitorului prin care omenirea să-și propună refacerea capacităților vitale ale apelor terestre, măcar parțial, trezindu-le din starea lor actuală de somn și bătrînețe.

Nu putem încheia această veste științifică, acum în prag de an nou, după 12 luni pline de roade dar și epuizante, fără a ne permite să adresăm tuturor cititorilor revistei Flacăra, cele mai calde urări de bine, de sănătate și de împliniri, cu convingerea nestrămutată că depinde de noi și numai de noi ca anul 1985 să fie mai bun, mult mai plin de realizări și mult mai bogat în împliniri nobile, decît a fost 1984.

Prof. univ. dr. ION MĂNZATU

Semne bune anul are

nea specialității. Numărul medicilor s-a mărit. Lucrează permanent patru specialiști, care au la dispoziție două săli de operație, una septică și una aseptică. Această riguroasă împărțire a sălilor de operație dar și a saloanelor creează medicilor posibilitatea de a preveni apariția infecțiilor post-operatorii. În sprijinul afirmației sale, doctorul Țuca ne informează că din momentul apariției noii secții, au fost efectuate peste 400 de operații și că, în această perioadă nu au fost folosite antibiotice. Această realizare are două aspecte demne de reținut : mai puțină suferință pentru bolnav, căci orice infecție înseamnă suferință, iar pentru spital serioase economii.

DAN BÎRLĂDEANU

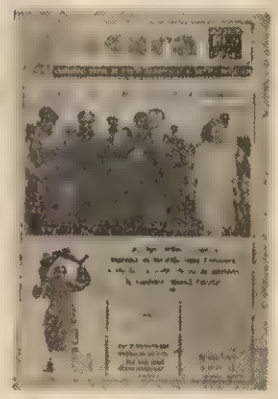

În lucru alte cîteva zeci de „hidrocentrale d buzunar"

Revista noastră pleda într-unul din grupajele lunii mai pentru o „reabilitare" a hidrocentralelor de „buzunar", plecînd de la ideea că energie există pentru toți, important este s-o descoperim și s-o punem la treabă. În acest context evidențiem experiența valoroasă a priceputilor specialiști de la Întreprinderea de rețele electrice Suceava. Aflăm acum că proiectanții IRE-ului lucrează la elaborarea proiectelor pentru 28 de microhidrocentrale (MHC), dintre care 2 pentru județul Vîlcea. De asemenea, a început colaborarea cu IRE Piatra Neamț pentru un MHC la Bolovănis, pe un afluent al Tarcăului. În ceea ce privește valorificarea resurselor propriului județ, în vara acestui an au intrat în funcțiune 4 microhidrocentrale, la Barnar 3, Fălticeni, Tibeni și Ehrește, toate totalizînd o putere instalată de 1690 kW și o producție anuală de energie de 5520 MWh.

RĂZVAN BÂRBULESCU

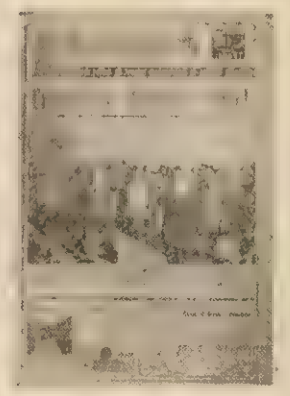

Împreună, studenți și profesori

1) La Stațiunea didactică de cercetări și experimentări din cadrul Institutului agronomic din Timișoara, conținutul șef Vintilă Oprescu care ne spune că ceea ce s-a realizat anul acesta, de către studenți și cadrele didactice, a întrecut toate așteptările. În primul rînd, producția fizică a stațiunii a fost realizată în proporție de 120 la sută. Toate acestea, în cuvinte puține, duce la un beneficiu de peste 4 milioane lei. După campania de vară rezultatele se prezintă în felul următor : 6 110 kilograme bombe de porumb la hectar, 3 520 la floarea soarelui, 2 500 la soia, 37 000 kilograme legume la hectar, (s-au obținut peste plan 160 de tone legume). În zootehnie s-a obținut : 4 600 litri pe cap de vacă și 7,5 kilograme de lînă pe oaie. Desigur s-ar putea spune și mai multe lucruri despre acești studenți care învață și în același timp muncesc — dar, se înțelege, spațiul tipografic este cel care nu ne permite a zice mai multe. Dar nu putem încheia fără a mai adăuga urarea de „La mulți ani !" și noi succese.

SORIN POSTOLACHE

O punte albastră spre lume

Am citit o carte a unui scriitor tînăr, un om care a trăit construcția Canalului Dunăre-Marea Neagră de la un capăt la altul, săptămîni și ani, luni și duminici, și a trăit acest timp nu ca băgător de seamă, ci ca om care a pus circa la bătaie și a trecut prin cîteva sute de zile care putea termină cu părul albit. Și la sfîrșitul cărții sale omul scrie frumos o ultimă frază către cititor, atrăgîndu-i atenția că dacă în călătoriile sale prin vecinătatea canalului va vedea bărci și goelete, iahturi și caravele, mahune și împingătoare, cititorul va ști că acelea „sînt sufletele noastre". Acum pe apele Canalului Dunăre-Marea Neagră circulă șalupe cu motor, împingătoare și remorchere, vase de tonaj și șalupe, vase de pasageri și

Soluții originale unor necesități economice

De aproape unsprezece ani, Gheorghe Lucaci și Viorel Abrudan, cercetători la Centrul de chimie din Timișoara, își leagă numele și fapta unul de celălalt, rivnind împreună să-și pună în practică propriile idei și descoperiri, cîteva devenind invenții care se aplică. Ele vizează, cum se știe, noi surse de energie, industria farmaceutică și extractivă. Succint, ca bilanț al anului încă 1984, cîte un exemplu din fiecare domeniu : sursă electronică de curent electric ; instalație și procedeu pentru producerea unor fracțiuni structurate de soluții apoase cu proprietăți electromagnetice ; procedeu de tratament al unei zone de strat adiacentă unui foraj. În cursul anului, aceste noutăți au fost brevetate și aplicate în producție, ceea ce a dovedit, înainte de toate, originalitatea și eficiența soluțiilor propuse de cei doi infocați promotori ai noului, dar pe care lumea îi cunoaște mai ales prin dispozitivul de magnetoterapie numit LUCAB.

Mai mult decît precizări biografice pentru a-l defini pe inginerul cu păr albit înainte de vreme numit Petre Buleci, trebuie spus că navalistul de astăzi este un visător incurabil, îndrăgostit de Dunărea pe ale cărei maluri a văzut lumina zilei și unde mușcește fără gînd de a se strămuta altundeva (deși l s-au făcut mai multe propuneri). Un tehnician visător. Pare inadvertent ? Nu, în cazul său. Petre Buleci nu visează năluci ci idei pe care vrea să le transpună în faptă. Reușind. O listă a viselor sale împlinite ar fi poate lungă pentru a prezenta un interes general. Dar, știut merită a fi faptul că de la noutăți în domeniul strict al specialității sale — construcția de nave — unde s-a făcut remarcat, cu sau fără voia celor din jurul său, el a ajuns la biogaz, după ce a stîrnit uneori mirare, suspiciune și poate invidie, propunînd o metodă ce nu a fost încă acceptată (deși demonstrată) de recuperare a arborilor cotiți. Cu biogazul i-a mers mai bine. Nu mai ușor, ci mai bine, deoarece de această sursă de energie au nevoie din ce în ce mai mulți oameni, care hotărăsc ei singuri asupra importanței folosirii biogazului după o metodă sau alta.

Istoria — întîia carte a unui neam

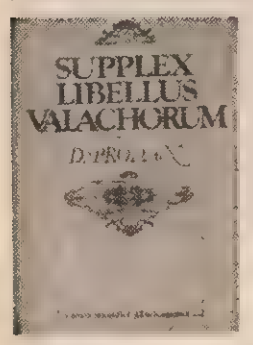

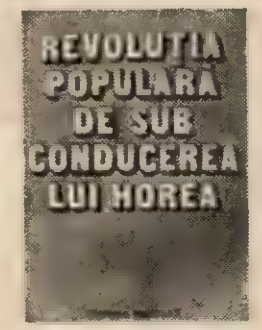

Cercetători profunzi ai istoriei noastre mult milenare, autori de cărți fundamentale pentru cultura română, cărți sinteze, cărți în care documentele inedite și comentariul de înaltă probitate științifică și de înaltă calitate stilistică se îmbină armonios, academicianul profesor David Prodan, academicianul profesor Ștefan Pascu, doctorul Ilie Ceaușescu și doctorul Vasile Arimia reprezintă, prin opera lor, personalități proeminente ale istoriografiei noastre în anul care se încheie. Fie că e vorba de reeditările **Răscoalei lui Horea**, sau a tomului **Suplex libellus valachorum**, de lucrarea inedită **Revoluția de sub conducerea lui Horea**, de **Istoria militară a poporului român**, de volumele de documente închinate actului istoric de la 23 August, cărțile istoricilor premiați de revista noastră se înscriu printre cele mai importante apărute în ultimele decenii, iar faptul că au apărut în acest timp, înseamnă că istoricii noștri de seamă au înțeles comandamentele partidului de a pune în valoare trecutul zbuciumat și eroic al românilor.

★

Două edituri — **Editura Științifică și Enciclopedică** și **Editura Militară** — ale căror cărți, de o extremă diversitate, sînt așteptate, an de an, de un număr tot mai mare de cititori, se înmulțesc, iată, la finele acestui an, cu premiile revistei noastre, recunoscîndu-se astfel, și pe această cale, contribuția lor la continua dezvoltare a științei și literaturii române. În ceea ce privește producția de carte a Editurii Științifice și Enciclopedice, vom sublinia că, urmînd cu tenacitate respectarea întocmai a direcțiilor ce i-au fost trasate încă de la înființare, a dat la iveală o sumedenie de titluri care au repus în circulație cele mai de seamă idei ale științei, istoriei și filosofiei românești. Cît despre Editura Militară, ale cărei cărți au o destinație aparte, specifică, menite să glorifice faptele de arme ale înaintașilor noștri, eroismul ostașilor români în luptele pentru neatîrnarea țării, se cuvine să precizăm că volumele prezentînd însemnele acestei edituri au reușit, mai ales în ultima vreme, să atingă o cotă valorică literară cu nimic mai prejos decît cea a literaturii propriu-zise.

Semne bune anul are

de croazieră, bărci pescărești și mineraliere, o lume plutitoare care se așază cuminte în porturile de așteptare și intră la rînd în gura de beton a celor două ecluze. Privindu-le în așteptarea lor calmă, tremurînd în lumina fierbinte a soarelui, parcă li se topesc contururile, ele devin nesigure, încep să palpite, să prindă viață și gîndul te poartă la sufletele constructorilor, oameni plecați spre alte colțuri ale țării, unii întorși acasă, pensionați, alții tineri, îmbătrînind la pietrele de hotar ale acestei vremi și încercînd să scrie un semn despre viața lor în alt fel decît cu stiloul sau creionul. Oamenii aceștia sînt dintre cei care își scriu biografia cu palmele fără să folosească o coală de hîrtie, fără să verse un strop de cerneală. Trec vase și vase pe apele cuminți ale canalului, pe această punte albastră care leagă direct și simplu România de lume.

BOGDAN NISIPOIU ■

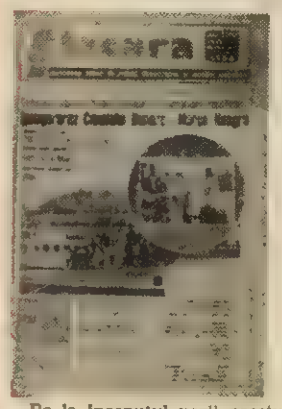

Oricînd e timp pentru o faptă bună

Pe la începutul verii acestui an 1984, aflîndu-ne în comuna Vidra, la poarta Țării Vrancei, primarul Nică Micu

Tonica receptivitate a revistei „FLACĂRA", mereu dovedită cînd priorității științifice românești se propun nu numai atenției opiniei publice ci și unei **ordini de referință**, a funcționat și de astă-dată ireproșabil : entuziasta participare a ziaristului și poetului N. Grigore Mărășanu, în „teren", la lucrările echipei pluridisciplinare organizată pentru verificarea și omologarea bazelor de calcul ale „SISTEMULUI NUMERIC" pe care, împreună cu inginerul Florin Stănescu, dovedim că i-am descălecat la Dealul Grădiștei. Numeroase telefoane, scrisori, întrebări — care au urmat publicării reportajului său — dovedesc interesul pe care subiectul îl stîrnește atît între specialiști ai domeniului pluridisciplinar, cît și în rîndul „marelui public", (beneficiarul de drept și în ultimă instanță, al unei „hărți științifice" care trebuie să fie cît mai dreaptă, mai exactă, mai puțin vulnerabilă). Și asta, chiar dacă nolle date tind să modifice parțial mai vechi statuări ; sau poate tocmai de aceea. Am fost invitat să răspund unora dintre aceste întrebări ; dacă raportul științific al echipei, organizată din inițiativa Asociației Oamenilor de Știință din R.S.R., cu colaborarea și sub îndrumarea Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., dă răspunsuri clare, lipsite de echivoc, faptelor concrete, materiale, supuse cercetării, fiilile în jurul subiectului și aripi de întrebare care vizează statutul metodologic al problemei.

Cercetarea întreprinsă la sanctuarele dacice de la Dealul Grădiștei (rezervație arheologică cunoscută îndeosebi sub numele, impropriu, după părerea mea, de Sarmisegetuza Regia) are un profil **pluridisciplinar.** Pornind de la rezultatele cercetării arheologice (adică de la un valoros tezaur de date adunat, în special, de colectivele de arheologi din Cluj-Napoca și Deva), studiul nostru reclamă utilizarea unui instrumentar polivalent. Nu e nimic nou : este drumul deschis de studiile similare întreprinse de colectivul clujean al prof. Gheorghe Chiș, sau de colectivul universitar brașovean Șerban Bobancu — Cornel Samoilă — Emil Poenaru ; și lista poate continua. De altfel am și avut în vedere datele esențiale la care au ajuns aceste valoroase colective : o serie din observațiile noastre **confirmă**, nu întotdeauna cu aceleași mijloace, valabilitatea cercetării întreprinse de antemergători. Că am ajuns, credem, la date suplimentare, aceasta nu poate fi decît un cîștig. Trebuie să precizăm, în mod echitabil, că un colectiv al Direcției Topografice Militare a întreprins un valoros studiu de interpretare astronomică a poziției sanctuarelor, în anul trecut. Nu am fost în posesia datelor respective, dar calda colaborare acceptată ne-a dat posibilitatea să coroborăm ulterior valabilitatea unor observații topoaltimetrice cu măsurători de mare exactitate, absolut necesare studiului nostru. Evident, aceasta nu înseamnă ignorarea inventarului arheologic. Dimpotrivă ! Faptul că nu am întreprins nici o măsurătoare la „Sarmisegetuza Regia", în cei aproape patru ani de studiu, fără prezența unui arheolog al muzeului din Deva, tocmai din necesitatea respectării unui tablou de referință absolut obligatoriu, implică — odată în plus ! — ideia de studiu **pluridisciplinar.** Că noi am ajuns la concluzii care nu se suprapun întrutotul ipotezei arheologice este, de asemenea, o altă chestiune. Atunci cînd în discuție se află un obiectiv cultural-**științific**, recunoscut ca atare, instrumentarul arheologic „clasic" se dovedește, în mod **inerent, limitat.** Aici nu e vorba de nivelul material al existenței conotat într-un anume orizont, domeniu în care nimeni nu se poate substitui arheologului specialist ; aici este vorba despre **interpretarea funcționalității științifice** a ceea ce se dovedește a fi o mare „riglă de calcul", și simpla raportare la sisteme de referință obișnuite este operantă, în cel mai bun caz, doar descriptiv.

Am să încerc să fiu mai clar, utilizînd exemplul sanctuarelor dacice înseși. Sesizîndu-se (mai ales în ultimele patru decenii), că cele opt sanctuare dacice grupate impresionant pe trei terase artificiale învecinate propun, cu evidență, multiplicări de calcul care pornesc de la interrelația unor „mulțimi" de piese, o serie de ipoteze (majoritatea aparținînd unor reputați arheologi) au avansat ideia unui „calendar". Într-un fel sau altul, fiecare „piatră" ar fi trebuit să reprezinte o zi, o săptămînă sau o altă unitate de timp. Și asta, **în numere întregi**, probabil pentru că vechii greci, învecinați dincolo de Balcani, porneau în raționamentul matematic uzual, de la numere întregi. Dar, interrelațiile numerice oferite de „mulțimile" de la Dealul Grădiștei, nu conduc înspre numere întregi ; și asta nu pentru că ar lipsi unele piese, ci — cu maximă probabilitate — pentru că acei constructori ai sanctuarelor calculau cu... fracții, și anume mult mai elocvente decît metoda simplistă pe care, înrobiți unei viziuni destul de simpliste ea însăși, sîntem tentați să le-o atribuim. Un important pas înainte a fost marcat de studiul colectivului brașovean, dar — încurcați de „cifrăraia" propusă de calculatorul electronic cu care a operat colectivul — unii au răsuflat ușurați cînd decopertările necesitate de lucrările de consolidare au demonstrat că pe unul din cercurile Marelui Sanctuar Rotund nu erau 68 de „stîlpi", ci 84 !... Las deoparte faptul că pentru această eroare nu colectivul brașovean era de vină, ci raportul arheologic inexact ; mă rezum să repet că „anul dacic" pe care îl propun sanctuarele, și încă cu cinci zecimale, se identifică, aproape, cu anul tropic : „calculat modern", și aceasta nu înseamnă „o simplă coincidență" de vreme ce un veritabil **sistem de „coincidențe"** realizează un tablou de calcule, pe cît de complexe, pe atît de ingenioase, și care **nu poate fi pus în valoare nici cu spațiul, nici cu easmaua, nici cu invocarea presupusului calendar grec sau mesopotamian de 360 de zile !** Trebuie spus că nici grecii înșiși nu **foloseau**, decît pentru „uz civil", un an de 360 de zile, „amortizat" cu cîte cinci zile de adaos : vezi în acest sens calculul lui Meton din Athena, sau cel al lui Hiparch. În nici un caz însă, grecii n-au cărat în spate blocuri în vîrful muntelui pentru a ridica un... monument „calendarului civil", pe care orice școlar, cît de cît sîrguincios, îl putea memoriza cu ajutorul unei tăblițe... În mod evident, marele efort al constructorilor sanctuarelor dacice avea în vedere noțiuni de calcul cu mult mai avansate ; și faptul că la Dealul Grădiștei „apar" identități numerice și constante de calcul caracteristice matematicii vedice și celei pithagoreice invită la seriozitate atunci cînd se pune problema instrumentarului de investigare.

Este o idee fundamentală a cercetării pluridisciplinare aservită istoriei ; este baza de pornire de la care **ingineria istorică** (denumită astfel, pe drept cuvînt, de inginerul Alexandru Forje) avansează azi nu. Iar reacția orgolioasă, grăituit orgolioasă, înscrie sub deviza lui „Noli turbare circulos meos !", chiar dacă omenește poate fi înțeleasă, păgubitoare fiind pentru știința românească — și pentru adevărul științific în general ! — rămîne inacceptabilă. Tezaurul vestigiilor dacice nu este averea unui grup de inițiați, el aparține poporului român și intereselor legitime ale acestuia. Formula „magister dixit", de cînd există știință pe lume, chiar dacă în cele din urmă dovada că Pămîntul se mișcă îndubitabil apare, nu este numai semnul unei puținătăți de gîndire. Este, mai mult și mai grav, o frînă, o stavilă regretabilă, care conduce (și a mai condus !) înspre importante pierderi.

Îmi fac o datorie de onoare să-mi amintesc că, în toamna lui 1982, pe cînd doar tatonam primele rezultate ale „sistemului numeric", i-am trimis la Cluj-Napoca, regretatului profesor Hadrian Daicoviciu, un „sinopsis" cuprinzînd cîteva observații, ca și ideia că s-ar impune, dacă e să dăm crezare cifrelor, o reverificare a unor dimensiuni publicate chiar de d-sa în lucrări de specialitate. Închipuiți-vă, pentru o clipă, că sînteți Hadrian Daicoviciu al acelui moment. Cît de mult v-ar fi tihnit o asemenea ideie ? ! Și totuși, în prag de noiembrie și de zăpezi, la numai cîteva zile, am primit un telefon : îmi propunea ca, peste trei zile să fiu, echipat, în gara Orăștie. Mă aștepta, într-adevăr acolo, în acea dimineață geroasă, împreună cu Ioan Glodariu, Adriana Rusu și E. Iaroslavschi, pentru a „urca la fața locului". Admirabilă promptitudine, și asta în condițiile în care, acolo sus la Dealul Grădiștei, se încheiau lucrările etapei 1982 de consolidare și **reconstituire pe baza ipotezei Hadrian Daicoviciu !...** Nu înseamnă că arheologii respectivi, atît de buni cunoscători ai complexului, erau gata să accepte punctul de vedere (și, încă destul de nebulos) al primului venit ! O anume reticență, absolut conformă cu o etică științifică riguroasă, era **obligatorie.** Dar, pentru **curajul continuării a ceea ce ulterior a devenit „sistemul numeric" propus astăzi unei drepte cîntăriri,** acel început de noiembrie 1982 a fost un moment hotărîtor !...

Sînt nevoit, cu un sentiment totodată de jenă și de regret, să situez la polul opus, „referatul" alcătuit recent de un alt cunoscut arheolog, bucureștean de astă-dată, referat menit (după opinia d-sale) să anuleze posibilitatea realizării unui serial TV de ipoteză științifică pe baza unui sistem decelat cu mijloace care nu-i sînt la îndemînă, pentru că se ocupă pur și simplu **cu altceva** decît studiul pluridisciplinar. O frază din acest referat mi se pare însă elocventă : ea deschide problema unei mentalități care face mult rău pe un teren comun :

> „Desigur, noi toți am dori să știm cît mai multe despre strămoșii noștri și să dezvăluim că ei au fost printre cei dintîi în lume. Dacă ajungem la concluzia că ei n-au fost cei dintîi și cei mai mari din lume (sic !), oare nu-i iubim la fel ? De ce trebuie oare să le atribuim mai multe decît au fost în realitate ?"

Sigur, ar trebui întîi și întîi să se răspundă coerent la întrebarea : potrivit căror criterii, anume persoane se consideră deținătoarele infailibile ale dimensiunilor unei „realități" de care ne despart două milenii ; dar să rămînem la întrebarea, esențială din punct de vedere metodologic : dar dacă, pe baza unor **solide dovezi științifice** „ei" au fost mai mult decît imaginea unui „mare neam" de la... „periferia lumii grecești" ? ! Un „mare neam" care, poate, excela și prin altceva decît prin plete și prin copierea de tetradrahme macedonene ? ! Cui folosește, conștienta sau inconștienta ignorare a unor dovezi, posibila cunoaștere și apreciere superioară a adevăraților noștri strămoși, care n-au fost nici coloniștii greci din Calatis, și nici negustorii care vindeau mărgele de sticlă romană prin Munții Orăștiei ? !

Evident, polemica, malițioasă, poate rămîne la nivelul unor icnituri vanitoase. Dar nu despre vanitatea, sau chiar orgoliul lui Cătare e vorba ! E cel puțin necinstit să vînezi vulnerabilități intîmplătoare sau mărturisite ca atare ; dar să rămînem la ale noastre. Semnalam, cu prilejul acelui răspuns, că în anul 1984 rotirea polului magnetic înregistrează trei „ture" de cîte 640 de ani, ceea ce înseamnă, dînd timpul înapoi, anul 64 (calcul ușor de efectuat pentru oricine). Orice om de bunăcredință putea sesiza că, notarea acestui moment drept epoca lui Burebista era o involuntară greșeală de exprimare (care îmi aparține), mai ales că luam drept termen de referință cunoscuta dată la care arheologii apreciază momentul construirii sanctuarelor rotunde : în pragul sau în timpul domniei lui Decebal. Se cuvin scuzele de rigoare ; dar oare, într-adevăr, vocea aceea își închipuia **că nu cunoaște data la care a domnit Burebista, și nici măcar cea a domniei lui Decebal ? !** Eu cred că, mai degrabă, era satisfacția unui caracter încurcat în propriile-i complexe de inferioritate, care jubilează cînd găsește o caisă uscată pe creanga pomului înflorit ! Și un arheolog a remarcat de pildă telefonic, eroarea ; profesional, dorea — în mod legitim ! — rectificarea ei ; dar mă îndoiesc că și-a imaginat, vreo clipă, că-i vorba de **altceva** decît de o scăpare de moment !...

„SISTEMUL NUMERIC DACO-GET", studiu înregistrat ca patent științific al Asociației Oamenilor de Știință (al cărei membri sîntem, colegul meu ing. Florin Stănescu și cu mine) nu e o „operă invulnerabilă". Are doar avantajul că ipotezele avansate sînt acoperite de o riguroasă verificare a bazelor de calcul. Este un studiu științific propus omologării. Un studiu amplu și complex care nu poate fi concentrat în cîteva pagini, chiar de bun reportaj cum a fost cel al lui N. Grigore Mărășanu. Se au în vedere valoroasele tentative similare efectuate pînă acum, și dacă propunem unele priorități de cerectare, inclusiv verificarea atentă a unor ipoteze de lucru inedite, nu înseamnă că facem altceva decît să deschidem o largă invitație la dezvoltarea, de către oricine se dovedește în stare, a acelor elemente care vor rezista unor analize **competente.** Pentru ceea ce, nu tocmai propriu, numim „marele public", am depus o ofertă de publicare harnicei edituri ALBATROS ; e în curs de realizare un scurt documentar în cadrul Studioului „ALEXANDRU SAHIA" și, probabil, va învinge rațiunea în tentativa de realizare a unui serial de ipoteză științifică TV, tip de emisiune deosebit de apreciat de telespectatorii din întreaga lume. Ar însemna un real cîștig cultural și propagandistic, referitor la posesia unui monument cultural-științific care pretinde, în baza unor dovezi științifice și nu în temeiul unor impresii de duzină, înscrierea fermă în rîndul celor mai importante mărturii vizînd performanțele orizontului antic mondial.

TIMOTEI URSU ■

În legătură cu „sistemul numeric daco-get"

Vineri, 28 decembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Timpul neperisabil al scenei

La Brăila, teatrul a fost întotdeauna la el acasă. Întotdeauna — în cei 35 de ani de cînd există ca instituție de sine stătătoare, ca instituție cu tot mai aleasă reputație, fondînd o tradiție teatrală în acest colț de țară. De trei ani — de cînd la conducerea teatrului se află excelentul actor și regizor **Constantin Codrescu**, la Brăila se joacă cu precădere piese în premieră absolută, ori măcar în premieră pe țară, propunînd cu fiecare stagiune un număr impresionant de spectacole noi. Cu o trupă valoroasă, oportun înnoită în ultima vreme cu tineri și foarte talentați actori, teatrul brăilean cunoaște o nouă virstă a sa.

Ca la fiecare din jubileele sale, cele trei zile aniversare au reușit să fie o sărbătoare a spectacolului teatral și a dialogului pe teme de teatru — dialog în care publicul nu a fost niciodată uitat. Alături de cele cinci spectacole cu care teatrul a decis să-și reprezinte virsta (**Încercare de zbor**, de Iordan Radicikov, **Bătrînii nu-s de aruncat la vechituri**, de Maurizio Constanzo, **Într-un parc, pe o bancă**, de Aleksandr Ghelman, **Martor și judecător**, de Ion Bălan, și **Roata**, de Corneliu Ifrim) invitații (**critici dramatici**: Ion Zamfirescu, Valentin Silvestru, Margareta Bărbuță, Paul Tutungiu, Victor Parhon, Liana Cojocaru, **dramaturgi**: Tudor Popescu, Ion Bălan, Cornelius Ifrim, **actori**: Dina Cocea, **plasticieni**, reprezentanți ai presei și televiziunii etc.) și colectivul artistic s-au întîlnit de mai multe ori cu publicul brăilean în acest interval.

● Pe un text foarte generos (al dramaturgului sovietic Aleksandr Ghelman), regizorul Radu Marin a conceput un spectacol de mare rafinament interpretativ. În ciuda soluției scenografice oarecum incomode — grilajul de plasă care închide scena de mijloc, în ideea unei metafore a claustrării în singurătate — excelentul recital actoricesc oferit de **Marilena Negru** și **Bujor Macrin** ajunge la spectator în toate nuanțele sale. **Într-un parc, pe o bancă** e o piesă despre singurătate, despre acea singurătate care sterilizează, care anihilează și naște un întreg balans: înspre oameni și, în același timp, departe de ei. Vera și Alexei se agață unul de celălalt, căutîndu-se cu disperare printre mărturisiri și minciuni, printre lacrimi și bravadă, pentru a face, pînă la urmă, pace, sub forma unui trist tratat de alianță între două inexpugnabile cetăți ale singurătății. Bujor Macrin reușește un dozaj magistral al rolului. De la poza cinică a vagabondului care nu cunoaște prețul responsabilității și pînă la disperarea tragică din final, tînărul actor își conduce personajul printr-un dureros tunel al sinceității, al curajului de a fi el însuși, de a fi lucid. Jocul nervos, replica promptă, găsind întotdeauna tonul exact, tăcerea plină de vibrație, gestul elegant, firesc, spontan umplu mica scenă de o prezență umană perfect plauzibilă și servind în mod salutar intențiile textului. Rolul lui Bujor Macrin din piesa lui Ghelman este astfel un pandant de cea mai bună calitate la partitura similară susținută la Teatrul Bulandra de către Victor Rebengiuc.

În rolul Verei, Marilena Negru reușește una dintre creațiile sale cele mai izbutite. Pliindu-se foarte bine pe modelul oferit de autor, ea aduce în scenă acel amestec de candoare și necruțătoare perspicacitate, de intuiție și naivitate, de slăbiciune și fermitate care fac farmecul personajului. Vera este în această montare prototipul feminității în confruntarea cu o nedreaptă condiție: aceea a lipsei de obiect pentru sensibilitatea și plinătatea sa afectivă. Cele două personaje, pe care textul le pune în relație de tensiune, scontînd, firește, sugestia salvării unuia prin celălalt, comunică în scenă de la o distanță apreciabilă, ca două ființe damnate la derizoriu de condiții materiale precare, dar și fantoma unei mari iubiri a unuia pentru celălalt. Piesa e intretăiată de numeroase flash-back-uri, obligînd pe interpreți la dese schimbări de registru. În rolul feminin, **Ildy Codrescu** trece cu naturalețe de la... o virstă la alta, figurînd scenic cu mult aplomb fețele feminității. Iluziile tinerei soții se spulberă, nu brutal, dar iremediabil, în contact cu placiditatea bonomă a unui soț modest. Mihai Stoicescu creează un personaj plăcut, de o calmă duioșie neputincioasă. Scrisă sub formă de scene scurte, piesa lui Maurizio Constanzo era ab initio pîndită de fărîmițare. Misiunea regizorului ajunge să fie astfel, în primul rînd, aceea de a gîndi rotund spectacolul, de a face legăturile care lipsesc, de a scălda scena în vibrația unei interpretări omogene. Dacă în cazul piesei lui Ghelman reușita e deplină în acest sens, aici nu s-ar putea susține același lucru. Soluția regizoral-scenografică (personajele marchează întoarcerea în amintire prin schimbarea costumului sau numai a unor accesorii) îngreunează și mai mult sudarea atmosferei. Momentele se separă prea mult (muzica și jocul de lumini contribuie la aceasta). Dincolo de aceste observații, **Bătrînii nu sînt de aruncat la vechituri** prilejuiește însă două admirabile evoluții actoricești: Ildy Codrescu și Mihai Stoicescu.

● Cu același prilej aniversar, teatrul brăilean prezintă două spectacole omagiale. Dacă **Martor și judecător** recheamă din documente, ziare, scrisori pe cel care s-a numit Panait Istrati, piesa lui Cornelius Ifrim, **Roata**, este dedicată lui Horea din Albac. Avînd la bază textul schițelor lui Dominic Stanca, **Roata** este un adevărat poem dramatic, de mare încărcătură emoțională. Un poem despre moți și despre craiul lor (Horea nu apare ca personaj, el e aici doar absență tutelară, proiecție a speranțelor românilor săraci ai acelui Ardeal). Formula scenică propusă de regizor (Constantin Codrescu) și de scenograf (Gheorghe Mosorescu) potențează textul, ridicîndu-l în metaforă și angrenînd simbolul în chiar desfășurarea acțiunii. O prea frumoasă limbă românească, o limbă de Ardeal (chiar dacă nu canonică, oricum extrem de sugestivă) se rostește în scenă. Actorii joacă statuar, fără a fi nici o clipă statici. Ținuta lor e de o demnă verticalitate, de o mîndră robustețe, așa cum trebuie să fi fost feciorii din preajma lui Horea. Textul are fluență, claritate, cuvîntul frumos e și firesc, în același timp.

În rolul moțului Ion Monoran, **Anton Filip** creează un rol impresionant. Alter ego al craiului Horea, Ion Monoran își asupra lui urechușul frînt al acelui destin, realizînd scenic momente de mare emoție (scena supliciului, de pildă). Alături de el, **Ildy Codrescu** (evoluție îngrijită, cu accente de tragedie greacă, admirabil intuite), **George Custură** (îngroșînd pe alocuri, febricitînd alteori în exces), Sorin Dinculescu, Victor Ianculescu, Marin Benea (al cărui personaj e gîndit în registrul bufonului shakespearian) și mulți alții compun un spectacol de înaltă ținută. **Roata** este unul dintre cele mai reușite montări de teatru istoric din ultimii ani.

● **Martor și judecător**, de Ion Bălan (în regia lui Constantin Codrescu) este o construcție dramatică laborioasă. Ea încearcă să ofere o cheie a straniei personalități a scriitorului brăilean. Textul expune, argumentează, justifică, ipostaziază, reușind un portret al scriitorului de reală elocvență. În rolul titular, **George Toropoc** pare să-și cunoască destul de bine personajul. Mult mai convingător către final, actorul reușește totuși să mențină permanent treaz interesul spectatorului printr-un joc alert, inteligent. Și în cazul lui, unele scăpări de dicție (lesne remediabile pe parcurs) s-au făcut ici, colo simțite. În roluri de planul doi, **Romeo Mușcțeanu**, **Nicolae Tăranu**, **Nicolae Ciocoiu**, **Gheorghe Moldovan**, **Anton Filip**, **Rodica Mușcțeanu**, **Greta Manta** au încercat (și au reușit) să creioneze tipuri și chipuri, compunînd laolaltă și un interesant portret al epocii și al locului. Scenografia (Gheorghe Mosorescu) este funcțională. Luminile sînt astfel gîndite încît să aducă sugestia unor „umbre pe pînza vremii" de foarte bun efect scenic. **Martor și judecător** — un spectacol mai puțin „de consum" și mai mult de interes documentar, literar, istoric-literar mai bine-zis, căruia scena teatrului brăilean i-a oferit însă o fidelă traducere artistică.

Se cuvine să adresăm în încheiere un cuvînt de prețuire și de încredere totodată conducerii teatrului brăilean și colectivului său. Aceste zile au fost un emoționant „raport către eternitate", către timpul neperisabil al scenei.

TANIA RADU ■

Va ninge

Va ninge, iubito, va ninge superb,
ca-n basmele spuse la sud
pe unde zăpada nu cade niciciod, —
prin albe troiene va trece un cerb
și alba-i pluture de-acum i-o aud, —
va ninge, iubito, va ninge superb
și fainic va trece un cerb.

Grecii scriții-vor eternii moliz
iar vintul umbla-va șoptit,
pe-acel singuratec să nu îl ucizi,
iubito, să nu îl ucizi, —
de lupi hăituit — e acum ostenit,
să doarmă-ndelung și-a dorit.

Pe-acel singuratec să nu îl ucizi,
iubito, să nu îl ucizi, —
a fost hăituit și-i acum ostenit
iubito, să-l aperi, să nu îl ucizi
de-acesa în drum și-a ieșit.

Va ninge, va ninge iubito,
ca-n sud,
ca-n sudicul basm ce-l aud
șoptit ba de vint,
ba de-un cerb hăituit,
de-un cerb ce-i acum ostenit.

TIBERIU UTAN ■

Cei ce ne-nvață să ne punem aripi

Ana Blandiana face parte din categoria acelor poeți a căror menire este arderea continuă, fără de răgaz, aidoma acelor legendare păsări care, odată ridicate în văzduh, în frenezia zborului peste lume, nu vor mai coborî niciodată pe pămînt, clipa lor de odihnă fiind zborul însuși. I se adaugă zborului, firește, cîntecul, acea perpetuă uimire ce naște întruna poezie, adică taină ce-și arată pentru o clipă doar înțelesul, lumină ce se nălucește la capătul unui gînd născut în întuneric și singurătate, ochi întors cu lăcomie spre sine, rană ce nu se mai vindecă, surîs obosit, dar încă proaspăt, ca o petală de floare ce-abia a început să se veștejească. Cu alte cuvinte, Ana Blandiana a luat în stăpînire asumîndu-și bucuria dar și deziluzia descoperirilor sale un teritoriu al candorii, al neîntreruptei uimiri. Apoi, peste lumea sa, pe deplin alcătuită încă de la bun început, țapt ce se întîmplă doar celor ce țin de stirpea poeților a căror supremă inteligență este, în ultimă instanță, simțire, trăirea acută, frenetică, de o suavă și pură senzualitate, aidoma vieții ce se naște într-o lacrimă de rouă, a început să bată vîntul tare și aspru al cunoașterii. Este, fără doar și poate, meritul poetei că, în pofida atîtor și-atîtor pericole ce-au pîndit făptura fragilă a poeziei sale, rostirea sa și-a păstrat prospețimea și culoarea emoției dintîi. În întregul ei, poezia Anei Blandiana este un copil cu ochii mari și curați, în pupilele cărora, întunecate de taina străvechie a lumii, întrucît copilul s-a născut, cum spune poeta însăși, bătrîn, foarte bătrîn, se străvede bucuria de-a trăi frumos și durerea de-a trăi adevărat fiece clipă a vieții.

Ion Horea este un poet a cărui tenace lucrare lirică, nu întotdeauna extrem de spectaculoasă, nu întotdeauna sesizată chiar la timp, dar aflată, totuși, mereu în atenția criticii literare și-a iubitorilor de poezie, s-a devotat, încă de la bun început, lumii satului transilvan, istoriei sale. Ceea ce nu înseamnă că poetul s-ar fi cantonat în limitele unui program de dinainte elaborat, sau că poeziei sale îi lipsește, cum s-ar spune, persoana întîi a genului liric. Dimpotrivă, continuînd o tradiție în care Goga și Blaga sînt ușor de recunoscut, Ion Horea nu aduce în prim plan numai lumea arhetipală a satului transilvan, ci mai ales starea simțirii sale. Dacă am spune că lumea satului transilvan este pentru Ion Horea doar un decor, în interiorul căruia poetul, întors cu privirea spre sine, mai ales spre trecutul copilăriei și adolescenței sale, cînd viața s-a întrupat din cunoscutele-i sale adevăruri, am greși într-o mare măsură, întrucît acel așa-zis decor este pretextul și, totodată, subiectul poeziei lui Ion Horea. Poetul, s-ar putea spune, începe a trăi și a emite poezie doar în această lume străveche a satului, fabuloasă prin miturile sale folclorice, prin simbolurile pe care le vehiculează, prin istoria sa îndurerată, dar demnă, prin eroii ei martirizați, prin neclintita sa conștiință a continuității în timp, de la începutul începuturilor lumii și pînă în zilele noastre. Aidoma unui molcom și puternic rîu transilvan, cum ar fi, de exemplu, Mureșul, poezia lui Ion Horea traversează cîmpia poeziei române contemporane, sporindu-i frumusețea și adevărul.

Delimitări

O lucrare monumentală

Din inițiativa Bibliotecii Academiei R.S. România a apărut recent în Editura Științifică și Enciclopedică și la Societatea de Științe Filologice, **Bibliografia românească modernă** (1831—1918), vol. I, (A-C), cu o prefață de Gabriel Strempel, format mare în-8°, XXXII + 912 pagini. Se știe că dispunem de marea **Bibliografie veche românească**, de la origini (1508) pînă în 1830, de Ion Bianu și Nerva Hodoș, completată de Dan Simonescu, lucrare de mult epuizată (simțindu-se și în străinătate nevoia unei retipăriri a ei, a apărut în Occident o ediție-pirat, spre a umple golul !). Așadar, sub aceleași auspicii ca și în trecut, s-a trecut la completarea bibliografiei naționale, adică la repertoriul după autori, români sau străini, al tuturor cărților și broșurilor apărute la noi și în străinătate, în limba română sau în alte limbi (originale și traduceri). Noua lucrare cuprinde, în cadrul primelor trei litere ale alfabetului, totalitatea scriitorilor editați în interval de 88 de ani [1] și 16 083 de titluri, cărora li se adaugă, în subsol, cu caractere tipografice petite, în completare, traducerile, prefețele, lucrările în colaborare și alte trimiteri, nenumerotate. Pe lîngă numele proprii, de la Aaron Florian la Czynski, dr. Czelaw, ni se dau și rubrici tematice, unele de toată nostimada, mai ales cînd atestă intenția de reclamă, ca aceasta :

„11 828. **Ce ? Nu scii englezesce ?** Cumpără această carte și în cîteva zile vei putea vorbi Englezesce fără profesor. Iassy, Edit. Tip. „Comerciala" L. Rabinovici, [189...]. 16,5×12, 16 p. (I 411 008), lipsă coperta".

Se repetă titlul la n-rul următor, cu completarea : „1900 (16×11,5). 16 p. 30 bani. (BCU-CLN 17 858). Pe copertă, titlul : Metodă practică de a învăța „Limba engleză". „În cîte-va dile".

Am dat aceste exemple și pentru a atesta metoda bibliografică, datorită căreia vedem titlul complet, în ortografia vremii, localitatea, editura sau tipografia, data exactă sau aproximativă, formatul în centimetri, numărul paginilor, iar în paranteză, cota Bibliotecii Academiei R.S. România, cînd nu e precedată de inițiale, iar în acest caz, altă bibliotecă din țară (aci, de pildă, la ediția a II-a, Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca).

Altă rubrică, nelipsită și ea de haz, nu mai puțin lipsită de tîlcuri lucrative, începe cu **Cele mai :**

„11 784. ● **Cele mai alese cîntece de dor și amor. Noi și vechi.** București (Tip. „Concurența"), [1909]. (17×12). 32 p. (I 408 822).

Descriere după copertă".

11 785. ● **Cele mai frumóse cantece și poesii** culese și aranjate de *** Bucuresci (Tip. Laboratorilorů Români), 1886. (14,5×9,5) 32 p. 50 bani. (I 384 724).

Descriere după copertă. Diferă de următoarea prin ordinea poeziilor. *** s-ar putea să fie N.D. Popescu care a publicat și culegerea „Dorul inimei", care cuprinde unele poezii din vol. de față. Chiar coperta este tipărită pe verso copertei „Calendarului Basmelor"... scos de N. D. Popescu".

N-rul următor este din același an, cu o mică deosebire la centimetraj și preț.

Numele lui N.D. Popescu nu mai spune nimic tinerelor generații, dar cele anterioare și șoarecii de bibliotecă știu că a fost un personaj, celebru prin almanahurile și calendarele sale, care au popularizat, sub semnătura lui, episoade din istoria națională și din viața haiducilor, contribuind substanțial la gustul pentru lectură în popor.

Cel mai prolific dintre scriitorii români, din acest interval, a fost Vasile Alecsandri[2], cu n-rele 777—945. Primul număr, în ordinea alfabetică a titlului, ne dă versiunea germană a **Fintinii Blanduziei**, de Edgar von Herz, Viena, 1885 (la un an după original), iar ultima, ed. III, din 1906, a cărții cu titlul : **Vasile Alecsandri cel mai mare poet al Românilor.** Titlul și data ne dau pulsul opiniei publice, care încă nu se dumirise asupra superiorității lui Mihai Eminescu, recunoscută, în același termen că aceia al titlului, de Ion Creangă, pe marginea unei cărți ce i-o oferise bunul său prieten și admirator. Am povestit cîndva cum eu însumi, vizitînd în 1927 pe un unchi, stabilit de mai mulți ani în Franța și care luptase pe frontul francez în războiul mondial, m-a întrebat grăseind :

— S-a ivit oare, în țară, un poet nou, de talia lui Vasile Alecsandri ?

Eram, încă de pe atunci, admiratorul poeziei și prozei lui Tudor Arghezi, pe care-l socoteam emulul lui Mihai Eminescu. Pomenindu-i-l pe acesta, mi-a răspuns cu obiecțiile lui Hasdeu, din cunoscuta vizită a lui Caragiale la castelul Iulia Hasdeu din Cîmpina. O discuție pe acea temă, a primatului poeziei noastre, nu mai era posibilă.

Omologul lui Vasile Alecsandri, în știință, sub același raport al fecundității, a fost doctorul Victor Babeș (1854—1926), șeful școlii bacteriologice române. Lucrările lui, în limbile română, germană, franceză, maghiară și engleză, apărute în țară și în marile centre din Europa și Statele Unite ale Americii, se întind între numerele 4 061 și 4 346, iar în colaborare, 4 348—4 437. A fost nu numai un mare savant, de renume mondial, dar un tot atît de mare muncitor.

Din cărțile populare, răspîndite la noi în manuscrise cu cîteva secole înainte, cea mai des retipărită în acești 88 de ani, a fost, firește, **Alexandria** sau **Istoria lui Alexandru Machedon.** Prima ediție, după 1830, apare, cu semn de întrebare, în 1833, cuprinzînd și : **„Vrednica de insemnare intîmplare a patru corăbieri..."** [3], precum și versuri despre „omul viu" și „omul cu firea moartă". Cu caractere chirilice.

Ediția a II-a, ni se spune, apăruse în 1810. A patra apare la Sibiu în 1842, a V-a, în 1851 și a VII-a în 1852. Marea editură sibiană, W. Krafft, publică ediții din **Alexandria** în anii 1895, 1904 și 1909. La București apar ediții în 1856, 1856, 1865 și în primul deceniu al secolului nostru. Mihail Sadoveanu a dat în 1911, la Sibiu, o ediție revizuită, după o altă la București, încă din 1909.

Scriitorilor cunoscuți li se dau datele respective, a nașterii și a morții, unora numai prima, altora a doua, iar celei lipsă, i se substituie semnul întrebării. De acest regim suferă doi cunoscuți scriitori, care, din fericire, sînt încă în viață : militantul socialist Ion Clopoțel, născut în anul 1892, creatorul revistei **Societatea de mîine** și poetul Mihai Cruceanu, născut în 1887. Semnul de întrebare asupra celei de a doua date nu-și avea rostul. Urăm ambilor prieteni sănătate și viață cît mai lungă, așa cum se prevede în medie pentru secolele viitoare.

În încheiere, salutăm inițiativa fostului nostru colaborator la conducerea Bibliotecii Academiei Române, învățatul dr. Gabriel Strempel, directorul și adjunct și coordonator general, precum și cuvenitul elogiu adus autorilor : Neonila Onofrei (litera A), Lucreția Angheluță și dr. Liana Miclescu (litera B), Cornelia Gilorteanu și Tamara Teodorescu (litera C), precum și participanților la elaborarea fișelor și organizarea fișierelor. Tuturor le urăm spor la muncă, în aceleași excelente condiții de muncă științifică exactă !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

[1] Fără sumar și indice de autori.

[2] I se dă vechea dată a nașterii, 1821 (cea reală, ulterior stabilită, este 1818).

[3] Ediții ulterioare precizează în titlu : **patru corăbieri ruseși**, și în completare „la anul 1743 în ostrovul Spițberg" (de fapt, arhipelag norvegian, în regiunea arctică).

FĂURARI DE UNIVERSURI

De la **De ce zboară vulturii ?** și pînă la **Refugii**, proza lui Augustin Buzura a evoluat **în sine**, am zice. Autorul pare să-și fi circumscris de la bun început, cu uimitoare claritate, teritoriul analitic. Deliberările de conștiință, problema adevărului interior și a raportului său cu adevărul istoriei, problema demnității și a echității sînt **ideile** pe care **„le văd"** eroii lui Augustin Buzura. Cărțile sale, de la **Absenții** încoace, sînt procese necruțătoare, pledoarii pro și contra consemnate cu obiectivitate rece, încercări de clarificare, echivalînd uneori curățirii chirurgicale prin sînge, a unei răni. Refuzînd verdictele, Buzura rămîne de partea conștiinței. Dezmembrînd și etalînd fără cruțare reacțiile ei, el adoptă o atitudine intuitiva riscantă, pentru că se învecinează cu cinismul. Nicaieri în cărțile sale nu s-ar putea găsi, cu toate acestea, vreo urmă de cinism. Judecățile implicite ale prozatorului palpită de o caldă înțelegere față de capcanele ce pîndesc conștiința : singurătatea, injustiția, corupția, egoismul, meschinăria ș.a.m.d. Oamenii acestor romane masive (într-o expansiune și cantitativă, care ține de scrupulul clarificării, în ultimă instanță) rămîn în raza (salvatoare) a statutului de **om**, chiar și sub amenințarea urîtului, prin **dimensiunea idealului.** Veșnic în căutarea unui **refugiu**, „a unui loc curat (...) în care să mă simt eu om" — pentru a folosi cuvintele unui personaj din **Absenții** — eroii lui Augustin Buzura sînt fețe ale umanului, ale acestui tărîm infinit în defrișarea căruia prozatorul clujean are un merit atît de însemnat.

Nicolae Breban este astăzi un nume de rezonanță în literatura noastră. Încă de la primul său volum — **Francisca** — el s-a dovedit un bun constructor de atmosferă, un fin psiholog și, în același timp, un atent observator al realului pe care îl prezenta uneori cu mijloacele unui excelent reporter interesat de fiecare detaliu al ambianțelor vizitate. Celelalte cărți care au urmat i-au adus deplina consacrare atît din partea cititorilor cît și din partea criticilor. **În absența stăpînilor, Animale bolnave, Îngerul de ghips, Bunavestire, Don Juan, Drumul la zid** au conturat profilul unui prozator profund, mai puțin curios să afle ceea ce înfăptuiesc personajele sale cît mai ales ce le determină acțiunile. Investigațiile sale în conștiința umană sînt absolut palpitante și dezvăluie într-un stil propriu noi date în legătură cu omul modern. În viziunea acestui romancier care refuză orice idilism, orice încercare de deturnare de la problemele grave ale lumii de azi, stăpînul acestei planete trebuie să se opună prin toate forțele sale oricărei tentative de a-l subjuga și de a-l nimici. Este crezul unui mare scriitor, este răspunsul plin de noblețe pe care cineva, din această parte a Pămîntului, îl dă, în secolul XX, tuturor angoaselor care mai zbuciumă omenirea.

O cupă de mirare

Un cuvînt pe care **Gheorghe Tomozei** nu și l-ar atribui sieși și poeziei sale (cît de-aproape sîntem, vai, de un pleonasm !) ar fi, credem noi, **delicat.** L-ar accepta doar dacă am spune **dureros de delicat.** Sau dacă am spune, urmăriad o lacrimă caldă și sărată pe un obraz amar, **cît frig, cît întuneric și cîtă însingurare în mijlocul acestei delicate lacrimi ce o varsă continuu poetul :** „O cupă de mirare am fost, atîta doar, / cu stropi în risipire pe un obraz amar". Și tot astfel, inventînd, cu ajutorul poetului, din care am tot cita, la nesfîrșit, am putea înlocui cuvîntul **delicat** cu zeci și zeci de alte metafore, dar ne-am opri, cu orice risc, totuși, la cuvîntul delicat și l-am scrie, dacă am putea, cu o superbă caligrafie. Ne-am opri asupra lui pentru că rostirea poetului Gheorghe Tomozei continuă a fi și în recentul său volum, **Prea tîrziu, prea devreme** (Editura **Eminescu**, 1984), un fastuos spectacol ce se desfășoară în două mari planuri. Primul plan, aflat la vederea oricui, se alcătuiește cu un rafinament stilistic împins pînă la calofilie. Aproape că nu există poem în care să nu descoperim o prețiozitate lingvistică montată-n întregul rostirii cu o minuție de veritabil orfevru. Și nu credem a greși deloc dacă vom afirma că, la ora actuală, la nivelul întregii noastre poezii, Gheorghe Tomozei deține supremul atribut al eleganței poetice, al zicerii frumoase, al diafanelor și suavelor sunete din care se-ntrupează poezia cea mare și-adevărată a lumii. Acest prim plan, de factură calofilă, nu poate fi altcumva numit decît delicat și, totodată, grațios, aidoma unui desen așternut de-un bătrîn japonez pe-o stampă ce-a-nfruntat, pînă s-ajungă la noi, secolele și-ntîmplările de tot felul ale lumii. Dar, numai atîta de-ar fi, dacă poezia sa numai astfel ni s-ar înfățișa, cu-aceastâ primă imagine, n-ar fi totuși destul. Jocul în sine, oricît de delicat ar fi, nu poate exista ca atare nici la cea mai fragedă și mai inocentă virstă. Cu alte cuvinte, cu-adevărat și cu-adevărat, viața poeziei lui Gheorghe Tomozei se află în celălalt plan, al doilea, într-o zonă în care, cu o sinceritate totală, dar și insidioasă, poetul se descrie pe sine : „Tristețea mea face discipoli, / surid văzîndu-mi pe alte trupuri, rănile / și citesc în jurnalul de seară / suma întîmplărilor mele / de alții trăite". Privit cu atenție, dincolo de decorul confecționat cu atîta scrupulozitate meșteșugărească, dincolo de poza afișată doar pentru a îndulci, cît de cît, grimasa, Gheorghe Tomozei este un cavaler („Cine-o fi fost cavalerul / Cruce Ancoră Inimă-n / Flăcări ?") îmbrăcat într-o armură strălucitoare, dar, totodată, înlăuntrul armurii, trupul său este plin de răni mai vechi sau mai noi : „Mai singur decît însăși / singurătatea. Mai mort decît moartea, / uitat pe fundul nopții / ca într-un scrin / cu săruri vechi / / Dar dacă al rămas / cu singurătatea nu mai ești de tot / singur, / ....Dar, despre sine, cel mai de-adevăratelea vorbește chiar poezia sa, cum ar fi, de exemplu, **Despre viețile și petrecerile mele :** „Mi-a mai rămas din viață, aș vrea să cred, un sfert ; / restul se va da citire în Diogen Laert. / / O cupă de mirare am fost, atîta doar, / cu stropi în risipire pe un obraz amar. / / Iubirii i-am fost scribul, robind la amintiri / ce-mi năluceșc o față cu degete subțiri / / ori chiar Iubire fost-am cînd n-a fost să fiu Vers, / cum se citește-n tomuri cu scris de-acuma șters. / / Mi-a mai rămas din viață, din sferturi doar un sfert — / restul se va da citire în Diogen Laert...".

VICTOR NIȚĂ ■

FILM

Fotografii mișcate

Fără îndoială, filmul lui **Manole Marcus (Mitică Popescu,** scenariu de **Dumitru Solomon** după piesa lui Camil Petrescu) are stil. Parodia funcționează aici ca limbaj cinematografic și, o spunem cu satisfacție, e de calitate. Scenariul păstrează datele piesei lui Camil, simplificîndu-le pe ici pe colo. Ceea ce stă pe primul plan în filmul lui Manole Marcus nu mai este satira relațiilor sociale, ci în primul rînd a celor umane. Au rămas deoparte toate detaliile ce ar fi îngroșat liniile (acum) simple ale intrigii : directorul și-a pierdut aerul bonomstupid și accentul ardelenesc, a dispărut „conflictul geografic" (ironiile lui Mitică la adresa ardelenilor și a lipsei lor de umor), patroana nu mai e o văduvă mărginită și isterică, ci o superbă femeie care reacționează în primul rînd conform acestui statut, Mitică Popescu își ascunde în film mult mai bine umila degringoladă financiară, pozînd convingător și cu eleganță fără cusur în dandy descurcăreț ș.a.m.d.

Intențiile realizatorilor par să fie de a prelua **în esență** sugestiile textului lui Camil Petrescu, deturnîndu-le însă cu abilitate **ca sens.** Parodia din filmul lui Manole Marcus vizează un mod de a trăi, mai precis — mai multe moduri de a trăi, fiecare din ele avînd la bază **falsul,** iluzia. Geogeta Demetriad arborează toate însemnele fastului, ascunzînd — ce-i drept cu rafinament, dar și cu inocență irresponsabilă — pe cele ale... falimentului. Subsecretarul de stat arborează morga funcției, ascunzînd prin rigiditate complexul originii sociale și chiar ranchiunele ce decurg din el. Mitică, în sfîrșit, arborează siguranța de sine a insului ocrotit de soartă și, culmea, o și dobîndește, pentru că e generos, pentru că nu se încrîncenează în reușită. De ascuns, ascunde și el ceva : o anume tandrețe și vulnerabilitate afectivă abia simțită.

„Stilul" filmului Mitică Popescu vine din alegerea vehiculelor parodiei. În loc să apeleze în primul rînd la modul rostirii, cel mai la îndemînă de altfel, regizorul are intuiția salvatoare a unei alte soluții : parodia prin imagine, prin decoruri, prin costume, prin atitudine. Scenele fără dialog cu care începe filmul (și care lasă, pentru un moment, senzația de gratuitate) pedalează tocmai pe aceste mijloace. Desenate minuțios, chiar cu rafinament, costumele și decorurile ating, subtil, granița dintre bunul gust și kitsch. Inserturile de imagini sepia, derulate cu viteză mărită, ce parodiază filmul mut, risipesc întotdeauna convenția în chiar momentul cînd era pe cale să se instaleze. Ideea de **fotografii mișcate** (avansată încă de pe generic) se insinuează treptat oferind cheia viziunii regizorale (poate prea evidentă, de la un punct încolo).

Distribuția folosește cîtiva actori poate mai puțin cunoscuți publicului, dar aleși cu pricepere și care servesc prin interpretare intențiilor regizorului. Mult farmec, o calinerie vicleană, dar nesupărătoare aduce **Mihaela Caracaș** în rolul Georgetei Demetriad, patroana. Mitică Popescu este aici **Mircea Jida.** Actorul ține la „misterul" lui Mitică Popescu și îl joacă în fața camerei de filmat cu umor și degajare. Îi lipsește întrucîtva un grăunte în plus de vervă. În versiunea lui, Mitică Popescu e aproape un personaj grav, care își joacă șăgălnicia. Un rol agreabil, tocmai pentru că e făcut fără ostentație, e cel al lui **Tudorel Filimon** (Jean Goldemberg). Creații de mai mică întindere, dar caligrafiate cu migală au în acest film și **Emilia Dobrin-Besoiu** (sora), **Julieta Szonyi, Remus Mărgineanu, Constantin Dinulescu.**

Un reproș : filmul nu are suficient dinamism. Efectele de imagine și scenografie centrează atenția în această direcție tocmai pentru că le lipsește suportul epic. Imaginea **(Alexandru Întorsureanu, Liviu Pojoni),** costumele **(Cristina Păunescu),** decorurile **(Nicolae Șchiopu)** sînt însă gîndite cu umor, cu plăcute note de calofilie.

TANIA RADU ■

PROZA

Timpul

Studenților, iar mai nou și elevilor, li se spune că timpul, ca și categorie filosofică, generalizează succesiunea sau simultaneitatea diferitelor stadii ale proceselor materiale sau ale proceselor materiale înseși în trecerea lor unele în altele. Timpul are o singură dimensiune : durata. El este ireversibil și se scurge veșnic într-o singură direcție, din trecut prin prezent și se prelungește infinit în viitor ; eu nu știu dacă timpul este continuu sau discret.

Nu am argumente, dar îmi place să cred că posteritatea nu prea îndepărtată va etapiza istoria umanității în două hotare, care-și au la margine ieșirea omului în cosmos. Dar această glorioasă izbîndă a spiritului demiurgic a oferit cunoașterii începutul argumentului că în univers scurgerea timpului nu este constantă, ea depinde de viteza cu care se mișcă sistemul în care se măsoară. Senzațională achiziție, cu care nu am intrat în secol, dar ieșim din el, ale cărei implicații nici pe departe nu le intuim.

Dar azi nu asupra acestor probleme ne propunem să reflectăm, ci asupra uneia, academic vorbind, prozaice. Despre pierderea timpului pe Terra, unde viteza scurgerii sale este constantă pe toate meridianele și paralelele pămîntului.

Existența uman-individuală marchează în veșnicie un segment, un interval închis la stînga și la dreapta de naștere, respectiv de moarte. Plăcerea și dorința vieții sînt imense. Dar trecerea omului prin timp nu trebuie să fie guvernată de teoria lichelismului, potrivit căreia scopul vieții este satisfacerea plăcerilor care sînt trebuințe ale materiei vii. Chiar dacă viața sfîrșește prin moarte, nu înseamnă că scopul vieții este moartea, cum am mai scris, și, ca atare,

Un chip al creației: CRITICA

Orice analiză a criticii literare românești care se va face — cu bună-credință, adică științific — peste cîteva decenii, va discerne în opera lui **Nicolae Manolescu** autoritatea unei valori incontestabile. Operă „de întîmpinare" și, deopotrivă, „de direcție" și de sinteză, scrisul lui N. Manolescu este capabil să detecteze noi premise în actualele concluzii, centrînd toate datele fenomenului cultural pe axa literarului și lucrînd în numele unei intransigențe ce nu exclude nuanțele, ci implică în chip specific obiectivitatea la toate nivelele subiectivității. Critica noastră literară îi datorează o bună parte din prestigiul propriu statutului ei, prestigiu dobîndit prin talent, consecvență și cultură, prin fermitate și adecvare la subiect, prin receptivitate și echilibru. Dincolo de inevitabilele erori, de supralicitări sau minimalizări, dincolo de ceea ce poate să pară la un moment dat rigiditate sau generozitate excesivă, opera lui Nicolae Manolescu are marele dar de a întoarce noțiunea de „critică" la înțelesul ei originar, acele de cernere (krinein) a valorii de pseudovaloare.

Mihai Ungheanu este unul dintre cei mai tranșanți critici literari pe care îi avem. El nu face niciodată piruete elegante, nu compune în jurul operelor analizate fastuoase spectacole de cuvinte care să-i incinte pe cititori. Dar asta nu înseamnă că nu este întotdeauna pasionant de urmărit. Criticul are talentul de a se exprima net, fără zorzoane, astfel încît oricine îi parcurge paginile își formează o opinie clară asupra autorilor prezentați. Desigur, nu întotdeauna campaniile pe care le declanșează sînt și juste. Ele sînt însă purtate loial, cu toate cărțile pe masă. Niciodată nu creează impresia că sînt conjuncturale, datorate numai unor capricii ale sale sau ale altcuiva. Inflexibil, criticul nu-și modifică opinia niciodată nu pentru că n-ar vrea să recunoască o eroare, ci pentru că are convingerea nețărmurită că n-a comis-o, oricît i s-ar demonstra contrariul. Din această pricină, drumul său în literatura noastră este rectiliniu, nu sinuos ca al celor gata oricînd să se metamorfozeze pentru a stîrni aplauzele galeriei. Operațiunea de cernere a valorilor e întreprinsă fără menajamente. Autoritar și sigur pe concepțiile sale literare, Mihai Ungheanu și-a făurit destinul unui critic important, de a cărui părere trebuie întotdeauna ținut cont.

în viață să umplem căruța trîndăviei și desfrîului cu flește care ne fac să ne simțim bine.

Omul trebuie să simtă plăcerea și răspunderea muncii pentru plăcerea celui ce o să-l urmeze în viață. Omul este răspunzător pentru ce lasă urmașilor : case, străzi, concentrări umane, surse și resurse de materii prime și energie, uneltе, mașini și utilaje, deprinderi, principii și realități morale, cărți, idei, judecăți, pămînt roditor și încă cîte altele.

În realizarea acestora cel mai mare pericol îl prezintă pierderea timpului. El se poate pierde în multiple feluri — nemuncind, lîncezind, căscînd, nelăsîndu-i pe semenii tăi să muncească, vorbind de-a valma și mai știu eu cum. Cel mai jalnic și condamnabil mod de a pierde timpul este vorbind în neștire, obligîndu-i și pe alții să te asculte, despre legea economiei de timp, despre faptul că popoarele, colectivitățile și indivizii care nu prețuiesc timpul pierd competiția cu civilizația.

Cei mai periculoși sînt aceia care, prin prerogativele unor funcții pot determina pe alții să piardă timpul. Nu știu că timpul este o resursă absolut limitată ; poate singura de acest fel. Ei nu întîrzie, sînt reținuți, iar cînd vin vorbesc jignitor la adresa interlocutorului, se simt obligați să peroreze la nesfîrșit despre importanța importanței, de parcă ar avea de-a face cu ființe de pe alte planete.

Eu nu am vrut să spun, însă, prin asta, că avem contemporani care vor avea o atitudine rațională față de timpul lor și al semenilor numai după ce vor epuiza toate celelalte posibilități. Sînt convins că nu, întrucît azi timpul înseamnă bani, iar cadoul cel mai frumos pe care ni-l putem oferi este imprejurarea în care nu se pierde timpul.

ION AUREL

DOSAR

O sărbătoare

La cincisprezece ani de la înființare (1969), editura clujeană **Dacia** (director, Leontin Stoica) este deja un reper indispensabil culturii noastre contemporane. Numele ei cheamă meniri naționale. Revitalizînd viața literară transilvăneană, Editura **Dacia** a reușit să concentreze în puțini ani, prin cărțile tipărite sub egida ei, literatură de cea mai bună calitate. Cu toate că încă de la început ea a avut un profil enciclopedic (apar aici cărți din domeniul literaturii social-politice, al filosofiei, sociologiei, cărți de drept, pedagogie, istorie, știință și tehnică), pe primul loc a stat, în tot acest răstimp, **cartea de literatură.**

Colecțiile Editurii **Dacia** și-au dobîndit un binemeritat prestigiu. **Restituiri** — o „marcă" pe deplin autentificată de interesul cititorilor — a pus în circulație un număr însemnat de texte pe care istoria literară le scăpase întrucîtva din vedere în ultimele decenii. Au apărut astfel scrieri mai puțin cunoscute de Agârbiceanu, Vasile Pârvan, T. Arghezi, Adrian Maniu, Pavel Dan, Gala Galaction, Felix Aderca, B.P. Hasdeu, O. Goga, Titu Maiorescu, Pompiliu Eliade, dar și scrieri ale Marthei Bibescu, ale lui Ticu Arhip, Teofil Frâncu, Dinu Pillat, N.I. Apostolescu, H. Bonciu, C. Fîntîneru, Mărgărita Miller Verghy ș.a. Colecția clujeană (făcînd un interesant tandem cu cea a Editurii Minerva, **Restitutio**) contribuie astfel simțitor la munca dificilă (și plină de răspunderi) de cartografiere a teritoriului literar românesc. Una dintre cele mai prețuite colecții de critică și eseu este **Discobolul.** De la studii despre Shakespeare și Caragiale pînă la poetică și mitologie comparată au publicat aici **Maria Vodă Căpușan, Leonida Teodorescu, Leon Levițki, Andrei Brezianu, Andrei Oișteanu, Constantin Cubleșan, Titu Popescu, Aurel Codoban, Ștefan Iureș, Irina Mavrodin, N. Steinhardt** ș.a. Istoria literară beneficiază, de asemenea, de un sprijin real într-o altă colecție a Editurii **Dacia.** Ne referim de astă dată la cea numită **Testimonia.** Documente inedite, mărturii importante pentru cunoașterea personalității unor scriitori români au apărut în volumele acestei colecții. Unul din cele mai cunoscute titluri este în acest sens cartea lui Bazil Gruia (2 volume) **L. Blaga — Documente inedite.**

Un renume aparte și-a cîștigat Editura **Dacia** și prin tipărirea unor traduceri din literatura universală, apărute în condiții grafice deosebite. Amintim aici doar cîteva :

În Editura **Dacia,** literatura contemporană își află o tribună tot mai deschisă, tot mai atentă la sunetul valorii ei. Salutăm jubileul său ca pe una din sărbătorile de preț ale cărții românești. **(T.R.)**

Iubirea de frumos

Drum la Maieru

Învățătorului *Sever Ursa*

Am fost invitat să vorbesc și să citesc din poezia mea în fața celor șapte mii de locuitori ai Maierului lui Liviu Rebreanu localitatea cu cei mai mulți copii din România la ora de față, peste o mie cinci sute.

Bucuria celor două zile petrecute în această vatră românească de tradiție nu poate fi exprimată decît în poezie iar slabele rînduri de față nu se vor decît un prinos de iubire trimis acolo în inima Transilvaniei, copiilor acestora îmbrăcați în port românesc în cămăși albe pînă la genunchi cu sumane de lînă pe ei, cu picioarele cuprinse în pănură albă în opincuțele ușoare ce bat prin milenii toate drumurile statorniciei noastre, mamelor acestora unele dintre ele cu 15—17 copii foarte multe cu 10—15, iar între cinci și zece copii cei mai mulți.

De unde vine o asemenea seminție pe lume, această vatră de strămoși daco-romani, din vechiul ținut grăniceresc acești oameni care l-au dat de furcă lui Napoleon în sufletul cărora înlăcrimatul nostru tricolor n-a încetat să-și boboteaască flăcările și-n cele mai apăsătoare vremi, ce și-au plătit cu jertfe pînă la moarte apartenența la poporul român la valorile sale spirituale și morale.

De bună seamă astfel de oameni vin din cele mai adînci imemoriale mătci ale umanității ei sunt aici de milenii și milenii în aceste vetre de lemn între acești munți austeri pe riuri în cel mai sărac pămînt puși pe lucru trudindu-l palmă cu palmă, să-i smulgă o lacrimă de rodnicie, aici între păduri la loc ferit de drumuri largi doar unde soarele și căldura lui pătrund cu greu iar iarna este multă noapte și razele astrului ceresc ajung o clipă doar către amiază.

Pruncul Liviu Rebreanu ce vine și copilărește aici spunea : să rădem dealurile acestea dintre soare și noi, să le strămutăm din temelie căci toate trei sunt prea apăsătoare pentru sat și nu lasă lumina și căldura să pătrundă pînă în leagănele noastre !

Un sat epopee o vatră asupra căreia s-a plecat odată un condei cu adevărat eroic și sfînt cel al lui Liviu Rebreanu : căci dacă vrem cu adevărat să știm de unde vine Rebreanu atunci aici la Maieru în ochii acestor mii de copii în omenia acestor case în sufletul acestor cititori de viață a acestor învățători excepționali cum este Sever Ursa și casa lui întemeietorii unui muzeu sătesc de valoare națională, în acest cuib al visărilor și pătimirilor și înălțărilor noastre trebuie să-l căutăm.

Maierul Transilvaniei nume de aur pe harta României ; era încă noapte cînd intram în sat dar viața începuse de mult : prunci înfofoliți pe sănii trași de frați mai mari pe drum, prunci cu străiți la treabă, unul ținea de barbă o capră la staulul ei, prunci în jurul focului la tăiatul porcului, satul este ocupat de ei și de mamele și părinții lor, lemnari, mineri, țărani, pietrari, cojocari căci ei sunt și buni meseriași cei mai vestiți cioplitori în piatră din ținut pînă astăzi.

Iar îmbrăcați de sărbătoare apoi l-am văzut cu sutele și sutele pe copiii aceștia printre cei mai frumoși din cîți am zărit cu umbra lacrimii vreodată, l-am văzut cîntînd o veche colindă avînd ca subiect arhaica întîmplare din Miorița.

Am cîntat cu toții povestea păstorului plîns de oile bălăi de pe văi de oile cornute de pe munte cu fluierul la cap cu bita sa cea luce prefăcută-n cruce la căpătîi.

Dar Maieru mai are ceva în plus față de alte vetre românești.

Acești oameni trăiesc știu să trăiască într-un fel demn de luat aminte : anume știu să se ferească de beție acest îngheț al inimii cum spune Hölderlin poetul :

Urîți beția ca și gerul

Aici nu se bea mai mult decît un păhărel oricît ar fi horinca sau vinul de bune.

Iar la inițiativa inginerului-învățat prezent și el acum la Maieru Iorgu Sava Crăiești prin această revistă de a se începe o campanie împotriva abuzului de alcool și tutun localitatea Maieru prin primarul ei inimos prin rîvna acestui suflet al satului care este învățătorul Sever Ursa acum și directorul școlilor de aici, s-a anunțat a fi gata să înceapă această luptă cu boala veacului abuzul de alcool și tutun. Inițiativa a găsit ecou în presa internațională.

Și pentru că nu se bea și nu se fumează sunt acești copii atît de frumoși. Se știe că fătul e lovit din pîntecele maicii sale de flăcările alcoolului și otrava tutunului.

Maieru este un sat de oameni frumoși și vor fi mereu atît de frumoși pentru că este o vatră de oameni Eusebea cum spune Pindar despre ai patriei lui, oameni ai evlaviei, ai castității sufletești, ai fidelității interioare cum spune Heidegger despre sufletul țăranilor.

Din acest sat fetele și feciorii în costumele lor au plecat cu celebra lor *Cununa Maierului* în Franța și s-au întors medaliați cu aur de curînd, tot așa din Polonia.

Această Cunună cîntată și jucată de acest sat este de-o frumusețe unică pe pămînt, metafizica ei ancestrală căci este plămădită din așa ceva, trebuie strămutată în cîntec în imn pur așa cum făcea Pindar cu toate obiceiurile sacre ale neamului său.

Aș fi fericit să pot scrie Imnul Cununii voastre iubiți frați ai acestui sat iar cu manuscrisul subțioară poate că-mi va fi îngăduit să mă poposesc printre voi față către față mîine, poimîine peste un an sau doi pentru totdeauna.

Dar pînă atunci mulți ani fericiți vouă și copiilor voștri și-ai neamului nostru.

IOAN ALEXANDRU

21 decembrie 1984

Cronica literară

Nu numai Caragiale

În 1971 am scris, făcînd unele obiecții, despre cartea lui Ștefan Cazimir **Lirismul ca tensiune.** Îmi exprimam mirarea că poate socoti traducerea unei poezii același lucru cu originalul și că ar fi citit poeți precum Țao Țao, Van Bo, Van Vei, Li Țin-cijao, Ariwara Narihira și Fujiwara Kinsito. Din recentul volum **Nu numai Caragiale** („Cartea românească", 1984) văd că Ștefan Cazimir mi-a replicat în 1972 într-un articol nepublicat atunci, cînd probabil i-a plăcut să se creadă că este într-adevăr sino și niponolog. Cum în 1972 în volumul **Varia am** reprodus recenzia la eseul **Lirismul ca tensiune,** Ștefan Cazimir se ocupă parțial de acest volum al meu. Am scris, corectînd o notă a lui Emil Manu la volumul postum al lui Ion Minulescu, **Bucureștii tinereții mele...** că Sir Ernest Henry Shackleton a condus două expediții, una care a ajuns în 1909 la 178 km de Polul Sud, iar alta, în 1914—1917, în marea Weddel, la nord-vest de Polul Sud. „După geografie, susține Ștefan Cazimir, în raport cu Polul Sud, orice punct terestru se află la nord". Însă eu nu m-am referit la un punct, ci la o mare, marea Weddel, despre care iată ce citim în **Micul Dicționar Enciclopedic** : „Mare în sudul Oceanului Atlantic la țărmul Antarcticii, cuprinsă între Peninsula Țara lui Graham (la Vest), Țara Prințesa Martha (la Est) și insulele Orkney de Sud (la Nord)". Ce-mi mai reproșează Ștefan Cazimir ? Că am împrumutat de la Călinescu o definiție (loc comun) despre universalitatea poeților, iar de la Tudor Vianu cunoscuta formulă : „a dat vieții o operă și operei o viață", că nu știu cum că Societatea literară de 1827 fondată de Dinicu Golescu și Eliade, e una și aceeași cu Asociația literară din 1844, prezidată de Iancu Văcărescu (așa știe el !), că toată lumea a făcut legătura între **Iluzii pierdute** de Kogălniceanu și **Illusions perdues** de Balzac și alte grozăvii de acest fel. Ștefan Cazimir vede tot, știe tot și este gata (după doisprezece ani !) să descopere cinci știri lipsite de originalitate sau inexactități într-o carte de 550 de pagini. Să citim acum cartea sa **Nu numai Caragiale.** În **Caragiale și începuturile teatrului modern** (1974), I. Constantinescu observă existența la Caragiale a unor cupluri comice precum Jupin Dumitrache și Ipingescu, Farfuridi și Brînzovenescu, Pampon și Crăcănel. La fel cu Ștefan Cazimir în **Arta compoziției** și **Perechea,** articole din 1983, despre scrieri cu tema cuplului (nu lipsesc Farfuridi și Brînzovenescu), expresii ale comicului de simetrie (cei doi amintiți sînt „personalități complementare"). În 1967 în **G. Ibrăileanu,** am dat pentru prima dată numele autorului romanței italiene **Alla Stella confidente** pomenită de Caragiale în **O lacună** : Robaudi. Vezi și nota la **G. Ibrăileanu, Opere VI,** 1978. Ștefan Cazimir îl descoperă din nou în cartea sa într-un articol din 1984. În 1964 am publicat **Literatura română premodernă** în care pentru prima dată intitulam **premodernă** epoca luminilor și vorbeam de clasicismul ei sub aspect literar. Deci scrie și Ștefan Cazimir într-un articol din 1979 : „O tendință dominant clasicistă existase — ce-i drept — la noi, și anume în perioada premodernă...". Pe Istrate Dabija-vodă din **Letopisețul Țării Moldovei de la sin Vasile vodă,** cel care bea vin din oală de pămînt, eroul lui Eminescu din **Umbra lui Istrate Dabija-voievod,** G. Călinescu l-a asemuit cu faimosul „roy d'Yvetot" al lui Béranger (vezi **Istoria literaturii române,** 1941). Deci scrie eruditul Ștefan Cazimir : „Asemănător unui roi d'Yvetot prin fizionomia lui bonomă, răposatul domn...". Poezia lui Eminescu, remarcă G. Călinescu în **Opera lui Eminescu, I,** e un Tischlied (un cîntec de masă studențesc, goliardic). Prin urmare scrie și Ștefan Cazimir în articolul **Umorul liric** din 1977 : „autorul cîntecului goliardic **Umbra lui Istrate Dabija-voievod...**". Vorbind de ecourile lui Salomon Gessner la noi, Călinescu citează din **Muerile** de Mumuleanu patru versuri în care se ironizează lectura romanelor pastorale : „Ori citind iar, ce citesc ? / Romanțuri ce le smintesc, / Nu citesc lucru moral, / Ci vreun roman pastoral". Le redescoperă și citează din nou Ștefan Cazimir în articolul **De la Ion Ghica la G. Baronzi** din 1973. În **Istoria literaturii române** (cap. Ioan M. Bujoreanu), G. Călinescu amintește observația lui Alecu Russo din Iași și locuitorii săi : „La noblesse de seconde classe ne parte que Balzac et Soulié, Lamartine et Hugo, Kok et Dumas, Paul de Kok surtout. Ils l'adorent". În același articol **De la Ion Ghica la G. Baronzi,** Ștefan Cazimir redescoperă citatul, ce-i drept, de data asta în traducerea lui Sadoveanu : „Boierimea de a doua mînă nu vorbește decît de Balzac și Soulié, de Lamartine și Hugo, de Kock și Dumas ; mai ales pe Paul de Kock îl adoră!" Nu s-a mai ostenit să traducă singur.

Să nu-i aparțină nimic lui Ștefan Cazimir ? Să nu fim răi ! Îi aparține în primul rînd observarea în opera lui C. A. Ionescu a unei pastișe după poemul în proză al lui Baudelaire **Un hémisphère dans une chevelure** din **Le spleen des Paris,** de alăturat poeziilor **Parfum exotique** și **La Chevelure.** Pastișa lui Caion e ca și inexistentă. În articolul **Cromozomii și literatura** din 1968, Ștefan Cazimir consideră că ereditatea și-a spus cuvîntul în cazul lui Mateiu Caragiale și dă un citat din piesa **Le Glorieux** de Destouches : „Chassez l'héréditè, elle revient au galop". Numai că în piesă (actul III, scena 5) în loc de **l'héréditè** este **le naturel.** Nu e chiar tot una. În articolul **Sensurile trec, întrebarea rămîne** din 1982, citim aceste rînduri : „Paul Zarifopol, care se bucurase de prietenia scriitorului în ultimii ani ai vieții acestuia, definește lumea lui Caragiale printr-o „vastă lipsă de perversitate". Chiar așa să definească Zarifopol lumea lui Caragiale ? Nu prea ne-a venit să credem și am mers la sursă. În articolul **Publicul și arta lui Caragiale,** criticul scrie : „Lumea aceasta, de care se îngrozesc atîta judecătorii moraliceși ai lui Caragiale, îmi pare mie că se deosebește printr-o vastă lipsă de perversitate. Vorbesc de modelele reale, nu de preparatele artistului". Nu e vorba, prin urmare, de lumea lui Caragiale, ci de lumea reală pe care dramaturgul o observa. Într-adevăr. Zarifopol continuă : „În societatea nouă românească ticăloșiile de orice fel poartă aproape constant semnul inocenței ; acești oameni fac rău fără să păcătuiască. Perversitatea, viciul adevărat și tragic nu sînt cu putință decît acolo unde, printr-o îndelungată și profundă constrîngere morală și religioasă, s-au putut forma acele dualități și conflicte din care se naște cunoștința complicată a binelui și a răului moral". Distincția e clară, Ștefan Cazimir n-a văzut-o. Analizînd poezia **Evoluții** de Arghezi, căci **nu numai** Caragiale e interpretat în paginile pe care le comentăm, Ștefan Cazimir reflectează : „De unde știți, pare să ne întrebe poetul, că în profesorul de mandolină nu se ascunde Apolo, iar în pitpalacul din colivie — însuși Sfîntul Duh ?" Am putea răspunde cel mult că instrumentul lui Apolo era lira și că puii de pitpalac nu se închid în colivie, dar de vreme ce poetul le-a răpit unuia divinitatea, celuilalt sacra imaterialitate, înseamnă că restituția nu mai poate avea loc și că ne amuzăm tocmai de această minimalizare, de această hilară Götterdämmerung. Dar nu credem că **Evoluții** e o poezie subsumabilă direct categoriei umorului.

AL. PIRU

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist a decernat Cenaclului Flacăra premiile pentru activitate din 1984

Cultură în beneficiul patriei, al păcii, al tinereții revoluționare

Ca la fiecare sfîrșit de an, la sediul Comitetului Central al U.T.C. a avut loc miercuri, 23 decembrie 1984 la orele prînzului, decernarea premiilor conferite de către Secretariatul C.C. al U.T.C. membrilor și formațiilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pentru activitatea artistică desfășurată în anul 1984.

A fost de față, ca și în anii trecuți, tovarășul Nicu Ceaușescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al C.C. al U.T.C., ministru cu problemele tineretului, mereu prin prezența sa încurajatoare și prețuirea de care se bucură activitatea Cenaclului Flacăra. În cuvinte calde, tovarășul Nicu Ceaușescu a felicitat cenaclul pentru activitatea sa din anul 1984 privind educarea revoluționară a tineretului din țara noastră. Subliniind rezultatele pozitive ale Cenaclului Flacăra, precum și — în deplină conformitate cu adevărul și cu spiritul lucid, revoluționar — faptul că se poate mai bine, că se pot face lucruri și mai bune, tovarășul Nicu Ceaușescu a spus: „Fiind un cenaclu al tineretii nu numai prin faptul că este organizat de C.C. al U.T.C. în colaborare cu revista Flacăra, dar și prin ceea ce face și prin publicul căruia i se adresează, Cenaclul Flacăra trebuie să-și aducă o contribuție și mai importantă decît pînă acum la realizarea obiectivelor pe care noi toți ni le propunem în ceea ce privește tineretul...". A fost un îndemn, a fost o caldă pledoarie pentru rolul culturii în educarea tinerei generații.

În cea mai frumoasă întîmplare a sa, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar s-a simțit în ultimele duminicăți sale.

În continuare, tovarășul Nicu Ceaușescu a arătat că anul ce urmează, al doisprezecelea din viața cenaclului, trebuie să aibă, în mod firesc, sub semnul Anului Internațional al Tineretului. Înscriindu-se cu toată responsabilitatea, cu entuziasm, vibrație patriotică și luciditate politică între manifestările multiple prilejuite de acest cadru.

Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, a mulțumit apoi conducerii organizației de tineret, primului său secretar, tovarășul Nicu Ceaușescu, în numele Cenaclului Flacăra „pentru această tradiție culturală pe care, tată, cu timpul simțim că a creat-o în viața spirituală a României de azi și anume : la sfîrșitul anului, distingerea unor activități artistice și, de fapt, în tot anul, distingerea activităților culturale destinate tinerei generații (...) Vă asigurăm că vom ține seama de marile imperative ale timpului și nu vom uita niciodată imperativele spațiului în care trăim" — a spus poetul Adrian Păunescu, întărind astfel termenii unui program politic, pe care Cenaclul Flacăra îl urmează de peste un deceniu cu fiecare întîmplare a sa.

În acest an au urcat pe podiumul premiaților : **Marele premiu (individual)** Vali Șerban, Alexandru Zărnescu ; **Marele premiu (grupuri)** : Grupul Partaj, Trupa Totuși ; **Premiul de consacrare** : Mihai Győző, Emilian Oneiu ; **Premiul pentru creație** : Cristian Buică, grupul Poesis ; **Marea cunună a militantismului pentru pace și pace** : Carmen Antal, Doru Ghinja ; **Marea cunună a polivalenței necesare** : Trupa Flapo, Ilie Stepan ; **Marea cunună a copilăriei** : Sorina Hașigan, Lelia Valda ; **Marea cunună a adolescenței** : Liliana Ioniță, Andrei Păunescu ; **Marea cunună cu mărăcini a umorului** : Nicolae Cenan ; **Premiul special** : Constantin Dragomir, Jerry Schwartz ; **Premiul pentru compoziție** : Ducu Bertzi, Adrian Jacotă ; **Premiul pentru cele mai bune voci rock** : Gabi Cotabiță, Cristian Minculescu ; **Premiul pentru cele mai bune compoziții și voci folk** : Mirela Atudorei, Octavian Bud ; **Marele premiu pentru debut** : Florin Săsărman, Nica Zaharia ; **Premiul pentru debut** : Camelia Daj, Valentin Moldovan ; **Mențiune pentru debut** : Victoria Cetană, trupa Kriptonit ; **Premiul pentru interpretare** : Florin Șerban, Maria Tănase ; **Marea cunună pentru credința în artă** : Gil Ioniță, Doru Stănculescu ; **Premiul pentru cea mai complexă trupă de muzică ușoară** : Trupa Hologram, trupa Pro Musica ; **Premiul pentru armonie poetico-muzicală** : Augustin Frățilă, Dinu Olăraș ; **Mențiune pentru umor** : Grupul Divertis, Valentin Văran ; **Mențiuni de participare** : Erzsebet Adam, Romeo Belanu, Dinu Bodocan, Grigore Hariga, Valeriu Penișoară, Mihail Stan. **COMPOZITIILE ANULUI** : „Ana lui Manole" — Mirela Atudorei (Bacău) ; „Niciodată" — Octavian Bud (Satu Mare) ; „Om în amurg" — Cristina Olica Brebăn (Fălticeni) ; „Portret celor" — Raul Cărăina (Bușteni) ; „Omul total" — Constantin Dragomir (Craiova) ; „Singurătatea astronautului XL" — trupa Hologram (București și Craiova) ; „Averea și firea" — Majay Győző (Reghin) ; „Să ne iubim pe țărmul Mării Negre" — Emilian Onciu (Satu Mare) ; „Ingul inecaților din Atlantida" — Grupul Partaj (Reghin și Făgăraș) ; „La sală" — Grupul Poesis (Constanța) ; „Lacul — Sarosi Endre (Tîrgu Mureș) ; „Omul liber" — Vali Șerban (Alba Iulia) ; „Marile iubiri" — Andrei Păunescu (București) ; „Despărțire-n flori" — Nica Zaharia (Galați) ; „Ultima zi" — Alexandra Zărnescu (București) ; „Lancea lui Horea" — Adrian Păunescu (București). **Premiul special pentru concepere și desfășurarea activităților în cadrul cenaclului** : Adrian Păunescu.

După înmînarea premiilor de către primul secretar al C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, a urmat cuvîntul celor premiați, rostit prin cîntec și prin poezie. Colindul lor „la fereastra țării" — căci în prag de an nou orice cîntec se preschimbă sinjur în colind — a mulțumit conducerii partidului, secretariatului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru tot ceea ce se face în beneficiul celor tineri. Au colindat din toate puterile copilăriei lor Sorina Hașigan și Lelia Vaida, în numele tinerilor de mîine. Au colindat tinerele fete și tinerii bărbați din sală, într-o emoționantă frăție a virstelor tinere. Colindul lor a sunat în acești ani frumoși și zbuciumați un ecas al tinereții care are șansa de a „transforma libertatea în cultură".

La fereastra țării un colind
E colindul nostru de om bun
Dalbe flori pe culme cresc și se aprind
Cînd colindătorii cîntecul și-l spun.

Țara-i adevărul absolut
Dalbe flori de vișin pentru ea
Prin Eroul nostru noi am renăscut
Dalbe flori de vișin pentru timpla sa.

Încununarea bucureșteană

Localitatea: București, 22 decembrie, orele 17, anul 1984, Sala Polivalentă (Palatul sporturilor și Culturii).
Numărul de spectatori: 10 000.
Atmosfera: fără precedent în București, la spectacole de sală, totuși nu s-a obținut nota 10!.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Noutăți: debuturi: Cristian Văduva din Lugoj („Poet reloric"), Corina Negoiță („Parcul"), Letiția Varlețuă, Lucia Florea („Colindă"), Nicolae Radu Cristian, în vîrstă de 15 ani, a recitat „Fata și tractoristul" de Evgheni Evtușenko, prezențe locale Decebal Gaspar și Adina Chivulescu au cîntat pe versuri proprii „N-am de ales" și „Toamna are șlagărul ei", trupa „Hologral — Două compoziții ale trupei „Totuși" („Colindul rock", „Sintem egoiști") versuri de Adrian Păunescu.

„În semn de deosebită stimă și profund omagiu pentru personalitatea proeminentă a șefului statului nostru, pentru inițiativele și contribuțiile României în lupta pentru asigurarea păcii, înțelegerii și colaborării între popoare, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost acordat premiul special „Țelamone", pe anul 1984. Noi, tinerii de azi, sîntem și vom fi mereu alături de președintele Nicolae Ceaușescu în lupta pentru asigurarea păcii în lume, în lupta pentru unirea eforturilor pentru consolidarea stării de pace în întreaga lume. Sîntem gata să răspundem prezent la inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu ca România să participe la marile marșuri ale păcii pe Terra (Doru și Cătălin, clasa a X-a, Liceul industrial „Unirea" București). Sub semnul celor înscrise aici s-a desfășurat întreaga manifestare.

Sala a fost dominată tot timpul spectacolului de un spirit entuziast și mai critic decît de obicei. Interesant este că, la 19,50, 20,03, 20,45, 0,50, 3,25, între 1—3 minute a fost scandat numele țării, spectatorii din București urmărind cu siguranță prin intermediul revistei „Flacăra" prezențe spectatorilor din țară, aflînd de spectacolul de la Oradea. „În cea mai lungă zi a anului" Cenaclul Flacăra s-a întîlnit cu publicul din București, reușind să facă din condoare, devotament față de artă și țară, din calitatea recitalurilor, „sobele intime de acasă". În momentul prezentării, membrii cenaclului care au fost premiați au adăugat numelui lor și localității de naștere titulatura premiilor acordate de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, hotărîți să se ridice la înălțimea așteptărilor, să trăiască o parte din viață acolo, pe scenă. Parafrazînd un vers celebru, aș putea spune că mulți dintre autori au atins acel grad de profesionalitate în care artistul, ca și soldatul, nu are viață personală.

Un splendid recital a reușit Mirela Atudorei („Cîntec de descîntec", „Simbătă la prînz", „Ana lui Manole"). Vocea limpede, oroarea de cabotism, luciditatea cu care cîntă (din cauza lucidității, ostentative uneori, autoarea și cîntecul par să fie două realități paralele) fac din Mirela Atudorei o artistă conștientă de sine.

Doru Stănculescu („Ecou de romanță", versuri G. Bacovia), „Ai, hai" versuri populare din zona Clujului, „Cum se naște un mit", versuri Doru Stănculescu, „Fără petale", (versuri Doru Stănulescu), capriciu din dorința de a nu fi luat drept neartist, rămîne o melancolie a unei virste pe care o fixează numai depărtarea.

Prezența lui Ioan Alexandru, „cel mai strălucit reprezentant al generației 1965, poetul care a iluminat logosul românesc, un poet la fel de mare la vîrsta lui de azi cum era Lucian Blaga, la vîrsta aceasta" (A.P.), a recitat poezia „Clopotele". Am avut onoarea să observ tandrețea celei mai constante solidarități a acestei generații — protocolarul Ioan Alexandru și durul pînă la lacrima sa, Adrian Păunescu.

Orice cronicar al unui spectacol Flacăra este obligat să comită o nedreptate este obligat de constanța participării excepționale să treacă deseori sub tăcere recitalurile trupelor Flapo („trupa polivalanței necesare"). Totuși și Partaj. Atît de înzestrate sînt aceste trupe cu calmul valorii, încît succesul lor, face parte din igiena oricărui spectacol. Mai în glumă, mai în serios, poate, la caseta de deasupra cronicii, pentru onestitatea semnăturii, ar mai trebui trecută o rubrică participări mereu excepționale.

Recitaluri de valoare au mai reușit Mihail Stan, Sarosi Endre și Adam Erszebcth, Trupa „Hologral".

M-am întrebat care este misterul duratei și participării spectacolelor la cenaclu. Între atîtia nefiresc, firescul trăirii autentice. O lecție despre cum se trăiește pe viu, o demonstrație și o dăruire fără prejudecăți, cu adevărat intimă. Intimitatea trăirii pe viu.

AURELIAN TITU. DUMITRESCU ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cu regretul că Cenaclul Flacăra n-a putut fi organizat în județul Brașov în perioada pe care o anunțasem, îi informăm pe cititorii noștri că viitorul program al Cenaclului este următorul :

Vineri, 28 decembrie, Filipeștii de Pădure, ora 17.
Simbătă 29 decembrie, Băicoi, ora 17.

Vă adresăm din nou invitația noastră de a participa la Revelionul '85 al Cenaclului Flacăra, ce va avea loc la Hotel Parc din stațiunea Breaza, județul Prahova.

Împreună cu vicepreședintele Consiliului Popular, Oancea Durică, ținuserăm să aducă vorba și să ne arate, ajutîndu-se de cîteva cifre, cît de necesară ar fi redeschiderea căii ferate înguste care există încă între Vidra și Odobești. De mai mulți ani această cale ferată a fost abandonată într-o uitare din liniștea căreia ar cam trebui acoasă și nici nu credem că ar mai fi nevoie să demonstrăm de ce se impune ca ea să nu mai fie lăsată să o mănînce, încetul cu încetul, rugina. La vremea ei, era un mijloc de transport ideal din bazinul forestier al Vrancei către Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Odobești, ca și pentru călătorii care din Odobești puteau merge mai departe, tot cu trenul, pînă la Focșani. Dar fată cifrele prin care ne lămurim că ea poate să fie și astăzi un mijloc de transport cît se poate de convenabil. În fiecare an, U.F.E.T.-ul transportă 226 000 de metri cubi, ceea ce înseamnă 240 000 de tone. Dacă lemnele ar fi încărcate în tren la stația Burca, eficiența economică ar trece de 8 milioane de lei. Dacă ele ar fi încărcate la stația Cuculești, unde a existat, de altfel, un depozit, s-ar cîștiga prin comparație cu transportul rutier ceva mai mult de 7 milioane de lei. La rîndu-i, C.I.F.-ul transportă anual, deocamdată numai cu camioanele, 450 t. Dacă tonele acestea ar fi mișcate cu trenul, s-ar înregistra un cîștig de 75 000 lei. În sfîrșit, zilnic trec dinspre sutele Țării Vrancei, prin Vidra, către Odobești și Focșani, vreo 30 de autobuze cu călători. Confortul și siguranța unei călătorii cu trenul ca și, pe de altă parte, banii pe care întreprinderile economice i-ar cîștiga transportînd tot felul de mărfuri pe calea ferată și nu pe șosea, sînt argumente a căror invocare nici nu mai este, într-adevăr, necesară, în fața realității atît de evidente că lumea a descoperit că benzina nu se găsește în cantități nelimitate. E adevărat, cum aflam de curînd, că pînă astăzi încă nu a fost repusă în circulație această cale ferată, dar noi credem că o dată cu încheierea anului 1984 timpul nu se oprește în loc. Oricînd se va găsi timp pentru o faptă bună.

DUMITRU ELIADE ■

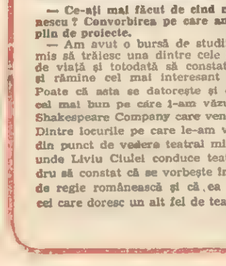

Am verificat, totul s-a ținut de cuvînt!

Astă primăvară, am adus la cunoștință plîngerea tovarășei Turcu Sofia, din București, Intrarea Odobești nr. 4, et. X, ap. 43, sectorul III, prin care aceasta arăta că, din cauza izolației necorespunzătoare a terasei amintitului bloc se produceau infiltrații de apă, atît în apartamentul său, cît și al celorlalți locatari de la același etaj. Prin adresa nr. 50/Pfl, din 30 iulie 1984, Serviciul fond locativ-reparații, din cadrul C.P.M.B. ne informa că Sectorul de gospodărie locativă nr. 7 I.C.R.A.L. Vitan a fost însărcinat cu executarea lucrărilor de reparații, acestea fiind programate pentru trimestrul III al anului în curs.

După trecerea cîtorva luni, ne-am gîndit să verificăm „punctualitatea" celor de la sectorul de gospodărie amintit (iar nu numai atît ci și eficiența publicării unei sesizări venite din partea unui cetățean oarecare. Am avut o mulțipiă surpriză : ceea ce ni se comunicase în scris, încă din luna iulie a.c. era un fapt bine cunoscut la Sectorul nr. 7 I.C.R.A.L. Vitan, de unde am putut afla imediat, prin intermediul tovarășului Bîndulescu, că lucrarea fusese executată, într-adevăr, în cursul lunii septembrie și că locatarii respectivi s-au declarat mulțumiți. Administratoarea blocului respectiv, tovarășa Isabela Culda ne-a confirmat cele aflate la I.C.R.A.L. cu observația că din septembrie și pînă în prezent nu a mai plouat, așa încît... Spunem, pe de o parte, că va mai ploua și, pe de altă parte, că certificatul de calitate al lucrărilor de la blocul respectiv va fi... semnat și de buletinul meteo.

E. VALERIU ■

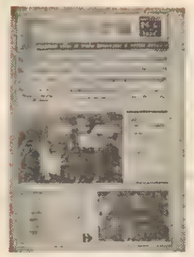

O școală de regie românească

— Ce-ați mai făcut de cînd nu ne-am văzut, Dinu Cernescu ? Convorbirea pe care am avut-o în lunile vă arăta plin de proiecte.

— Am avut o bursă de studii în S.U.A. care mi-a permis să trăiesc una dintre cele mai importante experiențe de viață și totodată să constat că teatrul european este și rămîne cel mai interesant teatru pe care îl cunosc. Poate că asta se datorește și coincidenței ca spectacolul cel mai bun pe care l-am văzut să fie datorat lui Royal Shakespeare Company care venise în turneu la New York. Dintre locurile pe care le-am vizitat cel mai semnificativ din punct de vedere teatral mi se pare a fi Minneapolis, unde Liviu Ciulei conduce teatrul Gutrie. Am fost mîndru să constat că se vorbește în mod insistent de o școală de regie românească și că ea e recunoscută chiar și de cei care doresc un alt fel de teatru.

GEORGE ARION ■

Semne bune anul are

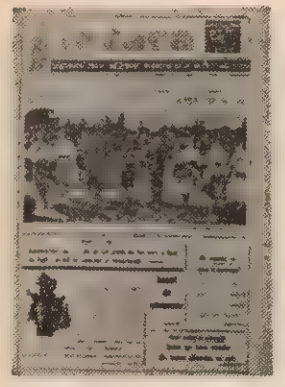

Fîntîna bucuriei sau intrarea în normal

Vă amintiți desigur excelentul reportaj al confratelui nostru buzoian Mircea Lerian, intitulat : „Dramatica noapte din 14 spre 15 mai 1984". Și acum, recitindu-l, m-am surprins ținîndu-mi răsuflarea, precum în fața unor scene de suspans din filme de renume. Dramaticul în acest amplu reportaj se numește EROISM ! În fața invaziei apelor, a unei invazii neprevăzute, dar mai mult decît amenințătoare, oamenii Barajului de la Siriu, județul Buzău, s-au contopit într-un singur gest : al neodihnei.

Acum, la finele anului, aflăm că semnalul făcut public de autorul acestui reportaj — și anume, necesitatea modificării standardelor de vigoare cu prevederea unor creșteri ale asigurărilor de calcul pentru devierea apelor — a fost recepționat cum se cuvine de către cei în drept. Veștile de ultimă oră privitoare la eroii acelei nopți și zile ne parvin de la inginerul-șef al Antreprizei de construcții hidrotehnice Siriu, Benone Rolea ● Au terminat toate lucrările de punere în funcțiune a primei etape, respectiv acumularea a 10 milioane mc apă ● A fost dată în funcțiune noua șosea pe deasupra muntelui, pe 14 km lungime ● S-au construit 10 viaducte — printre care Grămăticul și Ciușcuța, precum și o fîntînă „a bucuriei", pe marginea șoselei ● Au fost terminate excavațiile la centrala Nehoiaș—Căderea Siriu și s-a ajuns cu betonarea la nivelul generatoarelor. Toate acestea creează premisele punerii în funcțiune la termen a centralei. Prin urmare, totul a intrat în normal !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Pe cînd a doua universitate montană ?

Pentru implementarea în viața practică a modelului tridimensional agromontan al dr. Radu Rey, adică zootehnie-agricultură și mică industrie adecvată-turism specific, pentru a crea asemenea gospodării model în satul din Carpați, un important pas, o importantă cucerire a fost și este crearea, în anul 1981, cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, la Vatra Dornei, a **Universității montane.** O școală de tip gustian care, cum spuneam, nu a rămas doar în oraș, ci s-a deplasat și se deplasează în comune și sate din zona Dornelor și unde țăranii s-au urcat în bănci să învețe să facă agricultură montană pe bazele tradițiilor lor dar în condiții de înaltă rentabilitate și civilizație a secolului XX. Așa cum am remarcat în articolul din nr. 26, un alt pas important s-a realizat prin întîlnirea din vara aceasta a unor reprezentanți ai universităților cultural-științifice din peste 23 de județe cu zone montane în scopul preluării experienței valoroase de la Vatra Dornei. Ce s-a întîmplat din iunie și pînă acum ? Alți cîțiva pași, dar nu prea mulți, cum ne răspunde dr. Radu Rey, acest om răbdător și lucid care știe prea bine că modelul său, menit să revolutioneze în cel mai profund sens al cuvîntului lumea satului din Munții Carpați, nu se poate aplica decît pe parcursul unei îndelungi perioade de timp, fiind vorba de restructurarea în însăși concepția săteanului a casei sale, a modului de a munci și de a-și organiza gospodăria. Expoziția anuală de animale a depășit granițele Dornelor, încetățenindu-se și în județele Argeș — la Rucăr — și Arad, iar județele Bistrița Năsăud și Maramureș l-au invitat pe dr. Rey pentru a face expuneri în fața specialiștilor. Deocamdată doar atît !

CICI IORDACHE-ADAM ■

În spiritul legii, în spiritul omeniei

Publicam în nr. 50 al revistei noastre, din 16 decembrie 1983, articolul „Examen cu bucluc", care se referea la condițiile nedrepte ale exmatriculării studentei GIORGETA SCUTARIU de la Facultatea de matematică din Iași, secția informatică-seral. În ciuda faptului că studenta a

Răsfoind filele de aur a scripturilor române

„Impresiile cu adevărat vii, marile emoții literare sînt numai pe jumătate produsul operei care le naște ; pentru a se constitui și a rămîne în sufletul nostru, ele au tot atîta nevoie — cîtă au și de opera generatoare, și totuși insuficientă în sine — de întîlnirea unui cadru vital în care să se fixeze, să se înrădăcineze, să prindă consistență fizică odată cu ființa". Căutarea sau edificarea acestui „cadru vital", organizarea narcisiac-generoasă a acestuia, reprezintă efortul esențial al lecturii critice practicate de **Lucian Raicu.** Matricea în care este învăluit textul (sau sensurile sale) fie că este vorba de Gogol, Cehov sau Rebreanu, de Sadoveanu, Thomas Mann, Lovinescu sau Tolstoi, fie că este vorba de reflecțiile asupra spiritului creator, este deopotrivă un spațiu ocrotitor și o „cale de acces" — ce cultivă riscul, utopia, emoționalul sau, dimpotrivă, ironia subtextuală. Citind cu „esprit de finesse", Lucian Raicu adaugă dioptriilor analitice acea dimensiune subiectiv-eficientă ce nu urmărește cu obstinație verdictele tranșante, ci palpitul, semnele intime ale textului. „Delirul teoretic și abuzul interpretativ — spune criticul — periclitează ființa vie și adevărul adevărat al operei". Pe de altă parte, „mecanismele **producerii** sînt, în esență, identice cu cele ale **receptării** operei literare".

„Incomod", deloc „reconfortant", ostil speculației și fidel pînă la încrîncenare exactității pozitiviste, documentului și spiritului de sinteză, **Al. Piru** a străbătut metodic și — pentru mulți, aproape scandalos de imperturbabil — istoria literaturii române precum un detector Geiger ce captează riguros, conform programului, ceea ce trebuie să capteze. De la cronicari și pînă la ultimii debutanți, în preromantism sau în perioada postbelică, la marii clasici sau la mai marii și mai micii contemporani, privirea bonom-încruntată a criticului a „ghilotinat" totul, fără să clipească, stîrnind — după caz — entuziasme, debusolare, proteste sau acceptări temătoare. Sub rece carcasă, printre roțile și pîrghiile implacabilului mecanism, se ascund, însă, o efervescentă iubire a literaturii și o energie creatoare obsedată să umple orice pată albă de pe harta istoriei literare. Calculul milimetric nu exclude jubilația delimitărilor, pe care le măsoară, apoi, cu aceeași fervoare. Raftul de bibliotecă ocupat de cărțile istoricului literar, seriile de studenți trecuți prin fața catedrei Profesorului, ca și valurile de cerneală neagră provocate de fluxul verdictelor Criticului, au acordat personalității lui Al. Piru un statut inconfundabil în exegetica noastră.

Sub semnul armoniei

Activitatea artistică și literară a **Cellei Delavrancea** se așază de la sine sub semnul unui concept integrator : armonia. „Sub semnul Artei, o viață este un angajament impus de cel mai sever judecător — Armonia, care ne apropie de marea taină a Naturii", spunea Cella Delavrancea într-un interviu pe care a avut bunăvoința să-l acorde revistei noastre în urmă cu doi ani. **Pianistă** de înaltă clasă, profesor ani și ani la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", din București, îndrumînd în această calitate tinere talente care fac astăzi faima școlii românești de pian, **critic muzical** — consemnînd în stilul de excepțional rafinament al însemnărilor sale pulsul vieții noastre muzicale pe întinderea cîtorva decenii, **prozatoare** — romanele și povestirile sale exaltă un mod de a trăi frumos, de a pătrunde esența umanului prin aprofundarea dimensiunilor sale definitorii : inteligența sensibilitatea, respectul adevărului, vocația speranței, — Cella Delavrancea încheagă într-o viață de om datele mai multor tipuri de personalitate. Minunatul volum pe care Editura Eminescu l-a tipărit în urmă cu doi ani — **Serieri** — încearcă să „antologheze" un spirit de mare complexitate, care și-a depășit propria-i operă (scrisă, interpretată) printr-o curată **viețuire prin artă și pentru artă.** În ființa Cellei Delavrancea timpul a vrut să tezaurizeze nu numai o uriașă experiență artistică, ci și resursele unei remarcabile generozități, prin care noi cei de azi (dar și ei, cei de mîine) ne vom putea împărtăși din roadele ei. Arta naște artă. Cella Delavrancea ilustrează prin întreaga sa viață de creație, acest fericit adevăr.

Construcția umană

Dramaturgia lui **Dumitru Radu Popescu** nu este deloc rezultatul unui capriciu. Multipla stratificare a ansamblurilor sale narative, permanența conflictualității structurată plurimorf, fascinația Jocului, a replicii și alternanței (sau simbiozei) grotescului cu tragicul au fost elementele propulsatorii pentru trecerea nucleelor și energiei epice în canoanele ceremonialului dramatic. Un amețitor carusel de situații și caractere (situate numai în aparență sub zodia relativității), transferul parabolic al mitului național și universal în tiparele dezbaterii morale și politice contemporane, abolirea fixității și supunerea implacabilă a existentului la legea Devenirii, rezonanțele magic-folclorice, permeabilitatea temporală, care face să fuzioneze prezentul, viitorul și trecutul, coagularea unor principii antipodice (fantastic și istoric, carnavalesc și tragic problematizant, viața moartă și moartea vie) — compun această „meraviglia" barocă, dincolo sau dincoace de care sensul ultim, esențial al teatrului lui Dumitru Radu Popescu se revelă cu pregnanță : **valoarea umană ca unicat al ființei,** valoarea adevărului general afirmat prin destine particulare, logica dreptății și reinstaurarea ei, indiferent de forța succesiunilor terifiante de culpabilități. Iubirea, adevărul, omenia nu-și pot revela temeiul suprem decît afirmîndu-se în opoziție cu ura, minciuna și maleficul. Oricărei distrugeri îi urmează o nouă și superioară construcție — afectivă, morală, justițiară.

★

Prezentarea premiilor Flacăra pentru cultură a fost realizată de: GEORGE ARION, TANIA RADU VICTOR NIȚĂ ■

Fotografii de ELENA GHERA, VICTOR RĂDULESCU, MIRCEA CROITORU, ION CUCU, VASILE BLENDEA

Un nai și o cobză de aur

Pentru că **Gheorghe Zamfir** este unul din fenomenele directe ale geniului artistic al poporului român, așa cum zăpada este cu precădere un fenomen al iernii, am putea spune că, deci, Gheorghe Zamfir nici nu este Gheorghe Zamfir. Și tot astfel pentru că naiul lui Gheorghe Zamfir este același la care a cîntat dintotdeauna geniul artistic al poporului român, așa cum în inima inimii codrilor noștri a cîntat pururea vîntul, am putea spune că naiul lui Gheorghe Zamfir nici nu este chiar naiul lui Gheorghe Zamfir. Și totuși, Gheorghe Zamfir există așa cum există, de bună seamă, și naiul lui Gheorghe Zamfir. Amîndoi, atît Gheorghe Zamfir, cît și naiul său, au urcat pe mai toate marile scene ale lumii. În fața lor, mulțumită fericitei lor conlucrări, milioane și milioane de oameni, cu răsuflarea tăiată, parcă încremeniți de frumusețea cîntecelor născute direct de către geniul artistic al poporului român, milioane și milioane de oameni, deci, au trăit clipa de grație a muzicii. Mihoane și milioane de oameni au văzut nașterea sunetului însuși. Au văzut nașterea Măriei Sale Sunetul Pur. Măria Sa Sunetul Pur este, de-o pildă, plinsul sufletului, sau, de-o altă pildă, apa vie ce dintr-odată cutreieră trupul și inima omului și-l face să danseze, să joace, să bată pămîntul cu piciorul, cum ar bate cu piciorul în pielea unei uriașe gobe. Măria Sa Sunetul Pur ar mai putea fi, tot de-o pildă, cîntecul ciocîrliei, mereu suitor către tărîile cerului, pînă-nspre soare. Dar cîte alte veșnice și mereu noi întîmplări ale lumii nu pot fi asemuite Măriei Sale Sunetul Pur ...?! Pentru că însă trebuia să existe cineva care să ne arate nașterea a ceea ce doar se aude acesta a fost să fie Gheorghe Zamfir. Gheorghe Zamfir care ține în palmele sale un nai. Dar, atenție, Gheorghe Zamfir ține în palmele sale chiar inima sa. Gheorghe Zamfir cîntă cu chiar inima sa.

Cîntecele actorului **Tudor Gheorghe,** pe care de-aproape cincisprezece ani încoace îl tot credem a fi „mereu tînăr menestrel la curtile dorului", iar el, Tudor Gheorghe, chiar este, printr-un fel de minune a naturii, mereu tînăr menestrel la curtile veșnic tinere ale dorului, au adus înspre lumina cugetului și simțirii noastre minunea florii care-nfloare noaptea pe răcoare, acea tulburătoare floare a dorului, mai presus decît toate suavele și gingașele alcătuiri ale lumii. A dat, altfel spus, o nouă lumină, adică un sunet nou prelucrat în ceea ce s-ar numi adîncul ființei sale, drept pentru care o bună bucată de timp, printr-o ușoară confuzie de termeni, s-a spus despre Tudor Gheorghe că ar fi unul dintre primii cîntăreți folk ai muzicii noastre. Cîntăreț folk, de-adevăratelea, în accepțiunea strictă a sensului, va fi doar atunci cînd, apleacîndu-se asupra versurilor lui Macedonski, sau asupra versurilor altor poeți, va da la iveală o sumedenie de cîntece de-un farmec aparte, inconfundabil și inegalabil. Astfel încît, la ora actuală, ne vine greu a lămuri, cît mai exact posibil, dacă Tudor Gheorghe este iubit pentru cîntecele sale populare, prelucrate cu o minuțiozitate și un rafinament ieșit din comun, sau pentru adaosul de frumusețe melodică pe care l-a adus versului cult. Adevărul este că, și într-un caz și-n celălalt, Tudor Gheorghe, cu un acut simț pentru frumusețea în sine a versului, a slujit în felul său aparte, cu chitara, sau mai nou, cu strunele bătrînei cobze, Poezia. Ajunsă în adînc-urile ființei lui, Poezia, populară sau cultă, a înflorit, asemenea florii dorului, într-o noapte, pe răcoare, și s-a înfățișat din nou ochilor și sufletului nostru, dar într-atît de nouă și proaspătă, de parcă atunci s-ar fi născut pentru întîia oară. Ce s-a întîmplat acolo, în adîncul ființei lui Tudor Gheorghe ?! O minune, firește. Minunea dintotdeauna a artei adevărate.

În librării : MANIFEST PENTRU MILENIUL TREI

Simbătă, 29 decembrie 1984 la librăria Mihai Sadoveanu — prima zi de difuzare a antologiei de versuri MANIFEST PENTRU MILENIUL TREI de Adrian Păunescu. Dacă va exista interes pentru această carte și cititorii vor dori aceasta ar putea fi prezent și autorul cărții pe care Editura Eminescu a încredințat-o tiparului de la Casa Scinteii și aceștia o trimit în librării printr-un gest de îndatoritoare generozitate simbătă, 29 decembrie, orele 14.

„V-am dat teatru, vi-l păziți..."

Înaintea Teatrului TV, pe care cu toții îl privim în fiecare zi de marți seara și-l comentăm pe larg a doua zi și-n celelalte, pînă ce din nou se face marți seara, a fost **Teatrul Radiofonic.** Cei mai mulți dintre noi ne-am obișnuit a-l audia încă de pe cînd eram copii. Să ne aducem aminte ce liniște se făcea în casă acum 25—30 de ani și cum ne strîngeam cu toții în jurul fermecătului aparat de radio dinlăuntrul căruia vocile celor mai mari actori români ni-l traduceau pe Shakespeare, Goldoni, Molière, Schiller, Cehov, Ibsen, O'Neill, Caragiale... Cum s-a întîmplat de-am uitat de-acele seri, greu de spus ! Ale vieții valuri, desigur, dar parcă prea de tot am uitat de Teatrul Radiofonic, deși, mai zilele trecute, l-am descoperit din nou și-a trebuit să recunoaștem, cu mîna pe inimă că, dacă mai știm cîte ceva despre lumea cea mare a teatrului dintotdeauna, această pedagogică minune se datorează, fără doar și poate, și lui, Teatrului Radiofonic. Vrem să credem că mărturisirii noastre de suflet i se vor adăuga toți cei care au descoperit fabuloasa lume a teatrului prin intermediul radioului, mai întîi și-ntîi, și-abia după aceea au trăit mirajul sălilor de spectacol. Dar, totodată, vrem să aducem la cunoștința cititorilor noștri, indiferent de vîrsta ce o au, că Teatrul Radiofonic, în pofida timpului care trece, n-a îmbătrînit deloc. Teatrul Radiofonic emite continuu și, din cînd în cînd, grație fonotecii de aur de care dispune, ne putem reîntîlni cu vocile unor veritabili monștri sacri ai scenei românești interpretînd capodoperele dramaturgiei universale și autohtone.

Și, dintr-odată, Mitică Popescu, un actor cărula, iată, descoperim cu uimire și încîntare, orice rol i se potrivește de minune, ca o mănușă. Ne și întrebăm, fără a face un caz din asta, cum de l-am descoperit atît de tîrziu pe Mitică Popescu, acest actor de o surprinzătoare plurivalență, acest actor care poate etala, conform partiturii personajului, o ironie fină, subțire, ca o lamă de brici, sau dimpotrivă, poate emana o căldură și o omenie măiestuos de simplă ?! Orice rol, principal sau episodic, de mai mică sau mai mare întindere, se încarcă, în interpretarea sa, cu viață, cu adevăr. Personajele sale, dau la iveală o structură psihologică aparte, o motivație interioară evidentă, reală, veridică. O replică, oricît de simplă sau, dimpotrivă, oricît de sofisticată, rostită de Mitică Popescu este aidoma, întrutotul, ca ton, culoare, intenție și subînțeles, vorbirii noastre zilnice. Actorul, aflat în plenitudinea expresivității sale, a ajuns la o tulburătoare simplitate și o teribilă economie a efortului scenic. Totul pare a veni de la sine, firesc, fără inutile deviații teatralicești. Cum spuneam, pentru noi, pentru marele public, Mitică Popescu pare să fi ridicat brusc ștacheta propriei sale valori. Saltul său spre valoare pare a se fi petrecut peste noapte, astfel încît iată, ne vine a spune : **și, dintr-odată Mitică Popescu !** Dar, desigur, doar actorul știe cu exactitate cărui regim de muncă i s-a supus, cu tenacitate, cu încăpățînare, cu dorința expresă de-a fi exact ceea ce este, ceea ce știa de la bun început că poate fi. Adică un actor adevărat, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului.

Critica plastică

Citesc cu mult interes cartea lui Theodor Enescu despre pictura lui Camil Ressu și mă gîndesc în ce măsură talentul exprimat aici poate fi revendicat și asimilat de literatură. Criticul literar reflectează și scrie despre opera literară, un obiect, cu alte vorbe, din aceeași familie. El comentează un text și produce la urmă alt text care poate atinge și chiar depăși plenitudinea și forța de creație a textului de referință. Un **metalimbaj**, cum s-a zis, care tinde să devină un **limbaj** de sine stătător. Criticul plastic, ca și cel muzical, coregrafic..., operează în alt registru : folosește mijloacele literaturii pentru a vorbi de ceva ce există în afara cîmpului literar și anume **despre un obiect care nu vorbește.**

Cum zice Gaëtan Picon : „Cînd scriu despre cărți, cărțile vorbesc, eu traduc cuvinte prin alte cuvinte, în timp ce, vorbind de un tablou, mă pregătesc să traduc o lume mută". **(Adevărul și miturile, 1979).** Iată o situație nouă ce merită a fi examinată. Dar, mai întîi, două cuvinte despre studiul erudit și inteligent al lui Theodor Enescu, un exeget care are ceea ce critica veche numea capacitate de expresie. Asta ușurează examenul critic al studiului său, deschis și altfel spre literatură, prin numeroasele referințe, comparații, analogii cu fenomenele literare ale epocii. Camil Ressu este, în gîndirea criticului, un **fauvist** din clasa lui Cézanne, dominat de o violență austeră în culoare și o precizie (în desen) care nu exclude solemnitatea. Figurile sînt solid fixate pe sol, gesturile au o grație spontană (grația figurilor antice), totul sugerînd — scrie Th. Enescu — o severă masivitate, o cruditate rece a luminii : „imagini realizate din contururi apăsate și din culori aproape ca „méplats"-uri, par intarsiate, cu o sugestie de solidaritate a substanței, în verdele-negru al costițelor, de o masivitate covîrșitoare, obținută nu numai prin înălțarea maselor geologice, ci și prin faptul că artistul le-a menținut în umbră, într-o umbră chtoniană parcă, pe cînd imaginile țăranului încovoiat pe plug și ale celor doi boi, care trag din greu, capătă o atingere de viață, ca o chezășie a biruinței, de la cîteva raze ale aurorii. Contrastul dintre uriașa massă a pămîntului („muncit cu dușmănie" — expresia dintr-o poezie, contemporană chiar, a lui Arghezi, **Belșug,** ar fi potrivită aici, poezie în care putem întîlni, ca și în **Plugul** aceluiași, oarecari analogii de sentiment) și puținătatea ființei plugarului, îndîrjit în muncă, nu e lipsit de un sens de asumare eroică a unei fatalități teriene. Acest sens eroic este prezent și într-o serie de variante ale aceluiași subiect (R. 1982, 23) în care plugarul singuratic apare în vastitatea unui spațiu de prăvălatice dealuri, gestul îndîrjit al muncii ființei sale mici căpătînd grandoare prin confruntarea cu imensitatea maselor geologice, ce par să-l răsfrîngă într-un ecou nesfîrșit al provocării lor telurice".

Limbajul criticului este precis, tehnic, fără a face abuz de concepte, însuflețit de o inteligență caldă, elegiacă, obsedantă de adevăr. Theodor Enescu își asumă obiectul și, ca orice veritabil creator, îl reconstituie dintr-un punct de vedere ideal, acela pe care i-l dictează sensibilitatea sa. Critica plastică se ferește, de regulă, să **citească tablourile,** luînd în serios spaima (eu aș zice prejudecata) pictorilor de a fi traduși într-o fabulă. Însă orice exegeză a artei cuprinde, în esență, o **lectură** confirmată chiar de faptul că lectura (interpretarea) este transpusă într-un text. Există un fond epic, un scenariu, chiar și atunci cînd vorbim despre culori. Sînt bucuros să-l descopăr în studiul lui Theodor Enescu, un spirit complex pentru care pictura, îmi dau seama, face parte dintr-un fenomen mai larg de cultură și implică o relație mai vastă a spiritului creator. Vorbind de formația și evoluția lui C. Ressu, el reconstituie o epocă de creație și stabilește unele legături (Minulescu, Arghezi, Goga) ce se pot discuta. Un fapt reiese limpede din demonstrația criticului : pictura lui Ç. Ressu, formată în atmosfera de la începutul post-impresionismului, reprezintă o opțiune pentru un **primitivism** care este acela al esențelor, arhetipurilor. Analogia cea mai îndreptățită este aceea cu poezia lui Arghezi. Țăranii din Vlaici, cu fețele lor lutoase, sugerează o nobleță veche și dîrză. Sînt oameni, îți vine să zici, cu destin, într-o bună relație cu cosmosul, așa cum îl arată și Arghezi. Un tablou din 1910, intitulat **La arat,** pare a sugera tocmai acel simbolic, măreț, tragic **drum spre cer** al plugarului care se supune marilor ritmuri. Nu mai știu dacă poemul lui Arghezi a apărut înainte sau după tabloul lui Ressu, dar este sigur că imaginea plastică și imaginea lirică exprimă, în limbaje diferite, o atitudine comună față de lucruri. Uneori pictura ne face să înțelegem mai bine un crez artistic îmbrățișat de o generație. Iată această admirabilă pînză din 1911, **În rugăciune.** Ea reprezintă un grup de țărănci transfigurate de o lumină interioară. Fețele lor sînt frumoase și arată, iarăși, o nobleță veche, sporită de febra spiritului fixat, aici, într-o atitudine de reculegere. Dacă a existat o nobleță românească, ea transpare pe chipurile acestor femei de țară care primesc în liniște o taină spirituală pentru care sînt pregătite. Th. Enescu vorbește, într-un loc, de „glorioasa madonă țărancă" din pictura lui Ressu și de **sufletele de sine stătătoare** ce se întrevăd în desene. Pentru C. Ressu lumea din afară există, cu forme și contururi precise. Asta vrea să spună că el nu renunță la viziunea plastică. Th. Enescu se folosește de disocierea făcută de Theodor Hetzer și Wölfflin între **spiritul plastic** și **spiritul pictural** pentru a fixa pe C. Ressu în tradiția renascentistă a picturii. Plasticii văd obiectele în concretețea, materialitatea și formele lor. Culoarea și forma merg împreună și tind să surprindă aceeași esență. **Picturalii** nu văd decît culori și goluri între culori, un fluid cromatic (ca ultimul Monet) care face să dispară liniile și volumele obiectelor. Pictorii vechi n-au ieșit din viziunea plastică, impresioniștii au impus dominația picturalului. C. Ressu, dovedește în chip pertinent Th. Enescu, pune accent pe materialitate, pe construcție. Respectă realul, dar nu-l copiază. E un spirit modern care nu-i dezgustat de forme pentru că nu-i dezgustat de lucruri și de tiparele din adîncul lor sau cum zice exegetul lui inspirat de acum : „Distanța pe care a menținut-o față de experiențele moderniste sau de „modele" moderne (artistice și culturale), pe care o observase și Tonitza, afirmă la Ressu apartenența sa la marea tradiție clasică renascentistă a picturii, în care a dizolvat contingențele sale cu sensibilitatea impresionistă și postimpresionistă, singura viziune asimilată organic fiind aceea „primitivistă", ce constituie și o chezășie a unei sincere percepții a realului, a unei autenticități organice, necontorsionate de modele străine: această asimilare i-a asigurat și un alt cîștig important. Spre a accentua arhitectura compoziției, Ressu, fidel relației complexe ce-o presupune viziunea plastică, urmărește dispunerea imaginilor pe suprafață, însă cu inerenta predilecție pentru valorile tactile. Aceasta aduce de la sine o intensificare a materialității, a concretului imaginii, și, prin aceasta, o potențare a formei expresive, deci o sinteză de volum și ritm structural, care va imprima adesea operelor energie vitală și monumentalitate. S-a observat (Eck. von Sydow) că celor trei criterii ale lumii primitive : unitate statică, sistem și aristocrație, le corespund, în sfera estetică : unitate simetrică de volum și suprafață, puternică stilizare a imaginilor și accent asupra suprafețelor. Și în acest sens, viguroșii autentic sentiment al valorilor lumii primitive, pe care l-am recunoscut la Ressu, a investit, cu o certă rezonanță de vechime profundă, sugestia de monumentalitate ce o degajă adesea operele sale, mai ales cele închinate lumii țărănești".

Urmărind demonstrația lui Th. Enescu, constat că pictura a fost trasă în spațiul literaturii. **Scriitura** transcrie drama culorii și scenariul spiritului ce stă în spatele ei. Critica plastică este un **metalimbaj** care, neputînd rivaliza cu limbajul inițial (limbajul plastic), își cîștigă autoritatea și forța de creație într-un domeniu învecinat. Ea obligă culorile să vorbească și, vorbind, culorile, formele intră într-un scenariu și capătă un corp literar. Valoarea picturii începe să depindă, în acest caz, de valoarea acestui interpret ingenios care începe prin a opera un veritabil rapt intelectual : ia obiectul (tabloul) și fuge cu el în cîmpul de aproximații al literaturii.

EUGEN SIMION

Nu e frumos și nici convingător să lauzi tu ceea ce ai adunat într-un an pentru anul următor într-un almanah. Așa încît, după ce ați cumpărat toate aceste almanahuri, acum în ultimele zile ale anului 1984 apare și

ALMANAHUL FLACĂRA 1985

conține 352 de pagini și costă doar 30 de lei și sperăm să nu vă displacă. Întrebați, pe la chioșcuri, și sîmbătă, eventual interesați-vă și duminică dar, în orice caz, luni 31 decembrie Almanahul Flacăra va fi în mîinile dumneavoastră. Fiindcă, de multe ori nu aduce anul ce poate aduce ultima sa zi :

ALMANAHUL FLACĂRA 1985

efectuat un an de producție la T.L.H. Iași, în ciuda faptului că ministerul de resort lasă posibilitatea reînmatriculării după 1 an de producție, n-am găsit audiența și înțelegerea cuvenite la rectoratul și decanatul facultății ieșene pentru reînmatriculare. Am găsit, în schimb, sprijin, înțelegere și corectă evaluare a faptelor la M.E.I. Drept care, în numărul 27, din 6 iulie 1984, mulțumeam personal tovarășului ministru, Ion Teoreanu, pentru solicitudinea și sprijinul acordat în reînmatricularea studentei GIORGETA SCUTARIU la Universitatea din București, secția informatică, cursurile serale, anul universitar 1984—1985.

Aflăm atît de la unitatea bucureșteană unde a fost transferată în interes de serviciu, cît și de la facultatea de profil bucureșteană că Giorgeta este deosebit de sîrguincioasă și disciplinată. Acum este în plină febră a pregătirilor pentru examenele din sesiunea de iarnă. Să-i urăm succes !

DORIN SĂLĂJAN

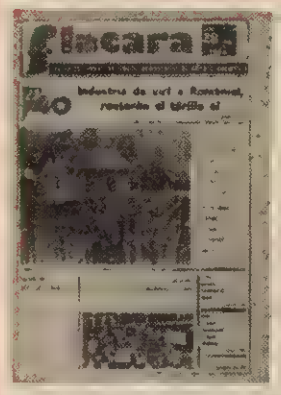

Numai de bine despre motorul cu ardere externă

Iată, sîntem în cel de-al douăzecilea an de cînd Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu lucrează la motorul cu ardere externă, care, ne-am exprimat opinia, argumentată am sperat, va revoluționa concepția despre motoare existentă la ora aceasta. Într-adevăr, specialiștii au adus motoarele cu ardere internă în pragul perfecțiunii, însă soluția lor constructivă, în ceea ce privește parametrii funcționali — randament, consum de combustibil, poluare — nu mai permit realizări spectaculoase. Era așteptat un alt tip de motor, de o concepție nouă, care să aducă mult doritul salt calitativ. Soluția tehnică propusă și brevetată de cei doi autori reprezintă un mare pas înainte față de motoarele existente Otto și Diesel. Motorul cu ardere externă are un ciclu de funcționare și o diagramă de lucru originale, diferite de cele ale motoarelor existente, superioare acestora. Noul motor poate funcționa cu combustibili lichizi grei (motorină, petrol, țiței). Randamentul de utilizare a combustibilului crește de la 25—34 la 60—70 la sută. Arderea externă, controlată la temperaturi ridicate, oferă un bilanț termic foarte bun. Recuperarea căldurii din apa de răcire și gazele evacuate, reintrodusă în camera de ardere, determină reducerea substanțială a consumului de combustibil pe unitatea de putere. Permite eliminarea poluării chimice prin arderea completă a amestecului carburant la temperaturi înalte. Are o greutate mai redusă pe Cal Putere, deoarece nu impune realizarea de presiuni mari, deși presiunea medie de lucru a ciclului funcțional al motorului preconizat este cu mult superioară celei a motoarelor existente. Deci, numai avantaje.

În ce stadiu se găsește motorul acum, în pragul noului an ?

În tabăra inventatorilor domnește un optimism robust. Cele mai grele etape au fost depășite. Motorul și camera de ardere sînt rezolvate complet, asamblate. Injectorul și pompa de injecție sînt în faza de asamblare. În primele luni ale anului care vine inventatorii vor trece la probe la rece și la cald, după care motorul va ieși în lume.

OPREA GEORGESCU

Există „Suflet de butelie", dar și oameni de suflet !

Două femei, vecine cu o a treia — **Elisabeta A,** aceasta în vîrstă de 81 ani — două femei de suflet : **Teodora Gh.** și **Berta L.,** domiciliate în București, au sesizat redacția noastră asupra unui fapt dramatic. Vecina lor, bătrîna Elisabeta A., în afara faptului că era bolnavă și, practic, neputincioasă, mai beneficiase și de „bunăvoința" unor rude, rude care îi **furaseră** pur și simplu butelia de aragaz (sub pretextul că să nu-i fie furată cumva bătrînei, sau ea însăși să provoace un incendiu !?), lăsînd-o pe biata femeie în imposibilitatea de a-și încălzi măcar un ceai.

Ancheta pe care am realizat-o către sfîrșitul verii acestui an — și care a apărut în revista Flacăra — a evidențiat adevărul celor sesizate de vecinele bătrînei : era clar că sustragerea buteliei avusese un singur scop — acela de a nu-i da posibilitatea bătrînei de a o înstrăina (lucru, de altfel, firesc, avînd în vedere că de ani buni de zile, autorii sustragerii — doi soți lucrînd la cooperativa „Cartonajul" — nu manifestă nici cea mai mică urmă de grijă față de biata suferindă ce se chinuia în singurătate. Am intitulat ancheta **„Suflet de butelie"...**

Reacția conducerii Cooperativei „Cartonajul", precum și a organelor de cercetare ale Consiliului popular al sectorului 2 — în zona cărora avusese loc neplăcutul incident — a fost promptă ; iată un fragment din răspunsul acestora sosit la redacția noastră : „...vă facem cunoscut că în urma discuțiilor purtate cu soții D., butelia a fost restituită tovarășei Elisabeta A. Vă mulțumim pentru sprijinul pe care-l acordați cetățenilor, asigurîndu-vă că vom preîucra cazul cu tovarășii de muncă ai familiei D.".

HORIA PĂTRAȘCU

Digresiuni

Umbre

2.

1. Cînd arheologii au deschis sarcofagul Ceciliei Metella, pe Via Appia, la Roma, frumoasa romană s-a risipit, cum se ştie, ca un nor de cenuşă. Mă ţin, deci, la o distanţă prudentă de amintiri şi mă apropii de ele cu teama de a nu le pierde numindu-le.

Întotdeauna, revenind din vacanţe în Bucureşti, întîi la liceu şi apoi la Universitate, schimbam trenul la Braşov. Şi se întîmpla că aceasta se petrecea totdeauna noaptea. Aşa se face că prima faţă reală a Braşovului a fost pentru mine cea a unei gări, plină de zgomot, de plecări, de veniri, de fum de ţigară şi de timp strivit ca mucurile de ţigară azvîrlite pe jos. Mult mai tîrziu am pătruns în oraş. Noptile petrecute între două trenuri, în sala de aşteptare, printre oameni străini care moţăiau, discutau, se agitau, veneau, plecau, pe care-i vedeam pentru prima şi, probabil, pentru ultima oară m-au făcut să presimt, în mod confuz, mult înainte de a vedea tabloul cu acelaşi titlu al lui Gauguin, celebrele întrebări : „De unde venim ? Ce sîntem ? Încotro ne îndreptăm ?".

Singura întrebare la care eram în stare să răspund cît de cît exact era primo. Veneam dintr-un sat care nu însemna nimic pentru nimeni. Cel mult cei care se interesau de antichitatea greco-romană şi de lucrările istoriografului Gheorghe Popa Lisseanu puteau şti că ea exista undeva sub munţii Făgăraşului, la limita fostului imperiu habsburgic, o aşezare de ţărani vrednici de lauda unui Hesiod, care se luptau de secole cu un pămînt aspru, zgîrcit şi puţin, ce-i făcuse să devină ca acest pămînt, aspri, tăcuţi şi zgîrciţi cu mărturisirile. Eu sînt, probabil, primul guraliv dintr-o lungă tăcere, a unor bărbaţi care, generaţie după generaţie, au suit muntele tineri şi l-au coborît bătrîni. Invoc în apărarea mea vorbele Sfîntului Augustin ; că memoria îşi aminteşte chiar şi de uitare.

De fapt, n-aş vorbi de „dezrădăcinare" pentru a caracteriza despărţirea mea de sat. Dezrădăcinaţii, care au populat o întreagă literatură între cele două războaie, au suportat greu oraşul, chiar l-au duşmănit uneori, şi s-au simţit condamnaţi între zidurile lui. Cu mine lucrurile s-au petrecut oarecum altfel. Eu m-am simţit mai degrabă, aş zice azi, expulzat din mit în istorie. Căci pînă la unsprezece ani am trăit în afara istoriei, într-un timp de dincolo de timp. Bănuiesc că aflasem la şcoală de existenţa planetei pe care locuim şi poate chiar aveam o imagine didactică sumară asupra universului. Dar asta nu mă făcea să mă uit noaptea la cer ca la un abis întelat. Cerul era atunci pentru mine o parte din sat, o anexă a lui şi nimic altceva. Nu împărţeam acest cer cu alte galaxii, cu alte planete şi nici măcar cu alte ţări sau judeţe. Îl împărţeam cel mult cu alte sate, aflate în imediata vecinătate a satului meu. Era un cer domestic şi domesticit, amical, confidenţial, care participa tăcut la întreaga existenţă a satului. Era cerul nostru. El n-avea nimic comun cu ceea ce mai tîrziu am învăţat că se cheamă cosmos. Şi cred că dacă aş fi fost în stare atunci să pricep strigătul înfiorat al lui Pascal în faţa tăcerii infinite a spaţiilor siderale — admiţînd că s-ar fi găsit o ediţie Pascal în biblioteca şcolii primare din Lisa şi că eu aş fi avut ambiţia să mă lupt cu ea, amîndouă aceste ipoteze fiind pure fantezii — mi-aş fi zis că e vorba de alt cer, nu de cerul nostru, care semăna cu zeii grecilor, lua parte la toate întîmplările, bune sau rele, din sat. Sînt aproape sigur, dealtfel, că aşa am ajuns mai tîrziu să înţeleg de ce Olimpul a fost în realitate un cer cucerit de oameni, o variantă divină a vieţii obişnuite ; fiindcă şi cerul nostru avea această calitate : în loc să ne dea sentimentul singurătăţii cosmice, se amesteca în treburile, obiceiurile, sărbătorile şi cefturile din sat, devenind un intim, curios şi discret însoţitor permanent între naştere şi moarte. Mutat peste noapte de sub acest cer familiar, despre care ştiam totul fără să ştiu nimic, între reclamele luminoase ale Bucureştiului în anul de graţie 1937, am avut nu atît o stare de înstrăinare, cît una de perplexitate. Căzusem din mit în istorie şi încercam să mă dezmeticesc. Mă revăd în curtea unui internat de pe strada Schitu Măgureanu, asfaltată şi înconjurată de un zid, lipit cu spatele de zid şi uitîndu-mă cu o prudenţă agresivă la proaspeţii mei colegi care se jucau. Eram îmbrăcat ca în satele făgărăşene şi mi-am dat seama că reprezentam în ochii celorlalţi o curiozitate oarecum exotică. De aceea nu mă desprindeam de zidul din spatele meu. Atunci am descoperit ceea ce, ani mulţi după aceea, la Veneţia am aflat că se cheamă „la terra ferma", pămîntul sigur. Zidul de care mă lipisem, hotărît să nu las pe nimeni să se apropie de mine, a fost primul meu punct de sprijin, prima mea certitudine urbană. Aşa am aflat, înainte de a citi vreo carte de filosofie, că nu pot trăi într-un gol, fără să cred în nimic, disponibil ca o giruetă capriciilor vîntului şi conjuncturilor.

2. În „Cu ochii deschişi", Marguerite Yourcenar, această nobilă doamnă a lipsei de prejudecăţi, declară cu obişnuita ei francheţe că una din cele mai frumoase fraze ale literaturii franceze („Ţineţi-vă bine, avertizează Marguerite Yourcenar, ea se află la Léon Bloy") este aceasta: „Nu există decît o singură nenorocire, aceea de a nu fi sfinţi". Închid cartea şi gîndurile mi se învălmăşesc. Sîntem în 1984. Nu mai e foarte mult pînă se va încheia secolul XX. Cîtă sfinţenie a adus acest secol ? Nu ştiu. În schimb, ştiu cîte nenorociri şi că responsabilii acestor nenorociri nu trebuie căutaţi în rîndurile sfinţilor Tocmai am recitit declaraţiile ultime ale acuzaţilor de la Nürnberg. Ceea ce mă tulbură de fiecare dată în ele, de aceea şi revin asupra lor, este patetismul. Aproape toţi acuzaţii, în ultimul lor cuvînt, şi-au luat drept martori pe Dumnezeu şi istoria. Aproape toţi au vrut să convingă tribunalul că „n-au ştiut", că abia în sala tribunalului au aflat de grozăviile de care erau învinuiţi. Nu s-au sfiit să se cutremure, să vorbească despre „datorie", repetînd unul după altul că au fost induşi în eroare (!), că ei personal „n-au încuviinţat", „n-au decis", „n-au ştiut". Or, într-un secol în care călăii pot pretinde că au conştiinţa curată, cum să mai spui că singura nenorocire e aceea de a nu fi sfînt ? Încîn să cred că, dimpotrivă, nenorocirea stă uneori chiar în puterea de a ierta. Dar nu îndrăznesc să fiu atît de categoric. Mă mulţumesc să zic că Léon Bloy s-a grăbit. Dealtfel, el n-a trăit decît şaptesprezece ani din acest secol.

OCTAVIAN PALER

Vetre de frumos şi durată

Profund originală, arta lui **Constantin Lucaci** nu consumă nici unul din inconvenientele tradiţionale ale originalităţii. Se poate spune că această sculptură răspunde într-un chip fericit mai multor categorii de interese artistice : e populară, fără a fi lesnicioasă, e rafinată, fără a face din rafinament o chestiune a unui grup restrîns de sensibilităţi.

Creaţia monumentală a lui Constantin Lucaci constituie în arta românească de astăzi un exemplu eroic de consecvenţă ideatică. Lucrul lui Constantin Lucaci vădeşte constanţă într-un ideal înalt. Constantin Lucaci are nu numai calitatea viziunii, ci şi calitatea, nu indeajuns de apreciată şi discutată, de a-şi materializa viziunea în operă definitivă. Nu-i suficient să proclami o sumă de idei, trebuie ca ideile să fie turnate în formă, să poată fi considerate sub raport patrimonial ca realităţi obiectuale. Un alt merit al sculpturii în oţel inoxidabil create de Constantin Lucaci este — iertat fie-ne împrumutul de termeni — fiabilitatea ei. Ca să poată spera la judecata mai multor timpi, artistul trebuie să cuteze la materiale capabile să înfrunte timpul. Încrederea, atît de ades enunţată, în forţa gîndirii creatoare, are la foarte puţini sculptori temeiul din creaţia lui Constantin Lucaci.

„Monumentul Independenţei" din Iaşi, creaţie a sculptorilor **Gabriela Manole Adoc** şi **Gheorghe Adoc**, ilustrează cu nobleţe una din funcţiile esenţiale ale operei de for public. Mesajul acesteia trebuie să fie clar şi acut. O idee atît de proprie conştiinţei naţionale cerea o întruchipare statuară armonioasă, de natură a activa în memoria privitorului gînduri, simţăminte şi imagini emoţionante, caracterizate prin ardentă şi durată. Biografiile artiştilor care şi-au dat întreaga măsură a talentului în arta monumentală ne arată ce fertilă, ce stimulatoare poate să fie o mare comandă, ce interesante sporuri de putere poate să producă întîlnirea cu o mare idee. Întreaga creaţie a sculptorilor Gheorghe Adoc şi Gabriela Manole Adoc trebuie înţeleasă acum în relaţie cu majestuoasa şi însufleţita statuie a Independenţei. Între creaţiile de referinţă ale artei monumentale româneşti, vibranta realizare a Gabrielei Manole Adoc şi a lui Gheorghe Adoc atrage atenţia asupra resurselor realismului, astfel că reuşita ieşeană constituie o reuşită a direcţiei realiste însăşi.

TUDOR OCTAVIAN

A-ţi face meseria cu cinste

Despre cartea de publicistică **Drum către oameni**, de **Florea Ceauşescu** şi **Viorel Sălăgean** (apărută la Editura Sport-Turism), m-am exprimat cu un trecut prilej. Un prim aspect demn de relevat este că ea nu se abate cu o iotă de la legea fundamentală a jurnalisticii : cei doi reporteri de la **Scînteia** descoperă adevărul şi au şi tăria morală şi curajul să-l exprime pînă la capăt, pe de-a-ntregul ! Fără ocolişuri şi fraze de circumstanţă. Cel puţin „Cazul Duzineanu" (şi nu numai acesta, firească) plasează cartea în această zonă de sus a curajului civic şi reportericesc.

Deşi aparţinînd unor generaţii diferite, reporterii noştri au cîteva puncte de congruenţă, de fericită întîlnire. Primul harponează cu clarviziune faptul de viaţă real, brut, fără să profeseze însă defel o gazetărie justiţiară, iar al doilea dă culoare reportajului, substanţă şi încărcătură istorică, aliniindu-l pe drumul reafirmării şi al proliferării (în bine) a reportajului ca specie distinctă. Răsfoiesc cartea cu acest îndemn şi acest întreit drum către oameni şi prin oameni, „drum al muncii, al dragostei şi al omeniei" şi reţin că despre Sălaj se scrie ca de un adevărat miracol. Baciu Grigore din Boçşa (satul în care s-a născut Simion Bărnuţiu) devine templul de bun-simţ şi moralitate ţărănească. În carte se face un adevărat periplu istoric transilvan, neomiţîndu-se ororile horthyştilor de la Ip şi Treznea. Despre Satu Mare se scrie cu colţul inimii ca despre urbea natală, deşi cu o anumită detaşare explicabilă. Cotnarii şi colinele Ostrovului nu sînt cu nimic mai prejos în planul scrîiturii şi al realizării gazetăreşti.

Specific reporterilor noştri este un anume militantism revoluţionar, care-i animă în întreprinderea lor temerară. Aproape că se poate distinge ecoul educativ al producţiilor jurnaliere în ecoul conştiinţei celor vizaţi ori în al cititorilor de rînd. E semnul cel mai bun că şi-au dus misia nobilă la bun sfîrşit.

DORIN SĂLĂJAN

Un adevăr dintotdeauna, un adevăr din anii noştri

Valoarea nu aşteaptă ca vîrsta s-o măsoare

Roxana Bodnarciuc este balerina care cucereşte prin exactitatea coregrafiei ei pe scenă, prin mişcarea precisă, sigură, uneori languroasă, senină, limpede, cu nerv dar şi cu moliciune. Ea interpretează un evantai larg de roluri contradictorii, de la cele de caracter la cele gîndite în dulcele stil clasic. Sensibilitatea ei convinge, sinceritatea în dans cucereşte, eleganţa şi plutirea sa în scenă dă serilor noastre de balet la operă atmosferă de eterată sărbătoare. Roxana Bodnarciuc este o formă a muzicii, un accent al ei fragil şi în acelaşi timp grav. Este o prezenţă romantică şi în acelaşi timp de o mare discreţie.

Pentru unii, nu este decît o fată frumoasă, una din cele mai frumoase actriţe pe care le avem la ora actuală. Înaltă, cu un mers provocator, fluturîndu-şi pletele în vînt, Cezara Dafinescu stîrneşte senzaţie la orice apariţie a sa pe scenă astfel încît oricine o vede uită să mai urmărească şi celelalte personaje şi o priveşte numai pe ea. E conştientă că e foarte frumoasă şi nu se ruşinează că este aşa, chiar dacă în acelaşi timp, îşi dă seama că are şi altceva de comunicat oamenilor, nu numai bucuria de a fi o făptură perfectă. E distribuită uneori doar pentru că e extrem de decorativă, ca în piesele **Gaiţele**, **Zbor deasupra unui cuib de cuci**, **Valentina** sau în filme ca **Explozia**, **Întoarcerea Vlaşinilor**. Dar cînd i se cere să-şi dezvăluie şi profunzimile sufletului, o face cu gravitate şi bun-simţ, dorind parcă să ne arate că şi oamenii frumoşi au probleme şi că nu sînt numai nişte răsfăţaţi ai soartei, cărora totul le este pus la dispoziţie la primul semn. În **Elegie**, în **Act venetian** a lăsat să se întrevadă ceva încă prea puţin descoperit de regizori. E însă timpul să vină cineva care să-i statorniceaască un alt destin pe scenă şi pe ecran. Pentru că, din păcate, frumuseţea se trece cel mai repede. Dar, din fericire, talentul rămîne.

Două spectacole cu piesele **Jolly Joker** de Tudor Popescu şi **Săptămîna luminată** de Mihai Săulescu, ambele realizate la Teatrul de stat din Oradea, l-au impus în acest an pe **Alexandru Darie** ca pe un regizor care doreşte să ne prezinte cele mai ascunse semnificaţii ale textului pe care îl pune în scenă. Din această pricină reprezentaţiile pe care le concepe au o originalitate neostentativă, călăuzită de bun-gust şi cultură, ca şi de o percepere exactă a ambianţei sociale. Tînărul regizor nu vrea să ne menajeze, să ne ofere iluzii, ci dimpotrivă, doreşte să ne avertizeze de pericolele care-l pîndesc pe om din pricina comodităţii, a ignoranţei, a inerţiei în care se complace sau din cauza neînţelegerii modului cum acţionează mecanismul istoriei. Fiecare secvenţă a spectacolelor sale are un înţeles precis, nimic din jocul actorilor nefiind lăsat la întîmplare, ceea ce nu înseamnă că ei nu-şi pot etala pe larg posibilităţile interpretative, reuşind creaţii memorabile în spectacole nu numai cu viziuni regizorale surprinzătoare, dar şi perfect credibile.

Dana Dogaru este actriţa celor mai surprinzătoare disponibilităţi. Trece cu o uşurinţă scînteietoare de la dramă la comedie, de la melodramă la tragedie. Consum nervos enorm, pasiune în tot ceea ce face, patos existenţial, intuiţie sigură, prezenţă de spirit, forţă de convingere, iată cîteva dintre calităţile sale excepţionale care o fac una dintre cele mai expresive revelaţii ale scenei şi ecranului nostru în ultimii ani. Filmul a atras-o mai puţin. Posibilităţile sale de exprimare ca actriţă de film sînt încă prea puţin exploatate de cinematografie dar rolurile interpretate pe marele şi pe micul ecran o propun ca o vedetă a vieţii cotidiene, ca o actriţă ideală pentru rolurile rupte din viaţa imediată, ca o reprezentantă a generaţiei sale cu toate speranţele şi visurile şi înfringerile şi mai ales certitudinile ei. Firescul ei este acela al frumuseţii existenţei cotidiene, dramatismul ei este izvorît din incandescenţa cu care trăieşte conflictele imediate ale împlinirii destinului femeii în societate. Dana Dogaru este, pentru film, o prezenţă necesară, impusă de talentul ei de a juca destine contemporane.

O ştiu de cîţiva ani buni, am luat cunoştinţă de nenumărate întîmplări, povestite parte de ea, parte de colegi de muncă sau de profesie, în care am putut lesne descifra, ca un numitor comun, marea şi irezistibila ei dragoste de meserie, dragoste adevărată care nu e simplă şi blîndă visare ci patimă şi sacrificiu, cutezanţă şi îndrăjire în a birui greutăţi nebănuite şi a depăşi împrejurări neprielnice. Mai mult decît oricare altă profesie, arhitectura, poate unde se situează în punctul indistinct dintre ştiinţă, tehnică şi artă, nici nu-ţi îngăduie să-ţi faci în alt fel nume în perimetrul ei. Şi încă atît de repede cum şi l-a făcut **Anca Petrescu.**

Ieşită — abia sînt vreo zece ani de-atunci — de pe băncile facultăţii din ai cărei iluştri profesori are o admiraţie aparte pentru marele arhitect şi om de cultură Octav Doicescu, Anca Petrescu a înţeles să nu-şi aleagă, profesional vorbind, o cale uşoară şi nici să nu se mulţumească cu puţinul pe care ţi-l poate oferi o astfel de trăire a vieţii. La locurile de muncă pe care le-a avut (cîteva paremi-se), a pretins, spre mirarea unora, sau spre enervarea altora, sarcini grele, din cele mai dificile, în proiectele în care a fost angajată sau s-a angajat de cele mai multe ori, avîndu-l alături, într-o admirabilă comuniune de aspiraţii şi sacrificii pe soţul ei, George Mărculeţ, deopotrivă arhitect de valoare, s-a străduit să caute şi să impună tot spre uimirea unora sau spre iritarea altora, soluţii ieşite din cadre aşa zis clasice sau idei ce sfidau rutina de care nici arhitectura nu-i scutită. N-am să evoc realizările ei, realizări care, din motive ţinînd de alţii, nici nu-i exprimă, decît în parte, talentul şi truda, şi am să spun că încă de prin 1977 în lumea arhitecţilor Anca Petrescu a devenit un nume. Nu-l rostesc toţi de la început cu aceeaşi nuanţă de interes şi respect, unii, mai rezervaţi în atitudinea de promovare a celor tineri, leagă afirmarea ei de o simplă coincidenţă, dar munca la planşetă, examenul sever cu probe concrete, în faţa machetei, impun valoarea şi tînăra arhitectă este recunoscută ca o personalitate.

La Institutul de proiectări „Carpaţi" unde lucrează împreună cu soţul de cîţiva ani, se consacră realizării, cu un mare colectiv de arhitecţi, predominant tînăr, unuia din cele mai semnificative proiecte arhitecturale ale epocii pe care o parcurgem.

■ **Voicu V. Vasile, din Bucureşti, str. Luică nr. 41, bl. 61, sc. 2, et. 1, ap. 73,** om în vîrstă şi bolnav se ocupă, în calitate de tutore de fiul său pensionat medical încă din 1982, fără a reuşi însă să încaseze sumele ce i se cuvin acestuia, din motive pe care nu şi le poate explica. Demersurile sale, către ministerul de resort, s-au dovedit, pînă acum, infructuoase, răspunsul pe care-l primeşte invariabil, fiind să mai aştepte. Cît ? se întreabă Voicu V. Vasile. Cît ? întrebăm la rîndul nostru.

■ O tînără de 16 ani, **Ileana Ionescu,** domiciliată în Botoşani, str. Maxim Gorki nr. 6-B, ap. 15, et. 3, avînd nr. de telefon 1 27 72 (prefix 985), a aflat, cu emoţie firească, mai ales după atîta vreme, că s-a născut la Brăila, la 16 martie 1968 şi nu la Focşani, cum scrie în actele sale. Explicaţia : în urma decesului mamei sale la naşterea fetiţei care ne-a scris, s-au găsit oameni de bine care au înfiat-o. Ileana a auzit că ar mai avea o soră şi un frate şi ar da orice să afle ceva despre ei oriunde s-ar găsi. Cine o poate ajuta este rugat să o facă.

■ **Grigore Alexandru,** din Bucureşti, str. Băiculeşti nr. 11, bl. A-13, sc. B, ap. 58, sectorul 1 adresează mulţumiri serviciului de salvare al Capitalei pentru promptitudinea cu care a răspuns apelului său telefonic în ziua de 3 noiembrie a.c. cît şi medicului sosit la domiciliul său pentru atenţia arătată şi competenţa dovedită. Din păcate, ne scrie Grigore Alexandru, nu a reţinut numele celui care l-a consultat.

■ **Locatarii blocului C-13,** din strada 23 August nr. 26 A, din **Cîmpulung Moldovenesc,** judeţul Suceava (adăpostind 32 de familii) revin cu o nouă scrisoare pentru a preciza că neajunsurile provocate de zgomotul produs de instalaţiile frigorifice de la măcelăria instalată la parterul clădirii nu au fost înlăturate, aşa cum se prevede în răspunsul Consiliului popular orăşenesc local. Nici sprijinul acordat de ziarul „Zori Noi" din Suceava nu s-a dovedit eficient, deoarece răspunsul incorect adresat locatarilor a ajuns şi pe masa redacţiei colegilor noştri. O confruntare a celor afirmate de consiliu şi cele susţinute de locatari se impune.

■ **Ţiţă Gheorghe,** din comuna Ciolăneşti, judeţul Teleorman, a solicitat, cu un timp în urmă, să fie ajutat să muncească la domiciliu, aflîndu-se într-o stare de sănătate precară. A primit răspunsuri încurajatoare din partea UJECOOP Teleorman, din care reieşea că se va înfiinţa, la localitatea sa, un laborator foto şi că i se vor încredinţa spre vînzare bilete I.T.A., loz în plic, timbre etc. A luat legătura cu cei în drept, după cum a fost îndrumat, dar niciuna din promisiunile făcute nu s-au concretizat, Ţiţă Gheorghe apelînd din nou la sprijinul nostru. Îi oferim întrebîndu-i pe tovarăşii de la UJECOOP cînd va fi parcurs traseul dintre vorbă şi faptă ?

■ O propunere judicioasă adresată de **Radu Octavian,** din Bucureşti, Bd. Păcii nr. 3, conducerii I.T.B. care s-a dovedit, în mai multe rînduri, sensibilă la părerile călătorilor pe care-i transportă. Ţinînd seama de numărul mare de oameni care muncesc în zona Gării Cătelu, Radu Octavian propune ca orarul autobuzelor 100 şi 265 să fie mai bine corelat cu orele de schimb ale întreprinderilor de pe platforma respectivă. De asemeni, corespondentul nostru este de părere (ce ar putea fi adoptată şi de către I.T.B.) ca şoferii pe se retrag la garajul Titan să fie obligaţi a-i transporta pe călătorii din staţiile de pe traseu. Un calcul ni se pare semnificativ : cu aceste măsuri organizatorice s-ar asigura un plus de circa 900 000 ore libere/an (aproximativ 150 ore libere/om an) pentru cei aproape 6 000 de oameni ai muncii din zonă !

■ Un S.O.S. de trimite **Gafiţa Gheorghe,** din Bacău, str. Bicaz, bl. 162, sc. A, ap. 18, et. IV, al cărui apartament, deşi reparat în toamna trecută, prezintă şi acum unele inconveniente majore din pricina izolaţiei necorespunzătoare. Repetatele sale demersuri la Întreprinderea de exploatare şi administrare a fondului locativ de stat din Bacău, la al cărei director a fost în audienţe, au rămas fără rezultat. În apartament pătrunde ploaia. Şi inginerul şef al numitei întreprinderi a fost alertat. Şi el a promis intervenţii dar neefectuate încă. Au urmat alte şi alte audienţe, toate asemănătoare : bunăvoinţă, promisiuni şi... aşteptare zadarnică. Reamintim tuturor celor cărora li s-a prezentat petiţionarul de astăzi al revistei noastre promisiunile făcute cît şi faptul că şi la apartamentul vecin cu cel al lui Gafiţa Gheorghe apa şi-a făcut loc acolo unde nu-i era locul. Pe cînd măsurile aşteptate ?

■ **Oprea Maria,** din Ploieşti are, după cum ne mărturiseşte două locuinţe : una pe hîrtie şi alta unde chiar stă. Prima în str. Diana nr. 3, bl. 18, sc. A, et. IV, ap. 25 unde i s-a repartizat un apartament pe care nu-l poate utiliza din cauză că familia este numeroasă, cu mulţi copii şi un singur membru al ei retribuit. Domiciliul real este o cameră în strada Minciului nr. 12, insalubră şi evident neîncăpătoare. Oprea Maria, care lucrează la I.G.C. Prahova, mamă a 6 copii, văduvă şi avînd în întreţinere şi pe mama sa, s-a adresat I.C.R.A.L.-ului cu un an mai înainte arătînd situaţia şi înştiinţînd că ţine apartamentul la dispoziţia acestei întreprinderi în schimbul altuia. În locul înţelegerii solicitate pentru situaţia într-adevăr specială, i se răspunde că a primit locuinţă şi că a refuzat-o. Nu credem că acesta poate fi cel mai bun răspuns şi, în nici un caz, singurul. Rugăm pe cei în drept să revadă „dosarul" petentei noastre în spiritul omeniei şi nu exclusiv în cel al unor rigori administrative.

■ **Stan D. Mariana,** născută la Periş, Sectorul agricol Ilfov, şi-a pierdut Certificatul de naştere, drept care nu poate îndeplini formele de căsătorie. Duplicatul ce i se eliberase cîndva a fost şi el pierdut, desigur din vina petiţionarei. Cu toate acestea este de neconceput să nu se poată rezolva o astfel de situaţie, aşa cum, ne scrie dînsa, i s-a spus de la Consiliul popular al Sectorului agricol Ilfov. Din moment ce Stan D. Mariana trăieşte (fapt ce nu mai trebuie demonstrat) ni se pare firesc să aibe şi un document oficial care să ateste starea de fapt. Mai ales că este vorba de o căsătorie !

■ **Cooperativa „Fotografia"** din Bucureşti, ne-a trimis un răspuns amplu la nota publicată în „Flacăra" din 30 XI a.c., notă în care un cititor se declara nemulţumit de calitatea fotografiilor executate cu prilejul căsătoriei. Nu credem că este cazul să reproducem în întregime adresa cooperativei. Vom spune doar că lucrurile s-au aranjat şi că din numărul mare de imagini, dintre care unele nu tocmai pe măsura evenimentului, s-au găsit totuşi suficiente care să satisfacă gustul totdeuna exigent al unui mire.

■ **Popa Iustin,** muncitor la I. M. Cugir, domiciliat în acelaşi oraş, str. Rozelor nr. 1, ap. 19, revine la o scrisoare mai veche dar cu aceeaşi problemă : mobila cumpărată de el (executată la Tg. Jiu) are mai multe defecte de fabricaţie care o fac nefolosibilă. Deşi s-a adresat celor în drept C.P.L. Tg. Jiu, aceştia nu iau nici o măsură. Nici redacţiei noastre nu au trimis vreun răspuns, deşi de la data publicării notei respective au trecut mai bine de două luni şi jumătate. Poate Anul Nou să ne aducă ceva veşti iar lui Popa Iustin o garnitură „Bucin" bine executată.

■ **Mai mulţi cetăţeni din Gura Humorului** descriu în scrisoarea pe care o semnează modul neomenos în care au fost trataţi la centrul de distribuire a buteliilor în ziua de 14 noiembrie a.c., unde li s-a spus, după două ore de aşteptare, pe un frig de minus 7—8 grade, că maşina nu va mai veni, ceea ce nu s-a întîmplat, mulţi dintre cetăţeni pierzînd astfel prilejul de a-şi schimba buteliile, deşi aveau bon de ordine pentru data respectivă. Cetăţenii din cartierul Vasile Alecsandri plecaseră cu toţii, iar dintre cei din cartierul Grigore Preoteasa numai puţini au putut reveni şi ridica buteliile. Lipsa de omenie a celor de la centrul respectiv (din păcate nu ni s-a comunicat şi numele lor) putea fi lesne evitată, dacă s-ar fi dat un telefon la Burdujeni, de unde ar fi aflat că, totuşi, camionul cu butelii plecase de 30 de minute şi deci parcursese jumătate de drum. Măsuri severe se impun din partea conducerii P.E.C.O. !

■ „Datorită cadrelor medicale de la Spitalul nr. 3 din Galaţi, competenţei profesionale şi atenţiei cu care am fost tratată, ne scrie **Maria Coteţ,** m-am putut reîntoarce în mijlocul colectivului unde muncesc şi să profesez în continuare". Trebuie menţionat că Maria Coteţ este telegrafistă, îndeletnicire care-i solicită permanent şi intens atenţia, întregul sistem nervos, şi că a suferit de meningită purulentă fiind în primejdie de a nu mai putea profesa, după o activitate de 30 de ani. Doctorii Silviu Cărăuşu, Georgeta Burugiu, Stăncescu şi Petrescu sînt destinatarii caldelor mulţumiri ale fostei lor paciente.

■ **Direcţia de telecomunicaţii a Municipiului Bucureşti** ne înştiinţează că în urma notei apărute în „Flacăra" din 5 octombrie a.c. s-au luat măsurile necesare de restabilire a funcţionării reţelei telefonice din perimetrul străzilor Calafat, Păstorului şi Sf. Petru-Tei.

■ **Sesizarea cetăţenilor din cartierul „Voicu Daciu",** din oraşul Cernavodă este justă, ne comunică Grupul Întreprinderilor de gospodărie comunală şi locativă Constanţa, explicînd totodată, că lipsa presiunii în conductele de apă este urmarea dezvoltării zonei joase a oraşului Cernavodă. Urmează punerea în funcţiune a unor noi capacităţi de aducţiune şi pompare a apei în toate cartierele oraşului. Deocamdată, măsurile imediate au şi îmbunătăţit situaţia alimentării cu apă a cartierului amintit.

■ **Sectorul de gospodărie comunală şi locativă a C.P.M. Tulcea** a verificat sesizarea tov. Carmen Danciu, din Aleea Albatros, bl. C-1 şi a găsit-o întemeiată, drept pentru care a dispus sancţionarea celor vinovaţi de stricăciunile aduse aleilor pietonale, cît şi luarea de măsuri pentru refacerea acestora de îndată ce starea vremii o va permite.

■ **Jelea Nicolae,** din Bucureşti, Şos. Giurgiului 58—70, bl. C, ap. 11, sect. 4, referindu-se la sfaturile inginerului Valeriu Popa, publicate în revista noastră, conform cărora se recomandă consumul de pîine neagră integrală, ne informează că foarte rar găseşte la centrele specializate o astfel de pîine şi ne propune o anchetă. Deocamdată facem publică constatarea corespondentului nostru. Mai tîrziu... cine ştie.

■ Începînd cu data de 15 noiembrie a.c. **conducerea judeţeană I.T.A. Călăraşi** a stabilit ca autobuzele care circulau pînă în comuna Radovanu, să-şi prelungească cursa pe traseul Oltenita — Radovanu — Crivăţ, cu plecarea la orele 6,10 şi 14,30 din autogara Oltenita şi respectiv 5,35 şi 7,05 de la noul cap de linie Crivăţ. Aceste măsuri s-au luat în urma sesizărilor unor cetăţeni în numele cărora semna Danciu Dumitru, din comuna Budeşti.

■ **Dan Smaranda,** din Bucureşti, str. Zambilă Ioniţă nr. 4, ne scrie despre dificultăţile pe care le întîmpină cei care vor să predea cauciucurile uzate la centrele respective, exemplificînd convingător. Întrucît această acţiune a început de o bună bucată de vreme şi întrucît redacţia noastră a mai fost sesizată şi de alţi cititori în acelaşi sens, ne îngăduim să atragem atenţia celor în drept să se preocupe mai atent şi eficient de organizarea predării şi primirii anvelopelor uzate astfel ca măsura respectivă să-şi dovedească integral utilitatea iar cetăţenii să nu fie puşi inutil pe drumuri.

Rubrică realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

FLACĂRA la dispoziţia dumneavoastră

Poşta redacţiei

■ **Nicuţina Anica** — Piteşti : Pensia de invaliditate gr. III, împreună cu retribuţia primită pentru 1/2 normă, nu trebuie să depăşească 70 la sută din retribuţia dv. avută la data stabilirii gradului de invaliditate ■ **Carmen Vasilescu** — Bustenl : Beneficiul poate fi redus sau neacordat de către C.O.M. în cazul în care în cursul anului aţi avut deficienţe în activitate sau aţi săvîrşit abateri disciplinare ■ **Marin Soare** — Slatina : Pe baza certificatului de căsătorie vi se poate aplica pe buletinul de identitate viza de reşedinţă la domiciliul soţiei dv. ■ **Elena Moldoveanu** — Bucureşti : În cazul în care dovediţi cu acte că arhivele au fost distruse, aveţi dreptul să vă reconstituiţi vechimea în muncă cu ajutorul martorilor. În acest sens vă adresaţi comisiei de reconstituire a vechimii în muncă de pe lîngă consiliul popular al sectorului de domiciliu, care vă va preciza ce documente vă sînt necesare ■ **Ion Perju** — Ploieşti : Ne-aţi trimis numai hotărîrea judecătorească. Reveniţi şi cu o scrisoare ■ **Sandu Mironescu** — Mitoc (Botoşani) : Modificările în carnetul de muncă se fac de către întreprinderea la care lucraţi ■ **Ecaterina Surdu** — Avrămeni (Botoşani) : Nu aveţi dreptul la două pensii, optaţi pentru una din ele care vă avantajează ■ **Alexandru Nicolaescu** — Bucureşti : Decretul la care faceţi referire are nr. 122/1982 ■ **Comitetul asociaţiei de locatari, bl. 11, Calea Moşilor 265** — Bucureşti : Da, se poate să-i acţionaţi în judecată ■ **Ana Mateescu** — Suseni (Argeş) : Numai dacă aţi fi realizat în cel puţin 10 ani volumul de muncă stabilit de adunarea generală ■ **Ioan Isfan** — Zorlentu-Mare (Caraş-Severin) : Vă trebuie procesul verbal de constatare a comisiei medico-militare, constatare care se putea face pînă la 15.09.1947 sau titlul de pensie, decizia de pensie din care să rezulte că aţi beneficiat de pensie IOVR ■ **Rozalia Bodrogan** — Oraviţa : Întrucît perioada cît aţi fost căsătorită legal este mai mică de 10 ani, nu aveţi dreptul la pensie de urmaş ■ **Constantin Neacşu** — Bucureşti : Plata cheltuielilor de întreţinere începe cu luna în care aţi primit repartiţia de mutare şi aţi încheiat contractul de închiriere. ■ **Ion Radu** — Beştepe (Tulcea) : La Ministerul Muncii.

MARGA NEDELEA ■

Semne bune anul are

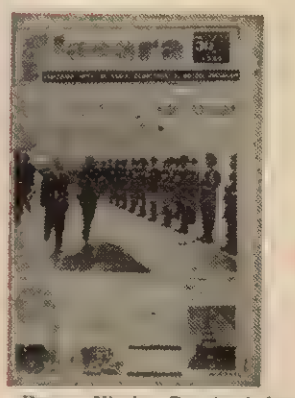

Mărturia scriitorului Ion Băieşu

Despre Nicolae Panait şi despre ameliorările şi vindecările realizate de el în cîteva afecţiuni dermatologice cu etiologie necunoscută, în psoriazis îndeobşte, am scris ultima dată în numărul 30 al revistei cînd solicitam găsirea unei soluţii, dacă nu în ideea generalizării remediilor naturale (ceaiuri, regim alimentar etc.), măcar pentru efectuarea unui experiment ştiinţific care să califice, sub autoritatea Ministerului Sănătăţii, virtuţile şi limitele terapiei în discuţie.

Din păcate, apelul nostru n-a fost auzit. La ora la care Nicolae Panait, singur, este în imposibilitate de a satisface numărul mare (şi în creştere) de solicitări, Academia de Ştiinţe Medicale continuă să păstreze tăcerea faţă de propunerea de colaborare înaintată de N.P. la 27 mai 1983 ! Tăcerea durează, e uşor de calculat, de 19 luni, ea plasînd într-un unghi mort, lipsit de perspectivă, o idee în care mulţi (chiar specialişti, medici) cred şi de pe urma căreia au tras şi trag foloase o neputinţă altă serie de pacienţi. Dacă spaţiul ne-ar permită, am fi în măsură să umplem pagini întregi cu astfel de declaraţii. Ne vom mărgini însă să reproducem cîteva rînduri din scrisoarea de mulţumire lăcălită de scriitorul Ion Băieşu : „Cu un an în urmă, sora mamei mele, ţărancă în comuna Cărpinistea, judeţul Buzău, a venit la mine şi m-a rugat s-o ajut să fie văzută de Nicolae Panait, avînd dînsa tot corpul acoperit de plăgi urite, din cauza cărora nu putea dormi, chinuită de mîncărimi şi usturimi îngrozitoare... După cîteva luni, s-a vindecat total. Nu cunosc în amănunţime tratamentul ce i-a fost prescris, ceaiuri, am înţeles, şi regim dietetic, dar rezultatul obţinut a fost, fără exagerare, de excepţie. De atunci cred în „tainele" lui Nicolae Panait şi continui să mă mir că metodele sale încă n-au căpătat o confirmare".

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Plantavorel sau şansele unei uzine de sănătate!

Acum din nou, la Plantavorel. Farmacistul Isidor Grosu, şeful laboratorului, se lasă la fel de greu atras într-un dialog, dar cu unele aprobări de la Direcţia sanitară judeţeană, de la alte foruri superioare, ne zîmbeşte şi devine, aşa cum de obicei este, adică suficient de amabil.

Zice :

„De la data articolului, din 3 august, am finalizat reparaţiile din interior la partea a doua a clădirii, destinată secţiei de extracţie din plante şi laboratorului de cercetare. Am început montajul instalaţiei de extracţie, la ora actuală avînd montate cam 60 la sută din totalul utilajelor. Instalaţia de concentrare a extractelor este pregătită pentru probele tehnologice.

— Se constată unele rămîneri în urmă. De ce ?

— N-am primit toate utilajele la vreme, aşa cum n-o să primim la timp nici instalaţia de uscare prin pulverizare, contractată cu ICPIAF Cluj-Napoca : s-a realizat.

— Am realizat, pînă acum, 150 000 flacoane, în valoare de şase milioane lei, din cele patru produse : hepatobil, ramnolax, antidiareice şi expectorante.

— Ce alte medicamente aveţi în stadiul de cercetare ?

— Avem : plavogastrinul, pentru ulcer duodenal, plavovenolul, pentru afecţiuni vasculare (în trei variante — comprimate, supozitoare şi unguent), plavocoolul — pentru colite şi plavoalginul — ca adjuvant în tratamentul reumatismului.

— Sîntem, din cîte ştim, titulari de brevet ai produsului „Elthes". Care e stadiul valorificării acestui valoros medicament, al celor doi autori : doctor Ladislau Elthes şi Aristina Elthes ?

— S-au perfectat formele pentru preluarea unei părţi a contractului de cercetare al I.C.M.C.S.F., privind realizarea produsului farmaceutic „Elthes", realizare prevăzută pentru semestrul al II-lea al anului 1988. Colectivul laboratorului, însă, cu posibilităţile pe care le are, va încerca să demareze cît mai repede cercetările, în vederea realizării acestui produs şi ajungerea lui pe piaţă cît mai repede, dat fiind faptul că sînt atîţia oameni care îl aşteaptă.

— Concret, la ce măsuri de urgentare vă gîndiţi ?

— Vom contracta cantităţile necesare de plante cu trustul PLAFAR, iar dacă nu ne vom asigura acest necesar, vom lua măsuri de cultivare a plantelor respective.

— Aud că se va şi exporta ?

— După realizarea unei forme farmaceutice corespunzătoare a acestui produs, vom încerca să-l scoatem la export.

— Dar medicamentul, brevetul „Elthes" se cere şi protejat. Ce aţi întreprins, ca titulari de brevet, în acest scop ?

— Am plătit taxele şi am întocmit documentaţia necesară pentru brevetarea lui în străinătate. Aşteptăm, de asemenea, încheierea contractului între noi şi I.C.S.M.C.F. Bucureşti, pentru a demara lucrările.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Semne bune anul are

Cînd e bine, e foarte bine!

Am primit, chiar la încheierea ediției, următoarea telegramă :

La intervenția revistei dvs. Oficiul farmaceutic Galați prepară „gel antiulceros".

Alexandru Torjescu, Brăila

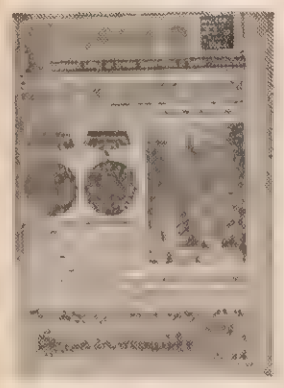

Noutăți privind o străveche practică medicală

Așa cum arătam în ampla noastră anchetă acupunctura românească se bucură de aprecierea cercurilor de specialitate din întreaga lume datorită concepțiilor originale și soluțiilor terapeutice propuse. Acest lucru a fost reconfirmat și în cadrul celui de al IV-lea Simpozion național de acupunctură desfășurat la Iași. Participanții au fost de acord că în această disciplină medicală, mai bine și mai repede decît în altă parte, tratamentul s-a impus prin soluții de ultimă oră, că numeroși medici din străinătate vin în România să învețe această străveche terapie.

Tovarășul director și-a onorat promisiunea

Într-un interviu pe care l-a acordat revistei noastre în august, poetul Ion Brad, numit pe atunci nu de multă vreme director al Teatrului Nottara, declara : „Ne-am decis să organizăm, împreună cu Uniunea Scriitorilor, o stagiune permanentă cu spectacole de poezie, în care nu vor prima regia, decorul și recuzita, ci textele și actorii". Frumoasă inițiativă și ne face plăcere să constatăm că încă, acum, cînd au trecut cîteva luni de la respectiva declarație, deja au avut loc două asemenea spectacole de poezie, care au stîrnit un interes unanim atît din partea criticilor de specialitate cît și din partea publicului. Versurile lui Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, au fost rostite cu har de artiști de frunte ai teatrului, care uneori le-au dezvăluit noi sensuri. Nu poate decît să ne bucure că teatrul românesc, în dorința sa de a fi mereu în actualitate, caută și propune modalități cît mai diverse de întîlnire cu spectatorii săi.

GEORGE ARION ■

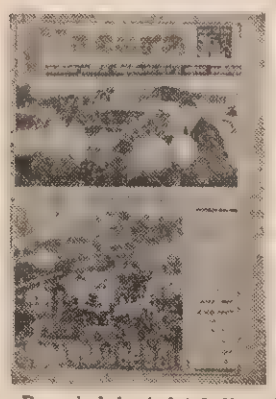

Mergeți o dată la Băltățești și cu siguranță veți reveni

Revenind în județul Neamț, la Băltățești, aveam să-l întîlnesc pe doctorul Dan Vlad Filimon. Cu satisfacția

Cu emoție, evocînd istoria

Un prozator care a scris în tinerețe două romane mult comentate de critică — **Străinul și Setea** — a devenit unul din cei mai înzestrați scenariști pe care îi avem. „Într-un moment dat al evoluției mele, ca om de artă, am considerat că filmul, scenariul de film (dar și participarea directă și uneori enervantă pentru unii regizori în procesul realizării) îmi convine mai mult. Așadar, timp de două decenii „am tăcut" în fața a o sută de milioane de spectatori..." declara romancierul într-un interviu. Dacă putem regreta că nu ni s-a mai oferit de multă vreme o carte semnată de Titus Popovici, în schimb ne putem bucura că filmul românesc a cîștigat un sprijin de seamă. Marele talent de prozator al lui Titus Popovici este dublat de o extraordinară capacitate de a nara cinematografic. O dovedește și recentul film **Horea** al cărui excelent scenariu îl semnează. Acesta impresionează prin documentarea atentă asupra învolburatei epoci în care se desfășoară acțiunea filmului, prin dialogurile firești și prin verosimilitatea întîmplărilor și personajelor. Dar eroul răscoalei de la 1784, cel care s-au aflat în jurul lui ca prieteni sau dușmani nu sînt observați pe o fereastră ce îți oferă posibilitatea să contempli o altă lume. Scenariul lui Titus Popovici, întregul film realizat de Mircea Mureșan reprezintă o glorificare a setei de libertate și dreptate a omului de oricînd și de pretutindeni.

Refugiu în candoare

Petre Brâncuși și **Claudiu Negulescu** — doi oameni a căror muncă începe să ro... Pentru cei dinții,' prin ...ească spectaculos Pentru cei dinții, prin redimensionarea activității uneia dintre cele mai dificile instituții culturale, **Opera Română** ; pentru ce... de-al doilea, prin ridicarea la cotele profesionalității a unui cunoscut ansamblu de copii, corul „Voces Primavera". Întîlnirea dintre cei doi muzicieni (Petre Brâncuși este nu numai directorul Operei Române, ci și un reputat muzicolog, iar Claudiu Negulescu, alături de calitatea sa de dirijor, este și compozitor), în plan artistic are ca rezultat una din cele mai profitabile inițiative : înființarea **Studioului de operă pentru copii**, în cadrul Operei bucureștene. Chiar dacă și înainte repertoriul de aici cuprindea spectacole de operă și balet destinate celor mici, tînărul Studio are meritul de a aduce copiii nu numai în fotolii, ci și pe scenă. **Povestea micului Pan**, de I... ... Prelipceanu și **Micul cosar**, de Benjamin Britten, cele două sp... ... care corul de copii „Voces Primavera" le oferă micilor melomani bucureșteni și-au cîștigat definitiv adeziunea publicului și a specialiștilor, devenind repede afișe de succes. Presa (și nu numai cea românească) a remarcat la fiecare apariție în public a ansamblului d... ... ...ți de a interpretării lor vocale, precum și mea prezenței lor scenice, sensibilitatea și talentul aparte ai acestor copii.

Studioul de operă pentru copii este un bun cîștigat. Rămîne numai să-l ocrotim, să veghem ca el să-și poată împlini menirea. Să credem în vocația acestor copii și în puterea de seducție a vîrstei lor. Mici sau mari, cu mîna pe inimă trebuie să recunoaștem în această inițiativă semnată de doi oameni de bine, un plăcut și instructiv refugiu în candoare și frumusețe pentru fiecare din noi.

Viața, ca un punct de vedere

Filmele lui Mircea Daneliuc aparțin unui cincast care refuză de la bun început să fie comod pentru cellalți. Arta lui este fundată pe inacceptarea șabloanelor, a locurilor comune din comportare și gîndire și sînt întotdeauna un îndemn la o meditație gravă asupra condiției omului în acest secol. Ori de cîte ori te lași călăuzit de el în lumea filmelor sale poți fi sigur că vei fi răsplătit pentru efortul de a descifra sensul întîmplărilor în care sînt angrenate personajele. Iar dacă la început acțiunea peliculelor realizate de el se desfășura în ambianțe familiare nouă — ca de pildă **Probă de microfon** și **Croaziera** —, în capodopera sa de pînă acum **Glissando**, se încearcă o împrietenire cu tărîmul fabulos al visului. Între real și imaginar se stabilește o punte care permite aflarea unor adevăruri fundamentale pentru existența noastră. Refugiul în iluzii e însă precar și aparenta armonie datorată lui este repede destrămată. Cu **Glissando**, Mircea Daneliuc a reușit, folosind tehnici cinematografice moderne, să ne ofere o imagine elocventă a ceea ce se poate întîmpla atunci cînd rămînem fără nici o pavăză care să ne protejeze de tot ceea ce a încercat să înjosească omul.

Semne bune anul are

unor noi succese profesionale, despre care voi relata, în curînd, dumnealui a ținut să-mi vorbească despre schimbările petrecute în starea stațiunii, care a format obiectul unei anchete Flacăra.

— S-a hotărît trecerea stațiunii Băltățești, de la Întreprinderea de gospodărire comunală județeană, la Oficiul județean de turism, unitate specializată. Lucru care va permite satisfacerea ordonată a solicitărilor din țară și din străinătate. Se lucrează, de asemenea, intens la reparații și reamenajări în baza de tratament. Dotările cu inventar vor fi radical îmbunătățite. A început construcția unui nou spațiu de cazare cu 77 locuri și cu bază de tratament proprie, cu spații pentru prestări servicii. Se va reamenaja parcul, pentru cura de teren, se va îmbunătăți transportul pacienților de la gara Neamț, la stațiunea Băltățești, prin introducerea de autobuze speciale ; se va da în folosință o ceainărie cu plante medicinale, s-a completat și se va completa personalul medical și mediu și vom diversifica în continuare metode ajutătoare de tratament. Toate acestea reprezentînd investiții mici și extrem de economice.

— Dar agrementul, într-o natură atît de generoasă ?

— Studiem modalitatea de lărgire a formelor și posibilităților de agrement, de lărgire a traseelor turistice, vom amenaja de asemenea un local de alimentație publică în apropierea stațiunii.

— Dar închirierile pe care le criticam ?

— Nu, nu se vor mai face. Pacienții nu vor mai fi tulburați cu astfel de petreceri din afară, rentabilitatea stațiunii va fi asigurată prin folosirea judicioasă a propriei sale meniri.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

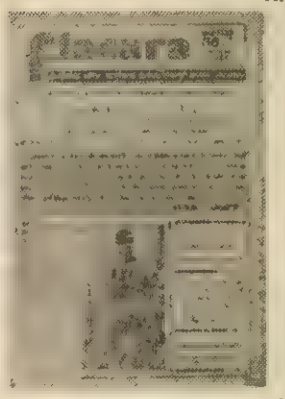

Eroi ai Pîinii — Eroi ai Muncii Socialiste

În comuna Pecica, din județul Arad, sînt patru C.A.P.-uri. Ele se numesc „Ogorul" — președintă Doina Vasilescu — „Avîntul — președinte Kömives Anton : „Timpuri Noi" — președinte Bornemisc Cornel și „Steagul Roșu" — președinte Edgar Csiky. Pînă anul acesta două C.A.P.-uri „Avîntul" deținea înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste". Dar anul 1984 — datorită spectaculoaselor rezultate pe care le-a obținut agricultura din vestul țării — și C.A.P.-ul „Ogorul" și C.A.P.-ul „Steagul Roșu" au primit înaltele distincții. Spus altfel comuna Pecica reprezintă un loc de „Eroi ai Pînii — Eroi ai Muncii Socialiste". I-am cunoscut pe toți aceștia în documentările pe care le-am făcut. L-am cunoscut și pe Eroul Muncii Socialiste, Ion Josu, din Topolovățul Mare — județul Timiș — un erou al porumbului. Toți aceștia, în anul acesta, au smuls pămîntului recolte record. Ce va însemna anul care vine ? Asta rămîne de văzut. În orice caz noi, ca reporteri, trebuie să revenim în toate aceste locuri minunate fiindcă, așa cum spunea un confrate, despre acești oameni minunați ai zilelor noastre se pot scrie cărți întregi, se pot face filme — reprezentînd, în fiecare clipă, prin ceea ce fac, nesecate surse de inspirație. Altfel spus aici trebuie să revenim de fiecare dată fiindcă avem multe de văzut și, mai ales, de învățat.

SORIN POSTOLACHE ■

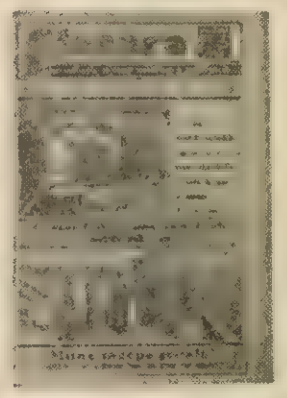

Barajul ca un fenomen natural

Septembrie nu a fost o perioadă prea bună pentru depuneri de argilă în corpul barajului hidroenergetic din Retezat, unde ați fost chiar în august. Depindem într-o anumită măsură de felul capricios de a fi al naturii. Asta ne și face să ne uităm cîteodată la baraj ca la un fenomen natural. Aparent, sîntem dependenți de capriciul timpului, în realitate inventăm o necesitate a naturii. În octombrie am depus 17 000 mc față de 10 000 mc cît era prevăzut în plan, în noiembrie 14 000 mc, nu 10 000 mc. Cu depunerile totale s-a ajuns pînă acum la 984 m față de 988, cît trebuia să realizăm, înălțime ce reprezintă cota minimă pentru punerea în funcțiune a instalației. Volumul de ancroamente depuse pînă acum a depășit volumul prevăzut pentru darea în funcțiune a barajului. Dar, într-un fel, ne-am depășit planul. Natura are o mobilitate mai mare decît a cifrelor.

Dacă tot lucrăm cu cifre, să le spunem pe toate. Brigada noastră, Brigada a IV-a Baraj, și-a realizat în septembrie planul în proporție de 114 la sută, în octombrie, în proporție de 122 la sută, în noiembrie, în proporție de 115 la sută. Și în decembrie va fi bine.

Oamenii minunați sînt aceiași. De ce ? Nu pentru că alții n-ar fi sau pentru că aceia care ar mai fi ar fi răi. Un baraj e ca o bătălie. Îți trebuie calități și inspirație, îți trebuie sentimentul că pe durata întregii construcții trăiești un singur moment. Ca și într-o bătălie, conducătorii mor sau învinge. Iată-i : Vasile Gheorghiță, forezist, cariera de ancroamente Hetiș, Ion Birsan, miner în baraj, Adalbert Köllö, maistru la aducțiunea principală, Costache Apopii, șeful de echipă, dulgher pe baraj.

Mărturia inginerului Ion Radu consemnată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Semne bune anul are

„Ghilotina" din Oltenița produce milioane!

Iată-ne, așadar, la Oltenița, la acest sfîrșit de an. Directorul filaturii, inginerul Tudor Gaiță, ne declară :

Atunci, cînd ați scris despre noi, recuperările erau la nivel de prototip. La această oră, acțiunea a-a extins atît la nivelul unității noastre, cît și la nivelul altor 12 unități din Centrala bumbacului. Ghilotinele cu care se taie aceste fire, pentru a fi reintroduse pe flux, se confecționează la noi, în atelierul de piese de schimb, condus de inginerul Victor Dragoman, de maiștrii Dinu Luca, Lazăr Stoenescu, de muncitorii Spirea Iordache și Valentin Negru. Astfel, numai la Filatura Oltenița s-au reintrodus în fabricație peste 200 tone de materiale tehnologice recuperabile, din care s-au realizat unele sortimente de fire. Aceste 200 tone de materie reintrodusă în procesul de fabricație înseamnă, desigur 200 tone de materie primă economisită, iar ca valoare înseamnă peste 7 milioane lei economisiți.

Cu ghilotine, e bine să știți, vor fi dotate toate întreprinderile de profil din Centrala bumbacului.

Ideea inginerilor de la Oltenița, în frunte cu inimosul lor director, a prins repede, s-a extins, se va extinde și mai mult, pentru că ea înseamnă milioane lei valută, înseamnă aur curat !

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

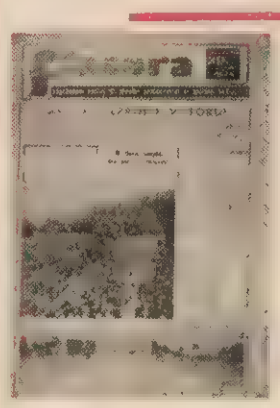

La Covurlui, unde se naște un fluviu

Una din cele mai mari lucrări din epocalul program românesc de reconstrucție a pămîntului — Sistemul de îmbunătățiri funciare de pe Terasa Covurlui, edificiul cincinalului următor. Recent, pe o zi mîloasă, ploioasă, negroasă a acestui decembrie încert între iarnă și toamnă, alături de același om, Gheorghe Popa, inginerul — fiu de țăran care și-a dedicat viața, forța, ideile, sentimentele acestui mare ideal al țăranului român de a-și vindeca ogorul de suferințele secetei, azi director adjunct al Întreprinderii de execuție și explorare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Galați, refacem drumul vastului șantier, întins pe zeci și zeci de kilometri și zeci de mii de hectare. Ce-i nou în acest spațiu, unde 2 700 de oameni luptă bărbătește cu timpul pentru apele primăverii și pîinea anului ce vine ? S-a terminat structura de rezistență a stației de pompare de la Dunăre, inima grandioasei arhitecturi ca, în preajma Anului Nou, după străvechile datini românești cînd nu faci numai bilanțuri, cînd, mai important este să începi ceva, ceva ce-ți deschide următoarele porți ale speranțelor și ale împlinirilor, „vom trece la montarea agregatelor, a pompelor și motoarelor". Utilajele au sosit, sînt asigurate, sînt de fabricație românească, de la Combinatul de utilaj greu din Iași, pompe-puternice, propulsînd pe marele canal magistral, fiecare din cele zece, un debit de 5,3 metri cubi de apă pe secundă. Marea linie de fugă, fluviul cu albia și pereții din milioane de metri cubi de beton, pe porțiunea de luncă, pe o lungime de 20 kilometri, este și el gata. Utilaje și oameni, zi lumină și chiar sub lumina reflectoarelor, prelungind zilele scurte ale iernii, lucrează sub forță, învingînd asprimea vremii și a pămîntului mîlos.

CICI IORDACHE ■

Între timp, la Combinatul Fondului Plastic

Revenind asupra reportajului nostru intitulat **Oameni care-și asumă clipa noastră de frumos**, reportaj ce-și propunea, așa cum releșea și din supratitlu, să consemneze cele mai importante evenimente ce se petrec într-o zi de muncă la **Combinatul Fondului Plastic**, vom nota, grație interlocutorului nostru care de data aceasta a fost să fie inginerul șef al combinatului, adică **inginerul Gheorghe Ștefiea**, că-n aceste ultime zile ale anului se va vernisa la **Buzău**, la **Întreprinderea de contactoare**, un uriaș mozaic aparținînd artiștilor **Viorel Mărgineau** și **Vasile Ceimare**. Un lucru pe care nu l-am consemnat

Revelion în Orient Express

Că își doresc sau nu, la cumpăna dintre ani, în afara ceferiștilor însoțitori ai trenurilor, deci la muncă, se vor afla și călătorii care dintr-un motiv sau altul vor fi obligați să petrecă aceste clipe sărbătorești, nu în mijlocul familiilor sau prietenilor ci într-o călătorie pe liniile cefercului. Deși experiența demonstrează că, totuși, nu vor fi prea mulți călători în această noapte, conducerea ROMVARED-ului s-a preocupat de petrecerea

ALEX ■

unor momente cu adevărat minunate în vagoanele restaurant.

Pentru acest eveniment au fost atașate, suplimentar, vagoane restaurant unor trenuri ce vor circula pe distanțe mari și pe care ora 0 le va prinde în mers. Așadar Romvared-ul invită la revelion pe călătorii care se vor afla în noaptea de 31 decembrie '84 spre 1 ianuarie '85 în următoarele trenuri : **acceleratul 431 — București Nord — Sighetul Marmației** (plecarea la ora 19), — în care Anul Nou va sosi între Izvorul Mureșului și Gheorghieni —, **acceleratul 225 — București Nord — Arad** (plecarea la ora **curești Nord — Arad** (plecarea la ora 19,20), — care va schimba anii între Porumbacu și Sibiu — și **acceleratul 243 328 325 — București Nord — Craiova — Filiași — Simeria — Deva — Cluj-Napoca** (plecarea la ora 15,45), — în restaurantul căruia călătorii vor putea ridica cupele de șampanie și își vor ura „La mulți ani !" dincolo de Deva. O invitație la fel de călduroasă este adresată și celor ce se vor afla în noaptea revelionului în **rapidul 24 (ORIENT EXPRESS)** ce leagă Budapesta de București prin Arad — Sighișoara — Brașov.

Gheorghe Vină, directorul Romvared-ului, ne asigură că, deși este pentru prima oară în existența acestei instituții cînd se organizează petrecerea revelionului în mișcare, o acțiune cu dorință de permanentizare, s-au luat toate măsurile necesare ca totul să meargă „ca pe roate". Vagoanele restaurant, ne

IULIAN "PENA-PAI ■

ANDO ■

spune domnia sa, vor fi împodobite ca pentru o astfel de ocazie, meniul apetisant și la alegere — conținînd cele mai alese specialități — preparat de cei mai buni bucătari iar serviciul în salon asigurat de brigăzile cele mai bune de servire. Vor exista desigur forturile, șampania și bineînțeles muzica. Noi am propune și un concurs de dans cu premii ! Nelipsite vor fi de asemenea și surprizele — aflăm în continuare — din care dăm în vileag cîteva : oaspeții vor primi în dar calendare de perete, agende și flori. Pentru cei ce vor obosi mai repede, alăturat celui restaurant, va fi cuplat un vagon de dormit pentru a se putea odihni.

De o atmosferă asemănătoare vor beneficia și cei ce vor călători cu aceleași trenuri ce vor reveni în București pe 2 ianuarie 1985.

Organizatorii fac invitații călătorilor prin agențiile de voiaj C.F.R., gări și chiar în tren. Primii participanți s-au și înscris : cîțiva ceferiști cu familiile lor. Ne vom reaminti, oare, de petrecerile savuroase ce le urmăream în filmele de epocă în care apărea ORIENT EXPRESS-ul de odinioară ? Să vedem ce o să iasă !

VICTOR RĂDULESCU ■

Semne bune anul are

atunci, dintr-o greșeală ce ne aparține, ar fi faptul că, din partea combinatului, lucrările de montare au fost conduse de artistul plastic **Gheorghe Vasiliu**. Facem, deci, cuvenita precizare. O altă lucrare aflată în curs de execuție, și-n fața căreia ne-am oprit, a fost o tapiserie de mari dimensiuni, intitulată **Poporul îl alege pe Alexandru Ioan Cuza domn al Țărilor Române**, aparținînd artistului **Dimitrie Grigoraș**. Conform contractului, tapiseria va fi predată **Muzeului memorial „Al. I. Cuza"** din comuna **Ruginoasa**, județul Iași, în luna iunie a anului viitor, dar sînt semne că harnicele lucrătoare ale combinatului o vor termina pînă spre sfîrșitul lunii aprilie. Între timp piesele componente ale monumentului **Independența**, de **Constantin Schirliu**, aflate atunci în curs de asamblare, au luat drumul înspre **Turnu Măgurele**, unde în clipa de față se lucrează intens la montarea sa. Cu cîteva zile înaintea acestei reveniri, din atelierul de turnătorie, precum și din cel de inox, au ieșit și au luat drumul **Canalului Dunăre-Marea Neagră**, piesele monumentului prin care **Pavel Bucur** omagiază munca eroică a tinerilor ce-au înfăptuit minunata „magistrală albastră".

VICTOR NIȚĂ ■

Cei cu somn de iepure

Pe mecanizatorii de la S.M.A. Rm. Vîlcea, eroii reportajului nostru „Veșnicile pîinii se nasc în Cîmpia Română", i-am părăsit, în miez de octombrie, într-un moment dificil al vieții lor și al vieții recoltei. După un „an greu", după o primăvară cu ploi și înghețuri și o vară canculară, ce aduseseră în cîmpia muntoasă a Vîlcii un soare cu intensități africane, după tot felul de capricii, nazuri, surprize și tachinări ale vremii, care-i umpluseră pe oameni de furii, pe unii zidindu-i într-un fel de scepticism sumbru, chiar dacă nu și resemnat, toamna se arăta și ea fără inimă, adică neavînd atîta inimă cît să le dea oamenilor pentru cîtă inimă puseseră ei în viața cîmpului. Culesul porumbului întîrziase, zile cu frig și cu piclă îi țineau pe Ștefan Podaru, pe Vasile Bărănguță, pe Vasile Dumitrașcu și pe ceilalți combineri la capul tarlalelor, în fața porumbului încă prea verde. De-ar fi putut, ne spunea Vasile Bărănguță, ar fi tăiat cu cuțitul picla, fișie cu fișie, iar fișiile le-ar fi înnodat la gîtul toamnei, stringîndu-le bine, ca să-i oprească suflarea cea rece.

Îi regăsesc acum tot într-o zi cu ceață, groasă s-o tai nu cu cuțitul, ci cu bomfaierul. Îi regăsesc nu pe cîmp, ci între zidurile atelierelor, minuind nu manete de combine ci bomfaiere, fiindcă muncile toamnei s-au isprăvit, porumbul a fost cules (da, pînă la urmă s-a copt și a fost cules, nu se putea să nu se coacă, nu se putea ca binecuvintarea cerului să-i ocolească la nesfîrșit pe cei ce se trudiseră atît cu pămîntul !) iar viața S.M.A.-ului s-a mutat în incintele în care se repară și se revizuiesc mașinile. Arată aceste mașini de parcă ar fi trecut nu prin bătăliile unui an, ci ale unui război de o sută. Mă rog, nu-s ele chiar niște epave, ne spune inginerul Vasile Fira, tînărul director al stațiunii, dar solul pietros al Vîlcii le-a pus la grele examene. Brăzdarele, tocite adînc, sînt fierbinți și lucii, zici că acum o să se dizolve în nori de foc. Reparațiile merg greu, dar merg, sînt „în grafic". Cînd se odihnesc acești oameni ? Îl întrebăm pe tînărul inginer. Niciodată, vine răspunsul. Nici iarna? Nici iarna, nu vedeți cîte treburi au în ateliere ? Adică unii din ei, acum, își iau concediile, căci, oricum, calendarul de munci și zile s-a desfrunzit, greul lui a rămas în urmă. Își cer concediile și ei, directorul Vasile Fira, ce e de dres. Iar cînd reparațiile și reviziile se vor încheia, cei plecați în concedii vor fi rechemați. Și ei vor

Ei și-au însușit apelul secretarului general al partidului, rostit la recenta Consfătuire pe problemele agriculturii, de a se face totul pentru recoltele mari și stabile ale anului viitor, cu firescul cu care, în zilele de campanii, dorm somn ieșuresc între două brazde, sărind din el sub desimea nopții, ca să crească mai iute pîinea acestei țări. Și acum, în concedii fiind, tot vor sări din somn la o clipă anume dintre noapte și zori, trebuindu-le timp ca să înțeleagă că boabele ce le bat somativ în geam nu sînt de grîu, sînt doar fulgii, boabe sticloase azvîrlite din cer după fierul simbolic al Plugușorului, care ară în gheață.

Fiindcă ei, mecanizatorii, încheie directorul Fira, nu se odihnesc niciodată.

ILIE PURCARU ■

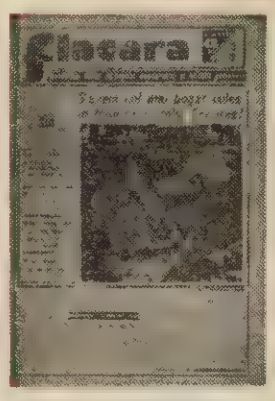

Chirurgie pe suflet

Mihai Mițan se găsește în continuare la spitalul din Poiana Mare. După apariția reportajului, am primit la redacție mai multe scrisori. Altfel de scrisori decît cele pe care le primesc de obicei. Semnatarii nu cereau nimic. Cei

(Continuare în pagina 25)

Un zîmbet de Anul Nou

Retro '85

Trăim cu toţii
Din amintiri
Căci moda Retro
– Chiar de te miri –

Este stăpînă
Pe-ntreaga Terră
Fiindcă provoacă
O atmosferă

De duioşie
Şi încîntare
Cum îşi doreşte
Firesc, oricare.

Aşa că haideţi
Să ne-amintim
Ce-o fost în anul
De-l părăsim.

Optzeci şi cinci
An paşnic, an bun
Optzeci şi cinci
Te ducî de-acum.

Fie ca anul
Care-o să vie
Să te întreacă
În omenie.

Reportajul nostru **Acasă la cooperatorul Vasile Iftode**, publicat în numărul 30, s-a bucurat de multă simpatie din partea cititorilor, dovadă numeroasele scrisori de felicitare sosite la redacţie. În articolul respectiv se relata în fraze exacte şi pline de miez un popas al reporterului nostru Manea Mănăilă în satul Ţandura. Dornic să cunoască îndeaproape viaţa harnicilor cooperatori de aici, el s-a oprit la întîmplare în faţa unei case pe calcanul căreia scria vizibil : Proprietatea lui Vasile Iftode. Fecit anno 1984. Reporterul a bătut cu sîrg în masiva poartă dar nu i-a răspuns nimeni. Atunci a intrat vitejeşte, din proprie iniţiativă, în curte. De la prima ochire a înţeles că a pătruns în ambianţa unui om gospodar, a cărui bunăstare este o consecinţă firească a frumoaselor sale rezultate în cadrul cooperativei „Zori noi, amurguri liniştite". Casa, construită într-un stil care aminteşte vag pe cel baroc, dar are reminiscenţe şi din cel rococo, îi era înecată în verdeaţă. Cu toate acestea, Manea Mănăilă tot a putut să-şi dea seama că fiecare dintre zidurile casei e vopsit într-o altă culoare, ceea ce crea un aspect extrem de decorativ, de o veselie decentă. În fundul curţii lemnele erau frumos aşezate în stivă. Cîţiva porci rîmau cu nădejde priponiţi de un ţăruş. Mai multe orătănii zburdau pe sub nasul unui cîine imposibil dar probabil deosebit de eficient atunci cînd nu era legat. Reporterul a aruncat o privire şi pe fereastră şi s-a convins că în încăperile mobilate cu gust domneşte o ordine desăvîrşită. Văzînd mormanele de perne a simţit că-i cuprinde brusc somnul dar a rezistat ispitei de a încerca să vadă dacă uşa e descuiată sau nu. Mai tîrziu avea să afle că în acest sat nu s-a mai pomenit un furt de mai bine de o sută de ani şi că nimeni nu-şi încuie uşa cînd pleacă de acasă, mai ales că mai toţi, de-a lungul acestui veac de înaltă moralitate, le pierdeau la semănat, şi nu le mai găseau decît la cules. Regretînd că nu l-a putut întîlni pe Vasile Iftode, dar fericit că el şi familia lui se aflau la cîmp, acolo unde le era locul, reporterul s-a întors în redacţie unde a scris un articol despre ce-a văzut acasă la neobositul cooperator. Dornic însă să-i cunoască totuşi, s-a întors pe acele binecuvîntate meleaguri în luna decembrie. De data asta totul era acoperit de un strat de omăt de cîteva palme. Păşind neînfricat prin zăpadă, Manea Mănăilă s-a pomenit din nou în faţa casei a cărei arhitectonică o visase în mai multe rînduri. Învingîndu-şi orice pornire spre lirism, a bătut din nou la poartă. Nici de data asta nu i-a răspuns nimeni, semn că nici iarna Vasile Iftode şi cei ai lui nu cunosc odihna şi lucrează la sectorul zootehnic. A intrat în curte şi n-a zărit decît acelaşi cîine care a-nceput să dea din coadă complice. În pridvorul unde se aflau acum ghivece cu flori veştejite a descoperit o trăistuţă pe care se afla un bilet. Cu inima bătînd ca un ciocan pneumatic, Manea Mănăilă a citit ce stătea scris pe el : „Reporterului Manea Mănăilă, în eventualitatea că se mai abate pe la noi". Mişcat pînă la lacrimi, Manea Mănăilă a însfăcat trăistuţa şi a ieşit în vîrful picioarelor din curte, pentru a nu-l trezi din somn pe cîinele care încă dormise.

Campion al rîsului

Într-un mai vechi interviu al cărui subiect nu putea fi altul decît starea la zi a umorului, **Dem Rădulescu** avea să ne declare cu o sobrietate ce ni s-a părut a fi de un tragism sfîşietor, că umorul a fost, dintotdeauna, o problemă extrem de gravă, extrem de serioasă. Se referea, firește, la actorul care, minuind cele mai sofisticate pîrghii psihologice, tot felul de resorturi, unul mai tăinuit decît altul, şi care neapărat trebuie să fie dotat cu o inteligenţă artistică şi scenică mult peste media obişnuită, ar putea face să se nască în om acea uriaşă explozie albă pe care o numim îndeobşte rîs. Rîsul este o armă, rîsul este un medicament, rîsul este cea mai adevărată reîntoarcere în copilărie, rîsul este inteligenţa însăşi a omului care ia în răspăr prostia, automatismele verbale, impostura, carierismul, arivismul, mincinuna, dogmele, fetişurile. Un hohot de rîs adevărat, din toţi rărunchii, cum se spune, sau, cum se spune, pînă-ţi dau lacrimile (ce ciudat, să lăcrimezi, să-ncepi să plîngi, de-atîta rîs !) este o stavilă împotriva timpului, a îmbătrînirii. Rîsul, rîsul adevărat, este clipa însăşi de fericire a omului, clipa în care, printr-o neexplicată încă minune (şi ce bine ar fi să nu o poată explica nimeni, niciodată !), dispar, toate necazurile, toate neajunsurile, toate întîmplările triste. „Cea mai frumoasă clipă a vieţii mele, avea să ne declare Dem Rădulescu, a fost atunci cînd un om oarecare, un om simplu, minunat de simplu, m-a aşteptat, după un spectacol, ca să-mi spună că l-am făcut fericit, că a rîs pînă i-au dat lacrimile. În clipa aceea, a continuat Dem Rădulescu, am înţeles rostul rîsului pe care-l stîrneşte-n om actorul de comedie. Şi-am înţeles atunci că, în comparaţie cu numărul celorlalţi actori, actorii de comedie sînt foarte puţini, foarte rari. Dar, pentru că vorbim despre umor, să nu ne întristăm, întrucît aşa a fost dintotdeauna". Într-adevăr, aşa a fost dintotdeauna, actorul de comedie este o raritate în peisajul fenomenului teatral, dar atunci cînd el există şi cînd, din întîmplare, se numeşte Dem Rădulescu, vom avea mereu, fără doar şi poate, un veritabil campion al rîsului.

(La Breaza, la Breaza)

Şedinţă trăsnet

Incinta unui stadion. E iarnă. Ninge cu fulgi uriaşi. Un grup de oameni zgribuliţi se îndreaptă spre mijlocul terenului acoperit de zăpadă. În fruntea lor păşeşte Adrian Păunescu.

Adrian Păunescu (abia reuşind să nu clănţăne din dinţi) : Stimaţi colegi, v-am chemat pe acest stadion pentru a ţine ultima noastră şedinţă din acest an. Eu voi sta la tribuna I, voi la a II-a. Există vreo obiecţie ?

Nicolae Cristache : Eu vreau la peluză.

Adrian Păunescu (ameninţător) : I-a sau a II-a ?

Nicolae Cristache : A II-a.

Adrian Păunescu (răsuflă uşurat) : De acord. Nicolae Arsenie să stea în acest caz la peluza I.

Toţi se îndreaptă spre locurile indicate.

Adrian Păunescu (aflat la tribuna I) : Stimaţi colegi, vă rog să nu vă mai foiţi, să nu mai vorbiţi între voi. Doresc o linişte deplină fiindcă şedinţa aceasta se înregistrează pentru radio.

Victor Rădulescu : Ei, aş ! Cine vine de la radio pe vremea asta ?

Adrian Păunescu (evident, pe un ton înalt) : Atenţie ! Acustica stadionului acesta este excepţională. Se aude cea mai mică şoaptă. Aşa că, Victor Rădulescu, să-ţi fie ruşine ! Tot timpul şedinţei vei alerga pe pistă.

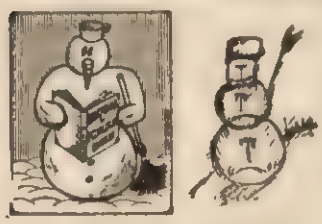

Victor Rădulescu coboară pe teren şi începe să alerge.

Adrian Păunescu : Mai vioi ! Mai vioi ! Nu uita că asta e în avantajul tău. În timp ce noi dirdîim la minus 10 grade, tu ai norocul să te încălzeşti. Vezi ce şansă ţi-am dat ?

Victor Rădulescu (deja gîfîind după primul tur de pistă) : Mulţumesc ! (aparte) : Dacă îşi închipuie că-i atît de bine de ce nu aleargă şi el ?

Adrian Păunescu (parcă ghicindu-i gîndul) : Eu zic să începem şedinţa cu un meci de fotbal. De acord ?

Toţi : De acord !

Timp de o jumătate de oră se desfăşoară o palpitantă dispută fotbalistică. La un moment dat, echipa în care joacă Adrian Păunescu e condusă cu scorul de 15 la 3. Victor Niţă îl faultează pe Adrian Păunescu undeva pe la mijlocul terenului.

Adrian Păunescu : Unsprezece metri ! Niţă e eliminat. Şi scorul e invers !

Adrian Păunescu execută magistral lovitura de la 11 metri în poarta apărată de Reghina Vîrvici.

Adrian Păunescu : E 16 la 3 ! Ei, cum v-a plăcut ?

Glasuri : Aţi jucat excelent, şefu ! Aţi fost magnific ! În special golul al zecelea l-aţi marcat extraordinar.

Adrian Păunescu (bănuitor) : Ei, nu exageraţi ! Acum, gata. Treceţi în tribună ca să începem şedinţa.

Toţi se întorc la locurile lor. Victor Rădulescu continuă să alerge pe pista stadionului.

Adrian Păunescu : Iată de ce am dorit să ţinem această întîlnire. După cum bine ştiţi, peste cîteva zile va avea loc revelionul. Mihai Stănescu, cînd cade revelionul ?

Mihai Stănescu : Pe 31 decembrie, seara, tovarăşe Păunescu !

Adrian Păunescu (profund uimit de răspuns) : Foarte interesant. Nu mi-aş fi putut închipui. (Mîntindu-se treptat.) Eu te-am întrebat în ce zi anume cade revelionul.

Mihai Stănescu : Luni.

Adrian Păunescu : Foarte bine. Aş dori să aflu cum îşi va petrece fiecare dintre voi revelionul. Sincer. Aştept înscrieri la cuvînt.

Tudor Octavian (pentru a trece peste tăcerea care s-a aşternut în tribuna a doua) : N-ar fi mai bine să ne recitaţi o poezie despre revelion ?

Adrian Păunescu (sever) : Poate mai tîrziu şi numai dacă meritaţi. Ei, nu vrea să ia cuvîntul nimeni?

Tăcerea e atît de deplină încît se aude cum se aştern fulgii. Zăpada creşte mai ceva decît cotele apelor Dunării primăvara.

Adrian Păunescu (profund mîhnit) : Deci nu are nimeni curajul să spargă gheaţa care se depune în jurul nostru. Bine... Atunci am să vă întreb eu. Radu G. Ţeposu : ce faci de revelion ?

Radu G. Ţeposu (flatat că este întîrbat primul) : Voi copia cu mîna mea textul piesei lui Paul Everac **A cincea lebădă**. Vreau ca pînă la orele 24 primul act să fie deja scris. La sfîrşit voi face şi o exegeză.

Adrian Păunescu (mulţumit) : Bravo ! Iată un exemplu demn de urmat.

Toţi : Să copiem şi noi **A cincea lebădă** ?

Adrian Păunescu (brusc coborît pe pămînt) : N-aţi înţeles nimic. N-o să înţelegeţi niciodată nimic. (Se înflăcărează din nou.) Adrian Dohotaru !

Adrian Dohotaru : Aici ! Tribuna a doua, locul 15.

Adrian Păunescu (nemulţumit) : Numai locul mă interesa. Ei, ce faci de revelion ?

Adrian Dohotaru : Vreau să mă documentez pentru un reportaj în legătură cu felul în care îşi petrec oamenii muncii revelionul. Vreau să pătrund în case şi să admir toalete vaporoase, să mă îmbăt de mirosul parfumurilor de bună calitate şi să descopăr eleganţa gesturilor comesenilor în primele ore ale petrecerii. Toată

decăderea care urmează după aceea nu mă mai interesează.

Adrian Păunescu : Admirabil ! Eşti un gazetar adevărat. Totdeauna la datorie.

Toţi : Să scriem şi noi un astfel de reportaj ?

Adrian Păunescu (profund întristat) : Iar n-aţi priceput nimic. Dar să lăsăm asta. Ovidiu Ioaniţoaia !

Ovidiu Ioaniţoaia : Aici, şefu ! Din păcate, n-am ce să vă spun. Revelionul meu a sacrificat. În noaptea respectivă sînt în avionul care zboară spre Valparaiso unde pe 1 ianuarie se desfăşoară tradiţionalul concurs de tir cu arcul în talere aruncate dintr-un şanţ antitanc. Totuşi la ora 24, ora României, în semn de respect pentru ora noastră locală, voi ciocni un pahar de coniac cu stewardesa cea mai dăruită din avion.

Adrian Păunescu (mişcat pînă la lacrimi) : M-ai dat gata, Ovidiule! De cît spirit de jertfă eşti în stare!

Toţi : (cu grăbire) : Să zburăm şi noi la Valparaiso ?

Adrian Păunescu : Vedeţi să nu zburaţi altfel ! Am impresia că deja v-au crescut aripi. Dan Bîrlădeanu !

Dan Bîrlădeanu : Sînt invitat cu soţia la următoarele restaurante : Flora, Naţional, Chinezesc, Parcul Trandafirilor şi Dorobanţi. Voi petrece cîte o oră în fiecare dintre ele numai pentru a scrie un articol despre felul în care funcţionează simţul datoriei faţă de cetăţean la cumpăna dintre ani.

Adrian Păunescu : Aşa te vreau, Dane ! Plin de idei şi mereu în slujba revistei.

Toţi : Să mergem şi noi la Flora, National, Chinezesc, Parcul Trandafirilor, Dorobanţi ?

Adrian Păunescu (amărît) : Of, ce lipsă de înţelegere ! N. Grigore Mărăşanu !

N. Grigore Mărăşanu : Am aflat că în sanctuarul de la Sarmizegetusa, în noaptea Anului Nou, lumina cade atît de special încît încinta dacică are o rezonanţă deosebită şi se aud reverberate şoaptele strămoşilor noştri, neînfricaţii daci. E o şansă unică de a le cunoaşte limba, care, în treacăt fie zis, nu poate fi decît însăşi latina pe care romanii, în urma deselor lor victorii, au fost nevoiţi pînă la urmă s-o înveţe de la cei învinşi.

Adrian Păunescu : Excelent !

Toţi : Să mergem şi noi la Sarmizegetusa ?

Adrian Păunescu (nici măcar nu se mai osteneşte să ia în seamă ceea ce aude) : Vă rog liniştiţi ! Sîntem în emisie ! „Zăpada cade valuri, valuri / Iar noi tot facem planuri, planuri !" E o atmosferă fantastică pe acest stadion în care se află adunaţi circa... ei, Costică, ai numărat cîţi sîntem ?

Constantin Dragomir : 35.

Adrian Păunescu : ... circa 3 000 de participanţi la ultima şedinţă de lucru a redacţiei revistei **Flacăra** din acest an. Dar să dăm cuvîntul altcuiva. Horia Pătraşcu !

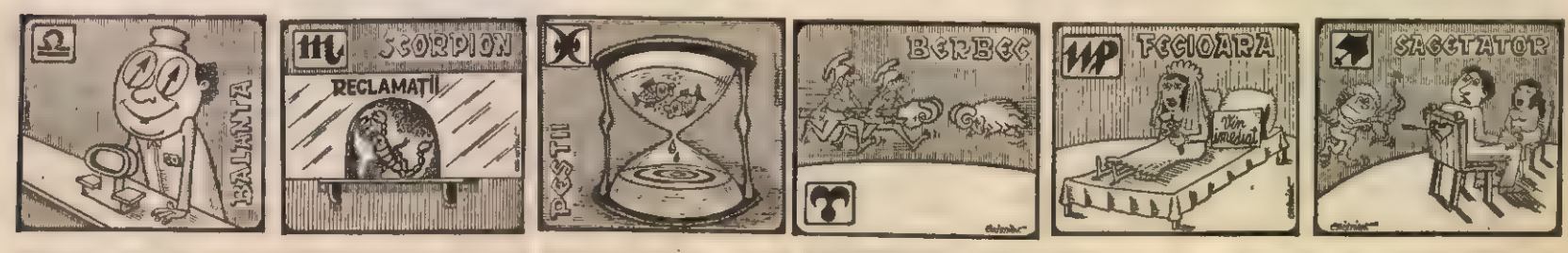

Horia Pătrașcu: Cine mă strigă?
Adrian Păunescu : Eu, șefu' tău. Ce faci de revelion ?
Horia Pătrașcu : Mai bine n-ați întreba.
Adrian Păunescu (concesiv) : Bine, nu întreb.
Toți (cu glas rugător) : Nu ne mai întrebați nici pe noi. (Cîntînd) „Te uită, zăpada-i cît gardul...“ (scandînd) Vrem acasă ! Vrem acasă !
Adrian Păunescu (sever) : Nu se poate. Să continuăm. Ilie Purcaru!
Ilie Purcaru : Am fost invitat să particip la o degustare de sucuri naturale. Va ieși un reportaj bombă.
Adrian Păunescu : Ești o pildă, Ilie Purcaru ! Felicitări !
Toți : (cam cu inima-ndoită) : Să mergem și noi la degustări de sucuri ?
Adrian Păunescu (cu lehamite) : Vai de voi, vai de voi ! Mai bine să ascultăm opinia unui om înțelept, Alexandru Medar !
Alexandru Medar (în timp ce-și face loc în troianul în care se află) : Eu, sincer să fiu, puțin îmi pasă de revelion. Prefer să dorm. Dorm perfect cînd îi știu pe ceilalți treji. Mă simt mai în siguranță.
Toți : Să dormim și noi ?
Adrian Păunescu : Ședința noastră tinde să devină memorabilă. (Apărîndu-se de un fulg). Aș putea zice că merită nota 100. Și asta, stimați ascultători, se desfășoară la minus zece grade ! Incredibil ! Fenomenal ! Dar să-l ascultăm pe Sorin Postolache.
Sorin Postolache : Știți, șefu... cum să vă spun... totuși... de data asta aș vrea să stau și eu acasă cu copiii și nevasta. Tot fiind pe teren, am început să-i cam uit. De pildă, ieri, i-am spus nevestei Emilia și m-am pomenit cu o palmă. De fapt, o cheamă Magda. Văd prea mulți oameni, cunosc prea multă lume și am început să încurc numele. Mi-ar face bine puțină odihnă.
Adrian Păunescu : Ai dreptate, Sorine ! Odihnește-te fiindcă te așteaptă un an greu de deplasări. Am gînduri mari cu tine.
Toți : Să stăm și noi acasă ?
Adrian Păunescu (deja obișnuit cu felul de a reacționa al colectivului) : Ei, s-a cam lăsat întunericul. Nu prea vă mai văd. Am să mai ascult doar pe doi dintre voi. Ceilalți îmi prezintă în scris ce au de gînd să facă. Nicolae Cristache !
Nicolae Cristache : Eu voi rămîne aici, la peluză, în așteptarea returului.
Toți : (înfrigurați pînă la disperare) : Să rămînem și noi pe stadion ?
Adrian Păunescu : Nu-i nevoie să-i copiați pe alții. De ce nu vreți să fiți originali ? Dar R[illegible] Bărbulescu cum are de gînd să-și petreacă revelionul ?
Răzvan Bărbulescu : Cu familia la Breaza.
La tribuna a doua se lasă o tăcere de gheață.
Adrian Păunescu (mirat) : Acum nu mai vrea nimeni să ia exemplu de la altul ?
La tribuna a doua aceeași liniște.
Adrian Păunescu: Foarte ciudat ! Recunosc că și după atîția ani sînteți pentru mine imprevizibili și nu în sensul bun. Fiindcă :

La Breaza, la Breaza
Acolo e ralul
Acolo nicicînd
Nu te ia guturaiul.

Toți :
La Breaza, la Breaza
Vai mie, vai nouă,
Acolo oricînd
Te ninge și plouă.

Adrian Păunescu :
Acolo-i verdeață
Sau dealuri c-omăt
Acolo e bine
Și uiți „di tăt“.

Toți :
Acolo, din contră
Ți-aduci aminte
Că n-ai predat încă
Un vraf de cuvinte.

Adrian Păunescu :
În seara de aur
De revelion
Cu toții cînta-vom
La unison.

Toți :
Mai bine-i acasă
— Iertați emfaza —
Mai bine-i acasă
Decît la Breaza.

Ies cu toții cîntînd și înotînd prin nămeți de pe stadion. Victor Rădulescu continuă să alerge pe pistă. La peluza a doua, Nicolae Cristache abia se mai vede din zăpadă.

A înregistrat pentru radio și i-a troienit cu drag pe toți

GEORGE ARION ■

Ședință fulger

PREMII, AH, VOI PREMII...

Dumitru-Radu Popescu : Stimați confrați, v-am convocat de urgență pentru a studia următoarea problemă de o stringentă actualitate. În curînd se vor da premiile revistei **Flacăra** pe anul 1985. Toți care ne-am strîns aici am fost premiați și anul trecut. Întrebarea e : ce atitudine adoptăm dacă vom fi premiați și anul acesta ?
Nicolae Manolescu : Tulburătoare întrebare !
Mihai Ungheanu : Categoric !
Titus Popovici : Eu unul refuz.
Nicolae Manolescu : De ce, dom'le ? Ești un scriitor de mare talent.
Al. Piru: Titus are dreptate. Mai sînt și alți confrați talentați. Și alții merită să fie premiați.
Nicolae Breban : Indiscutabil, profesore ! Doar n-am făcut abonament la premiul ăsta !
Mihai Ungheanu : Și totuși, Nicolae Manolescu are din nou dreptate.
Nicolae Manolescu : Nu-i așa ? De ce să refuzăm aprioric ! Mai întîi să stăm, să cercetăm...
Ion Horea : N-are nici un sens, colega. Ce-o să zică lumea ?
Al. Piru : Zică lumea orișice... Premiu-i premiu, asta e...
Nicole Breban : Bine le mai zici, profesore ! Din inimă.
D.R. Popescu : Deci ce facem ? Cum ieșim din impasul în care ne aruncă anual Adrian Păunescu ?
Nicolae Manolescu : Eu vă rog frumos să nu ne pripim. Dacă refuzăm, nu-i o jignire la adresa revistei ?
Mihai Ungheanu : Ai dreptate, bătrîne exeget. N-am încotro și trebuie să recunosc că ai dreptate. Chiar mă enervează cîtă dreptate ai.
Titus Popovici : Nu mai înțeleg nimic. Și eu am început să mă îndoiesc că poziția mea este cea mai principială.
Al. Piru : Vezi ce înseamnă să stai, să chibzuiești ?
Ion Horea : Și, că veni vorba, chiar se zvonește că am putea fi din nou premiați ? A aflat careva ceva în acest sens îmbucurător ?
Nicolae Breban : De la Adrian Păunescu te poți aștepta la orice.
D.R. Popescu : Nu-i nimic sigur. Dar de ce să fim surprinși de eveniment cînd putem să avem deja stabilită o platformă comună ?
Al. Piru : Atunci ce facem ?
D.R. Popescu : Eu zic să compunem o scrisoare către revista **Flacăra**. Ca să fim mai operativi, am și redactat-o. Iat-o cum sună : „Noi, scriitorii premiați anul trecut, vă facem cunoscută opinia noastră în legătură cu posibilitatea de a fi încununați de lauri și anul acesta. Ar fi o inițiativă de toată lauda a acestei reviste care nu s-a dat niciodată în lături să stîrnească interesul cititorilor. Știind cît de mult muncește acest colectiv redacțional vă propunem chiar să nu vă mai bateți capul cu stabilirea premiilor pe anul care, iată, vai, se încheie atît de curînd, ei neflînd bisect ca precedentul. Ar fi mult mai simplu și mai puțin obositor dacă ați tipări din nou aceeași listă cu premianții ca la finele lui 1984, listă care a adus mari bucurii în casele noastre și multă tristețe în casele altora“. Ei, cum vi se pare ?
Nicolae Manolescu : E tare, dar o semnez cu convingerea că semnez un act de dreptate.
Mihai Ungheanu : Ibidem.
Toți : Ibidem ! Ibidem !

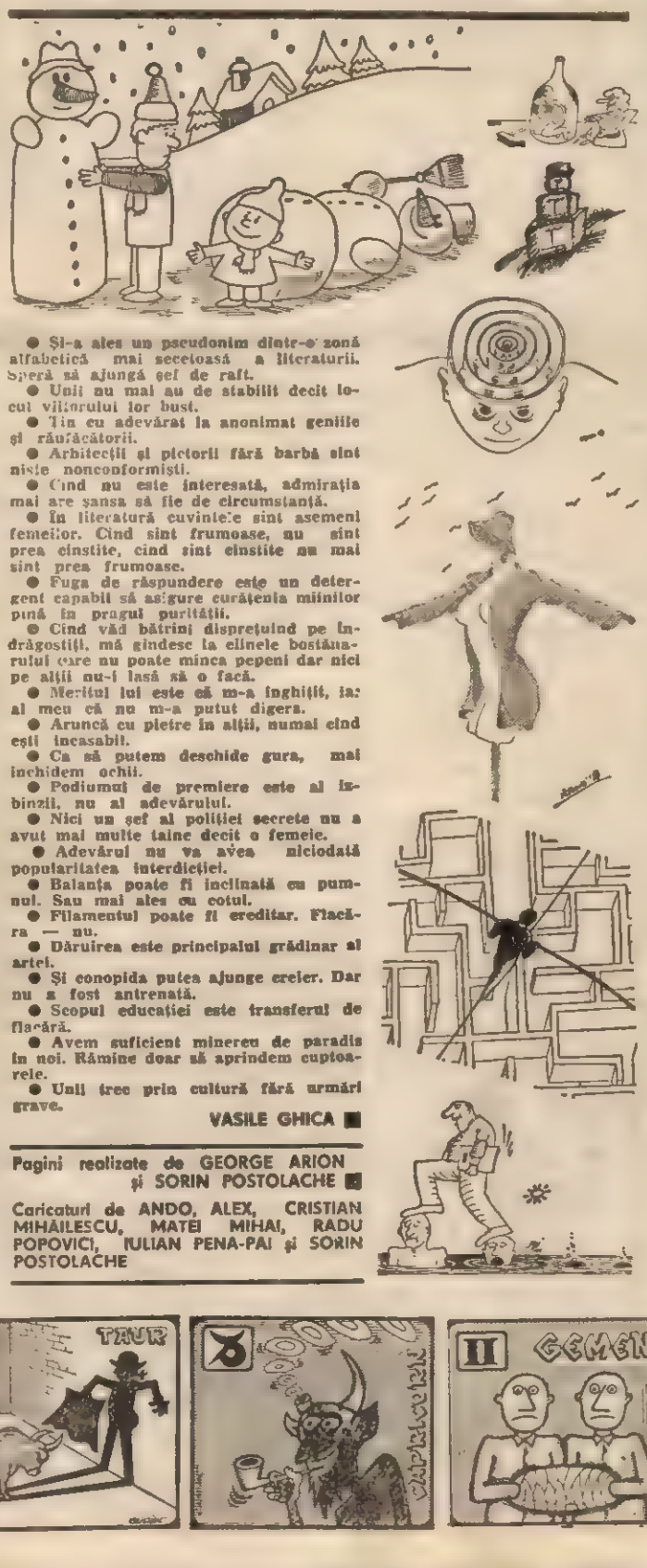

● Și-a ales un pseudonim dintr-o zonă alfabetică mai secetoasă a literaturii. Speră să ajungă șef de raft.
● Unii nu mai au de stabilit decît locul viitorului lor bust.
● Tin cu adevărat la anonimat geniile și răufăcătorii.
● Arbitecții și pictorii fără barbă sînt niște nonconformiști.
● Cînd nu este interesată, admirația mai are șansa să fie de circumstanță.
● În literatură cuvintele sînt asemeni femeilor. Cînd sînt frumoase, nu sînt prea cinstite, cînd sînt cinstite nu mai sînt prea frumoase.
● Fuga de răspundere este un detergent capabil să asigure curățenia mîinilor pînă în pragul puritații.
● Cînd văd bătrîni disprețuind pe îndrăgostiți, mă gîndesc la cîinele bostănarului care nu poate mînca pepeni dar nici pe alții nu-i lasă să o facă.
● Meritul lui este că m-a înghițit, ia: al meu că nu m-a putut digera.
● Aruncă cu pietre în alții, numai cînd ești incasabil.
● Ca să putem deschide gura, mai închidem ochii.
● Podiumul de premiere este al iz-binzii, nu al adevărului.
● Nici un șef al poliției secrete nu a avut mai multe taine decît o femeie.
● Adevărul nu va avea niciodată popularitatea interdicției.
● Balanța poate fi înclinată cu pumnul. Sau mai ales cu cotul.
● Filamentul poate fi ereditar. Flacăra — nu.
● Dăruirea este principalul grădinar al artei.
● Și conopida putea ajunge creier. Dar nu a fost antrenată.
● Scopul educației este transferul de flacără.
● Avem suficient minereu de paradis în noi. Rămîne doar să aprindem cuptoarele.
● Unii trec prin cultură fără urmări grave.

VASILE GHICA ■

Pagini realizate de GEORGE ARION și SORIN POSTOLACHE ■

Caricaturi de ANDO, ALEX, CRISTIAN MIHĂILESCU, MATEI MIHAI, RADU POPOVICI, IULIAN PENA-PAI și SORIN POSTOLACHE

Semne bune anul are

(Urmare din pagina 23)

mai mulți — profesori la liceul unde a învățat Mihai. Nu cumva e vorba de fostul lor elev Mițan ? În acest caz, noi, scriau ei, toți cei care l-am cunoscut vă încredințăm că nu aveți motive să credeți că Mihai Mițan este într-adevăr bolnav. Sau sîntem cu toții bolnavi. Undeva s-a strecurat o greșeală: Conștiințele noastre au fost tulburate iremediabil. Nu înțelegem ce s-a putut întîmpla și dacă nu înțelegem sîntem neliniștiți. Unii dintre colegii noștri s-au repezit pînă la el. Au găsit acolo același etern zîmbet trist și același ochi incapabili să mintă. În loc să ne domolim, deruta s-a accentuat. Sîntem nepregătiți în fața absurdului. Mițan este bolnav poate, dar este bolnav de viața asta. Cînd jumătate din ea ți-o închini fără să te plîngi îngrijirii a două femei muribunde nu poate fi altfel. Poate este surmenat, atunci spitalul din Poiana Mare nu este un loc potrivit pentru el. Destinul lui tragic ne provoacă întrebări neliniștitoare. Cine sîntem, noi oamenii, pe acest pămînt ? Cum să ne apărăm în fața neprevăzutului. Mintea noastră este împinsă spre insondabil. Este cu putință ca un băiat cuminte, cuviincios, inteligent să se sacrifice pentru mama și bunica lui și la capătul acestei întreprinderi nobile să eșueze în necugetare ? Chirurgie pe suflet, ziceți. Dar cine o face ? La Poiana Mare, medicii au fost schimbați. Cei noi sînt desigur pe drumul de început. În numele nobleței ce i-a inspirat apiritul de sacrificiu, adresați-vă unor profesori. Nu sîntem singuri. Cînd un om este în primejdie, umanitatea însăși este amenințată. Chiar ne mirăm că după tulburătorul articol apărut în revistă conștiințele specialiștilor au rămas indiferente. Un lucru am cîștigat oricum : avem unde să ne adresăm. Țineți-ne la curent. Prefaceți-vă obligația profesională în datorie de onoare...

Apoi scrisorile au încetat să mai vină. Au început telefoanele. Un timp. De la o vreme încoace nu mai sună nici telefoanele pentru Mițan. Asta să fi fost tot ?

NICOLAE CRISTACHE ■

Răspuns așteptat la o anonimă semnată

O anonimă e o anonimă, nu poartă nici o semnătură, o știe și un copil. Și totuși, la începutul lui octombrie, am primit la redacție o anonimă „semnată“. La prima vedere se părea că avem de-a face cu o scrisoare „cinstită“. Trei semnături în regulă, cu nume, prenume și chiar și inițiala tatălui tronau pe o jumătate de filă.

Neregulile sesizate m-au determinat să-l caut pe cel reclamat — Gheorghe Stan — la Întreprinderea de pompe Aversa. Lucrurile au luat însă o întorsătură la care, poate numai un scenarist abil s-ar fi gîndit spre a-i da filmului său o întorsătură palpitantă. N-a fost nevoie de prea mult timp pentru a-mi da seama că situația nu-i deloc cea prezentată în scrisoare. În schimb, mi-a trebuit o jumătate de zi pentru a-i găsi pe cei trei semnatari. Pînă la urmă, a trebuit să recunosc, toate căutările mele fuseseră zadarnice. Aveam de-a face cu trei nume false.

De curînd, am făcut o nouă vizită la Întreprinderea de pompe Aversa. I-am revăzut pe cei de la secția a III-a S.M.E., am stat de vorbă și am înțeles cum au trecut peste această întîmplare. Au discutat între ei și sînt convinși că n-avea rost să li se acorde autorilor anonimei atîta interes încît să fie căutați cu tot dinadinsul. Chiar faptul că nu li s-a dat atenție decît cîtă merita, adică de loc, constituie, sigur, o lecție aspră, pe care cei în cauză, chiar neștiuți de ceilalți, n-o vor uita.

LIANA MOLNAR ■

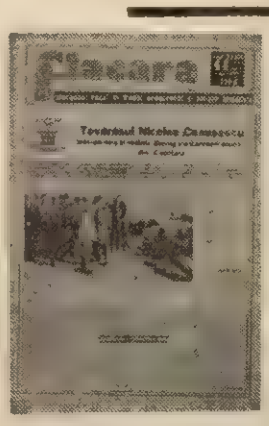

ARO cu gîndul la noi performanțe

Ne aflăm în legătură directă cu tovarășul Ion Gluveică, director general la Întreprinderea de autoturisme de teren ARO din Cîmpulung Muscel: **Noutăți**

Semne bune anul are

nu avem, atît de spectaculoase pe cît le doriți dumneavoastră, ziariștii, mai ales, că noi, fiind implicați zi de zi și noapte de noapte pe fluxul tehnologic al fabricării autoturismelor de teren nici nu avem timp să înregistrăm spectaculosul. Cert este că, după cîștigarea Raliului Faraonilor din Egipt, autoturismul nostru de teren 242 a cîștigat, în aceeași componență, și Raliul Algeriei. Același echipaj intră în focurile unei probe extrem de dure chiar în noaptea de Anul nou, în marele raliu Paris — Dakar. Vă propun să reveniți imediat după încheierea lui ca să vă oferim amănunte revelatoare. În rest, muncim. În rest, lucrăm la perfecționarea autoturismelor noastre, la o nouă calitate a lor pe piața internă și pe piața internațională.

În fond, producătorilor de mașini nu li se cer vorbe, li se cer mașini. Iar autorii autoturismelor ARO fac exact ce se așteaptă de la ei. Succesele lor mai noi demonstrează că acest colectiv muncitoresc de prestigiu a intrat deja în ritmul cerut de nivelul calitativ al producției în conformitate cu sarcinile stabilite întregii noastre economii la Congresul al XIII-lea al partidului.

Sănătatea pămîntului e sănătatea oamenilor

Pămîntul românesc — obiect de politică. Asta nu s-a mai întîmplat niciodată. Abia în ultimii ani bunul nostru pămînt, erodat, exploatat, neglijat, storș și muncit a devenit obiectul unei ample campanii de asanare și redresare. Ultimii 20 de ani din viața României au adus în centrul atenției specialiștilor, a lucrătorilor din agricultură și a cercetătorilor o problemă care a luat proporțiile unei politici de stat : reconstrucția pămîntului. Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român prevăd ca pentru viitorul cincinal se vor amenaja pentru irigații 1,8—2,3 milioane hectare. Vor fi efectuate desecări pe 1,5 milioane hectare și lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 800 de mii de hectare. Se încheie un an. În aceste zile geroase, cu puțină zăpadă, lucrările de îmbunătățiri funciare s-au oprit pentru scurt timp. În fiecare unitate agricolă se repară și se întreține utilajele. Dar în fiecare cooperativă de producție, în fiecare sat, acești ani au însemnat o grijă în plus pentru pămînt. Fiecare poate să-ți enumere hectarele, zeci, sute sau mii pe care a efectuat lucrări de îmbunătățiri funciare, de irigații, de ameliorări și întreținere. Crovurile și bălțile cu păpurișuri încep să fie din ce în ce mai puține, niște relicve ale lipsei de grijă pentru pămînt. Se înălțură ultimele dovezi ale vremurilor în care pămîntul a fost uitat, în care a îmbătrînit și a pierdut din putere. Acum e un ceas de odihnă în această campanie vastă de întinerire și revigorare a pamîntului românesc. Au fost ani buni și vor veni ani de foarte bune. Cine și-a întinerit pămîntul și-a îmbogățit viața. Și în toate satele țării, pe toate suprafețele, acolo unde trupul bătrînului nostru pămînt suferă de îmbătrînire reconstrucția continuă.

BOGDAN NISIPOIU

Lanolina și uleiurile volatile

În aceste zile de sfîrșit de an, ca multe adevăruri mai mici sau mai mari, se poate spune că lanolina, această substanță aparent banală, pe care noi o cumpăram de aiurea, există ca tehnologie, ca producție industrială, ca idee românească de obținere, ca parametri tehnici. Pentru cei care au pus umărul, acest sfîrșit de an vine cu o bucurie în plus. La sfîrșitul textului despre cercetătorul Ion Cocrean din Orăștie, spuneam cîte ceva despre un om, tînăr și el, care a coborît în fabuloasa lume a plantelor. Prin anul 1971, la puțin timp de la terminarea facultății, Ion Cocrean și Traian Cădariu, doi tămășeni absolvenți ai Facultății de chimie din Cluj-Napoca, au ajuns la Întreprinderea Plafar din Orăștie. Cei doi, într-o superbă solidaritate a omului de la țară, încercau pași discreți de ieșire în lume și s-au hotărît să se despartă un timp. Nici Vidra și nici Plafarul nu însemnau mare lucru. Și ei au decis, pentru un an tu te duci la Vidra și eu rămîn aici. Dacă reușești să faci ceva, vin și eu, dacă îmi iese mie te întorci și tu. Și fiecare a încercat pe cont propriu să vadă ce iese din acel an șters, banal, în care ei căutau o șansă. Plafar-ul din Orăștie era mai degrabă o mică gară pentru plante, în care poposeau tot felul de buruieni. Din unele se mai

Fotbalistul anului 1984:
Costică Ștefănescu

Tradiționala noastră anchetă de sfîrșit de an a decis : Costică Ștefănescu, căpitanul echipei naționale și al Universității Craiova, a fost desemnat drept cel mai bun fotbalist român al anului 1984, fiind urmat de Silviu Lung (Universitatea Craiova) și Gheorghe Hagi (Sportul studențesc).

Alegerea lui Ștefănescu e, de fapt, o realegere, el fiind declarat cel mai bun fotbalist și la finele lui 1983. Și de data aceasta, Ștefănescu a cîștigat detașat, ocupînd locul 1 în cele 3 clasamente intermediare, dar lupta a fost strînsă, ducîndu-se mult timp „cap la cap". Cel care i-a oferit culoare și de ce nu?, dramatism a fost Hagi, golgeterul de toamnă al diviziei A, „copilul teribil" al Sportului studențesc, marea revelație a anului ce stă să se încheie, singurul care a pus în pericol, la un moment dat, intuiția craiovenilor Ștefănescu și Lung.

Desemnarea lui Ștefănescu, căruia îi revine astfel și unul dintre premiile „Flacăra" pe 1984, nu surprinde. Unul dintre cei mai în formă jucători români la Euro '84, dacă nu chiar cel mai în formă, Ștefănescu a avut o contribuție de seamă și la calificarea echipei sale de club în turul III al Cupei U.E.F.A., remarcîndu-se de fiecare dată (vai, chiar și la Sarajevo !) prin calm, prin siguranță, prin eleganță, prin sînge rece, demonstrînd concret că destinul unei cărăbii, fie ea și sportive, depinde în mare măsură de căpitanul ei. Se cuvine deci să-l felicităm pe Costică Ștefănescu, în numele tuturor iubitorilor fotbalului nostru, urîndu-i lui și, prin el, echipei reprezentative mult succes în frumoasa și dificila tentativă de a obține „pașapoartele" pentru Mexic.

Amînînd comentariile pentru mai tîrziu, să precizăm că am folosit în realizarea sondajului, ca și la ediția precedentă, sistemul de punctaj de la 1 la 10, acordînd 10 puncte pentru locul 1, 9 pentru 2, 8 pentru 3 ș.a.m.d. Doar în întocmirea clasamentului final am apelat, din motive ce vă vor fi explicate, la altă modalitate de calcul. În situațiile în care 2 sau mai mulți jucători au fost plasați pe aceeași poziție, i-am acordat fiecărula numărul de puncte corespunzător locului, fără a împărți. În cazurile în care egalitatea a survenit pe mai multe locuri (1.—3. Ștefănescu, Lung Moraru), fiecare votat a primit punctajul cuvenit primului din cele locurile menționate (adică Ștefănescu 10, Lung 10, Moraru 10).

OPȚIUNEA CITITORILOR

Și datorită nouă, care le-am lăsat cititorilor un răgaz mai scurt decît altădată, am primit numai 1 415 scrisori (2 710 anul trecut), din care am anulat 42 (anonime etc.). Cele mai multe au sosit din București, din județele Dolj și Buzău (ce face Gloria ?), cele mai puține provenind din Bistrița Năsăud. De semnalat că 41 la sută din voturi s-au datorat cititoarelor (îndeobște eleve), procentul acesta fiind în netă creștere față de ediția precedentă ale anchetei. Cititorii au hotărît după cum urmează :

1. Ștefănescu	**7 945 p**
2. Lung	**7 510**
3. Cîrțu	**6 190**
4. Hagi	**6 320**
5. Ungureanu	**4 298**
6. Cămătaru	**2 410**
7. Negrilă	**1 608**
8. Moraru	**912**
9. Rednic	**930**
10. Irimescu	**848**

11. Bolonî 710, 12. Iorgulescu, Țicleanu 705, 13. Lăcătuș 430, 14. Bölöni 406, 15. Klein 399, 16. Geolgău 382, 17. Dragnea, Augustin 377, 18 Orac, Stoica 340, 19. Mircea Sandu 334, 20. Mateuț 306 etc., etc. adică 54 de nume, inclusiv cele ale lui Goanță (Rapid), Ursu (Politehnica Iași), Dudu Georgescu (Gloria Buzău) ș.a.

Dacă votul din 1983 fusese pus sub semnul obținerii calificării la europene, cel de anul acesta pare mai puțin influențat de participarea la Euro '84 și mai mult de pătrunderea Craiovei pînă în turul III al Cupei U.E.F.A., așa explicîndu-se, de pildă, dispariția lui Bolöni (nr. 2 în 1983) și așezarea lui Cîrțu (mai slab cotat, după cum veți constata, în restul clasamentelor) pe locul 3, înaintea lui Gheorghe Hagi. Tot astfel se cuvin interpretate, prin calificarea Universității (dar și prin numărul mare de scrisori venite din Oltenia !), pozițiile ocupate de Negrilă, Irimescu și Țicleanu. Într-un an în care Balaci n-a prea jucat, el a primit totuși de la public 710 puncte, ca o dovadă că iubitorii fotbalului sînt sentimentali. Prezența a 7 craioveni pe lista primilor 10 demonstrează clar faptul că Universitatea rămîne cea mai iubită echipă din fotbalul românesc.

A cîștigat detașat Costică Ștefănescu, primul în ierarhia cititorilor și în 1983. Optînd pentru Ștefănescu (Florin Păcurar din Brașov, strada Lămîței 66, nr. 4 a mai avut răbdare și a scris chiar pe plic, lîngă destinatar, „Cel mai bun fotbalist al anului 1984 este Costică Ștefănescu"), electorii și-au dat de fapt votul experienței și exactității, echilibrului și rigorii, ei neuitînd că Ștefănescu a fost la înălțime în meciurile de la C.E. și unul dintre principalii realizatori ai succeselor internaționale ale Craiovei. Meritată subliniat saltul lui Hagi (locul 24 în 1983), golgeterul de toamnă al diviziei A, cel mai autorizat purtător de cuvînt al „noului val" din fotbalul românesc.

VOTUL ZIARIȘTILOR

Acest titlu este oarecum impropriu, întrucît în cel de-al doilea clasament al sondajelor „Flacăra" și-au spus cuvîntul, pe lîngă gazetari de sport din presa scrisă și vorbită, și cîțiva scriitori atașați fenomenului fotbalistic, „semnături" curente sau măcar întîmplătoare la rubricile de specialitate. Iată preferințele lor: **Dumitru Radu Popescu:** 1. Ștefănescu, 2. Cămătaru, 3. Lung, 4. Geolgău, 5. Ungureanu, 6. Negrilă, 7. Tilihoi, 8. Cîrțu, 9. Țicleanu, 10. Hagi, Coraș, Iorgulescu, Mateuț, Moraru, Bolöni, Zare, Vaiscovici, Bucur („U" Cluj-Napoca); cu mențiunea că cel mai slab antrenor al anului a fost Mircea Rădulescu; **Eugen Barbu :** 1. Hagi, 2. Orac, 3. Lăcătuș, 4. Ștefănescu, 5. Belodedici, 6. Lung, 7. Zare 8. Manea (Rapid), 9. Iorgulescu, 10. Țălnar; **Radu Cosașu :** 1. Ștefănescu, 2. Ungureanu, 3. Lung, 4. Cîrțu, 5. Moraru, 6. Hagi, 7. Coraș, 8. Ion Marin, 9. Lăcătuș, 10. Mateuț; **Fănuș Neagu:** 1. Universitatea Craiova în întregime, 2—4. —, 5. Hagi, 6—10. locuri libere, la dispoziția oricui !; **Iulian Neacșu :** 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Belodedici, 4. Ungureanu, 5. Hagi, 6. Stoica, 7. Cîrțu, 8. Orac, 9. Ion Ion, 10. Movilă; **Nicolae Cristache:** 1. Ștefănescu, 2. Ungureanu, 3. Lung, 4. Stoica, 5. Dragnea, 6. Klein, 7. Hagi, 8. Bölöni, 9. Ion Marin, 10. Iorgulescu; **Leon Kalustian:** 1. Ștefănescu, 2. Bölöni, 3. Hagi, 4. Cîrțu, 5. Lung, 6. Iorgulescu, 7. Ungureanu, 8. Multescu, 9. Augustin, 10. Coraș; **Dan Claudiu Tănăsescu:** 1. Hagi, 2. Mircea Sandu, 3. Lăcătuș, 4. Orac, 5. Ștefănescu 6. Augustin, 7. Lung, 8. Cîrțu, 9. Belodedici, 10. Grosu ; **Ion Băieșu:** 1. Mircea Sandu, 2. Hagi, 3. Rednic, 4. Ștefănescu, 5. Lung, 6. Moraru, 7. Augustin, 8. Țălnar, 9. Majaru, 10. Ducadam; **Adrian Păunescu :** 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Lăcătuș, 4. Cămătaru, 5. Ungureanu, 6. Orac, 7. Hagi, 8. Moraru, 9. Cîrțu, 10. Klein.

S-au mai pronunțat 10 cronicari de la ziarul „Sportul": **Constantin Firănescu :** 1. Hagi, 2. Lung, 3. Ungureanu, 4. Moraru, 5. Lăcătuș, 6. Ștefănescu, 7. Rednic, 8. Iorgulescu, 9. Manea (Rapid), 10. Mateuț; **Adrian Vasilescu :** 1. Lung, 2. Hagi, 3 Ștefănescu, 4. Rednic, 5. Lăcătuș, 6. Ungureanu, 7. Iorgulescu, 8. Mateuț, 9. Stancu, 10. Moraru; **Mircea M. Ionescu:** 1. Hagi, 2. Lung, 3. Moraru, 4. Cîrțu, 5. Lăcătuș, 6. Mateuț, 7. Ștefănescu, 8. Ungureanu, 9. Iorgulescu, 10. Dragnea ; **Radu Urziceanu :** 1. Hagi, 2. Rednic, 3. Ducadam, 4. Mateuț, 5. Lung, 6. Ștefănescu, 7. Lăcătuș, 8. Moraru, 9. Ungureanu, 10. Ion Marin; **Ion Cupen:** 1. Lung, 2. Lăcătuș, 3. Dragnea, 4. Coraș, 5. Klein, 6. Ungureanu, 7. Hagi, 8. Ștefănescu, 9. Rednic, 10. Ispir; **Gheorghe Nicolaescu:** 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Hagi, 4. Rednic, 5. Belodedici, 6. Mateuț, 7. Moraru, 8. Klein, 9. Iorgulescu, 10. Cîrțu; **Ioan Chirilă:** 1. Hagi, 2. Rednic, 3. Moraru, 4. Ștefănescu, 5. Ungureanu, 6. Lung, 7. Iorgulescu, 8. Mateuț, 9. Cîrțu, 10. Coraș; **Paul Slăvescu:** 1. Lung, 2. Bölöni, 3. Moraru, 4. Ștefănescu, 5. Hagi, 6. Rednic, 7. Cămătaru, 8. Mateuț, 9. Ungureanu, 10. Lăcătuș; **Stelian Trandafirescu:** 1. Ștefănescu, 2. Hagi, 3. Lăcătuș, 4. Țălnar, 5. Manea (Rapid), 6. Ungureanu, 7. Rednic, 8. Lung, 9. Klein, 10. Iorgulescu; **Mircea Tudoran :** 1. Lung, 2. Rednic, 3. Ungureanu, 4. Hagi, 5. Moraru, 6. Klein, 7. Ștefănescu, 8. Mateuț, 9. Cîrțu, 10. Ispir.

Iată și celelalte opinii primite : **Dumitru Tănăsescu (TV):** 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Bölöni, 4. Hagi, 5. Rednic, 6. Ungureanu, 7. Moraru, 8. Lăcătuș, 9. Cămătaru, 10. Mateuț; **Dumitru Graur (TV):** 1. Ștefănescu, 2. Rednic, 3. Lung, 4. Hagi, 5. Bölöni, 6. Ungureanu, 7. Cămătaru, 8. Moraru, 9. Lăcătuș, 10. Mateuț; **Cornel Pumnea (TV):** 1. Ștefănescu, 2. Rednic, 3. Bölöni, 4. Hagi, 5. Lung, 6. Dragnea, 7. Moraru, 8. Ungureanu, 9. Cămătaru, 10. Mateuț; **Teoharie Coca Cosma (TV):** 1. Lung, Ștefănescu, 3. Rednic, 3. Hagi, 4. Bölöni, 5. Ungureanu, 6. Lăcătuș, 7. Moraru, 8. Cămătaru, 9. Mateuț, 10. Cîrțu ; **Ion Bocioacă** („România liberă"): 1. Rednic, 2. Lung, 3. Ștefănescu, 4. Hagi, 5. Ungureanu, 6. Klein, 7. Iorgulescu, 8. Bölöni, 9. Cîrțu, 10. Ion Marin; **Dan Pătrașcu** („Informația Bucureștiului"): 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Rednic, 5. Coraș, 6. Cămătaru, 7. Dragnea, 8 Moraru, 9. Mircea Sandu 10 Lăcătuș; **Cristian Tonescu** („Flacăra"): 1. Stoica, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Lung, 5. Dragnea, 6. Ungureanu, 7. Coraș, 8. Cîrțu, 9. Moraru, 10. Orac; **Valeriu Mironescu** („Scînteia"): 1. Hagi, 2. Rednic, 3. Ungureanu, 4. Cămătaru, 5. Lăcătuș, 6. Rednic, 7. Andone, 8. Cîrțu, 9. Iorgulescu, 10. Moraru; **Hans Frank** („Neuer Weg"): 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Ungureanu, 5. Rednic, 6. Iorgulescu, 7. Coraș, 8. Lăcătuș, 9. Moraru, 10. Cîrțu; **Andrei Antal** („Előre"): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Moraru, 4. Rednic, 5. Iorgulescu, 6. Hagi, 7. Cîrțu, 8. Ungureanu, 9. Bölöni, 10. Coraș; **Bodor Tamas** („Ifjumunkas"): 1. Hagi, 2. Cămătaru, 3. Ungureanu, 4. Ștefănescu, 5. Stoica, 6. Rednic, 7. Klein, 8. Lung, 9. Moraru, 10. Bozeșan; **Ion Ghițulescu** (Radio): 1. Lung, 2. Bölöni, 3. Hagi, 4. Ștefănescu, 5 Klein, 6. Rednic, 7. Ion Marin, 8. Iorgulescu, 9. Lăcătuș, 10. Cîrțu; **Gheorghe Mihoiu** (Radio): 1. Lung, 2. Cămătaru, 3. Orac, 4. Ștefănescu, 5 Dragnea, 6. Augustin, 7. Ungureanu, 8. Hagi, 9. Coraș, 10. Cîrțu; **Dan Ștefănescu** (Radio): 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Rednic, 5. Iorgulescu, 6. Ion Marin, 7. Cămătaru, 8. Moraru, 9. Ungureanu, 10. Augustin ; **Nicolae Soare** (Radio): 1. Hagi, 2. Ungureanu, 3. Bölöni, 4. Augustin, 5. Iorgulescu, 6. Stoica, 7. Coraș, 8. Klein, 9. Dragnea, 10. Rednic; **Dan Voicilă** (Radio): 1. Hagi, 2. Ștefănescu, 3. Lung, 4. Ungureanu, 5. Mateuț, 6. Klein, 7. Stoica, 8. Rednic, 9. Coraș, 10. Ispir ; **Nicolae Secoșan** (Radio) ; 1. Lung, 2. Rednic, 3. Hagi, 4. Bölöni, 5. Coraș, 6. Klein, 7. Ștefănescu, 8. Orac, 9. Majaru, 10. Dumitru; **Cornelia Mihăilescu** (Radio): 1. Hagi, 2. Lung, 3. Ștefănescu, 4. Mateuț, 5. Lăcătuș, 6. Stoica, 7. Mașaru, 8. Orac, 9. Moraru, 10. Vaiscovici (Dunărea Galați) : **Ion Predoșanu** („Comerțul socialist"): 1. Lung, Ștefănescu, 2. Klein, 3. Ungureanu, 4. Cămătaru, 5. Hagi, 6. Iorgulescu, 7. Moraru, 8. Bozeșan, 9. Cîrțu, 10. Rednic; **Dumitru Constantin** („Lumea"): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Cămătaru, 4. Ungureanu, 5. Cîrțu, 6. Negrilă, 7. Orac, 8. Belodedici, 9. Hagi, 10. Mircea Sandu; **Stelian Moțiu** („Viața studențească"): 1. Hagi, 2. Ștefănescu, 3. Bölöni, 4. Lung, 5. Ungureanu, 6. Coraș, 7. Cămătaru, 8. Mircea Sandu, 9. Moraru, 10. Bozeșan ; **Lorin Vasilovici** („Viața studențească"): 1. Hagi, 2. Lung, 3. Ștefănescu, 4. Iorgulescu, 5. Ungureanu, 6. Bozeșan, 7. Klein, 8. Coraș, 9. Moraru, 10. Zare; **Octavian Stireanu** („Viața studențească"): 1. Lung, 2. Hagi, 3. Ungureanu, 4. Ștefănescu, 5. Moraru, 6. Cămătaru, 7. Rednic, 8. Bölöni, 9. Iorgulescu, 10. Nica; **Cristian Manta** („Munca"): 1. —, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Rednic, 5. Mateuț, 6. Lung, 7. Ungureanu, 8. Lăcătuș, 9. Belodedici, 10. Moraru ; **Alexandru Nedelcu** („Munca"): 1. Ștefănescu, 2. Rednic, 3. Ungureanu, 4. Hagi, 5. Lung,

6. Lăcătuș, 7. Belodedici, 8. Mateuț, 9. Ion Marin, 10. Bölöni; **Gheorghe Mitroi** („Viața studențească"): 1. Lung, 2. Hagi, 3. Ștefănescu, 4. Coraș, 5. Ungureanu, 6. Dragnea, 7. Iorgulescu, 8. Moraru, 9. Klein, 10. Mircea Sandu.

Introducînd în calculator 50 de sufragii (cele 48 de mai sus plus opțiunile realizatorilor anchetei), s-a rezultat următoarea ordine:

1. Ștefănescu	**491 p**
2. Lung	**394**
3. Hagi	**380**
4. Ungureanu	**253**
5. Rednic	**215**
6. Moraru	**117**
7. Lăcătuș	**106**
8. Cămătaru	**89**
9. Iorgulescu Bölöni	**82**
10. Cîrțu	**77**

11. Klein 68, 12. Mateuț 67, 13. Coraș 58, 14. Dragnea 47, 15. Stoica 46, 16. Orac 43, 17. Belodedici 31, 18. Augustin 30, 19. Mircea Sandu 28, 20. Ion Marin 23 etc. Au intrat în discuție 43 de fotbaliști, între care 2 din divizia B, Vaiscovici (cu două voturi) de la Dunărea C.S.U. Galați și Bucur de la Universitatea Cluj-Napoca. Între „curiozități", Ion Ion, Mulțescu, Grosu, Stancu și, cu două sufragii, Ispir!

Față de ierarhia publicului, a urcat Hagi, singurul prezent în toate cele 50 de răspunsuri, Ștefănescu avînd 49 de voturi (minus Nicolae Soare), iar Lung 48 (fără Nicolae Soare și Valeriu Mironescu). Dacă Ștefănescu și Lung au rămas pe poziții, confruntînd primele clasamente ale acestei anchete, demn de atenție e faptul că alți craioveni, Cîrțu, Negrilă, Ticleanu, Geolgău și Irimescu (nici măcar pomeniți!), au pierdut serios teren, ei neparticipînd decît simbolic la calculele ierarhiei de mai sus! Afirmația e valabilă și pentru Bölöni, al doilea jucător al anului 1983. Există, desigur, circumstanțe atenuante pentru astfel de absențe, dincolo de simpatia unuia sau a altuia dintre electori. Bölöni, Ticleanu și Geolgău mai ales au fost multă vreme indisponibili, dar la fel de adevărat e că ei au avut, în ansamblu, un an mai slab. Dacă în 1983 echipa anului aproape că s-a confundat cu naționala, de data asta cîțiva dintre titularii de la Euro '84 au dispărut, primind un număr îngrijorător de mic de voturi. E încă prematur de vorbit despre schimbarea generațiilor (Geolgău n-are decît 28 de ani!), dar ascensiunea vertiginoasă a lui Lăcătuș, în primul rînd, și Mateuț (Belodedici a urcat și el mult!), ca să nu mai amintim de cea a lui Hagi, semnifică așaltul, tot mai insistent, al tinerilor, ieșiți (se pare) din stadiul promisiunilor. Generația care „vine" merită, judecînd după opțiunile comentatorilor, mai multă atenție. Dar despre asta vom mai discuta.

CUVÎNTUL SPECIALIȘTILOR

Vom împărți, ca și anul trecut, specialiștii în 4 categorii: federație, antrenori, conducători de cluburi și arbitri (din lotul A), cu precizarea că asupra părerilor antrenorilor și conducătorilor de cluburi nu vom insista, ele apărînd, chiar dacă parțial (pentru primii 5), în „Sportul" de vineri, 21 decembrie.

Specialiștii n-au făcut altceva decît, spre a nu-și mai pune răbdarea la încercare, să păstreze ordinea primilor 3 din clasamentul ziariștilor, operînd însă cîteva modificări în lista celor 10, propulsîndu-l pe Klein pe locul 6, votîndu-l masiv pe Mateuț („salt" de la locul 20 la 12 și, acum, la 9) și coborîndu-l (față de ierarhia anterioară) pe Lăcătuș:

1. Ștefănescu	**337 p**
2. Lung	**320 p**
3. Hagi	**309**
4. Rednic Ungureanu	**201**
5. Moraru	**172**
6. Klein	**136**
7. Bölöni	**92**
8. Iorgulescu	**88**
9. Mateuț	**63**
10. Cămătaru	**51**

11. Lăcătuș 49, 12. Stoica 47, 13. Cîrțu 42, 14. Mircea Sandu 37, 15. Ion Marin 24, 16. Coraș 19, 17. Dragnea 17, 18. Alexandru Nicolae 14, 19. Orac 12, 20. Manea, Zare 10 etc., primind sufragii 34 de jucători, între care, ca noutăți absolute, Radu II, Bumbescu, Pițurcă, Balaur, Pană, Șoarece și chiar Petre Dumitru! Dacă primii 3 rămîn detașați și de remarcat faptul că și alți jucători au fost clasați pe locul I, Stoica și Orac primind cîte un 10, iar Moraru 3!

Iată răspunsurile culese de la F.R.F. **Ioan Dumitrescu** (președinte): 1. Lung, 2. Moraru, 3. Ștefănescu, 4. Cămătaru, 5. Rednic, 6. Hagi, 7. Ungureanu, 8. Bölöni, 9. Stoica, 10. Manea (Rapid); **Mircea Pascu** (vicepreședinte): 1. Ștefănescu, 2. Rednic, 3. Bölöni, 4. Klein, 5. Hagi, 6. Ungureanu, 7. Lung, 8. Iorgulescu, 9. Lăcătuș, 10. Moraru; **Mihai Ionescu** (secretar): 1. Ștefănescu, 2. Hagi, 3. Lung, 4. Klein, 5. Rednic, 6. Ungureanu, 7. Lăcătuș, 8. Bölöni, 9. Cămătaru, 10. Moraru; **Constantin Dinulescu** (secretar): 1—2. Ștefănescu, Moraru, 3. Lung, 4. Hagi, 5. Ungureanu, 6. Rednic, 7. Mircea Sandu, 8. Ion Marin, 9. Stoica, 10. Iorgulescu; **Gheorghe Prodea** (președintele Comisiei de disciplină): 1. Ștefănescu, 2. Hagi, 3. Bölöni, 4. Lung, 5. Ungureanu, 6. Cămătaru, 7. Mateuț, 8. Rednic, 9. Balint, 10. Petre Dumitru (Steaua Mecanica fină); **Francisc Coloși** (președintele Colegiului central al arbitrilor): 1. Hagi, 2. Ștefănescu, 3. Iorgulescu, 4. Ungureanu, 5. Cîrțu, 6. Bozeșan, 7. Lăcătuș, 8. Rednic, 9. Moraru, 10. Lung; **Petre Tătar**: 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Hagi, 4. Mateuț, 5. Moraru, 6. Rednic, 7. Ungureanu, 8. Radu II, 9. Stoica, 10. Ion Ion; **Valeriu Călinoiu**: 1. Hagi, 2. Lung, 3. Ștefănescu, 4. Moraru, 5. Bölöni, 6. Mateuț, 7. Rednic, 8. Ion Marin, 9. Ungureanu, 10. Stoica. Din motive lesne de înțeles, directorul tehnic al F.R.F., Mircea Lucescu, a evitat să răspundă.

Dintre cele 14 opinii primite de la antrenori, iată, stimați cititori, 10: **Constantin Teașcă**: 1. Orac, 2. Hagi, 3. Mateuț, 4. Rednic, 5. Mircea Sandu, 6. Ungureanu, 7. Pițurcă, 8. Lung, 9. Ștefănescu, 10. Lăcătuș; **Ion Ionescu** (Aurul Brad): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Coraș, 4. Rednic, 5. Hagi, 6. Klein, 7. Mateuț, 8. Ion Marin, 9. Augustin, 10. Iorgulescu; **Gheorghe Ola**: 1. Hagi, 2. Ștefănescu, 3. Bölöni, 4. Rednic, 5. Lung, 6. Moraru, 7. Ungureanu, 8. Iorgulescu, 9. Cămătaru, 10. Lăcătuș; **Florin Halagian**: 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Klein, 4. Moraru, 5. Rednic, 6. Bumbescu, 7. Hagi, 8. Iorgulescu, 9. Ungureanu, 10. Alexandru Nicolae; **Cornel Drăgușin**: 1. Hagi, 2. Rednic, 3. Moraru, 4. Ungureanu, 5. Lung, 6. Ștefănescu, 7. Bölöni, 8. Manea (Rapid), 9. Iorgulescu, 10. Lăcătuș; **Gheorghe Staicu**: 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Rednic, 4. Hagi, 5. Bölöni, 6. Klein, 7. Ungureanu, 8. Moraru, 9. Iorgulescu, 10. Cămătaru; **Roberi Cosmoc**: 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Cîrțu, 4. Rednic, 5. Ungureanu, 6. Iorgulescu, 7. Moraru, 8. Klein, 9. Hagi, 10. Mateuț; **Gheorghe Ene**: 1. Hagi, 2. Lung, 3. Ștefănescu, 4. Lăcătuș, 5. Ungureanu, 6. Klein, 7. Rednic, 8. Moraru, 9. Mateuț, 10. Iorgulescu; **Viorel Mateianu**: 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Ungureanu, 4. Dragnea, 5. Cîrțu, 6. Hagi, 7. Stoica, 8. Negrilă, 9. Klein, 10. Lăcătuș; **Gheorghe Constantin**: 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Mateuț, 5. Klein, 6. Ungureanu, 7. Lăcătuș, 8. Rednic, 9. Iorgulescu, 10. Cîrțu.

Șase păreri (din 11) ale conducătorilor de cluburi: **Ion Alexandrescu** (Steaua): 1. Stoica, 2. Lăcătuș, 3. Bölöni, 4. Hagi, 5. Ștefănescu, 6. Ungureanu, 7. Lung, 8. Rednic, 9. Klein, 10. Iorgulescu; **Radu Oprea** (Gloria Buzău): 1. Ștefănescu, 2. Hagi, 3. Lung, 4. Klein, 5. Ion Marin, 6. Ungureanu, 7. Iorgulescu, 8. Balaur (Gloria Buzău), 9. Cîrțu, 10. Moraru; **Florin Dumitrescu** (Sportul studențesc): 1. Hagi, Ștefănescu, 2. Mircea Sandu, 3. Lung, 4. Mateuț, 5. Coraș, 6. Iorgulescu, 7. Ungureanu, 8. Rednic, 9. Lăcătuș, 10. Cîrțu; **Marian Georgescu** (Universitatea Craiova): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Ungureanu, 4. Cămătaru, 5. Cîrțu, 6. Rednic, 7. Moraru, 8. Hagi, 9. Klein, 10. Mateuț; **Daniel Lăzărescu** (Rapid): 1. Lung, 2. Hagi, 3. Cîrțu, 4. Rednic, 5. Ungureanu, 6. Stoica, Ștefănescu, 7. Manea, 8. Dragnea, 9. Iorgulescu, 10. Lăcătuș; **Anghel Vasile** (Dinamo): 1. Moraru, 2. Ungureanu, 3. Al. Nicolae, 4. Hagi, 5. Mircea Sandu, 6. Rednic, 7. Lung, 8. Zare, 9. Klein, 10. Ștefănescu.

În sfîrșit, înainte de a calcula clasamentul general menit să-l stabilească pe cel mai bun fotbalist român al anului 1984, să vedem opțiunea arbitrilor pe această temă. **Ioan Igna** (Arad): 1. Lung, Ștefănescu, Moraru, 2. Hagi, 3. Zare, 4. Rednic, 5. Ungureanu, 6. Stoica, 7. Dragnea, 8. Cămătaru, 9. Lăcătuș, 10. Pană; **Radu Petrescu** (Brașov): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Bölöni, 4. Rednic, 5. Klein, 6. Iorgulescu, 7. Ungureanu, 8. Hagi, 9. Cămătaru, 10. Șoarece; **Cristian Teodorescu** (Buzău): 1. Ștefănescu, 2. Hagi, 3. Cămătaru, 4. Lung, 5. Ungureanu, 6. Mateuț, 7. Klein, 8. Bölöni, 9. Cîrțu, 10. Lăcătuș; **Șerban Necșulescu** (Tîrgoviște): 1. Lung, 2. Hagi, 3. Iorgulescu, 4. Ștefănescu, 5. Rednic, 6. Ungureanu, 7. Moraru, 8. Alexandru Nicolae, 9. Klein, 10. Mateuț; **Mircea Constantinescu** (București): 1. Lung, 2. Ștefănescu, 3. Hagi, 4. Moraru, 5. Cămătaru, 6. Ion Marin, 7. Rednic, 8. Ungureanu, 9. Bölöni, 10. Cîrțu; **Alexandru Mustățea** (Pitești): 1. Hagi, 2. Stoica, 3. Lung, 4. Klein, 5. Lăcătuș, 6. Moraru, 7. Iorgulescu, 8. Rednic, 9. Cîrțu, 10. Ștefănescu; **Mihai Nicolescu** (București): 1. Hagi, 2. Ștefănescu, 3. Lung, 4. Mateuț, 5. Lăcătuș, 6. Moraru, 7. Ungureanu, 8. Klein, 9. Cămătaru, 10. Iorgulescu; **Nicolae Dinescu** (Rîmnicu Vîlcea): 1. Ștefănescu, 2. Lung, 3. Rednic; 4. Stoica, 5. Ungureanu, 6. Cămătaru, 7. Hagi, 8. Moraru, 9. Iorgulescu, 10. Mateuț.

CLASAMENTUL FINAL

Adunînd punctele obținute în cele 3 clasamente parțiale, dar punctînd după sistemul locul 1 egal 20 p, locul 2 — 19, locul 3 — 18... locul 20 — 1 (spre a evita egalitățile și spre a-i putea include în calculul general și pe cei aflați, într-un clasament sau altul, sub locul 10), se ajunge la următoarea ordine finală

1. COSTICĂ ȘTEFĂNESCU	**60 p**
2. Silviu Lung	**57**
3. Gheorghe Hagi	**53**
4. Nicolae Ungureanu	**50**
5. Mircea Rednic	**45**
6. Dumitru Moraru	**44**
7. Rodion Cămătaru	**39**
8. Sorin Cîrțu	**37**
9. Gino Iordănescu	**34**
10. Ladislau Bölöni	**33**

11. Lăcătuș 32, 12. Klein 31, 13. Mateuț 22, 14. Stoica 18, 15. Dragnea 15, 16. Negrilă 14, 17. Mircea Sandu Irimescu 11, 18. Orac, Balaci 10 19. Ticleanu 9, 20. Augustin, Ion Marin 7.

Ce-ar fi, foarte pe scurt, de comentat? Față de anul trecut (1. Ștefănescu, 2. Bölöni, 3. Lung, 4. Cămătaru, 5. Rednic, 6. Geolgău, 7. Klein, 8. Mulțescu, 9. Ticleanu, Ungureanu, 10. Balaci), numai Ștefănescu și Rednic și-au păstrat pozițiile. Au urcat Lung (un loc) și Ungureanu (4), au coborît Cămătaru (3) și Bölöni (7). Au intrat în clasamentul primilor 10 Hagi, marea „noutate" a anului, Moraru, Cîrțu (mai ales datorită publicului) și Iorgulescu, au ieșit Geolgău, Klein (totuși pe locul 12), Mulțescu, Ticleanu și Balaci. Și de data asta mai pronunțat însă decît în 1983, sufragiile s-au îndreptat către apărători (7 din 10), Hagi, de pildă, fiind singurul atacant „pierdut" (în primii 6) între 5 apărători, dintre care 2 portari! Ordinea aceasta e, dacă vreți, concludentă pentru starea fotbalului nostru, a naționalei, atacul punînd cele mai mari probleme.

Ținînd cont de clasamentul final și de punctele realizate de alți jucători (neincluși în cei 10), putem alcătui și echipa anului:

Lung — Rednic, Iorgulescu, Ștefănescu, Ungureanu, Bölöni, Klein, Hagi, Lăcătuș, Cămătaru, Cîrțu

formație care cuprinde numai jucători din lotul reprezentativ, dar care nu se mai suprapune, ca anul trecut, peste naționala lui Mircea Lucescu (Gabor n-are nici un vot?!)

Lăsîndu-vă dumneavoastră, stimați cititori, plăcerea de a trage restul concluziilor și, firește, de a comenta ancheta (5 jucători de la Craiova în acest top, cîte 2 de la Sportul studențesc și Dinamo, unul de la Steaua; Cîrțu, repunerea în drepturi a fotbalului-spectacol; ascensiunea tinerilor Lăcătuș și Mateuț etc., etc.), autorii acestui demers țin să mulțumească celor care au avut amabilitatea să dea curs invitației lor, corespondenților care au făcut posibil, prin scrisori, sondajul de față, inginerului Mihai Virgil Simionescu de la C.I.P.C.I. (care i-a ajutat în efectuarea calculelor), urîndu-le tuturor, întreg fotbalului românesc, un sincer La mulți ani!

OVIDIU IOANIȚOAIA
OPREA GEORGESCU

Pe lîngă Costică Ștefănescu, alți 4 fotbaliști au fost distinși, pentru rezultate deosebite în 1984, cu premii „Flacăra". Premiul Fair-play a fost atribuit lui Nicolae Negrilă (n. 23 08 1954, Gighera, 21 A), pentru abnegația de care a dat dovadă jucînd, la Sarajevo, cu dureri mari la mînă în urma unei fracturi, și lui **Ladislau Bölöni** (n. 11 03 1953, Tîrgu Mureș, 79 A, decanul selecționărilor în echipa națională), pentru modul în care a revenit pe gazon după o intervenție chirurgicală, contribuind la cîștigarea de către Steaua a titlului de campioană de toamnă.

Două dintre marile promisiuni ale fotbalului nostru, Gheorghe Hagi (n. 5 02 1965, Săcele, Constanța, 15 A) **și Zsolt Mujnai** (n. 20 06 1965, Cluj-Napoca, 1 A) **au primit Premiul aspiranților la celebritate. Tuturor sincere felicitări!**

Semne bune anul are

obținea cîte ceva, dar cea mai mare parte era uscată, balotată și expediată în patru zări. Exista însă o mică tradiție mare. Prin 1929, Andrei Farago, absolvent de farmacie și medicină la Viena, împreună cu un profesor Ciumaș, pusese bazele unei cooperative care se numea Digitalis. nire a Plafarului. În 1971 cînd inginerul Cadariu descindea la Plafar, uleiurile erau o frumoasă amintire. Din borhoturile de plante care se aruncau la canal, Traian Cadariu a încercat să scoată ceva. A obținut un fel de extract pe care l-a supus atenției specialiștilor. La puțin timp a fost invitat și la Viena. De atunci s-a profilat pe studiul uleiurilor volatile și a aromelor alimentare. Acum Plafar-ul are 10 specialiști și o aparatură de ultimă oră în lume. Inginerul Cadariu a proiectat o stație pilot care acum produce cît o întreprindere, a proiectat cea mai mare instalație de uleiuri volatile, a pus la punct laboratoarele și a calificat oamenii. Așa s-au născut brevetele sale și ale farmacistului Gabriel Tibori și așa a ajuns Plafar-ul să producă aproape tot necesarul țării de uleiuri indigene de lămîie, folosite la băuturile răcoritoare Uleiul de lămîie îl obțin din uleiuri volatile de brad, coriandru, chimion și mărar. Și din acestea iese lămîie. Nu e hocus pocus, e chimie organică și inteligență. În aceste zile, cînd lanolina consăteanului și colegului său de studenție e pe cale de a merge ceas, la Plafar se construiește o hală de valorificare superioară a uleiurilor volatile, în ideea producerii de arome alimentare. Din plante indigene vor ieși uleiuri de portocale, de piper și usturoi. În plus, se va extinde producția de uleiuri de pin, de mentă, de lavandă și se lucrează intens în ideea valorificării plantelor în industria medicamentelor și a substanțelor odorante. La această oră inginerul Traian Cadariu colaborează cu mai multe firme din lume și mereu este invitat în calitate de specialist. La cîțiva kilometri funcționează marea găselniță a prietenului său, secția de produs lanolină din apa cu care se spală pieile. Cei doi au rămas prieteni, dar amîndoi merg pe cont propriu pe două drumuri spectaculoase care se termină în necunoscut,

CORNEL NISTORESCU

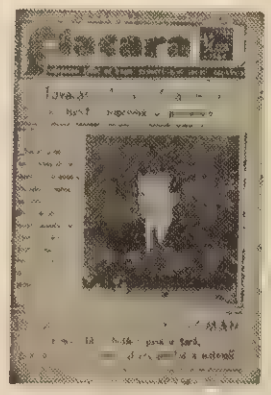

Nici iarna țăranii nu stau la gura sobei

De la C.A.P.-ul Afumați (unde în zilele Congresului m-am aflat împreună cu Tania Radu) primim următoarele rînduri semnate chiar de președintele Nicolae Zăvoranu: „În aceste zile, cînd iarna și-a intrat în toate drepturile ei, s-au terminat de fertilizat 60 de hectare legume cu gunoi de grajd. De asemenea, s-au început fertilizările la cele 400 de hectare destinate grîului și orzului. În momentul de față, se pregătesc spațiile viitoarelor răsadnițe. Altfel spus s-a condiționat întreaga gamă de semințe, semințe care au fost produse în unitate. Din altă ordine de idei, la sectorul zootehnic, iarna ne-a prins pregătiți. Și, fiindcă tot sîntem la acest capitol, ar mai trebui să completez, ca o rectificare la celelalte articole, că întreaga bază furajeră este de 700 de tone și nicidecum 70 cît a apărut. Alteeva! Ne aflăm într-o campanie fierbinte (șef de secție Petre Lupașcu și Tudor Boboc) în revizuirea tuturor utilajelor agricole. S-a început cu repararea celor din prima urgență dar asta nu înseamnă că nu ne ocupăm și de combine. Fără să mai lungim vorba vă urăm întregului colectiv un nou an de muncă, vă așteptăm oricînd pe la C.A.P.-ul Afumați fiindcă se știe că atunci cînd țăranii nu sînt pe cîmp ei nu stau la gura sobei".

SORIN POSTOLACHE

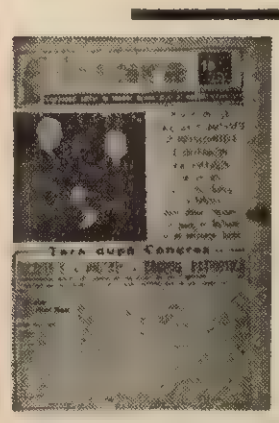

Să redescoperim deliciul numit magiun de prune

Mai pe toamnă, invitat fiind în Streiești Oltului, la tradiționala manifestare tehnico-științifică „Zilele prunului", l-am cunoscut îndeaproape pe unul din specialiștii de frunte ai Stațiunii de cercetare și producție vitipomicolă din localitate: inginerul Vasile Radu, șeful secției industriale, un foarte bun organizator, un om dîrz și priceput, aspru dar cinstit și drept. Un om dintr-o bucată. Tocmai picase dintr-un raid pe la Comunatul de vinificație, uscătorii și distilerii, să vadă dacă totul e în ordine, dacă treburile merg bine și acolo tîrziu, spre seară, își găsise, în sfîrșit, vreme să stea cu noi la taină. Am vorbit mult despre problemele producției, despre oamenii săi harnici și întreprinzători, despre perspectivele largi deschise de Congresul al XIII-lea al partidului privind dezvoltarea pomiculturii și viticulturii din zonă. Așa am aflat, de pildă, că în acest an stațiunea a realizat peste 5 500 tone struguri de vin din soiuri superioare Cabernet-Sauvignon, Merlot, Fetească, Riesling, Muscat Otonel, precum și o mare cantitate de prune și vin pentru export.

— Să revenim, totuși, la prune...

Semne bune anul are

(Urmare din pagina 27)

— Avem cîteva ferme specializate, cu plantații masive de prun din soiurile cele mai productive precum Tuleu gras, Vinătă italiană, Vinătă românească, Anna Späth, Kirke, Jefferson. Numai anul acesta au luat drumul exportului peste 6 000 tone de prune proaspete.

— Ce bune ar fi prunele proaspete în decembrie !

— Este aproape imposibil. Actualele tehnologii și procedee nu permit păstrarea prunelor proaspete într-un timp îndelungat. Ca și cireșele, ca și piersicile, prunele sînt destul de expuse perisabilității. În schimb, deshidratăm prin uscare, o mare cantitate. Uscăm mere, pere și mai ales prune. Am realizat anul acesta cam 250—300 tone prune deshidratate.

— Există, sîntem siguri, și alte moduri de valorificare.

— Fiecare fermă specializată are cîte o uscătorie proprie, în care preparăm felurite magiunuri. Producem tot cam 300 tone de magiunuri pe an. Prunele depreciate, care cad de la sortare, ca și merele și perele ce nu se pretează consumului în stare proaspătă, nu corespund stasului, constituie materia primă pentru distilerii, stau la baza preparării rachiurilor. În total, prin cele trei forme, industrializăm anual peste 1 000 tone fructe.

— Iubiți prunul ?

— Fără doar și poate. Dar nu numai prunul, ci și prunele, și magiunul... De ce nu, chiar și țuica băută lucid, în mod cumpătat și rațional. La noi, ca și la toți oamenii din zonă, s-a încetățenit de mult un mare respect pentru acest pom care se cheamă prun și-i vom acorda și în continuare cea mai mare atenție. Doar nu degeaba am organizat, în cadrul manifestărilor tehnico-științifice de anul acesta, primul Concurs național al țuicii, prima Țuicotecă națională, și i-am dedicat o mare sesiune de comunicări și referate științifice.

La Stațiunea de cercetare și producție pomivitícolă din Strejești-Simburești s-a format și dezvoltat un adevărat cult : Cultul prunului. Un cult cu rădăcini adînci în tradițiile de muncă ale acestui neam.

MIHAI STĂNESCU ■

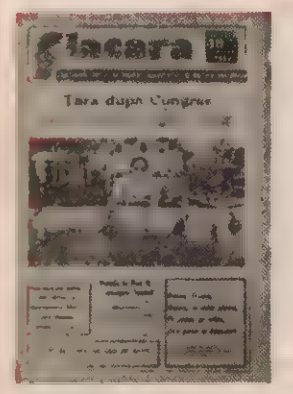

A șuierat un remorcher

Primele note la marea uvertură a luminii de pe Ostrovul Mare le-a pus sirena unui remorcher. Duminică, 16 decembrie, prin ecluza românească a Porților de Fier II a trecut primul convoi de șlepuri. În dimineața cu trîmbe grele de aburi, cu pături moi de lumină difuză atîrnînd între fluviu și cer, soarele a săgetat tîrziu, și numai pentru cîteva clipe, cît să cuprindă în reflectorul său debutul unui spectacol care, de azi înainte, va fi continuu, aducînd la această poartă a Dunării nave de toate mărimile și sub toate pavilioanele. Poarta gigantică a ecluzei românești „de serviciu" (căci este vorba aici de două ecluze, una fiind „de rezervă"), făurită din 840 000 de metri cubi de betoane hidraulice armate, s-a deschis triumfal spre noul destin al Dunării în această parte a lumii.

Semnalam, în reportajul nostru din „Flacăra", numărul din 7 decembrie, închiderea — pentru a doua și ultima oară — a fluviului, printr-un dig lung de 570 metri, eveniment de pisc al construcției, prefață la momentul „racordării la sistem", deci la livrarea primilor kilowați produși de Dunăre. „Evenimentele pisc". Între timp, s-au aglomerat, peste piscuri de trudă și mari examene tehnice s-au pus alte piscuri ; apele Dunării, pînă ieri tumultuoase, s-au transformat, prin închiderea lor, în lac, marele lac de acumulare al noii hidrocentrale, aceste ape avînd acum, pentru prima oară, șansa de a putea contempla în liniște cerul. Le tulbură doar stoluri de păsări iernatice, dînd tîrcoale uimite acestei noi capodopere naturale, răsărită ca printr-un seism, le tulbură stolurile de pești care visiseră în adînc, izbindu-se de rădăcinile de beton al giganticului baraj de la Gogoșu, le-a tulburat, cu cîteva zile în urmă, acel prim stol de nave, trăgînd după ele navigația viitorului.

10 000 de constructori și de montori de pe insula-șantier din mijlocul Dunării numără clipele ce-i mai despart de inaugurarea hidrocentralei. Inginerul Gheorghe Sălăgeanu, Erou al Muncii Socialiste, conducătorul lucrărilor de închidere a Dunării, Mihai Tolescu, secretarul Comitetului de partid, ingineri ca Paul Misaroș, Petre Cernea, maiștri și muncitori specialiști ca Nuntă M. Ion, Mihai Valeriu, Sile Trușculescu și mulți alții nu mai știu, s-ar părea, ce e somnul, febra numărătorii inverse și a operațiilor legate de ea (operații de finisări în punctele-cheie ale colosului hidroenergetic, în special în sala turbinelor, deci operații de extremă complexitate tehnică) nu-i slăbește o clipă. „Unde vă găsesc după lucru ?" i-am întrebat pe cei numiți. „La lucru !" ni s-a răspuns. Lucrul lor e creație, iar creația, și încă una de anvergura celei care se desfășoară aici, nu cunoaște rigorile orarului curent.

Statul major al bătăliei e acum sala turbinelor. Două din cele opt agregate au fost montate, așteaptă „racordarea la sistem". Maistrul Nicolae M. Nicolae, care a montat pînă astăzi nu mai puțin de 30 de astfel de agregate, a lucrărilor" (chiar avansat, un prim agregat se rotește deja, alte și alte note împlinesc uvertura luminii) nu ne îngăduie „o excursie" în interiorul unuia din cei doi giganți. Ne-am simțit acolo, ne asigură, ca în pîntecele unui submarin sau, mai exact, ale unui turboreactor în plin efort de decolare spre stratosferă. Regretăm și noi că am sosit prea tîrziu, regretăm și că trebuie să-l părăsim pe maistrul depozitar de atîtea eroice amintiri ale construcției hidroenergetice în România, dar și el, ca toți cei ai locului, e teribil de ocupat în aceste clipe.

La Porțile de Fier II, noul monument al energiei din România, impresionantă transcripție în beton și oțel a Directivelor Congresului al XIII-lea al partidului, bate solemn, cu largi reverberații peste țară, gongul marii uverturi a luminii.

ILIE PURCARU ■

Laudă marilor campioni

Prima în toate topurile pe 1984 și distinsă cu unul dintre premiile „Flacăra", **echipa feminină de gimnastică a României** justifică sufragiile ce i s-au acordat prin faptul că a dobîndit la Los Angeles cel dintîi titlu olimpic pe echipe, performanță strălucită pe care fetele noastre n-au izbutit-o nici măcar în anii „de aur" ai inegalabilei Nadia Comăneci. Excelent pregătite de antrenorii Adrian Goreac, Maria Cosma și Octavian Belu, **Ecaterina Szabo, Simona Păucă, Lavinia Agache, Cristina Grigoraș, Mihaela Stănuleț** și **Laura Cutina** și-au depășit net toate adversarele, dovedind măiestrie, talent și stăpînire de sine, înscriind o pagină memorabilă în istoria participării românești la J.O.

Din larga familie a canotajului nostru, cu 6 medalii de aur la Los Angeles, am ales pentru un Premiu „Flacăra" **echipajul de 2 rame**, format din **Elena Horvat-Florea** și **Rodica Arba**, care a cîștigat toate marile regate ale anului 1984. Două fete, una (Elena) membră a clubului Steaua, cealaltă aparținînd C.S.U. București, și-au trecut numele pe lista performerilor celei de a 23-a Olimpiade, obținînd primul mare succes al unei cariere care promite noi și noi victorii.

În sfîrșit, între aspiranții la celebritate l-am inclus și pe foarte tînărul (21 de ani) halterofil **Nicu Vlad**, campion olimpic la 90 kg, cel care a doborît 3 recorduri (singurele din concurs !) la Los Angeles! Născut în comuna gălățeană Pișcu, Nicu Vlad a fost descoperit de Gheorghe Gospodinov (actualul) antrenor Ștefan Achim), evoluînd în prezent sub culorile Stelei.

Laureaților, tuturor sportivilor români, felicitări pentru izbînzile înregistrate în 1984 și mult succes în anul care vine !

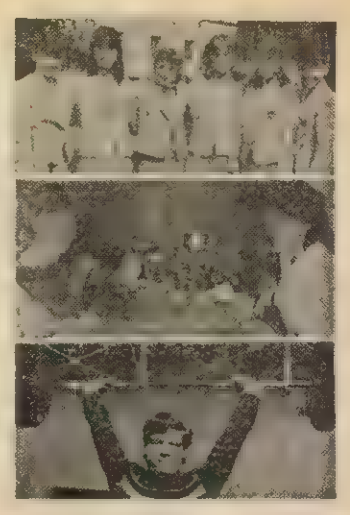

La peluză

Rezervele

A fost publicat lotul maximal pentru 1985. La prima vedere, îți la ochi. Cu mici excepții, componența lui mulțumește și capra și varza. E drept, cevă mai mult capra. Dar nici varza n-are a se plînge. Craiova — 9; Steaua — ? ; Dinamo — ? etc. Alături de consacrații lotului : Lung, Cămătaru, Andone, Gabor s.a., revin Stoica, Cristian și compania și urcă în top Bumbescu, Pițurcă și alții. 33 de candidați, din care vor rămîne 20 după revelion, încît ai impresia că sărbătorile de iarnă, felul cum vor fi ele petrecute, se instituie în criteriul ultim de selecție. Ce altceva atunci ne-ar fi putut inspira de a publica azi o listă de 33 ca pe urmă, după numai cîteva săptămîni, fără ca între timp să se întîmple și altceva în afara sfîrșitului de an, să rămînă 20 ?

Nădăjduiesc din toată inima ca antrenorii să ajungă chiar și la o formulă standard, garanție constanței, a omogenității, a creșterii. Formula standard, acuzată-mi fie lipsa de modestie, se poate deduce ușor din componența publicată. Problema apare cînd trebuie să considerăm rezervele. Criteriul avut în vedere, ne dăm seama, este acela al valorilor apropiate : Negriță — Rednic, Coraș — Geolgău, Iorgulescu — Nicolae și așa mai departe. Este un criteriu firesc, dar insuficient și confuz. Criteriul valorilor apropiate operează în lucrarea care desemnează titularii. Geolgău sau Lăcătuș ? Iorgulescu sau Nicolae ? Rednic sau Negriță ? Părerea mea este că odată definitivată formula standard, ce rămîne nu se instituie de la sine în rezervă. Să zicem că sîntem la București, în timpul meciului cu Irlanda, minutul 80. Scor 0—0. Și orice am face, golul nu vine. Geolgău e titular, să presupunem. Crede cineva că în 10 minute numai Coraș cu puțina-i experiență, dacă-l va înlocui pe Geolgău, va putea aduce în teren de unul singur claritatea și eficacitatea de care echipa are nevoie ? Dar ce ne facem dacă virful nostru Cămătaru are o zi proastă ? Ne va salva Gabor ?

În minutul 80 al unui meci care trebuie cîștigat e nevoie de un jucător care în 10 minute să ducă echipa la cîștig prin experiență, inteligență, maturitate, talent, gen Multescu, Manea, Petcu Orac s.a.

Să ne gîndim și la o altă împrejurare : Londra, minutul 80, 0—0, atacuri furibunde ale gazdelor și Costică Ștefănescu se accidentează, sau pur și simplu e sufocat de efort. Cu cine îl înlocuim pentru ca, prin experiență, putere de sacrificiu, profesionalism să suplinească eroismul marelui nostru stoper ? Cu tînărul Andone ? Dar Andone este rezervă de foarte multe ori la echipa lui de club, în timp ce Ion Marin, pilonul de sprijin al fostei semifinaliste C.C.E., nu figurează în lot. El sau altul ca el.

Eu cred că una este să fii în lotul din care se titularizează jucătorii pentru națională și altceva e să fii rezervă. Cei puțin un număr de rezerve au nevoie de alte calități decît ale titularilor aleși în vederea materializării unei concepții tactice înainte stabilite.

Valori ca Manea, Dudu Georgescu, Mircea Sandu, Multescu, Petcu, Orac, Ion Marin s.a. nu pot rămîne în afara bătăliei pe care întregul nostru fotbal o duce pentru calificarea la mondiale. Nu mă refer la ei anume, ci la genul de jucător pe care ei îl reprezintă.

Este lăudabilă încrederea antrenorului național în jucătorii Gabor, Andone și alții. Lăudabilă în plan moral. N-am fi surprinși nici chiar dacă i-am vedea printre titulari ; dacă ei se dovedesc purtătorii cei mai fideli ai concepției de joc preconizate. Dar rezervele au altă menire și alte îndatoriri. Politica rezervelor poate cîștiga un meci. Fie chiar pe cel decisiv.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cronica șoselei

Un trist apus de soare

Competența profesională a lui Liviu era recunoscută de toată lumea. Cînd voia să realizeze ceva, inginerul muncea cu îndîrjire, cu o voință nemaiîntîlnită, zi și noapte. Uita de toate, nu mai schimba o vorbă cu cei din jur — cu excepția celor din echipa cu care lucra la aparatul, dispozitivul ori mecanismul ce avea să schimbe din temelii soarta producției în sectorul de care răspundea. Erau zile de încordare, dar și de mari satisfacții pentru Liviu, acelea cînd toți îl elogiau. Ce păcat însă că perioadele de acest gen erau scurte. Imediat după aceea, Liviu intra în degringoladă, urmau crizele lui ciclice. Nu venea la muncă zile de-a rîndul, se certa cu șefii care se ocupa de organizarea [illegible] tuturor oamenilor din subordine etc. „Brînză bună în burduf de cîine, îșta e Liviu, tovarășe director general. Îmi pare rău, dar trebuie să vă propun înlocuirea lui. Nu-i putem încredința în continuare soarta unui colectiv atît de mare, într-un punct cheie al uzinei", raporta inginerul șef al marii întreprinderi.

Treburile nu mergeau mai bine nici în familie. Liviu nu mai lucra de trei luni. Trăiau numai din banii pe care îi cîștiga soția, asistentă medicală la spitalul din localitate. „Eu nu te înțeleg, Liviule. Cum poți tu, un specialist atît de competent, a cărui profesie e solicitată peste tot în regiunea noastră, să stai pur și simplu frunză la ciini ? S-o duci din beție în beție împreună cu neisprăviții îștia de Dan și de Pătru, care și-au abandonat cu toții familiile. Parcă vrei neapărat să ajungi și tu acolo. Prefer să n-am bărbat si să mă ocup singură de copii, decît s-o duc numai în certuri și scandaluri. S-au săturat pînă și vecinii de bețiile tale".

Spășit, cu lacrimi în ochi, Liviu îi cere iertare Olguței, soția lui. De altfel, întotdeauna după chiolhanurile care durau nu mai puțin de 3—4 zile, inginerul se căia, regreta, făgăduia că va redeveni om cumsecade. „Scumpa mea Olguța, iartă-mă încă o dată, pentru cea din urmă oară. Chiar milne mă angajez, am și vorbit, voi fi profesor la liceul de specialitate". Soția face un gest a lehamite și nu mai spune nimic îndreptîndu-se spre bucătărie. De cîte ori nu se „hotărîse" Liviu să se angajeze. Culmea, inginerul s-a ținut de cuvînt. Au revenit zilele senine în familia lui Liviu, cînd toți erau fericiți. Directorul liceului îl lăuda mereu. „Sîntem cu toții mai mult decît mulțumiți de Liviu, și corpul didactic, și elevii. E o adevărată plăcere să-l auzi pe inginer predînd. Știe atît de bine să se facă înțeles... Da, venirea lui Liviu la liceul nostru e cea mai bună achiziție pe care am făcut-o în ultimii ani".

Invitațiile pe care i le făceau stăruitor cîțiva foști mai tineri, de a mai schimba... o vorbă, erau sistematic refuzate de Liviu. „Să înlocuiesc o găscă cu alta, asta nu ! Cu îștia e greu pînă începi, că apoi nu mai termini", gîndea bine inginerul.

Într-o duminică dimineața, o invitație, nu la băutură ci la o „pomană a porcului", făcută de un maistru cu care lucrase cîndva în uzină, îl tentase pe inginer, mai ales că-l știa pe Petru drept om la locul lui. Cînd acasă, la maistru, i-a întîlnit pe cei doi dascăli, mari amatori de chefuri cu palincă, cei care îl tot invitau de o lună de zile, inginerului parcă i s-a făcut negru dinaintea ochilor, dar nu mai avea ce face. După cîteva pahare, însoțite de bucatele proaspete și gustoase, inginerului i-a revenit buna dispoziție. În cîteva rînduri a vrut să se retragă, dar cei doi colegi îi tăiau calea. „Să abandonăm aici asemenea festin, se poate ? Mai stai și cu noi, cu Olguța ești doar toată ziua". „Da, dar le-am promis că azi, fiind duminică, vom lua masa împreună. În celelalte zile ne vedem doar seara..." „Las' că Olguța e fată bună, nu se supără".

Pe la patru după-amiază, cei trei musafiri s-au ridicat de la masă, luîndu-și rămas bun de la gazde. „Tovarășe profesor, vă rog să fiți de acord să conducă băiatul meuăl mare. El... știți doar că e profesionist și nici n-a băut nimic". Cei doi colegi ai lui Liviu, mai rezistenți la băutură decît inginerul, care se turtise rău de tot, insistau și ei. „Pentru băiat garantăm noi, Liviule. E unul din cei mai buni șoferi din județ". „Nu știu să fi avut loc vreun concurs de acest fel, în ultimii ani, așa că vorbiți mîrșav". Inginerul n-a vrut nici în ruptul capului să-l lase pe tînăr la volan. „Nu vă uitați la mine că merg pe două cărări. La volan redevin, ca prin farmec, normal. O să vedeți !" Tînărul, vădit nemulțumit de neîncrederea cu care este tratat, se întoarce în camera lui, iar grupul se îndreaptă spre mașină. Încercarea lui Liviu de a porni autoturismul nu reușește. „Știam eu că bateria e pe ducă, așa că o să vă rog să mă împingeți. Va porni repede, mai ales că e pantă abruptă". Nimeni nu observă că șoferul scoate cheile din contact și le bagă în buzunar. Cei doi profesori, împreună cu gazda, reprezintă o forță, nu glumă. Mașina, cu manета la punctul mort, împinsă puternic, prinde viteză din ce în ce mai mare. Cei trei nu sesizează însă că motorul n-a pornit. De fapt, distanța dintre ei și mașină, care devine tot mai mare, îi împiedică să realizeze acest lucru.

După ce rulează în linie dreaptă cîteva sute de metri, Dacia își schimbă brusc direcția și intră în plin într-un stejar gros, aflat la cîțiva metri de marginea șoselei. Pomul despică în două motorul și transformă într-o veritabilă armonică partea din față a mașinii. Puternica coliziune ce se produce într-un mod atît de neașteptat, îi trezește parcă din beție pe cei trei care se sfătuiau tocmai ce tactică să adopte în mașină, față de Liviu. „Important e să fim lîngă el, pentru a nu-l lăsa să adoarmă", tocmai zicea unul din dascăli. Apoi au luat-o cu toții la fugă spre mașină. Abia aici au constatat că cheile nu sînt în contact, iar volanul blocat a împrimat autoturismului direcția spre copac. Cu volanul înfipt în piept, cu capul într-o parte Liviu, avînd ochii deschiși, privește resemnat, indiferent, spre valea copilării sale, cu pomii plini de promoroacă și cele trei izvoare înghețate, strălucind în soarele fără putere, care se pregătește să apună. Un apus de soare trist, care marchează, parcă, un sfîrșit de viață la fel de trist.

VICTOR BEDA ■

Cabanele — o certitudine a vacanțelor

La Cristianul Mare

nimic de reproșat

La cabana Cristianul Mare, prima imagine care te întîmpină este vitrina bufetului în care se află niște sticle goale, ceea ce face să te îndoiești de norocul că ai călcat pe-aici. Intrînd în sala de mese, mirosul atrăgător și diversele liste și listuțe pe care sînt înșirate nenumărate feluri de mîncare la prețuri rezonabile, îți dau o rază de speranță. Prima persoană cu care iei contact este Viorica Moldovan, și ea îți răspunde foarte amabil că toate preparatele enumerate pe liste se pot servi imediat, îți ia cu multă solicitudine comanda, și îți dă restul la centimă, ceea ce te face să crezi că fata asta n-a coborît niciodată din vîrful muntelui și nici n-a auzit de cuvîntul bacșiș. Bonul îl înmînezi chiar bucătarului și printr-un ecran poți urmări ceea ce se întîmplă în bucătărie, lucru care îți dă o și mai mare încredere. În scurt timp, sub ochii tăi se prepară tot, și ești invitat să-ți ridici porția. Sistemul are avantajul că nu mai poți reproșa nimic ospătarului. Într-o oarecare zi a săptămînii, se puteau servi la prînz trei ciorbe diferite, tot felul de organe și fripturi, pregătite mai ales la grătar, cu garnituri consistente și salate asortate. Plinea e caldă. Amatorii de băuturi pot începe cu o tărie și termina cu soiul de vin preferat. Berea străină, la prețul de numai 11 lei, pare un miracol al munților. Așadar, după o masă copioasă, se poate închiria și o cameră. Pentru orășeanul mereu amorțit de frig, temperatura de peste 24° C îi va aminti cu siguranță de copilărie, și va avea o mare satisfacție a articulațiilor sale, asemănătoare unei cure balneare.

Poziția cabanei Cristianul Mare permite accesul la patru pîrtii de schi și, pînă aici, ajung șapte mijloace de transport pe cablu. În zilele de vîrf, sosesc în zonă peste 1 000 de turiști pe oră. Dintre aceștia, foarte mulți preferă să ia masa aici pentru că este la îndemînă și pot folosi mai bine timpul de schi. Chiar și cei care sînt cazați în Poiană decomandează prînzul și îl servesc aici. Majoritatea turiștilor sînt străini și vin plini de pretenții. În cei șase ani de cînd conduce cabana, Vasile Blendea a reușit să-și păstreze condica imaculată. La urma urmelor el ar putea să servească un meniu-pensiune și cînd ți-e foame nu mai ai de ales. Dar „complicîndu-se" cu serviciul à la carte, firește, mult mai mulți onorează cabana și bineînțeles încasările cresc considerabil. Pentru asta e nevoie de multă muncă și de organizare. Vasile Blendea a pus încă din toamnă 4 000 kg de murături, varză, a adus mai multe tone de cartofi, 15 000 sticle de bere, vinuri, apă minerală, pepsi. O serie de legume au fost puse la păstrare sub nisip și amatorii pot servi chiar și o salată de crudități. Cabana are și o gospodărie anexă în care cresc porci, singurul animal care rezistă la o asemenea altitudine. În fiecare zi în care vremea permite, o șanie trasă de cai urcă pînă aici și aduce cîte ceva. Practic nu lipsește nimic de la mere, portocale, ciocolată etc. În ceea ce privește stocurile, în caz de înzăpezire, carnea ar ajunge pentru două-trei săptămîni, iar restul alimentelor pentru mai multe luni. Plinea, pînă nu demult era adusă din Poiană, fiecare angajat lua sub braț două-trei bucăți, acum ea se pregătește aici și se servește caldă.

Cabana are un grup termic care funcționează cu gaze naturale. Cînd începe viscolul, vîntul se strecoară hain printre grinzile de lemn și paradisul climateric se deteriorează. Atunci apar probleme și cu apa, deoarece izvoarele de captare îngheață. A nu se confunda totuși ideea de cabană. Camerele au 3-6 paturi, iar grupul sanitar se află pe hol. Dacă lumea urcă cu claparii pînă în cameră, mocheta nu arată veselă. Mai sînt și grupuri de turiști gălăgioși și stricători cu care nu se înțelege nimeni, spunea cu amărăciune responsabilul, și nu-ți rămîne decît să te resemnezi și să repari ce au stricat. Nu am remarcat însă nimic deteriorat și este foarte curat. Aici există un punct salvamont permanent deservit de patru salvamoniști, un medic și trei asistenți. Cabana primește solicitări din partea școlilor sportive care organizează tabere. Am văzut un grup de copii care serveau asemenea porții, încît am rămas cu impresia că tare mult se grăbeau să ajungă la maturitate. Cabana a fost construită acum 50 de ani, deci investițiile s-au amortizat de mult și realizează un coeficient de rentabilitate de 16%. Lunar se depășește planul cu cîteva sute de mii. Pentru comparație, Cristianul Mare a realizat în ianuarie '84, cu numai 16 angajați, 900 mii lei, față de Ciucaș care are 100 de angajați și realizări de 1,4 milioane lei. Buna aprovizionare, organizarea și serviciile excelente te fac realmente să te simți bine și nu găsești nimic de reproșat.

IULIAN COSTANDACHE

Cabana este și trebuie să rămînă o gospodărie agro-montană...

— Tovarășe Vasile Bucurescu, sînteți orășean. Din Tîrgoviște. Asta nu v-a împiedicat să vă îndrăgostiți de munte. Cînci ani ați fost la Babele, șapte la Cuibul Dorului iar acum, de peste cinci ani, rostuiți treburile la cabana Muntele Roșu.

— Așa-i. Dacă facem altfel calculele, jumătate din viață am petrecut-o pe munte. Dacă îmi este permisă o comparație, noi, cabanierii, sîntem ca și marinarii de cursă lungă. Te îndrăgostești de munte, te duci la el, iar cînd cobori ești deja pensionar. Nici nu știi cum trec anii. Aici, la cabană, avem familia și tot rostul. Aici este gospodăria noastră. Privind altfel lucrurile, cabana este și trebuie să rămînă o gospodărie agro-montană...

— Foarte frumoase cuvinte. Dar, dacă ar fi să le luăm pe rînd și să le dezvoltăm cum ați începe ?

— Chiar cu gospodăria : cabana. Aici foarte multă lume o cunoaște, avem de toate. Și restaurant, și bar și sală de mese, și terasă și cazare în cabană, și cazare la căsuțe.

— Asta o știe toată lumea. Spuneți-ne ceea ce nu știe lumea.

— Faptul că atunci cînd spunem că nu mai avem locuri de cazare, chiar nu mai avem. Cabana este mică. Doar 80 de locuri. Vara, cînd solicitările sînt mari, cabana este închiriată pentru taberele școlare. Iarna este mai liberă și putem satisface orice cerință dar, în anotimpul rece, ne cam uită lumea. Puțini sînt cei care urcă pînă la noi.

— De ce ?

— În ciuda faptului că este foarte frumos, la Muntele Roșu nu dispunem de pîrtie de schi sau de alte distracții ale sezonului.

— Asta, aici se discută de foarte multă vreme...

— Se pare totuși, că în curînd și Muntele Roșu se va alătura celorlalte stațiuni. Conducerea noastră de la Sinaia cît și noua conducere din Cheia au luat măsuri în acest sens. Dar, eu sînt prins cu alte lucruri.

— Cu ce ?

— Cu foarte multe. În primul rînd rămăsesem la căsuțe. La noi nu prea sînt rentabile. Le folosim doar două-trei luni pe an și costă, la cazare mă refer, foarte puțin. Asta nu înseamnă că nu trebuie să le îngrijim, să le protejăm și să le conservăm. Dar, ceea ce pot spune este că s-a conturat ideea de a se extinde cabana. Acum nu știu exact dacă este vorba de o supraetajare, acolo unde este podul, sau de prelungirea terasei.

— Apropo de pod. N-am fost niciodată într-un pod al unei cabane. Ce-ar fi să vă întreb : ce se găsește aici ?

— La noi, mijloace fixe.

— Valoroase ?

— Păi, depinde cum o luăm. Pentru noi nu mai au valoare cu toate că răspundem de ele și le avem trecute în inventar. Obiecte scoase din circuit, amortizate dar ele totuși există. Televizoare, casetofoane, sobe cu petrol, mașini de spălat. Ele reprezintă un mare balast. S-au strîns, în ani, și cele de aici cît și cele de la cabana Ciucaș. Vin din cînd în cînd pompierii, le ștergem de praf, le mai rostuim și apoi le urcăm din nou în pod. Nimeni nu se mai interesează de ele și de casarea lor. Și, cum spuneam, ele figurează în inventar. Ar putea fi înlocuite cu altele pentru folosul turiștilor.

— Asta-i un aspect al problemei. Dar, din cîte cunosc, colectivul de la cabana Muntele Roșu face foarte multe lucruri pentru turiști. Asta explică și faptul că de ani de zile vă aflați pe primele locuri din toate punctele de vedere.

— Nu trebuie uitat un lucru : cabana reprezintă, cum am mai spus, o gospodărie agro-montană în care trebuie să-ți pregătești de toate fiindcă nimeni nu vine să-ți aducă ceva. Din contră. Dacă ar fi să vorbim și altfel, muntele a dat mai mult șesului. Muntele a reprezentat și reprezintă o mare sursă de bogăție. Apoi, toți cei care locuim aici formăm o familie unde ne autogospodărim așa cum ne pricepem mai bine ; unde trebuie să facem de toate. Fiindcă, privind altfel lucrurile, o cabană trebuie să stea aibă ușile deschise în fiecare clipă, să fie pregătită pentru orice, iar cei care ne calcă pragul să plece mulțumiți. Desigur că cel care vine pînă la noi nu se așteaptă să găsească confortul și toate condițiile orașului — fiindcă atunci n-ar mai fi cabană. Dar, tot trebuie să găsească unde să pună capul și să mănînce.

— Și ce poate să mănînce ?

— Multe. Zilnic pregătim, de la caz la caz peste zece feluri de mîncare. Avem 15 porci, peste 200 de păsări pe care le rulăm, anul trecut am contractat cu statul și am predat 30 de tăurași care au avut, în cîteva luni un spor de peste 6 000 de kilograme carne, iar anul acesta așteptăm să avem asemenea rezultate. Avem 14 hectare de fîneață pe care noi le îngrijim și tot noi ne pregătim fînul. Se studiază posibilitatea ca în primăvară să ne facem și o stînă în care turistul să găsească la orice oră brînză și lapte proaspăt. De fapt, problema laptelui, în mare am rezolvat-o, prin vacile pe care le avem. V-am spus toate acestea ca să vă dați seama cîtă treabă este de făcut la care se mai adaugă și curățenia zilnică, spălatul vaselor și cel al lenjeriei. Și, iarna este greu. Trebuie să înveți să te descurci cu nămeții de zăpadă, cu urșii care îți dau tîrcoale și vînturile năprasnice. Sînt zile cînd, fără exagerare, se muncește și 24 de ore. Și în același timp, trebuie făcut și planul care este mare și sînt foarte multe sarcini de rezolvat. Altfel nu se poate. Se spune că sînt dur. Chiar și Maria, nevastă-mea, care este mîna mea dreaptă, o spune deseori. Poate sînt, dar altfel nu se poate. Dacă n-aș fi așa, să folosesc o vorbă, ne-ar mînca lupii. Și la propriu și la figurat. Dar, ca o mărturisire, pe toți acești tineri cu care lucrez, sîntem cu toții 10, îi iubesc ca pe copiii mei. Ei, și aici, dacă-mi este permis, aș mai spune cîte ceva...

— Vă rog ?

— Să nu se supere nimeni, dar acești copii care reprezintă schimbul de mîine al muntelui sînt retribuiți exact ca cei care lucrează la poalele muntelui. Exact ca cei care lucrează în schimburi de opt ore și apoi se duc pe la distracții. De aceea cred că la acest capitol, pe undeva, se greșește. Ar trebui să ne preocupe mai mult și acest aspect al lucrurilor. În ciuda faptului că pe foile noastre de pontaj sînt trecute cîte 16 ore, nu sîntem retribuiți decît la jumătate. Nici măcar nu sîntem recunoscuți ca cei care muncesc pe șantier și care au program de zece ore. Dar, dragostea de munte le învinge pe toate.

— Acum este o iarnă ușoară. Doar ghicești fulgii. Cum sînt iernile pe aici ?

— Aspre și dure. Anul trecut am stat multe zile izolați. Au fost zăpezi și de trei metri. Tot ceea ce dezfundam ziua se acoperea noaptea. Lîngă noi este și cunoscutul centru seismologic Cheia. Familia de acolo, a inginerului Fîntînă, ne ajută foarte mult. Stația este dotată cu un buldozer care este ca o salvare pentru noi. Cred, o spun sincer, dacă nu ne înțelegeam cu cei de la stație și dacă nu era buldozerul de mult plecam de aici. Vedeți : un element simplu poate schimba viața unor oameni. Și în cazul acesta un simplu buldozer. Fiindcă de multe ori cînd vin de la diferite aprovizionări de prin diferite orașe am impresia că fac, pînă aici, o călătorie pînă la polii pămîntului.

— Despre ce aprovizionări este vorba ?

— Despre multe. Muntele produce lucrurile esențiale — dar mai sînt foarte multe pe care le aducem de jos. Și Pepsi de la București și ciocolată de la Kandia-Timișoara și bere și multe altele. Și dacă nu ne ducem noi după ele — ele nu vin pînă la noi.

— Cabanierul, înțeleg, se transformă într-un administrator care aleargă peste tot.

— Așa-i. Altfel nu se poate. Lumea care aude că sîntem de la cabane ne iubește și ne sprijină fiindcă, de cele mai multe ori, înțelege greutățile noastre.

— Nu cumva dispare noțiunea de cabanier ?

— Nu mi-am pus încă această întrebare. Cred că nu. Ar trebui mai mult îndrăgit și înțeles muntele. Asta ar rezolva foarte multe lucruri.

— Văd, fără nici un fel de exagerare, că aici aveți de toate. Te simți, vorbind altfel, ca la mama acasă. Aveți și dulcețuri făcute din trandafiri de munte, de coacăze, de mure și afine, ceaiuri de tot felul de plante ale muntelui, miere de albine, murături de toi felul, ciuperci — astea pe lîngă toi felul de preparate : pui la ceaun, tochituri, toi felul de ciorbe... și lista nu se oprește aici. Întrebarea este : cine le face pe toate astea ?

— Noi : Stelică Bucurescu, Vasile Negrea, Ion Duca cu soția Ion Elena, Vasile Tomescu și soția mea Maria Bucurescu...

— Vă doresc la toți, la mulți ani, și să ieșiți sănătoși la pensie de la cabanele munților noștri...

SORIN FOSTOLACHE

Semne bune anul are

Ai reușit, continuă! N-ai reușit, continuă!

Un om pasionat de aparate rămîne totdeauna cu o îndoială : va face față sau nu la următoarea mașinărie? Gheorghe Neagu, un ins captivat de aparate medicale, povestea într-un număr mai vechi al revistei noastre despre întîlnirile sale cu aparatura medicală din țară. Unul singur i-a dat și continuă să-i dea de furcă. În urmă cu cîțiva ani a găsit la Sibiu un aparat pentru explorări funcționale. Era defect și nu avea nici un fel de documentație. A încercat să-i facă schema de funcționare. Totul mergea pînă la un loc. De acolo intra în impas. A renunțat și peste cîteva luni a revenit la Sibiu. Ajungea în același impas. A încercat de cîteva ori. L-a luat de la București și pe colegul său, subinginerul Virgil Burtea. Au refăcut schema. Cineva mai umblase la aparat și făcuse o mică modificare. N-au reușit să o depisteze nici în doi. Acel PT 400 L, unic în țară, a continuat să rămînă rece. Cînd în Capitală s-a deschis T.I.B. '84, cei doi tehnicieni i-au abordat pe reprezentanții firmei. I-au convins și pe aceștia să facă un drum pînă la Sibiu. Au încercat să-l depaneze în patru. Au refăcut schema pînă la același punct critic. De acolo, n-au mai reușit nici un pas. Au solicitat o documentație specială. Ea n-a sosit încă. Dar subinginerul Gheorghe Neagu, ajutat de Virgil Burtea, încearcă iar. Încă o dată fără succes. Pentru el PT 400 L de la Sibiu, un aparat străin pentru explorări funcționale continuă să rămînă un mister. PT 400 L este un pariu care se amînă pentru 1985.

CORNEL NISTORESCU

Pe pagina întîi — Șisturile bituminoase

Deși abia s-a uscat cerneala tipografică de pe numărul de revistă în care am surprins, ca martori oculari, drumul spre lumină al unei noi resurse energetice a țării — șisturile bituminoase, iată, o noutate de ultimă oră. Pe care ne-o comunică același pasionat și dedicat om acestei majore probleme a țării, geologul șef Dumitru Anescu. **Extracția în carieră costă mult, costă energie, costă munții pe care trebuie să-i dislocăm dintr-un loc și să-i mutăm în altul, costă pămîntul unde îi reclădim, ridică, precum spuneam, probleme sociale fundamentale, cum este strămutarea unui oraș în creștere ca Anina de azi,** dar, mai presus de toate, forajele și cercetările geologice obligă redimensionarea gîndirii pentru aducerea la suprafață a acestei resurse. Ele au indicat prezența zăcămintelor celor mai bogate în conținuturi bituminoase, mai ales în adîncime, cuibărite sub 200 metri, acolo, în inima mai caldă și mai ascunsă a munților albi de calcare ai Aninei. În cadrul vizitei de lucru a secretarului genral al partidului din toamna aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat cercetătorilor să-și îndrepte forțele și gîndirea, cu rapiditate, spre cele două aspecte majore privind integrarea în circuitul energeticii a șisturilor — extracția țițeiului din rocă și exploatarea lor în subteran, prin metode miniere. Cum am consemnat, tehnologia de pirogenare „tip Anina" a fost brevetată iar construcția stației pilot, ce urmează să ofere datele pentru viitoarele instalații industriale va începe curînd. Noutatea pe care ne-o comunică Dumitru Anescu, se referă însă, la un proiect original pentru o mină pilot menită să verifice tehnologiile de exploatare din subteran. Locul și timpul sînt stabilite. În primul trimestru al anului 1985 se vor demara lucrările. Dacă pentru noi, nespecialiștii, **poate să nu însemne mare lucru acest fapt,** pentru lumea tehnicii miniere, pentru tehnica unei străvechi îndeletniciri umane, este însă un important moment. Tocmai dificultatea tehnologică de extracție și utilizare a șisturilor, deși destul de răspîndite pe globul pămîntesc, **le-au făcut mereu aminate, au fost lăsate „pe mîine", pe mai tîrziu,** secătuindu-se atîtea alte resurse energetice mai accesibile. Școala noastră minieră a mers pe drumurile tradițiilor ei recunoscute, de pionier în multe privințe și, iată, și-a aflat soluțiile proprii. La Anina se scrie astfel o nouă pagină în istoria acestei tehnici și, desigur, nu numai din România. Să reținem deci, asta se întîmpla prin anii 1984—1985.

CICI IORDACHE-ADAM

Din marile împliniri ale anului 1984 selecția noastră de fapte, prezentate din perspectiva revistei, conturează un drum ; ele semnifică mersul dialectic al vieții noastre spre progres, spre mai bine, realizările fiind semnele fericite sub care debutează noul an.

Toți cei 900 de ani

Cu citva timp în urmă, unui funcționar de bancă dintr-o țară sud-est-asiatică i s-a întîmplat, tocmai cînd se pregătea să-și serbeze împlinirea frumoasei și rotundei vîrste de 40 de ani, ceva tare neplăcut : pentru anumite nereguli în gestiunea sa a fost condamnat la aproape 900 de ani pușcărie. Foarte cătrănit, funcționarul și-a angajat un avocat iscusit care, după ce și-a desfășurat toată știința și și-a etalat întregul talent, a izbutit să reducă vreo 300 de ani din pedeapsă. Așa da, a jubilat avocatul, 600 de ani mai merge, pe cînd 900 de ani ar fi însemnat măgărie curată. Cel condamnat n-a dat însă nici un semn că s-ar bucura cît de cît de reducerea pedepsei. Fiindcă, este limpede, pentru el o detenție de 900, de 600, de 100 sau chiar de 50 de ani însemna exact același lucru : închisoarea pe viață. Ca să supraviețuiască anilor de pușcărie, fie și după reducerea obținută de avocat, condamnatului i-ar trebui încă 8 vieți.

Omenirea se găsește în momentul de față într-o situație comparabilă cu cea a funcționarului amintit. În lume s-a îngrămădit atîta armament, încît globul pămîntesc poate fi distrus de mai multe ori. După cum rezultă din statisticile internaționale, cheltuielile militare cresc an de an, luînd proporții fără precedent. Dacă la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial bugetele militare ale statelor lumii totalizau aproximativ 50 de miliarde de dolari, astăzi această cifră este de 18 ori mai mare. Deosebit de îngrijorătoare sînt evoluțiile din ultimii cîțiva ani, cînd omenirea a intrat în cea mai ruinătoare competiție militară în timp de pace — de la 420 de miliarde de dolari în 1977, cheltuielile militare au ajuns la 900 de miliarde de dolari în 1984, iar pentru anul viitor se prevede, dacă nu se vor lua, în sfîrșit, măsuri de limitare, aberanta sumă de 1 000 de miliarde de dolari. Omenirea a ajuns astfel să investească anual în arsenalele morții o sumă ce reprezintă 28—32 la sută din producția industrială mondială, depășind de peste 30 de ori întregul ajutor oficial acordat de țările bogate țărilor în curs de dezvoltare. În fiecare minut se cheltuiesc în lume pentru înarmări 1,5 milioane de dolari.

Comentariul săptămînii

Dar dacă cel condamnat la 900 de ani de închisoare va fi fost — e de presupus — vinovat, omenirea se află în mare pericol fără să aibă nici o vină. Competiția înarmărilor, cu privire la care am dat mai sus unele cifre, s-a angajat în numele menținerii în lume a unui echilibru al forțelor militare. Însă pentru ca omenirea să supraviețuiască, este necesar nu numai ca această competiție să înceteze, ci și ca arsenalul de distrugere acumulat să dispară — nu poți fi în siguranță deasupra unui butoi cu praf de pușcă. Iar pentru transpunerea în viață a acestei cerințe, teza românească a realizării echilibrului în jos capătă o importanță deosebită.

Fără îndoială însă că o eficacitate în planul dezarmării nu se realizează prin gesturi simbolice, ci prin măsuri efective. Tocmai pentru că omenirea nu are nici o vină, echilibrul în jos trebuie restabilit cît mai des, pînă ce se va ajunge la un echilibru al lipsei de armament. Popoarele de pe glob nu așteaptă numai o reducere echivalentă, să zicem, cu cei 300 de ani ce i s-au redus funcționarului, care, singură, tot nu le-ar asigura securitatea, ci reducerea tuturor celor 900 de ani.

ION D. GOIA ■

Informația pe ecran

Videografia ? O formulă de a pune în evidență informația pe ecran. Teletextul aduce mesajul prin rețeaua de televiziune, „consumatorul" putînd alege, din ce i se pune la dispoziție, fragmentele care îl preocupă. Videotex, sau videografia interactivă, oferă, la cerere, date prin sistemele de telecomunicație perfecționate în ultima vreme. În sistemele videografice se găsesc ordinatorul central, sistemul de transmisie unilateral (teletext) sau bilateral (videotex) și circuitul de recepție, destinat să transforme codurile provenind din ordinatorul central, pentru a fi vizualizate. Odată ajunși pe gazonul videografici, modelatorii de algoritme au tot ostenit în a găsi formule de lucru. Așa a apărut videografia alfamozaică. Așa a apărut videografia alfageometrică. Așa a apărut videografia alfafotografică.

Ni se oferă un caz practic spre exemplificare. Videotexul folosește rețeaua telefonică la viteza de 1 200—4 800 biți pe secundă. Teletextul utilizează canale de televiziune la 4×10^6 biți pe secundă. Întrebările care se pun : dacă numărul de utilizatori care cer simultan accesul la informație este mai mic de 500, ce putem folosi ? Răspuns : ambele variante — și videotex și teletext. Dacă este mai mare? Da — teletext, nu — videotex. Indiferent de numărul de pagini de informație difuzate (oricum, mai mic de 10 000), videotexul rămîne inaccesibil. Telexul de la 10 000 pagini în sus nu mai poate ține pasul, ciclul este prea lung pentru a putea „căuta" o pagină.

Videografia se naște la confluența dintre telefon, informatică și televiziune. Ea pune în legătură un particular cu un centru de servire. Ni se promite că mîine va fi modul de comunicare interpersonală, acasă, în uzină, la birou, cu căutare pentru : consumul mic de energie, pentru ușurința cu care permit realizarea de tranzacții comerciale, difuzarea și receptarea de publicitate. Jocurile electronice și atîtea alte activități cu funcții cultural-educative își văd deschise reale perspective. Unul din mării beneficiari — presa. Cineva o să reușească a stimula explozia videografică. Numele său : fibra optică. Firul de cupru trăiește, și aici, sub teroarea dispariției.

Putem considera televiziunea prin cablu o modă ? O boală ? Un joc ? O necesitate ? Poate cîte ceva din fiecare. Oricum, o tendință. O construcție țesută deja din betoanele fundației. O plantă ce-și simte rădăcinile bine înfipte în pămînt. Ce ne-am fi făcut fără comersantul din Pennsylvania ? Probabil, deveneam cunoscătorii televiziunii prin cablu nu în 1949, ci mai tîrziu. Ideea lui, mai simplă nici că se poate. Nereceptionînd emisiuni la televizorul său așezat prea în vale, cetățeanul cu pricina a cocoțat antena, cu televizor cu tot, pe dealul vecin. Cei din vale n-aveau decît să se lege la antena inspiratului nemulțumit. Și să-i plătească ceva pentru osteneală. Piatra fusese aruncată. În 1962, numărul sistemelor instalate ajunsese la 70. Funcționau în zone de umbră și, mai ales, în orașele mici. Reglementări diverse au intervenit, dorite sau nu, împunînd un tempo lipsit de liniaritate. Competiția se dovedește feroce și înghite imaginație și bani. Se citează exemplul orașului Dallas, unde ființează șase companii aflate în concurență, obligate să cheltuiască, pe acest teren, 500 000 dolari. Rostul acestor cifre poate fi ușor descifrat : nu oricine se poate înhăma la o asemenea concurență. Rămîn în arenă cei cu bani, ori cei dispuși să-și vîndă cămașa de pe ei într-o credință de care nu se poate face abstracție. „Cablul va fi, în viitor, o magnifică posibilitate de profit". Așa o fi, dar perspectivele îmbogățirii — aici ajungem ! — surîd fără menajamente doar celor cu sevă. Adică, în primul rînd, principalilor alimentatori ai cablurilor care duc, deocamdată, spre 29 milioane de receptori. Sînt firmele care alimentează, care toarnă în plinia goală programe ce le fac alții, producătorii. Sînt, în fapt, legătorii și dezlegătorii de noduri pe drumul dintre timpul liber al abonatului și laboratorul — de-toate-făcător al realizatorilor de programe. Sînt cărușii înaripați de tehnica ultimei ore. Și, mai ales, de farmecul sateliților.

De pe toate meridianele

Prezicătorul imprudent

Orice prezicător cu experiență își ia anumite măsuri de precauție cînd formulează profeția : fie, imitînd-o pe străfamoasa Pitia, dă o soluție în doi peri, fie recurge la informatori, fie, cel mai adesea, fixează pentru împlinirea prezicerilor termene foarte îndepărtate. La acest ultim artificiu recurg în corpore cei ce prezic sfîrșitul lumii. Data este întotdeauna foarte îndepărtată, ca să cadă după decesul ghicitorului. Dacă el a murit, cei cărora le-a servit o prezicere eronată n-au decît să se înfurie. Se pare însă că mai sînt și prezicători imprudenți, care calcă în strachini și de aceea dau, se înțelege, de bucluc. Așa l s-a întîmplat și unui cetățean dintr-un orășel vest-german, care a prezis sfîrșitul lumii pe data de 30 octombrie 1984, ora 8 dimineața. Pentru locuitorii micii așezări în care își ducea traiul acest Mafalda, ca și prin împrejurimi, s-a stîrnit, firește, panica. Aceasta creștea pe măsură ce se apropia fatidicul soroc. Chiar și oamenii cei mai serioși, care nu puneau nici o bază pe spusele ghicitorului, nu puteau face nimic pînă nu se ajungea la data prezisă. Și iată că acest 30 octombrie 1984 a venit și catastrofa nu s-a produs. Răsuflînd ușurați, toți cei ce se temuseră pînă atunci s-au aruncat asupra individului să-l sfîșie, cu toate că acesta le explica blajin că este mult mai bine pentru ei că nu i s-a împlinit prorocirea. Pînă la urmă, prezicătorul imprudent a scăpat întreg, dar și-a pierdut slujba (era preot), întrucît mai-marii lui, pentru a potoli scandalul, i-au desfăcut contractul de muncă.

Mahomed și ceasurile

Indiferent de locul în care s-ar afla, drept-credincioșul musulman trebuie să se roage de cinci ori pe zi, întorcîndu-se cu fața spre Mecca. Orele la care se roagă sînt în funcție de răsăritul și de apusul soarelui și ale lunii. Dar în calea încheierii cu succes a acestor operații pot apărea obstacole. Astfel, dacă musulmanul se află pe meleaguri străine, nu prea poate determina pe moment cu exactitate nici încotro vine Mecca, nici orele de închinăciune. De aceea, pentru a le veni drept-credincioșilor lui Allah în ajutor, o firmă întreprinzătoare din Atlanta (S.U.A.) a început să producă ceasuri electronice speciale pentru musulmani. În memoria ceasurilor — ne informează **Frankfurter Rundschau** — sînt introduse coordonatele a 204 mari orașe ale lumii, iar credinciosul aflat în unul din ele obține informații exacte atît cu privire la orele de rugăciune, cît și la direcția în care se află Mecca. Așa, de pildă, la Hamburg musulmanii trebuie să se întoarcă, pentru închinare, cu fața spre sud-est, în timp ce la Sidney direcția este nord-vest. Cu cinci minute înainte de timpul rugăciunii, ceasurile fabricate în Atlanta dau semnale sonore, prevenindu-l pe posesor că trebuie să se pregătească.

Reînvierea unei specii

Albatrosul cu spatele alb, una din cele 14 specii de albatros cunoscute, era relativ larg răspîndit, la începutul secolului nostru, în micile insule din partea de nord a Oceanului Pacific. Din cauza penelor sale foarte frumoase, de culoare alb-brună, utilizate pentru decorarea îmbrăcămintii, albatrosul cu spatele alb a devenit obiectul unei vînători acerbe. Iar încrederea lor neobișnuită în oameni — din care pricină japonezii l-au spus „ahodori", adică „pasărea proastă" — a făcut ca într-un timp scurt să fie nimiciți. Se presupunea că au supraviețuit doar cîteva exemplare, care nu se mai înmulțeau. Iată însă că ornitologii japonezi au descoperit în insula Torsima 200 de exemplare, o adevărată colonie. Întrucît aceste păsări rare au fost puse sub protecția legii, se speră că numărul lor va crește rapid.

ION CODRU ■

De ce ?

De ce Moșul acesta nu este o sperietoare ? De ce Moș Crăciun poartă în spinare un sac cu jucării și nu o mitralieră ? De ce Moș Crăciun împarte bucurii și împăcare și nu țese intrigi, nu întinde capcane și nu strecoară sub brad o bombă cu acțiune neîntîrziată ? De ce oamenii mari dau în mintea fermecată a copiilor în seara imperială cînd întreg Pămîntul se lasă învins de un bătrîn cu barba de vată și mantie de mătase roșie ? De ce se cuminților lumea și se lasă înduioșată pînă la os, de ce furiile rămîn la vestiar și marile dueluri se amînă, de ce în clipele sonore ale sfîrșitului de an soldații își înfundă pușțile cu acadele și tranșeele se clatină sub duhul triumfător al fraternizării ? De ce de revelion tunurile sînt puse în poziție de tragere pașnică și prin țevile lor izbucnesc artificii grozave care împodobesc cerul și nu sfîrtecă pămîntul ? De ce ne spunem toți tuturor mereu același „la mulți ani", ne adunăm acasă, ne redescoperim bătrînii și ne redescoperim copiii și ne aducem aminte că viitorul cel bun ar putea fi avere obștească și drept garantat al fiecăruia ?

Asemenea întrebări și altele asemenea ni le putem pune, meticulos și inutil, acum cînd anul cel vechi și-a terminat brazdele iar cel ce urmează, perfect dilematic, nu ne-a cotropit încă.

Ne vom schimba calendarele, în stampile o cifră se va schimba și ea, certificatele de pace și de război, de naștere și de moarte, de îngrășare și de slăbire vor purta cifra oarecare — 1985 — sărbătorile de azi vor aluneca în naftalină, iar Pămîntului nu îi va păsa, ca de obicei, de noua sa vîrstă, dar nouă da. Și toate acestea pentru că nu ne dezmeticim odată să punem mîna pe Moș Crăciun și să îl sechestrăm în numele unei înțelepte copilării și al unei prea îndelungate speranțe că fericirea Pămîntului se poate naște și dincoace de orizont, într-un etern acum.

RADU BUDEANU ■

Roza vînturilor

● **Toate balurile sînt baluri mascate, chiar și balul nudiștilor.**

● **Una din însușirile prostiei este logica.**

● **Prezicerea viitorului nu-i o artă ; dar să ghicești prezentul !**

● **Nu vîrsta mosnegilor, ci tinerețea lor îi face să pară ciudați în ochii celor din jur.**

● **Bătrînețea are nevoie de mai multă tinerețe decît tinerețea.**

● **În istorie, din tot ce spui, rămîne o frază cu cei mult șapte cuvinte.**

(Hugo Dionizy Steinhaus)

● **O știre : „Atențiune, ne aflăm în fața Scyllei. Semnează Charybda."**

● **Cînd ești prea convins, pune semne de întrebare.**

● **Unii preoți ai artei preferă să predice în biserici goale : pentru mai bună acustică.**

● **Purced oare ideile din cap ? Îndeobște provin din a doua mînă.**

(Wieslaw Brudziński)

● **Cu toții sîntem mai bătrîni decît sîntem — cu nouă luni.**

● **De ce scrii ? Ca să fii treaz ; ca să nu fii încă nevoit a muri.**

● **Cei mai puțin capabili de iubire spun lucrurile cele mai profunde despre ea.**

● **Ziarele înlocuiesc viața. De aici popularitatea lor.**

Aforisme poloneze

● **Cei care așteaptă prea mult de la iubire sînt incapabili să iubească, poate nici nu sînt făcuți pentru iubire. A iubi înseamnă a te mulțumi cu realitatea.**

(Stefan Napierski)

● **Pe toate ogoarele înfloresc numai două culturi : una admiră vechile prejudecăți, cealaltă pe cele noi.**

● **Unicul temei pentru care Sfîntul Petru nu admite gazetarii în cer se află în Evanghelie 8,1 : „Și a fost liniște în cer aproape o jumătate de ceas".**

(Adolf Nowaczyński)

● **Poetul scrie nota. Adunarea o lasă pe seama cititorului.**

● **Avangardă. În loc să spună : Eu plîng, poetul H scrie formula chimică a lacrimei și, din depărtare, face semn cu mîna — ceea ce poate sugera și alte presupuneri.**

● **Cărțile se citesc așa cum mănîncă peștii : Atenție, oase !**

(Karol Irzykowski)

● **Nu ponegri omul. El se află în tine și ascultă.**

● **Istoria : Colecție de fapte ce puteau fi evitate.**

● **„Scroafă sălbatică" sună mai nobil decît simplul „scroafă".**

(Stanislaw Jerzy Lec)

● **Romantismul este rebeliunea florii împotriva propriei rădăcini.**

(Stanislaw Brzozowski)

În românește de PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

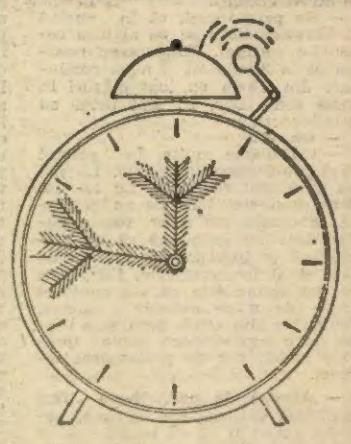

(După PANORAMA)

Planetă de Anul Nou

Mărgele rupte dintr-un șirag, dintr-un colier nebun, mărgele care cad, care se lovesc de ciment, de caldarim, de pămînt, care explodează ca niște cartușe, ca niște obuze, ca niște bombe cu bile, mărgele de sticlă care sar, elastice, din care se desfac miresme, imagini colorate, bohote de ris, semințe de scandal, semințe de iarbă, de floarea soarelui, iluzii de cristal, visuri de fum, etcetera, etcetera. Acestea sînt evenimentele mici și evenimentele mari scăpate din șirագul cronologic al zilelor și nopților unui an, din care reținem pentru dumneavoastră cîteva, la întîmplare, aleatorii, contradictorii, ironice, tonice, triste, tragice, dar care ne privesc mai mult sau mai puțin personal. Ne-am gîndit că e bine să ne aducem aminte, acum, cînd trecem în alt an, cînd facem bilanțuri, cînd avem o clipă de răgaz să privim din cînd în cînd, de la distanță, cum se mai rostogolește pămîntul în jurul axei sale, și mai ales în jurul degetului mic. De aceea vă oferim această panoramă a certitudinilor, dar și a speranțelor de an nou. Să vedem prin ce am trecut în anul care se îndepărtează de noi (ca o planetă de papagal), în care ni s-au împlinit niște gînduri și în care nu ni s-au împlinit alte gînduri. Frumosul carusel cu visuri și cu iluzii colorate, cu gînduri bune și planuri de viitor se învîrte mai departe, din ce în ce mai repede, din ce în ce mai zgomotos, mai flașnetar, cu oameni în rochii de mireasă și cu gropari în bohote de fum, cu oameni care se bucură de spectacolul lumii, spectatori de elită ai vieții, de oameni care trag sforile în culise, de oameni care se lasă purtați de forța centrifugă a pămîntului prin lume, prin cer, cu toate întîmplările lor mai mici sau mai mari, de fiecare zi și de fiecare noapte.

● Se pare că vom scăpa de amenințarea calviției : un medic chinez tratează pierderea părului pe care o consideră că e de origine nervoasă, prin cîteva ace înfipte într-un anume punct de pe craniu și în două puncte sensibile de la git. În sfîrșit, se pun astfel capăt multor drame conjugale și multor angoase personale. ● Pe de altă parte, cîțiva cercetători maghiari au descoperit o loțiune care redă părului, alb sau gri, culoarea inițială. Loțiunea se numește „Helia D". și scutește pe mulți bărbați de ironiile femeilor. ● Un bărbat pe nume Claude Bastard, în vîrstă de 47 de ani, a ocupat timp de 15 zile biroul unui funcționar de poliție, rezolvind în locul său o seamă de dosare delicate, dintre care unul în scop personal. Bastard la propriu și la figurat ! ● În ziua de 4 ianuarie, Ann Berarducci a trăit cîteva minute de groază, cîteva minute în „avanpremieră", după afirmațiile cinice ale unor gazetari. De serviciu la un centru de control al **Agenției pentru situații excepționale**, s-a trezit citind pe teleimprimator un anunț privind iminența unui atac termonuclear împotriva Statelor Unite, anunț selectat, din cosmos și de pe pămînt, de senzori sensibili de captare a tuturor pericolelor. Alarma s-a dovedit falsă. De data aceasta nu a fost o glumă ci doar o dereglare a computerelor. ● Știți cît costă un minut de pregătire pentru înarmare, adică pentru sinuciderea noastră colectivă pe această planetă ? Un milion de dolari ! Trăim într-o lume de condamnați la moarte... pe viață ! ● În Africa, după statisticile O.N.U., se înregistrează 150 de milioane de muritori de foame. ● Deșertul se amplifică în fiecare an cu 150 de kilometri. ● Veneția se scufundă în fiecare an cu doi centimetri. Unde vom ajunge ? ● Statuia Libertății dintr-unul din estuarele New Yorkului se află în renovare. Să ne reamintim : e înaltă de 46 metri, grea de 225 tone și a fost făcută cadou de francezi în 1886. Restaurările vor dura doi ani. Spălarea întregului monument, la fel. În jurul statuii s-au înălțat schele în greutate de 300 tone. Urmează să se construiască un lift de interior care să permită turiștilor accesul la o panoramă ultramodernă prin arhitectură și prin smog. ● În același timp, statisticile afirmă că la New York se înregistrează cîteva sute de mii de gropi în asfalt și peste 80 000 de oameni fără adăpost. ● A încetat din viață omul care, în fruntea unei brigăzi de partizani, l-a arestat pe Benito Mussolini și după judecata unui tribunal al mișcării de rezistență, l-a executat 48 de ore mai tîrziu. Eroul se numea Pierluigi Belfini delle Steile și era cunoscut în lume sub pseudonimul „Pedro". ● Un tînăr disperat, pe nume Ali Agça Mehment se adresează papei Ioan Paul al II-lea să-i acorde o bursă de studii, oriunde în lume, pentru că nu mai suportă tracasările și confuziile iscate de asemănarea numelui său cu al aceluia care a încercat să-l ucidă în Piața Sfîntul Petru din Roma și care se află reținut în închisoarea Rebibbia. „Sînt sigur — declară el papei — că șeful spiritual al lumii creștine nu mă va refuza, deși sînt musulman". Nu știm dacă visul tînărului atentatorului de la Rebibbia s-a împlinit. Cert este că omul crede că prilejul e bun pentru a sălta din mizerie și din anonimat. ● Proprietarul unei mașini furate la Lisabona a publicat în presă un anunț care merită memorat : „Autoturismul meu este atît de vechi încît poate avea oricînd o pană, deci nu vă este de nici un folos dacă îl întrebuințați în ocazii în care trebuie să dispăreți repede de la locul faptei. Vă sfătuiesc să găsiți unul nou și să-l abandonați pe al meu într-un loc vizibil. Dacă aș avea bani nu v-aș deranja cu acestea și mi-aș cumpăra altă mașină. Nu uitați, totuși, să puneți ulei la intervale regulate pentru că riscați să gripați motorul". ● Ce i-a determinat, oare, pe oamenii civilizației Sican să-și ingroape templele sub straturi succesive de nisip și de argilă cu 2 700 de ani în urmă ? Unul din templele descoperite de arheologi în zona de coastă din nordul Perului se află, mulțumită acestui gen de conservare, în perfectă stare și va fi dat, în curînd, circuitului turistic. Prin templu și pe straturile de protecție se mai disting și azi urmele celor care l-au frecventat și l-au „împachetat" pentru cei care calcă azi, în 1984, pe dalele de piatră și de lut. Trebuie să recunoaștem că printre cele mai frumoase mesaje lăsate de oameni pe pămînt sînt urmele de pași. ● La Eastbourne, în Anglia, a fost semnat un acord privind construirea unui cablu din fibre optice, care va lega cele două maluri ale Atlanticului și va deservi Statele Unite, Marea Britanie și Franța, cablu ce va permite 8 000 de convorbiri simultane și... submarine. ● De mai mulți ani Sophia Loren și Carlo Ponti se află în război cu oficialitățile italiene din cauza unor nereguli fiscale și a unor culpe privind traficul de valută. Cei doi mari oameni din lumea cinematografului mondial trăiesc în afara granițelor țării. De curînd, ministerul culturii italiene a decis confiscarea colecției lor particulare de artă cuprinzînd peste 220 de tablouri care au fost înscrise în patrimoniul unor muzee din Milano, Roma, Bologna și Caserta. Astfel ele ies de sub întunericul caselor cu jaluzelele trase și se oferă marelui public. ● La Coventry, oraș liniștit, cu vestigii îndepărtate în timp și cu artere extrem de moderne, oraș bogat, oraș de lux, oraș cu centru civic interzis traficului de automobile și poluării sonore, oamenii au trăit în dimineața unei zile spaima alarmei atomice declanșată de un polițist zelos care voia să explice unui subordonat cum funcționează aceasta. Alarma a trezit întreg orașul din somn, în vacarmul sirenelor și în deruta catastrofală a disperaților. Calmul a fost restabilit greu și poliția a explicat, cu scuzele de rigoare, că a fost o greșeală. Cam multe greșeli în contul unui război termonuclear care încearcă să ne ocolească. ● Anul 1984 a fost și anul în care, în sfîrșit, cîțiva infractori au reușit, după mai multe încercări, să distrugă statueta care reprezintă celebra Cupă Jules Rimet cîștigată definitiv de echipa de fotbal a Braziliei în 1970. Hoții, un fost funcționar al Federației Braziliene de Fotbal, un fost detectiv particular, trei delincvenți de drept comun și proprietarul unei turnătorii particulare de metale prețioase, au furat cupa, au topit-o și au transformat-o în lingouri de aur. Prețul vînzării sale în lingouri : 25 de mii de dolari. Cîteva luni mai tîrziu cupa își va relua locul în vitrinele Federației într-o copie executată de un bijutier german. ● În muzeul victimelor bombardamentului de la Hiroșima a fost expusă în acest an o sculptură înfățișînd norul radioactiv degajat de marea explozie în august 1945, sculptură executată de Robert Lewis, copilotul bombardierului B-29 care a aruncat bomba neagră asupra orașului. Sculptura seamănă uluitor cu forma unui creier uman care se dilată. Un creier de... fum. ● Savanții declară că omul nu mai are nici o posibilitate de a evolua din punct de vedere biologic, că procesul său de evoluție s-a încheiat. Există unele speranțe că omul va putea extinde activitatea creierului său dincolo de limita celor 10 la sută din celulele electrochimice active deocamdată, după atîtea milioane de ani de evoluție. E singurul domeniu în care am mai putea evolua. Să sperăm că o vom face ! ● Deocamdată, geneticianul Jeremy Rifkin declară că la această oră genetica poate crea oameni ideali pentru o lume ideală, modificînd subtil codul genetic al indivizilor înainte de a se naște. „În felul acesta omul va fi atît de diferit de cel obișnuit astăzi, pe cît de diferit a fost homo sapiens de maimuță !" Această declarație, care nu este unică, anunță deocamdată doar avanpremiera unei revoluții cu consecințe inimaginabile pentru univers. La urma urmei omul tot printr-o corecție (citiți „accident") genetică s-a smuls din maimuță. Vom trăi oare vremea în care în laboratoarele ascunse se vor crea serii de genii, de executanți docili, de criminali, de artiști, de militari, de imbecili etc. ? În fața acestor dezvăluiri bomba cu hidrogen sau cu neutroni devine un moft. ● John Cohen, cel care a descoperit bomba cu neutroni, e întrebat care sînt simptomele la explozia unei asemenea arme teribile ? Acesta răspunde senin : senzația de greață, de rău de mare, de viroză intestinală, de diaree. ● Cîteva documente redescoperite în arhivele lagărelor de concentrare și în care se adeverește că din ordinul personal al lui Himmler, șeful Gestapoului, medicii de la Dachau urmăreau, cu o aparatură sofisticată și cu cronometre, cum mor oamenii aruncați într-o cuvă cu apă înghețată, cum mor închiși în camere de joasă presiune pentru a testa pînă la ce presiune rezistă piloții în spațiu, cum mor oamenii prin împușcare pentru a verifica pe rănile lor anumiți coagulanți sanguini. ● Se presupune că Josef Mengele, în vîrstă de 73 de ani se află tot în Paraguay. Dar, de curînd, el a fost reperat chiar în sudul Statelor Unite. Se eliberează mereu mandate de arestare împotriva sa. „Supraviețuirea unuia dintre cei mai mari criminali din cel de al doilea război mondial parcă stîrnește ceva din satisfacția că am învins și reprezintă un pericol la adresa liniștii noastre de toate zilele", declară un american. ● Unul dintre procurorii americani ai tribunalului de la Nürenberg afirmă că există dovezi prin care se modifică istoria incendierii Reichstagului german în anul 1933. Potrivit unor relatări ale unui fost comandant al aviației hitleriste, generalul Bruno Loertzer a primit personal de la Göring indicația de a incendia parlamentul german ca parte integrantă a campaniei de consolidare a puterii hitleriste în Germania antebelică. Pe baza acestor mărturii a fost redeschis dosarul. La peste 50 de ani de la eveniment ! ● Scoțienii au fost primii din lume (cu o răbdare, să recunoaștem, tipic scoțiană) care au reușit să vaccineze 25 de mii de păstrăvi, în șase ore, prin injecții împotriva unei boli numită vibrioză. Înainte vaccinarea se făcea prin băi cu soluții medicamentoase. ● Cu 18 000 de dolari s-a vîndut una dintre cele mai dramatice scrisori expediată de Marilyn Monroe dintr-un spital de boli nervoase către profesorul ei de teatru Lee Strasberg, cărula îi cerea să o externeze cu orice preț. Scrisoarea este datată cu un an înaintea sinuciderii sale sau, după cum spun unii, a „sinuciderii" sale cu forța. ● Simon Wiesenthal, directorul centrului de documentare din Viena care se ocupă de descoperirea criminalilor de război trecuți în clandestinitate, împlinește 76 de ani și anunță că își continuă misiunea pînă la ultima sa bătaie de inimă. El este deținătorul unui record absolut : are la activ peste 1 100 de asemenea descoperiri de criminali trimiși în fața justiției. Printre ei, Adolf Eichman. ● În Antarctica a fost instalată prima centrală telefonică de pe continent. O centrală prin care colonia de argentinieni, formată din 42 de persoane, poate vorbi cu familiile lăsate în țară la orice oră din zi și din noapte. ● Tot Antarctica se află în centrul preocupărilor oamenilor de știință care atrag atenția asupra pericolului că marele continent alb, considerat pînă nu de mult și un continent „pur", riscă să se polueze. În ultima vreme toate fenomenele ciudate, ca explozii vulcanice, taifunuri, furtuni de nisip și de praf, incendii catastrofale de păduri se resimt și în Antarctica. Se regăsesc particule de praf din nordul Asiei sau din Canada în stratul de zăpadă și de gheață din sud. Concluzia unui „conclav" al cercetătorilor acestui continent : „Mai înainte de a cunoaște dacă în Antarctica există resurse minerale exploatabile, este imperios necesară stabilirea unui regim internațional de reglementări, deoarece apărarea mediului înconjurător al acestui continent constituie o prioritate absolută". ● Dintr-un raport al institutului SIPRI din Stockholm : **„Este absurd : peste un milion de Hiroșime sînt gata să explodeze !"** ● Vorbește profesorul Erlich de la Universitatea Stanford : **„Anumite persoane cred că vor putea scăpa de un război nuclear luînd avionul pentru Noua Zeelandă. Dar noi știm acum că acest lucru nu va mai fi posibil".** ● International Herald Tribune : **„Savanții spun că războiul nuclear ar putea declanșa o nouă eră glaciară".** ● Să vedem cum văd savanții această iarnă nucleară : **„La o săptămînă după un conflict nuclear, toată emisfera de nord (regiune în care se consideră că s-ar putea produce un război nuclear) ar fi aruncată în întunericul cauzat de norii de funingine și de praf, care ar putea persista timp de luni de zile. Deoarece în timpul exploziilor s-ar răspîndi în atmosferă peste 100 de mii de tone de particule fine, pentru fiecare megatonă explodată, acest nor de fum și praf s-ar extinde rapid, alimentat și de fumul localităților incendiate și de cel al exploziilor aeriene și terestre. Fumul, funinginea și prafurl ar opri în cele din urmă trecerea celei mai mari părți a razelor solare, aruncînd astfel regiunea într-o „iarnă nucleară" caracterizată de temperaturi glaciare și de căderi necontenite de zăpadă".** (Carl Sagan de la Universitatea Cornell) ● Într-o lume fără de zăpadă iarna aceasta nucleară pare mai îndepărtată ca oricînd, nu ? ● Apropo de secunde, un cetățean din Edinburg, pe nume Robin Robertson, și-a construit un orologiu cu un cadran numerotat invers și cu ace care merg în sens opus acelor ceasornicului obișnuit. Sensul lor de mers e parcă în ton cu întoarcerea la apocalips ! ● A murit Richard Burton. Elisabeth Taylor a fost, totuși, la înmormîntare. O mare iubire și un mare spectacol. Adio ! ● John Huston visează, la 78 de ani, să ecranizeze **Toamna patriarhului.** Îl consideră pe Gabriel Garcia Marques **„cel mai mare scriitor în viață".** Să poți visa la 78 de ani e ca și cum ai continua să te umilești, să iubești și să fii fericit. În felul acesta poți chiar să uiți că ai murit. ● Șantierele navale engleze scot din calele lor o nouă navă cu pînze care va străbate mările și oceanele lumii cu fantastica viteză de 8,5 noduri pe oră. La ce nu ne face să apelăm criza de combustibili ! Chiar și la memorie. Memoria este și va rămîne un combustibil la care vom apela întotdeauna. Cu o condiție : să ne țină memoria. Pentru că, după unii savanți, memoria începe să se ruineze de la 15 ani ! Prin urmare, cei care nu reușesc să învețe tot ceea ce este important pînă la 15 ani, se pot considera niște călători care au venit prea tîrziu la tren și trenul a plecat de mult într-o direcție pe care nu o mai țin minte. ● O balenă, disperată de frig sau de foame sau speriată pur și simplu de furtunile din Marea Nordului, a pătruns în estuarele fluviului Elba de unde ecologiștii încearcă să o alunge, cuviincios, spre larg. S-a anunțat că este prima balenă care a pătruns în fluviu în ultimii 248 de ani. Recorduri triste pentru cetacee. E din ce în ce mai greu de trăit pe Pămînt ! ● Sîntem informați că în decurs de 37 de ani, de la uzinele Oak Ridge din statul Tennessee, unde se fabrică arme nucleare, au fost sustrase 800 kilograme de uraniu îmbogățit, ceea ce înseamnă posibilitatea de a construi 800 arme nucleare. Oamenii se conformează regimului politic în vigoare : se înarmează, chiar cu arme nucleare ca să se simtă în siguranță și pentru descurajarea vecinului de bloc, de etaj, de cartier. Nu e o vorbă în vînt că am ajuns să dormim cu 15 tone de trinitrotoluen sub pernă. ● Japonezii fabrică pe bandă rulantă un aparat fotografic vorbitor pentru toți amatorii de imagini de album care nu reușesc să învețe calculul elementar al distanțelor, deschiderii diafragmelor, timpului de expunere, încadrării corecte a imaginii și eventualității folosirii blitz-ului. Pentru toți aceștia aparatul atrage atenția cu o voce delicată, șoptită, de gheișă, la o cupă de ceai, într-un pavilion floral, dimensiunile exacte la care trebuie potrivit aparatul. Cel care vrea să pozeze scoate doar aparatul și ascultă comenzile dulci din interior. Trăim într-o lume în care lucrăm, ne distrăm, ne odihnim, ne bucurăm tot mai mult după... dictare. ● Gordon Getty, cel mai mic dintre fiii lui Paul Getty (celebrul miliardar american mort de curînd) considerat de către tatăl său antitalent în materie de afaceri, vinde partea moștenită din cadrul companiei „Getty Oil" pentru a se dedica teatrului liric și concertelor particulare cu Luciano Pavarotti și Placido Domingo. În sfîrșit, un om de afaceri care se interesează de soarta operei și mai puțin de soarta puțurilor petrolifere și a prețului în scădere al benzinei. ● Rezervele de petrol ale lumii sînt în acest moment de 669 miliarde de barili. Destul ca să ne ajungă pentru automobilele noastre personale cîteva mii de ani. ● Mîncați zilnic două mere și veți trăi sănătos și o mie de ani ne asigură nutriționiștii bulgari, care consideră că merele ne ajută să scăpăm de colesterol, de reumatism, de bronșită, ne ajută la întreținerea părului, a tenului frumos, la întărirea mușchilor cardiaci, la cura de slăbire și chiar împotriva ateroscleroze. ● Cel mai scump pușcăriaș din lume continuă să fie Rudolf Hess care a împlinit 90 de ani. Pentru el se construiește, în închisoarea Spandau, un lift care costă, la această oră, 130 de mii de mărci ! ● Sase milioane de rîndunele au umplut pomii din nordul statului brazilian Sao Paolo, alungate din nordul continentului american din cauza aerului irespirabil. Bine că păsărilor nu le trebuie pașaport ca să zboare ! ● Beirut : „Între două bulevarde pustii, mărginite de imobile în ruine, se deschide la un moment dat o străduță perpendiculară, care nu a fost ocolită de obuze, unde atîrnă la uscat lenjerie albă (ca niște drapele de pace), pe baleoane jumătate stîrtecate și unde cîțiva copii se joacă în noroi. La întrebarea adresată oamenilor ascunși prin pivnițe «Pentru ce ați rămas?», se răspunde invariabil : «Unde să ne mai ducem ?» Războiul mondial s-a sfîrșit de aproape 40 de ani dar focuri de armă nu au încetat să se tragă pe pămînt. Pace n-a fost, cu adevărat, nici o clipă ! ● Un avion american care transporta 1600 kilograme de marijuana, în valoare de 1 750 000 de dolari pe piața neagră, s-a prăbușit în apropiere de aeroportul Oneonta din New York, provocînd moartea a două persoane. Prăbușirea s-a produs datorită terminării combustibilului. Încă două victime ale crizei de carburanți. Dar de unde se mai vede că marijuana nu poate ține loc de benzină ci doar de carburant pentru Nirvana. ● Vitraliile monumentelor din lume se degradează datorită ploilor acide, derivate ale excesului de resturi poluante scuipate afară de mii, zeci de mii de coșuri de fabrici. Rămînem fără vitralii ! Ochii noștri vor fi mai săraci. Ne decolorăm pe zi ce trece. ● Scriitorul Ernesto Sabato, numit președinte al comisiei naționale pentru persoanele dispărute sub dominația militară care a dus Argentina la un dezastru catastrofal, a făcut de curînd următoarea declarație : **„Eu nu sînt avocat ci scriitor. Dar acest moment al vieții mele mi-a inlesnit o tristă cunoastere a dreptului, prin intermediul mărturisirilor infernale care ne parvin și care m-au adus într-o stare de depresiune nervoasă".** Să reținem că Ernesto Sabato este autorul romanului „Eroi și morminte", un prolog semnificativ pentru această gravă experiență de viață. ● La Granada, în Spania, a început turnarea filmului serial „Cristofor Columb" realizat într-o coproducție „mamut" de Italia, S.U.A., Franța și R.F. Germania și regizat de Alberto Lattuada cu un generic impresionant : Raff Valone, Massimo Girotti, Virna Lisi ș.a. extrași de-a dreptul din epoca neorealismului italian. Reconstituirea are toate șansele să îndulcească ....„deriva continentelor. ● „Derivă a continentelor" de care vorbește André Fontaine în „Le Monde" ca diagnostic la relațiile aleatorice dintre Statele Unite și partenerii lor occidentali. O formulă din sfera geologiei expresivă pentru mișcările politice, orogenetice, ale lumii noastre. ● Să ne amintim : „Veneția se scufundă în fiecare an cu doi centimetri !" Unde vom ajunge ? ● La Roma a avut loc un concurs incredibil. Municipalitatea a scos la test 70 de posturi de măturători de stradă și în ziua selecției s-a trezit că s-au prezentat 70 de mii de candidați ! Municipalitatea a făcut o selecție care a nemulțumit și nemulțumiții contestă. Concursul se repetă ! Astăzi, se pare, e greu să te faci și măturător de stradă. E din ce în ce mai greu. Și sînt atîtea de multe lucruri de măturat pe pămînt ! ● Că oameni ai muncii din Vancouver (S.U.A.) au făcut grevă pe terasamentul unei căi ferate din apropierea orașului lor, nu e de mirare. Și greviștii italieni ocupă din cînd în cînd căile ferate și opresc trenurile. Dar la Vancouver nu erau greviști, și nici măcar feroviari, ci un grup imens de luptători pentru pace care blocau linia ferată pe unde urma să circule, cu o destinație precisă și cu o pază militarizată, un tren blindat încărcat cu... **bombe cu hidrogen !** Trăim într-o lume în care bombele cu hidrogen călătoresc cu trenul ! Cine mai are îndrăzneala de a trage semnalul de alarmă într-un astfel de tren ? Cînd noi înșine, se pare, călătorim cu același tren spre o destinație din ce în ce mai necunoscută ● Ar fi trebuit să vedem cu ochii noștri și să auzim cu urechile noastre hohotele de ris ale actorilor Shirley McLaine și Jack Nicholson, împreună cu ale regizorului James L. Brooks, ca să avem imaginea tonică a faptului că merită să trăiești cînd ți se acordă premiul „Oscar" în cea de a 56 ediție a gloriei cinematografice americane. Trei hohote de ris pentru o emisie în spațiul extraterestru. Trei hohote de ris într-o artă care redă omului adevărata valoare a vieții noastre. ● În criza asta mondială de mustar amintim că, după statisticile curente, Canada este cea mai mare producătoare de boabe de mustar, cu o cantitate de 76 900 tone. Dar cea mai mare parte a producției se exportă în Statele Unite. Și totuși, cea mai mare producătoare de cremvurști rămîne și în 1984 R.F. Germania ! ● Săptămînalul american **U.S. News and World Report**, al treilea ca mărime din Statele Unite, după **Time** și **Newsweek**, a fost cumpărat de magnatul Mortimer Zuckerman cu 168,5 milioane de dolari. Săptămînalul, care are un tiraj de 2,1 milioane de exemplare, intră astfel în mîinile unui industriaș care a mai concentrat cîteva publicații.

Lumea ca lume

Să ne bucurăm de prima ninsoare

Să ne bucurăm de prima ninsoare,
Cu tălpile goale s-o gustăm,
Cu capetele descoperite s-o măsurăm,
Să ne bucurăm de prima ninsoare.

Să ne bucurăm de puterea fulgului,
Că puterea fulgului e cea mai mare,
Mai mare decît a rachetelor distrugătoare.
Să ne bucurăm, să ne bucurăm, să ne bucurăm.

Pentru o noapte primarul orașului
Prin Oda Bucuriei primei ninsori
Va fi domnul Ludwig van Beethoven,
Urmînd să se transforme, în om de zăpadă în zori.

Nebiruită e forța naturii, cea mare,
Exploatatorii și falsificatorii ei ridicoli
Se îmbolnăvesc de una din bolile naturii,
Îi poate dobori și prima ninsoare.

Dar noi să ne bucurăm de prima ninsoare.
Uite, putem fi și prost crescuți,
Putem să scoatem limbile s-o atingem
Vegetală, minerală, fremătătoare.

Cade pe lume prima ninsoare
Ca o corespondență specială
Între munții Lunei și munții Pămîntului
Și privirea ia foc și ne doare.

Atîta vroiam să-ți spun, că e prima ninsoare,
Că poți să ieși din casă și s-o admiri
Restul e strategie, restul e meteorologie,
Restul e buletin de știri.

ADRIAN PAUNESCU

Fotografii de PAUL AGARICI

Observații de viață

263. Un nou procedeu de vopsire a lenjeriei și tuturor țesăturilor : folosiți în toate ocaziile pixurile și stilourile fabricate de Flaro — Sibiu ! Se încearcă extinderea procadeului și la mobilă, precum și la metalele feroase.

264. Cine a văzut tigrul fugind vijelios prin oraș nu știa că-l deranjează puricii.

265. Cine nu înțelege și scoate arma are încredere mai multă în inteligența glonțului.

266. Pentru a nu pierde timpul mișcați — în mers — ambele picioare dintr-o dată.

267. Nu peștilor trebuie să li se predea savante lecții de înot.

268. Călătorului îi șade bine cu drumul. Drumului îi șade bine și singur.

269. Prin gaura cheii se poate vedea viitorul lumii, cu condiția să știi la ce ușă să-ți oprești privirea.

270. Era un hotel atît de mizerabil încît liftul s-a sinucis aruncîndu-se prin ochelarii liftierei.

271. Prejudecățile au și ele copiii lor cărora la început nu le plac prejudecățile.

272. Hora este sacralizarea și extrapolarea îmbrățișării.

273. Decît singe mai bine lacrimi.

274. Faptul că plasele de prins pește au și găuri, nu numai ață, nu e o dovadă a lipsei de vigilență a pescarilor.

275. De-atîta preocupare față de natură, se va strica și natura ; singura ei salvare era să nu ne amintim de ea, să n-o denaturalizăm prin grijă.

276. Există o singură boală cu sute de pseudonime, porcelă și diminutive.

277. Patima care-și pune frac seamănă cu construirea turnului de observație a mișcărilor vulcanilor exact în crater.

278. De la ochi încolo începe omul înăuntru și lumea în afară, ochiul e granița, îi lipsesc vameșii, dacă n-ar fi genele.

279. Orfanilor piloților de încercare le spune mult și zgomotul unei motorete.

280. Păcat că n-am avut timp toată viața să ne gîndim decît la moarte.

281. În mod paradoxal, omul iese din intimitatea casei lui pentru a căuta intimitatea lumii.

282. Cînd clovnii intră în opoziție, regii devin propriii lor clovni.

283. Pericolul apariției săgeții în istorie n-a fost mai amenințător pentru civilizația umană decît bomba atomică ; doar viteza de propagare a panicii e mai mare.

284. Ar trebui să ne naștem bunicii meritați, strămoșii cuveniți, pentru a nu ne mai lăsa uitării mizerabile.

285. Era un polițist atît de prost încît nu ținea minte decît ordinele pe care le putea el da altora.

286. Toate caută un bărbat potrivit în fiecare bărbat nepotrivit și, într-un tîrziu, obosind, devin moraliste.

287. Cei care vor să-și dea picioare, singuri, în fund, sînt rugați să încalțe pantofii cu vîrful la călcîi.

288. Lichidarea analfabetismului a condus la apariția alfabetizaților mai periculoși decît inocenții : vulpea gustase strugurii.

289. Totdeauna anchetatorii au dreptate în vremea anchetei și n-au — după.

290. Era o vacă atît de slabă încît vițelul ei îi stătea ca o cîrjă sub uger ca să o țină să nu cadă.

291. Ar fi prea cinic, totuși, ca niște copii fără părinți să se transforme în niște părinți fără copii.

292. S-a vorbit destul de puțin despre rolul strănutului în parafarea unor acte istorice.

293. Ia-mă de braț și spune-mi Venus din Milo !

294. Cred că mai greu ar fi azi să treci din clasa a IX-a într-a VIII-a și dintr-a VIII-a într-a VII-a decît invers. Ținem tot mai puțin minte ce-am învățat în clasele mici.

295. Nu fi avocat decît după ce vezi că n-ai șanse ca inculpat.

296. Tehnica barbarilor a fost să ocupe primăriile și să-și la adeverințe antedatate că ei au făcut primăriile respective.

297. Fetiței mele îi e milă nu de mine ci de mila altora față de mine.

298. Dacă ziua ar fi de 25 de ore, am începe să cerem zile de 26 de ore.

299. Domnișoarelor cu coc le stă bine cu părul desfăcut ; celor cu plete le stă bine cu coc.

300. Dacă apa ar fi combustibilul autovehiculelor am trăi criza apei.

301. Îți jur pe ochii mei și pe ochelarii tatălui meu !

302. Gura omului numai pămîntul o poate astupa ; gura pămîntului numai omul o poate astupa.

303. Lașilor le place să invoce bunul simț.

304. Dacă e adevărat că lumea e infinită, Dumnezeu e cel mai blînd nume pe care l-am dat acelei părți de infinit pe care n-o putem domestici.

305. Dacă visele ar fi împozabile, serviciile de planificare ar da faliment încă din faza de proiect.

306. Ursul alb încărunțește invers și îmbătrînește negru.

307. Calitatea nu e o însușire a cantității : cantitatea trebuie să fie o generalizare a calității.

308. Munții Himalaia nu se plîng de slăbiciunile serviciului de propagandă turistică montană.

309. Potrivirea tuturor ceasurilor de mînă după ceasul din turnul Primăriei să însemne ora exactă ?

310. Fiecare eternitate începe cu o moarte.

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, Victor Nită — 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor-șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

7

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505